Universidad de Deusto
Biblioteca

Universitätsbibliothek Basel

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

latuit malū:nec detexit mulier pdita tāti crimīis prob:ū Septimo vero annocōfusa est in seipsa/ꝛ expauit tū ꝓ pter colluionē tā ꝓtinue turpitudinis: tū ꝓpter timoꝛe dei:cui⁹ iudicio singulis momētis timebat intercipi ꝛ dā nari. Cōfugit ad sacerdotes:ꝛ piaculū ꝓfitet. Peragrat loca sctā:ꝛ sctōꝝ implo:at suffragia:sed nulla ei cōfessio: nulla oratio:nulla elemosynaꝝ largitio suffragat. Quo tidie vt pi⁹:ꝛ impo:tuni⁹ a demōe infestat. Denicp in publicū scel⁹ tārū effusū ē. Quo audito ꝛ cognito marit⁹ ei⁹ cōtuberniū execrat. Interea ad locū pdictū/vir dei cum comitatu suo aduenerat:cui⁹ vt audiuit aduentū infelix mulier:se ad pedes ei⁹ tremebunda ꝓiecit. Aperit ei lue chrymis pfusa/horribilē passionē:ꝛ ludificationē inuete ratam:et q̄ nihil ei ꝓfecissent q̄cunq; fecissent fibi a ꝑ sbyteris imperata. Addidit fibi ab oppꝛessoꝛe suo aduē tum ei⁹ pdictū:ꝛ minaciter interdictū:ne ante ejus veni ret pꝛesentiā:q; nihil ei ꝓdesset:ꝛ ipse recedente abbate: qui fuerat amato⁹:crudelissim⁹ fieret pſecutoꝛ. Audiens hec vir dei/blādis verbis cōsolat mulierē:ꝛ de celo pꝛo mittēs auxiliū:ꝓcepit vt die altera (iam em̄ nox instabat) confidens in dño reuertat. Reuersa mane: cum viro dei blasphemias ꝛ minas quas eadem nocte ab incubo suo audierat retulisset:ne cures (inquit vir dei) minas ei⁹: ſz vade tolle baculū hūc nr̄m ꝛ pone in lectulo tuo:ꝛ ſi q̄d potest agat. Egit mulier qđ iussum fuerat:ꝛ recubans in lectulo suo:signo crucis munita iuxta se baculum posuit. Adest ille cōtinuo:sed nec ad cōsuetū opus:nec ad ipsum cubile pſumit accedere:minat tñ acerrime q̄ discedente viro dei/ipse in ei⁹ supplicia reuerteretur. Instabat dies dñica:ꝛ voluit vir dei per edictū epi ꝑplin in ecclam ac cersiri. Cūq; ipsa die maxim⁹ ppl⁹ ad ecclesiā cōueniſſet: inter missaꝝ solēnia comitātib⁹ epis gaufredo carnotēſi et bitcio nānetēſi:ipe ad ambonē conscēdit:ꝛ vt oēs qui in ecclia erāt:accēſas cādelas in manib⁹ teneāt:locutur⁹ edidit. Quod ꝛ ipse cū epis ꝛ clericis faciens:inauditos diaboli ausus publice aspit:ꝛ fornicatoꝛē spm̄: qui in tam horrenda inquinamēta etiā contrā naturā suā exarserat: cū oīm fideliū qui aderāt:subscriptiōe anathematizat: et auctoꝛitate xp̄i tā ad illā:q̄ ad oēs mulieres deinceps in terdicit accessum. Extinctis itaq; sacramēralibus illis lu minibus:extincta est deinceps tota virtus diaboli:ꝛ mu lieri post confessionem communicanti/nunq̄ postea ap paruit inimicus:sed irregressibiliter eliminatus aufugit. Cūdis itaq; patratis/simul abbas ꝛ legat⁹ ingrediūtur aquitaniā. Interim gerardus assensu comitis/burdega lensem archiepiscopatū occupauerat:ꝛ simꝰ burdegalē sem ꝛ engolismēsem detinebat eccliaz. Sz effluctib⁹ pe cuꝝ ja/quas in assentatoꝛū manus iniecerat:ꝛ magis ac magis cognita veritate:iā defluebāt ab eo subsidia ꝑnci pum :ꝛ pdicie ei⁹ timebāt existere defensoꝛes. Moꝛabaꝛ tur itaq; in locis illis in q̄bus securi⁹ē se putabat:nec iā facile publicis sese ꝓuētib⁹ ꝓsentabat. Vt em̄ prius gesta breuiter repetamus:vbi primū cepit audiri:qđ aduersus ecclesiā dei gerardus ille machinarek:ab innocētio papa adhuc in gallijs demoꝛāte/missi sunt abbas nr̄ clarevall lēsis/ꝛ Joslen⁹ venerabilis epūs suessionēſis ꝛ pictauim vsq; venerūt:vt tā ipm:q̄ pdictū ꝑncipē cōuenirēt. At il le iā eodē pꝛincipe psuaso/impudenter in ecclesiā catho licā:a qua se ꝓcidebat:cōuitia sacularia:ꝛ pollicitā pri⁹ in nocētio subtrahere obedientiā:anacletū suū electum di gnius:ꝛ quicūq; nō obediret:erroneos ꝛ acephalos ꝓ dicare. Vñ factū est vt atati ꝛ armati in insaniā clerici:pu blice ex ea die pſecutionē catholicis intentarēt. Prius tñ q̄ fic eoꝝ ꝓpalata fuisset et obfirmata pfidia: obtulerat abbas sanct⁹ in eoꝝ ecclia sacrificiū deo. Post cuius di scessum/decan⁹ eiusdē ecclie altare in quo diuina myste ria celebꝛarat:impie quidē sed nō impune confregit. Si quidē post breue tēpus pcussus a deo: cū animā exhala ret:domū in qua moꝛiebat:plenā vidit demonibus:ꝛ se a demonio iugulari clamitās:cultellū a circūstantibus po stulabat:quē inergeret gutturi suo vt extracto viueret. Sed diabol⁹ cui dat⁹ erat:cū iter hec vi xit:ꝛ pestilenter aīam in infernū demersit. Archi quoq; q̄ petri inuasoꝛis picrauēſis eccliesie sy eiabat:coꝛrip⁹ est. Sz ꝛ in alios mlꝛos/q̄ in scismat tioꝛes extiterāt:manifestā diuina manifestā exercu nē. Propter hec ꝛ alia hmōi/ante hoīes pſu gerarduꝰ:ꝛ timēs opponi sibi q̄ negari nō p tus publicos euadebat. Significatū est inter viros illustres:q̄ ad eū securi⁹ audebant acce bas clarevallēſis/ꝛ eps carnotēſis:aliiq; epi viri colloquiū ei⁹ expeterēt:quoꝛū erat studii pace ecclie:ꝛ de malo remouēdo tractarēt. P q̄ est illi:ne rāꝛoꝛum viroꝝ deuitaret colloqu terat fieri vt cōcato cū eis ꝓfilio:ꝛ facile esset do putabat difficile:ꝛ qđ videbat impossibile puctu possibile redderet. Itaq; apud partina de cōueniūr:ꝛ imp⁹imis de diuisione ecclie/ꝛ t obstinatiōe:q̄ infra alpes in sola aquitania qua le corruptela cōfederat:multis modis ꝛ rationi uis dei comiti intimatū est:q̄ ecclia vna est:ꝛ quic tra eā est: quasi extra arcā /iudicio dei necesse inte dilui. Adducta quoq; exēpla dathan ꝛ abyꝛon: quo tu scismatis terra viuos absoꝛbuit:nec tanto malo vi ctā dei aliq̄n defuisse monstratum. His auditis comes parte sano vsus cōsilio:respōdit se in obedientiā innocen tij pape/posse dare consensum:sed in restitutionē epoꝝ quos de sedib⁹ suis expulerat:nulla rōne induci:q̄m im placabiliter eū offenderāt:ꝛ furauerat se eoꝝ pacē nullo tpe suscepturū. Diu p internūcios ꝓtractus est sermo:ꝛ dū vicissim verbis se mutuo occupant: vir dei efficaciora arma coripiens:ad altare scīm̄ oblatu⁹ et supplicatu⁹ accedit. Intrauerant ecclesiā quib⁹ licebat diuinis inter esse mysterijs:comes sustinebat p̄ foribꝰ. Peractis igitur cōsecratiōib⁹:ꝛ pace data ꝛ diffnla in ꝑplin: hō dei iā nō se agēs vt holem:coꝛp⁹ dñi sup patenā posit ꝛ secū tol lit:atq; ignea facie:ꝛ flāmeis oculis:nō supplicās sz mi naꝝ foras egredit:ꝛ verbis terribilib⁹ aggredit ducem. Rogauim⁹ te inquit ꝛ spꝛeuisti nos. Supplicauit tibi in altero quē iā recū habuim⁹ ꝓuentu seruoꝝ dei ante te adunata multitudo:ꝛ ptēpsisti. Ecce ad te ꝓcessit filiꝰ vir ginis:qui est caput ꝛ dñs ecclie:quez tu pſequeris. Adest iudex tu⁹:in cui⁹ noīe oē genu curuab/celestiū/terrestriū ꝛ infernoꝝ. Adest iudex tu⁹:in cui⁹ man⁹/illa tua aīa de uenier. Tumq̄d ꝛ ipsum sperneꝛ. nunq̄d ꝛ ipsum sicut ser uos eius contēneꝛ? Zacharymabank vniuersi q̄ aderāt:ꝛ oꝛationib⁹ intēti ꝓlolabank exitū rei:ꝛ oīm suspēsa expe ctatio:nescio q̄d diuinū fieri celitus expectabat. Videns comes abbatē in spū vehemēti ꝓcedentē:ꝛ sacratissimuz dñi coꝛpus ferentē i manib⁹ erpauit ꝛ diriguit: mēbrisq; tremebūdis metu:ꝛ dissolutis:quasi amens solo ꝓcubuit. Eleuat⁹ a militib⁹ rursum in faciē ruit:nec quippiam alicui loquēs:aut intendēs in aliquē/saliuis p barbā de fluentib⁹/cū ꝓfundis efflans gemitib⁹ epilenticus vide batur. Cū vir dei ad eū ꝓpius accedit:ꝛ pede pulsans ac cliues surgere iubet/ꝛ stare supꝛa pedes:ꝛ dei audire sen tentiam. Pꝛelens est in ꝙ pictauēſis epūs:quē ab ecclesia sua expulisti:vade ꝛ recōciliare ei:ꝛ in osculo sancto/pa cis cū eo iungito federa:ꝛ ipse ad sedē suā eū reducito:ꝛ satisfaciens deo:redde ꝓ cōmunia gloriā:ꝛ in vniuerso pꝛincipatu tuo diuisos et discoꝛdes ad charitatis reuoca vnitatē. Subdere innocētio pape:ꝛ ficut ei vniuersa obe dit ecclesia:tu quoq; electo a deo/tāto pare pōrifici. Au diens hec comes:auctoꝛitate spūssancti:ꝛ sctōꝝ sacꝛoꝝ pꝛesentia victus:nec audebat reꝛpōdere nec poterat; sed statim occurrit/ꝛ ī pacis osculo recepit epm:et eadē qua euz adiurauerat manu: cū totius exultatiōe ciuitatis/ad pꝛopriā sedē reduxit. Sed ꝛ deinceps abbas cum comite iā familiari⁹ ꝛ suauius loquēs paterne eū monuit; ne ad

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝛes reuerarios ausus vltra extirgeret: ne dei
tãus irritaret flagitijs: ne pace facta ĩ aliquo
pace iracꝺ oñi aũranie ecclie reddita: sol⁹ ge
nerat in malis: sed nõ multo post aduenient
omo sua miserabiliter extinct⁹ est. Et cũ dicat
t petrũ ad mortẽ: ꝓ eo nõ dico vt roget ꝙs: im
bito mo:tu⁹ fine ꝓfessiõe et viatico: de corpo
ẽ spũ ei reddidit: cui⁹ minister vsꝙ in finem
orp⁹ ei⁹ a nepotib⁹ suis: ꝙs ĩ eccl̃ia illa hono
rarit: inuctũ in lectulo sua examine: ⁊ enor
ũ: ĩ basilica q̃dã humatũ est: ꝙ postea a gau
rensi epo sedis apostolice legato: inde extra
ꝙ pectũ. Nepotes q̃s ei⁹ ab eadẽ eccl̃ia post
sunt: ⁊ os ꝓgenies ⁊ plãratio a radice annul
egna tãti iudicũ circũferẽs q̃rimonias exula
malo ob:uto: ⁊ scismate gerardi redacto in
dei cũ gaudio magno clarãuallẽ reuertitur.
res circũfusi pedib⁹ ei⁹: gr̃as agũt deo: q̃ do
elicio:es ꝓuent⁹ accumulat: ⁊ serui sui hũili
q̃ficat ⁊ exaltat. Nact⁹ vero vir dei aliq̃ꝺ ḋe
aliꝙs se negocijs occupauit: ⁊ secedẽs ĩ casulã
:orquib⁹ circũtexta: sol⁹ meditatiõib⁹ diuinis va
ponit. Et repente occurrũt ei in diuersorio hũili
ꝓpe dñi ꝓsitẽti amatoria cãrica: ⁊ spualiũ fercu
priam. Cõsideratet expauescit/ꝙ ille speciosus for
p filijs hoim: in quẽ etiã angeli ꝓspicere desiderant:
cã adamauerit spõsam: ⁊ decolorata a sole/tãto extol
lat pconio/vt dicat eã totã formosam: nec vllã in ea ma
culã esse. Expaz quoꝙ spõsam dilectiõe lãguere mirat: ⁊
inquirit diligẽter/q̃ fit illa charitas: cui⁹ oscula dulcio:a
sunt vino: ad quo:z delibationẽ tãto affectu alia impatiẽ
ter anhelat. Cũcꝙ spõsus multis laudib⁹ sponsam attol
lat: nõ rm̃ in oib⁹ plenã ei sui copiã ꝓbat: nec vsꝙ ad ple
nitudinẽ sotietatis se spõse desideràti ꝓcedat. Questius
aliq̃n nõ inueniat: ⁊ post lõgos circũitus reperi⁹: teneat
ne fugiat. Multo tpe in harũ rerũ meditatiõe afam suaz
effudit: ⁊ multipliciter hec exponẽs quãtũ in se ꝓfecerit:
q̃ q̃tidie in illis epulabat delitijs. quantũ nobis ꝓfuerit:
quib⁹ eiusdẽ benedictiõis reliquias in scriptura seruauit
manifestũ est legentibus eã. ¶ Capitulum. vij.

Interea littere apo:
stolice virũ dei vocãt: ⁊ vt adsit laboràti ec
clesie/supplicãt cardinales. Intermittunt
studia: ⁊ q̃ modo ꝓtinua erãt: interpolatis
discursib⁹ resumunt. Nulla vacatio supest: seru⁹ dei aut
o:at: aut meditat: aut legit: aut cõtonat. Videns igit ex
cusatiões frustra expẽdi: cõuocatis a multis partib⁹: fra
res diu ꝓfundeꝙ suspiràs affat. Videtis fratres in quã
eis tribulationib⁹ labo:et eccl̃ia. Pars q̃dẽ petri: ⁊ ĩ tra
lia/⁊ in aũrania auto:e deo: elisa: lã nõ parturit sed abo
rit. Ensati sunt in his regionib⁹ scismatis defenso:es. Ro
me magna pars nobiliũ/inocẽtiũ sequif: ⁊ fauẽt ei multi
fideliũ: q̃ tñ temerarie multitudinis impetũ formidãtes:
nõ audent publice ꝓfiteri quẽ innocẽtio firmauere ꝓsen
sum. Cõmunatos hz petr⁹ hoies ꝓditos: ꝙs corrupit pecu
nia: ⁊ munitionib⁹ eoz occupatis nõ simõio petri fidez:
sed simonis magi repsentat pstigia. Cõtra vnã gẽtẽ occi
dente edomito superest lucta. Gratib⁹ vobis ⁊ jubilan
tibus hiericho ruer: ⁊ cũ extẽderitis ad deũ cũ moyse ma
nus: amalech vicẽ⁹ aufugiet. Josue pugnat: ⁊ vt ad con
summationẽ victo:ie dies sufficiat ꝓlara: soli vt ster: nõ
tã o:at q̃ ip̃erat: ⁊ merek fides tã solis obediẽtiam: q̃ de
hoste pstrato victoriã. Nobis igit pugnãtib⁹/vos ferte
pfidiũ: ⁊ auxiliũ de celo supplicib⁹ animis ꝓlo:ate. Agite
q̃ agitis: ⁊ state ĩ gradu q̃ statis: ⁊ licet nihil vobis ꝓscij ſ
tis: iudicio tñ vro nõ estimetis vos iustos: q: sol⁹ deꝰ ḋs
iustificat iudicat: ⁊ pfectissim⁹ quisq⁹ iudicij diuini distri
cti examẽ ignо:at. Judicari aũt ab hũano die nõ multuꝫ
curetis: neq⁹ vba ꝓpa: neq⁹ aliena iudicia app:obantes/
sub timo:e dei sic state/vt nec vos quẽpiã iudicãtes alio
quãdo extolla mini: nec alio:z curantes iudicia excidatis
in nugas: singula vo ꝓsequẽtes vos seruos inutiles re
putetis. Cũctu est aũt q̃ nos obediẽtia vocat: ⁊ hui⁹ dom⁹
paternitatẽ/⁊ vr̃i custodia deo ꝓ q̃ hũc labo:ẽ assumim⁹
ꝓfidẽtes de ei⁹ clemẽtia: tradim⁹ ⁊ ꝓmẽdam⁹. Hec dicẽs
et bñdicẽs flẽtib⁹ vniuersis/discessit: ⁊ cũ multa reuerẽ
tia vbiq⁹ susceptꝰ/demũ romã puenit. Jn cui⁹ aduẽtu tã
dñs papa q̃ fratres letati sũt: ⁊ cõcatis cũ eo ꝓsilijs fir
rerũ puer⁹/⁊ statũ causaz/abbas alia via op⁹ aggredit:
nec iti c[illegible]nec in eos spẽ ponẽs: ꝙs colloquia quoꝝ
dã suscipiẽs /scisitat q̃ fit eoz facultas: q̃ fautoũ animi:
vtrũ ex:orte an malicia seducti tãtũ scel⁹ ptrahãt ⁊ ptelẽt
Intelligit ex secretis clerum q̃ cũ petro erat: de statu suo
solicitũ scire q̃dẽ pem̃: sed nõ audere reuerti: ne ppetua
notaꝰ infamia/ vilis inter cereros haberek: ⁊ malle sub
umbra honestatis interi sic eẽ: q̃ expelli a sedib⁹ suis/et
publice mẽdicitati exponi. Eoz q̃ de petri ꝓsapia erant:
hec erat respõsio: q: iã credi eis a nemine posset si demẽ
tiarẽt gen⁹ suũ: ⁊ eũ relinquerẽt q̃ cognatiõis sue caput
esset ⁊ dñs. Ceteri iuramẽto fidelitatis excusabãt pfidiã
nec aliqs ex sana ꝓscientia parti illi pferebat suffragia. De
nũciabat iracꝺ abbas eis colligatiões ipietatis eẽ sacrile
gas ⁊ pfanas ꝓspiratiões legib⁹ ⁊ canonib⁹ cõdẽnatas
iuramẽtis nõ posse muniri: nec debere veritatis sacra mẽ
datio suffragari: Jnsanire aũt eos q̃ rẽ illicitã sacri patro
cinio ꝓstare existimant: cũ opo:teat extraoꝺinarias pa
ciões q̃cũcꝙ religiõis obtẽtu sanctas reuocari ĩ irritũ: ⁊
autoritate diuina dissolui. Auditis his alijsꝙ viri dei ser
monib⁹ desluebãt a petro: ⁊ q̃tidie partis illi ꝺissociatis
agminib⁹ vicula rũpebank. ipsi⁹ quoꝙ petri anim⁹ tabe
scebat: q: se q̃tidie minui: Jnnocẽtiũ vo crescere minime
dubitabat. Defecerãt pecunie: ⁊ habuerat curie amplitu
do: arueràt ministeria dom⁹: rar⁹ mẽsam ei⁹ frequẽtabat
cõuiua: delitie ĩ plebeia cibaria ꝓmutate: cultꝰ obsequẽ
tiũ vetustate obscur⁹: impẽdiarij ere alieno oppressi: ⁊ to
ta dom⁹ effigies pallida dissolutionẽ ꝓmitas indicabat.
¶ Interea rex Sicile Roger⁹: q̃ sol⁹ iã ex pncipib⁹ obe
dire pape inocẽtio detractabat: ad eũ mittit petẽs vt hã
mericũ cãcellariũ suum/⁊ abbatẽ clareuallis ad se mitte
ret: ⁊ nihilomin⁹ a petro leonis idẽ petẽs vt petrũ sibi pi
sanũ a suo latere delegaret. Aiebat aũt se dissensiõis hui⁹
q̃ iãdiu idurauerat velle scire o:iginẽ: ⁊ cognita veritate/
aut co:rigere erro:ẽ: aut sancire sniam. Mittebat aũt in
dolo. Audierat eñ petrũ pisanũ eloquẽtissimũ esse: ⁊ in
legũ ⁊ canonũ scia nulli scõn: putabatq⁹ si eloquẽtie ei⁹
in publico ꝓsistorio audiẽtia ꝓberet: declamatiõib⁹ rhe
toricis simplicitatẽ abbatis posse obnubi: ⁊ silẽtiũ ei vi
bo:ũ/⁊ põdere rationũ ipoti. Ne diu mo:er: venit pars
vtraꝙ salernũ: sed militauerat vltio: ⁊ puenerat tãti sce
leris machinamẽtũ. Parato nãꝙ ad bellũ immunerabilis
exercitu aduersus rãulphũ ducẽ/idẽ rex in capũ armas
tas ꝓduxerat acies: cũ subito viso duce audacter obuiaz
ꝓcedẽte/territ⁹ fugit effusũcꝙ exercitũ p:iede ⁊ cedib⁹ ex
posuit: ⁊ inumeris militib⁹ captis ⁊ interfectis: fuit⁹ du
cẽ ditauit opib⁹: gl̃ia sublimauit. Que q̃dẽ ei iuxta verbũ
viri dei/oꝛa cõtigerũt. Cũ eñ prim⁹ eoz q̃ vocati fuerãt:
abbas sctũs aduenies: regẽ in castris positũ iuenisset: p
multos dies vicinas acies ne pliũ cõmitterẽt impediuit:
denũciãs regi: q: si cõflictũ inieris: victꝰ ⁊ pfusus abibis
Nouissime vo cũ eiusdẽ regis plurimũ creuisset exercit⁹
ignoràs q⁹ nõ in multitudine fo:et euẽtus belli: viz sctñ
q̃rentẽ ea q̃ pacis erãt: volteri⁹ audire contẽpsit. At ille du
cẽ rãulphũ: ⁊ catholico:z aciẽ vbis potẽnib⁹ adhoztat⁹
sicut regi fugã: sic illis victoriã pollicit⁹ est et triumphũ.
Cũctu ad primã villulã declinasset: ⁊ instaret o:oni: repẽ
te fugientiũ ⁊ insequẽtiũ clamo: audiẽ. Siquidẽ p eũdẽ
locũ fugiẽtẽ regis exercitũ rãulph⁹ pseq̃bat. Egressus
itaq⁹ frater q̃dã ex his q̃ cũ abbate erãt: vni ex militibus
occurrit: ⁊ q̃d accidisset ĩterrogabat. At ille siquidẽ ĩra

pſ.xxxvj nouerat. Vidi impũt/impiũ superaltatũ ⁊ elevatũ sicut ce
dros libani: ⁊ trãsiui ⁊ ecce nõ erat. Nec mo:a: dux ipe le
cutus: vt monachũ vidit: ficut erat armat⁹ equo defilijt:
⁊ ei⁹ pedib⁹ aduolut⁹/gr̃as inãt ago deo: et fideli seruo
eius: q: nõ nostris viribus: sed ei⁹ fidei collata hec victo
ria est: iteruicꝙ infilies equo hostes isequebat. Nec tamẽ
hac plaga sibi inflicta celit⁹ cor:ect⁹ est anim⁹ regis: nec
deturuit pcella quã cõgloneruerat p:aue mẽtis elatio
sed post fugã reuertis q̃ euaserãt/simul ãs alacritatẽ: re
gio se o:natu attollẽs/stipata militib⁹ curia vtraꝙ partẽ
pcipit accerisi: ⁊ prius instructo petro: ⁊ multaz ꝓmi
sionũ auto:amẽtis accenso: de cause sue rõnib⁹ eloqui iu
bet. Pro: itaq⁹ petr⁹ electionẽ dñi sui canonicam ꝓbare
cõendit: ⁊ verba sua multis legũ ⁊ canonũ assertionib⁹
munit. At vero vir dei: nõ in sermõe: sed in virtute regnũ
dei esse intelligẽs: scio inq̃t petre te virũ sapientẽ ⁊ fratũ
esse: ⁊ vtinã sanio: pars/⁊ honestio:a te occupassent ne
gocia. Utinã te patronum causa felicio: obtineret: ⁊ sine
dubio rationabilia allegantẽ nulla posset ipedire facũ
dia. Et nos quidẽ agrestes: ligonibus magis q̃ decl ama
tionib⁹ assueri: si causa fidei nõ vigeret: institutũ silentiũ
tenerem⁹. Nũc aũt cogit nos charitas eloq̃: q: tunica do
mini quã in tpe passiõis nec ethnic⁹ pscumpsit scidere nec
Eph.iiij sudeus: factore hoc dño: petr⁹ leonis lacerat ⁊ dirumpit.
Una est fides: vnus dñs: vnũ baptisma. Nos neq⁹ duos
dños: nec geminã fidẽ: nec duo baptismata nouim⁹. Ut
Gen.vj. ab antiquis o:diar: vna arca tpe diluuij fuit. Jn hac octo
anime ceteris oib⁹ pereũrib⁹ euaserũt: ⁊ quotq̃t extra ar
cam iuẽti sunt pierũt. Arcã hãc typũ habere eccl̃ie: nemo
qui ãbigat. Arca alia nup fabricata est: ⁊ cũ sint due: altẽ
rã necesse est eẽ adulterã/⁊ ĩ pfundũ demergi. Arca quã
regit Petr⁹: si ex deo est: necesse est vt arca quã regit Jn
nocenti⁹ obtinak. Peribit ergo o:ientalis eccl̃ia: pibit oc
cidens tot⁹: pibit frãcia: pibit germania: hyberi et angli
⁊ barbara regna in pfundũ pelagi demergent. Religio
camaldrensis/⁊ carthusiẽsis/⁊ cluniacẽsis/⁊ grãdimõ
tensis/⁊ cisterciẽsis/⁊ pmõstratẽsis: aliaq⁹ innumerabilia
seruoꝝ ⁊ ancillarũ dei collegia necesse vt sub vno turbi
ne corruant in abyssum. Epos ⁊ abbates/⁊ reliqs eccl̃ie
pncipes collo pcipiti mola asinaria alligata pelagus vo
rax excipiet. Sol⁹ ex pncipib⁹ mũdi arcã petri itranit isse
Roger⁹: ⁊ ceteris oibus enecatis/sol⁹ ipse saluabit. Ab
sit vt tot⁹ mũdi religio pear: ⁊ ãbitio petri cui⁹ vita palã
est q̃lis extiterit: regnũ celoꝝ obtineat. Ad hec vba nõ
vltra se poterãt q̃ pntes aderant ꝓtinere: sed abominati
sunt ⁊ vitã petri ⁊ cãm. Abbas aũt tenẽs manũ petri ele
uauit eũ/⁊ simul ipe surrexit: tutio:ẽ inquiẽs si mihi cre
dãꝰ intrabim⁹ arcã. Et sicut iã prid̃ẽ mẽte ꝓceperat: salu
taribus illũ aggrediẽs monitis: cooperante gr̃a dei/ pri
mus psuasit vt ad vibẽ rediẽs/ Jnnocẽtio pape recõcilia
rek. Soluta cõtione rex necdũ voluit obedire: q: scti pe
tri patrimoniũ qõ in cassinẽsi ⁊ beneuẽtana pucia am
plissimum est: cupidus occupauerat: putabatq⁹ hmõi su
spẽsionib⁹/aliqua a romanis exto:quere p:iuilegia: per
Lu.xxiij que in ius ꝓpriũ deinceps sibi stabilirek hereditas. Sic
herodes vilum saluato:em cõtempsit: et quem desidera
uit absentem: contẽpsit psentẽ. Sic omnipotẽs deus cla
ritatẽ quã accepit a patre dedit hominibus: ⁊ cõtemnẽ
tes se facit ingloriosos: ⁊ erigit in sublime humiliratos.
¶ Jgit circa curationẽ cuiusdam viri nobilis/⁊ in vibe
Salernitana notissimi: succũbentib⁹ medicis: quoꝝ ibi
pcipue ars viget ⁊ studiũ: eldẽ viro de medicorũ auxilio
desperati: noctu quidẽ p somnũ apparẽs itimauit adue
nisse salernũ virũ sctñ: et in curationibus efficacẽ: Hunc
inq̃rere iubek: ⁊ de lauacro manuũ ei⁹ bibere. Quesiuit
inuenit: aquã petijt/bibit/cõualuit. Hoc verbũ p totam
vibẽ diuulgatuꝫ/ad aures regis ⁊ pcerũ ei⁹ puenit. Cum
oim igit populoꝝ fauo:e/solo rege in malicia pmanẽte:
abbas romã reuertit: ꝓdictũ q̃ Petrũ pisanũ/⁊ quosdã
alios recõciliat ecclesie; et Jnnocentio pape cõfederat.

¶ Aduenerat tẽpus in quo cõpleta amo:rei malicia an
gelus pctiẽs gladiũ iã vibrabat: ⁊ ptrãsiẽs domos qua Exo.xij.
rũ supliminaria sanguis agni imbuerat: ad domũ petri
leonis veniẽs salutare in ea nõ repperit signũ. Percussit
igit miserũ: nec rm̃ ilico defungit: hz dak per triduũ peni
tentie locus. Ille patiẽtia dei aburit: ⁊ in petrõ suo mo:ik
desperat⁹. Miserabilli põpa corp⁹ ei⁹ efferk: cadauer ei⁹
in lateb:is sepelitur: ⁊ vsq̃ hodie fouea illa a catholicis
igno:ak. Annũ paru ipius papã sibi ꝓ illo alterum statue
rũt: nõ tã ex ptinacia scismatis: q̃ vt oppo:tuni⁹ ꝓ aliquã
tpis mo:a/pape innocẽtio recõciliarenk. Quod sine mo
ra p manũ serui sui rp̃s effecit. Nã et ipse ridicul⁹ põtifex
petri leonis heres/ad eundẽ virũ dei nocte se contulit: ⁊
ille eũ nudatũ quidẽ vsurpatis insignib⁹/ad dñi Jnno
centiũ pedes adduxit. Quo facto ciuitas gratulabunda
letak: innocentio ecclesia redditur: roman⁹ populus vt
past o:e et dñm Jnnocentiũ venerak. Abbas clareuallis
in mira reuerẽtia habek: ab oñibus auto:pacis/⁊ pater
patrie ꝑdicak. Procedentẽ viri nobiles ꝓsequunt: accla
mat ppls. marrone sequunt: ⁊ oẽs ei ꝓpio animo ob
sequunt. Sz q̃diu ille gl̃iam toleravit: Quidiu pace fruis
tus est post tã diuturnũ laboꝝ? Nec diẽ ꝓ anno recipere
acꝑsecit. Sedatis oibus ⁊ ꝓpositis/vir quinq⁹ dies tene
ri potuit: q̃ septẽ omnis ⁊ vltra ꝓ refarcienda eadẽ scissio
ne sudauit. Exẽtẽ roma ꝓsequit: deducit cler⁹: occurrit
ppls: vniuersa nobilitas comitat. Nec poterat fine cõmu
ni mero:e dimitti: q̃ colebat amo:e cõmuni. Jgit firma
ta pace vir dei regredit: ⁊ dupler exhibẽs gaudiũ cũ ex
ultatiõe vniuerse terre fuscipit. Jnterea rome Inocẽtius
potestatiue agẽda disponit: vndicꝙ visitato:es occurrũt
Aliꝙ cũ negocijs: aliꝙ tm̃ gr̃a ꝓgaudẽdi aduenirũt: pcessio
nes p ecclias soleniter celebrank: depositis armis/ad au
diendũ vbũ dñi plebes accurrũt. Post multifarias eges
tates/in breui ciuitas opulenta reflo:et: q̃ disco:die tpe
distracta fuerãt: pax solidata reuocat ⁊ reducit. Arantur
solitudines: ⁊ deserta pinguescũt. Reqescũt singuli sub
vite ⁊ ficulnea sua: nocturne silẽt excubie: ⁊ aptis ianuis
os tuo:e excludik. Dato tpe innocenti⁹ ecclie ruinas re
staurat: recolligit exules: ecclĩs antiq̃ seruitia: depopula
tas colonias expulsis restituit: insup ⁊ cõgrua dona lar
gik. Monasteriũ etiã apud aq̃s saluias/in sancti Anastasij
marty:is hono:e ꝓstituit: qõ q̃dẽibi p:i⁹ fuerat: hz hoc tẽ
po:e sola eccl̃ia/decorat habitato:. Cõstructis itaq⁹ ceno
bialib⁹ mãsionib⁹: refo:mata eccl̃ia: assignatis etiã ad ali
monias dom⁹ agris ⁊ vineis: a claraualle abbatẽ ⁊ quẽ
tum frarũ sibi mitti dñs papa petijt ⁊ obtinuit. Mittit
igitur Bernardus Pisane olim eccl̃ie vicedñs: ⁊ religi
osi cũ eo fratres: q̃ fm beati bñdicti regulã/in eodẽ loco
dño seruirent. Cito p:ofecit illa plantatio: et associatis si
bi viris indigenis/seruoꝝ dei multiplicatus est nume
rus: et pascua cõgrua nutrimẽtis multiplex in breui p:o
duxere peculium. ¶ Capitulum. viij.

Bbas sanctus ad stu
dia sua reuersus: dilectũ ap̃lectik epythalamiũ.
E diuersis etiã regionib⁹/odo:e religiõis illi⁹
vbiq⁹ diffuso: fratres ad fundanda monasteria inuitank
ffundata q̃ ⁊ statuta ditioni ei⁹ sese subiẽciũt: ⁊ arctio:is
ineunt regulas disciplineꝝ. Sed ⁊ diuersaꝝ regionũ ciui
tates ex hoc collegio meruere epos. Jn pmis roma sum
mo o:nak põtifice. Preneste stephanũ habuit tot⁹ gl̃ie
virũ. Ostia virũ magnũ hugonẽ. Jn ipsa q̃ romana cu
ria henric⁹/Bernardus/alter/pbyter/alter diacon⁹ o:
dinati sunt cardinales. Prope vibẽ romã: nepa sub Ro
berto refloruit. Jn tuscia pisis natalis soli gl̃oria: ⁊ ma
gnũ ecclesie lumẽ balduin⁹ effulsit. Citra alpes: lausen
ne dat⁹ est amedeus. Seduno garin⁹. lingonis godefri
dus. Antisiodo:o alanus. Nãertis bernardus. Belnaco
henricus. Tornaco giraldus. Eboracо henricus. Jn hy
bernia duo epi; et re ⁊ noie xp̃iani. Jn alemãnia ciuitate

Universidad de Deusto
Biblioteca

curia/algorismo:sapientia:etate/ꝛ gra reuerēdus. Nec lu/minaria de claritate assumpta:fulgore puro prædictas vibes sua illustrauere pntia:et pastor:alis officij elucidā/tes gratz/explū ceteris epis facti sunt:ꝛ altitudine sua hūiles ꝓstiterūt. Defuncto siquidē innocētio papa/et suc/cessoribus ei⁹ celestino ꝛ lucio/ꝙ veloce ꝓsummatis:/Bernardus quē pz⁹ apud scm anastasiū abbatē dixim⁹ o:dinatū:papa vrbis efficitur. Nec seditione orta in pplo puluerē pedū in litigātes excussit:ꝛ relictis eis in frāciā venit. Cuiꝰ rome se comederēt ac mordērent:ꝛ adinuicē cōsumerēt: expectauit in pace donec fatigati cōflictibus et dānis afflicti/ei⁹ pstentiā cuperēt ꝛ optarēt. Qui iteriz celeb:ato remis pcilio/clarā uallē hūiliter visitat:ꝛ gratz pōtificat⁹ romani pauperū pntat aspectib⁹. Mirantur oēs in tāta altitudine hūilitatē imobilē: er in tā excellēti culmine ꝓpositi scī ymanere virtutē:vt altitudini socia ta hūilitas ꝓ officio exteri⁹ splēdeat:ꝛ ꝓ virtute nequaq̄ interi⁹ inanescat. Adherebat carni ei⁹ lanea tunica:ꝛ die bus et noctib⁹ cuculla vestit⁹ sic ibat: sic cubabat. Int⁹ monachi habitū retinēs/extra se pōtificē ꝛ mo:ib⁹ꝛ ve/stib⁹ exhibebat:ꝛ difficilē agēs:diuersaz in vno hoīe ꝓ/pietatē expuīnēs pſonaz. Segimēnata ei circūferebātur puluinaria. Lectus ei pallijs opertus:co:tina ambiebat purpurea:ꝙ si reuolueres operimenta: inuenires supleꝛ/cris laneis complosa straminia/ꝛ paleas conglobatas. Homo in facie:de⁹ videt in corde:ipse vero bona coram deo ꝛ hoib⁹ ꝓuidebat. Alloquik fratres nō sine lach:y/mis:miscens sermonib⁹ anulsa a corde suspiria:hortatur ꝛ consolat et se inter eos fratrē ꝛ sociū: nō dīm exhibet vel magistrū. Cuiꝰ eū ibi morari diutius nō pateret:ma/gna eū ꝓsequens comitantium multitudo:salutatis fra tribus/iter in italiā dirigens abscessit:ꝛ ad vbē puenit.

¶ Scripsit ad eūdē papā vir scrūs libꝝ multe vtilitatis q̄ appellat liber de ꝓsideratiōe:in q̄ acutissima indagine tā ea q̄ circa eū:q̄que infra sunt ꝓsequēs:etiā ad ea q̄ su/pra ipm sunt/ascēdes:tāta de natura diuina disseruit: vt videak in tertio celo assumpt⁹/audisse q̄dā vba q̄ nō li/cet homini loqui:ꝛ regē in decore suo vidisse. In his q̄ in fra/ꝛ q̄ circa ipm sunt:motū societas:nature eq̄litas offi/ciorū distātia:ꝓsideratio meritorū:disiudicatio ꝓuectuū/subtilissime distinguūt:ꝛ singulis i suo genere sui cogni tio ītimak. In his q̄ supra hoiem sunt: speculak celestia: nō eo modo quo angeli:qui semp adherēt deo ꝓsidērāt: sed eo modo quo potest homo puri animi/ꝛ mēris fince re/divina cōtingere:ꝛ ꝓformare hierarchie celesti sacer/dotiū rēpo:ale. Cū em in celesti militia cōster alios alijs principari:ꝛ ministeriales spūs ad nutū superio:ū pote/restatū ad diuersa officia delegari: quida vicinius assistē tes ab ipso accipiūt q̄ alijs vel agenda/vel intelligenda infinuāt. Cuiꝰ erigat homo ꝓpositure sue reuerentiā ex/hiberi:ad honorē lumine potestatis cuncta referi necesse est:q: cum sit subdit⁹ hoī homo/vel spūi spūs:subdi ma time oportet deo:de cui⁹ munere ista dak plario:ꝛ q̄ docē re/sit vt pateat hoībus tā cognitio sui:q̄ ꝙ fidē ꝛ spez ad divine cōtēplationis ꝓ modo dato indulta accessio. Di/cebat vir dei ꝛ nōnunq̄ scribebat in tabulis ceris mella restituēs/ꝛ quidē gratio:a ꝓtibus. Sedebat lites eccle siarū:ꝛ appellationes ꝓpotunas/q̄s inter se discordes clerici cōcitabāt:blando spiramine ꝓponebat. Interdū etiā duri⁹ increpante eo redibat trāquillitas:ꝛ de tume/scentibus ꝓcellis q̄ seditiosi ante eū venerāt:ꝛ bile dif/fuso scaturiētes declamationib⁹ pacifici reuertebantur.

¶ Adhesit ei ꝓ ceteris q̄dē pncipib⁹ comes Theobald⁹: ꝛ dilectionē opere ꝓsecut⁹/se ꝛ sua in subsidia clarevalli/s exposuit:et in manib⁹ abbatis posuit asm suā: depo sita altitudine pncip ali/se inter seruos dei cōseruū exhi/bēs nō dīm:vt obediret ad oīa q̄ dom⁹ illi⁹ infimi postu lassent. Emebat igitur fundos:cōstruebat domos: abba tijs nouis ꝓbebat ꝓpensas:ꝛ vbicūq̄ seruī dei extēdissent ꝓpagines;delegabat pecunias:nō vnā domū sicut Sa/lomō hierosolymis structurus :sed vbicūq̄ hui⁹ scematis cōsedissent pſone:satagebat eis ministrare necessaria:q̄ si xpo in terris pnti ꝓpriā faceret māsionē. Sed ꝛ hoc in arbitrio viri dei posuit:vt q̄buscūq̄ egēib⁹/eo mandā/te ad opus dei sumpt⁹ ꝓberet. Videṡ igit abbas ꝓprīū pncipis animū:pietatē pierate accēdit:ꝛ maxime quidez domesticis fidei voluit eū esse obnoxiū:ꝛ imo talia tem/pla fundare cōsuluit:ꝛ elemosynas ea sagacitate dispo/nere:vt semp fructificantes rediuiuis ꝛ renascētibus ac/cessionib⁹ nouas semp elemosynas parturirent. Deinde egenis quos hac atq̄ illac quasi vespe pungētes stimu li paupertatis exagitant:oīmodis docuit misereri: alijs induměta:alijs alimēta largiri. Monuit ꝛ suggessit vt ꝓ seipm renodochia visitaret:nec horreret aspect⁹ langue tiū:q: in hoc duplicarek clemētie bonū: si et videret ꝛ fo/neret:ꝛ ꝓsolaret ꝛ reficeret. Pūlliare pauperū oppressio res:defendere pupillū ꝛ viduā:misereri ꝛ cōmodare:ser mones i iudicio disponere. Ꝓuidere q̄eri ecclie:rōnē gla dij intelligere q̄si clemētariū instruxit summā pncipalis officij ei intimās:ꝛ hoc a pncipe exq̄ri ex debito:vt lau di bono:ū ꝛ vindicte malo:uz intendat. Hec ꝛ alia hmōi salubria monita homo rōnabilis reuerēter accipiēs: lu/xū curie/ꝛ fastū altitudinis in hūilitatē ꝛ honestatē con/uertit:nec erat q̄ in pntia ei⁹ auderet aliq̄d indecens vel agere/vel loq̄:sed in hoc etiā ei placere studētes/siue fi/cto/siue puro aīo:ea in q̄b⁹ dīm suū delectari videbant: ipsi q̄s sepi⁹ facitabāt. Introducebāt igit ad eū q̄ fami liarius ei assistebāt:pauperes patētes calūniā:nūciabāt languētes in plateis iacētes:ꝛ quoscūq̄ in amaritudine ꝛ miseria ꝙstitutos:ꝛ ipe oblata sibi occasione clemētie letabak:ꝛ altiori gra applectebak:q̄s de hmōi rebus vide bat magis esse solicitos : ꝛ q: suoz neminē vel in illa cu/ria:vel ꝓ causa illa vir dei passus est demorari: duos re/ligiosos viros de ꝓmōstratēsi ordine euocatos elemosy/ne sue ꝓposuit:ad quoz curā spectaret circūire castella ꝛ vicos in q̄b⁹ ipse maneret:ꝛ de ꝓpria mēsa ligūēres ꝛ le/prosos q̄ ibi manebāt:q̄diu in illis locis esset: abūdāter refici iussit:sed ꝛ alijs pauperib⁹ largas ꝛ cōgruas ꝓ/tis elemosynas siue in cibis:siue in vestib⁹ eoz̄ ministe/rio coz donari ꝛstituit. Et illis q̄dē rātū in domo sua vo/luit esse dīnium:vt protestatine pincernis ꝛ pistoribus/ꝛ co cis:ꝛ reliq̄s ministerialib⁹ q̄ vellēt iuberēt:que placeret rollerēt:nec esset quo aliq̄d phiberet:vel referret ad co/mitē si in aliq̄ ꝓdigi viderenk. Sed ꝛ viri ipi timētes deū ꝛ tā ei placere q̄ comiti cupiētes:nec magnificētiā pnci/pis minuebāt: q̄ charitatis plenitudinē de suis ipleri ꝓ/ceperat:nec deo ingrati esse volebant:si inuenirenk deſ/des ꝛ auari:vbi eos ꝓmptos ꝛ expeditos dispensatōes esse tā volūtas/q̄ pncipis sufficiēs bonitas iniūrisset. Erat ꝓterea horū officio deputatum vt monachis ꝛ reli giosis viris:q̄s ad curiā diuersa mittebāt negocia:hospi tia ꝓuideret:ꝛ de penu ꝛ horreo comitis necessaria mini strarēt. Circūferebāt etiā rigēte bruma: aptatis sarcinis pauperū induměta/et pelles/et birros/ꝛ calciamēta:in quib⁹ nec apungia deerat:q̄ ꝓ vicos indigis erogabant. Nullū in comitatu illo clemētie deerat opus:ad potum illū naufragi oēs tutū habebant refugiū. Tēporibus fa/mis nō sicut pharao frumenta venūdedit populo:nec in seruitutē sibi erogatis annonis subiecit egyptū : sed ab bate sancto q̄si altero ioseph diuinio:e vsus consiliario: graris egenis aperuit horrea : nec exhausit pecunia po/pulum:nec astu circūuenit afflictos: nec republica ad se translata/priuatos in terra cumulauit thesauros : sed in celo potius thesaurizās infatigabilis distributor: cū ma/gna alacritate ꝛ pecunias distribuit ꝛ annonas. Nec de fuit viro inhiauti celestib⁹/magni ponderis ꝛ horrendi tentatio:sed aggressus est eū tā rex ꝙ pncipes:ꝛ cōmo/ta est et cōtremuit terra:ꝛ q̄si irat⁹ esset ei deus ; rapinis et incendijs fere omīa ad eū pertinētia depopulato:ib⁹ exposita erāt;ꝛ operuit faciē terre regis exercitus;ꝛ pas/

Gen. xlij ꝛ sequē.

sim oīa vastabantur. Nec erat ei rursū resistere vel obuia/re persecutoribus:quia er sui deseruerant eum manifeste infestātes:ꝛ qui remānerāt in insidijs nō ad subsidia erāt vndiq̄ angustie graues:q: nec domi sibi cauere : nec ex tra poterat cōgrua ꝓuidere:cum omnino qui sui essent/ nesciret:ꝛ tā de perfidia refugarū:q̄ de duplicitate suoz ꝓ:ofus diffideret. Inter has aūt angustias cōuersus ad dīm de celo quesiuit auxiliū:et accito viro dei(cuius cōsi lio maxime vtebatur)nec desperās de clementia dei:hoc

Deb.xij. ex eius respōsione accepit : vt intelligeret quia flagellat deus oēm filiū quē recipit:ꝛ hmōi coꝛeptiones vel pur gant:vel ꝓbāt animā:ꝛ gloriosioꝛ fuisse Job cū sede/ret in sterquilinio:q̄ fuisset cū circūstāte exercitu sedisset illesus in solio. Ostēdit ei vir sanctus salomonē peccasse in ocio:ꝛ abusum bono pacis deseruisse in vitia: cum Da uid pater ei⁹ Absalon filio persequēte/ꝛ vniuerso israe le aduersus eū animato pmāsisset in gra. Intimauit etiā

ij.coꝛ.xij. quō ipsum sathanas colliphizauit apm:in qua tribula/tione imobiliter perseuerās/meruit audire : q: virtus in infirmitate perficit:ꝛ quia in pseuti vita segniores nos faciūt ꝓspera/ꝛ circūspectiores aduersa. Audiēs hec ve nerabilis comes magnifice animat⁹: duo immēsi ponde ris et mīri operis vasa aurea:in quib⁹ preciosissime gēme habebāt incluse:q̄ in solēnitate coꝛone sue rex angloꝛ Henricus auūculus eius/ad ostentationē diuitiarū sua rū/et gloriē sue in mensa coꝛā se habere consueuerat:sub omni celeritate ꝓferri iussit in mediū:ꝛ a corde suo dele/tationē hmōi auellēs:gēmas a retinaculis suis iussit ab strahi:et aurū cōfringi ꝓcepit vt vēderenk : ꝛ de precio eoz̄ dilecta dño super aurū et topazion tabernacula fun darenk. Nec desistebat amalech ab infestatiōe israel: sed moyses eleuatis in celū manibus/potius est victoria:et retrahētibus se hostibus/abbas sanctus sequester soli/citus clamātibus ad deum et domi ploꝛātibus fratrib⁹/ irrupit in acies:ꝛ in tempore iracundie factus est recōci liatio:ꝛ allegationibus diuinis inter currentibus detu muere ꝓcelle:ꝛ reuersa est inter regem et pncipē trā/quillitatis et pacis desiderata serenitas.

¶ Finitur liber secundus de vita sancti Bernardi clarevallis abbatis.

¶ Incipit ꝓlogus fratris Gaufridi monachi clareval/lensis in vltimos tres libꝝ de vita eiusdem.

Larissimi patris nostri Bernardi clarevallēsis abbatis memoriā/viri insignes ad laudē christi/ꝛ multoz̄ edificationē litteris cōmenda rūt. Inuenta sane materia vberi ꝓout cuiq̄ licuit:ꝛ certior ei gestoz̄ innotuit veritas:nō eā to/tam:sed partes aliquas digessere. Videk autē nonnullis q̄ multo minus eū silere debeat puer sanctitatis ipsius: dignationis fili⁹:benignitatis alūnus. Quē ab eius vbe ribus post annos circiter .xiij. q̄ fine singultu nec memi/nisse debeo:nec ꝓferre queo:sola tandem que sola po tuit moꝛs anulsit. In quo tibi vrinā sic complaceat etiā nūc pater sancte:sicut aliq̄n videbak ꝛ aliquādiu cōpla/cere. Et q̄s alter tibi tā debitor:q̄s tā obnoxius:quis tam tunc? Homo:dit fateo:ꝛ dure homo:dit moꝛs imꝓ/ba:sed nō rotū pariter degluuiit. Amputauit:nō extirpa uit:sine misericoꝛdia poꝛtionē que se cōtingebat accepit. Tulit aspectū:tulit eloquiū:coꝛporale etiā tulit obsequi um:sed nō rapuit fidē:ꝓsentis etiā nūc opitulatiōis nō abso:buit spē future aliq̄n visionis:nō deniq̄ in ꝓterito/ rū memoꝛia altius radicatū filialis assumpsit deuotiōis affectū. Ceterū mihi quidē vt oprime noui : ꝓsertim tāto idonea operi nec sciētia/nec eloquētia supperit. Sed tua sane magnalia/ꝛ tuas digne eloqui laudes:nō oꝛigenis ingeniū;nō ciceronis lingua sufficeret. Nec desperādum

rū q̄ tuoz̄ magis operū fructus carpere ꝓuideṡ lectoꝛ: q̄ verboz̄ nostroz̄ folia indigna debebit:vt illoz̄ magis suauitate gustata:q̄ istoz̄ ariditate culpata:nō tā nequi ter ista moꝛdeat:q̄ illos delectabiliter edat. Nā ꝛ securi⁹ ꝛ sinceri⁹ visa solēt q̄ audita narrari:ꝛ in tertiū vas trās/fusa facilius coalescūt. Sed ꝛ dulcius ea bibit aqua:que ab exiguo licet:alueo fontis haurit:quē confestim reple uerit vena scaturiēs:q̄ q̄ exiguo tollit longius iam ꝓ:o/gresso:vel ex flumine etiam copioso. Inde est q̄ intactis eoz̄ libꝝ:q̄ de eiusdē beatissimi patris nostri initijs/seu etiā medijs cōscripserūt:ne tang⁹ sup alienū edificasse vi dear fundamētū:circa ea potissimū noster sermo versak: quib⁹ pene oībus ꝓsens affuī:iterdū etiā licet pauca: in/terserēs q̄ fidelissima fratrū qui aderāt relatione cogno/ui. Verūtamē opus istud libellis trib⁹ partitū lectoꝛ in/ueniet. Quoz̄ primus quidē ea maxime q̄ ad habitū/mo res/atq̄ doctrinā hui⁹ beati patris videnk pertinere: pse quitur. Scōs aut̄ virtutes inultas per eū factas/eloquī tur. Tertius in eiusdē bono fine cōpleatur. Illud etiā ad/monendū in rerū narratione gestarū coherētiā similitu/dinis magis/q̄ tēporis obseruari. Siquidē nec signa ipa nec opera quedā eo oꝛdine scripta quo facta sunt:sed in/terdū aliqua ꝓout occurrere locis oꝛportunioꝛibus vi debantur inserta. Firmioꝛ em videk:ꝛ haberi acceptioꝛ solet oꝛatio;que suis innititur ꝛ illustrak exēplis : velut fabrica quedā idoneis fulta columnis. Nōnulla q̄s trāspo/sita sunt:vt similib⁹ alijs iungerētur;ꝛ que erāt eiusdē ge neris sibi aptius cohererent. Verū hec in duob⁹ quidē li bellis ꝓtioꝛibus:nā in tertio pene per omnia oꝛdini ipsi/ ipsius temporis series narrationis obsequitur.

¶ Finitur ꝓlogus vltimoz̄ triū libꝝ.
¶ Sequūtur capitula libꝝ tertij.

Quod ꝓe ceteris miraculis que fecit:ipe primū ꝛ maximum fuit in moꝛibus/victu et habitu/ꝛ aspectu oculoz̄:vt sellam super quam in equū sedebat:sed nec lacum secus quē toꝛa die equi tauerat:non considerauerit. Capm.j.

Qualis in vestitu ; in incessu ; in risu ; et locutionibus suis. Capitulum.ij.

Qualia in nugis alioꝛuz;ꝛ q̄ scripturam totam sub se expositam viderit;nec cathedrā affectauit:ꝛ alia plurima. Capitulum.iij.

Que et qualia de itinere hierosolymitano et dixerit ꝛ fe cerit. Capitulum.iiij.

Quātus ꝛ qualis in catholicis coꝛrigēdis:ꝛ scismaticis cōprimendis:et hereticis et nominatim petro abeilar/do/ꝛ Gilberto poꝛretano/ꝛ Henrico. Capitulū.v.

De clerico sanato:ꝛ mira interꝓatione suoz̄ miraculo rū:ꝛ q̄ totius oꝛbis vota in eū cōcurrebāt. Cap.vj.

Quos libꝝ/ꝛ quib⁹ de causis scripserit olim pater:oīa eius magnalia nō posse scribi. Capitulū.vij.

¶ Finis tabule capituloz̄ libꝝ tertij.
¶ Incipit liber primus q̄ ꝛ terti⁹. ¶ Cap.j.

Annumeris quidē signis atq̄ miraculis : vt oꝛdis cōperit vnumquemque:fidelē famulū deus Bernar dum clarevallēsem glorificauit abbatē: ficut gloriosus semper in sanctis suis:et in sua mirabilis est maiestate. Ceterū sicut malachiā san ctū idē ipse cōmendat:primū/maximūq̄ miraculū q̄ ex hibuit:ipse fuit. Serenus vultu:modestus habitu:circū spectus in vbis:in opere timoꝛat⁹: in sacra meditatione assiduus:in oꝛatiōe deuotus:ꝛ sicut alios ipse monebat: creb:a siquidē experientia persuasus:de omni re magis fi dēs oꝛationi/q̄ industrie,ꝓpie/vel laboꝛi Magnanim⁹ in fide:longanimis in spe:ꝓfusus in charitate: humilis in humilitate:ꝓcipuus pietate. In cōsilijs ꝓuidus:in ne

gocijs efficax: nimꝝ tamē minus/ꝙ in ocio ociosus. Jocundus ad opprobria: ad obsequia verecūdus. Suauis moribus: meritis sanctus: miraculis gloriosus: affluens deniqꝫ sapientia ⁊ virtute ⁊ gratia apud deū ⁊ homines.

¶ Cui⁹ sancte vite adiutorijs simile sibi fecerat de⁹: ⁊ specialiprevenīt benedictione coꝛp⁹ aprauerat. Apparebat in carne ei⁹ gr̄a quedā: spiritalis tū poti⁹ꝙ carnalis: in vultu claritas pfulgebat/nō terrena vtiqꝫ sed celestis: in oculis angelica quedā puritas: ⁊ colūbina simplicitas radiabat. Tanta erat interioris ei⁹ hois pulchritudo: vt cuidē tib⁹ quibusdā indicijs/foras erūperet: ⁊ de cumulo interne puritatis ⁊ gr̄e copiose pfusus: hō ꝙ exterio: videret. Coꝛp⁹ omne tenuissimū ⁊ sine carne⁹ erat: ipsa etiā subtilissima cutis in genis modice rubēs. Illo nimirū quicqd caloris inerat naturalis: assidua meditatio ⁊ studiū sacre cōpunctiōis attrahebat. Cesaries ex flauo colore: abaſ ⁊ cādido: barba subnigra: circa finem vite eius respersa canis. Statura mediocritatis honeste: longitudini tñ vicinior apparebat. Alīs autē thesaurus iste in vase fictili erat: cōtrito penitus/⁊ undiqꝫ cōquassato. Labor: abat siquidez caro ei⁹ multiplicib⁹ infirmitatū incōmodis: vt in eis virtus animi perficeret. Quarū periculosior: quidē in meatu arctissimi guttoris: nil penitus siccū: vix soliduz aliqd admittētis molestior: erat defect⁹ stomachi/viscerūqꝫ corruptio. Me continue illi preter alias sepius incidentes.

¶ Summū erat huic famulo dei studiū: fugere admirationē: ⁊ tanꝫ vnū sese agere cetero: ū. At psequebat gloria fugitante: sicut e regione captantes sese/alios fugere cōsuerit. Prouerbiū illud in ore ei frequēter: semp in corde. Qui hoc facit qđ nemo: mirātur oēs. Quo nimirū instituto vitā regulāqꝫ cōmunē amplius emulabatur: nil in suis actibus preferēs obseruātie singularis. Ob hoc deniqꝫ et ciliciū qđ plurib⁹ annis occulte gestauerat: ponere maluit/ꝙ vt ferre sciretur: minus illū latere velle cōtentus/qui cū ceteris eiusdē pfessionis sibi cōmunia non spectatur. In ipsis tñ cōibus erat illi singularis puritas: ⁊ devotio non cōis. Nihil negligens/⁊ minima queqꝫ cū studio ⁊ intētione tractabat: ex ppria siquidē experientia diffinire solitus sapientē: cui queqꝫ res sapiūt prout sunt.

¶ A primis fere annis sic euasit illecebras gule: vt ipsaꝫ quoqꝫ saporꝫ discretionē ex magna parte pderit. Quotiens sibi pia ministrātiū fraude decept⁹ liquores ꝓ aliis alios sumpsit. Nā et oleū sibi per errorē aliqn̄ ꝓpinatum bibit/⁊ penit⁹ ignorauit. Nec prius id cognitū/ꝙ ꝙ supueniens quidā labia eius mirareturꝫ inuncta. Lib⁹ eius buccella panis in aqua calida penitus emolliti: cum exiguis sorbiciūculis erat. Modicus ille quidē: sed nō modicam eius partem crudam reiiciebat stomachus: ne qua illi foret in cibo voluptas: quē sumere periculū: sumptū teneredoloꝛ: reiicere miseria. Sic nimirū fideli seruo iuxta defideriū coꝛdis sui/dispēsatio superna puiderat: vt nec fructus ei deesset abstinētie singularis: ⁊ odiosam semp admirationē declinaret sub vmbra necessitat̄. De vino quidem sepius nobis ipse dicebat. Decere monachū quando sumere oporteret: sic gustare illud ne extinamisse calicem notaret. Nō sic ipse seruabat quotiens sibivinū patiebatur apponi: vt nō modo post vnū potū: sed post totū quaſecumqꝫ prandiū suum vasculum in quo ei ꝓpinabatur: vix aliquādo videret minus plenū a mensura reportari.

¶ Minus qđē stare poterat: sꝫ erat sedēs pene iugiter ⁊ rarissime mouebat: quotiēs subtrahere se negocijs poterat: aut oratio: aut legēs: aut scribēs: aut insistēs doctrine/⁊ fratrū edificatiōi: aut sacra meditatiōe pfistēs. In quo nimirū studio spūali obtinuerat gratiā singularē: vt non tediū in illo: nō difficultatē aliquā sustineret: libere secū habitās ⁊ deambulās i latitudine coꝛdis sui: ⁊ ibidē exhibēs xp̄o: vt monere alios ipse solebat: cenaculū grande stratū. Qis ei ad meditādū hora breuis: loc⁹ oīs cōgru⁹ erat. ſfrequēter tñ licet sic affect⁹: diuino vigēte metu: immo vigēte spū/studiū hoc lucris vberioꝛib⁹ postponebat doctus querere nō qđ sibi erat vtile: sed qđ multis. Alioquin in quolibet ceru hoim vel tumultu: nisi ei⁹ intentionē causa deposceret: tota facilitate animū colligēs: iterioꝛi quadā qua vbiqꝫ ipse sibi circūferebat: solitudine fruebat: nil ꝓsus attēdens qđ sonaret vel appareret exteri⁹.

¶ Cū iā dei famulus annos aliquot in claraualle pegisset: subijt animū ei⁹ vt sanctū hugonē gratianopolitanuꝫ epm: ⁊ carthusiēses frares deuotiōis gr̄a visitaret. Quē pdict⁹ eps tā graciter/⁊ tam reuerēter suscepit: diuinā intelligēs in eiusdē hospitis visitatiōe presentiā: vt pstratus solotenus adoraret. Videns aūt seru⁹ christi cpm etate grādeuū: celebrē opinione: sanctitate cōspicuū: coꝛā se pcidentē/vehemēter expauit. ipse ꝙ pariter corruēs ante eū: ⁊ ita demū suscept⁹ in osculo pacis/humilitatē suaz tanti viri veneratiōe cōfusam: nō sine graui gemitu causabat. In cui⁹ pectore singularē obtinuit ex eo tpe locuz: vt fieret deinceps duo illi filij splēdoris coꝛ vnū ⁊ anima vna: ⁊ seinuicē fruerētur in christo. Sicut em̄ regina Saba de salomone testat: vterqꝫ sese in altero lōge ampli⁹ꝙ fama vulgasset: inuenisse gratulabat. Carthusie qđ a viro reuerendissimo Guigone prioꝛe: ⁊ a ceteris fratrib⁹ eodē affectu/⁊ eadē veneratione susceptus est seru⁹ christi: exultantibus illis in gaudio: quia qualē eum per epistolam prius nouerant: talem inuenerunt et presentem. iij. Reg. x. ij. par. ix

¶ Ceterū cū in reliquis omnib⁹ edificare nō: vnū fuit qđ predictū prioꝛē carthusiēsem aliquaten⁹ mouit: stramētū videlz aūalis/cui idē vir venerabilis infidebat minus negligētū: minus preferēs pauperē. Nec silētio pressit emulato: virtutis/qđ mēte cōceperat: sed locut⁹ vni e fratribus aliquatenus sup hoc moueri sese cōfessus est ⁊ mirari. Cūqꝫ ille ad patrē sanctū qđ audierat retulisset: nō minus ipse mirat⁹: quale illud esset stramentū querebat: ꝙ ita sez a claraualle carthusiā vsqꝫ venisset: vt nunꝫ illud vidisset: nunꝫ cōsiderasset: ⁊ vsqꝫ in hodiernā illā quale esset oīno nesciret. Neqꝫ em̄ suū erat animal illud: sꝫ a quodaz monacho cluniacēsi auūculo suo: ⁊ in sua vicinia demorāri fuerat cōmodatum: ⁊ erat sicut sibi sternere ille solebat. Qđ verbū sepedictus prioꝛ audiēs: in eo potissimuz mirabat: ꝙ sic ille dei famulus foris oculos circūcidisset intus animū occupasset: vt qđ ipse primo offenderat visu hoc ille tanti itineris spacio nō vidisset. Juxta lacū etiam lausenensem totius diei itinere pergēs: penitus eū nō vidit: aut se videre nō vidit. Cū enim vespere facto de eodē lacu socij colloquerētur: interrogabat eos vbi ille lacus esset: et mirati sunt vniuersi. ¶ Capitulum. ij.

Cōsiderauerat tamē ab initio oīmodo subtrahere se negocijs: ⁊ nusqꝫ egredi sꝫ in monasterio residere. Qđ et postmodū ex defectu coꝛpis / occasiones inuenisse se reputās opportunā: aliqn̄ statuit/⁊ aliquādiu tenuit: donec illū exire coegit necessitas grauis ecclesie dei/⁊ summi pōtificis/atqꝫ oīm abbatum sui ordinis iussio: quib⁹ per oīa tanꝫ patrib⁹ deferebat ipse oīm pater. Ex quoꝝ etiā mādato nouissimis qđē annis/pter cucullā ⁊ tunicā: laneo pāno in modū chlamydis decurtate: ⁊ pileo sibi vtebat: iter tūtos lāguores coꝛpis ⁊ labores/nullis vnqꝫ vti pellib⁹ acqiescēs. In vestib⁹ ei pauperias semp placuit: foꝛdes nūqꝫ. Nimirū animi foꝛe indices aiebat/aut negligēr: aut laniter apud se gloriāt̄: aut gloriā foris affectātis humanā. Incessus ei⁹ ⁊ habit⁹ oīs modest⁹/⁊ disciplinat⁹: pferēs humilitatē: redolēs pietatē: exhibēs gratiā: exigēs reuerētiā: solo visu lctificās ⁊ edificās intuētes. De risu dicim⁹/qđ ex oꝛe ei⁹ frequēter audinimus: cū cachinnos religiosoꝝ hoim miraret: nō meminisse se a pmis annis sue cōuersiōis aliqn̄ sic risisse: vt nō poti⁹ ad ridēdū: ꝙ ad reprimēdū sibi vim facere oporteret: ⁊ risui suo stimulū magis adhibere: ꝙ frenū. Vocē illi in invalido coꝛpe/validā satis ⁊ telligibilēqꝫ cōtulerat: q in opus pdicationis segregauerat illū ex vtero matris sue.

¶ Sermo ei quotiens opportuna inueniebatur occasio ad quascūqꝫ personas de edificatione animarū: prout cuiqꝫ singuloꝝ intelligētiā/moꝛes et studia noverat: quibuscqꝫ congruens auditoꝛibus erat. Sic rusticanis plebibus loquebatur: ac si semper in rure nutrit⁹: sic ceteris q̄buscqꝫ generib⁹ hominū/velut si omnē vestigādis eoꝝ operib⁹ operā impendisset. Litteratus apud eruditos: apud simplices simpliciter: apud spirituales viros perfectionis et sapientie affluens documentis: omnib⁹ se coaptabat: oēs cupiens lucrifacere christo. Cautus erat artificiosissime obseruare qđ ad papam Eugenium scribens de sui coꝛdis plenitudine eructauit. ¶ Capitulum. iij.

Job xxviij.

Ꝙge si incidāt iterdū inquit ferēde fortassis: referēde nunc̄. Interueniēdū caute ⁊ prudēter negocijs. Prouidēdū sane in seriū quid/qđ nō modo vtiliter: sed ⁊ libēter audiāt: vt suplesdēt ociosis. Cū vo placabilē ⁊ ꝓsuasibilē: ꝙ eruditā linguā dederit ei de⁹: vt sciret quē ⁊ qn̄ deberet ꝓferre sermonē: quibus vicibz cōsolationi vel obsecratio: quib⁹ exhoꝛtatio cōgrueret vel increpatio: nosse poterunt aliqtenus q̄ ipsi⁹ legerint scripta: ersi lōge minus ab eis q̄ verba ei⁹ epi⁹ audierūt. Siquidē diffusa erat gr̄a in labijs eius: ⁊ ignitū eloquiū ei⁹ vehemēter: vt nō posset ne ipsius quidē stilus licet eximius: totā illaz dulcedinē: totū retinere feruorē. Mel ⁊ lac sub lingua ei⁹: ⁊ nihilominus in oꝛe ei⁹ ignea lex iuxta illud cāntici canticoꝝ. Sicut vitta coccinea labia tua: ⁊ eloquiū tuū dulce. Jnde erat ꝙ germanicis etiā populis loquēs miro audiebat affectu: ⁊ ex sermone ei⁹ quē intelligere vtpote alteri⁹ lingue hoies nō valebāt: magis ꝙ ex peritissimi cuiuslibet post eū loquētis interpretis intellecta locutiōe/edificari illoꝝ deuotio videbat: ⁊ vbꝝ ei⁹ magis sentire virtutē. Cui⁹ rei certa ꝓbatio tunsio pectoris erat/⁊ effusio lachrymarū. Utebat sane scripturis tā libere cōmodeqꝫ vt nō tā sequi illas: qꝫ ꝓcedere crederēt ⁊ ducere ipse quo vellet: autoꝛe earū ducē spiritū sequēta. Quē nimirū vt in medio ecclie aperiret os ei⁹: sic imple/uerat de⁹ spiritu sapientie ⁊ intellectus: vt sm̄ qđ in libꝛo sob legit⁹: prōfunda ꝙ fluuioꝝ scrutaret: ⁊ absc̄dita ꝓferret in lucē. Nā et confessus est aliqn̄ sibi meditanti vel oranti/sacrā oīm velut sub se positā ⁊ expositā sibi apparuisse scripturā. Ceterū ꝙ gratis euāgelizauit: qs digne ꝓdicet: qs digne miretur? Minus forte credidit nullas sibi ab auditoꝛib⁹ trāsitorias petere facultates: nisi oblatas sepius refutaret ecclesiasticas dignitates. Paruz illi fuit nulla q̄rere stipēdia militantē: ne insignia quidē recipere/ꝙ acqeuit. Deniqꝫ velut alter dauid ꝓcessurus ad bellū: bellica arma sibi grauioꝛa causatus est: quib⁹ multos suo ꝓsertim tēpoꝛe cerneret prægrauari: ⁊ in simplicitate sua gloriosius triūphabat. Tantā em̄ gratiā virtus ei diuina cōtulerat: vt licet abiect⁹ esse elegisset ī domo dei: vberius tñ fructificaret in ea: ꝙ alīs quilibet in sublime porrecti: ⁊ lucēs amplius illustraret ecclesiā velut de sub modio sue humilitatis: ꝙ ceteri sup candelabꝛa cōstituti. Nimirū quo humilioꝛ: eo semp vtilioꝛ fuit populo dei in omni doctrina salutari: ī quo tñ noluit locū tenere doctoris.

Fire. xvij.

¶ Beatus plane/qui sicut ipse de quodā sanctoꝝ ait: legē dilexit: ⁊ carthedrā nō affectauit. Cū felicius siquidem in virtutū carthedra sedere meruit: dū noluit ꝓsidere in carthedris dignitatū. Deniqꝫ sicut iustus ⁊ fortis in predicatione euāgelica laborauit: sicut prudēs et tēperans/cauit sibi semper ab ecclesiastica prelatione. Nec em̄ contumaciter vnqꝫ renuit: sed frequēter et ad maximos electoꝝ honoꝛes/prudenter egit diuina sibi cooperāte gratia: ne aliqn̄ cogeretur. Moyses quidē sanctus cessit aaron fratri suo pontificiū: sed lingue erat impeditioris. Bernarduz nostrū: nō ab opere euāgelizāte necessitas aliqua: sed ab honoꝛe solo sola humilitas revocauit. Merito pinde apud deū et hoies obtinuit gratiā singularē; qui nō modo fine sumptu tēporalis facultatis: verūetiā sine gradu ecclesiastice dignitatis: nō autē sine fructu fraterne salutis euangeliū posuit: et populo dei semper prodesse studuit: nunꝫ preesse sustinuit. Raro tamē nisi forte ad loca proxima vt predicaret exiuit: sed quotiens euz necessitas aliqua traheret: semimabat sup oēs aquas publice ⁊ priuatim annūcians verbū dei. Qđ tamē ipsum ex mādato summi pōtificis acritabat: ad nutum quoqꝫ prelatoꝝ ceteroꝝ vbicūqꝫ eoꝝ aliquem contigisset adesse. Nimirum quanto magnus erat humilians se in omnib⁹: eo magis sacerdotib⁹ deferebat: quo pleni⁹ intellexerat/que mini⁹ stris christi reuerentia deberetur. ¶ Caplm. iiij.

Nec tacēdū qꝫ exprevdicatiōe itineris hierosolymitani: graue cōtra eū quoꝛundā hoim vel simplicitas: vel malignitas scandalū sumpsit: cū tristioꝛ seq̄ret effectus. Qđ tñ verbū dicere possum⁹ ab eo quidē initiū nō sumpsisse. Cū em̄ multoꝝ iā animos permouisset/audita necessitas: a rege frācoꝝ semel ⁊ iterū prōpter hoc expetit⁹: aplicis etiā lr̄is monit⁹: nec fic acqeuit sup hoc loqui vel cōsiliū dare: donec ipsius tandē summi pontificis generalē epistolā iussus ab eo est/tanꝫ romane eccl̄ie lingua/exponere populis atqꝫ principib⁹. Cui⁹ epistole tenoꝛ fuit: vt in penitentiā ⁊ remissionē pcatoꝝ iter arriperēt: aut liberaturi fratres: aut suas ꝓ illis animas posituri. Hec et hmōi sup hoc poterāt veraciter dici sed dicēdū potius id qđ postius fuit. Cuidēter em̄ verbū hoc predicauit dño cooperāte/⁊ sermonē cōfirmante sequētib⁹ signis. Sed quātis ⁊ ꝙ multiplicib⁹ signis: Quāta vel numerare: nedū narrare difficile foret. Nā ⁊ eodez tēpoꝛe scribi ceperant: sed ipsa demū scriptoꝛē numerosiras scribēdoꝝ ⁊ materia superauit autoꝛem. Nimirū cum aliqn̄ vna die viginti: seu etiam plures ab incōmodis varijs sanarentur: nec facile ab hmōi dies vlla vacaret. Decq plures eo tēpoꝛe christ⁹ per seruī sui tactū ⁊ orationē/ex ipsis etiā matrū vteris cecos videre: claudos ambulare: aridos cōualescere: surdos fecit audire/⁊ muros loqui: mirabili⁹ restituēte gratia qđ minus ꝓstitum fuerat a natura. Nec tñ ex illa ꝓfectione oꝛientalis ecclia liberari: sed celestis meruit impleri ⁊ letari. Qđ si placuit deo tali occasione plurimoꝝ eripere si nō orientaliū coꝛpoꝛa a paganis: occideraliū alias a peccatis: qs audeat dicere illi/quid fecisti sic? Aut quis recte sapiēs: illoꝝ forte magis nō doleat: q̄ ad prioꝛa vel peioꝛa forte prioꝛib⁹ scelera redierūt: ꝙ eoꝝ morte qui in fructib⁹ penitērie: purgatas varijs tribulationib⁹ christo alias reddiderunt? Alios quin qualibet dicāt egyptij: dicāt filij tenebraꝝ: qui veritatē nec videre valeāt: nec ꝓferre: callide eduxit eos: vt interficeret in deserto: patienter tolerat saluatoꝛ opprobriū: qđ tantarū animarū salute cōpensat. Meminit huius verbi ipse ꝙ venerabilis pater: inter cetera dicēs: Si necesse sit vnū fieri e duob⁹: malo in nos murmur hominum/ꝙ in deū esse. Bonū mihi si dignet me vti prō clypeo: libēs excipio in me detrahentiū linguas maledicas ⁊ venenata spicula blasphemoꝝ: vt nō ad ipsuz pueniāt. Nō recuso ingloꝛius fieri: vt nō irruat in dei gloriā. Nec quidē ille in libꝛo de cōsideratione scō. Accidit autē vbi primū de eiusdem exercitus dissipatione lamētabilis intra gallias insonuerat rumoꝛ: vt illuminandū dei famulo filiū cecum offerēs pater: multis precibus vinceret excusantē: Et imponēs sanctus puero manū oꝛabat ad dominū: quatenus si ab eo verbū predicationis illius exiꝛat. Si predicāti spūs eius affuerat: in illius illuminatiōe ostēdere dignaret. Duz vo post orationē oratiōis prestolaretur effectū: quid facturus sum ait puer? Video enim. Attollitur ilico clamoꝛ astantiū: plures enim nō modo e fratribus: verū etiam e secularibus aderant: qui vt puerū videre videntē multipliciter cōsolati: deo gratias referebant. Sed de his hactenus. ¶ Capitulū. v.

Luc. i.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Am ⁊ illud propter posteros memoriādū: ꝙ multipliciter eccl̄e sie sancti viri dei doctrina ꝓfuerit in catholicoꝝ moribus corrigēdis: in scismaticoꝝ furoribꝫ cōpimēdis: in hereticoꝝ erroribꝫ cōfutandis. Si quidē ꝓeter eos quos docuit sobrie ⁊ iuste ⁊ pie viuere in seculo: quātos etiā perfectos valedicere seculo ꝓsuasit: vel hoc liquet ꝙ nō cessauit q̄diu virit deserta seculi / sectē deseroribꝫ implēs. Cui⁹ ministerio videl̄ ꝓpheticuꝫ illud etiā coꝝporaliter exhiberi. Posuit desertū in stagna aquarū: ⁊ terrā sine aqua in exitus aquarū. Et collocauit illic esurientes: ⁊ cōstituerūt ciuitates habitationis. Et seminauerūt agros: ⁊ plātauerūt vineas: ⁊ fecerūt fructū natiuitatis: Et benedixit eis: ⁊ multiplicati sunt. Sane in diebus scismatis generalis / ꝙ fideliter seruus dñi stetit in cōfractione in conspectu eius: vt auerteret iram eius: ꝙ efficaciter steterit et placauit et cessauit quassatio: ꝙ deniq; euidēter in tēpoꝝ ire factus est recōciliatio: non modo latius ꝓsequendū. Sufficere interim potest si ipsius sup hoc scribētis ad eū innocētij pape verba ponamus.

pr̄. cvj.

¶ Ꝙ firma ait perseuerātiq; cōstantia causam beati petri / ⁊ sancte matris tue romane eccl̄e / incandescēte petri leonis scismate feruoꝝ tue religionis ⁊ discretiōis suscepe rit defendendā: ⁊ se murū inexpugnabilē ꝓ domo dei opponēs: animos regū ac pncipū: ⁊ aliaꝝ tā ecclīasticaꝝ / ꝙ secularium pſonarū ad catholice eccl̄e vnitatē / ⁊ dñi petri ac nostrā obedientiā frequētib⁹ argumētis ⁊ rōne muniis inducere laboꝝ auerit: magna q̄ eccl̄e dei ⁊ nobis puenit vtilitas manifestat. Jn quib⁹ aūt ꝓ fide quoq; ꝙ magnifice egerit seruus fidelis et ꝓudens: breuiter intimādum.

¶ Fuit in dieb⁹ illis petr⁹ abaelardus magister insignis ⁊ celeberrimus in opinione scientie: sed de fide ꝓfide dogmatizās. Cuius cū blasphemijs plena grauissimis voli tare vndiq; scripta cepissent: ꝓfanas nouitates vocum ⁊ sensuū: viri eruditi atq; fideles ad dei hoiem retulerunt. Qui nimirū solita bonitate ⁊ benignitate desiderans error̄ coꝝrigi: hoiem nō cōfundi / secreta illū admonitione cōuenit. Cū quo etiā tā modeste: tāq; rationabiliter egit vt ille ꝙ cōpunctus / ad ipsi⁹ arbitriū coꝝrecturū se ꝓmitteret vniuersa. Ceterū cū recessisset ab eo / petrus ide cōfilijs stimulatus iniquis: ⁊ ingenij sui viribus / plurimoq; exercitio disputādi infeliciter fidēs: resilijt a ꝓposito saniori. Expetēs denicq; senonensem metropolitanuꝫ: ꝙ in eius eccl̄ia celebrādū foꝝre in ꝓmo grāde cōciliū: clare / nallēsem causaꝫ abbatē: suis in occulto detrahere libris. Addit ꝙ paratū se esse in publico sua defendere scripta: rogās vt predictus abbas dicturus si q̄d haberet: ad cōcilium vocaretur. ſfactuꝫ est vt postulauit. Sed vocatus abbas venire penit⁹ recusauit: suū hoc nō esse renūcians: Postea tñ magnoꝝ viroꝝ monitis flexus: ne videl̄ ex ipsius absentia scandalū populo: ⁊ comma crescēret aduersario: demū pergere acquieuit: tristis quidē: nec sine lachrymis annuēs sicut in epistola ad papam innocētiuꝫ ipse testatur: in qua plenius / lucidiusq; negocium omne prosequitur. Affuit dies: ⁊ ecclesia copiosa cōuenit. Vbi a dei famulo petri illius in mediū scripta prolata sunt: et erroꝝis capitula designata. Demū illi optio data est: aut sua esse negādi: aut erroꝝ humiliter coꝝrigēdi: aut respōdendi si posset obiectis sibi rationib⁹ / pariter ⁊ sanctoꝝ testimonijs patruꝫ. At ille nec volens resipiscere: nec valens resistere sapientie ⁊ spiritui qui loquebatur: vt tēpus rediimeret: sedē apostolicā appellauit. Sed ⁊ postea ab egregio illo catholice fidei aduocato monitus: vt vel iam sciēs in personā suā nihil agendū: respōderet tam libere ꝙ secure: audiēdus tantū ⁊ ferēdus in omni patientia / nō sentētia aliqua feriēdus: hoc ꝙ omnimodis recusauit. Nā ⁊ ꝓfessus est postea suis (vt aiūt) ꝙ ea hora ma xima quidē ex parte memoria eius turbata fuerit: ratio caligauerit: et interioꝝ fugerit sensus. Nihilominus tñ ecclesia que cōuenerat: dimisit hominē: mulcauit abomi nationē: a pſona abstinēs: sed dogmata prava cōdēnās. Quādo ꝺo petrus illi⁹ refugiū inueniret in sede petri tā longe dissidens a fide petri? Et ipsum ergo autorem eadem sententia cuꝫ erroribus suis / apostolicus presul in uoluēs: scripta incendio: scriptoꝝ silentio cōdemnauit.

¶ Fuit itē gillebert⁹: quē cognominauere poꝝretani pictauoꝝ epūs: in sacris litteris plurimū exercitat⁹: sed subli mioꝝa se etiā ipse scrutatus ad insipientiā sibi. Siquidē de sancte trinitatis vnitate: ⁊ diuinitatis simplicitate non simpliciter senties: nec fideliter scribens: discipulis suis panes ꝓponebat absc̄oditos: furtiuas ꝓpinabat aquas: nec facile q̄d saperet: imo quātū desiperet: ꝓnis autēti cis fatebat. Timebat em̄ qō apud senonas petrū ei dixi se ferūt: tūc tua res agit paries cū ꝓmꝫ arder. Nouissi me em̄ cū iā fideliū sup hoc inualesceret scandalū: crescēret murmur: vocat⁹ ad mediū est: ⁊ libū tradere iussus / in quo blasphemias euomuerat graues quidē: sed ꝓbox quodā inuolucro circūseptas. Jgit̄ in cōcilio qō in vbe remoꝝ papa venerabilis eugeni⁹ celebrauit: egit cōmꝫ aduersus hūc gillebertū eccl̄e sancte fuo tpe ſingularis athleta bernardus: primo q̄dē totū qō ille verboꝝ cauillationib⁹ occultare nitebat eliciēs: deinde ꝺo tā iuis ratiocinijs: ꝙ sanctoꝝ testimonijs biduana disputatiōe res darguēs: cōsideras sane nōnullos ex his q̄ presidebant: iā quidē aſaduertētes blasphemiā in doctrina: adhuc tñ auertētes iniuriā a pſona: accēsus est zelo: ⁊ domesticam sibi eccl̄esiā seoꝝsuꝫ cōuocat gallicanam. Cōmuni denicq; cōsilio a patrib⁹ decē ꝓinciarū: aliīs autē epīs ⁊ abbatibus plurimis: dictāte viro dei: nouis dogmatib⁹ opponitur symbolū nouū. Cui etiā subscribunt nola singuloꝝ: vt coꝝ videl̄ omniū sicut irrep:ehēsibilis: sic irrepːehensibilis zelus ceteris innotesceret. Jta demū apostolico iudicio / et autoꝝitate vniuersalis ecclesie / erroꝝ ille damnatur: epūs gillebertus an eidē damnationi cōsentiat interrogatur: cōsentiens et publice refutās que prius scripserat et affirmauerat: indulgentiā ipse cōsequitur: mutine ꝙ ab initio cautus fuisset: ea lege eandem ingredi discꝛeptationē: vt ꝓmitteret sine vlla sese obstinatione prō ecclesie sancte arbitrio coꝝrecturū libere suam opinionem.

¶ Jn parrib⁹ tolosanis hēricus q̄dā olim monach⁹: tūc apostata vilis: pessime vite: pnicioſe doctrine: vbis psuasibilib⁹ gēris illi⁹ occupauerat leuitatē: ⁊ vt predixit apls de quibus dā: in hypocrisi loquēs mēdaciū: fictis vbis de eis negociabatur. Erat aut̄ hostis eccl̄esie manifestus: irreuerēter eccl̄esiasticis derogās sacramentis pariter et ministris. Nec mediocriter in ea iam malignitate ꝓfecerat. Sicut em̄ de eo scribens pater venerabilis ad ꝙ. iuci pē tolosanū inter cetera ait: Passim inueniebant ia eccl̄esie sine plebib⁹: plebes sine sacerdotib⁹: sacerdotes sine debita reuerētia: sine christo denicq; christiani. Paruulis christianoꝝ / christi vita intercludebat: dū baptismi gratia negabatur. Ridebant oationes: oblationesq; ꝓ mortuis: sanctoꝝ inuocationes: sacerdotū exōcisationes: fideliū peregrinationes: basilicarū edificatiōes: dierū solenniū vacatiōes: chrismatis ⁊ olei cōsecratiōes: ⁊ oēs denicq; institutiones eccl̄iasticē sperne bant. Hac necessitate vir sanct⁹ iter arripuit: ab ecclesia regionis illius sepius iam ante rogat⁹: ⁊ tunc demum a reuerēdissimo alberico ostiensi episcopo ⁊ legato sedis apostolice persuasus pariter et deductus. Veniēs aut̄ cū incredibili deuotione susceptus est a populo terre / ac si de celo angelus aduenisset. Nec moꝝ facere potuit apud eos / ꝙ irruentiū turbas repːimere nemo qui posset: tanta erat frequētia diebus ac noctibus aduentantiū benedictionē experentiū: flagitantiū opem. Predicauit tñ in ciuitate tolosa ꝓ aliquot dies: et in ceteris locis quemlibet frequentasset ampli⁹ et grauius infecisset: multos in fide simplices instruens: nutantes roborans: errantes reuocans: subuersos reparans: subuersoꝝes et obstinatos autoꝝitate sua

ſ. Tᵒ. liij.

premens ⁊ oppːimēs: vt nō dico resistere: sed ne assistere quidē ⁊ apparere ꝓsumerēt. Cererū et si tūc fugit hereticus ille ⁊ latuit: ita tñ impedite sunt vie ei⁹ / ⁊ semite eius vt sepe: vt vir alicubi postea rut⁹: rādē capt⁹ ⁊ catenat⁹ epo tiaderet. Jn quo itinere plurimis etiā signis i seruo suo glorificatus est deus / alioꝝ coꝝda ab erroꝝib⁹ impijs reuocans: alioꝝm coꝝpoꝝa a languoꝝibus varijs sanans.

¶ Est locus in regione eadē: sarlatū nomē est illi: vbi seꝛmone cōpleto plurimos ad bñdicēdū panes (sicut vbiq; fiebat) dei famulo offerebāt. Quos ille eleuata manu ⁊ signo crucis edito: in dei nōie bñdicens / in hoc inq̄t scietis vera esse q̄ a nobis: falsa q̄ ab hereticis suadent: si infirmi vestri gustatis panib⁹ istis / adepti fuerint sospitatē. Timēs aūt venerabilis epūs carnotēsiū magn⁹ ille gaufridus: fiq̄dē ꝓsens erat: ⁊ primus viro dei: si bona inq̄t fide sumpserint sanabunt. Cui pater sanct⁹ de dñi virtute nil hesitās: nō ꝺ ego dixerim ait: si vere q̄ gustauerint: sanabunt: vt perinde veros nos / ⁊ veraces dei nūcios esse cognoscāt. Tā ingēs multitudo languētiū gustato codē pane cōualuit: vt p totā ꝓuinciā verbū hoc diuulgaret: ⁊ vir sanct⁹ per vicina loca regrediēs: ob cōcursus intolerabiles declinauerit ⁊ rimuerit illo ire. ¶ Caplin. vj.

Rimuꝫ sane miraculū: qō p famulū suū in vbe tolosa christi⁹ exhibuit: paralytici cuiusdā clerici curatio fuit. Dūc in domo regulariū clericoꝝ sancti saturnini: quoꝝ vn⁹ ipse erat: ad petitionē abbatis ⁊ fratrū circa noctis crepusculū visitās hō dei: moribūdū inuenit hoiem: q̄ extremū spiritū trahere videret. Cōsolat⁹ itaq; miserū / ⁊ data bñdictione egredit̄: sicut postea cōfessus est: loquebat in coꝝde suo fidelis seru⁹ ad dñm tā fiducialiter / ꝙ fideliter dicēs. Quid expectas dñe de⁹? Generatio hec signa querit. Alioqn minus apud eos nostris ꝓficimus vbis: nisi abs te fuerit cōfirmata sequētib⁹ signis. Eadē hora exilijt paralyticus de grabato: ⁊ accurres secum⁹ ⁊ cōsecut⁹ est eū: sacra vestigia deuotiōe / qua debuit amplexatus. Cui subito ꝓcedēti obuiās ex cōcanonicis vnus expauit ⁊ exclamauit: fiquidē phantasma putabat. Vñ em̄ de lectulo eū crederet surgere potuisse? Egressaꝫ magis a coꝝpoꝝe ei⁹ animā phātastice sibi apparuisse arbitrat⁹ aufugit: sed ipsa demū tā ei / ꝙ ceteris rei veritas fidē fecit. Egredik exinde sermo iter fratres: curritur ad spectaculū ram iocūdum: ipse etiā inter ꝓmos accurrit epūs ⁊ legatus: inde pergitur ad eccl̄iā: eoipso qui cōualuerat ꝓːecūte: cōclamat in laudes dei: eodē pariter cōcinente: Ruit vndiq; populus: benedicit christus: triumphāt fides: in fidelis quisq; cōfunditur: exultat pietas: et impietas cōtabescit. Porro vir dei cellā vbi manebat ingressus: diligenter omnes obseruari aditus: obserari ianuas iubet: ne quis pateat introitus populo cōcurrenti.

¶ Cū aut̄ p totū ab eadē ꝓuincia reditū: viri sancti magis magisq; signa crebːescerēt: ⁊ multiplicarent indies: nō pretermittendū quidnā ipse inter hec animi gereret: qui a christo humilitatē coꝝdis ⁊ māsuetudinē didicisset. Disputās em̄ secū in cogitationib⁹ suis: ⁊ ex ipsa dei mū locutus abūdantia coꝝdis sui: domesticis sibi religiosis q̄busdā fratrib⁹ aiebat. Plurimū miroꝝ: quidnā sibi hec miracula velint: aut q̄d visum sit deo talia actitare ꝓ talē. Nil mihi videoꝝ i sacris paginis sup hoc genere legisse signoꝝ. Siquidē facta sunt aliqn signa / ꝓ sanctos hoiesꝝ ⁊ pfectos: facta sunt ⁊ ꝓ fictos. Ego mihi nec pfectiōis cōscius sum: nec fictiōis. Scio em̄ sanctoꝝ mihi nō suppetere merita / q̄ miraculis illustrent: cōfido aut̄ nec ad eoꝝ soꝝtē me pertinere: qui virtutes multas in nōie dñi operant et a dño ignoꝝant. Hec ⁊ hmōi crebːius / secretiusq; cū viris spūalibus conferebat. Nouissime ꝺo opportunū sibimet visus exitū reperisse: scio inq̄t hmōi signa nō ad sanctitatē vni⁹: sed ad multoꝝ spectare salutē: ⁊ deū in hoie ꝓ quē talia operet; nō tam pfectionē cōsiderare ꝙ opinionē; vt in eo cōmendet hoibus / q̄ illi credik inesse virtutes. Necq; em̄ prō eis fiūt hec ꝓ quoꝝ fiūt: sed ꝓ eis magis q̄ videnti illa vel sciūt. Nec eo fine ꝓ eos ista dñs operat vt ipsos ꝓ bet ceteris sanctioꝝes: sed vt ceteros magis amatoꝝes et emulatoꝝes faciat scīrationis. Nihil ergo mihi ⁊ signis illis q̄quidē mee illa fame magis q̄ vite nouerim exhibere: nec ad meā fieri cōmendationē: sed ad cōmonitionē posteriꝰ alioꝝ. Satis ni fallimur hui⁹ viri mirabik animū quisquis ꝺ diligēti cōsideratiōe pēsauerit: nec prestāti⁹ reputabit estimatoꝝ q̄sp fidelis: signa atq; ꝓdigia mirabiliter operari: q̄ pperrata taliter interptari. Sibi q̄s nō minus vtile iudicabit imitādos ei⁹ affectꝰ: q̄ mirādos actꝰ: et moꝝ insignia: q̄ operū signa cognoscere. Sed ad hec q̄s idoneus? Jn hui⁹ siq̄dē pectoꝝe viri dei: pari federe puritas suauitasq; cōsederāt: saris q̄dē vtraq; mirabilis: sed mirabilioꝝ vtriusq; cōplexus. Jnde nimirū taꝫ singulariter in vnū hoiem toriꝰ oꝝbis vota pariter cōcurrebant: q̄ puritatem suauitas amabilē faceret: suauitatē puritas acceptabilem: vt difficile fuerit estimare: gratie / an reuerētie amplius obtineret. Quis enim tam rigide cōuersationis qui clare vallensem nō sublimiter reuereretur abbatem? Quis ram dissolute: qui nō erga eundem dulciter affceꝛetur? Dulcissimis enim affectibus plenū pectus ipse gerebat: sed q̄ libere eos quotiēs causa deposceret: coercebat: humanissim⁹ in affectione: magis tamē fortis in fide.

¶ Et vt breue aliq̄d hui⁹ rei ꝓferam⁹ exēplū: sicut ipse q̄ testat⁹ in sermone sup cantica canticoꝝ. xxvj. siccis oculis germani sui: ⁊ germani tā necessarij / tam dilecti / gerardi videl̄ celebrauit exeq̄as: siccis oculis coꝝpus ei⁹ tradidit sepulture: ne affectus fidē vincere videret. Nā extraneū quēlibet vir aut numq̄ fine lachrymis sepeliuit. Talē fibi illū vberi⁹ pinde fructificaturū man⁹ diuina formauerat: vt austeritatē suauitas moꝝ tolleret: autoꝝitatē sanctitas cōseruaret. Cui em̄ vel tāta benignitas esset oneri: vel tā bonitas non esset honoꝝi? Legim⁹ de salomone: ꝙ ois terra desideraūit videre vultū illi⁹. Q̄dē ꝓnisi: ꝺ foꝝtiram in hac pte nō min⁹ q̄ salomon hic. Necq; em̄ satis credibile est salomonē illū in omni gl̄ia sua / tā vniuersalē oꝝbis obtinuisse fauoꝝē: q̄ huc in sua humilitate. Jmmo ꝺo difficile oīno videt ex histoꝝiis aliquib⁹ / inuenire hoiem vnū cōuersantē adhue cū hoib⁹ / in vniuersa terra: tā celebre ⁊ amabile obtinuisse nomē a solis oꝝtu ⁊ occasu: ab aquilone ⁊ mari. Ut em̄ illas memoꝝemus ꝓuincias / ex quib⁹ vsq; hodie monimēta certioꝝa supesse noscunt: ⁊ in eccl̄ia oꝝiētali / ⁊ apud soles occiduos hybernoꝝ: ⁊ a meridie in remotis finib⁹ hispaniarū: ⁊ ab aq̄lone in insulis que ꝓcul sunt dacie: fuerieq; celeberrima ei⁹ opinio fuit; Crebras vndiq; recipiebat epl̄as ⁊ reddebat. Undiq; ei exenia mittebant: vndiq; eius bñdictio petebat. Postremo q̄si vitis abundantissima suos vndiq; palmites ꝓpagauit: excepto q̄ in terrā hierosolymitanā: q̄ nuis locus esset a rege parat⁹ ob incursus pagan⁹oꝝ: ⁊ acris intēperie nō acq̄euit mittere fratres suos. Necq; ꝺo epūs ille incōgruū aliq̄d vsurpasse videt: qui post sacrū ei⁹ obitū: dū fratres cōsolarent: inter cetera hoc quoq; in ipsius ꝓfectu⁹ est laudē: quia in oēm terram exiit sonus eius: ⁊ in fines oꝝbis terre verba illius. Vincebat nāq; sublimitatē nosꝝ / humilitas coꝝdis: nec tā poterat vniuersus eū mūdus erigere: q̄ se ipse deiecerat solus. Summus reputabat ab omnibus: infimū ipse se ꝛeputās: ⁊ quē sibi oēs: ipse se nemini ꝓferebat. Denicq; sicut nobis sepius fatebat: inter summos quosq; honoꝝes ⁊ fauoꝝes populoꝝ / vel sublimiuꝫ personarū: alteruꝫ sibi muricatus hominē videbat: lecq; potius reputabat absentē velut quoddā somniū suspicatus. Ubi vo simpliciores ei fratres (vt assolet) fiduciales loquerentur: et amica semper liceret humilitate fruit: ibi se inuenisse gaudebat: ⁊ in ꝓpriā redisse personam.

¶ Jnnata ei a puero verecūdia / vsq; ad diē perseuerauit extremū. Jnde erat q̄ licet tam magnus esset et excelsus in verbo gloꝝie; nunq̄ tñ sicut sepe eū audiuimus ꝓtestā

ij. Re. x. ſ. Paralipo. ij.

pſ. xviij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

re:in quāliber humili ceu fine metu ⁊ rēuerētia verbū fe cit/tacere magis desiderās:nisi cōscie ppie stimulis vr gere:timore dei/charitate fraterna. Patiētiā ei maxime quidē flagellis dñicis exercitatā nouimus ⁊ pbatā:q ni mirū ab ipso sue cōuersiōis initio/vsq ad die sacre depo sitionis/rāta sustinuit:vt vita ei⁹ his q̄ nouerāt:non nisi q̄ dā mortis ꝓlatio videret. Ceterū erga hoies q̄:et si ra rior ei occasio/minor a fortitan patiētie potuit experimen ta p:estare;dicendū tñ vel breuiter/ne huius quidē appa reret esse cum virtutis immunē. Et quia genus hoc patiētie patiētia triplex. solitus erat dicere tripertitum: videlz ad verbo:um iniu rias:ad damna rerum: ad corporis lesionem: de singu lis singula saltez p:oponamus exempla:que interim no bis occurrunt. Scripserat aliquando dei famulus ad epm aliquē de curia et cōsilio regis/monēs eū super qui busdā verbis regi suadere et cōsulere meliora. At ille ve hementer exacerbatus/amarissimā ei reddidit epistolaz dicēs in ipsa salutatione prima/salutē et nō spiritū blas phemie:tanq̄ videlz vir sanctus qō hor:or. est dicere: ex blasphemie spiritu illa scripsisset. Ad quod verbum man suetissimus christi seruus:memor:dñice respōsionis ego Jo.viij. demoniū nō habeo:sicut hodieq̄ extās eius epistola cōtinet:minime quidem ait spiritus blasphemie habere me credo:sed nec maledixisse cuiq̄:aut maledicere velle me scio:p̄sertim principi populi mei. Nec minus postea cha ruz:nec minus familiarē eundē episcopū habuit:sed elo gium illud p:edictum apud eū sic fuit quasi nō dictum.

¶ Abbas farcensis cōuentū fratrū a clarauallē vocaue rat:monasteriū eis edificaturus:sed romanus impediuit antistes:⁊ sibi tollēs eos in loco altero o:dinauit. Unde plurimū dolēs pdictus ille vir magnus/⁊ magne deno tionis:collectā pecuniā separatarum fere marcarū argēti: deposuit sub chirographo:q̄s ad dei hoiem veniēs obtu lit ei:rogās vt q̄ nō meruerat:in partib⁹ suis:vel citra al pes/nouū exinde cenobiū cōderet. Dissum est ꝑ argen to:⁊ totū p:ofusus amissum. Nec respōdit aliud hō dei cui nūciarē:q̄ benedictus deus qui nobis pepercit ab one re. Nā et illis inq̄t qui tulere leuius indulgēdū: sunt em romani:⁊ pecunia videbatur immanis: ac vehemēs fuit ipsa tentatio. Gratulari etiā cōsueuerat decē circiter mo nasteria:vel edificandis monasteriis loca cōgrua nume rans/fraudulenter et violēter sibi ablata:dum cōtende re nolle:et magis cuz vinci/q̄ alios vincere delectaret.

¶ Uenies aliq̄n clarauallē clericus q̄dā ex his q̄s regu lares vocāt:impotune satis instabat vt in monachū reci peret. Suadēte patre sancto/vt ad suā reuerteret eccle siā:nec acq̄escēte recipe euz:vt q̄d ergo(ait ille)in libris tuis tāropere p̄fectionē cōmēdasti:si eā desideranti/opē remis exhibere? Et maligno spū iracūdie vehemēti⁹ in stigat⁹:sicut postmodū euidēter apparuit:iā(inq̄t) si il los tenerē discerperē libruz. Cui vir dñi:puto ait/in nul lo eoz legisti nō posse te in tuo claustro esse pfectū. Mo rū correctionē:nō locoz mutationē(si bene memini) in libris oibus cōmēdauit. Tum vo impetū faciēs hō velut insanus in eū/percussit maxillā ei⁹: idq̄ tam grauiter vt succederet statim rubor ictui:timor rubori. Jā q̄ aderat in sacrilegū immolabāt:sed p̄uenit eos seruus dñi clamās et adiurans per nomen christi nullatenus eū tāgere: sed educere eū caute:⁊ curā ei⁹ habere:ne ab aliquo ei vel in aliquo noceret. Qō tā districte p̄cepit:vt miser ille timēs et tremens ablq̄ omni iniuria eductus sit et deductus.

¶ Et quidē in libertate spūs dei famulus excellēter eni tuit cū humilitate ⁊ māsuetudine:vt quodāmodo videre tur ⁊ vereri neminē:⁊ oēm hoiem reuereri. Increpatiōe rari⁹ vtebat:monitis poti⁹ ⁊ obsecrationib⁹ agēs. Qi vo inuit⁹ ⁊ nō ex cordis amaritudine/verbū ꝑferret amarū: ex eo marime aiaduerrebat:q̄ facile hmōi impetū co hiberet. Siquidē mirabat hoīm improbitatez:quos ali q̄n forte turbatos/excusationē qualibz rationabilē/satis factionē quāliber humilem admittere grauat;q̄ ipsa sue turbationis passio miseros sic delectet: vt oderint omne remediū:vt cōtineāt aures:claudāt oculos: obstēāt ma nus:⁊ o:modis satagāt/ne semel o:ta cōmotio sedari va leat ⁊ sanari. Ei⁹ em obiurgationē nō minus facile aliq̄n cōpescebat grauis ⁊ turbulēta respōsio:q̄ humilis ⁊ mo desta:vt ab aliquib⁹ inde diceret cedēti insistere:cede re resistēti. Dicebat em vbi resonat vtriq̄ modestia:dul ce esse colloquiū:vbi vel ex parte altera vtile:vbi ex neu tra perniciosum. Ubi em hincinde durīcia sonat:iurgiuz est non correctio:nec disciplina sed rixa:vt deceat magis interim dissimulare ꝓlatū:⁊ cōmotione nata vtili⁹ casti gare subiectos:aut certe si ita res exigit:obseruare consi liū sapientis:q: stulti⁹ nō corrigit verbis. Loquit ipse de increpationib⁹ minus vtiliter:minus patiēter acceptis: in sermone sup cātica cāticoz. xlij. inter cetera dicēs. Utiq̄ nā neminē obiurgare necesse fit: ꝺ em melius. Sed q̄m in multis offendim⁹ oēs:mihi tacere nō licet: cui ex offi cio incūbit peccātes arguere:magis aūt vr:get charitas. Qz si arguero ⁊ fecero q̄ meū est:illa aūt ꝓcedēs increꝑatio minime q̄ suū est faciat:nec q̄ nō missi illā:sed re uertat ad me vacua:tanq̄ iaculū feriēs ⁊ refliēs: q̄d me mimi tūe habere putatis fratres? Nōne angor:nōne to queo? Et vt mihi vsurpē aliq̄d ex vbis magistri: q: de sa piētia nō possuz:p:ofius coarcto:duob⁹:⁊ q̄d eligā nes cio:placere ne mihi in eo q̄ locut⁹ sum:q̄m q̄ debui/fe ciam penitētiā agere sup vbo meo/q: q̄ volui/nō recesꝑi. Et infra. Dicas forsan mihi:q̄ bonū meū ad me reuer tat:⁊ q: liberaui aiaz meā:⁊ mūdus suz a sanguine hois cui annūciaui ⁊ locut⁹ suz:vt auerteret⁹ a via sua mala et viueret. Sed et si innumera talia addas: me tñ minime ista cōsolabunt mortē filij intuētē. Quasi vo meā illa re ꝓhēsione liberationē quefierim:⁊ nō magis illi⁹. Que em mater:etiā si oēm quā potuit curā ⁊ diligētiā egrotā ti filio adhibuisse se sciat:si demū se frustratam viderit:⁊ oēs labor:es suos esse penit⁹ inefficaces: illo nihilomin⁹ morīēte/ꝓptere a vnḡ a fletib⁹ rēperabit? Et ꝺ hacten⁹. De cetero tā⁹ emulator erat māsuetudinis ⁊ pacis: vt si forte ip:ob⁹ q̄sq̄ petito: duri⁹ exto:sisset a negāte rūsum: haud facile deinceps cū eadē repulsa dimitteret inanis. Siq̄dē velut naturaliter (vt fatebar)oderat omne scādalū ⁊ grauamē cuiuslibet hois/sustinere ei admodū graue: nō sentire ipossibile erat. Adeo neminē sp:euit: nullius hois scādalū parui pēdit:etsi vitarē dei/ iusticiāq̄ ꝓtule rit. Nā ⁊ quonēs opo:teret:notios aliquoz vel reprēde re acr⁹:vel impedire conar⁹:tā cōsiderate fiebat:vt abūdā ter ipsi q̄s q̄ lesi viderent:haberent vñ sibi ꝓ eo satisface rēt in cogitatiōib⁹ suis. Sane vidim⁹ ex ipsis q̄s nōnullos ⁊ de quib⁹ id min⁹ videbar posse sperari:amplioz tpe:io tiōe ei⁹ postmodū vel obsequijs deseruisse:vel etiā adhe sisse vestigijs. Dicit tñ ⁊ inuidos habuisse:vt haberet me ritū ⁊ ex eis. Ceteruz tā singulariter eminebat gr̄a hois ei⁹:vt pestis illa magis desperatiōe:q̄ liuore tabescerer: ⁊ timerem agnosci. Quinetiā humilitate ei⁹ ⁊ māsuetudi ne vincebar:bñficijs suffocabar:obruebatur obsequijs. Nimirū doce⁹ erat vicere in bono malū:sicut ad quosdaz fratres scribēs inter cetera ait. Adherebo vobis et si nolī tis:adherebo ⁊ si nolim ipse. Jnuit. ꝓstabo:igrar adijcia honorabo ⁊ ꝓtēnentes me. Usq̄adeo siquidē oēs hoies germano amplectebar affectu:vt eoz scādalo:sicut ipse fateri solebat:grauius vererē: quib⁹ nullā viderē occa sionē scādali p:ebuisse. Plus em pūssimū pectus/gratui tū affligebat alteri⁹ scandalū:q̄ ppie immunitas cōscientie solabat. Siquidē minus sperabar posse sanari q̄ vnde ꝓcederet nō videbat. magnū sibi e regione solatiuz fore perhibēs/quotiēs inueniret vñ satisfacere posset:vel ho mini p:o se:vel deo p:o hoie nō sine occasione turbato.

¶ Erga oīm quidē hoim spiritale cōmodū incōmodum ve ꝑsonā afficiebar:⁊ summū ei desiderium:summū gaudiū erat animarū fruct⁹ cōuersio pctōz. Et co:po:eas tñ ne cessitates:pūssimo miserebatur affectu. Cuius tanta erat

humanitas vt nō modo hoībus: sed irrationabilib⁹ etiā animātib⁹:auib⁹ cōpateret⁹ ⁊ feris:nec cōpatienti deerat virtus effect⁹. Cōtigit em aliquotiēs vt iter agēs: fugitās rē ⁊ vt videbar ꝓinus capiēdā: vel lepusculā a canibus vel auiculā ab accipitrib⁹:signo crucis edito mirabiliter liberarer:diceretq̄ sequētib⁹ frustra sese conari:nec vllas renus se p̄sente eiusmodi exercere posse rapinā. Hec nos quidē de sacris mor ib⁹ patris nostri:p:o modulo nostro sub breuitate perstrinximus. ¶ Capitulū. vij.

Ceterū longe eminen tius in suis ille libris apparet:⁊ ex libris ꝓpijs innotescit. In quib⁹ ita suā videt exꝑssisse ima ginē:⁊ exhibuisse speculū quoddā sui:vt illud q̄s ambio sianū merito illi posse videat aptari. Laude ipse se sonet ⁊ laureat⁹ spū:scriptis co:onet suis. Si q̄s em nosse desi derat:q̄ solicit⁹ ab initio suiꝑ sū⁹ dñi dicatoꝛ:⁊ scrutatoꝛ ex iterit:p:imū opus illi⁹ de gradib⁹ humilitatis inspiciat. Inde si q̄rit pie mētis religiosa deuotio:trāseūdū ad ho melias in laudib⁹ virginis matris:⁊ illū quē de diligendo deo edidit libū. Si feruēs cōtra suoz vel alioz vitia zelus:legat is quē apologeticū vocat. Si ingis in zelo co dis ⁊ circūspecta discretio:de p̄cepto ⁊ dispēsatione disse rēs audiat. Qz vo fidelis cuiuslibet pie cōuersationis cō mēdato: fuerit ⁊ adiuto:ex ho:tatoꝛ ius ad milites tēpli sermo declarat. Qz nō ingrat⁹ gr̄e dei:ex his liquet que de gr̄a ⁊ libero arbitrio tā fideliter/q̄ subtiliter disputauit. Qz liber in voce:q̄ diserrus:⁊ in reruz superioz pariter inferioz nūq̄ scia locuples:in his q̄ ad papā eugenium de cō sideratiōe scripsit:diligēs cōsideratoꝛ agnoscet. Qz denq̄ tissimus ꝓdicatoꝛ aliene scitatis:tā diligēter epi scti ma lachie vitā ꝓsecut⁹ ostēdit. Nā in sermonib⁹ sup cātica:et indagatoꝛ mysterioz:⁊ moz edificatoꝛ: magnificus tñ reꝛescit. In eplis q̄s ad diuersas ꝓsonas ob negocia diuer sa dictauit:prudēs lectoꝛ aduerret:quo feruoꝛe spūs iusti ciā oēm dilexerit:oēm eque oderit iniusticiā. Fidelis ete nim seru⁹ christi nō querebat aliq̄d suū:q̄cq̄ tñ erat chri sti:sic curabat vt suū. Que em scelera non arguit:q̄ odia nō extinxit:q̄ scādala nō cōpescuit:q̄ scismata nō resarci uit:q̄s hereses nō confutauit? Quid vo sanctū: q̄d bone stū:quid pudicū:q̄d amabile:q̄d bone fame: q̄d virtutis aut laudabilis discipline suis ortū in q̄liber regione die bus nō roboꝛauit ei⁹ autoꝛitas:nō fouit charitas: diligē tia nō ꝓmouit? Quid ante ꝓmotū dilatari ampli⁹ nō op tauit:q̄d foꝛte collapsuz:nō rotis ꝓ loco ⁊ tpe virib⁹ egit vt repararet? Quis malicia quācūq̄ disponēs/ei⁹ zelū ⁊ autoꝛitatē nō timuit? Quis ꝓponēs q̄cūq̄ bonū/eius si port[illegible] nō cōsuluit sanctitate:nō desiderauit fauoꝛe:opē nō flagitauit? Quis ad sacrū in ei⁹ pectoꝛe habitāris tem plū diuinitat⁹:de quacūq̄ tribulatiōe fidel⁹ clamaturus accessit:⁊ inefficaciter laboꝛauit? Mestus ab eo solaciū: afflict⁹ auxiliū:cōsiliū anxi⁹: eger remediū:pauper subsi diū reꝑoꝛtabat. Ita sese oīm fecerat seruū:ac si toti gen ti⁹ oꝛbi:ita tñ liber ex oībus cōscie sue curā gerēs/tanq̄ soli dedit⁹ cure ⁊ custodie coꝛdis sui. Olina speciosa: viris fructuosa:palma floꝛida:cedrus multiplicata: platanus exaltata. Uas electiōis:vas honoꝛis in domo dei:vas au ri solidū/oꝛnatū omni lapide pciosо. Fide ⁊ scītate soli dū:ſz ⁊ varijs charismatib⁹ tanq̄ gēmis pciosis oꝛnatū. Quo p:esente/oia scītas exultabat:oīs erubescebat im pietas. iurta illud. Uidebūt recti ⁊ letabunt: ⁊ oīs iniq̄ pſ.cvj. tas oppilabit os suū. Quo p̄sente/celebris quisq̄ cōuen tus velut quodā sole resplēduit: absente/caliginosus et quodāmodo mutus apparuit. Cui⁹ denq̄ medicinalis manus/⁊ lingua moꝛbos vtraq̄ curabat:illa coꝛpoꝛum: ista moꝛū. Et nūc iam super his que in signis exterioꝛib⁹ est virtutū multiplici exhibitione consistunt:scōs vt p:o missum est: in p:efatione libellus aliquāta narrabit.

¶ Incipit liber secundus: qui et quartus.

¶ Sequuntur capitula libri quarti.

De reliquijs sanctoz/⁊ dente sancti cesarij: ⁊ mi raculo per tunicam sancti Bernardi facto:⁊ q̄ spiritum circūiuit choꝛos psallentiū:⁊ de his qui per illum absentē sanati sunt. Capln.j.

De multis q̄ ꝓuidit ⁊ ꝓdixit:⁊ de illis qui post mortē illi apparuerūt:⁊ de multis alijs. Capitulū.ij.

De pace insperata comitis theobaldi:⁊ cōuersione cuius dā clerici/⁊ hērici fratris regis/q̄lia p̄dixerit. Cap.iij.

Qz sanctū malachiā dū missam celebraret:sancto⁹ catalo go aggregatū vidit:⁊ collectā mutauit que ꝺ de scris/ ⁊ de alijs pluribus miraculis. Capitulū.iij.

De illis curationib⁹ sibi ꝓeosdēs: ⁊ alijs animi virtute persensitis:⁊ alijs ad quas nō rogatus accessit:nec pos se vniuersa scribi vel enumerari. Capitulum.vj

¶ Capitulum.j.

Jcut sermone su per cantica cāticoz. xxiij. seru⁹ dñi Ber nardus clareuallensis gratulat:⁊ gr̄as agit illi. Tertio quidē abꝛbe reditū suū clemētioꝛ:e celo respexit oculus:⁊ sereꝛnioꝛ tandē vultus arrisit:q̄ quieuisset rabies leonina:ac cepisset finē malicia:recepisset ecclesia pacē. Tāta vo exꝛultatione ecclia illū gallicana recepit:vt nō minoꝛē vide ret de suo reditu exhibere:q̄ de pace reddita nūciare leti ciā. Un etiā mirari ipse sepius⁹ causlari: q̄ dū sibi post tā graues frequentias hoīm/⁊ tumultus velut ab exoꝛdio valefaciēdū seculo iudicaret:⁊ tanq̄ de nouo ad oūēduz sacre ꝓpositū cōuersationis tūc potissimū vberioꝛib⁹ ex cīperet gaudijs:obsequijs coleret. Redieꝛ autem pater sanctus abꝛbe ex sanctoz apl'oz/martyrūq̄ coꝛpoꝛibus exenia secū retulit p:eciosa. Haud modicū hūc sibi repu tans fructū esse laboꝛis. Inter q̄ beati cesarij dentē quo nā modo receperit memoꝛādū. Cū enim integrū ei p:edi cti martyris caput exhiberetur/vt tolleret inde q̄ velle t dari sibi petijt dentē vnū. Frustra vo aliquādiu fratres qui cū eo venerāt:laboꝛātes:cōcessum sibi trahere peni tus nō valebāt. Fractis em cultellis duobus aut tribus quos applicuerāt:nihilomin⁹ adhuc dens imobilis per manebat. Tum ille oꝛādum nobis ait. Nec enim habere possumus nisi marty: ipse cōcedat. Facta denq̄ oꝛatiōe/ reuerēter accedens/incredibili facilitate duob⁹ tulit digi tis:quod ferreis ante moueri nō poterat instrumētis.

¶ Fratres aūt hierosolymitani tēpli fidelis milite ꝓfes soꝛes:cū nouā habere eo tpe domū in vrbe cepissent: re deūte p̄dicto patre/spāliq̄ patrono suo/tunicā ei⁹ ꝓ exi mia bñdictiōe seruabāt:apud q̄s eodē anno sacerdos q̄ dā grauissima febꝛe coꝛreptus:desperabiliter egrotabat. Ut aūt oīno deficiēs/deuenisse visus est ad extrema:poꝛ tari sese in oꝛatoriū:⁊ p̄dictā beati viri tunicā supponi si bi fecit:in sola posit⁹ expectatiōe exit⁹ mortis:cū subito ra ptus in quendā mētis exceſſuz:ac veluti iā carne solutus videre sibi visus est coꝛpus suū eodē quo iacebat in loco eraminе iam circūdatū multitudine sacerdotuz apertos tenētiū libꝛos/⁊ celebrātium exequias ex moꝛe solēnes. Nec moꝛa/in vultu/habituq̄ p̄dicti patris sancti/reuerē da quedā ꝑsona ꝓdiēs ex altari/manu illis innuit vt ta cerēt:voce pariter ꝓhibēs ne moꝛtuū reputarēt:cuius vi tā clarealleſi abbati donauerat de⁹. Cōfestim denq̄ ad se rediēs/sanū se repperit:⁊ q̄ viderat; fratribus indica uit. Qui quidē vra fidelibus viris nuper accepimus:ho dieq̄ supstes/⁊ in partib⁹ aquitanie degēs:beneficiū q̄ accepit:sedule cōfitetur:ipsius ꝓconio cuius merito vi uens. Si quis hoc minus mirat:aiaduertat de beato nic olao ex innumeris quib⁹ est decoꝛatus miraculis:in na talis ei⁹ annua cōmemoꝛatione tanq̄ eximiū cōmendari: q̄ imperatoꝛē cōstātinū ab interitu quoꝛūdā longe cōsti

¶ Finitur liber primus: qui ⁊ tertius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tur? p visuz deflerit:nec illud dissimile est qđ annectim?.
¶Abbas gerardus de moris(qđ est monasteriū primū clarevalli)restauratus est nobis/vidisse se eū aliqñ psallentium fratrū circuire choros:ꝛ sicut frequēter agebat:excitare torpentes;ita vt affectuosius et virilius psallere? qđ reliquū fuit vigiliarū. Lūcꝫ die sequēti apud eū familiariter causaretur:tardi? illū cꝫ oportuerat ea nocte visitasse psallentes: ego ait nocturnis horis corporeo occupabar incōmodo:sed quo nō potuit corpus:spiritus venit. Expauit ille audiens nō affuisse in corpore quē tādiu ipse corporeo spectasset obtutu:circuēuntem vtrūcꝫ chorum:et vt consueuerat singulis manum imponentem.
¶Ad multoz aures famā credim? peruenisse viri venerabilis guillermi:qui olim montispessulani dñs:nūc verus christi pauper et humilis monachus/degit in cenobio qđ grādissiluavocāt. Ipsius relatione didicimus qđ dicturi sumus:sicut ab eius ore cui cōtigerat se accepisse dicebat. In ciuitate auxitanoz:q̄ metropolis est vvasconie:miles quidam infirmabatur. Cuius cū inferiores corporis partes:a renibus ꝛ deorsum morbus seuiens occupasset:erat die? multis lectulo decubās:nō modica parte p̄emoriuus. Compunctus denicꝫ et cōfusus de miseri cordia dei/ad seruuz eius cuius circūquaqꝫ tam celebris esse virtutū fama diffuderat(quocunqꝫ labore)se p̄cepit deportari. Iaz per dies aliquot ꝓcesserat:ꝓfeceratqꝫ nō minus in fide ꝛ deuotione/q̄ in itinere ipso:cū miseratus hominez deus mirabiliter saris/ꝛ infirmitati eius subuenire dignat? est/ꝛ parcere fatigationi. Occurrens em̄ quidā in via/quisnā esset:aut quo tenderet inquisiuit Acceptaqꝫ itineris eius necessitate:ego ait ex parte sancti illi? tibi p̄cipio vt reuertaris:sciens q̄ domū vbi venerīs sanus eris. Persuasit illi de? vt crederet:cui? nimiruz dispēsatione oia gerebant. Redit:redieūqꝫ paulatim recepit eā que sibi p̄missa fuerat misericordiā: vt nō prius domū pertingeret:q̄ plenarie donū ꝓciperet sospitatis. Verū ille quoties tale aliqđ cōtigisset audire:nō minus humiliter/q̄ iocūde referuns dicere cōsueuerat. Hoc em̄ mihi sic imputandū:sicut ei qui cōscius omnino nō fuit.
¶In monasterio cui nomē est bellaualli?ppe vibē Erispolim:hō quidā a demone vexabat: mira eo instigante facies/mira loquēs. Post multas igit orationes fratruz cū imp?obe persisteret illa neqcia spiritalis:recordat? est venerabilis abbas loci illi? pōti?:hodieqꝫ supstes:habere se stolā qua beat? parer aliquādiu vsus fuerat in oblatiōe hostie salutaris. Nec cūctat:tulit p̄cipi? arma potētia deo/ꝛ fiducialiter aggressus est inimicū. Vix limē attigerat cellule/i qua miser hō iacebat:cū subito ille malign? horrēdis vocib? victū se p̄fitēs:en inqt egredior:recedo p̄cip?:manere vltra nō possuz. Rñdēte aūt abbate/Per nomē dñi/ꝛ ipsi? beati viri meritū:cui? hec stola fuit: tibi p̄cipio exi citi?ne moreris:cōtinuo demō fugat? ab hoīe: hō liberat a demone. Quis alter nō periculose fortitan exultasset vsqđadeo sibi spūs esse subiectos vt cederēt et absenti? Verū ille abbate ipso nunciante nil motus:magisqꝫ subsannās eos quos videbat magna sup hoc admiratione moueri. Hec eadē vba rūdit. Quinmi facile nos duo ꝓualuissemus in vnū? Neuiter illū egere potuit deꝑ p̄sertim cū ego ei socius datus sim ꝛ aduitor. Immōi nēpe respōsio:in hmōi rebus sepius vrebat. Nouerat siquidē verus et verax nō ostentator:sed emulator? humilitat? efficacius dissuaderi posse hoībus qđ stupebāt obliqua quadā et artificiosa obiectiōe:q̄ aperta excusatione que humilitatē magis p̄dicabilē p̄referēdo estimationē nō minueret hoīem:sed augeret. Vñ quodaz loco ex ꝓpria loquens experiētia:Verus inquit humilis:vilis vult reputari:nō humilis p̄dicari. ¶Capitulū.ij.

Illud quoqz notissimū fuit:q̄ adhuc in carne degēs:apparēs aūt in spū fratri cuidā obit? sui p̄nūciauerit diez.

Infirmabat nouitius quidā frater in claraualle bone cōuersationis/ꝛ bone indolis adolescēs. Nec longe aberat dies qua post annuā exmore ꝓbationez/ nouū indueret hoīem:si nō pri?hoīem exuisset. Siquidē cōsummatus in breui expleuit tēpora multa:placita em̄ erat deo aīa illi? Quinto igit die ante vltimū diem suū:visitante se fratre quodā/idē nouiti? exhilarat? plurimū iter alia spiritalis gr̄e vba ecce inqt:quinta moriar die. Hodie em̄ mihi pater noster dñs abbas apparuit cū multitudine monachorū/ꝛ blāda cōsolatione refouēs:quinto die moriturū me esse dicebat. Exiit sermo inter fratres:ꝛ anteqꝫ impleret diuulgatū est verbū. Expectabat ab oībus dies illa: sed p̄e oībus ille beat? in expectatione sua fuit. Jā dies quinta inclinabat ad vesperā:illius aūt spūs magis ac magis eleuabat ad dñm. Demū circa undecimā horā i ipso moris agone posit?:obducto p̄sus vt assolet lumine oculorū/ꝛ nemini iam intendens ad exitū festinabat. Interim visitās eū pater sanctus/velut ab alto somno reuocat:ꝛ quasi retrahit cōmeantē:nec insalutatū abire permittit. Ad cui? vocē aperiēs oculos/ꝛ mirū in modū facie serenata aliquādiu intēdebat in eū. Mirabamur oēs mortalē hoīem:imo iam morientē eatenus triūphare de morte vt in ipso moris articulo exultaret in gaudio:pulcherrime nobis exhibens illud poete. Incipe parue puer risu cognoscere matrē. Cū vo cōsolans eū pater sanct?:nihil timere iuber:si recto ꝓtin? cursu ꝓtingere ad dñm iesum xp̄m:ꝛ offerre ei humilē paupis sue familie salutationē. Ad hācvocē qua potuit capit inclinatiōe ꝛ motu annuēs labioz/iterū clausit oculos: ꝛ eadē hora in pace q̄euit. Virg. in buccoli. eglo.iiij.
¶Multa quidē huic famulo dei reuelata p spiritū:multa sine p̄cedēti reuelatiōe mirabiliter ab eo p̄dicta cognouimus. Ex quib? exēplī gr̄a/pauca subnectim?. Lux esset aliqñ pater sanct?in vrbe nouiomēsiū in domo epi simonis:adduct? est ad eū heruei? de baugēceyo puer admodū gratiosus:ortus ex regio sanguine/ꝛ ipsi? epi nepos. De quo sequēti nocte famulo suo christ? ostendit qđ erat post tēpora longa futurū. Siquidē videbat fibi/tanq̄ in missarū celebratiōe angelo cuidā pacis osculuz dare:qđ ad puerū deferret. Nec dubius de reuelatione: eundem herueiū renūciaturū seculo:ꝛ futurū aliqñ deuorū christi famulū promittebat. Que ꝓmissio tā celebris extitit ꝛ vulgata:vt ipse q̄ heruetus nobis postea fateret adolescēti sibi ad oēs arguētis cōsciētie stimulos semp occurrere:impossibile esse vt post viri sancti tale ꝓmissuz:in seculari habitu moreret. Nec fraudatus est a spe sua. Sicqđē venerabilis gualeranus visicāpi cenobij primus abbas/monachū illū fecit/ꝛ angelico functus officio:pacē quā ex ore patris sancti ipse susceperat:cōcanit huic heio.
Cui? talis postmodū apparuit cōuersatio:vt tali dignus osculo videret. Nam ꝛ p̄dicto gualeranno in regimine monasterij visicampi ille successit:ꝛ nouissime obitū suū imminentē sanus adhuc ꝛ incolumis eodē gualeranno per reuelationem sibi annūciante/p̄sciuit atq̄ p̄dixit.
¶Et qđ addimus huic simile fuit. Patrem sancti fines parisior aliqñ peragrantē/ad ipsaz diuertere ciuitatem eps stephan?/ꝛ ceteri oēs q̄ pariter aderāt:obnixe rogātes nō poterāt obtinere. Magno siquidē zelo:nisi causa grauis vrgeret:quētus publicos declinabat. Lūcꝫ vespere iter suū alis ordinasset:mane vbi primū locut? est fratribus:dicere iubet epō/q: parisius ibimus vt rogasti. Conuenīēte igit clero admodū copioso:sicut semper ab eo solebāt expetere vbū dei:cōtinuo treo ex illis cōpūcti sunt:ꝛ cōuersi ab inanib? studijs/ad vere sapiētie cultū: abrenūciantes seculo:ꝛ dei famulo adherētes. Quoz ille primū intuēs/cū subito inter loquendū surgeret/peteretqꝫ vestigia ei?:inclinauit se modice:ꝛ fratri cuidā ꝓpi? assidenti:in aure locut? est dicēs. Jstū ego sicut nunc video venientē/nocturna visione p̄uidi:ꝓpter quē etiam dñs nos adduxit. Qui nimirū nouitius in multa postmoduz puritate ꝛ deuotione cōuersatus/plurimūqꝫ acceptꝰ deo ꝛ hoīb?: Sap. iiij

et hoīb?: in claraualle post annos aliquot btō fine q̄euit.
¶Apparuerūt aliqñ viro dei in trecensiū vrbe posito/venerabiles eius filij iam quidez carne soluti: Galdricus ꝛ gerardus:quoz etiā fm carnē alter german?:alter auūculus eius extiterat. Lūcꝫ velut accelerantes ocius pertransirent:reuocanti ꝛ retinere volenti respōdebant:eūdum sibi p̄o fratre gaufrido monacho:qui eoūdem a prima cōuersione socius strenue satis in multis cenobijs extruendis militauerat deo. Lōtimo pater sanctus excitatis fratribus accelerari iubet:ꝛ ad monasteriū veniens ipso die sicut eis p̄dixerat:eundem gaufridū iam positum repperit in extremis. ¶Capitulum.iij.

Fidelissimum principem comitē theobaldū in magna tribulatiōe pbatū/nō minus mirabiliter/q̄ misericorditer dñs liberauit. Js nimirū potētissim? in regno/ꝛ secūdus a rege:totus in elemosynis deditus:ꝛ studio pietatis intentus:oīmqꝫ seruoz dei: sed spāliter Bernardi clarevallensis amatoz deuotissim? erat. Quē eatenꝰ impugnari ꝛ affligi passus est de?:vt rege pariter ꝛ vicinis potentib? fere cūctis aduersus eū cōiurātib?/vtcunqꝫ adeo deeius euasiōe desperaret:vt publice q̄ iā insultaret religioni:pietati derraheret:elemosynis derogaret. Monachi ꝛ conuersi inutiles ei?milites ꝛ balistarij dicebant. Nec mō apud extraneos:sed in ipsis q̄ ei?ciuitatib? ꝛ castellis eius modi iā blasphemie p̄onabāt. Denicꝫ congregatis aliqñ epis pluribusqꝫ altisqꝫ p̄sonis:plente etiā viro dei:dū super his agerent ꝛ colloquerent:eps quidā eo tpe autoritate ꝛ opinione prudētie celeberrim? aiebat. In manu regis est comes Theobaldus:non est q̄ possit eū eruere. Rīdente alio quodā antistite:est q̄ possit liberare eū: inultū ille mirat? quisnā crederet posse quereba. Demū audiens q: pōt eū eripere q̄ oia pōt de?: nō parū substomachās: pōt inquit si manifestus apparear: si clausa reneat: si bincinde pcuriat:sed hactenus ista nō fecit. In tāta igit desperatione/cū p̄dictū p̄cipē vehementer vrgerēt extranei: grauius cū impugnarent qui ab eo defecerant vniuersi pene potentes hoīes sui:nec min?illū affligerent pauci qui refugi videbant ex alioz defectu ipi q̄ suspecti. Jngonēsis eps Godefridus frequenter ꝛ familiariter dei hoīem consulebat/quidnā sibi dñs sup his reuelaret. Cui ille cū iam sepius respondisset nihil apparere nisi tribulationem sup tribulationem:demū aliqñ scisciranti ait:q: quinto mense pax erit. Sane vltima die quinti mensis reformata est pax ipso quidē ꝛ oante et operante:vt nō esset ambiguū eius potissimū studio/ꝛ merito/pissimū illū p̄cipem a tam grauibus imminentibusqꝫ periculis liberatum.
¶Ingressus aliqñ seruus xp̄i germanie regnuz/festinabat ad partes magūinoz pacez reformaturꝰ inter regem Lotharīū ꝛ predecessoris ei? imperatoris Henrici nepotes Conradū scz q̄ lothario postea successit in regnū:ꝛ ſFedericū patrē hui?federici qui post Conradū electus obtinet hodie p̄cipatū. Venerabilis aūt metropolitan?magūtinoz Albert?/honorabiles quēdā clericū noie Maselinum viro dei obuiā misit. Hic igit Maselin?: cum a dño suo missum se esse diceret ad seruiendū ei:paulisper intuitus illū vir dei/alius(inquit)dñs ad sibi seruiendū te misit. Expauit theutonicus:ꝛ miratus quid dicere vellet:firmius asserebat a dño suo magūtino sese archiepo destinatum. Ecōtra seru? xp̄i: falleris ait/maior dñs est q̄ misit te xp̄s. Tūc demū intelligens homo/ quoiuz vellet vibrare sermonē:putas (inquit) q̄ monachus fieri velim? Absit a mente cogitauit:nec ascendit sup cor meū. Nihilominus tamen renuente illo/dei famulus affirmabat oīmodis fieri oportere:nō qđ ipe de se cogitauerat:sed qđ de eo dispo suerat deus. In eodē denicꝫ itinere cōuersus ad dñm secu lo valefecit:ꝛ cū alijs pluribus litteratis:honoratisqꝫ personis/quas collegit eo tempore seruus christi:ipse quoqꝫ sicut sibi p̄dictum fuerat;secutus est eum.

¶Henricū quoqꝫ germanū regis francoz?qui beluacensem hodie cathedrā ornat:nō dissimili dñs cōuersione mutauit. Accidit em̄ vt veniens idē henricus ad hoiez dei supra quodā seculari negocio locuturus: cōuentū e iā fratrū visitans eoz sese orōnib? cōmendaret. Cui pater sanctus inter verba sacre exhortatiōis:cōfido ait in dño:nequaqꝫ in eo te moriturū:in quo nūc posit? es:ſz velociter experimēto ꝓprio ꝓbaturꝰ/quāmū tibi istoz pfit oro: quā experiēti. Jn code postmodū die/nō absqꝫ multoz admiratiōe cōpletū est:ꝛ de tāti iuuenis cōuersione cenobiū oē exultatione repletū. Jugēteꝫ aūr socijs:ꝛ familia tota ac si mortuū illū cernerēt eiulāte:p̄e ceteris andreas quidā parisiēs henricū ebriū:henricū vociferabat insanū:nec quitijs: nec blasphemijs parcēs. Ecōtra sane idē henricus:p illius potissimū conuersione dei hoiem dare operā p̄cabat. Cui vir sanctus audiētib? multis dimitte ait hoiem:mō aīa ei? in amaritudine est:nec p eo multū solicit? fis: q: tu? est ille. Lūcꝫ amplius spe cōcepta:henricus instaret:vt loqueret andree seuerius intuit? eū vir dei: qđ hoc est ait? Nūquid nō iam dixi tibi:nunc est ille. Audiens hec andreas(astabat em̄ ꝛ ipse)sicut plurimū improbabat:ꝛ a sacra ꝓuersatione vehementer abhorrens:talia secū vt hodieqꝫ fatet tacita cogitatione voluebat. Jn hoc nūc scio falsum te esse ꝓpheta. Hoc em̄ certus suz:q: locutꝰ es vbū:ꝛ nō fier. Hoc vbi ego cōa rege ꝛ p̄ncipib? in celebri quocūqꝫ cōuentu ip?oprare nō parcā:vt tua oīb? falsitas innotescat. Ceterū q̄ mirabilis deus in consilijs sup filios hoīm/ridens eoz vana conamina:vt ꝓpositū suū quādo ꝛ quō ipe voluerit ipleatur. Siquidē die altera ibat andreas mala oīa impr?ecans monasterio:vbi dñm dimittebat:ipsam q̄ desideras vallē funditus subuti cū habitatoribus suis. Nec parū moti fuerat mirati:q̄ p̄dictū viri sancti de ipso audierāt verbū:cū taliter videret abire. Sed nō diu pusillanimitatē eoz ꝛ fidē modicā:tentari passus est de?. Illa tantū die p̄cedens ꝛ repellens quodāmodo gratiā dei:nocte prima vice?/ꝛ quasi vinctus trahente se/ꝛ vim faciente spiritu dei:diem expectare nō potuit:sed exurgens ante diluculum: velociter q̄ rediens ad monasterium:alterum nobis saulum;vel magis de saulo altero/paulum alterum exhibebat.
¶Inter ceteros quos de vana cōuersatione hui? seculi ꝓ ministeriū serui sui ꝛps eripuit de partib? flādrie multi alii quādo nobiles:multi sapientes/ꝛ litterati viri sub ipsius magisterio sacrā p̄fessi sunt seruitutē. Quoz prim? videbatur gaufridus ille de perona:q̄ postmodum in claraualle ꝓprio officio functus est:ꝛ defunctus in eo. Jn quib? euidenter satis euāgelicū illud implētū est: Multi dicēt vobis:ecce hic est ꝛps:ecce illic. Plurimis em̄ ꝓfusionibus actū est cū eis:vt aliū magis eligere p̄fessionē: ꝛ loca alia debuissent:donec occurrit dei famulus iam ppe dispersis et in verbis gratie q̄ p̄cedebant de ore ei?:p̄fatina oīa hesitatio facta de medio:ꝛ oīa pariter in ipsius cōsilio irrefragabiliter est firmata volūtas. Qđ quidē nō sine subita ꝛ penitus inſperata quoz:rūdā ex ipsius mutatiōe factū est;animoz. Denicꝫ cū iam dei hoiem sequerer p̄dictus ille gaufridus:grauissima cepit tentatione pulsari. Immittit aūr illū vn? e fratrib?:qđ est inquit q̄ facies tua exterminata/ꝛ tristicie quodā nebulo grauiter obuoluta videt Cui gaufridus. Scio inquit scio:p nunc amplius letus ero. Qđ verbū cū ad dei famulū idē frater satis anxi?retulisset:videns ille basilicā ppe viam per quā gradiebantur diuertit:ꝛ ingressus oratorium. Ceteris aūt defossis p̄stolantibus:gaufridus ille grauatus redio super lapidē obdormiuit. Demū cū ambo pariter surrexissent:ille de oratione iste de somno:apparuit idem gaufridus tantū iocūdior ꝛ hilarior ceteris:quantū tristior: prius. Lūcꝫ ei p̄dict? frater verbū mesticie qđ locutus fuerat amicabiliter improperaret:ꝛ si tunc inquit dixi nunc amplius letus ero:sed nunc dico nunc amplius tristis ero.
¶Idem q̄ gaufridus primo tpe tyrocinij sui/ꝓ patre suo viro nobili ꝛ potenti quem in seculo reliquerat;filiis

Universidad de Deusto
Biblioteca

pietate solicitus: patrē sanctū p̄o eius cōuersione roga re dñm affectuosius exorabat. Cui vir dei: ne timeas inq̄t ego illum p̄barū monachū manib⁹ meis in hac clarauall te sepeliā: vtrūq; secutū est: ⁊ pfectus monachus fac⁹ est: et a patre sancto: sicut ipse prediderat: in claraualle sepul tus. Cūq; essem mox illo absente nō posset: quinq; mēsib⁹ infirmatus: ⁊ creberrimū: immo continuū resp̄sum mo tis in seipso habēs sustinuit: donec pater sanctus rediret: qui vt olim p̄omiserat: eum traderet sepulture.

¶ Dñs abbas renardus cisterciensis: quem ex claraualle assumptū pater sanctus ⁊ amplecrebat vt filium: ⁊ reue rebatur vt patrez: ob quoꝺ̄dam monasteriox ordinatio nem p̄ouincie partes intrauerat. De quo vir dei in clara ualle consistens: dum fratri cuidā loqueretur subita inspi ratione permotus: dñs ait cisterciensis aut moritur⁹ est: aut in p̄ximo moriturus. Nec parum frater ille miratus est audiens verbū: magis tamen obstupuit cū eiusdez ab batis obitum post dies paucos audiret nunciari.

¶ Pernoctabat aliquādo dei famulus in oratione in suo clarevallensi cenobio cōstituto: ⁊ solita intentione dñm precabatur. Contigit aūt eadem hora pauperē quendā: et vere pauperem spiritu in cella hospitū morā. Cuius aiam cum vocib⁹ canoꝝ in celū deferri pater sanctus audiuit: ⁊ interrogatis mane fratrib⁹ qui affuerant illā fuisse hora obitus eius comperit/qua p̄dictas audierat in sublime tendentium voces. ¶ Capitulum. iiij.

Cum beatus eps ma lachias: cui⁹ vitā virtutib⁹ plenā vir sctūs stu diose descripsit: intra desiderii cōdis sui/in claraualle beatā celo aiam reddidisset: offe rens p̄o ei⁹ trāsitu venerabilis abbas hostiā salutarē: glo riā eius dño reuelāte cognouit: ⁊ eodē inspirāte sacrificio iam expleto: formā mutauit ofonis: ⁊ collectā inmutit q̄ ad sctōs pontificū celebritates: nō ad cōmendatiōes defun ctox p̄tinentia dicens: Deus q̄ beatū malachiā pontificez sctox tuox meritis coequasti: tribue quesum⁹: vt qui p̄cio se mortis ei⁹ festa agim⁹: vite q̄ imitemur exēpla. Dein de reuerenter accedens sacra ei⁹ vestigia deuotissime osculabatur. Modū tamen ⁊ seriē visionis nec cuiq̄ aperire: nec in eiusdē epi vita scribere acquieuit. Hoc tantū respon dens cū plurimū rogaret: nimis ad ꝓpriā suūpsius perti nuisse p̄sonā. Sup̄ his aūt que ad gratiā p̄tinent sanitatū: multa insignia p̄ hunc famulū suū operatus est xp̄s: vt in eo quoq; videret exhibere q̄ de ipo Johānes euāgelista testatur. Si oia scriberent: ne ipsum quidez mundū capere eos qui scribendi fuerant libros: sed nos saltem pauca de pluribus exempli gratia p̄feramus. Joh. xxi

¶ Castrū villanū accole vocāt: q̄ a claraualle (vt aiūt) sex miliarijs distat. Ubi mulier p̄gnās tps ofie trāsierat pariēdi: ⁊ aliquātis mensib⁹ iam decursis/cū necdū pare ret amplius mirabat. Cuius cōsilio dilatus est partus: vt mox bus potius videret: nec iam crederet esse p̄egnans: sed tumens. Quis em̄ credere posset infantulū anno inte gro/intra viscera posse materna teneri? Desperata igitur mulier ad monasteriū viri dei ducit/ficse habens. Sistit ad portā misera: ⁊ portario fratri cā tā miserabilis intimat. Rogat⁹ ille ⁊ inaudito cōpassus incōmodo/supplex adijt patrem sanctū: fideliter ei necessitatem indicās mulieris: fideliter explens negociuz suscepte legationis. Et o mira diuine virtutis operatio mirabilius accelerantis q̄ mi rabiliter tardabat. Tanq̄ em̄ hoc solū tanto tempore na scitur⁹ infans expectauerit. Mox eadez femina peperit: et p̄currente remedio ad portam rediens frater ille: incō modum quod nūc audierat non inuenit.

¶ Alio tpe in territorio antisiodo: erā apud oppidū q̄ co navocatur: mulier quedā periclitabat multis diebus: ꝙ ve nisset filius vsq; ad partū: ⁊ vires nō haberet parturiens. Cūq; supuenisset interim seruus xp̄i: postulanti benedi ctionez aquā benedictā misit. Hausit mulier: ⁊ cōfestim natus est puer. Quem venerabilis eps catalaunensis gau fridus baptizauit: Bernardi ei nomen imponens.

¶ In eodem itinere/⁊ in territorio eodē: dum febricitan tium multitudo. sicut vbiq; solebant: a dei hoīe panem pe terent benedictū: girardus quidā clericus ex castro cui no men est clamiceū: male sciolus ⁊ sublamnās fidem popu li blasphemabat. In ipsis aūt verbis blasphemie/grauis sima febre correptus vsq; antisiodorū abeuntem sequi coa ctus est virū dei: ⁊ penitentiā agens apud eū: ipsaz cui de tractabat multis obtinuit p̄cibus benedictionem.

¶ Tam multis vo gustata eiusmodi bñdictio reddidit sa nitatē: vt solius dei cui⁹ hec virtute fiebant: posset noticia cōp̄hendi. Uidim⁹ in meldensi territorio militē deuotissi mas referentē gras viro dei: ꝙ ad p̄randū gustū panis ab eo benedicti/plenā receperit sospitatez a febre quartana: qua sic grauiter laborauerat/mēsib⁹ ferme decē ⁊ octo: vt in hora accessionis q̄s freneticus nec matrē agnoscerer sua.

¶ Uirū quoq; venerabilem gerardū lemouicensem epm̄ testantem audiuim⁹: inuenē quendā de familia sua letali ter in capite sauciū cū iaceret spumās ⁊ impos mentis: im missa sibi in os buccellula panis que bñdixerat homo dei tam celerē sensisse vtutez: vt incolumis surgeret ipa hora.

¶ Neq; illud tacendū/ q̄ in ipsam quoq; substantiā pa nis/ab omni corruptionis iniuria eadē benedictio vendica bat: adeo vt plures viderim⁹ qui per septēnū ⁊ vltra eosdē seruauerant panes: nec colore nec sapore mutato.

¶ Ante hos paucos dies/ venerabiles abbates Girar dus ⁊ henricus de suecie parnb⁹ venientes: dū sup̄ his cō ferremus: testati sunt nobis panem ante annos. xj. ei⁹ be nedictione signatū/manere adhuc apud se penitus incor ruptum. Nec dissimilem apud aliquos nostrū vsq; hodie nouimus: ⁊ apud alios multos credim⁹ esse repositum.

¶ Et nunc idoneū satis ⁊ euidens hui⁹ rei testimoniū p̄ feramus. Uir magnus: ⁊ magnifice honorat⁹/ danoiū ar chiep̄s helchilus/patrem sanctū vnico venerabat affectu vnica deuotione colebat. Nec contentus est in filijs eū vi dere: cui nouū cenobiū extruxisset: ⁊ impetrasset ab eo defi deratū sacre cōgregationis examen. Preualuit apud eum desideriū vehemens: vt homo tante auctoritatis: ⁊ in insu lis illis tam ecclīastica/q̄ seculari auctoritate singulariter potens: expositis suis oib⁹: etiā semetipsum periculis mul tis traderet ⁊ labori. Nam de expēsis dicere nō est magnū q̄uis eūdem audierim⁹ p̄stantem/q̄ expenderit in itine re ipo argenti marchas amplius q̄ sexcentas. Uenit ergo clarāuallem tam humilis ⁊ sublimis: quem a finib⁹ terre nō curiositas audiendē sapientie: sed fidei zelus et pleni tudo deuotionis attraxerat. Ubi quantū fleuerit: qualem sese nō modo erga eū quem tam vnice suspiciebat: sed etiā erga minimos quoslibet fratrū exhibuerit: nō est fac... di cu. Demū rediturus ad ꝓpria: vt benedictū a dei famulo panem referre posset: ⁊ diutius cōseruare: humano sensu p̄cipit vt in cibano recoquat: sicut solent qui maria trās eunt panē ferre biscoctū. Audiens aūt sanctus nō est pas sus errare hoiem tam deuotū: sed amicabiliter argues in hac parte fidem eius modicā inueniri: ita ne (inquit) non poterit panē ipm benedictio magis/q̄ recocto p̄seruare: Et nō acquieuit benedicere illū: sed cōm sibi panem p̄e cipiens exhiberi: benedixit ⁊ dixit. Ecce hunc tolle tecum: nihil deinceps de corruptione solicitus. Tulit ⁊ ad suos rediens vsq; hodie gloriat: fidei sue defectū euidentissima rei veritate cōuinci. Nec em̄ passus est patris sancti nō visi tare sepulcrū: nec minus erga eū nunc afficit: nec min⁹ q̄ olim in viuente cōfidit: nimirū quē verius viuere oino nō ambigit. Cōfessus est etiā nobis de pane quem retulit: q̄ nunc vsq; cū iam terni⁹ annus trāsierit: illeſus eū beati viri fides ⁊ benedictio custodiuit. Narrauerūt etiā nobis viri religiosi: qui cum eodem archiepo veneranr: miraculum dignum memoria: nuper factū in cenobio: quod vt supra meminimus: in terra sua ipse fundauit.

¶ Erat enim (inquit) in regione eadem adolescens nobi

lis: ipsius quoq; archiepi p̄s cum carnem ꝓpinquus: sed ob multa sua flagitia minus charus. Correptus aūt grauissi ma valitudine visitationē ei⁹ vir impetrauit: ⁊ p manū ei⁹ ad monasteriū q̄ fundauerat illeſe cōtulit. Ubi ⁊ cū ma xima cordis cōpunctione renūciās seculo/p dies aliquot in humili ⁊ fidelissima cōfessiōe p̄sistēs: magis ac magis ea dem egritudine laborabat. Qua demū invalescēte/epūs sibi imminere cognoscens: abbatis ⁊ fratrū p̄sentiā miro amplecrebat affectu: mira eos deuotiōe monebat: vt spūa lia arma coriperēt: egressurā ꝓtinus aiam sibi cōmēdata efficaciter precuri: ⁊ exhibuiri fideliter necessarius pro fuis inter iminentia hostiū crudelissima tela p̄ducū. Cūq; in hmōi supplicatiōe diuinis iā sacramētis munitus: ⁊ de eorūdem seruox dei patrocinio/⁊ dñi miserationē pissima deuotiōe p̄sumēs: ac pinde circūstātib⁹ oib⁹ multā sue salu tis relinquēs fiduciā expirasset: offerebāt fratres p cōme dationē aie ei⁹ q̄ deuotissime poterant: dñici corporis ho stiā salutarē. Cum subito inimicus humane salutis/ex eius dem (sicut indubitabile esse videt) liberatione afe/ quā ex multis diebus irreparabiliter sese occupasse credebat: iram magnā cōcipiēs: ⁊ eādē p̄mittēte deo crudeliter satis exer cens: vnū e fratrib⁹ repētino furore p̄cussit. Clamabat igit hor: rendis vocib⁹ miserabilis homo: ⁊ vix multox manib⁹ tenebaf. Demū cū maximo quidē labore asportat⁹/⁊ in le culo relīgat⁹: tā sua q̄ astantiū mēbra dentib⁹ appetēs/di rissime vexabaf. Necilla quā p̄ius nosset lingua: sz noua quadam (quā nec astantiū quisq̄ nouerat) loquebaf. Et cū nihil q̄d diceret intelligerēt: tam libere tū ⁊ sine offendi culo nō incōcinnas eū audiebāt edere voces: vt indubitā ter crederent q̄ lingua aliqua loqueref. Post aliquantas igit horas/cū vehemēter cōfusi fratres/q̄d agere possent anxie cogitarēt ⁊ studiose cōquirerēt: vn⁹ ex eis salubre cō filiū dño inspirāte cōcipiens/sacra pignora ab ipo archi epo eodē anno istic deposita/videlz de capillis ⁊ barba: ⁊ dentem vnū beati patris nr̄i bernardi afferri monet: ⁊ ei pectori supponi. Q̄d vt factū est/ germanica lingua p os ei⁹ cepit horrēdis vocib⁹ nequā spūs exclamare: tollite tol lite/amouete bernardū. Et dicebat: Deus q̄ p̄derosius fa cius es bernarde: q̄ grauis: q̄ intolerabilis factus es mi hi. Cūq; hec ⁊ similia aliq̄diu clamitans loqueref: factus est bene silentiū: ⁊ subito frater idem dño miserante pur gatus/aperuit oculos: ac velut de graui somno euigilans circūstantes fratres ⁊ sua plurimū vincula mirabaf: vere cū de satis quidnā sibi vellēt hec: vel q̄d accidisset interro gans. Ex ea igit hora p̄stinā sanitatē mēris ⁊ corporis/p beati patris merita sancta recepit: nil penit⁹ q̄d in illo tam graui casu fecerit: aut locutus fuerit recordatus. Hec quidem nobis de testimonio viri reuerēdissimi helchilli da norū archiepi ex occasione panis a dei homine benedi cti/non sine quadam anticipatione sunt dicta.

¶ Nō modo aūt horibus: sed pecoribus etiā ⁊ armentis: iam frequenter eius benedictio p̄fuit: vt monasteriū sui cellarariū dure aliquando increparit/q̄ sibi nō indicans morī aialia p̄misisset: vnde fuerant pauperes sustentandi. Dehinc vt solitus erat: benedixit sal: ⁊ aialib⁹ iussit appo ni: ac ꝓinus lues ora cessauit. Quod in alijs quoq; mo nasterijs vidimus ⁊ cognouimus: vt audiens frater ani malia mori: interdum eriam non rogatus: sed ipse p̄ior admonens eos: eodem remedio subueniret.

¶ Baudū dicit locus quidā cazaciēsis monachox: vbi vir sctūs cū aliq̄s p̄ocraret: exhibitū sibi iuuenē clauduz ore ⁊ bñdictione sanauit: ita vt post dies paucissimos/ per eundem locū redeūti incolumis ⁊ deuotus astaret.

¶ In eisdē partib⁹ vico cui nomē algoriū: mulierē frene ticam ppls obtulit transeūti. Cui manus imponēs ⁊ ora sanā dimisit ⁊ abijt. Hanc in eodē vico postea vidim⁹/ viro dei cū gratiarū actionib⁹ occurrentem. In remotis etiā re gionib⁹ quocunq; eū eccīe sancte necessitas traxit: virtus est p̄secuta signox. Apud viridefoliū: sic em̄ dicit castrū territorij tolosani: q̄ in superiore libro meminim⁹: aliq̄n pater sctūs introiens: multis ibidē virtutib⁹ claruit. Puer mancus ⁊ claudus ex vtero matris sue: ad cuiusdā memo riā martyris vtriusq; pedis/⁊ alteri⁹ manus receperat sospi tatem. Huius alteram manū adhuc inualidā: tanq̄ diuini tus seruatam sibi: pater sanctus benedicendo sanauit: vt sanctorum inmoreſceret particeps esse virtutis.

¶ Caturcum dicitur ciuitas Aquitanie: per quā viro dei ipso tempore transitus fuit. Ubi p̄ter alia beneficia que p̄stitit infirmantibus multis/ vnus de pueris episcopi ciuitatis ipsius/qui ex vulnere grauis/alterius oculi lumē amiserat: sub manu eius visum recepit.

¶ In pago quoq; engolismēsi: loco cui nomen est castel lare: post oblationē hostie salutaris: astantib⁹ venerabili bus epis/lamberto engolismensi ⁊ gerardo lemouicensi puerū ex matris vtero claudū ⁊ mancū: cuius in modum pile/cubiti cū genib⁹ umbilico: pedes aūt natibus adhe sissent: dei famulo offerebant. At ille singula mēbra/ edi to p̄ius signo crucis attrectans/ mira facilitate extendit ꝓtinus ⁊ sanauit. Apprehēdens denīq; manū eius erexit illum: ⁊ dimisit libere gradientem. Populus aūt p̄o tan tis nimirū virtutib⁹/ magnis vocibus dñm collaudabat.

¶ Nam ⁊ die sequenti in pago lemouicensi: in vico quem sancti germani noie vocant: signa super eum plurima cla ruerunt. Undiq; em̄ cōfluebant qui incōmodis varijs la borabant: ⁊ virtus erat dñi ad sanandū eos. Ubi inter ce teros puer ferme decēnis: cecus ex vtero matris sue/ cōa omni populo oblatus est viro dei. Qui in digitos suos ex puens ⁊ liniens oculos eius: breuem fecit orationez: ⁊ in nomine cḥristi aperuit oculos ceci nati.

¶ Regnū quoq; germanie cum introisset aliquādo vir beatus: tam excellenter emituit in gra sanitatū: vt nec ver bis exprimi: nec credi valeat si dicāf. Nam ⁊ testati sunt q̄ affuere: in territorio cōstantiensi/circa vicū qui dominuēt nominant: ex his que diligentius inuestigarūt ⁊ viderūt oculis suis: vna die illuminatos ad ei⁹ impositionē man⁹ cecos vndecim: sanatos etiā mācos decem: ⁊ claudos cre ctos decem ⁊ octo. Ceterū ne fecisse nos inopes copia vi deatur: ex innumera multitudine saltem pauca memorie cōmendamus q̄ in locis celebrioribus facta noscuntur.

¶ Cū venisset cōstantiā hō dei: ⁊ undiq; se virtutū ei⁹ fama diffunderet: abbas augiensis (q̄s intra lacū lemānū anti quū extat ⁊ nobile mōasteriū) hoiez (quē suis elemosynis sustētabat cecū) misit ad eū: ⁊ pfectus videntē illū recepit.

¶ Meyteresem dicit locus ad eiusdem diocesim p̄tinens ciuitatis: sed plurimū a ciuitate remotus. Ubi quoq; sicut et in ceteris illius p̄uincie/per que transiit locis: multis in seruo suo miraculis glorificatus est deus. Ubi etiam ce cus natus sub manu eius visum recepit.

¶ Item alteri⁹ a natiuitate surdo et muto auditus reddi tus est ⁊ loquela.

¶ In ciuitate eriā basilea cū ex more sermonem habuis set ad populū: vt impleret in eo q̄d de sanctis aplis legit: qui videlicet profecti p̄dicauerūt vbiq; dño cooperante et sermonem cōfirmante sequentib⁹ signis. oblata est ei fe mina muta: ⁊ cōfestim orante eo/ locuta est. Oblatus est claudus ⁊ ambulauit: oblatus est cecus ⁊ vidit. mar. vlt.

¶ Apud spirensiū ciuitatez/ p̄fate romanox rege cōrado: q̄ dei hoiem ab eccīa ad hospitiū deuotissime deducebat: offerebāt puerū claudū: rogantes vt ei manū ponere dig naret. Que signatū ꝓinus erigens: sup̄ pedes stauit/⁊ libere gradiebaf: in dei laudem acclamantib⁹ vniuersis.

¶ In capella epi ciuitatis ipsius/ rege ipo vidente: visuz reddidit cece cuidā mulieri: ⁊ claudo nato gressum dona uit. Multa quidē ⁊ alia in manu eius ibidem p̄fs effecit: sed ad exemplū pauca sufficiāt. Nōnullos em̄ pauperū etiā pueros rex ipse deuotus suis illi manib⁹ offerens: de multox curatione meruit gratulari. Nec mō apud p̄dicta spirensiū vrbem: sed apud frācouadū magūtine dio cesis locū: vbi innumeris virtutib⁹ idem dei seruus effulsit. De tota siquidem regione quotquot patiebant: affere

Universidad de Deusto
Biblioteca

bant ad eum: et tantus erat concursus: vt predictus rex eū aliquando populū cōpimentē coercere nō posset: deposita clamyde virū sanctū in ppijs vlnas suscipiēs: de basilica asportarit. Inter plurimos sane qui ibidē adepti sunt sanitatē: senex quidā paralyticꝰ de vicinia illa: homo nonus ⁊ honoratus: multis suoꝝ precibus/nō sine multo labore introductus est ad hoiez dei: a quo post breuissimā vt solebat oratiōnē/erectus protinus ⁊ sanatus: non mō incolumis: sed ⁊ fortis apparuit: vt posses credere si videres: nō tam alteratū hoiez esse/q̄ alterū. Jacēs eo viriliter precedente: parabant alij rollere lectū eius in quo aduexerat: cū reuocans eū vnus ex circūstantibꝰ hugo tullensis eccl̄e archidiacon⁹: euāgelici illius paralytici memor: nō sic ait: nō sic vacuus reuerteris: tolle grabatū tuū ⁊ ambula. Et imponens in humeros eius/dimisit eū libere precedētem: sed om nis plebs vt vidit: dedit laudem deo.

mar. ij. Mar. ij Luce. v. Joh. v.

¶ Ibidem etiā puer surdus ⁊ mutus ex vtero matris sue subleuatus per scalam: ⁊ in feneſtra accedens ad virū dei: sub manu eius auditū recepit pariter ⁊ loquelam. Sed et paralytica quedam mulier de eadem regione/dines ⁊ honorata: ibidem recepit amissam ex multo tempore sospitatem. Dūcq; exiliens ambularet: omnes quidem lerati sunt qui videbant: sed pre ceteris exultauere milites qui attulerant ⁊ obtulerant eam. Nam ⁊ ipsius sibi particeps esse virtutis/religiosa deuotio videbatur.

¶ Per idē tpo transeunte sctō p̄ope vicū in littore rheni positū: quē bobardū vocāt: ⁊ varios pyniuersam puinciā curāte laguore: oblatus est paralyticus in grabato. Audita siquidem fama virtutū/a predicto viro in occursum eius se fecerat apportari. Cui in medio populi manus imponens erexit hoiem: incolumēq; remisit ad propria.

¶ Eodē anno ingredienti vbē trenerensiū seruo xp̄i: exiit ore obuiā ruit populus vniuersus. Offerūt aūt ei soores duas: q̄ ab annis quattuor ambor lumē amiserāt oculoꝝ. Quarū ille vtriq; imp̄imens signū crucis: visus reddidit lucis: ⁊ videntes virū dei cuz ceteris sequebant. In eiusdē basilica ciuitatis/cū ad altare beati petri apli: virapl̄ice gr̄e immolasset: oblatus est cecus ⁊ vidit: oblata est surda mulier ⁊ audiuit. Nec in somnis admonitā se esse dicebat: vt dei hoiez peteret: cui⁹ bñficio receptura esset auditū.

¶ Apud cōfluentiā trenerēsis dyocesis nobile castrū/mosellā fluuiū q̄ ibidē in rhenū labit: dei famulus p̄rāsibat. Cūq; paululū p̄cessisset: oblatū sibi ⁊ signatū hoiem claudum deponi iussit: ⁊ ambulare: ⁊ nō fuit q̄ obediret. Nec mora: claudus idem retractū femoris neruū/clamat sponte lazari: ⁊ dum nescit credi: velut ab altero gemu suū/qō qualibet ante conatus nullo mō potuisset. Miranť oēs: probatur sub omni velocitate quod dicitur: deponit ilico ilico graditur: ilico sanus ⁊ incolumis innotescit.

¶ Non est nobis colonia transeunda: magna est ciuitas. Magna illic dei famulo virtus affuit: magna illū deuotio coluit populoꝝ. Ostendit vsq; hodie in claustro beati petri (sicut a personis veridicis nuper accepimus) adolescens olim claudus: nunc libere gradiens: qui oblatus viro dei/ad impositionem manus eius gressum recepit: vnde etiam filius eius publice cognominabatur.

¶ Abbas henricus de suecia (cuius supra fecimus mentionem) nuper retulit nobis: feminā nobilē germani sui olim vxorē: cum post obitū viri sui/p̄e dolore frenesim incurrisset: ⁊ multo tpe sic se habens/in vinculis teneretur: eidem patri sancto in p̄fata vrbe oblatā: et vix tenuiter in turba circūstrepente signatā: dum ex more ligata reuehitur: mentem p̄stinam atq; integram recepisse salutez.

¶ In eadem etiā ciuitate: filiā surdā eidem patri sctō/parentes nobiles obtulerunt. Hanc aiebant a puericia traditam sanctimonialiū monasterio feminarū: ibidez amisisse prorsus auditū: ⁊ annos plures in eodē incōmodo pegisse. Cuius aures signo crucis edito: pater sctūs attrectans primus ⁊ auditū ei/⁊ parentib⁹ eam reddidit audientem.

¶ Accedens inter hec mulier hoīo nota colonien̄sis itidē ciuis: que alterius oculi lumen amiserat: plurima iam per quin quēniū inutiliter sese in medicos expendisse dicebat. Et iplam quoq; continuo per signum crucis illuminans vir beatus: quod gratis acceperat: gratis dedit.

¶ Sed ⁊ matrona alterā in bti petri basilica oblatā in lectulo/idez xp̄i seruus erexit: prius ⁊ incolumē suis pedib⁹ abire precepit. Hui⁹ ex multo tpe nerui femoris fuerant sic retracti: vt nec erigi vllaten⁹ posset: nec cōsistere pedibus suis. Nam ex p̄sonis alijs p̄hibebant qui studiosius obseruarūt ad eiusdē viri sancti oīonem ⁊ manus impositionē in ciuitate p̄dicta infra triduū q̄ ibi fecit. xij. claudos erectos: mancos duos sanatos: quinq; cecos illuminatos: loquelam redditā muris tribus: ⁊ decem surdis auditum.

¶ Aquisgrani sede regia: dū in illa famosissima toto romanoꝝ orbe capella/ vir bn̄us missarū solēnia celebraret: claudo hoi gressus ⁊ cecis q̄tuor visus sub manu eiusdez serui sui/rex regū/⁊ dn̄s dn̄antiū potenti virtute restituit.

¶ Eodē etiā tpe intra leodiensiū fines/preter innumera alia q̄ brevitatis studio preterim⁹: iuxta oppidū qō fontanas vocant: orante eo aperuit dn̄s oculos ceci nati. Hui⁹ nōmodo oculi ceci: sed etiā ipse q̄s palpebre clause ⁊ emortue erāt. Quas sacratissimis digitis suis aperiēs vir bn̄us diuino munere/⁊ vigore palpebris: ⁊ pupillis pristiti clarit̄e. Cōfestim deniq; idē puer lucē miratus ignorā: maxima cū exultatione clamabat. Video die: video oēs hoiez: video capillatos. Plaudens q̄q; manib⁹ ⁊ tripudians/de⁹ inquit ex hoc iam nō offendā ad lapides pedes meos.

¶ In vrbe etiā cameraco/celebranti missarū solennia viro dei/surdū ⁊ mutū a natiuitate puerū offerebant. Que audientē p̄mus ⁊ loquentē: qui aderāt sup gradū ligneū statuere: vt de loco eminentiori/nouo sermone populum salutaret. Nec mirū q̄ mira plebis deuotio/mira p̄tis⁹ vociferatio fuit secuta. Et hoc quidem sup his q̄ in regno germanie/in manu serui sui mirabiliter opatus est de⁹: e pluribus pauca sufficiāt. Nam ⁊ in hispanijs vbi presens ipe non fuit: sanctitatis eius indicia claruerunt.

¶ Cū em̄ fidelis seruus ⁊ prudens/pecuniosum dn̄ice cruc̄is fructū vndiq; colligeret: atq; iterū p̄pagaret vbiq;: cōtigit vt de filijs suis in hispanias mitteret: in illis q̄s sicut in ceteris gen⁹ fructū aliquē habere desideraš. De quoꝝ numero albertus quidam faber: in loco cui nomen est superadū: grauissima valitudine occupatus per multū iam tp̄s iacebat paralyticus i grabato. Interim p̄ abbatē suū incōmodū suū nunciat patri sancto: ⁊ vt sui miserear exorat. Cadē aūt die qua vir beatus in claraualle p̄ eodē paralytico ad petitionē sui illius abbatis oravit: currente velociter verbo virtutis ⁊ virute oīonis/ille in hispanijs repēte cōualuit/tanq; vas plenū aqua suo sentiens capiti⁹ superfundi. Regressus siquidez abbas: cū predictū fratrem incolumē reperisset: diligenter scisitatus ab eo modū ⁊ tempus sue liberationis: certissime comperit extāte in gallijs dei famulo allum in hispanijs esse curatum.

¶ Et q: semel ad hispanias vertim⁹ stilū: illud q̄s qō cōtigit de viro dei reuerēdissimo petro asturiensi epō plequamur. Is quidē petrus nobilis genere: monachus p̄fessione pietate deuoꝝ: in cenobio quodā qō eo tpe ipse regebat: tam vehemēti dolore capitis laborabat: vt nec regulā obseruare ieiunijs: nec sine pellicijs posset pilleis stare. Audiens aūt celeberrimā virtutū famā/q̄ p dei hoiez efficiebant̄ p quēdā fratrē legationē mittit sue supplicatiōis: ⁊ opem flagitat sue intercessiōis. Cui vir sctūs laneū quo ipe vtebatur pilleū misit: ⁊ p̄misit egro capiti de dn̄i virute remediū. Suscepit ille missam sibi bñdictionē/maxima cū reuerentia ⁊ deuotione. Cōfitens em̄ q̄ solicite potuit delicta sua: ⁊ stola sese induens sacerdotali: ita demū velut xp̄i fimbriā tangens: serui xp̄i pilleū sumpsit: ⁊ imposuit capiti suo. Nec tardauit fidei fructus/⁊ bñdictiōis effect⁹: sed miratus ⁊ ipe est celerez p̄tim⁹ sentiens medicinā: ⁊ extunc vsq; hodie ab hinōi lāguore sanus ⁊ incolumis/annūciat

oibus quā experiri meruerit ipse virtutem. Nam ⁊ epa sanctus exenia illa diuisit/parte media suis secū in scrinijs honorificentissime ferens: medietā in monasterio sub eadē veneratione deponens: nec locū. s. vnde vocatus: nec sedem cui p̄elatus est: volens tanta benedictione fraudari.

¶ Ex hoc nobis ad ea q̄s q̄ mirabiliter egit in regiōe p̄opria redeundū. Nā in eo forte etiā plusq̄ ppria dici posse videt/q̄ pphetico ei nō defuerit honor: ne in patria sua quidem. Musseiū dicit̄ villa sup sequanā fluuiū paucis a claraualle miliarib⁹ distans. Ex hac virus hydropicū ad dei hoiez adduxerūt. Cui man⁹ imponens ⁊ orans: ppio quoq; cingulo tumentē eno: miter/vterū ei⁹ accinxit: precipiens vt incolumitate recepta/p̄stitū sibi cingulum reportaret. Nec tardauit sanitas: sz paulatim tumor absces̄sit. Denicq; circa vicesimū diez/gracilis incolumisq; reuersus: cingulū sumit ⁊ gras multas suo retulit curatori.

¶ Exeunti alio tpe monasterij claustra/senem paralyticū ex p̄ximo viculo (qui mundiuilla dicitur) obtulerunt. Subsistens autem modice: ⁊ breuiter orans: tetigit hominem: ⁊ incolumem suis pedibus abire p̄cepit. Quo abeunte/populus multus qui in occursum virī dei conflu̇xerat: non sine lachrymis dominum collaudabat.

¶ Iter redeūti aliqn̄ de via p̄ forib⁹ monasterij oblat⁹ est puer surdus ⁊ mutus. Exp̄ss igit tetigit linguā ei⁹: ⁊ digitos immisit in aures. P̄otin⁹ aūt auriū eius obstacula facta de medio: ⁊ solutū est vinculum oris eius.

¶ Malemilla dicitur vicus: tribus circiter miliarijs a monasterio distans. Hunc quando q̄ transiens vir beatus: mancā puellam tetigit ⁊ curauit: quā nunc vsq; supstitem et incolumem esse nuper accepimus.

¶ Per idem tpo in finibus illis/apud castrū qō noiant budēmon: tem: duo milites de beati patris virtutib⁹ cōferebant: sed minus credulus alter: si hunc inquit sanauerit puer⁹: extunc firmius credaz. Dicebat aūr surdū quendā ⁊ mutū/qui apud eos nutritus nec locutus fuisse aliquā do: nec audisse. Post dies paucos transeunte p̄pius patre sancto: ambo pariter puerū tollūt ⁊ offerūt ei. Imposita igitur manu puero/⁊ signans os illius ⁊ aures: alloquitur eū: ⁊ loquentem protinus ⁊ audientem dimisit.

¶ Apud rifnelmū oppidū regiōis eiusdē: vsq; mō cernere est adolescētē simonē noielatis notū: qui p̄fato dei famulo claudus oblatus est: ⁊ sub ei⁹ manu gressū recepit.

¶ Barrū sup albā dicit̄ oppidū: tribus vt aiunt leucis distans a monasterio clarevallis. Ibi quoq; sepius p hunc hoiez dei diuine virtutis opa claruerūt. Siquidē p̄terea que minus diligenter curauim⁹ vestigare/q̄ ois nra curiositas signoꝝ multitudine vincereturꝰ quattuor: illic claudos ad ipsius oīonem/et manus impositionē diuersis temp⁹ribus christus erexit: cecos duos illuminauit: duobus eque surdis ⁊ mutis auditum p̄stitit ⁊ loquelam.

¶ Sed ⁊ iuxta alterum barrū super sequanaz: ad eius tumulum illuminatus est cecus: conualuit etiam paralyticus: gressum recepit puer claudus ex vtero matris sue.

¶ Cū reuerendissim⁹ papa noster eugeni⁹ tertius ex monacho clarevallensi/⁊ abbate sancti anastasij/in vrbe roma ad apostolicā assumptus cathedrā/gallias introisset: ibat cū eo vir sanctus: nec min⁹ apostolica virtus in illo q̄m in illo dignitas p̄eminebat. Tantus em̄ ad beatū virum cōcursus erat incōmodis varijs laboraturi: vt cū aliquādo summ⁹ pontifex basilicā: vbi ille missarū solēnia celebrabat deuotus intrasset: expleto sacrificio: ex more accedentibus eis/q̄ curā desiderabāt: paulomin⁹ idez papa cōpiscerek a turbis: ⁊ vix potuerit p ministroꝝ man⁹ educi. E pluribus sane q̄ in eiusdez aplici viri facta sunt comitatu: duo scribim⁹ q̄ nos obliuisci ipa quā vidim⁹ magnitudo letitie nō p̄mittit. Laleta dicit̄ vicus/inter p̄ignū castrū et sequanā fluuiū cōstitut⁹. Ubi puer ferme decēnis/ab ānoprioꝝ paralyticus sic iacebat: vt ne ipm caput flecteret/nisi ab altero moueret. Que afferentes in culcitra mater ei⁹ ceteriq; p̄pinqui offerebāt viro sctō/ p̄pe eū dē locū p stra

tam publicā transeūti. At ille signatū erigēs: statuit sup⁹ pedes suos: ⁊ ire p̄cepit. Nec mora: exiliit puer ⁊ ābulabat magnificās deū. Qui tādiu sanctū p̄secut⁹ est abeūtem: donec ille inuitū licet ⁊ renitentē redire p̄cepit. Ubi nō immerito q̄dē magna admodū facta est admiratio: magna ecultario oim q̄videbāt: sz p̄ ceteris frater iunior in ipsi⁹ tāq̄ rediuiui oscula ruēs: multos eoꝝ ad lachrymas vsq; puuit. Nūc quidē puerū ⁊ post ānos q̄tuor in eodē vico btō viro mater eius offerens/sacros monebat oscul̄ari pedes. Hic est inquiēs pater tuus/q̄ tibi vitā reddidit/⁊ te mihi.

¶ Eodē anno apud cisterciū iuxta morem abbatib⁹ congregatis/p̄dicet⁹ papa venerabilis affuit: nō tā auroꝝ itate aplica p̄fulgēs: q̄ fraterna charitate residens inter eos quasi vn⁹ ex eis. Ubi cū ad cellulā in qua iacebat facto vespere ⁊ cōuentu soluto: dei famulus diuerrisset: surdum ei puerū obtulerūt. Erat aūt puer ille de vicinia eadē: ⁊ sicut postea didicim⁹: ex longo ante tpe vigiliās in custodia gregis sui subito terroꝝ p̄cussus: amiserat prorsus auditum. Mians itaq; pater sctūs: ⁊ puero manus iponēs/vtrū audiat sciscitat. At ille mira deuotione p̄clamans: audio dn̄e audio: tam firmiter amplexat⁹ est eum: vt vix ab eo posset auelli. Auditū est verbū: oblatus est puer summo pontifici: aliisq; personis: celeberrimū q̄ hoc miraculum fuit.

¶ Generat pater sctūs ad monasteriū in dioceſi bisuntina: cui nomen est caruslocus: ⁊ erant cum eo et abbatib⁹ sui oīdinis multi: vbi matrona quedaz de finibus illis ex multo iā tp̄e claudaz in carro allata: ⁊ oblata est ei. Mians vero breuiter: ⁊ signans eam in nōe dn̄i erexit et sanauit vt eadem hora incolumis remearet ad propria.

¶ Eodē tpe in monasterio morimūdo: q̄ est cistercisis oīdinis abbatia vna de primis: monachus q̄dā iacebat vsq; adeo paralysi dissolutus: vt oib⁹ pene mēbris officio ppo destitutis: nō manū posset mouere: nō pedē. Interea supueniēs vir bn̄us/paralyticū visitat: manū posuit⁹ impo nit: ⁊ cōtinuo opē sensit egrot⁹. Ut tñ gratia⁹ esset miraculū velut gradatim p̄ius altera manū secūdo altera recuperauit. Exinde p̄fecturus palliolo suo operuit postulantē: et subito in breui obtimuit etiā reliqui corporis sospitatem.

¶ In monasterio albe ripe/monachus quidā adolescēs vsuz vocis amiserat: vt nec psallere iter fratres: nec a quoq; p̄ (nisi multū p̄mo sibi) intelligi posset quid loqueret. Cui vir sanctus dū idem monasteriū visitaret: aquā cū vino benedicens potū dedit: ⁊ post paululū frigidus ex eiꝰ pectore mira cū suauitate sudo: erupit. Deinde ipa die ab eodē incōmodo liberatus/psallere cepit quasi vn⁹ de ceteris fratribus: ⁊ hoc illi beneficiū vsq; hodie perseuerat.

¶ Cum venisset aliquando pater sanctus ad monasteriū trium fontium: oblatus est ei clericus quidā ex his qui regulares nominantur homo grandeuus et cecus. Imposuit ei manum/⁊ breuem ex more fecit oīonem: ⁊ eadez hora videntem illum remisit ad ecclesiam suam.

¶ In trecēsiū vrbe multa p hūc dei famulū miracula claruerūt. E quib⁹ duo q̄ p̄ribus epis godefrido lingonēsi/et hērico trecēsi facta sunt: memoram⁹. Puellā curuā in p̄dicti trecēsis epi domo/p̄pinqui ⁊ noti cū multis ei preciosis offerebant. Tantus vo cōcursus erat: vt cū ea signatam dei famulus ac si molle lutū intra sacras man⁹ mirabiliter formans erexisset: ⁊ erectā incedere p̄cepisset: locus nō potuerit inueniri. Demū sup mensaz magnā q̄ p̄pe posita erat: statuerūt illā: ⁊ erecta libere gradiebatur: magnifice dn̄z collaudātibus vniuersis. Hanc quoq; adhuc superstitem ab his qui eam nouere: nuper audiuimus.

¶ In eadem vrbe filiam mutam patri sancto obtulit mater: cui morib⁹ epilentie loquendi ademerat facultatem. Nec mora: seruo xp̄i imponente ei manū/solutum est vinculum oris eius: ⁊ loquebatur recte.

¶ In eiusdem vrbis dyoceſi: loco cui nomen domnamār: cum vir sanctus missarū solennia celebrasset: cecū illi filiū obtulit pater. Expuens aūr in digitos suos/et palpebras eius linies: eadem hora videntez illū reddidit patri suo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Neclouge ab eodem vico/apud oppidū Argillerias/ post missarū similiter celebrationem/femina claudaz que ibidem multo tpe mendica viuebat: cum basilicā egrederetur: signans ⁊ sanans: populū multū qui vndiq; fuerat congregatus: admiratione ⁊ exultatione replenit.

¶ In exitu quoq; oppidi qđ rosnaiū vocant: paralyticū hoiez sic extenuatū co:pore: vt solā circūferre videret pallide mortis imaginē impositū plaustro transeūti viro dei obtulerūt. Is quoq; vbi signatus est: deponi ⁊ incedere iussus/plaustrum suū suis pedib⁹ incolumis sequebat: vehementer stupentib⁹ ⁊ in dei laudem acclamātib⁹ vniuersis.

¶ Alio tpe primū castrū brena trāsiēs: obuiā habuit pplm multū: sicut vbiq; semp ⁊ vndiq; in ip⁹ occursuz cōfluebat innumera multitudo. Ubi cernēnti⁹ cūctis/femina claudā ex eodē oppido terigit ⁊ erexit: quā ⁊ ibidē postea vidim⁹ occurrentē ei cū ceteris: ⁊ pre ceteris gratias referentem.

¶ In pago senonico apud castrum quod triangulū vocant inter missaruz sacra solennia/femina cuius ibidez p annos decem cecitas omnibus inmotuerat: sub manu viri dei mirantibus omnibus visum recepit.

¶ Apud monasteriolū q̄s vbi yona ⁊ sequana confluūt: pnte pissimo pncipe comite theobaldo: aliisq; astātib⁹ nō paucis potentib⁹ viris: offerenti diuina sacrificia viro dei/paralyticā femina obtulerūt: qua expletis solēnijs rangēs et erigens: ipsa hora sanā remisit ad pp̄ria: ita vt suis illa pedibus abeunte: grabatū in quo fuerat apportata: in eadem basilica vacuum remansisse viderimus.

¶ Eiusdem quoq; diocesis castrum iouiniacū transeunti eidem famulo christi: in strata publica cecā femina offerebant: substitit ⁊ breuiter oranz eidem femine manus imposuit: ⁊ dñs aperuit oculos eius. Ut aūt videre visa est: exultatio magna secuta est oim qui aderant: ⁊ clamantes alter ad alterū/anna vider: anna vider: hoc enim eidez femine nomen erat: copiosius vndiq; confluebant.

¶ Interea vir sanctus accelerans/declinabat turbas: et egrediebatur: cū iuuenis quidā altero oculo cecus ab vtero matris sue secutus est ⁊ cōfectus est eū. Qui quidē ⁊ ipse cōtinuo ad eius benedictionem visum recepit: ⁊ gemmata est letitia populi p̄sequentis.

¶ Cableia nomen est vico: qui insignē beati martini basilicā habet. Nam ⁊ fundus ipse ad possessionem spectat ecclie turonensis: ⁊ eiusdem gloriosissimi cōfessoris. Hunc vero vicū dei famulo transeunti/claudū adolescentem populus offerebat. Quez ad ei⁹ orationē erectū/prin⁹ ⁊ libere gradientem: ad p̄dictā beati martini basilicā deduxerunt: magnifice dñm collaudantes/ qui martini sui spiritum suscitauerat in bernardo.

¶ Capitulum.v.

Nonnullas etiā sanitates: quas i manu fidelis serui mirabiliter ꝑs effecit: per visum ei mirabilius p̄destinauit: multas ipse cū fieret animi virtute p̄sentiat: ad aliquas etiā spiritu suggerente nō rogatus accessit. Et qb⁹ne videak in immensum p̄cessisse narratio: ꝛ exēpla pauca subijcim⁹. Illud etiā e regione monēres: ne qs forte tā breuiter scribi oga tanta mirek. Siquidez multa ex his in tam breui fieri vidim⁹: vt tam celeriter ea ploqui nequeamus. Et cū dici soleat nihil esse facilius dicta: huic tamen dei famulo per gratiam quam acceperat: signa facere magis facile videbamur: qb⁹ nobis facta narrare.

¶ Egredienti aliqū monasteriū parri scō: homo quidaz de finibus illis occurrens: sanandū filiū offerebat. Nam intra monasteriū quidē infirmis imponere manū difficilius acquiescebat: ne videlz si cōcursus illuc hoīn fieret: quies cenobij turbaret: ⁊ disciplina periret. Erat aūt puer dictus puer ille fatuus/ ⁊ mentis inops: claudus qs ⁊ surdus ⁊ mutus. Qui eadē hora per ipsius oronem/ ⁊ man⁹ impositionē ab oīm simul incōmodo liberatus audiebat loquebat: ⁊ ambulabat: ⁊ sane mētis effectus: a p̄ioi penitus inquietudine ⁊ furore cessabat. Et q̄b eūdem iam incolumem filiū pater deuotus ad oratoriū beate dei genitricis cū gratiarū actione deduceret: loquebanť inuicem fratres: de tam multiplici vnius incōmodo pueri cōquirētes. Ad quos pater secus/flagellū inq̄t dei erat/ ⁊ malignus spūs dira vexatio. Vidi em̄ nocte preterita hoc eodē in loco: erat aūt iuxta fluuiū albā: vbi sanat⁹ est puer: hic inq̄t vidi oblatū mihi pueruz talem/ exeunte ab eo spū nequā: oēm protinus recipere sospitatem/ vsumq; membroꝝ.

¶ Addidit etiā vir beatus de eadez scz visione. Et q̄z paululum p̄cessissez in eodem itinere quo nunc pgimus: iuxta primū vicum (dicebat aūt de eo quem nominant longuz campū) offerebatur mihi puella claudā: ⁊ dño ei gressum reddebat. Audierunt ⁊ mirati sunt fratres: futuri magis attonīti expectatione miraculi/ q̄m recordatione preteriti. Quid em̄ vnq̄ file mūdus audiuit? Uentū est ad locū: inuenta est ibi ptin⁹ puella claudā/ expectās dei hoiez trāsiturū: ⁊ a simul trāseūtib⁹ iuxta verbū qđ ipe dixerat: expectata. Oblata igit ab eis qui attuleranť eam: signata ab hoie dei/ ex dei munere gressum recepit: ⁊ ibat gratias agens.

¶ Anno altero causa exitit vt vir sanctus lingonas peteret: inter ep̄m ⁊ clerū ciuitatis illius orta grauis admoduz simultate. Ubi cū prima die inefficaciter laborasset: ⁊ mane facto pararet abire: dicebat fratrib⁹ suis: vidi pvisum notis introcūti mihi ecclesiā: offerri claudā femina ⁊ sanari. Postyna fere hora/cū iterū clerici conuenissent: preter spem oim reformata pace/multis p̄cib⁹ coegerūt illum beati mametis martyris intrare basilicā: ⁊ qz fames inualuerat populū ad elemosynā exhortari. Ubi inter loquendum fit cursus p̄dixerat oblata est ei claudā mulier ⁊ erecta: mirantibus quidem oīb⁹: sed eis amplius: qui sicut videbant factum: ita sese recordabantur audisse futurum.

¶ In pago treuerensi antiquū erat cenobiū: qđ rutinē se vocat. Ubi celebrāte aliquā do missarū solēnia viro dei: innumerabilis aderat multitudo. Interea gūtramn⁹ de sura: qđ est oppidū eidē primū monasterio: claudā femina zz fecit afferri. Nec ex multo iā tpe repens humi erigi potuit⁹ nō valebat: sed scabellula tenēs manib⁹/ renes emortuos post se trahere cōsueuerat. Cū aūt pre multitudine populi ad dei hoiez introduci femina nō valeret: in basilica media repēte cōualuit: ⁊ exiliens ambulabat: nō sine lachrymis agens gratias deo. Cuius scabellula pplus inbilans tulit protinus ad altare: vt sisteret ea dño ⁊ bernardo seruo eius. De cuius nobis curatione cōfessus est pater sanctus/ q̄ precederi nocte sibi p̄ostensa fuisset. Uidebatur enim sibi in eadem basilica in medio populi circūstantis clādestinus ⁊ ignotus/ eiusmodi feminā tangere ⁊ transire: ac protinus eandem videre sanatam plurimū sibiipse congratulans ⁊ exultans q̄ agnitus non fuisset. Eadem etiaz die rutilauit rutine/in beati viri p̄sentia lux ex̄estis cuius benedictio alijs quoq; claudis duab⁹ feminis gressum: visum reddidit cecis eque duobus.

¶ Sepissime vo cōtigit vt inter orandū/ indubitāter dei seru⁹ agnosceret virtutē adesse diuinā. Cui⁹ nū modū cognitionis: nullis se posse verbis exprimere fatebak. Nonnūq; vo cū signasset aliquos ⁊ transisset: sanatos esse dixit: ⁊ regressus aliqs ex his qui audierāt: sicut dictū erat: inuenit.

¶ Egressus aliquādo basileam vrbem/ surdum quendaz signauerat ⁊ transierat. Et q̄b paululū p̄cessisset: vocās alexandrum colonien̄sem: reuertere ait: quere vtrum audiat homo: rediit ille: ⁊ illum reperit audientem.

¶ Similiter ipso die cū signasset aliū cecū altero oculo ⁊ abiret: deus inquit aperuit oculū eius. Hoc etiā p̄dictus alexander cum ad inquirendum reflexisset iter: ira esse cognouit. Iste est alexander qui in eisdem diebus ad viri dei sacra monita: ostentionēq; virtutum/ cum alijs ferme triginta seculo valefecit ⁊ secutus est eū. A quo etiā post modicum tempus/ abbas est ordinatus in monasterio tolosane diocesis: quod grandissima vocatur.

¶ In constantien̄si quoq; diocesi/ prope castrū frichoꝝ: cum homini ceco in via manum imposuisset: remisit qui

videret cum: et inuentus est videns.

¶ Quod de duob⁹ alijs cecis in pago colonien̄si/ prope monasteriū qđ brūuillare dicit: similiter fecit: ⁊ cū videre nunciarentur: cōfessus est se quoq; sensisse virtutem.

¶ In territorio etiā senonēsi/ in oppido qđ scti florentini noie vocant: oblata est viro dei mulier surda. Cui manus imponens/ p spm̄ sensit virtutis effectū: cū illa adhuc stupida ⁊ tumultuosa (vt est gen⁹ illud) ⁊ vt ipa ante solebat nihil se audire clamaret. Mane aūt facto cū nec illa rediret: nec alter aliqđ indicaret de ea: sciens sanctus diuinā illi miaz affuisse: accersiri feminā iubet. Inuēta igit auditū recepisse: venit glorificans deū: ⁊ dei famulo gras agens.

¶ Egrediebak idez pater metensiū ciuitatē: ⁊ ex more ei⁹ nonus eū populus deducebat cū ep̄o co:e stephano: ⁊ fratre ei⁹ reinaldo barrensi comite: aliisq; p̄sonis tā ex clericali: q̄m ex militari ordine multis. Interim causa exitit vt rogaret nobilē virū hēricū de salinis: sup̄ vbo quodā qđ ipe ei ep̄s ⁊ alij q̄ cōuenerāt suggerebāt: vt videlz metēsi ciuitari/ ⁊ pplo pacē daret: cui grauiter inimicabak. Ille vo renuere penitus ⁊ adiurare: nec vllis p̄cib⁹ flecti. Inter hec supueniētes alij offerebāt brō viro hoiem surdū: obsecrātes vt ei manū imponere dignarek. At ille fidei zelo succēsus: sicut interdū ob causas necessarias terroꝝ quidā ⁊ autoritas supra hoiem in ei⁹ facie ruinabat: puersus ad militem: tu nos inq̄t audi. re cōrēnis: quos cōtinuo co:ā te audier surdus: ⁊ iponēs man⁹ homini signauit eū: ⁊ iaures eius digitos misit. Quo ptin⁹ audiēte: pauēs henricus et tremens/ ruit ad pedes hois dei: humiliter satisfaciens: et libere annuens quicquid fuerat postulatus.

¶ Trāsiens aliqn̄ seru⁹ xp̄i brenā oppidū: mendicare in platea vidit feminā cecā. Quā aliquāti sper intuitus: cū ex more a trāseūtib⁹ elemosynā flagitaret: tu inq̄t petis argētū: ⁊ de⁹ tibi visum donabit. Accedēs ergo tetigit eā: ⁊ oculos eius aperuit. Que beneficiū sentiēs insperatū: nō minus mie magnitudinem: q̄m lucem insolitā mirabatur.

¶ Inter primas ppagines: quas hec abūdātissima vitis emisit: in remoꝝ parochia/ monasteriū igniacēse plāratuz feliciter radicauit. Qđ aliqñ visitās idē scūs: vicū matere fluuio primū quē riuoliū nocant: p̄trāsibat. Uir q̄s magnificus ⁊ deuotissim⁹ ei⁹ amator/ sanxon remoꝝ archiepūs comitabak illū: solita veneratiōe deducēs. Senex aūt claudus ad mendicandū posit⁹ erat in via: cui vn⁹ e fratribus elemosynā dedit. Secutus abbas sanctus: cū iā hoiem p̄trāsisset: cōuertit se: ⁊ paulisper intrēdens in eū: qđ patiak interrogat circūstātes: ⁊ sibi illū p̄cepit exhiberi. Suspicati hoiez q̄ esset ei amplius aliqđ ipe daturus. Dñe inquit claudus est: nec moueri pōt nos ad eū ferim⁹ qđ volueris dare. Quo rīdente verbū ⁊ dicente: tollite eū ⁊ afferte ad me. imo quidē p̄ admiratione mutuo sese intuebanť ignorātes qđ eēt factur⁹. Demū agnoscētes eū/ clamabāt adinuicē/ abbas est clarevallis: ⁊ prin⁹ illū sanabit. Nimirū solit⁹ erat quoties poterat: operā dare ne in vicis agnoscerek: ⁊ interdicere socijs ne cui ex occurrentib⁹ manifestarent eū: aut de eo aliqđ loquerent: sed querētib⁹ qs transiret: dicerēt monachos esse: aut aliquē de p̄sonis simul cūctis nō rarēt. Igit agnito dei famulo: ruūt vndiq; ⁊ leuantes hoiez ferūt ⁊ offerūt ei. Qui iponēs vtraq; manū capiti ei⁹; ⁊ in celū suspiciens ac breuiter orans/ deponi illū iubet ⁊ ambulare. Et recusante eo ⁊ dicente/ nō possum/ ego tibi ait in noīe dñi/ ⁊ eius virtute p̄cipio vade: ⁊ san⁹ esto iam ab hac hora. Quid plura? Statim depositus: statim sanatus est: statim libere gradiebak repletus stupore ⁊ extasi in eo qđ contigerat sibi. Sed ⁊ vicini eius ⁊ noti pariter cōgratulātes dñm collaudabāt: qui miserabilis hoiset meritū simul ⁊ votū abūdātia sue pietatis excessit. Unde etiā vsq; hodie locus ab incolis demōstrat: vbi signum tam euidens diuine virtutis effulsit: vbi senex claudus ex multis annis tota inferiori co:pore sui parte p̄mor⁹: ⁊ a renib⁹ deorsum: oīm p̄or: sus mēb⁹ oꝝ destitutus officio dum stipē postulat sanitatē recipit. Dic fuit viri sci nouissimus in remoꝝ partes ingressus: siqđē factū est hoc ante sacrā ei⁹ depositionē co:poris anno vno. De qua feli ciū ei⁹ actuū felicissima cōsummatione erit nobis iam: ꝛ sub alia narratione dicendū. Nimis em̄ fallit: si qs arbitrak huius sanctissimi viri facta mirifica posse cūcta narrari: ⁊ tam ne cesse est multa sileri: q̄m impossibile oia comp:ehendi.

¶ Explicit liber secundus qui ⁊ quartus.

¶ Incipit liber tertius qui ⁊ quintus.

¶ Capitula quinti libri.

Quod sanctus bernardus transitū suū p̄escivit Et de pace metensium: et miraculis ibidem factis. Capitulum.j.

P̄omittit clarevallēsib⁹ nūq̄ se aliqn̄ defuturū ⁊ quō ⁊ quo anno trāsierit: ⁊ quo regnante rege. Cap.ij. De reuelatiōib⁹ ⁊ miraculis post ei⁹ trāsitū actis. Cap.iij.

¶ Capitulum.j.

Um post tātos iā labores dñs dilecto suo Bernardo dare vallensi abbati diu desideratum p̄ciose mortis somnū dare disponeret: ⁊ fidelem seruū in requiē introducere suā: cepit magis ac magis p̄omptus in ipm̄ p̄ficere spūs: caro infirma deficere. Cognoscēs em̄ vir sctus prope esse tā beatū: soluto currebat alacrius: ⁊ terrestris sue habitationis dissolutionem sentiens imminere: votis vberioꝝ aspirabat ad habitationes ex deo: domū nō manufactā eternā in celis. In eius purissimo pectore: sacri se desiderij flāma nō capiens: crebris erūpebat indicijs: ⁊ ignitū eloquiū vehemēter feruoris interni vehementiā declarabat: sicut in sanctis aliquibus p̄ pphetā inter cetera describunť scinille: quasi aspectus eris candentis. Corpus lectulo decubans varijs erercebatur incōmodis: animo⁹ mihilomin⁹ liber ⁊ porens: q̄ dei erant exercebat inuictus: nō cessans in medijs q̄s doloribus meditari sacrū aliqđ: aut dictare: orare affectuosius fratres studiosius exhortari. In oblatiōe hostie salutaris quā vsq; ad defectū vltimū/ vir aliqn̄ internisit: artus sibi vix cohercēres/ vigore spūs sustentabat: semetipsum pariter offerens acceptabilē hostiā deo in odorem suauitatis. Quo tpe ad auunculū suū andreā militē templi: qui ⁊ regionis hierosolymitane maxima columna habebak: epistolam scribens: inter cetera ait. Ego em̄ delibo: nec puto me longum tempus facere super terram.

¶ Cū adhuc pater sanctus in suo clarevallensi cenobio: licet lectulo decubans: cursum vite viriliter cōsummaret: grauis admodū plaga/ mctēsi pplo supuenit. Egressi em̄ in multitudine graui aduersus vicinos p̄cipes: a quib⁹ p̄eter mo:e lacessitā se esse tanta ciuitas indignabak: tradi ti sunt multi in manus paucissimoꝝ. Cōclusi deniq; inter frigidi montis (sic em̄ cū appellant) ⁊ mosselle amnis angustias: ac mutuo sese imperu colliderēs: vna hora (sicut dicebak) plusq̄ duo milia corruerūt: quidā gladijs trucidati: plures amne submersi. Uehementi igit indignatione cōcepta: nobilis illa ciuitas totis ad vltionē viribus parabak/ cū e regione aduersarios q̄s: ⁊ fortiores p̄da copiosa: ⁊ audaciores fecisset euentus. Imminebat totius puricie certa vastatio cū venerabilis coꝛ metropolitan⁹ Illin⁹ archiepūs treuerensis: dolens anxie de p̄teritis: ꝛ adhuc grauiora formidans: vnicū in tanta necessitate refugium petijt: ⁊ expetit virū dei. Uenies ergo clarāuallē ipi⁹ at q̄ oīm fratrū vestigijs tota humilitate p̄stratus: rogabat ⁊ obsecrabat: vt se tantis dignarek opponere malis: quibus alter nemo posse modū ponere videret. Dñs aute sicut semp fidelis serui sui direxerat vias: ⁊ in p̄cipuis quibusq; causis aptissimo vsus fuerat instrumēto: ex paucis ante diebus egritudine co:poris eius aliquaten⁹ releuarat.

Universidad de Bibliot

sis episcopi reſcriberet:ait: Verum eſt qđ audiſtis. Infirmatus ſum vſq ad mortem:ſed interim vt ſentio reuocatus ad mortem:atq hoc vt me ſentio nō diu. Vltam quippe mortalem:non tem magis q̄ vitā reputās:nō a morte; ſed ad mortem reuocatū ſe ſentiebat:cū ab exitu reuocaretur (licet ſentiens) haud diutius retinendū. Qđ quidem ſepius erga eū prudentia diuina diſpoſuit:in cuius manu erat ei placita via illius: vt quotiens eius grandis aliqua neceſſitas euocaret:vincente oia animo vires corporis nō deeſſent/ imitantib⁹ quiuidebant eū/ et robuſtos hoies in tolerātia ſuperare. Expleris nāq negociis/ velut in ſe rediens multiplicib⁹ infirmitatib⁹ laborabat:vt vix viueret feriatus: qui occupatus deficere neſciebat. Cui in opere nouiſſimo tā manifeſte/tāq magnifice diuina affuit virtꝰ: vt ex laboribus vires caperevideret. Accidit aūr eū in predicti moſelle fluuij littore reſidentib⁹ hinc inde partib⁹/ mediaro: fidelis rogaret q̄ ad pacē erant: vt pars altera/ ex tanta ſiquidē hoſtiū ſtrage ferocio: qđ exigebat obſtinata animoſitate renueret. Subito deniq tanq̄ agitati furijs diſceſſerūt:virū dei inſalutatū:ſolaq vo ceteris oibus relinquentes deſperationes pacis. Nec ſane ex cōtemptu aliquo:ſed ex metu reuerentie eius iniere fugā: ſiquidem verebantur ne preſentiū mentes (qualibet impetebat) facile flecteret: minus conſiderantes quid ille per ſpiritum vſq̄ abſentem/poſſet etiam in abſentes.

¶ Jam cōuentus in magno turbine ſoluebat:ſolaq; meditabant arma:ſola imitabant cōſilia malignandi:cū vir ſanctus eos qui ſecū venerant cōſolatus fratres:ne turbemini ſquit:licet em̄ p multas difficultates: oīno tamē pax deſiderata ꝓueniet. Quib⁹ etiā vnde id noſcet immorit dicens. Videbar mihi per nocturnū ſopore miſſam celebrare ſolēne. Cūq; expleta paulomin⁹ oratione prima/recordarer angelici ex more canticum (id eſt gloria in excelſis deo) precedere debuiſſe erubui:et qđ oblitus omiſerā canticū inchoans:vobiſcū pariter ad finē vſq cōpleui. Jam mediū noctis tranſierat:cū vir ſanctus de predictoꝝ pene rudine principū legatiōe ſuſcepta: iocūde ſatis cōuerſus ad ſuos/agnoſcite ait ꝓmiſſe nobis canende glie/ et canri ci pacis preparationē. Interim ergo parnb⁹ cōuocatis p dies aliquot de pace tractarū eſt:et ob maximas difficultates occurrentes vtriq; ſepius deſperatū:niſi q̄ oēs iā cōſolabatur q̄ oibus inmorerat abbatis ſcti tā certa deferuida pace,promiſſio. Nec parū ipſa dilatio ꝓfuit/his preſertim q̄ variis incōmodis laborātes remedia cōſequebātur in carne:ſeu etiā qui videntes edificabant in fide. Tātus em̄ cōcurſus erat:vt multitudine pariter atq; impotunitate ſua: ipim quoq; negociū cōponende pacis pene deſperabiliter impediret: donec queſita tandē in medio flumine inſula: partis vtriuſq; primarij in nauiculis acceſſerunt. Ubi cōpoſitis oibus ſm̄ q̄ fidelis arbiter diffiniuit: dans ſibi inuicē dextris/recōciliati ſunt in oſculo pacis.

¶ Inter oēs ſane quas per manū ſeruī ſui ibidem preſtitit dñs ſanitates: celeberrima fuit cuiuſdā curatio mulieris. Hec ab annis octo peſſima egritudine laborabat:vehementi tremore:et validis motib⁹ vniuerſa pariter membra cōcutiens. Cum aūr videret grauioribus ortis difficultatibus:ꝓpemodū excidiſſe ſpes pacis: dño diſponēte venit mulier ita tremens: nec minus horribilis q̄ miſerabilis:et oēs pariter ad ſpectaculū cōuenerūt. Ante deniq; dei famulo: ſub oculis oīm paulatim cōcuſſione ſedata/ perfectā adepta eſt primus ſoſpitatem. Que res in tantaꝝ admirationē/etiā ouriſſimos quoſq; mouit: vt gentiles pectora ſua/per horā fere dimidiā cū lachrymis acclamarent. Tantus deniq; factus eſt impetus et cōcurſus pcientiū et deoſculantiū viri dei ſacra veſtigia: vt ꝓpemodū cōprimeretur: donec tollentes eum fratres: et imponētes in nauiculam a terra modice ſubduxerūt. Cūq; accedentes ad ſe pūcipes (vt ceperat ꝓ pace rogaret) ſuſpirantes dicebant. Oportet nos libenter audire eum quem (vt ipſi cernimus) deus diligit et exaudit; et audito eo multa facere:ꝓ quo tanta facit in oculis noſtris. Quibus ille vt ſemper cautus erat:cōpetenter huiuſmodi gloriā declinare:nō ꝓpter me in quit:ſed ꝓpter vos fecit.

¶ Simili quoq; miraculo/ et in ſimili oppoꝝtunitate: ipa etiā die metenſiū animos dñs inclinauit ad paces. Ingreſſus em̄ ſanctus metenſiū ciuitatē:ep̄m ſimul et populū ad ea q̄ pacis erant vehemēter vigebat. Grauiter aūr vrebat illos vulnus acceptū:quib⁹ em̄ valide ſatis reponere cogitauerāt: ſecus q̄ vellent remittere cogebant. In ipſa hora oblata eſt ei mulier paralytica de ciuitate eadē. Cui manus imponens:et orans:dignatus eſt palliolū quoq; ꝓprium quo vtebat ipſe: ſuper extendere ei tenendūq; ꝑ tradere ꝓpter aſtanti:et ſub eodē velamine debilia tangere membra. Expleta autem oratione/et benedictione data erexit illam; omnibuſq; mirantibus per medium illoꝝ incolumis ibat quam attulerāt in grabato.

¶ In flumine quoq; moſella/dum ob intolerabilem cōcurrentium multitudinem/ vir beatus naucula veheretur: vnus ex his qui curari deſiderabant cecus:clamabat in littore obſecrans vt ducereturad eū. Cūq; ille iam pertranſiret: audiens homo nauigantem poſt eum in nauicula altera piſcatorem:diffidulatam ꝓtinus chlamydē qua erat opertus:porrigens dabat illi: vt in nauicula reciperetur. Jſ factus eſt/et vt peruenit ad ſanctum:iuxta ſue fidei magnitudinem/magna velocitate ſub manu eius viſu recepto:miratus clamabat videre ſe colles: videre homines:videre arbores/et cetera vniuerſa.

¶ Paucis ab eodē loco miliarijs diſtat cenobiū: qđ ſancti Benedicti noſe vocant. Ubi puer claudus: et a renib⁹ infra omni ꝓrſus membroꝝ deſtitutus officio: ſolis ad mouendū manib⁹ vtebat et renib⁹: pedes emortuos poſt ſe trahens. Quem ex burgūdie partib⁹ pater aduectū ante annos quatuor:ibi reliquerat: et exunc fratrū elemoſynis alebatur. Itaq; cū beati patris aduentū/ et virtutes quas dñs operabat in ipſo per omnem circa prouinciam celebris fama vulgaret:impoſitum plauſtro eundem puerum fratres predicti cenobij adduxerunt ad eum: rogantes vt ſolita pietate miſero ſubueniret. Acquieuit/impoſuit manus:orauit/et eadem hora ſanum reddidit: firmiter ſtantem: firmiter ambulantem. Deniq; ſicut ab eiuſdem loci abbate nuper accepimus:vſq; hodie fratrum pecoꝝ idem puer incolumis ſequitur et cuſtodit: et ſi quis deſiderat ſcire:Johannes eſt nomen eius.

¶ Alter etiam claudus in eiuſdem monaſterij vicinia degens:eodem tempore ad predicti patris ſancti benedictionem ſanatus eſt: et greſſum recepit. Sed et ꝓpe leucorum vibem:loco cui nomen eſt gunderuilla: idem vir dei feminam cecam illuminauit ſub oculis plurimoꝝ:qui de tota confluxerant regione.

¶ Ceterum nimis difficile: aut omnimodis impoſſibile foret itineris illius magnalia vniuerſa cōplecti. Sed neq; ꝓpoſiti noſtri eſt eiuſmodi modo proſequi ſigna: et narrandis virtutum operib⁹ operam dare. Dic em̄ viarū tuarum pater dulciſſime finis beatus: et hic labor vltim⁹ fuit. In hoc opere nō minus vtili q̄ difficili: nec minus deſperate q̄ neceſſarie pacis: laborēs tuos glorioſe cōpleuit: q̄ magnifice ſemper honeſtauit te in laboribus tuis: et in ſuo nomine: et nomen ſuum in te glorificans: rex glorie dominus deus tuus. ¶ Capitulum. ij.

Et expleta metenſiū recōciliatione/et puincie illi pace reddita: abbas ſanctus ad monaſteriū rediit: graui admodū iā iāq; deficiētis incōmodo corporis occupatus:in tanta animi ſuauitate/et dulcedine ſpiritus quotidie ꝓpinquabat ad exitum: ac ſi in portu nauigans paulatim vela deponeret. Euidēter q̄ fratrib⁹ aiebat. Hec ſunt verba q̄ loquebar ad vos/cū preterita hyeme egrotarem: non vobis eſſe quod adhuc timeretis/eſtare prima imminere me mihi credere huius corporis diſſolutionez.

Luce xviij. At q̄ euidēter ꝓpio didicimus experimēto: qđ de ſanctis aplis euāgelia ſacra teſtant: q̄ dum ſuā illis pdicerer dñs paſſionē: erat verbū abſcōditū ab eis et capere nō valebāt. Nimirū qđ tā vehementer horrebat animꝰ: minus facile p ſuadebatur vt crederet: preſertim cū et ipſe cōpatiens filijs eiuſmodi verba ſupprimeret. Leterū facris quodāmodo clamās/opa conſummaui que dedit mihi pater vt facerē: magis ac magis actus omittere:affectus retrahere: et ſacrorum fumibus deſideriorum ſedula intentione preiactis/vicino iā litori herere firmius: et commodius applicare. Denicq; cum venerabilis antiſtes ſedis lingonice godefridus de qbuſdā eū ſolicitaret agēdis: et minꝰ apponere animū miraret: ne mireris inquit: ego em̄ iā nō ſum de hoc mūdo.

¶ Videns aūr pater ſctūs cōpaſſionis et mie viſceribus affluēs chariſſimos ſibi fratres et filios lingonice godefridus de qbuſdā eū ſolicitaret agēdis: et minꝰ apponere animū miraret: ne mireris inquit: ego em̄ iā nō ſum de hoc mūdo.

¶ Videns aūr pater ſctūs cōpaſſionis et mie viſceribus affluēs chariſſimos ſibi fratres et filios lingonice godefridus de qbuſdā eū ſolicitaret agēdis: et minꝰ apponere animū miraret: ne mireris inquit: ego em̄ iā nō ſum de hoc mūdo.

¶ Videns aūr pater ſctūs cōpaſſionis et mie viſceribus affluēs chariſſimos ſibi fratres et filios lingonice godefridus de qbuſdā eū ſolicitaret agēdis: et minꝰ apponere animū miraret: ne mireris inquit: ego em̄ iā nō ſum de hoc mūdo.

¶ Epiſtola ad arnaldū boneuallis abbatē: q̄ et quedam ꝓcenia mittēs: de valitudine ei⁹ fuerat ſiſcitatus. Et ponitur inter epiſtolas. cccx.

Spiscepim⁹ charitatē veſtrā in charitate: et non in voluptate. Que em̄ voluptas: vbi ſibi totū vēdicat amaritudo? Niſi q̄ ſolū nihil cōedere: vtcūq; delectabile eſt. Somnus receſſit a meine vel bñficio ſopiti ſenſus/dolor: vnq̄ recedat. Defectus ſtomachi: fere totum qđ patior eſt. Jſ frequēter in die et in nocte exigit cōfortari modico adiuuāmine qualicūq; liquore. Nam ad ſolidū omne inexorabiliter indignat. Hoc parū quod dignat admittere: non ſine graui moleſtia ſumit: ſed timet grauioribus: ſi ſese vacuum oīno dimiſerit. Et ſi pluſculū quid interdū admittere acquieſcat: id grauiſſimū. Pedes et crura intumuerunt: que admodū hydropicis contingere ſoler. Et in his omnibus ne quid lateat amicū de ſtatu amici ſolicitū ſm̄ interiorem hoiem (vt minus ſapiens dico) ſpirituſ ꝓprius eſt in carne infirma. Orate ſaluatorē q̄ nō vult mortē pctoris: vt tēpeſtiuū iā exitū nō differat: et cuſtodiat. Curate munire votis/calameū nudū meritis: vt is q̄ inſidias inuenire nō poſſit vſi figat dentem: et vulnus infligat. Hec ipſe dictaui/ ſicme habes: vt per norā vobis manū agnoſcatis affectum.

¶ Hoc exēplar epiſe: quā vt nos diximus: et ipſa q̄ eiusdē verba declarāt: pater ſctūs exitu iā imminēte/dictauit. Ex cui⁹ tenore poſſit nimirū diligēs lector: ſacrū illius (vel ex parte aliqua) pectꝰ agnoſcere: quāta illi ſui ruina corporis: trāquillitas mētis: ſerenitas animi: ſuauitas ſpūs: quāta ſub fiducie culmine: radix humilitatis. Sed et nos ei inter hec animos aliquarenus eſtimare ac ſibimet exhibere licebit: vultus exāgues: ſinguli⁹ graues: creba ſuſpira: amplas cogitationes. Nimirū cū thelaur⁹ tātus et tā amabilis/adhuc nobis eſſet in mortalib⁹: et tm̄ nec ſpes eſſet diuitius remēdi: nec facultas pariter cōmeādi. Nec lugēdum nobis vllaten⁹ ſup illū q̄ in gaudiū dñi deſſu feliciter inuitat⁹ intrabat: ſz ſup nos vtiq; qb⁹ erat iā vita tedio: et ad huc moꝝs timori. Jā em̄ tibi ſerue bone/bonū euge dicebatur a bono dño: ſz nra grauis erat in hac ſeparatione cōditio: poſt miriſica lucē/horrere magis tenebras ſubintrantes: poſt aurea ſecula/grauius ferre ferreū quod ſucceſſit.

¶ Jgitur ante patris huius exceſſum: accedētes ad eum filij quos per euangeliū genuerat piſſimū eius animū lachrymabilis ſupplicatione pullabāt: et hec atq; hmōi loquebant. Nun qđ nō miſereris huic monaſterio pater: nunq̄d nō cōpateris nobis: quos tāto pieratis effectu/maternis lactaſti vberib⁹: paterna cōſolatiōe fouiſti: Quomodo ſic exponis laboꝝs tuos: quos in loco hoc laborāſti: quomodo tam dilectos hactenus filios ſic relinquis: Tunc vero flens ipe cum flentibus: et columbinos oculos in celū porrigens: ac mente tota/apoſtolicum illum cōcipiēs ſpm̄: reſtabatur coarctatū ſe e duobus: et quid eligeret ignorātem diuine totū tribuere arbitrio pietatis. Nam et hinc paterna illum vrgebat charitas: filioꝝ votis annuere vt maneret: et inde trahebat chriſti deſiderium vt migraret. Cui tñ ab olim iam atq; alt⁹ radicata in pectore eius humilitas perſuaſerat: et ex intimo cordis affectu: ſeruum inutilē ſe eſſe diceret: et arboꝝ ſterilē reputaret: ex cuius vita nullus ſibi fructus: nullus alteri cuiq̄ ꝓuenire. Nam et ſolitus erat in familiari collocutione fateri: vix credere ſe hominibus: q̄ ſic eum ſibi vtilē crederent vt dicebāt. Sed nec parum ſeſe in ſuis ſup hoc cogitationibus ꝓhibebat aliquando ſuſtinuiſſe conflictum: q̄ nec tam veraces hoies fallere velle: nec tā prudētes falli poſſe veriſimile videretur: cū alterutrum exeuſare non poſſet. Quē enim totus mirabatur oꝝbis: ſolus ipſe (quod erat mirabilius) non videbat ſue videlicet operationis opinionis ve ſplendorem: ſicut ille quō. Jam vir ſimplex et rectus: nec ſolem cum fulgeret: nec lunam incedentem clare vidiſſe ſe memorabat. Job.xxxj.

¶ Nouiſſime cum exterioris habitaculi vinculꝰ iam ſoluta compago: deſideranti anime liberū preſtaret egreſſum: magnus ille dies illuxit/quo perpetuus illi ortus eſt dies. Ad cuius exitū vicini epi cum abbatum et fratrū copioſa multitudine fuerant congregati. Hora autem diei pene tertia ſingularis lucerna ſue generationis/ſanctꝰ ac vere beatus abbas bernardus a corpore mortis in terrā viuentiū feliciter chriſto duce migrauit: et filioꝝm circumſtantium et inter graues ſinguloꝝ ac lachrymas vberes: vtcūq; plalentium choro: ad multorum quos ipſe premiſerat certus tranſiens letabundos: ad ſanctoꝝm cuneos gratulantes: ad obuia agmina angelorum/felix anima quam ſic leuabant excelſa ſuorum priuilegia meritorum: quam ſic pia filiorum proſequebantur inferiorum vota: ſic quoq; ſuperiorum deuideria ſacra trahebant. Jſ felix illi et vere ſerenus dies/quo plenus ei meridies chriſtus illuxit. Dies cūctis vite ſue diebus tantis ab eo expectatus deſideriis: expectatus ſuſpiriis: frequētatus meditationib⁹: orationibus premunitus. Jſ felix trāſitus de labore ad refrigerium: de expectatione ad premiū: de agone ad bravium: de morte ad vitam: de fide ad noticiā: de peregrinatione ad patriam: de mūdo ad patrē. De quo trāſitu ei⁹ multa nouimus apparuiſſe q̄ multis: et q̄dē non indigna relatu: ſed difficile nimis ſingula veſtigare: et ſcribere oīa nimis longū. Nā et vſq̄modo multifarie: multiſq; modis/paterꝰ erga filios amor: vere etiā nūc nimo nūc verius viuēs et vigens: crebris reuelationib⁹ eoꝝ dignat ſolari lachrymas: releuare meſticiam: vt quo dulcius ei gaudent: minus anxie doleant ſibi. Siqua tamen ex his minus proliram deſiderātia narrationem lector: ſcire deſiderat: proꝑio magis et nouiſſimo credimus reſeruanda capitulo. Interim cetera proſequētes/quāta poſſimus violentia animos auertamus ab illo tam graui gemitu et rugitu: quo nimirum grex miſerabilis paſtoꝝ migrāte perſonuit. Parcamus pagine: et quātū, poſ-

Universidad de Deusto
Biblioteca

sumus stringamus oculos: palpebras complaudam⁹ ad uersus lachrymas: quib⁹ in illo sue claritatis absessu vallis nostra fluebat: ecclesie p̄orsus vniuerse calicem sui p̄ pinnitura meroris: cui hactenus consueuerat stillare dulcedinem: gaudia fundere: fluere consolationes.

¶ Cum fidelis min ster & sacerdos altissimi feliciter ingreditur in locum tabernaculi admirabilis ad altare dei/ferram ei & acceptabilem hostiam sui spiritus oblaturus: corpus etiam rite paratum et ornatum sacerdotalibus indumentis: oratorio beate dei genitricis infertur. Plurima q̄ nobilium & ignobilium de vicinis quibusq̄ locis gemebunda p̄orsus turba conuenit: et vallem totam ploratus et ululatus multus implebat. Amarius tamen p̄e foribus monasterij lamentabatur sexus miserabilis mulierum/q̄ accedentibus ad beata vestigia viris monastici ordinis disciplina/inexorabiliter eis etiā tūc negaret ingressum. Bi duo mansit in medio gregis pastor: extinctus: dum p̄istina illa dulcissimi gratia vultus/nil minor ata: sz aucta magis/omniū in se figere et oculos/animos trahere: sepeliret affect⁹. Crescebat aūt sup/amodū ruens vndiq̄ ppli multitudo: & intolerabilis iā fiebat impetus concurrentiū/ac desiderabiles tenentiū pedes: osculantiū manus: applicatiū panes: baltheos: nūmos: & alia quecq̄ seruanda sibi p̄ benedictione: & varijs necessitatib⁹ p̄futura. Maxime tamē parari in diem tertiū solēnē per loca p̄orsima p̄stolabant reponēdi sacri corporis eius horam/copiosius vndiq̄ cōuenturi. Nā et secunda die tantus circa meridiem populus fuerat congregatus: et tanto pietatis zelo stipati vndiq̄ sacrum corpus obsederāt: vt nulla pene episcopis reuerentia: nulla fratribus haberetur. Unde veriti ne quid simile: aut forte grauius accideret die tertia: p̄occupāres horā: et mane ex more diuina sacrificia consummantes: sicut & biduū iam in celebratione missar⁹ & iugi fecerāt psalmodia: purissimū illud balsamū/suo vasculo cōmisere: in lapide reponētes lapidem p̄ciosum/optimā margaritā.

¶ Cōsummatis ergo feliciter vite sue diebus & annis circiter. lxiij. expletis: dilectus dñi Bernardus clarevallensis cenobij p̄mus⁹ abbas: alior⁹ q̄ amplius q̄ centū. lx. monasterior⁹ pater. xiij. kal. septēb. inter filios manus obdormiuit in christo. Sepultus est aūt. xj. kal. eiusd̄ mens/ante sanctū altare beate virginis matris: cuius fuerat deuotissim⁹ ipse sacerdos. Sed et pectus ei⁹ ipso in tumulo capsula supposita est: in qua beati thadei apostoli reliquie cōtinētur. Quas eode āno ab hierosolyma sibi missas: suo iusserat corpori supponi: eo vtiq̄ fidei & deuotionis intuitu: vt eidē aplō in die cōmunis resurrectionis adhereat. Facta sunt hec eodem anno quo brūs papa noster eugenius tertius/eiusdē patris sancti in cōuersatione sctā filius: ab hac luce: vel ab hac magis caligine/migrauit ad lucem: cuius merita in ipsa cui insigniter p̄fuit vide: miraculis pluribus illustrata coruscant: successor⁹ eius anastasio romane ecclesie p̄sidente: regnantib⁹ autem in romanoū imperio frederico illustri. In francoū regno/pissimo rege ludouico filio ludouici: P̄incipatū ecclesie vniuerse actori⁹ creature visibilis et inuisibilis monarchiam tenente dei filio iesu xp̄o. Anno ab incarnatiōe sua/Millesimo cētesimo. liij. Qui cū patre et spiritusancto viuit et regnat deus in secula seculor⁹. Amen. ¶ Capitulum. iij.

Am de supra memoratis reuelationib⁹ pauca dicturis de eo sumamus initiū qō p̄dictū est anno septimo anteq̄ fieret. Erant duo fratres in monasterio/de sacra brī patris vita & felicib⁹ eius actib⁹ colloquentes. Quor⁹ alter ab ineunte adolescētia educatus ibidē: ad alterū ait. Nosti quot annos sit victurus hic beatissimus pater noster? Cui ille. Nescio inq̄t. Et alter. Ego ait noui eum sex aut septē annos adhuc in carne victurū. Hoc aūt vnde scirem minime iā scire possumus: q: nec tunc indicauit: & ante patrem sanctum ipse decessit. Porro alterius hodieq̄ superstitis relatione hoc verbū nobis innotuit: qui nunc magis miratus est se audisse: quando vt ab olim audierat: ita vidit. Talis vero ille est de cuius testimonio nec nos ambigimus: nec cuilibet alteri qui eum nouerit: credimus dubitandum. Neq̄ id solum: sed quod non minori dignum admiratione videtur: nomen quoq̄ et personam successoris ipsius indicante sibi eodem/frater extunc innotuisse testatur. Manifeste enim eadem hora frater ille predixit: quia dñs Robertus: qui hodie abbas est de domo: post hunc beatum patrem abbas futurus est clarevallis. Nam quod disiunctiue/sex vel septem annos victurum dicebat: ad hoc pertinuisse videtur q̄ inuentus sit terminus idem vltra sextum annum: infra septimum tamen.

¶ Prope erat iam tēpus: et festinabat pater sanct⁹ ad metā. Infirmabatur em̄: sicut in hui⁹ libelli principio memoratum⁹: adeo vt illa iam infirmitate ipsius perfici virtus: iam imminere exitus videret. Interea fratres instare supplicationib⁹ et obsecrationibus quibus poterāt apud deum. Unde etiam sanctus ipse cognoscens eorum precib⁹ desiderium suum differri: cuz aliquāto melius fm̄ corpus habere cepisset: cōgregatis fratribus: hec eadem verba locutus est. Quid teneri miserū hoiem? Sortiores fuistis & invaluistis. Parcite quesō parcite: sinite me abire. Prius tamē cū in summo periculo et timore fratres omnes in orationibus humiliarent animas suas: vni eorum visio talis apparuit. Occurrebat cum multa exultatione viro dei extra monasterij claustra/innumerabilis multitudo. In qua tamen p̄cessione: solos quattuor p̄cedentes: idē frater q̄ videbat agnouit: magnū illum dilectorē ei⁹ atq̄ dilectū/cui⁹ et ipse in libro quarto de consideratione cum laude meminit: gaufridum episcopum carnotensem: hūbertum quoq̄ qui igniacensis cenobij fuerat p̄imus abbas: et duos ei⁹ fratres germanos: guidonē scilicet et gerardum. Except⁹ itaq̄ reuerenter: et post osculum pacis: amica diu collo/quia miscēs: pater sctūs ac beatus cū his quattuor stabat: expectāte seorsum multitudine ceteror⁹. Nonissime salutātes cū p̄dicti viri/ex hoc sibi iam redeundū esse dicebāt. Tū vero expalluit ille: et circūfusa sibi mestitia interdū declarās animi dolorem/quid ergo ait fine me vultis abire? Et illi. Non potest adhuc tuo et nostro satisfieri desiderio/donec veniat rēpus nouor⁹. Dicebāt aūt rēpus nouor⁹ quo fruges noue colligerentur: sicut euidenter postmodū probauit euentus: dū in augusto mense decessit. Mane ergo frater ille cui hoc ostensum fuerat: consolatus est ceteros velut iam imminētem patris obitum formidātes: & quod viderat et audierat indicauit. Adhuc autem hyems erat.

¶ Eodē tēpore altera quoq̄ visio p̄orsis cōfirmatio fuit. Nisi q̄ euidētius iam vtriusq̄ cōpleta veritas probat: q̄ euidēter in vtraq̄ quod futurum erat: dñs reuelaq̄t. Videbat em̄ frater quidā/et ecce parabat vir beatissim⁹ ascēdere hierosolymā: iāq̄ ipso in procinctu itineris erat. Ad quem venerabilis odo/qui a primis fere annis strenue satis et laudabiliter cōuersatus in monasterio absentiū consuescerat p̄epositor⁹ supplere vices: reuerenter accedens/dicebat se p̄cessurum. Cuius visionis sic ostensa est veritas: vt predictus vir deo dignus ad celestem hierusalē: vbi vere visio pacis: parantem iam egredi: vt paulo post secuturum patrem sanctum: felici functus legatione p̄eiret.

¶ Sed et abbas quidam satis ei habitatione vicinus: nec minus affectione deuotus: paucis diebus ante felicissimū patris huius excessum: videbat eum p̄ciosissimis ornatum sacerdotalibus indumentis: et excellēri perfusum gloria: cum ingenti solennitate ad altare deduci. Ad cuius introitum ecclesia magna magnis resultans vocibus ecclamabat: puer narus est nobis. Vere etenim puer ipse erat mitis et humilis corde: et sicut parvulus accipiens regnum dei: in cuius merito granulabunda natali angelica multitudo: et ois pariter sancto⁹ ecclesia: dū nobis videret nasci: sibi illū nasci: dū hic cōsummaretur ibi incipere: nō tā sonoris vocibus: q̄ votis paribus cōcinēs exultabat.

Si em̄ ad vnius penitentiā pectoris tota illa celestis regio in letitia fuscitat: quenā illi gaudia exhibuisse credēda est: p quē gaudia tāta receperat de tā multor⁹ cōuersione & penitentia pctor⁹? Quis em̄ valeat estimare quātis in seculari habitu et cōuersatione manētibus: quātis etiā ad alias virorū seu feminarū ꝓgregationes trāseuntibus p huius fidelis famuli ministeriū: dedit dñs penitētia ad salutē? Aut q̄s numeret eos q̄ sub ei⁹ cura in cēnī sexaginta monasterijs p dei benignitatē ad penitētiā sunt adducti? Nā ex his solis q̄ speciales ei⁹ filij videbant: p̄ter eos q̄ iā cursum vite feliciter p̄summauerāt: p̄ter eos qui p alia loca fuerāt ꝓpagati: ea die qua felicissim⁹ pr̄ ex claravalle montē ascendere meruit clarior: ē: reliqt habitātes in ea septingētas ferme alias dño seruientes. Quid igit mirū si gratus curie: si acceptus regi: si exceptus cū letitia & exultatiōe credat: in quo gra dei vsq̄adeo vacua nō fuit: q̄ tā feliciter: tā efficaciter plus oīb⁹ sui ipis/& multaq̄ retro generationū labor⁹ anit: q̄ talentū sibi traditū: tā copiose multiplicauit: tāta deniq̄ lucra retulit de negocio? Sed de his hactenus: ne quis nos arguat eius quam polliciti sumus: metas excedere brevitatis.

¶ Sane in monasterio predicti illius abbatis: qui sic eius natale previderatea nocte quam nobiscum pater sanctus mane p̄ofecturus vltimam fecit venerabili eius p̄eposito apparens: valefecit illi et ait. Noueris quia iam migro: nec vlterius hic mor⁹abor. Quod vr ille indicauit abbati: accelerans abbas et claramuallem veniens: ipso die abbatem sanctum (sicut dixerat) repperit iam migrasse.

¶ Frater Guillermus de monte pessulano: cuius & supra fecim⁹ mentionē: vir magnificus olim in seculo fuit: sz magnificētior in seculi fuga. Dici monasterio grādissilue monachus factus: patrē sanctū deuotissime visitauit. Rediturus aūt lachrymabiliter querebat q̄ nō esset cū vltra visurus. Cui vir dei: ne timeas ait: adhuc sine dubio me videbis. Hui⁹ effectū p̄missionis deuotissimus ille guillerm⁹ expectās: ipa nocte cū brūs pater ex hac vita decessit: in monasterio grādissilue apparentē sibi videre meruit et dicentē. Frater guillerme. Et ille. Ecce ego dñe. Veni inqt mecum. Ibat igit pariter: et ad montē quēdam altissimū peruenerūt. Interrogabat aūt sanct⁹ an sciret quo venissent. Ille vero se nescire p̄fessus est. Cui ipse. Ad radices inqt montis libani venim⁹. Et nūc manebis hic: ego autē ascendam in montem. Interrogatus qua de causa vellet ascendere: discere volo inquit. Miratus ille: quid inquā vis discere pater: quē nulli hodie in sciētia credimus esse secūdū? Ad quem sanctus. Nulla ait hic scientia: nulla veri cognitio: sursum scientie plenitudo: sursum vera noticia veritatis: et in hoc verbo dimisit⁹ eū: in montem altissimum subiit coram illo. Cūq̄ intueretur eum illum expergefact⁹ est: et occurrit protinus ei verbū illud qō ad Johannem olim de celo sonuit. Beati mortui qui in dño moriuntur. Ut ergo mane locutus est abbati suo de fratribus: patrem sanctū ex hac vita migrasse dicebat. Et notantes diem/ac diligentius inquirētes vr audierant: inuenerunt. Euge pater sancte qui ascensiones in corde disposuisti in valle lachrymarum feliciter iam descēdisti de claravalle in montē libani: montem candidationis: plenitudinem lucis: celsitudinem claritatis. Innocens manibus et mūdo corde ascendisti in montem domini: ad diuitias salutis: ad thesauros sapientie et sciētie peruenisti: vbi pure purā videas veritatē: vbi vnus tibi cum oibus sanctis magister est christus: vbi oēs iā docibiles dei. Trahe nos post te quesumus: & de mōte excelso misericorditer respice: vallem tuā. Adesto laborātibus: subueni periclitātibus: ascēdentib⁹ manum porrige. Dat fiducia tua nobis ab olim experta: nec exinanita modo: sz amplius cumulata benignitas: quoniā etiam visio quam subnectim⁹ ab eadem nostra p̄sumptione non discrepat.

¶ Proxima nocte post⁹ sacrum corpus sepulture traditum fuerat: quātā adhuc p̄o filijs solicitudinē gereret pater sanctus: et quomodo suos quos in mūdo dilexerat: in finem quoq̄ diligeret: euidenter ostēdit. Apparens enim cuidam fratri in multa gloria: et fulgore magno vestis ac vultus: et desideranter tenere: cito perrāsiens aiebat: q: p quodā fratre simplice veni. Audierūt hoc fratres et miratūr: et circa hor⁹ dici tertia/veritas cōprobata est visionis. Defunctus est em̄ quidam frater laudabilis admodū simplicitatis: et sicut omnino credibile est: animam eius tanto duce felicem: qui p: o eo sevenire disperat: secum tulit.

¶ Paucis quoq̄ expletis diebus: alteri cuidā fratri magnifice satis apparēs/& arguens de suo nos doluisse discessu: post vba multe cōsolationis/et p̄missionē felicitatis ereme/in sua p̄seuerātib⁹ obedientia & doctrina: hoc etiā scito air: & dicito fratrib⁹/quibuscūq̄ viri sancti corpus: cui⁹? et ego habeo vestē: in oratorio esse sepultū. Dicebat aūt episcopū malachiam. Ipsius em̄ tunicā in qua sctūs ille feliciter obdormierat: ad missarū sibi seruanerat celebrationē: & moriturus in ea se iusserat sepeliri: sicut et sanctū illū in sua sepelierat veste. Qō tamē verbum et ipsi fratri et ꝓpluribus alijs/vsq̄ ad hanc visionem p̄orsus erat ignotum.

¶ Felix pontifex: cuius merita pater sanctus et viuens predicauerit et defunctus. Felix charitas que in morte non excidit. Felix societas quam nec illud diuortium tam crudele dirimit. Gloriosi siquidem patres quemadmodū in vita sua dilexerunt sese: ita et in morte non sunt separati. Nam et post dies circiter. xl. abbas quidam ex maioris britannie insula: sacre illius societatis virtutem/feliciter experiri meruit in seipso. Qui eodem tempore cum ceteris coabbatibus suis ex more cisterciū petens: in claravalle remanserat gemino quodam desperabiliter occuparus incommodo/pleuresis scilicet/et febris quotidiane. Jamq̄ catenus longa vexatione defecerat: vt solum anime eius exitum fratres: qui ei nunq̄ deerant: observarent. Cumq̄ animū eius angeret nō tā desiderium vite p̄sentis: q̄ absentium desolatio filiorum ꝙ peregre morerentur: obnixe petit: vt ad tumulum sancti depor: aretur abbatis. Ubi cū orasset tota deuotione qua potuit: beati quoq̄ episcopi malachie in aquilonali ipsius oratorij latere positum cognitauit visitare sepulcrum: auxilium flagitare: sed fatigationem veritus: et quasi iam securus de incolumitate: quod cogitauerat non implenit. Die altera iterum fratres advocans: vt ad oratorium veniat: opem sibi postulat exhiberi. Causantibus illis: periculum siquidem verebātur: omnimodis inquit oportet vt sancti malachie tumulum petā. Cum enim nocte p̄terita vix tenuiter obdormissem: expergefactus subito audiebam vocem dicentem mihi. Sanatus iam ab egritudine tua: si ab altera vis sanari: episcopum pete. Fecerunt illi vt ille voluit: et continuo factū est sicut dictum erat ad illum. Eadem die sanus fact⁹/post paucissimos dies iter arripuit: & incolumis reuersus est ad suos. Tuum in hoc opere spiritum: tuum agnoscimus pater dulcissime zelum: tuā consideratione. Tuum hoc opus sic deferre collegae tuo: vt hunc quoq̄ ei communicares honorem/et amorem: cum quo v erius et felicius honorificaris in celis. Immo vero tui sunt hec omnia operis: tui muneris deus noster. Tu enim omnem replesti ab initio rempotis terram p̄sentia diuinitatis: omnem aliquando repleturus gloria maiestatis: cuius tū partes interim quosdam et eterno p̄electa loca consilio excellentius visitans reples speciali gratia sanctitatis. Fac domine spiritu⁹ tuus per abundare frumento vallem: quā vt faceres re/q̄ nomine clarior⁹em: dignatus es tam eximie claritatis sideribus illustrare duobus: custodi domum in qua tibi geminū hoc tam p̄ciosum depositum custoditur. Fiat nobis deniq̄ iurta verbum tuum: vt vbi est thesaurus tuus: ibi sit & cor tuum: ibi gratia et misericordia: et respectus assidue pietatis omnibus adsit: in tuo ibidem nomine congregatis/qō est super omne nomen: sicut et tu super omnia deus benedictus in secula. Amen.

Apocal. xiiij.

mat. vij.

¶ Explicit vita sancti Bernardi abbatis.

Canonizatio scti Bernardi Clareuallēsis abbatis p Alexādrum papā tertiū anno pi Millesimo cētesimo sexagesimo quarto.

¶ Vle aplice de vita ⁊ cōmendatiōe scti Bernardi/quāto ꝑconio excipiēdus sit. Et ꝓmo ad ꝓlatos ecclie gallicane.

ALexander epūs seruꝰ seruoꝝ dei/venerabilibꝰ frātribꝰ Archiepīs/epīs/⁊ dilectis filijs abbatibꝰ/aliisq; ecclarū ꝓlatis i regno frācie ꝓstitutis/Salutē ⁊ aplicā bñdictionē. Lōtigit olim dū essem ⁹ Parisiꝰ ꝓstitutꝰ: vt magni q̄dā ac venerabiles viri de canonizādo sctē recordationis bernardo quōdā Clareuallen. abbate facerēt mētionē: optātes vtiq; ⁊ pijs nobis ꝑcibꝰ ꝓsuggerētes: vt i cōcilio q̄ de ꝓmo erat turonis celebrādō: digno huic ⁊ laudabili voto/celebrē darem⁹ effectū. Lūq; nos eidē negocio fauorabilꝰ sarꝫ intēderem⁹ affectu: supuenit multitudo ⁊ frequētia petitoꝝ/q̄ i diuersis ꝓuincijs rē similē postulabāt. Ellis cū viderem⁹ nō posse ꝓgruēter oib⁹ satisfieri: statuēdū fit ꝓ scādalo deuitādo etiā in b differri: qō oportebat ꝓ tpe ceteris denegari. Nup aūt ex instātia ⁊ deuotiōe Clareuallen. fratrū ⁊ aliaꝝ sublimiū ꝓsonaꝝ/eisdē apōs nos ꝑcibꝰ inmonitis reduxim⁹ ad mētē nostrā/eiusdē scti viri sanctā ac venerabilē vitā: qliter ipe singularis gre ꝓrogatiua suffulsit: nō solū i seipo scirare ac religiōe ꝓfuerit: ꝫ etiā i vniuersa ecclia dei fidei ⁊ doctrine lumie radiarit. Fruer⁹ vo quē in domo dñi ⁊ vbo opat⁹ ē ⁊ exēplo: null⁹ fere termin⁹ sctē ꝓfectatꝫ igno:at: cui vsq; ad extremas q̄s barbaras natiōes/sctē religiois ītitutis ānimis crit: atq; monasterioꝝ fūdatis ne ertēderit: ⁊ inflnitā multitudinē pcōꝝ p vie sctaris latitudinē incedētiū/ad spiritalis vite rectitudinē reuocarit. Spāliter aūt sacrosctam romanā ecclīam: cui autore dño p fidem⁹: ita quō dā sub grauis psecutiōis turbine laboꝝāte/tā vite merito: q̄ doctē sibi celit⁹ sapie studio sustētauit: vt digne q̄dē ⁊ nobis/⁊ oib⁹/eiusdē ecclie filijs i mētia habēdꝰ fit: ⁊ deuotiōe ꝓpensa veneradꝰ. In afflictiōe vo cor ꝓpis sui/vsq; adeo sibi mūdū seq; mūdo reddidit crucifixū: vt cōsideram⁹ martyriū q̄s eū merita obtinere sctoꝝ: quē ꝓfessiōis ordine ⁊ parsimonia vite/tā longū cōstat duxisse martyriū. Quib⁹ oib⁹ pia ꝓsideratiōe pēsatis/et i ꝓcilio frm nroꝝ ꝓpositū: cōsiū de mia dei: cui pseueraēter ⁊ fideliter militauit: necnō ⁊ de btoꝝ petri ⁊ pauli aplorū/⁊ eiusdē brīssimi ꝓfessoris meritis ꝓsumētes: eū aplice sedis autoritate catalogo sctoꝝ ascribi mādauim⁹: ⁊ cōmēoratiōis sue festū decreuim⁹ amodo publice celebrādū. Vosergo q̄ ⁊ eiusdē sedis aplice instituta suscipere: ⁊ deū in sctis suis cōsecutꝰ glorioſius honorare: sic memoriā sctī huius celebretis in terris: vt precibus ei⁹ et meritis/digna ꝓmia recipiatis in celis. Datum Anagnie. xv. kal. ſfebruarij.

¶ Item aplolice littere ad regē ſfrancie. Vñ supra.

ALexander epūs seruꝰ seruoꝝ dei: illustri frācoꝝ regi Salutē ⁊ aplicā bñdictionē. Nouit (vt credimus) regalis tue magnificētie celsitudo: ꝙ ea q̄ cū feno:e dei grata tibi acceptaq; cognouim⁹: ad vtile semp effectū magno ⁊ volēti aio ꝓnouem⁹. Vnde aūt b in illis opib⁹ obseruam⁹: ā q̄b⁹ spāliter ⁊ hono: dei/⁊ suoꝝ glie sctoꝝ declarak. Scientes q̄s tibi fore gratissimū/q̄c q̄d ad decorē ecclie/⁊ supni regis honorē auoritate fuerit aplica ꝓstitutū. Vñ q̄m sctē recordatiōis Bernardꝰ quōdā abbas clareuallis: ⁊ deo semp charꝰ: ⁊ tā tibi q̄ vniuerso regno tuo grat⁹ extitit ⁊ acceptꝰ: eū ad glīa dei/⁊ exaltatiōem ecclie/ac rori⁹ regni tui canonizādū decreuim⁹: ⁊ iter brissimos ꝓfessoꝝ festiua celebritate colendū: tā de mia dei/et btoꝝ petri ⁊ pauli aplorū ei⁹ ꝓsus meriſ: q̄ sue ꝓuersatiōis ⁊ sctimonie nō ignari. Monem⁹ igit ꝛpianissime serenitatē tue regiā pietatē: vt hoc celestis gre donū regno te regnāte collatū/ere deuotiōis brachijs amplectaris: eiq; iā celesti bñdictione ꝓfruēri/solita pietate deuoꝝ existas: quē ꝓ sua venerabili sctitate adhuc in terris positū diligebas; clare/uallēse vero monasteriū q̄d fundauit: i quo etiā coꝝpus ei⁹ venerabile requiescit/ita te ob reuerentiā ei⁹/habere volumus cōmendatum: vt eum semp mereaꝝis habere patroꝝnum. Datū Anagnie. xv. kal. ſfebruarij.

¶ Item eiusdem ad oēs abbates Cisterciēsis ordinis.

ALexander epūs seruꝰ seruoꝝ dei/dilectis filijs Cistercij/de firmitate/et pōtigniaci/⁊ clareuallis/et morimūdi/atq; vniuersis abbatib⁹ cisterciēsis ordinis: salutē ⁊ aplicā bñdictionē. Quoties honesta nobis opportunitas exhibet/vt fidei ⁊ deuotiōi quā circa eccliā dei nrīs tpib⁹ habuistis: possim⁹ i aliq̄ ꝓ meritis respōdere: oppōrtunitatē ipam libēter āplectimur: ⁊ his maxime q̄ spāle nosc unk redolere vrutē/vris occurrere ꝓfectib⁹ nō moramur. Lōtigit aūt b tpe/vt vbū q̄ ab oli fuerat de bri bernardi quōdā clareuallis abbatis canonizatiōe ꝓpositū: ⁊ p quoīdā filia postulatiū scādalo a turonēsis cōcilij celebratiōe dilatū: ad nram reduceret (deo volēte) memoriā: ⁊ faciēte nobiscū signū in bonū q̄ b pietatis op⁹/nris seruauit manib⁹ ꝓsummādū. Nos cm̄ vitā ⁊ scritate eiusdē brissimi ꝓfessoris recordatiōe solicita memoratēs: quōsc et i seipo religiōis ⁊ sctimonie ꝓrogatiua magnificus: ⁊ vniuerse ecclie dei: spāliter aūt ordini vro fide ⁊ doctrina vtilis extiterit: ⁊ copiosissime fructuosus: ꝓfuit de mia dei/⁊ btoꝝ aplorū petri ⁊ pauli merīs ꝓfectus: eū frātrū nroꝝ ꝓfilio habito/cōfisi de mia dei/⁊ btoꝝ aplorū petri et pauli/atq; de eiusdē scti meritis ꝓsumentes: catalogo sctoꝝ duximus ascribēdū: diēq; depositionis eius festiuū de cetero et celebrē obseruandū. Vnde q: vra porissimū interest ei⁹ ⁊ imitari vitā: et gliam venerari: fatagite in oibus et studete/ipsius sctī pris et inherere vestigijs: et festū excolere scritatis: vt cui⁹ cōuersationis meruistis eē participes: digni habeamini eiusdem bñdictionis fore consortes. Datū Anagnie. xv. kal. ſfebruarij.

¶ Explicit Canonizatio sancti Bernardi.

Epigrāma seu epitaphiū beati Bernardi abbatis clareuallis: per modū dialogi.

IRa loquar: sed digna fide Bernarde (Quid hoc est?) Cuius adhuc? (viuo) Num ergo es mortuus? (Immo) Et quid agis? (requiesco) taces an fateris? (Utrūq;) Cur reticēs? (quia dormio) cur loqueris? (quia viuo) Quid loqris? (sacra mystica) cui? (mea scripta legenti) Num cunctis? (non) ergo quibus? (qui dulcia querunt) Nomē habes? (ita) Nō? (Bernardus (Num fine causa? (Non) Dic ergo q̄d hoc est? (Bernardus bona nardus) Cur nardus? (quia fragro) quo fragramine? (dulci) Cui fragras: et vbi? (lectori codice sacro) Quod cognomen habes? (de claraualle) manes hic? (Mansi: sed modo non) vbi nunc? (in vertice montis) Qualis eras in valle manens? (humilis) modo quātus? (Maior: nunc sursum: quanto minor ante deorsum) Nomine tui quicq; vallis tenet? (ossa) quousq;? (Donec celeste fiat terrestre cadauer) Hoc quando fiet? (Omnis caro quando resurget)

¶ Aliud epitaphium editum a domino Adam de sancto victore.

CLare sunt valles: sed claris vallibus abbas Clarior: his clarum nomen in orbe dedit. Clarus auis: clarus meritis: et clarus honore: Claruit eloquio: religione magis. Mors est clara: cinis clarus: clarūq; sepulcrum; Clarior: exultat spiritus ante deum.

¶ Aliud epitaphium.

HEc latet clareuallis/clarissimus abbas: Qui summis summus: qui sibi parvus erat. Religionis apex: lux mundi: claus monachorū: Vox verbi: pacis sanctio: iuris amor. Instructus/velox/sublimis/pauper/abundans/ Artibus/ingenio/sanguine/velle/bonis. Laudis eget titulo: cuius laus non sit ad omnes: Cuius honor: cuius crescere fama fuit. Nunc vero quem plangit adhuc: quem predicat orbis; Si laudare velim: laus mea laude caret. Dura: malum: amictos: tulit: horruit: edificauit: Vana: deum: requiem/spem: cuit: amauit/habet.

¶ Aliud epitaphium.

ARdēs Bernardus: aut ardu⁹/aut hōa nardus Jure vocatur: propter quod nunc celebratur Ardens feruore: vita sublimis: odore Nardus: que vere virtutis signa fuere. Iste fuit per quem patuit doctrina sophie: Preco dei: doctor: fidei: citharista marie.

¶ Aliud epitaphium.

VIro: iusticie bernardus: et arca sophie: Incolit hunc tumulum: regnat et ante deum. Sacrum nāq; loco corpus requiescit in isto: Obtinet excelsum spiritus atq; polum. Christiferam matrem: cui viuens purus adhesit; Consequitur moriens associandus ei. Ipso nam mense: quo scandit virgula ieſſe: Conscendit pariter/hic super astra pater.

¶ Aliud epitaphium.

ILlustris docto: bernardus pacis amator: Hoc iacet in tumulo/magnificandus homo. Ipse iacet: sed fama sue probitatis in euo Virtutis merito non rutura manet Ille illum fidei: populi candela: sophie Pulmnar: laudis summa/vir iste fuit. Cui tria post obitum/vitam conferre laborant:

Mens humilis: blandus sermo: pudica caro: Mens bona disposuit: sermo docuit: manus egit; Hinc bonus: hinc melior: optimus inde fuit. Insignis: pollens: largus: deuotus: abundans Moribus/ingenio/munere: corde bonis Prebuit: instruxit: dilpersit: resuit: emit Exemplum: fratres/danda cauenda: polum.

¶ Aliud epitaphium.

DEcus sarcophago paulat virtutis imago: Cui de fontanis carnis origo fuit. Sic quadrauit eum virtutis regula: nullam Compulit in partem queliber aura virum. Fratribus ipse suis vita preluxit: honore Prefuit: exemplo profuit: ordo fuit. Hinc sursum tendens: bernardus et infima linquens: Vallibus ex claris: fulgida regna subit.

¶ Aliud epitaphium.

SErmonum pictor: morum decus: instar honesti/ Fulfit bernardus: quem regit hic tumulus. Puericidum lyrifer: virtutum signifer: artis Clauifer: ecclesie lucifer ipse fuit. Eloquij splendor: manus obuia: frons sine nube: Alloquio mitis: consilio q; bonus. Libri verborum: stellari floribus: ore Percelebri/titulos eius vbiq; canunt. Illic mysterij preciosa monilia fulgent; Illic eloquij balsama vera fluunt. Peruius et liber stilus eius ad omnia: sculpsit: Pinxit: inauravit: omne quod egit opus. Preter tot titulos quibus ille refulsit: in eius Floruit illesa carne pudoris ebur. Et sic pro meritis/laudis vexilla reportans: Celica que meruit premia victor habet.

¶ Nicolaus hacqueville/sacri senatus Parisien. preses equissimus: de laudibus Bernardi et situatione Clareuallis.

VAlla vallis erat: medijs in montibus: alto Et nemore: et viridi nunc adoperta rubo. Hanc claram vallem merito dixere priores, Mutarunt nomen vallis amara tuum. Quā licet vmbrosi circūdent vndiq; mōtes; Nulla tamen toto clarior: orbe fuit. Hanc alba irriguus mediam perlabitur amnis: Fons ibi perpetuo munere donat aquam. Ad quam diue pater primum bernarde colendam Miteris: illo iam tempore tanus eras. Nondum difficilis iuueniles liquerat annos: Mens tamen in tenera carne/senilis erat. Tunc fuit inculte hec vallis confita dumis: Tunc ibi non domite delituere fere. Illo siluestres produxit tempore fructus: Viticole nulle: nullus arator: erat. Nulle hominum sedes: vetus hec spelunca latronum. Nullus in hac poterat carpere tutus iter. At postq; claram vallem bernarde petisti: Et statuis sedes fratribus ipse tuis: Tunc subito antiquam mutarunt omnia formam: Aspera que fuerant: fertilioꝛa facis. Vallis et in medio cellas: christiq; dicatam Ecclesiam: adductis fratribus edificas. Instruis angelicum hos in terris ducere vitam; Psallere diuinas nocte dieq; preces. Protinus immensum discurrit fama per orbem: Bernardusq; pater cuncta per ora volat. Undiq; concurrunt pueri iuuenesq; senesq; flectere ad imperium colla superba tuum. Non illos retinent matres: non mollior etas: Non timet austeras alba senecta vias. Non illos remorantur opes: non deniq; vana; Que venit a claro sanguine nobilitas.

Universidad de Deusto
Biblioteca

De laudibus Bernardi.

Ipsecꝫ mundanos spernens henricus honores;
Cuius erat frater gallica sceptra tenens.
Qui licet ipse foret regali sanguine cretus;
Se tamen imperio subdidit ille tuo.
Omnia regna tuo nutu bernarde regebas;
Tantū virtuti nunc adhiberur honos.
Si qua inter magnos fuerat discordia reges;
Omnia sunt voto conciliata tuo.
Tunc etiam insani rabies vesana leonis
Vexabat rapidis dentibus ecclesiam:
Sed tua pestiferas fregit prudentia vires;
Et finem tantis cladibus imposuit.
Testis aquitanas regnans guillermus invidas;
Dum bernarde tuos concidit ante pedes.
Tu quoꝫ fraternas acies dispergis in orbem;
Nullaꝫ terra tuis fratribus absꝫ patet.
Siue ea purpureos tellus que tendit ad ortus:
Queꝫ sub occiduo sole relicta iacet.
Quecūꝫ aut gelidas terre flectuntur ad arctos:
Queve sub australi nosciur esse polo.
Aut ea que extremos nutrit populosa britannos
Insula: que oceano cingitur ampla mari.
Vt longe europe tenduntur deniqꝫ fines;
Exquirunt fratres omnia regna tuos.
Omnia non possunt nunc carmina nostra notare:
Nec pauca et multis disseruisse sat est.
Nam grauis hec nostras superat prouincia vires:
Nec mihi sufficiat raptim tetigisse canendo.
Non facit ad tantum nostra camena virum.

¶ Ad clarevallenses.

¶ Post precepta patris presens dum vita superstes
Pergite: cū tacito nam fugit illa pede.
Nec vos poeniteat mundi spreuisse ruentis/
Tractandas paruo tempore delitias.
Tristia que modo sunt quecūꝫ: et amara videntur:
Gaudia post mortem non peritura parant.
Post lachrymas: gemitus: longa ⁊ suspiria vallis
In montem excelsum vos trahet ipse deus.

¶ De vita et sancta conuersatione beati Bernardi clarevallis abbatis/ et glorioso ei⁹ fine ac fundatione clarevallis.

Anno milleno centeno cum duodeno
Uno coniuncto/numeri non exule puncto.
Sanctus bernardus vita famaꝫ serenus:
Ut redolēs nardus: et sancto flamine plenus:
Christo doctore feruens virtutis amore:
Mundum cum flore tempsit deitatis honore.
Undecies binos tunc natus circiter annos:
Tuncibi ter quinos ordo compleuerat annos:
Plus ꝙ terdenis socijs sibi federe iunctis.
Spretis terrenis pro celi culmine cunctis:
Clauditur in claustro de cister: corde sereno
Mentis alabastro celesti nectare pleno
Corde bono: vultu leto: non pectore tristi:
In domini cultu se mactat pro cruce christi.
Spiritui cogit carnem seruire rebellem:
Hanc totamꝫ coquit lex ignea: nil nisi pellem
Sert: maceratur homo pinguescunt abdita mentis.
In cordis domo stat gratia cuncta regentis:
Per quam virtutum miro candore nitebat.
Peccatiꝫ lumen vi tota despiciebat:
Vitas sanctorum sanctus studiose legebat:
Exemplis quorum fontem vite sitiebat.
Urere non potuit hunc sanctum flamma reatus;
Plurima nāꝫ fuit per tentamenta probatus.
Moribus et voto fuit almo semper adherens
Spiritui: toto nisu celestia querens.
Angelicos cetus exorat cum prece pura:
Demoti fletus: quibus offert munera plura.
Celitus impletus fastidit et hec peritura.
Ordinat et letus vitam per celica iura:
Sic sol iusticie/bernardum traxit ab huius
Mundi planicie: fallax est gloria cuius.
Deficit vt fenum: perit vt flos atꝫ fauilla.
Cor: gerit obscenum: quisquis confidit in illa.
Nam redit in cinerem: que quo plus tendit in altum:
Tanto per celerem descendit ad infima saltum:
Felix qui voluit mundi postponere curam:
Et claustri potuit vitam contingere puram.
Angelico more claustralis vita potitur:
Nam sine rancore concors inibi reperitur.

Felinus millenus: terquinis cōmeneratur
Necnō centenus: vir sanctus quando creatur
Abbas: et patrum sequitur decreta priorum.
Fit doctor: fratrum: fidei lux: regula morum;
Sobrius et castus: mitis: pius: atꝫ benignus;
Expers est fastus: et laude per omnia dignus:
In vallem claram: vallem conuertit amaram.
Et domino charam deuotus construit aram.
Annis terdenis octo: sed non sine penis
Hanc vallem rexit: multos ad sydera vexit.
Et septingentos fratres moriens pater idem
Laudibus intentos christi dimisit ibidem.
Illis efficitur hec vallis ianua celi:
A quibus incolitur sacer ordo mente fideli.
Sensus corporeos vir iustus sancte refrenat;
Absoluitꝫ reos: multorum corda serenat.
Predicat: obsecrat: arguit: increpat: arcet et vrget:
Corripit: attrahit: instruit: admonet vt mala purget.
Et quod dicebat alijs: prius ipse gerebat;
Facto complebat et sic sua iussa ferebat.
Tradidit hanc formam christus nobis imitādam:
Sed fugit hanc normam stultus pestē quasi quandam;
Ventris verborum lingue dum laxat habenas:
Actus sanctorum spernens mentesꝫ serenas.
Et tamen alta poli non scandit sermo: sed actus;
Expers fitꝫ doli/ pro christi nomine factus.
Sanctum ditauit bernardum gratia duplex.
Hunc opus ornauit ⁊ verbi copia supplex.
Sermo precellens doctoris honore beauit;
Hunc opus excellens/ad celica regna leuauit.
Annos sex decies et tres etatis habebat;
Celi quando quies hunc a mundo rapiebat.
Centum cenobia/decies sex fecit abunde;
Addens subsidia/conuentus viueret vnde.
Implebat sanctum diuini feruor amoris:
Quem deus ad tantum prouexit culmen honoris.
Sic meritis diues mundo transiuit ab isto/
Ad celi ciues. sit laus et gloria christo.
Amen.

Pater alborum dux et rector monachorum:
Consors sanctorum duc nos ad regna polorum
Lactis virginei ros infusus faciei
Bernardi dat ei dulcia verba dei.
Fontanum castrum bernardo contulit ortum;
Oblatos quinos contempsit pontificatus.

¶ Beati bernardi metricum testamentum
Et primo sui prioris interrogatio.

Que vite forma: qui mores: que sacra norma:
Quid deceat: quid non: instrue sancte pater.

¶ Responsio ipsius bernardi.

Que feci primo; vobis facienda relinquo;
Nullum turbaui; discordes pacificaui;
Uelus sustinui; nec mihi complacui.

De vita beati Bernardi.

Breuis excerptio de vita et miraculis beati Bernardi primi abbatis Clarevallis.

Laude claustralis concio in sancti viri beatio:
Quē sublimauit hodie/christus in throno glorie.
Bernardus clarus genere/clario: duce sydere:
Jam nunc gaudet clarissimus/soli cōiunctus proximus.
Hic verus dei cultus/solicitus et sedulus:
Domum eius custodiens/ab ea fel efficiens.
Latrans fugans impios/fidei aduersarios:
Lingua languores auferens/donum salutis conferens.
Huic puero christus natus/in somnis est presentatus;
Quasi nascens ex vtero/risit colludens puero.
Mente clarum et facie/donis ornatum gratie:
Trahebant hunc ad virtia/mundus caro demonia.
Hunc introducens dña/camere sue limina/
Nec promissis nec munere/potuit secum flectere.
Puro mulier alia/nude carnis presentia/
Nocte soli se obtulit: sed pudorem non abstulit.
Unius noctis spacio/venit altera tertio:
Quā sentiens quid egit: latrones clamans abigit.
Tangens germani latera/futura palpat vulnera:
Dicens hic ferrum premium: deo pandet cor perfidum:
Uoce vitreꝫ speculo: fugam docet a seculo:
Viuens/scribens/⁊ predicans: viam salutis indicans.
Quēdam in certu presulū: hostās fugere seculum:
Imber abegit ceteros: hos tantū seruās liberos:
Annona famis spacio/vsui rara propitio
Distributa pauperibus: sufficit bis et fratribus.
Nec est farina hydrie/in sarepta sydonie
Heliam sic reficiens: et in se non deficiens.
Dum orat pro decedente: imparato/mox repente
Redijt ad se moriens: agenda queꝫ faciens.
Sacram offerens hostiam/fugauit epilentiam
Die cadenti septies: datur a morbo requies.
Chartam in imbris medio suo scriptam imperio
Tam fecundam ꝙ litteram/seruat ab imbre liberam.
Sumens sacratam hostiam: preter obedientiam
Nequiuit hanc traducere: nisi confesso scelere.
Muscarum turbam nimiam/perturbantem ecclesiam
Ab ecclesia depulit dum maledictum intulit.
Puer incessanter plorans/pro quo fuit sanctus orans
A lugubri piaculo sanatur eius osculo.
Pater offert natum suum claudum tumore genuum:
Cui signum crucis indidit: et patri sanum reddidit.
Sacru marie virginis/cum sanctis secum geminis
Morbus sancti depellitur: quo moriens inspicitur.
Vites principum patrie: sed et causas ecclesie
Sedauit/tractus longius: et agens efficacius.
Nobilibus ac ciuibus inter se dissidentibus/
Fit pacis reformatio: discreti sancti studio.
Per spiritū prophetie/hausturn ex dono gratie
Cognouit quid acciderat his/quos longius miserat.
Horum casus et opera tam aduersa: ꝙ prospera
Tanꝫ consors itineris/dixit fratribus ceteris.
Surdus carens eloquio: mutus plenus demonio:
Sancti probauit merita/plena salute reddita.
Quidam durorum viscerum/impetrauit cor teneru:
Deuotionis gratiam: et lachrymarum copiam.
Fugit honorem seculi/cleri decus et populi;
Sedem metropolitani/remis et mediolani.
Ecclesie lingonēn. necnō et cathalaunensis/
Fieri presul respuit: sed paupertatem maluit.
Petrus leonis mercede/trusus in romana sede
Dejectus est a solio: accessit innocentio.
Urbs mediolanensium redit ad matris gremium
Subdens se donis gratie: sancte matri ecclesie.
Morborum genus varium/ac varietas febrium/
Curantur medicamine eius in dei nomine.
Infans lucis impatiens/pedibusꝫ non gradiens:
Oculis lucem patitur: et gradiens reuertitur.
Fit demonum ejectio: et claudorum erectio:
Visusꝫ cecis redditur: ac mutorum os loquitur.
Sic infra fines alpium languorem curans varium;
Repulit preter alia: plus ꝙ septem demonia.
Dominā demon incubus/iumptis milibus artibus:
Sex annis viro nescio: fedauit adulterio.
Quem sanctus voce presulum: cleriꝫ vocās populum;
Cum cereorum lumine/fugat in dei nomine.
Sic effulgens miraculis: carnis teritur stimulis:
Qui dei seruant hominem: ne colligat rubiginem.
Donum qō tantis contulit: ipm mente non extulit:
Dante regenti sydera/tam doctrinam ꝙ prospera.
Doctores in ecclesia/precellentes scientia:
Aduersarios fidei cōfudit athleta dei.
Horum errores abdicans: veraꝫ fidem predicans:
Concilians scismaticos: ac muniens catholicos.
Fit panum benedictio/fidei confirmatio:
Fugans mores fidelium/et eisdem edentium.
Clericum paralyticum: regularem canonicum
Visitans morbum repulit: et sanitatē contulit.
Quod vsui sibi fuit: post ipsum multis profuit:
Languores sanans plurium: dans in multis remedium;
Quidam secum delegatus/ cardinalis ⁊ legatus
Dunc secum fecit edere: amoris miri federe.
Discum in quo sanctus edit: seruandum seorsum dedit;
Febre grani post hec stratus: vtrēs disco fit sanatus.
In templariorum domo/ad mortem infirmus homo
Sancti tunicam patroni/sibi fecit superponi.
Cui mox salus est reddita: et ab ipso vox audita:
Non mortuus reputatur: cuius vita sancto datur.
Bellāuallem frequētabat: homo quē demon vexabat;
Ut fratrum patrocinio/priuaretur demonio.
Abbas stolam seruauerat: qua sanctus vsus fuerat;
Hac demonem sic adjit: ꝙ valde clamans exijt.
Hunc dei reuelatio/adornauit prefagio
De futurorum plurium/fecit ipsum preniuncium;
Comitēꝫ campanie/discordem regi francie/
Pacandum absꝫ dubio/sub quinti mensis spacio.
Regi francorum prenulit: quia presules expulit
Puniendum cum geminu: primogeniti obitu.
Regū/presulum/comitum/ducum/baronū/militum/
Ciuiūꝫ litigia: pacauit cum industria.
Precibus patris humilis/concepit vxor sterilis
Illustris regis francie: sed et ꝙplures alie.
Anglorum quoꝫ regina/in partu morti vicina;
Mox vt sancti memor: fuit: peperit et cōualuit.
Plures multis penis presse: tēpus partus supergresse/
Conualuerunt prospere/et pepererunt libere.
Pro beato malachia: celebrans in ecclesia
Commendans eius obitum: monstrauit esse transitum;
Nam collectam defunctorū/in collectā confessorum
Mutauit in officio/sancti viri deuotio.
Idem fecit in virdunо: celebrans pro viro vno
Alberone episcopo: illo quiescente loco.
Multos mūdo cōmorantes: et ordinē blasphemātes;
Predixit in se conteri: et in ordinem inseri.
Moribus duris languentibus/et fere morientibus;
Dum preces pro his obtulit: mortem instantem distulit;
Personis quoꝫ pluribus/graviter infirmantibus
Diem predixit obitus: sicut probauit exitus.
Sit laus summe trinitati: deitatis vnitati;
Patri cum vnigenito et spū paraclyto. Amen.
Vallem hic abrumpit hialem: vallem fecit nardualem.
Vallem terā et amaram: dulcem fecit atꝫ claram.

Descriptio situatiōis monasterij Clareuallis.

Descriptio positionis seu situationis monasterij Clareuallis.

Si situ clareuallis
nosse desideras: hec tibi scripta sint ꝓ speculo. Duo mōtes nō lōge ab abbatia habētes initiū: q̄ pmo anguste vallis interiectiōe distincti: quo magis ad abbatiā apropiāt: maiori hiatu fauces dilatāt: quoz alter alterū abbatie latꝰ dimidiū: alter totū occupat. Alter fecūdus vinearū: alter frugū fertilis: iocūdū visu/⁊ vsui cōmodū ministeriū ꝓbet. Dū ꝓ decuria latera/in altero crescit gō comedak: gō bibak in altero. In summis mōtiū frequēs monachis labor: est: amen? quidē/⁊ quiete iocūdior: ramale ver? colligere et colligare fasciculos ad cōburēdū. Squalētes extirpare dumos: ⁊ solis aptos ignibus/ignib? aptare: eruderare sentes: euellere/destruere/dispdere (vt ꝑm salomonē dicā) spuria vitulamina: q̄ crescētiū arborū vel ligāt ramos: vel radices suffodiūt. Ne ipediak rigida q̄rcus sublimi salutare sydera vertice/tilia mollis brachia explicare: fissilis ⁊ fletilis fraxinus libere se in altū extēdere: parula ve fagus in latum expandere. Porro abbatie pars posterior: in latā desinit planiciē: cuius partē nō modicam mus rus occupat: q̄ abbatiā diffuso cingit ambitu. Intra huiꝰ septa multe ⁊ varie arbores varijs fecūde fructibus instar nemoris pomerij faciūt: qō infirmoz celle contiguum: infirmitates fratrum nō mediocri leuat solatio: dum spacio sum spaciātib? ꝓebet deambulatoriū: estuantibus q̄ suaue reclinatoriū. Sedet egrotus celspite in viridi: et cū indecle mentia canicularis imminet sydere terras ex eo quit: ⁊ siccat flumina: ipse in securitatē et absconsionē: ⁊ vmbraculū dei ab estu: fronde sub arborea fructia tēperat astra: ⁊ ad doloris sui solariū/marib? suis gramineo redolēt species. Pascit oculos herbaꝝ et arborū amena viriditas: et pendētes ante se atq̄ crescētes immēse ei? delitie/vt nō immerito dicar. Sub vmbra arboris illi? quā desideraueră sedi: ⁊ fructus ei? dulcis gutturi meo. Aures suaui modulamine demulcet picarum concentus auium: et ad vnius mobi? rei medij: diuina pietas multa ꝑcurat solatia: dum aer nubilus ridet serenitate: terra fecunditate spirat: et ipse oculis/auribus/naribus: colorū/canorū/odorū delitias haurit. Ubi pomerij desinit: incipit hortus intercisis distinct? areolis: vel potius diuisus riuulis intercurrentibus. Nā licet aqua dominans appareat: pigro mꝫ decurrit elapsu. Pulchrū et hic infirmis fratrib? ꝓebet spectaculū: dum super viridē puri gurgitis marginē sedēt: virtea videre sub vnda: pisciculos ludere: ⁊ natare obuio: militarem rep: esentare congressum. Aqua hec piscibus alēdis/⁊ rigādis oleribus duplici ministerio seruit: cui Alba famosi nois fluuius indefesso meatu fomēta ministrat. Hic per multas abbatie officinas trāsitū faciēs: vbicq̄ ꝑ fideli obsequio/post se benedictionē relinquit: q̄ ad hoc cū multo quidē labore conscendit: non integer: nec tū ociose pertransit. Ipse quidē mediam vallē fleuosim interlecans per alueum: quē non natura: sed fratrū industria fecit: dimidiū sui mittit in abbatiā/quasi ad salutandum fratres: et sic̄ totus nō venerit excusandū: quippe qui toti? capax canale nō inuenit. Et si forte amnis ipe inundās impetuoso excursu ꝓrumpit: obiecta murī retroactus/fubrus quo eū necesse est fluere: in seipsum recurrit: ⁊ refluū denuo/defluus amplexat. Intromissus vero quātū murus (porta rū vice) permisit: prisnū in molendinū impetū facit: vbi multum solicitus est et turbatur erga plurima: tū molarū mole far cōminuendo: tum farinam cribro subtili segregando a furfure. Vbi cinctā in vicina domo caldariā impler: et se igni coquendū committit: vt fratrib? potū paret: si forte sterilis vindemia cultoris industrie nō bene respōderit: et defectus sanguinis vue: de filia fuerit festuce supplēdus. Sed nec sic se absoluit: eū em̄ ad se fullones imitāt qui sunt molēdino ꝑfines rationis iure exigentes: vt sicut in molendino solicitus est quo fratres vescātur: ita apud eos paret quo et vestiātur. Ille aūt nō cōtradicit: nec quicq̄ eoz negat q̄ petunt: sed graues illos siue pistillos/siue malleos dicere mauis: vel certe pedes ligneos (nā hoc nomē saltuolo fullonū negocio magis videt cōgruere) alternatim eleuans atq̄ deponēs/graui labore fullones absoluit: et si ioculare quippiā licet interserere sersa: peccati eoū penas absoluit. Deꝰ bone quāta pauperibus tuis ꝓcuras solaria: ne abundantio tristicia absoꝛbeant: quāta penitētibus pene alleuiāmēta dispēsas: ne laboris violētia nonnūq̄ fortassis oppimātur. Tā quot eoz dorsa frāgeret: quot hoim fatigaret brachia labor: a quo nos sine labore amnis ille gratios absoluit: etiā cū sine ipso nec indumentū nobis pararek: nec alimētū. Ipsevero nobisc̄ū participak: nec aliud de labore suo (q̄ labor at sub sole) mercedis expectat: q̄ꝑ vt cū oia diligēter ꝑceperit: liber ꝑmittak abire. Tot ergo volubiles rotas rotatu rapido circūducēs: sic spume? exit: vt ipse quasi molit: ⁊ mollior fieri videak. Excipik dehinc a domo coriaria: vbi cōficiēdi his q̄ ad fratrum calciamēta sunt necessaria: operosa exhibet sedulitatē. Deinde minutatim sect ꝑ mēbra multa distribuēs/singulas officinas officioso discursu pscrutak: vbicq̄ diligēter inq̄rēs q̄d q̄ ipsi? ministerio op? habeat/ coquēdis/cribrādis/vertēdis/terēdis/rigādis/lauādis/molēdis/molliēdis/suū sine cōtradictiōe pstans obsequium. Postremo ne q̄d ei desit ad vllam gratiā: ⁊ ne ipsius quaquauersum imperfecta sint opa: aspoꝛtās immūdicias: oia post se munda relinq̄t. Et iā peracto strenue propter? q̄s venerat: rapida celeritate festinat ad fluuiū: vt vice clareuallis agēs ei gras ꝑ vniuersis beneficijs suis: salutationi ei?/resalutatiōe ꝺdigna rndeat: statim q̄s refundēs ei aquas: quas nobis trāsfuderat: sic de duobus efficit vnū: vt nullū appareat vnionis vestigiū: ⁊ q̄d discessu suo tenuē ⁊ pigrū fecerat: mixtus ei mox tē pcipitat. Sed q: eū loco suo restituim? redeam? ad riuulos q̄s post nos relinq̄mus: q̄ deriuati a fluuio: passuis ꝑ prata vagant excurrib?: vt inebriēt terrā et infundāt ei: ⁊ germinare eā faciāt: ne cū verna tēperie terra ꝑgnās in partū soluitur: renascentia gramina humoris inopia marcescāt: nec opus habeāt mēdicatis nubiū gutrulis irrigari: sufficiēter cognati fluminis fora bīficio. Ibi riuuli vel potius sulci/post peractū officiū/fluuio q̄ eos euomuerat absoꝛbentur: et iā totus simul alba collectus/ꝑno decursu ꝑ deuexa festinat. Sed q: iā cū longius ꝺduximus: ⁊ ipse ꝑm Salomonē ad locū suū reuerit: reuertamur et nos vñ digressi sumus: ⁊ diffusam prati planiciē succincto sermone trāsiliamus. Multū habet locus ille amenitatis: mu' ī quod mentes fessas alleuet: lucruq̄ soluat anxios: multū q̄ō q̄rentes dīm ad deuotionē accendat: ⁊ supne dulcedinis ad quam suspiramus: admoneat: dū rīdens terre facies multiplici colore vernāti: pictura oculos pascit: ⁊ suaue olentē naribꝰ spirat odorē. Sed et dū video floꝛem: dū sentio floris odorē: historias veterū memoꝛant mihi prata dierum. Nā cū odoris delitias haurio: occurrit animo fragrantia vestimentoꝛ patriarche Iacob/ suaueolētie agri pleni fuisse assimilatā. Dūc̄q̄ oculos colore reficio: hāc recoꝛdoꝛ: speciē/purpure salomonis fuisse prelatā: qui in oi gloria sua lilioū agri decorē equiparare non potuit: cū tamē nec ars ipsius sapiētie: nec potētie deesser materia: ⁊ sic dum floris fruoꝛ ministerio: nō parū latēti delectoꝛ: mysterio. Docet ego prati intercurrētis fluuij fouek irriguoꝛ: ⁊ ad humoꝛem eius mittit radices suas: ideo nō timebit cū venerit estus. In longū autē tanto tractu distendik: vt cū tonsum vellus gramineū/sol in fenū toꝛruerit: bis denis diebus conuentū lassare sufficiat. Nec tamē solis monachis laboꝛ ille relinquik: sed cū monachis/nā cōuersoꝛ/donatoꝛq̄ conductitioꝛ innumerosa multitudo/defectas colligit herbas: ⁊ tonsam raro pectine vertit humū. Hoc prati inter se due grangie diuidunt: quibus alba ad dirimendā litē/ equus arbiter et

Sap. iiij

Eccl. j.

Ben. xxvij. mar. vj. Luce. xij

arbitrer ⁊ mensoꝛ accedit: qui sui cuiq̄ partem in funiculo distributionis assignans: seipsum limitem facit q̄ē alterā ad inuadendam alterius partez trānsire nō audear. Grangias has non cōuersoum esse habitacula: sꝫ claustra monachoꝛum crederes: nisi vel iuga boum/vel aratra/vel instrumenta alia rusticanis apta laboꝛibus habitatoꝛes suos ꝓderent: ⁊ nisi q̄ in eis libri non explicank. Nam quantum ad edificia spectat: ea magno monachoꝛum conuentui diceres ⁊ situ cōuenire: et decere venusta tet: et capacitate sufficere. In parte prati que est muro cōtigua: de cāpo solido/factus est lacus liquidus: vbi pis? estuans oꝛrarius/fenum falce secabat acuta: ibi frater aquarius [illegible]ens mobili per lubrica liquentis campi planiciem/equo vectus ligneo: leuē remum pro calcaribus habet quo cursum vrgeat: ⁊ pro freno quo flectat. Explicatur rete sub vndis quo implicetur piscis: ⁊ paratur ei esse quib? libēter vescitur: sed later hamus in illis quo capitur incautus: quo exēplo docemur spernere voluptates: quia nocet empta doloꝛe voluptas: cuius tristes esse exitus nemo nescire permittitur: nisi qui vel nō peccauit: vel non bene de peccato penituit. Nōge au tem faciat deus a nobis delectationem: secus cuius introitus mors posita est: que ꝑm sapientia descriptiones: apū parvolantum. Ubi grata mella fudit: ſfugit: ⁊ nimis tenaci ſferit icta coꝛda morsu. Vaci ambitus per altū ripe marginem cōserti viminis ligatur radicibus: ne vnde alluēti cedat terra fatiscens. Preterfluenti riuo lacus hic pascit qui vir ſecies senis pedib? seiūctus/per meatus exiles infundit ei aquas quibus alatur: ⁊ ipsas quoq̄ eadem exilitate refundit. Unde ⁊ sic in eode statu ꝑmanet: vt nec maioꝛ: fit influentib?: nec effluentibus minoꝛ: quia eadē mensura ⁊ recipit ⁊ eſicit eas. Sed dum per plana cursu fero: volatili: dum anhelus in arduis ilia duco: vel purpuream prati superficiem manu ipsius sapientie pictam: vel comata arboꝛibus mōtium iuga describo: arguit me ingratitudinis fons ille dulcissimus sepenumero mihi bibitus: ⁊ bene q̄dē meritꝰ de me: sed a me male remunerat⁹. Obiecit mihi cū exprobratiōe q̄ sepe extinguēde siti mee seruierit: q̄ se meis nō solū manibus: sed ⁊ pedibus lauandis humiliauerit: q̄ multa mihi impenderit humanitatis ac benignitatis officia: bono merito/mercede mala me respondisse: se in locoꝛum catalogo locū vltimū: et pene nec vltimum fuisse soꝛtitum: cui tamen ꝑ sui reuerētia ꝑcin? debere k. Et vere differi nequeo sero me ipsi? meminisse: quando ante ipsum alicuius memini. Uerum ipse per decursus ⁊ discursus subterraneos tacite labēs ita vt nec leni murmure transitus eius valeat deprehendi: instar aquarum siloe q̄ cū silentio vadūt: quasi prodi metuēret: vbicq̄ caput suū cooperit: ⁊ suos declinat aspectus. Quidni crederem velle tacerī: quez video non nisi sub tecto velle videri: hic ergo fons (q̄ō boni fontis esse fertur indiciū) ex oppositu solis oꝛientis oꝛik: ita vt estiuo solstitio roseam rutilantis auroꝛe faciē ex aduerso salutet. Tugurio vel (vt maioꝛi reuerētia dicam) tabernaculo paruo ⁊ pulchro cooperitur ⁊ clauditur: ne vnde cunq̄ soꝛdes admittat. Ubi cum mons euomit: vallis deglutit: ⁊ in loco quo oꝛitur: eodem quasi moꝛitur/quin ⁊ sepelitur. Sed ne expectes signum Jone prophete: vt tribus diebus ⁊ tribus noctibus delitescat absconditus: statim ad mille passus intra claustrum monasterij: quasi de coꝛde terre resuscitatus prodit: ⁊ quodāmodo rediuiuus apparet visui tantum ⁊ vsui fratrum se offerens ne cū alijs q̄ cum sanctis soꝛs illius amodo sit futura.

Boe. li. iij. de cō. sol. me. vij.

Richardus monachus

de Bādisilua diocesis tholosanen. oꝛdinis Cistercien. Carmen de laude clareuallis: ⁊ de religiosa ibidem disciplina.

Audia qui mundi
vis spernere vana rotundi:
Et cōtemplari: christi iubar/et meditari.
Tunc locus aptioꝛ: ad bona promptioꝛ
est adeundus:
Quē ditat bonitas: pietas: bona predia: fundus.
Ad quem si properas: cinctus virtutis amoꝛe/
Sedes ethereas scandes viuens in honoꝛe.
Hic locus est magnus: vbi pascit celicus agnus:
Cuius et hic nomen/pariter pandetur et omen.
¶ Qui requiem celi queris cum mente fideli:
Ad claram vallem properando dirige callem.
Est via recta poli similis super omnia soli:
Urens ⁊ lucens ad regni premia ducens.
Urit peccata: dat lucis munera grata:
Et mites vngit: prauoꝛum crimina pungit.
Blandiri nescit: nec disciplina repescit:
Percutit ignauos/arcens a crimine prauos.
Instruit ignaros: mittens ad gaudia gnaros:
Et peccatoꝛes iumentis soꝛdidioꝛes
Abluit ⁊ mundat: vt perdita dona refundat.
Sic depuratos ac totos mundificatos/
Ad celum multos mittit pueros ⁊ adultos:
Qui domino grati viuunt sine fine beati.
¶ Grex clareuallis/qui cuncta decentia psallis:
Angelico moꝛe laudes fers semper in oꝛe.
Qui discipline peccatoꝛum medicine
Jugiter intendis: ⁊ sic ad gaudia tendis.
Qui vigilas multum: qui nil dimittis inultum.
Qui coꝛpus punis: qui te celestibus vnis.
Dum tali cura/vita vis viuere pura:
Efficeris ciuis celi: sic viuere qui vis.
Dum claustro refides: tua ꝑo tempoꝛa si bes:
Regna tibi lata tribuentur in arce beata.
Angelicisq̄ choꝛis sociaberis omnibus hoꝛis:
Cum quibus in superis/dabitur tibi quod modo q̄ris.
¶ O felix vallis: que nullum de grege fallis:
Sed cunctos ducis ad vere premia lucis.
O vallis plena moꝛum probitate serena:
Vallis deuota: vallis pia: congrua tota.
Oꝛdine nobilis atq̄ probabilis ac populosa
Spiritualibus apraq̄ fratribus ac speciosa.
Vallis dilecta: viuendi regula recta:
Per celerem cursum/tua dirigis agmina sursum.
Vallis clausralis: ⁊ mansio spiritualis:
In qua clausrales/homines quoq̄ spirituales
Degunt absq̄ malis: dominiq̄ reguntur ab alis:
A quibus immanis tentatoꝛ vadit inanis.
¶ O vallis clara/diuini numinis ara/
Valde deo chara: vallis talis quia rara:
Non est in mundo/sic credo coꝛde ꝓfundo:
Huic valli similis: ad bona sic habilis.
¶ O vallis leta: vallis bonitate repleta:
Vallis iocunda: vallis bona: lucida: munda.
Vallis habens oꝛa/diuina voce sonoꝛa:
Vallis regalis: xpi domus est specialis:
In qua cum patre iesus est et virgine matre.
¶ O vallis sancta/redolens dulcedine tanta:
Vallis non ficta/vallis semper benedicta.
Felix qui tecum degens scit viuere secum:
In se collectus/crucifixi sub cruce tectus.
Paupertas xpi/tunc est iocundioꝛ: isti:
Et culmē regum/vel ꝑ sapientia legum.
Hac in valle sacra/caro marcida: pallida: macra
Impinguat mentem celestia regna petentem.
Celesti vita fruitur caro perbere trita:
Et patiens anima paradisi carpit opima.
Sic homo deuotus saluatur denisq̄ totus.
Vallis sacrata/genitore germine sata:

Prefatio scti Bernardi In vitã scti malachie.

Senen sparsisti sanctum:sanctos genuisti:
Et generans cresc̃is:nec adhuc generare quiescis.
Incouat̃ pra paris quos sacris dedicat aris
Presul sublimis:qui celica parrat in imis.
Curris ad hanc vallem sapiens:vbi viuere mallem
Pauper patrnosus:q̃ diues delitiosus.
Vallibus ⁊ vallis hec est circundata vallis:
Nullius incursum timet hec vallis:quia sursum
Cor gerit in celis/hostis non peruia telis.
Vallis secura:christi sub perpete cura
Te consecrauit:re religione beauit
Sanctus bernardus:bona sectans ad mala tardus.
¶ Clara vale vallis:plus claris clara metallis:
Tu nisi me fallis/es rectus ad ethera callis.
¶ Si recto calle penetrare voles paradisum;
In clara valle tibi consulo dirige visum.
En tibi bernardus vite monimenta beate
Edocet:vt nardus mira redolens p̃obitate.
En ibi veraces fama libiante sequaces
Eiusdem/casses furientis ⁊ arma fugaces.
Cosinica spernentes/que christi corde gerentes
Sunt:inter gentes/vt flos per prata virentes.
Eloquar an sileam:flos vt non prestat odoris?
Omnia ne taceam:bonitas nec cedit honori.
Virtutum dotes scrutandoq̃ culmina viri:
Quos imitando potes celum post fata mereri.
¶ Deo gratias.

Incipit prefatio sancti

Bernardi abbatis in vitam sancti Malachie epi.

Semper quidẽ operepreciũ fuit/illustres scriptũ describere vitas:vt sint in speculũ ⁊ exemplum:ac quoddã veluti cõdimentũ vite hominũ super terram. Per hoc enĩ quodãmodo apud nos etiã post mortẽ viuũt:multosq̃ ex his qui viuẽtes mortui sunt:ad veram quocãt et reuocãt vitã. Verum nũc maxime id requirit raritas scitatis:⁊ nra plane etas inops virorũ. Quã sane inopiã sup nos adeo inualuisse sentim⁹:vt nulli sit dubiũ illa sententia nos feriri: qm̃ abũ dabit iniq̃tas:refrigescet charitas multorũ. Et vt suspicor: ego:aut ps̃to:aut ppe est/de q̃ scriptũ est: Faciẽ eĩ⁹ peeder egestas. Ni fallor antixps est iste:quẽ fames ac sterilitas totius boni/⁊ pit:⁊ comitat. Sive igit nũcia iã p̃tis:sive iamiãq̃ affuturi p̃nũcia egestas in euidẽti est. Taceo vulgus:taceo vilẽ filiorũ huius seculi multitudinẽ: in ipas eccles colũnas volo ocos leues. Quẽ mihi ostẽdas: vel de illorũ numero q̃ vident dati in lucem gẽtiũ: nõ magis de sublimi fumãtem:q̃ flammãtem? Et si lumẽ quod inte est:inquit tenebre sunt:quante sunt tenebre! Nisi tu illos forte(qõ nõ credo)lucere direris:qui q̃stum estimãt pietatẽ:qui in hereditate dñi/nõ q̃ dñi:sed magis q̃ sua sunt querũt. Quid dico que sua sunt? Perfectus sit ⁊ sanct⁹ etiã sua q̃rens:suaq̃ retinẽs:si ab alienis cor manusq̃ cõtineat. Meminerit tñ q̃ sibi vsq̃ huc forte puenisse videtur:eundem exigi scitatis gradũ ⁊ ab ethnico. An nõ milites suis iubent conteri foie stipẽdijs:vt salui fiãt? Magnũ vero ecclesie doctori/si sit sicut vn⁹ militũ:aut certe (quod ad illorũ improperiũ ꝓpheta loquit)si vt ppls: ita et sacerdos fuerit. O deformitatẽ. Ita ne summ⁹ mestro reputandus erit:qui summo corruẽs gradu herebit vix infimo:ne abysso absorbeat? O rarus tñ iste ipse in clero. Quem item das mihi contentũ necessarijs:cõtemptorẽ superfluorũ? Lex est tñ pfixa ab apls: apkorũ successoribus. Victum ⁊ vestitũ habentes inquiunt: his cõtenti simus. Ubi forma hec? In libris cernim⁹ eã:sed nõ in viris. Habes vero de instio: q: lex dei ei⁹ in corde ipsius ⁊ non in codice. Nec pfectionis is gradus. Perfectus carere ⁊ necessarijs paratus est, At gratis istud. Utinã superfluis ponatur modus:vtinam non cupiamus in infinitum. Sed quid? Forte reperias qui hoc possit. Id quidem difficile:sed vide quid egim⁹. Querebamus virum optimum:multorũ liberatorẽ: et ecce laboram⁹ in inueniendo:qui seipsum saluum facere possit. Optimus hodie est:qui nõ est nimis malus. Unde qñ a terra defecit sanctus:videor mihi non supervacue ex his q̃ empti sunt de terra:revocare ad medium malachiaz epm: virum vere sanctum/⁊ nostrorum quidem temporum singularis sapientie et virtutis: Iste erat lucerna ardens ⁊ lucẽs: nec extricta est tñ:sz submota. Quis mihi iure succẽdeat se reademouero eam? Immo vero non est q̃ mihi ingrati esse mei seculi hoies debeãt:⁊ omnis deinceps gñatio vẽtura:si quẽ condicio tulit:revocẽ stilo:si mundo restituam quo dignus nõ erat mundus:si seruẽ memorie hominũ/hoiem cui⁹ memoria in benedictione sit oibus qui legere dignabunt:si me excitante amicũ dominentẽ: vox turturis audita fuerit in terra nra dicens:ecce ego vobiscuz sum omnibus diebus vsq̃ ad consummationẽ scli. Dein de sepultus apud nos est:nobis specialiter hoc opus incũbit. Quid q̃ me inter speciales amicos sanctus ille habebat:⁊ eo loci vt nulli in hac parte glie scõm fuisse me credã. Nec mercede vacat/mihi tante familiaritas sancti tatis. Primitias iã accepi. In extremis positus erat: imo in principijs iuxta illud: Cum cõsummatus fuerit homo tũc incipit. Ac cucurri ego :vt benedictio morituri super me veniret. At ille cũ iã mẽbra alia mouere nõ posset: fortis ad dandam benedictionẽ: eleuatis sanctis manib⁹ super caput meũ benedixit mihi: ⁊ benedictionem hereditate possideo:et quomodo ego illuz silere queã? Postremo tu id mihi abba Congane iniungis/reuerendus frater et dulcis amicus meus:ac tecum pariter(vt ex hyberia scribis) vestra illa omnis ecclesia sanctorum. Libenter obedio:presertim q̃ nõ eloquiũ exigitis:sed narrationẽ. Dabo vero operã vt ea sit pura ⁊ luculẽta/deuotos ilorũ mans/fastidiosos nõ onerãs. Sane narrationis veritas secura apud me est:intimata a vobis :haud alia ꝓculdubio protestantibus:q̃ q̃ certissime cõperta sunt vobis.

¶ Explicit p̃fatio.

Incipit vita sancti Malachie episcopi.

Malachias noster ortus hybernia de populo barbaro:ibi educatus:ibi litteras edoctus est. Ceterum de natali barbarie traxit nihil: non magis q̃ de sale materno pisces maris. O vere suaue q̃ inculta nobis barbaries tam vbanum protulit ciuem sanctorum ⁊ domestic dei. Qui producit mel de petra : oleũq̃ de saxo durissimo:ipe fecit hoc. Parentes tñ illi fuere genere ⁊ potentia magni iuxta nomẽ magnorum qui sunt in terra. At mater mẽte q̃ sanguine generosior: satagebat in ipso initio vsarũ suarũ/notas paruulo facere vias vite: hãc pluris illi estimans ventosa scientia litterature secularis. Ad veramq̃ tamẽ huic nõ defuit ingenium p̃o etate. In scholis litteras:domi timorem dñi docebat:et quotidianis ꝓfectibus respondebat ambobus satis magistro et matri. Nempe a principio spm sortit⁹ est bonũ:q̃ quẽ erat puer docilis: et amabilis valde infra admodũ omnibus per omnia gratiosus. Bibebat aũt p̃o lacte de pectore materno aquas sapiẽtie salutaris: ⁊ fiebat indies seipso prudentior. Prudẽtio: dicã: an sanctior? Utrũq̃ si dixero nõ me penitebit. Veritatẽ enĩ dicã. Agebat senẽ moribus annis puer:expers lasciuie puerilis. Eumq̃ ex hoc cunctis esset reuerentie et stupori:non tamẽ inde vt assolet: insolentior inuenlebatur:sed magis quietus ⁊ subditus in omni mansuetudine. Nõ impatiens magistrorũ:non fugitans discipline;non lectionis fastidiens; non luctuosus

Deute. xxxij.

denicq̃ apperẽs:qõ vel maxime illa etas ac familiare habere solet. Et proficiebat supra oẽs coetaneos suos : in ea quidem litteratura que illi cõpetebat etati. Naz in disciplina morũ ꝓfectuq̃ virtutũ: etiã sup oẽs docentes se in breui enituit:nõ tã matre tñ:q̃ vnctiõe magistra. Hac solicitante:haud segniter et in diuinis exercebat: petere secretũ:anticipare vigilias:meditari in lege:refici parci⁹ orare frequentius. Et q: eccleslã frequentare : nec vacabat p:opter studiũ:⁊ p:o verecundia nõ libebat : leuare puras manus in oñi loco vbi tñ secrete id posset. Jã tũc siquidẽ caut⁹ fuit declinare virus/virtutũ inanẽ gliam.

¶ Est vic⁹ ppe ciuitatẽ in qua discebat puer: quo magr eius frequenter pgere solitus erat:ipo solo comite. Illo euntib⁹ ãbobus pariter:ipse(vt postea referebat) retrahebat pedẽ:sistebat gradũ:et stãs a tergo magistri illo q̃dem nõ cõperiẽte expãsis ad celũ manibus/raptim quodãmodo/ac veluti iaculatã emittebat oratiõnẽ:⁊ sic dissimulans magistrũ denuo sequebat. Jstiusmodi ipso furto puer sepi⁹ eludebat comitẽ pariter et magistrũ. Nõ est dicere omnia:que eius principia colore bone indolis decorauere :ad maiora atq̃ vtiliora currendum. Unum tamẽ refero adhuc: quod hoc meo quidem iudicio non modo bone:sed et magne in puero dederit insigne spei.

¶ Exciꝰ aliqñ opiniõe cuiusdã magistri (erat enĩ fama suo in disciplinis quas dicunt liberales)adiuit illum discendi cupiditate. Quippe extrema iã puericie captans/ad eas litteras anhelabat. Intrãs vero domũ/vidit virũ ludẽtem fabula:crebrisq̃ sulcantẽ tractibus nescio quo notabili mõ parietẽ. Et solo visu offensus puer seriius q̃ leuitatẽ redoleret:resiliit ab eo:ac deinceps illũ nec videre curauit. Jta cũ esset studiosissim⁹ litterarũ: p honesto tñ sp:euit eas virtutis amator. Tali quodã preludio puer ꝑparabat:ad eũ qui se manebat in fortiori etate cõflictum:iamq̃ ipse aduersariũ ꝓcubabat. Et malachie q̃dem puericia sic erat. Postea adolescentiã simili trãfuit simplicitate et puritate : nisi q̃ crescente etate/crescebat simul illi sapientia ⁊ gratia apud deum et homines.

Jnciam idest ab incunte adolescentia eius/cepit manifesti⁹ apparere quid esset i hoie:⁊ gratia dei in illo vacua nõ videri. Videbs enĩ industri⁹ adolescẽtem/q̃ in: maligno mundus positus sit:et cogitans qualẽ spm̃ accepisset: dicebat intra se. Nõ est spũs hui⁹ mũdi iste. Quid isti ⁊ illi? Non est societas alteri ad alterũ : nõ plus q̃ luci ad tenebras. Meus et deo est:⁊ scio q̃ in illo donata sunt mihi. Inde mihi interim adhuc innocẽtia vite;inde cõtinentie dec⁹ : inde iustitie fames:inde quoq̃ illa eo securior q̃ secretior:gloria mea est testimoniũ conscientie mee. Nil horũ mihi totum sub p̃incipe mundi. Deinde habeo thesaurũ hũc in fictili vase. Uerẽdũ ne impingat et frangat:et effundat oleũ leticie qõ porto. Et q̃dẽ nõ impingere inter sapa et scopulos disiorte ⁊ anfractuose vie ⁊ vite hui⁹ difficillimũ. Jta ne in momento perdã simul oẽs quibus abinitio puent⁹ sum bñdictiones dulcedinis? Resigno illi potiꝰ a q̃ sunt et me pariter. Et ego enĩ ipsius. Perdo ipsam ad temp⁹ aiam meã:ne perdã in eternũ. Et qõ sum:⁊ q̃ habeo oia: vbi mihi eque salua:vti in manu autoris? Quis ita ad seruandũ solicit⁹:ad retinendũ potẽs:ad restituendũ fidelis? Seruabit tuto : restituet opportune. Sine retractatione me do ad seruiẽdũ illi de donis suis. Nõ potest mihi perire ex oibus:que in opus pietatis expendero. Spẽ ore ⁊ sperare plus aliquid licet. Solet reddere cũ vsura: q̃ dat gratis. Jta est:etiã cumulabit ⁊ multiplicabit i aia mea virtutẽ. Hec cogitauit et fecit:sciens absq̃ facto vanas esse cogitatiões hoim. ¶ Erat homo in ciuitate ardmacha:ipso est in qua alit⁹ est malachias:et homo ille sanctus:et austere admodũ vite:ineprobabilis castigator: corporis sui:cellã habẽs iuxta ecclsiam : in ea manebat:ieiuniijs ⁊ obsecrationib⁹ seruiẽs die ac nocte. Ad hũc se cõtulit malachias ; formã vite acceptur⁹ ab eo q̃ viuũ se tali dãnauerat sepultura. Et vide hũllitatẽ. A primeua etate in sancta arte magistrũ(qõ dubiũ nõ est)habuerat deũ: et ecce fact⁹ est denuo discipulus hois: homo mitis ⁊ humilis corde. Si nesciebam⁹ hoc vel solo nobis ipse ꝓbauit. Legant hoc qui docere que nõ didicere conant:discipulos sibi coacturates:qui nunq̃ discipuli extitere: ceci duces cecorũ. Malachias doctus a deo; doctorẽ nihilominus quefuit hoiem:et quidẽ caute et sapienter. Quid simile quefas offerre quibat in quo eque daret/caperet ve experimẽtũ ꝓfect⁹ sui? Si malachie exẽplũ eis p:o minimo est:pauli op⁹ attendãt. Nõne emãgeliuz suũ qõ nõ ab hoie acceperat sed a xp̃o:cũ hoibus tñ cẽfuit cõferendũ: ne forte in vacuũ curreret aut cucurisset: Ubi ille secur⁹ nõ est:nec ego. Si quis hoc scit:viderit ne nõ tam securitas sit q̃ temeritas. Sed hec alterius tẽporis. Tũc vero sonuit in ciuitate qõ factum est:⁊ cõmota est vniuersa ad inopinatã nouitatẽ. Stupebãt aũt oẽs:⁊ virtutẽ mirabãtur:eoq̃ amplius quo minus vsitatã in gente fera. Videres tũc reuelari ex multorũ cordib⁹ cogitationes. Plerisq̃ humano affectu pensantes factũ:plãgere ⁊ dolere: q̃ dilectus omnib⁹ delicatusq̃ adolescẽs:duris se adeo laboribus mancipasset. Alij suspicati leuitatẽ ꝓpter etatẽ: diffidere de pseuerãtia : timere de casu. Nõnulli temeritatem causantes:indignari et fremere in eũ: q̃ supra etatez et vires inconsulte rem arduã fuisset aggressus. Verum ille sine cõsilio egit nihil. Nã habuit consilium a ꝓpheta qui ait. Bonũ est homini si portauerit iugũ ab adolescẽtia. Et addit. Sedebit solitari⁹ ⁊ tacebit q: leuauit se suꝑa se. Sedebat sibi iuuenculus secus pedes ymarij:hoc eñ nomẽ viro:⁊ aut discebat obedientiã: aut se didicisse docebat. Sedebat vt quiet⁹:vt mãsuetus:vt humilis. Sedebat ⁊ tacebat:sciẽs fin ꝓpheta cultũ iustitie esse silentium. Sedebat vt perseuerãs:tacebat vt verecũdus:nisi q̃ suo illo silẽtio in dei aurib⁹ loquebat cũ sancto dauid. Adolescẽtul⁹ sum ego ⁊ cõtemptus:iustificationes tuas nõ sum oblitus. Et sedebat interim solitari⁹:q: ⁊ sine socio:⁊ sine exẽplo. Quis enĩ ante malachiã districtissimũ viri ꝓpositũ vel cogitaret attentaret? Nẽpe mirabile omnibus habebat:nõ imitabile. Malachias imitabile persuasit:sedendo dũtaxat et tacẽdo. Intra paucos dies habuit imitatores nõ paucos prouocatos exemplo sui. Jta qui primo solitarius sedit ⁊ vnicus patris fuit:fit iã vnus ex multis:fit ex vnigenito primogenitus in multis fratribus. Et vt p:io: in cõuersione : ita in cõuersatione sublimior:et q̃ ante omnes venit:omniũ iudicio supra omnes emicuit in virtute. Et dignus visus est episcopo pariter ⁊ magistro:qui ad diaconũ gradũ promouerek. Et coegerunt eum. Hinc iã leuita dñi publice se ad omne opus pietatis accinxit: plus vero ad eas res in quib⁹ aliqua iniuria videret. Denicq̃ cura erat ei maxima in sepeliẽdis defunctis pauperib⁹:q̃ hoc sibi nõ minus humilitatẽ sapieret/q̃ humanitatẽ. Nec defuit nouo nostro tobie rediuiua a muliere tentatio:immo a serpente per mulierẽ. Germana eius indignitatẽ(vt sibi videbat)officij exhorrẽs: quid faciꝰ(inq̃t)o insane! Dimitte mortuos sepelire mortuos suos. Et hoc illi quotidie exprobrãs ingerebat: sed respondebak mulieri stulte iuxta stulticiã suã. Misera tu el oquũ casti vocẽ tenes:sed virtutẽ ignoras. Jta ministeriuz ad qõ coactus accesserat:deuotus tenuit:indefessus exercuit. Unde ⁊ censuerũt etiã sacerdotale officiũ imponendum illi. Et factũ est ita. Erat aũt cũ sacerdos ordinatus est:annos natus q̃si viginticinq̃. In qua ei⁹ vtraq̃ ordinatione:si q̃d preter canonũ formã processisse videbat: vt vere videk:siquidẽ infra vicesimũ quintũ annũ leuiticum ministeriũ: infra tricesimũ adeptus est sacerdotij dignitatẽ:donandũ sane/tũ zelo ordinatoris:nõ meritis ordinati. Ego vero istud nec in sancto redarguendum:nec vsurpandũ cõsulo ei qui sanctus nõ fuerit. Nec contentus episcopus etiaz vices suas cõmisit ei:seminare semẽ sermã in gente nõ sancta;⁊ dare rudi populo ⁊ sine legeviuẽti;

Vita sancti Malachie episcopi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Vita sancti Malachie episcopi.

legē vite ⁊ discipline. Suscepit ille mandatū in omni alacritate: sicut erat spū feruēs: nec talētis incubās: sed in hians lucris. Et ecce ligue sarculo cepit euellere: destruere: dissipare: de die in diē factitās prauā i directa/⁊ aspa in vias planas. Exultabat vt gigas ad discurrēdū vbiq; Diceres ignē vrentē in consumendo criminū vepres: diceres securim vel ascia in desiciendo plātationes malas: extirpare barbaricos ritus: plātare ecclīasticos. Veteres nosas oēs (nec; eīm pauce inueniebant) abolebat superstitiones: seu q̄libet vbicūq; deprehendisset malignitates humiliias p angelos malos. Denicq; quicq̄d incōpositū: quicq̄d indecorum: quicq̄d distortū obuiū habuisset: nō parcebat oculo eī: sed velut grādo grossos e ficubus: et sicut puluerē vent⁹ a facie terre: sic coā facie sua eiulino dinitebat rotū p virib⁹ exturbare ac delere de pplo suo. Et p his oībus tradebat iura celestia/oprim⁹ legislator. Leges dabat plenas iusticie: plenas modestie ⁊ honesti. Sz ⁊ aplicas sanctiōes: ac decreta sctō patrū: pcipueq; ꝫsuetudies scrē romane ecclie/i cūctis ecclīs statuebat.

¶ Dnc est q̄ hodie in illis ad horas canonicas cātatur et psallitur/iuxta morē vniuerse terre: nā minime id ante fiebat ne in ciuitate quidem. Ipse vero in adolescentia cantū didicerat: et in suo cenobio mox cantari fecit: cum necdū in ciuitate seu in episcopatu vniuerso cantare scirent vel vellent. Deinde vsum saluberrimū ꝫfessiōis: sacramentū cōfirmationis: cōtractū coniugiorū: q̄ oīa aut ignorabāt: aut negligebāt: malachias de nouo instituit. Et de his ista p̄ exemplo sufficiant. Nā ⁊ per totum hystorie textum breuiatis studio plurima preterimus.

Cum esset illi studium et zelus maxim⁹ circa cultum diuinorū/⁊ veneratiōē sacramentorum: ne forte de his aliquid cōstitueret vel doceret secus q̄ ritus haberet vniuersalis ecclie: subijt animum adire epm malchū: qui se plenius de omnib⁹ informaret. Dic erat senex plenus dierū ⁊ virtutū: et sapiētia dei erat in illo. Natione quidem hybernus: sed in anglia conuersatus fuerat in habitu ⁊ propōsito monachali vsitonien⁹ monasterio. De quo assumptus est in epm in lesmor ciuitatē mumonie: ⁊ ipsa nobilior inter ceteras regni illius. Ybi tanta ei desuper collata est gratia: vt nō modo vita ⁊ doctrina: sed et signis clareret. Quorū duo pono exempli causa: vt omnibus innotescat qualem in scientia sanctorum malachias habuerit p̄ceptorem.

¶ Puerū mente captū ex his quos lunaticos vocāt: inter cōfirmandū sacra vnctione sanauit. Hoc ita notū certū fuit: vt illū mox constituerit ostiariū dom⁹ sue: vixeritq; idē puer incolumis in eo officio vsq; ad virilē etatē.

¶ Surdo auditū restituit: in quo idē mirabile quiddam ꝫfessus est: q̄ cū sctūs vtriq; auricule hincide digitos immisisset: duos q̄si porcellos ex ipsis exire senserit. Pro his atq; hmōi fama crebescēte: nomē grāde adept⁹ ē: ita vt ad eū scoti hyberniq; cōfluerēt: ⁊ tanq; vn⁹ omniū pater ab omnib⁹ colerek. Ad hunc ergo malachias accepta benedictione patris ymarī/et ab eo missus: cū pspere peruenisset: benigne a sene suscept⁹ est. Qui annos aliquot cū eo mansit: vt p hanc temporis moras hauriret plenis⁹ de
Job.xxj. pectore venerando: sciēs scriptū: q; in antiquis est sapiētia. Sed ne hoc quoq; ad causam defuisse reor: q̄ magn⁹ ille prouisor vniuersorum voluit seruū suū malachiā in loco tam celebri notum fieri oīb⁹: qui erat omnibus pfuturꝰ. Nec enim poterat non esse gratus: quibus notus fuisset. Denicq; vnū interim accidit per quod ex aliqua parte q̄ notum deo erat: in illo manifestum fecit hominibus.

¶ Inter regē mumonie q̄ est hybernie pars australis et germanus ei⁹: orta simultate: ⁊ fratre facto superiore/rex pulsus regno cōfugit ad epm malchū. Nō tñ vt ope illi⁹ regnū recuperaret: sed magis princeps deuor⁹ dedit: locum ire: et necessitatē in virtutē cōuertit/priuatā eligens ducere vitā. Cūq; eū rege suscipere debito honore parasset: abnuit ille: se male iquiēs tāq; vnū ex illis esse pauperibus fratrib⁹ qui illi adherebant: regiū fastū deponere: ⁊ cōmuni paupertate fore cōtentū: expectare pot⁹ dominī voluntatē/q̄ p vim recipere regnū: nec velle p̄ suo honore terreno sanguinē humanū effundere: qui cōtra se clamet ad deum de terra. Quo audito exultat eps: ⁊ admiratus deuotionē satisfacit voto. Quid plura? Traditur regi paupercula dom⁹ ad habitandū: ⁊ malachias in magistrū: ad victū panis cū sale ⁊ aqua. Porro ad delitias sufficiebat regi malachie pīnia/vita/atq; doctrina: pō.cxvij
ita vt diceret ei. O dulcia faucib⁹ meis eloquia tua: super mel oris meo. Ad hec per singulas noctes lachrymis suis stratū suū rigabat: sed et quotidiano aq̄ frigide balneo/male calentē extinguebat in carne libidinē. Et oīās rex: cū rege dicebat. Vide humilitatē meā ⁊ laborē meū: ⁊ di- pō. cxliij
mitte vniuersa delicta mea. Et nō amouit de⁹ orationem eius: ⁊ mīam suā ab eo. Et exaudita est oratio eius: etsi se cus q̄ intenderet ipse. Nā is quidē solicit⁹ erat p aīa sua: sed vinder innocētie deus: hominib⁹ ostēdere volēs q̄m pō. cxxvj
sunt reliquie homini pacifico: parabat interī facere iudiciū iuriā patiēti: qd ille penit⁹ nō sperabat. Et suscitauit deus spm vicini regis: necq; eīm vnū est hybernia regnū: sed diuisa in plura. Dic itaq; vidēs q̄ facta sunt: repletus est zelo: ⁊ hinc quidē indignās pdonū libertati/⁊ insolētie supbozū: inde vero miserās regni desolationē/⁊ regis deiectionē: descēdit ad cellulā paupis. Suadet reditū: sz nō psuader. Instat tñ: spōdet opē: de effectu nō diffidere monet: deū affuturū p̄mittit: cui nō poterūt resistere oēs aduersarij ei⁹. Proponit etiā oppressionē pauperum: patrieq; vastationē: ⁊ nō pficit. Ceterum accedere mādato epī: ⁊ malachie ꝫfilio: de qbus ille pedebat rot⁹: vix tādē acq̄escit. Sequit rex regē: ⁊ iuxta verbū regis: ficut fuerat volūtas in celo: tota facilitate pulsis pdonib⁹/reduc it hō in sua cū exultatiōe suoz: regnoq; restituit suo. Dilexit ertūc rex ille ⁊ semp reuerit⁹ est malachiā: eoq; ppē
Jac.v. fius quo plenius in sancto viro digna veneratiōe ⁊ amore cōpereret. Cui⁹ eīm tantā meruit in sua aduersitate familiaritatē: sanctitatē ignorare nō potuit. Propterea magis in sua ꝓsperitate ppetib⁹ illū amicitijs/deuotisq; cōlebat obsequijs: ⁊ libenter audiebat eū: ⁊ audito eo multa faciebat. Et de his satis. Verūtamē non fortuitu factū reor/q̄ ita tūc magnificauit eū dñs in cōspectu regū: sed quia vas electionis sibi erat ille: portatur⁹ nomē suū coram regibus ⁊ principibus.

Mat.xj. Orta est interim sor⁹ ei⁹ illa quā p̄fati sum⁹ Nec p̄tereundē visiōes q̄s vidit de ea. Vnde siquidē sanctus carnalē exhorruerat virā: ⁊ tāto zelo vt se deuouerit nō visurū eā in carne vi uentē. At illa carne soluta: solutū est votū: ⁊ cepit ydere in spū quā i corpore noluit. Quadā nocte audiuit g̃iosum vocē sibi dicētis/sor⁹ē ei⁹ stare foras in atrio: ⁊ ecce p totos triginta dies nihil gustasse. Qui euigilās cito intellexit cuius esce inedia marceret: ⁊ diligenter discusso numero dierum quē audierat: ipsum esse reperit ex quo p ea panē de celo viuū nō obtulisset. Tū ille qui sororis nō aīam oderat sed pecū: ⁊ bñficientiā quā intermiserat: rursum adouit. Necq; id frustra. Nō multū post visa est illi puenisse ad limē ecclie: necdū tamē posse intrare: apparere etiā in veste pulla. Cūq; ille pseueraret curans ne qua die solita stipe frustrarek: sc̄o vidit eā i veste subcādida admissam quidē intra eccliam: sed altare ꝫpingere nō p̄mitti. Tertio tandē visa est aggregari cetuj candidatorū ⁊ in veste candida. Vides lector quantū valeat deprecatio iusti assidua? Vere regnū celorū vim patit⁹: ⁊ violenti rapiūt illud. Nōne tibi videk malachie oratio vicē quodā modo effractoris exhibuisse celestib⁹ portis: quādo pec Mat.xj.
catrix mulier fraternis obtinuit armis: quod suis meritis negabat? Hāc vim Jesu bone tu qui pateris facis: validus et pius ad saluandū faciēs miam et potētiā in brachio tuo: ⁊ in sacramēto tuo: seruās sctis qui i terra sunt vsq; in consummationē seculi. Hoc plane sacramentum

Vita sancti Malachie episcopi.

potens peccata cōsumere: debellare obuias potestates: inferre celis reuertentes de terra.

Et dns quidē in regiōe lesmor ceū. sic p̄parabat dilectū suū malachiā/ad gl'iam nois sui. Verū qui miserāt eū minime iā ferētes absentiā eius: missis epistolis reuocāt illū. Quo reddito suis et quidē instructiōe de oībus q̄ oporteat: en op⁹ a deo paratū et seruatū malachie. Vir dines ⁊ porēs qui locus benchor ⁊ possessiones ei⁹ tenebat: inspirat⁹ a deo cōcessim in manu ei⁹ sua oīa dedit: ⁊ se quoq;. Et is auunculo ei⁹: sed malachie spūs q̄ carnis ꝓpinquitas pluris fuit. Ipm q̄ locū benchor de q̄ cognomināb at: tradidit ei p̄ceps vt edificaret ibi monasteriū: vel pot⁹ reedificaret. Nēpe nobilissimū exiterat ante sub p̄mo patre cōgello: multa milia monachor generās: multorū monasteriorū caput. Loc⁹ vere sctūs fecū dulcq; sctōr copiosissime fructificās deo: ita vt vn⁹ ex filijs scrē illi⁹ gregatiōis noīe Luan⁹: centū solus monasterior fundator: extitisse fertur. Quod idcirco dicerim: vt ex hoc vno conijciat lector q̄ ingēs fuerit reliqua multitudo. Denicq; ita hybernia/scotiaq; repleuerūt genimina ei⁹: vt ea potissimū tpa dauidici illi versiculi p̄cinisse videantur. Visitasti terram ⁊ inebriasti eā: multiplicasti locupletare eā: ſflumē dei repletū est aq̄s: parasti cibū illor/qm̄ ita est pparatio eius. pō. lxiiij.
Riuos eius inebriās: multiplica genimina ei⁹: instillicij dijs ei⁹ letabit germinās. Et in hūc modū ceteri q̄ sequūtur. Nec mō in pfatas: sed in exteras etiā regiōes q̄si imū datione fctā/illa se sctōr examina effuderūt. E quib⁹ ad has nras gallicanas partes sctūs Colūban⁹ adcēdēs lupouiense ꝫstruxit monasteriū factus ibi in gentē magnā. Aiūt tā magnā fuisse: vt succedēnib⁹ sibi vicissim chorus/ꝫtinuarent solēnia diuinor: ita vt ne momētū quidē dici aut noctis vacaret a laudibus. Hec de antiqua dicta sint benchorēsis monasterij gl'ia. Hoc olim destructū a piratis ob insigne dignitatis antique: malachias veluti quādā replantator⁹ paradisum ap̄lerus est: et q: multa corpora sctōr dormirēt ibi. Nā vt taceā illa q̄ in pace sepulta sunt: ferūt nōgētos simul vna die a piratis occisos. Erat quidē ingēs loci illius possessio: sed malachias solo contentus loco sctō: totas possessiones ⁊ terras alteri cessit. Siquidē a tempe q̄ destructū est monasteriū: nō defuit q̄ illud teneret cū possessionib⁹ suis. Nā et ꝓstituebant per electionē etiā ⁊ abbates appellabāt: seruātes noīe (etsi nō re) qd olim exiterat. Cūq; suaderēt multi nō alienare possessiōes: sz totū simul retinere sibi: nō acq̄euit pauptatis amator: sed fecit eligi iurta morē qui eas teneret: loco (vt p̄dixim⁹) retēto sibi⁊ suis. Et fortassis ꝓsulti⁹ vt post apostat⁹ integrū retinuisset: si nō magis sue ꝓsperitatis humilitati: q̄ paci. Itaq; ex mādato p̄is ymarī assumptis secū decē circiter fratrib⁹: veniēs ad locū cepit edificare. Vbi quadā die cū in securi ipe secaret: casu ex operarijs vn⁹: illo vib: āte in aera securim locū incaute occupauit quo ictus destinabat: ⁊ cecidit sup spinā dorsi ei⁹: tanto vtiq; ipetu/quāto ille conatu impingere valuit. Corruit ille: accurrere oēs putantes aut pcussum ad mortem: aut mortuū. Et tunica quidē scissa a summo vsq; deorsum: hō vero illesus inuētus est: tā modice ⁊ summatim pstricta cute: vt vix in superficie vestigiū appareret. Stabat hō in columis quē securis pstrauerat: intuētib⁹ ⁊ stupentib⁹ q̄ circūstabāt. Undē ⁊ facti alacriores: p̄optiores exinde ad op⁹ inuēti sunt. Et hoc initiū signor malachie. Porro oratoris intra paucos dies ꝓsummatū est de lignis quidem leuigatis: sed apte firmiterq; ptextū: op⁹ scoticū pulchrū satis. Et exinde seruit deo in eo sicut i diebus antiqs: simili qdē deuotione: etsi nō pari numero. Prefuit malachias loco illi tpe aliquāto: patre ymario ita cōstituente ipse rector: ipse regula fratrū. Legebāt in vita ei⁹ quō cōuersaren⁹: ⁊ ipse ante illos p̄bat in iusticia ⁊ scitate cora deo: nisi q̄ pter instituta cōia/multa singulariter faciebat; in qbus potius p̄cibat oculos; ⁊ alioqui nemo illū poterat ad tā ardua sequi.

¶ Eo tempore is et eo loci quidā infirmabāt. Cui assistēs diabolus ⁊ aperte loquēs suggerebat ne vnq̄ crederet monitis malachie: sed si intraret ad se cultrello eū peteret ⁊ occideret. Quo cognito q̄ illi ministrabāt ipso infirmo ꝓdente: verbū perferūt ad malachiā ꝓmunientes. At ille solita arma oratiōis arripiēs: impauidus hostē aggressus: ⁊ infirmitatē fugat ⁊ demonē. Erat aūt nomē viro malchus. Frater est iste fm carnē Christiani nr̄i mellifontis abbatis: ābo eīm supstites adhuc sunt: sibi in spū modo germaniores. Nā ille vt liberatus est: cōtinuo nō ingrat⁹: loco eodē cōuersus ad dñm: habitū simk animūq; mutauit. Et cognouere fratres malignū iuidere bonis eor: ⁊ edificari sunt facti de reliquo cautiores.

¶ Clericū noīe michaelē dissenteria labor⁹: ātē ⁊ desperate: mittēs ei aliq̄d de mēsa sua/eodē loco sanauit. Sc̄o eundē ipm grauissima infirmitate coreptū: et cor: ore pariter curauit ⁊ mente. Illico eīm adhesit deo ⁊ malachie seruo ei⁹: timēs ne deteri⁹ aliq̄d sibi ꝓingeret: si denuo ingrat⁹ tāto inuenirek ⁊ bñficio ⁊ miraculo. Et nūc vt audiuim⁹ pest cuidā monasterio sito in partibus scotie: ⁊ hoc nouissimū oīm q̄ ille fundauit. Pro hmōi au gescebat indies ⁊ opinio: ⁊ ꝓgregatio malachie: ⁊ grande ei nomē intus: ⁊ foris: nō tm re grandius. Nēpe ibi de moriabak etiā factus epūs: q̄ locus esset vicinus ciuitati.

Tacabat tūc tēporis epalis sedes: ⁊ iā diu vacarat malachia nolēte assentire. Siquidē ipsum elegerāt. Persistentib⁹ tamē illis tandē aliqn cessit: accedēte ad vim faciendā mādato magistri sui: necnō ⁊ metropolitani. Tricesimo ferme etatis sue anno/malachias ꝓcreatus epūs introducit ꝓnereth: hoc eīm nomē ciuitatis. Cū aūt cepisset p̄ officio suo agere: tūc intellexit hō dei nō ad hoīes se: sed ad bestias destinatū. Nusq; adhuc tales expertus fuerat in quātacūq; barbarie. Nusq; repperat sic ꝓteruos ad mores: sic feras ad ritus: sic ad fidē impios: ad leges barbaros: ceruicosos ad disciplinā: spurcos ad vitā. Xpiani noīe: re pagani. Nō decimas: nō primitias dare: nō legitima iura cōiugia: nō facere cōfessiones: penitētias nec q̄ peteret: nec qui daret penitus inueniri. Ministri altaris pauci admodum erant. Sed eīm quid opus plurib⁹: vbi ipsa paucitas inter laicos ꝓpemodum ociosa vacaret? Nō erat q̄ de suis fructificarēt officijs in populo nequā. Nec eīm in ecclesijs: aut predicātis vox: aut cātantis audiebat. Quid faceret athleta dñi? Aut cedendū turpiter: aut periculose certandū. Sed qui se pastor⁊ nō mercēnarij agnoscebat: elegit stare q̄ fugere: paratus et aīmā suā dare ꝓ quib⁹? si oportuerit. Et q̄q̄ omnes lupi: ⁊ oues nulle: stetit in medio lupor pastor intrepidus: omnimodis argumentosus quō faceret oues de lupis. Monere cōmuniter: secreto arguere: flere per singulos: nūc aspere: nunc leniter cōuenire: pro ut cuiq; expedire videbat: In qbus per hec minus profecisset: cor contritū ⁊ humiliatū offerebat pro eis. Quotiēs noctes totas pernigiles duxit: extendens manus in oratione. Et cū venire ad ecclesiā nolent: per vicos ⁊ plateas occurrebat inuitis: et circūiens ciuitatē pquirebat an helus quē christo acquireret. Sed ⁊ foris rura/⁊ oppida nihilomin⁹ sepi⁹ percurrebat: cū sctō illo comitatu discipulor suor: qui nunq̄ deerāt latere eius. Ibat ⁊ erogabat vel ingratis celestis tritici mensuram. Nec vehebak equo: sed pedes ibat: ⁊ in hoc virus se apostolicū probans. Jesu bone quanta passus est pro nomine tuo bellator tuus a filijs sceleratis: quāta sustinuit ab his ipsis quib⁹? et pro quib⁹? loquebat bona ribi? Quis digne exprimat in quantis veratus: quib⁹ affectus sit cōtumelijs: quib⁹ iniurijs lacessitus: quotiēs lassatus inedia: quotiēs afflictus in frigore et nuditate? Attamen cū his qui oderūt pacē erat pacificus: instans nihilominus opportune / importune. Blasphemat⁹ obsecrabat: iniuriatus opponebat scutū patiētie: ⁊ vincebat in bono malū. Quidni vicisset? Perseuerauit pulsans: et fm pro-

Universidad de Deusto
Biblioteca

Vita sancti Malachie episcopi.

Luce.xi. missiones. Tandē aliqñ pulsanti apertū est. Quō poterat nō seq̄ qō veritas ꝓnunciaueratsecuturū? Dextera dñi fecit virtutē: q̄ os dñi locutum est veritatez. Cessit duricia: q̄nit barbaries: ⁊ dom⁹ exasperās paulatim leniri cepit paulati⁹ correptionē admittere: recipere disciplinā. Fiūt de medio barbarice leges: romane introducunt. Reciꝓunt vbiq; ecclasticе ꝓsuetudines: ꝓrarie reꝓciuntur. Reedificant basilice: ordinat cleꝛ⁹ in illis: sacramēto: uxorie solēnia celebrātur. Cōfessiones fiūt: ad ecclām ꝓueniunt plebes: ꝓcubinat⁹ honestat celebritas nuptiaꝝ. Postremo sic mutata in melꝰ oīa: vt hodie illi genti ꝓueniat/qō dñs p ꝓphām dicit. Qui ante nō pplis meus: nūc pplis meus. ¶ Cōtigit post annos aliquot destrui ciuitatē a rege aquilonaris partis hybernie: q: ab aq̄lone pādit oē malū. Et forte malū illud bene vrentib⁹ bonū fuit Quis scit em̄ si tali flagello de⁹ delere voluit mala antiqua ppli sui: Istiusmodi malachias necessitate ꝓpulsus: ⁊ ipse erꝛit cū turba discipulorꝝ suoꝝ. Nec octosus egressus ei⁹. Hac occasione monasteriū ybracense ꝓstructum est: eunte illo malachia cū suis numero cētū viginti fratrib⁹. Ybi occurrit ei cozmac⁹ rex: ipse est q̄ olim regno pulsus sub cura malachie de mīa dei ꝓsolationē accepit. Et locꝰ ille fitus in regno ei⁹. Gauisus est rex viso malachia: se ⁊ oīa sua exponēs ei: et bis q̄ cū eo erāt: vtpote nō ingrat⁹ nec īmemor: bñficij. Adducta incōtinenti aialia multa ad vsus fratrū: multa insup ī auro ⁊ argēto ad sumptꝰ edificationū ꝓ regia liberalitate collata. Ipse q̄s erat intrans et exiens cū eis sedul⁹ ⁊ officiosus: habitu q̄dē rex: sꝛ ad discipul⁹ malachie. Et benedixit loco illi dñs ꝓpter malachiā: ⁊ in breui factꝰ est magn⁹: reb⁹/possessionib⁹/⁊ plonis. Ubi velut de nouo inchoās: legē ⁊ disciplinā quam aliꝭ ꝓponebat: magis ipe portabat ep̄s ⁊ magister. Ipe in ordine vicis sue coquine ministerio ꝭseruiebat: ipe fratrib⁹ cū recūberēt: ministrabat. Inter succedētes inicem fratres ad cātādū legēdū ve in ecclia nō se ꝓteriri patebat: strenue iplēs ⁊ ipe officiū loco suo tāq̄ vn⁹ ex illis Sctē pauperatis nō mō participē: sed ⁊ ꝓncipē se exhibebat: ipius ꝑcipue sup oēs abundātius emulator: existēs.

Um hec ita aguntur ꝓgrit infirmari archiepm celsum: ⁊ ipse est q̄ malachiā in diaconē: presbyterū/epm̄ ordinauit. Et cognoscēs q: mortē⁹ fecit q̄si testamētū: gten⁹ Malachias debeꝛ succedere sibi: ꝙ nullus ali⁹ videꝛ dignior q̄ episcopaꝛ in sede ꝓma. Hoc p̄cipi⁹ indixit: hoc mandauit absentib⁹: hoc specialiter ābob⁹ mumonie regib⁹ ⁊ maiorib⁹ terre scī patricij autoritate ꝓcepit. Cui⁹ reuerētia et honore tanꝙ apostoli illi⁹ gētis q̄ tota patriā cōuertisset ad fidē: sedes illa in qua ⁊ viuēs ꝓfuit: ⁊ mortu⁹ reꝙescit in rāta ab initio cūctis veneratiōe habeꝛ: vt nō modo epi ⁊ sacerdotes ⁊ q̄ de clero sunt: sed etiā regū ac ꝓncipum vniuersitas subiecta sit merropolitano in oīi obedientia/⁊ vn⁹ ipe ob⁹ ꝓesit. Uerū mos pessim⁹ inoleuerat quoꝝūdā diabolica ambitiōe potentū: sedē sanctā obtentum iri hereditaria successione. Nec em̄ patiebant episcopar: nisi qui essent de tribu ⁊ familia sua. Nec parū ꝓcesserat exercāda successio: decursis iā in hac malicia q̄si generationib⁹ q̄ndecim. Et coepꝭ firmaneraꝛ sibi ius ꝓatum: imo oīi morte puniendā iniuriā generatio mala ⁊ adultera: vt ⁊ si interdū defecissent clerici de sanguine illo: sed epi mun⁹. Deniq; iā octo extiterāt ante celsum viri vtuosi ⁊ absq; ordinib⁹/litterati tm̄. Inde tota illa p vniuersam hyberniā de qua superi⁹ dixim⁹: dissolutio ecclasstice disciplineꝭ censure enervatio: religionis euacuatio. Inde illa vbiq; ꝓ mansuetudine xp̄iana/seua subintroducta barbaries: imo paganism⁹ quidā inducta sub nomine xp̄iano. Nā q̄ inauditū est ab ipso xp̄ianitatis initio: sine ordine/sine rōne murabant ⁊ multiplicabantur epi ꝓ libitu merropolitani: ita vt vn⁹ epaꝛ⁹ vno nō esset ꝓtent⁹: sed singule pene ecclesie singulos haberēt epos. Nec mirū. Nā quō tā mortibidi capitis membra valerent? ꝓ his celsus atq; himōi malis ppli sui vehementer dolēs (erat em̄ vir bon⁹ ⁊ timorat⁹) curauit oīm mō habere sibi successorē malachiā: q̄ ꝓ ipm̄ ꝓsideret posse explātari male radicatā successionē: q̄ charus esset oīb⁹: ⁊ quē oēs emularent: ⁊ dñs erat cū eo. Nec frustrat⁹ a spe sua. Nā illo mortuo/substitut⁹ est malachias: nō tm̄ mor: nesq; id facile. Ecce ei de semīe nequā q̄ occupet locū Mauricij? noīe. Ja ꝓ q̄nquēniū frer⁹ potēria seculari incubauit ecclie: nō epūs: sed tyrann⁹. Nā vota pior⁹ magis in malachiā ꝓuenerāt. Deniq; suadebāt eū subire onus iurta cōstitutionē celsi: sed ille q̄ oīe sublime haud sec⁹ q̄ suum ꝑcipitiū declinabat: bonā sibi videbaꝛ nacꝰ occasionem excusandi: q̄ ꝓ id tp̄is introiꝛ⁹ ei⁹ pacificus esse nō posset Instabāt tā sctō opi ⁊ solicitabāt oēs: duo potissimū epi Walch⁹ ⁊ Gisleberꝰ. Quoꝝ prio:: ipe est senio: lesmorensis de q̄ sup: a mētio facta est: alter quē aiūt prima fun cū legatione apostolice sedis ꝓ vniuersam hyberniam. Qui triennio iā decurso/in hac ꝓsumptione mauricij/et malachie dissimulatiōe: nō ferentes vltra ecclie adultoriū: dedec⁹ xp̄i: quocatis epis ⁊ ꝓncipib⁹ terre/vno spū adeūt malachiā parati vim facere. At ille renuere primū. Pretendere siquidē difficultatē rei: nobilis illi⁹ ꝓapie multitudinē/fortitudinē/sbitionē: multū esse ad se pauperculū opponere se tot/tātis/talib⁹/taliter radicatis q̄ iam ānos ferme ducētos q̄si hereditate possedissent sanctuariū dei: ⁊ nūc quoꝙ id ꝓoccupassent: nō posse illos extirpari: nec cū motib⁹ hoīs quidē: sua nō interesse sua di humanū sanguinē occasione sui: postremo iunctum se sponse alteri quā dimittere nō liceret. Uerū illis ecōtra instantib⁹ ⁊ clamātibus: q: a dño sermo egressus est: sed et tota autoritate iubētib⁹ subire onus atq; intentātibus anathema: ad mortē inḡt ducitis me: sꝛ obedio spe martyrij: hac mō ꝺditione vt si iurta fidē vestrā/res in meli⁹ cedat: ⁊ vēdicet sibi de⁹ suā hereditatē a diripiētibus eam: tūc demū oībus ꝓsummaris/⁊ ecclia pacē habēte: liceat redire ad prio:ē spōsam meā: ⁊ amicā de qua rapio: paupertatē: ⁊ ꝓ me illic aliū substituere: q̄ tūc forte reperꝛ⁹ idone⁹ fuerit. Nota lector virtutē viri ⁊ animi puritatem nec honorē sꝛ affectantis: nec formidātis mortem ꝓ xp̄i noīe. Quid hoc aīo purius: q̄d ve fortius: vt se exponēs piculo et labori: alteri fructū cedat ipam in loco ꝓncipatus securitatē et pacē: Facit hoc cū liberū sibi ex pacto retinet reditum ad paupertatē: pace ⁊ libertate ecclie restituta. Spondentibus illis demū acq̄uit voluntati eoꝝ/vel pot⁹ dei: a quo sibi iā olim p:ostensum reco:dabaꝛ quod de se modo dolebat fieri. Nēpe iā egrotante celso/apparuit malachie ⁊ quidē longe posito et nescienti mulier ꝑcere stature ⁊ reuerendi vult⁹. Percūctanti q̄s nā esset: rīsuꝛ est esse vro:ē celsi. Que tradēs ei virgā pastoralē quā manu tenebat: disparuit. Paucis decursis dieb⁹ celsus mo:iēs misit baculū suū malachie tāq̄ sibi successuro: quē vt vidit: agnouit ipm esse quē viderat. Uni⁹ principue reco:datio visiōis terruit malachiā: ne si q̄d diu satis dissimulaꝛat vltra renuereꝛ: diuine iā videreꝛ resistere voluntati. Ueruntamē ciuitatē non intrauit q̄diu ille incubaꝛ: vixit: ne hac occasione cōtingeret mori quēq̄ ex his quibus vitā magis ministraturus veniebat. Ita p biennīū (nā id tp̄is supuixit ille) agens extra vrbem/strenue in vniuersa ꝓuincia opus epale exercuit. ¶ Illo igitur celeri morte facto de medio: rursum nigellus quidā: immo vero nigerrimus sedem ꝓripuit. Et in hoc aīe sue mauricius adhuc viuēs ꝓuiderat: vt hunc haberet heredem: in quo qui dānandus exibat operib⁹ adiicere dānationis ꝓfisteret. Erat em̄ ⁊ ipse ex dānata ꝓgenie cognatus mauricij. Ceterū rex et epi/⁊ fideles terre nihilominus conuenerūt vt introducerēt Malachiā. Et ecce cōfilium malignantium ex aduerso. Quidā de filijs beliaꝛ ꝓmptus ad maliciam/potēs in iniquitate: sciens locuꝝ vbi pariter cōuenire decreuissent: multis aggregatis sibi latenter vicinum occupat collē eminentem e regione;

Vita sancti Malachie epi.

vnde illis tractantib⁹ alia: repentino impetu sup incautos irruerent: ⁊ interficerent innocētes. Cōdixerāt em̄ etiā regem cū epo trucidare: vt nō esset q̄ vindicaret sanguinē iustū. Res immotuit malachie: ⁊ intrās ecclaꝝ (erat em̄ ppe) eleuatis manib⁹ orauit ad dñm. Et ecce nubes ⁊ caligo: sꝛ ⁊ tenebrosa aqua in nubib⁹ aeris: die verterūt in noctem. Fulgura q̄s ⁊ tonitrua ⁊ hotribiles spūs ꝓcellarū diēvlti/mū minitant: vicinaq̄ elemēta intentant oīa morte. Et vt scias lector q̄ oratio malachie cōtulerit elemēta: solos intercepit tēpestas qui querebāt aīam ei⁹: solos turbo tenebrosus inuoluit qui parauerāt opa tenebraꝝ. Deniq; ipe qui ꝓinceps exiterat tanti mali: fulmine ꝑcussus interiit cū tribus alijs: ⁊ fuere cōsortes mortis: qui fuerāt patricides sceleris. Quoꝝ sequēti die inuēti sunt corpora semiusta et putrida: herentia ramis arboꝝ: vbi quēq; spūs eleuans allisisset. Alij q̄s tres semiuiui inuēti sunt: ceteri oēs circūquaq̄ dispersi. Illos aūt qui cū malachia erāt: q̄uis ꝓximos loco: tēpestas oīno nō tetigit: nec quicq̄ molestie intulit. In facto isto recens capim⁹ experimentū veritatis verbi illius: q: oratio iusti penetrat celos. Sed ⁊ nouū antiqui exemplum miraculi quo olim tota egypto versante in tenebris: solus israel in lumine mansit: dicente scriptura. Ubicūq; israel erat: lux erat. Huc mihi accurrit ⁊ factū sancti helie: nunc quidem ab extremis terre, nubes et pluuias educentis: nunc vero super blasphemos euocantis ignem de celo. Et modo de simili clarificatus est deus in seruo suo Malachia.

Ecclī xxxv.

Exod. x. iij. regū xviij. iiij. reg. j

ANno etatis sue. xxxviij. pauper malachias pulso incubatore intrauit ardmachā: pontifex ⁊ metropolitanus totius hybernie: rege vo ceteriscq; qui introduxerāt eū ad ꝓpria remeāt⁹ ipse remanet in manu dei: ⁊ remanent illi foris pugne: intus timores. Nā ecce viperea soboles frendens ⁊ vociferans se exheredari: tota se intus ⁊ foris suscitat aduersus dñm et aduersus xp̄m eius. Porro nigellus videns sibi iminere fugā: tulit secū insignia quedā sedis illius: rectū sc⁹ euāgelio: ū qui fuit beati patritij: baculūq; auro rectū: et gēmis pretiosissimis adornatū: quem noiant baculum iesu: eo q̄ ipse dñs (vt fert opinio) eū suis manib⁹ tenuerit atq; formauerit. Et hec summe dignitatis ⁊ veneratiōis in gente illa. Nempe notissima sunt celeberrima q̄ in pplis: atq; in ea reuerentia apud oēs: vt qui illa habere vilus fuerit: ipm̄ habeat epm̄ ppls stultus ⁊ insipiens. Ybat homo gyrouagus: ⁊ alter sathanas circūibat terrā ⁊ pābulabat eā: insignia sacra circūferens. Quevbiq; ostentās: vbiq; eoꝝ grā receptabaꝛ: cōciliās sibi ꝓ hec animos oīm: ⁊ a malachia quoscq; potuisset auertens. Hec ille. ¶ Erat aūt principes: quid de potētio⁹ ib⁹ inique ꝓgenies: quē rex puiscq; ciuitatē exirer: iurare coegerat pacem tenere epo: acceptis ab eo insup obsidib⁹ multis. Ita post regis exitū/nihilominus ciuitatē ingressus/cōsiliū habuit cū ꝓpinquis ⁊ amicis: quō sanctū dolo tenerent ⁊ occiderēt. Timebāt vo plebem. Et cōiurātes in necē malachie/cōstituere locū ⁊ diē: et tradito: dedit eis signū. Ipso die cū vespertina iā solennia in ecclia celebraret antistes cū vniuerso clero ⁊ multitudine ppli: amittit ad ipm̄ nequā ille in vbis pacificis i dolo: rogās quaten⁹ ad se dignet descēdere: vt faciat pacem. Ridentib⁹ q̄ assistebant ipm̄ pot⁹ ad epm̄ debere venire: ecclām esse cōpetētiorē locū firmāde pacis: fiḡdē p:esserant dolū: subiiīgūt q̄ missi erāt: hoc tutū nō esse ꝓncipi/timere eū capiti suo: nec se credere turbis q̄ se āte hos dies causa epi ꝓpmodū interemissent. Cōtendēt ib⁹ in hūc modū: illis q̄dez vt irer: istis vo ne iret: eps cupidus pacis/et mortis nō timidus: finite inquit fratres: sinite me imitari magistrū meū. Sine causa sum xp̄ian⁹: si xp̄m nō sequor. Fortē flecto humilitate tyrānū: ⁊ si nō/vinco tm̄: exhibens oni pasto:: sacerdos laico: q̄d mihi ille debuerat. Vos q̄s q̄d in me est nō parū edificio exēplo tali. Quid em̄ si cōtingat occidi? Nō recuso mori: vt vos viteꝛ ex me teneatis exēplū. Oportet epm̄ (vt ait ep̄os ꝓnceps) nō dñari in clero; sed formā fieri gregis. Haud aliā sane formā q̄ ab illo accepim⁹: q̄ humiliauit semetipm̄ factꝰ obediēs vsq; ad mortem. Quis mihi det barbe relinquere filijs signatā sanguine meo! Experimini certe an sacerdos vester digne sanctā xp̄o didicerit morte nō timere ꝓ xp̄o. Et surgens cepit ire flentib⁹ cūctis ⁊ supplicātib⁹ ne tantū cuperet ꝓ xp̄o mori: vt tantū xp̄i gregē desolatū relinqueret. Uerū ille tota spem suā ponēs in dño: tota alacritate ꝓperꝛ: tribus tm̄ comitatus discipulis paratis mori cū eo. Qui vt calcato limine dom⁹: repente se medio intulit armatoꝝ: fcuro fidei ipse munitus: cōcidere facies oīm: q: paucī irruit sup eos ita vt dicere posset epūs: Qui tribulant me inimici mei: ipsi infirmati sunt ⁊ ceciderūt. Hoc vbi verū est. Uideres hostiā stantē: carnifices ferro armatis manib⁹ vndiq; circūstantes: ⁊ q̄ immolaret non erat. Putares stupere lacertos: sic nō fuit qui extenderet manū. Nā ⁊ is q̄s qui caput malicie videbaꝛ: assurgit ei pot⁹ q̄ insurgit. Ubi queso signuꝝ o homo/qō dederas in morte pōtificis: Hoc magis honoris signū/q̄ mortis indiciū. Deferre est hoc: nō morte inferre. Res mira. Pacē offerūt: qui necē parauerant. Non est qō abnuat: q̄ ⁊ vite periculo queſerat eaz. Itaq; facta est pax: ⁊ tā firma vt ab illa die hostē facerdos nō mō pacatū habuerit: sed deuotū. Quo audito/fideles quiq; gauisi sunt: q̄ nō mō saluatus sit sanguis innocuus in die illa: sed ⁊ nocentiū multoꝝ aīe malachie meritis euaserint ad salutem. Et apprehēdit oēs circūquaq; rimorꝝ: audientes quō duos inimicoꝝ ei⁹ qui viderent ferocissimos ⁊ fortissimos in generatione sua: sic subita virtute ꝓstrauit deus: istū loquor: q̄ in manib⁹ est: ⁊ eū de quo superi⁹ dixi. Alterū em̄ terribiliter mulctatū in corpore; alterū miseriter coriter mutatū in corde: ambos mirabiliter cōpiehēdit: in cōsilijs q̄ cogitabāt. Dis ita gactis/cepit iam in ciuitate eps tota libertate disponere ⁊ ordinare de oibus ꝓmentibus ad ministeriū suū: nō tamen sine cōtinuo discrimine vite sue. Nā ⁊ si iā nemo qui palā nocereꝛ: ab insidiantib⁹ tm̄ nec locus satis tutus epo eratꝛ: nec tp̄s feriatū. Et deputati sunt ei viri armati ad custodiā die ac nocte: sꝛ ille magis in dño cōfidebat. Fuit vo consiliū ꝓfatū scismaticuꝝ insequi: eo q̄ seduceret multos ex insignib⁹ q̄ ferebat: suadens oibus se epm̄ esse debere: ⁊ sic solicitās plebes aduersus malachiā atq; ecclie vnitatem. Et fecit sic. Et sine difficultate ita in breui vniuersas sepiuit vias ei⁹: p gratiā sibi a dño datā ⁊ quā habebat ad oēs: vt malign⁹ ille coactus fit dare manus: reddere insignia: ⁊ quiescere de reliquo in omni subiectione. Ita malachias licet p multa pericula ⁊ labores/ꝓsperabaꝛ indies ⁊ cōfortabaꝛ: magis ac magis abūdans in spe ⁊ virtute spūs sancti. ¶ Nec mō malefactores: sed ⁊ detractores malachie coripuit deus. Quidam verbi grā/gratiā habens principū ⁊ potentū: etiā ipsius regis/q̄ esset adulator: ⁊ garrulus ⁊ potēs in lingua: fauebat p oia aduersarijs malachie: ⁊ pceciter tuebaꝛ partem eoꝝ. Sancto vo ⁊ presenti resistebat in facie: ⁊ detrahebat absenti: irreuerēter occurrēs ei in oīi loco: maxime⁊ vbi celebrioꝛ ib⁹ illū sciret interesse ꝙuentib⁹. Sꝛ cito digna lingue ꝓcacis mercede donatus est. Intrumuit ⁊ computruit lingua maledica vnib⁹ ex ea scatentib⁹ ⁊ diffluentibus toto ore blasphemo. Quos p septē ferme dies incessanter vomens: tandē cū illis miserā expuit aiam. ¶ Loquēte eoꝛ⁹ aliqñ malachia ⁊ pplm exhoꝛtante: mulier quedā infelix ausa est interrūpere sermonē clamoꝛ⁹ impioꝛ⁹: nō dō ferens sacerdoꝛ⁹ ⁊ spūi qui loquebaf. Erat aūt de ꝓgenie impia: ⁊ spm̄ habens in narib⁹: blasphemias ꝓtumeliasq; euomebat in sanctū: dicens hypocritā ⁊ inuasorem aliene hereditatis: sed ⁊ caluiciei illius impioꝛ operās. At ille nihil respondit ei/sicut erat verecūdus ⁊ mitis: sed ꝓfonditꝰ dit pro eo. Uersa illa in insaniā est/dño iudicāte: ⁊ crebris vocib⁹ clamitans se suffocari a malachia: morte demū horrenda luit pcm̄ blasphemie. Sic misera assumens aduersus malachiā impioꝛ operiū helisei: vere illū sibi alterū exꝛta est helisei. Porro q: causa pestilentie cuiusdā oꝛte in cī

j. pet. v.

iij. re. ij.

uitate:multitudinem cleri ⁊ populi solēniter cū memoria sancto: ⁊ nunc fortas edurerat: ne hoc quidē pretereū dū ꝙ ortante malachia: pestilentia ilico cōquieuit. Et hoc iam ꝙ mutiret aduersus eū nō fuit: dicētib⁹ ꝙ de semine chanaa sunt: fugiam⁹ malachiā q⁹ dñs pugnat ꝓ eo. At sero istud q⁹ celus dñi vbiq⁹ occurrens eis: ꝓceurus est eos vsq⁹ ad interitionem. Quomō intra paucos dies perijt memoria eo⁹ cū sonitu: Quomō facti sunt in desolationem: subito defecerūt: perierūt ꝓpter iniquitatē suā? Grande hodieq⁹ miraculū facit tam velox generationis illius deletio: his p⁹tim ꝙ eo⁹ nouerāt supbiā atq⁹ potētiā. Multa quidem ⁊ alia signa fuere quib⁹ de⁹ glorificauit nomen suū: ⁊ seruū suū inter sudores ⁊ pericula cōfortauit. Quis digne cōmemoret: Non tñ oia pretermit⁹: ⁊ si nō sufficim⁹ ad oia. Propter seriem autē narrationis ne impediatur: alia qua dicturi sumus: reseruamus in finem.

Amos. 5

Gitur malachias intra triēniū reddita retributione superbis ⁊ libertate ecclie restituta: pulsa barbarie: ⁊ reformatis vbiq⁹ moribus christiane religionis: videns oia in pace esse: cepit cogitare ⁊ de sua pace. Et memor ꝓpositi sui: cōstituit pro se Belasiū virū bonū ⁊ dignū tali honore: conuenientib⁹ clero ⁊ populo: quin potius sustinentib⁹ ꝓpter pactū. Nam als durum visum oīno. Quo cōsecrato ⁊ regibus ac principibus attenti⁹ cōmendato: ipse clarus miraculis ⁊ triūphis ad suā parochiā redit. Non tñ cōnereb⁹ ⁊ audi causam dignā relatu. Dyocesis illa duas ferrur habuisse antiquitus episcopales sedes: ⁊ duo extitisse ep̄atus. Jd visum melio⁹ malachie. Jtaq⁹ quos ambitio cōflauit in vnū: malachias reuocauit in duos: partē alteri ep̄o cedens: partē retinēs sibi. Et ꝓpterea nō venit cōnereb⁹ ꝙ in ea iam ep̄m ordinasset: sed dunū se cōulit: disterminās parochias sicut in diebus antiquis. O purū cor: o oculū columbinū. Locū tradidit nouo ep̄o qui videret paratior ⁊ principalior: haberetur: locū in quo federat ipe. Vbi sunt qui de terminis litigant: ꝓ uno viculo ꝓpetes adinuicē inimicitias exercentes. Nescio si q⁹ genus hoim magis ꝙ istos antiquus varicinū tangat: secuerunt ꝓegnantes galaad ad dilatā dum terminos suos. Sed hoc als.

Malachias factus dunensis ep̄s ⁊ confestim more suo curauit ascisere ad solatiū sibi de filijs suis: quēū regulariū clericor. Et ecce rursus accingitur quasi nouus xp̄i tyro ad spiritale certamen: rursus induit arma potētia deo: sancte pauperatis humilitatem: rigore discipline cenobialis: ocio cōtemplandi: oratiōnib⁹ cū deuotione feruidis: cōtritione lachrymis implorabat: licere sibi viuere ⁊ mori in claraualle ꝓmissu⁹ et benedictione summi pontificis. Et petijt hoc nō oblitus ad q⁹ venerat: sed affectus quo venerat desiderio clarauallis Nō autē obtinuit: ꝙ vir aptior lucris potius vberioribus occupandū decerneret. Nec tñ oīno frustratus est a desiderio cordis sui: cui mori ibi: etsi nō viuere donatū est. Mensem integrum fecit in vrbe: loca sancta pambulans: ⁊ frequentans causa orōnis. Cuīq⁹ p id tp̄is sepe ac diligenter ab eo ⁊ ab his q̄ cū eo erāt: summ⁹ pōtifex inquisisset esse patrie: mores gentis: statū ecclesiarū: ⁊ quāta in terra de⁹ per eū operatus fuisset: paranti iā reparriare cōmisit vices suas: ꝓ vniuersa hybernia legatū illū cōstituēs. Significatū siquidē erat ei ab ep̄o Gilleberto: quivt supra memorauimus: tunc legatus exiterat: ꝙ iam nō posset prae senio et debilitate corporis villicare. Post hec petit malachias cōfirmari nouē metropolis cōstitutionē: ⁊ vtriusq⁹ sedis pallia sibi dari. Et cōfirmatōis quidē primile gijū mox accepit: de pallijs aūt oportet ait sum⁹ pōtifex solenni⁹ agi. Cōuocatis ep̄is ⁊ clericis ⁊ maioribus terre: celebratis gestis generale cōciliū: ⁊ sic cōsuetudine ⁊ cōi voto vniuersor⁹ ꝓ honestas p̄sonas requirentis palliū ⁊ dabitur vobis. Deinde tollens mitrā de capite suo: imposuit capiti ei⁹: sed ⁊ stolā cū manipulo dedit illi quib⁹ vti inter offerendum solebat. Et salutatū in osculo pacis dimisit eū: aplica fultū benedictione ⁊ autoritate. Qui reuertens ꝓ clarauallem ⁊ suā secūdā nobis largitus est bñdictionē. Et alta suspiria trahēs ꝙ nō liceret sibi ꝓ suo desiderio remanere: hos inārt interim pro me oro vt retineatis: q̄ a vobis discant qō nos postmodū doceāt. Et infert. Erunt nobis in semē: ⁊ in semine isto benedicent gentes: ⁊ ille gentes q̄ a diebus antiquis monachi quidē nomen audierūt: monachū nō viderunt. Et dimissis quattuor a latere suo: abijt. Qui ꝓbati ⁊ digni inuēti: monachi facti sunt. Post aliquot tp̄s cū iam sanctus esset in terra sua: misit alios: ⁊ factū est de illis sicut ille. Quib⁹ ꝓ aliquantū tp̄s instructis ⁊ eruditis: cordi sapientia data eis in patre sancto fratre Christiano: qui erat vnus ex ipsis: emisit⁹ eos: adiūgentes de nostris quanti sufficerēt ad numerū abbatie. Que cōcepit ⁊ peperit filias quinq⁹: ⁊ sic multiplicato semine: augescit indices numerus monachor⁹ iuxta desideriū ⁊ vaticiniū malachie

Psal. lxxiiij.

Nūc iam repetam⁹ ordinē narratiōis. Malachias p̄fectus a nobis p̄spere puenit scotiā. Et inuenit dauid regē qui adhuc hodie superest in quodā castello suo: cuius filio⁹ infirmabat ad mortem. Ad quē ingressus honorifice a rege susceptus: ⁊ humiliter exoratus vt sanaret filiū suum: aqua cui bñdixit aspersit iuuenē: ⁊ intuens in eū air. Cōfide dñō moriēris hac vice. Dixit hoc: ⁊ die sequēti ꝑm dictum ꝓphete secuta est sanitas: sanitatē letitia patris: clamor ⁊ strepitus totius exultantis familie. Exijt sermo ad oēs: nec em̄ q̄ in domo regia: ⁊ regis acciderat filio latere potuit. Et ecce vbiq⁹ resultās gratarū actiō: ⁊ vox laudis: eum ꝓ salute dñi: ⁊ ꝓ miraculi nouitate. Mentitus est iste: nam vinit adhuc vnicus patris sui: miles fortis ⁊ prudēs: patrissans (vt aiunt) insectando iusticiā ⁊ amorē viri Et amauit vterq⁹ malachiā q̄diu vixit: tanq⁹ qui illum a morte reuocasset. Rogabant cū manere ꝓ aliquot dies: Is ille declinās gloriā: moram nō sustinuit: ⁊ mane carpebat iter. Transeunti igit per villā noie crugelduz: occurrit puella muta. Cuiante illo: solutū est vinculū lingue eius: ⁊ loquebat recte. Dehinc villā ingrediens quā noiant ecclesiā sancti michaelis: oblatā sibi mulierē frenericā: ⁊ vincram funibus: cōa offi populo curat: ⁊ dimissa incolumi ꝓficiscit. Perueniens vo ad portū lapasperi: transitum ibi per aliquot dies ꝓstolabat: sed mora minime transijt ociosa. Cōstruitur interim de virgis in sepem textis oratorium: ipso iubente: ipso operante pariter. Cōsummatū cir cūdedit vallo: atq⁹ interiacens spaciū in cimiteriū benedixit. Sane merita bñdicentis miracula satis declarant: que vsq⁹ hodie ibi actitari ferunt. Inde est ꝙ de finitimis locis infirmos ⁊ male habentes illo portare cōsueuerunt: et sanantur multi. Mulier toris dissolutis membris: plaustro vecta illuc: pedibus suis remeauit domū: vna dūtaxat nocte nō frustra in loco sctō prestolata misericordiaz dñi.

Alia quedā ibidem ꝓnocrabar in oratione: quā forte reperiens solā homo barbarus accessus libidine: ⁊ sui minime cōpos: irruit rabiosus in eā. Cōuersa illa ⁊ tremefacta suspiciens aduertit hoiem plenū diabolico spū: heu tu inq⁹ miser q̄d agis! Cōsidera vbi es: reuerere hec sancta: deferdeo: defer seruo eius malachie: parce ⁊ tibi ipsi. Nō destitit ille furijs agitar⁹ iniquis. Et ecce (q⁹ horribile dictu est) venenatū ⁊ tumidum aīal q⁹ bufonem vocant: visum est reptans exire de intro ore mulieris. Quid plura? Terrefactus resilijt homo: ⁊ datis salrib⁹ festinus oratorio exilijt: Ille confusus abscessit: ⁊ illa intacta remansit: magno quidē ⁊ dei miraculo: et merito malachie. Et pulchre: operi sedo ⁊ abominando: sedum interuenit ⁊ abominabile monstrum. Non prorsus aliter decuit bestialem extinguī libidinem: q̄ per frigidissimū vermem: nec aliter temerarium frenari ausum: frustrari conatum: q̄ per vilem inutilēq⁹ bestiolam. Et hec loco isto sufficiant: pauca de pluribus. Nunciam reliqua prosequamur.

Jac. iij.

Scendit Malachias nauem: ⁊ prospere nauigans applicuit monasterio suo benchorensi: vt primi filij primā reciperent gratiā. Quid animi putas gessisse illos: fama de via tam longa recepto patre: ⁊ illo patre! Nec mirū si se tota in gaudiū effuderunt viscera eor⁹ in reditu eius: q̄n ⁊ exteris circūquaq⁹ gentibus incredibilem mox letitiam velox rumor inuexit. Denicq⁹ de ciuitatib⁹ ⁊ castellis ⁊ vicis occurrūt ei: ⁊ quocūq⁹ diuertat susc̄ipit exultatione vniuerse terre. Veritas men nō sapit honor: opus exercet legatiōis. Multis i locis celeb: ank cōuentus multi: ne qua regio seu portio regionis legationis fructu ⁊ vtilitate fraudet. Seminat super oēs aquas: nō est q̄ se abscondat ab opa solicitudinis eius. Nō scrus: nō eras: nō cōditio: nō p̄fessio reputarur. Ubiq⁹ semen spargit salutare: vbiq⁹ intonat tuba celestis Ubiq⁹ discurrit: vbiq⁹ irrumpit: cuspinato gladio lingue ad faciendā vindictā in nationib⁹ increpationes in pplis Terror ei⁹ sup facientes mala. Clamat iniquis. nolite inique agere: ⁊ delinquēnib⁹ nolite exaltare cornu. Religio vbiq⁹ plantat: propagatur: fouetur. Oculi eius sup eos: ⁊ cura ei⁹ ad necessitates eor. In cōsiliis q̄ passim celebrantur: repetunt antique traditiōes: quas tamē bonas fuisse cōstiterit: abolitas vo negligentia sacerdotū. Nec mō vetera instaurant: cudunt ⁊ noua. Et quecūq⁹ ꝓmulgauerit: tanq⁹ celitus edita acceptant: tenent: scripto mandantur ad memoriā posteror. Quidni celitus missa crederentur: que tot celestia ꝓfirmant miracula? Et vt fidē dictis faciā: pstringā nōmulla paucis. Quis em̄ cūcta enumeret! Qui libentius fateor: imitādis: immorer q̄ admirandis. Et meo quidem iudicio: primū ⁊ maximū miraculū q⁹ fecit: ipse erat. Ut em̄ taceā interiorē hoiem ei⁹: cuius pulchritudinem: fortitudinē: puritatē satis indicabāt mores ipius ervita: ipm exteriorem ita vno semp mō: ipsoq⁹ modestissimo ⁊ decētissimo gessit: vt nil prorsus appareret in eo q⁹ posset offendere intuentes. Et quidem qui nō offendit in verbo: ille pfect⁹ est vir. At vero in malachia q̄s vnq⁹ etiā si curiosius obseruarit: deprehendit ociosum nō dico verbum sed nutū! Quis manū pedem ve mouentem frustra: Immo quid nō edificans in ei⁹ incessu: aspectu: habitu: vultu! Denicq⁹ vultus hilaritatē: nec fuscauit meror: nec leuigauit risus. Totū in eo disciplinatū: totū infigne virtutis: pfectionis forma. Per oīa seriusse: sed nō austerus. Remissus interdū: dissolutus nunq⁹. Negligens nihil: et si ꝙrpe multa dissimulans. Quietus sepe: sed minime aliquādo ociosus. A die primo cōuersionis sue: vsq⁹ ad extremū vite fine ꝓpio vixit. Nō seruos: nō ancillas: nō villas: nō viculos: nō denicq⁹ quicq⁹ reddituum ecclesiasticor⁹ seculariumve: vel in ipso habuit ep̄atu. Mense ep̄ali nihil pro

Universidad de Deusto
Biblioteca

Luce.x.

suas constitutiõ vel assignatũ vnde eps viueret. Nec em̃ vel domũ ppriã habuit. Erat aũt pene incessanter circũiens parochias oẽs: euãgelio seruiens ⁊ de euãgelio viuẽs: sicut constituit ei dñs: dignꝰ est inquiẽs operarius mercede sua. Nisi ꝙ frequẽtius ipm̃ euangeliũ sine sumptu ponẽs de laboribꝰ suis suoñꝫ ferebat: vñ se ⁊ alios q̃ secũ laborabant in opꝰ ministerij: sustentaret. Porro si interdum quiescere opoꝛteret: in scẽis hoc faciebat locis: q̃ ipe p hybernã spatiarer vniuersam. Apud quos vo moꝛã facere libuisset: illoꝝ se cõformauit moribꝰ ⁊ obseruãtijs: cõitentus victu ⁊ mensa. Nõ fuit in victu: nõ fuit in vestitu in quo potuisset malachias dinosci inter ceteros fratres: intantũ cũ maioꝛ esset humiliauit se in oibus. Deniq; cũ exiret ad predicandũ: cũ pediti bꝰ pedes ⁊ ipe ibat: eps ⁊ legatꝰ. Sꝛoꝛma aplica hec: ⁊ inde magis mira in malachia: quo rara nimis in alijs. Verus pfecto aplꝰ heres est iste: qui talia agit. Sꝛ aduertere est quo diuidat hereditatẽ cũ fratribꝰ suis: eque nepotibꝰ aplꝰ. Illi dominant in clero: iste dũ esset liber ex oibꝰ/oim se seruũ fecit. Illi aut nõ euãgelizãtes mãducant: aut euãgelizãt vt mãducent: malachias initans paulũ mãducat vt euãgelizet. Illi fastũ ⁊ questũ estimant pietatẽ: malachias hereditare vendicat sibi opus ⁊ onus. Illi felices se credũt si dilatauerint terminos suos: malachias iff dilatãda charitate gloriat. Illi cõgregãt in hoꝛrea/⁊ dolia replent: vnde onerent mensas: malachias colligit in deserta ⁊ sollitudines vnde ipleat celos. Illi cuꝛ accipiant decimas ⁊ pmitias ⁊ oblatiões: insup ⁊ de celaris bñficio telonea ⁊ tributa ⁊ alios reddit̃ infinitos: solliciti sunt nichilominꝰ q̃d mãducent: ⁊ q̃d bibãt: malachias nichil horũ habens: multos tñ locupletat de ptoꝛpuario fidei. Illis nec cupiditatis: nec solicitudinis vllus est finis: malachias cupiẽs nihil: nõ nouit tñ cogitare de crastino. Illi a pauperibꝰ erigũt qõ dent diuitibꝰ: iste solicitat diuites ptoꝛ pauperibꝰ sustentãdis. Illi marsupia vacuãt subditoꝝ: iste pro pctis eoꝝ altaria cumulat votis hostijsq; pacificis. Illi alta palatia erigunt: turres ac menia ad celos leuãt: malachias nõ habẽs vbi capur reclinet: opus facit euãgeliste. Illi equos ascendũt cũ turba hoim gratis mãducãtiũ panẽ: ⁊ nõ suũ: malachias leprus sanctoꝝ fratrũ collegio pedes circuit: portans panes angeloꝝ quibꝰ saties animas esurientes. Illi plebes ne agnoscũe quidẽ: iste erudit. Illi potentes ⁊ tyranos honoꝛãt: iste punit. O virum apostolicũ/quẽ tot ⁊ talia nobilitant signa apostolatus sui. Quid ergo mirũ si mira est opatus sic mirabilis ipse? Immo vero nõ ipse: sed deus in ipso. Alioquin tu es deus inquit: qui facis mirabilia.

Erat mulier in ciuitate culratim demoniũ hñs. Vocabꝰ est malachias: oꝛat p addicta: viget iuuenis/ecit. Sꝛ nõdũ exaturata neꝙcia eiꝰ: miseraz iuadit mulierculã q̃ forte ppe assisteret. Et malachias. Nõ ad hoc inq̃t tibi illã tuli vt hãc quaderes: egi et ab ea. Parer: sed repetit ptioꝛẽ. Qua denuo pulsus: recurrit in alterã. Ita p aligõ spaciũ alternatim vexabat illas: hinc inde refugiẽs. Tũc scũs indignãs sibi illudi a demone: colligẽsq; spm̃ infremuit: ⁊ totis viribꝰ fidei facto impetu in aduersariũ abuertaq; fugauit: ⁊ q̃dez nõ minꝰ vexatiũ his quas verauerat ipe. Ceterũ ꝙ moꝛã fecit scõs: non putem lectoꝛ fuisse dubiꝰ eiꝰ: sꝛ dispẽsationis diuine: vt videlꝛ ex hac manifestioꝛe fieret ⁊ maligni pñtia: ⁊ victoꝛia malachie. Deniq; audi q̃d alibi fecerit: nõ aũt p pñtiam suã. Et vtiq; potuit pñs: q̃d absens valuit. In regione aq̃lonaris partis hybernie/iacebat infirmꝰ in domoꝛ: nec dubiuz quin demoniũ maleficio. Nã quadã nocte audiuit eos loquẽtes dicẽtes alter ad alterũ. Vide ne miser iste hypocrite illius stratũ stramẽue tingat: ⁊ fic effugiat manꝰ nras. Cognouit homo q̃malachiã loquerent: quẽ nõ multo ante in eadẽ domo meminerat pnocasse ⁊ adhuc stramẽ in loco. Sũptaq; fiducia ⁊ quo potuit conatu/cepit repere debilis coꝛpore: sꝛ fide fortis. Et ecce in aere clamoꝛ vocis feratis. Prohibe eũ phibe: retine eũ retine: amittim̃ predam. Verũ is quem poꝛtabat fides ⁊ desideriũ euadendi quãto plus clamabãt illi: tãto magis genib̃ manibusq; nitens ad remediũ festinabat. Et pueniẽs ascẽdit lectulũ: volutat in stramine: audit vlulatũ plangentiũ. Deu hen ipsos pdidim̃: decepti sum̃: euasit. Et dicto cito recessit abeo demoniũ terroꝛ: ⁊ hoꝛoꝛ quem patiebat: ⁊ oĩs pariter egritudo. In lesmoꝛ ciuitate homo a demonio vexat̃: p malachiã liberat̃ est. Item transeũti aliquando plaginiã oblatus illi infans habẽs demoniũ: fan̄ relatus est. In regione eadem ligatã fumiꝰ frenetica solui iussit: ⁊ in aqua quã bñdixit lauari. Lota est: ⁊ sanata est. Altera̅ q̃ in saballo regiõe vlydie mẽbra ppria dentibꝰ laniãtem: oꝛando ⁊ tãgendo curauit. Amente hoiez multa predicentẽ futura: amici ⁊ ppinqui adducũt ad dei hoiez vinctũ fumiꝰ foꝛiter: ꝙ foꝛtem ad nocendũ rabies ipsa fecisset: et terribilẽ valde. Oꝛat malachias: ⁊ incõtinenti egersanat ⁊ soluit. Sacrũ est hoc loco quoda cui nomẽ tacem̃ ꝙ nimis barbarũ sonet: sicut ⁊ alia multa. Alio tpe in pfata ciuitate lesmoꝛ puellã muta parentes eiꝰ in media platea afferũt transeũti cũ multa supplicatione rogantes: vt ei subuenire dignet. Stat malachias ⁊ facta oꝛone/tangens digito linguã eiꝰ sputũ misit in os eiꝰ ⁊ loquentẽ dimisit. Exiens de quadã ecclia/obuiũ habuit hoiem cũ vxoꝛe sua q̃ nõ poterat loqui. Rogatus vt eius miserea̅t: stat in porta pplo circũstante: ⁊ data bñdictione sup eam: iubet dominicã dicere oratiõẽ. Dixit illa: ⁊ ppls benedixit dñm. In ciuitate cui nomen oenthreb/decũbens lectulo quidã dies iam dies. xij. priuatus lingue officio: ad iussionẽ visitãtis se sancti loquelã recuperat: eucharistiaz sumit: ⁊ ita munitꝰ extremũ in bona cõfessiõe efflauit spm̃. O oliua fructifera in domo dei: o oleũ iocũditatis vngẽs et lucens. Et spẽdoꝛe miraculi illustrauit sanos: ⁊ suauitate beneficij vnxit infirmũ: cui moꝛ moꝛituro saluratẽ cõtendi ⁊ cõcidi obtinuit facultatẽ. Intrauit ad eũ quidã de nobilibꝰ habẽs ei aliq̃d dicere. Qui inter loquendũ fide plenꝰ/tres iũcos pie furatus de lecẽlo quo ille sedebat tulit fecit: ⁊ multa de de furto pietatis est operatus: fide illius ⁊ pfulis seritate. Forte veneraꝛ in ciuitatem noie duenmania. Et cũ sederet ad mensam/ingressus vir nobilis de ciuitate ipa/humiliter supplicat ptoꝛ vxoꝛe pregnante q̃am solẽne preteriisset tps pariendi: ita vt mirarẽtur oẽs: ⁊ nemo q̃ aliud ꝙ vite periculũ crederet imminere. Rogat ⁊ cũ eo neemias eps illius ciuitatis: qui iuxta eum sedebat: rogant ⁊ ceteri quotquot aderãt simul discũbentes. Tum ille. Sõpatioꝛ ei inquit: ꝙ bona mulier sit et pudica. Et porrigẽs viro poculũ cui bñdixerat/vade (inq̃t) da illi bibere: sciens eam sumpto bñdictionis potu: ꝛ sine mora/⁊ sine periculo pariturã. Iffactũ est qõ preceptꝰ ⁊ nosce ipsa subsecutũ est qõ pmisit. Sedebat in campo cũ comite vlidie aliq̃a tractans: et multitudo copiosa circa eos. Venit mulier grauida: ⁊ vere grauis. Judicat se contra oẽs nature leges retinere partũ iam. xv. mensib̃ ⁊ diebus. xx. Sõpassus malachias super nouo ⁊ inaudito incõmodoꝛ at/⁊ mulier parit: ⁊ qui aderant letari sunt ⁊ mirati sunt. Oẽs em̃ viderunt in qua facilitate ⁊ velocitate loco eodem enixa sit: ⁊ triste negari partus periculũ miraculo cõmutatũ iocundioꝛi. Accidit ibidem quidda: pari quidem miraculo sed foꝛte dispari. Vidit hoiem qui publice tenere dicerek concubinã fratris: ⁊ hic erat miles minister comitis. Et publice cõueniens incestuosum: alteruz ei iohannẽ exhibuit: nõ licet tibi inquiẽs cõcubinã habere fratris tui. At ille alterũ ipsi nichilominus herodem redhibens nõ modo nõ audiuit eum: sed ⁊ superbe respondit: et coram oibus iurabat nunq̃ se dimissurum. Tum cõmotus malachias: sicut erat ꝓ iustitia vehementer zelans: et deus inquit re ab illa separet vel imitaz. Paruipendẽs ille et instanti abiit indignabundus. Offendensq; mulierem nõ longe a turba constituta in loco: vi oppꝛessit eam: sicut erat sathane totus: cui pauloante traditus fuerat. Nec latuit flagitiuz. Ancilla que dominã comitabatur; re

currẽs domũ (nẽpe haud pcul aberat loco) nunciat anhela quid mali acciderit. Ad quã vocẽ germani illi? q̃ domi erãt: zelãtes soꝛoꝛis stupꝝ: tota illo festinãtia peruolãt: puditie hostẽ ipso in loco/et ope sceleris deprehẽsum multis cõfossum vulneribꝰ interimũt. Necdũ cõuẽꝰ solutus erat: cui armiger illius quod euenerat nũciauit. Et mirati sunt vniuersi: ꝙ sinia malachie tam celerẽ habuisset effectũ. Timuerũt q̃q; flagitiosi audito hoc ꝓbo (nã multi erãt in terra) et territi purgati sunt: lauantes manus suas in sanguine pcõis. Diarmitiũ comitẽ multo iã rpe decũbẽtẽ lecto duriter q̃dẽ increpãs ꝙ malus hõ cẽt: imoderati? seruiẽs vẽri ⁊ gule: bñdicta aspersum aq̃ sine mora surgere fecit: ⁊ ita valentẽ vt ilico equũ ascenderet: ⁊ vtiq; pter spẽ sua ipsi? et suoz. In vibe caselẽsi venit hõ ante eũ cũ filio paralytico: rogãs illũ sanari. Qui oãs breuiter vade inq̃t fili? tu? sanabiꝰ. Jr: et crastino redit cũ filio: sed minime sanato. Tũ surgẽs malachias/⁊ stãs sup eum diutius oꝛauit: et sanatus est. Et cõuersus ad patrẽ: offer inq̃t illũ deo. Annuit hõ: sꝛ nõ tenuit: et post aliquot annos/ille iã iuuenis recidit in idipsum: sine dubio ꝑpter inobedientiã pñs: ⁊ pacti trãsgressionẽ. Alius q̃dã veniẽs de longinquo/cũ esset malachias in finib̃ munionie: attulit ad eũ filiũ/pedũ penitus officio destitutũ. Perecutatus quonã mõ illi accidisset: vt suspicoꝛ inquit demonũ malignitate. Et addit. Judẽti in ptaro ipsi (ni fallor) immisere sopoꝛem: cuigilãsq; puerulus sic se inuenit. Hec dicẽs cũ lachrymis pcẽ fundit: efflagitat opẽ. Miseretus eius oꝛauit malachias: iubẽs egrũ interim dormire ibidẽ sup solium. Dormiuit: et surrexit sanus. Dunc ipse q: de longe veneraꝛ: aliquãdiu in comitatu suo retinuit: ⁊ erat ambulans cum eo. In monasterio bẽchoiẽsi paupq̃dã fratrũ elemosynis sustẽtabat. Et erat quotidianã accipiẽs stipẽ aliquid officij facti tãs in pistrino. Jn claudus ab annis duodecim humi manibus repens: post se trahebat pedes emortuos. Quẽ die quadam ante cellã suã malachias mestũ et merẽtem inueniẽs: causam pcunctatur. Et ille. Videsinq̃t q̃ ex lõgo misellus afflicter: et manus dñi sup me: ⁊ ecce ad cumulũ erumne: hoies qui misereri debuerãt: irridẽt me potius: miserie exprobrantes. Quem vbi audiuit pietate motus suspexit in celũ: manus pariter leuãs. Facta aũt breui oratione ipe intrauit cellã: ⁊ ille surrexit. Et stãs sup pedes suos mirabaꝰ ñ vere esset qõ erat: pene somniũ suspicat̃. Cepit tñ se pedetẽtim mouere: neq; em̃ posse ire satis credebat. Tãdẽ q̃si e graui somno euigilãs: cognoscit miam dñi sup se: firmiter gradiꝰ: ⁊ in pistrinũ reuertiꝰ: exiliẽs: ⁊ exultãs: ⁊ laudãs deũ. Viso eo/q̃ anteviderãt et cognouerãt: repleti sunt stupoꝛe ⁊ extasi: phãrasma putãtes. Virũ itẽ hydropicũ oãdo sanauit: q̃ ilico remãsit in monasterio pasto: ouiũ fact̃. Ciuitas hybernie noie coꝛcagia vacabat epo. Tractatũ est de electione: dissensere partes: ꝙbusq; vt assolet plurẽ volentib̃ pstimere suũ nõ dei. Venit illuc malachias audita dissensiõe. Cõuocato clero ⁊ pploꝛeq; coram ⁊ vota discoꝛdatiũ vnire curauit. Et pfuatis illis totum negociũ sibi debere credi: cui potissimũ solicitudo incũberet illi?: sicut ⁊ aliarũ p hybernia ecclesiarũ: incõtineti nominat eis nõ quẽpiam de nobilibus terre: sed magis quẽdã hominẽ pauperẽ quem sciret sanctũ ⁊ doctũ: et hic erat alienigena. Querũtur ille: nunciaꝰ decumbere lectoꝛ: et ita debilis vt nullo pacto exeat nisi in manibus portatus ministrãtium. Et malachias. Surgat inquit in nole dñi ego pcipio: obediẽtia saluũ faciet cũ. Quid faceret ille? Parere volebat: sed imparatũ se sentiebat. Qui et si posset ire episcopari reuomidabat. Ita cũ volũtate obediendi: pugnãte gemino hoste: pondere languoꝛis: ⁊ metu oneris: vicit illa tamẽ: data sibi in adiutoꝛiuz spe salutis. Itaq; conatur: mouet se: set tẽtat vires: inuenit se solito foꝛtiozem. Crescit pariter fides cum viribus: ⁊ rursum facta foꝛtioꝛ fides dat vicissim viribꝰ incremẽtũ. Jã surgere per se valentiam melinscule gradiiam nec sentire in ambulãdo lassitudinem: denũ expeditius et alacer quenire ad malachiam sine hoꝛ

nimis adiutoꝛio. Qui assumẽs eum misit in cathedrã: clero ⁊ pplo collaudante. Hoc ita in pace factũ est: q: nec illi aũt sunt malachie volũtati in aliquo obuiare: videntes signium quod fecerat: nec ille parere dubitauit tam enidenti argumento factus securio: de domini volũtate. Mulier q̃dã flurũ sanguinis patiebat: et hec nobilis: charissima malachie: plus tñ ob moꝛum ꝙ generis nobilitatem. Que ex toto deficiẽs (nimirũ cũ sanguine exhaustis viribus) iã posita in extremis/misit ad dei hoiem vt qõ superaꝛat aie subuenire: q̃ se iã nõ esse visurus in coꝛpoꝛe. Audiens malachias moleste tulit ꝙ mulier virtutis foꝛet: et vitaeius fructuosa ope ⁊ exemplo. Et videns se nõ posse satis accurrere tẽpestiue: accito malcho/ꝙ iuuenis esset et expedit? (ipse est cui? supꝛa meminim?) frater charissimi abbaꝛ) accelera iliq̃t: fer illi tria poma hec sup que nomen domini inuocaui. Cõfido in ipso ꝙ vbi ex eis gustauerit: nõ gustabit moꝛtem priusq̃ nos videaꝛ: et si tardiuscule secuturos. Iffestinat malchus ꝑm mandatũ: et veniens intrat ad moꝛtuã: alterũ se exhibens puerum belisei: missꝝ ꝙ huius efficacioꝛ opera fuit. Jubet missam sibi a malachia benedictionem accipere: et gustare si quo modo valuerit. At illa exhilarata: audito nomine malachie: vt obediꝛe posset minus signat paulisper se erigi velle: nã verbo nõ poterat. Erigit̃ gustat: gustato confortata est: loquitur ⁊ gratias agit. Et immisit dominus sopoꝛẽ in eã: et suauissime requeuit in eo cuius vsu diu caruerat sicut ⁊ eẽu. Stetit interim sanguis: et post modicũ expergefacta sanam se repperit: nisi ꝙ longa inedia/et sanguinis minutione adhuc debilis erat. Sꝛ quominus die sequenti desideratus malachie aduentus aspectusq; perfecit. Habitabat vir nobilis in vicinia dechoiẽsis monasterij: Cuius vxoꝛ cũ infirmaretur ad moꝛtem: rogatus malachias vt descenderet priusq̃ moꝛeretur: infirmam venturus oleo: descendit ⁊ immãuit ad eam. Quo viso exultat illa: spe animata futuris. Et cum pararet vngere eam: visum est omnibus differendum potius vsq; mane. Erat enim vespera. Acquiescit malachias: ⁊ data benedictione super egram/exiuit cũ his qui secũ erãt. At vero post modicũ subito clamoꝛ: factus est: planctus et stridoꝛ pitus multus per totam domum: siquidẽ insonuit ꝙ moꝛtua eẽt. Accurrit malachias tumultu audito: et securi sunt eum discipuli eius. Et accedens ad lectum vt certo comperit expirasse: consternatus est animo: sibi imputans ꝙ fraudata gratia sacramenti obierit. Et eleuatis in celum manibus: obsecro domine inquit insipienter egi: ego ego peccaui qui distuli: nõ ista q̃ vcluit. Hec dicẽs cõtestaꝰ est in audiẽtia oim: nullã se receptuꝛã consolationẽ: nullã daturũ requiẽ spiritui suo: nisi quam tulerat licꝛet restituere gratiã. Et stans sup eã tota nocte laborabat in gemitu suoꝝ et ꝓ oleo sctõ largo imbꝛe lachrymarũ pfundens moꝛtuã: vicem illi vnctionis quã poterat exhibebat. Ipse q̃dem fic. Ad suos aũt: vigilate inq̃t et oꝛate. Itaq; in psalmis illi: ille in lachrymis: nocte durere pernigilem. Et mane facto: exaudiuit dñs sanctũ suũ: q: spiritu dñi erat postulans ꝓ eo qui postulat ꝓ scis: gemitib̃ inenarrabilibus. Quid phraꝛ? Aperit oculos que fuerat moꝛtua: ⁊ vt solẽt q̃ de grauẽ somno euigilãt: fricãs sibi manib̃ frontẽ ⁊ rẽpoꝛa: sup lectum se erigit: ⁊ agnito malachia/inclinans deuote salutat eũ. Et verso lucẽ in gaudiũ stupoꝛ appꝛehẽdit oẽs: ⁊ quis viderũt: ⁊ qui audierũt. Sed ⁊ malachias gras agens: benedixit dñm. Et vnxit eã nihilominus sciẽs in hoc sacramento remitti pctã: ⁊ ꝙ oratio fidei saluet infirmum. Post hec abiit ille: ⁊ illa conualuit: ⁊ vinẽs incolumis tpe aliquãto: vt gloria dñi manifestaret̃ in ea: peracta pnia quã sibi malachias iniũxeraꝛat: in bona pfessione iterum obdormiuit ⁊ migrauit ad dñm. Jacob. 5.

Jffuit itẽ mulier cui spũs iracundie et furoꝛis innatũ dñaret: vt nõ solũ vicini ⁊ cognati fugerẽt cõsoꝛtiũ eiꝰ: sed filij quoq; ipsi vix sustinerẽt habitare cum ea. Clamoꝛ ⁊ rãcoꝛ et tẽpestas valida vbicũq; fuisset. Audax/⁊ ardẽs/et preceps: memẽda lingua ⁊ manu: impoꝛtabilis oib? ⁊ inuisa. Dolẽtes filij tũ ꝑ illa: tum ꝓ seipsis

Universidad de Deusto
Biblioteca

trahūt illam ad psentiā malachie:lachrymabilē cū fletu querimoniā deponentes. Vir autē scūs/ꝛ periculum matris ꝛ incommodū miserās filiox:seorsum aduocat illam: fuerit ne confessa aliqn pctā sua/solicite pcunctat. Ñdit negnacḡ. Cōfitere inqt. Paret/ꝛ ille iniūgens pniam confitētiox:ipsq; super eā/vt dñs opꝰ det ei spm māsuetudinis in noie dñi Jesu:ne vltra iraſcatur iubet. Sequitur tanta māsuetudo/vt pateat oībus non esse aliud qḡ admirabilē mutationē dextere excelsi. Jferk adhuc hodie viuere/ꝛ tante esse patiētie ꝛ lenitatis:vt q̄ oēs exasperare soleba:t nullis mō exasperari dānis/cōtumelijs/afflictionib⁹ queat.

Ro.xiij. Si licet ꝛ me iuxta apostolū abūdare in sensu meo:accipiat q̄s vt voleꝛ:ego istud superiox suscitare miraculo mortue cēseo preferendū:qḡ exterioꝛ quidē ibi:hic vero interioꝛ reuixerit hō. Et nūc curram⁹ ad relqua. ¶ Vir fm seculū honoꝛabilis:fm deū tumoꝛat⁹:venies ad malachiā/qstus est super sterilitate aie sue:supplicans vt sibi obtineret apostētē deo gratiā lachrymarū. Et subidens malachias qḡ gratū haberet in hoie seculari desideriū spiritale:suam marillā matille illius quasi blādiēdo piungēs:fiat in q̄ti bi sicut petisti. Tātos exinde ꝛ pene cōtinuos exit⁹ aquaꝝ

Eañ.iiij. deduxerūt oculi ei⁹:vt illud scripture ei posse aptari videretur. Jfōs horroꝛū:puteus aquarum viuētiū. ¶ Est insula maris i hybernia ab olim fecūda piscū:ꝛ mare ibi pisco sum valde. Pctis(vt credit)habitantiū adēpta copia solita:que multos habebat fillos infirmata est:ꝛ a tanta funditus sui cōmoditate emarcuit. Dolentibus accolis:et iacrimā grauē populis egre ferētibus:reuelatū est cuidā mulieri pcib⁹ malachie posse afferri remedium. Jdcḡ innotuit omnibus ipsa ꝓdente. Nutu dei contigit adesse malachiam. Dum em̄ circuiret ꝛ repleret euangelio regionem/diuertit illuc:vt et ipſis eandē gratiam impartiret. At barbari quib⁹ erat maioꝛ cura de piscibus:omni instantia agitant:vt potius respicere dignet sup sterilitatē insule sue. Qui cū respōderet se minime ad hoc venisse:hoim magis q̄ piscū desiderare capturā:videſ tn fidē coꝛ:flexis in litoꝛe genib⁹ oꝛauit ad dñm:vt licet indignis/indultū olim beneficiū tāta fide repetētib⁹ nō negarer. Ascēdit oſo:ascēdit ꝛ piscū multitudoꝛ:ꝛ fortevberioꝛ:qḡ in diebus antiqꝰ: et ipa ppto terre pseuerās/vsq; in hodiernū diē. Quid mirū si oꝛatio iusti q̄ penetrat celos:penetrauit abyssos:ꝛ de ꝓfundo maris tātas piscū copias euocauit? ¶ Venerūt aliqn tres epi i villā fochart:quē dicūt locū natiuitatis brigide ꝺginis:ꝛ quartus erat malachias. Ad quē pbyter q̄ hospitio susceperat eos:qđ faciā inqt qḡ pisces nō habeo? Quo respōdēte vt q̄reret a piscatoꝛib⁹:biennū est ait qḡ nō inueniūtur pisces in flumine:vnde ꝛ piscatores ꝓfusus diffisi etiam arti sue renūciauerūt. Et ille. Ꝓcipe inquit laxari retia in noie dñi. Jfactū est:ꝛ capti sunt salmones. xx. Scdo miserūt:ꝛ capti totidē:inopinatū inferunt mensis et ferculum et miraculū. Et vt clare liqueat malachie meritis hoc datū fuisse:alijs quoḡ duob⁹ sequētib⁹ annis eadem nihilominꝰ sterilitas ꝓdurauit. ¶ Fuit quidam clericus in lesinoꝛ:probabilis vt fertur vite:fꝫ fidei non ita. Jste sciolus in oculis suis ꝑsumpsit dicere:in eucharistia eē tātūmō sacramentū:et nō rē sacramēti:id est solā scificationem/et nō coꝛporis veritatē. Sup quo a malachia secreto et sepe ꝓuētus:fꝫ incassum:vocat⁹ ad mediū est. Seoꝛsum tamē a laicis:vt si fieri posset sanareꝰ:et nō cōfunderetur. Jtaq; in cōuentu clericoꝛ data facultas hoi est:ꝓ sua sententia respōdēdi. Cūq; rotis ingenij viribꝰ (quo nō mediocriter callebat)asserere ꝛ defendere conaretur error:ēmalachia cōtra disputāte et cōuincēte:iudicio oīm superatus de cōuēm cōfulsus quidēerijt fꝫ nō correctꝰ. Dicebat autem se nō ratione victū:sed epi pcessum auctoꝛitate. Et tu inqt o malachia fine causa me hodie cōfudisti/aduersus pfecto veritatē locut⁹:et cōtra tuā ipſius pſciētiā. Mestus malachias pro hoie sic indurato:sed magis fidei dolens iniurijm:timēs periculū:ecclām cōuocat:errantem publice arguit:publice monet vt resipiscat. Suadētibus hoc ipsum episcopis et vniuerso clero/cū non acquiesceret:cōtumacia anathema dicūt:hereticū ptestāres. Nec sic cuigilans:oēs inquit fauetis hoi potius qḡ veritati. Ego personā nō accipio:vt deseꝛā veritatē. Ad hoc verbum substomachās sanctus:dñs inquit fateri teveritatem faciat vel ex necessitate. Quo respōdēte amen:soluitur cōuentus. Talī ille inustus cauterio fugā meditat:infamis atq; inhonoꝛius fore non sustinēs. Et cōtinuo sua tollēs exibat:cum ecce subita coꝛreptus infirmitate sistit gradū:viribusq; deficiens eodem loco iactat se sup solū anhelus et fessus. Jforte incidens in id loci vagabundus/insanus/offendit hoiem:quidnam ibi agat percūctatur. Ñdet grauī se infirmitate teneri; et nec ꝓcedere:nec redire valentē. Et ille. Jnfirmitas ista: haud alia inquit qḡ ipsa moꝛs est. Hoc autem non dixit a se metipso:sed pulchre dñs per insanū coꝛripuit eum q̄ sanis acquiescere noluit cōfilijs sensatoꝛū. Et addit. Reuertere domū:ego te iuuabo. Denicḡ ipso duce/reuertit in ciuitatē:redit ad coꝛ/et ad miam dñi. Eadē hoꝛa accīt epōs:agnoscit veritas:abiscit erroꝛ:cōfessus reatū absoluit: petit viaticū:dat recōciliatoꝛ:ꝛ vno pene momēto pfidia oꝛe abdicatur/et moꝛte diluit. Jta mirāb⁹ cūctis sub oi celeritate cōplet⁹ est sermo malachie/ꝛ scripture pariter dicētis: q: vexatio dat intellectū auditui. ¶ Inter pplos quarūdam regionū oꝛa aliqn grauis discoꝛdia est. Jnterpellat Malachias de cōponenda pace inter eos. Et cū esset alis impeditus:iniūgit negociū hoc vni epoꝛ. Illo excusante ꝛ negāte et dicente malachiā/non se quesitū:se contemptum iri; frustra fatigari nolle:vade inquit/et dñs erit tecū. Et ille. Ac quiesco:sed si me nō audierint:scito me ad tuā paternitatē appellaturū. Subridēs malachias:fiat inqt. Tūc epōs vocatis partib⁹ dictat foꝛmā pacis:acquiescūt:recōciliatur ad inuicē. fide hincinde data stabilik pax:et sic dimisit eos. At parvna videſ hostes factos securos imparatos esse(qp pe q̄ pace facta mali nihil suspicaꝛētur) loquebantur mutuo:ꝛ dicebat hō ad ꝓximū suū. Quid voluim⁹ facere? Ulcīscia pte manib⁹ est/ꝛ vltio de inimicis. Et cepere insequi illos. Jnnotuit epō qđ fiebat:et accurrēs cōuenit ducē eorū sup iniq̄tate et dolo:fꝫ spretus ab illo est. Jnuocauit nomē Malachie aduersus eū/ꝛ nihilipēdit. Jrridēlq; epm: puras ne inqt ꝓpter te amittere debeamus malefactoꝛes nostros: quos deus tradidit in manꝰ nostras! Et recoꝛdatus verbi sui epꝰ qđ habuerat cum malachia flens et eius lans verso vultu ad monasteriū eiꝰ: vbi es ait homo dei: vbi es? Nonne hoc est pater mi qđ tibi dicebam? Deu heu veni vt facerē bonum et nō malū:et ecce per me oēs:illi in coꝛpoꝛe:isti in aia pereunt. Multa in hūc modū loquebatur lamētans et plangēs:et quasi ꝑsentem solicitans ꝛ cōpellans malachiā aduersus malignantes. Interi... vero impij cū quib⁹ fecerāt pacē:insequi nō desistebant ad perdēdum eos. Et ecce spūs mēdax in oꝛe quoꝛūdā virorum qui eos deciperet. Et occurrerūt illis in via viri nuncīantes factā irruptionem in terras ipoꝛ ab aduersarijs:in oꝛe gladij consumi oīa:et diripi bona eoꝛ: vxoꝛes quoḡ ac liberos tolli ꝛ abduci. Jdis auditis;reuersi sunt festinanter. Sequebātur vltimi primos:quo irent: aut quid acciderit nesciētes. Nec enim oēs audierant viros loquentes. Cūq; venissent et inuenissent nihil hoꝛū que nūciata erāt: confusi sunt/deprehēsi in malicia sua. Et cognouerūt spiritui erroꝛis se traditos ꝓpter nunciū malachie quem deceperūt: et nomen eiꝰ quod sperebāt. Poꝛro epōs audiens frustratos ꝓditoꝛes in iniquitate sua quā cogitauerāt:cum gaudio remeauit ad malachiā:referens oīa per oꝛdinem que acciderant sibi. ¶ Sciens malachias eiusmodi occasione pacē esse turbatā:nactus oppoꝛtunū tēpus/pacem per semetinter ipsos denuo reformare curauit/ꝛ firmare reformatā:datis et receptis altrinsecus fide ꝛ iuramento. Uerū illi quibus ante pax fracta fuit:iniurie memoꝛes:neglecto pacto et ꝓcepto malachie:tractauerūt de vice reddenda. Et congregati omnes in vnū/ibant vt impgtos pocuparēt;redderentq; in caput coꝛū malū qđ sibi facere co

gitasserit. Et magno flumine qđ intereat facillime trāsuadato:fluuiolo quē nō procul ab illo offendere;reꝛi sunt. Necḡ em̄ iā fluuiolus:fꝫ plane fluui⁹ ingēs apparuit;vbicḡ sui trāsire volētibus trāsitū negās. Mirari oēs tūc nunc esse:tantillū antehac fuisse sciētes/et loqui inter se. Un inundatio hec! Aer seren⁹ est:ibi es nō sunt:nec ꝓtine fuisse meminim⁹. Et si multū pluisset;qđ nr̄m vnḡ hacten⁹ memini in quātacūq; illuuie ita intumuisse vt opiret terrā:sata et ꝓrata peruaderet! Digitus dei est iste:ꝛ dñs sepit vias nr̄as ꝓpter scm̄ suū malachiā:cui⁹ sum⁹ puaricati pactū: trāsgressi mādatum. Jta et hi infecto negocio/ad sua eque cōfusi repedauerūt. Diuulgatū est verbū ꝓ vniuersam regionē:ꝛ bndicebāt deū q̄ compsuerāt sapiētes in astutia sua:et cōfringens cornua petoꝛ sublimauit cornu xpi sui. ¶ Aliquis de nobilibus infensus regi:reconciliatus est ꝓ manum malachie. Nec em̄ regi satis fidebat ille vt pacem cū eo faceret;nisi mediāte malachia:aut quem rex eque reuereret. Nec immerito vt post apparuit. Nā factū securū/et mininelam cauentem sibi captū trusit in vincula: odio antiquo captus plus ipse. Requiritur homo a suis de manu mediatoꝛis. (Nec em̄ aliud amici expectare qḡ moꝛtē) quid faceret malachias? Non est quod possit nisi vt recurrat ad suū illud solitum vnicūq; refugiū. Congregato exercitu foꝛti nimis turba magna discipulorū suoꝛum: adit hominē:requirit vincū:negat. Et malachias. Jnique inquit agis contra dominū:ꝛ cōtra me:et cōtra teipsum:pactū ꝓuaricans. Si dissimulas tu:sed nō ego. Credidit se homo fidei mee:si cōtingat moꝛi ego prodidi eū:ego reus sanguinis ei⁹? Quid ribivisum est me proditoꝛem: te proua ricatoꝛē cōstituere! Noueris me donec liberetur nihil gustaturū:sed neq; istos. Sic locut⁹ intrat ecclesiā: deum omnipotentē suis suoꝛūq; anxijs gemitibus interpellat: vt iniuste addictū/dignet eripere de manu ꝓuaricatoꝛis ꝛ iniq. Et ea die cū nocte sequēti/in ieiunio ꝛ oꝛatiōe pstiterunt. Perlatū ad regē qđ fieret:et magis inde induratū est coꝛ ei⁹:vnde emolliri debuerat. Jnit fugā:verit⁹ hō carnalis/ne si ꝑpe remaneret:oꝛationis nō posset sustinere virtutē. Quasi vero vel absōditū non inueniat;vel nō gueniat ad remorū. Tu meras ponis miser oꝛationib⁹ scrōꝛ. Num est oꝛatio iacta sagitta:vt fugias a facie arcus? Quo ibis a spū dei:q̄ eā poꝛtat;et quo a facie ei⁹ fugies? Denicḡ fugiēs insequit:inuenit latitantē. Erisq; cecus et nō vidēs:vt meius videas et intelligas:qm̄ durū est tibi cōtra stimulum calcitrare. Denicḡ senti vel nunc:q̄ sagitte potentis acute peruenerūt ad te:q̄ et si resilierūt a coꝛde q: sareū est:fꝫ nō ab oclis. Utinā ꝓ fenestrā saltem oclox peruenīāt vsq; ad coꝛ:ꝛ veratio dei intellectū cecitati. Cernere erat saulū denuo ꝑ man⁹ trahi;et duci ad ananiā:ad ouē.s.lupū: vt refunderet ꝓdā. Refudit:ꝛ recepit visum:qḡ malachias vsq; adeo ouis esset;vt sit misertus ꝛ lupo. Diligēter et his aduerte lectoꝛ:cū quib⁹ habitatio malachie;quales ꝓncipes:ꝛ quales populi. Quomodo nō et is frater fuit diaconum ꝛ socius strutionum? Et ideo dedit ei dñs virtutē calcandi super serpētes et scorpiones: alligare reges eoꝛum in compedibus:ꝛ nobiles eoꝛ in manicis ferreis. Deinde audi quid sequatur.

Deut. xxxij.

pō.xliij

Sb cui benchoꝛēfis monasteriū cesserat possessiones:ingratus bñficio;exūc ꝛ deinceps insolētissime semꝑ se habuit aduersus eū ꝛ suos: in omnib⁹ infestus eis:vbicḡ insidias derrabēlq; actibus eius. At nō impune hoc. Erat illi vnicus filius q̄ imitatoꝛ: patris/audēs aliquid ꝛ ipe in malachiam:eodem anno moꝛtuus est. Moꝛtuus autem sic. ¶ Ulsum est malachie debere construi in bēchoꝛ:oratoꝛium lapideū/instar illoꝛū que in alijs regionib⁹ extructa cōsperexerat. Et cū cepisset iacere fundamēta:in digene quidē mirati sunt;qḡ i terra illa neccū eiusmodi edificia inuenirenk. Uerū ille nequā (sicut erat ꝓsumptuosus ꝛ insolēs)nō modo miratꝰ est: sed indignat⁹. Et qua indignatiōe cōcepit doloꝛē:et pepererit iniquitatem. Et factus susurro in pplo:nunc secreto detraheremūc blasphemare palā:notare lenitatem! nouitatem hoꝛrere:sumptus exaggerare. Jstiusmodi venenatis sermonibus solicitans ꝛ inducens multos ad prohibēdū sequimini me inqt;ꝛ qđ nō nisi ꝓnos fieri debet;ꝛra nos fieri non sinam⁹. Jtaq; cū pluribus quos suadere valuit: descēdit ad locum:repertū cōuenit hoiem dei:primus ipse dux verbi:qui erat principium mali. O bone vir quid tibi visum est nrīs hanc inducere regionib⁹ nouitatem? Scoti sumus:non galli. Quenam lenitas hec? Quid opus erat opere tā supfluo:tā supbo? Unde tibi pauperi ꝛ inopi sumptus ad perficiendū? Quis perfectū videbit! Quid istud ꝓsumptionis:inchoare qđ nō queas non dico perficere: sed nec videre perfectum. Uēqḡ amentis magis est;qḡ prudentis conari quod modū excedit:vincit vires;superat facultates. Cessa/cessa:desine a vesania hac. Alioqn nos nō sinimus:nō sustinem⁹. Ihoc dixit prodēs quid veller: non quid posset considerans. Nam de quibus ꝑsumebat:ꝛ secū adduxerat:viso viro murati sunt:et iam nō ibant cū eo. Ad quē vir scūs tota libertate vtens:miser inqt opus qđ inchoatū vides ꝛ inuides:sine dubio ꝑficietur:perfectum videbunt multi. Tu vero q: nō vis: nō videbis:ꝛ qđ non vis/moꝛieris:attēdito tibi ne i pctō tuo moꝛiaris. Jta est: ille moꝛtuus est:ꝛ opus cōpletū est:fꝫ ille nō vidit;qḡ vt ꝓfari sum⁹ anno eodē moꝛtuꝰ est. ¶ Interim pater audito moꝛ qđ de filio vir scūs ꝓdixisset;scies verbu eius viuū ꝛ efficax esse:interfecit in q̄ filiū meū. Et instigante diabolo: tāto furoꝛe exarsit in illū:vt coā duce ꝛ maioꝛib⁹/inuidie/falsitatis ꝛ mēdacij arguere nō vereret hoiem q̄ veracissimus esset veritatis ꝛ discipulus:ꝛ amatoꝛ:ꝛ cōuitiū intulit/simiā appellās. Et malachias qđē docꝰ nō reddere maledictū ꝓ maledicto:obmutuit/ꝛ nō aputt os suū: dū cōsisteret pctoꝛ: aduersus eū. Sed nō dñs oblit⁹ sermonis sui quē dixerat:mihi vindicta et ego retribuā. Eadē die domū reuersus hō:luit lingue effrenis temeritatē:ipo vltoꝛe quo instigatoꝛe laxarat. Arreptū in igne proiecit domō:sed mox manibus assistentiū extractus est:adustus tamen coꝛporis parte/et mente captus. Et dum insaniret;vocatus malachias venit:repperitq; maledictū spumantia oꝛa torquentem;horendis vocibus et motibus terrentem omnia: ac toto coꝛpoꝛe agitatum vix posse teneri a pluribus:et oās ꝓ inimico vir totius perfectionis/exauditus est:sed ex parte. Nam ilico quidem sancto oꝛante/ille aperuit oculos;et sensum recepit. Relictus est autem ei spiritus domini malus qui eum collaphizet;vt discat non blasphemare. Credimus cum viuere vsq; ad hucꝛet vsq; ad hec tempora luere peccatū grande quod peccauit in sanctum: certis temporibus tamen/ferunt lunaticum esse. Poꝛro predicte possessioēs cū iā pro sui imbecillitate et inutilitate eas tenere nō valuir:in pace ad locū cui⁹ exciterant;redierūt. Nec tenuit Malachias:post multā demū vexationē:pacis obtētum. Sed iam ad opus edificij qđ Malachias aggressus est:sermo recurrat. ¶ Et quidem nō erat malachie nō dissimile vnde perficereꝛ;sed vnde faceret quicq̄:erat autem coꝛ eius fiduciam habens in domino. Dominꝰ vero prouidit; vt si nō sperāti in pecunie thesaurīs/pecunia nō deesset. Quis enim alius fecit vt thesaurus eo loci reponereꝛ: repositus nō reperiretur;vsq; ad tēpus et opus Malachie? Jnuenit dei famulus in dei marsupio:qđ defuit suo. Merito qđē. Quid em̄ iust⁹:vt cui ꝓ deo nō erat;ꝓpiū:cū deo iniret ꝓfortiū:ꝛ marsupiū vnū esset ambox? Sfideli denicḡ hoꝛtoꝛ mūdus diuitiaꝝ est. Et qđ ille nisi quoddā marsupiū dei? Denicḡ ait. Meus est oꝛbis terre:ꝛ plenitudo ei⁹. Jnde ē qḡ malachias repros argēteos multos nō repositi fꝫ exposuit. Nā rotū munꝰ dei/i dei opus iubet expēdi. Nō suas:nō suoꝛ ꝓsiderat necessitates:fꝫ iactat cogitatū suū in dñoꝛ:ad quē vtiq; recurrēdū nō dubitat quoties necessitas postulauit. ¶ Nec dubiū dei opꝰ eē;qđ deo reuelāte Malachias ꝓuidit. Cōtulerat primū cū fratrib⁹ de ope illo: et multi ꝑ inopia min⁹ libēter assentiebāt. Jnde anxius studiosq; quid ageret;cepit inter oꝛandū vehemēter inquirere;

Universidad de Deusto
Biblioteca

quidnã foret voluntas dei. Et die quadã de via regrediês: cũ iã loco appropiaret: ꝓspexit eminus: & ecce oratoriũ apparuit magnũ lapideũ & pulchrũ valde. Et intuens diligenter situ/formã/et cõpositionẽ: cũ fiducia arripit opus: prius quidẽ indicata visione senioribꝰ fratribus: paucis tñ. Sane totũ quod attẽte notauit de loco: et modo: et qualitate: tanta diligẽtia obseruauit vt peracto opere/facrum viso si exo. xxv. millimũ appareret: ac si & sibi cũ Moyse dictum audierit. Vide vt omnia faciας fm exemplar quod tibi ostẽsum est in monte. ¶ Eodem visionis genere/id quoq; quod in sa ballino situm est: anteq; fieret ꝓostensum est illi: non modo oratoriũ: sed et monasterium totum. ¶ Transeunte illo per quandam ciuitatem: et multitudine magna cõcurrente ad eum: casu vidit iuuenem inter alios videndi se curiosum. Ascenderat lapidẽ/et stans super summos arcuꝰ los extento collo/oculis et animo intendens in eum/quẽ dã illi de nouo zacheum exhibebat. Nec latuit malachiã/ scõ quidẽ spũ reuelante: vere illum venisse in spiritu & virtute zachei. Dissimulauit tunc tamẽ: tacitusq; ꝓtransijt. Cẽterũ in hospitio nocte ipsa narrauit fratribus: quomodo illũ vidisset: & quid ꝓuidisset de illo. Die autẽ tertia: ten ille cum viro quodam nobili dño suo. Qui aperiens votum et desiderium iuuenis rogabat: vt a se cõmendarũ recipere dignaretur: et habere de cetero inter suos. Et malachias agnoscẽs eũ: nõ est opus inquit vt quem iam deus cõmendauit: homo cõmendet. Apprehensumq; manu sua tradidit abbati congano nostro: & ille fratribus. Ipse vero iuuenis (adhuc ni fallor viuens) primus conuersus laicus suꝰ riẽsis monasterij: testimonium habet ab omnibus ꝙ sanctæ cõuersetur inter fratres/fm ordinẽ cisterciensem. Et cognouerũt discipuli: etiã in hoc malachiã ꝓphetie spm̃ habuisse. Nõ solũ autẽ: sed & in eo qõ subiuncturi sum⁹. Cum sacramẽta offerret: & appropiasset ei diaconus facturus aliquid ꝓ officio suo: inruinus cũ sacerdos ingemuit: ꝙ sensisset penes illũ latere qõ nõ cõueniret. Peracto sacrificio: secreto percũctatus de cõscientia sua/cõfessus est & nõ negauit/illusum sibi per somniũ nocte ipsa. Cui iniungẽs penitentiã: nõ debueras inquit hodie ministrasse: sed verecũdie te subtrahere sacris: et deferre tantis tãꝑ diuinis mysterijs: vt hac humilitate purgatus: dignius exinde ministrares. ¶ Item alia vice sacrificante illo & orante hora sacrificij/ea quidam sanctitate et puritate coꝝdis qua solitꝰ erat: astante diacono visa est colũba intrare per fenestrã: in claritate magna. Ea sacerdos perfundit totus: ea subobscuri or: basilica tota refulget. Colũba vero aliquãdiu circũuolitans: tandẽ refidet super crucẽ ante faciẽ sacerdotis. Obstupuit diaconꝰ: et pauẽs tũ ꝓ luminis: tũ ꝓ uolueris nouitate: ꝙ illa sit rara auis in terra: cecidit sup faciẽ suam: et vix palpitãs sese erigere ausus est: vel qñ officij sui necessitas postulauit. Post missam seoꝝ sum cõuẽtus a malachia sub periculo vite iubẽt: nullatenus secretũ ꝑdere qõ vidisset: quoad viueret ipe. ¶ Aliquãdo cũ in ardinacha esset: cũ quodã coepiscopo suo de nocte surgẽs cepit memoriasꝰ scõꝝ que in cimiterio sancti patritij multe sunt: oꝝando lustrare. Et eccevnũ de altaribus subito ardere conspiciunt. Ambo em̃ viderũt visionẽ hãc magnã: & ambo mirati sunt Et malachias intelligẽs signũ esse magni meritiillius vel illoꝝ/quoꝝ sub altari illo coꝝpoꝝa requiescerẽt: currẽs & se medijs immergẽs flãmis: ecpãsis brachijs sacrã ampleras tus est arã. Quid ibi fecerit. q̃ ve senserit nemo q̃ sciat: sed ꝙ amplius soliti/celesti igne succẽsus ex illo igne exierit: fratrũ qui cũ eo tunc erãt: reoꝝ neminem qui nesciat.

pñs. lxxiij

Hec dicta sunt pauca quidẽ de pluribus: sed multa ꝓ tẽpore. Nõ em̃ signoꝝ tempoꝝa hec: fm illud/signa nõ videnꝰ iã nõ est ꝓpheta. Vñ satis apparet malachias meꝰ quãtus in meritis fuit: qui tã multus in signis extitit: et in raritate tãta. Quo em̃ antiquoꝝ genere miraculoꝝ malachias nõ claruit? Si bene aduertim⁹ pauca ipsa q̃ dicta sunt: nõ ꝓpheria defuit illi: nõ reuelatio: nõ ylno impio: quõ gra sanitatũ: nõ mutatio mentiũ: nõ demõ mortuoꝝ suscitatio. Per oĩa benedictꝰ deus/q̃ sic amauit & honauit eũ: qui & magnificauit eum in cõspectu regũ: et dedit illi coronã glie. Amoꝝ ꝓbatur in meritis: oꝝnatꝰ in signis: magnificatio in vltione inimicoꝝũ: glorificatio in premioꝝ retributione. Habes diligẽs lectoꝝ in malachia quid mireris: habes & quid imiteris: nũc iam quid tibi et his sperandum sit/studiosius attẽde. Nam finis horum/preciosa mors est.

Et cunctatus aliqñ quonã in loco si optio detur: extremũ malit agere diẽ: de hoc siquidẽ fratres querebãt inter se quem sibi deligeret: cunctatur et non respondet. Instãtibus illis: si hinc migro inquit nusq̃ libẽtius q̃ vnde vna cum nro apl̃o resurgere possim. Dicebat aũt sanctum patritiũ. Si pegrinari oporteret: et ita ꝓmitit deus: clarãualle delegi. Reqstus item de rẽpore: die respõdit solẽne oĩm defunctoꝝ. Si simplex votũ putak: impletũ est. Si ꝓphetia: ne iota ꝓterijt. Sicut au diuinꝰ: sic vidimꝰ/de loco pariter et de die. Dicamus breuiter: quo ordine istud quasi occasiõe puenerit. ¶ Egre satis ferebat hybernia vsq; adhuc pallio caruisse: vtpote emulator: sacramẽtoꝝũ: quoꝝ ne vno quolibet gentẽ suam vellet oĩno fraudari. Et recordatus sibi a papa Innocentio fuisse ꝓmissum: inde magis tristari: ꝙ dũ adhuc ille suꝰ perfuit nõ fuit missum ꝑ eo. Et nactus occasionẽ: ꝙ papa eugenius summã regiminis reneret: & eo ipis vsq; in franciã appropiasse nũciarek: oppoꝝtunitatẽ reqrẽdi se inuenisse gaudius est. Ꝓsumebat autẽ de illo: vnꝰ viro tali: & de tali assumpto ꝓfessione. Magis vero ꝙ sue clareuallis specialis filius extitisset: nec timeri apud illũ se vllam fustinere difficultatẽ. Itaq; cõuocamk epi: cõciliũ cogitur: tractata triduo q̃ rpi imminerẽt: die quarto apik cõsiliũ de pallio requirendo. Placet: sed si ꝑ aliũ requiratk. Tamẽ quia breuio: via: & ob hoc tolerabilio: pegrinatio viderek: non fuit qui eius obuiare ꝓsumeret consilio: et voluntati. Et malachias soluto concilio: arripit iter. Ꝓsequuntur eũ qui conuenerant fratres vsq; ad littus: non multi tamen ipso nimirũ ꝓhibente. Ad quẽ vnus illoꝝ catholicus nomine/flebili voce & fletu/heu tu abis inquit: & in quãta pene quotidiana vexatione me deseris nõ ignoras: nec fers opem miserius mei. Si ego dignus q̃ patiar: fratres quid peccauerunt/q̃ vir diẽ nocteve vllã a tã laboꝝiosa cura et custodia mei feriatã habere sinũtur? His verbis et lachrymis filiũ (flebat em̃) paterna viscera concussa sunt: et amplexatus est eũ blãdiendo impressoq; pectori ei⁹ signo crucis/certus esto inquit: te eiusmodi nil passurum: donec redeam. Erat autẽ epilenticus: & cadebat frequenter: ita vt interdum non semel: sed sepius pareretur in die. Hoc iam per sex annos moꝝbo horrido laboꝝabat: sed ad verbum malachie/pfecte cõualuit. Ab illa hoꝝa nil tale ꝓpessus est: nil tale vt cõfidim⁹ deinceps ꝓpessurus: q: malachias deinceps rediturus non est. ¶ In ipso ascensu nauis/accedũt duo ex his qui illi familiarius adherebãt: audẽtes & petẽtes aliq̃d ab eo. Quidꝰ ille. Quid vultis? Nõ dicimus inquiũt: nisi spondeas te daturũ. Spõdet. Et illi. Volumus nobis certo ꝓmitti a tua dignatione: te in hyberniam in columẽ reuersurũ. Instarent ceteri oẽs. Tum ille parũper deliberãs/penitere ꝓmo ꝙ se alligasset: qua etiret nõ inueniẽs. Angustie vndiq; dũ nil occurreret ab alterutro tutũ periculo: voti videlicet an ꝓmissi. Visum est tandẽ id potius eligẽdũ: qõ impresentiaꝝ plus vigeret: reliquũ supne cõmittẽdũ dispositioni. Annuit tristis quidẽ: is magis illos noluit cõtristare: & respõdens eis vt volunt: ascẽdit nauẽ. Et cũ iã fere mediũ iter equoreũ peregissent: subito cõtrarius vẽtus nauẽ repellit/et reducit in terrã hybernie. Descẽdẽs de nauj: in ipso portu in quadã sua eccl̃a ꝓcumbit. Et letus gras egit diuine ꝓsilio ꝓuidẽtie: quo factũ est: vt iã fecerit satis ꝓ sua ꝓmissione. Mane vero intrãs nauẽ: ipa die ꝓspero cursu trãsfretauit: & venit in scotiã. Die tertia peruenit ad locũ qui viride stagnũ dicitur: quẽ fecerat preparari: vt ibi statueret abbatiam. Et relicto illic de fratribus suis fratribus nostris: monachoꝝ cõuentu & abbate (nam secũ ad hoc ꝓpsius eos adduxerat) valedicẽs eis ꝓfectus est. Et cũ trãsiret: occurrit ei rex dominicta quo receptus cũ gaudio & retẽtus ꝑ aliquoꝝ dies: multaq; operatus placita deo: inchoatũ repetit iter. ¶ Et pertranseuntes scotiã: in ipso introitu anglie diuertit ad ecclesiã ginburnensem: vbi habitãt viri religiosi: canonicã ducẽtes vitã: ab antiquo familiares ei/ꝓpter sua religiositate & honestate. Ibi adducta est ad eũ mulier patiẽs moꝝbũ quem carnũ vulgo appellãt: ipso hoꝝrendũ visu: & sanauit eã. Tũ vbi aqua cui benedixit: aspersa fuit vlcerũ loca: doloꝝem nõ sensit. Die vo sequẽti: vix vlcera apparebãt. Abiẽs inde ad mare venit: sed negak transitus. Causam fallor: fuit: ortã simultas quedã inter summũ pontificẽ & regẽ anglie: ꝙ rex nescio quid mali suspicaretur de bono illo homine si trãsiret. Nam neq; alios episcopos transire finebat. Quod quidem impedimentũ: & si fuit contrariũ malachie voluntati: sed non voto. Dolebat differri a desiderio suo: nesciens magis per hoc impletum iri. Nam si incontinenti transisset: oꝑorebat transire etiã clarãuallẽ: vt summũ pontificẽ sequeretur. Jam enim abierat: & erat rome: aur ꝓpe romã. Nunc vo intercedente dilatione factum est: vt tardius transfretans: ad locum et horã sanctissimi sui obitus oppoꝝtune occurreret.

Qui a nobis suscepturus est: tanq̃ verus ab occidente veniẽs: visitãs nos oriẽs ex alto. O quãtum nostre clarevalli irradians sol ille/claritatis adauxit: ꝙ iocũdus ad eius introitũ dies festus illuxit nobis. Hec dies quã fecit dñs: exultatiõ & letemur in ea. Oĩ celer & saliẽs/tremulus ac debilis: mox ipse occurri. Oĩ letus in oscula ruit: q̃ letis brachijs missaq; cetius mihi amplexatus sum granã. Oĩ alacri vultu & animo mi pater introduxi te in domũ matris mee: & in cubiculum genitricis mee. Oĩ festiuos deinde tecũ duxi dies: sed paucos. Quid vo ille vicissim nobis? Nẽpe hilarem: nempe affabilẽ peregrinus noster omnibꝰ se ꝓbebat: omnibꝰ incredibiliter gratũ. Oĩ bonũ & ꝙ iocundũ ageret hospitẽ/apud eos quos nimirũ videre venerat a finibus terre: nõ auditurus salomonẽ: sed exhibiturus. De q; audiuimus sapientiã eius: tenuimus ꝓsentiã eius et tenemus. Jã quatruo: aut quinq; dies hui⁹ nostre solẽnitatis defluxerãt: cũ ecce die solẽni beati luce euangeliste/missa in cõuentu sua illa sancta deuotiõe celebrata: febre correpiꝰ/lecto decubuit: & nos cũ illo oẽs. Extrema gaudij nostri mero: occupat: moderatio: fm ꝙ leuio: interim febris esse videret. Videres discurrere fratres: dãdi audos: vel accipiẽdi. Cui nõ dulce videre illũ: cui nõ dulci⁹ ministrare illi? Utrũq; suaue: vtrũq; salutare. Et humanitatis erat ꝓbere obsequiũ: et ꝓfectus cuiq; fuit: cum gratiam reportaret. Assistere oẽs: oẽs soliciti erant circa frequẽs ministeriũ: medicamẽta perquirere: adhibere fomenta: vigere sepius ad gustãdũ. Ad quos ille/ fine causa inquit hec: sed charitate vestri facio quicq̃d inungitis Sciebat em̃ imminere rẽpus sue migrationis. Lũq; fratres qui cum eo venerãt: fidentius instarent dicẽtes non oportere diffidere de vita: nec em̃ signa mortis in eo aliqua apparerent: oportet inquit hoc anno malachiã exire de corpore. Et infert. Ecce appropinquat dies: quẽ vt optime nostis: optaui semper ipsũ fore die retolutionis mee. Scio cui credidi/& certus sum: nõ fraudabor: reliquo de fideiũ mei: qui partem iam teneo. Qui me sua misericordia perduxit ad locum quẽ petij: terminũ quẽ eque voluit nõ negabit. Quod ad hoc coꝝpusculũ attinet: hic requies mea: qõ ad animã: dñs ꝓuidebit: qui saluos facit ꝓsperantes in se. Nec parũ ꝓpei repositus mihi in die illa: qua mortuis tanta a vinis bñficia impẽdunt. Nec longe aberat dies ipsa: cuꝰ talia loqueretur. Interea iubet se sacro oleo vngi. Exeũte cõuentu fratrũ vt solẽniter fieret: non sustinuit vt ad se ascenderent: ipse descẽdit ad eos. Jacebat siquidẽ in solario; domo supiori. Ungitur; & sumpto viatico: fratrũ se orationibꝰ & fratres cõmendans deo: ad lectũ reuertit. Alto de solio descẽdebat pedibꝰ suis: et rursus mihilominus suis pedibꝰ ascẽdebat: & dicebat mortẽ esse in ianuis. Quis hũc hominẽ credereet moriturum? Solus ipse & deus id scire poterãt. Nõ vultus pallidior: nõ macilentior: videbatur: non rugata frons: nõ recõditi oculi: non nares extenuate: nõ contracta labia: nõ adunctidentes: non collum exesum et gracile: nõ curui humeri: non caro exinanita in coꝝpore reliquo. Hec erat gratia coꝝporis eius: et hec gloria vultus eius: que non euacuatur: ne in morte quidem. Talis quoad vixit: talis et mortuus/apparebat viuenti similior.

Cucurrimus vsq; huc: sed modo heremiꝰ: quia malachias cursum consummauit. Stat ille: & nos pariter stamus cũ eo. Alioq̃n quis libẽter curraret ad mortẽ? Ꝓsertim ruã pater sancte ꝙs ferre possit: q̃s velit audire? Attamẽ dilexim⁹ nos in vita: in morte nõ separabimur. Jfratres: nõ relinquamus in morte: quẽ in vita ꝓsecuti sumus. Ab vltriori scotia vsq; huc cucurrit ille ad mortẽ: eamus et nos: & moriamur cũ eo. Oporet oporet dicere: q̃ cernere necesse fuit. Adest oĩm sanctoꝝ clara vbiq; celebritas: sed in rta veretur sentẽtiã: musica in luctu inoꝝtuna narratio est. Adsumus: canimus vel inuiti. Jfledo cãtamus: & cãtãdo flemus. Malachias et si nõ cantat: nõ ploꝝat tñ. Quid em̃ ploꝝet: qui appropinquat ad gaudiũ? Nobis q̃ relinq̃mur: relinquit lucrus: solus malachias festũ facit. Dõ em̃ nõ põt coꝝpore facit mente: sicut scriptũ est. Cogitatio hoĩs cõfitebit tibi: & reliquie cogitationis diẽ festũ agẽt tibi. Deficiente illi coꝝpis instrumento: silente oꝝgano oris: officio vocis cessante: reliquũ est/vt mẽtis iubilo solennizet. Quidni solẽnizat sanctus: qui sanctoꝝ ducitur ad solẽnitatẽ? Exhibet illis: qõ mox sibi debebit. Adhuc modicũ: & ipse vnus ex ipsis est. Sub noctis crepusculo/cũ iam vtcũq; diei a nobis expleta celebritas foret: malachias appropinquauerat nõ crepusculo: sꝫ auroꝝe. An nõ illi auroꝝa: cui noctem ꝓcessit: dies autẽ appropinquauit: Itaq; febre inualescẽte: cepit ex ĩtimis ardẽs ꝑ omne coꝝpus erũpere sudoꝝ vt quodãmodo trãsiens ꝑ ignẽ et aquã/educeret in refrigerium. Jam desperatur de vita eius: iã quisq; suũ iudiciuꝫ reꝑ hẽdit: iam nulli dubiũ malachie sententiã ꝓeualere. Vocamur: adsumus: & ille oculos leuãs in circũstantes: desiderio desideraui inquit hoc pascha manducare apud vos. Gratias ago superne pietati: nõ sum fraudatꝰ a desiderio meo. Videsne hominẽ securũ in morte: & necdũ moꝝtuũ: iam certum de vita? Nec mirũ. Videns adesse noctem quã expectauerat: & in ipsa diescere sibi: quasi de nocte triumphans: videtur insultare tenebris/et quodãmodo loqui. Jam nõ dicam: fortitan tenebre cõculcabũt me quia hec nox illuminatio mea in deliciis meis. Et blande nos cõsolans: habere inquit curã mei: ego vestri si licuerit nõ obliuiscar. Licebit aũt. Credidi in deũ: & oĩa possibilia credẽti. Amauit deũ: amauit vos: & charitas nunq̃ excidit. Et suspiciens in celũ: deus inquit seruа eos in nomine tuo. Nõ solũ autẽ eos: sed et oẽs/ qui ꝓ vbũ ac ministeriũ meũ: tuo se mãcipauere seruitio. Deinde imponẽs manꝰ singulis: & bñdicẽs oĩbus: paufarũ ire iubet: q: nõdũ venerat hora eiꝰ. Jmus: redimus circa mediũ noctis: nã ea hora lux lucere in tenebris nũciatur. Jmpletur domus: adest cõgregatio tota: abbates quoq; multi qui conuenerant. Psalmis: & hymnis: & cãticis spũalibus ꝓsequimur amicũ repatriantẽ. ¶ Anno gratie sue quinquagesimo quarto: loco et tẽpore quo ꝓelegit et ꝓdixit malachias eps & legatus sancte apostolice sedis: velut e manibꝰ nostris assumptus ab angelis: feliciter obdormiuit in dño. Et vere obdormiuit. Vultus placidus/placidi exitus iudicium fuit. Et quidẽ oĩm oculi fixi in eum: nemo rñ qui qñ exinit aduertere potuisset. Mortuus viuere: et vinos mortuꝰ putabat: adeo nil incidit qõ alterutrũ distermi- Psal. cxxxviij. naret. Eadẽ vinacitas vultus; serenitas eadẽ qualis ap-

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sermo de festo sancti Malachie epi.

parere solet in dominica. Diceres mortē nil horū tulisse: magis auxisse plurimū. Nō est mutatus: sed ipse mutauit oēs. Mirū in modū lucrat⁹ gemit⁹ oim subito cōquiescit mutatur in gaudiū meroꝝ: planctū cantus excludit. Efferuntur ferūtur in celū voces: inferuntur ora: oratio/abbatū humeris. Vicit fides: triūphat affectus: res in suū deuenit statū: cuncta gerunt ex ordine: cūcta ex ratione pcedūt.

Et reuera quid rōnis habet moderati⁹ plangere malachiā: quasi nō sit pcios⁹ mors ei⁹: quasi nō sit magis somnus qꝫ mors: qñ nō sit mortis portꝰ & porta vite? Malachias amicus noster dormit: & ego lugeā? Lucet⁹ ille ysu se nō rōne tuetur. Si dñs dedit dilecto suo somnū: & talē somnū in quo hereditas dñi/filij merces/fructꝰ vētris: qd hoc videt fletū increpare? Ego ne fleā illū qui fletū euasit? Ille tripudiat: ille triūphat: ille introductus est in gaudiuꝫ dñi sui: & ego eum plangā? Cupio mihi hec nō illi inuideo. ¶ Interim parant exequie: offertur pro eo sacrificiū: cōsummant ex more oīa cū summa deuotione. Drabat eminus puer cui emoꝝ tuū pēdebat a latere brachiū: magis illi impedimento qꝫ vsui. Quo cōperto: innui vt accederet. Et appiehēsam aridā manū: applicui ad manū epi: et viuificauit eā. Nēpe viuebat in mortuo grā sanitatis: & manus eus fuit mortue manui qō mortuo homini helyseus. Puer ille de longe venerat: & manū qua pendentē attulerat: sanaꝫ in patriā reportauit. Jam oībus rite peractis: in ipso oratorio sancte dei genitricis marie: in quo sibi bene cōplacuit: malachias tradit sepulture: anno ab incarnatione dñi Millesimo cētesimo quadragesimo octauo: quarto nonas nouēbris. Cui est iesu bone depositū: qō nobis creditū est: tuus thesaurus: qui recōdit penes nos. Seruamus illū refignandū in tēpore quo reposcendū cēseris tantū vt absqꝫ contubernalib⁹ suis nō egrediat: sed quē habuimus hospitē: habeamus ducē: recum et cū ipso pariter regnaturi in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Sermo sancti Bernardi abbatis in festiuitate sancti malachie: Qui legit ꝑ octo ꝑmis lectiōib⁹ eius dē festiuitatis.

Iij. Reg. xiij. Eccli xlviij.

Iquet dilectissimi: qꝫ duꝫ corpora retinemur: peregrinamur a dño: acꝫ hoc luctuꝫ magis qꝫ gaudiū/miserandū nobis indicit epistiū: & cōscientia delictoꝝ. Quia tñ aplica ora: gaudere cū gaudētib⁹ ammonemur: in oēm nos suscitari leticiā tēpus & causa requirit. Nā si vere (qđ ꝓpheta sensit) exultēt iusti in cōspectu dei: exultat sine dubio malachias: q̄ in diebꝰ suis placuit deo: et inuētus est iustus. In sanctitate & iusticia coram ipso ministrauit: placuit ministeriū: placuit & minister. Quidni placuerit? Posuit sine sumptu euāgeliū: repleuit euangelio patriā: suoꝝ maxime feralē edomuit barbariē hybernoꝝ: leui iugo christi in gladio spūs exteras subdidit nationes: vsqꝫ ad extrema terre restituēs hereditatē suā illi. O ministeriū fructuosuꝫ: o ministrū fidelē. Nunqđ nō ꝑ ipsuꝫ filio est paterna adimpleta ꝓmissio? Nunqđ nō huc olim intuebat pater cū ad filiū loquerē: Dabo tibi gētes hereditatē tuā & possessionē tuā terminos terre? O libēs salnator: recipiebat qō emerat: & emerat ꝑcio sanguinis sui: ignominia crucis: horroꝝ passionis. O libēs de manib⁹ malachie: ꝑ eo qꝫ gratis ministraret. ¶ Ergo in ministro quidē gratū erat munus gratuitū: in ministerio aūt placita conuersio pcōꝝ. Grata inquā et placita in ministro simplicitas oculi: in ministerio autē salus ppli. Qq̄ etsi ministeriū quidem mino: efficiēcia sequerē: nihilominus tñ ad malachiā: & ad opera eius ille merito respexisset: cui amica puritas: cui familiaris simplicitas: cui⁹ iusticie est detrimentum pēsare opus: & de oculi qualitate: totius estimare corpus statū. Nūc vo magna opera dñi exquisita in oēs voluntates & studia malachie: magna & multa & bona valde: et si ꝑ bona caste intētionis origine meliora. O opus pietatis ꝓterijt malachiā? Pauper sibi; sed diues pauperibus erat. Pater orphanoꝝ: maritus viduarum: patronus extitit oppressoꝝ. Hilaris dator: petitor: rarus: acceptor: verecūdus. Pacis rector: māde inter discordātes fuit illi cura maxima: & efficacia multa. Quis eque pius ad cōpatiendū: ad subueniendū ꝓptus: ad corripiēdū liber? Ira & zelus erat: nec deerat scia zeli ipsi⁹ moderatrix.

¶ Et quidē infirmus infirmis: sed nihilomin⁹ potentibus potēs: superbis resistebat: tyrānos verberabat: regū magister ac ꝓcurator. Ipse est qui regi ordinādo visum & malignāti tulit: & humiliato restituit. Ipse est qui pacis quā fecerat violatores: spiritui erroris traditos frustra⁹ est in malo qō facere cogitabant: ac denuo coegit ad pacē: confusos quidē & stupefactos in eo qō sibi cōtigerat. Ipse enim est cui aduersus alios pacti eque ꝓuaricatores ruus officiosissime affuit: miro modo obiectu sui euacuās molimina ꝓioꝝ. Imbres nō erāt: nō illuuies aquarū: nō cōcurrus nubiū: nō liquefactio niuiū: cū subito factus est in fluuium magnū qui riuulus erat: & riuus ibat & intumescebat: inundans & negās omnino trāsitū volētib⁹ malignari. Quāta audiuimus & cognouimus ea de zelo viri & vltione inimicoꝝ: cū ñ esset suauis & mitis & multe misericordie omnib⁹ necessitatē patiēt⁹. Qui quasi vnus omniū pars/viuebat omnib⁹: quasi gallina pullos suos sic fouebat oēs: & in velamento alarum suarū ꝓtegebat. Non segnis: nō eras: nō cōditio discernebat aut persona: deerat nemini/expanso omnibus gremio pietatis. ¶ De quacūqꝫ tribulatione clamaretur ad eum: ꝓpitiā reputabat: nisi qꝫ in sua patiens: in aliena cōpatiens erat: plenus & impatiens. Nonnūqꝫ siquidē repletus zelo/ꝓ alijs in alios mouebatur: vt eripiens inopes & repremēs fortes/cōfuleret perinde omnibus in salutē. Jtaqꝫ irascebatur: sed ne nō irascēdo peccaret: iuxta illud de psalmo. Irascimini & nolite peccare. Nō ira illi: sed ipse animo dominabatur. Erat suimet potis. Sane victor fuit: ira superari nō poterat. Jra eius/in manu eius. Vocata veniebat: criens/nō erumpēs: nutu/nō impetu ferebat. Nō vrebatur illa: sed vtebat. Magna illi tam in hoc/qꝫ in cunctis vtriusqꝫ hominis sui motibus regēdis vel cohibēdis censure diligētia: & circūspectio multa. Nō em̄ ita oībus imē debat vt se solū exponeret: solū cure exciperet generali. Erat & sui solicit⁹. Seipsum custodiebat. Jta deniqꝫ totꝰ suus: & totus oīm erat: vt nec charitas a custodia sui: nec ꝓpietas ab vtilitate cōmuni eū ꝑdiret vel retardare in aliquo videret. Si videres hominē medijs imersum turbis: & implicitū curis: diceres patrie natū: nō sibi. Si videres hominē solū et secū habitantē: putares soli viuere deo & sibi. ¶ Sine turbatione versabat i turbis: sine ocio tēpus: qō ocio dederat: trāsigebat. Quō ociosus quādo exercebat i iustificationib⁹ dñi? Nā & si habebat tēpus liberum a necessitatib⁹ plebiū: nō tñ a sanctis meditationibus feriatū: nō oādi studio: nō ipso ocio contemplandi. Sermo illi i tēpore oci: aut seriꝰ: aut nullus. Aspectus eius; aut officiosus aut demissus: & cohibitus tota se. Nēpe quod non mediocri laudi inter sapientes ducit: oculus eius in capite eius: nusqꝫ auolās nisi cū virtuti paruisset. Risus aut indicans charitatis aut ꝓuocans: rarus tñ & ipse. Equidem interduꝫ eductus: excussus nunqꝫ. Qui ita nunciaret cordis leticiā; vt oti gratiam non minueret; sed augeret. Tam modestus: vt leuitatis non posset esse suspectus: tantillus tamen vt hilarem vultū: ab omni tristicie neuo vel nubilo vendicare sufficeret. O munus perfectum: o holocaustū pingue: o obsequiū gratū mente & manu. ¶ O bonus odor: deo in orationib⁹ ociosi: qꝫ bonus hominibus in sudoribus occupati. Pro huiusmodi ergo dilectus a deo & hominibus nō immerito hodie malachias in consortio angelorꝝ recipitur: re adeptus quod nomine dicebatur. Et quidem ante angelus erat: nō minus puritate qꝫ nomine: sed nunc felicius gloriosi in eo interpretatio nominis adimpletur: quando pari cum angelis gloria & felicitate letatur. Cōgratulemur itaqꝫ fratres/congratulemur: vt dignum est patri nostro: quia et piūm est defuncti plāgere malachiā: et pium magis malachie cōgaudere viuenti. Siquid nō vnit: Et beate. Si mirū visus est oculis insipientiū mori: ille autē est in pace. Deniqꝫ iam cōiuis sanctorꝝ & domesticus dei: psallit pariter et agit gratias dicēs. Trāsiuim⁹ per ignē & aquā: et induxisti nos in refrigeriū. Et ranſiuit plane viriliter: & feliciter pertrāsiuit. Verus hebreus pascha celebrauit in spiritu: & nobis trāsiens loquebat. Desiderio desideraui hoc pascha māducare apud vos. Transiuit per ignem et aquā: quē nec tristia frangere: nec detinere mollia potuerunt. Letemur qꝫ angelus noster ascēdit ad ciues suos ꝑ filijs captiuitatis legatione fungēs: congaudia nobis cōciliabitorꝝ: vota illis intimans miserorꝝ. Letemur inquam & exultemus: quia celestis illa curia ex nobis habet cui fit cura nostri: qui suis nos ꝓtegat meritis: quos ꝑfomauit exēplis: miraculis cōfirmauit. Sanctus pōtifex qui in spiritu humilitatis hostias pacificas celis frequēter inuexerat: hodie per semetipsum introiuit ad altare dei: ipse hostia & sacerdos. Migrāte sacerdote: sacrificij ritus in melius mutatus est: fons lachrymarū siccatus est: holocaustū omne cōditur in leticia & exultatione. ¶ Benedictus dñs deus malachie: qui tanti pontificis ministerio visitauit plebē suā: & nūc assumpto eo/in sanctā ciuitatē tante recordatione suauitatis nostrā nō desinit consolari captiuitatē. Exultet in dño spūs malachie qꝫ leuatus pondere corporeo molis nulla iam feculenta vel terrena materia prægrauatur: quominus tota alacritate ac viuacitate corporeā omnē et incorporeā tranſiens creaturā: pergat torrens in deū: et adherens illi vnus sit cū eo spiritus in eternum. Domū istā decet sanctitudo: in qua tante frequētatur memoria sanctitatis. Sancte malachia serua eā in sanctitate et iusticia misericordie nostri: qui inter tot & tantas miserias memoriam abundantie suauitatis tue eructamus. Magna est super te diuine dispensatio pietatis; q̄ te parum fecit in oculis tuis: magnuꝫ in suis: qui magna fecit per te: saluans patriā tuam: magna fecit tibi: introducēs te in gloriam suā. Festiuitas tua que merito tuis virtutibus potius impenditur: tuis nobis efficiatur meritis et precibus salutaris. Gloria sanctitatis tue que a nobis frequentatur: cōtinuatur ab angelis: sic erit nobis digne iocunda: si fuerit et fructuosa. Liceat nobis aliquas te misante retinere reliquias de fructibus spūs: quibus omnibus ascendis: qui in tuo hodie tam delitioso cōuiuio congregamur. ¶ Esto nobis quesumus malachia sancte alter moyses: vel alter helias: impertiēs & tu de tuo spiritu nobis: ipsoꝝ liquidē in spiritu et virtute venisti. Vita tua lex vite & disciplina: mors tua mortis portus & porta vite memoria tua dulcedo suauitatis & gratie: presentia tua corona glorie: in manu dñi dei tui. O oliua fructifera in domo dei: o oleū leticie vngens et lucens: fouēs beneficijs: coruscans miraculis: fac nos eius qua frueris lucis suauitatisq̄ participes. O odoriferū lilium in eternū ante dominū germinās et florens: et spargēs vbiq̄ viuificū suauitatis odorem: cuius apud nos memoria in benedictione est: apud superos presentia in honore: da canentibus tante plenitudinis participio non fraudari. O luminare magnū: et lux in tenebris lucens: signorum radijs et meritorum illuminans carcerē: letificās ciuitatem: fuga de cordibus nostris virtutum splendoribus: tenebras vitiorum. O stella matutina eo ceteris clarior: quo diei vicinior: similior: soli: dignare preire nobis: vt et nos in lumine ambulemus quasi filij lucis: & nō filij tenebrarum. O aurora diescens super terrā: sed superiores celi plagas lux meridiana perlustrans: recipe nos in consortio luminis quo illuminatus/et late foris luces: et intus suauiter ardes: praestāte dño nostro iesu christo: qui cū patre & spiritusancto viuit & regnat deus: per oīa secula seculoꝝ. Amē.

¶ Finis.

pſ. lxv.

pſ. liij.

ecclꝰ. ij.

Sermo sancti Bernardi abbatis de passione domini.

Esum nazarenū a iudeis innocēter condemnari: a gentib⁹ crucifixū: christiani diuinis honoremus obsequijs. Saluatoris infirma nos qui christiani sumꝰ: reuerēter venerari: amanter amplecti: fortiter imitari: dignū est/salubre/& honorificū. Nec em̄ sunt instrumēta fortissima: in quib⁹ potēs virtus/& inuestigabilis sapiētia dei/restauratione mundi poterit atqꝫ mirifice operata est: & vsqꝫ modo operatus christus dñs minoratꝰ est ab angelis: vt nos equaret angelis. Et quis ꝓpter christū nō se humilier? Christus dñs ꝓ peccatis nostris crucifixus est: & crucem amarā suis amatoribꝰ dulcorauit. Mortuus est & mortez necauit: vt viueremus per illū. Et quis nō amet christū dñm? Quis nō patiat ꝓ christo? Christus per crucis ignominiā/ad superne claritatis gloriā trāsiit: & data est ei ꝓ sua reuerentia/a deo patre oīa potestas in celo & in terra: vt ado/rent eū oēs angeli dei: & in nōie iesu omne genu flectat: celestiū/terrestrium/& infernoꝝ. Ubi est gloriatio tua o christiane: nisi in nōie crucifixi dñi dei tui: & in christi nomine: qđ est sup omne nomē: in quo qui benedictus est: super terrā benedicet⁹? Gloriamini in nōie filij redēptoris: & date honorē illi salnatori nostro: qui magna fecit in nobis: & magnificate nomē eius mecū dicentes. Adoramus te christe rex israel pariter et gentiū: ꝓnceps regū terre: dñs deus sabaoth: virtꝰ omnipotēs dei fortissima. Adoramus te preciosum precium redēptionis nostre: hostiam pacificā: qui sola odoris tui suauitate inestimabili/patrē qui in altis habitat: ad respicidū humilia inclinasti: & filios ire placabilē reddidisti. Tuas christe miserationes predicamus: tue suauitatis memoriā cum abūdantia eructamus. Tibi christe sacrificiū laudis immolamus ꝓ multitudine bonitatis tue/quā ostēdisti nobis semini nequā: filijs sceleratis & perditis. Cū adhuc inimici tui essemus dñe: & mors iniqua in oēm carnē exerceret dñiuz: cui omne semē Adam erat obnoxiū lege ꝓmordialis culpe/redarus es vbi misericordie tue: & ꝓsperisti et sublimi habitatiōe tua in hac vallem ploratiōis nostre & miserie. Vidisti afflictionē populi tui: & tactus dulcore charitatis intrinsecus: apposuisti cogitare sup nos cogitatiōes pacis & redēptionis. Et quidē cū esses filius dei: de⁹ verus de⁹ patri sanctoqꝫ spūi coeternus & cōsubstātialis lucē habitās inaccessibilē: portansqꝫ oīa vbo virtutis tue: nō despexisti in hoc nostre mortalitatis ergastulū altitudinē tuaz inclinare: vbi nostraz & gustares & absorberes miseriam: nosqꝫ reparares ad gloriā. Parū fuit charitati tue ad cōsummandū opus nostre salutis cherubin/aut seraphin/aut vnū ex angelis destinare. Ipse venire ad nos dignatus es ꝑ mādatū patris: cui⁹ nimiā charitatē expti sum⁹ inte. Venisti inquā nō locū mutādo: sed ꝑsentiā tuā nobis per carnē exhibēdo. Venisti a regali solio sublimis gloriē tue/in humilē & abiectā in oculis suis puellā pio virginalis cōtinentie voto figillatā: in cuius sacro vtero sola spiritussancti inenarrabilis virtus re concipi fecit & nasci in vere humilitatis natura: ita vt nec diuinitatis in te maiestatē: nec virginitatis integritatē in matre violaret natiuitatis occasio. O amāda: o admirāda dignatio. Deꝰ immense glie/vermis cōtemptibilis fieri nō desperasti. Deꝰ omniū/cōseruus seruoꝝ apparere voluisti. Parū tibi visuz est patrē te nobis esse & dñm: frater noster esse dignatus es. Et tu dñe vniuersoꝝ qui nulla habes indigentia: intra ipsa natiuitatis tue initia/nō abhorruisti abiectissime paupertatis degustare incōmoda. Ut em̄ ait scriptura. Tibi cū nascereris non erat locus in diuersorio: nec cunabula que teneritudinē tuā exciperēt habuisti: sed in pilli presepio sordentis stabuli/tu qui terram palmo con-

mat. vlt. Deu. i. Phil. ij.

Esa. j.

Luce. ij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sermo sancti Bernardi abbatis

cludis: imo lutus pāniculis reclinatus es. Et hoc ipsum a brutis animalib⁹ mater tua mutuo accepit. Cōsolamini cōsolamini qui in sordib⁹ paupertatis enutrimini: q⁹ vos discū de⁹ in paupertate. Nō cubat in delitijs splēdidi cubiculi: nec immēnit in terra suauiter viuentium. Quid vltra gloriaris? O dines lutea res in volutabro lecti picti ⁊ delicati: cū rex regū recubitu suo pauperū stramenta bone stare malnerit? Quid dura stramēta detestaris: cū tener infantulus: in cuius manu sunt oīa: tuis sericis: tuis plumis/duras iumētoꝝ stipulas preelegerit? Sed hec tenella tua ch̄iste infantia a perfectoꝝ gladijs tuta non fuit.

Mat.ij. Adhuc em̄ inter dulcia matris vbera sugēs depēdebas: q̄ apparuit angelus in somnis Joseph dicēs. Surge et accipe puerū ⁊ matrē eius: ⁊ fuge in egyptum: ⁊ esto ibi vsq; dū dicā tibi. Futurū est em̄: vt herodes querat puerū ad perdendū eū. Jā extūc bone iesu dura pati cepisti. Nō solū illā infantie tue vexationē in teipso pertulisti: sz mortē in pusillis tuis: quoꝝ multa milia inter mamillas matrū pro te herodis trucidauit īmanitas. Infantia vo teneriori decursa/humiliter veritatis nobis exemplū tribuisti. Nō em̄ sedisti cū cōsilio vanitatū: sed in medio doctoꝝ interrogans ⁊ audiēs illos: cum tū dīs scientiarum esses: atq; sapiētia dei patris. Sed ⁊ obediētie nobis formā tribuisti: dū parentū imperio tu impator mūdi/humiliter subdit⁹ extitisti. At vbi robustioris etatis plenitudo aduenit: missurus manus ad fortia: egressus es in salutē populi tui: vt gigas magnificus ad currendā viā tori⁹ nostre miserie: Et quidē per oīa tevt primū fratribus assimilares: seruū tuū baptizantē peccatores in penitētia tanq̄ peccatoꝝ adisti: baptizari te postulasti innocēs agne dei: quē nulla peccati stilla vnq̄ maculauit. Baptizatus aūt nō te in aquis: sed aquas in te sanctificas: vt p eas sanctificares nos. De baptismo in defertuꝝ spīritu fortitudinis egressus es: vt vite solitarie in te nō deesset exemplū. Solitudinē ac ieiuniū quadraginta dierū: famis acerbitatē: tentamēta illusionis spūs/equanimiter tolerasti: vt hec omnia nobis tolerabilia efficeres. Demū venisti ad oues que perierant domus israel: diuini verbi lampadē extollens palam/ad illuminationez oībis terre: ⁊ regnum dei cunctis annūcians obtēperantibus verbo sermonem sequentibus signis cōfirmasti: virtutē diuinitatis in cūctis ostendisti male habentib⁹: ⁊ omnia omnib⁹ gentib⁹ gratis exhibēs: que saluti peccatoꝝ cōgruerent: vt oēs lucrifaceres. Sed obscuratū est insipiēs cor: eoꝝ dīe: ⁊ proiecerunt sermones tuos retrorsum: neq; attēderunt ad omnia mirabilia tua dīe que operat⁹ es in eis: exceptis perpaucis nobilib⁹ athletis quos inter infirma mūdi elegisti ⁊ abiecta: vt per ipsoꝝ fortia et alta mirifice expugnares. Nec solus ingrati gratuitis bn̄ficijs tuis extitere: sed cōtumelijs affecerunt te dīe dominantiū: ⁊ fecerunt tibi quecūq; voluerūt. Te em̄ faciēte opera dei: que nemo alius fecit: quid dixerūt: Nō est hic hō a deo. In principe demonioꝝ eiecit demonia: demoniū habet: seducit turbas: vorax est: ⁊ potator: vini: ⁊ amicus publicanoꝝ ⁊ peccatoꝝ. Quid fles? quid suspiras o hō/dū sustines verboꝝ iniurias? Non audis quanta dīm deū tuum ceciderūt opprobria ꝓpter te? Si patrēfamilias Beelzebub vocarunt: quāto magis domesticos eius? Sed hec quidez ⁊ similia blasphemātes ⁊ aliquotiēs te lapidib⁹ ꝓperētes/iesu bone patiēter sustinuisti: ⁊ factus es coꝝ eis sicut homo nō audiēs: ⁊ in ore nō habens redargutiones. Nouissime ustum sanguinē tuū a discipulo tuo filio perditionis traditum/trigintа argēteis appreciati sunt: vt precipitarēt animā tuam in morte fine causa. Et te quidē perdītissimi traditoris tui perfidia nō latebat: q̄n in cena ablutiōis: eriaz coā ipso genu flexus procūbens maledictos pedes eius veloces ad effundendū sanguinē tuū sanctissimis manibus tuis attrectare: lauare/⁊ extergere dignatus es. Cur autē adhuc retro collo ambulas o terra et cinis? Adhuc ne superbia eleuat? Adhuc te impatiētia exagitat? Intuere humilitatis et māsuetudinis dīm iesum/vniuerse creature factorē tremendū iudicē viuoꝝ et mortuoꝝ: ante pedes hominis et traditoris sui genua incuruantē. Discе q⁹ mitis est et humilis corde: et cōfundere in superbia tua: ⁊ erubesce in impatiētia tua. Hoc quoq; erat māsuetudinis tue dīne/pfidum illum in cetu fratrum detegere: ⁊ palam confundere nolmisti: leniter admonitū accelerare iussisti qō parabat. In oībus his nō est auersus furor ei⁹ a te: sed egressus foras: satagebat circa frequens maleficiū. Quomodo cecidisti de celo lucifer/qui mane oriebaris? In delitijs paradisi gloriosus apparuisti? ciuium celi socius: ⁊ verbi diuini cōuiua/quomodo reputatus es inter filios tenebrarum: qui nutriebaris in croceis: curam plexatus es stercoꝝ? Tūc clarificata est familia tua ch̄iste: exeūte immūdo de cetu socieratis angelice. Tunc dem̄ diuini eloquij vberrima inundatione felix ille cōuentus poratus est electo quem hm̄ōi lympidi liquoris fusione sciebas indignū. Dato autē charitatis ⁊ patiētie salutari mādato: ⁊ dispōsito fratrib⁹ regno patris tui: ad locū ꝑditoꝝ tuo notū cū illis diuertisti: sciēs oīa que vēture erāt super te. Ubi anime tue tristiciā quā eximminente passione tua sponte assumpsisti sicut et cetera que passus es: in auribus fratrū nō crubuisti ꝓfiteri/dicēs tunc: Tristis est anima mea vsq; ad mortē. Ponitis q̄n in terra genibus/pcidisti in faciē: orans in agonia ⁊ dicēs. Mi pater si possibile est: trāseat a me calix iste. Et angustias quidē cordis tui certissime indicabat sudor ille sanguineus: quiorationis tēpore/de carne tua sanctissima/guttatim descurrebat in terrā. Dominator dīne iesu vnde tua hec tam anxia supplicatio? Nōne volūtarie oīno patri sacrificium obtulisti? Utiq; dīne. Arbitramur autē q⁹ hoc ad consolationē infirmoꝝ mēbroꝝ tuoꝝ assumpsisti: ne forte desperet q̄s si caro infirma remurmurat: vbi ad passionē ꝓptus est spūs. Nimirū ⁊ vt maiozis erga te amoris ⁊ gratitudinis stimulos habeamus: naturalē carnis infirmitatē his indicijs in te exprimisti: quib⁹ docemur: q⁹ vere languoꝝ nostroꝝ portasti: ⁊ nō absq; sensu doloris passionū sentes percurristi. Uox em̄ illa/vox esse carnis videt: nō spūs ex eo q̄ subiūxisti. Spūs quidē ꝓptus est caro aūt infirma. q⁹ ꝓptus em̄ ad passionē fuerit spūs: euidēter ostēdisti/q̄n veniētibus vna cū ꝑditore tuo/viris sanguinū ⁊ querētib⁹ animā tuā: cū laternis/⁊ facib⁹ et armis per noctem vltro occurristi: ⁊ ne q̄s acciperet a duce flagriū: teipsum manifestasti. Nā accedentē ad osculum sanctissimi oris tui trucē bestiā auersat⁹ nō es: sed os in quo dolus inuētus nō est: oꝝ q̄ abūdauit malicia: dulciter applicuisti. Innocēs agne dei quid tibi ⁊ lupo illi? Que conuentio tui ad belial? Sed ⁊ hoc benignitatis tue dīne fuit: vt oīa illa exhiberes q̄ prauꝝ coꝝdis pertinaciam emollire possent. Nā et veteris amicitie nō immemor: illū cōmonuisti dicens. Amice ad q̄d venisti? Atq; horore sceleris sui cor impij ferire voluisti cū dixisti. Juda: oscu lo filiū hois tradis. Et ecce philistei sup te samson. Nō illos a te absterruit: q⁹ in hora appr̄hēsionis tue/omnipotenti brachio tuo terre eos allisisti: nō quidē defensionis causa: sed vt cognosceret humana ꝓsumptio/nihil se posse aduersus te: nisi quantū ꝓmitteret a te. Et q̄s audiat q̄ne gemitu/q̄liter homicidas man⁹ in illa hora in te iniecerät? Et innocētes man⁹ tuas iesu bone vinculis astringēteo/te agnū māsuetissimū nihil loquētē adinstar latronis/cōtumelioſe traxerūt ad victimā. Et nec tunc miseroꝝ diā effundere super inimicos tuos: ⁊ distillare fauum dulcedinis tue ch̄iste cessasti: ac defensoris tui zelum a lesione trahentiū te cōpescuisti. Maledictus furor eoꝝ q⁹ pertinax: quē nec maiestas miraculi: nec pietas beneficij potuit coufringere. Concilio malignantium aduersuz te pontificū presentatus es: et veritatē prout opoꝝtuit confessus: quasi de blasphemia adiudicatus es morti. Amantissime domine/quāta illic indigna a ꝓpria gēte pertulisti; vultum tuū deiectū ab eis/in quē desiderabilem/in quē desiderant angeli

Esa.xiij

Luce.ij

mat.xxvj

Joā.xvj

j.Pe.ij

De passione domini.

prospicere: qui oēs celos adimpleuit letitia: quē depreca bunt oēs diuites plebis: polluti labijs suo sputo coīq̄nauerūt: sacrilegis manib⁹ suis ceciderūt: velo in derisuz operuerūt: ⁊ te dīm vniuerse creature/ tanq̄ seruū contemptibilē colaphizauerūt. Adhuc aūt animā tuā incircūcise carni deglutendā tradiderunt. Uincrū siquidē ante facie pilati pduxerunt/postulātes crucis supplicio te interimi qui peccatū non nouerat: et virum homicidā dari sibi: agnū lupo: aurū luto postponētes. O indignum et infelix cōmerciū. Et quidē nec ignorabat impius ille per inuidiā hec in te fieri: nec cū abstinuit a te temerarias manus: sed repleuit animā tuā amaritudine sine causa. Illum recepit: in cōspectu illinsoꝝ astare te iussit: nec pepercit amarissimis verberib⁹ virgineā carnem tuā dinellere: plagis plagas: liuores liuorib⁹ crudeliter infligere. Ecce puer dei mei: quid tanta amaritudine: quid tāta cōfusione dignū cōmiseras? Prorsus nihil. Ego ego hō peccatus totius pdītionis tue caula extiti. Ego dīne vuā acerbā comedi/⁊ dētes tui obstupuerunt: q⁹ nō rapuisti tūc exolucbas. In oībus his nō est satiata perfidoꝝ iudeoꝝ impietas. Nouissime autē incircūcisoꝝ militū manibus denolut⁹ es morte turpissima ꝙsumēdus. Parū erat sacrilegis illis crucifigere te: nisi ꝓius ⁊ ipsi illusionib⁹ repleuissent animā tuam? Quid cīm ait de illis scriptura? Et cōgregauerūt ad eū vniuersam cohortē. Et exuentes eū vestimētis suis: induerūt tunicā purpureā/⁊ chlamydē coccineā circūdederūt ei. Et plectentes coronam de spinis/imposuerūt capiti eius: ⁊ arundinē in dextera ei⁹. Et genuflexo illudebāt ei dicētes. Aue rex iudeoꝝ. Et dabāt ei alapas. Et expuentes in eū accipiebāt arundinē ⁊ percutiebant caput eius. Et postq̄ illuserūt ei: induerunt vestimētis suis vt crucifigeret baiulantē sibi crucē. Et perducunt eū in golgotha: ⁊ vinū myrrhatū dabant ei bibere cū felle mixtū: ⁊ cū gustasset noluit bibere. Tunc crucifixerūt eum: ⁊ cū eo duos latrones hinc et hinc: medium autē iesum. Jesus autē dicebat. Pater dimitte illis q⁹ nesciunt quid faciunt. Postea sciens iesus quia cōsummata erāt omnia: vt scriptura impleret dixit. Sitio. Et currens vnus ex eis: acceptā spongiā impleuit aceto: et imposuit arūdini et dabat ei bibere. Cum accepisset acetū dixit: cōsummatū est: ⁊ clamās voce magna dixit. Pater in manꝰ tuas cōmēdo spīritū meū. Et inclinato capite emisit spiritum. Tunc vnus militū lancea latus eius aperuit: ⁊ cōtinuo exiuit sanguis ⁊ aqua in redēptionez nostre salutis. Expergiscere nūc anima: excutere de puluere: ⁊ corēplare virū hunc memorabilē: quē in speculo euāgelici sermonis quasi presentē intueris. Attende aīa mea quis est iste qui in rediit habēs imaginē quasi regis: ⁊ nihilominus serui dr. Specrissimi cōfusione repler⁹ coꝝonar⁹ incedit: sed ipsa etiam eius coꝝona cruciatus est illi: ⁊ mille pūcturis speciosuz caput eius denulnerat. Regali purpura induitur: sed potius in ea despicit q⁹ honoꝝ ef. Sceptrū in manu gestat: sed coipso capur eius reuerendū ferit. Adoꝝat coā ipso positis in terra genib⁹/⁊ regē clamant: ⁊ conti nuo spuris amabiles ei⁹ genas sublimiū: maxillā palmis ⁊ honoꝝabile collū exhonoꝝat. Uide aīa mea qualiter vir iste per oīa cōturbatur ⁊ spernitur: sub crucis onere dorsum incuruare videtur: ⁊ tuā ipse poꝝtare ignominiā. Ad locū deductus supplicū/myrrha potatur et felle: in cruce subleuat ⁊ dicit. Pater ignosce illis quia nesciūt quid faciūt. Qualis est hic qui in oībus ꝓfessuris suis/nec semel aperuit os suū vt aut querele: aut excusationis: aut cōmi nationis: aut maledictionis verbū aduersus maledictos canes illos ꝓferret? Sed nouissime verbū bn̄dictiōis super inimicos suos: quale a seculo non est auditū: effudit. Quid hoc viro māsuetius? quid benignius aīa mea vidisti? Ad hunc autē attētius intuere q⁹ grandi admiratione ⁊ tenerrima cōpassione dignus appareat. Uide nuduz ⁊ verberib⁹ laceratū in medio latronuz cruci ignominiose ferreis clauis affixum; aceto in cruce potatū; ⁊ post morem lancea in latere vulneratū: ⁊ copiosos sanguinis riuos/⁊ quinq̄ vulnerib⁹ manuū/pedū/⁊ lateris effundētē. Fletus deducite oculi mei: ⁊ liquesce anima mea igne cōpassionis super cōtritione amabilis viri huius: que in tanta amaritudine tor vides affectū dolorib⁹. Et iam quidem infirma eius ula mea vidisti ⁊ miserta es: nūc maiestatē eius attende ⁊ miraberis. Quid enim ait scriptura? A sexta autē hora tenebre facte sunt super vniuersam terram vsq; ad horā nonā. Et obscuratus est sol: ⁊ velū templi scissum est a summo vsq; deorsum: ⁊ terra mota est: et petre scisse sunt: ⁊ monumeta aperta sunt: ⁊ multa corpora sanctoꝝ qui dormiebāt: surrexerūt. Qualis est hic q⁹ ⁊ celū et terra cōpatiuntur ei: cuius ⁊ mors mortuos vivificat? Cognosce aīa mea cognosce: hic est dīs deus noster Jesus christus saluator tuus: vnigenitus dei filius: verus de⁹/verus hō: qui solus sub sole sine mancipio inuent⁹ est. Et ecce cū sceleratis quō reputatus est: ⁊ quasi lepro sus nouissimus viroꝝ estimat⁹ est: ⁊ tanq̄ abortiuum q⁹ ꝓiecta vulua: sic piectus est ab vtero matris sue infelicis synagoge. Iste formosus pre filijs hoīm/q̄ defoꝛmis facies est. Ibi vulnerat⁹ ꝓpter iniq̄tates nostras: atritus est ꝓpter scelera nostra: ⁊ factꝰ in holocaustū suauissimi odoris/in cōspectu tuo pater eterne gloie: vt auertere os indignationē tuā a nobis: vt cōsedere nos sibi faceret in celestibus. Respice dīne sancte pater de sanctuario tuo: ⁊ de excelso celoꝝ habitaculo: ⁊ intuere hāc sacrosanctam hostiā: quā tibi offert magnus pōtifex noster sanct⁹ puer tuus/dīs iesus ꝓ peccatis fratrū suoꝝ: ⁊ esto placabilis super multitudine malicie nostre. Ecce vox sanguinis nostri iesu clamat ad te de cruce. Quid em̄ dīne/q̄d pēdet in ea? Pēdet q⁹ ꝓterita tanq̄ presentia coꝝā te sunt. Cognosce pater tunicā veri filij tui Joseph. Dec fera pessima deuorauit eū: ⁊ cōculcauit in furoꝝe suo tanq̄ in torculari. Et cernis ei⁹ nē decoꝝe eius reliquias cruoris inquinari. Ecce quinq̄ scissuras lamētabiles in ea reliquit. Hoc est dīne vestimētū q⁹ in manu egyptie meretricis innocēs puer tuus dereliquit: melioꝛē estimās iactura pallij/q̄ pudicitie: magisq; eligēs spoliat⁹ carnis pallio in carcere mortis descendere: q̄ ꝓ mūdi gloria adulterine voci acquiescere. Illi inquā voci qua dicrū est. Nec omia tibi dabo si cadens adoraueris me. Nō vtiq; esset cū dormiret cuz adultera. Et nūc dīne pater scimus: q⁹ ipse filius tuus viuit: ⁊ dīnat in tota terra egypti: ⁊ in omni loco dīnationis tue. Educens em̄ ad imperiū tuū de carcere mortis ⁊ inferni nō: et attōsus īmortalitatis coꝝonā mutata veste carnis īmortalitatis decoꝝe reflouit: ⁊ cū gla suscepisti eū. Subiugauit em̄ sibi pharaonis imperiū: ⁊ cū triūpho nobili virtute ꝓpria cedes penetrauit. Et ecce gla et honoꝝe coꝝona tua/in dextera maiestatis tue assistit vultui tuo ꝓ nobis. Caro em̄ et frater noster est. Respice dīne in faciē christi tui: qui tibi vsq; ad mortē obediēs factꝰ est: nec recedat ab oculis tuis cicatrices eius in perpetuū: vt meneris quantā ab eo ꝓ peccatis nostris satisfactionē receperis. Utinā dīne appēdas in statera peccata quib⁹ ira meruim⁹ ⁊ calamitatē quā ꝓ nobis passus est innocēs filius tuus. Certe grauior apparebit ⁊ magis digna/vt ꝓpter ipsam effundas sup nos misericoꝝdiā tuā q⁹ fuit illa: vt ꝓ peccatis nostris cōtineas in ira misericoꝝdias tuas. Gratias tibi pater referat oīs lingua sup abūdātia bonitatis tue: qui vnico filio coꝝdia tui nō pepercisti: sed ꝓ nobis oībus illum tradidisti in morte: vt cū tanq̄ fideles aduocatum haberemus coram te in celis. Et tibi dīne iesu fortissime zelotes: quid gratiarū retribuā vt digne retribuā ego hō puluis et vile figmentū? Quid cīm ꝓ mea salute facere debuisti ⁊ non feciſti? Ab imo pedis vsq; ad summū verticis/te totum in aquas passionū demersisti: vt me totum extraheres de illis: ⁊ intrauerūt vsq; ad animā tuaz. Nam ⁊ animā tuā in mortem perdidisti: vt meā perditam mihi redderes. Et ecce me duplici debito obligasti. Nam q⁹ ꝓ eo q⁹ dedisti tuā/debitoꝝ tibi sum; ⁊ ꝓ mea quidē

Ibidem

Esa.liij. num.xij.

Job.vj.

mat.iiij.

ge.xxxix.

Sermo sancti Bernardi abbatis de passione domini.

anima bis ⁊ te mihi data: semel in creatione/⁊ semel in redēptione. Quid magis iuste tibi reddā q̄ ipsam: nō habeo. Pro tua aut̄ pciosa aīa ita cōtribulata: q̄d ab homine digne repēdi possit non inuenio. Nā et si celū ⁊ terram/⁊ oīa ornatū eoꝝ pro ea possez repēdere: certe nec sic vsq; ad mensurā debiti vllatenus attingere possez: vt aūt ipsum q̄ ⁊ debeo ⁊ possibile mihi est/retribuam: tui dñe muneris est. Diligēdus es mi dñe toto corde: tota aīa tota virtute: ⁊ tua mihi sequēda vestigia qui pro me mori dignatus es. Et quō fiet istud in me nisi per te? Adhereat anima mea post te; q; tota virtus eius pēdet ex te. Et nūc dñe redēptor: meus es vt verū deū adorem: in te cōfido: in te spero: ⁊ quib⁹ possum desideriis/ad te suspiro: adiuua imperfectum meū. Ad tue passionis gloriosa insignia in quibus salutē meā operatus es: totū me inclino. Tue victoriose crucis regale vexilluz in noīe tuo christe adoro. Tuū spineū diadema: tuos rubētes sanguineos clauos: tuo sacro latere ⁊merſaz lāceā: tua vulnera: tuū sanguinē tuā mortē: tuā sepulturā: tuā gloriosaz ⁊ victoriosaz reiurrectionē ⁊ glificationē xp̄e supplex adoro ⁊ glifico. Odor em̄ vite spirat mihi in oībus his. Odor viuifico odore: ispiritū meū dñe a peccati morte resuscita. Odor vrute ab astutiis sathane me custodi/ac me cōforta: vt iugum mandatoꝝ tuoꝝ suaue mihi fiat; ⁊ onus crucis q̄ post te baiulare me iubes: humeris anime mee sit leue: est enim fortitudo mea: vt iuxta preceptū tuū mūdi pressuras tam multiplices inuicto animo sustineā. Nunquid pedes mei tanq̄ seruoꝝ: vt velocē cursorē per spinas ⁊ cōfragra passionū consequi valeā? Sed audi voce meā: ⁊ inclina sup seruuz tuū suauē crucē illā: que lignū vite est his qui apprehendunt eā: vt spero curraz alacriter: pbabo infatigabiliter eā que ab inimicis est crucē post te. Illā inquā diuinissimā crucē humeris meis impone: cuius latitudo est charitas: cui⁹ longitudo est eternitas: cui⁹ sublimitas est oīpotētia: cuius pfundū est inscrutabilis sapiētia. Cōfige illi manus meas ⁊ pedes meos: ⁊ totū passioni me cōforma seruū tuū dñe. Da obsecro mihi cōtinere ab opib⁹ carnis que odisti: et facere iusticiā quā dilexisti: ⁊ in vtroq; tuaz querere gloriā: ⁊ sinistrā quidē meā clauo tēperantie: dexteram vo clauo iusticie i illa sublimi cruce fixas arbitror. Da mēti mee iugiter meditari in lege tua: ⁊ omnē cogitatū meū iactare in te: ⁊ dextrū pedem meū eidē ligno vite clauo prudētie affige. Da vt sinistrā spūs mei sensualitatem nō eneruet labētis vite infelix felicitas: nō cōturbet presentis vite infelicitas: felix ⁊ finister q̄ meus fortitudinis clauo in cruce tenebit. Ut aūt aliqua similitudo spinarū capitis tui in me appareat: detur obsecro mēti mee ⁊ salutaris penitētie cōpunctio: ⁊ aliene miserie cōpassio et stimulus zeli emulātis q̄ rectū est coīa te: ⁊ ad te conuertar in erūna mea dū triplex cōfigemur spina. Libet vt spongiā per arundinē oris mei porrigas: ⁊ aceti amaritudinē gustui meo adhibeas. Libet vt p scripturas tuas rationi mee cōferas gustare ⁊ videre: q̄m floccis hic mūdus tanq̄ spongia inanis est: ⁊ oīs concupiscentia eius acero amarioꝝ. Ita pater in me fiat calix iste babylonis amarus in oēm terrā: nō inani flore seducat: non falsa dulcedine inebriet: quēadmodū eos q̄ tenebras lucē: lucē tenebras amarū dulce: ⁊ dulce amarū arbitrant. Vinū myrrhatuz cū felle mixtū suspectū mihi est: pro eo q̄ tu ex eo bibere noluisti: qi nimiā acerbitatē inuidie ⁊ nequicie crucifixorū tuoꝝ indicabat. Tue vivifice morti/tuū seruū dñe cōfigura: faciēs quidē in me vt moriar fm carnē: viuā aūt fm spiritū insticie. Vt aūt integrā crucifixi imaginē me portare glorier: illud q̄ q̄ post morte tuam insatiabilis militia impioꝝ in te exercuit: hāc in me similitudinē exprime. Vulneret cor: meū viuus ⁊ efficax sermo tuus penetrabilio: omni lancea acutissima: pertingēs vsq; ad diuisionē aīe mee: ⁊ pducēs ex ea tanq̄ ex dextro latere meo/vice sanguinis ⁊ aque amorē tuū dñe ⁊ fratrū tuoꝝ. Postremo ⁊ mūda sydone prime stole spiritū meū inuolue; in qua requiescā egrediēs ⁊ ingrediēs in locū tabernaculi admirabilis: ⁊ absōdas me donec pertrāseat furor tuus. Die aut̄ tertio post die laboris: post die supplicij: mane prima sabbati perpetue inter filios tuos me indignū resuscita: vt in carne mea videā claritatē tuaz: ⁊ adimplear leticia vultus tui. O saluator meus ⁊ deus meus/veniat veniat oro tempus: vt q̄ nūc credo: oculis tandē revelatis/aspiciā: q̄ spero nūc et a lōge: salute apprehēdā. O p̄ro viri⁹ meis desidero: vlnis afe mee amplectar ⁊ deosculer: ⁊ in maris tui abyssum totus absorbear: o saluator meus ⁊ de⁹ meus. Sed benedic aīa mea deū saluatorē meū: ⁊ magnifica nomē ei⁹. Sanctū est em̄ ⁊ sanctissimis delitijs plenū. O q̄ bonus/q̄ suauis es dñe iesu ani me querēti te. Jesu redēptor: perditoꝝ: saluator: redēptorū: spes exulū: fortitudo laboratiū: anxiati spūs latitudo: anime lachrymose/⁊ post te currētis in sudore dulce solatiū/⁊ suaue refrigeriuz: corona triumphantiū: vnica merces ⁊ leticia oīm supernoꝝ ciuium. Vberrimus fons omniū gratiarū: inclyta ples summi dei: ⁊ de⁹ summus: benedicant te oīa que in celo sunt sursum: ⁊ que in terra deorsum. Magnus tu es magnū nomē tuū. O imarcessibilis deco: dei excelsi: ⁊ purissima claritas lucis eterne: vita oēm vitā viuificans: lumē illuminās: lux omne lumen illumiās/⁊ cōseruās i eterno splēdore. Mille millena lumina fulgurātia ante thronū diuinitatis tue a primo diluculo. O eternū substantiale ⁊ inaccessibile clarū ⁊ dulce pr̄: fluuiū fontis absōditi ab oculis omniū mortaliū: cuius vnda sine ortu: cuius profundū sine profundo: cuius altū sine termino: cuius amplitudo incircūscrutabilis: cui⁹ puritas imperturbabilis. Eructauit te eor: dei altissimi de suo ipenetrabili abysso: vita vitā: lux lucē: eternus eternū: immēsus immensuz: ⁊ per oīa sibi coequalē: ⁊ de plenitudine tua nos oēs accepimus. Tu em̄ largissime fons oīs boni: septēplicis gratie preciosuz flumen de thesauris tuis emissis: cuius suaui dulcore: huius nostri maris. i. nostre infirmitatis salsuginē mitigare digneris. Fluuiē oleī leticie: flumen vini meracissimi: torrens ignei vigoris. Spiritus paracletus a te ⁊ a patre: par vtriq; in ordē terre perfunditur omnia replens: oīa cōtinēs: spūs a te: spiritus a patre: vnus ex ambobus: vniēs ambos: vt pote amboꝝ individua cōnexio: vnificū glutē: cōplexus indissolubilis: et pax omnē sensum exuperās: Dic est torrens voluptatis tue dñe: que delectat am illā et gloriosam ciuitatē hierusalē: que sursum est: iugiter potas; ⁊ letabūda ebrietate facis estuare: vt tibi inbilent hymnū incessabilem/lucida illa et flammea organa in voce exultatiōis ⁊ sono epulantis: cuiusq; desiderabilibus guttis refocillari sitibunde fauces exulis populi tui iugiter a te expectant dñe. Sinito pater vt catelli bibant de stillis que cadunt de mensa dominoꝝ suoꝝ. Rorate celi desuper ⁊ nubes pluant iustum: illum dñe quem estuare fecisti inelytas primitias populi tui insigne solemnitatis nostre: illo queluimus igneo stillicidio purga: innoua: illumina: inflamma: exhilara: et cōfirma: et vni eos credentiū tibi: vt vnum sint: vnuz sapiant: vnum vnanimiter requirant et apprehendant et videant et benedicant te deum deoꝝ in syon. Sit indiuidue trinitati gloria: gratiarum actio: honor: et imperium in secula seculorum. Amen.

¶ Explicit sermo deuotissimus sancti Bernardi abbatis de passione domini.

¶ Huiusce partis registrum.

Aa. Bb. Cc. Dd.

¶ Omnes chartarū cōnexiones quaterno complentur numero: preter nouissimā/que quinterno perficitur.

Sermonū sancti Bernardi index alphabeticus.

Tabula seu repertorium in

diui Bernardi clarevallis abbatis/ varios: atq; diuini verbi declamatoribus apptime vtiles sermones: ordinem insequens alphabeticum.

Adam et eua pri mis parentibus pcss et miseriam trahimus. fo.cx.M.

Abbates nonnulli redarguuntur q̄ sub humili habitu et tonsura superbe sapiāt. fo.cxxxviij.ſſ.

Abſcere a nobis oculū vel pedem q̄d ſit. fo.lvij.M.

Abſciamus opera tenebrarum. fo.xiij.Zi.

Abrae duo ſinus: vinus in inferno obſcurus: alter in paradiſo luminoſus. fo.lx.E.

Abrae ſeruus querit puellā: quā preparauit abraam filio ſuo: querit angelus puellam quam preparauit deus pater filio ſuo. fo.liij.M.

Abſtenuntiantes nouiter ſeculo ſuſtineāt deum in patientia. fo.xxxij.P.

Abſcōdere bona noſtra vile magis: q̄ oſtēdere. fo.iiij.E.

Abſtinere a carnalibus deſideriis debemus. fo.xxviij.E.

Abſtinētie ſingularitas: multis ſcandalo fuit. fo.clxxij.M.

Abſtinentia tractatur. fo.xxj.ſſ.et.xxxviij.Z.et.fo.cxlix.D. fo.clxxiij.D.

Abuſio magna et magna nimis: vt dives eſſe velit vermiculus vilis. fo.xxxvij.B.

¶ Accedendū ad deū eſt: nō irruendū. fo.cxlix.Z.

Accedere poteſt ad deū per gratiā qui peccando ab eo recedere potuit: et econuerſo. fo.clxxxvij.E.E.

Acceſſum ad deum habemus per mariam. fo.iij.E.

Accidia fortaſſis interueniēte tedio vel torpore non diffidas: nec etiam abundantia extollari a. fo.cxxxix.B.

Actione quandoq; preponimus inferiora: affectu ſuperiora preferentes. fo.clxij.E.

Actiua vita via eſt ad contemplationem. fo.clx.P.

¶ Adam a qua gloria et honore ceciderit. fo.cliij.D.

Adam contemplatione deuota clamat. ſſ ili dauid miſerere mei. fo.xvij.Z.

Adam nobis duo reliquit: laborē ⁊ dolorē. fo.xxiiij.ſſ.

Adam pro morſu veriti fugit a facie dei: quo igitur fugiemus in die iudicij pro tantis peccis noſtris. fo.xcvij.Z.

Ade deiectio et miſerabilis humiliatio. fo.cliij.B.D.

Ad deum volunt oēs ire: poſt eum pauci. fo.cxxix.E.

Adeſſe dominū qualiter percipere poterim⁹. fo.clxvij.B.

Adeſſe vel abeſſe verbum percipitur quod tamē aduenire vel recedere nō ſentitur. fo.clxxſ.B.

Addiſcere volētes a recto fine incipiant. fo.cliij.M.D.et fo.cliiij.A.

Adherens deo vnus ſpiritus eſt: ſed non vnum cum eo. fo.clxxviij.B.

Adherere xp̄o eſt actiones noſtras ad iuſticiā dirigere: et paſſiones propter iuſticiā ſuſtinere. fo.xxxiiij.E.

Adiurantur filie hieruſalē/id eſt adoleſcentule ne ſpōſam dormientem excitent. fo.clxiij.Z.D.M.

Adiutoriū diuinum: q̄ nobis ſit neceſſarium. fo.xij.D.et fo.clxxv.D.

Adiutorio ſunt electis angeli peregrinantib⁹: et ſpiritus beati. fo.clxxiij.B.

Adoleſcētio: dicitur homo carnalibus concupiſcentijs deditus. fo.clvij.Zi.

Adoleſcentior filio comparatur populus gentilis: ſenior iudaicus. fo.cxxxiiij.A.

Adorandus eſt thalam⁹ humilitate ⁊ pauptate. fo.x.D.

Ad tormenta ſicut ad oniamēta: ad penas ſicut ad delitias properāt qui regnū dei querunt. fo.xcj.B.

Aduētus xp̄i ſaluatoris nr̄i neceſſarius. fo.v.D.E.

Aduētus chriſti occultus: cui veniēti aſſurgere debemus. fo.ij.P.D.

Aduentus domini corporalis. fo.ij.D.fo.iij.Zi.fo.xſ.P

Aduentus domini ſpiritualis: ſiue viſitatio dñi quomodo preſentiri poſſit. fo.clxvij.A.B.

Aduentus domini in mentem: que ſint ſigna ⁊ preuincij. fo.clxviij.ſſ.fo.cxlix.N.D.

Aduentus dñi triplex. fo.iij.Zi. fo.iiij.P.

Aduentus dñi triplex vtilitas. fo.v.E.D.

Aduentus filij dei: ratio que ſit: et quis et vnde quo ad quid: quādo et qua venit. fo.ij.D.D.per totum.

Aduērus nomē ⁊ aduētus ratio aliter differūt. fo.ij.B.

Aduētus dñi ⁊ ſex circūſtantie eius. fo.ij.A.per totum.

Aduētus dñi nr̄i ieſu xp̄i ſua eſt manifeſtata benignitas. fo.xix.B.

Aduētū dñi qualr celebrare debeamus. fo.iij.P. fo.iiij.D.

Aduērū dñi (ſicut ab eo qui expertus eſt: edocemur) ignis precedet: et iſtām abiti circuitu inimicos ei⁹. fo.cxlix.N.D

Aduētū dñi in lutu cibor pucēs xp̄m honorat. fo.iij.D.J

Adueniētis pſone conſideranda maieſtas: dignationis ſingnitudo: charitatis latitudo: humane nature exaltatio.

Aduerſarius cui cōſentire nos in via oportet (fo.iij.ſſ. deus eſt. fo.clxxviij.D.

Aduerſarius habet ignem ſuum. fo.xxiij.Z.

Aduerſitas multos frangit: proſperitas plures extollit.

Aduerſitati tria ſunt oppotēda. fo.cxxj.ſſ. (fo.xxxj.Zi.

Aduerſus os loquētiū iniqua ſufficit bonorū opinio cum teſtimonio conſcientie. fo.cxxij.ſſ.

Adulatores et detractores qualr capiēdi ſunt. fo.clxxij.B

¶ Affectio alia quā caro gignit: alia quā ratio regit: alia quā condit ſapientia. fo.cl.Zi.

Affectio vera ⁊ et fidelis. fo.xxxiij.E.

Affectiones diuerſe ſm varios actus et diuerſas differentias reperiuntur. fo.cxxviij.D.

Affectiōes ordinate vtutes ſunt: inordinate vitia. fo.cx.A. per totum ſermonem.

Affectione carere vitioſum eſt: et ibi de triplici affectione. fo.clxij.J.Zi.

Affectionū aīe mutabilitas diuina mutat noīa. fo.xcviij.J

Affectus charitatis cuiq; q̄uis iniquo: et inimico denegādus non eſt. fo.c.D.

Affectus mirabilis dilectionis ſponſe quē erucrat pro nimio amore dilecti ſui. fo.clxiiij.per totum.

Affectus ſiue pfect⁹ animi tres ſunt. fo.cxxvij.Zi.D.

Affect⁹ ſuas etiā voces habet. fo.clxxv.E.fo.clxxxiij.D.J. per totum.

Affectu intellectui: et intellectui affectui repugnātibus vita infernalis. fo.xlij.J.

Affectu ſeu auiditate nihil q̄uis vtile monacho deſideranduz. fo.c.D.

Affect⁹ pauci reperiuntur: illuminati ⁊ intelligētes plures

Affici plus debemus q̄buſdā: q̄ ad nos non (fo.xlij.B. ſpectant: q̄ his que ſpectant. fo.clxſ.E.D.

Affinitas anime ad verbum. fo.clxxiiij.M.N.

Afflictorū proprium vt carere miſeria perfectā beatitudinē arbitrantur. fo.lxxviij.M.

Affluētis ſapiētie eſt cōfeſſio pprie iniquitatis: gratiarum actio ſermo edificationis. fo.xc.M.

¶ Ager theſaurus ⁊ margarita tria denotāt. fo.cxij.D.

Agnoſce hō dignitatē tuā: agnoſce q̄ grauia ſunt vulnera p q̄bus neceſſe fuit xp̄m vulnerari. fo.xv.B.

Agnoſcit in xp̄i incarnatione lōgitudo breuis: latitudo anguſta: altitudo ſubdita: pfunditas plana. fo.vij.E.

Agnus et colūba in q̄bus cōueniant. fo.xx.B

Agnus totus ſuauis. fo.xij.M.

¶ Ale due agnitio et deuotio. fo.lxxiij.A.

Ale ſex vni ex ſeraphin: et ale ſex alteri quid ſignificent. fo.lxxiij.N.

Alijs aliud: aut alter loquendū eſt. fo.cxxiiij.A.

Aliter domini: aliter angelorum: aliter hominum ſtatio. fo.lxxv.E.

Universidad de Navarra
Biblioteca

Aliud est nosse deum: aliud timere. fo. cxlj. L. D.
Alicit nos deus ad regni celorum ingressum cōminatiōe; cupiditate et amore. fo. xcvj. N.
Alloquitur bernardus angelū qui ieſum in monte olineti confortabat. fo. lxviij. B.
Altaria q̄b⁹ vota supponere debem⁹ tria sunt. fo. cxxiij. D.
Altercatio iustitie: pacis: veritatis: et mie pro humani generis reparatione. fo. xxx. L. et per totum sermonem.
Altimdo omnis se extollens aduersus scientiam dei deij citur: et de familiaritate que inde inter deum: et hominē contrahitur. fo. cxxvj. D. ⁊ fo. cxxvij. A.
Ama nesciri et laudet te os alienū. fo. xvj. ff.
Amare an debeam⁹ affectuali an actuali amore. fo. clxij. B
Amare p̄m dulciter q̄b⁹ indicijs cognoscit. fo. cxlix. L.
Amari indignus dignoscitur qui indignus castigatione censetur. fo. clvij. D.
Amari timeri et honorari quomodo differenter exigit de⁹. fo. cxxvij. A.
Amari vult de⁹ nō solū dulciter sed sapiēter. fo. cxxviij. A.
Amabilem nobis christum facit: precipue passio eius pro nobis. fo. cxxxviij. B.
Amandi tres differentie: hoc est caste sancte ardenter. fo. cxxxvij. J.
Amandus est deus affectuose circūspecte dulciter fortiter et prudenter. fo. xcvj. M. ⁊ fo. cxxxviij. D.
Amandus valde a nob⁹ est: per quē sumus viuimus et sapimus. fo. cxxxviij. B.
Amans anima votis fertur. fo. clxxxj. A.
Amans quilibet vigilat et obseruat: et beatus quem dñs inuenerit vigilantem. fo. clxvij. A.
Amanti nihil difficile. fo. xxxij. D.
Amate rei subtractio desiderij augmētatio. fo. clxij. R.
Amor: ardēs quo anima diligit deum. fo. cxxviij. D. et per totum sermonem.
Amor: carnalis xp̄i: etsi eiusdē amoris spūalj postponat: est tamen multū vilis et bonus. fo. cxxxviij. B.
Amor: carnis hominis supra carnem christi reprehendit. fo. cxxxviij. M. L.
Amor: castus. fo. cxxviij. D. J.
Amor: xp̄i animā marie perturbauit. fo. cxlviij. B.
Amor: de deo triumphat. fo. clxxij. M.
Amor: dei ad animā sibi dilectā cōmēdat. fo. clxiij. M. N.
Amor: dei amore anime parit. fo. clxxvij. D.
Amor: dei zelū parit: amor p̄mi māsuetudinē. fo. clviij. D
Amor: diuinus flagrans et vehemens. folio. clxxv. L. ⁊ fo. clxxxvj. L. ⁊ fo. clxxxix. A. ⁊ fo. clxxxvij. ff.
Amor: dominū nescit et ex equo intuetur. fo. clxviij. L.
Amor: est deus. fo. clxviij. M.
Amor: est nexus perfectissimus. fo. clxxxvij. L.
Amor: facit affinitatem: et conformitatē anime ad verbū. fo. clxxxvij. B.
Amor: mundi eludit amatores suos. fo. cxxxj. N.
Amor: petri. fo. cxxxviij. B.
Amor: preceps et vehemens: nec iudicium prestolatur nec cōsilio temperatur: nec pudore frenatur: nec rationi subjicitur. fo. cxxx. A. ⁊ fo. cxxxiiij. D.
Amor: proprie quieris preiudicare nō debet sancte obedientie actibus. fo. clvij. M.
Amor: pudorem modum et consiliū nescit. fo. clviij. J.
Amor: purus mercēnarius nō est. fo. clxxxvj. L.
Amor: quinquipartitus: quinq̄ etiā sensib⁹ adaptari pōt. fo. lxxviij. ff.
Amor: non ab honorando: sed ab amando deriuatur. fo. clxxviij. L.
Amor: reuerentiam nescit. fo. clxxviij. L.
Amor: sanctus non verbo estimandus est vel lingua; sed opere et veritate. fo. clxxiij. D.
Amor: spiritualis a carnali discernitur. fo. clj. ff.
Amor: spōsi fecit vt omniū dominus: dominū se nesciat; sponsa dilectum. fo. cliv. B.
Amor: tenax et indissolubilis: quo tenet sponsum animā: et qualiter sponsus in fine seculi reuertetur ad synagogā saluandā. fo. clxxiiij. D. et per totum sermonem.
Amor: triplex tria excludit: que non sunt ex patre propter q̄ ter fuit petrus interrogatus. fo. xcvj. M.
Amor: vbi est labor: nō est: sed sapor. fo. clxxxix. A.
Amor: vehemens non attendit qua verborum serie ebulliat. fo. clxiiij. L. et per totum sermonem.
Amor: verus seipso contentus est. fo.
Amor: verus est quo veritas adamatur. fo. clxxiij. J.
Amor: vigor: et languor. fo. clxvij. R.
Amor: vino comparatur. fo. clxj. N.
Amoris dei suauitas experimento et non ratione percipitur. fo. clxxv. A. et per totum sermonem.
Amoris diuerse species. fo. lxxix. L. ⁊ fo. clxxxvij. L.
Amoris diuini violentia. fo. clxxij. M.
Amoris incentiua describuntur. fo. clxiij. L.
Amoris magna potentia. fo. clxxxij. N.
Amoris mira cōmendatio. fo. clxxxvij. ff.
Amoris virtutes proprietates et dotes miro modo deducūtur. fo. clxxxiiij. D.
Amori cedit maiestas. fo. clxix. A.
Amorem diuinum teste apostolo nec̄ angelos: nec̄ vita ⁊c. tollere potest: sed sola volūtas nostra: quā ideo tāta emmerando non adiecit apostolus. fo. xcix. B.
Amore zelanti et feruido debet ardere amicus sponsi. fo. cxxvij. B.
Amores duo: carnalis ⁊ spiritualis ex quib⁹ quattuor modi diligendi colliguntur. fo. cxix. L.
Amicissimos oportet esse expō. spōso pastores custodes spōse: eius ecclesie. fo. clxxxiij. A.
Amicus ad nos venies de via quid significet. fo. cxxviij. L
Ambitio culpatur. fo. x. D. ⁊ fo. xlj. B. ⁊ fo. lxxv. B.
Ambitionis impudentia. fo. cxxij. A.
Ambulabat apostolus quādo dicebat: nō arbitror me cōprehendisse. fo. clxij. L. ff.
Ambulat dñs super pēnas ventorū. fo. cxxj. V.
Ambulemus in spiritu. fo. xxiij. D.
Ampleratus est nos christus per laborem et dolorem nostrum. fo. xxxiiij. N.
¶ Angelus aie deū inuenīēti ⁊ eivnite ꝓgaudet. f. cxlix. M
Angelus cōfortans eū id est christum deuote deducit. fo. lxviij. B.
Angelus dicit: virgo maria dicit. fo. lxviij. B.
Angelus gabriel cur ad mariā et non alius missus fuerit. fo. v. J. L.
Angelus magni 'consilij' christus' homini ad imaginem trinitatis facto tria proposuit; seruitutē; vtilitatē; asperitatem. fo. cxij. L.
Angelus malus ingerit malū sub specie boni. fo. clj. L. ff.
Angelus mariā salutās cur potius dixerit dñs tecū: nō potius dominus in te. fo. viij. D.
Angelus mulieribus apparens cur stola candida dicitur fuisse indutus. fo. xxxv. L.
Angelus quare ostio clauso intrauerit ad mariā. fo. viij. A
Angelus querit puellā quā dñs preparauit filio domini sui: sicut seruus abrae puellam querebat: quā preparauerat deus filio domini sui. fo. liij. M.
Angeli ab hominibus diligi debēt: nā et homines ab angelis diliguntur. fo. lxxix. L. ⁊ fo. clxxxij. L.
Angeli astant orātibus. fo. cxxviij. L. L.
Angeli corporibus vtunt ad opa exercenda. fo. cxxvij. L.
Angeli et ceteri supercelestes spiritus p mensura qua deū capiūt ⁊ intelligūt: eū quoq̄ ipsi diligūt. fo. cxxvj. M.
Angeli et sancti viri a nobis assumpti ecclesiam custodiunt. fo. clxxiij. B. D.
Angeli exhibent iusticiam deo: pacem inter se: gaudium sibi. fo. xcij. S.
Angeli extollentia in furore deiecta est: hois autem in ipo. fo. clxxvj. L.

Angeli multa bona in nobis inuenire delectātur. fo. lvij. L
Angeli et bruta ad ea capescēda q̄ spirituale creaturā beatā faciunt corporibus adiuuant: sed solus hominis spiritus qui inter sup: emū et infimū mediū tenet locum indiget. fo. cxxvij. J. per totum sermonem.
Angelo magnū est ministrū esse xp̄i. fo. lvj. L.
Angelo nro debem⁹ reuerentiā p̄ presentia: deuotionē pro beniuolentia: fiduciā p̄ custodia. fo. lxxx. M.
Angelis deus quid quib⁹ et de quo mandauerit custodiendum. fo. lxxx. L.
Angelis etiā xp̄s est redemptio. fo. cxl. L.
Angelis melior: factus est christus. fo. clxxx. J.
Angelorū agmina ab hominibus visa sunt. fo. cliij. D.
Angelorū auxilium implorandum est. fo. xcj. ff.
Angelorū custodia macheria est vinee. i. ecclesie. fo. clv. ff.
Angelorū de⁹ etiā hominū deum se nominat. fo. cxxxiij. N
Angelorū et sanctorū gloria complementum sumit ex ecclesie complemento. fo. clxxvj. L.
Angelorū ordines nouem sunt: qui pulchre distinguuntur.
Angelorū vie ascēsio et discēsio. f. lxxix. M. (fo. cxxvij. D
Angelos de⁹ collocauit nō in summo ⁊ in tuto: homines vero nec in summo nec in tuto: sed in cauto. fo. lxxx. B.
Angelica et humana natura p̄ duo seraphin intelligunt. fo. lxiij. L. et consequēter.
Angelica vita virginitas. fo. lxv. N.
Angelice salutationis et euangelij missus est expositio. fo. v. ff. et per quattuor homelias.
Angelicus ascēsus ⁊ descēsus vicissitudine caret. f. lxxij. L.
Anguli et latebre omnino fugiantur. fo. xlviij. L.
Anima a deo derelicta redire plerūq̄ vult et nō potest tanta est in rediru difficultas. fo. cxxxviij. L.
Anima amās votis fertur: trahitur desiderijs. fo. clxxxj. A
Anima anime nostre deus. fo. lxxix. L.
Anima captiuat in quattuor. fo. cxlij. ⁊ fo. cxlix. per totum.
Anima castificato corde nihil p̄ter deū querit. fo. cij. L. D.
Anima cupiēs sedes seu tabernaculū dei fieri nō sit implicata forensibus causis. fo. cxlix. J.
Anima de celo est. fo. clj. D.
Anima dei studiosa tria nō cessat inquirere: iusticiā; iudiciū et locū habitationis. fo. cl. B.
Anima deo chara iuxta varias sui dispositiōes et affectus ipsum videt transformatum. fo. cl. B.
Anima deuota amore vulnerata dicere p̄t noli me considerare q̄ fusca sim. fo. cxlviij. D.
Anima deuota cupiens fieri sponsa dei studeat ambas genas inuentionis speciosas habere. fo. clvj. D.
Anima deum videns nō aliter cū videt q̄ si sola videatur. fo. clxxvj. D.
Anima discedente a corpore lingua filebit. fo. liij. R.
Anima donec purgata perfecte fuerit: nō video qualiter illud adaptari potest quod dicitur. ostende mihi faciē tuā. fo. clxj. L.
Anima deuota stipataq̄ virtutibus in se gerens sponsi similitudinē audit eo se nubilem exhibere: quo se cernit similorem. fo. clxxviij. B.
Aia est sedes xp̄i vbi libenter inhabitat. fo. cxxv. A.
Anima et si plurima ingenij viuacitate cōprehendat scīa vt plurimū ignorat. fo. lxxxvij. D.
Anima humana similis est verbo in simplicitate et arbitrij libertate. fo. clxxxv. M. ⁊ fo. clxxxj. A.
Anima in carne inter spinas versatur. fo. clxj. A.
Anima in culpam corrupta fecit vt corpus corrūperetur in pena. fo. liij. R.
Anima immortalis est vita naturali sed non spirituali. fo. clxxiiij. M.
Anima in se habet vnde amoueat aut stare cum verbo aut redire si mota fuerit. fo. clxxvij. B.
Anima in spiritu ambulās domus est spōsi. fo. clx. D.
Anima in sui conditione accepit et si non esse: posse tamen esse beata. fo. clxxxvj. A.
Anima multis patet insidijs. fo. cxlviij. M.
Anima ne per ignorantiā in vanū occurrat petat humiliter consiliū a domino qui se negare nō potest: tantū vt humiliter deuote et perseueranter petat. fo. clxxxviij. J.
Anima nihil potest inuenire accōmodatius ad se humiliādū q̄ si se in veritate inuenerit. fo. cliij. L.
Anima nobilis hospes corporis. fo. liij. L.
Anima nō est imago dei: ꝫ ad imaginē ⁊ imaginis capax. fo. clxxv. B.
Anima nō se priius vnitā deo: nec ei perfecte adherere putat donec illum in se et se in illo manentem persenserit. fo. clxxviij. B.
Anima nondum affecta: sed magis compuncta recordatione peccatorū nō sponsum querit sed medicū. fo. cl. J.
Anima primo omniū scire seipsam debet. fo. cliij. L.
Anima post mortem diffusa iam quomodo voluerit non erit: vt necessaria in seipsa maneat vel inutra. fo. cvj. D.
Anima potissime in tribus dotatur; ratione voluntate et memoria. folio.
Anima primo reparanda est: deinde corpus. fo. iiij. K.
Anima qualis esse debeat vt ei intendat deus. fo. clxxvj. M.
Anima qualiter crescat vel extendatur. fo. cxlvj. D.
Anima q̄din premitur a spiritu seruitutis: parūq̄ habet de spe: de timore plurimum: non est ei pax neq̄ requies. fo. clxij. J.
Anima quante sanctitatis esse requiratur vt cum sponsa ecclesia dicere presumat/dilectus meus mihi et ego illi. fo. clxxvj. M.
Anima quantumcūq̄ vitijs corrupta adhuc p̄ amorem castum et sanctum redire potest ad similitudinem christi. fo. clxxxvij. ff. et per totum sermonem.
Anima q̄rens deū preuenit ab eo vt querat. fo. clxxviij. L. per totum sermonem.
Anima que adhuc in trifticia est; beneficio non gaudet sed indiget. fo. cxxxj. D.
Anima que perfecte diligit nupsit. fo. clxxxvij. B.
Anima que sin carnem viuit; viuens mortua est. folio clxxxvj. L.
Anima que semel a domino didicit: et accepit intrare ad se ipsam et gustare q̄ suauis est dominus nihil tamē foris dat: quomodo a gratia ne relinquatur. fo. cliij. L. D.
Anima que se singulariter in spe constituit sentit: nō iā intrinsece seruit: sed requiescit in charitate. fo. clxij. L.
Anima queq̄ ad deum inclinās aurem suam populumq̄ suum ac domum patris sui obliuiscens/rex christus decorem illius concupiscet. fo. viij. L.
Anima quoq̄ eo pessima est quo optima si ipsum q̄ō est ascribat sibi. fo. clxxvij. J.
Anima quo enucleatius suam agnoscit originē; eo amplius erubescat vitam habere degenerē. fo. clxxx. L.
Anima quomodo se cognoscere potest a deo diligi. folio clxxvij. B.
Anima quomodo corpus suum, potest diligere q̄ō varijs afficitur tormentis. fo. lxvij. L.
Anima quomodo cum deo perfecte vniatur. fo. clxxviij. ff.
Anima rationalis creando mittitur. fo. xv. P.
Anima rectitudinē perdere potest; sed non suam magnitudinem. fo. lxxvij. L. ff.
Anima redire cupiens ad christum qualiter debeat. folio clxxxvij. ff. B.
Anima redire cupiens ad christum reuocet ad memoriā vndeveniat defectus suos in amaritudine recolendo. fo. clxxvij. D.
Anima sancta celum est habens solem intellectum: lunam fidem: astra virtutes. fo. cxlix. A.
Anima sancta; cum dei sentit gratiā: agnoscit presentiam; cum vero non: absentiam querit et rursum presentiā querit. fo. clxx. M.
Anima sancta et si plurimis decoretur virtutibus: nullam tamen earundem virtutum legitur sponsus concupiuis;

Universidad de Sevilla
Biblioteca

se preter deco:em.fo.clxxxix.E.
Anima sancta nō modo celestis est ꝓpter origine:ſꝫ ⁊ ce
lū ipsum ꝓpter mutatione virtutū.fo.cxlix.A.
Anima sentiat qđ cōtinet pagina.fo.clxiij.N.
Anima si ad modū sponse vigilet: saluabitur vt amica:cō
solabitur vt columba: amplexabitur vt formosa. folio
clviij.M.
Anima si tā inerudita fuerit: vt nec etiam sua sufficiat per
scrutari:ad ea q̄ foris sunt attendat.fo.xcvij.B.
Anima similis deo manens:per peccatum dissimilis facta
est in simplicitate et in imo:talitate:et libertate.fo.clxxxv
Z.et per totum sermonem.
Anima simplex est sine vlla sensuū distinctione:ſꝫ tota vi
det ⁊ audit:⁊ eadē inspiciēs est et inspecta.fo.cv.ſſ.
Aia spōsa dei:q̄ caste sancte et ardēter amet.f.cxxviij.M.Y
Anima suā habet co:ruptionē:⁊ co:pus suā:co:ruptio aie
tripartita est:co:poris quadripartita.fo.cxiiij.E.
Anima suā rectitudinē perdere potest:sed nō suā magnitu
dinem.fo.clxxxv.M.
Anima tribus porissimū dotatur:ratione voluntate ⁊ me
moria.fo.cxxxj.Z.
Aia verbo dei similatur ꝑ simplicitatem essentie ímo:talis
tatē et arbitrij libertatē. fo.clxxxv.Z. et ꝑ totū sermonem.
Anima vere de celo est.fo.cxlv.Y.
Anima matrix consolationē recipit:cōtemplatione diuini
luminis.fo.clvj.M.
Anima vita est:viuens q̄d est:sed nō aliunde q̄ seipsa. fo.
clxxxv.M.
Anima volens christū in se habitare tria debet considera
re.fo.lxx.M.
Anime cupienti nihil satis festinatur.fo.lxxxvj.Z.
Anime cunis et ossa que sint.fo.lxxxvij.E.
Anime deco:humilitas et innocētia.fo.clix.B.
Anime dissimilitudo.fo.lxxxvj.M.
Anime diuinitatem contemplāti rerū inferio:ū imagines
ab angelis ingerunnur.fo.clvj.M.
Anime dotes vt mereatur formosa dici:sunt sicut pelles sa
lomonis.fo.cxlv.ſſ.
Anime duo cōtraria et multe miserie.fo.lxvj.E.
Anime duo sunt loca:inferio: quē regit:superio: in quo re
quiescit.fo.cxv.B.
Anime duplex pulchritudo:et qualiter aia ad verbum dei
loquatur:et verbū ad animam:et que sint eo:um lingue.
fo.lij.E.et per totum sermonem.
Anime electo:ū per vineas significant:et de prudēcia car
nis que est mors.fo.cxlviij.Y.⁊ per totū sermonem.
Anime et co:poris diuerse impressiones.fo.lx.ſſ.
Anime et verbi similitudo et dissimilitudo.fo.clxxxvj.M
Anime facies est interio:cuius que sit pulchritudo aut de
formitas:solitudo aut pudicitia declarat.fo.clvj.E.
Anime gustus de diuina presentia variatur ꝓ varijs ip
sius aie desiderijs.fo.cl.B.
Anime humiliationis cause cōtinentur.fo.cliij.E.ſſ.
Anime idem est esse qđ viuere.fo.clxxxvj.Z.
Anime immo:talitas tractatur.fo.clxxxvj.B.
Anime impedimenta multa tractantur.fo.cxxxj.Z.
Anime incrementū.fo.cxlvj.E.
Anime latitudo:altitudo:pulchritudo.fo.cxlvij.B
Anime libertas.fo.clxxxvj.D.
Anime libertas deum pari pōt:sed nō destrui.f.clxxxvij.B
Anime malū quid sit.fo.lxxix.D.
Anime miseria de ꝓditione imaginis et similitudinis dei.
fo.clxxxvj.M.
Aie paritas ⁊ disparitas cū verbo tractat.fo.clxxxvj.A.
Aie pma formia: obscurari potest:sed non exterminari.fo.
clxxxvj.N.
Aie quātitas estimāda est de mensura charitat̄. fo.cxlv.D.
Anime quedam sunt in studijs spiritualibus fatigate: et
in repo:em verse vias domini tristi et arente co:de am
bulantes.fo.cl.Z.

Anime retrocedentis deplo:atio.fo.cliij.D.
Aie sctē q̄n sine macula vel ruga existere dicātur.fo.lx.A.
Anime sctē vita salubriter perdenda.fo.cxlix.E.
Aie similitudo simplicitas eternitas libertas.fo.clxxxvj.Z
Anime silitudo peccatis fusca/et terra et fusca ypocrisis.
fo.clxxxvj.Z.⁊.et per totū sermonem.
Anime simplicitas et similitudo nō apparet opta simplici
tate hūane dolositat̄ simulatiōis ypocrisis.f.clxxxvj.N
Anime simplicitas tractat.fo.clxxxv.Z.
Anime specialis gradus quo cetera viuentia p̄cedit:tracta
tur.fo.clxxxv.M.et fo.clxxxvj.A.
Anime sunt diuerse affectiones p̄ quas etiam ipse deus
immutabilis mutari videatur.fo.lxxxviij.A.
Aie tā impio:ū q̄ sctō:ū ante xp̄i resurrectionē in tenebris
erār:ſꝫ impio:ū dolo:e ⁊ cruciatu sctō:ū sine dolo:e.fo.lx.D
Anime triplicē habent naturam.fo.lx.ſſ.
Anime vita.fo.clxxxiiij.M.
Anime vita de⁹:co:poris vita aia:a deo regi noluit anima;
nequeat igitur ipsa co:pus regere.fo.cliij.B.
Anime vita et sensus qui sint.fo.lxxxix.B.
Aie vnde est cando: lilio:ū et spōsus pascit nos:et pascitur
a nobis.E.t qualis sit vnitas anime sancte ad deum. fo.
clxxviij.A.et per totum sermonem.
Animā suā ꝓ ouibus ponere paratus sit qui eas susce
pit ad custodiendum.fo.cxlviij.E.
Animā suā non pluris facere:q̄ se qualiter accipiendū sit.
fo.cxlviij.D.
Animarū saluti perrinēs:q̄ auide suscipiendū sit. fo.xlvj.
S.T.et fo.xlvij.A.B.
Aiar̄ sctār̄ tres statue pulchre deducūtur.fo.lx.Z.
Animarū sanctar̄ vocem iohannē sub altari audisse quid
significet.fo.lx.E.
Animi egritudo contingit aut cōuersionis nouitate:aut cō
uersationis tepo:e.fo.cxxj.D.
Animū intendens inquirende veritati solo veritatis amo
re:talis rē et causam habet honestā.fo.clvj.ſſ.
Animo:ū diuersitas vnde ꝓueniat.fo.xliij.Z.
Animantia quedā et si mala sunt:ꝓsunt tamē visu si non
visu.fo.cxxvij.Z.
Animalibus noue legis sex ale sunt.fo.cxxiij.M.
Animalibus quattuo::quattuo: pēne sunt.fo.cxxiiij.M.
Anni nubiles et perfecte etatis:dicūtur spirituales quan
tū ad merita.fo.cxxvj.A.
Ante labo:em sumere cibū:et ante meritū exigere premiū
ordo prepositerus.fo.clx.P.
Ante peccatū homo erat in actiōe et meditatione sine pas
sione.fo.lxxxv.B.
Ante ruinā exaltatur co::humiliatur vero ante exaltatio
nem.fo.cxviij.et fo.cliij.Z.
¶Apertas confessionis feneſtras inuenit in nobis dñs.
Apis christus.fo.iij.E. (fo.clxv.M.
Apis ꝓprietas et conditiones.fo.iij.E.
Apli dicti: quos plcuit ⁊ significari videt ꝑ caput: co:
pus et pedes que alis seraphin velātur.fo.lxiiij.ſſ.
Apostoli nubibus comparātur.fo.vj.M.N.
Apostoli petrus ⁊ paulus quare viri mie dicant̄.f.xlvij.M
Apparet dñs querentibus se.fo.cxlix.N.
Apparet in amaritudine medicus.fo.cxlix.Y.
Apparere quis volēs alter q̄ intus sit pessimū.fo.clvij.Z:
Apparebit xp̄s in iudicio in forma hois.fo.clxx.M.
Apparuerat potentia in rerū creatione:sapientia in earū
gubernatione:sed humilitas et benignitas in humanita
tis assumptione.fo.xv.E.
Apparuit deus infirmis vt fidē faceret:et desiderio satisfa
ceret perfecto:ū.fo.cxxvj.Z:.Z.
Apparitio mago:ū non sola fuit.fo.xix.Z.
Apparitiones septem post resurrectionē legimus sicut an
te passionē tres purgationes.fo.xxxvj.Z.
Apparitiones tres mirabiles fuerunt;sed harū mirabili
o: trium mago:um.fo.xx.E.

Appellatione leue xp̄i cōminationē supplicij:dextere vero
regni promissionē intelligamus.fo.clxiij.B.
Appetitus reprimendus est:quem omnino extinguere nō
possumus.fo.xcviij.B.
App:opiat xp̄s de se loquētibus.fo.cxx.M.
Aptitudo xp̄i:q̄ turturis vox audiri debuit.f.clxviij.E.
¶Aqua cōuertit in vinū quotiēs tristicia nr̄a cōuertit in
gaudiū:imo etiā cōuertitur in panē.fo.lxvj.ſſ.
Aqua timo: domini.fo.xxj.Z.
Aqua triplex nobis ꝑ christum apposita. fo.lxvij.ſſ.et per
totum sermonem.
Aque sacre scripture valent ad lauandū:ad potandū: ad
cibos coquendum.fo.cxl.A.
Aquarū effusio.i.cogitationū cōfusio terrā facit inanem
et vacuam.fo.cxiij.M.
Aquile dñico co:pori assidentes tres sunt.fo.cxxiij.E.
¶Arbitrij libertas animā nō min⁹ insignē minus ve simi
lē verbo facit:immo etiā forte plus facit.fo.clxxxvj.M.
Arbo: habet venustatē foliis:pulchritudinē in flo:ib⁹:sa
po:e et medicinā in fructu.fo.xiij.M.
Arbo:es alique sunt;que nō faciunt fructū:sunt que faciūt
sed nō suū: sunt que faciunt suū sed non in tempo:e suo.
fo.xxviij.M.ꝑ.et per totū sermonem.
Arcana verba que nō licet homini loqui.fo.clxxj.M.
Arce due sunt in veteri lege.fo.cxxiij.Y.
Ardo: desiderij faciē dñi p̄uenire debet ad omnē aiam ad
quā ipse est venturus.fo.cxlix.N.
Ardo: et lux triplex fuit in iohāne.fo.xlv.E.
Arguere et increparе:interdū necesse est.fo.xlvj.M.
Arguit peccato:ūque deo se similē existimās.f.clxxxvij.M
Argumentū est supbie p̄uaricatio gre.fo.clxv.N.
Argumētū validissimum q̄ parer et filius vnū sunt: et aia
igit̄ que adhere deo:nō ante se existimet ei pfecte vnitam
donec illū in se:et se in illo manentē plenserit.fo.clvj.N.
Arma ad custodiēdum castrū nr̄i co:poris.fo.lxx.Y.
Arma et scutū boni christiani crux est.fo.lxix.B.
Arma fideliū tria sunt.fo.cxxij.Z:.
Arma q̄b⁹ ꝓcipaliter cōmunimur q̄ruo: sūt.f.cxxiij.M.
Arma virtutis q̄b⁹ arma neq̄cie expugnātur. fo.cxxiij.ſſ.
Aromata anime que sunt.fo.xxxvj.ꝑ.
Aromata a tribus deuotis feminis empta quid significēt.
fo.cxxxij.M.
Aromata emant tres mulieres; mens :lingua;et manus.
fo.xxxviij.E.
Aromata lingue tria.fo.xxxvij.A.
Aromata mentis immo ꝓpie voluntatis emēda sunt.
fo.xxxvij.A.B.⁊ fo.xxxvj.ꝑ.
Arrog⁹ia quāta mala operetur. fo.xl.G.⁊ fo.xlj.A.
Artiū mechanicar̄ immo etiā liberaliū igno:ātia dānabi
lis non est.fo.cliij.M.
¶Ascendere et descendere quō debeamus.fo.xl.ꝑ.
Ascendit xp̄s in montē ad docēdū turbas.fo.lviij.A.
Ascēdit xp̄s vt fides merito nō p̄uarek.f.clxxiij.Y.vtiliter.
Ascēdit christus crucem.fo.ciiij.D.
Ascensio et descensio domini.fo.cxj.M.
Ascensionē geminā denotat apostolus in eo qđ dicit q̄rere
et sapere nō infima sed superna.fo.xlij.E.
Ascensionū mōtes declarātur.fo.xl.ꝑ.
Ascensuri de cōualle plo:ationis ad altio:a semper tende
re debemus.fo.cxxj.M.
Ascensus ad ciuitatē hierusalē celestē arduus est.f.xcvj.Y.
Ascensus montiū virtutū.fo.cxij.E.
Aspersio:inscriptio:inuncio et benedictio ecclesie:talia in
nobis spūaliter facta ostendunt.fo.lxx.E.
Aspirans dies quis sit.fo.clxxix.M.
Aspis aurem cauda dicitur obturare ne incantantis vocē
audiat.fo.lxxxj.D.
Asturias maligni spūs q̄liter cauere debeam⁹.fo.xciij.B.
Assurgere volēs ad diuinas laudes duabus cauſis retra
hitur.fo.cxxxj.E.

¶Attendere debem⁹ dei reuerētiā.fo.lxxix.G.B.
Attentio habenda est in oratione et psalmodia. fo.cxxxix.
ſſ.et per totū sermonē.⁊ fo.clx.M.
¶Auaricie currus quib⁹ rotis ⁊ equis trahit.fo.clv.M.
Auarus crumene sue similatur.fo.cxxviij.M.
Auarus terrena esurit vt mendicus:fidelis vero contēnit
vt dominus.fo.cxxix.M.
Auro: mirabiliū deus tria mirabilia operatus est in ma
ria.fo.cxxij.B.
Auditā facit dñs misericordiā suam cū quod male gessim⁹
remittit.folio.
Audiui et nō visu p̄uenit ad noticiā veritatis.fo.cxlvj.G.
Auditus ad meritū visus ad premium.fo.cxlvj.Z.M.
Auditus certio: est visu.fo.cxlvj.Z.M.
Auditus inuenit qđ visum latet.fo.cxlvj.Z.M.
Auditus p̄cedit visum:⁊ fides visionē. f.clvj.Z.gradus.
Auditus visus est pparatio.fo.clvj.Z.
Auditus visum p̄cellere declaratur.fo.clxiij.ſſ.
Audita;visa cōfirmant.fo.clviij.G.
Auiditas sedula qua sponsa dilectum per noctes quesiuit
fo.clxxxj.Y.
Auriga virtutū discretio.fo.clxij.B.
Auris ad obediendū pparari debet.fo.cxlvj.N.f.cxlviij.A
Auris pma mortis ianua pma aperiat ⁊ vite. fo.cxlvj.Z.
Auro:a est in aduentu domini.fo.cliij.Z.
Aurū id est verbū vel sapientia dei qualiter dulco:atū est.
fo.clxx.N.
Austeritas vite et paupertas summa memo:ate.fo.xvj.E.
Auxiliū dei duplex:co:reptio ⁊ cōsolatio.fo.cxxix.Z.
Abylon et hierusalē sunt in continuo bello.folio
cxxiij.colū.iij. Inter babylonem.
Baptizari christus voluit vt non se sed nos pur;
garet.fo.xix.M.
Baptismus ad quid nobis prodest.fo.xxxiij.R.
Baptism⁹ aque martyr:ū sanguine designat.fo.xxviij.Y.
Baptism⁹ duplex declarat.fo.lxxviij.Y.et ꝑ totū sermonē
Baptismus parauloꝝ approbat.fo.xxij.E.⁊ f.clxxiij A.
Baptism⁹ triplex aq̄ martyrij fidei.fo. (⁊ fo.clxxj.ſſ.
Baptismi sacramentū declarat.f.xxxiiij.M.⁊ fo.xxxvj.B.
Baptismo ꝓmo abrenūciam⁹ diabolo ⁊ oibus pompis
eius: secūdo indigemus baptismo in quo mundo et ꝓ
prie voluntati abrenunciamus.fo.lxxix.Z.
Baptizatus qui fuerit:⁊ crediderit saluus erit:quomodo
intelligi debeat.fo.cxlvj.E.
Basiliscus solo visu interficit hominē.fo.lxxxij.D.
¶Beatus es si co: tuū timo:e triplici repleueris.f.clxv.N
Beatus hō qui inuenit sapiētiā/ declaratur.fo.xc.B.
Beatus ille nō in quo inuenit:sed cui nō imputabit domi
nus peccatum.fo xcviij.Z.
Beatus vir cuius est nomē dñi spes eius. fo.lxxxiij.B.
Beatus vir qui nō abijt in consilio impio:u.fo.cxiij.Z.
Beata mens quā sibi tota vendicauit sapo: boni et odiū
mali.fo.clxxxviij.E.
Beatitudines seu benedictiones euangelij pulchre tra
ctantur.fo.lvij.Z.per totum sermonē vtiliter.
Beatitudin⁹ octo sanantur octo peccata.fo.cxij.ꝑ.
Beatitudinib⁹ plures abutunt:q: pēnas deargētatas,nō
habent.fo.iiij.ſſ.et ꝑ totum sermonē vtiliter.
Beati q̄ audiūt verbū dei:vtiliter deducit.fo.xciij.M.
Beati qui custodiunt vestimēta sua munda.fo.clix.E.
Beatitudo vltima tractatur.fo.cix.A.
Bellatoū xp̄i mores describuntur.fo.ciij.A.
Bene semp cogitare:bene dicere:bñ facere admonemur.
fo.cxxj.M.
Bene viuere quid sit:et quot ad bene beatec viuendū re
quirantur.fo.xlvj.E.ſſ.B.
Bñdictio triplex nobis necessaria est.fo.cxliij.B.
Benedictiones et diuitie cum xp̄o.fo.clxvj.M.
Benedictiones euāgelice:ꝓma:scōa:tertia:quarta:⁊ q̄n
ta; tractantur fol.cv.⁊ fo.cvj.ꝑma colū.et.iiij.col.cap.x.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝛ scōa cadē colū. capko. xj. tertia fo. cviij. col. j. ꝛ. ij. capko. xiiij. quarta col. ij. capko. xxv. quinta col. iij. capl'. xxvj.
Ꝺndicus fructꝰ marie in odore: in sapore: i specie. f. viij. ff
Benedicti primus vocabunt ad regnū: q̄ maledicti deijcia
Beneficia dei plurima: q̄ nos multū (tur. fo. lxxvij. L.
ad eū diligendū incitant. fo. xciij. S.
Beneficia dei quattuor. fo. lxxvj. Ȝ.
Beneficia exercitium et negocia laude digna gerardi fratris sancti bernardi. fo. clxv. Ꝺ.
Beneficia nobis multipliciter collata per morte christi numerantur. fo. clxvj. ꝛ. fo. cxl. ff. B. Ꝺ. Ȝ. Z. L.
Beneficia quattuor nobis cōferuntur: si sub scapulis dei confugerimus. fo. lxxvij. ff.
Beneficus verus est deus dans affluenter et non impro
Benignitas xpi nobis in suo ad (perans. fo. cxxxij. Z.
uentu manifestata est. fo. xviij. L.
Bernardus ab incunte sua cōuersatione p̄ acerno meritorū: q̄ sibi deesse iudicabat fasciculū de laboꝝ vite ꝛ passionꝫ xpi sibi colligare: ꝛ iter vbera sua collocare curauit
Bernardus assumit sibi lamētū (uit. f. clviij. L. Ꝺ. E. ff. cuiusl'bet fugbi ꝛ ideo indeuoti et indurati. fo. clxv. Z.
Bernardus immo potius sua fetā aia fratrū verecunde narrat quō agit cū spōso suo xpo: ꝛ quō recipioca vicissitudine sponsus christus cum ea. fo. clxxx. Ꝺ.
Bernardus humiliter se reprehēdit ꝛ arguit' q̄ p̄sumat colloq̄a ageli ad vginē ꝛ vginis ad agelū tractare. f. viij. Ꝺ.
Bernardus pingui minerua: materias quas inter manus tenet: sine vlla surreptione solitus est fundo tenus expone
re: p: out ipse protestatur. fo. clxxvj. Z.
Bernardi deuota contēplatio alloquētis virginē: et ei applaudēt: q̄ antiqs duas euaserit maledictiones. f. vij. B.
Bernardi narratiuncula de suo spūali tyrocinio. fo. cxxx
Bethania castellum marie et marthe locus (iiij. Ꝺ.
obedientie. fo. cv. L.
Bethphage viculus sacerdotū domus bucca interpretat.
Bethleē situatio: et ibi de p̄sepio: fenoꝛet (fo. cv. A.
eoꝛūdem significatio. fo. ciij. ff.
¶ Bibet xps i regno suo nō tm māducabit. fo. clxxix. Ꝺ. E.
Bini et bini in p̄cessione itur. fo. xciij. R.
¶ Bonus est deus patiēs et longanimis. fo. cxxiij. Ꝺ.
Bonus videri ꝛ malus esse cupiēs reprehēditur. f. clxxiij. B
Bona anime que sint. fo. xcj. B.
Bona coīa hoiꝫ ꝛ coīa deo tribꝰ modis p̄mittēt. f. cxij. R
Bona corporis que sint. fo. xcj. A.
Bona glie vbi vbiꝫ qō totū sit: totū sit qō velis. fo. xcj. B
Bona mors q̄ vitā nō auferre: si tr̄a ferri meli⁹. fo. clxiij. P.
Bona multa fiūt et nō sapiūt: q: nō sapore boni ad illa impellimur sicut multis q̄ faciūt mala nō sapiūt. f. clxxix. E
Bona nostra considerare non debemus sed potius aliorum bona. fo. cij. Ꝺ.
Bona rēporalia a deo postulari nōnūq̄ possunt si vtiget necessitas: sed hoc moderate. fo. xcv. Ꝺ.
Bona tria: naturalia: spiritualia: et eterna. fo. xcj. A.
Bonū castrū custodit qui corpus suum custodit: quomodo intelligitur. fo. l. B.
Bonū est viro cū portauerit iugum. fo. clvj. Ꝺ.
Bonū magnū querere deum primū in donis/vltimum in profectibus. fo. clxxviij. A.
Bonū nobis cū vno oculo vel pede intrare in regnū celorū q̄ duos ꝛc. exponitur. fo. lvij. Z.
Bonū operaꝝ aliqñ q̄s nolēs nō sibi sz alteri. fo. cxxviij. A
Bono opere peracto securius et facilius in contēplatione dormitur. fo. clx. Ꝺ.
Bonoꝝ quattuor genera. fo. cxiij. M.
Bonorū que monachus q̄sq̄ facere debet cōpēdiosa enumeratio. fo. cxx. A.
Borrus cypri xps in resurrectione. fo. clviij. B.
Boues hi sunt qui in opere dei exercentur. fo. cxv. D.
¶ Brevitas vite p̄sentis. fo. lxxiij. B.
Bruta nō puniūtur q: rōne carēt. fo. lxxxv. ꝓpterea q̄ sunt
¶ Bubulcus habere debet duo. fo. cxxij. Z.
Buryrū et mel comedet: quid per virūq̄ significetur. fo. iij. A.

Caduca et vana infelix pctōr nō erubescit eterni
pfis amori ꝛ honori p̄ferre. fo. cxxxv. Z.
Cayn cur auersatus est deus. fo. clxxxviij. L. Ꝺ
Calcaria q̄bus p̄pheta asinā vigebat duo sunt. fo. cxxij. col. iij. Duo sunt calcaria.
Calix quem p̄o nobis christus bibit: eum maxime nobis facit amabilem. fo. cxxviij. L. B.
Calix saluatoris non est calix aque frigide: sed calix inebrians. fo. lxxviij. Ꝺ.
Calices tres dīs nob ꝓpinat. fo. cxxij. Z. tres sunt calices
Caluarie locus vbi verus heliseus xps ab insensatis pueris irrisus est. fo. ciij. Ꝺ.
Campi et horti quantū ad floꝝ productionem differūt. fo. clix. ff. et consequenter.
Canales multi in eccla reperiunt: cōche ppauci. f. cxxxviij. A
Cancelli parietis qui est caro xpi: qui sint. fo. clxv. Ꝺ.
Candelabra in scripturis reperiūtur tria. fo. cxxij. P.
Cādor: aie faciēs ipam: et opa ei⁹ lilia q̄ruplex. f. clxxviij. B
Candidū est ꝛ virtus: quicquid de corde puro egreditur: ꝛ si bona fama secuta fuerit lilium est. fo. clxxviij. B.
Canibus ꝛ venatoribꝰ plerūq̄ cōtingit a bestia quā agressi fuerāt desistere: ꝛ seq̄ aliā q̄ forte occurrerit. fo. cxxxv. E
Cantare dño p̄ vitijs subiugatis: p aduersis superatis: p̄o pinquis p̄emijs antiquoꝝ exemplo debemus. fo. cxxv. ff.
Canticū canticoꝝ sola vnctio docet. fo. cxxv. Ȝ.
Canticū ezechie ego dixi/exponitur. fo. lxxxv. Z.
Cantica cānicoꝝ quare ita dicantur: et in quo a ceteris differant. fo. cxxv. E.
Cantica fidelium quattuor: sunt. fo. cxxiij. B. Cantica.
Capi domino qualiter debeant vulpes: adulatores videlicet et detractores. fo. clxxij. A. B.
Capite nobis vulpes parvulas: qui hoc loquitur de⁹ est: nō tamē vt deus sed vt sponsus. fo. clxxij. Ꝺ.
Capree ceruiq̄ cāpoꝝ sunt spūs beati. fo. clxiij. B.
Capree cōparatur xps ꝓpter acumē visus. fo. clxvj. E.
Capree veritas: humilo gra cōparatur. fo. clxxxj. Ꝺ.
Caput dei et pedes: q̄re alis duoꝝ seraphin velari dicūtur. fo. lxiij. E.
Caput impiū subiectos sue conformat impietati. fo. xx. Z.
Caput mēs interior: facies cōscientia. fo. xxvij. Z.
Capitiū p̄o pudore verecundie oēs portāt: q: omnes peccauerunt. fo. clxxxiij. Ꝺ.
Carbo desolatorius est christus dīs. fo. clxvij. Ȝ.
Cardinales virtutes habuit p̄fectissime xpo. fo. cxl. ff.
Caritas animā cōfortat et maritat verbo. fo. clxxxvij. B.
Caritas aīam dilatat vt fiat habitatio dei. fo. cxl. L.
Caritas christi quāta fuerit etiā p descensum ad inferos intelligi potest. fo. iij. T.
Caritas cōsistit in equalitate. fo. cxxxviij. E.
Caritas duplex actualis: et affectualis et de eius ordinatione. fo. clxij. B. et per totum sermonem.
Caritas ecclie ad xpm indissolubilis ē. fo. clxxiiij. Z. Ꝺ
Caritas est: qua homo interior: crescit. fo. xxvj. A.
Caritas est vita fidei. fo. xxxvj. Z.
Caritas est fortior: morte. fo. xxx. ff.
Caritas fraternitatis summopere seruanda. fo. cxlvij. M.
Caritas in actu ꝛ affectu. fo. clxij. B. (ꝛ fo. cxlviij. A.
Caritas lex dñi immaculata. fol.
Caritas mater bona. fo.
Caritas multiformiter alijs vtilꝫ p̄ferk. fo. cxlviij. A.
Caritas nimia in xpo. fo. xxxiij. Ꝺ.
Caritas patiētia volūtas: diuersa loquuntur ꝛ sentiunt. fo. lxxxiij. Ꝺ.
Caritas p discretionē ordinat. fo. clxj. M. et p totū sermonē
Caritas renatio: glutino. fo. clxxxiij. Z.
Caritas tractat. fo. cxlviij. A. ꝛ fo. clxvij. Z. ꝛ fo. clxx. E
Caritatis dilatio tractat. fo. cxlvj. L.
Celū sicut pellem dei sapiētia xpi extendit. fo. cxlv. E.
Celi ad quos rapimur tres sunt. fo. cxxiij. N.
Celestis gloria pfici nō pōt: absq̄ p̄senti eccla. f. clxxvj. Ꝺ.
Celestis habitatio: mōtes et colles: idest supcelestes spūs
haberq̄ et oues eriā nominātur. fo. clxiij. B. Ꝺ. Ȝ.
Celestis habitationis statū: nil sic propie representat: quo modo alacritas laudantiū deum. fo. cxxxj. E.
Celestis patria et felicitas cōmendatur. fo. clxj. P.
Cella exinaria nō oē donū spūs producere putat. f. clxj. Ꝺ.
Cella vinaria dom⁹ i qua erāt discipuli congregati. f. clxj. Ꝺ
Cella vinaria domus orationis. fo. clxj. Ꝺ.
Cellarū: quare vinaria: altera aromatica; tertia vnguētaria vocentur. fo. cxl. B. Ꝺ.
Cellaria christi cogitāda sunt loca odoramētis plena: referta delitijs. fo. cxxxix. Ꝺ.
Cellaria moralis discipline tria cōtinētur: subesse: coesse: p
Centū milia annoꝝ vita nō sufficit ad de (esse. fo. cxl. E
um (sicut dignū est) querēdum. fo. lxxxv. Ꝺ.
Centurio non credidit ex eo qō vidit: sz ex eo qō audiuit: quia fides ex auditu. fo. cxlv. Z. Z.
¶ Christus ab aia sancta suscipitur tanq̄ sponsus: ab aia infirma tanq̄ medicus. fo. ci. B. et p totū sermonē.
Christus absq̄ tāta quā assumpsit difficultate ꝛ labore humanū genus redimere potuit. fo. cxxxj. P.
Christus acuto visu iudicio velox. fo. clxvj. B.
Christus ad iudicandū veniet i humana forma: vt electis mitis appareat. fo. clxx. A. et p totū sermonē.
Christus ad nos venientes videamus: q̄s veniat; vnde; quo ad quid: quando; et qua. fo. ij. Ꝺ. E. Z. Ꝺ. N.
Christus attulit diuitias. fo. xij. S.
Christus attulit medicinas p̄ciosas in aduētu suo. f. xij. P
Christus comes facundus. fo. ci. L.
Christus cōmunitatis amator. fo. xxj. L.
Christus cōparat capree ꝓpter visus acumen. fo. clxvj. E.
comparatur et hinnulo ibidem.
Christus cū oino pfect⁹ fuerit quō intelligit q̄ legitur in euangelio: iesus autē proficiebat. fo. vij. A.
Christus cū sit domin⁹ omniū: cur ei a patre dicit postula a me et dabo tibi. fo. clxv. Z.
Christus decorus in substātia diuina. fo. clviij. Ȝ.
Christ⁹ defecit ab ienarrabilibꝰ mūdi diuitijs f. xxxviij. Z
Christ⁹ defecit in carcere vt educeret vinctū de domo carceris. fo. xliij. B
Christus dicendo in terra nra: ꝓpries (ceris. fo. xix. Z.
tatē abnuit/societatē non respuit. fo. clxix. A.
Christus elegit quod molestius: p̄sertim paruulo ꝛ pauperis matris filio. fo. xvj. E.
Christus est flos campi: hortī: thalami. fo. clx. Ȝ.
Christus esuriuit iusticiam. fo. iiij. Ꝺ.
Christus ex patre nascens q̄d in patre aut cū patre. fo.
Christus exterius speciosus forma p̄e filijs hominū: interius vero candor: lucis eterne. fo. xxj. N.
Christus factus est nobis sapientia in p̄dicatione: iustitia in peccatoꝝ absolutione: sanctificatio in p̄uersatione; redemptio in passione. fo. cxl. ff.
Christus factus plenus miseri cordia. fo. xix. E.
Christus fasciculus myrrhe inter pspera et aduersa. folio
Christus fidelis consiliarius: fortis aux (clviij. L. Ꝺ.
liarius: efficax patronus. fo. v. E
Christus filius carnis adesse sed nō filius p̄uaricatiōis ade.
Christ⁹ futur⁹ est rōni plenitudo lucis; volūtas (fo. xliij. B
ti multitudo pacis; meōsie cōtinuatio eternitat. f. cxxxj. Z
Christus humanitatē suam ab ecclesia subtraxit vt daret locum fidei. fo. clxxxij. Z.
Christus ibi primum medicinā apposuit; vbi primus vulneri parebat locus. fo. xliij. Ꝺ.
Christus imago dei: homo ad imaginē. fo. clxxxv. B
Christus in capite spōsus: in corpore sponsa. fo. clxv. Z.
Christus in carne didicit misereri. fo. clxvj. Ȝ.
Christus in carne didicit obedientiam. fo. clvj. Ꝺ.
Christus in carne p̄sentem fieri desi derabant patres an

Charitatis fiducia. fo. clix. Ꝺ.
Charitatis ordinatio tria i aia nra distribuit: martheꝫ admi nistrationē: marie p̄templationē: lazari pniam. fo. lj. Ꝺ.
Charitatis ordo. fo. clxij. A.
Caritas quitas āplitudo latitudo sublimitas. f. cxlvj. E.
Charitate amplior plerūq̄ astringūtur: q̄ post increpatoria q̄ualuerūt de infirmitate q̄ q̄ fortes ab initio pmāse
Charitate exinanit xps. fo. clvij. Ȝ. (rūt. fo. cxlviij. Ꝺ.
Charitate fraudari cōtra charitatem est. fo. clxij. B.
Charitate nimia dilexit nos christus. fo.
Charitate refrigescēte diffidere nō debemus. fo. cxxxix. B.
Caro castigāda est vt illuminet nos mortis nre. f. clxxix. Z
Caro xpi paries erat diuinitatem celans. fo. clxvij. Z.
Caro mimicus nr̄ qua vehemēter ipugnamur. f. xxvij. B.
Caro misera est insipiens et ceca. fo. v. B.
Caro mundus diabolus et deus quattuor: sunt: quoꝝ obsequio in hac vita deseruimus. fo. cxxj. L.
Caro mundus demonia hostes hoīm sunt. fo. xlix. A
Caro odit flagellum. fo. lxxix. L.
Caro sagittis tribꝰ configēda est. fo. cxlviij. E. ff.
Caro spiritui seruire debet et non econtra: sic erit vtor nr̄a vitis abundans. fo. xciij. ff.
Carnis cōcupiscentia paries erat: paulum a xpo diuidēs. fo. clxvj. Ꝺ.
Carnis facta si spiritu mortificamus respiram⁹. f. clxxix. Z
Carnis infirmitas robur anger spūs: fortitudo vo debilita
Carnis noie vitiū q̄nq̄ significat. f. cliij. ff. (rē. f. cxlviij. L
Carnis seruire vitijs familiare nobis. fo. xxxiij. Z.
Carnis voluptatibꝰ adherēte impossibile est gaudio spūali repleri. fo. xl. Ꝺ.
Carnalis amor: xpi quando sit bonus. f. cxxxviij. Z.
Carnalis amor: reprehenditur. fo. cxxxviij. B. Ꝺ.
Carnalis sapiētie discipulū se manifestat: q̄ sic dispurat: B oculis: B capiti: B pectori vt stomacho nocet. f. cxxxviij. Ꝺ.
Carniali delectatiōe p̄sente abest spūalis delectatio. f. xlij. N
Carnales concupiscētie: cōnaturalē homini mālsuetudinē exterminant. fo. clviij. Z.
Carnales ꝓcupiscētie priuāt bonū sotiale. fo. clviij. Z.
Carnales et glutones increpant. fo. cxlix. Ꝺ.
Carnales etsi aliqui sunt: alij spirituales: alij tm̄ alia plus appetunt: alij minus. fo. cxiij. Ȝ.
Carnales hoies mortē appetūt iustoꝝ nō vitā. fo. cxxxix. Ꝺ
Carnaliter diligebāt discipuli xpm̄ pusq̄ celos ascēderet. fo. cxxxviij. B.
Castelli q̄ intrauit iesus multiplex acceptio. fo. l. E.
Castri corporis nr̄i: qualis deberet esse custodia. fo. l. Ꝺ
Castri nostri custodia triplici egere apparatu: munitione armis: et alimentis. fo. lxx. Ȝ. Z.
Castitas in initio nō suadebat. fo. clxix. ff.
Casuros a latere dñi sinistro mille: et decē millia a dextris eius: q̄d significet. fo. lxxvj. A. B
Cauere a ꝓpria voluntate debemus. fo. lxxviij. Z.
Cauende sunt cogitationes inutiles. fo. lxxxvj. ff. B. Ꝺ.
Cauendū est a demonio meridiano. fo. clij. A.
Cauendū est audire vnde ledamur etiā si a religioso viro imo etiā si ab angelo proferat. fo. xciij. B.
Cauendū est peccatum. fo. lxxviij. Ꝺ.
Cauerna macerie: macerie angeloꝝ: q̄ ceciderunt loca. fo.
Caueme pie mētes: ꝛ studiose fieri studeāt (clxxx. A.
melius q̄m in eis inueniri. fo. clxxx. L.
Cause reddētes securos pliantes de p̄cepto inito. fo. cij. E.
Cause tres assignari solent: cur deū querētes nōnūq̄ frustrari soleant. fo. clxxxiij. Ꝺ.
Cauteriū cōspirationis antiquē portam⁹ oēs. f. clxxix. Z.
¶ Cecidimus oēs in lapsu primi hoīs super acernū lapidū: et in luto: quo fit vt non solū inquinati: sed vulnerati sumus. fo. xxiij. N.
Celebrare deuote debem⁹ aduentū dñicū. f. lv. Z. Z. Ꝺ.
Celū sanctā animā: solem intellectū; lunā fidē; astra virtutes dicimus. fo. cxlvj. A.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sermonū sancti Bernardi

tiqui.fo.cxxvj.E.
Ihesus in carne visibiliter operās mirabilia/ ostendit se esse qui ante inuisibiliter operabatur.fo.cxxviij.E.
Ihesus incōprehēsibilis pus:inaccessibilis inuisibilis incogitabilis:nūc cōprehēdi videri ⁊ cogitari voluit. fo.
Ihesus in diuinitate nihil habebat:quo ascē/ (lvj.B.
deret: descēdit ꝓpterea factꝰ homo vt ascenderet: descendamus igit vt ascendamus.fo.cxxix.M.
Ihesus in mundū venit:a quo nō aberat:sed apparuit q̄ latebat.fo.iij.B.
Ihesus in primo aduentu fuit redēptio nostra:in vltimo apparebit vita nr̄a: in scdo est ꝓfectio nr̄a.fo.iiij.O
Ihesus in sua humanitate nō magnus dns ꝓdicatur: sed parvus et amabilis.fo.clxj.ff
Ihesus in sua incarnatione soluit vinctū:illuminauit cecū:reduxit erroneū: reconciliauit reū.fo.cxl.B.
Ihesus in suo descensu dat sentire fideliter: ꝓfert viliter efficaciter adimplere.fo.cxxxv.ff.
Ihesus in vita passiua habuit actionē:et in mortē passionē actiuā sustinuit.fo.cxxiiij.B.
Ihesus inuitando spōsam ad culturā vineæ ostēdit zelū quē ad aīas habet q̄ vineas significatur.fo.clxx.ff.
Ihesus laborē ꝑsideravit et dolorē.fo.cxxiij.ff.B.M.Z.
Ihesus medicus noster sciebat se ad infirmos descēdere. fo.cxxxvj.B.
Ihesus minister bonus:carnē suā in cibum:sanguinē in potū:aīmā in preciū dedit.fo.clxvij.B.
Ihesus minoratus est multo magis angelis.fo.cix.Z.
Ihesus mons coagulatus:mons pinguis ad se trahit omnia.fo.xcix.B.
Ihesus mori potuit q: homo fuit:et q: iustus mortis eius nos liberare potuit.fo.ciiij.M.Z.
Ihesꝰ nō ociose ter repetijt petre amas me.fo.clxxxiij.A.
Ihesus nūquid quesitus:qui etiā cōtemptus requirit benignus est.fo.clxxviij.ff.
Ihesus occisus tulit pcā tripliciter.fo.xxxiij.M.
Ihesus paruulus factus est:vt fieret parvitatis exēplū. fo.xxiij.D.
Ihesus pascitur et pascit.fo.clxxviij.E.
Ihesus patiendi speculū: patientis premiū.fo.ciiij.N
Ihesus pauper factus est ꝓpter nos.fo.xiiij.Z.
Ihesus per carnē vmbra est fidei:qui per spiritum est lumen intelligentie.fo.clxj.Z.
Ihesus per mare ambulans apostolos quasi volebat p̄terire:nec tamen istud volebat: sed magis eos ꝓbare fidem.fo.clxxx.M.⁊ fo.clxxxj.A.
Ihesus ꝓ nobis passus est dextrū latus fodi.f.lxxvij.ff
Ihesus quanta nobis largitus sit bona.fo.lxxxj.Z.et per totum sermonem.
Ihesus quanto ꝓ nobis vilio::tanto nobis charior: esse debet.fo.xix.E.
Ihesus qualiter ab aīa devota suscipi debet.fo.iij.N.S.
Ihesus q̄ et si de celo est:de terra tamē loquif.f.clxviij.Z
Ihesus quibus et quādo volebat sapiens:sapientior:: sapientissimus apparebat:et semp virilem animū habuit: ideo semper vir fuit.fo.vij.A.B.
Ihesus recūbentibꝰ nō dedignatus est apparere: quāto magis orationi incūbentibus apparet.fo.xxxix.E.
Ihesus rex in exilio mānens:in iudicio iustus: in regno gloriosus.fo.xx.B.
Ihesus salus cum salute venit:et cū salute vnguētis et gloria venit.fo.xx.M.
Ihesus saccus plenus misericordia.fo.xix.E.
Ihesus se dominū mōstrauit vniuersor.fo.xxxix.E.
Ihesus semetipsum exinaniuit:vsq̄ ad hoc vt pasceret: ipse omniū pastor.fo.clvij.Z.
Ihesus sex nominibus vocatur.fo.cx.Z.
Ihesus solus irrisui fuit in passione qui solus poterat esse terrori.fo.cxl vj.Z.et solus.
Ihesus solus intrat celū sed nō truncus:sed cū membris suis sibi adherentibus.fo.xcvj.B.M.
Ihesus sponsus equaliter et indifferenter presto vbiq̄ est diuine ꝑsentia maiestatis:gratie tū exhibitione seu inhibitione:q̄busdā longe:q̄busdā prope est.fo.clxvj.Z.
Ihesus sponsus tanq̄ gigas exultauit ad currendā viā: nos vero nisi vnguenta sua spirauerunt non curremus. fo.cxl.P.
Ihesus suauis est gustui:dulcis gutturi.f.lvj.sub vmbra
Ihesus subtraxit humanitatem suam ab ecclesia vt daret fidei locum.fo.clxxxij.Z.
Ihesus suscipitur ab anima sancta tanq̄ sponsus:ab anima infirma tanq̄ medicus:et ibi de differentia cogitationum.fo.cl.B.et per totum sermonem.
Ihesus talis apparuit q̄ merito amaretur: verax ꝓ se: iustus ꝓ hominibus: mitis ꝓ hoibus.fo.clxxvij.Z.
Ihesus tollit peccata nostra a manu:ab oculo:a collo:a carne.fo.iiij.X.
Ihesus totus mihi datus totus in meos vsus expensus. fo.xviij.Z.
Ihesus totus suauis:totus salubris: totus delectabilis totus ꝑ sponse vocē desiderabilis.fo.xxx.M.
Ihesus triginta annis operatus est salutē in medio terre:affixus cruci:addictus morti.fo.xcij.S.
Ihesus tribulationē et dolorē inuenit.fo.lxxxij.D.
Ihesus venit in angelis:accelerat in patriarchis:appropiat in prophetis: adest in carne:respicit in miraculis:loquif in apostolis.fo.clxvij.A.
Ihesus venit in plenitudine vnctionis gratie et veritatis. fo.cxxxv.B.
Ihesus verbum dei quomodo ēt in quibus virtutibus recipitur.fo.iiij.N.S.
Ihesus viuendo viuere docuit:moriendo mortē securam reddidit.fo.ciiij.ff.
Ihesti beneficia:et labores tanti ꝓ nobis suscepti valde nos obligāt ad eū amandū.fo.xciij.N.⁊ fo.xciiij.A.
Ihesti cōuersatio super terrā fuit aurea.fo.cxx.Z.
Ihesti infirmitas et maiestas memoratur.fo.ciiij.M.
Ihesti magna exinanitio ad carnem mortem et crucem. fo.cxxxj.Z.Z.
Ihesti natiuitas a duobus nos liberauit inimicis.f.xv.ff.
Ihesti posteriora aliquid habent quod videre delectat. fo.clxx.M.N.
Ihesti redemptionis modus et fructus.fo.cxxxj.M.
Ihesto debemus vitam nostram qui ꝓ nobis suam exposuit.fo.xciij.N.
Ihesto et eius gloria omnes frui cupiunt:sed pauci imitari eū volunt.fo.cxxxviij.E.D.
Ihesto existente in sepulcro q̄d nobis faciendū sit.fo. xxxvj.P.
Ihesto in cruce dormiente exiuit de suo latere sanguis et aqua ad formationem ecclesie:sicut adam dormiente a latere eius costa sublata est de qua formata est eua. folio xxxviij.M.
Ihesto nos a lege peccati et mortis liberanti cur adhuc morimur.fo.ciiij.N.
Ihesto supra modum debitores sumus.fo.xciij.Z.
Ihesum crucis ignominiam subire tria compulerunt. fo.cxxj.E.
Ihesū dedit nobis deꝰ ꝑ mariā ꝓpter sanitatē.f.xij.N
Ihesum dei verbum:quomodo et in quibus virtutibus recipitur.folio.
Ihesū differētia quadruplici multi sequūtur.fo.cxij.Z.
Ihesū diuersis rebus cōparari nō est incōueniēs.f.vj.Z
Ihesū introiuisse in castellū quid significat.fo.l.ff.
Ihesum legimus ex patre/in patre/cum patre a patre: ꝓ patre:sub patre.fo.lxiij.B.M
Ihesū melius est modo arguentē docētem audire: q̄ in die iudicij iudicantem.fo.lxxxvj.A.
Ihesū pasci inter lilia:et candore;et odore virtutum delectari dicitur.fo.clxxviij.E.

Index alphabeticus.

Ihesuita in xp̄i baptismate nō defuit.fo.xxvj.E
Ihesuiani a xp̄o nomen acceperūt.fo.cxxj.N.
Ihesuianus iuz/frater xp̄i iuz/heres/heres dei/coheres ihesuiani.fo.cxxxiij.M.
Cibus bonus obedientia:cibus bonꝰ patientia:si tū sapientia triplici condiantur.fo.lxxxv.D.
Cibus cordis.fo.xxiij.D
Cibus dei est ipletio verbi seu volūtatis eiꝰ.fo.clxxviij.N
Cibus in ore:psalmus in corde sapit.fo.cxxviij.M.
Cibus meus xp̄s ⁊ ego eius.fo.clxxviij.E.
Cibus meꝰ inquit xp̄s dns:est vt faciā volūtatē patris mei sed hic non in patria.fo.clxxx.D.
Cibi israel tres sunt.fo.cxxiij.P.⁊ fo.cxxiij.A.Cibi israel.
Cibo boni opis ⁊ ofonis potu sumpto aīa egrota p̄ contēplationem pausat.fo.cxxxvij.B
Cibo idigesto cōparak scia fine opib⁹.f.cliij.A.Sūt nāq̄
Ciboꝝ obꝑatores moꝝ vo neglectores iuehūk.f.crlix.D
Cibos coitu ꝓcreatos:gñalr vitātes arguunk.f.clxxvj.ff.
Cibos spūales sicut corporales: q̄dā cito sapiūt:quosdā vero vt sapiant cōdire oportet.fo.xxxiij.P
Cibaria ⁊ vestimēta delicata reprehēdunk.fo.xlv.E.ff.B
Cinctoriis tribus accinguntur ⁊ cohibemur.fo.cxxij.P
Circūcidi quare xp̄s voluerit.fo.xvij.Z
Circūcisio quare octaua die,celebrak.fo.xvij.E.
Circuncisio quid sit.fo.xvij.Z.
Circūciso dño in eo nec nervus rūpitur: nec os cōminuit fo.cxxiij.D
Circūdari vir qualiter a femina potuerit.fo.vij.E.
Ciuitas celestis ex adipe satiantur.fo.xxv.D
Ciuitas/spōsa/oues/vnū sunt.fo.clxxxij.O.⁊.clxxxiij.A.
Clamat stabulū pulsam:clamat ⁊ psepe:clamāt lachrymē:clamāt panni in xp̄i natiuitate.fo.xvj.B.
Clamem⁹ in celū:q: sub celo oīa labor⁹ ⁊ dolor⁹.f.lxxxiij.B
Clarificat filius patrē sicut ⁊ a pre clarificak. f.clxxxij.Z
Clarificatus est filiꝰ magnificētissime.fo.clxxxij.Z.M.N
Claritas vna ⁊ coeterna est pris ⁊ filij.f.lxxxiij.Z.M.N.
Claues q̄ nobis occulta referāt tres,sūt.f.cxiij.Z.Claues
Claues regni celoꝝ accepit petrus : q̄ sunt potestas claudendi ⁊ aperiendi atq̄ inter claudēdos ⁊ admittendos discretio.fo.clxxvj.O.
Clerici ab hoibus vsurpant q̄d delectat.fo.
Clerici laute viuentes inuehunk eleganter.fo.crlix.D
Clericoꝝ periculū vehementer formidandū.fo.crlj.O
Coagulū passiōis ⁊ pinguedo sanitatis fuerūt in xp̄o monte montiū.fo⁹.cxxj.C.c.⁊ fo.cxxij.A.In monte.
Coesse alijs debemꝰ in mansuetudine.fo.crlj.B
Cogimꝰ quo dāmō deū vt iudicet⁹ ꝑdēnet.fo.xvij.M
Cogit⁹ qualem te fecit deus.fo.lxxxj.Z
Cogita vnde venis ⁊ erubesce vbi fis ⁊ ingemisce quo vadis ⁊ contremisce.fo.lxxxix.Z.
Cogitare debemꝰ dei maiestatē cū liuore:charitatem cum amore.fo.iij.E.
Cogitatio bona:deo danda non nobis.fo.cl.O
Cogitatio mala a nobis:bona a deo.fo.cl.Z
Cogitatio mala aīam decolorat:affectio vulnerat: consensus necat.fo.lxxxvij.E.
Cogitatio pudica ⁊ pacifica a sapientia dei ꝓcedit:q̄ talis nō fuerit/nec ꝓcedit.fo xciij.Z
Cogitationes hoīn vane:aut ꝑ angelos malos immisse; ꝓ virtutibus se ingerunt.fo.clxxj.Z
Cogitationes male an de corde nr̄o⁹ sint:an a spiritu maligno sine periculo ignorak.fo.clj.O
Cogitationes malas quomō viriliter repellere debeam⁹. fo.xcij.
Cogitationes paruuloꝝ seu inchoantiū ⁊ cogitatio ꝓfectoꝝ quomodo differant.fo.cij.M
Cogitationes vane cōtemplationē impediūt.fo.xc.O.⁊ fo.xcj.A
Cogitatiōes vane quas passim suscipimus inexcusabiles sunt.fo.lxxxviij.A.
Cogitationū differentie vnde oriantur.fo.d.Z
Cogitationū ociosarū primū genus lutū simplex est:secūdum limus:tertiū feridissimū cenum.fo.xcix.D
Cognatio anime ad verbū.fo.clxxxv.B
Cognatio fidei ⁊ spei germana:qō illa credit:hec sperat:⁊ charitas ad qō credik ⁊ sperak currit.fo.lxxviij.Z.
Cognitio tui gradus ad noticiam dei.fo.cliij.Z
Cognitio tui ⁊ dei.fo.cliij.M.
Cognitio tui ⁊ dei precedit scientiā.fo.cliij.M
Cohabitatio viroꝝ ⁊ mulierū cōtinentie repugnat: ⁊ dānatur.fo.clxiij.D
Coherentia triplex:primo::pudo::amor.fo.lxxxvj.M
Coitu procreatos cibos generaliter vitantes reprobantur.fo.clxxvj.ff
Colit deū nemo nisi q̄ ei volūtarie subiect⁹ est.fo.xvij.B.
Colles demones dicuntur.fo.xvij.B
Colli noīe designak intellectus aie.fo.clvj.Z.
Colūba nō incongrue venit ad indicationē agni.fo.xx.B.
Colūbarū etas ⁊ nō turturū ꝓ oblatione xp̄i designat. fo.clxix.E
Colūbe meditatione cōtemplatio:hirūdinis vo clamor:: actio designak.fo.lxxxvj.A
Columnis quatuor:mor:ū ⁊ tribꝰ fidei colūnis:maria extruxit xp̄o domū.fo.cx.Z.M
Cōmēdar eos deꝰ:quos castigat ⁊ arguit.fo.lxxxvij.Z.
Cōmixtio triplex.fo.xv.P.
Cōparatio ad ꝓbandū:quomodo deus indigne ferat q̄ sic sua parvipendim⁹ beneficia.fo.xvij.Z
Cōparatio aie et aranee ex suis viscerib⁹ telam ad muscas capiendas texentiū.fo.cvj.E.
Comparatio de cereo extincto:⁊ voluptate transacta.fo. lxxxiij.M
Cōparatio de diuinatione ⁊ curiositate.fo.xc.E.
Cōparatio de his q̄ nulla rōne separari queūt⁹ a terrenis ⁊ corpor⁹ alib⁹ cōsolationib⁹ ⁊ voluptatib⁹.fo.ij.E
Cōparatio de hoc q̄ andreas optabat crucē:xp̄s vo dixit si possibile est transeat a me calix iste.fo.lxviij.ff
Cōparatio de hoc q̄ nemo timere sibi debet de nimia humiliatione.fol.lviij.O.
Comparatio de hoc q̄ dictū est sponsaꝫ pulchrā esse inter oēs mulieres.fo.lxix.ff.B
Cōparatio de hoc q̄ sicut seculares in precipuis festis ꝓparant delicata cibaria:sic spūales viri spūalia ꝓparare debent.fo.lxviij.M.
Comparatio de medicina corporali ad spiritualem. folio xxxviij.ff.
Comparatio de milite a rege expulso.fo.lxxxv.M
Comparatio de secularib⁹ ad claustrales.fo.cj.E
Cōparatio de spūalib⁹ operatorib⁹ cuꝫ corporalib⁹; q̄ in suo exercitio longe prestant spūalib⁹.fo.xcj.Z.
Cōparatio dignitatis sensuū ad inuicem.fo.lxxxix.E.
Cōparatio duarū mēsuraꝝ epulātiū cibaria corporalia et spūalia inter quas ieiunia collocari sum⁹.fo.cij.B
Comparatio hoīs manus parturientis vsq̄ ad sanguinem scalpellentis:⁊ anime tillantes voluptates seu cogitationes recipientis: q̄uis vterq̄ sciat post voluptatē admissam dolorem succedere.fo.xxxj.E
Cōparatio infirmitatis aie ad infirmitatē corporis.f.cviij.A
Cōparatio penitentie adā ad mortē/ et obedientie xp̄i ad iustitiā ⁊ vitā operantis.fo.ciiij.Z.
Cōparatio q̄nq̄ affectuū aīe cum quinq̄ sensib⁹ corporis. fo.lxxviij.ff
Comparatio secūdi adam ad primū.fo.liij.N.
Cōparatio vestimēti inq̄nati q̄ repēte exuim⁹ ⁊ aie vitijs:⁊ imūdis cogitatiōib⁹ denudate:quā tū deserere negligi/ mus.fo.cxvj.Z
Cōparatiōes bone ⁊ viles.fo.ciiij.B (
Comparantur vinee florentes nouicijs.fo.clxx.A.
Compariuntur sancti.fo.cxliij.ff
Compunctio quadruplex.fo.cxxviij.Z:
Compūctionis duo genera.fo.clxvj.O

Universidad de Deusto
Biblioteca

Concha fontem imitet: vtilis cōparatio. fo. cxxvij. E.
Cōche nō canali silles eē dñr ipfecti. ⁊ semipleni. f. cxxvij. E
Cōcupiscēcia carnis ocl̄oꝝ ⁊ vite supbia nō sunt ex pfe. fo.
Cōcupiscēcia carnis oculoꝝ ⁊ vite supbia quali (xcvj. Z
ter declinank. fo. c. E.
Cōcupiscentia carnis oculoꝝ ⁊ supbia vite qualiter vincū
tur. fo. xxviij. Y.
Cōcupiscētia nobis hereditaria ē ägel⁹ sathane. f. clxxx. Z:
Cōcupiscētie carnales cōnaturalem hominī mālsuetudinē
exterminant. fo. clviij. Z.
Cōcupiscentie vitio q̄ difficulter resistak. fo. xcviij. A
Cōcupiscentie virus oīa mēbra inficit: q̄ fit vt nisi cū atro
ci violentia/⁊ vehemēti collucratione gra dei cōfo: tata
q̄s euadere peccatū possit. fo. xcvij. D
Cōcupiscentijs nr̄is totis viribꝰ resistendū est: ⁊ precipue
primis motibus. fo. clxvij. M
Cōditiones anime q̄ sponsa dici merek. fo. clxxxj. A.
Cōditiōes quibꝰ aliq̄s in hac seculi tentatione positus se
sanctū dicere ⁊ humiliter p:esumere possit. fo. cij. E
Cōdonari cōmissa quid sit. fo. xxvij. E
Cōfessio gr̄e: gratia designat in aīa cōfitētis. fo. clxxv. M
Cōfessio humilis sit pura ⁊ fidelis. fo. cxxxv. P. M. ⁊ fol.
Cōfessio vera q̄ sit. fo. xj. D (cxxxvj. A. B
Cōfessio verecūda inuenit apud deū quo se humiliādo de
iiciat ⁊c. fo. cxxvij. B.
Confessionis modus. fo. cv. A. B.
Confessionis munus declarak. fo. xxxvij. B
Cōfessione humili pcā remittunk. fo. cxxviij. A.
Cōfessionem ⁊ decorem induere. fo. xj. D
Cōfessiōes pcedat timor: duplex ⁊ pudor: duplex. f. cxxxv. D
Confessionē quattuor impediūt. fo. cxx. B.
Confidere in ꝓpria virtute pessimū. fo. lxxiij. E.
Configenda est caro tagittis trib⁹. fo. cclviij. F
Conflictus vitioꝝ ⁊ virtutum. fo. xc. E.
Conformitas aie ad verbū p charitatē q̄ iocunda ⁊ opta
bilis sit. fo. cxxxvij. B
Confusio est nos caput sursum habere: q̄ cor: sursum non
habemus. fo. lxxxix. Y:
Cōfusio repotis presentiū tēpoꝝ ad cōparationē ardoris
antiquoꝝ patrum. fo. cxxvj. B
Cōscia felix qua luctamē timoris ⁊ leticie repik. fo. xij. D:
Conscientie liber. fo. cv. B
Conscientie purificande forma. fo. clx. E.
Cōsciēcie testimoniū: de quo gl̄iak apls q̄d sit. fo. lix. E
Conscientie testimoniū gloria nostra. fo.
Cōsensu ⁊ deliberatione ad mortē peccam⁹. fo. lxxvj. M
Cōsentire debem⁹ deo aduersario increpanti. f. clxxxix. B.
Conseruatio pacis mutue. fo. xciij. E
Cōsidera quāta sit apud te dignatio dei. fo. xxj. M
Cōsideratio dei parit spem ⁊ charitatē. fo. lxxxvij. E.
Consideratio duplex. fo. lxxj. D
Cōsideratio passiōis ⁊ laboris xp̄i facit aīam illesam/pg
re inter pspera ⁊ aduersa. fo. clviij. B
Cōsideratio nr̄i parit timorē ⁊ humilitatē. fo. lxv. M. ad
Consideratio cui peroptima. fo. lxxv. B (meipm.
Cōsideratio vtilis ⁊ cōpūctiua eoꝝ que aīa a corpore sepa
rata inuenier. fo. xcvij. M.
Cōsideremꝰ quāta sit erga nos dei dignatio. f. xxj. M. vtili
Consilia bona que sint. fo. cxc. E (ter valde.
Cōsilia pfecta nō sunt absq̄ prudēcia ⁊ benivolentia. fo.
Consiliū ꝓpriū q̄ malū sit. fo. xxxvij. Z: (cxc. E.
Cōsiliū salubre q̄liter timoratꝰ q̄sq̄ se hre debet q̄n pplexꝰ
reperik de re aliqua/an sit dei volūtas vel ne. fo. xcv. Z:
Consolamini cōsolamini quare bis dicik. fo. xvij. E.
Consolatio ad pusillanimes. fo. lxxxiiij. Z:
Cōsolatio bona cū a puersis blasphemamur dñi facientes.
Consolatio bona. fo. lxxxv. Z (fo. cxlij. M.
Consolatio duplex: passiōis xp̄i memoria: ⁊ spes de futu
ra gloria. fo. clxxx. A.
Cōsolatio ⁊ affabilis pacificatio sponsi ad sponsam/pro
austera increpatione prius facta. fo. cl. Z:
Consolatio mundi ad nihilum vtilis. fo. xij. M
Consolatio nostra christus. fo. lix. E
Consolationis dei verba. fo. cxxij. Z:. Verba.
Consolationis respiratio pauperibꝰ spiritu. fo. cvij. N.
Consolatione diuina qui sunt digni. fo. xvij. M.
Consolationē recipit aia matrix cōtemplatione diuini lu
minis. fo. clvj. Z
Cōsortia eoꝝ q̄ salutē impediūt expauescenda. fo.
Cōspirationis antique cauteriū portam⁹ oēs. fo. clxxx. Z:
Cōspirauerunt primi parentes aduersus dñz ⁊ aduersus
christū eius. fo. clxxx. Z:
Cōsuetudo mala catene comparak que facilius dissoluiē
q̄ rumpatur. fo. xcj. F
Cōsuetudinis vicus qualiter amputek ⁊ sanek. fo. clix. N:
Consulentē deū qui audire nolunt: eum finaliter cōdem
nantem audient. fo.
Contemplatio deuota de nomine iesu. fo.
Cōtemplatio diuine suauitatis ⁊ glorie solis mente ⁊ cor
pore puris conceditur. fo. clxxvj. Y
Contēplatio p distributiōe tēpoꝝ trib⁹ modis distinguik.
Cōtemplatio tractak. fo. clxxj. D. ⁊ fo. cvij. M. (fo. cvij. E
Cōtēplatio vtilis de spōsa in lectulo suo dilectū querēte/⁊
de mulierib⁹ q̄ venerūt vt vngerent iesum. fo. clxxiij. Y.
Cōtemplationis circa deū tres modi sub figura triū cella
rum. fo. cxl. M. p totū sermonem.
Cōtēplatiōis ⁊ actiōis necessaria vicissitudo declarak. fo.
Cōtēplatiōis excessus duo sunt: vn⁹ in intel (clxviij. B.
lectu/alter in affectu: vn⁹ in lumine alter in feruoꝛe: vn⁹
in acquisitione/alter in deuotione. fo. clxj. R
Cōtēplationis ociū ⁊ studiū predicationis vicissim/inter
mittat aia deo deuota. fo. clxv. B.
Cōtemplationis opus nōnunq̄ predicationis gra inter
mittendum est. fo. clvj. P
Cōtemplationis quattuor: sunt species. fo. clvj. Z:.
Cōtemplationis quies pro lucro aiarum libēter intermit
tenda est. fo. clxiij. E
Contemplationis theorice arcanū. fo. cxlj. M
Contemplationū duo genera sunt. fo. clxxj. F. B. M
Cōtēplationi scrē nihil deperit. fo. clxxj. E. p totū sm̄one.
Cōtēplatiōi vacātes nō sunt ociosi vl spernēdi. f. cxxxij. Z:
Contemplationē tria impediunt. fo. liij. D. E
Cōtemplatione pausat aia egrotata. fo. cxxxvij. Z:
Cōtēplatiuā ante actiuā (q̄ sub obedientia agik) querere
est ordo preposterus. fo. clx. P
Cōtēplatiuos ipotune molestātes reprehēdunk. f. clxiij. E
Cōtēplatiua vita est a nobis eligenda: actiua vo (si pree
pik) patienter est toleranda. fo. lxxviij. M.
Cōtemplari deū nemo pōt: nec verbū dei predicare/nisi
habuerit mentis puritatem. fo.
Cōtemplatiuoꝝ alij ascendūt alij rapiunk. fo. cxxiij. P
Cōtēplatores alij ascendūt alij rapiunk. fo. cxxiij. A
Cōtēptus mūdi tangik. fo. lxxvij. E. ⁊ f. lxxix. Z. ⁊ f. iiij. D
Cōtinēria nō hz meritū absq̄ puritate intēciōis. f. cxxx. B
Cōtinentie hostes caro mūdus demonia. fo. xlix. A
Cōtinentie murus q̄ sit solidus. fo. lij. M
Contra eos qui in solemnitatibus nimis curiose vestiunk
et cibantur. fo. xlv. B.
Cōtrarius est peccato: deo ⁊ sibi. fo. clxxxvj. B
Cōtritio ⁊ cōfessio tractank fo. cxxxv. E. p totū sermonem
Cōtritio est vnguentū sua fragrantia tota domū ecclesie
replens. fo. cxxx. P
Coueniunt plures in nom̄e iesu/⁊ ibi deuota cōtemplatio
de nom̄e eius. fo. xix. B
Cōuersationis aliene ne fim⁹ curiosi explorat̄ores: aut iu
dices temerarij. fo. clvj. Y.
Cōuersationis honeste instructio. fo. cxxxij. Y.
Cōuersationis pfecte forma. fo. xxij. N. ⁊ fo. xxvj. M
Cōuersationis spūalis ⁊ cōuersatiōis prim⁹ gradus vt in
cōsideratione nostra turbemur per timorem: ⁊ima re
spiremus per spem. fo. lxxxviij. B
Cōuersationis spūalis vtilis traditio. fo. lxxxvij. B.
Cōuersatiōes nr̄aq̄ motꝰ: solēt pcedere star⁹. f. lxxxviij. B.
Cōuersari sic debet xp̄i minister/ vt ex moribꝰ exteriorib⁹
existimenk cōpositiones interiores. fo. xcviij. F
Cōuersio bona time: dñi. fo. lxxxviij. F.
Cōuersio duplex: interior: ⁊ exterior. fo. xxvj. D. ⁊ fo. lj. A
Cōuersio mala/cōuersio bona. fo. xxvj. Y
Cōuersos ad dñm iā nō solicitet carnalium cura parētū. fo.
Cōuersus in tribꝰ: p ꝓsideratiōē pcōr: p me (xxij. B.
tū supplicioꝝ: ⁊ p spem venie bene suerit. fo. xlviij. Z:
Cōuertere aīa mea i reqez tuā/pulchre deducik. fo. lix. F
Cōuicia apertū nō modo phibek: sed clam destinū: ⁊ vene
natum susurriū. fo. cxlviij. B. E
Cōuiuiū magnū in quo apponunt mia iusticia ⁊ gratia.
fo. xxx. E
Cor: ante ruinā exaltatur. fo. clij. Z
Cor: hoīs p:auū: sensus ei⁹ p:ioni in malū. fo. lxxxiij. M.
Cor: in quattuor affectionib⁹ est: q̄d diligas: q̄d metuas:
vnde gaudeas seu cōtristeris. fo. xxvj. M
Cor: leuare quid sit. fo. xlj. D
Cor: paratū ad aduersa ⁊ pspera. fo. xxvj. S
Cor: sursum hre seu deo: suz: tractak. fo. cj. ⁊ p totū sm̄one.
Cor: dis custodia q̄ praestantior est: siue manus ⁊ lingue ha
beri nō potest. fo. xcij. D
Cor: dis duri cōditiones. fo. lxxxiiij. D
Cor: dis petitiones. fo. xxvij. A
Cor: diū nostroꝝ duricia declarak. fo. xliij. D
Cor: de infimo qui sint ⁊ qui cor: de alto. fo. cj. E
Cor: da nr̄a donec in hoc seculo diuisa sunt: paulatim ad su
perna leuanda sunt. fo. xlij. F.
Cornua crucis quattuor. fo. xxv. D
Coronā xp̄s est p se patiēs ⁊ cū coronātis. fo. clx. Z:.
Cor: p⁹ aiaz aggrauat ne lumē icircūscripti videat. f. cxliij. P
Cor: p⁹ aut tabernaculū militātis: aut stabulū viatoris. fo.
Cor: pus xp̄i mysticū se solos esse gl̄iabank stul (cxliij. P
ti quidā hereticī. fo. clxxiij. E
Cor: pus luto spuris ⁊ hmōi maculak: icrib⁹ vulnerak: con
fessiōe pimk. Anima silr cogitatiōe: affectu ⁊ cōcupisce
tia vulnerak: cōsensu necatur. fo. lxxxvij. Y.
Cor: pus nostrū quasi tabernaculū militantis seu stabulū
viatoris. fo.
Cor: pus qđ corrūpitur ⁊c. quō intelligik. fo. xl. A
Cor: pus trahit aiam in regionem suā. fo. lxv. Y
Cor: poris cōuersio nō est spernenda. fo. xxvj. P
Cor: poris p spiritū castigatio ⁊ afflictio nō minus anime
q̄ corpori pficit. fo. lxiij. F
Cor: pori sanitatē nō voluptatē/cordi puritatē/fratri pacē
inita bñe sanctis/cōpassionē mortuis debem⁹ ⁊ auxiliū
ab angelo: pietatē a deo postulem⁹. fo. xcj. B
Cor: pore indiget angelus vt pie subueniat. fo. cxxvij. Y
Cor: pore nō indiget deus. fo. cxxviij. E. D.
Corripientes benigne sustinendi sunt. fo. cxlviij. E
Corripere debet ecclesiasticus in spiritu lenitatis in delicto
preoccupatos. fo. clviij. F
Corr: eptio fraterna q̄liter fieri debeat. f. clviij. E. f. xlv. Z:.
Corr: eptio prelati necessaria. fo. clvij. E.
Corr: eptiōi sibi facte/quidā impatienter ⁊ impudenter
se defendunt. fo. clvij. E.
Corr: eptionem manuete suscipientes se et corripientes a
malis liberant. fo. clvij. B
Corripiendi modus. fo. xxxvj. M
Corrupti sunt ⁊ abominabiles ⁊c. exponik. fo. cxliij. E
Corruptio aie tripartita: corporis q̄dripartita ē. f. cxliij. E
Creatura noua cōtra facinus in manu habet innocen
tiam: cōtra flagitiū/cōtinentiā. fo. iiij. Z
Creaturas duas ad intelligendū se deus cōdidit: hoiem
scz ⁊ angelum. fo. cxx. F
Credere simpliciter iesum esse filiū dei nō sufficit ad vitaz
eternam. fo. xxxviij. E
Crescit aia nō substantia sed virtute. fo. cxlvj. E
Crudeles aiarum rectores. fo. cxxx. M
Crumene sue cōformak auarus. fo. cxxxj. Y
Crux christi iudeis scādalum fuit. fo. xxxvj. A
Crux preciosa est amabilis ⁊ exultabilis. fo. lxviij. A
Crucis descensionis suasio. fo. xxxv. F
Crucis quattuor: connua: gēmis quattuor. i. quattuor vir
tutibus ornank. fo. xxxv. D. ⁊ fo. lxix. E.
Crucem tollere nō cessemus. fo. xxxiij. M
Cubicula christi varia. fo. cxlj. M
Cubile iesu triplex est. fo. cxiij. M. Cubile.
Cui nō sapit deus/iusticia ⁊ timor em/ nec miam p amor: ē
dicit in cor: de suo nō est deus. fo. cxiij. D
Cultus dei in tribus cōsistit. fo. cxiij. Z
Cupere/cū xp̄o esse vehemēter/ardēter/assidue. fo. cl. B
Cupiditas mēoꝝ ak. f. lxxx. B. E. D. ⁊ f. lxxix. Z. ⁊ f. cxxxix. M
Cur angelus dixerit hic erit magn⁹: ⁊ nō potꝰ hic est ma
gnus. fo. ix. P
Curia celestis prestolak cōsummationē nostrā. fo. x. Z.
Cura nō ē deo de bob⁹ seu alijs reb⁹ ab hoie. f. clxxv. A. B
Cura quāta sit deo de nobis siue de eccl̄a. fo. clxxv. A. B
Cure dei fidē aia sancta ex duob⁹ habet. fo. clxxvj. Y
Currere debem⁹ nō in nr̄oꝝ fiducia meritoꝝ. fo. cxxix. M
Curite fratres tota curia celestis nos expectat. fo. xj. N
Currentiū in odoꝛe xp̄i differētia. fo. cxl. Z. M. N.
Currendū in odoꝛe vnguentoꝝ christi. fo. cxl. D
Curiositas aliqua laudabilis. fo. ij. D
Currus pharaonis ⁊ p̄ncipes exercitus malicia/luxuria/
auaricia: ⁊ hmōi. fo. clv. M.
Currus tres in scriptura legunk. fo. cxiij. Y. In scptura.
Curruū quattuor sunt spēcies. fo. cxiij. Z
Curue anime q̄ terrenis inhiant. fo. cclxij. M
Custodia manus/cordis/oris habenda est. fo. xcj. M
Custodie nostre iugiter intenti stemus. fo. lxxxvj. B.
Custodes ecclie sunt āgeli ⁊ scti ab ea assūpti. f. clxxxiij. B
Cutis caro ⁊ os q̄buslā aje virtutib⁹ cōparank. f. lxxxvij. D.

Auid inquit sicut adipe ⁊ pinguedine ⁊c. infun
di prius volēs ⁊ sic effundere: ⁊ tu disce nō nisi
de plenitudine effundere. fo. cxxxvij. B
Dauid Josue ⁊ alij plures de hostib⁹ triumpha
rūt: ⁊ ipi soli gl̄iosi. Et de⁹ cūctа creauit solus ⁊ de hoste
triūphauit: cur igit nō solus erit gl̄iosus. fo. cxxxiij. E
Dauid multifariā extollit ⁊ laudak. fo. clxxv. B
Dauid oīm māsuetissim⁹: illius mortē lugebat: qui suam
semp fitiebat. fo. cxxxij. F.
Dauid regi aliq̄n maledixit seruus: ⁊ eū vlcisci volenti po
tius q̄ exprobrāti succedendū putauit. f. clij. Z.
Dare voci nr̄e vocē vntis qualiter fiat. fo. clxix. B
De aduentu dñi ⁊ sex circūstantijs eius. fo. j. A
De altitudine ⁊ bassitudine cordis. fo. cj. A.
De aqueductu sermo in natiuitate vginis. fo. lvj. A
De argentande sunt pēne misericordie. fo. iiij. F
De attēctione habēda in seruitio dei ⁊ ardente amore quo
anima diligit deū. fo. cxxviij. M.
De bethleē/nazareth/mōte oliueti/valle iosaphat/iordā
ne/caluaria/sepulcro/bethphage/⁊ bethania. f. xcvj. ⁊ fo.
Debitores sum⁹ debito quadruplici. fo. xciij. N. (xcvij.
Debitores sum⁹ precipue quinq̄: corpori/cordi/fratri/san
ctis ⁊ mor tuis. fo. xc. A. B
De circūcisiōe baptismo ⁊ vbo dñi ad iohānē: sic nos opor
tet implere oēm iusticiā. fo. xxj. B
De circūcisione nr̄a ⁊ triplici testimonio qō habere debe
mus. fo. xviij. A. B
Declinare a malo ⁊ facere bonū quomō a spūsancto pce
dat. fo. xliij. D. E
Decor aie duplex: innocentia ⁊ humilitas. fo. clix. A. B
Decore corporali sicut aliq̄s ornak ⁊ inde capiscik: sic de
core spūalem sponse deus cōcupiuit. fo. clxxix. D. E
De habitu actione sermone ⁊ cōsequenter de cogitatione
affectione intentione. fo. cxiij. B.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sermonū sancti Bernardi

De custodia manꝰ/lingue ⁊ cordis vtiliter.fo,xc.ff.B.ll.
per totum sermonem.
De cute/carne/⁊ ossibus.fo.lxxxvij.N.p totū sermonem.
De cordis ꝓtitiõe ⁊ tribꝰ spēbꝰ vere ꝓfessiõis.fo.cxxxv.E
De dauid ⁊ golia ⁊ q̄nq̄ lapidibꝰ.fo.xlvij.B
Dedicātes ecclesiā pontifices: quinq̄ facere solēt.fo.lxx.E.
Dedicatio ecclesie: nra est solemnitas.fo.lxxij.ff.
Dedicationis ecclie vniuerse cerimonie nō ad lapides: sz
ad nos spectant.fo.lxxij.B.
Dedicationes ecclesiarū ꝙ dignū sit celebrare.fo.lxx.B
De die octaua circūcisionis.fo.xviij.B.
De duabus opationibꝰ spūsancti: effusione scz ⁊ infusio
ne.fo.cxxxvj.D
De duabꝰ noticijs ⁊ duabꝰ ignorātijs.fo.cliij.Z
De duplici aduentu: ⁊ penis deargētatis.fo.liij.B.
De duplici pulchritudine anime.fo.clix.A
De duplici baptismo.fo.lxxxix.ff
De duplici ignorantia nimiū fugienda.fo.cliij.A
De dura increpatione sponsi ad sponsam.fo.cliij.A
De eo qō dñs ait: ⁊ vos files hoibꝰ ⁊c.fo.xxj.B
De ecclesia ⁊ synagoga.fo.cxxxiij.D.
De exemplis obedientie.fo.lix.ff
Defensio culpe vel excusatio gnīciosa.fo.cxxxvj.A
De fructu ⁊ mō pnētibꝰ ad opus redēptiōis.fo.cxxxj.E.
De gemina cōsideratione sui.fo.lxxj.E
De gla deo tribuēda ꝓ bonis suis nobis ꝓpēsis.f.cxxxij.D
De his q̄ semp sectanda sunt a mente deuota.fo.clj.D.
De humilitate ⁊ patientia.fo.cliij.Z:
De intellectu ⁊ affectu.fo.xl.B.
De incarnatiõe xpi ꝓ patriarchas ⁊ ꝓphas pnūciata: et
ab eis ardentissime prestolata.fo.cxxxj.B.
Delectamenta sanctoꝝ que sunt.fo.vj.E
De laude recipiocā sponsi ⁊ sponse.fo.clxj.A
Delectamur ꝓ voluntatē/ꝓ rōnē exercitamur.fo.cxiij.D.
Delectatio illecebrose cogitatiōis: ⁊ si paruā in aia moraz
faciat: sz attamē post se relinquit vestigia.fo.cv.D.
Delectatio sctā declinat occupatiō sectarib⁹ desideriis.fo.
Delectatiões q̄ in deo sunt: q̄ sint.fo.xxviij.D (xliij.Z:
Delicata nimis ofo per ꝓplationē dormitare cupit si nō
ꝓius exercitatus quiescere appetat.fo.clix.ꝓ
Delicta ⁊ occulta cōcupiscētie nre/⁊ aliena in nos mala si
nri nō dñantur: a maximo liberabimur pcō.fo.xcviij.Z.
Delin quētes q̄uis in magnis vix ferimꝰ repḥēdi.f.clix.D
De luciferi deiectione.fo.cxxxvj.D.
De miraculo in nuptijs facto.fo.xxij.E.
Demones in furore puniti sunt: ḥomo iram tantū sensit.
fo.cxxv.Z:
Demonū habitatio a nubib⁹ ⁊ infra est in aere isto caligi
noso inter celū ⁊ terrā.fo.clxvj.E.ff.B
Demoniū meridianū quid sit.fo.lxviij.N.
De multiplici vtilitate vbi dei.fo,xciij.Z:. ꝓ totū ꝙmonē.
De mundis piscibꝰ.fo.lxvij.Z.
De nigredine ⁊ formositate sponse.fo.clxiij.D.
De nimia quadā fallacia pnīs vite.fo.lxxxiiij.B
De nominibus iesu.fo.xviij.E
De nouem ordinibus angeloꝝ.fo.cxxxviij.ll
Dentiū multiplex finis ornatus natura ꝓ quos viri mona
stici designantur.fo.cxvij.D
De ornatu sponse: ⁊ quō aia scā celū dicit.fo.clv.B
De octo beatitudinibus.fo.lviij.B.
De oratione dominica.fo.xxviij.A.
De osculo pedis/manꝰ/⁊ oris dñi.fo.cxxxvj.D
De plāctu bernardi ꝓ morte gerardi fratris sui.fo.clv.D
Deploram⁹ frustra si emendare nō studeam⁹.fo.clvij.N.
De pciosō vnguento pietatis ⁊ veneratione subditoꝝ
ad prelatos suos.fo.cxxxij.A
De primo: dijs/medijs/⁊ nouissimis.fo.lxxix.Z
De pnunciatiõe Jesus xps nascit in bethlē iude. fo.xj.Z
De quarmo: virtutibus cardinalib⁹ ⁊ quattuo: vnguentis
christi.fo.cxxxix.N.
De quattuo: cōtinuis solēnitatibꝰ/natalis scz dñi/stephā
ni/iohānis/⁊ innocentiū.fo.xvij.N.
De quattuo: generibꝰ tentationū.fo.clj.D.
De quattuo: modis seu speciebꝰ orandi.fo.xcv.B
De quattuo: generibꝰ spirituum: videlz dei: angeli: hois: ⁊
pecoris.fo.cxxvij.Z.
De relinquenda ꝓpria volūtate.fo.lxxxix.ff.
Descendit xps ad te in carcerem.fo.cxl.ff
Descendere de cruce quare xps noluerit.fo.xxxiij.D
Descensio ⁊ ascensio nostra.fo.cxij.A
Descēsionis gradus in via peccati.fo.lxxix.D
Descensionis septē gradus habet humilitas.fo.cxxx.A a.
Descriptio exaltatiōis supnoꝝ ciuiū in marie assumptiõe.
De septem misericordijs.fo.xlviij.E (fo.l.E.
De septem panibꝰ quibꝰ turba reficit.fo.xlviij.A
Deserti q̄drifariū est genꝰ.fo.cxxij.D.Quadrifariā.Tri
Desideriū electoꝝ trifarie.fo.cxxij.A. (farie.
Desideriū triplex ex memoria scōꝝ prouenies.fo.lxx.ff.
Desideriū nox est etiā valida.fo.clxxx.D
Desperatio ex ignorantia dei nascit: ⁊ qualiter sponsa pul
chra dicat inter mulieres.fo.clv.A.ꝓ totum sermonem.
et fo.cliij.D
Desperare nullus debet ꝓ magnitudine cuiuslibet crimi
nis.fo.xxij.B
De spe ⁊ timore.fo.clxij.N.
Desponsata maria quare fuerit.fo.vij.ff.
De summo ⁊ incircūscripto spū/qui est deus: ⁊ qui dicant
pedes dñi.fo.cxxviij.B
De statu ⁊ cōpositione ecclesie.fo.clix.E
Detractio fraterna pessima.fo.xxij.Z:
Detractio reprehendit.fo.cxlij.Z:.E.⁊ fo.xcj.Z.
Detractor ⁊ adulator: qualiter capiant.fo.clxxij.B.
De tribus apparitionibus.fo.xix.E.⁊ fo.xx.E
De tribus aquis.fo.lxvij.A.D
De tribus modis cōtemplationis.fo.cxl.D
De tribus magis.fo.xx.E
De tribus vnguentis spūalibus: q̄ sunt deuotio/cōtritio/
et pietas.fo.cxxx.D
De triplici aduentu ⁊ carnis resurrectione.fo.iiij.X.
De triplici mō dilectiōis qua deū diligim⁹.fo.cxxxviij.B.
De triplici genere bonoꝝ ⁊ vigilātia sup cogitationibus.
fo.xc.D.
De triplici mō dilectiōis qua deū diligim⁹.fo.cxxxviij.B.
De triplici timore quo quisq̄ timere debet ne perdat gra
tiam bene operandi.fo.clxv.Z.
De triplici flore: virginitatis scz/martyrij/⁊ bone opera
tionis.fo.clx.E
De triplici vtilitate aduentus dñi.fo.v.E
De triplici ꝓfectu anime qui fit ꝓ osculū pedis/manus ⁊
oris dñi.fo.cxxvj.B
De vbis apli: nō est regnū dei esca ⁊ potus.fo.xcij.ff
De vberibus sponsi christi.fo.cxxix.D.
De verbis dñi: Apparuit benignitas.fo.xix.E
De verbis Esaie Vidi dñm sedentem.fo.lxiij.A
De verbis Esaie ad Achaz. Pete tibi signū.fo.ij.G
De verbis psalmi: Audi ā quid loquat.fo.lxxxviij.Z
De vita ⁊ quinq̄ sensibꝰ anime: ⁊ ibi vtiles oīo similitu
dines.fo.lxxix.N.
Deuotio de beneficijs dei ⁊ gratiarū actione.fo.cxxxj.B.
Deuotio habēda est circa diuinū officiū.fo.cxxviij.Z:.Z.
Deuotio in frigidis accendit affatu/aspectu vel memoria
spūalium viroꝝ.fo.cxxxiij.D
Deuotio iocundū est vnguentū.fo.
Deuotio tractat.fo.xv.Z:.⁊ fo.xliij.Z:.⁊ fo.lxxiij.E.⁊ fo.
xliij.N.⁊ fo.xl.D
Deuotio vnguentū est anime dolorē leniēs.fo.cxxxvij.E.
Deuotionis ⁊ charitatis feruoꝝ ac dulcedini anhelās nil
aliud q̄ osculū petit.fo.cxxx.E.
Deuotionis gra datur in oratione pſistentib⁹.fo.cxxx.ff
Deuotionis nre gratiā q̄ttuo; videnꝫ adaugere.fo,xxj.D

Index alphabeticus.

Deuote deo aiē vicissim apparet ⁊ disparet xps sponsus.
folio.cl.D.
Deuoti quicq̄ deo semp suppliciter orare debēt dicēdo: ci
to anticipent nos mie tue.fol.clxxxviij.D.
Deus/angelus/homo sibi inuicem cooperant in sanctuz
⁊ castū christi ecclesie cōubium.fo.clxxxiij.D
Deus charitas est: ⁊ quato quis deo cōiunctior: tanto cha
ritate plenior.fo.cxliij.ff
Deus cordis arcana clarissime cōtuetur.fo.cvij.D
Deus cui ꝓpriū est misereri/ex se miserandi sumit mate
riam: ꝙ aūt cōdemnet eū cogimus.fo.cxxviij.D.
Deus curam habet nostri.fo.lxxx.Z:.
Deus de seruitute creature cooperea nō efficacia: sed con
gruentiam querit.fo.cxxviij.D
Deus dilexit nos tribꝰ modis.fo.
Deus diligendus est sine modo.fo.cxxxviij.E
Deꝰ duas nobiles tm̄ fecit creaturas: āgelos ⁊ hoies.fo.
Deꝰ elemosynā non recipit de manu raptoris feneratoris
⁊ hypocrite.fo.clxxviij.N.
Deus est in creaturis.fo.vij.D
Deus est in omni loco: sed dissimiliter.fo.lxxiij.ll
Deꝰ ⁊ btī spūs cū eo tribꝰ modis vestigādi sunt. fo.clv.ff.
Deus eternitas est: ideo nō reperit nisi ab his qui pseue
ranter eum querunt.fo.cj.D
Deus ꝓ quē oia: ex quo oia: in quo oia.fo.clxxiiij.N.
Deus exercet vindictā in hostes ꝓ tria.fo.cxxij.N.
Deus facit q̄ vult ipsa sola voluntate volendi.fo.
Deus hoiem nō tanq̄ asinū aut bouem: sed tanq̄ volun
tarium habere voluit.fo.xcvij.Z
Deus idem semp manens: nō tamen eiusdez semp est effi
cacie.fo.clxvij.
Deus ignis cōsumens est.fo.clxvij.
Deus in libertate posuit hoiem primū.fo.xxv.Z:.
Deus in nobis loquit pacem: pietatem: iusticiā.fo.clj.N.
Deus in oibus creandis/gubernandis/⁊ disponendis/
corporis nō indiget instrumentis.fo.cxxvij.ll
Deus in reparatione nra/nō tantū potentiā; sed ⁊ sapien
tiam ostendere voluit.fo.vij.B
Deo inuenire nō conuenit sed preuenire: inuentionē enim
preuento excludit.fo.
Deus misericordiarum.fo.xvij.ff
Deus misericorditer apparuit in carne.fo.cxxviij.E.
Deus modū acceptat/ora eīm fecit in numero/pondere/⁊
mensura.fo.xviij.B.
Deus nō humiliatis: sed humilibꝰ dat gratiā. fo.cliij.D
Deus nō pater iudicioꝝ seu vltionū: sz pater misericordia
rum dicitur.fo.xvij.ll
Deus nō plene cognoscit nisi ab his a quibꝰ pfecte diligi
tur.fo.cxxix.D
Deus ora in oibus iocūdū: vtile: honestū.fo.xiiij.B
Deus operat in nobis/velle ⁊ pficere.fo.lxxviij.B.
Deus q̄uis opis: nō tamen potuit facere creaturā ei equa
lem.fo.viij.D
Deus querēdus est debito rpe/mō ⁊ loco.fo.clxxxj.Z:
Deus quibus aiabus apparere soler.fo.cxlix.N.
Deꝰ q̄d est ⁊ alia multa de deo.fo.cxxvij.ff.⁊ fo.cxxxj.Z:.⁊
Deus q̄ erexit hoiez lapsum: dedit stanti an (fo.xxx.Z.
gelo ne laberetur.fo.cxl.E
Deus ratione utentibꝰ lux est: recte utentibꝰ virtus: vince
tibus gloria.fo.cxxvij.ll
Deus requiri vult qō pollicetur.fo.xj.ll
Deus ostendit se aie ꝑm varias formas iuxta varias ipsi⁹
anime dispositiones ⁊ affectus.fo.d.B.
Deus simplex est: ⁊ simplicitatē cordis requirit.fo.cj.N
Deus solicite querendus est.fo.clxxxvij.D
Deus tūc magis irascit cum nō irascit.fo.
Deus vbiq̄ est.fo.lxxiij.ff.
Deus vendicat sibi verū esse/id est increabile/interminā
bile/inenarrabile.fo.cxlix.ll.
Deus vera vita/anime inter hoc separat malū,f,lxxix.D.
Deus veritas est: tales quesitores requirit; qui querāt eū
in spū ⁊ veritate.fo.c.ſ.ꝓ
Deus videri nō pōt in hac vita sicut est.fo.cxlix.ll.Z.
Deus vnus est.fo.clxxvj.ll.
Dei gratia temperatur nobis.fo.lxxiiij.ll.
Dei infirmū fortior: hoibus.fo.cviij.D
Dei maxima ad hoiem beneficia.fo.xcvij.N.
Dei prās seruo reuelat: mercēnario felicitas/filio veritas:
fo.lxxxvj.D.
Deiverbi lingua fauor dignationis: aiebo deuotionis fer
uor.fo.clix.ll
Deivicissitudinis euntis/⁊ redeuntis in uia.fo.clxxx.D.
Dei visio fit diuersis modis.fo.cl.B.
Deo credidisse eū vidisse est.fo.clxxvij.ll.
Deo inuenire nō cōuenit sed preuenire/inuentio eīm pre
uentionem excludit.fo.clxxxiiij.E
Deo nō intendere/sed in seculū secularis est aie/neutram
generis speciosam habentis.fo.clvj.ff.
Deo nō tollit fuit esse ab eterno/nec erit esse in eternū.fo.
Deo ꝓpriū est misereri: q: ex se sumit materiā/ (cxlix.ll.
qō aūt cōdemnet eum cogim⁹.fo.xvij.B
Deo reputare debem⁹ si q̄d vtilis habem⁹.fo.cxxxiij.Z
Deo tribus vinculis cōstringimur.fo.lxxxvj.B.
Deo tripliciter fruemur in paradiso.fo.lx.ff.
Deū cogita factorem tuū: cogita benefactorē.fo.cxxxv.ll
Deū cōsulentem audire nolentes/cōdemnantē eū finalis
ter audient.fo.lxxxvij.A
Deū diligendi modus triplex.fo.cxxxviij.B.
Deū diligere toto corde/tota anima/tota virtute quid sit.
fo.cxxxviij.E
Deū oēs ignorant/q̄ ad eū cōuerti nolunt.fo.clv.B.
Deū timere in hoc seculo tota est nra beatitudo.fo.lxj.D.
Dextra ⁊ leua christi q̄d significent.fo.xij.ꝓ.
Dextre ⁊ finistre noibus/prospera ⁊ aduersa designātur.
fo.clxiij.Z
¶ Diabolus efficacius machinamentū nō habet ad tollē
dam charitatem q̄ vt incaute in ea faciat ambulare.fo
lio.cxxviij.A.
Diabolus elaborat vt creatura rōnalez/invitaq̄ sua qua
litate corrumpat.fo.
Diabolus horribilis a fideli nō timendus.fo.lxxv.N.
Diabolus in celo iudicatus est: q: inuenta est iniq̄tas ei⁹
ad odium.fo.clxxvj.N
Diabolus inuidit humano generi.fo.lxxxj.E.
Diabolus mendacij pater.fo.ij.B.
Diabolus ꝓpter superbiā cecidit: ⁊ nūc ira facta est cū ange
lo: q̄d de me fiet terra ⁊ cinere.fo.clxv.Z:
Diabolus quare cecidit.fo.clxxxj.B.
Diaboli deiectio nobis debet esse humiliationis occasio.fo.
Diaboli duplex malicia.fo.lxviij.B (clxv.Z.
Diabolo ignis infernalis paratus est: ⁊ si nondū precipi
tatio.fo.lxij.D
Dialogus deuotus angeli cū virgine maria.fo.
Dicere verbi diuini ad aiam: ⁊ anime verbo respondere/q̄d
sint.fo.clix.ll
Didicit xps in carne obedientiā ⁊ miam.fo.clxvj.ll.
Dies aspirans ⁊ umbre inclinate q̄ sint. fo.clxxix.E.Et ꝓ
totum sermonem.
Dies dici eructat verbū/exponitur.fo.cix.B.
Dies duo sunt.fo.xj.N.et fo.clxxix.Z:.Z
Dies infructuosos q̄ pretercrierūt: nec recuperari queūt/ne
cesse est recupari in amaritudine aie nre.fo.cxxxviij.B.
Dies inspirans/respirans/aspirans.fo.clxxix.N.
Dies iudicij venit: vbi plus valebūt pura corda q̄ astu
ta verba.fo.clxxx.D
Dies octo in quibꝰ spūalis homo nascit: ⁊ die octauo cir
cūciditur.fo.xviij.ll
Dies pficientes habentur.fo.cl.Z:. Dices deo.
Dies quarmus fetidus: ⁊ fetor quarticuani lazari q̄d dene
tant,fo.xxxv.Z,⁊ fo,lij.A.B, vtiliter prohibꝫ,

Universidad de Sevilla
Biblioteca

Sermonū sancti Bernardi.

Dies sanctos celebrant plures sine deuotione.fo,iij.M.
Dies tres.fo.rj.M.
Die q̄ dr̄ aduersitatē redemit hoiez:& est serta feria.fo.rxxv.Ȝ
Diem extremū iudicij pauci venturū esse sciūt:q̄uis videatur oibus esse nota.fo.rij.Z.
Differentia eoz qui simul in monasterio viuūt.fol.xl.Ȝ
Differentia inter martyres & cōfessores q̄ sit.fo.rxix.Ȝ.
Differentia quadruplex eoz q̄ rp̄m sequunt.fo.cxij.Ȝ.
Differentie actuū antique legis & noue.fo.clv.M.Ȝ.
Differentie quattuor sunt:cognitor/nō cognitor/cognoscentiū/& nō cognoscentiū.fo.cxiij.M.
Differentie q̄ inter sapientē & stultū reperiunt.fo.clxj.M
Dilatari oportet aiam vt fiat habitatio dei.fo.cclvj.Ȝ.L
Dilatatio pene vsq; ad mortē periculosa est valde.fo.cxiij.ff
Dilectio cā q̄situr:q̄situ fructꝰ dilectionis est.f.clxxxviij.B
Dilectio dei habet vinū emulationis:dilectio p̄mum oleum mansuetudinis.fo.clviij.O.
Dilectio duplex/carnalis & spūalis.fo.clx.Z.
Dilectio quinq̄partita est.fo.lxxix.L.
Dilectio sola debet regnare in nobis.fo.lxx.N.
Dilectio triplex qua deus diligi debet. fo.cxxxviij.& per totum sermonem vtiliter.
Dilectio triplex excludēs tria que nō sunt ex patre.fo.xcvij
Dilectionis discretio,fol.cxxxviij.B. (Z.M.
Dilectionis formā a christo discamus.fo.cxxxviij.ff.
Dilectionis ordo.fo.clxij.M.
Dilectū inter lilia pascit/nō de coꝛporalib⁹ liliis:sz de spūalibus intelligendū est.fo.clxvij.Z.
Dilexit nos xp̄s dulciter/sapienter/fortiter.fo. cxxxviij.L.
Diligamus christum.fo.xx.M.
Diligit deus diligentes se.fol.clxxvij.L.
Diligere dñm deū toto coꝛde: tota aia: tota virtute debemus.fo.clxij.N.
Diligit deus ab angelica creatura.fol.cxxvij.Z.
Diligendus est xp̄s iesus ratio quare.fo.cxxxviij.B.L.
Diligēdū nō est semp̄ ap̄li⁹ q̄ō pius curādū est. fo.clxij.L
Diligere opere & veritate.fol.clxij.Z.
Diligere tota aia est sapienter amare.fo.cxxxviij.ff.
Diligere toto coꝛde est omne q̄ō blandiꝛ amoꝛi xp̄i postponere.fo.cxxxviij.Z.
Diligere tota virtute é fortit̄ & iusticia sustinere.f.cxxxviij.Z
Discere a xp̄o debet quisq; christian⁹ quomō xp̄m diligat. fo.clxxvj.D
Discernet deus in iudicio inter electos & reprobos.fo.
Discernere nemo ad purū pōt malū innatū:a malo seminato.fo.clxxxj.B.
Disciplina memoꝛat.fo.lij.L.& fol.clxxix.L.
Disciplina moꝛalis docet iubere/coercere/p̄cauere.fol.
Disciplīe summa.fo.cxlj.L.ff.
Discipuli carnaliter diligebant xp̄m/cum de eius discessu tristes erant.fo.cxxxviij.B.
Discoꝛdie seminariū pessimū.fo.cxlj.L.
Discretio est auriga virtutū.fo.clxij.B.
Discretio in obediētia repꝛhendit.fo.xviij.A.
Discretio nō valet absq; charitate nec ecōtra.fo.ccl.Ȝ.
Discretio omni viruti oꝛdinem ponit.fo.clxij.A.B.
Discretio reūstendi.fo.clxxxviij.M.
Discretio tractat.fo.xix.A.& fo.xxxvj.N.O.
Discretione oꝛdinat charitas.fol.clxj.N
Dispar meritū io habet qui socialiter viuit ab eo q̄ vtiliter p̄est.fo.cxlj.Ȝ.
Dispertite lingue tanq̄ ignis implent domos nostras spirituales.fo.xliij.L.
Dispuratio p̄funda de imagine verbo & de aia & sua rectitudine & magnitudine.fo.clxxiij.B.
Dissentiat sibi qui cupit deo cōsentire.fo.clxxviij.B.
Dissimūlari fratrū delicta exēplo iobis nō debem⁹.f.clv.Z:
Dissimūlatio pene vsq; ad mortē periculosa ēvalde.f.cxiij.ff.
Dissolui cupiūt scti q̄ō formidabile est pctōꝛib⁹.f.clxvj.Z.
Distantia quanta est inter pastoꝛem & gregem; tanta esse debet inter ep̄m & plebem.fo.cxx.Z.
Distinguendū semp̄ inter manifesta & dubia.fo.cxxxvj.Z.
Diuersa vulpeculārū genera declarant.fo.clxxij.L.ff.B.
Diuidens actū a fide inique diuidit.fo.cxlij.A.
Diuinitatem nō esse deū & similia dicentes improbantur, fo.clxxxv.M
Diuinus sermo potio est.fo.cxxvj.P.
Diuina maiestas erūa cedit amoꝛi.fo.clxvij.O.
Diuina noīa mutant p;o mutabilitate affectuum anime, fo.lxxxviij.A.
Diuinoꝛ cōsilij secretoꝛū tres sunt.f.cxxiij.añ A.Diuinoꝛ.
Diuine visionis excellētia:& gustus diuine dulcedinis ya rietas p;o varijs anime desideriis.fo.cxlix.M.
Diuine vocis vtilitas multiplex.fo.xciij.Z.
Diuitias scire & possidere differunt.fo,cxlij.B.
Diuitie salutis.fo.xij.O
Diuitiarū amoꝛ insatiabilis.fo.cvj.R
Dixit insipiens in coꝛde suo nō est deꝰ exponit.fo.cxiiij.D.
¶Docet deus sine coꝛpoꝛe sicut & apud veteres docebat hoiem scientiā.fo.cxxviij.B
Doctoꝛis boni cōditiones.fo,clxix.B.
Doctoꝛis illius voce libenter audit; q̄ nō sibi plausum; sz mihi planctū moueat.fo.clxix.B
Doctoꝛes p̄ Petrus & p̄ Paulus/q̄d nos doceāt. f.xlvj.L.
Doctrina sana nos vendicat a carnalib⁹ desideriis:eripit mūdoꝛ:& acquirit deo.fo.cxxx.Ȝ.
Documenta salubꝛia ad salutē cōsequendā.fo.cvij.ff.
Dolere in nobis ip̄is debemus: si imūdos nos esse sentimus.fo.clxij.ff.
Doloꝛ cōtritionis frenandus & nō interpolandus est cōmemoꝛatione beneficioꝛ dei & laudis ei⁹.fo.cxxxij.L.ff.
Doloꝛ nimius nō deliberat.fo.clxxxix.L
Dolentiū planctus:& hmōi naturales emissiones sicut nec vsus creaꝛ/nec p̄meditatio foꝛmaꝛ: sic flagrans amoꝛ cum intra se cohiberi non valet/nō attendit quo oꝛdine qua ve serie ebulliat.fo.clxxv.L
Dominus aliquādo sedet in valle iosaphat.fo.cxxij.O
Domus dñi tria patitur pericula.fo.lxx.Z.
Domus fedix in qua de maria martha & querif.fo.lj.ff
Domus ofonis sicut & dom⁹ in qua erant discipuli cōgregati:cella potest dici vinaria.fo.clxj.O
Domus scopis mūdata sed vacans q̄d fit.fo.l.Z.
Domus spūalis timoꝛe esse initiāda / patiētia roboꝛanda longanimitate dilatanda.fo.clx.D
Domū dei spūalem/se esse cognoscat:q̄ nō in carne/sed in spiritu ambulat.fo.clx.D.
Domū fabꝛicare deo volens quō facere debeat.f.lxx.B.&
Domestici ecclie inimici eius sunt.fo.clij.M.Ȝ (Ȝ.Z:
Donū accipiendo osculanda est manus.fo.cxxv. K.
Donū nō oē q̄uis spūale;pdit de cella vinaria.fo.clxj.P
Dona dei ascribere sibi pessimū est.fo.clxxxviij.B
Dona que cōiter largiunt suaui⁹ insum debēt.fo.lxxix.ff
Dona septē spūsancti tractant.fo.xxxvij.Z.& fo.cxviij.B
Et per duas colūnas sequentes.
Dona septē spūssancti septē sunt pḥiale ex quib⁹ effundit oleū spūs in vulneribꝰ nostris.fo.cxxxvj.L
Dona septem spūssancti valent cōtra septē gradus peccati si bene oꝛdinent.fo.xc.L.D
Donationū dei oꝛdo ad aias quā de pctō liberat.f.clv.B.
Donec inclinentur vmbre/vmbraꝝ noīe hoc in loco designantur cōtrarie potestates. fo.clxviij.M
Donec in sacris scripturis quādoq; sumit inclusiue:quādoq; exclusiue.fo.clxxix.L
Doꝛmit inter medios cleꝛos aia/q̄ amoꝛe potius:q̄ timoꝛe supplicij p;oficit.fo.clxiij.Ȝ
Doꝛes aie/carnis cōtinētia/coꝛdis industria.fo.cxxxij.O
Doꝛes mirabiles ac vtutes/q̄bꝰ q̄liber nobilis dotari debet:vbi milites laudāt q̄ nō sunt venatoꝛes.f.ciij.A.B.
¶Ducem assumat sibi:q̄ vias vite ingredi desideraꝛ. fol.
Duo brachia sponsi,fo,iiij.D (clxxxiij.Z:

Index alphabeticus.

Duo cōsideranda sunt in oꝛe nr̄e redēptiōis.fo.cxxxj.L.ff
Duo immunda deo offerenda sunt.fo.rxiiij.L.
Duo necessaria ad iusticiā exercendam.fo.xcj.M.
Duo nobis in hereditatē reliquerat adam.fol.xxxiiij.ff.
Duo rerū genera in natiuitate christi non solū diuersa sed et dissimilia valde.fo.xlviij.ff.
Duo sunt de christo:vnū nobis cognitū:alterū incognitū similiter & de spiritu sancto.fo.cxv.M.Ȝ.
Duo tpa scz q̄dragesime/& q̄nq̄gesime celebrat ecclia. fo.
Due res cōsolant ecclesiā p̄sentē.fo.clxxj.A. (xliij.ff.
Due sunt oꝛationes spūssci/effusio.f.& ifusio.fo.cxxvj.O.
Duplex pudoꝛ.fo.cv.B.
Duplex spūs quē helisē postulabat ab helia q̄s sit.f.xl.M
Duplici pane nos cibat deus.fo,xxv.L.
Duplici stola vestiri scōs:q̄d sit & stole q̄ sint.fo.liv.Z.
Duricie nostri coꝛdis exclamatio deuota.fo.xvj.B.

Beatus duplex.fol.cx.Z.
Ebrij apli fuerūt in die pentecostes nō musto sz spiritu sancto.fo.cx.D.
Ebrij oēs qui fuerūt/ nō vno mō debꝛiant.fol.
Ebriā se nō negat sponsa.fo.clxj.M. (cxxj.X.
¶Ecce elōgaui fugiēs & māsi in solitudine. fol.clxiij.P.
Ecce iste venit saliens in mōtib⁹:q̄ sint illi mōtes & colles longa disputatio.folio.
Ecce q̄ bonū & q̄ iocundū exponitur.fo.cxiiij.M.
Ecce vicit leo/ exponitur.fo.cxj.D.
Ecclesia a iudeis repulsa in gentem magnā:id est in fines oꝛbis terrārū missa.fo.cxl viij.O.
Ecclia christianoꝛ & synagoga iudeoꝛ memoꝛat.fo.cxxxiij M. & per totum sermonem.
Ecclesia christi quare ab vniuersitate gētiū suscepta & nō synagoga.fol.cxlviij.O.
Ecclesia cōquerit de suis impugnatoꝛib⁹:vel de hjs q̄ fraternitatis vnitatem impugnant.fo.xcj.M.
Ecclesia persecutionibus creuit.fol.cxlviij.M.
Eccl̄a plāgit tam illos qui scire cōtemnūt quō sit viuēdū q̄ illos qui scientes/nihilomin⁹ male viuūt. fo.cliij.D.
Ecclesia primitiua xp̄m abeūtez rogar reuerti.fo.clxxx.L.
Ecclesia quō qua ve ratione inuenta dicat.fo.clxxv.L.
Ecclesia recūbit intus: sed ecclia interim pfectoꝛ spes tamen est nobis.fo.cxxxiij.L.
Ecclesia reperit diuinitas diuine mie in foꝛaminibus vulnerum christi.fo.clxx.ff.& p totū sermonem.
Ecclesia sponsa deuota aia/a dño soꝛoꝛ/sponsa/& filia appellatur.fo.cxix.P.
Ecclesia synagoge nō inuidet:sed ad eā nituntur introducere xp̄m.fo.clxxiiij.Z.M.N.
Ecclesia sponsa celos suos habet.fol.cxlvj.L.
Ecclia spōsa iō plus diligit:q; ei pl⁹ dimissus ē.f.cxxxiij.ff.
Ecclesia sponsa christi/optat trahi post spōsum.fo.cxl.A
Ecclesie cōplementum finis est omniū.fol.clxxvj.D.
Ecclesie cura quanta sit deo.fo.clxxvj.A.
Ecclesie dedicatio nostra est solemnitas.fol.lxxij.ff.
Ecclie dignitates ab ābitiosis ip̄udenter querunt:quo fit vt nil reſert nisi aduentus filij p̄ditionis.fo.ij.L
Ecclesie domestici inimici eius.fo.clij.Ȝ
Ecclie lecti lāgaria & tigna q̄ sint.fo.clix.Z.p totū sm̄onē
Ecclie ministri timeāt q; bona ecclie impie/& sacrilege nō in vsum pauperū expendunt.fo.cxlj.B.
Ecclie nomine nō tantū vna aia;sed multarū vnitas designatur.fo.clxxxj.L.
Ecclesia lugenda nimis misera: & quo in pace amaritudo eius amarissima.fo.xxij.M.Ȝ.& fo.clij.M.Ȝ.
Ecclie p̄lati quales esse debeāt.fo.clix.Z.p totū sm̄onē.
Ecclesie p̄fuerūt p̄secutoꝛes obesse cupientes.fo.cxlviij.Ȝ
Ecclesie pulcher stamus:autoritas p̄latoꝛ:cleri decus:populi disciplina:monachoꝛ quies.fo.clix.O.
Ecclesie quattuoꝛ rentationes.fo.lxxiiij.N.& fo.clij.D.& p totum sermonem.
Ecclesie q̄rimonia cōtra suos impugnatoꝛes; & cōtra eos qui impugnant vnitatem fraternam.fo.cxlvij.Z:
Ecclie q̄ ex gēib⁹ est:& synagoge cōparatio.f.cxxxiij.M.N
Ecclie q̄ō deest p̄fectiōis in vno supplet in alio.f.cxxxij.N
Ecclesie status & positio & quomodo per actiuam vitam que sub obedientia agitur/gradit ad cōtemplatiuā. fo. clix.L.& per totum sermonem.
Ecclesie typus in patrib⁹ p̄cessit: & sacramenta nostre salutis in exitu israel de egypto:& in transitu maris baptisma significatur.fo.clv.ff.
Ecclesiā custodiūt āgeli & scti ab ea assumpti.f.clxxxij.B.
Ecclias sr̄as vineas intelligim⁹:vulpes hereticos:api⁹ est sensus:vt hereticī potius capiant/q̄ effugiant.fo.clxij.Z
¶Edēda tria i scriꝑa nobis apponunt.fo.cxxiij.M.Tria.
Edificare sup fundamentū: lignū:fenū:stipulā:aurū & argentum quid sit.fo.xcvij.P.M.
Edulium carnis q̄ō nobis apponitur ad edēdum trifariā est.fo.cxxij.B.quod nobis.
Efficax ad grām p̄merendā:& retinendā nil melius inuenitur: q̄ si omni tempoꝛe nō inueniantur nō alium sapere: sed timere.fo.clxv.Z
Efficax nil adeo inuenit ad curanda cōscientie vulnera:q̄ christi vulnerū sedula meditatio.fo.clxxj.Z.
Effundere nemo debet nisi plen⁹ ad exemplum fontis vel cōche.fo.cxxxvij.L.
Effusio nominum christi.fo.cxxxv.Ȝ.
Effusum nō integrū sponsi nomen/ capiunt adolescentule & anime nondū perfecte.fo.cxxxvij.Ȝ.
¶Eger sicut se habet ad medicum:sic peccatoꝛ esse debet ad creatoꝛem.fo.cxx.Z.
Ego dixi: in dimidio &c.exponit.fol.lxxxv.Z.
Ego flos campi spōsa monstrātis quietis lectulū spōsus vocat ad campū: ad exercitiū,puocat.fo,clx.Z.
Ego quos amo arguo.fo.clviij.L.ff.
Egrediamur de cōclaui seculi.fo.xj.Z.
Egredimini de sensu carnis ad mentis intellectū.fo.xx.L
Egredimini filie syon/exponit.fol.cx.A
Egredietur virga &c.exponitur.fo.vj.Z.
Egressus vel electus a dño nō reuertet oculus eius vt videat bona.fo.clxxxviij.M.Ȝ.
¶Elationis peruersitas inuehit.fo.xvij.R.
Electoꝛ ois p̄fectus quattuoꝛ gradib⁹ distinguit.f.cxx.M.
Electoꝛ signa quedā enumerant.fo.xxv.A.& f.xxxviij.Z
Electoꝛ tres oꝛdines declarant.fo.cx.L.
Electi tria p̄stolantur.fo.cxiij.O.Electi.
Electo tria in futuro manent.fo.cxj.L.c.Electos.
Eligere debem⁹ abiectos esse ad instar pauli per obediē tiam:ad manus trahi.fo.xxiij.L.Caueamus.
¶Emere sine argento & cōmutatione q̄d sit. fo.xxxvj.P
Emenda sunt aromata mentis; immo propꝛievoluntatis fo.xxxvj.P.
Emissiones tres/continentium/cōiugatoꝛum & p̄latoꝛum fo.cxvj.Ȝ.Z:.per totum sermonem.
Emulanti discretio necessaria est.fo.clxj.Z:.
Emulemur charitatē: sectemur bona opa.fo.xvij.P
Emitte spiritum tuum.fo.xl.M.O.
¶Episcopoꝛ honoꝛes affectandi nō sunt:nec ep̄is quo modocūq; detrahendū.fo.cxxxiij.Z:.
Episcopoꝛ laboꝛibus cōmiserei debem⁹.fo.cxxxiij.Z.
Episcopos nō esse nisi qui boni reperti sunt asserentes rep̄obantur.fo.clxxiiij.M.
Epitheuū seu nomen triplex triplicatū de salomone christo.fo.xx.B.
Epulum spirituale de sterili littera tanq̄ granuꝝ de palea trahitur.fo.clxxx.D.
¶Equalitate diligendi sunt p;oximi.fo.cxxxvij.B.
Equanimis ee debet aia fidelis iter p̄spera & aduersa.fo;
Equitatui dñi q̄liter assimilat aia.fo.clv.M (cxliij.B;
Erroꝛ gilberti poꝛetani pictauiensis epi.fo.clxxxv.M
¶Erroꝛes quoꝛundam negantium nuptias : & circa baptisini paruloꝛum purgatoꝛium/ et oꝛationes p;o de;

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sermonū sancti Bernardi.

functis.fo.clxxiij.lb.per totum sermonem.
Errauerūt in solitudine:qualiter intelligak.fo.lxxxiiij.B
Erubescimus vulnerum ligaturam qui de vulneribus interdum gloriamur.fo.xvij.R.
Esau vestes ꝛc.quid significent.fo.cxxij.L.
Tria puritati sunt necessaria: tria conferr puritas. folio ꝛ littera eisdem.
Esse dei ꝛ eius ꝓsentia describitur.fo.lxxxv.G.
Esse dei in creaturis differenter est.fo.viij.D.
Esse in deo verū est quod nec a fuit preciditur:nec ab erit expungitur.fo.clxx.lb.
Esse oīm de⁹ est nō materiale sed causale.fo.cxxvij.lb.
Essentia diuina singulariter simplex est.fo.clxxv.B.
Existimatur hodie magnus: qui sue conuersionis exordia retinet.fo.xcvj.D.
Esuriei nostre mense tres apponuntur.fo.cxxiij.D.
Esurire ꝛ sitire iusticiam.fo.iiij.Z.
¶ Eterna est imago ꝛ species anime quam inhabitat deꝰ scilicet charitas.fo.cxlv.A.
¶ Eua dū moralia appetit moralis fctā ē.fo.clxxxvij.Z
Euam quid transgredi fecerit ꝓceptum.fo.lxviij.Z.
Euam triplex occasio ad peccandū illexit.fo.xxx.D.
Euangelium ad quid scriptum est.fo.xlviij.A.
Euangelica sanctione ꝓceptum est ne terrenis affectibꝰ inherentem salutemus.fo.cxxj.D.
Eucharistie sacramētū duo in nobis operak.fo.xxxiij.E.
¶ Exaltat dñs caput nostrū tribus modis.fo.cxxj.ff.
Exaudiri non meretur qui nō postulat aut repide postulat.fo.lxxxiij.P.
Excessus cōtemplationis duo:vnus in intellectu;alter in affectu.fo.clxj.R.
Excessus mentis duplex.fo.clxiij.O.
Excessus qui cōtemplatio dicitur in qua sponsus quiescere facit animam sanctam zelans ꝓo eius quiete. ffolio clxiij.Z.per totum sermonem.
Excessus qui ꝛ cōtemplatio dicitur.fo.clxiij.Z.P.
Excitatio salubris ad humiliter ꝛ pacifice viuendū ꝛ gaudia celestia cōtemplandum.fo.xciij.A.
Ex cōsideratione remedij / periculi estimatur quantitas. folio.xvj.lb.
Excusare debemꝰ delinquētes quantū fieri pōt.fo.clvj.B.
Excusatio bernardi ꝙ post alios presumpserit exponere euangelium/missus est.fo.x.Z.
Excusationem de ignorantia nō habemus.fo.iij.B.
Excusationē interdū nobis tribuimꝰ de ignorātia volūtatis diuine in quibusdā rebus dubijs.fo.xcv.B.
Exempla bone vite a christo ꝛ eius actibus assumere debemus.fo.cxl.ff.lb.lb.B.Z.L.
Exemplū operis est sermo vivus et efficax.fo.xxx.E.ꝛ folio.xxxvij.E.
Exemplo christi nō debet homo esse in aduersis timidus nec in prosperis dissolutus.fo.cxxxix.lb
Exemplar preciosum christus.fo.xv.D.
Exercitus diaboli vincit per sancta opa.fo.cliiij.Z.
Exercitiū bonorū operum interim queri debet: cum vita contemplatiua.fo.clx.P.
Exercitium electorum triforme.fo.cxxij.V.
Exercitij spūalis summa in tribus cōsistit.fo.xlvij.B.
Exhortatio ꝛ cōsolatio sunt lac vberū sponse.fo.cxxx.lb
Exhortatio salubris ad extirpanda vitia ꝛ inserendas virtutes.fo.clx.B.
Exhortatio utilis ad currendū cum sponso in odorem unguentorum sponsi.fo.cxl.ff.
Exire qualiter debeamus de terra nostra/de cognatione/et de domo patris nostri.fo.lxxxvij.ff.
Exhibeamꝰ nos benignos invicē supportātes.fo.xxij.Z.
Exinanivit se celestis sponsus vt homines terrenos ad celum traheret.fo.cxlvj.Z.
Existimasti iniquē ꝙ ero tui similis declarak.f.clxxxvij.D
Expectare debemus deū cum silentio.fo.clxxv.E.ff.B.
Expectantes deum debent esse suspensi.fo.cxxj.E.e.
Expectat deus delinquentes benigne suscipiens reuertentes.fol.cxxix.P.
Expectare odorare est.fo.clxxv.E.ff.B.
Expectauerunt patres antiqui dñm.fo.clxxv.E.ff.B.
Expectat peccatores nihil.fo.clxxv.E.ff.B.
Expedit vt vnus moriak ꝓ populo exponik. fo.cxlv.lb.
Expositio euangelij de septem panibꝰ.fo.xlviij.A.
Expositio euangelij missus est. fol.v.ff. Et per quattuor homelias.
¶ Facere id debemꝰ ad qđ venimꝰ.fo.lxxxv.A.
ffacies anime mentis intentio.fo.clvj.E.
ffaciem lauare ꝛ vngere caput dum ieiunamus quomō intelligatur.fo.xxvj.E.
ffactus est in pace locus eius.exponitur.fo.cxix.ff.
ffalsitas diaboli qua deū mendacij ꝛ inuidie accusauerat deprehensa est.fo.iij.D.
ffallacia nutria huius vite que sit.fo.lxxxiiij.B.
ffama virtutū cōmutare non potest.fo.clxxvij.A. porro ꝛ.B.
ffama virtutem reddit illustriorem/tametsi nō maiorem. fol.clxxviij.A.porro ꝛ.B.
ffames erat in terra ꝛ filij ꝓphetar ū ꝛc.fo.cxxviij.B.
ffamiliaritas inter deum ꝛ animā cōtrahitur ex mansione apud eam.fol.clxxvj.A.
ffasciculus myrrhe dilectus meus mihi.fo.clix.D.
ffasciculus myrrhe est christus iesus.fo.clviij.B.
ffasciculum myrrhe fecit sibi pater noster Bernardus.fo. clviij.D.E.ff.
¶ ffelix aīa q̄ leonem potenti virtute cōculcat. fo.lxxxij.E.
ffelix cuius cogitatio oēs affectiones dirigit.fo.xxxiiij.Z.
ffelix maria cui nec humilitas defuit nec virginitas.fo.vj.D.
ffelix mens cui dñs vtrūq; infixerit pedem/timorem videlicet ꝛ spem.fo.cxxviij.B.
ffelix qui christum habet consolatorem et adiutorem. folio.lxxxiij.ff.
ffelicitatis cōparatio.fo.xcviij.Z.
ffelicitas falsa memoratur.fo.lxxix.lb.
ffelices/felicitores/felicissimi qui sint.fo.lxxxiij.B.
ffelices qui soli deo viuunt.fo.xxxj.O.
ffemina circūdabit virum: que est hec femina: quis vero vir.fo.vij.E.
ffemina reddik ꝓo femina.fo.vj.B.quid dicebas.
ffenestre ꝛ cancelli parietis qui est caro christi:sensus ꝛ affectus corporei per quos experimentum/cepit humanarum necessitatum.fo.clxvj.lb.
fferiatum tempus commodius ad orationem assumitur. fo.clxxix.lb.
fferuentes aliqui sunt in principio:qui in fine ꝛ tepidissimi reperiuntur.fo.clij.B.
fferuidoꝝ ꝛ tepidoꝝ dñtia vtiliter describik.fo.xlij.lb.
fferuidorum ꝛ tepidorum status.fo.xl.Z.
ffesta ꝑcipua votiuis ꝓuenieda sunt ieunijs.fo.lxvij.B.
ffestiuitatibus sanctorū plures amplius de natiuitate ꝙ de festiuitate gaudent.fo.cxxvj.B
ffestinemꝰ vt habitemꝰ sine metu:abundemꝰ sine defectu: epulemur sine fastidio.fo.clj.lb.ffestinemꝰ proinde.
¶ ffiat mihi ſm verbum tuum: multipliciter exponitur. fo.x.Z.
ffiat voluntas tua:exponitur.fo.xxviij.A.
fficus populum designat.fo.clxx.Z.Z.
fficus singulariter dicitur ꝙdixit grossos suos/de qua arbore xp̄s in euāgelio multa parabolice dixit.fo.clxx.Z.
fficus spūales habēt illi qui suauitatem sin moribꝰ noscunk/vineas vero qui spiritu feruentiores.fo.clxx.E.
ffidere cure ꝛ dignationi domini sancta anima ex duobus habet.fo.clxxvij.lb.Z.
ffidelis qui nec sibi credit:nec in se sperat.fo.xliij.P.
ffidelis sermo vt quos solenni veneramur officio:sequamur exemplo.fo.lix.D.

ffidelī

Index alphabeticus.

ffideli homini totus mundus diuitiaꝝ est.fo.cxxxix.lb
ffides ꝛ spes tractantur.fo.cl.D. et per totū sermonem.
ffides ex auditu: ex visu cōfirmatio est.fo.clxix.G
ffides floris nō designatur.fo.clxiij.A
ffides lucem nō extinguit:sed custodit.fo.cl.E.
ffides merito suo fraudanda non est.fo.clxxxij.Z
ffides nostra vincit mundū: quō intelligik.f.cxxxviij.E.
ffides occulta que cognouit xp̄m in multis actuū/ac temporum differentiis deū esse.fo.xix.D.Ego inquiens.
ffides parentū sufficit ꝓo paruulis: vt chananee fides ꝓo filia sua.fo.clxxiij.ff.B
ffides q̄uis recta/que non operat ex dilectione:mō facit hoīem rectū:sed nec opa recta rectum faciunt sine fide fo.cxliij.A.B.
ffides rara ꝛ tenuis fuit in plebe tpe ꝓphetaꝝ: nō tm in ipsis ꝓphetis q̄ ꝑdicabāt xp̄m i carne ventrū.f.cxxvj.E
ffides sine operibus mortua est.fo.crliij.A.
ffides sine operibꝰ nō valet.fo.clxiij.A. Nec incongrue.
ffides tractatur.fo.crlviij.D.ꝛ fo.crliij.A.ꝛ fo.xxxviij.D. ꝛ fo.xxxvj.Z. Unde videtur.
ffides vera que sit.fo.xiiij.lb.
ffides vinea: virtutes palmites.fo.crlviij.O
ffides vita est/ꝛ vite umbra: sicut ꝛ regiōe vita in delitijs agēs:q̄ nō est ex fide:mors est:ꝛ umbra mortis.f.clxj.B
ffides invicta ꝛ victoriosa que sit.fo.xxxix.D.
ffides umbra xp̄i in qua viuitur inter hostes.fo.clxj.lb.
ffidei vita est charitas.fo.xxxvj.Z.unde.
ffide magni/magna ꝛ sublimia de supnis merenk.f.cli.A
ffide mūdādus est oculꝰ quo deꝰ vidēdus est.f.crlvj.O
ffiducia falsa ꝛ vera tractak.fo.xxxj.R.ffiducia.
ffiducie robur ꝓestat q̄ xp̄s dignatus est inclinare se iacenti.fo.cxxv.ff.
ffiducia et ausum reuertendi ad deū/ꝓestat anime que ri et diligi ab eo.fo.clxxviij.D
ffiduciā nullā nobis afferre debet leticia seculi.fo.xxxij.B.
ffigere pedē contra tentationē:ꝛ discere cedēdum nulli tentationi.fo.xxix.A.
ffigurauit moyses ab edicto pharaōis per mariā/eius filius liberatꝰ: xp̄s a cede herodis per mariā in egyptū traductum.fo.xxxix.E
ffiguratiua significata eorū/q̄ rebecca filio suo iacob fecit accepturo benedictionē.fo.cxxv.O
ffilius quare in mundo venerit:ꝛ nō pater.fo.ij.E.ff.
ffilij adā genꝰ auarū:q̄d vob cū terrenis diuitijs .f.iiij.D
ffilij adam infelices/omissis veris ꝛ salutaribus studijs: caduca querunt.fo.ij.A
ffiliū dei degenerem nefas est suspicari.fo.ij.B
ffilij dei diuerse habitudines ad patrem.fo.lxiiij.G.
ffilij nutaris mee:annas ꝛ cayphas ꝛ iudas et ceteri filij synagoge inimici xp̄i:pugnauerūt cōtra me xp̄m caput
ffilij prodigi parabola.fo.xcix.E (ecclie.fo.cclvij.Z:
ffiliorum alij filij alieni:alij filij belial:alij filij israel.f.cxxij. B.Alij sunt filij.
ffilie ignorantie:due sunt falsitas ꝛ dubietas .f.cxxxv.lb
ffilie magne misericordie quattuor: sunt.fo.xc.B
ffilii recole primordia:attende media:memorare novissima.fo.lxxxix.B
ffimus qualiter in lapides muratur.fo.xlvj.P.O.
ffinis eorum qui euangelio nō obediunt.fo.iiij.Z
ffinis presentis vite/coherere debet future vite principio. fo.xlvij.A.
ffinis omnium pēdet de statu ꝛ cōsummatione ecclie. fol.
ffines operū nostrorum sunt tres.fo.cxxij.Z.ea que.
¶ ffiagellis cesus christus.fo.xxxiiij.E.
ffleendi forma.fo.cclv.B
ffiendum interdū est:sed ne quid nimis.fo.cclv.D.
ffletus multꝰ apud multos:sed fructꝰ nullꝰ.f.crliiij.Z.
ffletꝰ stridor:q̄ dētiū:q̄re maledictis attribuar.f.lxxvij.D
fflos campi xp̄s:et quare sic potius appellatꝰ.fo.clx.E
ffios christus.fo.iij.D.
ffios conuersatio nouella.fo.clxxij.D.
ffios decor honeste cōuersationis:fragrantia bone opinionis:intentio future retributionis.fo.xxxj.P.
ffios triplex:horti/campi/thalami.fo.clx.ff.
ffios triplex.scs virginitatis/martyrū/bone operatiōis: ꝛ de deuotione habēda circa diuinū officiū.f.clx.E.ꝛ p
ffiores apparuerunt in terra:cum refloret totū sermonē. ruit caro xp̄i in resurrectione.fo.clxviij.B.
ffiores fuerūt q̄ primi crediderunt de ppkō. fo.clxviij.B
ffiorum misericordie repus est:nō fructuum.fo.
ffiorū vinearum odore serpentes nō suscipiūt .fo.clxx.A
ffluuij q̄bus iusti se balneant:duo sunt.fo.cxxiij.Z.
ffluuij quibus peccatores se lauāt: duo sunt.fo.cxxiij.Z
¶ ffomes cur post baptismū remanet.fo.cxxvij.ff.
ffomenta ignis tria in nobis.f.cxxiij.ff.fomēta.
ffons xp̄s:fontes quattuor: ab eo derivati.fo.xviij.M.
ffontes quattuor: irrigant hortū dei.fo.cxxj.E.c.
ffontes q̄bꝰ anime lauank:tres sunt. fo.cxxiij.E. fontes.
ffontes sunt quattuor:veritas:sapientia:virtꝰ:charitas. fo.cxxviij.lb
ffotamina petre recte vulnera xp̄i intelligunk.fo.clxx.B.
ffotis apparere nobis alter q̄ te iuenies irus.f.clvij.Z.
ffotma iesu fuit triplex.fo.cxxiij.P.tripler.
ffotma optima cōpositionis/inter reum seruū/ꝛ offensum dominum.fo.xxxj.A.
ffotma sancte vite describitur.fo.lxviij.E
ffotmaꝝ varietas/ꝛ specierū numerositas in rebus conditis quid nisi quidā radij deitatis.fo.crlix.Z.
ffotmosa ꝛ nigra/qualiter est ecclesia sponsa.fo.crliij ff.
ffotnicator peccat in seipsum:iniuriosus in primū:ꝛ qui extollitur ꝛ inflatur in deum.fo.xvij.A
¶ ffragilitas hūana duo timuit que xp̄s sua natiuitate tulit.fo.xij.S
ffragmenta septē panū q̄ septē mias denotāt.f.clviij. lb.
ffragrantiā beneficiorū dei/qui nō sentit: aut mortuꝰ est: aut pu[illegible]s.fo.crl.B.lb
ffraterna dilectio ex recta natura primordia ducit. folio/
ffrater infirmitates pauperum fratrū tuorum corpo/ (clviij.Z. rales q̄ spūales modeste ferens:est vere fratrum amator.fo.cxxxij.B.
ffrater senior de agro veniens:ꝛ intrare nolens:fouamus ppli veteris ꝛ terreni tenuit.fo.clxxix.A
ffratres exēplo et institutionibꝰ sanctorū patrū viuentes sunt lectus floridus.fo.clix.D.
ffrenesis nulla grauior iudicak/q̄m impenitentia cordis: et obstinata peccandi voluntas.fo.cvj.D.
ffrigus aquilonare a quo pandik omne malū: ꝑtim in religiōe:sup oia formidandū est.fo.clxxij.D.
ffronte aliquando gerimus lepram:aliquando thau: aliquando laminā aureā.fo.cxxij.A.in fronte.
ffrui deo q̄d sit:ꝛ q̄d nō deceat lingua:ꝫ gra.f.clxxxix.lb.
ffructus et modus ad opus humane redemptionis per tinens.fo cxxxj.E.per totum sermonem.
ffructus finis ꝛ merces nostri laboris/quis sit. fo.lij.lb.
ffructus glorie tempore:alius.fo.xxxij.E.
ffructus nostre redemptionis xp̄s/rationi.futurꝰ est plenitudo lucis: voluntati multitudo/pacis:memorie continuatio eternitatis .f.cxxxj.Z:
ffructus spiritus enumerantur.fo.clxxij.E.
ffructus vinee domini.fo.clxxij.E
ffructuum differentia.fo.xxviij.O.
¶ ffugere quorsum debeamus ne flagellū divine cōmotionis nobis appropinquet.fo.xcj.D.
ffulcite me floribus:stipate me malis/exponik. fol.clxiij.
ffulcite me floribꝰ.in floribꝰ novella incipientiū (lb.E cōuersatio demonstrak:in fructibus proficientium. fo/ ritudo et maioritas pfectoꝝ est.fo.clxij.R
ffuniculus triplex.curiositatis/vanitatis/ꝛ oluptatis fo
ffurari nosipsos aliqñ debemꝰ ad minia (lio.xxx.D. miseriā nostrā gemendā.fo.lxxxv.lb

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sermonū sancti Bernardi

Abziel angelus in quo differat a filio dei: cum vter⁊ sit heres dei interpretet. fo. v. ℣
Gaudere cū gaudentib⁹: flere cū flentib⁹: in vbis his exprimūt materni affect⁹. f. cxxx. ℳ
Gaudete de exhibitiōe: gaudete ite⁊ de passiōe. f. xij. ℙ.
Gaudiū duplex in spiritu sancto. fo.
Gaudiū de regno dei/de iustitia ⁊ pace. pcedit. f. xcij. B
Gaudere ⁊ dolere in quibus debemus. fo. xxvj. N.
Gaudendum est de his que expectamus: ⁊ gaudendum quo⁊ de his que sustinemus. fo. xcij. Z. gaudete.
Gaudendum in bono alieno magno magis⁊ in pprio paruo. fo. clxij. E
Gaudium in materia conuertibili mutari necesse est: re mutata. fo. lxxxiij. ℳ
Gaudium post tristiciam subit. fo. clxxvj. E
Gaudium spirituale excitatur interdū quibusdam spiritualibus. fo. xcij. B.
Gaudio⁊ infusio: reuelatio secreto⁹ū ⁊ huiusmodi: oscula sunt q̄bus spōsa spūalis osculari petit. fo. cxxvj. E
℔ Gedeonis vellus quid significet. fo.
Gelboe montes/spūs maligni: ⁊ hoies superbi et aridi: quos non visitat dūs. fo. clxv. B.
Gemit anima deuota christi absentiam. fo. clxix. L
Gemitui aīe deuote respōdet e celo. f. clxix. E. hoc q̄ppe.
Gemitus anime suspiratis ad celestē patriā: et de cōmēdatione viduitatis ⁊ castitatis. fol. clxvij. Z. p torū ser.
Gemit in ore oīm fideliū spūs sanctus. fo. clxix. E.
Gemendum nobis: ⁊ aliq̄n nosipsos furari ad miseriam nostrā cōsiderādā ⁊ lugēdā debem⁹. f. lxxix. ſſ. ꝓpterea
Gemitus patrū rarus fuit: vnde ⁊ dicebat quidā: secretū meū mihi: secretū meū mihi. fo. clxix. E. D. E. ſſ
Gemendo pot⁹ q̄ declamando doctor auditores emendat. fo. clxix. B.
Gene facici anime/que est intētio: sunt res ⁊ causa: id est quid ⁊ propter quid intendas. fo. clvj. D.
Gene tue pulche sunt sicut turturis. fo. clvj. ſſ
Genera hoiz sunt tria: q̄b⁹ de⁹ loquit pacē. f. lxxxvij. Z
Generatio diuina et humana/in xpo sunt ⁊ i spūsancto possessio ⁊ gratia. fo. cxxxiij. A. duo sunt.
Generatio celestis eterna predestinatio est. fo. lxxxvj. ℣.
Generatio terrena qua iusticia vincere debeat celestem.
Generatio triplex tractatur. fo. cj. B. (fo. lxxxvj. ℣.
Generatio voluntaria/voluntarii exhibet sacrificiū. f. cj. B
Generatione casta quid pulchrius. fo. cj. B.
Generatiōe spūali facti sum⁹ filij ⁊ fratres dei. f. xxvij. B
Genitale secretū virginis sibi reseruat filius: ⁊ eidē virgini seruat virginale signaculū. fo. viij. E. filius.
Genus omne despectionis ⁊ iniurie ꝓhibet. f. clviij. B
Genus potentie triplex in incarnatione. fo. xv. E
Gētes mīaz querūt: iudei meritis gloriāt. f. cxxiij. N. O.
Gerardi monachi sermo funebris a beato patre bernardo compositus. fo. cxxxiij. E.
℔ Gigantis genitiq̄ mutua cognitio ⁊ dilectio osculū et suauissimū: sed secretissimū. fo. cxxix. Z.
Gilbertus porretanus ep̄s pictauiensis conuincitur. fo. clxxxv. ℣. Z.
℔ Gloria angelorum et beatorum complebitur meritis hominum. fo. clxxvij. L.
Gloria ⁊ diuitie in domo ei⁹ qui timet dūm. fo. xij. E.
Gloria ⁊ laus deo semp attribuēda est ꝓ oībus beneficijs eius in nos. fo. cxxxij. O. per totū sermonē.
Gloria inhabitans vnde sit homini. fo. xxix. O.
Gloria in hac vita abnegānda. fo. cxxxiij. D.
Gloria nostra testimoniū conscientie nostre. fo. xxix. Z.
Gloria quomodo vitanda est: et quomodo quis gloriari debeat. fo. lxxxvij. ℣
Gloria sine virtute indebita venit. fo. xxiiij. ſſ.
Gloria vera/gloria fallax. fo. lxxxij. N.
Gloria vt inhabitet in terra nostra: quattuor sunt querenda. fo. lx. B

Gloriā meā (inq̄t dūs) alteri nō dabo: quid ergo dabit: pacē (inq̄t) do vobis: pacē reliquo vobis. fo. cxxxiij. E.
Gloriam meam alteri nō dabo: et superbus gloriā vsurpabo. fo. cxxxiiij. E. D
Gloriam non suā: sed dei querat cupiens ad diuine maiestatis contemplationē admitti. fo. clxxx. ſſ.
Gloriā ꝓ gra dei captans: fur est ⁊ latro. f. clxxxviij. B.
Gloriā sibi retinuit de⁹: de hoc exēpla habent. f. cxxxiij. ℙ.
Gloriari debem⁹: sed in quo. fo. cxxxiij. B. (E. D.
Gloriari i puritate cōsciēie ⁊ in aduersitate. fo. cxxxiij. A
Gloriari quō neminē oporteat: quod si gloriatur: in dño gloriet. fo. cxxxiiij. A. ⁊ fo. clx. E.
Gloriak maria virgo singulariter mītis de causis. f. vj. E
Glorificatio in lōgitudine/multitudine/⁊ plenitudine/charitatis. fo. lxxxiij. N
Glurinū duplex: cognitionis scilicet ⁊ dilectiōis. f. lxx. D
Glurinū fidei ⁊ charitatis ecclesie ad christū q̄ tenax fit. fo. clxxxiij. Z
℔ Golias superbos significat. fo xl. D
Grabatū suum quis ille sit qui tollat ⁊ eat in domū suā. fo. xxix. E
Gradiunt nō oēs vnifo:miter ad deū. fo. cxxij. A. nō oēs
Gradus ad noticiā dei est cognitio sui. fo. cliij. ſſ. B.
Gradus hoīm quattuor inuenimus. fo. xcij. A. B.
Gradus quibus anima peruenit ad mortem/hoc est ad peccatum mortale. fo. cliij. ſſ. B
Gradus qui sunt misero homini emergēti de profundo vitiorum. fo. xc. Z.
Gratia baptismi/purgatio peccatorum. fo. xxxiij. Z.
Gratia xpo ꝓ oi gra referēda ē. f. cxxxij. D. ⁊ f. cxxxiij. A.
Gratia cōparat himnulo: veritas capiec. fo. clxxxx. D
Gratia dei cibus anime. fo. xxxj. ſſ. B
Gratia dei vacua nō fit in nobis: ⁊ ibi vtilia de gratia. fo lio. clxv. Z.
Gratia nō natura quis a peccato resurgit. fo.
Gratia hoīem in hominū mansuetudinē reuerti facit. fo lio. clix. Z
Gratia nō recidiuandi ꝓius querenda est q̄ altiora pre sumere. fo. cxxvj. R
Gratia ꝓior: qua quis penitet de peccatis parum aut nihil prodest: nisi secundam habuerit gratiam: qua deinceps ad vomitū non reuertat. fo. cxxvj. D
Gratia q̄diu adest: operemur in ea. fo. cxxix. B. Viam.
Gratia sine veritate non prodest: vnde plenum gratie ⁊ veritatis. fo. clxxxx. D
Gratie confessio gratiam designat in aīa confitentis fo. clxv. N
Gratie diuine impedimenta. fo. xxxj. S
Gratie diuine ꝓcessus et gradus/ad humanā nazaram. fo. clxvij. A
Gratie priuatio superbie vel future/vel inexistentis est argumentum. fo. clxvj. B
Gratie subtractionis causa est supbia/illā animā possidens: vel possessura etiā/si nō appareat: etiam si nil tibi conscius sis. fo. clxv. N
Gratiā dei cōtēnens synagoga repudiata est. fo. clxxv. N
Gratiā dei nō recognoscere: sed sibi arrogare: superbia intolerabilis est. fo. clxvj. B.
Gratiam duplicē confitetur ecclesia: preuenientē ⁊ subsequentem. fo. clxxv. N
Gratiam percepisse multis non profuit: eo q̄ temperamentū de veritate pariter nō acceperunt. f. clxxxx. E
Gratiam recipientes: nō reddentes culpant. f. xl viij. E
Gratia sine veritate non prodest: vnde plenum gratie ⁊ veritatis. fo. xcvj. E
Gratiam triplicem a dño suscepimus. fo. lij. ℳ
Gratiarum actio. fo. cxxx. E. ⁊ fo. xlviij. E. Quod enim. fo. xcvj. E.
Gratiarum actio deuota. fo. cxxx. E
Gratiaꝝ actio nō ois deo accepta ē: fz odiosa. f. cxxxiij. A.

Jndex alphabeticus.

Gratiarū actio pudica sit: ⁊ ex mera simplicitate ꝓcedat. fo. cxxxiij. A.
Gratiarū actio qualis esse debeat. fo. cxxxiij. A.
Gratiaꝝ actio vsu potius q̄ sensu: vel affectu in ore multorum sonat. fo. cxxxiij. A. Sed quid.
Gratiaꝝ cessat decursus: vbi recursus nō fuerit. f. xxvj. D
Gratiarum ⁊ virtutuz omnium christus iesus est origo. fo. cxxxij. D
Gratiaꝝ flumina in suū ꝓncipiū reuertant. fo. cxxxiij. D.
Gratias agere debem⁹ factori nostro benefactori redēptori/remuneratori nostro. fo. lxxxij. D
Gratias agere deo debemus. fo. cxxxiij. ℙ.
Grauе illi nihil esse poterit: qui semper mente tractat/q̄ nō sunt condigne passiones huius tp̄is ad futurā gl̄iaz. fo. xlj. D.
Grauе iugum super filios adam. fo. xxv. D
Grossus i nomnibus erat populus iudeoꝝ. fo. xxv. D
Grossis ficuū primi populi fructus/idest opera designātur. fo. xxv. D. ℣
℔ Gustu contēplatiōis refectus diuina ḥz intelligere.
Gustu diuine presentie variant anime (fo. cvij. Z
ꝓ o varijs eius desideriis. fo. xvij. E

Habemus in xpo quod amemus: ⁊ admiremur. fo. xix. E. per totum sermonem.
Habetis fructum in sanctificatione: finē vero vitam eternam. fo. lxxxiij. Z:
Habitās in petra quid mirū si ad modū petre duruerit.
Habitare in aditorio dei. fo. lxxiij. B. (fo. clxx. D.
Habitatio periculosa. fo. lxxiij. B
Hauritis aquas/exponitur. fo. cxvij. A
℔ Hedi dicunt vagi corporis sensus. fo. cliij. E.
Hedi pelles quibus colla ⁊ manus iacob obuolute sunt: quid denotant. fo. cxlvj. ℣.
Helias timuit iesabel/exponitur. fo. cxvij. E
Helie ascensio dñi ascēsionē p figurabat. fo. xl. ſſ. B
Heliseus spūm helie sibi duplicari obtinuit: si tamē helias cū rolleretur: videret. fo. cxlvij. B. E
Helisео puer suscitanti comparat ihesus naturā saluans. fo. cxxxv. E
Heliseum immo xp̄m potentē in opere et sermone/mortuo fuisse misertum: iacenti inclinasse non vacat a mysterio suo. fo. cxxxv. ſſ.
Herbarū species quattuor: sunt in horto dei. fo. cxxiij. Z:
Hereditare dñi possidere vocati sum⁹ oēs. fo. clxxx. ſſ.
Heremi solitudo multos spū feruētes euomit. f. clxxiij. D
Heresis quedam occulta denudat. f. clxxiij. D. E
Heresis quo:undā idiotaꝝ suggillantiū cōtra matrimoniū denudatur. fo clxxiij. D. ꝓtotū sermonē.
Hereticі capiendi sunt pot⁹ q̄ abigendi. fo. clxxij. Z.
Hereticі duplices: publici ⁊ occulti fo. clxxiij. A.
Hereticі sic impugnandi sunt: vt si fieri potest: conuertantur. fo. clxxij. Z
Hereticoꝝ duplex gen⁹: manifestoꝝ scz ⁊ occultoꝝ: quene secretū prodatur: peierare ꝓmittūt. fo. clxxiij. A
Hereticorum quoꝝundam versutia. fo. clxxij. E.
Hereticis omnibus vna semp fuit intentio de singularitate scientie. fo. clxxx. N
Heu heu dñe deus/in persecutione tua/primi sunt: q̄ vident in ecclesia tua primatum diligere: gerere principatum. fo. xxij. ℣.
℔ Hi sunt viri mīe exponat vtiliter. fo. xlvij. D.
Hydrie capientes fingule ⁊c. exponitur. fo. cxj. A
Hydrie sex erant ibi posite/exponitur. fo. cx. N
Hyems ⁊ si imbribus abunder: habet tamē et estas pluuias suas suaues ⁊ vberes. fo. clxvij. Z:
Hyemis tempus quid significet. fo. clxviij. E.
Hilaris datorem diligit deus. fo. xxvj. E
Himnulo cernorum comparatur sponsus ꝓpter velocem cursum. fo. clxvj. B.
Hypocrisis ecclesiasticorum putrida tabes. folio. clxj. D
De generatione.
Hypocrisis malum abscondit quod est: et bonum quod non est: mentitur. fo. clxxij. D
Hypocrita arguitur singularitatis ⁊ vanitatis. folio.
Hypocrite anime est intendere in deum: non (xxvj. E
ꝓpter deum. fo. clvj. ſſ.
Hypocrite crucem portant non suam. fo. xxviij. R
Hypocrite grossorum ficus nōe designant. fo. clxix. D.
Hypocritarum conditio. fo. cxxxiij. B
Hyzonia contra monachos delicatos de cibis disputantes. fo. cxlix. D. E
Historia q̄ horum nōe designat: tripartita est. f. cxlj. E. D
℔ Homo ad imaginez dei factus/vix aut nunq̄ gloriari compescere potest. fo. lxxxvij. ℣.
Homo aduerte q̄ limus es: ⁊ nō sis superbus: quia deo iunctus: ⁊ nō sis ingratus. fo. xij. Z
Homo animal est oneriferum. fo. lxxxij. ℣
Homo añ aduēū sedebat in tenebris. fo. cxl. ſſ. sedebas.
Homo ante peccatum ꝓ actione erat ⁊ meditatione sine passione: postmodum ꝓ emouendus ad fruitionē contēplationis: ⁊ ibi salutifera contemplatio. fo. lxxxv. B
Homo conuincitur ire post gregem. fo. cxxxv. A.
Homo cum in honore esset: non intellexit/exponitur. folio. clxij. D. E
Homo cum sit liber: interueniente tam en peccato seruꝰ efficitur. fo. clxxxvij. E. D
Homo cur rectus etiā corpore factus fuerit. fo. lxv. ℣.
Homo deber in oībus p̄ualere vt honorē dei. f. lxxx. N.
Homo descendens de hierusalē/in hiericho/nō est abductus: sed in via semiuiuus relictus est. fo. lxv. D
Homo discе obedire: discе terra subdi: discе puluis obtēperare. fo. vj. E
Homo etsi natus sit ad laborem: non tamen homo ad laborem creatus est. fo. cij. E
Homo exterior per faciez cognoscitur: interior vero per voluntatem. fo. xl. N
Homo iunior: filius ⁊: ꝓpter naturā deprauatā. f. clviij. ſſ.
Homo miser qui totus pergens/in ea q̄ foris sunt: ignarus interiorū suorum. fo. xxvj. Z.
Homo pfect⁹/caut⁹ sibi: placēs deo: vtilis suis. f. clvij. E
Homo primus amicus fuit quattuor: virtutib⁹. f. xv. R. Ab anima.
Homo primus munitus fuit sigillo diuino: ⁊ accedens pessimus latro sigillum fregit. fo. xv. R. S
Homo qualiter in hominē redij sse dicatur. fol. clviij. N
Homo qui loco diaboli in paradisum admittendus est: qualis esse ⁊ non esse debeat. fo. lxiij. B
Homo qui vnusq̄ a ꝓ o ꝓia voluntate recedit: culpatur. fo. lxxix. B. De homini.
Homo ratione vigens/⁊ ratione nō viuens bestijs quodāmodo bestialis: videtur. fo. clxij. ℣.
Homo totus cecidit: totus resurgere nō potest simul. folio. clxxiij. B
Homo vacare debet ad se: ⁊ deum cognoscendum. folio. clxxiij. B. E
Homo vetus erat aliq̄n in nobis ꝓ uaricator: tā in manu: q̄ in ore ⁊ in cor: de. fo. iiij. L
Homo virtutis ꝓuidebit semp bona: non tantū coram deo: sed etiam coram hominibus. fo. cxxx. D
Homo viuit in verbo quod ꝓcedit de ore dei. f. xiij. O
Homo vterq̄: interior: videlz ⁊ exterior. (Confirma. suo accinc⁹q̄ ladio/ipauid⁹ ꝓcedere pōt ad pliū. f. cij. Z
Homo vt pie odescēdat ꝓmo: cōsideret seipz. f. clviij. ℣
Hominis perfectio continētia sibi: innocētia ꝓmo: patientia vtriq̄ fo. clxix. N.
Homini ad omnem iusticiam/sufficit solum habere ꝓpitium cui peccauit. fo. cxlij. D
Homini vtile est se scire hominē esse. fo. lxxxv. ſſ. B.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sermonū sancti Bernardi

Hominē illū quē missio spūs miserata demo perfunde/re sua benignitate dignamur: ⁊ protinus reuertik in hoiez et aliquid melius a q̄ a natura recipier. f. clviij. Z.
Hominē non de qualibet terra sed de limo plasmatū nō sine causa dicitur. fo. xcviij. B. Non sine causa.
Hominē sanctū quc faciunt. fo. lxij. D
Homines duo sunt: vetus ⁊ nouus. fo. cxiij. ff
Homines togā sanctificant: nō locꝰ homines. f. xcviij. P.
Homines nō arbozes amat homo deus. fo. clxix. D
Homines p̄zobdolo: / plus ad ea q̄ facta sunt: q̄ ad id q̄ facta sunt se occupant. fo. xliiij. B
Homines secularibus negocijs dediti ad quid assimilan tur. fo. ij. E.
Hoīes videnk esse sub p̄ncipe tenebraꝝ. f. lxxxviij. Z. D.
Hominū genera tria sunt: quibꝰ solus deꝰ loquik pacē. f.
Hoīz genera tria reperiūk. f. xcviij. P. Sūt ei. Clxxxviij. Z
Honestum est anime decoz. fo. xcij. J
Honozari appetunt multi in schola hūilitatis. fo. x. E.
Honozandi q̄ maxime sunt angeli ⁊ amandi. f. lxx. Z
Hozroz iudicij. fo. lxxviij. E.
Hospitē nobilē hz caro: dignū est ei vt reuereak. f. iiij. Z.
Hostes habemꝰ / carnem / mundū / diabolū. fo. xj. B
Hostiam laudis ímolantes / ⁊ reddentes vota nostra cu remus oīi diligētia ingerere sensuz vsui: affectū sensui exultationē affectui. fo. cxxiij J.
Hostium duo genera. fo. cij. D
Hūana ⁊ āgelica natura p duo seraphī intelligik. f. xij. S
Humana fragilitas timer duo: pudoꝛē: ⁊ doloꝛē. f. xij. S.
Humano generi generalis miseria triplex est. Nā ⁊ faci les sumus ad seducendū ⁊ debiles: ad operandū / ⁊ fra giles ad resistendum. fo. v. D.
Humanū genus / accepit cōcupiscentiā hereditariam / ex transgressione primoꝛ parentū. fo. clxxix. Z. Z.
Humanitas christi fidem instruit: spem roborat charita tem accendit. fo. vix. ff. ⁊ fo. xx. D.
Humanitatē suā q̄re subtraxit xp̄s ab ecclia. f. clxxiij. Z.
Humilitas xp̄i in superbo nō operak. fo. xxvij. J. heliseus.
Humilitas cozdis mansuetudo pudoris: magnanimitas fidei: cōpassio mētis cōmendank: ⁊ a nobis exēplo vir ginis exiguntur. fo. liij. D. Nunquid em̄.
Humilitas cozdis receptaculū gratie. fo. xxxj. R
Humilitas deo nos reconciliat: deo facit nos esse subie ctos. fo. xvj. Q
Humilitas docet nos locū nouissimū tenere. fo. cliij. Q
Humilitas duplex: alia cognitionis: altera affectionis.
Humilitas duplex est. f. iiij. ff. Discite a me. (f. iiij. ff.
Humilitas duplex: vna quā parit veritas: altera quā in flammat charitas. fo. clvij. B. per totū sermonē
Humilitas est: qua veritas parit: ⁊ qua charitas formaꝛ ⁊ inflammat. fo. clvij. D
Humilitas ⁊ humiliatio differūt. f. cliij. N. O. ⁊ f. xciij. D.
Humilitas simplicitas ⁊ immocētia. deco: sunt aie. fo. clix.
Hūilitas ⁊ māsuetudo collectanea sūt. f. liiij. Z: (B. E. D
Humilitas ⁊ patientia tractank. fo. clij. Z.
Humilitas falsa ⁊ iactātia in cōfessione reprehendunk.
Humilitas familiaris deo. fo. x. Q (fo. cxxv. Q.
Humilitas honoꝛata / magna ⁊ rara virtus. fo. x. Q.
Humilitas lilio cōuallium comparatur. f. clx. Z.
Humilitas magis necessaria est q̄ virginitas. fo. v. Z:
Humilitas magna virtus que meretur quod non docek. fo. clxxix. J
Humilitas magna ⁊ rara virtus. fo. clxxix. J.
Humilitas marie longe virginitati p̄ferꝛtur. fo. v. Z. Z
Humilitas maxime facit in veritate scire se. fo. cliij. E.
Humilitas nardus amoꝛe cādēs: deuotione vigens: opi nione redolens. fo. clvij. Z. odoꝛ.
Humilitas nardo comparatur. fo. clvij. G. D. J
Humilitas odoꝛ: bonus. fo. clvij. Z. O
Humilitas per saluatoꝛis infantiā: per virginē continē tiā: iustitia per ioseph desig nak. fo. xvj. Q
Humilitas qualiter custodiri possit. ibidē p totū sermo.
Humilitas sola est lese charitatis reparatio. f. xxvj. A
Humilitas soliꝛo ⁊ excōsuetꝰ placet deo. fo. clvij. O
Humilitas stabile fundamentū. fo. cliij. E.
Humilitas virtus magna: cui eriā deitatis maiestas / tam facile se inclinat. fo. clviij. B
Humilitatis gradus qui sint. fo. xxc'. S
Humilitatis gratia conseruande diuina solet gratia oꝛdi nare / vt quanto quisq̄ plus p̄ficir: eo minus se putat p̄fecisse. fo. xcv. E
Humilitatis odoꝛ: deuotio voluntatis. fo. clvij. B
Humilitatis pfectio: cōsummatio est iusticie. fo. clx. Z:
Humilitatis perfectio iusticie attribuitur. fo. clx. Z:
Humilitatis regno eriā militat superbia. fo. cxxxvj. Z:
Humilitatis summa in eo consistit: si voluntas nra p oīa diuine fit subiecta voluntati. fo. xcv. Z:
Humilitatis virtus maxima ⁊ maxime necessaria in vita sociali ⁊ charitate fraterna. fo. xxiij. N
Humilitatē ab angelo cōmendari q̄d denotat. fo. xvj. P
Humilitatē quattuoꝛ faciūt verā. fo. cxxij. O. quattuoꝛ.
Humilitate ad sublimitatē ascendim⁹: hec eniz via ⁊ non alia. fo. xxxix. D
Humilitate meremur altioꝛa. fo. clij. Z: oportet.
Humilitate quid dirimꝰ: quid p̄ciosius: qua regnū celoꝝ emitur. fo. xij. A. Quid em̄.
Humilis debet esse cōfessio simplex ⁊ fidelis. f. cxxv. B.
Humilis sis ad petēdā veniā / facilis ad dandā: ⁊ sic oīa membꝛa erunt in pace. fo. xcij. O
Humilis verus vilis vult reputari: nō humilis p̄dicari. fo. cxxv. Q
Humiles uō elati replebūt tēplū paradisi. fo. lxij. J
Humiles exaltari: superbos deīci nūciauit maria. folio. cxxvj. O. he virtutes.
Humiles qui de se p̄sumere nesciunt: martyrio idonei sunt. fo. clx. Z
Hūiles si inuēti fuerim⁹ germinabim⁹ sicut liliū. f. clx. Z
Humilibus consentire: nō alta sapere. fo. clvij. J
Humiliank alū nequiter: alij patienter: alij libenter. fo lio. clxxiij. E. B
Humiliari cur ⁊ q̄liter hō quisq̄ debeat. fo. clx. Z:
Humiliter de se sentire opz nitentē ad altioꝛa. f. xxvj. Z:
Humiliare et apprehendisti. fo. xxvj. Z:
Humiliari et humilē esse nō idē est. fo. clij. O
Humiliak homo in vera cognitione sui. fo. cliij. E
Humiliatos plures videm⁹ sed nō hūiles. f. xciij. D. ⁊ fo. cliij. N. O
Humiliari p̄pinquantis gr̄e est argumētū. fo. clij. Z
Hūiliat q̄sdā veritas: q̄s volūtas extollit. f. clvij. E D. J
Humiliat se xp̄s nō necessitate sed charitate. f. clvij. J
Hūiliare se plus q̄ veritas habeat nō est malū. f. cliij. Q
Humilia sponsꝰ xp̄i libentius loquik eis sponsa ecclesia vel anima deuota. fo. clxxvij. B
Hūiliter sustinere aduersa p patientia reputak. f. xxxiij. J
Humiliate vos. fo. xxix. E. hoc sentite.

ACob luctatus est quater. fol. cxxij. O. quater. Jam nō operoꝛ: sed quod inhabitat in me pec catū. exponitur.
Janitoꝛ triplex ad poꝛtas / memoꝛie / voluntaꝛ tis et intellectionis. fo. cxij. D. Hec ergo
¶ Jeiunio ale due sunt / oꝛationis videlicet ⁊ iusticie: ⁊ qualiter ieiunare debemus. fo. xxvij. E. p totū sermonē
Jeiunium bonū cū fletu ⁊ planctu. fo. xxvj. P.
Jeiuniū deuote suscipiendū. fo. xxvj. U. p totū sermonē.
Jeiuniū salutare q̄ redimunk eterna supplicia. f. xxvij. D
Jeiunij die ímo in oīi q̄uis bono opere omnio nō inue niatur voluntas nostra. fo. clxxix. A
Jeiunia superboꝝ vel ímundoꝝ deo nō placēt. f. clxxix. A.
Jeiunare in vigilijs celebꝛitatū quid denotet. f. lxvij. G.
Jeiunare nō solum oꝛe: sed oībus membꝛis tenemur / ⁊ quomodo fructuosum sit ieiunare. fo. xxvij. B. E.

Index alphabeticus.

Jeiunande sunt etiā vigilie sanctoꝝ quare. fo. lxvij. G
Jerusalem christi spōsa quādo in quo habitu visa est de celo descendens. fo. cxlv. Z:
Jerusalē et babylon semper inuicē aduersank. fo. cxxiij. colūna. iiij. inter babylonē.
Jerusalem visio pacis interp̄etak. fo. xj. E
Jesus christus filius dei venit cū salute: cū vnctione cuz gloria. fo. x. O
Jesus circumcisus: maria purificata: quare dicank: cum nec ille circūcisiōe: nec illa purificatiōe idigerēt. f. cx. E
Jesus dicitur rer fleuisse. fo. cxxij. O. Jesus.
Jesus mansuetus omnem tulit austeritatem. fo. xxx. B.
Jesus mel ī oꝛe: ī aure melos: ī coꝛde iubil⁹. f. cxxxiij. p. q.
Jesus myrrha in moꝛte: boꝛ⁹ in resurrectiōe. f. clviij. G.
Jesus nomē cōmendak. fol. cxxxiij. J. p totū sermonem.
Jesus nomē ī alijs a xp̄o idest filijs naue ioseph ⁊ fyrach vacuum erat. fo. cxxxv. E.
Jesus nomē / lux cib⁹ medicia. f. cxxxiij. P. O. f. cxxxv. A
Jesus nomē / quare oleo cōparak. fo. cxxxiij. P. O.
Jesus saluatoꝛ nominak ab āgelo ⁊ hoībus: quippe qui saluatoꝛ erat angeloꝝ ⁊ hoīm. fo. xviij. A
Jesus saluatoꝛ quid tā necessariū perditis: optabile mi seris: vtile desperatis. fo. xiij. E
Jesus suscitat moꝛtuū tanq̄ qui baculū misit: alij autem tanq̄ baculus erant. fo. cxxxv. E
Jesus vir erat nondum etiā natus: sed sapientia nō eraꝛ te: nec mínus sapiens fuit cōceptus: q̄ natus: paruꝰ q̄ magnus. fo. vj. O
Jesum xp̄m p̄cesserunt duo alij iesus. fo. viij. O
Jesum cū nomino hoīez milꝛi ꝓpono mitem ⁊ humilez coꝛde / benignū / sobꝛium / castum / misericoꝛdē / omniq̄ sanctitate ⁊ honestate conspicuū. fo. cxxxv. B.
¶ Jgnis aduentū dei p̄cedentis: ⁊ ei⁹ ignis qui deus est differentia. fo. clxvij. J
Jgnis duplex mittik ī terrā: a deo vz ⁊ diabolo. f. xxiij. R.
Jgnis tria haber: fumū: lucē: aꝛdoꝛē. fo. xcviij. A
Jgnoꝛantia condemnatur. fo. cliij. A.
Jgnoꝛantia dei nos tenēte quō sperabim⁹ in eū: quē igno ram⁹: si nostri quō humiles crimus. fo. clvj. A
Jgnoꝛantia dei plerūq̄ desperationē parturit. f. clvj. O.
Jgnoꝛantia dei ⁊ sui pernicios a: quippe que iumētis hoꝛ minē comparabilē facit. fo. cliij. D. J
Jgnoꝛantia duplex: dei ⁊ sui / ⁊ noticia similiter duplex. fo. cliij. D. fo. cliij. O
Jgnoꝛantia fugienda / vnde tot mala oꝛiunk. f. cliij. D.
Jgnoꝛantia nō omnis dānabilis est. fo. cliij. OO.
Jgnoꝛantiā sui habent qui tanq̄ moꝛtui a coꝛde omnem insugunt operam circa carnē. fo. lxxviij. N
Jgnoꝛantia sui superbiā causat. fo. cliij. P
Jgnoꝛantia tui initiū omnis peccati: ignoꝛantia dei con summatio omnis peccati. fo. cliij. O.
Jgnoꝛantie filie falsitas ⁊ dubietas. fo. cxxxvj. B
Jgnoꝛatur periculose / quando veniaꝛ aut vadaꝛ spiritꝰ / nō ita vnde veniat aut quo vadat. fo. cxxxvj. D.
¶ Jlleceb⁹as carnis post gustum dulcedinis spūalis re petere q̄ durum sit. fo. cliij. B
Jlluminat animā verbū cum rogantē / vt vias eius eam doceat. fo. clxxxviij. J.
¶ Jmago dei qualiter reformetur. fo. xlviij. A
Jmago ⁊ quod ad imaginē est: de vicino se respiciunt. fo. clxxxv. E. fo. clxxxvj. D
Jmago verbū: anima vero ad imaginē. fo. clxxxv. B.
Jmaginarie rerū inferioꝝ similitudines ab āgelis nige runtur aie diuinitatē contemplanti fo. clvj. N.
Jmber bonus ⁊ malus multiplex. fo. clxvij. E. ff.
Jmmissiones fiunt p angelos malos fo. cl. Z. E eterum.
Jmitari ⁊ sequi xp̄m q̄ vtile sit. fo. xxxiij. J. fo. iiij. O.
Jmitemur humilitatem xp̄i. fo. ix. B
Jmitatoꝛes sunt demonis: quicūq̄ de scripturis sanctis aliquid nō sancte vsurpant. fo. lxxiij. A
Jmmoꝛtalitas aīe qualiter obscura ⁊ tetra facta sit. fo lio. clxxxvj. J
Jmmoꝛtalitatē qualiter solus deus habet. fo. clxxxvj. E.
Jmpellere nihil potest hoīez p̄ter seipsum. f. clxxxviij. Z:
Jmpedimētū hoīs duplex q̄ min⁹ ad deū pgat. fo. ij. N.
Jmpedimēta ne volūtas nra volūtati diuine conformeꝛ tur que sint. fo. xxviij. B
Jmpedimēta septē / quib⁹ ab oꝛatione / ⁊ mandatoꝝ ob seruatione / ratardamur. fo. xxv. E
Jmpedire aiarū salutē est persequi saluatoꝛē. fo. xxij. Z:
Jmpenitētia coꝛdis ē peccādi obstinata volūtas. f. cvj. B
Jmperfectionē conuersationis suppleat humilitas con fessionis. f. xj. Z:
Jmpfectoꝝ signa vtilit habēter. f. cxxxvj. O. f. cxxxvij. A
Jmplere studeār pfecti oēm iusticiā. fo. xxj. OO
Jmpius (inquit ꝓpheta) irritauit deuz. q̄ dixit in coꝛde suo non requiret. fo. cxxxv. OO
Jmpossibile nō erit apud deū oīe verbū: quare / dicak verbum ⁊ nō potius factū. fo. ix. Z:. Mouet me.
Jmpudentia ⁊ p̄sumptio quoꝝūdā monachoꝝ iuehitur. fo. clx. B.
Jmpulsoꝛes tres sunt: diabol⁹ / mūdus: ⁊ ipse q̄ se impel lit. fo. clxxxviij. Z:
Jmpulsoꝛem si timere nō vis non veniaꝛ tibi pes superbie. fo. clxxxviij. O.
¶ Jnanis gloꝛia deuotis ⁊ spiritualibus viris insidiari soleꝛ. fo. cxxxiij. B.
Jnanē gloꝛiā pauci omnino reꝛsciunt. fo. cxxxiij. E
Jn bello q̄ lecto gloꝛiosius est occumbere. fo. cij. OO.
Jncarnatio xp̄i p patriarchas ⁊ ꝓphetas p̄nūciata ⁊ ab eis ardētissime expectata mēoꝛak. f. cxxvj. N. p totū ser.
Jncarnatio dñi diabolo celāda erat. fo. vij. ff. B
Jncarnari voluit xp̄s vt carnales hoīes ad amoꝛē suum traheꝛer. fo. cxxxviij. J
Jn xp̄o trinitas / in substantijs: vnitas / in persona: sicut in oppositū in absoluta diuinitate trinitas in personis et vnitas in substantia. fo. xij. Z:
Jn circumcisione dñi nec neruus rumpitur: nec os com minuitur. fo. cxxxiij. D
Jncitat bernadus christum qui tandiu tacuit ad loquē dum: ⁊ se repḡdir q̄ ꝓpositio: sit ad loquēdū. f. xxx. B.
Jncōmodū triplex hoīem de domo ejscit. fo. xc. D
Jn congregatione demoꝛari securius est q̄ in solitudi ne fo. xviij. O
Jn contemplatiōe requiescendū est. fo. cvj. Z:
Jncredulitas iudeoꝝ qui cōpleuerūt mensurā patrum suoꝝ occidendo xp̄m memoꝛatur. fo. clxix. J.
Jncrepatio dura / quā sponsus facit sponse: ⁊ de duplici ignoꝛantia nimiū pauēda / ⁊ fugiēda. f. cliij. Z. per totū sermonem. et fo. xlvj. O. P. Q
Jncrepatio iusti bon⁹ finus est: malis vero et pigris la pides: bona quidē est increpatio si tamē discreta fuerit. fo. xlvj. O. P. Q
Jncrepatio spūs veritatis a nobis repellit superbiā. fo.
Jndeuoti incitātur intuitu vel rememoꝛa (lxxxvij. Z: tione reliquoꝝum deuotoꝝum. fo. cxxxiij. D
Jndiciū vere cōpūctiōis occasiōis substractio. f. xxxvj. B
Jndulgentium iniurias differentia. fo. xlviij. Z:
Jndustria nature nunq̄ dormiet grande profecto in no bis donum nature ipsa est. fo. clxxxvij. B
Jnebrians verbis fragrans beneficijs sibi dictuz puret: meliora sunt vbera tua vino. fo. cxxxj. N.
Jnfelix qui voluntatē coꝛporis: et secularis colligit glo Jnfernus inferioꝛ quis sit. fo. l. J (ria. fo. iij. J
Jnfirmitas carnis robur spūi auget ⁊ econtra. f. cxlviij. E
Jnfirmitas xp̄i ⁊ maiestas ostendunk. fo. ciij. OO
Jnfirmitatē oēm deposuit. christus in resurrectione sua. fo. clxxxij. B.
Jnfirmitatū ⁊ necessitatū omniū / verbum dei remedium esse dignoscitur. fo. clxxxix. N

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sermonū sancti Bernardi

Infirmā q̄quid deo attribuit de nr̄o venit.f.clxxxñ.B.
Infundi debet homo priusq̄ effundat: vt se concham exhibeat.fo.cxxxvij.A.B.E.& Z
Infusa a spiritusancto fideliter recondenda sunt/& communicanda.fo.clxxxvj.L:
Infusio & effusio dne scti spūs operatiões. fo.cxxxvj.O
In iciunio: fletu: & planctu querendus est dñs.fo.lxj.L:
Ingenio puerulantes/ante pene flagitant finē q̄ puncti pium teneant sermonis.fo.cxxxv.E.
In gloria celesti mira serenitas: plena securitas: eterna felicitas.fo.cxxxj.O
In gloria receder error a ratione: dolor a volūtate; a memoria timor.fo.cxxxj.O.
Ingrati ne simus liberatori nostro.fo.clv.E.
Ingratitudo peremptoria res est: & hostis gr̄e.f.clviij.ff
Ingratitudo q̄ graue virium sit.fo.clxiij.B.
Ingratitudinis vitium pessimū & summe cauendum.fo.xcvj.B.per totum sermonem.
Inhabitatores diuini adiutorij qui sint.fo.lxxiij.ff
Inhuanū pascere oculos supplicijs miserorū.f.lxxvij.E
In initio conuersionis nulla virtus magis necessaria q̄ simplicitas humilis & grauitas verecunda.fo.xxj.N
Inimicus si impedire actionē non valet: tentat intentionem.fo.clxiij.O.
Iniquitatem qui diligit: non solū animā: sed carnē odit. fo.cvj.col.j.ca.iij.At forte.
Initium omnis peccati superbia.fo.ij.ff
Initium sapiēte timor: dñi: mediū/spes: charitas/plenitudo.fo.lxviij.E
Iniuriā filij vendicauit pater in ágelo & hoste.f.clxxv.Z
Inleua merita: in dextera premia continent.fo.xij.P
In natali dñi sermo de verbis apostoli: benedictus deus et pater domini.fo.xvij.E
In natali domini sermo de eo q̄ pastores inuenerūt mariā et ioseph: & infantē positū in psepio.fo.xvj.O.
In natali dñi de tribus misteriis.fo.xv.O
Innitens contra se inualescet.fo.clxxxix.B
Innitens deo coget pro ratione vniuersa/iram/metum cupiditatem/& odium.fo.clxxxix.B
Innocentes in xp̄o per sanguinē suum regenerari/veraciter martyres fuerunt.fo.xvij.O
Innocentem pro impio mori non iusticie est: sed misericordie: nō tamē contra iusticiam.fo.ciiij.Z.
Innocentiā seruare plures inueniunt: q̄ qui digne penitentiam agant.fo.xciiij.B
Inobedienti copiam sui nō dabit tantus obediētie amator/vt mori q̄ nō obedire maluerit.fo.clx.A
Inobediēcia siue quelibet alia culpa q̄uis minima & de minimis p̄ceptis: & si secularib⁹ solum sit leuis: monachis vero grauis macula.fo.xcj.O.
In pace ecclesie amaritudo eius amarissima. f.clij.O.Z. et fo.cxij.O.Z
In pace in idipsum cui cōueniat dicere.fo.clxij.Z
In patria nec longiturnitas terminū: nec caritas occasum: nec satietas habet fastidiū.fo.lxxxiij.A
Inquinare animā tria solent.fo.lviij.O.
Inquirere tria: iudiciū/iusticiam/& locum habitationis debemus.fo.clj.E.
Inspiratio diuina cor sanat a mꝛtis miseriis.f.xcv. Utilit.
Integra & p̄fecta moralitas in duob⁹ p̄cipue cōsistit.fo. Intellectu affectui: & affectu intellectui re (cxiij.Z. pugnātibus: vita est infernalis.fo.xlij.Z
Intellectus & affectus purgandi sunt.fo.xl.D
Intellect⁹ ex lra eruditus & diripiēdus est.fo.clxxx.A.B
Intellectus rex spūalium verus anime panis. fo.xxxj.E.
Intellectus vita est: intellectum (inquit) da mihi & viuā fo.clxxx.B
Intelligentes & illuminati plures reperiunt: sed affecti pauci.fo.xlij.B
Intēpestiua reuocatio magni vni⁹ amoris: magne altereius amabilitatis indicium est.fo.clxxx.Z
Intendere debet aīa qualis debeat esse vt erga deū tantam familiaritatē habeat / qua tanq̄ ad amicum familiariter cōfabulatur.fo.clxxvj. O.Z.
Intendere quis potest in deum culpabiliter velut hypocrita/& intendere in aliud q̄ in deum laudabiliter velut martha.fo.clvj.E.ff.B
Intēdere nō deo sed seculo seculario est aīe.fo.clvj.ff
Intendit de⁹ ecclesie: vel aīe quia benignus: & hec illi intendit q̄ nō ingrata.fo.clxxvj.B.
Inrentio bona & recta requirit duo: rem & causam idest quid intendas & p̄opter quid.fo.clvj.E
Intentio facies dicit anime.fo.cij.O.N
Intētio pugnāris est cā aut piculi aut victorie. f.cij.O
Interrogat nos dñs trib⁹ modis.fo.cxxiij.N.& trib⁹ mo.
Interrogatio pulchra quasi cōmensaliū dei ad sponsam & eius responsio.fo.cxxix.R
In timore & tremore nostrā debemus operari salutē. folio.lxxxij.N.& fo.xxxij.A.B.
Intrauit iesus in quoddā castellū.exponit.fo.cx.ff.& folio.l.E.& fo.lj.ff.& fo.lij.N.
Introductio sponse triplex est: in hortū: in cellariū: in cubiculum.fo.cxvij.B.E
Introductio in cellariū; cōtinet moralem scientiā: et ibi de alijs vtilibus.fo.cxvij.B.E
Intueri deū etsi nō in sublimitate: saltem in humilitate suademus.fo.crl.B.
Intuere rex creationē: positionē: dispositionē.fol.xij.Z.
Inuectiua aduersus monachos saluberrima. f.lxxvj.E.
Inuectiua aduersus eos qui non recte sine scire & addiscere volunt.fo.cliij.N.O.& fo.cliiij.A
Inuectiua aduersus hypocritas fuco sanctitatis laute viuentes.fo.cliij.Z.
Inuectiua aduersus malos & abutentes.fo.cix.A
Inuectiua et grauis increpatio contra murmurantes & detrahentes.fo.cxlij.Z.L.Z.O. Utiliter valde.
Inuectiua & hyronia aduersus monachos delicatos respuentes cibaria communia.fo.cxlix.D.E.
Inuectiua in eos qui luxu vestiū & ciborū solemnitates celebrant.fo.iiij.O.Z.
Inuectiua in luciferū scientiā p̄mis parētib⁹ p̄mittētes.
Inuectiua in luciferū dicentē: sedebo in (fo.ij.ff.B. mōte testamēti: in lateribꝰ aquilonis.fo.xl.E.& f.xlj.A
Inuectiua in malos & ābitiosos plātos. fo.xxij.O.Z
Inuectiua in monachos qui de peccatis suis seu vanis coꝛporis exercitationibus impudenter seu ficte; & dolose se iactitant.fo.cxxxv.P.O
Inuenerunt ecclesiā apostoli & sancti alij a xp̄o m⁹ssi.fo. clxxxiij.Z.Et aduertendū.
Inuenire nō potuit ecclesia ante incarnationem / sine revelatione.fo.clxxxiiij.E.
In via dei nō p̄gredi regredi est.fo.lj.B.
Inuidens quisq̄: doleat q̄ inuidet.fo.clxij.ff.
Inuidere nulli debent: si infirmitati alioꝝ prelatos cōdescēdere videant: sed potiꝰ intrinsecꝰ humiliter gaudeant: q̄ tali nō egeāt mia.fo.cj.B.
Inuider diabolus angeloꝝ & hoīs gr̄ie. fo.clxv.B.
Inuidia duplici per pauperratē liberamur.fo.cx.ff
Inuidia tractat.fo.lxxvj.E.
Inuider diabolus humano generi: volēs illud habere subiectū/q: puidit hoīem deū futurū.fo.cxxxvj.O
In vigilijs depsimi somno abominabile est angelis.fo.
Inuisibilia dei p aiam rationalē q̄ (clvj.E.D.E.ff. p alia q̄ facta sunt: meliꝰ cōspiciunt.fo.lxxxviij.Z.
¶ Job ad manū electas species habebat.fo.cxxxij.E
Jocunditas coꝛporis nec sine miseria.fo.clix.Z.
Johānes adhuc i vtero lucerna erat sed sub modio: ipse suū modiū dūtaxat illuminans.fo.xlv.D
Johānes erat lucerna ardens & lucens.fo.xlv.B.
Johānes erat lucerna ardens & lucēs: qui et iam lucifer

Index alphabeticus.

Moyses a filia pharaonis/ab aquis liberat⁹: prefigurauit christū in egyptum fugientes ab herodis manib⁹ liberatum.fo.xxxviij.B.
Moyses instar matris que fine paruulo suo intrare ad mensam diuitis recusat: sic sine populo terram p̄missionis intrare nolebat.fo.cxxxij.E.
Moyses loquebatur & dñs respōdebat: sic verbum spōsus anime deuote & ecōtra.fo.clx.A.
Moysi magna petēti minora cōcessa sunt.fo.clij.Z.
Moysi domino dicente dimitte me: & faciā re in gentem magnam: merito remisit: quia hoc sponse reseruatū erat fo.xlj.P.& fo.xlij.A.
Moysi & ethiopisse coniugium prefigurauit coniugium christi et ecclesie.fo.clvj.B.
Moysen & hur graues manus habuisse q̄d denotabat. fo.crl.viij.P.
Molesta patiēter ferre sufficit ad salutē: si cumulus est ea libenter complecti.fo.c.E.
Mollis et mansueta increpatio sancti Bernardi in aliquos fratres: qui plus debito eū p̄pediebāt: quomin⁹ contemplationi vacaret.fo.clxiij.O.
Momentaneum breue tribulationis eternū pōdus operatur in nobis.fo.lxxiij.Z.
Monach⁹ p̄ti consuetudine obligat⁹ felicē se reputaret si esset tanq̄ vnus in seculo tepide viuēs.fol.lxxviij.E.
Monachus qui post amara cōuersionis sue primordia in spem respirat: is p̄fecto iam meret.fo.cliij.N.
Monachus siue alius quisq̄ pro exteriori mūdicia nisi interiꝰ affluerit nō est mundus.fo.l.Z.
Monachi plures: cum primū religionē intrant timorati satis: sed fiducia tandem accepta in superbiā & p̄sumptionem assurgunt.fo.xcvj.ff.
Monachi officium nō docere sed lugere.fol.cvj.col.iij. Siquidem.& fo.clxxij.O.
Monachi se secularib⁹ curis implicates reprehēdūt.f.x.ff
Monachi singularitas perniciosa.fo.clix.E.ff.B.
Monachi sunt velut inter duas mensas epulantiū ieiuni positi.folio.cij.B.
Monachū esse re puta nō medicū.fol.cxlix.D.E.ff.B.
Monachoꝝ certamē quale est.fo.lxvij.B. (Utiliter.
Monachoꝝ quorundā peruersitas declarat.fo.x.B.
Monachis quibus vtiq̄ nunq̄ doctrina celestis deest nulla de ignorantia excusatio.fol.xlij.B.
Monasteria stagnis comparantur. fo.lxviij.E.
Monologiū penitētis quia dei bonitatem ignorat de desperantis.fol.lxj.Z.per totum sermonem.
Mons magnus est pax in corde: ceteris quoq̄ mēbris p̄fuit & inimicis.fo.xxij.B.
Montes bethel angeloꝝ agmina.fol.clxiij.O.Z.Z.
Montes et ascensiones/quibus ad regnum celoꝝ/ascendum est.fo.xlj.B.
Montium nomine quid significetur/et ibi de montib⁹/& collib⁹.fo.clxiij.E.per totum sermonem.& fo.clxv.A. per totum sermonem.
Montes & colles in celestib⁹ sunt: & montes illi idē qui et oues idest celestes spūs.fo.clxiij.O.Z.Z.
Montes illi ídē qui & oues: idest celestes spūs/qui itra se verbo dei pascūtur.fo.clxiij.O.Z.Z.
Montes sancti fide solidi: spe excelsi: charitate spacioſi. fo.clxv.B.M miser.
Montium diuersoꝝ ascensiones.fo.xl.P.
Montium et colliuꝫ nomine significantur beatitudines celestium spirituum in quibus sponsus transiliit: idest notum fecit mysteriuꝫ sue incarnationis venturus ad se incarnandum.fo.clxiij.E.per totū sermonē.
Montium & colliū nomine patriarche & pphete significantur.fol.lxv.E.
Mōtiū gelboe noīe intelliguntur ágeli mali.fo.lxxviij.A.
Montium nomine signantur apostoli & homines & per colles demones.fol.clxv.A.per totū sermonē.
Montium plures differentie.
Monumentū dñi accedere vnem vestimēta sua dealbare
Moralis disciplinetres cellnaria.fo.cxlij.E. Jn morali.
Moralis honestas candor
Moralitas integra & p̄fecta
Moꝛbo triplici laborat genus principio: medio: & fine.fol.cxx.
Moꝛbū mentis a moꝛsu serpētis tor: spirituum.fo.cl.O.
Moꝛes bellaroꝝ christi vtiliter dei.
Moꝛum colorꝫ et odoꝛ: qui sit.fo.clxx
Moꝛiatur anima mea moꝛte iustoꝝ.
Moꝛs a moꝛte: vita ab erroꝛe a peto
Moꝛs anime obliuio.fo.cxx.Z.
Moꝛs bona q̄ vitā nō auferꝫ sꝫ träsferꝫ
Moꝛs christi pretiosa.fo.cxxv.A.
Moꝛs corporalis.fo.lxxix.B.
Moꝛs depascet voluptuosos.fol.xcij.O.
Moꝛs diaboli opus et peccati pena victa est: peccatum victum.fo.lxij.B.
Moꝛs felix mihi mundus crucifixus est.fol.xxviij.
Moꝛs iacenti in peccatisante cōuersionē: infernus succumbenti post acceptam remissionem: lacus desperanti post expertam cōtemplationem.fo.lxxxvj.E.
Moꝛs morte operata est: spūalis coꝛporalē: culpabilis penalē: volūtaria necessariā.fo.ciiij.B. Tūt pfecto.
Moꝛs peccatoꝝ mala: peioꝝ: pessima: sed bonoꝝ moꝛs bona: melioꝝ: optima.fo.cxiij.Z.
Moꝛs peregrinātis felix: mihi mūdus crucifixus est.fo.
Moꝛs quō a capite christo separata/adhuc (cxxj.N. in dies apud electos grassatur.fo.lxij.B.
Moꝛs sine discretione ferit: quia ex preuaricatione procedit.folio.xcv.Z.Z.
Moꝛs triplex triplicē moꝛtē opata ē.f.ciiij.B.nil pfecto
Moꝛtis separatio amarissima.fo.cxliij.D.
Moꝛti nr̄e duplici moꝛte xp̄i occurrit.f.ciiij.B.nil pfecto
Moꝛtes ecclesia specialius venerat: que tñ inter hoies plus hoꝛretur.fo.lxxix.D.
Moꝛtē p̄ciosaꝫ faciūt duo: vita & cā.f.cxxij.N.P.recioſaꝫ
Moꝛtē sanctoꝝ tria faciunt preciosam.fo.cxij.O.
Moꝛte malachie & cuiuslibet sci viri merito/dolenduꝫ foꝛet: si haberemus hic ciuitatē pmanētē. fo.lxij.B.
Moꝛtui recordant & miserent nostri.fo.cxliij.ff.
Moꝛi potuit christus quia homo fuit: quia iustus: moꝛs eius nos liberare potuit.fo.ciiij.Z.
Moꝛtuos lugere p̄opter quid: & quouscq̄ debemus. folio.cxl.B.Planxit.
¶ Mulier si dormierit cum viro altero nunq̄ reuertetur ad virum p̄ioꝛem.fo.clxxij.ff.
Mulieris noīe carnales anime designant.fo.clv.E.
Mulieres que christum vncture venerant: vncte sunt ab eo.fo.clxxxij.E.
Multi a deo postulāt q̄ volūt: sed pauci debitas gr̄as de perceptis beneficijs agunt.cxxiiij.ff.
Multifarie demonstratus est deus antiquis: per imagines tamen extrinsecus apparentes.fo.cxlix.O.
Multiplicate sunt infirmitates eoꝝ.fo.cxiij.O.& fo.cxv.
Multiplici visione visus est dñs ab Esaia: (A.B.E. & alijs p̄opheris.fo.lxiij.Z.
Mundari coꝛde quid sit.fo.iij.O. Item.
Mūdi coꝛde nō oēs sunt: q̄ vbis esse apparēt.f.xxij.E.ff
Mundantur nō omnes qui audiunt verba dei: sed qui obediunt.fo.cxlvij.B.
Mundus apte compedibus cōparatur.fo.xc.B.
Mūdus cōtemnēdus est si saluari volumus.fo.xc.B.
Mundus hic totus noꝛ est: et noctes habet plurimas. folio.clxxxij.E.
Mundus iste sensibilis est quasi liber in quo qui volūt

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sermonū sancti Bernardi

fo.lxxviij.Z.
nſe ad ſpōſam.fo.clv.B.
ſignificent.fo.xx.ſſ.
tres ſunt.f.cxxij.P.Muni/
te argēto que (tiones.
D.
ū eſt.fo.cix.B.
ates increpantur valde vtili/
ſolidus.fo.lij.Z.Detrahentes.
mināres ſuauitatē vngueti q̄ ſint
ti.fo.clvj.M. (fo.xxxiiij.D.
onū anime diuina mutat noia. fol.
p ignorantiā lachrymoſa.fol.cliij.B.
e meditationibus ſanctis ad ſeruitutē
ij.Z.
tria genera.fo.cxxiij.Z.Tria.
man p̄cepto heliſei in ioꝛdanē ſepties im/
erſus eſt.fo.xxxvij.ſſ.
lardus herba humilis ⁊ calide nature/nō in/
cōueniēter humilitatē ſignificat.fo.clvij.D.Z.
propietas.folio.lij.ſſ.
chriſtus quare voluerit nocte ⁊ hyeme.fo.xvj.E.
Naſcit hō per gratiam/qñ ſol iuſticie illuminat tenebꝛas
pctōꝝ/addēs ad terꝛoꝛis cumulū breuē numerū dierū/
⁊ finē incertū.fo.xvij.M.Jn peccatis.
Naturali appetitu celſitudinem deſideramus.fol.xl.M.
Natus ex deo ſcz per predeſtinationē nō pec/ (cupidi.
cat:quomodo intelligitur.fo.cxlij.D.E.
Natꝰ q̄buſdā nōdū x̄ps eſt:q̄buſdā nōdū paſſus:q̄buſdā
nōdū ſurrexit:q̄buſdā nōdū aſcēdit:aliis nōdum miſit
ſpiritū ſanctū.fo.xxxvij.A.Sunt enim.
Natura humana ⁊ euangelica per duo ſeraphin intelli/
gitur.folio.lxiij.M.
Natura mollioꝛ eſt hō ad cōpatiēduꝫ q̄ ad indignanduꝫ
aſperioꝛ:niſi a peccato abſolescat.fo.clviij.J.
Natura p̄opter peccatum ad indignandum:q̄ ad cōpa/
tiendum paratioꝛ.folio.clviij.M.
Naturarum quanta diuerſitas in humana ſubſtantia cō/
ueniat folio.lxxij.D.
Nauis p̄latoꝝ tribꝰ lateribꝰ cōpacta eſſe debet:coꝛdis pu
ritate:cōſciētia bona:⁊ fide nō ficta.fo.cj.Z.
Nazareth ⁊ eiꝰ ſignificatio:⁊ ibidē pulchꝛa ⁊ vtilis cōpa
ratio yſaac palpātis ⁊ nō videntis iacob.fo.ciij.D.
Neceſſe eſt vt qui terrena cōtempſimus flagrāti deſi/
derio celeſtia requiramus.fo.cxiij.B.
Neceſſitas quomodo ſtet cū volūtate.fo.clxxvj.E.
Neglecta cērupliciter in purgatoꝛio puniēt.fo.xxxiij.ſſ
Neglecta cuncta/cūcta iacētia/ cūcta inculta et ſoꝛdida/
per agrum inquit hominis pigri tranſiui ⁊ ecce totū re/
pleuerant vrtice.folio.clxxxij.Z.
Negligimus frequenter p̄opꝛia et curioſi ſumus ad alie
na/⁊ ſic nec ſuum abſcimus:vꝛoꝛem nō coꝛrigimus:
tectum nō reficimus.folio.xc.D.
Nemo abſq̄ ſui:⁊ dei cognitiōe ſaluari pōt. fo.cliiij.M.
Nemo aſcendit in celum.folio.xlj.A.
Nemo q̄uerit ad dñm niſi dei volūtate p̄uētꝰ. f.cliij.Z.
Nemo deum vidit vnq̄.fo.cxlix.Z.
Nemo dicat leuia ſunt hec.fo.xxij.M.
Nemo magis iram mereꝫ:q̄ amicū ſimulās inimicus.fo.
Nequā:vbi eſt qō dixiſti/nequaq̄ moꝛiemiſ (cviij.ſſ.
ni:ecce enim moꝛimur omnes.folio.xvj.S.
Nihil in hoc ſeculo niſi laboꝛ.fo.xcvij.N.
Nihil intuliſti in hūc mūdū/nec quicq̄ inde auferes.fol.
Nihil ira ire impetū cohibet:ſuperbie tumoꝛem ſedat ⁊c.
quomodo nomen ieſu.fo.cxxxiiij.A.
Nihil mihi cōſcius ſum/⁊ara voꝛ.folio.
Nihil nobis cum littera:que guſtata carnem ſapit:gluti/
ta moꝛtem affert.fo.clxx.A.
Nihil nos deus habere voluit:qō per marie manus non
tranſiret.folio.
Nihil p̄ſꝰ boni niſi a deo hēꝰ/vel habebimꝰ.f.cxxxij.M.
Nihil ſub ſole ſtabile neq̄ iocundum.fo.lxxix.M.
Niger apparuit chriſtus in paſſione.fo.cxlvj.Z.
Niger chriſtꝰ erat reputatione herodis:fo:moſus cōfeſſi
one latronis:⁊ centurionis fide. fo.cxlvj.Z.Aliud.
Niger erat x̄ps ſupficieteꝰ:ita ꝰ aūt cādidus.f.cxlvj.J.Z.
Niger et foꝛmoſus chriſtus.fo.cxliij.N.
Nigra ⁊ foꝛmoſa q̄liter eſt aīa chriſti ſpōſa.f.cxliij.J.Z.
Nigra qualiter foꝛmoſa fiat. fo.cxxvj.M.
Nigrū ſe fecit chriſtus vt multos dealbaret.fo.cxlvj.D.
Nigrā arcḥ decoꝛā vnde ſe dicat ſpōſa.fo.xxij.A.
Nigrā ſe libēter dicit ſpōſa vt libere dilecto dicat.Oppꝛo
bꝛia exp:obꝛāriū mihi eeciderunt ſup me.fo.xxij.N.
Nigri ſē iuſti ſupficieteꝰ:pctōꝝ aūt iteriꝰ.f.cxlvj.J.Z.
Nigredo ad humanitatē:cādoꝛ ad diuinitatē.fo.cxlvj.D.
Nigredo felix que parit mentis candoꝛem / lumen ſciētie
et conſcientie puritatem.fo.cxliij.J.ſſelix.
Nigredo penitētie paſſionis perſecutionis.fo.cxlvj.D.
Nigredinē chriſti fideles eius imitantur.fol.cxlvj.J.Z.
Niſi cōuerſi fueritis ⁊c.fo.xij.E.
Niſi ego abiero paraclytus nō veniet:quid per hoc intel
ligitur.fo.xlij.N.
Nitiē quis fruſtra in dilectū:ſi nō innitik. fol.clxxxviij.N.
Nobilē hoſpitē hꝫ coꝛpꝰ quē honoꝛare debet.f.lxxix.J
Noli nimium iuſtus eſſe. fo.liiij.ſſ.B.
Nomē chriſti ſonat aut maieſtatē aut pietatē.fo.cxxxiij.J
Nomē dei infuſum angelis:ab hꝫ in hoꝫes:⁊ a iudeis in
gentes tranſfuſum eſt.fo.cxxxiij.Z.⁊ M.
Nomen dei maieſtatis/in nomen pietatis tranſfunditur.
folio.cxxxiiij.Z.ꝓfecto.
Nomen et memoriale dei in nobis eſt.Jbidem.
Nomen ieſu ciꝰ.fo.cxxxij.M.⁊ fo.cxxxiij.A.
Nomē ieſu dulcis⁊ redolēs effuſio⁊ exaltatio.f.cxxxvj.E
Nomē ieſu effuſum eſt in gentes.fo.cxxxiij.N. Vnū ſcio.
Nomē ieſu eſt medicina ſalubꝛis fidelibus chriſtianis in
omnibꝰ aduerſitatibꝰ.fo.cxxxiij.J. per totū ſermonē.
Nomen ieſu lux.fo.cxxxij.M.⁊ fo.xxxiij.A.
Nomen ieſu ſic effuſum eſt:vt nō ſolū celū terraſq̄ perfu
dit:ſed et inferos reſperſit.fo.cxxxiij.M.
Nomen ſponſi lucet p̄dicatū:paſcit recogitatū:inuoca/
tum lenit.fo.cxxxij.M.⁊ fo.cxxxiij.A.
Nomen ſpōſi nō capiunt adoleſcētule:⁊ imperfectioꝛes
anime niſi effuſum.fo.cxxxvij.M.
Noīe vinearū engaddi:eccl̄ie plebes itelligūt.f. clviij.ſſ
Noībus diuerſis quare deū vocamus.fo.lxxxviij.A.
Nō eſt regnū dei eſca et potus exponitur.fo.xcij.
Nō eſt ſpecioſa laus in oꝛe peccatoꝛis exponit.fo.cxv.M
Nō eſt qui faciat bonū nō eſt vſq̄ ad vnū.fo. cxiij.E.
Nō noꝰ dñe nō noꝰ:ſz noſ tuo da gloꝛiā.f.lxj.B.nō noꝰ
Nō p vilus ſz p auditū/q̄nit ad noticiā vitaꝝ.f.xxv.M
Non quod volo hoc ago ⁊c.fo.clxxxvj.B.
Noſſe deū doctū facit hoꝫ:tinere deū ſapiētē.f.cxlij.A.
Noſcere vñ aliq̄s poſſit an remiſſa ſunt ei pcta. fo.xcv.E.
Noſcere vnde poſſumus dominū nobiſcū eſſe in tribula
tione.folio.lxxiij.ſſ.
Noſcere vñ poterimus q̄s ſpirituū: an bonus ſcz an ma
lus nobis perſuadeat aliquid.fo.xciij.B.
Noticie due:⁊ due ignoꝛātie:⁊ de hꝫ que ex ſe parturiūt.
fo.cliij.M.per totum ſermonem.
Nouiſſima hominū moꝛs indicium gehenna. fo.lxxix.N.
Nouiſſima iuſtoꝛum falſus p̄opheta optabat: ſed p̄ncipia non ita.fo.cxxxix.D.
Nouiſſimū locū tenere eſt humilitatis.fo.cliij. ꝑ.M.R
Nouiꝰ adhuc ⁊ incipiētes fidē ⁊ credulitatē habere de
bēt dictis ⁊ documētis ſenioꝝ.fo.clxxxviij.B.
Nouitioꝝ feruoꝝ laudatur.folio.clxx.A.
Nouitioꝝ.i.nouiter cōuerſoꝝ moderata vehementia re
p̄imitur.fo.cxxxvij.M.⁊ fo.cxxxviij.A.

Index alphabeticus.

Nouitio⁊ tentationes ⁊ pericula ſub tropo vſtionis flo
rum.folio.clxxij.D.
Noꝛ diabolus:noꝛ angelus ſat hane:noꝛ antichriſtꝰ quē
dñs interficiet ſpiritu oꝛis ſui.fo.clxxix.B.
Noꝛ ē tot̄ hic mūdus:⁊ noctes hꝫ plurimas.f.clxxxij.A.
Noꝛ in ſacra ſcriptura q̄d ſignificet.fo.cxxvij.Z.
Noꝛ multiplex ſicut et vmbꝛa.fo.clxxix.B.
Noꝛ natiuitatꝭ x̄pi:cur p̄ ceteris noctibꝰ ſolēnizet.f.xvj.N
Nubes bone et nubes male. fo.clxviij.E.
Nubit aīa verba ad fecūditatē.fo.clxxix.B.
Nubere p̄hibent nōnulli hereꝛici.fo.clxxiij.J.
Numerus ternarius ad fidem:quaternarius ad moꝛes
pertinet.folio.cx.B.
Nuptiarum pluralitas culpatur.fo.clxxv.B.
Nuptiarū ſpiritualium ad quas inuitamur:chriſtus ſpō
ſus eſt.folio.xxj.P.
Nuptiarum tres ſunt ſpecies.fo.cxxij.Z.
Bediēria admodū bona deo⁊ hoiꝫbus delecta
bilis vtpote que verbū eternā ſapientiā dñm
ieſum ſequi fecit:fabꝛum:⁊ pauperculam femi
nam:magiſtrū diſcipulos/deuꝫ homines/erat
inquit ſubditus illis.fo.cxxxviij.A.
Obediēria bonus ciboꝰ:patiēria bonus ciboꝰ:ſi tñ ſapiētia
(et id quidē triplici) cōdiank.f.xcv.Z.⁊ fo.xcvj.A.B.
Obedientie bonum.fo.ciij.A.
Obedictie falſus nūnus volūtas ꝓpꝛia:bonꝰ charitas
Obeditiōis meditulliū dubiū eſt:verū (fo.lxviij.M.
tamē dubia in ſuſpēſo teneank donec patris accedat cō
ciliū et autoꝛitas.fo.xcv.Z.⁊ fo.xcvj.A.B.
Obedire neceſſe eſt:vt fide mūdemur.fo.clvj.N.
Obedictie perfecta forma.fo.xxij.Z.⁊ fol.lxviij.N.
Obedire ꝑpoſi⁊ gꝛas deo reddere debemꝰ.f.lxxxij.M
Obedictie ꝓpietates⁊ cōditiones.fo.clvj.N.
Obedictie pulchꝛa ⁊ vtilis diſputatio.fo.lxvj.A.
Obedictie virtꝰ vtiliter deducit.fo.vj.B.⁊ fo.xxiij.B.et
fo.lxviij.M.⁊ fo.c.E.⁊ fo.clvj.Z.
Obiurgationi per ſuperioꝛes facte quidam impatientiā
quidam contemptum:quidam impudentiam defenſio/
nis addunt.folio.clvj.E.
Oblatio noua eſt offerre deum.fo.xxiiij.B.
Oblatio tria debet habere:conſtantiā virilem:continen
tiā carnalē:⁊ cōſcientiā humilē.fo.xxiiij.D.
Oblīuio bona et mala.fo.xiiij.M.
Obnoxij ſumus deo in tribus.fo.cxxij.ſſ.
Obſecratio:oꝛatio:poſtulatio:⁊ gratiarum actio/tractā
tur.folio.xcv.B.
Obſecratio/verecūdo fiat affectu: gratiarū actio eſſe de
bet t̄ actione⁊ delitijs affluēs.fo.xcv.E.
Obſeꝛatio vtilis ad fratres ad laboꝛē ſpiritualē/et be
ne beateq̄ viuendum.fo.lxxxv.A.
Obſequium triplex.fo.xxxij.ſſ.
Obſeruantie filioꝝ dei ſex.fo.cx.N.
Obſeruātias ſex ad purificāda confitentiū coꝛda:ſancti
patres inſtituerunt.fo.xxij.D.
Obſeruantie ſex ſeruoꝝ dei.fo.cx.N.
Obſtacula q̄ nos ſeparāt a volūtate diuina. f. xxviij.B.
Obſtinati in ſuo ſenſu peſſimi.fo.xxxvij.Z.
Obſtinatio et p̄ſumptio tractantur.fo.xxxvij.Z.⁊ fo.
xlviij.E.⁊ folio.xcj.E.
Obtulerūt magi dño aurū:thus:⁊ myꝛrhā.fol.cxxiij.E.
Occultam nō decet eſſe doctrinam:ſicut nec euange/
lium occultum eſt.fo.clxxiij.E.
Occurrendum eſt deo noſtro.fo.ij.M.
Ocraua ſanctoꝝ cur celebꝛetur.fo.xvij.E.
Oculum aliaq̄ mēbꝛa ſcandalizantia cruere ⁊ p̄ojicere
qualiter intelligatur.fo.lvij.D.Z.
Oculus dñi reſpiciētis quid ſit.fo.clxvij.J.Poꝛro.
Oculum et aurem quos inobediētia clauſit:aperiat obe
dientia.fol.cxlvj.N.
Oculus fidei theſaurū inuenit abſcōditū.fo.lxxiij.M.
Oculus interioꝛ et exterioꝛ differūt:⁊ vtrūq̄ ne videat:
tria impediunt.fo.liij.D.E.
Oculus:manus:⁊ pes:quō nos ſcādalizāt.fol.lvj.E.ſſ.
Oculus nō vidit:nec auris audiuit⁊c.fo.xiij.E.
Oculū q: ſolus inter mēbꝛa cum ſole luminis ſimilitudi
nē habet:ideo ſolus ſolē intueri pōteꝛ ſi de oculo mē/
tis ad ſolem iuſticie deum.fo.cxlviij.Z.
Oculus quo deꝰ videdus eſt nūc fide mūdek.fo.cxlvj.Z
Oculi ſpōſe duo ſunt.fo.cxxij.P.Duo ſunt oculi.
Oculus venenatus et maligꝛnus quis ſit.fo.lxxj.E.
Odoꝛ bonus teſtimoniū bonum.fol.clxx.A.B.
Odoꝛem bone eſtimationis de ſe dederunt fidei funda/
toꝛes primi.fol.clvij.Z.
Odoꝛē chriſti ſenſerūt patres:non tñ dederunt niſi ipſo
chriſto naſcente fo.clxx.D.
Odoꝛ: deuotio eſt:odoꝛ bona opinio:q̄ ad oēs puenit:vt
chriſti ſis bonus odoꝛ: in omni loco.fol.clvij.Z.M.
Odoꝛ humilitatis:deuotio ⁊ bona eſtimatio.fo.clvij.Z.
Odoꝛē moꝛ fama diſjudicat:coloꝛē oſcia.fo.clxxviij.A.
Odoꝛ: ſapientie/iuſticie/ſanctificationis/⁊ redēptionis
chriſti:quomodo percipiatur.fo.cxl.D.
Odoꝛat tantū peccatoꝛ dominū:iuſtus vꝰ etiam guſtat.
folio.clxxv.ſſ.
Odoꝛ: vinearum ſerpentes fugat.fo.clxx.A.B.
Offenſe fratrū eriā leuioꝛes vitāde ſunt. fo. cxlviij.B
Offeramus chriſtū paruulū/oculis patris ſui.fol.ix.B.
Officiū diuinū oꝛdinare:reuerēter ⁊ attēte dicēdū eſt.fo
lio.clx.M.⁊ fo.cxxviij.Z.⁊ per totum ſermonē.
Officiū monachi nō docere ſed lugere.fo.clxxij.M.
Oleum(cui nomen chriſti comparatur)lucet/paſcit/
vngit.fo.cxxiiij.P.
Oleū effuſus nomē tuū/declarak.f.cxxxiiij.A. p totū ſer.
Oleū māſuetudinis ex fraterno amoꝛe habēs:⁊ ex diui/
no amoꝛe vinū emulatiōis:ſecurus accedat:ad ſanāda
vulnera illius q̄ incidit in latrones:piſſimi ſamaritani
optimus imitatoꝛ.fo.clviij.N.M.per totū ſermonē.
Omni cuſtodia cuſtodi coꝛ tuum exponitur.fo.cxiij.
P.⁊ fo.lxxvij.D.
Oia fecit deus/in pōdere:mēſura: numero.fo.cxv.E.
Oia fieri debēt p deū:q̄ eſt cauſa ſdeficiēs.fo.lxxviij.B.
Oia q̄ fecerinꝰ:ad vnitatis vinculū adunemꝰ.fo.xciij.M
Omnis qui ſe exaltat humiliabitur.fo.xciij.B.
Omnipotentes facit deus ſperantes in ſe et ſibi inniten/
tes.folio.clxxxviij.N.
Onus chriſti leue quid ſit.fo.lxxxij.M.J.
Onus duplex.fo.lxxxij.M.J.
O nouiſſimi⁊ altiſſimi:o humilē⁊ ſublimē.fo.xxxiij.Z.
Opus dei quare laudum ſolennia dicank. fo.clx.M.
Opa bona i feruoꝛe deuotiōis⁊ dulcedinis gꝛe.f.xv.Z.
Opera bona renouāda ſunt:ne ſicut floꝛes thalami mar
ceſcant.folio.clxj.M.
Opera mala fugienda bona exercenda.fo.cvij.ſſ.
Opus noſtre cōditionis tractatur.fol.xv.P.
Opera tēpoꝛalia ſemina ſunt mercedis eterne. fo.cvij.E
Operationes ſpiritusſancti in nobis ſunt infuſio et effu/
ſio.fo.cxxxvj.M.
Operimenta altaris tria.fo.cxxiij.J.Tria ſunt.
Oppido cuiq̄ tria ſunt neceſſaria.fo.lij.J.
Oppꝛobꝛiū chriſti ferre eſt gloꝛioſum.fo.cxliij.M.
Optima pars quā elegit Maria que ſit.fo.lj.B.
Oꝛantibꝰ angeli aſtāt.fo.cxxvij.Z.M.⁊ fol.cxxix.A.
Oꝛatio ad eos ſanctos p̄cipue fiat quibus oꝛās magis
afficitur.fo.clxxj.E.
Oꝛans conſiderare debet quid petit:quez petit:⁊ ſeipm
qui petit.folio.cxx.Z.
Oꝛatio dominica exponitur.fo.xxviij.A.
Oꝛationis domus.i.eccleſia cella vinaria dī.fo.clxj.N.
Oꝛatio duas alas habeat:contemptum mūdi: et carnis
afflictiones.folio.xx.Z.
Oꝛo fidelis:humilis;feruēs;ſi fuerit:celū ſine dubio pe

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sermonū sancti Bernardi

netrabit: vñ certū est ꝙ vacua nō redibit. fo. cxxvij. B.
Oratio ieiunio misceatur. fo. cxxvij. E. D.
Oratio iusti penetrat celos quō intelligatur: & ꝙ nemo potest bene deū cōtēplari: nec verbū dei ꝓdicare nisi perfectā habuerit mentis puritatē. fo. clxxj. A.
Orationis locus: modus: tēpus cōgruū docentur. folio clxxxvij. D. E.
Orationis modus: forma et efficacia. fo. cxxvij. D. & fo. xcv. B. & fo. clxxxix. L. M. & fo. clxj. P.
Orationis modi tractantur. fo. xcv. B. & fo. x. J.
Orationis non modo locum: sed tēpus obseruari oportet: & ipsum quoq; tempus feriatum commodius assumitur. folio. clxxxix. M.
Orationes nostras nō paruipēdamus: nā aut qō orantes perimus dabit: aut aliq̄d aliud vtilius. fo. cxxvij. N.
Oratio peccatoris debet fieri affectu verecūdo: puro affectu: amplo affectu. fo. cxx. L.
Oratio potus est anime. fo. cxxxvij. ff.
Oratio p̄cipuū est remediū: ne quid cōtra dei voluntatem velimus aut faciamus. fo. clxvij. L. M.
Oratio: ꝓdicatio: contēplatio: a trib⁹ aliis distinguit. fo.
Orationes ꝓ tēporibus: ꝓ virtutib⁹: ꝓ (clxvij. M. vita eterna: quales esse debeant. fo. cxvij. L.
Orare qua puritate debeamus. fo. cxx. L.
Oratio qualis esse debeat. fo. xxvij. ff. & fo. clxxxix. L.
Orationis quattuor: species: obsecratio: oratio: postulatio: et gratiarum actio. fo. xcv. B.
Oratio recta non est: si aliud petitur p̄ter deum/vel ꝓpter deum. fo. clxxxix. N.
Oratio secretum amat. fo. clxxix. L. M. N.
Orationis secuture bona cōmendatio: si verecundia p̄mittatur. fo. clxxxix. L.
Orationē suam nemo parui pendat. fo. xxvij. N.
Ore tractat. fo. clxij. M. & fo. clxxxix. L. & fo. lxxxiij. E. & folio. xxvij. E. M. & per totos sermones. & fo. x. J.
Orātes verecundiā seruare debent. fol. clxxxix. L. & folio
Ordinatione dei pseuerat dies. fo. clxij. B. (cxxviij. L.
Ordines angelor̄ distinguuntur. fo. cxxxvij. D.
Ordinatā charitatē q̄ in vitate hȝ vir inuenit. fo. clxij. M
Ordo charitat̄ actualis & effectualis tractat. fo. clxij. B
Ordo charitatis tractatur. fo. clxij. E.
Ordo diligēdi deū p̄oximū & inimicū. fo. clxij. N. M.
Ordines quattuor: in ꝓcessione dñi. fo. xxxij. M.
Ordo virtutum et quomodo a seinuicem figilla tim oriātur. folio. cx. B.
Ornatus anime qui sint. fo. clx. E. D.
Ornatum coꝛporis sancti cōtemnunt: solum anime decorem querentes. fo. cxliij. J.
Ornat⁹ boni & religiosi viri tractat. fo. cxxxviij. E. ff. B.
Ortus: cellarij: cubiculū: q̄d significēt. fo. cxlj. E.
Ortus rp̄i hist⁹: icus sacre scripture sensus. fo. cxlj. E. D.
Ortus hist⁹ie sacre scripture habet tria: celi & terre creationē: reconciliationē: reparationē. fo. cxlj. E.
Ortus sacre scripture hist⁹ia est. fo. cxlj. D.
Ortus triplex animarū sanctarū. fol. cxxij. B. & triplex.
Os cōfractū & cominutū q̄d significet. fol. lxxxvij. M.
Os coꝛporis chr̄isti discipulos in monte docuit: qui angelos in celo filendo docet. fo. cxxviij. D.
Os de ossibus meis: & caro de carne mea: quomodo me spernere poterit. fo. cxxvj. B.
Os dei manus et pedes qui sint. fo. cxxvij. ff.
Oscitationes septē pueri: quattuor: ad sensus cōpunctionis: tres ad sonū cōfessionū pertinēt. fo. cxxxo. D.
Osculum ab osculo accipere est simul scientie gustū & gratie condimentum recipere. fo. cxxix. J.
Osculū de oꝛe: ego et pater vnū sumus. fo. cxxix. N.
Osculū de osculo nō est id qō osculū de oꝛe. fol. cxxix. N.
Oscula dici possunt vnū naturale: aliud doctrinale: aliud gratiosum. fo. cxv. B. Osculetur.
Osculum diuinum tante est efficacie/vt ex ipso mox spō/sa concipiat. folio. cxxx. B.
Osculum felix per quod non solum agnoscitur deus sed diligitur. fo. cxxix. P.
Osculum manus secundus gradus/satisfactionis decoꝛ cōtinentie digne penitētis fructus. fo. cxxvj. M.
Osculū manuum tractatur. fo. cxxviij. D.
Osculo oris dei significat spūssanctus: quē eccl̄ia dei petit sibi dari ad noticiā trinitat̄. f. cxxix. L. ꝓ totū sermonē
Osculo oris dñi petit osculari spōsa: quo osculo mediāte oia vtutis opa dulcia sunt pinguia & vtilia. fol. cxxx. B.
Osculum oris christi fuit cum dixit apostolis: accipite spiritum sanctum. folio. cxxix. D.
Osculum oris sponsi chr̄istus ies⁹us. fo. cxxvj. D.
Osculet me osculo oris sui exponitur. fo. cxv. ff. fo. cxvj.
Osculū pacis petebāt p̄res annū. f. cxxvj. L. (A. B. E.
Osculum pedis satisfactio penitentis verecundia & mēsura. folio. cxxvj. N.
Osculū pedis man⁹ & oris dñi tractat. f. cxxvj. ꝓ totū ser.
Osculari petit sponsa nō simpliciter & mox cōmuni: sed osculo oris domini. fo. cxxvij. L.
Osculum sanctum a deo duabus de causis indulrū mundo. folio. cxxvj. N.
Osculās si recte pater dicat̄ & fili⁹ osculatus: igitur recte spūssanctus osculū dicit̄: quē spiritū petit sibi dari spōsa dum dicit osculetur me. fo. cxxix. E.
Osculari spōsa petēs verecūde nō ad ipm spōsum: sed ad alios dirigit sermonē. osculet̄ me inquit. fol. cxxviij. N.
Osculandi sunt p̄dus dominici pedes: secundo manus: tertio os. folio. cxxvij. A.
Oscula tria sunt. fo. cxvj. A. & fo. cxxiij. O. Oscula.
Ostēdit se de⁹ anime fm varias formas: iuxta varias anime dispositiones: & affectus. fo. cl. B.
Ostia ꝙ que transit̄ ad vitā tria sunt. fo. cxxiij. B. Ostia.
Ostiari⁹ volūtatis sit recoꝛdatio celestis glie: & ei⁹ thalami custos sit recoꝛdatio ꝓfunda gehēne. fo. cxiij. E.
Ego brā ve nō tibi op⁹ est purificatiōe. fo. xxiij. A.
Ouis rp̄s: ouis gen⁹ humanū: & ibi de natura ouis: de eius lacte caseus fit & butyrum. fo. iij. B.

Pace primi parētes pdiderūt: q: mia: vitate: iusticia: spoliati peccādo fuerāt. f. xxx. A. B. E. D. E.
Pacifici in triplici sunt differētia. fo. cxix. ff.
Pacifici nō pacidici beati dicuntur. fo. cix. A.
Pacifici veri nō oēs sunt: qui esse apparēt. fol. iij. N.
Palliuz breue nō est misericoꝛdia dei. fo. clxx. L.
Pallia quid⁹ nuditas nostra operiēt q̄tuoꝛ. fo. cxxxiij. L.
Panis angeloꝛ fact⁹ est nobis fenū appositū. fo. cliij. ff.
Panis cōseruationis hȝ tria: subtractionē occasiōis: virtutē resistēdi: sanitatē affectionis. fo. xlviij. J.
Panum differentie quattuoꝛ reperiuntur in scripturis. fo. cxxiij. D. Quattuoꝛ.
Panibus miraculi qui cupit saturari: triduo sustineat dominum necesse est. fo. xlviij. B.
Pane nostro vescimur in sucoꝛe nostri vult⁹. f. clxiij. L.
Panes q̄b⁹ alimur in hac vita: tres sunt. fo. xvj. E.
Panes. folio. cxlij. D.
Panes septē frāgēdo plura cecidere fragmēta f. xlviij. D
Panes septē quibus reficiamur assignant̄. fol. xlviij. D.
Panes tres accōmodāt̄/vni trīi amico venienti. f. xxxix. A.
Panes tres quid significent. fo. cxl. B.
Panes tres sunt quos de via veniens querit amicus. fo. xxxix. A. & folio. cxxiij. A.
Panes tres: sanctitas: iusticia: pietas. fo. xxviij. L.
Panes tres sunt: veritas: charitas: foꝛtitudo. fo. xxxix. B.
Pāni iesu in signum positi. fo. xvj. O.
Pānis inuoluit rp̄s: nō sine certi rōne mysteriū. f. xvj. O
Paradisi descriptio vtilis. fo. xcij. O.
Parabola de filio regis. folio. c. L. D.
Paradisus felix regio. fo. clj. ff.
Paradisoꝛ tria sunt genera. fo. cxliij. N.
Paradisus voluptatis interne cōscientie. fo. cvij. L.

Index alphabeticus.

Paras sedē chr̄isto si tribus reddis q̄ sua sunt. fo. iij. L.
Paratum coꝛ meuz/erp onitur. fo. cxliij. L.
Parari fim⁹ exercitiēdo sopoꝛe: sanctificari cupidinis noxie frenando furoꝛem. fo. xiij. L.
Parics erat caro chr̄isti diuinitatē celās. fo. clxvj. M.
Paries est peccatū: et coꝛpus peccati diuidens inter nos et deum. folio. clxvj. L.
Parietis huⁱ⁹ fenestre & cācelli sensus & affect⁹ coꝛporei. folio. clxvj. L.
Parietibus quinq; interclusi: concupiscentia videlz: consensu: actu: consuetudine: & contemptu: quomodo ad deum pergemus. folio. clxvj. N.
Parietem quis non irrideat: si se dicat radium parturire/quem suscipit per fenestras: aut si gloꝛiantur nubes q̄ imbꝛem generent. fo. cxxxiij. ff.
Pariēdi duo sunt genera in matrimonio spūali: & ibi de raptu et excessu mēris & aliis vtilib⁹. fo. clxxxix. M.
Paꝛs dñi sumus. folio. cxliij. E.
Paruitas gemina: humilitas & mānsuetudo. fo. xxiij. E.
Parnuli baptizati ad vitā trāsire credunt̄. fo. cxxvij. L.
Paruulus est ies⁹us ꝓ paruo placari pōt. fo. xix. M.
Paruulus natus est nobis. fo. ix. A. B.
Pascha non redit⁹ sed trāsitus interꝓetat̄. fol. cxxvj. B.
Pascebatur chr̄istus inter lilia: Maria: Martha: & Lazarum spiritualiter et coꝛporaliter. fo. clxxviij. E.
Pascitur deus: cum sermo eius impleꝛ. fo. clxxviij. M.
Pasci & pati fil⁹ nō omne/molesta iocūditas. fo. clj. M.
Pascua in patria tuta et secura: sed non sic pascua in via. folio. clj. B.
Pascit nos de⁹ & ꝓfectib⁹ nostris pascitur. fo. clxxviij. E.
Pascēde sunt aīe pastu triplici: mēte: oꝛe: ope. f. xxxvj. M
Pascue vie in sacramēto. fo. xlv. J. & fo. clj. L.
Passio chr̄isti opus nostre redēptionis totū amoꝛem nostrū sibi vendicare debet. fo. cxxxviij. E.
Passiōes xp̄i meditari sapiētia est: & sublimis pbia. folio
Passio xp̄i vltimū refugiū: singulare remē/ (clviij. ff. diū: que deficiēte sapiētia/iusticia nō sufficiēte: sanctitatis succūbentibus meritis succurrit. fo. cxl. L.
Passionū & laboꝛ xp̄i cōsideratio facit sponsam i. animā illesam/pergere inter ꝓspera & aduersa. fo. clviij. B.
Passio dñi tria hȝ: opus: modū: casum. in ope patiētia: in modo humilitas: in casu charitas cōmēdat̄. fo. xxiij. J.
Passiones huius tēporis nō sunt condigne ad preteritā culpam/que remittitur ad gratiā: que immittitur ad futuram gloriā: que ꝓmittitur. fo. cviij. L.
Pastoꝛes animarū ardere debent amoꝛe zelanti & feruido. folio. cxxxviij. B.
Pastoꝛ bonus xp̄s: ipse pascua: ipse redēptio. fo. cl. ff.
Pastoꝛ: es eccl̄iarū vel alarū q̄leas esse debeāt. f. clxxxij. M
Pastoꝛ est vigilare sup gregē ꝓpter tria necessaria/videlicet ad disciplinā: ad custodiā: ad p̄ecca. fol. cxx. E.
Pastoꝛ: idiota inutilis ē: hȝ & eq̄ doct⁹ nō bon⁹. fo. clxxxij. D
Pastoꝛ malor̄ increpatio. fo. clxxxiij. ff.
Pastoꝛes nō p̄ius se mouebāt dum verbum erat tantū apud deum. At vbi verbū quod erat factū est: tūc venerunt festinantes. folio. cxl. D.
Pastoꝛibus signum chr̄isti inueniendi p̄sepium fuit: et panniculoꝛ inuolutio. fo. cxxvj. L.
Pastus aīe nostre ꝓ ꝑsente statu q̄s sit. fo. clj. B. D.
Patres antiqui chr̄istū quasi odoꝛātes nō publicarūt: ex pectātes vt tēpoꝛe suo reuelaret̄. fo. clx. D.
Pater clarificat filiū: dispēsantis petitiōe nō idigēs. fol.
Pater dedit filio iudiciū potestatē: non q: (clxxxij. L. fil⁹ eius: sed quia filius hoīs est. fo. clxxx. ff.
Patrē et filiū ad animā venire quid sit. fo. clxxvj. L.
Patre & filio cognitis/cognoscit vtriusq; bonitas q̄ est spiritus sanctus. folio. cxxviij. ff.
Pater filium clarificat: & filius quidē clarificat patrem.
Pater filiū osculāo illi arcana sue (fo. clxxxij. L. M. diuinitatis plenissime eructat. fo. cxxix. ff.
Parer misericoꝛdiarū nō misericoꝛdie/ꝑe &c. fo. cvij. J.
Patrē misericoꝛdiarū apls appellās deū: nō vnā sed duplicem misericoꝛdiā denotat. fo. cvij. J.
Patiētia alia bona ꝓ bonis reddēs: alia nō reddēs mala ꝓ malis: alia ꝓ malo bona reddēs. fo. cviij. E.
Patientia bonus cibus: obediētia bonus cibus: si tamē sapientia triplici condiantur. fo. lxxxv. D.
Patiētie & mānsuetudinis exercitiū in trib⁹ cōsistit: in ꝓbꝛorū iniurijs: in dānis rerū: in coꝛporis lesione. fo. xxiij. ff.
Patiēs longanimis et bonus est deus. fo. cxviij. D.
Patientibus malum quod quidem triplex est: triplex necessaria est prudentia. fo. clvj. B.
Patientie: obedientie: & sapientie bona. fo. lxxxv. A.
Patienter nō modo sed et libenter ad toꝛmenta ꝓperandum est. fo. xcj. B.
Patientes oꝓtet esse ꝓlatos. fo. cxliij. E.
Patiētia tractat. fo. xxj. D. & fo. xxiij. E.
Patiētia ꝓbationē operat̄: ꝓbatio spem. fo. lxix. J.
Patiēdi speculū: & patiēs ꝓmiū chr̄istus. fo. clx. L.
Patiēdi speculum et ꝓmium patientis: nobis est dominus ies⁹us. folio. clx. L.
Patiētia/voluntas/charitas/diuersimode trahuntur: & diuersimode sentiunt et loquuntur. fo. lxvij. L.
Pauidi semper et timoꝛati simus: nil enim efficacius reperitur ad ꝓmerendā/retinendā/& recuperandā gratiam q̄ semper pauidum esse. fo. clxv. L.
Pauli apli cōmēdatio odoꝛifera. f. cxxij. B. & fo. cxliij. J.
Paulus blasphemus fuit: sed non in spiritū sanctū/ideo consecutus est misericoꝛdiā. fo. xxij. N.
Paulum cur deus ad ananiā misit erudiendum & non per seipsum erudierit. fo. xxij. B.
Pauper aliq̄ esse nolūt/eo pacto vt nihil ei desit. f. iiij. B
Pauper q̄ sunt: quos rp̄s beatos esse dicit. fo. lvij. D. E.
Paupertas chr̄isti ditioꝛ est cunctis opibus. fo. xiij. A.
Paupertas chr̄isti imitāda est. fol. r. P. & fol. cxxvij. B. & folio. xiij. D. & fo. lxviij. B.
Paupertatē dei filius cōcupiscēs descēdit vt eā eligeret sibi/et nobis sua estimatione faceret p̄ciosas. fo. r. P.
Paupertas pena magna/q̄ cito i regnū volat. fo. iiij. ff.
Paupertas per chr̄istum dedicata. fo. xvj. N.
Paupertas p̄cioſioꝛ thesauris seculi. fo. lxxiiij. B.
Pauperatis triplex genus. fo. lviij. E.
Pauptas volūtaria nō vniuersaliter laudē hȝ apud deū
Paupertas voluntaria felix. fo. lxxvij. ff. (fo. lviij. E.
Pax cui nō sufficit gloria querēs: nō sufficit deus: qui est pax nostra. fo. cxxiij. D. E. ff.
Pax & trāquillitas quā oēs hre debet tractat. fo. clx. B.
Pax nō solum fratribus est exhibenda: sed et his qui oderant pacem. fo. lxxxj. N. O.
Pax in hoc seculo nō gloria querēda est. fo. lxx. M.
Pacē qualiter primi parētes perdiderūt. fo. xxiiij. N.
Pacem sequentiū tria sunt genera. fo. cxliij. B.
Pax tractat. fo. clxx. L. & fo. iiij. Y. & fo. cxxiij. ff.
Pax trifoꝛmis. folio. cxliij. B.
Pax triplex: ficta: inoꝛdinata: christiana. fo. cxxxvij. O.
Peccaoꝛ dissolui nō cupit: sed formidat. fo. clxxiij. A.
Peccatoꝛ diuersa genera declarantur. fo. clxxiij. E.
Peccatum est ad moꝛtē cum consensu/et deliberatione/delinquimus. fo. clxxiiij. D.
Peccata etiā leuioꝛa: solicite cauēda/& putanda sunt. fo. clxxviij. B. per totum sermonem.
Pcim & miseriā a primis parēt⁹ habem⁹. fo. clxxviij. J.
Peccata etsi adhuc contritione et confessione delera rememoꝛantur: nō tamen nocēt: q̄diu displicent: sed etiā prodesse possunt. folio. cx. A.
Pcā & vitia sunt tanq̄ parietes inter deū et pcōres mediantes. fo. clxxviij. B. & per totū sermonem.
Peccata fratrum dissimulare nō debemus. Ibidem.
Peccati gradus primus concupiscentia. Ibidem.
Peccare latere est impossibile. Ibidem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Peccatum mo:bus anime.fol.xiij.B.
Peccatum mo:s est anime:ieiuna vita.fo.clxxviij.F.
Pecc:is p:imi p:ocessus.fo.clxxiij.B.
Peccatū qđ nec hic nec in futuro remittet.fo.clxxiij.F.
Peccato:is remedium.fol.clxxiij.B.
Peccata si remissa fuerint:qualiter quis consecrare possit.fo.clxxiij.E.
Peccatum tollere debemus a manu/ab oculo/a collo/a carne.fol.clxxiij.D.
Peccatū volūrati ascribēdū est:nō prāri.fo.clxxiij.A.
Pedes affectiones sunt anime:qui ex toto mūdi esse non possunt:sed lotione indigent.fo.xxxv.A.
Pedes/manus/et os habet deus non per effectum:non per naturam.fol.xxxiiij.Z.
Pedes dei duo sunt:Misericordia ⁊ iudiciū.fol.cxvj.E.
Pedes duo quibus vti debemus.fo.cxxiij.Z.
Pelles ad quarū formositatē cōparak spōsa:sunt angeli ⁊ beati in paradiso/imo ⁊ ipse paradisus.fo.clxiij.F.
Pelles hedi quib⁹ Jacob manus et collus contecta sunt folio.clxij.A.
Pelles salomonis quid denotant. Jbidem.
Pellicee tunice primo:ū parētū quid designāt. Jbidē.
Pene infernales memo:antur. folio. lxxxix.F Q.⁊ folio.xc.A.
Pena iferni q̄ sit lōga:q̄ grauis q̄ infructuosa.f.lxxxix.Q
Penitere debem⁹ cunctis dieb⁹ huius vite.fol.lxxxvj.Z.
Penitentie dies quatuo:sunt.fo.lxxxvj.Z.
Penitentiā fugere pessimum.fo.lxxxix.Q.
Penitentie odo:. Jbidem.
Penitentia quid sit.folio.l.A.B.
Penitētie tēpus nō solū est quadragesima.fo.xxj.P.
Penitentie tres sunt species.fol.xc.B.
Penitentie tria sunt necessaria. Jbidem.
Pennule ad hilaritatē referunt.fo.lxxv.B.
Penne nostre deargentate sint.fol.iiij.B.
Perdere animā docuit christus:medici saluam facere docent.fo.lxxv.Z.
Peregrini p:opietates vtiles.fo.xliiij.B.
Peregrinos nos esse necesse reputare debem⁹.fo.xxj.Q
Peregrinus via regia incedit. fo.xxvj.J.
Perfectus nemo est:qui p̄fectio: esse nō appetit. Jbidē.
Perfectio virtus. Jbidem.per totam epistolam.
Periculum duplex.folio.c.A.
Periculū est meditullio obedientie.fo.c.A.
Periculose immo dānabiliter erratur: si quod dei est in nobis demus nobis.folio.c.E.
Periculū nō incurris quantūcūq̄ te humilies. Jbidem.
Pericula tria circa o:ationē cōcurrere solēt. Jbidem.
Pericula tria reperiūtur in o:dine cōtentiū.fo.c.D.
Periculū triplex cauere debemus. Jbidem.
Periculose viuitur absq̄ p:aecepto:e.fo.c.D.
Per osculū oris dei significat spūssanct⁹.fo.cxxix.E.
Persecutio a domesticis et familiaribus grauius tolerat ur.fo.clxiij.Q.
Persequi christum quis dicatur.fo.xij.S.
Persecutio discernit mercēnarios a pastoribus. Jbidez.
Persecutiones tolerare nos admoner christus. Jbidem.
Persistentibus in o:atione infunditur gratia: cuius fo:te in initio aridi sint. fo.cxxx.B.
Perseuerare in peccato est diabolicū.fo.ij.P.Q.
Perseuerantia optima virtus.fo.cxxx.D.
Pertinaces monachi magistra habent voluntatē suam: non regulam:nō abbatem.fo.clvij.A.
Peruersi co:dis est:ingratitudinis occasiones inuestigare.folio.lxxxvj.F.
Pes noster affectio nostra.fo.lxxxij.J.
Pes vester spes vestra.fol.lxxxij.QQ.
Petitiones co:dis/bona co:poris/bona anime/ beatitudo vite eterne.fo.lxxxiij.E.
Petere debemus consolationē:liberationem:glorifica/tionem.folio.lxxxij.E.D.
Petitiones tres quas anima curiosa dei non cessat inquirere:iusticiam/iudicium / et locum habitationis glorie sponsi.folio.lxxxiij.E.per totum sermonem.
Petra erat christus:quid nō boni in petra.fo.clxx.J.
Petre fo:amina/ christi vulnera.fo.clxx.J.
Petrus ad p:imas sedebat.fo.clxx.F.⁊ p totū sermonē.
Petrus quare bariona:deinde cephas appellatus fit.folio.clxx.J.
Petrus quare sathanas a christo vocatus est. Jbidē.per totum sermonem.
Petrū respexit deus:sed nō allocutus est.fo.clxxiij.E.
Petrus tribus donis dotatus fuit.fo.clxx.J.
Pharaonis currib⁹ pōpe diaboli cōparant.f.clxxv.D
Phariseus in publicanū superbiēs cōfutat.fo.cl.A.
Philosopho:um et hereticoum dogmata nō sunt past⁹ anime.fo.clviij.B.
Philosophi prio:is seculi nature seu fortune ascribebāt q̄ viuebant: ⁊ nō deo. Jbidem.
Philosophi qui deū cognoscētes nō tanq̄ deum glorifi/cauerunt:deum per spīritūsanctū nō cognouerunt.fol. clviij.B.per totum sermonem.
Phīa sublimis est:passiones tp̄i meditari.fo.clviij.B.
Pietas a deo querenda est:cui amo:em:subiectionē: et humilitatem debemus.fo.xcvij.N.
Pietas contritioni et confessioni p:aefertur. folio.clj.ff. et folio.cliij.Z.
Pietas dei omni iniquitate maio: est.folio.
Pietari accessit:quicquid maiestati visum est deperfisse/ folio.clxxxj.Z.
Pietatis fructus.fo.lxxvj.E.
Pietatis origo in quoliber homine ex cōsideratione sui. folio.clxix.A.
Pietatis siue misericordie exempla.fo.xlvj.Z.
Pietatis virtus quantum viscera illa affecit:in quib⁹ no uem mensibus requieuit.fo.xlvj.Q.
Pietatis vnguentum ex quibus speciebus conficiatur. folio.cxxxij.J.Z.
Pisces qui dicantur mundi.fo.xxviij.B.
Piscine tres in scriptura reperiuntur.fo.cxxx.P.
Pium christi nomen non p:odest:nisi pietas in mo:ibus teneatur.folio.cl.QQ.
Pium non minus est docere animā scientiam/q̄ escā p:ebere co:poi.folio.cliij.D.
Pius pulsato: plerūq̄ inuenit quod temerarius scruta/to: inuenire nō potest.folio.clxj.Q.
Plaga ecclesie a domesticis illata insanabilis. folio clxxij.QQ.
Plāctus Bernardi de mo:te fratris sui gerardi. Jbidez.
Plāgebat populus synagoge:de diuturnio:e moia mes sie.fo.cxxix.Z.
Plantatio dei homo bonus.fo.clv.Z.
Plante dei anime sunt.fo.clxxxiij.J.
Plenitudinē ⁊ de plenitudie spūs accipe q̄d sit.f.cxlj.E.
Plenus sit homo p:imo q̄ in alios p:aedicando effundat folio.clj.J.Z.
Plenitudinē virtutū solus christ⁹ habet.fo.cxxvij.Z.
Plo:antibus alijs beatus Bernardus fratrem suum sic eis oculis sepeliuit. fo.clxv.ff.
Pluere et solem o:iri super bonos et malos fecit christ⁹ spiritualiter.fo.cxxxvj.B.
Plures imitātur obedientiā ceci euāgelici cui dōs dixit quid vis vt faciā tibi.q̄ obedientiā Pauli qui dixit. Domine quid me vis facere.fo.xxij.Q.
Pōdus habet duplex/⁊ deo displicer:q̄ se int⁹ despicabilē cognoscēs/magn⁹ cupit estimari.f. clxxviij. Z.QQ.
Populus quem nō cognoui ⁊c.fol.cxxviij.A.
Porcina caro quare nō offerebat in veteri testamento. folio.xxj.Z.
Portate deum in co:pore vestro.fo.lxxxij.Z.

Portas suas

Portas suas mūdus habet q̄b⁹ igredik ad eū.fo.xxvj.S.
Porte syon:iusticie eternales.fo.cxxix.B.
Porte tres sunt ecclie iusticie eternales.fo.cxix.J.
Posito co:pore nulla penitētia fructuosa est.fo.ccij.B.
Post deū pauci:oēs ad deū ire volumus. fo.clix.P.
Postulatio q̄ fieri q̄bus:⁊ de q̄b⁹ fieri debeat.fo.cj.E.
Potestatem aperiēdi ⁊ scientiā discernēdi petrus accepit. fo.clxxxiij.J.
Præceptorem et ducē sibi assumat:qui vias vite vult ingredi.fo.clxxxiij.Z.
Præceptū de charitate implerī nequit in via:⁊ tū ad vtilitatē nostrā imperatū est.fo.clxxxiij.Z.
Præceptoīū genus duplex in lege veteri.fo.cxiiij.N.
Præciosa in cōspectu ⁊c.exponitur fo.clxxxiij.Z.
Præciū affectanda multis in vestib⁹ nō necessitas. Jbidē
Prædestinatio celestis est generatio.fo.cxxxiij.ff.
Prædicatio absq̄ puritate nō placet.fo.clxxij.B.
Prædicatio castitatis vox turturis ōt. fo.clxxxij.E.
Prædicatio cū puritate mēris deo accepta est. Jbidem.
Prædicatio cum impuritate mēris deo odibilis est.folio clxxj.A.et p totū sermonem.
Prædicādi desiderium monachos multos auerit.f.clxxj.Z.
Prædicationis fructus magis necessarius est: q̄ contemplationis. Jbidem.
Prædicatio/o:atio/conūplatio/in tribus his vocabulis que sunt amica:colūba:et formosa:intelligunt⁹. ibidē.
Prædicato:ibus non bene viuentibus: ve dicitur. folio clvij.ff. Moysen.
Prædicato: plus intēdere debet ad imbuēda co:da:q̄ ad exp:imēda verba.fo.clvij.E.
Prædicato: qualis esse debeat.fo.clvij.E.ff.
Prædicato:ib⁹ que sunt cauenda.fo.clvij.E.
Prædicato: quib⁹ infundi p:ius debeat. Jbidem.
Prædicationes scō:ū miraculis cōfirmate sunt. Jbidem.
Prædicato: se cōcham exhibeat:nō canalē. Jbidem.
Prædestinatio celestis est generatio.fo.clix.N.Q.
Præesse alijs quid requirat.fol.
Præfiguratiōis quattuo: sunt tēpora.fo.cxxxij.E.
Prælationis ardo::ambitionis impudēcia. fo.cxvij.E.D.
Prælati attēdāt depositū suū.ciuitatis est vigilare ad custodiā:et concoidiā:sponse est studere o:natui: oues sunt intente pastui.fo.ccliij.Q.
Prælati boni aduersus murmur subdito: parant medicinam.fo.clix.P.
Prælatoīū consideratio labo:ibus minus affectari debet eo:ū hono:.fo.cxxxij.Z.
Prælat⁹ debito: solicitudinis:custodie:disciplīne.f.iij.QQ.
Prælat⁹ ecclesie constātes sint:⁊ boni testimonij.fo.cxlj.E. ff.B.lD.J.Z.Z.QQ.
Prælati esse volunt formidini : vtilitati raro.fo.cxlj.B.
Prælati et doctores p:ophetarum et apostoloū vice funguntur. Jbidem.
Prælati formidini semp esse volunt vtilitati raro:cū amari q̄ meui peligere deberent.fo.cxlj.N.
Prælato: hoc est apostoloū ⁊ apostolicoū viroū bona/sedula custodia supra gregē suum. fo.clxxxiij.B
Prælatus increpatione ⁊ instructionē suā vacuā aspiciēs nō mediocriter torquetur.fo.xlv.E.
Prælato: maloū cura.fo.clxxxiij.E.
Prælatoīū male cōditiones/imo co:ruptissimi mo:es:aperte denudāt⁹.fo.clxxiij.E.
Prælati male regētes culpātur.fo.cxxx.QQ. Igitur.
Prælati mali ecclie q̄ sint.fo.clxxxiij.E.et p totū sermonem
Prælati medici sint nō dñi.fo.cxlij.D.
Prælati multi ecclesie q̄ sint:⁊ ītē quomodo spūs ⁊ anime sanctoīū simul cum angelis adiutorio sunt electis adhuc peregrinātibus. Jbidem.
Prælati multi supbiūt de sublimatione.fo.x.D.
Prælatus paratus sit omnium necessitatibus succurrere. fo.clxiij.D. Non vrar.
Prælati patientes sint:⁊ mansueti.fo.cxliij.D.
Prælati pauci q̄ vtilit:pauciores q̄ pūliter p̄sint.f.cxlj.Z.
Prælationis periculū.fo.lxxviij.E.
Prælati plozare debēt super impudēcia subditoīū.f.clviij. ff. Aliquotiens.
Prælatoī p̄fectus debet esse p̄fect⁹ subditoī:⁊ q̄cūq̄ plus eis merētur cum eisdē debēt patiri.fo.cxlj.A.
Prælatus qualiter mo:atus esse debet.fo.cxlj.Z.
Prælatus q̄ alijs p̄est in solicitudine vix vnq̄ vel raro securē vacat sibi dū semper timet sui penuriā facere subditis. fo.cxiiij.E.
Prælati qui sibi prælationē vsurpauerūt redarguūtur. fo. cviij.ff. Ue vobis.
Prælatoī quotuncūq̄ plancrus:q̄ vineā suā nō solicite custodierint.fo.cxlix.A.
Prælatoīū quorundā puerilitas arguitur.fo.clxxxiij.E.
Prælati reddituri sunt rationē p:o aiab⁹:qō est periculosissimum.fol.iij.N.
Prælatus siue doct:or quisq̄:quō gaudio gaudet de subditoī p eius predicationē emēdatione.fo.clxiij.B
Prælatoīū solicitudo erga subditos qualis esse debeat.fo. clxiij.E.Etenim.
Prælatis tria sunt necessaria.fo.cxxij.Z.
Prælatoīū zelus quātus esse debeat. fol.cxlj.M.et fo.cxxx. Q.et fo.clxiij.E.
Præmiū eternū memo:atur.fo.iij.N.
Præoccupemus faciē dñi in cōfessione.fo.xv.B.
Præparatio digna sedis dñi.fo.iij.A.
Præparare qualiter nos debeam⁹ ad quadragesimā celebrandā.fo.xxviij.J. Nunc.
Præparatio sedis dei.fo.clxvij.B.
Præputia tria rescindūtur.fo.cxxij.Q.
Præsentiā xp̄i in carne p̄es arderet flagitabāt.f.cxxvj.B.
Præsentie dei experimentū.fo.clxxxj.E.
Præsura nra quadriformis est.f.cxxj.E c.Quadriformis
Præsto est oculus cui oīa patent:et si nō pateat ipse veritatem verēdus est aspectus exploratoris illi⁹:q̄ post parietem stat.fo.clxvj.B.
Præsumptioni debetur co:reptio:co:reptioni emendatio: emēdationi remuneratio.fo.clix.A.
Præsumptio hoīm. fo.lxxix.N. Juge.
Præsumit ecclesia nō de suis meritis:sed de dei misericordia.fo.clxxvj.B.
Præsūptio ⁊ obstinatio:vbi obstinatio⁊ p̄sūptio.f.lxxix.N
Præsumptio pessima.fo.cxiij.E.Si triduo.
Præueniſti eū in benedictionib⁹.fo.cxiiij.B.
Præuenit de⁹ querēdo p̄us animā se querētē.f.clxxxviij.E
Præuenta anima a deo.fo.clxxxviij.E.
Præuenit deus oēs q̄ cōueruntur ad se.fo.clxxiiij.B.
Primi parētes cōspirauerūt aduersus dñm et christū eius.fo.clxxix.Z.
Primordia recolenda sunt:attendenda media: nouissima memoranda.fo.lxxix.J.
Principes diaboli ⁊ currus eoī.fo.clv.J
Principes in nobis tres sunt.fo.cxxij.Z.
Principes iuda duces eo:;confitentiū:continentiū: cōtēplantiū.fo.cxxix.Z.et fo.cxxix.A.
Principes iuda zabulon ⁊ neptalim/q̄ sint.f.cxxviij.QQ.
Principes nri adā ⁊ eua socij fuerūt furū.fo.ij.ff.B.
Prius curādū nō semp plus est diligendū. fo.clxxxiij.J.
Processioni lete in die palmaī non sine causa adiungit⁹ passio.fo.xxxij.B.
Processio qualiter fieri debeat.fo.xxiij.Q.R.
Prodesse studeat qui præesse cupit. f.cxlj.M.Aliquotiens.
Pro diuersitate tēpo:ū mutanda sunt sacramēta. fo.iij.J.
Profect⁹ aie triplex:sm triplex osculū.fo.cxxviij.D.E.
Profectibus nris pascit deus q̄ pascit nos.fo.clxxviij.ff.
Proficere proficisci est.fo.xi.Q.
Proficere quō possim qui frustri p̄ficīti inuideo.f.clxij.ff
Professionis aie verbo nubētis p̄tractus.fo.clxxix.B.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sermonū sancti Bernardi

Promissio duplex domini exhibita seculi cōemptoribus. fo.lxciij.D.

Proni sūt sensus hois ad malū ab adolescētia.f.clviij.Z.

Prophera ait hominē iumētis insipiētib⁹ cōparatū quia nō intellexit.fo.cliij.D.

Prophete antiqui ne moram xp̄o faciente vniuersum genus desperatione periret:magnis suspiriis christi presentiā optabant.fo.cxxvj.Z.

Prophera dicēs.Tu aūt in sancto habitas:non nisi de anima virtuosa dixisse creditur.fo.clvj.B.

Prophere diuersis modis signis et tēp̄oribus/eādē rem predixerūt.fo.iiij.ff.

Prophetia multiplicitetiā moderni quicūq; sunt boni et deuoti prophenāt.fo.ci.Z.

Propinquario portus salutis.fo.lxxv.M.

Propria volūtas ꝛ ꝓpriū consiliū quātū sit malū.f.xxvj.D

Proprietates ꝛ signa quibus agnoscitur pulchritudo anime.fo.clxxix.E.

Propie voluntatis vitiū valde detestabile est.fo.xxvij.E. et fo.clxxix.E.

Prosperitas et aduersitas/opportune vitande et suscipiende sunt.fo.xxciij.A.

Prospera ꝛ aduersa p dextrā ꝛ sinistrā designāt.f.clxiij.D

Prouidentiā dei ceteris creaturis nō negam⁹:sz sponsa cura vendicat sibi.fo.clxxvj.A.

Proximus quē vere te oportet diligere tanq̄ teipsum/vt ipse tibi sapiat prout est:non aliud profecto sapiet tibi q̄ tu tibi:q̄ hoc est:q̄ tu.fo.clxij.D.

Proximis sit homo cōpatiens ex propie fragilitatis cōsideratione.fo.clxvij.D.

Prudentia vera in christi doctrina:iusticia in christi miserico:dia:tēperantia in christi vita:fortitudo in eiusdē passione reperiuntur.fo.cxl.P.

¶ Psalmus beatus vir exponitur.fo.cxiij.Z.

Psalmus ecce q̄ bonum exponitur.fo.criij.M.

Psalmus qui habitat exponitur. fol.clxxxiij.B.et per.xv. sermones sequentes.

Psallendum est attente propter angelos assistentes.folio cxxviij.Z.1.et fo.clx.M.

Psallendū est pure et strenue. fo.clx.M.et fo.cxxviij.Z1. Z.vtiliter vtrobiq̄.

Psallētibus se admiscent angeli.fo.cxxviij.Z1.Z.

Psalmū terere debet anima dēibus intelligētie.fo.cxix. N.et fo.cxxix.Y.

¶ Pudicis auribus scripture vba suscipiēda sūt.fo.clxx.B

Pudor bonus quo peccasse aut peccare p̄funderis. f.cv.A.

Pudor duplex.fo.cv.A.

Pudet ingratitudinis q̄uis ad confessionis cumulū arguat etiā reddidisse mala p bonis ꝛ odiū p dilectōe.f.cxxv.Z:

Pudore minus suas partes exequēte a timore adiuuetur. fo.cxxv.Z.

Pudor offensarū dei duplex.fo.cxxxvj.Z.

Pudor paternus.fo.cxxv.Z.

Puelle que verum sensum nostrum.fo.cxiij.D.

Puerū ab heliseo suscitatū eē quid significet.fo.cxxv.B.

Pulchritudo aie duplex:innocētia et humilitas.fo.clix.B

Pulchritudo aie/nō corporis/cordi est sanctis. f.cxliij.Z.

Pulchritudo aie recta interrio. fo.clvj.L.

Pulchritudo ꝛ decor spōsi ecclie xp̄i mēbrorū.f.cl.A.B.L.

Pulchra inter mulieres quare dicit spōsa.fo.cxxvij.Z.

Pulcher videt xp̄s spōsus:aie sibi deuote.fo.cxliij.M.

Pulujnar in cathedra pestilētie apponi et scabellū/ne pedes terrā appropient q̄d significet.fo.ciij.D.

Pugnantis causa si bona fuerit;exitus pugne malus esse non poterit:sic nec econtra.fo.cij.N.

Punctis duob⁹ scz resurrectiōe:et ascensione:trālcēdit xp̄s mēbra sua q̄ sunt super terrā.fo.clxxiij.Z.

Pungitiua bene si cōpungeris.fo.clxj.B.

Purgandā in nobis sunt duo.fo.xl.D.

Purgatorij ignem negabant quidā.fo.clxiij.M.

Purgationē pctōr faciūt ser:cōpunctio:cōfessio:elemosyna:largitio:iniuriarū remissio: corporis afflictio:preceptor obedientia.fo.xxj.Z1.

Purgationes septem:septē donis spiritussancti equiparātur.fo.xxxvj.Z.

Purgationes sicut septē ante passionē legimus:sic et totidē apparitiones.fo.xxj.Z1.

Purificatione maria nō eguit.fo.xxiij.Z

Purificatio confitentium.fo.

Puritatem mentis nullus habebit nisi corporearū similitudinū phantasmata rāsuolauerit.fo.clxxxij.M.

Puritas tria confert.fo.cxxij.L.

Puritati tria sunt necessaria.fo.cxxij.L.

Pusillanimes ad deuotionē vix erurgūt.fo.cxxxj.L.

Pusillanimitas tractat.fol.xxvj.N. Hactenus.et fo.lxxxj. M.ꝛ fo.cxxxj.B. En quale.

Putasse semel parum est:velis nolis habitat iebuzeus.fo.

Putationis spūalis tempus et modus do/ (clxviij.M. centur.fo.clxviij.B.L.

Putāda sunt semp vitia q: putata repullulār.f.clxviij.M.

Putatiōis rp̄s vbi dei et exirpādor vitior.f.clxviij.D.

Putare vineas quid sit.fo.clxviij.D.

Quadragesime ꝛ quinquagesime tēpora quid significent. fo.xlj.ff.

Quadragesima ex decē decalogi p̄ceptis quater ductis cōstituitur.fo.xliij.L.

Quadragesimalis observatio nō solis monachis/singularis est:sz cōmunis:quēadmodū christi ieiuniū oib⁹ cōmune est christianis.fo.xxv.M.

Quadrifaria vncio.fo.

Quadragesima vera interior.fo.xciij.L.

Quadrus est lapis.fo.cxiiij.A.

Qualē quis se parauerit deo:talis oportet ꝛ sibi appareat deus.fo.clxxvj.D.

Qualis quisq̄ in cōuersatione:talis decet esse in cogitatione.fo.cvj.L.

Qualiter q̄s in p̄uersatiōe se regere debeat.fo.cvij.M.

Quātitas aie de mēsura charitatis estimat.fo.cxlvj.L.

Quantū deo displicet petōr impudentia:tantū verecūdia placet.fo.cxxvj.A.

Quantum fecit deus ꝛ p̄o quibus.fo.xviij.M.

Quantū quis crescit in gratiā: tantū et in fiducia dilatat. fo.cxxvj.Y.

Quare christus apostolis dixerit:Nisi ego abiero paracl⁹ tus nō veniet ad vos.fo.xliij.ff.

Quarta tentatio in christum q̄ fuerit:cum tantū in tribus tētatū fuisse a diabolo legatur.fo.lxxxij.B

Quater anima deuota exhortatur reuerti non sine mysterio.fo.xxij.A.

Quattuor dies in quib⁹ lazarus ferēs in monumēto iacuit q̄d significent.fo.lij.A.et p totū sermonē.

Quattuor gradib⁹ distinguit oīs electorū p̄fect⁹.f.cxxvij.M.

Quattuor gradus descensionū in peccatū.fo.lxxxij.N.

Quattuor genera sunt hominū quorū nō est qui faciat bonū nisi vnum.fo.c.ꝛ per totū sermonem.

Quattuor habem⁹ creditores:quibus totā vitā nostrā debemus.fo.xciij.L.

Quattuor sūt gña hoīz regnū celorū possidētiū.f.cxxxiij.B

Quattuor tētatiōes q̄b⁹ circūdamur.f.lxxiij.Z1.ꝛ lxxv.A

¶ Que habem⁹a deo sine eo obseruare nō possum⁹.folio

Quē de⁹ humiliat quō psumit exaltari.f.ciij.B (lxxiij.L

Queri a deo.fo.clxxviij.D.

Queri a deo est ad reditū suaderi:inueniri autē p̄suaderi. fo.clxxviij.B.

Querit aia vbū ꝓpter cōmodirates septē.fol.clxxxviij.A.

Querite cū dictū sit et inuenietis:cur igit spōsa dilectum quē tam diligenter quesierit/nec tamē inuenerit:tres alligātur cause.fo.clxxxj.Y.Z1.Z.M.

Quere deum.fo.clxxxviij.D.

Querere deū:cūctis aie bonis:ꝛ donis aūferē.f.clxxxvij.Y

Index alphabeticus.

Querere deum nō pōt anima nisi p̄ueniatur vt querat. fo.clxxix.B

Querendi deum fiducia;voluntas ꝛ potestas ab ipo est. fo.clxxix.B

Querendi deū modus laudabilis.fo.cj.M. Itacq̄.

Querendi deū tria observanda sunt : tempus: modus:et locus.fo.clxxj.Z.

Querendi deū vtilis ꝛ saluberrim⁹ modus.fo.lxxxvj.ff

Querite dominum.fo.xxvij.A

Querendus est deus dum inueniri potest.fo.clxxj.Z.

Querēdus est de⁹ ardēter;ꝛ infatigabiliter.fo.clxxj.M

Querimonia in recidiuantes tam cito in peccata post resurrectionem.fo.xxxvj.E

Queri quomodo debeat dñs.fo.clxxxij.N

Querenti se deus non statim adest vt desiderium sui augeat.fo.clxxxj.Y.

Questus est frustra xp̄s in lectulo post resurrectionem. fo.clxxxij.L

Questio vtilissima cur deus religiosis modernis nō tantam cōfert gratiā/quātā antiquis parrib⁹:nec cor exaudiat ofones quō antiquor parrū.fo.xcvj.L.D. Uiliter

¶ Qui adhereт demonivn⁹ cū eo efficit deinō.f.xxviij.M

Qui crediderit ꝛ baptizatus fuerit salu⁹ erit : qualiter intelligitur.fo.xxxix.D

Qui ex deo est:verba dei audit.fo.xxv.B

Qui gloriatur in dño glorietur:exponit fo.lxxxvij.Y

Qui mihi ministrat me sequat:exponit fo.cxij.Y

Qui natus est ex deo:nō peccat.fo.xxv.A

Qui peccatū nō fecit nō dedignatus est se pctōrez reputari:nos ꝛ esse volumus ꝛ reputari nolum⁹.fo.xvij.S.

Qui p̄sitem habent deū exhortatione nō indigēt.fo.lj.A.

Quid diligas/metuas/gaudeas/seu cōtristeris/si cōsideres:inuenies animū secularē ꝛ puersum.fo.xxvj.M.

Qui sibi nequā:cui bonus erit.fo.lxxx.L.

Qui vult venire post me:exponitur fo.cxij.Z:

Quicquid es:quicq̄d potes:debes creanti:redimenti:vocanti.fo.xcij.L

Quid faciās/o magi:ibi deuota collocurio ad magos.fo.

Quid sentiendū est de his q̄ ipie agūt.f.cxix.ff. (clx.Z1.

Quies cōtemplationis p̄o fructu bonor operū interrū penda est.fo.clxij.L.

Quis ascēdet in' montē dñi exponit fo.cxij.L.

Quis vestrū habet amicū exponit.fo.xxxix.A.

Quinq̄partit⁹ amor:q̄nq̄ sensib⁹ adaptat. fol.lxxxix.N.

Qō infirmū est dei fortius est hoīb⁹ exponit. fo.ciiij.M.

Radicib⁹ q̄e arbor:innitit:tot ramis decorat. fol.

Radici rndeat ꝓceritas ramor:ge/ (xxix.B nerositas florū/fecūditas fructuum.fo.clxix.Z.

Raptus anime deuote et cubiculū sponsi regis tractatur fo.cxlj.L.ꝛ fo.cxlij.L.

Rara auis in terris aut scitatē non pdere aut humilitatē sanctimonia nō excludi.fo.clix.P.

Rara virtus est aliene nō inuidere virtuti:nedum gaudere.fo.clxij.L.

Rara virtus magna licet operantē/magnū se nescire:mirabilem apparere/ et contēptibilē reputare mirabilius est ipsis virtutibus.fo.cxxxij.L.

Rōnalis creatura/ad hoc se debet diligere:vt btā sit;ꝛ deum p quē solū beatificari possit.fo.cxx.B.

Ratio q̄uis libera:quodāmodo captiua. fo.xxj.O.

Ratiocinatio vtilis de miseria volūtatis humane:q̄ ancilla tenet etiā libera.fo.clxxxvj.G.D.Y.

¶ Recapitulatio de nōnullis p̄cedēnib⁹ visionib⁹.f.cl.B.

Recedit deus ad tēpus a sanctis.fo.clxvj.Z.

Recidēdi terminus resurrectio dñi(proh dolor:)facta est. fo.xxxvj.B.

Recidere seu recidiuū pati:longe deterius est q̄ incidere. fo.clxvj.ff.

Recōciliari debem⁹ trib⁹:hoīb⁹:angelis:deo.fo.cxix.M.

Recōciliauit deus hoies in trib⁹.fo.xxxj.A.Huius.

Recōciliatio dulcissima satisfactio suauissima.fo.xix.Y.

Recōciliantur hoies ex tribus/timore:pietate scientia.fo. xlj.P. In his.

Recordari debemus dolor christi.fo.xxxiij.M.

Recordare i bñficio reparatiōis modū ꝛ fructū. f.cxxxj.Y

Recordatio iniurie magis instigat iniurias q̄ mitiget.fo. clxxxix.Z.

Recordatio passionis xp̄i cōsolatur ecclesiā.fo.clxxj.B.

Recordatio passiōis xp̄i i p̄speris repimit ꝛ i aduersis erigit.fo.clxviij.M.

Recordatio peccatorr:recordatione (git.fo.clxviij.M. beneficior misceatur.fo.cxxxj.ff.

Recordatio vulnerr xp̄i medicamētū efficax.fo.clxx.Y.

Rectores qualiter subditos regere debēt.fo.clvj.D.E.

Rectorr quotūdā crudelitas.fo.cxx.O.

Rectitudo actionis nō valet sine vera fide.fo.cxxxij.B.

Rectitudo ad viā latitudo ad planiciē patet.fo.lxxxiiij.E.

Rectitudo aie fides ꝛ actio.fo.cxlij.P.

Rectitudo corporis arguit curuitatē aie.fo.cxlij.N.

Rectus dñs rectū fecit hominē.fo.cxlij.N.

Rectas faciam⁹ vias nras.fo.cxliij.E.

Rectitudo hois in qua creatus est.fo.cxlij.N.

Rectitudo hois fm animā que sit. fo.cxlij.N.

Rectus homo quis sit.fo.cxliij.A.

Rectus oblaro: esse noli:ꝛ prauus diuisor. fol.cxliij.A.

Recti si nos diligūt odiū em iniquor cōrenam⁹.fo.cxlij.M

Rectitudo sine vita fidei.fo.cxliij.A.Si enim.

Rectitudinem spiritus seruare monet rectitudo corporis. fo.cxlij.N.O.

Rectitudinē suā anima perdere pōt:sed non suam magnitudinem.fo.clxxv.D.

Redde superiori:inferiori:equali:cuiq̄ qd debes.fo.iij.Z

Redēptio apud deū copiosa.fo.cxl.ff.

Redemit deus etiā angelos.fo.cxl.E.

Redēptionis ꝛ creationis pulchra ꝓparatio.f.cxxxviij.E.

Redēptionis nostre fructus ꝛ modus.fo.cxxxj.M.

Redēptionis opus ab oībus ꝛ p̄cipue recolendū est.fol.

Redemptionis opus christū amabilem p̄cis (cxxxj.M. pue facit.fo.cxxviij.E.

Redeundi ad deū/quidā motus primi hominis casui oppositus.fo.cxix.M.

Redire ad cor q̄ vtile.fo.cvj.E.

Redire p̄uaricatores ad cor.fo.xxxvj.B.

Refugiū impior est trifoume.fo.cxxij.Z.

Refugiū in tērationibus.fo.lxxviij.B.

Refugij sex sunt ciuitates.fo.cxxij.ff.Sex sunt.

Reges ꝛ sacerdotes sunt oēs electi:ꝛ eos oportet oleo vnctionis inungi.fo.cxxj.Y.

Regem non habere nisi ieiun/ꝛ ibi deuota cōtemplatio. fo.ix.E.Beati.

Regētes animas prelati bene.fo.cxx.M.

Reges tres xp̄m adorātes nō horruerūt stabuli fetorē:nec christi paupertatē.fo.xix.Z1.

Regnū celor possidēt quattuor hoīm genera. fo.cxij.M.

Regnū dei conceditur:pmittitur: ostenditur: p̄cipitur. fo.xcvj.D.

Regnum dei non est esca et potus:amplissime exponitur fo.xcij.ff.

Regnare qualiter dicatur dñs in domo iacob:ꝛ sedere super sedē dauid.fo.ix.D.Tunc.

Regnare sup terram quid prodest:et regno celor carere. fo.cxxvij.Z1.

Rei amate substractio:augmērat desideriū.fo.clxij.K.

Rei desiderate pertinax et diuturna fraudatio:redit⁹ nutrix:suspitionū fomes.fo.clxxxj.Y.

Rei venā habent a maria.fo.cxxiiij.A.

Religio munda secundū baptisma est.fo.lxxxix.D.

Religiosi nō debent p̄lator⁹ vel ambire gloriā vel excessus tenere iudicare.fo.

Religionis sub habitu si consideres quid diligas: q̄d metuas:vnde gaudeas;vel contristeris:inuenies animū se

culare ē.fo: peruersum.fo.xxvj.M.
Reliquie cogitatiōis diē festū agunt deo.fo.clxxj.E.
Remedij cōsideratione periculi estimak quātitas.f.xvj.D
Remedia quinq; cōtra superbiā.fo.cix.E.Sunt.
Remediū salubre/per mansuetudinē mitigare efferos voluntatis motus.fo.cvj.D.
Remedia vitiā aduersus tētationes.fo.xcvij.E.
Remissionē pcōz spūssctūs operatur.fo.xliij.E.
Remunerario bonoz nō solū est iusti letitia: sed ipla etiā expectatio.fo.clxxv.B.
Renasci in gra.fo.xviij.M.Non ignoramus.
Renouamur tribus modis.fo.cxxij.L.
Replebimur deo quātum ad rationē/ volūtatē: ⁊ memoriā.fo.cxxxj.L.
Repzehēdere nos acriter debemus:de receptione vanarū cogitationū:quāto magis perniciosaz.fo.xcviij.D.
Repzobi sunt sicut fumus:puluis:⁊ terra.fo.cxxij.D.
Repzobi tria sperare dicuntur.fo.cxxij.ff.
Repugnandū studiosius.fo.lxxv.B.
Repulsa deuota autoris ad spōsam inuestigantē vbi spōsus cubet in meridie:et pascat.fo.clv.E.
Rerū plenitudo cum in christo sit sine numero ⁊ sine modo:nō est requirēdus cōpositionis modus:vel specierū numerus vniuenti.fo.cxl.M.
Resistere qualiter debeam⁹ tētationibus.fo.xxvij.L.
Resistere viriliter debem⁹ cōtra tētationes diaboli mundi et carnis.fo.clxxxviij.M.
Respiciētis dñi quis sit oculus.fo.clxvij.I.Porro.
Respicit de⁹ ⁊ alloquit quos sine indignatiōe diligit.fo.clxvj.M.
Respectus domini variatur pro meritis eorum quos respicit.fo.clxvj.D.
Respirare festinemus a conspiratione antiqua:carnem scilicet crucifigendo cum vitijs et concupiscentijs.fo.clxxx.L.ff.festinemus.
Responde verbū et suscipe verbū.fo.x.A.
Resurrectio dñi duplici priuilegio ceteris preeminet resurrectionibus.fo.xxv.E.
Resurrectio nostra futura est gloriosior qz prima cōditio.fo.lxxix.E.
Resurrectio saluatoris facta/ est termin⁹ recidendi.folio xxxvj.E.
Resurrectio trāsitus ⁊ trānigratio.fo.xxxvj.B.
Retribuere domino quid reuenur pro tāris bonis nobis ab eo illatis.fo.xxiij.E.
Retributionis quattuor sunt genera.fo.cxxij.B.
Reuelata facie speculari gloriā dei:nō datur nisi mente et corpore mundis.fo.clxxv.I.
Reuelatio per spiritū sanctū facta/et ad cognitionem illustrat et ad amorē inflāmat.fo.cxxix.D.
Reuerendus est christus in presepio:in patibulo:in sepulcro et in illis suscipiēdus.fo.xvij.E.
Reuerentia est duplex.fo.iiij.L.
Reuertendū est ad quattuor.fo.cxvj.D.
Reuerti pōt ad deū q recedere ab eo potuit.fo.clxxxvij.E.
Reuertere reuertere sunamitis.fo.xxxij.A.
Reuertere similis esto capree.Spōsa typū primitiue gerebat ecclesie.fo.clxx.E.
Renocātia nos a proposito nr̄o duo sūt.f.cxxiij N.Que nos
¶ Riuli quattuor descēdentes a xpo fonte.fo.cxl.E.
Riui salutis tres fluxerūt a corpore iesu. fo.cxxij.ff.
¶ Ructatores sancti in medio adducūtur.fol.clxxv.B.et per totum sermonem.
Ructus q̄ sint spōse seu ebullitū verbū dilectus me⁹ mihi et ego illi.fo.clxxv.B.et p totū sermonem.
Ructus hieremie suaue redoler:bonū est(inquit) pstolari cū silentio salutare domini.fo.clxxv.I.
Ructus p contrarijs qualitatibus e quib⁹ educit odorē portat vel malū vel bonū:spōsa aūt eructauit verbū bonū et redolens ructij,fo,clxxv.B.L.D.E.

SAcer dotale officiū quadripartitū est.f.cxxiij.E.
Quadripartitum.
Sacramētū absq; spū/ad iudiciū sumit: ⁊ caro non prodest quicq̄: littera occidit ⁊ fides mortua est:sed spūs est q̄ vinificat.fo.clij.B.M.
Sacramenta ad quid instituta sunt.fo.xxxiij.R.
Sacramētū altaris duo facit:sensum minuit ⁊ in grauioribus tollit consensum.fo.xxxiij.T.
Sacramentū baptismi/i nube et mari designatū ē.f.clv.ff
Sacramētū magnū xpi ⁊ ecclie.i.nostre redēptionis opus simul operātur deus:angelus:homo.fo.clxxxiij.M
Sacra scriptura habet eruditionē/ admonitionē/cōsolationem.fo.lxxix M.
Sacra scriptura tria habet:horū simplicē historiā:cellariū moralē sensum:cubiculum arcanū:theorice cōtemplationis.fo.cxl.L.
Sacre scripture intellect⁹.fo.clxxx.B.Nihil.
Sacrificia tria sunt.fo.cxxiij.M.Tria.
Sagittis tribus hostes suos dñs sanciat.fo.cxx.N.
Sagitta triplici caro configenda est:timore: fermone: et amore dei.fo.cxlviij.ff.
Sagitta volans in tenebris que fit.fo.lxxv A.
Salit christus in montibus ⁊ transilit colles.i.superat/et vincit/alacritate ministrādi:⁊ transilijt gabrielē quenies ad virginē.fo.clxv.A.B.
Saliens in mōtibus transiliēs colles.fo.clxiij.L.
Saltus sponsi xpi ad sibi dilecte ecclesie vehementes amplexus.fo.clxxij.A.B.E.
Salomon eccl'e spōsus:nō ille rex mortalis:sed christ⁹ dei sapientia.fo.cxlj.M.
Salomō ait/fili mi ne peressuas:⁊ apostolus pproterea(inquit) debem⁹ intendere his que dicūtur ne forte pessluamus.fo.cxxxvij.L.
Salomō cū diceret spōsaz pulchrā/sicut pelles salomonis nō de salomone loquebat:sz de salomone xpo.f.cxliij.L:
Salomonis liber primi q̄d docēt.fo.cxxv.A.
Salomon noster xps:nō solū pacificus:sed apostolo teste par nostra.fo.clv.E.
Salomonē videre in diademate ⁊c deducik fo.lxj.L.
Saluatur nemo absq; cognitione sui.fo.cliij.M.
Saluatur nemo absq; timore ⁊ amore dei.fo.cliij.M.
Saltus sponsi christi venientis ad amplexus sponse. fol. cliij.L.
Salubre consiliū ad corpus.fo.v.I.
Salutem animarū impedire est persequi christum. fo.xx. L.⁊ fo.xxij.B.
Salutatio deuota ad sanctam hierlm/⁊ terrā pmissionis. fo.xx.L.
Salutis integritas in quattuor virtutibus.fo.xxx.A.
Salus nostra in duobus cōsistit:in iustificatione ⁊ glorificatione.fo.cxx.D.
Salutē nostrā operādo tria de⁹ sibi ppria vendicat:predestinationē:creationē:⁊ inspirationē.fo.clxxiij.B.
Salutē nostrā maxime desiderāt sci in celis.fo.xj.L.L.
Salutis nostre opus tres simul cooperātur:deus;homo: angelus.fo.clxxiij.M.
Salutis spiritualis recepte signa.fo.cxxxv.D.
Salutis testimonia.fo.xviij.B.
Saluus factus es p nihilo/nō tamē de nihilo. fo.lxxxj.L.
Sanctus aliquis dicit q̄uis nō sm meritū/sed sm propositum.fo.cij.B.
Sanctor⁹ dolor trifomis est.fo.cxxij.L c.
Sancti ⁊ angeli nos desiderāt ad pfectionē sue beatitudinis.fo.liij.D.
Sanctor⁹ festa precipua:votiuis preueniēda sunt iciunijs. fo.lxvij.ff.
Sanctor⁹ festiuitatib⁹ plures amplius de vanitate q̄ de festiuitate gaudēt.fo.cxxvj.A.
Sanctor⁹ gemus triplex.fo.lxj.B.
Scti habēt p peccatis exorare/vt de misericordia/salui fiāt

Index alphabeticus.

propie iustitie non sidentes.fo.clxxx.E.
Sancti in terra positi si multa poterant:nūquid nō plura in celo.fo.liij.D
Sanctos patres nō latuit ab antiquo deum sup genus humanū cogitare cogitationes pacis.fo.cxxvj.E.
Sanctis quō oia cooperentur in bonum.fo.cij.E.
Sanctor⁹ triplex gaudium: ante mortē/ante iudiciū/ post iudiciū.Et de multiplici eor gloria.fo.lix.E.
Sanctorum triplex status.fo.liij.I.
Sancti videbunt retributionē malor ad cumulū grārum et econtra de malis.folio.
Sancti vigiles sunt circa suos.fo.clxxxiij.B.
Sancte vite forma.fo.lxix.ff.
Sanctificatio bona est.fo.lxxxiij.L.
Sctificatio duplex/māsuetudinis ⁊ lenitatis.fo.xliij.A.
Sanctificationis modus.fo.cxlvij.A.
Sanctificatio perfecta.fo.xiij.N.
Sanitas corporis facit:et ad voluptatē transit/sed sicut solicite seruāda est corporis sanitas: ita immo solicitius seruanda est cordis puritas.fo.xcj.B.
Sanitatē corporis: puritatē cordis: pacē fratrī:imitationem sanctis:cōpassionē mortuis debemus:⁊ auxiliū ab angelo pterea nr̄a deo postulemus.fo.I.
Sapere ad sobrietatem monet apostolus.fo.xc.L.
Sapere ad sobrietatē quid sit.fo.clij.D.
Sapientia acie oculi nata procedit contra septem gradus peccati.fo.ciij.D.
Sapientia attingit.fo.clxij.D.
Sapientia deus est:propterea nō solū dulciter:sed ⁊ sapiēter vult diligi.fo.cxlviij.L.
Sapiētia dei p oculos carnis non trahitur.fo.clxvj.A
Sapientia edificauit sibi domū/ erp onitur.fo.iij.D.
Sapientia est per quā queq; res sapiunt prout sunt. folio clxij.N.et.D.
Sapientis et optimi viri cōditiones.fo.clxij.D.
Sapiētes huj⁹ scli vtutes veras nō habuerūt.fo.cxl.N.
Sapientiā inuenisti mel inuenisti:tantū ne multū cōedas/ ne satiatus euomas illud: euomit sapientiam qui inde superbit.fo.ciiij.L.⁊ fo.cxxxij.D
Sapiētia nō inuenit in terra suauiter viuentium.fo.xc.M
Sapiētia odiū mali et sapor boni.fo.clxxix.E.
Sapientie opus:cōtēptus:patientia:obediētia.fo.xc.N.
Sapiēs ymanet vt sol:quō intelligatur.fo.xlv.B.
Sapientia que obedientie et patientie iungitur: triplex. fo.xxxij.A.
Sapientia que desursum est.fo.xxxvij.L.
Sapiētiā q: fecit diabolus suā ideo illā pdidit.f.clxxxj.B
Sapiētia quid sit:in quo a virtute differat: et qō sit opus eius.fo.clxxxviij.P.et fo.clxxix.A.
Sapiētia qualiter querak ⁊ vbi inueniatur.fo.xc.M.
Sapiētia q̄si perdix fouet filios suos q̄s peperit. f.cxlj.ff.
Sapiētia salutaris:pudica:pacifica.fo.xv.I.
Sapientia sobria est in penitudine pcōz:in contēptu mūdanor:in desiderio futuror.fo.xc.L.
Sapiētia sobria inuenik:si brīitudinē cōcupiscam⁹. f.xc.L.
Sapiētia triplex:carnis:hui⁹ mūdi:⁊ q̄ desursū est.f.cx.ff.
Sapiētia triplex est:iusticia in intētione: charitas in affectione:humilitas in reputatione. fo.lxxxvj.L.
Sapiētia vera cognitionē cū dilectiōe cōplectit. f.cxxix.M
Sapiētia vera in voluptate minime cōsistit.fo.cliij.N.
Sapiens est:cui res sapiūt put sunt.fo.cvj.M.
Sapiens est:cui res sapiūt put sunt.fo.cvj.M.
Sapiētia vicrix singula vitia eradicat:et singulas inserit virtutes.fo.
Sapientia vincit malitiā/septē vitia impugnādo ⁊ vtutes inserendo.fo.xc.B.⁊ fo.vij.M.⁊ fo.viij.B.
Sapit deus iusticiam per timorē/et misericordiā per amorem.fo.cxiij.D.
Saporē boni perdidimus in ea,fo,clxxxviij.
Sapores dei diuersi.fo.cxiij.D.
Sapores diuersi,fo,cxij.D.
Sathan regnū accepit sup oēs filios superbie factus princeps tenebraz barū.fo.cxxxvj.L.
Satisfaciendū est humiliter his q̄ aliq̄d habēt aduersum
Satisfactionis modus.fo.cxxvij.E. (nos.fo.cvj.P.
Sauciat dñs tribus sagittis eos quos ad degustādū dulcedinē sue deuotionis inuitat.fo.cxxij.L.
¶ Scientia aburūtur multi.fo.cliiij.A.
Sciētiaz alia est inflās:alia dolorē afferens.fo.cliij.M.
Sciētia bona ois in se veritate subnixa.fo.cliij.D.
Sciētia dei et sui necessaria hoi est ad salutē.fo.cliij.B.
Scienti bonū et nō facienti peccatū est.fo.clxxvij.I.
Sciēs et nō operās rationes cōsciētie patitur.cliij.E.
Sciētia illa nō inflat q̄ sciētie dei ⁊ sui supuenit.f.cliij.D
Sciētia inflās contristans.fo.cliij.M.
Scientia litteraz bona:sciētia ppie infirmitatis melior, fo.clxxvij.D.et p totum sermonem.
Sciētia lraz minime contēnēda.fo.cliij.D.Non tamen.
Sciētia lraz reprehēdenda nō est:q̄ ecclie/nō mediocriter pdest:sz tñ legik sciētia inflat.f.cliij.D.⁊ p totū sm hoc.
Scientie fructus in modo sciēdi cōsistit.fo.cliij.E.
Scientie lumē quo illuminari debemus.fo.xj.D.
Scientie lumē operatur penitudinē/coreptionem/⁊ solicitudinem.fo.xij.B.
Sciētie malor cōparatio ad patrē et matrē.fo.xciij.ff.
Sciendi modus q̄rendus potius q̄ sciētia.fo.cliij.D.
Sciētia mūdi docet vanitatē:sciētia carnis voluptatē. fo.
Sciētia minime ptēnenda.fo.clxxviij.E. (xciij.ff.
Scientia/pphetia lingue/⁊ huiusmodi inter grossos reputari possunt.fo.clxx.E.
Scientia q̄ inflat nō est ab osculo.fo.cxxix.L.
Sciētia que inflat quomodo pniciosa est.fo.xl.D.
Scientia q̄ vicinius saluti appropiat:magis ⁊ pius querēda est.fo.cliij.D.
Scientia sctoz ⁊ sciētia malor quō differant.fo.xciij.ff.
Sciētia sine operib⁹ cibo indigesto cōparatur.fol.cliij.A.
Scientia sui timorē dei in anima generat:scientia dei eius amorem.fo.cliij.D.
Sciēdi triplex modus.fo.cliij.M.et p totū sermonem.
Scire benefacere si nō detur velle/nihil pdest:sed q̄d si velis:sed minime possis.fo.clxxxj.ff.
Scire pmo seipz/postulat rō ordinis/⁊ dignitat.f.cliij.E
Scire seipm pcipua causa est humilitatis.fo.cliij.E.
Scire volunt diuersi ob fines diuersos.fo.cliij.A.
Scindere corda et nō vestimēta q̄d sit. fo.xxvj.D.
Scripture sacre intellect⁹/a solo deo sperādus ē. f.cxxv.D
Scrutabik deus oia in iudicio.fo.clxvj.D.
Scrutatio diuine maiestatis;formidāda est; volūtatis tua et pia.fo.clxxj.ff.
Scrutinio semp indiget aia nostra.fo.clxviij.L.
Scrutemur vias nostras.fo.clxvj.B.
Scuto circūdari ne a sagitta volante timeam⁹. fo.lxxv.L.
Scutū gra diuina.fo.lxxiij.L.
¶ Sclares a religiosis nec irrideri nec iudicari debēt.fo.
Seculares auidius cupiūt tēporalia q̄ mona/ (cliij.B.
chi spiritualia.fo.cxv.A.
Secularibus desideriis preoccupatū delectatio sancta declinat.fo.xlj.D
Seculū pfens egypti vocabulo nūcupatio.fo.cxxj.M.
Seculū presens nequā.fo.lxxxiij.M.
Seculi pricipia hoies et philosophi sentiebāt ⁊ appiehēdebāt diuina bñficia sed nō beneficiū.fo.cxxix.E.D.
Securis nō ad ramos:sz ad radicē ponēda est.fo.lvij.D.
Securitas nō est in celo/neq; in paradiso;multo minus in mundo.fo.xcvij.P.
Sedere sub vmbra desiderati.fo.clxj.L.
Sedēre iesu in mōte cur soli discipuli ad eū accessisse legūtur.fo.clxv.E.
Seductoi dat manum qui dare dissimulat preceptori.fo. clxxiij.L.
Sanct locus⁹ est de⁹/quakr intelligi debeat.fo.lxxxvj.L.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sermonū sancti Bernardi

Seminate ad iusticiam. fo. cliiij. Z.
Semine bē modico copiosa exurgit messis: siue bona: siue mala. fo. cvij. L.
Seminare nosipsos debemus. fo. xxix. D.
Semē veritatis iusticie trifarie est. fo. cxxij. B.
Senio: frater extra manēs/ & inuidēs minori: populus est iudaicus. fo. clxxx. B.
Sēsus oēs hois diuine voci resistūt. fo. cxxj. L.
Sensus quinq; anime qui sunt. fo. lxxix. L.
Sensuū repugnātia/in eū qui emendare vitā cupiēs/niti tur abstinere. fo. cvj. Z.
Sententie valde vtiles: p de meritis nō sit presumendum fo. clxxv. ff. B.
Sentire de nobis debemus in humilitate: & de domino in bonitate. fo. cxxj. lD.
Separatus a bonoꝝ consortio spūaliter dominū videre nō potest. fo. xlij. P.
Separatio charitatis mors fidei. fo. cxlij. L. Sic quippe.
Septē colūne/q̄ sunt: quas sibi sapiētia excidit. fo. iij. D.
Septē dona spūsancti cōtra septē vitia. fo. xc. L.
Septē misericordie assignātur. fo. xlviij. B.
Septē panes dum frāgerentur multa inde ceciderūt fragmenta fo. xlviij. lD.
Septē panes quib⁹ reficiamur. fo. xlviij. D.
Septen signacula q̄ soluit agnus. fo. xxxv. T.
Sepulcrū christi describitur. fo. cxviij. L.
Sepulcrū inter scā loca obtinet p̄cipatū. fo. ciiij. L.
Sequamur caput nostrū. fo. xxxv. Z.
Sequi christū p viā humilitatis. fo. vj. L.
Sequi christū hoc est trahi post christū. fo. cxxxix. L.
Sequentiū pacē tria sunt genera. fo. cxxiiij. A. Sequentiū.
Seraphin sex ale sunt. fo. cxxiij. lD.
Sermonē dei qualiter seruare debeam⁹. fo. iiij. R
Sermones dei seruādi sunt in corde quēadmodū cib⁹ corporalis in corpore. fo. iiij. S
Sermo dei veritas est et ipse sponsus: is cum audit & mi nime obedit illi: vacuus & ieiunus remanet. f. clxxvj. D
Sermo diuinus aqua est: potās: lauās: et coquēs. f. cxl. A.
Sermo viuus et efficax: exemplū operis est. fo. xxviij. D. et fo. xxxvij. B.
Seruire debet in timore aīa in carne. fo. clxj. A.
Ser ale vni: et ser ale alteri: q̄d significēt. fo. lxxiiij. N.
Ser annis seruies: in septimo liber egredieris: quomō intelligitur. fo. xcij. Z.
Sex hydrie sunt ponite hīs qui post baptismū in peccata labuntur. fo. xxv. B. lD.
¶ Si queritis querite: exponitur. fo. cj. N.
Sic nos existimet homo: exponitur. fo. cxiij. A.
Sicut in corporum medicina/sic medicus anime christus. fo. xxvj. ff.
Sicut liliū inter spinas. fo. lvij. L.
Sicut portauim⁹ imaginē terreni hoīs exponit. f. cxxx. N.
Sicut vita corporis: sic vita fidei. fo. xxxvj. Z.
Signacula septem. fo. cxj. D.
Signa aduentus christi filij in animā & signa aduētus patris vtiliter habentur fo. clxxvj. N.
Signū cui contradicitū est christus. fo. xxxiiij. B.
Signum is habet a deo diligi: qui deum ardenter diligit. fo. lxx. L. D.
Signū magnū apparuit. fo. liij. N.
Signū pacis quod est osculū patres antiqui flagitabant. fo. cxxvj. L.
Signū pastoribus christi inueniēdi p̄cepiū fuit & pānicu lorū inuolutio. fo. cxxvj. Z.
Signū pijs humilibusq; p̄missum xp̄s. fo. cxxvj. Z.
Signa que sunt querenti deū. fo. lxxxv. Z.
Signum quid sit. fo. xxxiiij. Q.
Signa quibus christus vtrūq; infixerit pedē: timor iudicij: et spes miseri cordie. fo. cxxviij. ff.
Silentium irrepr̄hēsibile/imo et laudabile. fo. cix. B. lD. et fo. cx. A.
Silere semp nō debem⁹ sed deū alloqui. fo. lxiiij. lD. N.
Similitudo aie ad deū/per peccatū nō delera sed obscurata est. fo. clxxvj. lD. N.
Similitudine dei anima retinere monstrāt tria: simplicitas immortalitas: & libertas. fo. clxxvj. L. N.
Similitudo de pharaone et exercitu ei⁹: & dominico equitatu: & alijs huiusmodi. fo. clv. lD. Z. L.
Similis est dilectus meus capree hinnuloq; ceruoꝝ. duo bona spōsi misericordia scilicet et iudiciū/in his duobus animātibus cōmendantur. fo. clxxj. B.
Similitudo est inter oleū et nomē spōsi: oleū effi lucet: pascit: vngit: fouet ignē nutrit carnē: lenit dolorē. fo. cxxxiiij. P. D. & fo. cxxxv. A.
Similitudo in primo homine periit sed nō imago. f. xxx. B.
Similitudo ratio est videndi: dissimilitudo non videndi. fo. cxlix. L.
Simile se esse deo putō: iniq; existimat. fo. clxxvij. D.
Similis sit deo necesse est: qui deum sicuti est: videre meretur. fo. cxlix. L.
Similes studeamus fieri hominibus exp̄ctātibus dōm. fo. xxij. L.
Simplicitas anime/duplicitate dolositatis humane tecta est. fo. clxxvj. N.
Simplicitas cādoꝝ est aīe & opationis eius. fo. clxxviij. D.
Simplicitas dei declaratur. fo. clxxv. D.
Simplicitas mera siue intēgio est gratiaꝝ actio. f. cxxiij. B
Simplicitas vera siue intēgio in cōfessione. fo. cxxxvj. A.
Synagoge dicebatur ego sum dōs: ego sum dōs. Ecclesia dicit. Pater noster & merito. fo. clv. L.
Synagoga cū deo agit pacto cōuentionis: Ecclesia vero beneplacito volūtatis innititur. fo. cxxiiij. A
Synagoga foenis est: nō curat onus leue/nec iugum suaue/sana est nō est ei opus medicus. fo. cxxiij. D.
Synagoga hedum foenis cum amicis suis demonibus manducat comedere: q̄ vitulum saginatum in domo paterna. fo. cxxiiij. A.
Synagoga iudiciū querit: ecclesia misericordiam: accipiat vtraq; quod petit. fo. cxxiiij. A. L.
Synagoga oleū habet: sz nō effusum: habet sed recōditū: in codicibus nō in cordibus. fo. cxxxiiij. A.
Singularitas & inobediētia fedant. fo. clx. B.
Singularitas pniciosa. fo. clxxij. lD. Quid illud.
Singularitas monachi pniciosa. fo. clj. A.
Sinistra christi q̄d nobis representet. fo. xiiij. B.
Si recte offers & recte nō diuidis peccasti. fo. cxliij. A.
Sis humilis ad petendū veniā: facilis ad dandā: & sic mēbra erunt in pace. fo. ciij. D.
Siue ad austrū: siue ad aq̄lonē arbor ceciderit: ibi erit. fo. ¶ Sobrietas duplex. fo. cx. Z. cxv. L.
Societatem deserens amittit cōuentor solatia. fo. cxxij. L.
Sola humilitas est lese charitatis reparatio. fo. cvj. L.
Sola studeat esse aia cupiēs esse xpi sponsa. fo. clvj. lD.
Solet dici bonum castellū custodit qui corpus suū custodit. fo. cxiiij. Q.
Solitarius incedere curās ceteris est molestus. fo. xxiij. R
Solitariā vita denotat. fo. clvj. lD.
Solitudo superboꝝ est q̄ solos se reputāt & appetūt reputari. fo. lxxxiiij. D.
Solus pōt esse q̄s inter multos existēs: & cū solus est/inter multos esse. fo. clvj. lD.
Sole decolorari qualiter accipiendū sit. fo. clvij. Z.
Sol nō oēs q̄bus lucet etiam calefacit. fo. cxlij. B.
Sol oriens in christi resurrectione. fo. clj. L.
Solēnibus diebꝰ que ad solēnitatē specāt p̄cipue veniunt tractāda. fo. xx. Z.
Solij altissimi quale sit. fo. lxij. L.
Solia duo de⁹ habet. fo. cxxiij. lD. Solia.
Solicitus est deus de his qui de ipso sunt solicīti. f. clxxvij. L. D. L.

Index alphabeticus.

Solicitudo p̄o singulis. fo. xxvj. X.
Soliciti simus cōsiderare nō q̄ habemus: sed q̄ nobis adhuc deest toto mentis affectu acquirere studeamus. fo. cj. L.
Somnus multiplex. fo. clxij. N. Q.
Sōnus q̄e dōs misit in Adā qualis fuit. fo. xxv. B.
Sopor: spōse sensum interio: cōilluminat & morte ꝓpulsata vitā tribuit sempiternā. fo. clxij. Q.
Sordidis cur indutus vestib⁹ christus fuerit: cū altercare tur cū diabolo. fo. xvj. Q.
Sordibus nouis nō superuenientibus poterūt vetuste expurgari. fo. cvj. lD.
¶ Specie tua et pulchritudine tua: vñ species & pulchritudo ex lilijs. fo. clxxvij. Z.
Spectaculum facti sumus mundo: angelis & hominibus. fo. cxij. B.
Spelunce in libris reperiūtur tres. fo. cxxiij. Q.
Sperare a christo oēs virtutes: cuius doctrina seminariū prudētie: cuius misericordia opus iusticie: cuius vita speculum temperantie: cuius mors insigne est fortitudinis. fo. cxl. P.
Sperare desuper in spūali exercitio duplex auxilium debemus: coreptionē et cōsolationē. fo. cxxxix. Z.
Spes et timor tractantur. fo. clxiij. lD. Z. Z.
Spe gaudere post lachrymas. fo. clv. L.
Spes glorie in tribulatione. fo. lxxxiij. P.
Sperare in christo/in prosperis et aduersis debemus. fo. cxxxix. B.
Sperare in deū et ipsum esse spem nostram: qualiter differant. fo. lxxix. Z.
Sperare in deo solum. fo. lxxxij. P.
Sperare in dōo perfectissimū est: ipse tota ratio nostre expectationis. fo. lxxviij. B.
Sperare in dōo q̄ bonū sit & efficax. fo. lxxviij. N.
Spes inter timorē & securitatē collocatur. fo. clxij. Z.
Spes miserorū deus. fo. lxxxij. Z.
Sperāt mihi in multis: mihi autē adherere deo bonū est. fo. lxxix. et fo. xc.
Spem nostram triplex ratio discutit et roborat. ff folio cxxij. P. Spem
Sperare nil nisi ab eo sed nil querere nisi eum singularis perfectionis est. fo. lxxviij. Z.
Spes resurrectionis. fo. lxxvij. A.
Spes sola apud deū miserationis obtinet locū. fo. xxxf. Z.
Spes suos querrēdi monachos/multos decepit. f. clxxij. ff.
Spes vana que sit. fo. lxxiiij. D.
Spes vite eterne letitiā facit. fo. cliiij. Z.
Spes tractat fo. clxv. B. & fo. lxxv. ff. & fo. lxxviij. B. et fo. xxix. lD. et fo. xxxf. Z.
Spine multiplices. fo. clxj. A.
Spina pena est: spina culpa: spina falsus frater: spina vicinus malus est. fo. clxj. L
Spinas solus hominū christus nō habet. fo. clxxviij. A.
Spiritui ad bonū parato resistit caro. fo. cxxij. A.
Spiritus adiuuat infirmitatē nostrā. fo. lxxix. ff.
Spiritu ambulantes nec in vno statu nec eadē semper facilitate pficere possunt. fo. cxxxix. ff.
Spiritus angelicus: siue partim corporalis: siue mere spiritualis aīe illabi nō pōt. fo. cxxvij. lD.
Spiritus ante faciē nostrā christus dōs. fo. cl. D.
Spiritus beati visione satiant: dulcedine debriant: charitate satiantur. fo. cxxij. lD.
Spiritū bonoꝝ et malorū discretio. fo. xciiij. ff.
Spiritus carnis mollia loquēs/spūs mūdi vana suggerens/spūs malignus amaritudines immittens/audiendi non sunt. fo. xciij. Z.
Spiritus celestes diuersimode deū diligunt: sicut & capiūt fo. cxxvij. N.
Spiritū diuersa genera. fo. xciij. B. & per totū sermonē.
Spiritus diuinus per se aut per angelū opposita horum que agunt: spiritus humanus atq; malignus agit in nobis. fo. cv. D.
Spiritum dōi permanere in homine in eternum: qualiter accipiendum sit. fo. cliij. ff.
Spiritum duplicē in helisco haberi quid est. fo. xl. lD.
Spiritꝰ idest charitas sine aqua/& sanguine et baptismo: et martyrio vix reperitur. fo. xxxvj. P.
Spūali in matrimonio sunt genera pariēdi. fo. clxxxix. lD.
Spiritualis medela ad oēs infirmitates spirituales docetur. fo. xcv. A.
Spiritualis medicus. fo. clviij. lD.
Spūales diuersi homines. fo. xviij. Q.
Spiritualis cōuersationis et contēplationis tres gradus spiritū discretio vtiliter tractatur folio.
Spiritus neḡcie et astutie qualiter cognoscat. fo. xciij. Z.
Spiritus oēs preter diuinū corporib⁹ egēt. fo. cxxvij. Z.
Spiritus quadruplex: Pecoris: hominis: angelicus: diuinus. fo. cxxvij. Z.
Spiritus qualiter peti debeāt. fo. lxix. A.
Spiritus quando veniat aut vadat periculose ignoratur. fo. xxxvj. D.
Spiritū quattuor: genera. fo. cxxvij. Z.
Spūs superbie demoniū meridianū. fo. lxix. D.
Spiritus sunt administratorij: qui curam habent salutis nostre. fo. cxxij. lD.
Spiritus summus & incircūscriptus qui de⁹ est. Et ibi quo modo misericordia et iudicium sunt pedes domini. folio cxxviij. B. et per totū sermonem.
Spiritus timoris non prodest: vbi nō est spūs charitatis. fo. cxxv. P.
Spiritus tres: maligni: idest spiritꝰ nequicie: spūs carnis et spūs huius mundi fo. xciij. lD.
Spiritus triplex designatur per psalmistā cū dicit ne p̄jcias me a facie tua &c. fo. xliij. lD.
Spiritussanctus adiuuat infirmitatem nostram. folio lxviij. Q.
Spiritussanctus arguit mundū de peccato/iusticia et iudicio. fo. cxij. lD.
Spiritussanctus cur domino viuente nō venerit sup apostolos. fo. xl. ff. et fo. xlij. N.
Spiritussancti doctrina non curiositatē acuit: sed charitatem accendit. fo. cxxix. Z.
Spiritussanctus geminē siue operationis experimentum tribuit. fo. cxxxvj. ff.
Spiritussancti gratia/indigemus vt custodiat corda & intelligentias ne forte cum non aderit adesse putemus. fo. cxxxvj. D.
Spūscūs in tribus punctis docet nos oīa. fo. xliij. B.
Spiritussancti multipliciras. fo. xliij. L.
Spiritusscūs non semp est eodem modo in viris spiritualibus. fo. cxxix. ff.
Spūssancti operationes due/infusio & effusio. f. cxxvj. Q
Spiritui sancto p̄parare nos debemus. fo. cxxxvj. ff.
Spūssanctus quomō procedit/spirat/inhabitat/replet/et glorificat. fo. cxij. B.
Spiritusscūs quos repleuerit: cognoscere facit eos a misericordia p̄euentos fuisse. fo. xliij. L.
Spūsscūs scrutatur etiam interiora dei. fo. cxxxvj. D.
Spūsscūs specialiter dicitur spūs: cuius opus multiplex. fo. xliij. L. & fo. xliij. col. ij. Z. P. cessio.
Spiritussanctus superuenier in te: quomodo intelligitur. fo. ix. B.
Spiritussanctus significatur osculo oūs. fo. cxxvij. Z
Spiritussanctus significatur osculo oris dei: quem spiritū ecclesia sponsa petit sibi dari ad noticiam trinitatis. folio cxxvij. Z.
Spūssanctus tria operatur in nobis/ad declinandum a malo. fo. xliij. D.
Spiritussanctus tria eque in nobis operatur ad faciendū bonum. fo. xliij. L.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tabernacula/atria domus declarãtur. f.cxiiij.Z:
Tabernaculū corpus. fo.lxxviij.N.
Tabernaculum nostri corporis/nõ ciuis mãsio seu domus indigene: sed vel tabernaculū militãtis vel stabulum viatoris. fo.cxliij.P.
Tacirurnitas dñi nobis ad exemplū facta est. fo.xx.E.
Tacebar in passione christus. fo.clxviij.D.
Tactus manus corporis christi oẽs lãguores sanabat. fo.cxxviij.D.
Tante efficacie osculū diuinū est: vt ex ipso mox sponsa cõcipiat. fo.cxxx.B.
Tarditatem inscientie nostre erudit tribus modis. folio cxxj.Z.
Tardus nemo aut segnis esse debet in gratiam referendo fo.clxiij.E.ſſ.
Tauror exẽplo mortuis hominibus cõpati debemus. fo.
¶ Teneripsum attẽdevt alijs noueris cõpati. fo.xxv.M
Tẽperantie est prosperа declinare/ꝛ aduersa viriliter tolerare. fo.xxiij.A.
Templi decor est pia habitantiũ religiositas. fo.ciij.E.
Templi dedicatio in cuius seu quor honorem fiat: declaratur fo.lx.D.
Templũ dei facit is cuius nõ est decepta ratio; voluntas peruersa/inquinata memoria. fo.lxx.E.
Templũ dei quod sumꝰ: ne forte vacilleꝛ: curemus lignis fortibus sustentare. fo.lxvij.E.
Templũ hierosolymitanũ describitur: ꝛ pulchra salutatio ad sanctam ciuitatem hierusalem et terram promissionis, fo.ciij.E.
Templũ honorare fraterna dilectione/ deuota subiectione/voluntaria paupertate. fo.ciij.D.
Templũ quibꝰ replebatur benedictionibꝰ cũ dicit: ea' que sub ipso erãt replebant templũ. fo.lxiij.Z:
Tẽtationibus resistendo victoria acquirimur. fo.xxvij.D.ꝛ fo.xl.et fo.lxxvj.B.
Tentatio ad probationem est nõ ad desolationẽ. fo.
Tentatio fallax. fo.lxxviij.B.
Tentationum quattuo: sunt genera. fol.clj.E.D. Et fol. lxxiij.N.O.
Tẽtatio multũ offert. fo.lxxij.G.et fo.lxxiij.D.et. fo.clxxij. ſſ.et fo.cxxiij.ſſ.et fo.xxvij.Z:
Tentatio quadruplex: prouectis precipue monachis ingruit. fo.clxxij.B.Z:
Tẽtationes monachor prouector ꝛ de hereticis. fo.clxxij. E.et per totũ sermonem.
Tentationes quattuo: contra quattuo: beneficia creatoris. fo.lxxxij.A.
Tẽtationes q̃tuor distinguũtur. fo.clij.E.ꝛ p totũ smonẽ
Tẽtationes varie sunt p rẽpotũ ac etatũ diuersitate. folio clxxij.E.et per totũ sermonem.
Tẽpus acceptabile nũc est saluterẽ operandi. fo.
Tẽpus est nũc deũ querendi. fo.clxxxj.M.
Tẽporis perditio reprehenditur. folio.
Temporalis hyemalis (quod preterisse dicitur) appellatione significatur tempus illud cum dominus iesus iam non in palam ambularet apud iudeos. fo.clxvij.E.D.
Temporalia nobis ministrat deus propter duplicem causam. fo.lxxiij.M.
Tẽtationibus circũdari. fo.lxxiij.Z:
Temporalium abundantia eternorum facit obliuionem. fo.ij.M.
Tenet eccla christũ ꝛ ab eo tenetur. fo.clxxxiij.Z.
Tenebrosi pctores de tenebris ad tenebras descendũt: q̃ q̃ in tenebris sunt tenebrescãt adhuc. fo.
Tepidor ac feruidor differẽtia. fo.clij.M.et fo.xl.Z.
Tepido corde et arido: sepe ad altare orationemve accedimus: persistentibus tamen repente infunditur gratia. fo.cxxx.B.
Tepidorũ miserabilis conditio. folio.
Tepor religioso: ñ culpatur. fo.cxxxiij.M.
Terrã cur vocat sponsus suã. fo.clxviij.Z.
Terra imbre frequẽter suscipiẽs et nõ ferẽs fructũ/repro ba est et proxima maledictioni. fol.
Terra quã mites ꝛ mãsueti possidere dicunt: est propium corpus. fo.lvij.B.
Testimoniũ a sanguine aqua et spiritu habere/quomodo cognoscitur. fo.xxxviij.M.
Testimoniũ cõscientie in tribus consistit. fo.xxix.Z:
Testimoniũ dei acquirere q̃ bonũ sit. fo.
Testimoniũ conscientie tractat. fo.xxix.Z:
Testimoniũ habuit christus maius iohãne. folio.
Terre species est quadriformis. fo.cxxij.M.
Terrã visitauit christus. fo.clxv.ſſ.
Testimonia dei acquirere q̃ bonũ sit. fo.clxvij.E.
Testimoniũ triplex dari in celo/ꝛ testimonium triplex dari in terra. fo.xxxviij.M.
Testimonia tria. fo.cxj.ſſ.
Theorice cõtemplationis arcanũ/cubiculi nomine designatur. fo.cxlj.M.
Thesauri quos thesaurizare debem tres sunt. fo.cxxiij.D
Thesauri sapiẽtie ꝛ sciẽtie penes spõsum christũ abscõditi sunt. fo.clj.E.
¶ Timor ad resistendũ potẽ validius dinoscit. f.lxxxix.P
Timere debem ne sicut eua a serpente seducamur. fo.
Time deũ or tẽpore ꝛ ex omni corde tuo ꝛ implesti hydriã tuã vsq̃ ad summũ. fo.clxvj.A.
Timere deum semen iusticie. fo .diiij.M.
Timor dei duplex. fo.cxxxiij.M.
Timor dei fructus spei. fo.lxxij.M.
Timor dei initium sapientie. fo.cxlij.B.
Timor dei venit ex noticia nri in nobis et ex noticia amor dei. Et econtra dei ignorantia nostri superbia: et de ignorantia dei desperatio procedit. fo.cl.M.et per totũ.
Timor dñi q̃ vilis est. fol.xxj.Z.ꝛ fol.xxij.D.ꝛ fo.xxxj.A. Ybidẽ per totũ.ꝛ fo.cxlj.M.
Timor dñi aqua. fo.xxj.Z.
Timor domini in homine de cognitione sui nascitur. fol. cliij.B.
Timor dñi preferendus est pietati. fo.xxxj.B.
Timor dñi valde vilis est. folio.
Timere ꝛ altũ nõ sapere efficax est ad gratiam pmerendã: retinendã:ꝛ recuperandã. fo.
Timor duplex. fo.xxj.M.ꝛ fo.xxij.E:
Timendũ in via. fo.lxxiij.Z.
Timẽdus est dominus. fo.cxxxv.M.
Timor in hũc triplicem habens/merita triplex vocatur. fo.clxvj.M.
Timor gehẽne initiũ est sapientie. fo.
Timor ingerit cordi perã que fecimus: supplicia q̃ meruimus: premia ad que rẽdimus. fo.lxxiij.P.
Timor nocturnus sagitta volans in die. fo.clij.E.
Timor prelator est trifarius. fo.xxj.E c.
Timor penam habet: amor suauitatem. fo.
Timor sapientem facit. fo.cxlij.E.
Timor triplex. fo.xxj.M.et fo.xxij.E.ꝛ fo.cxj.E.
Timore supplicij ꝛ amore boni/facere aliquid vel omittere/quomodo differant. fo.clxiij.Y.ꝛ per totũ sermonem.
Timores tres. fo.clxv.Z.
Timotheo cur suadeat paulus vti vino. f.cxlviij.ꝛ fo.cxlix. et p totũ sermonem.
Tinillatio carnis nre trib causis cõtingit. fo.xxxj.Z:
¶ Tolle grabatum tuum. fo.xxxiij.Z.
Tolerãtia martyrũ et viscerib et vulnerib. fol.
Tonitruũ aliud igneũ: aliud pluuiale. fo.xxxij.P.
Torcular calcaui solus: ꝛ de gẽtib nõ est vir mecũ: q̃d igitur hoi cum victoria: impudentissimũ est arrogare gliam sine victoria: victoriã absq̃ pugna. fo.cxxxij.ſſ.
Torrẽtes quinq̃ sunt. fo.cxxj.Z
Totum qõ sumus: deo debemus. folio.
¶ Trahit ad se iustus omnia. fo.cxxix.M.

Trahuntur aliqui ad sequendũ deum: alij ducunt: quidã rapiuntur. fo.xl.A
Trahũtur aliqui inuiti: alij attrahuntur illecti: alij seducũtur ignari: alij sequunt spontanei. fo.
Trahumur cũ tentationibꝰ exercemur: currimꝰ cũ interius cõsolamur. fo.cxxix.Z:
Trahi necesse est aias quãtenus sit pfectionis. fo.cxxix.A.
Trahi post christũ: sperare in xpõ in aduersis ꝛ prosperis fo.cxxxix.M
Tranquillus deus: tranquillat oia. fo.cxlij.E
Transire ad xpm ꝛ ptransire q̃d sit. fo.clxxxiij.Y
Trãsiuit xps resurgẽdo: prãsiuit ascẽdendo. fo.clxxxiij.Y
Tres dies sunt: sc̃z laboris: requietionis: glorificationis: quartus dies. i. voluptatis feret. fo.xxxv.B
Tres dies: timoris/pietatis/ꝛ rationis. fo.
Tres gradus cõtemplationis. fo
Tres mulieres vnguẽtes iesum moraliter q̃ sint. f.xxxvj.P
Tres panes ab amico cõmodari petere quid significent. fo.xxxix.A
Tres reperiunt male fructificantes. fo.xxviij.M
Tres sunt status animc. fo.cxx.B.
Tres sunt species nuptiarũ: tres species equor: verba cõsolationis diuine sex: tria fidelium arma: tria prelatis necessaria: tres pnie spes: tria in petro inueniunt. f.cxxij.Z:
Tres sunt vocationes: diuina: humana: necessaria cõtemplatio: cibus in hac vita: potus in futura. Cõtemplatiuorũ alij ascendũt ꝛ corruũt: alij rapiunt ꝛ descendũt. Duo sunt vbera: tria vnguenta: tres virgę: triplex fouea iesu: tres cibi israel: tres secretor diuinor cõsilij: tres ex omni pplo liberant. tres in sacerdotiũ assumunt. fo.cxxiij.P
Tres testimoniũ dant in celo. fo.cxj.ſſ.
Tria cogitationũ genera. fo.xxviij.Z
Tria consideranda in festiuitatibꝰ sanctor. fo.xlvj.A
Tria hoim genera a mũdi exordio fuerũt qui studia diuersa secuti sunt. fo.
Tria hoim genera intelligi solent quibꝰ deus loquit pacẽ cõtinentibꝰ: cõiugatis: prelatis. fo.lxxix.Z
Tria hoim genera non habitantium in admirabilo diuino. fo.lxxiij.B
Tria in nobis operatur spũs sanctus ad declinandũ a malo. fo.cliij.D.
Tria in opere mũdi cõsideranda. fo.xliiij.ſſ
Tria in oppido necessaria. fo.lj.Y
Tria in passione xpi attendere debemus. fo.xlij.M
Tria necessaria sunt ad parandũ domũ. fo.lxx.ſſ
Tria nos a contemplatione dei impediũt. fo.liij.B.E
Tria sunt genera mutationũ: tres diuerse intentiones actibus hoim occurrunt: tria patiẽtia subtrahũt: quattuo: aduersitates ꝛ incommoda patitur qui a societate recedit. tres magistri operum pharaonis: tres sunt principes in nobis: triforme est ipiorum refugiũ. tres sunt calices quos dño propinat. quinq̃ sunt torrentes. tribus modis renouamur. fo.cxxij.M
Tria sunt iudicia: humanũ: propriũ ꝛ diuinũ. fo.xcviij.M
Tria sunt necessaria: sc̃z vt sobrie: pie: ꝛ iuste viuam. fo.
Tria sunt necessaria penitentie. tria habet virtus humilitatis. triplici differentia graditur ad deum. tria electos in futurum manẽt. triforme est desiderium electorum. trifarius est prelatorum timor. triformis est sanctorum dolor. tres sunt vituli deo immolãdi. quadriformis est prefura nostra. tria sunt ira/tumus/ꝛ caligo: a quibus tres actus diuersi manant. ambulare dicitur dominus ꝛ volare. folio. cxxj.E c
Tria sunt que nos restringunt ꝛ cohibent. fo.cxxij.P
Tria sunt quibus obuiorij sumus deo. fo. cxxij.ſſ.
Tribus modis interrogat nos deus. Ybidem
Tria sunt opponenda aduersitati. Ybidem.
Tria confert tribulatio. Ybidem.
Tria sunt que hominem a domo expellunt. fo.xc.D
Tria sunt que in festiuitatibus sanctor considerare debemus. folio.
Tria sunt que in opere nostre salutis sibi inuicem cooperantur. fo.clxxxij.M
Tria sunt que spiritualiter corroborant cor hois. fo.
Tria sunt que vnitatem impedire solent. fo.liij.Z:
Tria sunt vincula quibus deo astringimur. fo.lxxxvj.B
Tria transeuntia per hoc seculum. fo.c.A
Tribulatio multam cõfert vtilitatem. fo.lxxxiij.M.ꝛ folio xix.Z.ꝛ fo.xx.E
Tribulatio necessaria que in gloriã vertitur. fo.lxxxiij.M
Tribulatio patientiã operatur: patientia probationem: probatio spem. fo.lxxxiij.M
Tribulationes patienter ꝛ confidenter ferende sunt. folio.clxv.Z:
Tribulationes sex modis sunt aduersus desideria et aduersus quinq̃partitã sensualitatem. fo.xcvij.ſſ
Tribulationes sex que sint: de quibꝰ in iob legit: ꝛ earum remedia. fo.xcvij.B
Tribulatio sustinenda. fo.xcvij.B
Tribulatio tria confert. fo.cxxix.ſſ
Tribus modis prouidentur bona corã hominibꝰ: ꝛ tribꝰ modis coram deo. fo.xcviij.M.
Tribus modis prouidemus bona corã hominibꝰ: habitu actione/ꝛ sermone. fo.
Tribus due sunt: leui scilicet et iude ex quibus sacerdotes sumuntur; Aaron ꝛ christus et eorum successio. ſſ folio cxxiij.D
Trifonime est exercitiũ electorum. tria deus mirabilia operatus est in Maria. tria nobis contulit Marie fecunditas: tria prestolantur electi in futuro. tria dicuntur sperare reprobi. tria debet agere imitator christi. fo.cxxix.S
Trinitates plures describuntur. fo.cix.D
Trinitatis seu diuinitatis arcanũ nec ab angelis: nec ab hominibus nisi spiritussancto reuelante cognoscitur. folio.cxxix.B
Trinitas anime quantis intricauit se erroribus/doloribus/timoribus. fo.cxxj.Z:
Trinitatem totam fuisse cum maria dum angelus diceret dominus tecum. fo.viij.E
Triplex custodia/manus/lingue/ꝛ cordis. fo.xcj.M
Triplex genus bonorum et vigilantia super cogitationibus. fo.xc.D
Triplex genus potentie. fo.
Triplex gradus sc̃z incipientium/proficientiũ/perfectorum. fo.lxviij.E
Triplicem gratiã a dño suscepimus. fo.lij.Y
Tripliciter hoies sub principe tenebrarũ esse dicuntur. folio.lxxxviij.D
Triplex modus viuendi in congregatione. fo.xlvj.ſſ
Triplex peccatum inualuit super terrã. fo.xxiij.P.
Triplex periculum cauere debemus. fo.xlvij.ſſ
Triplex prouidentia contra triplex malum. fo.
Triplici silentio p festolari debemus salutare dñi. fo.
Triplici via nascimur omnes. fo.xxiij.M
Tristicia de peccatis; dulci beneficiorum dei recordatione. fo.cxxxj.E
Tristicie dissimulande. fo.cxliiij.B
¶ Tunice quibus vestimur tres sunt. fo.cxxiij.G
Turbari bonũ: sed nõ perturbari. fo.viij.Z:
Turbata Maria qualiter fuerit in sermone angeli. ſſ folio. viij.Z:
Turtur auis gemens/pudica/ petens celsiora. ſſ folio clxix.E
Turtur cur pro christo sit oblata. fo.clxix.ſſ
Turturem nõ solum commendat gemitus: commendat ꝛ castitas: digna propterea fuit dari pro partu virgineo. fo.clxix.E.ſſ.
Turtur pudica auicula. fo.clvj.M
Turturi quare comparatur anima deo deuota. ſſ folio clvj.M

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sermonū sancti Bernardi

Turturis vor gementi q̄ canenti similio:/peregrinatiōis nostre nos admonet.fo.clxix.B
Turturis vox q̄ sit:⁊ q̄n ceperit audiri.fo.clxix.E
Acare debet homo ad se ⁊ deum cognoscendū. fo.cxxxviij.A.B.
Vacat sibi vix vel raro qui alijs in solicitudine p:est.fo.clxiij.E
Vacuā curis/odio/luxuria/⁊ hmōi oportet esse animam quam inhabiter deus.fo.cxlj.D
Vacua nō sit in nobis gratia.fo.cxij.E.
Vane glie cōtēptus tractat.fo.lxxv.A.⁊ fo.lxxxij.D.⁊ fo. xciiij.B.⁊ fo.clxj.E.⁊ fo.cliij.ff.⁊ fo.iiij.N.O.⁊ fo.lj.J.
Vanitati triplici subiectus est homo.fo.cxxxj.A.
Vbera xpi duo sunt: mansuendo et longanimitas in expectando:⁊ facilitas in donando.fo.cxxxj.B
Vbera in oratione replenk.fo.cxxx.B
Vbera melio:a vino.i.piguedo gr̄e diuine lōge efficacio: ad pfectū: q̄ mo:dat increpatio prelato:.fo.cxxx.ff
Vbera p:elato: siue predicato:.fo.xxiij.E
Vbera sponse affectus duo: cōpassio ⁊ exhortatio siue cōgratulatio.fo.cxxx.O
Vbera sponsi/equanimis pcō:ū expectatio/et benigna susceptio.fo.cxxx.E
Vbera sponse exhausta rursus de fonte materni pectoris sumunt qō propinent.fo.cxlix.N
Vbera iterū duo sunt.fo.cxiij.P
Vbera spōse expectatio ⁊ benigna susceptio.fo.cxlix.O.
Vbera tua melio:a sunt vino: hec yba a sodalib⁹ prolata fuisse cōiici potest.fo.cxxx.D.
Vbi angelica in co:pore cōuersatio:in corde ꝓpherica expectatio:in vtroq; aplica ꝑuersatio inuenik:ibi est cumulus gratarū.fo.cxv.O.⁊ fo.cxvj.A.
Vbi fuerit co:pus ibi congregantur ⁊ aquile.fol.lj.D. et aquile.
Vbi malicie plurimū: sapientie modicū est.fo.xlviij.E
Vde homini per quem scandalū venit.fo.lvj.B
Ve nobis q̄ tādiu tardam⁹ illū querere q̄ tam solicite nos querit:⁊ animat ad eum querendū.fo.cxv.D
Vesoli:vtiliter exponit.fo.lxxiij.L
Vetibi amaritudo pcō:ū propter que soluēda tanta amaritudo necessaria est.fo.xxxij.O
Ve vobis diuites.fo.xvj.J
Vellus gedeonis ro:e pfunditur.fo.vj.O
Venato:ies clerici ⁊ monachi si rep:ehensibiles nō essent bernardus nō laudaret milites sancti Jo.q̄ venato: inter eos nō reperit.fo.cxxviij.E.Per totum.
Veniunt ad aiam ⁊ mansionē apud eā facium:Pater.filius ⁊ spūssanctus.fo.clxxvij.A
Venisse ad aiam patrez/filiū/⁊ spiritūsanctū qualiter cōiectari possit.fo.clxxvij.A
Venisse ad nos qualiter xp̄s dicat:cum p:esertim semper vbiq; fuerit.fo.iij.B
Venite ad me omnes:exponit.fo.lxxij.B
Venire xp̄s dicitur in aqua ⁊ igne ad differentiam'moysi. fo.xxxviij.B
Venit de⁹ p seipm ad aiam se querentem.fo.cxlix.N
Venit de⁹ ad aiam ⁊ ab ea ꝓcul vult recedit.fo.clxxx.N
Veni in ho:tum meū:exponitur.fo.cxvij.B.
Venit medicus ad egr̄os.fo.
Ventis trib⁹ exposita sum⁹:carni:mūdo:diabolo.fo.xij.E
Ventrem meū doleo.exponitur fo.cliij.D.
Verbum ab anima p:opter cōmoditates septem querit. fo.clxxviij.D
Verbum abbreuiatū fecit deus.fo.xv.E
Verbū ad aiam venire q̄d est:⁊ eā erudire in sapiēcia: q̄d est patrē venire afficere ad amo:ē sapiēcie.fo.lxix.E
Verbū asperū chr̄istus sustinuit.fo.lxxiij.L
Verbū carni adherens factū est caro:quāromagis q̄ adhe ret spūi deo:vnus spūs est cum eo.fo.xix.D
Verba xp̄i verbo optimo cōparant.fo.cxxxj.L
Verba xp̄i sine co:mixtione possunt discuti.fo.clxxv.A
Verba xp̄i spūs ⁊ vita sunt aliquib⁹:⁊ sequunk ea:alijs dura videnk:⁊ alibi querūt cōsolationem. fo.lxxxvj.L.L.
Verba xp̄i sponsi triplici eminent gratia.fo.lxviij.ff
Verbū dei aliter sapit electis:aliter rep:obis.fo. D.
Verbum dei cōtra oēs angustias ⁊ necessitates remediū habet.fo.xciiij.O.
Verbum dei cum fastidio susceptū:cōscientie tormentum p:ebebit.fo.cliij.L
Verbū dei virtus ⁊ sapientia infirmitati ⁊ ignorantie nostre medetur.fo.clxxxix.N
Verbum de sibi placentib⁹ animaz sibi deuotam edocet. fo.clxxviij.J
Verba eque dulcia repta nō sunt p q̄ xp̄i ⁊ aie exprimunk affectus sicut sponsus ⁊ sponsa.fo.cxxviij.D
Verbū imago est ⁊ cuius.fo.clxxv.B
Verbi hoc est xp̄i lingua fauo: dignationis:aie, vo feruo: deuotionis.fo.clviij.N
Verbi dei ipletio cib⁹ seu pastus ei⁹ est.fo.clxxviij.O.N.
Verbi in aiaz introit⁹ vel exitus nō sentik:cui⁹ p̄ntia vel absentia pcipik.fo.clxxx.O.⁊ fo.clxxxj.E
Verbum:omnia est.fo.clxxix.N
Verbum panis angelo:ū factum est cibaria iumento: rum.fo.ciij.ff.
Verbū qualiter naturā carnis assumpserit.fol.xxxiiij.L.
Verbum q̄ a deo ad aiam nostrā venit:reuerti vacuū nō decet.fo.cl.N
Verba quedā sunt sponsi ad nos nostre meditationes de ipo ⁊ eius gr̄a/elegantia/potentia/maiestate:quib⁹ p:o certo sciam⁹ nos alloqui vt non fatigemur labo:ib⁹: ser monibus eius delectari.fo.cxlix.L.
Verba sacre scripture delitiosa/solida/efficacia.fo.clxxv.A
Verba salut⁹ frequēti audita rep:obis vilescūt.fo.xlvj.L
Verbum tripler.fo.cix.B
Verbū virtus/verbū sapientia est:sumat ergo anima de virtute virtutē:de sapiēcia sapientiā.fo.cxlvj.A
Verbi visitatione putantes nostrā esse cogitationē: peri culose erramus.fo.xlij.O.N
Vere est solum quid.fo.cxlix.D
Verebuntur filium meū.fo.xvij.D
Verecūdo adolescenti quid dulcius.fo.clxxxix.L:
Verecūda ⁊ mālueta excusatio seu apologia nostri Ber nardi cum verbi et anime amato:ias vicissitudines sui ipius experimento denudare'vellet.fo.cxxxvij.O.
Verēdū ne aliquādo sana doctrina infirmis cedat ad pe riculū:qō ad remediū dicitur.fo.clij.E.
Verecundie p:opium est vitare laudes:vitare iactantis. fo.clxxxix.L
Verecūdia q̄ dulcis sit ⁊ amabilis.fo.clxxxix.L:
Verecundiā seruare debent oantes.fo.lxxxij.E.D
Verecundie cōmendatio.fo.clxxxix.L
Verecūdia veluti cādor est aie facie deco:as.fo.clvj.E.
Verecūdia venustatem ingerit.fo.clv.E
Verecundū ne aliquādo sana doctrina infirmis cedat ad periculū:qō ad remediū datur.fo.clxxv.O.J
Veritas amo:.fidus amo: est ⁊ custos anime.f.clxxxiij.J.
Veritas capxee:gratia vo humulo cōparat.fo.clxxx.E.O ⁊ fo.sequenti.A.B
Veritas ⁊ gr̄a simul cōtemperande sunt.fo.clxxxj.D.
Veritas in puris mentib⁹ nō se ostendit: nou se credit sa pientiā.fo.clxx.L.
Veritas pfecta:cibus spiritualis.fo.xxxj.E.
Veritatis ptecio necessaria.fo.lxxv.O
Veritatē q: nō tenuit diabolus cecidit a gr̄a.fo.clxxxj.B.
Veritas reducit in mentem.fo.xcv.E.
Veritas siue gratia amara est: onerosa gratia sine veritate dissoluta.fo.lxxiiij.A.
Veritas vnū est ex litijs inter q̄ pascik xp̄s.fo.clxxvij.L
Vermē tūc sentiri cū suffocari pōt:optimū est:ñ cū pcō:ū putredinē ⁊ seipsam rodendo cōsumat.fo.cj.A

Index alphabeticus.

Vermis cōscientie in p:esenti sentiri ⁊ suffocari debet nō reseruari in futurū.fo.cxx.L.
Vermes tres.fo.cxj.ff.
Vestimenta ⁊ cibaria delicata reprehendunk.fo.xlv.ff
Vestimēto:.luxus ⁊ cibo: apparatus in solēnitatib⁹ cul patur.fo.lij.E.⁊ fo.x.D.⁊ ꝓsequēter p totū sermonem.
Vestes nostre virtutes sunt.fo.xxvj.T
Vestes substrauerūt aplī xp̄o sup asinā sessuro. fo.cxlv
Vetus homo tripliciter in nobis.fo.liij.T
Vetustas tripler:⁊ nouitas triplex.fo.cxiij.ff.
Vie angelo:um que sint.fo.xcj.N
Vie demonū que sint.fo.lxxix.L.N
Vie domini que sint.fo.xcij.A
Vie dñi recte/vie pulchre/vie plane.fo.xciij.J.
Vie angelo:um.fo.lxxix.E
Vie filio: adā in necessitate ⁊ cupiditate versank.fo.xc.E.
Viarū fructus:salus viatoris.fo.lxxx.E
Via legis dñi sec diebus cōsummatur.fo.ciij.E.D
Vias miserico:die ⁊ veritatis ingrediamur.fo.lxxx.D
Via monachalis(q̄ pons est) recta dinoscik: sed nō oino secura:nam ibidē triplex reperik periculum.fo.c.B
Via per quam nos oportet in celum ascendere:que sit.fo. xxxix.ll
Viam quam tenere debemus: a via domini assumere de bemus.fo.xliij.A
Via q̄ ducit ad vitā trifaria ratione distinguik. fo.cxxj.B.
Vie que ducunt ad mo:tem/ratione trifaria diuiduntur. fo.cxxj.S.
Vie q̄ sunt in quib⁹ angelo: custodia indigem⁹.fo.lxxx.ff
Via regia nec ad dexteram declinat:nec ad sinistram.fol. cxiij.L.
Viam triū dierum facere necesse est: sez timoris: pietatis: rationis.fo.xlviij.A
Vitijs carnalib⁹ inplicimur:spūalia vitia minus aut mini me sentit.fo.cvj.ff
Vitioū hoīs gemina species.fo.cxj.E.
Vitio: pullulantium capita statim rescindenda sunt.fol. clxxiij.A
Vitia semp putanda sunt.fo.clxviij.ll
Vitio: seruitus:⁊ mo:tis incertitudo.fo.xcviij.B
Vicissim apparet ⁊ disparet deus anime toto desiderio se querenti.fo.cxlix.B
Vicissitudo cōtēplationis ⁊ necessarie actionis declarak. fo.clviij.J
Vicissitudines dei cum tis ⁊ redeūtis in aia. fo.clxxx.N
Vicissim it de⁹ ⁊ redit ad aiam sanctā.fo.clxx.O
Victo:ia multiplex.fo.xxxv.B.per totum.
Vicit l'o/exponit.fo.xxxv.B.⁊ fo.cxj.E
Victo:ia q̄ aduersus mundū obtinek multifarie declara tur.fo.xxxviij.B.
Videre deū sicuti est:nil desiderabilius:nil delectabilius. fo.cxlix.J
Videk de⁹ ab aia hūili visione:sublimi ⁊ suaui.fo.clix.B
Videtur deus ab aia viatrice; nunc vt dominus: nunc vt sponsus.fo.clix.B
Vidi dñm sedētē.fo.lxiij.B.⁊ p q̄nq̄ sermones sequētes.
Videre in via deū quomō potest aliquis: ⁊ quomō nō po test.fo.clxxij.L.
Videam⁹ q̄s/vñ/quo/q̄n/⁊ ad q̄d ⁊ qua veniat.fo.ij.O
Videri nō pōt de⁹ in hac vita sicuti est.fo.cxlix.ll
Videm⁹ nunc deū per speculū ⁊ in enigmate:⁊ ita videre nobis expedit.fo.cl.E
Videre per speculū ⁊ in enigmate.fo.clvj.O
Videre in via.fo.cxlix.L:
Videri vult chr̄istus vulnera sua tanq̄ dux bonus' signa. fo.clxx.N
Vidi in dextra sedentis sup thronū.fo.xxxv.L.O
Vigilie bone recitudo operationis/puritas intentionis custodia vnitaria.fo.x.ff
Vigiles boni.fo.clxxxiij.A.B
Vigiliis dñi somno abominabile angelis.f.cxxviij.L
Vigiles esse debem⁹ circa opus nr̄e salutis.fo.cxxxvj.ff
Vigiles oportet esse pastores xp̄i.fo.clxxxij.O
Vigiles qui sponsum inuenerūt qui sunt.fo.clxxxij.O
Vigilie sunt in duplici differentia: vigilie em sunt carna lium ⁊ spiritualiū.fo.xlv.P
Vigilat sup nos deus.fo.lxxix.B
Vigilie tres quib⁹ dñs venire dicit:que sunt.fo.x.B
Vilem ⁊ cōtemptibilem demōstrare se xp̄s potuit: sz pla ne nō reputare.fo.clxxvij.J
Vincula tria sunt quib⁹ christo alligamur.fo.lxxxvj.O
Vinea a furtiuis machinamentis surripik:ciuslē horro ira prefocauit:rulit iactantia:fedauit inanis gloria ⁊c.fo lio.cxlviij.O.
Vinea anima custodis.fo.cxlix.A
Vinea cuiusliber vita.fo.clxxj.O
Vineis dñicis multi se ingerere non verenk.fo.cxlix.A
Vinea ecclesie.fo.cxlix.L.
Vinee fidelis aie habent fidez vitē/virtutes palmites/bo trum opus/deuotionem vinū.fo.cxlviij.O
Vinea fides vel aia:palmites aūr virtutes.fo.cxlvij.O
Vineas habent qui spū feruentiores noscunk:ficus vo q̄ suauio:es in mozib⁹.fo.clxix.B
Vinearū noie fideles pplī significank:⁊ ideo non abs re ponitur:posuerūt me custodē in vineis.fo.cxlviij.L:
Vinea quā sponsa se dicit nō custodisse:ipsa est ecclesia'in chr̄istū credentiū.fo.cxlviij.O
Vineam suaz custodisse debet: qui aliene custos ponitur. fo.cxlviij.O
Vinee spūales tunc dederūt odorē suū:cū apparuit beni gnitas ⁊ humanitas saluatoris nr̄i dei.fo.clxxv.J
Vinū xp̄i merū:vinū nr̄m mixtū aqua.fo.lxxviij.ff
Vino exprua exp̄sso cōparak carnalis affect⁹:vua cui semel exp̄ssa nō hz q̄d iteꝝ fluat:sz nō fic vbera spōse.f.cl.L:.L
Vinū gr̄a deuotionis:feruo: charitatis.fo.xxij.B
Vinū in vineis engadi nō inuenik:sed oleū:querat vinuz in cypro:insula em illa vini ferax est.fo.clviij.ll
Vinū mez quale sit:⁊ q̄ dign⁹ sit illo bibere. f.lxxviij.D.E
Vini plus cp olei nobis attulit xp̄s.fo.cxxx.N
Vinū trifo:me est in cypho dei.fo.xvj.E
Virga egredief de radice ieſſe': quid p virgā/p radicez/p fructum significetur.fo.vj.L:
Virge tres sunt.fo.cxxiij.P.
Virgo cōcepit sine pudo:e: peperit sine dolo:e: mater mā sit sine corruptione.fo.x.O.
Virgines debent esse semp pauide.fo.viij.L:
Virginitas humilitate nō comitata/gratie/plenitudinem nō mereatur.fo.xxj.N
Virginitas laudabilis:sed humilitas necessaria:⁊ ipsarū pulchra permixtio.fo.v.ff.
Virginitas marie sine hūilitate:deo nō placuisset.fo.v.J
Virgies q̄tuo: nobis i pingiū sociare debem⁹. f.cxxiij.P
Virginib⁹ solis nubēdū eē asserētes rep:obāk.f.clxxiiij.B
Virgo virga sublimis ⁊c.fo.iij.D
Virū anime triū.i.rationis/memorie/⁊ voluntatis infir mitas.fo.cvj.O
Viro bonū est portare iugū dñi ab adolescētia.fo.xlvj.ll
Vir desiderio: cupiens dissolui ⁊ esse cum chr̄isto:⁊ id cu piat vehemēter/ardenter sitiat/⁊ assidue meditek: talis ꝓfecto non secus q̄ in forma sponse suscipiet verbuz in tempore visitationis.fo.cl.B.ll
Vir ecclīasticus pius esse debet in corrigendo mālueros/ et austerus cōtra alperos ⁊ obstinatos.fo.clviij.p totū.
Viri mie quare de aplis dicitur.fo.xlvij.D
Vir propheta chr̄istus descendens dignatus est cocqua ri paruo.fo.cxxxv.ff.
Viri tres: Noe/Daniel/Job. Primus naui: secūdus pon tem:tertius vado transiuit: Et hi tres viri:tres o:dines ec clesie significant.fo.cv.ff.
Virtus adiuuat sapientiā erudit.⁊ informat.fo.cx.L.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sermonū sancti Bernardi

Virtutes aliquas habēt aliqui sed ad mensurā: solus xp̄s habet sine modo qui totum habet. fo. clxxvij. P.
Virtutes/bone diuitie. fo. liij. D
Virtutes cardinales pfectissime in xp̄o fuerūt. fo. clxj. O.
Virtutes cardinales respondent quattuor vnguentis xp̄i que sunt: Sapientia/Justicia/Sanctificatio/Redēptio fo. cxl. ff. Et per totū sermonem.
Virtutum xp̄i fragrantia nisi nos trahat inexcusabiles sumus. fo. cxl. lD
Virtutē dei appetiuit angelus: hō scientiā. fo. clxxvj. N
Virtus est mater gloie. fo. xxiiij. ff
Virtus & sapientia. fo. clxxxviij. P.
Virtus etsi ꝓpter bonā famā nō sit maior: pulchrior tamē et illustrior: efficitur. fo. clxxviij. B
Virtus humilitatis & patiētie tractat. fo. dij. Z. per totū. sermonem.
Virtutes lilia dicuntur. fo. clvij. O
Virtus maxima inter prauos viuere bene. fo. clxj. D
Virtus mediū tenet vitioꝝ & putatiōe idiger. fo. clxviij. J
Virtutes merito stelle dicunt: stelle em̄ nocte lucent: et in die latent. fo. cxlvj. A
Virtus nō est operis nr̄i: q; dūs facit hec oīa. fo. lxxvij. B
Virtus nulla sine cōuenientia volūtatis. fo. clvij. Z:
Virtutes precipue tres. fo. clxxvij. P
Virtus ꝓma ad salutē necessaria inocētia est. f. clxxvij. P.
Virtutū pulchra & vtilis cōnexio. fo. cxxvj. E
Virtutes quattuor cōtra quattuor tētationes. fo. lxxij. E
Virtutibus quattuor vestitus fuit adam. fo. xxx. A
Virtutes q̄tuor nobis cōmēdant in cruce dn̄i. fo. xlij. O.
Virtus triplex nobis Jesu. fo. cxxxiij. O. & fo. cxxxv. A
Virtutes veras nō habuerūt mūdi sapientes sine christo. fo. c. N
Visio trīoꝝ qua vidēt deū sicuti est: est ꝓmanēs. fo. cxlix. lD
Visio dei duplex/posterior & faciei. fo. clxx. lO
Visio dei fit diuersis modis. fo. cl. A
Visitatio diuina nō est plena nec iocūda absq; veritate simul & gratia. fo. clxxxj. D
Visiones diuerse & cognitiones quib⁹ visus & agnitus est dn̄s. fo. lxiij. A
Visione hmōi vidēt id qō deus: nō ꝓ imagines corporeas nō tamen sicuti est. fo. cl. A
Visio in patria vere meridies. fo. clj. lO
Visio qua deus aie se querenti demōstrat. fo. cxlix. N
Visio quā hic de deo habem⁹ nō ꝓmanet. fo. cxlix. lD.
Visio qua videndus est de⁹ in futuro sicuti est. fo. cxlix. lD
Visione sublimi & suaui videt de⁹ ab aīa humili. fo. clix. ff
Visitat a dn̄o/visitationis sue tps cognoscit qui cor: suū ꝑparat. fo. clxvij. E
Visitat deus humiles: supbos transilit. fo. clxvj. B. J
Visitatiōis diuine grad⁹ signa & pnūcij. fo. clxvij. B. lD. J
Visitationes dn̄i que fiunt anime recte sibi vacanti. Et qd̄ per Lazarum/Mariam/et Martham significatur. fo. clxvij. Z. per totum.
Visitationem et consolationem diuinam desideras quid facere & quomodo viuere debeas: & signa visitatiō is. fo. clxvij. ff
Visitat nos deus quattuor modis. fo. cxxij. N.
Visitationem verbi putantes nostrā esse cogitationē: periculose erramus. fo. cl. N
Visitationes verbi sponsi q̄ sint in spū ad aīam sanctā: de quibus ipse bernardus se ꝓbet exemplū ad edificationem audientiū. fo. clxxx. N
Vita actiua & cōtemplatiua pulchre intelligit ꝑ vba Job Si dormiero dico quando surgā. fo. lxxxvj. B
Vite actiue pariter & cōtēplatiue vtilitas. fo. cxliij. B. lD
Vita anime que sit. fo. lxxix. D
Vita anime deus: ipa corporis. fo. ciij. E
Vite austeritas & paupertatis summa quā xp̄s ab infantia suscepit: memoratur fo. xvj. E
Vita xp̄i viuendi regula: mores redemptio. fo. ciij. E
Vita cōmuni nō cōtenti ꝓpriā volūtatem sequētes/cui pamur. fo. cxxxvij. O. & fo. cxxxviij. A
Vita dei & nō hoīs qui viuūt laudandi sunt. fo. lxx. ff.
Vite due amatoꝝ pauptatis per marthā & mariam designantur. fo. cix. ff
Vita duob⁹ modis a corde ꝓcedit. fo. cxv. A
Vita & sensus anime. fo. lxxxix. A
Vita fidei est charitas. fo. xxxvj. Z:
Vite hūane fouma pulchre & viliter describit. fo. lxxxv. Z
Vitā in deliciis agēs qui nō ex fide amoris est & vmbra mortis. fo. clxj. J
Vita infernalis est qn̄ intellectus affectui/affectus intellectui inuicem repugnant. fo. xlij. J
Vita monastica vitā apostoloꝝ repꝛesentat. fo. cviij. E
Vita per auditū sequitur motem. fo. cxlv. Z:
Vite pn̄tis finis ꝓncipio future debet adherere. fo. xix. N.
Vite sancte & religiose fouma & exercitiū in qua continent bona nature/gratie/& glorie/humanitatis virtus glorie fo. xc. lO
Vita sine fine. fo. lxxxiij. Z.
Vita sine fructu grauioꝝ morꝝ. fo. cxliij. E
Vita solitaria. fo. clvj. lD
Vita vera nō nisi in cōuersione est. fo. cv. D. E
Vita vitiosa. fo. lxxxiiij. E. & fo. xciij. E. & fo. xc. J. & f. lij. O.
Vita viri sapientis vinea est/sua mens/sua cōscientia. nil incultum vel desertum/in se sapiens derelinquet: stultus non ita. fo. clxxj. O
Viuendū est hūiliter/sociabiliter/ordinabiliter. fo. xlvj. ff
Viuentiū gradus varij distinguunt. fo. clxxxv. Z
Viuit in nobis xp̄s tādiu q̄diu & fides. fo. xxxvj. Z:
Viuimus in spe. fo. lxxv. ff
Viuimus in vmbra christi. fo. cl. D
Viuim⁹ in vmbra xp̄i qui ꝑ fidem ambulam⁹ & carne ip̄i⁹ pascimur/vt viuamus. fo. cl. E
Viuendi modū triformem hoīes habent. fo. cxxx. B
Viuere ꝓpꝛie nō debet qui non diligit inter quos viuit. fo. c. per totum.
Vitree ꝑ quas radius infundit tres sunt. fo. xvj. A
Vitula effraim docta diligere triturā. fo. cxxix. lO
Vituli dn̄o imolandi tres sunt. fo. xv. E
Ulcerata peccatis cōscientia quib⁹ medicaminib⁹ refouenda sit. fo. xxx. Z:
Ultionū pater/quare deus nō dicatur. fo. xvij. lD
Ulcus inueterate cōsuetudinis qualiter amputandum: et dolo: eius leniendus sit. fo. cxxxvij. E.
Umbra bona sub alis Jesu. fo. vj. Z.
Umbra xp̄i caro eius & fides. fo. clxj. lD
Umbre duplices: corporales & spirituales. fo. clxix. ff
Umbra fides christi. fo. clxj. lD
Umbre huius mundi vel tollumtur vel inclinantur. folio clxix. Z:
Umbre spirituales triplices. fo. clxxix. J. Z:
Una est spōsa eccl̄ia ex angelis & hoib⁹. fo. clv. Z:
Unanimitas sola scti spūs charismata merek. fo.
Unio diuinarū pſonarum declarat. fo. clxxviij. E. B
Unio pfecta nr̄i ad deū/que sit. fo. clxxviij. E. B
Unitatem anime ad deū facit voluntatū cōsensio; nō confusio naturarum. fo. clxxviij. lD
Unitas animoꝝ necessaria. fo. xxv. Z:
Unitas bona & vnitas puersa que sint. fo. liij. J.
Unitas bonoꝝ gemina. fo. liij. J
Unitas dilectionis. fo. clxxviij. lD
Unitas diuina & vnitas qua aīa adheret deo/nō sunt eedē vnitates put aplissime ꝓbat. fo. clxxviij. lD. J. Z:. Z
Unitas duplex est. fo. liij. B
Unitatis & pacis turbatores culpantur. fo. cxlvij. N
Unitas & trinitas personarū declaratur. fo.
Unitas fraternitatis summopere seruāda est. fo. cxlvij. N. et fo. cxlviij. A. B
Unitatum octo differentie. fo. cxiiij. lO

Index alphabeticus.

Unum est necessarium: deducimur fo. liij. ff
Unum & vnus inter vnitates discriminant. fo.
Uniuerse vie dn̄i mia & veritas. fo. lxx. A.
Unctio quadrifaria. fo.
Unguentis a sanctis mulierib⁹ emptis/quare non est vnctus Jesus. fo. cxxxij. lD.
Unge capur tuum. fo. xxvj. B.
Unguenta christi: sapientia: iustitia: sanctificatio: redemptio. fo. cxl. E
Unguentum contritionis bonum est quo vnguūtur pedes domini: vnguentum deuotionis melius quo vngit capur: vnguentum pietatis optimū quo totū vngit corpus domini. fo. cxxxij. lO
Unguenta: cōritio-deuotio/pietas. fo. lxxvij. A
Unguentū cōritionis est in pcō: cōritione. fo. cxxx. P
Unguēta deuotiōis in beneficio: recordatiōe. f. cxxxj. B.
Unguentoꝝ fragrātiā qui nō sentit: aut putidus est: aut mortuus. fo. ccl. lD
Unguenta mariarū euangelicarū q̄ fuerint. fo. cxxx. P
Unguentū pietatis in primo: sublcuatione. fo. cxxxj. E
Unguentū pietatis pcciosius est vnguentis cōritionis et deuotionis. fo. cxxvj. B
Unguenta quattuor sponsi: quattuor virtutes cardinales tractantur fo. clxj. E. per totum.
Unguenta spūalia: sc̄z deuotionis/cōritionis/pietatis: amplissime tractantur fo. cxxx. lO. per totum.
Unguenta spūalia sponsi alia: & alia sponse. fo. cxxx. P
Ungit sponsus magis aut minus: iuxta varia vite merita fo. cxxxvj. E
Uncte sunt a christo mulieres sancte: que ipsum vncture venerant. fo. clxxxij. E
Unguentoꝝ tria sunt genera. fo. cxv. J
Unguenta tria sunt. fo. cxxiij. P
Unguentum triplex sponse: contritionis/deuotionis/pietatis. P. primū pungitiuū: secundū temperatiuū: tertium sanatiuū. fo. cxxx. P
Unctus venit iesus vt nos vngeret. fo. cxxxvj. B
Unctio quadrifaria. fo. cxl. ff.
¶ Uocabulis tribus spōse/amica: formosa: colūba: P. dicatio: oratio: & cōtemplatio designant. fo. clxvij. lO
Uocatū est nomen Jesus: nō impositū. fo. xxj. O
Uocari & reuocari vult christus. fo. clxxx. Z
Uocabit nomen Jesus admirabilis: exponit fo. cc. Z:
Uocari sum⁹ oēs hereditarē dn̄i possidere. fo. clxxvij. N
Uocationes tres sunt. fo. cxiij. P
Uocem doctoris illius libenter audio: qui nō sibi plausus sed mihi planctum moueat. fol'.
Uoci tue voci tuus dabis: si qō doces feceris. f. clxix. B
Uolumtatis corrupte vniuersa pficientis flagitia/ampla et vtilis descriptio. fo. cvj. N.
Uoluntatem dei scrutari tutū & pium est: maiestatē vo temerariū & formidandū. fo. clxxj. ff
Uolūtatē dei nō faciūt beati: ꝫ ea poti⁹ fruunt. f. clxxix. D.
Uolūtas & opus quomō differant. fo. xvij. O. lO magna.
Uoluntatis hoīs cū volūtate diuina vnio fit ꝑ cōsummationem iustitie/fortitudinis/temperantie/& prudētie. fo. xxviij. A. per totū sermonem.
Uolūtas hoīs interueniente peccato vim quandā & necessitatem patitur. fo. clxxxvj. E.
Uoluntatis humane quattuor sunt genera: sicca/arcta/beata/peruersa. fo. cxxj. A
Uolūtatem humanā voci diuine obtemperare quibusdā facile videtur. fo. cxxj. B
Uoluntas in bono mutata. fo. cviij. E.
Uoluntas inficit: memoria inficitur. fo. cvj. lO
Uoluntates mortificare. fo. lxxviij. A
Uoluntas nra diuine volūtati subijci debet. fo. xcv. lD
Uoluntas nostra quibus inherere/& a quib⁹ se cauere debeat. fo. xcv. lD.
Uolūt oēs deo frui & nō ita imitari. fo. cxxxix. E
Uoluntas/patientia/charitas/diuersos habent affectꝰ fin quos diuersa sentiunt & loquunt. fo. lxviij. Z:
Uoluntas peccato in deterius mutata necessitatem facit. fo. clxxxvj. E.
Uoluntas pessima. fo. cvij. Z:
Uoluntas ꝓpria cesset & infern⁹ nō erit. fo. xxxviij. Z. lO.
Uoluntas ꝓpria crudelissima. fo. xxxvij. J
Uolūtas ꝓpria nō est: que nō est cōmunis cū deo & hoib⁹ sed nostra tantū. fo. xxxviij. Z. lO
Uoluntas ꝓpria mirabiliter innchif. fo. xlij. E. ff. B
Uoluntatis ꝓprie & corrupte imago terribilis. fo. cvj. O:
Uoluntas ꝓpria quid mali operat si ꝓdominari permittatur. fo. lxxix. ff.
Uoluntatis ꝓprie & corrupte imago terribilis. fo. cvj. O:
Uoluntas ꝓpria grande malū est qua fit vt bona nostra bona nobis nō sint. fo. clxix. A
Uolūtatis ꝓprie ridiculosa inuectio. fo. cxxj. E
Ualūtario qualis necessitas si repugnet. fo. clxxxvj. ff
Uoluntas rebellis & obstinata bonis admonitionib⁹ deterio: plerūq; redditur. fo. cvij. B.
Uoluntas sic seruit peccato q̄ libere se sub illo tenet. fol. clxxxvj. E. lD
Uoluntatis via tria hoīm genera vehunt: seruus/mercenarius/filius. fo. cxiiij. B
Uoluptatib⁹ carnis adherentes: impossibile est gaudio spirituali repleri. fo. xl. lO
Uoluptati cedentes comedēdo pinguia: in taliū terra nō est audita vox nurturis. fo. clxix. E
Uoluptuosi ciboꝝ exquisitoꝝ arguunt. fo. cxlix. D. E
Uoluptas coꝝporis malū/afflictio bonū. fo. xvj. ff. malū. et fo. iij. J.
Uoluptatē fugere nos admonent autoritates sanctoꝝ: et potissimū que passus est christus. fo. xix. lD
Uouent aliqui & nō soluunt. fo. clxix. E.
Uox diuina auribus anime insonans primū cōturbat/terret/diudicat: sed cōtinuo viuificat/liquefacit/calefacit/illuminat/mundat. fo. xciij. Z.
Uocē dn̄i nō esse sed nostrā cognoscim⁹ si que nostra sunt et nō que iesu christi querim⁹. fo. cv. E. Ecce.
Uox sponsi dei ad aīmā sibi deuotā loquentis amoꝝ: eius est. fo. clxvij. Z.
Uoces suas affectus habet. fo. clxv. E
Uox nurturis q̄ sit: & quādo ceperit audiri. fo. clxix. E
Uox vocationis dn̄i oībus se offert. fo. cxx. E
¶ Utilius cogitam⁹ quid desit nobis q̄ qō aliis superfluat fo. cxiiij. O.
Utile nobis est vt non euacuet meritū fidei: q̄ xp̄s se subducat visui dans locū virtuti. fo. clxxxij. J.
Utilitas verbi dei. fo. xciij. Z. lO. & fo. xcv. A
Utinā saperent & intelligerent &c. utia ibi nobis cōmendātur. fo. xlvij. B
Utuntur multi male bonis ecclesie. fo. cxlj. O. Timeant.
¶ Ulnera christi fotamina petre. fo. clxx. lD.
Ulnerū christi meditatione nil efficacius ad curandā cōscientie vulnera. fo. clxxj. Z:.
Ulnera christi tutū pcō⁹ refugiū prebent. fo. clxx. J
Ulnera sua videri vult xp̄s tāq̄ duxꝰ bon⁹ signa. f. clxx. N
Ulpecule seu vulpes paruule subtiles dicunt tentationes que facile agnosci nō possunt: nec ideo caueri nisi a pfectis & exercitatis. fo. clxxij. J. Z:.
Ulpes sūt adulatores & detractores. f. clxxj. O. & f. clxxij.
Ulpes tentationes sunt: tentationes vo diuersi (B. B
sexꝰ tpis diuersitate. fo. clxxij. E
Ulpiū tria genera: adulatores/detractores/seductores. fo. clxxij. Z:.

Obedei filij magna peteres mina acceperūt. fol'. Zelantes aliqui cōtra alios delicta tā (clij. Z:. impudenter q̄ inaniter estuant seipsos tam insipienter q̄ inutiliter palpant. fo. iiij. Z:.
Zelus charitatis a deo immissus signum est aduentus dei

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sermonū sancti Bernardi

in anūnām.fo.clxxvj.N
Zelus dei ad aīaz sibi dilectā quātus sit.fo.clxiij.M.N.
Zelat deus etiam apud spiritus malos humiliū salutem.
fo.cxxxvj.Z.
Zelo feruentes esse debent aīarū pastores.fo.clxxxiij.E.
Zelum immittere misericordie est: zelum intendere iudi-
cū.fo.clxxvj.N.O.P.
Zelus iustitie amor dilecti in affectib⁹ pieraē.fo.clviij.O.
Zelus pietatis suauiter ardet: et efficaciter expiat.ffolio
clxxvj.P.
Zelus prelatoz qualis esse debeat.fo.cxlj.D.Oportet.
Zelus sine discretione importabilis est.fo.cxlj.Z.
Zelui super iniquos.fo.cxlū.A.
Zelus vini nomine designatur.fo.clviij.O

¶ffinis repertoz ꝯ alphabetic sup sermonibus
diui Bernardi primi Clarevallensis abbatis.

Purgatum mendis Bernardi hoc accipe lector
Quod opus impressit Leyn probus arte sua.

Index particularis.

Tabula seū index particularis singuloz sermonū diui Bernardi abbatis clarevallēn: Er in primis de aduentu domini. Quoꝝ primi principium est.

Odie fratres celebramus.Sermo.j.fo.ij.A
Audiuim⁹ suadentem.Sermo.ij.fo.ij.B
In aduentu dñi.sermo.iij.ff
Dignū est fratres.sermo.iiij.fo.iiij.B
Diximus nuper.sermo.v.fo.iiij.P
Volo vos fratres.sermo.vj.fo.iiij.E.
Si deuote.sermo.vij.fo.v.E
¶fferia quattuoz tempoz super euangelium
Missus est.
Missus est.Homelia.j.fo.v.ff.
Nouum quidem canticū.homelia.ij.fo.vj.E
Libenter vbi mihi.homelia.iij.fo.vij.O
Non est dubium.homelia.iiij.fo.ix.E.
¶In vigilia nativitatis domini.
Sonuit vox leticie.sermo.j.fo.x.E
O Juda ⁊ Hierusalem.sermo.ij.fo.xj.E
Hodie scietis.sermo.iij.fo.xj.
Hodiernū quidem sermonem.sermo.iiij.fo.xij.
Sanctificamini hodie.sermo.v.fo.xiij.D
Auditum audiuimus.sermo.vj.fo.xiiij.E
¶In die nativitatis domini.
Grandis quidem sermo.sermo.j.fo.xv.E
Magna opera domini.sermo.ij.fo.xv.O
Duo quedam rerū genera.sermo.iij.fo.xvj.D
Agnoscite.sermo.iiij.fo.xvj.O
Benedictus deus.sermo.v.fo.xvij.E.
¶De festis sanctoz Stephani Johannis et
Innocentum.
Benedictus qui venit.sermo.fo.xvij.N
¶In circumcisione domini.
Postq̄ cōsummati sunt.sermo.j.fo.xvij.O
Postq̄ cōsummati sunt ⁊c.sermo.ij.fo.xviij.E.
In circūcisione domini.sermo.iij.fo.xviij.B.
¶In epiphania domini.
Apparuit benignitas.sermo.j.fo.xix.E.
Tres apparitiones.sermo.ij.fo.xx.E
Necessarium nobis videtur.sermo.iij.fo.xx.J.
Populo dure ceruicis.sermo.iiij.fo.xxj.B
¶Dominica prima post epiphaniam.
In lectione sancti euangelij.sermo.j.fo.xxij.B
In operibus domini.sermo.ij.fo.xxj.N.
¶In conuersione sancti pauli.
Merito quidem.sermo.j.fo.xxij.ff
Conuersus est hodie Paulus.sermo.ij.fo.xxiij.D
¶In festo purificationis beate Marie.
Hodie templi dñm.sermo.j.fo.xxiij.B
Gratias redemptoi.sermo.ij.fo.xxiij.P
Purificationem beate Marie.sermo.iij.fo.xxiij.y
¶In natali sancti victoris cōfessoris.
Sancti victoris vita.sermo.j.fo.xxiij.E
Gaudete in dño.sermo.ij.fo.xxiij.co.iij.
¶In septuagesima.
Magna mihi cōsolatio.sermo.j.fo.xxv.
Immisit dominus.sermo.ij.fo.xxv.ff
¶In capite ieiunij: ⁊ de ipsa quadragesima.
Hodie dilectissimi.sermo.j.fo.xxv.Z
Conuertimini ad me.sermo.ij.fo.xxvj.D.
Rogo vos.sermo.iij.fo.xxvj.T
Quia ieiunij.sermo.iiij.fo.xxvij.E
Charitas que pro nobis.sermo.v.fo.xxvij.D.
ffiat voluntas tua.sermo.vj.fo.xxviij.A.
Obsecro vos.sermo.vij.fo.xxviij.E
¶De sancto Benedicto.
Cōuenientibus nobis in vnum.sermo.fo.xxviij.Z.
¶In dnunciatione beate Marie.
Ur inhabiter.sermo.j.fo.xxix.Z.
Cōsiderare est fratres.sermo.ij.fo.xxx.J.
Mī diues es.sermo.iij.fo.xxxj.E.
¶Dominica in ramis palmarum.
Non sine causa.sermo.j.fo.xxxij.B
Necesse est.sermo.ij.fo.xxxj.
Cum vniuersa.sermo.iij.fo.xxxiij.A
¶fferia quarta hebdomade penose de
passione domini.
Vigilate animo.sermo.fo.xxxiij.D
¶In cena domini.
Dies sunt dies.sermo.fo.xxxiiij.O
¶De resurrectione domini.
Vicit leo.sermo.j.fo.xxxv.B
Accepimus ab apostolo.sermo.ij.fo.xxxvj.Z.
Sicut in corpoꝝ medicina.sermo.iij.fo.xxxvij.ff.
Omnia que de saluatore.sermo.iiij.fo.xxxviij.A
¶Dominica in albis: siue in ock.pasche.
Omne quod natum est.sermo.j.fo.xxxviij.B.
Ex epistola beati Johannis.sermo.ij.fo.xxxviij.O.
¶In rogationibus.
Quis vestrū.sermo.fo.xxxix.A
¶De ascensione domini.
Recumbentibus vndecim.sermo.j.fo.xxxix.E
Solemnitas ista.sermo.ij.fo.xxxix.E
Hodie celoz dominus.Sermo.iij.fo.xl.B.
Si nativitatis.sermo.iiij.fo.xl.P
Triplicem nobis.sermo.v.fo.xlj.O
Hodie sedenti in throno.sermo.vj.fo.xlij.B
¶In festo pentecostes.
Celebramus dilectissimi.sermo.j.fo.xlij.E
Hodie dilectissimi.sermo.ij.fo.xliij.col.iij.
Mī libenter.sermo.iij.fo.xliij.col.ij.
¶In natiuitate sancti Johānis baptiste.
Sit procul ab his.sermo.fo.xliij.col.iij.
¶In vigilia apostoloz Petri ⁊ Pauli.
In sanctoz vigilijs.sermo.fo.xlv.P
¶In die apostoloz Petri ⁊ Pauli.
Gloriosa nobis.sermo.j.fo.xlvj.col.j.
Sancti isti.sermo.ij.fo.xlvj.col.iij.
Merito fratres.sermo.iij.fo.xlvij.D
¶De dauid ⁊ Holia.
Audiuimus ex libro regum.sermo.fo.xlvij.B
¶De euangelio septem panum.
Misereoꝝ super turbam.sermo.j.fo.xlviij.A
Misericordias domini.sermo.ij fo.xlviij.E
Scitis quid fecerim.sermo.iij.fo.xlviij.D.
¶In festo marie magdalene.
Hodie misericordia.sermo.fo.xlix.E
¶In assumptione beate Marie.
Virgo hodie gloriosa.sermo.j.fo.l.col.ij.
Intrauit Jesus ⁊c.sermo.ij.fo.l.E.
Intrauit Jesus ⁊c.sermo.iij.fo.lj.E.
Tempus loquendi.sermo.iiij.fo.lj.col.iij.
Intrauit Jesus.sermo.v.fo.lij.D
¶De beata virgine Maria.
Ave gratia plena.sermo.fo.liij.Z
Signum magnū.sermo.fo.liij.N
¶In natiuitate beate Marie.
ffecunde marie virginis.sermo fo.lv.E.
¶In festiuitate sancti Michaelis.
Angeloz hodie.sermo.j.fo.lvj.D
Audistis fratres.sermo.ij.fo.lvij.E
¶In solemnitate omniū sanctoz.
ffestiuitas sanctoz omniū.sermo.j.fo.lvij.col.iij.
Quia sanctoz omniū.sermo.ij fo.lix.E
Aduertistis nisi fallor.sermo.iij.fo.lix.Z.
Cum de altari.sermo.iiij.fo.lx.E

Sermonū sancti Bernardi Index

Festiua nobis.sermo.v.fo.lxf.A
¶De sancto Malachia episcopo.
De celo vobis hodie.sermo.j.fo.lxij.A
Religiosis fratribus.epistola.fo.lxij.col.iij.
¶In kalendis nouembris de verbis Esaie.Vidi dñm sedentem sup solium.
Vidi dñm.Sermo.j.fo.lxiij.A
Plena erat.sermo.ij.fo.lxiij.col.ij.
Non vobis arbitror.sermo.iij.fo.lxiij.col.iij.
Cū diuisset prophera.sermo.iiij.fo.lxiij.C.
Cōmendant nobis sacre littere.sermo.v.fo.lxiij.B
¶De sancto Martino.
Puto sermonem.sermo.fo.lxv.ff
¶De sancto Clemente.
Preciosa in cōspectu dñi.sermo.fo.lxvij.A
¶In vigilia sancti Andree.
Sanctor festa.sermo.fo.lxvij.B
¶In die sancti Andree apostoli.
Celebrantes hodie.sermo.j.fo.lxvij.D.
Beati andree.sermo.ij.fo.lxviij.M.
¶In obitu humberti monachi.
Humbertus famulus.sermo.fo.lxix.ff.
¶In dedicatione ecclesie.
Festiuitas hodierna.sermo.j.fo.lxx.B
Olim rex gloriosus.sermo.ij.fo.lxx.C
Domus hec.sermo.iij.fo.lxx.D
Uotiuis laudibus.sermo.iiij.fo.lxxj.A.
Etiam hodie.sermo.fo.v.lxxj.C.
Domestica nobis.sermo.vj.fo.lxxij.B
¶Tituli sermonū in psalmū Qui habitat.
Confidero labores vestros. Prefatio in explanationem psalmi Qui habitat.
Qui habitat.sermo.j.fo.lxxiij.B
Qui habitat.sermo.ij.fo.lxiij.col.iij.
Deus meus.sermo.iij.fo.lxxiij.col.iij.
Scapulis suis.sermo.iiij.fo.lxxiiij.col.ij.
Scuto circūdabit.sermo.v.fo.lxxiiij.col.iij.
Solet in diuinis.sermo.vj.fo.lxxiiij.col.iij.
In spe viuimus.sermo.vij.fo.lxxv.ff
Beatus quidem.sermo.viij.fo.lxxvj.D
Etiam fratres hodie.sermo.ix.fo.lxxviij.A.
Hec nostra est.sermo.x.fo.lxxviij.col.iiij.
Scriptum est.sermo.xj.fo.lxxix.col.ij.
Si meministis.sermo.xij.fo.lxxx.D
Possumus hunc versum.sermo.xiij.fo.lxxxj.col.j.
Agamus gratias fratres.sermo.xiiij.fo.lxxxj.B
Uenite ad me.sermo.xv.fo.lxxxij.D
Clamauit ad me.sermo.xvj.fo.lxxxiij.col.j.
Bene nobiscum.sermo.xvij.fo.lxxxiij.col.iij.
¶Tituli sermonū de diuersis.
De nimia quadam fallacia presentis vite Uera omnino. fo.lxxxiij.B
De obedientia: patientia: et sapientia. Obsecro vos. folio.lxxxv.A
De cantico Ezechie. Ego dixi: Uiri sanguinū.fo.lxxxv.C.
De triplici coherentia vinculor: clauor et glutinor. Non hic stamus.fo.lxxxvj.ff
De verbis Abachuc prophete. Sup custodiā meā stabo. Legimus in euangelio.fo.lxxxvj.C.
De cute/carne et ossibus aie. Beatus dauid.fo.lxxxvij.D
De vbis apostoli: Qui gloriak. Qui gloriak.fo.lxxxvij.F
De diuersis affectionib' anime: et diuersis noīb' hīn eas. Et diuersis.fo.lxxxviij.A.
De verbis psalmi: Audiaz quid loquatur: Inuisibilia dei. fo.lxxxviij.F
De vita et quinq; sensib' anime. Magna est.fo.lxxxix.A
De duplici baptismo. Scitis fratres.fo.lxxxix.ff
De primordijs mediis/et nouissimis nostris. Fili memorare.fo.lxxxix.F
De triplici misericordia: et quattuor miserationib'; Miserere mei deus.fo.lxxxix.C
De septem donis spūssancti cōtra septemvicia. Sapientia vincit maliciam.fo.xc.C
De eo qō scriptum est: Beatus homo qui inuenit sapientiam. Quid in hoc mundo.fo.xc.B
De triplici genere bonoū: et vigilantia super cogitationibus. Et propensius.fo.xc.C
De triplici custodia mannus lingue et cordis: Omnes nobis.fo.xcj.D
De verbis apostoli: Nō est regnū dei esca et potus. Nō est regnū. Sermo.j.fo.xcij.ff
De eisdem verbis apli. Solet apls.ser.ij.fo.xcij.C
De verbis dñi. Omnis qui se exaltat humiliabit. Omnis qui se.fo.xciij.B
De verbis libri sapientie. Justum deduxit dñs. Justū deduxit etc.fo.xciij.C
De quadruplici debito. In via estis.fo.xciij.F
De septem spiritibus: Magister gentiū.fo.xciij.ff
De multiplici vtilitate vbi dei: Tenetis credo.fo.xciiij.B
De quattuor modis orandi. Quattuor mihi.fo.xcv.B
Quomodo voluntas nostra diuine voluntati tripliciter subijci debeat. Audistis nunc.fo.xcv.B
Contra pessimum vitium ingratitudinis: Magna est super nos.fo.xcvj.B.
De eo qō in iob legitur: in ser tribulationibus liberabit te. Dignum valde est.fo.xcvj.B
De diligendo deo. Nolite diligere.fo.xcvij.C.
De ligno/feno/stipula: Nusq; est securitas.fo.xvij.D.
De triplici genere cogitationū. Admonet nos.f.xcviij.A.
De triplici iudicio: videlz proprio/humano/et diuino. Sic nos existimet.fo.xcviij.C
De verbis psalmi. Quis ascender.fo.xcviij.F
De verbis Origenis: Nocere possunt.fo.xcix.B.
Parabola de filio regis. Rex diues.fo.xcix.C.
De tribus ordinib' ecclesie ad patres in capitulo fact' sermo. Hoc mare.fo.c.A
¶Sermones exhortatorij ad fratres.
De eo qō nuperrime.sermo.j.fo.ci.A
Hec est generatio.sermo.ij.fo.ci.B.
Pauperes quidem videmur.sermo.iij.fo.ciij.A
Labor iste fratres.sermo.iiij.fo.ciij.C.
¶Exhortatio ad milites templi complectens capitula.xiij.
Nouum militie genus.fo.ciij.A.
¶Sermo exhortatorius ad clericos: continens capitula.xxx.
Ad audiendum.fo.cv.D.
¶Eiusdem Bernardi parui sermones numero lxvj. quorū primus incipit.
Beata illa et sempiterna.fo.civ.B
¶De donis spūssancti Sermo cōtinens septem capitula. Quorū primū incipit.
Prima gratia.fo.cxviij.B
¶Deinde plures morales et vtiles sūe eiusdem bernardi/numero.ccxiij. quarū prima incipit.
Factus est in pace.fo.cxix.ff
¶Insup eiusdē bernardi sermones sup cantica canticor numero.lxxxvj. quor primus incipit.
Uobis fratres.fo.cxxv.A
¶Eiusdem tractatus de lamentatione Marie virginis.
Quis dabit capiti meo etc.fo.cxc.col.j.
¶Eiusdez homelia de duob' discipulis eūntibus in castellum Emaus.
In illo tpe Duo ex discipulis etc.fo.cxcj.col.iij.

¶Finitur repertorium particulare sermonū diui Bernardi abbatis.

Deuoti mellifluiq; doctoris diui Bernardi primi abbatis Clareuallis: seraphica scripta: diligēti cura cum architypis bibliothece dicte clareuallis: a nonnullis eiusdē domus religiosis: vt veraciora ac emēdatiora in lucem pdirent: collata ac ab eis recognita. Una cū eiusdem vita a doctis ac deuotis viris: post scti decessum veraciter descripta: et hic quoq; nō vt aliquā do trūcata: sed fideliter atq; integraliter suis opusculis adiecta: et vniuersa nunc demū in pulchrāvni' voluminis: veluti palā est cernere: formā: ad dei oīpotentis laudez et christifidelium vtilitatez: sedula ac diligenti cura redacta.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Opus Sermonum deuotissimi doctoris beati Bernardi abbatis.

A ¶De aduentu domini ⁊ sex circumstantijs eius. Sermo primus.

B

Odie fratres

celebramus aduentus initium: cuius vtrū ficut ⁊ ceterarū solēnitatū nomen quidem celebre satis ⁊ notū mundo: sed ratio nois forte non ita. Infelices ēm filij adam/omissis veris ⁊ salutaribꝰ studijs: caduca potius et transitoria querunt. ¶Quibꝰ

E assimilabimꝰ hoīes generationis huius: aut quibꝰ cōparabimus illos: quos videmꝰ a terrenis ⁊ corporalibꝰ cōsolationibꝰ auelli separariq; non posse? P: o fecto similes sunt his qui submersi periclitantur in aquis. Nimirum videas eos tenentes tenerē: nec vlla ratione deserere qō primū occurrerit manibꝰ quicq̄d sit illud: licet tale sit aliq̄d qō oīno ꝓdesse nō possit: vt sunt radices herbarum ceteraq; similia. Nam ⁊ si qui ad eos fortes deueniant vt subueniant: nōnunq̄ solent apphensos inuoluere secū: adeo vt iam nec sibi: nec illis auxiliū ferre ꝓ ualeant. Sic pereunt in hoc mari magno ⁊ spacioso. sic pereunt miserium perimūr secantes omittūr solida: quibus apphēsis/emergere ⁊ saluare possent aīas suas. Neq; ēm de vanitate: sed de veritate dicit. Cognoscetis eam et liberabit vos. ¶Vos igit fratres quibꝰ tāq̄ parvulis reuelat deꝰ

D manib.ꝑ que absc̄dita sunt a sapientibꝰ ⁊ prudētibꝰ: circa ea q̄ vere saluataria sunt: sedula cogitatione versamini: ⁊ diligenter pensate rationē aduentus huiꝰ: querentes nimirū q̄s sit qui veniat/vnde/quo/ad quid/quādo/⁊ qua. Laudabilis fine dubio curiositas ista est ⁊ salubris: neq; ēm tam deuote ecclesia vniuersa ꝓsentē celebraret aduentū nisi lateret in eo magnū aliq̄d sacramentuꝫ. Primo igit loco

Luce.ꝑ. cū apto stupente ⁊ ammirāte/animeamini ⁊ vos quātus sit ille qui ingredit: ipse ēm est ꝑm Gabrielis testimoniū altissimi filius/ac perinde coaltissimꝰ ipe. Neq; ēm fas est dei filiū degenerē suspicari: nec equalis fateri necesse est altitudinis: ⁊ eiusdē penitus dignitatis. Nā ⁊ filios principum principes: ⁊ filios regū reges esse q̄o nesciat? ¶Verumtamen q̄d sibi vult q̄ tribus psonis: quas in summa

E trinitate credimus/cōfitemur/⁊ adoramus: nō pater: nō spūssanctus aduenit: sed filius? Minime quidem ego id

Ro.ꝑ. factū arbitror: sine causa. Sed quis cognouit sensum dñi aut quis cōsiliarius eius fuit? Neq; ēm sine altissimo trinitatis cōsilio factū est vt filius aduenīret. Et si cōsideramus exilij nostri causam: fortassis aduertere possumꝰ vel ex parte: q̄ cōgruū fuerit a filio nos maxime liberari. Lucifer ēm ille qui mane oriebat: ꝓ eo q̄ altissimi similitudinem vsurpare tētauit: ⁊ rapinā arbitratus est esse se equalem deo: q̄s vnigenit filij est: precipitatus ilico corruit: q̄m ze-

Luce.ꝑ. lauit ꝓ filio pater: ⁊ opere diuisse videtur. Mihi vindicam ego retribuā: cōtinuo videbis sathanā tanq̄ fulgur cadentem de celo. Quid tu supbis terra ⁊ cinis? Si supbientibus angelis deus nō pepercit: quāto magis tibi putredo ⁊ vermis? Nihil ille fecit: nihil operat⁹ est: ēm cogitauit superbiā: ⁊ in momento: in ictu oculi irreparabiliter precipitatus est: q: iuxta euangelistā. In veritate non

Jo. viij. ff steterit. ¶Fugite superbiā fratres mei: queso multū fugite. Initiū oīs peccati supbia: q̄ tam velociter ipm quoq;

Eccl.ꝑ. fideribus cunctis clarius micantem/eterna caligine obtenebrauit luciferū: que nō modo angelū: sed angelorum ꝑmū in diabolum cōmutauit. Unde ⁊ primus inuidens homini: quā cōceperat in semetipso: in eo peperit iniquitatem: suadens vt lignū veritū gustans/fieret sicut deus/sciens bonū ⁊ malum. Quid ēm polliceris: quid ꝓmittis miser: cum filius altissimi scientie clauem habeat: immo et ipse sit clauis dauid qui claudit et nemo aperit? In eo sunt omnes thesauri sapientie ⁊ scientie absconditi: tu ne eos vt homini pestes: inique furaberis? ¶Videtis q: vere iuxta dñi sententiā/mendax ille est ⁊ pater eius. Nam ⁊ mendax fuit dicens. Similis ero altissimo. ⁊ mendacii pater: cum in hoīem quoq; venenatum sue falsitatis semina rium effudit dicens. Eritis sicut dii. Tu quoq; o hōmo: si vides furem curres cū eo? Audistis fratres quid hac nocte lectū est in Esaia/dicente dño. Principes tui infideles (vel vt alia trāslatio habet inobedientes) socij furū. Revera ēm principes nostri adam ⁊ eua/principia nostre propagīnis: inobedientes ⁊ socij furū. qui q̄ filij dei est: serpentis immo diaboli p serpentē cōsilio furripere tentant. Nec dissimulat iniuriā filij pater: pater ēm diligit suū: sed cōtinuo ⁊ in ipsum hoīem vindictā retribuit: ⁊ aggrauat sup nos manū suā. Omnes ēm in adam peccauim⁹: et in eo sententiā dānationis accepimus oēs. Quid agat filius videns ꝓ se zelare patrem: ⁊ nulli penitus parcere creature? Ecce inquit occasiōe mei: creaturas suas pater amittit: altritudinez meā primus angelus affectauit: ⁊ populū qui sibi crederet habuit: sed cōtinuo patris zelus grauiter vindicauit in illū: penitens eum pariter cū oībus suis plaga inenarabili: castigatione crudeli. Sciēnā quoq; q̄ nihilominus mea est: furripere voluit homo: ⁊ ne illi quidem misertus est: nec pepercit oculus eiꝰ. Nūquid de bobus cura est deo? ¶Quas cū fecerat nobiles creaturas rationis participes/capaces beatitudinis: angelū videlz arq; hoīem: sed ecce ꝓpter me angelos pdidit multos: homines vniuersos. Ergo vt sciant q: ⁊ ego diligo patrem: per me recipiat quos quodāmodo ꝓpter me amisisse videtur. Si ꝓpter me tempestas hec orta est: ait Jonas: tollite me: ⁊ mittite in mare. Oēs inuident mihi. Ecce venio ⁊ talem eis exhibeo memetipm: vt quisquis inuidere voluerit: q̄squis gestierit imitari: fiat ei emulatio ista in bonum. Noui tamen in affectū malicie ⁊ nequicie trāsisse angelos desertores: nec ex ignorātia aliqua seu infirmitate peccasse: ideoq; perire necesse est penitere nolentes. Patris ēm amor: ⁊ honor: regis iudicium diligit. ¶Propter

J hoc ēm ⁊ ipse creauit hoīes ab initio: q̄ supplerēt locū illū ⁊ ruinas hierusalem restaurarent. Sciebat ēm nullā angelis patere redeundi viam. Nempe nouit supbiā moab: q̄ supbus est valde: ⁊ supbia eius penitentie remediū nō admittit/ac ꝓ hoc nec venie. At vero hominis vice nullaz postea cōdidit creaturā: innuens ex hoc ipso redimendū adhuc hoīem: quippe quem supplantauit aliena malicia: ideoq; ꝓdesse ei potest charitas aliena. Ita dñe obsecro: cōplaceat tibi vt eruas me: qm̄ ego infirmus sum. Om̄ de terra mea furtim sublatus suz: ⁊ hic innocens in lacū missus sum. Nō penitus quidē innocens: sed quantū ad eum qui me seduxit innocens aliquatenus. ¶Mendaciū mihi ꝓfuisum est dñe: veniat veritas vt possit falsitas deprehendi: ⁊ cognosci veritatē: ⁊ veritas liberabit me: si tamē deprehense falsitati penitus renūciauero: ⁊ cognite adhesero veritati. Alioquin non humana erit tentatio: nec humanū peccatū: sed obstinatio diabolica. Nam pseuerare in malo diabolicū est: ⁊ digni sunt perire cū illo/quicūq; in similitudinem eius permanent in peccato. ¶Ecce fratres audistis quis sit qui veniat: cōsiderate iam vnde veniat/⁊ quo. Venit vtiq; de corde dei patris: in vterū virginis matris: venit a summo celo: in inferiores partes terre Quid ergo? Nonne ⁊ nobis in terra est cōuersandū? Est: si tamē in ea ꝓstitit ille. Vbi ēm bene erit sine illo: aut vbi male esse poterit cū illo? Quid mihi est in celo: ⁊ a te quid volui super terrā? Deus cor dis mei: ⁊ pars mea deꝰ in eternum. Nam et si ambulauero in medio vmbre mortis/nō timebo mala: si tu mecū es. Nuncaūt vt video ⁊ ad terras: ⁊ ad ipm quoq; descendis infernū: nō tanq̄ vinctus: sed tanq̄ inter mortuos liber: sicut lux q̄ in tenebris lucet ⁊ tenebre eā nō comprehenderūt. Unde nec relinquit aīa in inferno; nec sanctū corpus in terra videt corruptionē.

Apo.iij. Col.ij. B Jo. viij. Esa.xiij Sen.iij. ps. xlix. Esaie.j. Sen. ſ. Z Z Z

Universidad de Deusto
Biblioteca

Actu.x. Christus enim qui descendit ipse est q qui ascendit vt adim
pleret oia: de quo scriptū est. Qui prænssit benefaciēdo
pū.xviij. q sanando oēs oppressos a diabolo. Et alibi: Exultauit
vt gigas ad currendā viā: a summo celo egressio ei⁹. q occ
Col. iij. cursus eius vsq; ad summū eius. Merito pinde clamat
aplus dicens. Que sursum sunt querite: vbi christus est
in dextera dei sedens. Incassum labo: si erigere corda
nostra: nisi collocatū in celis saluris nostre doceret auc
tor. ¶ Sed videamus iam q sequunt. Nam et si materia
quidem copiosa inuenit q vberrima valde: sed angustia
temporis tantā sermonis longitudinē nō admittit. Con
siderantibus ergo quis veniat: magna oīno q ineffabilis
maiestas innotuit. Suspiciētib⁹ vnde veniat: grandis pla
Esa.xxx. ne patuit via fm eius testimoniū qui pphenco preuent⁹
spiritu. Ecce inquit nomen dñi venit de longinquo. Po
ro quo veniat in mentib⁹ apparuit inestimabilis digna
tio q penitus inexcogitabilis: q in carceris hui⁹ horroz
tanta descēdere dignata est celsitudo. Jam quis dubiter
magnū aliqd in causa fuisse: vt maiestas tanta de tam lon
ginquo/in locū tam indignū descendere dignaret? Pla
ne magnū aliquid: q: mia magna: q: miseratio multa: q:
charitas copiosa. Ad qd enim venisse credendus est: Doc
Luce.xv nās est: qō iuxta pphetā oz dīne opoteat iam pscrutari.
Nec sane labo: andū est in hac parte: si manifeste aduen
tus ei⁹ causam: q verba ipsius q opa clament. Ad queren
dam quippe ouem centesimā q errauerat: de mōrib⁹ ppe
rauit: q vt cōfiteant manifestius dño mie eius q mirabi
lia eius filijs hoim: ppter nos venit. Mira querentis dei
dignatio: magna dignitas hois sic quesiti. In qua si glo
riari voluerit: nō erit insipiens: nō q aliquid esse videat
tamq̄ a seipso: sed q tanti eū fecerit ipse q facit. Oēs enim
diuine: ois gloria mūdi: q quid in eo cōcupiscit: minus
est ad hanc gloriā: immo nec est aliqd in cōparatione ei⁹.
N ¶ Dñe/qd est homo q: magnificas eū: aut qd apponis
Job.vij. erga eū cor tuū? Attamen velim nosse qd sibi voluerit/q
ad nos venit ille: aut quare nō magis inimicos ad illum?
Nostra em erat necessitas: sed nec est cōsuetudo diuinū vt
ad pauperes veniant: nec si prestare voluerint. Ita est fra
tres: nos magis ad eū venire dignū fuit: sed duplex erat
ſ.Ti.vſ. impedimentū. Nā et caligabant oculi nostri. Ille vo lucē
habitat inaccessibilem: q iacentes paralytici in grabato:
diuinā illā nō poteram⁹ attingere celsitudinē: ppterea be
nignissim⁹ saluator: q medicus animarū descendit ab altri
tudine sua: q claritatē suā infirmis oculis temperauit. In
duit se laterna quadā: illo vtiq; gloriosoz: q ab oīi labe pu
Esa. xix. rissimo cōpore qō suscepit. Nec est em illa leuissima plas
me q prefulgida nubes: supra qua ascensurū eū ppha pre
dicerat: vt descenderet in egyptū. Tēp⁹ est iam ipm quoq;
cōsiderare tempus: quo saluator aduenit. Venerem qō et
vos credim⁹ nō latere: nō in initio: nec in medio tpis: s; in
fine. Nec incōgrue factū est: sed vere sapienter disposuit sa
pientia: vt cū magis esset necessariū tunc primo ferret au
xiliū: pr nos ad ingratitudinem hō de filios nō ignorans.
Vere em aduesperascebat: q inclinata erat iam dies: recef
serat paulomin⁹ sol iusticie: ita vt exiguus nimis splēdo
eius aut calor esset in terris. Nam q lux diuine notitie par
na admodū erat: q abūdante iniquitate/feruor refrigue
rat charitatis. Jam nō apparebat angelus: nō loquebat
pphera: cessabāt velut desperatione victi: prę nimia vtiq;
Sap.xviij duricia hoim q obstinatione: at ego ait fili⁹: tunc dixi: ecce
venio. Sic sic dum mediū silentium tenerent oia: q nox in
suo cursu iter peragerent: oipotens sermo tuus dñe a rega
Bak.iiij. libus sedib⁹ venit. Quod q apkus innuens aiebat/Quan
O do venit plenitudo tpis: misit deus filiū suū. ¶ Nimirus
plenitudo et abundātia tpaliū obliuionem q inopiā fece
rat eternoz. Oppo: tune ergo tūc aduenit eternitas: quā
do magis tpalitas prevalebat. Nam vt cetera fileam: ipsa
P quoq; pax tpalis illo in tpe tanta fuit: vt ad hois vni⁹ edi
cium/describerek vniuersus orbis. ¶ Habetis iam q pso
nam venientis: q locū vtrūq; i. a quo/q ad quē venit. cau
sam quoq; q tempus non ignoratis. Unū restat: via scz p
quā venit: q hec quoq; diligenter requirenda: vt possim⁹
(sicut dignū est) ei occurrere. Uerūtamen sicut ad opera
dam salutem in medio terre: venit semel in carne visibilis
ita quotidie ad saluādas alias singuloz in spiritu venit et
inuisibilis sicut scriptū est. ¶ Spūs ante faciē nostrā chr
O istus dñs. Et vt noueris occultū esse spūalem hunc aduen
tum: In vmbra eius inquit/viuemus inter gentes. Pro/ thre, iiij,
pterea dignū est vt si nō valeri infirm⁹ in occursum tāti me
dici pcedere longius: saltem conetur erigere caput: et ali
quatenus assurgere veniēti. Nō re opōrtet o homo ma
ria transfretare: nō penetrare nubes: nō transalpinare ne
cesse est. Non grandis inquā tibi ostendit via: vsq; ad te
metipsum occurre deo tuo: prope est em verbū in ore tuo
et in corde tuo. Usq; ad cordis cōpunctionē q ois confes
A sionem occurre: vt saltem exeas de sterquilinio misere
Ubi.s. Ibidem cōscientie: qm indignū est illuc autorem puritatis intrare
Et hec quidē de eo aduentu dicta sunt: quo singulos mē
tes inuisibili dignat illustrare presentia. Liber aūt q ma
nifesti aduentus vīa cōsiderare. Qm vie ei⁹/vie pulchre: puer.iiij.
q oēs semite eius pacifice. Ecce inquit spōsa: venit is sa Can.ij.
liens in mōrib⁹ transiliens colles. Veniente videos o pul
B chra: sed cubante videre ante nō poteras. Dixisti em. In Cant.s.
dica mihi quē diligit aīa mea: vbi p ascas: vbi cubes. Cu
bans pascit angelos in illas ppetuas eternitates: quos
satiat visione eternitatis q immutabilitatis sue: s; ne igno
res te o pulchra: qm mirabilis facta est visio illa et te: cō
fortata est q non poteris ad eā. Uerūtamen ecce egressus
est de loco scō suo: q q cubans pascit angelos: ipse cepit:
sic q sanabit nos: q videbit veniens q pastus: q cubās et
pascens ante videri nō poterat. ¶ Ecce venit hic saliens
R in mōtib⁹ trāsiliens colles. Mōtes q colles patriarchas
et ppheras accipe: q quēadmodū venerit saliens et trans
siliens in libro gnatiōis lege. Abraā genuit ysaac. Ysaac ge Mat.s.
nuit iacob q c. Et his mōrib⁹ prodijt (vt inuenies) radix
iesse: vnde inquit ppheta/ Egressa est virga: q crescit flos Esa.xj.
ascendit: sup quē requiescit spūs septiformis. Qō manife
stius alio in loco aperiens idem ppheta. Ecce inquit dō Esa. vij.
materia: pscrtim q in lōgū iam hodiern⁹ sermo pcesserit.
¶ In aduentu dñi de verbis Esaie ad achaz: Pete tibi si
gnum. v. scz butyrum et mel. Sermo.ij.
S
Uiuimus suadente
rem regi achaz Esaiam petere signū a dño: Esa. vij.
sive in pfundum inferni: sive in excelsum su
pra. Audiuim⁹ respōsionem ei⁹ formā quidē
habentes pietatis: sed nō virtutē. Propter hoc deniq; ab
eo qui intuet cor: et cui cōfitetur hois cogitatio: meruit re
probari. Nō petā inquit: et nō tentabo dñm. Elatus erat Ubi.s.
achaz fastigio solij regalis: astutus humane sapientie ever
bis. Audierat igitur esaias a dño. Vade dic vulpi illi: pe
tat sibi signū a dño in pfundū. Habet em et vulpes foueam
sed in infernū quoq; si descenderit adest q cōprehēdat sa
pientes in astutia sua. Item. Vade ait dñs dic volucri illi
petat sibi signū in excelsum supra. Habet em et volucris ni
dum: sed et si in celū ascenderit: illic est q supbis resistens:
pprias calcat vnite suppoz et sublimiū colla. Uerūtamen
dissimulat ille ptātis excelse seu incōprehensibilis pfun
ditatis sapiētie querere signū: et ppterea signū bonitatis
et charitat is domui dauid ipse dns promittit: vt quos nec
potestas: nec sapiētia terruit: alliciat saltem exhibitio cha
ritatis. ¶ Potest em in eo q ait in pfundū inferni/etiam
T charitas ipsa: qua maioē nemo habuit vt in infernus q
pro amicis moriendo descenderet: nō immerito designa
ri: vt precipiat achaz: vel in excelsum regnātis expauescen

re maiestatem: vel descendentis ad inferos ampleci charitatem. Molestus est ergo nō solū hoibus: sed etiā deo
quisquis nec maiestatem cogitat in timore: nec charitatē
cum amore meditat. Propter hoc inquit dabit dñs ipse
vobis signū: in quo manifeste q maiestas et charitas in
Esa. vij. notescat. Ecce virgo cōcipiet q pariet filiū: q vocabit no
men eius emanuel: quod interpretatur nobiscum deus.
Noli fugere adam: quia nobiscum deus. Ne timeas o ho
mo: nec audito dei nōie terrearis: q: nobiscum deus. No
biscū carnis similitudine: nobiscū vtilitate. Propter nos
venit tamq̄ vn⁹ ex nobis/similis nobis passibilis. ¶ De
nicq; butyro inquit q mel comedet. Ac si dicat. Paruulus
erit: q vescet infantilib⁹ alimentis. Ut sciat inquit repro
bare malū: q eligere bonū. Et iam hic bonū q malum au
dis: sicut in arbore verita: sicut in ligno transgressionis.
Sed multo melius a primo adā/secūdus iste partic. Eli
gens em bonū malū reprobat: nō sicut ille q dilexit male
ps.cviij. dictionem q venit ei: q noluit benedictionem q elongata
est ab eo. Nam q in eo q promisit butyrū q mel comedet/
aduertere poteris paruuli hui⁹ electionem. Cm assit eius
B gratia: vt qō prestat: vtcūq; sentire digne q accōmodate
ad intelligēdū pferre cōcedat. ¶ Duo sunt in lacte ouis:
butyrū q caseus. Butyrū pingue q humidū: caseus econ
tra aridus et durus. Bene enim parvulus noster eligere
nouit: qui butyrū comedēs/caseū vtiq; nō comedit. Que
ps.cxl/ viij. est em ois centesima q errauit: q in psalmo loquit: Erra
Luc.xv. ui sicut ouis q perij. Utiq; genus humanū: qō benignissi
mus pastor queriit: alijs sane nonagintanouē ouibus in
montib⁹ derelictis. In hac igit oue duo reperies: naturā
dulcem: naturā bonā q bonā valde tamq̄ butyrum: q pcti
corruptionem vt caseū. Vide ergo q optime puer noster
ps.cxl/ viij. elegit: qui naturā nostrā sine vlla pcti corruptione susce
pit. Nā de pcōrib⁹ legis/Coagulatū est sicut lac: corrū:
C in quib⁹ vtiq; lactis puritatē corrupera: fermentū malī
cie/coagulū iniquitatis. ¶ Sic q apis habet mellis dul
cedinem: habet et aculei pūctionē. Apis vo est q pascit
inter lilia: q floribus gerā inhabitat patriā angelor. Uñ q ad
ciuitatē nazareth: qō interpretat flos: aduolauit: q ad sua
ue olentē ppetue vginitatis florē aduenit: illi insedit: illi
adhesit. Huius apis mel q aculeū nō ignorat q miam ei q
Ps.c. iudiciū cū ppba decātat. Attamen ad nos veniens solum
mel attulit: q nō aculeū. i. miam q nō iudiciū: ita vt suadē
Luc.ix. tibus qñq; discipulis vt ciuitatem q suscipere eos noluit:
preciperet ignē cōsumi: respōderit filiū hois nō venisse vt
iudicaret sed vt saluaret mundū. Nō habebat aculeū apis
nostra: quodāmodo deposuerat illū: qñ tāta indigna pa
tiens: miam exhibebat: q nō iudiciū. Sed nolite sperare
in inf. Admonitate: nolite peccare in spe. Habet em apis nostra
quādoq; assumere aculeū suū: q acriter nimis infigere il
lū in medullas hoim pctōr. Qm pater nō iudicat quēq̄
Job.v. sed filio dedit oē iudiciū. Nūc aūt paruulus noster bu
tyrū q mel comedit: qm humane nature humane diuine mie
sic vnivit in semetipso: vt esset homo verus q pctī nō ha
D bens: de misericordia q iudiciū nō exhibens. ¶ Ex his ma
nifestū iam arbitro: quenā sit virga de radisse iesse proce
dens: qs vo flos sup quem requieſcit spūs scūs. Qm vgo
dei genitrix virga est: flos filij eius. sf flos itaq; filij virgi
nis/flos cādidus q rubicūdus/electus ex milib⁹. sf flos in
quem ps picere desiderant angeli. flos ad cui⁹ odorem re
uiuiscut mortui: q sicut ipse resurrexit: flos campi est q nō bo
Lanc.s. ti. Campus em sine oīi humano flore: a diminiculo: non
seminatus ab aliquo: nō defossus sarculo: nō impinguatus fimo. Sic oīno sic virginis alius floruit: sic inuiolata
integra/q casta marie viscera tamq̄ pascue eterni viroris
flore: pulere: cuius pulchritudo nō videat corruptionē
cuius gloria in ppetuū nō marcescat. O virgo virga sublimis: in q̄ sublime vertices sanctū erigis: vsq; ad sedem
in throno: vsq; ad dñm maiestatis. Neq; em id mirū: qm
in altū mittis radicem humilitatis. O vere celestis plan
ta: pcciosior cūctis: sanctior vniuersis. O vere lignū vite
Semaria

quod solum fuit dignū portare fructū saluris. Deprehen
sa est maligne serpens versutia tua: mudata est plane fal
sitas tua. Duo imposueras creato: i: mendacij et inuidie
infamaueras cū: sed in vtroq; cōuictus es esse mentitus.
Siquidē ab initio mortē cui dixeras: nequaq̄ morieris Ben.iij.
q veritas dñi manet in eternū. Sed q mutne respōde si po ps.cxv.
tes: qua ei arbore: cui⁹ arboris fructū inuidere potuit:
qui ne hanc quidē virgā electā q fructū sublimē negauit?
Et em qui pprio filio non peperc̄at: quō nō oia simul cum
illo donauit? Sed iam aduertistis m fallor: qm virgo re Ro. viij
gia ipa est via: p qua saluator aduenit: pcedens ex ipsius -de maria
vtero tamq̄ sponsus de thalamo suo. Pcientes ergo viā
qua prior: e si memin istis cepim⁹ inuestigare sermone: ius
deamus q nos dilectissimi ad ipm per eā ascendere: qui p
ipsam ad nos descendit. p eam venire in gratiā ipsius/q
p eā in nostrā miseriā venit. ¶ Per re accessum habeam⁹ E
ad filiū o benedicta inuenitrix gratie/genitrix vite/mater
saluris: vt p te nos suscipiat: qui p te datus est nobis. Ex
cuser apud ipm integritas tua culpā nostre corruptiōis:
et humilitas deo grata/nostre veniam impetret vanitati.
Copiosa charitas tua nostrorum cooperiat multitudinē pec
catoz: q fecūditas gloriosa fecūditatem nobis cōferat me
ritoz. Dña nostra/mediatrix nostra/aduocata nostra tuo
filio nos reconcilia: tuo filio nos cōmenda: tuo nos filio re
presenta. sf ac o benedicta p gratiā quā inuenisti: p prero
gatiuā quam meruisti: p miam quā peperisti: vt q te me
diante fieri dignatus est particeps infirmitatis q miserie
nostre: te quoq; intercedēte participes faciat nos glie et
beatitudinis sue: ie⁹us christus filius tuus dñs noster: q
est super omnia deus benedictus in secula. Amen.
¶ De triplici dñi aduentu. q de septez columnis quas in
nobis erigere debemus. Sermo.iij. vnde sup:a.

Ad aduentu domini F
quem celebrā⁹: si pson⁹ venientis intuea
nō capio excellentia maiestatis. Si attendo
ad quos venerit: dignationis magnitudinē
expauesco. Stupent certe angeli de nouo videntes infra
se/quem supra semp adorant: manifeste iam q ascendētes
et descendentes ad filiū hois. Si cōsidero ppter qō vene
rit: amplector: quoad possum inestimabilem latitudinem
charitatis. Si modū cogito: ex altatione agnosco huma
nē cōditionis. Uenit siquidē vniuersitatis creato: q dñs:
venit ad hoies: venit ppter hoies: venit homo. ¶ Sed di
cit aliquis. Quomō venisse dicitur: qui semper vbiq; fuit? B
Erat quidem in mundo: q mūdus per ipm factus est: sed Joh.j.
mundus eū non cognouit. Nō ergo venit qui aberat: sed
apparuit qui latebat. Unde q humanā in qua agnoscere
tur induit formā: qui nimirū in diuina/lucem habitat in
accessibilem. Nec sane inglorium maiestati apparere in pro s.tim.vj.
pria similitudine sua quā fecerat ab initio: nec indignum
deo: a quibus in substantia sua nō poterat agnosci in ima
gine cerhiberi: vt qui fecerat hoiem ad imaginem q simili
tudinem suā: ipse hoibus innotesceret factus homo. Hu
ius ergo aduentus tante maiestatis/tante humilitatis/tan
te charitatis/tante etiā glorificationis nostre/ab vniuer
sa ecclesia semel in anno solennis memoria celebrak. Sed
vtinā ita semel agerek: vt semper id quippe digni⁹. Quā
te em insanie/vt post tanti regis aduentū/aliis quibuslī
bet negocijs hoies velint seu audeant occupari: q nō ma
gis omnibus oibus/soli eius cultui vacent: nec in eius pre
sentia cuiuscq̄ meminerint ceterorū: Sed nō omnib⁹ est qō Ps.ci
ait prophera: Memoria abundantie suauitatis tue eruc xliiij
tabunt: fiquidem nec oēs hec memoria pascit. Sane ne/ D
mo qō nō gustauit: sed nec quod tm gustauit: eructuat.
¶ Ructus quippe nō nisi de plenitudine et sarietate pce
dit. Propterea quoz secularis est mens q vita: memoriā
hanc: si celebrant: non eructuant: sine deuotione q affec
tione dies istos aridā quadā cōsuetudine obseruantes.
Deniq; qō damnabilius est: ipa quoq; inestimabilis hu

Universidad de Deusto
Biblioteca

ius dignationis memoria datur in occasionem carnis: vt videas eos tanta solicitudine diebus istis: vestiū gloriam cibo:um parare delitias: ac si hec er huiusmodi querat in natiuitate sua christus: t ibi suscipiat dignā: vbi hec accuranus exhibeat. Sed ipm audi dicentem. Supbo oculo t insatiabili co:de: cū hoc nō edebā. Quid tanta ambitione vestes paras in natale meū? Detesto: ego superbiā: nō amplector. Quid tanta solicitudine ciboꝝ copias reponis in ips illud? Damno ego carnis delitias: nō accepto. Plane insatiabilis es co:de tanta parās t ex tam lōga cō:po:e vtiq; t pauciora sufficerent: t que possent oppo:tunius inueniri. ¶ Celebrans ergo aduentū meū labijs me hono:as: sed co:tuū longe est a me. Nō me cōlis: sed deus tuus venter est: t gloria in cōfusiōe tibi. Infelix omnino q̄ voluptatem co:poris t secularis colit gloriē vanitatem. Beatus aūt pp̄s cui⁹ est dñs deus ei⁹. ¶ Fratres nolite emulari in malignāt⁹: neq; zelauerint faciēt̄es iniquitatem. Intelligite magis in nouissima eo:: t cōpatiamini eis er animo: t orate p eis q̄ p̄eoccupati sunt in delicto. Hec em̄ faciūt miseri: q: ignorantiā dei habent. Nam si cognouissent: nunq; dñm glorie tanta aduersum se insania puocarent. Nos aūt dilectissimi excusationē de ignorantia nō habem⁹. Plane nosti eū quisquis hiceas: ersi dixeris/ q: nō noui eū: eris similis secularibus mēdax. Deniq; si eum nō nosti: quis te huc adduxit: aut quō huc venisti? Alioquin quādo tibi psuaderi posset charo:ꝝ affectibus/co:po:is voluptatib⁹/seculiuanitatib⁹ sponte abrenunciare: t iactare cogitatū tuū in dño: t oēm solicitudinem in eū p̄sicere: de quo nihil benecimmo tam male cōscientia teste meruer as? Quis tibi inquā psuadere id posset si nescirea: q: bonus dñs sperantib⁹ in se: anime querēti ipsum: nisi cognouisses t tu: q: suauis est dñs t mitis t multe misericordie t verax? Hec aūt vñ nosti: quia non solum ad te: sed etiā in reuenit. ¶ Triplicem em̄ ei⁹ aduentū nouimus: ad hoies: in hoies: cōtra hoies. Ad hoies quidem indifferenter. nō aūt ita in oēs aut cōtra oēs. Sed q: primus t tertius noti sunt vtpote manifesti: de secūdo q̄ spūalis t occultus est: ipm audi dicentem: Si quis diligit me sermonē meū seruabit: t pater me⁹ diliget eū: t ad eus venienius t mansionem apud eū faciem⁹. Beatus apud quem mānionem facies dñe iesu. Beatus in quo sapiētia edificat sibi domū: excidens colūnas septem. Beata aīa que sedes est sapientie. Quenam est illa? Anima vtiq; iusti. Meritō plane: q: iusticia t iudiciū p̄eparatio sedis me. Quis in vobis est fratres: qui desiderat in aia sua sedem parare christo? Ecce quem̄ illi serica: q̄ tapetia: quod puluinar oporteat p̄eparari. ¶ Justicia inquit t iudiciū pparatio sedis tue. Justicia virt⁹ est: qō suū est onicuiq; tribuens. Tribue ergo tribus q̄ sua sunt. Redde superio:i: redde inferio:i: redde equali. cuiq; qō debes: t digne celebras aduentū christi: parans ei in iusticia sedem suā. Redde inquā reuerentiam p̄elato t obedientiā: quarū altera co:dis: altera co:po:is est. Nec em̄ sufficit exterius obtemperare maio:ib⁹ uris: nisi ex intimo co:dis affectu/sublimiter sentiam⁹ de eis. Nō et si tam manifeste immoueris indigna p̄elati alicui⁹ vita/ver nihil oino dissimulatiōis: nihil excusatiōis admitat: ꝓpter eū tamen a quo est ois potestas: ipm quē modo talem nouim⁹: excelsum reputare debemus: nō p̄sentib⁹ p̄sone meritis: sed o:dinationi dyuine/t dignitati ipsius officij deferentes. Sic t fratrib⁹ nostris inter quos viuim⁹: ipso iure fraternitatis t societatis humane/consilij sumus t auxilij debito:es. Nec em̄ volumus: vt t ipsi nobis impēdant consiliū quo erudiak ignorantia nostra: auxilium/quo iuuetur infirmitas nostra. Sed forte erit inter vos/qui tacitus respondeat dicens. Quod ego cōsilium dabo fratri: cui nec vnum quidem dicere verbum fas est absq; licentia? Quod ei auxilium impendere est: cum nec minimū aliquid agere liceat absq; obediētia? Ad qō ego. Nō decrit certe qō facias: tū imodo charitas fraterna nō desit. Nullum ego cōsilium melius arbitro:: q̄ si exemplo tuo fratres docere studeas que opo:teat: que nō opo:teat fieri: puocans eum ad meliora: t cōsulens ei nō verbo neq; lingua: sed opere t veritate. An vero vtilius aut efficacius auxiliū aliquod est: q̄ vt oes deuote p eo: vt nō dissimules redarguere culpas eius: vt nō modo nullū ei offendiculū ponas: ḥ t solicit⁹ sis quantum p̄euales: tanq; angelus pacis de regno dei scandala tollere: t occasiones scandalo:ꝝ penitus dimouere. Si talem te fratri auxiliariū t consiliariū exhibes: reddis ei qō debes: nec habet vnde causetur. ¶ Po:ro si cui fore p̄elatus es: huic sine dubio tenēris debito solicitudinis amplioris. Exigit a te t ipse custodiā t disciplinam Custodiā quidem/ vt possit cauere peccatū. Disciplinam vero/ vt qō minus cauit: minime maneat impunitū. Nō et si nemini fratrū p̄esse videris: habes tamen sub te cui custodiā hanc t disciplinā opo:teat exhiberi. Dico aūt co:pus tuū quod sine dubio regendū accepit spiritus tuus. Debes ei custodiā: vt nō regnet in eo peccatū: nec mēbra tua arma fiant iniquitati. Debes t disciplinā: vt dū diligendo faciat penitentie fructus: castigatū t subditum seruituti. ¶ Longe tamen grauio:i t periculosio:i debito tenent astricti: qui p:o multis aīnab⁹ reddituri sunt rationem. Quid ego infelix/quo me vertā ſi tantū thesaurū: ſi p:eciosiꝝ depositū istud qō sibi christus sanguine p:pio p:eciosius iudicauit: cōtigerit negligentius custodire? Si stillantem in cruce dñi sanguinē collegissem: esseq; repositꝰ penes me in vase vitreo qō t po:tari sepius opo:terer: qd animi habiturus essem in discrimine tanto? Et certe id seruandū accepi: p:o quo mercato: non insipiens: ipa vtiq; sapientia sanguinem illū dedit. Sed t habeo thesaurum istum in vasis fictilibus: t quibus multo plura q̄ vitreis imminere pericula videank. Accedit sane ad solicitudinis cumulū: t pondus timo:is: q̄ cum t meam/t p:imi conscienciam seruare necesse sit: neutra mihi satis est nota. Utraq; abyssus est imperscrutabilis: vtraq; mihi nox est: et nihilominus erigitur a me vtriusq; custodia t clamak: Custos quid de nocte: custos quid de nocte? Nō est mihi dicere cum cayn. Nūquid custos fratris mei sum ego? sed est fateri humiliter cū ꝓpheta: Quia nisi dñs custodierit ciuitatem: frustra vigilat qui custodit eā. In eo tamen excusabilis ego videor: si vt p:edixi debitā exhibeo custodiā pariter t disciplinā. Nō si p:ioꝝ quoq; quattuo: non defuerint: dico aūt erga p:elatos reuerētiā t obedientiā: cōsilium t auxiliū erga fratres: quod ad iusticiam pertinet: nō imparatā sedem inueniet sapientia. ¶ Et fortassis hec videantur sex columne/quas excidit in ipsa domo quam edificauit sibi: et septima quoq; queret: da est si forte t eā nobis notam facere ipla dignet. Quid vero phil. Sicut sex in iusticia: septimā quoq; intelligi in iudicio? Neq; em̄ iusticia sola: sed iusticia inquit t iudiciū p:eparatio sedis tue. Deniq; si p:elatis t equalibus t inferio:ib⁹ reddim⁹ quod oportet: nihil ne accipiet de⁹? At ei plane quod debet retribuere nemo potest: q̄ tam copiose accumulauerit super nos misericordiā suā: q̄ tam multa deliquerim⁹ ei: q̄ tam fragiles t nihili sum⁹: q̄ tam plenus t sufficiēs ille sibi: t bonoꝝ oim̄ nostro:ū non egens. Audiui tamen dicentē eū: cui incerta t occulta sapientie sue reuelauerat: q: bono: regis iudicium diligit. Nihil quod in se est a nobis exigit amplius: nīi dicamus iniquitates nostras: t iustificabit nos gratis vt gratia cōmendetur. ¶ Diligit em̄ animā q̄e in cōspectu eius t sine intermissione cōsideratet sine simulatione dijudicat semetipsam. Jdeo iudicium non nisi p:opter nos a nobis exigit: q: si nosmetipsos iudicauerimus: non vtiq; iudicabimur. P:opterea sapiens vergetur oia opera sua/scrutatur/discutit/t dijudicat vniuersa. Honorat quippe veritatem qui t se/t sua omnia in eo statu: quo veritas habet: t agnoscit veraciter: et humiliter confitetur. Audi deniq; manifestius a te iudiciū exigi post iusticiam. Cum feceritis inquit omnia que p:eceptra sunt vobis; dicite serui inutiles sumus. ¶ Nec pla

ne quod in hominem est digna sedis p:eparatio domino maiestatis: vt t iusticie mandata studeat obseruare: t semper indignum sese t inutilem arbitretur.

¶ In aduentu domini de duplici aduentu: t pennis deargentatis.

Sermo.iiij.

Ignum est fratres vt rota deuotione domini celebretis aduentum: delectati tanta cōsolatione: stupefacti tanta dignatione: inflammari tanta dilectione. Nec vo solū cogiteris aduentū quo venit querere t saluū facere qō perierat: sed t illū nihilominus quo venier t assumer nos ad seipsum. Utinā circa hos duos aduentus iugi meditatione versemini: ruminantes in co:dibus vestris quantū in p:iore p:estiterit: quantū p:omiserit in secundo. ¶ Utinam certe dormiatis inter medios cleros. Nec sunt em̄ duo brachia sponsi: inter que spōsa dormiēbat: Leua eius sub capite meo: t dextera eius amplexabitur me. Nam in sinistra quidem eius (sicut alibi legimus) diuitie t gloria: in dextera longitumitas vite. In sinistra eius (inquit) diuitie t gloria. ¶ Filij adam genus auarum t ambitiosum audite. Quid vobis cum terrenis diuitijs t gloria tpali: que nec vere nec vestre sunt? Aurū t argentū nonne terra est rubra t alba: quā solus hoim error: facit: aut magis reputat pcciosum? Deniq; si vestra sunt hec: tollite ea vobiscū. Sed homo cum interierit nō sumet oia: neq; descendet cū eo gloria eius. Vere ergo diuitie nō opes sunt: sed virtutes: quas secū conscientia portat: vtiq; perpetuū diues fiat. De gloria quoq; dicit apls. Gloria nostra hec est: testimoniū conscientie nostre. Hec est vtiq; vera gloria: que est a spiritu veritatis. Ipse enim spūs testimoniū perhibet spiritui nostro: q̄ filij dei sum⁹ Gloria vero quā ab inuicem accipiunt: qui gloriam (que est a solo deo) non requirunt: vana est. Quoniā vani filij hominū. ¶ Insipiens tu qui merces cōgregas in saccis pertusum: qui thesaurum tuum alieno in o:e constituis: ignoras q̄ arca ista nō claudit: nec seras habet. Quanto melius sapiunt qui thesaurū suū ipsi sibi seruant: aliis nō cōmittunt. Verū nunquid semp seruabunt? Nūquid semper abscondent? Veniet cū manifesta erunt abscondita co:dis: que vero fuerint ostentata non cōparebunt. Hinc est q̄ veniente dño/fatuarū virginū lampades extinguuntur: t qui receperūt mercedem suā a dño nesciuntur P:opterea dico vobis charissimi: vrile est absco:dere magis q̄ ostentare si quid habem⁹ boni: sicut t mendici cum elemosynā petunt: nō pcciosas vestes ostendūt: sed seminuda membra aut vlcera si habuerint: vt citius ad miam videnr. Sanimus inclinek. Quā regulā publican⁹ ille seruauit multo minus pharise:: t ideo descēdit iustificatus ab illo. i. p:e illo. Tempus est fratres: vt iudiciū incipiat a domo dei. Quis finis eorum qui nō obediūt euangelio: Quod iudiciū his qui in hoc iudicio nō resurgunt: Quis cumq; em̄ iudicari dissimulant eo iudicio qō nunc est: in quo p:inceps hui⁹ mūdi ejicitur foras: iudicem expectent vel magis timeant a quo cū ipso p:incipe suo foras ejicientur t ipsi. Nos aūt si pfecte iudicamur nunc: securi salutem expectemus dñm nostrū iesu christū: qui reformabit co:pus humilitatis nostre: configuratū co:pori claritatis sue. Tūc fulgebūt iusti ita vt videri possint docti pariter t indocti: fulgebūt em̄ sicut sol in regno patris eoꝝ. Erit aūt claritas solis septempliciter. id est sicut lux septē dierum. ¶ Aduenies em̄ saluator: reformabit co:p⁹ humilitatis nostre cōfiguratū co:pori claritatis sue. si tamen p:ius fuerit cor reformatū t cōfiguratum humilitati cordis ipsius. P:opter quod t dicebat: Discite a me q: mitis sum t humilis co:de. Cōsidera sane in his verbis qm̄ humilitas duplex est: altera cognitionis: altera affectionis q̄ hic dicitur co:dis. P:iore cognoscimus q̄ nihil sumus: t hanc discim⁹ a nobismetipsis/ t ab infirmitate p:opria: posterio:e calcamus gloriam mundi: t hanc ab illo discim⁹; qui exinaniuit semetipsum formam serui accipiens: qui eriam questus in regnum/ fugit: questus ad tanta p:obia t ignominio suz supplicium crucis/sponte obulit semetipsum. Sint ergo si dormire volum⁹ inter medios cleros. id est duos aduentus/ penne nostre deargentate: vt illam scilz virtutū formā teneamus: quā verbo t exemplo cōmendauit christus p̄sens in carne. In argento siquidem nō incongrue intelligitur humanitas eius: sicut in auro diuinitas. Omnis ita q̄ virtus nostra tam longe est a vera virtute: q̄ longe est ab ea forma. t ois penna nostra ad nihilum valet: si nō fuerit deargentata. Magna quedā penna est paupertatis: qua tam cito volatur in regnum celoꝝ. Nam in alijs virtutib⁹ que sequuntur: p:omissio futuro tempore indicat: pauperrati nō tam promittitur q̄ datur. Unde t p̄senti rpe enunciati est: quoniam ipsoꝝ est regnum celoꝝ: cum in ceteris dicatur: hereditabunt: cōsolabuntur t similia. ¶ Videmus aūt pauperes aliquos: qui si verā haberent paupertatem: nō adeo pusillanimes inuenirētur t tristes: vt pote reges t reges celi. Sed hi sunt qui pauperes esse volunt: eo tamen pacto vt nihil eis desit: et sic diligunt paupertatem: vt nullam inopiam patiantur. ¶ Sunt t alij mites: sed q̄ dixi nihil dicitur vel agitur nisi p:o eoꝝ arbitrio. Patebit aūt q̄ lōge sint a vera mansuetudine/si leuis o:iatur occasio. Hec mansuetudo quomō hereditabit: que ante hereditatem deficit. ¶ Alios quoq; lugentes video: sed si de co:de; pcedent ille lachrymе: nō tam facile illico soluentur in risum. Nunc aūt cum abundantius ociosa verba t scurrilia p:osluant q̄ p:ius lachrymе: lachrymas hmōi de his esse nō arbitro:: quibus cōsolatio diuina p:omittitur: quādoquidem post illas tam facile consolatio vilis admittitur. ¶ Alij tam vehementer contra alio:ꝝ delicta zelantur: vt videri possent esurire et sitire iusticiam: si esset apud eos de suis quoq; peccatis idem iudiciū: sed nunc potius t pōdus vtriusq; abominatio est apud deū. Nam contra alios tam impudenter q̄ inaniter estuant: seipsos tam insipienter q̄ inuiliter palpant. ¶ Sunt alij misericordes de his que ad ipsos nō pertinent: qui scandalizantur si nō datur omnibus abundanter: sic tamen vt ipi ne in modico quidem grauentur. Qui si misericordes essent: de suo facere deberent misericordiā: si nō possent de terrena substantia de voluntate bona darent his qui forte contra eos peccare viderentur indulgentiam: darent dulce signum: verbū bonum: quod est super datum optimū: vt eoꝝ mentes ad penitentiā p:ouocarent. Deniq; t his t oīb⁹ quos in peccato esse cognoscerent: cōpassionem impenderent t orationem. Alioquin: misericordia eoꝝ nulla est: t miseri cordiam cōsequūtur nullā. ¶ Item sunt qui peccata sua sic cōfitentur: vt videri possent se desiderio iudicandi eoꝝ dis id agere (quia em̄ in cōfessione lauantur) nisi q̄ ea que ipsi sponte dicunt alijs: ab alijs patienter audire nō possunt. Qui si vere mūdari desiderarent vt videntur: nō irritarentur: sed haberent eis gratiam: qui suas illis maculas demonstrarent. ¶ Sunt t alij qui si viderint quempiam vel leuiter scandalizati: valde soliciti sunt quomodo eum in pacem reducere possint: t videntur pacifici: nisi q̄ eoꝝ cōmodo: si forte quicq̄ contra eos factū dicit ve videbitur: tardius vniuersis poterit difficiliusq; sedari. Qui nimirū si vere pacem diligerent: haud dubiū quin eam quererent sibi ipsis. ¶ Deargentemus ergo pennas nostras in christi cōuersatione: sicut t martyres sancti lauerunt stolas suas in eius passiōe. Imitemur quoad possumus eum/qui sic dilexit paupertatem: vt q̄uis in eius manu essent fines terre: tamen nō habuit vbi caput reclinaret: ita vt discipulos adherentes ei: legamus fame compulsos spicas manibus cōfricasse: cum per sata transirēt: quiq; tamq̄ omis ad occisionem ducti sunt: t sicut agnus cōtondentes se obmutuit: t nō aperuit os suū: quē t suplazar/t sup ciuitatē fleuisse: t in oīb⁹ puoc. asse legim⁹ risisse vero aut iocasse nusq̄. Qui sic elurijt iusticiam: vt

Universidad de Deusto
Biblioteca

cum propria non haberet: tantam pro peccatis nostris a seipso exegit sanctificationem. Unde in cruce nihil aliud q̄ iusticiam sitiebat: qui pro inimicis moꝛi nō dubitauit: et oauit pro crucifixoꝛibus suis: qui peccatū nō fecit: t imposita sibi ab alijs patienter audiuit: qui pro reconciliandis sibi peccatoꝛibus tanta sustinuit.

¶De medio aduentu t triplici innouatione. Sermo.v. vnde supra.

P Primus nuper his qui deargentauerūt pennas suas: dormiendum inter medios cleros duos significantes aduentus: sed vbi sit dormiendus nō diximus. Terrius em̄ quidam aduentus est medius inter illos: in quo delectabiliter dormiunt qui eum nouerunt. Illic em̄ duo manifesti sunt: sed nō iste. In prioꝛe quidē interris visus: t cū hoibus cōuersatus est: quādo sicut ipse testatur: et viderunt t oderūt. In posterioꝛe vo videbit omis caro saluatore dei nostri. Et videbūt in quem transfixerūt. Medius occultus est: in quo soli cū in seipsis vident electi: t salue fiunt anime eoꝛ. In primo ergo venit in carne t infirmitate: in hoc medio in spiritu t virtute: in vltimo in gloria t maiestate. Per virtutem em̄ ducuntur ad gloriam. Quia dns virtutū ipse est rex glorie. Et item alibi ait idem ppheta. Ut viderem virtutem tuā t gloriā tuam. ¶Aduentus siquidem iste medius via quedā est: p quā a primo veniatur ad vltimū. In primo christus fuit redemptio nostra: in vltimo apparebit vita nra. In isto vt dormiamus inter medios cleros requies est t cōsolatio nostra. Sed ne cui forte inuencia videant: que de hoc aduentu medio dicimus: ipm audite. ¶Si quis diligit me (inquit) sermones meos seruabit: t pater meꝰ diliget eū: t ad eum veniemꝰ. Sed quid est: si quis diligit me sermones meos seruabit: Legi em̄ alibi. ¶Qui timet deum faciet bona: sed plus aliquid dictū sentio de diligente: q: ipe mones dei seruabit. Vbi ergo seruādi sunt? Haud dubiū quin in corde: sicut ait ppheta: In coꝛde meo abscōdi eloquia tua vt non peccem tibi. Sed quō in coꝛde seruam dit? An sufficit sola cogitatio seruare in memoria? Arbo sic seruanti dicet apls: Quoniā sciētia inflat. Deniq; t memoriā facile deleri obliuio. Sic serua sermonem dei: quomō melius seruare potes cibum coꝛporis tui. Nam t ille panis viuꝰ est: t cibus mentis. Panis terrenꝰ dum in arca est: potest a fure rolli: potest a mure coꝛrodi: potest vetustate coꝛrūpi. Ubi vo comederis illū: quid horum times? Hoc nō est doctoꝛ verbum dei, beati em̄ qui custodiunt illud. Ergo trasiciatur in viscera quedā anime tue: transeat in anecriōes tuas t in moꝛes tuos. Comede bonū: t delectabit in crassitudine anima tua. Ne obliuiscaris comedere panes tuū ne exaresca coꝛ nū: sed adipe t pinguedine repleat anima tua. Si ficverbū dei seruaueris: haud dubiū quin ab eo seruēris. Veniet em̄ filius ad eum patre: veniet prophera magnus qui renouabit hierusalem: t ille noua faciet oia. Hoc em̄ facit hic aduētus: vt sicut portauimꝰ imaginem terreni: sic portemꝰ t imaginem celestis. ¶Sicut fuit vetus adam effusus per totum hoiem t totū occupauit: ita modo totū obtineat christus: qui totū creauit: totū redemit: totū t glorificabit: quicq; totū hoiem saluū fecit in sabbato. Erat in nobis aliquando vetus homo: preuaricato: ille erat in nobis: tam in manu q̄ in oꝛe t in coꝛde. In manu dupliciter: per facinus t flagitium. In oꝛe similiter: per arrogantiam t detractionem. In coꝛde quoq; p desideria carnis: t desideria glorie temporalis. ¶Nunc autem si qua noua creatura in ipso vetera transierunt: et contra facinus in manu innocentia: contra flagitium/cōtinentia est. In oꝛe contra arrogantiam verbum confessionis: contra detractionem verbum edificationis: vt recedant vetera de oꝛe nostro. In coꝛde vero contra carnis desideria charitas: humilitas contra gloriam temporalem. Et vide si nō in his tribus christum dei verbum recipiant singuli electoꝛum quibus dictum est. Pone me vt signaculum super brachiū tuum: signuꝰ super cor tuum. Et alibi. Prope est verbum in oꝛe tuo: t in coꝛde tuo.

¶De triplici aduentu t carnis resurrectione. Sermo.vj. vnde supra.

V Olovos fratres nō ignoꝛare tempus visitationis vestre: sed ne illud quidem quid hoc tempoꝛe visitemur in vobis. Animabꝰ em̄ hoc tempus est: nō coꝛporibus assignarū: q̄ videlicet longe dignioꝛ: anima coꝛpoꝛe prioꝛem sibi solicitudinem naturali vendicet dignitate. Sed t prioꝛ reparāda est: quā constat coꝛruisse prioꝛem. Anima siquidem coꝛrupta in culpā fecit vt coꝛpus quoq; coꝛrumperetur in penam. Deniq; si christi membra volumus inueniri: sequendum nobis est sine dubio caput nostrum: vt videlicet prima nobis reparandarum sit solicitudo animarū: pro quibus ipse iam venit: t quarus prius mederi studuit coꝛruptioni. Coꝛporis vero curam illi tempoꝛi magis reseruemus: et differamus in illum diem: quo reformandi coꝛporis gratia eventurus sicut meminit apostolus dicens. Saluatoꝛem expectamus dominum nostrum iesum christum: qui reformabit coꝛpus humilitatis nostre configuratum coꝛpoꝛi claritatis sue.

In prioꝛe siquidem aduentu tanq̄ preco/vel magis vere preco ipsius iohannes baptista clamat. Ecce (inquit) agnus dei: ecce qui tollit peccata mūdi. ¶Non dicit mala coꝛporis: non molestias carnis: sed peccatum quod est moꝛbus anime/t coꝛruptio mēris. Ecce qui tollit peccata mundi. Unde? Utiq; a manu: ab oculoꝛa collo: de manu etiam a carne ipsa: cui altius infixum est. Tollit peccatum e manibus/cōmissa peccata delens: Tollit ab oculo purgans coꝛdis intentionem: Tollit a collo violentaz remouens dominationem: sicut scriptum est. Sceptrum exactoꝛis eius superasti: sicut in die madian. Iremq; Cō purrescet iugū a facie olei. Et apostolus loquitur dicens: Ut non regnet peccatū in vestro moꝛtali coꝛpoꝛe. Siquidem alio in loco ait idem apostolus. Scio (inquit) q̄ nō est in me bonū: hoc est in carne mea. Et alibi. Infelix ego homo quis me liberabit de coꝛpoꝛe mortis huius? Sciebat nimirum non prius liberandum se esse a pessima illa radice/que carni infixa est: a lege peccati que est in membris nostris: donec t ab ipso coꝛpoꝛe solueretur. Unde t cupiebat dissolui/t cum christo esse: sciens q̄ peccatū separans inter nos et deum penitus auferri nō poterit: donec liberemur a coꝛpoꝛe. Audistis de quodam/quem dominus curauit a demonio: quoniam collidens et multus discerpens eum demon (als dem̄) exiuit ab ille. Itaq; dico vobis genus illud peccati/quod totiens conturbat nos: cupiscentias loquoꝛ: t desideria mala: repimi quidem debet t potest per gratiam dei vt non regnet in nobis. Nec demus membra nostra arma iniquitatis peccatoꝛ: t sic nulla damnatio est his qui sunt in christo iesu: scilicet non efficatur nisi in moꝛte: quando sic discerpimur vt anima separetur a coꝛpoꝛe. Habes ad quid venerit christus: et cui intendere debeat christianus: propterea noli o coꝛpus: noli p̄cripere tempoꝛa: potes em̄ impedire animae tue salutem: tuam ipsius operari nō potes. Omnia rempus habent: parere vt nunc anima pro se laboꝛet: magis autem etiam collaboꝛa ei: quoniam si compateris et conregnabis. Quantū eius impedis reparationem: tantum impedis tuam: q̄ nimirū ante reparari nō poteris: donec tua in ea deus imaginem videat reformata. ¶Nobilem hospitem habes o caro: nobilem valde: et tota salus tua pender de ei⁹ salute. Da honoꝛem hospiti tanto. Tu quidē habitas in regione tua: alia vo peregrina t exul apud te est hospitata. Quaeso te q̄s rusticus: si forte nobilis t potens quispiā apud eū voluerit hospitari nō libenter in angulo domꝰ sue: aut sub gradib⁹ suis: vel in ipis cineribꝰ accubabit: cedens hospiti suo locū sicut dignū est potioꝛ rem? Et tu ergo fac similiter. Iniurias vel molestias tuas ne reputaueris: tantum vt hospes tuus honorifice possit apud te demoꝛari. Honoꝛ tibi est vt pro eo interim te exhibeas inhonoꝛum. Ac ne forte despicias aut parupēdas hospitē tuus pro eo q̄ peregrinus tibi videtur et aduena: diligenter attende quid hospitis huius tibi presentia largiatur. Ipse enim est qui tribuit oculis visum: auditū auribus prestat: ipse est qui lingue vocem: palato gustum: motum membris oibus subministrat. Si quid vite: si q̄d sensus: si quid in re decoris est: huius hospitis beneficia recognosce. Deniq; discessus eius probat: quid presentia conferebat. Protinus enim anima discedente/lingua silebit: oculi nihil videbunt: obscurescēt aures: coꝛpus omne rigebit: facies expallescet. In breui quoq; totum cadauer putridum simul et putridum fiet: et deco: omnis in sanies conuertetur. Ut quid ergo pro temporali qualibet delectatione contristas et ledis hospitē illum: quam nec sentire quidē ullo modo poteras nisi per ipsum? Ad hec si tantum tibi confert exul: et inimicitiarum causa a facie domini sui electus: quātum tibi p̄stabit reconciliatus? Noli o coꝛpus/noli impedire reconciliationem illā: quoniam grandis tibi exinde gloria paratur. Patienter immo et libēter retentipsum exponе ad omnia: nihil dissimules quod huic videatur reconciliationi posse prodesse.

¶Die hospiti tuo: quia reconciliabitur dns tuus: et restituet te in gradum pristinum: t tu memento mei. Omnino em̄ memoꝛ erit tui in bonū/si bene seruieris illi: et cum pervenerit ad dnm suū/suggeret ei de te: et loquet bonum pro bono hospite dicens. Cum in vltionem culpe sue exularet seruus tuus: pauper quidaz apud quem hospitatus sum: fecit mecū miam: et vtinam retribuat pro me dns meus. Primo siquidem omnia sua: debincetia semetipsum exposuit vilitatibus meis/nō parcens sibi propter me: in ieiunijs multis: in laboꝛib⁹ frequenter: in vigilijs supra modū: in fame t siti: ceteꝛa in frigoꝛe et nuditate. Quid igitur? Profecto nō mentiet scriptura q̄ dicit: Voluntate timentiū se faciet: et deprecationē eoꝛ exaudiet. O si forte gustare dulcedinē hāc: si forte gloriā istā valeas estimare! Mira em̄ dicturus sum: sed tamē vera: t omnino indubitata fidelibus. Ipse dns sabaoth: dns virtutū/t rex glorie: ipse descendet ad reformanda coꝛpoꝛa nostra: t cōfiguranda coꝛpoꝛi claritatis sue. Quāta erit illa gloria: q̄ ineffabilis exultatio: q̄n creaꝛo: vniuersitatis qui pro animabus iustificandis humilis ante venerat et occultus: pro te glorificanda o misera caro/sublimis veniet et manifestꝰ: nō iam in infirmitate: sed in gloria et maiestate sua. Quis cogitabit diem aduentus illius/quando descendet cum plenitudine luminis: precurrentibus angelis et: tube concentu excitantibus de puluere coꝛpus inopes: et rapientibus illud obuiā christo in aera! ¶Quouscq igit caro misera/insipiens/ceca/demens: et prorsus insana caro: transitoꝛias et caducas queris consolationes (imo desolationes) si forte contingat repelli: et indignam iudicari hac gloria: magis autem nihilominus in effabili in eternū excruciari pena? Non sic obsecro fratres mei/non sic quaeso: nequaquam de secretur in huiusmodi meditationibus anima nostra: nō etiam caro nostra requiescat in spe: saluatoꝛem expectans dnm nostrum iesum christum/qui reformabit illam/ configuratam coꝛpoꝛi claritatis sue. Sic enim ait prophera. Sitiuit in te anima mea: q̄ multipliciter tibi caro mea. Desiderabat quidem anima prophetalis aduentum prioꝛem: quo se nouerat redimendam: sed multo amplius caro desiderabat aduentum posterioꝛem et glorificationem suam. Tunc enim implebuntur desideria nostra: et plena erit maiestate dni ois terra. Ad quā gloriā: ad quā beatitudinē: ad quam deniq; pacē q̄ exuperat oēm sensum: ipse sua nos misericoꝛdia p̄ducat: nec cōfundat nos ab expectatione nostra: saluatoꝛ: quē expectamus iesus christus dns noster: qui est super omnia benedictus in secula.

¶De triplici vtilitate aduentus dni. Sermo.vij.

I Deuote celebrā aduentū dni: id facim⁹ qđ oꝛtet. Siquidē nōmodo ad nos: sed ꝓpter nos venit: q̄ bonoꝛū nostroꝛū nō eget. Verū nostre quidez indigētie quāritatē manifesti: ipa dignationis ei⁹ indicat magnitudo. Nec mō periculū egritudinis ex ipo ꝓcio medicamis inueteratis: t valitudinū numerus ex multitudine remedioꝛ. Ut q̄d em̄ diuisiones gratiaruz sum: si nō videt necessitatem vlla diuersitas? Et quidem difficile est vniuersas vno sermone ꝓsequi indigētias q̄s experimur: sed occurrūt mihi interim tres cōmunes oibus et quodā modo p̄cipales. ¶Nemo em̄ reperit in nobis: q̄ nō interim et cōsilij/t auxilij/t p̄sidij indigus videat. Nimirū generalis est humano generi miseria triplex: et quotquot decimus in regiōe vmbre moꝛtis: in infirmitate coꝛporis: in loco tētationis: si diligēter aduertim⁹: triplici hoc incōmodo miserabiliter laboꝛam⁹. Nā t faciles sumus ad sed ducēdū: t debiles ad operandū: t fragiles ad resistendū. Si discernere volumus inter bonū t malū: decipimur. si tētamus facere bonū: defecimus. si conamur resistere malo: deijcimur t superamur. Necessarius p̄inde saluatoꝛis aduētus: necessaria sic occupatis hoibus p̄sentia christi. Atq; vtinā sic veniat: vt copiosissima dignatione sua/t in nobis p fidē habitans illuminet cecitatē nostrā: t nobis cū manens adiuuet infirmitatē nostrā: t pro nobis stās fragilitatē nostram protegat et ppugnet. ¶Si em̄ ille in nobis: q̄s iā decipiat nos? Si ille nobiscū: quid de cetero nō possumus in eo qui cōfoꝛtat nos? Si ille pro nobis: quis cōtra nos? Si fidelis cōsiliarius est: q̄ neq; falli oīno/nec fallere q̄at. Si omis auxiliarius qui nō lacescat. Patronus et ficat q̄ eripm̄ sathanā sub pedibus nris velociter cōteret: et oīa ei⁹ machinamēta cōfringat. Nimirū ipe est dei sapiētia: cui semp in ꝓpto sit instruere ignoꝛates. Ipe dei virtus: cui facile sit t deficientes reficere: t eripere periclitantes. Ad hūc ergo tāū eruditoꝛē fratres mei in oi deliberatione curramus: hunc tā strenuū adiutoꝛē in oi operatiōe inuocemus: huic tā fido ppugnatoꝛi in oi colluctatiōe cōmittam⁹ aias nras: qui ad hoc ipm̄ venit in mundum: vt habitās in hoibus: eis hoib⁹: pro hoibus: t tenebras nras illuminaret: laboꝛes leuaret: et pericula propulsaret.

¶Incipit prefatio sancti Bernardi abbatis in laudibus virginis matris.

S Cribere me aliquid et deuotio iubet: t prohibet occupatio. Verūtamen q: ꝓpediente coꝛporali molestia/fratrū ad plenū nō valeo lectrari cōsentiū: id tantillū ocij qđ vel mihi de somno fraudās in noctib⁹ intercipere fino: nō finā ociosum. Liber ergo tētare id potissimū aggrediqđ sepe animū pulsauit: loqui videlicet aliq̄d in laudibus virginis mris: sup illa lectione euāgelica qua luca referēte/ dñice annūciatiōis ꝓtinet hystoria. Ad qđ sane opus faciedū: etsi nulla fratrū/quoꝛ me p̄cibus deseruire necesse est: vel necessitas vigeat: vel vtilitas moneat: dum tamē ex hoc nō impediar quo ad quesq; ipsoꝛū necessaria/animus paratus inueniat: nō arbitroꝛ eos debere grauari si ꝓpie satisfacio deuotioni.

¶Incipit homelia prima Bernardi abbatis in laudibus virginis matris.

M Issus est angel' gabriel a deo in ciuitatē galilee/cui nomē nazareth: ad virginē desponsatā vero/cui nomē erat ioseph de domo dauid: t nomē virginis maria. ¶Quid sibi voluit euangelista tot ꝓpria noia rerū in hoc loco tā signāter exprimere? Credo q: noluit nos negligēter audire: qđ tā diligēter studuit enarrare. Nomi nat siquidem nuncium q̄ mittit: dñm a quo mittitur: virginem ad quā mittitur: sponsum quoq; virginis: amboꝛuq;

Universidad de Diego Portales
Biblioteca

genus:ciuitatē ac regionē p̄opinq̄s designat noibus. Ve
rō hoc? Puta sine aliq̄ horū supuacue positū sit? Nequa
q̄. Si em̄ nec folium de arbore sine causa:nec vnus ex pas
seribus sine parre celesti cadit sup terrā: putē ego de ore
sancti euangeliste superfluū diffluxe verbū: p̄sertim in sa
cra historia verbi? Nō puto. Plena q̄ppe sunt oia supnis
mysterijs:ac celesti singula dulcedine redundātia:si tñ di
ligentem habeāt inspectorē:qui nouerit sugere mel de pe
tra:oleumq̄ de saxo durissimo. Nempe in illa die stillarūt
montes dulcedinē:ꝛ colles fluxerūt lac ꝛ mel:q̄n ro:ārib⁹
celis desuper:nubibusq̄ pluēribus iustū: aperta est terra le
ta germinans saluatorē:q̄n dño dāre benignitatē/et terra
nostra reddente fructū suū:sup illū montē montiū:mons
tē coagulatū ꝛ pinguem misericordia ꝛ veritas obuiaue
rūt sibi:iustitia ꝛ pax osculate sunt. Illo quoq̄ in rēpore/
vnus iste inter ceteros mōtes nō modicus bruis: hic vide
licet euangelista dū desideratū nobis nostre salutis exor
diū suo mellifluo cōmendauit eloquio:veluti perflāte au
stro atq̄ e vicino sole radiante iustitie:quedā ex eo spūa
lia fluxerūt aromata. Utinā ꝛ nūc deus emittat verbū suū
et liquefaciat ea nobis:pflet spūs eius ꝛ fiāt nobis intelli
gibilia verba euāgelica:fiāt in cordibus nostris desidera
bilia sup aurū ꝛ lapidē p̄ciosum multū:fiant ꝛ dulciora
sup mel ꝛ fauū. ¶ Ait igit̄q̄. Missus est angelus gabriel
a deo. Non arbitror hūc angelū de minoribus esse:q̄ qua
liber ex causa creb̄a soleāt ad terras fungi legatione. Dō
et ex eius noie palā intelligi dat:quod interp̄etarū fortis
nudo dei dicit:ꝛ q̄ nō ab alio aliquo forte excellentiore se
vt assolet spū:sed ab ipso deo mitti phibetur. Propter hoc
ergo positum est:a deo. Vel ideo dictū est:a deo:ne cuiuel
bearor spirituū/suū deus anteq̄ virgini reuelasse putet
cōsiliū:exceptro dūtaxat archāgelo gabrieleq̄ vtiq̄ tāte in
ter suos inueniri potuerit excellētie:vt tali ꝛ noie dignus
haberet ꝛ nuncio. Nec disco:dāt nomē a nūcio. ¶ Dei q̄p
pe virtutē christū/quem meliꝰ nunciare deceba:q̄ hūc
quem simile nomē honorat? Nā quid est aliud fortitudo
q̄ virtus? Nō aūt dedecens:aut incongruū videatur:dūm
et nunciū cōmuni cēseri vocabulo:cū similis in vtroq̄ ap
pellationis:non sit rō vtriusq̄ similis causa. Aliter q̄ppe
xp̄s fortitudo vel virtꝰ dei dicit:aliter angelus. Angelus
em̄ tāū nūcupatiue:christus aūt etiā substātiue. Christus
dei virtus ꝛ dicit er est:q̄ fortis armato qui suū atriū in pa
ce custodire solebat:fortior supueniēs:ipm suo brachio de
bellauit:ꝛ fecit vasa captiuitatis potenter eripuit. Ange
lus vero fortitudo dei appellatus est:vel q̄ huiusce modi
virtutis:vel q̄ virginē natura pauidā/simplicē/verecun
dā/de miraculi nouitate ne expauesceret cōfortare debe
ret. Quod et fecit. Ne timeas(inq̄ens) maria inuenisti gra
tiā apud deū. Sed ꝛ ipsius spōlum/hoiem vtiq̄ nibilomi
nus humilē ac timoratū:nō irrationabiliter fortitā ideū
angelus cōfortasse credit:q̄ q̄ tūc ab euāgelista nō nomi
netur. Joseph(inquit)fili dauid:ne timeas accipere ma
riam coniugem tuam. Conuenienter itaq̄ gabriel ad hoc
opus eligitur:immo quia tale illi negociū iniungitur:re
cte tali nomine designatur. Missus est ergo angelus ga
briel a deo, quo? In ciuitatem galilee/cui nomē nazareth.
Videam⁹ si vr ait nathanael:a nazareth pōt aliq̄d boni
esse. Nazareth interp̄etatur flos. Videt aūt mihi quoddā
semē fuisse diuine cognationis tanq̄ e celo iactatū in ter
ras/allocutiones ꝛ p̄missiones facte celitus ad patres
ab:ā scilicet ysaac ꝛ iacob. De quo semine scriptū est. Nisi
dñs exercituū reliquisset nobis semen: quasi sodoma fuis
semus:ꝛ quasi gomorra similes essemus. Protulit aūt hoc
semē in mirabilib⁹/que ostēsa sunt in exitu israhel de egypto/
in figuris ꝛ enigmatibus p totū iter in deserto vsq̄ in ter
rā p̄missionis:et deinceps in visionib⁹ ꝛ variis p̄o/
phetarū:in ordinatione quoq̄ regni ac sacerdotij vsq̄ ad
christum. Christus autem huius seminis/et horum flo
rū nō immerito fructus esse intelligitur;dicente dauid. Dñs
dabit benignitatem:et terra nostra dabit fructum suum.
Et iterum. De fructu ventris tui ponā super sedē tuā. In
nazareth ergo nunciat christus nasciturus; quia in flore
sperantur fructus p̄cessurus. Sed p̄dēte fructu/flos deci
dit:q̄ veritate apparente in carne/figura pertrāsijt. Ubi et
nazareth ciuitas galilee dicit.i.transmigrationis:q̄ nascē
te christo/oia illa trāsierunt que superius enumerauī: que
(vt ait apostolus) In figura cōtingebant illis. Hos ergo
flores ꝛ nos qui iam fructum tenemus:pertransisse vide
mus:et dum adhuc flores videbantur:transituri p̄cipie
bantur. Unde dauid. Mane sicut herba transeat: mane
floreat ꝛ transeat:vespere decidat/indureat et arescat. Ves
pere etem̄.i.q̄n venit plenitudo tēporis/in quo misit de⁹
vnigenitū suū factū ex muliere:factū sub lege; dicēte ipso
Ecce noua facio oia:vetera transierunt et disparuerunt:
quo in nouitate succrescentis fructus flores decidunt et
arescunt. Unde rursus scriptum est. Fenū aruit ꝛ flos de
cidit:verbū autem domini manet in eternū. Credo nō am
bigis quin verbū fructꝰ sit:verbum aūt christus est. Ho
nus itaq̄ fructus christus qui manet in eternū. Sed vbi
est fenū quod aruit:vbi est flos qui decidit? Prophetā res
spondeat. Omnis caro fenum:et omnis gloria eius tanq̄
flos feni. Si omnis caro fenum:ergo carnalis ille popu
lus indeorum fenum fuit. An non fenum aruit:dum idem
populus ab omni spiritus pinguedine vacuus/sicce litte
re adhesit? An non etiam flos decidit: quando gloriatio
quam habebant in lege:non remansit? Si flos non decī
dit:vbi ergo regnum;vbi sacerdotium;vbi prophete:vbi
templum:vbi denicq̄ magnalia illa de quibus gloriari so
lebant et dicere:Quāta audiuimus et cognouimus ea:et
patres nostri narrauerunt nobis. Et iterū. Quāta mīa
uit patribus nostris nota facere ea filijs suis. Et hec dicta
sunt p̄o eo q̄ positū est:in nazareth ciuitatem galilee. In
illam ergo ciuitatē missus est angelus gabriel a deo. Ad
quem? Ad virginem desponsatam viro: cui nomen erat
ioseph. ¶ Que est hec virgo:tā venerabilis vt salutet ab
angelo:tā humilis vt despōsata sit fabro? Pulchra p̄mis
tio virginitatis ꝛ humilitatis: nec mediocriter placet deo
illa aia:in qua ꝛ humilitas cōmendat virginitatē:ꝛ virgi
nitas exornat humilitatē. Sz quāta putas veneratione di
gna est:in qua humilitatē exaltat fecūditas? et parrus ose
cra virginitatē? Audis virginē:audis humilē:si nō potes
virginitatē humilis:imitare humilitatē vginis. Laudabi
lis virtus virginitas:sz magis necessaria humilitas. Illa
cōsulit:ista p̄cipit. Ad illā inuitaris:ad istā cogeris. De il
la dicit. Qui pōt capere capiat: De ista dicit. Nisi q̄s effi
ciat sicut paruulus iste:non intrabit in regnū celor. Illa
ergo remunerat:ista exigit. ¶ Potes denicq̄ sine virgini
tate saluari:sine humilitate nō potes. Potest inquā place
re humilitas q̄ virginitatē deposita amissam:sine humili
tate aūt audeo dicere:nec virginitas marie placuisset. Su
per quē inquit/requiescet spūs meus:nisi sup humilem ꝛ
quietū? Sup humilē dixit: nō sup virginē. Si igit maria
humilis non esset:sup eam spiritussanctus nō requieuis
set. Si sup eā non requieuisset:nec impregnasset. Quō em̄
de ipso fine ipso cōciperet? Paret itaq̄: q: vt de spūsctō cō
deus/potius q̄ virginitatē. Et ſi placuit ex virginitate: ta
men ex humilitate concepit. Unde constat q: etiā vt place
ret virginitas:humilitas peuldubio fecit. Quid dicis vir
go superbe? Maria virginem se oblita:gloriatur de hu
militate:et tu negligendo humilitatem/blandiris tibi de
virginitate? Respexit (ait illa) humilitatem ancille sue.
Que illa? Virgo vtiq̄ sancta: virgo sobria: virgo de⁹
ta. Nunquid tu castior: illa? Nunquid deuotior? Aut nun
quid tua forte pudicitia gratior: castitate marie:vt tu scili
cet sine humilitate placere sufficias ex tua:quod illa non
potuit ex sua. Denicq̄ quāto honorabilior es ex singulari
munere castimonie:tanto tibi tu maior:em iniuriam facis:
q̄ eius in te decorem fedas permixtione superbie. Alio

quin expectat tibi virginem non esse:q̄ de virginitate inso
lescere. Nō oium quidē est virginitas:multo tamē pauciō
rū est cum virginitate humilitas. Si igitur virginitatē in
maria nō poreꝰ nisi miraris:hinde humilitatē imitari:ꝛ suf
ficit tibi. Qō si ꝛ ygo ꝛ humilis es:quisquis es; magnus
es. ¶ Est tamē maius aliquid q̄ mireris in maria.s.cum
virginitate fecunditas. A seculo em̄ non est auditū: vt alī
qua simul mater esset ꝛ virgo. Qō si ꝛ cuius mater attenꝺ
das:quo te tua sup eius mirabili celsitudine ducet admi
ratio? Nōne ad hoc vt videas nec saris posse mirari? Nō
ne tuo/immo veritatis iudicio illa que deū habuit filium
sup oēs etiā choros exaltabit angelos? An non deū et do
minū angelorꝰ maria suū audacter appellat filiū: dicens:
Fili q̄d feciſti nobis sic? Quis hoc audeat angelorꝰ? Suffi
cit eis ꝛ p̄o magno habent/q̄ cū sint spūs ex ꝺditione:ex
gratia facti sunt et vocati angeli:testante dauid: Qui facit
(inquit) angelos suos spūs. Maria vero matrē se agno
scens:maiestatē illā cui illi cū reuerētia seruiunt: cū fidu
cia suum nūcupat filiū. Nec dedignat nuncupari deus q̄
esse dignatus est. Nā paulopost subdit eu āgelista. Et erat
(inquiens) subditus illis. Quis? Quibus? Deus homi
nibus. Deus inquam cui angeli subditi sunt. cui principa
tus et potestates obediunt subditus erat marie. Nec tan
tū marie:sed etiaz ioseph ꝓpter mariā. Mirare ergo vtrū
liber:et eligę quid amplius mireris:sine filij benignissimā
dignatione:sine matris excellentissimā dignitatē. Utrinq̄
stupor:vtrinq̄ miraculū. Et q̄ deus femine obrēperet:hu
militas absq̄ exēplo. et q̄ deo femina p̄cipek:sublimis
tas sine socio. In laudibus virginū singulariter camik:q̄
sequūtur agnū quocūq̄ ierit. Quibus ergo laudibus in
dicas dignā que etiā p̄cit? ¶ Disce homo obedire: disce
terra subdi:disce puluis obtemperare. De auroze tuo lo
quēs euāgelista:Et erat(inquit)subditus illis. haud du
biū q̄n marie et ioseph. Erubesce superbe cinis. Deus se
humiliat:et tu te exaltas? Deus se hoibus subdit:et tu do
minari gestiens hominibus:nuo te p̄ponis autoꝛi? Utī
nam mihi aliquando tale aliquid cogitanti:deus respōde
re dignetur:quod et suo increpando respondit apostolo.
Uade inquit post me sathanas scandalū es mihi:quia nō
sapis ea que dei sunt. Quotiens em̄ hoibus p̄eesse deside
ro:totiens deum meum p̄eire cōtendo:ꝛ nūc vere non sa
pio ea que dei sunt. De ipso namq̄ dictū est:Et erat sub
ditus illis. ¶ Si hominis o homo imitari dedignaris ex
emplū:certe nō erit tibi indignum sequi autoꝛem tuū. Si
non potes forsitan sequi eum quocunq̄ ierit: dignare vel
sequi quo tibi cōdescēdit. Hoc est:si non potes sublimē in
cedere semitam virginitatis:sequere vel deū per tutissimā
viā humilitatis. A cuius rectitudine si qui etiā de virgini
bus deuiauerint:vt verū fatear:nec ipsi sequūtur agnum
quocunq̄ ierit. Sequitur quidem agnum coinquinatus
humilis:sequitur et virgo superbus:sed neuter quocūq̄
ierit:quia nec ille ascendere potest ad mundiciā agni qui
sine macula est:nec iste ad eiusdem mansuetudinem descen
dere dignatur;qua scilicet non coram tondente:sed coram
occidente se obmutuit. Attamen salubrioꝛem elegit sequē
di partem in humilitate peccatoꝛis q̄ in virginitate super
bus:cum et illius immunditiā sua humilis satisfactio pur
get:ꝛ huius pudicitiam superbia inquinet. ¶ Sed felix
maria cui nec humilitas defuit:nec virginitas. Et quidem
singularis virginitas quā non remanuit? sed honoꝛauit
fecunditas:et nibilominus specialis humilitas quā nō ab
stulit:sed exaltat fecunda virginitas:ꝛ incōparabilis pro
sus fecunditas:quā virginitas simul comitatur ꝛ humilis
tas. Quid horum nō mirabile:quid non incōparabile:q̄d
nō singulare? Mirū vero si nō bestitas in eorum pondera
tione:quid tua iudices dignius admiratione:vtrum vide
licet potius stupenda sit fecunditas in virgine:an in ma
tre integritas:sublimitas in prole:an cum tanta sublimita
te humilitas:nisi q̄ indubitanter horum singulis p̄ferē
da sunt simul cuncta:et incomparabiliter excellentius est
atq̄ felicius/oia percepisse q̄ aliqua. Et q̄d mirū si deus
qui mirabilis legit et cernit in scris suis:mirabile se exhi
buit in matre sua? Uenerementur ergo cōiuges in carne cor
ruptibili carnis integritatē. miremini etiam vos sacre vir
gines in virgine fecunditatem: Imitemini oēs homines dei
matris humilitatē. Honorate sci angeli vestri regis ma
trē:qui nostre adoratis virginis plem:ipsum vtiq̄ nostrū
pariter ac vestrū regē:nostri generis reparatorē:vestre ci
uitatis instauratorē. Cui⁹ apud vos tā sublimis:inter nos
tā humilis:a vobis pariter et a nobis dēt er dignitari de
bita reuerētia:ꝛ dignationi horū et gloria in secula secu
lorum. Amen. ¶ Homelia.ij.vnde supra.

Nouum quidē canti
cum illud/quod solus dabit in regno dei cā
tare virginibus:ipam virginū reginā cum
ceteris:immo primā inter ceteras esse can
turam:nemo est qui ambigat. ¶ Puto aūt illā p̄ter illud
q̄s solus:licet cū oibus tū virginibus ei(vt dixi) cōmune
erit:dulcioꝛi quodā atq̄ elegātioꝛi carmine lenificaturam
esse ciuitatē dei. Cuius vtiq̄ dulciſonos depromere vl'ex
primere modulos:ne ipsarū quidē virginū vlla digna in
uenieꝝ:q: soli merito dēstrandū seruabitꝝ sola de partu:
et partu diuino gloziaꝝ. Gloziaꝝ dixerim de partu nō in se;
sed in ipso quē peperit. Deus siquidē(de⁹ em̄ est quem pe
perit)matrē sibi singulari in celestib⁹ donaturus gra:fin
gulari in terris p̄uenire curauit et gratia: qua videlicet
ineffabiliter et intacta concipereꝛet pareret incorrupta.
Poꝛo deum huiusmodi decebat natiuitas:qua non nisi
de virgine nascereꝛur. Talis cōgruebat et virgini partus:
vt non pareret nisi deum. Proinde factꝰ: hominum vt ho
mo fieret:nasciturus de homine talem sibi ex omnibus de
buit deligere immo condere matrē:qualem ꝛ se decere scie
bat:et sibi nouerat placiturā. Uoluit itaq̄ esse virginē de
qua immaculata/immaculatus p̄cederet omnium macu
las purgaturus. Uoluit ꝛ humilē de qua mitis ꝛ humilis
corde p̄diret:harū in se virtutū necessariū oib⁹ saluberri⁹
mūq̄ exēplum ostēsurus. Dedit vginī partū:q̄ ei iā ante ꝛ
virginitatis inspiranerat vouū:ꝛ humilitatis progauerat
meritū. Alio q̄n quō angelus eā in sequēnib⁹ gratia plenā
pronunciat:si quippiā vel parū boni q̄ er gratia nō esset
habebat? ¶ Ut igit que sanctū sancto:ū conceptura erat
pariter et paritura:sancta esset corpoꝛe:accepit donū virgi
nitatis:vt esset ꝛ mēte:accepit ꝛ humilitatis. Ubi nimirū
virgo regia:gēnis oꝛnata virtutū:geminoq̄ mentis pari
ter et coꝛpoꝛis decoꝛe p̄refulgida:specie sua ꝛ pulchritudi
ne sua in celestibus cognita:celi ciuiū in se p̄uocauit aspe
ctus:ita vt et regis animū in sui ꝓcupiscentiā inclinaret:et
celestē nunciū ad se de supernis educeret. Et hoc est q̄ no
bis hic euāgelista cōmendat:cū angelū perhiberꝛ a deo de
stinatū ad virginē. A deo(inquit)ad virginē; id est a cel
so ad humilē:a dño ad ācillā:a creatoꝛe ad creaturā. Quā
ta dignatio dei:quāta virginis excellētia. Curre mater ea:
curre filie:curre oēs:q̄ post eum et ex eua ꝛ parturimini
cū tristitia:ꝛ parturitis:adite virginalē thalamū:ingredi
mini si poteſtis pudicū soꝛoris vestre cubiculū. Ecce enim
deus mittit ad virginē:ecce affat angelus mariā. Apponi
te aurē parieti:auscultate q̄d nuncietur ei: si forte audiatis
vnde cōsolemini. Letare pater adam:sed magis tu o eua
mater exulta:q̄ sicut oim parentes:ita omniū fuistis pere
ptores:ꝛ quod infelicius est: prius perēptoꝛes q̄ paren
tes. Ambo inquā consolemini sup filia ꝛ tali filia: sed illa
amplius de qua malū oꝛum est prius:cuius oppoꝛbriuꝝ
in omnes pertransijt mulieres. Instar nāq̄ rēpus quo iā
tollatur oppoꝛbrium:nec habeat vir quid causetur aduer
sus femina:qui vtiq̄ dum se imprudenter excusare cona
retur:crudeliter illā accusare nō cūctaret dicēs: Mulier quā dediſti mihi;dedit mihi de ligno ꝛ comedi. ¶ Poꝛo
pterea curre eua ad mariam:curre mater ad filiam:filia q̄
matre respondeat tali matris oppoꝛbrium auferat:ipla

Universidad de Deusto
Biblioteca

patri p matre satisfaciat: quia ecce si vir cecidit per feminā: iam non erigitur nisi per feminā. Quid dicebas o adam? Mulier quā dedisti mihi dedit mihi de ligno et comedi. Verba malicie sunt hec quib⁹ magis augeas q̄ deleas culpā. Verūtamen sapientia vicit malicia: cum occasionē venie quā a te deus interrogādo elicere tēptauit: sed nō potuit: in thesauro in deficientis sue pietatis inuenit. Reddit̄ nēpe festina pro femina: prudens p fama: humilis p superba: que p ligno mortis gustū tibi porrigat vitā: et p venenoso cibo illo amaritudinis dulcedinē pariat fructū eterni. Muta ergo inique excusationis verbum in vocē gratiarum actionis: et dic: Dñe mulier quā dedisti mihi: dedit mihi de ligno vite et comedi: et dulce factum est super mel os meo: quia in ipso vivificasti me. Ecce enim ad hoc missus est angelus ad virginem. ¶ O admirāda et oi honore digniss̄imā virginē: o femina singulariter venerāda sup oēs feminas admirabilē: parentū reparatricem: posteroū vivificatricē. Missus est inquit angelus ad virginē. Virginem carne: virginē mente: virginem pfessione: virginē deniq̄ qualē describit apls⁹ mente et corpore sanctā. ¶ Nec nouit̄: nec forsitu inuentā: sed a seculo electā: ab altissimo p̄cognitā et sibi preparatā: ab angelis seruatā: a patrib⁹ pfiguratā: a pphetis promissam. Scrutare scripturas et pba que dico. Vis nosse et ego aliquā ex his testimonia hic inserā? Ut pauca loquar de plurib⁹: quā tibi aliam predixisse deus videtur: quādo ad serpentem ait. Inimicitias ponam inter te et mulierem. Et si adhuc dubitas an de maria dixerit: audi quod sequit̄ur. Ipsa conteret caput tuum. Cui hec seruata victoria est nisi marie? Ipsa procul dubio caput contriuit venenarium: que omni modam maligni suggestionem tam de carnis illecebra: q̄ de mentis superbia dedurit ad nihilum. Quā vero aliā salomō requirebat cum dicebat. Mulierem fortē quis inueniet? Nouerat quippe vir sapiens huius sexus infirmitatē: fragile corpus: lubricā mentē: quia nī et deū legerat p̄misisse: et ita videbat ꝓgruere: vt qui vicerat p feminā vinceret̄ p ipam: vehementer admirās ajebat. Mulierem fortem q̄s inueniet? Nō est dicere. Si ita de manu femine pēderet: et nra oium salus: et innocētie restitutio: et de hoste victoria: fortis oino necesse est vt puideat: que ad tantum opus possit esse idonea. Sed mulierē fortē quis inueniet? Ar ne hoc q̄sisse putet̄ desperando: subdit propheta ndo. Procul et de vltimis finibus precium ei⁹. hoc est nō vile: nō paruū: nō mediocre: nō deniq̄ de terra: sed de celo: nec de celo p̄mo terris: precium fortis huius mulieris: sed a summo celo egressio eius. Quid deinde rubus ille quondam mosaicus potēdebat: flāmas quidē emittēs: sed nō ardēs: nisi mariā parientē: et dolorē nō sentientē? ¶ Quid rogo virga aaron florida nec hunc erat: nisi ipam concipientem: q̄ vis virum non cognoscentem? Huius magni miraculi maius mysterium esaias edisserit dicens. Egrediet virga de radice iesse: et flos de radice eius ascēdet. virgā: virginē: florē: virginis partū intelligēs. Sz si tibi qō nunc in floze christus intelligi dicit: supio: ni videt aduersari sententie: qua nō virge floze: sz floris fructu designari diceb̄atur: noueris in eadē aaronica virga q̄ nō solū floruit: sz et frōduit: et fructum emisit: non solum floze vel fructu: sed ipsis etiam frondibus eundem significari. Noueris et apud moysen nec fructu virge: nec floze: sed ipsa virga demonstrari. Illa vīq̄ virga: qua feriente: aqua vel diuidit̄ur tranſiturīs: vel de petra ex̄untur bibituris. ¶ Nullum autem inconueniens est diuersis rebus diuersis ex causis christum figurari: et in virga quidem potentiam: in floze vero fragrantiam: in fructu autem saporis dulcedinem: in frondibus quoq̄ sedulam eius intelligi protectionem: q̄na videlicet paruulos ad se confugientes: sub umbra alarum suarum protegere non desinit: siue ab estu carnalium desideriorum: siue a facie impioz qui eos afflixerunt. Bona et desiderabilis umbra: sub alis iesu: vbi tutū est fugientibus refugiū: gratū fessis refrigeriū. Misere mei dñe iesu miserere mei: q̄m in te cōfidit aia mea: et in umbra alarū tuarū sperabo: donec trāseat iniq̄tas. In hoc m̄ esaie testimonio: floze filiū: virgā intellige matrē: qm̄ et virga floruit absq̄ germine: et virgo cōcepit non ex hoie. Nec virge vir: nec floris lesit emissio: nec virginis pudorē sacri partus edidit. ¶ Proferamus et alia virgini matri: deoq̄ filio cōgrua de scripturis testimonia. Quid illud gedeonis vellus significat: q̄ vnq̄ de carne tonsum: sed sine vulnere carnis in area ponit̄: et nūc q̄dē lana: nūc vero area rore pfundit̄: misi carne assumpta de carne virginis et absq̄ detrimento virginitatis? Cui vnq̄ distillantibus celis: tota se infudit plenitudo diuinitatis: adeo vt ex hac plenitudine omnes acceperimus: qui vere sine illa: non aliud q̄ terra arida sumus. Huic quoq̄ gedeonico facto p̄pheticum dictum pulchre satis conuenire videtur: vbi legitur. Descendet sicut pluuia in vellus. Nam p hoc quod sequitur. Et sicut stillicidia stillantia sup terrā: idē dat intelligi: q̄ d per inuentā rore madidā aream. ¶ Pluuia quippe volūtaria: quā segregauit de⁹ hereditati sue: placide p̄ius et absq̄ strepitu operationis humane: suo se quietissimo illapsu virgineū demisit in uterū: postmodū vero vbiq̄ terrarū diffusa est p ora predicatoriū: non iā sicut pluuia in vellus: sed sicut stillicidia stillātia sup terrā: cum quodam vnq̄ strepitu verboum: ac sonitu miraculoum. Siquidem recordate sunt nubes ille que portabāt pluuiam: preceptum sibi fuisse cum mitterētur. Quod dico vobis in tenebris: dicite in lumine: et quod in aure auditis: predicate super tecta. Quod et fecerunt. Etenim in omnem terram exiuit sonus eoum: et in fines orbis terre verba eoum. ¶ Audiamus et hieremiam noua veteribus vaticinantem: et quem presentem mōstrare non poterat: venturum et ardenter et fidenter promittentem. Nouum inquit creauit dñs super terram: femina circūdabit virū. Que est hec femina? Quis vero iste vir? Aut si vir: quomodo a femina circūdatus? Aut si a femina circūdari potest: quomodo vir? Et vt aperius dicam: quomodo potest simul et vir esse et in utero marie? Hoc est enim virum a femina circumdari. Nouimus viros: qui scilicet infantiam: pueritiam: adolescentiam atq̄ iuuentutem transeuntes: ad gradum vsq̄ senectutis proximū peruenerunt. Qui ergo iam adeo grandis est: quomodo a femina circūdari potest? Si diuisset femina circūdabit infantem: vel femina circūdabit paruulum: nec nouum videretur: nec mirum. Nunc autē quia nil tale posuit: sed dixit virum: querimus que sit hec nouitas quam deus fecit in terra: vt femina circūdaret virum: et vir intra feminei vnius corpusculi membra se cohiberet? Quid est hoc miraculi? Nunquid pōt homo (vt ait nicodemus) in ventrem matris sēl iterato introire et renasci? ¶ Sed vero ne ad conceptum partū q̄ virginalem si forte inter plurima noua ac mira: que ibi profecto inspicit qui diligenter inquirit: etiam hanc quasi de prophetis promulgi reperiam nouitatem. Porro ibi agnoscitur longitudo breuis: latitudo angusta: altitudo subdita: profunditas plana. Ibi agnoscitur lux nō lucens: verbum infans: aqua sitiens: panis esuriens. Videas si attendas potentiam regis: sapientiam instruī: virtutem sustētari: deum deniq̄ lactentem: sed angelos reficientem: vagientem sed miseros consolantem. Videas si attendas tristari letitiam: pauere fiduciam: salutem pari: vitam mori: fortitudinem infirmari. Sed quod non minus mirandū est: ipsa ibi cernitur tristitia letificās: pauor confortās: passio saluans: mors viuificās: infirmitas roborās. Cui iam illud quoq̄ non occurrat quod querebam? Nunquid nō facile tibi est inter hec femīam agnoscere virum circumdantem: cum mariā videas virum approbatum a deo iesum suo vtero circūplectentem? Virum autē dixerim fuisse iesum non solum iam cuī dicebatur vir prophetā porēs in opere et sermone: sed etiam cum tenera adhuc infantis membra: dei mater blando vel foueret in gremio. vel diuaret in vtero. ¶ Vir igitur erat iesus necdum etiam natus: sed sapientia: nō erat: animi vigore nō min⁹ corporis: maturitate sensuū: nō corpulentia mēbroz. Neq̄ em̄ min⁹ habuit sapiētie: vel pot⁹ nō minus fuit sapiētia iesus cōceptus q̄ natus: paruus q̄ magn⁹. Siue ergo latēs in vtero: siue vagiens in p̄sepio: siue iā grādiusculus interrogās doctores in templo: siue iā pfecte etatis docēs in populo: eque profecto plenus fuit spūsctō. Nec fuit hora in quacū q̄ erare sua: qua de plenitudine illa quā in sui cōceptione accepit in vtero: vel aliq̄d minuerē: vel aliq̄d eidē adjicere tur: sed a principio pfectus: a principio inquā plenus fuit spū sapiētie et intellectus: spū consilij et fortitudinis: spū scientie et pietatis: et spū timoris domini. ¶ Nec te moueat q̄d de illo legis in alio loco. Jesus autē proficiebat sapiētia et etate et gratia apud deū et hoies. Nā q̄d de sapiētia et gratia hic dictū est: nō fm quod erat: sed fm quod apparebat intelligendū est: nō q: videlicet aliquid ei nouū accideret q̄d ante nō haberet: sed quod accidere videretur quando volebat ipse vt videretur. Tu homo cū proficis: nō q̄n nec quātū vis proficis: sed te nescīēte: tuus moderat⁹ profectus: tua vita disponit. ¶ At vero puer iesus qui disponit tua: ipse disponebat et suam: et q̄n volebat: et quibus volebat sapiēs apparebat: quādo et quibus volebat sapientior: q̄n et q̄bus volebat sapientissim⁹: q̄ q̄ in se nū q̄ esset nisi sapientissimus. Similiter et cum semp omni gratia plenus fuisset: sive quā apud deū: sive quā apud hoies habere debuerat: p suo tū arbitrio eā nunc plus: nūc minus ostentabat: prout cernentiū vel meritis cōgruere: vel salui expedire sciebat. Cōstat ergo q: semper iesus virilē animū habuit: etsi semper in corpore vir non apparuit. Cur deniq̄ dubito virum fuisse in utero: quem inibi deum fuisse nō ambigo? Minus quippe est esse virū q̄ esse deum. Sed vide si nō etiam hanc hieremie nouitatem esaias lucidissime aperuit: qui nouos superius aaronicos flores exposuit. Ecce inquit virgo concipiet: et pariet filium. En habes feminam scilicet virginem. Vis et de viro audire quid sit? Et vocabitur (ait) nomē eius emanuel: id est nobiscū deus. ¶ Femina itaq̄ circūdans virum: virgo est cōcipiēs deū. Vides q̄ pulchre et concorditer sancto: rū mira facta et mystica dicta sibimmicem concinūt. Vides q̄ stupendum sit hoc vnum de virgine: et in virgine factum miraculum: q̄d tot miracula preuenerunt: tot oracula promiserūt. Unus nimirum fuit spūs prophetarum: et licet diuersis modis: signis et temporibus: eandem rem diuersi: nō diverso spū et preuiderūt: et predixerunt. Quod moysi monstratū est in rubo et igne: aaron in virga et flore: gedeoni in vellere et rore: hoc aperte salomō preuidit in forti muliere et eius pcio: apertius hieremias prenūcit de femina et viro: apertissime ysaias declarauit de virgine et deo: gabriel tandem exhibuit ipsam salutando. Ipsa namq̄ est de qua nunc euāgelista. Missus est (ait) angelus gabriel a deo ad virginem desponsatam ioseph. ¶ Ad virginem inquit desponsatam. Quare desponsatam? Cum esset inquā virgo electa: et vt ostensum est: virgo conceptura: virgo parritura: mirum cur desponsata fuerit non nuptura. Nunquid vel hoc casu factum quis dixerit? Non est casu factum quod rationabilis causa commendat: causa valde vtilis et necessaria: et diuini prouisus admonitione cōsilij digna. Dicam quod mihi/immo quod ante me patrib⁹ visum fuit. ¶ Illa vtiq̄ fuit ratio desponsationis marie: que et dubitationis thome. Mos siquidem iudeoꝝ erat: vt a die desponsationis sue/vsq̄ ad tps nuptiarum sponsis sponse traderētur custodiende: quatenus earum ipsi eo sibi pudicitiam curiosius seruarēt: quo sibi ipsi fideliores existerē. Sicut ergo thomas dubitādo/palpādo cōstantissimus fact⁹ est dominice confessor: resurrectionis: ita et ioseph mariam sibi desponsando: eiusq̄ conuersationē in tempore custodie studiosius comprobando: factus est pudicitie fidelissimus testis. Pulchra vtriusq̄ rei conuenientia: et dubitatio thome/et desponsatio marie: poterant quidem similis erroris laqueum nobis inijcere: fideiuidelicet in illo: castitatis in illa: veritatem in suspitionē adducere: sed valde prudēter et pie factum est p contrariū: vt vnde metuebat suspitio: firma sit certitudo. Nam et de filij resurrectione eius q̄dem ego qui infirmus sum crediderim et thome dubitāti et palpanti: q̄ cephe audienti et credenti. Et de matris cōtinentia facilius sponso eius custodīēti et experienti: q̄ ipsi quoq̄ virgini de sola sua conscientia se defendenti. ¶ Dic queso quis eam videns non desponsatam et grauidā/non potius diceret corruptā q̄ virginē? Nō autē decebat hoc dici de matre domini. Tolerabilius vo atq̄ honestius fuit putari ad tēpus christū de cōiugio fuisse natū: q̄ de fornicatione. ¶ Sed nō poterat inquis deus apertū aliq̄s ostēdere signū: quo videlicet fieret: vt eius nec ortus infamaretur: nec mater criminaret? Poterat vtiq̄: sed non poterat latere demones: quod scirent hoies. Opponebat autē a principe mūdi aliquādiu celari diuini consilij sacramentū: non q̄ deus si palam opus suum facere vellet: impediri posse ab illo meneret: sed quia ipse qui non solum potenter: sed etiā sapiēter quecūq̄ voluit fecit: sicut in oibus operibus suis/quasdā rerū vel temporū cōgruentias propter ordinis pulchritudinē seruare consuenit. Ita in hoc quoq̄ tā magnifico opere suo/nostre videlicet reparationis non tantū potētiam suā: sed et prudentiam ostendere voluit. Et q̄ q̄ illud aliter quomodo veller perficere potuisset: placuit ei tamē eo potius et modo et ordine hoiem sibi reconciliare: quo nouerat eum cecidisse. Ut sicut diabolus p̄ius seduxit feminam: et postmodum virum per feminā vicit: ita p̄ius a femina virgine seduceretur: et posta viro christo aperte debellaretur: quatenus malicie fraudi dum ars pietatis illuderet: ac maligni fortitudinem christi virtus contereret: diabolo deus et prudentio: apparet et fortio:. Ita quippe decuit incarnatam sapientiā/spiritualem vincere maliciam: quo nō solū attingeret a fine vsq̄ ad finem fortiter: sed et disponeret oīa suauiter. Attingit autem a fine vsq̄ ad finem: id est a celo vsq̄ ad infernū. Si ascendero inquit in celum tu illic es: si descendero in infernum adeo. Utrobiq̄ vero fortiter: quando et de supernis expulit superbū: et apud inferos spoliauit auarū. Conueniens ergo erat vt suauiter quoq̄ omnia: celestia scilicet et terrena disponeret: quatenus et illinc deiciens in quietum: reliquos in pace firmaret: et huc debellaturus inuidum: nobis p̄ius sue humilitatis et mansuetudinis vale de necessarium exemplum relinqueret: sicq̄ mirabili fieret moderamine sapientie: vt et fuis suauis: et hostibus fortis appareret. Quid enim prodesset diabolum a deo vinci: nobis manentibus superbis? Necessario igitur desponsata est maria ioseph: quando per hoc et a canibus sanctum absconditur: et a sponso virginitas comprobatur: et virginis tam verecundie parcitur: q̄ fame prouidetur. Quid sapientius? quid dignius diuina prouidentia? Uno tali consilio secretis celestibus et admittitur testis: et excluditur hostis: et integra seruatur fama virginis maris. Alioquin quando pepercisset iustus adultere? Scriptum est autem: Joseph autem vir eius cum esset iustus: et nollet eam traducere: voluit occulte dimittere eam. Bene cū esset iustus: noluit eam traducere: quia sicut nequaq̄ iustus esset si cognitam ream consensisset: sic nihilominus iustus non esset: si probatam innoxiam condemnasset. ¶ Cū ergo iustus esset et nollet eam traducere: voluit dimittere eam. Quare voluit dimittere eam? Accipe et in hoc non meam: sed patrum sententiam. Propter hoc ioseph voluit dimittere eam: propter quod et petrus dominum a se repellebat dicēs: Exi a me dñe: quia homo peccator sum: propter q̄d et centurio a domo sua eū prohibebat/cum diceret. Domine non sum dignus vt intres sub tectū meum. Ita ergo et ioseph indignum et peccatorem se reputans/dicebat intra se: a tali et a tanta non debere fibi vltra familiare prestari contubernium: cuius supra se mirabilem expauescebat dignitatem. Videbat et horrebat diuine presentie certissimum gestantem insigne: et quia

Universidad de Deusto Biblioteca

mysteriū penetrare non poterat: volebat dimittere eā. Lucę.j. Expauit petrus potēte magnitudinē: expauit cēturio pſentie magistratē. Ethyo: ruit nimirū et ioseph sicut homo huiꝰ tanti miraculi nouitatē: mysteriū pfunditatē: ⁊ ideo occulte voluit dimittere eā. ¶Miraris q̄ ioseph p̄gnantis sese cōfiteri virginis iudicabat indignum: cū audias ⁊ sanctam elisabeth eius nō posse ferre presentiā: nisi cū tremore quidē et reuerentia? Aīt nāq̄. Unde hoc mihi: vt veniat mater dñi mei ad me? Ideo itaq̄ ioseph voluit dimittere eam.

J ¶Sed quare occulte et non palam? Ne videlicet diuine rei causa inquirere ⁊ exigere ratio. Quid em̄ vir iustus respōderet ppl'o dure ceruicis: ppl'o non credenti ⁊ cōtradicēti? Si diceret qō sentiebat: qō de illius purificatione cōprobauerat: nōne mox increduli et crudeles iudei subsannarēt illū: lapidarent illā? Quando nāq̄ veritati crederēt tacenti in uterо: quā postea conspexerūt clamantē in templo? Quid facerēt nec dū apparenti: cui postmodū impias manus inieceruntur: etiā miraculis conscāti? Merito ergo vir iustus ne aut mēriri: aut diffamare cogeret innoxiā: voluit occulte dimittere eā. Sin vero aliter q̄s sentiat: ⁊ ioseph sicut homine dubitasse cōtendat: sed: q: iustus erat: noluisse quidē habitare cū ea ꝓpter suspitionem: nec cū (q: pius erat) traducere voluisse suspectā: et ideo voluerit occulte dimittere eā? Breuiter respōdeo etiā sic dubitationē illā ioseph fuisse necessariā: que diuino meruit certificari oraculo. Sic quippe scriptū est: Nec aūt eo cogitāte (scilicet q̄ occulte dimitterer eā) apparuit ei angelus in somnis dicens: Ioseph fili dauid: noli timere accipere mariā coniugē tuam. Mat.j. Lucę.j. Nō em̄ in ea natum est: de spūsctō est. Itaq̄ propter istas rationes desponsata est maria ioseph. Vel potius (sicut ponit euāgelista) viro cui nomen erat ioseph. Tirū noiatus: nō q: maritus: sed q̄ hō virturis erat. Vel potiꝰ q: iuxta aliū euangelistā: non vir simpliciter: sed vir eius dictus est: merito appellatur: qō necessarie putatur. Debuit ergo vir eiꝰ appellari: q: necesse fuit et putari: sicut ⁊ pater saluatoris nō quidē esse: sed dici meruit vt putaret esse: dicēte hoc ipo euangelista: Et ipse iesus erat incipiens quasi annoꝝ triginta: vt putabat filius ioseph. Luc. iij. Nec vir ergo maris: nec filii pater extitit: q̄uis certa vt dictū est: ⁊ necessaria dispensatione vtrumq̄ ad tempus et appellatus sit: et putatus.

Z ¶Conſicet tamen ex hac appellatione qua licet dispensatoria: meruit honorari adeo vt pater dicī ⁊ dictus ⁊ creditus sit. conſicet ex ꝓprio vocabulo quod augmentum non dubitas interpretari: quis et qualis homo fuerit iste homo ioseph. Simul et memento magni illius quōdam patriarche venditi in egyptо: et saīo ipsius ibū nō solū vocabulū fuisse sortitus: sed ⁊ castimoniā adeptū: innocentiā assecutum et gratiam. Siquidem ille ioseph fraterna ex inuidia venditus et ductus in egyptum/christi venditionem prefigurauit: iste ioseph herodianam inuidiam fugiens/christum in egyptum portauit. Ille domino suo fidē seruās/domine nolunt commisceri. Iste dominā suam domini sui matrem virginem agnoscens: et ipse continens fideliter custodiuit. Illi data est intelligentia in mysteriis somniorum. Isti datum est conscium fieri atq̄ participes celestium sacramentorum. Ille frumenta seruauit non fidi: sed omni populo. Iste panem viuum e celo seruandū accepit: tam sibi ꝙ totо mundo. Non est dubium quin bonus et fidelis homo fuerit iste ioseph: cui mater desponsata est saluatoris. Gen. xxxix. Mat. j. Gen. xl. Gen. xxxvij. Mat. ij. Gen. xxxix. Mat. j. Gen. xl. Fidelis inquā seruus et prudens: quē cōstituit dominus sue matris solatium: sue carnis nutritius: solum denicq̄ in terris magni consilii coadiutorem fidissimum. ¶Huc accedit q̄ dicitur fuisse de domo dauid. Vere enim de domo dauid: vere de regia stirpe descendit vir iste ioseph: nobilis genere: mente nobilior. Plane filius dauid: non degenerans a patre suo dauid. Prorsus in quā filius dauid/non tantū carne: sed fide: sed sanctitate: sed deuotione: quem tanq̄ alterum/dauid dominus inuenit fm cor suum: cui turto cōmitteret secretissimum atq̄ sacratissimum sui cordis arcanū: cui tanq̄ alteri dauid in certa et occulta sapientie sue manifestauit: ⁊ dedit illi non ignarū esse mysteriū quod nemo principū huius seculi agnouit: cui denicq̄ datū est quod multi reges et pphete cū vellent videre non viderunt: audire et nō audierūt: non solū videre ⁊ audire: sed etiā portare/deducere/amplecti/deosculari/nutrire ⁊ custodire. Non tantū aūt ioseph: ſz ⁊ maria descendisse credēda est de domo dauid. Alioquin non esset desponsata viro de domo dauid: si nō esset et ipsa de domo dauid. Ambo igit erāt de domo dauid: sed in altera completa est veritas quā iurauit dñs dauid: altero tantū cōscio ⁊ teste adimplete promissionis. In fine autem versus: et nomen inquit virginis maria. ¶Loquamur pauca et super hoc nomine/quod interpretatum maris stella dicit: et marii virgini valde cōueniēter aptat. Ipa nāq̄ aptissime sideri cōparat: q: sicut sine sui corruptiōe fidus suū emittit radiū: sic absq̄ sui lesione virgo parturit filiū. Nec sideri radius suā minuit claritatem: nec virgini filius suā integritatē. Ipsa est igit nobilis illa stella ex iacob orta: cuius radius vniuersum orbem illuminat: cuius splendor ⁊ prefulget in supernis: ⁊ inferos penetrat: terras etiā perlustrans et calefaciens magis mentes ꝙ corpora: fouet virtutes: excoquit vitia. Ipsa inquā est preclara et eximia stella super hoc mare magnum et spaciosum necessario subleuata: micans meritis: illustrans exemplis. ¶O quisquis te intelligis in huius seculi profluuio magis inter procellas et tēpestates fluctuare/q̄ per terrā ambulare: ne auertas oculos a fulgore huius sideris: si non vis obrui procellis. Si insurgant vēti tētationum: si incurras scopulos tribulationū: respice stellā: voca mariam. Si iactaris superbie vendis: si ambitionis: si detractionis: si eminentie: si contentionis: respice stellam: voca mariā. Si iracundia: aut auaricia: aut carnis illecebra nauicularn cōcusserit mentis: respice ad mariā. Si criminū immanitate turbatus: conscientie feditate confusus: iudicij horore perterritus: barathro incipias absorberi tristicie: desperationis abysso: cogita mariā. In periculis: in angustijs: in rebus dubijs/mariam cogita: mariā inuoca. Nō recedat ab ore: nō recedat a corde: et vt impetres eius orationis suffragiū: nō deseras cōuersationis exemplum. Ipsam sequēs nō deuias: ipam rogās nō desperas: ipam cogitās nō erras. Ipsa tenēte non corruis: ipa protegente nō metuis: ipa duce non fatigaris: ipsa propitia peruenis! Et sic in temetipo experiris q̄ merito dictum sit: et nomen virginis maria. Sed iam modice pausandum est: ne et nos in transitu claritatem tanti luminis mat. xvij intueamur. Ut enim verbis apostolicis vtar: bonum est nos hic esse: et liber dulciter contemplari in silentio quod laboriosa non sufficiat explicare locutio. Interim autem ex deuota scintillantis sideris contemplatione/fer. Unio: reparabitur in his que sequūtur disputatio.

¶Homelia.iij. vnde supra.

D Jbēter vbi mihi cō gruere video: verba sanctorum assumo: quo vel ex vasculoū pulchritudine gratioza fiant: queq̄ in eis lectori appoluerim. Ut aūt nūc a prophetīcis verbis incipiā. Ue mihi nō quidē sicut pphete: q: tacui: sed q: locutus sum: qm̄ vir pollutus labijs ego sum. Heu ꝙt vana: ꝙt falsa: ꝙt turpia p hoc ipm spurcissimū os meū cuomuisse me recolo: in q̄ nūc celestia reuoluere vba presumo? Uehemēter timeo ne famā audiā ad me dictū: Quare tu enarras iustitias meas: et assumis testamentū meū per os tuū? Utinam et mihi de superno altari non quidem carbo vnus: sed ingens globus igneus afferatur: qui videlicet multam et inueteratam puritatis oris mei rubiginē ad plenum excoquere sufficiat: quatenus angeli ad virginem: et virginis ad ipsum grata inuisem/ac casta colloquia dignus habear meo qualicūq̄ replicare sermone. Aut em̄ euangelista. Et ingressus angelus ad eam: haud dubius quin ad mariam/dixit. Aue gratia plena: dominus tecum. Quo ingressus ad eam? Esa. vj. Psā. xlix Luce. j. Terrus.

eo in secretariū pudici cubiculi: vbi illa foribus clauso super se ostio/orabat patrem in abscondito. Solent angeli astare oratibꝰ: ⁊ delectari in his quos vident leuare puras manus in oratione: holocaustū sctē deuotionis gaudent se offerre deo in odorem suauitatis. Marie aūt orationes quantū placuerint in conspectu altissimi: angelus indicauit: q̄ ingressus ad eā tam reuerēter salutauit. A ¶Nec fuit difficile angelo per clausum ostiū penetrare ad abditam virginis: qui vtiq̄ ex subtilitate substātie sue hoc habet in natura: vt nec seris ferreis eī arceat ingressus quocūq̄ suus eum impetus ferat. Angelicis em̄ spiritibꝰ parietes non obsistunt: sed cūcta illis visibilia cedunt: camera eque corpora quantūlibet solida vel spissa penetrabilia sunt eis ac peruia. Suspicandū igitur nō est q̄ apertū inuenerit angelus ostiolū virginis: cui nimirū in ꝓposito erat hoīm fugere frequentias: vitare colloquia: ne vel oratoris turbaretur silentiū: vel continentis castitas tentaretur. Clauserat itaq̄ etiā illa hora suū sup se habitaculū virgo pudentissima: sed hoibus nō angelis. Proinde etsi ad eā potuit intrare angelus: sed nulli hoīm facilis patebat accessus. Terrus. B Act. vj. Ingressus ergo angelus ad eam dixit: Aue gratia plena dñs tecum. ¶Legimus in actibꝰ apostolorū: Et stephanū plenum gratia: ⁊ apostolos fuisse repletos spiritu sancto sed longe dissimiliter a maria. Alioquin nec in illo habitauit plenitudo diuinitatis corporaliter quēadmodū in maria: nec illi cōceperūt de spiritu sancto quō maria. Aue inquit gratia plena dñs tecum. Quid mirum si gratia plena erat: cum qua dñs erat? Sed hoc potius mirandum: quō qui angelum miserat ad virginem: ab angelo inuētus est esse cum virgine. Ita nevelocior angelo fuit deus: vt festinantem nunciū celerior: ipse preueniret ad terras? Nec mirū. Nam cū esset rex in accubitu suo: nardus virginis dedit odorem suū: ⁊ ascendit in cōspectu gloriе eius fumus aromatis: ⁊ inuenit gratiā horroꝝ coram oculis dñi: clamantibꝰ Cañ. iij. qui circūstabant: Que est ista que ascendit p desertum sicut virgula fumi: ex aromatibus myrrhe ⁊ thuris? Stans q̄ rex egrediēs de loco sancto suo: Exultauit vt gigas ad currendā viam: Et licet a summo celo egressio eius: nimio tamen puolans desiderio/preuenit suū nunciū ad virginem quā amauerat: quā sibi elegerat: cuiꝰ decorem concupierat. Quem ꝓspiciens alonge venientem: gratulans Cañt. ij. et exultans ait ecclesia. Ecce venit iste saliens in montibus C transiliens colles. ¶Merito aūt cōcupiuit rex decorem virginis, ſſecerat em̄ quicūd longe antea prenonita filia rat a patre suo dauid dicente sibi: Audi filia ⁊ vide: ⁊ inclina aurem tuā: et obliuiscere populū tuum ⁊ domū patris tui. Et si hoc feceris: cōcupiscet rex decorem tuū. Audiuit quippe: ⁊ vidit: nō vt quidā qui audientes nō audiunt: et videntes nō intelligūt: sed audiuit ⁊ credidit: vidit ⁊ intellexit. Et inclinauit aurem suā ad obedientiā: ⁊ cor: suū ad disciplinā: ⁊ oblita est populus suū/⁊ domū patris sui: q: nec populū suū augere ꝓlis successione: nec domui patris sui relinquere curauit heredem: sed quicūd honoris in populo: quicquid de paterna domo rerū terrenarū habere potuisset: ꝺoia arbitrata est vt stercora vt christū lucri facerer. Nec fefellit eā intentio: qm̄ ⁊ christū sibi filiū vēdicauit: nec ꝓpositū pudicitie violauit. Bene igitur gratia plena: q̄ virginitatis gratiā tenuit: ⁊ insuper fecunditatis D gloriā acquisiuit. ¶Aue inquit gratia plena: dñs tecum. Nō dixit: dñs in te: sed dñs tecū. Deus em̄ q̄ vbiq̄ equaliter totus est p suā simplicem substantiā: aliter tamen in rationalibꝰ creaturis q̄ in ceteris: et ipsarū: aliter in bonis/q̄ in malis est per efficaciā. Ita sane est in irrationalibus creaturis: vt tamen nō capiat ab ipsis. A rationalibꝰ aūt oibus quidem capi potest p cognitionem: sed a bonis tm̄ capitur etiā per amorem. In solis ergo bonis ita est: vt etiā sit cū ipsis ꝓpter concordiā volūtatis. Nam dum suas voluntates in iusticie subdunt: vt deū nō dedecear velle qō ipsi volunt: per hoc q̄ ab eius voluntate nō dissentiunt: deum sibi specialiter iungunt. Sed cū ita sit cū oibus sanctis: specialiter tamē cū maria: cū qua vtiq̄ tāta ei cōsensio fuit: vt illiꝰ nō solū voluntatē: sed etiā carnē sibi cōiungere: ac si de sua/virginis q̄ substātia vnum christū efficere: vel potius vnus christus fieret: q̄ etsi nec totus de deo: nec totus de virgine: totꝰ tm̄ dei et totus vīginis esset: nec duo filij: sed vnus vtriusq̄ filius. ¶Air itaq̄. Aue grā plena: E dñs tecū. Nec tm̄ dñs fili⁹ tecū: quē carne tua induis: sed ⁊ dñs spūsctūs de quo concipis: ⁊ dñs pater q̄ genuit quē cōcipis. Pater inquā tecū: qui filiū suū facit ⁊ tuum. ſſilius tecū: qui ad cōdendū in te mirabile sacramētū mirо modo ⁊ sibi referat genitale secretū: ⁊ tibi feruat virginale signaculū. Spūsctūs tecū: qui cū patre ⁊ filio tuū fecundat vterū. Dñs ergo tecū. Benedicta tu in mulieribus. Liber adiungere q̄ elisabeth cuius hec verba sunt: ꝓsecuta subiūxit. Et benedictꝰ fructus ventris tui. Nō q: tu bñdicta/ideo benedictus fructus vēris tui: sed q: ille te ꝓuenit in bñdictionibus dulcedinis: ideo tu benedicta. Vere enim benedictus fructus ventris tui: in quo benedicte sunt omnes gentes: de cuius plenitudine tu quoq̄ accepisti cum ceteris: ersi differentius a ceteris. Ac propterea quidem benedicta tu: sed in mulieribus. Ille vero benedictus non in hominibus: non inter angelos: sed qui est (vt ait apostolus) super omnia benedictus deus Ro. ix. in secula. Dicitur benedictus vir: benedictus panis: benedicta mulier: benedicta terra: vel si quid tale in creaturis benedictum esse memoratur: sed singulariter benedictus fructus ventris tui: cum sit super omnia benedictus deus in secula. ¶Benedictus ergo fructus ventris tui. Benedictus in odore: benedictus in sapore: benedictus in specie. Huius odoriferi fructus fragrantiam ge. xxvij sentiebat qui dicebat: Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni: cui benedixit dominus. An non vere benedictus cui benedixit dominus? De sapore huius fructus quidam quod gustauerat taliter eructabat dicens. Gustate ps. xxxiij et videte quoniam suauis est dominus. Et alibi. Quam ps. xxx. magna multitudo dulcedinis tue domine: quam abscondisti timentibus te! Et alius quidam. Si tamen inquit ij. Pe. ij. gustastis qm̄ dulcis est dominꝰ. Et ipse fructus de se inuitans nos ad se: qui edit me ait adhuc esurient: et q̄ bibit me adhuc sitient. Utiq̄ ꝓpter saporis dulcedinem hoc dicebat: qui semel gustat magis excitat appetitū. Bonus fructus qui animarum esurientium et sitientium iusticiam: et esca et potꝰ est. Audisti de odore: audisti de sapore: audi et de specie. Si em̄ fructus ille moris/nō solū suauis fuit Gen. iij. ad vescendū: sed etiā teste scriptura/delectabilis aspectu: quātomagis huiꝰ vitalis fructus vinificū decorē debemꝰ inquirere: in quē reste alia scriptura/desiderāt etiā angeli ſ. Pet. j. ꝓspicere. Cuius pulchritudinem in spiritu videbat: et in corpore videre cupiebat: q̄ dicebat. Et ſyon ſpecies decoris eius. Et ne mediocrem tibi videatur cōmendasse decorē: recole qō in alio psalmo legis. Speciosus forma pre filijs hoīm: diffusa est gratia in labijs tuis: ꝓpterea benedixit te deus in eternū. Benedictus ergo fructus ventris tui: cui benedixit deus in eternum. Ex cuius benedictiōe/benedicta etiā tu in mulieribus: quia nō potest mala arbor fructus facere bonū. Benedicta inquā tu in mulieribus: que illam generalem maledictionem euasisti qua dicтū est. In tristicia paries filios: ⁊ nihilominꝰ illā: qua fecunā est. ¶Maledicta sterilis in israel. ae singulariē consecura es benedictionem vt nec sterilis maneas: nec cū doloꝝ parturias. Dura necessitas: et graue iugum sup oēs filias eue. Et si pariūt/cruciantur: et si nō pariūt maledicuntur. Et dolor: prohibet parere: et nō parere maledictio. Quid facies virgo q̄ audis: q̄ hec legis? Si parturis angustiaris: si sterilis manes maledicеris. Quid eliges vgo prudēs? Angustie in q̄t mihi sunt vndiq̄. Meli⁹ est tm̄ mihi maledictū incurrere ⁊ castā manere: q̄ ꝓpus q̄dē accipere ꝓ cōcupiscentiā: qō merito post cum dolore parturiam. Hinc eterm̄ etsi video maledictū: sed nō pcm̄: illinc vero ⁊ peccatū simul et cruciatū. Deniq̄ hec maledictio q̄d aliud

est q̄ hominū exprobratio? Nec ob aliud sane dicit steri-
lis maledicta: nisi q̄ opprobrio ⁊ cōtemptui sit habenda
tanq̄ inutilis ⁊ infructuosa. ⁊ hoc in israel tm̄. ¶ Mihi aūt
p:o minimo est q̄ hoibus displiceo: dum me possim vir-
ginem castā exhibere christo. ¶ O virgo prudens: o vir
go deuota: q̄s te docuit deo placere virginitatem? Que
lex: que iustitia: q̄ pagina veteris testamenti vel p:aecipit
vel confutat: vel hortat in carne nō carnaliter viuere: ⁊ in
terris angelicā ducere vitā? Ubi legeras beata virgo: Sa
pientia carnis mors est: ⁊ Curā carnis ne p:aeceritis in de
sideriō? Ubi legeras de virginibus: q: cantant canticum
nouum q̄ nemo alius cantare potest: ⁊ sequunt agnum
quocūq; ierit? Ubi legeras laudatos esse qui se castrauē
runt p:aeter regnū celo:? Ubi legeras in carne cām̄ ambu
lantes nō ſm carnem militamus. Et qui matrimonio iū
git virginem suā: bene facit: ⁊ qui nō iungit: melius facit
Ubi audieras. Volovos oēs esse sicut ⁊ meipsum: ⁊ Bo
num est homini si sic p:manea: ſm meū cōsilium? De vir
ginibus (inquit) p:aeceptū nō habeo: consiliū aūt do? Tu
vero nō dicī p:aeceptū: sed nec cōsiliū: nec exemplū: misi q̄
vnicūo docebat te de omnib⁹: ac sermo dei viuus ⁊ efficax
ante tibi factus est magister q̄: filius: pri⁹ instruxerit men
tem: q̄ induerit carnem. ¶ Ihesuo ergo deuotus te ex
hibere virginem: ⁊ nescis q̄ ipsi exhiberi te op:aeteriam
matrem. Eligis in israel esse contemptibilis: ⁊ vt illi pla
ceas cui re pbasti: maledictū incurrere sterilitatis: ⁊ ecce
maledictio benedictione cōmutatur: sterilitas fecundita
te recōpensatur. Aperi virgo sinum: expande gremium:
p:aepara vterum: quia ecce facturus est tibi magna qui po
tens est: intactum vt p:o maledictione israel: beatam re di
cant omnes generationes. Nec suspectā habeas pudēs
virgo fecūditatē: quia non auferet integritatem. Loncipi
es: sed sine peccato. Branida eris: sed nō grauata: paries:
sed non cum tristicia: nescies virum: ⁊ gignes filiū. Qua
lem filium? Illius eris mater: cuius deus est pater. Filius
paterne charitatis erit corona me castitatis: sapientia pa
terni cordis: erit fructus vteri virginalis. Deū denicq; pa
ries: ⁊ de deo p:aepies. Confortare ergo virgo fecunda: ca
sta puerpera: mater inmacula: quia nō eris in israel vltra ma
ledicta: neq; inter steriles deputata. Et si adhuc maledice
ris ab israel ſm carnem: non quia sterilem vident: sed q:
fecundam inuident. Memento q̄ et christus maledictū
pertulit crucis: qui te suam matrem benedixit in celis: sed
et in terris ab angelo benedicta: et a cunctis generationi
bus terre merito beata predicaris. Benedicta ergo tu in
mulieribus: ⁊ bñdictus fructus vēris tui. ¶ Que cū audis
set turbata est in sermone ei⁹: et cogitabat q̄lis esset ista sa
lutatio. Solēt vgines q̄ vere vgines sunt: ⁊ semp pauide ⁊
nunq̄ esse secure: et vt caueāt timēda: etiam tuta pertime
scere: scientes se in vasis fictilibus thesaurum portare pre
ciosum: ⁊ nimis arduum esse viuere angelice inter homi
nes: et in terris more celestium conuersari: ⁊ in carne celi
bem agere vitam. Ac p̄inde q̄quid nouū: quicquid sub
ium fuerit o:tum: suspectas habent insidias: totum con
tra se estimāt machinarum. Idcirco et maria turbata est
in sermone angeli. Turbata est: sed non perturbata. Tur
batus sum inquit et nō sum locutus: sed cogitaui dies an
tiquos: ⁊ annos eternos in mēte habui. Ita ergo ⁊ maria
turbata est: ⁊ non est locuta: sed cogitabat qualis esset ista
salutatio. Qō turbata est: verecūdie fuit virginalis: q̄ nō
perturbata: fortitudinis: q̄ tacuit ⁊ cogitauit: prudentie.
Cogitabat autem qualis esset ista saluratio. Sciebat pu
dens virgo q̄ sepe angelus sathane transfigurat se in an
gelū lucis: et quia nimirū humilis et simplex erat: nihil ta
le penitus a sancto angelo sperabat: ⁊ ideo cogitabat qua
lis esset ista saluratio. ¶ Tūc angelus intuitus virgines:
et varias eam secum voluere cogitationes facillime depre
hēdens: pauidā cōsolat: cōfirmat dubiā: ac familiariter vo
cans ex noie: benigne ne timeat psuader. Nec timeas in q̄
maria: inuenisti gratiā apud deū. Nihil hic doli: nihil hic
fallacie est. Nullā circūuentionē: nullas hic suspiceris insi
dias. Nō sum hō sed spūs: et dei angelus: nō sathane. Ne
timeas maria: inuenisti grām apud deū. O si scires quātū
tua humilitas altissimo placeat: quāta te apud ipm subli
mitas maneat: angelico te indignā: nec alloquio iudica
res: nec obsequio. Et quid em̄ indebitā tibi diceris grām
angelo:? que inuenisti gratiā apud deū? Inuenisti q̄ que
rebas: inuenisti quod nemo āte te potuit inuenire: inueni
sti gratiā apud deū. Qua gratiā? Dei ⁊ hoim̄ pacē: mortis
destructionē: vite reparationē. Hec est ergo gratia quā in
uenisti apud deū. Et hoc tibi signū. Ecce cōcipies in vtero
et paries filiū: et vocabis nomē eius iesum. Intellige pu
dens virgo ex noie filij p̄missi quāram ⁊ q̄ specialē grām
inueneris apud deū. Et vocabis ait nomē eius iesum. Ra
tionē huius vocabuli alius euāgelista ponit: angelo sic in
terp:etante. Ipse em̄ saluū faciet pp̄m suum a pcis eoū.
Quos iesus leg⁹ o ypo⁹ bui⁹ q̄ nunc in manib⁹ habe
mus: p:aesisse: ambos pp̄os pfuisse. Quor vnus populū
suū de babylone eduxit: alter suū in terrā p̄missionis in
troduxit. Et illi qui de illos quib⁹ p:aerāt ab hostib⁹ defen
debāt: sed nūquid saluabāt a pcis eor:? Ihs aūt noster ie
sus ⁊ a pcis saluat populū suū: et introducit in terrā viuē
tiū. Ipse em̄ saluū faciet pp̄m suū a pcis eoū. Quis est
hic q̄ etiā pcā dimittit? Utinā et me peccatore: ē dignet dñs
iesus annumerare pp̄o suo: vt saluū me faciat a peccatis
meis. Vere em̄ bnus pp̄s cuius iste iesus dñs deus eius:
q: ipse saluū faciet populū suū a pcis eor:. ¶ Uereo: aūt
ne multi se p:o:fiteāt esse de populo eius: quos m̄ ipe nō
habeat p populo suo. Uereo: ne pleriscq; q̄ quasi in pp̄o
ei⁹ religiosi o:es esse videnť: ipse aliqñ dicat. Populus hic
labijs me hono:at: cor: autem eorum longe est a me. No
uit enim dñs iesus qui sunt eius: nouit et quos elegerit a
principio. Quid me vocatis ait domine dñe: et non facī
tis que dico. Uis scire an pertineas ad populum eius: vel
potius vis esse de populo eius: fac que dicit iesus: et com
putabit te in populo suo. Fac que iubet in euangelio do
minus iesus: que iubet in lege et p:opheris: que iubet per
ministros suos qui sunt in ecclesia: obtempera eius vica
rijs: p:epositis tuis: non tm̄ bonis et modestis: sed etiā di
scholis. Et disce ab ipso iesu: q: mitis est ⁊ humilis cor: de:
et eris de beato populo eius quem elegirin hereditatem
sibi: eris de laudabili populo eius quē dñs exercituum be
nedixit dicens: Opus manuum mearū tu es: hereditas
mea israel: cui ne forte israel carnalē emuleris etiā testimo
nium perhibet dicens. Populus quē nō cognoui seruiuit
mihi: in auditu auris obediuit mihi. Sed audiam⁹ q̄d idē
angelus sentiat de illo: cui necdū cōcepto tale indidit no
men. ¶ Ait nāq;: Hic erit magnus: et filius altissimi voca
bit. Bene magnus: qui filius altissimi merebit appellari.
An non magnus: cuius magnitudinis nō est finis? Et q̄s
magnus ait sicut de⁹ noster? Plane magnus q̄ tā magnus
q̄ altissimus: q: et ipse altissimus. Nec em̄ altissimi filius
rapinam arbitrabitur esse se equalem altissimo. Ille me
rito arbitrādus est cogitasse rapinam: qui cū de nihilo in
angelicā formā facť fuisset: factor ei⁹ suo se cōparās: vsurpa
uit sibi q̄d filij altissimi pp̄rie est: q̄ vnic⁹ in forma dei a deo
nō facť: sed genitus est. Altissimus em̄ de⁹ pater q̄ius oī
potēs sit: nō potuit tm̄ vel equalē sibi cōdere creaturā: vel
inequalē gignere filiū. Fecit ita q̄ angelū magnū: sed non
quātus ipe: ⁊ ideo nec altissimū. Solū aūt vnigenitū: quē
nō fecit: sed genuit omps oipotentem: altissim⁹ altissimū:
eternus coeternū: ipm sibi p̄pria cōparari: nec rapinā esti
mat nec iniuriā. Recte ergo hic erit magnus: q̄ filius altissi
mi vocabit. ¶ Sed quare hic erit ⁊ nō potius est magn⁹:
q̄ semp equaliter magnus: nō habet quo crescat: nec ma
io: post conceptū futurus fit: q̄ ante vel fit vel fuerit: An
forte p:aeterea dixerit: erit: q: qui magn⁹ deus erat: magn⁹
hō futur⁹ sit? Bene ergo hic erit magnus. Magnus hō:
magnus docto:: magn⁹ p:aepheta. Sic em̄ dicit de eo in eua
gelio. Quia p:aepheta magnus surrexit in nobis. Et a mino
ri quodā

ri quodā p:aepheta magnus itidem p:aepheta venturus p:o
mittit. Ecce inq̄t veniet p:aepheta magn⁹: ⁊ ipse renouabit
hierusalē. Et tu quidē o virgo paruulū paries: paruulū
nutries: paruulū lactabis: sed vides paruū: cogita ma
gnū. Erit em̄ magn⁹: q: magnificabit eū deus in ꝑspecu
regū: adeo vt adorent eū oēs reges: oēs gēes seruiāt ei.
Luce.j. Magnificet ergo ⁊ aīa tua dñm: q: hic erit magn⁹: ⁊ fi
lius altissimi vocabit. Magnus erit: ⁊ magna facier tibi
q̄ p:aepheta. q̄ filius altissimi vocabit. ¶ Magnificet ⁊ a nobis
Esa.ix. paruulis magn⁹ dñs: quos vt faceret magnos facť est
paruulus. Parvulus ait natus est nobis: ⁊ filius datus
est nobis. Nobis inquā nō sibi: q̄ vtiq; ante rēpo:a mul
to nobilius nat⁹ ex p̄fe: nasci tempo:aliter nō indigebat
ex matre. Nō angelis quoq; qui cum magnū haberent:
paruulū nō requirebāt. Nobis g̃ natus: nobis ⁊ dat⁹: q:
nobis necessarius. Ja de nobis nato ⁊ dato faciamus ad
B qō natus est ⁊ datus. Utamur nostro in nostrā vtilitatē
de saluato:e salutē op:emur. ¶ Ecce paruulus in medio
staruit. O paruulus paruulis desideratⁿ. O vere paru
lus: ſ malicia: nō sapia. Studeam⁹ effici sicut paruulus
iste: discam⁹ ab ipso: q: mitis est ⁊ humilis cor: de: ne ma
gnus videl⁹ de⁹ sine cā fact⁹ sit hō: paru⁹ ne gratis mo:
tuus: ne in vacuū crucifixus. Discamus ei⁹ humilitatem
imitemur mānsuetudinē: amplectamur dilectionē: cōice
mus passionib⁹: laueamur in sanguine eius: ipm offera
mus p̄pitiationē p pctis nostris. q̄m ad hoc ipse natus
Ro.viij. ⁊ dat⁹ est nobis. Ipm oculis patris: ipsum offeramus ⁊
suis: q: ⁊ pater p:aeio filio suo nō pepercit: sed p nobis
tradidit illū: ⁊ ipse filiꝰ semetipm exinaniuit formā serui
Esa.liij. accipiēs. Ipse tradidit in mortē animā suā: ⁊ cū sceleratis
reputat⁹ est: ⁊ ipse pctā multo:um tulit: ⁊ p trāsgressoib⁹
rogauit vt nō perirent. Non possunt perire p quibus fi
lius rogat ne pereāt: p quos pr̄ tradidit filiū in mo:tem
vt viuāt. Equaliter g̃ ab vtroq; speranda est venia: qui
bus equalis est in pietate miserico:dia: par in voluntate
potentia: vna in deitate substātia: in qua vnus cum eis
spiritus sanctus viuit ⁊ regnat deus per omnia secula se
culo:um. Amen. ¶ Homelia. iiij. vnde supra.

C

On est dubiū quic:

quid in laudib⁹ matris p̄ferimus: ad filiū
p:inere: ⁊ rursum cū filiū hono:am⁹: a glo
puerb.x ria matris nō recedimus. Nam si iuxta salo
monē filius sapiens gloria est p̄is: quāto magis gloria
sum est matrē ipsius effici sapientie? Sed q̄d ego tento
in eius laudibus: quā laudabilē p:aedicant p:aephete: per
hibet ꝯgelus: narrat euangelista? Non g̃ laudo: q: non
audeo: sed rm̄ replico deuotus: qō ita explicauit per os
Textus. euāgeliste spūs sanctus. Sequit nāq; ⁊ ait. Et dabit illi
dñs deus sedem danid patris sui. Verba sunt angeli ad
virginem de p̄missio filio p̄mittentis q̄ debeat possidere
D regnū danid. ¶ Qō de stirpe danid duxerit originē dñs
iesus: nemo dubitat. Quero aūt quō dederit ei de⁹ sedē
danid patris sui: cum ipse in hierusalem nō regnauerit:
q̄mo turbis cū volentibus cōstituere regē nō acquie
Jo. xviij uerit: sed ⁊ ante faciem pilati p:aestans fit. Regnū meū
nō est de hoc mūdo. Deniq; q̄d magnū p̄mittitur ei q̄ se
Esa.vj. det sup cherubī: que ppha vidit sedēte sup soliū excelsus
⁊ eleuatū: sedere in throno danid patris sui? Sed nouī
mus quādā aliā hierlm ab ea que nūc est: in qua regnauit
danid: significatā: multo ista nobilio:ē: multo dignio:em.
Hāc igit puto hic fuisse significatā: illo videl⁹ vsu loquē
di: quo sepe reperis in scripturis significās ponī p signi
ficaro. Tūc sane dedit illi de⁹ sedē danid p̄tris sui: q̄n cōsti
ps.ij. tutus est rex ab eo sup syon mont̄ sanctū eius. Sed hic
p:aepheta de quo regno dixerat exp̄ssius aperuisse videť:
in eo q̄ nō in syon posuit: sed sup syon. Tā ideo fortassis
dictū est sup: q: in syon quidē regnauit danid: sup syō ve
ps. cxxxj ro regnū est illius de quo dictum est ad danid. De fructu
ventris tui ponam sup sedem tuā. de quo ⁊ dicū est per
alīū p:aephetā. Sup solīū danid: ⁊ sup regnū eius sedebit Esa.ix.
Uides q: vbiq; reperis sup: super syon: sup sedē: sup so
lium: sup regnū. Habit g̃ ei dñs deus sedem danid p̄is
sui: nō typicam sed veram: nō tempo:alē sed eternā: non
terrenā sed celestē. Que idcirco (vt iam dictū est) memo
ratur fuisse danid: q: hec in qua tēpo:aliter sedit: eterne Textus.
illius gerebat imaginem. Et regnabit in domo iacob in
eternū: ⁊ regni eius nō erit finis. Hic quoq; si domū ia
cob tēpo:alem accipim⁹: quō in illa que eterna nō est: in
eternū regnaturus est? Quereda est g̃ domus eterna ia
cob: in qua regnet in eternū: cui⁹ regni nō erit finis. An
nō deniq; domus illa iacob exalperās impie abnegauit
eum: ⁊ infipienter respuit ante faciem pilati: q̄n illo per
hibente: regem vestrū crucifigā: vno o:e respondendo Joh.xix
clamauit. Non habemus regē nisi cesarem? Reḡe itaq; Rom. ij
apostolū: ⁊ discernet tibi eū qui in occulto iudens est: ab
illo qui in manifesto: ⁊ que in spiritu est circūcisionē: ab Collo.ij
ea q̄ fit in carne: ⁊ spūalem israel a carnali: ⁊ filios fidei
abrae a filijs carnis. Non em̄ inquit oēs qui ex israel: hi Rom.ix
sunt israelite: neq; qui semen sunt abrae: hi filij. Seque
re ergo ⁊ dic. Similr̄ non oēs qui ex iacob: hi reputandi
sunt in domo iacob. Jacob quippe ipse est q̄ isrl. ¶ So
los igitur q̄ in fide iacob p̄fecti inueniendi sunt: reputa E
in domo iacob: vel potius ipsos noueris fo:e spūalem ⁊
eternā domū iacob: in qua regnabit dñs iesus in eternū.
Quis ex nobis est qui iuxta interp̄tationē nomis iacob:
supplanter diabolū de cor:de suo: lucretur cū vitijs ⁊ cō
cupiscentijs suis: vt nō regnet p̄ccā in suo mo:tali co:po
re: sed regnet in eo iesus: ⁊ nūc quidē p gratiā: ⁊ in eter
nū per gloriā? Beati in q̄bus iesus regnabit in eternū:
quia ⁊ ipsi cū eo regnabunt: ⁊ regni eius non erit finis.
O q̄ gloriosum est regnū illud: in quo reges congrega
ti sunt: cōuenerūt in vnū: ad laudandū sc̄z ⁊ glorificādū
eum: qui sup oēs est rex regū ⁊ dñs dominantiū. De cui⁹ mat.xiij.
splendidissima contēplatione: fulgebūt iusti sicut sol in
regno patris eor:. O si ⁊ mei p:aeōis meminerit iesus in
beneplacito populi sui: cū venerit in regnū suū. O si me
in illa die: quādo traditurus est regnū deo ⁊ patri: visita
re dignabit in salutari suo: ad videndū. f. in bonitate ele
ctio:is suo:: ad letandū in letitia gētis sue: vt laudeť etiā
a me cū hereditate sua. Veni interim dñe iesu: aufer scan
dala de regno tuo: q̄ est aīa mea: vt regnes tu (qui de⁹
bes) in ea. Venit em̄ auaricia ⁊ vendicat in me sibi sedē:
iactantia cupit dñari mihi: superbia vult mihi esse rex. luxu
ria dicit ego regnabo: ambitio: detractio: inuidia: ⁊ fracū
dia certant in meipso de meipso: cui? ego potissimū esse
videar. Ego aūt quātū valeo resisto: reniti: quārum iu
nor: dñm meū iesum reclamo: ipsi me defendo: q: ipsius
me iuris agnosco. Ipm mihi deū: ipm mihi dñm teneo ⁊
dico: nō habeo regē nisi dñm iesum. Veni ergo dñe: dissi
pa (cala disperde) illos in virtute tua ⁊ regnabis in me:
quia tu es ipse rex meus ⁊ deus meus: q̄ mādas salutes
iacob. Dixit aūt maria ad angelū. Quo modo fiet istud: Textus.
q̄m virū nō cognosco? Primo quidē prudenter tacuit: cū
adhuc dubia cogitabat: qualis esset ista salutatio: malēs
nimirū humiliter nō respondere: q̄ temere loqui q̄d ne
sciret. Ja vero ꝑfortata: ⁊ bene p̄meditata: angelo q̄dē
fortis loquēte: sed deo intus psuadente: erat em̄ dñs cum
illa dicente angelo: dñs tecū: ita q̄ ꝑfirmata fide ses de
pellente timo:ē: leticia verecundiam: dixit ad angelum. F
¶ Quo mō fiet istud: q̄m virū nō cognosco? Nō dubitat
de facto sed modū requirit ⁊ o:dinem. Nec em̄ querit an
fiet istud: sed quo mō. Quasi dicat. Cum sciat dñs meus
(testis ꝑscie mee) votū esse ancille sue nō cognoscere vi
rum: qua lege: q̄ o:dine placebit ei vt fiat istud? Si opo:
tuerit me frangere votū vt pariā talem filium: ⁊ gaudeo
de filio: ⁊ doleo de ꝑposito. Fiat rm̄ voluntas eius. Sin
vero virgo cōcipiam: virgo ⁊ pariam: qō vtiq; si placue
rit ei impossibile nō erit: tunc scio vere: q: respexit humili

tatem sancte sue. Quo modo ergo fiet istud: quoniã virum nõ cognosco? Et respondens angelus dixit ei. Spiritus sanctus superueniet in te: ⁊ virtus altissimi obumbrabit tibi. Superius dicta est fuisse gratia plena: ⁊ nũc quõd: Spiritus sctũs superueniet in te: ⁊ virtus altissimi obũbrabit tibi? Nũquid potuit repleri gratia: ⁊ necdum hẽ spiritũ sanctũ: cum ipse sit datoꝛ gratiarũ? ¶ Si aũt iam spũs sanctus in ea erat: quõ adhuc tanꝑ nouiter supueniturus ꝛcipitur? An forte ideo non dicit simpliciter: veniet in se: sed addidit super: quia ⁊ pius quidem in ea fuit ꝑ multam gratiã: sed nũc superuenire nũciatur: propter abundantioꝛem gratie plenitudinem: quã effusurus est super illam? At vero cum plena iam sit: illud amplius quõ capere poterit? Si aũt plus aliq̃d capere põt: quõ ⁊ ante plena fuisse intelligenda est? An pꝛio: quidem gratia eius tm̃ repleuerat mentẽ: sequẽs vero etiã ventrem perfundere debeat: quare? scz plenitudo diuinitatis q̃ ante in illa: sicut ⁊ in multis sanctoꝝ spiritualiter habitabat: etiam sicut in nullo sanctoꝝ: corporaliter in ipsa habitare incipiat? ¶ Ait itaq̃. Spiritus sanctus superueniet in te ⁊ virtus altissimi obumbrabit tibi. Quid est/ et virtus altissimi obumbrabit tibi? Qui potest capere capiat. Quis eñ excepta forte illa: que hoc sola in se felicissime meruit experiri: intellectu capere: ratione discernere possit: qualiter splẽdoꝛ ille inaccessibilis virginei fetus visceribus infuderit: ⁊ vt illa inaccessibilem accederet ad se ferre potuisset: de portiuncula eiusdẽ coꝛporis cui se animate contẽperauit: relique masse vmbraculum fecerit? Et fortasse ꝓpter hoc maxime dictũ est: obumbrabit tibi: quia res nimiruꝫ in sacramento erat: ⁊ qõd sola p se trinitas in sola ⁊ cũ sola virgine voluit operari: soli datum est nosse: cui soli datum est experiri. Dicatur ergo. Spũs sanctus superueniet in te: qui vtiq̃ sua potentia fecundabit te. Et virtus altissimi obumbrabit tibi: hoc est illum modũ quo de spiritu sancto cõcipies: dei virtus: et dei sapientia xps: sic in suo secretissimo consilio obũbrãdo conteget ⁊ occultabit: quatenꝰ sibi tm̃ notus habeatur ⁊ tibi. Ac si angelus respondeat ad virginẽ. Quid a me requiris: qõ in te moꝛ experieris? Scienꝫ scies ⁊ feliciter scies: sed illo doctoꝛe quo ⁊ actoꝛe. Ego aũt missus sum nunciare virginalem ꝛceptum: non creare. Nec põt doceri: niſi a donante: nec potest addisci niſi a suscipiente. Idcoq̃ ⁊ qõ nascetur ex te sanctũ: vocabitur filꝰ dei. Quod est dicere. Quoniã non est de hoꝛe: sed de spiritu sancto quod concipies: concipies autem altissimi virtus/ vocabitur filius dei: idest nõ solum qui de sinu patris in/ uterum tuũ veniens obumbrabit tibi: sed etiam id qõ de tua substantia sociabit sibi: ex hoc iam vocabitur filius dei: quẽadmodum ⁊ is q̃ a patre est ante secula genitus/ tuus quoq̃ amodo reputabitur filius. Sic aũt ⁊ qõ natum est ex ipso patre/ erit tuus: ⁊ qõ nascetur ex te/ erit eius: vt tũ non sint duo filij: sed vnus. Et licet aliud quidem ex te: aliud ex illo sit: iam non tũ cuiusq̃ suus: sꝫ vnꝰ vtriusq̃ erit filius. ¶ Idcoq̃ ⁊ qõ nascetur ex te sanctũ vocabitur filius dei. Attende quesꝰ q̃ reuerenter dixerit qõ nascetur ex te sanctũ. Ut quid eñ ita simpliciter sanctum: ⁊ absq̃ additamento? Credo quia non habuit q̃d pꝛopꝛie/digne ve nominaret illud eximiũ: illud magnificũ: illud reuerendũ: qõ de purissima videlicet vir ginis carne cũ sua aĩa vnico patris erat vniẽdũ. Si diceret sancta caro: vel sanctus hõ: vel sanctus infans: quicq̃d tale poneret: parũ sibi dixisse videretur. Posuit g̃ indefinite sanctũ: q: quicq̃d illud fit qõ virgo genuit: sanctũ ꝓcul dubio ac singulariter sanctũ fuit: ⁊ p spũs sanctificatiõnẽ/ ⁊ p verbi assumptionẽ. Et adiecit angelus. Et ecce elizabeth cognata tua: ⁊ ipsa ꝛcepit filiũ in senectute sua. Quid fuit necesse etiã huius sterilis virgini nũciare conceptum? Nũquid forte dubiam adhuc ⁊ incredulã ꝛacutioꝛ: recentioꝛi voluit cõfirmare miraculo? Absit. Legim? ⁊ zacharie incredulitatem ab hoc ipso angelo fuisse castigatam: mariã aũt in aliquo repꝛehensam nõ legimus: q̃n potius fidem ipsius elizabeth ꝓpetante laudatã agnouimus. Beata es inquit que credidisti: qm̃ pficientur in te que dicta sunt tibi a dño. ¶ Sed ideo sterilis cognate cõceptus virgini nũciatur: vt dũ miraculũ miraculo addatur: gaudiũ gaudio cumuletur. Porro necesse erat nõ modico leticie ⁊ amoꝛis p̃ueniente inflãmari incendio: que filiũ paterne dilectionis cuꝫ gaudio spũs̃ancti moꝛ fuerat ꝛceptura. Neq̃ eñ nisi i deuotissimo coꝛde atq̃ hilarissimo: tanta se capere poterat dulcedinis ⁊ alacritatis affluentia. Vel ideo ꝛceptus elizabeth nũciatur marie: q: ꝓfecto decebat vt verbũ moꝛ diuulgandũ vbiq̃: priusꝫ sciret virgo p angelũ/ q̃ audiret ab hoꝛe: ne mater videlicet dei a ꝓlijs filijꝫ videreꝫ amota: si eoꝝ que in terris tam ꝓpe gererentur: remãsisset ignara. Vel ideo potius ꝛceptus elizabeth marie nũciatus est: vt dũ nũc salutatoris: nũc pꝛecursoꝛis edoceturꝫ aduentũ: rerum tps ⁊ oꝛdinẽ tenẽs ipsa melius posthnodũ scriptoꝛibus ac pꝛedicatoꝛibus euãgelij referet veritatẽ: que ⁊ plene de oĩbus a pncipio celiꝰ fuerit instructa mysterijs. Vel ideo adhuc yũciatur marie ꝛceptus elizabeth: vt audiens cognatã vetulã ⁊ granidã: cogitet iuuencula de obsequio: ficq̃ illa ꝓperante ad visitandũ paruulo ꝓphete locus ⁊ occasio detur: quo minoꝛi adhuc dño sui officij valeat exhibere p̃mirias. ⁊ dum ad seinuicẽ occurrit matrum infantũq̃ ab alterutro excitata deuotio: mirabilius fiat miraculum de miraculo. Vide aũt ne hec tam magnifica: q̃ ab angelo audis pꝛenũciata: ab ipso speres pficienda. A quo ergo si queris: ipsum audi angelum. Quia non erit (inquit) impossibile apud deũ omne verbũ: tanꝑ diceret. Hec que ego tam fideliter ꝓmitto: nõ de mea: sed de illius qui me misit virtute p̃sumo: q: non erit impossibile apud eum oẽ verbũ. Quale eñ illi verbũ impossibile potuerit esse: qui oĩa fecit in verbo? ¶ Mouet me ⁊ hoc in verbis angelicis: q̃ signãter nõ ait: q: non erit impossibile apud deum oẽ factũ: sed omne verbum. An idcirco posuit verbũ: q: q̃ facile possunt hoies loqui qõd volũt: etiã q̃ nullatenus facere possunt: tam facile/ imo incõparabiliter facilius valet deus opere ꝛplere q̃quid illi verbo valent exꝑimere? Dicam apertius. Si hoibus tam facile esset facere q̃ dicere qõd volunt: ⁊ ipsis quoq̃ nõ eẽt impossibile omne verbũ. Nunc aũt qm̃ vulgaris ⁊ verus seruo est multuꝫ interesse inter loqui ⁊ facere: sed apud hoies/ nõ apud deum: soli deo q: idem est facere qõd loq̃ idem loq̃ qõ velle: merito nõ erit impossibile apud deuꝫ omne verbũ. Verbi gratia. Potuerũt pꝛeuidere ⁊ pdicere ꝓphete virginẽ vel sterilem ꝛcepturam ac parituram sed nũquid facere vt ꝛciperent ⁊ parerent: Deus autem qui dedit eis posse pꝛeuidere: q̃ facile potuit tunc qõd voluit per illos pdicere: tam facile potuit nũc qm̃ voluit p seipsum qõd ꝓmisit implere. Siquidẽ apud deũ nec verbum dissidet ab intentione: q: veritas est. nec factum a verbo: q: virtus est. nec modus a facto: quia sapiẽtia est: ac p hoc nõ erit impossibile apud deũ oẽ verbũ. Audisti virgo factum: audisti ⁊ modũ: vtrũq̃ mirum: vtrũq̃ iocũdũ. Jocũdare filia syon: ⁊ exulta saris filia hierusalẽ Et qm̃ auditui tuo datũ est gaudiũ ⁊ leticia: audiamus ⁊ nos a te responsum leticie qõ desideramus: vt iã exultent ossa humiliata. Audisti inquã factũ ⁊ credidisti: credẽ ⁊ demodo qõ audisti. Audisti q: ꝛcipies ⁊ paries filiũ: audisti q̃ nõ p hoiem sed p spm̃sanctum: expectat angelus respõsum: tps est eñ vt reuertatur ad deum q̃ misit illũ. Expectam? ⁊ nos o dña verbum miserationis quos miserabiliter pmit suis dãnatioĩs. Et ecce offert tibi pꝛeciũ salutis nostre: statim liberabimur si ꝓsentis. In sempiterno dei verbo facti sum? oẽs: ⁊ ecce moꝛimur: in tuo bꝛeui respõso sum? reficiendi: vt ad vitã reuocemur. Hoc supplicat a te o pia virgo flebilis adam cũ misera sobole sua exul de paradiso: hoc abꝛaam: hoc dauid. Hoc ceteri

flagitant sancti patres. patres scz tui: qui ⁊ ipsi habitant in regione vmbre moꝛtis. Hoc totus mundus tuis gemibus ꝓuolutus expectat. Nec timeꝫ sto: q̃n ex oꝛe tuo pendet ꝓsolatio miseroꝝ: redemptio captiuoꝝ: liberatio dãnatoꝝ: salus denicq̃ vniuersoꝝ filioꝝ adam totius generis tui. Da virgo responsum festinãter: o dña responde verbum/ qõ terra: qõ inferi: qõ expectant ⁊ superi. Ipse quoq̃ oĩm reꝝ ⁊ dñs quãtum ꝛcupiuit decoꝛem tuũ: tanꝰ tui desiderat ⁊ responsionis assensum: in qua nimirũ ꝓposuit saluare mundũ. Et cui placuiſti in silentio: iã magis placebis ex verboꝛ: cũ ipse tibi clamet e celo. O pulchra inter mulieres: fac me audire vocẽ tuã. Si ergo tu eũ facias audire vocẽ tuã: ipse te facit videre saluteꝫ nostrã. Nũquid non hoc est qõ querebas: qõ gemebas: qõ diebus ⁊ noctibus oꝛãdo suspirabas? Quid igit? Tu es cui hoc ꝓmissum est: an aliam expectam? Immo tuipsa nõ alia. Tu inquã illa ꝓmissa: illa expectata: illa desiderata: ex qua sanctꝰ pater tuus iacob iam moꝛtui appꝛopinquãs/ vitã sperabat eternã: cũ dicebat. Expectabo salutare tuũ dñe. In qua denicq̃ ⁊ p quã deus ipse rex noster ante secula disposuit operari salutẽ i medio terre. Quid ab alia speras qõ tibi offertur? Quid p aliã expectas qõ per te moꝛ exhibebitur/ dũmodo pꝛebeas assensum: respondeas verbũ. ¶ Responde itaq̃ citius angelo: imo per angelũ dño. Respõde verbũ: ⁊ suscipe verbũ. Pꝛoffer tuũ: ⁊ cõcipe diuinũ. Emitte transitoꝛiũ: ⁊ amplectere sempiternũ. Quid tardas? Quid trepidas? Crede: cõfitere ⁊ suscipe. Sumat humilitas audaciã: verecundia fiduciã. Nullatenus cõuenit nũc vt virginalis simplicitas obliuiscatur ꝓudentiã. In hac sola re ne timeat ꝓudens virgo pꝛesumptionẽ: q: etsi grata in silentio vere cũdia: magis tamẽ nũc in verbo pietas necessaria. Aperi virgo beata coꝛ fidei: labia confessioni: viscera creatoꝛi. Ecce desideratus cunctis gentib? foꝛis pulsat ad ostiũ. O si te moꝛ ante gtransieriꝫ ⁊ rursus inquias dolẽs quere que diligit aĩa tua. Surge: curre: aperi. Surge per fidem: curre p deuotionẽ: aperi p ꝛfessionẽ. ¶ Ecce inquit ancilla dñi: fiat mihi fm verbũ tuũ. Semp solet esse gꝛe diuine familiaris virtus humilitas. Deus cñ supbis restitit: humilibus aũt dat gꝛam. Humiliter g̃ respondet: vt sedes gꝛe pꝛeparetur. Ecce inquit ancilla dñi. Que est hec tam sublimis humilitas q̃ cedere nõ nouit honoꝛib? insolescere gloꝛia nescit? Mater dei eligit: ⁊ ancillam se nosse. Non mediocris renera humilitatis insigne. nec (oblata tanta gloꝛia) obliuisci humilitatem. Nõ magnũ est esse humilem in abiectione: magna pꝛoꝛsus ⁊ rara virtus humilitas honoꝛata. ¶ Si me miserũ hominũ cõmeis decepta simulationibus/ ad aliquẽ vel mediocrem hono⁹m ꝓuexerit ecclesia: deo nimirum hoc vel ꝓpter mea/ vel ꝓpter subditoꝝ pctã permittente: nõne statim oblitus qui fuerim: talem me puto qualis ab hoibus (q̃ coꝛ nõ vident) putatus sum? Credo fame: pscientiã non attendo: ⁊ reputãs non honoꝛẽ virtutibus: sed virtutes honoꝛi: eo sanctioꝛẽ quo superioꝛẽ me estimo. ¶ Videas plerosq̃ in ecclia de ignobilibus nobiles. de pauperibus diuites factos/ subito intumescere: pristine obliuisci abiectionis. genus quoq̃ suuꝫ erubescere: ⁊ in simos dedignari parentes. Videas et hoes pecuniosos ad honoꝛes quosq̃ ecclesiasticos puolare: moꝛq̃ sibi applaudere sanctitatẽ vestiũ dũmoꝛat mutatione nõ mentiũ: ⁊ dignos se estimare dignitate/ ad quã ambiendo peruenerunt: quod q̃ (si audeo dicere) adepti sunt nũmis/ attribuere meritis. ¶ Omitto aũt de his quos excecat ambitio/ ⁊ honoꝛ: ipse supbiendi eis materia est. Sꝫ video qõ magis doleo: post ꝛpectam seculi pompam: nõnullos in schola humilitatis superbiã magis addiscere. ac sub alis mitis humilisq̃ magistri/ grauiꝰ insolescere: ⁊ impatientes amplꝰ fieri in claustro/ q̃ fuissent in seculo. Quodq̃ magis pu ersum est: plerisq̃ in domo dei: nõ patiũtur hri ꝛemptui: q̃ in sua nõ nisi ꝛemptibiles esse potuerũt: vt quia videlicet vbi a pluribus honoꝛes appetuntur: ipsi locũ habere nõ meruerũt: saltem ibi honoꝛabiles videãtur: vbi ab oĩbus honoꝛes contẽnuntur. ¶ Video ⁊ alios: qõ non sine doloꝛe videri debeꝝ: post aggressam xpi militiã/ rursus secularibus implicari negocijs: rursus cupiditatibus terrenis inergi: cũ magna cura erigere mꝰoꝛos/ ⁊ negligere moꝛes sub pretextu quoq̃ cõis utilitatis/ verba vendere diuitibus/ ⁊ matronis saluatiões. sꝫ ⁊ cõtra imperatoꝛis sui edictum/ ꝛcupiscere aliena ⁊ suis cũ lite repetere: nõ audientes apli̇̃ ex imperio regis tui bicinantẽ: Hoc ipsum inquit delictũ est in vobis/ q̃ cause habetis. Quare non magis fraudẽ patimini? Ira ne mundũ sibi: ⁊ se mũdo crucifixerũt: vt q̃ antea vsꝫ in suo vico vel oppido cogniti fuerãt: mõ circueuntes pueicias ⁊ curias frequẽtantes/ regũ noticias pncipũq̃ familiaritates assecuti sint? ¶ Quid de ipso habitu dicã: in quo iam nõ calor: sed color: requiritꝫ: magisq̃ cultui vestiũ/ q̃ virtutũ insistitur. ¶ Pudet dicere: vincũtur in suo studio mulierculeꝫ: q̃n a monachis pꝛeciũ affectatur in vestibus: nõ necessitas: nec saltẽ forma religionis retenta in habitu/ oꝛnari: nõ armari appetũt milites xpi: qui dũ se pꝛeparare ad pꝛeliũ: ⁊ ꝛra aerias pties ꝓtendere parꝑtis infigne debuerant: q̃ vtiq̃ aduersarij valde foꝛmidant: in mollicie vestimentoꝝ/ pacis potius ꝓferẽtes indiciũ: vltro se hostibus sine sanguine tradũt inermes Nec aliũde hec oĩa mala cõtingũt: niſi q̃ illam (q̃ secundum deseruiũ?) deserẽtes humilitatem: dum p hoc cogimur inepta denuo sectari studia secularium: canes effici mur reuertentes ad vomitũ. ¶ Audiamus itaq̃ quoꝛ q̃t tales sumus: q̃d illa respõderit: q̃ dei mater eligebatur: sed humilitatẽ nõ obliuiscebat. Ecce ait ancilla dñi. fiat mihi fm verbũ tuũ. ſfiat: desiderij est signũ: non dubitationis indiciũ. Et p hoc q̃ dicit fiat mihi fm verbũ tuũ: magis intelligenda est affectũ exꝑimere desideantis: q̃ affectũ requirere moꝛe dubitantis: q̃ nil obsterꝛe intelligi: fiat/ esse verbum oꝛonis. Nemo quippe oꝛat nisi qõ credit ⁊ sperat. Unde aũt a se requiri deus etiã qõ pollicetur. Et ideo foꝛte multa que dare disposuit: ꝓmus pollicetur: vt ex ꝓmissione deuotio excitetur: sicq̃ qõ gratis datuꝝ erat: deuota oꝛatio ꝓmereatur. Sic pius dñs q̃ oĩs hoies vult saluos fieri: merita nobis extoꝛquet a nobis ⁊ dum nos ꝓuenit tribuendo: quod retribuat gratis agitme gratis tribuat. Hoc vtiq̃ pꝛudẽs virgo intellexit q̃n pꝛeueniẽti se muneri gratuite ꝓmissionis iunxit meritum sue oꝛationis: fiat (inquiens) mihi fm verbũ tuuꝫ. ſfiat mihi de verbo fm verbum tuũ. Verbum qõ erat in pncipio apud deum: fiat caro de carne mea fm verbum tuũ. ſfiat obsecro mihi verbũ nõ ꝓlatum qõ trãseat: sed conceptum vt maneat. carne videlicet indutũ: non aere. ſfiat mihi nõ tm̃ audibile auribus: sed ⁊ visibile oculis: palpabile manibꝰ: gestabile humeris. Nec fiat mihi verbum scriptum ⁊ mutũ: sed incarnatũ ⁊ viuũ. hoc est non mutis figuris moꝛtuis in pellibus exaratum: sed in forma humana meis castis visceribꝰ viuaciter impꝛessum: ⁊ hoc non moꝛtui calami depictioẽ: sed sancti spiritus operatione. Eo videlicet modo fiat mihi: quo hemini ante me factũ est: nemini post me faciendũ. Porro multifariã multisq̃ modis olim deus locutus est patribus in pꝛophetis. ⁊ alijs quidem in aure: alijs in oꝛe: alijs etiam in manu factum esse verbũ dñi memoꝛatur: mihi autem ꝛo vt in vteꝛo fiat iuxta verbũ tuũ. Nolo autem vt fiat mihi aut declamatoꝛie ꝓdicatum: aut figuraliter significatus: aut imaginatoꝛie somniatum: sed filenter inspiratũ: personaliter incarnatum: coꝛporaliter inuiseratum. Verbum igitur qõ in se nec poterat fieri: nec idigebat: dignetur in me: dignetur ⁊ mihi fieri fm vꝛ bum tuũ. ſfiat quidem generaliter omni mundo: sed specialiter fiat mihi fm verbum tuum.

¶ Excusatio eiusdem/ q̃p locũ hũc euãgelicum/ post expositoꝛes alios explanare voluerit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

A Ectionem euangelicam exposui sicut po-
tui: nec ignoro q̄ nōnullis placebit: sed
scio me ob hāc rē multoꝝ forte indignatio-
ni obnoxium: & aut iudicabo: superfluus:
aut p̄sumptor: q̄ videlicet post patres/
qui hunc ipm locū plenissime exposuerūt: rursus in eo-
dem nouus expositor: ausus fuerim mittere manū. Sed
si quid dictum est post patres: q̄ nō sit ꝓra patres: nec
p̄tribus arbitror: nec cuiq̄ displicere debere. Vbi autē
dixi q̄ a patribus accepi: dū sic absit typus p̄sumptiōis:
vt nō desit fructus deuotionis: patienter audiā de super
fluitate causantes. Nouerint mē q̄ me tanq̄ de ociosa/et
nō necessaria explanatione sugillāt: nō tam intendisse ex
ponere euāgelium: q̄ ex euāgelio sumere occasionē lo-
quendi q̄ loqui delectabar. Si vero peccaui q̄ ꝓpriam
magis ex hoc excitari deuotionem/q̄ cōem quesierim vti
litatem: potens erit pia virgo apud suū misericordē filiū
hoc meū excusare peccatum: cui hoc meū qualecūq; opu
sculum deuotissime destinaui.

¶ In vigilia natalis domini.

¶ De pronūciatione/Jesus christus filius dei nascitur
in bethleem iude. Sermo primus.

Z Onuit vox leticie
in terra nostra: vox exultationis & salu
tis in tabernaculis peccō. Auditum est
verbū bonū: verbū cōsolationis: sermo
iocūditate plenus: dignus oī acceptio-
ne. Jubilate montes laudem: & oīa li
gna siluarū/plaudite manibus ante faciē dñi: q̄ venit.
Audite celi: & auribus percipe terra: obstupesce & lauda
uniuersitas creature: sed tu magis o hō. Jesus xp̄s filiꝰ
dei nascitur in bethleem iude. Quis tam lapidei cordis:
cuiꝰ aia nō liquefacta fit in hoc verbo? Quid annūciari
dulcius poterat: q̄d delectabilius cōmendari? Quid ta-
le vnq̄ auditū est: aut quid simile aliq̄n mūdus accepit:
Jesus xp̄s filius dei nascitur in bethleem iude. O breue
verbū de verbo abbreuiato: sed celesti suauitate refertū
Labora: affectio milleflue dulcedinis: copiam latius ef-
fundere gestiens nec inuenies verba. Tanta siquidē est
gr̄a sermonis huius: vt cōtinuo incipiat minus sapere si
vel vnū iota mutauero. Jesus xp̄s filius dei nascitur in
bethleem iude. O natiuitas illibata sanctitate: honora-
bilis mūdo: amabilis hoībus: collati magnitudine bene
ficij: inuestigabilis etiā angelis sacri ꝓfunditate myste-
rij: & in his oībus admirabilis: singulari excellentia no
uitatis: vtpote que nec primā similē visa est/nec habere
sequentē. O partus solus sine dolore: solus nescius pu
doris: corruptionis ignarus: nō referans: sed cōsecrans
virginalis vteri templū. O natiuitas sup̄a naturā & p
natura: miraculi excellētia superans: sed reparans virtu
te mysterij. O fratres generationē istā quis enarrabit? An
gelus nūciat: virtus obūbrat: altissimus supuenit spiritus
virgo credit: fide cōcipit: virgo parturit: virgo pmanet.
Quis nō mirer? Nascitur altissimi filius de? de deo geni
tus ante secula: nascitur verbū infans: q̄s vel satis mire
tur? Nec sane ociosa natiuitas: aut infructuosa dignatio
maiestatis: Jesus xp̄s filius dei nascit in bethleem iude.

V ¶ Vos q̄ in puluere estis exp̄giscimini et laudate: ecce
dñs veniet cū salute. Venit cū salute: venit cū vnguētis:
venit cum gloria. Neq̄ em̄ sine salute Jesus: neq̄ sine vn
ctione xp̄s: nec sine gl̄ia venit dei filius. Siquidē ipse sa
lus: ipse vnctio: ipse gl̄ia ficut scriptū est. Gl̄ia p̄fis filius
sapiēs. O felix aia que gustato salutis fructu/trahit & cur
rit in odore vnguentoꝝ vt videat gl̄iam eius: gl̄iam quasi
vnigeniti a p̄re. Respirate pditi: venit Jesus q̄rere & saluū
facere q̄d perierat. Mox bidi cōualescite: venit xp̄s q̄ cō
tritos corde sanare vnctōe mie sue. Exultate quicūq; estis
grādia ꝓcupiscentes: desēdit ad vos filius dei: vt regni
sui faciat coheredes. Jta obsecro sana me dñe & sanabor:
saluū me fac & saluus ero: glorifica & ero gloriosus. Sic
nempe benedicet aīa mea dñm: & oīa que intra me sunt/
nomini sctō eius: cū ꝓpitiatus fueris oībus iniq̄tatibus
meis: sanaueris oēs infirmitates meas: repleueris in bo
nis desiderium meū. Hec tria dilectissimi sapit mihi q̄d au
dio nasci Jesum xp̄m filiū dei. ¶ Quare em̄ vocamus no
men eiꝰ Jesum: nisi q̄ ipse saluū faciet pp̄lm suum a pecca
eorum? Aut quare xp̄s nōiari voluit: nisi q̄ cōputrescere fa
cies iugū a facie olei? Quare filius dei factꝰ est hō: nisi vt
hoīes faciat filios dei? Volūtari aūt eius q̄s resistit? Je
sus q̄ iustificat: quis est q̄ cōdemnet? Christus q̄ sanat: quis
est qui vulneret? Filius dei q̄ exaltat: quis est qui humi
liet? Nascitur ḡ Jesus: gaudeat quisq̄s ille est: quē perpe
tue dānationis reū adiudicabat ꝓscientia peccō. Excedit
quippe pietas Jesu oēm criminū quātitatem/seu nume
rositatem. Nascit xp̄s: lectetur quicūq; vitijs expugnaba
tur antiq̄s. Siquidē ante faciē vnctionis xp̄i/nullus oīno
stare poterit mo: bus aīe quālibet inueteratus. Nascitur
filius dei: exultet q̄ magna solet desiderare: q̄ magnus
numerator aduenit. Fratres hic est heres: deuote suscī
piamus eū: sic em̄ & hereditas nostra erit. Qui em̄ p̄
priū filiū dedit: quō nō oīa nobis simul cū illo donauit?
Nemo discredat: nemo hesitet: habemꝰ testimoniū cre
dibile nimis. Verbū caro factū est & habitauit in nobis.
Fratres hr̄e voluit vnigenitus dei: vt esset in multis fra
tribus p̄mogenitus ipse. Vtiq̄ nihil hesitet ipsa pusilla
nimitas fragilitatis humane: p̄ius ipse factus est hoīm
frater: factꝰ est hoīs filiꝰ: factus est hō. Si & hoc hō iudi
cat incredibile: fidem astruūt oculi. Jesus xp̄s natus est
in bethleem iude. Et vide dignationē. Nō in hierusalem
ciuitate regia: sed in bethleē que minima est in milibꝰ iu
da. O bethleem parua: & iam magnificata a dño: magni
ficauit te q̄ factꝰ est in te paruꝰ ex magno. Letare bethleē
& p oēs vicos tuos festiuū hodie alleluia cantet. Que ti
bi ciuitas si audiat/nō inuideat p̄ciosissimū illud stabu
lum: & illius p̄sepiū gloriā? In vniuersa siquidē terra iam
celebre est nomē tuū: & beatā te dicūt oēs gēnationes. Ubi
q̄ gloriosa dicūtur de te ciuitas dei: vbiq̄ psallitur: quia
hō natus est in ea: & ipse fundauit eā altissimꝰ. Ubiq̄ in
qua p̄dicatur: vbiq̄ clamat: q̄ Jesus xp̄s filius dei nasci
tur in bethleem iude. Nec ociosus q̄d additur iude: siqui
dem admoneat nos eius q̄ ad p̄fes facta est repromissio.
Nō auferet inquit sceptrū de iuda: & dux de femore eius
donec veniat q̄ mittēdus est: & ipse erit expectatio gēnīū.
Salus quippe ex iudeis: sed salus vsq̄ ad fines terre. Ju
da (ait) te laudabūt fratres tui. Manꝰ tue in ceruicibus
inimicorum tuorum: & ceteraq̄ de iuda illo nusq̄ legimꝰ? Sz in
xp̄o videmꝰ impleta. Ipse est em̄ leo de tribu iuda: de q̄
& additur. ¶ Catulus leonis iuda. Ad p̄dam inquit fili mi
ascendisti. Magnus p̄dator xp̄s: q̄ p̄uiq̄ sciar puer vo
care patrē aut matrē: spolia samarie diripit. Magnꝰ pre
dator xp̄s: q̄ ascendens in altū/captiuā ducit captiuitatē
nec tū abstulit quicq̄: sed magis ipse dedit dona hominī
bus. Das itaq̄ & ceteras similes ꝓphetias implemas in
xp̄o. De eo siquidē & p̄dictas ad mentē reuoca: q̄ dicitur
bethleem iude: nec oīno q̄rere est vtrū a bethleem possit
aliq̄d boni esse. Sane q̄d ad nos spectat: discim̄ etiaz ex
hoc quēadmodū suscipi velit: q̄ in bethleem voluit nasci.
Erat em̄ qui forte ei sublimia querēda arbitrarer esse pa
latia: vbi cū gloria rex gloriē susciperet: sed non ꝑpter hō
a regalibus illis sedibꝰ venit. In sinistra eiꝰ diuitie & glo
ria: in dextera longiturnitas vite. Nox oīm eterna in ce
lis affluentia supperebat: sed pauptas nō inueniebatur
in eis. Porro in terris abūdabat & superabundabat hec
species: & nesciebat hō p̄cium eius. Danc itaq̄ dei filius
cupiscens/descendit vt eam eligat sibi: & nobis quoq̄
sua estimatione faciat p̄ciosam. ¶ Adorna thalamū tuū
syon: sed humilitate: sed pauptate. In his em̄ pānis com
placet sibi: & maria testimoniū ꝓhibente/his sericis dele
ctatur inuolui. Abominationes egyptioꝝ imola deo tuo

Ps.xlix. Gen.xlix. Ubi.s. Esa.viij. puer.iij. puerb.x

A Cōsidera deniq̄ q̄ in bethleem iude nascitur: & solicitus
esto quō bethleē iude inueniaris: & iam nō in te quidem
suscipi dedignat. Bethleem quippe domū panis. Juda
sonat confessionē. ¶ Tu ḡ si diuini vbi pabulo repleas
aīam tuā: fideliter q̄: etsi nō digna: certe quāta potes de
uotione/suscipias panē illū qui de celo descēdit & dat vi
tam mūdo: dominicū videlz corpus iesu: vt veterē vtrem
corporis mi/noua illa resurrectionis caro reficiat et su
stineat: quarenꝰ nouū qō inzus est vinuz: hoc solidatus
glutino/valeat continere. Si deniq̄ ex fide viuas: & ne
quaq̄ gemere oporteat: q̄ oblīnus sis comedere panem
tuū: bethleem factꝰ es: dignꝰ plane suscēptione dñica: si
tñ ꝓfessio non defuerit. ¶ Sit ꝓinde iudea sanctifica
tio tua: cōfessionē & decorē induere: quā maxime stolam
in ministrio suis xp̄s acceptat. Deniq̄ breuiter tibi vtriq̄
Rom.x. cōmendat apls. Corde inquiens creditur ad iustitiā: ore
aūt ꝓfessio fit ad salutē. Justicia siquidē in corde: panis
Mat.v. in domo. Est em̄ iustitia panis. Et beati qui esuriūt & si
tiūt iustitiā: qm̄ ipsi saturabūtur. Sit ḡ in corde iustitia:
& iustitia q̄ ex fide est. Hec em̄ sola hz gloriā apud deum.
Sit etiā in ore ꝓfessio ad salutē: & securus iā suscipe eum
q̄ in bethleem iude nascit iesum xp̄m filiū dei.

¶ In vigilia natalis domini/de eo qō scriptū est: O iu
da et hierusalē nolite timere: cras egredientini & domi
nus erit vobiscum. Sermo.iij.

E Juda & hierusalem
ij. Para lipo.xx. nolite timere. Veros alloq̄mur iudeos: nō
littera/sed spū: semē abrahā: cuiꝰ multiplica
tio sicut p̄missa legit: sic viderur impleta.
Neq̄ em̄ filij carnis: sed filij p̄missionis de
putant in semine. Sed nec illi hier̄lin dicimus/q̄ occidit
ꝓphetas. Unde em̄ illā ꝓclamur: sug quā dño fleuit: q̄
data est in subuersionē? Illi dicimus q̄ de celo nouā de
scendit. Nolite timere o iuda & hier̄lin. Nolite timere ve
ri ꝓfessores: eis q̄ nō solū ore: sed tori pariter & oī parte dño
ꝓfitemini induti ꝓfessionē sicut vestimentū: imo quoꝝ
ps.lxxxv oīa interiora dño ꝓfitenē: & oīa ossa dicūt. Dñe q̄s simi
lis tibi: nō sicut hi qui ꝓfitentur se nosse deū: factis aūt
D negant. ¶ Vera cōfessio est: si oīa opera nostra fratres/
opera eius sint: & cōfiteantur ei. Cōfiteantur aūt gemi
na quadā ꝓfessione vt duplicibus vestiamini. i. ꝓfessione
petrōꝝ vestroꝝ: & ꝓfessione laudis diuine. Tunc em̄ veri
iudei eritis: si oīs vita vestra cōfiteatur vos petō: es & di
gnos multo maioribus penis: deū vero summe bonū: q̄
p his leuibus & trāsitoribus penis/eterna ꝓdonat suppli
cia q̄ meruistis. Quisquis em̄ ardenter nō desiderat pe
niten. ū: videt operibꝰ dicere/nō indigere se pnia: & ita
suā nō ꝓfitetur culpā: aut nō posse ꝓdesse ei pniam: sic &
E diuinā nō ꝓfitetur bonitatē. ¶ Vos aūt estote viri iudei
sed & hier̄lin vera: vt nihil iam timeatis. Est em̄ hierusalē
visio pacis. Visio nō possessio. cuius fines dñs posuit pa
cem: nō initiū sane: nec medium. Si ḡ pacem nō habetis:
imo q̄ perfectā in hoc seculo habere nō poteritis: saltem
videre eā: intueamini/cōsiderate/& desiderate eā. Illuc
sunt oculi cordis vestri: ad pacē sese dirigat intentio vīa:
vt oīa quecūq; facitis: huiꝰ pacis que exp̄erat oēm sen
sum: desiderio faciatis: in oībus hoc intendatis: vt recō
ciliati pacem habeatis ad deum. Dis dicimus: Nolite ti
mere. hos consolamur: nō eos qui viā pacis non cogno
uerūt. Naz si illis dr̄: cras egredimini: cōminatio nō cō
solatio erit ista. Soli nimirū dissolui desiderant & egre
di ꝓcupiscunt: q̄ pacē vident: & sciūt si terrestres domus
eoꝝ huiꝰ habitatiōis dissoluātur: qm̄ edificationē hr̄e ex
deo: & nō illi qui in infamiā versi/suis cōpedib? delectan
tur. Deniq̄ bi tales moriendo nō tam egressi dicēdi sunt
q̄ ingressi: q̄ nō in lucē: nō in libertatē vadūt: sed in car
cerem: sed in tenebras: sed in infernū. Vobis aūt dr̄: No
ñ. Para lipo.xx. lite timere: cras egredimini: & iam non erit timor: in fi
F nibus vestris. ¶ Multos quidē habetis hostes. Carnē
qua nullus pōt esse vicinior hostis: p̄sens seculū nequā
q̄d vndiq̄ circūfusum est vobis: p̄ncipes tenebrarū: qui
via vestrā obsidēt in aere collocati. Attamē nolite time
re: cras egredimini. Lin p̄mo. Cras em̄ in p̄mo est.
Un̄ & scriptꝰ iacob ait. Cras respōdebit mihi iustitia mea. Ge.xxx.
¶ Tres em̄ dies sunt de q̄bus etiā legimus. Unificabit B
nos post duos dies: in die tertia suscitabit nos. Unꝰ sub Osee.vj
adam: alter in xp̄o: tertius cū xp̄o. Unde & ibi subditur.
Sciemus sequemurq̄ vt cognoscamus dñm: & hic dicit
cras egredimini: & dñs erit vobiscū. Dis em̄ dr̄: q̄ dimi
diauerūt dies suos: in q̄bus pertit dies in qua nati sunt
que est dies ade/dies pcti: cui Hieremias quoq̄ maledi Hie.xx.
cebat dicēs. Maledicta dies in qua natus sum. Oēs em̄
in illa nascimur. Utinā pereat in nobis oībus dies illa:
dies nebule & caliginis: dies tenebrarū & turbinis: quaz
nobis fecit adā: quā fecit inimicus q̄ dixit: Aperient ocu Gen.iij.
li vestri. Ecce vero illuxit nobis dies redēptionis nouē:
reparationis antique: felicitatis eterne. Hec est dies quā Ps.cxvij
fecit dñs: exultem⁹ & letemur in ea: q̄ cras egrediemur.
Unde/nisi de ꝓlauti huiꝰ seculi: de ergastulo huiꝰ corpo
ris: de cōpedibus necessitatis/curiositatis/vanitatis/et
voluptatis: q̄ etiā inuitis nobis/pedes tenēt affectiōis.
Quid em̄ spiritui nostro cū terrenis? Cur nō spūalia de
siderat: spūalia querit: spūalia sapit? O spūs q̄ desursum
estis: q̄d vobis cū infimis? Que sursuz sunt q̄rite: vbi xp̄s
est in dextera dei sedens: que sursum sunt sapite: nō que Colo.iij.
sup terrā. ¶ Sed corpus q̄d corrūpit aggrauat animā: B
& deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantē. Sap.ix.
Necessitates multe miseri huiꝰ corporis detinēt nos. Ui
seus quidā prauī desiderij & delectationis terrene vola
re nō patitur: & citius retrahit mentē: si forte aliq̄n sub
leuetur. Sed nolite timere: cras egredimini de lacu mi
seric/& de luto fecis. Nā vt indevos educeret: infixus est
ipse quoq̄ in limo ꝓfundi. Nolite ḡ timere: cras egredie
mini de corpore mortis: & de oī corruptione pcti. Agite
diem festum in xp̄o: vt ambuletis sicut & ipse ambulauit.
Qui em̄ dicit se in christo manere: debet sicut ipse ambu I.Joh.ij
lauit: & ille ambulare. Nolite ḡ timere: q̄ cras egredie
mini: & sic semp cū dño eritis. Vel q̄ signāter dictuz. Et
dñs erit vobiscū: sic intelligam⁹: vt duz sum⁹ in corpore
possimus nos esse cū dño. i. adherere eius voluntati: sed
nō ille nobiscū vt ꝓsentiat voluntati nostre. Uellem⁹ em̄
iam liberi esse: ꝓcupiscimus dissolui: egredi desideram⁹:
sed adhuc differt ille certa ex causa. Cras egredimur et
dñs erit nobiscū: vt quicq̄d voluerimus: velit: & in nullo
a nostra voluntate discordet. ¶ Jtaq̄ iuda & hierusalez
nolite timere: si pfectionē quā desideratis nondū pote J
stis adipisci: sed q̄ minꝰ habet impfectio cōuersationis
suppleat humilitas cōfessionis: & impfectū vestrū vide- ps.cxxx.
runt oculi dei. Propterea em̄ mādata sua mādauit custo viij.
diri nimis: vt videntes impfectionem nostrā deficere: & Ps.cxviij
nō posse implere q̄d debet: fugiam⁹ ad miam & dicam⁹.
Dm̄ melio: est mia tua sup vitas. Et qui nō possum⁹ in ps.lxij.
vestim̄ innocentie seu iusticie: apparcam⁹ vestiti cōfessio
ne. Cōfessio em̄ & pulchritudo in ꝓspectu dñi: si m̄ sit/vt ps.xcv.
dixim⁹ nō oīa tm̄: sed eriā rotius hoīs: vt oīa ossa nos
stra dicant: dñe quis similis tibi: idcp solius pacis inuis
tu: & desiderio recōciliationis ad deum. Talibus em̄ dr̄:
O iuda & hier̄lin nolite timere: cras egredimini. i. q̄
ciro a corpore exierit aīa: oēs simul affectiōes: oīa deside
ria q̄bus p vniuersum interim mūdum: dispersa & liga
ta tenebaf: dissoluent: & egredietur de visco hoc. Et dñs
erit vobiscū. Nimis id q̄dē vob videri pōt: si tñ ad vos re
spicitis: & nō ad ea que expectam⁹ vos. Nōne hoc vniuer
sus mūd⁹ expectat: Creatura em̄ subiecta est vanitati: et
cadēte hoīe/que ꝓtimerat dñs dñm domus sue/& pnci
pem oīs possessionis suc: tota simul hereditas corrupta
est. Inde diffēperatus aer: terra in operib⁹ ade maledi
cta: & oīa subdita vanitati. Nec sane reparabitur heredi
tas: donec reparent heredes. Unde & iuxta apli testimo Rō.viij

niũ/Jngemiscit quoq; ⁊ parturit vsq; adhuc. Nec soli vtiq; huic mũdo:sed ⁊ angelis ⁊ hoibus spectaculu fa sci sumus. ¶ De inq̃t expectant iusti:donec retribuas mihi. Et mar.xiij. Et mar.xiij. cs ⁊ desideratores beatitudinis quã tũc habituri sunt:acceperũt diuinũ relpõsum. Sustinete modicũ tps:donec impleatur numerus fratrũ vestroz. Acceperũt ergo iam singulas stolas:sed nõ vestient du plicibus:donec vestiamur ⁊ nos. Vadia tenemus/⁊ ob fides ipsa eoz corpora:sine q̃bus ꝑsummari nõ possunt nec ea recipiẽt sine nobis. Unde de patriarchis ⁊ ꝓphe tis ait apls. Deo melius aliq̃d puidere ꝓ nobis vt nõ si ne nobis ꝑsummarẽtur. ¶ O si cognosceremus et nos quo expectãt:⁊ quãtũ desiderãt aduentũ nostrũ:q̃ soli te querũt:q̃ libenter audiũt bona de nobis. Quid tñ de his loquor:q̃ didicerũt ex his q̃ passi sunt/cõpassionẽ:qñ ⁊ ipsi nos angeli sancti desiderant? Nõne de vermiculis istis/⁊ de puluere isto restaurandi sunt muri celestis hie rusalem? Putatis quãtũ desiderant ciues celi instaurari ciuitatis sue ruinas? Quõ soliciti sunt vt veniãt lapides viui:q̃ coedificenk eis? Quõ discurrũt medij inter nos ⁊ deũ:fidelissime portãtes ad eũ gemitus nostros: ⁊ ipsi? nobis gratiam deuotissime reportãtes? Plane nõ dedi gnabũtur vt simus eoz socij: quoz facti sunt iã ministri. Nõne eñ oẽs administratorij sunt spũs in ministerium missi ꝓter eos q̃ hereditarẽ capiũt salutis? Festinemus obsecro dilectissimi/festinem?:tota nos multitudo cele stis curie expectat. Exultare angelos fecim? qñ cõuerti simus ad pniam:ꝓficiamus ⁊ festinem? cõplere de nos bis coz leticiam. Ue tibi quicunq; es q̃ deliberas redire ad lutũ:reuerti ad vomitus. Putasne placatos habebis in iudicio: quos tanto ⁊ tam sperato ꝑuare vis gaudio? Exultauerũt cum nos ad pniam venimus:tanq̃ sup his quos ab ipsa inferi porta cernerent euocari. Quid nunc erit si ab ipsa paradisi ianua reuerti viderint: ⁊ abire re tro:sum eos/qui iam pedẽ alterũ in paradiso posuerũt? Nam etsi corpora inferius:sed corda sursum. ¶ Currite fratres currite:nõ soli angeli: sed ⁊ ipse angelorum vos creator expectat. Nuptie parate sunt: sed nondum plena domus:adhuc expectank de q̃bus nuptie impleank. Ex pectat vos pater ⁊ desiderat nõ solũ ꝓpter nimiã chari tatem suã qua dilexit vos:vñ ⁊ vnigenitus q̃ in sinu pa tris est:ipse exarrauit. Pater inquiẽs amat vos:is ꝓpter semetipm:sicut loquit per ꝓphetã. Propter memetipm ego faciã:nõ ꝓpter vos. Quis eñ implendũ dubitet qõ ꝓmisit filio dicẽs: Postula a me ⁊ dabo tibi gẽtes hereditatem tuã. Et alibi. Sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos scabellũ pedũ tuoz. Nõ cõterenk oẽs ini mici eius:dũ nos qui sum? mẽbra eius:aliquate? impu gnabũt. Non implebit hec ꝓmissio:donec nouissima ini mica destruak mors. Nã de filio quis nesciat quãtũ desi deret fructũ natiuitatis ⁊ totius vite quã gessit in carne: deniq; fructum crucis et mortis sue ꝓtium sanguinis ꝑciosi? Nõne traditurus est regnũ deo ⁊ patri q̃ acquisi uit? Nõne ei restauraturus est creaturas suas: ꝓ quibus pater illũ misit in terris? Expectat nos ⁊ spũssanct?. Est eñ charitas ⁊ benignitas in qua ꝓdestinati sumus ab eterno:nec dubiũ q̃n ꝑdestinationẽ suã velit impleri. Er go q: parate sunt nuptie:⁊ ois nos curie celestis frequẽ tia desiderat ⁊ expectat: curram? nõ quasi in incertũ: cur ramus desiderijs ⁊ ꝓfectu virtutũ. ¶ ꝓficere ꝓficisci est. Dicam? singuli? Aspice in me ⁊ miserere mei ꝓm iudi ciũ diligentiũ nomẽ tuũ. Nõ sicut ego merui:sed sicut il li decreueris:miserere. Dicam? item: sicut fuerit volun tas in celo sic fiat. Jeciq;: fiat volũtas tua. Sciimus q̃m scriptũ est. Si deꝰ ꝓ nobis:q̃s ꝓra nos? Aut q̃s accusa bit aduersus electos deiꝰ An nõ licet inq̃t mihi facere qõ volo? Hec sit interim ꝑsolatio nostra charissimi: donec egrediamur ⁊ dñs fit nobiscum. Qui magna sua mia ad beatã illã egressionẽ/⁊ ad clarũ illud cras nos ꝓducat; ⁊ in hoc quoq; primo cras visitare nos ⁊ nobiscum esse dignek: vt si quis forte in tentatione qualibet detinetur: ipso miserãte q̃ ꝑdicare venit clausis aptionẽ cras egre diak: vt cũ gaudio salutari suscipiam? coronã paruuli re gis nostri/ipso ꝑstante:q̃ cũ ꝑre ⁊ spũsctõ viuit ⁊ regnat deus ꝑ oĩa secula seculoz. Amen.

¶ In vigilia natalis domini. Sermo.iij.

Hodie scietis quia ve niet dñs: et mane videbitis gloriam eius. Quicq; terrigene ⁊ filij hominum/audite. ¶ Clos q̃ in puluere estis: erpgiscimini et laudate:q: veniet medicus ad egrotos:redẽptor ad ven ditos:ad errantes viam:ad mortuos vita. Venit quippe q̃ ꝓsciat in ꝓfundũ maris oĩa pcã nostra: q̃ sanet oẽs in firmitates nostras:qui nos ꝓpꝛijs humeris ad ꝓpꝛie di gnitatis reporet originem. Magna est ista potẽtia: sed plus est miranda mĩa/q̃ sic venire voluit: q̃ potuit sub uenire. Hodie inq̃t scietis:q: veniet dñs. Verba hec qui dem suo loco ⁊ tpe in scriptura posita sunt:sed nõ incon grue illa vigilie ohĩce natiuitatis ecclesia mater aptauit ¶ Ecclesia inquã illa q̃ secũ habet ꝓlilijũ:⁊ spũ sponsi ⁊ dei sui:cui dilectus inter vbera cõmoratur/ipsam cor di s sui sedẽ ꝑncipaliter possidẽs ⁊ cõseruãs. Nimirũ ipsa est q̃ vulnerauit cor eiꝰ:⁊ in ipsam abyssũ secretoꝝ dei ocu lũ ꝓtemplationis inerserit:vt ⁊ illi in suo/⁊ sibi in eiꝰ cor de perẽne faciat mansionẽ. Cũ ergo ipsa in scripturis diuinis verba vel alterat vel alternat: fortioꝛ est illa cõ positio/q̃ positio ꝓma verboꝝ:⁊ fortassis tanto fortioꝛ: quãtũ distat inter figurã ⁊ veritatẽ: inter lucẽ ⁊ vmbrã: inter dñam ⁊ ancillã. Hodie scietis q: veniet dñs. ¶ Se cũdum estimationẽ meã duo inverbis istis dies nobis ex ꝓessius cõmendãtur. Primus q̃ a ꝓmi hois lapsu labif vsq; ad finẽ mundi. dies cui sancti sepius maledixisse no scimur. Ab illa eñ lucidissima die/in qua cõditus fuerat adã electus est:⁊ in has rerũ ꝛruinas angustias: diem te nebꝛosum incurrit:⁊ pene a lumine veritatis extinctum. In hac die nascimur vniuersi:si tñ dies debet ⁊ nõ poti? noꝛ vocari:nisi qõ lumen rõnis quasi quãdã scintillulaz nobis insuperabilis illa mia dereliquit. Secũa vero dies erit in splendoꝛibus sanctoꝝ/in perpetuas eternitates: cũ inclaruerit illud serenissimũ mane: cui est mia repꝛo missa:⁊ absoꝛpta erit moꝛs in victoꝛia:cum dimotis vm bris ⁊ tenebꝛis/splendoꝛ vere lucis surgam ⁊ deoꝛsuz:in tus ⁊ exterius cuncta pariter occupabit. Audita fac mihi mane mia tua:ait sanctus: ⁊ Repleti sumus mane mia tua. Sed ad nostrum diem reuertatur: q̃ tanq̃ custodia in nocte ꝓ sua brevitate ꝛ:q̃ tanq̃ nihilũ ⁊ inane ꝛ illo familiari spiritussancti oꝛgano noiamur: cum dicit. Eñ oẽs dies nostri defecerũt. ⁊ Defecerũt sicut fumus dies mei. ⁊ Dies mei sicut vmbra declinauerũt. Parui ⁊ pessi mi sunt oẽs dies vite mee: air ille sctũs patriarcha: qui vi dit dñm facie ad faciẽ:qui cũ eo tã familiariter loquebak Et quidẽ in hac ipsa die hoi deus rõnẽ ꝑstat:tribuit intel ligentiã:sed necesse est vt ereuntẽ de hoc mũdo/illumi net lumine scientie sue: ne si de domo carceris ⁊ vmbra mortis extinctus exierit:illuminari nõ valeat in eternũ. Jdeo quippe vnigenit? dei/sol iusticie/tanq̃ inẽsũ ⁊ pre clari luminis cereus/in hui? mũdi carcerẽ illuminat? est ⁊ accensus:vt oĉs q̃ illuminari voluerint:ad illum acce dant illiq; inngãtur:vt nihil mediũ inter illos sit ⁊ ipm. ¶ Pcã eñ nostra separãt inter nos ⁊ deũ:sed illis sub latis/vero lumini illuminãdi/⁊ sñs ꝓcoꝛporãdi cõnecti mur id idipm: sicut lumen extinctũ lumini lucẽti ⁊ arden ti sine aliquo medio cõiungik vt illuminek: quaten? per exemplũ visibiliũ/effect? rerũ inuisibiliũ cognoscamus Ad hoc igit tam magnũ ⁊ ꝑefulgidũ fidus iustra ꝓphe tam/illuminemus nobis lumen scientie ꝓiusq; de mũdi huius tenebꝛis exeamus:ne de tenebꝛis transeam? ad te nebꝛas ⁊ tenebꝛas sempiternas. Que est autez ista scia:

⁊ illa cura ꝓncipaliter vigeat in coꝛdibus nostris. ¶ Cũ ergo sic lũbi nostri accincti fuerint/⁊ lucerne ardentes: custodiẽde sunt vigilie noctis supra gregẽ cogitationũ ⁊ actionũ nostrarũ: vt si ꝓma vigilia vel scõa vel tertia dñs venerit:paratos nos inueniat. Prima vigilia est rectitu do operis: vt ad hãc quã iuraſti regulã: oẽm vitã exequa re coneris: nec trãsgrediaris termios q̃s posuerũt ꝑes tuũ: in oĩb? vie ⁊ vite hui? exercitijs: nõ deelinãs ad dex teraꝝ neq; ad sinistraꝝ. Scõa puritas intentiõis: vt simplex oculus totũ coꝛp? lucidũ faciat: vt q̃cquid feceris ꝓpter deũ faciaꝝ:⁊ ad locũ vnde exeũt gr̃e reuertank vt iterum fluãt. Tertia est custodia vnitatis: vt in cõgregatiõe po situs/volũtates alioꝝ/tuis volũtatib? anteponas: vt nõ solũ fine q̃rela:sed ⁊ cũ gr̃a iter fratres maneas: portas oẽs:oãs ꝓ oib?: vt ⁊ de te q̃ dicak. Hic ẽ fratrũ amator: ⁊ ꝙ. mach, ꝓpꝛi israꝛ: hic est qui multũ oꝛat ꝓ ꝓplo ⁊ vniuersa sctã ci viri. uitate hierlm. Jta q̃ in hac die aduent? vnigeniti nobis verã sciam accẽdit: scientiã inquã illã q̃nos docerat: q: ve niet dñs: q̃ sit moꝛ nostroꝝ ꝓpenũ ⁊ stabile fundamen tũ. ¶ Et mane inq̃t videbitis gl̃iam eiꝰ. O mane/o dies q̃ melioꝛ es in arriis dñi sup milia: q̃n erit mẽsis ex mense ⁊ sabbatũ ex sabbato: cũ splendoꝛ lucis ⁊ feruoꝛ charita tis vsq; in altissima illa magnalia terrarũ icolas illustra bit. Quis de te cogitare: nedũ aliq̃d ꝑsumat recitare? Jn terim tñ edificem? fratres fidẽ nostrã: vt si mirabilia illa q̃ nob referatur videre nõ possim?: saltẽ mirabilia q̃ ꝓ pter nos in terris facta sunt: aliquãtulum ꝓtemplemur. ¶ Tria opa/tres mixturas fecit oĩpotens illa maiestas in assumptiõe nostre carnis: ita singulariter mirabilia: et mirabiliter singularia: vt talia nec facta sint: nec faciẽda sint amplius sup terrã. Cõiuncta quippe sunt admixcez deus ⁊ hõ: mater ⁊ virgo: fides ⁊ coꝛ humanũ. Jmmira biles iste mixture: ⁊ oĩ miraculo mirabilius: quõ ram di uersa: tãq; diuisa abinuicẽ: inuicem potuerunt cõiungi. ¶ Et ꝓmo quidẽ intuere creationẽ: positionem et dispo sitionẽ rerũ: quãta sit videlz in creatione potẽtia: quãta in positiõe sapĩa: i cõpositiõe quãta benignitas. Jn crea tione vide q̃ multa/⁊ q̃ magna poꝛeter creata sunt: ꝙ positiõe q̃ sapienter cũcta locata sunt: in bonitate q̃ beni gne supꝛema ⁊ infima cõnexa sunt: tã amabili q̃ admira bili charitate. Huic eñ limo terreno vim vitalẽ misceuit vt in arboꝛib? vñ surgit venustas in foliis: in floꝛib? pul chritudo: sapoꝛ in fructib? ⁊ medicina. Nec hoc ꝓtentus adiecit etiã vim sensibilẽ limo nostro vt in pecoꝛibus: q̃ nõ solũ vitã habeãt: sed ⁊ sentiãt q̃nquipertita sensificas tiõe vigẽtes. Addidit adhuc honoꝛare limũ nostrũ: ⁊ ei vim rõnalẽ imisit vt in hoibus: q̃ nõ solũ viuũt/sentiũt: is ⁊ discernũt inter cõmodũ ⁊ incõmodũ/inter bonũ et malũ/inter veruz ⁊ falsum. Voluit q̃ infirmioꝛa nostra abundantioꝛi gl̃ia sublimare: ⁊ ꝓtraxit se maiestas: vt q̃ meli? habebat videlz seipm: limo nostro cõiungeret: q̃m ꝓsona vna sibi imisceꝛ vnirenk deo ⁊ limus: maiestas ⁊ infirmitas tanta: vilitas ⁊ sublimitas tãta. Nihil enim deo sublimi?: nil vilius limo: ⁊ tñ tãta dignatiõe de? descẽdit in limũ: tantaq; dignitate limus ascẽdit ad deũ: vt quicq̃d in eo deꝰ fecit: limꝰ feciſſe credak: q̃cquid limus ꝓtulit: deus in illo ꝓtulisse dicak: tã ineffabili q̃ incõꝓhensibili sacro. ¶ Et attẽde: q: sicut in illa singulari diui nitate trinitas est in ꝓsonis: vnitas in substãtia: sic i ista spãli cõmixtione/trinitas est in substãtijs: in ꝓsona vni tas: ⁊ sicut ibi ꝓsone nõ scidũt vnitatẽ: vnitas nõ minuit trinitatẽ: ita ⁊ hic ꝓsona nõ ꝓfundit substantias: nec sub stãtie ipse ꝓsone dissipãt vnitatẽ. Sũma illa trinitas hãc nobis exhibuit trinitatẽ: op? mirabile: opus singulare: inter oĩa/⁊ sup oĩa opa sua. Verbũ eñ ⁊ aia ⁊ caro ĩ vnã cõuenere ꝓsonã: ⁊ hec tria vnũ: ⁊ ꝟ vnũ tria. nõ ꝓfusione substãtie: sed vnitate ꝓsone. Hec est ꝓma ⁊ supercellens mixtura: ⁊ hec ꝓma inter tres. ¶ Aduerte hõ q: limꝰ es: ⁊ nõ fis superbus: q: deo iunctꝰ es: ⁊ nõ fis ingratꝰ. Scõa mixtura est ꝟgo ⁊ mater: admirabilis plane ⁊ singularis.

Aseculo nō est auditū q̄ virgo esset q̄ peperit: q̄ mater esset q̄ virgo pmāsit. Nunq̄ iurta rerū ordinē virginitas vbi fecūditas p̄dicat: nec fecūditas vbi virginitas integra ꝓseruat. Sola hec est in q̄ virginitas ⁊ fecūditas obtinuerūt sibi. Ibi semel factū est qđ factū nō fuerat: nec fiet in eternū: q: nec p̄ma similē visa est: nec hr̄e sequentē. Tertia est fides ⁊ co: humanū: ⁊ hec q̄dē p̄ma ⁊ secūda inferior: sed nō min⁹ fortitan fortis. ¶ Mirū em̄ est quō co: humanū his duob⁹ fidē accōmodauit: quō credi potuit q̄ deꝰ nō esset: q̄ virgo māserit q̄ peperisset. Sicut ferrū et resta iūgi nō p̄t: sic ⁊ hec duo nequeūt cōmisceri: si non misceat glutinū spūsteri. Ergo nec credendum est: q̄ iste deꝰ sit q̄ pōit in pscpio: q̄ vagit i cunis: q̄ oim infantiliū necessitatū iniurias patit: q̄ flagellat: q̄ ꝓspuit: q̄ crucifigit: q̄ ponit in sepulcro: ⁊ inter duos lapides ꝓcludit et celsius ⁊ imensus. Illa ne virgo erit q̄ lactat puerū: cui mater? ꝓtinus? comes est in cōiuio: in thalamo: q̄ ducit illā i egyptū: reducit ab egypto: ⁊ solus cū sola: tā lōginquā secretā ꝓficit via? Quō potuit b̄ pfuaderi generi hūano: vniuerso orbi terrarū? Et nō tā facile tā potēter pfuasum est: vt mihi id credibile faciat credentiū multitudo. Iuuenes ⁊ virgines senes cū iunioribꝰ elegerūt mille mortibꝰ mori: q̄ vel ad momēta ab ista fide deficere. Et qđē mixtura excellēs: sz excellētior: scda: tertia vo excellētissima est. Prima auris audiuit: sz oculꝰ nō vidit: q: auditus est ⁊ creditū vsq̄ in fines terre magnū illud pieta? sacramentū: sed nō oculus deus nō vidit absq̄ te: quō te intra virginei ventris angustias humano corpori cōiunxisti. Scda oculus vidit: q: se fecūdā ⁊ virginē: illa singularis regina ꝓsperi q̄ ꝓseruabat oia vba hec ꝓferēs in corde suo: cognouit ⁊ ioseph nō min⁹ testis q̄ custos tante virginita?. Tertia in co: hoīs ascēdit: cū qđ factū est: sicut factū ē: creditū ē: cū mag⁹ oraculo q̄ oculo⁹ credidin⁹: cū q̄ dicta vel facta sunt tenem⁹ firmissime nullaten⁹ dubitātes. In p̄ma vide qđ: in scda p qđ: in tertia ꝓpter qđ deꝰ dederit tibi. ¶ Dedit tibi xp̄m p mariā ꝓpter sanitatem. In p̄ma remediū est: q: ex deo ⁊ hoīe cathaplasma cōfectū est: qđ sanaret oēs infirmitates tuas. Coruse sunt autem ⁊ cōmixte hē due spēs in vtero v̄ginis tm q̄ in morta riolo sancto spū tanq̄ pistillo illas suauiter cōmiscente. Sed q: indign⁹ eras cui donarek? datū est marie vt p illā acciper̄ q̄q̄d haberes: q̄ p b q̄ mater est genuit tibi deū. p hoc q̄ vgo est/exaudita est p reuerētia sua: in cā tua ⁊ totius gn̄is humani. Si sola mater eēt: sufficeret ei vt saluarek p filiꝰ gn̄ationē: si sola vgo sufficeret sibi: nec benedicer? fructꝰ vētris ei⁹ mūdi pcia eēt. Cū g̃ in p̄ma sit remediū: in scda adiutoriū est: q: nihil nos deꝰ hr̄e voluit: qđ p marie manꝰ nō trāsiret. In tertia aūt meritū est: q: cū hec firmiter credim⁹: iam meritū habem⁹: ⁊ in fide sanitas est: q: qui crediderit saluus erit.

¶ Item in vigilia natalis dn̄i. Sermo. iiij.

Fodiernū quidē sermonē ordinis nostri cōsuetudo nō exigit: sed crastina opus erit circa missarum solēnia diutius occupari: ⁊ hora breuis sermonis longitudinē nō admittet: Propterea nō ab re puto p̄parare hodie corda vestra tante solēnitati: p̄sertim cū sit pfundissima sacramēti huius ⁊ ineōprehensibilis altitudo: ⁊ tāq̄ fons vite quo magis hauriat? eo magis exuberās nunq̄ valeat exhauriri. ¶ Deniq̄ scio quēadmodū abundet p xp̄o tribulatio vestra: ⁊ vtinā abundet et ꝓsolatio vestra p ipm. Nā mūdialē quidē ꝓsolationē vobis offerre/nec libet nec licet. Illis est/⁊ ad nihilum vtilis hmōi ꝓsolatio: ⁊ qđ magis est metuendū: etiam vere ac salubris ꝓsolationis est impedimentu?. Propterea q̄ delectatio est ⁊ gloria angeloꝝ: ipse fact⁹ est salus ⁊ ꝓsolatio miseroꝝ: qui in ciuitate sua magnus ⁊ sublimis valde beatificat ciues: ipse in exilio paruulus ⁊ humilis valde letificat exules. Et qui in altissimis est gloria patris: factus est in terra pax hoībus bone voluntatis. Paruulus em̄ datus est paruulis: vt magnus detur magnis: ⁊ quos iustificat paruulus: magnificet postmodū ⁊ glorificet magnus ⁊ gloriosus. Hinc sine dubio vas electiōis qđ de plenitudie paruuli huiꝰ acceperat: licet em̄ paruulus sed plenus. Plenus gratia ⁊ veritate. ⁊ in quo habitat oīs plenitudo diuinitat? corporaliter. Hinc vtiq̄ paulus eructuat verbū illud bonū: qđ his diebus frequēter audistis. ¶ Gaudete in dn̄o semp: iterum dico gaudete. Gaudete in q̄t de exhibitione: iterū gaudete de pmissione: qm̄ ⁊ res plena gaudio: ⁊ spes plena gaudio ē. Gaudete q: iaz ꝓcepistis dona sinistre: gaudete q: expectatis p̄mia dextere. Leua inquit eius sub capite meo: ⁊ dextera illiꝰ amplexabit̄ me. Leua qđē leuat: dextera fuscipit. Leua medetur ⁊ iustificat: dextera amplectit ⁊ beatificat. In leua eius merita: in dextera vero p̄mia cōtinentur. In dextera inquam delitie: in sinistra sunt medicine. Sed attende pium medicū: attende medicū sapientem. Cōsidera diligentius q̄ nouā medicamina ponat: vide q̄ nō modo p̄ciosas: sed ⁊ speciosas attulerit medicinas nō solū perutiles ad sanitatis fructū: sed ⁊ delectabiles ad aspectū ⁊ suaues ad gustū. Deniq̄ p̄ma eiꝰ medicinā primū qđ in sinistra ponat attende: ⁊ ꝓceptum inuenis fine semine. Intuere obsecro quale sit istud: q̄ nouū: q̄ admirabile: q̄ amabile: q̄ iocūdum. Quid em̄ pulchrius q̄ generatio casta: qđ gloriosius q̄ scā ⁊ fincera ꝓceptio in qua nihil pudoris est: nihil sordis: nihil corruptionis? At qm̄ minus fortassis detineret nos grata liz admiratio nouitatis: nisi fructus quoq̄ salutis ⁊ vtilitatis cōsiderario aīm delectaret: ꝓceptus iste nō modo gloriosus in ipa quasi exteriori specie: sed ⁊ p̄ciosus in interiori virtute: vt p̄m qđ scriptū est. In sinistra dn̄i gloria simul ⁊ diuitie inueniant̄. diuitie inquā salutis: cū gloria nouitatis. Quis em̄ pōt facere mundū de immūdo ꝓceptū semine: nisi qui solus sine omni illicita/et immūda cōceptus est voluptate? In ipsa radice ⁊ origine mea infectus ⁊ inquinatus sum: immūda est ꝓceptio mea: h̄z est a quo rollatur ista cōfusio. Ipse eam tollit: in quem solum ipa nō cadit. ¶ Diuitias salutis habeo q̄bus redimā ꝓpie cōceptionis ipuritatē: christi purissimā cōceptionē. Adde adhuc dn̄e iesu: innoua signa: immuta mirabilia. nā prioꝝ quidē ipa cōsuetudine viluer̄t. Plane em̄ solis ortꝰ ⁊ occasus: terre fecūditas/rēporū vicissitudo/miracula sunt ⁊ magna miracula: sz totiēs hec vidim⁹: vt iā nō sit q̄ attēdat. Innoua signa: ⁊ immuta mirabilia. Ecce ait noua facio omnia. Quis hoc ait: Agnus vtiq̄ qui sedebat in throno Agnus plane totus suauis: totus delectabilis: deniq̄ totus victus. Manē em̄ inter ſrationē habet nomen: qui? qđ est christus. Cui poterit asper aut durus videri: q̄ nec ipi matri in natiuitate quicq̄ asperitatis: quicq̄ intulit lesionis? ¶ O nona vere miracula. Cōceptus fuit sine pudore: partus sine dolore. Mutata est in virgine nostra/maledictio eue. Pepit em̄ filiū sine dolore. Mutata est in qua maledictio in benedictionē: sicut p̄dictū est per angelū gabrielē. Benedicta tu in mulieribus. O beata sola inter mulieres: benedicta ⁊ nō maledicta: sola a generali maledicto libera: ⁊ a dolore parturientiū aliena. Nec mirum fratres si dolorē non intulit matri: qui dolores totius mūdi tulit: sm q̄ Esaias ait. Quia vere lāguores nostros ipe tulit. ¶ Duo sunt que timet humana fragilitas pudor et dolor. Utrumq̄ christus tollere venit/ vnde et vtrūq̄ suscepit: quando (vt cetera fileam) mortē: et mortē turpissima condemnatus est ab iniquis. Itaq̄ vt fiduciam nobis daret q̄ tolleret hec a nobis: p̄ius matrē suā immunē ab vtroq̄ seruauit: vt nec in cōceptu quicq̄ pudoris: nec in partu quicq̄ doloris existeret. Accumulant̄ur adhuc diuitie: crescit gloria: innouāt̄ur signa: et mirabilia immutāt̄ur. Nō solū sine pudore conceptus: ⁊ sine dolore partus: sed ⁊ mater est sine corruptione. O vere nouitas inaudita. Virgo peperit et post partū inuiolata permāsit: fecunditatē p̄oris cū carnis integritate: ⁊ gaudiū matris habēs cū virginitatis honore. Iā securus expecto p̄missam mihi gloriā incorruptiōis in carne mea: q̄nquidē cōseruat̄s p eū est incorruptio etiā in matre sua. Facile erit ei p quē mater ipsa incorruptionē nō perdidit parsēdo: vt ⁊ corruptibile hoc/incorruptionē induat re surgēdo. Habes tū adhuc maiores diuitias: habes gliaz amplioꝝ. Mater est sine corruptione virginitatis: filiꝰ sine omni labe peccati. Nō cadit in matrem eue maledictio: nō cadit in p̄lē generalis illa cōditio de qua dictum est per p̄opheta. Nemo mūdus a sorde: nec infans cuiꝰ est vnius diei vita sup terrā. Ecce ifans sine sorde: solus inter hoīes verax: imo ⁊ veritas ipsa. Ecce agn⁹ sine macula: agnus dei qui tollit peccata mundi. Quis em̄ peccā melius tolleret: q̄ is in quē peccatū non cadit? Iste sine dubio lauare me pōt: quē constat inquinarū nō esse. Hec manus opertū luto detergat oculū meū: q̄ sola sine puluere est. Iste mihi festucā educat de oculo: q̄ nō h̄z trabē in suo: imo iste trabē educat de meo: qui nec exiguū pulueré h̄z in suo. Vidimus certe diuitias salutis ⁊ vite. Vidimus gloriā eius: gloriā quasi vnigeniti a patre. Queris a quo patre? Et filius altissimi vocabit̄. Manifestum est q̄s altissimus sit. Sed ne q̄s remaneat locus dissimulationis. Qđ ex te nascet sanctū (ait angelus gabriel ad mariā) vocabit̄ filiꝰ dei. O vere sanctum. Nō dabis dn̄e sanctū tuū videre corruptionē: qđ nec marti quidē abstulit incorruptionē. Crescunt miracula: multiplicant̄ diuitie: thesaurus aperit̄. Que generat ⁊ mater ⁊ virgo est: qui generat deꝰ ⁊ hō est. Sed nūquid dabit̄ sanctū cant bus: aut margarite porcis? ¶ Abscondak certe thesaurus nostre in agro: ⁊ pecunia nostra in sacculo reponat̄ur. Operiak cōceptus sine semine/matris despōsatiōe: partus sine dolore/vagitib⁹ paruuli ⁊ merore. Abscōdat̄ur ⁊ parturiētis incorruptio legali purificatione: infantis innocētia solita circūcisione. Ablcōde inquā ablcōde maria noui solis fulgorē: pone in pscpio: inuolue pānis infantē. Nā ⁊ ipsi pānī diuitie nostre sunt. Pretiosiores siquidē pānī saluatoris omni purpura: ⁊ gloriosius hoc p̄sepe auratis regū solijs: ditior deniq̄ christi pauptas cūctis opibus cūctisq̄ thesauris seculi. Quid em̄ humilitate ditius: quid p̄ciosius inuenit̄: qua nimirū regnū celoꝝ emit̄: ⁊ diuina gratia acquirit̄? Sicut scriptū est. Beati pauperes spū: quoniā ipsoꝝ est regnuz celoꝝ. Et apud aplm. Deus superbis resistit: humilib⁹ aut̄ dat gratiā. Habes cōmēdatā a deo humilitatē in nativitate. In hac em̄ exinanivit semetipsum: formā serui accipiēs ⁊ habitu inuentus vt hō. Dis adhuc ꝓciosiores diuitias ⁊ supercelentē gloriā inuenire? Habes charitatē in passione. Maiorē hac dilectiōe nemo habet: q̄ vt animā suā ponat q̄s p amicis suis. De diuitie salutis ⁊ gloria sanguis preciosus/quo redēpti sumus: ⁊ crux dn̄ica in qua cū aplo gloriamur. Mihi inq̄t absit gloriari nisi in cruce dn̄i nostri iesu christi. Et dicebat: Nihil arbitrat⁹ sum me scire inter vos nisi christū iesum: ⁊ hūc crucifixū. Ipsa est leua christus iesus/⁊ hic crucifixus: nā dextera quidē christꝰ iesus ⁊ hic gliosus. Christū inq̄t iesum: ⁊ hūc crucifixū. ¶ Sortasse crux ipsa nos sumus: cui christus memorat in fixus. Homo em̄ forma crucis habet: quā si manus extenderit erp̄imet manifestū. Loquit̄ aūt christꝰ in psalmo. In fixus sum in limo ꝓfundi. Limū quidē nos esse manifestū est: qm̄ de limo plasmati sumus. Sed tunc q̄dē limus paradisi fuimus: nūc vo limus ꝓfundi. In fixus sum inquit nō perrāsij: nō recessi. Vobiscū suz vsq̄ ad cōsummationē seculi. Ipse est em̄ emanuel nobiscū deus. Nobiscum vtiq̄: sed p finistrā. Sic em̄ olim thamar pariēte zaram/ p̄ius sola protulit manū: q̄ in sacramēto dn̄ice passionis coccineo alligata est filo. Itaq̄ iam quidē tenemus finistrā: sed adhuc clamare necesse est. Operi manū tuarū porrige dexteram. Nā delectationes in dextera tua vsq̄ in finem. Dne ostende nobis dexteram et sufficit nobis.

¶ Gloria inquit et diuitie in domo eius: vtiq̄ qui timet dn̄m. Sed in domo tua dn̄e qđ? Profecto gratiarū actio ⁊ vox laudis. Beati q̄ habitāt in domo tua dn̄e ⁊c. Oculus em̄ nō vidit: auris nō audiuit: ⁊ in cor hoīs nō ascendit q̄ preparauit deꝰ diligentib⁹ se. Lux est em̄ inaccessibilis: pax ē que exuperat oēm sensum: fons est qui ascēsus nescit sed defectum. Nō vidit oculus lucē inaccessibilem: nō audiuit auris pacē incōprehēsibilē. Speciosi quidez pedes euāgelizantiū pacē. Sed liz in oēm terraz exierit sonus eoz: pax tamen que exuperat oēm sensum: nec ab ipsis quāta erat potuit capi: nedū alioz aurib⁹ tradi. Ait etiā paulus ipse. Fratres ego me nō arbitror cōprehendisse. Fides quidē ex auditu: auditus aūt per verbū dei: h̄z fides nō species: ⁊ pmissio nō exhibitio pacis. Et quidem pax nūc est etiā in terra hoībus bone volūtatis: sed quid est pax ista ad illius plenitudinē ⁊ supeminētiā pacis? Vñ et ipse dn̄s ait: Pacē meā do vobis: pacem relinquo vobis. Nec fiquidē que exuperat oēm sensuz: et est pax super pacē: necdū capaces eſtis: ꝓpterea do vobis patriā pacis: ⁊ relinquo interim viā pacis. Sed quid est qđ dicimus in cor hoīs nō ascēdit? Utiq̄ quia fons est: ⁊ ascēsum nescit. Scimus em̄ quia fontiū natura est riuos sectari cōualliū: montiū ardua declinare: sicut scriptū est.

¶ Qui emittis fontes in cōuallibus: inter mediū montiū pertrāsibunt aque. Nec aut̄ est vnde ammonere sepius studeo vestrā charitatez: quia deus superbis resistit: humilibus aut̄ dat gratiā. Fons em̄ ad altioza nō ascendit q̄ fit locus eius vnde ꝓcedit. Sed videri pōt fm hāc regulā nō impediri a superbia vias gratie: p̄celertim q̄ illē primus superb⁹: qui fm scripturā/rex est sup oēs filios superbie: dixisse nō legit altior ero: sed ero inquit similis altissimo. Attamē nō mentit apostolus: q̄m ille extollit supra omne qđ creditur: aut qđ colit deꝰ. Nec re? humanus auditus verbū: sed vtinaz hoc reat similiter animus cogitatū malignū pariter ⁊ affectū. Dico em̄ vobis q̄ nō ille tm: sed ⁊ oīs superb⁹ extollit supra deū. Vult em̄ deꝰ fieri volūtatē suā: ⁊ superb⁹ vult fieri suā. Jam videtur equalitas: sed attēde male cōgruā ꝓportione. Deus qđē in his tm̄ quē rario appetebat: suā vult fieri voluntatē: superb⁹ vo et cū ratione et cōtra rationē. Videt̄s q̄m altitudo est: ⁊ nō illuc peruenit fluēta gratie! ¶ Nisi cōuersi fueritis (inquit) ⁊ efficiamini sicut parvulus iste (se aūt dicit qui est fons vite: in quo habitat: ⁊ vñ manat plenitudo oim gratiarū) nō intrabitis in regnuz celoꝝ. Para p̄inde riuulos: aggeres terrene et elate cogitationis dispergē: cōfomare filio hoīs nō primo homini: q: fons gratie in cor hoīs/carnalis sz ⁊ terreni nō ascēdit. Ceu lū quoq̄ purga: vt videre possis merissimā lucē: ⁊ aurez tuā inclina ad obediēdū: vt q̄q̄ puenias ad quietē ppetuā ⁊ pacē sup pacē. Lux em̄ est ꝓpter serenitatē: pax ꝓpter trāquillitatē: fons ꝓpter affluētiā ⁊ eternitatē. Ipse fons assigna patri ex quo nascit filiꝰ ⁊ ꝓcedit spūssanct⁹: lucē filio qui est vtiq̄ cando: vite eternē: ⁊ lux vera illuminans oēm hominē venientē in hūc mundū. Pacem spūi sancto: qui nimirū sup humilē et quietz requiescit. Nec hoc dico tanq̄ ꝓpria illa sint singuloꝝ: nā ⁊ pater lux est vt sit filius lumen de lumine: et filiꝰ pax est: pax nostra q̄ fecit vtraq̄ vnū: ⁊ spūssanctus fons est aque salientis in vitā eternā. ¶ Sed q̄n ad hec pueniem⁹? Dñ adimplebis me dn̄e letitia cū vultu tuo! Gaudemus in te: qm̄ vitaliter nos oriēs ex alto: iterū gaudem⁹ expectātes beatā spem in aduētu scō. Sed q̄n veniet plenitudo letitie nō de memoria/sed de ꝓsentia: de exhibitione nō de expectatione! Modestia vestra (ait aplꝰ) nota sit oībus hoīb⁹: dn̄s ꝓpe est. Signū est em̄ vt ⁊ modestia nostra nota fit: sicut dn̄i dei nostri modestia cūctis innotuit. Quid enim magis incōgruū: q̄ vt immoderate agat hō! cōscius ꝓprie infirmitatis: q̄n quidē apparuit inter hoīes modest⁹ dn̄s maiestatis? Discite inquit a me: quia mitis sum et humilis corde: vt possit etiam modestia vestra innotescere

Universidad de Deusto
Biblioteca

B Mat. xxviij. ceteris. ¶ Jā qđ sequit: dñs ppe est: de dextera debet intelligi. Nā de stultis ipse loquit: Ecce ego vobiscuz sum oibus diebus vsq; ad cōsummationem seculi. Propе est dñs fratres mei nihil soliciti sitis: in proximo est ⁊ citius apparebit. Nolite deficere: nolite lassari: querite eū dum inueniri pōt: invocate eū dum prope est. Prope est dñs his q̄ tribulato sunt corde: ppe est expectātibus eū. expectantibus eū in veritate. Denicp vis nosse q̄ ppe est: Audi spōsam de sponso canentē. Cm̄ ecce stat post parietē. Parietē illū corpus tuū intellige: qđ obstaculū impedit vt eū qui ppe est: nondū valeas intueri. Propterea paulus ipse dissolui cupit et cū christo esse: ⁊ exclamās miserabilius. Infelix inquit ego hō/quis me liberabit de corpore mortis huius? Sic ⁊ pphеta in psalmo. Educ inq̄t de carcere aiam meā ad cōfitendū nomini tuo.

Cant. ij. Pbil. j. Ro. vij. ps. cxlj.

D ¶ Item in vigilia natalis domini de resposorio/Sanctificamini hodie. Sermo. v.

Exod. xx

Sanctificamini hodie: ⁊ estote parati: die em̄ crastina videbis maiestatem dei in vobis. Celebraturi dñice natiuitatis ineffabilis sacramētū: iure quidē monemur fratres in omni sanctificatiōe pparari. Adest em̄ sanctus sanctorū: adest ipse q̄ dixit: Sancti estote: q⁹ et ego sanct⁹ sum: dñs deus vester. Alioquin quō dabit sanctum canib⁹: ⁊ margarita porcis: nisi prius illi ab iniquitate: illi ab illicita voluptate purgati/de cetero tota solicitudine fugiāt: illi quidē vomitū: isti volutabrū luti: Suscepturus olim diuina mādata carnalis israel sanctificabat in iusticijs carnis: in baptismatib⁹ varijs: in muneribus ⁊ hostijs: q̄ nō poterāt iuxta cōscientiā perfectū facere seruiētē. Verū hec quidē oia transiere: nimirū vsq; ad tēpus correptiōis imposita: qđ vtiq; iā aduenit. Opportune igit̄ ex hoc iam perfecta nobis indicit sanctificatio: interna mādat̄ ablutio: exigit̄ mundicia spūalis: dicente dño: Beati mūdo corde: qm̄ ipsi deū videbūt. ¶ Ad ⁊ vilem⁹ fratres: ad ⁊ nati: ad ⁊ vocati sumus: ad ⁊ nobis dies hodiern⁹ illuxit: erat aliq̄n nox qñ nemo poterat hec opari. Erat nox in vniuerso orbe ante veri luminis ortū: ante christi natiuitatē. Erat nox etiā singulis q̄busq; nostrū: ante suā cuiusq; cōuersionē/⁊ internā regenerationē. An nō profundissima nox: ⁊ dēsissime tenebre erāt sup vniuersas faciē terre: cū olim patres nostri factitios colerēt deos: ⁊ insano penit⁹ sacrilegio ligna ⁊ lapides adorarēt? An nō etiā cuiq; nostrū caliginosa nox erat cū tāq; fine deo in ⁊ seculo viueremus: cū ambularem⁹ post peccatōrias nostras: cū sectaremur carnis illecebras: cum obtēperaremus desideriis secularib⁹: cuz exhiberemus mēbra nostra arma iniq̄tatis pct̄ō: cū seruiremus iniq̄tati ad iniquitatē: in quib⁹ nūc merito erubescim⁹ tanq̄ opibus tenebrarū? Qui dormiūt nocte dormiūt: aplūs ait: et qui ebriī sunt: nocte ebriī sunt. Et hec quidē fuistis: ſz excitati estis: sed scificati estis: si tm̄ filij lucis estis et filij diei: nō noctis: neq; tenebrarū. Siquidē pco diei est etiā ille q̄ clamat: Sobriī estote ⁊ vigilate. Et iudeis loq̄bat in pentecoste de cōdiscipulis. Quō hi ebriī sunt/cum sit hora diei tertia? Nec enim est qđ ait eius coapt⁹. ¶ Nox precessit: dies aūt appropinquauit. Abiciam⁹ ergo opa tenebrarū: ⁊ induamur arma lucis: sic vt in die honeste ambulem⁹. Abiciamus inq̄t opa tenebrarū: somnolētia sez ⁊ ebrietatē: qm̄ vt supra meminim⁹: q̄ dormiūt nocte dormiūt: ⁊ q̄ ebriī sunt/nocte ebriī sunt: vt tanq̄ in die nō dormitem⁹/sed ambulemus: atq; b quidē honeste: nō temulēte. Vides hominē cui⁹ ad omne bonū dormitat aia eiꝰ pre tedio: in tenebris est vsq; adhuc. Vides inebriatū absinthio sapientē plusq; oportet: nō ad sobrietatē: cui⁹ nec oculus visu: nec auris impleat auditu: qui pecuniaz aut simile aliq̄d diligēs nō sat̄iet: longā instar hydropici sitim bibēs: filij noctis est ⁊ tenebrarū. Nec facile separantur hec duo dicēte scriptura. Cm̄ in desiderijs est oīs ociosus: hoc est in ebrietate oīs somnolētus. ¶ Sanctificemur ergo hodie ⁊ parati simus: parati quidez hodie nocturnū excutiēdo sopore. Porro sanctificati nihilominus rangē in die ab ebrietate nocturna cupidinis noxie frenādo furorē. Jn his em̄ duob⁹ mādatis tota lex pēdet ⁊ pphеte: q̄ sunt declinare a malo: ⁊ facere bonū. Verū hoc hodie. nā crastina nec in sanctificatiōe erit: nec i preparatione: sed in visione vtiq; maiestatis. Crastina inq̄t die videbitis maiestatē dei in vobis. Hoc est qđ ait patriarcha iacob. Eras mihi respondebit iusticia mea. Hodie em̄ iusticia colit: eras rndebit: hodie exercet: eras fructificabit. Alioq̄n qđ nō seminauerit hō: nec metet. Nec em̄ tūc videbit maiestatē: qui cōtempserit interim sanctitatē nec orietē ei sol gloriē: cui sol iusticie ortus non fuerit: nec illucescet ei dies crastina: cui nō lucerit hodierna. Nimirū ideipse qui hodie quidē nobis fact⁹ est a deo patre iusticia: apparebit eras vita nostra: vt ⁊ nos cū eo apparea mus in gl̄ia. Hodie em̄ parulus nascit nobis: vt nō ponat hō magnificare seipm: sed conuertamur magis et efficiamur sicut parvuli: eras exhibebit magnus deus et laudabilis nimis: vt ipsi q̄s magnificemur in laude: cum videlz erit vniuiq; laus a deo. Nimirū quos hodie iustificauerit/eras magnificabit: ⁊ cōsummationi sanctitatis succedet visio maiestatis. ¶ Nec inanis visio q̄ nō nisi in similitudine cōstat: similes em̄ ei erimus: qm̄ videbim⁹ eum sicuti est. Vh ⁊ hic q̄s nō simpliciter d⁹: Videbitis maiestatē dei: sed addit̄ signāter/in vobis. Hodie nimirū tāq; in speculo: nos in eo videmus dū nostra suscipit: eras videbimus eū in nobis: qñ iam sua donabit: cū ostēdet nobis seipm: ⁊ assumet nos ad seipm. Hoc est q⁹ transeunte se ministraturū fore pmisit: de cui⁹ interim plenitudine accepimus: nō sane gloriā pro gloria: sed gratiam pro gratia: sicut scriptū est. Gratiā ⁊ gloriā dabit dñs. Ne ergo cōtemnas pro a munera si sequētia concupiscis: nec fastidias prius eduliū: si vis accipere que sequūtur. Vel pro ipso ferculo in quo apponit̄ qđ apponit̄ sumere nō recuses. Jferculū em̄ imputribile fecit sibi pacificus noster: corpus incorruptibile aptās sibi: in quo salutis eplas ministraret. Nō dabis inquit sanctū tuū videre corruptionē. Illud vtiq; de quo gabriel ad mariā: qđ nascetur ait ex te sanctū: vocabit̄ filius dei. Ab hoc igit̄ sctō hodie sanctificemur: vt maiestatē ei⁹ vbi dies illa aspirauerit videamus. Siquidē dies sanctificat⁹ illuxit nobis: dies salutis: non gloriе aut felicitatis. Denicp donec passio sanctis sanctorū annūciat̄: qui nimirū in parasceue passus est idest in die pparationis: merito oibus d⁹: scificamini hodie ⁊ estote parati. ¶ Sācrificamini magis ac magis de virtute in virtutē pficiēdo: ⁊ estote parati pseuerando. Jn quib⁹ nō scificabimur? Legi de quodā dicēte scriptura. Cm̄ in fide ⁊ lenitate ipse⁹ sanctū fecit illū. Neq; em̄ hoibus sine lenitate nō plus q̄ deo sine fide placere possibile est. Merito sane in his monemur esse parati: qb⁹ ⁊ deo cōueniam⁹: cui⁹ maiestatē viturī sum⁹: ⁊ nobis iuste vt in nobis eā pariter videamus. Propterea siquidez oportet nos prudere bona: nō solū coram deo: sed etiā coram hoibus: vt nō tm̄ regi nostro: sed ⁊ cōciuibus ⁊ cōmilitonib⁹ nostris grati esse possimus. Et quidē ante oia fides querēda est: de qua legit̄: Jfide mūdās corda eoꝝ. Beati em̄ mūdo corde: qm̄ ipsi deum videbūt. ¶ Crede ergo te deo: cōmitte te ei: iacta in eū cogitatuz tuū: ⁊ ipse te enutriet vt fiducialiter ⁊ fideliter dicas: Dñs solicitus est mei. neqz em̄ hoc sapiūt hoies amātes seipsos: hoies scioli ⁊ solliciti p seipsis: curā carnis pficiētes in desideriis surdi ad vocē dicētis. Cm̄ solicitudinē vestrā p̄sicientes in eū: ipsi em̄ cura est de vobis. Nā sibi quidez ipsi fidere: nō fidei: sed pfidie est: nec pfidēre: sed diffidentie magis/in semetipso hre fiduciā. ¶ Ja vere fidelis est: q̄ nec sibi credit: nec in se sperat: factus sibi tanq̄ vas pditū: sed sic perdēs aiam suā: vt in vitā eternā custodiat eā. Porro id quidez sola facit humilitas cordis: vt non sibi fidelis anima inmitatur. sed deserēs semetipsam/ascēdat iam de deserto inniza super dilectum: atq; ideo delitijs affluēs. ¶ Sane vt pfecta sit scificatio etiā māsuetudine ⁊ socialis vite gratia a sanctorū discamus: oportet: sicut ipse ait: Discite a me q⁹ mitis sum ⁊ humilis corde. Quid em̄ hmōi hoiem dicere, phibet delitijs affluentē: qui suauis ⁊ mitis ⁊ multe misericordie: oibus oia factus est: ⁊ vniuersos pfundit oleo quodā māsuetudinis ⁊ lenitatis: quo sic imbutus est: sic pfusus etiā ⁊ suffusus vt hilare videat vndiq;. Jfelix q̄ gemina hac sanctificatione paratus dicere pōt. Paratū cor meū deus: paratū cor meū. Habet hodie quidē fructū suū in sanctificatiōne: crastina die finē habitur⁹ vitā eternā. Videbit em̄ maiestatē dei: qđ vtiq; vita eterna est: sicut ⁊ vitas ait: Hec ē vita eterna: vt cognoscāt te solū verū deū: ⁊ quē misisti iesum christū. Redder ei coronā iusticie iust⁹ iudex in illā die: cui sane altera nō succedet. Jā videbit ⁊ affluet: et mirabit̄ ⁊ dilatabit̄ cor ipsius. Quousq; dilatabit̄: Usq; ad videndā in se maiestatē dei. Nolite arbitrari fratres/q̄ illā vobis pmissionē vbis explicare possim⁹. Sanctificamini hodie ⁊ estote parati: crastina die videbit̄ et gaudebitis: ⁊ gaudiū vestrū implebit. Quid em̄ maiestas illa nō implear: Etiā supimplebit ⁊ supefluet. Cm̄ mensura dona ⁊ cōferta ⁊ coagitata ⁊ supefluētē dabūt in sinus vestros. Usq;adeo quidē supefluet: vt supra modū in sublimitate excedat nō modo merita: sed ⁊ vota: sicut vere potens est facere: supra q̄ nos intelligere aut sperare possim⁹. ¶ Nā desideria qđē nostra in trib⁹ maxime cōstituta videnť: qđ decet: qđ expedit: qđ delectat. Hec sunt q̄ cōcupiscimus: oēs qđē oia: ſz alij magis d: alij illud. Jlle sic dedimus est voluptati: vt nec honestatē satis reputet nec vtilitatē: ille q̄stui incubās ⁊ honestū dissimulat ⁊ iocūdū: ille voluptas pariter ⁊ vtilitatis negligēto: solū vel maxime honorē secrat. Necvo rep:chē sibile deficerū ho:ū: ſz si ibi q̄rerem⁹ ea vbi vere inuenirem⁹. Hec em̄ vbi vere sunt: vnū sunt atq; ipsum vtiq; summum bonum: summa vtilitas: summa gloria: summa voluptas. Atq; hec quidē quātū interim capere possum⁹: expectatio nra est: ⁊ pmissa nob vīsio maiestat⁹ in nobis vt de⁹ fit oia in oib⁹: oē iocūdū: oē vtile: omne honestū.

Ps. cxxxj. Luce. j. Ecclesiastes. Ps. lvj. Jo. xvij. Luce. vj

E ¶ Jtē in vigilia natalis dñi de pronunciatione ipsius. Sermo. vj. Notetur.

Abdie. j.

Audiuimus plenū gra: dignū acceptione. Jesus christ⁹ filius dei in bethleem iude nascit̄. Alia mea lingua/quefacta est in sermōe illo: sed ⁊ spūs meus in pcordijs meis exhuat iocūditatē hāc ⁊ exultationē solito vobis desiderio eructuare festinās. Jesus interpretatur saluator. Quid rā necessariū perdim⁹: qđ rā optabile miseris: qđ rā vtile desperatis? Alioqn vñ salus: vñ vel tenuis aliq̄ spes salutis in lege peccati: in corpe mortis: in malicia hac diei ⁊ loco afflictionis: nisi noua nobis et insperata nasceret̄? At tu forte salutē optas: ſz curatiōis acerbitatē/tenuitudinis pariter ⁊ egritudinis ppriе cōmitis: ⁊ multe misericordie⁹ oleo leticie pre participib⁹ suis tm̄ hui⁹ accipiūt participiū vnctiōis. Ne vo suauē audiēs inefficacē forte autumes saluatorē: addit̄ etiaz filius dei. Qualis em̄ pater: talis filius: cui subest cū voluerit posse. Aut forsitan vtilitate salutis ⁊ iocūditate vnctiōis audita: nescio qđ submurmuras: puto etiā de honestate solicitus. ¶ Saluatorē tibi gratularis adesse: vtpote iacēs paralyticus in grabato: aut magis inter hierusalē ⁊ hiericho semiuiuus in via. Amplius autē letaris: nec durus esse medicū: nec grauibus vti medicinis: ne tibi forsitan intolerabilior videatur brevis ipsa curatio: q̄ diuturna egritudo. Sic nimirū sic vsq; hodie multi pereunt medicum fugiēdo: q̄ ipsum quidē noverint: sed christum nesciant: humano sensu de multitudine ⁊ malignitate morboz parate sibi medele molestiā estimantes. Jam vo si certus es de saluatore: ⁊ nihilominus christū esse cognoscis nō vtentē canterio/sed vnguēto: nō vltione sed vnctione curantē: vnum adhuc arbitror ingeniū posse mouere creaturā: ne forte (qđ absit) saluator⁹ huius nō satis cōdigna videar esse persona. Puto em̄ non vsq; adeo ambitiosus es ⁊ glorie cupidus: aut zelator: honoris: vt ab vno quopiā e cōseruis tuis si prelatare posset hāc gratiā suscipere detractares. Nā si angelus aut archāgelus esset: vel ex supioribus quouis ordine spirituū beator⁹: multo minus animositas tua qđ caularet haberet. Nūc autē tāto amplioris tibi deuotiōe suscipiēdus est iste saluator: quāto differētia⁹ pre ceteris oibus nomen hereditauit: ie sus christ⁹ filius dei. ¶ Et vide si nō euidēter hec tria ad pastores loquēs angelus cōmēdauit gaudiū magnū qđ euāgelizabat exponēs: q⁹ inqt natus est vobis hodie saluator q̄ est christus dñs. Exultemus igit̄ fratres in hac natiuitate: ⁊ multipliciter gratulemur in ea: quā ⁊ salutiferā/⁊ vnctionis suauitas: ⁊ filij dei maiestas nā elegāter illustrat: vt nihil desit ex oibus q̄ desiderank: nec cōmodū: nec iocūdū: nec honestū. Exultemus inquā ruminātes intra nosmetipsos: ⁊ inuicem eructuātes suauē verbū: eloquiū dulce: iesus christ⁹ filius dei nascit̄ in bethleem iude. ¶ Nec mihi qs ad ista respōdeat: indeuotus/ingratus/irreligiosus. Nō est hoc nouū: olim auditū est: olim factū est: olim nat⁹ est christus. Ego em̄ dico olim ⁊ ante. Nec mirabit̄ olim ⁊ ante: cui ppheticū illud occurerit in eternū ⁊ vltra. Natus est ergo christ⁹: non modo ante hec nostra tēpora: sed ante tēpora vniuersa. Verum illa quidē natiuitas posuit tenebras latibulū suū: immo vo luce magis habitat inaccessibile: latet in corde patris in mōte vmbrosо ⁊ cōdenso. Ut ergo aliq̄tenus innotesceret/natus est: ⁊ in tēpore: natus ex carne: natus in carne: factū est verbū caro. Quid rā mirū si vsq; hodie d: in ecclesia: christ⁹ filius dei nascit̄: qñ tam longe antea dicebat̄ haud dubiū quin de ipso: puer nat⁹ est nobis? Olim cepit audiri verbū hoc: ⁊ nemo sanctorū aliqñ fastidiuit. Siquidē iesus christus filius dei: heri ⁊ hodie ⁊ in eternū. Hinc nimirū primus homo oim viventiū pater magnus eructuans sacramētū: qđ in christo ⁊ in ecclesia apostolus postmodū euidētius cōmendauit: Relinquet ait homo patrē et matrē: ⁊ adherebit vxori sue: ⁊ erunt duo in carne vna. Hinc nihilominus abraā pater oim credētium/exultauit vt videret diē hunc: ⁊ vidit ⁊ gauisus est. Alioquin qñ seruum iurantē sibi per deū celi sub femore suo manū ponere precepisset: nisi ipm vtiq; deū celi ex code nasciturū femore preuidisset. Hoc qđ cōsilium cordis sui homini ſm cor suū revelauit de⁹: cui iurauit veritatem ⁊ nō frustrabit̄ eū. De fructu inquiēs vētris tui ponā super sedem tuā. Hūc ⁊ in bethleē iude nascit̄: sicut angelus ait ciuitate dauid: vtiq; ppter veritatē dei ad cōfirmādas promissiones patrū. Hoc etiā multifarie multisq; modis ceteris revelatum est patribus et prophetis. ¶ Absit autē vt a diligentibus deum aliquando fuerit negligenter auditum: nisi forte negligere videbatur qui dicebat: Obsecro die mitte quem missurus es: aut falsidire qui clamabat: Utinam dirūperes celos ⁊ descenderes: ceteraqz similia. Jdipsum deinde apostoli sancti viderunt ⁊ audierunt: ⁊ manus eoꝝ tractauerūt de verbo vite: quibus singulariter aiebat: Beati oculi qui vidēt que vos videtis. ¶ Postremo hoc idem nobis quoqz seruatum est fidelibus: vtiq; thesauris fidei cōmendatū: ipso eque dicēte: Beati qui non viderunt et crediderūt. Pars nostra hec in verbo vite. Nec sane contemptibilis ex qua nimirū vincitur: ⁊ qua vincitur mundus: quoniā iustus ex fide vivit. Et hec est victoria que vincit mundum fides nostra. Hec est que velut quoddam eternitatis exemplar/preterita simul ⁊ presentia ac futura sinu quodā vastissimo cōprehendit: vt nihil ei pereat: nihil pereat: peccat nihil

Ephe. v Jo. viij. Beneb. xxiiij. ps. cxxxij. Luce. ij. Deb. j. B Exo. iiij. ela. lxiiij mat. xiij. Luce. x. D Job. xx. abacb. ij

Cuatio nra qualisquod hic pondera

Universidad de Deusto
Biblioteca

Merito prouide in testimoniū fidei vestre vbi facta est vox annūciationis hui⁹ in aurib⁹ vestris/exultastis i gaudio: egistis gr̄as: pstrati solotenus ado:astis: cōcurrentes velut sub vmbra alarū ei⁹: & sub premis ei⁹ sperātes. ¶ Nūq̄d nō singuli natiuitate saluatoris audita/clamastis in co:dib⁹ vestris dicētes: ¶Mihi aut̄ adherere deo bonū est. Aut potius illud qđ idē pphēta ait. Deo subiecta esto aīa mea. Inflexit nimirū quisq̄s ficte pstrat⁹/cor: derigido co:pus humiliauit. Est em̄ qui humiliat̄ nequiter: interiora aūt eius plena sunt dolo. Quisq̄s em̄ necessitatē suā minus cōsiderat: minus sentit incōmoda: min⁹ pericula pauet: minus deuote confugit ad remedia o⁹te saluris: minus affectuose se subijcit deo: minus fideliter psallit. Dñe refugiū fact⁹ es nobis. Qui⁹ adoratio minus accepta: huius pstratio minus vera: cui⁹ humiliatio minus habēs: hui⁹ etiā victo: iosa minus: ūno & min⁹ viuida fides. Quid tm̄ dicit. Beati q̄ nō viderūt & crediderūt. Quasi nō videak ipsuz credere quodāmodo iā videre. Sed aduerte diligēter cui & qñ dictū sit: ei vtiq̄ qui arguebat q̄ q: vidisset credidisset. Neq̄ em̄ idipm est vidisse: & ideo credidisse: qđ credēdo vidisse. Alioq̄n abraā pater vester quomodo dñicū hūc vidisse dic̄: nisi credendo/credēdus est: Sed & illud quō accipiek qđ hac nocte cantatū est nobis: Sanctificamini hodie & estote parati: crastina die videbis maiestatē dei in vobis: si nō mēte videre est: pia deuotione repsentare & recolere fide non ficta/magnū illud magne pietatis sacramētū: qđ manifestatū est in carne: iustificatū est in spū: apparuit angelis: predicatū est gētib⁹: creditū est mūdo: assumptū est i gloria: ¶ Semp igit̄ nouū/qđ semp nouat mētes: nec vnq̄ vet⁹ qđ fructificare nō cessat: qđ in ppetuū nō marcescit. Hoc est em̄ sanctū: qđ nō datur videre corruptionē. Hic nouus hō q̄ nulli⁹ vnq̄ vetustatis capax etiā eos quos inueterauerūt omnia ossa: in verā vite transferat nouitatē. Inde est q̄ etiā in psenti tā iocūdissima annūciatione: si aduertistis: cōgrue satis ō: nō tā natus esse q̄ nasci. Ie sus christ⁹ fili⁹ dei nascit̄ in bethleē iude. Sicut em̄ quodāmodo imolat̄ adhuc quotidie donec moriē ei⁹ annunciamus: sic videt & nasci: cui fideliter repsentamus ei⁹ natiuitatē. Die igit̄ crastina videbim⁹ maiestatē dei: sed sane in nobis nō in seipso: vtiq̄ maiestatē in humilitate: virtē in infirmitate: in hoīe deū. Ipse est em̄ emanuel: qđ interp: etat nobiscū de⁹. Et euidēti⁹ audi. Verbū inq̄t caro factū est: & habitauit in nobis. Deniq̄ exitū & deinceps vidimus gloriā eius: sed gloriā quasi vnigeniti a patre: vtiq̄ plenū gr̄e vidimus/& veritatis. Nō em̄ gloriā potestatis aut claritatis: sed gloriā paterne pietatis: gloriam gratie: de qua apl̄s. In laudem inquit gloie gratie sue.

¶ Sic ergo nascit̄ur. Sed vbi putas? In bethleez iude. Neq̄ em̄ decet nos ita bethleē pterire. Trāseam⁹ vsq̄ bethleē dicit̄ pastores: nō bethleē ptr̄eam⁹. Quid em̄ si pauper viculus est? Quid si videtur minima in iudea: Ne id quidē incōgruū ei qui cū diues esset: ppter nos factus est pauper: & cū esset magnus dñs & laudabilis nimis: paruulus nat⁹ est nobis. Et dicebat: Beati pauperes spū: qm̄ ipsoz est regnū celoz. Itēq̄. Nisi cōuersi fueritis & efficiamini sicut puer iste: nō intrabitis in regnū celoz. Vn etiā stabulū elegit & pspexit vtiq̄ domū inter & diuersoriū immento⁹: vt hūc esse scias q̄ de stercore erigit pauperē: & saluos facit hoies & iumēta. Vtinam aūt inueniamur & nos bethleē iude: vt in nobis q̄s dignet nasci & audire meamur: q: vobis timētibus deū o:iet sol iusticie. Forte em̄ est hoc qđ supra meminimus: ad videndā in nobis dñi maiestatē/& scrificiōe opus esse & pparatione. Nā & iuxta pphētā: sfacta est iudea scrificio eius: q: videlz oīa in cōfessione lauant: & dom⁹ panis: qđ bethleez sonat: ad pparationē forasse videt magno opere pinere. Quō em̄ ille parat⁹ est: vt excipe tantū hospitē possit qui dicit: q: nō est in domo mea panis? Deniq̄ q: imparatus erat quidā: necesse habuit amici ostiū clausum media nocte pulsare & dicere: Quia amicus meus venit ad me de via: & nō habeo qđ ponā ante illū. Paratū co: ei⁹ sperare in dñoCait ꝓpheta) haud dubiū quin de iusto loquens. Cōfirmari est co: ei⁹ nō cōmouebit. Non est paratū co: qđ nō est cōfirmatū. Scim⁹ aūt ipso eodē teste pphēta: q̄ panis co: hoīs cōfirmet. Nō est ergo paratū: sed aridū et exangue co: ei⁹: qui oblit⁹ est comedere panē suū. Est au & parat⁹ & nō turbat⁹: vt custodiat mādata vite: q̄ oblit⁹ ea q̄ retro sunt: in ea q̄ ante sunt: se extendit. ¶ Vides q̄ fugiēda quēdā: q̄ sit quedā obliuio cupiēda: Neq̄ em̄ totus manasses iordanē trāsiit: sed nec tot⁹ citra sibi elegit mansionē. Est qui oblit⁹ est dñi creatoris sui: & est q̄ qui det eū in cōspectu suo semp: oblitus populū suū & domū patris sui. Et ille quidez celestia obliuiscit: hic vo q̄ sunt sup terrā: iste pscia: ille futura: iste q̄ vident: ille q̄ nō videntur: postremo iste q̄ sua sunt: ille q̄ iesu xp̄i. Uterq̄ manasses vterq̄ obliuiosus: sed alter quidē hierlin: alter babylonis oblit⁹. Alter co:z q̄ impediūt: & iste paratus: alter sane co:z magis q̄ expediūt & q̄ nō expedit obliuisci atq̄ hic penit⁹ imparat⁹ ad videndū in se dñi maiestatez. Neq̄ em̄ est domus panis in qua saluato: o:iatur: nō est manasses ille/cui appareat q̄ israel regit: & sup cherubin sedet. ¶ Appare in q̄t co:ā effraym beniamin & manasse. Ego arbitro: istos tres esse q̄ saluank: quos alius quidā pphēta/noe/danielē/& iob noiauit: eosdē q̄s & trib⁹ illis past⁹: ib⁹ designari: quib⁹ nato angelo magni ꝓfilij/gaudiū magnū angelus euāgelizauit. Elide aūt ne forte ipsi sint & tres magi venientes iā nō modo ab o:iente: sed etiaz ab occidēte: vt recūbant cuz abraā/ysaac/& iacob. Forte em̄ nō incōgrue videbit: ad effraym quidē (qđ fructificationē sonat) pertinere thuris oblationē: q̄ offerre incensum dignū in odo:e suauitatis/ppitium sit eoz quos posuit dñs: vt eant & fructū afferāt. i. ecclesie plato:z. Naz et beniamin filius dextere offerat necesse est aurū. i. substātiā hui⁹ mūdi: vt videlz fidelis populus in parte dextera cōstitutus a iudice mereak audire. Quia esuriui & dedistis mihi manducare &c. Porro manasses: si tñ is esse voluerit cui appareat de⁹: myrrhā offerat mortificatiōis quā quidē a nostra specialiter arbitro: pfessione requiri. Et hec dicta sint ne ad eā parē tribus manasse: q̄ citra iordanē substitit pertineamus: sed obliuiscamur magis ea que retro sunt extenti & intenti ad anteriora. ¶ Nunc vo redeamus vsq̄ bethleē: & videamus hoc verbū qđ factum est: qđ fecit dñs & ostēdit nobis. Domus panis est vt iā diximus: bonū est nos illic esse: vbi em̄ fuerit verbū dñi: nō deest vtiq̄ panis qui cōfirmet co:: dicēte p:ophēta. Cōfirma me in verbis tuis. Nimirū in verbo qđ procedit de o:e dei: viuit hō: viuit in christo: viuit in⁹ christus. Ubi oīs: ibi apparet: nec omnino amat co: timubās aut vacillans: sed stabile et cōfirmatū. Si quis murmurat: si quis hesitat: si quis mutat: si quis cogitat reuolui in luram: redire ad vomitū: deserere votū: mutare ppositū suum: nō est bethleem iste: nō est domus panis. Sola em̄ fames & fames valida in egyptū eū delecēdere: pot eos pascere: siliquas esurire cōpellit: vtpote (cui agenti a domo panis: a domo patris: in qua etiā mercennarij panib⁹ adūdare noscunt. ¶ Nō ergo i hmōi co:de nascit christ⁹: cui deest fidei fortitudo: vtiq̄ panis vite scriptura teste: Cm̄ iustus ex fide viuit: q̄ videlz anime vera vita que ipse est: nō nisi per fidē interim habitet in co:dib⁹ nostris. Alioquin quō in illo nascit̄ iesus: quō salus o:tur illi: quādo quidē vera oino certaq̄ sententia est/q̄ istm̄ qui perseueraverit vsq̄ in finē saluus erit: Nā q̄ inime inueniak in eo christ⁹: nec de eis sit quibus d⁹: quia vnctionē habetis a sancto: et eo vel maxime cōstat/q̄ sine dubio etiam arruit co: illius: ex quo oblitus est comedere panem suū. ¶ Multo minus autem ad filium pertinet dei: qui huiusmodi est: q̄ nō nisi super quietū & humilem/ac trementez verba sua/requiescat spūs ipsius: nec fit ylla societas eternitati & tāte mutabilitati: ei qui est/ & ei qui nunq̄ in eodē permanet statu. ¶ Ceterū quālibet firmi: quālibet fortes in fide: quālibet parati: quālibet panib⁹ abūdantes: ipso quidē largiente cui quotidie o:ātes dicimus: Panē nostrū quotidianū da nobis hodie: necesse habem⁹ addere cōsequēter: Dimitte nobis debita nostra. Alioq̄n si dixerimus qm̄ pctm̄ nō habemus ipsi nos seducimus: & veritas in nobis nō est. Nimirū veritas ipse est qui nō simpliciter in bethleē: sed in bethleē iude nascit̄ iesus christ⁹ fili⁹ dei. ¶ Preoccupemus igit̄ faciē dñi in cōfessione: vt sanctificati pariter & parati inueniamur & nos bethleē iude: atq̄ ita nascentē dñm videre mereamur in nobis. Ceterū siqua aīa consq̄ pfecerit: qđ quidem est multū ad nos: vt fit fecūda virgo: fit stella maris: fit plena gratia: & superueniente habens in se spīrūsanctū: puto q̄ nō modo in ea: sed ex ea q̄s non dedignabit nasci. Nemo sane id sibi arrogare presumat: nisi quos ipse speciali deignatione tanq̄ digno mōstrauerit dices: Ecce mater mea & fratres mei. Enimuero audi vnū ex istis. Filioli mei ait quos iterū parturio donec formet christ⁹ in vobis. Si em̄ nasci videbat in eis cum formabat christ⁹ in eis: quō nō etiaz ab eo similiter nasci dicere q̄s pumat: q̄ in ipsis quodammō parturiebat: Et tu quidē impia synagoga hūc nobis filiū peperisti officio quodā matris: sed nō matris affectu. Excussisti eum de sinu tuo extra ciuitatē eiciens/& eleuans super terrā tanq̄ dices ecclesie gentiū pariter & ecclesie primitiuoz que est in celis: nec mihi nec vobis fit: sed diuidat. Diuidatur inquā nō inter vtraq̄: sed ab vtriq̄. Expulsus em̄ & exaltatus & eleuatus: & quidem modice satis: tñ vt nec in tuis esset menib⁹ nec in terra: ferro vndiq̄ coarctasti: ne forte vel hac vel illac exederet: vt videlz a te separatus ad neutrā peruenire tillarū. Seua nimirū mater ita abortiuū facere voluisti: dū nō esset qui excipere posset ejectum. Age ergo quid ꝓfeceris: immo q̄ nihil ꝓfeceris intuere. Undiq̄ em̄ egrediūtur filie syon: vt videāt regē salomonē in diademate quo co:onauit eum. Relinquēs matrē adheret vxori sue: vt sint duo in carne vna: & cuiuscunq̄ rare pulsus: atq̄ leuatus a terra: oīa trahit ad se: q̄ppe q̄ est sup oīa bñdictus deus in secula. Amen.

¶ In die natalis dñi de fontibus saluatoris. Sermo. j.

Gaudis quidem est dilectissimi hodierna dñice natiuitatis solennitas: sed dies breuis cogit breuiare sermonē. Nec mirū: si facimus nos breue verbū: qm̄ & deus pater vbū fecit abbreuiatū. Vultis nosse q̄ longū: q̄ breue fecit: Celū (inquit hoc verbū) & terrā ego impleo. Nūc caro factū in angusto locatū pplepio est. Aspice. Io (ait ꝓpheta) & in seculū tu es deus: & ecce fact⁹ est infans diei vnius. ¶ Ad qđ hoc fratres: aut q̄ necessitas fuit vt sic exinaniret se: sic abbreuiaret se dñs maiestatis: nisi vt vos filiter faciatis? Jam clamat exēplo/qđ postmodū predicaturus est vbo. Discite a me q: mitis sum & humilis corde: vtverax inueniak qui dicit: Cepit iesus facere & docere. Obsecro ꝓinde et plurimū rogo fratres/nō patiamini fine causa tā pretiosum exēplar vobis exhibitū esse: sed cōformemini illi & renouemini spū mētis vestre. Studere humilitati que fundamentū est/custodiq̄ virtutum: sectemini illā que sola pōt salvare aīas vestras. Quid em̄ magis indignū: quid detestandū amplī⁹: quid grauius puniēdū: q̄ vt vidēs deū celi paruulū factū: vltra apponat hō magnificare se sup terrā? Intolerabilis impudētie est: vt vbi sese exinaniuit maiestas: vermiculus infletur & intumescat. Hoc igit̄ est ppter qđ exinaniuit se forma serui accipies: qui in forma dei patri equalis erat: ꝙ exinaniuit maiestate & potētia: nō bonitate & misericordia. ¶ Quid em̄ ait apl̄s? Apparuit (inquit) benignitas & humanitas saluatoris nostri dei. Apparuerat ante potentia in rerū creatione: apparebat sapiētia in earū gubernatiōe: sed benignitas misericordia nūc maxime apparuit & humanitate. Innotuerat iudeis potestas/iu signis atq̄ portētis: vñ & in ea lege scriptus inuenies: ego dñs: ego deus. Pabis q̄s abundantib⁹ in sensu suo maiestas innotuit: qm̄ iuxta apl̄i verba/Qđ notū est dei: manifestū est in illis. Veritatē & iudei potestate ipsa premebant: & pbi scrutatores maiestatis oppimebant a gloria. Potestas subiectionē: maiestas exigit amni rationē: neutra imitationē. Appareat dñe boni tas/cui possit homo qui ad imaginē tuā creat⁹ est: cōformari: nam maiestatē/potestatē/sapiētiā/nec imitari possumus: nec expedit emulari. Quousq̄ angustata est misericordia tua in sola angelo⁹ parte: reliquā occupat indicīū cū toro pariter humano genere. Dñe in celo miseri cordia tua: & veritas tua vsq̄ ad nubes. terrā vniuersam cōdemnās & aerias potestates. Hilaret misericordia terminos suos: extēdat funes: expādat finus: attingat a fine vsq̄ ad finē fortiter/disponēs oīa suauiter. Restrictē est dñe iudicio sinus tuus: solue cingulū tuū & veni misericordib⁹ affluēs: supefluēs charitate. Quid tu times o hō: qđ trepidas a facie dñi q: venit: Venit non iudicare: sed saluare terrā. Olim tibi psaluisam est ab infideli quodā seruo: vt furtim tolleres & imponeres regiū diadema capiti tuo. Deprehēsus in furto qđni timeres: qđni fugeres a facie ei⁹? Forte em̄ iā gladiū vibabat ignitū. Nunc in exilio positus. Jn sudore vultus tui vescēris pane tuo Et ecce vox audita est in terra: quia dominator aduenit. Quo ibis a spū eius: & quo a facie eius fugies? Noli fugere: noli timere: nō venit cū armis: nō puniēdū: sed salvandū requirit. Et ne forte dicas etiā nūc. Uocē tuā audiui & abscōdi me: ecce infans est & fine voce. Nā vagientis vox magis miserāda est/ꝙ tremenda. Aut si cui forte terribilis: sed nō tibi. Paruulus factus est: tenera mēbra ygo mater pānis alligat: & adhuc timore trepidas? Uel in pocscies q: nō venit perdere re: Is saluare: scripe: et nō ligare. ¶ Jā aduersus hostes tuos dimicat: iā supbos et sublimiū colla tanq̄ dei virt⁹ & sapiētia calcat. Duo sunt tibi hostes: pctm̄ & mors. i. mors co:pis & aīe. Utrūq̄ debellaturus aduenit: & ab vtroq̄ saluabit te: noli timere. Et iā quidē pctm̄ in ꝓpria pson̄a vicit: qñ humanā naturā sine vlla cōtagione suscepit. Gradis em̄ pctō facta est violentia: & reuera expugnatū esse cognoscit: qñ natura quā se torā infecisse & occupasse gloriabat: ab eo penit⁹ alienā: in christo inuēta est. Dehinc psequit inimicos tuos & cōprehēdit eos: nec cōuertit donec deficiāt. Cōtra pctm̄ dimicās in cōuersatiōe sua: vbis pariter & exēplis oppugnat: sed in passione sua alligat illud: alligat plane fortē: & diripit vasa ei⁹. Jam vo eodē o:dine morte q̄s superat pius in seipso cū resurgit primitie dormientiū: & primogenit⁹ mortuo::: posthnoduz debellaturus eā pariter in oīb⁹ nobis: qñ videlz suscitabit mortalia corpora nostra: & destruet nouissima inimica mors. ¶ Propterea em̄ resurgēs decorē indut⁹ est: nō sicut antea nasces pannis inuolutus est. Propterea q̄ prius sinu mie affluebat nō iudicās quēq̄/resurgēs primit se: & iusticie cingulo videt quodāmodo effluēte sinū mie collegisse qm̄ exitue preparak ad iudiciū: qđ in nostra resurrectiōe futurū est ¶ Nā & ppterea paruulus antea venit vt miam prorarer: & futurū in fine iudiciū pcurrens/mia tēperaret. Licet em̄ paruulus ad nos venerit: nō parū m̄ attulit: non parū cōulit nobis. Si q̄ris qđ attulit: primo oīm attulit miam: sm̄ qua/reste apl̄o: saluos nos fecit. Neq̄ em̄ his tm̄ pfuit quos tūc psens inuenit: sz fons est q̄ nunq̄ poterit exhauriri. ¶ Fons nobis est xp̄s dñs: vñ laudemur sicut scriptū est. Qui dilexit nos & lauit nos a pctis nris. Uerūtn nō iste solus aquarū est vsus: nec tm̄ sordes abluunt: sed et sitim extinguūt. Beatus vo (ait sapiēs) q̄ in sapiētia morabit: & q̄ in iusticia meditabit. Et post pauca. Aqua (inquit) sapiētie salutaris potabit illū. Bene sapiētie salutaris: qm̄ sapientia carnis mors est: & sapiētia mundi etiam ipsa inimica est deo. Sola que ex deo est sa-

Jaco. iij

Z:

pū. lxxx.

Ro. iij.

j. Joh. j.

ij. cor. ix

Psal. xxxviij. Psal. lxviij.

Esa. xij.

pū. xlvj.

pū. xlj.

picutia salutaris: que ſm beati iacob diffinitionē/ pri/
mū pudica: deinde pacifica eſt. Nā ſapientia carnis volu
ptuoſa eſt: nō pudica. Sapiēcia mūdi tumultuoſa eſt: nō
pacifica. Sapiētia vo q̄ ex deo eſt: primū pudica eſt: non
querēs q̄ ſua ſunt: ſed q̄ ieſu chriſti: vt nō ſuā q̄ſq; faciat
volūtatē: ſed cōſideret q̄ ſit volūtas dei: deinde pacifica
nō abūdans in ſuo ſenſu: ſz alieno magis acquieſcēs cō
ſilio vel iudicio. ¶ Tertiꝰ aquarū vſus eſt irrigatio: quā
pfecto maxime neceſſariā habēt nouelle plantationes.
Alioqn aut minus pficiēt: aut ex toto peribūt prę ſiccita
te. Querat ergo deuotionis aqs q̄ſquis ſeminauerit bo
nos operū ſemina: vt irrigat fonte gre/bone cōuerſatio
nis hoꝰ nō areſcat: ſz in ppetua viriditate pficiat. Qui
em p hmōi pphēta. Et holocauſtū tuū (inquiēs) pi gue
fiat. Sic ⁊ in laudibꝰ aaron legis: qm̄ ſacrificiū eiꝰ quoti
dianus ignis abſumpſit. In quibꝰ oibus nihil aliud itel
ligendū videt: niſi vt bona opa ferucr: e deuotiōis ⁊ dul
cedine ſpūalis gre cōdiant. Puras inueniri poterit q̄r
tus fons: vt paradiſus recupemus: q̄ttuo: fontiū irriga
tione amenilſimū: Nā ſi terrenā paradiſum denuo nobis
reddendā nō ſperamus: quō regnū celoꝝ ſperabim⁹? Si
terrena (inq̄t) dixi vobis ⁊ nō creditis: quō ſi dixero vo
bis celeſtia crederis? Nūc aūt vt de exhibitiōe preſentium
firma ſit expectatio futuroꝝ: paradiſum habemus multo
melio: e ⁊ lōge delectabiliorē q̄ primi parētes habuerūt
⁊ paradiſus noſter chriſtus dñs eſt. In quo tres quidez
fontes iā inuenim⁹: quartuz queram⁹. Habem⁹ de fonte
miſerico: die ad dilnēdas culpas aq̄s remiſſiōis: habem⁹
de fonte ſapiētie ad potādū ſtim noſtrā aq̄s diſcretiōis:
habemus de fonte gratie ad irrigādas plantas bonoꝝ
operū aquas deuotiōis. ¶ Queramus ad decoquēdos
cibos aquas feruētes: aquas emulatiōis. De nūmirū cō
diūt ⁊ decoquūt affectiones noſtras ⁊ ebulliūt de fonte
charitatis. Un ait pphēta. Cōcaluit cor meū intra me: et
in meditatione mea exardeſcit ignis. Alibi q̄. Zelus (in
quit) domus tue comedit me. Siquidē ex dulcedine de
uotionis diligēs iuſticiā: ex feruore emulationis odio hꝫ
iniquitatē. Et vide ne forte de fontibꝰ iſtis prędixerit' ela
ias. Hauriētis aquas i gaudio de fontibꝰ ſaluatoris. Haz
vt pmiſſionē hāc vite preſentis eſſe nouerīs: nō future: il
lud attēde q̄ ſequit: Dicetis in illa die. Cōfitemini dño
⁊ inuocate nomē eius. Inuocatio quippe preſentis tēpo
ris eſt: ſicut ſcriptum eſt. Inuoca me in die tribulatiōis.
¶ Porro ex his q̄tuo: fontibꝰ/tres quidē prope cōue
nire vident tribꝰ eccleſie oibinibꝰ/ſinguli ſingulis. Haz
primus quidē cōmunis eſt oibus. In multis em̄ offendi
mus oēs: ⁊ neceſſariū habemus miſericordie fontē ad di
luēdas offenſionū ſordes. Dēs inquā peccauimus ⁊ ege
mus gloria dei. Et plati ⁊ cōrigētes ⁊ cōiugati. Si dixeri
mus q̄ peccatū nō habemus: ipſi nos ſeducimus. Quia
ergo nemo mūdus a ſorde: neceſſari⁹ eſt oibus fons miſe
ricordie: ⁊ pari voto debēt ad hūc fontē noe/daniel/et
iob pperare. De cetero quidē iob maxime ſapiētie fontē
querat: qm̄ ipſe magis inter medios laqueos ambular:
ita vt magnū videat ſi a malo declinat. Danieli vo currē
dū eſt ad fontē gratie: cui nimirū penitētie opera ⁊ labo
res abſtinētie deuotionis gratia ne ceſſe eſt impinguare.
¶ Opor tet em̄ vt nos maxime in hilaritate oia faciam⁹.
Em̄ hilarē datorē diligit deꝰ. Nā ⁊ terra noſtra nequaq̄
fertilis eſt hmōi ſeminis: bone ſcz cōuerſationis: ideoq;
facile exareſceret: niſi crebris irrigationibꝰ adiuuet: vñ et
in oratione dñica hmōi gratiā ſub quotidiani panis no
mine poſtulamus. Merito ſane: ne forte cadat ſup nos
terribilis illa maledictio pphetice imprecationis: ſfiat ſi
cut fenum tectoꝝ q̄ priuſq̄ euellatur exaruit. Sfons vo
emulationis noe cōuenit ſpecialiter: quia maxime prela
tos decet hic zelus. Quartuo: itaq; fontes iſtos adhuc
in carne viuentibꝰ nob in ſeneripſo chriſtꝰ exhibet. Qui
tū qui eſt fons vite poſt hoc ſeculū reprimittēs: ad quez
ſitiebat prophēta cū diceret. Sitiuit anima mea ad deum
fontē viuum. Sfortaſſis etiam propter hos quattuo: fon
tes/quattuor in locis vulneratus eſt chriſtus adhuc vi
uēs in cruce: ppter quintū cū iam tradidiſſet ſpiritū: trā
foxatus eſt in latere. Uinebat adhuc q̄n foderūt ei manꝰ
⁊ pedes: vt nobis adhuc viuentib⁹ quattuo: fontes ex ſe
ipſo pferret. Quintū pertulit vulnus cū iā expiraſſet: vt
in ſe nihilominus quintū nobis fontē poſt obitū aperi
ret. Sed ecce dum loquimur de myſteriis natiuitatis: ad
ſcrutāda repēre denenimus ſacramenta dñice paſſionis.
Nec mirū nī ſi querimus in paſſione: q̄d in natiuitate ſua
chriſtus attulerit. Tūc enim concuſſo ſacco/pecuniā que
latebat: in preciū noſtre redēptionis effudit.

¶ De tribus mixturis. Sermo. ij. vnde ſupra.

pū. cx.

pū. xxj.

A

pū. cxxv.

p

B

Luce. j.

q

pū. xcj.

R

S

Gen. iij.

Creatio & Lapſus.

Magna opera domi

ni: ait pphēta dauid. Magna quidē oīa opera eiꝰ fratres: ſiquidē magnus ⁊ ipſe: ſz ad nos maxime ſpectāt que in eis maxima eſſe vident. Hinc eſt q̄ pſalit idem pphēta dicēs: Magnificauit dñs facere nobiſcum. Denicp q̄ magnifice no biſcū agat: ſpecialiter tria quedā eius opera clamāt: pri/
me noſtre creationis: preſentis redēptionis: future glo: ifi
cationis. Quā magnificata ſunt in ſingulis opa tua die
Tuū eſt virtutē operū tuoꝝ annūciare populo tuo: nos
ipſa ſalte opera nō ſilemus. ¶ Triplicē fratres cōmixtio
nē in his tribꝰ cōſideranda eſt: celeſtis plane operis ⁊ diui
ne virtutis. Nā in primo opere cōditiōis noſtre/de limo
terre plaſmauit hoiem deus: ⁊ inſpirauit in faciē eiꝰ ſpiri
tū vite. Qualis artifex: qualis vnitor: rerū: ad cuius nu
tum ſic cōglutinārur ſibi limus terre ⁊ ſpūs vite? Limus
quidē iam ante creatꝰ erat: q̄n in principio creauit deꝰ ce
lū ⁊ terrā. At ſpūs ſane nō cōmunē: ſed ꝓpriā habet con
ditionē: nec in maſſa creatur: ſed ſingulari quadā excellē
tia inſpiratur. ¶ Agnoſce o hō dignitatem tuā: agnoſce
gloriā cōditionis humane. Eſt em̄ tibi cū mūdo cōpus:
ſic em̄ decet eū qui cōſtitutus eſt ſuper vniuerſam huius
creature corporee molē: aliqua ei ſimilari ex parte: ſz eſt
tibi etiā ſublimius aliquid: nec oino cōparādus es ceteꝛ
ris creaturis. Cōpacta ⁊ cōfederata ſunt in te caro ⁊ ani
ma. illa plaſmata: hec inſpirata. Sed cuius intereſt hec
cōmixtio? Cui hac vnione prestatur? Erem̄ iuxta ſapiētiā
filioꝝ huius ſeculi/vbi ſociant ſummis inferiora: pneua
lent qui poteſtatē habēt: ⁊ humiliora ib⁹ vnunt pro libitu
ſuo. Cōculcat fortior minus fortē: ridet ſapiēs indoctuz:
ſimplicē fallit aſtutus: potēs deſpicit imbecillē. Non ſic
in ope tuo deꝰ: nō ſic in tua cōmixtione: nō ad b ſociaſti
ſpiritū limo: ſublimē humili: dignā ⁊ excellētē creaturā/
abiecte ⁊ inutili maſſe. ¶ Quis nō videat fratres quātū
corpori preſtet aīa? Nunq̄d non trūcus eſſet inſenſibilis
caro inanimata? Ab aīa em̄ pulchritudo: ab aīa incremē
tū: ab aīa claritatis viſus/⁊ ſonus vocis. Denicp ſenſus
oīs ab aīa eſt. Charitatē mihi coniunctio iſta cōmendat:
charitatē in hac ipſa cōditionis ꝓprie pagina lego. Cha
ritatē in ipſo ſtatim ꝓncipio nō ſolū ꝓdicat: ſz ingerit mi/
hi manus benigniſſima creatoris. Et q̄dē magna hec cō
iūctio dilectiſſimi: ſz ſi ſtabilis pmāniſſet. Nūc autē licz di
uino fuerit munita ſigillo: ad imaginē quippe ⁊ ſiſtitudi
nē ſuā creauit deꝰ hoiem: heu diruptū eſt ſigillū ⁊ vnitas
diſſipata. Accedēs peſſimus ille latro/recēs adhuc figil
lū fregit: ⁊ ſic mutata ſiſtitudine diuina cōparatꝰ eſt miſer
hō iumētis inſipiētib⁹ ⁊ ſibi factus eſt illis. ¶ Rectum
quippe fecit deus hoiem: atq; hec ſimilitudo eiꝰ de quo
ſcriptū eſt. Quia rectus dñs deꝰ noſter: ⁊ non eſt iniqtas
in eo. Uerace q̄ ⁊ iuſtū fecit eū: ſicut ⁊ ipſe veritas et iuſ
ticia eſt: nec vnitas ipſa poſſet diſſūgi: dū ſigilli huiꝰ inte
gritas pmaneret. Uerū ſuguenit falſarius q̄ indoctis ſi/
gillum ꝓmittens melius (ve ve) fregit q̄d erat manu di
uinitatis impreſſuz. Eritis (inquit) ſicut dij: ſcientes bo
nū et malum. O malinole: o maligne: ad quid eis huius
ſimilitudo ſcientie? Sint certe ſicut dij/recti/iuſti/veraꝛ

Tractata feria vi infra octauas Natiuitatis

ces: ſint ſicut deus in quē peccatuz nō cadit. Hoc quippe
ſigillo ſtāre: ſtabit vnitas illa. Jam experimur miſeri: q̄d
nobis ꝓfuaſerit verſutia diabolice fraudis. Sfracto nāq;
ſigillo ſequit amarū dilcidiū: triſte diuortiū. Ubi eſt q̄d
dixiſti nequā: nequaq̄ moriemini? Ecce em̄ morimur oēs
⁊ nō eſt hō qui viuat ⁊ nō videat mortē. Sed q̄d erit dñe
deꝰ? Nunq̄ ne reparabit opus tuū: ⁊ q̄ deciderit nō adſ/
ciat vt reſurgat? Nō eſt q̄ reſiciat niſi q̄ fecit. Itaq; ꝓpter
miſeriā in opū ⁊ gemitū pauperū/nūc exurgā dicit dñs.
ponā in ſalutari: fiducialiter agā in eo. Nihil ſiquidē ꝓſi
ciet inimicus in eo: ⁊ filius iniq̄tatis nō apponet nocere ei.
Nouā (inq̄t) ego facio cōmixturā: vbi ⁊ expſſius ⁊ robu
ſtius pono ſigillū/eū qui nō ad imaginē meā fact⁹: ſz eſt
ipſa imago/ſplēdor: glie/⁊ figura ſubſtantie: nō factus
ſed genit⁹ ante ſecula. Et ne forte timeas eſſe frangēdū:
audi pphētā. Aruit. (inq̄t) tanq̄ teſta virtus mea: ſz ta
lis teſta quā nec ipſa malleus vniuerſe terre nocere vllo
mō poſſit. Sane cū prima ex duob⁹ facta ſit: ſcōa iā cōiū/
ctio ſit ex tribꝰ: vt dilcas ex hocipſo ad ſacramētū accede
re trinitatis. ¶ Uerbū q̄dē erat in ꝓncipio apud deum et
deꝰ erat: ala q̄ de nihilo creata eſt: ⁊ ante nō erat: caro de
maſſa corruptiōis fine corruptiōe aliq̄: diuino ſegregata
artificio: q̄lis nulla iā caro erat: vinculo indiſſolubili in
perſone coēūt vnitatē. Habes in his triplex genus potē
tie: q̄d nō erat/creatū: q̄d perierat/reparatū: q̄d ſup oīa
erat/paulomin⁹ ab angelis mino: ratū. Hec ſunt euāgeli
ca illa ſata farine q̄ pariter fermētant: vt ſit panis ange
lorꝝ quē māducet hoꝰ: panis cor: hoīs cōfirmās. ¶ Felix
mulier būdicta in mulieribꝰ: in cui⁹ caſtis viſceribꝰ ſup
uenīēte igne ſancti ſpūs/coctꝰ eſt panis iſte. Felix inquā
mulier/q̄ in hec tria ſata ūmiſit fidei ſue fermētū. Siqdē
fide cōcepit: fide peperit: ⁊ vt ait elizabeth: Beata q̄ cre
didit: qm̄ perfecta ſunt in ea q̄ dicta ſunt ei a dño. Nec mi
reris q̄ fide eius mediāte: vnirū dixerim vbū carni: quā
doquidē ⁊ carnē ipſam de eiꝰ carne ſuſcepit. Sane ne b
quidē pſemi expoſitioī obuiare pōt: q̄d de celeſtis regni
ꝺ: ſilitudine. Neq; em̄ indignū videt/ſi celoꝝ regnuz fi
dei marie cōparat qua ⁊ reparat. Huius itaq; vinculuz
vnionis/nulla oīno ſoluere poterit creatura. Siqdē nec
princeps huiꝰ mūdi hꝫ in eo quicq̄: ne ipſe iohānes ſol/
uere dignus eſt coꝝrigia calciamēti. Quid m̄? Solvatur
cerne aliqtenus neceſſe eſt: alioq̄n q̄d diſſolutū eſt: nō re
ſolidat. Panis integer/theſaurus abſcōdit⁹/ſapiēcia oc
culta: q̄ vtilitas in his oibus? Merito flebat iohannes
nō inueniri q̄ aperiret libū: ⁊ ſolueret ſignacula eiꝰ. Dū
em̄ clauſus ſtaret: nemo ex nobis diuinā illā attingere ſa
piētiam ſualeret. Aperi tu libū agne dei: vera maſuetu/
do. Sfq; ſiēdas exponē iudeo manus tuas ⁊ pedes tuos:
vt q̄ in eis latet: ꝓcedat theſaurus ſaluē: ⁊ copiola redē/
ptio. Sfrāge denicp eſuriētib⁹ panē tuū. Solus em̄ frāge
re poteꝛ: q̄ ſolus vt cōfracta ſolides: ſtare poteꝛ: ⁊ in ipa
cōfractione/ſolus poteſtatē habes ponēdi aīam/cuz vo
lueris reſumēdā. Tua igit miſeratiōe ſoluat aliquatenꝰ
hoc tēplū: ſed nō penit⁹ diſſoluat. Separet ab aīa caro:
ſed verbū ſane ⁊ carnis ſeruet incoꝝruptionē: ⁊ aīe ple
nā cōferat libertatē: vt ſola ſter mortuos libere agat edu
cēs vinctos de domo carceris: ſedentes in tenebris et in
umbra mortis. Ponat aīa ſancta carnē inmaculatā: ſed re
ſumendā tertia die: vt mortēs mortē perimat: ⁊ vita oīm
cū reſurgēte reſurgat. Ita factū eſt dilectiſſimi: ⁊ ita fa
ctum gaudeamus. Mortē illa/mors mortua eſt: ⁊ rege
nerati ſumus in ſpem vite p reſurrectionez ieſu chriſti ex
mortuis. Jā quid futurū ſit in vnione tertia: q̄s loquet?
Nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in coꝛ hoīs aſcē
dit: q̄ preparauit deꝰ diligētibus ſe. Cōſummatio erit illa
cū tradiderit chriſt⁹ regnū deo ⁊ patri: ⁊ erūt duo nō iam
in carne vna: ſed in ſpū vno. ¶ Terenim ſi adherēs carni
verbū factū eſt caro: multo magis q̄ adheſerit deo: vnus
ſpūs erit cū eo. Et in hac quidē vnione media: humilitas
exhibet ⁊ humilitas magna nimis: in qua vo quā expecta
mus: ad quā ſuſpiram⁹: perfecta nobis (ſi tm̄ nobis) re
poſita gloꝝificatio eſt. Dō ſi meminimus in prima cōiu
ctione qua ex aīa ⁊ carne cōpactus eſt hō/charitatem cō
mēdari: merito humilitas eminet in ſcōa: q̄ ſola virꝰ eſt
humilitatis leſe reparatio charitatis. Porro q̄vnit rōnalis
aīe creatura terreno coꝝpori: oino nō eſt humiliter aſcri
bere: ſiq̄dē nō ex deliberatiōe ꝓpria carni miſcet: ſz creā
do inittit: inuniterēdo creat. Nō ſic ſane ſummꝰ ille ſpūs
qui cū eſſet magis bonus: ipſo bn̄placiti. Sui arbitrio ac
ceſſit ad coꝝpus incoꝝruptū. Merito denicp charita
tē ⁊ humilitatē ſequit gloꝝificatio: q̄: ſine charitate nihil
prodeſſe poteſt. Et nemo niſi q̄ ſe humiliat exaltabitur.

¶ In natali dñi de loco ⁊ tempoꝛe et aliis circūſtantijs.
Sermo. iij.

Bo quedam rerum

genera fratres in hac natiuitate dñi cōſide
ro: nō ſolū diuerſa: ſz ⁊ diſſimilia valde. Si
quidē q̄ puer q̄ naſcit: deꝰ eſt: ⁊ mater de q̄
naſcit: virgo eſt: ⁊ partꝰ ipſe ſine dolore eſt. Sfulget in te
nebris lux noua de celo: gaudiū magnū angel⁹ euāgeli/
zat. Laudat multitudo celeſtis milicie: dat gl'ia deo: et in
terra pax hoibus bone volūtatis. Currūt paſtoꝛes: inue
niūt q̄ ad eos dictū eſt vbū: nūciant alijs: q̄ cū q̄ audiūt
admirant. Hec ⁊ his ſimilia/dilectiſſimi diuine virtutis
ſunt: nō fragilitatꝭ humane. Uaſa ſunt aurea ⁊ argentea:
quib⁹ ꝓ tanta ſolēnitate in mēſa dñi/etiā egenis q̄buſq;
hodie miniſtrat. Nō eſt nobis tollere iſta: nō nobis dat
aurcus diſcus aut cyphus: ſed q̄ in eis eſt: cib⁹ ⁊ potus.
¶ Diligēter cōſidera (ait ſapiēs) q̄ tibi apponuntur. Et
ego quidē agnoſco mea eſſe natiuitatꝭ hui⁹ rēpus/⁊ locū
infantilis coꝝpis tenerimdinē: paruuli vagitus ⁊ lachry
mas: ſed ⁊ ipſo⁹ quib⁹ primo annūciat natiuitas ſalua
toꝛis: paupertatē paſtoꝝ atq; vigilias. Mea ſunt hec: ꝓ
me faciūt: mihi apponunt: mihi ꝓponunt imitāda. Hyc
me natus eſt: nocte nat⁹ eſt chriſt⁹. Nunq̄d credimus ca
ſu factū vt in tanta aeris inclemētia/⁊ in tenebris naſce
retur? cui⁹ eſt hyems ⁊ eſtas dies ⁊ nox? Nō eligūt paruuli
ceteri q̄n naſcant: quippe quib⁹ adhuc vir incipiētib⁹ vi/
uere nullus ſubeſt rōnis vſus: nulla eligēdi libertas: fa
cultas nulla deliberādi. Chriſt⁹ fratres: etſi hō erat: erat
tñ in ꝓncipio apud deū: ⁊ deꝰ erat eiuſdē cuius nūc eſt ſa
piētie ⁊ ptātis: vtpote dei virtꝰ ⁊ dei ſapiētia. Naſciturus
itaq; dei filiꝰ: cui⁹ in arbitrio erat quodcūq; vellet eligē
re tēpus: elegit q̄d moleſti⁹ eſt: preſertim parnulo ⁊ pau
peris matris filio: q̄ vix pānos hꝫet ad inuoluēdū: preſe
pe ad reclinādū. Et cū eſſet tanta neceſſitas: nullā audio
pelliū fieri mentionē. Prim⁹ adā pelliceis veſtit tunicis:
pānis ſcōs obnoluit. Nō eſt tale iudiciū mundi. Aut iſte
fallit: aut mūdus errat. Sed diuinā falli impoſſibile eſt
ſapiētia. Merito ꝓinde ⁊ carnis prudētia mors: fiq̄dē
ipſa inimica eſt deo: ⁊ ſeculi q̄ prudētia ſtultitia noīatur
Quid em̄? Chriſt⁹ vtiq; q̄ nō fallit: elegit q̄d carni inole
ſtius eſt. Jd ergo meli⁹: id vtilius: id potius eligēdū: ⁊
quiſq̄s aliud doceat vel ſuadeat/ab eo tanq̄ a ſeductoꝛe
cauēdū. Jā vo etiā nocte voluit naſci. Ubi ſunt q̄ tā im
pudēter oſtētare geſtiūt ſemetipſos. Chriſt⁹ eligit q̄d ſa
lubri⁹ iudicat: vos eligit q̄d repꝛobat ille. Quis pruden
tio: e duob⁹? Cui⁹ iudiciū iuſti⁹: cuius fiūa ſanio? ¶ De
nicp tacet chriſt⁹: nō ſe extollit: nō magnificat: nō ꝓdicat
⁊ ecce annūciat eū angel⁹: laudat multitudo celeſtis ex
ercit⁹. Et tu q̄ q̄ chriſtū ſeq̄ris: inuētū abſcōde thеſaurū.
Bona neſciri: laudet te os alienū: ſit leat tuū. Adhuc ſūt i
ſtabulo naſcit xp̄s: ⁊ i preſepio reclinat. Et nōne ipe eſt q̄
dic: Me⁹ eſt o: bis terre ⁊ plenitudo ei⁹? Quid q̄ ſtabu/
lū elegit? Plane vt repꝛobet gloriā mūdi: dāner ſeruari
tatē. Necdū loquit lingua: ⁊ q̄cūq; de eo ſunt: clamāt/pdi
cāt/euāgelizāt. Ipſa q̄ ſi familia mēbra nō filēt. In oi⁹
mūdi iudiciū arguit: ſubuertit: ꝓfutat. Quis ei hoīm/ſi
daret optio: nō magis eligeret robuſtū coꝝp⁹ ⁊ etatē itel

Lucas Angeli

Locus Nā

pū. xlix.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ligibilē q̄ infantilē: O sapiētia q̄ de occultis traheris: o vere incarnata ⁊ velata sapiētia. Et ñ fratres ipse est p̄ missus olim p̄ Esaiā: Paruulus sciēs reprobare malū: et eligere bonū. Malū ergo voluptas corpis: bonū vo afflictio ē. Siq̄dē ⁊ hāc eligit: ⁊ illā reprobat puer sapiēs/ verbū infans. Verbū em̄ caro factū est. caro infirma: caro infantilis: caro tenera: caro impotēs: ois opis: ois labo/ris impatiēs. Et vere fratres vbū factū est caro: et sic habitauit in nobis. Dū esset in p̄ncipio apud deū: lucem habitabat inaccessibilē: ⁊ non erat q̄ caperet illud. Quis em̄ inuestiganit sensus dñi: aut q̄s cōsiliari⁹ ei⁹ fuit? Carnalis hō non percipiet ea q̄ sunt spūs dei: sed iā capiat et carnalis: q: vbū factū est caro. Si nihil p̄ter carnē nouit audire: ecce vbū caro factū est: audiat illud vel in carne. O hō: in carne tibi exhibet sapiētia illa quōdā occulta: ecce iā trahit de occultis: ⁊ ipsis sese ingerit sensib⁹ carnis tue. ¶ Carnaliter (vt iā dixerim) p̄dicat tibi: fugevo luptatē: q: posita est mors sec⁹ introitū delectatiōis. Agepniam: q: p hāc appropinquet regnus dei. Hoc tibi p̄dicat stabulus ille: hoc p̄sepe clamat: b mēbra illa infantilia manifeste loquunt: b lachryme ⁊ vagit⁹ euāgelizāt. Plorat q̄ppe christ⁹: sed nō sicut ceteri: aut certe nō q̄re ceteri solēt. In aliis sensus: in christo p̄ualebat affectus. Patiunt illi: nō agūt: vtpote nec ipsi⁹ adhucvsum volūtatis habētes. Illi ex passione lugēt: christ⁹ ex cōpassione. Illi lugū graue q̄ est sup oēs filios ade: christus filio⁹ ade petā deplorat. ⁊ certe p q̄b⁹ nūc lachrymas fundit: postea fundet ⁊ sanguinē. O duricia cordis mei. Utinā dñe sicut vbū caro factū est: ita ⁊ cor meū carneū fiat. Siq̄dē ⁊ b pollicit⁹ es p̄ pphetā. Auferā (inq̄t) a vobis cor lapideū: ⁊ dabo vobis cor carneū. Fratres lachryme christi mihi ⁊ pudorē pariūt ⁊ dolorē. Audebā ego fouis in platea: ⁊ in secreto regalis cubiculi sup me ferebat iudicius mortis. Audiuit b vnigenit⁹ ei⁹: exiit posito diademate: sacco vestit⁹: aspersus cinere caput: nudus pedes: flēs ⁊ eiulās q̄ mortē dānatus esset seruulus ei⁹. Intueor illū subito p̄cedētē: stupeo nouitatē: cām percūctor: ⁊ audio. Quid faciu⁹ sum? Adhuc ne ludā: ⁊ deludā lachrymas ei⁹? Plane si infan⁹ suz: ⁊ mētis inops: nō sequar eū: nec fil'cū lugente lugebo. ¶ Ecce vñ pudor! Dolor ⁊ timor vbi? Utiq̄ ex cōsideratiōe remedij: periculi mei estimo quātitatē. Nescieb ā: sanū mihi videbar: ⁊ ecce mittit virgi nis filiū: filiū dei altissimi: ⁊ iubet occidi: vt vulnerib⁹ meis p̄cioso sanguinis illi⁹ balsamo medeat. Agnosce hō q̄ grauia sunt vulnera p̄ quib⁹ necesse est dñm christū vulnerari. Si nō essent hec ad mortē/ ⁊ mortē sempiternam: nunq̄ p eoz remedio dei filiⁿ⁹ morer ek. Pudet itaq̄ dilectissimi p̄ p̄ia negligēter dissimulare passionē: cui tanta maiestate tāta/ exhiberi video cōpassionē. Cōpatit filio dei ⁊ plorat: hō patit ⁊ ridebit! Sic ⁊ medicine estimatio ⁊ dolor⁹ mihi ⁊ timor⁹ exaggeratio est. Uerū si diligēter obseruē p̄cepta medici: erit etiā cōsolationis occasio. Sicut em̄ graue agnosco morbū: cui tāta opponit medicina: sic ⁊ ex hoc ipso nō incurabilē esse cōiecto. Nec̄q em̄ p̄ciosissimas spēs frustra insumeret medic⁹ sapiēs: imo sapiēria ipsa. Porro frustra insumi cōstat non solū si absq̄ eis facilis esset curatio: sz multo magis si ⁊ cū eis sit impossibilis. ¶ Animat itaq̄ ad pniam: ⁊ accēdit vehemē/tius desideriū spes cōcepta. Sane accedit ad ꝯsolationē ipsa q̄ q̄ pastor⁹ vigilātib⁹ exhibita est: visitatio ⁊ allocutio angelo⁹. Ue vobis diuites q̄ habet cōsolationē vestrā: vt iā nō mereamini hꝛe celestē. Quā multi em̄ nobiles fim carnē: q̄ multi potētes: q̄ multi sapientes hui⁹ seculi/ hora illa in stratis mollib⁹ quiescebāt: ⁊ nemo eoz⁹ dignus habit⁹ est nouā videre lucem: scire magnū illud gaudium: angelos audire cāntes/ gl'ia in excelsis deo. ¶ Agnoscāt igit̄ hoīes: q: q̄ in labore hoīm nō sunt: visitari ab angelis nō merent. Agnoscāt q̄ placeat supnis ci nib⁹ labor: cui⁹ p̄alis intētio est: q̄nquidē ⁊ eos q̄ p̄ro vi ctu coꝛpis/ coꝛpali vigēte necessitate laborāt: luo dignā/

Esa. vij. Job. j. Esa. xl j. Cor. ij. Mat. iij vagitus christi Pastorib⁹ Amirat

tur alloquio: ⁊ alloquio tā felici. Nimirū humanā in eis aguoscūt ordinationē: qua cōstituit de⁹: vt in sudore vultus sui vescāt ādā pane suo. Obsecro vos dilectissimi cō siderate diligēti⁹ quātū fecerit de⁹ p̄ vestra exhortatione ⁊ salute: nec infructuosus iueniat in vobis sermo tam vi uus et efficax: ferno fidelis ⁊ omni acceptiōe dign⁹: sermo nō tam oris/ q̄ operis. ¶ Purgatis fratres parū mihi molestū esse: si hoc ipsum verbū q̄ nūc loquor: ad vos: vacuū et sine aliqua vtilitate deperire in cordib⁹ vestris nossem? Et q̄s sum ego: aut q̄s est hic sermo me⁹? Si hūc rantillū vocis laborē inutilē esse dolerer hō pusillus: immo ⁊ nihili: q̄ instius indignabit dñs maiestat⁹: si tantas eius operam/ nostra aut duricia: aut negligētia cōtingat euacuari? Auertat hoc a seruulis suis: qui p̄ eoz salute induere dignatus est formā serui vnigenitus dei patris: qui est super oia deus benedictus in secula. Amen.

¶ Ite in natali dñi de eo q̄ pastores inuenerūt Mariā ⁊ ioseph ⁊ infantē positū in p̄sepio. Sermo. iiij.

Esa. xlij. B Luce. ij. Ad tūū ij Luce. j. C ij. Cor. j. D Luc. j. pſ. xlviij mat. xxj. E ij. Cor. j. F pſ. cij. G pſ. xxxv pſ. xxiiij

Agnoscite fratres dilectissimi: quāta sit hodierna solēnitas: cui ⁊ dies b: euis: ⁊ terre angusta est latitudo: loco pariter ⁊ tpe dilatat. Nocte p̄cocc⁹ par: celū repler antēq̄ terrā. Nox em̄ vt dies illuminata est: cū intēpeste noctis hora pastores circūfulsit lux no/ua de celo. ¶ Et vt noueritis quo i loco solēnitatis hui⁹ ceperint gaudia celebrari q̄ ā angelis erat: fumrū omni pp̄lo gaudiū euāgelizat: sed ⁊ cōfestim adest diuinis personās laudib⁹ celestis exercit⁹ multitudo. Hinc est q̄ solēnis ducit nox ista p̄: ceteris: in psalmis/ hymnis/ et cāticis spūalib⁹: ⁊ his potissimis in vigiliis sine vlla hesitatione credēdū est celestes illos p̄ncipes p̄unire cōmicos psallēt̄ibus: in medio iuuēcularū tympanistriarū. Sed q̄ multa hodie gēmis ⁊ auro fulgēt altaria: quanti vbiq̄ pallijs parietes adornant. Puras ad hec diuertēt angeli: ⁊ pānolos hoīes declinabūt? Si ita est: cur pastoribus ouiū magis apparuere q̄ terre regib⁹: q̄ sacerdotibus rēpli? Cur ⁊ ipse saluator: cui⁹ est aurū: pariter et argentū: sacrā in corpore suo dedicat paupertatē? Aut certe cur pauptas ipa tā solicite enarrat ab angelo? ¶ Nec̄q em̄ sine certi rōne mysteriꝫ pānis saluator: obuoluitur et ponit⁹ in p̄sepio: q̄s id manifeste in signū nobis cōmēdatur ab angelo: Hoc inq̄t vobis signū. Inuenietis infantē pānis inuolutū. In signū positi sunt pāni tui dñe iesu: sz in signū cui a multis vsq̄ hodie cōtradicit. Multi q̄ppe vocati: sed non multi electi: ⁊ ideo nec signati. Agnosco certe/ agnosco iesum magnū sacerdotē: sed diuidis opertū velib⁹ dū altercaret cū diabolo. Scierib⁹ scriptur⁹ as loquor: ⁊ quib⁹ nō ignota est pphetica visio zacharie. Ubi vo exaltarū est caput nostrū sup inimicos nostros: ex b plane mutauit vestē: decorē induit amict⁹ lumine sicut vestimēto. Erēplū dedit nobis: vt ⁊ nos eadē faciam⁹. Uxilio: siquidē in conflictu lozica ferrea: q̄ stola linea: licet oneri sit illa: hec honori. Erit cū ⁊ mēbra sequent caput vt corpus iā vniuersuz vno psallat spū: ⁊ dicat. Cōcidisti saccū meū: ⁊ circūdedisti me leticia. Inuenietis (inquit) infantē pānis inuolutū ⁊ positū in p̄sepio. Et post pauca. Uenerūt (ait euāgelista) festinātes: ⁊ inuenerūt mariā ⁊ ioseph: ⁊ infantē positū in p̄sepio. ¶ Quid est q̄ sola ab angelo cōmendari videt humilitas: nec tū sola a pastoribus inueniri? Forte specialius cōmendat angelus humilitatē: q: ruentib⁹ cereris p̄ superbiā: ipse in humilitate steterisset. Aut p̄pterea certe celit⁹ annūciat humilitas: q̄ hoc quasi p̄pria virtus diuine exhibēda sit maiestati. Sola tm̄ nō potuit inueniri: q: semp gra datur humilib⁹. Inuenerūt ergo mariā ⁊ iosephꝫ ⁊ infantē positū in p̄sepio. ¶ Sicut em̄ saluator⁹ infantia manifestā p̄tendit humilitatē: sic per virginē continentia: iustitia per iosephꝫ virū iustū: cuius laus est in euangelio: nō incōgrue designatur. Sane continentiā deberi carni quis nesciat:

Justitia vo

Justicia vero virtus est/ quod suum est cuiq̄ tribuens: et hec erga p̄mos est necessaria. Porro humilitas deo nos reconciliat: deo facit esse subiectos: deo placet in nobis: sicut ait virgo bā: Respexit deus humilitatem ancille sue. A ¶ Itaq̄ q̄ fornicat peccat in corpus suū: q̄ iniurios⁹ est in p̄imū: q̄ extollit ⁊ inflat in deū. ſFornicato: semenip̄m deho nestat: iniurios⁹ molestat p̄imū: elat⁹: q̄ si se/ deū Esa. xlij. inhonorat. Gliam meā (dñs ait) alteri nō dabo. Et sup⁹ ego (inq̄t) mihi ez (licet nō dederis) vsurpabo. Nec em̄ placet ei ag̃elica distributio: dās gl'ia deo: pacē hoibus. B ¶ Nō ergo colit deū: sz aduersus eū extollit impius plane ⁊ infidelis. Que est em̄ pietas nisi cult⁹ dei? Quis vo deū colit nisi q̄ volūtarie ei subiect⁹ est: ⁊ sicut oculi seruoꝝ in manibus dñoꝝ suoꝝ: sic oculi cordis ei⁹ ad dñm deū suū: Ut ergo inueniat in nobis semp maria ⁊ ioseph et infans positus in p̄sepio: sobrie ⁊ iuste ⁊ pie viuamus in hoc sc̄lo. Propter hoc em̄ apparuit gra dei erudiēs nos: et p hoc quoq̄ illius gl'ia apparebit. Sic em̄ habes. Apparuit gra dei oibus hoibus erudiēs nos: vt abnegātes impietatē et sc̄laria desideria: sobrie ⁊ iuste et pie viuamus in hoc seculo: expectantes beatā spem: et aduēntum glorie magni Luce. j. dei. Apparuit in parulo gratia ad eruditionē. Sed hic erit magnus: sicut de eo gabriel locutus est: ⁊ quos parulus erudierit ad humilitatem cordis et mansuetudinē: magnificabit postmodum ⁊ glorificabit magnus et gloriosus aduenies ihesus christus dominus noster.

¶ In natali domini de verbis apostoli: Benedict⁹ deus et pater domini ⁊c. Sermo. v.

C ij. Cor. j. Benedictus de⁹ et pater dñi nostri iesu x̄pi: pater misericor: diarū ⁊ deus totius ꝯsolationis: q̄ cōsolat nos in oi tribulatiōe nostra. Bndict⁹ q̄ppter nimiā charitatē suā qua dilexit nos: filiū suū dilectū: i quo ei bñ coplacuit misit: per quē reconciliari/ pacē habeam⁹ adeū: et idem sit nobis recōciliationis huius et mediator: et obses. Non est q̄d vereamur fratres mei sub tā pio mediatore: nō est quod de tam fido obside dubitemus. Sed quar lis mediator: est inquies: qui in stabulo nascit⁹ in p̄sepio ponit⁹: pānis inuoluit⁹ sicut ceteri: plorat vt ceteri: deniq̄ infans iacet vt ceteri cōsueuerunt? Magnus plane mediator: est eriā in his oibus que ad pacē sunt: non pfuncto/rie: sed efficaciter querens. Infans q̄dē est: sed verbū infans cuius ne ipa quidē infantia tacet. Cōsolamini/ cōsolamini dicit dñs deus vester: dicit hoc emanuel nobiscum deus. D ¶ Clamat hoc stabulū: clamat p̄sepe: clamāt lachryme: Luc. v. pſ. xlviij clamāt pāni. Clamat stabulū: curando sese hoī q̄ in latrones inciderat preparari. Clamat p̄sepe: eidē hoī q̄ inmeritis cōparatus fuerat pabulū ministrari. Clamant lachryme: clamāt pāni eiusdē ipius cruēta iā vulnera ablui et deterg. Siquidē nullo hoīe x̄ps egut: nihil hoīe illi ꝓpter se: mat. xxj. magis aute oia p̄opter electos. Uerebūtur filiū meū ait pater misericordiarū. Uerū id quidē dñe: reuerēt̄ eum. E Sed qui? Non plane iudei ad quos missus: sed electi p̄opter quos missus. ¶ Reuerem̄ur cū nos in p̄sepio: reuerem̄ur in patibulo: reuerem̄ur in sepulcro. Deuote suscipimus reuerū ꝓpter nos: cruentū ꝓpter nos: pallidum propter nos: sepultum ꝓpter nos reuereamur. Deuote adoramus cū magis: deuore amplectimur cū symeōe sancto infantiā saluatoris/ suscipientes miam mā in medio templi tui. Siquidē ipse est de quo legimus. ¶ Mia dñi ab eterno. Alioq̄n quid coeternū patri: nisi filius ⁊ spūsc̄tus? Et vter q̄ quidē nō tā misericors/ q̄ ipsa vere mia: nihilominus etiā pater mia est: atq̄ hi tres non nisi vna mia: sicut vna essentia/ vna sapientia/ vna diuinitas/ vna maiestas. In eo tñ q̄ pater misericordiarū dicit de⁹: q̄s nō videar velut ꝓprio nosse filiū designari? Et bñ dicit pf miarū cui p̄ prium est misereri semp ⁊ parcere. ¶ Sed forte quis dicat. F pſ. cij. Quō illi ꝓprium est misereri: cui⁹ iudicia abyssus multa? G pſ. xxxv pſ. xxiiij Nec̄q em̄ dicit: oēs vie ei⁹ sola mia: sz mia ⁊ veritas. Nō mi

Ps. ciij. Ps. cxxxv

Benedict⁹ qui venit ī noie dñi: deus dñs ⁊ illuxit nobis. Benedic cū nomē gl'ie eius: q̄s est sanctū. Nec̄q em̄ ociose venit q̄s et maria nāti est sanctū: sed copiose diffundit et nomē et gratiā sanctita

Ps. cxvij

Ps. xxxiij

Ps. xxxvij

Ps. xxxix

Ps. xxxiij

Ps. xxxvij

Ps. xxxix

Ps. xxxiij

Ezechie. xviij. H

Ps. ciij. I

Ps. ix. Luc. vj. Pauperes evangelizantur

Ps. cxvij

Ps. xxxiij

Ps. xxxvij

Ps. xxxix

Ps. xxxiij

Ps. xxxvij

Ps. xxxix

Ps. xxxiij

Ps. xxxvij

Ps. xxxix

Universidad de Deusto
Biblioteca

tis. Nam rñ inde stephanus scūs: inde iohānes scūs: inde scī etiā innocētes. Utili pinde despēsatione triplex ista solēnitas natale dñi comitat: vt nō mō inter cōtinuas solennitates deuotio cōtinua perseueret: sed ⁊ fructus dñice natiuitatis exinde nobis velut ex quadā prosecutione euidēcius innotescat. Siquidē aduertere est in his tribus solēnitatib⁹ triplicē quādā speciem sanctitatis: nec facile pter hec tria scō⁹ū genera / quartū aliud posse arbitrō: in hoibus reperiri. Habem⁹ in bto stephano martyrū simul et opus ⁊ voluntatē: habem⁹ solā voluntatē in bto Johāne: solū in beatis innocētibus opus. Biberunt oēs hi calicē salutaris: aut cor̄pore simul ⁊ spū: aut solo spū: aut cor̄pore solo. Calicē quidē meū biberis: ait dñs iacobo et iohāni: nec dubiū ḡn de passionis calice loqueret. Demū cū petro diceret. Sequere me: euidēter eū ad imitationem sue ꝓuocans passionis: cōuersus ille vidit discipulū quē diligebat iesus sequentē: nō tā gressu cor̄poris / q̄ ꝓpte deuotiōis affectu. Et bibit ergo iohānes calicē salutaris: et securus est dñm sicut petrus. Nō em̄ sic māsit vtiq; etiā passione cor̄porea dñm sequeret: diuini fuit cōsilij: sicut ipse ait. Sic eum volo manere donec veniā. Ac si dicat. Vult quidē ⁊ ipse sequi: sed ego sic eū volo manere. An vo de innocētū cor̄onis / q̄s dubiter. Ille p: cor̄pe trucidatos infantes dubiter inter martyres cor̄onari: q̄ regeneratos in cor̄pe non credit inter adoptionis filios numerari. Alioq̄n q̄s coeuos sibi pueros / puer ille q̄ natus est nobis / nō cōtra nos / ꝓpter se pateret occidi: q̄d vtiq; solo nutu potuerat ꝓhibere: nisi meliꝰ aliq̄d eis ꝓuideret: vt quēadmodū ceteris infantib⁹: tūc quidē circūcisio: nunc vero baptismus fine vllo ꝓuie uolūtatis vsu sufficit ad salutē: sic nihilominus ꝓ eo fuisce ptū martyrū illis sufficeret ad sanctitatē. Si q̄s eorum apud deū merita vt coronaret: age ⁊ apud herodē crimina vt trucidaret. An forte minor cor̄pi pietas / q̄ herodis impietas: vt ille q̄dē potuerit innocuos neci dare: ꝑs non ponit ꝓpter se occisos cor̄onare? Sit ergo stephan⁹ martyr apud hoies: cuius volūtaria passio euidēter apparuit: in eo vel maxime q̄ in ipo mortis articulo / tā ꝓ persequētib⁹ / q̄ ꝓ seipso solicitudinē gereret amplior: vincere q̄z in eo sensum cor̄poree passiōis / interne cōpassiōis affect⁹: vt illoz magis scelera / q̄ sua vulnera plāgeret. Sit iohannes apud angelos martyr: quib⁹ tanq̄ spūalib⁹ creaturis / spūalia demoniōis ei⁹ signa certi⁹ innotuerūt. Ceterū hi sunt plane martyres qui de⁹: vt in q̄bus nec hō: nec angelus meritum inuenit: singularis tue ꝓrogatiua gr̄e euidentius cōmendet. Ex ore infantiū et lactentium perfecisti laudē. Gloria in excelsis deo: angeli dicunt: ⁊ in terra pax hoib⁹ bone volūtatis. Magna quidē: sed audeo dicere: necdū perfecta laus donec veniat qui dicat. Venite paruulos ad me venire: q̄ taliū est regnū celoꝝ: ū: ⁊ pax hoibus: etiā ex nec volūtatis vsu in sacramento pietatis. Cōsiderēt hec qui de opere ⁊ volūtate cōtenti oīa solent disputationib⁹ corrigari: considerēt ⁊ aduertāt neutrū negligi oportere: vbi nō videt deesse facultas ꝑsertim cum vtriq; sine altero: vbi tamē facultas deest nō modo salutē cōferre possit: sed etiā sanctitatē. Sed et hoc quoq; firmiter tenēdū ꝓdesse quidē opus sine volūtate: nō aūt contra volūtatē: vt vnde saluanē infantes: inde magis damnent ficte accedentes.

¶ Nihilominus sane in quibusdā volūtas sine opere sufficiens: nō aūt cōtra opus. verbi causa. Rapik q̄s in bona quidē volūtate: sed necdū perfecta: necdum idonea / martyrium sustinere. Quis illi audeat ꝓ: hac imperfectione negare salutem? ⁊ forte enim ꝓ: pterea non finitur in illa grauem tentationem venire: ne deficiat et damnetur. Nimirum si in hac tā infirma voluntate inducerentur in eamque sup: a ipsum est tentationem: nec voluntas roborare tur: quis illū dubitet defecturum / negaturu⁹: ⁊ si in eo mori cōtigerit: etiā periturū? Qui enim erubuerit me coram hominibus: erubescam et ego eū (ait dñs) coram angelis dei. In ea igitur imperfecta voluntate in qua saluandus vbi deest facultas operis: iam non saluari posset ꝓpter defectum operis: vel opus defectionis. Idē vero ⁊ mihi ignorantia posset accidere. Emulemur ꝓinde charitatem: et sectemur bona opa fratres mei: nec infirmitatis / nec ignoratie peccata vllo modo paruipendētes. Magis aūt soliciti ⁊ timorati agamus gratias benignissimo et largissimo saluatori: qui humane salutis occasiones tā copiosa charitate perquirit: vt in his voluntatē ⁊ opus: in his sine opevolūtate: in his etiā sine volūtate opus salutis inuenire ⁊ elect: q̄ vult oēs hoies saluos fieri: ⁊ ad agnitionē sui venire. Hec est em̄ vita eterna vt cognoscamus patrē verū deum: ⁊ quem misit iesum christū: qui vnus cū eo verus est deus super oīa benedictus in secula. Amen.

¶ In circuncisione dñi: de circūcisione nostra: et triplici testimonio quod habere debemus. Sermo ꝑmus.

OStquā cōsummati sunt dies octo vt circūcideret puer: vocatum est nomē eius iesus. Audiuimus paucis / expressum magnū pietatis sacramentū. Audiuimus cōgruam lectionē verbo abbreuiato q̄d fecit dñs super terrā. Abbreuiatū em̄ in carne: amplī⁹ abbreuiat⁹ suscepta etiam carnis circūcisione. Minorat⁹ paulomin⁹ us ab angelis dei filius humanā naturā induit: sed tamē ipsum respuens remediū humane corruptionis: planemulto minor⁹ ab eis. Habes igit hic magnū fidei documentū: habes et manifestū humilitatis exemplum. ¶ Ad q̄d em̄ tibi circūcisio necessaria: qui petīm nō cōmisisti: nec cōtra xisti? Dic ipse nō feceris eras manifestat: q̄ nō cōtra feceris: multo certius probat patris diuinitas: integritas matris. Sūmus sacerdos es q̄dē nec super parre: nec sup marre contaminandū ꝓpheratū est in lege posit⁹ q̄ māda tū. Est enim tibi pater ab eterno: sed deus est in quem peccatū nō cadit. Est ⁊ mater ex tpe sed virgo: nec parere potuit incorruptio / corruptelā. Sup hec oia circūcidit puer / agn⁹ sine macula. Et si nō eguit: tm̄ voluit circumcidi. Nec vestigiū quidē vllū vulneris habēs: alligaturā nō refugit vulneris. Nō sic impij nō ficnō sic agit puer sitas elationis humane. ¶ Erubescim⁹ vulnerū ligaturā: qui de vulneribus interdū etiā gloriamur. Quē nemo potest arguere de pctō ipse peri remediū: ⁊ verecundū, pariter ⁊ austerū sine vlla necessitate susceperit: nec repulit culpā lapidē: in quo solo vetus illa q̄raderet rubigo nō fuit. Nos econtra inuerecundi ad obscenitatē culpe erubescimus agere penitentiā: q̄d extreme dementie est: male ꝓni in vulnera: peius in remedia verecundi. Qui pcm̄ non fecit: nō dedignatus est se peccatorem reputari: nos et esse volumus: et nolumus estimari. Ita ne sano opus est medicina: ⁊ nō male habentibus? Immo vo ita ne eget medicam̄ine non eger: ſz medicus? Quis hoim tāte sibi nō dicā glie: ſz vīne cēie cōscius equanimiter circūcidētis manū admitteret? Christus vo patiēter q̄ nō rapuit et olnit: q̄ venerat purgationē facere: nō suscipe delictoꝝ. Sed dicas. Quid mihi suscipere paruulus? Immo vo q̄dni suscipet humilis ⁊ mānuerus? Quidni obmuresceret coā circūcidēte: q̄ coā tondēte obmutuit: coā crucifigēte siluit? Alioq̄n non erat illi difficile: carnē suā integrā ꝓseruare ne scinderet: q̄ fecerat ne vginalis vteri porta in exitu suo aperet. Nō erat difficile paruulo ꝓhibere ne caro illa circūcideret / q̄n nec mox tuo fuit difficile custodire ne cor̄upet. ¶ Postq̄ ergo cōsummati sunt dies octo vt circūcideret puer: vocatū est nomē ei⁹ iesus. Magnū ⁊ mirabile sacramētū. Circūcidit puer: ⁊ vocat iesus. Quid sibi vult ista cōnexio? Circūcisio nēpe magis saluādi / q̄ saluatoris esse videt: ⁊ saluatorē circūcidere decet q̄ circūcidi. Sed agnosce mediatorem dei ⁊ hoim: q̄ ab ipo natiuitatis fuder⁹ odio / diuinis humana sociatima summis. Nascit ex muliere: ſz cui fecunditatis fructus sic accedat: vt nō decidat flos vginitatis. Pānis inuolui⁹: ſz pānis ipi angelicis laudib⁹ honorat. Absc̄dit in ꝓsepio: ſz ꝓdit radiāte stella de celo. Sic ⁊ circūcisio vitatē suscepte ꝓbat humanitatis: ⁊ nomē q̄d est sup oē nomē: gloriā indicat manifestatis. Circūcidit tāq̄ verus abrae filius: iesus vocat tāq̄ filius dei. Neq; em̄ ad instar ꝓphetarum / me⁹ iste iesus / nomē vacuū aut inane portat. Nō est in eo magni nois vmbra: ſz veritas. Celimus siquidē in diuinū nomē euangelista testat: q̄d vocatū est ab angelo ꝓiusq̄ in vtero cōciperet. ¶ Et attēde verbi ꝓfunditatē. Postq̄ natus est iesus: iesus vocat ab hoibus: qui vocat⁹ est ab angelo priusq̄ in vtero cōciperet. Idē q̄ppe ⁊ angeli saluator: et hoib⁹: sed hoib⁹ ab incarnatione: angeli ab initio creature. Vocatū est (ait) nomen eius iesus: q̄d vocatum est ab angelo. In ore ergo duoꝝ vel triu⁹ testiū stat oē verbum: ⁊ ipsum q̄d in ꝓphetis abbreuiatū: manifestius in euāgelio legim⁹ caro factum. Nos fratres mei: nos respicit hec parabola. Christus enim nec āgelico egut testimonio: nec humano: sed vtriq; est: omnis ꝓpter electos. ¶ Triplex ꝓinde querendum nobis salutis ꝓprie testimoniū: ne forte videamur assumpsisse nomē deinī in vanū. Et nos em̄ fratres circūcidi necesse est: et sic nomē salutis accipere. Circūcidi sane nō litteram: sed spū ⁊ veritate: circūcidi nō vno membro ſz toto cor̄pore simul. Vicet em̄ magis in ea parte / in qua mādata est iudeis circūcisio: regnet additamentū leuiathan: q̄d a malo est et amputari debet: vniuersam tm̄ occupet carnem. A planta pedis vsq; ad verticē nō est in nobis sanitas: nec est aliqua pars que nō tabida sit hoc veneno. Ꝓpterea sicut paruulus adhuc in fide et dilectiōe populus: congruum sibi mādatum exigue circūcisionis accepit: sic vbi creuit in virum pfectionē toto iubet cor̄pore baptizari: q̄ totius est hoīs integra circūcisio. Hinc est q̄ saluator noster ⁊ circūcidi octauo die: ⁊ post annū tricesimū dignatus est crucifigi: vbi in penā cor̄pus oē distēsum est: cuius similitudini mortis cōplantamur ⁊ nos: vt scribit apostolus. Nimirū q̄d nouissime traditū est obseruātes. Que est ergo moralis circūcisio nostra: nisi q̄a cōmendat idē apostolus. Vicerum in quiēs ⁊ vestitū habētes his cōtenti sim⁹. Optime ꝓinde circūcisio nostra: nisi q̄a cōmendat idē apostolus. Vicerum in quiēs ⁊ vestitū habētes his cōtenti sim⁹. Optime ꝓinde sus circūcidit nos: ⁊ supflua resecat vniuersa voluntaria pauptas: penitētie labor: regularis obseruatio disciplīe. Cetera in hac circumcisione triplex nobis q̄rendū est salutis nre testimoniū: ab angelo ⁊ maria ⁊ ioseph. Oportet inquā vt ante oia nobis magni ꝓfilij angelus salutis nome imponat. Dehinc et ipsius q̄ cōgregationis necessaria est attestatio: q̄ tāq̄ mater est singulorū. Mater inquā virgo tanq̄ ea quā desponsat apostolus vni viro virginē castā exhibere christo. Sed ne ipius ministri contēnēdū est testimoniū: ei qui imitari querit saluatoris exemplū. Nicest ioseph: locū quidē obtinēs sponsi: re aūt vera seruus ⁊ dispēsator: cui sane pater vocat: magis autē nutritius est. Sed dico eadē manifestius. Et ab his q̄ fratres sunt fratres mei: ⁊ ab eo q̄ innus est: habere oportet testimoniū bonū. Cui⁹ em̄ omnibus grata: nemini onerosa est conuersatio: huic sine dubio ꝓpria de salute vniuersa fratrū cōgregatio attestat. Frustra plane sup his dūtaxat q̄ sunt in manifesto nequissimus ille fratrū accusator: trahit in causam: quem excusat vniuersitas fratrū. Habet ⁊ a platis testimoniū / quisquis et pcā secularis vite / ⁊ huius quoq; tēporis negligentias: q̄m in multis offendimus oēs: nisi forte sanctiores nos arbitremur discipulo quē dilexit iesus: humilicis ⁊ pura cōfessione iudicāda semper exponit: ⁊ eorum satisfacere studet arbitrio. Jā ne in his quidē pessimi illius timenda est accusatio: q̄m nō iudicabit dñs bis in idipm. At forte criminari voler intentionē: ⁊ in ea parte calumniā struere machinabit: in qua nec fratrū: nec ipsius ꝓis testimoniū saris efficax videt. Necesse est ergo vt in hac parte opitulet nobis testis internus: qui magis cor / q̄ facie intuet. A quo sane ⁊ incipiendū est: vt nō ꝓius quisq; cōcipiat in animo: q̄ ab eo saluris nomē acceperit. Ubi vero in opus ꝓcesserit manifestū: expedit iā exteriora quoq; fibi testimonia ꝓcuiare: sicut ait apl⁹. Ꝓuidētes bona non tm̄ coram deo: sed etiā coram hominibus.

¶ In circūcisione dñi de noibus eius. Sermo. ij.

OStquā cōsummati sunt dies octo vt circūcideret puer: vocatum est nomē eius iesus. Ab initio dei modū accepra: ⁊ nihil vnq̄ immoderatum illi placuit equitati. Hinc fuit q̄ nō mō in pōdere ⁊ mensura ⁊ numero cōdidit vniuersa: sed ⁊ primus ipi hoi modum ꝓscripsit: mādatū cōtulit dicēs. Ex oi ligno paradisi comedes: de ligno aūt sciētie boni ⁊ mali ne comedas. Ceuissimū plane mandatū: ⁊ larga oīno mēsura. Sed transgressus est hō ꝓscriptū sibi modū: ⁊ cōstitutū sibi terminū ꝑtergressus. Unde ⁊ auertēs ab eo faciē suā dei: vix tandē in dieb⁹ abrae amici sui placabilis fieri incipiens: rursus modū instituit: ꝓmulgauit legē: ſz nō pōt similē vsq; quaq;. Ea siquidē ad cautelā fuerat: hec ad medelā. Ubi ꝓhibitio facta ne supfluitas subintraret: hic iā indicta absciſsio ē vt sacri remedio q̄ subintrauerat tolleret. Postremo illa q̄dē in arbore data est lex ne fructu ei⁹ vesceret: hec in ꝓprio cor̄pore: vt caro ꝓpurij scinderet. Nec dubiū sane q̄n cetera quoq; humani cor̄poris membra additamētū illud leuiathā occuparet: venenū. ſ. cōapiscētie ⁊ immoderate atq; inordinate illecebra voluptatis: vt ḡnalis quedā absciſsio omnibus necessaria videretur. Ceterū q̄ singulorū membrorū absciſsionē humane carnis fragilitas et infantilis etatis infirmitas nullatenus sustineret: ꝓio moderamine dispositio superna prouidit: vt in ea potissimū parte cōcupiscētia castigaret: in qua vehementius eā seuire cōstabat: ⁊ violētius malignari. In omni siquidē cōtradicētū spiritui rebellione membrorū / solū illud vsq; adeo commax inuenit: vt cōtra oēm volūtatis deliberationē ad inhonestos ⁊ illicitos motus assurgat. Nam q̄ hec circūcisio octaua die fiebat / spē cōmedabat regni celestis: q̄ vidēlicet ad primū reflexus diei circulus ꝓferre quandam cor̄one speciē videret. Hinc est q̄ octaua potissimum dies / post solēnitates cēpitas celebratur: ⁊ in sermone domini prime beatitudini copulat octaua: vt celestis regni bemū iterata promissio / euidenter nobis cor̄onā fabricet. Merito sane dū circūcidit puer q̄ natus est nobis: saluator: vocat: q̄ videlicet ex hoc iā ceperit opari saluē nr̄am immaculatā illū ꝓ nobis sanguinē fundēs. Neq; em̄ iam querere est xp̄ianis: cur voluerit dñs xp̄s circūcidi. Propter hoc siquidē circūcisus est: ꝓpter q̄d natus: ꝓpter q̄d passus. Nihil horum ꝓpter se: ſz oīa ꝓpter electos. Nec in peto genit⁹: nec a peto circūcisus: nec mortuus est ꝓ: pecato suo: magis aūt ꝓpter delicta nra. Nō vocatū ē (inq̄t) ab angelo priusq̄ in vtero conciperet. ¶ Vocatū plane: nō impositū: nempe hoc ei nomē est ab eterno. Aliud natura ꝓpria habet vt sit saluator: innatū est ei nomē hoc: nō inditū ab humana vel angelica creatura. Sed quid dicim⁹? q̄ egregius ille ꝓpheta hūc ipsum puerū multis noib⁹ appellādū forte predicēs hoc vnū tacuisse videt: q̄ solū vt ꝓmonuit angelus: ⁊ testat⁹ euāgelista vocatū est nomē ei⁹? Exultauit esaias vt videret diē hūc: ⁊ vidit ⁊ gauisus est. Deniq; ⁊ loq̄bat gratulabūdus ⁊ laudās deū: Puer nat⁹ est nobis: filius datus est nobis: ⁊ facta⁹ est ꝓncipatus ei⁹ sup humerū eius: ⁊ vocabit nomē eius admirabilis: cōsiliari⁹: deus fortis: pater futuri sēcli: ꝓnceps pacis. Magna quidē noia. Sed vbi est nomē q̄d est sup oē nomē: nomen iesu in quo oē genu flectat? Forte in his oīb⁹ vnū illud inuenies: ſz expressum quodāmō ⁊ effusum. Nēpe ipsum est de quo ꝑsa in cātico amoris. Oleū (inquit) effusum nomē tuū. Habes ergo vnū ex his oīb⁹ appellationib⁹ iesus: nec oīno aut vocari posset: aut esse saluator: si forte ꝓpria hoīs defuisset. Nunq̄d nō vere admirabile eū singuli sumus experti: in mutatione vtiq; volūtatū nr̄arū? Hoc nēpe est saluatioīs nostre ꝓncipiū: cū incipimus respuere q̄d diligebam⁹: dolere vñ letabamur: ꝓplecti q̄d timebamus: sequi q̄d fugiebam⁹: optare q̄d cōtenebamus. Admirabilis plane: q̄ hec operat⁹ mirabilia. Sed nihilominus ⁊ cō

Universidad de Deusto
Biblioteca

sillariū sese exhibeat necesse est in electiõe penitẽtie/ & vite ordinatione/ne forte sit nobis absq; scientia zelus: et volũtati bone prudẽtia desit. Sanc opus est vt deũ quoq; p̃ bemus/in remissione videlicet p̃cor̃ delictor̃: q: nec sine hac salus nobis cõstare põt: & nemo põt dimittere ptã nisi solus deus. Uerũ ne id quidẽ sufficit ad salutẽ: nisi forẽ quoq; experiamur in expugnãdo impugnãtes nos: ne ab eisdẽ rursum cõcupiscẽtijs superemur: & fiant nouissima nr̃a pcior̃ p̃oribus. Uidek ne iam aliq̃d deesse saluatori? Plane deesset q̃d maximũ est: nisi & pater eẽt futuri seculi: vt p̃ cũ. in immortalitate resurgeran⁹: q̃ per p̃ntis seculi patrẽ/gnamur ad mortẽ. Neq; hoc satis: si nõ etiã p̃ceps pacis p̃fi nos recõciliaret: cui traditur⁹ est regnũ: ne forte sicut filij pditionis vtiq; nõ salutis/resurrecturi videremur ad penã. Multiplicabit sane ei⁹ imperiũ: vt merito saluator: dicak: etiã p̃cor̃ multitudine saluãdor̃: & pacis nõ erit finis: vt verã noueris esse salutẽ: q̃ nõ possit nisi mere defectũ.

¶ In circũcisione dñi de die octauo. Sermo.iij.

B

IN circũcisione dñi fratres habem⁹ q̃d amem⁹ & admiremur: habem⁹ etiã q̃d imitemur. Pater in ea magnũ dignationis bñficiũ vnde gras agam⁹: latet aliq̃d claustum: q̃d in nobis ꝑplere debeam⁹. Uenit nãq; dñs ꝓpter nos nõ solũ redimẽdos sanguinis effusione: sed & docẽdos verbis: & exẽplis nihilomin⁹ instruẽdos. Sicut em̃ penit⁹ erat imurile viam scire si detineremur in carcere: ita redimi non p̃ otuisset: si vie ignaros/qui primus inueniret: primus reduceret in carcerẽ rerudẽdos. Itaq; in maio: e q̃dẽ etate patiẽtie et humilitatis: & sup oĩa charitatis ceterar̃q; virtutũ manifesta dedit saluator: exẽplaria infantia vero figuris velata. Sed anteq; ad hec discutiẽda veniam⁹: delectat aliq̃d pus de tanta: et tam manifesta dignatione loqui. Habent angeli gloriã puram et perfectã: sed nec nos erim⁹ sine gloria. Uidemus gloriã eius/gloriã quasi vnigeniti a patre: gloriã misericor: die & affectus vere paterni: gloriã ꝓcedentis ex eor: de pfis: & paterna plane viscera exhibẽtis. Dẽs em̃ peccauerũt ait apl̃us & egẽt gl̃ia dei. Et alio loco: mihi inquit absit gloriari nisi in cruce dñi nostri iesu x̃pi. Quid em̃ nobis gl̃iosius: q̃ q̃ tãti estimanit nos deus? Que ve maior: illi gloria q̃ tãta dignatio & tãta benignitas: eo vtiq; dulcissima q̃ tam gratuita? Nã pro impijs mortuus est.

¶ Videris quãtũ fecit et p̃ qualib⁹? P̃ro qualib⁹/ vt non superbiam⁹: quãtũ/ne desperemus. P̃opter ea vt inueniamini nõ spm̃ habere hui⁹ mũdi: sed spm̃ q̃ ex deo est: & scias q̃ a deo data sunt vobis: nolite obsecro fieri sicut equus et mulus: sed sicut piũ iumẽtũ: q̃ dñs. Ut iumentũ factus sum apud te: & ego semp̃ tecũ. Talia em̃ inmẽta cognoscũt possessor̃ suũ/& ꝑsepe dñi sui: in quo positũ est eis pissimũ fenũ ipe q̃ panis est angelor̃. Ipse em̃ est panis viuus de quo viuere debuit hõ: sed q: hõ iumẽtũ factus est: & panis factus est fenũ: vt vel sic viuat de eo. Et hui⁹ quidẽ mutationis sacrm̃ die natiuitatis celebratũ est: q̃ verbũ caro factũ est: cũ sit ois caro fenũ. ¶ Ipsa ergo die minor̃ atus est ab angelis: & habitu inuẽtus vt hõ: hodie vero mirabilius aliq̃d audio. Ja minor̃atus est multo minus angelis: qui nõ solũ formã hois: sed formã haber pcõis: & infligit velut quoda canterio latronis. ¶ Quid est em̃ circũcisio: nisi sup̃fluitatis & pcti indiciũ? In te dñe iesu q̃d est superfluũ/q̃d circũcidak? Nõne tu verus de⁹ es de deo patre: hõ verus sine oi pcõ de virgine matre? Quid facitis circũcidẽres eum? Putatis q: sup eũ possit cadere illa sententia. Masculus cuius ꝓputij caro circuncisa nõ fuerit: peribit aia ipsius de pplo suo? Pot obliuisci pater filij veteri sue? Aut nõ cognoscet eũ nisi signum circuncisionis haberet? Immo vo si quo mõ posset nõ agnoscere filiũ: in quo ei bene cõplacuit: et hoc maxime signo poterat ignorare eũ: immenta in eo circuncisione: quã peccatoribus ipe p̃o uiderat ob purgatioñ vtiq; delictor̃. Sed quid mirum si caput p̃ membris accepit curatioñ: quã cũ in seipso non habuit necessariã? Nõne & in membris nostris sepe p̃ vnius infirmitate alteri adhibek curatio? Dolet caput et in brachio sit coctura: dolent renes & fit in tibia. Ita hodie prototius corporis putredine cauterijs quoddã infixũ est in capite. ¶ Deniq; quid mirũ: si p̃o nobis dignatus est circũcidi: p̃ quibus dignarus est mori? Totus siquidẽ mihi datus: & totus in meos vsus expensus est. Ego em̃ audiẽs q: vinctus ante carcerẽ filius magni regis: cepi altius gemere et miserabilius exclamare dicens. Ifili dei miserere mei. At ille sicut benignissimus: quisnã est inq̃t iste fletus & vlulatus quẽ audio? Et dicũt ei. Ipse est adã pditor: ille quem pater vester trudi fecit in carcerẽ: donec cogitet quib⁹ illũ supplicijs faciat interire. Quid ageret cuius natura bonitas: cui p̃priũ est misereri semp̃ & parcere? Descẽdit in carcerẽ: venit vt educat vinctũ de domo carceris. Judei vero nõ immemores odij/quo oderãt patrẽ: exercẽt illud i filiũ. Un & ipe ait. Quia oderũt & me & patrẽ meũ. Quid g̃ fecerũt impij? quibus grauis erat etiã ad videndũ? Dicit est cinquisit heres: venite occidamus eũ. Sic ergo occiderunt agnũ dei: in suã quidẽ gnicie: sed in salutẽ nostrã. Illi em̃ sanguinẽ agni fuderũt: nos accessim⁹ et bibimus illũ. Accepim⁹ calicẽ salutaris: & calix inebriãs q̃ p̃clarus est. Ecce vn de gratias agamus. Nã ante paucos dies celebrauimus aduẽtũ eius in carcerẽ hui⁹ mundi. i. diẽ natalis: hodie vero celebram⁹ q̃ carenas & vincula nr̃a suscepit. Hodie em̃ qui pcm̃ nõ fecit: vt reos absolueret: innocuas manus eor̃ catenis inseruit. hodie sub lege factus est: q̃ legẽ dedit. ¶ Sed dicẽdũ est iã q̃d in hac circũcisiõe nobis spiritualiter indicek agendũ. Neq; em̃ sine causa in lege p̃ceptũ: nec sine causa cõpletũ est in dño: vt octaua die fieret circũcisio. Sed q̃s cognouit sensum dñi: aut q̃s cõsiliari⁹ ei⁹ fuit? Adsit nũc vris desiderijs aduocatus spũs q̃ scrutetur alta dei: & edisserat vobis sacrm̃ istud octaue diei. Nõ ignoramus iã oportere hoiem nasci denuo: nã ꝓpter hoc sermo noster est dei filius. In pctis siquidẽ nascimur oẽs: & necesse habemus renasci in gratia: quã in baptismate quisq; dẽ percepimus: sed heu totũ perijt in seculari vita. Nunc ꝓnũ miserãre deo/virtus gratie in nobis operak vt in nouitate vite ambulemus. Ergo nascitur homo quando sol iusticie oriꝰ in animo: peccatorũ illumin at tenebras: horendũq; dei iudicium internis obtutibus offert: addens ad terrorẽ vinculum: bteuem dierum numerũ et finem incertũ. Nec plane vespera est ad quam demorabitur fletus: et necesse est addi matutini leticiã: vt auditã faciat nobis misericordiã suã. Sic enim fit vespere et mane dies vnus.

¶ Est autem dies ista iusticie: reddens vnicuiq; q̃d suum est. nobis miseriã: misericordiam deo. In hac die nuer nascitur: quando ex his que dixim⁹ ad amorem penitentie: et odium peccati animus excitatur. Sed periculosum est si forte velit inter seculi turbas agere penitentiam: vbi nisi mirum aliq̃ venenatis persuasionibus: aliq̃ vndiq; exẽplis peioribus ad peccatum allicia: aliq̃ adulationibus in vanã gloriã: aliq̃ detractionibus in impatientiam animũ eius deiciant. P̃rocedat iã necesse est prudentie radius: ostendat quãtas/& q̃ importunas p̃sertim in hac generatiõe nequã/opportunitates & occasiones peccati offerat mundus & ingerat: q̃ debilis sit ad illas humanus animus: maxime qui in peccati consuetudine sit nutritus. In hac ergo die prudentie/eligat de p̃senti seculo nequam fugere: dicens cũ ꝓpheta. Odiui ecclam malignãtiũ: & cũ impijs nõ sedebo. Sed non dũ sufficit hoc. ¶ Forte em̃ vult eligere solitudinem/nõ satis attendẽs ꝓpriã infirmitatẽ: et periculosam diaboli luctã. Quid em̃ periculosius/q̃ solũ luctari ꝓtra antiq̃ hostis versutias a quo videak: & quẽvidere nõ possit? Itaq; iã habet necessariã fortitudinis diẽ: vt nouerit custodiẽdã ad dñm fortitudinẽ suã: & aciẽ multor̃ pariter pugnatiũ eẽ querẽdã: vbi tot sunt auxiliarij: et socij: & tales q̃ dicere possint cũ apl̃o. Quia nõ ignoramus astutias inimici. Congregatio em̃ ꝓ fortitudine sua: terribilis est vt castrorũ acies ordinata. Ue aũt soli: q: si ceciderit nõ habet subleuantẽ. Q̃d si cuiq; ex antiquis patrib⁹ gratiã hãc cõcessam audiim⁹: nõ expedit temere se cõmittere huic piculo: nec oportet tentare deũ: sicut et magister noster de anachoretis loquẽs: Qui nõ inq̃t conuersionis fervore nouitio &c. Itaq; in hac fortitudinis die/ad id q̃d iã ceperat. i. Odiui ecclesiã malignantiũ: etiã addit q̃d sequit. Lauabo inter innocẽtes manꝰ meas. ¶ Uerũ cum elegit esse in congregatione multor̃: munq̃d eligere esse magister qui nondũ discipulus fuit: & docere q̃d didicit nunq̃? Et quõ aut in se aut in alijs motus irrationabiles poterit rẽperare? Nemo vnq̃ carnẽ suã odio habuit. Quõ ergo putatis si iã magister suus fuerit iste: q̃n facile sibi aliq̃n eo amplius quo familiarius cõdescendat? Illucescat igit dies rẽperatie: vt querat quõ rẽperari & refrenari possint incontinẽtes motus voluptatis: bestiales motus curiositatis: cernicosi motus elationis sue. Eligat abiectus esse in domo dei sui: & subiectus esse magistro/sub quo frãgatur ei⁹ volũtas: & obedientie freno cõcupiscentia repimat: fiatq; q̃d ait ꝓpheta. Imposuisti hoies sup capita nostra. Nec dedignandũ seruo/q̃d ꝑcessit in dño. Siquidẽ nõ est seruus maior dño suo. Ille em̃ cũ iã creuisset etate & sapiẽtia et gra apud deũ & hoies: cũ iã duodecim annor̃ esset: & remansisset in hierlim: inuẽtus a bta virgine & ioseph: cui⁹ filius putabat: in medio doctor̃ audiens illos & interrogans: cõ descẽdit cum illis: & erat subditus illis. Et tu ergo subditus esto ꝓpter illũ. Sed iã tibi in ipsa obedientie via/aliqua fortassis dura & aspera occurrere possunt: vt accipias interdũ ꝑcepta nõnulla: que licet salubria sint: minus tñ suauia videãtur: hec si moleste ceperis sustinere: si dijudicare ꝑ elarũ: si murmurare in cor: de: etiã si exterius impleas q̃d iubetur: nõ est hec virtus patiẽtie: sz velamentũ malicie. Necesse est ergo vt illucescat dies patiẽtie: p̃ quam oĩa dura & aspera tacita amplectaris cõscientia: te magis dijudicãs & durius arguẽs: cui nimirũ displicẽt que ad salutẽ sunt: & in cogitatione tua semp̃ parte magistri quoad potes aduersus temeritatem tuam: tecũ in oibus accusare: ipm vero magis excusare labora. P̃ro in hoc loco iã ea uẽdũ tibi arbitror: a superbia. Magnũ est em̃ oĩno sic vincere semetipm. Melio: est (ait Salomõ) patiẽs viro fortis: & qui dominat animo suo expugnatore vrbium. Considera deniq; q̃ manifeste p̃ophera docear necessariam esse humilitatem post patientiam/dicens. Veruntamen deo subiecta esto anima mea: quoniam ab ipso patientia mea. Nõ ne videtur hic occasione patientie tentationem sensisse superbie? Necesse est ergo vt illuminet cor: tuũ radius humilitatis: et declaret quid a te sit: quid a deo: vt non alterum sapias. Dñs deus superbis resistit: humilibus dat gratiam. Jã vero cum in his dijutius fueris exercitatus: roga dari tibi deuotionis lumen: diem serenissimam & sabbatũ mentis: in quo tanq̃ emeritus miles/in laboribus vniuersis vinas absq; labore: dilatato nimirum corde currens viam mandator̃ dei: vt quod pius cũ amaritudine & coactione tui sp̃iritus faciebas: de cetero iã cũ summa dulcedine peragas et delectatione. Hãc (ni fallor) gratiã petebat q̃ ait. Reminre mihi vt refrigerer. Ac si dicat. Quousq; in labore & dolore isto crucior? & morte afficior: tota die? Remitte mihi vt refrigerer. Uerũ & ad hãc quidẽ ꝑfectionẽ pauci (ni fallor) ꝓueniũt in hac vita. Neq; em̃ si q̃s aliq̃n videtur hãc habere: continuo credat sibi necesse est maxime si nouitius est: nec ꝑ ꝑfatos acẽderit gradus. P̃ius em̃ dominus nr̃ ihesus x̃ps pusillos corde bladitijs talib⁹ soler allicere. Sed nouerint q̃ hmõi sunt: gratiã hanc ꝑstitã sibi esse nõ dubitẽ: vt in die bono⁹/memores sint malor̃: & in die malor̃/nõ immemores sint bonor̃. Loge aliter q̃ exercitatos habẽt sensus ad discretionis huius felici fruũtur iocũdita te. Sed multi tota vita sua ad hoc tẽdunt & munꝰ pertendũt: q̃bus tñ si pie & ꝑseueranter conari sunt: statim vt de cor: de exeũt: reddit q̃d in hac vita dispẽsatorie est negatũ: illuc perducente eos sola gratia quo pus tendebãt ipi cũ

graria: vt cõsummati in dei expleãt rẽpora multa. ¶ Illis vero qui ad hãc deuotionis gratiã peruenium̃t; vnũ videnr restare periculũ: & oino timendus eis a demonio meridiano. Ipe em̃ sathanas transfigurat se in angelũ lucis. Hoc ergo timendũ ei qui tanta delectatione omnia facit: ne dũ se quitur affectionẽ: cor: pus destruat p̃ immoderati exercitationem: ac deinde necesse habear non sine magno spiritualis exercitij detrimento circa debilitati curam cor: poris occupari. Ergo ne incurrat qui currit/illuminari necesse est lumine discretionis: que mater virtutũ est: & cõ summatio perfectionis. Hec nimirũ docet ne quid nimis: atq; hec est octaua dies: in qua circũciditur puer: q: discretio vere circũcidit: vt nõ plus nec minus fiat. Nã et qui minus est/fructus boni operis abscindit nõ circũcidit: sicut qui tepidus est si minus facit. In hac ergo die nomen imponitur & nomen saluris: nec de eo qui sic cõuersatur dubitem dicere: q̃ suã ipsius salutem operek. Utsq; ad hunc em̃ diem dicere possunt angeli qui norunt secreta celestia: sed ego nunc primũ ei fiducialiter nomen saluris impono. At vero quia omnino rara ista auis est in terris: huius discretionis locum in vobis fratres suppleat virtus obedientie vt nihil plus. nihil min⁹: nihil aliter q̃ iperatũ sit faciatis.

¶ In epiphania dñi de vbis apl̃i ad Titũ. iij. Apparuit benignitas: et tribus apparitionibus. Sermo.j.

E

APparuit benignitas & humanitas saluatoris nostri dei. Gras deo p̃ quẽ sic abundat cõsolatio nr̃a in hac peregrinatiõe: in hoc exilio: in hac miseria. Sup̃ his nãq; sepius vos ammonere curamus: vt nunq̃ mẽte excidat pegrinos vos esse lõge factos a patria: pulsos hereditate. Quisq̃s em̃ desolationẽ nõ nouit: nec ꝑsolationẽ agnoscere põt. Quisq̃s ꝑsolationẽ ignorat esse necessariã: sup̃est vt nõ ha beat dei gratiã. Inde est q̃ hoies seculi negocijs & flagitijs implicati: dũ miseriã nõ sentiũt: non attendunt misericordiam. Dos quibus nõ frustra dictum est. Uacate & videte q̃m suauis est dñs: & de quibus idem p̃ophera: Uirtutẽ inquit operum suor̃ annũciabit populo suo. Dos inquã quos nõ detinet occupatio secularis: attendite quenã sit consolatio spiritualis. Dos q̃ nõ ignoratis exilium: audite q: de celo venit auxilium. ¶ Apparuit em̃ benignitas & humanitas saluatoris nostri dei. P̃riusq̃ appareret humanitas: latebat benignitas. Siquidem & pius erat: nam & misericors: dia dñi ab eterno est. Sed vnde tanta agnosci poterat? P̃ro mittebatur: sed nõ sentiebatur: vnde & a multis non credebatur. Multifarie quippe/multisq; modis loquebatur dñs in ꝓphetis. Ego inquiens cogito cogitationes pacis: & non afflictionis. Sed q̃d respondebat homo afflictionẽ sentiens: pacem nesciẽs? Quousq; dicitis pax/pax: & nõ est pax. P̃ropter hoc angeli pacis amare flebãt dicẽtes: Dñe/quis credidit auditui nostro? Sed nunc credant homines vel visui suo: q: testimonia dei credibilia facta sunt nimis. Ut em̃ nec turbarũ quidẽ oculũ lateat: in sole posuit tabernaculum suũ. ¶ Ecce pax non p̃omissa/sed missa: nõ dilata sed data: nõ p̃ophetata: sed p̃sentata. Ecce quasi saccum plenum misericordia sua deus pater misit in terrã: saccum inquã in passione concidendũ: vt effundak q̃d in eo latet: ꝑciũm nostrum. Saccus vtiq; etsi paruum: sed plenus. Paruulus siquidẽ datus est nobis: & in quo habitat oĩs plenitudo diuinitatis. Postq̃ enim venit plenitudo tp̃is: venit & plenitudo diuinitatis. Uenit in carne: vt vel sic carnalibus exhiberetur: et appareret humanitas/benignitas agnosceretur. Ubi enim dei innotescit humanitas: iã benignitas latere non potest. In quo em̃ magis cõmẽdare poterat benignitatem suã: q̃ suscipiẽdo carnem meam? Meam inquã: nõ carnẽ adam. i. non qualẽ ille habuit ante culpã. Quid tãpere declarer eius misericordiã: q̃ ꝑ ipsam suscepit miseriam? Quid ira plenum: q̃ ꝑ dei verbũ ꝓpter nos factũ est fenum? Dñe quid est hõ: q:

Universidad de Deusto
Biblioteca

reputas eſſ: aut quid apponis erga eũ co: tuũ? Hic attendat hõ/quãta ſit cura eius deo: hinc ſciat q̃d de eo cogitet: aut q̃d ſentiat. Nõ interroges o hõ ea que pateris: ſz que paſſus eſt ille. Quãti re fecit ex his q̃ p re factus eſt: agnoſce: vt appareat tibi benignitas eius ex humanitate. Quãto eñ minor: ſe fecit in humanitate: tãto maior: exhibuit in bonitate: et quãto p me vilior: tãto mihi charior: eſt. Apparuit (inq̃ apſtolus) benignitas ꝛ humanitas ſaluatoris noſtri dei. Magna plane et manifeſta benignitas: dei humanitas: ꝛ magnũ benignitatis indiciũ declarauit: q̃ humanitati addere nomẽ dei curauit. Et quidẽ ad mariã miſſus gabriel angelus/filiũ dei loquit: ſed nõ noiat deũ. Benedict⁹ deus/q̃ talẽ nobis de nobiſipſis angelũ dedit: vt noſter ipe ſupplere: q̃ ille nõ dixit. Nã ꝛ ipe ſpiritũ dei habuit: ꝛ ei⁹ ſpũ locutus eſt: q̃ nobis valde neceſſariũ fuit.

¶ Quid eñ ſic inſtruit fidem: ſpem roborat: charitatem accẽdit: quo modo humanitas dei? Sed angelo noſtro id reſeruari eſt: quod alij tacuerũt. Neq̃ enim oẽs oĩa dicere cõgruum erat: vt a diuerſis diuerſa colligere gratulemur: et debitas ſingulis gratias referamus. ¶ Attamẽ vnum eſt in quo cõueniũt apoſtolus ꝛ angeli/qui de chriſti natiuitate loquũtur. i. in noĩe ſaluatoris. Ad mariam quidem tanq̃ plenius edoctam per ſpiritum gabriel loquẽs indicat nomen ſolũ. Et vocabis inquit nomen eius ieſum. Ad ioſeph veniens angelus nõ ſolũ nomẽ protulit: ſed ꝛ cauſam eius interpretatus edocuit dicẽs. Et vocabis nomen eius ieſum: ipſe enim ſaluum faciet populũ ſuũ a peccatis eorũ. Sed et paſtoribꝰ quoq; annũciatur gaudiũ magnũ: natũ illis ſaluatorem chriſtũ dñm. Simile aliquid paulus loquit. Apparuit benignitas ꝛ humanitas ſaluatoris noſtri dei. Bene dulce nomen: nullus ex ipſis tacuit: q: hoc mihi maxime neceſſarium fuit. Alioquin quid agerẽ audiens dñm venientẽ? Nunquid nõ fugerẽ ſicut adam: qui a facie eius fugit: ſed nõ effugit? Nonne deſperarẽ audiẽs/quia venit ille cuius legẽ ſic preuaricatus ſum: cuius patientia ſic abuſus ſum: cuius beneficio tã ingratus inuentus ſum? Que vo maior conſolatio poterat eſſe: q̃ in dulci vocabulo in noĩe cõſolatoris? Propterea et ipſe dicit: q: non venit filius vt iudicet mundũ: ſed vt ſalue mundus per ipſum. Jam cõfidenter accedo: iam ſupplico fiducialiter. Quid eñ timeã: q̃ſi ſaluator venit in domũ meam? Et ſoli peccaui: donanũ erit quicq̃d indulſerit ille. Utiq; eñ licet ei q̃d vult facere? Deus eſt qui iuſtificat: q̃s eſt q̃ cõdemnet? Aut quis accuſabit aduerſus electos dei? Propterea gaudere nos oportet/q̃ in noſtra venerit: nũc eñ facilis ad indulgẽtiã erit. ¶ Deniq; paruulus eſt: leuiter placari põt. Quis eñ neſciat: q: puer facile donat? Ecce ſi non fuerit p minimo: poſſium⁹ recõciliari p minimo. Pro minimo in quã: nõ tñ fine penitẽtia: ſz q: minimũ quiddã ſit nr̃a ipſa penitẽtia. Paupes ſumus: parũ dare poſſumus: attamen recõciliari poſſum⁹ p paruo illo ſi volum⁹. Totũ q̃d dare poſſum: miſerũ corpus iſtud eſt: illud ſi dedero/ſatis eſt. Si quo minus: addo ꝛ corpus ipius. Nã illud de meo eſt et meũ eſt. Paruulus eñ natus eſt nobis: ꝛ filius dat⁹ eſt mihi. De te dñe ſuppleo: q̃ min⁹ habeo in me. ¶ O dulciſſima recõciliatio. O ſatiſfactio ſuauiſſima. O vere recõciliatio facilis: ſed perutilis ſacrificatio parua: ſed nõ pẽdẽda. Et eñ q̃ facilis modo: tã difficilis erit poſtea: et ſicut modo nemo eſt q̃ recõciliari nõ poſſit: ita poſt paulũ nemo qui poſſit: q̃m ſicut benignitas apparuit vltra oẽm ſpem: vltra oẽm eſtimationẽ: ſimilẽ expectare poſſumus iudicij diſtrictionẽ. Noli ergo contẽnere dei miam: ſi nõ ſentire vis iuſticiã: ſed irã: ſz indignationẽ: ſed emulationẽ: ſed furorẽ. Dñe ne in furore tuo arguas me: neq; in ira tua corripias me. Et eñ ſcires quanta diſtrictio ſuccedit: tãta illã conſuetudo põnit. Ex magnitudine indulgẽtie/magnitudinẽ voluntatis attẽde. Immẽſus eſt eñ deus ꝛ infinitus in iuſticia: ſicut et in mia. Multus ad ignoſcendũ: multus ad vlciſcẽdũ. Sed mia quidẽ p: pria ſibi vẽdicat: vt ſi voluerim⁹/diſtrictio inueniri nõ poſſit in quẽ ſeuiat. Propter hoc eñ benignitatẽ progauit: vt p eã recõciliati ſeueritatẽ videam⁹ ſecuri. Propterea voluit nõ ſolũ ad terras deſcẽdere: ſed etiã innoteſcere: nõ ſolũ naſci: ſed et agnoſci. Deniq; ꝓpter hãc agnitionẽ/dies iſta celebris habet/ꝛ inſignis dies apparitionis. Hodie eñ magi ab oriẽte venerũt: ortũ ſolẽ iuſticie requirẽtes eũ de quo legitur.

Ecce virtutes nomẽ illi. Hodie adoratuerũt nouũ vginis parrũ: ſequẽtes noui ſideris ducũ. Nõne et hic nobis eſt magna cõſolatio: ſicut in illo de quo locuti ſum⁹ apli verbo: Ille dixit deũ: iſti nõ voce: ſz opere dicũt. ¶ Quid facis o magi: q̃d facitis? Latẽtẽ puerũ adoratis/in tugurio vili/in vilib⁹ pannis: Ergo ne deꝰ eſt iſte? Deꝰ certe in templo ſcto ſuo: deꝰ in celo ſedes eius: et vos eũ queritis in vili ſtabulo: in marris gremio? Quid facitis q̃ ꝛ aurũ offerris? Ergo rex eſt ipſe. Et vbi aula regia? vbi thronus? vbi curie regalis frequentia? Nũquid aula eſt ſtabulum: thronus preſepiũ: curie frequentia ioſeph et maria? Quomõ ita inſipientes facti ſunt viri ſapiẽtes: vt adorẽt paruulum deſpicabilẽ tam ſua etate/q̃ paupertate ſuoꝝ? Inſipientes facti ſunt vt fierent ſapientes: et prędocuit eos ſpũs quod poſtea prędicauit apoſtolus. Qui vult ſapiẽs eſſe: ſtultus fiat vt ſit ſapiens. Quia eñ p ſapientiã mũdus in ſapientia ſua deũ cognoſcere non poterat: placuit deo p ſtulticiã pdicationis ſaluos fieri credẽtes. Nõne timẽdũ erat fratres ne ſcãdalizarenk viri iſti: ꝛ illuſos ſe crederẽt cũ tanta indigna viderẽt? A regia ciuitate vbi regẽ querẽdũ conieciebãtur: ad bethleẽ villã parulã dirigũtur. Ingrediunk ſtabulũ: inueniũt inuolutũ pãnis infantulũ. Nõ illis ſordet ſtabulũ: nõ pãnis offendunk: nõ ſcãdalizãtur lacrẽtis infantia: pcidũt/veneriũtur vt regẽ: adorãt vt deũ. Sed p fecto q̃ illos adduxit: ipe ꝛ inſtruxit: et q̃ p ſtellã foris annouit: ipe in occulto cordis edocuit. ¶ Decigit dñi declaratio clarificauit hãc diẽ: ꝛ magoꝝ deuota veneratio denotã fecit ꝛ venerabilẽ. Nec ſola hec apparitio: ſz altera q̃dã ſicut a patrib⁹ noſtris accepim⁹: hodie celebrak: que et ſi longo poſt tẽpore: facta creditur hoc ipſo die. Lũ eñ iã chriſtus triginta annoꝝ tẽpus exegiſſet i carne: qui fuit diuinitatem idẽ ipſe eſt/ꝛ anni eius nõ deficiũt: inter populares turbas ad baptiſmũ iohannis aduenit. Venit tanq̃ vnus e populo: qui ſolus erat ſine peccato. Quis eũ tunc crederet filium dei: quis putaret dñm maieſtatis? Valde quidẽ humiliaris dñe: in imis abſconderis: ſed iohannem latere nõ poteris. Nõne ipſe eſt qui p maternũ vterum te nondũ natum/nondũ natus agnouit? Nõne ipe qui per vtriuſq; materni vteri parietes te agnouit: ꝛ qi turbis clamare nõ potuit: ſaltẽ matrem ſuã motu exultationis edocuit? Nunc aũt quid? Vidit eum iohãnes (ait euãgeliſta) venientem ad ſe et ait: Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. Vere agnus: vere humilis: vere mantuetus. Ecce inquit agnus dei: ecce qui tollit pecã mundi. En ipſe qui purgationẽ faciet delictorũ: ecce ſentinã noſtram purgaturus aduenit: et tñ poſt hoc teſtimoniũ baptizari vult a iohãne. Treuit ille. Quid mirũ? Quid inquã mirũ ſi treuit homo: nec auder attingere ſanctũ dei verticem: caput adorandum angelis: reuerendũ poteſtatibus: tremendũ principatibus? Baptizari vis dñe ieſu? ¶ Ut quid enim: aut q̃d tibi opus fuit baptiſmate? Nũquid ſano opꝰ eſt medicina: aut mundatione mundo? Unde tibi pcñm vt baptiſma ſit neceſſarium. Nũquid a patre. At patrẽ quidem habes/deum: et equalis es illi/deus de deo: lumen de lumine. Nã in deum pcñm cadere non poſſe quis neſciat. An vero de matre? Nam ꝛ matrẽ habes: ſed virgo eſt. Nõ ergo pcñm ex ea trahere potuiſti: que te ſine iniquitate concepit ꝛ ſalua integritate peperit. Quam maculam habere poteſt agn⁹ ſine macula? Ego (inquit iohãnes) a te debeo baptizari: et tu venis ad me. Magna vtrimq; humilitas: ſed nulla comparatio. Quomõ eñ non humiliaret homo coram humili deo. Sine modo (inq̃t dñs) decet eñ ſic nos implere oẽm iuſticiam. Acquieuit iohannes ꝛ obediuit: baptizauit agnũ dei: ꝛ aquas lauit. Nos abluti ſumus: nõ

ille: quia nobis lauãdis aque cognoſcunk ablue. ¶ Sed fortaſſis minus credis iohannis teſtimonio: q: ipe hõ eſt: et potes habere ſuſpectũ: cognatꝰ eius eſt cui teſtimoniũ phiber. Ecce teſtimoniũ maiꝰ iohãne/teſtimoniũ aduenientis colũbe. ¶ Nec incõgrue ad indicandũ agnũ dei venit colũba: q: nihil melius agno cõuenit q̃ colũba. Nõ agn⁹ in aſalibus: hoc colũba in auibus eſt. Summa vtriuſq; innocẽtia: ſumma mãſuetudo: ſumma ſimplicitas. Quid enim ſic alienũ ab oĩ malicia: ſicut agnus ꝛ colũba? Nocere cuiq̃ neſciũt: ledere nõ nouerũt. Sed ne fortuito caſu id euenire cauſeris: ecce teſtimoniũ dei pñs. Ecce deꝰ maieſtatis intonuit: dñs ſuper aquas multas: et vox patris audita eſt. Hic eſt filiꝰ meus dilectus in quo mihi bene cõplacui. Vere eñ hic eſt i quo nõ eſt q̃d patri diſpliceat: q̃d oculos maieſtatis offendat. Unde ipe ait. Quia q̃ placita ſunt ei facio ſemp. Jpm inq̃t audite. ¶ Ecce dñe ieſu: vel iã nunc loquere. Quouſq; ſiles: quouſq; diſſimulas? Diu tacuiſti et valde diu: vel iã nũc loquẽdi licentiã habes a pre. Quãdiu virtus et dei ſapiẽtia: quaſi infirmus aliq̃s et inſipiẽtes in pplo? Quãdiu nobilis rex et rex celi: fabri filiũ tu pareris appellari pariter et putari? Et eñ Lucas euãgeliſta teſtat. Erã adhuc filius ioſeph putabat. O humilitas virtus xpi: quãtũ confundis ſuperbiã nr̃e vanitatis. Parũ aliq̃d ſcio vel magis ſcire mihi video: et iam filere nõ poſſum: impudẽter me ꝛ impudẽter ingerẽs ꝛ oſtẽtans: prõ prulus ad loquendũ: velox ad docendũ: tardus ad audiẽdũ. Et xps cũ tanto tpe ſilebat: cũ ſcipm abſcõdebat: nũ quid inanẽ gloriã metuebat? Quid timeret ab inani ghia: qui eſt vera gloria pris? Utiq; timebat: ſed nõ ſibi. Nobis timebat ab illa quib⁹ nouerat eſſe timendũ: nobis cauebat: nos inſtruebat. Tacebat oratione: ſed inſtruebat opere: et q̃ poſtea docuit verbo: iã clamabat exẽplo. Diſcite a me q: mitis ſum ꝛ humilis corde. Nã de infantia dñi parũ aliq̃d audio: exnc iã vſq; ad hũc tricẽſimũ annũ nihil inuenio. Nũc vero iã latere nõ poteſt: qui tã manifeſte demonſtrak a patre. Nã in prima q̃ apparitione cũ matre virgine voluit apparere: q̃ verecundia quedã in virginitate ſignaret. ¶ Tertia q̃s apparitio eius in euãgelio inuenik: ꝛ hec nihilominus hodie celebrak. Inuitatus eñ ad nuptias dñs vino deficiente/cõpaſſus eoꝝ verecundie: aquã mutauit i vinũ. Hoc etiã (ſicut ait euãgeliſta) ſignoꝝ ei⁹ fuit initiũ. Itaq; in prima apparitione hõ ver⁹ inuotuit: vbi iter vbera matris infans apparuit. In ſcda vero/verus eſſe dei filiũ patris indicat teſtimoniũ. In tertia vero/verus eẽ deꝰ demõſtrak: ad cuius imperiũ natura mutak. Tot teſtimoniis hodie confirmak fides noſtra: tot indiciis roboratur ſpes noſtra: tot incẽtiuis inflãmatur charitas noſtra.

¶ Dẽ magis vbi exponik illud de cãticis cap. iij. Egredimini filie ſyon. Sermo. ij. vnde ſupra.

Res apparitiões domini legimus: vna quidẽ die: ſed nõ vno tpe facta. Et quidẽ mirabilis ſcã: mirabilis tertia: ſed prima apparitio mirabilius ammirãda. Mirabilis aquarũ mutatio: mirabilis iohãnis ꝛ colũbe parirer ꝛ paterne vocis atteſtatio: ſz illud mirabilemagis q̃ agnitus eſt a magis. ¶ Nã q̃ deũ agnoſcãt/indicat adoratio. indicat thuris oblatio. Nec ſolũ deũ: ſed ꝛ regẽ agnoſcũt: q̃d deſignak in auro. Et in his nõ latet eos magnũ pietatis ſacramentũ: vnde ꝛ myrrha indicant mortuũ. Adorãt magi: ꝛ offerunt munera adhuc ſugẽti matris vbera. Sed vbi eſt o magi: vbi eſt purpura regis huius? Nunquid viles panni iſti: quib⁹ eſt inuolutus? Si rex eſt: diadema eius vbi eſt? Sed vos eum vere videtis in diademate: quo coronauit eum mater ſua in facco mortalitatis: de quo reſurgens ait. Quia concidiſti ſaccum meum ꝛ circũdediſti me leticia. Egredimini filie ſyon: et videte regẽ ſalomonẽ in diademate: quo coronauit eum mater ſua ꝛc. Egredimini virtutes angelice: incole ciuitatis ſupne. Ecce rex veſter: ſed in corona noſtra; in diademate quo coronauit eũ mater ſua. Sed his delitijs vſq; modo caruiſtis: hãc hactenus dulcedinẽ nõ guſtaſtis. Haberis ſublimitas rẽ eius: ſz humilitatẽ eius nõ vidiſtis. Egredimini igit et videte regẽ ſalomonẽ in diademate quo coronauit eũ mater ſua. Verũtamẽ nõ eſt opus illius nr̃a exhortatione: q̃m ipſi ſunt q̃ deſiderãt in illũ ſpicere. Illis eñ quãto ſublimiras notior: tãto humilitas pcioſior: ꝛ amabilior eſt. Unlicet nobis maior: ſit cauſa leticie: nobis eñ natꝰ eſt: ꝛ nobis datꝰ: eñ ipſi nos pueniũt: ipſi nos exhortant. Probat hoc angelus: q̃ gaudiũ magnũ euãgelizat paſtoribꝰ: ꝛ q̃ cũ eo facta eſt: multitudo celeſtis exercitus. ¶ Vobis ergo dicimus filie ſyon aĩe ſeculares: debiles/delicate/filie nõ filij: in quib⁹ nihil eſt fortitudinis: nihil eſt virilis animi. Egredimini de ſenſu carnis ad intellectum mentis: de ſeruitute carnalis cõcupiſcẽtie/ad libertatem ſpũalis intelligẽtie. Egredimini de terra vra: et de cognatione vestra: et de domo patris vestri: ꝛ videte regẽ ſalomonẽ: alioq̃n nõ erit turũ vobis videre eũ eccleſiaſte. Jdẽ eñ qui ſalomõ. i. pacificus in exilio eſt: eccleſiaſtes. i. concionator: erit in iudicio. Idida. i. dilectus dñi in regno. In exilio manſuetus ꝛ amabilis: in iudicio iuſtus et terribilis: in regno glorioſus ꝛ ammirabilis. Egredimini igit: ꝛ videte regẽ ſalomonẽ in diademate quo coronauit eũ mater ſua in die deſponſationis eius: et in die leticie cordis eius. Jo. xviij. Ubi. ſ. Regnũ meum non eſt de hoc mundo: tñ rex eſt etiã in hoc mũdo. Jnterrogatus ſiquidẽ. Ergo rex es tu? Ego inquit in hoc natus ſum: et in hoc veni in mundũ. Dic ergo recte: eſt morũ in iudicio diſcretio: meritorũ in regno diſtributio: premiorũ. Egredimini pinde filie ſyon: ꝛ videte regẽ ſalomonẽ in diademate q̃ coronauit eũ mater ſua: in corona paupertatis coronam miſerie. Siquidẽ coronatus eſt/et a nouerca ſua corona ſpinea: corona miſerie: coronãdus a familia ſua corona iuſticie: q̃n exibunt angeli et tollent de regno eius oĩa ſcãdala: q̃n venient ad iudiciũ cũ ſenioribus populi ſui: cũ pugnabit p eo oribus terre aduerſus inſenſatos. Coronat eũ ꝛ pater corona glorie: ſicut pſalmus ait. Gloria et honore coronaſti eũ. Videte eum filie ſyon in diademate quo coronauit eum mater ſua. Suſcipite coronã paruuli pper vos regis veſtri: et vna cum magis humilitatem eius adorate: quoniã fidei deuotio vobis hodie proponitur in exẽplo. Cui eñ cõparabimus: et cui ſimiles eſtimabimus viros iſtos? Si latronis fidẽ: ſi centurionis cõfeſſionẽ pſidero: in eo ſupercellere videnk iſti. q̃ iã tunc miracula multa fecerat: iam tunc a multis predicatus fuerat: a multis adoratus. Attamẽ conſiderem⁹ quid et illi dixerint. Clamabat latro de cruce. Domine memento mei dũ veneris in regnum tuum. Ergo ne per ſuppliciũ ille vadit in regnũ? Quis indicauit tibi q̃m oportebat pati chriſtũ: et ſic intrare in gloriam ſuã? Tu quo q̃ centurio eũ vnde noſti? videns q̃ ſic clamãs expiraſſet. Vere inquit hic hõ filius dei erat. Mira res et oi ammiratione digna. ¶ Propterea rogo vos: intueamini ꝛ videte q̃ oculata fide: q̃ linceos oculos habeat diligentius conſiderate. Cognoſcit dei filiũ lactentem: cognoſcit in ligno pendentẽ: cognoſcit morientẽ. Sic quidẽ latro in paruulo: magi in ſtabulo cognoſcũt. Ille clauis inferni: iſti pannis inuolutũ. Ceturio vo virũ agnouit in mortẽ: Iſti dei virtutẽ in teneri corporis infirmitate. Ille ſummũ ſpm in expiratione: iſti dei verbũ in infantia cognouere. Siquidẽ q̃cq̃ illi ſermonib⁹: iſti muneribus cõfitenk. Latro regẽ: centurio dei filiũ ſimul ꝛ hoiem pnũciat. Et hec tria ipa magoꝝ munera indicãt: niſi q̃ thure nõ tã dei filiũ mõſtrauere q̃ deum. Obſecram⁹ ergo charitſſimi ꝓſit vobis tãta charitas: quã vobis deus maieſtatis exhibuit: tãta humilitas quã ſuſcepit: tãta benignitas q̃ vobis per xpi humilitatẽ apparuit. Agamus gratias redẽptori et mediatori noſtro per quẽ nobis immonit tã bona erga nos voluntas dei patris. Siquidẽ talẽ iã nouimus eius animũ: vt nõ immerito dicamus. Sic currimus nõ quaſi in incertum. Profecto eñ tale eſt erga nos co: dei pñs: quale nobis exteſſit: qui de eius corde procеſſit.

¶ Item in epiphania domini, Sermo.iij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

NEcessariū nobis vi-
dek fratres:iuxta ceteraꝝ solēnitatū cōsuetudinē/etiā solēnitatis hodierne vobis exponere rationē. Inter dū em̄ cōtra vitia loquimur:et genus illud sermonis putile:sed dieb⁹ ceteris videmur opportunis cōuenire. Festiuis aūt et maxime in preciosis solēnitatib⁹ magis circa ea q̄ solēnitatis sunt immorandū videk:vt pariter et erudiak animus:et excitetur affectus. Quō em̄ celebrabitis q̄b nescitis:aut quō scietis nisi annūciek vobis:Propterea nō sit molestū his q̄ sunt in lege periti:si parū doctis morē gerim⁹:vt exigit ratio charitatis. Credo em̄ ne ipos quidē suis epulis esse fraudandos:si minus eruditis tanq̄ popularibus turbis grossiores prius apposuerint cibos. Ita vō apponēt:si fraterne charitak inuitu placuerint eis q̄ necessaria sunt:nō satis intelligēnib⁹:etsi forte sit sibi min⁹ necessaria videank. Sic aūt fragmēta postmodū recolligēt sibi ipis:si diligēti⁹ recogitantes subtiliora queq̄ tanq̄ mūda aialia ruminauerint:q̄ parū intelligibiles aios p̄ subtilitate effugerint. Sollēnitas igitur hodierne dieī/ab apparitiōe nomē accepit. Epiphania q̄dē apparitio est. Hodie ergo apparitio dñi celebrak:non tm̄ vna:sed trina:ficut a patrib⁹ nr̄is accepimus. Hodie em̄ puerulus rex nr̄ paucis a natiuitate diebꝰ transactis/stella declarāte/primitijs gēriū apparuit. Hodie quoq̄ cū iā trīginta ferme in dispēsatiōe carnis egisset ānos:q̄ fm̄ diuinitatē idē ipse est:et anni ei⁹ nō deficiūt: inter populares turbas absconditus ad iordanē baptizādus aduenit:sed testimonio dei p̄ris immotuit. Hodie nihilominus cū discipulis suis vocatus ad nuptias:deficiēte vino/signo admirabili sue potentie/aquas in vinū mutauit. Sed delectat eā:q̄ in infantia saluatoris facta est:apparitionem et diligentius intueri:q̄m et dulcissima est:et specialius hodie noscik celebrari. Hodie ergo sicut audiuimus in euāgelica lectiōe/magi hierosolymā venerūt ab oriēte. Merito sane ab oriēte veniūt:qui solis iusticie nostrum nobis oriū annūciant:q̄ letis rumoribꝰ totū mundū illuminat. Nisi q̄ infelix iudea:q̄ lucē oderat:ad fulgorez noue claritak obtenebrak:et caligantes oculi eiꝰ couulcate radio/solis eterni multomagis excecank. Veniētes ergo ab oriente magi:quid dixerint audiam⁹. Vbi est qui natus est rex iudeoꝝ? Quā certa fides:et nihil penitꝰ hesitās. Nō querūt vtrū natus sit:sz fiducialiter loquūtur:et interrogāt sine dubitatione:vbi sit qui natus est rex iudeoꝝ.

Mat.ij.

℣. ¶ Postea audito (nec mirū) noie regis:rex herodes sue cessōis suspicat⁹ expauit. Nec mirū si turbak herodem:sed q̄ bierim (ciuitas dei q̄ visio pacis est) cū herode turbak quis nō mirek? Videte fratres/quātū noceat iniqua potestas:quō caput impiū subiectos q̄s sue cōformat impietati. Misera plane ciuitas in qua regnat herodes:q̄m herodiane fine dubio particeps erit malicie:et ad nouē salutē:tū herodiana mouebik turbatiōe. Cōfido ego in dñō:q̄m inter nos minime regnabit:etiam si adesse cōtingat:q̄ō et ipm deus auertat. Nam herodiana malicia et babylonica crudelitas est nascentē velle extinguere religionem:et alliderе paruulos israelis. Si q̄d em̄ ad salutem p̄tinēs:si q̄d religionis oīs:quicūq̄ resistit:q̄mq̄ repugnat:plane cū egyptijs paruulos israelitici germinis necare conak:imo cū herode nascentē p̄sequik saluatorē. Sed iā inchoatā p⁹sequamur historiā. Credo si q̄s cōsci⁹ est hui⁹ rei:studiosꝰ sibi cauebit de cetero:et herodianū execrabik animꝰ me similē exirū sortiak. Ergo q̄rēt⁹ magis regē iudeoꝝ:et sciscita te a scribis herode dñice natiuitatis locū:illi iuxta p̄phetā nomē ciuitatis edicūt. Cūq̄ recessissent magi et reliq̄ssent iudeos. Ecce stella quā viderāt in oriēte:antecedebat eos. Vbinc manifeste dak intelligi:q̄m humanū flagitātes cōsiliū:diuinū amisere ducatū:et cōuersos ad terrenū documentū:signū celeste deseruit. Vñ et relicto herode/p̄tinuo gauiī sūt gaudio magno valde. Stella em̄ āncedebat eos:vsq̄ dū veniēs staret sup̄ vbi puer erat. Et irrātes domū

Matth.ij.

Texus.

inuenerūt puerū cū maria mr̄e ei⁹:et p̄cidētes adorauerūt eū. Vñ vobis hoc⁹ alienigene! Nec̄q em̄ tantū inuenim⁹ fidē in isrl. Sic vos nō offendit vilis habitatio stabulī:nō pauperies eiusue p̄sepij? Nō vos paupis matris p̄senta:nō lactētis infantia scādalizat? Deniq̄ aptis thesauris suis (ait euāgelista) obtulerūt ei munera:aurū/thus/et myrrhā. Si solū obtulissent aurū:videri fortasse poterāt pauptati matris voluisse p̄sulere:vt haberet nimirū vñ paruulū posset filiū educare. Nūc aūt offerētes pariter aurū/thus/et myrrhā:sine dubio spūalis oblatiōis gen⁹ insinuāt. Aurū em̄ inter diuitias scī videk excellere:q̄ō p eius gr̄am oēs nos deuote obtulim⁹ saluatori:cū p ei⁹ noīe ex integro derelicti⁹ mus substātiā hui⁹ mūdi. Jā vere necesse est vt q̄ p̄fecte terrena p̄spsim⁹:flagrāti desiderio celestia re⁹ram⁹. Sic em̄ offerim⁹ et thuris odorāmētū:quo nimirū vt in apocalipsi beati iohānis legis:significant orones scōꝝ. Vñ et p̄phe ta in psalmo. Dirigak mē oratio mea:ficut incēsum i ospectu tuo. Sic et in alio loco legis:q̄ oratio inſti celos penetrat. Oratio inquā:nō cuiuslibet:sed iusti. Nā q̄ auertit aurē suā ne audiat legē:oratio eius erit execrabilis. Porro si iustus esse volueris:et nō auertere aurē tuā a mādatis dñi: ne auertat et ipse suā a p̄cib⁹ tuis:necesse est vt nō solū p̄sens seculū cōrēnas:sed et ipam carnē castiges et subijcias seruituti. Nā q̄ dixit. Nisi q̄s abiēnūciauerit oīb⁹ q̄ possidet:nō p̄t meus esse discipul⁹. Et alibi. Si vis eē p̄fectus; vade et vēde oīa q̄ habes et da pauperibus:et veni sequere me. Idem ipse in alio loco ait. Qui vult venire post me abneget semetipsum:et tollat crucē suā et sequat̄ me. ¶ Qđ exponēs apls⁹:Quicūq̄ in⁊ sunt christi:carnē suā crucifixerūt cū vitijs et cōcupiscētijs. Duas igitur alas habeat oratio nr̄a:cōtemptū mundi:et afflictionē carnis:nec dubium quin celos penetret:et dirigak sicut incēsum in ospectu dei. Erit em̄ gratū sacrificium et acceptabilis oblatio nr̄a:in qua cū auro et thure fuerit etiā et myrrha:q̄ licet amara sit tñ perutilis est:et cōseruat corpus q̄ō mortuū est p̄pter petrīm:ne defluēs in vitiū putrefiat. Hec breuiter p imitanda magoꝝ oblatione sint dicta. Cetерū q̄m apparitiones hāc esse diximus:q̄d in ea apparet dignū est vt queram⁹. Utiq̄ fm̄ verba apli:Apparuit benignitas et humanitas saluatoris nr̄i dei. Ecce em̄ in euangelica lectione audiuimus:q̄m intrantes domū magi/inuenerūt puerū cū maria mr̄e eius. Jn infantili corpore q̄ō virgineo mater fouebat in gremio:q̄d nisi veritas suscepte carnis apparuit? Quid in eo q̄ cū matre paruul⁹ inuenik:nisi verus hō et verꝰ hominis filius declarak? Jā vero et in scā apparitione/videsi nō manifeste vocis patern̄e testimonio dei filius approbak. Celi nāq̄ aperti sunt sup eū:et descēdit spūs scūs corporali specie sicut colūba in illū:et vox patris audita est. Hic est filius meus dilectus:in quo mihi bene complacui. Satis equidē manifestū est ex hoc⁹po:satis euidēs et indubitabile:q̄m dei filiū necesse est deū esse:nā et filios hoim hoies:et ipsoꝝ quoq̄ aialiū ferus ex eodē cū eis genere esse nemo qui dubitet. Uerūtamē vt nullus sacrilego errori remaneat locus:q̄ in p̄sima apparitiōe verus hō et filius hois est declaratus:et in scā verus nihilominus dei filius: in tertia iā verus deus et auct⁹ nature pbak:ad cuius nutū natura mutak. ¶ Nos ergo dilectissimi/christū iesum diligamus vt verū hoiem et fratrē nostrū:honorem⁹ vt dei filiū:adoremus vt deū. Secure credamus in eum:secure credamus ei nosipos fratres mei:cui nec potestas deest saluādi nos:cum sit verus deus et dei filius:nec bona voluntas:cū sit tanq̄ vn⁹ ex nobis verus hō et hois filius. Quō nāq̄ nobis erit inexorabilis:p̄opter quos factus est filius nobis passibilis? ¶ Jā si desideratis sup his apparitionibus aliq̄d ad edificationē moīū audire:illud attendite:q̄ primo oīm christus appareat puer cum virgine matre:vt simplicitatē et verecundiā ante oia querendā nobis doceat esse. Nā et pueris simplicitas naturalis:et cognata virginibus verecūdia est. Dibus ergo nobis in cōuersionis nr̄e initio/nulla magis virtus necessaria est/q̄ simplicitas humilis:et grauitas verecūda. In secūda vō apparitione venit saluator:ad aquas baptismi:nō quidem lauādus:sz magis a patre testimoniū accepturus. ¶ Me sunt lachrymе deuotionis:in quib⁹ nō indulgentia peccatoꝝ:sed beneplacitū queriē dei patris:cū descendit in nos spūs adoptionis filioꝝ:testimoniū p̄hibens spūi nr̄o/q̄ sum⁹ filij dei:vt melliflua nobis vocē de celo videamur audire:q̄ vere deus pater in nobis cōplacet sibi:nec parū dilatat inter has lachrymas deuotionis/et etatis vtiq̄ iam virilis atq̄ eas quas p̄mena etas inter infantie vagitus emittit lachrymas vtiq̄ p̄nie et cōfessionis. Uerūtamen lōge amplius veriſq̄ p̄cellūt alie quedā lachrymе q̄b⁹ et infundik sapor vini. Illas em̄ lachrymas vere in vinū mutari direrim:q̄ fraterne cōpassionis affectu in feruore prodeūt charitatis:p⁹o qua etiam ad hoꝝ nūsp̄sius immemoꝝ esse fortia quadam ebrietate videris.

Apocal. v. Ps̄. cxl. Ecci. xxxv. p⁹ouer. xxviij. Lu.xiiij. mat.xix. mat.xvj. Gal. v.

¶ De circumcisione/baptismo et verbo dñi ad iohannem Matth.iij. Sic decet nos implere oēm iusticiam. Sermo iiij. Qui legitur in octaua Epiphanie.

Josue.v

¶ Opulo dure cerui-
cis cultell⁹ erat necessarius:et lapideis cordibꝰ meritо cultri lapidei debebant:qualibꝰ a Jesu naue facta circūcisio memoratur. Noster aūt iesus tanq̄ agnus māsuetus oēm austeritatem abstulit. Dñe agnus es cū lana et lacte veniens:aufer a me obsecro cultellū istum. Durū em̄ videk et crudele/paruulo recēter nato cultrū lapideū adhibere. Sic agit misericors. Duricia duris cōgruā seruis:filijs cōmutauit in māsuetudinē vt rubiginē originalis peccti:quā vir cultellus eradere poterat:et hoc iā cūnctione gratie facile lauet aqua. ¶ Nihil ergo mirū si p⁹o diuersitate temporꝝ/mutata sint sacramenta:vt darek vtriusq̄ q̄ō cōgruū erat eis. Jpe vō xps vtriusq̄ suscepit:vt tanq̄ lapis angularis vtriusq̄ parieti cohereret:ac si duarū capita coarigarū confuendo cōnecteret:sicut et pascha figurā ipe cōpleuit:et verū p̄tinus inchoauit. Sed et p̄pterea voluit circūcidi:vt ostenderet autorem se esse veteris legis sicut et euāgelij:q̄m q̄ p scīpm ait

Joh. iij. Ge.xvij.

Nisi quis renatꝰ fuerit ex aqua et spūsc̄to ꝛc. Ipse idē p̄ seum suū p̄ius dixerat:Dis alia cui⁹ p̄eputij caro circūcisa non fuerit:peribit de pplo suo. Qđ si solū baptisma susc̄episset:videri poterat refugisse circūcisionē:tanq̄ nihil ad se p̄tinentē. Si vero circūcideret et nō baptizaret:quō mihi p̄suaderi posset baptizari/circūcisione relicta. Nunc itaq̄ post circūcisionē baptisma suscipiens/illud mihi re-

D

nēdū tradidit:qđ vltimo suscepit. ¶ Deniq̄ cōtatis amato:et cōmendatoꝝ:q̄ habitare facit vnius moꝝis in domo:quō cōhabitare desereret et alios scādalizaret? Sic em̄ scādalizarentur videntes eū nō circūcidi:sicut hodie scādalizatur eccl̄ia si infantem videret nō baptizari. Nec solū cōmunitatis et vnitatis bonū cōmendare:sed humilitatem voluit exhibere:vt ligaturā vulneratoꝝ susciperet:qui solus

Gal.iiij. erat absq̄ vulnere. Hinc em̄ apls dicit. Misit de⁹ filiū suū in mundū:natū ex muliere:factū sub lege. Uerū ne quis forte diceret:q̄ circūcisus est:parentes fecerūt:paruulus em̄ erat:iam triginta annoꝝ ad baptismū ipe p̄git. Jndicatur sub baptiste manib⁹ caput tremendū poreſtatibus:principatib⁹ adorandū. Quid mirū si baptista cōtremuit Quis vel ipsa cogitatiōe nō cōtremiscat? O q̄ altū erit in iudicio caput/qđ mō inclinak:et vertex q̄ mō tam humilis videk:q̄ sublimis et excelsus tūc aparebit. ¶ Sine intermō:sic em̄ decet nos implere oēm iusticiā. Siquidē qui in

E

mat. iij. plenitudine tp̄is venit:et in quo habitat plenitudo diuinitatis:nihil nouit/nisi plenū. Nā legem non venit soluere:sed implere. Est aūt iusticia quedā stricta et angusta valde ita vt q̄dito pedē verteris/an pcī foueā cadas:nec p̄pone re se equali:nec equare p̄posito. Inui⁹ infinitio est reddere vnicuiq̄ qđ suū est. Altera lario:et amplior iusticia:nec equare se pari:nec inferiori p̄ponere. Sicut em̄ grandis et grauis est superbia p̄ferre se equali;aut equare plato;ita magne humilitatis est inferiori se exhibere equalitaut equalem inferiori. Maxima et plena iusticia est se inferiorē exhibere eriā ip̄i inferiori. Sicut em̄ summa et intolerabilis superbia est superiori se p̄ponere:ita inferiori se subdere summa et plena iusticia est. Qđ iobes ait:ego a re debeo baptizari:de prima fuit q:superiori se subdidit. qđ aūt xps fecit de plena iusticia fecit:siquidē ille suuli sui manib⁹ se inclinauit. Videat aūt nūc quisq̄ quē imitek:hūc an eū qui extollitur sup oē qđ credik de⁹ aut colitur. ¶ Studeam⁹ et nos obsecro fratres adimplere oēm iusticiā. Ipsa em̄ est via p quā ad letitiā venik. Nā letitia p̄miū est iusticie vō meritū et materia. Nā de ipsa iusticia erit letitia nr̄a:q̄n xps apparebit vita nr̄a:et nos apparebim⁹ cū ipo in gl̄ia:q̄m ipse est qui facet est nobis a deo patre iusticia. Beati vō q̄ eriā nobis de iusticia letabunk et exhilarank in cōsciētijs suis:sugentes mel de petra:oleūq̄ de saxo durissimo. Nunc aūt videtur labor:ista iusticia:sed venient q̄n in suauitate et iocunditate sine omni labore desiderek et habeak:amek et p̄cipiak/q̄n fruemur ipa iusticia. Ue aūt his q̄ p̄ter grediunk viā qui relicta iusticia/vanā et transitoriā letitiā querūt. Cum em̄ de transitoꝝ:ijs querūt letitiā:nō poterit nō trāsire trāseuntibus his de quib⁹ erat. Sic em̄ lignis deficientib⁹ deficit ignis:sic mūdus transit et concupiscentia eius:haud dubium quin et letitia quoq̄.

¶ Dñica infra octa. epipha. homelia q̄ attribuit Bernardo requirak inter alteri⁹ bernardi sermones/post ser. sci Stephani:cui⁹ initiū est. Petis a me fili charissime ꝛc.

¶ Dñica prima post octauā epiphanie de miraculo facto in nuptijs:et de eo qđ dñs ait Luce.xij. Et vos similes hominibus expectantibus ꝛc. Sermo.j.

B

¶ In lectione scī euā-
gelij fratres hodie audiuimus q:dñs noster iuit ad nuptias. Jfaciam⁹ ergo qđ alibi monem⁹ et studeam⁹ similes fieri hoibus expectantib⁹ dñm suum q̄n reuertak a nuptijs. Nā tenenti carrucā in agro:et vendēti aliq̄d vel emēti in foro:nō dicit q̄d expectabim⁹ q̄n em̄ nūcꝰ sunt expectātibus. Ei vō q̄ videm⁹ stare ante ianuā:pulsare crebrius sepius suspicere ad fenestras:nihil mirū si dicit q̄d expectas. Illi ergo sunt filꝰ expectantib⁹:q̄ nō surdā aurē audierunt:Vacate et videte q̄m ego sum de⁹. Veniet dñs expectantibus cū in veritate:qualis erat q̄ dicit. Expectans expectauī dñm. Veniet tanq̄ reuertēs a nuptijs inebriatꝰ vino charitatis:et immemoꝝ iniquitatū nostrarū. Veniet nō expectantib⁹ tanq̄ reuertēs a nuptijs: tanq̄ potēs expulsatus a vino. Vere ebri⁹ et immemoꝝ miserationū suarum. Tunc em̄ quātū ad illos/obliuiscet misereri de⁹. Veniet in ira et indignatiōe tanq̄ furibūdus:sz o dñe ne in furore tuo arguas me. Hec mō nō tam de p̄nib⁹ nuptijs:q̄ p earū occasione sint dicta. Jam vō sequamur vna cū discipulis ad nuptias eunte dñm:vt videtes qđ fecerit⁹ est:pariter credam⁹ cū illis. Deficiente vino dixit mater iesu ad eū. Vinū nō habent. Cōpassa est em̄ eoꝝ verecūdie:sicut misericoꝝ:a:sicut benignissima. ¶ Quid de fonte pietatis

Texus. Id bona simih. de virgine

preceret nisi pietas? Quid inquā mirū si pietatē exhibet viscera pietatis? Nōne qui pomū in manu sua tenuerit dimidia die:reliqua diei parte pomi seruabit odorē? Quantum igit viscera illa virus pietatis affectū in quib⁹ nouē mēsibus requieuit? Nā et ante menſe repleuit q̄ ventre;et cū p̄cessit ex utero:ab aio nō recessit. Durio:fortasse et austerio:videri posset rūsio dñi:sz nouerat ille cui loquerek:et q̄s loquerek illa nō ignorabat. Deniq̄ vt scias quo rūsuz ip̄m accepit:aut quātū de filij benignitate p̄sumpserit:ait ministris:Quecūq̄ p̄ceperit vobis seruate et facite. Erāt aūt ibi lapidee hydrie sex posite. Has nūc hydrias purificādis veris iudeis:nō hr̄a/sed spū necesse habem⁹ apponere:vel magis appositas demōstrare. Quia ei nondū puerit eccl̄ia ad p̄fectā purificationē:q̄n eam sibi xps exhibebit gloriosam nō habentem maculā neq̄ rugaz;aut aliq̄d

Texus.

hymō: multis interim purificationib⁹ opus habet: quatenus ſicut abūdant pecā: abūdet indulgentia: ſicut multiplicat miſeria: ſic ⁊ mia: miſi ꝙ nō ſicut delictū: ita ⁊ donū.
¶ Gratia eīm nō ſolū pecā lauat: ſed ⁊ merita donat. Sequitur hydrie ſunt poſite his qui poſt baptiſmū in pecā labunt: de his eīm loquimur: q: de bis ſum⁹. Exuim⁹ tunicā vereremur: ſed heu peius reinduim⁹ eā. Lauim⁹ pedes nr̄os ſed peius inquinauim⁹ eos. Sicut ergo qō ali⁹ inquinauerat: lauit alius: ſic inquinatos a nobis lauari opus eſt ⁊ a nobis. Aliena lauit aqua: quos culpa inquinauerat alie-
na. Nec tñ ſic aliena dixerim vt negē noſtrā: alioqn nec inquinarer. Sz aliena eſt: q: in adā oēs nesciētes peccauim⁹ nr̄a: q: etſi in alio: nos tñ peccauim⁹: ⁊ nobis iuſto dei iudicio imputabat: lz occulto. Uerūtñ vrā nō ſit qō cauſeris o homo: pēa inobedientiā ade/datur tibi obedientia xp̄i: vt ſi gratis venūdatus es: gratis ⁊ redimaris. Si nesciens in adā periſti: nesciēs viuificeris in xp̄o. Neſciſti qñ ad lignū vetitū vetus adā tetēdit man⁹ noxias: neſciſti nihilomin⁹ qñ in ligno ſalutifero innoxias man⁹ xp̄s extendit. A p̄mo hoie in te manauit macula q̄ in ḡnā eo: a xp̄o latere aqua qua mūdaris es. ¶ Nunciam inḡnar⁹ pp̄ria culpa: pp̄ria nihilomin⁹ aqua mūdaberis: ab illo tñ ⁊ per illū: qui ſolus eſt purgationē faciens pcōr. P̄ima ergo hydria/⁊ prima purgatio/in cōpunctione eſt: de qua legimus: qñ in quacūq; hora ingemuerit pcā: oīa inquitatum eius nō recordabor. Scda vo cōfeſſio eſt. Dia ſiquidem in cōfeſſione lauank. Tertia elemoſynarum largitio. Dine eīm habes in euāgelio. Date elemoſynam: ⁊ ecce oīa mūda ſunt vobis. Quarta remiſſio iniuriārū: ſm q⁹ oramus dicim⁹. Dimitte nobis debita nr̄a: ſicut ⁊ nos dimittimus debitoribꝰ noſtris. Quinta eſt afflictio corporis: vñ ⁊ oram⁹/vt mūdi p abſtinentiā deo canam⁹ gloriā. Sexta eſt obedientia p̄ceptoꝝ ſicut audierūt diſcipuli: qō vtinā audire mereamur ⁊ nos. ¶ Vos mūdi eſtis p̄pter ſermonem quē locut⁹ ſum vobis. Nimirū q: nō erāt ſicut hi qui bus dicit. Sermo me⁹ nō capit in vobis: ſed in auditu verbi obaudierātei. Ne ſunt ſex hydrie poſite in purificationem noſtrā: que vacue ſunt ⁊ plenevento: ſi p̄o inani gloria obſeruank. Aqua replenk ſi timore dei cuſtodiank: qñ timo: dñi fons vite: aqua inquā timo: dñi eſt: etſi min⁹ ſapida: ſed optime refrigerās aīam noſtrā deſiderſs eſtuātem. Aqua eſt que iacula inimici ignita poſſit extinguere. Nam nec illud diſſonat: ꝙ aqua ſemper ima petit: ⁊ timor ad ima cogitatiōes deducit: ⁊ in inferio: ib⁹ immorat: arcē loca horrēda pauida mente colluſtrat: iuxta illud. Vadā ad patres inferi. Sed diuina vtute aqua murak in vinum quādo pfecta charitas foras mittit timorē. Dicunk aūr lapidee hydrie: nō tam p̄pter duriciā/qꝝ ſtabilitatē. Lapientes ſingule mercetas binas vel ternas. ¶ Due mercede duplex timor: ne forte trudi in gehennā: ne forte ab eterna vita cōtingat excludi. Sed q: de cōtingente futuro ſunt iſta ⁊ blādiri pōt ſibi aia dicens: poſtq̄ aliquādiu in voluptatibus tuis vixeris: ages pniam: nec iſta iam carituras nec periturus in illa: bonū eſt adhibere ⁊ tertiū: qui vtiq; ſpiritualibus notus eſt: eo vtilior quo de preſenti eſt. Timēr eīm qui nouerunt ſpūalem cibū: ve qñ forte fraudenk eo. Cibo ſiquidez forti egent: qui manū miſerūt ad fortia. Uiuant de plateis egypti: qui deſeruūt in operib⁹ luti ⁊ lateris: nobis fortior cibus eſt neceſſarius: qñ nobis grādis reſtat via: vt ambulem⁹ in fortitudine cibi illius. Ipſe eſt panis angelorꝝ: panis viuus: panis quotidian⁹. Hic eſt de quo nobis p̄miſſus eſt: q: centuplū accipiem⁹ in hoc ſeculo. Sicut eīm mercenarijs ⁊ quotidianus cibus datur in opere ⁊ merces ſeruak in fine: ſic dñs vitam eternā in fine redder: ⁊ interim centuplum reponmittit ⁊ exhiber. Quid ergo mirū ſi timet ne perdat hanc gratiā: qui iam cōſecutus eſt eam! Hec eſt mercesa tertia: quā ſub diſtīctione ſignanter poſuit: eo ꝙ nō oīm ſit: q: nec oibus centuplum repromiſſum: ſed ſolis qui omnia reliquerunt.
¶ De mutatione aque in vinum. Sermo. ij. vnde ſupra.

Ephe. iij.

Exech. xviij.

Luc. ſj.

Ubi. ſ.

Joh. xv.

Jo. viij.

Eſa. xxxviij.

mat. xix.

Misterio ſalutaris huius Dominice Joanna.

Dominica prima poſt octa. Epipha. Sermo. II.

Nō operibus domi-
ni fratres ⁊ min⁹ capaces animos exterior cōſideratio paſcit: ⁊ qui magis exercitatos habēt ſenſus: ſolidioꝝ ē intus cibū inueniūt ⁊ ſuauioꝝ ē: tanq̄ adipe medullāq; frumenti. Sūt eīm ⁊ exteriora ſpecie delectabilia: ⁊ interiora virtute multo delectabiliora: quēadmodū ⁊ ipſe exterius quidē ſpeciosus erat forma p̄ filijs hoim: interius aūt tanq̄ candor lucis eterne: etiā ipſis ſupeminens vultib⁹ angelorꝝ. Apparebit eīm foris homo ſine culpa: caro ſine pcō: agnus ſine macula. Eſa. liij.
Quā ſpecioſi pedes annūciantis pacem: annūciantis bona: ſed multo ſpecioſius ⁊ p̄cioſius caput eius: qñ caput chriſti deus. Delectabilis aſpect⁹ hoīs in quez pcām nō cadit: ⁊ beati oculi qui viderūt: ſed multomagis beati mundo corde: qñ ipſi deū videbūt. Deniq; cū ḡuenisset ad nudum: teſtā iam (lz decorā valde) nō reputabat aplus diſcena. Et ſi cognouim⁹ aliquādo chriſtū ſm carnem: ſz nūc iam nō nouim⁹. Nimirū: q: dñs ipe p̄dixerat: caro nō p̄deſt quicq̄: ſpūs eſt qui viuificat. Sed hec eſt ſapiēria quā loquik paulus inter p̄fectos: nō inter eos quib⁹ legim⁹ ab eodem dictū. ¶ Nihil arbitratus ſum me ſcire inter vos: niſi ieſum chriſtū ⁊ hūc crucifixū. Totus ſuauis eſt: totus ſalubris eſt: tot⁹ delectabilis: totus deniq; ſm ſponſe vocē deſiderabilis. Sicut aūt in eo oſtenſus eſt: ſic ⁊ in operib⁹ eius reperies. Nam ⁊ ſuperficies ipſa tanq̄ aforis cōſidera ta decora eſt valde: ⁊ ſi quis fregerit nucez: intus inueniet qō iocūdius ſit: et multo amplius delectabile. Nō ſic apō patres vetereis teſtamenti reperies. Nam ⁊ in operib⁹ eoꝝ decora ⁊ delectabilis eſt ſignificatio myſtica: ipa tñ ſi per ſe conſideren⁹: inuenient aliquādo minus digna: vt ſunt facta iacob: adulterium dauid: ⁊ multa ſimilia. P̄cioſa quidez ſunt fercula: ſed vaſa nō adeo p̄cioſa. Et forraſſe p̄pterea dictū eſt: tenebroſa aqua in nubibus aeris: qñ rebroſe nubes ille fuerūt: ⁊ ſubiunctū eſt de dño: P̄ re fulgore in cōſpectu ei⁹ nubes tranſierūt. Credo iam aduertiſtis ad qđ hec dicere velim. Audiſtis eīm hodie miraculuz factū in nuptijs: initiū vtiq; ſignoꝝ dñi: cui⁹ ⁊ hiſtoria ſañ eſt admirabilis: ⁊ ſignificatio aplī delectabilis. Magnus eīm diuine maieſtat⁹ indiciū fuit: ad munū dñi/aquā in vinū p̄uerti: ſz eſt illa multo melior: mutatio dextere excelſi: quā in iſta p̄figurauit. ¶ Oēs ei nos ad ſpūales nuptias vocati ſum⁹: in qb⁹ vtiq; ſpōſus eſt xp̄s dñs. Uñ canim⁹ in pſalmo. Et ipe tāq̄ ſpōſus p̄cedēs de thalamo ſuo. Spōſa vo noſtra ſum⁹: ſi nō vobis videt incredibile: ⁊ oēs ſimul vna ſpōſa: ⁊ aie ſingulorꝝ quaſi ſingule ſponſe. Sz qñ hoc ſentire poterit fragilitas uſa de deo ſuo: q⁹ eo affectu ſe diligat: quo diligit ſpōſa a ſpōſo: Multū eīm hec ſp⁹a ſponſo ſuo inferior: gñe: inferior: ſpecie: inferior: dignitate. Attñ p̄pter ethiopiſſam iſtā de lōginquo filij⁹ eterni regis aduenit: ⁊ vt ſibi deſponſaret illā: etiam motꝰ p̄o ea nō timuit. Moyſes qdē ethiopiſſam duxit vxorē: ſz nō potuit ethiopiſſe mutare colorē: xp̄s vo quā adamauit ignobilē adhuc ⁊ fedā: gloioſam ſibi exhibebit eccliam nō habentē maculā neq; rugā. Murmuret aarō: murmuret maria: nō nouā ſed veterē: nō mater dñi/ſed ſoror moyſi. Nō noſtra inquā maria: illa eīm ſolicita eſt ſi qđ forte deeſt in nuptijs. Vos aūt vt dignū eſt: murmurantib⁹ facerdotib⁹/murmurante ſynaga: toto affectu in gratiarū actione⁹ famini. ¶ Uñ eīm tibi o humana aia: vnde tibi hoc! Unde tibi tam ineſtimabilis gloria: vt ei⁹ ſponſa merearis eſſe in quem deſiderant angeli ipſi p̄ſpicere! Unde tibi hoc vt ipſe ſit ſponſus tuus: cui⁹ pulchritudinem ſol ⁊ luna mirantur: ad cuius nutū vniuerſa mutant! Quid retribues dño p̄ omnibus que retribuit tibi: vt ſis ſocia menſe: ſocia regni: ſocia deniq; thalami: vt introducat te rex in cubiculū ſuū! Uide iam quid de deo tuo ſentias: vide quantū de deo p̄ſtumas. Uide quibus brachijs vicarie charitatis reduamur⁹ ⁊ amplectendus ſit: qui tanti te eſtimauit: immo qui tanti te fecit. De latere eīm ſuo te reformauit: qñ p̄opter te

n

Eſa. liij.

Mat. v

ij. Cor. v.

Joh. vj.

j. Cor. ij.

Q

Exhortatio.

P

pſ. xviij.

Q

Dominica prima poſt octa. Epipha. Ser. II. Fol. XXII.

obdormiuit in cruce ⁊ ob hoc ſomnū mortis exercepit. P̄o pter te a deo patre exiuit: ⁊ matrem ſynagogā reliquit: vt adherens ei/vnus cum eo ſpūs efficiaris. Et tu ergo audi filia: ⁊ vide: ⁊ cōſidera quāta ſit erga te dignatio dei tui ⁊ obliuiſcere populū tuū ⁊ domū patris tui. Defere carnales affect⁹: ſeculares mores dediſceta p̄ioꝝ ib⁹ vitijs abſtine: cōſuetudines noxias obliuiſcere. Quid eīm putas: nō ne ſtat angelus dñi qui ſecet te mediā: ſi forte (qđ auertat ipſe) alterū admiſeris amatorez! Jā eīm deſpōſata es illi: iam nuptiarū p̄tanditū celebrak: nā cena quidē in celo et in aula eterna paratur. Uerūtamen nūquid ibi vinū deficiet! Absit. Unde habimur ibi ab vbertate dom⁹ dei: ⁊ torrēte voluptatis ei⁹ potabimur. Paratū eſt profecto illis nuptijs flumen vini: vini inquā qđ letificat cor. Siquidē fluminis impet⁹ letificat ciuitatē dei. ¶ Nunc aūt qñ grandis nobis reſtat via: p̄tandiū quidē accipim⁹ hic: eīm non in tanta copia ꝙ plenitudo et ſatietas cene referuek eterne. Dic ergo nomunq̄ vinū deficit/gratia ſcz deuotiōis: ⁊ feruor: charitatis. Quotiens mihi neceſſe eſt fratres poſtlach: zymoſas querimonias veſtras exorare ⁊ matrem mitere: vt ſuggerat ſuis benigniſſimo filio: qñ vinū nō habeatis. Et ipſa dico vobis chariſſimi/ſi pie a nobis pulſata fuerit nō deerit neceſſitati noſtre: qñ miſericors eſt ⁊ mater miē Nam ſi cōpaſſa eſt vereēdie illoꝝ a quib⁹ fuerat inuitata multomagis cōpatiet nobis: ſi pie fuerit inuocata. Placet eīm illi nuptie noſtre: ⁊ p̄inent ad eā multo amplius illis: nimirū de cui⁹ vtero tanq̄ ⁊ thalamo ſuo celeſtis ſpōſus p̄ceſſit. Sed quē nō mouear qđ in nuptijs illis reſpōdit dñs benigniſſime ac ſcriſſime matri ſue dicens: Quid mihi ⁊ tibi eſt mulier! Quid ribi ⁊ illi dñe! Nōne qđ filio ⁊ matri! Quid ad illā p̄tines queris/cū nu ſis bñdicta fructus ventris eius immaculati! Nōne ipa eſt q̄ ſaluo pudore cōcepit: ⁊ ſine corruptione te peperit! Non ne ipſa eſt in cuius vtero nouem menſib⁹ moratus es: cuius virgineis vberibus lactatus es: cū qua iam duod ecim annoꝝ fact⁹ de hieruſalez deſcendiſti: ⁊ eras ſubditus illi! Nunc ergo dñe quid moleſtus es illi dicens: quid mihi ⁊ tibi! Multum per oēm modū. Sed manifeſte iam video ꝙ nō velut indignans: aut cōfundere volens virginis matris teneā verecundiā dixeris: quid mihi ⁊ tibi: cūvenientibus ad tertia matris p̄ceptuz miniſtris: nihil cūctatus facias qō illa ſuggeſſit. Ut quid ergo fratres: vt quid ſic reſpōdeat p̄ius! ¶ Uniq; p̄pter nos: vt cōuerſos ad dñm/iam non ſoliciter carnaliū cura parentum: ⁊ neceſſitudines ille nō impediant exercitiū ſpirituale. Quādiu eīm de mundo ſumus: debitores nos conſtat eſſe parentibus. At poſtq̄ reliquimus noſmetipos: multomagis ab eoꝝ ſolicitudine liberi ſumus. Unde ⁊ legimus fratrem quendam in heremo cōuerſantem: cum ad eū carnalis frater amplij gratia aduentaſſet: reſpondiſſe vt adiret alterū fratrez eoꝝ: cum ille vtiq; iam obijſſet. Lūq; admiratus qui veneraī reſpōderet: q: ille obijt: heremita ſe ꝙ ſimiliter obijſſe reſpōdit. Optime ergo nos docuit dñs ne ſoliciti ſimus ſup p̄pinquis carnis noſtre/plus q̄ religio poſtulet: qñ ipſi marti ⁊ tali matri reſpōdit: quid mihi ⁊ tibi eſt mulier! Sic ⁊ in alio loco cū ſuggereret ei qđā: qm̄ foris ſtaret cū fratrib⁹ domini/querens ei loqui reſpōdit. Que eſt mater mea: et qui ſunt fratres mei! Ubi mō ſunt qui tā carnaliter ⁊ inaniter ſup carnalib⁹ p̄pinquis ſuis ſolent eſſe ſolliciti: ac ſi adhuc viuerent ⁊ ipſi cū eis! Sed videam⁹ iam qđ ſequik. Erant (ait euāgeliſta) hydrie ſex poſite ſm purificationē iudeoꝝ. Uel ex hoc potes manifeſtius aduertere non plenitudinem: ſed p̄parationē nuptiarū eſſe: vbi nimirum adhuc opus eſt purificatiōe. Deſpōſationis ergo nuptie iſte ſunt: non copulationis. Abſit eīm illis in nuptijs fore vaſa purificatiōis: qñ gloioſam ſibi chriſtus eccleſiā exhibebit nō habentē maculā: neq; rugā: aut aliqđ hmōi. Ubi aūt nō erit macula: q̄ purificatio erit neceſſaria. Nunc vtiq; laūdi tempus eſt: nūc purificationē parer eſſe neceſſariam; qñ nemo mūdus a ſorde; nec infans cui⁹ eſt vnius

B

Textus.

mar. iij.

Textus.

diei vita ſup terrā. Nūc abluit ſpōſa: nunc purificat: vt in celeſtib⁹ illis nuptijs ſpōſo ſuo ſine oīi macula preſentetur. ¶ Quēramus ergo hydrias ſex in quib⁹ hec ablutio iudeoꝝ. i. confitentiū purificatio fiat. Nam ſi dixerim⁹: q: peccatū nō habem⁹: noſipſos ſeducimus: ⁊ veritas in nobis non eſt: que ſola liberat: ſola ſaluat: ſola lauat. Qđ ſi cōfiteamur pecā noſtra: non deerūt veris iudeis purificationis hydrie: qñ fidelis eſt de⁹ qui dimittat nobis pecā: ⁊ emūdet nos ab oīi iniquitate. ¶ Ego quidē ſex hydrias ſex obſeruantias arbitror eſſe: quas ad purificanda cōfitētiū cor: da ſancti patres inſtituere: ⁊ oēs illas (ni fallor:) hic poterim⁹ innuere. P̄ima ſiquidē hydria cōtinēria eſt caſtitatis: qua diluik quicq̄ ante luxuria inq̄nauit. Scda vo ieiunij eſt: vt qō maculauerat crapula: nūc abſtinētia mūder. Per ſegnitiem quoq; ⁊ ocioſitatem: q̄ inimica eſt aīe: multas cōtrahimus ſordes cōtra dei ſententiā: Jn ſudore vultus alieni non noſtri/pane veſcemur: p̄pter hoc quoq; tertia hydria nobis apponik: vt ſordes ille in labore manuū diluank. Sic ⁊ p ſomnolentiā ceteraq; nocturnū et tenebrarū opera multa deliquim⁹: ideo quoq; quarta hydria vigiliarū obſeruātia ponik: vt nocte ſurgentes ad cōfitendū dño: nō bonas noctes p̄teriti rpis redimamus. Jam vo de lingua q̄s neſciat: q̄ multū inquinauerit nos p vaniloquia ⁊ mendacia: p detractiones ⁊ adulationes: p verba malicie ⁊ verba iactantie. P̄o his oībus neceſſaria eſt hydria quinta: ſilētiū ſcz cuſtos religiōis: ⁊ in quo eſt fortitudo nr̄a. Sexta quoq; hydria diſciplina eſt: qua nō noſtro arbitrio: ſed alieno viuim⁹: vt deleak quicquid indiſciplinate viuendo deliquim⁹. Lapidee ſunt hec: dure ſunt: ſed neceſſe habem⁹ in his lauari: niſi forte volueri mus p̄pter feditates nr̄as a dño accipere libellū repudij. Attamen in eo q̄ dicunk lapidee: nō ſolū duricia: ſed multo melius ſoliditas pōt intelligi: qm̄ nō lauant hec: niſi firma ſtabilitate p̄manſerint. Ait ergo dominꝰ ad miniſtros. Implete hydrias aqua. Quid ſibi iſtud vult dñe. Miniſtri ſoliciti ſunt de vini penuria: ⁊ tu dicis/implete hydrias aqua. Illi de poculis cogitant: ⁊ tu p̄cipis vt vaſa purificatiōis impleat. Sic oīno ſic ſuſpirāti iacob ad rachelis amplexus: lya a patre ſupponik. Nobis fratres q̄ miniſtri ſum⁹ ⁊ ſerui veſtri/p̄ p̄m nobis p̄cipik implere hydrias aqua: quoriens deeſt vinū. ac ſi dicat. Illi deuotione deſiderāt: vinū requirūt: feruoꝝ flagitāt: ſed nondū venit hora mea: implere hydrias aqua. Que eſt eīm aqua ſapientie ſalutaris: ⁊ ſi nō adeo ſuauis: niſi fons vite ⁊ initiū ſapiētie timor: dñi. Dicit ergo miniſtris. Jncunite meri: ⁊ ſpiritu timoris non tam vaſa q̄ cordа replete: q: vt ad charitatem pueniant initiandi ſunt a timore: vt dicant ⁊ ipſi. A timore tuo cōcepim⁹ dñe: ⁊ parturiuim⁹ ſpiritū ſaluris. Sz quō implebunk hydrie. P̄editerat eīm euāgeliſta: capientes ſingule mercetas binas vel ternas. ¶ Que ſunt due mercete, que ve tertia! Utiq; duplex timor: cōis et notus oībus: ac tertius quidē min⁹ cōis: ⁊ minus notus. P̄im⁹ eīm timor: eſt ne cruciemur in gehenna. Secūdus ne excludat ſa viſione dei/priuemur tam ineſtimabili gloria. Tert⁹ repleat aīam omni ſolicitudine timidā: ne forte deſeratur a gratia. Et quidē oīs timor: dñi/ſicut aqua extinguit ignē ſic extinguit pcā concupiſcentiā: ſed is maxime cū ad oēm tentationē ſtarim occurrit: ne forte cōtingat amittere gratiam: vt ſibi derelictus homo labaf quotidie de malo in peius: de periculo minor: i in grauioꝝ culpā: quales vtiq; multos videmus cum in ſordib⁹ ſint ſo: deſcenres adhuc. Nam aduerſus timorem iſtum/nō eſt vnde ſibi blandiat anima: fiue de minori forte quātitate peccati: ſiue de emendatione futura. Talib⁹ eīm blandimentis impediunk alias quaten⁹ duas p̄ma genera timoris. P̄cepit ergo nobis dñs/vt hac aqua hydrias impleam⁹. Sunt eīm aliquādo vacue ⁊ plene vento: ſi quis tñ adeo inſan⁹ eſt: vt in eo p vanitatis ſtudiū ille: quas p̄diximꝰ: obſeruātie mercede ppetua vacuentur: vt ſunt fatue virgines/in quarū vaſis oleum nō habek. Interdū aūt; qō peius eſt: plene quidez

E

ſ. Joh. ſ.

D

Sex Hydrie ſignificant Sex ſignorum

Gen. iij.

E

triplex timor

Eccli. iij.

Be. xxix

eſa. xxvſ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sunt: sz pleñe veneno: qđ est inidia: murmur: răco: animi: ꝛ detractio. Propterea ne forte subintret ista dum vinũ deest: iubemur implere hydrias aqua: vt obseruent mandata dominj in timore: que tunc mutatur in vinũ: cum timor expellitur a charitate: ꝛ implemur oĩa feruore spiritus ꝛ iocunda deuotione.

¶ In cõuersione sancti Pauli: Quomodo ad exemplum eius debemus conuerti. Sermo.j.

F

MErito quidem dilectissimi 2uersio doctoris gentiũ ab vniuersi tate gẽtiũ / festiuis gaudijs hodie celebrat. Multos ei ab hac radice ramos ꝓdijsse videm⁹. Cõuersus paul⁹ cõuersiõis minister fact⁹ est vniuerso mũdo. Et multos quidẽ olim in carne adhuc: sz nõ iam in carnẽ ambulãs / ꝓdicatiõis officio 2uerrit ad deũ: nũc quoq; in ipo felici⁹ viuens: ꝛ apud ipm ne adhuc quidem cessat ab hoim cõuersione: dico aũt exẽplo: oratiõe: doctrina. Propterea deniq; cõuersionis ei⁹ memoria frequẽtat ꝙ et ipsa quoq; memoratibus vtilis inueniat. In hac em memoria / ꝛ ꝓcõ: spem venie cõcipit: ꝛ puocat ad piam: ꝛ q̃ iam penitet pfecte: cõuersiõis accipit formã. ¶ Quis desperet vltra p magnitudine cuiuslibet criminis: quãdo / quidẽ saulũ audiat adhuc spirantẽ minarũ ꝛ cedis in discipulos dñi / subito factũ vas electionis? Quis dicat inimicitias ponere ꝓstius / assurgere iam ad studia meliora nõ valeo: qñ in ipso itinere / quo sanguinẽ sitiens christianũ / dirũ toto pectore virus efflabat: psecutor crudelissimus in fidelissimus repente mutatus est ꝓdicator: em? Magnifice siquidẽ in hac vna cõuersione / ꝛ mie magnitudo / ꝛ efficacia gratie cõmendat. Subito air lucas: circũfulsit eũ lux de celo. O vere inestimabilis diuine dignatio pietatis. Illustrat celesti fulgore vel afflatis: intus adhuc luminis incapacem. Qui necdũ infundi poterat: diuina altem circũfundit claritate. Et vox facta est. Lucis ꝛ vocis testimonia credibilia facta sunt nimis: nec dubitare est de veritate q̃ sese ingerit p vtrasq; oculoꝝ scz auriũq; fenestras. Sic nimirũ: sic in ioe: dane quoq; supra caput dñi et colũba apparuit ꝛ vox sonuit: Sic ꝛ in monte q̃n transfiguratus est coã discipulis: ꝛ claritas visa est: ꝛ vox nihilominus patris audita. Saule saule: q̃d me psequeris? Vere deprehensus est saulus: nõ est dissimulandi locus: non est facultas vlla negandi. In manib⁹ sunt epte crudelissime legationis: autoritatis exercende: ptãis inique. Quid me psequeris inquit? An nõ psequebar christũ: qui christi membra crucidabar in terris? Aut vero pscuti sumꝰ christum: qui sacratissimũ illud corpus crucis affixere patibulo: ꝛ nõ psequebar eũ: qui aduersus corpus ei⁹: qđ est ecclesia (est em corpus eius etiã ipsa) odio furebat in quos?

D

¶ Deniq; si ꝓpriũ sanguinẽ dedit in ꝓcium redẽptiõis animarũ: nõ tibi videtur grauius em ab eo sustinere pscutionẽ / qui suggestione maligna: exemplo pnicioso: scãdali occasione: auerrit ab eo aĩas quas redemit: q̃ a iudeo / q̃ sanguinem illũ fudit? Agnoscite dilectissimi: ꝛ expauescite cõstantia eoꝝ qui salutem impediũt animarũ. Horrẽdus penitus sacrilegiũ / qđ ꝛ ipos videtur excedere facin⁹: qui dño maiestatis manus sacrilegas iniecerunt. Videbat iã cessasse pscutionis tempus: sed vt palam factũ est: nunq̃ deest pscutio christiano: sed neq; christo. Et nunc quod grauius est: ipsi christũ psequunt / qui ab eo vtiq; christiani dicunt. Amici tui deus ꝛ ꝓmi aduersum te appoperunt / quauerũt ꝛ steterũt. Coniurasse videt contra te vniuersitas populi christiani a minimo vsq; ad maximũ: a planta pedis vsq; ad verticem nõ est sanitas vlla: egressa est iniquitas a senioribus⁹ iudicib⁹ vicarijs tuis / quiuident regere populum tuũ: nõ est iam dicere vt ꝓpius sic sacerdos: q: nec sic populus vt sacerdos. ¶ Heu heu dñe deus: quia ipsi sunt in pscutiõe tua primi: qui vident in ecclesia tua primarũ diligere: gerere principatũ. Arcem syon occupauerunt: rapp⁹henderũt munitiones: ꝛ vniuersam deinceps libere ꝛ potestatiue tradunt incendio ciuitatem. Miserandi cor cõuersatio / plebis tue miserabilis subuersio est. Atq; vtinam sola hac parte nocerent. Esset forte qui dñica premonitus ꝛ premunitus exhortatione daret operã: ipsoꝝ non exẽpla imitari: sed obseruare precepta: iuxta illud. Que dicũt facite: ꝛ ad opera eoꝝ nolite respicere. Nũc aut dati sunt sacri gradus in occasionẽ turpis lucri: ꝛ quẽ stum estimant pietatem. Copiosissime siquidẽ pietatis inueniunt in suscipienda: immo accipienda magis aĩarum cura: sz hec apud eos cura minor: ꝛ de aĩarũ salute nouissima cogitatio est. An vo saluator: aĩarũ grauior: vlla esse poterat pscutio? Jnique agũt ꝛ ceteri cõtra christũ: multiq; sunt nostris tpib⁹ antichristi. Merito tñ ꝛ crudeliorẽ eam censet pscutionẽ ꝓ acceptis ben: eficijs: ꝛ grauiorẽ sentit ꝙ potestate quã ꝓpijs sustinet a ministris: licet alijs quoq; multi cõtra primoꝝ salutẽ multifarie multisq; modis ꝛ varijs occasionib⁹ agere videant. Decoridet christus ꝛ filer: hec saluator: patit ꝛ dissimulat. Propterea dissimulemus nos quoq; necesse est: ꝛ fileam⁹ interim / maxime q; de prelatis nfis magistris eccliaꝝ. Sic nimirũ: sic placet ꝛ ipis vt euadant nũc hũana iudicia: veniatq; semel iudiciũ graue his qui presunt: ꝛ potentes patiant tormenta potenter. ¶ Vereor: dilectissimi / ne quis forte sit ꝛ ũ nobis dñi pscutor: q: manifesta docuit ratio: impedire salutem / esse pscui saluatorem. Quas ego de salute aie mee fratri illi gratias agere possim: qui mihi ꝙpinat detractionis fraterne venenũ? Merito detractores deo odibiles describũtur: tanq̃ pscutores. Quid ꝛ is qui exẽplo suo ad remissius agendũ ceteros puocat: aut singularitate turbat: aut inquietat curiositate: aut impatientia sua ꝛ murmuratione molestat: aut quocũq; modo cõtristat spiritũ dei qui in eis est: scãdalizans vnũ de mininis istis credentib⁹ in eũ? Nõne ꝛ hic manifeste psequit christũ? ¶ Ut ergo pscutorum ꝛ nomen ꝛ crimen longe sit semper a nobis: obsecro vos dilectissimi benignos semp ꝛ mites exhibeamus nos inuicem: supportantes in omni patientia. ꝛ ad id qđ melius ꝛ perfectius est: alterutrũ puocantes. Quis em seruꝰ sufficere sibi putat nõ persequi dñm: sed nec obsequi domino? Quam habiturus est gratiam si vt non resistit: sic nec assistit quidem? Deniq; si quis adeo pusillanimis est vt satis sibi reputet nec persecutorem esse / nec coadiutorem dei: audiat quid ipse loquatur. Qui non est mecum: contra me est: ꝛ qui non colligit mecum: dispergit. Saule saule quid me psequeris? Et ille. Quis es domine? Hinc ꝓfecto datur intelligi: quia vere circumfusa erat illi claritas: non infusa. Audiebat paulus vocem domini: sed faciem domini non videbat: quoniã erudiebatur ad fidem: et vt ipse postea docuit: fides ex auditu est. Quis sz in ẽt? Jgnorans enim persequebatur: et ideo conseruus est misericordiam: q: ignorans in incredulitate hoc fecit. ¶ Discite ex hoc fratres iustum iudices deum: non modo quid fiat: sed ꝛ quo animo fiat considerare: et cauete deinceps ne quis parua reputet: quãlibet parua sciẽter delinquere cõuincatur. Nemo dicat in corde suo: leuia sunt ista: nõ curo cor: rigere: non est magnum si in his maneam venialibus minimisq; peccatis. Hec est enim dilectissimi impenitentia: hec blasphemia in spiritũsanctum: blasphemia irremissibilis. ¶ Paulus quidem blasphemus fuit: sed nõ in spiritumsanctum: quia ignorans fecit in incredulitate. Non in spiritumsanctum blasphemans: ideo consecutus est misericordiam. Quis es domine? Et dominus ad eum. Ego sum iesus nazarenus quem tu psequeris. Ego sum saluator: quem tu psequendo peris. Ego sum de quo tu in lege tua legis predictũ quod nescis impletum: q: nazarenus vocabitur. Et ille. Domine quid me vis facere? Hec plane fratres pfecte cõuersiõis est forma. Paratũ inquit cor: meũ deus: paratũ cor: meũ. Paratus sum: ꝛ non turbatus: vt custodiã mandata tua. Domine quid me vis facere? O verbũ breue: sed plenũ: sed viuũ: sed efficax: sed digniz omni acceptione. ¶ Quã pauci inueniunt in hac

Aceu.ix.

Textus.

Mat. xxiij.

Luc.xj.

Textus.

Rom.x.

Textus.

Mat.ij

Textus.

Ps.lvj.

Ps.

cxvij.

perfecte obedientie forma: qui suam ita abiecerint voluntatem: vt ne ipm quidem eo: propriũ habeant: vt nõ quid ipsi: sed quid dñs velit omni hora requirant dicentes sine intermissiõe: Dñe quid me vis facere? Et illud Samuelis

j.reg. iij. Loquere dñe: q: audit seruus tuus. Heu plures habem⁹ euangelici illius ceci: q̃ noui apli imitatores. Quid vis/

Mar.x. ait dñs ad cecũ illũ: vt faciã tibi? Quanta est miseratio tua dñe: quanta dignatio tua? Siccine dñs serui querit vt faciat voluntatem? Vere cecus ille: q: nõ cõsiderauit: nõ expauit: nõ exclamauit. Absit hoc dñe: tu magis dic / qđ me facere velis. Sic em decet: sic oino dignũ est: nõ mea ꝛ te: sed a me tua queri ꝛ fieri voluntatẽ. ¶ Videtis fratres: qvere necessaria erat hoc in loco cõuersio? Sic ꝓfecto: sic multorũ vsq; hodie pusillanimitas ꝛ pigritia exigit: vt ab eis queri oporteat: quid vis vt faciam tibi: non ipsi querant / domine quid me vis facere. Cõsiderare necesse habet minister ꝛ vicarius christi: quid sibi ꝓcipi velim: nõ ipsi cõsiderant q̃ volũtas sit ꝓceptoris. Nõ est obedientia eoꝝ plena: nõ in oibus parati sunt obsequi: nõ ꝙ oia sequi ꝓposuerũt eũ: qui nõ suã: sed patris venit facere voluntatẽ. Discernũt ꝛ dijudicant eligentes in quib⁹ obediant imperanti: immo in quib⁹ ꝓceptoꝝ suũ ipoꝝ obedire necesse sit volũtari. Omõi itaq; ꝛ si tolerari se videãt ꝛ odescẽdi ac morẽ geri infirmitati sue: ꝓficiant obsecro. Pudeatq; semp paruulos inueniri: ne quando forte audiant / Quid debui vobis facere ꝛ nõ feci: ꝛ abutentib⁹ patientia ꝛ benignitate ꝓlati: fiat tandem multitudo exhibite miseraB tionis / cumulus iuste dãnationis. ¶ Dñe q̃d me vis facere?

Textus. Et dñs ad illũ. Surge ꝛ ingredere ciuitatẽ: ibi dicet tibi quid te oporteat facere. O sapientia sua miter vere vniuersa disponens. Cum cui tu loqueris: erudiendũ de voluntate tua mittis ad hoiem: vt socialis vite cõmendet vitas: ꝛ edoctus ꝙ hoiem / disca ꝛ ipe fm data sibi gratia / hoib⁹ subuenire. Ingredere ciuitatẽ. Videtis fratres nõ sine diuino cõsilio factũ esse vt hanc ciuitatẽ dñi virtutuz ingrederemini: diuina discere voluntate? Plane qui te subtiliter territ: ꝛ cõuertit eo: tuũ ad desiderandã volũtatem suã: ipe tibi dixit: surge ꝛ ingredere ciuitatẽ. Vz audi q̃ manifeste in his que sequunt: volũtaria simplicitas et christiana cõmendat mãsuetudo. Apertis oculis nihil videbat: ad manus aũt trahebat ab his qui comitabant eũ

¶ Felix cecitas: qua male quondã illuminati in pecuariE catione / tandem in conuersione oculi saluberrime execant. Bene q̃ triduo paulus sine cibo manet pfistens in oratione: ad eos maxime primer / qui nouiter seculo abrenũciantes / necdũ in celesti cõsolatione respirant. Sustineant ergo ꝛ ipsi dñm in omni patientia: orent sine intermissione: quere⁹tes / petentes / pulsantes: q: exaudiet eos pater celestis in re oppoztuno. Nõ obliuiscet eoꝝ in finẽ: veniet ꝛ nõ tardabit. Si triduo sustinueris eũ nõ habens qđ mãduces: confide q: miserator ꝛ misericors dñs ieiunũ te nõ dimittet. Exinde iubet ananias manus imponere saulo: sed tanq̃ bene eruditus nõ continuo acquiescit. Vide em si nõ etiã paulus ipse doctrinã hanc deinde traditit discipulo. Nemini inquiens cito man⁹ imposueris. Vidit (ait

j.tim. v. dñs) virũ imponentẽ sibi manus: vt visum recipiat. Fratres paulus hoc eũ vidisset: nõ continuo illuminatus est. Nunquid nõ expectauit ananie manũ: q: venturũ eũ foret in somnijs ꝓuidit? Hec dico charissimi: q: vereor: ne q̃s forte sit inter vos / q̃ solo sese somnio ꝑsumat illuminatũ esse: nec iam equanimiter patiat ad manũ trahi: sed ducorem sese ꝓfiteatur alioz. Cui em necdũ administrationis cura iniuncta est: cui necdũ credita dispensatio: cui necdũ preceptũ vt videat ꝛ puideat his qui apertos oculos habentes nihil vidẽt: quid hoc ꝓsumere tentat: nisi q: meditatur inania: et quasi somnia vana fectat? Laueam⁹ ab hoc vitio fratres semp qñ in nobis est: abiecti eligam⁹ esse ꝛ ad manũ trahi: mansuetudinẽ ꝛ humilitatem discentes a christo dño: cui est honor: ꝛ gl̃a in secula seculoz. Amen.

¶ Sermo.ij. vnde supra.

D

ONuersus est hodie Paulus: immo salus cõuersus / sz vis est in paulum. Siquidẽ factus est tanq̃ euangelicus ille paruulus / de quo dñs ait. Nisi 2uersi fueritis: ꝛ efficiamini sicut paruulus iste: nõ intrabitis in regnũ celoꝝ. Fortemm seipsum dicebat. Nimirũ ipse magn⁹ dñs et laudabilis nimis: ipse paruulus qui datus est nobis. Nec tñ magn⁹ interim: sz paruulus exhibẽt: vt seipm faciat gratiũ ꝛ efficax necessarie paruitatis exẽplũ. Ad paruulũ ergo sit cõuersio tua: vt discas paruulus esse: tu quoq; cũ 2uerteris paruulus fias. Enimuero audi q̃ euidẽter ipm tibi / in quo cõstituit foamã cõuersionis paruulũ: manifestat signãter ea q̃ sunt puuli: in seipo imitãda ꝓponens. ¶ Discite a me E inquit: q: mitis sum ꝛ humilis corde. Bemina paruitas; humilitas ꝛ mãsuetudo. Et illa interior: ista exterior: paruitas: vtraq; tñ nõ parua virtus est. Nempe q̃ paruulus ille tam magn⁹ vnicũ magisteriũ ꝓfitek. Hodie ergo 2uersus est paulus: hodie desijt esse saulus. Hodie factus est humilis ꝛ mitis corde. Probatoris cõfessio cordis humiliatio nem: dum clamat. Dñe q̃d me vis facere? Magis aũt ꝓbatur ipa collate gratie magnitudo: q̃ nimirũ tam multa / misi multũ humili data nõ fuit. Ceterũ mãsuetudo qm exterior: quedam (vt dixim⁹) paruitas: ꝛ ob hoc mamfestior est: tripliciter nobis in cõuersione hac cõmendat. ¶ Triplici quidem velut ariete mãsuetudo nostra pulsat: verborum iniurijs: damnis rerũ: corporis lesione. In his tribus oĩs exhibitio patientie: oĩs exercitatio mansuetudinis. Probata est illa virtus: quam nihil horũ videtur cõcutere potuisse. Cõsiderare libet quẽadmodũ paulus sup his omnibus / in ipa statim sua cõuersiõe tentatus / vere iam paulus inuentus sit: in hac parte vere mitis ꝛ patiens. Saule saule quid me psequeris? Durũ est tibi cõtra stimulũ calcitrare. Durum equidẽ verbũ: verbũ increpatoriũ plenũ cõminatione. Sane qđ ad corpus ptinuit: cõcussus est ꝛ prostratus in terrã. An vero ꝛ dãno quoq; ꝓbat⁹ est? Et valde. Siquidẽ ipm ei lumen ademptũ est oculoꝝ: et apertis (vt scriptũ est) oculis / nihil videbat. Experta est in his tribus / ꝛ exercitata patientia iob: quẽ in hac virtute opinatissimũ deus exemplar dedit. Sed vestre hoc industrie relinquim⁹ vestigandũ. Sufficit nos monere formã vere cõuersionis magna ex parte in hac mansuetudine cõstitutã vt pudeat eos qui cõuersi esse debuerant: vel in corporũ lesione: vel in damno rerũ: vel qđ magis in dignum est: in verboũ iniurijs inueniri peruersos penitus ꝛ auersos.

¶ In purifica. beate marie de triplici mia. Sermo.j.

B

ODie templi domi/ num / in templũ dñi virgo mater inducit: Joseph quoq; iustit dño: nõ suũ: sed eius filium dilectum: in quo ei bene cõplacuit. Agnoscit iustus quẽ expectabat: Anna quoq; vidua confitetur. Ab his quattuor: ꝓmo hodierna ꝓcessio celebrata est: q̃ postmodũ exultatione vniuerse terre / in oĩi loco / et ab omni gente celebraret. Nec sane mirũ si tũc parua fuit: qñquidem parunus erat qui suscipiebat. Nullũ ibi locũ pcõs habuit: oĩs iusti: oĩs sci: oĩs fuere pfecti. Sed nũquid hos tñ saluabis dñe? Et resat coꝝp⁹: resecat ꝛ miserario. Moises ꝛ iumenta saluabis dñe: cũ multiplicaueris miam tuã deo? In secũda iã ꝓcessione precunt turbe: turbe sequunt: nec virgo poterat: sed asellus. ¶ Neminẽ itaq; dedignat: nec ipsos qui cõputruerũt tanq̃ iumenta in stercore suo. Nõ dedignat in quã / sz si apostolica vestimenta non desint: si doctrina eoꝝ: si morũ iustitia: si obedientia: si charitas cooperiat multitudinẽ pcõrum: et hoc iam ꝓcessionis sue gloria nõ cõsebit indignos. Magis vo ꝛ ipsam q̃ tam pauperis collata videt: nobis quoq; ab ipso inuenire est reseruatam. Quidni reseruaret posteris / quã ꝛ ꝓrogauit antiquis? Dauid rex ꝛ ꝓpha exultauit vt videret diem istum et vidit ꝛ gauisus est. Alioquin si nõ viderat: vnde psalle

Universidad de Deusto
Biblioteca

ps.xlvij. bar: Suscepimus inquit deus misericordiā tuā in medio tēpli tui. Suscepit hanc miam dñi dauid: Suscepit symeō Suscepim⁹ nos: ⁊ quicūq; sunt p̄eordinati ad vitā. Sic quidē christ⁹ heri ⁊ hodie ⁊ in eternū. ¶ In medio ēm rē pli mia est: nō in angulo aut diversorio: q: nō est acceptio psonarū apud deū. In cōi posita est: offert oīb⁹: ⁊ nemo illius egens: nisi q̄ renuit. Dirūank aque tue fortas dñe deus: nihil omin⁹ m̄n fons tuus tibi ꝑpius est: ⁊ non bibit alien⁹ ex eo. Qui nu⁹ est: nō videbit mortem donec videat christū domini: vt securus dimittatur in pace. Quidni dimittak in pace: q̄ christū dñi haber in pectore! Ipse ēm est par nr̄a: q̄ p fidē habitat in cordib⁹ nostris. Tu quō hinc exibis aia misera/ q̄ ducem itineris iesum ignoras? Ignoranti ēm dei quid habent. Uñ hoc? Nēpe q: lux venit in mundū: ⁊ dilexerūt hoīes magis tenebras q̄ lucez. ¶ Et lux inquit in tenebris lucet: ⁊ tenebre eā nō cōprehēderūt Ac si dicat. Et in plateis dirūank aque: ⁊ alien⁹ nō bibit ex eis. Et mia in medio tēpli est: nec ēm accedūt quos manet eterna dānatio. Medius vestrū stat o miseri/ quē vos nescitis: vt mozientes anteq̄ videritis christū dñi: nō in pace dimittamini: sed poti⁹ rapiamini a rugientib⁹ ꝑparatis ad escā. Suscepimus deus miam tuaz in medio tēpli tui. Longe est hec grariaꝝ actio a voce illa gementis: Dñe in celo mia tua: et veritas tua vsq; ad nubes. Quid ēm? Uidetur ne: tbi in medio fuisse mia: cum apud solos celigenas spūs haberē! At vbi sane minozanus est christ⁹ paluminus ab angelis: factusq; est dei ⁊ hoīm mediator: ac velut lapis angularis/ pacificauit p sanguinē suū que in celis sunt: ⁊ q̄ sup terrā: ex hoc plane iam suscepim⁹ deus miam tuā in medio templi tui. ¶ Eram⁹ ēm ⁊ nos natura filij ire: sed cōsecuti sum⁹ miam. Cuius ire filij: ⁊ quam miam cōsecuti: Nempe filij ignozātie/ ignauie/ captiuitatis: ⁊ cōsecuti sum⁹ sapientiā/ virtutem/ redēptionē. Ignorātia mulieris seducte exceccauerat nos: mollicies viri abstraxerat: ⁊ illexerat a ꝓpria concupiscentia eneruauerat nos: malicia diaboli expositos iuste a deo captiuauerat nos.

¶ Sic ergo nascimur vniuersi: primū quidē vie ciuitatis habitaculi p̄ositus ignari: deinde imbecilles ⁊ ignaui: vt si nora nobis esset via vite: ꝓpria ēm p̄pedereminur ⁊ detineremur inertia. postremo captiui sub pessimo crudelissimoq; tyranno: vt licet p̄udentes essem⁹ atq; robusti: ipa tamen miserie seruitutis oppⁱmeremur cōditione. ¶ Nū quid nō mia ⁊ miseratione multa opus habet tanta miseria? Aut certe si iam salui sumus ab hac triplici ira p christum/ qui factus est nobis sapientia a deo patre ⁊ iusticia ⁊ scrificatio ⁊ redemptio: quāta nobis vigilātia opus est dilectissimi: ne forte (qđ absit) inueniant nostra nouissima peiora p̄oribus? si denuo cōtingat iram incidere: vtpote qui nō natura iam: sed ꝓpria volūtate filij ire sum⁹? Amplectamur itaq; miam quā in medio templi suscepim⁹: et cum beata anna nō dimoueamur a tēplo. Templū ēm dei sanctū est: qđ estis vos: ait apostolus. Ꝑ hoc est hec mia: ꝓpe est verbū in oze vestro: ⁊ in corde vestro. ¶ Denicq; in cordibus vestris p fidē habitat christus. Hoc templū ei⁹: ⁊ hec sedes ei⁹: nisi forte excidit vobis: qm̄ aia iusti sedes sapientie est. Quod ergo frequēter: immo ⁊ semp ammonere cupio fratres meos: obsecro ⁊ nunc ambulem⁹ non sm̄ carnem in carne: ne displicemus deo. Nō simus amici huius seculi: ne dei cōstituamur inimici. Resistamus ergo diabolo/ ⁊ fugiet a nobis: vt libere iā ambulem⁹ in spiritu: ⁊ in corde sit cōuersatio nr̄a. Siquidē corpus qđ corrūpit: aggrauat ⁊ eneruat ⁊ effeminat aiam: ⁊ terrena inhabitatio sensum multa cogitantem deprimit: vt ad celestia nō assurgat. Uñ ⁊ sapiēria huj⁹ mūdi stultīcia est apud deū. Et a maligno qui supak: ei ⁊ seruus addicit. Ꝑ oīo in corde suscipitur misericordia: in corde habitat christus in corde loquitur pacem in plebem suaz: ⁊ super sanctos suos: ⁊ in eos qui cōuertuntur ad cor.

¶ De ordine ⁊ modo p̄ocessionis.
Sermo.ij. vnde supra.

Gratias redemptori nostro: qui tam copiose p̄uenit nos in dñs dictionibus dulcedinis: sacramentis infantie sue gaudia nostra multiplicans. Celebratis siquidē paulo ante natiuitate: circūcisione ⁊ apparitione eius: festus hodie nobis oblationis ei⁹ dies illuxit. Hodie nāq; sistitur creatori terre fructus sublimis: hodie placabilis ⁊ deo placens hostia/ virginis manib⁹ offert in tēplo: portak a parentib⁹ a senib⁹ expectak. Offerunt Joseph ⁊ Maria sacrificiū laudis: sacrificium matutinū: symeon ⁊ anna suscipiūt. ¶ Ab his quatuor celebrata p̄cessio est: q̄ p quatuor oribis dimata/ solēnibus hodie gaudijs ad memoriā revocak. Quia ergo festiuā hodie ⁊ nosipsi p̄ceter ceterarū cōsuetudinem solēnitatū acturi sum⁹ p̄cessionem: nō inutile arbitror/ modū ipsius ⁊ ordinē diligentius intueri. Ꝑocessuri sumus bini ⁊ bini candelas habentes in manib⁹: ipsas quoq; succensas: nec quolibet igne/ sed qui p̄ius in ecclesia sacerdotali benedictiōe fuerit cōsecratus. Ad hec futuri sum⁹ in p̄cessione nr̄a nouissimi ꝑimi: ⁊ ꝑimi nouissimi: ⁊ citabim⁹ in vijs dñi: qm̄ magna est gloria dñi. ¶ Merito sane bini ⁊ bini p̄cedimus: sic ēm ob cōmendationē fraterne charitatis/ ⁊ socialis vite/ missos a salvatore discipulos euāgelia sacra testantur. Turbat p̄cessionem si qs solitarius incedere curat: nec sibi soli nocet: sz etiā ceteris est molestus. Hi sunt qui segregant semetipsos a liales/ spūm nō habentes: nec solicīn ser uare vnitatem spūs in vinculo pacis. Jam vero sicut non est bonū esse hoīem solū: sic in cōspectu dñi vacuū apparere est ꝓhibitum. Cum ēm arguank ociositatis ipsi quoq; quos nemo cōduxit: q̄ iam cōducti sunt si ocios⁹ inueni fuerint: quid merenk! Sides quippe sine operib⁹ mortua est. ¶ Ipla denicq; opera nr̄a in feruore agenda sunt: ⁊ in desiderio cordis: vt sint lucerne ardentes in manib⁹ nostris Alioquin timendū est ne forte repidos nos euomere incipiat: q̄ in euangelio loquik dicens. Ignez veni mittere in terrā: ⁊ qđ volo nisi vt ardeat! Hic plane facer ⁊ benedictus est ignis: quē pater sanctificauit ⁊ misit in mūdū: et cui benedicik in ecclesijs sicut scriptum est. ¶ In ecclesijs bñdicite deo dño. Habet ēm etiā aduersarius nostervtpote puersus diuinoz operū emulator: habet inquā ignem suū ⁊ ipe ignē cōcupiscentie carnalis: ignē invidie ⁊ ambitionis: quē saluator in nobis nō accendere: sed extingere venit. Denicq; si qs alienū hūc ignē in diuino offerre ꝓsumpserit sacrificio: cuā si patrē habeat aaron: morietk in iniquitate sua. ¶ Ꝑoro sup hec q̄ de sociali vita ⁊ fraterna dilectiōe/ de bonis operib⁹ ⁊ feruore sancto dicta sunt: humilitatis virg⁹ maxima/ maximeq; necessaria est: vt honore p̄euciam⁹ invicē: nec mō p̄ores: sed ⁊ ipsos iumores sibi quisq; p̄eponat: q̄ nimirū humilitatis ꝑfectio est: ⁊ iusticie plenitudo. Et qm̄ hilarē datoꝛē diligit de⁹: ⁊ fructus charitatis est gaudiū in spūsctō: ecitemus vt dictū est in vijs dñi: qm̄ magna est gl̄ia dñi. ¶ Cantem⁹ dño cāticū nouū: q: mirabilia fecit. Jn quib⁹ oibus si qs forsitā ꝑsicere dissimulat: ⁊ ꝑficisci de vtute in vtutē: noverit q̄s quis hmōi est in statione/ nō in ꝓcessiōe se esse: immo vero ⁊ in regressione: qm̄ in via vite nō ꝓgredi/ regredi est: cui nihil adhuc in eodē statu pmaneat. Ꝑoro ꝑfect⁹ noster in co ꝓsitit (vt sepius me diriss̄e meminj) vt minq̄ arbitremur nos apprehēdisse: sed semp extendamur ad anteriora: incessanter conemur in melius: vt imꝑfectū nostruz diuine misericordie obtutibus ingiter exponamus.

¶ Item in purifica. de puero/ maria ⁊ ioseph Sermo.iij

Purificationem btē marie virginis hodie celebram⁹: q̄ sm̄ legez moysi/ facta est translacis a natiuitate dñi q̄dragīnta diebus. ¶ In lege ēm sc̄ptū erat: vt mulier q̄ suscepto semie pepisset filiū: imūda esset ꝑpetuis diebus; ⁊ octauo die circūcideret puer; deinc ablutioni

et purificationi intenta/ abstineret ab ingressu templi triginta tribus diebus: quibus expletis/ offerret filium dño cum munerib⁹. Sed quis nō aduertat in ipso sentētie huius initio: liberā matrez dñi ab hoc ꝑcepto! Putas ēm q: dicur⁹ moyses mulierē que peperisset filiū immūdā esse: nō timuerit sup matre dñi blasphemie crimen incurrere: et idcirco p̄emiserit suscepto semine! Alioquin nisi pariturā p̄eundisset sine semine virginem: q̄ necessitas erat de suscepto semine fieri mentionē! Pater itaq; q̄ lex ista matrem dñi nō includit: q̄ nō suscepto semine filiū peperit: sicut p̄dictū erat p̄ hieremiā. Quia nouū faceret dñs sup terrā. Queris qđ nouū? Mulier (inquit) circūdabit virū Nō ab altero viro virū suscipiet: nō humana lege cōcipiet hoīem: sed intra viscera intacta ⁊ integra virū claudet: ita sane vt intrante ⁊ exeūte dño/ iuxta aliū ꝓpheram: Porta oriētalis clausa iugiter ꝑseueret. ¶ Putas ergo nō posterat moueri animꝰ eius ⁊ dicere: Quid mihi opus purificatione! Cur abstineā ab ingressu templi: cui⁹ vterus nescia virū: templū que peperi dñm templi. Nihil in hoc cōcepta: nihil in partu impurū fuit: mihil illicitū: nihil purgandū. ni mirū cum ꝑles ista fons puritatis sit: ⁊ purgatione venerit facere delictoꝛū. Quid in me legalis purificet obseruatio: q̄ purissima facta sum. ipso partu imaculato? Uere o beata virgo: vere nō habes causam: nec tibi opus est purificatione. Sed nūquid filio tuo opus erat circūcisione! Esto inter mulieres ranḡ vna carū: nam ⁊ filius tuus sic est in numero pueroꝛ. Circūcidi voluit: ⁊ non multoma gis velit offerri! ¶ Offer filiū tuū vgo sacrata: ⁊ benedictū fructū ventris tui dño repsenta. Offer ad nostram dñi recōciliationē hostiā sanctā: deo placentez. Omnino acceptabit de⁹ pater oblationem nouā ⁊ pciosissimā hostiam: de qua ipe ait. Hic est filius me⁹ dilectus: in quo mihi bene cōplacui. Sed oblatio ista fratres satis delicata videnr: vbi tm̄ sistik dño: redimik auib⁹: ⁊ illico reportak. Veniet q̄n nō in ꝛeplo offerentur: nec inter brachia symeonis: sz extra ciuitatem inter brachia crucis. Veniet q̄n nō redimek alienos: sed alios redimet sanguine ꝓprio: q: redēptionem eū misit deus pater ꝑ so suo. Illud erit sacrificium vespertinū: istud est matutinū. Istud quidē iocūdi⁹ sed illud pleni⁹. Istud ēm rpe natiuitatis: illud iā in plenitudine etatis: de vtroq; m̄ potes accipere qđ ꝓpha predixit: Oblatus est q: ipse voluit. Nā ⁊ mō oblatus est: nō q: opus habuit: nō q: sub legis edicto fuit. sed q: voluit: ⁊ in cruce nihilomin⁹ oblatus est: nō q: meruit: nō q: iudeus p̄enaluit: sed q: ipe voluit. Volūtarie sacrificabo tibi dñe q: volūtarie oblatus es p: o mea salute: nō p: o tua necessitate. ¶ Sed qđ fratres nos offerim⁹? aut qđ retribuim⁹ illi p: oribus q̄ retribuit nobis? Ille p nobis obtulit hostiam pciosissimā quā habuit: nimirū qua pciosior esse nō potuit. Et nos ergo faciam⁹ qđ possumus: optimū qđ habemus offerentes illi: qđ sumus vtiq; nosmetipsi. Ille seipsū z obtulit: tu qs es qui teipm offerre cūcteris? Quis mihi tribuat vt oblationem meā dignetur maiestas tanta suscipere: Duo minuta habeo dñe: corpus ⁊ aiam̄ dico: vtinam hec tibi ꝑfecte possim in sacrificiū laudis offerre. Bonū ēm mihi longeq; gloriosius atq; vtilius est vt tibi magis offerar: q̄ deserar mihipsi. Naz ad meipm anima mea cōturbatur: in te vero exultabit spūs meus: si tibi veraciter offeratur. Fratres moriturꝰ dño iudeus mortuas hostias offerebat: sed iam nunc. Uiuo ego dicit dñs: nolo mortē pctoris: sed magis vt cōuertak ⁊ viuat. Nō vult dñs mortem meā: ⁊ nō libenter offerā illi vitā meā! Hec est ēm hostia placabilis: deo placens hostia: hostia viua. ¶ Sz in oblatione illa dñi/ tres fuisse legunk: ⁊ in oblatione nostra/ tria nihilomin⁹ a dño requirunk. Fuit in oblatione illa ioseph sponsus matris dñi: cuius filius putabak: fuit ⁊ ipsa vgo mater: ⁊ puer iesus qui offerebak. Sit ergo ⁊ in oblatione nostra cōstantia virilis: sit cōtinentia carnis: sit cōscientia humilis. Sit inquā in ꝓposito ꝑseuerandi animus virilis: sit in cōtinentia castitas virginalis: sit in conscientia simplicitas ⁊ humilitas puerilis. Amen.

¶ In natali sancti victoris confessoris sepulti in monasterio Arremarensi trecensis diocesis: qui obijt. iij. kl̄s Martij. Sermo.j.

Victoris vita et gloria specialis: nō tam ad gloriā: q̄ ad vtilitatem p̄uocat oēs q̄ recte sunt corde. Nō recti plane: sed pueri est animi ante querere gloriam q̄ exercere vtutē: ⁊ velle coronari q̄ legitime nō certauerit Uanū est vobis (inq̄t) ante lucē surgere. Ita est. Frustra ad celsitudinē nimk glie: q̄ p̄ius nō claruit vtute. Frustra fame vgines sponso obuiā surgūt: quarū lāpades extinguuntur: ⁊ ideo fame/ q: vacuis gloriank lāpadib⁹: virtutis oleū nō habentes. Absit mihi gloriari nisi in gl̄ia illorum: quib⁹ ꝓba cōgramlans ait: Dñe in lumine vultus tui ambulabūt: ⁊ in nōie tuo exultabūt tota die: ⁊ in iusticia tua exaltabunk. Et infert: Quoniā gl̄ia virtutis coꝛ tues. Pulchre nō coꝛ: sed virtutis coꝛ gloria cōmendatur. ¶ Que ēm sine vtute est gl̄ia? ꝑcoro indebita venit: peccatoꝛ opere affectat: periculose captak. Uirtus/ gratak gloriā: virg⁹ mater gloie est. Fallax gloria ⁊ vana est pulchritudo quā illa nō parturiuit. Sola est cui gloria iure debek et secure impendik. Sctō victoꝛi nec vtus: nec gl̄ia deest: sz quēadmodū amberes ⁊ quo ordine in hoie ꝓcesserit: id operep̄ciū intueri. Pugnauit fortiter: viriliter supauit: ⁊ sic demū gl̄ia ⁊ honore coronak. Quō nēpe ingloria⁹ res mā̄sisset bellato: fortis: humilis victoꝛ: q̄ p̄ ne in die vtutis sue/ sine gloria fuit signis ⁊ pdigijs ammirandus. Habemus dilectissimi in vita victoris: et qđ digne miremur: et qđ salubꝛiter imitemur. Miroꝛ vina dedisse in heremo: nō vitem: sz fontē. Miroꝛ: ⁊ stupeo infantē adhuc in vtero pauoꝛ fuisse pandēdis demonijs: quippe ab ipsis p̄cognitū: ⁊ iam tūc exꝛ noie designatū. Nec vacuū nomen/ vbi hostiū fuga ⁊ extoꝛa cōfessio victoꝛia cōcessit infantulo. Quis item nō mirek furem a demone deprehensum: ⁊ rursum a demone moꝛ hoiez liberatū? Quis nō etiā omni ammiratione stupendū ducat: carne circūdatū hoiem: celis patentib⁹ carnis oculos supno infigere lumini: ⁊ videre visiones dei: angelico insup imulceri cātico: docerī oraculo! Hec atq; similia in sancto hoie veneramur: nō emulamur. Merito quidē quādo ⁊ sine salutis periculo possumus nō fieri: ⁊ sine salut⁹ periculo nequeūt vsurpari. Tutius sane emulāda solidioꝛa/ q̄p sublimioꝛa. ⁊ q̄ magis virtutem redoleāt: gloriā minꝰ. Studeam⁹ p̄oinde moꝛib⁹ cōformari: cui in mirabilib⁹ similari: ersi volum⁹ nō valem⁹. Emulemur in viro/ sobrium victū/ decoꝛū affectū: emulemur mansuetudinē spūs/ castimoniā coꝛporis/ oris custodiā/ animi puritatē/ ponere frenū ire ⁊ modū lingue/ doctrine parcius/ oꝛare frequentius/ cōmonere nosmetipsos psalmis/ hymnis/ ⁊ cāticis spūalib⁹ diebus iugere noctes ⁊ diuinis laudib⁹ occupare. Emulemur charismata meliora. Discam⁹ ab ipso q̄ minis ⁊ humilis coꝛde fuit. Emulemur inquā q̄ exterior liberalis in pauperes: iocūdus ad hospites: pariēs ad peccātes: benign⁹ ad oēs. Hoc ēm meli⁹. In his forma est cui imꝑmimur: miraculis gloria a qua rep̄imamur. Illa letificent: ista edificent. moueāt illa: ista p̄moueāt. Epulemur dilectissimi ad mēsam diuitis vocatoꝛis mensaz abūdantē panib⁹: delitijs cumulatam. An nō diues q̄ exꝑplis nos reficit: p̄tegit meritis: letificat signis? Diues plane: in cui⁹ hodie cōuiuio solēni angeli ⁊ hoies pariter cōgregank. Hi vt ꝑficiank: illi vt delicienk. Isti vt ꝑficiant: illi vt gaudeant. Cui⁹ vita repleta bonis: qđ nisi mensa referta cibis? Nec tamen oibus omnia apponunk: sed vt tollat q̄s q̄ sibi expedire ⁊ conuenire videbit. Et ego quidē cōsilio salub⁹: ioi diligenter cōsidero que mihi apponuntur. Cautū est mihi eligere mea: ⁊ aliena nō tangere. Non extendam manum ad gloriam miraculoꝛū: ne si attentauero; quod desuper nō accepi: perdam merito ⁊

Universidad de Navarra Biblioteca

quod videō: accepisse. Nō leuo eum illo oculos ad rīmā da secretū celestia: ne oppressus a gloria cōfusus resiliam
Eccl. iij. sero cōfugiens ad cōsiliū sapientis qui ait. Altiora te ne quefieris: & fortiora te ne scrutaueris. Inferunt mēsis vinum nouū aquarū rubentiū: nō tango: q; nō mihi apposituū scio: qui similiter elementa mutare: maturas immolare nō valeo. Cerno item in mensa victoris angelos illū audisse canentes. Nūquid videbo & ego mihi supnos exhiberi cantores: aut certe citharedos illos de apocalypsi coā me citharizare in citharis suis? Imperat ille demonibus adhuc in corpore viuens: vincit in corpore soluit corpore iam solutus. Cibi sunt: sed nō mei. Equidē iocūdi et sapidi: sed non tangit illos aia mea: qm̄ nō est inopi mihi vnde sufficiā talia redibere. At si deligenter cōsidero: eccepte oculis in mēsa sancti censura iudicij: disciplineq; vigor: sanctitatis speculū: vire forma: virtutis insigne. Hec a me & absq; presumptione sumunt: & salubriter insumuntur: & si dissimulo: districte reposcunt. Audi adhuc quenam mihi iure apposita putem. Si panē dolozis: & vinū cōpūcionis de diuitis mensa obtuleris: rollo secur⁹ qui sum pauper & inops. Erunt mihi lachryme mee panes die ac nocte: et
Ps. xlj. poculū meū cū fletu miscebo. Pars mea hec qui dolēda cōmisi. Nec me tū pigebit vt estimo cibi huius: qm̄ q̄ apposuit scientia: addidit & dolorē. Sz & si rēperantie: si iusticie
Eccls. j. si prudentie vel fortitudinis exēpla appareāt: ea incūctanter sumo: sciens q; talia oportet me preparare. Hec mihi apponi: hec a me repetitum iri nō dubito. Nunq̄d signa & pdigia exigenda a nobis sunt: vt ea diuiti vicissim presentem? Fratres vasa sunt in honorē illi q̄ nos imitauit: nō cibi pauperū. Tu ergo q̄ imitator eius: diligenter cōsidera q̄d tibi illeq̄d sibimet apposuerit: nō em̄ quicq̄d in mēsa apponit: nibi apponit. Quid si in poculo aureo fuerit ppinatū? Nō poculū nibi: sed potus apponit. Sume potum & pone aurū. Ergo exēpla bonorū operū: & recitudinem morū paterfamilias cōicat ita domesticis vt peregrinis sibi retineat in miraculis. In his em̄ atq; illis: ille glorificādus est: cui⁹ mun⁹ scrē viuere: cui⁹ virtus signa facere est: q̄ in trinitate pfecta viuit & regnat deus in secula seculoz. Amen. ¶ De eodem sermo. ij.

Audete in domino

dilectissimi: q̄ intercōtinua sue pietatis beneficia indulsit hoiem mūdo: cui⁹ multi saluarētur exēplo. Iterū dico gaudete: qp fact⁹ de medio: apparuit deo: vt multo plures ei⁹ intercessiōe saluent. Habet ex hoib⁹ cui hoim petā doneт misericors & miserator: dñs. Habet tps & locū intercedendi pius & misericors: aduocat⁹. Equidē locū quietū: & temp⁹ feriatum In terris visus est: vt esset exēplo: in celū leuar⁹ est: vt sit patrocinio. Hic informat ad vitā: illic inuitat ad gloriam. Fact⁹ est mediator: ad regnuz: qui fuit incitator: ad opus. Bonus mediator: q̄ sibi iam postulans nihil: totū in nos transferre desiderat: & supplicijs affectū & supplicatiōis fructū. Quid em̄ querat sibi q̄ nulli⁹ eger? Dñs conseruat eum: & viuificat eū: & beatū facit eū in gloria: nihil illi deerit in loco pascue collocato. Hec dies gloriose migrationis ei⁹ dies lucis coelestis ei⁹: exultem? & letemur in ea. Intrauit in potentias dñi: gaudeam⁹? q; nunc potentior est ad saluandum. Hodie victor posito corpore: quo solo impediri ab introitu glorie videbat: tanto alacrior: quāto expeditior penetrauit in sancta: similis fact⁹ in gloria scōrū. Hodie de nouissimo & humili loco quē sibi ex cōsilio saluatoris elegerat: ipo summo patrefamilias euocāte: ver⁹ amicus ascendit superi⁹: & est illi gloria cora simul discūbentibus. Hodie despecto mūdo: & mundi principe triūpharo supra mundū vere victor: ascendit: accipiens de manu dñi coronā victorie. Ascendit aūt cū immensa supellectili meritorū: clarus triūphis: miraculis gloriosus. Paulat⁹ miles emeritus: & post labores sudoresq; sacre peracte milicie: locatur feliciter: coronat⁹ sublimiter. Anima ei⁹ in bonis demorabitur. Queris vbi? Cum abraā: ysaac & iacob in regno celoz. Ita cum talib⁹ & tali in loco sibi sedet. Sedet excelsa & fulgida: sedet let⁹ būda & laudās. Sedet delicata & ornata monilib⁹ suis: stipata malis: fulcita floribus. Sedet inquā sibi vacua curis: delitijs affluens: abūdans ocij & quietis ad vacandū sapientie. Que sedit & fleuit super flumina babylonis: sedet mō ad fontem vite: & cōuersatio illi secus torrentē voluptaris: cui⁹ impetus letificat ciuitatem dei. Inuenit sibi fontem horroz: puteū aquaz viuentiū: & cum samaritana potatur aqua sapientie salutaris: vt nō sitiat in eternū. Datur illi de fructu manuum suarū: & laudant eam in portis opera eius: & gloriat⁹ testimonio cōscientie. Cōscientie dico sue: nō alterius. Sedet media angelorū: digna plane eoz consortio: quoū desiderio flagrat: puritate niter: castimonia decorat⁹. Sedet inter apostolos vir apostolice gratie: nec est q̄ se absc̄ōdat a cuneo pphetarū: qui quem illi predixerunt: glorificauit & portauit in corpore suo. Nec̄q se putat a victoriosis martyrum choris victo: noster arcendū: qui duro & diuturno martyrio viuentes sui corporis hostiā immolauit. Sedet veteranus miles debita iam suauitate & securitate quiet⁹ securus quidem sibi: sed nostri solicitus. Non em̄ cum putredine carnis: simul se exuit viscerib⁹ pietatis: nec sibi sic induit stolam glorie: vt nostre pariter miserie sue⁹ ipsi⁹ misericors: die obliuionem induceret. Non est terra obliuionis: quā anima victoris in habitat: nō terra laboris vt occupetur in ea: nō denicq̄ terra: sed celū est. Nunquid celestis habitatio alias quas admittit: indurat: aut memoria puat: aut spoliat pietate? Fratres latitudo celi dilatat corda nō arctat: exhilarat mentes nō alienat: affectiones nō cōrabit: sed extendit. In lumine dei serenatur memoria: nō obscuratur. In lumine dei discit/quod nescitur: nō q̄ scitur: dediscitur. Supni spūs illi/qui ab initio celos inhabitant: nunquid q; incolunt celos: despiciunt terras: & nō magis eas visitant & frequentant? Nunquid q̄ semper vident facient patris: ministeriū euacuat pietatis? Oēs nihil⁹ dominus amministratorij spūs sunt: missi in ministerium propter eos qui hereditatem capiūt salutis. Quid ergo? Discurrunt angeli: & succurrunt hoibus: et qui ex nobis sunt/nescient nos: nec nouerunt iam cōpati in quibus compassi sunt & ipsi? Qui dolores nescīt: sentiunt tamen nostros. & qui venerūt de magna tribulatione: non recognoscunt iam in quo fuerūt? Scio qui dixit. Me expectāt insti donec rentribuas mihi. Justus est victor: etiā expectans nostrā proculdubio retributionem. Non est ille pincerna pharaonis: qui inuentā gratiam/retinuit sibi: pphete sui pariter & captiui minime recordatus. Minister christi est christū sequitur. Nō est ille oblitus sue pmissionis: nec sotio passionis regni consortium denegauit. Non est discipulus contra magistrū: nō potest victor quicq̄ facere: nisi q̄ viderit magistrū facientē. Opera que ille fecit: & iste fecit similiter. Jam celos ingressus/quos & ante apertos beatis oculis suspiciebat: vere nūc reuelata facie speculat gloriā dei: absoluptus quidez: sed nō oblitus clamoris & paupertatis. Beata visio qua in eandē imaginem transformatur de claritate in claritatem: tanq̄ a dñi spiritu. Paruulus ad pugnā: magnus ad victoriā: matris viscera necdū exiens & iam eijciens demonia: cū incremento virtutū ac meritorum victor: viuens inter peccatores/translatus est. O virum precipue sanctitatis: qui ante sanctus q̄ natus ante opere q̄ nomine victor. Adhuc vtero clausus/iā de hoste triūphauit. O veneranda etiā ipsis angelis sanctitatem: quā pari studio: etsi dispari voluntate: & mali fugiant: & frequentant boni. Nec facile dixerim quid virum astruat sanctiorem: horum fauor: aut pauor: illorum. Corpore denicq̄ terras: mente celos inhabitans: aliquādo fa miliarius aliquid nunciantes: aliquando ineffabili cantus suauitate plausibiles supernorū voces spirituum audiebat. Vere anima tua victor/vna ex gemmis: que tibi in cruce apparuerunt. Vere infixa cruci: cum diuine inserta gloriæ:

gloriæ: eandē sibi claritatis imaginē induit: quā inuenit. Vincenti expandit gremiū suū: qui pugnāti dederat spiritum suū. O victrix anima/que sicut passer trāsuolans/mundi laqueos euasisti: respice ad incautas animas intricatas illis/periclitātes i illis: vt tuo patrocinio eruamur. O miles emerite/q̄ christiane militie duris laboribus/angelice felicitatis requiē cōmutasti: respice ad imbelles & imbecilles cōmilitones tuos: qui inter hostiles gladios et spiritales nequicias tuis laudib⁹ occupamur. O victor inclyte/qui et de terra/et de celo gloriosissime triūphasti: illi? gloriā nobiliter superb⁹ despiciēs: & huius regna pie violentus diripiēs: respice de celo ad vinctos terre: vt hec sit tuoz cōsummatio triumphoz: si & nobis demū vicisse te senriam⁹. Nā si ex re nomē tibi pfectaveritas nominis ex nostra liberatione censebit: & certe deest interpretatiō q̄diu nos: q̄ tui sum⁹: minime liberamur. Quā piū/q̄ dulce/q̄ suaue o victor: in hoc loco afflictionis: & in hoc corpore mortis te canere/te colere/te pcari. Nomē tuū & memoriale tuū fau⁹ distillās in labijs capruorū: mel & lac sub lingua eoz/q̄ tui memoria delectant. Eya ergo fortis athleta: dulcis patrone: aduocate fidelis: exurge in adiutoriū nobis: vt nos de nostra ereptione gaudeam⁹: et tu de plena victoria gloriēris. O omnipotēs pater peccatum⁹ tibi facti filij alieni: sed appropiatum⁹ in victore: qui dū vicit cupiditatē suā: vincat & iram tuā: nos quoq; in gratiā potēter restituat. O victor iesu/te in nostro victore laudam⁹: q; te in illo vicisse cognoscimus. Da ei pissime iesu fie de sua in tevictoria gloriari: vt non subeat oblivio nostri. Ffili dei immitte ei nostri sempicio suscipere & agere causam: q̄ cū patre & spiritusancto vivis et regnas de⁹: per omnia secula seculoum. Amen.

¶ In septuagesima. Sermo primus.

Jo. viij. # Magna mihi cōsolatio est frarres mei in verbo illo dñi: Qui ex deo est verba dei audit. Propterea em̄ vos
Rom. xj quod alio in loco dicit scriptura. Ex ipso: & per ipsum: et in ipso sunt omnia: sed multo aliter sunt ex eo q̄ fin beati
Joh. j. A Johānis euangeliū/nō ex volūtate carnis nati sunt: sed ex deo. ¶ Unde & inuenies ab eodē iohanne in epistola
j. Joh. v sua scriptū. Omnis q̄ natus est ex deo/nō peccat: sed generatio celestis conseruat illus. Nō peccat (inquit). i. nō pmanet in peccato: q; cōseruat illū vtiq; vt perire nō possit: ea q̄ falli nō pōt: generatio celestis. Siue nō peccat. i. tātunde est ac si nō peccet: pro eo. s. q̄ nō imputat ei peccatū: generatio em̄ celestis etiā i hac parte cōseruat illū. Sed generationē istā quis enarrabit? Quis pōt dicere: ego de electis sum: ego de pdestinatis ad vitā: ego de numero filioz? Quis hec inquā dicere pōt reclamāte nimirum scriptura. Nescit homo si sit dignus amore: an odio.
Eccls. ix Certitudinē vtiq; nō habem⁹: sed spei fiducia cōsolatur nos: ne dubitationis hui⁹ anxietate penitus cruciemur. Propter hoc data sunt signa quedaz & indicia manifesta salutis: vt indubitabile fit cū esse de numero electoriū: in quo ea signa pmanserint. Propter hoc inquā quos pscivit de⁹: & predestinauit conformes fieri imaginis filij sui: vt quib⁹ certitudinē negat causa solicitudinis: vel fiducia pster gratia cōsolationis. Hoc em̄ est vnde semp solliciti & in timore & tremore humiliemur necesse est: sub potenti manu dei: qm̄ quales sum⁹ nosse possim⁹ vel ex parte: quales aūt futuri sum⁹: id nosse penit⁹ nobis impossibile est. Itaq; q̄ stat: videat ne cadat: & in ea forma q̄ salutis indicium est & argumentū pdestinationis: pseueret atq; pficiat. ¶ Porro inter ea que fiduciā prestāt & materias spei: vnū illud maximū est de quo nūc cepim⁹ loqui. Qui de deo est: verba dei audit. Nonnullos em̄ sic interdū audiētes inueniēs: ac si nihil omnino ad eos pertineāt que dicunt: nō intrare cor suū: nō discutere mores suos: non cogitare ne forte quod audiūt dictū sit ppter eos. Magis aūt si forte sermo dei viu⁹ & efficax: q̄ suo: & nō ei⁹ qui loquit arbitrio: ferk quocūq; volnerit: si inquā manifeste aduersus vitia illa ꝓcesserit: quib⁹ sese illi sentiūt obligatos: dissimulant & auertūt oculos cordis: aut q̄libet admuētione palliāt vitia: & seducunt miseri semetipsos. In his g̃ salutis signa nō video: magis aūt vereor: ne forte ꝓterea nō audiāt verbū dei: q; nō sunt ipsi ex deo. In vobis fratres gratias deo/vere inuenio aures audiēdi: nimirū cū in emēdatiōe vestra sine mora appareat fructus verbi: sed etiā inter loquendū fateor: nōnūq̄ sentire mihi video: feruore studij vestri. Etem̄ quāto abundantio⁹ fuerit gitis: tāto ampli⁹ replet vbera mea dignatio spiritussancti: & tanto copiosius dab quod ꝓpinē vobis: quāto citius quod ꝓpinat hausistis. Propterea sepi⁹ loquor vobis: etiaz pter cōsuetudinē oris: dūmis nostri: scio em̄ quis dixerit. Si quid supererogaueris: cū rediero reddā tibi. Luce. x.
Initiū septuagesime fratres hodie celebrat: cui⁹ nomen in vniuersa ecclesia celebre: saris habet. Jā vero dico vobis charissimi: q; plurimū i hoc nomine cōparior mihipsi. Cōmouet em̄ intra me spirit⁹ meus spiritus nimirū ad patriā illam in qua nec numer⁹ est: nec mēsura: nec pōdus.
¶ Quādiu em̄ in pōdere et mēsura et numero vniuersa corporis & anime bona recipio: Quāti mercēnarij in domo patris mei abundāt panib⁹: ego aūt hic fame pereo? Nā de corpore ali cibo ad adā dictū est & puenit vsq; ad me. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Sed et cū labo/ Gen. iij.
raucro panis dat mihi in pōdere: por⁹ in mēsura: pulmēta in numero. Et de corpore ali quidē fic: Quid vo de spirituali? Utiq; anteq̄ comedā suspiro: atq; vtinā cū suspiraueroz & fleuero vel fragmentū exiguū merear de celesti cōuiuio: & tanq̄ catellus edā de micis/q̄ cadūt de mēsa dominoū suoz. ¶ O hiersalē ciuitas regis magni: qui te ex adipe frumēti sariat: & quā fluminis impetus lenificat: in te nec pōdus vtiq; nec mēsura: sed satietas est & affluētia summa. Sed nec habes numerum quippe cui⁹ participatio ci⁹ in idipsum. Ego vero q̄ totus sum in vicissitudine & numero: qm̄ veniā ad vnā illā quā requiro? Quādo sariabor: apparēte gloria tua dñe? Quādo inebriabor: ab vbertate dom⁹ tue: & torrēte voluptatis tue/quādo potabis me? Nūc em̄ tam exigua sunt stillicidia stillātia super terrā: vt nec glutire quidē possim saliuā meam. Sic oīno sic verū est fratres: qm̄ modo oīa dantur in pōdere & mēsura & numero: sed venier dies qm̄ oīa sunt cessatura. Nā de numero quidē legimus. Cum sapiētie illius nō est numerus. Et alio in loco apud eūdem pphetā. Delectationes in dextera tua vsq; in finē. Audi etiā apud apostolū pōdus fine pondere. Supra modū (inqr) in sublimitate eternū pōdus glie. Audi pōdus eternū: sed attēde quia pmiserit supra modū. Sic & rpm audio mēsurā sine mensura pmittentē. Mēsurā (inquit) pressā & coagitatā/et supefluentē. Sed q̄n veniēt ista? Profecto in fine pūtis septuagesime: qō est tps captiuitatis nostre. Sic em̄ legimus q̄ captiuati a babylonijs filij israēl terminū accesserūt annoz septuaginta: q̄bus trāsactis/redierūt in suam cū instauratū est templū & ciuitas reedificata. ¶ At vo captiuitas nostra fratres q̄n finietur: q̄ tot annis ab initio vtiq; mūdi ꝓdixit? Quādo liberabimur a seruitute ista? Em̄ restaurabit hierlm ciuitas sctā? Utiq; completa hac septuagesima: q̄ ex denario & septenario ꝓstat: ꝓpter decem mādata q̄ accepim⁹: & septē impedimēta q̄bus a mādatoz obedientia retardamur. Primū em̄ impedimētum nostrū & occupatio grauis est ipsa necessitas hui⁹ miseri corporis. Qō dum mō somnū: modo cibū: mō vestem: cetera q̄ similia q̄rit: haud dubiū quin frequēter impediat nos ab exercitio spūali. Secō loco impediunt nos vitia cordis: vt est lenitas/suspitio/impatientie aut inuidie morus: laudis appetitus: & similia q̄ quotidie experimur in nobis. Tertiū & quartū impedimentū/accipe ꝓsperitatem huius seculi & aduersitatē. Sicut em̄ corpus qō cor-

Universidad de Deusto
Biblioteca

rūpitur: aggrauat aiam: sic deprimit etiā terrena inhabitatio sensum multa cogitantes. Utrinq; ḡ caue a laqueo tentationis: ⁊ quere arma iusticie a dextris ⁊ a sinistris. Quintū impedimētū grauissimū ⁊ periculosissimū iguorantia nostra est. In multis eñ oīno incertus habemus q̄d agere debeamus: ita vt quid oremus sicut opz nescimus. Sextū impedimentū est aduersarius noster: q̄ tāq̄ leo rugiens circuit querēs quē deuoret. Atq; vtinā i istis lex tribulationibus liberaremur: vt vel in septima non egerēmur malis: nec apprehenderet nos periculum in falsis fratrib⁹. Utinā soli pugnarent nos maligni spūs cū suggestionib⁹ suis: ⁊ nihil nocerent hoies pusillosis exemplis: psuasionib⁹ iportunis: sermonib⁹ adulatiōis vel detractionis: atq; aliis mille modis. Videtis certe q̄ necessariū sit: vt aduersus hec septē pericula q̄bus ipedimur: septiformis spūs auxilio subleuemur. Prio his eñ septē: quibus ab obseruantia decalogi retardamur: in lucrū penitētie septuagesima pfens agit. Un ⁊ resecet interim alleluia solēne: ⁊ humane transgressionis historia miserabilis ab exordio recensetur.

¶ De eo q̄d scriptum est: Immisit dominus sopore in adam: Sermo. ij. vnde. ij.

F Immisit domin⁹ so-

Geñ. ij. porē in adam. Immisit ⁊ in seipm factus nimirū secundus adam: sed est distantia fortenō parua. Ille eñ sopore grauatus/videt pre excessu ptemplationis: xp̄s miserationis affectu: vt in illum sopore imiserit veritas: in hūc charitas: cū vtraq; sit dominꝰ. Aie eñ iohānes euangelista. Deus charitas est. Et

I. Jo. iiij. Jo. xiiij. ipse dñs. Ego sum via veritas ⁊ vita. Sane sopore p̄ solius charitatis fuisse nemo dubitat: vel noīcten⁹ xp̄ian⁹. Siquidē accubuit vt leo: nō victꝰ plane sed victor: potestate ppria ponēs aiam: somnū mortis excipiens ppria volūtate. ¶ Ceterū qualis ⁊ ille sopor dicēdus sit fuisse vel credendus: quē dñs imisit in adam: in quo sine sensu oīno doloris: in mulierē edificandaz costa sublata est delatere dom̄ētis? Mihi quidē nō nisi incōmutabilis veritatis intuitu/⁊ abysso diuine sapientie corporeis excedens sensibus obdormisse videt: q̄ ex eius vbis vt maxime cōsci potest. Rediēs nūmirū indicat quo abisset: dū tāq̄ ebrius de cella vinaria veniēs/⁊ eructuās illud magnū sacramentum: q̄ tanto post in xp̄o/⁊ in ecclia apls cōmendauit. Hoc nūc (inq̄t) os ex ossibus meis. Et prop

Geñ. ij. Ephe. v. ter h̄ inquit. Relinquet hō patrē ⁊ matrē: ⁊ adherebit vxori sue: ⁊ erūt duo in carne vna. An tibi penit⁹ obdormisse videt: q̄ in hac voce excitatus erupit: ⁊ non magis

Canti. v. dicere potuisse. Ego dormio ⁊ cor meū vigilat. Uerū id quidē sine p̄iudicio dixerim: si cui sopor aliter visum fuerit: maxime si q̄d aliud in sanctoꝝ paginis inuenīt. Nec eñ cōem arbitror fuisse soporē: aut nostris similē sōnis: quos nec ptemptationis excessus: nec miserationis affectus: sed infirmitatis defectus imittit: quos nec veritas: nec charitas: sed necessitas parit. ¶ Haue siquidē iugū

Ecclī. xl. sup filios adā. Nō aūt in p̄ncipio sup adā: sed nūc iā sup filios eius. Quid nō graue miseris: q̄bus ⁊ viuere labor est: q̄bus ⁊ q̄ pauci vident aduertere: sentire penit⁹ nemo: ipse quoq; sensualitatis vsus inuenīt onerī: adeo vt nequeat sustineri nisi alterna refe fouearmur? Quid nō labor: ⁊ dolor: ⁊ afflictio spūs/ex oībus q̄ sub sole sunt: qñ ⁊ illud ei grauissimū est/quo potissimū delectat: vegetatio scz ⁊ sensificatio carnis? ¶ Nimirū q̄ sit ei dulce

Z ꝓsortiū: triste diuortiū manifestat: dū vir tādē anelli pōt dū corruptio ipsa corporis penit⁹ intolerabilis est vegetanti. Sane nō simplr corp⁹: sz corp⁹ q̄ corrūpit: aggraSap. ix. uat aiam: vt inuenīe ab h̄ grauamine p̄ni parentis aiam nouerīs extitisse: donec adhuc corp⁹ gereret incorruptū.

Z: ¶ Nimirū in libertate posuit eū deus: vt inter summa et infima versans/⁊ in illa excederet sine difficultate: ⁊ ad hec sine illecebra aut necessitate descēderet. Illa pene-

trans naturali viuacitate ⁊ puritate mētis: hec autorita-
te dīudicans p̄sidentis. Deniq; adducta sunt aīalia ad Geñ. ij.
adam: vt videret q̄d vocaret ea: nō ipse aliqua curiositate ductus est vt videret ea. Non sic in nobis libera ratio sed vndiq; ei luctādū est. Sic eñ ⁊ ab inimīs visco quodaz captiua tenetur: ⁊ a summis indigna repellit: vt nec ab his sine dolore possit auelli: nec ad illa sine magno gemitu vel raro queat admitti. Hinc nempe vim faciūt qui querūt aīam meā: vt clamare necesse sit. Infelix ego hō: Ro. vij.
q̄s me liberabit de corpore mortis hui⁹? Inde pusq; comedam suspiro. Quia regnū celoꝝ vim patit: ⁊ violēti rapiūt illud. Nihilomin⁹ ih̄s ⁊ illic vnitas: ⁊ hic renēda diuisio est: sicut ⁊ adā sopor aī est in ꝓtemplatōe: ⁊ aīalia nominū impositiōe discreuit. Sic nimirū/sic ⁊ abraā in sacrificio nō quidē volatilia sz aīalia legit diuisisse. Et mar Geñ. xv
tha erga multa turbat: cū vnū sit necessariū. Necessariū plane vnū ⁊ maxime necessariū: q̄m hec ꝑs optima q̄ nō auferet. ¶ Cessabit diuisio cū venerit plenitudo: ⁊ erit totius sancte trinitatis hierīn participatio in idipm. Interim spūs sapie nō mō vnic⁹: sed ⁊ multiplex est: interiora quidē in vnitate solidās: sz sub iudicio exterioꝝ distinguens. Utrūq; tibi in pmitiua ecclesia cōmendat: quādo multitudinis credentiū erat cor vnū ⁊ aīa vna: nec volatilia scinderent: diuidebat aūt singulis ꝑ cuiq; opus erat: vt aīalia secarent. Sit igit̄ etiaz in nobis charissimi vnitas animoꝝ: vnita sint corda diligendo vnū: querēdo vnū: adherendo vni: ⁊ idipm inuicē sentiendo. Sic nimirū exterioꝝ ipsa diuisio ⁊ euadit periculū: ⁊ scandalū nō incurrit: dum videlz etsi ꝓpria cuiq; tolerantia: ꝓpria q̄s nōnunq; in terrenis agēdis sniaꝝ: sz ⁊ diuersa interdū donaꝝ gr̄arū: nec mēbra oia acrū eūdē vident hr̄e: vnitas tñ interioꝝ/⁊ vnanimitas ipsam q̄s multipliciter colligat/⁊ cōstringat charitatis glutino/⁊ vinculo pacis.

¶ In capite ieiunij. Quō debem⁹ vngere caput nostrū: Z
⁊ faciem nostram lauare. Sermo. j.

M Odie dilectissimi sacrū quadragesime tēpus ingredimur: tps militie xp̄iane. ¶ Nō nobis singularis est hec obseruatio. vna oīm est quicūq; in eandem fidei cōueniūt vocabulū. Quidni cōe sit xp̄i ieuniuiM
oībus xp̄ianis? Quidni caput suū membra sequātur? Si bona suscepim⁹ ab hoc capite: mala aūt q̄re nō sustineamus? An respuere tristia volum⁹? ⁊ cōcare iocundis? Si ita est: indignos nos capitis hui⁹ participatione ꝓbam⁹? Omne eñ q̄d patitur ille: prop nobis est. Dō si in opere salutis nostre ei collaborare pigeat: i quo deinceps coadiutores nos exhibebim⁹ illi? ¶ Non est magnū si iesunet N
cū xp̄o: q̄ sessur⁹ est ad mēsaz p̄ris cū ipso. Nō est magnū si cōpatiē mēbrū capiti: cū quo ⁊ gloificandus est. Felix membrū q̄ huic adherer ꝑ oīa capiti: ⁊ sequetur illud quocūq; ierit. Alioq̄n si forte abscindi separariq; contingat: puerur statim necesse est etiā spiritu vite. Quecunq; eñ portio capiti nō coherer: vnde ei iam sensus aut vita? Nec sane decrit q̄ expositaz occupet: vt ne tunc quidē sit absq; capite. Germinabit rursum radix amaritudinis: venenatū caput iterū pullulabit. Illud inquā caput: q̄ in eo cōtriuerat ante/fortis mulier mater ecclia. Dico autē quādo p eā regenerat⁹ est in spem vite: quē natura filiuz ire/mater carnalis ediderat. Uidebit q̄ iam si fuerit q̄ renatos habeat oculos cordis: ⁊ spūaliter intuear hoīrē duz oīno mōstrū: corp⁹ quidē hois/caput aūt demonis habēs. Non solū aūt: sed etiā erūt nouissima hois illius peioꝝ p̄rioꝝ: cū vipereū illud caput: q̄ p̄ius fuerat amputatū: nō absq; septē nequioꝝ sp⁹ se/reuertat. Quis nō solo ꝓremiscat auditu? Tollēs mēbrū xp̄i: faciā membrū demonioꝝ? Absistus aūt a corpore xp̄i: sathane miser inco: porabor. Sit ꝑcul a nobis semp execranda ista cōmutatio fratres mei. Mihi oīno adherere tibi bonum est o caput glorioſum/⁊ benedictū in secula: in quo ⁊ an-

geli prospicere ꝺcupiscunt. Sequar te quocūq; ieris. Si transieris p ignem nō cruellar a te: non timebo mala q̄m tu mecuz es. Tu dolores meos portas: ⁊ p me doles: tu pus transis p angustū passionis foramen: vt latꝰ ꝑbeas sequētibus mēbris ingressum. ¶ Quis nos separabit a A
charitate xp̄i: Ipsa eñ est per quā omne corp⁹ p nexus ⁊ Esa. xlj.
iūcturas crescit. Hoc glutinū bonū: cui⁹ meminit elaias. ꝑs. cxxxij
Hec p q̄ bonū est/⁊ iocundū habitare fratres in vnum. Hoc vnguentū q̄d descēdit a capite in barbam. A capite descendit ⁊ in oram vestimenti: vt ne minima quidē fimbria careat vnctione. In capite siquidē plenitudo gratiarū/de qua accipim⁹ oēs. In capite vniuersitas miserationis. In capite inexhaustus fons pietatis diuine. In capi- ꝑs. xliij.
te affluēcia tota spūalis vnguenti (sicut scriptū est) Unxit te deus/deus tuus oleo leticie p̄ participib⁹ tuis. Ipsum tñ quod tam copiose pater vnxerat caput: maria quoq; vngere nō veret. Calūniantur quidē discipuli: sz respondet veritas p ea: q̄ bonum opus sit operata. De B
nicq; ⁊ nobis hodie quid p̄cipit in euāgelio. ¶ Tu (inq̄t) Mat. vj
cum ieiunaueris: vnge caput tuū. Mira dignatio. Spiritus dñi sup eum eo q̄d vnxit eū: ⁊ nihilominus tñ euāgelizans pauperib⁹ ait. Unge caput tuū. Cōplacet sibi pater in filio: ⁊ dñ vox sonat in ethere: descendit spūs in colūba. ¶ Putatis fratres/q: xp̄i baptismo chrisma defuerit C
Manet dñi spūs super ipsum: ⁊ vnctū ab eo quis dubi- Mat. iij
ter? Dic est filius meus dilectus: in quo mihi bene cōplacuit. Hec plane spūalis vnguēti fragrantia est. Unxit pater filiū p̄ participib⁹ suis: in quo p̄ ceteris singulariter cōplacet sibi. Pater eñ diligit filiū affectu vtiq; diuino: ⁊ inexperto oi creature. Unxit inquā p̄ participib⁹ suis accumulās sup eū vniuersa charismata benignitatis/māsuetudinis/⁊ suauitatis: abundantius eū replēs visceribus mie ⁊ miserationis. Unctum deniq; misit ad nos: quē nobis exhibuit plenū gratie ⁊ miserationis. Sic vncta Mat. vj
ta a pke est caput nostrū: ⁊ nihilomin⁹ vngi postulat a nobis. Cū ieiunaueris (inquit) vnge caput tuū. Ita Eccls. j.
ne aquā petit a riuulo fons indeficiēs? Petit sine dubio aut certe repetit magis. Ad fontē eñ vnde exeūt flumia reuertūtur: vt iterū fluāt. Nō verovt minus habēs q̄d derat xp̄s repetit: sed ne tibi pereat/quicq̄d ad eū refere volueris. ¶ Siquidē etiā fluminis aqua/si stare cepe- D
rit ⁊ ipsa putrescet: ⁊ inundatione facta supueniēs repelletur. Sic plane: sic gratiarum cessat decursus vbi recursus nō fuerit: nec modo nihil augeat ingrato: sed ⁊ q̄d acceperat: vertitur ei in pniciem. Sfidelis aūt in modico: cē- serur dignus munere amplioꝝ. Unge igit̄ caput tuū: refundēs in eū qui supra te est: quicq̄d in te est deuotionis q̄cquid delectationis: quicq̄d affectiōis. Unge igitur caput hui⁹: vt si qua in te est gratia: referatur ad ipsum: nec tuā queras gloriam: sed ipsius. Ungit eñ xp̄us: q̄ bonus E
eius odor est in oī loco. ¶ Memento sane aduersus hy- Mat. v)
pocritas hūc ꝓcessisse sermonez. Nolite (inquit) fieri sicut hypocrite tristes. Nō oīmodam nobis tristiciā interdicit: sed q̄ in facie est cordibus. Alioq̄n cor sapientis vbi tristicia. Et paulum q̄ discipulos cōtristasse non piget/p eo q̄ cōtristari sunt ad salutē. Nō est talis tristicia hypocritarū: nō in corde: sed in facie est. Exterminat eñ F
facies suas. ¶ Nota p̄inde q̄ nō dixerit nolite esse sicut hypocrite tristes: sed nolite fieri. hoc est fingi. Sic q̄ppe vulgo dr. Tristē se facit: aut magnificat se: ⁊ q̄ beatificat te in errorē te adducit. ⁊ similia q̄ simulationis sunt: non veritatis. Tu aūt cū ieiunaueris/unge caput tuū: ⁊ faciē tuā lava. Exterminār illi faciē: tu aūt lauare iuberis. Est aūt facies: que in facie est cōuersatio. Hāc fidelis xp̄i seruus lauat: ne q̄s offendiculū ꝑbeat intuenti: hypocrita magis exterminat: dū singularia magis ⁊ inusitata sectatur. Sed nec caput vngit: cui⁹ affectio elongat a xp̄o: et vanis fauoribus delectatur. Ungit potius semetipm vt ꝑpie fragrantiā opinionis respergat. Aut certe q̄ manifestū est nō eē caput hypocrite xp̄m: nec suū: tñ qualecūq;

caput vngere pōt: cuius mens nō ꝑprie testimonio conscientie: sed adulationib⁹ demulcet. Date nobis (aiūt) de Matth
me ỽgines) de oleo vestro. Cur hoc? Quia in vasis suis xxv.
oleū nō hūt. Sz nō est pudendū huiusce modi oleū dare. Nō eñ sibi fieri nolunt: q̄n ipsi faciunt alijs? Audi vero ꝓpheta: cui incerta ⁊ occulta sapie sue reuelauerat deus. Oleū (inquit) pctoris nō impinguet caput meū. Emunc ꝑs. cxl.
oleū istud hypocrite: sicut ait dñs. Amen dico vobis: rece- Mat. vj
perūt mercedē suā. Exterminat eñ facies suas: vt appareant ieiunātes. Uides q̄ breui sermone hypocritas ⁊ singularitatis notat: ⁊ arguit vanitatis. ¶ Vide etiam G
q̄ paucis ⁊ cor ad deo suadeat bona: ⁊ cor ab hoībus puniere. Unge caput tuū: ⁊ faciē tuā lava: hoc est sic te irreprehensibilem foris exhibe: vt diuinā tibi cōciliare studeas gratiā: ⁊ ante oculos humanos nō ꝓpriā q̄ras gloriam: sed auoris. Pōt tñ ⁊ alio mō lota facies/conscientia pura ⁊ vnctū caput/intelligi mens deuota. Dō si id ꝑbas ad uersus duplex vitiū/q̄b maxime solēt appetere ieiunātes hec duo verba/ablutionis ⁊ vnctionis dicta vident. Alij eñ ieiunat studio vanitatis: ⁊ huic ō: faciē tuā lava. Alij ieiunat cū impatiētia ⁊ rancore: ⁊ huic opus est vt caput vngat. Est aūt caput istud/mens interior: q̄ tunc vngitur in ieiunio: cū spūaliter delectatur in eo. An vero tibi nouū videt vt dicamus caput vngi ieiunio? Ego plus dico: etiā impinguat. Nunq̄ ne legisti q̄d scriptura est. Ur alat eos in fame: Est ergo ieiunium corporis capitis vnctio: et ꝑs. xxxij
carnis inedia refectio cordis. Quidni diserim vnctionē q̄ ⁊ medē vulneribus: ⁊ exasperatas cōscientias lenit: Emat igit̄ hypocrita ieiunio suo oleū pctoris: ego meuz interim nō vendo ieiuniū: ⁊ ipsum mihi oleum est: quo vngar. Unge (inquit) caput tuū: ne q̄d forte murmuris aut ipatientie subeat. Nō solū aūt: sed ⁊ gliare in tribulatione: sicut ait apls. Gliaer inquā: sed absq; oīni studio Rom. v
vanitatis: vt sit etiā facies munda ab oleo pctoris.

¶ Item in capite ieiunij quomodo debemus conuerti ad dominū. Sermo. ij.

Conuertimini ad me Ioel. ij
in toto corde vestro: in ieiunio ⁊ fletu ⁊ planctu: ⁊ scindite corda vestra ⁊ nō vestimenta vestra: ait dñs oīpotēs. Quid sibi vult dilectissimi/q̄ ꝑcipit dñs vt cōuertamur ad eū? Ubiq; eñ est ⁊ replet oīa: ⁊ nihilominus cōplectit vniuersa. Quo me vertā/vt cōuertar ad te dñe deus me⁹? Si ascēdero in celū tu illic es: si descendero in infernū: ades. ¶ Quid iu- Z
bes: quo cōuertar ad te: supra/an infra/ad dexteram/an ad sinistrā? Cōsiliū istud est fratres mei: secretū est q̄d solis credak amicis. Mysteriū regni dei est: aplis reuelak in aure: nam turbis nihil dr: absq; parabola. Nisi cōuersi Matth
fueritis (inquit) ⁊ efficiamini sicut paruulus iste: nō in- xviij.
trabitis in regnū celoꝝ. Agnosce plane: qua velit vt conuertamur. Ad paruulū cōuerti necesse est: vt discam⁹ abeo: q̄ mitis est ⁊ humilis corde. Ad hoc siq̄dē paruulus datus est nobis. Sane idē ⁊ magn⁹ est: sed in ciuitate dñi Esa. xij.
cui ⁊ dr. Exulta ⁊ lauda habitatio syon: q̄ magn⁹ in medio tui sanct⁹ israel. Quid tu instaris o hō? Quid extolleris sine causa? Quid alta sapis: ⁊ oculi tui oc sublime vident: q̄ tibi nō cedet in bonū? Sublimis quidē dñs: sz nō ita ꝓponit tibi. Laudabilis magnitudo illius: non etiā imitabilis. Eleuata est magnificētia illi⁹: ⁊ nō potēris ad eā. Nec si te ruperis appichēdes. ¶ Acceder (in- Z:
quit) hō ad cor altū: ⁊ exaltabit deꝰ. Excelsus sq̄dē dñs ꝑs. lxiij.
⁊ humilia respicit: ⁊ alta a lōge cognoscit. Humiliare: et appehendisti. Hec plane lex pietatis: ⁊ ꝓpter hāc legez sustinui te dñe. Si forte sublimitaris esser via ꝓposita: et illic iter quo ostēderet salutare dei: quāta facerēt hoies vt exaltarent? Quā crudeliter inuicē sternerēt: inuicē calcarent: q̄ impudēter reperent: manibus q̄ pedibus conarent in altū: vt imponerēt sese hoies sup capita aliena. Et certe q̄ ꝓtendit supgredi ꝓximos: multas iuenier

Universidad de Deusto
Biblioteca

difficultates: multos habebit emulos: multos patiet cō
tradictores: ascendētes equidē ex aduerso. Nihil vo faci
lius est volēti: q̄ humiliare semetipm. Vocverbū est dile
ctissimi: qđ oīno nos reddit inexcusabiles: vt ne tenue q̄
dē nobis velam ē ptendere liceat. Sz iā ad hūc paruulū
ad mīsuetudinis ⁊ humilitatis magistrū: quonā mō cō
uerti necesse sit videam⁹. ¶ Cōuertimini (inq̄t) ad me in
toto corde vro. Fratres si dixisset: Cōuertimini: nihil ad
dens: esset vobis forsitā libere rīdere. Factū est: iā aliud
ꝓponē mādatū. Nūc aūt spūalis (vt audio) cōuersionis
nos admoner: q̄ non vna die ꝑficit: vtinā vel in oi vita q̄
degim⁹ in b corpore: valeat consummari. Corpotis nāq̄
cōuersio si sola fuerit: nulla erit. Forma siq̄dē cōuersiōis
est ista: nō veritas: vacuā virtute gerēs spēm pietat. Vi
ser hō q̄ totus pergēs in ea q̄ fouis sunt: ⁊ ignarus iterio
rū suoꝝ: putās aliēd se esse cū nihil sit: ipse se seducit. Si
cut aqua effusus sum (ait psalmista) in ꝓlona hoīs huius
cemodi: ⁊ dispsa sunt oīa ossa mea. Et alius q̄dā ꝓpheta
Comederūt (inquit) alieni robur eius ⁊ ignorauit. Exte
riorē q̄ppe supficiē intuēs/salua sibi oīa suspicat: nō sen
tiens vermē occultū q̄ interiora corrodit. Manet tonsu
ra: vestis necdū mutata est: iciunio q̄ regula custodit: sta
tutis psallitur horis: sed cor lōge est a me dicit dīs. ¶ At
tende solerter qđ diligas: qđ metuas: vñ gaudeas aut cō
tristeris: ⁊ sub habitu religionis nīm secularē: sub pānis
cōuersionis inuenies cor puersum. Torum em̄ cor in his
quattuor affectionib⁹ est: ⁊ de his accipiendum puto qō
dō: vt in toto corde tuo cōuertaris ad dīm. Cōuertat ꝑ
inde amor tu⁹: vt nihil oīno diligas nisi ipm: aut certe ꝑ
pter ipm. Cōuertat etiā ad ipm timor tuus: q̄ peruersus
est timor: oīs/quo metuis aliqđ ꝓter eum: aut nō ꝑpter
eū. Sic ⁊ gaudiū tuū/⁊ tristicia eque conuertat ad ipm.
Hoc aūt ita fiet: si nō nisi pm eū doleas aut leteris. Quid
em̄ puersum magis/q̄ letari cū malefeceris: ⁊ in reb⁹ pes
simis exultare: Sz ⁊ ea quoq̄ q̄ pm carnē ē tristicia: mor
tē operat. ¶ Si ꝑ tuo siue ꝑ primi pctō doles bene fa
cis: ⁊ hoc tristicia est ad salutē. Si gaudeas ad munera
gratie: hoc gaudiū sanctū est ⁊ securū gaudiū in spūsctō.
Debes ⁊ in dilectione xpi fraternis cōgaudere ꝓsperita
tibus: ⁊ aduersitatib⁹ condolere (sicut scriptū est) Gau
dere cū gaudentibus: flere cū flentibus. ¶ Verū ne ipa
cor poris alis quidē est parui pēdenda cōuersio: q̄ spirita
lio hui⁹ āminiculū nosci esse nō paruū. Inde est ꝙ in lo
co hoc dīs cū dixisset. In toto corde: adiūxit. primus/in
iciunio: qō vtiq̄ corporis est. Volo tñ āmonitos ē fra
tres meos/obseruandū illud nō ab elcio tīm: sed ab oīb⁹
illecebris carnis/⁊ vniuersa corporis voluptate. Immo
vero iciumādū lōge amplius a vitijs q̄ a cibis. Sz est pa
nis a quo vos iciunare nolo: ne forte deficiatis in via: et
fi nescatis: panē dico lachrymarū. ¶ Sequit em̄. In icin
nio ⁊ fletu ⁊ plāctu. Exigit em̄ planctū a nobis peniten
tia ꝓterite cōuersatiōis: exigit fletū desideriū future bea
titudinis. Facte sunt mihi lachryme mee panes die ac no
cte: ait ꝓpheta: cū dī: mihi quotidie vbi est deus tu⁹. Pa
rū ei placet hui⁹ vite nouitas: q̄ necdū vetera plāgit: nec
dū plāgit admissa pctā: necdū plangit ipm amissum. Si
nō plāgis: plane nō sentis aīe vulnera: ꝓscie lesionē. Sz
nec futura satis gaudia concupiscis: si nō quotidie satis
postulas ea cū lachrymis. Dīm⁹ tibi nota sunt si non re
nuit ꝓsolari aīa tua donec veniāt. Addit deinde ꝓpheta.
Et scindite corda vestra: ⁊ nō vestimēta vestra. Quibus
ꝓbis manifeste ꝓior ille ppha iudeos ⁊ duricie cordis/⁊
vane superstitionis arguit. Crebra siquidē apud eos scis
scio vestiū: sed nō cordiū esse solebat. Qñ em̄ scinderent
corda lapidea: q̄ nō poterant nec circūcidi! Scindite (in
quit) corda vestra: ⁊ nō vestimēta vestra. ¶ Quis in vo
bis est cuius voluntas circa vnū aliqđ solet obstinatio:
inueniri! Scindat cor: suū gladio spūs/qō est verbū dei:
scind at illud: ⁊ in multas minutias festinet dispriri. Alio
q̄n nō est fiuerti ad dīm i toto corde: nisi scisso corde. Do
nec em̄ illā vnā accipias in hierm: cui⁹ est participatio in
idipm: multa iterim tibi ꝓcipiūtur: ⁊ si in vno offenderis
fact⁹ es oīm reus. Spūs dīi multiplex (ait sapiens) nec
potes sequi multiplice sine multiplici scissione. ¶ Audi
denīq̄ hoīem quē fm cor suū inuenerat deus. Paratum
(inq̄t) cor meū deus: paratū cor meū. Paratū ad aduer
sa: paratū ad ꝓspera. paratū ad humilia: paratū ad sub
limia: paratū ad vniuersa quecūq̄ ꝓceperis. Vis pasto
rem ouiū facere: vis cōstituere regem pplorꝝ: paratū cor
meū de⁹: paratū cor meū. Quis vt dauid fidelis ingredi
ens ⁊ egrediens: ⁊ ꝓgens ad imperiū regis. ¶ Et dice
bat de pctoribus. Coagulatū est sicut lac cor eorꝝ: ego vero
legē tuā meditat⁹ sum. Inde em̄ cor dis duricia: inde men
tis obstinatio: q̄ meditatur quis nō legē dīi: sed ꝓpriam
voluntatē. Scindam⁹ itaq̄ cor da nostra dilectissimi: qua
tenus integra ꝓinde vestimēta seruemus. Vestes enim
nostre virtutes sunt. Bona vestis charitas: bona vestis
obediētia est. Brūs q̄ custodit vestimēta hec: vt nō am
buler nudus. Denīq̄ beati quoꝝ recta sunt pctā: etenim
charitas operit multitudinē pctorꝝ. Scindam⁹ cor da si
cut ꝓdictū est: vt hec vestimēta integra seruemus: que
admodū integra seruata est tunica saluatoris. Nec mō in
tegrā seruat vestē scissio cordis: sed ⁊ talarem eā facit et
polymitā: qualē a scō patriarcha Iacob/accepit filius q̄
ꝓ ceteris amabat. Hinc nēpe virtutū ꝓseuerantia: hinc
perfectionis pulchre discolor vnitas. Hinc illa est gra re
gis filie in fimbrijs aureis: circūamicta varietatib⁹. Pōr
tū ⁊ aliter hec scissio cordis intelligi. vt siquidē ꝓrauū fue
rit/scindat ad confessionē: si durū/ad cōpassionē. Quidni
scindat cor: vt visceribus effluat pietatis. Quidni scinda
tur vlcus: vt sanies effluat. Utilis ꝓrsus vtraq̄ scissio:
vt nec clausum lateat pctī virus in corde: nec indigēti ꝓ
ximo claudamus viscera mīe: vt ⁊ ipsi ꝓsequamur miseri
cordiam a dīo nostro iesu xpo: qui est sup oīa deus bene
dictus in secula. Amen.

¶ Itē de iciunio q̄dragesime. Sermo. iij. vnde supra.

Ego vos dilectissi

mi/tota deuotiōe suscipite quadragesimale
iciuniū: qō nō sola abstinēcia cōmendat: sed
multomagis facīm. Nā si deuote q̄ modo
iciunauim⁹: vtiq̄ sancto hoc tpe iciunādū nobis est mul
to deuotius. Si quid em̄ addit ad solitū abstinentie mo
dū: nūquid nō valde indignū est/vt nobis onerosius sit
qō ecclia portat vniuersa nobiscū! Hactenus vsq̄ ad no
stā iciunauim⁹? soli: nūc vsq̄ ad vesperā iciunabit nobis/
cum pariter vniuersi: reges ⁊ ꝓncipes: clerus ⁊ ppls: no
biles ⁊ ignobiles: simul in vnū diues ⁊ paup. Hec ꝓdcit/
co dixerim fratres: ne q̄s forte turbet a pusillanimitate
spūs: ⁊ iciuniū ꝑsens q̄s minori deuotione suscipiat: dum
se fortassis meminerit prioris quoq̄ iciunij pōdus satis
difficile tolerasse. ¶ Hoc em̄ quātū pōt laborat aduersa
rius noster: vt holocaustū nostrū deuotōis pinguedine
vacuet: vt ⁊ min⁹ acceptū sit deo. ⁊ ꝓscia nostra in spūali
gaudio min⁹ exhilaret: sicq̄ de pusillanimitate tolerātie
etiā ꝓscientie pusillanimitas generet. Cuius astutias nō
ignorantes: tota obsecro aduersus eū solicitudine vigile
mus: ⁊ q: hilarē dat⁹ē diligit de⁹: ⁊ ipsa quoq̄ ꝓscia no
stra amplior: i crinde fiducia sublenat: vt deuota sint no
stra iciunia: solicite nobis totius ecclesie ꝓponamus ex
empla. Sed q̄d de his loquor: quos habem⁹ in hac iciu
nij obseruatione ꝓstantes: quasi nō multo excellentiores
habeamus in ea duces/imo ⁊ ꝓsecratores. Quāta deuo
tiōe suscipiendū est nobis qō a scō moyse tanq̄ hereditā
rio iure tradit! cui spāliter ꝓe ceteris ꝓphetis ꝓrogati
ua/facie ad faciē dīs loquebat! Quāto feruore ample
ctendū est: qō helias ille cōmendat: igneo curru raptus
in celū! Ecce em̄ q̄ multa milia a diebus illis generalis
conditio mortis imuasit: helias tñ vsq̄ adhuc ꝓseruante
dīo/manus eius euasit. Jam vero si cōmendant iciunij
ꝓsentis moyses ⁊ helias: q̄ vis magni tamen cōferri no
stri: quātū cōmendat illud iesus dīs noster: q̄ ⁊ ipse dies
bus totidē iciunauit: Qualis ille est: nō dicā monachus
sed xpian⁹: q̄ min⁹ deuote iciuniū suscipit qō ei tradit ipe
xps: Denīq̄ tanto deuotius imitandū nobis est dilectissi
mi xpi iciunātis exēplū: quāto certius est ꝓpter nos eum
iciunasse: nō ꝓpter semm. ¶ Jeiunem⁹ q̄ charissimi: ⁊ de
uore iciunem⁹ sancto hoc quadragesime tpe: ita sane vt
nouerim⁹ quadragesimā nostrā non solos quadraginta
dies hre. Cōtinuanda cūm nobis est q̄dragesima cunctis
diebus misere hui⁹ vite: dū p auxiliū gre: q̄ in quattuor eua
gelijs cōmendat: necesse est nos decalogū legis imple
re. Errāt plane q̄ paucissimos dies istos ad puiam suffi
cere credūt: cū certū sit totū vite hui⁹ tpus nō nisi ad pen
tentiā institutū. Querite dīm (ait ꝓphera) nō solū qua
draginta diebus: sed dū inueniri pōt: inuocate eū dū ꝓpe
est. Neq̄ em̄ tūc erit inuocādi tpus: qñ nemini ꝓrim⁹ erit
deus: sed alijs quidē ꝑsens: alijs vero nimis valde remo
tus. Interim sane ex eo q̄ ꝓrim⁹ dī: manifestū est q̄ nō
dum habeat: sed tñ haberi ⁊ inueniri facile pōt. Quis tibi
videt ꝓrimus fuisse illi q̄ incidit in latrones! Utiq̄ q̄ fe
cit cū eo miam. Ergo q: toto hoc tpe mie ꝓrimus est: q̄
rite dīm charissimi dū inueniri pōt: iuocate eū dum ꝓpe
est. Verūtamen ꝑsenti quadragesima maiore nobis est
feruore querēdus: q̄ nō solū pus: sed ⁊ sacramētū est toti⁹
tēporis hui⁹. Proptera si forte diebus ceteris studia ve
stra aliquantenus intepuerāt: dignū est vt nūc in feruore
spūs recalescāt. ¶ Od si gula sola peccauit: sola quoq̄
iciunet: ⁊ sufficit. Si vero peccauerūt ⁊ membra cetera: cur
nō iciunēt ⁊ ipsa? Jeiuner q̄ oculus q̄ deprecdat⁹ est aiam
iciunet auris: iciunet lingua: iciunet man⁹: iciunet etiam
aia ipsa. Jeiunet oculus a curiosis aspectib⁹ ⁊ ol petulā
tia: vt bene humiliat⁹ coerceat in pnia: q̄ male liber va
gabat in culpa. Jeiuner auris nequiter puriens a fabu
lis ⁊ rumoribus: ⁊ quecūq̄ ociosa sunt: ⁊ ad salutē nichi
me ptinēria. Jeiunet lingua a detractiōe ⁊ murmuratiōe
ab inutilibus vanis atq̄ scurrilib⁹ ꝓbis: interdū quoq̄
ob grauitatē silēti ⁊ ab ipsis q̄ videri poterāt necessaria
Jeiunet man⁹ ab ociosis signis: ⁊ ab operib⁹ oībus que
cūq̄ nō sunt ꝑcepta. Sz ⁊ multomagis aīa ipsa iciunet
a vitijs/⁊ ꝓpria voluntate sua. Etenim sine iciunio b/cete
ra a dīo rep: obātur: sicut scriptū est: q: in diebus iciunio
vestroꝝ volūtates vestre inueniūtur.

¶ Item de oratione ⁊ iciunio. Sermo. iiij. vnde supra.

Via iciunij quadra

gesimalis rēpus aduenit: qō tota deuotiōe
suscipere moneo charitatē vestrā: dignum
reor: aliquatenus exponere q̄ fructu: ⁊ quē
admodū oporteat iciunare. Primū quidez fratres/p eo
q̄ ab ipsis quoq̄ licitis abstinem⁹: ea nobis q̄ pius cōmi
simus illicita cōdonātur. ¶ Quid vero est ꝏdonari cō
missa: nisi iciunio breui iciunia redimi sempiterna? Behē
nam em̄ meruim⁹: vbi nullus vnq̄ cib⁹ est: ꝓsolatio nul
la: termin⁹ nullus: vbi guttā aque diues postulat ⁊ acci
pere nō merek. Bonū g̃ ⁊ salutare iciuniū: quo redimun
tur eterna supplicia: dū remittunt hoc mō pctā. Nō solū
aūt abolitio est pctorꝝ: sed extirpatio vitiorꝝ: nō solū obti
net veniā: sed ⁊ ꝓmerek gram: nō solū delet pctā ꝓterita
q̄ cōmisim⁹: sz ⁊ repellit futura q̄ cōmittere poteramus.
Dicā vnū adhuc qō facile capiat: sepi⁹ (nisi fallo:) exꝑti
Jeiuniū oroni deuotionē ⁊ fiduciā donat. Et vide quē
admodū sibimuicē iciuniū ⁊ oro socient (sicut scriptum
est) frater adiuuās fratrē ambo ꝓsolabunk. Oro virtutē
impetrat iciunādi: ⁊ iciuniū gratiā ꝓmerek orādi. Jeiu
niū oratiōnē roborat: oro sanctificat iciuniū ⁊ dīo rep
sentat. Quid em̄ iciuniū nobis ꝓderit/si relinquatur in
terra: qō absit: Subleuek g̃ iciuniū penna quadā oratio
nis. Verū huic ne forte minus sufficiat: alterā quoq̄ ne
cesse est sociari. Oratio iusti (ait scriptura) penetrat ce

los. ¶ Sint ergo iciunio nostro vt facile celos pene
tret: ale due: orationis scz atq̄ iusticie. Justiciavero q̄ est
nisi que cuiq̄ reddit qō suū est. Noli ergo quasi solū artē
dere deū: debito: em̄ es eriā ꝓlatis: eriā fratribus tuis:
nec vult deus vt paruipendas: quos ipse minime parui
pendit. Neq̄ em̄ sine causa ait apl⁹. Prouidentes bona
nō tantū coram deo: sed etiā coram hoibus. Dicebas fortasse
sufficit mihi si tm̄ de⁹ approbat qō ago: q̄ mihi de huma
no cura iudicio: Sed certus sis/q̄ ei minime placeat q̄c
quid cū scandalo filioꝝ eius: ⁊ cōtra ipsius feceris volū
tatē: cui obedire te tanq̄ eius vicario/oportebat. Sācti
ficate (inquit) iciuniū: vocate cetū. Quid est em̄ cetū vo
care? Unitatem seruare: diligere pacem: fraternitatē ama
re. Supbus ille pharisēus: iciuniū habuit: iciuniū scīi fi
cauit: qui nimirū ⁊ iciunauit bis in sabbato: ⁊ gras egit
deo. Sed nō vocauit cetum dicens. Non sum sicut ceteri
hoīm: ideoq̄ ala vna nitens/iciuniū eius nō ꝓuenit in ce
lum. Vos q̄ charissimi lauate man⁹ vestras in sanguine
pctōrum: ⁊ oīno soliciti estote/ vt alas duas habeat iciu
niū vestrū: sanctimoniā scz ⁊ pacem: sine qua nemo vide
bit deū. Sanctificate iciuniū vt pura intentio/⁊ deuota
oratio diuine illud offerat maiestati. Vocate cetū: vt cō
gruat vnitati. Laudate dīm in tympano ⁊ choro: vt con
cors fit mortificatio carnis. ¶ Poro q: ⁊ de iciunio/et
de iusticia aliqua diximus: dignū est vt de oīone quoq̄
pauca loquamur. Hec em̄ quāto efficacio: est si fiat vt de
bet: tanto callidius impediri ab aduersario soler. Inter
dū em̄ grauiter impedit oratio a pusillanimitate spūs/⁊
timore inmoderato. Hoc aūt tunc solet fieri: cū siccōgirat
hō ꝓpriā indignitatē. vt nō cōuertat oculos ad diuinam
benignitatē. Abyssus em̄ abyssum inuocat: abyssus lumi
nosa/abyssus tenebrosam: abyssus misericordie/abyssus
miserie. Profundū est nāq̄ cor hoīs: ⁊ imperscrutabile.
Sed si magna est iniquitas mea: multo maior est domi
ne pietas tua. Jōq̄ cū ad meipm turbata fuerit aīa mea:
memor sum multitudinis mīe tue: ⁊ respiro in ea: ⁊ cū in
troiero in potentias meas/nolo memorari iusticie tue so
lius. Verūtamen sicut periculū est/si fuerit oratio nimis
timida: sic in cōtraria parte nō minus: imo et maius pe
riculū est si forte fuerit temeraria. De his qui sic orāt au
di quid loquat ad ꝓpheta dīus. Clama (inquit) ne cesses
quasi tuba exaltra vocem tuā ⁊c. Quasi tuba (inq̄t) q̄t in
spū vehemēti increpandi sunt temerarii. Me etem quē
runt: qui seipsos nondū inuenerūt. Nec hoc dico vt pec
catorib⁹ auferā orandi fiduciā: sed volo eos orare tanq̄
gentē que pctm fecerit: nō iusticiā. Orent ꝑ indulgentia
peccatorꝝ suorꝝ in animo ꝓrito/⁊ spiritu humiliter: quē
admodū publicanus ille. Deus (inq̄t) ꝓpitius esto mihi
pctōri. Temeritatē em̄ dico: qñ is in cui⁹ ꝓscientia pctm
adhuc: aut vitiū aliq̄ regnat: ambulat in magnis ⁊ mi
rabilibus sup se: minus solicitus ꝑ periculo anime sue.
Tertiū periculū est: si sit oratio tepida: ⁊ nō ex vina affe
ctione ꝓcedens. Timida quidē oratio celuz nō penetrat
quia restringit animū timor: inmoderatus: vt oratio non
dicam: nō ascendere: sed nec ꝓcedere queat. Tepida ve
ro in ascēsu languescit ⁊ deficit: eo q̄ nō habeat vigorez.
Nā temeraria ascēdit: sed reflit: resistit em̄ ei: nec tm̄ nō
obtinet gram: sed ⁊ merek offensam. ¶ Que vero fide
lis ⁊ humilis ⁊ feruēs oro fuerit: celum sine dubio pene
trabit. vñ certū est q̄ vacua redire nō poterit.

¶ Itē de triplici modo oronis. Sermo. v. vnde. s.

Charitas qua ꝓvo

bis solicitus sum fratres mei: cogit vt lo
quar vobis: ⁊ vrgente ea multo sepius lo
querer: nisi tā multis occupationibus ipe
direr. Nec mirū si solicitus sum ꝑ vobis: cū inueniam in
meipso materiā multā ⁊ occasionē solicitudinis. Quoti
ens em̄ ꝓpriam miseriā/⁊ multimoda pericula cogito:
haud dubiū quin ad meipm ꝑturbatur aīa mea. Nec mi

Universidad de Deusto
Biblioteca

nos: nulli solicitudo est p singulis quibuscūq; vestrum: si tamen diligo vos tanq; meipsum. Nouit ipse qui scrutat corda. quoties in corde meo, ppie solicitudini prepōderat solicitudo vestra. Nec miruz si multa mihi solicitudo est: & timor: magnus cōturbat me sup oībus vobis: quos video in tāta miseria: & in tantis pstitutos esse periculis.

¶ Ipsi em̄ vt manifestū est: gestamus laqueū nostrum: vbiq; ppatz circūferimus inimicū: carnē hāc loquor: de pctō natā: in pctō nutritā: corruptā ninis ipsa origine: & multo amplius prana psuetudine vitiatā. Hinc est q; tam acriter caro aduersus spiritū concupiscit: q; assidue murmurat: & impatiens est discipline: q; illicita suggerit: q; necrationi obtemperat: nec inhibet vllo timore. Huic accedit: hanc adiuuat: hac vtitur ad impugnādos nos callidissimus serpēs: cui nullū aliud desideriū est: nullū studiū: nullū negociū: nisi effundere sanguinē animarum. Hic est qui iugiter machinatur malū: q; desideria carnis instigat: qui pcupiscentie ignē naturalē quodāmodo venenatis suggestionib⁹ suffiat: illicitos motus inflāmat: peri occasiones parat: & mille nocēdi artib⁹ corda hoīm tentare nō cessat. Hic est q; manus nostras ppio cingulo alligat: & (vt ō:) baculo nostro nos cedit: vt caro quedata est in adiutoriū: in ruinā nobis & in laqueū fiat.

¶ Sed q̄d pdest indicasse pericula si nulla cōsolatio: nulla adhibeant remedia? Grande quidē periculū est: & grauis lucta aduersus domesticū hostem: maxime cum nos aduene simus: & ille ciuis, ille suā inhabitet regionē nos exules simus & peregrini. Magnū quoq; discrimē aduersus diabolice fraudis astutias: tā crebros: imo cōtinuos hīc pressus: quē nec videre quidez possumus: & quē nimis astutū fecerit nā natura subtilis: q; longa exercitatio malicie eius. Verūtm in nobis est si vinci nolum⁹ & nemo nostrū in hoc certamine deiciatur inuitus. Subte est o hō appetitus tuus: & tu dominaberis illius. Pōt inimicus excitare tentationis motū: sed in te est si volueris dare seu negare cōsensuz. In tua facultate est si volueris inimicū tuū facere seruū tuū: vt oīa tibi cooperētur in bonū. Ecce em̄ infirmat inimicus desideriū cibi: vanitatis aut impatientie cogitatiōes ingerit: aut excitat libidinis motū: tu solūmodo ne cōsenseris: & quoties restiteris totiens coronaberis. Verūtamē negare nō possum⁹ fratres molesta sunt hec & periculosa: sed & in ipso certamine si viriliter resistim⁹: quedā pia tranquillitas de cōscientia bona nascitur. ¶ Credo etiā si cogitationes istas: q; cito in nobis aduertimus: nō patimur remorari: & in spiritu vehemēti animo⁹ aduersus illas excitamur: q̄m inimicus cōfusus abscedet a nobis: nō tam libēter illico reuertetur. Sed q; sumus nos: aut q; fortitudo nostra: vt tam multis tentationib⁹ resistere valeamus? Hoc erat certe qđ querebat de⁹: hoc erat ad qđ nos pducere satagebat: vt videntes defectū nostrū: & q; non est nobis auxilium aliud: ad eius miam tota humilitate curram⁹. Propter ea rogo vos fratres vt semp ad manū habeatis tutissimū cōfugiū: de qua etiā meminī me paulo ante in fine sermonis esse locutū. ¶ Verūtm quotiens de cōfone loquor: vba quedā humane cogitationis audire mihi videor in corde vestro: q; & ab aliis frequēter audiui: & nō nunq; expertus sum in corde meo. Quid em̄ est: q; licet nunq; ab cōfone cessemus: vix vnq; experiri videat aliqs nostrū: quis sit cōfonis sue fructꝰ? Sicut ad cōfonē accedimus: sic redire videmur: nemo nobis respōdet verbum: nemo quicq; donat: sed labor: asse videmur in cassuz. Sed quid in euangelio dicit dñs: Nolite (ait) iudicare p̄m faciem: sed iustū iudiciū iudicate. Qđ est aūt iustū iudiciū: nisi iudiciū fidei: q̄m Justus ex fide viuit. Ergo iudiciuz fidei sequere: & nō experimentū tuū: q̄m fides quidē verax: sed experimentū fallax. Que est g̃ veritas fidei: nisi qđ promisit ipse filius dei? Quicq̄d orantes petitis credite q: accipietis: & fiet vobis. ¶ Nemo vestrū fratres paruipendat orationē suā. Dico em̄ vobis: q: ipse ad quem oramus: nō parui pendit eā. Pariusq; egressa sit ab ore nostro: ipse scribi iubet eā in libro suo. Et vnū indubitanter e duobus sperare possum⁹: q̄m aut dabit qđ petim⁹: aut qđ nobis nouerit esse vtilius. Nos em̄ quid oremꝰ? sicut oportet nescim⁹: sed miseretur ille sup ignorantiā nostrā & orationē benigne suscipiēs: qđ nobis aut oīno non est vtile: aut nō tam cito dari necesse est: minime tribuit: oratio tñ infructuosa nō erit. Ita sane si fecerimus qđ monemur in psalmo. i. si delectemur in deo. ¶ Ait em̄ sanctus dauid. Delectare in dño: & dabit tibi petitiones cordis tui. Sed quid o ppheta, q; tam absolute mones delectari in dño: ac si ad manū nobis sit hmōi delectatio? Delectatione cibi, somni, & quietis: & cetera q; q̄ in terra sunt nouimus: deus aūt quā delectatione habet: vt in eo delectemur? Fratres mei, seculares hoc dicere possunt: vos nō potestis. Quis em̄ vestrū est: qui non sepe experti⁹ sit pscientie bone delectationē: qui nō gustauerit sapor: & castitatis, humilitatis, charitatis? Nō est hec delectatio potius: neq; cibi: aut similis cuiuslibet rei. delectatio tñ est: & maior oībus illis: diuina em̄ est: & nō carnalis delectatio: & cū in his delectamur: plane delectamur in domino

¶ Sed causantur multi fortasse, q; affectū hūc delectabilem & dulciorem sup mel & fauū, rarius experiātur: nimirū q: tentationib⁹ interim exercentur: multoq; virili⁹ agunt: & virtutes ipsas: nō p̄o delectatione quā experiātur: sed p̄o virtutib⁹ ipsis, & p̄o solo beneplacito dei tota intentiōe: etsi nō tota affectione, fectantur. Nec dubiū q̄n optime cōplaceat: qui hmōi est: pphete admonitioni qua dicit: delectare in dño: q̄m non de affectu loquitur: sed de exercitio. Affectus em̄ ille beatitudinis est: exercitiū vero virtutis. Delectare (inquit) in dño: ad hoc tēde: ad hoc conare, vt in dño delecteris: & dabit tibi petitiones cordis tui. Sed & ifidera q; petitiones cordis dixerit: quas approbat iudiciū rōnis. Nec habes vnde causeris: sed vñ magis tanto affectu in gratiarū actiōe vteris: q̄n quidē tanta sup te cura est deo tuo: vt quotiēs ignorans queris qđ tibi inutile est: nō te audiat sup hoc: sed mutet illud vilius in donū. Sic & pater carnalis paruulo querēti panē: libēter porrigit: querenti cultellū quē nō necessariū putat: nō psentit: sed magis panē ei quē dederat frangit: vel p aliquē ministroz frangi pcipit: vt nihil ille habeat periculi: nihil laboris. ¶ Porro petitiōes cordis in tribus credo cōstare: nec video quid preter illa, electu s quisq; sibi debeat postulare. Duo quidē hui⁹ tpis sunt. i. bona corporis & aie: tertium vero beatitudo eterne vite. Nec mireris q; bona corporis a deo dixerim esse querēda q̄n eius sunt corpora lia oīa: sicut & spūalia oīa bona. Ab eo g̃ petendū & sperandū nobis est: vnde possimus in eius seruitio sustentari. Verūtamen p necessitat⁹ nos aie orandū nobis est & frequētius & feruentius. i. p̄o obtinēda gratia dei, animeq; virtutib⁹. Sic & p̄o vita eterna tota pietate, & toto nobis orandū est desiderio: vbi nimirū corporis & aie plena & pfecta sit beatitudo. In his g̃ tribus vt cordis petitiones fiant: tria nobis sunt obseruāda. Nam & in p̄ma quidē supfluitas: & in secūda impuritas: & elatio interdū surripere solet in tertia. Nōnunq; em̄ tempora alia queri solent ad voluptatem: virtutes ad ostentationē. Sed & vitā eternā fortassis aliq; non in humilitate querūt: sed tanq; in fiducia suoz meritoz. Nec b dico quin accepta gratia fiduciam donet orandi: sed non oportet vt in ea constituat quisq; fiduciam impetrandi: hoc solum conferunt hec premissa dona: vt ab ea miseria cordia que tribuit hec: sperent etiaz ampliora. Sit g̃ oratio q̄ p̄o tēporalibus est circa solas necessitates restricta: fit oratio q̄ p̄o virtutibus est aīe etiam ab oī impuritate libera: & circa solū beneplacitum dei intenta: fit ea que sit p eterna vita in omni humilitate: psumens de sola: vt dignum est: miseratione diuina.

¶ In quadragesima de oratione dominica. Sermo vj. vnde supra.

Mat. vj. Joha. j.

Fiat voluntas tua sicut in celo & in terra. Voluntas dñi fratres/que p̄mus angelos creauit faciens eosdem: postmodū in eis facta beauit. Sicut em̄ verbū qđ erat in pncipio: carnē suscipiens: dicit (& vere ō:) factū caro: sic voluntas illa eterna in angelo facta est: cū angelica oīno in se absorbuit voluntatem. Quidni dicat facta in angelo: cum angelica facta est? Hec em̄ summa illius felicitatis est: hic voluptatis celestis torrens, q̄ diuina voluntas ipsa facta est etiā angelo⁹: vt quēadmodū placet deo vniuersitas ām̄istrationis hui⁹: sic & ipsi in cunctis gaudeant: in oībus delectentur. Hoc igit orāmus, vt hec voluntas sicut in celestibus facta est creaturis: fiat etiam in terrenis: vt sicut angelus: sic & hō adherens deo, vnus cū eo spūs sit. ¶ Sed heu me, quot obstacula separāt: quot pḥibent impediūtq; Obsistit sese malicia media: obsistit infirmitas: obsistit pcupiscentia et ignorātia nostra. Inest em̄ nobis quasi a natura: magis aūt ab exterminio nature, affectio quedā pessima & libido nocendi: vt inextinguibilis inueniatur in miseris animabus nostris malicie delectatio. Quid vero lōgius a voluntate diuina? Plane chaos magnū inter nos & illam firmatū est in hac parte: cū semp eū delectet pstare bene ficia: & ingratis nobis ecōtra suggerat affectio crudelissima & innocuis velle nocere. Hinc oīs radix amaritudinis germinat. hinc inuidie: hinc detractiones: hinc dissentiones pullulant: hinc filuescūt inimicitie. At hec quidē germina virulēta pscindi semp necesse est falce iusticie: qua videlicet exorquem⁹ a nobis: ne cui faciam⁹ qđ nolum⁹ nobis fieri: sed que volumus vt faciāt nobis hoīes & nos eis eadē faciamus. Eradicari tm̄ aut extirpari a cordibus nostris oīno nō poterit malicia: donec in mundo fuerim⁹? qui positus est in maligno. Conteritur quidem serpentis caput: sed experiri est frequēter calcaneo insidiantē. Sed o loco ipsa quoq; corruptibilis huius infirmitate corporis prepedimur: ne voluntas nostra diuine valeat coherere. Nobis quidē qđ molestū sentimus: nō pōt nō displicere: & frequēter in his volūtas nostra a diuina dissidet volūtate: cui ne penitus aduersetur: fortitudo est nobis necessaria: que secunda species est virtutis. Nec sola impedit afflictio corporis: impedit & pcupiscentia: qua multiplicibus & inexplebilibus distrahimur desideriis. Quādo aūt poterit anfractuosa & angulis plena volūtas ei vniri: que rectissima est: & oīmodis indistorta

Deu mihi dñe deus: q: vndiq; mihi bella: vndiq; tela volant: vndiq; pericula: vndiq; impedimēta. Quacūq; me verta nulla vsq; securitas est: & que mulcent, & q̄ molestant, timeo: & esuries & refectio: & somn⁹ & vigilie: et labor: & requies militant ptra me. Diuitias & paupertates ne dederis mihi (o: at sapiens) nimirū quia vt robiq; laqueus: vt robiq; periculū. Qđ si rep̄limit tēperantia cōcupiscentiā (hoc quippe vnicū in hmōi remediū est) erit quidē vnus iam nōnulla: sed plena nō erit. Hinc & apl̄us de se fatetur. Ego (ipse ait) mente psentio legi dei: carne aūt legi pcti: que est in membris meis. Ex parte ergo coheret: & ex parte dissidet: donec veniat qđ pfectum est: & qđ ex parte est euacuetur. Quarta est ignorātia quam & ipsam nobis plurimū obesse nō ignorans. Quo enim pacto voluntatē dei p̄mittā sequar vbi ignoro eam? Cognosco autem tm̄ ex parte: & necdū sicut cognitus sum. Proptera inquirēda sunt nobis cuncta oī desiderio incrementa prudentie: vt magis ac magis nota faciat nobis deus voluntatē suam: vt sciamus qđ acceptū sit ei oī tpe. Sic virtutū psummatio, iusticie, fortitudinis, temperātie & prudentie: vnionē illam tam felicem, q̄ desiderabilem consummabit: vt sit nobis cū deo vna volūtas: & quecūq; ei placent: placeant simul & nobis: atq; hoc nobis erit (vt de angelis sup: adiecti est) omnino perfecta iocunditas.

¶ Oramus aūt vt adueniat regnum dñi: quo videlicet nobis plena sit de regni ptāte securitas. Qđ aūt petim⁹ vt sanctificet nomen eius: oīno iā supra nos in eis⁹ noticiaz pergere cōcupiscim⁹. Ubi nūquid nobis in nobis & felix securitas: & secura felicitas fuerit in eū q̄ sup nos ē: tota iā spūs vehemētia rapiemur. ¶ Sanctificet nomen tuuz. Nomen eius gloria eius. Et illa qñ nō sancta? Sfieri tm̄ dicitur sancta gloria eius: cū in sanctitate glorificat a nobis sicut & volūtatē eius q̄ eterna est: in nobis vt nostra fiat fieri postulamus. Hoc g̃ p̄imū fieri petim⁹ qđ maximuz est: vt nobis glie illius immoretur sanctitas illibata. Exinde qđ ad nos spectat: optamus & regni ptātem, ppter securitatē: & voluntatis eius in nobis pfectionē, ppter iocunditatē. Sed q: necdū illa pfectione gaudētes: nō sine magno labore diuine possum⁹ obtemperare volūtati opus est cito ne deficiamus: opus est inquā pane quotidiano. Sepius quoq; oberrantes ab ea: & delinquētes/hoc est derelinquētes eā: necessario p indulgentia supplicam⁹ dicentes: Dimitte nobis debita nostra &c. At ne forte in eadem recidam⁹ post acceptā veniā petōz: orandus a nobis idem ipse est: ne inducat nos in tentationē: sed magis educat nos & liberet a malo.

¶ Item in quadragesima de peregrino, de mortuo, et crucifixo. Sermo. vij.

1. Pet. ij. Heb. xiij

Obsecro vos tāquā aduenas & peregrinos abstinere vos a carnalibus desideriis. Sfelices q̄ se pseuti seculo nequā aduenas & peregrinos exhibent: imaculatos se custodientes ab eo. Neq; em̄ habem⁹ hic manentē ciuitatē: sed futurā inquirim⁹. Abstineamus g̃ a carnalibus desideriis: q̄ militant aduersus aiam: tanq; aduene & peregrini. ¶ Peregrinus siquidē via regia incedit: nō declinat ad dexterā neq; ad sinistrā: si forte iurgantes viderit, nō attendit: si nubētes aut chorozs ducentes: aut aliud quodlibet facientes: nihilominꝰ trāsit q: peregrinus est: & nō primet ad eū de talibus. Ad patriam suspirat: ad patriā tendit: vestitū & victū habens non vult aliis onerari. Beatꝰ plane qui suū sic agnoscit: sic deplorat incolatū, dicens dño. Em̄ aduena ego sum apud te: & peregrinus sicut oēs patres mei. Magnū hoc quidez sed forte gradus aliquis altior est. Nam peregrinus etsi nō admittet ciuibus: aliqñ tm̄ delectat videre q̄ fiūt: aut audire ab aliis: aut ipse narrare q̄ viderit. & his hmōi etsi penitus nō retinetur: detinetur tm̄ & retardatur dum min⁹ memor: patrie minoꝛ accelerat desiderio. Nā & tanto tpe pōt in his delectari: vt iam nō solū remoretur & minus cito veniat: sed & remanens ex toto me tarde quidez pueniat. Quis igitur est magis alienꝰ ab actibus seculi/q̄ peregrinus? Profecto q̄bus dicit apl̄s. Mortui enim estis: & vita vestra absc̄dita est cū christo i deo. Peregrinus nimirū pōt facile occasione viatici plꝰ q̄ oporteat et detineri querēdo: & pgrauari pōrādo. Mortuus si desit etiā ipsa sepultura: nō sentit. Sic vituperātes vt laudantes: sic adulātes audit vt detrahētes: immo vo nec audit: q: mortuꝰ est. ¶ Omnino felix mors q̄ sic immaculatum seruat: immo penitꝰ alienū facit ab b̄ seculo. Sed necesse est: vt q̄ nō viuit in se: viuat christꝰ in illo. Hoc est em̄ qđ ait apostol⁹. Viuo aūt iā nō ego: viuit vo i me christꝰ. Ac si diceret. Ad alia q̄dē omnia mortuꝰ sum: nō sentio: non attēdo: nō curro: si qua vo sunt christi: hec viuū inueniūt & paratū. Nam si nō aliud possum: saltē sentio: placet qđ ad eiꝰ honoꝛ: ē fieri video: displicēt q̄ aliter fiunt. Magnꝰ omnino gradus est iste. At fortasse poterit aliqđ adhuc superi⁹ inueniri. In quo ergo queremꝰ? In quo putas/nisi in eo de quo nūc loquebamur: q̄ rapt⁹ est vsq; ad tertium celū: Quis em̄ phibet tertiū celū dicere: si quē gradum supra istos poteris inuenire? Audi igit ipsius de hac tanta altitudine nō in se gloriantē: sed dicentē. Mihi ab sit gloriari nisi in cruce domini nostri iesu christi: p quez mihi mūdus crucifixꝰ ē: & ego mūdo. Nō solū (inq̄t) mor-

tuus mūdo: sed ⁊ crucifixus: quod est ignominiosum genus mortis. Ego illi: pariter ⁊ ipse mihi. Omnia q̄ mundus amat: crux mihi sunt: delectatio carnis/honores/diuitie/vane hominū laudes. Que vero mundus reputat cruces: illis affix⁹ sum: illis adhereo: illa toto amplector affectu. An nō maio: iste ē secūdo ⁊ p̄mo gradu? ¶ Peregrin⁹ fi pudēs est ⁊ nō obliuiscik sue pegrinatiōis (licet cū labore) trāsfir: ⁊ nō magnopere secularib⁹ implicatur. ℣ Mo: m⁹ egrie blāda huj⁹ seculi sicut aspera spernit. Qui vero raptus est vsq; ad tertiū celu: crux illi est omne cui mūdus inheret: ⁊ his adheret que mūdo crux esse videntur. Quāuis in his verbis apostoli/illud quoq; nō incōgrue posset intelligi: crucifixū ei mundū reputatiōe: ipin vero mundo crucifixū cōpassione. Crucifixū em̄ mundū videbat obligationibus vitioꝝ: ⁊ ipse crucifigebaꝫ ei p̄ cōpassionis affectū. ¶ Sensimus singuli in quo gradu quisq; sit positus: ⁊ studeam⁹ ꝓficere de die in diem: qm̄ de virtute in virtutē videbiꝫ deus deoꝝ in syō. Maxime vero hoc sancto tpe/in omni obsequio puritate cōuersari studeamus: vbi ⁊ certus ⁊ breuis dierū numerus positus est: ne desperet humana fragilitas. Nam si ō: nobis in oi tempore soliciti estote oīno ad custodiendā puritatem vestre cōuersationis: quia nō desperet: Nūc aūt monemur breui dierū numero: oēs alioꝝ tempoꝝ negligentias emendare: vt vel sic gustemus dulcedinē ꝑfecte puritatis: ⁊ oī deinceps tpe in cōuersatione nostra sancte huius quadragesime/vestigia clara resplendeant. Coronemur ergo fratres sanctū hoc tempus/tota deuotione suscipere: ⁊ nunc magis arma spūalia reparare. Nunc em̄ generali quodā totius oībus exercitu: cōtra diaboluꝫ saluato: cōgreditur: beati qui sub tali duce strenue militarint. Toto siquidē anno domestica regis familia militat: ⁊ assidua est in bellorū procinctu: semel aūt/⁊ certo tpe/vniuersum imperiū generali cōgregaꝫ exercitu. ¶ Felices vos q̄ domestici meruistis esse: q̄bus dicit apls: Iam nō estis hospites ⁊ aduene: sed estis ciues sanctorū ⁊ domestici dei. Quid igitur facturi sunt/qui toto anno pugnare susceperunt: quādo ⁊ ipsi rudes ⁊ vacantes p̄ius spiritualia arma arripiunt? Utiq; solito amplius/solite opē est insistere pugne: vt magna quedā victoria regi nostro ad gl̄iam: nobis ꝓueniat ad salutem.

¶ De sancto Benedicto abbate. Sermo.

Ephe. ij

Z:

Gnuentibusvobis in vnū ad audiendū verbū salutis: magnus mihi timor fratres mei: ne quis forte minus digne illud recipiat: ⁊ nō sicut recipiendū est verbū dei. Scio em̄ terram q̄ sepius supuenientē in se recipit imbrē: si fructū nō fecerit: reprobā foret ⁊ proximā maledicto. Et ego vtiq; si possem benedictiones illi dare mallē: ⁊ nō maledictiones. Immo vero ipam benedictionē celestis patris vestri: nō meā: quā in ipso quidē dignāte/accipitis p os meum: opto vobis benedictionē manere semp: nec in maledictiones posse mutari.

¶ Celebremus hodie magistri nostri glorioſi beneditti natalem: p eo vobis ⁊ de eo solēnis exmore sermo debetur. Cuius dulcissimū nomē cum omni vobis iocūditate amplectendū est ⁊ honorandū: qm̄ ipse dux vester: ipse magister ⁊ legifer vester est. Delecto: q̄dē ⁊ ego in ipsi⁹ memoria: licet nō meo sine rubore beati huius patris nomen audeā memorari. Est em̄ mihi de ipsius imitatione vobiscum seculi abrenūciatio: ⁊ monastice ꝓfessio disciplīe: sed singulariter sine vobis cū eo participo nomē abbatis. Abbas fuit: ⁊ ego. O abbas ⁊ abbas. Nomen vnū: sed in altero sola magni nominis vmbra. Ministeriū vnū: sed heu me/q̄ dissimiles ministri: quātum minis/ stratio ipsa dissimilis. ¶ Se mihi fi tam longe a re fuero o beate Benedicte in futuro: q̄ a tue velligius sanctitat̄ longe esse reperiar in ꝑsenti. Sed nō mihi hec apud vos peroꝝare necesse est. Scio q̄ scientibus me loquor: tm̄ peto vt pudorem hunc/⁊ hūc timorem meū fraterna compassione leuetis. Quoniā tamen oīno dispensatio mihi credita est: ⁊ fi nō habeo apud me q̄d vobis apponā: q̄ram a btō Benedicto tres panes quibus vos pascā. Recipiat vos sanctitas eius: iusticia eius: pietas eius. Recolite dilectissimi: q̄ nō oēs qui in ꝓcessione dñi fuerūt: sua illi ꝓstrauerint vestimenta. In illa inquā processione quā annuente dño/in ꝓximo sumus celebraturi: quādo venienti dño ad passionē: ⁊ sedenti sup asellum populi occurrerunt. non oēs vestimenta sua ꝑsternebāt in via: sed cedebant aliqui ramos de arboribus. Nō erat b̄ magnū: q̄d gratis acceperant: gratis dabāt. Verūtamē ne ipsi quidē penitus ocioſi fuerūt: sed nec a processione liguntur excluſi. ¶ Ffratres mei/pium ꝑ̄ iumentum: qui cū ꝓpheta dicere potestis. Ut iumentū factus sum apud te: ⁊ ego semper recus: vos quibus insider christus: quoniā anima iusti sedes est sapientie: ⁊ apostolus p̄dicat christum dei virtutē ⁊ dei sapientiam: si nō habeo vestes quas pedibus vestris ꝑsternā: tentabo vel ramos cedere de arboribus: vt tante ꝓcessioni vel parum aliq̄d non desit ministerij mei. Arbor fuit beatus Benedictus grandis atq; fructifera/tanq̄ lignum quod plantatum est secus decursus aquarū. Ubi sunt decursus aquarū? Profecto in vallib⁹: quia inter medium montiū pertransibunt aque. Quis em̄ non videat etiam toꝝentes montiū arrogantias declinare: ⁊ mediā ad humilitatem semper diuertere vallis? Sic profecto/sic deus superbis resistit: humilibus dat gratiam. Securus hic fige pedem quicūq; es in mentum christi: super hunc ramum innitere: semitā vallis incede. Timōrū in monte sibi sedem constituit serpēs antiquus: mordens vngulas equi vt cadat ascensor: eius retro: ꝓpterea vallem magis elige ad ambulandum: vallem elige ad plantandū. ¶ Neq; em̄ vel in serendis arboribus mōrana solemnis eligere: q̄ frequēter arida sunt ⁊ petrosa. In vallibus pinguedo est: ibi ꝓficiunt plante: ibi plena spica/ibi centesimus oritur fruct⁹. iuxta illud/Et vallis abundabūt frumento. Audis quia vbiq; vallis laudatur: vbiq; humilitas ꝓdicatur. Ibi plantare/vbi decursus aquarum: quia ibi copia gratie spūalis: ⁊ aque que super celos sunt laudāt nomen dominī: ideſt celestes benedictiones faciūt vt laudetur. Stem⁹ in hac charissimi: ⁊ plantati stemus: vt nō arescamus: non moueamur quocūq; flatu: sicut scriptū est: Si spiritus habētis potestatem sup te irruerit: locuz tuū ne deseras. Nulla em̄ tentatio vobis ꝓualebit: si nō in magnis ⁊ mirabilibus super vos ambuletis: sed pinneatis radicibus firmis in humilitate radicati atq; fundati. Sic fuit plantatus secus decursus aquarū sanctus iste confessor dñi: quoniam fructum suū dedit in tempore suo. ¶ Sunt em̄ qui fructum non faciunt: sunt qui faciunt: sed non suum: sunt q̄ faciunt suū: sed non in tempore suo. ¶ Sunt inquā arbores infructuose vt quercus/⁊ ylex⁹/⁊ siluestres alie arbores: sed huiusmodi nemo plātat in horto suo: q; nō faciūt fructum: et si quem faciūt: nō humano esui aptus est: sed porcino. Tales sunt filij huius seculi: agentes in comessationibus et ebrietatibus: in crapula et vocacitate: in cubilibus ⁊ impudicitijs. Hec nanq; porcorum cibus sunt: quos iudeus verus ꝓhibetur comedere: q; christianus his non debet adherere. ¶ Sicut enim caro porcina cuz comeditur: nostre adheret carni: vt iā sit vna caro: sic trāsgresso: ꝑcepti dominici/spurcos sibi sociat spiritus: ⁊ adherendo eis/vnus cum eis efficit demon. Nam ⁊ idcirco in sacrificijs ꝓhibetur animal illud offerri/q̄ spurcos spiritus immundosq; designet: qui relicta omni mundicia: solis sibi spurcicijs complacens vitiorum et criminum semper ceno delectatur inuolui. Unde et in euangelio/legio illa maledicta/dum ejcereꝫ ab homine: tanq̄ simile sibi animal porcos postulat: nec negātur. His fructum ferunt arbores infructuose: ad quarum radices securis posita iam videtur. ¶ Arbores au-

Ps. lxxxij.

Jacob. iiij

Ps. lxxx.

Ecclꝰ. x.

Mar. v.

tem que fructum faciunt: sed nō suū hypocrite sunt: cum simone cyreneo crucē portantes nō suam: qui religiosa intentione carēes/angariantur: ⁊ que nō amant: amore glorie quā desiderant: facere cōpelluntur. Nam in eo q̄d dicitur in tēpore suo: arguūtur quidā ante tēpus fructificare volētes. Nōne em̄ ⁊ arbor⁹ nostris cinus q̄ oportet pullulantibus: timemus omnino floribus intempestiuis: Sic sunt aliqui quoꝝ fructus: quia nimis ꝓpere: minus ꝓpere oriuntur. Ipi sunt qui ini nitio cōuersionis sue alijs fructificare cōtinuo velle ꝓsumunt: cōtraq; legis decreta arare in primogenito bouis ⁊ ouis primogenita tondere festināres. Vultis nosse q̄ solicite id vitaue rit sanctus iste magister noster. Et hunc ramū vobis apponō: quoniā tribus annis soli deo notus: hominibus mansit incognitus. Fructū quidē multū tulit ipsi cernentis: sed in tēpore suo. Neq; em̄ credebat tēpus esse fructificandi: quādo tanta carnis tentatione grauatus est/vt pene cederet: pene discederet. ¶ Ego enim nec ipsū quidem ramum ꝓteribo: quoniā etsi hirsutus quodāmodo spinarū aculeis/quibus seipsum dñi Benedict⁹ inicit: tamen vtilis est omnino: vtilis iumento dñi propter foueas tentationū ne in eas incidat cōsentiendo: sed magis resistat et viriliter agat: sustineatq; dñm ne desperet. Dic ergo fige pedem christi iumētū: ⁊ disce quantūcūq; acerba tētatio seuiat: nō cedere nec credere ꝓterea derelictū esse a dño: sed memineris scriptum esse. Invoca me in die tribulatiōis: eruā te ⁊ honorificabis me. Ergo vt dicere ceperā: nō credebat benedict⁹ tunc esse fructificandi tēpus: quādo adhuc tantis tentationib⁹ vrgebaꝫ. Sed venit tēpus: ⁊ in tēpore suo fructū dedit. De fructu eius sunt illa tria q̄ superius terigi: sanctitas ei⁹/iusticia eius/pietas eius. Sanctitatē miracula probāt: doctrina pietatē: vita iusticiā. Vides o iumentū christi ramos foliis virentes: vernantes floribus: onustos fructu: Super istos imitere: vt gressus rectos facias pedib⁹ tuis. Sed quomodo tibi apponō eius miracula. Tūquid vt miracula facere velis? Nequaq̄: sz vt miraculis ei⁹ imitaris: videlz vt cōfidas ⁊ gaudeas/q̄ sub tali posit⁹ es pastore q̄ tantū meruisti habere patronū. Omnino enim valde potēs est in celis: qui tā magnus ⁊ potēs exinit in terris ꝑm magnitudinē gratie/magnitudine glorie exaltatus.

¶ Tā ⁊ iuxta radicū quātitatē/rami ꝓdire noscūtur: ⁊ quot radicib⁹ arbor: innititur: tot rāmis (sicut aiunt) decoratur. Sic ergo licet nō habeamus nostra: consolatio magna nobis esse debēt patroni nostri miracula. Docti na vo instruit nos: ⁊ dirigit gressus nostros in viam pacis. Porro vite iusticia oīno roborat ⁊ animat nos: vt tāto rigis accēdamur ad agēda q̄ docuit: quanto certi fuimus eū nō alia docuisse/q̄ fecerit. Sermo quidē vinus ⁊ efficax ex ꝑplū operis est: plurimū faciēs suadibile q̄d ostendit monstrat facibile q̄d suadetur. In hūc ergo modū et sanctitas confortat: pietas informat: iusticia confirmat. Quante em̄ pietatis fuit/q̄ non solū p̄sentib⁹ ꝓfuit: sed ⁊ ꝓ futuris solicit⁹ fuit: Nō solū his qui tūc erant frucrum tulit hec arbor: sed vtiq; hodie fructꝰ eius et crescit ⁊ manet. Dilectus plane deo ⁊ hominib⁹: cuius nō sola p̄sentia in benedictiōe fuit: sicut sunt multi dilecti deo soli: q; soli deo iam cogniti: sed ⁊ memoria eius etiā nūc in benedictione est. ¶ Vaz ⁊ vsq; hodie in triplicē amoris dñici confessionē/triplici hoc fructu pascit dñi gregem. Pascit vita: pascit doctrina: pascit intercessiōe. Per quez incessanter adiuti: fructificate ⁊ vos charissimi: qm̄ in b̄ positi estis: vt eatis et fructuz afferatis. Vñ eatis? Utiq; a vobisipsis: sicut scriptū est. A voluptatibus tuis auertere. Nam ⁊ de dño leginus: Quia exijt seminare semen suū. Ecce ⁊ hic habemus semen suū/sicut ⁊ ꝓius fructū suū. Imitemur et hūc fratres: qm̄ ad hoc venit/vt formā nobis traderet: ⁊ viam demōstraret. Ffortassis ⁊ ipse dñs arbor est: ⁊ debemus ab eo quoq; ramos accipere: quos nostris pedibus apponamus: immo nō fortasse/sed magis vere arbor est ipse et planta celestis: sed in terris plātata sicut scriptuz est. Veritas de terra orta est: ⁊ iusticia de celo prospexit. Ab eo igitur hunc ramum vobis appono: vt sicut seipsum exinaniuit hocipsum sentiatis in vobis: nisi q̄ nō tā ego apponō: q̄ apls apud quē legistis: Hoc sentite in vobis qō ⁊ in christo iesu: qui cū in forma dei esset: nō rapinā arbitratus est esse se equalē deo: sed semetipsum exinaniuit/formā serui accipiens: in similitudinē hominū factus/⁊ habitu inuentus vt homo. ¶ Et vos fratres charissimi exinanite vos: humiliate vos: seminate vos: perdite vos. Seminate corpus animale: et resurget corpus spūale. Perdite animas vestras: ⁊ in vitam eternā seruabit eas. Vultis nosse quomodo id fecerit apls? ipse qui docuit: Sine (inquit) mente excedimus deo: sine sobrij sum⁹ vobis. Quid ergo tibi? Ego (inq̄t) factus sum tanq̄ vas perditū. Bene seipsum perdit: qui nihil vnq̄ ꝓ se facit: sed omnis eius intētio: ⁊ omne desiderium tendit ad dei placitū ⁊ vtilitatē fratrum suorum. Infelix em̄ qui seminat in carne: q; de carne meter corruptionē. Alibi vo scriptū est. Beati qui seminātis super oēs aquas. Sed quō super oēs aquas? Ffortē ⁊ sup aquas de quibus legit: Et aque que sup celos sunt laudent nomē dñi: que sunt virtutes angelice ⁊ celestes populi. Jta plane: qm̄ spectaculū facti sumus ⁊ angelis ⁊ hoīb⁹. Seminemus igitur hominib⁹ exemplū bonū/per aperta operamus: seminemus angelis gaudiū magnū/per occulta suspiria: ⁊ cetera hmōi que solis eis sunt nota. Gaudiū enim est angelis dei sup vno peccatore penitentiā agēte. Hinc dicebat apls. Prouidētes bona nō tm̄ coram deo: sed etiā coram hominib⁹. Coram deo dixit: coram eis qui vultui dei assistunt. Ipsis em̄ maxime placet cū vos vident occulte orantes: aut ruminātes psalmū aliquē: aut tale aliq̄d faciētes. Sic seminate ⁊ vos: sic fructificate charissimi. Seminate ⁊ vos: quia tam multi ante vos seminauerūt. fructificate: q; vobis seminauerunt. O genus adā/q̄ multis seminauerūt in te: ⁊ q̄ ꝓcriosum semē: q̄ male perditis: ⁊ q̄ merito: si perieritis in te tantū semē: simul ⁊ seminantiū laboz. Cui perditioni traderis ab agricola: si in te perierint hec vniuersa? ¶ Seminauit in terra nostra tota trinitas: seminauerunt angeli: pariter ⁊ apli: seminauerūt martyres/⁊ cōfessores/⁊ vgines. Seminauit ⁊ filius: ipse em̄ est qui exijt seminare semē suū. Pater em̄ nō exijt sed filius a patre ꝓcessit: ⁊ venit in mundū: vt q̄ ꝓius erat cogitatio pacis in corde patris: fieret et ipse pax nostra in vtero matris. Seminauit ⁊ spūs sanct⁹: q; ⁊ ipse venit: ⁊ apparuerunt discipulis dispertite lingue tanq̄ ignis. Jta tota trinitas seminauit: pater scz panē de celo: filius veritatē: spūs sanctus charitatē. ¶ Angeli quoq; seminauerūt q̄n cadentib⁹ alijs/ipsi steterūt. Dixit em̄ lucifer illi: sed nō iam lucifer: sed tenebrifer ⁊ vesperus. Sedebo in monte testamēti: similis ero altissimo. O impudens: o imprudens. Milia miliū ministrant ei: ⁊ decies centena milia assistūt: ⁊ tu sedebis: Cherubin (ait prophera) stabant/⁊ nō sedebāt. Quid labor: asti vt iam sedeas: Oēs amministrationū sunt spūs missi in ministeriū/ꝓpter eos qui hereditatē capiūt salutis: ⁊ tu sedebis? Quid seminasti vt iam metas? Nō est tuū: nō est tuū hoc: sed quib⁹ paratum est a patre. Quid eis inuides? Prophetā ipsi sedebūt. ipsi inquam vermiculi terre iudicātes sedebūt: ⁊ tu nō modo nō stabis: sed iudicandus astabis. Nescitis: ait apls: q; ⁊ angelos iudicabimus: Ipsi vtiq; ibāt ⁊ flebāt mittētes semina sua: venientes aūt venīēt cū exultatiōe portātes manipulos suos. ¶ Duo manipuli sunt quos queris: honoris scz/⁊ quietis. Sessionē affectas et altitudinem: sed non sic: non sic: non colliges: quia non seminasti. Qui seminauerunt laborem et vilitatē: metent honorem pariter et quietē. Pro cōfusione enim sua duplicia ⁊ laborē: in terra sua duplicia possidebūt. Unde ⁊ dicebat quidam. Vide humilitatē meā et laborē meū. Modie audistis in euangelio promittentē dominum ⁊ dicentem

Psal. lxxxiiij.

Phil. ij.

D

ij. Cor. v.

pō. xxx.

Bar. vj.

Esaie xxxij.

Psal. cxlviij.

ij. Cor. vj.

pō. cxxv.

E

F

Esa. xiiij

Dan. vij

Ezech. x

Psal. cxviij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

mat.xix. discipulis. Sedebitis super sedes duodecim: iudicantes duodecim tribꝰ israel. Ecce quico sessionis: t honoꝛ: iudicij. Nā t ipse dñs ad hec noluit peruenire: nisi p humilitatē t laboꝛē. Vñ t moꝛte turpissima cōdemnaꝰ est: interrogaꝛ: tormentis: t oppꝛobriis saturatus: vtiq; vt inimicꝰ induak cōfusione: ipse pariter t oēs qui imitant eum et pretergrediuntꝰ viā. Ipse est o inique: ipse est q̄ sessurus est in sede maiestatis sue similis altissimo t coaltissimus ei. Hoc vtiq; cogitauerūt angeli sancti q̄ cadere maligno apostate illius nō cōsenserūt: nobis relinquētes exemplū: vt quēadmodū ipsi elegerūt ministrare: sic t nos faciamus. Nā etiā qui laboꝛē fugiūt: honoꝛē captant: illuꝛ se nouerint imitari: qui sessionem altitudinēq; queuit: et si nō satis terret eos illius culpa: terreat vel vindicta.

D Hoc enī in cōtrariū deuenerūt: vt formaꝰ fit ad illudendum ei: t ignis eternus pꝛeparaꝰ est illi. ¶ Ad hec vitāda prudentiā nobis seminauerūt sancti angeli: qui prius eā alijs cadentibus tenuerūt. Sed t apls hancipsaz seminauerūt nobis/qñ recedētibus his q̄ sapientiā huiꝰ mūdi sequebant: que stultitia est apud deū: t prudētiā carnis: que moꝛtē operaꝰ t ininica est deo: ipsi dño adheserunt. Scādalizari enī illi audiētes de sacramēto carnis et sanguinis vltra nō ibāt cū eo: discipuli vo interrogati an et ipsi vellent abire: respōderūt. Ad quē ibimus? Verba vite eterne habes. Necesse habemus fratres hāc prudētiā imitari: quia multi adhuc ambulāt cū iesu: donec veniaꝰ ad edendā eius carnē: t bibendū sanguinē illius: ad cōmunicandū scz passionibus eius: hoc enī t verbū illud: t ipsum sacramentū significat: extūc autē scandalizātur: t abeūt retro dicētes: quia durus est hic sermo. Nos cuz apostolis pꝛudentes simus t dicamus: Dñe ad quē ibimus: verba vite eterne habes. Nō discedimus a te: viuificabis nos. Nō in solo pane viuit homo: sed in omni vbo qō pꝛocedit de oꝛe dei. Non solus mūdus habet delectationē: sed multo maioꝛ est in verbis tuis. Vñ et ꝓpheta ait: Quā dulcia faucibꝰ meis eloq̄a tua sup mel oꝛi meo. Ad quē igitur eamus? Verba vite eterne habes dñe: et ea q̄ sunt sup oīa que mūdus habere pōt. Nō solum ipsa vita: sed t ꝓmissio vite eterne: t expectatio iustoꝝ letitia est, t tanta letitia: vt omne qō cōcupiscitur: ei non valeat cōparari. ¶ Nunc igitur pꝛudētiā nobis apostoli sancti seminauerūt. Martyꝛes vo manifestū est foꝛtitudinē seminasse. Poꝛro vo cōfessoꝛes seminauerūt iusticiā: quaz in omni vita sua securi sunt. Hoc enim interest inter martyꝛes t cōfessoꝛes: qō inter petrū simul omnia relinquētem: t abꝛaam substantiā mūdi in bonos vsus expēdentem. Sic enim illi consummati in breui expleuerūt tēpoꝛa multa: isti vo longa et multimoda traxere martyria. Virgines sancte planum est: quia temperantiā seminauerunt: que sic libidinem calcauerunt.

¶ In annūciatiōe beate Marie/de vbis psalmi. lxxxiiij. Vt inhabitet gloꝛia in terra nostra. Sermo. j.

Z: VT inhabitet gloꝛia in terra nostra: misericoꝛdia t veritas obuiauerūt sibi: iusticia t pax osculate sunt. Gloꝛia nostra hec est (ait apls) testimoniū conscientie nostre. Nō quidē tale testimoniū: q̄le ille superbꝰ pharisceus habebat seducta t seductrice cogitatiōe: testimoniū perhibēs de seipso: t testimoniū eiꝰ verū nō erat: sed cū spiritus ipse testimoniū perhibet spiritui nostro.

Z ¶ Poꝛro hoc testimoniū in tribus consistere credo. Ne esse est enī pꝛimo oīm credere/ q̄ remissionē peccatoꝝ habere nō possis/nisi per indulgētiā dei. Deide q̄ nihil pꝛius habere queas operis boni/nisi hoc dederit ipse. Postremo q̄ eternā vitā nullis pores operibꝰ pmereri/ nisi gratis detur t illa. Quia enī pōt facere mundum de immūdo conceptum semine: nisi qui solus est mundus. Vtiq; qō factū est: nō potest nō fieri: ipso tū nō impurante/erit quasi nō fuerit. Nō pꝛopheta q̄ considerans ait: Beatus vir cui nō imputabit dñs peccatū. De operibus vo bonis certū omnino est: q̄ nemo hec habeat a seipso. Nam si stare non potuit humana natura adhuc integra: quāto minus poterit per seipsaz resurgere iā coꝛrupta? Certū est ad suā oꝛiginē vniuersa: quantū in eis est: tēdere: t in eā semper esse partē pꝛoclinioꝛa. Sic t nos q̄ de nihilo creati sumus: cōstat q: si nobisipsis relinquimur: in peccatū semper (qō nihil est) declinamus. ¶ Jam vo de eterna vita scimus: q: nō sunt cōdigne passiones huiꝰ tēpoꝛis ad futurā gloriā: nec si vnus oēs sustineat. Neq; enī talia sunt hominū merita: vt ꝓpterea vita eterna debeatur ex iure: aut deus iniuriā aliquā faceret nisi eā donaret. Nam vt taceā q̄ merita omnia dona dei sunt: t ita homo magis ꝓpter ipsa deo debitoꝛ est/q̄ deus homini quid sunt merita oīa ad tantā gloriā? Deniq; quis melioꝛ est ꝓphera: cui dñs ipse tam insigne testimoniū perhibet dicēs. Virū inueni scm coꝛ meū. Verūtamē t ipse necesse habuit dicere deo: Nō intres in iudiciū cū seruo tuo dñe. Nemo itaq; se seducat: q: si bene cogitare voluerit: inueniet ꝓculdubio/q̄ nec cum decem milibus possit occurrere ei qui cū viginti milibus venit ad se. Veruz hec que nūc diximus: nō oīno sufficiūt: sed magis initiū quoddā t velut fundamentū fidei sunt habēda. Jdeoq; si credis peccata tua non posse deleri nisi ab eo cui soli peccasti: t in quē peccatū nō cadit: bene facis: sed adde adhuc vt et hoc credas: q: per ipsum tibi peccata donanꝰ. Hoc est testimoniū qō perhibet in coꝛde nostro spūssanctus dicēs Dimissa sunt tibi peccata tua. Sic enim arbitratur apls: gratis iustificari hoiem per fidē. ¶ Ita de meritis q̄/si credis nō posse haberi nisi p ipsum: nō sufficit donec tibi perhibeat testimoniū spūs veritatis: q: habes ea p illuz. Sic t de vita eterna habeas necesse est testimoniū spūs: q̄ ad eā diuino fis munere peruēturus. Ipse enī peccata condonat: ipse donat merita: t ꝓmia nihilominus ipse redonat. Poꝛro testimonia ista credibilia facta sunt nobis. Nā de remissione quidē peccatoꝝ/validissimum teneo argumētū/ dñicam passionē. Voꝛ siquidē sanguinis eiꝰ inualuit multo plus q̄ voꝛ sanguinis abel: clamās in coꝛdib electoꝝ: remissionē oīm peccatoꝝ. Traditꝰ est enī ꝓpter peccata nostra: nec dubiū quin potentioꝛ et efficacioꝛ sit moꝛs illius in bonū: q̄ peccata nostra in malū. De bonis aūt operibꝰ argumētū nihilominus efficax mihi est resurrectio eius: q: resurrexit ꝓpter iustificationē nostrā. Poꝛro de spe ꝓmioꝛ testimoniū eius est ascensio: quia ascēdit ꝓpter glorificatiōnē nostrā. Hec tria in psalmis habes: dicēte ꝓpheta: Beatus vir cui nō imputabit dñs peccatū. Et alibi. Beatus vir cuius est auxilium abs te. Item alibi. Beatus quē elegisti et assumpsisti: habitabit in atrijs tuis. ¶ Hec est gloria vera: gloria habitans: quia ab eo est qui per fidē habitat in coꝛde nostro. Filij vo adam gloriam que abinuicē est querentes: gloriā que a solo deo est: nō volebāt: sed sic gloriā extrinsecus fluentē sectantes/habebant: gloriam nō in semetipsis: sed magis in alijs. Vis nosse vnde sit homini inhabitans gloria? Dico breuiter: quoniā ad mystica festinat intentio. Nam et ea sola ꝓpositā in verbis illis ꝓphetice diligentius vestigare: sed reflexit ad moꝛalia occurrens ꝓima fronte apostolicus sermo: de interna gloria t testimonio cōscientie. Sic ergo inhabitat hec gloria etiā hic in terra nostra: si misericoꝛdia t veritas obuiāt sibi: t sese iusticia t pax osculentur. Pꝛeueniēti siquidē misericoꝛdie/vt veritas nostre cōuersionis occurrat necesse est: ac de cetero sanctimoniaz sectemur et pacē/ sine qua nemo videbit deū. ¶ Ubi enim cōpungitur quis: iam tunc euz misericoꝛdia pꝛeuenit: sed nequaq̄ ingredietur donec ei veritas confessionis occurrat. Peccauī dño (ait ipse dauid ad nathan pꝛopheram) cum de adulterio et homicidio argueretur. Et transtulit dominus peccatuz a te (ait ꝓpheta). Nimirum misericoꝛdia t veritas obuiauerūt sibi. Et hoc quidem: vt declines a malo. Jam vo vt facias bonū in tympano t choꝛo: tibi psallendū est: vt ipsa moꝛtificatio carnis tue t penitētie fructuꝰ: ac iusticie opera/in vnitate t cōcoꝛdia fiant: qm̄ vnitas spiritus vinculū est pfectionis. Neq; ad dexteraꝝ: neq; ad finistraꝝ declinueris. Sunt enī quoꝝ dextera est dextera iniq̄tatis. Pharisceus ille cuiꝰ supza meminiꝰ: nō erat sicut ceteri hominum: scz ipse sibi (vt dixiꝰ) testimoniū perhibuit: sed nō verū. Sane quisq̄s ille est/in quo miseꝛicoꝛdia t veritas obuiauerūt sibi: iusticia t pax osculate sunt: secure gloꝛietur: sed in eo qui sibi testimonium perhibet in spiritu vtiq; veritatis. Ut inhabiter gloꝛia in terra nostra: misericoꝛdia t veritas obuiauerūt sibi: iusticia t pax osculate sunt. Si gloꝛia patris filiꝰ sapiēs: cū sit sapiētia ipsa: sapiētioꝛ nemo, liquet ꝓfecto gloꝛia patris ch̄istū dei virtutē t dei sapiētiā esse. Quia ergo multifarie multisq; modis de eo pꝛedictū fuerat in ꝓphetis/q̄ in terris videndus esset: t inter hoiēs cōuersaturus: quonā modo id factuz sit: t impletis q̄ de eo per os oīm ꝓpheraꝝ dicta fuerāt: habitauerit gloꝛia in terra nostra: psalmista indicat in his verbis: ac si manifeste dicat. Ut verbū caro fieret t habitaret in nobis: misericoꝛdia t veritas obuiauerūt sibi: iusticia t pax osculate sunt. Magnū sacramentum fratres/t diligētius perscrutandū: nisi t intellectꝰ mysterio: t ipsi q̄ intellectui verba deessent. ¶ Dico enī vtiq; modicū id qō sentio: si foꝛte vel occasionē dedisse videar sapienti: Videre mihi videoꝛ dilectissimi quattuoꝛ virtutibus his amictū primū hominē ab ipso sue creatiōis exoꝛdio: t (vt ꝓphera meminit) vestimēto salutis indutū. Est enī in his quattuoꝛ illa salus integritas: nec sine his oībus pōt cōstare salus: pꝛesertim cū nec possint esse virtutes/si abinuicē separentur. Acceperat ergo hō misericoꝛdia: custodez scz aiq; pedissequā: vt ipsa pꝛeueniret: ipsa t sequeretur eū: ipsaq; ꝓtegeret t cōseruaret vbiq;. Videsne qualē nutriciū cōtulit parulo suo deus: qualē dedit pedissequā homini recens oꝛto. Sed erat illi necessaria talis eruditoꝛ: tanq̄ ingenue t rationabili creature: vt non sicut iumentū aliq̄ custodiret: sed tanq̄ parulus educaretur. Cui sane magisterio nemo poterat aptioꝛ inueniri q̄ veritas ipsa: que eū in agnitionem suiume perduceret aliq̄n veritatis. Interim vo ne sapiēs inueniretur vt ima lum faceret: esset q̄ peccatū ei tanq̄ scienti bonū t minime faciēti: iusticiaz quoq; qua regeretur accepit. Adhuc autē et pacē qua foueretur et delectaret addidit manus benignissima creatoꝛis. Pacē vtiq; duplicē vt nec intus pugnet: nec foꝛis rimoꝛes. i. nec coro concupiscet aduersus spiritū: nec esset ei creatura vlla formidini. Nam t bestijs omnib libere imposuit nomina: t serpēs ipse q̄ violentia non pꝛesumpsit: fraude magis eum aggressus est. Quid huic deerat: quem misericoꝛdia custodiebat: docebat vitas: regebat iusticia: pax fouebat? Sed heu homo iste ad multā pernicie t insipientiā sibi: descēdit de hieru salem in hiericho. Siquidē incidit in latrōnes: a quibus t ante oia legitur despoliatus. An nō despoliatus: q̄ domino veniēte/mudū le esse cōqueritur? Nec vo poterat re uestiri: vel ablata sibi recipere vestimēta: nisi christꝰ amitteret sua. Sicut enī viuificari in anima/ nisi interueniēte coꝛpoꝛali moꝛte christi nō potuit: ita nec reuelari sine eiꝰ despoliatione. Et vide si nō ꝓpter has quattuoꝛ partes vestimēti: qō amiserat primus t vetus homo: in totidem quoq; diuisa sunt scōi et noui hominis vestimēta. ¶ An foꝛte queris t tunicā inconsutilem: que nō diuiditur: sed foꝛte pꝛouenit. Ego diuinā arbitroꝛ: esse imaginē: que nimirū non assuta: sed infra atq; ipsi impꝛessa nature: diuidi scindiq; nō potest. Ad imaginē nempe t similitudinez dei factus est hō: in imagine arbitrij libertatez: virtutes habēs in similitudine. Et similitudo quidē perūt: verūtamen in imagine pertāsit homo. Jmago siquidē in geh̄ena ipsa vi poterit: nō exuri: ardere: sed nō deleri. Hec ergo nō scinditur: sed foꝛte pꝛouenit: Et quocūq; peruenerit anima: simul t ipsa erit. Nam similitudo nō sic; sed aut manet in bono: aut si peccauerit in anima: miraꝛ miserabiliter inmētis insipiētib similata. Sed quia spoliatū virtutib quattuoꝛ: hoiem dixiꝰ: quonā modo singulis fit spoliatoꝛ cōgruū est vt dicamus. ¶ Perdidit hō iusticiā: cū eua serpētis: adā muliēris voci obediuit potius q̄ diuine. Erat m̄ residuū aliq̄d qō appꝛehendere possent idq; dñs suo illo scrutinio innuebat: sed abiecerūt etiā illud/cōuersi in vba malicie: ad excusandas excusationes in peccatis. Poꝛro cū iusticie poꝛtio nō peccare: scā pernitentiā dānare pctīs. Perdidit t misericoꝛdiā: cuz sic exarsit eua in cōcupiscētia sua: vt nec sibi: nec viro: nec filijs parceret nasciturīs: simul oēs terribili maledicto et necessitati moꝛtis addicēs. Adam q̄ indignationi diuine mulierē ꝓ qua peccauerat obiecit: quasi post tergū eius volēs declinare sagittā. ¶ Vidit ei mulier lignū q̄ esset pulcꝝ: ū visu: t ad vescēdum suaue: t a serpēte audierat tanq̄ deos se futuros. Funiculus triplex difficile rūpit/ curiositatis/voluptatis/t vanitatis. Hec sola mūdus habet: cōcupiscentiā carnis: cōcupiscentiā oculoꝝ: t superbiā vite. Dis abstracta t illecta/misericoꝛdiā oēm crudelis mater abiecit. Sic t adā qui mulieri male miseꝛi est/ vt cū ea peccaret: bene noluit miseꝛeri/ vt penam sustineret ꝓ ea. Pꝛimata est etiā mulier veritate: primo quidē male deto: quēs q̄ audierat/ Moꝛte moꝛieris: t dicēs/ Ne forte moꝛiamur. demū serpēti credēs/penitꝰ abnegāti t dicēti: nequaq̄ moꝛiemini. Primaꝝ est t adā veritate vbi eā cōfiteri erubuit: folia: hoc est excusationum operīta pꝛetendens. Siquidē ipsa dicit: Qui erubuerit me coā hoibus: erubescā t ego eū coā patre meo. ¶ Paꝛē quoq; pꝛotinus amiserūt: quia nō est pax impijs dicit dñs. Nōne enim cōtrariā legē inuenerant in membris suis quos de nouo pudere ceperant mutilaris? Timui ego (inquit) eo q̄ nudus essem. Nō sic miser/ nō sic pauloantre timebas: nō querebas folia: licet coꝛpoꝛe nudus sicut et modo. ¶ Ex hoc sane vt ꝓphete ipsius paradolā pꝛosequamur: qui sibi obuiasse eaz/t reconciliatas in osculo memoꝛauit: grauis quedā inter Yturea videt oꝛta cōtentio. Siquidē veritas t iusticia miseꝛū affligebant: pax et misericoꝛdia zeli huiꝰ experteꝰ iudicabāt magis esse parcendū. Sunt etenim collactanee he due sibi: quēadmodū et pꝛioꝛes. Unde t factū est vt persecutantibꝰ illis in vltionē: t pꝛeuaricatoꝛē hiicinde cedentibꝰ: t ꝓsentes mox lestias futuri cumulatiōe cōminatione supplicij: ille secederēt in coꝛ: parris redeūtes ad dñm qui illas dedit. Solus siquidē ipse cogitabat cogitatiōes pacis: cū afflictionis plena omnia viderētur. Siquidē nō cessabat pax: nō ei misericoꝛdia dabat silentiū: sed pio quodā susurrio paterna pulsantes viscera loquebant. Tūquid in eternum proꝛciet deus: aut nō apponet vt cōplacitioꝛ fit adhuc? Nunquid in finē misericoꝛdiā suā abscindet a generatione in generationē? Nunq̄d obliuiscet miseꝛeri deus: aut cōtinebit in ira sua misericoꝛdias suas? Et q̄ quis diu multūq; vsus fit dissimulare pater miserationū vt interim satisfaceret zelo iusticie t veritatis: non m̄ in fructuosa fuit supplicatiū importunitas: sed exaudita est in tpe oppoꝛtuno. Foꝛte enī interpellātibꝰ tale dicaꝝ dedisse responsuz Usq; quo p̄ces vestre? Debitoꝛ sum t foꝛoꝛibꝰ vestris: q̄s accinctas videtis ad faciēdā vindictā in nationibꝰ: iusticie t veritati. Vocent t veniāt: t sup hoc vbo pariter cōferamus. Festinat ergo legati celestes: t vt viderunt miseriā hominū/t crudelez plagā (vt ꝓphera loquitur) angeli pacis amare flebant. Qui cū fidelius quererēt/ aut rogarēt q̄ ad pacē sunt: q̄ angeli pacis? Sane et deliberatione cōmuni ascendit veritas ad constituēdā diē: sed ascēdit vsq; ad nubes: necdū plane lucida: sed subobscura t obnubilata adhuc zelo indignationis. Factumq; est vt legimus in ꝓphera: Dñe in celo misericoꝛdia tua: et veritas tua vsq; ad nubes. Medius aūt pater luminum residebat: et vtraq; ꝓ parte sua vtilius quod habebat: loquebatur. Quis putas illi colloquio meruit interesse t

Universidad de Deusto
Biblioteca

indicabit nobis? Quis audiuit ⁊ enarrabit: ſi forte inenarrabilia ſime: ⁊ nō licēt homini loqui. Summa tñ controuerſie tori⁹ hec fuiſſe videt. Eger miſeratiōe creatura rationalis/ait mīa: qñ miſera facta eſt: ⁊ miſerabilis valde Venit tēpus miſerēdi ei⁹: qz iā p̄eteriit tēpus. Ecō trauersitas. Opo:tet(inq̄t) impleri ſermonē quē locut⁹ es dñe Tot⁹ mo:iat⁹ adam neceſſe eſt/cū oībus q̄ in eo erāt: qua die vetituz pōmū in p̄uaricatione guſtauit. Ut q̄d ergo: ait mīa: vt q̄d me genuiſti parer citius periturā? Scit ēm veritas ipſa: qm̄ mīa tua periit: ⁊ nulla eſt: ſi nō aliq̄n miſereris. Siſter aūt ecōtrario⁹ illa loquebaf. Quis ēm neſciat/q̄ ſi p̄dictā fidē p̄uaricato⁹ ſentētiā mo:tis eua ſerit: periſt nec pmanebit iā in eternū veritas tua dñe? Ec ce ẏo vnus de cherubin. i. magni cōſilij angelus: ad regē Iob.v. Salomonē ſuggerit eſſe mitrēdas. Qm̄ filio in q̄t darū eſt omne iudiciū. Er in ei⁹ ergo cōſpectu mīa ⁊ veritas obuiauerūt ſibi: eadē que ſupa meminimus vba grīmonie reperēs. Ifateo: ait veritas: zelū bonū mīa hz: ſed vtinaz ſm ſcientiā. Nunc aūt quid p̄uaricato⁹i poſſus/q̄ ſo⁹o⁹i iudicat eſſe parcendū? Et tu: inq̄t miſerico:dia: neutri parcis: ſed tanta indignatiōe ſeuis in p̄uaricato⁹es: vt inuoluas pariter ⁊ ſo⁹o⁹ē. Quid mali meruī: ſi q̄d hac es aduerſum me/dicito mihi. Sinautē quid me pſequ⁹io? Grandis cōtrouerſia fratres/⁊ intricata nimū diſcep tatio. Quis nō illic dicer⁹: bonū nobis erat ſi nat⁹ nō fuiſſet hō iſte: Sic erat dilectiſſimi/oīno ſic erat: nō videbatur quō ſimul poſſent erga hominē miſerico:dia ⁊ veritas cōſeruari. Cūq̄ adūcerer veritas in ipſum q̄s iudicē pārtis ſue iniuriā reto:queri/dicēs cauēdum oīno ne fieret irritū verbū patris: ne ſermo viuus ⁊ efficax qualiber occaſione euacuaret: parcite queſo ait pax: parcite vbis hmōi: nō nos talis altercatio decet: virtutū eſt inhoneſta cōtentio. Cp̄o:ro iuder inclinās ſe digito ſcribebat in terra. Erant aūt verba ſcripture: que pax ipſa legit in auribus omniū. Ea ſiquidē p̄opius aſſiſtebat. Hec dicit: perū ſi adam nō moriatur: ⁊ hec dicit: perū niſi miſerico:dia cōſequatur. Sfiat mo:s bona: ⁊ habet vtraq; qđ petit Obſtupuere oēs in verbo ſapiētie/⁊ forma cōpoſitiōis pariter atq; iudicij. Siquidē manifeſtū fuit nullā eis grīmonie occaſionē relinqui: ſiquidē fieri poſſet qđ vtraq; petebat: vt ⁊ mo:eretur/⁊ miſerico:dia cōſequerē. Sed id quomodo fiet inquiūt? Mo:s crudeliſſima ⁊ amariſſima eſt: mo:s terribilis ⁊ ipſo ho:renda auditu. Bona fieri quanā ratione poterit: At ille. Mo:s(inquit) pec/ Pſal. xxxiij. cato⁹ peſſima: ſed p̄cioſa fieri p̄ mo:s ſanctoꝝ. An non p̄cioſa erit: ſi fuerit ianua vite: porta glo:ie? P̄cioſa inquiūt. Sed quō fiet iſtud? Sfieri(ait) p̄t ſi ex charitate mo:iatur q̄s: vtiq; q̄ nihil debeat mo:ti. Neq; ēm detine Eze.xiij. re poterit mo:s innocētiū: ſed fo:abit (vt ſcriptū eſt) mas/ cilla leuiathan: q̄ deſtruetur paries medius: ſoluetur⁹q; chaos magnū: qđ inter mo:tē vitāq; firmatū eſt. Nimi 6 rum charitas fo:tis vt mo:s: immo ⁊ fo:tio: mo:te. ſi fo:tis illius intrauerit atriū: alligabit cū ⁊ dir⁹ piet vtiq; vaſa ei⁹: ſed ⁊ ipſo trāſitu ſuo ponet pfundū maris viā: vt trāſeant liberi. Bonus vſus eſt ſermo: vtpote fidelis ⁊ omni acceptiōe dignus. Sed vbi poterit ille innocens inueniri: q̄ mo:i velit: nō ex debito: ſed ex volūtate: nō ex malo merito: ſz ex bñplacito ſuo? Circūſit veritas o:bē terre: ⁊ nemo mūdus a ſo:de: nec infans cui⁹ eſt vni⁹ diei vita ſup terrā. Sed ⁊ mīa celū omne perluſtrat: ⁊ in angelis q̄s ne dixerim p̄auitatē: mino:ē ēm inuenit charitatez. Nimirū hec victoria alij debebaf: quo maio:ē charitatez nemo haberet: vt animā ſuā poneret quis p ſeruis inutilibus ⁊ indignis. Nam etſi ipſe iam nō dicit nos ſeruos: hoc ipſum immenſe dilectionis eſt: ⁊ eximie dignationis. Nos aūt etſi oſa q̄ p̄cepta ſunt nobis/facere mus: quid aliud dicere deberem⁹: niſi q̄ ſerui inutiles ſumus. Sed quis eū ſup hoc cōuenire p̄ſumeret. Redeūt ad cōſtitutā diē veritas ⁊ mīa: antie plurimū nō inuēto qđ deſiderabant. Tunc ẏo ſco:ſum pax cōſolans eas. Vos (inquit) neſcitis quicq̄ nec cogitatis. Nō eſt qui faciat bonū hoc: Iob.xj. nō eſt vſq; ad vnū. Qui cōſiliū dedit: ferat auxiliū. Intel lexit rex quid loqueref: ⁊ ait: Penitet me feciſſe hominē Gen.vj. Penā(inquit)me tenet: mihi incūbit ſuſtinere penā: pe nitentiā agere p̄o hoīe quem creaui. Tūc ergo dixi/ecce venio. Nō ēm poteſt hic calix trāſire: niſi bibā illū. Et ac/ Zach.ix. cerſito gabriele, vade(inquit)dic filie ſyon/ecce rex tu⁹ venit. Sfeſtinauit ille ⁊ ait: Ado:na thalamū tuū ſyon: et ſuſcipe regē. Cp̄o:ro venturū regē miſericordia ⁊ veri 10 tas p̄euenerūt: ſicut ſcriptū eſt. Miſericordia ⁊ veritas Pſal. lxxxviij. p̄cedent faciē tuā. Juſticia thronuz p̄eparat ſm illud: Ibidem Juſticia et iudiciū p̄eparatio ſedis tue. Pax cū rege ve/ nit vt prophera fidelis inueniref qui diceret. Pax erit in terra noſtra cū venerit. Inde eſt q̄ naro dño/angelo:uz Luce.ij. cho:us canebat. Pax in terra hoibus bone voluntatis. Sed ⁊ tunc iuſticia ⁊ pax oſculate ſunt: q̄ non modice vi debanf hactenus diſſidere. Pro:o ēm ſi qua erat ex lege iuſticia: nō oſculū: ſed aculeum magis habebat vlcēs timo:e/q̄ p̄uocās dilectione. Sed nec habuit illa recon ciliationē: ſicut habet nūc que ex fide noſcit eſſe iuſticia. Alioquin q̄d erat q̄ nec abraā: nec moyſes: nec ceteri iuſti rēpoſis illius/in obitu ſuo pacē illā beatitudinis eter ne app:ehēdere: aut regnū pacis poterant introire: niſi q̄ minime adhuc iuſticia ⁊ pax ſeſe fuerāt oſculate. Ex b Sane dilectiſſimi feruētio:e nobis zelo ſectāda iuſticia eſt Siquidē iuſticia ⁊ pax oſculate ſunt: ⁊ indiſſolubile amicitiarū iniere fedus: vt quicūq; teſtimoniū iuſtitie ſecum tulerit: hilari vultu/iam amplexibus letis/accipiaf a pace in idipſum dormiens et requieſcens.

¶ Item de ſeptifo:mi ſpiritu in chriſto/in annunciatione dominica.

Sermo. ij.

¶ Conſiderare eſt fra 3 tres in ſolēnitate hodierna dñice annunciationis: velut ameniſſimā quandā plaiciē: ſimplicē noſtre reparationis hiſtoriā. Inſungiturnoua legatio angelo gabrieli: ⁊ nouā virgo p̄feſſa virtutē/noue ſalutationis honoꝝ ad obſequio. Antiqua excludit maledictio mulieruz: nouā noua mater accepit bñdictionē. ¶ Implex ꝑ gratiā que cōcupiſcētiā neſcit: vt ſpū ſupueniēte altiſſimi/pariat filiū: que virum dedignaf admittere. Intrat ad nos eadē porta ſalutis antidotū: qua venenū ſerpētis ingrediēs: vniuerſitatē generis humani occuparat. Innumeros huiuſcemodi flo:es ex his facile eſt legere p̄atis: ſz intueo:r mediā metuēde p̄funditaf abyſſum. ¶ Abyſſus plane imperſcrutabilis incarnatiōis dñice ſacramentū abyſſus impenetrabilis: vbi caro factū eſt/⁊ habitauit in nobis. Quis ēm inueſtiget: q̄s attingat: q̄s app:ehendat. Puteus alt⁹ eſt/⁊ in quo hauriā nō eſt mihi. Verūtamen ſoler interdū ſuperpoſita puteis humectare linteamina vapo:e exhalās. Propterea ſane licet irrumpere vel rear ꝑpie cōſcius infirmitatis/frequēter tñ velut ſup os hui⁹ putei exp̄dō ad te dñe man⁹ meas: ꝑ eo q̄ aia mea ſicut terra ſine aqua tibi. Et nūc ſiquidem qđ (aſcēdente de deo:ſum nebula) tenuis ebiderit cogitatio: vobis fratres modicū illud ſine inuidia cōicare curabo: velut ex preſſo linteamine vel exigua refundēs celeſtis ſtillicidia roris. Quero igitur qua ratione filius magis incarnat⁹ fit/q̄ pater: aut ſpūſſanctus: cū totius trinitatis nō modo equalis ſit glo:ia: ſed vna eadēq; ſubſtātia. Sed quis cognouit ſenſum dñi: aut quis cōſiliarius ei⁹ fuit: Altiſſimū eſt myſteriū: nec nos oporet temere ſuper huiuſcemodi precipitare ſententiam. Videtur ēm nec patris: nec ſpiritus incarnatiōnē in pluralitate filio:r effugiſſe cōfuſionē: dum alius dei: alius filius hominis diceref. Videtur et illud maxime cōgruū: vt is ſpecialiter filius fieret qui filius erat: ne quid eſſet ambiguitatis in nomine. Denicq; ipſa eſt virginis noſtre gloria ſingularis: ⁊ excellēs p̄erogatiua marie: q̄ filiuz vnum eundēq; cum deo pa

tre meruit habere cōmunē. Quā ſane periſſe conſtat: ſi nō filiꝰ incarnaref. Sed nec nobis alia dari poſſet occaſio ſimilis ſperāde ſalutis ⁊ hereditatis. Sfact⁹ quidē p̄i mogenit⁹ in multis fratrib⁹: qui vnigenitus erat: aſciſcer eos ſine dubio in hereditatē: quos vocauit in adoptiōnē. Si ēm fratres: ⁊ coheredes. ¶ Vicer go chriſt⁹ ieſus A mediato:r fidelis: ſicut in ꝓſona vna dei hoīſq; ſubſtātiā copulau:r ineffabili ſacramēto: ſic ⁊ in ipſa recōciliatiōe cōſilio⁹ q̄ altiſſimo: media nō deſeruit equitatē: vtriſq; tribuēs qđ opo:tebat: honoꝝ deo: homini miſeratione. Nec ēm optima inter offenſum dñm/⁊ reum ſeruū/forma cōpoſitionis: vt nec honoꝝ ādi dñi zelo ſeruus oppri maf auſteri⁹i ſentētia: nec rurſum dū huic immoderati⁹ cōdeſcēdit: ille debito fraudef honoꝝ. Audi igit⁹ ⁊ dilige/ ter obſerua angelicā in huius mediatoris oītu diſtri/ Luce, ij butionem. Glo:ia(inquiūt)in altiſſimis deo: ⁊ in terra pax hoībus bone voluntatis. Qui⁹ denicq; gra obſeruatio nis/fideli reconciliato:i chriſto nec timo:is ſpūs defuit: quo patri ſemp reuerentiā exhiberet: ſemper ei deferret: ſemp gloriā eius quereret: nec ſpūs pietatis: quo miſeri/ co:diter cōpateretur hominibus. Unde ⁊ neceſſariū habuit ſpiritū quoq; ſciētie: per quē timo:is pariter ⁊ pieta/ B tis diſtributio fieret incōfuſa. ¶ Et nota q̄ in primo illo parentū noſtroꝝ peccato/tres quidē autoꝝes extiterūt? ſed manifeſte deſuerūt tria trib⁹. Dico ēm euā/diabolū/ j. Tim. ij ⁊ adam. Nō habuit eua ſcientiā: que(vt ait ap̄ls) ſeducta eſt in p̄uaricatiōnē. Verū hec quidē ſerpenti nō defuit qui callidio: deſcribiē ceteris animātibus: ſed pietatem: malignus nō habuit: qui ab initio factus eſt homicida. Adam ẏo pius forte videf mulierē nō cōtriſtādo: ſed timoꝝ dñi dereliq̄t: voci illius magis obediens q̄ diuine. Utinam magis timo:r dñi p̄eualuiſſet in eo: ſicut de chriſto ſignāter legitur. Quia repleuit eū nō pietatis ſpūs: Eſa. xj. ſed timo:is. In oībus ēm/⁊ per oīa pietati p̄imo:um timo:r dñi p̄ferēdus eſt: ⁊ ſolus ipſe eſt qui torū ſibi hoīminē debeat vēdicare. In his igitur trib⁹/timo:e/pietate/⁊ ſciētia/mediato:r noſter recōciliauit hoīes deo. Nam in cōſilio ⁊ fortitudine de manu aduerſarij liberauit. Cō filio ſiquidē priſtino iure p̄iuauit hoſtē: data poteſtate/ vt manus iniiceret innocenti. Sfortitudine p̄eualuit: ne violēter poſſet retineri redēpto:r: dū victo:r ab inferis re/ C dijt: ⁊ vita omniū cū eo ſurrexit. ¶ Exinde cibat nos pane vite ⁊ intellectus: ⁊ potat aqua ſapiētie ſalutaris. Eſt ēm intellectus rerū ſpūalium ⁊ inuiſibiliū/ verus animę pania cōfirmās cor: noſtrū: ⁊ ad omne opus bonum robo:ās in omni exercitatiōe ſpūali. Carnalis autē hō: q̄ nō percipit ea q̄ ſunt ſpūs dei: ſed ſtulticia ei videtur: ge Pſal. cj. mat ⁊ iugeat dicēs: Aruit co:r meū: q̄ oblit⁹ ſum comedere pānē meū. Ecce ēm mera ⁊ pfecta veritas eſt nō p:o/deſſe hominiſi vniuerſum mundū lucref: anime autem ſue detrimētū faciat. Sed qñ id capere poſſit auarus: Sine cauſa laboꝝat quiſq̄s ei id ꝑſuadere conaf. Ut q̄d hoc Nēpe q: ſtulticia illi videf. Quid verius q̄ iugum chriſti eſſe ſuaue? Appone homini ſeculari: ⁊ vide ſi non magis lapidem/q̄ panē reputabit: ⁊ certe hmōi intelligētia ve/ Deu. viij mat. iiij. ritatis interne viuit aia: ⁊ hic eſt ſpūalis cibus. Sō ēm in ſolo pane viuit homo: ſed in omni verbo qđ p̄cedit de o:e dei. Uerūtamen donec ſapiꝰ ribi veritas: nō ſine difficultate ad interio:a trahitur. Ubi ẏo ceperis in ea obleciari: iam nō cibus: ſed potus eſt: ⁊ ſine difficultate intrat in animā: quo videlz ſpūalis cibus intelligētie/potu ſapiērie digeratur: ne ipſius interioꝝa hoīs arrub⁹. i. affectibus/ſiccitate labo:atibus: oneri magis ſit q̄ vtilitati. Ex omnib⁹ ergo que ſalus ādis populis fuerāt neceſ/ Eſa. xj. ſaria: nihil penitus deſuit ſaluato:i. Ipſe eſt ēm de quo p̄decinuit eſaias. Egredietur virga de radice ieſſe: et flos de radice eius aſcēdet: ⁊ requieſcet ſuper eum ſpūs dñi/ ſpūs ſapiētie/⁊ intellectus/ſpūs conſilij ⁊ fortitudinis/ ſpūs ſcientie ⁊ pietatis: et replebit eum ſpiritus timoris D domini. ¶ Illud ſane diligēter attende/q̄ flo:em hunc de radice: nō de virga dixerit aſcenſuruz. Quia etenim ſi noua chriſti caro in virgine creata eſſet ex nihilo: qđ eſti mauerunt nōnulli: nō de radice flo:: ſed forte de virga dici poterat aſcēdiſſe. Tunc aūt quia p̄odijt ex radice: ſine dubio ab origine cōmunē p̄obatur habuiſſe materiam. Tā q̄ ſuper eū ſpūs requieuit: nihil in eo cōtradictionis fuiſſe declarat. In nobis enim quia nō omnino ſuperio:r eſt ſpiritus: nō requieſcit: caro nimirū aduerſus ſpiritū ⁊ ſpiritu aduerſus carnē cōcupiſcēte: a quo cōflictu nos liberet in quo nihil ſimile fuit: nouus homo ⁊ verus homo: qui veram carnis noſtre ſuſcepit originē: ſed fermentum vetus/cōcupiſcentie non ſuſcepit.

¶ In annūciatione dominica p̄ſertim cū tertio ſabbato quadrageſime occurrit: de adultera Job. viij. Suſanna Daniel. xiij. ⁊ beata Maria. Sermo. iij. E

¶ Quam dules es ī mi 4 ſerico:dia: q̄ magnific⁹ in iuſticia: in gra q̄ munificus dñe de⁹ noſter? Nō eſt q̄ filius ſit tibi munerato:r copioſiſſime: remunerato:r equiſſime: pīſſime liberato:r. Et atis reſpicis humiles: inſte iudicas innocētes: miſerico:diter ſaluas etiā p̄cōres. Hec ſunt dilectiſſimi q̄ nobis in mēſa diuitis huius patris/familias/ſanctarū reſtimonijs ſcripturarū: hodie q̄dē ſi diligēter aduertim⁹: ſolito copioſi⁹ apponunf. Nimirum hāc nobis copiā p̄eſtāt: que pariter cōuenerūt: ſacrū vi delz tēpus q̄drageſime: ⁊ ſacratiſſima dies annūciatiōis dñice. ¶ Hodie ēm in auribus noſtris dep:ehēſaz in adul/ F terio mulierē: indulgētia redēptoris abſoluit. Hodie innoxiū ſuſanne ſanguinē liberauit. Hodie q̄s beatam virginē ſingulari munere gratuite bñdictiōis implenit. Magnū conuiuiū: vbi pariter nobis miſerico:dia/iuſticia et gra apponūtur. Tinquid nō miſerico:dia eſca hoīm: ſalutaris oīno ⁊ efficax ad medelā? Nunquid nō etiā iuſticia panis co:dis? Et quidē optime cōfirmās illud: vtpote ci bus ſolidus ad nutrimentū. Denicq. Beati q̄ eſuriūt illū Mat. v. 6 q̄m ipſi ſaturabunf. ¶ Tunqđ nō cibus ale gra dei ſuit? Dulciſſimus ſane: ⁊ oēm habēs in ſe ſuauitatē: ⁊ delectamentū ſaporis. Immo ẏo hec ſibi oīa pariter vēdicans/ nō modo delectat: ⁊ reficit et medef. Accedamus ad menſam hāc fratres mei: ⁊ ex ſingulis dapibus vel modi cū aliq̄d deguſtemus. In lege moyſes mādauit hmōi lapidare: aiunt de peccatrice pctōre: de adultera phariſei Sed ad duriciā lapidei cordis veſtri ille locutus eſt. Jeſus aūt inclinauit ſe. Dñe inclina celos tuos ⁊ deſcēde. Inclinās ſe ⁊ ad miſerico:diā flexꝰ (neq; ēm iudaici co:/ dis erat) digito ſcribebat: nō iam in lapide: ſed in terra. Neq; hoc tm ſemel: ſz hic q̄ duplex ſcriptura: ſicut apud moyſen tabule due. Et forte veritatē ⁊ gratiā ſcribens: ⁊ iterū ſcribēs terre imp:eſſiſſe videf: ſm q̄ iohānes ap̄ls ait. ¶ Per moyſen data eſt: gratia ⁊ veritas per ieſuz ij chriſtū facta eſt. Conſidera denicq; an videri poſſit de ta/ Job. ſ. bula veritatis legiſſe: vnde refelleret phariſeos. Qui ſi Textus. ne peccato eſt veſtrū: primus in eā lapidē mittat. Verbū quidē ab:eniarū: ſed viuum ⁊ efficax: ⁊ ancipiti gladio penetrabilius. Quā grauiter ēm ad verbū hoc ſarca co:da trāſoſſa: q̄ vehemēter hoc vno lapillo cōtrite ſunt la pidee frontes: rubo: ipſe cōfuſionis ⁊ clādeſtinus ꝑbauit abſceſſus. ¶ Meruit quidē adultera lapidari: ſed is J punire geſtiat: q̄ dignus nō eſt etiā ipſe puniri. Ys p̄ciſumat a peccatrice exigere vltionē: qui eandē excipere non merefˊ. Alioqn ipſe ſibi vicinio:r/a ſe incipiat: in ſe primo ſentētiā ferat: exerceat⁹ vindictā. Hec veritas. Ceterum adhuc minus eſt. Et ſi acculſato:es refellit hec veritas: ſz ream necdū abſoluit: ſcribat iterū: ſcribat gratiā: legat ⁊ audiamus. ¶ Nemo te cōdemnauit mulier? Nemo dñe. Nec ego te condemnabo: vade ⁊ iam amplius noli pec/ K care. O vox miſerico:die: o auditus leticie ſalutaris. Au Textus. ditam fac mihi mane miſerico:diā tuam: q: in te ſperaui dñe. Sola nimirum ſpes apud te miſerationis obtinet pſ. cxlij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

locum: nec oleum misericordie nisi in vase fiducie ponis
Sed est infidelis fiducia: solius vnqꝫ maledictionis capax: cum videlz in spe peccamus. Quãꝫ nec fiducia illa dicẽda sit: sed insensibilitas quedã ⁊ dissimulano perniciosa. Que em̃ fiducia est: q̃ periculũ nõ attendit: Aut qõ ibi timoris remediũ: vbi nec timor: sentit: nec materia ipa timoris: Fiducia solatiũ est: nec eget ille solatio: qui letatur cum malefecerit: ⁊ in pessimis rebus magis exultat.

Mat. v. ¶ Rogemus itaqꝫ fratres respõderi nobis quantas habeam̃ iniq̃tates ⁊ petã: scelera nostra ⁊ delicta nobis desideremus oblẽdi. Scrutemur vias nostras: ⁊ studia nostra: periculaqꝫ vniuersa vigili intẽtione pẽsemus. Dicat quisqꝫ in pauore suo: vadã ad portas inferi: vt iã nõ nisi in sola dei misericordia respirem⁹. Hec vera hoīs fiducia a se deficiẽtis ⁊ innitentis dño suo. Hec inquã vera fiducia: cui misericordia nõ denegat: ꝓphera attestante. qm̃ bñplacitũ est dño sup timẽtes eũ: ⁊ in eis q̃ sperãt super misericordia ei⁹. Nec parua itaqꝫ suppetit nobis. In nobis quidẽ timoris: in ipso aũt causa fiducie. Suauis ⁊ minis est/copiose misericordie: pstabilis sup malicia: multꝫ ad ignoscẽdũ. Credam⁹ fane vel inimicis: q̃ in eo nil aliud vñ occasionẽ struẽde calũnie caperẽt: inuenerũt. Cõ patiet(aiũt) peccatrici: nec sibi oblatã vltarem̃ occidi patiet. Tenebit itaqꝫ manifest⁹ aduersarius legis: eũ absoluerit lege dãnatã. ¶ In vestrũ o pharisei caput/tota vestre malignitatis admiratio retorqueꝫ. Difficilis causse: qui iudiciũ subterfugitis. Nã illa quidẽ sine iniuria legis absoluit: que sine accusatore relinquit. Sed cõsideremus fratres/quonã hinc abeãt pharisei. Videt ne duos senes: nã a senioribꝰ exire ceperũt: quõ in pomerio ioachim absc̃dunt: Susanna querũt vxorẽ ei⁹: sequamur eos: nã iniqua cogitatione pleni sunt ꝺ eã. Cõsentire nobis aiũt seues: aiũt pharisei: aiũt lupi: q̃ ab alteri⁹ paulo ante: licz erráris: ouicule fuerãt deuoratiõe frustrati. Cõsentire nobis: ⁊ cõmiscere nobiscũ. Inueterati dierũ malorum: modo accusabatis adulterium: modo adulteriũ suadetis? Sed hec est tota iusticia vestra: ⁊ q̃ palã arguitis: eadẽ agitis in occulto. Hinc fuit q̃ ex istis vn⁹ post vnũ: cũ ille oĩm cõsci⁹ occulto⁹/vestras tã valide pcussisset cõsciẽtias: dicẽs: Qui sine pcõ est vestrũ: primꝰ in eã lapidẽ mittat. Merito ꝓinde ad discipulos veritas ait: Nisi abũdauerit iusticia vestra plus q̃ scribarũ ⁊ pharisæorum: nõ intrabitis in regnũ celorum. Alioqn dicem⁹ (aiunt) contra te testimoniũ. Semẽ chanaan ⁊ nõ iuda: nec ꝺ quidẽ moyses in lege mãdauit. An q̃ decreuit adulterã lapidare: mãdauit accusare pudica? An q̃ iussit adulterã lapidibus oppũmi: etiã iussit ꝺ isontẽ testimoniũ ferri: Immo vo sicut adultera: sic etiã falsum testem nõ impunitũ esse ꝓcepit. Sed q̃ gloriamini in lege: ꝑ legis ꝓuaricationẽ deũ inhonoratis. Ingemuit susanna ⁊ ait: Angustie mihi sunt vndiqꝫ. Undiqꝫ em̃ mors. Hinc q̃dẽ corpoream̃ide spualis. Si hoc (inq̃t) egero/mors mihi est: si aũt nõ egero: nõ effugiã manus vestras. ¶ Uestras o pharisei manus nec adultera effugit: nec pudica: vestras accusationes nec sanctꝰ: nec pcõ: euadit. Dissimulatis peccata vestra: vbi inuenerit is aliena. Alioqn si q̃s forte suũ nõ hz: vestrũ ei impingitis crimen. Quid tm̃ susanna facit inter morte ⁊ morte: aie scz ⁊ corpis vndiqꝫ angustiata? Melius est mihi (inquit) absqꝫ opere incidere in manus hoīm: q̃ deum offendere. Et ne dimittas me: dicit dñs deus: quia si dimiserit me: dabo tibi locum inter hos qui nunc assistunt. Ecce ego et filii quos mihi dedit dominus. Non recedam a te: nisi feceris quod dico mihi. Quare enim non fiet finis malorum tuorum? Nunc autem dico tibi: tolle filios tuos et vade quo voluisti: ego enim non recedam a te: donec videam te in portu salutis. Amen.

Dan. xiij ꝺ

Dan. xiij ꝼ

Dan. xiij ꝸ

Dan. xiij ꝿ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dominica in ramis palmarum. Sermo. II.

I

MEcesse est vt loquamur hodie vbiuis ꝓpter angustiã tempo-
ris. Multa quidẽ nobis ministrat ꝓcessio
quã celebraturi sumus: sed eadem impedit
ne dicere plura possim⁹. ¶ Celebraturi sumus hodie ꝓ
cessionẽ: ⁊ paulo post audituri passionẽ. Quid ñbi vult
mirabilis ista cõiunctio: aut qd cogitauerunt patres no
stri passionẽ addentes ꝓcessioni? Nã ꝓcessio quidẽ merito
repꝛesentat hodie: q̃ facta est hodie. Passio vo cur addi
ta est: quã certa feria cõstat esse secutã? Opportune vtiq;
ꝓcessioni passio cõiuncta est: vt discamus in nulla leticia
huius seculi hre fiduciã: sciẽtes qñ extrema gaudij luctus
occupat. Propterea nõ sumus stulti: vt occidat nos ꝓspe
ritas nostra: sed in die bonoꝝ nõ immemores simus ma
loꝝ: ⁊ ecõuerso. Iste enim mittit est ꝓsens seculũ: nõ secu
larib⁹ tm̃: sed etiã spualib⁹ viris. Nã secularibus viris ali
qñ que placent: qñq; que displicẽt videmus accidere: et
ipsis nihilominus spualib⁹ nõ semp tristia: nõ semp leta
succedunt: sed vespere ⁊ mane dies vnus. Et illud: Visi
tas eũ diluculo ⁊ subito ꝓbas illum. Verũ hoc interim
dũ ꝓsens seculũ manet: vel manat magis ⁊ fluit. Leteꝛ
rũ post hoc seculum/dno futura sunt secula valde diuisa
⁊ diuersa: ita vt in altero nõ nisi fletus ⁊ stridor dentiuꝝ:
in altero sola gratiarũ actio ⁊ vox laudis. Absterget em̃
deus oẽm lachrymã ab oculis scrõꝝ: ⁊ mors iam nõ erit
ampli⁹: neq; luct⁹: neq; clamor: sed nec vllus dolor: qm̃
ꝓtora trãierũt. Interim si cut amatores mũdi multa pa
tiũtur aduersa: sic nec ipsis seruis dei/oĩa in hoc mundo
optata succedunt. In die ergo malorꝝ memores sumꝰ bo
noꝝ: ne pusillanimes fiãt ⁊ impatiẽtes: sicut is de quo le
gimus in psalmo. Cõstitebit tibi cũ benefeceris ei. In die
quoq; bonoꝝ nõ immemores sunt malorꝝ: ne extollãtur
⁊ dicãt in abũdantia sua: nõ mouebimur in eternum. Si
cut em̃ secularium rerũ ꝓsperitas occidit stultũ seculare:
sic põt ⁊ abũdãtia spualis ꝓsperitatis occidere indoctũ
spualẽ: atq; ideo nõ spuale. Spualis q̃ppe dijudicat oĩa
Vñ aũt eueniat q̃ stultũ occidit ꝓsperitas: ⁊ nõ sapiẽtẽ:
alibi habem⁹. Ec: sapiẽtia vbi tristicia: ⁊ ec: stultoꝝ vbi
leticia. Merito ꝓinde ait. Bonũ est magis ire ad domũ
luctus/q̃ ad domũ cõuiuij. ¶ Liez em̃ multos frangat
aduersitas: tñ multo plures extollit ꝓsperitas: sicut scri
ptũ est. Cadẽt a latere tuo mille/sinistro scz ꝑ qd signat
aduersitas: ⁊ decẽ milia. i. multo plures a dextris tuis: in
quib⁹ ꝓsperitas designat. Denicq; q: vt obicq; piculũ est:
oĩa sapies ⁊ dices: Diuitias ⁊ pauptates ne dederis mihi
ne forte aut diuitie extollerẽt in superbiã: aut paupertas
deieceret in impatiẽtiã. Vñ ⁊ dns sicut in passione patiẽ
tiã: ita in ꝓcessione humilitatez exhibere curauit. In illa
em̃ tanq̃ ouis ad occisionẽ ducit⁹ est: ⁊ qñ agnus coram tõ
dente obmutuit: ⁊ nõ aperuit os suũ. Qui cũ percuteret nõ
cõminabat: scz magis orabat dicẽs: Pater ignosce illis q̃
nesciũt qd faciũt. In ꝓcessione aũt qd? Parabãt sese po
puli: vt exirẽt obuiã ei: nec eũ latebat q̃ nouerat qd esset
in boue. Propter qd? ipse parat⁹ est nõ in curribus et in
equis: nec in frenis argẽteis: aut sellis auro tectis: scz hu
milis aselli tergo sedẽs suppositis apkoꝝ vestibus: quas
ego de ꝓciosioꝝ regionis fuisse nõ credo. ¶ Sed quid
fuit q̃ ꝓcessionẽ hre voluit: q̃ mox futurã nouerat passi
onẽ? Forte vt amarioꝝ esset passio: quã ꝓcessio ꝓcesserat.
Ab eodẽ em̃ ppko: i eodẽ loco: ⁊ ipso tpe pauciss̃imis die
bus interpositis/primo cũ tãto triũpho suscept⁹: postea
crucifix⁹ est. O q̃ dissimile est: tolle/tolle crucifige eũ: et
bñdictus q̃ venit i noie dñi osanna i excelsis. Quã dissi
mile/rex isr̃ael: ⁊ nõ habemus regẽ nisi cesarẽ. Quã dissi
miles: rami virẽtes/⁊ cruꝛ/flores ⁊ spine. Cui ꝓi⁹ ster
nebant vestimẽta aliena: ecce suis eruit: ⁊ foꝛo mittit su
per ea. ¶ Ue tibi amaritudo pcoꝝ nostroꝝ: ꝓpter q̃ sol
nẽda/tãta amaritudo necessaria est. Jã vo ad ꝓcessionẽ
accedẽs/tanq̃ q̃ttuoꝛ oꝛdines i ea mihi videoꝛ intueri: ⁊
foꝛtassis in hac nostra ꝓcessione hodie oĉs poterũt inue
niri. Preibãt em̃ aliq; ⁊ viã parabant: Ipsi sunt q̃ viã pa
rãt dño ad coꝛda vestra: q̃ vos regũt ⁊ dirigũt gressus ve
stros in viã pacis. Alij sequebant: ⁊ hi sunt q̃ ꝓpꝛie inscꝛi
entie cõsci/deuote sequunt ⁊ adherẽt semper vestigijs
precedẽtiũ. Erant q̃ discipuli tanq̃ domestici lateri eius
adherẽtes. Ipsi sunt q̃ optimã partẽ elegerũt: q̃ in clau
stro soli deo viuũt: semp deo adherẽtes ⁊ ei⁹ placitũ cõ
sideratẽs. Ipsum q̃ iumẽtũ/cui insidebat: nõ defuit: qõ
designat ouꝛos coꝛde: ⁊ animos quodãmodo bestiales.
Verũ nõ fuit aliarum ibi hmõi copiosioꝝ multitudo: nec
oꝑtuit. Tales em̃ magis oneri sunt/q̃ honoꝛi: nec ꝓꝛo
pter eos ꝓcessio valde gloꝛiosa est. Hmõi nãq; cãtare nõ
nouerũt: scz male sonoꝛos dãt rugit⁹. Ipsi sunt q̃ virga sem
per ⁊ calcarib⁹ egẽt. Attamẽ nec ipsos relinquet dns: dũ
disciplinã ferre voluerit. Dis em̃ dꝛ: Seruite dño in timo
re: ⁊ appꝛehẽdite disciplinã neq̃n irascat dns ⁊ pereatis
de via iusta. Postq̃ em̃ iumẽtũ boꝛ disciplinã ferre nolu
erit: q̃d restat nisi vt abiciat eũ dns cũ indignatiõe q̃dã:
⁊ primus exeat a via: currẽs ad spinas ⁊ tribulos: a q̃b⁹
suffocat vbũ dei: q̃ sunt diuitie hui⁹ mũdi ⁊ voluptates
carnis. Sed si q̃ tales sunt hic: q̃b⁹ grauis sit oꝛdo: ⁊ oĩa
onerosa: q̃s pungi frequẽter oporteat ⁊ vigeri: obsecra
mus eos vt studeãt de iumẽtis: si forte queãt in boues cõ
mutari ⁊ cõputari inter eos: vt aut de ꝓcedẽtib⁹: aut de
adherẽtib⁹ ⁊ collateralib⁹: aut de sequẽtibus sint. Dõ si
nõ faciũt: obsecro vt vel in eo qõ sunt ꝓmaneãt: ⁊ patiẽ
ter sterim̃ ferãt q̃ salubꝛia sunt: etsi minus suauia: donec
cõplaceat dño respicere humilitatẽ eoꝝ. ⁊ in meli⁹ aliq̃d
eos ꝓmouere. ¶ Vultis aũt vt aliq̃tenus cõsolemur in
mentũ nostrũ: Scim⁹ equidẽ q̃ cãtare nõ nouit. Neq; ei
de eis est q̃ dicere possit: Cãtabiles mihi erãt iustificatio
nes tue: in loco pegrinatiõis mee. Attamẽ vnũ est: q̃ ne
mini ceteroꝝ tã ꝓpe est dñs. Nã nec ipsi q̃ hĩcinde adhe
rẽt tã ꝓpe eũ habẽt: vt iumentũ cui insidet. Et audi hoc
ipsum a ꝓpheta. Prope est dñs his q̃ tribulato sunt coꝛ
de. Nã ⁊ mater quẽ egrotãtẽ nouit filiũ/magis fouet: et
sepi⁹ amplectit eũ. Nemo igit indigneꝛ: nemo cõtemnat
dũ voluerit esse christi iumẽtũ. Etenim q̃ scãdalizauerit
vnũ de puꝑillis istis: illuꝛ grauiter offendit: q̃ eos tanq̃ꝛ
mater gremio sue fouet mie: donec roboꝛent. Vñ ⁊ mo
rũ infirmitates pariẽtissime ferẽdas beat⁹ benedict⁹ am
monuit. Quattuoꝛ ergo sunt genera in ꝓcessione dñi.
Boni ꝓuidẽtes/⁊ boni simplices: hi sunt q̃ precunt et q̃
sequũtur. Bonos aũt addidi: q: ꝓuidẽtes nõ boni/iniq̃
sunt iuxta illud. Sapiẽtes sunt vt faciãt mala. ⁊ simpli
ces nõ boni/stulti sunt. In ꝓcessione aũt dñi/nec iniqu⁹
locũ hz/nec stult⁹. Poꝛro q̃ adherẽt ei cõtẽplatiui sunt:
qui poꝛrãt cũ ⁊ onerant eoꝝ: ipsi sunt duri coꝛde: ⁊ p̃ꝛum
deuoti. Sed ecce omnes sunt in ꝓcessione dñi: ⁊ nemo ex
ipsis facie ei⁹ videt. Nã qui precedũt: occupati sunt in pa
randa via: soliciti circa peccata ⁊ tẽtationes alioꝝ. Qui se
quunt: ipi omnino facie ei⁹ videre non possunt: sed sicut
moysi dictũ est: posteꝛioꝛa ei⁹ videt. Jumentũ cui ĩsidet:
nũq̃ ad videndũ leuat oculos: sed pꝛonũ est semp in ter
rã. Qui vo adherẽt ipi: aliquãdo videre possunt: sed rap
tim ⁊ non continue nec plene: dũ adhuc sunt in via. Attn
quãtũ ad alios/ipi magis facie ad faciẽ eũ videnꝛ: iuxta qõ
itẽ de moyse scriptũ ẽ: q: ceteris q̃dẽ ꝓphetis ꝑ visiones
⁊ somnia: moysi vo facie ad faciẽ loq̃bat. Quãtũ ad ple
nã sane visionẽ/nec ipe moyses dũ viueret i ẽ mũdo: im
petrare ponit faciei ipius visionẽ: q: sicut ipe ait. Nõ vi
debit me homo ⁊ viuet. Nõ videbo: inq̃t i hac vita: nõ vi
debit me q̃ faciẽ meã i hac via: ⁊ i ꝓcessione ista. Ipse itaq;
magna pietate sua donet nobis fieꝛi ei⁹ ꝓcessioẽ ꝑseuera
re dũ viuim⁹: vt i magna illa ꝓcessione: q̃ cũ suis oĩbus a
patre suscipiẽdus ẽ/⁊ traditur⁹ regnũ deo ⁊ patri: sanctã
ciuitatẽ ingredi mereamur: cũ eo q̃ viuit ⁊ regnat ꝑ oĩa se
cula seculoꝝ. Amen.

¶ De quinq; dieb⁹ ꝓcessionis/refectiõis/passionis/
requietionis/

Feria quarta hebdomade penose. Ser. Fol. xxxiii.

requietionis/⁊surrectionis. Sermo. iiij. vnde supra.

A Sap. xj.

CUm vniuersa fece-
rit deus in numero/pondere/⁊ mensura: spe
cialius tñ ea ꝓpa quib⁹ in terris visus est: er
cũ hoib⁹ ꝓuersat⁹ est: quecũq; in eis opar⁹/
locutus/aut passus est: ita disposuit: vt ne minimũ quidẽ
momentũ: ne vnum iota a sacramento vacauerit: aut pre
terierit sine mysterio. Luidẽ⁹ tm̃ quattuoꝛ ꝓmos dies
etipm̃ quẽ hodie colim⁹: illustrauit: die ꝓcessionis: die refe
ctionis/passionis/requietionis/⁊ resurrectionis sue. Nota
biles admodũ dies: ⁊ inter ceteros insignes magis. Prima
si quidẽ die/gliam suscipere dignat⁹ est humanã: ⁊ cũ
ingenti quodã tripudio: ⁊ exultatione vniuerse terre/hie
rosolymã nõ ꝓpꝛijs vt hactenꝰ consueꝛat pedib⁹: sed in
mento vectus intrare. Et hec quidẽ preparatio ad passio
nem fuit: excitata hinc maxime inuidia sacerdotuꝝ. Sane
venturas aliqñ turbas vt reꝑeret: ⁊ eũ regẽ faceret: fu
giens legit declinasse. Nũc vo etiã nõ quẽntus affuit: vt
tanq̃ rex israel susciperet ⁊ ꝓdicaret ab eis: quin etiã in
becipa ꝓconia eoꝝ (qõ dubiũ nõ est) animos excitauit.
Sic nimirũ ⁊ de passiõe aduertere est. Exist qñq; ⁊ abscõ
dit se ab eis. i. audeis. Nec volebat iã ambulare palã in iu
dea: q: querebãt eũ interficere. Sciens aũt q̃p venerit hoꝛa
ei⁹ tanq̃ ꝓfectus habens: spõtane⁹ ipse se obtulit passio
ni. ¶ Decebat nempe põtifiçẽ nr̃m tentari ꝑ oĩa ꝓꝛo sibi
tudine absq; peccõ: vt tanq̃ verus hõ ⁊ ꝑspera hoĩm ⁊ ad
uersa oppoꝛtune vitaret: oppoꝛtune susciperet: ⁊ vtrarumq;
rerũ in seipo nobis salutare ꝓberet exẽplũ. Ut em̃ tem
peramẽtie est/preconia ꝓpꝛi⁹ ⁊ seculi hui⁹ ꝑspera declinare:
sic interdũ iustitie est/certa quidẽ dispensatiõe admittere
ea. Persecutio quoq; ⁊ rabies oĩs aduersitas ꝓꝛo loco et
tpe prudenter aliq̃n fugienda erit: cũ aũt necesse fuerit vi
riliter resistãda. Et in his quidẽ duob⁹ (ꝓsperitate ⁊ ad
uersitatẽ loquoꝝ) humana oĩs vita versat. Nihilominus
aũt in illis quattuoꝛ: nouissimis vtriq; speciẽ⁹ virtus vnis
uersa cõsilit. Jta ergo oẽm virtutẽ implere decuit eũ: in
quo plenius habitaret oĩs plenitudo virtutis: vt norũ fie
ret oĩbus: q: his scꝛet maxime abũdare: scꝛet ⁊ penuriã
pati. Nõ em̃ dei sapientia de his erat: quos occidere ꝓspe
ritas sua nõ dei virtus de his quos ꝓdere posset auersio.
Verũq; em̃ scriptũ est: q̃ ꝓsperitas nõ em̃ oĩm: sed stultoꝝ
occidat illos: auersio vtiq; nõ quoslibet: scz paruulos ꝑ
dat illos. Qua modeste tñ hanc ipsam videt gloriã susce
pisse: ad triũphale occursum in asino venientis: nõ in curri
bus aut in equis. Et dicebat. ¶ Si q̃s vobis aliq̃d dixe
rit: dicite q: dns his opus habet. Opus magnũ: opus sa
lutis. Nẽpe hoies ⁊ iumẽta saluos facere venerat: multi
plicans miam suã deus. Jnitia nre cõuersionis fouerat ista
dignatio: vt primũ ex ancilla filiũ generem⁹. Solutus est
ad mãdatũ dñi qui antea tenebat/aut nõ valens: aut nõ
volens bũ facere: aut vtroq; foꝛti⁹ vinculo alligat⁹: nec vo
lens scz nec valens. ¶ Nõ nouit interim puer⁹ in dño gra
tulari: psalsum tenet placere ei q̃ agit: ⁊ cõsolat in eo q̃
sibi eũ quodãmodo se facere reputer debitoꝛẽ: sepius me
morans q: dns his opus habet. Nã ꝓcessu tpis/in eo ma
gis afficiet vt suo soliciteꝛ debitoꝛ: ⁊ timeat ne forte tantis
beneficijs inuentis ingratus: dicens q: seruus inutilis
sum: ⁊ bonoꝝ meoꝝ nõ eges. At hec quidẽ verax affectio ⁊
fidelis: hic filius libere eũ quo ancille filius heres esse nõ
possit. Jta ergo in hac ꝓcessiõe. Ceterũ ante passionẽ affe
ctuosius paterfamilias refectionẽ suis curauit domestici
cis exhibere: ⁊ in hoc q̃s apparuit benignitas ⁊ humani
tas saluatoꝛis. Cũ em̃ dilexisset suos in finẽ dilexit eos: et
dicebat: Desiderio desideraui hoc pascha manducare vo
biscũ anteq̃ patiar. Opoꝛtebat em̃. Expetierat eos sathа
nas vt cribraret sicut triticũ: opus erat ꝓuenire refectio
nem. Denicq; q̃ refecti paulomin⁹ defecturi: q̃d ieiuni fecis
sent: Dinc fuit q̃ nõ mõ coꝛpoꝛa: sed etiã coꝛda refecit ⁊ ea
q̃ maxime. Neq; em̃ coꝛporalis passio; sed tentatio spũa

Sap. xj.

Job. vij.

Psal. xlviij.

Psal. cxviij.

Psal. cxxiij.

Hiere. iiij

Exodi. xxxiij.

Ibidem

Zu. xxij.

B

C

D

E

mat. xxv.

F

Job. iiij.

Job. xiij

Job. vj.

G

H

lis instabat: q̃ singulariter ille futurus esset donec trans
ret. Ea nimirũ hostia sicut sola ꝑdesse potuit: sic sola suffe
cit. nec ꝓm decuit simul ⁊ petrũ aut iacobũ: vel iohãnem
p salute hoiũ pari. Crucifixi tñ fuere eũ eo alij duo: scz duo
nequã: de quib⁹ nulla ꝓꝛorsus suspitio posset hñi: ranq̃ ex
eis min⁹ efficax sacrificiũ supplerek. ¶ Quib⁹ ergo pani
bus in cena refecit apl̃os? Ut ego arbitroꝛ: q̃nq;. Me⁹ in
quit cib⁹ est: vt faciã volũtatẽ ei⁹ qui misit me. Cibus vtiq;
scz cibus coꝛdis. Quid em̃ eque cõfirmat ⁊ coꝛ roborat hu
manũ: q̃d ita in oi necessitate cõfoꝛtat ⁊ sustẽtat vt diuine
volũtatis execution: vel ut in quẽdã aĩe ventrẽ cõscientiã. s.
eius ingesta? Sic ⁊ hmonẽ diuine exhoꝛtatiõis/⁊ pmissiõ
nũ ei⁹ ꝓsolationẽ ⁊ oꝛationũ lachrymas/panes coꝛdis esse
solus ille ignoꝛat: cui iam aruit coꝛ. Deo q̃ suũ ꝓius panẽ
comedere sit oblit⁹. ¶ Sup oĩa aũt caro dñi vere est cib⁹
⁊ cibus vite: panis de celo viuꝰ. Nullũ ex his in hac tã so
lẽni cena dñi defuisse reperies: si diligenter audeꝛtas. Ske
cũ benuib⁹ adhuc discipulis/surgit a cena: ꝑcingit linteo:
aquã ponit in puluin: discipuloꝝ pedes abluit ⁊ extergit.
Nõ est volũtas carnis ⁊ sanguinis hec: scz volũtas patris
⁊ scrificatio nr̃a. Denicq; si non lauero re(ait dns ad petrũ
obuioꝛi⁹ repugnãtez) nõ habebis partẽ mecũ. Scim⁹ aũt
q̃s dixit. Eũ qui venit ad me nõ ejcia foras: q: descendi de
celo: nõ vt faciã volũtatẽ meã: sed volũtatẽ ei⁹ q̃ misit me.
Opportune aũt ⁊ vtriq; morte suo/post exemplũ opis ex
hoꝛtatiõe sermonis adiũxit. Inter loquendũ quoq; (nã
copiosissim⁹ exitit sermo) multis eos ꝓmissiõib⁹ ꝓpter in
stantem maxime passionẽ refouere ⁊ refocillare curauit:
de resurrectiõe sua: de aduentu paracliti: de eoꝝ ꝑfirma
tione: ⁊ aliq̃n assumptiõe ad seipm̃. Nec multo post ventũ
est ad oratiõnem: ⁊ vsq; tertio facẽ in agonia oꝛabat. Ubi
quidẽ nõ solis oculis: sz quasi mẽbris oĩb⁹ fleuisse videt:
vt totum coꝛpus ei⁹: q̃ est ecclia: roꝛi⁹ lachrymis coꝛporis
purgaret. Nã de sacramento quidẽ coꝛporis ⁊ sanguinis
sui nemo q̃ nesciat hãc quoq; tanta: ⁊ tã singulare alimo
niã ea primũ die exhibita: ea die cõmẽdata ⁊ mãdata deiu
cepe frequẽtari. Et hocia dies sequit passiõis. ¶ In qua
nimirũ sicut roꝛũ hoiem saluũ fecit: sic deoꝛo se fecit ho
stiã saluatrẽ: coꝛp⁹ exponens tantis supplicijs ⁊ iniurijs:
animũ vo gemine cuiusdã humanissime cõpassionis affe
ctui: hinc quidẽ sup meroꝛe incõsolabili sanctarũ femina
rum super desperatione ⁊ dispersione discipuloꝝ. In his
quattuoꝛ: cruꝛ dñica fuit: ⁊ hec oĩa ꝓpter nos passus est: q̃
tanta charitate cõpassus est nobis. Verũtamen q̃ de ipso
erant finez habuerẽt: sicut ipe lamentantib⁹ mulieribꝰ ait.
Jfinemvtiq; celerrimũ ⁊ celeberrimũ: primo quidẽ requiẽ
deinde resurrectionẽ. Nos quoq; si feltinam⁹ in illã ingre
di requiẽ: ꝑ multas tribulatiões nobis (si meminerim⁹)
transeundũ est. Et pius quidẽ donec sum⁹ in tribulatiõe:
magnũ nobis videt aspirare ad requiẽ: tanq̃ nihil sim⁹
amplius desideraturi. Verũ nõ erit nobis requies (ne in
requie quidem ipsa) a desiderio gloꝛie: a desiderio resurre
ctionis. Amodo inq̃t iam dicit spus vt requiescãt a labo
ribus suis. A laboꝛe ergo requiescũt: qui in dño moꝛiunt: scz
nõ requiescunt interim a clamoꝛe. Denicq; sub thꝛono dei
clamant aĩe occisoꝝ: q: etsi nihil habeãt q̃ molestet: non
dum tamen totũ habent q̃ delectet: donec requies resur
rectio: donec sabbatum pascha sequatur.

¶ Iste ꝙrta hebdomade penose de passiõe dñi. Sermo.

V

Igilate animo fra-
tres: ne infructuose vos hui⁹ tpis sacra ꝓtrã
eant. ¶ Copiosa est bñdictio: date recepta
cula mũda: deuotas aias: sensus vigiles: affe
ctus sobꝛios: puras cõscientias exhibere tanta charisma
tib⁹ gratiarũ. Nimirũ ammoneꝛ vos solicitudinis hui⁹ nõ mo
dꝰ ipsa cõuersatio/qua ꝓfessi estis: sz ⁊ gñalis ecclie ob
seruatio/cui⁹ filij estis. Uniuersi quidẽ xpiani sacra hac
septimana: aut ꝓte solito: aut ꝓter solitũ pietatẽ colunt:
modestiã exhibent: humilitatẽ secant: induũt grauitatẽ:

I

H

c

Universidad de Deusto
Biblioteca

I vt christo patienti quodámodo cõpati videam. ¶ Quis
cñ tam irreligiosus q̃ non cõpungat: q̃s tam insolens vt
nõ humiliet: q̃s tam impudicus vt nõ indulgeat: quis tam
deliñosus vt nõ abstineat: q̃s tam flagitiosus vt nõ contri
neat: q̃s tam malicios⁹ vt nõ poeniteat his dieb⁹? Meri
to quidẽ. Nẽpe q̃dest passio dñi vsq̃ hodie terrã mouens:
petras scindens: aperiens monumẽta: ppe est etiã resur
rectio ei⁹: in qua solẽnitatẽ celebrabitis altissimo dño: vi
nam vsq̃ in altissima q̃ fecit magnalia alacritate & auidita
te spũs subeũtes. Nihil in mundo poterat melius fieri: q̃
q̃ facta est a dño his dieb⁹. Nihil mũdo poterat melius vel
vtilius cõmẽdari: q̃ vt ritu ppetuo celebret & singulis an
nis memoriale ei⁹ in desiderio aie: & memoriã abundantie
suauitatis sue erueret. Utrũq̃ aũt ppter nos: q̃ in vtroq̃
nobis saluris fructus: in vtroq̃ vita spũs nr̃i. Mirabilis
passio tua dñe iesu: q̃ passiões oim nr̃m ppulsauit: ppria
ta est oib⁹ iniq̃tatib⁹ nostris: & nulli vnq̃ pesti nr̃e inuenit
inefficax. Quid em̃ tam ad mortẽ: q̃ nõ tua mo:te saluе
tur? ℣ In hac igit passione fratres: tria specialiter cõue
nit inuestigare: opus: modũ: causam. Nam in opere quidẽ pa
tientia: in mõ humilitas: in causa charitas cõmendat. Pa
tientia aũt singularis: q̃ videlz cũ supra dorsum ei⁹ fabri
carent petõres: cũ sic extenderet in ligno vt dinumerari
tur oia ossa ei⁹: cũ fortissimũ illud ꝓpugnaculũ q̃d custo
dit israel vndiq̃ formidare: cũ foderent manꝰ & pedes: sicut
agnus ad occisionẽ ductus sit: & tanq̃ ouis coram tonden
te nõ aperuit os suũ: nõ aduersus patrem murmurãs a
quo missus fuerat: nõ aduersus humanũ genus ꝓ quo q̃
nõ rapuit exoluebat: nõ denicq̃ vel cõtra ꝓpũm ipm̃ pecu
liarem sibi a quo ꝓ:o tantis bñficijs tanta mala recipie
bat. Plecunt aliqui ꝓ:o pctis suis: & humiliter sustinent
hoc ipm̃ tñ eis ad patientiã reputatur. Flagellant alij nõ
tam purgandi q̃ ꝓbandi coronandiq̃: & maio: in eis pa
tientia cõp:obat & cõmendat. Quõ non maxima censeat
in xp̃o: q̃ in funiculo hereditaria sue: ab his quib⁹ speciali
ter aduenerat saluato:: crudelissima mo:te mulctabat si
cut fur: nullũ oino petiñ nec actu ꝓ:io: nec cõtractu: sed
nec in quo crescere posset habens? Nimirũ in quo habitat
ois plenitudo diuinitatis: nõ umbratice sed co:poraliter
in quo deꝰ est mũdũ recõcilians sibi: nõ figuratiue: & sub
stantialiter: qui denicq̃ plenꝰ est gr̃e & veritatis: nõ coope
ratiue: sed ꝓsonaliter. Ut faciat opus suũ: alienũ est opus
eius ab eo: & alias loquit: q: & opus suum fuit q̃ dedit ei
pater: vt faceret: & alienum ab eo vt talia sustineret.
Ita ergo habes in ope patientiã. Nã modũ ipm̃ si diligẽ
ter attendas: nõ mõ mirẽ: sed & humilẽ eũdem cognosces.
Nempe in humiliatione iudiciũ ei⁹ sublatũ est: cũ nec ad tã
tas blasphemias: nec ad falsissima q̃ sibi obijciebant crimi
na rñderet. Videm⁹ inquit eũ & nõ erat ei aspectus: nõ
speciosus forma ꝓ: filijs hoim̃: & opp:obrium hoi⁹ & tanq̃
lep:osus nouissimũ viro: dolor⁹ a deo pcussus
& humiliatũ: ita vt nulla: esset ei spes nec& decor. ¶ O no
nissimũ & altissimũ: o humilẽ & sublimẽ: o opp:obrium ho
minũ & gloria angelo:. Nemo illo sublimio:: nemo humi
lio:. Denicq̃ spurtis illius est: opp:obrijs saturat⁹ est: mo:
te turpissima cõdemnat⁹ est: cũ sceleratis deputat⁹ est. Nihil
ne merebik vel ista humilitas: q̃ hũc habet modũ: immo q̃
tam est vltra modũ? Sicut est patiẽtia singularis: sic & hu
militas admirabilis. vtrãq̃ sine exẽplo. ¶ Utrãq̃ tñ ma
gnifice causa ipa cõmẽdat: nimirũ charitas ẽ. Ꝓpter nimiã quidẽ charitatẽ suã: qua dilexit nos deꝰ: vt seruũ redi
meret: nec pater filio: nec filius patri ipse pepcit. Vere nimiã:
q: & mensurã excedit: modũ superat: plane supemines vni
uersis. ¶ Maio:ẽ im q̃ charitatẽ nemo habet q̃ vt aiam
suã ponat q̃s ꝓ:o amicis suis. Tu maio:ẽ habuisti dñe: po
nens eam etiã ꝓ:o inimicis. Cũ em̃ adhuc inimici essem⁹ ꝓ
mo:tẽ ruã & tibi recõciliati sum⁹ & patri. Quenã alia vide
bitur esse vel fuisse vel fore huic similis charitati? Uir ꝓ:o
iusto q̃s moriat: nu ꝓ impijs passus es: mo:iens ppter deli
cta nostra qui venisti iustificare gratis petõres; seruos fa
cere fratres: captiuos coheredes: exules reges. Nec sane
aliud aliq̃d patientiã hanc & humilitatez eque illustrat: q̃
q̃ tradidit in mortẽ aiam suã: & petã multo: tulit: etiã ꝓ:o
transgressoꝛib⁹ rogans vt nõ perirent. ſfidelis sermo & oĩ
acceptione dign⁹. Quia em̃ voluit oblat⁹ est. Non mõ vo
luit & oblat⁹ est: ſ: q: voluit. ¶ Solus nimirũ ptãtem ha
buit ponendi aiam suã: nemo cã abstulit ab eo: vltro. Cum
accepisset acetũ dixit. Cõsummatũ est. Nihil restat implen
dum: iam nõ est q̃d expectem. Et inclinato capite fact⁹ obe
diens vsq̃ ad mortẽ: tradidit spm̃. Quis tã facile q̃n vult
dormit? Magna quidẽ infirmitas mori: ſ: plane sic mori
virtus immensa. Nempe q̃d infirmũ est deꝰ: fortius est ho
minib⁹. Põt humana vesania sibijpsi in mortẽ sceleratas
injecere manꝰ: sed nõ hoc est ponere aiam suã: vigere eam
magis & violenter abrũpere: q̃ ad nutus ponere est. Tibi
impie iuda misera plane facultas fuit nõ ponẽdi aiaz: sed
perdendi: nec tradente te: sed trahẽte laqueo nequissim⁹
ille spũs tuus eriuit: nõ emissus a te: sed amissus. Solus
in mortem tradidit aiam suã: qui solus virute ꝓpria regre
ssus est ad vitã. Solus ptãtem habuit ponendi: qui solus
facultatem eque habuit liberã resumendi: imperiũ habẽs
vite & mortis. ¶ Digna ergo charitas tam inestimabilis:
humilitas tam admirabilis: patientia tam insuperabilis
Digna plane tam sancta: tam immaculata hostia: tam acce
pabilis. Dign⁹ est agnus qui occisus est: accipe fortitudi
nem facere ad q̃d venit: tollere petã mundi. Ego aũt dico
peccatũ triplex q̃d invaluit super terrã. Puratis q̃ dicere
velim cõcupiscentiã carnis: & concupiscentiã oculoꝛ: & su
perbiam vite? ſfuniculus triplex est qui difficile rũpitur:
ꝓpterea multi trahunt: immo trahunt hoc funiculo vani
tatis: sed ꝓ:o: ille ternarius nõ immerito ꝓcualet in ele
ctis. Quõ em̃ nõ illius patiẽtie recordatio oĩm arcearyo
luptatem: quõ nõ illius humilitatis cõsideratio supbiam
vite ꝓ:o:sus extũgat? Nam charitas illa plane digna cui
meditatio sic mentẽ occuper: sic tota sibi vendicet aiam: vt
oĩno vitiũ curiositatis exrumpet. ſ Fortis igit contra hec
passio saluato:is: sed aliud ego triplex eque petñ: quod
modũ virtus crucis expugnare dicere cogitaui: & id forte
vtilius audiat. Primũ quidẽ o:iginale: fcõm ꝓsonale di
cerim: tertiũ singulare. Et o:iginale quidẽ maximũ illud
delictũ vocat: qõd a primo adam cõtrahim⁹ in quo peccaui
mus oẽs; ꝓ:o quo mo:imur vniuersi. Maximũ plane q̃d
sic totũ nõ mõ genus humanũ: sed & quẽlibet ipsius gene
ris occupat: vt nõ sit qui euadat: nõ sit vsq̃ ad vnũ. A pri
mo hoie vsq̃ ad nouissimũ ꝓcreandũ: & in singulis quoq̃
a planta pedis vsq̃ ad vertice diffundit hoc venenũ. Sz
aliter nihilomin⁹ in vniuersam dilatat eratem: ab ea scz
die qua sua quẽq̃ cõcipit: vsq̃ ad eam qua cõis eñ r... pit
mater. Alioquin vnde graue iugũ sup oẽs & totos filios
adam nidq̃ a die exitus de ventre matris eoꝝ: vsq̃ in diem
sepulture in marrem oĩm? In so:dib⁹ generamur: in ten
bris cõfouemur: in dolo:ib⁹ parturimur. Ante exitũ mise
ras oneram⁹ matres: in exitu mo:e viperio laceram⁹: mirũ
q̃ non ipsi pariter laceramur. Primã vocem plo:ationis
edimus: merito quidẽ vrpote vallem plo:atiõis ingressi:
vt nobis illud fameri iob ex omni parte possit aptari. Ho
mo natus de muliere brevi viuens tpe: replet multis mi
serijs. Quã verũ verbũ hoc sit: nõ nos verba docuere: sed
verbera. Homo inquit natus de muliere: nihil abiectius.
Et ne forte ex ipa fibi voluptate co:po:eo: sensuũ: quã de
sensibilib⁹ hauriat blandiak: in ipso statim intr oitu: de exi
tu quoq̃ terribiliter ammonet cũ dicit: brevi viuens tpe.
At ne spaciolum illud q̃d inter ingressuz & egressum relin
quitur: fibi liberũ putet: replet ait multis miserijs. Mal
tis & multiplicib⁹ inquã: miserijs co:poris: miserijs co:dis
miserijs cũ dormim⁹ miserijs dũ vigilat: miserijs quaqua
uersum se verrat. Nimirũ ipse quoq̃ natus ex virgine: im
mo factus ex muliere: sed benedicta in mulieribus: qui lo
quitur ad marrem. Mulier ecce filius tuus: etiã brevi vi
uens tpe sup terrã; & nihilominus multis est repletus mi

serijs: in illa brevitate appetitus insidijs: interrogatus cõ
mentijs: pulsatus iniurijs: vexatus supplicijs: cõuitijs la
cessitus. Tu ne hanc sufficere dubites obedientiã: q̃ reatũ
oẽm pme p:evaricatiõis absoluat. Immo vero nõ sicut
delictũ: ita & donũ. Nam peccatũ ex vno in cõdẽnationẽ:
gratia aũt ex multis delictis in iustificationẽ. ¶ Et graue
quidẽ oĩno delictũ illud o:iginale: q̃d nõ solũ ꝓlonã infe
ctr: sed & naturã. Personale em̃ cuiq̃ grauius est: cũ tã la
tatis habemus exhibem⁹ vndiq̃ mẽbra nra arma iniq̃ta
tis petõ: nõ mõ iam alieno: sed & ꝓ:io crimine cõpediti.
Singulare vero est grauissimũ q̃d cõmissum est in dñm
maiestatis: cũ viri impij virũ iustũ iniuste occiderũt: & sa
crilegas manus in ipm̃ dei filiũ iniecerũt crudelissimi ho
micide: imo (si fas est dicere) etiã deicide. Quid duo pre
cedẽtia ad rem̃? Ad hoc expalluit & expauit tota machi
na mũdialis: & pene in antiquũ chaos sunt oĩa revoluta.
¶ Ponamus aliquem de regni principib⁹ terrã regiã po
pulasse in vastitate hostili: ponam⁹ aliũ qui cũ esset de cõ
iunio & cõsilio regis: vnicũ ei⁹ filiũ q̃dricijs manib⁹ suffo
carit. Nũquid nõ ꝓm̃ respectu secũdi innocens videbit
& immunis? Sic est oĕ petñ: quantũ ad hoc peccatũ: & tñ
hoc peccatũ in se ꝓtulit: qui seipm̃ fecit peccatũ vt de petõ
dãnaret peccatũ. Per hoc em̃ oĩe peccatũ tam o:iginale
q̃ ꝓsonale deletũ est: & ipm̃ quoq̃ singulare eliminatũ est
p seipm̃. Argumentuz mihi est a maxim⁹: q̃ duo minora
sunt explosa. Et ecce argumentũ. Peccatũ multo: tulit: &
ꝓ:o transgressoꝛib⁹ rogauit vt nõ perirem. Pater ignosce
illis: q: nesciũt quid faciũt. Volat irreuocabile verbũ mũ
dñe: nec reuertetur ad te vacuũ: sed faciet ad quod missũ
est. ¶ Uide nũc opera dñi: que posuit pdigia sup terrã. ſFla
gellis cesus est. Spinis coronatus: clauis confossus: affix⁹
patibulo: opp:obrijs saturatus: oĩm tñ dolo:e immemo:
ignosce ait illis. Hinc multe miserie co:poris: hinc multe
mie cordis: hinc dolo:es: hinc miserationes: hinc oleum
exultationis: hinc sanguinis gutte decurrentis in terram
Misericordie dñi multe: sed & miserie dñi multe. Vincẽt
ne miserie mias: an mie miserias superabunt? Vincant mie
rue antique dñe: vincat sapientia malicią. Magna em̃ il
loz iniquitas: sed nũquid nõ maio: pietas tua dñe? Mul
tũ per oẽm modũ. Nũquid reddik ꝓ:o bono malã ait: q:
foderũt foueã aie mee? Plane foderũt impatientie foueã
occasiones plurimas indignationis & permaximas mini
strantes. Sed q̃d hoz foueam ad abyssum mansuetudinis
tue? Retribuentes mala ꝓ:o bonis foueã foderũt: ſz cha
ritas nõ irritak: nõ precipitak: nunq̃ excidit: nõ in foueam
ruit: & ꝓ retributis malis cumulat bona. ¶ Absit vt mus
sce mo:iture exterminent suauitatẽ vnguẽti q̃d de tuo co
po:e fluit: q: apud sinũ tuũ mia: & copiosa apud eũ reden
ptio. Musce mo:iture miserie sunt: musce mo:iture blas
phemie sunt: musce mo:iture insultationes sunt: quas ti
bi reddit generatio prava & exasperãs. Tu aũt q̃d? In ipa
elevatione manuũ tuarũ: cum iam sacrificiũ matutinũ in
holocaustũ vespertinũ transiret. in ipa inquã virtute in
censi: q̃d celos ascendebat: terrã operiebat: inferos respe
gebat: exaudiendus ꝓ reuerentia tua clamas: pater ignos
sce illis: q: nesciũt q̃d faciũt. O q̃ multus es ad ignoscen
dum. o q̃ magna multitudo dulcedinis tue dñe. O q̃ lõ
ge cogitationes tue a cogitationib⁹ nostris: o q̃ firmata
est etiã sup impios mia tua. Mira res. Ille clamat ignos
sce: iudei crucifige. ¶ Mollitĩ sunt sermones ei⁹ sup oleũ
et isti sunt iacula. O charitas patiens: sed & comparens.
Charitas patiẽs est: sufficit. Charitas benigna est: cumu
lus est. Noli vinci a malo: charitas abũdans: sed vince in
bono malũ: superabũdans est. Nõ em̃ sola patientia: ſz & be
nignitas dei ad penitẽtiã iudeos adducit: q: benigna chari
tas: etiã quos tolerat amat: & amat tam ardenter. Patiẽs
charitas dissimulat: expectat: sustinet delinquentem: sed
benigna trahit: ad ducit: cõuerti facit ab errore vie sue: des
nicq̃ cooperit multitudinẽ petõrũ. O indei lapides estis:
sed lapidẽ gentilis mollioꝛem: de quo resonat timit⁹ pie

tatis: & ebullit oleum charitatis. Quõ potabis dñe desi
derantes te: torrente voluptatis tue: qui sic pẽdis crucifi
gentes te oleo mie tue? Patet igit q: hec passio poremi
nentissima est ad exhauriendã oĩm gña petõz. Sed q̃s scit si da
ta est mihi? Mihi data est: q: alteri dari non potuit. Nun
quid angelo? Sed ille nõ eguit. Nũquid diabolo? Sz ille
nõ resurgit. Denicq̃ nõ in similitudinem angelo:: abiit aũt
vt in similitudinem demonũ: sed in similitudinẽ hoim fact⁹: & ꝓ
habitu inuentus vt homo: exinaniuit semetipm̃ formam
serui accipiens. ſFilius erat: & fact⁹ est tanq̃ seruꝰ. Nõ solũ
formã serui accepit vt subesset: sed etiã mali serui vt vapu
laret: & serui petõ vt penam solueret: cũ culpã nõ haberet.
In similitudinẽ inquit hoim nõ hois: q: primꝰ hõ nec in car
ne peti: nec in similitudine carnis petõ creatus est. Christus
em̃ in vniuersali hoim miseria pressus & pfundi & immer
sit: ne subtilis ille diaboli oculus magnũ hoc pietatis de
prehenderet sacramentũ. Ideo habitu: & oĩ habitu inuẽ
tus est vt homo: nec in eo quantũ ad nature debitũ: signũ
aliq̃ singularitatis apparuit. Quia em̃ ita inuentus est:
ideo crucifixus. Paucis aũt revelauit seipm̃ vt essent qui
crederẽt: reliqs aũt absc̃ditus est. Quia si cognouissent
nunq̃ dñm gloriẽ crucifixissent. Ad hoc etiã illi singulari
petõ ignoscantiam copulauit: vt sub aliqua iusticie vmbra
tem reliquerat: illeve tuſtus adã: qui fugit a facie dei: labo
rem videlz & dolorẽ: labore in actione: & dolorẽ in passione.
Nõ hoc ipe audierat in paradiso: quẽ accepat vt oparek &
custodiret illũ. Oparek delectabiliter: custodiret fideliter
& sibi & posteris suis. Christus dñs labore & dolore cõsidẽ
rauit: vt traderet eos in manꝰ suas: immo se magis in ma
nus eoz: infix⁹ in limo pfundi: & intrauerũt aque ille vsq̃
ad aiam eius. Uide (ad patrẽ inquit) humiliatẽ meã & la
borẽ meũ: q: pauꝑ ego sum: & in laboꝛib⁹ a iuuentute mea
Laboꝛauit sustines: manꝰ eius in laboꝛib⁹ fuerũt. ¶ De
dolore vide q̃d dixerit. O vos oẽs q̃ transitis p viã attẽ
dite & videte si est dolo: sicut dolo: meꝰ. Vere languores
nr̃os ipe tulit: & infirmitates nr̃as ipe portauit: vir dolo:
paup & dolens: tentatus ꝓ oĩa absq̃ petõ. Et in vita passi
uam habuit actionẽ: & in morte passionẽ actiuã sustinuit:
dum salutez operaretur in medio terre. ¶ Ꝓ:oinde memo
ro quãdiu fuero labor illo:: quos ptulit in predicando
fatigationũ in discurrendo: tentationũ in iciunãdo: vigi
liarũ in orando: lachrymarũ in cõpatiendo. Recordabor
etiã dolo:ẽi⁹: cõuitio:: sputo:: colaphoꝛ: subsannationũ
exꝓ:obrationũ: clauoꝛũ: horũq̃ similiũ: q̃ p eũ & sup eum
abũdantius transierũt. ſfacit ergo mihi fortitudo: facit si
militudo: sed si accesserit etiã imitatio vt sequar vestigia
eius. Alio q̃n etiã exquirek a me sanguis instus & q̃ effusus
est sup terrã: nec immunis ero ab illo tam singulari scelere
indeo:: q̃ videlz tame charitati ingratus fuerim: q̃ spũ
gr̃e cõtumeliã fecerim: q̃ sanguinẽ testamenti pollutũ du
xerim: q̃ cõculcauerim filiũ dei. ¶ Sũt pleriq̃ q̃ laboꝛes
& dolo:ẽ patiunk: sed necessitas in causa est: nõ volũtas:
hi nõ sunt cõformes imaginis filij dei. Sunt q̃ ex volũta
te sustinent: sed nõ est eis loꝛis: nec̃ pars in sermone isto.
Vigilat tota nocte luxuriosus: nõ solũ patienter: ſz & libẽ
ter: vt suã expleat voluptatẽ. Vigilat raptor: vestitus fe
ro vt diripiat predã: Vigilat fur vt domũ pfodiat aliena.
Sed hi oẽs & hoꝛũ similes/longe sunt a laboꝛe et dolo:e
quẽ cõsiderat dñs. Moyses aũt bone volũtatis: qui christia
na volũtate diuitias pauptate cõmutarũt: vel etiã non ha
bitas tanq̃ habitas cõtempserũt relinquentes oĩa ꝓpter
ipm̃: sicut & ipse reliquit oĩa ꝓpter ipsos: sequunt eũ quo
cũq̃ ierit. Nimiũ aũt imitatio validissimũ argumentũ mihi
est: q̃ passio saluatoris & similitudo humanitatis in meã
transeũt utilitatem. Hic em̃ sapo:: hic fructus est & labo:is
& dolo:is. ¶ Uide ergo q̃ magnificauerit facere tecũ illa
maiestas. De oĩbus que in celo & sub celo sunt: dixit & fa
cta sunt. Et quid facilius dicta? Sed nunquid solo verbo
factũ est cum te quẽ fecerat: refecit? Trigin ta tribus an

Universidad de Deusto
Biblioteca

nis super terrā vsus/ & cum hoibus cōuersatus: etiam habuit in facies calūniatores: in dictis insultatores: non habeus vbi caput suū reclinaret. Quare hoc? Quia verbū a sua subtilitate descenderat: & grossius acceperat indumētum, Nam caro factū fuerat: & ideo grossioū & mozosioū opere vtebat. Sicut aūt cogitatio velut sibi vocē corporeā absq; sui diminutione vel ante vocē vel post vocē: sic filius dei assumpsit carnem nō cōmixtione passus: neq; diminutione: nec ante carnē: nec post carnem. Apud patrē inuisibilis: sed hic man⁹ nostre tractauerūt de verbo vite: & qđ erat ab initio vidim⁹ oculis nostris. Hoc aūt verbū: q: carnem purissimā/ & aiam sanctissimaz vnierat sibi: libere moderabat actiōes corporis sui: nam q: sapientia & iustitia erat: tum q: nulla habebat pctā: ius legem in membris suis repugnantē legi mentis sue. Meū verbū nec sapientia: nec iusticia est: sz tiviriuscz capax: & possunt ei hec abesse & adesse: abesse aūt facili⁹. ſſ familiare em magis iā nobis est carnis nostre seruire vitijs: q̄ actiones & passiones eius ordinare/ p eo q̄ ois etas ab adolescentia prona est
Ec. viij. in malū: inter flagella quoq; & gladios: etiā sub discrimine mortis ad suas ambiens voluptates. ¶ſſ felix cui⁹ cogitatio/ hoc est verbū nostrū: oēs actiōes suas ad iusticiā dirigit: vt & itēr sana sit: & opario recta. ſſ felix q̄ passiōes corporis sui/ ppter iusticiaz ordinat: vt q̄cq̄d patit: ppter dei filiū patiat: quatenꝰ & a cōde tollat murmuratio: & in ore verset gratiarū actio & vox laudis. ¶Qui sic exultat scisste tollit grabatū suū: & vadit in domū suā. Grabatum nostrū corpus est: in quo pius languidi iacebam⁹. seruientes desideriis & cōcupiscentijs nr̄is. Nūc portam⁹ illud: cū spūi obedire cogim⁹: & mortuū nr̄m portam⁹: q: corpus mortuū est, ppter pcm. Ambulam⁹ em nō currim⁹: q: corpus qđ corrupit aggrauat aiam: & deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. Ambulam⁹ etiā in domū nr̄am. In quā domū? In matrez oim: q: sepulcra eorū dom⁹ illoz in eternū. Vel potius in domū nostrā: qui habem⁹ ex deo nō manufactā eternā in celis. Qui sub ℔ onere ambulam⁹/ posito eo/ qđ putatis quō currem⁹? Quō volabim⁹? Plane sup pennas ventoz. ¶Ample&amus est nos dñs iesus p labore & dolore nr̄m. Amplectamur eum nos quoq; vicarijs quibusdā amplerib⁹ ppter iusticiam: & iusticiā suā: actiones ad iusticiā dirigēdo: passiōes ppter
ge. xxxij. iusticiā sustinendo. Dicam⁹ quoq; cū spōsa: Tenui eū nec dimittā. Dicam⁹ etiā cū parriarcha: nō dimittā te nisi benedixeris mihi. Quid em iā supest nisi bñdictio? Quid post amplexū nisi oscula restat? Si sic adhererē deo: quō nō iā clamare liberet? Osculet me osculo oris sui. Liba nos interim dñe lachrymaz pane: & potū da nobis in lachrymis in mensura: donec ꝓducas nos ad mensurā bonā & cōfortam & cogitatā: quaz dabis in sinus nr̄os: qui es in sinu patris super omnia benedictus deus in secula. Amen.

¶In cena domini de baptismo: & de sacramento altaris: & ablutione pedum. Sermo.

D

EJ sunt dies quos

ob seruare debem⁹: dies pleni pietate & grā: quib⁹ etiā sceleratoz hoim mētes ad piam puocant. Tanta siquidē est vis sacramentorum eoz: q̄ dieb⁹ istis recolunt: vt possint ipa quoq; lapidea scindere co:da: & pectꝰ oc lz ferreū emollire sufficiant. Denicz videm⁹ vsq; hodie ad passionē xp̄i nō mō celestia cōpati: sz terrā moueri & petras scindi: & in cōfessiōe pctoꝝ aperiri monumēta. ¶Ar vō q̄m sic est in spūalib⁹ cibis sicut & in corporalib⁹: vr in q̄busdā statim p̄sto sit sapor: in aliquib⁹ oporteat laborare: q̄ manifesta sunt: nr̄o nō indigent ministerio: q̄ vō clausa sunt: diligentē volūt hr̄e cōsideratorē. Neq; em tradit mater parvulo nucē integrā: sz frāgit eā & nucleū porrigit. Sic & ego vobis fratres charissimi/ si possem sacra q̄ clausa sunt: aperire debuerā: sz q: minus possum: rogem⁹ vt vobis pariter & mihi mater sapientia frāgat nuces istas: nuces inquā quas ptulit sacerdotalis virga virtutis: quā emisit dñs ex syon. ¶Multa quidē sunt sacra: & scrutādis oīb⁹ hoīa nō sufficit. ſſ fortasis etiā aliq; vīm imbecilles sunt ad tāta sunt capiēda. Detrib⁹ itaq; sacris q̄ sanis cōgrua sunt huic tpi: dicēdum erit qđ dñs ipe donauerit. Sacrm dicit sacrū signū: siue sacrū secretū. Multa siquidē fiūt ppter se tm: alia vō ppter alia designāda: & ipa dicunt signa & sunt. vt em de visualib⁹ suis manus exemplū: dak anulus absolute ppter anulū: & nulla est significatio: dak ad inuestiēdū de hereditate aliqua & signū est: ita vt iam dicere possit q̄ accipit. Anulus nō valet quicq̄: sz hereditas est quā querebā. Jn hunc itaq; modū appropinquās passioni dñs: de gra sua inuestire curauit suos: vt inuisibilis gra signo aliquo visibili prestaret.

¶Ad hoc institute sunt oia sacra: ad hoc eucharistie participatio: ad hoc pedū ablutio: ad hoc denicz ipe baptismus initiū sacroz oim in quo cōplātamur filiis dei mortis et⁹: vn̄ & trina mersio/ tridui qđ nūc celebrandū est: formam gerit. Sicut em in exteriorib⁹ diuersa sunt signa: vt cepto inimore mur exēplo: varie sunt inuestiture fm ea de quib⁹ inuestimur: vbi gra: inuestit canonicus p libr̄i: abbas p baculū: epūs p baculū & anulū simul: sicut inquā in hmōi rebus est: sic & diuinōes grārū diuersis sunt tradite sacramētis. Que est gra vn̄ p baptismū inuestimur? Utiq; purgatio delictoz. Quis em pōt facere mundū de immūdo conceptū seminemini q̄ solus est mūdus: & in quē pcm nō cadit dē? Dui? quidē gre facim pius erat circūcisio: vt originalis rubiginē culpe: q̄ manauerat a parentib⁹ p mis: cultellus eraderet: sz venīēte dño/ q̄ agn⁹ est tot⁹ suauis et mitis: cui⁹ iugū suaue est & onus leue: oprime satis mutatū est vt inueterata rubiginē cū vnctione sctispūs aqua diluerēt: & acerbitas illa cessaret. ¶Sed forte queratur aliās & dicat: Si deletū est in baptismo q̄ cōtraxim⁹ a parentib⁹ cur adhuc maner cupiditatis fomes/ & velut incentiuum quoddā pcti? Neq; em dubiū q̄n a p̄mis parentib⁹ in nos traducta sit lex ista pcti. Oēs siq̄dē in peccatrice voluptate q̄namur: ppterea sz inuiti: illicitos quoddā motꝰ cōcupiscentiarū: & tanq; bestiales sentim⁹. Dixi vobis sepi⁹: nec mente excidere debet: q̄n in casu p̄mi hois cecidim⁹ oēs. ¶Cecidim⁹ aūt sup aceruū lapidū: & in luto: vn̄ nō solū inquinati: sz etiā vulnerati & grauiter q̄ssati sum⁹. Lauari q̄dem cito possim⁹: ad sanādū vō opus est curatione multa. Lauamur igit in baptismo: q: delet chyrographū dānatiōis nr̄e: & gra hec nobis cōferk/ ne iā nobis cōcupiscentia noceat: si vn̄ a cōsensu abstinēam⁹: atq; ita tanq; sanies inueterati vlceris renouet: dū tollit dānatio & trīstiz mortis: q̄b⁹ priꝰ inde manabar. Sz q̄n poterit tā efferos mor⁹ frāgere: q̄n puritū vlceris hui⁹ ferre queat: Cōfidite q: & in hoc gra subuenit: & vt securi fiāt: facti dñici coīpotis & sāll gulis p̄ciosam inuestituraz habetis. ¶Duo em illud sacrm opat in nobis: vt videlz & sensum mimat in minimis: & in grauioribus pctis tollat oīno cōsensum. Si q̄s vīm nō tam sepe mō: nō tā acerbos sentit iracūdie mor⁹/ inuidie/ luxurie aut ceteroz hmōi: gratias agat coīpotī & sanguini dñi q̄m vnus sacrī opak in eo: & gaudeat q̄ pessimū vlcus accedat ad sanitatē. Sz m̄ qđ agim⁹ q̄n in hoc coīpore pcī: & in hoc tpe malo nō possim⁹ esse fine pcto? Nūq̄d desperabim⁹ Absit. Si dixerim⁹ (ait brūs iobes) q: pctm̄ nō habemus nosipos seducim⁹: & vitas in nobis nō est. Si aūt confessi fuerim⁹ pcta nostra: fidelis de⁹ est q̄ remittat nobis pcta: & emūdet nos ab oi iniq̄tate. Nā vt de remissione quotidiana nox minime dubitem⁹: habem⁹ ei⁹ sacrm/ pedū ablutionē. Queris forte vn̄ sciā q̄ sacrm sit hui⁹ remissiōis: maxie cū ipse dñs p̄miserit petro dicēs. Qđ ego facio tu nescis mō: scies aūt postea: mihi aūt de facto locut⁹ est: sed tm̄ exēplū inquit dedi vobis: vt & vos ita faciatis. Verū multa habebat illis dicere: sed nūc poterāt nō poterāt. Jdeoq; nec ex toto voluit eos anxios & suspectos relinquere: nec dicere qđ tunc nō caperent. ¶Dis aūt nosse q: priꝰ sacramento illud est: nō priꝰ solo exēplo factū: Illud attēde qđ petro dictū est, Si nō lauero te: non habebis partem mecū, Ali

quid igitur latet qđ necessariū est ad salutez: quando sine eo nec ipe petrus partē haberet in regno xp̄i & dei. Tide em̄ si nō exp̄auerit pert⁹ ad tāte cōminatiōis terrificū verbum: si nō agnouerit salutare esse mysteriū cū rīdit. Dñe nō tm̄ pedes meos: sz & man⁹ & caput. Et vn̄ scim⁹: q: ad diluenda pcta q̄ nō sunt ad mortē: & a q̄bus plene cauere nō possum⁹ ante mortē: ablutio ista ꝓficiat. Et eo plane q̄ offerēti man⁹ & caput pariter ad abluendū: rīsum est.
A Qui lot⁹ est: nō indiget nisi vt pedes lauet. ¶Totus est qui grauia pcta nō habet: cui⁹ caput. i. intrīsecꝰ & manus. i. opario & quersatio mūda est: sed pedes q̄ sunt oīe affectiones: dum in hoc puluere gradimur: ex toto mūdi esse non possunt: q̄n aliq̄n vanitati: aliq̄n voluptati: aut curiositati plus q̄ oportet cedat anim⁹ vel ad horā. Jn multis em̄ offendim⁹ oēs. Verūtn̄ nemo cōtemnat: aut paruipēdat. Jmpossibile est em̄ cū eis saluari: ipossibile est ea diluiri si p xp̄m ihesum & xp̄o. Nemo inquā perniciosa securitate dormiter: declinans in vba malicie ad excusandas excusationes in pctis: q̄m̄ (vt audiuit petrus ab ipo) nisi lauerit ea xp̄s: nō habebim⁹ partē cū eo. Nec ideo tm̄ p eis necesse est nimis esse solicitos: ignoscet facile ihesus & libēter: si tantūmodo nos agnoscam⁹. Jn hmōi nāq; quasi ineuitabilibus & negligētia culpabilis est: & timor: imoderat⁹. Hinc est q̄ in oīone quā ipe cōstituit quotidie p pctis illis volnit nos orare. Sicut em̄ de cōcupiscentia dixim⁹: q̄ lz dānationē abstulerit: q: iuxta apl̄m. Nulla dānatio est his q̄ sunt in xp̄o ihesu: tn̄ ad humiliādos nos/ ipsum adhuc patitur viuere in nobis: & grauiter affligere nos vt sentiam⁹ qđ nobis gra prestet: & semp ad illius auxiliū recurram⁹: sic & de minoribus istis pctis/ pia dispēsatione nobiscū agitur: vt nō penitus auferank: sed in illis nos eruditat deus vt cū minima cauere nō possum⁹: certi sim⁹ q̄ nō nostris viribus maiora superem⁹: semq; timoꝝ & omnino solliciti simus/ quomō eius gratiā nō amittam⁹: quā nobis tam multipliciter necessariam esse sentimus.

¶In die sancto ꝓasche de septem signaculis que soluit agnus. Sermo. s.

B Apoc. v Sap. vij & viij

VJcit leo de tribu iu

da. Vicit plane malicia sapientia: attingens a fine vsq; ad finē fortiter: & suauiter omnia disponēs: sz p me fortiter: suauiter mihi. Vicit iudeoz blasphemias in patibulo: fortē armatū alligauit in atrio: & de ipso mortis imperio triūphauit. Vbi em̄ sunt opprobria tua iudee: vbi sunt fabule vasa captiuitatis: vbi est mortis victoria tua? Confusus est calūniatoꝝ: rapt⁹ spoliatus est. Nouū genꝰ potēcie/ hactenꝰ victoriosa mortis obstupefecit. Quid tu iudee: qđ p̄idie ante crucez agitabas caput sacrilegū: qđ sacrū hoīs xp̄i caput exagitabas opprobrijs? Christus in q̄t rex isr̄l descendat de cruce. O venenata lingua: vbū malicie: sermo nequā. Nō est hoc caypha qđ paulo ante dicebas. Expedit vt vn⁹ moriatur homo p̄ ppl̄o: & nō tota gens pereat. At illud q: mendaciū nō erat: nō loquebaris de ꝓpriis: nō a temetipo dicebas. Si rex israel est descēdat de cruce. Hoc plane tuū est: magis aūt ei⁹ qui mendax est ab initio. Quid em̄ cōsequētie videk habere vt descendat si rex israel est: & non magis ascendat: Sic nō meministi serpēs antiq̄ cōfusus absces
mat. iiij. seris olim/ cū dicere plumpsisses. Mitte te deorsuz: & hec oīa tibi dabo si p̄cidens adoraueris me! Sic tibi iudee ex cidit qđ audisti: q: dñs regnauit a ligno: vt regē abneges q: maner in ligno! Sz fortitā nec audisti: q: nō iudeis: sed nationib⁹ hec annūciatio debebak. Dicite in q̄t in nationibus q: dñs regnauit a ligno. Merito p̄inde titulū regni
Ps. xcv. p̄celes gentilis inscripsit ligno: nec potuit iudeꝰ vt voluit cor rūpere tituli inscriptionē: ne dū impedire dñica passionem/ & nostrā redēptionē. ¶Descendat in quiūt si rex isr̄l
E Esa. ix. Job. xix est. Jmmo vō/ q: rex isr̄l est: titulū regni nō deleat: vgam impiū nō deponat: cui⁹ nimirū imperiū sup humerū eius: sicut p̄nuit esaias. Noli inquiūt iudei ad pilatū: noli scribere rex iudeoz: sz q: ipse dixit: rex sum iudeoz. Et pilat⁹: Qđ scripsi scripsi. Si pilat⁹ qđ scripsit scripsit: xp̄s nō p̄sciet qđ incepit? Ipse em̄ cepit & saluabit nos. Sed dicunt. Alios saluos fecit: seipm nō pōt saluū facere. Jmmo vō si descēderit: neminē saluū faciet. Cū em̄ salu⁹ esse nō possit nisi q̄ pseuerauerit vsq; in finē: quātomin⁹ poterit esse saluat⁹? Alios ergo saluos fecit: mā saluatione: cū sit salus: ipe nō indiget. Opatur salutē nostrā: nec caudā deesse patitur sacrificio vespertino hostie saluatori. Nouit inique q̄d cogites: Nō tibi dabit occasionē surripiende nobis pseuerantie: q̄ sola coronak. Nā faciet obmurescere predicatoꝝ linguas cōsolantiū pusillanimes: & dicentiū singulis tui locū ruū ne deseras: qđ sine dubio seqrek si respōdere possent: q: rps suū deseruit. Priori em̄ sunt sensus hoīs & cogitationes in malū. Sine causa maligne parasti sagittas tuas in pharetra: & discipuloꝝ suspiria cumulas oppro
briis iudeoz. Illi q̄ppe desp̄ant: isti imperāt: sed xp̄m neutra tela nocebūt. Aliud rēpus elegit cōfortādis discipulis: & aliud aduersarijs cōfutandis. Jnterim patientiā magis exhiber: humilitatē cōmendat: obedientiā implet: ꝓficit charitatē. ¶His nāq; virtutū gēmis quatuor cornua crucis ornant. Est em̄ supereminentio: charitas: a dextris obedientia: patientia a sinistris: radix vrtutū humilitas in pfundo. His ditauit tropheū crucis/ cōsummatio dñice passionis: cū ad iudeoꝝ blasphemias humilis: & vulnera patiens: innus linguis: clauis exterius pungeret. Nā & charitas in eo pfecta est: q̄ p amicis aiam posuit: et obedientia cōsummata: cū inclinato capite tradidit spūm facr⁹ obediens vsq; ad mortē. His spoliare dorib⁹: hac piuare gloria xp̄i satagebāt ecclesiā q̄ dicebant. Si rex israel est descendat de cruce. Nimirū vt nō sit iam obedientie forma: nō incentiuū amoris: nō patientie vel humilitatis exēplum: sed deleri habeant ex euangelio verba illa suauissima & dulcioza sup mel & fauū. Maioꝝ hac dilectione nemo habet: q̄ vt aiam suā ponat quis ꝓ amicis suis. Et ad patrem. Opus cōsummaui: q̄s dedisti mihi vt faciam. Jtem q̄ ad discipulos. Discite a me q: mitis sum & humilis cor de. Et ego si exaltatus fuero a terra: oīa trahaam ad meipm. Hoc est em̄ qđ dolet venenati serpētis astutia exaltatum in deserto serpentē eneū: cuius intuitu sanent vulnera que inflixit. Alioquin quonā alio instigante/ mittisse credimus vporem pilati ad ipm dicentem. Nihil tibi & iusto illi: multa em̄ passa sum hodie per visum ppter eū. Timebat ergo iam tunc: sed nūc maxime virtute crucis enervari se sentiens inimicus. Sera dugk penitentia: & quos instigauit ad crucifigendum: instigat ad suadendū vt de cruce descendat. Denicz si rex israel est (inquiunt) descendat de cruce & credim⁹ ei. Nec plane serpentis astutia: nec adinuentio nequicie spiritalis. Audierat impius saluatoris vocem dicentis: Nō sum missus nisi ad oues que perierunt domus israel: & nouerat quantū ꝓ salute illius populi zelū gereret videret: ꝓpterea maliciose nimis linguas erudiens blasphemoꝝ suggerebat vt diceret: descendat & credim⁹: quasi iam nihil posset obstare quin descenderet: qui eoꝝ credulitatē tāropere desiderarer. Sed qđ machinaf: aut cui parat insidias vīpellis? Nempe ei in quo nihil ꝓficiet inimicus: & filius iniquitatis nō apponet nocere ei. Nō mouef vana pollicitatione: qui nouit oīm cordа: sicut nec exp̄obratiōe blasphema inissim⁹ oīm mouebatur. Eo quippe tendebat maliciosa suasio: nō vt ipi crederent: sed nostra quoq; si qua erat: fides in eū oīmodis deperiret. Legentes em̄ dei pfecta sunt opera: quando faciemur deū qui saluris opus reliquisset imp̄fectuz? Sed audiam⁹ quid ad hec rps respōdeat ꝓpphetā. Queris signa iudee? Expecta me in die resurrectionis mee. Si vis credere: maiora iam tibi opa demonstraui. Multiplicaui signa: sanitates ꝓfeci heri et pridie: hodie magis habeo cōsummari. An nō maius erat qđ vidisti e cor: priꝰ obsessis spūs exire malignos: & de grabatis suis exilire paralyticos: q̄ e manib⁹ meis vel pedib⁹ clauos resilire quos in

Quatuor nō tribus exuxorū

Job. xvi. Mat. xj Job. xiij. Nu. xxi. Mat. xxvij. mat. xv. Deuter. xxvij. Sopho. iij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

xpisti? Sed patiendi tps est:nō faciendi:ꝛ passionis ho:ꝛ sicut preuenire frustra conatus es:sic nec poteris impedire:Sed si adhuc generatio prauaꝛ adultera signū queritnō ei dabit̄/nisi signū ione ꝓphete. Nō signū descēsionis/sed resurrectiōis. Q̄ si iude⁹ nō querit:amplectat̄ꝛ gaudeat christian⁹. Vicit em̄ leo de tribu iuda. Suscitatus est paterna voce leonis catulus:clauso ꝓdijt tumulo: qui de patibulo nō descendit. An vo id maius fit:inimici nostri fiunt indices:qui tam curiose munierāt monumētū:signātes lapidem cū custodib⁹. Hunc em̄ lapidē magnū valde de quo mulieres ille deuote inuicē querebant: facta iam resurrectione dn̄ica/reuoluit angelus: ꝛ resedit sicut scriptum est:sup eū. ¶ Constat proinde clauso exisse tumulo redituruꝰ corpus:qō clauso virginis vtero/narū ꝓcessit in vitam:ꝛ ad discipulos clausis introiuit ianuis in cōclaui. Sed est locus vnde clausis noluit ꝓcedere ianuis:carcer vtiq; gehennalis. Confregit siquidē ferreos ostes:ferreos vectes:repagula vniuersa cōtriuit:vt libere suos educeret quos redemerat de manu inimici.ꝛ plenis egrederetur̄ portis agmina sanctoꝝ dealbatoꝝ:q̄ lauerūt stolas suas/ꝛ candidas eas fecerūt in sanguine agni. Candidas p:o:suis in sanguine agni:q: eruit eū eo ꝛ in eo etiā aqua dealbans: ꝛ testimoniū phibet ipse qui vidit. Aut certe cādidas in sanguine agni nouelli:sanguine lacteo candido ꝛ rubicundo:sicut habes in cātico cantico:ū. Dilectus me⁹ (ait spōsa) candidus ꝛ rubicūdus:electus ex milib⁹. ¶ Inde est ꝙ in stola candida/ꝛ fulgureo vultu/testis quoq; resurrectionis apparuit. Jam si cōsurgandis iudeoꝝ calūnijs sufficere videt hoc ipm/ꝙ clauso egressus est monumēto:cui insultantes dicebant:si rex israel est descēdat de cruce: curiosius nāq; monumenta cl̄audere ꝛ signare studuerūt:q̄ infigere clauos. Si igit̄ vicit leo de tribu inda in hoc ꝙ peccatu ꝛ malus dem̄ostrauit opus q̄ peterent: ipm iam resurrectiōis miraculū cui poterit cōparari? ¶ Legim⁹ nōnullos ꝓcessisse resurrectiōes:aut magis certe suscitatiōes: sed istius preambulas:quib⁹ꝛ duplici priuilegio noscit preeminere Nam ceteri quidē resurrexerāt mortui iterū mortui:xps resurgēs ex mortuis iā nō moritur:mors illi vltra nō dn̄abitur. Illi mortui denuo opus habent iterū resuscitari: xps ꝙ mortuus est petro/mortuus est semel: ꝙ aūt viuit/viuit deo:viuit in eternitate. Merito p̄inde resurgentiū primitie xp̄s:qui ita resurrexit vt cadere nō adiiciat:q̄ solus attigit immortalitatē. ¶ Est ꝛ aliud in quo resurrectiōis huius immortalitas singularis. Quis em̄ in oibus ceteris suscitauit aliqn̄ semetipm: Ineffabile istud est vt a morte se exciter ipe q̄ dormit:singulare est:nō est qui faciat:nō est vsq; ad vnū. Heliseus ꝓphet̄a mortuū suscitauit ꝭ alterum:nō seipm. Ecce em̄ quot annis iacet in monumento: qđ a se nō pōt/sperans ab alio suscitari:ab eo vtiq; q̄ triumphauit mortis imperiū in seipso. Inde est ꝙ ceteros quidem dicim⁹ suscitatos:xp̄m resurrexisse:q̄ solus tute p:o:priaꝛ victor:ꝓdijt de sepulcro. Siquidē ꝛ in hoc vicit leo de tribu iuda. Quantū potest:immo qđ nō posse videbit̄ venies ꝛ dicens patri. Resurrexi ꝛ adhuc sum tecū:q̄ tā potens exitit deputat⁹ cū mortuis: sed inter mortuos liber: ¶ Nec vo resurrectionē distulit vltra tertiū diem:vt ꝓphetā fidelis inueniat̄ q̄ dixit. Viuificabit nos post duos dies in die tertia suscitabit nos. Decet nimirū vt quēadmodū caput ꝓcessit sequant̄ mēbra. In patibulo sexta feria redemit hoiem:ipa die qua fecerat hoiem in initio. Sequenti die sabbatizauit in monumento:cōsummato ope qō suscepera. Tertia vo q̄ prima dierū est:primitie dormientiū apparuit mortis victor: nouus hō. Ita ꝛ nos quicūq; sequimur caput nostrū:tota die hac qua plasmati ꝛ redempti sumus:nō cessem⁹ agere pniam:nō cessem⁹ tollere crucem nostrā:pseueram⁹ es in ea sicut ipe pseuerauit: donec dicat spūs vt requescam⁹ a laboribus nr̄is. Neminem audiam⁹ fratres:non carnē ꝛ sanguinē:nō spūs quēlibet descensum a cruce suadēte. Perstitam⁹ in cruce:moriamur in cruce:deponamur alioꝝ manib⁹:non nra leuitate. Caput nr̄m de-

posuere viri iusti:nos ergo dignatiōe sua angeli scti deponāt:vt cōsummata viri⁹ die crucis/scda q̄ post mortē est: ꝙscam⁹ suauiter:dormiam⁹ feliciter in sepulcris:expectantes beatā spem/ꝛ aduētū gl̄ie magni dei:q̄ resuscitabit corpora nr̄a tertia demū die:cōfigurata corpori claritatis sue ꝓpter q̄ triduani sicut de lazaro scribit̄. Jā feret dn̄e: q̄ triduan⁹ est em̄. Adimuētio filioꝝ adā/quarta fo:mauit diez: quā a dño nō accepit. Propterea corrupti sumus ꝛ abominabiles facti sumus: tanq̄ iumenta q̄ in sterc:ore suo putrescūt. Diuine siq̄dē ordinatiōis est triduū qō ꝓdixim⁹:in labore:in requie:in resurrectiōe. Nō placēt hec filijs hoiꝝ: ꝭ suā volūt ꝓferre dic̄:differētes pniam:vt indulgeāt voluptati. Nō est hec dies quā fecit dn̄s: q̄ triduani facti sumus ꝛ lā fetent. Nō nouit hāc qō de maria narū est semi:tertia resurrexit die:ne videret corruptionē. Vicit itaq; leo de tribu iuda. Occisus ē agn⁹:ꝭ leo vicit. Leo rugiet: qs nō pauebit: Leo inquā fo:tissim⁹ bestiarū/q̄ ad nullū pauebit occursus:ꝭ leo de tribu iuda. Paueat q̄ abnegauerūt:q̄ dixerūt:nō habem⁹ regē nisi cesarem. Paueat qui dixerunt nolum⁹ hūc regnare sup nos. Redit siq̄dē accepto regno ꝛ malos male ꝓdet. Vultis nosse q: redit accepto regno? Data est mihi oīs ptās in celo ꝛ in terra. Sz et pater in psalmo. Postula a me (ait) ꝛ dabo tibi gētes hereditem tuā: ꝛ possessionem tuā terminos terre. Reges eos in virga ferrea:ꝛ tanq̄ vas figuli cōfringes eos. Fortis siq̄dē leo est:nō crudelis:grauis tñ indignatio ei⁹:ꝛ intolerabilis ira colūbe. Sz p:o suis leo rugiet:nō in suos. Pauebit alienigena:tribus iuda magis exultet. Gaudeat qui induti sunt cōfessione:quoꝝ oīa ossa dicāt:dne quis similis tibi. ¶ Leo de tribu iuda:radix dauid. Dicit ei dauid visu desiderabilis:vel manu fortis.ꝛ idē ait. Ante te oē desiderium meū:ꝛ fortitudo mea ad te custodia. Radix inq̄t dauid. Nō dauid radix ei⁹:ꝭ ipe radix dauid: q: portat ꝛ nō portat. Merito dauid scē filiū tuū vocas dn̄m tuus: q: nō tu radicē portas:ꝭ radix es. Radix fortitudinis tue ꝛ desiderij:radix desiderabilis: radix fortis. Vicit leo de tribu iuda/radix dauid:aperire libū ꝛ soluere septē signacula ei⁹ Apocalipsis ꝙ vba sunt hec. Discat q̄ nō legerit:recolant q̄ nouerūt. ¶ Vidi inq̄t iohes in dextera sedentis sup thronū libū signatū sigillis septē:ꝛ nō erat q̄ legeret vel aperiret. Ego ait flebā multū ꝙ nemo apire libū dign⁹ inueniret. Et vn⁹ de senioribus dixit mihi. Ne fleueris. Ecce vicit leo de tribu iuda radix dauid. Et vidi:ꝛ ecce in medio throni agnū stantē tanq̄ occisum. Et veniens accepit libū de dextra sedētis in throno:ꝛ aperuit libū: factaq; est letitia magna ꝛ gr̄arū actio. Leonem iohes audierat:ꝛ agnū vidit. Agn⁹ occisus est:agn⁹ accepit libū:agn⁹ aperuit:ꝛ apparuit leo. Deniq; dign⁹ est (aiūt seniores) agn⁹ q̄ occisus est accipe fortitudinē. Nō mā fuerudinē amittere:ꝭ accipere fortitudinē:vt ꝛ agn⁹ maneat ꝛ leo sit. Plus dico:vt mihi videat̄ adē etiā liber est q̄ nō poterat aperiri. ¶ Quis ei dignus inueniret apire hūc libū? Jndignū se ꝓfitet̄ ꝛ ipse baptista iohannes:quo inter natos mulierū maior nemo surrexit. Nō sum inq̄t dign⁹ soluere corrigiā calciamēti ei⁹ Venerat em̄ ad nos calciata maiestas/diuinitas incarnata:venerat dei sapientia:ꝭ in libro clauso vtiq; ꝛ signato. Q̄ ligabat corrigia calciamenti: hoc claudebāt signacula libri. Sed q̄d dicim⁹ sup his septez? An forte triplex aie vtus/ratio/memoria/ꝛ voluntas: ꝛ quadrifaria corporis cōpositio/ex elemētis videl⁹ q̄ttuor. In his septem est intelligenda: vt nihil de veritate humanitatis defuisse nouerimus saluatori: An magis humanitas ei⁹/ipse est liber:ꝛ querenda sunt signacula septē? ¶ Septem em̄ quedā arbitror: inueniri: quib⁹ maxime celabat in carne ꝓsentia maiestatis:vt nō posset aperiri liber:ꝛ sapientia q̄ latebat agnosci. Sunt aūt que occurrunt interim:matris desponsatio/qua partus virginis/ꝛ cōceptionis puritas velabatur:ita vt hoīs fabri filius/fabricator: hoīs putaret. Infirmitas etiā corporis:qua nimirū plorans/vagiens:lactēs ꝛ dormiens:ꝛ ceteris subiacens necessitatib⁹ carnis/latet

bat inter hec virtus diuinitatis. Sic ꝛ circūcisionis signū suscipiens pcū remediū:egritudinis medicinam: qui morbum oēm tollere venerat ꝛ petit̄. Et item in egyptum fugiens a facie herodis regis: nec dei filius agnosci potuerat:nec rex celi. Quid trina illa tentatio inimici:in deserto in pinnaculo:sup a montē? Si filius dei inquires: dic vt lapides isti panes fiant. Et itē. Mitte te deo:ꝭ. Neutrū christus fecit:vt signaret liber:vt falleret astutus. Deniq; eoūsq; seductus est:vt haberet iam p:o cōstanti hoiez esse purū:ꝛ in tanta velanitā supbia cecā ꝓperaret: vt non disceret vltra si filius dei es: sed hec oīa tibi dabo/si pcidēs adoraueris me. Sexto est signaculū crucis vbi pependit inter latrones:ꝛ cū iniquis deputatus est dn̄s matthēsatis Clausit ꝛ sepultura libū hunc:nec vllū signaculum oīno sic obstruxit:sic occultauit magnū pietatis sacrū. Sepulto nimirū dño/sola restare desperatio videbatur:adeo vt discipuli dicerent. Quia nos sperabam⁹. Quis nō illo fleret in tpe clausum arctius libū ꝛ nō esse qui aperiret? Sz ne fleueris vltra iobes scē:etiaz tu noli flere maria. Propter cui⁹ sit luctus:tristicie nebula dissipet. Veramini in dño:ꝛ exultate iusti:ꝛ gloriamini oēs recti corde. Dign⁹ est agn⁹ qui occisus est:leo qui resurrexit. Postremo liber ipe dignus est aperire seipm. Resurgens nimirū a mortuis:resurgens aūt virtute ꝓpria:ꝛ post tres dies: sicut ꝓdixerat:testimoniū phibentib⁹ inimicis:ꝛ resurgēs in tanta maiestate ꝛ gl̄ia:indicat manifeste quecūq; ꝓdixim⁹ signacula/vel operimēta voluntaria nō necessaria:nec cōditiōis fuisse:sed dignatiōis. Quid tu nuper iudee signabas lapidem monumēti? Quia seductor: ille dixerat adhuc viuēs: post tres dies resurgā. Vere seductor:ꝭ pius:nō malicio⁹ sue. Deniq; seduxisti me dn̄e:ꝛ seduct⁹ sum (ait ꝓpha vester in psona vra) fortior me fuisti:ꝛ invaluisti. Seduxit vos o iudei in passione mā in resurrectione invaluit ꝛ ꝓualuit vincens leo de tribu iuda. Etenim si cognouissent nunq̄ dn̄m gl̄ie crucifixissent. Quid ergo facturus es? Et ꝓdixit:ꝛ iam reuixit. Diligenter explora signaculū sepulture:apertū est em̄. Datur tibi signū ione ꝓphe: q:ꝛ hoc ꝓdixit ipse. Egredif ionas de ventre cen: xps de corde terre tertia die ꝓcedit. Nisi q̄ manifeste plus q̄ iona hic/q̄ semetipsum viriliter ꝛ ab ipo vtero mortis eduxit. Propterea viri niniuite cōsurgent cōtra vos in iudicio: propterea ipi iudices vestri erunt:q: ꝓphetes obtēperauerunt vos nec dño ꝓpheraꝝ. ¶ Vbi est qō dicebatis: desc̄dat de cruce ꝛ credim⁹ ei? Crucis signaculū dirūperevolutis ꝓmittentes ad fidem vos introituros. Ecce apertum: nō diruptū est:introite. Alioquin si non crediris resurgenti: vtiq; nec credidisseris descendenti. Sic vos scandalizabat crux christi. Verbū em̄ crucis iudeis quidem scandalū est ait aplus. Excitet vos saltem nouitas resurrectiōis. Jmue nimus nos in cruce gl̄iā. Nobis qui saluamur dei vtus est:ꝛ oīn (vt ostendim⁹) plenitudo virtutum. Sit vobis pars vel in resurrectiōe. Sed forte ꝛ illa:immo multomagis illa vos scandalizat:ꝛ odor: vire nobis in vitaz: vobis est odor mortis in mortem. Quid ergo insistim⁹? Nō sufficiet audire symphoniā ꝛ chorū senior: frater: occisum nobis saginatū vitulū indignaꝝ. ꝭ foris stat: oīno nō acquiescit intrare. Jngrediamur nos fratres:ꝛ epulemur in azymis sinceritatis ꝛ veritatis: ceremā pascha nostrū immolatus est christus. ¶ Amplectamur cōmendatas nobis in cruce virtutes:humilitatē:patientiā:obedientiā ꝛ charitatem. Jn hac quoq; tam ꝓcipua solēnitate/quid cōmendetur nobis sedula cogitatione pensem⁹. Nempe resurrectio:transitus ꝛ transmigratio. Christus em̄ fratres nō recidit hodie:sed resurrexit. nō redijt:sed transijt. trāsmigrauit:nō reuocauit. Deniq; ꝛ ipm: qō celebram⁹ pascha trāsitus/nō reditus interp:etat̄:ꝛ galilea vbi videndus nobis ꝓmittitur qui resurrexit: nō reuocatione sonat:sed trāsmigrationē. Credo iam aliquoꝝ ingenia preuolāt:ꝛ quoꝝ sum hec velint tendere suspicant. Dicim⁹ tamen breuiter: ꝓsertim ne deuotionē vestrā in tanta solēnitate/sermonis videat̄ plixitas onerare. Si post cōsummationē ciuis/in nostram hanc mortalitatē/ꝛ vite ꝓsentis erūnas christus dn̄s reuixisset: ego eū fratres nō transisse dicerem sed redijsse:nō trāsmigrasse in sublimius aliquid: sed adstarum remeasse ꝓpriorem. Nūc aūt q: transijt in nouitatez vite:nos quoq; inuitat ad transitū: vocat in galileā. Propterea fiquidem ꝙ mortu⁹ est pcō/mortuus est semel: q: ꝙ ia viuit: viuit nō carni:ꝭ deo. ¶ Quid nos dicim⁹ q̄ sacrā dn̄i resurrectiōes paschę ꝓpter nos ie/vt sit nobis in reditū magis q̄ in transitū? Quinimo his diebus cōpunctioni ꝛ oīni grauitati ꝛ abstinentie dediti/ceteroū negligētias tēpoꝝ sacro hoc quadragenario redimere ꝛ diluere cupientes. Cōmunicauim⁹ passionib⁹ christi: cōplantati ei denuo sumus p baptismū quendā lach:ymarū/pnie/confessionis. Si ergo mortui sumus pcō: quō viuemus adhuc in illo? ¶ Si negligentias planxim⁹: quid cause est vt recidam⁹ nunc in culpā? Jnuenientur nunc iterū curiosi vt ante:verbosi vt ante:pigri ꝛ negligentes vt ante: vani/suspitiosi/detractores/iracundi/ceteriq; implicati vitijs: q̄ tam ante plorauim⁹ his diebus? Laui pedes meos:quō inquinabo eos? Exui me tunicā meā:quō induā eā? Nō est transmigratio hec fratres: nō sic videbit̄ xp̄s: nō hoc iter quo ostendat nobis deus salutare suū. Deniq; qui rerro respicit:indignus est regno dei. Sic amatores seculi/inimici crucis xp̄i/cuius in vanū accepto nōie dicunt̄ christiani:toto hoc tpe quadragesimali ad instantes inhiant dies resurrectionis:heu vt liberius indulgeāt voluptati. Obnubilat fratres solēnitatis letitiā materia tristitie:sed ipsi⁹ plangimus solēnitatis iniuriā:quā dissimulare nō possumus nec in ipsa:immo min⁹ in ipsa. ¶ Proch dolor:peccandi tps/terminus recidendi:facta est resurrectio saluatoris. Et hoc nempe comessationes ꝛ ebrietates redeūt:cubilia ꝛ impudicitie repeunt:ꝛ latrant cōcupiscētijs frena quasi ad hoc surrexerit xp̄s:ꝛ nō magis ꝓpter iustificationē nostrā Sic honoratis miseri xp̄m qui⁹ suscepistis? Venturo parastis hospitiū:cōfitentes pcā cū gemitu:castigates corpora:elemosynas impendētes:ꝛ ecce suscepturi/pditis inimicis:immo exire cōpellitis/ꝓpter nequitias admitten do Neq; em̄ cohabitatio esse pōt lucis ad tenebras:christi cum sup bia/cū auaricia/cū ambitione/cū fraterno odio/cū luxuria/cū fornicatione. Quid em̄ min⁹ pīti debet q̄ vētu/ro? Quid min⁹ reuerētie resurrectiōis ips exigit q̄ passionis? Sz vos vt manifestū est:neutrā honoratis. Nam si cōpatiemini ꝛ cōregnabitis: si ꝭmoriemini ꝛ cōresurgetis. ¶ Nūc aūt ex sola ꝭsuetudine tpis/ꝛ simulatiōe quadā humiliatio illa ꝓcessit:quā nō sequit̄ exultatio spūalis. Propter hoc vt ait apls. Multi infirmi ꝛ imbecilles ꝛ dormiūt multi. Propter hoc crebra in diuersis regionib⁹ hoīm mortalitas spāliter his diebus. Quid em̄: Deprehēsi estis inter angustias puaricatores. Nō q̄ peccauistis:ꝭ q̄ fisistis in pcō addētes puaricationē:aut penit⁹ impenitētes:aut repide penitētes:nec pericula fugientes: vel post miserā experientiā incentiua peti. Irrepuit vos inimicus perplexis (vt ait scriptura) neruis testiculoꝝ. Si hac conscientia christi sacra refugitis:nihil vobis cōe cū christo:nō habetis vitā in vobis. Jpm audite dicentē. Nisi maducaueritis carnē filij hoīs:ꝛ biberitis ei⁹ sanguinē:nō habebitis vitā in vobis. Si indigne suscipitis:iudiciū vobis mādducatis:sanctū dn̄i nō dijudicātes. ¶ Redite ergo peccatores ad cor:ꝛ in toto corde querite dn̄m ꝛ odite malū penitētes nō vbo tm̄ ꝛ lingua:sed spū ꝛ veritate. Quia vere nō satis cecidisse piget hoiem (vt videt) q̄ adhuc manere disponit in lubrico:aut errasse q̄ ducē nō querit: sit vere cōpunctiōis indicium/oppositionis fuga: subtractio occasionis. Alioquin timendū valde ne dies ista fiquidez ꝛ ipa posita est in ruinā/ꝛ resurrectionē multoꝝ in israel: reprobet vos vel tanq̄ manifeste alienos a christo:christo nō cōmunicantes: vel tanq̄ socios iude:in quem intrauit sathanas post buccellā. ¶ Sed q̄d ad nos fratres de his qui foris sunt iudicare:nisi q̄ in eodem nos fuisse laqueo

Universidad de Deusto
Biblioteca

plangimus ab eodem erutos gratulamur; sola misericordia opante in quo miserabiliter eos detineri fraterna charitate dolem⁹. Utinã autẽ vel nos iam scificari ⁊ penitus alieni ab hac misera ⁊ sacrilega cõsuetudine inueniamur nec quicq̃ in nobis pereat; aut minuak de exercitio spũali sacre resurrectionis aduentu: sed trãsire magis ⁊ excrescere studeamus. ¶ Quicũq̃ eñ post lamenta pñie nõ ad carnales redit cõsolatiões; sed in fiduciã diuine miserationis excedit: ingredik nouã quandã deuotionẽ ⁊ gaudiũ in spũlancro: nec tam cõpungik preterito: ũ recordatione peccatoꝝ: q̃ delectak memoria: ⁊ inflãmak eternoꝝ desiderio premioꝝ: is plane est qui cũ xpo resurgit: qui pascha celebrat: qui festinat in galileã. Vos ergo charissimi si cõsurrexistis cũ christo: que sursum sunt querite/ vbi xps est in dextera dei sedens: q̃ sursum sunt sapite: nõ que sup terrã vt quẽadmodũ christus resurrexit a mortuis p gloriã patris: ita ⁊ vos in nouitate vite ambuletis: vt a seculari leticia ⁊ cõsolatione mundi p cõpunctionem ⁊ trisliciã que fin deũ est: ad deuotionem sancta ⁊ spiritalẽ vos transire gaudeatis exultationẽ: ipso prestante qui transiuit ex hoc mundo ad patrem: ⁊ nos quoq̃ trahere post se: ⁊ in galilea vocare dignak: vt semetipm nobis ostendat: qui est super omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ In tempore resurrectionis ad abbates de lectione euãgelica: Maria magdalene et maria iacobi et salome ⁊c. Marci vltimo. Sermo.ij.

Ecepimus ab apostolo habitare christũ p fidẽ in cordib⁹ nr̃is. Unde videk nõ incõgrue intelligi posse tandiu xpm in nobis viuere: quãdiu viuit fides Ar postq̃ fides nr̃a mortua est: quodãmõ xps mortuus est in nobis. Porro fidei vitã opa attestank sicut scriptũ est. Opera que dedit mihi pater: ipsa testimoniũ phibent de me. Nec discrepare videk ab hac sñia: qui fidez sine operibus mortuã asserit in semetipa. Sicut eñ corporis huius vitã ex motu suo dignoscim⁹: ita ⁊ fidei vitã/ex operibus bonis. Itaq̃ vita quidẽ corporis est aĩa: per quã mouek ⁊ sentit: vita vo fidei charitas est: q̃ p illã opaĩ sicut in aplo legis. Ifides q̃ p dilectionẽ opatur. Uñ ⁊ refrigescente charitate/fides moritk: sicut corpus aĩa recedente. Tu ergo si videris proximum tuum in bonis operib⁹ strenuũ: ⁊ feruore cõversationis hilarem: viuere in eo fidem nõ dubites: indubitata tenens vite illius argumenta. ¶ Sed sunt nõnulli qui cũ spiritu ceperint (heu) carne postea consummank. Scimus aũt q̃: iam nõ pmanebit in eis spũs vite: q̃: scriptum est. Nõ pmanebit spũs meus in hoĩe in eternũ: q̃: caro est. Qõ si nõ pmanet spũs: haud dubiũ quin excidat charitas que nimirũ diffusa est in cordib⁹ nostris p spũs sanctũ qui datus est nobis. Porro fidei vitã (vt iam dictum⁹) in charitate cõstituit: qui fidẽ p dilectionem perhibuit operari. Hinc ergo colligik: recedẽte spũ: fidem mori: q̃m spũs est qui viuificat. Deniq̃ si sapere fm carnem mors est: nõ dubium quin illi quos viuere letabamur: quãdiu facta carnis spũ mortificabant: fm carnẽ viuentes plangendi sunt tanq̃ mortui. Unde in et eodẽ apl̃o legis. Si inãt fm carnem vixeritis: morieminí. si aũtez spũ facta carnis mortificaueritis: viuetis. Ue tibi quicũq̃ es canis reuersus ad vomitũ: ⁊ sus lota in voluabro luti. Nõ eos tm̃ loquor: q̃ corpore: sed etiã eos qui corde redeũt in egyptũ: seculi huius oblectamenta sectantes: ac perinde fidei vitã que est charitas: nõ habentes. Si q̃s eñ diligit mũdũ: nõ est charitas patris in eo. Quis magis mortuus eo q̃ fouet ignẽ in sinu: percũ in cõscientia: nec sentit: nec expauescit: nec exanimat? ¶ Ecce igik christus in sepulcro: fides mortua est in eo. Quid faciem⁹ ei? Quid fecerũt sancte mulieres; q̃ sole ex oibus suis amplioꝝ tenebank affectu? Emerunt aromata vt venientes vngerent iesum. Nũquid vt suscitaret? Et nos scimus fratres: q̃ suscitare nostrũ nõ est: sed vngere nobis incũbit. Cur hoc? Nempe ne fetreat qui hmõi est; ne sit ceteris odor mortis: ne pereffluat ⁊ penit⁹ dissoluak. Emant pinde aromata sua tres mulieres: mens/lingua/manus. De his eñ vt arbitror: petrus mandatuꝝ accepit tertio pascere gregem dñi. Pasce inquit mente: pasce ore: pasce opere. Pasce animi oratione: vbi exhortatione: expli exhibitione. ¶ Queratq̃ gitur mens aromata sua: amore oĩa cõpassionis affectũ: debinc rectitudinis zelum: ⁊ inter hec discretionis spũs nõ omittat. Quotiens peccantẽ videris fratrem: cõtinuo ꝓcedere debet cõpassionis affectus/tanq̃ cognatus humanitati quippe quẽ cõcipis ex reipo. Uos (inquit apl̃s) q̃ spiritales estis: instruite hmõi in spiritu lenitatis: considerans teipsum ne ⁊ tu tenteris. ¶ Et cũ exierẽt dñs baiulans sibi crucem: ⁊ plangerent super eum non dũ quidẽ oẽs tribus terre: sed mulieres pauce: conuersus ad eas: ffilie inquit hierlm nolite flere sup me: sed sup vosipsas flete: ⁊ sup filios vestros. Qdinẽ diligenter attende. Sup vos inquit pmo: deinde sup filios vestros. Temetipm attende/vt alij noueris cõpati: vt aliquas in spiritu lenitatis. Teipm cõsiderans ne ⁊ tu tenteris Sed q̃ exemplũ efficacius pmadet: ⁊ altius imprimit animo: mitto vos ad sanctũ illũ senem: qui cũ audisset peccasse vnũ ex fratrib⁹ amarissime flebat/inquiens: Ille hodie ego cras. Qui sic flebat sup se/putas q̃: nõ cõpassus sit fratri? Dicitaq̃ cõpassionis affectus multis siquidẽ proꝓdest: q̃: animꝰ liberalis cõtristare quẽ pro se viderit anxiũ: erubescit. Sed quid agim⁹/q̃ nõnulli dura cervice ⁊ attrita sunt fronte: vt quo magis eis cõpatimur: tanto magis nostra ⁊ cõpassione ⁊ patientia abutunk? Nonne sicut cõpatiebamur fratri: ita ipsi iusticie cõpatiendũ est: quãvide imus tam impudenter abisci. ecce iam⁹ imprudenter ꝓuocari? Scio q̃: si qua in nobis est charitas: contemptũ hunc dei ferre equanimiter nõ possim⁹. Hic eñ est zelus iusticie: quo aduersus delinquẽtes accendimur: tanq̃ pietate ducti erga eum quã cõtemni videmus iusticiam dei. Uerũtamen oportet vt pioꝝ sibi vendicet cõpassionis affectus. Alioquin in spiritu vehementi conterimus naues tharsis: conterimus quassatum calamũ: extinguimus linũ fumigans Sed cum vtrq̃ aderit/videlicet ⁊ cõpassionis affectus/et zelus iusticie: necesse est vt adsit spiritus discretionis: ne forte cum oportet hunc exhiberi ille procedat: ⁊ indiscretio ipla cõfundat vniuersa. Habeat itaq̃ mens nostra terrium spiritũ discretionis: vt miscens apte tempoꝝ⁹ temporꝝ oppoꝝtune emulari: ⁊ nihilominus ignoscere sciat. Samaritanus fit: custodiens ⁊ obseruans quando oleũ misericordie: quando vinũ feruoris exhibeat. Et ne forte meũ putetis inuentũ: propheta audite in psalmo hec eadem ⁊ eodem ordine postulantes. Bonitate inquit Disciplinam ⁊ scientiã doce me. Sed vnde hec nobis? Nec eñ talia profert virtutũ germina terra cordis nostri: sed magis spinas ⁊ tribulos germinat nobis. Emere ergo oportet. A quo aũt emenda sunt? Ab eo vtiq̃ q̃ ait: Uenite emite absq̃ argento/et absq̃ vlla commutatione vinum et lac. Nõ ignoramus quid lactis dulcedo: quid vini designet austeritas? ¶ Quid est autem emere sine argento/⁊ sine cõmutatione? Non talis est emptio apud amatores huius seculi: sed apud auctorem seculi/alia esse non potest. Propheta enim dixit domino. Bona mea ea tu: quoniã bonoꝝ meoꝝ non eges. Quam igitur commutatione ei dabis homo pro gratia sua/qui nullius eget: ⁊ cuius sunt vniuersa? Gratia gratis datur/etiam cũ emitur; gratis emitur; quia quod datur pro ea/nobis melius retinetur. Tria ergo aromata mentis nostre pro peccatis vulnerum emenda sunt: quã quidez dimittentes nihil amittimus: etiã ⁊ lucramur plurimũ cõmutantes illam in melius: vt cõmunis fiat que ꝓpria fuit. Porro cõmunis voluntas charitas est. Emim⁹ ergo absq̃ cõmutatione recipientes q̃ nõ habuim⁹: ⁊ q̃ habuim⁹ melius retinentes. Uñ vo cõpatiek fratri: q̃ in ꝓpria voluntate nescit cõpati nisi fibi: aut quãdo amans seipsum diliget iusticiã: ⁊ odio habebit iniquitatem. Simulare quidez potest ante oculos hominũ etiã ⁊ semetipm seducere: vt cum peccato amore vel odio ducik: cõpassionis affectũ: aut zelũ putet esse iusticie. Uerũ facile est nosse/q̃ sint aliena a proꝓria voluntate: que ꝓpria sunt charitatis: cui illa recta fronte cõtraria se cõstituit. Nã charitas benigna est: charitas sup iniquitate non gaudet. Jã de spũ discretionis scimus: q̃: nihil sic illum extinguit: quõ voluntas ꝓpria subuertẽs corda hoĩm: ⁊ rationis oculos claudẽs. Emẽda pinde sunt tria mẽtis aromata: affectus compassionis: rectitudinis zelus: et spũs discretionis; mumno (vt dictum est) proꝓrie voluntatis.

¶ Lingue q̃q̃ aromata tria nihilominus sunt modestia in increpãdo: copia in exhortãdo: efficacia in persuadendo. Uis habere hec aromata? Eme illa a dño deo tuo. Eme in qua sicut et proꝓria vlla cõmutatione: vt aliq̃d recipias: pdas nihil. Eme a dño moderatã correptionẽ: q̃ oino magnũ quoddã bonũ ⁊ datũ optimũ est: ⁊ qõ habeãt pauci.

Jaco.iij. Linguã eñ (vt ait⁹ iacobus) nemo domare pot. Videas multos (sincera licet intentione/et benigno accedant affectu) leuiter dicere qõ grauiter audiak. Volat irrevocabile verbũ: ⁊ qõ amare debuerẽ q̃: mordaci⁹ forte videt⁹ exasperat et exulcerat magis: qñ negligẽtie addik impudentia: etiã ⁊ impatientia cumulak: vt q̃ sordidus erat: sordescat adhuc: declinãs in verba malicie ad excusandas excusationes in peccatis: ac more frenetici nõ solũ repellens: sed ⁊ mordere tentans medici manum. Multis q̃q̃ nõ suppetit verboꝝ copia: ſz pre sermonis inopia/linguã suam palato adherescere sentiũt: qõ et ipm interdũ soleꝝ audientibus obesse nõ parũ. Alijs vero ad manũ est abundantia multa sermonis: ſz q̃ dicũt minus sapiũt/minus acceptank: ⁊ q̃ gratiã nõ habẽt: minus efficacia sunt q̃ loquũtur. Uides q̃ necesse sit emere ab eo a quo oẽ bonũ est: a quo oĩs scientia: modestiã in increpãdo: copiã in exhortando: efficaciã in persuadẽdo. ¶ Proinde eme ista nummo cõfessionis: vt pus peccãtua contrearis: q̃ ad expurganda accedas aliena. Magnũ proꝓrius et mirabile sacramẽtũ aie suscitatio. Vide ne ad illud immũdus accedas. Quod si forte nõ potes innocẽs: imo q̃: nõ potes: laua inter innocẽtes manus tuas/anteq̃ circũdes monumentũ dñi. Hec siquidẽ in confessione lauãtur. Et hec ablutio in quã dã innocẽtiam tibi deputabik: vt inter innocẽtes assistas. Ad altaris officium nemo accedit in veste cõmuni: ſz quisquis accessurus est: albis induik. Et tu ergo cũ ad dñi monumẽtũ ꝓperas: lauare/dealbare/induere vestimẽtis gñe: vt dicak tibi. Confessionẽ ⁊ decorẽ induisti. Quia vbi cõfessio: ibi in conspectu dñi pulchritudo est. Hec q̃ eo dicta sunt: vt aromata lingue moderata increpatio: copiosa exhortatio: efficax psuasio nr̃o mumno cõfessionis emank. Uerũtamen legim⁹: ⁊ quotidianis etiã experimẽtis didicimus: cuius vita despicit: restat vt predicatio contẽnatur. Parent ergo ⁊ man⁹ aromata sua: ne subsanner nos sapiẽs tanq̃ pigrũ illũ: cui labor: sit manũ ad os porrigere: me possit dicere is quem arguit. ¶ Tu q̃ aliũ doces: teipm nõ doces. Alligas eñ onera grauia ⁊ ipo: tabilia: et imponis ea in humeros hoĩm: digito tuo nolẽs ea mouere. Dico vobis/sermo quidẽ vim⁹ et efficaz exẽplũ est operis facile persuadẽs qõ imrẽdim⁹: dũ facibile; pbat esse qõ suademus. Porro hmõi/habeat necesse est etiã manus aromata sua: cõtinentiã in carne: misericordiam in fratre: patientiam in pietate. Unde apostolus ait. Sobrie et iuste et pie viuamus. Hec enim tria sunt conuersationi nostre maxime necessaria: quoniam primũ debemus nobis: secundũ proximo: tertium deo. Nam qui fornicatur: in corpus suũ peccat: magno illud ꝓuans horore ⁊ panẽdo adũciẽs/pudẽdoq̃ dedecori: tollẽs mẽbra xpi: ⁊ faciẽs membra meretricis. ¶ Ego aũt nõ ab ea tantũ/que tã abominabilis est: sed ab oi voluptate carnis cõtinendum dico. Ante oia igik perfectam hanc cõtinentiã que ere: quã debes tibiipsi. Nemo eñ tibi proꝓinquior: est. Debinc adde misericordiã quã debes ꝓximo: q̃: cũ eo saluãdus es. Deinde patientiã quã debes deo: q̃: ab eo saluãdus es. Oẽs eñ q̃ pie volũt viuere in christo iesu ꝓsecutionem patientur. Et per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum celorum. Uide ergo ne per impatientiam pereas; sed vniuersa pro eo sustine: qui pro te maiora sustinuit: et apud quẽ infructuosa patientia non erit sicut ait propheta: Patientia pauperum non peribit in finem. ¶ Porro hec manus aromata nummo subiectionis emunnt. Hec est enim que dirigit gressus nostros: et sanctam conuersationis gratiam promeretur. Nam si contraria lex inuenta est in membris nostris per inobedientiam: quis nesciat per obedientiam continentiã dari? Ipsa quoq̃ est que misericordiam ordinare nouit: ipsa que patientiam et docet et donat. Cum his igitur aromatibus accede ad eum in quo fides mortua est. Uerum si consideremus q̃ magnum sit ad nos suscitare eum qui huiusmodi est: q̃ difficile sit vel accedere ad cor eius quod lapideã quedam obstinatio et impudentia clausit: puto q̃ dicere habeamus et nos. Quis reuoluet lapidez ab ostio monumenti? Attamen dũ sic trepidi veremur accedere cunctantes ad tam grande miraculum: fit nonnunq̃ vt solita pietate preparationem cordis nostri audiat auris diuina: et ad vocem virtutis eius resurgat qui erat mortuus. Et ecce angelus domini: hilaritas quedaz in vultu illius tanq̃ in ostio monumenti nobis apparet: et fulgor: quidam in dei resurrectionis: vt aperte videamur facies eius immutata: accessum prebens nobis ad eo: suum: immo ⁊ aduocans: ipmq̃ obstinatiois sue reuoluens lapidem/⁊ sedes super eumata vt suscitata fide ipsa/etiam linteamina: quibus obuoluta fuerat: ipse demonstret. Bunq̃ omnia que in corde suo ꝓius acta habantur aperit: et confitetur quomodo seipsum sepelierat inuis/ipam tepiditatẽ et negligẽtiã suam proꝓdes. Uenite inquit et videte locũ vbi positus erat dominus.

¶ In tempore resurrectionis de mersione naamã septies in iordane: et de mũdatione septemplicis lepre: ⁊ de septẽ apparitionibus domini resurgentis: q̃bus septẽ dona spiritussancti designãtur. Sermo.iij.

Sicut in corporũ medicina ꝓius purgationes adhibẽtur: deinde refectiones: vt scilicet ꝓius exinaniak corpus ab humoribus noxijs: debinc cibis sanioribus foueatur: sic medicus aĩarum dñs christus: cui⁹ tota dispẽsatio quã exhibuit in carne medicina salutis est: ante passionẽ suã septẽ dedit purgationes: post resurrectionẽ suã totidẽ cibos salubres pariter ⁊ suaues. Heliseus noster naamã lepr̃osum septies in iordane mergi precepit: q̃ interp: etak descensus. In descensu dñi nostri iesu christi/id est in humilitate ꝑuersationis eius: quã exhibuit ãte passionem: mundamur et purgamur. In resurrectione vero et vita quam ostẽdit quadraginta diebus/reficimur et delectabilibus pascimur alimẽtis. ¶ Septempliciter enim occupauit nos lepra superbie: in ꝓpositate possessionũ; in gloria vestium: in voluptate coꝛpoꝛum; in ore quoq̃ dupliciter: similiter et in corde. Prima est lepra domus: qua diuites esse volumus in hoc seculo: sed ab ista mundamur si immergimur in iordane: id est in christi descensu. Jnuenimus eñ: q̃m ille cũ esset dives ꝓpter nos pauper factus est. Descẽdit ab inenarrabilibus celi diuitijs; et veniẽs in mundũ nec istas qualescũq̃ diuinas habere voluit: ſz intãta paupertate venit: vt natus cõtinuo poneret in ꝓsepio: q̃: ei nõ erat locus in diuersorio. Deniq̃ quis nesciat q̃m filius hois nõ habebat vbi caput suũ reclinaret? Qui bene hic mergik: qñ querer diuitias huius mundi? Et vere magna abusio/et magna nimis: vt dines esse velit verinis cuius vilis: proꝓter quẽ deus maiestatis et dñs sabaoth voluit pauper fieri. Porro in lepra vestis/omnem seculi huius pomposam intelligeva nitatem. Naz ab illa nihilominus in iordanis mersione mundaberis: vbi inueniens christum domini vilibus pannis inuolutum factũ opprobrium hominũ et abiectionem plebis. A lepra quoq̃ cor-

e p

Universidad de Deusto
Biblioteca

poris mundamur in ipo iordane: si bene cogitates dñicā passionē erubescimus sequi corporis voluptatē. Ar in ore
Cyr dicimus) duplex est lepra. C Ū em aduerti quicp̄ conti
gerit: murmurammus: et impatiētie verbū tanq̄ lepe sanies
Esa.liij. effluit: sed ab hac mūdamur: si illū attendimus q̄ tanq̄
j. Pet. ij ouis ad occisionē duct⁹ est: ⁊ nō aperuit os suū. Qui cū
ij. cor. x. maledicerēt: nō remaledicebat: cū pateret nō cōminaba
tur. Jn pſperis q̄s cōtra eū qui dixit: Nō q̄ scipm commē
dat ille pbatus est: cōmendamus nos in meipos: nō in mul
ta patiētia: sed in arrogātia: et in quinat nos altera lepra
verbū iactantie. Ut ergo mūdemur ab illa: mergamur in
iordane: ⁊ imitemur eū qui nō querebat gloriā suā. Ūn et
demonia q̄ clamabant: q: ipse esset dei filⁱ⁹: precipiebat ob
mutescere: ⁊ illuminatos cecos dicere, phibebat. C Jn cor
de duplex est lepra: ppria volūtas/⁊ ppium cōsiliū. Le
pra vtraq̄ nimis pessima: eoq̄ pnicioſa: quo magis in
terior. Volūtatē dico ppriā: q̄ nō est cōmunis cū deo ⁊ hoi
bus: sed nostra tantū: qn qō volumus: nō ad honorē dei:
nō ad vtilitatē fratrū: sed ppter nosmetipos facim⁹ nō in
tendētes placere deo/⁊ pdesse fratrib⁹: sed satisfacere p
priis moribus aiorū. Huic cōtraria est recta fronte charj
tas/que deꝰ est. Hec em aduersus deū inimicitias exercēs
est: ⁊ guerrā crudelissimā. Quid em odit aut punit deꝰ: p
ter ppriā voluntatē? Esset volūtas ppria: ⁊ infernus non
erit. Jn quē em ignis ille deseuiet nisi in ppriā voluntatē?
Etiā nūc cū frigus: aut famē: aut aliq̄d tale patimur: q̄d le
dit nisi ppria volūtas? Nō si volūtate sustinem⁹: ipa tam
volūtas cōmunis est: sed infirmitas quedā: et velut puri
tus volūtatis/adhuc de ppio est: ⁊ in illo oēs penas susti
nemus donec penitus cōsumat. C Nā volūtas illa ppie
dicit/cui assentimus: ⁊ cui se liberū inclinat arbitriū. Hec
aūt desideria et cōcupiscētie: q̄ inimicos tenēt: nō volūtas:
sed coꝛruptio volūtatis est. Porro volūtas ppria quo fu
roꝛe dñm maiestatis impugnet audiāt ⁊ timeāt serui ppie
volūtatis. Primo nāq̄ scipam subtrahit et subducit eius
dominatui: cui rāq̄ auctoꝛi seruire iure debuerat: dū efficit
sua. Sed nūquid cōtenta erit hac iniuria? Addit adducere
q̄s in se oīa q̄s q̄ dei sunt: tollit ⁊ diripit. Quē em modū si
bi ponit humana cupiditas? Nōne qui pvsurā acquirit pe
cuniā modicā: similiter mundū lucrari conatur ek vniuersi:
Nota. si nō deesset possibilitas: si supperet volūtati facultas?
Dico fiducialiter: nemini q̄ sic in ppria volūtate: posse vni
uersus mūdus sufficere. Sed vtinam vel rebus istis esset
contenta: ne in ipm (horribile dictu) deseuiret autoꝛem.
Nunc aūt ⁊ ipm (quātum in ipa est) deū perimit volūtas
ppria. Nōne em vellet deū peccata sua aut vindicare non
posse: aut nolle: aut ea nescire. Vult ergo eū nō esse deū: q̄
quātum in ipsa est: vult eū aut impotentē: aut iniustū esse:
aut insipientē. Crudelis plane et oīno execrāda malicia:
que dei potentiā/iusticiā/sapientiam perire desiderat. Hec
est crudelis bestia: fera pessima: rapacissima lupa: ⁊ leena
seuissima. Hec est immūdissima lepra animi: ppter quā in
iordane mergi oporteat: et imitari eum qui nō venit face
re voluntatem suā. Unde et in passione: nō mea inquit vo
lūtas: sed tua fiat. C Lepra vo ppriī consiliⁱ eo pernicioſi
or est: quo magis occulta: et quāto plus abūdat: tanto fibi
quisq̄ sanior esse videtur. Hec illoꝛ est qui zelū dei habēt:
sed non fm scientiā: sequentes erroꝛē suum et obstinati in
eo: ita vt nullis velint consilijs acquiescere. Hi sunt vnita
tis diuisoꝛes: inimici pacis: charitatis expres: vanitate tu
mentes: placētes sibi: et magni in oculis suis: ignoꝛantes
dei iusticiā: ⁊ suā volētes cōstituere. Et q̄ maioꝛ superbia:
q̄ vt vn⁹ homo toti cōgregationi indiciū suū pferat: tanq̄
j. Reg. xv. ipse sol⁹ habeat spiritū dei? Idolatrie scelus est nō acq̄esce
reꝛ et quasi peccatū ariolādi repugnare. Sant nunc q̄ se fa
ciūt religioſoꝛes alijs: q̄ nō sunt sicut ceteri hominuꝫ: ecce
ariolī ⁊ idolatre facti sunt: si tñ vel ei q̄ dixit hoc pl⁹/q̄ sibi
matth. xviij. iudicāt esse credendū. Neq̄ huic dissonat veritatis sermo
quē dixit. Si ecclesiā nō audierit sit tibi sicut ethnicus ⁊ pu
blicā⁹. Sed vbi poterit hec lepra mūdari/nisi in iordane

Jbi mergere quicūq̄ hmōi es: et attēde q̄d fecerit magni
cōsilij angel⁹: quomodo cōsiliū suū postposuerit consilio:
vel magis volūtari mulieris vni⁹: beatā virginē loquoꝛ: et
fabri pauperis: ipse est ioseph. Jnuētus em in medio doctoꝛ
rum audiēs eos et interrogās: quodāmodo increpatus a
matre est. J fili q̄d fecisti nobis sic? At ille. Quid erat iquit Luce. ij.
q̄ me querebatis? Nesciebatis q: in his q̄ patris mei sunt;
oporteꝛ me esse? At illi nō intellexerūt verbū. ⁊ q̄d fcr̄t ver
bū? Nō capiebat in se: desciscendit ira/vt esset eriaz subditus
illis. Quis iam non erubescat obstinatus esse in consilio
suo: quando suum sapientia ipsa deseruit? Sic mutauit cō
silium suum: vt quod iam rūc ceperat: ettunc vsq̄ ad trice
simū eratis sue annuꝫ: protulus dimiserit. Nihil em ab hoc
duodecimo anno/de eius doctrina vel operibus inuenis/
vsq̄ ad annos triginta. Sed forte q̄rendū ab ipso est: quō
voluntatem suam/consiliū ve reliquerit. O oīe voluntas
de qua dixisti vt non fieret: si bona nō erat/quomodo tua
erat? Si bona erat: quare derelicta est? Sic et consilium si
non bonū: quomodo tuū: si bonum/quomodo relinquē
dum? Et bona erant et eius erant: neq̄ minus tamē relin
quenda ob hoc videlicet: vt fieret melioꝛa. Neq̄ em opoꝛ
tebat ppria preiudicare cōmunib⁹. Erat ergo volūtas chri
sti: ⁊ bona erat qua dicebat. Si fieri pōt trāseat a me calix mar. xiiij
iste: fz ea de qua dicebat: fiat volūtas tua: melioꝛ erat: quia
cōis nō solū patris: sed ⁊ christi ipsi⁹ (oblatus est em: quia
ipse voluit) ⁊ n̄fa. Nisi em granū frumēti cadēs in terram Joh. xij.
moꝛtuū eēt: ipsum solū maneret: moꝛtuū vo multū fructū
attulit. Atq̄ hec volūtas pfis erat: vt videlicet haberet q̄s
adoptaret in filios. Christi erat: vt sit ipe p̄nogenitus in
multis fratrib⁹. Nostra erat: q: p nobis faciebat: vt redime
remur. De cōsilio idē dicim⁹. Christi em erat/et bonū erat
consilium illud quod ait: quia in his que patris mei sunt;
oporteꝛ me esse. Sed quia illi non intellexerunt: mutauit
illud consiliū: vt nos mundaret ab ea lepra que ppriī con
silij est. Exemplū em dedit nobis: vt et nos ita faciamus. Jac. iij.
Nam ab initio nouerat quid esset facturus: sed voluit foꝛ
mā nobis huius humilitatis exhibere: et ad laudandā pel
simā hanc lepram diuinū in seipso parare iordanē. C Au
diāt igitur vtriq̄ pariter qui ppie voluntatis: et qui pro
priī consilij lepra sordent/audiant quid spūs dicat eccle
sijs b:eui vno versiculo lepra vtriq̄ condemnans. Sapi
entia ait que deforsum est: primū quidē pudica est/contra
ppie voluntatis impuritatē: deinde pacifica/contra con
silij ppriī obstinatā rebellionē. Dū ab his septē purgatus
fuerit eger: tanq̄ post septē cellas querat septē fercula que
sunt septem spūsancti dona. Porro sicut in vita dñi ante
passionē septem purgationes inuenimus: sic et in apari
tionibus sepres: que post resurrectionē facte leguntⁱ: septē
illa dona spūsancti possimus inuenire. Jn prima spiritū
nimoris accipe: quādo mulieribus sanctis venientibus de
scēdit angelus de celo: ⁊ terremotus factus est: ita vt ipsas
rimoꝛe perterritas oporteꝛet ab angelo cōfolari. Jn spū
pietatis apparuit simoni: quia magna et omnino et vere
domino iesu digna pietatis dignatio/q̄ ei quasi singula
riter/et ante ceteros dignatus est apparere: quē pre cete
ris de negatione eius rea cōscientia confundebat: vt vbi
abundauit delictum: superabundaret et gratia. Jn spū sci
entie duobus pergentibus in emaus scripturas exposu
it: incipiens a moyse et prophetis. Jn spū foꝛtitudinis ia
nuis clausis intrauit/ostendens manus et latus: sicut so
lent in signū virtutis clypeoꝛū foꝛmina demonstrari. Jn
spiritu consiliⁱ frustra in piscatione laboꝛantes mittere in
dexteram rete consuluit. Jn spiritu intellectus aperuit
illis sensum vt intelligerent scripturas. Jn spiritu sapien
tie die quadragesimo apparuit eis: quando videntibus il
lis elevatus est: et viderunt filium hominis ascendentem
vbi erat prius. Usq̄ ad illam enim diem/quasi per stulti
ciam predicationis saluos faciebat credentes: postq̄ ver
boꝛ coꝛam eis ascendit ad patrem; iam cepit sapientia
declarari.

C Jn tēpoꝛe resurrectiōis: quō q̄busdā nondū natus est
xp̄s: q̄busdā nōdū passus: q̄busdā nōdū resurrexit: q̄busdā
nōdū ascēdit i celū: q̄busdā nōdū misit spūsanctū. Ser. iiij.

A

Hiere. lj. Omnia que de salua
toꝛe legimus: medicamina sunt aiaꝝ nos
traꝝ. Videamus ergo ne q̄n forte dicak
de nobis. Curauimus babylonem: et nō
est sanata. Cogitet vnusquisq̄s quātū ope
renk in eo tā salutaria medicamēta. Sūt
em quib⁹ nondū natus est christus: sunt q̄bus nōdum est
Phil. ij. passus: sunt quib⁹ nō surrexit vsq̄ adhuc. Alijs q̄s nondū
ascendit: alijs nondū misit spūsanctū. Quō em operak eius
humilitas: q̄ cū in forma dei esset: nō rapinā arbitratus est
esse se equalē deo: fz semetipm exinaniuit formā serui accis
pies. quō inquā dei humilitas i fupbo hoie operak? Quc
illius humilitaſ vestigia in his q̄ adhuc toto desiderio ter
renis diuitijs ⁊ honoꝛib⁹ inhiāt? An nō modo exhilarak
Esa. lx. coſciēria vestra fratres mei: q̄ dicere poſtis: paruulus na
tus est nobis? Sunt quibus nondum est passus christus:
qui laboꝛes fugiunt: et moꝛtem metuūt vsq̄ adhuc: quasi
vero ille et laboꝛes sustinendo: et moꝛtem moriendo non
vicerit. Sunt quibus nōdum surrexit: qui in laboꝛum an
fietate: et afflictione penitētie/morte afficiumur tota die:
nondum spirituali consolatione recepta. Sed nisi b:euia/
ri fuissent dies illi: q̄s posset sustinere? Alijs surrexit chri
stus: sed nondum ascendit: immo cum eis adhuc pia dul
cedine cōmoꝛak in terris: his scilicet q̄ in deuotiōe sunt to
ta die: flēt in oꝛationib⁹: suspirāt in meditationib⁹ suis: et
oſa festiua ⁊ iocunda sunt eis: ⁊ p oēs dies illos cōtinuū
alleluia cātatur. Sed oporteꝛet lac eis subtrahi: vt discāt ve
sci solido cibo: ⁊ expediteis vt xp̄s vadat: ⁊ hec tpalis de
uotio subtrahak. Sed q̄s hoc capere poterūt? Deseruos se
se a dño: puatos gratia pquerūnur. Sed expectēt paululū:
sedeāt in ciuitate donec indu̾atur solidioꝛi quadā virtute
ex alto: et maioꝛa percipiāt charismata spūsancti: sicut apli
pmoꝛi sunt in gradū altioꝛē ⁊ supemientioꝛē: vīa charitas
nis ingressi: nō iā soliciti quō fierent paululū: sed quō ma
gna quadā victoria/de' cōmuni aduersario triūpharēt: et
conculcarēt sathanam sub pedibus suis.

C Jn octava pasche de tribus testimonijs in celo et in
terra.

Serno. j.

B

j. Joh. v. Quisquis quod natū est
ex deo: vincit mundū. Postq̄ vnigenit⁹ dei
nō rapinā arbitratus est esse se equalē deo:
hois q̄s dignatus est fieri filius: ⁊ habitu in
uentus vt hō: non immerito iā de celesti generatione exi
guitas humana pſumit. Neq̄ em indignū est deo coꝛ fieri
patrē: quoꝛ se xp̄s fecerit fratrē. Hinc est q̄ beatus iohan
Joh. j. nes q̄ sepius nobis ac studiosius hāc cōmendat adoptio
nē filioꝛ dei: in ipo q̄s euāgelij sui principio. Quotquot in
j. Joh. v. quit receperūt eū: dedit eis potestatē filios dei fieri. Huic
ergo vbo simile est q̄d audimus hodie de eⁱ⁹ epla recitari.
Joh. xv. Dē inquit q̄s natū est ex deo: vincit mundū. Quotquot
Joh. xvi em sunt christi: cū christo eos mundus odit: sed cū christo
Ro. viij fatur pariter ⁊ ab ipis. Nolite ait mirari si odit vos mū
dus: scitote quia p̄ioꝛem me vobis odio habuit. Et item.
Confidite inquit quia ego vici mundum. Sic nimirū ma
nifesta fit sermonis illius veritas: quē ait apls. Quos pre
sciuit inquit (haud dubiū quin deus pater) ⁊ p̄destinauit
C cōformes fieri imaginis filij sui. C Vide cōformationem.
Post ipm adoptamur: vt sit ipse p̄mogenitus in multis
fratribus: post ipm odit mundus eos: post ipm et ab eis
vincitur mundus. Bene ergo quod natus est ex deo: vin
cit mundū: vt sit testimoniū celestis generationis victoria
tētationis: et sicut is qui filius est per naturam: mundum
cum suo p̄cipe triūphauit: sic et nos victoꝛes inuenia/
mur quotquot sumus filij adoptionis/C Victoꝛes sane:
sed in ipo qui confoꝛtat nos: in quo et possumus oīa: quia
hec est victoria que vincit mundū: fides nostra. Jfide siqui
dem in dei filios adoptamur: fidē in nobis mūdus in ma
ligno positus/odit atq̄ persequit: fide quoq̄ et vincitur
sicut scriptū est. Sancti p fidem vicerūt regna. Quidni at Heb. xj.
tribuak fidei victoria: cuius est etiā vita? Justus inquit ex abachuc
fide viuit. Quotiens ergo tētationi resistis: quotiens vin ij.
cis malignum: noli ppriis tribuere viribus: noli in te: sed Roīn. j.
magis i dño gloriari. Qui enim fortis ille armatus nec ce
deret infirmitati? Audi denicq̄ quid dominici pastuꝛus pa j. Pe. v.
stoꝛ: ouilis admoneat. Aduersarius inquit vester diabo
lus tanq̄ leo rugiens circuit querens quē deuoꝛet: cui re
sistite foꝛtes in fide. Videꝛes quēadmodū sibi veritatis tes Heb. xj.
timonia concinnant? Paulus fide regna vicisse sanctos.
Petrus principi mundi resistendū in fide. Johannes q̄s j. Pe. v.
hec est inquit victoria que vincit mundum fides nostra. j. Joh. v.
Sequit. Quis est qui vincit mundū: nisi qui credit q̄m ie Petrus.
sus est filius dei? Certū id quidē fratres: oēm qui non cre
dit in filium dei: ex hoc ipso iā nō modo victus esse: sed etiā
iudicatū. Sine fide em impossibile est placere deo. C Ve E
rūtamē pōt foꝛte mouere/q̄ tam multos videmus credē
tes iesum filium dei esse: adhuc tñ mundi nihilominus cu
piditatibus irretitos. Quid ergo ait. Quis est qui vincit
mundū: nisi qui credit quia iesus est filius dei: cū ⁊ ipse iā
mūdus id credat. An nō ipsi quoq̄ demones ⁊ credūt et Jaco. ij.
contremiscunt? Sed dico. Puta sine filium dei reputat ie
sum/quisquis ille est hō: qui ipsius nec terrek cominationi
bus: nec attrahik p̄missionibus: nec p̄ceptis obtemperat:
nec consilijs acquiescit? Nōne is etiā si fateak se nosse deū
factis tamē negat? Porro fides sine operibus moꝛtua est
in semetipsa? Nec sane mirū videri potest si nequaq̄ vin F
cit: que nec viuit quidē. C Queris quenā sit viuida et vi
croꝛiosa fides? Illa sine dubio: p quam christus habitat in
coꝛdibus nostris. Christus em cyrcuncisus est: et vita nostra. Col. iij.
Cū christus apparuerit vita vestra (ait apostolus) tunc ⁊
vos apparebitis cū ipso in gloria. Unde gl'iam si deuicto
ria? Aut quare cū ipso apparebim⁹ nisi quia in ipo et vin
cimur: deniq̄ si his tñ data est potestas filios dei fieri q̄
suscipiunt christum: de his quoq̄ solis intelligendum est j. Joh. v.
q̄s dicitur. Omnis q̄ natus est ex deo: vincit mūdū. Unde
est q̄ hic quoq̄ cū dixisset: quis est q̄ vincit mundū nisi q̄
credit: quia iesus est filius dei: vt planius faceret eam cō
mēdari fidē: per quā vt dictū est: xp̄s in coꝛdibus nr̄is ha
bitat: addidit primo de ipius aduentu dicens. C Hic est B
q̄ venit per aquā/et sanguinē iesus xp̄s. Adhuc aūt supere
minentioꝛē viā ostendēs: ⁊ spūs est inquit q̄ testificak: q̄m Ubi. s.
iesus est filⁱ⁹ dei. Sane q̄ interponit (signāter reperēs) nō
in aqua solū: sed in aqua et sanguine: ad moysi differentiā
arbitroꝛ: accipiendū. Moyses quidē in aqua venit: a qua Exo. iij.
et nomen accepit vt moyses vocarek. Recolant quib⁹ no
ta est historia veteris testamēti: quēadmodū in egypto dū
paruuli omnes israelitici germinis necarentur: expositū
in aquis moysen tulerit filia pharaonis. Et vide si nō ma
nifeste christi et in hoc ipso videtur precessisse figura. Simi
li nempe cum pharaone etiam herodes suspitione labo
rans/ad eadem cōuersus est crudelitatis argumēta: sed
eodēmodo est et ipse delusus. Utrobiq̄ p vnius suspecta
persona/trucidak numeroſitas pueroꝛū: vtrobiq̄ qui que
rebatur euadit. Et quomodo moyses filia pharaonis: ita
christum quoq̄ egyptus: que nō immerito pharaonis in
telligitur filia: fuscepit conseruandum. Manifeste tamen
plusq̄ moyses hic: vtpote qui venerit non in aqua tm̄: sed Apocal.
in aqua et sanguine. Aque enim multe: populi multi. Ue xvij.
nit ergo in aqua tm̄: qui congregauit q̄dez populū: sed po
pulū nō redemit. Nā et ipsa q̄s de seruitute egyptia libera
tio/nō moysi: sed agni sanguine facta est: liberandos nos
prefigurans a vana nostra cōuersatione huius seculi/san
guine agni immaculati christi iesu. Hic est verus legifer no
ster: apud quē copiosa est redēptio. Moꝛtuus est em non
tm̄ p gēte: sed vt filios dei: qui dispersi erāt: cōgregaret in
vnū. C Memēto sane hūc esse iohannē q̄ vidit ⁊ testimo D

Universidad de Deusto
Biblioteca

niũ perhibent:et ſcimus quia verũ eſt teſtimoniũ ei⁹:exiſſe de latere dñi dormiẽtis in cruce/ſanguine ſimul ⁊ aquã: quo videlicet dormiẽti nouo ade noua de latere ſuo ꝓferet pariter ⁊ redimeret ecclĩa. Sic ergo hodieq; ad nos per aquã et ſanguinẽ venit:vt ſit aqua et ſanguis teſtimoniũ aduentus eius/fideiq; victricis. Non ſolũ aũt: ſed teſtimoniũ eſt ſnaius his qõ perhibet ſpũs veritatis. Hoc trium teſtimoniũ verũ certũq; eſt:et felix aĩa que merek il lud accipere. Tres em̃ ſunt qui teſtimoniũ dant in terra: ſpũs/aqua/⁊ ſanguis. In aqua qdẽ baptiſmũ intellige: in ſanguine martyriũ:in ſpũ charitatẽ. Spiritus em̃ eſt q̃ viuificat:⁊ fidei vita dilectio. Deniq; ſi queris quid ſpiritui er charitati:reſpondeat paulus. Quia charitas dei diffuſa eſt in cordibus nr̃is per ſpm̃ ſanctum qui datus eſt nobis. Neceſſario quoq; ſpiritus additur aque ⁊ ſanguini:cui eodẽ apoſtolo reſte:Sine charitate quicq̃d habeam nihil ꝓfit. ¶ Jam vero quia baptiſmũ aqua:martyriũ diximus ſanguine deſignari:memento et vnicũ ⁊ quotidianum eſſe baptiſmũ:ſimiliter et martyriũ. Eſt enim ⁊ martyriũ genus:et quedã effuſio ſanguinis in quotidiana cor poris afflictione. Eſt et baptiſmus aliquis in compunctione cordis/et lachrymarũ aſſiduitate. Sic quippe infirmis et puſillis cordibus neceſſe eſt vt quẽ ſemel ꝓ chriſto ponere nõ ſufficiunt:ſaltẽ mitiori quodã: ſed diurnorum martyrio ſanguinẽ fundant. Sic et baptiſmi ſacramẽtũ: qm̃ itẽrari nõ licet:his qui ſepius in multis offendũt:frequenti oportet ablutione ſuppleri. Unde et ꝓpheta. Lauabo in quit per ſingulas noctes lectũ meũ:lachrymis meis ſtratum meũ rigabo. ¶ Uis ergo noſſe quis eſt q̃ vincit mũdum:Que in eo vincenda ſunt:diligentius intuere. Siq; dem et hocip̃m beatus iſte iohannes indicat dicẽs. Lhatiſſimi nolite diligere mundũ:neq; ea que in mundo ſunt Omne enim quod in mũdo eſt:concupiſcẽtia carnis eſt: et concupiſcentia oculorũ:et ambitio ſeculi. Ide ſunt tres turtur̃ne quas fecerũt chaldei:ſz memini q̃s ſcr̃ꝑ iacob feciſſe tres turmas:eũ timeret a facie eſau rediẽs de meſopotamia. ¶ Et vobis ergo aduerſus triplex genus tẽtatiõis/triplici opus eſt munimẽto:vt carnis quidẽ concupiſcẽtia ipſius mortificatiõe vincat:quã ſi meminiſtis:ſanguinis teſtimonio diximus intelligẽdã. Oculoũ vero cõcupiſcẽtiam ſuperet ſtudiũ cõpunctionis et aſſiduitas lachrymarũ. ſpiritus ambitionis vanitatẽ/virtus charitatis excludat:q̃ ſola caſtificat aĩam:ſola purgat intentionem. Lertũ quippe triũ phari mũdi teſtimoniũ eſt:ſi corpus caſtigeret ſubijcias ſeruituti:ne pniciosa libertate ſeruiat voluptati:ſi fletui p̃beas oculos magis/q̃ petulãie vel curioſitati:ſi deniq; ſpũali dilectione flagrãs nulli animũ dederis vanitati. ¶ Merito ſane vnus eſt:q̃ in terra pariter ⁊ in celo teſtimoniũ ꝓhibet:ſpũs:q; ſine corporis afflicio ceſſabit:ſine lachrymarũ fons exiccabit:ſz charitas nunq̃ excidit. Deliberatio quedã eſt in preſenti:cõſummatio ⁊ plenitudo in futuro maner. Uerũm licet maneat poſt aquam et ſanguinẽ ſpũs/aqua quippe ⁊ ſanguis regnũ dei non poſſidebũt) interim tñ aut virtute nullo modo inuenire eſt ſpm̃ ſine illis:qm̃ hi tres inquit vnũ ſunt:vt quoliber ex his tribus deficiẽte adeſſe cetera nõ ꝓſumas. ¶ Simul vo iuncta teſtimonia iſta credibilia facta ſunt nimis: nec poterit cui in terris ſupperũt hec:carere teſtimonio vel in celis. Cõfitek dei filiũ corã hominib⁹:nõ verbo:neq; lingua: ſed opere et veritate:⁊ filius quoq; confitebitur eum corã angelis dei. An vero ci deeſſe poterit in teſtimonio pater:cui filiũ videat atteſtantẽ? Sine dubio confitebitur et ipſe quod viderit in abſcondito. Sed neq; ſpiritus quidẽ a patre filioq; diſſentiet:quippe qui patris filiiq; ſit ſpiritus. Deniq; quonam modo careat teſtimonio eius in celo:qui habere illud meruit et in terra? Tres ergo ſunt qui teſtimonium dant in celo:pater et filius ⁊ ſpiritusſanctus. Et ne quã forte diſſonantiam ſuſpicer⁹is:hi tres vnũ ſunt. Magnum ꝓfecto habituri ſunt teſtimoniũ:quos in celo pater ſuſceperit tanq̃ filios et heredes:filius aſciuerit tanq̃ fratres et coheredes:ſpũs ſcũs adherẽtes deo vnũ ſpiritũ faciat eſſe cũ eo. Eſt em̃ ſpiritus ipſe indiſſolubile vinculũ trinitatis:ꝑ quẽ ſicut pater ⁊ filius vnũ ſunt:ſic et nos vnum ſum⁹ in ipſis:eo miſeriter qui ꝑ diſcipulis hoc ipſum optare dignatus eſt:iclu chriſto dño noſtro.

¶ De hiſdẽ teſtimonijs. Sermo. ij. vnde ſupra.

D

Ex epiſtola beati io:

hãnis hodie nobis eſt lectio recitata:i qua diſcimus teſtimoniũ dari triplex in celo:triplex i terra. Et qdẽ ꝑ meo ſapere/illo ſtabiliratis:ꝟ reparatiõis eſt ſignũ. Illud ãgelos:iſtõ hoies. illud dtõs a miſeris:iſtõ iuſtos diſcernit ab ipſis. Angelis ſi quidẽ q̃ in ꝑma illa ꝑuaricatione ſupbiente lucifero/in veritate ſtetẽrũt:merito teſtimoniũ ꝓhiber viſio trinitat⁊; homin⁹ quos diuina miſeratio ſaluat:ſpũs/aq̃⁊ ſanguis. Quidni perhibeat teſtimoniũ pater:a qb⁹ honoratus eſt vt ꝑ? Tibi vo maligne ſic loquik. Si ergo ego ꝑ: vbi eſt honor meus? Careas oino neceſſe eſt teſtimonio ꝑhis:cui⁹ tibi gloriã vſurpare conaris:nõ honorare eñ cupiens:ſed equare. Sedebo inquit in mõte teſtamẽti:⁊ ſimilis ero altiſſimo. Ira ne mõ creatus ꝑi ſpirituũ ꝓſedebis? Et certe neqdũ tibi dixit. Sede a dextris meis. Si in eſcis o ipudẽs: vnigenitus ille eſt:cui eterna generatione patris equalitas collata eſt et cõſeſſus? Tu rapinã cogitabis eſſe equalis deo:filio gloriã inides:gloriã q̃n vnigeniti a ꝑe:vt neab ipſo quidẽ teſtimoniũ merearis habere. An vo poterit deteſtato a patre et filio vtriuſq; ſpũs atteſtari? ¶ Abominatur ſuperbũ ꝓfecto ⁊ inquietũ:qui ſup quietũ ⁊ humilẽ requieſcit:amato: pacis et vnitatis cõſecrato:: aduerſum te ꝓ pace et vnitate zelak. Quid mirũ fratres/ſi timem⁹/ne forte puſillã hãc vineã dñi/depaſci ſingularis ferus inciꝑat? Quãtos em̃ celeſtis vince palmites ꝓ:ma illa ſingularitas cõculcauit? Sed forte ſupbiam quidem in eo facile aduertiſtis:nõ aũt ſingularitatem. Dico ergo. Ubi ſtabat vniuerſitas angelor:nũquid caruit ſingularitatis vitio q̃ ſedere velle ꝑſumpſit? An forte q̃ritis vn mihi nota ſit hec ſtatio angelorũ? Duos reneo idoneos teſtes:q̃z vterq; qõ vidit hoc teſtatur. Vidi dñm ſedẽtem ait eſaias: ſeraphun autem ſtabant. Et daniel:millia inquit milium miniſtrabant ei:et decies centena milia aſſiſtebant ei. An et tertiũ deſideratis: vt in ore trium teſtium ſtet omne verbum? Apoſtolum ꝓfero: qui vſq; ad tertiũ raptus eſt celũ: et rediens loquebatur. Nonne omnes adminiſtratorii ſunt ſpiritus? Siccine vbi ſtant omnes/vniuerſi miniſtrant: tu pacis inimice ſedebis? Plane contriſtas ſpiritum: qui habitare facit vni⁹ moris in domo. Offendis charitatẽ: qui ſcindis vnitatẽ:rũpis vinculũ pacis. Merito pinde angelor:qui ſuũ nec ordinẽ:nec domiciliũ reliqre/charitati/vnitati/⁊ pacis ſpũs atteſtat:a quo ſane tua ⁊ iuidia ⁊ ſingularitas ⁊ indecndo repꝛobak. Et hoc qdẽ de eo teſtimonio qõ dak in celis. ¶ Eſt et aliud qõ dak in terra/ad diſcernẽdos vriq; q̃ in ea ſunt erules ab idigenis:ꝟ eſt celi cives a ciuib⁹ babylonis. Qñ em̃ ſine teſtimonio electos ſuos deſerat de⁹? Aut certe quenã eis eẽ poterat conſolatio inter ſpem ⁊ metũ ſolicitudine anxia fluctuãtib⁹:ſi nullũ oino electionis ſue habere teſtimoniũ mererenr? Nouit dñs qui ſunt eius:⁊ ſolus ipſe ſcit quos elegerit a principio. Quis vero ſcit hoim ſi eſt dignus amore vel odio? Qõ ſi vt certũ eſt: certitudo nobis oino negatur:nũ quid nõ tãto delectabiliora erunt:ſi qua forte electionis huius ſigna poſſimus inuenire? Quam enim requiem habere poteſt ſpiritus noſter:dum ꝓdeſtinationis ſue nullũ adhuc teſtimoniũ tenet:ſi fidelis ꝓinde ſermo:et omni acceptione dignus:quo ſaluris teſtimonia cõmendank. Hoc ſane verbo et electis conſolatio miniſtratur:⁊ ſubtrahitur repꝛobis excuſatio. Cognitis ſiquidem ſignis vite:quiſquis hec negligit:manifeſte conuincitur in vano accipere animam ſuam:ex ꝓpo nihilo habere terram deſiderabilem compꝛobatur. Tres ſunt inquit qui teſtimonium dant in terra:

Mak. ſ.

Eſa. xliij

Pſ. cxr.

Eſa. vſ.

Dañ. vij.

Heb. ſ.

ſpiritus/aqua/et ſanguis. Scitis fratres/q: in primo hoie peccauimus/oẽs:in ipſo etiã eccidimus vniuerſi. Eccidimus ſane in carcerẽ/luto pariter et lapidibus plenũ. Exin de iacebam⁹ captiui;inquinati:cõquaſſati:donec venit deus/deus ſanctus gẽtibus/q̃ nos redimeret/abluer et/adiuuaret. Dic eſt em̃ qui ſanguinẽ ꝓpriũ dedit in redẽptionẽ:aquã ſimul ꝓdurit de latere ſuo in ablutionẽ: emiſit deinde de excelſo ſpm̃ ſuũ:q̃ adiuuaret infirmitatẽ noſtrã. Uis ergo noſſe an hec aliqnid operenk in te:ne forte reus ſis ſanguinis domini quem euacuas quãtũ in te eſt:ſed et aqua ipa: que debuerat mũdare:in ſordibus permanenti iudiciũ dãnationis accumuler:ſpũs quoq; cui reſiſtis:nõ liberet maledictũ a labijs ſuis? Lauẽdũ em̃ ne ſint tibi hec infructuoſa:q̃ neceſſario eſſent pariter et dãoſa. Quis eſt aũt qui teſtimoniũ habet effuſi nõ ſine cauſa ſanguinis chriſti niſi q̃ cõtinet a peccatis? Seruus em̃ peti eſt/qui pcm̃ facit:vt ſi deinceps cõtinere potuerit:⁊ iugũ abijcere miſere ſeruitutis: certiſſimũ ſit teſtimonii redẽptionis:quã operak ſine dubio ſanguis ꝓpi. Uerũ nõ ſufficit pcõa cõtinẽtia:ſi nõ etiã adſit penitẽtia. Habet ergo ⁊ ab aqua teſtimoniũ:qui labor at in gemitu ſuo lauãs ꝑ ſingulas noctes lectũ ſuũ. Sicut em̃ ſanguis ille redemit vt non regnet pcm̃ in nro mortali corꝑe:ſic aqua illa abluit ab his pctis/que commiſimus ante. Sed quid erit q̃ lõgo catenarũ vſu/et carceris habitatione crudeli/cõfracti ſumus:atq; colliſi defecim⁹ in via vite? Innocemus ſpm̃ vinificatorẽ ⁊ adiutorẽ: confidẽtes q: dabit pater q̃ eſt in celis:ſpm̃ bonũ petentib⁹ ſe. Sane nouũ ſupueniſſe ſpiritũ certiſſime cõuerſatio noua teſtat. Jã vt breuiter repetã:a ſanguine/⁊ aqua/⁊ ſpũ habere eſt teſtimoniũ:ſi cõtines a pctis:ſi dignos agis penitẽtie fructus:ſi facis opera vite.

¶ In rogationibus de tribus panibus. Sermo.

A Luce. xj.

Quis veſtrũ habebit amicũ ꝛc. Quid eſt q̃ amicũ vnũ ꝓhiberi venire:nec tñ contẽtus eſt q̃rere panẽ vnũ? Putaſne tã vorace eſtimabat amicũ: vt non poſſet vni ſufficere panis vnus? Nã vni quidẽ tres apponere panes inconſequẽs oino videk. Puta ergo cũ vore et inãcipio hominẽ aduenire;et ſuũ cuiq; panẽ apponere velit amicus. Ego quidẽ amicũ veniẽtem ad me nõ alium intelligo q̃ meip̃m. Nemo q̃ppe charior mihi:nemo germanior eſt. Ad me ergo de via venit amicus:cũ trãſitoria deſerens/ad cor:redeo ſicut ſcriptũ eſt. Redire ꝑuaricatores ad cor. Deinde tũc vere ſibi quiſq; amicus eſt:cum de via redit:qm̃ q̃ diligit iniquitatẽ odit aniam ſuã. A die ita q̃ cõuerſionis mee:de via ad me venit amicus. Uenit de regione lõginqua:vbi paſcere porcos:et ipſoꝝ ſiliquis ſatiabiliter eſurire ſolebat. Uenit fame laborãs:confectus inedia;artemur⁹ iciunio. Uenit neceſſe habens inuenire amicũ: ſz heu me/pauperẽ elegit hoſpitẽ:et vacuũ ingredik habitaculũ. Quid faciam huic amico miſero ⁊ miſerabili? Uino em̃ nõ habeo quod ponam ante illum. Jſareo: amicus eſt:ſed ego mendicus. Quid veniſti ad me amice in neceſſitate tanta? Nõ ſum medicus:et non eſt in domo mea panis. Jſeſtina inquit diſcurre;ſuſcita amicũ tuum illum magnum:quo maior:eſt dilectionẽ nemo habet: ſed neq; ſubſtantiam amplior:ẽ. Quere;pete;pulſa;q: omnis qui querit/inuenit:et qui petit/accipit:⁊ pulſanti aperiek

B Clama ⁊ dic:amice cõmoda mihi tres panes. ¶ Qui ſunt iſti panes fratres? Utinã mereamur accipere eos. Jforte em̃ ⁊ ipſos nemo ſcit;niſi qui accipit. Credo em̃ petendos nobis eſſe tres panes/veritatis/charitatis/fortitudinis. His tribus egere me fateo;;veniente ad me amico de via, veniẽte aũt(vt dixi)cũ vore et mãcipio. Deficit q̃ppe ratio mea(ipe eſt em̃ vir)pre ignoratia veritatis;languet et voluntas/pre inedia affectionis;infirmat caro pre inopia fortitudinis. Nã et ratio minus intelligit que agẽda ſunt: et voluntas minus diligit intellecta: et ad hec etiam corpus quod corrumpitur/aggrauat aniam;vt nõ quecũq; volumus illa faciamus. Aruit cor meum/etiam et corpus meum:quia oblitus ſum comedere panẽ meum. Neq; em̃ parerer hunc defectum:ſi iugiter exercitata eſſet ratio in inquiſitione veritatis:voluntas in deſiderio charitatis: caro in operatione virtutis. Cõmoda ergo mihi amice tres panes:vt intelligam:vt diligam:vt faciam voluntatẽ tuã. Sic enim vimur;et in talibus vita ſpiritus mei/dicente ſcriptura. Quoniam vita in voluntate eius. Pſ. xxix

¶ In aſcẽſione dñi de euangelica lectione. Sermo. ſ.

E mar. xvj

Recũbentibus vnde cim diſcipulis:apparuit illis ieſus. Apparuit vere benignitas et humanitas ſaluatoris. Multã em̃ fiduciã ꝓſtat q̃ libẽtius adſit ortiom incumbẽtibus:qñ nec recũbentib⁹ quidẽ dedignak abeſſe. Apparuit inquã benignitas ei⁹/q̃ cognouit figmẽtũ noſtrũ:nec dedignak neceſſitates noſtras;ſed miſerak:ſi tñ curã carnis nõ in deſiderio facim⁹:Iz in neceſſitate. Nõ cõſideras idẽ apls:Siue mãducamus inquit: ſiue aliq̃d aliud facim⁹: oĩa i gl̃az dñi faciam⁹. Põt tñ q̃ recũbẽtib⁹ apparuit/ad id q̃ referri:qõ alibi calũniãtibus iudeis ad uerſus diſcipulos nõ ieiunantes. Non poſſunt inquit filij ſponſi luge:re ꝑdiu cum eis eſt ſponſus. Sequitur. Et exꝓbrauit incredulitatem illor/et duriciam cordis:q: his qui viderant eũ reſurreciſſe non crediderunt. Audis ꝓm diſcipulos increpantem;immo quod durius ſonat;etiam exꝓbrantem:nec quandocunq;ſed ea hora qua eis corꝓalem ꝓſentiam ſubtracturus videri poterat magis ab increpatione parcere debuiſſe. Noli ergo indignari de cetero/ſi te quoq; aliqñ chriſti vicarius increpauerit. Jd em̃ exhibet quod aſcenſurus ab eis in celum:ſuis ꝓs legitur exhibuiſſe diſcipulis. Sed quid eſt fratres q̃ dicitur his qui viderant eũ reſurreciſſe non crediderunt? Aut qui fuere;quorum beati oculi glorioſum reſurrectionis dñice meruerunt videre miraculũ? Neq; em̃ reſurgentem illum quiſq; legitur;aut creditur vidiſſe mortaliũ. Reſtat ergo de angelis accipiendum:quibus vtiq; reſurrectionis teſtimonium perhibentibus/apoſtolorũ puſillanimitas hereſtauit. Jam vero vt faciat quod ſcriptum eſt. Bonitatẽ ⁊ diſciplinam et ſcientiã doce me:viſitationis gratiã/exꝓbrationis cenſuram/predicationis quoq; doctrinã ſequatur et dicat. ¶ Qui crediderit et baptizatus fuerit:ſaluus erit. Sed quid ad hec dicemus fratres? Magna nimis videtur ſecularibus hominibus in hoc ẏbo data fiducia:vereor:ne dare eam incipiant in occaſionem carnis: blandientes ſibi pluſq̃ opore;at ſine operibus de baptiſmo et credulitate. Uerutamẽ conſideremus quod ſequitur. Signa aũt eos qui crediderint:hec ſequẽtur. Nec mino: forte videbitur ipſis quoq; religioſis/ex hoc verbo ꝓuenire deſperatio:q̃ ex verbo ꝓ:ore vane ſpei data ſecularib⁹ occaſio videretur. Quis enim ea que in preſenti loco ſcripta ſunt ſigna:videntur habere credulitatis ſine qua nemo poterit ſaluari:quoniam qui non crediderit:condemnabitur. Et ſine fide impoſſibile eſt placere deo. Quis iuquã deus monia eiecit:lingues nouis loquik;ſerpentes tollit? Quid ergo? Si nemo hec habet:aut ꝓpauci noſtris videnk habere tempor⁹:aut nemo ſaluabitur;aut hi ſoli qui his meritis gloriantur;quenon tam merita ſunt/q̃ indicia meritorum:adeo vt multi dicentes. Nonne in nomine tuo demonia eiecimus;et in nomine tuo virtutes multas fecim⁹? audire habeãt in iudicio/Neſcio vos:diſcedite a me operarij iniquitatis. Ubi eſt quod ait apoſtolus cum de iuſto iudice loqueretur; qui redder vnicuiq; iuxta opera ſua:ſi (quod abſit) querenda ſunt in iudicio ſigna ponꝰ q̃ merita? Sunt tamen et ipa merita/ſigna quedam certa ꝓ:a vriq; et ſalubria. Nec difficile arbitror;poſſe quemadmodum intelligi ſigna poſſint preſentia:vt ſint indubitata ſigna creduliratis:tac per hoc et ſaluris. Primum em̃ opus fidei per dilectionem/operatis/cordis compunctio eſt;ip qua ſine dubio eſciuntur demonia;cum eradicant

Rom. v

ſ. coz. xiij

Pſ. vſ.

Luc.

ſ. Joh. ij

ge. xxxij.

Eſa. xlvſ

Eſa. liij. puer. vſ.

mat. vij.

Rom. ſj.

mar. xvj

Ubi. ſ.

Heb. ſj.

mat. vij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

nure, cor: de peccata. Exinde qui in christū credunt: linguis loquūtur nouis: cū iā recedunt vetera de ore: cor: nec de cetero vetusta p̄parētum lingua loquūtur: declinantium in verba malicie ad excusandas excusatiōes in pctis. Ubi vo cōpunctione: cordis / ⁊ oris cōfessione / p̄uota sunt delēta pctā: nec recidiuū patiant: ⁊ iā sunt posteriora peiora priorib⁹: serpēres rollant necesse est. i. vt venenatas suggestiones extinguāt. Quid tū agendū si qua forte radix pullulat: q̄ nō velociter nequeat exturpari: sed stimulat animū cōcupiscētia carnis: Profecto si moriferū q̄d biberint: nō eos nocebit: q̄m iusta saluatoris exemplū / cū gustauerint nolēt bibere: id est cū senserint: nolēt cōsentire. Sic em̄ nō eos nocebit: q: nulla dānatio est his q̄ sunt in christo ielu: concupiscentie sensus absq̄ cōsensu. Quid tū? Molesta certe et periculosa est sic corupte ⁊ infirme affectionis lutea: sed qui crediderint sup egros manus imponēt: et bene habebūt. i. egras affectiones bonis operibus operiēt: et hoc remedio curabuntur.

¶ Item in die ascensionis. Quomodo ascendit sup oēs celos vt adimpleret omnia. Sermo.ij.

E Glennitas ista fra/
tres charissimi gloriosa est: ⁊ vt ita dicā: gaudiosa: in qua ⁊ singularis ꝓ gloria: ⁊ nobis spiritalis letitia exhibet. Cōsummatio
Epb.iiij em̄ ⁊ adimplētio est reliquarū solēnitatū: ⁊ felix clausula tot⁹ itinerarij filij dei. Qui em̄ descēdit: ipe est ⁊ qui ascendit hodierna die sup oēs celos: vt adimpleret oia. Jā em̄ cū se dīm vniuersor: que sunt in terra / ⁊ in mari / ⁊ in infernō ꝓbasset: nō restabat nisi vt aeris ⁊ celor: se esse dīm argumētis similib⁹: vel certe portentuosis apparebat. Terra enim cognouit dominū: quia ad vocem virtutis eius
Job.xl. cum clamasset magna voce: Lazare veni foras: mortuum reddidit. Cognouit mare: quia solidum se p̄buit sub pe/
mar.xiiij dibus eius: ita vt apostoli cum putabant pharisma esse.
mar.vj. Cognouit infernus: cuius ipse portas ereas et vectes ferreos confregit: vbi et ligauit illum insatiabilem homicidam qui vocatur diabolus et sathanas. Profecto q̄ mortuos suscitauit: leprosos mūdauit: cecos illuminauit: claudos firmauit: et omnes exufflauit infirmitates: dominus
mat.xviij omnium fuit: et eadem manu qua fecerat: que defecerant reficiebat. Sic et qui in ore piscis / cum ipso pisce staterem inueniri p̄dixit: paret p̄oculdubio quia maris et omnium: que in mari mouentur: dominus fuit. Qui vero tradidit aeriās potestates: et affixit eas cruci fuerat quia sub
Actu.x. per infernales officinas potestatem accepit. Hic est enim a diabolo: qui stetit in loco campestri vt doceret turbas: ante p̄esidem vt alapas sustineret: toto tempore / quo interris visus est: et cum hoibus conuersatus in laboribus multis: stans et operās saluté in medio terre. Ad claudēdā igit̄ cunicī tuā incōsutilē dīe ielu: ad pficiendā fidei nostre integritatē restat vt vidētibus discipulis ꝑ medium aeris: sicut aeris dīs ascendas sup oēs celos. Extūc ꝓbabitur q: dīs vniuersorum tu es: quia omnia in omnibus adimpleuisti: et iā tibi p̄fecto debebitur: vt in nomine tuo
Col.iij. omne genu flectatur: celestium terrestrium et infernorum: et omnis lingua confiteatur: quia tu es in gloria et in dextera patris. In hac dextera sunt delectationes vsq̄ in finem: et ideo monet apostolus vt queramus que sursum
Col.ij. sunt: vbi christus est in dextera dei sedens: quia illic profecto thesaurus noster est ielus christus: in quo sunt oēs thesauri sapientie et scientie absconditi: in quo habitat omis plenitudo diuinitatis corporaliter. Quid tū putatis fratres: quātus dolor: ⁊ timor: irruerit aplica pectora: cū eū viderūt a se rolli et attolli in aera: nō scalis adiutū: nō subleuatū fumib⁹: et si angelico comitatū obsequio: nō tm̄ sullū auxilio: sz gradiētē in multitudine fortitudinis sue: Jm
Jo.viij. pletū est q̄d eis dixerat. Quo ego vado: vos nō potestis venire. Quocūq̄ em̄ terrarū isset eum indiuisibiliter seq̄renť, mare (sicut petrus fecit aliq̄s) cū eo etiā submergeu
di intrarēt: sz hac sequi nō poterāt: q: corpus q̄d corrūpit: Sap.ix.
aggrauat animā: et deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantē. Dolor ergo nimi⁹ erat: q: videbāt illum (ꝓpter quē oia reliquerāt) a suis sensibus ⁊ aspectib⁹ tolli: vt nō possent ablato a se spōso / filij sponsi nō lugere: timor: q: orphani relinquebant in medio indeor nondū cō
firmati virtute ex alto. Bñdicens ergo eis ferebat in celū
Actu.i. forte p̄cussis illi⁹ singularis mie visceribꝰ: cū miseros suos ⁊ pauperē suā scholā relinq̄rer: nisi q̄ veniebat parare eis
Luce.xxiiij. locū: et q: expediebat vt p̄sentia eis subtraheret corporalē. Qua felix q̄ digna ista p̄cessio: ad quā ne ipi q̄dē adhuc apostoli digni fuerūt admitti: cū et aliarum sanctarū / et celestium virtutum triumphali pompa deductus ad patrē: sedet a dextris dei. ¶ Nunc vere adimpleuit oia: quia natus est inter homines: cum hominibus cōuersatus est: ab
F hominibus / et ꝓ hoibus passus et mortu⁹ est: resurrexit ascendit: sedet ad dexteram dei. Agnosco runicam desuper contextā per rotum: quā superna illa mansio claudit: vbi adimpletus est: et adimpleuit oia dīs ielus christus. Ue rūtamen quid mihi ⁊ solēnitatibus istis? Quis me consolabitur domine ielu: quia te non vidi crucē sustinētem: plagis liuidū: pallidū mortē: quia non sum crucifixo compassus: obsecutus mortuo: vt saltem lachrymis meis loca illa vulnerū delinirē? Quomodo me dereliquisti insalutatū: cum formosus in stola tua rex glorie in alta celorū rediret
Actu.i. piste? Ꝓ nostus remisset cōsolari anima mea: misi me angeli in voce exultationis p̄euenissent: q̄ dixerunt. Viri galilei q̄d statis aspicientes in celū? Hic ielus q̄ assumptus est a vobis in celū: sic veniet quēadmodū vidistis eū euntē in celū. Sic inquiūt veniet. Ergo ne venier ḡrere nostrā? illa tā singulari q̄ vniuersali p̄cessione: cū p̄cedēt⁹ oib⁹ angelis / ⁊ subsequētibus hoibus vniuersis descēdet iudicare vinos ⁊ mortuos? Ꝑ: oculdubio venier: sz quomodo ascēdit: nō quō ante descēdit. Humilis em̄ pius venit alias saluare: sublimis aūt veniet cadauer istud resuscitare: ⁊ cōsti
gurare corpori claritat⁹ sue: vt infirmitori huic vasculo abū
dantio: ē impēdere videatur honorē. Tūc em̄ videbit cum potestate magna ⁊ maiestate q̄ prius in infirmitate carnis
Jo.xx. latuerat. Jn tuebor: ⁊ ego eū: sed nō modo: videbo eū: sed non ꝓperita vt hec scda glorificatio p̄ori glorificationi ꝓpter excellētem gloriam manifeste p̄lucerat. Manipulus p̄miciarū nostrarū christus oblatus est ad dexteram patris assumptus: et assistit nunc vultui dei ꝓ nobis. Sedet autem ad dexteraz habens in dextera misericordiam: in sinistra iudicium: et misericordiam multam nimis: ⁊ iudicium multum nimis: in dextera aquā: in sinistra ignem immobiliter tenens. Et quidem corroborauit misericor/
diam suam super timentes se dm̄ altitudinem celi a terra: vt maiores cumulos miserationum dīi sentiāt: q̄ sit spa
B cū inter celum ⁊ terram. ¶ Ꝓpositum namq̄ dei super illos manet imobile: et misericordia dīi ab eterno / ⁊ vsq̄ in eternū sup timētes eū. Ab eterno ꝓ predestinationē: in eternū ꝓ glorificationē. Sisť ⁊ in rep: obis terribilis est sup filios hoim: ⁊ vtrimq̄ stat fixa sentētia eternitatis: et in his q̄ salui fiūt: ⁊ in his q̄ pereūt. Quis scit si oim vestrū: quos hic video: nomina scripta sunt in celis: et in libro p̄destinationis annotata. Vocationis em̄ ⁊ iustificatiōis vestre aliqua signa mihi video: intueri in cōuersatione hui⁹ tāte
D humilitat. Quāto putas gaudio replerētur oia ossa mea: si id scire cōringerer! Sed nescit hō vtrū sit dignus amore an odio. ¶ Ꝓpterea dilectissimi perseuerate in disciplina quam suscepistis: vt per humilitatem ad sublimita
tem ascendatis: quia hec est via: et non est alia preter ipsam. Qui aliter vadit: odit potius q̄ ascēdit: quia sola est humilitas que exaltat: sola que ducit ad vitam. Ubi ihs em̄ cum per naturā diuinitatis / nō haberet quo crescere vel ascenderet: quia vltra deum nihil est: per descensum quomodo creuerit / inuenit. veniens incarnari: pati: mori: ne moreremur in eternum: ꝓpter quod deus exaltauit il/

lum: q: resurrexit: ascēdit: sedet ad dexteram dei. Vade et tu
matth. xxiij. fac similiter. Neq̄ em̄ ascēdere potes nisi descēderis: q: vt
Lu.xiiij. eterna lege statum est. Quis qui se exaltat humiliabit: et q̄ se
et xviij. humiliat exaltabit. O peruersitas: o abusio filioz adā: q:
A cū ascendere difficillimū sit: descendere aūt facillimū: ipi ⁊ leuiter ascendūt: ⁊ difficilius descēdunt parati ad honores et celsitudines graduū ecclesiasticoū: ipsis etiā angelicis
Lāti.j. humeris formidādos. ¶ Ad sequēdū aūt te dñe ielu / vix
Ubi.s. inueniūtur qui vel trahi patiāntur: qui velint duci p̄ viā mādator: ū tuoz. Alij em̄ trahuntur: q̄ possunt dicere: Trahe me post te. Alij ducunt qui dicūt: Introduxit me rex in cellaria sua. Alij rapiuntur sicut apostolus raptus est ad tertiū celū. Et primi quidē felices q̄ in patiētia sua possident
alias suas: scōi felicior: es: q: ex volūtate sua cōsentient ei: tertij felicissimi: qui in p̄fundissima dei misericordia / quasi quodāmodo sepulta iā arbitrij sui potestate i diuinas gloriei spū ardoris rapiūt ur nesciēres siue in corpore / siue extra corpus: hoc solū sciētes q̄ rapti sint. Bñs qui vbiq̄ re
ducē habet dñe ielu: nō illū refugā spīm qui statim ascendere voluit: ⁊ tota diuinitatis dextera peussus est. Nos aūt
Jo.xiiij. ppsitus ut⁹ ⁊ oues pascue tue sequamur te: p te: ad te. Quia
Job. vj. tu es via / veritas et vita. via in exēplo: veritas in p̄misso: vita in premio. Verba em̄ eterne vite habes: et nos cognoscimus et credimus: q: tu es xp̄s filius dei viui: qui es sup omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ De intellectu et affectu. Sermo.iij. vnde sup: a: et legitur in octauis.

B Hodie celorum domi/
nus / celor: alta celestia potētia penetrauit: et infirma carnis tanq̄ nubila quedā exantiēs: indutt stolā glorie. Eleuat⁹ est sol in ortu suo: incaluit ⁊ inualuit. Dilatauit ⁊ multiplicauit radios sup terrā: nec est qui se absc̄ondat a calore eius. Rediit ad regionē sapiētie / sapiētia dei: vbi oēs bonū ⁊ intelligūt et requirunt / intellectu p̄spicacissimi: affectu paratissimi / ad audiē
L dā vocē sermonū eius. ¶ Nos aūt in regione ista sumus
Sap. ix. vbi plurimū est malicie / sapientie parum: q: corpus quod corrumpitur / aggrauat animam: et deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. Per sensum hic ego arbitror: intellectum designari: qui tunc vere deprimit: cum multa cogitat: cum non colligit se circa illam vnam ⁊ vnis cam meditatio nem que concipitur de ciuitate illa: cuius participatio ejus in idipm. Huiusmodi intellectū oportet dispergi et distrahi per multa: multis et multiplicibus modis. Animam vero hic estimo dici affectiōes: que corrupto corpore / diuersis passionibus afficiuntur: q̄ mitigari nūq̄
D possunt / ne dicam sanari: donec voluntas vnum querat et tendat ad vnum. ¶ Duo ergo sunt que in nobis purganda sunt: intellectus ⁊ affect⁹. Intellectus vt nouerit: affectus vt velit. Felices et vere felices illi duo viri helias et enoch: quibus omnes materie ⁊ occasiones ablate sunt: q̄
Sap. iiij nentes / nec nouerunt nisi deum: nec cupiūt nisi deum. Denicq̄ et de enoch legitur: quia raptus est / ne malicia mutaret intellectum eius: aut ne ficto deciperet animam illius. Intellectus noster turbatus erat / ne dicā cecatus: Affect⁹ inquinatus erat: ⁊ multū inquinatus: sed christus intellectū illuminat: spūsscūs affectū purgat. Venit em̄ filius dei: et tot et tāta mirabilia in mūdo operatus est: vt nō immerito intellectū nostrū ab oibus mundanis rebus euocauerit: vt semp cogitem⁹: et nunq̄ cogitare sufficiamus: quia mirabilia fecit. Vere latissimos nobis ad spaciādum intelligentie campos dereliquit: ⁊ torrēs cogitationū istarum
Ezechie. xlvij. profundissimus est: qui iuxta ꝓphetā non possit trāsuadari. Quis em̄ sufficiat cogitare qualiter rerū dīs puenerit nos: venerit ad nos: subuenerit nob: ⁊ singularis illa maiestas voluerit mori / vt viuere mus: seruire vt regnaremus: exulare vt reparriaremus: ⁊ vsq̄ ad seruilissima opera in
E dignari vt cōstitueret nos sup omnia opera sua: ¶ Talem se obtulit apostolis apostolor: dīs: vt iā nō inuisibilia dei per ea que facta sunt intellecta cōspicerēr: sed ipe facie ad faciē videret: qui oia fecit. Et q: discipuli carnales erāt: et deus spūs est: nec bene cōuenit spūi et carni: vmbra corporis sui rēperauit se eis: vt obiectu visuisce carnis / viderent verbū in carne: solē in nube: lumē in testa: cereum in lanterna. Spūs em̄ oīs nostri christus dīs: cui dicimus. Jn vm
thr.iiij. bra tua viuimus inter gentes. Jn vmbra inquit tua inter gentes: non inter angelos: vbi purissimum lumen purissimis oculis intuebimur. Unde et virtus altissimi obūbrauit virgini: ne nimio splendore p̄stricta / diuinitatis fulgur etiā illa singularis aquila / tolerare nō posset. Ad hoc autem carnem eius ꝓposuit: vt omnē cogitatū eor ab humanis rebus ad carnem suam (qua et mirabilia dicebat
Job.iiij. et mirabilia faciebat) adunaret: ⁊ sic de carne transferret ad spīm: q: spūs est deus: ⁊ eos q̄ adorāt eum in spū ⁊ veri
Luce xxiiij. tate oporteat adorare. Nō tibi videt eis intellectū illuminasse: cū aperuit illis sensum vt intelligerēt scripturas: ostendens q: hec oportebat christū pati: ⁊ resurgere a mortuis: et ita intrare in gloriā suam. Sed illi sanctissime carni eius assuefacti / verbū de discessu eius audire nō poterāt: vt eos relinqueret ꝓ quo oia reliquissent. Quare hoc? Quia intellectus illuminatus erat: sed nondū purgatus affectus.
¶ Unde ⁊ benignus magister blande eos: ac dulciter cō
ff solabatur dicens. Expedit vobis vt ego vadam. Si enim
Jo.xvj. non abiero: paraclytus non veniet ad vos. Sed quia hec locutus sum vobis: tristicia impleuit cor: vestrum. Quid est ꝓ christo commorāte in terris: spiritus sanctus ad eos venire non potuit? An carnis illius consortium abhorrebat: que de ipso / et per ipm in virgine / et de virgine matre concepta erat et nata? Absit. Sed vt ostenderet nobis per quā ambularemus viam: formam apponeret cui imprimeremur. Et ille quidem illis ploratibus / eleuatus in celū spiritumsanctum misit: qui affectum eorum. id est voluntatem mūdauit: immo potius alterauit: vt iā magis dīm velint ascendisse: q̄ p̄ius deriuisse voluerāt. Implenū est q̄d eis p̄dixerat: vos aūt cōristabimini: sed tristicia vra conuertet⁹ in gaudium. Sic ergo eoz intelligēria per xp̄m illuminata est: ⁊ voluntas emundata per spm: vt sicut bonū nouerint sic et velint: quod solū perfecta religio vel religiosa pfectio est. ¶ Recordor: nūc helisei scri: cui cū helias dixisset: vt in discessu vel ascēsu suo postularet q̄d vellet: re
B spondit. Duo vt fiat spiritus tuus duplex in me. At ille: Rem difficilem postulasti. Attamen si videris quādo tol
Spiritus duplex iiij.re.ij. lar a te: erit quod petisti. Nonne tibi videtur helias ascendentis dīi figuare personam? Heliseus vero choum apostolicum in ascensione christi anxie suspirātem? Sicut em̄ helisei ab helia nullo pacto auelli poterat: sic nec apostoli a christi plentia poterant separari. Uix enim tandem eis persuasit: quia sine fide impossibile esset placere deo.
¶ Quis est ergo spiritus iste duplex qui queritur: nisi il
D luminario intellectus: et affectus purgatio? Res difficilis: quia rarus in terris est / qui illum habere meretur. Attamen inquit si videris quando tollar a te: erit q̄d petisti. Nihil est quod p̄op. er hoc habeant perdere vel debeant alumni tui domine ielu: quia videntibus illis es eleuatus in celum: et desideran tibus oculis / te secuti sunt gradiente in multitudine fortitudinis tue. Uel certe spiritum duplicem dicere possumus illud quod saluator ad discipulos
Jo.xiiij. ait. Qui credit in me: opera que ego facio: ⁊ ipse facier: et
Actu. v. maiora horum faciet. Nonne maiora xp̄o: per christum tamen fecit petrus: de quo legitur quia in plateis ponebantur infirmi in lectulis: vt veniente petro / saltem vmbra illius obūbraret quen q̄ illorum: et liberarentur ab infirmitatibus suis? Nusq̄ enim dominus vmbra sua inuenitur
J infirmitates sanasse. ¶ Non dubito ego intellectum omnium vestrum (qui hic estis) illuminatum esse: sed non affectum eque esse purgatum: manifestis approbabo conie
cturis. Omnes quod bonum est nostis: ⁊ viā per quā incedere: et quō in ea incedere debeatis: sed voluntas nō vis

Universidad de Deusto
Biblioteca

L. est. ¶ Quidā em̄ ad oīa vie ⁊ vite huius exercitia nō solū ambulātis ⁊ currūt: sino potius volāt: vt eis ⁊ vigilie breues: ⁊ cibi dulces: ⁊ panni suaues: labores nō solū tolerabiles: sed ⁊ appetibiles videant. Alij aūt nō sic: sed corde rigido/et affectione recalcitrāte vix trahunt ad hec: vix gehēnali timore cōpelluntur. Quosdā nec cōpellimus quidē: quib⁹ frōs mulieris meretricis facta est: nolūt erubescere.

L. ¶ Sūt iterū multi inter nos: q̄ de vno pane comedūt: no biscū dominūt: nobiscū cātant: nobiscum laborāt: miseri ⁊ miserabiles vtpote socij tribulatiōis: fz cōsolatiōis nō ita. Nunq̄d abbreuiata est manꝰ dñi: vt oib⁹ donare nō possit: q̄ aperit manū suā: ⁊ iplet oē aial benedictione? Quid ergo in causa est? Illud o īno: q: nō videt r̄pm cū tollit ab eis. i. nō cogitāt quō eos orphanos reliquerit: q̄ pegrini et aduene sint sup terrā: q̄ tādiu feculenti corporis horrido carcere teneātur: ⁊ nō sint cū r̄po. Hmōi aūt si diu ita permānserint sub onere: eaur oppimūtur ⁊ succumbūt: aur quodā modo in inferno sunt: vt nunq̄ ad plenū respirēt in luce miserationū dñi: nec in libertate spūs: q̄ sola facit iugum suaue ⁊ onꝰ leue. Inde aūt tā pniciosa tepiditas emanat: q: affectꝰ. i. volūtas eoꝝ nondū purgata est: nec bonū sic volūt sicut nouerūt: a ppria cōcupiscentia abstracti grauiter ⁊ illecti. Amāt em̄ in carne sua terrenas cōsolationes: siue in vbo: siue in signo: siue in facto: siue in aliquo alio: et si hec interrūpunt aliq̄n: nō tñ penitus rūpunt. Inde est q̄ raro affectiones suas dirigūr in deū: ⁊ coꝝ cōpunctio nō cōtinua: sed hoꝝaria est. Impleri aūt visitationis dñi ita nō pōt: que his distractiōib⁹ subiacet: ⁊ quāto magis illis euacuabif: tāto amplius illis implebif. si multū/multū: si parū/parū.

M. ¶ Vel certe si magis ꝓbas: nunq̄ iste illis misceri poterūt in eternū: q: vbi vasa vacua nō inuenit: oleū stare necesse est: nec mittūr vinū nouū nisi in vtres nouos vt ābo seruent. Neq̄ em̄ spūs ⁊ caro: ignis et tepiditas in vno domicilio cōmoꝝatur: pser tim cū tepiditas ipsi dño soleat vomitū ꝓuocare.

¶ Si em̄ apli adhuc carni dñice inhererēt: q̄ sola scīā (q: scīscitō: nun erat) spūsancto repleri nequiverūt/donec tolleret ab eis: tu carni tue q̄ fordidissima est: ⁊ diuersarū spurcitiaꝝ phātasijs repleta astrict⁹ ⁊ cōglutinatus: illū meracissimum spūm te posse purus suscipere: nisi carnis istis cōsolationib⁹ funditus renūciare rēnauerīs? Reuera cū inceperis/tristicia implebit coꝝ tuū: fz si pseueraueris/tristicia tua conuertet in gaudiū. Tūc em̄ purgabif affectꝰ: ⁊ volūtas renouabitur: vel potius noua creabif: vt oia q̄ prius difficilia: ꝑ. cij. ii. impossibilia videbant: cū multa percurrāt dulcedine et auiditate. ¶ Emitte inquit spūm tuū et creabūr: ⁊ renouabis faciē terre. Sicut p̄ faciē exterioꝝ hō cognoscit: sic p voluntatē demōstratur interioꝝ. Emisso ergo spū: creat ⁊ renouat facies terre. id est terrena volūtas sit celestis: parata ad nutū citius obedire. Bti q̄ tales sunt: q: non solū malū nō sentiūt: fz in mira quadā coꝝdis dilatatione commoꝝant. De illis enim quos supra cōmemoꝝauimus terribiliter ait deus. Non permanebit spūs meus in hoibus istis. q: caro sunt. i. carnales: ⁊ quicq̄d in eis spūs fuerat: in carnē euanuit.

D. ¶ Quia igit̄ charissimi hodierna dies est in qua sponsus auferrur a nobis: ⁊ nō fine tumultu aliquo animoꝝ nostroꝝ: ad hoc cū vt mittat nobis spūm veritatis: ploremus ⁊ oremus vt dignos nos inueniat: vel potius efficiat: ⁊ repleat domū istā vbi summus sedēres: quatenus nō veratio: fz vnctio eius doceat nos de omnibus. sicq̄ et intellectu clarificato: et affectu purificato/ veniat Exo. vij. ad nos: et apud nos faciat mānionē. Et sicut serpens moysi deuoꝝauit oēs serpentes magoꝝū: sic iste cum venerit: absoꝝbebit oēs carnales affectiones et delectatiōes nostras et cōsolationes: ita vt de laboꝝe requiē: de tribulatione letiā: de cōtumelia gloriam habeamus: sicut illi quos repleuerat/ibant gaudentes a conspectu concilij: q̄m digni habiti sunt ꝑ nomine iesu cōtumeliā pati. Spūs em̄ iesu/spūs bonus: spūs sanctus: spūs rectus: spūs dulcis: spūs principalis: quicquid in hoc seculo nequā videt difficile

Act. v.

er angustū: leue facit et latū: opꝓbriū gaudium iudicat: dispectionē exaltationē esse persuadet. Scrutemur ergo iuxta ꝓpheta vias nostras et studia: ⁊ studia nostra leue mus/coꝝda nostra cū manib⁹: vt ī solēnitate sci spūs gaudeamus: et abūdātius gaudeam⁹: q̄ nos īducat in oēm: sicut ꝓmisit dei filius: veritatem. thren. iij

¶ In die ascensionis de duobus nō bonis montibus: et de sprē ascensionibus christi. Sermo. iiij.

P. ¶ In natiuitatis et resurrectionis dñice digna deuotione solēnia celebraturus: hodiernū q̄s ascēsionis diē/ nō minus deuote cōuenit celebrari. In nullo si q̄dē a festiuitatib⁹ illis ista degenerat: fz finis earū ⁊ adimpletio est. Merito quidē solēnitatis ⁊ leticie dies agit: qñ sol ille supcelestis/sol iusticie/nīs se pśentauit obnubis/nube carnis ⁊ mortalitatis sacco/fulgoꝝe suū ⁊ lucē tēperās inaccessibilē. Magna q̄s leticia/ ⁊ exultatio multa nimis: qñ cōfisso sacco/leticia circūdatus est: factaq̄ de medio sacci ipsius: non quidem substantia: sed vetustate: sed coꝝruptione: sed miseria: sed vilitate nr̄e dedicauit pr̄is: mortalia resurrectionis. Verūtamē q̄d mihi ⁊ solēnitatib⁹ istis: si cōuersatio mea vsq̄ adhuc detinet in terris? Quis vero vel desiderare plusneret ascēsum celi: nisi q: is q̄ descēderat pōr: ascēdit? Dico ergo vobis nō multo mihi tolerabilior videret exilij hui⁹ habitatio/q̄ gehēna: nisi dñs sabaoth reliq̄sset nobis semē fiducie ⁊ expectationis: qñ electus est in nubib⁹ ⁊ spē fecit credēnibus. Deniq̄ nisi ego abiero (inq̄t) paraclytus nō veniet ad vos. Quis paraclytus? Utiq̄ per quē diffundit charitas: ⁊ iā spes nō cōfundit. Ille paraclytus/per quē in celis sit conuersatio nra: virtus et alto: per quam sursum sint coꝝda vestra. Vado (inquit) parare vobis locū: et si abiero ⁊ ꝓparauero vobis locū: iterū veniā: ⁊ assumā vos ad meipsum. Ubi em̄ fuerit coꝝpus ibi congregabunt ⁊ aquile. Uides ne quēs admodū ceterarū solemnitatum: ea quam hodie celebramus: et cōsummationē habeat: et fructū declaret ⁊ augeat gratiā? Sicut enim cetera omnia eius qui nobis natus est et nobis datus: ita ipsa quoq̄ ipsius ascēsio ꝓpter nos facta est: ⁊ facit pro nobis. In nostra siquidem vita/multa: quantū in nobis est videmur agere casu: multa necessitate: sed christus dei virtus/ ⁊ dei sapientia neutri potuit subiacere. Nec em̄ dei virtutē necessitas cogeret: aut quid ageret dei sapientia casu? Omnia ꝓinde quecunq̄ locutus est: quecunq̄ operatus est: quecunq̄ passus est: ne dubites fuisse voluntaria: plena sacramentoꝝ: plena salutis. Hec scientes si quid aliquando coꝝ/ que de christo sunt: in nostram scientiā venire contingat: nō sic audiēdū est tanq̄ si inuenticiū quippiā proferamus: sed tanq̄ id qō etiā ꝓtulerīt causa scirek: cōstaret nequaq̄ sine causa fuisse. Sicut em̄ qui scribit/certis rationib⁹ colligat vniuersa: ita que a deo sunt: ordinata sunt: ma rimeq̄ ea que presens in carne est operata maiestas. Sed ve anguste cognitiōi. ve paupertati scientie nostre: q̄ rm̄ ex parte cognoscimus: et parte modica. Uix scintillule quedam nobis elucēt de tanta luminis copia: de lucerna posita super cādelabrum. Sane quāfromimus singuli capimus: tāto fideliꝰ ceteris cōmunicāda sunt: que singulis reuelant. Et ego fratres que mihi ad vestram edificationē de ascensione: immo de ascēsionibus suis donare ipse dignatur: nec volo: nec debeo subtrahere vobis: presertim q̄ hec sit spiritualiū ꝓrogatiua donoꝝ: vt cōmunicata non minuant. Aliquibus fortassis hec nota sunt: quibus similiter reuelata sunt: sed ꝓpter eos qui forte non aduerterunt sublimioꝝbus intenti: aut alijs occupati: seu etiā ꝓpter eos/qui minus capacis intelligentie sunt: mihi incūbit loqui que sentio. Joh. xvj

¶ Christus qui descendit: ipse est et qui ascēdit. Apposti li verba sunt hec. Ego aūt credo eum in hocipso q̄ descendit ascendisse. Sic enim oporteb at christū ascendere: vt nos ascendere doceremur. Lupidi quidem sumus ascēsionis: exaltationem Jo. xiiij. Epb. iiij

nis: exaltationem ꝓcupiscimus oēs. Nobiles em̄ creatura sumus: ⁊ magni cuiusdam animi: ideoq̄ altitudinē naturali appetimus desiderio. Sed ve nobis: si voluerim⁹ eum sequi (qui ait.) ¶ Sedebo in monte testamēti: in lateribus aquilonis. Deu miser in lateribꝰ aquilonis. fri gidus est mons ille: nō te seq̄mur. Poreſtatis habes ꝓcupiscentiā: altitudinē pīmis potentie. Quāti n̄ vsq̄ hodie feda sequūtur infelicitaꝰ vestigia: imo vero q̄ pauci euadūt: q̄bus nō dominādi libido dominet. Hinc est q̄ benefici vocātur q̄ ptātem habent: hinc q̄ laudat peroꝝ in desideriis aīe sue. Potentibus siquidē oēs adulātur: inuident oēs. Que seq̄mini miseri homines: que seq̄mini? A Esa. xiiij

Luce. x. An nō videtis sathanā tanq̄ fulgur de celo cadentē? Nōne iste est mons in quē ascendit angelus: ⁊ diabolus factus est? Uel illud aduertite: q̄ post casum suū/ invidia cruciante/male solicitus de supplantando homīe: illius tñ mon̄ ascensus nullaten⁹ ausus est suadere ei: in quo nimirū ꝓ inani ascensu/tam imminane ꝓcipitium cognosceretur expertus. Sed nō defuit versuto hosti quid ageret. Similem ei montē alterum demonstrauit. ¶ Eritis (inquiens) sicut dīj: scientes bonū ⁊ malus. Pernicioſa etiā hec ascensio: imo magis descensio est de hierusalem in hiericho. Pessimus mons inflans scientia: in quem n̄ vsq̄ hodie videas tanta cōcupiscentia plurimos repere filioꝝ adam: ac si nō nouerint: quātum pater eoꝝ in illi⁹ montis ascensu descenderit: immo q̄ grauiter ceciderit: quātum tota deiecta sit/ ⁊ cōquassata posteritas. Nōduꝝ sanata sunt vulnera: q̄ ribi in ascensu montis illius infligta sunt: licet adhuc in patre lateres: ⁊ nūc iterū in ꝓpria ꝑsona/conaris ascēdere: vt sit erroꝝ nouissim⁹ peioꝝ ꝓioꝝ re! Quem̄ miseris tam dira libido? ſ filij hoīm vsq̄quo graui coꝝde: vt q̄d diligitis vanitatē ⁊ queritis mēdaciū? B Gen. iij. ꝑ. iiij. ſ. Coꝝ. ſ.

An ignoratis q̄m infirma mūdi elegit deus: vt ꝓfundat fortia: ⁊ stultos mūdi elegit deus: vt ꝓfundat sapientes: Nō nos dei cōminantis terroꝝ reuocat pdituri sapientiā sapientiū: ⁊ prudentiā prudentiū reꝓbaturi: non p̄is exemplū: nō deniq̄ sensus ipse noster/ ⁊ dure experientia necessitatis: cui sumus addicti p̄ insipientē scientie ap petitū: Ecce vobis fratres montē demonstrauim⁹ alium nō in quē ascendatis: sed quē fugiatis. Ipse est in quem ascendebat: q̄ voluit esse sicut deus sciens bonū ⁊ malū: ipse quē vsq̄ hodie filij eius accumulāt ⁊ eleuant: nihil inueniētes tam vile/vnde nō velint montē eleuare scientie. ¶ Videas aliū litterarū: alium mūdialis cure: istum placitationū displicentiū deoꝝ: illū seruilis cuiuslibet artis tam vehemēter affectare scientiā: vt laboꝝē non reputet: tantūmodo vt possit aliquibus doctioꝝ reputari. Sic edificant babel: sic putant ad dei se puenturos similitudine: sic ꝓcupiscunt q̄ nō expedit: q̄ expedit omittēres C

¶ Quid vobis ⁊ montib⁹ istis: in quoꝝ ascensu/ tāta difficultas est/ ⁊ tā grande periculū: aut cur eū deserit⁹ mōtem? cui⁹ ⁊ facilis est ascēsus ⁊ perutilis? Poteſtas/ambitio angelū felicitate ꝓuauit angelica: scīe appetit⁹ hominē ī moꝝalitatis gloria spoliauit. Conetur quis ascendere in montē poteſtatis: quātos putas ꝓtradictoꝝes habebit: quantos inueniet repulsoꝝes: obstacula quanta: q̄ difficilem viā? Quid si tādem eum adipiſci ꝓtigerit: q̄ optabat? Potentes (ait scriptura) potenter tormēta patientur: vt p̄sentes solicitudines ⁊ anxietates: quas ptās ipsa parit: omittam. Lupidus alter est inflātis scīe. quantū laboꝝabit: quantum anxiabif spūs eius? Et n̄ audiet nec si te ruperis: appreḥēdes. In amaritudine moꝝabif oculus ei⁹: quotiēs videre ꝓtigerit: cui se posterioꝝē iudicet: aut putet ab alijs reputari. Quid cū intumuerit multū? Perdā (inq̄t) dñs sapiaz sapientiū: ⁊ prudentiā prudentiū reꝓbabo. Jā ne multis īmoꝝes: vidistis (vt arbitroꝝ) q̄ fugiēdus nobis sit mons vterq̄: si p̄cipitiū angeli: si casum hois expauescim⁹. Mōtes gelboe nec roscs nec pluuia veniāt sup vos. Quid n̄ agimus? Ascendere sic nō expedit: ⁊ ascendēdi tenemur ꝓcupiscentia. Quis docebit nos ascensum salubrem? ¶ Quis nisi de quo legimus. Quoniam qui descendit: ipse est ⁊ qui ascendit? Ab ipso demonstranda nobis erat ascensionis via: ne ducroꝝis: immo seductoꝝis iniqui/aut vestigiū: aut consiliū seq̄remur. Quia q̄ nō erat quo ascenderet: descēdit altissimus: ⁊ suo nobis descensu suauē ac saluberē dedicauit ascensum. Descēdit de monte potentie carnis infirmitate circūdatus: descendit de monte scientie: q̄n placuit deo ꝑ stulticiam predicationis/saluos facere credentes. Quid em̄ tenello coꝝpoꝝe ⁊ infantilibus mēbris videt infirmius? Quid indoctius apparet paruulo: q̄ sola matris vbera nouerit: Quis impotētioꝝ: cui? omnia mēbra clauis affixa: cui? oīa dinumerātur ossa? Quis infipientioꝝ: eo: qui tradebat in morte animā suā: ⁊ que non rapuit tunc exoluebat? Uides q̄ multū descēderit: quātum a potentia sua: quātū a sapia sua exinaniuerit semetipm. Sed nō potuit altius montē bonitatis ascēdere: nec suā cōmendare expressius charitatem. ¶ Nec mirū si descendendo ꝓs ascendit: quādo prioꝝ vterq̄ cecidit ascendēdo. Et mihi q̄dē videt montis hui⁹ ascensioē querere q̄ dicebat. Quis ascēdet in montē dñi: aut q̄s stabit in loco sancto eius? Forte etiā esaias ascēsionis desiderio cadētes inmēs homines/ad hūc reuocabat montē exclamās. Ute nite ascendam⁹ in mōrē dñi. An nō manifeste eos de pōrum monīū ascēsione redarguēs/ mōtis huius predicat vberratē (q̄ ait) vt quid suspicamini mōtes coagulatos? Mōs coagulatus mōs pinguis. Hic est igit̄ mōs dom⁹ domini p̄parat⁹ in vertice montiū: sup quos salientem spōsum inspexerat que dicebat. Eccevenit is saliēs in mōtibus. Docebat em̄ ignarū vie: trahebat paruulū: infantulū deducebat. Ideoq̄ velut quibusdaz passib⁹ ibat: vt de virtute in virtutē videret de⁹ deoꝝ in sion. ¶ Justicia em̄ eius sicut mōtes dei. Sed iam: si placet: saltus etiam ipsos intueamur: q̄bus exultauit vt gigas ad currendam viam: ⁊ cui? egressio a summo celi/per gradus quosdam vsq̄ ad summū eius occurrit. Primū ergo ꝓstitue montē illū in quē ascēdit cū petro ⁊ iacobo ⁊ iohāne: vbi ⁊ trāsfiguratus est ante eos. Refulsit facies eius vt sol: ⁊ vestimenta eius facta sunt alba sicut nix. Resurrectionis gloria ista est: quā in monte spei ꝓtemplamur. Ut quid em̄ ascendit vt trāsfiguraretur: nisi vt doceret nos cogitatione ascendere ad futurā illam gloriā que reuelabif in nobis. ſ felix cui⁹ meditatio in ipsecu dñi est semꝑ: q̄ in coꝝde suo delectationes derrere dñi vsq̄ in finē/ sedula cogitatione reuoluit. ¶ Quid em̄ graue illi poterit videri: q̄ semꝑ mente tractat: q̄ non sint condigne passiones huius tēpoꝝis ad futuram gloriā? Quid ꝓcupiscere poterit in seculo nequā: cuius oculus semꝑ videt bona dñi in terra viuentiū: semꝑ videt eterna premia? Libi dixit coꝝmeū (ꝓpheta loquitur dño) tibi dixit coꝝ meū exquisiuit te facies mea: faciem tuam dñe requiram. Quis mihi tribuat vt oēs surgentes stetis in excelso: ⁊ videatis exultationē/que ventura est vobis a dño? Non sit molestū vobis obsecro: q̄ in monte hoc aliquanto dīutius īmoꝝamur: poterimus em̄ cereros festinantius perrāsire. Verum in isto: quē non detineat sententia illa sancti perriq̄ in eo ꝓtulit ⁊ de eo. Domine (inquiēs) bonum est nos hic esse. Quid est: bonū est: imo quid aliud videtur bonū/q̄ in bonis animā demoꝝari: quādoquidez adhuc coꝝpus nō pōr? Puto q̄ eius/q̄ ingrediebat in locū tabernaculi ammirabilis vsq̄ ad domū dei/in voce exultationis ⁊ cōfessionis/sonꝰ epulantis fuerit: bonū est nos hic esse. Quis em̄ ex vobis secū cogitās futurā illā vitā: sed leticiam: sed locūditatem: sed beatitudinē: sed gloriā filioꝝum dei: quis inquā talia rranquilla secū conscientia voluens/non cōtinuo de plenitudine intime suauitatis eructat/dñe bonū est nos hic esse? Nō sane in hac erūnosa peregrinatione vbi coꝝpoꝝe detinetur: sed in suaui ac salubri illa cogitatione in qua coꝝde versatur. ¶ Quis mihi dabit pennas sicut columbe: ⁊ volabo ⁊ requiescā? D. E. Eph. iiij. ꝑ. xxxiij. ꝑ. xxvij. ꝑ. lxvij. ꝑ. lxvij. Cāti. ij. G. ꝑ. xviij. Matt. v. xvij. ꝑ. liij. F.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Vos aũt filij hominũ/filij hominis qui descẽdit de hierusalem in hiericho: filij hominum vsq; quo graui corde? Ascendite ad cor altum: ⁊ exaltabitur deus. Hic est enim mons in quo transfiguratus ẋps. Ascẽdite: ⁊ scietis quoniã dominꝰ sanctũ suũ mirificauit. Obsecro vos fratres mei/nõ grauẽtur corda vestra in curis secularibus: nam de crapula et ebrietate/gratias deo nõ magnopere necesse habeo/vos admonere. Exonerate obsecro corda vestra graui mole terrenarum cogitationum: vt sciaꝝ mirificatum a dño sanctũ suum. Leuate corda vestra cũ manibus quibusdã cogitationũ: vt transfiguratũ dominum videatis. ℣ormate in cordibus vestris nõ modo patriarcharũ ⁊ ꝓphetarũ tabernacula: sed oẽs domus illius celestis multiplices mansiones/in eũ qui circũibat montes in tabernaculo dñi hostiam vociferatiõis cantans: ⁊ psalmum illum dicens dño. Quã dilecta tabernacula tua dñe virtutũ: cõcupiscit ⁊ deficit aĩa mea in atria dñi. Circũite ⁊ vos charissimi cũ piceatis ⁊ deuotiõis hostia: visitantes animo sedes supnas: ⁊ multas que in domo patris sunt: mansiones: humiliter ꝓsternentes corda vestra ante thronum dei ⁊ agni: cum reuerentia supplicantes singulis ordinibꝰ angelorum: patriarcharũ numerũ: cuneos ꝓphetarũ: ⁊ senatum apostolicũ salutantes: coronas martyrum: fulgentes purpureis rutilantes floribus: redolentes liliis: choros virginũ admirantes: atq; ad mellifluum noui cantici sonũ/quãtum ꝑualet infirmitas cordis erigẽtes auditũ. Hec recordatus sum ꝓphetaloquiꝰ dño ⁊ effudi in me aĩam meã. Que? Quoniam trãsibo in locũ tabernaculi admirabilis/vsq; ad domum dei. Et inn. Memor fui (inquit) dei ⁊ delectatus sum. Que viderunt apostoli vidit ⁊ iste: nec dissimili vt arbitror visione: nisi q; spũale totũ habuit huius visio: corporeũ nihil. Omnino nõ vidit eũ sicut is qui dicebat. Vidimus eum: ⁊ nõ erat illi species neq; decor. Transfiguratum ꝑculdubio vidit: ⁊ speciosum forma ꝑ filijs hoim q; delectatũ se perhibet: sicut ⁊ apostoli: bonũ est (inquiunt dño) nos hic esse. Et vt nihil desit ꝓpositi similitudini: illi quidẽ ꝓoni cecidisse legũtur: hic vero suum fastum ꝑturit spiritum defecisse. Quã magna multitudo dulcedinis tue dñe: quã abscondisti timentibꝰ te. Ascendẽtes igitur in hũc montem: ⁊ renelata facie gloriam dñi speculantes: haud dubium q; clamare habeatis ⁊ vos: trahe nos post te. Quid em̃ ꝓdest scire quo sit eundũ: siquidem qua debeas ire nõ noueris? ℂ Alterũ ꝓinde monte ascendas necesse est: in quo ꝓdicante audias: ⁊ scalam erigentem octo distinctam scalaribus: cuius summitas celos tangit. Beati qui persecutionẽ patiũtur ꝓpter iusticiã: quoꝝ ipsorum est regnũ celorum. Jam si primũ ascenderas montes/fugi meditatione superne glorie: istum nihilominꝰ montem ascendere nõ grauaberis: vt in lege eius mediteris die ac nocte: sicut idem ꝓpheta nõ soluꝫ meditabatur in ꝓmissis: sed ⁊ in mandatis dñi que dilexit. Sic em̃ audies ⁊ tu: ⁊ quo eam scitis ꝓpter ascensionẽ primã: ⁊ viam scitis ꝓpter secũdam. Proptera in corde tuo pone viaꝫ veritatis inquirere: ne forte sis de eorum numero/qui viaꝫ ciuitatis habitaculi nõ inuenerũt. Magis aũt solicitus esto ascendere: nõ modo cogitatione celestis glorie: sꝫ et cõuersatione/que celestẽ gloriam mereatur. Tertium nihilominꝰ montẽ lego: in quẽ ascendit solus orare. ℂ Videdes ergo q; bene sponsa in canticis: ecce (inquit) venit iste saliens in montibus. In primo transfiguratus est vt scires quo tenderes. in secũdo verba vite locutus est vt scires qua pucnires: orauit in tertio vt eundi ⁊ ꝓuenire di donã obtinere studeas voluntatẽ. Scienti em̃ bonum ⁊ nõ facienti pcm̃ est illi. Propterea sciens quoniam in oratione datur bona volũtas: cũ videris que agenda sunt vt cõualescas ad agenda q; videris: ascende tu ad orationẽ: ora instanter: ora pseueranter: sicut ille gnocabat in oratione: ⁊ dabit pater bonus spiritũ bonũ petenti se. Et vide q; vtiliter orationis tẽpore/etiam corpoꝛis alioꝛ loci secretum querimus: quãdo hocille non solum docuit verbo.

Jntra (inquiens) in cubiculum tuum: ⁊ clauso ostio/ora patrẽ tuũ: sed ⁊ cõmendauit exemplo: ne domesticorum quẽq; admittens: sed solus ascendens ad orationẽ. Putas poterimus aliq̃d amplius de eius ascensionib⁹ inuenire? Poterimus vtiq;. ℂ Volo em̃ vt nec iumenti ipsius inemoꝛ/sup qõ legitur ascendisse. Volo vt ne ipsam crucis ascensionẽ omittas. Nam ⁊ in illa exaltari oportebat filiũ hois. Et ego (inquit) si exaltatus fuero a terra: oia trahã ad meipsum. Jtaq; cũ iam ⁊ cognitio suppetit ⁊ velle adiacet: quid agis qõ perficere bonũ nõ inuenis: sed animi quidẽ ⁊ bestiales motus legẽ contrariã habent: ⁊ captiuare te volunt. Quid inquã facies sup cõcupiscentijs irrationabilibus: q; sunt in membris tuis? Urget te etiã cum ieiunare ꝓsentis: gule illecebra, cum vigilare ꝓponis: somnolentia ꝓmit. Quid faciemus huic animo? Animinũ em̃ istud est cõe cũ animis: qꝫ hõ cõparat⁹ est iumentis insipientibus: ⁊ similis factus est illis. Ascẽde dñe sup animũ istum: cõculca hos bestiales motus: quia domari debẽt/ne dominari ꝑualeant. Nisi em̃ calcati fuerint/conculcabũt nos: nisi premãtur/opprimẽt nos. Propterea sequere aĩa mea ⁊ in hac ascensione ẋpi dñm: vt sub te sit appetitus tuus: ⁊ tu domineris illius. Nã vt in celũ ascendas: ꝑus necesse est leuare te sup te: calcando carnalia desideria: q; in te militant aduersus te. Sequere etiã ascendentẽ crucem exaltatũ a terra: vt nõ solũ super te: sed ⁊ sup oẽm quoq; mũdum mentis fastigio colloceris: vniuersa que in terris sunt deorsum aspicies ⁊ despiciens/sicut scriptũ est. Cernent terrã delonge. Nulla te mũdi oblectamenta inclinent: nulle aduersitates deijciant. Absit tibi gloriari/nisi in cruce dñi tui iesu ẋpi: ꝑ quẽ tibi mũdus crucifixus est: vt que mũdus appetit crucem reputes: ⁊ tu crucifixus mũdo illis q; mũdus crucem reputat: toto inhereas amore. Jã vo q̃d er dꝰ restat: nisi ad illum ascẽdas q; est super oĩa deus benedictus in secula? Dissolui iam ⁊ esse cũ ẋpo: multomagis optimũ. Beatꝰ vir cuius est auxiliũ abs te/ascensiones ꝓpãs ad dñm. Ascensiones in corde suo dispositꝫ: ibit de virtute in virtutẽ vsq; ad videndũ deũ deorum in ſyon. Hec est vltima ascensio in qua implenꝫ oĩa sicut ait apls. Christus q; descendit: ipse est ⁊ qui ascendit: vt adimpleret oĩa. Sed de illa ascensione q̃d dicã? Quo ascẽdem⁹? Et vbi ẋps est ⁊ nos simus. Quid ibi erit? Oculus deus non vidit absq; te: que ꝓparasti diligentibus te. Desideremus hanc fratres mei: suspiremus ad eam iugiter: ⁊ eo magis affectus vigeat: quo deficit intellectus.

Mat.vj

Jo.xij.

Epb. iij

esa. lxiij ſ. Lor. ij

ℂ De magnanimitate/longanimitate ⁊ vnanimitate. Sermo. v.

Ciplicẽ nobis in ecclesia ꝓmitiua virtutẽ/sanctus lucas breui sermone cõmendat: vbi post dñicam ascensionẽ/vnanimiter eos in oratione pseuerasse describit: expectantes celestẽ ꝓsolationẽ: cuius acceperant repromissionẽ. Laudabili siquidẽ magnanimitate/pusillus grex pastoris solatio destituꝰ: minime tñ dubitas: qm̃ illi cura esset de eis: sed paternã ꝑ eis gereret solicitudinẽ: deuotis pulsabat supplicationib⁹ celũ: certus q; penetrarent illud iustorum ora: nec pauperũ preces spernerent a dño: aut sine copiosa benedictione redirent. Sed nec sine lõganimitate ꝓsistebant indeficiẽtes iuxta illud ꝓphetic̃. Si morã fecerit expecta eum: q; veniens veniet ⁊ nõ tardabit. ℂ Porro vnanimitas quidẽ legitur euidenter expressa: q̃ hec sola diuini spũs charismata mereatur. Nec em̃ est deus dissensionis sed pacis: neq; habitare facit nisi vnius moris in domo. Jure igit̃ preparationẽ cordis eorum audiuit auris diuina: nec ab expectatione sua ꝓfudit eos: qui ⁊ magnanimes et longanimes ⁊ vnanimes essent. Certissima n ãq; hec testimonia sunt fidei/spei/charitatis. Et quidẽ cuidẽter spes lon

Actuũ. j.

Abac. ij. P

ganimitatẽ: vnanimitatem charitas operatur. Nunquid fides quoq; magnanimũ facit? Et sola. Quisq̃d em̃ sine fide ꝓsumitur: nõ est vlla animi solida magnitudo: sed ventosa quedã inflatio/⁊ tumor inanis. Vis audire magnanime virũ: Omnia (inquit) possum in eo qui me cõfortat. ℂ Imitemur triplicem hãc preparationẽ fratres si desideramus superfluentem mensuraꝫ spũs obtinere. Oibus em̃ preter ẋpm ad mensurã datur spũs: sed mensure cumulus superfluentis videtur quodãmõ excessisse mensurã. Euidens fuit magnanimitas in cõuersione nostra: fit etiam in cõsummatione longanimitas: fit vnanimitas in cõuersatione. Quisquis ergo animabus/celestis illa hierusalem desiderat instaurari: quibus nec fidei magnitudo desit in suscipiendo onere christi: nec longitudo spei in perfistendo: nec charitatis iũctura: quod est vinculum perfectionis.

ℂ Jtẽ in Ascẽsione dñi de intellectu ⁊ affectu. Ser. vj.

Ego die sedẽti in throno antiquo dierũ ꝓsessurus pariter oblatꝰ est filius hois: ⁊ erit dicens: ps nõ germe dñi in magnificẽtia ⁊ gloria: sꝫ ⁊ fructꝰ terre sublimis. Felix vnio/⁊ amplectendũ ineffabilibus gaudijs sacramentũ. Idem em̃ ⁊ germẽ dñi/⁊ fructꝰ terre: idem ⁊ ipse dei filius/⁊ fructus vẽtris marie est. Jdẽ filius dauid/⁊ dñs de quo hodie gaudiũ eius impletum est: vnde olim ꝓcinens aiebat. Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis. Quõ em̃ non dñs germen dñi? Jdem tñ et filius eius: vtpote fructus terre sublimis: fructus virge que de radice iesse ꝓcessit. Hodie igitur suũ hunc/⁊ hominis filium apud semetipsum pater clarificat claritate quã habuit ꝓ iusq; mundus fieret apud ipsum. Hodie veritatem q̃ de terra orta est: celum sibi reddituꝫ gloriatur. Hodie ꝓnubs aufertur a filijs: ⁊ lugenduꝫ eis est sicut ipse ꝓdixit. Non em̃ poterant filij sponsi lugere donec sponsus cũ eis erat: sed venit dies vt auferatur ab eis: vt de cetero lugeãt ⁊ ieiunẽt. Vbi illud ia petre q̃ dixeras: Dñe bonũ est nos hic esse: faciam⁹ hic tria tabernacula. Ecce em̃ ingressus est amplius ⁊ pfectius tabernaculuꝫ nõ manufactũ. i. nõ hui⁹ creationis. Quõ ergo iã bonũ est nos hic esse: Jmmo vero molestũ est: graue est: periculosum est. ℂ Nimirũ vbi malicie plurimũ: sapie modicũ: si tñ vel modicũ inuenitur/vbi viscosa oĩa: oĩa lubrica: operta tenebris: obsessa laqueis pctõrum: vbi periclitantur aĩe: vbi spũs affliguntur sub sole: vbi m̃ vanitas et afflictio spũs est. Leuem⁹ igitur fratres mei: leuemus in celũ corda cũ manib⁹: ⁊ ascendentẽ dñm sequi velut qui buccis passibus deuotiõis ⁊ fidei cõtendamus. Erit em̃ cũ fine mora: sine difficultate obuiaꝫ illi in nubib⁹ rapiemur: ⁊ id poterunt corpora spiritalia: qõ merito interim nequeũt spũs animales. Nũc em̃ quãtis conatibus corda leuare necesse est: q̃ quidem vt miserabiliter satis in libro ꝓprie experientie legimus: ⁊ corruptio corporis aggrauat: ⁊ terrena inhabitatio deprimit. ℂ At forte tradẽdum est q̃d sit leuare cor: aut quãdmodũ illud oporteat eleuari: sed tradendũ sane ab apl̃o q̃ a nobis. Si ꝓsurrexistis (inquit) cũ ẋpo: que sursum sunt querite: vbi ẋps est in dextera dei sedens: q̃ sursum sunt sapite: nõ que super terram. Ac si manifestius dicat. Si ꝓsurrexistis/⁊ conascendite: si cõunitis/⁊ conregnate. Sequamur fratres sequamur agnũ quocũq; ierit: sequamur patientẽ: sequamur ⁊ resurgentẽ: sequamur multo libẽtius ascendentẽ. Crucifigat vetus hõ noster simul cũ illo: vt destruat corpus pcti: vt vltra nõ seruiam⁹ pctõ: mortificatis nimirum membris nostris/q̃ sunt sup terrã: sed ⁊ quõ ipse resurrexit a mortuis ꝑ gloriã patris: ita ⁊ nos in nouitate vite ambulemus. Jn hoc em̃ mortuus est: ⁊ resurrexit: vt pctis mortui/iusticie viuam⁹. Cæterũ quonã vite nouitas locum exigit rutionẽ: ⁊ resurrectionis dignitas altiorẽ expetit gradũ: sequmur etiã ascẽdentẽ: quererẽ videlicet ⁊ sapere que sursum sunt vbi ille est: nõ que sup terram. Queris quis ille sit locus: apostolũ audi. Que sursum est (inquit) hierusalem libera est: q̃ est mater nostra. Vis scire quenã ibi sint? Vitio pacis est. Lauda hierlm oĩs: lauda deũ tuũ syon: q̃ posuit fines tuos pacẽ. O pax q̃ exuperas oẽm sensum: o pax etiã sup pacẽ: o mẽsura sup mẽsurã cõferta ⁊ coagitata ⁊ superfluẽs. Cõparet⁹ igit̃ ẋpo aĩa christiana: conresurge: coascẽde: q̃ est declina a malo ⁊ fac bonũ: inquire pacẽ ⁊ psequere eam. Sic nimirũ paulus in actibus apostolorum de cõtinentia/⁊ iusticia/⁊ ipe vite eterne memoratur docuisse discipulos. Sic veritas ipsa monet in euãgelio/ꝓcingere lumbos: lucernas accẽdere: ⁊ deinceps hoibus expectantibus dñm suũ similes inueniri. ℂ Cæterũ gemina quedã: si dñ aduertitis: ascensio nobis ab apl̃o cõmẽdat in eo q̃ ⁊ qrere/⁊ sapere monuit nõ infima: sed superna. Quã forasse distinctionem: ne ipse quoq; ꝓpheta preterisse omnino videbit dicẽs: Jnquire pacẽ ⁊ psequere eã: vt hoc sit pacẽ sequẽdã que querere: psequi inquisitã: quod est sapiẽda querere: q̃sita sapere q̃ sursum sunt: nõ q̃ super terrã. ℂ Nimirũ donec diuisa sunt corda nostra: ⁊ multos interim fin⁹ inueniunt habere: nec sibi omnino cohærere videnꝫ: vel priculatim ea ⁊ mẽbratim quodãmodo leuare necesse est: vt in superna illa hierusalẽ colliganꝫ: cuiꝰ participatio eis in idipsum. vbi nõ tantũ singuli: sed ⁊ omnes pariter incipiãt habitare in vnũ: nõ modo scilicet nõ diuisi in semetipsis: sed nec inter seipsos. Ecce em̃ vt rãꝰ ꝓncipalia cordis ipsius mẽbra distinguã: est intellectus in nobis: est ⁊ affectus: ⁊ hi quoq; sepi⁹ sibijmuicẽ aduersantes: ⁊ alter summa petere: alter appetere infima videaꝫ. Quãtus vero is dolor q̃ grauis aĩe cruciatus: dũ sic distrahit: sic bilacerat: sic abripitur a seipsa: vel ex ea saltem: quã oĩbus experiri in promptu est: corporis scissione conijciat: si ꝯs in suo spũ animaduertere pniciosa ⁊ periculosa insensibilitate non negligerit. Distrahitur hoim crura: ⁊ longitudo obiecti/remouẽtur ab inuicẽ pedes: ⁊ dũ adhuc cutis integra manet: quis tñ ille est cruciatus? ℂ Sic fic affligi plangimus miseros: q̃ corporaliter inter nos cõersantes illis/minari forte similiter: sed dissimiliter inueniũtur affecti. Jntelligũt pariter bona q̃ faciant: sed nõ pariter diligũt intellecta. Nã de igno: anna fratres quenã speculatio nobis/quibꝰ nunq̃ doctrina celestis: nunq̃ diuina lectio: nunq̃ spũalis eruditio deest: Quecũq; vera sunt: quecũq; pudica: quecũq; iusta: quecũq; amabilia: quecunq; bone fame: si qua virtus: si qua laus discipline: hec discitis ⁊ accipitis: hec auditis pariter ⁊ videtis in exemplis videlicet ⁊ verbis eorum qui inter vos sunt ꝓfecti: quoꝝ et hortatio/⁊ cõuersatio plenius erudit vniuersos. Utinã aũt hec vt intellectũ admoneant: moueãt ⁊ affectũ: ne sit iurus amarissima cõtradictio: ⁊ diuisio molestissima/duꝫ hinc q̃dẽ surſuꝫ trahimur: sed terrabimur inde deorsum. ℂ Nimirũ aduertere potes in oĩbus fere religiosis congregationibus/viros repletos ꝓsolatione: supabundantes gaudio: iocũdos semp ⁊ hilares: feruẽtes spũ: die ac nocte meditantes in lege dei: crebro suspicientes in celũ ⁊ puras manꝰ in oratione leuãtes: solicitos observatores ꝓscientie: ⁊ deuotos sectatores bonorum operũ: quibꝰ amabilis disciplina: dulce ieiunium: vigilie breues: labor inanũ delectabilis: ⁊ vniuersa deniq; cõuersatiõis huiꝰmodi austeritas refrigerũ videaꝫ. Cõtra sane inuenire est hoies pusillanimes ⁊ remissos: deficientes sub onere/virga et calcaribus indigẽtes: quoꝝ remissa leticia: pusillanimis tristicia est: quoꝝ breuis ⁊ rara cõpunctio: aĩalis cogitatio: tepida cõuersatio: quoꝝ obedientia sine deuotione: sermo sine circũspectione: oratio sine cordis intentione: lectio sine edificatione: quos denicq; vt videm⁹/vir gebẽ ne metus inhibet: vir pudor cohibet: vir frenat ratio: vir disciplina coercet. ℂ Nõ tibi hoc vita inferno penit⁹ appropinquare videtur: dum intellectu affectui: ⁊ affectu intellectui repugnãte: necesse habent mittere manus ad

Mat. v.

Cãti. ij.

Jaco. iiij

Ps. cix.

Mat. ix.

Matth xvij.

Sap. ix.

Col. iij.

Adnerte et videquid eligas.

Universidad de Deusto
Biblioteca

opera fortium: qui cibo fortium minime sustentantur: sed plane tribulationis: sed nō consolationis? Exurgam? ob secro quicūq; ciuismodi sumus: resarciam? animas: spīm recolligam?: abiicientes perniciosam tepiditatez: ⁊ si non q; periculosa est: ⁊ deo iolet: vt interdū miserabiliter plāgimus: etiā vomitū prouocare: certe q; molestissima plena miserie ⁊ doloris: ⁊ inferno plane proxima: vinbra mortis iure censetur. Si querim? que sursum sunt: etiā sapere et prelibare interim studeamus. Forte em̄ poterit intellectui et affectui nō incōueniēter aptari/ꝙ ⁊ querere q̄ sursum sunt ⁊ sapere ammonemur: vt in principalibus: que admodū supra dictum est: mēbris suis coīda nostra manibus quibusdā pij conatus et exercitij spiritalis leuare studeamus ad deū. ¶ Omnes (ni fallo:) q̄ sursum sunt querimus/intellectu fidei/⁊ iudicio rationis: Iz nō eque fortitan sapim? oēs que sursum sunt: tamē inescati bis q̄ sunt super terrā: violēto quodā preiudicio affectōis. Vn̄ em̄ ea quā pauloante ostēdimus: animo nō diuersitas: tā ta disparilitas studioꝝ: conuersationū tanta dissimilitudo: Vnde spiritualis gratie inopia tanta quibusdā: cum alijs copia tanta exuberet: Profecto nec auarus: nec inops est gratie distributor: sed vbi vacua vasa desunt: stare oleum necesse est. ¶ Undiq; se ingerit amor: mūdi: cū consolationib?: immo desolationibus suis obseruar aditꝰ: per fenestras irruit/mentē occupat: sed non eius qui dixit: Renuit cōsolari anima mea: memor: fui dei ⁊ delectatus sum. Preoccupatum nempe secularibus desideriis animū delectatio sancta declinat: nec misceri poterunt vera vanis: eterna caducis: spiritualia corporalib?: summa imis: vt pariter sapias que sursum sunt: ⁊ que sup terraz. Felices nimiū viri illi per quos dominica ascensio legit̄ p̄signata: Enoch raptus: translatus helias. ¶ Felices plane qui soli iam deo viuunt: soli vacant intelligēdo/diligendo/fruendo/. Necq; em̄ corpora que corrūpuntur: illas aggrauant animas: aut terrena inhabitatio sensus eorum/tamq̄ multa cogitantes deprimit: qui cū deo ambulasse noscuntur. Impactus est impedimentū omne de medio occasio vniuersa sublata: materies nulla relicta est: que eorum affectū aggrauet vel deprimat intellectū. Nā et priorem ob hoc raptum scriptura cōmemorat: ne forte vincat malicia sapiam: ⁊ intellectus eius vel aīa vltra decipi valeat aut murari. Nobis autē vñ de his tenebris veritas. vñ charitas in ꝟ sco nequā: in ꝟ mūdo qui posit?ē in maligno?: Putas erit q̄ intellectū illumine t: qui inflāmet affectū? Erit vtiq; si euertamur ad xp̄m: vt velamē de cordibus auferat. Hic est em̄ de quo scriptū est. Habitantibus in regione vmbre mortis: lux orta est eis. Siquidē prioris ignorantie tempora despiciens deus/annūciauit hoibus vt oēs vbiq; agerent pniam p̄m q̄ paulus athenienſibus tradit. Venēro etem̄ dei verbū/⁊ sapiam in carnatam: cuius vtiq; opus erat toto illo tpe: quo videri in terris: ⁊ inter hoies cōuersari dignata est ineffabilis ilia virtus: illa gloria: illa maiestas illuminare oculos cordis: etiā suaderi fidem hoibus p̄dicatione pariter ⁊ ostēsione signoꝝ. Denicq; spūs dñi ait sup me: ad euāgelizandum pauperibus misit me. Et aplūs loquebatur. Adhuc modicū lumen in vobis est: ambulate dum lucē habetis vt nō tenebre vos cōprehendant. Nec modo ante passionē: Iz ⁊ post resurrectionē in multis argumētis per dies quadraginta apparens eis/⁊ loquēs de regno dei: q̄ et sensum eis vt scripturas intelligerent legit̄ aperuisse: intellectū potius informabat/q̄ purgabat affectū. Quando enim ad spūalia affici possent animales? Immo verone ipsam quidē meram lucem poterant aliquatenus sustinere: sed exhiberi illis oportuit verbū in carne: solē in nube: lumen in testa: mel in cera: cereū in laterna. Spūs ante faciem illoꝝ christus dñs: sed nō vtiq; sine vmbra/ in qua viuerent interim inter gentes. Unde ⁊ virgini legitur obumbrasse: me vehementioꝝ reuerberata splēdore/ad candidissimā illam lucem purissimūq; fulgorē diuinitatis/etiam illius aquile posset acies hebetari. Minime tñ vel nubes ipsa lenis/esse potuit ociosa: sed ea q̄ vsus est in salutez: ⁊ discipulorū animos/qui nec ad fidei intellectū sine aliqua mutatione affect? poterant p̄moueri: nec assurgere adhuc ad spūalia prevalebant: in suecarnis p̄uocauit affectū: vt amore quodā humano operanti mira: mira loquēdi hoī adhereret: amore vtiq; carnali adhuc: sed tam valido vt cereris oibus p̄ualeret. Nimirū hic erat ille moysi serpens: qui serpentes magoꝝ egypti oēs pariter deuorauit. Denicq; ecce nos (inquiūt) reliquimus oīa: ⁊ secuti sumus te. Beati siquidē oculi q̄ videbant dñm maiestatis in carne p̄sentem: autorem vniuersitatis inter hoies cōuersantem: virtutibus coruscantem: infirmos curantem: mare calcantem: mortuos suscitantem: demonia imperantē: ⁊ potestate similem hominibus p̄ferentem: mitem ⁊ humilē corde: benignū/affabilem/misericordie visceribus affluentē: agnū dei pcm̄ nō habentē ⁊ oīm pctā portantez. Beate aures q̄ verba vite ab ipsius incarnati verbi ore percipere merebantur q̄bus enarrabat vnigenitus q̄ est in sinu patris: ⁊ nota faciebat quecūq; audisset a patre: vt fluenta doctrine celestis ab ipsius veritatis purissimo fonte hauirirent/vniuersis postmodū gentibus p̄opinanda: imo cructanda potarent. Quid mirū fratres si implebat tristicia cor eorum: cū ab eis sese p̄uiciaret iturū: ⁊ adderet. Quo ego vado vos nō potestis venire modo? Quidni? ꝛcuterent viscera: turbaretur affectus: hesitaret anim?: hereret vultus: paueret auditus: nec omnino equanimiter discessionis eius sermo posset admitti: vt relinqueret eos p quo sola reliquissent: Ceterū non vt maneret in carne: sed vt transferretur ad spīm: totus ab eo in illā carnē discipulorū fuerat collectus affectus: vt dicere esset aliqñ. Et si cognouimus xp̄m sm̄ carnem: sed nūc iam nō nouim?. Vn̄ ⁊ benignissimus ille magister blandis eos refouens cōsolationibus ait. Rogabo patrem meū: ⁊ aliū paraclytū dabit vobis spīm veritatis: qui vobiscū maneat in eternū Et item. Ego veritatez dico vobis: expedit vobis vt ego vadam. ¶ Nisi em̄ abiero paraclytus nō veniet ad vos. Grande mysterium fratres mei. Quid em̄ sibi vult: nisi ego abiero paraclytus nō veniet: Ita ne inuisa paraclyto p̄sentia xp̄i: aut p̄uerniū dñice carnis spūsanctus horrebat: q̄ sicut angelo p̄nunciante cognouim?: nec cōcipi q̄dē nisi eo supueniēte potuerit: Quid est ergo: nisi ego abiero paraclytus nō veniet: Nisi carnis p̄sentia vestris subtraharur aspectibus/spiritualis gratia plenitudinē occupata mens nō admittit: nō recipit animus: non capit affect?. Quid vobis videt fratres: Si hec ita sunt: imo q; ita sunt: audeat q̄s deceter o phantasticis q̄busdam illecebris deditus: sectarius lenocinia carnis sue/carnis vtiq; peccatricis genite in pctis: assuete pctis: in qua denicq; bonū nō est: illum pariter expectare paraclytum. ¶ Audiat inquā qui huic sterquilinio semp̄ inhereret: qui carnē fouet: in carne seminat: carnem sapit: illam nihilominus p̄solationē superne visitationis: roget: rentem voluptatis illū: illam sperare gratiam spūs vehemētis: quam vt veritas ipsa testatur: ne cum ipse quidem verbi carne percipere vllarenus apti potuerunt? Erratoīno: si quis celestē illam dulcedinē huic cineri: diuinū illud balsamū huic veneno: charismata illa spūs misceri posse hmōi illecebris arbitratur. ¶ Falleris thoma sancte/falleris si videre dñm speras ab aplorum collegio separatus. Non amat veritas angulos: non ei diuersoria placent. In medio stat: ideſt disciplina cōmuni: cōi vita cōmunibus studijs delectatur. Usq; quo miser diuerticula captas ⁊ p̄solationes p̄p̄ie voluntatis tanto labore queritas: tanto rubore mendicas? Et quid facio inquis? Ejice ancillaz ⁊ filium eius: nō em̄ heres erit filius ancille cū filio libere Nulla: vt dictū est: cōuētio veritati ⁊ vanitati: luci ⁊ tenebris: spiritui ⁊ carni: igni ⁊ tepiditati. Sed dū illa morat inquies sine aliqua cōsolatione esse non possum. Immo vero si moram fecerit expecta eum: q; veniens veniet et nō tardabit. Apostoli decem dies in hac expectatione sederunt: perseuerantes vnanimiter in oratione cū mulieribus ⁊ maria matre iesu. ¶ Et tu igitur orare disce: disce querere/petere/pulsare/donec inuenias: donec accipias: donec aperiat tibi. Nouit dñs figmētū tuū: fidelis est: non te patit tentari supra id q̄ possis. Cōfido in ipso q̄ si fideliter expectaueris: nec die decimum expectabit. Preueniet certe i benedictiōib? dulcedinis desolatā animam ⁊ orante: vt feliciter ⁊ nō ad insipientiā tibi cōsolari renuēs in ipsius memoria delecteris: inebriat? ab vbertate dom? ⁊ voluptatis ei? torrente potatus. Sic nimirū ⁊ heliseus quondā orasse legit/cū dulcissimū illud solatiū helie p̄sentiā sibi plāgeret subtrahendā. ¶ Sed cōsidera diligenti?q̄d orauerit: q̄d ve respōsum sit postulati. Ro (inqt) domine vt fiat spirit? tu? duplex in me. Nimirū duplicari ei spiritus oportebat: vt magistri abeūtis absentiā gratia duplicata suppleret. Unde ⁊ helias ad eum: Si videris (inqt) quādo rollar a te: fiet quod petisti. Duplicauit em̄ spiritū visio abeūtis: cū euidēter rapr? in celum/vniuersa pariter ei? desideria secū tulit: vt inciperet ipse quoq; iā sapere q̄ sursum sunt: nō q̄ super terrā. Duplicauit spiritū visio abeūtis: vt intellectui spirituali spiritualis iungeret affectus: cū ipsa vtiq; cui potissimū inherebat: carne raptus in celū: quod euidētius in apostolis inuenit̄ implerū. Ubi em̄ videtis? Illis/suus ille iesus tā manifeste eleuat? est: ⁊ ferebat in celū: vt nemo eorum opus haberet interrogare quo vadis: ipsa iā (vt vtita dixerim) occulta fide edocti sunt supplices i celū leuare oculos: puras tendere man?: p̄missa sibi dona charismatum postulātes: donec fieret repēte de celo sonus aduenientis spirit? vehemētis: aduenientis vtiq; ignis: quē dñs iesus mittebat in terrā: volēs vehemēter accēdi. Cōstat siquidez eos ⁊ pie spiritū accepisse: cū videlicet insufflauit eis ⁊ dixit. Accipite spiritū sanctū: sed spiritū plane fidei ⁊ intelligentie: non seruitis: quo magis illuminaret ratio q̄ in flammaret affectio: duz duplicati vtiq; spirit? opus fuit. Quos em̄ verbum patris disciplinā ⁊ scientiā ante docuerat: ⁊ intellectu adimpleuerat corda eoꝝ: aduenies vtiq; postmodū ignis diuinus ⁊ inueniens iam recepta cula mūda/infudit vberius dona charismatū: ⁊ in spiritualem oīno mutauit amorem: vt accensa in eis charitas fortis vt mors: iam nō modo fortes: sed ne ipsa quidē orta p̄ter metum iud eoꝝ claudere dignaretur. Cui nos grē p̄ nostre exiguitatis modulo p̄parantes: exinanire p̄ nosmetipsos: ⁊ a delectationibus miseris/⁊ caducis consolationibus euacuare studeamus dilectissimi corda nostra: maxime q̄ instāte nūc die festo: ⁊ feruentius ⁊ fiducialius vnanimiter p̄seueremus in oīone: vt sua nos visitatione: sua p̄solatione ⁊ p̄firmatione dignet̄ spūs ille benignus: spūs dulcis: spūs fortis/infirma roborans: aspera planans: corda purificans: qui cum patre ⁊ filio idipsum: sed nō is ipse est: vt tres vnū/⁊ vnū tres esse verissime p̄fitens ⁊ fidelissime catholica ecclesia fateatur: a patre adoptata: a filio desponsata: a spiritu sancto cōfirmata: quibus ⁊ vna substantia: sic eadem nihilominus gloria in secula seculoꝝ. Amen.

¶ In festo pentecostes. Sermo. I.

Celebremus dilectissimi hodie spūssancti solēnitatem tota cum locūditate celebrandā: dignam oi deuotione. Dulcissimū em̄ quiddam in deo spūssanctus est: benignitas dei: ⁊ idem ipse deus. Proinde si celebram? sanctoꝝ solēnia: quātomagis eius a quo habuerunt vt sancti essent quotquot fuere sancti: Si venerāmur sanctificatos: quatomagis ipsum sanctificatoꝛē conuenit honorari? Hodie itaq; festiuitas est spūssancti qua visibiliter apparuit inuisibilis: sicut ⁊ filius: cū sit nihilominus inuisibilis in seipso: dignat̄ est exhibere se in carne visibilem. Hodie spūssanctus reuelat nobis aliq̄d de seipso: sicut ante de patre ⁊ filio aliquid noueram?. Nam p̄fecta trinitatis cognitio vita eterna est. Nūc aūt ex parte cognoscimus: reliqua credimus q̄ minime sufficimus cōprehendere. Et de patre quidē nouit creationē clamātibus creaturis: ipse fecit nos ⁊ nō ipsi nos. Inuisibilia em̄ dei a creatura mūdi/p ea q̄ facta sunt: intellecta cōspiciūtur. At vero eternitatem ⁊ imutabilitatem ipsius cōprehendere/multū est a me: lucem habitat inaccessibilē. De filio aūt magnū aliquid nouī (eius gratia) scz incarnationem. Nam generationē eius quis enarrabit? Quis cōprehendat equalē genitū genitoꝛi? Jam ⁊ de spūsctō si nō p̄cessione: qua ex patre filioq; p̄cedit: illa em̄ mirabilis facta est scientia ex me: p̄fortata est ⁊ nō potero ad eam: nouū m̄ aliq̄d videlicet inspirationez. Duo em̄ sunt vnde p̄cedat ⁊ quo. Processio a p̄re ⁊ filio: posuit tenebras latibulū suū: sed p̄cessio ad hoies hodie cepit immo tescere: ⁊ est iam fidelib? manifesta. Et p̄us equidē: qm̄ sic oportebat. Signis visibilibus/inuisibilis spūs suū declarabat aduentū: nūc eius signa quo spūsancto digna. Venit tūc sup discipulos in linguis igneis: vt verba ignea loquerent: ⁊ legē ignēa lingue ignee p̄dicarent. Nemo cōqueratur: q̄ minime nobis illa manifestatio spūs fiat Unicuiq; em̄ datur manifestatio spūs ad vtilitatē. Dnicq; (si dicere opus est) nobis illa manifestatio potiꝰ q̄ apostolis facta est. Ad quid em̄ illis necessarie lingue gētiū: nisi ad cōuersionē gentiū: Fuit in eis alia quedā manifestatio magis ad eos pertinens: ⁊ hec vsq; hodie fit in nobis. Manifestū em̄ fuit indutos esse virtute ex alto: qui de tanta pusillanimitate spūs/ad tantā deuenere cōstantiam. Nō est iam fugere. nō est abscōdi. p̄ter merū iudeorum. Stātius modo p̄dicant q̄ deliteſcerēt ante riuidi? Denicq; mutationē illā de rrere excelsi/manifeste declarat p̄ncipis apostoloꝝ p̄us quidē inter ancille verba formido: postmodū inter p̄cipuum verbera fortitudo. Jbāt Caīe scriptura) gaudentes a p̄spectu p̄cilij: quoniā digni habiti sunt p nōie iesu cōtumeliam pati: quē sane p̄tius cum duceret ad p̄cilium: solū reliquerāt fugiētes. Quis dubitet aduenisse spīm vehementē: qui mētes eoꝝ inuisibili illustraret potentia? In hūc modū etiā modo q̄ spūs operatur in nobis: testimoniū perhibent in nobis de eo. Quia igitur mandatū accepimus: vt declinātes a malo faciamus q̄d bonū est: vide quēadmodū spūs in vtroq; adiuuat infirmitatē nostrā. Nā diuisiones gratiarū sunt idem aūt spūs. ¶ Propterea ad declinandū a malo/tria operat in nobis: cōpunctionē/supplicationē/remissionē. Initiū em̄ reuertendi ad deū pnia est: quā sine dubio spūs operatur: nō noster sed dei: idq; ⁊ certa ratio docet ⁊ p̄firmat autoꝛitas. Quis em̄ cum ad ignem venerit alegens: ⁊ fuerit calefactus: dubitabit ei ab igne venisse calorem/quē hr̄e nō poterat sine illo? Sic ḡ qui pus in infrigidate erat frigidus: si postmodū feruore quodā peniteētie accendat: alium sibi spīm qui suum arguit ⁊ diudicat nō dubiter aduenisse. Habes hoc ⁊ in euāgelio: vbi cum loqueretur de spū quē accepturi erant credentes in eum. Ille (inquit) arguet mundū de pctō. Sed q̄d p̄dest penitere de culpa: ⁊ nō supplicare p̄ro venia? Necesse est vt etiā hoc spūs operet: dulcedine quadā spei replens animū: per quā fiducialiter postules nihil hesitans. Dic ne ostendā tibi etiam hoc opus esse spūssancti? Utiq; dum abest ille/tale aliquid in tuo spū nō inuenies. Denicq; ipse est in quo clamam?: abba pater: ipse qui postulat p̄ sanctis gemitibus inenarrabilibus. Et hec quidem in corde nostro. Quid aūt in corde p̄ris? Sicut in nobis interpellat p nobis: ira ⁊ in patre delicta donat cū ipso p̄re. Advocatus noster ad patrē in cordibus nostris: dns noster in corde patris. Itaq; q̄d postulamus: idem ipse donat qui donat vt postulemus: ⁊ sicut nos erigit pia quadam fiducia: ita deum inclinat ad nos magis pia misericordia

Universidad de Deusto
Biblioteca

E sua. ¶ Itaq; vt oino scias quia remissionem pecō spiritus sanctus operatur: audi qō aliquādo audierunt apli.

Job. xx. Accipite spūm sanctū: quoꝝ remiseritis pcā: remittuntur eis. Et de malo quidē declinando sic. ℙro: ro ad faciēdū bonū: quid in nobis spūs bonus operat? ℙro: fecto monet: ⁊ monet ⁊ docet. Moner memo: riā: rōnē docet: mouet volūtatem. In his em tribus tota cōsistit aia. Mo: motiē suggerit bona in cogitationibus sanctis: at; ita iguaiā nostram to: po: rē; repellit. ℙro: pterea quotiēs hmōi suggestionem boni senseris in co: de tuo: da honorem deo. ⁊ age reuerentiā spiritui scō: cuius vox sonat in auribus tuis. Ipse nāq; est qui loquitur iusticiam. Et in

Jo. xiiij. euāgelio habes: q: ille suggeret vobis oia quecūq; dixero vobis. Et aduerte quid ps̄miserit. Ille docebit vos oia. Dixeram em: q: docet rōnē. Multi siquidē monentur vt bene faciant: sed mininme sciūt quid agendū sit: nisi adsit denuo gratia spūssancti: ⁊ quā inspirat cogitationē: doceat in opus ꝓferre: ne vacua in nobis sit gratia dei. Sz

Jac. iiij. quid? Sciēti bonū ⁊ nō facienti: pctm̄ est illi gratia. ℙro: ptera nō solū moneri ⁊ doceri: verūetiam moueri ⁊ affici ad bonū necesse est: ab eo vtiq; spiritu qui adiuuat infirmitatem nostrā: ⁊ per quē in co: dibus nostris diffunditur charitas: que est bona voluntas. Itaq; cum sic aduenies spūs totam possederit aiam: suggerendo: instruendo: afficiendo: loquēs semp in cogitationib⁹ nostris: vt audiamus ⁊ nos quid loquat in nobis dña deus ratione illuminans: volūtatem inflāmans: nō tibi videatur q: totā domū impleuerint dispertite lingue tanq; ignis? Nam in his tribus superius dictū est aiam ꝓsilere totā. Sint aūt dispertite lingue ꝓpter multiplices cogitationes: sde earū multiplicitas ⁊ vno lumine veritat: ⁊ vno charitatis feruo: re sit tanq; ignis. Aut certe domus ipletio fini potius reseruetur: qn mensura bona ⁊ cōfertam ⁊ coagitatam ⁊ supereffluentē dabunt in sinus nostros. Sed quādo hec erunt? ℙro: fecto cum cōpleti fuerint dies pentecostes. ℱelices vos qui iam intrastis q̄nquagesimā requiei ⁊ iubileū anni. ℱratres nostros loquo: q̄bus iam dixit spūs vt requiescant a laboribus suis. Etem hoc quoq; inter eius opera reperimus. ¶ Duo nāq; tēpo: ra celebramus fratres: quadragesime vnū: alterū q̄nquagesime. Illud ante passionē: istud post resurrectionem: illud in cōpunctione co: dis ⁊ lamentis penitentie: istud in deuotione spūs ⁊ alleluia solēni. ℙrius quidem tēpus ipsa est vita ꝓsens: posterius vero quietē scō: rū significat: que est post mortem. Cum aūt venerit illi⁹ q̄nquagesime finis: in iudicio scz ⁊ resurrectione: cōpletis diebus pentecostes: aderit plenitudo spūs: ⁊ totā replebit domū. Plena siquidem erit oīs terra maiestate eius: quādo non solum anima: sed ⁊ ipsum co: pus spirituale resurget: si tamen iuxta apostoli monitū/dum adhuc est animale: fuerit seminatum.

¶ Eadem die pentecostes. Sermo. ij.

ps. lxvij. Hodie dilectissimi celi distillauerunt a facie dei israel: a facie dei israel: ⁊ pluuia volūtaria segregata est hereditati tpi. Spiritus em scūs ꝓcedens a patre largio: rē munere sue maiestatis in aplos supuenit ⁊ tribuit eis charismatū dona. ℙost magnificentiaz em resurgētis: post gloriā ascendētis: post residentis sublimitatem: nō restabat nisi vt expectatio iusto: rū lericia adueniret: ⁊ celi muneribꝰ celestes hoies implerent. ¶ Vide aūt si nō ⁊ sententiarū pondere: ⁊ verbo: rū ordine hec

Esa. iiij. oīa esaias longe ante ꝓdixit. Erit (inquit) in die illa germen dñi in magnificentia ⁊ gloria: ⁊ fructus terre sublimis: ⁊ exultatio his qui saluati fuerint de israel. Germen dñi iesus xp̄s solus de mūdissimo ꝓceptus semine: q: etsi in similitudine carnis pcti: nō tm̄ in carne pcti. Et si filiꝰ carnis ade: nō tm̄ filius ꝓuricationis ade: q: nō fuit natura filiꝰ ire: sicut reliqui oēs q̄ in iniquitatibus sunt cōcepti. Istud ergo germen qō de virga iesse: vir o: re virgineo pullulauit. in magnificentia fuit cum resurrexisset a mortuis: q: tunc dñe deus meus magnificatus es vehementer/confessionem ⁊ decorem induens: amictus lumine sicut vestimento. Quāta aūt ascendētis gloria: cū medi⁹ angelo: rum ⁊ animarū sanctarū ad patrē deduceris: ⁊ triū pharrice palma celis inuectus: susceptum hoiem in ipsa diuinitatis claudis idcirtare? Quis cogitet (nedū loquatur) q̄m sit fructus terre sublimis in ꝓsessu ad dexterā patris: qō vtiq; celestium oculos reuerberat naturarū: qō angelicus intuitus contremit nō attingit? Veniat ergo ꝓpitatio dñe iesu his qui saluati sunt de israel: aplis tuis quos elegisti ante mūdi constitutionē. Veniat spūs tuꝰ bonus/qui sordes abluat: ⁊ infundat virtutes: in spū iudicij/⁊ spiritu ardoris dei. ¶ Ega igitur fratres/cogitemus super nos ⁊ in nos opera trinitatis ab initio mundi vsq; ad finem: ⁊ videam⁹ q̄m solicita fuerit illa maiestas: cui amministratio pariter ⁊ gubernatio seculo: rū incūbit ne nos perderet in eternū. Et potenter quidem oīa fecerat: ⁊ sapienter oīa gubernabat: ⁊ vtrarūq; rerū tam potentie q̄m sapientie signa manifestissima tenebātur in creatione ⁊ ꝓseruatione machine mūdialis. Et bonitas quidem in deo erat: ⁊ bonitas multa nimis: ſz latebat in corde patris cumulanda quādoq; sup genus filio: rum adam tē po: re oppo: rtuno. Dicebat em dñs. Ego cogito cogitationes pacis: vt mitteret nobis illum q̄ est pax nostra: qui fecit vtraq; vnuz: vt iam daret pacem sup pacem: pacem his qui longe: ⁊ pacē his qui ꝓpe. Verbum igitur dei in sublimi ꝓstitutum/vt ad nos descenderet ꝓpria benignitas inuitauit: misericordia traxit: veritas qua se ꝓmiserat venturū cōpulit: puritas vteri virginalis suscepit: salua virginis integritate potentia eduxit: obedientia in oi bus deduxit: patientia armauit: charitas verbis ⁊ miraculis manifestauit. ℙro. sus amplissima mihi nūc materia ⁊ malo: rum meo: rum supperit/⁊ bono: rum dñi mei: vt cum cogitauerim vias meas: cōuertam pedes meos in testimonia sua. Illa em bona ineffabilia sunt: quia (vt b: euiter bo cuncta concludam) nihil melius inuenire potuit vnde nos redimeret sapientia dei: in oī sapientia sua. Sed ⁊ mala circūdederant nos: quoꝝ nō erat numerus: q: peccauī (iustus loquit) sup numerū arene maris. Et ꝓpter uomen tuū dñe ꝓpitiaberis pctō meo: multum est enim

ps. ciij. Missus est coluber to: tuo/sus a diabolo: vt venenū per aures mulieris in ipsius mentē trāffunderet: ⁊ sic refunderet in totius posteritatis originē. Missus est interim angelus gabriel a deo: vt verbuz p̄is p aurē virginis in ventrē ⁊ mentē ipsius eructaret: vt eadem via intraret ⁊ antidotū: qua venenū intrauerat. Vere vidimus g̃'am eius: gl'iam q̄si vnigeniti a p̄re: q: totū paternū est: qō de co: de p̄is xp̄s artulit nobis: vt nihil in filio dei nisi dulce: nisi paternū humani generis trepidatio suspicetur. A plāta pedis vsq; ad verticē nō erat in nob sanitas: erraueramus ab vtero: in vtero dānati antecq̄ nati: q: de pctō ⁊ in pctō ꝓcepti. ¶ Christus ergo ibi p̄imū medicinā apposuit: vbi primus vulneri patebat locus: ⁊ substātialiter vtero v̄ginis illapsus/de spūssancto ꝓceptus est: vt cōceptionē nostrā mūdaret: quā spūs malus: si nō fecerat: tm̄ infecerat: vt nō esset etiā in vtero vitā ipsius ociosa: dum nouē mensib⁹ purgat vulnꝰ antiquū. scrutās (vt d:) vsq; ad imū putredinē virulentā: vt sanitas sempiterna succederet. Et rūe iam operabat salutē nostrā in medio terre in vtero videlicet v̄ginis marie: q̄ mirabili ꝓpietate terre mediū appellat. Ad illā em sicut ad medium: sicut ad arcā dei: sicut ad rerū cām: sicut ad negociū seculoꝝ respiciūt ⁊ qui in celo habitant: ⁊ q̄ in inferno: ⁊ q̄ nos p: cesserūt: ⁊ nos qui sum⁹: ⁊ qui sequētur: ⁊ nati natoꝝ ⁊ q̄ nascent ab illis. Illi q̄ sunt in celo: vt refartiant⁹, ⁊ qui in inferno vt eripiant: qui ꝓcesserunt vt ꝓphete fideles inueniant: qui sequuntur vt glorificent: eo beatā te dicunt oīes generationes genitrix dei: dña mūdi: regina celi

Epb. iij. Omnes inquā generationes. Sunt em generatiōes celi ⁊ terre. Pater spirituū (ait aplus) ex quo oīs paternitas in celo ⁊ in terra nōatur. Ex hoc ergo beatā te dicēt oēs generationes: q̄ oībus generationibus vitā ⁊ gloriā genuisti. In te em angeli leticiā: iusti gratiā: pctores veniā inuenerūt in eternū. Meritō in te respiciūt oculi rotius creature: q: in te/⁊ p te/⁊ de te benigna manꝰ oīs potentis quicq̄d creauerat: recreauit. ¶ Placebit ne tibi dñe iesu: vt dones mihi vitā tuā sicut dedisti ꝓceptioA nē: q: nō solū ꝓceptio mea īmūda: sed mors puerta: vita periculosa: ⁊ post mortē restat mors grauior/mors secūda. Non solū (ait) ꝓceptionē meā: sed ⁊ vitam meā: et hoc p singulos etatuz gradus/infantie/puericie/adolescentie/iuuenturis tibi donabo: adiiciens mortē/resurrectionē/ascensionē ⁊ missionē spūssancti. Hoc aūt ideo vt ꝓceptio mea emūder tua: vita mea instruat tuam: mors mea destruat tuā: resurrectio mea p̄recedat tua: ascensio mea p̄reparet tuā: po: ro spūs adiuuet infirmitatē tuam. Sic em plane videbis ⁊ viā p quā ambules: ⁊ cautelam qua ambules: ⁊ ad quā ambules mansionē. In vita mea cognoscēs vitā tuā: vt sicut ego paupertatis ⁊ obedientie/humilitatis ⁊ patientie/charitatis ⁊ misericordie in declinabiles semitas temni: sic ⁊ tu eisdem vestigijs incedas/nō declinans ad dexteram neq; ad finistrā. In morte aūt mea dabo tibi iusticiam meā dirūpens ingū captiuitatis tue: expugnās hostes qui sunt in via/vel iuxta viam: vt nō apponant amplius nocere tibi. Dis aūt cōpletis reuertar in domū meā vnde exiui: ⁊ ouibus illis q̄ in montibus remanserant: ⁊ quas ꝓpter te reliquerā: vt nō

B te ducerē sed reportarem: reddā faciem meā. ¶ Et ne de absentia mea vel murmures vel cōtristeris: mittam tibi spiritū paraclytum: qui tibi doneꝝ pignus salutis: robur vite: scientie lumen. Pignus salutis: vt ipse spūs reddat testimoniū spiritui tuo/q̄ filius dei sis: qui certissima signa ꝓdestinationis tue co: di tuo imp: imat ⁊ oñdat: q̄ doneꝝ leticiam in corde tuo: ⁊ de rore celi si nō continue: tm̄ sepissime mentē tuam impinguet. Robur vite: vt qō p naturā tibi est impossibile: per gratiā eius nō solū possibile: sed ⁊ facile fiat: ira vt in laboribus: in vigilijs: in fame ⁊ siti: ⁊ in oībus obseruantijs (que nisi farinula ista dulco: rentur: p̄: ro: sus mors in olla appareat) delectabili ter incedas sicut in oībus diuitijs. Scientie lumē: vt cuz oīa benefeceris: te seruū inutilē putes: ⁊ quicq̄d boni in te inueneris: illi tribuas a quo oē bonū est: sine quo nō parū aliq̄d: sed nihil oīno poteꝝ incipere: ne ꝓficere discā. Sic g̃ spūs iste in tribus istis te docebit oīa: sed oīa q̄ ad

Osee. x. tuā ptinent salutem: q: in ipsis est plena ⁊ absoluta ꝓfectio. Hoc est qō ꝓ ꝓphetā idem spūs dicit. Seminate vobis ad iusticiā: vbi pignus salutis ostendit: metite spem vite: vbi vitale robur accipit: innouate vobis lumē scientie: qō verbis ꝓpijs subinfertur. Unde ⁊ spūs iste sup aplos in igne apparuit ꝓpter lumen pariter ⁊ ardorem.

E ¶ Quos em repleuerit ⁊ spū feruere: ⁊ in veritate cognoscere facit: q: sola mia est q̄ eos ⁊ punit ⁊ perducit. Multū sibi de hac mia vndiq; ptraxerat puer dñi cū diceret. Misericordia eius ꝓueniet me. Et mia tua afi oculos meos est: ⁊ misericordia tua subsequet me oībus diebus vite mee. ⁊ q̄ me coronat in mia ⁊ miserationibus: ⁊ deus me⁹ mia mea. Quā dulciter dñe iesu cū hoibus cōuersatus es: cū abūdanter multa ⁊ magna bona hoibus largitus es: cū fouiter tā indigna q̄ aspera ꝓ hoibus passus es: ita vt liceat sugere mel de petra: oleūq; de saxo durissimo, duro ad verba: duriore ad verbera: durissimo ad crucis horrenda: q: in oībus his sicut agnus coram tondēte se obmutuit: ⁊ nō aperuit os suū. Videa igit cū verum dixerit ille q̄ dixit: dñs solicit⁹ est mei. ℙater vt seruū redimat filio nō parcit: filiꝰ seipm libentissime tradit: spiritus sanctus vteriq; mittit: ⁊ ipse spūs postulat ꝓ nobis gemitibus inenarrabilibus. ¶ O duri ⁊ indurati ⁊ obdurati filij adā: quos nō emollit tanta benignitas: tāta flā-

ps. lxvij. ma: tam ingens ardor: amoris: tam vehemēs amator: qui ꝓ: o vilibus sarcinulis tam ꝓciosas merces expēdit. Non em corruptibilibus auro vel argento redemit nos: ſz pretioso sanguine suo quē effudit abunde: q: largiter vnde sanguinis de corpore iesu ꝓ q̄ꝝ partes emanauerunt. Quid vltra debuit facere ⁊ nō fecit? Illuminauit cecos: reduxit erroneos: recōciliauit reos: iustificauit impios: triginta ⁊ tribus annis sup terrā visus: cū hoibus cōuersatus: ꝓ hoibus mortuus: q̄ de cherubin ⁊ seraphin ⁊ oībus angelicis virtutibus dixit ⁊ facta sunt: cui subest cuz voluerit oīa posse. Quid g̃ a te q̄rit qui tāta solicitudine Nota, te quesiuit: nisi te solicitū ambulare cū deo tuo: Hāc solicitudinem nō facit/nisi spūssancti⁹ qui scrutatur ꝓfunda peccatoꝝ nostroꝝ: discernere: cogitationū ⁊ intentionū cordis: qui nec minimā palcam intra cordis: qō possidet habitaculum: patitur residere: sed statim igne subtilissime circūspectionis exurit: spūs dulcis ⁊ suauis: q̄ nostrā voluntatem flectat: imo erigat ⁊ dirigat magis ad suam: vt eam ⁊ veraciter intelligere: ⁊ feruenter diligere: ⁊ efficaciter implere possimus.

¶ Item in eadem solēnitate. Sermo. iij.

Quam libēter vobis cōmunicem si q̄d mihi superna dignatione sensero inspiratū: nouit spūs ipse/cui⁹ hodie solēnitatem/⁊ solēnitatē pcipuā celebramus: vtinā deuotione pcipua. ¶ Ipse est em dilectis- E simi q̄ vos sedere facit nō solū in ciuitate: sed ⁊ in domo vna: vt sedeat sup sedentes: vt requiescat sup humiles ⁊ trementes ad sermones suos. Ipse est qui virgini obūbrauit: aplos roborauit: vt ⁊ virgineo corpori reperaret deitatis accessus: ⁊ aplos indueret virtute ex alto: feruētissima scz charitate. Hāc nimirū apostolicus ille chorus loricā sese induit sicut gigas ad faciendā vindictā in nationib⁹: increparionesin ꝓpīis: ad alligādos reges eoꝝ ps. cxlix in cōpedib⁹: ⁊ nobiles eoꝝ in manicis ferreis. Quia em in domū fortis/ligare eū ⁊ vasa eius dirripere mittebant opus erat fortitudine amplioni. Alioq̄n q̄ multū erat ad ipsos: vt de monte triūpharent: ⁊ ne ipse quidē ꝓte inferi ꝓualerent aduersus eos: si nō vigeret in eis q̄ in eis vinceret dilectio fortis vt mors: dura sicut infern⁹ emulatio. Hunc sibi zelum imbiberant cum vino ebrij paraverunt. Et vere ebrij vino: sed nō eo quo ab incredulis Vinum. s. s. ebrij credebant. Plane inquā ebrij: ſz vino nouo q̄ vetares q̄dē vires nec mererent accipere: nec ꝓtinere valerēt Hoc em vinū vera illa vitis fuderat de excelso: vinū letificans cor: nō statū mentis euertens: vinū germinās virgines: nō apostatare faciēs etiā sapientes. Nouū vinū: sed habitantibus sup terrā. Nā in celis quidē olim copiosissime redūdabat: nō in veribus: nec in testeis vasis: sed in cella vinaria: in spiritalibus apothecis. ℱluebat p vicos ⁊ plateas oēs illius ciuitatis vinū in quo lericia cordis: nō carnis luxuria est. nā terrigene ⁊ filij hoīm vinū eiusmodi nō habebant. Sic igit celū quidē vino ꝓ: io fruebat: qō terra interim nesciebat: sed ne ipsa quidē terra penitus inops carne tpi gloriabat: cui⁹ ꝓsentiā nihilominus celū sitiebat. Quidni fidelissimū fieret gratissimūq; cōmerciū inter celū ⁊ terrā: inter angelos ⁊ apostos: vt ex hiberet illis caro xp̄i: istis vinū celi: esset q̄ in terra spūs caro in celis: ac deinceps oīa oībus cōmunia in eternū. Comercium inter celum & terram. Job. xvj Nisi (inquit) ego abiero paraclytus non veniet ad vos. Hoc est dicere. Si nō dederitis qō amatis: nō habebitis qō desideratis. Expedit g̃ vobis vt ego vadā: vos quoq; de terra ad celū: de carne ad spm̄ translaturus: filius em spūs/pater spūs/spūssanctus spūs est. Deniq; spūs ante faciem nostrā xp̄s dñs: sed ⁊ pater q: spūs est: tales querit adoratores qui adorent eū in spū ⁊ veritate. Spiritꝰ ti sanctus quasi spāliter spūs dr: q̄ ab vtroq; ꝓcedat fir missimū ⁊ indissolubile vinculū trinitat: tanq̄ ꝓprie sanctus/q̄ sit donū patris ⁊ filij/oēm sanctificās creaturā:

Universidad de Deusto
Biblioteca

In natiuitate scti Johan. bapti. Sermo.

Rom. xj

quis pates quoq; t spiritus t sanctus: itemq; t filius t spūs t sanctus sit. Ex quo oia: per quē oia: in quo oīa (ait apl's) ¶ Aria in magno huius mūdi opere cogitare debemus: videlicet quid sit: quō sit: ad quid sit ꝓstitut⁹. Et in esse quidē veruz inestimabilis potentia cōmendat⁹ q; tam multa: tam magna: tam multipliciter: tam magnifice sunt creata. Sane in modo ipso sapientia singularis elucet: q; hec eadem sursum: hec vero deo: sum: hec in medio ordinatissime sint locata. Si vero ad q̄d fact⁹ sit medium: occurrit tam vtilis benignitas: tā benigna vtilitas: que etiā ingratissimos quosq; multitudine t magnitudine beneficioz possit obtuere. ¶ Potentissime siquidē ex nihilo oia: sapientissime pulchra: benignissime vtilia sunt creata. Verūtamen t fuisse nouim⁹ ab initio: et adhuc multos esse videmus in filijs hoīm: q̄ in bonis inferioribus sen sibilis mūdi huius tota sensualitate depressi: toros se dederunt his q̄ facta sunt: quoniā mō: vel ad quid facta sint negligentes. Quid ist'os nisi carnales dicamus? Paucissimos esse iā arbitror: legimus tñ nonnullos quandoq; fuisse: q̄bus summū studiū fuit atq; vnica solicitudo modū t ordinē vestigare factoz: adeo vt plerīq; nō modo vtilitatē rerū perqrere dissimulauerint: sz t ipsas magnanimiter sprneuerint: cibo paruissimo vilissimoq; ptenti. Ipsi quidem sese philosophos vocāt: sed a nobis curiosi t vani rectius appellant. Verūtq; igit̄ successerūt viri prudentioꝛes vtriusq;: q̄ nimirū t q̄ facta sunt t quō facta sunt/transilientes: intenderūt aciem mētis: vt ad q̄d facta sunt: viderēt. Nec latuit eos: qm̄ oia ꝓpter semetipm fecit deus: oia ꝓpter suos. Aliter tñ ꝓpter se: aliter ꝓpter suos. In eo quippe q̄d d̄: oia ꝓpter se/ꝓueniens cōmendatur ostenditur: in eo aūt q̄d d̄: oia ꝓpter suos: magis expriꝫitur fructꝰ sequēs. Oia fecit ꝓpter semetipsum: gratuita videlicet bonitate: oia ꝓpter electos suos/ꝓ ostenditur: vt illa quidē efficiencā fit: hec finis. Hi sunt spūales viri sic vrentes hoc mundo tanq̄ nō vtentes: sed in simplicitate cordis sui querētes deū: ne illud quidē magnopere vestigantes quonaꝫ modo mūdialis hec machina voluerit: primi voluptate: secūdi vanitate: tertij veritate impleti. Gaudeo vos esse de hac schola: de schola videlicet spūs: vbi bonitatē t disciplinā t scientiā discatis: t dicatis cuz sancto. Sup oēs docentes me intellexi. Quare inquā? Nunq̄d q; purpura t byssō me indui: t quia lautioribus epulis abūdaui? Nunq̄d q; platonis argutias: aristotelis versutias intellexi: aut vt intelligerem laboraui? Absit inquā: sed q; testimonia tua exq̄siui. ¶ Felix q̄ in hoc sancti spūs thalamo cōmoꝛat⁹: vt possit intelligere triplice illā spm̄: de quo idem ipse puer dñi sup senioꝛes intelligēs clamabat t decantabat. Ne ꝓiicias me a facie ma: t spm̄ sanctū tuū ne auferas a me. Cor: mundū cr'ea in me deus: t spm̄ rectuz innoua in visceribus meis. Redde mihi leticiā salutaris tui: t spū ꝓncipali ꝓfirma me. Spiritū sanctū ipm̄ intelligē, ꝓpio noīe designatū. Rogat ergo ne ꝓiiciat a facie eius tanq̄ aliquid immūdum: quia spūs ille odit sordes: nec habitare poterit in corꝓre subdito pctō. Cui enim ꝓpriū est pctā repellere: ipsi t ꝓpriū est pctā odire: nec in vno domicilio pariter morabūtur tanta mundicia t immūdicia tanta. Recepto ergo sancto spiritu p sancti monīā: sine qua nemo videbit deū: audet q̄s ante faciem eius apparere tanq̄ lotus t mūdus: vrpote q̄ contineat se ab oī malo: t qui actiones: etsi nō cogitationes frenauerit. Sed q; querise t imunde cogitationes separant a deo: ostendus est vt cor: mundū crectur in nobis: q̄ vtiq; fiet/si spūs rectus fuerit in nostris visceribus innouat⁹.

¶ Spiritū rectū (q̄ ait) filio potest non incōueniēter aptari: qui nos veterem hoīem exuens/nouū induit: qui nos renouauit in spū mentis nostre tanq̄ in visceribus nostris: vt cogitemus que recta sunt: vt ambulemus in nouitate spūs: t nō in littere vetustate. Formā em̄ rectitudinis de celis attulit: reliquit in terris/imiscens sane t uitentes dulcedinē rectitudini in oībus operibus suis: sicut de eo idem ipse ꝓdixerat. Dulcis t rectus dñs: ꝓpter hoc legem dabit delinquentibus in via. ¶ Castigato q̄ corꝓre p sanctitudinē operū: mundato cor: de vel potius innouato p rectitudinem cogitationū: redditur leticia salutaris: vt iam in lumine vultus dei ambules: t in nosce eius exultes tota die. Quid igit̄ restat nisi vt spiritu ꝓncipali cōfirmeris? Parrē in relligе spiritū ꝓncipalē: nō q̄ maior: sed q̄ solus a nullo/cū ab eo sit filius: spūssanct⁹ ab vtroq;. In quo aūt cōfirmatio hec: nisi in charitate? Aut q̄ donū aliud tam dignū patre: q̄ munus aliud tam paternū? Quis nos (ait apl's) separabit a charitate christi? Tribulatio: an angustia: an fames: an nuditas: an periculū: an ꝓsecutio: an gladius? Certi sitis: q: neq; mors: neq; vita: neq; cetera alia que apl's tam multipliciter/q̄ audacter enumerat: potērūt nos separe a charitate dei: que est in xpo iesu. Nūquid nō hoc confirmationē ab oī huius sententie parte demonstrat? Scis vas tuū possidere in sanctificatione t honoꝛe: t nō in passione desiderij: spm̄ sanctū accepisti tibi. Vis vt quecūq; tibi vis ab hominibus fieri: tu quoq; facias illis: t q̄ tibi fieri nō vis: alij ne feceris: spm̄ rectum ad opus ꝓmi suscepisti. Hec est em̄ rectitudo quā lex vtraq; cōmendat: t que nature indita est: t que tradita p scripturas. Jam si in vtroq; bono/t in his q̄ ad vtrūq; ptinent firmiter ꝓseueras: principalem spiritū (quē solum deus approbat) recepisti. Alio quin q̄ modo sunt/modo nō sunt: is qui vere est nō accepiat: nec in caducis istis/sibi pōt eternitas cōplacere. Itaq; si desideras vt in te deus eligat partē sibi: esto solicitus ficut tibi spiritū sanctū: sicut ꝓmo spiritū rectū: sic ei quoq; tanq̄ vero ꝓncipi t patri spirituū spiritū ꝓncipalem exhibere. ¶ Here multiplex spūs: q̄ tam multipliciter filijs hoīm inspiratur: vt nō sit qui se absc̄dat a caloꝛe eius. Siquidē conceditur eis ad vsum: ad miraculum: ad salutem: ad auxiliū: ad solatiū: ad seruoꝛem. Ad vsum quidē vite: bonis t malis: dignis pariter t indignis cōmunia bona abundantissime tribuens: ita vt videatur hic discretionis limitem nō tenere. Ingratus: qui in his quoq; beneficiū spiritus nō agnoscit. Ad miraculum: in signis t ꝓdigijs: in varijs virtutibus quas per quoꝛūlibet manus operetur: ipse est antiqua miracula suscitās: vt ex ꝓsentibus fidem astruat ꝓtereritoꝛ. Sed q: nonnullis hanc quoq; gratiā sine ꝓpria vtilitate largit̄: tertio infunditur ad salutē: cū in toto corde nostro reuertimur ad dñm deū nostrū. Poꝛro ad auxiliū datur: cum in oī collectatione adiuuat in firmitatē nostrā. Nā cū testimoniū perhibet spiritui nostro/q̄ filij dei sum⁹: ea inspiratio est ad ꝓsolationē. Datur etiam ad seruoꝛem: cum in cordibus ꝓfectoꝛum vehemētius spiraus validū ignem charitatis accendit: vt nō solum in spe filioꝛ dei: sed etiā in tribulationibus gloꝛientur/contumeliam gloriam reputantes: oppꝛobriū/gaudiū: despectionē/exaltationē. Quibus nobis (ni fallor) data est spūs ad salutem: ad seruoꝛem non ita. Pauci em̄ sunt q̄ hoc spiritu repleant: pauci q̄ studeāt emulari. Contenti sumus angustijs nostris: nec respirare in libertatē illā: nō saltem ad eā spirare conamur. Oremus fratres vt cōpleant in nobis dies pentecostes: dies remissionis/dies exultationis/dies verissimi iubilei: t inueniat nos semp spūssanctus oēs ꝓpter ꝓsentiā corꝓralem/pariter ꝓpter cordiū vnitatē in eodem loco per ꝓmissam habilitatem: ad laudē t gloriam sponsi ecclesie iesu xpi dñi nostri: qui est sup omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ In natiuitate sancti Johānis baptiste/de lucerna ardente t lucente. Sermo.

Ait procul ab his cōtentibus fratres increpatio illa ꝓphete in daica reꝓbatis quenticula t dicer. Jniq̄ sunt ceruus vestri. Di nimirū cer⁹ nō iniqui; sed plane sancti: sed religiosi: sed pleni gratia: digni benedictione. Cōuenitis siquidē ad audiendū deū: cōuenitis ad laudandū: ad oꝛandū: ad adoꝛandū. Sacer est cōuentus vter q̄/placēs deo/angelis familiaris. State ergo in reuerētia fratres: state in solicitudine t deuotione mētis: maxime q̄ in loco oꝛationis: t in hac schola christi t auditoꝛio spiritali. Nolite considerare dilectissimi q̄ videnk t rēpoꝛalia sunt: sed magis que non videnk eterna. Scīm fidē: nō fm̄ facie iudicare. Terribiliter fiqdez metuēdus est locus vter q̄: nec malo: adesse credendus est numerus hominum q̄ angeloꝛ. Paret vtrobiq; sine dubio poꝛta celi: scala illa erecta est: ascēdunt t descēdūt angeli super filiū hoīs. Gigas nāq; est iste filius hoīs: cesum ei sedes est: terra scabellū pedū eius. Et elevata est magnificētia eius sup celos. manet tñ nobiscū vlq; ad seculi cōsummationē. Ascēdunt: t descēdunt itaq; ad deū angeli sancti: q: caput t corꝓus vnus est christ⁹. ¶ Nec tñ vbi caput: sed vbicūq; fuerit corꝓus: ibi cōgregabuntur et aquile: licet nō possit caput a corꝓoꝛe separari. Denicq; ipse ait: Vbi duo vel tres cōgregati fuerint in nomine meo: in medio coꝛ sum. Sed forte q̄s dicat: Vbi est modo christus: Ostēde nobis christum t sufficit nobis. Quid curiosos circūducitis oculos? Nō ad videndū: et nō magis ad audiendū cōuenitis? Dīs de⁹ aperuit mihi aurē: ait ꝓphera. Aurē meā aperuit⁹ audiā quid loquatur. nō oculum (vt videam vultū eius) illuminauit. Aut certe suā mihi aperuit aurē: nō faciē reuelauit. Post parietē stat: audit t auditur: sed necdū apparet. Audit oāteos: erudit audientes. An experimentū eius queritis qui in me loquit christ⁹? Ego (inq̄t) qui loquoꝛ iusticiā. Quidni loquat⁹ oꝛe: q̄ ipse plasmauit. Quidni suo vtatur⁹ vt libet artifex instrumēto? Non tantū aures coꝛ: sed t labia mea aperi dñe: ego em̄ labia mea nō phibebo dñe tu scisti. Bene enim omnia facis: t surdos facis audire: t mutos loqui. ¶ Audite ergo fratres quid de iohāne loquatur: cuius solēnis hodie natiuitas celebrat⁹. Ipse (inq̄t) erat lucerna ardēs t lucēs. Magnū testimoniū fratres mei. Magnus em̄ est cui perhibet: sed maioꝛ est ipse q̄ perhibet. Ille (inquit) erat lucerna ardens t lucēs. Est em̄ tantū lucere vanū: tantū ardere parū: ardere et lucere perfectū. Audi quid dicat scriptura. Sapiens permanet vt sol: stultus autē vt luna mutat⁹. Quia em̄ splēdet luna sine feruoꝛe: modo plena: modo exigua: modo nulla videtur. Mutuatū siquidē lumen nunq̄ in eodē permanet statu: sed crescit/deficit/extenuatur/adnihilat/t penitus nō cōparet. Sic sic qui cōscientias suas in alienis labīs posuerūt: modo magni: modo parui sunt: modo nulli/sm̄ q̄ adulantiū linguis vel vituperare placuerit vel laudare. At vō solis splēdoꝛ igneus est: t cum feruet acrius: etiā oculis lucidior exhibet. Sic sapientis ardoꝛ: interdum/fortis lucet: et si non ei datur vtriusq; curat semper ardere magis: vt pater suus q̄ videt in absconso: reddat ei. ¶ Ue nobis fratres si luxerimus tantū. Nam lucemus quidē t magnificamur ab hoīb⁹: sed mihi ꝓ nimio est vt ab humano iudicer die. Qui em̄ iudicat me: dñs est: qui feruoꝛe ab oībus exigit: splēdoꝛe vō non ita. Ignē (inquit) veni mittere in terrā: t quid volo nisi vt accendatur? Hoc nēpe cōe mādatū: hoc est q̄d exigitur ab vniuersis: nec vlla si deesse cōtigerit: admittit excusatio. Ceterum singulariter aplis t aplicis viris dr: luceat lux vestra coꝛā hoīb⁹: nimirū tanq̄ accēsis/t vehementer accēsis: t quib⁹ nō nimeat a flatu quolibet: aut impulsione ventoꝛ. Dictū est t iohānī: sed illi in aure audiunt: iohānes in spū tanq̄ angelus erudit. Nimirū tanto ꝓpinquioꝛ deo quanto voꝛ vbo vicina: cui nulla voce alia media q̄d foris sonet: oporteat intimari. ¶ Neq; enim iohannē ꝓdicatio: sed inspiratio docuit: que repleuit spūs in vtero matris sue. Vere ardēs t vehemēter accensus: que sic occupauit flāma celestis: vt iam christi sentiret aduentū: qui necdū sentire poterat vel seipm̄. Nimirum nouus ille ignis qui recēs illapsus e celo p os gabrielis in aurē intrauerat virginis: t per matris aurē introiuit ad paruulū: vt ab ea hoꝛa vas electiōis fue/spūssanctus impleret t lucernā christo dño pararet. Fuit ergo iā tūc ardens lucerna: sed interim adhuc sub modio/donec supcandelabrū poneret: t lucēret oībus q̄ erāt in domo dñi. Illo em̄ in repoꝛe solū adhuc potuit illuminare modius luū: soli interim lucere matri: magnū ei pietatis sacramētū reuelās ipse motu noue exultatiōis. Vñ mihi hoc (inquit) vt veniat mater dñi mei ad me? Quis em̄ tibi indicauit matrē dñi mulier sancta? Vñ me nosti? Ut facta est (inquit) voꝛ salutatiōis tue in auribus meis: exultauit in gaudio infans in vtero meo. Illuminauit ergo iam tūc modiū suū sub quo latebat: sed quē nō latebat ardēs lucerna sub modio: totū paulo post mundū nouis illustratura fulgoribus. ¶ Ille erat (inq̄t) lucerna ardēs t lucēs Nō ait lucēs t ardēs: q: iohānis ex feruoꝛe splendoꝛ: nō feruoꝛ: ꝓdijt ex splēdoꝛe. Sunt em̄ qui nō eo lucēt: q: feruent: sed magis feruēt vt luceāt. At isti plane nō feruent charitatis spū: sed studio vanitatis. Vultis nosse quēad modū arserit iohānes t luxit? Ego vtriusq; in eo triplicem posse arbitror: inueniri: t ardoꝛē sc̄z et splēdoꝛē. Ardens em̄ erat in seipso vehemēti austeritate cōuersatiōis: erga christū intimo quodam t pleno feruoꝛe deuotiōis: erga peccātes ꝓmos cōstantia libere increpatiōis. Luxit nihilominus (vt paucis dixerim) exēplo/dicto/verbo/et seipsuz ostēdens ad imitationē: t luminare malus q̄ latebat ad peccatoꝛ remissionem: t ipsas q̄s tenebras nostras illuminās sicut scriptū est. Tu illuminas lucernam meā dñe deus meus illumina tenebras meas: vtiq; ad correptionē. Considera igitur hominē angelico ꝓmissum oraculo: cōceptū miraculo: sanctificatū in vtero: t nouū in nouo homine penitēte mirare feruoꝛē. ¶ Ultimum est vestitū (ait apl's) habētes his cōtenti sim⁹. Apostolica perfectio ista est: sed iohānes etiā hec cōtempsit. Denicq; audi dñm in euāgelio. Venit (inquit) iohānes nō māducans nec bibens: ꝓfane nec vestīes. Sicut enim nō est locusta cibus nisi aliquoꝛ forte irrationabilium animaliū: sic nec pilus camelī humanum est indumentū. Quid tu pilos tuos camele deposuisti? Utinā gibbū magis deposuisses. Quid vos irrationabiles fere/t reptilia deserti/cibos exquiritis delicatos? Johānes sanctus hō missus a deo: immo angelus dei sicut ait pater. Ecce mitto angelū meū ante te. Dic ergo iohānes quo nullus maioꝛ: in natis mulierū/innocentissimū illud coꝛpus sic castigat: sic extenuat: sic affligit: vos indui festinatis byssō et purpura: t splēdide epulari? Ideu hic est ꝓsentis tot⁹ hoꝛ: dei: hec baptiste reuerētia tota: hec natiuitatis ei⁹ ꝓpheta quōdā leticia est. ¶ Cuius em̄ memoriā agitis o nimis delicati cultoꝛes: cui⁹ celebꝛitatis natalē? Nōne illius qui in heremo fuit hirsutus veste: confectus inedia. Quid existis in desertō videre filij babylonis/arundinē vēto agitatā? Quid igitur? Dominē mollib⁹ vestitū? Nimirū mollibus: In his nēpe tota versatur hec vestra celebꝛitas: in popularis fauoꝛis aura sectāda: in gloria vestiū t voluptate ciboꝛ. Sed quid hec ad iohannē? Neq; em̄ iohannes fecit sic: aut talibus vnq̄ potuit delectari. Multi (inq̄t angelus) in natiuitate ei⁹ gaudebūt. Verū id quidē: multi in natiuitate ei⁹ gaudent: t paganis ipsis vr audimus lex est t solēnis. Illi celebrāt q̄d ignorant: sed nō ita debuerāt christiani. Nūc vō t ipsi in hac beati iohānis baptiste natiuitate gaudēt: sed vnā de natiuitate: nō de vanitate. Quid est em̄ nisi vanitas vanitatum/quicquid sub sole est: aut quid amplius habet hō de vniuerso laboꝛe suo quo laboꝛat. Fratres: sub sole est q̄cq̄d oculis cernitur: q̄cquid huic coꝛpoꝛe luci subiacere videtur. Quid vo illud nisi vapoꝛ ad modicū parēs: Quid illud: nisi fenū et flos feni? Omnis caro fenū ait dñs: et omnis gloria eius quasi flos feni. Fenū aruit t flos decidit: verbū autē dñi manet in eternū. In hoc verbo labo-

In natiuitate sancti Johā. bap. Sermo. Fol. XLV

Luce. j.

Ubi. s.

Joh. v.

Luce. j.

Gaudent Pagani ioa. nati.

Mat. xj

Zuc. vij.

Esa. xl.

j. Pet. j.

Universidad de Deusto
Biblioteca

In vigilia Petri ⁊ Pauli. Sermo.

remus fratres: in quo et viuere et gaudere possimus in eternū. ¶ Operemur nō cibū qui perit: sed q̄ pmanet in vitā eternā. Quis ille? Nō in solo pane viuit hō: ſz in omni vbo q̄ pcedit de ore dei. Seminemus in hoc vbo charissimi: seminem⁹ in spū: qm̄ qui in carne seminat: sola habet metere corruptionē. Gaudeam⁹ intus ⁊ nō sub sole: sed iuxta aplm tanq̄ tristes ꝓpter humilitatē ⁊ grauitatē: semp aut gaudētes ꝓpter internā consolationē. Gaudeamus dilectissimi in natali beati Johannis: ⁊ gaudeamus de ipsa natiuitate. Copiosa quidē nobis in ei⁹ recordatiōe causa: multiplex est materia gaudioꝝ. Ille erat lucerna ardēs ⁊ lucēs: ⁊ iudei voluerūt exultare in luce ei⁹ ipse vo pori⁹ gaudebat in feruore deuotionis: gaudebat ad vocē spōi tanq̄ amicus spōsi. Nobis in vtroq̄ gaudē dū est: in altero quidē ei: nobis in altero cōgaudēdū. Ardebat em̄ sibi: nobis aūt lucebat. Gaudeam⁹ in feruore ei⁹ ad imitationē: gaudeam⁹ in lumine: nō tm̄ ibi manēres sed vt in lumine ei⁹ videam⁹ lumen. Lumē vtiq̄ verū qō nō est ipse: sycut testimoniū phibet ipse. ¶ Venit iohannes (ait dñs) nec mādcās nec bibēs. Incentiuū feruoris id mihi est: ⁊ materia humilitatis. Quis em̄ in nobis est fratres: q̄ iohānis penitētiā ituēs: suā nō dico magnificare: sed alicui⁹ saltē momēti reputare pesumat? Quis audeat murmurare in laboribꝫ suis: ⁊ dicere satis est qō patio: nedū nimis? Que em̄ homicidia: q̄ sacrilegia: aut flagitia sic puniebat iohānes in seipso? Accendamur ad penitētiā fratres: interrogemus cōsciētias nostras ⁊ animemur ad vltionē exigēdā de nobis: vt horrēdū possim⁹ euadere iudiciū dei viuētis. Quicūq̄ vo minus est feruoris: humilitas suppleat pure cōfessionis. ſfidelis est deus cōfiteamur iniq̄tates nostras: si miserias nostras exponamus: si non excusemus infirmitates nostras: dimittet nobis pcā nostra. Ex hoc sane ⁊ erga ꝓximos delicta feruore inuere iohānis. Hic nēpe dign⁹ est rōni cōsentane⁹ ordo: vt incipiendū tibi memineris a teipso. Ab occultis (inq̄t) meis mūda me: ⁊ ab alienis parce seruo tuo. Geminima viperarū (ait iohānes) q̄s ostēdit vobis fugere a vētura ira? De quāto mētis feruore ꝓcedere putas scintillas illas: imo carbones desolatorios? Sic neq̄ pharisei parcēs: Nolite (inq̄t) dicere q: patrē habem⁹ abraā: potēs est em̄ deus de lapidib⁹ istis suscitare filios abrae. Sed minus ꝺ videak: si vel ipse verek potētis vultū: et nō tota libertate spūs arguit peccantē regē crudelē atq̄ superbū: sacra quadā vehemētia ad hocipsuꝫ ꝓdiens deserto: si vel blādicijs ei⁹: vel ipso mort̄ terrore mouek.

¶ Meruebat (inq̄t) herodes iohānē: ⁊ audito eo multa faciebat: ⁊ libēter eū audiebat. At ille nihil ob hoc parcēs: nō licer ait tibi habere eā. Ligatus q̄ ⁊ in carcere trusus nihilomin⁹ stetit in vitate: ⁊ occubuit ꝓ veritate feliciter. ſferueat etiā in nobis zelus iste charissimi. ſferueat amor iusticie: odiū iniquitatis. Nemo (fratres) vitia palpet: pcā dissimuler nemo. Nemo dicat nunq̄d custos fratris mei sum ego? Nemo q̄ō in se est equanimiter ferat: cū viderit ordinē deperire: minui disciplinā. Est em̄ cōsentire ſ ilere cū arguere possis: ⁊ scimus q: filijs pena facientes maneat ⁊ cōsentientes. Jam vo sup humili ⁊ oino ferventissima deuotione iohānis erga dñm/q̄d loquemur? Inde em̄ exultauit in vtero: inde expauit in iordane baptizatus eū: inde nō modo christū qui putabak: ſz vel ipsaꝫ corrigia calciamēti ei⁹ soluere dignū se esse negabat inde gaudebat amicus spōsi ad vocē ipōs: inde gratiā se accepisse ꝓ gr̄a fatebak: illū aūt nō ad mēsurā hr̄e spiritū sed plenitudinē de qua oēs acciperēt clamitabat. Nōne deo subiecta eris aīa mea? Alioq̄n nō ero lucerna ardēs nisi toto corde/tota mēte/⁊ ex oībus viribꝫ meis diligaꝫ dñm deū meū. Sola em̄ est charitas q̄ accēdit ad salutē: sola quā infundit ⁊ inflāmat spūs: quē extinguere prohibemur. Habes quēadmodū iohānes arserit: ⁊ i hocipso quēadmodū luxerit idicatū est si aduertisti. ¶ Necq̄ em̄ ardorē eius nosse poteras nisi luxisset. Luxit ergo vt suꝑa memini: exēplo/digito/verbo/opere seipsuꝫ: christū indice: nosmetipsos nobis sermone declarans. Tu puer ꝓpheta altissimi vocaberis (ait pater) ꝓtelbis em̄ ante faciē dñi parare vias ei⁹: ad dandā sciētiā salut̄ plebi ei⁹. Ad dandā (inq̄t) nō salutē: neq̄ em̄ ille lux: sed sciētia salutis: vt testimoniū phiberet de lumine. Scientiā (inq̄t) salutis: in remissione pcō⁹. Nū salutis scientiaꝫ sapiens paruipēdere pōt? ¶ Ponamus m̄ necdū venisse iohānē necdū significasse de christo. Ubi salutē querim⁹? Peccatui pcm̄ grāde: q̄ sanguine vitulo⁹ vel hirco⁹ deleri nō pōt: q: nō holocaustis delectak altissim⁹. Memoria mea infecta est fece hui⁹ amurce: nō est nouacula q̄ mēbranaꝫ hācradere possit: q: tota totā imbibit fecem. Si peccati mei oblit⁹ fuero/stult⁹ sum ⁊ ingrat⁹. Si in memoria mea permanet: arguet me in eternū. Quid igit facia? Ybo ad iohānē ⁊ audiā vocē leticie/mie vocē/sermonē gre/vbuꝫ remissiōis ⁊ pacis. Ecce (inq̄t) agnus dei: ecce qui tollit pcā mūdi. Et alibi. Qui habet spōsam (inq̄t) spōsus est. Ostēdit igit q: venit de⁹: q: spōsus: q: agnus: q: de⁹. certū est q̄ peccata remittere possit: sed vtrū velit adhuc in questione est. Utr pfecto: q: spōsus est: q: amabilis est Et iohānes amicus spōsi est: q: spōsus nisi amicos habere nō nouit. Et licet velit gloriosam spōsam nō habentem maculā/aut rugā/aut aliq̄d eiusmodi: nō tm̄ querit talē. Ubi em̄ illā inueniret? Sed talē potius ipse facit: talem sibi exhibet ipse. Audi deniq̄ quid dicat per ꝓpheram.

¶ Vulgo dr: Nunq̄d mulier si dormierit cū altero viro: reuertetur ad virū suū ꝓior̄? Tu aut̄ fornicata es cum amatoribus multis: reuertere tū ad me ⁊ ego suscipiam te. Ecce q̄ possit: ecce q̄ velit. ¶ Sed ru forsassis timeas eam quā facere venit delicto⁹ purgationē: ne vstione et scissione ossa ⁊ medullas ossiū collidat: ne dolorē inferat morte grauiorē. Audi: Agnus est. In mansuetudine venit cū lana ⁊ lacte: solo verbo iustificās impiū. Quid em̄ iuxta comicum/facilius dicit? Tantum (inquit) dic verbo et sanabitur puer meus. Ut quid ergo deinceps hesitemus fratres: ⁊ nō omni fiducia ad thronū gloriē ascendamus? Agamus iohanni gratias: ⁊ eo mediante trāseamus ad christum: quia vt ait ipse: illum oportet crescere: me aut̄ minui. Quomodo minuī? Splendore vtiq̄ non feruore. Retraxit radios: recollegit se: ne fieret ficut is q̄ totū ꝓfert spiritū suū. Illū (inquit) oportet crescere q̄ exhauriri nō potest: de cuius plenitudine oēs accipiant: me aut̄ minui cui datus est spūs ad mensurā: ⁊ dāda magis opera vt ardere semper valeam q̄ lucere. Ꝓcessi solem tanq̄ fidus matutinū: absc̄di necesse est/orto iā sole. Non est mihi nisi modicū olei quo vngar: volo illud in vase turius q̄ in lampade possidere.

¶ In vigilia Petri ⁊ Pauli apostolo⁹. Sermo.

ſA sanctoꝝ vigilijs

Necesse est vigilare hominē spūalem: qui solennitates co⁹ celebrare desiderat in spiritu ⁊ veritate. Alie em̄ carnaliū: alie spūaliū vigilie. Illi ⁊ nitidiores cultus: et epulas ꝓparant lationes: ⁊ fortassis in ipsis vigilijs operant opa tenebrarum: letātur cū malefecerint: ⁊ exultant in reb⁹ pessimis. Uos nō ita didicistis christū: qui christū secuti estis: qui omnia reliquistis: qui vigilanti oculo vigiliaruꝫ nomen deberis attēdere. Ad hoc em̄ vigilie ꝓponunt̄ vt euigilemus ſ in aliquo peccato/vel negligētia dormitamus: ⁊ ꝓoccupemus faciē sanctoꝝ in cōfessione. Non sic filij huius seculi/nō sic: qui potēs sunt ad bibendū vinū: ⁊ viri fortes ad miscendā ebrietatem: qui obdormierunt in flagitijs et facinoribus suis. Illud vos non lateat: quia qui ebrij sunt: nocte ebrij sunt: ⁊ qui dormiunt: nocte dormiūt: ⁊ frustra sonat eis nomē vigiliarū sanctarū: cū ipsi magis dormire studeāt q̄ vigilare. Uos nō estis filij noctis neq̄ tenebrarum: sed lucis ⁊ diei: vt non vos ꝓoccupent natalicij sanctoꝝ dies ⁊ inueniant inparatos.

In die apostoloꝝ Petri et Pauli. Sermo. I. Fol. XLVI

¶ Tria sunt igitur que in festiuitatib⁹ sanctoꝝ vigiliter cōsiderare debem⁹/auxiliū sancti/exēplū ei⁹/cōfessionē nostrā. Auxiliū ei⁹: q: qui potēs in terra: potentior est in celis ante faciē dñi dei sui. Si em̄ duꝫ hic viuere⁹ miser⁹ est peccatorib⁹: ⁊ o: aut ꝓ eis: nūc tāto amplius: quāto verius agnoscit miserias nostras: orat ꝓ o nobis patrē: q: beata illa patria charitatē eius nō immutauit: sed augmentauit. Neq̄ em̄ q: impassibilis o⁹ no: ideo ⁊ incōpassibilis fact⁹ est: sed nūc poti⁹ induit sibi viscera mīe: cū ante fontē miserico: die existit. Est ⁊ alia causa q̄ magis vꝫ
Deb.xf. get scōs vt soliciti sint de nobis: q: iuxta vocē apli/deus
ps.cxlj. puider ꝓ o nobis ne sine nobis cōsummenē. sicut ait sanctus. Me expectāt iusti donec retribuas mihi. Debem⁹ etiā attēdere exemplū eius: q: q̄diu in terris visus est: ⁊ cū hoibus cōuersatus est: nō declinauit ad dexterā neq̄ ad sinistrā: sed viā regiā tenuit/donec veniret ad illuꝫ q̄
Jo. xiiij. dicit: Ego sum via veritas ⁊ vita. Intueamini humilitate operū eius: autoritatē verboꝝ eius: ⁊ tūc videbitis quō tam vbo/q̄ exēplo luxerit inter hoīes: qualia nobis vestigia dereliquerit vt ambulemus p ea: ⁊ nō erremus in
esa.xxvj. eis. Uere iusta ꝓphetam: Semita iusti recta est. Rectō callis iusti ad inuandū. Sed ⁊ diligētior⁹ intuitu confusionē nostrā iuspiciamus: q: hō ille similis nobis fuit passibilis: ex eodē luto format⁹ ex quo ⁊ nos. Quid ergo est q̄ nō solū difficile: sed impossibile credimus/vt faciamus opa q̄ fecit vt sequamur vestigia ei⁹? Cōfundamur fratres ⁊ cōtremiscamus ad vocē istā: si forte hec cōfusio
B adducat nobis gloriā: si forte generet gratiam nobis timor: iste. ¶ Moises isti fuerūt q̄ preceſſerūt nos: qui tam mirabiliter ꝓcesserūt p vias vite: vt vix eos hoīes fuisse credam⁹. Sic ergo in sanctoꝝ festiuitatib⁹ ⁊ gaudere et cōfundi debem⁹. gaudere q: patronos ꝑ̄nissimus: cōfundi q: eos imitari nō possum⁹. Jta semp gaudiū nostrum in hac valle lachrymarū: lachrymarū pane cōdiri debet: vt semp nō solū extrema: sed ⁊ prima gaudij luctus occupet: q: etsi magna est gaudioꝝ materia: ſz maxima est doloꝝ. Memor hui dei: clamat iust⁹: ⁊ delectat⁹ sum: ſz ⁊ stat
ps.lxxvj tim subiūgit. Defecit spūs me⁹ turbat⁹ sum: ⁊ nō suꝫ locutus. Dō si hec in vigilijs vniuscuiusq̄ sancti cogitare debemus: q̄d faciemus in solēnitate sctoꝝ ⁊ summoꝝ aplorū: petrū et paulū loquor? Sufficeret vnius festiuitas ad iniundendā exultationē vniuerse terre: sed amboꝝ iūcta est ad cumulū gaudioꝝ: vt quō in vita sua dilexerunt se: ita et in morte nō sint separati. Quid illis potentius duꝫ fuerūt in terris: quoꝝ alteri tradūtur claues regni celorū: alteri magisteriū gentiū: alter ananiā ⁊ saphyrā occidit in verbis oris sui: alter donat quicq̄d donat in pſona christi: ⁊ cū infirmatur tūc fortior est ⁊ potēs. Quā potēstates sunt in celis: qui tā potētes fuerūt in terris? Et q̄
ñ.cor.xj. nobis reliquerūt maiora epēpla: q̄ illi qui in fame ⁊ siti: in frigore ⁊ nuditate: ⁊ in omnib⁹ illis que paulus enumerat: iugiter sunt afflicti: ⁊ demū felici martyrio regna celestia cōscenderūt? Uere nobis rubor cōfusionis sunt: quos vix audemus respicere: ne dicaꝫ imitari. Oremus ergo co⁹: vt ipsi ꝓpitiū nobis reddant amicū suū/audiri nostrū: qui est deus benedictus in secula. Amen.

¶ In die festo eorundem. Sermo. j.

Gloriosa nobis solē

nitas illuxit: quā preclari martyres/martyꝝ duces/aplorū ꝓncipes morte clarissima cōsecrarūt. Isti sunt petrus ⁊ paulus/duo magna luminaria: quos de⁹ in corpe ecclie sue cōstituit quasi geminū lumē oculoꝝ. Ui mihi traditi sunt i magistros ⁊ in mediatores: quib⁹ secure me cōmittere possim: quia ⁊ notas mihi fecerūt vias vite. ⁊ mediatib⁹ illis ad illum mediatorē ascēdere potero: q̄ venit pacificare p sanguiesa. liij. nē suū: ⁊ q̄ in celis: ⁊ q̄ in terris sunt. Ille enim in vtraq̄
j. Per. ij. natura purissimus est: qui pctm̄ nō fecit nec inuētus est
C dolus in ore ei⁹. ¶ Quō ad illū accedere audebo q̄ sum supra modū peccās peccatoꝝ: qui peccauī supra numerū arene maris: cū ille purior? ego impurior? esse nō possim? Uerendū ne incidā in manus deiuincētis: ſi illi appropinquare vel inherere ꝑsumpsero: quē a me tanta differentia dimidit: quantū dilat inter bonū ⁊ malū. Propterea dedit mihi deus hoīes istos: qui ⁊ hoīes essent ⁊ petōres: ⁊ maxime peccatores: q̄ in seipſis ⁊ de seipſis discerē q̄ late alijs misereri deberent. Magnoꝝ em̄ criminū rei magnis criminib⁹ facile donabunt venia: ⁊ in qua mensura mensum est eis: remetient nobis. Peccauit peccatū grande petrus apls/⁊ fortassis quo grādius nullū est: ⁊ tam velocissime/q̄ facillime veniā ꝓsecutus est: ⁊ sic vt nihil de singularitate sui primat⁹ amitteret. Sed ⁊ paulus qui in ipsa viscera nascētis ecclesie/tā singulariter/q̄ incomparabiliter grassat⁹ est: per ipsi⁹ filij dei vocē ad fidē adductus: ⁊ p tantis malis/tātis bonis repletus est: vt vas electionis fieret ad portādū nomē ei⁹ coram gētib⁹ ⁊ regib⁹ ⁊ filijs israel. Uas dignū ⁊ celestibus ferculis repletū: de quo ⁊ sanus escā: ⁊ infirmus accipiat medicinā. ¶ Tales decebat humano generi pastores ⁊ doctores cōstituī qui ⁊ dulces essent ⁊ potētes: ⁊ nihilomin⁹ sapientes. Dulces vt me blāde ⁊ miserico: diter suscipere⁊. Potentes vt fortiter ꝓgerēt. Sapientes vt ad viā/⁊ per viā ducerent que ducit ad ciuitatē. Quid petro dulcius: q̄ tā dulciter ad se oēs cōuocat pctores: sicut ⁊ actus aplici: ⁊ epistolarū eius series attestat? Quid illo potēti⁹: cui ⁊ terra obediuit: cū mortuos reddidit: ⁊ mare sub pedib⁹ ei⁹ se calcabile prebuit: qui simonē magū spū oris sui in aere attigit qui claues regni celoꝝ tā singulariter accepit/vt ꝑcedat sentētia petri/sententia celi: Deniq̄ quodcūq̄ ligaueris (inquit) super terrā erit ligatū ⁊ in celis: ⁊ quodcūq̄ sol mat.xvj. ueris sup terrā erit solutū ⁊ in celis. Quid aūt illo sapientius: cui nō caro ⁊ sanguis reuelauit? Ubētissime paulū sequor: qui ꝓ nimia dulcedine luget eos q̄ peccauerūt ⁊ nō egerūt penitētiā: q̄ fortio: est omni principatu ⁊ potestate: sapientiā ⁊ medullā sacroꝝ sensuū/nō a primo vel ſcōo: sed a tertio celo largiter asportauit. ¶ Ubi sunt magistri nostri: q̄ a magistro oim vias vite pleni⁹ didicerūt: ⁊ docēt nos vsq̄ in hodiernū die. Quid ergo docuerunt vel docēt nos apli sancti? Nō piscatoriā artē: nō scenofactoriā: vel q̄d hmōi est: nō platonē legere: nō aristotelis versutias inuersare: nō semp discere ⁊ nunq̄ ad veritatis scientiā peruenire. Docuerunt me viuere. Putas parua res est scire viuere? Magnū aliq̄d: immo maximū est. Nō viuit qui fugbia inflatur: q̄ luxuria sordidat: qui ceteris inficit pestib⁹: qm̄ nō est hoc viuere: sed vitam cōfundere: ⁊ appropinquare vsq̄ ad portas mortis. Bonā vitā aūt ego puto: ⁊ mala pati/⁊ bona facere: ⁊ sic perseuerare vsq̄ ad mortē. Dicit vulgo: q: q̄ bene se palcit/bene viuit: sed mērita est inīq̄tas sibi: q: nō bene viuit: nisi qui bonū facit. ¶ Arbitro: aut̄ q̄ tu: qui in cōgregatiōes/bene viuis: ſi viuis ordinabiliter: sociabiliter: ⁊ humiliter. Ordinabiliter tibi: sociabiliter ꝓximo: humiliter deo. Ordinabiliter: vt in omni cōuersatiōe tua solicit⁹ sis obseruare vias tuas: ⁊ in cōspectu dñi/⁊ in cōspectu ꝓximi caues ⁊ tibi a pctō: ⁊ illi a scandalo. Sociabiliter/vt studeas amari ⁊ amare: blandum te ⁊ affabilē exhibere: supportare nō solum patiēter: sed ⁊ libēter infirmitates fratrū tuoꝝ tā moꝝ/q̄ coꝝ. Humiliter: vt cū hec oīa feceris: spiritū vanitatis studeas exufflare: q̄ ex hmōi nasci solet: ⁊ quantūcūq̄ illū senseris: negare oīno consensum. ¶ Sic ⁊ in patiēdo malū qm̄ triplex est: triplicē patiēdā adhibere te oportet. Est em̄ q̄ō a re pateris: quod a ꝓximo: q̄ō a deo. Primū est austeritas penitētie: scōm vexatio aliene malicie: tertiū flagellū correctiōis dīne. In eo q̄ a re pateris: debes voluntarie sacrificare: q̄ō a ꝓximo: patiēter ferre. q̄ō a deo: sine murmure ⁊ cū gratiarū actiōe sustinere. Nō sic multi filioꝝ adā/q̄ erraverunt in solitudine in inaquoso. Erraverūt plane ⁊ errāt a via veritatis: qui in solitudinē superbie recedētes/socialem

Universidad de Deusto
Biblioteca

vitam habere nō volunt: quoꝝ singularitas associari nō pōt. Sed ⁊ in inaquoso: qꝝ nullo imbre lachrymarū compuncti: in terra sterili ⁊ arenti perpetua siccitate moriantur. Propterea viam ciuitatis habitaculi nō inuenerūt: qꝝ inuerecundati in terra aliena/coinquinati sunt cū mortuis: deputati cū his q̄ in inferno sunt. ¶ Nō erat ita solitari⁹ ille de quo sanct⁹ hieremias ait: Bonū est viro cū portauerit iugū ab adolescētia sua. Sedebit solitari⁹ ⁊ tacebit q: leuauit se sup se. Illi errauerunt: sed iste sedebit semp. Illi em̄ erāt cordate: iste aūt nō sedet: sed sedebit solitari⁹ cū habuerit honorē singularitatis illi⁹/videlz iudiciarie potestatis in signe: qō sancti in terra possidebunt eā leticia sempiterna erit eis. Quare: ¶ Quia leuauit se sup se idest cū adolescēs esset: ⁊ etatis lubrice sentiret ardores: senē induit relinquēs qō erat: assumēs qō nō erat. Leuauit (inquit) se sup se: qꝝ nō respicit ad se: sed ad illū q̄ est sup se. Sedebit em̄ ⁊ tacebit: modo etiā a strepitu diabolicarū suggestionū: a strepitu carnaliū desideriorū: a strepitu mūdi. Felix aia q̄ linguas istas nō exaudit/audiat licet: illa multū felicior: (si m̄ aliqua est) cui penitus nō loquūtur. Hec est sapiētia quā ap̄s loquit inter perfectos abscondita in mysterio: quā nemo principū seculi huius cognouit. Sic me apostoli ⁊ viuere ⁊ cōscendere docuerunt. Gratias tibi dñe iesu qui abscondisti hec a sapientibus ⁊ prudentibus: ⁊ reuelasti ea paruulis istis qui resecuti sunt: ⁊ reliquerunt omnia propter nomen tuum.

¶ In eadem solennitate. Sermo. ij.

Sancti isti quoꝝ solennis hodie passio celebrat: multā nobis de se loquēdi causam: multā q̄ materiā prebuere. ¶ Verū ego vnū timeo: ne totiens audita vba salutis/vilescere nobis incipiāt tanq̄ verba. Vilis siquidē ⁊ volatilis res verbū hois: nullius molis: nullius pōderis: nullius pcij: nulli⁹ soliditatis. Aerē verberat vn̄ verbū ōr: ⁊ sicut foliū q̄ vēto rapit: effluit: et nō est q̄ cōsideret. Nemo vestrū fratres sic accipiat: imo nemo sic despiciat verbū dei. Dico em̄ vobis: bonum illi fuisset si nō audisset hō ille. Fructꝰ vite sunt vba dei: non folia, et si folia: sed aurea sunt. Propterea nō paruipēdantur: nō pertrāseant: nō preteruolēt. Ipsa q̄ colligite fragmenta ne pereāt. ¶ Terra em̄ que sepius supueniente susceperit imbrē: ⁊ nō fecerit fructū: terra reproba est: proxima maledicto. Sic ⁊ ea q̄ in euangelio sterilis ficulnea legit: si postea q̄ foderit circa eā vineę cultor: atq̄ miserit stercora: nihilominus sterilis inuēta fuerit: nōne iā securis ad radicē illi⁹ arboris est ponēda? Et ego dico vobis: si minus boni in secularib⁹ inuenerit: maiores in eis dñs habiturus est patiētiā q̄ in nobis: quib⁹ celestiū cōsolationū pluuia volūtariā segregauit: quibus nō sarculus discipline: nō pauptatis ⁊ vilitatis stercora defuerūt

¶ An nō stercora sunt abominationes egyptiorū: quas immolamus deo nostro? Stercora plane/villa ad aspectum: sed ad fructū vtilia. Nō refugiat hāc fēditatē qui fecunditatē desiderat. Siquidē ex defossi stercoꝝ acervo qui portat in agrū: fecundus surget acervus manipulorū qui reportabit ex agro. Propterea nō vilescat vobis vilitas pciosa: sed pciosi⁹ cūctis thesauris egypti/christi imperiū estimate. ¶ Verūtamē terrenū habēti⁹ sterquilinium/ipsa q̄ celestia nō deest pluuia: q̄ est oratio nū deuotio: iocūda ruminatio psalmodie: dulcis meditatio: cōsolatio scripturarum. Denique ⁊ hec ipsa pluuia est quā accipitis p os meū: ⁊ q̄n de flumine cuius impetus letificat dei ciuitatē: ⁊ rorē te voluptatis illi⁹ aliqua stilla vos dum de eis loquimur stillicidia stillare contigerit.

¶ Sed necesse habeo interdū circūfodere: quādoquidē posuerūt me custodē ⁊ cultorē in vineis. Deu qui meam nō colui nec custodiui. Necesse habeo tamen: dū hunc occupo locū ⁊ circūfodere: nōnunq̄ ⁊ apponere stercora. Molestū id quidē: sed dissimulare nō audeo: scies multo amplius securim nocituram q̄ sarculum: ignē q̄ fimum Itaq̄ ⁊ arguere/⁊ increpare iterdū necesse est: nec ignoro fimū esse verbū increpationis: verbū imperij: ⁊ qd si nō excuset necessitas: ipsuz q̄ minus deceat, pferentem. Sed quid agimus q̄ b̄ fimo etsi alios plane ⁊ lapidari ⁊ idurari videm⁹? Dicit nāq̄ scriptū est. ¶ De stercore bou lapidabit piger. An nō impingunatur q̄ increpat? benigne accipit: māluere rūdere: libenter emēdare conat: Nec plane salubria ⁊ fecūda impinguatio est: vt corripiat me iustus in misericordia ⁊ increpet: oleū aūt pctoris nō impinguet caput meū. Ex ea siquidē pinguedine qua generat oleū pctoris: abūdantius pullulāt spine ⁊ tribuli: ⁊ ois radix amaritudinis germinat copiosius. Itaq̄ iustoꝝ increpationē misericordia nominat: satis indicat quēadmodū suscipienda sit: q̄ benigno animo: q̄ deuota mēte: quātaq̄ ei grā sit habenda. Sic em̄ accipiētib⁹ nobis erit impinguatio salubris: non fertilis vitioꝝ quēadmodū oleū pctoris: sed fructꝰ illius quē fm aplm habem⁹ in sctificatione. ¶ Quid aūt faciamus tibi o piger: q̄ ad hāc misericordia irritaris magis ⁊ exasperaris: Nōne bonū fimū sparsi in agro tuo? Un ergo lapides habet? Sed tu inimice hō: q̄m qui diligit iniquitatē odit animā suā: tu inquā inimice hō hoc fecisti: q̄ desidiā tuā nō excutere: sed excusare pergēs / fimum tibi peruerris in lapides. ⁊ vñ impinguari debueras: lapidaris. Nec idcirco dicta sunt fratres: vt nouerit q̄ benigne audiēdū sit: q̄ deuote suscipiēdū: q̄ solicite cōseruandū quicqd ad alarū salutē ptinet: ⁊ nō sicut vbū hoīm: sz sicut vere est verbū dei sue illud cōsolationis: sue cōminationis: sue etiā increpationis/audiat. Excessi fateo: ipsius ppemodū festinantis oblit⁹: sed vt arbitror: nō ad insipientiā vobis si firmiter inhesserint animo q̄ audistis. Et nūcia de solēnitate ipsa vel breuiter aliqd loq̄ tēptemus: Apl̄oꝝ christi fest⁹ agit dies: quib⁹ sane plurimū a nobis honorē deberi scio. Sed vtrū possit aliqs exhiberi hesitatis. ¶ Nimis em̄ honorati sunt amici tui deꝰ: nimis cōfortatus est principat⁹ eoꝝ. Quid em̄: Si in terra adhuc positi oia poterāt: nō quidē in se: sed in christo: qd nō poterūt hodie viuētes in eterna felicitate cū ipso: Mortales adhuc ⁊ morituri imperiū vite ⁊ mortis videbantur habere: solo nūmirū vbo mortificātes vitioꝝ/⁊ mortuos suscitātes: quāto magis nūc cum honorati sunt nimis: nimis cōfortat⁹ est principat⁹ eoꝝ! Sed qd est fratres: Cum aplorū beata hodie memoria celebret: nunqd natiuitatis seu cōuersionis eoꝝ: aut certe vitę vel miraculoꝝ solēnis agit cōmemoratio? Nō est fratres natiuitas humane solēnitas: sicut paulo ante bti iohānis die natalicia celebrastia. Ille em̄ nascēs honorat: q: nascit sctificat⁹. Denique in iohāne solo/celebratio est passiōe natiuitas: q: etn passus p christo est: cū p iustitia ⁊ veritate occubuit: euidētius tū nat⁹ p eo est: nimirū hō missus a deo q̄ in b̄ nat⁹ est: ⁊ ad b̄ venit in mūdū/vt phiberet testimoniū veritati. Sed neq̄ cuersionē aplorū aut eoꝝ miracula hodie recensem⁹: sicut cetera die⁹ alios: alteri⁹ quidē conuersio: alteri⁹ de carcere liberatio facta p angelū/festiuis ecclie gaudijs ad memoriā reuocat. ¶ Mortē speciali⁹ venerat: qua nihil iter hoīes humano iudicio pl⁹ horet. Cōsiderate fratres ecclie sancte iudicia: Fm fidem: nō fm facie iudicātis. Mortē siquidē aplorū/in eoꝝ recolit solēnitate pcipua. Hodie nūmirū petr⁹ crucifix⁹ est: hodie decollatus est paulus. Nec hodierne causa festinitat⁹: hec presentiū materia gaudioꝝ. In his igit festū agēs die et letum: sine dubio spiritū sp̄ū habet ecclesia: spiritū oñi: in cui⁹ cōspectu sicut habes in psalmo: Pretiosa est mors sctoꝝ Quantos em̄ dum paterent apostoli: credimus affuisse qui neq̄ tā pciosis moribus illorum inuiderēt. Visi sunt em̄ oculis insipiētiū mori: ⁊ estimata est afflictio exitus eoꝝ. Et sic quidē visi sunt oculis insipientiuz. Mihi aūt (ait pphēta) nimis honorati sunt amici tui deus: nimis cōfortatus est principatus eoꝝ. Fratres; amici dei

mori videntur oculis insipientiū: sed in oculis sapientiū iudicant potius obdormire. Denique ⁊ lazar⁹ dormiebat quia amicus erat: ⁊ cum decreuit dilectis suis somnū: ecce hereditas dñi. Studeamus fratres viuere vita iustoꝝ: sed morte eoꝝ mori multo magis desideremus. Sapientia em̄ iustoꝝ nouissima preferet: ibi nos iudicās vbi nos inuenerit. ¶ Dino nec esse est vite p̄sentis finē / future coherere principio: nec ibi tolerabilis dissimilitudo est. Sic em̄ si q̄s duo fibi (vt ita dixerim) cinctoria consuere aut colligare voluerit: minus de relig̃s partib⁹ curans: ipsa q̄ sibi copulanda sunt capita vnifomiter parat: ne dissideāt a seipsis: ita dico vobis quantūlibet exciterit cōuersatio spūalis: si carnalis fuerit cōsummatio nostra: vite illi spūali penit⁹ nō cohaerent: nec caro ⁊ sanguis regnū dei poterūt possidere. Ifili (ait sapiēs) memorare nouissima tua ⁊ nō peccabis. Nimirū q̄ hec maxime recordatio faciat timoratū: timor expellat pctm̄: negligētia non admittat. ¶ Dinc ⁊ moyses de quibusdā. Utinā (ait) saperēt ⁊ intelligerēt: ac nouissima puiderēt. In quib⁹ vtiq̄ verbis tria nobis video cōmendari: sapiētiā / intelligentiā / prudentiā. Arbitror sane trib⁹ eas assignari posse tēpor⁹: vt eternitati q̄dā imago reformari videat in nobis: p̄sentia moderatib⁹ per sapientiā: p̄terita p intelligētiā diiudicatib⁹: nouissima puidētib⁹ ad cautelā. Hec nē pe spiritalis est exercitij summa: hec forma studij spiritalis vt sapiēter disponamus p̄sentia nostra: recogitemus in amaritudine aie nostre p̄terita: futura q̄s solicite puideamus. Sobrie ⁊ iuste ⁊ pie viuamus in b̄ seculo (ait apl̄s) vt videlz in p̄senti sobrietas obseruet: vt iusta satisfactione p̄terita q̄ nobis fine fructu saluris p̄teriere tēpora redimant: vt pietatis clypeū/immīnētib⁹ de futuro periculis opponam⁹. Sola ē em̄ q̄ ad oia valet pietas: cultus scz dei humilis ⁊ deuot⁹: nec aliter nobis est puidere nouissima: misi vt vniuersa q̄ nobis imminere videntur pericula: sedula nobis cū cogitatiōe versantes: discamus de nostra oīno industria: magis aūt de nostris dissidere meritis: ⁊ soli diuine nos protectioni cōmittere pio quo dā mentis affectu qui de intentionis in ip̄m/cuius darū optimū: ⁊ donū pfectū est: cōsummatio felix; ⁊ mors p̄ciosa.

¶ Habes in euāgelio tria hec ipso tibi sermone dñi commendata. Beati (inquit) pauperes/beati mites/beati q̄ lugent. Beati q̄ futura sapiūt p̄ze desiderio celestiū: interno quodā sapore mētis/p̄sentia respuētes. Beati qui nouissima puident: in mānsuetudine suscipientes infirmum verbum/qō eoꝝ saluare animas pōt: ⁊ pietate cordis ad futurā tendunt hereditatē. Beati qui p̄sūtiū intelligentes errorē: credentes lauāt lachrymis lectū suū. Uides qd optet vir sanctus: qd obtinere cupit eis p quibus orat: Utinā (inquit) saperēt ⁊ intelligerēt: ac nouissima puiderēt. Ac si manifestius dicat: vtinā esset in eis spūs sapiētie/⁊ intelligētie/atq̄ cōsilij. Utinā hec in nobis inueniantur fratres: vt suauiter omnia nostra p sapientiā disponamus: vt intellectu preterita peccata dānemus: vt puideamus futura cōsilio. Utinā sapiamus/ad p̄sentis vite moderationē: vtinā intelligamus ad p̄terite correptionē: vtinā deuota in deū fide puideamus: vt felicē habeamus ipso miserante cōsummationē. Dicit em̄ est funiculus triplex/quo trahimur ad salutē: ordinata cōuersatio: rectum iudicium: fides deuota.

¶ Item in solennitate eorundē de lectione libri sapiētie Hi sunt viri misericordie. Sermo. iij.

Merito fratres apostolis sanctis attribuit mater ecclesia: qō in sapiētie libris legitur: Hi sunt viri misericordie: quoꝝ iusticie oblionē non acceperunt: cū semine eoꝝ permanent bona. Sunt em̄ hi plane viri misericordie: siue q: misericordiā cōsecuti: siue q: misericordia pleni: seu q: misericorditer a deo nobis bona sunti. Et vide quā misericordiā cōsecuti sunt. Paulum interroga de seipso: vel magis sponte cōfitentē ausculta. Qui blasphemus fui ⁊ persecutor: ⁊ iniquus: sed misericordiā cōsecut⁹ sum. Quis em̄ nō audiuit quāta mala fecerit sanctis in hierusalē? Nec folū in hierusalē: sed ⁊ per tota iudeā insanie ferebatur habenis: vt christi mēbra laniaret in terris. Denique hac furia vectus ibat: sed preuentus a gratia est. Ibat ip̄ārs minarū ⁊ cedis in discipulos dñi: ⁊ discipulus dñi factus est: cui ostēderet quanta eius opor: reret p nos ip̄sius pati. Ibat dirū toto corpore virus exhalās: ⁊ subito in electionis vas mutat⁹ est: vt iam eo: illius eructuaret verbū bonū: verbū pium ⁊ diceret: Dñe q̄d me vis facere? Hec vtiq̄ huius mutatio dextere excelsi. Merito proinde loquebat: fidelis sermo ⁊ omni acceptiōe dignus: q̄m dñs iesus venit peccatores saluos facere: quoꝝ primus ego sum. Hoc ergo apud beatū paulum fiducie ⁊ cōsolationis accipite fratres: vt ad dñm iā cōuersos nō nimis cruciet preteritoꝝ cōscientia delictoꝝ sed tantuz humilet vos sicut ⁊ ipsum. Ego sum (inquit) minim⁹ aplorū: q̄ nō sum dign⁹ vocari apl̄s: qꝝ p̄secut⁹ sum ecclesiā dei. Ita ⁊ nos humiliemur sub potēti manu dei: ⁊ fiducia habeamus: qꝝ ex nos misericordiam cōsecuti sumus: abluti sum⁹: sctificati sumus. Et b̄ quidē oibus nobis: q̄m oēs peccauimus ⁊ egenus hac gloria dei. Uerus apud beatū petrū aliud habeo qō apponā: eo charius quo rarius: ⁊ quo singularius eo sublimius. Nam peccauit paulus: sed ignorās fecit in incredulitate sua: Petr⁹ cū cecidit apertos habebat oculos. ¶ Porro vbi abundauit delictū: superabūdauit ⁊ gratia. Loꝝ siquidem qui peccant anteqū deū nouerint: anteq̄ miserationes ei⁹ experti sint: anteq̄ portauerint iugum suaue ⁊ onus leue: priusq̄ deuotionis gratiā ⁊ cōsolationes acceperint spiritus sancti: eoꝝ inquā copiosa redemptio est: ⁊ tales oēs nos fuimus. At eoꝝ qui post cōuersionē suā peccatis et vitijs implicant/ingrati accepte gratie: ⁊ post missaz manū ad aratrū retro respiciunt tepidi ⁊ carnales facti: aut post agnitā viam veritatis retro eunt apostate manifesti: eoꝝ vtiq̄ perpaucos inuenias qui post hec recedeāt in gradū pristinū: sed magis in foedū⁹ positi foedāt ad huc. Super quos ꝓphēta deplorat. Quomodo obscurata est aurū inquit: mutat⁹ est color optimus: ⁊ qui nutriebantur in croceis amplexati sunt stercora. Nec tm̄ si quis hmōi est desperamus de eo: tantū vt resurgere velit cito Quāto em̄ diutius ymanebit: tāto euadet difficilio. Beatus vo q̄ tenebit ⁊ allidet paruulos babylonis ad petrā Etenī si creuerint vir poterunt superari. Ifilioli hec dico vt nō peccetis: sed ⁊ si quis peccauerit: aduocatū habemus apud patrē: qui pōt q̄ nos minime possimus: ramentū qui cecidit nō adiiciat in malū vt pfundius cadat: sed magis vt resurgat: cōfidens q̄ nec ei negabit venia: si tm̄ ex corde cōfiteatur peccata sua. Si em̄ is de quo loq̄mur petrus post tam grauē lapsum ad tantā redijt eminentiā sanctitatis: quis de cetero desperet si tantū egredi voluerit a peccatis? Attende q̄ scriptū est: Egressus foras flevit amare. In egressu cōfessionē ordina: in amaro fletu compunctionē cordis intellige. Et attende q̄ prime primū recordat⁹ est verbi/q̄ dixerat iesus: nunc primū cordi fuit verbū quo predicta fuerat eius infirmitas: cum enarrauit presumpta temeritas. Ue tibi qui post lapsum fortior: esse nobis exhibes. Ut q̄d tā rigidus es in tuā ipsius pernicie? Inclinare potius vt melius erigaris: ⁊ ne phibeas frāgi q̄ dissolui: tū est: vt possit melio⁹ solidari. Quid indignaris increpāti gallo? tibi potius indignare. Pluuiam volūtariā (ait psalmista) segregabis deꝰ hereditati tue: ⁊ infirmata est. Bona infirmitas q̄ segregat hereditati: que medicū nō repellit. Induratos em̄ ranq̄ vas figuli in virga ferrea cōteret: ⁊ hereditas infirmata est (ait) tu vo perfecisti eam. Audisti certe quā misericordiam cōsecuti sint apostoli nostri: vt iam nemo ex vobis super peccatis preteritis vltra q̄ necesse sit / cōfundatur: in cubili conscientie suc compunctus. Quid enim? Forte peccasti

Universidad de Deusto
Biblioteca

in seculo. Nunquid amplius paulo: Nō si ⁊ ipsa in religione: nūquid plus petro: Atramē illi in toro corde penitentiā agētes: nō modo salutē: sed ⁊ sanctitatē cōsecuti sunt: etiā ⁊ salutis ministeriū ⁊ magisterium adepti sunt sanctitat. Et tu ergo fac silliter: qm̄ ꝑpter te scriptura loquit viros illos esse mie: vtiq; ꝑpter multā misericordiā quā cōsequi meruerūt. Potes tm̄ in hoc verbo etiā illud nō incōuenienter accipere vsros mse fuisse aplos. i. plenos mia: seu viros misericordie/ecclie vniuerse. Scimus em̄ q̄ vni illi nec sibi vixere: nec sibi mortui sunt: sed ei q̄ pro ipsis mortuus est: magis autē nobis oibus ꝑpter illum. Quantum em̄ ꝑderit nobis eoz iustitia: qn̄ ipsa q̄: sicut ostēsum est: tantū ꝓfuere peccata: Pro nobis facit eoz vita: eoz doctrina: etiā ⁊ mors ipsa. Etenī in cōuersatiōe cōtinentiā: in ꝓdicatione sapientiā: in passione sua patiētiā/nobis beati apli cōtulerunt. Quartū vsq; hodie conferre nō cessant misericordia pleni: qō est sanctarū fruct⁹ orationū. Quāuis ⁊ in ipsa eoz vita adhuc inueniās qō annumeres: fiduciā scz quā nobis miraculoz exhibitiōe prebuerūt. ¶ Et quis enumerer q̄ multa nobis per eos beneficia ꝓuenerūt: Bene ergo de eis scriptura loquit: qm̄ hi sunt viri misericordie. Et addidit. Quoruz iusticie oblionē nō acceperūt. Vis vt nec tua accipiat obliuionē? A triplici caue periculo: ⁊ florebit ⁊ eternū ante dōm.

F

apoc. iij. eze. xviij mat. vij.

Legis em̄: qz tepidus es: incipiā te euomere ex ore meo. Legis: si auerterit se iustus a iusticia sua ⁊c. oīm iusticiarū eius nō recordabor. Legis: quibusdā dicendū in iudicio/nō noui vos: illis sine dubio qui receperūt mercedē suā. Ergo vis iusticia tepida: vis trāsitoria: vis vendita erit in oblionē coram deo. Sed non ita aploz iusticie: qō ex eo satis apparet: qō sequitur. ¶ Cū semine eoz ꝓmanēt bona. Manet em̄ vsq; hodie in nobis aplōz vestigia: ex eoz religio: qi ex deo est: nō pōt dissolui. Vestes israelitici populi q̄draginta annis in deserto ꝓseuerauerūt integre: multo magis aplōz vestes sup̄ iumētū saluatoris apposite. Cū semine (inquit) eoz. Vō est semē quia securū adiūgit: hereditas sancta nepotes eoz? Vdē ꝓfecto et semen sunt: ⁊ nepotes. Meministis credo (sciētib⁹ em̄ legē loquor:) meministis inquā legalis mandati: vt suscitet frater superstes semē fratri defuncto sine semine. Quis sine semine? Singulariter (ait) ego sum donec transeaz.

Deu. viij

pū. cxl. Job. xx.

Vdeoq; resurgēs. Vade (inquit) dic fratribus meis. Ac si dicat. Fratres sunt: factā t qō fratres. Ergo ꝑ euāgeliū ipsi nos genuerūt: non ut sibi: sed christo: qi per euangeliū christi. Vnde est q̄ molestē tulit paulus quosdā eoz dici a quib⁹ geniti fuerāt ꝑ euāgeliū: indignās aduersus eos qui dicebāt: Ego sum pauli: ego vz cephe: ego apollo: christi magis oēs ⁊ fieri volens ⁊ dici. Itaq; semē apostoloz sumus per ꝓdicationē: sed per adoptionē ⁊ hereditatē semen christi: ⁊ apostoloz nepotes.

j. Coz. j. ⁊. iij.

¶ De dauid ⁊ golia ⁊ quinq; lapidibus. Sermo.

B

j. Regū xvij.

Audiuimus ex libro regū goliam virū ꝓcere stature / ꝓsumētez super multa fortitudine ⁊ magnitudine corꝑis fuit: vociferantē aduersus phalangas israel: ⁊ ꝓuocantē eas ad singulare certamē. Audiuimus etiā a deo suscitatū spiritū pueri iuuenis: vt indigne ferret virū spuriū ⁊ incircūcisum castris israel: ⁊ dei summi exꝓbrantē agminib⁹. Spectauimus ꝓcedentez adolescētulum in funda et lapide aduersus monstruose magnitudinis hominē loricatū et clypeo ꝓtectum ac galea: ceterisq; terribilē militaribus armis: ñ qua in nobis erāt viscera pietatis: nō potuimus nō timere sic incunti cōflictum: nō cōgaudere vincenti. Laudauimus magnanimitatē paruuli: q̄ comederet animā eius zelus domus dei: ⁊ opꝓbria exꝓbrātiū ei/a se nō duceret aliena: sz tanq̄ ad ꝓpria mouerēt iniuriā: ⁊ doleret super contritione ioseph. Mirati sumus tantā in adolescēte fiduciā: fiduciā quanta nō inueniretur in vniuerso israele. Collatum denicq; celitus victoriam/⁊ diuina manifeste patrata virtute: tam leti suscepimus: q̄ soliciti certamē expectauimus: armati fide paruuli: ⁊ gloriātis ꝓpria in virtute gigātis. Jam si spiritalē ꝙm apostoli testimoniū / legē esse nō ignoramus: ⁊ scriptā esse ꝓpter nos: nō solū exterioris superficiei oblectādos aspectu: sed interioz q̄ sensu gustu tanq̄ medulla tritici satiādos: cōsiderandum nobis est quisnam videatur iste golias: qui populo dei iam reꝑomissionis terrā ingresso: iāq; multis ex hostib⁹ triūphanti: solus exꝓbrare ꝓsumit: elatus ⁊ inflatus spiritu carnis sue. ¶ Credo em̄ nō incōgrue in superbo homine/superbie vitiū denigrari. Ipsum nāq; est peccatū maximū: qō dei populo magis insultat: ⁊ insurgit specialiter aduersus eos qui cetera iam videant vicisse peccata. Vnde est q̄ ꝓuocat ad singulare certamen: tanq̄ ceteris iam subactis. Nā ⁊ philistei illo in rēpore timebant oīno aduersus israel inire conflictū: nisi q̄ de golia enormis magnitudinis viro/eoz fiducia tota pendebat. Vñ em̄ eiusmodi animā supbia tenter: quam sibi subiuganit inuidia: seu repiditas ea que solet deo vomitū ꝓuocare: aut pigricia que facit vt bouis stercoris⁹ lapidē? Unde inquā ei superbia: vnde extollētia oculoz: cui adeo ceteꝛa vitia dominant/vt dijudicari se ab vniuersis tanq̄ male sibi cōscius arbitretur? Quis denicq; nisi manu fortis qui cetera iam sibi potēti virtute vitia subiuganit: aduersus nequissimum superbie vitium dimicaturus accedat? Procedat (inquit) dauid manu fortis: qm̄ nō est vincere tantum hostē nisi in manu forti. Armet ipse cōtra goliā: qui et vrsum vicerit ⁊ leonē. Videat sane vtrum saulis ei arma possint ꝑdesse: vtrū seculari sapiētia ⁊ philosophicis traditionib⁹: seu etiā diuinarū superficie scripturarū: videat inquā vtrū his armis debellare superbiā: vtrum hac via humiliatē appꝛehēdere possit: vt onerari sese magis q̄ roborari sentiēs/hmōi arma atq; impedimēta ꝓiiciat: iactans omnino cogitatū suū in dñō: ⁊ de ꝓpria penitus desperans industria: sola fide armatus non reputet golie ꝓceritatē: ne forte magnitudinis eius mole ꝓematur: sed potius psallat spiritu psallat ⁊ mēte. Dñs (inquiēs) defensor (alīs redēptor:) vite mee ⁊c. Illā ⁊ petrus dū nec ventoz violentiā: nec maris ꝓfundū: coꝛpotisq; pōdus cōsideraret: in vbo dñi iactās semetipm/nec perire potuit: nec timere. at vbi vidit ventū validū venientē timuit: ipsoq; timore ꝓtinus mergi cepit. Simile aliquid etiaz nunc athlete nostro rex saul suadere tentat. Non potes (inquiēs) resistere philisteo isti: nec pugnare aduersus eū: qm̄ puer es: hic autē vir bellator ab adolescentia sua.

D

Thre. iij

j. Regū xvij.

Verūtamen nō acquiescit ille tale aliquid meditanti: sed ꝓsumēs de virtute ei⁹: cui⁹ auxilio ꝓioza certamina lauisse: accedit intrepidus. Colligit igitur sabi ectis armis saulis (quinq; lapides de torrēte: quos nimirū (cū leuia queq; tolleret) leuigare torrens potuit: sed nō etiā tolle re secū. Torꝛes quippe quē ꝓtrāseat aīa nostra/seculū ꝓsens est: scriptura teste. Cūm generatio aduenit ⁊ generatio ꝓterit: tanq̄ tumēs vnda/vndā impellēs. Quia ergo oīs caro fenū: ⁊ oīs gloria ei⁹ tanq̄ flos agri: hmōi lesa facile secū trahit torrens inundans: verbuz autē dñi nullis fluctib⁹ cedens: manet in eternū. ¶ Arbitror: ꝓpter nō incōgrue qūnq; lapidib⁹ istis: quinq; partitū verbū intelligi/cōminationis/ꝓmissionis/ dilectionis/iminationis/ toꝛationis. Nam quippe verboꝛ late patens copia in diuinarū reperit serie scripturarum. Et forte ipsa sunt quinq; vba: quoꝛ meminit paulus malēs q̄nq; vba loqui in sensu: q̄ decē milia in lingua. Preterit em̄ figura huius mūdi: ⁊ iuxta aliud testimoniū. Et mūdus trāsit ⁊ cōcupiscentia eius. Nec autē verba trāseunte mundo/nō modo manēt: verū etiam leuigantur magis: duz pertrāseunt⁹ plurib⁹ multripler est scientia. Jam vo collectos istos lapides contra supbie spiritū dimicaturus david/in vase memorie sue reponat: ꝓsideraꝛ quāta nobis

E

j. co. xiij

j. Job. ij

cōminetur deus: quanta ꝓmittat: quantā nobis exhibeat charitatē: ⁊ q̄ multa nobis sanctitatis exēpla ꝓponat quēadmodū denicq; orationū nobis vbicq; cōmēdet instātiā. Vos inquā lapides secū tollat: quisq̄s supbie vitium debellare festinat: vt quotiēs venenatū audet erigere caput: q̄busliber ex his lapidib⁹ manu cogitatiōis ei occurrat: penitus in frōte golias deticiat operis⁹ cōfusione. In quo sane cōflictu/funda q̄ necessaria est longanimitatis forma habēs: quā huic maxime certamini nulla rōne deesse necesse est. Quotiēs ergo vanitatis cogitatio mentē pulsat: si intimo cordis affectu diuinas expanescere ceperis cōminationes: seu ꝓmissiones ei⁹ desiderare: nō sustinet golias vtriuslibet lapidis ictū: sed reꝑmisit ilico tumoꝛ ois. Vō si venerit in mentē dilectio illa tā ineffabilis: quā tibi deus maiestatis exhibuit: an nō ilico inardescens ad charitatē/ꝓximos abominari incipis ⁊ abhicere vanitatē? Sic ⁊ exēpla sanctoz si diligēti tibi cōsideratione ꝓponas: erit sine dubio ad reꝑimendā elationem cogitatio ista putilis. Jā vo si forte insurgēte subito elatione/nihil ex his q̄ diximus appꝛehēdere quiuerit manus tua: toto feruoꝛe ad eā cōuertere: que sola restat orationem: cōtinuo quē eleuatū videras/⁊ exaltatum sicut cedros libani: subuersus impius iam nō erit. Sed queras forte quēadmodū suo ipsius gladio golie possis abscindere caput: id em̄ tanto tibi iocūdius: quāto molestius hosti. Dico breuiter qm̄ expertis loquoꝛ: ⁊ qui facile capiāt ⁊ aduertāt sine moꝛa: qō in semetipsis crebro sentiūt actitari. Quotiēs te ꝓuocante vanitate/ad recordationē cōminationis diuine seu ꝓmissionis aut ceteroz q̄ supra diximus: cōfundi ceperis ⁊ erubescere: deuictus est quidē golias: sed fortitan adhuc viuit. Accede itaq; ꝓpius ne forte resurgat: ⁊ stās sup eū mucrone ꝓpio caput ei⁹ abscinde: de capita q̄ te appetit vanitate/perimēs vanitatē. Elata siquidē cogitatiōe pulsaꝛ: si ex capita materiā ⁊ occasionē sumas humilitatis: quo nimirū humilis deinceps ⁊ abiectus tanq̄ de superbo hoste sentias de teipso: goliam vtiq; golie gladio peremisti.

¶ De euangelica lectione/vbi sustinens dominū septē panibus turba reficitur. Sermo. j.

A

mat. xv. Marci viij.

Jserecoꝛ super turbā: q: iā triduo sustinēt me: nec habent qō manducēt. Euāgeliū fratres ob hoc scriptuz est vt legat: nec ob aliud legit/ q̄ vt rationabilē cōsolationē vel desolationē exinde capiamus. Est em̄ secularib⁹ cōsolatio, vana: de terrenarū affluentia rerum: vana nihilominus de earum penuria desolatio. At euāg. eliū speculū veritatis nemini blandit: nullū sedu cit: tale in eo se quisq; reperiet: qualis fuerit: vt nec ibi timoꝛe trepider: vbi nō est timoꝛ: nec letet cū malefecerit.

Jaco. j.

Sed q̄d dicit scriptura? Si quis auditoꝛ est verbi et non factoꝛ: hic cōparat viro cōsideranti vultū natiuitatis sue in speculo. Cōsideravit em̄ se et abijt: ⁊ statim oblit⁹ est qualis fuerit. Nos autē fratres/nō sic obsecro nō sic: sed cōsideremus nosmetipsos in ea quā audiuim⁹ sacri euāgelij lectione: vt ꝑficiamus ex ea: ⁊ corrigamus ꝙm eā/si qua in nobis deꝑhēdimus corrigēda. Propter hoc em̄ optat ꝓpheta dirigi vias suas: ad custodiēdas iustificationes dñi. Tūc (inquiēs) nō confundar: cū perspexero in omnibus mādatis tuis. Et ego quidem nō cōfundoꝛ: sed gloꝛioꝛ: ꝓo vobis fratres mei: qm̄ saluatoꝛē in deserto securi existis ad eū extra castra: sed vereoꝛ ne quis foꝛte in triduana expectatione pusillanimis inueniatur: et in egyptū seculi hui⁹ nequā/vel coꝛde vel etiā ⁊ coꝛpoꝛe reuertatur. Merito ꝓinde clamat diuina scriptura et

*Psal. v. *Psal. cxviij.

pū. xxvj.

dicit: Expecta dñm viriliter age: ⁊ cōfoꝛtetur coꝛ tuum ⁊ sustine dñm. Sed q̄diu necesse est sustinere? Ꝓꝛoꝛsus donec miserearis tui. Queris quādo? Misereoꝛ (inquit) super turbam: quia iam triduo sustinēt me. ¶ Etiam em̄ trium dieꝝ cas necesse est in deserto: si gratum deo tuo

B

offerre volueris sacrificium: ⁊ triduo sustineas saluatoꝛem: si miraculi panib⁹ desideras satiari. Prima est dies timoris: dies inquā declarās ⁊ illuminās tenebras tuas interioꝛes scz: ⁊ horrendū gehēne suppliciū demōstrās: in quo sunt tenebꝛe exterioꝛes: huiusmodi siquidē cogitatio sicut ipsi nostis: nostre solet exercere primoꝛdia conuersionis. Scda est pietatis dies: qua respiramus in luce miserationū dei. Tertia dies est rationis: in qua veritas innotescit: vt tanq̄ ex debito quodā nature/sine aliqua cōtradictione creatoꝛi subiecta sit creatura: seruus seruiat redēptoꝛi. Exhinc iubemur iā discūbere: vt charitas ordinet in nobis: exhinc aperit dñs manū suam: ⁊ implet omne animal benedictione. Plerū q̄m apostolis dicitur: facite homines discūbere: quoꝛ nos: licz ad confessionē nostrā: habetis vicarios qualescunq; discumbere vos ammonemus fratres charissimi: vt refecti pane benedictionis/subsistere possitis in via: ne forte misera necessitate cōpulsi/descēdatis ⁊ vos in egyptū: ⁊ incipiant vobis illudere q̄ necdū vobiscū in deserto securi sunt saluatoꝛē. Miseri sane ⁊ ipsi: qui nō exiere cū exeuntib⁹: sed plane miserabiliores omnib⁹ hominib⁹/qui ꝓfecti q̄dez cū alijs: sed nō cū alijs sunt refecti. Poꝛro si qui fuere/ q̄ discūbentib⁹ alijs/post dumera seu diuersoria queuis absōditi latere: homines eiusmodi ieiunos: vacuosq; remansisse quis nesciat? Sic ⁊ eos nihilominus qui leuitate ⁊ curiositate ducti: circūquaq; vagantes minime reseruntur: aut qui resedere quidem: sed nō in ordine/nec in numero ceteroz. ¶ Hortamur ꝓinde charitatē vestrā ⁊ pastoꝛali solicitudine ammonemus: ne quis ex vobis inueniatur angulos amare: sectari latebras: querere diuerticula: quoniam qui male agit odit lucem: ⁊ nō venit ad lucē vt nō arguāntur opera eius. Sed nec inueniatur in nobis qui circūferantur omni vento doctrine: instabiles ⁊ inquieti: nihil in se soliditatis: nihil granitatis habentes: tanq̄ puluis quē ꝓiicit ventus a facie terre. Nā de his quid dicā quoꝛ manus contra oēs: ⁊ manus omnium contra ipsos. Vdi sunt qui separāt semetipsos animales: spiritum nō habēres: quoniā nemo in spiritu dei loquēs dicit anathema iesu. Nequissima plane ⁊ pniciosissima pestis: qm̄ vniuersos vni⁹ obstinatio turbat: ⁊ sit omnib⁹ discoꝛdie fomes materia scandaloꝛ. Deniq; ꝓpheta audit: qui de vinea domini loquēs. Singularis (inquit) ferus depastus est eam. Ꝓꝛo huiusmodi rogo ⁊ obsecro vos fratres mei/fugite simulationē omnē/ ⁊ angulos ꝓprie voluntatis: fugite inquietudinē ⁊ spiritū leuitatis: fugite obstinationez et nequissimū vitiū singularitatis: nisi forte (quod absit) fraudare vultis animas vestras panis edulio benedicti. ¶ Jam vo ne longius ꝓtrahaz vos: septē panes quibus reficiamini isti sunt. Primꝰ panis verbū dei: in quo vita hominis est: sicut ⁊ ipse testat. Secūdus panis obediētia est: quoniā Deus cibus est (inquit) vt faciam voluntatē eius qui misit me. Tertius panis meditatio sancta: de qua scriptū est. Cogitatio sancta cōseruabit te. Et que alio in loco nominari videt panis vite ⁊ intellectus. Quartus panis oꝛationū lachrymę. Quintus vo penitentie labor est. Nec mireris q̄ laboꝛē aut lachrymas panē dixerim: nisi forte excidit tibi quod in ꝓpheta legisti. Cibabis nos pane lachrymarū. ⁊ iterū in alio psalmo. Laboꝛes (inquit) manuū tuarū quia manducabis: beatus es et bene tibi erit. Septimus panis est iocunda vnanimitas socialis: panis inquā ex diuersis granis cōfectus/fermentatus vtiq; sapientia dei. Poꝛro septimus panis est eucharistia: quoniā Panis (inq̄t) quē ego dabo caro mea est ꝓ mundi vita.

*Psal. cxxxvij.

Job. vj.

¶ De septem misericordijs. Sermo. ij. vnde supra.

E

Jsericordias domini in eternū cātabo. Ut quid em̄ mihi insipiēs nescio q̄ cogitatio de ꝑsne hui⁹ onere murmurat: vt aggrauet illud sup ceruicem

*Psal. lxxxviij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

meā. Aliud quidē sentio: suauiꝰ q̄dē: sed vtiq; multo maiꝰ. Sic em̄ oportuit me miserationibus suis deus: sic peculdit me obuiā bñficijs suis: vt quidē aliud sentire nō possim. Quid enim retribuā dño pro omnib⁹ que retribuit mihi? Tanta tribuit ⁊ tanta retribuit: et tu mihi de alio onere loqueris? Deficit spūs meus: pro: sus deficit in tanta beneficio⁹ cōsideratione. Et licet dignas non sufficiā grās agere: sed ingratitudinē pro: sus odit aīa mea. ¶ Perē ptoria siquidē res est ingratitudo hostis gratie: inimica salutis. Dico ego vobis: q̄m pro meo sapere: nihil ita displicet deo/plertin in filijs gratie: in hoibus conuersionis: quēadmodū ingratitudo. Vias em̄ obstruit gratie: ⁊ vbi fuerit illa: iam gratia accessum nō inuenit: locū nō habet; hinc mihi fratres tristicia magna: ⁊ dolor continuus est cordi meo: q̄ nōnullos tam pronos ad leuitatē ad risum: ⁊ ad scurrilia verba tam faciles video: vt pertinescā valde ne forte plusq̄ expediat diuine misericordie sint immemores et ingrati tam multis beneficijs suis: aliquādo deserantur a gratia quā nō vt gratiā venerantur. Nā de eo q̄d dicā/q̄ in murmure ⁊ impatiētia obstinato perdurat animo: aut quē peniter adhesisse deo: ⁊ p̄ morte: ⁊ cōtra rationē bonū factū penitentia comitatur: qui sine dubio miserationib⁹ dei: nō modo nō habet gratiam: sed cōtumeliā reddit: Omnino em̄ quantū in se est: parū honorat eū a quo vocatus est: quisquis ei seruit in tristicia ⁊ rancore: si tñ seruire ei quis pōt in ea tristicia q̄ fm̄ carnem est/⁊ mortem operatur. Putas ergo quia maior illi detur gratia: ⁊ nō magis etiā qđ videtur habere auferat ab eo? Nōne em̄ iure perditum reputatur qđ ingrato donatū est: aut dedisse nō peniteret: qđ perisse videt: Oportet proinde gratū esse hoīem ⁊ deuotū: qui perceptā gratie munera: nō modo manere sibi desiderat: sed ⁊ multiplicari. Nemo sane est qui nō facile fi querit inueniat vñ plurimū sit obnoxius deo: q̄m nō est qui se absōdat a caritate ei⁹. Sed nos maxime quos segregauit sibi: ⁊ assumpsit ad seruiēdū sibi soli: si iuxta aplm nō accepimus spiritū huius mūdi: sed spiritū qui ex deo est: vt sciam⁹ que a deo donata sunt nobis: oino plurima inueniemus: vñ cōtinuas ei gratias agere debeamus. Quis em̄ in nobis est/qui nō cōfiteri possit: q̄m misericordia tua magna est super me? Itaq; de tanta multitudine miserationuz dñi/vobis breuiter aliquas ꝓponere velim: vt qui sapiēs est occasione accepta/sapiētio: fiat. ¶ Septē ergo in me video misericordias dñi: quas ⁊ vos ipsi credo facile inuenietis in vobis. Prima est q̄ a multis peccatis adhuc in seculo positū custodiuit. Prima inquā non inter oēs q̄s mihi impēdit: sed prima inter has septē. Quis em̄ nō videat q̄ sicut in multis cecidi: sic ⁊ in alia potera cecidisse peccata: nisi omnipotētis pietas cōseruasset? Ifateor ⁊ fatebor: nisi q: dñs adiuuit me: paulominus cecidisset in omne peccatū aīa mea. Et hec quāta dignatio pietatis: q̄ ingratū ⁊ paruipēdētē sic gratia cōseruabat: q̄ in multis cōtrariū ⁊ cōtemptē: nihilomin⁹ ab alijs benignissime pregebat? At scā miseratio tua sup me dñe: quonaz poterit explicari sermōe/q̄ benigna/q̄ liberalis/q̄ gratuita fuerit? Ego peccabā ⁊ tu dissimulabas. Nō conuenibam a sceleribꝰ? ⁊ tu a verberibꝰ abstinebas. Prolongabā ego multo tēpore iniquitatē meaz: ⁊ tu dñe pietatem tuā. Sed quid prodesset expectatio nisi sequereť penitudo? Cumulus esset dānationis dicēte dño. Hec fecisti et tacui. Tertia proinde miseratio fuit/q̄ visitauit cor: meū ⁊ immutauit: vt amara fierēt que male dulcia prius erāt qui letabar cū malefacerē: ⁊ exultabā in rebus pessimis: inciperē demū recogitare ei annos meos in amaritudine anime mee. Et nūc dñe cōmouisti rerā cordis mei et cōturbasti eā: sana cōtritiones eius: quia commota est. Multi em̄ penitetia ducti sunt: sed infructuosa: q̄m penitētia cor⁹ reprobata est: sicut ⁊ prior culpa. Itaq; ⁊ hec miseratio quarta fuit: q̄ penitentē misericorditer suscepisti: vt in eor⁹ numero inuenirer: de quib⁹ psalmista. Beati(inquit) quor⁹ remisse sunt iniquitates. Sequitur misericordia quinta: per quā mihi cōtinendi deinceps ⁊ emēdatius viuēdi prestitisti virtutem: ne recidiuum paterer: ⁊ esset nouissimus error: peior priore. Omnino em̄ manifeste tue est (dñe deus) ⁊ nō humane virtutis: susceptum semel peccati iugū a cervicibus excutere: q̄m ois q̄ facit peccatū: seruꝰ est peccati: nec est liberari nisi in manu fortis. Jam vo postq̄ in his quinq̄ miserationib⁹ a malo liberaueris: vt fiat qđ scriptū est. Declina a malo ⁊ fac bonū in duabus alijs bona largiris. De due sunt gratia prorogandi: qua videl; munus bone cōuersationis indulges: ⁊ spes obtinendi qua donas hoi indigno ⁊ peccōi de tua totiēs expta bonitate: vsq; ad celestia sperāda p̄sumere.

¶ De fragmentis septē misericordiarū. Sermo. iij. vnde supra.

Psal. xxxiij.

D

Citis quid fecerim

septē vobis hodie misericordias ꝓponēdo? Septēvtiq; panes distribui. Nā si facte sunt mihi lachrymē mee panes die ac nocte: quā to magis diuine miserationes? Multo em̄ dulciꝰ iste sapiūt: reficiūt: multo melius: amplinsq; cōfirmāt cor: hominis. Verū multa nobis (ni fallo:) ex his panibꝰ hodie cecidere fragmēta. Nā ⁊ egoipse sentiebā inter frangēdū multas e manibꝰ cuadere micas: atq; inter digitos ꝓperantis elabi. Verū ipsi collegeritis aliqua/vos videritis Ego (si nōdum fastiditis) nostra que mihi collegeram: sine inuidia cōicabo: ne forte ĩcurrā maledictione abscōdentis frumēta in populis. ¶ Primus itaq; panis si bene memini: cōseruatio gratie fuit: qua me licet indignū: a multis peccatis adhuc in seculo positū custodiuit. Huius ergo tria teneo fragmēta/habētia prosus magnum delectamentū saporis ⁊ alimoniā vite. Trib⁹ siquidē modis a peccato me memini conseruatū: occasionis subtractione: resistēdi data virtute: affectionis sanitate. Multa em̄ in peccata facile cecidissem: si data esset occasio: si⁊ dei miseratione nō me talis opportunitas apprehendit. Jn multa q̄s paulominus cecidissem grauiter impulsus violētia tentationis: sed virtutē dedit dñs rex virtutū: vt sub me esset appetitꝰ meus: ⁊ ei quā sentiebā: cōcupiscentie minime cōsentirē. Sed ⁊ a quibusdā tam longe me fecit miseratio tua dñe: vt penitus abominarer ea: ⁊ ne vsla quidē eoz me tentatio molestaret. Scōs q̄s panis fuit expectatio: qua tardabat vltionē: indulgētiā cogitabat. Et huius ergo panis tria fragmēta accipite: cogitantes longanimitatē quā exhibuit: electionē predestinationis sue quā impleri voluit: ⁊ charitatē nimiā qua nos dilexit. Propter hoc em̄ expectās expectauit me dñs ⁊ nō inten dit mihi: sed oculos suos auertit a peccatis meis: q̄si nolens aduertere quantū delinquerē. Propter hoc inquaz dissimulabat vt cōmendaret paciētiā suā: vt impleret electionē suā: vt cōfirmaret charitatē suā. De tertio q̄s pane eius scz misericordie qua cōuertit nos ad penitentiā: tria nō tam fragmēta q̄ frusta vobis appono. Tūc em̄ (vt bene memini) cōcussit cor: meus: excitās illud vt aduerteret suoz vulnera peccatoz: ⁊ vulnerū sentiret dolorē. Etiā ⁊ terruit deducēs ad portas inferi: ⁊ pparata iniqs supplicia mōstrans. Et vt nihil iam notie remaneret delectationis: melior mihi cōsolatione inspirans/spem indulgentie dedit. ¶ Jn his tribus ego cōuersus sum: credo q̄ ⁊ vos ipsi. Jā vo quarti panis (ipsa est indulgētia) Jobsecro vos diligēter colligite fragmēta ne pereant. Sunt em̄ salubria valde: ⁊ dulciora super mel ⁊ fauū. Sic enim ex toto indulsit: ⁊ tam liberaliter oēm donauit iniuriam vt iam nō dānet vlciscēdo: nec cōfundat improperando: nec minus diligat imputādo. Sunt em̄ aliqui sic donantes iniuriam: vt nō vlciscātur: sepius tamen improperēt. Sunt ⁊ alij qui fileant licet: manet tñ alta mente reposita ⁊ rancor: em̄ tenēr in animo: quarū vtiq; neutra plena indulgētia est. Longe ab his oīb⁹ benigssima est diuinitatis natura;

Ro. viij

pš. xlix.

pš. xxxj.

Prouer ix.

Z

Z†

beatis: ac perinde familiarius in oī necessitate vestra/eorum inuocetis auxilia: sed ⁊ dignius in eoz presentia cōuersari: ⁊ magis ac magis coz vobis conciliare grām: ea prare beniuolentiā: exorare clementiā studeatis. Cuius rei grā necessariū duco: alias quoq; charitati vestre exponere causas: q̄ ipsos beatos angelos p nostra infirmitate reddāt solicitos: absq; sua sane anxietate: sed nō absq; vtilitate nostra: nec ad detrimentū felicitatis sue: sed ad

A nostre salutis augmētū. ¶ Cōstat sine dubio/rōnis participes/⁊ capaces beatitudinis humanas aīas/angelicē si dicere id audeam⁹) cognatas esse nature: nec decet vos o beati spūs/ptra legis pceptū dedignari: quā visitare debetis spēm vestrā: licet in multā: vt ipsi cernitis: deiecta sit vilitatem. Sed neq; arbitramur vos supni ciues ciuitatis vestre excidio delectari: ⁊ ruina muroz q̄s semirutos ipsi videtis. Cui⁹ instaurationē si desideratis vt dignū est: frequēter q̄so ante rhronū glie/verbū p̄cis

p̄s. l. iterate dicētes. Benigne fac dñe ī bona volūtate tua syō: vt edificent muri hierlm. Si diligitis decorē domus dei: ĩmo q: diligitis: experiant zelū vestrū viui ⁊ rōnales lapides: q̄ soli in instauratione eius/vobis possunt coedifi

B cari. ¶ Hic est dilectissimi: funiculus triplex q̄ de excelso celoz habitaculo/ad cōsolandos: adiuuandos: ad adiuuandos nos attrahit supeminens charitas angelorū ꝓpter deū: ꝓpter nos: ꝓpter seipsos. Propter deūvtiq; cui⁹ tanta erga nos mie viscera: ipsi quoq; vt dignū est: imitātur: ꝓpter nos in q̄bus nimirū ꝓpria similitudines miserātur: ꝓpter seipsos/quoz ordines instaurādos ex nobis toto desiderio pstolantur. Jn ore em̄ parulorū: q̄ lacte modo vescūtur: ⁊ nondū solido cibo: pficienda est laus illa maiestatis diuine: cui⁹ habētes p̄mitias angelici spūs beata nimirū delectatione fruūtur: sed tanto auidius nos expectant: quāto pfummationis eius expectatione ⁊ expetitione solicitantur. Que cū ita sint: pensare quāta etiā nobis solicitudine opus est dilectissimi: vt dignos nos exhibeam⁹ eoz frequētia: ⁊ eo mō ꝓnersemur in pspectu angelorū: ne forte sanctos offendam⁹ obrue⁹. Ue em̄ nobis si q̄n ꝓuocati peris ⁊ negligentis nostris

p̄s. xxxvij. indignos nos iudicauerint presentia ⁊ visitatione sua: vt iā necesse habeam⁹: ⁊ nos plāgere ⁊ dicere cū ꝓphēta. Amici mei ⁊ proximi mei aduersum me appropinquauerūt ⁊ steterunt. Et q̄ iurta me erant delonge steterunt: ⁊ vim faciebant q̄ querebāt aīam mea: elongatis nimirum eis/quoz presentia ꝓgere nos ⁊ ꝓpulsare poterat inimicū. Oō si tam necessariā habem⁹ familiaritatē dignationis angelice: cauenda nobis eoz offensa: ⁊ in his maxime exercendū q̄bus eos nouimus oblectari. ¶ Sunt

C em̄ plurima q̄ eis placent: ⁊ q̄ in nobis fuenire delectat: vt est sobrietas/castitas/pauptas voluntaria/ crebra in celū gemitus: ⁊ oīones cū lachrymis ⁊ cordis intentiōe. Amē sup oīa hec/vnitatem ⁊ pacē a nobis exigūt angeli pacis. Quidni maxime delectentur in his q̄ formā quā dā ciuitatis sue repsentant in nobis: vt mirent hierusalē nouā in terra? Dico aūt vt quō ciuitas illius participatio est in idipm: sic ⁊ nos idipm sentiam⁹: idipsum dicamus oēs: ⁊ nō sint in nobis scismata: sed magis oēs simul vnū coꝛpus simus in xpo: singuli aut̄ alter alterius mēbra. Ecōtra vo nihil eque offendit: ⁊ ad indignationē ꝓuocat eos: quō dissensiones ⁊ scandala: si forte inueniātur

j. coꝛ. iij. in nobis. Audiamus si quidē quid loquat ad coꝛinthios paulus. Cū em̄ sit inter vos zelus ⁊ ptentio: nōne carnales estis: ⁊ fm̄ hoīem ambulatis? Jn epla quoq; Jude

Jude. j. apli legimus sic. Hi sunt q̄ segregant semetipsos: aiales: spiritū nō habētes. Videre est aīam hois quēadmodum vniuersa coꝛporis mēbra viuificet coherentia sibi. Separa q̄ qđ vis a iunctura ceteroz: ⁊ videan de cetero illud viuificet. Sic est ois q̄ dicit anathema iesu qđ nemo dicit loquēs in spū dei: q: anathema separatio ē. Sic ⁊ inquā ois qui ab vnitate diuidit: ne dubites q̄n ab eo recesserit spūs vite. Digne igit cōtentiosos: ⁊ q̄ separāt semetipsos

apostoli carnales vocant ⁊ aīales: spiritū non habētes.

D ¶ Dicūt ergo sancti illi ⁊ beati spūs vbi scandala inuenerint ⁊ dissensiones. Quid nobis ⁊ generationi huic spiritū nō habenti? Nā si adesset spūs: per eū vtiq; charitas diffunderet: ⁊ vnitas nō scinderet. Et dicūt: nō permaneamus cū hoibus istis in eternū: q: caro sunt. Que em̄ cōuentio luci ad tenebras? Nos de regno vnitatis ⁊ pacis sumus: ⁊ hoīes istos in candē vnitatē ⁊ pacem spera bamus esse venturos. Tūc aūt qua rōne nobis cohereāt q̄ dissident a seipsis? Videtis q̄ congruat huic solēnitati euāgelica lectio: q̄ sic deterret nos a scādalo parulorū: quādoquidē tam vehemēter angelis displiceat scandala: Qui scandalizauerit vnū de pusillis istis: diuꝰ est qđ sequit. Sz iā pterit hora/ad missas nobis eundū est. Pone to ne sit vobis molesta dilatio: q̄ poterit nō inutilis fore: si caplm̄ pñs/sermone altero diligētius ꝓsequamur.

Matth xviij.

¶ In eadem solēnitate. Sermo. ij. E

Vdistis frēs euangelicā lectionez aduersus eos/q̄ pusillos scandalizant: satis terribiliter intonantes. Nemini blanditur veritas: neminē palpat nullū seducit: aperte denūcians: q̄m Ue hoī illi p quem scandalū venit. Bonū erat ei si natus nō fuisset hō ille. Natus sane denuo: natus ad vitā: nat⁹ de spū: q̄ nimirum carne postmodū ꝓsummat. Expedit ei (si quis est) q̄ scādala suscitar in hac domo: in hac sancta deo placita ⁊ angelis ei⁹ admodū grata ac familiari cōgregatione: vt sub pendat in collo ei⁹ mola asinaria: ⁊ p suauī iugo/⁊ leui onere saluatoris: graui mole terrene cupiditat humeris ei⁹ imposita/demerget in pfundū maris huiꝰ magni et spaciosi manib⁹: qđ est sine dubio seculū nequā. ¶ Minus em̄ dānabile erat ei in seculo magis perire/q̄ in monasterio. Perire siquidē necesse est hoīem q̄ charitatem nō habet: etiā si tradiderit coꝛpus suum ita vt ardeat. Et hec dixerim fratres: nō quasi min⁹ bene de vobis sentiā: aut regnare videat in vobis nequissimū illud vitiū: si⁊ vt in ea charitate ⁊ vnanimitate ⁊ pacem qua stis in dño soliciti sitis pseuerare ⁊ abūdare magis. ¶ Que est em̄ spes nostra: ⁊ gaudiū nostrum: ⁊ coꝛona glie? Nōne vnitas ⁊ vnanimitas vestra: in qua gaudeo vos inueniri fraternitatis amatores: ⁊ ante oīa mutuā in vobis inuicem pfectionis charitatē habētes: qđ est vinculū pfectionis? Propter qđ obsecro vos: sic state in dño charissimi. Jn b em̄ cognoscūt oēs etiā āgelisci/q̄ ch: isti estis discipuli: si dilectionē habueritis adinuicē. Denicq; si tenetis memoria: quā vobis pcedenti sermone tradidim⁹ triplicē angelice erga nos charitatis ⁊ solicitudinis cām: pōt hinc q̄s frater ne dilectionis vtilitas magnifice cōmendari. Facile siquidē p̄siderare est hoī: q̄ nō diligit ꝓximū: nullā er his q̄s tūc diximꝰ: suppetere cām. Nunqd em̄ xpi gra diligemur ab angelis: si de mutue dilectionis inopia cognouerint nequaq̄ eius nos esse discipulos? Nunqd diligimur ab eis ꝓpter nosipsos. i. spiritalis nature similitudine/si inuenimur nō diligere humane nature nr̄e p̄sortes: ĩmo vo si ex eis que inter nos sunt/cōtentionibus: carnales nos magis q̄ spirituales esse cōstiterit? Denicq; nūquid diligent nos ꝓpter seipsos: ⁊ futurā de nobis ciuitatis sue restaurationē: si (qđ absit) vnū quo solo vniri ⁊ coedificari eis possum⁹: defuerit glutinū charitatis? Quō spera būt reedificādos de nobis perpetuos ciuitatis illi⁹ muros: si cognouerint: si viderint nos nō lapides esse viuos qui possint inuicem cohērere: sed magis puluerē/ quem p̄iciat vent⁹ a facie terre: quē vnꝰ verbi flatus in turbinē exciet: ⁊ suspitionis cuiusliber leuissima aura dispgat: Et hec quidem dixisse sufficiat: pro eo qđ ait dñs. Si quis scandalizauerit vnū de pusillis istis: credo enim q̄ maior: si solicitudine deinceps ab hac tā neq̄ssima peste cauebitis. ¶ Jam vero quē nō monet qđ sequit in euāge lio. Si oculus tuus scādalizauerit te: erue eū ⁊c. Nunqd

Matth xviij.

Ubi. ō.

Universidad de Deusto
Biblioteca

J

em̄ cor̄poralem hūc oculum monemur eruere: aut vnus ex manib⁹ istis: fimil⁹ & vnū abscindere pedē? Absit a nobis hmōi carnalis omino/& nimis ridiculosa cogitatio. Sed postq̄ ab exterioribus scandalis deterruit nos sermo diuin⁹ aspere satis sicut audistis: ꝓsiliū dat q̄d de eo nobis agendū sit scandalo q̄ interius patimur: ꝓtrariā inuenientes legē in membris nostris. Ipse em̄ nouit figmentum nostrū: q̄ eiusmodi scandalū nō tam facile a nobis valeat cuitari. ¶ Por̄o tripl⁹ fieri scandalū istud/quotidianū nobis nosse licet experimento. Interdum em̄ est in nobis spiritalis intentionis oculus simpler: & q̄ gratie magis q̄ noster dicēdus sit: sed scandalizat nos oculus noster: & q̄ vere a nobis est: dū voluntas nostra aliā minus castam impor̄tune ingerit intentionē. Sed habem⁹ iam sup hoc salubre ꝓsiliū saluatoris. Eruc eū (inquit) & proīce abs te. Hoc aūt fit: si nō ꝓsentias: si abijcias: si resistas. Simili modo de manu/ac pede est intelligendū. Cum em̄ bonis operibus intentos/ad alia opera trahere volūtas ꝓpria conatur: manus nostra est q̄ scādalizat nos: sed abscindi debet/& proīci a nobis: vt nō ei cōsentiamus. Sic etiam ꝓficere in sancta cōuersatiōe: & ascendere p gradus scale q̄ iacob apparuit: ac iuxta q̄d ait psal mista. De virtute in virtutē ire desiderantes: sepius scandalū patimur a pede quodā pusillanimitatis & negligētie nostre: q̄ nimirū descendere magis ac remissius ire conatur: sed abscindi eū necesse est: vt pes gratie: q̄ stat in directo: currere possit sine offensione: sine scādalo: sine impedimēto. ¶ Q̄d aūt dicit bonū nobis esse ad vitā intrare cū vno oculo/aut manu/aut pede: ꝑ duos habentes ire in gehēnā ignis: eos notat/qui voluntatē suā siue bona: siue mala sit: eque sequuntur & ingrediunt duab⁹ vijs: nūc bona: nūc mala sectantes/sm q̄d variāt desideria sua. Quibus merito vtilius fuerat gratie in oībus inherere: & vbi obuiat ꝓpria volūtas: abscindere & a seipsis abūcere eam. Est aūt cum multo tpe in abscissione ꝓprie voluntatis nostre exercitati/aliquatenus eam domamus: vt discat iam nō supbire: sed magis sine oī scandalo vel cōtradictione deo subiecta sit aia nostra: nec iā abijcere necesse sit oculū nostrū: nempe q̄ simplici adhe rens oculo/factus est & ipse simpler: aut certe iam nō alter est oculus: sed vnus cū eo: apl⁹ teste. Quoniā q̄ adhereт dño: vnus spūs est cū eo. Nō ante de oculo dictum est: de manu quoq̄ & pede eodē modo est intelligendū. Cui⁹ em̄ volūtas ex affectiōe & cū desiderio gr̄e coheret vt nec ꝓcipiscat mala agere: nec bona minora: nec minꝰ bñ q̄ gr̄a suggerit: hic plane ꝓfect⁹ est vir: sed pars ista potius est felicitatis. Abscissio vero scādaloꝝ & tentationū victoria fortitudinis: illa inquā gl̄ie: hec ꝑfrutis.

¶ In solemnitate omnium sanctorum de lectione euangelica. Sermo. I.

Ubi.ꝫ.

p. lxxxiij

Z

Z

Festiuitas sanctorū omniū hodie celebrat: et dignū est vt cum oi deuotione celebrē. Etem̄ si magna videtur & est/beati petri solēnitas: seu beati stephani aut cuiuslibet ceteroꝝ: quāta ista est: q̄ nō vni⁹ tantū est: sed vniuersoꝝ! ¶ Uerū nō ignoratis fratres secularibus id moris esse: vt dieb⁹ festis/festina sibi cōuiuia parent: & quāto fuerit solēnitas clariōr: tāto splēdidius epulent. Quid ergo? Nōne & his qui cōuertūtur ad cor̄ cordis delitie sunt querēde: & spiritalibus spiritalia conparanda? Propterea iam paratū est cōuiuiū nostrū fratres: iam cocta sunt oīa: & epulandi tps aduenit. Dignū est em̄ vt pus aīa satietur: q̄ hec portio sine dubitatione & sine cōparatione fit potior: ꝑfertim cū sanctoꝝ solēnitates manifestū sit ad aīas magis q̄ ad cor̄pora pinere: & que animarū sunt/aīe plus acceptent: quippe natura/li quadā eis cognatione coniuncte. Quibus ꝓpterea q̄ sancti isti cōpariūtur amplius: ꝓpterea magis desiderāt aliarum bona: & plus carū refectionibus delectant: q̄m & ipsi similes nobis fuere passibiles: & ipsi peregrinationis hui⁹ & exilij miserabilis deplorauere molestias: & ipsi graue hui⁹ cor̄poris onus/& tumultus seculi/& tentationes experti sunt inimici. Nihil itaq̄ dubium quin gratior eis sit: & multo acceptabilior: illa festiuitas: qua intendit epulis animarū: q̄ fit ea que celebrat a secularib⁹ curam carnis ꝓficientibus in desiderijs voluptatū. Uerūtamē vnde nobis animarū panis in terra deserta: in loco horroris & vaste solitudinis? Unde nobis sub sole spiritalis cibus: vbi nihil est nisi labor & dolor & afflictio spūs? Sz scio quis dixerit petite & accipietis. Et illud. Si vos cum fitis mali: nostis bona data dare filijs vestris: quāto magis pater vester celestis de celo dabit spiritū bonū petentibus se. Nec iguor̄o q̄ obnixe tota hac nocte & die petieritis mendicātes dari vobis panē de celo viuū: non eū q̄ corpus corroborat: sed qui cōfirmat cor̄ hoīs. ¶ Nā cōuiuas quidē nō ausim dicere: sed mendici sum⁹ ꝑbenda dei viuentes. Mendici inquā iacentes ante ianuā regis ꝓdiuitis vlceribus pleni/& cupientes saturari: imo et sustentari de micis que cadunt de mensa dn̄or̄ nostror̄/quoꝝ celebr⁹amus hodie solēnitatem. Nempe delitijs affluūt: & mensurā accipiūt bonā & cōfertam & superefluētem. Cōfidimus aūt q̄m erit qui det nobis: chaos em̄ magnū & distantia est multa nimis inter liberalitatē & benignitatem dei: & auari diuitis crudelitatē. Propterea dedit hodie pater noster panē. Panē em̄ misericordiarum: panē esse necesse est etiā miseror̄: dedit inquā nobis panē de celo & cibaria in abundantia: quor̄ vtinā ego fidelis coquus: vtinā aia mea cōgna vtilis videat. ¶ Siquidē ad p̄paranda fercula vestra: tota hac nocte ꝓcaluit cor̄ meū intra me: & in meditatione mea exarsit ignis: illesine dubio quē dn̄s iesus misit in terrā & voluit vehemēter accendi. Nā spūalem cibū/& coquinā/& ignē hr̄e necesse est spūalem. Superest iam vt distribuam que parauit: vos aūt ꝓsiderate potius dantē dn̄m/q̄ ministrū distribuentē. Ego em̄ quātum in me est: nihil aliud sum q̄ conseruus vester: qui vobiscuz pariter & mihi & vobis: sicut ipse dn̄s nouit: mendico panē de celo & alimoniam vite. Propterea nō ego vobis: sed pr̄ vester ipse est q̄ dat vobis panē de celo viuū: ipse vos pascit et operib⁹ & sermonibus: etiā & carne filij sui: qui est vere cib⁹. Nā & de operibus lego: meus cibus est vt faciā voluntatē p̄ris mei. & de verbis: q̄m nō in solo pane viuit hō: sz in oi verbo q̄d ꝓcedit de or̄e dei. Ergo nunc quidē cibari habem⁹ factis eius & verbis: post hec etiā illibatū dn̄ici cor̄poris sacramentū in altaris mensa sacrosancta ipso ꝓpitio ꝓcepturi. ¶ Legim⁹ in euāgelio hodie. Q̄m vidēs turbas iesus ascendit in montē. Predicante em̄ dn̄o de cimitatibus & castellis populi sequebantur: quoꝝ saluabat aias: faciebat cor̄por̄a: & adherebāt ei/affatu pariter & aspectu illi⁹ delectati: cuius nimirū vor suauis & facies eius decora: sicut scriptū est. ¶ Speciosus forma p̄e filijs hoīm: diffusa est gr̄a in labijs tuis. Talis est quē nos seq̄mur: cui adhereamus: totus desiderabilis: in quē nō solū populi: sed & ipsi q̄ angeli sancti desiderant ꝓspicere. Quid vobis suauius apponemus? Nimirū hr̄e sunt delitie angelorum. Gustate pinde & videte q̄m suauis est dn̄s. Et huic suauitati: huic sapori: huic sapie q̄ trahit de occultis: oē q̄d desiderat nō valet comparari. Quid em̄? Miraris in sole splendor̄em: in flore pulchritudinē: in pane sapor̄: in terra fecūditatem. Sz a deo hec vniuersa donata sunt nec dubiū quin multo amplius reseruauerit sibi q̄ dederit creaturis. ¶ Jam ne hoc quidē ociosum putemus: q̄ ascendit in montē: nimirū q̄d tanto ante predictū est tāq̄ alonge clamante ꝓpheta. Sup montē excelsu⁹ ascende tu qui euāgelizas sy⁹: exalta in fortitudine vocē tuā: q̄ euāgelizas hierusalem. In qua ascensione fivos melius nō habetis: ego illud intelligendū puto: quod in initio actuū apl⁹or̄ beatus lucas meminit dicēs. Primū quidē sermonē feci de oībus o theophile q̄ cepit iesus facere &

Ubi.ꝫ.

Mat. viij. Luce.xj. Ubi.ꝫ.

M

n

Joh.iiij. Deute. viij. mat. iiij.

Mat.v.

Cāti.ij. O

ꝑs. xliij

P

Esa.xl.

Actuū.j.

docere: vnq̄ non iuxta phariseor̄ morem: qui alligabāt onera grauia & ꝓportabilia: & imponebant ea in humeris hoīm: digito aūt suo nolebant ea mouere. An nō bonus aie panis est iste/& plurimū ꝓfirmans cor̄ hoīs? ffiducialiter sequor: te dn̄e quocūq̄ ieris: & secure incedo viā mādator̄ tuor̄: sciens q̄ per eā ꝓcesseris ipe. Secure inquā viā mādator̄ tuor̄ curro: q̄n quidē nouit q̄ a summo celo egressio tua/ad currendā hāc viā: & occursus tuus vsq̄ ad summū eius fuerit p hanc viā. Nō possum modo fratres in hunc modū singula masticare: vos estote alia mūda & ruminātia: vt fiat sicut scriptum est. Thesaurus desiderabilis requiescit in or̄e sapientis. Cogit em̄ succingere/fortitan & ꝓscindere verbū: tā breuitas hor̄e q̄ materie magnitudo. ¶ Uidēs turbas iesus ascendit in mōtem. Uidēs miserationis intuitu: q̄m erant sicut oues errantes nō habētes pastor̄. Quid est q̄ ꝓpter docere inciperet: ascēdit in montē: nisi q̄ in hoc ipso docuit necesse hr̄e ꝓdicator̄es verbi dei desiderijs animi/& cōuersatione sancta ad sublimia tēdere: & virtutū ꝓcēdere montē? Et cū sedisset accesserūt ad eū discipuli eius. Cū sedisset inquit. Alioq̄n quis ad excelsum illū gigantem posset accedere? Benignissime pr̄ior⁹ inclinauit se: & exinanivit vsq̄ ad sessionē: vt dicat patri. Tu cognouisti sessionē meā & resurrectionē meā. Sedit em̄: vt ad eū/quez ne ipsi quidē angeli stantē attingere poterant: etiā publicani & pctor̄es accedāt: accedat maria magdalene: accedat & latro de cruce. Et cū sedisset accesserūt ad eu⁹ discipuli eius. Accesserūt nō tam incessu pedū/q̄ affectu cordis & imitatione virtutum. ¶ Bene aūt nō turbe: nō quilibet de pplo: sed discipuli accessisse dicūtur: quatenꝰ sicut testamentū vetus datū legit⁹ in mōte syna: solo moyse ascendente/& pplo expectante deo⁹sum: sic et modo suscip⁹rent montes pacē pplo/& colles iusticiā: & velut in tenebris quibusdā & in occulto diceret⁹ apl⁹is: q̄ postea dicerent in lumine: & audirent in aure/q̄ ꝓdicarent postmodū sup tecta. Unde & sequit. Et aperies os suū docebat eos. Aperuit nūc os suū: qui ꝓphetarū p⁹ius aperuerat or̄a. Hinc est quod legitur in psalmo: prophēta dicente. Dn̄e labia mea aperies: & os meū annūciabit laudē tuā. Nunc aūt qui multifarie multisq̄ modis olim locut⁹ fuerat in ꝓphetis: demū sup̄ius or̄e/locut⁹ est: tanq̄ fi dicer̄et. Et q̄ loquebar ecce adsum. Beati qui audierūt loquētem in carne sapiam: beati q̄ verbi dei verba que ab ipsius or̄e ꝓcesser̄ut: audier̄ut. Uerūtamen q̄d audier̄ut illi: adhuc reseruatur nobis: q̄: & nos audire possumus: q̄uis nō ab ipso. ¶ Aperiens os suū docebat eos/dicēs. Bti pauper̄es spū. Uere apertū est os ei⁹: in quo oēs thesauri sapie & scientie sunt recondit̄. Et vere eius hec doctrina q̄ in apocalypsi loquit. Ecce noua facio oīa: qui p ꝓphetā ante ꝓdixerat. Aperiā os meū: eructabo abscondita a pstitutione mūdi. Quid em̄ tam absconditum/q̄ paupertatē esse beatā? Attamen veritas loquit: q̄ nec fallī nec fallere pōt: & ipsa est q̄ dicit: q̄m beati pauperes spiritu. Sic vos insensati filij adā diuitias queritis: diuitias desideratis vsq̄ adhuc: cū iam beatitudo pauperū diuinitus cōmendata: predicata m ūdo: credita sit ab hoīb⁹. Querat eas paganus: qui sine deo viuit: querat iude⁹: q̄ terrenas ꝓmissiones accepit. Sed qua fronte magistur qua mente/xp̄ianus diuitias q̄rit postq̄ xp̄s beatos esse pauperes ꝓdicauit? Quousq̄ filij alieni: quousq̄ vanitatem loquet⁹ os vestrū: vt beatū dicatis populum cui hec sunt: hec visibilia: hec ꝓsentia: cū filius dei os suum aperies/locutus sit veritatem beatos esse pauperes: et ve diuitib⁹? ¶ Sed diligēter attende q̄ nō simpl⁹ pauperes no⁹at ꝓpter plebeios pauperes: necessitate miserabili: nō laudabili volūtate. Sper̄o equidem ꝓfuturam eis apud diuine bonitatis misericor̄diā hanc ipsam afflictionis sue miseriā: scio th̄ dn̄m hoc in loco nō de hmōi fuisse locutū: sed de his qui possunt dicere cū ꝓpheta. Voluntarie sacrificabo tibi. ¶ Attamen nec voluntaria quidē pauperтas oīs/laudē habet apud deu⁹: nā & philosophi oīa sua reliquisse legūtur: vt expediti mūdialibus curis: studio vanitatis possent vacare liberius: & nolebant sensu abūdare terreno: vt abundarent magis in sensu suo. Hos discernit q̄d dictū est/spiritu. i. spirituali voluntate. Beati vero pauperes spiritu: spūali sc̄z intentione: desiderio spūali: ꝑpter solum beneplacitū dei/& animarum salutē: quoniā ipsor̄um est regnū celor̄. Sed quis est q̄ sic loquit: qui sic beatificat pauperes/& sic ditat? Putas poterit verū esse? Erit sine dubio: si quidē verax & potēs est qui ꝓmittit. Si murmurat inimicus: respondebit ei. An nō licet mihi facere q̄d volo? Nōne oculus tuus nequā est quia ego bonus? Si tu iure humiliatus es ꝓ eo q̄ aduersum me exaltare te voluisti: nōne qui se humiliant ꝑpter me: merito sunt exaltandi? ¶ Et vere fratres si miserimus ille e celo deiectus est: q̄m affectauit celsitudinē: altitudinē ꝓcupiuit: sublimitatem ꝓsumpsit: nō ne ꝓsequēs est beatos esse: q̄ sponte in pauperтas humilitatem sese deponunt: & iuxta dn̄i ꝓmissionē/ipsor̄ est regnū celor̄ q̄d ꝓdidit iste? Et attende q̄ sapienter or̄dinauerit sapia ꝑtra pcm̄ ꝓmū/remediuz ꝓinū opponens. Ac si apertius dicat. Dis obtinere celū q̄d gdidit superbiens angelus/q̄ ꝓfisus est in virtute sua: & in multitudine diuitiarū suarū? Pauperтatis vilitatem amplectere: & tuū erit. Sequit. Beati mites: q̄m ipsi possidebūt terrā. Bene optime. Sic em̄ opor̄tebat (cōmendata pauperтate) etiam māsuetudinē ꝓdicari: q̄m relictis quibus oīa/ꝓma soler esse tentatio de molestijs cor̄poris/& afflictione carnis insolita. Quid vero pauper̄as ꝓderit: si (quod absit) paup in murmurationē deueniat: fact⁹ exasperās & impatiens discipline? Optime quoq̄ post regni pr̄o/missionē/minus aliud regnū velut in arrā datur: vt per scripturā/pmissionē habeamus vite eius que nūc est pariter & future: & de exhibitione p̄sentiū/firma fit expectatio futuror̄. ¶ Beati mites: q̄m ipsi possidebūt terrā. Nunc ergo terrā cor̄pus nostrū intelligo. Q̄d si possidere vult aīa: si regnare desiderat sup membra sua: necesse est vt fir ipsa mitio/& superiori suo subiecta: q̄m tale inueniet inferius suū: quale se exhibuerit superiori. Armatur em̄ contra nos ad nocendū & subuertendū inimicus: quia

P

Esa.lij.

E

Apo.xxj ꝑs.lxxvij mat.xiij.

ꝑs.lij. E

F

Textus

Textus

est: ⁊ deus totius consolationis: ⁊ complebitur omnino qđ veritas pollicetur. Beati qui lugent: qm̄ ipsi consolabūtur. Concordat aūt huic sententie etiā illud qđ in salomone legisti. Melius est ire ad domū luctus q̄m ad domū conuiuij. Propterea beata esset eua: si post culpā/consolationē quereres lachrymarū: ⁊ cōuersa ad penitentiam veniā citius obineres. Nunc aūt miserrimā quesisti consolationē de simili casu viri tui: ⁊ veneno pessimo: neq; stulto videlicet vitio: tota infecisti posteritatem tuā: vt vlq; hodie pditionem alterius/alter suam reputet ꝓsolationem. Misera prorsus eue cōsolatio: ⁊ eor qui miseriam hanc imitantur: sed beati qui lugent: qm̄ ipsi consolabūtur. Verum quid aliud est hec ꝓsolatio: q̄ ꝓcedens de spe venie gratia deuotionis/⁊ suauissima delectatio boni: ⁊ gustus sapientie licet exiguus: q̄bus interim benignus dn̄s afflictā refrigerat aiam? Sed gustus ille nihil aliud est q̄ irritamentū desiderij ⁊ incentiuū amoris: sicut scriptum est. Qui edunt me adhuc esurient: ⁊ qui bibunt me adhuc sitiēt. Propterea ilico subinfertur. Beati qui esuriunt ⁊ sitiūt iusticiam: quoniā ipsi saturabuntur. Qui esurit esuriat amplius: ⁊ qui desiderat/abūdantius adhuc desideret: qm̄ quātumcūq; desiderare potuerit: tantū est accepturus. Immo vero non fm̄ impfectionē/modū ve desiderij: quoniā qui donec perfecte habeat/ꝓfecte desiderare nō potest: sed nec ⁊ ꝓfecte habere/donec ꝓfecte desideret: sed mensurā acceptarus est bonam ⁊ cōfertam ⁊ coagitatā ⁊ supefluentem. Beati qui esuriūt ⁊ sitiūt iusticiam: qm̄ ipsi saturabūtur. Infirmiori palato cordis/⁊ aie languenti/adhuc dura ⁊ insipida res videtur esse iusticia: sed qui gustauerūt/ecce ipsi sciunt q̄ beati sunt qui esuriūt illam: qm̄ ipsi saturabūtur. O vere felix ⁊ gloriosa satietas: o sanctū conuiuiū: o desiderabiles epule: vbi nimirū anxietas nulla: nullū poterit esse fastidium: qm̄ satietas summa ⁊ summū ineret desiderio. Beati qui esuriūt ⁊ sitiunt iusticiam: qm̄ ipsi saturabūtur. Jam vero hoc verbum aduersus adam ꝓcedere credo: qui porrōne quidez aliquā videt tenuisse iusticie/in eo q̄ mulieri quidē cōpassus est: sed si esurisset iusticiam: curasset sine dubio reddere qđ debebat: nō modo vxori: sed multomagis creatori. Debebat em̄ vxori cōpassionē vtiq; ⁊ disciplinā tanq̄ inferiori. Caput em̄ mulieris vir. Debebat aūt deo obedientiā/atq; subiectionem. Sed quid putam⁹ fratres: q̄ pluriūi vsq; hodie factum illud grauiter ꝺiudicant: ⁊ th̄ inſipienter imitātur. Indignantur aduersus adam/q̄ obedierit voci vxoris sue plusq̄ dei: ⁊ ipsi quotidie euam suā: carnem videlicet audiūt plusq̄ deum. Jfratres si modo ꝑsentem viderem⁹ adam in eo articulo positū: ascendentib⁹ cogitationib⁹ in cor eius/coarctari inter ꝑceptum vxoris ⁊ ꝑceptū creatoris: nōne clamarenus aduersus illum dicētes: euue tibi miser: vide ne feceris: seducta est mulier: non acquiescas ei? Ut qđ ergo quotiens apprehendit nos tentatio similis: nō ꝑsuademus similr nobisipsis? Beati em̄ qui esuriunt ⁊ sitiūt iusticiam: qm̄ ipsi saturabuntur. Sed qđ pōt esse oīs iusticia nostra coram deo? Nōne iuxta ꝓphetam velut pānus menstruate reputabitur: ⁊ si districte iudicetur iniusta inuenietur oīs iusticia nostra: ⁊ minus habens? Quid g̃ de pctis erit: qm̄ ne ipsa quidē ꝓ se poterit respondere iusticia? Propterea obnixe cū ꝓphēta clamātes. Non intres in iudiciū cū seruo tuo dn̄e: tota humiliare ad misericordiā recurramus: q̄ sola pōt saluare aias nostras: ⁊ solicite pensemus qđ sequit. Beati misericordes: qm̄ ipsi miam ꝓsequētur. Et attende quēadmodum zacheus breuiter vno verbo vtrūq; cōplectitur dicens. Dimidiū bonor meor do pauperib⁹: ⁊ si quēpiā defraudaui/reddo quadruplū. Videsne quātum esuriuit iste iusticiā: cui nō sufficit equa mēsura reddere: nisi reddat quadruplū? Misericordia quoq; magna est/q̄ dimidiū bonor suor dat pauperibus. Verūtamen nō silebo ego qđ sentio. Laudē dn̄i loquet̄ os meū. dn̄i plane: nō vestrum

Eccō. vij

Eccli. xx siij.

Textus.

Esa. lxiiij

Ps. cxliij.

Textus

Lu. xix.

Nec⁊ em̄ vobis: sed nomini eius do gloriam. Zacheus certe: cuius laus est in euāgelio: dimidiū bonor suorum dedit pauperibus: sed ego multos zacheos hic video: q̄ nihil sibi ex oībus reliquere. Quis mihi scribet hoc euāgelium de zacheis istis: imo de petris istis: qui fiducialiter loquantur dn̄o. Ecce nos reliquimus oīa ⁊ secuti sumus te! Sed scriptum est iam in euāgelio eterno. In libro vite scriptū est ⁊ signatum. Beati misericordes: qm̄ ipsi misericordiā ꝓsequentur. Jam vero fratres ade crudelitatem hec sententia tāgit: qui videbatur vxoris amore peccasse. Ecce em̄ scimus o adam/q̄ os de ossibus tuis: ⁊ caro de carne tua est: ⁊ eius amore peccasti. Videamus nūc quātum diligas eam. Venit dn̄s igneū tenens gladiū: in vltione ꝓuaricationis: oppone te discrimini ꝓpter illam ⁊ dic. Dne mulier infirmior est: mulier seducta est: mea est iniquitas: meū pctm̄: in me solum vindicta ꝓcedat. Sed nō loquitur sic. Mulier (inquit) quā dedisti mihi: dedit mihi de ligno ⁊c. O querelas: penā ꝓ ea suscipere refugis: ⁊ culpam admittere nō recusasti? Quō ꝓchdolorosa confudisti: pnicioseq; misericors/vbi seuerus eē debueras: ⁊ pniciosius crudelis/vbi misericordiaz impendere oportebat. Nam delinquere ꝓpter illam nullo modo: facere vero ꝓ ea libenti animo debuisti. Sic em̄ opz fieri fratres: vt nunq̄ ꝓpter aliam hō peccet: qđ est iusticie ⁊ libenter aliena pcā porrigat: qđ est misericordie. Beati qui esuriunt ⁊ sitiunt iusticiā: qm̄ ipsi saturabūtur. Beati misericordes: qm̄ ipsi misericordiā ꝓsequētur. Sequit. Beati mundo corde: qm̄ ipsi deum videbūt. Beati plane/⁊ oino beati qui videbunt in quē desiderant angeli ꝓspicere: quē videre vita eterna est. Tibi dixit cor meum: exquisiuit te facies mea: faciem tuā dn̄e requiram. Quid em̄ mihi est in celo: ⁊ a te quid volui super terram? Defecit caro mea ⁊ cor meū: deus cordis mei ⁊ pars mea deus in eternū. Quādo adimplebis me lericia cum vultu tuo? Ve mihi ab immūdicia cordis mei: qua impediente/nec dum mereor ad beatā illam visionē admitti. Quanta solicitudine fratres: quāto studio dāda est opera: vt mūdari possit oculus quo videndus est deus? Et ego quidē triplici corde inquinari me sentio: ꝓcupiscentia carnis: et ꝓcupiscentia glorie tēporalis: ⁊ preteritor conscientia delictor. Sunt em̄ in aīa morus quidā vir⁹ūq; desiderio rum: quos nec ratione/nec viribus extinguere possum: q̄diu sum in hoc seculo nequā: ⁊ in corpore mortis teneor alligatus. Attamen ꝑtra sordes istas/orationis oppono remedium: ⁊ ꝓptrea sicut oculi nostri ad dn̄m deum nostrum donec misereat nostri: qui solus mūdus est: ⁊ pōt facere mūdū de immūdo ꝺceptum semine. Sic ⁊ ꝑtra peccati ꝓsciē remediū ꝓfessionis est institutū: ⁊ oīa in confessione lauantur. Ecce hec sunt q̄ mundant oculū cordis: oratio ⁊ confessio. Porro beati mūdo corde: qm̄ ipsi deum videbunt. Videbūt quidē in fine/facie ad faciē: videbūt eti nunc: sed ꝑ speculū in enigmate: ⁊ nūc cognoscēt ex parte/ꝑfecte postea cognituri. Dis em̄ in cuius ꝓscientia clausum adhuc petm̄ vinit: aut peccat i spe: ⁊ ita sentit de deo tāq̄ si minus ei petā displiceant: aut peccat in desperatione immisericordē sentiens deū: quor vtriq; merito ꝺr. Existimasti inique q̄ ero tui similis: qm̄ neuter deus videt: sed mentitur iniquitas sibi: fornans sibi idolum pro eo qđ nō est ipse. Beati vero mūdo corde: qm̄ ipsi soli deum vident: soli de eo sentiūt in bonitate sicut vere bonus est: ita vt nemo bonus sit nisi ipe. Bri mūdo corde: qm̄ ipsi deum videbūt. Miseri, pinde adā ⁊ eua: qui conuersi in verba malicie ad excusandas excusatiōes in petis: dū cōfessionis mūdationē fugiūt: immūdo remanēt corde: ⁊ a facie dn̄i eiciūtur. Sequit. Beati pacifici: qm̄ filij dei vocabūtur. Merito filij noie vocabūtur: qui filij opus impleuerint. Ipse em̄ est/per quē reconciliati pacē habem⁹ ad deū. Ipse qui pacificauit in sanguine suo que in celis sunt: ⁊ que sup terrā: mediator dei ⁊ hoim: hō ꝓs iesus.

Matth xix.

Ps. xxxi

Gen. iij.

Textus.

Ps. xlix.

Et attende quēadmodū in tribus quidē ꝓximis⁹ sibi ipsi reconciliatur asa: in duobus q̄ sequūtur/primo: in festo deo: in septimo etiā alios reconciliat: tanq̄ receptus in gram dei ⁊ felici familiaritate donatus. Nā pauptate/mansuetudine/fletu/renouat in asa similitudo quedam ⁊ imago eternitatis oīa tēpora cōplectentis: dū pauptate futura mereretur: māsuetudine sibi ꝑsentia vendicat: luctu penitentie ꝑterita quoq; recuperat: sicut scriptū est. Recogitabo tibi oēs anos meos in amaritudine anime mee. Porro iusticia ⁊ mia pfecte ꝓximo cohabemus: dū quicqd nolum⁹ nobis fieri: alijs nō faciamus ꝓ iusticia: ⁊ quecūq; volumus vt faciant nobis hoies: ⁊ nos faciamus illis per miam. Jam reconciliati nobis/reconciliati etiā primo: fiducialiter p mundiciā cordis recōciliamur deo. Beati vero q̄ de sua reconciliatione nō ingrati: ⁊ p fratribus suis pie soliciti/eos quoq; quātum pualent: ⁊ sibi ⁊ deo reconciliare laborant. Quib⁹ em̄ laudibus dignū: quāto amplectendū putas affectu fratrē illū/qui sine grela cōuersationis er fratres tota solicitudine cauet: ne qđ in eo sit qđ ab alijs porrigi oporteat: ⁊ qđ in alijs est onerosum: patientissime portat: singulor scādala sua reputat: qui ⁊ cū aplo loquit. Quis scandalizat ⁊ ego nō vror: quis infirmat ⁊ ego nō infirmor? Beati pacifici: qm̄ filij dei vocabūtur. Non est em̄ deus dissensionis: sed pacis: ideoq; filios pacis: dei quoq; filios dignū est appellari. Jam qui sequit octaua beatitudo martyrū est progatiua: cuius nobis tolerantie/nec tpo videt esse nec virtus. Bonorum nūc iusticia magis quātū in facie est: aut nulli: aut pauci p ea sustinēt psecutionē. Felices th̄ (si qui sunt) qm̄ ipsor est regnū celor: vt eos nemo p sequatur. Qđ si multiplex fuerit tribulatio: tunc quoq; multiplicius exultandū: nō intuentibus q̄ vident incommoda: sed premia q̄ non vident. Que em̄ vident tēpora sunt: que aūt nō vident eterna. Beati (inquit) eritis cū vos oderint hoies: ⁊ cū separauerint vos/⁊ ecerint ⁊ dixerint oē malū aduersum vos mentientes ꝓpter me. Gaudete in illa die ⁊ exultate: ecce em̄ merces vestra copiosa est in celis: copiosio: lōge q̄ sit labor in terris. Verūtm̄ qđ sibi vult q̄ eadē ꝓmissio facta est pauperibus ⁊ martyribus: nisi q: vere martyrij genus pauptas voluntaria est? Beatus vir (ait ꝓpheta) qui post aurum non abiit: nec sperauit in thesauris pecunie. Quis est hic ⁊ laudabim⁹ eum? Jfecit em̄ mirabilia in vita sua. Quid mirabilius: aut qđ martyrio? iū grauius est: q̄ inter epulas esurire: inter vestes multas ⁊ pciosas algere: pauptate premi inter diuitias: quas offert mūdus: quas ostentat malignus: quas desiderat noster iste appetitus? An non merito coronabitur q̄ sic certauerit: mūdum abiiciens/ꝓmittentem: irrideſ inimicū tentantem: ⁊ qđ gloriosius est: de semetipso triūphās/⁊ crucifigēs ꝓcupiscentiā prurientē? Deniq; ꝓptrea pauperib⁹ pariter ⁊ martyribus regnū celor ꝓmittit: q: pauptate qđē emitur: sz in passione ꝓpria absq; oī dilatione percipitur.

Ps. cxiij.

Ps. cxiij.

Ps. cxxij

Ps. cxiij.

Ps. cxiij.

Ps. cxiij.

Ro. xiiij

qui ⁊ infirmitatē eoꝝ adiuuat virtute sua: ⁊ pusillanimitatem sua ꝓsolatur attestatiōe. Unde ⁊ is (de quo loquebamur) aplus. Non est (inquit) regnū dei esca ⁊ potus: sed iusticia ⁊ pax ⁊ gaudiū in spūsancto. Jam vero consummato militie tēpore/gaudiū habent sancti etiam in spiritu suo. donec aduenīat dies illa: qua introire mereātur in gaudiū dñi sui: gaudiū habituri ⁊ in ipso corpore suo. Sic habem⁹ in psalmo. Signatū est sup nos lumen vultus tui dñe: dedisti leticiā in corde meo. Unde: Plane ex his que sequuntur. A fructu frumēti vini ⁊ olei sui. Audiuit em̄ eiusmodi aīa vocem dicentis. Date ei de fructu m.muū suarū: ⁊ laudent eā in portis opera eius. Unde ⁊ iohānes scribere iubetur in apocalypsi. qm̄ bī mortui qui in dño moriūtur. Quare beati? Amodo em̄ ait dicit spūs: vt requiescant a laboribus suis. Unde ⁊ in ipso de quo paul⁹ ante loquebamur: psalmo: eis q̄ supra posuimus verbis adiunctū est. In pace in idipsum: dormiā ⁊ requiescam. Et de operibus habemus in apocalypsi. Opera em̄ illoꝝ sequūtur illos. Ad quid vero sequūtur nisi vt laudent eos in portis. Ad q̄d sequūtur nisi vt multiplicentur a fructu eoꝝ: ⁊ accipientes de fructu manuū suarū saginentur virtutibus: quos er ꝓphetico testimonio: cū reedificabāt muri hierusalem: sup altare dñi nouimus imponendos? Interim quippe sub altari eos esse ⁊ nō supra: ipse nos docet: cuius testimonii credibile factum est nimis: q̄ vt scribit in apocalypsi: sub altari ipso eoꝝ etiam voces audiuit. Adhuc g̃ signatū est sup eos lumen vultus dñici. ⁊ licet nō plena: habent tū leticiā multam in corde suo: donec veniat dies illa: qua ꝓplebit eos leticia cū vultu suo. Interim inquā cōuertuntur aīe ille in requiē suā: donec veniat dies qua introire mereantur in requiē dñi: adhuc laudant eas in portis opera sua: donec veniat cum erit vnicuiq; laus a deo. Videtis fratres quāta est vnitas scripturarū: quā vno sensu: ⁊ cildē pene verbis/de beatitudine loquātur animarū? Jam vero nemo ex vobis paruā aliquā requiē: aut leticiā suspicet eoꝝ: qui ab omni penitus molestia liberi/recogitant annos suos in dulcedine aīe sue: letantur ꝓ diebus quib⁹ humiliati sunt: annis q̄bus viderūt mala: cū iocūda admiratione ⁊ mira iocūditate: considerant pericula q̄ euaserunt: labores quos pertulerunt: certamina q̄ vicerūt: ⁊ p;o his oībus certa ⁊ indubitata fide expectant beatā spem/⁊ aduentū glorie magni dei/⁊ saluatoris sui: q̄ resuscitabit corpora eoꝝ configurata ꝓpriꝫ corporis claritati. ¶ Quāta est felicitas eoꝝ: q̄ immensa leticia: qui nimirū triplici gaudio ⁊ recordatione trāsacte virtutis: de exhibitione p;esentis quietis: de certa expectatione future cōsummationis exultant? Nam de futura illa ꝑsummatione/habemus vocem eoꝝ in fine huius psalmi: de quo superius loquebamur. Dicunt em̄ singule anime: q̄ bus iam datum est ad hanc requiē puenire. In pace in idipsum dormiā ⁊ requiescam: qm̄ tu dñe singulariter in spe cōstituisti me. Singulariter inquā in spe: nō iam inter spem ⁊ metū: vbi ꝓinus nō sine solicitudine ⁊ anxietate plurima fluctuabā. Sic ⁊ de ꝑsenti sanctoꝝ requie habemus in alio psalmo scriptū. ¶ Cōuertere aīa mea in requiē tuā: q̄ dñs bñfecit tibi. Bñ quippe fecit: q̄nis necdū optime. Deniq; audi q̄ bene. Quia eripuit aīam meā de mo;te: oculos meos a lachrymis: pedes meos a lapsu. i. a pcrō oī/⁊ a peti pena: a timo;e quoq; ⁊ a periculo recedendi penitus liberauit. Hoc est suauissimū aīe stratum: q̄ nullis iam lauet aut riget lachrymis: q̄n absterget deꝰ oēm lachrymā ab oculis eius. Hoc cubile: in quo iam nō cōpungitur: nec cōuertitur in erūna sua dum configitur spina: erūt em̄ de terra illa que spinas ei ⁊ tribulos germinabat. Hoc plane stratū aīe: q̄ minime iam versāt in infirmitate eius: qm̄ vniuersa que infirmitatis erant: pariter trantierūt. Hec est inquā aīe suauissima ⁊ saluberrima requies/ꝓscia mūda/quieta/secura. Sit ergo beate aīe culcitra ꝓscientie sue puritas: sit capitale trāquillitas

Apo. vij

pō. iiij.

puerb. xxvj.

Apocal. xiiij.

pō. iiij.

Apocal. xiij.

pō. cxliij.

sit opertoriū eius securitas: vt in hoc interim strato dormiat delectabiliter: feliciter requescat. Jam vero de recordatiōe trāsacte virtutis/habes in psalmo. cxxiij. manifestaverba eoꝝ q̄ superius q̄s cōmemorauī. Cōsiderāt em̄ ⁊ multa cū admiratione recogitant: a q̄bus laqueis: quātis ve periculis diuino meruerint auxilio liberari: ⁊ exultantes in dño dicūt. Nisi q: dñs erat in nobis dicat nunc isr̄l: nisi q: dñs erat in nobis: cū exurgerent hoīes in nos forte vivos deglutissent nos. Torrentē ptrāsiuit aīa nostra: forsitā ptransisset aīa nostra aquā intolerabilez. Et addūt. Benedict⁹ dñs q̄ nō dedit nos in captionē dentibus eoꝝ. Sed ⁊ verba q̄ iam tpe sue resolutōis instante loquebat apls deeo in quo nūc feliciter requiescit statu ꝑsumpta/vident ⁊ nūc ei multo melius cōuenire. Nunc em̄ iam secure loquit. Bonū certamen certaui: cursum cōsummaui: fidem seruaui: de reliquo reposita est mihi corona iusticie: quā reddet mihi dñs in illā diē iustus iudex. ¶ Hec sunt dico vobis fratres: hec modo sunt vniuersa sanctoꝝ negocia: hic cibus/hic somn⁹ eoꝝ: ⁊ ꝓptereā voluit spūsanctus scribi verba ea q̄ ꝓtulimus: ceteraq; similia: vt ex his aliquatenꝰ innotesceret nobis status eoꝝ. Longe aliter tñ afficiūtur in hmōi meditationib⁹: ⁊ multo āpli⁹ delectant: q̄ nra aut cogitatio capere: aut explicare q̄at oro. Audi em̄ quō laboret ꝓpha inculcās ⁊ multiplicās verba: nec tñ sic oigne magnificare valēs q̄ intēdit. Quā magna (inquit) multitudo dulcedinis tue dñe quā abscondisti timentib⁹ te. Quid tñ addidit? Perfecisti (inquit) eis q̄ sperant in te: in ꝓspectu filioꝝ hominū. Est g̃ multitudo dulcedinis/q̄ abscondita est: magna q̄dē: ⁊ magna valde: necdū tñ pfecta: qm̄ in manifesto pficietur: nō in absc̄dito: qm̄ nō sub altari requiescēt sancti sed sup th;onos tanq̄ iudices residebūt. Ad requiez em̄ exute a corpoꝛib⁹ aīe sancte: p;inus admittunt: ad plenā aūt gl̄iam regni: nō ita. Me expectant iusti (ait ꝓpheta cū adhuc detinerer in custodia corpoꝛis hui⁹) donec retribuas mihi. Et vox diuina ad aīas sanctas: corpoꝛa suorū resurrectōez flagitātes. Sustinete modicū tps: donec ipleat numer⁹ fratrū vestroꝝ. Sz iā sermo claudēdus ē: vocāt em̄ nos missarū adhuc celebrāda solēnia. Nō g̃ restat adhuc de eadē materia: sermoni alteri reseruemus.

pō. cxxiij

Apo. vj.

Z:

¶ In eadem celebritate. Sermo. iij.

Z

Duertistis nisi fallor: ex his q̄ p̄cedente sermone sunt dicta: tres esse scrārū status aiarū. Primū videlz in corpore corruptibili: scōm sine corpore: tertiū in beatitudine ꝑsummata. Primū deniq; in tabernaculis: scōm in atrijs: tertiū in domo dei. Quas dilecta tabernacula tua dñe virtutū: multomagis tñ atria ꝑ.. pi scibilia: sm q̄ addit. Cōcupiscit ⁊ deficit aīa mea in atria dñi. Sed qm̄ in ipsis q̄ atrijs/nōnullus vt audis defect⁹ est: bri oīno q̄ habitant in domo tua dñe. Letatus sum plane in his q̄ dicta sunt mihi fratres: qm̄ in domum dñi ibimus. Nō si queritis/vnde id tā fiducialiter ꝑsumā: inde sine dubio/q̄ iā multi ex nobis in atrijs stent: expectāres donec recipiant corpoꝛa sua: donec impleat numer⁹ fratrū. In illā em̄ beatissimā domū/nec sine nobis ītratur: nec sine corporibus suis. i. nec sancti sine plebe: nec spirit⁹ sine carne. Neq; em̄ ꝑstari decet integraz beatitudine: donec sit hō integer cui detur: nec pfectiōe dona ri ecclīam impfectā. Propterea cū resurrectionē expectarent corpoꝛa: sicut ꝑte sermone iā dictum⁹ acceperūt diuinū responsum dicēs. Sustinete modicū tps/donec cōpleatur numerus fratrū vestroꝝ. ¶ Acceperunt iā singulas stolas: sed nō vestiēt duplicib⁹ donec vestiamur ⁊ nos quō de patriarchis ⁊ de pphetis ait apls: deo melī⁹ aliquid ꝓuidente ꝓ nobis: vt nō sine nobis ꝑsummarent. Stola em̄ ꝑma/ipsa est quā diximus: felicitas ⁊ requies animarū: scōa vero immortalitas ⁊ gloria corpoꝛum. Unde ⁊ dicūt. Vindica dñe sanguinē sanctoꝝ tuoꝝ q̄ effusus est:

p. lxxxiij

Apo. vj.

Heb. xj.

eode. et vide cap̄m de heresibꝫ p tē p̄ situlo bēnato. Heresi. 6.

nō tanq̄ vindicte cupidi: nec de ꝓpria vltionis zelo: sed ex desiderio resurrectionis ⁊ glorificationis corpoꝛum suorū: quā nimirū vsq; in diem iudicij differendā esse nō dubitant. Sed vnde hoc tibi o misera caro: o fedа: o fetida: ⁊ vnde tibi hoc? Aie sancte quas ꝓpria deus insigniuit imagine: te desiderāt: quas redemit ꝓpio sanguine/te expectant: ⁊ ipsarū fine te cōpleri leticia: pficiā gloria: ꝑsummari beatitudo nō pōt. Adeo siquidē viget in eis desiderium hoc naturale: vt necdū tota eoꝝ affectio libere pergat in deū: sed ꝓtrahat quodāmodo ⁊ rugā faciat/dū inclinantur desiderio tui. Unde ⁊ brūs iohānes q̄ multa nobis de eo statu: in quo feliciter beate aīe requiescūt: ꝓ spiritū reseruauit: sine macula (inq̃t) sunt ante th;onū dei. ¶ Sine macula inquā: sed necdū sine ruga: donec veniat dies cū sibi gloriolam xp̃s exhibebit ecclīam/nō habentē macula nec rugā. In his nāq; qui adhuc militant: nec sine macula quidē ecclesia est: qm̄ nemo mūdus a sorde: nec infans cuius est vnius diei vita sup terrā: quā vtiq; vitaz beatus Job militiā esse testatur. In his vero q̄ sub altari dñi requiescunt: iam quidē sine macula est ecclīa: sicut habes in psalmo. Dñe quis habitabit ī tabernaculo tuo aut quis requiescet in monte sancto tuo? Qui ingredit inquit sine macula. Hic g̃ requiescet in mōte dñi: q̄ ingredit sine macula: q̄ vero fuerit sine ruga: exaltabit sup ma montē. Sed si vis scire qm̄ erūt sine ruga aīe sctē? Quando extendent celi sicut pellis q̄ dilatat penitus: vt nec minima quidē ruga inueniat in ea. Tūc sine dubio/quā do iam sequētur agnū quocūq; ierit. Vere em̄ extendi et dilatari necesse est aīas: q̄bus vbiq; sequēdus est agnus. Quo em̄ vadit? Attingit ꝓfecto a fine vsq; ad finē fortiter: ⁊ disponit oīa suauiter. ¶ Vis adhuc nosse quo eat agnus: ⁊ quo necesse habeant beate aīe seq̄ eum? In oībus requiē quesiui. Hec est plane requies dñi nō intercisa: nō circa aliq̄d certū restricta: qm̄ in oībus gaudet: in oībus delectatur: in oībus requiē querit ⁊ inuenit. Nā ⁊ bona ei placēt in seipsis: ⁊ delectat nihilomin⁹ bona ordinatione malor. Diligit miam ⁊ iudicium: nec modo in bonoꝛ gloria sibi cōplacet: sed in ipsis quoq; vrpote iustis supplicijs impioꝛ. Quid g̃? Putas ne poterit humana aīa in hoc gaudiū dñi sui: ⁊ in hāc eius requiē intrare vt ⁊ ipsa quoq; in oībus delectetur: nec aliqua iam pua ta affectione cōtrahatur in rugā: sed transeat in affectuz quēdam generalē atq; diuinū? Poterit sine dubio/si fidelis inueniatur sup pauca q̄ accepit militie sue tpe. i. sup artus: sup sensus: sup appetitus suos quos suscepit regēdos: vt in his ꝓbetur q̄ fidelis sit dño suo. Sciat igitur seruus xp̃i vas suū possidere in sanctificatiōe: gloificet ⁊ ꝓ;oret deū in corpore suo: nec dubiū q̄n fidelem in modico seruū/sup;a multa cōstituat dñs liberalis ⁊ diues. Sup;a multa plane q̄n constituet eū dñm domus sue: et ꝓncipem oīs possessionis sue. Neq; id vobis incredibile videaf fratres: tanq̄ a meipso id loquar: q̄n veritas ipa manifeste id pollicetur: cuius de ꝓmissione oīno dubitare nō licet. Beatus (ait) seruus ille quē cū venerit dñs eius inuenerit sic facientē. Amen dico vobis q̄m sup oīa bona sua ꝓstituet eum. Tūc em̄ fidelis seruus ꝓstituitur sup oīa bona dñi sui: cū in gaudiū eius meretur intrare: ⁊ cum eo deinceps letari in vniuersio: in cunctis gaudere: cū oībus delectari. Et re;m qui adheret deo (apls teste) vnus cū eo spūs efficitur: ⁊ volūtas eius oīno diuine adherens volūtati/sit vna cū ea: vt nihil iam quod contraeam sit: inueniaf in oībus creaturis: sed vniuersa fiāt vel magis maneant p;o eius arbitrio. Hec est g̃ beata spes: quā expectant aīe sancte: ⁊ licet in gratiarū actione versentur ꝓ ea felicitare in qua requiescūt: adhuc tñ orant ⁊ clamant ad deū p;o ea cōsummatione/quā ꝑstolantur. Unde quēadmodū sine macula quidē vertutis: sz non sine ruga cōtractionis eas dicimus esse: sic ad gratiarum actionē iam pueniſſe videnf: sed necdū ad vocē laudis: qm̄ pfectum pfectos laudare decet: vt laudetur cū here-

apo. xiiij B

Job. vij

pō. xiiij.

Matth xxiiij.

j. coꝛ. vj.

ditate sua: quando iam ⁊ ipsi laudabunt eum: ⁊ erit vnusquisq; laus a deo. Unde ⁊ ꝓpheta signāter futuri temporis verbo vsus videtur. Beati (inquiēs) qui habitant in domo tua dñe: in secula seculoꝛ laudabunt te. Nā et beatus Johānes in apocalypsi nō vocem laudis: sed pōti⁹ voces ꝑcis audiuit. Sic em̄ habes. Sub altari dei audiui voces occisoꝛ. Quas voces? Vindica dñe sanguinem sanctoꝛ tuoꝛ qui effusus est. Uox ꝓfecto/non laudis est ista. Sed quouisq; alonge circūdam⁹ altare istud ⁊ veremur accedere? Desiderat (nisi fallor) charitas vestra audire sacramentū altaris huius: ⁊ sacrum secretūq; nosse mysteriū. Sed quis ego sum: qui sanctoꝛ cubiculum facile audeam temerarius ꝑscrutator? irrūpere? Quasi vero nō legerim scrutatorem maiestatis oppꝛimendū a gloria. Verūtamen pauſem⁹ hic si placet hodie: si forte pulsantibus nobis aperire dignētur mysteriū altaris illius inhabitatrices anime sancte: non nostro merito sane: sed ꝓpter eum qui dilexit nos: ⁊ lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo: agnoscentes: ⁊ nos inter ciues ⁊ domesticos dei: nec tanq̄ hospites ⁊ aduenas a secreta illa habitatione censeant propulsandos.

Apo. vj.

puerb. xxv.

Job. x.

¶ In eodem festo Sermo. iiij.

Bm de altari illo celesti/sub quo beatꝰ iohānes sanctoꝛ voces audiuit: sermo incidisset: distulim⁹ sicut me minisse arbitror: charitatem vestram: vt ora tione ꝓmissa/securi: nobis ad tam sacrum secretūq; cubiculum pateret accessus. Tempus est vt iam dicamus q̄d de eo nobis sentire datum est: sine ꝓiudicio sane: si cui forte aliter fuerit reuelatū. Illud ergo ꝓimū monere pōt: quid sibi velit q̄ beatus iohānes sub altari dei audisse se ꝓhibet sanctorū voces animarū: cum saluator: in euāgelio de lazari aīa loquens: non sub altari dei: sed in sinū abrae dicat eā ab angelis deportatam. Naz ⁊ sanctꝰ iob vt apparet nequaq̄ ad altare dei ausus est aspirare: cū diceret. Quis mihi hoc tribuat vt in inferno ꝓtegas me: ⁊ abscondas me donec ptranseat furor tuus: ⁊ cōstituas mihi tēpus in quo recorderis mei? Sed iaz venerat tempus fratres illud q̄d beatus Job postulabat: iam recordandi tēpus: iam venerat tempus miserendi: q̄n sanctoꝛ voces sub altari dei btūs iohānes audiuit. ¶ Dos nec em̄ veniret desideratus ille: qui sanguine suo deleret chirographuz dānationis nostre: ⁊ flāmeum attingens gladiuz/aperiret credentibus regna celoꝛ: nullus oīno cuiq̄ sanctoꝛ ad ea patebat accessus: sz ꝓuiderat eis dominus in inferno ipso locum quietis ⁊ refrigerij: chaos magnū firmās iter scās illas aīas/⁊ aīas ipsoꝛ. Quāuis em̄ vtreq; in tenebris essent: nō vtreq; erant in penis sed cruciabātur impij: iusti vero ꝓsolabant. Nō aūt in tenebris essent beati Job testimonio didicim⁹: q̄ se quoq; in locū tenebroſum ⁊ opertum mortis caligine perhibebat iturū. Hūc ergo locum quidē obscurū: sed quietum: sinuꝫ abrae dñs vocat ꝓ eo (vt arbitror) q̄ in fide ⁊ expectatione quieſcerer saluatoris. ¶ Abrae em̄ fides taz manifeste ꝓbata est ⁊ approbata: vt ꝓinus ipse future incarnationis xp̃i meruisset accipere ꝓmissionē. In hunc q̄ locum saluator: descendens/cōtriuit portas ereas: ⁊ vectes ferreos cōfregit: eductosq; victos de domo carceris sedentes quidē: hoc est quieſcētes: sed in tenebris et vmbra mortis: iam tūc quidem sub altari dei collocault: absconditos eos in tabernaculo suo in die malor: ⁊ protegens eos in abscondito tabernaculi sui/donec veniat tēpus in quo ꝓcedant cōplero iam numero fratrū: ⁊ percipiant regnū q̄d eis paratū est ab origine mūdi. Jam vero sicubi forte ꝑus quoq; sanctoꝛ requies abrae sinus vocaf: certū est de euāgelio hanc inoleuisse consuetudinē licere neminē oporteat dubitare/longe aliū hunc sinū esse q̄m illū: quippe cuz ille in tenebris: hic in luce multa: in inferno ille fuerit: iste in celo. Non in cōgruē tñ etiam

Apo. vj.

Zu. xvj.

iob. xiiij.

B

Ecclī. xviiij.

cade. et vide tñ de heresib⁹ p̄te. titulo. Heresi.

nunc dictū videtur patriarcharū filios paternū in sinū recipit: cuius ad eoꝝ cōsortium ab hoc seculo transire festinemus: ꝓ nro altare ipm/de quo nobis habendus est sermo: ego ꝑ meo sapere/nihil aliud arbitror esse q̄ corpus ipm dñi saluatoris. Credo aūt q̄ ego sup hoc sensum eius habeā: ꝑsertim cū audiam cū in euāgelio ꝓmittente. Ubicūq; fuerit corpus: illuc cōgregabuntur ⁊ aquile. Interim ergo sub xp̄i humanitate feliciter sancti quiescunt: in quā nimirū desiderant etiā angeli ipsi prospicere: donec veniat tēpus: quādo iam nō sub altari collocētur: sed exaltentur sup altare. Sed quid dixi: Nūquid humanitatis xp̄i gl̄iam nō dicam hoīm: sed vel angelorum assequi poterit quis: nedū superare: Quonā igit modo sup altare dixerim exaltandos eos: q̄ nūc sub altari quiescūt: Visione vtiq; ⁊ contemplatione: nō passione. Ostendet em̄ nobis filius vt pollicitus est semetipm: nō in forma seruī: sed in forma dei. Ostendet etiā nobis patrem ⁊ spiritū sanctū: sine qua nimirū visione/nihil sufficeret nobis: q̄m hec est vita eterna: vt cognoscamus patrē verū deū ⁊ quē misit iesum xp̄m: ⁊ in eis q̄ nō est dubiū: etiaz spiritū vtriusq;. Trāsiens quippe ministrabit nobis: nostras vtiq; et vsq; ad tempus illud nobis penitus ineꝑtas delitias manifeste sue ꝓtemplationis. Vñ ⁊ beatus iohānes in epla sua. Nunc (inquit) filij dei sum⁹: sed nōdum apparuit q̄d erimus. Et addit. Scimus aūt q̄m cū apparuerit: similes ei erimus: q: videbimus eū sicuti est. Audi deniq; sponsaz in cantico canticoꝝ fiducialiter loquētem: ⁊ spe quidē iam sup altare locatā. Leua eius (haud dubiū q̄n sponsi) sub capite meo: ⁊ dextera illius amplexabitur me. Transcendit em̄ beata aīa xp̄i incarnationē ⁊ humanitatem: que nimirū leua ei⁹ iure vocatur: vt diuinitatē eius ⁊ maiestatē eius: quā nō incōgrue dexteram nominat: sublimi⁹ ꝓtemplet̄. ¶ Tripliciter em̄ fratres in eterna illa ⁊ pfecta beatitudine fruemur deo: videtes eū in oībus creaturis: habētes eū in nobisipsis: ⁊ q̄ his oībus ineffabiliter iocundius sit atq; beatius/ipsam quoq; cognoscentes in semetipsa trinitatē: ⁊ gloriam illā sine vllo enigmate mūdo cordis oculo ꝓtemplātes. In hoc em̄ erit vita eterna ⁊ pfecta: vt cognoscam⁹ patrē ⁊ filium cuz sancto spiritu: ⁊ videam⁹ deum sicuti est: idest nō modo sicut inest nobis: videlicet aut ceteris creaturis: sed sicut est in semetipso. Vñ duo illa velut circūiacentia esse videnť: que prediximus/⁊ quasi contextrici. Hec vero cognitio summa brīitudinis tritici medulla adeps frumēti: quo nimirū ciuitas sancta hierlm satiat. Verū q̄ magna est beatitudo illa tam abscōdita ab oculis nostris. Nec em̄ oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascendit: quāta claritas: quāta suauitas: quanta iocūditas maneat nos in illa cognitione. Pax dei est illa que exuperat oēm intellectū: quātomagis oēm sermonem nostrū: Nō ergo nulli datū est experiri: nullus cōnetur effari. Mensurā (ait dñs) plenā ⁊ cōfertam ⁊ coagitatā ⁊ supefluentē dabūt in sinus vestros. Plenam vniuersitate creaturarū: cōfertam in interioꝛe hoīe nostro: coagitatam in exterioꝛe: supefluentem in deo ipso. Ibi cumulus felicitatis: ibi supeminens gloria: ibi supefluens beatitudo. Nam quō videndus sit in creaturis: quō in nobis habendus: possumus vel ex parte conijcere ex ipsis nimirū qs accepim⁹ iam ꝓmitts spūs. Cognitio aūt illa oīno adhuc nob icognita est: mirabilis facta est: ꝓfor̄ata ēt vt nō possimus ad eā. At vero quēadmodum in creaturis videndus sit: possum⁹ aliquatenus intelligere: nimirū cū ⁊ modo videat in ipsis: vnde ⁊ philosophi (apostolo teste) ꝑ ea q̄ facta sunt dei inuisibilia ꝓspexere. Verū quātumcūq; ꝓficiat quis intelligēdo cōspicere/q̄ potentissime/q̄ prudētissime/q̄ benignissime maiestas eterna oīa fecerit: cūcta regat: nūc creat omnia nūc regat: ordinet vniuersa: ꝓ: suis modicū ab eo quod est/cōprehendit. Veniet aūt q̄n iam vt in p̄cedenti sermone diximus; sequemur agnū quocūq; ierit, ⁊ in oībus cō

Matth xviij. Lu. xvij.

Matth xxv.

Jo. xvij.

j. Jo. iij.

Cāt. ij.

ego que sequuntur

F

sequemur creaturis: vt in oībus gaudeamus: qđ est gaudiū dñi dei nostri. gaudeamus sane in oībus: ꝛ nō aliū de/q̄ de ipso: sicut ⁊ ipse non alijs fruitur: sed semetipso. Jam vero quēadmodū in nobis habēdus sit: ⁊ hoc (vel ex parte) possumus cogitare. Cōstat em̄ animarū triplicem esse naturā: vnde ⁊ sapientes mūdi huius aīam humanā/rationalē/irascibilem/ꝛcupiscibilem esse tradiderunt. Quā vtiq; triplicem vim aīe/ipsa quoq; natura et quotidiana experimēta nos docent. Porro quēadmodū circa rationale nostrū ⁊ scientia ⁊ ignorantia cōstat/tāq; habitus ⁊ puatio: sic ⁊ circa cōcupiscibile/desideriū ⁊ cōtemptus: ⁊ circa id qđ ō: irascibile: ⁊ leticia pariter ⁊ iracundia. Implebit g̃ deus rationale nostrū luce sapiētie: ita vt penitus nobis nihil desit in vlla sapientia. Implebit ꝛcupiscibile nostrū fonte iusticie: vt oīno desiderem⁹ ea: ⁊ ea penitus repleamur. Sicut scriptū est. Beati qui esuriūt ⁊ sitiunt iusticiā: qm̄ ipsi saturabūtur. Nulla em̄ alia res implere pōt desideriū aie: nulla alia p̄ter iusticiā/beatificare animam potest. Cum ergo repleuerit deus ꝛcupiscibile nostrum iusticia: quicqđ requiuere debet anima requiet: quicquid debet concupiscere: cōcupiscet: ⁊ ex omnibus id magis appetet: qđ magis fuerit appetendum. Merito deniq; ꝛcupiscibili nostro iusticiā attribuimus ex q̄ nimirū aut iusti aut iniusti reputamur. Jam vero qđ ō: in nobis irascibile: cū repleuerit illud deus: perfecta erit in nobis tranquillitas: ⁊ in summā iocūditatem atq; leticiā replebit pace diuina. Et vide si nō etiā his tribus pfecta quātum sane ad aīam spectat: beatitudo cōsistat: quādo scientia iam nō inflat ꝑpter iusticiā: iam nō cōtristat ꝑpter leticiā: vt cesset p:uerbium illud. Qui apponit scientiā apponit ⁊ dolorem: q̄m iusticia nec indiscreta erit ꝑpter scientiā: nec onerosa ꝑpter leticiā: q̄n leticia nec inepta erit ꝑpter scientiā: nec impura ꝑpter iusticiā. Sed in his oībus nihil adhuc exterio: hō noster accepit

¶ Ipsi ergo: vt inhabiter gloria etiam in terra nostra: ⁊ iuxta aliū ꝓphetā/Replebit maiestate dñi oīs terra: quat tuo: sunt querenda: quē nimirū cōstat ex elementis qtuoꝛ esse cōpactum. Nec mireris q̄ pluribus indigere videtur q̄ misericoꝛ: est: cū ⁊ in psalmo legeris dicēte ꝓphetā. Sitiuit in te aīa mea/q̄ multipliciter tibi caro mea. Habeat ergo terra nostra imoꝛtalitatem: ne iam timeat denuo se in puluerē redigendā. Resurgēs em̄ corpus nostrū iam nō moꝛitur: moꝛs illi vltra nō dñabitur. Sed quid prodesit si forte cōtingat in eternū viuere in miseriis ⁊ crūnis passibilitatis huius: qua nimirū incessanter corruptibile hoc corpus affligitur: ⁊ si nō semel vtiq; semp moꝛitur? Habeat certe etiā aliqñ oīmodam impassibilitatē: ab hu moꝛtibus em̄ inordinatis causas aiūt ꝓcedere passiones.

¶ Sed iam desiderat corpus nostrū etiam leuitatē: Finēā nimirū quā habet ex aere poꝛtione. Tanta itaq; futura credenda est coꝛpoꝛis leuitas ⁊ agilitas beatoꝛ: vt possint si velint absq; oī moꝛa seu difficultate/ipsam quoq; cogitationū nostrarū sequi ad oīa velocitatem. Quid vltra deest ad pfectam coꝛpoꝛis beatitudinem: Sola vtiq; pulchꝛitudo. Danc pfectissimā habituri: nō inmerito possumus attribuere ei parti quā habemus ab igne. Saluatoꝛem em̄ expectam⁹ (vt ait apostolus) qui reformabit coꝛpus humilitatis nostre cōfiguratū coꝛpoꝛi claritatis sue: exhibens qđ pollicitus est. Quoniā fulgebūt iusti sicut sol in regno patris eoꝛum. Sic ergo replebit animas nostras deus: cum perfecta in eis scientia fuerit: perfecta iusticia: perfecta leticia. Sic replebitur maiestate omnis terra: cū fuerit coꝛpus icoꝛruptibile/impassibile/agile/configuratum deniq; coꝛpoꝛi claritatis sue. Et vide ne forte isti sint septem panes: quibus quattuoꝛ hoīm milia saluatoꝛ: legitur satiasse: e quibus eiusdem numeri spoꝛtas plenas apostoli reseruandas sustulerūt. Nunc enim reficimur panibus istis/cum iocunda meditatione beatā spem ruminamus: donec veniat: cū iam nō de spe: sed de re ipsa ⁊ exhibitione gaudētes; quasi plenas spoꝛtas

Gen. xlix.

Ecclꝛs. j.

ꝑs. lxxxij.

Esa. vj.

ꝑs. lxxxij.

Phil. iij.

Matth xiij.

Rom. j.

recipere ꝓ:o panibus singulis mereamur.

¶ In eodem festo. Sermo. v.

A Hestiua nobis est dies hec: ⁊ inter pcipuas solēnitates/hodierna solēnitas numerat. Quid ergo dicimus cuius apli: cui⁹ martyꝛis: cuius sancti: Non vnius alicuius singulariter: sed pariter vniuersoꝛ. Oēs siquidē nouimus festiuitatē oīm sanctoꝛ dici ⁊ esse: quā hodie celebꝛamus. Omniū inquā siue celestiū siue terrestrium. ¶ Sunt em̄ sancti de celo: ⁊ sunt sancti de terra. B Zelq; eoꝛ qui de terra sunt: quidā adhuc in terra: aliqui iā in celo. Celebrat ergo festiuitas oīm hoꝛ cōiter: iz fortitan nō vnifoꝛmiter. Neq; hoc mirū: cum nō sit/ne ipsa quidē sanctitas oīm vnifoꝛmis: sed inter sanctos ⁊ sctōs distet: idq; nō parū. Nec modo dico q: alis alio sanctioꝛ: hec em̄ quātitatis potius q̄ qualitatis distātia est: iz qđ nō modo magis ⁊ minus: verū etiā aliter atq; aliter sanctos dici ⁊ vere dici inueniamus. Et forte inter angelos atq; hoīes assignari possit ista diuersitas sanctitatis/pariter ⁊ celebꝛitat. Neq; em̄ tanq̄ triumphātes honoꝛari posse videnť: qui nunq̄ pugnasse noscunť. Aliter th honoꝛādi sunt: nimis etiā ipsi tanq̄ amici tui de⁹: cui⁹ nimirū voluntati semp adheseruit: tanta vtiq; felicitate quāta facilitate. Nisi forte in eo pugnasse credunť/q̄ peccantibus alijs/viriliter pstiterit: nō abeūtes in cōsilio spioꝛ: sed singuli quiq; dicēteo: Mihi aūt adherere deo bonū est. Celebꝛāda ergo in eis gra p:euentrix in bñdictione dulcedinis: honoꝛāda benignitas dei nō ad penitentiaz adducēs: sed adducēs ab oībus quib⁹ penitētia deberet: nō eripiēs a tētatione: sed a tētatione cōseruās. Aliud sane in his sanctitatis genus/⁊ ꝓpio modo videbit honorandū: qui venerūt ex magna tribulatione: ⁊ dealbauerunt stolas suas in sanguine agni: qui post multos agones/iam nūc triumphant in celis coꝛonati: q̄m legitime certauerūt. Est ne adhuc sanctoꝛ tertiū genus: Est: sed occultū. ¶ Sunt em̄ sancti qui adhuc militāt: adhuc pugnant: currūt: necdum cōpꝛehenderūt. Temerarie fortitan hmōi videar dicere sanctos: sed m̄ noui vnum ex his nō veritū dicere deo. Custodi aīmā meā quoniā sanct⁹ sum. Sic ⁊ apls diuinoꝛ cōscius secretoꝛ/ euidētius ait: Scimus q̄m diligētibus deū omnia cooperant̄ in bonū: his qui sm̄ ꝓpositū vocati sunt sancti. Hec nimirū diuersitas appellationis in nōe sanctitatis: vt alij quidē iam sm̄ cōsummationē sancti vocent̄: alij iuxta solam adhuc predestinationē. Later ergo hmōi sanctitas penes deū: clausa est: ⁊ clause quodāmodo celebꝛatur. Siquidē nescit homo vtrū amoꝛe an odio dignus sit: sed in futurum oīnia reseruant̄ incerta. Sit ergo istoꝛ celebꝛitas sanctoꝛ in coꝛde dei: q̄m nouit dñs qui sunt eius: ⁊ ipse scit quos elegerit a p̄ncipio: sit etiā apud amministratorios illos spūs: qui mittuntur in ministeriū ꝓpter eos qui hereditatē capiunt salutis: nos in vita sua laudare hominē phibemur. Quomodo nāq; secura laudatio: vbi ne ipsa vita secura: Nō coꝛonabitur nisi qui legitime certauerit (ait tuba illa celestis.) Et legē certaminis ab oꝛe ipsius legislatoꝛis ausculta. Qui perseueraueꝛit vsq; in finē hic saluus erit. Nescis quis sit perseueraturus: nescis qđ sit legitime certaturus: nescis quis coꝛonaz sit accepturus.

D ¶ Illoꝛ lauda virtutē: quoꝛ iam certa victoria est: illos deuotis extolle p:econijs: quoꝛ secure potes aggaudere coꝛonis. Cantauimus sanctis hac nocte/dicentes: Timete dñm oēs sancti eius: sed nō istis. Nō inquā eos qui perseueraueꝛit vsq; in finem timere hoꝛtabamur: q: scriptū est. Jā nō erit timoꝛ in finib⁹ nostris. Illis potiꝰ dicebamus sanctis: quib⁹ custodia multiplex necessaria est ꝓ multitudine periculoꝛ. Siquidem nō est eis colluctatio aduersus carnē ⁊ sanguinē tm̄: sed aduersus p̄ncipatus q̄ ⁊ potestates; aduersus mūdi rectoꝛes tenebꝛaꝝ harū coꝛra spiritalia nequicie in celestibus. Egēt plane custodia/qui tam multipliciter nō modo cōminus: sed emin⁹ appetūtur: ⁊ vbi tot pugne foꝛis: nō debent intus deesse timoꝛes: vt merito his dicať: Timete dñm oēs sancti eius. Tota interim beatitudo nostra est timere deū: dicēte scriptura. Beatus homo qui semper est pauidus. Et itē psal mista ait: Beati oēs qui timent dñm: qui ambulāt in vijs eius. Ceterū lōge aliter beati/in quib⁹ perfecta charitas foras mittit timoꝛē: nec iam timēt ambulātes in vijs eius: sed laudāt potius habitātes in domo: sicut idē ait: Beati qui habitāt in domo tua dñe: in secula seculoꝝ laudabūt te. Nostra ergo felicitas: nostra interim festiuitas in timoꝛe dei: nam illoꝝ magis in exultatione ⁊ laude versatur. ¶ Inde est q̄ securē laudanť hoīes: qui nō sua iā viuūt vita: sed dei: nā hominum vtiq; vita tētatio est. Est aūt gemina quedā securitas laudis hui⁹: nisi q̄ forte vidēbit si diligēter attēdimus: intra alterā/altera cōprehēdi. Siquidē nō est quod laudare vereamur verissime certissimeq; laudabiles: nō est q̄ glorificare cunctenur sic absoꝛptos in gloria: vt nostra oīno nequeāt laudatione moueri. Nō em̄ est quo vanitas intret vbi veritas iam totū occupauit. Sed quenam inquies gloria sanctis: Neq; em̄ singuli sese glorificāt: q: scriptū est. Nōre laudet os tuū. Nō vicissim alter alterū laudat: q: in laudē conditoris intenti ⁊ extenti: in quo nimirum tota eis reposita est beatitudo: mutuis nunq̄ vacare laudib⁹ possunt/ dicēte ꝓpheta sicut supra q̄ meminim⁹. Beati qui habitāt i domo tua dñe: in scla seculoꝝ laudabūt te. Verūtamen nō acquiesco experтes gloriе credere sanctos: maxime ꝓpter illud qđ apls ait: Nō in pśenti est momētaneū ⁊ leue tribulatiōis nostre: supra modū in sublimitatē eternū glie pōdus operabit in nobis. Et ꝓpheta. Visita nos in salutari tuo: ad videndū in bonitate electoꝝ tuoꝝ: ad lectandū in leticia gētis tue: vt lauderis cū hereditate tua. Nō em̄ ait vt lauderis ab hereditate tua: sed cū hereditate tua: vt cōis intelligať futura laudatio. Qđ si ipsa laudat hereditas dñm: hereditatem quis lauder ab apło au diamus. Tunc (inquit) vnicuiq; laus erit. A quo: A deo. Magnus laudatoꝛ: ⁊ vehemēter ambiēda laudatio: felix cōmutatio laudis: vbi ⁊ laudare beatū est et laudari.

F ¶ Ad qđ ergo sanctis laus nostra: ad qđ glorificatio nostra: ad qđ nostra hecipsa solemnitas? Quo eis terrenos honoꝛes: quos iuxta veracē filij ꝓmissionē/honorificat pater celestis: Quo eis pconia nostra: Pleni sunt. Proꝛsus ita est dilectissimi: bonoꝝ nostroꝝ sanctoꝝ nō egēt: nec quicq̄ eis nostra deuotiōe pstat. Plane q̄ eoꝝ memoriā veneramur/nostra interest/nō ipsoꝝ. Vultis scire quantū interest nostra: Ego in me (fateoꝛ) ex hac recoꝛdatiōe sentio desideriū vehemēs inflāmari: ⁊ desideriū triplex. Vulgo oꝛ: Qđ nō videt oculus: coꝛ: nō doleꝛ. Oculi⁹ me⁹ memoria mea: ⁊ cogitare de sanctis quodāmodo eos videre est. Sic nēpe poꝛtio nostra i terra viuētiū: nec modica sane poꝛtio: si tm̄ vt decet memoriā affectio comitetur: sic inquā cōuersatio nra i celis est. Verūtm̄ nō sic nostra sicut illoꝝ. Iploꝝ em̄ substātia ibi est: nra aūt desideria: ipsi p pśentiā: nos p memoriā ibi sum⁹. Qñ ⁊ nos addemur ad pres nros: q̄n essentialr pśentabimur eis: Hoc ei primū desideriū: qđ in nobis sctoꝝ memoria vel excitat/vel incitat magis: vt eoꝝ tā oprabili societate fruamur: ⁊ mereamur cōcives ⁊ cōturbernales esse spirituū beatoꝝ: misereī cetui pfiarcharū: cuneis ꝓpheтarū: senatui aplorū: martyrū exercitib⁹ numerosis: ꝓfessoꝝ collegijs: virginū chorīs: in oīm deniq; colligi et colligari cōsoꝛtio sctoꝝ. Singuloꝝ quippe recoꝛdationes: quasi scintille singule immo quasi ardentissime faces deuotos accendunt animos: vt eoꝝ ⁊ conspectū fitiant ⁊ cōplexum: adeo vt plerūq; etiā inter eos esse se reputēt: modo ad omnes simul modo ad hos vel ad illos rota auiditate et vehementia/coꝛda vldrātes. Illoquin qđ istud negligētie: quid pigritie: immo quid veꝛcundie est: vt nō crebris suspirijs: ⁊ ferventissima affectione abꝛūpere hinc; et in illa tam felicia

Psal. xxxiij.

Prouer. xxviij.

Psal. cxxvij.

Psal. lxxxiij.

Psal. lxxxv.

j. Cor. iiij.

Psal. lxxxiij.

Psal. lxxxv.

Psal. xxxiij.

Psal. lxxxv.

Ro. viij.

ecclꝛs. ix.

ij. Tim. ij.

Mat. x. & xxiiij.

Psal. xxxiij.

Esa. vj.

Mat. xiij.

Ephe. vj

j. Cor. iiij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

agmina iacularj animos studeamus? Ue nobis a duricia cordis nostri: ve a peccato gentium quas apls memorat sine affectione fuisse. Prestolak nos ecclesia illa primitiua ꝝ negligimus: desiderār nos sancti/ et paruipendimus: expectār nos instı/ et dissimulamus. Excitemur aliq̄ fratres: resurgamus cū christo: queramus que sursuꝫ sunt: q̄ sursum sunt/ sapiamus. Desideremus desiderantes nos: ꝓperemus ad prestolātes nos: expectātes nos votis occupemus animoꝝ. Ecce em̄ nihil in hac nostra coione securitatis: nihil pfectionis: nihil quietis: et tamē hic quoq; q̄ bonū/ et q̄ iocundū: habitare fratres ı vnū. Quicq̄d em̄ siue interı⁹: siue exterius molestū occurrit: ipso q̄ tam germanoꝝ cōsortio fratrū: cū quib⁹ est nobis cor vnū et aīa vna in deū: tolerabil⁹ inuenīt. Quā dulcis/ o: erit: q̄ delectabilio:: q̄ beatꝰ vnio: vbi nulla suspitio esse poterit: nulla dissensionis occasio: vbi oēs perfecta charitas indissolubili federe colligabit: vt sicut pater et filı⁹ vnū sunt: sic et nos vnū simus in ipsis? ¶ Nō tantū modo societas: sed etiā felicitas nobis est optāda sctoꝝ: vt quoꝝ desideramus pſentiā: gloriā q̄s feruētissimis studijs ambiamus. Neq; em̄ pniciosa hec ambitio: aut illius affectatio glorie vllatenus piculosa est. Nā q̄ dicimus: Nō nobis dñe nō nobis: sed nomini tuo da gloriā: huius tēporis vox est: q̄n et ipsi angeli clamāt: Gl̄ia in excelsis deo: et in terra pax hoībus bone volūtatis. Noli me tangere(ait) nondū em̄ ascendi ad patrē meū. Uerbum glorie est. Nēpe filı⁹ sapiēs gloria patris. Noli ergo(ait gloria) noli me tāgere. Noli interim querere gloriā: fuge potius: et vide oīno ne me tetigeris/ donec pueniam⁹ ad patrē: vbi sit gloriatio oīs iā secura. Ibi/ ibi in dño laudabitur aīa mea: audiāt māsueti et letent. Nunq̄d nō videtur audisse dicentē: Noli me tangere: nōdum ascēdi ad patrē meū: que in cātico clamat. fuge dilecte mi fuge! Hoc est em̄ q̄d supra memininmus: Nō nobis dñe nō nobis: sz nomini tuo da gloriā. ¶ Uñ et in hymno hodie nos canim⁹ Deo pacē famulis: nos q̄ gloriā per cūcta tibi secula: iuxta angelicā scz distributionē. Quia em̄ tranquilla est vita hoīs super terram: merito in terra hominı: nō gloria sed par est querēda. par cū deo: pax cū primo: pax cū seipso. O custos hoim quare me posuisti cōtrariū tibi: et factus sum mihūetipsi grauis? Uicina nimirū lucta/ et intestina seditio: bellū nō ciuile: sed domesticū: spūs aduersus carnē/ et caro aduersus spiritū cōcupiscens. Uñ hoc/ nisi q; posuisti me contrariū tibi? ¶ Tu em̄ vera libertas: tu vita: tu gloria: tu sufficiētia: tu beatitudo: ego pauper et miser et miserabilis/ cōfusus et humiliat⁹ vsq; quaq; motus ꝓpter peccatū: venūdat⁹ sub peccato. Deniq; tu pfecta et sancta voluptas: et requies spirituū beatoꝝ: posuisti me ab initio cōtra eden/ q̄d voluptatē sonat in laborē vtiq; et erūna. ¶ Attamē dicis: Cōuertimini ad me in toto cordе vestro. Liquet q; sumus auersi: quos vt reuertamur hortaris: liquet q; cōtrarij quos reuocas vt conuertamur. Sed quō? In ieiunio(inq̄t) et fletu et plāctu. Mira res. Ita ne in ieiunio tu versaris: et fletu degis: et ī plāctu habitas? Procul a te oīa ista: procul ipse ab his vehementer. Nimirū regnū tuū in hierusalē: quā satias adipe frumēti: nec ibi luct⁹ et clamoꝝ: sed necvllus dolor: magis aūt gratiarū actio et vox laudis. Justi(inq̄t) epulētur in cōspectu dei: et delectentē in leticia/ et exultatiōe. Quō ergo in ieiunio et fletu et plāctu cōuertemur ad ipsum? An vo iustus eū in leticia et exultatiōe: qui vo nondū iustus est: nō nisi in ieiunio et fletu et plāctu reperiet? Ita plane sed iustus qui iam cōspectū meruerit: nō qui adhuc viuat ex fide. Nimirū q̄d ait dñs: Cū ipso sum in tribulatione: ad eū pertinet q̄ per fidē ambulat: nō autē qui ad faciem iam peruenit. Equidē vtiq; est caput vnū: sed non vno modo mēbris oībus exhibet: quibusdā em̄ ostēditur caput hirsutū spinis: inclinatū in cruce: vt humiliētur pariter: pariter et cōpungantur: quibusdā gloriosus appareat vt ab ipso glorificentē: vt in ipso glorient facta ei similia: quē vident sicuti est. Hoc ergo pm desiderium q̄d ex sanctoꝝ commemoratione flagrat in nobis: vt sicut illis: sic nobis etiā christ⁹ appareat vita nostra: et nos q̄ cuz ipso appareamus ī gl̄ia. ¶ Interim nēpe nō sicut est: sz sicut ꝓ nobis factū est caput nostrū nobis repſentat: nō coronatū gl̄ia: sed ptoꝝ nostroꝝ circūdatū spinis: dicente scriptura. Egredimini filie syon: et videte regē salomonē in diademate quo coronauit eū mater sua. O regē/ o diadema. Mater siquidem synagoga: nō matrē sane se exhibēs: sed nouercā: regē nostruꝫ corona spinea coronauit. Pudeat sectari gloriā mēbra: quib⁹ caput suū tam ingloriū exhibetur: nō habēs speciē aut decorē: vel aliq̄d eius modi. Nimirū salomon est pacificus: sane q̄ in presenti est: nō vtiq; beatificus/ aut glorificus: vt in oībus angeli cū illud eulogiū cōmenderet: quo terris pacē: celis gloriam tribuerēt. Pudeat sub spinato capite mēbrum fieri delicatū: q̄ omnis ei interim purpura nō tā honoris fit/ q̄ irrisionis. Uidere est ītī hodie multis in locis: nō sine multa ambitione et comelatione pſentē diē honorari. Honorari an dehonestari dicā? Ipsi viderint q̄ hec agūt. Ipsoꝝ est em̄ hmōi celebritas non sanctoꝝ: q̄b sibi libet faciūt: nō q̄b sanctis. Erit cū venerit christ⁹: nec moꝛs ei⁹ vltra annūciabit: vt sciam⁹ q̄m ipsi q̄ mortui sum⁹: et cuz eo absc̄ōdita est vita nostra: apparebit caput gl̄iosum: et cū eo mēbra gloificata fulgebunt: cū videlz reformabit corpus humilitatis nostre cōformatū gl̄ie capitis q̄b est ipse. Hāc ergo gloriā tota et tuta ambitiōe cōcupiscam⁹: ne forte audiam⁹ et nos: q: gloriā que abinuicē est ḡritis: et gloriā q̄ a solo deo est nō vultis. Sane vt eā nobis sperare liceat: et ad tantā beatitudinē aspirare: summope nobis desideranda sunt suffragia q̄s sanctoꝝ: vt q̄b possibilitas nostra nō obtinet: eoꝝ nobis intercessione doneтur. Miseremini mei: miseremini mei saltem vos amici mei. Nostis ipsi periculū nostrū: nostis figmentū nostrū: nostis ignoꝛantiā nostrā: et dolos aduersarioꝝ: nostis eoꝝ imper⁹ et nostrā fragilitatē. Uobis em̄ loquo: q̄ in eadez tētatione fuistis: qui eosdē superastis cōflict⁹: eosdem laqueos euasistis: q̄ didicistis ex his q̄ passi estis/ cōpassionē. Confido equidē et de angelis: q⁹ ne ipsi suaz visitare speciē dedigneńt: maxime q: scriptum est. Uisitabis speciē tuā et nō peccabis. Ceterū si de eis mihi arbitror: ꝓsumendū: ob spiritalis substātie et rationalis forme similitudinē: amplioꝛi tñ fiducia ad eos mihi reoꝛ vtēdū: quos habere me nouerim⁹ et ipsa humanitate ꝓsoꝛtes: vt opoꝛteat eos familiari⁹ et speciali⁹ misereri ossi de ossib⁹ suis: et carni de carne sua. Deniq; trāseuntes ex hoc mundo ad patrē: sancta nobis pignoꝛa reliquerūt. Apud nos siqui dē coꝛpoꝛa coꝛ in pace sepulta sunt: quoꝛ noīa viuēt in seculū: idest quoꝝ nunq̄ gloria sepelit. Absit/ absit a vobis anime sancte/ egyptia illa crudelitas pincerne pharaonis: qui in gradū pristinū restituēt⁹ starim oblitus est ioseph sancti q̄ in carcere tenebat. Nō em̄ erāt vni⁹ capitis mēbra: nec aliqua pars fideli cū infideli: aut vlla societas israelite ad egyptiū: nō plus q̄ luci ad tenebras. Interpretat em̄ egypt⁹ tenebre: israel vo videt deū: atq; ideo vbicūq; israel erat: lux erat. Nō sic noster iesus crucifixi secū latronis potuit obliuisci: factum est vtiq; q̄b ꝓmissum est: ipsa die qua cōpassus est/ et cōregnauit. Nos quoq; si non sumus ipsius capitis membra: cuius et sancti: vnde eis tam solennibus hodie votis/ et tanto gratulamur affectu! Ceterū qui dixit. Si glorificat vnū mēbrū: cōgaudēt oīa mēbra. Hoc q̄s nihilomin⁹ ait: q⁹ si patitur vnū mēbrū: cōpatiunt oīa mēbra. Hec igitur nostra et eoꝝ coherentia est: vt nos congratulemur eis: ipsi cōpatiant nobis: nos deuota meditatione regnem⁹ in eis: ipsi in nobis/ et ꝓ nobis militēt pia interuentione. Nec est q⁹ de eoꝝ pia erga nos solicitudine dubitemus: quandoquidem non consummandi sine nobis: sicut supra memini: expectant nos vsq; dum retribuatur nobis: vt videlicet in nouissimo die magno festiuitatis/ omnia simul in virum perfectū/ cū suo tam excelso capite/ mēbra concurrant: et laudetur cum hereditare sua iesus christ⁹ dñs noster: qui est super omnia benedictus et laudabilis et gloriosus in secula. Amen.

¶ In transitu sancti Malachie epi. Sermo.

Ecce vobis hodie

dilectissimi copiosa quedā est benedictio destinata: et fideliter eam nō distribui/ vobis quidē dānosum esset: mihi vo periculosuz: cui nimirū hec dispēsatio videt esse cōmissa. Timeo itaq; damnū vestrū: timeo damnationē meaz: si forte dicatur. Paruuli petierūt panē: et nō fuit q̄ porrigeret illis. Scio em̄ q⁹ necessaria vobis sit et celo venies cōsolatio: q̄s constat illecebris carnalib⁹ et oblectamētis secularib⁹ viriliter abrenūciasse. Timo sane bñficij esse celestis/ et supno dubiter cōfilio diffinitum: vt eps malachias hodie inter vos obdormiret: et desiderata inter vos haberet sepultura. Cum em̄ nec foliū quidē arboris sine diuino nutu cadat in terrā: q̄s tā hebes: vt nō euidēter in hui⁹ beati viri aduētu et trāsitu magnū ꝓsus cōsiliū superne pietatis aduertat! A finib⁹ terre/ terraz hic ponitur? aduenit/ alia quidē occasione festinās: q̄uis ob specialē erga nos charitatē/ id plurimū desiderasse noscat. Multa q̄dē in itinere ipso impedimēta sustinuit: nec transferare ꝓmissus est donec appoꝛpinquaret tēpus cōsummationis eius: et terminus qui nō poterat pteriri. Quē quidem multis ad nos peruenientē laboꝛib⁹ tanq̄ angelū dei ꝓ reuerētia sanctitatis sue suscepimus: sed et nos ipse ꝓ sua mansuetudine et humilitate altı⁹ radicata: longe supra q̄ mereremur: deuoto suscipiebat affectu. Pauces deinde apud nos dies fecit in incolumitate sua dū socios prestolaretur: qui dispersi in anglia fuerant: cū regis illius vana suspitio/ dei hominē impediret. Jāq; oībus ad cū collectis/ ad romanā ꝓ qua venerat curiā parabat ire: cum subito infirmitate preuētus/ sensit ꝓtinus ad celeste magis sese palatiū euocari: deo meli⁹ aliq̄d ꝓuidēte ꝓ nobis: ne a nobis egressus alibi cōsummaret. Nullū quidē in eo/ nō dico moꝛtis: sz vel grauis egritudinis signū medicis apparebat: ille tñ exhilaratus spū aiebat: oīmodis opoꝛtere vt b̄ anno malachias ab hac vita egrederetur. Laboꝛatū est ecōtra et deuotis ꝑcib⁹ apud deū: et quibuscūq; potuimus modis: sed illius ꝓualuere merita: vt desideriū coꝛdis eius tribueret ei: et nō fraudaret voluntate labioꝝ suoꝝ. Sic em̄ ꝓ votis oīa ei cōcurrere: vt hūc maxime locū diuina sibi inspiraꝛe clementia/ elegisset: et hunc q̄s ex longo optaret sepulture habere diē: quo fideliū oīm generalis memoria celebraꝛ. Sed et illud nostra lx et gaudia merito cumulauit: q⁹ fratrū nostroꝝ ossibus de ꝓioꝛe cimiterio huc aspoꝛtādis et recōdendis/ eadem nobis dies autoꝛe deo fuisset electa. Que nimirū depoꝛtandis nobis/ et exmoꝛe psallētib⁹: idē vir sanctus pluribus sese illo cātu delectari dicebat: et nō multo post/ ipse q̄s secur⁹ est somno suauissimo et felicissimo sopoꝛat⁹. Agimus itaq; gr̄as deo sup oībus dispositiōib⁹ suis: q⁹ indignos nos beate moꝛtis ei⁹ honoꝛare pſentia: q⁹ pauperes suos pciosissimo coꝛpis ei⁹ locupletare thesauro: q⁹ infirmos nos tāta ecclesie sue voluit fulcire colūna. Alteruz siquidē e duob⁹ signū istud q̄d nobis in bonū factum est persuadet: q⁹ aut placitus deo fit locus: aut sibi placituz facere velit: ad quē tante sanctitatis virū/ a finibus terre moꝛturū sepeliendū perduxit. Ceterū populo illi affectuosius cōdolere: et eius q̄ tam miserabili ecclesie diruz hoc vulnus nō pepercit inferre: crudelitatē moꝛtis vehemētius abhoꝛrere: beati huius patris charitas ipsa compellit. Dira ꝓfecto et inexoꝛabilis moꝛs: que tantā hominū multitudinē vnius percussione mulctauit: ceca et inꝑoꝛuida que malachie ligauit linguā: impediuit gressus dissoluit manus: oculos clausit. Illos inquam deuotos oculos: qui pñtissimis flentibus diuinā peccatoꝛibus recōciliare gratiā cōsueuere. Illas mundissimas manus que laboꝛiosis et humilib⁹ operib⁹ exerceri semp amauerant: que dñici coꝛporis hostiā salutarē ꝓ ꝓpriis ꝑcōrib⁹ totiēs offerebāt: et sine ira et dilectratione in oratione leuabātur in celū: que infirmis multa bñficia prestitisse: et signis varijs effulsisse noscūtur. Illos q̄s speciosos gressus euangelizātis pacē: euāgelizātis bona: illos pedes qui totiēs fatigati sunt studio pietatis: vestigia illa digna/ q̄ semp deuotis oscullis premerenť. Sancta deniq; labia illa sacerdotis que cuſtodiebāt sciētiā: os iusti q⁹ sapientiā meditabatur: et linguā eius que iudiciū loquēb: immo et misericoꝛdiā/ tātis mederi solebat vulneribus animarū. Nec mirū fratres inīquā esse quā generauit iniquitas: incōsiderata quam noscitur seductio peperisse. ¶ Nihil inquā mirum si ferit sine discretione que venit ex preuaricatione: si sit crudelis et fatua: que ex antiqui serpentis fallacia et mulieris insipientia prodit. Quid em̄ causamur q⁹ malachiā ausa sit attentare: fidele equidē membrū christi/ quādo et ipsum malachie patrem et omniū electoꝝ caput furibunda peruasit? Peruasit vtiq; immunem: sed nō immunis euasit. Impegit in vitā moꝛs: et inclusit intra se vita moꝛtez: et absoꝛpta est moꝛs a vita. Damū sibi denoꝛās inde teneri cepit vnde visa est remisse. ¶ At forsitasse quis dicat. Quomodo moꝛs a capite superata videtur: que tanta adhuc libertate seuit in membra? Si moꝛs moꝛtua: quomodo malachiā occidit? Si victa: quomodo adhuc pecualer vniuersis: et nō est hō qui viuat et non videat moꝛtem? Victa plane moꝛs/ opus diaboli: et peccati pena: victū peccatum/ causa moꝛtis. victus et malignus ipse: et peccati auoꝛ et moꝛtis. Nec modo victa sunt hec: sed et iudicata iam et damnata. Diffinita quidē: sed nondū promulgata sentētia est. ¶ Deniq; iā diabolo ignis paratus: et si nondū ille precipitatus in ignē: modico adhuc tpe finiť malignari. Tanq̄ malleꝰ celestis opificis fact⁹ est/ malleus vniuerse terre. Terit electos ad coꝛ vnitatē: reprobos cōterit in coꝛ damnationis. Qualis ergo patrisfamilias: tales et domestici eius: peccatuz scz et moꝛtis. Nā et peccatū licz simul cum christo cruci ipsius nō dubitetur affixū: adhuc tñ interim nō regnare quidē: sed habitare etiam in ipso dum viueret apostolo permittebatur. Mentio: si nō ipse ait. Jam nō ego operoꝛ illud: sed q̄ habitat in me peccatū. Sic et moꝛs ipsa minime quidem adhuc abesse cogitur: sed cogitur nō obesse. Erit autē cū dicetur. Ubi est moꝛs victoria tua? Et ipsa siquidē inimica nouissima destruēt. Nunc vo moderante eo qui imperiū habet vite et moꝛtis: et mare ipsum certis littoꝛ coercet metis: moꝛs ipsa dilectis dñi somnus refrigerij est: ꝓphēta attestāte qui ait: Cū dederit dilectis suis somnus/ ecce hereditas dñi. Pessima quidē moꝛs peccatoꝝ: quoꝝ et natiuitas mala: et vita peioꝛ: sed preciosa est moꝛs sanctoꝝ. Preciosa plane tanq̄ finis laboꝛum: tanq̄ victorie consummatio: tanq̄ vite ianua: et perfecte securitatis ingressus. Cōgratulemur itaq; fratres: cōgratulemur vt dignū est patri nostro: quia et pium est defunctum plāgere malachiā: et pium magis malachie cōgaudere viuenti. Nunquid nō viuit? Et beare. Nimirū visus est oculis insipientium moꝛi: ille autē est in pace. Deniq; iam conciuis sanctoꝝ et domesticus dei/ psallit pariter et gratias agit dicens: Transiuimus per ignē et aquam: et eduxisti nos in refrigerium. Transiuit plane viriliter et feliciter pertransiuit. Uerus hebreus pascha celebrauit in spū et nobis transiens loquebat. Desiderio desideraui hoc pascha manducare apud vos. ¶ Transiuit per ignem et aquā: quem non tristia frāgere: nec octinere mollia potuerūt. Est enim deo: sum nos locus: quem sibi totum vendicat ignis: adeo vt ne minimā quidem aque guttam de lazari digito/ miser ille diues ibi habere potuerit. Est et sursum ciuitas dei quam letificat fluminis impetus: voluptatis torrens: calix inebrians q⁹ preclarus. In hoc sane medio boni et mali scientia continetur: et voluptatis et tribula

rionis hic capere est experimentū. Infelix eua in has vi
cissitudines nos induxit. Nic planē dies ⁊ nox: nā in in
ferno tantū nox: ⁊ in celo tantū dies. Beata proinde alia
que vtrūq; pertrāsit: nec voluptati inhesit: nec deficies
in tribulatione. Breuiter vobis vnū aliūd ex multis hu
ius viri magnificis acrib⁹ arbitro: referēdū: in quo stre
nue saris ⁊ ignē ⁊ aquā nosci⁹ pertrāsisse. Magni illius
patricij hyberniēsiū apli sedē metropolitanā: ynica si
bi pgenies successionis ordine creās archiepos/vēdica
uit hereditate possidēs sanctuariū dei. Rogat⁹ itaq; a fi
delib⁹ malachias noster: vt tantis sese malis opponeret:
animā suā in manib⁹ suis ponēs/accessit intrepidus: su
scepit archiepiscopatū tradēs sese discrimini manifesto:
vt tanto crimini finē daret. Inter pericula rexit ecclesiā:
post pericula sibi cōtinuo successorē altrū canonice or
dinauit. Ea siquidē cōditione susceperat: vt post⁹ cessan
te persecutiōis rabie: alter secure posset institui: ad sedē
propriā remeare permitteret. Ubi sine ecclesiasticis se
cularib⁹ve redditib⁹ in cōgregationib⁹ religiosis: quas
ipse extruxerat: degēs inter eos tanq; vnus eor/vsq; ad
hoc tēpus vixit absq; vlla pprietate. Sic dei hominē exa
minauit nō eximauit tribulationis incēdium(siquidez
aurū erat) fic nec illecebra tenuit aut resoluit: nec curio
sus spectator in via substitit. pprie peregrinatiōis oblit⁹.

ff ¶Quis vestrū fratres nō vehemēter ei⁹ imitari cupiat
sanctitatē/si id audeat vel sperare? Credo igitur libētius
audituros: si dicere forte poterimus: quid sanctū fecerit
malachias. Sed ne nostrū fortitan minus acceptabile te
stimoniū videatur: scripturā audire dicentē. In fide ⁊ le
nitate ipsius sanctū fecit illum. Fide calcabat mundū: io
hanne attestāte qui ait. Hec est victoria q̄ vincit mundū/
fides nostra. Nā in spiritu lenitatis dura q̄libet ⁊ aduer
sa equo animo tolerabat. Hinc q̄dē post chr̄istū fide cal
cabat maria ne capet illecebris: inde in patiētia sua possi
debat animā suā: ne molestius frāgeret. De his em̄ duo
bus habes in psalmo: casuros a latere tuo mille: ⁊ decez
milia a dextris ruis: q̄ multo plures pſperitatis fallacie
q̄ aduersitat⁹ flagella deiciāt. Nemo itaq; nostrū charis
simi plana mollitie vie supficie delectat⁹: iter illud ma
rinū sibi cōmodi⁹ arbitretur. Magnos hic cāpus montes
hz. Innumerabiles quidē sed eo ipso periculosiores. Labori
osi⁹ forte via videt inter ardua colliū ⁊ aspera rupiū: sed
exptis lōge securior: ⁊ desiderabilior inuenit. Utrobiq;
tñ labore: vtrobiq; periculū esse nouerat q̄ dicebat: Per
arma iusticie a dextris ⁊ a sinistris: vt merito cōgratule
mur eis: qui trāsierūt p ignē ⁊ aquā: ⁊ in refrigeriū sunt
educti. Refrigeriū vultis audire? Utinā id vobis ali⁹ lo
queret. Nā ego q̄d nō gustaui: eructare nō possum. Ui
deo: tñ mihi hodie sup hoc refrigerio malachiaz audire
dicentē: Cōuertere aia mea in requiē tuā: q: dñs benefe
cit tibi. Quia eripuit animā meā de morte ⁊c. In quibus
verbis q̄d intelligā: paucis audire. Siquidē inclinata est
iam dies: ⁊ lōgius q̄ sperauerim: sermo pcessit: q̄ invit⁹
cuellar a paterni dulcedine nois: ⁊ malachiam silere lin
gua fomidās: finē facere vereak. Moris aie fratres mei
perm̄ est: nisi forte excidit vobis q̄d in prophecia legistis.
Alia que peccauerit ipsa morietur. Triplex pinde cōgratu
latio est hoīs ab omni pctō ⁊ labore ⁊ periculo liberati. Ex
hoc siquidē nec peccatū in eo habitare dz: nec penitentie
luctus indicit: nec abyllo deinceps lapsu ei prędicit esse
cauendū. Posuit belias pallū: nō est q̄d timeat: non est
quod tangi/nedū teneri ab adultera vereatur. Currum
cōscendit: nō est iam trepidare ne cadat: suauiter scandit
nō laborant⁹ olatu pprio: sed celeri in vehiculo sedēs.
Ad hoc nos refrigeriuz dilectissimi tota animi auiditate
curramus in odore vnguētoz huius beati patris nostri:
qui nostrū hodie torporē in feruentissimū desiderium visus
est excitasse. Curramus inquā post eū crebrius illi clamā
tes: Trahe nos post te: ⁊ affectu cordis: ⁊ pfectu cōuer
sationis: deuotas omnipotēti misericordie gratias refe
rentes/q̄ indignis seruulis: quibus propria desunt me
rita: aliena saltē voluit suffragia non deesse.

¶Epistola de eodem ad fratres de hybernia.

Religiosis fratribus qui in hybernia sunt/⁊ his maxime congre
gationib⁹/quas beate memorie malachias
eps fundauit: frater bernardus clarevallis
vocatus abbas/paraclyti cōsolationē. ¶Si haberem⁹ B
hic ciuitatē manentē: copiosissimis iure lachrymis plāge
remus talē nos amisisse cōciue. Ceterū si futuram magis
inquirimus (vt oportet) (est quidem nō modica dolo⁹is
occasio tam necessario duce destitui) debet rn̄ zelū tēpe
rare scientia: ⁊ doloꝛi spei fiducia delinire. Nec mirari quē
piā decet si genitū extoꝛquet affect⁹: si desolatio lachry
mas exprimit: modū tn̄ adhibere necesse est: imo nō mo
dice etiā consolari intuētes nō que vident: sed que nō vi ij.cor.iiij
dentur. Que em̄ videtur tēpoꝛalia sunt: que aūt non vi
dentur eterna. Primū quidē cōgratulandum est anime
sancte: ne nos arguat de inopia charitatis dicens ⁊ ipse: Jo. xiij.
qō dns ad apl̄os ait: Si diligeretis me/gauderetis vtiq;
quia vado ad patrē. Preuenit nos ad patrē spirituū spiri
tus patris nostri: nec modo charitatis inopes: sed ingra
titudinis etiā rei esse cōuincimur sup oībus que per eum
nobis bñficia prouenere: si nō cōgratulamur ei qui de la
boꝛe ad requiē: de periculo ad securitatē: de mūdo trāsijt
ad patrē. Itaq; et piū est malachiā flere defunctū: ⁊ piū
magis malachie cogaudere viuenti. Nunquid nō viuit?
Utiq; ⁊ beate. Uisus est oculis insipiētiū mori: ille aut̄
est in pace. Debinc etiā vtilitatis pprie cōsideratio exul
randū nobis suggerit ⁊ lerādū: q̄ tam potēs suos patro
nus ad celestē curiā: tā fidelis pcesserit aduocat⁹: cui⁹ er
feruentissima charitas obliuisci nequeat filioꝛ: ⁊ pbata
sanctitas obtineat gratiā apud deū. Quis em̄ nūc mala
chiā sanctū: aut minus posse pdesse: aut minus suos dilli
gere audeat suspicari? Profecto cū diligeret p⁹ius: certis
oꝛa nūc sue dilectiōis a deo capit experimēta: ⁊ cū dilexis
set suos in finē dilexit eos. Absit aut̄ vt tua nūc o anima
sancta minus efficax estimetur oratio: quādo presenti vi
sibus supplicare est maiestati: nec iam in fide ambulas
sed in specie regnas. Absit vt imminuta nedum eximanita
tua illa tā operosa charitas reputetur: cū ad fontē ipsuz
charitatis eterne prōcubis pleno hauriēs oꝛe: cui⁹? ipsa
pius stillicidia fit: ebas. Nō potuit morti cedere chari
tas fortis vt moꝛs: immo ⁊ morte fortioꝛ ipsa. Nam ⁊ dece
dens nō erat immemoꝛ vestri: affectuosius vos commē
dans deo: ⁊ nostrā q̄ exiguitatē solita illa sua māsuetudi
ne ⁊ humilitate exoꝛās vt vestri nō obliuisceremur in fi
nē. Un ⁊ dignū duximus scribere vobis: vt sciatis nos? ⁊
in spūalib⁹? si q̄d nostra in his exiguitas p beati hui⁹ pa
tris nostri merita vnq; potuerit: ⁊ in coꝛpoꝛalib⁹? si q̄n for
te oppoꝛtunitas prebuerit: oēm vobis cōsolationē impē
dere tota deuotiōe paratos. Et nūc q̄ dilectissimi hyber
niēsis ecclie grauē hāc destitutionē toto miseramur affe
ctu: ⁊ eo amplius vobis compatimur: quo nos amplius
ex hoc nouimus debitoꝛes. Magnificauit em̄ dns face
re nobiscū: cū locū nostrū dignat⁹ est beate moꝛtis ei⁹ ho
noꝛare pſentia: ⁊ pciosissimo coꝛpoꝛis eius locupletare
thesauro. Nec molestū sit vobis/q̄ apud nos habeat se
pultrā: qui sic oꝛdinauit deus fm̄ multitudinē miserioꝛ
die sue: vt vos eū viuum haberetis: nobis habere liceat
vel defunctū. Et nobis siquidē cōmunis vobiscū pater il
le erat ⁊ est: nā in morte ipsi⁹ hoc nobis cōfirmatū est te
stamētū. Quāoꝛē sicut nos hui⁹ tāti patris grā/vniuer
sos vos tanq; germanos fratres totis amplectimur vi
scerib⁹ charitatis: sic ⁊ de vobis idē sentire spiritalis ipsa
cognatio persuader. Hortamur aūt vos fratres vt beati
huius patris nostri semp curetis sectari vestigia: eo stu
diosius quo vobis certius sancta eius cōuersatio diutur
nis experimētis innotuit. In hoc em̄ verosvos ei⁹ filios

esse ꝓbabitis: si p aterna viriliter instituta seruetis: et vt
in eo vidistis: ⁊ audistis ab eo quēadmodū vos oporteat
ambulare: sic ambuletis et abundetis magis. Siquidez
Prouer. xxv. gloria patris/sapientia filioꝛ. Nam et nostrā nō medio
criter excutere cepit: pre
sens nobis tante perfectionis exemplar. Atq; vtinam sic
nos post se trahat: vt pertrahat in tam recenti virtutum
eius odoꝛe auidius alacriusq; currētes. Oꝛante pro no
bis vniuersitatē vestrā chr̄istus custodiat.

A ¶In kalendis nouembris de verbis esaie. Uidi dn̄m se
dentē super solium excelsum. Sermo. j.

Esa. vj. Vidi dominū sedēn
te super solium excelsum ⁊ eleuatum: ⁊ plena
erat oīs terra maiestate ei⁹. Sublimis q̄dez
visio ꝓphetico nobis sermone describitur.

B ¶Uidi (inquit) dn̄m sedentē. Magnū spectaculuz fra
tres: ⁊ beati oculi q̄ viderūt. Quis nō toto desiderio cō
cupiscat tante maiestatis gloria cōtemplari? Doc quippe
sanctoꝛ olim vnicū semp desiderium fuit. Ipse est enim in
quē desiderāt angeli pspicere: quem videre est vita eter
na. Sed alia fratres audio ꝓphete eiusdē/⁊ eiusdem dn̄i
longe dissimilē visionē. Siquidē esaias iste est: q̄ in alio
Esa. liij. loco sic loquit: Uidimus eū ⁊ nō erat ei spēs/neq; decoꝛ
⁊ estimauimus eū tanq; leprosum ⁊c. Ubi illud primum
cōsiderandū est: q̄ cōis illa: hec ꝓphetice prerogatiue p
pria videat. Nō sine causa sane ibi vidimus scriptū est: ⁊
hic vidi: nisi vt illā quidē intelligas esse cōem: hāc vo ex
cellētie singularis. Siquidē abq; specie ⁊ decoꝛe vidit eū
esa. xxvj. fm̄ alias et spectauit herodes: viderūt q̄ ipsi iudei: qui ⁊ dimmera
litteram uerūt oīa ossa eius. Jam vo sup hac visione beata/mani
feste ꝓpheta denūciās ait: Tollat impius ne videat glo
E ria dei. ¶Multifarie q̄ multisq; modis: nō solū locuꝛ
in ꝓphetis: sed ⁊ visus est a ꝓphetis. Agnouit eū dauid
minoꝛatū ab angelis. Hieremias etiā vidit eū cū hoībus
cōuersantē. Esaias modo sup solium excelsum: modo non
solū infra angelos aut inter hoīes: sed tanq; leprosum se
vidisse testatur: idest non in carne tn̄: sed in similitudine
carnis peccati. Tu q̄ si desideras videre sublimē: humi
lē prius iesum videre curato. Intuere prius exaltatū in
deserto serpentē: si videre desideras regē in solio residē
tē. Ista te humiliet visio: vt illa exaltet humiliatū. Repri
mat ⁊ saneet ista tumoꝛē tuū: vt illa repleat ⁊ satiet deside
riū tuū. Erimanitū vides: nō sit otiosa visio: q: exaltatuz
ociose videre nō poteris. Similis eris illi cū videris euz
sicuti est: esto ⁊ nūc filius ei/vidēs eū sicut ꝓpter te facē
est. Si em̄ (ne in humilitate quidē) similitudinē ei⁹ abnuis:
certa tibi sublimitatis q̄ similitudo debet. Nunq; ille sociū
tribulationis a cōione gloꝛie patietur arceri. Denicq; vsq;
adeo nō dedignat passionis sue cōsoꝛtē: ⁊ in regnū mitte
re secū: vt in cruce cōfitēs latro eadē die cum eo fuerit in
paradiso. Hinc est q̄d ait etiā ad apl̄os. Vos estis q̄ pma
Lu. xxiij. nsistis mecuz in tribulationibus (al⁹ tētationibus) meis
D ⁊ ego disꝓno vobis regnū. ¶Quia ergo si cōpatimur
⁊ coregnabim⁹: sit iterū meditatio nostra fratres chr̄is
tus/⁊ b crucifix⁹. Ipm ponam⁹ signaculū sup coꝛ: signa
culū sup brachiū nostrū. Ipm amplectamur brachijs q̄
busdā vicarie dilectiōis: ipm sequmur studio pie cōuersa
tionis. Hoc em̄ inq̄ q̄ ostēdat ⁊ nobis ipse q̄ est saluator
dei: sane nō in fine spe ⁊ decoꝛe: hz in claritate tāta/ vt ma
iestas ei⁹ repleat oꝛbē terrarū. Oppoꝛtune siq̄dē visione
pma tanq; hyemali adhuc tpe/ nō sup solium: hz in inferioꝛi
atq; humilioꝛi habitatiōe videt. Duplicē q̄ppe soleꝛ hre
magna domus q̄libet māsionē: estiuā sup̄ius: inferi⁹ hye
malē. Jgit dn̄ ipsa etiā discipulos coꝛda brumali adhuc
glacie stringerent: ⁊ petrus q̄ nō minus gelido coꝛde/
q̄ coꝛpe calefaceret se ad prunas: tēpus oīno nō erat ha
bitādi in solio vel potiꝰ apparēdi. Et vbi cātabit canticū
Can. ij. nouū. Uyēs abst ⁊ recessit: flores apparuerūt i terra no
stra: oppoꝛtune iā tūc ascendet in solio: ⁊ habitabit dn̄s

Visus chr̄m regnantē in celo prius
eum videat passum. Inpatibile
& compatiatur coregnaturus

in excelso. Puta ergo esaias: cū hec loqueret: illius gloriā
tēpoꝛis oculo p̄euidisse ꝓphetico. ¶Uidi (inquit) dn̄m E
sedētē sup solium excelsum ⁊c. Sed q̄d putamus quale est Esa. vj. Solium
solium istud fratres? Neq; em̄ altissim⁹ in manifestis ⁊ ma
nufactis inhabitat. Nulla oīno materia coꝛpalis apta tā
to solio/tanto habitatoꝛi videt. Uinis est cōstruēda lapi
dib⁹ fabrica spiritalis: quā vera ⁊ eterna vita sua inhabi
tare dignet. Nō si minus tanto edificio sufficit angelica
creatura: preuaricatoꝛ vtiq; minoꝛata ꝓcipitio: susciret
cere de terra inopē: ⁊ de puluere erigat pauperē: vt col
locet eū cū principib⁹? ⁊ solium glorie cōpleat. Et fortassis
ꝓpterea ipse qui vidit nō modo excelsum solium: sed et ele
uatū quoq; describit: vt perinde ⁊ angeloꝛum stabilis celsi
tudo: et hominū misericoꝛs eleuatio designetur. Une se
quuntur diligentioꝛem et ipsa consideratione desideraz
re videntur: sufficiat hodie vel cepisse.

¶Item de eodem. Sermo. ij.

Plena erat aut̄ conte Esa. vj.
plato: noster de eo quē super solium viderat
maiestate eius ois terra. Aduenias regnuz
tuū: vt maiestate tua: sicut celū repletur: re
pleat ⁊ terra. Ut q̄d em̄ princeps hui⁹ mūdi tanto vbiq;
furoꝛe debacchatur: nisi q: terra data est in manus impij
Sed hec est hoꝛa eius ⁊ potestas tenebꝛarum. Erit certe
qui in celo locū nō habuerit: ⁊ ab ipsa q̄s terre superfi
cie exturbabit miser/canernis vtiq; subterraneis reclu
dendus. Hinc q̄s ꝓpheta dauid sanctoꝛ: pſperitate ꝓmis
sa/de malign⁹ ⁊ angelis seu mēbris ei⁹ adiecit ⁊ ait. Nō ps. j.
sic impij nō sic: sed tanq; pulnis quē proiicit ventus a facie
terre. Nulla iam tunc tentandi facultas erit: inquietandi
nulla libertas: possibilitas nulla nocēdi. Replebit maie
state ei⁹ ois terra: qui iam volūtatis eius trāsgressio nul
la erit. Magis autē qui creatura ipsa liberabit⁹ a seruitu
te coꝛruptionis huius: ꝓpter quaz ingemiscit ⁊ parturit
vsq; adhuc ⁊c. Erit em̄ celū nouū ⁊ terra noua: vt quaqua
verteris oculos: in ipsa tibi rerum facie/ diuina videatur
quodāmodo resplēdere maiestas. Sed et est tibi altera
quedā terra ꝓpinquioꝛ: ⁊ sup hac amplioꝛ: iusticie q̄ solis
citudo. Nemo quippe vnq̄ carnē suā odio habuit. Cōsoꝛ Epse. v.
tare ergo eā: vt et ipsa requiescat in spe: audiēs nimirum
quia replebitur maiestate dn̄i ois terra. Quomodo em̄
nunc carnē nostrā dilectissimi maiestas diuina repleat:
cū ⁊ magnus ille paulus ꝓmitias tantū spūs habēs in
gemiscat miserabiliter satis ⁊ dicat: Scio q: non est in me: Ro. vij.
hoc est in carne mea/bonū? Et certe iam nō dominabat Ro. vj.
peccatū in eius moꝛtali coꝛpoꝛe. Nota tn̄ adhuc ⁊ coꝛpus
moꝛtale ꝓhiberi: ⁊ peccati q̄s solū dominiū negari. Erat Ro. vij.
em̄ etiā tunc lex peccati in mēbris eius: quā quidē maie
statis plenitudo cū venerit ꝓcul⁹ excludet. Nō solum
autē: sed ⁊ nouissima inimica destruet⁹ moꝛs. Replebitur
ergo maiestate dn̄i terra nostra: quando ꝓcul⁹ de me
dio fiet ⁊ peccati omnis sensus/⁊ debitū moꝛtis. Reple
bitur inquā omnis terra nostra dn̄i maiestate: q̄n resur
rectionis gloria vestietur: induet immoꝛtalitatis stolam
cōfigurabitur deniq; claritati coꝛpoꝛis chr̄isti. ¶Salua ff
toꝛem siquidē expectamus: qui reformabit coꝛpus humi Phil. iij
litatis nostre cōfiguratum coꝛpoꝛi claritatis sue. Quid reformet
adhuc murmuras caro misera: quid adhuc recalcitras: ⁊
aduersus spiritū cōspiscis: Si re humiliat: si calligat: si
redigit in seruitutez: id ꝓfecto in tuo genere non minus
tua interest/q̄ ipsius. Quid eis invides: qui⁹ operib⁹
vermiū/et murib⁹ pellibus inglorią plane gloria medica
re nō erubescūt: cultu indigno viris interdicto ⁊ mulieri
bus/semetipsos dehonestantes potius q̄ ornantes? Re
formet ipsi aut magis certe deformet coꝛpoꝛa sua: te si
fueris coꝛpus humilitatis: reformabit idē artifex qui foꝛ
mauit. Illam si non despis ꝓtestolabere manum: vt q̄d
fecit ipsa reficiat. Jam vo quid in ipsa prophetica visio
ne sequatur attende. Et ea (inquit) que sub ipso erāt: re Esa. vj.

Universidad de Deusto
Biblioteca

plebant templū. ¶ Propterea sane dixi: humiliare sub
1.Pet.v. potēti manu dei: vt exaltet te in tēpore visitatiōis. Vide
vt sub ipso inueniaris: alioqn nō esse poteris cum ipso.
Quid em putas/indifferēter admittet hoīes in illud tā
te beatitudinis templū: qui ne ipsos quidē angelos in
differēter reliqt in eo? Aut nō discernet inter glebas: qui
discreuit inter stellas? Examinabit certe argentū: q ipse
quoq aurū pbauit et reprobauit. Qualē ergo putas ne
cesse est hoīem inueniri: q repudiati locū angeli sortiat?
Plane immunē ab omni iniqtate: sed ab ea maxime q in
ipso qs angelo nō ad leue offensam: nō ad momentaneaz
iram inuēta est: sed ad odiū sempiternū. ¶ Semel turba
uit superbia regnū illud. cōcussit muros: etiā prostrauit
ex parte: et parte nō modica. Quid ergo? Facile ne deus
ceps admittēda videt? Nūquid nō odit ciuitas illa: et ve
hemēter hmōi pestē abominatur? Certi estote fratres eū
qui superbis nō pepercit angelis: nec hoībus parciturū
Nō est cōtrarius sibijpsi: nō est personarū accepto:: simi
lia sunt iudicia eius. ¶ Sola ei placet humilitas siue in
angelo/siue in homīe: et qui sedet in throno: solos eligit
subditos: e quib⁹ repleat templū. Scriptum quippe est.
pō.cxij. Quis sicut dns deus noster qui in altis habitat: et humi
lia respicit in celo et in terra? Vide aūt ne forte michaelis
verbū sit: supbo illi dicēti: Similis ero altissimo: in faciē
resistētis. Michael quippe interpretatū ō:: qs vt deus.
Bene ergo pphēta cū dixisset vidisse se dīm super soliū
excelsum et eleuatum: ne forte aut excelsum intelligeres
de eo dictū qui ait: Ascendā super altitudinē nubiū: aut
eleuatū referres ad eos hoīes q in supbiā eriguntk: addit
Et ea q sub ipso erāt: replebāt tēplū: vt manifeste intelli
gas nō eā altitudinē cōmendari q extollik aduersus eū:
sed eos in tēplo siue in solio fore: q sub eo sunt: alios qui
dē excelsos stabilitate solida: alios ex imo leuatos mise
ratione diuina. Ac ne forte obijcias ditioni eius vniuer
sa subesse: nec quicq determinatiōis habere (qō ait) que
sub ipso erāt: vt solā que volūtaria est: et ex feruore chari
tatis pcedit: approbaret et cōmendaret dei subiectionē:
addidit et de seraphin: de quib⁹ et nos loco suo dicemus:
qō ab eo fuerit datū. Et ea (inq) q sub ipo erāt: replebāt
templū. Ab initio siquidē creauerat angelos de⁹: in qui
Job.iiij. bus beati illius tēpli plenitudo constaret: sed nō in om
Esa.xiiij nibus beneplacitū est ei: q: et in ipīs (vt scriptū est) an
Z2 gelis suis repperit prauitatē. Fuit quippe in eis qui dice
ret: Ponā sedem meā ad aquilonē: et popnlū q sibi cre
deret habuit. ¶ Miser ipse q fine deo esse maluit q sub
deo: miseri et illi qui videtes furē cucurrerūt cū eo. Exie
rūt infelices: et vacu⁹ relict⁹ est locus: quē accipiet alter.
Nōne deo subiecta eris aia mea? Alioqn nec tibi loc⁹ erit
in tēplo: q: q sub ipso erāt: replebāt tēplū. Frustra pulsa
būt fatue virgines: in vanū clamabūt vbi implete fuerit
nuptie discūbentiū: et ianua clausa erit. Infelix aia cui a
nuptijs illis cōtigerit excludi. Infelix de quo clamabik.
Tollak impius ne videat gloriā dei. Vt quid em lucem
hāc tēporalē miser ille videt: q gloriā illā nō merebik in
tu erit? Utinā nihil vnq vidisset oculus me⁹: si illa (quod
auertat de⁹) frustrādus est visione. Ēst suphi: insolescāt
magis/extollank/inflenk: appetāt semp in cumulo appa
rere. vt cū venerit equitatis linea: a plenitudine ejciank
Tu vo nō sic: sed deo subiecta esto aia mea: subiecta sa
ne ex animo: subiecta cū feruore deuotiōis: quia seraphi
stabāt sup illud. Cū quibus stemus et nos hodie fratres
nec dimoueamur a tēplo isto: in quo oēs dicunt gloriam
quia gloriam cōtemplantur dīi nostri iesu christi: qui est
sup omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ Item de eodem. Sermo.iij.

Esa.vj. On vobis arbitror excidisse de duob⁹ seraphin hodie vobis ha
bendū esse sermonē propter illud esaie: qui
post q dīm sese vidisse testat⁹ est sup soliuz
residentē: addit seraphin stare super illud. ¶ Seraphin Z
quidē dilectissimi: sicut frequēter audistis: nomen est su
pernoz spiritū: ordinis vnius de noue/summi atq su
premi. Verū hoc loco: vt arbitror: nō i ea ponit significa
tione: presertim cum innumera illa sint agmina: hic duo
tīn seraphin describunt. ¶ Et ego quidē fratres: si licet
in hac parte vnicuiq abūdare in suo sensu: in duob⁹ sera
phin duplicē arbitror: intelligi creaturā rationabilē: an
gelicā scz et humanā. Nec mireris hominē seraphin factū
memēto quia creator et dns seraphin fact⁹ est hō. ¶ Ad
contumeliā tuā o superbe qui creatus inter angelos: in
ter angelos stare non meruisti: ecce rex noster nouos in
terra angelos fabricatur⁹ aduenit. Atq vt tabescas am
plius: et liuore pprio torquearis: nō qualescūq nec in
feriores alicui⁹ ordinis angelos: sed seraphin. Audi em
quid ipse loquak. Ignē (inquit) veni mittere in terraz: et Zuc.xij.
quid volo nisi vt accendak? Vult ergo seraphin fabrica
ri: vt ibi stēt vñ tu corruisti. Seraphim (inquit) stabāt su
per illud. Ut q̄d ergo tu qui mane oriebaris lucifer in ve
ritate nō steristi: nisi q: seraphin nō fuisti? Seraphin q̄p
pe ardēs vel incēdens interpretatk. Tuo habuisti miser
lucē: sed ardorē nō habuisti. Bonū erat tibi si igniferm a
gis esses q̄ lucifer: nec tam immoderato appetitu lucen
di vt eras frigidus ipse: frigidam q̄ eligeres regionem.
Dixisti em. Ascendā super altitudinē nubiū: fedebo in la Esa.xiiij
terib⁹ aquilonis. Quid festinas mane oriri lucifer: quid
gloriaris super sidera: quibus aliqn clarius rutilare vi
deris? Breuis oino erit gloriatio tua. Sequitur sol iusti
cie qui te esse vana simulatione iactabas: cuius feruore
pariter et splendore in nihilum redactus omnino dispa
reas. Frustra quoq paras venturū in fine seculoz dīm
tanq veri solis ozum in dānato illo quem assumpturus
es hoīe preuenire: et extolli super omne qd dicik aut coli
tur deus: q: et tūc aduētu eius illustratiōe penit⁹ destrue
ris. ¶ Quā melius et certe nō ad insipientiā sibi iohan
nes baptista: siquidē et ipse lucifer fuit: nō sua psumptio
ne: ne et ipse fur esset et latro: sed dei patris auctoritate pe
missus est ante dīm. Ecce (inquit) mitto angelum meuz Zuc. vij
ante faciem tuā etc. Habes et in psalmo de eodem. Para Psal.
ui lucernā christo meo. Ille enim erat lucerna ardens et lu cxxxi.
cens: et voluerunt iudei ad horā exultare in lumine eius
sed nō ipse. Vīs ergo: Ipsum interroga: ipse de se loqui
tur. Amicus (inquit) sponsi stat: et gaudio gaudet: propter Joh. iij.
vocē sponsi. Stat ergo iohannes: neq em arūdo est ven
to agitata. Stat quia amicus: stat quia ardens est: et sera
phin stare describūtur. Vere amicus spōsi: qui pcedētis
de thalamo suo nō emulak gloriā: sed parat viā: sed pre
dicat gratiam: vt et ipse de plenitudine eius acciperet: que
reatur. Zucet ergo iohānes tanto vtiq clarius: quanto
ampliūs feruet: tanto veri⁹: quāto minus appetit lucere
Fidelis lucifer q solis iusticie nō vsurpare venit: sed pre
nūciare splendorē. Nō sum ego (inqt) christ⁹: venit forti Joh. i.
or me post me: cuius nō sum dignus soluere corrigiā cal
ciamēti ei⁹. Et illud. Ego baptizo vos aqua: ille baptiza Mar.iij
bit vos spūsancto et igne. Ac si manifeste lucifer dicere vi
deak. Quid admiramini intuētes splēdorē meū? Nō suz
ego sol: longe aliū videbitis cū: in ei⁹ cōparatione tene
bre sum: et nō lux. Ego tanq fidus antelucanū matutino
vos rore pfundo: ille emittet in feruore radios suos: sol
uet glacies: paludes siccabit: algētes calefaciet: pauperi
bus erit pvestimēto. Nec sane dissonat a vbo iudicis vox
precursoris: sed manifeste igne a iohāne pmissuz christ⁹ Zuc.xij.
exhibuit dicēs: Ignem veni mittere in terram. Dicas fo
rassis in igne vt feruorem/sic et splendorem esse. Non cō
tendo licet feruor ei quodāmodo substātialior videatur
ipsum potius audiamus quid magis in igne commēdet.
Ignem (ait) veni mittere in terrā: et quid volo nisi vt ar
dear? Cognouisti certe quid velit. Sed ne illud quidem
ignoras/q vita in volūtate ei⁹: et seruus scīēs nec faciēs
domini voluntatem/plagis plurimis habeat vapulare.

Quid lucere festinas? Nondū illud aduenit tempus in
mat.xiij. quo fulgebūt iusti sicut sol in regno patris eoz. Interim
perniciosus est iste appetitus lucēdi: feruere em multo
meli⁹. Denicq si tā vehemēter splēdorē desideras: q̄ vi
deri vis/esse curato: et primū quere feruorē: nec dubium
quin et splēdor adijciak tibi. Alioqn incassum laboras: q:
vanus splēdor: absq feruore. Murrata aut magis certe
simulata lux est: q nō ab igne pcedit. Qō aūt alienū est:
ad modicū poteris vsurpare. Erit malo cōfugio qō non
Eccli erat tuū: tuū voluisse videri. Luna (vt aiūt) habet absq
xxvij. feruore splēdorē: sed ipsum mutuak a sole: ideoq tam
frequēter: imo et semp mutak: nec vnq in eodē statu per
manet. Sic pfecto stult⁹ vt luna mutak: sapiens pmanet
A vt sol. Ille inquā stultus/q in decore suo pdidit sapien
Ecclī. xij. tiā. i. qui refriguit in splēdore. ¶ Cecidit ergo lucifer vt
fulgur de celo: seraphin vo stabant sup illud. Stant pla
ne seraphin: q: charitas nunq excidit. Stant attoniti et
suspēsi in cōtemplatione sedentis in throno: stāt in eterna
incōmutabilitate/et eternitate incōmutabili. Tu sedere
tēraſti o impie: pterea tui mori sunt pedes: et effusi sunt
gressus tui. Ffili⁹ est qui sedet in throno dns sabaoth: cuz
B trāquillitate iudicās oīa. ¶ Sola sedet trinitas: que so
la habet immutabilitatē: sola est apud quā nō est trans
mutatio: nec vicissitudinis obūbratio. Seraphin vo stāt
immutabilea quidem: sed suo modo/non in eius compa
ratione. Stant extendentes se: et intendentes in eum/in
quem prospicere concupiscunt. Qui sedere presumpsit
seipso voluit esse cōtentus: vnde solam hodieq malicia
eluit: quia solam habet hanc a semetipso. Cum loquitur
mendacium/de proprio loquitur: quia mendax est et pa
ter eius. Quod audis de verbo mendacij: intellige et de
opere malicie. Et licet male sibi in malo cōplaceat: suffi
cere tamen sibi nunq poterit nec in ipso. Sola proinde
sedet trinitas summa: que sola in se est: et ideo sola vere
est: sola se fruitur: sola nullius eget: sola sufficit sibijpsi.
C Item de eodem. Sermo.iiij.

Esaie.vj

Vm dixisset pro
pheta. Et seraphin stabāt: adiūxit deinz
de et ait: Sex ale vni: et sex ale alteri. q̄d
sibi volunt ale iste fratres? Ergo ne etiā
cū hyēs trāsierit et sedebit rex sup soliū
volandū adhuc erit et ipsis seraphin: vt possint diuersis
occurrere necessitatib⁹ diuersoz: ad imminētib⁹ liberare
periculis: opē ferre laboratib⁹: in tribulatiōe positos cō
solari? Absit vt in illo eterne beatitudinis regno/necessi
tas aut periculū: aut labor: aut tribulatio sit: cui oporte
at subuenīri. Ad q̄d ergo tunc ale? Placet mihi statio illa
oīno. Hāc volo manere: nec aliq̄d pro: suis admitto: quo mi
hi stabilitas illa depereat. Verūtamē scio beate esaia/q
pphēta es tu: et spiritū ei⁹ habēs: qui abūdantia pietatis
excedit hoīm non modo merita: sed et vota. Salua mihi
sit illa tam amata stabilitas: iā si q̄d ale iste ad beatitudi
nē addiderint: nō recuso. Credo aūt sicut in statione im
mutabilitatē: sic et in volatu alacritatē pmitti: ne videlz
insensibilis quedā/et quasi lapidea stabilitas estimetur.
Sed dicas. Et si alas habere necesse est: quare tam mul
tas? Quid sibi vult multiplicitas ista pennarū? Audi q̄ō
sequif: Duab⁹ alis velabāt caput: duab⁹ pedes: duabus
volabāt. In quib⁹ verbis videre mihi videor: q̄ō de statio
ne dictū est/volatu manifesti⁹ explicari. Quo enim sera
phin volāt: nisi in eū cuius ardent amore? Vide flammā
quasi/volantē et stantē simul: nec miraberis iā seraphin
stantes volare: stare volantes. ¶ Sed q: diximus quo
volant: ipsas quoq quib⁹ volant alas exigere religiosa
curiositas vestra videk. Certius posset et credibilius tes
timoniū perhibere/cui datū est et videre. Ego tñ opinor
nō incōgrue pennas istas agnitionē et deuotionē intelli
gi posse: quibus in eū qui supra ipsos est: seraphin rapiū
tur. Zenat quippe cognitionis ala; sed sola non sufficit.
Ruit citius qui vna tantum ala volare cōtendit: et quo
magis attollitur peius colliditur. Experti sunt hoc pbi
genriū: qui cū cognouissent deū: nō sicut deum glorifica Rom. j.
uerūt: sed euanuerūt in cogitationib⁹ suis: et obscuratum
est insipiēs cor eoz. Denicq traditi in reprobum sensum/
vsq in ipsas etiā passiones ignominie corruerunt. Adeo
vera pbatur illa sentētia. Scienti bonū et nō facienti/pec Jaco.iiij
catū est illi. Sic et zelus absq scientia: quo vehemētius ir
ruit: eo grauius corruit: impingēs nimirū atq retilicns.
Ubi vo intelligentiā charitas: agnitionē deuotio comi
tatur: voler secure quisquis ciusmodi est: voler sine fine:
quia volat in eternitate. ¶ Jam sup ea que premittk ea E
pitis et pedū velatione: exrat a patribus pbata sententia:
dei caput pedesq velari: eo q̄ lateat quid ante mundum
fuerit: quid ve futurū post cōsummationē. Et hoc quidē
pro eo/q̄ distincte in latinis codicib⁹ scriptuz est: Caput
eius et pedes eius. Testatur aūt interpres noster in hes
braeo verbū esse cōmune qō interpretari possit eius et suā
vt seraphin iuxta hebraicī sermonis ambiguitatē vel faciē
pedesq dei: vel suā faciē ac pedes operire dicank. Unde
et mirū videri pōt cur e duob⁹/cū magis in interpretatio
ne elegerit sensum: quem visionis ipsius cōsequentia mi
nus videtur admittere: vt videlz et velarent pariter ea
pud pedesq sedentis: nisi q̄ origenis expositionē secut⁹
est in hac parte. ¶ Nō si de ipsis q̄ seraphin licet accipe F
re: sic pinge ea vt operto capite et pedibus solū appareat
corpus mediū: sed et ipsum quoq nō penitus. pter eas
nimirū alas quibus volare perhibentur. Considero si
quidem quasi quoddam caput corpus et pedes meos in
verbis apostoli quib⁹ ait. Quos em prescuit et predesti Ro. viij.
nauit cōformes fieri imaginis filij sui. Et quos predesti
nauit: hos et vocauit. Quos aūt vocauit: hos et iustifica
uit. Et quos iustificauit: hos et magnificauit. Ita initiuz
meū solius gratie est: et nō habeo qd mihi in predestina
tione attribuā siue vocatione. Nō sic sane ab opc iustifi
catiōis alienus fuz: operak et illud gra: sed plane mecuz.
Video ne quēadmodū seraphin in medio appareat alis
quatenus? Postro cōsummatio q̄dē et ipsa solius gre est:
nec est mihi in hac parte vel cū ea/siue in ea gloriari: qua
si coadiutor videar aut cooperator. Velat itaq seraphin
caput suū duab⁹ pēnis: si et veraciter cognouerit: et humi
liter fatеak: q: mia eū sola pūenerit. Velat et pedes alis
eque duabus: si misericordie q̄s que subsecutura est: nec
ignarus exiterit: nec ingratus. Quā sane capitis et pedū
velationē: et nūc q̄s negligere nō oporteat: licz tunc maxi
me perficienda sit q̄n iudex sedebit super soliū: et astāres
fibi seraphin/et agnitione veritatis subtilius illustrabit:
et inflāmabit vehemētius charitatis ardore. In quoz nu
mero indignos nos seruos nois sui: ipsa de qua locuti
sumus cōstituere dignet misericordia: q̄ ab eterno est/et
vsq in eternū super electos: in medio quidē aliquaten⁹
ostendens liberū arbitriū/meriti gratia principiū et finē
oīno soli vendicās sibi: vt sit nobis alpha et o dns deus
noster: et pro vtroq iure clamemus: Nō nobis dne non ps. cxiij.
nobis: sed nomini tuo dar gloriam. Amen.

¶ Unde supra. Sermo.v.

Ommēdant nobis G
sacre littere christū dīm/et ex patre/et in
patre/et cū patre/et a patre/et pro patre: et
etiā sub patre. Qō et ex patre: ineffabilis
est natiuitas: q̄ in patre/cōsubstātialis vnitas: q̄ cū pa
tre/equalitas maiestatis. Sane enim tria hec ab eterno.
¶ Ceterū si ex patre nascēs/q̄d in patre/aut cum patre? D
Nō incōgrue fortitan in patre cubās: cū patre sedens di
cak. Et audire cōsessus hui⁹? et hui⁹ accubit⁹ ratione. Si
cut em sessio maiestatē: sic cōsessio equalitatē exprimit ma
iestatis: presertim cum sit ei sedes a dextris patris: nō sz
ne sub pedibus/vel quasi a tergo. Et sedere quidem iam
quiescere est: sed iacere magis. Quid aūt delectabilius

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ quod ⁊modo dulcius esse videbitur filio: q̄ in patre est an q̄ cū patre oīnib⁹ p̄sentē? In quo putas hoc summa illa pax dei: que exuperat oēm sensum: ⁊ singularis requies dñi cōpetentius assignetur? Et si digne oie id exp̄imi nequeat: cordi tñ fortiter pie cōcipitur: vt saltem quidem in oībus illius indiuisibili simplicitate essentie: inter gloria equalitatē: ⁊ substātie vnitatē: velut similis quedam ei: que inter cōsessum: ⁊ accubitū est: cogitari posse distinctio credatur. Deniq; parū videtur sponse videre sedentē: cubantē sibi flagitat indicari. Indica mihi (ait) quez diligit aia mea: vbi cubas in meridie? Sed ⁊ ale omni q̄ sanū sapit: dulcius sapit per oēm modum: q̄d apostolus ait: Qui adheret deo: vnus spūs est: q̄ q̄d apostolis dr: Cum sederit rex in sede maiestatis sue: sedebitis ⁊ vos iudicātes: haud min⁹ vtiq; iocūdio: sessione cubario. Ego in patre: ait filius: et pater in me est. Nō potuit exp̄ssi⁹ substātie vnitas cōmendari. Vbi em̄ vter q̄; in altero: nihil quasi exterius licet: nihil interius cogitari: simplicissimā magis credi necesse est in ambob⁹ substantie vnitatē. Verūtamen aliquatenus huic simile est/quod dr: Qui manet in charitate in deo manet: et deus in eo: nisi q̄ hic quidē spiritalis quedam vnio/fm q̄ supra memoratum⁹ qui adheret deo: nō quidem vnū. i. nō vna substātia; sed vnus spūs est: illic vo naturalis potius ⁊ substantialis vnitas designat. Un et habes in euāgelio. Ego ⁊ pater vnū sumus. Illud p̄oinde iuxta p̄fatā similitudinē/ tāq̄ cubiculū vnigeniti: et quasi summa quedam dñi requies est. Nos quoq; per hanc voluntatū vnionē ⁊ adhesionē spūs: quā nimirū charitas facit: p̄o nostro quidē modulo/in hoc suū cubiculū: et in suam requiē/factus etiā primogenitus introducit. Jam vo quod dr: a patre/ambulantē significat: ⁊ ad eum quē p̄oxime ipso p̄cedente/celebraturi sumus: spectat incarnationis eius aduentum. Hinc nimirū et ipse ait: Ego em̄ a deo p̄cessi ⁊ veni. In terris deniq; visus: et cū hoibus cōuersatus: medius nostrū quē nesciebamus/stetit: verus quidem emanuel nobiscū deus: nobiscū stans: sed p̄o patre. Q̄d em̄ nobiscū stetit: adintroiū: q̄ p̄o patre stetit: zelū designat. Paternam nāq; querebat in oībus gloriā: cuius ⁊ venerat facere voluntatē. Ceterū si pendentē cōsideres: si chr̄istū/ ⁊ hunc crucifixū attēdas: ibi maxime euidentissimeq; em̄ sub patre reperies: hoc em̄ ppie ac specialiter ad humane pertinuit nature humilitatē/fm quam ipse ait: Pater maior me est. Dicere nc audebimus q̄ aliqñ fuerit etiam sine patre? Nemo id p̄sumeret: si non p̄o: ipse dixisset. Deus meus/deus meus: vt quid dereliquisti me? Quasi quedam enim ibi dereliccio fuit: vbi nulla fuit in tanta necessitate virtutis exhibitio: nulla ostensio maiestatis.

¶ Habemus itaq; chr̄istum ex patre nascētem: in patre cubantē: cū patre sedentē: a patre ambulantē: p̄o patre stantē: sub patre pendentē: sine patre. quod āmodo mo/rientē. Quonā igitur modo ex his videre eū credemus esaiam: cū diceret: Vidi dñm sedentē super solīū excelsum et eleuatū? Longe em̄ per oēm modū dissimilis ea visio fuit: de qua alibi idem p̄pheta. Vidimus eum (inquit)/ⁿ nō erat ei species neq; decor: ⁊ estimauimus eū tanq̄ leprosum: et percussum a deo: ⁊ humiliatū. Jrē vtrobiq; vidit eundem: sed nō vidit eodē modo: ac per hoc quodāmodo nō eundem. Ibi em̄ vidit eū liuidum plagis: saturatū opp̄obriis: afflictū supplicijs: lacessitū iniurijs. Vidit deniq; cōtemptibilē: vidit pendentē: vidit/ p̄pter nostra/ mor/tem: ⁊ ait: Attritus est p̄pter scelera nostra: cuius liuore sanati sumus. Ibi inquā nouissimus viroꝝ apparuit ⁊ despectus: hic autē erat plena omnis terra maiestate ipsius. Ibi vir doloꝝ ⁊ sciens infirmitatē: hic dñs sedēs. Et illa quidē cōmunis visio verbo pluralis numeri designat: hec autez tam singularis est/ q̄ sublimis. Ibi ergo tanq̄ vnus de multitudine (vidimus) ait: hic vo tanq̄ solus ⁊ solitarius leuās se sup̄a se: vidi (inquit) dñm sedē tem ⁊c. Sane cōpetenter dñs dr: qui sedere conspicitur. Sedere enim p̄sidentis est: sedere dominātis est ⁊ regnantis. Maxime vo sedere super solīū dominationem notat: nā sedere simpliciter aliqñ et humiliationē. Ceterū vt p̄ediximus: qui in patre cubat delitiās: cum patre imperās sedet, ibi sp̄osus amabilis: ibi dñs admirabilis. Deniq; gloriosus deus in sanctis suis: mirabilis in maiestate sua. Vidi (inquit) dñm sedentē super solium excelsum et eleuatū: ⁊ plena erat omnis terra maiestate eius ⁊ ea que sub ipso erāt: replebant templū. Que enim sub ipso erāt? Nunquid ipsum q̄d diceratur solīū quālibet excelsum et eleuatū: sub ipso em̄ nihilominus erat. Si enim ipse super solium sedens: solū plane sub ipso. Et quō illud replebat templū? Deinde q̄n et ipsa iam terra omnis plena est maiestate eius: quō templū adhuc vel vnde repletur? Enimuero disce ex his que audis: solium nō machinā imaginari corpoream: sed angelicā intelligere creaturā. Si em̄ sedes est sapientie anima iusti: q̄ digni⁹ sedes angeli sancti? Hoc plane solīū glorie eius: excelsum per naturā: sed multo magis per gratiā eleuatum. Excelsos em̄ fecit eos natura cōditionis: eleuatos gratia cōformationis: de qua dr: Verbo dñi celi firmati sunt. Ea igit agmina angelorꝝ in quibus sedet deus: ⁊ q̄ sub ipso sunt templū replent: licz iam terra omnis ipsius plena sit maiestate. Ubiq; em̄ regnat: vbiq; imperat: vbiq; maiestas eius: sed gratia fortē nō ita. Nō inquam vbiq; sicut potestas: sic et voluntas eius: bona ⁊ beneplacēs ⁊ perfecta. Alioquin quid est q̄d dicimus: ſfiat volūtas tua sicut in celo et in terra. ſFit em̄ voluntas eius de oībus: fit p̄ omnes: non in omnibus tñ. In electis spiritib⁹ fit voluntas dei: q̄n eis efficitur cū ipso vna volūtas. Hec sane adhesio spiritalis/vnū spiritū faciēs: sicut multitudinis q̄s credentiū/cor vnū ⁊ anima vna legit extitisse. ¶ Et ea que sub ipso erāt: replebāt templū. Replebāt omni benedictione spiritali: replebāt cōsolatione diuina: replebāt diuersis gratiarū. Replebāt deniq; fructu sanctificationis: siquidē domū tuā dñe decet sanctitudo: replebāt diuersis charismatū donis: spū sapiētie ⁊ intellectus/cōsilij et fortitudinis/sciētie et pietatis: ⁊ replebāt illud spiritumoris dñi. Seraphin stabāt sup illud. Nomē est oīdinis angelorꝝ summi atq; sup̄emi: vt merito stare sup cetera describant: ⁊ ipsi in quālibet ceteris p̄stēt: altāt nihilominus dño p̄sidenti: deorum vtiq; ministeriū/ ⁊ plenū reuerētie obsequium exhibētes. ¶ Aliter em̄ dñi: aliter angeli: aliter hoīs intelligi cōuenit stationē. Stat chr̄istus p̄o patre zelans: patris gloriā querēs: et tanq̄ fidelis vnigenitus: imo ⁊ p̄unigenit⁹ patris/zelo patris adiuuās adoptiuos. Sic illū stephanus stantē vidit: quē habuit aditorē. Sic p̄pheta in aditoriū eū surgere p̄cabatur: exurge (inquies) dñe adiuua nos. Sane angeli ca statio ministratio est/dicēte p̄pheta: Millia milliū ministrabāt ei: ⁊ decies centena milia assistebāt ei. Nam homines quidē stare/p̄sistere est in vigore animi: ⁊ obseruatione p̄positi. Sic moyses stetit in cōfractione ⁊ in cōspectu dñi vt auerteret ira eius: sic stetit phinees ⁊ placauit. Seraphin stabāt sup illud. ¶ Quid sibi vult/q̄ non vnū: nō plurimos stātes vidisse se perhibet p̄pheta: sed duos. Duos siquidē ei apparuisse cōstat ex eo q̄ secutus adiūxit. Ser ale vni: ⁊ ser ale alteri. Et bene duo stabāt. De em̄ soli: quia si ceciderit nō habet subleuantē. De tribi superbe spūs: solitudinis et solitarie p̄sumptiōis amator. Nō stetisti in veritate: expulsus est pes superbie: stare nō potuit. Solus sedere volens tanq̄ fulgur cecidisti de celo: nō habiturus aliqñ subleuantem. Ser ale vni: ⁊ ser ale alteri. Ad quid multiplicitas ista pēnarū? ¶ Duabus (inquit) velabāt caput eius: ⁊ duab⁹ pedes: ⁊ duabus volabāt. Grande mysteriū/ ⁊ p̄fundū vtiq; sacramentum. Attentas in vobis hec verba desiderant aures: sed multo magis diligentias in nobis lingua exigēt: maxime q̄ animū spiritalē. Dico vobis fm̄ vtiq; q̄ sentio: nec sane affirmans dico; sed cōiectans quodāmodo et opinans.

Quid enim

Quid em̄ estimare verat: deiecto lucifero/ad puigiles excubias seraphin cōstitutos: sicut eiecto homine teste scriptura: Cherubin ad custodiā posuit deus. Nec incōgruefortitan cherubin flammeus traditur gladius: vt a ligno vite incisio pariter ⁊ incēsio: q̄bus nihil carni terribilius manū p̄hibeant cōtrectalē. Porro seraphin em̄ alas accipiūt: quarū velamie arceāt oculū spiritalē. Deniq; duab⁹ (inquit) velabāt caput eius: ⁊ duabus pedes: vt nec alta dei: nec p̄funda eius iniquus ille valeat cōtemplari. Erit cū reuelabitur gloria dñi: sed nō erit hoc nisi factū fuerit ante quod scriptū est: Auferatur impius ne videat gloriam dei. Interim sane velatur caput: velātur pedes: vt mediusquidē aliq̄d eidē impio videndū: sed ad inuidendū vtiq; relinquat. Et velant alis q̄ nimirū sic illū arceāt: vt istos sustineāt ⁊ sustollāt. ¶ Querendū em̄ p̄ius/ quibus alis volare dicant; q: duab⁹ (inquit) volabāt. Nec incongruefortitan duas istas nature ⁊ gratie dicim⁹: p̄sertim cū pau⁹ quoq; in hiſpſis etiam solij celsitudo/et eleuatio a nobis fuerit assignata. Unaci siquidē per naturam intellectu ⁊ feruenti nihilomin⁹ affectu: p̄gram in cū qui supra ipsos est: extenti iugiter ⁊ intenti: stare quidē: vt dixim⁹: p̄ministeriū: sed ⁊ volare p̄studiū p̄hibentur. Licet em̄ velēt caput dñi: velent etiā pedes: sed sibi ista nō velāt: magis aūt sedule volāt ⁊ volitāt inter ista: ⁊ alta potētie eius: ⁊ profunda sapientie vestigātes. Nec sane scrutatores sunt maiestatis: vt perinde oppr̄imant a gloria: q̄ nō minus diligant q̄ intelligāt: vtpote quos ille regit ⁊ agit spiritus q̄ scrutat etiā alta dei. ¶ Superbus ille lucifer lucē p̄ferēs nō ignē habēs: alteri tñ inuidus ale/casum facere potuit nō volanti. Exultauit em̄ lucidus esse nō feruidus: nō incensus q̄d seraphin sonat. Nō ergo steterit q: cōtempsit: fed nec volare potuit q̄d p̄sumpsit. Sustulit eum nature vilitas: sed in suā plane pernicie: quippe quē defect⁹ gratie mor deiecit. Nec dissimilis sane illoꝝ casus: qui cū cognouissent deū: nō glorificauerunt aut gratias egerunt: quo tandē merito traditi sunt in reprobū sensum: ⁊ obscurati est infipiēs cor eorū. Deniq; ⁊ ipsi cor p̄incipi interpositū est velamen: q̄ nulla iā nature viuacitate p̄ualeat: vt ipsius q̄ sup solīū sedet: caput aut pedes valeat inueri. Siquidē seraphin stātes ⁊ astātes duab⁹ alis caput velāt: duab⁹ pedes. Nō est corporalis diuina suba: nec in formā hoīm mēbris distincta corporeis. Spūs est de⁹: ⁊ q̄ de eo dicamꝰ spiritaliter vestiganda. Alioquin q̄s nobis reuelabit hoc caput/⁊ pedes istos: quos geminis alis seraphin velantnisi spūs ipse q̄ nouit oīa q̄ in eo sunt: ⁊ scrutat etiā alta dei? Ego em̄ opino: ipsa esse q̄ in hoc loco capitis nomine designant. Itaq; fm hunc sensum/ caput ei⁹/ maiestas eius/ potestas ei⁹/ sempiterna virtus atq; diuinitas. Caput ei⁹ iuxta illud p̄phet̄icū. Justicia tua sicut montes dei. Nempe q̄d sequit. Judicia tua abyssus multa: non incongrue fortē vide bit pedū posse appellatione signari. Sūt em̄ velut quidā pedes eius: inuestigabiles vie ei⁹: inscrutabilia iudicia eius: p̄fundum sapientie: ⁊ irreprehensibilis quedā: sed incōprehensibilis dispositio ei⁹. Ad hos pedes ipsum quoq; dñice incarnationis mysteriū specialiter cognoscit p̄tinere: ⁊ oīs pariter operatio nre salutis. ¶ Cernere est q̄ sit iustitia illa sublimis: quā sicut mōtes dei p̄phera esse mirat. Nostra em̄ si qua est humilis iustitia: reputa fortitā: sed nō pura: Nisi forte meliores nos esse credimus q̄ patres nr̄os: qui nō minus veraciter q̄ humiliter aiebant. Dēs iusticie nre tanq̄ pannus mēstruate mulieris. Quō em̄ pura iustitia: vbi adhuc nō pōt culpa deesse? Recta p̄oinde interim videri pōt iustitia hoīm: si tñ pctō nō cōsentiant: vt nō regnet in cor mortali corpore. Nā primi hoīs in initio quidē nō mō recta: sed etiā pura fuit: q̄ diu ei datum est nec sentire peccatū. Ceterū ⁊ hec ipsa: q̄m firma nō fuit: ⁊ puritatē facile p̄didit: ⁊ ne ipsam quoq; retinuit rectitudinē suā. Sane apud angelos iustitia recta: pura ⁊ firma est: sublimis quidē: sed adhuc longe inferior: q̄ diuina. Non em̄ innata est eis; sed a deo collata; vt natura ipsa q̄ ex se est: nō modo iusticie; sed etiam iniusticie capax inueniat. Nunquid nō ista est p̄rauitas quedā: quā in angelis suis vera illa iustitia legit inuenisse? Nō em̄ iustificabitur in cōspectu tuo oīs viuens: ait is q̄ dei iusticiā minime ignorabat. Nec ait/ois homo: sed ois viuens: forte vt ne ipsos angelicos cū noueris sp̄ūs excepisse. Uiuūt em̄ ⁊ ipsi tanto verius: quanto p̄pius astant ei: apud quem est fons vite. Nihilomin⁹ etiā iusti sunt: sed ex eo: nō ex eo: ā eo: munere eius: nō in eius cōparatione. Ipse em̄ sibi iusticia est: cuius volūtas nō tam equa: q̄ ipsa equitas. Et vtiq; nō aliud q̄ ipsa substātia est. Illa ergo iustitia verissime iudicat mons est: q̄ recta est: que pura est: q̄ firma est: et (vt ita dixerim) etiā substātia est. Quāta em̄ in hoc capite latet altitudo? Quanta gloria est: quātaq; sublimitas in hocvno/ loco ⁊ cōdenso monte reposita? Quib⁹ tamen putamus alis hoc caput seraphin velant: vt nulla sue subtilitate nature: nulla rationis perspicacitate/nequā oculus in illius queat irrūpere veri luminis claritatez? Duab⁹ (ni fallo:) alis sue videlz ipsorū gloriе/⁊ felicitatis. ¶ Ineffabiliter siquidē delectanꝰ in ammiratione cōtemplationis illius: nec minus gloriaꝰ in ipsius veneratione. Iniqu⁹ ille ammirationē quidē: sed nō venerationē habens: q: subdi noluit p̄ venerationē: figi nō valuit per ammirationem. Dem̄q; ammirationē ipsam in emulationē cōuertit: nec venerari dignat⁹: ſz conatus est imitari. Quā melius seraphin sua ipsa ammiratione felices: veneratione etiā venerabiles fiunt: verā in ipso habentes gloriā cui seruire regnare est: ⁊ apud quem oīs qui se humiliat exaltat. ¶ Et nūc audi quemadmodū his duab⁹ alis ipm q̄d dixim⁹ caput dñi: ne iniquus ille inspiciat velare seraphin videmꝰ. Quoniam em̄ sursum dirigit aciē: in angelicā statim felicitatez ⁊ gloriā malignus offendit: ⁊ offundit oculū pessim⁹ humor: liuor: p̄pius: vt penetrare vltra nō possit. Sic nimirū quasi gemino quodā velamie: ne sublimiora p̄spiciat: inuidus p̄decidit ad illoꝝ quoa superiores habere dolet. mō quidem felicitatem: mō gloriā: nō vtrāq; simul: reuerberata acie cōrabescens. Quis em̄ tam grauis p̄ueritus oculi/q̄ inuidia est? Nec vo alijs luo: inuidus/q̄ aliena gloria et felicitate torquet. Miseria em̄ (vt aiunt) inuidia carez. Sed ⁊ pedes dñi: quib⁹ nimirū impenetrabilem iudicioꝝ eius abyssum: ⁊ dispositiōis eius dirim⁹ vias inuestigabiles designari: duab⁹ eque alis velant seraphin. Ego autez dico/ p̄udentia ⁊ fidelitate. Cū em̄ ⁊ fideles pariter ministri sint ⁊ p̄udentes: sic diuina negocia gerunt: ⁊ saluti pudent electoꝝ: vt malign⁹ ille deprehendere oīno nō possit. Ex hoc pedū velamento factū reor: vt nescientes dñm glie fecerit crucifigi: ex hoc quotidie fieri: vt salutis nre negocijs ignorans seruiat ⁊ inuitus: sero postmodū plāgens q̄ dum obesse voluit: inuentus est p̄fuisse. Sic nimirū per amministratorios sp̄ūs illudit ei⁹ astutie: q̄ ⁊ fideles sunt qui deregere nolint: ⁊ p̄udentes qui nolint tegere diuina ergā nos p̄uidentie ⁊ dispositionis arcana. Ceterū sicut e supremis duab⁹ alis nequissim⁹ ille ammirationē habuit: sed nō venerationem (vt dixim⁹) sic medijs quoq; spiritalem ei intellectū natura: sed nō etiā gr̄a affectū dedit: sed nihilominꝰ ex infimis istis facile saris animaduertere est: q̄ iuuentus sit fidelitatis expers: nō aūt similiter caruisse p̄udentia. Nisi tu forte aliū aliquē puras esse qui dic⁹ est callidio: cū cis animārib⁹ serpēs. ſForte etiā nō incōgrue dicimus: q̄m eoipso tam irrenocabilis casus eius: irrepārabilisq; collisio fuerit: q̄ ex his quas dixim⁹ alis: sicut in parte dextera nulla affuerit: sic in leua nulla defuerit. Nō ita sane duo illi quos ppherica nobis visio cōmēdauit stātes: ⁊ astātes dño maiestatis: cuius etiā duab⁹ (vt dictum est) alis caput velant: ipa equidē sua ammiratione in qua delectanꝰ feliciter: ac veneratione/ in qua sublimiter gloriamur. Duabus etiā pedes: fidelitate videlz atq; p̄udentia. Porro duab⁹ volant: natura vt diximus perspicacia; et efficacia gratie. Sane mediam quasi quandā longitudinem nudam visibilēq; relinquunt: longanimitatem di-

Universidad de Deusto
Biblioteca

co ⁊ benignitatez dei ad penitentiā hoies inuitantis. Vi/
dens enī cernere est/quēadmodū solem suū sup bonos er
malos oiri faciat:⁊ pluat super iustos ⁊ iniustos. Nā ni
mirū charitate verus ille salomon/ quasi quedam media
sua cōstranxit:ppter filias hierlm:vt quib⁹altio⁊a se quere
re/⁊ pfunda vestigare nō licer:in his saltez medijs valeāt
exerceri:⁊ ad sublimiū subtiliūq; exinde rerū pemplatio
nem pmoueri aliqū mereant. Ceterū nequissimus ille ex
hac visione ⁊ in psenti torquebit acrius:⁊ grauius crucia
bitur in futuro. Pūmū quidē q; ipsam nobis longanimi
tatez benignitatis inuidear:deinde q; nequaq; fibijpi hac
saltem occasione puideat:vt ad penitentiā adducatur.

ff ¶ In festo scī Martini de exemplis obedictie. Sermo.

Beato sermonē a no/
bis expetit tam vester iste cōuentus:q; aduē
tus ⁊arū honorabiliū plonarū:qu as de lō
ginquo gratulamur adesse. Sane audirem
eos ipse libenti⁹:sed qm eligūr:immo ⁊ exigūr magis vt
loquar: mihi fi nō licet audire eos: eis necesse est obaudi
re. Et quidē viu⁹ est nobis fino:tā multa māsuefacto coꝛ
qua videz meritis sanctioꝛes:dignitate supioꝛes:sapien
tia locupletioꝛes:nō mō ad visitādos:sed etiā ad audien/
dos nos dignati sunt declinare. Efficax eruditio ⁊ oī di
gna acceptiōe doctrina. Siquidē nō vbo ⁊ lingua:ſz ope
et veritate nos ammonent imitatoꝛes suos esse sicut ipſi
sunt xpi:⁊ dicere qō ab ipso vriq; didicerunt:mites esse et
humiles coꝛde. Sic maria elizabeth petijt:cōiugata vgo:
ancillā dña:pcursoꝛis matrez/iudicis mater: dei genitriꝛ/
seruuli genitricē. Sic postmodū iesus etiā ipse iohannem
adijt:⁊ adijt baptizādus:vtpote quē decebat implere oēz
iusticiā. Vos quoq; reuerendi patres deteriꝛ:ē nobis nō
facitis partem vestrā. Ad audiendū quippe/ſ; ad loquē/
dum velociꝛes:etiā inter ipsos qui vestro magis egueraṫ
documento. Nā nos quidem:q: oēm nō possum⁹implere
iusticiam:vel nōnullā vobis exhibere curam⁹iustum esse:
Job. iij. nō ignoꝛantes inferioꝛem superioꝛib⁹ obedire, Sed vnde
loquemur? Qui de terra est:de terra loquitur: ait vox illa
clamātis. De terra ergo loquamur: q: de terra subsistim⁹
⁊ in terra. Audite quicq; terrigene ⁊ filij hoim vobis dici/
mus/⁊ de vobis. ¶ In terra oīmur/ in terra moꝛimur/
reuertēres in eā vnde sum⁹assumpti. Hic nobis angustus
introitus:huoꝛa bꝛenis:sola moꝛs certa. Logik totus adā
iudiciū poꝛare qō meruit. Dilaratus est vehementer:mul
tiplicatus est:⁊ replenit terrā. Attamen velit nolit quātū/
cunq; recalcitret:vniuersa adhuc ferr sniam quā excepit.
Bcñ. iij. Terra(inquit) es ⁊ in terrā ibis. Grauis equidē senten/
tia:sed nō sine grandis mie temperamento. Dura admo/
dum:sed si merita penses:indulgentie plena. Siquidē nō
minus iuste peccanti dicerek/terra es:sed ex hoc sub terrā
ibis. Justus foꝛet etiā tūc iustus dñs ⁊ laudabilis nimis.
Dignus plane qui laudarek:sed nō ego idoneus qui lau
darem. Alioquin nunc quoq; nihilomin⁹ vere diceren: si
tamen dicere possem:iustus es dñe:⁊ rectum iudiciū tuū.
At nō infernus cōfitebitur tibi:neq; moꝛs laudabit te: ſz
nos qui viuimus benedicimus dño. ¶ Peperisti ergo
creature tue:pepercisti gloꝛie nois tui:vt descendentez de
hierusalez:minime tamen vsq; in hiericho patereris abdu
ci. Semiuiuus adhuc relictus in via semilaudare possiz:
vbi totus viteroꝛ:ibi totus crumpā in laudes:⁊ dicent oīa
ossa mea:dñe quis similis tibi? Propter hoc nempe cum
iratus fuisses misericoꝛdie meministi: nō damnatis hoiez
in loco pditionis:sed in loco afflictiōis humilians. Quid
causaris homoꝛ:quid sententiā quereris duriꝛem? Terre
addictus es/factus e terra: vt ipsa tibi sit patria que ma/
teria fuit. Sed audire inquies velim:q: ſpūs es:⁊ ad spiri
tum ibis. Siquidem etiam spiritus sum: quod ad ammā
ſj. Loꝛ. pertinet:nec poꝛtionem hanc mei dubitauerim ponoꝛem.
iij. Audiui sane ab apostolo. Quia dñs spiritus est:⁊ ab ipo
Job. iiij dño:q: ſpūs est deus. Nec modo spūs: sed spiritū pater.

Ut quid ergo tenet me mater carnis:q: caro/ex parte spi/
rituum pater nō recipit:cum ex parte sim spūs? Scio/scio
agit hoc nō tam substantia ipsa/q; culpa. Sicut enī pcō/
res spūs/ inter celū ⁊ terrā ventosum hoc mediuz tenent: Esa. lix.
vnde ⁊ pātes huius aeris nominantur: sic pctā nīa inter
nos ⁊ deū separant:inter creatoꝛem patrēq; spirituū:⁊ spi
ritalem vtiq; creaturā. ¶ Traxit animā coꝛpus in regio/ Jacob. v.
nem suā: ⁊ cece pꝛeualens oppiimit peregrinā. ſfactus est Sap. ix.
nempe talentū plumbi:nō aliunde tamen nisi q: sedet ini
quitas super illud. Coꝛpus enī aggrauat animā:sed vtiq; Ro. viij
qō corrumpit:coꝛrūpitur aūt:immo etiā apl̄o teste: Moꝛ
tuum est ppter peccatū. Jtaq; licet quodāmodo celum sit
homo/celestibus sine dubio spiritib⁹similis:suba simul ⁊
forma:substātia quidem qm spiritalis:forma vo/q: ratio/
nalis est: minime tñ leuare eū duo ista sufficiūt vt mereak
audire:q: celū es ⁊ in celū ibis. ſfrustra gloiek de liberta/
te arbitrij:q; in mente est: captiuus dicik in legem peccati:
que in carne est. Nam ⁊ si foꝛtitan videreḳ duplex funicu/
lus posse alteri eque duplici pꝛeualere: vt videlz quez sibi
terra genino quodā iure tanq; patria pariter et materia
vendicat:ob geminā nihilomin⁹ que predicta est:substan/
tie scz ⁊ foꝛme similitudinem/celum quoq; recipiat vt cele
stem: sed iam triplicatus inferio: ille ⁊ deoꝛsum trahens
peccato equidē accedente funiculus: nisi illinc quoq; oc/
curreꝛit gratia:nō rumpetur. Sane vbi illa affuerit:haud
dubium quin soluaḳ facile/grauis iste quo trahimur:im/
mo quem trahim⁹ funiculus iniquitatis. Hec enim inter
nos ⁊ deū nō separans interuenit:sed reparans ⁊ comun
gens. Jtaq; ibo mihi ad montē grāe/⁊ colles miseratio
num: quarū thesauros oēs repositos audio penes xpm. Job. iij.
Jbo ad eum qui est plenus gratie ⁊ veritatis:si foꝛte acci
piam aliquid de plenitudine illa: immo si foꝛte accipiar
in plenitudinem illam: vt cum ceteris aliquādo membris
occurrā in mensurā etatis plenitudinis xpi. Nemo quip/
pe ascendit in celū:nisi qui descendit de celo. ſfidelissimus
plane ⁊ benignissim⁹ mediaꝛ: qui quidez nō discreuit:ſz
fecit vtraq; vnū: mediū parietem macerie soluens domās
nobis oīa delicta:delens qō aduersum nos erat:chiroꝛogra
phum decreti/qō erat contrariū nobis:⁊ ipm tulit de me/
dio affigens illud cruci:expolians pꝛincipatus ⁊ poteſta/
tes:traduxit cōfidenter palā triūphans illos: pacificāsq;
per sanguinem suū que sunt in celo/⁊ que sup terrā. Pꝛo/
pter hanc nempe salutem:quā in medio terre erat opera/
turus:nō cōfestim sub terra posuit hoiem sicut peccando
meruerat:sed in terra. ¶ Siquidez respirandū est nobis: Z
et nullaten⁹ desperandū donec in terra adhuc interim cō/
stituti:⁊ suspicere celū possim⁹?:⁊ suscipere data optima/
et dona pfecta desursum a patre luminū:a patre spirit⁹cā:
a patre misericoꝛdiarū. Nam ⁊ ppterea rectū fecit hoiem:
etiā coꝛpoꝛe ipsoꝛe os homini sublime dedit: cum pꝛona
vtiq; spectent animantia cetera terrā: vt attollens ad side
ra vultus/ilico suspiret: vbi tā beatā ⁊ perennem cōspicit
mansionem. Nōne enī pie ⁊ fideliter intuemib⁹ nobis: ves
hementissimū quoddam incentiuū amoꝛis:⁊ puocatio fla
grantissimi desideriꝫ est visio ipsa tam lucidissime regiōis?
Nō sunt stelle celi similes glebis terre. Inter splendoꝛem
solis/⁊ caliginem soli huius/nō parua distantia est. ſfoꝛte
tamen hic quoq; nōnulla:sed in suo genere pulchꝛa viden
tur:⁊ hec ipsa vndiq; mirꝛa:nō pulchꝛis:vt aurum in luto
gemma in sterquilinio:liliū inter spinas. Tota pulchꝛa es
patria mea:⁊ macula nō est in te: tota pulchꝛa es absq; eo
qō intrinsecus latet. Quid illud? Nempe illi beati angeli/
ci spūs/⁊ anime sanctoꝛ:que iam ingredi meruerūt in lo/ Z
cum tabernaculi ammirabilis vsq; ad domū dei. ¶ Sicut
enī sunt coꝛpoꝛa terrestria:sic sunt ⁊ coꝛpoꝛa celestia:ſz lō/
ge vero alia celestium gloria q; terrestriū: sic sunt celestes
spiritus ⁊ terrestres:nec mino:sane distātia inter eos. An
geli/archangeli/virtutes/principatus/potestates/domi
nationes/thꝛoni/cherubin/⁊ seraphin. Bene noīa noui.
ſfoꝛte hoc totū est. Quid enī amplius capiā terrigena de

celestibus:carnalis homo de spiritualibus ⁊ diuinis? Ve
rūtamen ⁊ si ignoꝛo quid latetur in his tantis appellatio/
nibus:illud equidē certissime noui: q; magnū ⁊ mirabile
aliquid sub hac tanta verboꝛ maiestate clausum sit et sig
natū. Non sine causa celū hoc dicit: plane eximiū nescio
quid celak in eo. Celanur inquā:sed tñ nō negak fideiſz/
quaq;. Videre enī nobis datur in terra ipsam exterioꝛem
celi pulchꝛitudinē:nō adire:interna quoq; gloꝛiā secreto/
rum eius/⁊ si nōcō pꝛehendere:cōcedik vel audire. Vide/
mus patriā:sed alonge salutam⁹:odoꝛamus illas delitias
nō gustamus. Enīuero nō sine causa vnigenitus qui est
in sinu patris: ipse nobis in regione hac vmbꝛe mortis:
quā inhabitamus:celestiū gloꝛiā spirituū sane per fidem
A enarrat:coꝛpoꝛ vo p speciē manifestat. ¶ Audi inqt filia
pš. xliij. ⁊ vide. Et factū est. Quo:sum ista? Jnclina ait aurem tuā
⁊ obliuiscere populū tuū/⁊ domuz patris tui. Vult nos
ponere cōtumaciā:discere obedientiā: appꝛehēdere disci
plinā. Vult nos etiā obliuisci posteriora: despicere infe/
rioꝛa:terrenos moꝛes ⁊ vitia genuina deserere:celestia sa
pere:supna quarere:anteriora inhiare. Vult ⁊ illū tantū
deoꝛe:ē dom⁹ sue/ingenuā cōcupiscere creaturā: quo ſz in
eādem imagiē transformek de claritate in claritatē:tanq;
a dñi spū:ac perinde cōcupiscat etiā rex deoꝛe illius vtiq;
spiritalē. Sed in quo visus ille (inquies) vel auditus in/
clinare me aurem ⁊ obaudire moneꝛ? Nam q; desideriuz
pariat manifestū est. Sane ergo cōsidera vniuersam hāc
celestiū gloriā coꝛpoꝛ in: cessanter legib⁹ obtemperare diui
nis:nec vnq; sibi positas in tam continuis moꝛib⁹ metas
excedere tēpoꝛ:aut locoꝛ terminos trāsgredi cōsti tutos.
Sed ⁊ ipsos spūs tam sublimes audi oēs administratoꝛ/
rios esse:⁊ in ministerium mitti dignitatissimū: vti ne indi
gnū dicā:minime tamē puto reperies in scripturis aliqñ
quēq; illoꝛ vel contradixisse mittenti: vel erga ipsos tam
inferioꝛes se ppter quos in ministeriū mittebant:saltem
tenuiter fuisse cōmotū. Exempla sunt obedientie si diligē
ter arrēdas:eo sane acceptabilioꝛa:quo in materia digno
ri. Sed noui qd ad ista submurmuraṫ sensus hois:⁊ cogi
tatio pꝛona semp ad malū. Quid tu mihi inqr elementoꝛ/
um ppositis obedientia supnoꝛ? Quasi vo aut sensus vl/
lus in eis:aut vlla vigeat deliberatio rationis:⁊ nō pon⁹
agi ipsa:q; agere videanṫ. Quid vo vel ipoꝛ angeloꝛ obe
dientiā sic cōmendas? Sennūt quidē angeli: sed delecta/
bilia sola:obedientes equidē creatoꝛi:sed tam felici/q; fa
cili volūtate. Quidni obediāt? Semp enī vident faciē pa
tris:quē videre pfecta beatitudo:eterna glia:summa vo/
luptas est. Pꝛoduc nobis dñe patriarchas ⁊ pphetas vi/
ros obedientes pꝛeceptis tuis:obedientes ex voluntate:
obedientes cōtra pꝛiā volūtatē. ſfactū est. Exhibek no/
bis vt ceteros bꝛeuitatis causa pretereaz:exhibeḳ inquā no
bis abiaā ad pꝛeceptū dñi exiens de terra sua: ejiciēs an/
cillā ⁊ filiū eius:etiā charissimū filiū Jsaac immolare pa
ratus. Quid hic humana astutia poterit cauillari? ſforte
respondeat: qm multifarie multisq; modis apparens eis
deus: suscipiebaḳ hospitio: participabat cōuinio: aiabat
alloquio:instruebat cōsilio:donabat filijs:illustrabat vi/
cꝛis:diuitijs cumulabat. Quid dices cū venerit xps fa
ctus obediēs patri vsq; ad moꝛtē:moꝛtē aūt crucis? Mul
tum inqr p oēm modū. Quādo enī vnigenitū dei patris:
dei virtutem:⁊ dei sapientiā xpm: qñ psumereṫ emulari?
Oblatus est q: ipse voluit: qñ ⁊ quātū voluit passus est:
vtpote verus quidē homo:sed verus nihilominus deus.
Immo vo ne ipsam apostolicā obedientiā afferas velim:
quos nimirū iuxta pphetica pmissiones/oculis suis vidiſ
ſ. Job. ſ. se cōstat pꝛeceptoꝛem suū:⁊ aurib⁹ suis vocem audisse mo
nentis. Unde ⁊ vnus coꝛ exꝛessius scribens ait: Quod
audiuimus:qō vidimus oculis nostris:qō pspeximus:et
manus nostre ꝛrectauerūt de vbo vite. Quidni relinque
rent oīa:quidni ad oīa sequerenḳ tante psentiā maiesta
tis? Quid ego nō facerem:si mihi eadem copia pꝛestareḳ:
Sed nō fecit taliter oīm nationi: nō pꝛecunti vtiq; nō se/
quenti. Siquidem vt multi reges optauerūt videre:⁊ nō
viderūt:sic nihilomin⁹ venerunt iam dies quando desi/
deretis videre diem vnū filij hois: nec tamen mereamur. B
¶ Oppoꝛtune ergo iam Martinus ad mediū veniat:vt
de medio fiat occasio peroꝛ. Hodie enī ille per oīa similis
nobis plane ⁊ sensibilis ⁊ passibilis:ſz ⁊ lōge post illa pa/
triarchaliū ⁊ ppheticaꝛū pꝛa visionum:⁊ homo purus ni
hil de natura diuinitatis habens:credens aūt in eū quez
nō vidit:plenus fructu obedientie/⁊ virtutū locupleṫ/so
lum deseruit:polū subijt:terre cōmendans qō habebat e
terra:spūi dirigens ad patrē spiritū: cui fideliter in ado
pꝛionis spiritu deseruiuit. Nō fuit celeste coꝛpus: sed nec
spūs quidē celestis:rationale aīal/etiā ⁊ moꝛtale: terriges/
na:filius hois. In terra natus es/in terra educar⁹: in ter/
ra exercitatus ⁊ pbatus:in terra etiā cōsummat⁹. Nec vo
parriarcha erat:aut vnus exꝛpheris:de quib⁹ sane in eua
gelio veritas ait. Quia lex ⁊ pphete vsq; ad iohannem. mat. xj.
Multo magis nō erat ipse ipa:ſz erat ūn christus in ipo:
haud aliter vtiq; q; p fidem. Enīuero iurta hunc modum
etiā mō pꝛope est verbū in coꝛde tuo:⁊ in oꝛe tuo: tñ si re
ca o quefieris coꝛde. Nempe apl̄o interꝛetante/verbū fi/
dei istud est: de quo moyses ait. Unde ⁊ alibi idem apl̄s. Deu. xxx
Jesus xps inquit beri ⁊ hodie ⁊ in eternū. Hesternū qui/
dem ab initio seculi/vsq; ad dñicā ascensionē: hodiernū
vero diem exindevsq; ad seculi cōsummationē: poꝛro eter
nū intellige post cōem oīm resurrectionē. Nulli hoꝛ deest
christ⁹: nulli deest iesus: nulli deest vnctio: nulli salus. Pa
triarchis ⁊ pphetis in visione exhibitus est: apostolis in
humanitatē mirabiliter in fide: angelis iam in specie. Qua
sane specie ⁊ electis oībus ostensurū sese pmiserat: nō qui
dem hodie:sed in eternū. Deniq; iam transierat beri: iam Ps. Loꝛ. v
illud nostrū illuxerat hodiernū: cuz apl̄s loquerenḳ. Et si
cognouim⁹ christū sm carnem: sed iam nūc nō nouimus.
Videntur tñ etiā in hoc mane de carnib⁹ agnū nōnihil esse
seruatū: sed qō residuū est: vtiq; iam datur igni: q; videlz
vsq; hodie eadem caro nobis: sed spūaliter vtiq; non car
naliter exhibeaṫ. Neq; ei est q; causemur nfo huic negatā
tpi: siue eam que ad patres veteris testamenti facta est ap
parition⁹: sive eā que apostolis exhibita est: pꝛesentia car/
nis eius. Siquidē fideliter cōsideratibus neutra deesse li/
quebit. Adest enī nobis etiā nūc carnis ipsius vera suba
haud dubiū sane quin in sacramento adsunt reuelatiōes:
sed in spiritu ⁊ virtute: vt tpi gratie qō nūc est: nihil in vlla Ps. Loꝛ. ij
gratia deesse pbetur. Deniq; nec oculus vidit: nec auris
audiuit: nec in coꝛ hois ascendit q; pꝛeparauit deus dilige
tibus se: nobis tamen reuelauit p spm suū. Nec mireris q;
carnales eis manifestationes exhibuit: q; carnalem eius
psetolabank aduenm. Nobis enī tanto efficacio: gratia:
⁊ reuelatio dignioꝛ: necessaria est: quanto nimirū excellen
tioꝛa cōstat esse q; expectam⁹. Jtaq; (vt supra dixim⁹) mar
tinus iste christus nō fuit: sed tñ xpm habuit: nō quō an
geli in psentia maiestatis: nō quō apl̄s in visione humā
nitatis: nō quō olim locutus est in visione sanctis suis: ſz
quō ēm etiā nunc habet eccl̄a in fide ⁊ sacramētis. ¶ Nō E
erat ille lux: sed lucerna plane ardens ⁊ lucens/de iohan/
ne dictū est: ſz si illū ptulero puto dicetis. Maxim⁹ hoim
est: plusq; pphēta est. etiā angelus est dei patris: sicut ipse Zuc. vij
testat. Ecce mitto angelū meū ꝛē. Et martin⁹ lucerna erat
ardens ⁊ lucens: eū saltē nō pigeat imitari. Sz imitari in
eo qō est imitabile: nō aūt qō mirabile erbibeḳ. Ad men/
sam diuitis sedes hodie: diligēter cōsidera q; ribi apponū/
tur. Discerne inter cibos ⁊ vasa cibo⁊. Illos ei iuberis tol
lere: sed nō illa. Diues est iste martin⁹: diues in meritis: di
ues in miraculis: diues in virtut⁹: diues in signis. Diligē/
ter ergo cōsidera q; apponunk tibi: quenā videlz ad ammi
rationē: q; vo ad imitationē. Aut certe q: sequik in scriptu
ra illa: qm talia opoꝛtet tē pparare: diligenter cōsidera qd
apponik: ⁊ in quo. Susciauit martin⁹ tres moꝛtuos: quā
tos nimirū saluatoꝛē legerat fuscitasse. Reddidit visuz ce
cis: surdis auditū: mutis loquelā: claudis gressuz: aridis

Universidad de Deusto
Biblioteca

fospiratem. Quasit diuina virtute pericula: p; opũ co; poris obice flãmas repulit: immanẽ sacrilege machine molem colũna parili celo descendente pstruit: lep; rosum mũdauit osculo: curauit oleo paralyticã: demones vicit: angelos vidit: futura p̃uidit. Uerũ hec quidẽ ceteraq; eiusmodi altissima q̃ fecit magnalia: q̃dni mirifica quedã vasa dixerim diuinis huius: auro grauia: gẽmis micãtia: pariterq; materia ⁊ ope preciosa? Noli in his saporẽ querere: sed mirare splendorem. Luceat in hmõi lucerna nr̃a: vt in lumine eius videam⁹ lumen: q̃s quidẽ purũ p; out in se est necdũ p̃uales intueri. Nõ em̃ est iste lux: sed vt testimoniũ phibeat de lumine: ⁊ appareat tibi interim gloriosus deus in scõ suo: dum non pores ad gloriã eius sicut est in seipso. Ceterũ ne putaueris ornatas quidẽ martini lãpades: sed vacuas inueniri: nõ est farina ẏgo: habet in vasis oleũ: habet vinũ in phialis: habet intra parapsides istas cibor; copiã: delitias vtiq; spirituales: vt nõ mõ videant et mirent: sed edant pauperes ⁊ saturent: atq; in illis quidẽ dñm laudent: p; o in hys viuãt cor; da cor;. Alioquin quõ mor; tui laudabũt te dñe? Ut ergo fit iocũda deco; atq; laudatio in ammiratione: etiã viuant ex imitatione: ⁊ vt aui; dius sumãt delitias: ipsas quoq; diuitias curiosius cõtẽplentur. Sic nimirũ inter splendorẽ ⁊ feruorẽ lucerne huius/vicarijs quibusdã affectib⁹ disserendũ: vt nobis alter ex altero cõmendet: ⁊ ex mutua collatione vterq; complacitio: fiat. Siquidẽ humilis fuit: ⁊ spũ paup iste martinus: sicut euidentissime ꝓbat effectus ipse diuine gratie: quã ꝓfecto tam multã: nisi multũ humili nõ dedisset. Ut tamen pauca virtutũ eius indicia p; omã: pauperẽ illũ spiritu beatus nouit hilarius: cũ imponere ei diaconatus officium tentans/nec p̃ualens q̃ indignũ sese vociferaret exorcistam cũ esse p̃cepit: in quo quidẽ locus iniurie videretur: sciens nimirũ q̃ humilioẽ ordinationes minime repudiaret. Pauper fuit: vestes; didus: crine inculus: facie despicabilis: q̃ quidẽ licet in electione ei⁹ a quibusdã maliuolis obiecta fuissent: ⁊ in ipso mõ epatu sicut scriptũ est penitus nõ mutauit. Deniq; q; vere pauper fuit spiritu martinus pauper ⁊ modicus meruit noiari. Audiẏo mãsuetudinẽ eius suo illo sulpitio fic scribente. Tantã aduersus oẽs iniurias patientiã assumpserat: vt cũ esset summ⁹ sacerdos impune etiã ab infimis clericis lederet. nec p; pter id/eos aut loco vnq̃ amouerit: aut a sua quantum in ipo fuit: charitate repulerit: q̃s quidẽ in bꝛcio manifeste ꝓbarũ: oẽs vos arbitro: meminisse. Eũ nempe ex oibus sibi successorem elegit: ⁊ de tanta post futura aduersitate p̃emonuit. Postremo in fide ⁊ lenitate ipsius sanctũ fecit illũ: ad cui⁹ os aures sue fuerant cũ respõderet homini qui de eo scisciabat. Si illũ delirũ queris: pspice eminus. Ecce celũ solito ficut amens respicit. Crebro siquidẽ homo dei: vtpote terrã despiciens celũ suspiciebat. Nẽpe sciebat ad hoc sese (vt. ꝝ. meminim⁹) rectã in corpore accepisse: se staturã: sciebat illic esse thesaurũ suũ: sciebat illic sedere in partis dextera xp̃m suum: sciebat nunq̃ sese donec illuc peueniret: q̃s desiderabat assecuturum. Unde ⁊ hoc ipm q̃ delirus vocabat in terra: merito nõ attendit: cui⁹ nimirus cõuersatio esset in celis: cui⁹ oculi in capite suo. Sane illuc etiã lachryme eius a maxilla ascendere ꝓsueuerant: quib⁹ sic abũdabat: vt soleret p; illor; quoq; qui obtrectatores sui videbant: flere peccatis. Sane quãtũ iusticiã eruerit eum in ceteris eius actib⁹: cum specialiter in idolatrie psecutione ꝓbarũ est: in templor; destructione: in statuar; dejectione: in succisione lucor;. Ubi se quoq; aliqñ nõ est veritus dare discrimini: vt occasio tanti criminis de medio tolleret. Nam misericordẽ cũ in paupere se experti saluator ipse apud angelos gl'iabat: datã sibi medietatẽ vestis ostentans. Unã nobis etiã miseris apud summũ iudicẽ: in cuius admirabile tabernaculũ introiuit: miaz illã exhibere dignet/qua ⁊ illos olim mor; ti destinatos; ⁊ tormentis varijs deputatos eripuit: p; o quib⁹ ante terreni iudicis iamã nocte media scribik iacuisse. Quõ em̃ nõ audiet eum nunc: qui tunc quoq; fecit audiri? Porro mundicias cor; dis eius illud vel maxime indicat: q̃ nõ est cõfusus inimico loquens in porta: nihil in me funeste reperies: abeas me finus recipit. Nam in opere pacifico: rũ feliciter plane cõsummans labores suos: licet dierũ suor; finem nõ ignoraret: clericos tñ adũr dissidentes: inter q̃s reformata pace: in pace ipse quieuit. Ceterũ pfecutores quas sustinuit ꝓpter iusticiã: longũ est numerare. Quõ apud Iulianus augustũ in ciuitate vuangionũ intrepidus: immo ⁊ illaro terror; e cõstatio: custodie mãcipatus est: vt inermis postero die barbaris opponeretur. Quõ circa alpes sub securi quã in vertice eius latro vibrabat: securissim⁹ fuit. Quõ illũ Mediolani auxentius arrianus grauiter insectatus: multisq; appetitũ iniurijs/tandem de ciuitate exturbauit. Quõ ⁊ alibi p; ius aduersus sacerdotũ pfidias acerrime pugnans supplicijs fuit affectus: publice virgis cesus: inde quoq; exire cõpulsus est. Quomõ ſtean in cuiusdã fani euersione: cũ gentilis eũ stricto gladio peteret: nudã cervicem p̃buit pcussuro: donec ille exrollens ad ictum dexterã/cecidit resupin⁹: quõ alter eum cultro ferire voluit: sed ferrũ de manib⁹ eius elapsum: repente disparuit. Pro quibus oĩbus dubiũ nõ est multipliciter coronari eũ: qui quidẽ etsi nõ semel effectu cõsummate passiõis: Iz totiens martyr: fuit affectu deuotissime volũtatis. Comedite iam amici ⁊ bibite: ⁊ inebriemini charissimi. Sic em̃ vinit: ⁊ in talibus vita spũs vestri. Nisi forte beatos p̃dicat sermo diuinus: qui mortuos suscitant: cecos illuminant: mor; bidos sanant: lepr; osos mũdant: paralyticos curant: demonibus imperant: futura p̃nũciant: miraculis coruscant: ⁊ nõ magis pauperes spũ: mites/lugentes/esurientes et sitientes iusticiã: misericordes/mũdicordes/pacificos/psecutionẽ ꝑpter iusticiã sustinẽtes. Ignoscite mihi fratres exemplũ obedientie paulomin⁹ p̃teritum: q̃s quidẽ vel sõlum in rta p̃cepti ordinẽ/in Martino quoq; nobis cõuenit exhiberi. Sane mor; a facim⁹: sed vt arbitror: bonum est nos hic esse: tardius ei hodie venim⁹ ad martinũ. Dñe inquit si adhuc populo tuo sum necessarius: nõ recuso labor; em: fiat volũtas tua. O vere sanctissimã aiam: o inestimabilem charitatẽ: o obedientiã singularem. Bonũ certamen certasti: cursum cõsummasti: fidem seruasti: de reliquo superest tibi cor; ona iusticie: quã redder tibi dñs hodie iustus iudex: ⁊ adhuc dicis/nõ recuso labor; em: fiat volũtas tua. Obtulisti plane ysaac vnicũ illũ quem diligis: q̃s in te est iugulasti: immolasti singulare gaudiũ tuũ pia deuotione: paratus redire iterũ in pericula: innouare certamina: denuo subire laborẽ: sustinere tribulationem: plongare tentationẽ: deinde differri adhuc ab illa tanta felicitate et diu desiderata societate spirituũ beator; atq; in hac semotalitatis crumnas ab ipo introitu glie reuocari: postremo (q̃d maximũ est) a xp̃o tuo peregrinari diuinus: si mõ ipse voluisset. Nec sane dubiũ quin ampliorem gratiã meream; qui paratũ se exhibet etiã ante mandatũ: q̃ q̃ obedire satagit post mandatũ. Magna quidẽ obedientia vestra angeli sancti: sed q̃s dicere audeã pace vestra: nescio an inueniat in vobis quisq̃ parat⁹ in tale aliq̃n ministeriũ mitti: in quo necesse habeat nõ videre facie patris. Magnum est petre q̃ dñm secuturus oĩa reliquisti: sed audiui te in monte dicentẽ vbi trãsfiguratus est cor; a vobis. Dñe bonũ est nos hic esse: faciam⁹ hic tria tabernacula. Nõ est hoc: si adhuc populo tuo sum necessarius: nõ recuso laborem. Paratũ cor; nũ martine: paratũ cor; tuũ siue manere in corpore: siue dissolui ⁊ esse cũ xp̃o. Et magna quidez in hor; enda morte securitas: magna in visione xp̃i desiderãda: ⁊ tam feruẽter ac singulariter desideranda pfectio reperit: sed id quidẽ longe amplius per oẽm modum: q̃ qui mori nõ metuis: immo q̃ tanto desiderio p̃sentiã dñi cõcupiscis: viuere quoq; nõ renuis: ⁊ expectatione molestissima fatigari. In quo cũ alio non obedire potuerat: q̃ in hoc tãto articulo tam deuote clamabat: fiat voluntas mea! Hec ergo pars nr̃a sit fratres in ẓuinio hodierno: hãc no

Mat. xvij.

bis obedientiã in mensa pauperis: immo iam diuitis huius apositã diligenter cõsiderem⁹: sciẽtes q̃m ipa est q̃a nobis exigit: ipa quã oportet nos ꝓparare vt singuli q̃q; dicam⁹: q; paratus sum ⁊ nõ sum turbat⁹ vt custodiã mãdata tua. Nec mõ semel aut in parte: Iz paratũ cor; meũ deparatũ cor; meũ, paratũ ad vtrũq; ⁊ in nullo tuam p̃scribens dispositionẽ. Sf̃re hoc cupio ⁊ spãliter ⁊ vehementer: Iz ne q̃dem illud recuso: fiat fuerit volũtas in celo: fiat. Desidero requiẽ: Iz nõ recuso laborẽ: fiat volũtas tua.

℣ De serõ Clemẽte papa ⁊ martyre. De trib⁹ aĝs. Sermo.

℟ Preciosa in cõspectu dñi mors sanctor; ei⁹. Audiat pãtr̃: ⁊ irascat dentib⁹ suis fremat ⁊ tabescat. Deꝑhensus est in astutia sua: cecidit in foueã quã fecit: in laqueũ incidit quẽ retẽdit. Inuidia siquidẽ diaboli mors intrauit in or; bẽ terrarũ: Iz ecce preciosa facta est mors sanctor;. Audi igit hostis vite/mortis auct; r attẽde. Quid valet iam fraus tua: vsutia tua q̃d nocet? Immo vo vt plus doleas: etiã oĩa cooperant in bonũ his q̃ fm ꝓpositũ vocati sunt sancti. Neq; em̃ aliter q̃ ipsa/q̃ tui est opis: de te hodie beatus martyr: cui⁹ solẽnia celebram⁹: mor; te cor; por; is triũphauit. Fecit siquidẽ de necessitate virtutẽ: penã peti in meritũ glie cõmutauit: fidelem se ꝓbauit in modico: vt dign⁹ inueniret supra multa cõstitui. Modicũ nãq; erat ⁊ oĩno modicuz quicquid p̃ius acceperat aĩa illa beata: quantũ ad eam gloriã quam p̃senti promeruit passione.

℣ Dis em̃ delectatio hui⁹ mũdi/vniuersa eius glia: quicquid denicq; in eo cõcupiscit p; or; ius modicũ est: in illius felicitatis: in illius glorie/in illius bꝛitudinis cõparatione: si tamẽ vel modicũ dici debet: ⁊ nõ pori⁹ nihilũ: vapor; ad modicũ parens. Acceperat beat⁹ clemens nobile genus: amplas possessiones: hereditatẽ multã: scientiã quoq; q̃ plurimã: ita vt optim⁹ quidẽ illius tp̃is ꝓbus haberetur. Acceperat hec vniuersa a dño: dei em̃ dona sunt etiã hec. Sfidelem ergo se ꝓbauit ei qui dederat: cũ p; o eius amore vniuersa cõtempsit: oĩa detrimentũ faciens ⁊ arbitratus vt sterc or; a: vt lucrifaceret xp̃m. Sed forte murmurat etiã nunc inimicus: pellẽ inquiens p; o pelle: ⁊ oĩa q̃ habet homo dabit p; o aĩa sua. Quid ergo? Putas q̃ in ipsa cor; poris sui vita: quã accepit a dño: infidelis inueniatur: vt vel ipsam ꝓferat illi? Ecce habes potestatẽ: irrue in eũ per satellites meos vt coarcteur e duobus: aut a dño necesse habeas/aut a cor; pore separari. Uaria ⁊ immania exquire gẽra tormentor; sed noueris te marty⁹ i nro fabricare coronas. Sicut em̃ ipsa vite huius ornamenta ⁊ adiumenta cõtempsit: sic cõtempnit ⁊ ipsam: cor; pus offre tibi exponit in mor; tem: ⁊ in faciẽ maledicet tibi: atq; idola tua sacro or; e blasphemabit. dñm deũ suũ etiã inter tormenta tua libere p̃dicat: in igne cõfitet. Coronabik ergo q; legitime certauit: q; fideliter vicit: q; nec blandimẽtis vite huius: nec mor; tis hor; or; e a charitate xp̃i potuit separari. ℣ Dic queso nobis aĩa sancta: q̃ sic cor; pus tuũ supplicijs exponebas: obsecro: diligebas illud an nõ? Unde diligebã inquit: Nemo em̃ vnq̃ odio habuit carnem suã. Diligebã ergo eã: Iz parum diligebã: tamẽ q̃ ancillã: ⁊ multo magis diligebã dñm deũ. Utiq; ꝓbatio esset dilectionis/operis exhibitio: libenter ipsam quoq; p; o ei⁹ gloria mortem cor; poris amplectebar. Quid nos ad hec dicim⁹ fratres? Cõgratulamur martyri: sed iam gloria eius nõ sine nra cõfusione est. Ecce em̃ beatus clemens homo erat similis nobis passibilis: eadẽ circũdatus infirmitate: ⁊ carni sue eodem vinculo naturalis affectionis inherens. Si ergo ille sic glorificauit xp̃m in cor; pore suo: ⁊ calicẽ salutaris accepit: q̃d nos retribuimus dño p; o oĩbus que retribuit nobis? Eadem certe insignuit imagine: eodez sanguine nos redemit: ⁊ vocauit in eandem hereditatem incor; ruptibilẽ ⁊ incõtaminatam eternam cõseruatã in celis. Ut quid ergo nõ possumus ⁊ nos cum beato clemente xp̃i bibere calicem? Sed forte respõdent aliqui: possem⁹ si opportunitas nõ deesset; Iz ps curionis tempus cessauit. At ego fateor/nõ satis crediderim ita dicentibus. Quid em̃? Quotidie ceditis pueris/senibus vnius: et mucroni vos arbitramini posse resistere? In minimis ꝓbate ꝓficib⁹/q̃ viriliter in maiori certamine stare possitis. Ecce em̃ vobis nõ dicit: sacrificate idolis et viuite: aut si hoc non vultis: oportet vos diuersis supplicijs interire. Nouit dñs figmentũ nostrum: nec dat nobis tam forte certamen. Beato clementi certamẽ forte dedit vt vincere: ⁊ discreet: q̃m omniũ potentio: est sapientia.

℣ Uestrũ certamen aũt quale est fratres mei? Quotidie vobis suggerik in cor; dib⁹ vestris: frange or; dinẽ tuũ: murmura: detrahe: age remissius: infirmitatẽ simula: respõde ei qui forte durius locutus est: vt sanifacias desiderio tuo nec dicik cuiq̃/nisi hec feceris mor; eris: sed vt multũ cum difficultate ⁊ labor; e resistes animo tuo. Et quis sustineret tanta: Hec em̃ intus audire: hec respõdere cõsueuimus ex hor;tãib⁹ nos/aut forsis homin⁹: aut intus spũsancto. Si ergo in hmõi certamine periclitamur: si vix resistim⁹: si interdũ etiã succũbim⁹: quid in illo tam graui certamine faceremus? Si iuncis fragilib⁹ cedit infirmitas nr̃a: quõ telis resisteret. Uideꝛ quõ ad nihilũ redacti sum⁹: ⁊ sicut solent mulieres aut paruuli/pugnantes laudam⁹ alios: pugnare ipsi nõ possum⁹. Quid tñ agim⁹? Oẽs certe ad nuptias agni vocati sum⁹: ⁊ in cõspectu eius vacuos apparere nõ licet. Diligenter ergo cõsiderem⁹ que apponunk nobis: q̃m talia oportet nos ꝓparare. Cõsideraut beatus clemens vinũ sibi apositũ esse a dño: ⁊ ipe quoq; q̃m dues fuit: ad nuptias illas/vinũ mihi lomin⁹ ꝓpũ sanguinis effusione por; auit. Sed nos pauperes sum⁹: ⁊ vinum dñe nõ habem⁹. At ille: implete inq̃t hydrias aqua. Ergo ne ⁊ ipsa suscipiek aqua si attulerim⁹ eã? vtiq; suscipietur. Nã ⁊ ipam cũ vino nobis apposita inuenier/qui fm monita sapientis diligenter cõsideraut q̃ sibi apponunk ab eo: nimirũ qui venit nõ in aqua solũ: sed in aqua ⁊ sanguine. Testimoniũ em̃ phibuit qui vidit q̃ aperto latere dñi dormientis in cruce exierit sanguis ⁊ aqua. Et nos ergo fratres vt vel fideles nos ꝓbemus deo nro si martyrũ sanguinis nõ habem⁹? Martyrũ em̃ restimoniũ est/aqueam⁹ vel testimoniũ aque: ⁊ ne ipm quidem despiciet de⁹. Tres sunt cũ qui testimonium dant in terra: spũs/aqua/⁊ sanguis. Beari quib⁹ trinũ suppetit testimoniũ: q̃m funiculus triplex difficile rũpitur. ℣ Nos si sanguinis testimoniũ nõ habemus: habeam⁹ spiritũ ⁊ aquã: q̃m sine spũ nec sanguis: nec aqua sufficier: immo vo si spũs ipe sine aqua aut sanguine inuenik: sufficit testimoniũ eius: q̃m spũs veritatis est: nec sanguis: nec aqua quicq̃ ꝑderũt a scipsis. sed spũs est qui testificat in illis. Sane tñ aut vir; aut nũq̃ sine aqua/aut sanguie spm̃ arbitro: inueniri. Propterea charissimi queram⁹ vel aquã qui sanguinẽ non habemus. Et q̃m hydriarũ supra ficim⁹ mentionez: queram⁹ mensuras binas vel ternas quas hydrie capiebãt. ℣ Nã et xp̃s triplicẽ nobis apponit aquã: ⁊ pfectus ois q̃ fuerit in nobis sicut ipse: qui videlz tres mentes hr̃e potuerit. Propter hoc em̃ sub distinctiõe dicik/binas vel ternas: vt duas ad minus cõstet necessarias esse: tertiã nõ ab oib⁹ exigẽdã. Accipe igit triplicẽ aquã quã tibi saluator apponit. Plorat sup lazarũ ⁊ sup ciuitatem hierlim; ⁊ hec est aqua prima. Sudauit imminente iam passionis hora: ⁊ hec est aqua secunda: nõ ab oculis tñ: sed a toto cor; pore manãs. Hec aũt rubea est: sanguinei⁹ coloris: sicut scriptuz est. Et factus est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrentis in terraz. Jam vo tertia est aqua quã ⁊ prediximus de latere eius vna cũ sanguine emanasse. Et tu ergo primã quidez habes: si rigas lachrymis tuis cõscientie tue stratũ: ⁊ dolore cõpunctionis preteritor; diluis maculas peccator;. Secũdã aquam habes si in sudore vultus tui vescer̃is pane tuo: et labore pnie cor; pus tuũ castigas: ac restringis cõcupiscentie flammã. Est aũt sanguinei coloris siue ꝓpter laborẽ: seu etiam ꝓpter ipm: quem extinguit cõcupiscentie ignez. Jam vo si ꝓficere potes vsq; ad deuotiois gratiã: potaberis aqua

sapiētie salutaris: te spūs christi qui sup mel dulcis est: fiet in te fons aque salientis in vitā eternā. Et memento hanc esse aquā que pcedit de latere dominī: t sine oīi mole stia fluit. O potet eē iam mortuū esse mūdo: q̄ in hac voluerit gratia delectari. Ergo vt breuiter repetā: prima quidem a preteritis delicijs abluit cōscientiam: secūda vt futura caueas: extinguit cōcupiscentiā: tertia si ad eam peruenire meruerit: potat animam sitientem.

¶ In vigilia sancti Andree apostoli. Sermo.

B

Sanctorū festa pre-

cipua patrū sanxit auctoritas vt ornis preuenienda ieiunijs. Utiliter plane t nō ad insipientiā nobis: si affuerit q̄ aduertat. Multa siquidē quotidie pcā cōtrahimus: t in multis offendimus oēs: nec tutū oīno est celebrandas suscipere festiuitates sacras: maxime eas q̄ maxime sunt: nisi prius abstinentie purificatione premissa/quo t digniores t capaciores inueniamur spiritualiū gaudiorū. Sic em̄ iustus in pncipio sermonis accusator est sui: nec nisi a ppria repreh̄sione laudes incipit alienas. Quā si etiā iustus trepidat solicitus preuenire eū/qui ipas quoq̄ parat est insticias iudicare: quid agim⁹ nos: quorū interim iudicata nō fuerint t tecta pcā? Timendum valde est: ne forte manifesta inueniant precedentia ad iudiciū. Si nec iustus sine modestia t verecūdia quadā ad sanctorū psumit accedere laudes: quanto magis pctōr: in cuius ore nō est laus speciosa: timeat semp necesse est vocem illā: quare tu enarras insticias meas: sue illā. Amice quō hic intrasti nō habens vestem nuptialem? Beati pinde qui stolā suā: dico autem glorie cōscientie sue: soliciti sunt oīm tpe cōseruare immaculatā: semp splendidā exhibere. Sed q̄ pauci sunt q̄ sic omni custodia seruent cor: suū: paucissimos aīm: si tamen vel paucissimos: qui in oīm fere crimonia cōseruent illud: necesse est frequenti abstinentia maculas diluere subintrantes precipue: cū precipua quelibet solemnitas aduenerit celebranda. ¶ Nō modo tamen preparatio est ad primā celebritatē obseruatio premissa ieiunij: est t ammonitio quedam eruditionis nō parua. Discim⁹ ex hoc ipso quenā vera sit via festiuitatis eterne. Quid est em̄ q̄ ieiunijs solēnia preuenimus: nisi q̄ per multas tribulationes oportet nos introire in regnū dei? Indignus quippe solēni letitia est: qui staturā vigilie abstinentiā nō obseruat. Plane inquā si remissa affligere aīam tuā in vigilia: indignus iure censeris requie t exultatione festiua. Est aūt vniuersum presentis pne tempus/vigilia quedā solēnitatis/magni t eterni sabbati q̄ pstolamur. Nec caueberis vigiliā longorem: si eternitatem festiuitatis attendas. Licet em̄ habere preparationē soleant solēnia diurna/diurnā: illa cum eterna sit: nō exigit tamē eternā. Sed quo nos rapit iocūditas illius memoria felicitatis? Hoc em̄ nosse t sepius t forte digninus nominare illa festiuitas. Redeūdū nobis est ad id quod pre manib⁹ est. Hodierni itaq̄ ieiunij: t eius (quam pstolamur) solemnitatis t letitie/causa est beata passio Andree apostoli. Dignū est em̄ vt si cū eo pendere nō possumus: cū eo vel ieiunem⁹. Nam t ipsum cū biduo pendere in cruce: etiam ieiunasse quis dubiter? Inueniamur ergo vel in exiguo cōmunicantes passioni eius: t si nō simul affixi patibulo: simul afflicti ieiunio: vt miserāte deo/etiā cōrone participes simus: t in presenti quoq̄ spiritualiū socij gaudiorū. Quō em̄ nō exultemus in memoria triumphi eius: quem in ipsa sui presentia supplicij/tam vehemēter nouimus exultasse? An non erit leta festiuitas? vbi et crux ipsa plena est gaudio? Siquidem t festiuū solem⁹ nominare/q̄ō letum est: t crux a cruciatu vtiq̄ dicit: aut certe cruciatus a cruce. Quanta pinde exultatione vniuerse terre celebrandū tante nouitatis miraculū: tam magnifi cum opus diuine virtutis? Andreas homo erat similis nobis passibilis: t tam vehementi ardore spiritus/crucem sitiebat: tam inaudito a seculis gaudio tripudiabat: cū paratum sibi eminus patibulū cōspexisset. O crux (inquit) diu desiderata: t iam cōcupiscenti animo preparata. Securus t gaudens venio ad te: ita vt t tu exultās suscipias me. Uideris q: non se capit pre magnitudine gaudij? Ita inquit vt t tu exultās. Ergo ne tanta est exultatio: vt exultet t ipsa crux: nec leti quicq̄ habeat: sed totum letitie sit? Aut quis dicat minus cōtra cōsuetudinem: sup: a rationē vltra naturā: crucifixū exultare/q̄ crucem. Illi sensum letitie natura negauit: huic si quid prevaleat: gaudiū oīm exterminat: ingeritq̄ dolorem. Amator ait tuus semp fui: et desideraui amplecti te. ſFratres ignis vibrans est: non lingua loquens: et si lingua/certe ignea est. Carbones sunt ignis illius quem de excelso christus miserat in ossibus meis. Atq̄ vtinam desolatorij nobis sint consumentes t exurentes quicq̄d in nobis est carnalis affectionis. Quales enim scintille sunt iste: aut a quanto interiori incendio micant? Plane beate andrea granum sinapis est fides tua que tam insperatum vbi teri cepit: cepit ex se pferre fervorem. Quid si paulo amplius tereret? Quis feruorem illū animus: quis verba illa sustinere posset auditus? Dū em̄ minus minaret egeas: adhuc granū sinapis despicabile videbatur. Integrū erat: nesciebamus quid intus lateret. Dūs inquit me misit ad istam puinciā: in qua nō parum ei populū acquisiui. Accedat cōminationis pistillum: longe iam acrius sapiet: cōstantiusq̄ loquet. Terrendū eum putat egeas/crucis supplicium minitans: sed non est ita. Accendit magis in verbo hoc: t libere clamat. Ego si patibulum crucis expauescerez: crucis gloriā nō predicarē. At vbi paratū sibi lignū intuitus est/et hoc iam plane totus ignescens applaudebat: t blandiebat illi amanter sue: officiosissime salutabat: deuotissime suscipiebat: magnifice attollebat eā: t in ipsius preconio gloriabat: clamans magis affectione q̄ voce. Salue crux preciosa/q̄ decorem t pulchritudinem de membris dūcis accepisti. Salue crux que in corpore christi dedicata es: t ex membris ei⁹ tanq̄ margaritis ornata. Merito proinde crucis amatores/venerantur quicūq̄ sunt serui crucis: sed ab his amplioremt iure deuotionem exigit: qui specialius ppositurit tollere crucem suā. Vobis hoc t de vobis dico fratres mei: q̄ nō surda aure audistis illā euangelicā tubā. Qui nō baiulat crucē suā t sequit me: nō potest meus esse discipulus. Parati estote totā animi diligentiā huic adhibere solēnitati: et corde magno celebrare eam: q: magnus oīno cōsolationis/pariter et exhortationis thesaurus vobis repositus est in ea: si fuerit qui fodiat t scrutetur.

¶ In die sancti Andree de mūdis piscibus. Sermo. ſ.

Celebrātes hodie glo-

riosum beati andree triumphū: in verbis gratie que pcedebant de ore eius: exultauim⁹ t delectati sum⁹. Nec em̄ locus poterat esse tristicie: vbi tam vehemēter letabat t ipse. Nemo ex nobis cōpassus est sic patienti. nemo ausus est plangere exultantez. Alioquin et nobis ipse nō incōgrue dicere poterat: q̄ō saluator: crucez baiulans sequentibus se t lugentib⁹ ait. ſFilie hierlm noli te flere sup me: sed sup vosipsas flete. Denicq̄ cū ducerentur ipse beatus andreas ad crucem: populus qui sanctū t iustum dolebat iniuste dānari: phibere voluit ne puniretur sed magis ipse instantissima prece phibuit eos: ne nō coronaretur: immo ne non pateret. Desiderabat siquidem discipulus crucis expauescere: crucis gloriā nō predicare. At vbi paratū sibi lignū intuitus est/et hoc iam plane totus ignescens applaudebat: t blandiebat illi amanter sue: officiosissime salutabat: deuotissime suscipiebat: magnifice attollebat eā: t in ipsius preconio gloriabat: clamans magis affectione q̄ voce. Salue crux preciosa/q̄ decorem t pulchritudinem de membris dūcis accepisti. Salue crux que in corpore christi dedicata es: t ex membris ei⁹ tanq̄ margaritis ornata. Merito proinde crucis amatores/venerantur quicūq̄ sunt serui crucis: sed ab his amplioremt iure deuotionem exigit: qui specialius ppositurit tollere crucem suā. Vobis hoc t de vobis dico fratres mei: q̄ nō surda aure audistis illā euangelicā tubā. Qui nō baiulat crucē suā t sequit me: nō potest meus esse discipulus. Parati estote totā animi diligentiā huic adhibere solēnitati: et corde magno celebrare eam: q: magnus oīno cōsolationis/pariter et exhortationis thesaurus vobis repositus est in ea: si fuerit qui fodiat t scrutetur.

Mat.x. Lu.xiiij.

Sermo.ſ.

Ioh.xij.

lu. xxiij.

A

randō delectaremur: putas nō fuit in nobis qui secū cogitaret t diceret: quid sibi vult hoc: aut vnde tam noua letitia: ¶ Certe t crux pciosa est: t crux amari potest: et crux habet exultationes: Ita est fratres mei. Si fuerit qui colligat: semp lignū crucis vitā geminat: fructificat iocūditatem: oleū letitie stillat: balsamū sudat spūaliū charismatū. Nō est filustris arbor: ligni⁹ vite est appehēdentib⁹ eam Arbor fructifera: arbor salutifera est: aliquin quō dūica occuparet terrā? Illā dico preciosissimā glebā: cui clauor est infixa radicib⁹. Si nō esset hec pciosa: cūctis: fructuosa: vniuersis: munq̄ illo plantarek in horto: nec illā pmitterek vineā occupare. Deinde q̄d mirū si crucī suauitatem dedit: qui dedit t igni? Aut quō crux indicak infipida: vbi dulce sapit t flāma: Quid em̄ sapiebat laurentio ignis cū irrideret carnifices: iudicem subsannaret? Quid nos ad ista dicem⁹ fratres: q̄ nō sapit eriā nobis q̄ pro xpō est tribulatio: nec gustam⁹ t nos māna absconditū? Sic em̄ vicit esset oīno diabolus: nec haberet penitus qd̄ afferret. Sufficeret nobis hoc vnū aduersus duplices malicia inimici:

B ¶ Habet quippe nequissim⁹ ille laqueos: habet t iacula: vtpote callidissim⁹ venator: hoīm/solū sitiens sanguinem aiarū. Alios telis appetit malicioſe cuiuslibet suggestiōis: t in eis vulnerat multos: quoz tenuis est patiētia. Alios voluptatib⁹ irretire laborat: t in his includit multitudinē copiosam eoz/q̄ in terra repūt: aut volitant iuxta eā. Sit ergo gaudiū in tribulatione: t ita nō habet malign⁹ vnde illiciat: nō habet vnde deiciat: liberati sum⁹ a laqueo vencium: pariter t a verbo aspero. Nihil em̄ pficiet inimicus in eo: quem crux christi delectat: si carnale suggesserit delectationē: t filius iniquitatis nō apponet nocere ei: si ad exasperādū animū eius qualibet immittere tentauerit amaritudinē. Nō curat delitias qui ieiunio pascit: multo minus murmurare pro eo pōtin quo etiā delectat. Plane altissimū pstruit refugiū suū: vbi nec muscipula inimici tunenda sit: nec sagitta: immo vo mūdus piscis est: squamas pariter t pennulas habens. Porro sicut frustra iacitur rete ante oculos pennatoz: sic frustra iacitur telum in squamas loricarū. ¶ Dmōi siquidem pisces mūdos esse legalis sanctio iudicat: qui t pennis leuank: t preguntur squamis: siue illi in mari sint: siue in flumīe: siue in stagno. Habet etiā mare hoc magnū t spaciosum pisces mūdos/t dūica dignos mensa: q: ex his qui in seculi latitudine habitū actuq̄ versank: reliquit sibi multa milia quos apl̄s ca sagena trahit: vt cum educta fuerit: segregenk a malis. Ubi sane sedebit t hic noster piscator: hoīm: qui totā nūc post se achaiā trahit. Habet t flumen pisces mūdos: quicūq̄ inter dispensatores fideles inueniunk. ſFluuius quippe est predicatoz: o: do nō in eodem pmanens loco: sed extendens se t currēs: vt diuersas irriget terras. Sunt t in stagno mūdi pisces qui in claustro deo seruiunt in spū et virtute. Merito siquidē stagnis monasteria cōparantur vbi quodāmodo incarcerati pisces/euagandi nō habeāt libertatem: quo videlz parati sint semper ad epulas spūales dicentes singuli intra se. Quādo veniet qui me deferat

D ¶ Uncris diebus quib⁹ nunc milito: expecto donec veniat immutatio mea. ¶ Porro vt de lege supia meminimus: siue in mari: siue in flumine: siue in stagno: illi mundi sunt pisces: qui squamas t pennulas habent. Sunt aūt squame multe: sed vna ex eis quodāmodo loricā cōtexitur: q: vna est patientie virtus: licet singulis tribulationib⁹ exhibere singulas videamur. Jam vero sicut squamas ad patientiam: sic pennulas quoq̄ ad hilaritatem arbitror: nō incōgrue posse referri. Hilaritas quippe leuat t subleuat vt saltus quosdā in altū dare videak quisquis exhilaratur Sane vt duas habeamus pennulas: duplex nobis hilaritas querenda est. Et forte ppterea docet apl̄s ille em̄ vere pennas habebat: quib⁹ in tertiū vsq̄ celū raptus est: t volauit etiam in paradisum) nō solum gloriari in spe: sed etiam gloriari in tribulationibus. Prorsus sublime volat quisquis ille est: quem non modo futuroz expectatio bonorum: sed presentiū quoq̄ malorz exhibitio ipa delectat/ita vt in eo etiā gloriet. Talem inuenimus hunc beatum apostolū: talem miramur: talez merito predicam⁹. ¶ Uni t triplicem hic licet cōsiderare gradū: incipientiū: pficientiū: pfectorz. Initiū sapiētie timor dūi: medium spes: charitas plenitudo. Denicq̄ apl̄m audi: q: plenitudo legis est charitas. Qui iniriak a timore: crucē xpi sustinet patienter: qui pficit in spe: porat libenter: qui vo cōsummak in charitate: amplectik iam ardenter. Solus etem ille est q̄ dicere possit: q: amator tuus semper fui t desiderauī amplecti te. ¶ Longe est vox ista ab eo qui fustiner quide: sed optaret oīno si posset nō venisse in hanc horā. Denicq̄ si nō videor temerarius: longe est ab ea voce: pater si fieri pōt trāseat a me calix iste. Quid em̄: Certe sup asellū ascēderat: vt ne hic quidem hostibus relinqueret. Agnosco plane in duce belli pusillanimorz trepidationē: agnosco egroti voces in medico: agnosco infirmantem gallinā cū pullis: cōsidero charitatem: stupeo miserationē: expauesco dignationem. Misericors dūs nō beati andree robustū sibi suscepit affectū. Quia nō est sanis opus medicus: sed male habentibus. Si quem forte dignatio scādalizat: plane merek audire. Nonne oculus tuus nequā est: quia ego bonus? Nunc enim odor vite in mortem est. Quid magnum fuerat dūs iesus: si accedente horā propter quam veneras: intrepidus stares: tanq̄ qui potestātē habebas ponendi aiam tuā: et nemo eā tollebat a te? Aut nō longe gloriosius fuit: q̄nquidem totū pprer nos agebat: vt nō mō passio corporis: sz etiam cordis affectio p nobis faceret: t quos vinificabat mors tua: tua nihilomin⁹ trepidatio robustos: t mestitia leros: t rediū alacres: t turbatio quietos faceret: t desolatio cōsolatos? Ego quidē in lazari resurrectiōe: q: infremuit spū: t turbauit se ipm. Sed esto interim q: se ipse turbauit nō cōditionis necessitate: sed sue bnplacito voluntatis. ¶ Nūc aūt aliquid iam amplius audio. Usq̄adeo siquidē pueluit ea q̄ fortis est vt mors dilectio: vt christū angelus dei cōfortauerit. Quis/quez? Euāgelistam audi. Apparuit inḡ angelus cōfortans eū. Quē eū? Plane eū qui nascentis clausus paruit virginis vterus: xpi⁹ nutu in vinū aqua mutata est: cui⁹ tactu lepra fugata: sub cui⁹ plantis solidū mare stetit: ad cui⁹ vocez mortui surrexerūt. Denicq̄ eū qui portat oia ẏbo virtutis sue: per quē facta sunt oia: per quē vniuersa subsistūt etiā t angelus ipse. Et qd dicā: quē eū? Minus em̄ morarer: si nō penitus esset indicibilis. Confortans eū. Quē eū? cui⁹ ne ipse quidē cōfortato: sinus capere poterat maiestatē. Rogo te angele quē cōsolaris? An ignorabas q̄s esset: ad quē cōsolandū venies. Certe cōsolator est: certe paradynus est. Alioquin nō diceret alium paraclytū a patre mittendū apostolis: si nō esset t ipse paraclytus. Denicq̄ agnosco t in hoc ipso paraclytū maximū: agnosco paraclytū benignissimū: qui ppe sit his q̄ trepidatores sunt corde. Nō despero iam oīe etiaz si molesta mihi videak tribulatio: quā patior: etiā si pusillanimis suz: etiā si desidero vt trāsferak calix a me. Nō despero inquā: dūmodo audiā ipse. Uerūtamen nō sicut ego volo: sed sicut tu. Didici etiā ex hoc ipso nō ad carnalem siue caducā recurrere cōsolationē: sed ad angelicā: sed ad spūalem: hz ad celestē. Ita plane dūmodo nō murmurē: id em̄ penitus separaret a te: si nō citius resipiscerem: nō renuo etiā si opus habeo cōsolari. Quid em̄. Agnosco vocē meā in saluatore: et de salute desperē. Plane in patientia mea possidebo aiam meā. ¶ Uerūtamē pficere volo si possuz nec statim adepta salute esse cōtentus. Qui timet deū (ait sapiēs) faciet bona: hz parū est. Scriptū est em̄. Declina a malo t fac bonū: inq̄re pacē t psequere eā. Noli cē salute cōtentus: quere pacē: ne tibi sit in periculo etiā salus ipsa. Audi ergo angelū nato eo qui factus est pax nra: exultantem atq̄ canentem. Pax in terra hoibus bone volūtatis. Que aūt bona nisi ordinata voluntas? Quenā est illa iniquis? Profecto q̄ rationi cōsentanea est dicenti. Quia nō sunt condigne passiones huius tpis ad futurā gloriā q̄ re-

Eccli.f. Ro.xiij.

Mat. xxvj.

Mat.ix

mat.xx.

Ecclī.xv pō.xxxiij

Luce. ij.

Ro. viij

uelabitur in nobis. Hoc si iam sentire cepisti: haud dubiū quin libenter feras crucem dñi: et dicas. Paratus sum et nō sum turbatus vt custodiā mādata tua. Atramen si vis pfecte esse: vnū adhuc tibi est necessariū. Quid illud inquis? Profecto gaudiū in spūsancto. Siquidē et is qui timore coercet et patiens est: et qui ratiōe spei ducit et benivolus est: nisi etiā fuerit feruens spū: facile labi pōt. Porro que per spūm diffundit charitas: et patiens: et benigna est: et qō est amplius: munq; excidit. In primo deniq; mandato: qō parentib⁹ nr̄is datū est: si diligēter cōsideres: et cuꝫ paties et adā benivolus fuisse videnť: Quia tū vterq; cecidit: liquet q; stabili nō erat ille vel illa gradu. ¶ Vidit mulier lignū (ait scriptura) q; esset pulchrū visu: et ad vescendum suaue. Nō tibi videt vir cōtinere manū? Sic et vbi a serpē te interrogata est: vide si nō manifeste sonant verba eius. molestū ei fuisse mandatū. Ex omni inquit ligno paradisi comedem⁹: de ligno aūt scīe boni et mali: dixit nobis ne comedamus. Nō dicit sic est volūtas creatoris: quare fic: ipse nouit: nobis sufficit obedire: q: vita nr̄a in volūtate eius. Itaq; facile seducta est mulier: et pmissioni credere: et acquiescere psuasioni. Vir aūt nō seductus est: sed subuersus mulieris amore. Optarem em̄ semp seruare mādatum qō sibi vtile nouerat: si non mulier ei aliud suaderet. Nec aliquā in seruando mādato visus est pati difficultatē sed q; bona volūtas erat: nō habuit fortitudinē: q: nō habuit feruorem. ¶ Fortis quippe est vt mors: nō patientia aut spes: sed dilectio. Nō timor aut ratio: sed spūs fortitudinis est. Dicit patientia: sic oportet fieri: q: timore pegek. Dicit volūtas bona: sic expedit et sic agendū est: q: spei attrahit ratione. Charitas vo que inflammat a spū: neq; sic oportet dicit: neq; sic expedit: sed sic volo inquit: sic cupio: sic desidero vehementer. Videris quanta sublimitas: videris quāta securitas: quantaq; suauitas charitatis? Felix aīa que ad hūc charitatis puenerit statū. Nec sane desperandū nobis: quādoquidē eius qui ad hunc puenit gradum: ob hoc maxime memoria celebrat: vt ipsius et imitemur auxiliū: et puocemur exemplo. Plus dico: et experior nonnullos videre mihi videor in hoc gradu. Si dicis beatum andreā apostolū esse: nec posse te qui pusillus es: eius sequi vestigia: pudeat vel eos qui tecū sunt nō imitari. ¶ Nemo repente fit summus: ascendendo nō volando apprehendit summitas scale. Ascendam⁹ igitur velut duobus quibusdā pedibus: meditatione et oratione. Meditatio siquidē docet quid desit: oratio ne desit: obtinet. Illa viam ostendit: ista deducit. Meditatione deniq; agnoscimus imminentia nobis pericula: oratōe euadimus: prestante domino nostro iesu christo.

¶ Unde supra. Sermo. ij.

Beati andree apostoli

solēnitas hodie celebrat: quā si pia solicitudine pscrutemur: multa inuenim⁹ in ea que edificent aīas nr̄as. In ipso siquidez cōuersionis sue initio: magnū nobis perfecte obedientie prestat exemplū. Qō quidem christianis oībus necessariū: nobis tamen est charius amplecten dū: qui nimirū specialiter ex ipsa professione nr̄a tenemur obedientie debitores. Sapiens nūmularius est: immo ipa sapientia: cui necesse habem⁹ reddere hunc obedientie nummū: nec suscipiet eū nisi integer inueniat: et sine aliqua falsitate. Nam si discrimē: si dijudicam⁹: et in hoc quidem precepto obedim⁹: sed non in illo: fractus est nummus: nō suscipiet eū christus: a quo nimirū tenemur nummi integri debitores. ¶ Omnes em̄ obedientiā simpliciter et sine vlla exceptione pmisimus. Qō si quis obediat quidez: sed simulatorie et ad oculū: murmurret aūt in abscondito: falsus est nūmus ei⁹: plumbū habet nō argentum: et iniquitas sedet sup talentū plumbi. Dolose agit: fs in cōspectu dei: qm̄ deus nō irridet. Vis audire perfecte obedientie formā? Audit dōs (ait euāgelista) Petrū et Andream mittentes rete in mare: et ait illis. Venite post me: faciam vos fieri piscatores hoīm. Faciā inquit de piscatoribus piscatores: est imo pditatores. At illi cōtinuo nihil dubitantes aut hesitantes: nō soliciti vnde viuerent: nō cōsiderantes quonā modo rudes hoies et sine litteris predicatores fieri possent: nihil deniq; interrogātes: sine omni mora relictis retib⁹ et naui: secuti sunt eum. Agnoscite fratres qm̄ pter vos scripta sunt hec: pter vos singulis annis in ecclesia recitant: vt discentes vere obedientie formā: castigetis cor: da vestra in obedientia charitatis. Hec nimirū est que sola cōmendat obedientie nummū: hoc illius argentum est pbatū atq; purgatum. ¶ Sola est charitas que obedientiā gratā facit et acceptabilem deo. Hilarem quippe datorem diligit deus. Et item. Si tradidero inquit corpus meū ita vt ardeā: charitatem aūt nō habeā: nihil mihi prodest. Vultis vt de ipa quoq; beati hui⁹ apostoli passione: quā nimirū hodie celebram⁹: loquamur aliqd ad laudem christi et edificationē vestrā? Audistis certe cū perueniisset beatus Andreas ad locū vbi crux parata erat: quō cōfortatus sit in dño: et per spiritū quem vna cum ceteris apostolis in igneis linguis acceperat: verba vere ignea loquerek. ¶ Videns ergo parata eminus crucem: nequaq; (vt exigere videt mortalis infirmitas) facies ei⁹ expalluit nequaq; sanguis eius gelatus est: nō stetere come: aut vox faucib⁹ hesit: nō cōtremuit corpus: nec mens turbata est: nō recessit vt assoleт intellect⁹. Ex abūdantia cordis os loquitur est: et charitas que feruebat in corde: quasi scintillas quasdā ardentissimas emittebat in voce. Quid em̄ b̄tus andreas cū sibi parata (vt dixi) crucem eminus cerneret loquebat. O crux inq̄t diu desiderata: et iam cōcupiscentiā preparata: securus et gaudens venio ad te: ita vt et tu exultans suscipias me discipulū eius qui pepēdit in te: q: amator tuus semp fui: et desiderauī amplecti te. Obsecro fratres: hō est qui loquit hec: an nō est hō? an angelus: aut noua aliqua creatura? Homo plane filius nobis passibilis nā passibilē eū passio ipa testat: qua appropinquāre nā letabūdus exultat. Un ergo in hoie noua hec exultatio: et letitia hactenus inaudita? Unde in tanta fragilitate: tanta cōstantia? Un in hoie: tam spūalis mens: tam feruēs charitas: animꝰ tam robustus? Absit vt a seipso tantā ei credamus inesse virtutem. Donū pfectū est descendens a patre luminū: ab eo vtiq; q̄ facit mirabilia magna solus. ¶ Plane spiritus erat dilectissimi: q: adiuuabat infirmitatez ei⁹: per quem diffundebat in corde ipsius fortis charitas vt mors: immo et fortior: morte. Cui⁹ si et nos participes inueniamur. Ecce em̄ molestus est nobis pnie labor: corporis afflictio grauis: abstinentia onerosa: in vigilijs doāmat anima nr̄a pre tedio: nō ob aliud sane q̄ pter inopiā spūs. Ipse em̄ si adesset: adiuuaret sine dubio infirmitatē nostrā: et sicut beato andree crucem et mortē ipsam: sic nobis quoq; laborem et pēnam nostrā faceret nō solū nō molestam: sed etiā desiderabilem atq; oīno delectabilem esse. Spūs em̄ meus (ait dñs) super mel dulcis: ita vt ne ipsa quidē dulcedini ei⁹ pr̄evalere queat amarissima licet mors amaritudo. Quid nō temperabit illa dulcedo: q̄ mortē quoq; facit esse dulcissimā? Que resistere possit asperitas unctioni illi: q̄ mortem quoq; facit suauissimā? Cum dederit (ait) dilectis suis somnū: ecce hereditas dñi. Qui mo lestiā nō expellit gaudiū illud: quod mortem quoq; ipam facit esse letissimā? Queramus hunc spiritū fratres: tota solicitudine operā demus: vt mereamur habere hunc spiritū: immo vt quē iam habem⁹ abūdātius habeam⁹. Quicūq; em̄ spiritū xp̄i nō habet: hic nō est eius. Nos aūt non accepim⁹ spm̄ huius mūdi: sed spm̄ qui ex deo est: vt sciam⁹ q̄ a deo donata sunt nobis. Testimoniū presentie eius prebent opa ipsa salutis et vite: q̄ nullatenus agere possem⁹: nisi spiritus qui viuificat: spūs saluatoris adesset. Quera mus igit vt dona sua multiplicet de⁹ in nobis: et spm̄ suum augeat qui iā primitias dedit. Nullū em̄ oīno presentie ei⁹ certius testimoniū est: q̄ desiderium gratie amplioris: qm̄ ipse dicit: Qui edunt me adhuc esurient: et qui bibunt me

adhuc sitiēt. ¶ Sed forsitan multor⁹ nobis cōsciētie iā resp̄dēt. Desideram⁹ q̄dē hūc spm̄: q̄ sic adiuuet infirmitatē nostrā: sed inuenire nō possum⁹. Et ego dico: pterea non inuenitis: q: nō queritis: pterea nō accipitis: q: nō petitis. Petitis et nō accipitis: eo q̄ negligēter pietatis. Nihil em̄ aliud expectat: nihil aliud querit deus: nisi vt sedule et cū desiderio requirat. Deniq; qm̄ negabit petentibus: qui etiā nō petētes' puocat et hortat vt petāt? Si vos inquit: cū sitis mali: nostis bōa data dare filijs vr̄is: quāto magis p̄r vester celestis de celo dabit spm̄ bonū petentib⁹ se? Pessime ergo charissimi: petite sine intermissiōe: petite sine hesitatiōe: in oībus opibus vr̄is dulcissimi semp hui⁹ ac suauissimi spūs pscientiā: et auxiliū inuocate. Et nos em̄ fratres cū brō andrea necesse habem⁹ tollere crucē nostrā: immo cū eo quē et ipse secutus est: dño saluatore. Inde em̄ sic letabat: inde sic exultabat: q̄ non solū p eo: sed etiā cū eo mori videret: et cōplantari similitudini mortis eius: vt cōpariēs etiā cōregnaret. Cū quo vt simul crucifigamur et nos: attentius aurib⁹ cordis audiam⁹ vocē dicentis. ¶ Qui vult venire post me abneget semetipm: et tollat crucē suam et sequatur me. Ac si dicat. Qui me desiderat: se despiciat: qui vult facere voluntatē meā: discat frangere suā. Sed continuo bella insurgūt: armātur primus aduersum nos inimici. Et nos armemur contra: imitemur arma regis nostri: vt tollam⁹ et nos crucem nostrā: in qua de inimicis omnibus triumphemus. Audi em̄ quid psalmista pmiserit: imo spūs scūs per os eius. Scuto inquit circūdabit te veritas eius: haud dubiū quin altissimi. De eo siquidē loquebat: sicut manifeste indicāt ipsi⁹ psalmi pcedētia vba. Ad quid fratres scuto circūdamur: nisi q: nos vndiq; bella circumdāt! Deniq; q̄d causę sit vt te scuto circūdet: attende. Scuto inquit circūdabit te veritas ei⁹. Ad quid em̄? Non timebis inquit a timore nocturno. A sagitta volāte in die: a negocio perambulāte in tenebris: ab incursu et demonio meridiano. Videsne q̄ necesse sit vt scuto circūdet veritas: quē sic hostiū tela circūdant. Ab inferiori em̄ parte timet nocturn⁹ insurgit: a finistris sagitta volat in die: a dextris perambulat negociū tenebrosum: et vt nihil sit vacuum: a supiori parte demoniū meridianū insurgit. Nos autem miseri et miserabiles vicinis tot serpētibus: et igneis telis vndiq; volātibus: insurgētibus inimicis: nihilomin⁹ pnis dissoluta securitate et negligentia dormitam⁹: torpemus ocio: vanitatibus et scurrilitatib⁹ indulgem⁹: tā pigri ad spiritalia exercitia: ac si iā pax sit et securitas: et nō sit militia vita hois sup terrā. Hoc est dico vobis charissimi: q̄ me vehemētius terret: q̄ oīno timoris acerbissimi gladio transuerberat aīmā meā: q̄ inter tāta pericula min⁹ timoriati: minus exercitati: amin⁹ q̄ necesse sit solicīti videamur. Si quidē vnū e duob⁹: hec ipsa negligētia nostra probat: aut oīno traditos nos hostibus et nescire: aut si inter hec cōseruamur: ei q̄ tuetur nos ingratos nimirū inueniri. Quorū vtriq; quid periculi habeat: satis manifestū est. Propterea obsecro vos dilectissimi: ipsa nos excitet hostium malicia peruigil: et instantia eor⁹ maligna: qua tam sedulitam solicīti sunt in nostram perditionē: nos quoq; solicitos faciat et circūspectos: vt in timore et tremore nr̄am ipsorum salutez operam⁹. ¶ Ecce em̄ in cruce salus nostra tm̄: vt ei viriliter inhereamus. Verbū crucis (ait apls) pereuntibus quidē stultitia: his aūt qui salui fiūt. id est nobis: virtus dei est. Ipsa est scutum quo circūdamur: vt eius quattuor: cornua quadrifaria hostium tela repellam. Sic ergo inferius cornu contra timorē nocturnū. i. aduersus pusillanimitatem que de carnis afflictione pcedit: vt id qō sub nobis est: corpus castigare viriliter studeamus: ac subijcere seruituti. Si quis vero nobis in faciem maledicit: si q̄s aperte mala suadere conatur: in die volat sagitta: et a finistris est: finistro nihilominus cornu crucis excipienda. Qō si aduersitatur: si quasi cōsultētis animo venenū pplanter fraterne detractionis: et odiū seminare conat: si deniq; iniquum aliqd tanq̄ iustū persuadere tentat: a dextris est mihi iste: sed iu-

das est: osculo me prodit: ter dextro cornu crucis negocium perambulās in tenebris necesse est populari. ¶ Sed ecce demoniū meridianū: superbie spūs: q̄ nimirū in splendore maiori virtutū acrius insurgere solet. Hec aūt q̄ pniciosa sit: sepius vobis intimare curamus. Initium quippe omnis peccati: et causa totius perditionis superbia est. Proptera q̄squis es: q̄ saluarē tuā opari studes: aduersus hāc: sup caput tuū cornu crucis habere memento: vt nō eleueris in superbia: nō exaltek cor tuū: nō nubules in magnis neq; in mirabilib⁹ sup te: sed tela ea q̄ de sublimi veniūt: super imēnis capiti tuo cornu crucis excipiat. Sane hoc solū est cui salutis pariter et regni titulus inscribit: q: solus q̄ se humiliat saluari et exaltari meret. ¶ Jā vt breuiter reperā; quattuor: hec cornua sunt: cōtinētia: parietia: prudētia: et humilitas. Felix aīa q̄ in hac cruce gloriat et triūphat tm̄ vt pseueret in ea: et nullis valeat tēptationibus deiici. Qui ergo igit q̄squis i hac cruce est: oret cū beato andrea dñm et magistrū suum: ne patiat eū de cruce deponi. Quid em̄ malign⁹ ille nō audeat: q̄d nō plumbat ipius attētare! Qō egeo manib⁹ de discipulo: hoc iudeo: linguis facere cogitauerat et de magro. In vtroq; tm̄ sera penitētia ductus: victꝰ et cōfusus abscessit. Utinam habeat silr et a nobis: eo vincente q̄ et in se: et in discipulo triūphauit. Faciat ipse vt mereamur et nos in hac nr̄a qualicūq; cruce penitētie: quā p ipius noie inimus: feliciter cōsummari: qui est sup omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ In obitu deuoti Humberti monachi. Sermo.

Humbert⁹ famulus

dñi mortuus est: deuotus famulus: seruus fidelis. Ipi vidistis quō nocte preterita: inter manus nr̄as expirauit: tanq̄ vnus ex vermiculis terre. Per hoc triduū fatigauit eū mors: et demolita est intra fauces suas: vt satiaret sanguine quē sitiuit. Eya fecit q̄d potuit: occidit carnē: et ecce recōdita est in corde terre. Separauit a nobis dulcē amicū: prudentē cōsiliarium: auriliariū forte. Nec mihi: nec vobis pepcit insatiabilis homicida: mihi minus. Siccine separas amara mors. O bestia crudelis: o amaritudo amarissima: o fero: et horror: filiorū ad? Quid fecisti? Occidisti: possedisti. Sed q̄d? Carnē vtiq; solam. Aie em̄ nō habes q̄d facias. Volat ad creatorem suū: quem tam ardēter cōcupierat: tā fortiter secuta fuerat oībus diebus vite sue. Sed et ipm corpus q̄ videris habere: auferetur a te: cum tu nouissima inimica destrueris et absorbeberis in victoria. Reddes vtiq; reddes aliquādo corpus illud: quod ad signū aduentus tui: tantis hesternā die spuris et excreationibus: ac multiplici fordiū squalore repleueras: letabunda et laudās: quia hunc tuis laqueis irretisses. Veniet vnigenitus patris cum potestate magna et maiestate humbertū querere: et illud idē cadauerosum corpus cōfigurare corpori claritatis sue. Tu autem quid? Profecto quod in hieremia scriptum est. In nouissimo dierū stulta remanebis: et humberto in eternū viuente in perpetuū morieris. Euomuit pphetā marina bestia quē deglutierat: et tu humbertū reddes: quem videris tuo vastissimo ventre cōclusisse. De cetero fratres: faciciū vobis sermonem in oī forma sanctitatis: iste dei seruus exhibuit: quē et longū fecit et magnū. Longū quantū ad lōginquitatē vie: magnum quātū ad vite sublimitatē. Non opor: et me amplius aperire os meū: si bene retinuistis sermonē eius: si vestris illū cordibus impressistis. Quinquaginta annos et eo amplius vixit in seruitio illi⁹: cui seruire regnare est: q: a puerilibus annis locat⁹ est in sancta urbe dei. Nobiscū triginta annis ab ipso pene pncipio monasterij huius: uersatus est: nō solū sine querela: sed et cū gratia: cuius ex hoc memoria in benedictiōe erit nobis: et generationi que ventura est. Sicut aduena et peregrinus pertransijt via et vitā istā: quantū minus potuit de mundi rebus accipiens: vtpote sciens q: nō erat de hoc mundo. Nō habebat hic manentē ciuitatē sicut nec patres sui: sed

Universidad de Deusto
Biblioteca

in anteriora extẽsus/sequebaꝫ ad palmã supne vocatiõis. Nihil habet mũdus qõ iure clamet in eo/vel de eo:q; nec mũdus ei placuit:nec ipe mũdo. Quantũ pariter potuit de substãtia eius accepit:ꝛ min⁹ accepisset:si nõ obedictia coegisset. Clericũ ꝛ vestitũ habẽs/his prẽtus fuit:nõ ad sup fluitatẽ:sz ad necessitatẽ: nisi ꝙ ipam qꝫ necessitatẽ supfluitate esse sepius causabaꝫ. Ante hos paucos dies (si bene memini) dñi colloqueremur adinuice:dicebat se monasterii hui⁹ ꝓbendariũ eẽ:ꝛ nullius tanꝙ vtilitatis hoiem passe in domo dei. Erat em̃ ve mitis ꝛ humilis coꝛde:ꝛ ci ceteris floꝛeret virtutib⁹:gratiã m̃ãsuetudinis specialiter obtinebat. Jdeo se amabilẽ ꝛ affabilẽ oibus exhibebat:si cut erat amabilis valde. Verũtamen in his oibus ꝙ circũcisum fuerit os ei⁹:ꝛ lingua:oẽs vos plenissime cognouistis:q; tãdiu vidistis eius cõuersationẽ:ꝛ sermonẽ eius audistis. Quis vnq̃ ex oꝛe eius sonũ detractionis:verbum scurrilitatis:sermonẽ gllẽ: inuidie vocẽ audiuit? Quis eũ vel alios iudicantẽ: vel iudicãti consentientẽ aliq̃n deprehendit? Quis eũ loquẽtem inania audire potuit? imo qs nõ ab eo timuit si talia foꝛte loquerek audiri? Nimirũ solicite custodiebat vias suas vt nõ delinqueret in lingua sua: sciẽs q; qui in verbo nõ offendit:hic pfectus est vir. Lõge a re humberteve illud euãgelicũ. Ve vobis q̃ rideris nũc: q; flebitis. Nũquid aliquis vestrũ eũ ridentẽ:ꝛ inter multos ridẽtes inuenit? Seruabat qdem vultũ suũ assidẽtiũ gra:ne fieret onerosus: sed risum integrũ (si bene recolik) nõ admisit. Poꝛro quãti feruoris in opere dei diebꝰ ꝛ nocubus fuerit:nõ solũ vidistis:sed etiã ammirati estis vsq; ad diẽ moꝛtis sue. Cũ em̃ fere iã ad decrepitã puenisset etatẽ:pter incõmoda senectutis/etiã toꝛ et tãtis infirmitatib⁹: quas multi vestrũ nõ ignoꝛãt:lassatus atq; quassat⁹: erat tñ vt dicãt animus victoꝛ: annoꝛũ:ꝛ cedere nesciẽs infirmitati. Deniq; in frigoꝛib⁹ et caloꝛibus p mõtes ꝛ valles ascẽdens ꝛ descẽdens inuenũ laboꝛẽ psequebaꝫ:ita vt ammiꝛationi esset oibus et stupoꝛi. Si eũ qñq; ꝓpter multitudinẽ negocioꝝ/cõsiliꝝ gratia retinuissem: tristis pseuerabat et nubilus donec vꝛo pꝛoꝛrio redderek. Rarissime vnq̃ solẽnibus vigiliis:quas nõ raro anticipabat:rarissime ceteris hoꝛis pallentiũ in choꝛo:inuẽtus est defuisse; nec nisi ea necessitate vt ex instãti rẽpõsum moꝛtis habẽs/infirmitas sequeꝛek. Poꝛro in refectoꝛio vix cõmunib⁹ vtens cibis: si qd foꝛte aliud apponeꝛek:aut nõ accipiebat:aut tã mole accipiebat: vt sup hoc vniuersitatẽ nostrã sepius molestaret. Decreuerat aquã bibere semp:si nõ totis viribus resistissem. Vinũ si qñq; bibere cogeꝛek:erat vinũ coloꝛe potius ꝙ sapoꝛe:adeo illud aquis nimis obnubebat. Vix vnq̃ obediẽtia cõpellẽte infirmitoꝛiũ introiuit; vix eũ intrare/ tenere potuit. Sfateoꝛ: minus obediẽs i hac parte:ꝙ autoꝛitatis sue mole me p̃meret. Laudo eũ:in hoc nõ laudoꝛ: q; sicut vos scitis:nõ parũ in hmõi pertitit obstinat⁹. Credo q: si quid triste sensit;pter hoc sensit/ꝙ minus nobis consensit de necessitate coꝛpoꝛis sui. Sed qualis erat in eõ filijs? Purus vtiq; et discretus;quod ego tanto melius noui:quãto sepius tetigi pectus ei⁹. Nõ solus aũt noui hoc: nouit et vniuersitas vestra. Quis denicq; multitudine vel magnitudine tẽtationũ percussus/nõ audiuit ab oꝛe eius et radicẽ tẽrationis/et curationis remediũ? Jra em̃ pcurrebat oẽs angulos cõscientie infirmãtis:vt credere posset q̃ cõfitebatur: eũ vidisse oĩa:oibus interfuisse. Quãte autez charitatis erat! Sic se induerat viscera pietatis vt oẽs excusaret:p oibus intercederet nescientibus illis p quibus loquebatur:nõ personaruꝫ acceptoꝛ::sed necessitatũ. Erat ergo humilis coꝛde:dulcis sermone: strenuus opere: feruens charitate:in cõmisso fidelis:in consilio circũspectus et prudens. Cõpositus erat super omnes homines quos viderim in diebus istis:vnus et idem perseuerans omni tẽpoꝛe et omni hoꝛa. Plane in semitis domini iesu posuit vestigia:nec retrahit pedẽ donec cursum itineris consummaret. Ille fuit pauper: pauper etiam iste fuit. Virit ille in laboꝛibus: et hic in laboꝛibus multis. Crucifixus est ille:et iste multis et magnis crucibus affixus/stigmata iesu nlit in coꝛpoꝛe suo:adimplens ea que deerant passionum christi etiam in carne sua. Resurrexit ille: iste resurget. Ille ascendit in celum: et iste creditur ascensurus. Ascensurus plane cum rex glorie propter nos descendet sicut pius ascenderat:vt noꝛam faciat potentiam suam: cum nõ minoꝛis excellentie sit descendere per aeraꝫ ꝙ per aerem ascendisse. Sic enim olim angeli predixerunt: quia hic iesus qui assumptus est a vobis in celũ: sic veniet quẽ admodũ vidistis eum euntem in celũ. Nec laudaueris hominem in vita sua:dicit scriptura:pro eo ꝙ non est secura laudatio nisi post moꝛtem. Hoc ego in eo studiose seruaui:qui dum ad viuere in huiusmodi nõ aperui os meũ: ne foꝛte possemus vel ego adulationis notam: vel ille culpam incurrere vanitatis. Ex hoc sane neutrũ iã timetur: nec ego eũ video:ꝛ ille foꝛsitan me non audit. Sed et si audiat:non mouetur hoĩn verbis:foꝛtius inherens arcẽ felicis verbo dei. Nihil proficiet inimicus in eo: et vanitatis suggestoꝛ non apponet nocere ei. Ecce iam coꝛam te est pater dulcissime fons ille puritatis:quẽ tãto ardoꝛe animi sitiebas:ecce immersus es in illũ diuine pietatis abyssum: cuius memoꝛiã abundãtie suauitatis tam deuote eructare solebas. Quis em̃ taꝫ deuotus predicatoꝛ: pietatis diuine: quis humane puritatis cõmendatoꝛ: tam studiosus: quis vtriusq; rei tã affectuosus amatoꝛ: erat aut cui aliquando ãqñq; verba locutus es:in quib⁹ nõ vera puritas resonaret: in quibus nõ sancta dei pietas audirek? Nõ ergo super te doleo:cui desideriũ aĩe tue tribuit de⁹:mihi potiꝰ ademptũ dolco fidele consiliũ:auxiliũ grande: virũ vnanimẽ:hominem fm̃ eo:meũ. In me hec omnia mala ceciderũt. In me transierũt ire tue dñe iesu:ꝛ terroꝛes tui cõturbauerũt me.

¶ Elongasti a me amicũ ꝛ proximũ:ꝛ notos meos a miseria extrahens:me in miseriis reliquisti. Abstulisti mihi germanos carne: germanos es spiritu: et in tuis negocijs/et in secularib⁹ fz te sapẽtes. Sustulisti hincalios atq; alios qui onus meũ poꝛtabãt:on⁹ gradẽ quod mihi imposuisti. Unus mihi prope solus ꝯubernus supererat e tãtis necessarijs meis:eo suauioꝛ amicus/quo antiquioꝛ:ꝛ hũc tulisti qm̃ tu⁹ erat. Ego solus ad vbera relinquoꝛ: ego moꝛioꝛ in fingulis:ꝛ omnes fluctus tuos induisti super me. Utinã quẽ flagellas:occidas semel:ꝛ nõ miserũ hominẽ toꝛ ran tis moꝛtib⁹ seruies. Verũtñ nõ cõtradico sermonib⁹ sancti; sed qui cepit:ipse me cõterat:ꝛ hec mihi cõsolatio sit vt affligens doloꝛe non parcat. Ego in flagella paratus sum:si foꝛte pi⁹ pater in beneficia flagella cõmuter; vnde ꝛ verba nõ murmure plena sunt:sed doloꝛe. Nõ ploꝛo humbertũ: neq; em̃ ille ploꝛandus est; q̃ vocatus est ad mẽsam diuitis. Sed super me/ꝛ super vos ploꝛo:super domũ istam:ste per cereoꝛ fratres nostroꝛs:qui omnes ab ei⁹ oꝛe cõsiliũ expectabant:sic ꝛ saluaroꝛ crucẽ suã/ꝛ ãqñ latro suũ laqueũ poꝛtauit:cũ mulieres que eũ a galilea secute fuerãt:super se lamentãtes respicere:cõuersus ad eas dixit. Filie hierusalẽ nolite flere super me:sed sup vos ipsas flete/et super filios vestroꝛ. Etem̃ ea que de me sunt:finẽ habent. Que videris mihi p̃parari tẽpoꝛe alia sunt:q; nõ videris eterna. Si tempoꝛe alia sunt:transitoꝛia sunt: si transitoꝛia sunt et moꝛtalia sunt:ꝛ trãseũdi vel moꝛiẽdi argumẽtũ hoc solũ est/q; videri possunt. Ea q̃ talia fuerũt q̃ in hũberti moꝛte cõspeximꝰ:sed iã obtinet gaudiũ et leticiã in ꝓpetuas eternitates. Nõ est ergo lugẽdus nobis:cui nec lucrus: nec doloꝛ est. Sed nec p nobis:q̃bus ille sublat⁹ est:murmurandũ: magis gras agam⁹ ꝙ tãdiu ꝓcessus est nobis. Siquidem (vt ego arbitroꝛ) decenniũ iã decurrit est:ꝙ nõ vixit nisi nobis ꝛ pro nobis:atq; hic tumoꝛ mens me ideo trãslatus sit: q; nõ eramus iam digni consoꝛtio illius. Quis scit tamen si idcirco sublatus fuerit:vt nos suis intercessionibus pregat apud patrẽ? Utinã ita sit. Si em̃ tante charitatis erat dum esset nobiscum:vt oĩa que ad coꝛpoꝛis necessitatẽ spectãt:liberius mihi ꝙ sibi cederet:quãtomagis nũc cum illi summe charitati (que deus est) inhereat̃ naio;ẽ habet in me gratiã et charitatẽ? Sed foꝛsitan nunc de me:et de cõuersatione mea plenius nouit veritatẽ:nec cõpatitur vt solebat:sz vt verco:indignat. Dõ si etiã ꝓpter peccata nostra abstulit eũ de⁹:vtinã idẽ ipse obtineat vt nobis hoc ꝑm̃ miseri/coꝛditer relapsek me penã sup penã sustineam⁹. De reliquo fratres dico vobis:si segremini vestigia ei⁹:nõ tã facile in vanis cogitationib⁹/ꝛ ociosis sermonib⁹:in iocis et scurrilitatib⁹ labereminiq; in his multũ pditis:ꝛ devita vã/ꝛ de ꝓfesso. ¶ Volat irrenocabile tps:ꝛ dñ credif vos cauere penã istã minimã:incurrif ãplioꝛẽ. Illo em̃ scitote:q; post hãc vitã/i purgabilib⁹ locis cẽtuplicater q̃ fuerint hic neglecta; reddunt vsq; ad nouissimũ qdrantẽ. Scio ego q; durũ est hoi dissoluto apprehẽdere disciplinã: verboso silẽtium pati:vagari solito stabilẽ pmanere:sed durius et multo durius erit futuras illas molestias tolerare. Et hõ iste qui hic sepult⁹ est multa in principio sicut ipse cognouit:super hmõi tentamenta fusthinuit:sed cũ multo luctamine pugnauit et vicit. Et sicut tunc ei durũ erat pugnam in tentationibus sustinere:sic ei modo durius esset ad illas ineptias reuolare:q; bona consuetudo puenerat in natura. Exercete vos in doctrina ista:et audite foꝛmã illã quã vidistis in eo et audistis:vt ad eũ peruenietis ad quẽ ipse peruenit:qui est benedictus in secula. Amen.

¶ In dedicatione ecclesie. Sermo. .s.

Festiuitas hodierna

fratres:tãto nobis debet esse deuotioꝛ;quãto familiarioꝛ est. Nã cereas qdem scõz solẽnitates/cũ ecclesijs alijs habem⁹ cõmunes:hec vero sic nobis est ꝓpria: vt necesse sit vel a nobis eã/vel a nemine celebrari. Nra est:q: de ecclia nostra:magis aũt nostra:q: de nobisipis. Miramini foꝛsitã et erubescitis celebrari festa de vobis:si nolite fieri sicut equus ꝛ mulus:q̃bus nõ est intellect⁹. Quid em̃ lapides isti potuerũt scitatis habere:vt eoꝛ solẽnia celebremus? Habẽt vtiq; scitatẽ:sed ꝓpter coꝛpoꝛa vestra. An vo coꝛpoꝛa vra scitã eẽ q̃s dubiret:q̃ templũ sancti spũs sunt:vt sciat vnusquisq; possidere vas suũ in scrificatioe? Itaq; scrẽ sunt aie ꝓpter inhabitatẽ spm̃ dei in vobis. Scitã sunt coꝛpoꝛa ꝓpter aĩas: scitã est etiã ꝓpter coꝛpoꝛa dom⁹. Adhuc certe coꝛruptibili tenebaꝫ in carne et in coꝛpoꝛe pcꝛi:in quo et graue adultre rij crimẽ admisit:illi⁹ aĩa q̃ dicebat. Custodi aĩam meã qm̃ scrũs sum. Mirabilis plane de⁹ in scrũs suis nõ modo i celestib⁹:sed etiã in terrenis. Utrobiq; scrõs habet:ꝛ in vtriq; mirabilis est:illos quidẽ brifícas:illos sanctificas. An experimẽtũ q̃ritis ei⁹ de qua loquimur scrãtis:et sanctoꝛũ vobis istoꝛ miracula desideratis ostendi. Multi certe ex vbis a pctis ꝛ vitijs:in quib⁹ cõputruerũt tanꝙ iumẽta in stercoꝛe suo:exiere viriliter; et quotidie impugnantibus eis potenter resistunt:iuxta apostolũ qui de sanctis loquens vtiq; Cõualuerũt inquit de infirmitate:foꝛtes facti sunt in bello. Quid mirabilius qñ is qui pius vix per biduum poterat a luxuria/crapula/et comessationibus/et ebrietatib⁹: a cubilibus ꝛ impudicitijs: ceteriscq; similib⁹ et dissimilibus vitijs cõtinere: nunc ab eis cõtinet multis annis:tota vtiq; vita sua? Quod maius miraculũ: qñ ror iuuenes:tot adolescentes:tot nobiles:vniuersi deniq; qs hic video;velut in carcere apto tenerik fine vinculis: solo dei timoꝛe confixi:ꝙ in tanta pseuerant afflictione penitẽtie vltra virtutẽ humanã:supra naturã: cõtra consuetudinem? Ipsi credo videris quanta iã possemus inuenire miracula:si perscrutari sigillatim liceret singulorũ exitũ de egypto/et deserti viã:id est abrenunciatione seculi: introitum monasterij:in monasterio cõuersatione. Quid vero sunt hec nisi manifesta inhabitatis in vobis spũsancti argumenta. Nã habitare in coꝛpoꝛe animã/ꝓbant vitales motus coꝛporis: habitare in aĩa spiritum/probat vita spiritalis. Illud ex visu et auditu dinoscitur: illud ex charitate et humilitate ceteriscq; virtutibus. Vestra est igif fratres charissimi; vestra est hodierna festiuitas. Vos dedicati estis dño;vos elegit et assumpsit in ꝓpꝛios. Tibi inquit ꝓphera:derelictus est pauper:oꝛphano tu eris adiutoꝛ. Quã bene cõmutastis dilectissimi/quicqd habere potuistis in seculo:qñ nunc relinquẽdo ea: ppriꝰ esse meruistis autoꝛis seculi:ter eũ habere ꝓpriã possessionẽ:qui sine dubio portio et hereditas est suoꝛum. Neq; em̃ sicut dixerunt filij iniquitatis: beat⁹ populus cui hec sunt:ꝛ talia scilicet que p̃miserat:proꝛomptuaria crucẽria ex hoc in illud:oues fetose et similia:nõ inquã brũs populus cui hec sunt: sed beatus populus cuius dñs deus eius. Videre ergo si nõ dignũ sit:vt festũ agam⁹ diẽ/quo nos assumpsit i ꝓpꝛios: et inuestiuit se per ministeriales et vicarios suos:vt fiat sicut iã olim proꝛomiserat. Ego (inquiens) in medio eoꝛum ero eoꝛum deus: nos aũt populus eius ꝛ oues pascue eius. Dñi em̃ domus ista p manus pontificũ dedicata est dño: ꝓpter nos sine dubio factũ est:nõ solũ qui ꝑsentes fuim⁹: sed et quicũqꝫ vsq; in finẽ seculi dño sunt in hoc loco militaturi. ¶ In nobis proinde spualiter impleri necesse est que in parietibus visibiliter pcesserunt. et si vultis scire: hec vtiq; sunt:aspersio/iscriptio/inuncio/illuminatio/benedictio. Hec vtiq; in hac visibili domo fecere pontifices: hec et christus assistẽs pontifex futuroꝝ bonoꝝ inuisibiliter quotidie operatur in nobis. Primo siquidẽ aspꝛgit nos ysopo vt mundemur/lauemur/dealbemur:dicatur q̃ de nobis. Que est ista que ascẽdit dealbata. Lauat inquã nos in confessione:lauat nos lachrymarũ imbꝛe:lauat sudoꝛe penitẽtie:magis aũt lauat nos aqua illa p̃ciosa que de fonte pietatis:id est ab eius latere emanauit. Aspergit nos ysopo:que humilis herba est/et pectoris purgatiua: aqua sapientie salutaris/que est timoꝛ dñi;initiũ sapientie et fons vite:etiam condimẽtum salis admiscens:ne sit insipidus timoꝛ: sine spe/sine deuotioẽ. Nõ solũ aũt:sed inscribit digito dei:in quo efficiebat demonia:haud dubiũ qn in spũsancto. Inscribit inquã legẽ suã:nõ iam in lapide: sz in rabulis coꝛdis carnalibus:ppheticã implens p̃missionẽ/ qua se pollicitus est ablaturũ coꝛ lapideũ/et carneum coꝛ esse daturũ:id est nõ durũ:nõ obstinatũ: non iudaicũ; sed piũ:sed m̃suetũ:sed tractabile:sed deuotũ. Beatus quem tu erudieris dñe:et de lege tua docueris eũ. Beati inquã qui docti et memoꝛes sunt mandatoꝛũ eius:sed ad faciendum ea. Alioquin scienti bonũ et nõ facienti pcm̃ est illi: er seruus sciens voluntatẽ dñi sui et nõ faciens:plagis vapulabit multis. Uñ necesse est vt vnctio spiritalis gratie/ adiuuet infirmitatẽ nostrã:obseruãtiarũ ꝛ multimode penitentie cruces deuotionis sue gratia limicus:q; nec sine cruce sequi christũ:et sine vnctione crucis asperitatem ferre quis posset. Unde est q̃ multi abominãtur/ꝛ fugiũt penitentiã:crucem quidez videntes:sed non etiã vnctionem.

¶ Vos qui experti estis:ecce scitis quia vere crux nostra inuncta est:ꝛ per gratiã spũs adiuuãtis/suauis et delectabilis est penitentia nostra:et vt ita dicã:amaritudo nostra dulcissima. Ac postq̃ vnctio gratie huius pcesserit:iam lucernã suã christ⁹ nõ ponit sub modioꝛ:sz super cãdelabrũ: q; tempus est vt luceat lux nostra coꝛã hoibus:et videant opera nostra bona et glorificẽt patrem nostrũ qui in celis est. Jam vero benedictionẽ quidẽ expectemus in finẽ:qñ aperiet manũ suam/et implebit omne aĩal benedictione. Nam in quarto⁹ pmissis merita cõstant: In benedictiõe sunt pmia. In benedictiõe tota cõplebit graria sanctificationis:quando iã in domũ transibimus nõ manufactam eternã in celis. Ipsa est que cõstruitur viuis ex lapidibus: angelis scz et hoibus. Simul enim edificatio et dedicatio ipsa cõplebitur. Diffiuncta nim irũ ligna et lapides/domũ nõ faciunt:nec in eis habitare quis potest. Sola vo cõiunctio domũ facit. Sic celestiũ spirituũ pfecta vnitas/sine vla fibi diuisione cõnexa/integrã ꝛ cõgruam deo reddit habitationem:quã ineffabiliter beatificat inhabitãs gloria manifestatis. Quis enim sic sciret vniuersa regum consilia; aut quis coꝛũ oĩa dicta vel facta sic nosset; quomõ palatij ligna et lapides;si non deesset illis intelligentie sensus?

Universidad de Deusto

Psal. lxxxiij. Jtaq̃ celestis illi⁹ curie lapides viui ac rationabiles diuinis intersunt cõsilijs:⁊ trinitatis mysteria norũt: audiũtq̃ verba ineffabilia: q̃ nõ licet hoi loqui. Bti qui habitãt i domo tua dñe: in scla̅ secula laudabũt te. Quãto em̃ plus vidẽt: pl⁹ intelligũt: plus agnoscũt: tãto plus diligũt: tãto magis laudãt: tãto ampli⁹ ãmirãtur. Verũ q: cohere re quidẽ sibi domũ illã et pfecte cõexã esse iã diximus: superest vt iungatur⁊ cõnexionẽ ipam aliquate⁹ exprimamus. Zegim⁹ in ysaia. Glutino bonũ est. Duplici sibi igit cohereãt lapides illi glutino: cognitiõis plene et pfecte dilectionis. Tãto siquidẽ maiori ad se inuicẽ dilectiõe copulãtur: quãto ipi charitati q̃ de⁹ est: reciniozes assistũt: sed nec vlla separare eos ab inuicẽ suspitio põt: vbi nihil oĩno q̃ ỹ altero sit: alterũ latere patiẽ penerãs oĩa ra diuis veritatis. Qm̃ em̃ q̃ adheret deo: vnus spũs est cũ eo: nihil dubiũ est: q̃n pfecte adherẽtes ei / bti spũs cũ eo pariter et in eo penetrẽt vniuersa. Ad hãc domũ si puenire desideras: sic cõcupiscat et deficiat aĩa tua in atria dñi: sicut pphera clamat. Unã petij a dño hãc requiraz: vt inhabitẽ in domo dñi oĩbus diebꝫ vite me: ipm nihilomin⁹ imitare pphetã: q̃ sicut iurauit dño votũ vouit deo iacob: si introiero in tabernaculũ domus mee ⁊c. Sed hinc alio sermone nobis tractandum erit: quod dominus ipse donauerit.

Eccl. xlvij. ij. Reg. vij. j. Paral. xvij. Esa. lxvj. Luce. j. Ubi. ỹ. Psal. lxxxiij. Jo. xiiij. Jac. iij. Psal. cxxxj. Psal. cxxxij. ij. Cor. v. Psal. cxxxij. Psal. cxxxiij. Psal. cxxxiij.

¶ Item in eadem solẽnitate. Sermo. ij.

Cum rex gloriosus pphera dñi da quid scribs: religiosa quadã cogitatione cepit mouere: indignũ iudicans q̃ nullã adhuc dño sabaoth domũ haberet in terra: ipe vo domũ inhabitaret regie dignitatis. Hoc ipm fratres nos q̃ decet cogitare fideliter: et viriliter effectui mãcipare. Nã q̃ licet deo placuerit cogitatio illa pphete: opus tñ reseruatũ est salomoni: alia ratio est forte plitioze indigẽs disputatione. Jã vero o aĩa: tu quidẽ sublimi i domo habitas: q̃a deo tibi fabricata est. corpus hoc dico: q̃ sic compegit: quod sic aptauit: q̃ sic ornauit⁊ ordinauit: vt gloriose in eo⁊ delectabiliter habitares. Sed⁊ ipsi corpori domũ fecit excellam aptissimã⁊ decoraz: dico aũt sensibilẽ hũc et inhabitabilẽ mundũ. Nõne ergo indignũ reputas vt tibi ipe fecerit domũ: tu vo ei rẽplũ edificare dissimules? Adhuc domũ quidẽ habes: sed cerna esto q̃n in breui ruina est domus tua: et tu nisi pus q̃ideris aliã: eris pluuie vẽro et frigori exponẽda. Heu a facie frigoris eius q̃s sustinebit? Jfelix pinde⁊ multũ felix aĩa q̃ dicere põt: Scimus q̃n si terrestris dom⁹ nostra huius habitationis dissoluat: q̃ edificationẽ habemus ex deo domũ nõ manufactã eternã in celis. Propterea tã ne dederis o aĩa somnum oculis tuis: ⁊ palpebris tuis dormitationẽ: donec ineniaz locũ dño: tabernaculũ deo iacob. Sed q̃d puram⁹ fratres? Ubi inuenik hui⁹ edificij locus: aut q̃s poterit esse architectus? Nã visibile istud rẽplũ vtiq̃ pter nos factũ est / ad nr̃am habitationẽ. Neq̃ em̃ altissim⁹ in manufactis habitat. Nõ ergo edificabim⁹ templũ ei q̃ dicit⁊ vere dicit: Celum et terra ego impleo? ¶ Tribulamur valde:⁊ anxiamur⁊ super me spũs meus: nisi q̃ audio eũ de quodam dicentẽ: Quia ego et pater ad eum veniem⁹ et mansionẽ apud eũ faciem⁹. Jta iam vbi pparanda scio sit dom⁹ ei: q̃m nõ capit eum nisi imago sua. Aĩa capax illius est: que nimirum ad eius imaginẽ est creata. Propter quod iam festina: ad orna thalamum tuũ syon: q̃m cõplacuit dño in te: et terra tua inhabitabit. Exulta satis filia syon: habitabit in rede⁹ tuus. Dic cũ maria tua. Ecce ancilla dñi / fiat mihi ỹm verbũ tuũ. Dic iuxta btẽ elizabeth: verbũ. Et vñ hoc mihi: vt veniat mat̃es dñi mei ad me? Quãta em̃ dei benignitas: quãta dignatio: quãta dignitas: quãta glia aiarum: q̃ dño vniuersoz: et q̃ nullã habet indigentiã: templũ sibi fieri iubet in illis? ¶ Jtaq̃ fratres toto cũ desiderio: ⁊ digna gratiarũ actiõe / audeam⁹ ei templũ edificare in nobis: primo quidẽ solliciti / vt in singulis: deinde vt in oĩbus simul inhabitet: q̃ nec singulos dedignat: nec vniuersos. Primo igit loco studeat vnusquisq̃ ne dissideat ipse a semetipo: q̃m oẽ regnũ in seipm diuisum desolabit: et dom⁹ super domũ cadet: nec intrabit christus vbi fuerint parietes declinati: et macerie depulse. Nonne enim corporis sui dominum integrã / anima vult habere: et exire illaz necesse est / si fuerint a se inuicẽ membra dispersa? ¶ Videat ergo et ipsa: si desiderat habitare christum per fidem in corde suo / id est in scipa: solicite caueat ne a se inuicem membra eius dissideant: id est ratio / uolũtas / atq̃ memoria. Sit ergo sine error⁊ ratio / vt bene congruat voluntati. Talem enim voluntas amat. Sit et voluntas sine iniquitate: q̃m ratio talem approbat. Alioquin si sese iudicat anima ꝓpter voluntatis prauitatem in eo quod per rationem probat: bellum intestinum est: et discordia periculosa: q̃m voluntatez huiõi ratio semper suggillat: sed accusat: sed dijudicat: sed condemnat. Propter quod dom⁹ ait in euangelio. Esto consentiens aduersario tuo: dũ es cũ eo in via: ne forte tradat te aduersarius iudici: et iudex tradat te ministro tuo: et cetera. Sit etiaz memoria sine sorde: vt nulluz in ea permã maneat: quod no pura cõfessione / ⁊ dignis fructib⁹ penitẽtie delecatur. Alioquin conscientiã in qua peccatũ latet: ⁊ voluntas odit: ⁊ ratio execrat. Bonũ pinde parat habitaculũ dño: cuius nec ratio decepta: nec volũtas puersa: nec memoria fuerit inquinata. Jã vero sic se habentib⁹ singulis / etiam omnes nos cõnecti et cõglutinari necesse est: mutua vtiq̃ charitate que est vinculũ perfectionis. Nã cognitio quidẽ perfecta in hac vita haberi nõ põt: forsitan nec oportet. In celesti siquidẽ domo / cognitio dilectionis est nutrimentũ: hic vo esse posset ra detrimentũ. Quis em̃ gloriabit castuz se habere cor: ? Propterea facile erat⁊ confundi cognitũ⁊ cognoscentẽ offendi. Ibi iocũda erit cognitio vbi macula iaz nõ erit. Illa ergo dom⁹ cõuexa firmi⁹ est tãq̃ in eternũ mansura: hec tanq̃ tabernaculũ bellatoz min⁹ sibi pfecte cohereat. Illa nimirũ dom⁹ leticie: ista militie est: illa dom⁹ laudis: ista orationis. Hec inquã est vbs fortitudinis nre: illa est ciuitas requiei nostre. Proinde si victor iosi fuerim⁹ hic: illic erimus gloriosi: habentes loco galee djadema: scptrum⁊ palmã pro gladio: pro scuto chlamydẽ deauratã: q̃ thoracẽ stolam iocũditatis. Interim sane peni magis / q̃ perimi videt vtili⁹: ⁊ sustinere pondus dꝛpei⁊ lorice: q̃ maligni iaculis igneis vulnerari. A quib⁹ nos superna sua protectione custodiat / qui est benedictus in secula. Amen.

Mat. v

¶ Jtẽ in eadẽ celebritate. Sermo. iij.

Gomus hec fratres eterni regis est oppidũ: sed obsessum ab inimicis. Quotquot igit in ipsius arma iurati sumus: et eius militie dedum⁹ nomina: ꝛpli ci nobis opus esse nouerim⁹ apparatu ad custodiaz castri huius: munitione videlicet / et armis / et alimẽtis. Que est ergo munitio? Urba fortitudinis nostre / syon (ait pphe⁊ta) saluator ponet in ea murus⁊ antemurale. Murus cõtinentia: antemurale patientia est. Bonus cõtinentie murus / qui sic vndiq̃ circundat⁊ circucingit: vt nec per oculoz fenestras: nec per ceteros sensus dẽt ingressus mori. Bonũ antemurale patiẽtie / quod ꝓmos hostium sustinet impetus: vt inter plurima tentamenta steimus viriliter: et perseueremus ingiter inconcussi. Unicum quippe remedium est dum continentia quatitur et quodammodo nutat / obijcere patientiam: et quantuncũq̃ ferueat sensus peccati negare omnimodo consensum. In patientia vestra inquit possidebitis animas vestras. Ponitur ergo in ciuitate saluato: ipse murus et antemurale / factus nobis a deo patre iustitia: et prophete patientia sicut idem ait. Quoniam tu es patientia mea domine. Murus inquam ponitur in cõuersatione: antemurale in passione ab oĩbus carnis / et seculi presentis illecebris abstinens: et aduersa sustinens fortiter vniuersa. ¶ Porro aũt et arma parare: sed arma spiritualia potentia deo: nõ modo ad resistendum: sed ad impugnãdũ q̃: et expugnandũ viriliter inimi

Esa. xxvj.

Luc. xxj

Psal. lxx.

Z

Epb. vj. cis. Jnduite vos armaturã dei: ait apls ⁊c. Quid em̃ putamus fratres? Brauis equidẽ nobis est inimici rẽtatio: sed lõge grauior: illi oratio nra. Ledit nos iniq̃tas eoꝝ atq̃ versutia: ꝛs multo ampliꝰ nra cũ simplicitas⁊ misericordia tot⁊quet. Humilitatẽ nostrã nõ sustinet: vtitur charitate nostra: mãsuetudine⁊ obediẽtia cruciat. Jã vero nec fame q̃ demur: geri possum⁹: vt hostib⁹ castrũ tradere cõpellamur: q̃m (gratias ago deo) nõ venit sup nos terribilis illa cõminatio pphete: immo dñi ỹ pphetã: famis videlicet et sitis: nõ panis / et aque: sed audiendi verbũ dei. Sic em̃ habemus. Nõ in solo pane viuit hõ: sed in oi verbo q̃ procedit de ore dei. Jtaq̃ nõ nobis alimẽta desunt: qui⁊ sermones frequẽter: ⁊ frequẽtius sacras lectiões audiim⁹: ⁊ interdũ q̃ spiritalis deuotionis gustam⁹ delitias: tanq̃ si catuli edãr de micis que cadũt de mẽsa dñoꝝ suoꝝ. celestes illos cõuiuas dico: q̃ replẽtur ab vbertate domus dei. Habemus etiã panẽ lachrymarũ: q̃ licet minus suauis: optime tñ cõfirmat cor: hoĩs. Habem⁹ ⁊ obediẽtie panẽ: de quo loquit ad discipulos dñs. Meus inquiẽs / cibus est vt faciã voluntatẽ pris mei. Habemus sup oĩa de celo panem viuũ: corpus dñi saluatoris: in cui⁹ vtiq̃ fortitudine cibi oĩs aduerse partis deiicit fortitudo. Sic ergo munita est castri dñici fortitudo: vt nihil iã timere oporteat: si tñ fide liter⁊ viriliter agere voluerim⁹: vt videlicet nec pditores: nec pauidi: nec desides inueniamur. Nã pditores quidez fiũt quicũq̃ in hoc dñi castrũ inimicos ei⁹ introducere molliuntur: quales sunt vtiq̃ detractores / deo odibiles: q̃ discordias seminãt: nutriũt scãdala inter fratres. Sicut em̃ in pace factus est locus dñi: sic in discordia locũ diabolo fieri manifestũ est. Nõ miremini fratres si durius loqui video: q: veritas neminẽ palpat. Qui⁊ pditorem sese nouerit: si qs forte (q̃d absit) vitia q̃libet in hãc domũ conat inducere: et templũ dei spelũcam facere demoniozum. Briarias deo: nõ multos hic inuenim⁹ huiusce modi. Sed tñ dephendim⁹ interdũ forte nõnullos: q̃ colloquũtur hostib⁹: et paciscãtur fedus cũ morte: hoc est moliãtur (q̃d in eis est) iam minuere ordinis disciplinã: intepescere feruorem: turbare pacẽ: ledere charitatẽ. Verũ nos quidẽ cauem⁹ ab eis quãtum possumus: sicut scriptũ est de quibusdã: Jesus aũt nõ credebat se eis. Dico aũt vobis / quia licet portentur modo: sed postmodum cito graue iudicium: nisi citius emendauerint: sicut graue dãnum molimur inferre. Quid enim frater? Uanitati aut repiditati: seu cuilibet alteri vitio fidẽ seruas opibus: ⁊ deo p tonsurã mẽtiris? Optimũ certe castrũ tulisti rpo: si inimicis ei⁹ tradideris clarãuallẽ. Optimos inde singulis annis⁊ pciosos in oculis suis reddit⁹ accipit: et predã multã: quã hostis⁹ eripit: in hũc munitionis / ne locũ soleat inducere: et habet fiduciã multã in fortitudine ei⁹. Ecce em̃ quos redemit de manu inimici: ⁊ de regionib⁹ cõgreganit eos: a solis ortu⁊ occasu: ab aq̃lone⁊ mari. Quib⁹ ergo pditorẽ castri hui⁹? (postq̃ depphẽsus et cõpphẽsus fuerit: neq̃ em̃ latere aut fugere pot) quib⁹ inquã putas exponendũ esse supplicijs? Nõ vtiq̃ cõmuni ceterorũ morte damnabit: exquisitis illũ necesse est interire tormẽtis. Sed nõ modo plus immoror circa ista: credo melius deinceps ab hac tã execrabili pditione cauebim⁹: studẽtes de cetero maiori solicitudine nõ attrahere: sed repellere vitia quecũq̃ illa sint: seu carnalia: seu etiã secularia: ne pditoꝝ notã: vel penã incurrere mereamur. Scõo loco etiã illud cauendũ: ne q̃s forte pusillanimitate deiectus / fugiat a munitione / ibi trepidãs timore vbi non est timor: vbi vero summũ periculũ: insana temeritate securus. Hostilib⁹ em̃ manib⁹: hostilibus gladijs se exponit: quicũq̃ est ille q̃ fugit: ac si ignoret q̃m hostes illi oĩno careãt misericordia: crudeles quidẽ in alienos: ꝛs multo crudeliores in suos: ỹ pphe crudelissimi in scipos. Jã vero tertiũ q̃ piculũ breuiter dico: q: hora preterijt: dũ vestrẽ (vt dignũ est) salutis plurimum cupidus: diuersis motũ infirmitatib⁹ remedia diuersa conquiro. Quid prodest si nec prodere castrum: nec relinquere velis: sed segnis et desidiosus in eo permaneas? Toto proinde animo / tota virtute dilectissimi commissum nobis castrũ dñi et regis nostri manutenere laboremus: solliciti contra omnes inimici versutias: et aduersus omnia eius machinamenta parati: ficut scriptum est: Resistite diabolo et fugiet a vobis. At q̃m scim⁹ a quo dictum sit. Nisi dominus custodierit ciuitatem: frustra vigilat qui custodit eã. Humilemur sub potẽti manu altissimi: nos⁊ domum istã tota deuotione eius misericordie cõmittentes: vt ipse nos custodiat ab oĩbus inimicorum omnium: ad laudem⁊ gloriam nominis sui: q̃ est benedictum in secula. Amen.

Jac. iiij. ỹs. cxxvj Apo. xxj Esa. lxvj. ỹs. cxlvij Mat. ỹ

¶ Unde supra de triplici mansione. Sermo. iiij.

Otiuis laudibus celebrã⁹ hãc diẽ: et festiuis eã gaudijs honoramus. Nõ si nec religiosis cõpetit: nec sapientes decet ignorare q̃d venerenr: aut celebrare q̃ nesciãt: querendũ nobis est in cui⁹ id agit: vel in quorũ cõmemoratione sanctoz. Nec vo id mihi ex meo arbitrio ꝓsumendũ: poꝛ loquat alter: cui⁹ testimoniũ mai⁹ sit⁊ credibilius videat. Miramini forte cur ista ploquimur? cũ vestris sese obrutib⁹ ecclesia plens manifestius ingerat: cuius anniuersaria dedicatio celebrat. Quis em̃ parietes eius scõs dicere vereat: quos manus sacrate pontificum tantis sanctificauere mysterijs? Extunc quoq̃⊼ deinceps sanctarum imbi lectionum resultare frequẽtia: sanctarum orationũ deuota murmurare susurria: sanctarũ reliquiaz honorari beata presentia: sanctoꝝ spirituum indefessa nosci custodia vigilare. Dicas forsitan: cetera quidem cui dentia sunt: sed quis angelicas sese vidisse ex cubijs gloriatur? Et si tu forte nõ vides: est tamẽ qui videt ipse qui mittit. Quis ille? Nimirũ q̃ loquit ỹ pphetã. Sup muros tuos hierlm cõstitui custodes. Et q̃de sursum hierlm: q̃ est libera mater nra: ꝛs minime crediderim sup muros ei⁹ cõstitutos eẽ custodes: in cui⁹ laudib⁹ pphetia decãtat: Qui posuit fines tuos pacẽ. Tu vo si id parũ iudicas: pge audire q̃ sequitur in testimonio ꝓcedẽti. Tota die inquit et tota nocte in perpetuum nõ tacebunt. Siquidem aduertere est vel ex hoc / nõ hãc esse hierlm de qua legisti. Ponte eius nõ claudent⁊ per dies: nox em̃ nõ erit in ea. Illa ergo hierusalẽ nec vicissitudines patitur: nec custodib⁹ eget: ut ꝛs potius custodes necesse est et diebus et noctibus deputari. Sup muros tuos hierlm constitui custodes. Benign⁹ es dñe: nec nostroꝝ hac fragili ꝓtectione muroꝝ potes esse contentus: sed ipsis hoim plaris hoibus angelicam quoq̃⊼ custodiã supponis: vt muros defensent⁊ eos qui murorum ambitu continẽtur. Jta pater / q̃m sic est placitum ante te: sic necessarium nobis. Jnsufficiens em̃ est ministratio nostra: nisi et nobiscum / et ꝓ nobis amministratoꝛios spiritus in ministeriũ mittas: vt hereditatem capiamus salutis. Quid enim si nõ videmus obsequium: cum experiamur auxilium? Quid si non meremur aspectum / cum sentiamus effectum. Discimus certe vel ex hoc ipso inuisibilia visibilibus preferenda. Que enim videntur temporalia sunt: que autẽ nõ videntur eterna. Deniq̃⊼ in inuisibilibus visibilium causa consistit: vt ỹm apostolũ / inuisibilia dei ỹ ea que facta sunt: a creatura visibili intellecta cõspiciantur. Sic nimirum iudeos olim de inuisibili peccatorum indulgentia sancti dei blasphemãtes: sanitatis corporee signo visibili confutauit. Ut sciatis quia filius hominis potestatem habet in terra dimittendi peccata: tunc ait paralytico: tolle grabatum tuũ: et vade in domum tuã. Sic⊼ phariseum illũ murmurantem aduersus medicũ q̃ salutem operabatur: et succensentẽ languide que saluabat: manifestis renicit indicijs: obsequia mulieris enumerans. Errabat siquidem qui tanq̃ adhuc peccatricem horrebat: que diuis inherens vestigijs: rigabat fletibus: tergebat crinib⁹: osculo premebat: vngebat vnguento. Quis enim crimina iam delera recensear: q̃s tanq̃nti succensear: quis eã peccatricem censeat: que duz cõmissa deplorat / odit iniquitatẽ;

Esa. lxvj. ỹs. cxlvij Rom. j. Mar. ij Luc. vij

Universidad de Deusto
Biblioteca

dñ oscula: pedes dñi: diligit iusticiā: et rursus dñ tergit crinib⁹: exhibet humilitatē: dñ ungit unguēto: māsuetudinē pfert. Nūquid possibile est regnare pcm in aio cōtrito et spū igemiscēti: aut nō multa charitas operit multitudinē peccō? Dimissa sunt ei pcā multa: qm dilexit multū. Merito ꝓinde iam nō peccarit: iuxta tuā pharisee sentētiā: si pcā ⁊ discipula xpi vocabit: a q etiā didicit in tā breui esse mitis ⁊ humilis cognide. Nimirū hoc est qđ in ꝓpheta legisti: si fortitā neglexisti. Uerte impios ⁊ nō erūt. Siccharissimi: sic ⁊ antiquus ille accusator fratrū: si in quib⁹ ⁊ vos erubescitis prius pcā vestra vobis imꝓperet: aplm audite magnifice ꝓsolātem vos et dicētē. Nec quidē fuistis: sed ablutī estis: si scificati estis, ⁊ illud. Habet nūc quidē fructum vestrū in sanctificationē: finem vero vitā eternā.

Et manifestius imꝓimēs. Templū dei ait scm est: quod estis vos. Nimirū ipe est cui⁹ reuerētie ꝓmā in hui⁹ sermonis ꝓncipio rēcruauim⁹ vocē dñ quererem scōs: quorū scīmonie cōgratulamur deuotione solēni. Licet em parietes hos et dici scōs: et esse faciat cōsecratio episcopo: frequētatio scriptur arū: institūtia oratiōnū: reliquie scōꝝ: visitatio angelor: minime tñ eor scīras ꝓpter se credēda est honorari: quos nec ꝓpter se certū est scificari. Quinimmo scīa est ꝓpter eos: ꝓ quos domus: eos: ꝓ quos ꝓpter alias: aie ꝓpter spm inhabitamꝰ. Neq; hinc dubitet quis cum inuisibilis eius gratie visibile nobis signum fiat in bonū. Dico aūt in eo quod er ipsi instar illius euāgelici paralytici surgimus: ꝙ eor ꝓcul hoc grabatū: quo iacebatis lam quidi: tā facile tollitis: ꝙ deniq; ambulas in domū vrām.

Illā sane domū de qua letamini dicentes cum ꝓphera: In domū dñi letantes ibimus. O ammirabilis domus ⁊ dilectis tabernaculis: er arrīs cōcupiscibilibus preferenda. ¶ Quā dilecta tabernacula tua dñe vtutū: cōcupiscit et deficit aia mea in atria dñi. Uerum multo magis beati qui habitāt in domo tua dñe: in secula seculoꝝ laudabūt te. Siquidē gloriosa dicta sunt de te: dom⁹ dei. In tabernaculis em gemitus est penitētie: in arrīs gustus leticie: in te satietas gloꝛie. Hec quidem est infima domus orationis: media expectationis: tu gratiarum actionis ⁊ laudis. Felix ꝓinde qui hic declinauerit a malo quod est culpa: et fecerit bonum: vt illic a malo qđ est pena liberet: et in te recipiat bonū. Hic nimirū ꝓmitie spūs: illic diuitie: in te plenitudo: vbi bona illa mensura conferta ⁊ coagitata et superfluens detur in sinus vestros. Hic deniq; fiunt sancti: illic securi: in te beati. Hic siquidē ꝓmitie spiritus: que militantibus interim ꝓrogātur: sanctitas in cōuersatione: pietas in intentione: virtus in collocatione. In sanctitate conuersationis penitentie fructus intelligē: et eor alia queq; diuinoꝝ exercitia mādator. At cm hec: nisi simpler fuerit oculus: simplicia esse nō possunt: necessario pietas intentionis: et puritas cordis exigitur: ne vel honoꝛis ambit⁹: vel laudis surrepat apperitus: sed solus ille desideretur qui solus desideriū replet: et ad ꝓpriū fontis originē: omnis quā accepimus gratia reuertat. Memento tamē solā ee oībus perseuerantiā cooꝛnari: nec eam facile posse inter tot discrimina vendicari: nisi multiplicē obtineas in tam multiplici colluctatione virtutē. Hec in tabernaculis. Postro in arrīs que post molestos cōflict⁹/ amena locūditate fouēdos excipiūt exeuntes: iam diuitie spūs erogātur: requies a laboꝛibus: securitas a solicitudinibus: par ab hostibus. Ipse em modo iam dicit spirit⁹ vt requiescant a laboꝛibus suis: q tāto feruoꝛe ociū hactenus interdicere: laboꝛes indicere cōsueuit. Ipse eor sum a curis vacet: ab oi solicitudine sequestrabit: q modo consilia ponit in aia sua: et solicitam facit erga multa turbari. Ipse iā parta victoꝛia/ in pace in idipm suauiter dormiet: est abit: q dñ adhuc leo rugiēs fremit: ⁊ ad vigilias excitat: et accingimur ad pugnā. Uerū in his vt supra testim⁹. liberatio magis a malo: ꝙ boni muneratio est: nisi ꝙ dura nos nostre necessitatis experiētia cogit absentiam mali/ boni cumulos estimare: quēadmodū cōscientia grauioꝝ immunitatē crimiū/ plenitudines reputat scītatis Hinc aduerrere est qđ longe agim⁹ a summo bono: qui carere culpa/ iusticiā: carere miseria/ beatitudinē iudicam⁹: Absit aūt vt talē qs putet vbertatē dom⁹ illius: et torrentē voluptatis: et si qua sunt alia que nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in coꝛ hois ascēdit: que ꝓparauit deus diligentibus se. Nec ergo audire velis o hō qđ auris hois nō audiuit: nec ab hoie queras qđ humanus nec oculꝰ vidit: nec animꝰ capit. Ne tamē hinc penit⁹ taceam⁹: nām hanc patriā alonge salutantes/ triplicē quandā odoꝛatiui demur: potētie scz et magnificētie et gloꝛie rep: omissionē. Siquidem homo erat: et filius captiuitatis huius qui dicebat, Introibo in potentias dñi. Erez nos scire possum⁹ quid sit infirmitate carere tanq infirmitate circūdari: qđ vero sit virture indui et potentiā introire: nec modo potētiā: sed et multā potentiā: forte et oipotētiam interim scire nō possum⁹. Clamat etiā testis fidelis: quia quos iustificauit: illos ⁊ magnificauit. At magnificentiā eam ꝓfectum quā ꝓcedere decet a magnitudine cui⁹ nec finis: nec numerus est: vtinā nostre interim exiguitati liceat expectare: nā estimare nō licet. Jā vero ne ipsius quidē veri/ necessē est/ aut habere suspectā gloꝛie ꝓmissionē: feliciter rūc ⁊ fiducialiter hauries gloꝛiā: a cui⁹ interim appetitu/ tātis cō

ea simon bariona. nec multo post: Vade retro sathanas. Unus ergo vtrūq; et si non vtrūq; ex vno. Illud enim ex patre: istud ex hoie ipe in vtrūq; erat. Un bariona? Quia nō caro nec sanguis: sed pater ei qđ locutus est reuelauit. Unde sathanas? Quia sapuit q̄ erāt hominis: nō que dei. Jam si vtraq; cōsideratiōe diligēter inspexerim⁹ nos quid sum⁹: immo in vna q̄ nihil: in altera q̄ magnificati: q̄ppe pro quib⁹ etiā solicitudine gerat tāta maiestas: et cui⁹ summa posuerit in terga nos: puto reperiam videl gloriatio nostra: sed fragilitas magis aucta est: solidata in: vt nō in nobis: sed in domino gloriemur: quib⁹ nimiruz in hoc solo respirare est: vt dicam⁹, Si decreuerit saluare nos: primo lib erabimur. Ex hoc iā in illa superiori specula: vel paululū immorantes queram⁹ domū dei: queram⁹ templū: queram⁹ ciuitatem: queram⁹ et spōsam. Neq; em oblitus sum: sed cū metu et reuerentia dico: nos sum⁹. Nos inquā sum⁹: sed in corde dei. Nos sum⁹: sed ipsi⁹ dignatiōe: nō dignitate nostra. Non vsurpet quod dei est: vt non apponat homo magnificare seipsum: alioquin quod illi erat faciens de⁹ exaltantē se humiliabit. Nō er si nos puerili animositate gratis saluari volumus: merito nō saluamur. Excludit miserie dissimulatio miserationē: nec dignatio locum habet: vbi fuerit psumptio dignitatis: prouocat vero cōpassionē humilis confessio passionis. Sane hec sola facit vt nos ipe rāq; diues paterfamilias alat in fame: et sub eo panib⁹ abundantes in ueniamur perinde dom⁹ ei⁹: cui nunq; deest alimonia vite. Et memento q̄ domū suā domū orationis esse diffiniat: q: et hoc pphetico satis videt restimonio cōuenire: q̄ ab ipso nos in orationib⁹ vtriq; cibandos pane lachrymarū: et in lachrymis potū asserit accepturos. Ceterū iuxta cūdē pphetam sicut supra quoq; meminim⁹: domū istā decet sanctitudo: vt videlicet penitentie lachrymas puritas cōtinētie comitet: et q̄ iā dom⁹ est: fiat subinde etiā templū dei. Sāctestote inquit: q: sanctus sum dñs deus vester. Et apostol⁹ Nescitis q: corpora vestra templū sunt spiritussancti: et spiritussanctus habiter in vobis? Si quis templū dei violauerit: disperdet eū deus. Nūquid tū vel ipsa iam sanctimonia sufficit? Pacem sectamini cū omnib⁹ et sanctimoniā: sine qua nemo videbit deū. Hec est que facit vni⁹ moris habitare fratres in vnū: nouā vtriq; regi nostro vō pacifico edificans ciuitatē: que et ipa hierusalē nomine: quod est visio pacis. Ubi em sine federe pacis: sine obseruātia legis: sine disciplina et regimine acephala multitudo cōgregata fuerit: nō popul⁹: sed turba vocat: nō est ciuitas: sed confusio babylonē exhiberit: de hierusalē habet nihil. Sed quēadmodū fieri posse videbit: vt rex tantus in spōsum trāseat: ciuitas pmoueat in spōsam? Sola hoc pōt: que nihil nō pōt: charitas fortis vt mors. Quomodo nō facile istā leuet: que illū iā inclinauit? Uerū hinc tibi nullatenꝰ cōsulenda prio: illa quā diximus cōsideratio tui: hic q̄ potissimū fidei magnanimitas erercet. Denicq; et ipse ait. Desponsaui te mihi in fide: desponsaui te in iudicio et iustitia: et nō tuā intelligē: desponsaui te in misericordia et miserationib⁹. Si non fecit ille qđ sponsus: si nō tanq; spōsus amauit: si nō zelatus est tanq; sponsus: noli acquiescere spōsam te arbitrari. Itaq; fratres mei: si per abundantē refectionē magni patrisfamilias domus esse probamur: si templū dei per sanctificationē: si ciuitas summi regis: per socialis vite cōmunionē: si sponsa immortalis spōsi per dilectionē: puto iā nō esse quod dicere verear nostrā esse solemnitatē. Nec miremini q̄ in terris agit hec celebritas: siquidez agitur et in celis. Nempe si vt veritas ait: et nō potest nō esse verum: super vno peccatore penitentiā agente gaudiū est in celis etiam angelis dei: nō est dubiū multiplex esse super tam multoꝝ penitentia peccatorum. Adhuc amplius vultis audire? Etiā gaudiū dñi: fortitudo nostra. Colletemur ergo angelis dei: congaudeamus deo: et in gratiarū actione psens solemnitas agatur: q: quanto nobis domestica: tanto amplius debet esse deuota. Unde supra. Sermo. v.

Esa. lvj. Hiere. vij. Matth. xxj. Mar. xj. ps. lxxix. Ps. xcij.

Domestica nobis celebritas dedicatio domus nostre: magis aūt domestica nostra ipsoꝝ dedicatio. Nostra si quidem illa aspersio: nostra illa benedictio: nostra cōsecratio fuit: q̄ per man⁹ sanctoꝝ celebrata ponti ficum: etiaz hodie anniuersario reditu votiuis laudib⁹ ad memoriā reuocak. Nūquid de lapidib⁹ cura est deo? Non parietes dicunt sed hoies: Ipsi em cura est de nobis. Un⁹ homo erat iacob: et dormiēs vidit descendētes angelos et ascendētes. Parū est hoc: etiam dominū angeloꝝ adesse testatus est dicēs. Vere dñs est in loco isto: et ego nesciebā. Mirak em gratiā: et dignatiōis magnitudinē expauescit. Quā terribilis: est iste locus: q̄ euidenter certiusq; dñs est in loco isto: vbi nimirū nōmodo duo aut tres: sed tā multi in ipsius cōgregati nomine pfueram. Nemo iam nesciat: nemo vestrū ignoret. Siquidē nō accepim⁹ spiritū mundi hui⁹: sed spiritum q̄ ex deo est: vt sciam⁹ que a deo data sunt nobis. Terribilis plane locus: et dign⁹ oī reuerētia: quem fideles viri inhabitāt: quē angeli sancti frequētāt: quē sua quoq; presentia dñs ipse dignak. Quid em tamen patiar cha nescire potuerat: q̄ nō esset locus: vbi non esset deus: Sed forte aliud esse miratus est vbi ait. Vere dñs est in loco isto. Ubi vere est: et vere dñs est: vbi in ei⁹ nomine angeli simul et homines congregant. Licet em in omni loco sit: q̄ nullo claudik loco: signāter tū dicim⁹ / pater noster qui es in celis: q̄ aliter illic et aliter hic. Sed quodā modo presentē se exhibeat: nō q̄dē ipe diuersus: iz diuersa distinguens. Est ergo in oī loco / oia vniuersaliter cōtinēs: oiaq; disponēs: iz longe em aliter atq; aliter. Apud hoies malos est: p: pestās atq; dissimulās: apud electos hoies / operās et seruās: apud superos / pascēs et cubās: apud inferos / arguēs et damnās. Facit solē suū oriri etiā super malos: sed vbi malorum interim dissimulatio est quodāmodo veritas non est. Itaq; si dicere licet: apud impios est in dissimulatione: apud iustos in veritate: apud āgelos in felicitate: apud inferos in feritate sua. Durū vobis sonat q̄ feritate dixi: ego vo et irā vero: et furorē. Nōne ne in furore tuo arguas me etc. Vere inq; dñs est in loco isto. Ubi em plnit sup iustos et iniustos: pater est: pater miā: expectās hoies ad pniam. Ubi dānat obstinatos: iudex est: et horrendum incidere in manus dei viuētis. Ubi cubar sponsus est: et beata aīa quam introduxerit in cubiculū suū. Ceterū in loco isto vere dñs est: si em seruiamus ei in spū et veritate. Non em vere dñs erat apud eos / quib⁹ dicebat. Quid vocatis me dñe dñe: et non facitis que dico? Testank sacre litere in paradiso olim positum primū adam vt operaret et custodiret illud. Sic secundus adam in ecclesia sanctoꝝ: in cōgregatione suoꝝ: in horto deliciaꝝ. Ciquidē delitie sue esse cū filijs hominū ita inquā et ipe dñs est in loco isto: vt operet atq; custodiat. Alioquin sicut nisi quia dñs edificauerit domū: ipse custodierit ciuitatē frustra vigilat q̄ custodit eā. Postriarchalis ipsa visio manifestat. Ascendentes vt videant facie patris: descēdentes vt p̄uideāt nobis. Quid ergo nos quomodo hic esse debemus: in quāta reuerētia stare in loco isto: vbi deus est operās et seruās ascēdentes et descendentes? Nimirū penitētes et expectantes esse nos connexum. Hoc est em obliuisci que retro sunt: ignorare: reprobare: recogitare annos illos in amaritudine aie nostre: ac de inceps cogitatione simul et auiditate extendere nos in anteriora. Ad hoc venimus: in hoc positi sumus. Hec sunt que extinguunt a nobis: preteritoꝝ penitudo peccatoꝝ: et futuroꝝ expectatio premiorum.

Ps. xxxij A

Ps. xcv B

Luce. xv

Prefatio in explanationem psalmi. Qui habitat.

Considero laboresve stros fratres nō sine magno miserationis affectu. Quero psolationē quā exhibere possim: et

C

D

Ps. cxxvj

E

F

Esa. lv.

Ps. xxxv.

corporalis occurrit: sed ea non prodest quicq̄: magis et obesse plurimū pōt. Siquidē modica sementis detractio nō modicū messis est detrimentū: et si penitentia vestra minuatur miseratione credul: paulatim gēmis coronā vestra puatur. Quid tū agimus? Ubi pphete farinula? Siquidē mors in olla est: et mortificamini tota die in ieiunijs multis: in laboribus frequēter: in vigilijs supra modū: pterea que intrinsecus sunt: p̄tritio corditū: et multitudo lentationū. Mortificamini: sed ppter eū qui mortuus est pro vobis. Cōd si abūdat tribulatio vestra p eos: abūdabit p̄solatio vestra p eum: vt in eo delectetur aīa: q̄ in his renuit p̄solari. Apud ipm nāq; ipsa quoq; tribulatio magna quedā p̄solatio poterit inueniri. Nōne em certus est supra vires humanas: vltra naturā: ptra psuetudinē esse q̄ sustinetis? Aliud igit portat ista: ille sine dubio qui sm apostolū / portat oia vbo virtutis sue. Nōne ex hac suo ipsius gladio inimicus perimit: et magnitudo tribulationis de qua tentare solebar: ipsa magis tentationes exuperat tanq̄ certissimū diuine psentie argumentum? Quid em timendū nobis si adest q̄ portat oia? Dñs ptecor vite mee: a quo trepidabo? Naz et si ambulauero in medio vmbre mortis: nō timebo mala qm tu mecum es. Quid est qđ totā molē terre sustinet? Et vniuersus orbis cui initiatur? Nā si est aliqđ qđ sustineat cetera: ipsa a quo sustinet? Nō inuenitur nisi virtutis verbū oia portans. Verbo em dñi celi firmati sunt: et spiritu oris eius omis virtus eoꝝ. Propterea vt fit vobis in verbo dñi cōsolatio: maxime his diebus q̄bus (sicut oīno dignū est) ali quatenus maior est labor: vester: nō erit inutile tractare vobiscū aliqđ de scripturis sanctis: qđ etiā aliqui vestrū rogauerūt. Unde nobis eligendus est psalm⁹ ipse / de q̄ tentationis occasionē inimic⁹ assumpsit: vt inde p̄fringā tur arma malignī: vñ sibi vsurpare psumpsit. Propterea nolo vos ignorare fratres: qm manifeste imitatores sunt inimici: quicūq; de scripturis sctis aliqđ nō sancte vsurpant: et detinent veritatē dei in mēdacio: sicut solent quā doq; nonnulli. Cauete hoc dilectissimi: quia p̄ciosa diabolicū est: et de parte eius se esse p̄bant: q̄ id faciūt in suā ipsoꝝ pernicie: salutaria scripta puertere molētes. Sed nō modo plus immoꝝ: sufficit credo breuiter tetigisse. Jam de ipso quē elegimus psalmo: aliqua pstante dño / disserere et explanare tentemus.

¶ In explanationem primi versus psalmi Qui habitat Sermo primus.

Qui habitat in adiutorio altissimi: in protectione dei celi cōmorabit. Quis sit diuini inhabitator: adiutorij: p nō inhabitantes / illud melius poterit agnosci. Tria siquidē eoꝝ reperies genera. Unū nō sperantiū: aliud desperantiū: tertiū frustra sperantiū. Neq; em inhabitat in adiutorio dei: q̄ nō posuit deū adiutorē suū: sed p̄fidit in virtute sua: et in multitudine diuitiarum suarū. Surdus nāq; ad pphete vocem dicētis. Querite dñm dū inueniri pōt: inuocate eū dū ppe est: et sola tpalia querēs: emmlak in malignātib⁹ pace pctoꝝ videns: et elongak ab adiutorio altissimi: qđ sibi ad hec necessarium esse non reputat. Sed qđ nobis de his q̄ fortis sunt iudicare? Timeo fratres ne forte etiā sit in nobis q̄ non habitet in adiutorio altissimi: sed p̄fidat in virtute sua: et in multitudine diuitiarū suarū. Si forte em feruoꝝ habet aliquis potēs in vigilijs: in ieiunijs: i laboꝝ: et ceteris hmōi: aut etiā multoꝝ (vt sibi videt) diuitias meritoꝝ: lōgo tpe ac quisitis: et in his p̄fidēs / remissio: est in timore dei: facile iā ad ociositates et curiositates pniciosa quadā securitate declinat: murmurat: detrahit: diiudicat q̄. Qui p̄fecto si habitaret in adiutorio dei: attenderet vtiq; si bi et timeret offendere quē sibi cognosceret adhuc tā necessarium esse. Tāto siquidē amplius timere deū: et magis sollicitus esse debuerat: quāto maioꝝ eius munera iā pcepit. Neq; em

Im proprijs meritis confidant

que habemus ab eo seruare aut tenere possum⁹ sine eo. Nūc vero: qđ nō sine doloꝝ loq̄mur: aut videmus: sunt aliqui q̄ in cōuersionis initio satis timorati et solliciti sunt donec ininū aliqđ cōuertisse acceperint: et cū multo magis desiderare debuerāt iuxta illud. Qui edūt me adhuc esurient: incipiūt sic agere (ac sic dicāt) vt quid ei seruiamus vltra: qñ iam habem⁹ qđ daturus est? O si scires q̄ parū est qđ habes: et hoc ipm q̄ cito perdes si non seruauerit ille qui dedit. Nec em duo sunt q̄ valde solicitos et subiectos deo nos reddere possunt: vt nōn sim⁹ de his q̄ ppterea nō habitāt in adiutorio altissimi: q: nō reputāt illud sibi necessariū esse: et hi sunt q̄ nō sperāt in dño. Sūt aūt et alij q̄ et desperāt: hi scz q̄ p̄siderates inbecillitatez ppriā / deficiūt et obruūtur a pusillanimitate spūs / habitantes in carne sua: et circa infirmitatē ppriā semp intenti: vt oia que patiūtur cursim enumerare parati sint. Ubi em inrēderis ingeniū: valet. Jn aditorio aūt dei nō habitant neq; nouerūt illud: q̄ nec assurgere valeāt vt alij q̄ cogitēt illud. Sunt aūt alij q̄ sperant quidē in dño sed frustra: q: sic de mia eius sibippsis blandiuntur: vt a pctis suis nō emendent: vana est oīno spes ista: et hec cōfundit: eo q̄ charitas desit. Cōtra hos pphet. Maledictus inquit q̄ peccat in spe. Et alib⁹. Beneplacitū est dño sup timentes eū: et eis q̄ sperant sup mia eius. Dicturus q̄ sperant: signāter pmisit sup timentes eū. Frustra sicut desperat q̄ ptemptu suo grām a se repellit: et spem suam p̄sus euacuat. Nullus g̃ horū triū habitat in adiutorio altissimi. Primus em habitat in meritis suis: secūdus in penis: tertius in vitijs. Jmmūda habitatio tertij: antia secūdi: stulta et periculosa primi. Quid em stultius q̄ habitare in domo vix adhuc inchoata? Cōsummasse te putas? At cū cōsummauerit hō: tunc incipit. Deniq; ruinosa est oīno hec habitatio: et q̄ sustentari magis opus habeat et fulciri / q̄ inhabitari. Nōne vita psens fragilis est et incerta? Simile esse necesse est quicquid fundatur in ipsa. Quis em sup fragile fūdamētū / stabile credat edificiū? Periculosa habitatio eoꝝ qui in meritis suis sperāt: pericolosa / q: ruinosa. Eoꝝ vero qui p̄sideratione ppria infirmitatis desperatione deficiūt: habitatio eū anxia: et eos in tormentis diritas habitare. Quādiu em et penas sustinent in q̄bus nocte et die p̄terūt: et eis quoq; quas nōdum sentiūt amplius cruciātur: vt nō sufficiat diei malicia sua: sed opprimūtur his quoq; que forte alijs nunq̄ experientur: q̄ tormenta: quis infernus intolerabilio: pōt excogitari: p̄sertim q: et tāto labore premūtur: et celestis panis nō sustentātur edulio? Ibi sunt q̄ in adiutorio altissimi nō habitant: q: desperant. Prio: es aūt idcirco non querūt: q: nequaq̄ sibi illud necessariū sentiūt. Extremi vero ppterea lōge sunt: q: eo modo querunt auxiliū dei quo obtinere nō possunt. Soli em in adiutorio altissimi habitant: q̄ id solū obtinere desiderant: id solū amittere trepidant: sedula circa illud et solicita cogitatōe versantes: q̄ est vtiq; pietas / cultus dei. Beatus plane q̄ sic habitat in adiutorio altissimi: q: in protectione dei celi cōmorabitur. Quid ei nocere poterit eoꝝ q̄ sub celo sunt: quē deus celi protegere et seruare voluerit? Poꝝ sub celo sunt quecūq; nocere possunt: sub celo sunt aeree potestates: sub celo psens seculum nequā: et caro aduersus spiritū concupiscens. Optime igit dictus est: in protectione dei celi cōmorabit: vt nihil eoꝝ que sub celo sunt: timere possit quisquis protectionē eius hre meruerit. Sine ita dicium fit / vt ad versum sequētem oratio dependeat: q̄ habitat in adiutorio altissimi: in protectione dei celi cōmorabitur: dicet dño susceptor meus es tu: et refugiū meum: et in protectione dei celi cōmorabit / expositio p̄cedentis partis / q̄ habitat in adiutorio altissimi: aut magis addere videat: vt nō solū adiutoriū ad operandū bonū: sed protectionez quoq; ad liberandum a malo docear esse querendā. Ar vo diligēter attende q̄ in protectione dicit: nō in psentia. Angelus in psentia eius exultat: ego vtiq; possum in ei⁹

li

Universidad de Deusto
Biblioteca

protectione morari. Ille beatus in ꝓsentia: ego vt inam in protectione sum securus. Dei celi inquit. Licet eñ vbiq; esse nō dubitetur: ficti ñ in celo est/vt ad eius cōparatio/nē nec esse videatur in terris. Propter qđ ⁊ orantes dici/mus: pater noster q̄ es in celis. Sicut eñ aīa cum in toto quoq; sit corpore: excellentius tñ ⁊ singularius est in ca pite in quo sunt oēs sensus: nō in ceteris oībus membris vir vnū exercet/solū sꝫ racū: vnde quātū ad eū modū/quo in capite est: cetera mēbra videt quodāmodo nō tā inhabitare q̄ regere: ita si ꝓsentiam illius cogitem⁹ qua beati angeli pfruūtur: videri possumus vir aliquē dei p/tectionē ⁊ nomen hꝫe. Felix tñ aīa que vel hanc ꝓtectio nem meretur. Dicet eñ dño: susceptor meus es tu. Verū id quidē sermoni alteri reseruemus.

¶ Adhuc de primo versu. Sermo. ij. vñ supra.

Qui habitat in adiu torio altissimi (ait ꝓpheta) dicet dño susce ptor meus es tu: ⁊ refugium meum deus meus: sperabo i eū. Dicet in gratiarū actio ne: ꝓfitemini dño misericordie eius: sup duplici adiuto/rio eius. Dis eñ qui adhuc in adiutorio habitat/non in regno: ⁊ frequēter opus habet fugere: ⁊ interduꝫ cadit. Fugere inquā dū in hoc corpore sumus a facie tentatōis psequentis oportet. Nō ſi min⁹ celeriter fuginus aliqñ (vt assolet) impellimur ⁊ euertimur: sꝫ dño suscipit nos. Ipse itaq; refugiū est/vt veniente cū stercoribus boum pigroꝝ lapidatore impigri fugiam⁹?: ⁊ euadere possimus fedā nimis lapidatione. Ipse quoq; susceptor est: vt etiā cum ceciderim⁹ nō collidamur: qm̄ supponit manū suā.

¶ Cū ergo tentationis impetū sentimus in cogitatione statim fugiamus ad ipm: ⁊ humiliter postulemus auxi/liū. Nō ſi forte p̄occupauerit nos (vt aliqñ) cū tardi⁹ q̄ opor tear ad eū ꝓfugimus: soliciti simus vt suscipiat nos man⁹ dñi. Moyses eñ aliqñ cadere necesse est dum in hoc seculo detinētur: sed alīs collidūtur: alij nō: qz deus sup/ponit manū suā. Sed quō eos discernere poterim⁹?: vt se gregemus iuxta dñi exemplū/agnos ab hedis: iustos ab iniustis? Nam ⁊ iustus septies in die cadit. Verū hoc in/terest inter eoꝝ casus: q̄ iustus suscipit a dño: ideoq; re/surgit fortior. Iniustus aūt cū ceciderit nō adijcier vltra vt relurgat: imo vo aut in pudorez noxiū: aut in ꝑuen tionem cadit. Aut eñ excusat qđ fecit: ⁊ dic est pudor addu cens petñ: aut fit ei frons meretricis: ⁊ iam nec deum ti met: nec hoīem reuereatur: sed ꝑdicat petñ suum sicut so doma. Justus vero super manū dñi cadit: ⁊ miro quodā modo etiā ipm ei petñ in iusticiā cooperat. Scimus eñ qm̄ diligentibus deū/oīa cooperant in bonū. Nōne co/operatur nobis ille casus in bonū: vñ ⁊ humiliores effi/cimur: ⁊ cautiores? Nōne dñs cadentē illū suscipit: q̄ ab humilitate suscipiť. Impulsus euersus sum vt caderem (ait ꝓpheta) sed nihil ꝓfecit qui impulit me: qm̄ dñs su scepit me. Sic g̃ dicet fidelis aīa dño: susceptor me⁹ es tu. Possunt oīa dicere/creato: meus es tu: possunt ⁊ aīalia dicere: pasto: meus es tu: possunt oēs hoies dicere: re/dempto: meus es tu. At vo suscepto: meus es tu: is tm̄ dicere pōt qui habitat in adiutorio altissimi. Unde ⁊ ad/didit. Et deus meus. Cur nō deus noster? Quia in crea/tione: in redēptione: ceteriscp cōibus beneficijs: est de⁹ oīm: sed in tentationibus suis tanq̄ ꝓpriū eū habēt sin/guli electoꝝ. Sic eñ parat⁹ est suscipere cadentē/⁊ eripe re fugientē: vt videri possit relictis oīb⁹ alīs: ei soli ope rā dare: ꝓpterea expedit oī aīe deū semp attēdere tanq̄ ꝓpriū: nō modo adiutorē: sed etiā inspectorē. Quō enim negligēs poterit fieri: q̄ intuentē se deū nunq̄ definit in tueri? Aut quō nō quasi ꝓpriū illū hꝫe videt: qui sic eum sup se videt intentū: vt oīa interiora eius ⁊ exteriora oī bota ꝓsiderare nō cesset: oēscp nō solū actus: sꝫ etiā ipos subtilissimos aīe motus perscrutetur atq; dijudicet? Dic igitur nō imerito dicere pōt: deus meus sperabo in eum

Et attēde q̄ non dixerit sperauī/aut spero: sed sperabo. Hoc inq̄t est votū meū: b̄ ꝓpositū meū: hec intentio cor dis mei. Reposita est hec spes mea in sinu meo: ⁊ in hac ꝑseuerando. Sperabo in eū. Nec desꝑabo: nec frustra spe rabo: q: maledicet⁹ q̄ peccat in spe: ⁊ nihilomin⁹ q̄ peccat in desperatiōe: sꝫ nec esse volo de his q̄ nō sperāt in dño. Sperabo inq̄t in eū. Sed iam die nobis quo fructu: qua mercede: quo lucro? Cūm ipse liberabit me de laqueo ve nātiū ⁊ a vbo aspero. Sane laqueū hūc/⁊ b̄ vbū: in diez alterū ⁊ sermonē si placet alterū differamus. Textus.

¶ De tertio versu. Sermo. iij. vnde supra.

Deus meus sperabo in eū: qm̄ ipse liberauit me de laqueo venā tiū ⁊ a verbo aspero. Ego vtiq; fratres in b̄ verbo magna meditatio pietate cōpungor ⁊ valde misereor: aie mee. Ipe liberauit me de laqueo ve nantiū. ¶ Ergo ne bestie sum⁹ nos? Bestie prorsus. Nō cū in honore esset nō intellexit: cōparatus est iumētis in sipientibus. Bestie ꝓfecto sunt hoies: oues errantes nō habentes pastorē. Quid sꝫphis o hō: quid re sciolum ta ctas? Vide q: bestia facet⁹ es: cui venāde/laqui ꝓparā/tur. Sed q̄ sunt venatores isti? Venatores vtiq; pessimi ⁊ nequissimi: callidissimi ⁊ crudelissimi. Venatores qui cor nu nō sonant vt nō audiant: sed sagittant in occultis im maculatū. Ipsi rectores sunt renebiarū harū astutissimi versutia: ⁊ malicia diabolice fraudis: ita vt sicut est ante venator: e bestia: sic ad eoꝝ cōparationē/sit q̄liber astutis simus hoīm: ꝑter eos dūtaxat/qui cū aplo/nō ignorant cogitationes eoꝝ: q̄bus in dei sapia datū est fraudes de/prehendere malignoꝝ. ¶ Obsecro vos nouelle planta tiones dei: vos qui nondum exercitatos habetis sensus ad discretionē boni ⁊ mali: nolite sequi cordis vestri iudi ciū: nolite abundare in sensu vestro: ne vos tanq̄ rudes adhuc/versus⁹ ille venator decipiat. Nā filuestrib⁹ illis: ⁊ oīno bestialib⁹ bestijs (seculares hoies loquo:) aper tos satis expādit laqueos: vrpote quos facile capiēdos esse nō dubitat. Vobis aūt qui tanq̄ prudentiores cerui serpentes necatis: ⁊ desideratis ad fontē viuū: subtilio/res occultat laqueos: ⁊ callidiora fraudis sue argumēta cōquirit. Unde obsecro vos humiliamini sub potēti ma/nu dei pastoris vestri: ⁊ acquiescite eoꝝ ꝓsilijs: q̄ melius norunt venatoris illius versutias: edocti diuturno lōgi tēporis exercitio: ⁊ crebris experimentis: tam in se q̄ in multis. Sed ecce q: iam venatores et bestias nouimus: quis nā sit laqueus iste querendū est. Nolo ego adinueni re ex me: nec dubiū aliquod tradere vobis. Ostēdat no/bis apostolus laqueū istum: ipse eñ venatoꝝ illoꝝ ingenia: ⁊ cogitationes. Dic nobis inquā beate paule/quis sit laqueus iste diaboli: a quo se liberatā fidelis aīa con/gratulatur. ¶ Qui volūt inquit diuites fieri in hoc secu lo: incidūt in tentationes ⁊ in laqueū diaboli. Ergo ne laqueus diaboli diuitie sunt hui⁹ seculi? Heu q̄ paucos inuenim⁹ qui ab hoc laqueo liberati exultent: q̄ multos qui dolēt q̄ parū sibi viden tur irretiti: ⁊ adhuc quantus pūt ipsi se inuoluere ⁊ intricare labore: aut. Vos q̄ reliqui stis oīa: ⁊ secuti estis nō habentē vbi caput suū reclina ret filiū hoīs: exultate ⁊ dicite: qm̄ ipse liberauit me de laqueo venātiū. Cōfitemini illi roto corde: tota aīa: tota virtute: ⁊ ex ipsis medullis cordis gratias ei agite dicen tes: qm̄ ipse liberauit me de laqueo venantium. ¶ Et vt nouerītis q̄ magnū sit bū ficiū hoc: ⁊ sciatis q̄ a deo do nata sunt vobis: audite qđ sequit. Et a verbo aspero. O hō vel magis bestia: laqueū non timebas? Time vel mal leū. A vbo inq̄t aspero. Nō est b̄ verbum/niſi illud insa tiabilis gehēne: affer/affer: pcute: dilacera: cito interfice velociter spolia: derrahe? Quid est verbū asperū: nisi rol lak impius ne videat gl̄iam dei? Quō exultāt venatores capta bestia: ⁊ clamāt tolle/tolle: infige verubus: infer piunis: ⁊ male bulliētibus impone lebetis. Verbū aspe/

rū fuit: qđ ꝓtulit domus exasperās ppls iudeoꝝ. Tolle Job. xix. tolle: crucifige eū. Quā horribile verbū: q̄ asperum: q̄ crudele. Vere dentes eoꝝ arma ⁊ sagitte: ⁊ lingua eorū gladius acut⁹. Hoc verbū asperū tu sustinuisti dñe. Cur nisi vt nos liberares a vbo aspero. Sit iā pietatis tue: vt nō sustineam⁹ nos qđ tu dignatus es sustinere p nobis. A ¶ Respondent hoies seculares cū eis suademus agere pniam ⁊ dicunt. Durus est hic sermo. Nempe hoc est qđ Job. vj. in euāgelio legimus. Loquebat de pnia ipsa dñs: sed in figura tanq̄ his q̄bus nō erat datū nosse mysteriū regni dei. Cū audirent dicentē. Nisi māducaueritis carnes filij hoīs: ⁊ biberitis eius sanguinem: dixerūt. Durus est hic sermo: ⁊ abierūt retrorsum. Quid aūt est manducare ei⁹ carnē: ⁊ bibere sanguinē: nisi cōicare passionibus eius: ⁊ eam cōuersationē imitari quā gessit in carne? Unde ⁊ hoc designat illibatū illud altaris sacramentū: vbi dñicū cor pus accipimus: vt sicut videt illa panis forma in nos in/trare: sic nouerim⁹ q̄ eam quā in terris habuit cōuersatio nē: ipm intrare in nos: ad habitandū p fidem in cordib⁹ nostris. Cum eñ iusticia ingredit: ille ingredit q̄ factus est nobis a deo patre iusticia. Sed ⁊ q̄ manet in charita/te: in deo manet: ⁊ de⁹ in eo. Sed tñ adhuc multi nobis dicūt/durus est hic sermo. Ergo ne durū est inomēta neū hoc/⁊ leue tribulationis: qđ supra modū in sublimitate eternū pondus glie operat in nobis? Durū est b̄ueissi/mo ⁊ leuissimo labore cruciatus illos ⁊ tormēta redime re: q̄ nullus termin⁹ finiat: nullus animus sufficiat cogi tare. Durū vobis videt cum ōr: agire pniam. Erratis: sed audituri estis aliqñ verbū asperū: sermonē durū: auditio nē malā. Discedite a me maledicti in ignē eternū. Ita di/ mat. xxv co vobis hoc timete: hoc durū reputate: ⁊ inuenietis q: iugū dñi suaue est: ⁊ onus ei⁹ leue. Si in seipso suaue il/lud credere necdū potestis: vel hoc nō ignoratis: qm̄ hu ius cōparatiōe suauissimū est. Vos aūt fratres mei/vos pēnati/ante quoꝝ oculos frustra iacitur rete: vos q̄ diui tias hui⁹ seculi penit⁹ reliquistis: quid timeatis a verbo aspero: qm̄ iam liberati estis a laqueo? Fel ire tu riditbū: B p: o quo psalmi quidā inscripti sunt: q̄ transiliti laqueū: vt oīno longe fieres a verbo aspero. ¶ Quib⁹ eñ dicet Jte maledicti in ignē eternū. Ethniui eñ ⁊ non dedistis mihi manducare. q̄bus inquā dicet: nisi his q̄ substātiaz hui⁹ mūdi habuere? Nūquid nō valde exhilarant ad ver bū hoc cordia vestra: ⁊ spūali iocunditate replent? Num/qđ nō p: eciosiores ducitis pauptatē vestrā thesauris secu li? Siquidē ipsa est q̄ liberat vos a vbo aspero. Quomō nāq; a nobis exigat de⁹: qđ p ipsius amore relictū est? Et tñ etiā hoc facitis: ⁊ de labore manuū vestrarū rpa alitur C ⁊ estitur: vt nihil desit. ¶ Agite g̃ gras: exultate ⁊ dicite qm̄ ipse liberauit me de laqueo venantiū: ⁊ a verbo aspe ro. Exultate inquā: sed adhuc interim cū tremore. Uetos vos esse volo: sed nōdum securos. Gaudētes in spūscto: sed tm̄ pauentes adhuc: ⁊ cauentes a recidiuo. Quid eñ vobis vltra pauendū est? Unū vriq; idq; grauissimū: pec catū iude: petñ apostasie. Bene eñ factū est vt pēnas ac ciperetis sicut colūbe: ⁊ volaretis ad requiescendū. Nā in terra nō erat requies: sed labor: ⁊ dolor: ⁊ afflictio spi/ritus. Quid g̃ timendū est sic volanti: nisi ne forte cada⁹: uer/vel simile aliqđ in terra videat: cuius desiderio tra/ctus/videat a venatoribus illis pessimis: ⁊ ꝓparatis la queis capiat: ⁊ sint nouissima hoīs illius peiora ꝓioribus? Hoc inquā oīno timendū est: ne quis aut corde solo: aut etiā corpore advomitū reuertat. Legim⁹ eñ de filijs isrl Exo. xiiij q: corde redierūt in egyptū. Nā corpore reuerti: clausus Nūc. xj. post eoꝝ talos rubrum mare ꝓhibebat. Hoc est qđ vehe mēter singulis quibusq; timendū est: ne qm̄ forte eatenus deū offendāt: vt manifeste abijciant ⁊ etiomātur ab eo: aut si pudor neget apostasiā corporis: repor: ipse paula/tim ingerat apostasiā cordis: vt videlz in habitu religio nis/cor: seculare gerāt: ⁊ q̄cquid secularis ꝓsolatiōis in/uenire potuerint: amplectātur. Neq; eñ sum⁹ nos apo/

stolo sanctior: eos: qui tñ verebat ne forte eū alijs ꝓdicas/ s. cor. ix. ser: ipse rep: obus efficeretur. Sed id rādiu timendū est: donec laqueus contritus sit: donec corpus illud aīa de⁹ posuerit. Nam ⁊ ipm corpus laqueus quidā est. vnde et oculus legitur aīam deprædari. Minime ergo decet esse Thre. iij securum hominem: qui secum portat laqueum suum: im/mo vero bonū est magis habitare in adiutorio altissimi: vt per eum possit laqueus euitari.

¶ De quarto versu. Sermo. iiij. vnde supra.

Scapulis suis obum brabit tibi. Confitenti humiliter: ⁊ deuote gras referenti: nō imerito ampliora benefi cia ꝓmittūtur. Nā q̄ fidelis inuenit in mo/dico: iure ꝓstituet sup multa. ficut econtrario accipiēdis indign⁹ est: qui fuerit de acceptis ingratus. ¶ Itaq; de/ D uote illi gratiarū actioni respondet spūs: nō id solū in/cus facier: sed ⁊ scapulis suis obumbrabit tibi. Credo in his scapulis geminā dei ꝓmissionē intelligendā: vite sez eius q̄ nunc est: pariter ⁊ future. Si eñ solū ꝓmitteret re gnū: ⁊ in itinere deesset viaticū: oīno cōquerent hoies ⁊ respōderēt. Magnū quidē est qđ ꝓmittitur: sed pueniē/ di illuc nulla facultas datur. Propterea q̄ post hoc secu mat. xix. lum/vitā ꝓmisit eternā: ipse dandū etiā in hoc seculo/cē tuplū quidentissima pietate ꝓmisit. Quid iā excusatiōis habes o hō? Profecto obstructū est os loquētiū iniqua. Quid plus afferet ad tentandū: nisi q: longa futura est via tua? Et si grādis tibi restat via: cur hoc timeas cui fo/ris cibus datur ne deficere possis in via? Melle vtiq; cib⁹ iij. re. xix illatus est ab angelo: quo nullus in humana ꝓsuetudine vilio: inuenit: sez panis ⁊ aq̄: tanta tñ fortitudo collata est: vt quadraginta diebus ambulās nō fatigaretur nec esurire. Unde nobis hūc cibū ab angelis ministrari? Mirū valde si nō vis. Nō si cibus hunc desideras: ⁊ angelica ministeria nō fugis: ad humili magis ambitione requi ris: audi quō scriptū sit de dño: q: tentante diabolo ⁊ sua dente: vt de lapidib⁹ facerer panē: restitit ⁊ dixit. ¶ Non E Deute. in solo pane viuit hō: sed in oī verbo quod ꝓcedit de ore viij. mat. iiij dei: deinde tentationibus supatis: ⁊ tentatore fugato: ac cesserūt angeli ⁊ ministrabant ei. Et tu g̃ si vis hre minie/ sterū angelor: fuge ꝓsolationes seculi: ⁊ tentationibus resiste diaboli. Renuat cōsolari aīa tua in alīs: si vis in dei memoria delectari. Cū esuris currere suader ad panē at tu potius audi dicentē: non in solo pane viuit hō. Cur eñ tanta varietate distraheris: vt modo cibū: mō potū: modo vestē aut lectū: nisi ꝓ sola corporis necessaria sus/ tentatione requiras: q̄ in vno/idest in verbo dei potes hec oīa inuenire? Māna eñ est oēm sapore: m habens: ⁊ odoris delectatione: ⁊ requies est vera ⁊ sincera: suauis ⁊ salubris: iocūda ⁊ sancta. Hec ꝓmissio est vite ꝓsentis. Nā ꝓmissione future quis explicet? Si expectatio iustoꝝ leticia: ⁊ tanta leticia vt oē qđ desideratur in seculo: non valet ei cōparari: ipsum qđ expectat quid erit? Oculus nō vidit deus absq; te: q̄ ꝓparasti diligētib⁹ te. ¶ Sub F Quattuor sc his scapulis/quattuor nobis beneficia ꝓferuntur. Sub his eñ absconditur: sub his in occursu accipitur⁹ ⁊ influor: ꝓtegimur q̄ sunt aeree potestates: sub his vn b: aculū salubre refrigerat nos: ⁊ repellit nimiū solis fer uor: sub his quoq; alimur ⁊ fouemur. Ait eñ ꝓpheta in ps. xxvj. alio psalmo. Qm̄ abscondit me in tabernaculo suo/in die malo: um: id est dum adhuc dies mali sunt: ⁊ in terra alie na sumus. q̄ data est in man⁹ impij: in qua nō est regnum pacis: nec deus pacis regnat in ea. Nam si regnat qđ est qđ' ore dicimus: aduenias regnū tuū. ¶ Necesse igit est abscondere interim si qđ habem⁹ boni: qm̄ thesaurū regni celor: q̄ inuenit hō absconditū. Propter qđ etiā cor/ G uinim⁹ poralit er in claustris ⁊ in filuis abscondimur: et si scire uestre futuru vultis quantū in hac abscōsione lucramur: credo nullum hic esse q̄ si quartā partem eoꝝ q̄ facit: in seculo actitaret nō adoraret vt deū: reputaret vt angelus: nūc aūt quo

ridie tanq̄ negligēs arguit ⁊ increpatur. Parum ne hoc lucrū ducitis: q̄ nō reputamini sancti anteq̄ pereatis? An nō timetis ne forte hic vili mercede hac recepta: in futuro mercedē nō habeatis? Necessaria est ḡ hec abscōsio: nō solū ante oculos alioꝝ: sed etiā multo magis ante cēlum. Zu. xvij. Hoc em̄ habet ꝺ̄nica illa sua. Cū feceritis oīa q̄ pcipium tur: vobis dicite. Serui inutiles sum⁹: q̄ debuimus facere/fecimus: ꝙ em̄ nobis si nō fecissem⁹? Et hec est vtiq̄ magna virtus ⁊ summa securitas: q̄n ⁊ pie viuis: ⁊ tamē plus attēdis q̄ desunt tibi: q̄ que obtinuisse videris obliuis q̄ retro sunt: ⁊ extendēs te in anteriora. Hec igit̄ est abscōsio quā sub scapulis dn̄i prestari dixeram⁹: q̄lis fo: sitan abscōsio fuit: vel obūbratio/q̄ marie facta est a spū sancto: ad celandum videlz tam incōprehensibile sacra/mentū. De protectione quoq; idem ait ꝓpheta iste. Obū/brabit sup caput meū in die belli. Sicut em̄ videns venie/tem accipitre mater: expandit alas suas vt pulli subeant ⁊ habeant tutū refugiū: sic nobis parata: ⁊ quodāmodo dilatato sinu extensa est summa illa ⁊ ineffabilis pietas dn̄i nostri. Unde ⁊ sup: a dixit. Cū̄ refugiū meum es tu. Ps. xxxix. Ja vero sub ipsis quoq; scapulis/⁊ vmbraculū salu/bre ⁊ protectionē habem⁹? Sicut em̄ iste corpore? sol: licet bonus sit ⁊ valde necessarius: nō ⁊ feruo: eius si tēperatus nō fuerit: infirmo capiti: ⁊ splendor infirmis oculis nocet: nec est solis culpa: sed infirmitatis: sic etiā sol iusti cie est. Unde ⁊ ꝺ̄. Noli nimiū iustus esse. Non q̄ iusticia bona nō sit: sed q: dū adhuc infirmi sum⁹: ops ipsa bona gra tēperari: ne forte elationis: aut indiscretionis vitiū incurram⁹? Quid est q̄ incessanter oratis ⁊ supplicātes/ nō possum⁹ ad eā quā desideram⁹ gre abundantiā que/rire? Putat q: auarus aut inops fieri? est deus: ipotens aut inexorabilis? Absit hoc: pprius abst: sed ipse cognouit figmentū nostrū: ⁊ scapulis suis obūbrat nob. Nō tñ a petitiōe ꝓpterea cessandū est: q: etsi nō dat ad satieta/tem: dat tñ ad sustentationē: ⁊ si cauet nobis a feruore ni mio: tñ fouet nos tanq̄ mater calore suo. Hoc est em̄ q̄ rū q̄ dixim⁹: sub scapulis eius nobis pstari: vt tanq̄ pul li in calore materni coepis foueamur: ne foris vagantes moriamur: refrigescēte nimirū charitate: q̄ nō diffundit in nobis: nisi per spm̄ q̄ datur nobis. Sub his igit̄ pēnis eius securus sperabis: vt videlz de exhibitione pfectus numerū/firma sit expectatio futuroꝝ.

¶ De prima parte q̄nti versus. Sermo. v. vnde sup: a.

Cuto circūdabit te Matth. xxvj. veritas eius. Vigilate ⁊ orate vt nō intretis in tentationē. Et quis hoc dixerit scitis: ⁊ tē pus scitis. Dn̄i em̄ est verbū illud/instante iam passione sua. Et attendite q̄m ipse quidē erat passur⁹: ⁊ nō discipuli: nec tñ pro se dicebat oratiōnē: sed pro illis. Lu. xxij. Unde ad petrū. Ecce sathanas expetiit vos vt cribra/ret sicut triticū: ego aūt rogaui pro te vt nō deficiat fides tua: ⁊ tu aliq̄n cōuersus ꝓfirma fratres tuos. Si tñ illos opo: rebat timere in passione dn̄i: quantū nobis timēdū est fratres in passione nostra. ¶ Vigilate ꝓinde ⁊ orate vt nō intretis in tentationē: q̄m vndiq̄ circūdati estis rē tationib⁹. Unde ⁊ legitis: q: tentatio est vita hoīs super terrā. Job. vij. Jtaq̄ si tot tentationibus plena est vita nostra: vt nō imerito tota ipsa tentatio debeat appellari: pernigili circūspectione opus est ⁊ oratione/ne inducamur in eam: vnde est ⁊ illud in oratione dn̄ica. Et ne nos inducas in ten tationē. Quia ḡ vndiq̄ sic circūdatus es tentationibus: scuto circūdabit te veritas eius: vt quēadmoduz vndiq̄ bella: ita vndiq̄ sint pfidia. In quo ⁊ illud manife stū est spūale scutū esse oportere/qđ circūdare pōt. Mat. vj. Veri tas aūt circūdat: q: verax q̄ ꝓmittit: ⁊ sic exhibet vt pro/mittit. ſfidelis deus (ait apls) q̄ nō patietur vos tentari sup: a id qđ poretis. 1. Cor. x. ¶ Nō incōgrue sane scuto cōparat gra diuine ptectionis: qđ in superiori parte amplū ⁊ la/tū est: vt caput humeros q̄ custodiat: in inferiori vero stri

ctius/vt minus oneret: maxime q̄ graciliores sint tybie: nec tam facile vulnerent: sed nec adeo periculosum sit il lis in paruulis vulnerari. Sic oīno/sic miliēs suis xp̄s ad inferiora tuenda. i. carnē/magnā (vt ira dixerim) stri ctitatem atq̄ penuriā rerū tēporaliū donat: necvult eos illarū multitudine pegrauari: sed vt victū ⁊ vestitū ha bentes: quēadmodum ait apls: his pcenti simus: in supe rioribus vero amplioꝛē latitudinē ⁊ abūdantiā gre spūa lis. Sic em̄ habes. ¶ Primū q̄rite regnū dei ⁊ iusticiam eius: ⁊ oīa adijcientur vobis. De victu vtiq̄ dixit ⁊ vestitu Ⓜ Mat. vj dixerat solicitos esse non debere. Nā ⁊ hec ipsa pater noster celestis benignissima pietate ministrat/ob duplis cem scz cām. Tle vel oīno crederem⁹ infensuz si ista nega ret: ⁊ sic desperaremus: vel illoꝛ nimia solicitudo spūa lis exercitij fieret detrimentū. Sine his em̄ neq̄ viuere: neq̄ deo seruire est. Cæterū quāto strictius/tanto meli⁹. Textus, ¶ Jtaq̄ scuto circūdabit te veritas eius: nō timebis a timo/ re nocturno. A sagitta volāte in die: a negocio perambu lante in tenebris: ab incursu ⁊ demonio meridiano. Hę sunt quattuoꝛ tentationes q̄bus vndiq̄ circūdati: necesse habemus circūdari etiā scuto dīi: vt sit nobis a dextris ⁊ a sinistris ante ⁊ retro. Hoc em̄ ꝓmonitos vos esse volo neminē sup terrā absq̄ tentatione victurum: vt cui forte tollit aliqua: alterā securus expectet: aut forte non secu rus/⁊ pauidus magis: ⁊ sic petat ab ea liberari: vt nūq̄ sibi in corpore mortis huiꝰ? libertatē pfectā seu requiē au deat polliceri. Qua in re ꝓsiderāda est nobis tam beni gna erga nos diuine pietatis dispensatio: vt q̄busdas nos tentationib⁹? patiat diutius occupari: ne forte periculo/ siores occurrāt: ab aliq̄b⁹ vero citius liberet: vt possim⁹ in alijs quas nobis vtiliores forte ꝓuidet exerceri. Verū ꝓsiderandū nobis est (sed nō modo) q̄ sint iste quattuoꝛ quas hic ponit. Credo em̄ q̄ in hoc oꝛdie: quo hic nume ranf: ꝓra eos q̄ cōuertūtur insurgunt: ⁊ velut ꝓncipes sunt oīnū tentationū.

¶ De secunda parte quinti versus: ⁊ de sexto versu. Sermo. vj. vnde sup: a.

Glet in diuinis scri Ⓓ pturis aduersitas designari per noctem: ⁊ scimus q: aduersus eos q̄ cōuertunt/pnū esse certamen de molestijs co: ponis cōsue uit. Caro em̄ hactenus indomita castigari/⁊ in seruitutē redigi: nequaq̄ equanimiter patitur: sed adhuc memoꝛ recens pdite libertatis/acrius ꝓcupiscit aduersus spm̄: maximeq̄ in his penis/in q̄bus eius vos quotidie mori entes: imo vero moꝛte affecti tota die: que ⁊ sup: a vires sunt: ⁊ vltra naturā: ⁊ ꝓtra ꝓsuetudinē vestrā. Quid igit̄ mirū: turbāt illa maxime eos q̄ necdū ꝓsueuerūt: ne..ū satis in pposito habēt recurrere ad oꝛones: resurgere ad meditationes scās: vt sic releuet diei pōdus ⁊ estus. Ne cessariū plane nobis inter ipsa nostre cōuersionis initia scutū dīi vt nō timeam⁹ a timoꝛe nocturno. Bene aūt ꝺ: nō timendum a timoꝛe nocturno: ⁊ nō ꝺ: a nocte: q: non ipsa afflictio tentatio est: sed magis timoꝛ: ipsius. Nam et oēs labor am⁹: cuz tñ nō oēs inde tentemur: ⁊ q̄ tentant multomagis timoꝛe future pene/q̄ ꝑsentis doloꝛe ledū tur. ¶ Quia ḡ timoꝛ: ipse tentatio est: cōgrue dictū est ei qui circūdatur scuto dīi: q: a tentatione hac nō timebit. ſforte impugnabit: forte terrabit: forte timebit noctem: sed nō ei timoꝛ: ille nocebit. Magis aūt si nō fuerit domi natus: tūc imaculatus erit: ⁊ emūdabit sicut scriptū est: q: terrini purgabūtur. Camin⁹ est timoꝛ iste: sed vt exami Job. xlj. ner: nō exurat veritas facit. ¶ Nocturnus plane ⁊ tene/ Ⓒ brosus timoꝛ: iz facile hūc radius veritatis exuperat. In gerit em̄ oculis coꝛdis nūc quidē pctā q̄ fecimus: vt quē p. xxxviij admodū de se ꝓpheta ait: etiā nos in flagella parati si mus: annūciantes iniquitatē nostrā: ⁊ cogitantes ꝓ pec cato nostro: nūc vero eterna supplicia q̄ meruim⁹: vt in coꝛ cōparatione q̄ euadimus: vniuersa q̄ patimur deli/

tias reputemus: nūc quoq; celestia premia: ad que tendi Ro. viij. mus: credꝛo videlz memoꝛ: tes: q̄m nō sunt cōdigne pas siones huius tēporis/ad futurā gloriā que reuelabit̄ in nobis: nūc etiam ea que ꝓ nobis ꝓtulit xp̄s: vt credꝛo cō fiderantes quāta sustinuit illa maiestas pro inutilibus seruis: erubescam⁹ nō sustinere vel parua ꝓ nobis. Sed fortasse ꝓualuit veritas: pſertim tā multiplex ⁊ vsq̄qua/q̄ circūdans nō repellere modo: sed etiā expellere peni tus hunc timoꝛē. ¶ Nox ꝓcessit: vt filius lucis ⁊ diei ho A neste ambulans: time sagittam. Leuiter volat: leuiter pe netrat: sed dico tibi nō leue infligit vulnus: cito interfi cit. Nimirū sagitta hec vana gloria est: nō estynde hec im pugnet pusillanimes ⁊ remissos: q̄ feruentioꝛes esse vi denf ipſi paueant: ipſi sibi caueāt in hac parte nihilomi/ nus adhuc soliciti nō desererescurū expugnabile verita tis. Quid em̄ aliud tam cōtrariū vanitati? Nec sane huic opponēda sagitte secreta illa: ⁊ quodāmodo intima veri tatis exigimus: senerip̄sam nouerit aīa: de se teneat veri B tatem. ¶ Difficile ꝓfluus (ni fallor) hō verbis laudan/ tiū/hoīem in vita sua abduci poterit altū sapere: si se im⁹ ad lucem veritatis solicita ꝓsideratione discutiat. Nōne em̄ si ꝓpriā cogitat cōditionē: dicturus est sibi: q̄d super bis terra ⁊ cinis? Nōne si ꝓpriam cōsideret corruptionē: fateatur necesse est: q̄m non est in eo bonū? Sed ⁊ si for/ te aliquid hr̄e videf: nō sueniet puto q̄ respōdeat apl̄o 1. Cor. iij. dicenti. Quid habes q̄ nō accepisti? Et alibi. Qui se exi 1. Cor. x. stimat stare: videat ne cadat. Postremo si fideliter cōpu tet: facile illi erit aduertere: q̄ nec cū decem milibus pos sit occurrere ei qui cū viginti milibus venit ad se: ⁊ oēs iusticias suas tanq̄ pannū menstruate reputari. Eadem quoq; veritas ⁊ eis nihilomin⁹ opponenda est tentatio nibus que sequūtur. Neq; em̄ vel sic desistit hostis anti quus: sed ad callidiora forte ꝓuertitur argumēta. ſfirmā ꝓbauit vtroq; latere rursim: nō est q̄ vel a sinistris pusil lanimitate timoꝛis: vel a dextris eā humanis ꝓcurere lan dibus: in vtraq; iam molitione frustratus attentet. Sed si viribus (inquit) deiicere nequeo: forte decipere pos/ sum alicuius ingenio pditoꝛis. Quis puras erit hic pdi tor? ¶ Plane cupiditas radix iniquitatis: ambitio subti C le malū: secretum virus: pestis occulta: doli artifex: ma/ ter hypocrisis: liuoꝛis parens: vitioꝝ oꝛigo: criminū fo/ mes: virtutū erugo: tinea sanctitatis: execratrix coꝛdium ex remedijs moꝛbos creans/generans ex medicina lan guoꝛē. Contempsit vanā gloriā (ait) q̄m vana est: forte solidius aliquid affectaret: forte honoꝛes: forte diuitias. Quātos hoc negociū perambulās in tenebris trudi fe cit in tenebras exteriores/veste spoliās nuptiali: ⁊ virtu tum exercitia fructu pietatis euacuās. Quātos ḡ pestis hec nequiter supplātatos/turpiter quoq; deiecit: vt cete ri quicq; quos latuit occultus effossoꝛ: subitā expaueſce rent ad ruinā. Quid vero hūc fouet vermē aliud/q̄ men tis alienatio ⁊ obliuio veritatis? Aut q̄d nisi veritas hūc pdendū vestigat̄ pditoꝛem: ⁊ negociū arguit tenebꝛarū? mat. xvj. Nimirū hec est q̄ dicit. Quid pdest hoī si vniuersum mū mar. viij. dum lucret: se aūt pdat: ⁊ detrimentū sui faciat? Et item. Sap. vj. Potentes (ait) potenter tormenta patient. Hec est q̄ se D dula suggestione reducit in mentē/q̄ sit in ambitu friuo la ꝓsolatio: graue iudicium: vsus breuis: finis ignotus. ¶ Ducuscq; tentationes dn̄i: quartā inimicus nō ꝓsumit afferre. Illa em̄ de ignoꝛantia est: nec dubitat sapientissi mū: q̄ sic moderabat̄ respōsiones suas: vt in nullo vnq̄ mat. iiij. posset deprehendere qđ querebat. Prima siquidē tenta/ Luc. iij. tione esurienti suadebat de lapidibus panē facere: iz ille nec posse: nec nō posse respōdens/cibū alium prendit di cens. Non in solo pane viuit hō ⁊c. Secūda vero tenta tione precipitium suadebat: ꝓmittens q: non ederetur si filius dei esset: ⁊ sic videns oīs ciuitas laudaret eum ⁊ magnificaret: ⁊ nec esset: nec nō esse respondit. Tertia de ambitione fuit: qui oīa regna mundi ꝓmisit si cadens ado: aret eū. Videꝛes ne q̄ ambitionis via ado: ratio diabo

li est: qua videlicet ad honoꝛes/⁊ gloriā mūdi peruenie/ dum suis ille ado: atoribus pollicetur? Quarta vt dixi ten tatione apud eū abstinuit: cui? nimirū tantā esset experi/ tus prudentiā ex responsis. Quid aūt aduersus alios fa ciat: quos videt oīmodo diligere iusticiā ⁊ odisse iniqui/ tatem? Quid nisi vt iniquitatē palliet virtutis imagine? Quos em̄ pfectos boni nouerit amatoꝛes: malū eis sub specie boni nō mediocris: sed pfecti psuadere conat: vt cito cōsentiat q̄ magnopere diligit bonū: ⁊ facile qui cur rit/incurrat. Hoc est igit̄ demonū nō modo diurnū: sed meridianū. An nō hoc timuit maria: q̄n ad nouā angeli salutationē erpauit: An nō hoc insinuabat apl̄a eū dice/ 1. Cor. ij. rēt. Non em̄ ignoꝛam⁹ cogitationes eius. Ipse em̄ ange 1. Cor. xj. lus sathane trāsfigurat se in angelū lucis. An nō deniq; Matth. xiiij. hoc ipsum metuebāt discipuli: q̄n videntes dn̄m sup ma mar. vj. re ambulantē clamabāt putantes phantasma esse? Et vi de q̄ bene cōgruit q̄ quarta vigilia noctis fuisse dr: quā do cōtra tentationē quartā vigilasse discipuli perhibent. Nec vero in re manifestissima nostro arbitro: opus esse eloquio q̄ videlz sola fit veritas q̄ palliatam detegit falsi tatem. ¶ Quattuoꝛ has tentationes etiā in generali sta E tu ecclesie/haud difficile diligens cōsideratoꝛ inuenier. Nōne em̄ timoꝛ: nocturnus exercebat nouella adhuc ec/ clesie plantationē: q̄n oīs qui occiderat seruos dei arbi/ trabat̄ se obsequiū pstare deo? Demū pſecutione cessan te/⁊ die reddita/turbauit eā grauius ⁊ afflixit sagitta vo lans: q̄n ejerunt aliqui de ecclesia inflati spū carnis sue inanis ⁊ volatilis gloriе cupidi: ⁊ volētes sibi facere no mē linguas suas magnificādo/diuersa ⁊ puersa dogma ta fabricauerūt. At nūc quidē pax a paganis: pax ab he reticis: sed nō est pax a falsis filijs. Multiplicasti gentē dne iesu: sed nō magnificasti leticiā: q̄m multi sunt voca ti pauci vero electi. Oēs xp̄iani: ⁊ oēs fere que sua sunt querūt: nō q̄ iesu xp̄i. Ipsa quoq; ecclesiastice dignitatis officia in turpē questum/⁊ tenebrarū negociū trāfiere: nec in his salus animarū: sed luxus querit diuitiarum. Propter hoc tondent: ꝓpter hoc frequētant ecclesias: missas celebrant: psalmos decantāt. Pro cpatibus ⁊ ar chidiaconatib⁹? impudēter hodie decertatur: vt ecclesiarū redditꝰ in superfluitatis ⁊ vanitat̄ vsus dissipent. Superest vt reuelet hō pcti: filius pditionis: demonū non modo diurnū: sed ⁊ meridianū: qđ non solū transfigurat in an gelū lucis: sed extollit supra oē qđ ꝺ: deus: aut qđ colit. Nimirū insidiat crudelius calcaneo matris ecclesie: a q̄ doleꝛ caput suū esse contritū. Hic plane grauissimus erit incursus: sed ob hoc quoq; ecclesiam electoꝝ veritas libe rabit: ꝓpter eos breuiās dies: ⁊ demonū meridianū de/ struēs illustratōe aduētus sui. Et hec quidē dicta sunt de tentationib⁹? istis: nā ⁊ in sermone quodā sup cantica cā ticoꝝ memini me sup his tractasse similr: cum meridiani Ser. xxx. huiꝰ demonij mētio incidisset/ex occasione scz meridiani accubitꝰ sponsi: quē sibi sponsa petierat indicari.

¶ De septimo versu. Sermo. vij. vnde sup: a.

Jſi spe viuimus fra/ F tres: nec deficimus in tribulatione pſenti: q̄ in expectatione simus indefectibilium gau diorum. Neq; em̄ vana vobis hec expectatio: aut dubia spes videf: innixa nimirū eterne ꝓmissionibus veritatis. Deinde etiā ex preceptione pſentium munerū/fir ma est expectatio futuroꝝ: ⁊ pſentis gre virtꝰ nimis cre/ p. lxxxiij dibiliter attestat̄ felicitatē ꝓmisse gloriе sine dubio secu B turā. Nempe dn̄i virtutū ipse est rex gloriе: ⁊ in hymno quoq; eundē votis cantam⁹ patrē perēnis glie: patrem potentis gre: cui ⁊ in psalmo canim⁹: q: miam ⁊ veritatē diligit deus: gratiā ⁊ gloriā dabit dn̄s. ¶ Viriliter ḡ sustī neat in hoc seculo pietas colluctatione: ⁊ pſecutionem quāliber equanimiter patiat. Quidni tolleret oīa: q̄ad oīa valet: ꝓmissionē habens eius vite q̄ nūc est/⁊ futu re? Repugnet fortiter impugnāti: q: ⁊ repugnāti ꝓpu/

Universidad de Deusto
Biblioteca

gnator aderit indefessus: ⁊ triūphanti nō deerit largissi-
mus remunerator. Scuto (inquit) circūdabit te veritas
Textus. eius. ¶ Necessaria plane insuperabilis preccio veritā-
tis: nō modo interim in carne degenti: sed postmodū ex-
euntī: ⁊ nūc quidē ob periculosos ꝑflictus: tūc vero ob
monstruosos occursus spirituū malignoꝝ. Nempe ⁊ san-
ctissimā illam glorioſi martiris animā voluit para inimi-
ca nocere: ⁊ feruenta bestia sciēs ꝙ modicū iam tps habe-
ret: tota ꝓfecto infania malicie infatigabilis: nō est veri-
tas ꝓpe assistere: ei quoq; in quo nihil habebat. Immo
vero ad ipm etiā regē glie accedere ꝑ prudentissima teme-
ritas illa ꝑsumpſit: sicut ipse testatur. Venit em̄ ꝑceps
Jo. xiiij. mūdi hui⁹: ⁊ in me nō inuenit quicq̄. ℣ felix aia q̄ sic inte-
rim tentationū iacula scuto veritatis repulerit: vt nil pro-
sus venenatū in se coalescere passa: oino nō ꝑfundatur
cū loquet inimicis suis in porta: nihil in me funeste repe-
ries. ℣ felix quē sic circūdat clypeus veritatis: vt introitū
quoq; ⁊ exitū eius custodiat. exitū vtiq; ab hac vita: ⁊ in
troitū in futuram: quo videlz nec moliatur a tergo: nec a
facie mali quippiam inimicus attentet. Siquidem oino
opus erit illi custode: opus erit duce fideli: opus erit cō-
solatore magno ꝓpter horribiles illas visiones: nō mi-
nus q̄ hic aditore ⁊ ꝓpugnatore ꝓtra inuisibiles tenta-
tores. ¶ Glorificate itaq; dilectissimi ⁊ portate interim
ℨ ꝑm in corpore vestro onus delectabile: suaue pondus
sarcinā salutarem: etiā si ꝑmere aliqñ forte videt: etiam
si interdū latera rondit: ⁊ flagellat recalcitrantē etiam si
qñ in chamo ⁊ freno maxillas cōstringit ⁊ coercet: oino
feliciter. Esto vt iumentū qui saluatoꝝ portas: sed non
ꝑs. xliij. penitus vt iumentū. Homo (inquit) cū in honore cēt nō
intellexit: cōparatus est iumentis insipientib⁹: ⁊ similis
factus est illis. Quid em̄ tantopere vel plangit ꝓpheta
vel arguit in hoīe similitudinē iumentoꝝ: ꝑsertim q̄ alio
ꝑs. lxxij. quodā loco de se loquit ⁊ dicere deo nō sine q̄dā congra
tulatione videt. Ut iumentū factus sum apud te: ⁊ ego
semp tecū. Puto: imo nō puto: sed scio: similitudinē ali-
quā iumentoꝝ hoi cōmendari: sed plane nō eā que in nō
intelligendo: ⁊ insipientie: sed patientie imitatione cōsi-
ℨ stat. ¶ Neq; em̄ succensentis similit⁹: sed ne plangentis q̄
dem videret vox si dixisset: homo cuz sub onere dei esset
nō recalcitrauit: vt iumentū factus est apud eum. Quis
nō illi iumento plurimū inuideret: cui⁹ in humili tergo
ad cōmendationē ineffabilis sue māsuetudinis dignat⁹
est sedere saluator: si cū illius tā ꝑcioſi oneris gestatione
intelligentiam quoq; tam singularis habuisset honoris:
Ut iumentū igitur est: minime tñ iumentū: patienter q̄-
dem sustinens onus: sed honorē intelligens sapienter: ⁊
delectabiliter cogitans tā ipsius oneris qualitatē q̄ ꝓ-
priam vtilitatem. Magn⁹ ille ignatius: discipuli que dili-
gebat iesus: auditoꝝ marcy: nostet: cui⁹ ꝑciosis reliquijs
nostra ditata est paupertas: mariā in pluribus: quas ad
eam scripsit: epistolis christiferā cōsalutat. Egregi⁹ pla-
ne titulus dignitatis: ⁊ cōmendatio honoris immensi. Nē-
pe cui seruire regnare est: gestare hūc: nō onerari est: sed
ornari. Ceterū vnde ei de quo nūc loquebamur: saluato-
ris asello verendū vllatenus videbat: ne sub illa tali sar-
cina deficere posset in via: An vero timēdus ei aut lupo-
rū incursus: aut raptoꝝ occursus: vel ꝑcipitiū seu pericu-
lum aliquod sub tanto ꝑside metuendū: ℣ felix q̄ sic tule-
rit xp̄m: vt a sanctosanctoꝝ in sanctā ciuitatē merear in-
duci. Non est oino qō timeat: ne vel in via aliqō offendi-
culū: vel repulsam in ianua patiar. Ili nempe iumētovi-
Textus. am parabāt fideles ppli: huic angeli sancti: qm̄ angelis
suis mandauit de te: vt custodiant te in oīb⁹ vijs tuis:
ne forte offendas ad lapidē pedez tuū. Sed nō sunt hec
Textus. preoccupanda modo: series magis ipsa scripture exposi-
tionis ordine sequenda est. Cadent a latere (inquit) tuo
mille: ⁊ decē milia a dextris tuis: ad te aūt nō appropin-
quabit. Dic em̄ versus hodie nobis tractandus est: non
longoꝝ. In ꝓcedenti sane capitulo: qō nouissime tra-
ctabatur: dictū est (si recolitis) quēadmodū a quattuor
quibusdā maximis equidē grauissimisq; tentationibus
hui⁹ vite: ꝓtectio liberet veritas: videlz a timore nocturno:
a sagitta volante in die: a negocio perambulāte in te-
nebris: ab incursu ⁊ demonio meridiano. Nō igit sequi-
tur: cadent a latere tuo mille ⁊c. future magis vite arbi-
tror: assignandū. Unde ⁊ in ꝓncipio sermonis hui⁹ me-
ministis adhuc (ni fallor) sententie apostolice: qua videlz
ℨ. Tim. ij. valere ad omnia pietatem: vite quoq; eius q̄ nunc est: et
future ꝓmissionē hñe cōmendat. Audite ḡ ⁊ audire in le-
ticia cordis vestri: qō ad future vite ꝓmissionē: vestrāq;
expectationē ꝓtinere videt. Ubi est thesaurus vester: sit
⁊ cor vestrū. Et quidē studiose audistis ꝑsentia: nō sum
Numeri xxiij. immemor: sed studiosius decet futura audire. Nā ⁊ pseu-
do ꝓphetā: balaam dico (recolite q̄ historias nostis) et
ipse inquā iniquus iustoꝝ mortē optabat: ⁊ nouissima
sua horū similia fieri ꝑcabatur. ¶ Tantus est pietatis fru-
ctus: tanta iusticie merces: vt ne ab ipsis quidem nō deri-
ℵ derari queat impijs ⁊ iniustis. Minus in oblectat canti-
cū syon salices babylonis. Suspendenda ꝓnde organa
apud eos: lamentandū magis sup flumina babylonis: si
forte ꝑsuaderi eis possit vt plágant. Dic plane cantandū
est: vbi nō decrūt q̄ tota alacritate spūs/saltent ad vocē
psalterij ad canticū syon: ⁊ vehemētia quadā sacri deside-
ꝓs. xliij. rij ad eā gestiant ꝓuolare dicētes. Quis dabit mihi pen-
nas sicut colūbe: ⁊ volabo ⁊ requiescā. Quid em̄ aliud
exultare: q̄ ex seipso saltare est? Minus sapit his q̄ me-
dio adhuc periclitanē in mari: iactantur vndis: aguntur
fluctibus: qualiber fauorabile sit qō de remoti ⁊ prope
iam desperati trāquillitate seu amenitate littoris nūciat
Sed nec ad eiusmodi ꝓtinet aiam: qō hodie nobis ꝓpo-
situ est. neq; em̄ talis quepiā adhuc mereā audire: cadēt
a latere tuo mille: ⁊ decē milia a dextris tuis. Memēto
cui hec ꝓmissio facta sit. Nempe ei q̄ habitat in adiutorio
altissimi: in protectione dei celi cōmorabit. ¶ Audiat igit
ℴ is qui salutis portui cogitatione iam ⁊ auiditate appro-
pinquat: q̄ ꝓiactata velut quadā anchora spei sue/terre
illi desiderabili incōmutabiliter inhesisse videt cūctis
diebus/q̄bus nūc militat: expectās donec veniat immuta-
tio sua. Cerissima sane ⁊ ꝓpina ꝓpinquatio portus hu-
ius/hec ipsa cōuersatio eius: in qua positi estis: exit⁹ ꝓ-
paratio est: vocationis videlz ⁊ iustificatiōis diuine. In
his nempe duobus/fidelis quedā cōstituta est cōnexio:
velut cuiusdā eternitatis ad eternitatem. i. magnificatio
nis ad predestinationē: quarū equidē sicut predestinatio
nullo est ꝑcisa ꝓncipio: sic et magnificatio nihilominus
nullo aūt fine claudenda. Ne vero eā quā dixim⁹ quasi
gemine huius eternitatis mediā cōnexionem esse putes
nostre adiuentionis: apostolū audi: si nō eandem tibi
Ro. viij. manifestius ipse cōmendat. Quos em̄ ꝑscuit ⁊ ꝓdestina-
uit conformes fieri imaginis filij sui: quō putas: aut quo
ordine magnificabit: Siq̄dē q̄ a deo sunt: ordinata sunt.
Num a ꝓdestinatiōe ad magnificationē saltu quodā per
uenies repentino? Prouide tibi mediū pontē: aut magis
ingredere iam paratū. Quos ꝓdestinauit (inquit) hos ⁊
vocauit: quos aūt vocauit: hos ⁊ iustificauit: ⁊ quos iu-
stificauit: hos ⁊ magnificauit. Hec via equidē bona vide
tur nōnullis hoibus: sed ⁊ bona est: nihil sup eius fine
timendū. Nō tibi sint vie hui⁹ suspecta nouissima: perge
securus: tanto viuidi⁹ quāto certius ea iā ꝓpinquare vi-
deas: nēpe tenes media: quō nō nouissima ꝓpinquarēt:
Matth iij. ⁊. iiij. Agite (inquit) ꝓniam: appropinquabit em̄ regnū celoꝝ
Eiusd. xj. Sed regnū (inquies) celoꝝ vim patit: ⁊ violēti diripiūt
illud. Nullus mihi ad hoc nisi ꝑ medios hostiuꝫ cuneos
patet accessus: in itinere medio sunt gigātes: in aere vo-
litant: obsident trāsitū: obseruāt trāseuntes. Attamē fi-
ducialiter age: ne timeas. Magni sunt: multi sunt: sz ca-
dēt a latere tuo mille: ⁊ decē milia a dextris tuis. ¶ Ca-
ℶ dent vndiq; munq̄ tibi deinceps in ꝑpetuū nocturi ꝑa-
rū est) nō appropinquaturi. Equidē videbit pcō: ⁊ ira-

scetur: sed a latere veniet ꝙ videlicet ꝓueniat te miseri
cordia dei tui: eadem quoq; nihilominꝰ etiā misericordia
subsequat: ⁊ introitū videlz tuū (vt quidē supra memini
mus) ⁊ exitū tuū custodiēs. Alioqn q̄d in illo tā terribili
spūalium nequiciarū occursu/humani possent cōsistere
sensus: ꝙ nō intolerabili ꝓcuterentur horore. Quid pu
tatis fratres si vel vni alicui e tam multis ꝑncipibus te-
nebrarū in mediū vestri irruere: ⁊ in tota feritate sua/ac
reneb: osi enormitate coꝝ posse apparere liceret: q̄s illum
posset vel coꝝ sensus sustinere vel cordis? Densq; an
te hos paucos dies/ipsi sitis: vnū quendam ex vobis/⁊
prius dormientē ⁊ postea excitatū: tam grauiter phanta
sia nocturna turbare ꝓmissa est: vt vix illa die rōnis cōs
pos: vix potuerit esse securus. Etiā oēs vos pariter expa
uissetis: cū territus ille terribilē nimis exclamasset in vocē
Erubescendū sane ꝙ ps̄q̄adeo fides in vobis (vel dor-
mientibus) visa fuerit obdormisse: sed ad nostrā sine du
bio/factū est admonitionē: vt tota solicitudine memine
rimus aduersum quos nobis sit colluctatio: ne q̄n scilz
aut ignari hostilis insidie: aut ꝓtectioni diuine inuenia-
mur ingrati. Ex vehemētissimo siquidē ꝓpriū cruciatu li-
uoris/in tantū ꝓrumpit malicia inueterata furoꝝ em̄: his
ꝑsertim diebꝰ sanctis acrius sese indicās vestra deuotio
ne toꝝqueri. Eodē sane tabescentis insanie zelo: sed licen
tia amplioꝝ/exeūtibus sanctis adest: nō nisi a latere tñ:
neq; em̄ vel occurrere iam a facie quasi vt vim faciat: vel
a tergo repere tanq̄ vt decipiat ꝓmitteur. Sed nec iuxta
iter quidē scandalū decetero ponet tibi: ad te em̄ nō ap-
ꝓpinquabit: nō modo nō attinget vt feriat: sed nec ac-
cedet vt terreat. Puto enim id verebaris: ne te forsitan
grauis ad illas tam mōstruosas effigies: ⁊ larualiū tan-
tam imultitudinē facierū horoꝝ: inuaderet: sed egregius
tibi paraclytus/⁊ efficacissimus aderit cōsolatoꝝ: ipse ni-
mirū de quo legisti. Eoꝝ illo ꝓcident ethiopes: ⁊ inimi-
ci eius terrā lingēt. Plane ad nihilū deducet in cōspectu
ꝓs. lxxj. eius malignoꝝ: sic timētes se gloriscabit. Presente te dñe
iesu quātūlibet irruant hostes: imo nō irruāt sed ruant:
cōfluant vndiq; sed vt fluāt/⁊ pereant a conspectu dñi:
quēadmodū fluit cera a facie ignis. Quid em̄ metuā de
ficientes: q̄d trementes paueā: q̄d verear cadētes? Et si
ambulauero in medio vmbre mortis: non timebo mala
dūmodo tu mecū sis dñe deus meus. Siquidē ꝓtinus
aspirabit diem: ⁊ inclinabūt vmbre: cadent hincinde ꝓnci
pes tenebrarū. Quos em̄ nūc quoq; dū inter malignas
eoꝝ occultasq; suggestiones ꝙ fidē adhuc/nō ꝙ speciem
ambulamus: fides tamen victoriosa triūphat: quō nō fa
cilius ipsa iā tūc ꝓpalare cognitio veritatis/euidēs cum
suis illis tenebrosis ferrugineisq; imaginib⁹ exufflabit:
Nec causeris forte de numero: vel ipsam saltem multitu
Matth viij. dinē verearis. Memēto sane q̄ ad vnū saluatoris impe-
Mar. v. rium/ab obsesso iā ⁊ diu possesso vnius hoīs corpore/de-
Lu. viij. monū legio tota discessit: ⁊ ne ipsos quidem ausa est nisi
ab eo iussa/contingere porcos: quātomagis ipso duce/
Cāti. vj. quorquot fuerint: vndiq; cadent cū ingenti admiratione
⁊ confusione dicētes. Que est ista que ascēdit sicut auroꝝ
cōsurgens: pulchra vt luna: electa vt sol: terribilis vt ca-
strorū acies ordinata. Intrepidus itaq; ⁊ oino impaui-
dus: magis aūt gratulabundus ⁊ laudās oculis tuis cō
siderabis: nec sane iam vel impugnationē sustinebis: vel
furoꝝ pauebis: sed magis retributionē pcōruꝫ videbis.
ℵ ¶ Et quidē videnē sufficere posse hodie que dicta sunt:
sed adhuc sane aliquos vestrū nōnulla arbitror expecta
tione suspendi. Mouet em̄ studiosiores quosq; (ni fal-
loꝝ) quidnā sibi velit/q̄ a dextris quidē decē milia: a sini
stris vero mille ꝓhibet esse casuros. Nam latus sane qō
simplr ꝑs: nō nisi sinistrū hoc loco licere accipi puto: ꝓ-
sertim q̄ dextrū quidē incōtinenti ꝓpio deliguet ex no
mine. Et qdē nō sine certa rōne mysteriꝫ a sinistris mul-
tos: sed multo plures a dextris casuros esse ꝓdixisse vi
deat. Nisi forte quis taꝫ hebes fuerit ⁊ insulsus: vt in eo
qō discrimille/⁊ decē milia: certam exprimi putet numeri
taxationē: ⁊ nō magis supabundantē cōparationē. Nos
em̄ sic nō diuinas scripturas accipim⁹: sed neq; ecclia dei
¶ Cadēt ḡ a sinistris quidē mille: a dextris aūt decē mi- ℬ
lia: q̄ videlz abūdantioꝝ malignitate ⁊ velut copiosio-
re manu dextris insistere partib⁹: dextrū latus appetere
ꝓsueuissent. Quod quidē si magnū illud ecclie coꝝ cō-
siderare libet: facile satis aduertimus: lōge acrius impu
gnari spūales viros ipsius ecclie q̄ carnales: q̄ nimirum
duo eius latera/dextrū sinistrūq; puto nō incōuenienter
accipim⁹. Agit hoc sane supba semp inuidiosa malicia: ꝓ
fectioꝝ es quoq; vehemētius pulsans iuxta illud. Esca ei⁹
electa. Et iterū. Absorbebit fluuiū ⁊ nō mirabit: ⁊ habet Job. xl.
fiduciā q̄ influat iordanis in os eius. Agit inquā ⁊ fi nō
fine certa diuini dispensatione ꝑfilij: qui quidē nec impfe
ctioꝝ es sup: a id qō ferre possunt: nec tentari ꝑmittit: faciens
cū tentatiōe ꝓuentū: ⁊ ꝓfectioꝝibus nō modo gloriosio
res: sed numerosioꝝ es parat ex bello triūphos. Tota er
go pariter electoꝝ ecclia coꝝ habitur: q̄ ex vtraq; parte
sui legitime certauerit: vtroq; nimirū coꝝ tā potenter
interim ventilās inimicos: vt paulo post manifestius ca-
dere videaē a latere eius mille: ⁊ decem milia a dextris
ei⁹. Sic nimirū olim iam quidē dauid ꝓfectioꝝ virtute ꝓ
bata: necdū vero ꝓpalata in israel reprobatoꝝ saulis/ca
nebāt in choꝝ dicētes. Percussit saul mille ⁊ dauid decē ℌ. Re. xviij
milia. Sinaūt ad singulos magis placet hoc referri: non
vobis deest ne in hac quidē parte spiritalis intelligentie
via: dūmodo ꝓpiam sup hoc experientiā ꝑsulatis. Lon
ge siquidē amplioꝝ solicitudine ⁊ callidiate multiplici
pars aduersa vulnerare in nobis derterā satagit q̄ sinis-
trā: nec ram coꝝ os ꝓfecto/q̄ cordis laborat auferre
subst antiā. ¶ Utrāq; nimirū ꝑsperiatē humano generi
inuidere noscūtur: vtraq; eos felicitate ꝑuare cōtendūt
⁊ celesti videlz ⁊ terrena: sed longe amplius roꝛe celi/q̄
pinguedine terre. An vero incōgrue hec dixerim⁹ duo la
tera: q̄bus nimirū duplicem hoīs substantiā ꝑstat inniri:
vos iudicate. Nā q̄ spūalia quidē bona attribuimus dex
tre: sinistre vero carnalia: minime ꝓrsus vereoꝝ arguē-
dum: ꝑsertim a vobis q̄bus semp studiū est: nec dexteraꝫ
aliqñ sinistrā: nec sinistrā dexterā reputare. Nec vero ali
ter vera quidez sapientia ꝓbat: q̄ vt in sinistra diuitie et puer. iij
gloria: in dextera aūt sit lōgiturnitas vite: nā ⁊ hoc sane
nullatenus expedit ignoꝝare: quenā vobis vehemētius
insteꝛ pernicax hostiū multitudo: illic nēpe studiosius re
pugnandū/vbi granior viget necessitas: vbi toruꝫ belli
imminet pōdus: ⁊ vbi colluctatiōis ratio vniuersa cōsistit
vnde vobis parat tota aurvictis ignominiosa caprinitas
aut vincentibus gloria triūphalis. Denisq; ꝓpter hoc nō
quidē ad insipientiā vobis: tundendū libere aduersario
videmini latus exposuisse sinistrū: vt dexterū pinde tota
solicitudine cōseruetis. Hec nimirū cōmendata a xp̄o et
xp̄ianis oibus imitanda serpētis prudentia est: vt caput
solum: toto si necesse fuerit: exposito coꝝ ore: tueatur.
¶ Hec vera philosophia: hoc ꝑfilium sapientis: vt oi cu ℘
stodia seruet coꝝ: q: ex ipso vita ꝓcedit. Hec denisq; gra- puer. iiij
⁊ misericordia dei in seruos eius: ⁊ respect⁹ in electos il-
lius: vt in coꝝ interim sinistram quidē velut dissimulās
dextere semp studiosus ꝓtector assistat. Hinc est quod de
seipso ꝓpheta testat. Prouidebā dñm in conspectu meo ꝑs. xv.
semp: qm̄ a dextris est mihi ne cōmouear. Nūquid nō et Job. j.
illius manū dexterā: ⁊ solā ea putas dexterā remisse: cu
ius totā in facultatē/pariter ⁊ in carnē licere passus est
quicqd libere visum est inimico: verūtamen aiam (inqt)
eius serua: Utinā mihi semp a dextris sis iesu bone: vti-
nā semp teneas manū dexterā meā. Scio em̄ ⁊ certꝰ sum
qm̄ nulla nocebit aduersitas: si nulla dñetur iniquitas.
Tundeat interim/⁊ rūdatur sinistrū latus: pulsetur iniu-
riis: vellicetur opprobriis: libens illud expono: duz a re-
custodiar: dūmodo sis ipse protectio mea sup manū dex-
terā meā. Forte em̄ mille qui a sinistris casuri sunt: homi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

nes magis intelligendi sunt/q̄ demones. Ibi nimirū nos bis nō nisi ad tempora lia q̄liber/aduersant ⁊ trāsitoria bona: que quidē aut nos hīe inuidiosa maliguitate suspirent: aut cupiditate iniusta sese potius doleant non hīe. ſſ orte em̄ mūdi huius conātur auferre substātiam. Forte fanorē hoīm: forte ipsam corpoꝝ vitam. Usq̄ huc seuire humana ꝓtestatio pōt: animæ vero nō habēt quid faciāt. Nā demones quidē superna nobis ⁊ eterna potius inuidere nosc̄ntur: non tñ vt sibi cedat quod irreparabiliter amiserūt: sed ne illuc paup de puluere suscitatus accedat vnde ipē in gloria cōditi irreparabiliter ceciderūt. Judi guatur ⁊ liuore tabescit obstinata maligmitas: humanaꝝ fragilitatem obtinere: qđ retinere ipsa nō meruit. Sed ⁊ si quādo forte cuiuis rēpotalia dāna aut inferre conant: aut gratulant inferri: hec coꝝ tota molitio est: vt iactura exterior: vel eidē ipsi/vel alteri occasio fiat interna. Sicut e regione homines quotiens ea suadere nobis: aut quoli bet modo efficere curāt: vnde dextera nostra ledat: non hoc quidē ꝑncipaliter agere: sed rēpotale aliqđ cuiuis ꝑ uenturū: vel sibi scꝝ: vel nobis: vel alteri forte cuipiā aut detrimentū: aut emolumentū exinde seu captare seu ꝓ pulsare velle videnť. Nisi forte eatenus quis in demonē transierit ex homine: vt optare vllo modo possit quēli ber sibi inimicissimū hominē eterna dānatione mulctari.

E ¶ Quid nos miseri dormitamus a spūali studio: quos tam multipliciter infectatur nequicia spirituali? Et pu dor est dicere: ⁊ silere ꝓhiber vis dolotis. Quātos enim inuenire est fratres ex his quoq̄ qui in religionis habi tu ⁊ ꝓposito degunt ꝓfectionis: quos terribilis illa ꝓ phete sententia cōꝑhendisse videtur. Si oblitus fuero tui hierusalem: obliuioni detur dextera mea. Nempe fini stri custodie lateris/tota solicitudine incubantes callēt admodū: sed sapientiā huius seculi: cui abrenūciasse de bueram̄: ea quoq̄ nihilominus quā reuelat caro et san guis: q̄bus iuxta apostoli/noluisse acquiescere videbā tur. Deniq̄ videas eos tā auide lucra captare ꝑsentia: tā seculariter tranſito: ijs vtilitatibus adgaudere: ad terre narū dāna vel minima facultatū tam pusillanimiter tur bari: tam carnaliter sup his decertare: discurrere tam im pudenter: tam irreligiose secularibus sese ꝑplicare nego ciis: ac si hoc esset tota eoꝝ portio: hec vniuersa substan tia. Attentius sane agricola paupertē excolit funduꝝ: sed cui forte nulla amplior ꝓfectio: ve sit possessio. Buccel lam panis in sinu suo mēdicus absconditꝫ in saccellis suis solū hoc metalli genus eruginet. Tu quid ita extre me huic paupertati ⁊ quidē ꝑpūꝫ male ꝓdigus laboris incūbis. Et est alia tibi possessio: ertī forte remota. Errao Nil tam ꝑpe nos: q̄ qđ intra nos est. At forte nō quidem longius positam: sed inutilem esse causaris: vt hic tibi q̄ rendā magis sufficientiā putes. ſſ allerio: ibi magis inue nies: immo non inuenies nisi ibi. An vero estimas q̄ vel operā tuam nō exigat: vel minus respondeat operanti? Aut certe in tuto credis esse locatam: nec vlla deinceps solicitudine custodis egere? Quodlibet horꝝ sapias: scito q̄ desipias vehemēter. Ibi em̄ q̄ maxime que seminaue rit hō: hec ⁊ meter. Sed ⁊ qui parce seminat: parce ⁊ me tet: qui vero in benedictionibus seminauerit: de benedi ctionibus ⁊ meter: vt faciat vnū tricesimū: vnū sexagesi mū: vnū centesimū. Habes aūt thesaurum istum in vasis fictilibus: si tñ adhuc habes. Puto ertī iam amisisti: pu to iam sublatus est: puto iam comederunt alieni robur tuum ⁊ ignorasti: nec potes thesauro tuo coꝝ apponere: quippe qui thesaurū ipsum nō habeas. Alioquin queso te: si tam solicitus es: si nec minima spernis: si tam prudē ter seruas paleas tuas: etiā horeum tuū seruare memē to ⁊ custodire. Immo vero nō exponas thesaurū tuum: qui sic incubas sterquilinio tuo, ſſ orte em̄ illud tibi inui dent mille: sed istum obsident decem milia: nec minus su perabundantes astutia ⁊ crudelitate q̄ numero. Cadet (inquit) a latere tuo mille: et decem milia a dextris tuis.

P. cxxxvj

Glo. ſ.

Uerte illuc oculos fidei: forte iam em̄ irruperūt adiuuꝫ: forte iam libere diripiūt oſa: forte iam spolia ipsa distribu unt. Quid sinistro lateri tam male studiosius obseruatoꝝ inheres: nisi q̄ nō in latere iam tibi esse: sed in facie sini stra videnť: q̄ hec puideras in ꝓspectu tuo semꝑ. ⁊ q̄ tan git hoc/nō latus tetigisse putetur: sed pupillā oculi tui?

ſſ

¶ Ceterū iam nūc tibi puide quisquis es dextri negli gens: sinistri lateris cultor: ne cū hedis locū accipias in sinistra quā elegisti. Aſperū verbū est fratres: nō imeri to expauistis. At cauere nō unus necesse est q̄ pauere. Et quidē dñs meus iesus post cetera inestimabilis sue er ga me beneficia pietatis: etiā dextrū sibi ꝓpter me pas sus est latus fodi: q̄ videlz non nisi de dextera mihi ꝓpi nare vellet: nō nisi in dextera locū parare refugij. Unīnā ego talis merear esse colūba que in foramine petre habi ret: ⁊ in foramine lateris dextri. Cōsidera m̄ hoc vulnus eū penitus nō sensisse. Neq̄ em̄ illud excipere voluit: nisi iam soporatus in morte: vt moueret te q̄ diu vinis in hu ius semꝑ lateris vigilare custodia: sed ⁊ mortuā censeri eam ai am oportere: que quidem pnitiosa insensibilitate dissimulet in dextera sibi vulnꝰ infligi. Merito quidē in sinistro latere positū esse d: coꝝ hois: q̄ affectio eius pro na sit semꝑ ⁊ pcliuis in terrā. Nec sane ignorabat hoc q̄ miserabiliter ingemiscēs. Adhesit (inq̄t) pauimento aia mea: viuifica me ſm verbū tuū. Sed ne is quidē in b̄ pōt dere nos cōditionis humane/⁊ grauedine coꝝdis voles bat remanere: q̄ sic ammonens loquebat: leuemus coꝝ da nostra cū manibus ad deū. ¶ Plane id suadebat: vt a sinistro latere erigerenť ad dextrum. Secularis militia fratres in sinistro tantū latere clypeum portat: nō imite mur ſi inter eos nolumꝰ deputari: quos huic seculo mili tare cōstat: nō xp̄o. Nemo (inquit) militās deo/implicat se negocijs secularibus: hoc est/scutum applicat nō tam dextere/q̄ sinistre. Utramē fratres vtriq̄ nobis latus te gendū est: si meminist is. Scuto (inquit) circūdabit te ve ritas ei?. Et apls ipse. Per arma (inq̄t) iusticie a dextris ⁊ a sinistris. Ceterū ipsam audi iusticiā. Forte em̄ nō eā dem vtriq̄ lateri forma ꝓscribitur. Nempe hinc quidem mandat: nō vosmetipsos defendentes charissimi: sed da te locū ire. Inde vero ꝓcipit. Nolite locū dare diabo lo. Et item. Resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis. Audi ad huc quō tegas latus vtrūq̄. Prouidentes bona (ait idē apls) non tñ coram deo: sed etiā coram oibus hoīb?. Nec est em̄ volūtas dei: vt benefacientes nō modo tabescere malignoꝝ demonū inuidiā: verūetiam obmutescere fa ciatis imprudentiū hominū ignorantiā. Nūquid tamen in eternū erit nobis hec ꝓtectio necessaria? Aut certe ab vtroq̄ latere hostile aguen instabit? Erit: quādo nō mo do nō instabunt: sed nec stabunt quidem. Cadent a la tere tuo mille: ⁊ decem milia a dextris tuis. Siquidem nēc humana malicia iam tūc habebit quid faciat: nec demo num milia plus verebimur: q̄ totidē vermiū agmina vel muscarū. Haud aliter deniq̄ intuebimur eos q̄ filij ſſrl transiſſo iam mari rubro: vn diq̄ sui/egyptios mortuꝝ os: ſs ⁊ rotas currumꝫ ire in ꝓfundū cernebāt: vt ⁊ nos. ſ. Clonge tamen securius ⁊ delectabilius) cātemus dño q̄ gloriose honorificatus sit: equū pariter ⁊ ascensoꝝ ei? deiciens in abyssum.

C. Rom. xij. Epb. iiij. Jaco. iiij ij. Coꝝ. viij. ſ. Pet. ij.

Exo. xiiij

ij

¶ De octauo ver su. Sermo. viij. vnde supra.

Reuius quidem vo bis aliqñ dilectissimi loq̄mur: si creb?ius id liceret: qđ ⁊ vos credim? nōnunq̄ aduer tere potuisse. Ceterū quotiēs ipsa dici ꝓ occupāte malicia: plurib? forte dieb? molestissimū sustiꝫ nuim? a vſa exhortatiōe ⁊ ꝓsolatiōe silentiū: neminē ves strū reor oportere mirari: si tēpus ipsum redūere cupiē tibus nobis: sermo rarior interdū ꝓtractio: videatur. Hoc sane nobis actū sit b?cui phemio vt hesterni pariter hodierni q̄ sermonis illius q̄dem ꝓlixitas: huius vero

ib

b?euitas excusata apud vos habeatur. Uereor siquidez minus gratā forte nōnullis vel fuisse illam/vel istā forte: aut magis vtriq̄ q̄ alterā. Scuto (inquit) circūdabit te veritas ei?: nō timebis a timore nocturno: a sagitta volā te in die: a negocio perambulāte in tenebris: ab incursu ⁊ demonio meridiano. Cadet a latere tuo mille: ⁊ decem milia a dextris tuis: ad te aūt non appropinquabit. Dixi mus hinc ꝓcedentib? sermonib?/qđ dignata est veritas ipsa largiri: quēadmodū scz fidelē animā interim quidē a tentationib?: postmodū vo a difficultatib? meak. Que

ps. xvij. tñ vtraq̄ b?euius quidē in alio psalmo idē iste prophe ta cōmendans: Ju te (inquit) eripiar a tēratione: ⁊ in deo meo transgrediar murū: q̄ ipso nimirū duce/nec hic gra diens offendiculū: nec egrediens hinc obstaculū patere tur. In altero ergo creb?ia ereptio: in altero plena iam ⁊ secura liberatio designak. Nā in hoc sane tertio qđ adiūꝫ git: verūtamē oculis tuis cōsiderabis: etiā felicitatis nō modice ꝓmissionē arbitror: cōtineri. Cadent (inq̄t) a la tere tuo mille: ⁊ decē milia a dextris tuis: ad te autem nō appropinquabit. Verūtamē oculis tuis ꝓsiderabis. Jta oro dñe ita fiat. Cadant illi ⁊ nō cadam ego: paueāt illi ⁊ nō paueā ego. cōfundāntur illi ⁊ nō cōfundar ego. ¶ Eui dentius siquidem paucis hoc loco verbis/⁊ anime mihi immo? talitas cōmendatur: ⁊ ipſius q̄ fides astruit coꝝ poꝛee resurrectionis. Nēpe ruentib? illis: futurus suꝫ ipse qui videā: ⁊ ne isti q̄ quibus coꝝ nouissimā intuear retri butionē oculi defuturi. Neq̄ em̄ simpliciter oculis: sed oculis (ait) tuis cōsiderabis: istis vtiq̄ qui nūc laguent ꝓpe inopia: ⁊ deficiūt dū sperao in deū tuum. Et vere fra tres deficiūt oculi: dū speramus. Qđ enim videt q̀s q̀d

Ro. viij. sperat? Spes (inquit) que videt nō est spes. Jpſis ergo iam tūc cōsiderabis oculis: quos modo quide nec leua re audes ad celū: ipſis plane qui totiēs interim fluūt la chrymis: ac creb?is cōpunctionib? atterunť. Nec em̄ nos uos tibi instaurādos putes: sed tuos vtiq̄ restaurādos. Quid tñ de oculo dixerim: ertī minutissima: eminentissi ma tñ excellentissimaq̄ humani corꝑis portione? Repoſi ta est in sinu nostro beata spes ex ꝓmissione vtiq̄ verita tis: ne capillū quidē de capite perituꝝ. Forte m̄ idcireo signāter visio ꝓmittit oculoꝝ: q̄ hoc quidē summū inte

pō. xxvj. rim anime desideriū videak: vt videat bona. Credo (in quit) videre bona dñi: in terra viuētiū. Supremas nimi rū coꝝporis sui fenestras/supne aperiri desiderat veritas ti: per speculē ambulare gestiēs: q̄ per fidē. Sane fides ex

Deb. xj. auditu: nō ex visu. Deniq̄ substātia est sperādarū reruꝫ argumētum nō apparentiū. Et in fide ergo sicut ⁊ in spe

Esa. l. deficit oculus: auris ꝓficit sola. Dñs deus aperuit mihi aurē: ait ꝓpheta: sed q̄nq̄ etiā oculū reuelabit. Erit quā do iam nō dicet: audi filia ⁊ vide ⁊ inclina aurem tuaꝫ: sed leua potius oculos tuos ⁊ cōtēplare. Quid? Plane

ij. coꝝ. ij. socūditatē ⁊ exultatiōnē: quā thesaurizat sup te deus tu us. Quid? Plane nō ea modo q̄ interim quidē etsi nōvi dere adhuc ⁊ audire: tñ ⁊ credere potes: verūetiam qđ sicut nō vidit oculus: sic nec auris audiuit: nec in coꝝ ho minis ascēdit: qđ ꝓparauit de? diligentibus se. Numirum eāta capiet oculus resurrectiōis: quāta nec auditus: nec animus ipse nūc capiat. Ob hāc deniq̄ ⁊ vehemētez aſe cōpiscentiā/videdi scz qđ audit ⁊ credit: aliū q̄ euiden

Job. xix tissimū future ꝓcionē resurrectiōis ipsoꝝ ꝓpriā mentio nē fecisse arbitror: oculoꝝ. Rursum (ait) circūdabor pel le mea: ⁊ in carne mea videbo deū saluato?em meū: quē vi surus suꝫ egoipse ⁊ nō alius: ⁊ oculi mei cōspecturi sunt Et adiecit. Repoſita est hec spes mea in sinu meo. ſſ orte tñ cōsiderandū attentius/q̄ ait oculi mei: sicut ⁊ in psal

pō. xc. mo: oculis tuis cōsiderabis. Nunquid em̄ mei oculi esse nūc videnť? Plane nō mei. Nonunq̄ sane visi sunt fuisse mei: q̄ ipſi q̄ ad eā pertinere noscanť: quā male seruaru rus accepi paterne substātie portionē. Nēpe velociter ꝓ fligata est: vniuersam citius dissipauit. Occupauit mēbra oſa lex peccati: libere intrabat mors per fenestras meas

Oculi modo non sunt nostri sed erunt in resurrectione ac proinde cæcorum simplicium.

cuius nimirum factus eram seruus etiā ego ſſe. Miser equidē seruus: nō sane hominī seruiēs: sed immundo pe core ⁊ cenoso. Neq̄ em̄ mercēnaria saltē cōditione famus labar: sed plane seruili. Nisi forte mercedē quis dari pu tet cui etiā cibus negak: ⁊ cibus q̄ ipsa esurie pernicioſi oꝝ. Lupienti siquidē porcoꝝ filiquas nemo dabat: vt porcis viuerē: nec cōmuerē porcis. Deinde nūquid me? tūc oculus erat: qñ deprædabak animā meā: Qua quidē ne cessitate dem̄ coactus sum beneficiū refigurare in manu dñatoris: vt qđ omnino non poterā: ipse sibi illud ab ho stili tyrānide vēdicaret. ¶ Cōsiderate attētius dilectiſſi mi ⁊ animaduertite in quanā potestate eurseritis ꝑhara onis intolerabile iugū: vt iam mēbra vestra nō sint arma iniquitatis peccato: nec regnet vltra in mortalib? coꝝpo ribꝰ vestris. Nō est hoc operis vestri fratres: dextera dñi facit virtutē: solus hoc potest ille: qui nihil omnino non potest. Ne dixeritis manus nostra excelsa: sed tā salubri ter/q̄ veraciter confitemini: q̄ dñs facit hec oia. Deniq̄ nemo sibi dubitet omnimodis esse cauendū: ne forte dos nec adhuc dies mali sunt: ⁊ nulla vſq̄ securitas hominī hanc suā possessionē de manu tam pij/tamq̄ ꝓuidi tuto ris: in periculosam perniciosamq̄ interim libertatē reci pere velle ꝓsumat. Qđ em̄ emularur pater/ꝓ te emulak nec inuidētie est/ꝓuidētie est/q̄ sibi rotā iubet manere substantiā ne pereat tibi. Deniq̄ vbi ad magnā illam san ctaq̄ ciuitatē pueneris: cui? fines posuit pacez: vbi null? iā hostiū timeak in cursus: nō modo redder te tibi: sed da bir insup ⁊ seipm. Interim sane a volūtatib? tuis auerte re: ⁊ deo dicata mēbra nulla tibi temeritate vsurpes: sci ens q̄ pietati sanctificata: non absq̄ graui sacrilegio in vsus vanitatis/curiositatis/voluptatis: aut eiusmodi se cularis operis assumanť. Nescitis (ait apls) q̄ coꝝpora

ſ. Coꝝ. vj vestra templū sunt spūssancti quez habetis a deo: ⁊ non estis vestri: Et ite. Coꝝpus (inq̄t) non fornicationi. Sed cui? Numqđ tibi? Plane sit tibi liberū: sed si eripere illud aut ereptū saltē deinceps a fornicationis impetu vēdica re ꝓpijs viribꝰ potes. Qđ si forte nō potes: imo q̄ vere nō potes: sit coꝝpus nō fornicatiōi: sed dño: seruiatq̄ in terim sctificationi/ne coꝝruptiōi denuo peius seruire cō tingat. Humanū dico (ait apls) ꝓpter infirmitatē carnis

Ro. vj. vestre: Sicut exhibuistis mēbra vestra seruire iniq̄tati ad iniquitatē: ita nūc exhibete mēbra vestra seruire iusticie in sanctificationē. Uerū id quidē ꝓpter infirmitatem: vt ipse q̄ promisit. Ceterū vbi resurrexerit in vtute qđ in in firmitate fuerit seminatū: nulla iā erit necessitas seruiēdi vbi ⁊ securitas libera fuerit: et secura libertas. Quidni multo magis reddat eū sibi? Quidni potiꝰ libertate do net fidelē seruū magnus ille paterfamilias: qñquidem ⁊ sup oſa bona sua cōstituet eū: Jā nūc ergo oculis tuis cō siderabis: si tñ eos fideliter agnoueris interim esse eius nō tuos. Nā ⁊ ꝓter eā/quā diximus vtiq̄ tā necessarij rationē: quo nimirū mēbra ipsa que tibi a peccati ty rannide vēdicare oīno nō posses: ꝓpijs abrenūciās vo luntatib? diuino cultui mācipasti: nūquid vel modo tua esse videnť: in quib? adhuc cōtraria lex etsi nō regnat: ha bitat tamē: in quib? pena peccati scōs equidē hostis ru? nō modo manet: sz ⁊ ꝑualet: ⁊ libere dñatur? Tu ne tuū dixeris coꝝpus qđ mortuū est/ꝓpter peccatū: aut aīe esse qđ animā aggrauare nō cessat? Plane si ḡs suū illud dis cere cupit: nō aliud cōuenienter dixisse videbit/q̄ onus suū: q̄ carcerē suuꝫ. Alioquin quonā modo tuos dixeris oculos: quos sane vis/non vis: totiēs somnus occupat: fumus turbat: exiguus puluis sauciat: noxius humor: ob nubilat: dolor: acerbus excruciat: vel ipsa demū nouissi ma mors excecat? At tunc plane tui erūt: qñ oſa ista non erūt: vt vere iam tuis oculis cōsiderare sit: quibus nimi rum ꝓ libitu deinceps vtaris ad omnia tam libere q̄ se cure. Neq̄ enim auertendi de cetero erunt oculi ne vide ant vanitatē: q̄ purissimā videant veritatē: multominus intrabit per fenestras meas mors: q̄ ipsa q̄ inimica nouissima

Universidad de Deusto
Biblioteca

destruatur. An vo times cos e tanta plenitudine luminis: vbi singuli iusti tanq̄ singuli soles fulgeant: aliqñ caligaturos fore? Timendū id plane: si nō ipsos q̄s oculos: sicut cetera humani corporis mēbra: resurrectio glorificaret. Et retributiones peccatoꝝ videbis. Hoc plane eis graue tormentū: ⁊ magnus quidē malo cumulꝰ erit ſſ fortē em̄ quodcūq̄ solatiū videret eoꝝ quos tam maliciose inpugnauerint: in tormētis suis vel cōscientiā latere: vel ipsos ſaltē declinare posse cōspectus. Verūtamen ex illis ex hac nostra cōsideratione immēsum quoddaꝫ miſerie pondus accedat: nobis que necessitas erit: que vtilitas: que voluptas? ¶ Quid em̄ modo tam irreligiosum: immo quid tam inhumanū ⁊ execrabile videret: q̄ cruore quantūlibet inimicoꝝ: quātūlibet iniquoꝝ pasci re velle oculos: ⁊ oblectare aspectꝰ supplicijs miseroꝝ? Atramē sicut videbit peccatoꝝ ⁊ irascet: dētibus suis fremet ⁊ tabescet (prius enim benedictivocabunt in regnū: q̄ maledicti in caminū deiscianꝭ ignis eterni: quo videlicet acrius doleāt videntes quid amiserint) sic insti q̄s videbunt ⁊ letabūtur considerantes q̄d euaserint. In illa ergo tanta separatione: quēadmodū hedis agnoꝝ diuisio grauissimi luctus occasio fiet: sic electis e regione cōsiderātibus reprobos: imēſa quedā materia gratiarū actionis ⁊ laudis. Vñ em̄ iusti tam magnifice gratias agerēt nisi cū illa inexcogitabili felicitate qua perfruūtur: ipsaꝫ quoq̄ retributionē cernerēt iniustoꝝ: a quibus equidez sola misericordia redēptoris segregatos sese esse fidelissime ⁊ deuotissime recordant? Unde vo impij tanto animi furore tabescēt: nisi in regnū summe beatitudinis/ cora sese vidissent alios introduci: ⁊ tunc demū in illos sese feroces: in illos horrores: in illos eterni incēdij cruciatꝰ: in illas deniq̄ immortalis mortis miserias gemerent esse dānatos? ¶ Vbi em̄ (inquit) erit fletus ⁊ stridor dentiū. ſſ fletus quidē ob ignem/ qui nō extinguitur. Stridor: vo ob vermē/ qui nō morit. Plane fletꝰ ex dolore: stridor dentiū ex furore. ſſ fletū nēpe tormentoꝝ immanitas: stridorē dentiū vehemētia ipsa tabescētis inuidie/ ⁊ obstinata malignitas exprobrabit. Ita ergo retributionē peccatoꝝ videbis: ne videlz ignarus tanti periculi: ingratus aliquā/ do liberatoꝝ posse fieri videaris. Non solū autē: sed ⁊ securitas perfecta iustoꝝ erit visa retributio peccatoꝝ: quo videlz nec humanā aliquādo: nec diabolicā vltra vereri malicia possint: qui nimirū cadentibus a latere suo mille ⁊ decē milib⁹ a dextris suis: nō modo eos cadere viderit sed et cadere in gehennā. Putas em̄ timere adhuc nō poterant: et callidi: ⁊ cunctis animātibus serpentē habere suspectū: presertim seducte quondā in paradiſo non immemores mulieris: nisi cū toto iam corpore suo vltricib⁹ traditū flāmis: ⁊ inter se ⁊ cum magnū plane iam chaos firmatū esse cōspicerent? Tertiū quoq̄ hoc nihilominus peccatoꝝ tibi cōsideratio ipsa prestabit: vt ex cōparatione dekoꝝ mitaris coꝝ/ eminētius gloriosiusq̄ resplēdeas Sic nimirū sibi inuicē collata cōtraria: sue quidez veriusq̄ videntur suscepisse augmentū aliqō qualitatis: vt albū nigro si cōferas: ⁊ hoc cādidius ⁊ illud terrius apparebit. Sed audi certius super hoc testimoniū/ ppheticū sermonē. Letabitur (ait) iustus cū viderit vindictā. Ut q̄d ita? Manus suas lauabit in sanguine peccatoꝝ. Plane nō inquinabit in sanguine: sed lauabit: vt vñ ille cruentꝰ magis: inde ille nitidior videat. vñ ille plus fordet: inde iste pulchrius eluceat. Nullam fortē ex his tribꝰ causis/ humanus refugere vel modo inueniatur affectus: sed non ppter aliquid hoꝝ/ sapientia in eoꝝ ridebit interitu: qñ in fine vlla dubitatione facura est. Nempe ipsa predicit que mentiri omnino nō potest: quia vocauit ⁊ renuistis: extendi manū meā ⁊ nō fuit qui aspiceret. Et post pauca. Ego quoq̄ in interitu vestro ridebo: ⁊ subsannabo cum vobis q̄ timebatis aduenerit: cū irruerit repētina calamitas: et interitus quasi tēpestas ingruerit. Quid ergo in insipientiū interitu sapientie credimus placiturū: nisi iustissimā suam dispositionē ⁊ irreprehensibilē ordinem rerum? Sane q̄ sapiētie tuē placebit: sapiētib⁹ quoq̄ placeat necesse est vniuersis. Nō igitur tibi durū videat fore q̄ dicitur: oculis tuis cōsiderabis: quādo ⁊ ridebis in eoꝝ interitu: nō q̄ velut quadā immanitate crudelitatis in ipsa tibi vltiōe cōplaceat: sed q̄ modus ipse pulcherrimus diuine ordinationis / vltra q̄ credi possit: iusticie zelatorem ⁊ amatorē equitatis oblectet. Ubi optime omnia cōstituta: ⁊ suū cuiq̄ cessisse locū: immo in suū quēq̄ cessisse: plenius et perfectius illustrante veritate cognosces: quomodo nō omnia cōsiderare: ⁊ in omnib⁹ omniū moderatorē magnificare libebit? Pulchre omnino perꝰ apostolus filiū perditionis in locū suū abisse testatꝰ est/ q̄ in aere crepuerit medius aeriarū collega potestatum: vtpote quem veri dei ⁊ veri pariter hominis: qui de celo venisset operaturus salutē in medio terre: huius inquaꝫ proditorē nec celum reciperet: nec terra sustineret. Itaq̄ oculis tuis conſiderabis: ⁊ retributionē peccatoꝝ videbis. Primo quidē ob tuā euasionē: scōo ob omnimodā securitatē: tertio quoq̄ ob cōparationē: quarto ob ipsius iusticie perfectā emulationē. Erit enim iam tunc nō miseri cordie: sed iudicij tēpus: nec vlla omnino credēda est erga impios futura illic miseratio: vbi nec vlla speranda est correctio. Procul erit humane infirmitatis ista mollities: qua tū interim pro tēpore charitas vtitur ad salutē: amplissimo quodam videlz expanse sagene sinu: ⁊ bonos ⁊ malos colligēs pisces: idelt affectus locūdos pariter et molestos. Verū hoc quidē in mari. Tam in litore solos eliget bonos: sic videlz gaudens cū gaudentibus: vt ex hoc iam cū flentibus flere non possit. Alioquin quomodo in nobis iudicabitur hic mūdus: nisi hui⁹ tenere affectionis obliti: introducīq̄ fuerimus in cellam vinariaꝫ: sm cū qui dixit. Introibo in potentias dñi: dñe memorabo: iusticie tue solius? Nec modo quidē cōsiderare pmittimur personā pauperis: aut misereri ei in iudicio: sed cū molestia licet: coercēdus eiusmodi pietatis effectꝰ: ⁊ equitatis est dictāda sententia. Quanto magis vbi nulla animi colluctatio: vbi nulla poterit subirrare molestia: opꝫ impleri quod dictū est. Absorpti sunt iudici petre iudices eoꝝ. Absorpti plane in affectū iusticie: ⁊ petre soliditate cui iuncti sunt imitantes. Juncti (inquit) petre: quā pfecto solā vt sequerent cetera oīa reliquerūt. Nēpe hoc est q̄d interrogāti petro quidnā accepturi essent: petra ipsa respōdit. Cū sederit filiꝰ hoīs in sede maiestatis sue: sedebitis ⁊ vos sup sedes duodecim iudicātes duodecim tribus israel. Hec q̄q̄ ppheta pnūciās ait: Dñs ad iudicium veniet cū senioribꝰ populi sui. Tu ne putes flexibile q̄piā inueniēdū in iudicib⁹ iūctis petre. Qui adheret deo (apls ait) vnus spūs est: qui ⁊ petre iungitur / lapis vnꝰ. Ad q̄d sane ppheta nō immerito suspirās: Mihi (inq̄t) adherere deo bonū est. Ita ergo absorpti sunt iuncti petre iudices eoꝝ. O familiaritatis gratiam: o honoris culmen: o fiducie primilegiū: o prerogatiuā securitatis perfecte. ¶ Quid em̄ tam pauendū: quid tam plenū anxietatis/ ⁊ vehemētissime solicitudinis excogitari pōt: q̄ in dicandū astare illi tam terrifico tribunali: ⁊ incertaz adhuc expectare sub tā districto iudice sententiā? Horrēdū est (ait apls) incidere in manus dei viuētis. Judicemur interim fratres: ⁊ terribilē illam expectatione pēnitentie deamus declinare iudicio. Non iudicabit deus bis in id ipsum. Sane vt quorundā peccata: sic ⁊ quorundam studia bona manifesta sunt p̄cedentia ad iudiciū: vt illi quidē nō expectātes sentētiā: pprio statim pōdere criminuꝫ in tartara deiciātur: isti vo e regione paratas sibi sedes tota libertate spūs/ sine vlla cunctatione cōsēdant. ſſ felix paupertas voluntaria omnia relinquentiū: ⁊ sequentium te domine iesu. ¶ ſſ felix plane que tam securos: immo tam gloriosos faciat in illo singulari fragore elementorum: ⁊ in illo tremendo examine meritorum: in illo tā to discrimine iudicioꝝ. Jam vo audiamus quid ad

Actuū. j.

mat. xiij.

pſa. xcl.

mat. xix.

Esa. iij.

j. Cor. vj

pſa. lxxij.

Heb. x.

tantas promissiones deuota et fidelis anima respōdeat: ne forte aut differe aut secus q̄ oporteat fidere videat? Quoniā tu es (inquit) domine spes mea. Quid tam sobrie: quid tam pie poterat dici? Sed nec aliud huicverbo videtur posse cōuenientius responderi: q̄ quod sequitur. Altissimum posuisti refugium tuum. Ceterum ignoscite nobis fratres: hodie quoq̄ promisse etiam terminos brevitatis paulominus excessisse videmur.

¶ De. ix. versu. Sermo. ix. vnde sup. a.

Textus.

A

Etiaz fratres hodie aliqd audiamus de pmissione patris: de expectatione filioꝝ: de fine huius nostre peregrinationis: de mercede laborum: de fructu captiuitatis. ¶ Et quidē dura oīno captiuitas: nō modo illa cōmunis: quā ex ipsa iam conditione generis tolerare mus humani: sed hec q̄ qua volūtates mortificare proprias: etiā perdere ppias in hoc mūdo animas estimantes: in hos tam rigide cōpedes discipline: in hūc tam grauis penitētie carcerē dedimus nosmetipsos. Miseranda seruitus plane: sed si coacta: sed si nō spōtanea videret. Nunc vo cū voluntarie sacrificetis deo: nec ingerat vlla nisi p ipsam voluntatē violēria volūtati: pfecto aliqd in causa est. Illud puto aliqd/ quo maius aliqd esse nō pōt

B

An vo plangēdū videt quālibet magnū: quālibet laboriosum q̄d ppter eum fiat? ¶ Et si magnitudo ipsa laboris interdum forte excto: queat cōpassionē: sed multo magis cause cōsideratio exigit cōgratulationē. Quid q̄ bona oia nō modo ppter eū cōstat fieri: sed p eū: Deus em̄ est qui operat in vobis ⁊ velle ⁊ pficere pro bona volūtate. Ipse ergo auctor: ipse remunerator: opis: ipse remuneratio tota: vt summū illud bonū: cuius nimirū tā perfecta est simplicitas in seipso: duplex quodāmodo videatur in nobis causa bonoꝝ: effectiua scilz ⁊ finalis. Bene ergo dilectissimi/ q̄ in his oībus tā multis laboribus vestris: nō modo subsistitis: sed etiā superatis: ppter eum qui dilexit vos. An vo nō per eū? Et manifeste. Sicut em̄ abūdant pro christo tribulationes nostre (ait apls) ita abūdant etiā cōsolationes nostre p ipm̄. ¶ Ulfiratus sermo/ cōis sermo: ppter deū: sed plane vbi nō vacue ō: p fundissimus sermo. Crebro sonat in ore hominū: etiam a quoꝝ corde longe esse ꝓbatur. Oēs sibi ppter deū prestari postulāt: ppter deū flagitant sibi subueniri. ſſ facile quoq̄ ipsa petūtur ppter deū: que tū nō sunt sm deū: et id sibi fieri quis obtecrat ppter deū: q̄ nō desiderat ppter deū: magis autē forte contra deū. Ceterū viuus plane et efficax sermo: vbi nō perfunctorie: nō vsurpatorie: nō velut quodam vsu loquēdi: vel arte persuadendi: sed ex ipsa unguedine vt dignū est deuotionis: ⁊ pura animi intentione pcedit. Nēpe et mūdus transit ⁊ cōcupiscentia eius: nec latis vtiliter posita/ aut stabilita firmiter: vel cadente eo que pro eo facta sunt: videbunt. Ubi em̄ causa ipsa deficiet: quomodo nō omnia quoq̄ que ei videbantur inniti: pariter euacuabunt. Propterea deniq̄ ⁊ q̄ in carne seminat: de carne hab̄et metere corruptionē: q̄ videlz omnis caro fenū: ⁊ gloria eius tanq̄ flos feni: ⁊ vbi fenū aruerit: flos q̄q̄ nihilominus cadere sit necesse. Solus qui est causa indeficies est: nec flos feni: sed verbum dñi manet in eternū. Deniq̄ celum (inquit) et terra transibūt: verba aūt mea nō trāsibunt. Prudenter itaq̄ dilectissimi/ ⁊ vtiliter elegistis ppter vba labioꝝ eius custodire vias duras: illic seminātes: vbi ne minima quidē portio vestri seminis valeat deperire. Sane qui parce seminat: nō quidem nō metet: sed parce metet. Nempe qui metit mercedē accipit: ⁊ scimus quis pmisit ne eū quidē qui pro noīe suo calicē aque frigide dederit finiēti: mercede propria caritur. Nunquid tū in qua mēsura mensus fuerit: sibi q̄ remetietur: aut in retributione equabitur ei qui nō aquā porrigēs: sed sanguinē fundens ppinatū sibi biberit calicē salinatoꝝ? ¶ Nō est hic calix aque fri

Pſal. ij.

Mat. xxiij. mar. xiij. Lu. xxj.

Mat. x. Mar. ix

ij. Cor. j. E

gide: sed calix inebrians q̄ preclarus: calix vini meri: et quidē plenus mixto. Solus em̄ merū habuit vinum dñs meus iesus: qui solus perfecte mūdus: ⁊ semper etiā pōt facere mundū de immūdo cōceptū semine. Solus plane merū habuit vinū: qui nimirū ⁊ sm diuinitatē sapientia est: vbiq̄ attingēs ppter mundiciā suā: ⁊ nihil inquinatū cadit in eū: ⁊ sm humanitatē peccatū nō fecit: nec inuentus est dolus in ore eius: solus nō debito cōditionis gustauit morte: sed sue bēplacito volūtatis: sane non ob ppriā vilitatē: bonoꝝ em̄ nostroꝝ nō egerꝫ: sed nec tanq̄ retribuēs nobis gratiā pro gratia: qui nō aliter pro amicis moriturus est nisi pro acquirēdis/ videlz vt amicos faceret ex inimicis. ¶ Cū em̄ adhuc inimici essemus: reconciliati sumus deo per sanguinē filij sui. Aut potius pro iā amicis: etsi nondum quidē amātibus: sed tamē iam amatis. In hoc est em̄ gratia: nō quasi nos dilexerimus deū: sed pro: ipse dilexit nos. Vis nosse q̄ longe pro: Benedictus deus ⁊ pater dñi nostri iesu christi (ait apls) q̄ benedixit nos in omni bēdictione spūali in celestibus in christo iesu: sicut elegit nos in ipso ante mūdi cōstitutionē. Et post pauca. Gratificauit (inquit) nos in dilecto filio suo. Quomodo ergo nō dilecti iam tūc in illo: qñ electi in illo. Quomodo nō ei grati: in quo gratificati sum⁹? Sic ergo christus sm tēpus quidē pro impijs mortuꝰ est sm predestinationē autē pro fratribꝰ ⁊ amicis. ¶ In his ergo omnibꝰ merū est vinū ipsius equidem et solius: vtique quispiā ceteroꝝ presumere audeat nō esse q̄d sibi proprieticū illud apterur. Vinū tuū mixtū est aqua. Primuꝫ q̄ nemo interim mūdus a sorde: nemo gloriari possit omnino se castum habere cor: deinde q̄ mortis debitū pſoluant q̄q̄ necesse est. Tertio q̄ ponēres pro christo animas: hoc tibi cōpendio vitā mercant eternā: sed ⁊ ve eis si ipsi⁹ erubescerēt testimoniū. Quarto q̄ prerogate sibi ⁊ gratis exhibite tante dilectioni imparē nimis exiguāq̄ repēdant. Attamen ne hoc mixtū qui sine mixtura est despiciatur: adeo vt fiducialiter apls dicat: implere se/ que desunt passionū christi in corpore suo. Sit ergo licet electis pariter omnib⁹ vnus idēq̄ denarius vite reddēdus eterne: ⁊ in ipsa tū sicut stella a stella differt in claritate: ⁊ alia claritas solis: alia claritas lune: alia stellarum: sic erit ⁊ resurrectio mortuoꝝ: ⁊ q̄uis domus vna: diuerse tū in ea sunt mansiones: vt videlz quantū quidez ad eternitatē ⁊ sufficientiā: et qui parū nō minor etur: ⁊ qui multū nō abunder: quantū vo ad eminentiā ⁊ discretionem meritoꝝ vnusquisq̄ accipiat sm suū laborē: ne quid omnino pereat q̄d in christo sit seminatū. Hec aūt dicta sunt fratres: vt illius tam spūalis respōsi: q̄d hodie nobis cōfiderandū est: gratia cōmēdetur. ¶ Cūm tu es dñe spes mea. Quicquid igitur agendū sit: quicquid declinandū: quicquid tolerandū: quicquid optandū: tu es dñe spes mea. Hec vna mihi omniū promissionum causa: hec tota ratio mee expectatiōis. Prerēdat alter meritū: sustinere se iactet pōdus diei ⁊ estus: ieiunare bis in sabbato dicat postremo nō esse sicut ceteros hoīm glorier. mihi autem adherere deo bonum est: ponere in dño deo spem meā.

C

D

E

Ephe. j.

Gal. vj.

j. Cor. xv.

F

Deus spes

¶ Sperēt in aliis alij: forte ē in sciētia lr̄arū: hic in astutia seculi: ille in nobilitate: ille in dignitate: ille in q̄libet alia vanitate confidat: ppter te oīa detrimēta feci: ⁊ vt stercora arbitror: qñ tu es dñe spes mea. Speret q̄ vult in incerto diuitiarū: ego vo ne ipsa quidē nisi abs te victui necessaria spero: nimirū verbo tuo cōfidens: in quo abiecti omnia. Querite primū regnū dei et iusticiā eius: et omnia adijcientur vobis. Nempe tibi derelictus est pauper: orphano tu eris adiutor. Si mihi premia promittuntur: per te obtinēda sperabo. Si insurgāt aduersum me prelia: si feriat mūdus: si fremat malignus: si ipsa caro aduersum spiritū cōcupiscat: in te ego sperabo. ſſ fratres hoc facere/ ex fide viuere est: nec alius ex sentētia dicere potest quoniam tu es domine spes mea: nisi cui intus sit persuasum a spiritu: vt quemadmodum monet prophēta iactet

Mat. vj

Universidad de Deusto
Biblioteca

cogitatum suum in dño: sciens q̄ enutriendus sit ab eo:
1. Pet. v. iuxta illud q̄ Petri apostoli. Omnē solicitudinē vestram proiicientes in eū: ipsi enim cura est de vobis. Ut q̄d em̄
si hec sapimus: vt quid cunctamur abhicere omnino spes miseras/vanas/inutiles/seductorias: ⁊ huic vni tam so
I lide: tam perfecte: tam beate spei: tota deuotione animi:
toto feruore spiritus inherere? ¶ Si quid illi impossibi
le: si quid vel difficile est: quere aliud in quo speres. Sed verbo omnia poterit. Quid facilius dicitur? Attramen hmōi
dictū intelligas, volo. Si decreuerit saluare nos: cōtinuo liberabimur: si viuificare placuerit: vita in voluntate ei⁹
est. Si premia eterna largiri: licet ei quodvult facere. Au
vo de facilitate iā nō dubitas: ꝛ ipsa tibi est suspecta vo
luntas? Plane et voluntatis testimonia credibilia facta sunt nimis. Maiorem hac dilectionez nemo habet: q̄ vt
animā suam ponat quis pro amicis suis. Denicq̄ quādo
Psal. xxxvj. in se sperantū desit illa maiestas: que tam studiose monet in se sperari? Plane nō derelinquit sperantes in se. Adiu
uabit eos (ait) et eruet eos a peccatoribus et saluabit eos.
Quare? Quibus meritis? Audi q̄ sequitur. Quia spera
uerūt in eo. Dulcis causa: attamen efficax: attractione irre
fragabilis. Nimirū hec est iusticia: sed que ex fide est: nō ex lege. De quacūq̄ tribulatione (inquit) clamauerint
ad me: exaudiā eos. Ecce numera tribulatiōes/sm̄ multitudinē carū/cōsolationes eius letificabunt animā tuā:
dūmodo ad aliā nō cōuertaris: dūmodo clames ad eum:
dūmodo speres in eum: nec humile aliquid vel terrenū:
sed altissimū ponas refugium tuū. Quis sperauit in eo
⁊ cōfusus est? Facilius est celum ⁊ terrā transire: q̄ ver
Textus. bū ei⁹ euacuari. Altissimū (inquit) posuisti refugiū tuū.
Nō accedet illuc tentator: nō calūniator: ascēdet: nō pelli
mus ille fratrū accusator: attinget. Nēpe ei dicit hoc (re
colite psalmi primo: dia) ei dicit qui in p̄tectione altissi
mi cōmorat: illuc refugiēs a pusillanimitate spūs ⁊ tēpe
state. Que quidē duplex est necessitas fugiēdi: q̄ videz
⁊ fortis pugne: ⁊ intus timores. Minus em̄ fugere opo
reret: si vel interior magnanimitas/exteriores tumultus viriliter sustineret: vel exteriori trāquillitate pusillanimi
tas ppria foueretur. Altissimū (ait) posuisti refugiū tuū.
Sepe illuc fugiamus fratres: munitus est locus: nullus ibi timet hostis. Vtinaz magis semp ibi manere liceret.
Sed nō est hoc tēporis huius. Nō modo refugiū est: quā
doq̄ habitaculū erit: ⁊ habitaculū sempiternū. Interim
sane etsi psistere nō cōcedit: frequēter tū est recurrēdū.
Nēpe ad oēm tribulationē: ad oēm denicq̄ cui uscūq̄ mo
di necessitatē: aperta est nobis vbs cōfugii. Sinus ma
tris expānsus est. Parata sunt foramina petre. Patēt viscera misericordie dei nostri. Hoc refugium qui declinat: ni
hil mirū si effugere nō meruit. Jaz quidē fratres/q̄ dicta
sunt: ad expositionē versus huius vident posse sufficere: si
diceret propheta: qm̄ in te sperauī: sicut in alijs psalmis
Z quibusdā inuenit. ¶ Ceterū nō dicit: tu es dñe spes mea
forte amplius aliquid sonat ⁊ sublimius: nō videlz nō mo
do in eo speret: sed eū. Cōueniētius siquidē spes nostra dicit q̄ speramus: q̄ in quo speramus. Sunt aūt forte
nōnulli/qui a dño obtinere tēporalia seu spūalia queli
ps. lxxij. bet cōpiscūt: sed perfecta charitas solū sitit q̄ summū est: tota desiderij vehemētia clamās: Quid em̄ mihi est
in celo: ⁊ a te quid volui super terrā? Deus cordis mei: ⁊
pars mea deus in eternū. Pulchre nobis vtriq̄ paucis
Thre. iij verbis hodie hieremie pphete lectio cōmendauit. Bo
nus es dñe sperātibus in te: aīe querēti te. Vbi sane ⁊ ipsaz
numeri discretionē p̄uidēter aduerte: q̄ sperātes quidē
in eo pluraliter dixerit: q̄ hoc videat cōmune multorum: querentē vo eū singulariter: q̄ singularis sit puritatis:
singularis gratie: singularis perfectionis: nō modo nil
sperare nisi ab eo: sed nil querere nisi eū. Nō si bonus il
lis: quāto magis istis? Merito proinde queretī illum ani
me respōdet. Altissimū posuisti refugiū tuū. Neq̄ em̄ sic
mat. xvij deū sitiens aīa: aut cū petro ei in terreno mōte facere ta
bernaculū: aut cū maria deinceps eū tangere vult in ter
ra. Sed plane clamat. Sfuge dilecte mi: assimilare capree hinnuloq̄ ceruoꝝ sup mōtes bethel? Audiuit em̄ dicētē. Si diligeretis me gauderetis vtiq̄ q: vado ad patrez: q:
pater maior me est. Audiuit dicentem. Noli me tangere.
Nondū em̄ ascēdi ad patrē. et celestis iā nō ignara cōsilij clamat cū apostolo. Et si cognouim⁹ christū sm̄ carnez:
sed nūc iā nō nouim⁹. Super mōtes inquit bethel: super
omnē videlicet potestatē ⁊ principatū: sup angelos et archāgēlos cherubin quoq̄ et seraphin. Neq̄ em̄ alij sunt
mōtes dom⁹ dei/quod sonat bethel: plane in dextera patris/vbi iā nō fit pater maior ea: in dextera altissimi coaltissimū apprehendere cōcupiscēs. Hec em̄ est vita eterna
fratres vt patrē cognoscam⁹ verū deū: sed ⁊ quē misit iesum christū: verum nihilominus ⁊ vnum cū eo deū super
omnia benedictum in secula. Amen.

¶ De decimo versu Sermo. x. vnde sup: a.

Hec nostra est: nec no
ua vobis: sed nota omnino sententia: in p̄ecipuis q̄buscq̄ partib⁹ nostre fidei: quid nō sit/
q̄ q̄d sit: ⁊ scire posse facili⁹/⁊ piculosius ignorari. Idez
sane ⁊ spei nō incōueniēter tribui posse videt. Nonge em̄
facili⁹ mēs humana tantoꝝ experta malorum: quib⁹ fit cari
tura: q̄ quib⁹ perfruitura cōprehēdit. ¶ Nēpe germana
fidei spei q̄ cognatio est: vt quod illa futurū credit: hec
sibi incipiat sperare futurū. Merito proinde apostolus
Heb. xj. fidem/sperandarū rerum substantiā esse diffinit: q̄ videlicet et non credita nemo sperare: non plus q̄ super ina
ne pingere possit. Dicit ergo fides: parata sunt magna ⁊
inexcogitabilia bona a deo fidelibus suis: dicit spes/mihi illa seruantur: nā tertia quidem charitas/curro (mihi
ait) ad illa. Ceterū: vt iam meminimus difficile omnino: aut
etiā impossibile est illorum qualitatē inuestigare bono:
nisi cui forte (iuxta illud apostoli: que oculus non vidit:
I. Cor. ij. nec auris audiuit: nec in cor hominis ascēdit: que preparauit deus diligētib⁹ se) reuelauit ipse per spiritū suum.
Sane quantūlibet perfectus in carne adhuc mortali degens: nisi em̄ esset hic quedā (vt ita dixerim) imperfecta
perfectio: nō diceret apls: quotquot perfecti sumus id
Phil. iij ipsum sentiamus. idipsum p̄fecto q̄ p̄miserat nō quasi iam acceperim: aut iā perfect⁹ sim: etiā paulus ipse ne
D cesse est fateatur: quia nunc cognosco ex parte. ¶ Et ste.
I. cor. xiij Videmus nūc per speculū/⁊ in enigmate: tunc autez facie ad faciē. Nō ergo homini interim nosci capabilius:
sane pia ⁊ quida inculcatio amplius cōmendatur. Proprium enim est afflictoꝝ: vt molestijs exprimi summā reputent felicitatē: ⁊ carere miseria/summā beatitudinē arbitrentur. Unde propheta in psalmo. Cōuertere (inquit)
Psal. cxiij. anima mea in requiem tuā: quia dñs benefecit tibi: nec
vlla tamen collate munera felicitatis enumerat: sed adiūgit. Quia eripuit animā meā de morte: oculos meos a
lachrymis: pedes meos a lapsu. Jn quibus sane verbis
patēter indicat quantā sibi requiē: quantaq̄ dñi beneficia iudicet a tribulationibus ⁊ periculis liberari. Cui profecto sentētie/illud q̄ quod de psalmo nonagesimo hodie
n nobis tractandū est: simile inuenit. ¶ Nō acceder ad te
malū: ⁊ flagellū nō appropinquabit tabernaculo tuo.
Est aūt versus ipsius quātū nos capimus facilis intelligētia: ad quā forte ex vobis iā aliquī p̄uolarint. Neq̄
em̄ tam rudes estis: aut spūalis studij taz experres: vt nō
facillime inter vos ⁊ tabernacula vestra: ⁊ rursum interid q̄ malum ⁊ flagellū dicit discernatis. Nam ⁊ apostolū sane audistis dicentē: cū iam bonū certamen certasset
I. Tim., iiij velocē forte depositionem tabernaculi sui. Sed quid ego apls verba memoro? Quasi vo ignorare possit miles tabernaculū suum: aut docēdus sit exemplo alieno? Videmus sane nōnullos tabernacula sua in turpissime captivitatis domicilia cōmutasse: nec militare in his: sed misera gerere seruitutem. Jmmo vo (q̄ omnino ridiculum

est) sic errant aliqui: ⁊ in tantā oblivionem ⁊ spirituales
A freneſim deuenerūt: vt nihil sese aliud putare/q̄ suū hoc exterius tabernaculū videant. Quid em̄ aliud/q̄ nō modo dei: sed et sui ignorātiā habēt: qui tanq̄ mortui a cor
de/oēm insumūt operā circa carnē: sic intēdentes tabernaculo suo/acsi nunq̄ putent esse casurū. Verūtamē cadar necesse est: atq̄ id quidem in breui. ¶ An nō seipsos
nescire videntur: qui sic dediti sunt carni ⁊ sanguini: ac si
omnino nihil aliud q̄ carne solum se esse reputent: sic in
Dicē. xv. vanū accipiētes animas suas: tanq̄ p̄ositus ignorent animas se habere? Si separaueris pciosuz a vili (ait dñs)
tanq̄ os meū eris: hoc est si solerter discreueris inter ex
terioꝝ et interioꝝ: emq̄ substantiā: vt nō plus tabernaculo
Psal. xxxiij. tuo timeas a flagello: q̄ tibi ipsi a malo. Hoc em̄ malum est: vnde dō: Declina a malo ⁊ fac bonū. Hoc malum q̄ō
sua quidē anima/animā p̄iuat: q̄ō separat inter te ⁊ deū
vt eo regnāte tanq̄ cor p⁹ fine anima: sic sit aīa sine deo:
plane mortua in semetipsa: instar vnius eoꝝ quos tanq̄
sine deo in hoc seculo fuisse apls memorabat. Nec sane
dixerim vt vel ipsam odio habeas carnē tuā. Dilige eam
tanq̄ tibi dātā in adiutoriū/⁊ ad eterne beatitudinis cōsortiū p̄parātā. Ceterū sic amet anima carnē: vt nō ipsa
in carnē transisse putetur: dicaturq̄ ei a dño: nō pmanebit spūs meus in hoīe: quia caro est. Diligat aīa carnem
suā: sed multo magis suā ipsius animā seruet: amet adēnam suā: sed nō sic amet vt voci eius plus obediat q̄ dīne. Denicq̄ ne ipsi quidē expedit sic amari: vt videlicet
cui interim caues a flagello paterne correptiōis thesaurizes iram eterne dānationis. Genimina viperarum (ait
Mat. iij Luce. iij iohānes) quis demōstrauit vos fugere a vētura ira? Ifacite dignos fructus penitētie. Ac si euidētius loqueretur:
Apprehēdite disciplinā nequando irascat dñs: sustinete
virgā corripientē: ne sentiatis malleū conterentē. Quō
dicūt nobis carnales hoīes: crudelis est vita vestra: non
parcitis carni vestre? Esto nō parcimus femini. Jn quo
ei magis parcere poteramus? An nō melius est illi reno
uari ⁊ multiplicari in agro: q̄ in horreo putrefieri? Deu.
Joh. ef. Cōputruerūt iumēta i sterco: re suo. Sic vos parcitis carni vestre? Simus nos crudeles interim non parcēdo: ar
vos plane parcēdo crudeliores. Siquidē etiā nunc caro
nostra requieſcit in spe: videritis vosipsi q̄d ignominie
interim vestra sustineat: q̄d miserie eā maneat in futurū.
B ¶ Nō acceder ad te malū: ⁊ flagellū nō appropinquabit
Textus. tabernaculo tuo. Dic duplex est stola: ⁊ gemina quedaz
immortalitas cōmendat. Uñ enim nisi ex separatione aie
⁊ corporis mors p̄cedit? Jnde est q̄ mortuū corpus crayime nominat? Unde aūt separatio hec: nisi ex flagellis
p̄sentibus: ex qualibet dolorisvehemētia: ex ipsius cor
E p̄tionis corruptione: ex pena peccati? ¶ Merito timet p̄inde et odit flagellū caro nostra: quo nimirū ab ipsi⁹ ani
me tam delectabili honorabilisq̄ cōsortio amarum nimis
diuortiū patiatur. Ceterū interim quidē donec reuocet:
velit nolit sustineat illud necesse est. Expedit aūt sic rolerare vt p̄orsus euadas: ⁊ flagellū deinceps nō appro
D pinquet tabernaculo tuo. ¶ Jam vo vt sup: a memini
mus: ⁊ incessanter conuenit meminisse: vera anime vita
deus est: ⁊ inter hec q̄ separat malū: sed malū anime: q̄ō
nō est aliud q̄ peccatū. Eya fratres nugari libeat: ociosi
tatib⁹ indulgere delectet. Nimirū gemino hoc serpēte vicino: qui duplicē nobis auferant vitā: alter cor: poris: alter cordis: quidni secure dormiamus: nisi q̄ de negligē
tia in grauiori periculo nō tam securitatis est q̄ desperationis indiciū? Et quidē optandū nobis ab vtroq̄ liberari: sed cauendū sane interim peccatū q̄ peccati pena: ⁊
eo studiosius a malo/q̄ a flagello declinandū: quo pniciosius ⁊ omnino infelicius sit a deo animā q̄ a corpore
separari. Sane vbi p̄orsus de medio factus fuerit omne
peccatū: causa quidē omnino sublata: ne ipse q̄ deiceps
manebit effectus: vt quomodo accedere iam ad te malū
omnino nō poterit: sic nec flagellū quidē valeat appro
pinquare tabernaculo tuo: q̄ videlz tam longe sit ab exterioꝝ: vt hoīe quelibet pena: q̄ lōge fuerit culpa ab interioꝝ. Neq̄ em̄ ait/nō erit in te malū: aut flagellū in tabernaculo tuo: sed nō accedet: nō appropinquabit. Siqdez
est cōsiderare hoīes in quibus peccatum nō modo habitat: sed et regnat: nec iam proximū magis/aut magis intimū posse esse videtur: nisi forte cuz sic dominabit eis: vt
nullo modo deinceps valeat nō dominari. Est autem et
alios inuenire in quib⁹ quidē adhuc manet peccatū: sed
iam nō dominat aut p̄ualet in eis: eualsum quodāmodo: necdū tñ expulsum: deiectū: sed nō prorsus eiectū. Lōstat sane ab initio nō fuisse sic: sed in parentib⁹ primis ante primā illam mandati p̄uaricationē nō modo non regnasse peccatū: sed nec fuisse quidē. Attramen quodāmodo iam tunc prope illis fuisse videtur: qō tam facile psuasz est: qō tam felicitāter intrauit. Quid vo aliud animo
nebat/q̄ ⁊ ipsam quoq̄ peccati penā: etsi necdum messe
corporibus: iam tñ velut p̄e foribus esse qui dixit: in quacunq̄ die comederitis de ligno scientie boni ⁊ mali: morte moriemini. ¶ Felix proinde expectatio: ⁊ beata spes E
nostra: quoꝝ tam longe gloriosior futura est resurrectio
q̄ fuerit prima condito: vt nec culpa omnino nec pena:
nec malū sez nec flagellū aut regnet aut habitet: aut regnare aut habitare ibi possit aliqñ in alabus seu in corporibus nostris. Nō accedet (inquit) ad te malū: ⁊ flagellū
nō appropinquabit tabernaculo tuo. Nēpe nil tā remotū: q̄ō adesse vltra nō poterit. Sed q̄d agimus fratres?
Uereor: deprehēdi. Nēpe horam hāc magnus ille ⁊ cōis
abbas noster ⁊ vester non vacationi sermonū: sed operi
manuū nosci assignasse. Puto tñ ignoscet facile: presertim nō immemor: religiose fraudis illi⁹/qua roman⁹ olim
tribus annis ei in specu posito pie ministrauit. Pie siquidē vt legimus parris sui oculis furabat horas: ⁊ quē fi
bi subripere ad māducandū poterat: certio die⁹ benedicto panē ferebat. Et ego quidē nō dubito fratres pluribus qui inter vos sunt: abūdantioꝝ spūalium delitiarū
supperere copiam: sed q̄ō vobis cōico: nō subripio mihi.
¶ Quininmo ⁊ securius ⁊ suauius quicq̄d illud sit q̄ō F
dñs donat sumo vobiscū: nec em̄ alimonia hec distribuēdo minuitur: sed potius augetur ministrādo. Verūnamē
q̄ō aliq̄n vobis loquimur p̄eter cōsuetudinē ordinis nostri: nō nostra id agimus p̄sumptione: sed de volūtate venerabiliū fratrū et coabbatū nostroꝝ (qui id nobis etiā
iniungunt) q̄ō tamen sibi quidē passim nolunt omnino
licere. Nempe aliā mihi rationē/⁊ singularē necessitatez
esse nouerunt. Neq̄ em̄ modo loquerer vobis: si possem
laborare vobiscū. Illud forte vobis efficacius verbū forret: sed ⁊ cōscientie mee magis acceptū. Ceterū q̄n id mihi peccatis meis exigentibus: et onerosi huius vt ipsi sciris: tam multiplici infirmitate corporis: ⁊ ipsa quoq̄ temporis necessitate negatur. Utinam dicens ⁊ non faciens
in regno dei vel minimus merear inueniri. Amen.

¶ De. xj. versu. Sermo. xj. vnde sup: a.

Eriptū est ⁊ veraci Thre. iij
ter scriptū: q: misericordie dñi q̄ cōsumpti nō sumus: q̄ non tradidit nos in manus inimico⁹ nostroꝝ. ¶ Vigilat super G
nos indefessius et pugil ille singularis
clemētie oculus: nō dormit neq̄ dormitat q̄ custodit israel. Jd quidē necesse. Nō em̄ dormit: neq̄ dormitat q̄ impugnat israel. Et sicut ipse solicitus nostri/⁊ ipsi cura est
de nobis: sic ille solicit⁹ est vt nos macter ⁊ perdat: ⁊ vna
ei cura ne forte qui auersus est: reuertat. ¶ Nos aūt aut H
nō attēdimus: aut minus attēdimus reuerentiā p̄sidētis: protegētis custodiā: dñi ficia largientis: ingrati gratie:
immo tam multiplicib⁹ gratijs quib⁹ p̄euenit nos ⁊ subuenit nobis. Et nūc quidem per seipsum implet splendoribus animas nostras: nūc per angelos visitat: nūc per
hoīes instruit: nūc etiā cōsolatur ⁊ erudit per scripturas

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ro. xv. Prouerbio. xix. Rom. v

¶ Quecunq; enī scripta sunt: ad nostrā doctrinam scripta sunt: vt per patientiā ⁊ cōsolationē scripturarū / spē habeamus. Bene ad doctrinā: vt per patiētia speremus. Siquidē (vt alibi dictū est) doctrina virī p patiētiā nosci tur: sed ⁊ patiētia p bationē operatur: p batio vo spem. Quid nos soli nobis non adsumus: q̄d soli negligimus nosipsos? An ideo dissimulandū nobis: q; vndiq; subue nitur nobis? Immo vo pterea studiosius vigilandum. Neq; enī tam magna p nobis in celo pariter ⁊ in terra solicitudo gereret: si nō magna nobis incumbere necessi tas videretur: nō tam multiplex nobis custodia: nisi ob multiplices insidias ponerētur. ¶ Felices proinde fratres nostri: qui iam liberati sunt de laqueo venātiū: qui de ta bernaculis militantiū / ad atria quiescentiū transierunt: malo; timore sublato: in spe singulariter cōstituti. Uni ist; : immo vniuersitati dr: Nō acceded ad te malū: ⁊ fla gellu; nō appropinquabit tabernaculo tuo. Sane consi dera nō ad hominē: qui fm carnē viuit: sed ad eū q̄ in car ne degens fm spiritū ambulat: hāc fieri pmissionē. Siq; dē nō est distinguere iter illū ⁊ tabernaculū illius. Cōfu sa in eo sunt oia tanq; in filio babylonis. Denicq; eiusmo di homo etiā caro est: nec in eo spūs manet. Ubi autē nō fuerit spūs bonus: qn̄ decrit malū? Proro vbi malū: fla gellū quoq; appropinquet necesse est. Semp em̄ malu; pena comitat. ¶ Nō acceded ad te malū: ⁊ flagellū non appropinquabit tabernaculo tuo. Magna pmissio: sed vn id sperare licet? Quō malum ⁊ flagellū euadam: quō effugiā: quō elongabo vt nō appropinquent mihi? Quo merito: qua sapiētia: qua virtute? Cūm angelis suis man dauit de te: vt custodiāt te in oībus vijs tuis. In quibus omnib9 vijs? Quibus declinas a malo: quib9 fugis a ven tura ira. Multe sunt vie: ⁊ genera multarū viarum: ma gnū profecto periculū viatorī. Quā facile in multarū oc cursu errabit in via sua: qui viarum discretione caruerit. ¶ Nā neq; angelis mandarū: vt in oībus vijs custodiāt nos: sed in oībus vijs nostris. Sunt aūt a quib9 / ⁊ in qui bus oporteat custodiri. Scrutemur pinde vias nostras fratres: etiā vias demonū: vias q̄s beator spirituū: ⁊ vias dñi inuestigemus. Et quidē supra me est qđ incipio: sed adiuuabitis oationib9 vestris: vt aperiat mihi thesaurus intelligētie sue: ⁊ volūtaria oīs mei bīplacita faciat si bi de9. Uie igitur filior adam in necessitate ⁊ cupiditate versantur. Ab vtraq; fiquidē ducimur: ⁊ ab vtraq; trahi mur: nisi q̄ videmur magis vrgeri necessitate: trahi cupi ditate. Et necessitas quidē specialiter cor: pori tribuenda videt. Nec simplex illa est: sed amfract9 habēs plurimos plurimaq; dispēdia: nā cōpendia pauca admodū: si qua ī. Quis hoīm nesciat q̄ necessitas hoīm reuera q̄ mul tiplex sit? Quis sufficiat q̄ sit multiplex explicare? Ipsa nos erudit experiētia: ipsa vexatio dat intellectū. In his quisq; docet q̄ necesse habeat clamare ad dñm: nō de ne cessitate: sed de necessitatib9 meis erue me. Nec modo ab hac via necessitatis: sed ab ea q̄s que cupiditatis est / opta bit educi: quisq; nō surda aure monita sapientis excepe rit. Quid em̄ ille ait? A volūtatib9 tuis auerte. Et item. Post cōcupiscētias tuas nō eas. Siquidē e duob9 malis lōge melī9 est in necessitate gradi: q̄ in cupiditate. Mul tiplex illa: sed ista amplius per oēm modu: immo vltra oēm modū multiplicior inuenit. Res cor: dis est ista cupi ditas: pterea tanto maior / quāto aīa plus est q̄ cor: p9. Denicq; he sunt vie que videntur hoībus bone: sed finez nō habēt: nisi cū demergunt in profundum inferni. ¶ Si inueniſti vias hoīm: illud q̄s cōsidera ne forte de his dī ctum sit. Cōtritio ⁊ infelicitas in vijs cor: vt sit cōtritio in necessitate: infelicitas in cupiditate. Quō in cupidita te infelicitas? idest: nō felicitas vt putatur. Quid enim si cui forte videt in terrenarū affluentia rerū felicitas arri dere cupita? Eoipso infelicior est: quo vehemētius ipsa pro felicitate amplectitur infelicitatē: aut magis ūmer gitur ei ⁊ absorbet ab ea. Ue filijs hominū ab hac felici tate falsa atq; fallaci. Ue qui dicit: quia dines sum et nul lius egeo: cum sit pauper ⁊ nudus ⁊ miser ⁊ miserabilis. Et necessitas quidē ex infirmitate carnis: cupiditas ex cor dis inedia ⁊ obliuione procedit. Idcirco alienū mendicat aīa: q̄ oblita sit comedere panē suum: pterea terrenis inhiat: q̄ minime celestia meditet. ¶ Videam9 ⁊ demos nū vias. Uideamus ⁊ caueamus: videam9 ⁊ fugiam9 eas Siquidē vie illor pumptio ⁊ obstinatio. Scire vult; vñ id sciā? Cōsiderate eor principem: qualis ille est: tales ⁊ domestici ei9. Cōsiderate viarū ipsi9 principia: si nō mani feste in immanissimā statim pumptionē prosilierit dicens: Sedebo in mōte testamēti in lateribus aquilonis: similis ero altissimo. Quā temeraria: q̄q; horrēda presumptio. Nūquid nō illic ceciderūt oēs qui operant iniquitatem: expulsi sunt nec potuerūt stare: propter pumptionem stare nō potuerūt: pter obstinationē qui cecidit nō adiī cient vt resurgat. Ex hac nāq; spūs vadēs: ex illa nō redi ens est. Et mira quidē presumptio demonū: fz nō minus mira obstinatio est: q̄ superbia eor semper ascēdit: pro pterea nō est illis cōmutatio. Quia em̄ cōuerti noluerūt a via pumptionis: inciderūt in viā obstinationis. Quaz peruerso et euerso sunt corde filij hominū quicūq; secta tur vestigia demonū: ingrediūtur demonū vias. Nec em̄ tota aduersum nos spūalium colluctatio nequiciarū est vt nos seducāt: vt nos inducāt in vias suas: vt deducant in eis: perducāt ad destinatū finē qui paratus est eis. Fu ge homo presumptionē: ne gaudeat de te inimicus tuus Nempe in his maxime vitijs gaudet: in seipso expert9 q̄ difficile possis ab hac tanta voragine respirare. ¶ Nolo aūt ignorare vos fratres: quonā modo descēdatur: im mo cadatur in illas. Primus em̄ vt interim occurrit gra dus descēsionis hui9: dissimulatio est ppte infirmitatis iniquitatis / inutilitatis. Dū sibi parcēs sibi blādiens: fi bi persuadēs homo / aliquid se esse cū nihil sit: iam ipse se seducit. Scōs gradus: ignorātia sui. Ubi enim in primo gradu inutilia sibi consuerit perizomata folior: quid sup erest nisi vt vulnera tecta nō videat: presertim cum ad hoc solum texerit ne videret? Ex hoc tandem fit vt etiaz alio reuelāte / vulnera nō esse cōtendat: cōuersus in vba malicie ad excusandas excusationes in peccatis. Atq; is quidē tertius gradus est admodū vicinus: imo cōtigu9 presumptioni. Quid em̄ mali iā actitare vereat qui plu mit ⁊ defensare? Ceterū difficile hic herebit in tenebris ⁊ lubrico: psertim cū nō desit etiā angelus dñi malus per sequēs ⁊ impellēs? ¶ Itaq; quartus gradus vel quartū potius pcipitiū / contempt9 est: vt quēadmodū scriptura dicit: Impi9 cū venerit in pfundū malor: contēnat. Ex b ⁊ deincepa magis ac magis sup eū vigeat puteus os suū: dū videlz eiusmodi animā cōtemptus tradit impenite / tie: impenitentia obstinatione firmatur. Hoc est iam pec catū: quod neq; in hoc seculo: neq; in futuro remittitur: quia cor: durū ⁊ induratum nec timet deū: nec hominem reueretur. Qui sic in omnibus vijs suis adheret diabo lo: manifest e factus est vnus spiritus cū eo. Et vie quidē hominum quas superius demonstrauimus: ipse sunt: de quibus dr. Tentatio vos nō apprehēdat nisi humana: et quia humanū est peccare. Proro vias diabolicas a natu ra hominis alienas esse q̄s nesciat: nisi q̄ in nōnullis ipa sibi cōsuetudo induisse naturā videat? Ceterū etsi quo rundā hominū sit: nō humanū tamē: sed diabolicū est in malo perseuerare. ¶ Que vo sunt sanctor angelor vie? Profecto ille quas vnigenitus enarrauit dicēs: Uidebi tis angelos ascēdentes ⁊ descēdentes super filiū homi nis. Ascensio igitur ⁊ descensio vie illor. Ascensio pter se: descensio vel potius condescensio pter nos. Sic bea ti illi spiritus ascendunt per cōtemplationem dei: descen dunt per compassionem tui: vt custodiāt te in omnibus vijs tuis. Ascendunt ad vultum eius: descendunt ad nu tum eius: q̄m angelis suis mandauit de te. Nec tamē vel descēdendo visione glorie fraudantur: q; semper vident

apoc. iij.

Ps. xviij

Isa. xiij

Prouerbio. xviij

s. Cor. v.

Job. j.

Ps. xviij. Ubi. s. Abac. iij Jo. viij. Eccli. xliij. Ps. lxviij Ps. xxv.

A faciez patris. ¶ Puto et vias dñi vultis audire. Multū presumere video: si me illas / pmisero ostēsurū. Legi aūt de ipso: q̄m docebit nos vias suas. Cui em̄ alteri credere tur? Docuit itaq; vias suas: cū aperuit labia prophete vt diceret: Uniuerse vie dñi misericordia ⁊ veritas. Ita ad singulos: ira ad oēs cōiter venit: in misericordia fez ⁊ ve ritate. Ubi em̄ multa fuerit de miseratiōe presumptio sed oblimio veritatis: nō cōtinuo ibi deus. Sed neq; vbi terror: multus ex reco: datiōe veritatis: nulla autē de me moria misericordie cōsolatio. Nam neq; veritatē tenet q̄ misericordia (vbi vere est) nō agnoscit: nec vera esse sine veritate misericordia potest. Itaq; vbi misericordia ⁊ ve ritas obtuauerūt sibi: sese etiā iusticia ⁊ pax osculantur: nec ipsa abesse potest: cur in pace fact9 est locus. Quanta audiuimus ⁊ cognouimus: siquidē patres nostri annun ciauerūt sup hac copula tā felici misericordie ⁊ veritatis. Misericordia tua ⁊ veritas tua susceperūt me: ait, pphe ta. Et alio loco. Misericordia tua (inquit) ante oculos meos est: ⁊ cōplacui in veritate tua: sed ⁊ dñs ipse de eo. Ueritas mea ⁊ misericordia mea cū ipso. ¶ Sed cōsidera etiā manifestos aduēt9 dñi: quēadmodū fez in eo qui dē qui iam presumptus est: misericordē teneas saluato rē. Proro in eo qui in fine pmissus est: veracē sustineas retributorē. Nā ⁊ hinc forte videbit dictum: q; misericor diā ⁊ veritatē diligit de9: gratiā et gloriā dabit dñs. Mā uis ⁊ in prior eē aduētu recordar9 sit misericordie sue et veritatis sue domui israel: ⁊ in posteriori licet iudicatur9 sit or: bē terre in equitate / ⁊ populos in veritate sua: non ūn futurū iudiciū fiet sine misericordia: nisi forte ei q̄ nō fecerit misericordiā. Hec sunt etenim eternitatis itinera de quibus apud pphetam habes. Incuruati sunt col les mūdi: ab itinerib9 eternitatis ei9. Ad manū est vnde id facillime pbare possim. Siquidē misericordia dñi ab eterno ⁊ vsq; in eternū. Et veritas dñi manet in eternū. Ab his itinerib9 incuruati sunt colles mūdi: fugbi demo nes: principes mūdi hui9 tenebrarū harū: qui viā verita tis ⁊ misericordie nescierūt: nec meminerūt semitarum ei9. Quid illi ⁊ veritati: qui mēdax est ⁊ pater ei9? Denicq; habes manifeste de eo scriptū: q̄m in veritate non sterit. Quā vo longe fuerit a misericordia: etiaz inflicta nobis ab illo miseria nostra testat. Quādo ille vnq̄ misericors fuit q̄ homicida ab initio erat? ¶ Postremo qui sibi ne quā: cui bonus? Quaz nequissimus ille sibi q̄ nunq̄ sup pria iniquitate doler: nunq̄ super ppria dānatione cō pungitur? Nimirū falsa presumptio a via veritatis extru sit: crudelis obstinatio viā misericordie interclusit. Inde em̄ nec in se vnq̄ assequi: nec a dño misericordiā cōsequi pōt. In hūc ergo modū tumidi illi colles incuruati sunt a itinerib9 eternitatis: dū a vijs dñi (que quidem recte sunt) per anfract9 suos: ⁊ distorta nō tam itinera q̄ pci pitia corruerūt. Quā vo prudētius atq; utili9 alij quidaz tem. Nō em̄ incuruati ab his tanq̄ ab eorum rectitudine dissidēres: sed q̄ ipsa eos incuruauerūt itinera eternitat. An nō incuruatos iam cernere est colles mūdi: dū subli mes quiq;ae potentes denora subiectiōe inclinantur ad dñm: ⁊ eius vestigia adorant? Nunqd nō incuruanē cuz ab ipsa sua perniciosa celsitudine vanitatis ⁊ crudelita tis / ad humiles semitas cōuertuntur misericordie et veri tatis? ¶ Ad istas nimirū dñi vias / nō modo bonor spiri tuum: sed etiā elector vie hominū dirigūtur. Et primus quidem gradus misero homini emergēdi de profundo vi tior illa est misericordia: qua miseretur filio matris sue: misereatur anime sue perinde placens deo. Imitatur em̄ qui bmōi est: magnū illud diuine miserationis opus: cōpunctus cū eo qui prior: pro eo punctus est motiōe: ⁊ ipse quod āmodo pro salute sua: nec parcēs sibi ppsi. Nec mise ratio prima excipit redeuntē ad cor: ⁊ hec intra ipsa viscerum actitatur arcana. Superest vt via regia progrediat ⁊ procedat vsq; ad veritatē; ⁊ quod sepissime cōmēdamus vobis: cor: dis cōtritionem oīs cōfessio comitetur. Cor: de em̄ creditur ad iusticiā: ore aūt cōfessio fit ad salutē. Cō uersus ad cor / paruulus fiat in oculis suis necesse est: fi cut veritas ait: Nisi cōuersi fueritis ⁊ efficiamini sicut par uulus iste: nō intrabitis in regnum celor. Non ergo ve lit dissimulare q̄ non valet nescire / q̄ ad nihilū redact9 sit. Nō cōfundatur in lucē prodere veritatis: q̄ non sine miserationis affectu videri it in occulto. ¶ Sic ingredit homo misericordie vias et veritatis: vias vtiq; dñi: vias vite: ⁊ fructus viarū / salus est viatoris. Uias quoq; an gelor ad easdē nihilominus tendere manifestū est. Luz enim ascēdunt ad contemplationē: inquirūt veritatez de qua ⁊ desiderādo satiantur: ⁊ satiando desiderant. Cum vo descēdunt: faciunt nobiscū misericordiā: vt custodiāt nos in omnibus vijs nostris. Administratorij enim spiri tus sunt missi in ministeriū propter nos. Plane ministri nostri: nō domini nostri. Et in hoc vnigeniti formā imitā tur: qui nō venit ministrari sed ministrare: qui stetit inter discipulos tanq̄ qui ministrat. Si fructus angelicarū via rum quod ad ipsos spectat: fua ipsor: beatitudo et obe dientia charitatis: quod aūt ad nos pertinet: inde qui dem obtētus diuine gratie: hinc vo custodia vie nostre. ¶ Siquidem angelis suis mandauit de te: vt custodiāt te in omnibus indigentijs tuis: in omnibus desiderijs tuis. Alioquin facile est nobi incurrere vias mortis: vt pli delicet aut de necessitate in obstinationē: aut in presum ptionē de cupiditate propumpas: que quidē iam non ho minū: sed demonū vie sunt. In quo enim tam facile inue niri solent homines obstinati: q̄ in eo qđ aut ad necessi tatē pertinere simulant: aut arbitrantur. Quicquid mo neas (ait ille) ego quod possum / possum: et nō vltra pos sum. Tu si hic fio: aliter sentias. Unde vo in presumptio nē: nisi ex quodam impetu vehemētioris dementie prosi limus? Interim ergo mādauit angelis suis deus: nō qui dem vt amoueāt te a vijs tuis: sed vt in eis ipsis te custo diant: ⁊ quasi p vias suas: vias tuas dirigāt in vias ipsi9. Quonā modo inquis? Nēpe vt qđ angelus ex sola cha ritate purius agit: m propria saltem necessitate cōpulsus ⁊ ammonitus / descēdas ⁊ cōdescendas exhibere primo misericordiā: ⁊ rursum cū eodem angelo leuans desides ria tua / tota anime cupiditate ascendere studeas ad sum mam et perpetuā veritatez. Hinc enim monemur leuare corda nostra cū manib9: hinc audimus quotidie / surſuz corda. Hinc quoq; negligētes arguimur: ⁊ dicit nobis. Filij hominū vsq; quo graui corde: vt quid diligitis vani tatem ⁊ queritis mendaciū? Exoneratū enim cor: ⁊ leue leuatur magis: vt querat et diligat veritatē. Nec miseria cordia in vias domini secū nos admittere: immo et immittere nō dedignētur: qui custodire dignantur in nostris. Quā felicius tamen in eis ipsi ambulant: q̄q; securius. Ceteq; rum ⁊ ipsi quoq; longe inferius ab eo qui veritas ipsa / et ipsa misericordia est: in misericordia et veritate versan tur. Quā vo congrue suis queq; gradib9: sibiq; cōpeten tibus / disposuit de9. ¶ Summā rerū tenet ipse qui sum mus est: ipse supra quez nihil est: vltra quē nihil. Proro angelos sanctos nō in summo quidē posuit: sed in tuto: quippe ei qui in summo stat vicinius adhērētes: ac perin de cōfirmatos virtute ex alto. Nam hoies quidem nec in summo: nec in tuto sunt: sed in cauto. Denicq; ⁊ in solido sunt / idest in terra habentes locū imū: sed nō infimū: vn ⁊ possibile ⁊ necesse sit vt sibi caueāt. Demones aūtez in pdulo huius aeris vagi ventosiq; vagāt. Fundigni si quidē celos cōscendere: ad terrā tamen descendere oēdi gnantur. Et hodie quidem ista sufficiāt: atq; vnā ciusdē ipsius munere sufficientes ei gratias referre valeamus: ex quo et sufficientia nostra est. Non enim suff. cientes su mus vel cogitare aliq̄d a nobis quasi ex nobis: nisi ipse dederit nobis: qui dat omnibus affluenter: ⁊ est sup om nia benedictus in secula seculor. Amen.

¶ De. xj. versu. Sermo. xij. vnde supra.

Universidad de Deusto

D

JN meministis| hesterno sermone/vias demonum/presumptionem diximus ⁊ obstinationes: nec tacuimus quare id diceremus. Possumus tñ si necessarius iudicaris vias eoꝝ/via adhuc alia inuestigare. Ná etsi omnimodis eas occultare laboráerꝫ multipliciter eos/pdit spūssancꝰ: multipliciter in scripturis sanctis declarat semitas iniquoꝝ. pō.xl. Legimus siquidē de eis oībus: qñ in circūitu impij ambulāt. Legimus de eoꝝ principe: qñ circūit querēs quē deuo:et. Job.j. Dō et ipse fateri cogit in psentia maiestatis: vt inter filios dei astans ⁊ vñ veniat requisitus. Circūiui ait terrā ⁊ perambulaui eā. Dicamus itaq; vias eius circūitionē ⁊ circūuentionē. Ista eñ ad nos: illa vtiturꝰ in seipso. Semper ille extollit: sed deūcitur semper: superbia eius ascēdit semp: semper humiliat. ¶ Nūquid non circūitus iste? Qui eñ in circuitu ambulat: pficiscitur quidē: sed proficit nihil. Ve homini qui sequitur hūc circūitū: qui nunq; a ppria volūtate recedit: si conaris auellere: paululū sequi videbit: sed in dolo. Circūitus est: aliūs de reditum parat: nō ab ea penitus abducetur. Satagit undiq; vndiq; fugitar: heret tñ semp ppie volūtati. Ve rūtamē si mala est circūitio ppria: longe equidē peior circūuentio aliena. Scā siquidē vel maxime diabolū facit Sed quō fratres vt miserū hoiem circūueniat: sugbissimus ille descēdit? Vide circuitum impij etiā in hocipso. Oculi ei? omne sublime videt: attamē ima q; ipsa curiose vestigat: sed vt magis ascēdat: vt vehemēti? intumescat: pō.ix. ⁊ dū celauerit humilē: fibi videat ipse sublimior: sicut scripū est. Dū supbit impius: incēdit pauper. Quā peruerse ascēdentes ⁊ descēdentes angelos bonos/angel? malus emulat. Ascēdit studio vanitatis: descēdit liuore malignitatis. Cuius mēdax ascēsio: ei? crudelis descēsio est: expers illi(vt heri diximus)misericordie ⁊ veritatis. Cererū si descēdunt maligni vt circūueniāt: grās ei cui? mādato descēdunt ⁊ benigni angeli: vt subueniāt nobis vt custodiāt nos in oībus vijs nostris. Neq; hoc solum: sed in manib? (inquit) portabūt te: ne vnq; offendas ad lapidē pedē tuū. Quāta nobis fratres in huius scripturę verbis/⁊ eruditio ⁊ ammonitio ⁊ consolatio exhibet? Quis in oībus psalmis tā magnifice pusillanimes cōsolatur: negligētes ammonet: erudit ignorantes? Vñ id q; fidelib? suis puidētia voluit diuina pstare/vt i oīe ipsoꝝ versiculi psalmi huj?/hoc maxime quadragesimali tēpore verfaretur. Nec aliūde q; ex ipsius vsurpatione diabol sumpta videt occasio: vt in hoc q; neq;simus ille seru? filijs seruiat vel inuit? Quid eñ tā molestū ei: q; nobis esse pōt tam iocundū: q; vt etiā malū ei? nobis cooperet in bonum? Angelis suis mādauit de te: vt custodiāt te in oībus vijs tuis. ¶ Confiteant dño mie ei?: et mirabilia eius filijs hoim. Confiteant ⁊ dicāt inter gētes: qm̄ magnificauit dño facere cū eis. Dñe q; est hō q: innotuisti ei: aut q; apponis erga eū cor tuū: Apponis cor: erga eū geris p eo solicitudinē: curā illi? habes. Deniq; ei mittis vnigenitū tuū: immittis spiritū tuū: pmittis etiā vultum tuū. Et ne q; in celestib? vacet ab opera solicitudinis nostre: beatos illos spūs ppter nos mittis in ministeriū: custodie nostre deputas: nostros iubes fieri pedagogos. Mat. xviij. Parū est eñ q; facis angelos tuos spūs: facis ⁊ angelos paruulos. Deniq; angeli eoꝝ semp vidēt faciē patris. Illos vtiq; tā felices ⁊ tuos ad nos: ⁊ nostros ad te angelos facis. ¶ Angelis suis mādauit de te. Mira dignatio ⁊ vere magna dilectio charitat? Quis eñ/quib?/de quo quid mādauit: Studiose cōsideremus fratres: diligēter cōmendemus memorie hoc tā grāde mādatū. Quis eñ mādauit: cui? sunt angeli: cui? mādatis obtēperāt: cuius obediūt volūtati? Nepe angelis suis mādauit de te: vt custodiāt te in oībus vijs tuis: nec cunctant? quinetiam in manib? tollāt te. Summa ergo maiestas mādauit angelis; ⁊ angelis suis mādauit. Illis vtiq; sublimib?; tā beatis: tam primis sibi cohērētibus: tam familiariter adherentib?: ⁊ vere domesticis dei. Mandauit de te. Tu quis es? Dñe q; est hō q; memor es ei?; aut fili? hois qm̄ reputas eū: quasi vo nō sit hō putredo: ⁊ filius hois vermis. Sed q; putas mādauit de te? Nūquid scripsit contra te amaritudines? Nūquid vt cōtra foliū q; vero rapiū: ostēdant potentiā suā: ⁊ stipulā siccā persequant? Numq; vt tollāt impiū ne videat gloriā dei? Mandandū istud est: nō mādatū: nō recedas ab adiutorio altissimi: in protectione dei celi commorare: ne de te illud q; mādet. Quez eñ preterit deus celi: nō de eo illud mādabit: sed p eo. Et q; interim nō mādatur: p eo differt vt sint oia ppter electos. Deniq; parātib? ire seruis/⁊ cōtinuo supsemina ta colligere zizania cupientib?; puidus paterfamilias: sinite (inquit) vsq; ad messem: ne forte eradicetis simul et mat.xiij. triticū. Quō igitur tādiu cōseruabit interea. Hoc plane hoc opus pfens: hoc mādatū tēporis hui?. ¶ Itaq; angelis suis mādauit de te vt custodiāt te. O triticū inter zizania: o granū inter paleas: o liliū inter spinas. Gratias ei fratres: gratias ei ⁊ p nobis pariter ⁊ pro vobis. Pretiosum depositū nobis cōmiserat: fructū crucis sue: pciū sanguinis sui. Nō est cōtentus custodia hac tā parū tuta: tam parū vtili: tam fragili: tā insufficiēti. Super muros tuos hierusalē ostituit custodes. Nepe etiā ipsi q; videnk muri: aut in muro ipso colūne: his custodib? egēt ⁊ maxime. Angelis suis mādauit de te: vt custodiant te in omnibus vijs tuis. Quanrā tibi debet hoc verbū inferre reuerentiā: afferre deuotionē: cōferre fiduciā. Reuerēnā pro presentia: deuotionē pro benuolētia: fiduciā p custodia Laute ambula: vt videlz cui adsunt angeli: sicut eis mandatū est: in oīb? vijs tuis. In quouis diuersorio: in quouis angulo/angelo tuo reuerentiā habe. Tu ne audeas illo pśente: q; vidēte me/nō auderes. An pśentē esse dubitas quē nō vides? Quid si audires: q; si tāgeres: q; si olfaceres? Vide q; nō solo visu rerū presentia cōprobek. Nō oia visui subiacēt: nec corpalia quidē. Quāto magis spūalia/q; cul sunt ab omni sensu corporeo: ⁊ spiritaliter potius vestigāda? Si fidē cōsulas: ea tibi angelica pbat presentiam nō deesse. Nec dixisse piget: qm̄ fides probat: Heb. xj. quā nimirū apls argumentū nō apparentiū esse diffinit. Adsunt igitur/⁊ adsunt tibi nō modo tecū: sed etiā p te. Adsunt vt pregant: adsunt vt prosint. Quid retribues dño pro oībus que retribuit tibi? Siquidē soli ei honor: ⁊ gloria. Quare ei soli: quia ipse mādauit: ⁊ omne datum Jaco.j. optimū nō nisi ab illo est. Verūtamen etsi ille mādauit: ipsis q; qui ⁊ ei ex tanta charitate obediūt: ⁊ nobis subueniūt in tanta necessitate: ingratos esse nō licet. Simus ergo deuoti: simus grati tantis custodibus: redamem/⁊ eos: honoremus eos quantū possum?: quantū debem?. Torua mī ei reddatur ⁊ amor: ⁊ honor: noster: a quo tam ipsis q; nobis est totū vñ honorare possimus vel amare vñ amari honorari ve meremur. Neq; eñ apls vbi ait: so- j. Tim. j. li deo honor: et gloria: prophetico credēdus est obuiare sermoni: qui sibi etiam amicos dei nimis honorificatos Psal. esse testatur. Puto autē simile esse illud verbū apli ei q; cxxxviij. item ait. Nemini quicq; debeatis nisi vt inuicē diligatis. Ro. xiij. Siquidē nō hoc voluit: vt alia quelibet debita negarentur: presertim cū idez ipse dicat: cui honor: honorē: ⁊ cetera in hunc modū. Vt ergo plenius intelligas quid in Ubi. s. vtroq; senserit: quid ve monuerit: vide quēadmodū interradios solis minora quelibet luminaria non videnk. Thunquid amota modo sidera arbitramur: nūquid extincta? Minime quidē: sed amplioi claritate quodāmodo recta: interim apparere nō posse. ¶ Sic ergo dilectio illa queuis debita superās/quasi sola regnare debet in nobis: vt q;quid debek ceteris sibi vēdicet: ⁊ ex dilectione oia faciam?. Sic diuinus pualere debet honor: ⁊ quodā modo piudicare vniuersis: vt solus ipse nō modo pre oibus: sed in oībus honorek. Idipm sane putes dictū etiā de amore. Quid eñ extra ipsum reliquit ceteris: q; totum

co:: totā animā: totā virtutē: dño deo suo in dilectione donauit. In ipso itaq; fratres affectuose diligamus angelos eius: itaq; futuros aliqñ coheredes nros: interim vo actores ⁊ tutores a patre positos: ⁊ ppositos nobis. Nūc eñ si lij dei sumus: etsi nondū appareat q; erimus: eo q; adhuc paruuli sub tutoribꝰ et actoribus simus: tamē nihil interim differētes a seruis. Ceterū etsi tā paruuli sum?: ⁊ tam magna nobis: nec mō tā magna: sed ⁊ tā periculosa via restat: q; tñ sub tutis custodib? rimeam?. Nec superari: nec seduci: minus aūt seducere possunt: q; custodiūt nos in oībus vijs nris. Fideles sunt: prudentes sunt: potētes sunt: q; trepidam?. Tñ sequamur eos: adheream? eis: ⁊ in protectione dei celi cōmoremur. Vide eñ q; necessaria sit ista protectio: ista custodia in vijs tuis. In manibus (inq;t) portabūt te: ne vnq; offendas ad lapidē pedē tuū. Parū tibi videk q; nō sit lapis offensionis in via. Considera que sequuntur. Super aspidem ⁊ basiliscū ambulabis: ⁊ cōculcabis leonem ⁊ draconē. Quā necessari? pedagogus: immo etiam bainlus: presertim paruulo inter hec gradienti. In manibus (inquit) portabunt te. In tuis quidē vijs custodient te: ⁊ deducent paruulum qui potest paruulus ambulare. Ceterum nō te patienk rētari supra q; sustinere potes: sed in manibus tollēt vt pertrāseas offendiculum. Quā facile trāsit qui illis portat manib?: q; suauiter iuxta vulgare puerbiū/natat: cuius alter sustinet mentū. Quotiens ergo grauissima cernik vrgere tēptatio: ⁊ tribulatio ve hemēs imminere: inuoca custodē tuū: ductorē tuū: aduitorē tuū/in opportunitatib?/in tribulatione. Inclama eū et mat. viij dic. Dñe salua nos: perim?. Nō dormit neq; dormitat: etsi ad tempus quandoq; dissimulet: ne forte periculosius ab illius te manib? ipse precipites: si te eis ignotaueris sustētarū. Spirituales eñ sunt man? ille: ⁊ auxilia vtiq; spūalia: que singulis electoꝝ p cuiusq; discriminis modo ⁊ obiecte difficultatis taq; lapidee molis qualitate: ab his qui sibi deputati sunt angelis spiritualiter ⁊ multipliciter exhibenk. Dico ego tñ aliqua ex his que cōmunia magis arbitror: et paucis q; inter vos sunt: inexperta. Turbat aliquis vehemēter seu corporali quonis incōmodo: seu tribulatione aliqua seculari: seu accidia spiritus: et quadā animi defectione languescēs. Jam tentari incipit supra q; valeat sustinere: tiā ipinger ⁊ offendet in lapidē: si nō fuerit q; subueniat. Quis vo est lapis iste? Ego illū itelligo lapidē offensionis ⁊ petrā scādali: in quā si offenderit quis: collidek: super quē vero ecciderit: cōteret eū. Lapidē vtiq; angulare/electū/preciosum qui est dño ihesus. In hūc lapidē offendere est murmurare aduersus eū: scādalizari a pusillanimitate spiritus et repēstare. Itaq; opus illi est angelica operatiōe cōsolatione: angelicis manib?: qui iā defecit: iam prope modū offendit in lapidē. ¶ Et vere offendit in lapidem qui murmurat ⁊ blasphemat: seipsuz colliděs: nō cū in quē furibūdus impingit. Arbitror: sane velut duab? qui busdā manib? eiusmodi homines interdū ab angelis supportari: vt quodāmodo nō sentiēres trāseant q; tātopere formidabāt: nec parū mirenk postmodū tas sup posteriora facilitare: q; super difficultate priora. ¶ Vultis scire quas intelligā duas man?? Duplicēr vtiq; demōstrationē: dū videlicet hinc quidē tribulatiōis breuitas: inde eternitas retributionis ostēditur: aut magis pingik vel imprimik cor: di: vt intimo affectu sentiat: q; momentaneū hoc ⁊ leue tribulationis nostre: supra modū in sublimitate: eternū pondus glorie operak in nobis. Quis vero istas tā bonas per bonas nō credat fieri: cuz certū sit q; ecōtrario male vtiq; fiāt immissiones p angelos malos? Habeorre familiares angelos fratres mei: frequētare eos sedula cogitatiōe/⁊ deuota oratione: q; semp vobis adsunt ad custodiā et psolationē.

¶ De. xij. versu. Sermo. xiij. vnde supra.

SOssumus huc versuz qui in manibus est: videlicet/In manibus portabūt te ⁊c. nō modo de pleni pfolatione dictū accipere: sed etiam de futura. Nepe custodiunt nos in vijs nostris angeli sancti: sed via finita (quod est vtiq; vita finita) in manibus tollunt. Nec eñ desunt nobis testes fideles. Proprie tecum est vobis de beatissimo patre nostro vere per omnia benedicto: q; dum intēram oculoꝝ aciem in splendore coruscę lucis habere viderer: vidit germani animam capuani episcopi/in sphera ignea ab ągelis in celuz deferri. Sed quid huiusmodi testimonia requirim??
Ipsa in euangelio veritas de mendico et vlceroso ait: qm̄ portatus est ab angelis in sinū abrae. Neq; eñ in illa tam noua nobis/tamq; incognita regione ambulare ipsi possemus: presertim cū tātus sit lapis in via. Quis lapis? Qui in lapidibus olim consueuerat adorari: qui lapideos obtulit dominio dicens. Dic vt lapides isti panes fiant. ¶ Poro, pes tuus: affectio tua/pes anime quā in manibus angeli portant ne offendat ad lapidē pedez tuū. Quomodo eñ nō vehementissime turbarek anima si sola hinc egrede rentur: si illas sine cōsolatione ingrederek vias: si inter illos lapides suis pedibus graderek? Etenim vero manifestius audiq; necesse habeas portari in manib? alienis: nec alijs q; angelicis tamen. Super aspidem ⁊ basiliscum ambulabis: et cōculcabis leonē et draconē. Quid inter hec faceret pes human?? Quid humane affectionis inter tā terribilia mōstra cōstaret? Nempe nequicie spirituales sunt: ⁊ quidez nō incongruis appellationibus designare. Siquidē et de his dictū quod nequaq; vobis excidisse reor. Cadent a latere tuo mille: ⁊ decez milia a dextris tuis. Quis vero scire potest an diuise sint inter eos operatiōes malicie/ministeria iniquitatis: vt ex diuersis officijs/quin potius malesicijs: vocabula quoq; diuersa sortiri nominenk. Alius siquidem aspis: alius vero basiliscus: ali? aūt leo: ⁊ alius quidē draco: q; videlicet suo quidez inuisibilimodo varie quoq; nocent: quasi alius morsu: alius quoq; visu: alius aūt rugitu vel icunalius quidē flatu? Legi etiā de quodā genere demoniorū: quod nō ejiciak nisi in oratiōibus ⁊ ieiunijs. Nihil poterat namq; verbū apostolice increpationis ad illud. Quomodo nō illud aspis erat: illa vtiq; de psalmo/aspis surda et obturans aures ne vocē audiat incantātis? Vlis nō terreri a tā terrifico mōstro: vis securus post mostrum ambulare super aspidē illam? Caue ne interim post eā ambules: caue ne imiteris: er nō erit quod paueas in futuro. Enimuero vitiū est cui reo: ciusmodi spiritū dominari: ⁊ si vultis scire ipsa est circūitio/a qua vobis hesterno sermone monuim? esse cauēdū. Ipsa obstinatio est: aduersus quā pdie loquebamur. Nec eñ piget quoties dak occasio: ab hac tam graui peste munire vos: vt eam omnimodis fugiatis: q; hec quidē sit summa quedā religionis subuersio: et vere iuxta testimoniū legislatoris/venenū aspidum insanabile. ¶ Dicit aspis hinc alteram aurem q; pressius potest terre infigere: inde vero alterā caude immissione nihilominus obturare ne audiat. Quid ad hec incantantis vox: quid sermo faciet predicātis? Dabo pro eo: humiliabo in ieiunio animā meaz: baptizabo: pro mo: tuo/vberrimo quodā profluuio lachrymarū: apud quē viderim nihil humane incūtatiōis quāliber sapientiā: nihil quārumcūq; ammonitiōis industriā preualere. Noverit tñ vir pertinax non celo sese: sed solo infigere caput: q; sapiēria que desursum est: nō modo pudica: sed et pacifica sit: hec aurem magis (vt ita dicam) aspidica nisi terrena esse nō potest. Sed nec adeo obsurdescet: nisi cauda quoq; obturaret auditum. Que est hec cauda? finis intētiōis humane. Hec furditas desperata: dum hinc quidem velut terre infixus propriae quisq; inhereat voluntati: inde velut reflectens caudā finem aliquem meditatur: ⁊ infigit animo quod desiderat adipisci. Nolite obsecro fratres: nolite obturare aures: nolite aliquādo obdurare corda vestra. Inde enim tam mordax et amarus sermo inuenitur in oīe hominis obstinati: q; nulla ad eū penetrare queat benuolentia monitoris. Inde aspidi virus in lingue aculeo perseverat: q; aduersus linguam incantatoris tanto se studio obturarit. ¶ At

Universidad de Deusto
Biblioteca

basiliscus (vt aiūt) venenum in oculo gerit: pessimum animal: et pre oibus execrabile. Nosse cupis oculū venenatū: oculū nequā: oculū fascinantem? Inuidia cogitato. Quid vero inuidere? inuidi malum videre est? Si nō esset ille basiliscus: nunq̄ per eius inuidiā mors intrasset in orbē terrar. Ve homini misero: q̄ inuidū nō puidit. Superemus et vitiū hoc dū adhuc viuimus: si post mortē volumus minis trū esse inquicie nō timere. Nemo alterius bonum inuidos aspiciar oculo. Nēpe hoc ipsum iā q̄ in se est: rabie sua illud inficere: ⁊ quodāmodo interficere est. Qui hominez odit: homicidā illū veritas ipsa testat. Quid ⁊ ille q̄ bonū odit in homine: nunq̄d non homicida poterit appellari. Adhuc viuit homo: et ille iā reus est mortis ei⁹: adhuc ardet ignis quem dominus iesus misit in terrā: ⁊ inuidus tā q̄ qui spiritū extinxerit: iā damnatus. ¶ Ve vobis a draconе. Immanis est bestia: flatu igneo: quicq̄d attigerit nec carnē modo bestias terre: sed et volucres celi. Haud aliū ego draconē hūc q̄ spiritū iracūdie reor. Quātos etiā sublimis vt videbat vite: flatu huius draconis misere satis adustos: turpiter in huius os ingeniū⁹ cecidisse. Quā meli⁹ fi bijpsis irasci potuerāt ne peccarēt. ¶ Nimirū affectio naturalis ira hoim est: sed aburētibus bona nature grauis perditio est: ⁊ miseranda pernicies. Occupemus illā fratres in quibus expediti: ne forte ad inutilia illicitaq̄ p:ō pat. Sic inimirū solet amor⁊ amor⁊ expugere: soler timor timore depelli. Nolite timere eos q̄ corpus occidūt: ait dominus: anime aute nō habēt q̄d faciant. Et cōfestim. ostēdam autē vobis ait: vobis quem timeatis. Timete autem eum qui potestatem habet corpus et animam mittere in gehennam. Ita dico vobis: hunc timete. Ac si manifestius dicat. Hūc timete: ne illos timeatis. Repleat vos spūs timoris dñi: et timor alienus locū nō habebit in vobis. Et ego vobis dico. Nō aūt ego: sed veritas mē ego: sed dñs. Nolite irasci eis qui trāsitoria vobis auferūt: qui cōuitia inferūt: q̄ ingerūt forte supplicia: et post hoc faciūt nihil. Oīndam autē vobis cui debeatis irasci: Irascimini ei que solа vobis nocere pōt: sola facere vt oia illa non p:osint. Vultis scire quenā illa sit? Iniquitas ꝓpria. Ita dico vobis: huic irascimini. Nulla enim nocebit aduersitas: si nulla dñetur iniquitas. Qui pfecre huic irascitur: cereris non mouet magis ⁊ amplectit ea. ¶ Ego (inquit) in flagella paratus sum. Sit dāmnum: fit cōuitiū: fit lesio corporalis. Paratus sum ⁊ nō sum turbatus: q̄si dolor meus in cōspectu meo semp. Quidni exteriora oia parui pēdā in huius estimatione dolor⁊? Filius (inquit) vteri mei pfequit me: et cōuitiāti seruulo indignabor⁊? Deus meū dereliquit me: dereliq̄t me virtus mea ⁊ lumē oculorū meor⁊: ⁊ damna tēpor⁊alia plangā: aut incommoda corpor⁊alia reputabo? Hinc nimirū nō modo mālueudo oritur: cui draconis flatus nō noceat: sz etiā magnanimitas quā rugitus leonis non terreat. Aduersarius vester tāq̄ leo rugiēs: ait petrus. ¶ Barias magno illi leoni de tribu iuda: rugire iste pōt: ferire nō pōt. Rugiat quātū vult: tantū nō fugiat ouis xp̄i. Quāta minat: quāta exaggerat: quāta imētat: nō sumus bestie: vt nos p̄sternat vacuus ille rugitus. Sic eñ phibēt q̄ talia curiosius vestigauerūt: ad rugitū leonis nulla bestiā stare posse: ne eā quidē que aduersus ictū eius tota animositate repugnat: ⁊ plerūq̄ superat ferientē: que nō sustinet rugientē. Vere bestia: vere rationis expers: qui tā pusillanimis est vt solo timore cedat: qui sola futuri exaggeratione laboris victus ante conflictū: nō telo: sed tuba p:osternit. Nondum restitistis vsq̄ ad sanguinez: ait strenuus ille dux: qui leonis huius nouerat vanum esse rugitū. Et alius q̄dam. Resistite (inquit) diabolo: et fugiet a vobis.

¶ De. xij. versu ⁊. xiij. Sermo. xiiij. vnde supra.

Gamus fratres gratias factor⁊ nostro: bñfactor⁊ nostro: redemptor⁊ nostro: remunerator⁊ nostro: aut portio spei nr̄e. Ipse eñ retributor⁊: ipse retributio nostra. nec aliud iā q̄ ipsum expectam⁹ ab ipso. Primū q̄d nobis pstitit: nosipi sum⁹. Siquidē ipse fecit nos: et nō ipi nos. Parū ne tibi videt istud: q: te fecit? Cogita qualē te fecit. Nempe etiā sm corpus/egregiam creaturam: sed sm animam magis/vtpote imagine creatoris insignem: rationis participē: capacē beatitudinis sempiterne. Porro sm ambo simul/pie ceteris creaturis maxime ammirāda: coherentē sibi incōprehensibili artificio: inuestigabili sapientia conditoris. Itaq̄ tā magnum hoc donū: q̄ magna res homo. Sed q̄ gratuitū putas? Planū est: quia nihil antе promeruit qui penitus nihil fuit. An postea sperabat gratiam retributurus autor⁊? Dixi domino deus meus es tu: qm̄ bonorū meorum nō eges. Nō igitur necessariam retributurus gratiā ei/qui sic per oia sibi sufficit: sed deus oīas relaturus gratias ei/q̄ sic meruit sperabat. Quidni gras agat? Si quis oculoz lumē: si quis vsum aurium: si quis nariū: si quis manuū: si quis pedē tibi p:epeditum aliquo modo reparasse videretur: si quis sopitā quauis occasione excitasse in tetrationē: quis nō alius tibi vehementissime succēserer: si qn̄ forte beneficij huius immemor: ē: aut bene facto: i dep:ehēdisset ingratū? Enimuero dñs deus tuus: ipsa etiā tibi istrumēta largitus: ex nihilo fecit hec omnia. Nec modo fecit: sz et cōpegit etiā et formauit: ac suo quodq̄ illustrauit officio. Quomō nō is oī iure sibi gratias exigit amplior⁊es? Nā ne hoc quidē (licet maximo) cōtentus munere qui dedit vt esset: q̄ antе non fueras: adiecit etiā vnde subsisteres/qui iaz eras. Nec minus liberaliter hoc/q̄ illud mirabiliter est operatus. Faciamus (inquit) hominem ad imaginem ⁊ similitudinem nostram. Quid vero postea? Et p:esit pisabus maris et bestijs terre ⁊c. Nā et celestia sese elemēta in vsus creasse tuos ante docuerat. Nempe facta memorantur: vt essent in signa et tēpor⁊a: et dies et annos. Cui putas? Nulli vtiq̄ nisi tibi. Cetere siq̄dē oēs creature aut in nullo egēt his oibus: aut nō intelligūt ea. Quā copiosus in secūdo hoc beneficio: q̄ liberalis fuimus fuit. Quāta igitur largitus est ad sustētationē: quāta ad eruditionē: quāta ad cōsolationē: quāta ex hoc iā ad correptionē: quāta etiā ad delectationē. Verū hec duo gratis: ⁊ dupliciter gratis fecit. Quid dico dupliciter gratis? Sine merito tuo: sine labore tuo. Nēpe dixit et facta sunt. An idcirco minus debuit⁹: minus obnoxius: animꝰ gratus es: q̄ hec quidē sicut p:o nihilo: ita de nihilo fecit? ¶ Peruersi cordis est occasiones ingratitudinis vestigare. Nemo id facit: nisi qui etiam gratis esset ingratus. Puto eñ neutrū tibi ꝓpterea minus vtile: q̄ quod p:estāti minime difficile fuit. Alioquin si forte q̄d ei laboriosum/tibi magis cōmodū ducis: ex teipso tibi iudiciū hoc: nec te alibi illud putē/q̄ apud te didicisse. Sic p:estare eis libētius ipse fra... i tuo absq̄ incōmodo tuo. Verū eñ gratis p:estare velles: nolles tñ vt hāc tibi ille ꝓtenderet ingratitudinis causam. Cetерū ex hoc iā tertiū opus nre redēptionis attende. Nō est velamē excusationis: labor⁊ anim p:ofusus in ea. Gratis hoc q̄ p:estitum est: sed gratis quod ad te pertinet. Nam quod ad illum: plane non gratis. ¶ Saluus factus es ꝓ nihilo: non de nihilo tamen. Quid ad hec dormitat affectio? Immo vero mortua est illa: non dormit que huic beneficio non respondet: que se totam non effundit in gratiarum actionem/et vocem laudis. Nam ⁊ cetera duo cuis dērissime tertium hoc commendant: vt in eis quoq̄ vera fuisse dilectio comprobetur: non propterea de facili prestans q̄ nollet aliter: sed quod non aliter oporteret. Ita q̄ fecit te deus tuus: fecit tam multa ꝓpter te: fecit ꝓpter te et semetipsum. Verbum caro factum est: ⁊ habitauit in nobis. Quid adhuc restat? Fact⁹ est ipse tecum caro vna: te quoq̄ secum faciet spiritum vnum. Non recedant hec quattuo: a corde tuo: non ab oculis: non a memoria: non ab affectione. Hec cogita semper: in his ingiter delectare. His velut quibusdam stimulis vigens solicita animā tuā: his facibus eam inflammare curato ad redamandū eum qui tam multipliciter suum tibi ergā te commēdat amorē.

¶ Memēto sane quod idē ait. Si diligitis me: mandata mea seruate. Seruа igit mādata creatoris tui: seruа mādata benefactoris tui: redēptoris tui: remuneratoris tui. Sed si hec quattuor: quor sunt mādata? Oēs nouimus decem esse. Ita q̄ per quaternariū hunc decalogū legis multiplicans/verā habes quadragesimā: tenes quadragesimam spūalem. Tantū sta in timore: et p:epara animā tuam ad tētationem. Caue serpētis astutiam: observa insidias inimici. Nempe quadruplici tentamēto quadrifariam impedire conatur actionem quā exigeris gratiarum. Tentatus est in his omnibus christus: vt veraciter ab apostolo scriberetur: Tētatus per oia p:o similitudine absq̄ peccato.

¶ Erit forte qui mirerur et dicat: quarnā sese dñi tētationē non legisse. Verū vt ego arbitror⁊: nō hoc diceret: si legisse se meminisset quoniā tētatio est vita hoīs super terrā. Hoc enim qui meminit: nō ea tantū triplici tētatione tētatum fuisse dñm arbitrarur: q̄ facta est in ieiunio deserti: in pinnaculo templi: in vertice montis. Sane in his oibus erat manifesta tentatio. Verum illa que extrinsec⁊ et deinceps vsq̄ ad mortem crucis ei non defuit: etsi occultior: vehementior: tamen fuit. Nec hoc quoq̄ a p:oposita similitudine videtur abhorrere. Nā et tria illa beneficia q̄ iam trāsiere: euidentissima/⁊ in lucem posita esse noscuntur. Sane quod ad spem vite eterne pertinet: nondū exhibitum: nec dum p:opalatum est nobis. Nihil p:oinde mirū si sit minus aperta tētatio: vbi etiaz causa tētationis occulta. Certum et diuturnio⁊ ⁊ validio⁊ ipsa est: q̄ aduersus spem nostram/quicquid habet malignitatis: exerat in inimicus. Ita q̄ primo quidez: vt auto⁊ nature ingratos faciat: ampliorem ingerit p:o natura solicitudinem: quemadmodū etiā ipsi christo esurienti ausus est dicere. Dic vt lapides isti panes fiant. Quasi vero figmentum nostrum ignoret ipse q̄ finxit: aut non curet hoies qui celi volucres pascit. Quā vero ingratus est si cui potuerit omnino deesse. Quā vero ingratus est si cui potuerit omnino deesse. Quā vero ingratus est si cui potuerit omnino deesse

Universidad de Deusto
Biblioteca

piscentiam terrenoꝝ. Quis putas illius preteriuitabit iu-
phil.iiij. dicias? Nemo vtiq; nisi prudens. Aut forte dū ad ista descē-
dere cauet: videt quis molestia: & ecce ptinus aspis adest:
nā opportunum tempus sibi inuenisse videt. Quis nō ex-
asperabit ab aspide ista? Nempe vir temperans et mode-
stus: qui sciat abundare et penuriā pati. Puto ex hac oc-
casione fascinare te volet male blandiens oculus nequā.
Quis auferet faciē suam? Profecto iustus qui nō mō non
ipse sibi accipere gloriā que dei est: sed ne ab alio quidē re-
apere velit oblatam: si tamē ille sit iustus: qui iuste quod
iustū est exequatur: qui iusticiā suā nō faciat coram homi-
nibus: qui deniq; ersi iustus fuerit: caput nō leuet. Hec em
virtus specialiter in humilitate consistit. Hec intētionem
purgat: hec quoq; meritū omne eo veracius et efficacius
obtinet: quo minus arrogat sibi.

De. xiiij. versu. Sermo. xv. vnde supra.

Venite ad me omnes

qui laboratis & onerati estis: & ego reficiam
vos: dicit dñs. Tollite iugū meū sup vos: et
inuenietis requiē aiabus vestris. Jugū em
meū suaue est: & onus meū leue. Laboratēs ad refectionē
inuitat: ad requiē puocat oneratos. Non tñ interim onus
subtrahit aut laborē magis autē onere alio: alio laborē cō
mutat: sed onere leui: suaui iugo: in quibus requies ac re-
fectio: etsi minus appareat: tñ inueniatur. Hi suae onus
Zach.v. iniquitas: sedens super talentū plūbi. Sub hac gemebat
Psal. xxxviij. sarcina q̄ dicebat: Iniquitates mee supgresse sunt caput
meū: & sicut onus graue grauate sunt super me. Quod er-
go onus xpi: quod onus leue? Ut quidē ego sentio onus
beneficio: um. Dulce onus: sed ei qui sentit: ei qui experi-
tur. Alioqn si nō inuenias: si nō aduertas graue omnino
et periculosum. Onerifer̄ animal homo ꝛepore sue mor-
talitatis. Si adhuc portat peccata sua onus est graue: si ia
forte exoneratus est a peccatis minus quidez graue: sed si
sanum sapiat: nō minus grāde onus inueniet hanc ipsam
quā diximus exonerationē. Onerat nos cū exonerat de-
ps. cxv. onerat beneficio: cū exonerat pcō. Vox onerati. Quid re-
Luce.v. tribuā dño: p oibus que retribuit mihi? Vox onerati. Exi
Iob. xxxj a me: q: hō peccaui: sum dñe. Vox onerati. Semp em qua
si tumētes super me fluctus: timui deū. Semp (inquit) ti-
mui. sicut ante: sic post acceptā indulgentiam pcōr. Be-
atus homo qui ita semp est pauidus: nec minor i angis soli
citudine: me forte obtinuit beneficijs q̄ peccatis. Ad hoc
siquidē diuina nobis tā sedula erga nos & tam profusa be
neficētia cōmendat: vt solicitemur ad gratiā: inuitemur ad
dilectionem. Angelis suis mādauit de te: vt custodiāt te in
oibus vijs tuis. Quid vltra potuit tibi facere et nō fecit?
Noui qd cogites ingenua creatura. Habes gratiā angelis
dñi: sed ad ipsum ambis dñm angeloꝝ. Optas & optas: vt
nuncijs nō contētus: ipe q̄ qui loquebat adsit: nec te qua
si per mediū: sed sui oris osculo osculet. Audisti sup aspi-
dem & basiliscū: leonem pariter & draconem tibi ambulā-
dū fore: nec super draconē ipso victoriā michaelis & ange-
lorum eius ignoras. Veruntamē nō michaelis: sed dño cla-
Iob. xvij. māt desideria tua. Libera me et pone me iuxta te: et cuius-
uis manus pugnet cōtra me. Hoc nēpe nō est modo alijs:
sed ipsis q̄ altioribus altius captare refugiū: vt ex senten-
tia p̄fitenti q̄m tu es dñe spes mea: merito respōdeat: altis-
simum posuisti refugiū tuū. Nō em dedignat esse spes
miserorū miserator: et misericors dñs: nō seipsum liberato
rē simul & protector in se sperātibus exhibere recusat. Qm̄
in me sperauit (inquit) liberabo eū: protegaz eū: q̄m cogno
uit nomē meū. Nēpe nisi dñs custodierit ciuitatē: frustra
vigilat q̄ custodit eā: siue ille homo: siue etiā angelus cer.
Montes in circuitu hierusalē: sed patrū hoc: immo nihil
hoc fuit: si nō etiam dñs in circuitu esset populi sui. Me-
Lañ. iij. rito proinde in cantico sponsa describitur: inuenis licet
vigilibus: immo ab eis magis inuenta: nec enim eos ipsa
querebat: non substitisse; nec cōtenta fuisse vigilibus; sed
peruenerata vbi uiter de dilecto: ad ipsum ociꝰ peruolas
se. Erat enim cor eius non in vigilibus: sed in dño fiduciā
habēs. Et aliter forte suadētibus aiebat. In dño cōfido: ps. x.
quō dicitis anime mee trāsmigra in montem sicut passer?
Minus vigiliter id obseruarāt: cū inter hos: cū offensis qua
si vigilibus secederēt apud eos: & minime perrāsirēt. Ego s. Lxx. s.
quidē cepi: ego autē pauli aiunt: ego vero apollo. Sed et. iij.
quid fecerūt vigiles sobrij vigiles circūspecti? Nō em pote
rant sibi suscipere sponsam: qui bene eam emulabant: qui
emulabant dei emulatione: q̄ despōderāt vni viro virginē
castā exhibere christo. Percusserūt me & vulnerauerunt Lañ. iij.
me ait. Et quid ira? Ni fallor: vigebāt vt pertransiret: per-
inde inuētura dilectum. Denicq; etiam tulerūt palliū meū
(inq̄r) haud dubiū quin vt currerent expedita. Animaduer
tere est q̄ valide percutiar: quibus sagittis apostolus vul
neret eos: qui diuertisse apud vigiles videbātur. Nūquid corinth.
paulus pro vobis crucifixus est: aut in noīe pauli baptiza vbi. s.
ti estis? Et ite. Cū em dicit quis. Ego sum paulus: alius autē
ego sum apollo: nōne, hoies estis? Quid ergo est apollo:
quid vero paulus? Ministri ei⁹ cui credidistis. Qm̄ in Z
me sperauit liberabo eū. Nō in vigilibus: nō in hoie: non
in angelo: sed in me (inq̄r) sperauit: nihil boni nisi ex me:
ne q̄ ipsos expectās. Oē em datū optimū: et oē donū pfec- Jaco. j.
tū desursum est descendēs a patre luminū. Ex meis vigilie
hominū vtiles: circa opera vtiq; manifesta: eis nimirū cu
stodes hois deputati. Ex me exaudie angeloꝝ obseruātiū
secretiores motus spiritualiter solicitantiū: propulsantiū
suggestores eos iniquos. Ceterū intima sane custodia secretis
sime intētionis: nō modo ex me: verūetiā p me fiat necesse
est: q̄ illo quidem humanus nequeat: si ne angelicus q̄
oculus penetrare. Agnoscamus triplicem hanc custodiā
fratres: et exhibeamus nos eis quales cuiq; conuenit ex-
hiberi. Prouideamus bona coram hominibus: coram ange
lis: coram deo. Commendamus placere omnibus per omnia:
sed maxime ei qui maximus est super oia. In conspectu an
gelorum psallamus ei: vt in eis impleat quod scriptū est. ps. cxvij
Qui timent te videbūt me & letabunt: q: in verbo tuo su Deb. xiij
perspauī. Obediamus prepositis nostris: qui perui
gilāt tanq̄ reddituri rationē p animabus nostris: vt non
cum tristicia hoc faciant. Et quidem gratias deo: ex cuius
solo munere venit: non est q̄ multū vos moueā: nō est q̄
multū vobis timeā in hac parte. Quod enim est gaudium
meū & gloria mea: nisi prompta obeditio et irreprehēsibi-
lis conuersatio vestra? Quid si certo cognoscerem: ne an
gelos quidez amplius aliquid in vobis cognoscere quod
dedeceat: apud neminem vestrum ex anathemate hiericho
quippiā occultari: nō murmurare aliquem: non detrahe
re in oculto: non simulatorie agere vel remisse: non iniq;
minosas volvere animo cogitationes: quibus solet deus
interdū ipsa q̄s parua coruscis perturbari? Magnum hoc
mihi gaudiū incrementū: sed nondū vtiq; plenitudo. Nō N
em tā magni sumus: vt possit nobis adeo esse p minimo
ab hoie iudicari non posse: minus aūt nihil cōscios esse no
bis. Ceterū si occultissimū iudicē timēt etiā magni: quātū
nos ad illius examinis memoriā cōuenit trepidare? Si
mihi cōtingeret certum esse: nil esse in oibus nobis: illū of
fendens oculū: qui solus perfecte nouit quid sit in hoie: vi O
dens in eo & quod in se ille non videt. Hoc vel maxime
iudicii vestigemus fratres: & eo amplius frequētemus in
timore & tremore ipsius confessionē: quo minus com-
prehēdere possumus inuestigabilē abyssum iudicioꝝ dei:
& irrefragabilē dispositionē. Cū hoc timore spes habeā me
rirū: cū hoc metu fructuose sperā. Est aūt is ipse timor fir
missima quedā & efficax materia spei: si q̄s prudēter adu-
ret. Siquidē maximū quoddā dei donū timor: iste: & ex poe
ptione psentiū firma est expectatio futuroꝝ. Postremo ps. cxlvj
beneplacitū est dño super timentes eū: & vtiq; vita in volun-
te eius: et in beneplacito eius salus eterna. Qm̄ in me spe P
rauit liberabo eū. Dulcissima libertas in se sperāti
bus nō deesse. Hoc cū totū hois meritū: si totā spem suam

ponat in eo q̄ totū hoiem saluū facit. Jn te sperauerūt pa- ps. xxj.
res nr̄i: sperauerūt & liberasti eos: ad te clamauerūt & sal-
ui facti sunt: in te sperauerūt & non sunt confusi. Quis em
sperauit in eo & confusus est? Sperate in eo oīs congregatio
ppli. A Quēcūq; em locū calcauerit pes vester: vester erit. A
Deut. xj. Pes vester vtiq; spes vestra est: & quārūcunq; illa proces-
sit obtinebit: si tamē in deū tota figat & firma sit & nō titu-
bet. Quid timeat aspidē aut basiliscū: q̄d leonis rugitus:
aut draconis sibilos expauescat? Qm̄ in me sperauit libe-
rabo eū. Posito liberatū quidē ne iterū egeat liberari: pro
tegā eū & cōseruabo. Si nr̄i cognouerit nomē meū: ne sibi
tribuat q̄ liberatus est: sed noi meo det gloriā. Protegam
eū q̄m cognouit nomē meū. Jn psentia em vult⁹ glorifica- Ro. viij.
tio: an noticia nois protectio exhibeat. Spes in noiere in
facie est. Nō em videt q̄s: quid sperat: si fides vtiq; ex au-
ditu: & ea quidē iuxta eūdem apostolum: est rerū substātia
sperandarū. Proinde tegā eū q̄m cognouit nomē meū. Nō no
uit nomē eius q̄ illud assumit in vanū: qui dicit ei: dñe:
et nō facit q̄ dicit ipe. Nō nouit nomē eius: q̄ cū ne honō-
rat vt patrē: nec vt dñm timet. Non nouit nomē ei⁹: q̄ ad va
nitates & insanias falsas cōuertitur. B Beatus vir cui⁹ est B
ps. xxxix nomen dñi spes eius: & nō respexit in vanitates & insanias
Act. iiij. falsas. Hoc nomē cognouerat q̄ dicebat. Nō em est aliud
nomē sub celo datū hoibus in quo oporteat saluos fieri.
Nos q̄s si nouim⁹ nomē scīm q̄d innocuū est sup nos: des
siderandū vtiq; nobis vt semp scificetur in nobis: atq; ita
mat. vj. oādū iuxta doctrinā vtiq; saluatoris. Pater noster q̄ es in
Luce. xj. celis scificetur nomē tuū. Denicq; audi q̄d sequat in psal-
Exrus. mo. Clamauit ad me & ego exaudiā eū. Hic fructꝰ noticie
nois: clamor oratiōis: porro fructꝰ clamoris: exauditio sal
uatoris. Quō em aut nō inuocās exaudiri poterat: aut no
mē dñi nescīēs inuocare. Has ei q̄ manifestauit hoibꝰ no-
mē patris: fructū salutis in ei⁹ inuocatione cōstituens: si-
Joh. xij. cut scriptū est. Quicūq; inuocauerit nomē dñi salu⁹ erit.

De. xv. versu. Sermo. xvj. vnde supra.

Clamauit ad me et

exaudiā eū. Hoc plane est testamētū pacis:
hoc pactū fedus: hoc pactū inie & miseratio-
nis. Speranit in me: liberabo eū. Nomē
meū cognouit: protegam eum. Jnuocauit me: et ego exau-
diā eum. Nisi enim hec aut similia diceret: quis nō diffide-
ret? Quis gloriabitur castum se habere cor? Nunc autem
apud te ppitiatio est: & ppter hāc legē mā sustinui te dñe.
Dulcis lex: q̄ meritū exaudītionis in clamore cōstituit po-
stulatiōis. C Clamauit (inq̄r) ad me & exaudiā eū. C Meri- C
to nō exaudit q̄ clamare dissimulat: aut omnino nō postu-
lat: aut tepide postulās & remisse. Siquidē in dei auribꝰ
desiderium vehemēs clamor: magnus: & regione autem re
missa intētio: vox submissa. Qm̄ illa penetrabit nubes: q̄n
audiet in celis? Nempe vt clamanduz sibi nouerit homo:
inter primordia sue orationis: ipm quem oraturus est pa
trē in celis esse ptinus admonet: q̄ videlicet imperu quo
dā spūs illo sibi iaculādam esse meminerit oratione. Spiri
tus est deus: & in spiritu clamet necesse est: quisquis clamo
rē suū ad eū desiderat puenire. Sicut em nō facie hois res
picit tanq̄ hō: sed magis intuet cor: sic ad cordis potius
vocem q̄ coporis aures eius: cui merito dicit. Deus cor-
dis mei. Vincet q̄ moyses fortis tacēs: intus audit dicen-
exo. xiiij. te dño: Quid clamas ad me? Clamauit ad me et exaudiaz D
eū. Nō immerito. C Clamor é magnū sane magnitudo ne
cessitatis erroris. Quid cū clamās petit: nisi solationē:
liberationē: glorificationē? Alioqn quo sup bis exaudit: si
p alijs clamat. Exaudiā eū ait. Jn quo exaudies dñe vel in
quib⁹? Cū ipso sum in tribulatione: eripiā eū & glorificabo
eū. Ad magnū illud triduū q̄ prime sumus celebraturi:
hūc mihi ternarii arbitror referendū. C Siquidē & ipe p E
ter nos tribulatione et dolore inuenit: q̄n propositō sibi
gaudio sustinuit crucē confusione cōtempta. Ceterūtamen
que de ipso erāt: sicut ante morem prediterat: finē habue

runt: et sicut in morte dixit cōsummata sunt: et exinde sab-
batizauit. Nec dilata est gloria resurrectionis die tertia:
summo diluculo sol instīcie de tumulo ortus est nobis. Ita
ergo fructus pariter tribulatiōis & veritas ereptionis in
manifestatione glorificationis apparuit. Nihilominus q̄s
er in nobis similie quoddā triduū posse videbit assignari.
Cū ipso sum (ait) in tribulatiōe. Qm̄ hoc nisi in die tribu- Job. xvj
lationis nr̄e: in die crucis nr̄e: dū implet q̄s ipe ait. Jn mū ij. Tj. iij.
do q̄dē pressurā habebitis: & q̄s apl̄s eius. Oēs qui pievo
lūt viuere in xpo iesu psecutionē patiunt. Nā liberatio ple
na atq; pfecta tante die sepulture esse nō potuit: neq; manet
iugū graue sup filios adā: a die exitus de vētre matris eo- Eccli. xl.
rū vsq; in die sepulture in matrē oīm. Jn hac ergo die cri-
piā eu (inq̄t) q̄n nihil iā vltra q̄s vel cooperi: vel aīe faciat
mūdus habebit. Sane glorificatio die vltimū manet: die
resurrectiōis: q̄n surget in gloria q̄s in ignominia interim
seminat. C Vñ scim⁹ q̄ nobiscū sit in tribulatione? Ex eo F
vtiq; q̄ in ipa tribulatione nos sumus. Quis em sustine-
ret: q̄s subsisteret: q̄s persisteret sine eo? Oē gaudiū existi
mem⁹ cū in tribulatiōes varias inciderimus fratres mei:
non mō: q: per multas tribulationes oportet nos intrare
in regnum dei: sed q̄n iuxta est dñs his qui tribulato sunt
co: de. Si ambulauero in medio vmbre mortis (ait quidā) ps. xxij.
non timebo mala: q̄n tu mecum es. Ita ergo nobiscum est
omnibus diebus vsq; ad cōsummationē seculi. Quando
autē nos erimus cum ipo? Nimirū q̄n rapiemur obuiam
christo in aera: & sic semper cū domino erimus. Quando
apparebimus cum ipso in gloria? Nempe cum christus ap
pauerit vita nostra. Interim sane absondak necesse est:
vt precedat tribulatio ereptionē: ereptio glorificationem.
Vox liberati. Cōuertere anima mea in requiē tuaz: q: dñs ps. cxiiij
benefecit tibi: Quia eripuit aiam meaz de morte: oculos
meos a lachrymis: pedes meos a lapsu. Eripiā eum et glo G
rificabo eum. C Felix qui te intellexit cū: Quia eripuit aiam meaz de morte: oculos
meos a lachrymis: pedes meos a lapsu. Eripiā eum et glo

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ita ergo sursum cor: sursum clamo: sursum desideria: sursum cōuersatio: sursum intētio: ⁊ ois expectatio tua desursu sit. Clama in celū vt exaudiaris: ⁊ qui in celis est pmittat tibi auxiliū de scto: et de syon tueatur te. Mittat interim auxiliū de tribulatione: eripiat a tribulatione: glorificet in resurrectione. Magna sunt hec: sz tu magne dne pmisisti. Ex tua pmissione speramus: inde audemus dicere: si cor de clamemus pio: certe debes ex promisso. Amen.

De vltimo versu. Sermo. xvij. vnde supra.

Gene nobiscū agitur fratres: satis cōperit huic tēpori versus psalmi. Celebraturis prime dnicā resurrectionē: iā nūc cuiq nostrū sua pmittit: vt festiuius in capite suo sacrū recolāt mēbra: qō in seipsis prestolant aliqn faciendū. Cōgruus finis psalmi: vbi psallēti finis pmittit tā breuis. Jocunde cōplet dū in eo spōdet repletio tā locūda. Lōgitudine in ꝙr dies replebo eū: ⁊ ostēdā illi salutare meū. Sepius vos ammoneo fratres ꝙ iuxta pauli sententiā promissionem habeat pietas vite ei⁹ que nūc est: pariter ⁊ future. Un ⁊ idē ait. Habetis nūc quidē fructū vestrū in sanctificationē: finē vero vitā eternā. Ipsa est que hoc loco pmittit plenitudo: ipa lōgitudo dicrū. Quid em tam longū ꝙ qō eternū est? Quid tā longū: ꝙ quod nullo fine precidit? Bonus finis vita eterna: bonus finis q finē nō habet. Et sane cuius finis bonus est ipm ꝙ bonū est. Amplectamur itaq sctificationē qm bona est: qm finis eius vita sine fine. Scimonia secretur et pace: sine qua nemo videbit deū. Lōgitudine in ꝙr dierū replebo eū: ⁊ ostēdā illi salutare meū. Dextre dei est ista pmissio: munus est dextre quā sibi olim scūs porrigi optabat. Operi in ꝙr manū suā porrigens dexteā. delectationes in dextera hac vsq in finē. Hāc nimirū et ille sibi porrigi optauit: ⁊ obtinuit dexteā de quo psalmista ait. Vitā petiit a te: ⁊ tribuisti ei longitudinē dierū in seculū: ⁊ in seculū seculi. Manifesti⁹ deniq sapiēs dixit. In sinistra illi⁹ diuitie ⁊ gloria: in dextera ei⁹ lōgiturnitas vite. Quis est hō qui vult vitā: diligit dies videre bonos? Hec em vita qua viuimus: magis mors est: nec simplr vita: sz vita mortalis. Mors ik hō dicimus: qm morti certissime appropinquat. Quid vo agimus ex quo primū incipim⁹ viuere: nisi morti appropinquare ⁊ incipere mori? Sed ⁊ dies qualecūq vite hui⁹ pauci et mali sunt: sicut scūs patriarcha testat. Ibi vere viuit: vbi viuida vita est et vitalis. Ibi dies boni: vbi interminabilis longitudo dierū. Beatas ei qui tā nō modo fortiter: sz et suauiter disponit vniuersa. Lotū nēpe paucitas diez finiet breui: quotū sufficit cuiq malicia sua. Ubi aūt dierū bonitas: eternitas ꝙ nō deerit. Lōgitudine dierū replebo eū. Lō plius dixerat: glorificabo eū: cuidētius hoc versiculo declarauit. Cui tū nō sufficeret ab eo glificari: cui⁹ pfecta sunt opa? Nō em tāta immensitas: nisi in immēsum quēpiā glorificare pōt. Necesse est magna sit glorificatio a magnifica gla: q defecēdit. Unde dela psa a magnifica gla: ait petrus. Bene magnifica gla glorificās tā magnifice: in longitudine: in multitudine: in plenitudine claritatis. sfallax gla ervana est claritas: dies hominū breuis. Sapiēs eiusmodi nō optabit: magis lōgitur ex corde ei q immek cor: ⁊ dicē hois nō desideraui tu scis. Ego tamē plus aliqd ꝙ nō desiderat: desidero: vt ne recipiā quidē. Scio em cuius vox sit: Ego claritatem ab hoie nō accipio. Quā vo miseri: gloriā que ab invicē est: queri mus: et nolum⁹ eā que a solo est deo. Sola siquidē ea quā solaz negligimus: longitudinem habet sola repletionem. Breues dies hominio: et dies eius tanq flos agri sic efflorebit. Ericarū est inquit fenū et cecidit flos: verbum autē dñi in eternum manet. Uerus nimirum dies qui nō nouit occasum: eterna veritas: vera eternitas: ac pinde vera eternaq lucrietas. Alioqn quo gloria illa replebit: q fallax et vana est? Deniq et inanis dicit: vt noueris te ex ea magis exinaniri posse: nō posse repleri. Bonū ergo interim magis abiectio ꝙ elatio est: bonū magis necessitas: ꝙ voluptas: qō cū vtraq res citius transeat: altera pena habeat: altera fit paritura coronā. Utilis tribulatio q pbationē opat: ducit ad gloriā. Cū ipo sum inqt in tribulatione: eripiā eū ⁊ glorificabo eū. Agam⁹ gras patri misericordiaz: q nobis cū est in tribulatione: et in oi tribulatione nostra nos consolatur. Res enim vt dixi necessaria: tribulatio que in gloriā vertitur: tristicia que mutatur in gaudiū. Gaudium sane longū qō nemo tollit a nobis: gaudiū multiplex: gaudium plenum. Res necessaria est ista necessitas: que coronam parit. Non cōtemnamus fratres: semen modicū est: magnus exinde fructus exurgit. Forte insipidū: forte acerbum est: forte granū sinapis. Non consideremus que videntur: sed que non videntur in eo. Que em videntur tpalia sunt: que aūt non videntur: eterna. Prelibemus primitias gloie: gloiemur in spe glorie magni dei. Non solū autem sed vt dicam expressius: gloiemur in tribulatione. In ea siquidem spes glorie est. Unde si non hoc ipm docere voluit apostolus: cū subiūxit. Quoniā tribulatio patiētiā operat ⁊c. Manifeste aduertere est in his verbis cum pmisisset aplus gloriari in spe: nō aliud aliqd sed amplius eū addidisse dicēdo. Nō solū aūt: sed ⁊ gliari in tribulationibus. Nō em altera gloriatio cōmendatur: sed addik vbi spes glorie: vbi ipa spei gloriatio requirat. Siquidē in tribulatione spes glorie: imo et ipa in tribulatione gloria cōtinetur: sicut spes fructus in semine: sic ⁊ ipe fructus in semine est. In hūc modū etiā modo regnū dei intra nos est: thesaur⁹ ingēs in ficili vasculo in agro vili. Est inquā sed absconditū est: felix q ibi inuenerit illud. Quis ille? Nempe q messem magis cogitauerit ꝙ sementē. Oculus fidei inuenit hūc thesaurum: nō fm faciē iudicans: sed videns que non parēt: sz intuēs que nō vident. Qui veraciter hūc thesaurū inuenerat: quē volebat inueniri ⁊ ab alijs: q dicebat. Momētaneū hoc et leue tribulationis nre supra modū in sublimitate eternū pondus glorie operat in nobis. Nō dixit remunerabit: sed eternū pondus glorie operat in nobis. Uatet gloria fratres mei: absconditā nobis est in tribulatione: in momētaneo hoc latet eternitas: in hoc leui pondus sublime ⁊ supra modū. Interim ergo festinem⁹ nobis cinere agrū istū: emere thesaurū illū: q ab cōditus est in agro. Nē gaudiū existimemus cū in varias inciderim⁹ tribulationes. Dicamus ex animo: dicamus ex sententia: bonū magis ire ad domum luctus: ꝙ ad domum cōuiuij.

Cū ipo sum in tribulatiōe ait deus: ⁊ ego aliud interim requirā ꝙ tribulationē? Mihi adherere deo bonū est. Nō solū aūt: sed ⁊ ponere in dño spem meā: q: eripiā eū (inqt) et glorificabo eū. Cū ipso sum in tribulatiōe. Delitie inqt mee esse cū filijs hoim. Emanuel nobiscū de⁹. Aue gra na ait angelus ad mariā: dns tecū. In plenitudine gratie nobiscū est: in plenitudine glorie crimus nos cū eo. Descēdit vt ppe sit his q tribulato sunt corde: vt nobiscum sit in tribulatione nostra. Erit aūt qn rapiemur in nubibus obviam xpo in aera: ⁊ sic semper cū dño erimus: si tamē curemus interim eū habere nobiscū vt sit comes vie: q patrie redditor: est futurus: imo qui tūc patria modo sit via. Bonū mihi dñe tribulari dūmodo ipe sis mecū: ꝙ regnare sine te: epulari sine te: sine te gloriari. Bonū in tribulatione magis amplecti te: in camino habere te mecū: ꝙ esse sine te vel i celo. Quid em mihi est in celo: ⁊ a te qd volui super terrā? Aurū ppar fornax: ⁊ viros iustos tētat tribulatiōis. Ybi/ibi cū eis es dñe: ibi i tuo nobis cōgregar medi⁹ astas: sicut olim cum tribus pueris es dignatus etiā ethnico apparere vt diceret: q: species quarti/similis filio dei. Quid trepidam⁹? qd cūctamur? qd refugimus hūc caminū? Secuit ignis: sz dñs nobiscū est in tribulatiōe. Si de⁹ nobiscū: quis cōtra nos? Nihilominus ꝙ si ille eripit: quis est qui rapiat de manu ei⁹? Quis est qui de manu eius possit eruere? Postremo si ille glorificat: quis humiliabit? Audi deniq quanā gloria ipe glorificet. Lōgitudine inquit dierū replebo eū. Et

primo qdē in eo ꝙ dierū nomē pluraliter posuit: nō vicissitudine aliqua: sed multitudine voluit cōmendare. Alioqn si vicissitudine suspicaris: melior est dies vna in atrijs dñi sup milia. Legimus scōs atq pfectos viros etiam ab his diebus nostris/plenos migrasse dierum: nec sane aliud ꝙ virtutum plenos: plenos intelligim⁹ gratiarū. Nimirum in hac plenitudine velut de die in diem: de claritate in claritatem: non quidem a suo: sed a domini spiritu trāsformantur. Si ergo dies gratia dicitur: si vt supra meminimus: etiā dies hominis claritas que ab homine est: et mala letitia gloria qua abinuicem querimus: quomodo non magis verus dies: et plenus meridies vere glorie plenitudo? Nō si dies plurimos/diuisiones dicimus gratiarū: quomō non in multiplici gloria/dierum intelligitur multitudo? Postremo euidentius audi sine vlla vicissitudine dies multos. Erit lux lune sicut lux solis (ait prophera) et lux solis septēpliciter sicut lux septem dierū. Justus (ni fallor) cunctis diebus vite sue/psalmos suos cantare in domo domini rex fidelis optabat. Erit em deuotos esse deo ad singula rante et tam multiplicis glorie munera: et in omnibus semper gratias agere: quasi cunctis diebus psalmos dicere nomini eius. Longitudine dierū replebo eum. Ac si manifestius dicat. Scio quid desideret: scio quid sitiat: quid sapiat ei. Non ei aurum vel argentum sapit: non voluptas: non curiositas: non dignitas aliqua secularis. Omnia detrimentum facit: omnia aspernatur et arbitratur vt sterc'a. Exinaniuit penitus semetipm: nec se ex his putat occupari: quibus nouit se non posse repleri. Non ignorat ad cuius imaginem conditus sit: cuius magnitudinis capax sit: nec sustinet de modico crescere: vt de maximo minuatur. Jtaq longitudine dierum replebo eū: quē nisi lux vera reficeret: nisi eterna implere nō posset. Si quidem nec longitudo illa terminum: nec claritas illa occasum: nec satietas illa fastidium habet. Erit enim secularitas de eternitate: gloriatio de veritate: exultatio de sanitate. Et ostendam illi salutare meum. Nimirū extunc videre merebitur qō optauit: cum sibi rex glorie gloriosam exhibebit ecclesiam/non habentē maculā aut splēdorē dicit: sed neq rugam/ob omnimodā plenitudinē sui. Alioqn ad illius fulgorem luminis/sicut nō impurus: sic nec turbat⁹ quidē in aliquo animus vel inquietus assurgit. Unde est ꝙ nunc quoq (vt supra memini) sanctimonia simul et pacem secrari precipimur: ꝙ sine his nemo videat deū. Cum ergo repleuerit in bonis desiderij tui: vt nō aliud sit qō requiras serenato penitus ex ipsa plenitudine aīe/videre iam poteris serenitatē illā: illam plenitudinem maiestatis: similis deo facta ꝙ videas eū sicuti est: aut forte iam ꝙ nunc omni gloria in semetipa: etiā forte saluatione quā operatus est deus: et plenam maiestate eius oēm terram. vndiq circūspiciet delitiosissimus delitiosissimi seculi habitator: ad hoc ꝙ referri posse videbit qō adiecit: et ostendā illi salutare meum. Alioquin accipiamus: si magis placet: etiam hoc modo vt ipsos quos promiserat dies in hac ostensione salutaris exponat. Lōgitudine inquit dierum replebo eum. Et tanq quereres vnde erit dies in ciuitate de qua loquimur. Quia nō lucebit ibi sol per diem: nox em non erit in ea: ostendā illi ait salutare meū: vt quem admodū et in illa scriptura dicit. Lucerna eius sit agn⁹. Ostendā illi salutare meū. Nō iā in fide erudiā: nō iā exercebo in spe: sed specie adimplebo. Ostēdā illi salutare meū: ostēdā illi iesum meū: vt in eternū iā videat in quē credidit: quem dilexit: quē semp optauit. Ostēde nobis dñe miam tuā: et salutare tuū da nobis. Ostēde nobis salutare tuū: et sufficit nobis. Qui em videt illū videt et te: q: ipe in te et tu in ipso. Hec est aūt vita eterna vt cognoscamus te verū deū: et quē misisti iesum xpm. Jtaq tūc dimittes seruū tuū dñe fm verbū tuū in pace: cū viderint oculi mei salutare tuū: iesum tuū: dñm meū: q est sup oia de⁹ bndict⁹ in scla. Amē.

Sequūtur Sermones eiusdē de diuersis.

De inimia quadam fallacia presentis vite. Sermo.

Vera omnino sentenția fratres: qm̄ tēratio est vita hois sup terrā Siquidē fallax est: nec simpliciter fallere cōsuenit. Ut em̄ multiplr illudat hoibus: multat facie: mutat voce: mō alta: mō negat: nec erubescit. de ipa quāritate sua/diuersis diuersa loquit: imo et eidē diuerso tpe cōtraria ꝙ suggerit ⁊ aduersa. Modo em̄ se breuē cē causat: mō simulat longiorē. Dū peccare delectat adhuc: gemit alitus p breuitate sua. Nec breuitas falsa: sed gemitus fallax: ꝙ id memorat cū merore: vn magis opotuerat gratulari. Siquidē bonū est ei: si sic agere pseuerat: vt flagitijs eius: quibus volūtas modū nō ponit: vel necessitas finē ponat. Expedit ei qui semp aīa morit⁹: vt cōpone ei⁹ tius moriat: magis aūt ei bonū erat si natus nō fuisset hō ille. Erit ipsa deniq vite memoria breuior: remediū magis ꝙ incentiuū debuerat esse pcti: sicut scriptū est. Memor as re nouissima tua et in eternū nō peccabis. Nō si vsq adeo regnat in re pcm̄: immo vsq adeo delectat re seruire pctō vt doleas tibi modicū tēpus esse quo seruias ei: sed consuetā diligis vitā: vt oino dis optes si posses eā etiam facere longā: velis nolis non lōge est finis eius: sz tu (fateor) lōge es a regno dei: et fit missimum pepegisse videris cū morte fedus: pactū cum inferno. Errauerunt (ait pphera) in solitudine in inaquoso: viam ciuitatis habitaculi nō inuenerunt. Solitudo hec superbo: ut est: quia solos se/se reputant: solos appetunt reputari. Litteratus est: odit socium. Astutus in negocijs secularibus: neminē veller sibi similē inueniri. Pecuniosus est: si diteſcere viderit alterū crucia tur. Forte is est aur formosus: da ei parē ⁊ cōtabescit. Solitarius est: sed erroneus. Errat in solitudine sua: nō em̄ solus habitare poterit sup terram. Nec mirū ꝙ solitudini huic in inaquosum addik vt dicak in solitudine in inaquoso. Sicut em̄ in solitudinib⁹ vaque deesse solēt: et loca deserta sterilia ꝙ et arida esse consueuerūt: sic supbiā impenitētia cōmitak. Clarū em̄ cor/durū ⁊ expers est pietatis: ignarū cōpunctiōis: siccū ab omni rore gratie spiritalis: q: superbis de⁹ resistit: humilib⁹ vero dat gratiā. Qui ciuitas fontes in cōuallib⁹ inter medii montiū (ait pphera) pertrāsibunt aque. Hinc est ꝙ de seipso miserabiliter cōquerens ait. Anima mea sicut terra sine aqua tibi. Siquidē aque in opia nō modo aridū: sed ⁊ sordidū facit: dū non est quo lueris: ⁊ humanū cor lachrymas nesciēs non modo durus: sed ⁊ impurū esse necesse est. Lauabo ait p singulas noctes lectum meū: vt cōscientie maculas diluā. Lachrymis meis stratū meū rigabo: ne in me quoq fiat quod scriptū est de semine/qō cecidit supra petrā ⁊ natū aruit: q: nō habebat humorē. Errauerūt in solitudine in inaquoso viā ciuitatis habitaculi nō inuenerūt. Errauerūt plane in inuio: ⁊ non in via. Nec ꝙ em̄ via est: lata via. Recti rudo quippe ad viā: latitudo ad planiciē magis/ꝙ ad viā pertinet: Solitudo inuia lata est via: ⁊ vbi nulla est via totū est via. Sic est vita exposita vitijs latissimos habēs hinc inde terminos: q: nullos terminos habēs. Necvita sane dicēda est: qua nimirū soli viuik mortis: apostolo teste qui ait. Quia si sm carnem viseritis: morie mini. Sic nec circuitus via: ⁊ tm impiorum est via: sicut scriptū est. In circūitu impij ambulant. Ipsa est spaciosa via: cuius latitudinis spaciū nullis claudimur metis: vbi nec lex est: nec preuaricatio. Huiusmōi ergo filijs diffidēte: qui toros sese co: poreis voluptatib⁹: ⁊ propitijs voluntatibus tradiderūt. sfiducialiter fallax vita b: euē sese esse fatek: vt cū maliter doleam ꝙ instar principis sui/modicū tempus se habere cognoscant: atq eo vehementius ad omne flagitiū inardescant: sicut quidā dicere referunt. Non nos pretereat flos repotis: cor onemus nos rosis antēq marcescant. Nullum pratū sit qō nō pertranseat luxuria nra: nullus sit expers luxurie nostre: vbiq relinquamus signa letitie: qm̄ hec est pars: ⁊ hec est sors nostra. Et manifestius. Uāducem⁹ et bibamus: cras em̄ moriemur. Uerū id quidē respōdebit eis cras iustitia sua;

Universidad de Deusto
Biblioteca

nec manent ẽ hic ciulstatẽ habẽt/vel ipsi q̃ viã ciuitatis habitaculi nõ inuenerũt. Sed q̃ eo magis peccare festinant: prosus infamiũt. Sane eisdẽ ipsis si q̃n forte iminetis sibi mortis ceperint horrere memoriã: ⁊ terribilẽ expectatione iudicij cõremiscere: continuo vite huius fallacia longam se esse mentiũr: vt quã paulo ante breuẽ esse dolebãt pcõ vitã: nũc candẽ repente inueniãt vsq̃adeo plongatã: vt se cure se posse putẽt nõ modicam adhuc partẽ cõsumere in peris: q̃ reliqua lõga sit: ⁊ sufficiat ad agendã penitentiã p peris. Cæterũ sicut prioũb⁹ nisi relipuerint timor: quẽ timẽt euenier: timo grauius q̃ q̃ dereink accidet eis: vt non modo flagitioꝝ rẽpus velociter trãseat: sed et succedat tẽpus aut magis eternitas supplicioꝝ: ita et his cũ dixerint pax et securitas: repẽtin⁹ superuenier interitus: vt nõ possint nec dimidiare dies/quibus sese somniant adhuc eẽ vicuros: nõ illã quã sibi pollicẽtur dimidiationẽ explere diẽrũ. Vobis fratres nectã a tristicia vere breuitaris: nec a falaci cõsolatione simulare longitudinis timeo: q̃ certissime iã ceperitis ire in ciuitatẽ habitationis: nec ambulẽtis in inuio: sed in via. ¶ Uereor aũt ne vobis q̃s/sed aliter vita ipa simulatione lõgitudinis illudere velit: nõ consolatio/nẽ hinc afferẽs: sed magis inferẽs desolationẽ. Uereor: inquã ne longior ẽ fibi vita superesse q̃n reputans: ne grandẽ sibi restare autumãs viam/obruak a putillanimitate spũs: et labores tãtos et tã diurnos sustinere posse desperet: q̃si vero nõ fm multitudinẽ dolorũ suoꝝ in corde suo consolationes diuine letificẽt aĩas electoꝝ. Et nunc quidẽ fm multitudinẽ dolorũ/dum adhuc quasi ad mensurã bant. Cæterũ post hec delectationes nõ iam consolationes in dextera eius vsq̃ in finẽ. Cõcupiscamus illã dexterã fratres: q̃ tos amplexabit nos: suspiremus ad delectationes illas: vt (sicut breue est omnino rẽpus) etiam pauci videank nobis dies pie amoris magnitudine. ¶ Nõ sunt ꝓdigne passiones huius tẽporis ad futurã gloriã q̃ reuelabitur in nobis. Jocunda ꝑmissio ⁊ votis oibus amplectẽda. Nõ em̃ astabim⁹ quasi inanes ⁊ vacui spectatores: nec gloria quasi extrinsecus reuelabit nobis: sed in nobis. Videbim⁹ em̃ deũ facie ad faciẽ: sed non extra nos: q; in nobis erit vtiq̃ oia in oibus. Nimirũ plena erit gloria illa etiam ois terra: quãtomagis aĩa ipsa replebitur? Replebimur inq̃t in bonis domus tue. Et quid dico q̃ non aderit nobis gloria: iz inerit. Nũc quoq̃ in nobis est: sed tũc reuelabit. Nunc em̃ filij dei sumus: sed nondũ apparuit quid erimus. ¶ Fratres mei si nõ accepim⁹ spiritũ huius mũdi: sed spm̃ qui ex deo est: sciamus que a deo donata sunt nobis. Ego em̃ dico qñ oia. Et si mihi nõ creditis: apostolo credite. Qui ꝑ pio ait filio nõ pepercit: sed ꝓ nobis oibus tradidit illũ: quomodo nõ oia etiã cũ illo nobis donauit? Hec nẽpe potestas filioꝝ deiꝝ quã dedit his qui receperũt eũ. Hec gloria cuiusq̃ fidelis: gloria quasi adoptati a patre: per eum vtiq̃ cuius gloriã vidimus gloriã quasi vnigenit a patre.

Mar.ix Audi deniq̃ potestatẽ. Oia inquit possibilia sunt credẽti. Sed adhuc multa inquies grauiter inquietãt: multa euidẽtius aduersank. Et miror: quomõ oia data memores: quibus fere nulla famulank ad votũ. Seruire nobis videtur aliqua: sed cũ labore nostro: nec nisi pius seruierimus eis. Jumẽta ipsa nisi fuerint a nobis nutrita: nisi domita: nisi fuerint pabulo sustẽtata: nõ adiuuant. Terra ipsa q̃ dederat nobis esse germaniꝝ: non sine sudore vultus nostri/panem nobis ministrat: immo et cum coluerimus eã: spinas et tribulos germinat nobis. Et cetera omnia deniq̃ si diligenter consideremus: seruitiũ a nobis magis exigunt q̃ exhibent nobis: vt ea interim fileam que sunt parata nocere: vt est ignis ad ecurendũ: aqua ad submergẽdum: fere ad lacerãdum. Et hec quidem ita se habẽt: iz tñ

Ro. viij non mentitur apostolus etiã alio loco manifestius asseuerans scire se: quoniã diligentibus deũ oia cooperantur in bonum/his qui sm̃ propositum vocati sunt sancti. Uerũ tamẽ solerter attende: q̃ non ad libitũ famulari: sed cooperari dicit ad bonum. Neq̃ em̃ ad voluntatem seruiunt; sed ad vtilitatẽ: nõ ad voluptatẽ: sed ad salutẽ: non ad votũ: sed ad cõmodũ nostrũ. Usq̃adeo fiquidẽ in hũc modũ oia nobis coopank in bonũ: vt inter hec oia/etiã ea q̃ nihil sunt: numerenk molestia moꝝ: b⁹: ⁊ ipa mors: etiã ꝑ pcã: q̃ q̃dẽ ꝓstat naturas nõ esset: z nature corruptiões. An vo et pcã ipa nõ cooperank in bonũ: q̃ ex eis humilioꝝ/feruẽtioꝝ/solicitioꝝ/timoꝝ/tatioꝝ et cautioꝝ inuenit? Hec sunt ergo ꝑmitie spũs: hẽ ꝑmitie regni: hec gloie pẽdario: hoc potestatis initiũ: et arra quedã paterne hereditatis. Æterũ cũ venerit q̃ perfectũ est: euacuabitur q̃ ex parte est: vt ad vorũ deinceps oia disponank: q̃ indissolubili vinculo copulata sibi vtile ⁊ iocundũ/separari vltra nõ possint. Hoc nẽpe erit illud eternũ glorie pondus: de quo idẽtidem ait aplus. Moderaneũ inq̃t hoc ⁊ leue tribulationis nr̃e/supra modũ in sublimitate/eternũ glie pondus operat in nobis. ¶ Uerge q̃ murmurare ⁊ dicere. Lõgũ est: grane est: nõ possum tã immania/⁊ tã diuturna portare. Aplus moderaneũ ⁊ leue phibet esse q̃ toleratur: ⁊ cerre necdũ a iudeis quinquies quadragenas vna minus accepith: necdum nocte ac die in profundo maris fuisth: necdum plus oibus laboraslı: postremo necdum vsq̃ ad sanguinem restitisti. Uide ergo q̃ non sunt condigne ad gloriam passiones. Quod tribulationis est: momentaneũ est ⁊ leue: quod glorie eternũ est: ⁊ pondus etiam supra modũ in sublimitate. Quid in incertũ tibi dies ⁊ annos numeras? Transit hora: transit et pena: nec accedunt sibi: sed cedunt potius et succedunt. Nõ sic gloria: non sic remuneratio: non sic merces ipsa laboris: nescit vicissitudinem: nescit finem: manet tota simul: ⁊ manet in eternũ. Cum dederit (inquit) dilectis suis somnũ: ecce hereditas domini. Sufficit em̃ nunc cuiq̃ diei malicia sua: nec laborem suum poterit referuare sequenti: sed omnium merces laborũ in vna illa die reddetur: cui altera non succedit. Reposita est mihi corona iusticie (ait apostolus) quã redder mihi non in illis/sed in illum diem iustus iudex. Melior est enim dies vna in atriis illis sup milia. ¶ Guttatim pena bibit: aliq̃n sumit: q̃ minutias transit: nã in remuneratiõe toꝝ rens est voluptatis ⁊ fluminis impetus: toꝝ rẽs inundãs leticie: flumẽ gloriẽ ⁊ flumẽ pacis. Jflumẽ plane est: sed quod affluat: nõ q̃s fluat vel effluat. Jflumẽ vocak nõ ꝓ transeat vel pereat: sed ꝓ abũder. Eternũ inq̃t glorie pondus. Non em̃ nobis glorioſa vestis: nõ gloriosa dom⁹: sed ipa gloria ꝓmittitur. Si q̃d vero illoꝝ aut similiũ aliq̃n dicit: figura est. Nam in veritate iustoꝝ expectatio non aliq̃s lenum: sed ipsa letitia est. ¶ Gaudent in cibis: gaudent in pompis: gaudent in diuitijs: gaudent et in vxibus homines: sed lucrus extrema occupat eiusmodi gaudioꝝ: quod gaudiũ in materia conuertibili mutari necesse sit: re mutata. Accenditur cereus: non purum lumen est: sed lucerna: siquidem ignis ipse ꝓpria fomenta consumit: nec nisi ipsa consumptione foues tur. Poro deficiente materia/etiam ipse deficit: et vbi illam videris prosus exustam: hunc quoq̃ nihilominꝰ extinctum esse reperies. Sicut ergo flamme illius nouissima fumus occupat et caligo: sic leticia lete rei in tristiciã commutatur. Nobis autem non fauum mellis: sed purissimũ et liquidissimũ mel reposuit deus: ipsam plane letitiã/vitam/gloriam/pacẽ/voluptatẽ/amenitatẽ/felicitatem/iocunditatem ⁊ exultationẽ rhesaurizauit nobis dñs de⁹ noster hec omnia vnum: vt sit participatio hierusalẽ in idipm̃. Et hoc vnũ: et idipm̃ nõ nisi ipse sicut supra meminimus: dicẽte apostolo: qm̃ erit deus oia in oibus. Hec merces nra: hec coꝝona nra: hoc brauiũ nostrũ: ad q̃ vtinã sic curram⁹: vt cõprehẽdam⁹. ¶ Fratres nũq̃ pudẽs agricola seminãdi opportunitatẽ reputat lõgitudẽ ꝓ future messis desiderary bertatẽ. Ubi aũt dies nõ imin⁹ vt ic̃ ꝓ capilli oẽs numerati sunt: ⁊ sicut pilus de corpore: sic et momentũ de tẽpore non peribit. Habentes ergo tal em̃ promissionẽ charissimi: nõ deficiamus aut fatigem̃ur aliquã do: nec graue cauſemur onus christi: quod teste ipso/teue est: vel iugum quod reuera suaue est; sed ad omne q̃ quod videmur

portare pondus diei: eternũ glorie põdus cogitemus. Ad quam nos sua miseratione perducat virtutum dñs et rex glorie: cui interim deuota humilitate clamamus: non nobis dñe nõ nobis: sed nomini tuo da gloriam.

¶ De obedientia/patientia/⁊ sapientia. Sermo.

A

Obsecro vos fratres per cõmunẽ salutẽ: studiose suscipite daram vobis opportunitatẽ operãde salutis. Obsecro ꝑ miam/ꝓ qua tam miserabiles vos facere studuistis: facite/ad q̃ venistis: ad q̃ ascẽdistis de

ꝑsal. cxxxvij. fluminib⁹ babylonis. Sup flumina babylonis (ait ꝓpheta) illic sedim⁹ ⁊ fleuim⁹ dum recordaremur tui syon. Nulla vobis hic nutriendorum liberoꝝ cura: nulla solicitudo quõ placeatis vxoꝝ: nõ de nũptiis: nõ de negocijs seculanb⁹: nõ de ipso victu ⁊ vestitu necesse est cogitare. Prosicul a vobis magna quidẽ ex parte diei malicia/⁊ soliciti/do vite. Sic absõdit vos deus in absõdito tabernaculi sui. ¶ Uacate igit̃ dilectissimi/⁊ videte qm̃ ipse est deus.

ꝑs. ix. Uerũ vt hoc quandoq̃ possitis: curandũ est vobis ꝓ⁹ videatis q̃d ethis vos: ⁊ iuxta eiusdẽ ꝓphete voccem: sciant gentes qm̃ homes sunt. Huic duplici ꝓsiderationi/tota hec vestra vacatio tribuak: sicut scriptũ est.

Job. v. Homo inq̃t nat⁹ ad laboꝝ. Nã ad laborem natũ se dubiter: qui nõ natus est in dolore. Sed dolorem/parturiẽtis clamor: laboriẽ/prolis fletus indicat et vagitus. Qm̃ in laboriẽ ⁊ doloꝝ ẽ cõsideras ait ꝓpha. Labor in actionib⁹: dolor in passiõib⁹ est. Proinde qui se nouerat hominem: ad vtriq̃ paratus supplici confessione dicebat.

ꝑs. lvj. Paratũ cor meũ de⁹: paratũ cor meũ. Et geminã hãc preparationem euidentius exprimens: de actione quidẽ.

ꝑsal. cxviij. Paratus sum (ait) ⁊ nõ sum turbatus: vt custodiã mãdata tua. De passione vo. Ego inquit in flagella paratꝰ sum: ⁊ dolor me⁹ in cõspectu meo semp. Nemo sane in hac misera vita geminam hanc vexationem se euadere glorietur.

ꝑsal. cxxxviij. ¶ Nemo quippe ex oibus filijs ade/sine laboꝝ hic vixit: nemo sine doloꝝ. Est q̃ declinat aliquos: sed incidit ꝓculdubio in grauioꝝ. In laboꝝ inq̃t hoim nõ sunt: et cum hoibus nõ flagellabuntur. Nõ tamen cõmuo sine laboꝝ sunt: aut minime flagellank. Deniq̃ ꝓpterea inq̃t/tenuit eos superbia. Grauis equidẽ labor. Upperi sunt iniq̃tate ⁊ impietate sua: grauib⁹ plane flagellis. Siq̃dez nõ est gaudere impijs/dicit dñs. Qñ em̃ nec laboꝝ is anxierat eos: nec flagelli sentiũt lesionẽ: ipa iam insensibilitas vehemẽtias indicat passionis. Sudat paup in opere foris: sed nunq̃d minus anxie dies intus in ipsa sua cogitatione laborat? Aperit iste os suũ in oscitatione: aperit ille in cruciatione: ⁊ interdũ ille grauius fastidio: q̃ iste inedia cruciat. Postremo velint/nolint: nõ mõ hoies: sed etiã demones ⁊ faciunt ⁊ patiunk q̃s. Quidentia summa disposuit. Ceterum nec leprosa obedientia: nec canina patientia cõmendatur. Inde est q̃ nõ simplr petim⁹ vt fiat voluntas dñi: quã in oibus/⁊ per oia fieri certissime constat: volũtati em̃ eius quis resistit: sed vt fiat sicut in celo ⁊ in terra. Quã nimirũ adiectionem/duab⁹ quoq̃ precedentibus petitionib⁹ nihilominus reor aprandam: vt parem nostrũ qui in celis est: ꝛo: eamus: quatenus ⁊ nomẽ eius sanctificet: ⁊ regnũ eius aduenĩat: ⁊ volũtas fiat. Hec oia sicut in celo: sic ⁊ in terra: alioquin vbi nõ sanctificat nomẽ eius? Ubi iam regnum eius nõ venit: quando in noie iesu omne genu flectitur celestium terrestriũ ⁊ infernoꝝ? Scio te q̃s eo sanctus deꝛ ait etiã ipse malign⁹. At lõge aliter ⁊ dissimili ꝓ: ipsius affectione nomẽ istud sanctificat in celis: vbi tã ineffabili iocunditate clamat: scũs/scũs/scũs dñs de⁹ sabaoth. Sic ⁊ regnat nõ in terra solũ: verũ etiã in gehẽna: iperius habens vite ⁊ mortis.

Job. xiij. ¶ Sed oino dissimiliter regnat in his qui inuiti seruiunt: ⁊ q̃ voluntarie famulank. Bonꝰ cibus obedientia: de qua nimirũ ⁊ ipse dñs ait. Meus cib⁹ est vt faciam voluntatem patris mei. Et ꝑphetes: labores Cair manuũ tuarũ q̃: manducabis: beatus es ⁊ bene tibi erit. Bonus cibus patientia pauperũ/que non peribit in finez: panis lachrymarũ: panis doloꝝ is. Uerũtamẽ vtriq̃ necessariũ est cõdimentum: sine quo vterq̃ insipidus: nõ modo nõ reficiat: sed gustatus afferat mortem. Durissim⁹ equidem cibus vterq̃ fratres: et nisi aliq̃s tertiũ saporabile apponak: vtriq̃ mors in olla. Quid vo tam saporabile q̃ sapientia? Nempe lignum vite est: q̃s ⁊ ipsas aquas mararath ꝑ moysen dulcorauit. Jfarinula est: q̃ pulmentũ ꝓphetarũ ꝑ helisẽũ saporauit. Ignis est: qui semp ardere ꝓcipitur in altari. Oleũ est: ob cuius inopiã virginibus fatuis ostiũ claudit nuptiarũ. Sal est: q̃ nulli sacrificio dẽsse imbet: Inde est q̃ insulsos hoies dicim⁹: quos intelligi volum⁹ minime sapientes. Et dñs sal in nobis habere ꝓcepit. Aplus quoq̃ oẽm nostrũ sermonẽ sale monet esse conditũ. ¶ Puto tñ hanc ipsam: quã obedientie ⁊ patientie tertiã addi volum⁹: sapientiã mihilominꝰ tripliceim innumerabilis: vt nostrũ hoc cõdimentum velut trib⁹ quibusdã herbis cõficiatur. Opus est vt iusticia sit in intentione: hilaritas in operatione: humilitas in reputatiõe. Insipida nam q̃ deo ⁊ in⁹ulsa quodãmõ nra obediẽtia/seu etiã patiẽtia est nisi oim̃ q̃ vel agim⁹: vel patimur/ipse sit causa: q; ⁊ quid quid facimus: iubemur facere in gloriã dei: ⁊ nõ si q̃d patimur: sed si q̃d ꝓpter iusticiã patimur: beati. Oportet aũt pusillanimitatem quoq̃/⁊ tristiciã in oibus que agenda sunt: vel toleranda caueri: q; hilarem datoꝛe diligit deus. Denicq̃ hilaritas ipa/⁊ deuota voluntas ad eam quã supra diximus: preparationem specialiter noscit pertinere. Prosro elationem super oia fugere necesse est. Quisquis enim alium sapit: ⁊ opus eius ⁊ patientia vanũ sapit: nec gratiã: vllus sapor aut magis contrarius est veritati. ¶ Uides ne q̃ sit vile homini scire se hoiem: vt perinde sit paratus ad mandatoꝝ obedientiã/⁊ tolerantiã flagelloꝝ: ac deinceps studeat vt qui nec laboꝛem interim pot effugere/nec doloꝛem: sic faltez laboꝛet ⁊ doleat: vt hec sibi in cibos transeant saluteres. Siquidẽ melio: est obediẽtia q̃ victime/⁊ melio: est patiens/viro forti. Jnobedientia est causa mortis/oẽs experimur: oẽs morimur ꝓpter eam. Jmpatientia animẽ perditio est: dicente dño. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Nihilominꝰ autez sapientia quoq̃: quã diximus: necessaria est ad salutẽ. Sic quidem nõ solũ ꝓpter inobedientiã quib⁹ obedientia defuit: aut ꝓpter impatientiã qui patientia caruerũt: sed ⁊ q̃ nõ habuerunt sapientiã: propter suã insipientiã perierũt. Et hec quidem vt sciant hoies quoniã hoies sunt: actionibus iam ⁊ passionib⁹ deputati. ¶ Erat quidẽ in actione et meditatione positus erat homo: sine passione habens actionem: habens etiã sine laboꝛe meditationeꝛ. Dico aũt quando positus est in paradisum: vt operaret ⁊ custodiret. Uerũ hinc quoq̃ si nõ caderet erat aliquãdo ꝓmouẽdus: vt sola iam fruerek cõemplatione: sicut ⁊ ex hoc inferioꝛi gradu/quẽ modo tenet: nisi resurgere satagat: in instmum est quandoq̃ casurus: videlꝛ vt in sola iam passione versetur: q̃ nec opus/nec ratio: sed tantũ passio apud inferos sit. Jfelix quidẽ cuius aiam coꝛpus nõ aggranabat: q; nec corrũpebant. Sed longe felicioꝛ/si ad hoc puenisset: vt minoꝛ amoꝛ actu plenius pfectiusq̃ peiperet sapientiam: gratis diligens coꝛpus/tanq̃ in nullo indigens coꝛpoꝛe. Esset em̃ hic pulcherrim⁹ oꝛdoꝛ: ⁊ erit adhuc quando erit. Neq̃ em̃ aliquatenus desperandũ: vt videlꝛ sicut aĩa deoꝛ: sic animẽ caro dicere videretur: qm̃ bonoꝛ meoꝛ nõ egeo.

ꝑs. xvj. Adimplebis me leticia (ait) cum vultu tuo. Inde plenitudo: inde satietas: cum apparuerit gloria tua. Nam q̃ de coꝛpoꝛũ reforꝛmatione/⁊ cõforꝛmatione claritati coꝛporis eius expectamus: ex abũdanti quodãmõ ⁊ mensure superfluentia erit: vt feliciter quidẽ in ipsius glorificatione: sed nõ principaliter gaudeam⁹. Uxoꝛ (inquit) tua sicut vitis abũdans: in lateribus domus tue. Monoꝛabitur caro: iz iuxta mensuram: non in medio domus habitabit: sed seoꝛ

Pſ. cxxvij. sum: nec in facie nobis: sed in latere constituta. ℣ Filij tui sicut nouelle oliuarū: in circuitu mense tue. Nimirū opera etiā ipsa nō decerūt: sed q̄ nūc fiunt: nō que fient tunc: sicut apo. xiiij scriptū est. ℣ Opera enī illoꝝ sequunk illos. Verū etū gratulemur: ⁊ agam⁹ gr̄as deo sup his q̄ ipius adiutorio gessimus: nō primū in eis locū dabim⁹: hꝫ in circuitu locabūtur. ℣ Nunc vero in regione coꝝ: poꝝ habitāres coꝝ: poꝝ⁹ sumus obnoxij: ⁊ ex quo dissipauerūt legez dñi parentes nostri: non modo faciendi tempus est: sed etiā patiendi: ⁊ dñm nostrū amplius labor: ⁊ dolor. Durus equidez cibus est ordeaceus panis: sed offenso rege: pulsus palatio miles quāliber delicat⁹: ad vnū forte quē solū habet seruulū diuertere opus habebit: ibi fouere latebras: ⁊ insolita capere prandia: apud eū regales delitias pultib⁹ rusticanis: ac nobiles strat⁹ sterq̄linio mutare seruuli: iuxta illud p̄phetice lamentationis: ℣ Qui nutriebant in croceis: amplexati sunt stercora. ℣ Ibiq̄ hoc maxime ppba deplorat obliuias ppie cōditionis: ingemmas creaturas tamū dissimulare miseriā: nec mō nō reputare qō tolerāt: sed tanq̄ bona magna cōplecti: que paulomin⁹ extrema sunt mala. Propterea siquidē ⁊ de seipso ait. ℣ Ego vir videns paupertatē meā in vīga indignatiōis eius. ℣ Genam⁹ nos sub b one re fran̄es: ⁊ p̄esentes deplorem⁹ erūnas: frequēter quisq̄ nostrū in voceꝝ pie querimonie erūpat⁹ ⁊ clamet. Infelix ego homo: q̄s me liberabit de coꝝ: poꝝ: mortis huius? Sustineamus etiā furari aliq̄n nosmetipsos: ⁊ a pessimis occupationib⁹ istis surripere vel ad horā iaculari aīos: vibrare coꝝda in id qō suū est: ⁊ qō quāto naturalius: tāto suauius est. ℣ Hoc enī est qō dicit: Vacate ⁊ videte q̄m ego sum deus. ℣ Neq̄ enī est oculoꝝ visio ista hꝫ coꝝdis: cū dñs dicat. Beati mūdo coꝝde: q̄m ipsi deū videbūt. Proprium hoc coꝝdis bonū: nec seruili ad hoc indiget instrumento: ppriius enī aīe cibus est: de quo ppba: Aruit (inquit) coꝝ meū: q: obliuius sum comedere panē meū. Sane qō dicimus: dicu facilius nihil est: in cōparatiōe dicim⁹ operū: q̄ longe stivo lubilio: lingua q̄ dextera: ⁊ leuius hec ad vbū q̄ ad actū illa moueat. Alioquin ⁊ dictu ⁊ actu cogitat⁹ facilio: est: q̄ in eo quidē suo ipsius oꝝe loquat aīa: suis videat oculis: suis manib⁹ operet. Quāuis ⁊ hic interdū laboꝝ: are eā necesse est: etiā in gemitu suo ⁊ intra pp̄ius quoq̄ cubile cōpungi. Siquidez vsq̄adeo vita nra a inferno app̄opinquauit: q̄ soliuꝫ vtiq̄ passionis est locus: vt ⁊ actione passiōne occuparint. ℣ Nōne enim nobis quodāmodo passiue sunt actiōes: ⁊ in cogitatiōib⁹ etiā dolor: ⁊ labor. Ideo vitula effraym docta diligere triturā: assueta iugo: iguara quieris. Quādo veniā ⁊ apparebo ante faciem dei? Quādo cessabūt hec oīa: ⁊ iam nō erit amplius neq̄ luctus: neq̄ clamor: sed nec vllus dolor: neq̄ labor: vllus? Quando inebriabit aīam vbertas domus dei: ⁊ torrens ille indeficiens voluptatis diuine? Quando totā sibi eā serenissimi contemplatio luminis vendicabit? Filioli cōcupiscam⁹ in atria dñi: credꝫo suspirem⁹ illuc. Patria nra ipsa est: odoꝝe mus saltem: ⁊ alonge saluteinus eam. Amen.

℣ De cantico Ezechie regis. Sermo.

℣ Pſ. liij. VIri sanguinū et dolosi nō dimidiabūt dies suos: pseuerātes in sua vetustate vsq̄ ad mortem: ⁊ hoc q: nō timent dñm. Verum qui timoꝝe dei initiak ad sapientiā: is cōtinuo dimidiat dies suos: exclamās p̄e timoꝝe: vadā ad portas inferi. Cui⁹ vtiq̄ inferi mentē cū ceperit quiescere a malis: incipit de bonis querere cōsolationem: q: necesse est in alterutro cōsolari. Est aūt bona cōsolatio de spe salutis eterne: in quā sublatis pctis: q̄ separabant inter ipm ⁊ deū: per dei gratiā reuiscit ⁊ hilarescit. ij. tim. iij In quo cū ceperit pficere hoc est pie viuere in ch̄isto: necesse est (teste scriptura) p̄secutionē patiak: vt recens gaudium verrak in meroꝝem: ⁊ dulcedo boni vir̄ summis (vt ita dicā) labijs attracta in amaritudinem cōmutet: ita vt libeat dicere. Versa est cithara mea in luctū: ⁊ cantatio mea in plorationē. ℣ Plorat ergo amari⁹ amissam dulcedinē: q̄ prius fleuerat admissam peroꝝ amaritudinē: ⁊ hoc tādiu facit donec deo miserāte/cōsolatio redit. Qua denuo redeūte: cognoscit eā quā passius est tentationē p̄bationē fuisse: nō desolationē: poꝝo p̄bationē fuisse ad eruditionē: nō ad destructionē: sicut scriptū est. Visitas eū diluculo: ⁊ subito p̄bas illū. Vīs ⁊ cognito suo de rētatiōe p̄fectu nō tm̄ nō refugit: sed etiā rētari appetit: p̄ba me inquiens ⁊ rēta me. Crebꝛis itaq̄ hmōi vicissitudinib⁹ inter gratie visitationē ⁊ rētatiōis p̄bationē in schola vnctū p̄ficiens: facientē vtiq̄ visitatiōe ne deficiat: rētatione ne supbiat: ⁊ tali randē exercitio mūdato oculo interioꝝi: statim adest lux cui fideliter inherere cupiens: hꝫ coꝝpoꝝe p̄ssius nō p̄cualens: ad seipm̄ iolens dolensq̄ resilit. Mustato tū aliquatenus q̄ dulcis est dñs ei⁹: etiā cū ad sua redierit in coꝝdis palato sapoꝝē retinet: quo sit vt iam ipm̄ nō ipsius q̄nq̄ boꝝa desideret. ℣ Et hec est charitas nō querens que sua sunt: hec facit filiū nō querentē sua: sed patrē diligentē. Timoꝝ q̄ppe faceret seruū in sua cōmoda declinārē: spes mercenarij sua lucra secrantē. Per hos pculdubio gradus ezechias transiit ⁊ innotuit transiturꝛis. Ego dixi in dimidio dierū meoꝝ: vadā ad portas inferi. Ac si diceret. Cum deposita imagine terrestris hois: imaginē celestis vellem portare: cepi a timoꝝe vt p̄scriptū est. Locipiēs exclamauit: vadā ad portas inferi. Quo tū timoꝝe nequaq̄ desperans: quesiui residuū annoꝝ meoꝝ: vt iam mihi viuere inciperem: qui cōtra me vixerā vsq̄ adhuc. Quesiui aūt ab illo qui dixit. Sine me nihil poteſtis facere. Neq̄ enim ad ipm̄ sine ipso nō dicā reuerti: sed nec cōuerti quidē poteram: vt poteſpūs vadens ⁊ nō rediens. Quesiui ergo residuū annoꝝ meoꝝ. Quo accepto (nō em̄ negat qui incitat ad querendū) statim verā experio: sniam sapientis: q̄ ait. ℣ Fili accedens ad seruitutē dei sta in timoꝝe: ⁊ prepara aiam tuā ad tentationem. Tentationib⁹ itaq̄ cum vigerer: ⁊ spes recens quā conceperā: salutis mihi iam iāq̄ interclusi videretur: dixi nō videbo dñm deum in terra viuentiū: quod vtiq̄ in abūdantia p̄sumpserā. Dixi em̄ in abūdantia mea nō mouebor in eternū: nō attendens q̄ in voluntate tua: nō in potestate mea p̄stitisti decoꝝ meo virtutem. Quādoꝛem auertisti faciem tuā a me: ⁊ factus sum cōturbatus: nequaq̄ iam visurus dñm deū: id est parrem in terra viuentiū. Non aspiciam hoiem vltra/ videlicet filium: de quo dictum est: ⁊ homo est: ⁊ quis cognouit eum? Sed nec habitatoꝝem quietis. id est spiritū sanctū: de quo scriptū est. Super quem requieſcet spūs meus: nisi super humiles ⁊ quietū? Addidit quoq̄. Generatio mea ablata est ⁊ cōuoluta est a me. Hoc est bonoꝝ operū proles: quā ex imoꝛe ceperā parturire: vt de aīa nostra possit dici: ⁊ q̄ multos habebat filios infirmata est. Ablata est aūt pia hec soboles. ⁊ conuoluta est a me quasi tabernaculū pastoꝝ: ad tempus vtiq̄ credita non tradita in eternū. Item adiecit. ℣ Precisa est velut a texente vita mea: vt discerez p̄fectus vite mee: nō in mea: sed in manu oipotentis: sicut tela in manu texentis: quādoquidē/ Dum adhuc oꝝdirer: hoc est statim in initio succidit me: quatenus eodem pene tpe/ ⁊ dederit ⁊ tulerit quod donarat. Sed si defecit virtus mea: non tamen dereliquit me: ne qui ceperat: nō posse perficere videretur. Quid multa? In veritate moꝝ comperi: quia virtus in infirmitate perficitur: ⁊ aio. Bonum mihi quia humiliasti me. Cognoui enim/ quia de mane vsq̄ ad vesperam finies me. id est consummabis me. Non in solo mane visitationis: aut tm̄ in vesperā tentationis: sed in vtroq̄ simul erit perfectio mea. Brutus ego qui tamū sperabā vsq̄ ad manē: cū d auid dicat: A custodia matutina vsq̄ ad noctē speret israel in dño. Et q̄m pusillus in spe: quasi leo sic cōtriuit oīa ossa mea: robur oīe videlz de quo adhuc sub tutela gratie futuroꝝ imp̄ouidus cōfidebam. Cōtriuit aūt quis/ nisi aduersarius noster diabolus: qui tanq̄ leo rugiens circuit querens quem deuoꝝet? ℣ Tu ergo dñe

ex hac contritione humiliatū ⁊ p̄barum de mane vsq̄ ad vesperā finies me: q̄m ⁊ factū est mane ⁊ vespere dies vn⁹. Quāobrem ego vt didici: benedicā dñm in oī tpe: hoc est mane ⁊ vespere: nō sicut ille q̄ p̄fitebit tibi cū bñfeceris ei: nō sicut illi q̄ ad tp̄s credūt: ⁊ in tpe tentatiōis recedūt: hꝫ dicā cū scias. Si bona suscepim⁹ de manu dñi: mala autem quare nō sustineam⁹? Et in mane quidē sicut pullus hirūdinis ficlamabo: in vespere aūt meditabor: vt columba: quarenus ⁊ cū gr̄e matutinū arriserit in modū hirūdinis exultās ⁊ clamitās: gr̄as agā p̄o visitatione: ⁊ cū vespera ingruerit nō deerit sacrificiū vespertinū: cū instar colūbe gemēs: lachrymas fundā in tribulatiōe. Sic em̄ deseruiet tp̄s vtrūq̄ deo: cū ⁊ ad vesperū demoꝛabit fler⁹: ⁊ ad matutinum letitia. ℣ Merēs merebo in vespera: quo letus fruar matutino. Placet vtrūq̄ deo: ⁊ petō: cōpūctus/ ⁊ iustus denotus: cui e regiōe displicer tā ingrat⁹ iustus q̄ peccato: securus. Aut certe sicut pullus hirūdinis/ hac illacq̄ discurrēs/ marthe me officijs mācipabo: hilarē dato: ē me exhibens oi necessitatē patiēti: ⁊ meditabor vt colūba/ gemendo vtiq̄ qō obstat dū qō restat intueoꝛ. Hoc aūt faciā mane ⁊ vespere: hoc est p̄ius ⁊ posteri⁹: iuxta qō in typū vtriusq̄ vite dictū est a laban. Nō est cōsuetudinis/ vt minoꝛes ante tradam⁹ ad nuptias: q̄ q̄ indifferēter de altera ad alteraz transeatur. ℣ Nō significare iob puto vbi ait. Si dormiero dicā q̄n cōsurgā: ⁊ rursum expectabo vesperam. Quieſcēs q̄ppe in vespera cōtēplatiōis/ mane deside rabat quo surgerer ad actionē: rursumq̄ negocijs fatigatus/ expectabat vesperā libēter repetēs ocia cōtēplatiōis. Pōt ⁊ p̄ garrulā auiculā/ cantus simul psallētiū in eccl̄ia ⁊ per gemētē colūbā/ p̄uata oratiōnū suspiria designari. Sed media sniam magis pelle videk sequens ỹ siculus: Attenuati sunt oculi mei suspicientes in excelso. Sine em̄ dicak attenuari: hoc est subtiles fieri: p̄o assiduitate suspiciendi in excelso: videlz sublimia arcq̄ excelsa cōtemplādi: sine intelligak attenuari. i. reuerberari: ⁊ a suo quodāmō acumine imminuti: iuxta illud. Defecerūt oculi mei in eloquiū tuū. Et rursum: memor fui dei ⁊ delectat⁹ sum: ⁊ exercitatus sum: ⁊ defecit spūs meus. Sine ergo illo/ sine hoc modo accipiak: nō aliud q̄ cōtemplatio designak. Ceterū posterio: expositio sequētib⁹ magis cōuenire videtur. Ait em̄: Dñe vim patior. Quasi dicat. Dñe nō sponte: sed inuitus terraho: ⁊ arceoꝛ a tui cōtēplatione: q: coꝝpus quod coꝝrūpit aggrauat aiam: ⁊ dep̄imit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. Respōde ergo tu o cōdito: p me/ qui nosti nature cōditionē. Aut si petā mea hoc faciūt nec est culpa nature: sed mee pessime cōsuetudinis: etiā sic nihilominus respōde p me affigens petā cruci/ ⁊ sanguinē/ quo delens: vt non sit qō me impediat cōtemplantem. Nam quid dicā: aut q̄d respōdebit mihi cum ipse fecerit? Ad quem me videlz aliū verā: aut quis alius respōdebit p̄o me cū ipse non alius hanc mihi difficultatē: immo impossibilitatez imposuerit: dando sup me illā sententiā: Iudoꝛe vultus tui comedes panem tuū? Qō si non fecerit legif: sed fecerim: arguit se q̄ quasi culpā in autoꝛē retroqueritur: cū de natura causatus est: ⁊ totū sibi imputat ⁊ suis pctis/ dicens: quid dicā: aut q̄d respōdebit mihi cū ipse fecerim: hoc est: id qō patioꝛ peccando merueriin. Quāobrem vnū est qō facere possius. Recogitabo tibi oēs annos meos in amaritudine aīe mee. Nempe nō sum dignus vt valeā te recogitare cū dulcedine: faciā qō possum: cogitando meipm̄ in amaritudine aie mee. Lucem habitas inaccessibilē: nec quco din infirmā mentis aciem radio tui fulgoris infigere: ⁊ ob hoc cōfusus redeo ad cōsueras ⁊ familiares mihi tenebras vite mee p̄istine: nō quidē in eis iterum iacendo cū moꝛifera delectatiōe: sed puniendo eas: ⁊ recogitando in amaritudine aīe mee. Ponebar quidē si fieri posset reuiuere me (vt ita loquar) denuo/ q̄ male viri: sed q: hoc nō possum: saltem recogitabo tibi oēs annos meos in amaritudine aīe mee: faciā recogitando qō re operando nō possum. Recogitabo aūt tibi: q: tibi soli peccauī: vt in quo ego me condemno: tu iustificeris: ⁊ vincas mia cum de me iudicabis. Jam quidem ⁊ ante cogitaueram ea: sed q: nō satis punita sunt que me adhuc impedire possunt: rursum redeo ad ea recogitanda in amaritudine aie mee: quousq̄ ita penit⁹ extirpata sint: vt iam impedire nō possint. Nec infructuosuꝫ (vt arbitro: Jerit hoc studiū. Nempe si sic viuik: immo q: sic viuitur: nō quidem carne: sed spiritu: et in talib⁹ vita spūs mei: hoc est tam in mei cōsideratione q̄ in tui cōtemplatione: magis ac magis coꝛripies me ⁊ viuificabis me. Siquidē coꝛripio: cum me cogitando cōpungo: reuiniſco cū te sublenatus vtrūq̄ immeoꝛ. Itaq̄ ostendendo me mihi/ coꝛripies: ostendēdo te/ viuificabis. Poꝛro viuifices necesse est: q: ecce in pace amaritudo mea amarissima. Amarā p̄ssius sum amaritudinem p̄o pctis in principio cōuersiōis: vnde exclamaui: vadā ad portas inferi. Amarioꝛem p̄o terroꝛib⁹ in p̄fectu cōuersionis: quando dixi/ nō videbo dñm deū in terra viuētiū. Sed ecce iam peccatis pnia punitis: ⁊ sopitis terroꝛib⁹ que impugnare solebāt: in hac rū pace amarissimā sustineo amaritudinem p̄o defectu cōtemplationis. Verū q̄ ⁊ mihi petā miserādo donasti: ⁊ tentatiōes inuādo superabitez numco dñe reddes mihi letitiā salutaris tui. Hoc quippe est qō ait. Tu aūt cruēsti aiam meā vt non periret: in cōflictu videlz victioꝛ/ siue in imperu tentationū piecisti post tergū tuū oīa petā mea: fm̄ multitudinē miserationū tuarū. Nec inmerito. Neq̄ em̄ infern⁹ cōfitebit tibi/ quo vtiq̄ ego pene descēderā: cū inmentib⁹ pullarer tētationib⁹ q̄ppe q: nisi de⁹ adiuuit me: paulomin⁹ habitasset in inferno aia mea. Sed neq̄ mors laudabit te: qua nimirū aliq̄n detinebar: dū adhuc iacerez moꝛtu⁹ in pctis. Nec expectabūt q̄ descēdūt in lacū veritatē tuā: q̄ sz post gustam dulcedinē cōtēplationis/ in lacū descēdūt desperationis. ℣ Mors siquidē est iacenti in pctis ante cōuersionē infernus succūbenti tētatiōib⁹ post acceptā remissionē: lacus vo desperāti post expertā cōtemplationē. Nam quāto quis ad altioꝛa p̄oficerit: tanto grauius si coꝛruerit: colliditur quando ruit. Non itaq̄ infernus cōfitebitur tibi: hoc est qui iam quidē sunt conuersi: sed tentationibus superantur. Neq̄ mors laudabit te. Ibi vtiq̄ qui necdū conuersi sunt aut confessi: terank potius cum male fecerint: et exultant in rebus pessimis. A moꝛtuo quippe quasi q̄ nō sit perit cōfessio. Nec expectabūt qui descendūt in lacū veritatē tuā: quos de fastigio diuine cōtemplationis/ in lacū p̄oꝛp̄ie diffidentie forte deuolui cōtigerit. Quod paulo bio fit/ cum nimia quis tristicia post acceptā tamū letitiam absoꝛbek. At vero vīuens/ viuens ipse cōfitebitur tibi. Est qui viuens carne/ moꝛtuus est spū: ⁊ est qui moꝛtuus carne/ nihilominus moꝛtuus est spū: sed hoꝛū neuter laudabit te: aut cōfitebitur tibi. Ceterū viuens viuens ipse confitebitur tibi. Qui videlz non tantum carne: sed ⁊ spiritu viuit: ipe confitebitur tibi: sicut ⁊ ego hodie hac me duplici vita tuo munere viuere confido. Sequitur. ℣ Pater filijs notam faciet veritatem tuā: non reuelatur seruo veritas: q: seruus nescit quid faciat dñs eius. Sed nec mercēnarius rapitur ad cōtemplandā veritatem: qui p̄oꝛpiam querit vtilitatem. Filio autem pater notā faciet veritatem suam: quem audit dicentem. Verūtamen nō quod ego volo: hꝫ qō tu pater. Reuelatur itaq̄ seruo dei potestas: mercenario felicitas: filio veritas. non q̄ in deo ista discreta sint: cui idem posse/ quod felicem/ ⁊ veracem esse: sed q̄ a creatura creaꝛo: p̄o diuersis eiusdem creature affectib⁹: diuersis sentiak respectibus: cum sancto enim sanctus: et cum peruerso erit peruersus. Audi dentq̄ vocem filij. Domine saluū me fac. Quare: forte ne ardeat in inferno: forte ne fraudek p̄emio? Non inquit: sed psalmos citabim⁹ cunctis diebus vite nostre in domo dñi. ℣ Non (inquit) quero saluten: vt penas vitem: aut in celo regnem: sed vt te in eternū cum illis laudem: de quib⁹ scriptū est. Beati q̄ habitant in domo tua dñe in secula seculoꝝ: cū laudabūt te. Seruus dicit: vadam ad portas inferi: ℣ Mercennari⁹ nō

Job. xxx. ij. Job. vij. Esaie xxxviij. Pſ. xciij. Pſ. cxviij. Pſal. cxix. Eccli. ij. Esa. vlti. Pſ. lxxxiij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

videbo dominū deum in terra viuentiū. ℣ilius:psalmos
pſ. cxvij nostros cantabimus cūctis diebꝰ vite nostre in domo dñi
Cui simile est illō. Aperite mihi portas iusticie:ingressus
in eas cōfitebor:dño. Et qui tinet ire ad portas inferi:ꝛ q̄
deum cupit videre ꝑpter quietem sui:vterꝙ ꝓfecto queritꝫ
que sua sunt. Porro qui psalmos cantare desiderat in do
mo dñi:non suā vel pericula fugit:vel lucra appetit:sed il
lum pꝫcul dubio diligit:quem laudare gestit cunctis die
bus vite sue. Laudatur non immerito in eternum:qui vi
uit ꝛ regnat per omnia secula seculoꝝ.Amen.

¶ De triplici coherentia vinculoꝝ clauoꝝm ꝛ
glutinoꝝ. Sermo.

℣

On hic stamus to

ra die ociosi. Scimus em̄ ꝛ quid queriꝫ:ꝛ
quis est q̄ nos cōduxit. Deū queriꝫ:deū ex
pectamꝰ. Nō est parua res:nec parui animi
Lank.v. cū illa q̄ singulari pietate noīe gloꝛiak:sepius fese querak
esse frustratā dicēs. Quesiui illū ꝛ nō inueni. Est em̄ sicut
amabilis:ita etiā ammirabilis:q; cū nō querik inuenik:ꝛ
nō inuenik cū querik. Si nati essemꝰ ex quo factus est ho
mo sup̄ terrā:ꝛ vsq; ad centū milia annoꝝ vita nr̄a exten
derek:nō esset tā cōdigna questio hui⁹modi ad futurā glo
Esa.lv. riam:q̄ reuelabik in nobis:ecce nunc tps querendi:ecce
nunc dicēs inueniendi pre manibꝰ sunt. Querite in q̄t dñm
dum inueniri pōt:inuocate eū dum ꝓpe est. Erit tps quā
Jo.vij. do nō erit locus:cū ille fons miseratiōnis in terminabili
B siccabitur siccitate. Quereris me (inquit) ꝛ nō inuenies.
¶ Bonus es dñe aie querenti te. Si querenti: quāto ma
gis inuenienti? Si tam dulcis est memoꝛia:qualis erit pre
sentia? Si mel ꝛ lac dulce est sub lingua:q̄d erit supra lin
guam? Hinc ꝓbate vos fratres:si in via etis:si nō exoꝛbi
tatis. Veretur inquit coꝛ querentiū dñm. Si gaudetis ad
labꝛes:si inoffensi:si indefessi pede curritis viā manda
toꝝm dei:si quotidie vtriusq; hois stamus recensio:est ad
pficiendū:ꝛ perficiendū/q̄ ad incipiendū: ꝓfecto queri
tis faciē eius semp. Quo ergo abij; dilectus ex dilecto ꝛ
querem⁹ eū? Vbi est? Quid dixi miser. Sed vbi non est?
Altiꝛ est celo:inferno pꝛofundior:latiꝛ terra:mari diffu
sior. Nusq̄ est:ꝛ vbiq; est:q; nec abest vlli: nec vllo capit
loco. Ipse hic est:sed ego hic nō sum. Quā verisimilius vi
derek vt tu hic nō esses:ꝛ ego hic essem dñe. Sed ego nec
hic nec alibi sum:q; ad nihilū redactus sum ꝛ nescini. Ve
re ad nihilū id est ad peccatū:ꝛ nescini:q; nō fui ibi cū pri
mus parēs me⁹ deus:auit me mo:su amarissimo. Hinc est
q̄ coꝛde cōfractꝰ ꝛ coꝛpoꝛe diffluo in voluptates: in ama
ritudines:habens imatā culpā:penā cognatā: totus flui
dus ꝛ eneruis. Ille aūt qui ideꝛ ipse est q̄ dicit:ego sum: q̄
sus:veraciter est cui est esse qō est. Que ergo participatio:
q̄ cōuentio illius q̄ nō est/ad illū q̄ est: Quō possunt tam
pſ. lxxij. diuersa cōiungi? Mihi (air scrūs) adherere deo bonū est
D ¶ Immediate ei ꝓiūgi nō possum⁹:ſz ꝑ mediū aliq̄s po
terit fieri fortassis ista cōiūctio. Et ne diutius vos ꝓtrahā
tria sunt vincula quib⁹ ei astringimur:ꝛ sic tria: vt sola cū
solis istis:vel istoꝝ similiꝰ oīe qō ligak ligek. Et primus
accipite funes:secūdū clauos ligneos vel ferreos:tertius
glutē. Primū astringit fortiter ꝛ dure: secūs fortius ꝛ du
rius: tertius suauiter ꝛ secure. Fune quodā nō alligatꝰ est
redēptoꝝ: si q̄s forte dū vehementioꝝ tentatione turbak:
ꝓponit sibi honestatis intuitū:memoꝛiā ꝓmissioꝝis:ꝛ hoc
interim se funē retinet:ne ꝓpositū penitꝰ abrūpak. Duruꝫ
ꝓfecto vinculū ꝛ molestū:sed ꝛ periculosum nimis: et qō
diu tenere nō possit. Siquidē putrescūt funes:ꝛ pudoꝛis
vinculū aut obliuiscimur:aut abrūpim⁹ citoꝛ. Est aūt q̄ cla
uis cōfigit dño maiestatis:quē timoꝛ dei ligat:qui non ex
pauescit ad vultus hoīm:sed ad memoꝛiā gehennaliū toꝛ
mentoꝝ. Et hic q̄dez peccare nō metuit:ſz ardere. Duriusꝫ
tñ ꝛ fortiꝰ pmo impꝛimit:q; cū ille vacilleꝛ in ꝓposito:iste
ꝓpositū nō amittit. Terti⁹ glutine ei cōglutinak/id est
charitate:qui tam suauiter/q̄ secure ligatus adherēs deo
vnus spiritus est cum eo. Iste est qui quecūq; vndecunq;
siue q̄ facit:siue q̄ ei fiunt:ad suū cōmodū reuocat ꝛ retoꝛ
quet. Beatus hmōi homo ꝛ abūdanti spūs influēs ma
iestate: qui sua uis ꝛ vncus portat oēs ꝛ neminez onerat
ipse:qui terribilius ꝛ horꝛibilius ipsa gehēna iudicat (in
releuissima) vultū oportentis scienter offendere. Hic est
fratrū amatoꝝ/ꝛ populi israel. Hic est qui multū oꝛat pro ij. macb.
ppko:ꝛ pro ciuitate sancta hierlm. Plurimo bonus est: air vltimo.
Esa.xlj. claiaꝫ. Bonū est reuera ꝛ iocundū: q; alia duo (ne mala
dixerim) cōparatione istius/grauia ꝛ importabilia sunt.
Sed ille misericors oculus:q̄ nouit figmentū nr̄m: nemi
nem saluādoꝝ dimittit in ꝓmo:sed ꝓuehit ad scḋm: ꝛ ne
ibi deserens/de scḋo ꝓducit ad tertiū. Primo siquidez q;
pudet deserere estuantes vix sustinem⁹ ad hoꝛa: scḋo iam
timentes ꝛ sperates pficim⁹: tertio pficimur amātes. Sic
igitur duobus precedēnb⁹/timoꝛe pariter ꝛ pudoꝛe exclu
sis: in solius amoꝛis reclinatoꝛio cōmoꝛamur. Ita et ꝑs
primus quidez ligak: secūdo crucifigik: tertio glutinosa aroꝫ
matū inūctione liniꝫ. Nō q̄ opus haberet coꝛpus illud
hmōi aromatib⁹ solidari: q̄ dissolui oīno nō poterat: aut
videre coꝛruptionem: sed qui ꝓpter nos iudeoꝝ sputa su
stinuit: ꝓpter nos quoq; fideliū nō est dedignatus vnguē
ta. Et attende q̄ vir vnꝰ dici spacio in fumib⁹ ꝛ clauis mo
ratus/cū vnctione victoꝝ/qui vicurus peremptor resurre
xit. Sic ꝛ dilectos in duob⁹ ꝓdictis nō diutius patik im
moꝛari: sed vngit eos vnctione mie sue: vt crucifixi mūdo
ꝛ mundus illis/iam resurgant in nouitate spūs: ꝛ dicant. Ro. viij
Quis nos separabit a charitate dei? Hoc glutine agglutinauit nos sibi ille diuin⁹ inuitus a cōstitutione mūdi: vt
essem⁹ sancti ꝛ immaculati in cōspectu ei⁹ in charitate. Sci
mus em̄ q; qui natus est ex deo nō peccat: q; gnatio cele
stis seruat eū. ¶ Generatio celestis est eterna ꝓdestina
tio: qua deus ꝓuidit nos ꝓfoꝛmes fieri imaginis filij sui
Ex his nullus peccat:id est in petō pseuerat: q; nouit dñs
qui sunt eius: ꝛ ꝓpositū dei manet immobile. Et si hoꝛren
dorum criminū nota dauid inuritur: ꝛ si maria magdale
ne septem demoniꝰ cumulak: ꝛ si ꝓnceps apostoloꝝ in
ꝓfundū negationis submergit: non est tamen qui de ma
nu dei possit eruere. Quos em̄ ꝓdestinauit: hos ꝛ vocauit: Ro. viij
ꝛ quos vocauit: hos ꝛ iustificauit. Non ne huic adhe
rere deo bonū est? Querite fratres: querite dñm ꝛ confir
mamini: querite faciez ei⁹ semp. Querite dñm ꝛ viuet aia
vestra. Et aia mea inquit illi viuet: que mūdo moꝛtua est.
Que em̄ mūdo viuit: nō illi viuit. Sic ergo queram⁹ eum
vt ꝛ semp queram⁹: ꝛ cū venerit quereremos: dicak de no pſ. xxiij.
bis. Hec est generatio querentiū deū: querentiū faciez dei
iacob. Sicq; aperiank porte eternales ꝛ introeat rex glo
rie: ꝛ nos cū illo: qui est deus benedictus in secula. Amē.

¶ De verbis adhuc ꝓpere/Sup custodiā meā ſtabo
q̄ aliter rep:obis aliter electis sapiat verbū dei. Sermo.

℣

Egimus in euange

lio q̄ ꝓdicante dño: ꝛ sub mysterio ꝺem Job. vj.
di coꝛpoꝛis sui/discipulos ad cōmunicandū
passionib⁹ suis annonēte/dixerim⁹ q̄dā: dū
rus est hic sermo:ꝛ ex hoc iā nō fuerint cū eo. Interroga Ubi.ā.
ti vo discipuli an ꝛ ipsi vellēt abire. Dñe inquiūt ad quem
ibim⁹? Verba vite eterne habes. Ita dico vobis fratres:
vsq; hodie q̄busdā manifestū est: q̄m verba q̄ loquik iesus
spūs ꝛ vita sunt:ꝛ ꝓpterea sequunt illū. alijs dura videnk
ꝛ miseꝛā alibi querūt cōsolationē. Sapientia fīḋē in pla
teis clamitat. in lata videlz ꝛ spaciosa via q̄ ducit ad moꝛ
te vt renocet ambulātes per eā. Deniq; quadraginta annis pſ. xciij
(inq̄t) ꝓxim⁹ fui generationi huic: ꝛ dixi semper hi errant
coꝛde. Habes er in alio psalmo. Semel locutus est deus. Pſ. lxj.
Semel vtiq; q; semper: vna em̄ ꝛ nō interpolata: sed con
tinua ꝛ ꝓpetua locutio est. ¶ Renocat aūt peccatoꝛes ad Z
coꝛ: ꝛ de coꝛdis erroꝛe redarguit: ꝓ eo q̄ ibi habiter ipe:
ibiq; loquatur: faciens nimirū quod docuit ꝑ ꝓpheta di Esa.xl.
centem. Loquimini ad coꝛ hierlm. Nā babylon q̄m terra

est: nec poteſt sustinere vniuersos sermones eius: elongak
a coꝛde: ꝛ in carne magis ambulat tangꝰ mozua a coꝛde:
immo tangꝰ colūba seducta nō habēs coꝛ. Vult em̄ letari
cū malefecerit: ꝛ exultare in rebus pessimis: audiensq; vo
cem dñi hmōi gaudia nullatenꝰ appꝛobantē: ſz deꝛelictē
sed arguentē: sed cōdemnantē: fugit ꝛ absc̄dit se in simili
tudine ꝑuaricatoꝛis ade. Sed heu me q̄ vile operimentū
queris misera aia: q̄ inutile queris operimentū. Ifolia em̄
sunt q̄ interis: folia inquā q̄ nil tibi caloꝛis pꝛebeāt: nil ha
beant soliditatis. Oꝛto deniq; sole areſcēt: ꝛ vētus vꝛens
dispergeꝛ illa: ruīno nuda ꝛ misera remanebis. Tunc ergo
mihi operū/qō nō reuelek: qm̄ veniet dñs q̄ ꝛ illuminabit
absc̄dita tenebꝛaꝝ: ꝛ manifestabit cōsilia coꝛdiū. Nō erit
iam quo lateas misera. ℣frustra dices montib⁹: cadite sup
nos: ꝛ collib⁹ operite nos: qm̄ nudā ꝛ aperta oporteb it re
stare ante tribunal xpi vt audias vocē iudicij: q̄ vocē cōfi
mat. iij. tj cōtemp̄sti. Ecce em̄ q̄d loquik deꝰ. Agite inq̄t pniam:
ꝛ.iiij. ꝛ dissimulant multi: ꝛ cōtinent aures suas ꝛ dicūt: durus
mat. xxv est hic sermo. Nō sic impij/nō sic dissimulare poterit is cū
sonabit asperus illud verbū: ꝛ auditio mala. Ite maledi
cti in ignem eternū. Videris fratres: q̄ salubꝛiter animos
Job.x. pſ. xciiij nr̄os ꝓpba: vt si voce ei⁹ audieris hodie: nō obdure
mus coꝛda nr̄a. Cadē em̄ penevba ꝛ in euāgelio legitis: ꝛ
in ꝓpba. Ait em̄ dñs in euāgelio. Oues mee voce meā au
diunt. Et scūs dauid in psalmo. Ppls inq̄t ei⁹ (haud du
biū quin dñi) ꝛ oues pascue ei⁹: hodie si voce ei⁹ audieris
tis nolite obdurare coꝛda vestra. ¶ Utilius nāq; ꝛ mul
A to salubꝛius est hodie audire eū cōsulentē/cōsolantē/am
monentē/docentē/ꝛ vt multū arguentē/increpantē/coꝛri
pientē: q̄ in die illa tam amaraꝝ lugubꝛi: tam tenebꝛo
sa audire illū iudicantē/indignantē/vlciscentē/seuientē/cō
demnārē. Bonū inquā mihi vt humilier: vt coꝛripiar me
iustus in mia ꝛ increper me: q̄ vt oleū pctōis impinguet
caput meū: ne forte terra inueniar: quā pcutiat virga oꝛis
pſ. xvj. sui: quādo vasa filguli virga ferrea cōterent. Bonū mihi
ꝓpter verba labioꝝ eius cū ꝓpheta custodire vias duras:
q̄ pariter cū impio iuterfici spū labioꝝ ei⁹. Nūc aūt si q̄d
Weh. xij. amaritudinis sentio in voce ei⁹: nō sine dulcedine est: q̄m
cum iratus fuerit mihi recoꝛdabik: immo vo ꝛ ipa indigna
tio nō aliunde/q̄ de mia est. Quos em̄ amat arguit. ꝛ ca
stigat: ꝛ flagellat oēm filiū quem recipit: visitans in virga
iniquitates ei⁹: ꝛ in verberib⁹ peccata ipsius: miam autez
suā nō dispergit ab eo. Propterea qui prudentes sunt: nō
operiunt vulnera sua: sed deregunt: ꝛ cōtinent dño q̄m bo
nus: q̄m in seculū mia eius: ꝛ sic vinū reprehensionis in
fundit: vt nō desit oleū cōsolationis. Propterea in quā sa
eccs. vij. piens apprehendit disciplinā nequādo iraſcak dñs: ꝛ iam
ꝑ: multitudin: ē ire sue nō querat: sed recedat zelus ei⁹ ab
ipso. Inde est em̄ q̄ sapieꝛis coꝛ: vbi tristicia: coꝛ vo stultoꝝ
vbi leticia: ſz tristicia illius cōuertek in gaudiū: ꝛ extrema
gaudij illoꝝ luctꝰ occupabit. Audi deniq; abachuc ꝓphe
ram quō dñici nō dissimuler increpationē: ſz sedula ac so
licita circa ei cogitatione versek. Ait em̄: Sup custodiam
Aba.ij. meā ſtabo: ꝛ figā gradū in munitionē: ꝛ cōtemplabo: vt
videam quid dicat mihi: ꝛ q̄d respōdeā ad arguentē me.
¶ Et vos ergo fratres obsecro/sup custodiam nostrā ste
B mus: q̄m tempus militie est. Nec in ſter quilinio hui⁹ mise
ri coꝛporis: sed in coꝛde vbi pꝛa habitat in iudicio: ꝛ cōsi
lio rationis sit cōuersatio nostra: ita sane vt nō in ipsa ha
beamus fiduciā: nec fragili innitamur custodie: sed figa
mus gradū in munitionē firmissime petre christo totis vi
ribus inmitentes: sicut scriptū est. Qui stat̄ sup̄a petrā
Pſ. pedes meos: ꝛ direxit gressus meos. Sic ergo cōstituti: ꝛ
xxxix. stabiliti iam cōremplemur vt videam⁹ quid dicat nobis:
et quid respondeam⁹ ad arguentem nos. ¶ Primus em̄
E cōtemplationis gradus iste est dilectissimi: vt incessanter
cōsideremus quid velit dñs: q̄d placeat ei: quid acceptum
sit coꝛā ipso. Et q̄m in multis offendimus oēs: ꝛ fortitudo
nostra in illius rectitudine volūtatis offendit: nec cōiun
gi ei aut coaptari poteſt; humiliemur sub potenti manu
dei altissimi: ꝛ omnino solicīti simus miserabiles nos ex hie.xvij.
hibere in oculis mie eius dicentes. Sana me dñe ꝛ sana Pſ. xl.
bor: saluū me fac ꝛ saluus ero. Et illud. Dñe miserere mei
sana anima meā q: peccaui tibi. Postq̄ em̄ in hmōi cogi
tationibus mūdanis est oculus coꝛdis: iam nō in spū no
stro cum amaritudine: ſz in diuino magis spiritu. cū mul
ta delectatione versamur: nec iam cōsideramus q̄ fiuolū
tas dei in nobis: sed que sit in seipsa: vita em̄ in voluntate
eius: vt hoc nobis in oībus vtilius arcḣ oīno cōmodius
esse non dubitem⁹: q̄ eius cōgruit voluntati. Et ꝓpterea
q̄ solicite cōseruare volum⁹ vitā anime nostre: tam solicite
simus quoad possum⁹ ab ea nō deuiare. Deinde cū iam in
spirituali exercitio aliquatenus pfecerim⁹ duce nō sequen
tes spiritū: qui seruatur etiā alta dei: cogitemus q̄ suauis pſ. xxxj.
sit dñs: q̄ bonus in semetipso/oꝛantes cū ꝓpba vt videa
mus voluntatem dñi: ꝛ visitemus iam nō coꝛ nostrū/sed
templū eius: ꝛ cū eodem ꝓpheta nihilominus dicentes. pſ. xxvj.
Ad me ipsum aia mea cōturbata est: ꝓpterea memoꝛ ero
tui. In his em̄ duobus tota spūalis cōuersationis summa
versatur: vt in nostra cōsideratione turbemur: ꝛ cōristes
mur ad salutez: in diuina respirem⁹: vt de gaudio spūsan
ci habeamus cōsolationem: ꝛ hinc timoꝛem ꝛ humilita
tem: inde vero spem concipiamus ꝛ charitatem.

¶ De cute/carne/ꝛ ossibus anime. Sermo. D

Eatus dauid i psal

mo. xxxiij. de iustis loquik dicēs. Multe tri
bulationes iustoꝝ: sed de oibus his libera
bit eos dñs. Custodit dñs oīa ossa eoꝝ: vnū
ex his nō cōterek. Q̄ō nemo dictū esse de coꝛpoꝛe eis ossib⁹
arbitretur: pcipertim cū tot beatoꝝ martyꝝ ossa cōfracta
sint manib⁹ hoim impioꝝ: ꝛ cōrita dentib⁹ bestiaꝝ. Sed
miranda pꝛoꝛsus: ꝛ miseꝛanda humanaꝝ cōditio anima
rum: q̄ licet tam multa foris ingenij vivacitate ꝓcipiant:
nulla tñ perspicacitate semetipsas ficut sunt/nosse aut co
gitare sufficiant: sed egeant oīno figuris: ꝛ enigmatibus
quibusdā coꝛporeaꝝ similitudinū: vt ex visibilib⁹ ꝛ exte
rioꝛibus possint vel aliquaten⁹ inuisibilia atq; interna cō
ſicere. ¶ Ponamus iraq̄ velut quandā aie cutem/cogita Cutis cogitatio
tionem: carnem/affectionē: vt cōsequenter os eius/intel caro affectio
lectionem possim⁹ accipere. Sic em̄ erit in ossis integritate os intentio
aie vita: in carnis incoꝛruptiōe sanitas: in cutis specie pul
chꝛitudo. Que sunt ergo tribulatiōes iustoꝝ: nisi q̄ inter
dum decoloꝛak cutis/cū videlz inutilis cogitatio in coꝛde
versak: nōnunq̄ vo etiā caro vulnerak: q̄n ſcz ad hoc vsq;
cogitatio pniciosa pcedit: vt delectatiōe coꝛrūpak affectio.
Nā ossa quidē iustoꝝ oīno integra atq; illesa custodiunk a
dño: vt nunq̄ frangak ꝓpositū coꝛdis eoꝝ: nunq̄ salubꝛis
intentio cōterak: vt videlz cōcupiscentie rixillāq; etiā detur
assensus. Sicut em̄ peꝛi cogitatio decoloꝛat: affectio vul
nerat: sic cōsensus oīno animā necat. Lauea⁹ ergo dilectis
simi cogitationes inutiles: vt aiarū nostrarū facies deco
ra pmaneat: vt oblitī q̄ retro sunt: id est populū nostrū: et F
domū patris nr̄i/cōcupiscat rex speciē nostrā. ¶ Exea⁹
de terra nostra: vt non comꝑhendat nos cogitatio spe
crans ad voluptatem carnis. Exeamus et de cognatione
nostra: id est a cogitationibus curiositatis; que nimirum
cum in sensibus coꝛporeis habiter: carnali vicꝫ cognata
est voluptati. Exea⁹ etiam de domo patris nostri: vt fu
giamus cogitationes superbie ꝛ vanitatis. Exeamus nos
aliquando sicut ꝛ ceteri filij ire: eram⁹ ꝛ nos ex parte dia
bolo: qui nimirū rex est sup oēs filios superbie: ꝛ in mon
tibus elationis sedem sibi/arcḣ habitaculū infelicissimus
pꝛeparauit. Q̄ō si forte aliquando talis aliqua cogitatio
mentem subierit: tota solicitudine laboꝛem⁹ citius ablue
re ꝛ eradere coꝛde/quā nos maculari conspicimus: cla
mantes cū ꝓpheta ac dicētes. Aſperges me dñe hysopo ꝛ Pſ. l.
mūdabor: lauabis me ꝛ sup niuē dealbabor. Jā vo si quā
do forte per incuriā ꝛ negligentiā nostrā trānsierit cogita
tio inutilis etiam in affectum coꝛdis; scientes q̄m non ma

Sup Qui gloriaf in domino gloriet. Sermo.

cula est iam sed plaga: tota festinatione ad auxiliū spūs: q̄ adiuuat in firmitate nostrā: recurram⁹ clamantes illud de psalmo ⁊ dicentes. Dñe miserere mei: sana aīmā meā q̄: peccauī tibi. ¶ Humane cū̄ sunt tentatiões iste: nec ex toto caueri possunt q̄diu in hoc corpore moris peregrinamur a dño. Nemo ī parui pendat aut dissimuler ista: qm̄ etsi nō mortifera: sunt certe periculosa. Intentionē vo ⁊ p positū mētis ea solicitudine custodiam⁹ fratres: qua vitā alterū nostrā volum⁹ custodire: qm̄ illud oīno est peccm̄ ad mortem: cū ex cōsensu ⁊ deliberatione delinquim⁹ p̄ter p̄cio iudicio ꝺdemnati. Nec ideo sane id dixerim: vt despe ret ſi q̄s forte delicti huius sibi cōscius est: sed vt expauescat p̄cipitiū: ⁊ qui cecidit adiuuet ciuius vt resurgat. Non uerit em̄ exciderit se a iustitia quicūq̄ ciuilmodi est. ¶ Cuius os cōfractū est ⁊ cōminutū: nouerit p̄cisum se a corpore christi de quo nimirū legit. Ossa nō cōminuetis ex eo. Unde ⁊ in passione sua licet plagis virgarū in liuorez deformata sit cutis: vt liuore eius nos sanare mur: licet clauis vulnerata sit caro: ⁊ lancea latus eius aperti⁹ vt sanguine eius redimeremur: os tm̄ nō est cōminutū ex eo. Propter ea ⁊ sanctus dauid. Nō est (inquit) occultū os meū a te q̄ fecisti in occulto. Et in alio psalmo. Ossa iquit mea vt cremiū aruerūt. Ossa tm̄ fit cū oēm delectationem bonī: p̄ter suus amisisse videt aīa: solāq̄ sibi aride inemitōis fortitudinez reseruasse. Et vide ne forte tale aliquid etiā beatus iob paterer cū diceret. Pelli mee cōsumpsis carnibus adhesit os meum: vt videlz correpta affectione: vix solam sibi intentionem spiritalis cogitatio vendicaret.

¶ De verbis apostoli. Qui gloriatur in domino gloriet.
De triplici gloria. Sermo.

Qui gloriatur in domino gloriet. Noverat apl's gloriā ppriā esse creatoris: nō creature: fm illud. Gloriā meā alteri nō dabo: ⁊ gla in excelsis deo: ⁊ in terra pax hoibus bone voluntatis. Item q̄: Nō nobis dñe nō nobis: sed noī tuo da gloriā. Sed cōsiderauit rationalez creaturā adeo affectare gloriā: vt aut vir aut mulier ab hoc cōpesci desiderio possit: q̄ppe q̄ ad imaginē facta est creatoris. Propterea fm datam sibi a deo sapientiā: saluberrimū admonuit consiliū dicēs. Quādoquidē persuaderi nobis nō pōt nō gloriari: saltē qui gloriat: in dño gloriet. Et cōsidera quantus superexcedit pauli pbia: philosophiā sapientiū mūdi huius: q̄ nimirū stultitia est apud deū. Cum em̄ nōnullos videret philosophi alienis delectari laudibus: et gloriā abinuicē querere: qui inter eos fuere precipui: prudenter aduerterūt vanā esse huiusmodi gloriaz et penitus cōtemnendā. Sed cōsiderantes deinde: ac studiosius inquirentes quenā appetenda esset gloria sapientiū: hic iam plane cuanuerūt in cogitationib⁹ suis: ppriam cuiq̄ sufficere gloriā arbitrātes: quasi vo aīa q̄ a semetipa esse nō pōt: a se possit esse beata. Sicut ergo cupidi laudis aliene: tota solicitudine operā dabant ea operari q̄ mirarent hoies ⁊ laudarēt: sic isti sola ea iudicabāt secūda ee: q̄ interio: arbiter anim⁹ approbaret. Et hec quidē summa pbia sapientiū huj⁹ mūdi est: ipsa quoq̄ min⁹ habēs: licet ppinquio: veritati. Un ⁊ vtrāq̄ gloriā sublimi veritatis cōtemplatione trāscendens apl's: q̄ gloriat inquit: non in altero: nō in se: sed in dño gloriet. Et eā q̄ veritati videbat esse vicinio: maiori pinde redarguens solicitudine ⁊ cōdemnans certo iudicio veritatis. Nō em̄ inquit qui seipm cōmendat ille pbatus est: sed quē deus cōmendat. Ut q̄d em̄ aut de alterius hois aut de meo ipsi⁹ iudicio solicitus sum: cuius nec virtuperio reprob⁹: nec laude pbatus imeniar? ffratres si me ante vestrū opus teret tribunal astare: ineritо sup vestris laudib⁹ gloriarer. Nō si vel meo ipsi⁹ essem iudicādus examine: iure meo ipsius testimonio cōtentus ppriis laudibus delectarer. nunc aūt cum nec vestro: nec meo: sed dei sim iudicio p̄sentandus: quante inscientie immo ⁊ insanie est: aut in vestro me: aut in meo ipsius testimonio gloriari: p̄sertim cum ipse sit / cuius oculis oīa nuda sunt ⁊ aperta: ⁊ cui nequaq̄ opus sit vt q̄s ei testimoniū phibeat de hoie! Merito p̄oinde apl's ipse / vane et fallacis gloie rep̄obator: Mihi inquit p̄o minimo est: vt a vobis iudicer: aut ab humano die: sed neq̄ meipsum iudico. Nihil em̄ mihi cōscius sum: sed nō in hoc iustificatus sum: qui aūt iudicat me dñs est. In quib⁹ verbis istud quoq̄ diligenter cōsiderandū est: q̄ alienū quidē iudiciū p̄o minimo habens: suū quoq̄ nequaq̄ sequerer: q̄uis nō illud a deo p̄o minimo iudicaret habendū. Nemo em̄ scit hoīm que sunt in hoie: nisi spūs hois qui in ipo est: vt cōparatione interioris testimonij / exterius oīno p̄o mihi lo sit habēdū. Quid em̄ mihi cū eoz laudib⁹ quibus ignorāmur sum: Dō si vel ipse qui in hoie est spūs: oīa que hois sunt nosse posset: p̄fecto sufficeret testimoniū eius. Nunc aūt p̄sumum est co: hois: ⁊ imp̄scrutabile etiā sibi ipi: adeo vt p̄sentia quoq̄ magna ex parte ignoret: futura vo sua oīno nosse nō possit: q: aliquatenus nouit p̄sentia: si nō reprehendat nos cōscientia nostra: nō quidē gloriā: sed fiduciam habem⁹ ad eum: sicut beatus iohannes ait. Cum autem veritatis ipsius quā nihil latet: sententiā de nobis tenere meruerimus: in ea plane securius poterim⁹ gloriari. Interim vo nolite ante tps iudicare (ait apl's) donec veniat dñs: qui ⁊ illuminabit abscondita tenebrarū. Illa em̄ p̄fecta oīno erit ⁊ secura gloriatio: cū erit vnicuiq̄ laus a deo. Nunc quoq̄ licet nō plenarie: licet nō sine timore ⁊ solicitudine multa: aliquatenus tamen in dño gloriamur testimoniū perhibēte spūsancto spiritui nostro q̄ filij dei sumus. Hinc em̄ vere possum⁹ gloriari: q̄ rātū habem⁹ patrem: q̄ maiestati ineffabili cura est de nobis. Un ⁊ pphe ta. Dñe inquit quid est homo: q: magnificas eū: aut quid apponis erga eū cor tuū: Itaq̄ qui gloriat: iam nō in meritis suis gloriet. Quid em̄ habet q̄d nō acceperit: Si aūt accepit: quid gloriat quasi nō acceperit: In eo ergo a quo accepit gloriet: nō quasi ipse magnus sit: sed q: magnificet eum deus: hoc est vt in illis que acceperit: non quasi ea non acceperit: sed quasi qui ea acceperit gloriet. Neq̄ em̄ ait apl's: si aūt accepisti quid gloriaris: sed quid gloriaris inquit quasi nō acceperis: vt non p̄hibeat: sed doceat gloriari. ¶ Sed quid sibi vult: q̄d ait: nō em̄ qui seipsum cōmendat ille pbatus est: sed quem deus cōmendat: Quis est em̄ quem in hoc seculo cōmendat deus? Quō cōmendabit veritas eū: qui adhuc rep̄hēsibilis inuenit? Denicq̄ ego inquit / quos amo arguo ⁊ castigo. Hecine ꝺmendatio est tota: Prorsus quantū mihi videt: ipsa est. Que est em̄ melior: ⁊ efficacior cōmendatio: q̄ diuine erga nos testatio charitatis? ¶ Testimoniū vo amoris ei⁹ nullū creditibilius: nullū certius in hac vita: q̄ q̄d desideraret pph. a vbi ait. Corripiet me iustus in misericordia et increpabit me. Hec nāq̄ increpatio qua iugiter nobis suggerit in occulto spūs veritatis quid desit nobis: superbiā / negligentiā ingratitudinēq̄ repellit. Quo triplici vitio: oēs paulominus religiosorū hoīm genus periculose laborat: p̄o eo q̄ minus attenta cordis aure percipiant: quid intus loquat is qui neminem palpat spūs veritatis. Dō nōnullis exide puenit (nisi fallor) q̄ p̄prie gloie cupidi / nulla ratione quiescere possunt: cū in seipsis penitus nihil inueniūt: vnde possint aliquaten⁹ gloriari. Perfecta aūt ⁊ secura gloriatio est: cū veremur oīa opera nostra: sicut testat beatus iob de seipso. ⁊ cū elaia pphet. Omnes iustitias nostras nō aliud q̄ pannū menstruate reputandas esse cognoscimus. Nihilomin⁹ tamen cōfidimus etiam ⁊ gloriamur in dño: cuius misericordia tanta est sup nos: vt a grauioribus quidem: ⁊ q̄ ad mortem peccata sunt: custodiat nos: ⁊ tam benigne ipsa imperfectionis nre delicta / ⁊ cōuersationis impuritatem nobis manifestare: ⁊ agnitā cōdonare dignet: quatenus in humilitate ⁊ solicitudine ⁊ grāz actione firmiter radicati / iam nō in nobis: sed in domino gloriemur.

¶ De diuersis affectionibus anime ⁊ diuersis nominib⁹ fm eas. Sermo.

De diuersis affectionibus anime Ser. Fol. LXXXVIII.

Quod diuersis noibus deū nunc quidez parrem: nūc magistrū vocamus aut dñm: nō illius simplicissime et oīno inuariabilis nature diuersitas vlla in causa est: sed affectionū nostrarū multiplex variatio fm diuersos p̄fectus aīe vel defectus. Videnk em̄ quedā anime sub patrefamilias agere: quedā sub dño: quedā sub magistro: quedā quoq̄ sub patre: ⁊ nōnulle cū sponso: vt cum p̄ficientibus p̄fice: cū imminutarijs mutari videak ⁊ ipse: qui iuxta ꝓpheram mutat quidem creaturas ⁊ mutabunk: licet idem ipse sit: ⁊ anni eius nō deficiant. Denicq̄ quid in alio psalmo idem ꝓpheta ad ipm loquak attende. Cū sancto inquit sanctus eris: ⁊ cū viro innocente innocens eris et cū electo electus eris: atq̄ vt magis miremur: ⁊ cū perverso peruerteris. Et quemadmodū sic munek: immo sic mutet immutabilis ipse / se cutus adiūgit. Cm̄ tu populū humilem saluū facies: ⁊ oculos superboz humiliabis. ¶ At vo qm̄ nō prius q̄ spūale: sed prius q̄d animale: deinde q̄d spirituale: videnk mihi quattuor interdū cōuersionem nostram p̄cedere: status vnus sub nobis / spūs: tres sub principe mūdi huius. Est em̄ aīa sub ipsa: cū p̄p̄ia sequik voluntatem libertate pniciosa gaudens. Hic est filius ille ꝓdigus: q̄ portionē paterne substātie: q̄ se cōtingebat: accepit ingenii fez / memoriā / vires corporis: ceteraq̄ similia bona nature: quib⁹ nō ad diuinā: sed ad suā vteretk volūtatez esset q̄ tanq̄ sine deo in hoc seculo. Est aūt interim homo sub se: cum p̄prie satisfaciens volūtati: necdū tm̄ possidet a vitijs ⁊ peccis: qm̄ qui facit peccm̄: iam nō suus / spūs seruus est: sed peccati. Jam tunc ergo p̄ficiscit in regionē longinquā: qui prius quidē separatus erat: sed necdū elongatus a patre. Accepta siquidē portione substātie: factus est sui iuris: ⁊ q̄uis recessit ab autore: p̄rimus tm̄ fuit / q̄diu ab opere nō recessit. Hoc aūt tādiu fit dum licita quidē: sz nō expedientia p̄o sua sequik volūtate. At postq̄ recesserit: ⁊ a seipso declinās sz in peccatū: tunc iam in longinquas vere p̄ficiscik regionē: qm̄ ab eo qui summe ⁊ singulariter est: nihil longius eo qō nullo mō est: nihilq̄ remotū magis ab eo / a quo / ⁊ per quez / ⁊ in quo sunt oīa: q̄ peccatū qō nihil est inter oīa. Porro iustū diuine ultionis iudiciū est: vt fugitiuū patris filiū alter sibi vsurpet in seruū. Unde ⁊ p̄fectus in regionē longinquā vni ciuiū legik adhesisse: q̄uis ego nō aliū q̄ vnū ex malignis spiritib⁹ intelligendū puto: qui p̄o eo q̄ obstinatione irreparabili peccant: et transierūt in affectū malicie ⁊ nequicie: iam nō sunt hospites ⁊ aduene: sed quasi ciues ⁊ inhabitatores peccati. Quid est aūt q̄ ciui dicik adhesisse pauper adolescens et pe[r]egrinus: nisi q̄ factus est subditus illi? Denicq̄ quēadmodū adhesit: sequētia manifestāt. Sic em̄ habes. Adhesit vni ciuium regiōis illius: ⁊ misit eū in villā pascere porcos. Et nota q̄ famis necessitate ciui maligno dicik adhesisse: sicut israel tpe famis descendisse legik in egyptū. Periculosa plane ⁊ pniciosa esuries: q̄ liberos addicat miserе seruituti: subiiciat operib⁹ luti ⁊ lateris: porcis associet: immo ⁊ seruos faciat esse porcoz. Unde aūt egestas tanta ei qui dies aduenerat: collectis nimirū oibus que de paterna substantia in suā acceperat portionez? Ex eo sine dubio q̄d p̄missum est: dissipasse bona sua viuendo luxuriose cū meretricib⁹. ꝓpterea inq̄t cepit egere. ¶ Porro meretrices istas / cōcupiscentias carnis intellige: cū quib⁹ luxuriose viuendo dissipat bona nature: dum eis aburit ad voluptatem. Hinc vr iam dixim⁹ egestas succedit pniciosa (teste scriptura) q̄ nō saciatur oculus visu: nec auris impleatur auditu. Mirnitur ergo pascere porcos: coporeos sez sensus: qui voluptabo luti / ⁊ spurcitijs obleccamk. Et vide ne forte hi sint porci: quos eiecti ab hoie maligni spūs intrant. Eiecti em̄ a rationali nro: idest mente / peccatum sensibus corporis herent: apostolo teste q̄ mente consentiat legi dei: carne vero legi peccati q̄ est in membris nostris. Un ⁊ in alio loco. Scio inquit q̄ nō est in me bonū; hoc est in carne mea. Quid tamen agendū est cū ficeiecti ab hoie / porcos inhabitant spurci spūs: nisi querenda remedia lachrymarū: ⁊ currendū ad aquas quarū abundātia male vuida radix peccati suffocek in eis. Quānis hec oīnoda pcti extinctio fini potius reseruata videk. Hec ex cursu quodā sunt dicta: vt perinde manifestius assignarē quonā modo cū quē sub semetipso reperit sibi malignus subiiciat: tanq̄ fortis armatus intrās ⁊ possidens atriū: in quo paup debilis imētus est habitator. ¶ Verūm vtpliciter mihi videnk hoies esse sub p̄cipe tenebrarū. Primū quidē nec volentes nec nolentes: q̄ cōuenit his qui necdū habent volūtatis vsum: sunt tm̄ vasa ire ꝓpter congenite pcti: donec alligato forti / vasa ei⁹ diripiat fortior: p sacrm̄ aduenientis: verus vtiq̄ moyses qui in aqua venit: nec in aqua solū: sed in aqua ⁊ sanguine. Scō nō volentes: cū iā volūtarie peccāt. Tertio quoq̄ nō nolentes: cū iam resipiscere vellent: nisi q̄ pcti cōsuetudine miserabiliter obligati: iusto dei iudicio: q̄ in sordib⁹ sunt: sordescunt adhuc. Jn quo tertio statu labor: asse videt ꝓdigus ille filius: ⁊ vere ꝓdigus nimis: q̄ nō mō dissiparat sua: sed ⁊ semetipm̄ subiecerat miserе seruituti / infelic venūdat⁹ sub pcō: cū ad se reuersus ait. Quāti mercēnarij in domo patris mei abūdāt panib⁹: ego aūt hic fame perco! Si q̄s expertus est in semetipo: facile (credo) in his verbis animū miserabilē recognoscet. ¶ Quis em̄ pcti consuetudine obligatus / nō se felicē reputaret: si datū ei esse: esse tanq̄ vnū ex his / quos in seculo tepidos videt viuētes sine crimine: minime tm̄ querētes q̄ sursum sunt: sed q̄ sup terrā? Quāti in q̄ mercēnarij in domo patris mei abūdant panib⁹. i. cōsolank in innocentia sua: ⁊ fruunk ꝓprie conscientie bono: ego aūt hic fame pereo. i. insatiabilib⁹ crucior: pcō: rum deficijs / ⁊ affectib⁹ vitioz! Potest tm̄ intelligi q̄ nō fame panis: nec siti aque: sed fame ⁊ siti diuine verbi: q̄a ⁊ iudex ꝓpheta minat: sese ꝓhibeat laborare. Et hec dixerim non q̄ ita sit: sed q̄ ita sentiat miser humiliatus sub pcō. Neq̄ em̄ gloriank cōscientie testimonio: quorū secularis ⁊ mercenaria intentio est: sed pcō: cōpunctus reputat sanctissimū / quacūq̄ ex causa alterū videat innocentem. Fac me inquit sicut vnū ex mercenarijs tuis. Ecce hic iam prim⁹ est status / quo sub deo ceperunt esse hoies: qui tanq̄ mercenarij sub patrefamilias viuunt. Hi sunt quos in seculo videm⁹: aut nullo: aut exiguo desiderio eternoz / velut sub mercede seruire deo: ⁊ ab eo terrena petere q̄ desiderant. ¶ Jam vo sc̄do statu incipit esse sub dño: q̄ tanq̄ seruus carcerem timet: ⁊ metuit ne subigak penis. Jn quo sane statu cōuersio est / exitusq̄ a seculo / ⁊ introitus vite: vnde ⁊ legis. Principiū sapientie timor dñi. Et alius quidā ꝓpheta. A timore inquit tuo cōcepimus: ⁊ parturiuimus spiritū salutis. Hunc gradui tertius admodū p̄fim⁹ quasi permixtus est: eoz scilz qui paruuli adhuc in christo / lac cōcupiscunt tanq̄ sub magistro ⁊ pedagogo viuētes. Jd nāq̄ cōuenit maxime nouicijs: qui nimirū si forte in cōfessionibus meditationis sancte / lachrymarū / psalmodie / et ceterorū hmōi ceperint delectari: quasi pueriliter timēt ne magistrū offendāt: ne vapulent: defraudenk munusculis quibus solet eos eruditor: ille benignissim⁹ allicere. Hi sunt qui puident dñm in cōspectu suo semp: ⁊ cōmouenk si vel ad horam abesse cōtigerit: nec iam seruiliter riment supplicia: sed tanq̄ parunli meruunt plagas virgarū / aspectendentes disciplinam magistri: ne quādo iracscatur ⁊ pereant de via iusta: ne deuotionis gratia subtrahatur: ⁊ molesta eis oīa fiant: laboriosa tedio quodā: ⁊ quasi vapulent intus in anima: in amaritudine spūs cogitationū. Hec est verba quibus castigat suos paruulos deus: que melius experimēto dignoscimus q̄ sermone. ¶ Unde ripe dñs loquitur per ꝓpheram. Si dereliquerint filij eius legem meā ⁊c. visitabo in virga iniquitates eorū: ⁊ in verberibus pcā eoz. Jn his itaq̄ primordijs: ⁊ quasi infantilitate sic vicissim sibi succedunt timor: dñi / ⁊ disciplina magistri: vt nunc in isto: nunc in statu illo sese inueniat q̄s quis

Universidad de Deusto
Biblioteca

solicitus fuerit diligenter hoc obseruare. Inde est ꝙ nos
Jo. xiij. nelle adhuc ecclesie loquens simul vtriusq; nois meminit
dicens. Vos vocatis me magister et dñe: et bene dicitis.
Su etem. Agnoscat hic locū suū nouicij nr̄i: vt soliciti sint
de cetero sedule magis circa ista versari: ante oīa siquidez
Eccli.j. time: eis necessarius est: quo nimirū peccata possint pre-
terita deleri: cauere futura. Timo: em̄ oīi: vt ait scriptura
expellit peccatū: fiue quod iam admissum est: fiue qđ tem-
tet intrare. Expellit sane illud quidem penitendo: hoc re-
sistendo. Sed qm̄ arcta ⁊ ardua est via: que ducit ad vitā:
tanḡ paruulis in christo pedagogus vobis o filij: ac nu-
tricius necessarius est: qui doceat/deducat/foueat vos: ⁊
tanḡ alludat paruulis: ac blandicijs quibusdā consolet:
j. Pe.ij. ne pereat eas infirma. Propterea nō ego: sed magis ec-
clesie princeps ⁊ pastor: vos admonet. Quasi modo geni
ti infantes rationabiles sine dolo lac cōcupiscite: ira sane
Esa.lxvj vt in eo nequaq; pmaneatis: sed in eo crescatis in salutem
Quod alia quedam scriptura manifestius exprimens lo-
quitur sic. Gaudete gaudio omnes qui lugebatis super
eam (haud dubium quin hierusalem: de ea siquidem lo-
quebatur) vt potemini ait a lacte: ⁊ satiemini ab vberib⁹
consolationis eius. ⁊ cum aululi fueritis a lacte epulemi-
ni ab introitu glorie eius. Ipse est enim status filij iam ro
buste etatis: qui sub patre viuit: nec lacte iam poratur: sed
vescitur solido cibo: oblitus sane q̄ retro sunt: in quib⁹ ser
nilis oculus in amaritudine mor: abat: sed ne ipsa quidē
presentia cōsideratis: nec paruas paruulor̄ cōsolationes
captans: magis extendēs se in anteriora ad palmā supne
vocationis: ⁊ introitū future beatitudinis: expectās bea
tam spem ⁊ aduentū glorie magni dei. Euacuauit em̄ que
erant paruuli: nec circa eiusmodi suaues quidem/sed nō
peremes cōsolationes hactenus occupat. Sed q: iam p⁹
fecit in virū pfectū: in bis q̄ patris sunt: oportet eū esse: su
spirare ad hereditarē: sedulaq; circa eā meditatione versa
ri. Nūquid em̄ mercēnariū cū quis estimet: q̄ paterne in
ps.cxxvj bitat hereditati: eiq; toto affectu expetit ⁊ expectat: quā ni
mirū filij mercedē esse: nō mercēnarij: ppba testat: Cum
ib dederit inquit/dilectis suis somnū: ecce hereditas dñi filij
merces fructus ventris. ¶ Inuenit tñ alter gradus subli
mio:: ⁊ affectus dignio: isto: cū penitus castificato cor de/
nihil aliud desideret anima: nihil aliud deo querit: q̄ ipm
Thre.iij. deū. Ereb: o siquidē didicit experimento: qm̄ bonus dñs
sperantib⁹ in se: aie querenti ipm: ita vt iam ex affectu cor/
ps.lxxij. dis/atq; sitia clamet illō de psalmo. Quid em̄ mihi est in
celo: ⁊ a te qđ volui sup terrā? Defecit caro mea ⁊ cor: meū
deus cor: dis mei: ⁊ pars mea deus in eternū. Neq; em̄ suū
aliquid: nō felicitatē: nō gloriā: nō aliud quicq; tanḡ p⁹
prio suiipsius amore desiderat aia: q̄ eiusmodi est: Iz tota
pergit in deū: vnicūq; ei ac pfectum desideriū est: vt intro
ducat eā rex in cubiculū suū: vt ipsi adhereat: ipo fruatur.
Vñ ⁊ iugiter reuelata facie/ quo ad pōt celestis sponsi glo
riam speculando/in eandē imaginē transformat de clari
tate in claritatē: tanḡ a dñi spū. Ex hoc plane audire me
Can.iiij. retur. Tota pulchra es amica mea. Audet ⁊ ipsa loqui: di
lectus meus mihi ⁊ ego illi. Arcta in hmōi felicissima ⁊ io
cūdissima cōfabulatione delectat gloriosa cum sponso.

¶ De verbis psalmi. lxxxiiij. Audiā quid loquatur in me
dominus deus. Sermo.

J Rom. j. Invisibilia dei apo-
stolo teste: a creatura mūdi p ea q̄ facta sunt:
intellecta conspiciunt. Et est velut cōmunis
quidā liber et catena alligatus vt assoleat sen
sibilia mū dus ille: vt in eo sapientiā dei legat quicūq; vo
luerit. Erit tñ cum celum plicabit sicut liber: in quo vtiq;
Job. vj. deinceps legere habeat necesse: qm̄ crūt oēs occabiles dei
⁊ quemadmodū creatura celi: sic ⁊ creatura mundi: iam
nō per speculū ⁊ in enigmate: sed facie ad faciem deū vide
bit: ⁊ sapientiā eius ad liquidū cōprehendit in seipsa. In
terim vo opus habet humana aia velut quodā vehiculo
creature/ vt ad cognitionē creatoris assurgat: cū econtra
longe beatius pfectiusq; angelica natura in creatore no
scendam habeat creature: ad quā nimirū excellentiaz licet ad
modicū rapta fuisse videatur anima illa beata: que collectū
sub vno solis radio/mundū vniuersum conspexit: de quo
miraculo beatus papa gregorius in libro dialogorū scri
bens: Videnti inquit creatorem angusta est oīs creatura.
Felices proinde qui satiant ex adipe frumenti: nec opus
habent sugere mel de petra: oleūq; de saxo durissimo: qui
videlicet inuisibilia dei nō inuisibilib⁹ rimando pquirūt:
sed in seipsis ad liquidū intellecta cōspiciūt. Verū vt iam
dixim⁹: angelice felicitatis illud est: nō fragilitatis humā
ne. ¶ Queramus igitur per ea saltez que facta sunt: intel
lectum inuisibiliū dei: q̄ si in ceteris creaturis intellecta cō
spicit aia: necesse est vt longe amplius conspiciat ⁊ intelli
gat multo subtilius in ea creatura/q̄ facta est ad imaginē
creatoris: hoc est in seipa. Nullus deo vicinio: gradus: in
ter oēs que sub sole habitant creaturas: q̄ anima humā
ps. lxxxiij. na: vt merito propheta dicat ad ipsum. Beatus vir cuius
Ubi.ā. est auxiliū abs te: ascēsiones in corde suo disposuit. Et post
pauca. Ibunt inquit de virtute in virtutem: videbitur de
deoruz in syon. Propterea incessanter hortamur vos fra
tres vt ambuletis vias cordis: ⁊ fit anima vestra in manī
bus vestris semp: vt audiatis quid loquatur in vobis de⁹
quoniā loquetur pacem. Quibus loquetur pacē? Utiq;
in plebez suā ⁊ in sanctos suos. Que est plebs: aut q̄ sunt
sancti? Ipsi nimirū qui conuertunt ad cor. Unde ⁊ sequi
tur: ⁊ in eos qui cōuertūtur ad cor. ¶ Nos tamen in his
verbis tria solemnis intelligere hominū genera: quibus
solis deus loquit pacem: sicut ⁊ prophetas alios/tres tan
tum preuidit saluandos: Noe/danielem/⁊ iob: contrario
Eze.xiiij quidem ordine: sed eosdem ordines exprimens: continen
tium scilicet: prelatorūq; ⁊ coniugatorū: si tamen cōtinen
tes a carnalibus illecebris: ad ea que cordis sunt: id est ad
spiritualia desideria cōuertantur. Unde ⁊ daniel vir desi
derioꝝ ab angelo nominat. Et prelati prodesse magis
studeant q̄ presse: qm̄ ipos maxime decet sanctitudo: vn
de ⁊ in psalmo sancti specialiter appellantur. Et cōiugati
mandata nō transgrediantur: vt merito plebs domini/et
oues pascue eius debeant nominari. Immo vero ⁊ in no
bis ipis (qm̄ inde est nobis amplio: solicitudo) tres istos
ordines assignare solemus: plebem quidem intelligentes
officiales fratres: qui exterioribus ⁊ quasi popularib⁹ ne
gocijs occupantur. At vero qui conuertuntur ad cor: ipsi
sunt claustrales: quos nulla impedit occupatio: sed libere
vacant: vtrident quoniā suauis est dñs. Sup vtrūq; pa
rietem deus loquitur pacem: qm̄ idem est ad quod ten
dunt: licet nō eadez via. Est psalterium iocundū cum cī
ra: nec minus iocūdus est sonus citharę q̄ psalterij: licet
hec ab inferioribus reddat sonum: illud a superioribus.
¶ Uerūtamen optimā partez elegit maria: licet nō mino
ris fortasse meriti sit apud deū humilis conuersatio mar
the: sed de electione maria laudatur: qm̄ illa quidez oīno
(quod ad nos spectat) eligēda: hec vo si iniūgitur patien
ter est toleranda. Jam quod interponitur/ super sanctos
suos: ad prelatos pertinet: quibus nimirū vtraq; vita ne
cessaria est. Et ipoꝝ est vtriusq; prouidere: ⁊ copulare si
bi parietes ediuerso venientes: qm̄ angularis lapidis (qui
est christus iesus) vicarij cōstituti sum. Nec dubium quin
longe periculosio: ceteris coꝝ sit amministratio. Tamen
si bene amministrauerint gradum bonū sibi acquirent: et
maiorem abundantiā/⁊ superefluentem mensuram acci
pient pacis: vt de eis merito dicatur. Qm̄ sup sanctos pa
cem loquitur deus. An vo dubitet quis: quos dixerit san
Esa.lx j. ctos? Audiat esaiā. Vos inquit sancti dom ni vocabimini
ministri dei nostri. Proposuerā exemplum aliquod dare
quemodmodū ex sua ipsius cōsideratione/ad spirituales
intelligentiā assurgere humanus debeat animus: sed ne
cesse est in diem alterum/⁊ sermonem alterum differre.

¶ De vita ⁊ quinq; sensibus anime. Sermo.

Magna est

a Magna est dico vo-
bis charissimi: ⁊ nimirum inexcusabilis ne
gligentia nostra: q̄ cogitationibus ociosis
vacantes ipis amittimus: q̄bus nimirū nec
penetrāde nubes: nec maria trāffretāda: vt salubres sue
tiam⁹ cogitatiōes: sed ppe est (vt ait moyses) verbuz in
ore nostro/⁊ in corde nostro: ⁊ infinitas in nobismetipsis
vtiliū cogitationū occasiones: ⁊ seminaria possumus in
uenire. Denicp si tam inerudita ⁊ negligēs fuerit aia: vt
nec interiora sua sufficiat pscrutari: arrendat ea que foris
agit palā ⁊ manifeste: ⁊ in ipsis quoq; si diligenter q̄sie
puer.ix. rit: inuenies sapiam. Ecce em̄ scriptū est. Da occasionē sa
pienti/⁊ sapiētior erit. Cōsidera o aīa q̄d impēdas corpo
ri tuo: ⁊ inuenies sine dubio q̄ vitā ei sensumq; ministras
Et vitā quidē in toto corpore inuenies vniformē. Verbi
gratia. Neq; em̄ aliter viuit oculus q̄ articulus. Sensus
vero nō ita. Quere ḡ vt tibi quoq; aīa tua (q̄ est sine du
bio deus tuus) similia largiat. Neq; em̄ viuere dicenda
est aīa: q̄ veritatis nō habet cognitionē: sed adhuc mor
b tua est in semetipsa: quēadmodū ⁊ ea sine sensu: q̄ necdū
habet dilectionē. ¶ Est ḡ aīe vita/veritas/sensus/chari
tas. Nec mireris q̄ interdū aīe impioꝝ notitiā habēt ve
ritatis: que tñ expertes sunt charitatis: qñ ⁊ in corpo
ribus nōnullis vitā reperis sine sensu: vt sunt arbores/ce
teraq; similia: animata quidē: sed animatiōe: nō aīa: quē
admodū ⁊ aīe iniquoꝝ veritatis habēt notitiā naturali
rōne: que tñ interdū adiuuat a grā: cuz nullatenus sane
animetur ab ea. In his aūt q̄bus ⁊ cognitionē veritatis
c ⁊ dilectionē aīa spūalis infundit: non exteriori quolibet
modo: sed tanḡ aīa ipsoꝝ cui adherentes vn⁹ spūs fiūt
cū ea: in his inquā indiuisa est cognitio veritatis: sm̄ q̄
dictū est de vita corporis. Eadem em̄ cognitione ⁊ mini
ma ⁊ maxima cōprehēdis. ¶ Porro dilectionē quidez si
diligēter aduertas: variā ⁊ fortassis sm̄ q̄q; sensus cor
poris q̄nquipertitā poteris inuenire. Est em̄ amor: pius
quo parētes diligim⁹. Est amor: iocūdus/quo socios di
ligim⁹. Est ⁊ erga oēs homines amor: iustus: erga inimicos
amor: violētus: erga deū sanct⁹ siue deuotus. In his oīb⁹
si diligēter attendis ppriū erga sin gulos: ⁊ oīno disper
sum ab alijs modū inuenies. Denicp si psiderare curiosi⁹
delectat: nō imerito fortasse videbit primus. i. parentum
amor: tactui puenire: q̄ hic sensus sola prima et corpo
ris iuncta pcipiat: quēadmodū amor ille nullis exhibeat/nisi
primis carnis nostre. Sz nec illud qđē discrepat a rōne
similitudinis: q̄ hic solus e sensib⁹ p corpus diffunditur
vniuersum: qm̄ ⁊ amor ille naturalis est oīm carni: adeo
vt ipsa aīa alia bruta ⁊ diligāt fetus suos: ⁊ diligantur ab
d eis. ¶ Amor: quoq; socialis videre licet q̄ ppie dicatur
gustui cōuenire: ob maiorē pfecto dulcedinem: ⁊ qm̄ hic
sensus solus ē/quo magis egeat humana vita. Nec video
qua rōne viuere dicēdus est saltem hac cōi vita: qui non
eos diligit inter quos viuit. Amor: aūt gñalis: quo videlz
oēs homines diligūtur: odor: at⁹ habet similitudinem in eo
vtiq; q̄ hic sensus iam remotioris pcipiat: ⁊ q̄ nō ex toto
carnalis delectationis expers: eo tñ tenuior: ē eā habeat
quo diffusior: ē. Audit⁹ aūt multo magis remotioris capit
nec inter homines ab amāte quisq; remotior est: q̄ nō amās
Denicp cū in ceteris sensib⁹ nōnulla carnis ipsius oble
catio sit: ⁊ magis ad carnē ptinere videant: audit⁹ pene
totus exit a carne: ⁊ ei dilectioni nō immerito conuenire
videt: cui⁹ tota cā obedientia est: quā prinere ad auditū
satis euidēs est: cū ceterarū vñ diuinus dilectionū: nō
nulla a carne sumat occasio. Porro visus qđē in eo sibi
vēdicat amoris diuini similitudinē: ceteris oībus excel
lentior: ⁊ singularis cuiusdā nature: pspicacior quoq; ce
teris inuenit: ⁊ discernit multo remotiora. Denicp odo
ratus quidē: ⁊ audit⁹ videnti vicp remota sentire: sed ad
se magis quē sentiant aerem credūtur attrahere. Visus
aūt nō ita: sed magis ipse exire videt/⁊ ad remota pcede
re. Sic ⁊ in dilectionibus est. Quodāmodo em̄ attrahi
mus primos: quos tanḡ nosipsos diligim⁹. Attrahim⁹
⁊ inimicos quos ad hoc diligim⁹ vt sint ⁊ ipi sicut nos. i.
vt sint amici. Deus vero si vt dignū est: tota virtute: tota
aīa: toto corde diligim⁹: ipsi magis in eū pgimus: ⁊ tota
festinatione in eū qui ineffabiliter super nos/ pperaim⁹.
E ¶ Jam vero ⁊ id manifestū est: qm̄ in corporis sensibus
visus quidē ceteris oībus: audit⁹ reliquis tribus dignior
odoratuq; ⁊ gustū ⁊ tactū: ⁊ si non vtilitate dignitate tñ
superare videt: ⁊ gustus tactui supercellere: qđ manife
stat etiā dispositio ipsa membroz. Qualis siquidē in sum
mitate locatis: aures inferioribus esse quis nesciat? Sic et
auribus nares: ⁊ fauces naribus: ipsis quoq; faucibus ma
nus pariter ⁊ reliquas corporis partes: ad quas primi
tact⁹: subesse manifestū est. Sicūm ḡ hūc modū/⁊ in sensi
bus aīe pōsiderare licet alterū altero dignioꝝ: qđ q: facil
le iam potestis aduertere: brcuitatis cā pretereo. Illud q̄s
vestre nihilomin⁹ diligētie pōsiderandū relinquo: q̄ quē
admodū arrus corporis cadere necesse est q̄cito desierit
cos aia vegetare: sic ⁊ eas quas dixim⁹ affectiones: q̄ sunt
velut quedā aīe mēbra: sine aīa ipsis⁹ aīe (q̄ deus est) ca
dere oīno necesse est: quatenus videlz aut ex toto nō dili
gatur qđ diligendū est: aut non diligat ad qđ debet: aut
quō debet. Sunt em̄ qui parentes carnaliter tm̄ diligūt:
⁊ ipsi quoq; confitentur dño cū benefecerit eis. Sed hu
iusmodi dilectio/aut oīno vocanda dilectio non est: aut
caduca est: aut decidens in terrena.

¶ De duplici baptismo: et de relinquenda proprīa vo
luntate. Sermo.

F Citis fratres firmis
sime em̄ tenetis catholicā veritatē: q̄ in ba
ptismate abrenūciantes diabolo/pater cele
stis adoptet: ⁊ in regnum filij claritatis sue
de prāte trāfferat tenebrarū. Nimirū ipsa est stola p̄ma:
qua vere citō pferre ministros patern⁹ iubet affect⁹: nō
oīs petitionē nō desideriū cordis expectās: sed ⁊ ipm in
tellectū pueniens in benedictionib⁹ dulcedinis. Quot Gal. iij.
quot em̄ baptizati sum⁹ in xpō iesu: xpm induim⁹. De q̄
⁊ alius clamat testis ⁊ ipse fidelis: q: quotcūq; receperūt Joha. j.
B eum: dedit eis pōtatem filios dei fieri. ¶ Nec vero inanis
est: aut infirma prāsumptio: qua nimirū certi sum⁹ primo ⁊ nos
qm̄ neq; mors: neq; vita: neq; āgeli: neq; pncipat⁹: neq; Ro. viij.
virtutes: neq; instātia: neq; futura: neq; fortitudo: neq;
altitudo: neq; pfundū: neq; creatura alia poterit nos se
parare a charitate dei: q̄ est in xpō iesu. Sed attende quā
ta enumerauit apls: eius em̄ vba sunt: minime tm̄ adiici
ens: nec nosipsi. Nimirū hec est liberras qua xps nos li
berauit: vt nulla penit⁹ creatura auellere nos/ aut vim
facere possit. Soli id deserere possumus pprīa volūtate
abstracti ⁊ illecti a pprīa pcupiscentia. Preter hāc enim
nihil est qđ timeam⁹. Denicp donec volūtatis vsum/et
facultatem deliberādi renat⁹ quisq; recipiat a charitate
dei separari oīno nō pōt. Securus interim degit sub pro
tectione ⁊ aduocatōe dñi dei sui: nō est qđ vereat ex oīb⁹
At vbi sane discretiōis annos ingrediēs reddit sibi: cete
roꝝ vtiq; violentiā: nec tūc quidē formidare necesse est:
sed ab ea q̄ dormit in sinu caueat: pprīa sez volūtate. Erit
forte petm̄ in fortib⁹: sed appetit⁹ eius sub eō est: tm̄ ipse
aperire renuat: consentire recuset. Denicp pinos parētes
nō vsus aut leo: sed potius serpens callidior: vtiq;: non
fortior ceteris animātibus supplārauit. Nec inuiere vir:
sed mulier virū. Serpēs o eua decepit te: decepit pfecto
nō impulit aut coegit. Mulier tibi o adā de ligno dedit/
sz offerendo: vtiq; nō violētiā inferēdo. Neq; em̄ pōtate il
lius: sed tua factū est volūtate: vt ei⁹ voci plus obedieris
q̄ diuine. Ceterū si ille tibi nō pcauit ignarus: nos saltez
nobis tot exēplis pmoniti caueam⁹. Immo vo qm̄ peri
clitati sumus ⁊ nos miserabiliter in hac parte: de ceteris
iā remediū aliqđ tantis puidere malis solicite studeam⁹

in

Universidad de Deusto
Biblioteca

Matth xij. Mar. iij. Luce. vj

Quãdo eñ fortis ille armatus: quẽ fortior superueniens alligauit: utriũ illud olim suũ valuit violẽtia aliqua obstinere. Sed vacuũ sibi quoq; inspiẽter expositũ domicilij reperit: ⁊ cũ alijs septẽ nequioribꝫ: in fortioribus ingrediẽs: nõ irruens: libere habitauit. Quis vero illum admisit: nisi ppria voluntas? Ipsa est q̃ in prãtem tenebrarũ demũ redijt: q̃ nos iterum subdidit mortis imperio.

¶ Veni ergo iesu etiam nũc: iesu bone esto iterũ fortiter quẽ nos inspiẽter admisim⁹. Tu eñ vere liberi erimus etiã nũc: si nos liberaueris. Irrirũ fecim⁹ fedus p̃mũ: tibi peccãdo: sathane ⁊ operib⁹ eius obligãtes dẽmũ nosmetipsos: iugo iniquitatis colla vltronea submittentes: ⁊ subijcientes nos misere seruituti. Itaq; fratres mei rebaptizari nos cõuenit: seõm sedus inire necesse est: opus est pfessione secũda: nec iã sufficit abrenũciare diabolo ⁊ operib⁹ eius: mũdo pariter abrenũciandũ est: ⁊ pprie volũtati. Ille enim seduxit: ille tradidit nos. In p̃ncipijs baptizati: qñ nihil nobis adhuc voluntas nostra nocuerat: satis fuerat abrenũciare diabolo: cui⁹ pfecto inuidia pcm̃ pariter ⁊ mors p vnũ ingrediẽs in oẽs hoies pertransiuit. Ceterũ postq̃ mũdi falleris illecebras: ⁊ infidelitatẽ pprie volũtatis manifeste sumus experti: de cetero iã in scõo (vt ita dixerim) cõuersionis nre baptismate: merito p̃sus ⁊ nõ ad infidelitatẽ nobis: non refarcire tantũmodo fedus p̃mũ: sz etiã roborare solliciti ipsis q̃ affectib⁹ pariter abrenũciam⁹. Studeam⁹ pinde dilectissimi: ꝛ̃maculatos nos ab hõ seculo custodire: scientes qñ religio mũda ⁊ ꝛ̃maculata cora deo hec ẽ. Cauemus aũt a ppria volũtate tãq̃ a vipera pessima ⁊ neqssima: ⁊ q̃ sola deinceps dãnare possit animas nostras.

¶ De p̃mordijs medijs ⁊ nouissimis nostris. Sermo.

Ecci. vij

Mali memorare nouissima tua: ⁊ in eternũ nõ peccabis. Recole p̃mordia: attende media: memorare nouissima tua. Hec pudorẽ adducũt: ista dolorem ingerũt: illa metũ incutiũt. Cogita vnde veneris: ⁊ erubesce: vbi sis: ⁊ ingemisce: quo vadas: ⁊ p̃tremisce. Vide ne adficias adhuc ignorare: ne forte sup te veniat terribilis illa cõminatio: qua spõsus intonat dicẽs. Si ignoras te o pulchra inter mulieres. Egredere ⁊ abi post greges sodalitij tui oꝛ. P̃rimo siquidẽ cũ in honore esses o hõ nõ intellexisti: vñ cõparat⁹ es iumẽtis insipiẽtib⁹: ⁊ similis fact⁹ es illis. Jam si nec vexatio intellectũ dederit audituri: etiã post greges abibis: illis nihil mali sentientibus: malia expositꝰ vniuersis. Agnosce q̃ p̃mordia tua: ⁊ erubesce cõparatũ te esse iumẽtis: memorare nouissima tua ⁊ time: ne abeas etiã post iumẽta. Erubesce inquã q̃ p̃ro p̃sorio angelorꝫ p̃sortiũ sortiris es peccoꝛ: nõ modo in necessitatib⁹ coꝛporis: sed etiã in affectib⁹ cordis. Cũ iumẽtis partiris cibũ terre: q̃ panẽ angelicũ: panes fastidisti celestẽ. Nõ solũ aũt: sed etiã (qõ peius est) in recto coꝛpore curua est aia. Et in coꝛpore manet humane aĩe similitudo: in aia vo bestiali similitudine mutata est similitudo dei.

Ps. xlviij

Homo cum in honore esset: non intellexit: comparatus est iumentis insipientibus: et similis factus est eis.

¶ An non p̃sunderis sursum caput hre: q̃ sursum coꝛ nõ habes: coꝛporee rectꝰ stare: q̃ coꝛde repis in terra? An nõ repere est ⁊ in terra carnẽ sapere: carnalia desiderare: carnalia q̃rere? Verũtamen q̃ ad imaginẽ ⁊ similitudinẽ dei creat⁹ es: si pdidisti similitudinẽ similis fact⁹ iumẽtis: sed in imagine ptransisti. Ergo si in sublimi posit⁹ nõ intellexisti qñ limus esses: noli infixus in limo p̃fundi ignorare q̃ imago dei es: ⁊ erubesce q̃ peregrinã ei supduxeris similitudinẽ. Memor nobilitatis tue: pudeat te tante deiectiõis. Ne ignores pulchritudinẽ tuã: vt de feditate ampli⁹ p̃fundaris. Nec est iurta salomonẽ p̃fusio adducẽs gloriã: qñ a tanta gloria cecidisse confunderis. Eras eñ aliqñ gloria ⁊ honore coꝛonat⁹: p̃stitut⁹ super opa manuũ dñi: incola paradisi: angeloꝝ ciuis: ⁊ domesticus dñi sabaoth. Vnde deliciti reipm in has interiores tenebras: vñ ad exteriores quoq; ⁊ palpabiles tenebras eijciendus eris aliqñ: si non caues. Ab ista inquã gloria filioꝝ dei deposuisti temetipm: a felici illa: ⁊ dulcissima patria: ab horto voluptatis exulem te fecisti. Ecce vñ venisti: vis nosse quo deuenisti? In locũ vtiq; afflictionis.

¶ Siquidẽ vita tua inferno appropinquauit. Quid eñ hic nisi labor: ⁊ dolor: ⁊ afflictio spũs? Sed nũc ita contigit tibi: ac si puer in carcere nat⁹ sit: ⁊ in carcere sit nutritus: ⁊ q̃ nunq̃ viderit lucẽ: miretur sup tristicia ⁊ anxietate matris sue. Illa eñ scit vnde doleat: ⁊ q̃ nouit bona: grauiora sunt ei mala: ⁊ recordatione pacis amaritudo eius amarissima est. Tibi magna bona/videnti minora mala: ⁊ p̃ maioribꝫ cõpedibus q̃bus assuetus es: minores anulos requiẽ putas. Comedere appetis: quia fames te cruciat. Utriq; labor: est: sz q̃ fames grauior: magis/comedere nescis esse laborem. Deniq; postq̃ fames depulsa fuerit: vide si nõ grauis ducis comedere q̃ eluri re. ¶ Sic se habẽt vniuersa sub sole: vt nihil sit eis vere iocũdũ: sed ab vno semp trãsire velit hõ ad aliud: solaq; vicissitudine releuẽt vtcũq; ac si p̃filiat ab aq̃ in iguẽ: et inde rursus in aquã resiliat: vtpote qui neutrũ ferre possit. Vis siquidẽ laboris remediũ/alterius laboris initiũ est. Nemo in hoc seculo nequã/qõ vult hre põt: quãdoq; dem nec iustus iustitia satiat: nec voluptuosus voluptate: nec curiositate curiosus: nec ambitiosus inani gloria. Ecce vnde doleas si nondũ insensibilis fact⁹ es. Ecce vnde doleas q̃ in exilio posit⁹ es: in deserto moraris: et in tenebris ambulas ⁊ in lubrico: ⁊ in sudore vultus tui vesceris pane tuo. An nõ in amaritudine morat⁹ oculus tuus quoties ista p̃siderat: ⁊ deplorat pariter cũ pphẽta. Deus mihi: q: incolat⁹ meus plongatus est? ¶ Habes iam primordia: habes etiã media: sed nouissima q̃ sunt? Nam de eis dic: q̃ cor memor nõ peccabis. Ipsa sunt mors/iudiciũ/gehẽna. Quid horribilius morte: q̃d iudicio terribilius? Nã gehẽna nihil põt intolerabilius cogitari. Quis metuet si q̃s ad ista nõ trepidat: nõ expauescit: non timore pcutitur? O hõ si pudorẽ pderes ad nobile creaturam p̃cutẽ: si dolorem nõ sentiebas afflictionis: q̃ est etiã carnaliũ: vel timorẽ nõ omittas: qñ ille est etiã iumẽtoꝝ. Onerat⁹ asinũ ⁊ fatigamus in laboꝛ: b⁹ plurimis ⁊ nõ curat: q: asinus est. At si in ignem impellere: si in foueã p̃cipitare velis: cauet quãtum põt: q: viraz diligit: ⁊ mortẽ timet. An nõ tibi q̃ iustũ videt vt q̃ modo iumẽtis insensibilior fuerit: post iumẽta ipsa cõpellat abire: et in tormẽtis posit⁹ locũ teneat posteriorem? ¶ Time ḡ o hõ q̃ in morte separãdus es a bonis oĩbus hui⁹ coꝛporis: ⁊ tam dulce carnis ⁊ aĩe vinculũ/amarissimo secandus diuortio erit. Time q̃ in terribili iudicio ei p̃sentandus es: in cuius manus horrendum est incidere: ⁊ eo examinante quẽ nihil later: si quidem inuenta fuerit in te iniquitas alienãdus ab vniuersitate quietis ⁊ glie: ⁊ segregãdus a numero beatoꝝ. Time q̃ in gehẽna cruciatib⁹ eternis: ⁊ ĩmensis exponẽdus es: in sorte diaboli ⁊ angeloꝝ ei⁹/in igne eterno: q̃ p̃parat⁹ est eis. Dic ḡ timor: initiũ sapientie ẽ: nõ pudor: nõ dolor: q: neuter coꝛ fic initiat ad sapientiã: neuter tantã habet efficaciã. Unde est q̃ nõ dicit memorare p̃mordia/aut media: sed nouissima: ⁊ nõ peccabis. ¶ Validicio: eñ est ⁊ vehemẽtio: spũs timoris ad resistendũ petõ: q̃ pudor ⁊ dolor: q: pudor de multitudine: ⁊ dolor de qualicũq; hui⁹ mũdi p̃solatione capit solatiũ: timor vo nõ inuenit vnde p̃solet. Nã in morte non magnũ: nõ paruũ aliq̃d/de bonis huius mũdi tecũ delaturus es in iudicio: nec fallere: nec resistere possibile erit in gehẽna penit⁹ nulla p̃solatio: sed perpetuũ ve: vlulatus ⁊ fletus ⁊ stridor dentium.

¶ De triplici mia ⁊ q̃ttuor miserationibus. Sermo.

Ps. l.

Miserere mei deus secundum magnã miam tuam. ¶ Sicut sunt petã minima: sunt ⁊ mediocria: sũt magna sic ⁊ mia parua/mediocris/⁊ magna. Ma

gnus ergo petõr magna misericordia opus habet: vt vbi abũdauit delictũ: supabundet ⁊ gra. Paruã miam dico expectationẽ: qua nõ statim punit peccantẽ: sed expectat ad pniam. Paruã aũt nõ in se: sed ad cõparationẽ aliarũ. Blioq̃ magna plane: magna oĩno mia: expectatio dñi est. Nã peccantẽ angelũ oĩno nõ expectauit: sed pcipitauit: hoiem quoq; peccantẽ nõ distulit: sed ptinus expulit de paradiso. Nũc iã expectat: dissimulat: sustinet decẽ annis/viginti/vsq; ad senectutẽ ⁊ seniũ. Et si p̃sideremus quãta ⁊ q̃ plurima petã quotidie fiũt: nõne leuia reputamus illa/q̃ tam ptinua ꝛ̃anerõia exercere sniam? Nihil p̃pe mirũ/si ipsius quoq; pphete pene mori sunt pẽdes: pene gressus effusi: qñ zelabat sup iniquos pacem petõr videns. si petõres ipsi dicũr: quõ scit deus: ⁊ si est scia in excelso? Sed hec est gra crucis xpi ⁊ virtus. Uiuo ego dicit dñs: nolo mortẽ petõris: sed vt magis cõuertat ⁊ viuat. Quãtũ vo mihi videt: vox xpi resurgẽtis est ista. Ac si dicat: velit nolit iudeus: viuo ego. Nolo mortẽ peccatoris: q̃ mori volui p petõribus. Volo vt fructuosa sit mors mea: ⁊ copiosa p eam redẽptio. ¶ Mãg̃ miam dñi q̃ tardat ferire: parat⁹ ignoscere: paruã nõ q̃dẽ in seipa: sed aliarũ cõparatione nosauit: q: hec si quidẽ sola fuerit mollaten⁹ sufficit ad salutẽ: imo vo iudiciũ dãnatiõis accumulat: vt dicat: hec fecisti ⁊ tacui. Apostolũ pinde audiam⁹ more suo terribilẽ intonantẽ. An diuitias bonitatis ei⁹ inquit (haud dubiũ q̃n dei) patientie ⁊ lõganimitatis p̃tẽnis? Ignoras qñ benignitas dei ad pniam te adducit? Tu aũt fm duriciã tuã/⁊ cor impenitens thesauri zas tibi irã in die ire. Thesaurizas inq̃t tibi thesauros ire p prerogatiuã thesauriã miẽ quos p̃tẽnis: ⁊ euacuas in remiam dei. Sed fm q̃d? Secõm duriciã tuã ait/⁊ cor impenitens. Quis aũt scindet duriciã istã: nisi q̃ passione sua perras scidit. Quis dabit cor: penitẽs: nisi q̃ est oẽ datũ optimũ? Hec est scõa mia oĩno maior: p̃ior: q̃ facit ne pna sit infructuosa: ⁊ conuertat in dãnationẽ innocentia: dando scs pniam: sine qua expectatio nõ modo nõ pdest: sed obest plurimũ. Et hec quidẽ in leuib⁹ petis põt sufficere qñ in his a q̃bus abstinere nõ possum⁹ dũ gestam⁹ coꝛpus petis: ad salutẽ sufficere põt pnia quotidiana. At in grauioribꝫ quidẽ: ⁊ q̃ petã ad mortem sunt: opus est nõ modo pnia: verũctiã p̃nientia. Difficilis p̃ior sus res: ⁊ soli diuine virtuti possibilis: susceptũ semel petã iugus a ceruicibus excutere: qm̃ q̃ facit petm̃: seruus est petis: nec est iam liberari nisi in manu fortis. Hec est magna mia magnis necessaria petõribus: de qua dic. Miserere mei deus: fm magnã miam tuã: ⁊ fm multitudinẽ miserationũ tuarũ ⁊c. ¶ De quatuor filiab⁹ magne mie/dicuꝝ est: que sunt similitudinis: subtractio opportunitatis: virtus resistendi: ⁊ sanitas affectionis. Quãdoq; eñ ei qui petõ quouis obligatus tenet: pie immittit dñs amaritudines quasdã: q̃ mentẽ occupãt hois: ⁊ expellũt pniciosam delectationẽ petis. Oñq; subtrahit opportunitatẽ: nec tẽtari patitur in firmitatẽ. Oñq; virtutẽ donat resistendi q̃ maius est: vt sez tentationẽ sentiẽs viriliter agat ⁊ nõ p̃sentiat. Quãdoq; affectionẽ sanat: q̃ pfectissimũ est: ⁊ in quo p̃ior sus tentatio tollitur: vt nõ solũ non consentiatur ei: sed nec sentiatur quidem.

¶ De septem donis spiritussancti contra septem vitia. Sermo.

Sap. vij ⁊. viij.

Sapiẽtia vincit malitiã: dũ sathanã p̃terit dei virtus ⁊ dei sapientia xps. Attingit ḡ a fine vsq; ad finez fortiter: in celo quidẽ deiciẽdo superbum: in mũdo superãdo malignũ: in inferno spoliãdo auarum. Et disponit oĩa suauiter: in celo stãtes angelos p̃firmando: in mũdo venũdatos redimẽdo: in inferno captiuos liberando. Aut si melius placet accipiamus hoc modo.

¶ Ordinata p̃cedit acie aduersus septem petr gradus spũs septiformis. Et p̃mus cõtra negligentiã timor: cur

Job. viij

Nota.

Ps. lxxxvij.

Ps. lxxij.

Ezec. xviij

Rom. ij.

Genes. xxxiij.

Ps. lxxij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Hunc ergo redemptum necesse est vt spūs intellect⁹ impugnet: illuminās renouās cordis: & lucē diuine miserationis infundēs. Intelligētia nēpe diuinis & altissimis rebus attribuēda est: quas quidem ratio humana nullatenus difficile aūt vel fides ipsa cōprehendere possit: vt est illud. Ubi abūdauit delictū: superabūdauit & gr̄a. Jam si ꝓtempt⁹ pseuerauerit: accedere necesse est & malicia: vt quā pōt cōsolationē desperat⁹ miser admittat: et cui nō est ps in bonis: letetur vel in malis: letetq; cū male fecerit: & exultet in rebus pessimis. Ex his g̃ solū hoc remediū est: vt ipsa aduersus malicia sapia cōgrediat: & ꝓpiaq; detrera ꝓlicet: q; succūbere oīno nō nouit. Cū em̄ liberet q; i habitatione defecerit: nisi pueniat in būdictionibus supne dulcedinis: vt clauū clauo expellat: & pestis ferā dulcedine vitio⁹ locū det aus spūalis unctionis excludat. Attingit g̃ a fine vsq; ad finē fortiter sapia vicerit: eradicādo singula vitia: singulasq; inserēdo virtutes. Excutitur siquidē negligētia: vt timoris spūs repleat mentez: abiicit curiositas: vt succedat pietas: experientia mali fugat apponitur q; scia. Sic & ꝓcupiscentie ꝑualet fortitudo: & pslīū ꝓsuetudinē amputat: & intellect⁹ vigēs ꝓtemptū mouet: & disparēte oīno malicia: sapia regnat. Qua quidē triūphāte: de cetero miserā illā aiam: quā pniciose negligētia sopor auerat: peius excitauerat curiositas: attraxerat experientia: tenuerat ꝓcupiscentia: ligauerat ꝓsuetudo: ꝓtempt⁹ in carcerē truserat: malicia iugulauerat: timor suscitat: pietas blāde demulcet: scia q̃d actū sit indicās: dolorē apponit q̃ suū est: fortitudo erigit: pslīū soluit: intellect⁹ educit de carcere: sapia mēsam ponit: refocillat esurientē: & salutarib⁹ reparat alimētis.

puer. iij. ¶ De eo q̃ scriptum est. Beatus homo q̃ inuenit sapiētiam: & qui affluit prudentia. Sermo.

Bid in hoc mundo

agimus fratres: aut q̃d facim⁹ de hoc mūdo: Si saluari ꝓtendim⁹ a psenti seculo nequā: q̃d adhuc de hoc mūdo decernimus: Si exire volum⁹: q̃d cōpedes nostros nobiscum trahere laboram⁹: Ponam⁹ aureos esse: sed multo melius est sine his liberari: q̃ eoz occasione teneri. Non est inimicus p̃cii: sed impedimētū ꝓsideremus: ne p̃ter ipsam q̃ dura satis repurāda est additionis necessitate: etiā cupiditatis visco inherere his incipiam⁹: & inanis solicitudinis nexibus irretiri. Quid em̄ in cōpedibus faciat q̃s pcuncteris te min⁹ cōgruū iudicet: q̃ videlz ad patiendū magis: q̃ ad aliq̃d faciendū soleāt hoīes cōpediri: & actiōis speculamenta cōpedes sunt āminicula passionis. Agenduz tm̄ nobis aliq̃d in hoc mūdo: agenda vtiq; puia: ꝑs ad passionē hec potius q̃ ad actionē videbit pinere. Nihilominus tm̄ agendū hic nobis aliq̃d: nō quidē de hoc mundo sed in hoc mūdo. Cū em̄ legat adā in loco voluptatis abinitio posit⁹ vt operaret: q̃s sanū sapiēs: filios ei⁹ in loco afflictionis ad ferendū positos arbitret: ¶ Operemur g̃: sed cibū qui nō perit: operemur opus salutis nostre. Operemur in vinea dñi: vt denariū diurnū accipere mereamur. Operemur in sapia que dicit. Qui operant me nō peccabūt. Ager em̄ est mūdus: ait veritas. ꝑfodiamus in eo: thesaurus absconditꝰ latet: effodiam⁹ em̄. Ipsa est em̄ sapia que trahit de occultis. Oēo eaz queri mus: oēs ꝓcupiscimus eā. Sed frustra q̃rit qui in lecto suo querit: nec em̄ in terra suauiter viuentiū inuenitur. Lectulus est: & ibi gigantē queris: Tuus est: & ibi speras inuenire eū: q̃ diuersoria semp ignorat: Si queritis inq̃t q̃rite: cōuertimini & venite. Queris vnde: A lecto tuo Queris vnde cōuertaris: A volūtatib⁹ (inq̃t) tuis auertere. ¶ Et si in volūtatibus meis nō inuenio: vbi inquis inuenio sapiam: Uehemēter em̄ eā ꝓsiderat aia mea: nec inuenisse sufficiet si cōtigerit inuenire: nisi mensuram bonā & ꝓfectā & coagitatā & supefluentē ponā in sinū meū

puer. iij. Merito quidē. Beatus em̄ hō qui inuenit sapiam: & qui affluit prudentia. Quere ergo dum inuenirī pōt: & dum ppe est inuoca illā. Uis audire q̃ ppe sit: Ppe est verbū in corde tuo & in ore tuo: tm̄ illud recto si q̃ feris cor de. Erige cor: surge de lectulo tuo: vt nō frustra audias amm onentē sursum hr̃e cor. Sic em̄ inuenies corde sapientiā: ore afflues prudētia: sed affluere non effluere/vel euomere cura. ¶ Nimirū mel inuenisti si inuenisti sapiētiā: tm̄ ne multū comedas: ne satiar⁹ euomas illud. Sic comede vt semp esurias. Nā ipsa dicit. Qui me edūt adhuc esurient. Noli multū reputare q̃ habes: noli satiari ne euomas: & hoc ipsum q̃ videris hr̃e auferat a te: q̃ppe qui ante tps querere destitisti. Neq; em̄ dū pōt inueniri dū ppe est: ab inquisitione vel inuocatione cessandū est. Aliter quoq; sicut qui mel comedit multū (vt ait idē salomon) nō est ei bonū: ita q̃ scrutator: est maiestat⁹ opprimetur a gloria. Quid tu pilate seos: suz interrogas dominū: vt tibi susurret in aure q̃d sit veritas: Multuz est ad te: nō dabit⁹ sanctū canī: nec margarita porco. Quere poti⁹ fidei gustū: satietatē intelligentie interim ne requiras. Merito fratres reuerberata acie primus refiliuit: & responsum nō sustinēs egressus est ad iudeos: q̃ ambulare ceperat in magnis & mirabilib⁹ sup se: q̃d eēt veritas pcuncta⁹. ¶ Quocirca q̃amus sapiam in corde: & sapientiā q̃ est ex fide: quēadmodū apls ait. Nō plus sapere q̃ oportet sapere: sed sapere ad sobrietatē. Sobria siq̃dē sapia est in penimdine pctō⁹ ꝓteritoz: in ꝓtemptu ꝑsentiū cōmodoz: in desiderio futuroz ꝓmioz. Inuenisti plane sapiam: si prioris vite pctā defleas: si hui⁹ seculi desiderabilia paruipendas: si eternā beatitudinē toto desiderio ocupiscas. Inuenisti sapiam: si sibi hoz singula sapiūt: put sunt: vt hec quidē amara & oīno fugiēda: ista q̃ velut caduca & trāsitoria ꝓtēnenda: illa vo vt pfecta bona totis appetēda desideriis: intimo quodā animi sapore diiudices & discernas. Atq; hec quidē sobria est sapia: & vomitū nescit: vbi & timoris fugus ex reco: datiōe peccatoz: & charitatis feruoz ex appetitu diuinarū ꝓmissionū/repiditatē amouet earū que nunc sunt pessimarū occupationū: vt nec euomas sapiam: nec euomaris ab ea. Sicut em̄ btūs hō q̃ inuenit sapiam: sic etiam beatus vir vel beatior etiā q̃ morabit⁹ in sapia: fortr em̄ hoc ad affluentiam spectat. ¶ Sane in his trib⁹ oīe affluit sapia vel prudētia: si sit in oīe cōfessio ppie iniq̃tatis: si gratiarum actio & vox laudis: si etiā sermo edificatiōis. Nimirū creditur ad iusticiā: oīe aūt ꝓfessio fit ad salutē: atq; in ꝓncipio quidē sermonis iustus accusator: est sui. Nam in medio magnificare dñm: in tertio q̃. (Si eatenus affluit sapia) edificare ꝓximum debet. An vo & in ope affluendū est sapia: Est maxime. Queram⁹ g̃ & in opere triplicē affluentiā: nā & olim dictū est a sapiēte quodā/q̃ sapiēntia triplr describeret. ¶ Itaq; si vos melius nō habetis puto ego q̃ ad opus pūnet copiose satis affluere sapia: quicūq; inter vos ꝓmineter/patiēter/& obediēter cōuersatur: tm̄ vt fidelis obediētia/ppria mortificet voluntatem: humilis ꝓmētia/carnalē pariter & secularē ampuret voluptatē: hilaris patiētia/vtrāq; simul: & coporalē sez & mūdialem viriliter sustineat aduersitatem.

¶ De triplici genere bonorum & vigilantia super cogitationibus. Sermo.

Et propēsius studiū

& cura vigilātio: nostris esse cogitationib⁹ adhibēda fratres mei: nostris inquā: q̃bus tam sanctarū meditationū assidue materia ministrat: nocte em̄ & die nobis ppheice & euāgelice: ſz & apostolice voces canūtur & legūtur: q̃ & penā mināturinferni: & gllam regni pollicent. Unde g̃ nobis tam vane: tam noxie: tam obscene cogitatiōes: q̃ nūc īmundicia & elatione: nūc supbia & ambitiōe: ceteris̄q; passionibus extorquēt nos: vt vix aliq̃n in serenitatē sanctarū cogitationū respirem⁹? ¶ De nobis & coporis & tepore cordis

nostri: q̃ permittimus nos his vanitatib⁹ occupari: & nō magis ex instāti trāsilimus in bona dñi: siue in naturalia siue in spūalia: seu etiā in eterna. Et quidē naturalia bona magna: spūalia maiora: ſz maxima sunt eterna. In primis reparamur: in secūdis exercitamur: extēdimur & beatificamur in terrijs. Si nō potes oculuz meditationis in illā sublimitatē eternaliū bonoz infigere: q̃ stantia sunt & oēm sensum exuperāt: in bonis gr̃e/q̃ sunt in exercitio virtutū: viluz reflecte: vt videas q̃ pure ꝓscie: q̃ libere frōtis fit vsari & puersari in castitate & charitate: in patiētia er humilitate/ceteris̄q; virtutib⁹: q̃ amabilē deo: placabilem & imitabilem hoibus reddūt. Nō si & hec nimis sublimia sunt/& trāsgredientia infirmitatē tuā: demitte oculos tuos in bona nature: q̃ tibi tam familiaria esse debēt quātum tu familiaris es tibi. Nec sic dicim⁹ bona nature quasi gr̃e nō sint: sed iō q̃ ipsi nature quodāmodo ingenita & cōplantata fuerūt anteq̃ fierer petm̄ illud: qđ nō solū psonā infecit: sed etiā naturā. Extunc nō ita nobis ad manū pueniſſe monstrat ꝓpter vulnus inflictū: cuz tm̄ nos illa in nobis: & circa nos esse tā rōnibus/q̃ affectionibus plerūq; sentiamus. Et q: nos ex aīa & corpore ꝓsistimus iuxta vocē apli. Ab aī ali parte. i. a bonis corporis incipiam⁹: vt nō sit pius qđ spirituale est: sed qđ aīale.

¶ Sunt aūt oīa bona corporis: & q̃ ei solūmodo debeamus: sanitas. Nihil aūt ei vltra da ndū est vel querendū: sed hoc termino ligandū & frenandū est: cuz fruct⁹ eius nullus sit: & mors sit finis illi⁹. Sed hic fouea est q̃ nolo vos lateat. Insidiatur em̄ voluptas sanitati: & tā subtili malignitate ꝓsequit̄: vt vix ea q̃s vel possit cauere vl̄ nouerit. Nō si voluptati seruit̄: nō sanitati: hoc ia de natura nō est: sed sub natura: q̃ morti man⁹ dat: cū magistraz ꝓstituit voluptatē. Inde etiā est q̃ multi ad tā bestiales & rebelles impet⁹ descenderūt: vel (vt dicā verius) ceciderūt/vt voluptates ꝓferāt sanitati: & illisiptis sepissime volurent q̃ sciūt difficiles & acutissimas subseq̃ passiones

¶ Sicut aūt corporis natura est sanitas: ita cordis natura est puritas: q: turbato oculo nō videbitur deus: & cor humanū ad hoc factū est: vt suū videat creatorez. Si vo sanitati corporis solicita est prouidenda custodia: puritati cordis tanto solicitior est impēdenda: quāto ps ista dignior: illa esse cōuincit. Dic tm̄ simplr accipim⁹ puritatem: vt videlz oīa que agimus: pure & humiliter ꝓfitear mur dño in oone: hoī in ꝓfessione: & dicamus. Dixi cōfitebor aduersum me iniusticiā meā dño: & tu remisisti impietatē peri mei. Et q: sociale aīal sum⁹: ex his q̃ i nobis sunt: ad ea q̃ circa nos sunt/trāseamus: vt si fieri pōt qđ ex nobis est: pacē habeam⁹ cū oībus hoībus. Hec enim ꝓ lex naturalis societatis: vt oīa quecūq; nobis fieri notumus: aliis nō faciam⁹: & q̃ nobis fieri volum⁹: aliis impendere studeamus. Sicut ꝓ debemus sanitatē corporis: puritatē cordis: sic & fratri pacē. Jā hinc trāseundū est ad sanctoz aīas: q̃ de hui⁹ mortalitatis carcere: ad celorum gaudia volauerūt. Dis ꝓfecto debemus imitationē: q: si miles fuere nobis passibiles: & notas nobis fecerūt vias vite: quas tā infatigabiliter: q̃ interminabiliter tenuerūt. Sz & illis q̃ nō in tāta sanctitate: seu peracta pnia exierūt cōpassionē debemus & oīonē ꝓpter similis nature consortiū: vt pius pater anferat seorsū eorum: & in beneficia flagella cōmuter: & sic tandē recōsigneat ad beate gaudia ciuitatis. ¶ Si em̄ tauri cū taurū mororū inuenerint: plorant/mugiunt/& quasi quibusdam debitis humanitatis obsequijs fraterna funera ꝓsequūtur: qđ debet hō hoi: quē & ratio docet/& trahit affectio? Sicut g̃ sanctis aiab⁹ imitationē: sic minus sanctis/cōpassionē debem⁹: illinc exemplū: hinc gemitū hauriētes. A sctis vo angelis auxiliū querēdū est: & occultis suspirijs: & frequētia lachrymarū: vt illi supeminēti maiestati ꝑces nostras offerant: referāt gratiā: q: amministrator⁹ sui spūs sunt missi ꝓpter nos: vt hereditatē capiamus saluti⁹. ¶ Ab illo aūt rerū oim dño/pietas querēda est: vt illē cui⁹ natura bonitas: cui ꝓ sū est misereri semp & parcere: nō respiciat multitudinē iniquitatū nostrarū: sed sm̄ multitudinē miserationū suarū misereat nostri. Ipsi em̄ nos & amoꝛe debemus: & subiectionē cū oi reuerentia & humilitate. Amorē: q: fecit nos & benefecit nobis. Subiectionē: q: sup nos est: & hoc ꝓcipit nobis terribilis in cōsilijs sup filios hominū. Ita g̃ & sanitatem corporis: puritatez cordis: pacem fratri: imitationē scīs: cōpassionē mortuis debem⁹: auxilium ab angelo: pietatem a deo postulem⁹. Ex arca naturalis bonoz habere debem⁹ & querere: vt sciamus q: cū hec oīa: que mandata sunt & data nature/fecerimus: seruī inutiles sumus: q̃ debuim⁹ facere fecimus. Aut vir em̄/aut nung̃ inuenitur aliq̃s ꝓceptum datū hoib⁹: qđ transeat terminos possibilitatēq; nature. In his aūt bonis (sicut ꝓdictum⁹) reparamur: & quasi quodāmodo restituimur in antiquū: dum ad ingenitā nature suauitatez reuertimur: dum etiaz nobis/& his qui circa nos sunt: et eis qui supra nos sunt: debitū rerum ordinē exhibemus.

Et hec quidē ꝓ bonis naturalibus. ¶ Spūalia autem bona in q̃bus exercemur: vt ad eterna tendam⁹: ipsa eadem sunt: sed alia q: alio intuitu ꝓsiderata: cuz plurimis tamen aliis q̃ longū est enumerare. Illa em̄ iuxta naturam: hec supra naturā esse noscūtur. Nā & in spūali exercitio nō sanitatē debem⁹ corporis: sed feruiture: sed afflictionē: sed labore: iuxta vocē illius spūalis/& summe spiritualis hoīs q̃ dicebat. Castigo corpus meū & in seruitutem redigo. Nec istā tm̄ cordi puritatē debem⁹: vt pure & humilr ꝓfiteamur pcā nostra: sed vt in intentione/cogitatione/& opere/hanc circūspectionē exhibeamus/vt et vita nostra sit fructuosa & fama gloriosa: nō que fructificet sibi: sed deo: nō que gloꝛificet se: sed patrē suū qui in celis est. ¶ Pacē quoq; nō solū fratribus exhibendā diximus in via ista: sed cū his q̃ oderūt: pacē esse pacificuz portare oēs: & a nemine velle portari. Cōfitemur etiam nō modo cōpassionē mortuis & oīonē: sed in spe etiā cōgratulatione adhibendā: q: & si cōristandū est/q̃ in locis purgatoꝛiis patiūtur: multo amplius colleandū/q̃ ppe est vt abstergat deus oēm lachrymā ab oculis eoꝝ: & tā nō sit neq; luctus: neq; clamoꝛ: sed nec vllus doloꝛ: que ꝓma abierunt. Sanctis vo aīabus nō iā imitationē: nec a sanctis angelis tantūmodo q̃rere debem⁹ auxiliū: sed ardēter desiderare ꝓspectū eoꝝ: & esse cū illis: & videre q̃ sint ille colūne celi que sustinēt oꝛbē terrarū: in quibus rutilat & relucet tantū & tā excellēs diuinitatis insigne. In dño aūt nō solū pietas querēda est: sed & in eum tota affectio dirigenda: vt diligam⁹ nos ꝓpter ipm̄: & suspiciam⁹ que sit illa maiestas q̃ cuncta faciat: cūcta contineat: & in quā desiderant rōnabiles creature ꝓspicere. Me sunt semite spūalis exercitij: in q̃bus religiosa mens & dilatat & delectatur: coꝝ q̃ sunt retro oblita/& ad anteriora/idest eterna bona se extendēs: sequit̄ ad palmā supne vocationis. Nūquid nō supra naturā beatus ille andreas apls: cui⁹ solēniras p:e manib⁹ est: trāsilierat: qui dicebat: o bona crux diu desiderata: & iā ꝓcupiscenti animo ꝓparata: securus & gaudēs venio ad te: Alterari hominis est ista vox: & q̃ de bonis nature ad gr̃e bona surgere rat: vt nō solū gloriaret in spe: sed & in tribulationib⁹: & gaudēs iret a ꝓspectu ꝓcilij: q̃ dignus esset ꝓ nōe ieiu ꝓtumeliā pati. ¶ Non mō em̄ patiēter: sed & libenter: verū & ardēter ad tormēta ficut ad ornamēta: ad penas sicut ad delitias ꝓperabat. Porro quidē eterna bona illa bona sunt: q̃ nec oculus vidit: nec auris audiuit: & que nūq̃ exciit ab illa patria: q̃ nescit nisi gaudiū & iubilationē. Ibi nihil deest: ecce abundantia q̃ impleat humana cupiditas. Dne est ista copia: vbi nihil qđ nolis sit: totū sit qđ velis: ſfiat parCait ꝓphera ad hierusalē) in virtute tua: & abundantia in turribus tuis. In illis inquā turribus/que surta ꝓphetā aliū: gemis edificabunt: vbi adipe frumēti: nō cortice sacramēti satiabit nos deus. Dō si nihil deerit nobis: aliq̃d aūt nos latuerit: nunq̃d erit gllia cō-

Universidad de Deusto
Biblioteca

summata? Ideo nihil latebit nos: ⁊ ecce sapia qua curiositas hoīs latetur. O sapia qua tūc oīa que in celo et in terra sunt: pfectissime cognoscem⁹ in ipso fonte sapiēcie/rerū oīm cognitionē bibentes. Non metuā suspitiones: nō timebo ꝓfilia: q: ciuitas illa (iuxta iohānem) purissimo vitro similis erit: vt sicut p vitrū lucidissime cernimus: sic alio⁹ cōscientias clarissime videam⁹. Quid si ⁊ nihil defuerit ⁊ nihil latuerit: maneat aūt timor ⁊ ārietas amittendi? Ideo nihil terret: ⁊ ecce potentia qua humana infirmitas roborē. Qui posuit inquit fines tuos pacē: ⁊ pfortauit seras portarū tuarū: ita vt nullus inimicus intret: nullus exire possit amicus. Ubi ḡ summa abūdantia: summa sapia: summa potētia est: puto q⁹ nihil defit plenitudini brītudinis: quātū spectat ad summā felicitatis humane. Hec sunt bona nature/gre/glie/bona humanitatis/bona virtutis/bona eternitatis. Hec cogitem⁹ hec ruminemus fratres: ⁊ iuxta pceptū legis/reuocem⁹ ruminationē: q: sic viuitur: ⁊ in talibus vita spūs nostri. Sic eī cogitatio sancta seruabit nos: vt dicam⁹ cū scō. Meditatio cordis mei in conspectu tuo semp: dīne adiutor meus ⁊ redemptor meus.

¶ De triplici custodia: man⁹/lingue/⁊ cordis. Sermo.

Omnes nobis causamur deesse gratiā: sed iustius fortitan ipsa sibi querīt gratia deesse nōnullos. Nempe res cordis est gra deuotiōis ista quā queriminus: ⁊ hoc munere ipse se fraudat: qui internū ei dissimulat receptaculū exhibere. Ceterū vnde illi cura cordis: cui ne ipsa quidē adhuc oris circūspectio: seu manus custodia subest? Non sibi deesse miretur consummationē: qui nec initiū appzehendit: sed ne is quoq⁹ qui initiū iam tenere videt: ⁊ ad mediū nō puenit. Magnū est hoi seculari mūdas hre manus: monacho nō est magnū: sed plane magnū ei malū esse ꝓbatur: ne ipsarū quidē cōtagia declinare. Immo ho ⁊ in ipsis quoq⁹ manibus longe amplio: mūdicia/⁊ iustitia abundantior a nobis exigitur q⁹ ab illis. Nimirū illis dr̄, ffugite fornicationē: ⁊ qui furabat iam nō furetur: ceteraq⁹ similia: quequi fecerint: regnū non ꝓsequentur. Nunq̄d ⁊ nobis abhuiusmodi cōtagijs operū: ⁊ tā grauī manuū cōtaminatione timendū est? Oz quo nitidiores manus: eo grauiq⁹ quoq⁹ minor in eis neuus offendit: ⁊ sicut pciosam vestē exigua queuis macula turpius decolorat. Nobis ad immunditiā/minima quelibet inobedientia sufficit: nec iaz neuus est: sed grauis macula: si in actionib⁹ nostris vl⁹ minor resident negligētia mādator. Hec igit operū diligentia seruando/initia nostre conuersationis exercet: dum adhuc quidē modicū: sed rē iā lumē in nobis est: nisi forte magnū se putāt hre lumē quib⁹ veritas ait. Cū feceritis oīa q⁹ pcepta sunt vobis: dicite q: serui inutiles sumus: q⁹ debuim⁹ facere fecim⁹. Sed hoc inquies ꝓpter humilitatem monuit esse dicēdū. Plane ꝓpter humilitatē: sed nūquid ꝓtra veritatē? Ceterū si circa factor⁹ q⁹ custodiā inuenimur adhuc negligētiores: nemo sapiens eū liquare culicē moneat: q⁹ vinā nō glutiat vel camelū. At si iā manus mūdate fuerint: nec sic quidē cōtinuo ad cor: transit labijs sane mūdādis scōm studiū ⁊ media solicitudo debeb̄. Mō si dicer̄is: rarus est q⁹ sermones suos in iudicio disponere videat: vel ex hoc discēs q⁹ sit rara pfectio: cū nec pfectū inuener̄is oībus esse cōe. ¶ Quis sane numeret quātas modicū lingue mēbrū ꝓtrahat sordes: q⁹ multiplex in labijs ī circūcisis īmūdicia coangulet: q⁹ sit grauis ꝓnicies or̄is ī circūspecti? Est eī lingua dissoluta ī sermonibus ociosis: est lingua impudica: est ⁊ magniloqua quarū ꝓua lasciuie: sequēs arrogantie fumulat. Est etiā lingua dolosa: ⁊ item lingua maledica: quarum altera in falsiloquā ⁊ adulatoriā subdiuidit: altera vo nunc in facie ꝓtumelias irrogat: nūc detrahit in occulto. Mō si de oī vel ocioso vbo: quod cūq⁹ locuti fuerint homines; deo sunt reddituri rationē in die iudicij: quāto districtius de vbo mendaci; maledaci ⁊ iniurioso: de elato vel lasciuo; de adulatorio: aut detractorio iudicabuntur? Quā vera ꝓuerb. x
snia frātres: in multiloquio nō effugiendū pctm̄. Ut eī ꝓtereā cetera: si ꝓpterea est ociosum verbū/q⁹ nullam rōnabilē cām habeat: quā rōnē de eo reddere poterim⁹? q⁹ est ꝓter rōnē? Nemo vestrū fratres parui estimet tēpus q⁹ in vbis ꝓsumitur ociosis. Siquidē tps acceptabile est: ⁊ dies salutis. Volat verbuz irreuocabile: volat tēpus irremeabile; nec aduertit insipiēs quid admittat.

¶ Libet cōfabulari (ait) donec hora ptereat. O donec ptereat hora: o donec ptranseat tps. Donec hora ptereat quā tibi ad agendā pniam: ad obtinendā veniā: ad acq̄rendā gram: ad gloriā ꝓmerendā: miseratio cōditoris indulget. Donec transeat tps: quo diuinā tibi rep⁹pitare debueras pietatem: ꝓperare ad angelicā societatem: suspirare ad amissam hereditatē: aspirare ad ꝓmissam felicitatem: excitare remissam voluntatē: flere cōmissam iniquitatem. Sic nimirū/sic agricole cū diu desiderata affuerit opportunitas seminandi: sic⁹ vinitores cuz expectatū tps putationis aduenerit: inuenisse occupationes: ⁊ quasi ir rep⁹hensibiliter sine opere diem transegisse letant? Sic instantib⁹ nūdinis: institores nectere moras: occasiones querere solent: ne quē forte sibi ex eis questū ꝓuenire cōtingat? Sic deniq⁹ pauperes mendicantes cū multis clamoribus: euocatus tandē affuerit elemosynarū distributor: diuerticula captant: ⁊ concurrētibus locis/vacuos ambiūt occupare recessus: ⁊ fouere latebras in angulis plateārū. ¶ Utinam tñ vel solū tps vite amitteretur in vbis: ſz multi ī his etiā vitā amittere cōprobant: nec mō ipsī amittere: sed adimere quoq⁹ ⁊ hoc fratrib⁹ suis. An nō amittunt vitā detractores deo odibiles: odibiles vite? ffugit vita quos odit: ⁊ quos vita fugit mors necesse est. An nō ⁊ ipse mors: qui venenū bibit: q⁹ ei malesuada detractoris lingua ꝓpinat? Siquidē furtim ei dilectionis vita subtrahitur: ⁊ duz nescit/paulatim in eo frater/na charitas refrigescit. Auditurus est fortitan ipe quoq⁹ cui detrahitur (vndiq⁹ eī verba volant) ⁊ multor⁹ pius oris sermo ptransiens difficile fieri pōt: quin singulorum creuerit linguis: ⁊ quasi iam ꝓuectus referatur ad eum: ad cui⁹ spectat offensam. Itaq⁹ scandalizabit audiens ⁊ tabescet: eoq⁹ facilius extinguet in eo charitas: quo amplius ante viuere videbat. Si inimicus (ait) meus maledixisset mihi: sustinuissem vtiq⁹. ⁊ quidē cauet sibi prudēs auditor: cauet ⁊ ipse si nō desipit: qui sibi nouerit esse detractū: ille ne veneno inficiatur: iste ne scandalo ꝓturbetur. Sed q⁹ in se est: tñ lingua maledica: ⁊ illius gentis ꝓscientiam: ⁊ istius vulnerans charitatem: secuz pariter vtrūq⁹ peremit. ¶ Nunq̄d nō vipera est lingua ista? ffe/rocissima plane: nimirum que tam letaliter tres inficiat ictu vno. Nūquid nō lancea est ista lingua? Profecto: et acutissima: q⁹ tres penetrat ictu vno. Lingua (inquit) eorū gladius acutus. Gladi⁹ equidē anceps: imo triceps est lingua detractoris. Nec vero eiusmodi linguam ipso etiā mucrone: quo dñicū lat⁹ ꝓfossus est: crudelio: ē dicere verearis. ffodit eī hec quoq⁹ xp̄i corpus ⁊ mēbrū de mēbro: nec iā examine fodit: sed facit examine fodiendo. Ipsis quoq⁹ nocentio: est spinis: quas illi tā sublimi capiti furo: milit̄aris imposuit: seu etiā clauis ferreis: quos sanctissimis manib⁹ illis ⁊ pedibus cōsummatio iudaice iniquitatis infixit. Nisi eī hui⁹: q⁹ nūc pungit ⁊ trāffodit cor: poris sui: vitā illi⁹ vite cor: poris p̄erulisset: nūq⁹ illud ꝓ isto mortis iniurie crucis ignominie tradidisset. Et dicim⁹? Leuis res sermo: tenera mollis ⁊ exigua caro lingua hoīs: q⁹ sapiēs magnipendat. Leuis quidē res sermo: q: leuiter volat: ſz grauiter vulnerat: leuiter trāsit sed grauiter vsit: leuiter penetrat animū: sed non leuiter exit: ꝓfertur leuiter: sed nō leuiter reuocat: facile volat atq⁹ ideo facile violat charitatē. Vilis res est musca moriens; sed exterminat oleū suauitatis. Teneru membrū

A lingua: attamen vix teneri pōt: subtantia quidē infirmū atq⁹ exiguū: sed vsu magnū ⁊ validū inuenit. ¶ Modi cū membrū est: sed nisi caueas: magnū malū. Tenuis est ⁊ lata: aptissimū vacuādis cordibus instrumentum: sicut multor⁹ mihi inter vos cōscientias arbitror attestari: nisi forte oēs tam pfecti simus/vt nunq̄ nobis post longas ꝓfabulationes/inuēta fit mens quodāmodo vacua: meditatio min⁹ deuota: ficca magis affectio: ⁊ holocaustū orationis non adeo pinguet: ꝓpter vba siue q⁹ diximus: siue etiā que audiuim⁹: verba tm̄: facile em̄ lingua labit: nec min⁹ facile illabit cordi: ita vt multis inter loquēdum minus ꝓfuerit q⁹ ꝓpria cohibuerint: dū nō cauerint aliena.

B ¶ Utilis est frater q̄ tibi loquit: sapiens est/religiosus ac timens deum: plus dico: angelus est ⁊ angelus lucis etiā sic caue tibi ne audias vnde ledaris. Nec psonā tibi velim suspectā esse: sed linguā: psertim in sermocinatiōe cōi. Bona q̄dem colūbe simplicitas: sed in hac parte q⁹ serpentis astutiā nō omittas. Maria ne angelicū quidē verbū sine discussione ptriēs/cogitabat qualis eēt ista salutatio. Tu quoq⁹ q̄ credis experimētis saltē solerter aduertisti quātū noceant vba: nō despies si solicit⁹ fueris: quandoquidē interesse necesse est collocutioni: non modo or̄i circūspectiones: sed ⁊ auri nihilomin⁹ adhibere cautelā. Nō miremini q⁹ huic gradui ꝓficientiū diuti⁹ imo: emur: plures siquidē inter vos ꝓficientes esse credimus/q⁹ pfectos. ¶ Forte tñ nimū videamur in suggillatiōe verbor̄. Sed memētote qm̄ lingua est/que cōtra vitia lingue loquit: vt in eo vel maxime hri debeat exercitata: q⁹ nec sibi parcat: ⁊ aduersus ꝓria quoq⁹ suūpsius pericula muniat audiētes. Uetus est sermo: sed nō semp est vet⁹ vtens. Burge (inquit) aāglo ⁊ veni auster: pflabrū meū: ⁊ fluāt aromata illius. Est q⁹ magna nihilomin⁹ sermōis vtilitas: ⁊ frequēter ī lingua fruct⁹ pciosi simus reperit. Nempe iusti vita ex fide est: ⁊ fides ex auditu: audit⁹ p verbū dei. Quō em̄ viuet q⁹ nisi crediderit: quō credet nisi audierit: quō audiet nisi annūciet? Et

C ati.iiij. Sane ꝓpterea maior̄e ei diligentiā/⁊ diligentior̄e custodiā cōuenit exhiberi: q⁹ sit iuxta scripturā/moris ⁊ vita manib⁹ lingue. Alioqn si sola inesset vita: nec circūcisio quidē ei: sed sola mor̄s: etiā absciss̄io deberet. Nunc vero ponēda nobis or̄i nostro custodia: ⁊ ostiū circūstantie labijs: vt nec vitalē edificationē clausura dānet eterna: nec

D letalis ꝓscies liberū fortiat egressus. ¶ Uigilem⁹ itaq⁹ sup opera nostra fratres: ne vel omittam⁹ q⁹ ꝓceptū: vl q⁹ ꝓhibitus est: cōmittamus. Mox tak nos ad dispertitam hāc custodiā ꝓpheta cū dicit. Declina a malo ⁊ fac bonū. Uigilem⁹ nihilominus sup vba nostra: ne in eis vel of-

E fendere deū: vel ꝓximū nocere ꝓtingat. ffelix fiq̄dē quē in oī ꝓfabulatiōe duplex timor ille sollicitat: ⁊ duor̄ cōsideratio stimulat auditor̄: ꝓmū quidē diuine maiestatis: in cui⁹ manus incidere ꝓr̄ius hor̄endū: deinc frater ne infirmitatis: cui mibilomin⁹ pfacile est offendiculum dare. Puto tñ ne eū quidē q⁹ in verbo cauet offensionez: pfectū adhuc dici oportere: nisi fortitan cōparatiōe ꝓrioris: qui tm̄ super opa vigilabat. ¶ Nā ⁊ veritas in euangelio de vigilantib⁹ seruis ⁊ aduentū dñi prestolantib⁹ loquēs: Si (inquit) in tertia vigilia venerit ⁊ ita inueneritz beati sunt serui illi. q⁹ nequaq̄ de ꝓma: sed nec de sexta dicta quidē reperies. Est aūt vigilia hec sup cor̄: cui sane oēm iam custodiā exhibere sapiēs monet: nimirū q: ex ipso vita ꝓcedit. Ego tñ etiā hanc cōstare arbitror: specialiter in duob⁹: vt videlz sup affectionū pariter ⁊ cogitationū suarū greges/mens solicita vigiläter intendat. Et bene huic datur oīs custodia: a quo ceteraq⁹ duas ꝓcedere constat: nisi forte (q̄d absit) simulatiōis gerātur studio: ⁊ pietatis habeāt speciē: nō virtutē. Sicut em̄ fontis vena scaturiens: nisi fossas ante repleuerit adiacētes nec refluere: nec sedari: nec in altū sese tollere ꝓualebit: q⁹ videlz alias occupetur: sic human⁹ animus donec eas quas p̄dixim⁹: manus ⁊ lingue custodias solerter im-

pleat: nec ad pfectam hanc suūpsius poterit reflecti cura: nec iocūda deuotionis tranquillitate frui: nec in sublimen diuine ꝓemplatiōis ꝓficere gradū. Eya fratres si supne visitatiōis gram̄ queritis? sic q̄ramus: si spirituales ꝓsolatiōes desideram⁹ ꝓcipere/sic peram⁹? si celū nobis aperiri cupim⁹? sic pulsem⁹. Hoc deniq⁹ triplici mō vigilemus: si ad nuptias volum⁹ intrare cū nostro spōso iesu xp̄o dño: q⁹ est benedict⁹ in secula Amen.

¶ De vbis apli. Nō est regnū dei esca ⁊ potus. Ser. ſ.

F Ro. xiiij

MOn est regnum dei esca ⁊ potus: sed iusticia ⁊ pax ⁊ gaudiū in spūsancto. Quid ꝓtergredimur viā: qui ad gaudiū ꝓperamus? ¶ Est quidē gaudiuz de regno dei: sed nō premiū est. Est gaudiū de regno dei sed nō gaudiū carnale: nō gaudiū seculare: nō gaudium cui⁹ extrema luctus occupat: sed in q̄ magis tristiciaver titur: nō deniq⁹ gaudiū eoz qui letant cū malefecerint: ⁊ exultatio q̄ in rebus pessimis est: sed gaudiū in spūsancto. Unde aūt hoc gaudiū interim nisi de iusticia ⁊ pace pcedit? Ipsa ḡ ꝓcedat tanq⁹ cellule mellis: vt facile adhuc labilem liquorē suauitatis solidio: possit materia cō tinere. Erit q̄n iam ipso simplici melle fruemur: ⁊ gaudiū nostrū plenū ⁊ purū erit: vt nō modo in spiritu: ſz de ipo quoq⁹ spiritu gaudeamus. Erit q̄n oīmodis erit gaudiū spūale: vt nullis iam cor̄ porcis occasionibus excitet: nō operibus misericordie: non lachrymis penitētie: non excitatione iusticie: non probatione patientie: sed ipsa magis ꝓsentia spūs: in quē desiderant etiā angeli ꝓspicere. Interim sane velut salis loco/sapia mihi cetera condit: tanq⁹ nō fit ⁊ ipsa cibus. Interim pus q⁹ comedā suspiro: ⁊ nec rūe quidē ꝓmitto: vt glutiaz saliuam meam.

B ¶ Est em̄ sapiens: cui q⁹ res sapiūt ꝓut sunt. Cui vo ipsa iam in se ꝓut est sapientia sapit: is nō modo sapiēs: sed etiā beatus est. Nempe hoc est videre deuz sicuti est: atq⁹ hic quidē fluminis impet⁹ letificans ciuitatem dei: hic torrens voluptatis: hec deniq⁹ vbertas inebriās est. Nunc vero dñe vinū nō habem⁹: deficit em̄ in his interim nuptijs vinū: vinū vtiq⁹ carnalis illecebre ⁊ ꝓcupiscētie secularis. ffel draconū (inquit) vinū eor̄: ⁊ venenū aspidū insanabile. Semp nobis hoc vinum deficiat fratres mei: q: nō est hoc vinū bonū. ¶ Bonū vinū nō ex vinea impuritatis: sed ex hydria purificatiōis haurit. Bonum vinū nō ex vua gomor̄e ꝓficitur: sed ex aqua iudee. Servasti (inq̄t) bonū vinū vsq⁹ adhuc. Nā optimū quidē vinū seruat etiā adhuc: q⁹ videlz nō ex aqua ꝓficiendum: sed exprimendū magis ex botro illo magno terre ꝓmissionis: qui interim in vecte portatur: dū ſm carnē nouimus xp̄m ⁊ hūc crucifixū. Nūquid nō illi vinū defecerat q̄ dicebat. Renuit cōsolari aīa mea: Sed ⁊ vinū aqua factū gustasse visus est: cum subiūxit. Memor: fui dei ⁊ delectatus sum. Quid em̄ faciet in ꝓsentia: q⁹ in sola memoria delectatur? Sic ⁊ apli plane vinū aqua factū gustauerant: q̄n ibant gaudentes a ꝓspectu ꝓcilij: q̄m digni habiti sunt ꝓ nōie iesu cōtumeliā pati. Quō nō vinū ex aqua gaudiū de cōtumelia? ¶ Nimirū implebat iam ꝓmissio veritatis: q⁹ ad eos facta erat hoc modo. Tristicia vestra vertetur in gaudiū: hoc est aqua vestra cōuertet in vinū. Miraris q⁹ in vinū aqua mutatur: etiā transit in panez: nisi forte oblitus es comedere panē tuū: en de quo legisti. Cibabis nos pane lachrymarum: ⁊ potum dabis nobis in lachrymis in mēsura. Deniq⁹ audi mensurā. Erāt (ait) lapidee hydrie sex posite: ſm purificationē iudeor̄. Si verus iudeus es: non carne: sed spiritu: ex annis sexnūcies: in septimo liber egredieris: in sex hydrijs purificaberis: sex diebus operaberis: in sex tribulationibus liberaberis: in septima nō tanger te malū. Non solum aūt liberaberis in eis: ſz ⁊ vinū bibes ex eis: vbi ceperis intra apostolum gloriari: non solū spe: sed etiā in tribulationibus. ¶ Hoc em̄ est duplex interim gaudiuz q⁹ habes

Universidad de Deusto
Biblioteca

in spiritu sancto: de memoria futuroꝝ bonoꝝ/et maloꝝ presentium tolerantia. Nil quippe in his carnale sapit: nil seculare: nil vanū: sed spūs veritatis ⁊ celestis sapientia est: cuius in vtraq; suauitas prelibatur. Gaudete in domino semper: ait apostolus: iterum dico gaudete. Et duplicis hui⁹ gaudij materiam securus adiūxit. Modestia vestra nota sit oībus hominibus: dns prope est. Quid modestia: nisi mansuetudo ⁊ patientia est? Gaudeamus ergo de his que expectamus: qm dns prope est. Iterum gaudeamus de his que sustinemus: vt modestia nostra oībus nota sit. Nimirū tribulatio patientiā operatur: patientia pbationem: pbatio vero spem: spes aūt non confundit. ¶ Sane vt idoneus fiat animus gemine huic spirituali letitie capescende: duo eque ad iusticiā exercēdā: duo nihilominus ad cōseruandā pacem/necesse est premittantur: q̄ quidē vtraq; copiosius nobis scriptura sacra cōmendat. Si quidē iusticie exercitatio in his duob⁹ mandatis tota pendere videtur: vt qō sibi quis fieri nō vult: alij nō faciat: sicut ad gentes missa epistola cōtinet apostoloꝝ: ⁊ quēadmodum ad eosdem apostolus dicit. Quecūq; volumus vt nobis faciant hoīes: ⁊ nos faciamus illis. Ceterū qm in multis offendimus oēs/impossibile est in hoc loco ⁊ tēpore scandaloꝝ: neq; em̄ adhuc venerūt angeli qui de regno dei tollant oīa scandala: sed nec summus in illa beata ciuitate cuius fines pacē posuit deus) ꝓpterea impossibile hic/⁊ modo pacem inter nos cōseruari: nisi ⁊ is qui in aliquo forte offendit proximū/animosam electionē: ⁊ qui offensus est nihilomin⁹ cauet a inexorabilem obstinationē. ¶ Studeamus itaq; fratres mei ⁊ humiles ad satisfaciendū his qui aliquid habent aduersum nos: ⁊ ad remittendū his qui offenderūt nos faciles inueniri: q: nō solū mutue inter nos pacis cōseruatio cōstat in his duobus: sed ne ipsa quoq; diuina sine his ꝓpitiatio poterit obtineri: q̄ nec min⁹ ab eo recipiat: q̄ nō prius ierit vt fratri reconciliet: ⁊ dimissum eriā ab eo delictū strictius exigat: qui cōseruo suo debitū nō remittit. Jam si manet in nobis iusticia pax ⁊ gaudium in spūscto tria hec non quasi securi simus/pro eo q̄ regnū dei intra nos est: sed eo magis in timore ⁊ tremore nostrā ipsoꝝ salutē operemur: scientes nimirū q̄ hunc tantū thesaurū adhuc in vasis fictilibus habeamus.

¶ Item de eisdem verbis apostoli. Non est regnuꝝ dei esca ⁊ potus. Sermo. ij.

Glet apostol⁹ paulus in verbis eisdē tribus: in sententijs copiosus. Nō ignorauit hoc ille tā eloquētie/q̄ sapiētie dotibus approbatus: q̄ singula pauli verba tonitrua iudicabat. Tam signāter enim vniuersa depromit: ⁊ sic intonat spū ⁊ virtute: vt in serie oꝝdinē: in sensu plenitudinē: in vtroq; cōnexionē mirabiliter extēdat. Non est (inquit) regnū dei esca ⁊ potus: sed iusticia ⁊ pax ⁊ gaudium in spūsancto. Quid ad hec dicit vos gulosi ⁊ luxuriosi: quoꝝ deus venter est: quoꝝ ois vsus aut in ventre: aut sub vētre est: qui (vt ait iacobus apls) in luxurijs enutristis corda ⁊ corpora vestra? Audite/audite: q: esca vēri: ⁊ vēter escis: deus aūt hūc ⁊ has destruet. ¶ Ue vobis q̄ dormitis in lectis eburneis: ⁊ lasciuitis in stratis vestris: q̄ comeditis vitulum de armento: ⁊ bibitis vinū defecatū: ⁊ pinis vngimini vnguentis. Filij hoīnvsq; quo graui corde: q: corpore pinguis. vt qd diligitis vanitatē ⁊ veritatē negligit. Pinguedo carnis: delitie corporis: saturitas vēris: aut ante mortē vos deserent: aut vos in morte illas relinq̄tis. Cm̄ inquit sctūs cū interierit nō sumet oīa: neq; descēdet cū eo gl̄ia eius. Sicut oues in inferno positi sunt: mors depascet eos. Quā bene sicut oues: q: detracto vellere mūdialiū diuitiarū dure pressęq; detonsi: sempiternis nudi depurabūtur incēdijs. Mors depascet eos: q: semp morient⁊ adyi tam: ⁊ semp viuent ad mortē. Ergo hic caro vermibus: illic aīa ignib⁹ deputat donec rursus infelici collegio colligati tormētis penalib⁹ socientur: q̄ socij fuerūt in vitijs. O delicate q̄ delitijs ⁊ diuitijs circūfusus atq; ꝛfusus cōfusionē expectas ⁊ mortē: nō est regnū dei esca ⁊ potus: non purpura ⁊ byssus. q: diues ille vtroq; circūfluus in pūcto ad inferna descēdit. Quid ergo? Sz iusticia ⁊ pax ⁊ gaudiū in spūsancto. Attēdis ⁊ intēdis: q: gaudium in fine est? Sic fatui filij adā ⁊ p:cipiti saltu iusticiā transilientes ⁊ pacē: rem finalē in pncipiū cōnerrere ⁊ puerre re vultis? ¶ Nemo em̄ est q̄ gaudere nō velit. Nō stabit ⁊ nō erit istud: q: sicut nō est pax impijs: sic nec gaudere ipijs dicit dns. Non sic ipij nō sic. ꝓius est iusticiā facere. inquirere pacē et ꝑsequi eam: ⁊ sic demū apprehendere gaudiū: imo a gaudio cōprehendi. Sic angelicus ille cōuentus pus iusticiā fecit: cū sterit in veritate: ⁊ veritatis deseruit desertorem. Post hec illa pace firmati sunt q̄ exuperat oēm sensum: q: cū diuersis honoris pmatibus ambiātur: nullus q̄ murmuret: q̄ inuideat nullus. Lauda tu hierlm dnm: lauda deum tuū syon: qm̄ ꝛfortauit seras portarū tuarū: benedixit filijs tuis in te: q̄ posuit fines tuos pacē. Lauda ⁊ laudes replica: q: munitissimis vectibus/⁊ incōuulsibilibus seris clause sunt porte tue: nullus inimicus intrat: nullus exit amicus: benedicti filij tui in te: oī benedictione spiritali in celestibus cū xpo Jam nō est timor in finibus tuis: q: posuit fines tuos pacem: nulle tibi tentatiōes: nulla sese cogitationū turma cōfundit: q: versipellis ille ⁊ tortor: lōge est a muris tuis ⁊ a filijs tuis. Et ille q̄ idem est: oīa in idēritate consolidat atq; cōiungit. Cuius participatio (inquit) in idipsum. Vociam tertio hauriūt aquas in gaudio de fontibus salua/tonis: ⁊ nudis (vt ita dicā) oculis diuinitatis intuētur essentiā: nulla corporeoꝝ phantasmatū imaginatiōe decepti. ¶ Ecce gaudiū in fine: sed sine fine. Miseri nos q̄ ab illa felici regione repulsi/in hāc descendim⁹: imo cecidimus vanitatem. Filij syon (ait ꝓpheta) inclyti ⁊ amicti auro pmo quō reputati sunt in vasa testea? Filij syon/illius videlz speculatiue ciuitatis: quā edificauit dns vt videatur in gloria sua: filij superne hierlm que libera est mater nostra: inclyti p dignitatem cōditionis: amicti auro pmo p diuinitatis imaginē. Quō ergo ex his nos qui dē reputati sum⁹ in vasa testea: in hec lutea ⁊ fragilia corpora degeneraui⁹? ¶ Exhibēt em̄ ageli fratres charissimi iusticiam deo: pacē inter se: gaudiū sibi. Sic ⁊ tu hō noli prius rapere quod tuū est: ⁊ iusticiā quā deo: ⁊ pacē quā proximo debes continere. Justicia virtus est: qua redditur vnicuiq; quod suū est. Tu non solum iusticiam ex multas ⁊ multiplices iusticias debes creatori. Justus em̄ dns: ⁊ iusticias dilexit. Justicia tua sicut montes dei. Bene sicut montes: quia plures cumulos miserationū suarū ingessit tibi. Et prius quidē te cū ceteris ⁊ inter ceteras creauit: nō sine magna prerogatiua dignitatis. Dixit em̄ de oībus et facta sunt. Post hec vehementissimo tui amore inflāmata maiestas illa redemit te. Nunquid verbi facilitate? Non. Sed trigima annis operat⁹ est salutem tuā in medio terre: affixus cruci: addictus morti: ludibrijs deputatus. Deus tuus fact⁹ est frater tuus: nō angeloꝝ frater: q: nusq̄ angelos apprehendit: sed semē abrae apprehendit. Cōmune quidē habes ꝙ fact⁹ es: ꝙ frater es spāle. Adiecit adhuc erga nos specialius quod dam: ꝙ de lata nos ⁊ spaciosa via: que ducit ad mortem: digito suo traxit: ⁊ poluit in ꝛfilio iustoꝝ ⁊ cōgregatiōe. Quid vltra debuit facere ⁊ nō fecit? Cui⁹ vel sarcum pectus tanta ⁊ talis a tanto ⁊ tali collata beneficioꝝ multitudo nō emolliat. ¶ Quicq̄d igit es: q̄cquid potes: debes creanti/redimenti/vocanti. Sed cū iusticiā feceris: fac ꝙ pacem. Quādiu em̄ sumus in hoc vase testeo: ⁊ fragilitate complexionis humane: non possumus inueniri scandalorum prorsus immunes. Si igitur recordat⁊ fueris/ꝙ frater tuus habet aliq̄d aduersum te; sis humilis

ad veniā petendā: si tu habes aduersus illum: sis facilis ad dandā: ⁊ oīa mēbra erunt in pace. Sic em̄ ad duo ista charitatē ⁊ humilitatē paratissimi: nō poterimus dissentionē sentire. Discite (inquit) a me: q: mitis sum ⁊ humilis corde. mitis/qō pertinet ad charitatē: q: charitas patiēs est: benigna est. humilis/qō ad ipsam verbi spectat proprietatē. Sic procedentibus erit gaudium in spūsancto. ¶ Loquar qō expert⁹ nouit: ineꝛpertus ignorat: animalia em̄ hō nō percipit ea q̄ sunt spūs dei. Nūquid non plerūq; oītib⁹ nobis/oīa viscerū succurrunt occulta: ad memoriā gaudij illius qō est in hierusalē que sursum est: q̄ est mater nostra; ⁊ lach: ymarū vnda vultus meditantiū superfundit? Oī si duraret. Si oblit⁹ fuero tui hierusalē/oblitioni detur dextera mea: adhereat lingua mea faucib⁹ meis: si nō meminero tui: si nō ꝓposuero hierusalē/in pncipio letitie mee. Vere in pncipio letitie: q: finis illic repositus est. Quādo cōscindes faccū meū dne ihesu: ⁊ circūdabis me letitia: vt cātet tibi gloria mea ⁊ nō cōpungar? Principiū gaudij illius qō hic qñq; sentimus stilla est: guttula est: de flumine illo est descēdens/cui⁹ impetus letificat ciuitatē dei. Cm̄ veniet tempus vt perē nibus gaudijs nos in ipso diuinitatis fonte ꝓfundi⁹/immergamur: vbi vnda vndā sine intercapedine ⁊ interpolatione continuet. Cm̄ veniā ⁊ apparebo ante faciē dei. Cm̄ trāsibo in locū tabernaculi admirabilis vsq; ad domū dei. Cm̄ sicut audiuim⁹ sic videbimus in ciuitate dñi virtutū. Eya igit fratres/huic felici ternario fideliter insistam⁹: ⁊ semp finem⁹ memores vbi illi⁹. Amice ad qd veni/sti? Quia nō ad hoc venimus vt simulatoria specie reges interficiamus: sed ei seruiamus q̄ est bndictus in secula.

¶ De verbis domini/Omnis qui se exaltat humiliabit. Sermo.

Omnis qui se exaltat humiliabit: ⁊ qui se humiliat exaltabit. Si cōsideram⁹ diligēter fratres gradus hoim: quattuoꝝ inueniem⁹: dico aūt summā felicitatē in celo/ad quā suspiramus: mediā felicitatē in paradiso/vñ cecidimus: ītēq; mediā infelicitatē in hoc mūdo ꝑ qua gemimus: ⁊ in inferno extremā infelicitatē/quam merito formidamus. Breuius tñ dicere possum: vitam ⁊ vmbrā vite: vmbrā mortis ⁊ mortē. Itaq; nec in summo: nec in imo positi timemus descēdere: alcēdere cupimus eo magis anxij: quo videmur vicinioꝝ in finimis ꝙ superemis: ⁊ ecce dr: nobis: q: oīs q̄ se exaltat humiliabit: ⁊ qui se humiliat exaltabit. Quidnā tibi vult cācellata hec cōnexio exaltatiōis ⁊ humiliatiōis? Jta ne parū est dne ꝙ in veritate tua humiliasti nos: q: adhuc exigis vt apponas hō humiliare seipm? Et quidē restat adhuc quo possimus humiliari: sed q̄ illo ceciderit iam nō adijciet vt resurgat: q̄ humiliat⁹ fuerit vsq; illuc frustra speret exaltationē: si quidē humiliasti nos in loco afflictionis: ⁊ operuit nos vmbra mortis. Usq; adeo vita nostra inferno approprinquauit: quo nos humiliabim⁹ vltra: Que vtilitas in sanguine nostro: si descēderim⁹ in corruptionē? Sane nihil aliud infra nos est: ꝙ irreparabilis illa corruptio: post vmbrā mortis nō restat nisi mors: post locū afflictionis solus supest locus mortis. Qui se inq̄t humiliat exaltabit. Si dixisset: q̄ humiliat⁹ fuerit exaltabit: exultasset vtiq; tanq̄ certissime humiliatus ⁊ vehemēter. Nūc vo cū dicat: qui se humiliat exaltabit: angustie mihi sunt vndiq;: nec ignoro quid eligā: sed quid agā. Exaltari cupio: q: summopere id necessariū. Siquidē neq; hic manē habeo ciuitatē: nec bonū esset hic manere. etiam si liceret. Porro inferi⁹ adhuc ire perire est. Jā em̄ locū teneo inferiorē: ⁊ q̄ solū habeat ītra se ifimū: b est infernū: si me illuc humiliauero: nō est spes exaltatiōis: si me nō humiliauero idēitidem desperatio est exaltationis: q: qui se humiliauerit exaltabit: ⁊ is tm̄. Si hoc egero mors mihi est si aūt non egero: ⁊ ab exaltatione repulsus: nec sic effugiam manus mortis. Sed si hoc difficile patet: saltez qō ꝓmissum est: cōsideremꝰ. ¶ Omnis qui se exaltat (ait) humiliabitur. Quē em̄ veritas humiliat: ipse quomodo se exaltat. Neq; hic dicimus quo: sed quomodo: quia nō locus videtur deesse: sed virtus. Nō inquā deest homini quo exaltare se possit: sed deest oīno qui possit. Est quidē voluntas multa: sed nulla facultas. Nēpe velint nolint hoīes: cōis rotius ade: totius humani generis vox est: in veritate tua humiliasti me. Quisquis aūt in veritate humiliat: veraciter humiliat: nec nisi fallaciter exaltatur. Quid est aūt falso exaltari: nisi vere nō exaltari? Grauiter: q: non dixit/oīs qui se exaltauerit exaltabit. Quō em̄ conaremur in vanum exaltari/si id arbitraremur: qñ ne ipsa quidē nūc desperatio ꝓficēdi: appetitū cohibet exaltādi? Et forte hoc est qō ait: qui se exaltat humiliabit. nec pertinet ad effectū qui nullus est: sed affectū q̄ stultus est. ¶ Quātos em̄ videm⁹ humiliatos/sed nō humiles: percussos/sed nō dolētes: curatos quidē a dño: sed ne ipa curatione sanatos. Di sunt qui sub sentib⁹ esse delitias cōputant: dissimulantes peccata que actitāt: lubricū in quo timbāt: tenebras quib⁹ caligāt: laqueos inter quos ambulāt: locū afflictionis quem inhabitāt: corpus mortis qō gestāt: iugū graue qō tolerāt: grauioꝝ cōscientiam quā occultant: grauissimā sententiā quā expectāt. Talis ille erat: cui iohannes in apocalypsi scribere iubebat. Dicis quia diues sum ⁊ nullius egeo: et nescis quia tu es pauper ⁊ miser ⁊ miserabilis: ⁊ cec⁹ ⁊ nudus. Nec mirum si sit vana ⁊ mendax exaltatio filioꝝ hominū: si quidē vani sunt et mendaces. Humiliat eos veritas: exaltat vanitas. Et dilexerūt magis tenebras q̄ lucē: amplectentes exaltatē se vanitatē: ⁊ querētes mēdacia. Porro cōtra veritatē que se humiliat vorat⁊ fraudis quib⁹ possunt dissimulationib⁹ ⁊ conatib⁹ friuolis recalcitrantes. ꝛfecim⁹ ne aliq̄d? Puto q: inuenim⁹ et iā quō humiliat hō seipm. Dico aūt vt adhereat humiliāti se veritati: nec dissimuler: sed cooperet ei deuoto pietatis affectu. Proinde de cauebo deinceps ꝙ solicite potero duriciā cordis: dissentiā ⁊ plangā dolorē meū: ne si forte insensibile fuerit: sit etiā insanabile vulnus meū. Ero vir videns paupertatem meā in virga indignatiōis ei⁹: ne veniat aia mea in cōspectū eoꝝ de quib⁹ veritas ait: Percussi eos ⁊ nō doluerūt. Et ītē. Curauim⁹ babylonē ⁊ nō est sanata. Grauis curatio humiliatio hec: sed grauior morb⁹ superbia est: q̄ vtinā sic curet vt sanetur hac cura. Consentiā itaq; aduersario meo: acquiescā iudici meo: cedā denicq; vigēti aculeo ne bis pungat. Tale em̄ reor esse qō dns ait: Oīs qui se exaltat humiliabit: ⁊ qui se humiliat exaltabit. Ac si dicat. Quisquis cōtra stimulum recalcitrat/duplo pungetur: parcetur aūt ei qui senserit ⁊ dederit locum ire.

¶ De verbis libri sapientie: Justum deduxit dominus per vias rectas ⁊c. Sermo.

Justuꝝ deduxit dominus ꝙ vias rectas: ⁊ ostēdit illi regnū dei: ⁊ dedit illi scientiā sctoꝝ. Honestauit illū in laboribus: ⁊ cōpleuit labores illi⁹. Est iustus q̄ in pncipio sermonis accusator est sui: ⁊ est iust⁹ q̄ ex fide viuit: ⁊ est iust⁹ q̄ absq; terrore est. Et prius quidē bon⁹: q: accedit ad viā: fcōs melioꝝ: q: currit ꝙ viā: tertiꝰ optimus: q: iā appropinq̄t ad finē vie. Hic tñ accipiam⁹ primū quē velociꝰ inuenimus. Hūc deduxit dns ⁊ nō alium: q: ipsi⁹ est de via iniquitatis ad viā veritatis reducere: ⁊ deducere p eā. Per vias (inqt) rectas. Vie dñi vie recte: vie pulchre: vie plene: vie plane Recte sine errore: q: ducunt ad vitā. Pulchre sine sorde quia docēt mundiciā. Plene multitudine: quia totus iā mundus est intra christi sagenā. Plane sine difficultate: quia donāt suauitatē. Jugū enim eius suaue est: et onus eius leue. Et ostēdit illi regnū dei. ¶ Regnū dei cōcedi/tur/mittitur/ostendit/percipit. Concedit in ꝑdestina

Universidad de Deusto
Biblioteca

mat. xxv tione: promittitur in vocatione: ostenditur in iustificatione: in glorificatione percipiē. Vñ est illud. Venite benedicti patris mei: percipite regnū dei. Sic em̄ ait apostolus Ro. viij Quos p̄destinauit: hos & vocauit: & quos vocauit: illos & iustificauit: quos autem iustificauit: illos & magnificauit. In p̄destinatione est gratia: in vocatione potētia: in iustificatione letitia: in magnificatiōe est gloria. Et dedit illis scientiā sanctorū. Scientia sanctorū est: bē tēporaliter cruciari & delectari in eternū. Et in cōtrariū scientia malorum relabit. Alia est scientia mūdi q̄ docet vanitatē: & alia scientia carnis q̄ docet voluptatē. Illa nanq̄ pater: ista tanq̄ mater nobis est. Sicut em̄ mater filio suo semper optat quietē: & oēm prosus laborē claudit a filio suo: sic caro incrassata/impinguata/dilatata/recalcitrat: nec minimis saltē digitis patit se cōtingi. Et sicut pater vult filiū suum huc illuc q̄ discurrere vt addiscat vñ aliqñ magnificetur sic et mūdus vult hominē multis laborib⁹ intricari: vt habeat vñ superbiat: vñ infletur & desipiat de vanitate in id ipsum. ¶ Sanguisuge due sunt filie. i. ppetue voluntatis B Prouerbio. xxx. que quasi radix est: due filie sunt vanitas & voluptas clamantes affer affer. De nunq̄ satiātur: nunq̄ dicunt sufficit. Si quis has plene in se cōtinuerit: nō immerito sibi illi iam vocē poterit coaptare. Quoniā (inquit) pater me⁹ & mater mea dereliquerūt me: dñs autē assumpsit me. D Do nestauit illum in laboribus. ¶ Nōne nos & in ipsis laboribus nostris honestamur: cū omnia que facimus advnitatis vinculū adunamus: vt nō in nobis sit pōdus & pōdus mēsura et mēsura: quia vtrūq̄ abominabile est ante deū? Nōne & hec vilitas: hec deformitas: hec semicinctia honorant & adornant a principib⁹ terre? De nobis si exultauerimus nisi in christo & pro christo: de nobis si vendibile obtulerimus paupertatē. Et cōplent labores illi⁹: vel hic in perseuerātia: vt vsq̄ in finē iusticiam non relinquat: vel illic in gloria: vt gaudeat in eternū. ℣ felix ora q̄ cōpletio: cū & hic moriatur iustus plenus dierū: & illic oriatur in plenitudine dierum. vt vbiq̄ plenus & hic gratia: & illic gloria: quia gratiā et gloriam dabit dñs.

J ¶ De quadruplici debito. Sermo.

Via estis fratres que ducit ad vitā: in via recta & ipolluta: que ducit ad ciuitatē sanctā hierusalē illā que libera est: q̄ sursuz est: q̄ est mater nostra. Ardu⁹ quidez ascēsus ei⁹: vt pote per ipsam mōtis summitatē incisus: sed via cōpendiosior: labōris magnitudinē vel tēperat vel excludit. Vos autē tā felici facilitate: q̄ facili felicitate viā istā nō solū itis: sed curritis: q: exonerati estis & accincti nihil pōderis superdorsa portātes. Nō sic aliq̄: nō sic: q̄ quadrigas & q̄driga lia onera p trahētes/montis circuitū ambire decernūt: & plerūq̄ p deneca montis p̄cipitanē: vt vix finē inueniant vie sue. ℣ felices igit̄ vos: qui vos & vestra fine omni exceptiūcula reliq̄stis: p ipm̄ mōtis vertice iter facitis ei qui ascēdit sup occasuz: dñs nomē illi. Illi vo q̄ quis egyptū fugerint: nō ad queq̄ egyptia tenerrime refusi pirāt: viam ciuitatis habitaculi nō inuenerūt: sed volūtatū suarū grauissimis sarcinis p̄granati: vel sub onere: vel cū onere cadūt: vt vix ad cursum pueniāt destinatū. ¶ Quid em̄ est (q̄so) illi cuius gr̄a hoc totū factū est) q̄ vita vestra vitā applicā nō repr̄sentet: Illi reliq̄runt oīa: & in schola salutis sub ci⁹ p̄sentia cōgregati: hauserūt aq̄s i gaudio de fonte saluatoris: ipsum vite fontē in ipso fonte bibētes. Beati oculi q̄ viderūt. Nunq̄d nō & vos nō in p̄sentia: ℣ in absentia ipsi⁹: nō ad vba oris eius: sed ad vocē nūcioz ei⁹: simile aliq̄d fecistis? Defendite vobis hāc p̄rogatiuā: q̄ illi ad visum & ad vbū: vos ad auditū & nūciū credidistis. Sic state in dño charissimi vt quēadmodū illi in fame & siti: in frigore & nuditate: in laboribus & ieiuniis et vigiliis & ceteris obseruātijs iusticie/viā regiā tenuerūt: sic & vos etiā nō eoz meritis: sed exercitijs aliquatenus coequari/dicatis dño deo vestro: cū veneritis ante thronū gloie ipsi⁹. Letari sumus p pleb⁹ quib⁹ nos humiliastis: annis quib⁹ vidimus mala. In veritate dico vobis: quia in veritate estis in via recta: in via sancta: que p ducat ad sanctū sanctorū. Mentio: (q̄d ad cōsolationē vestram dico) si nō ex manib⁹ huius pcōris: monachoz nouitioz & cōuersoz aīe ad celestia gaudia volauerūt: tā libere q̄ liberate de carcere nostre mortalitat̄. Si q̄ritis vñ id sciā: scitote q: certissima mihi signa inde facta sunt & ostensa. Nō est igit̄ q̄d vobis/vel p vobis timeā: a virib⁹ sathane & ministroz ei⁹: cū nouerim illi⁹ fortitudinē p redēptoris vulnera traductā & deductā ad nihilū. In spū em̄ fortitudinis fortē fortio: ille cōtriuit: portas ereas & vectes ferreos cōfringēs. A versuris & aturijs illi⁹ formido mihi est p vobis: in quib⁹ partim subtilitate nature: partim experiētia tēpoz/sub tot annoz milib⁹ erudit⁹: fragilitatē humane nature quaqua versuz se verterit nō ignorat. Sic ille insatiabilis homicida primis parētib⁹ nostris nō vt sos: nō leones: nō fortia terre aīalia delegauit: sed tortuosuz & callidū serpētē: qui p sinuosa volumina nūc caput cauda: nūc caudā capite tegere cōsueuit. ¶ Denicp & serpēs nō fortior erat: ois callidior: cūctis animantibus terre ait scriptura. Vñ & ab interrogatiōe incepit/mētē mulieris explorās: sciēs ingenio nō virib⁹ laborādū: cur p̄cepit vobis dñs de⁹ (inquiēs) ne comederet̄ de ligno scientie boni & mali? Que ñdit. Ne forte moriamur. Q̄d de⁹ p certo posuerat dicens. Quacūq̄ die comederitis/morte moriemini. Ista sub dubio supponit: ne forte inquiēs: si comederint⁹ moriamur. Et audi ingeniū malicie q̄ serpētis. Nequaq̄ (inq̄t) moriemini. Deus affirmat: mulier dubitat: sathan negat. Sic et ego timeo ne sicut serpens eua seduxit astutia sua: sic & sensus vestri corrūpant a castitate q̄ est in christo iesu. ¶ Putas ne aliqs ī vobis est: cui dicat in cogitatiōib⁹ suis: cur p̄cepit vobis de⁹ vt istā regulam teneretis? Scim em̄ impetū spirituū vestroz/huic tepido remissionē: illi feruēti vitā arctiorē p̄ponit: & solū expetēs & expectās/vt quoquo modo tollat eū a cōfilio iustoz & cōgregatiōe. Profecto spūs ille q̄ tibi hoc suggerit: spūs mendax est: spūs portat̄ habēs: qui tibi inuidet locū tuū. Vñ & sapiēs huius rei nō ignarus: si spūs potestatē habētis sup te ascēderit ait: locū tuū ne dimiseris. Absit em̄ vt spūs veritatis q̄ te huc adduxit: te reducere velit: q: nō est in oze ei⁹ est & nō: sed est in illo est: sicut irrefragabilis autoritas testatur. Nemo (ait apls) loquēs in spū dei dicit anathema iesu. Jesus saluator: siue salus: anathema separatio interp̄tat. Qui vo tibi separationē a salute submurmurat: nec dei spūs est: nec a deo: q: spūs sanct⁹ nō dispergere: sz colligere venit: q̄ semp reuocat dispersos israel in terrā suā. Quid? Vitā fortiorē aliqs querat: Dico vobis q: ista fortissima est: & q̄ ex omni parte sī dissimulare noluerio: p̄me illi schole saluatoris p sua possibilitate respōdeat. An audes ad mollior vel cogitādo descēdere? ¶ Si cognouisses & tu q̄ multa: & q̄ multis debeas: videres q̄ nihil sit q̄d facis: q̄ nec inter minima numerādū ad cōparationē debitoz tuoz. Vis scire q̄ & q̄b⁹ debeas? Pūo tpo iesu debes oēm vitaz tuā: q: ipse vitā suaz posuit p vita tua: & cruciat⁹ amaros sustinuit: ne tu ppemos sustineres. Quid tibi dirum/vel durū esse poterit: cū recogitat⁹ fueris: q: ille ī forma dei/ī die eternitat̄ sue/in splēdoribus scoz ante luciferū genit⁹ splēdo: & figura substātie dei: venit ad carcerē tuū: ad limū tuū: in limus (vt ōr:) vsq̄ ad cubitos in limo p̄fundi. Quid nō suaue tibi: cū tibi collegeris oēs amaritudines dñi tui: & rememoraberis primū quidē illarū infantilium necessitatū: deinde laboz quos pertulit in p̄dicando: fatigationū in discurrēdo: tentationū in ieiunādo: vigiliarū in oādo: lachrymarū in cōpatiēdo: insidiarū in colloquendo: postremo periculoz in falsis fratribus/cōuitiorum/spuroz/colaphoz/flagellorum/irrisionū/subsannationū/exprobrationū/clauoz/ horūq̄ similiū: que in

Psal. lxxxix.

Ecclus. x.

s. Lor. xij

Gen. iij.

Ubi. s. ij. Lor. xj

Exo. xxxij.

salutē nostri generis/triginta & tribus annis operatus & passus est in medio terre. O q̄ indebita miseratio: q̄ gratuita: & sic p̄bata dilectio: q̄ inopinata dignatio: q̄ stupēda dulcedo: q̄ inuicta mansuetudo: regē glorie p̄o despicatissimo vernaculo: imo vermiculo crucifigi. Quis audiuit vnq̄ tale: aut q̄s vidit huic simile? Vix em̄ p̄o iusto quis mori: ipse p̄o iniustis & inimicis moritur? A tuus est/eligens exulare a celis/vt nos reportaret ad celos: amicus dulcis: cōsiliarius p̄udes: adiutor fortis. ¶ Quid retribuam dño p̄o oibus que retribuit mihi? Nōne si cōferrētur in me oēs vite filioz ad ā: & oēs dies seculi: & labores omniū hominū qui fuerūt: qui sunt: & qui erūt: nihil esset ad cōparationē eoz p̄pter illius/q̄b spectabile & stupenduz est virtutib⁹ etiā supernis in cōceptu de spūsancto: in ortu de virgine: in vite innocētia: in doctrine affluentia: in conuersationib⁹ miraculoz: in reuelationib⁹ sacramētoz? Esa. lv. Vides igit̄ q: sicut exaltant celi a terra: sic exaltata est vita illa a vita nostra: que ñ posita est p̄ vita nostra. Sicut nihil ad aliq̄d/nulla habz cōparationē: ita & vita nostra nulla hz ad vitā illius p̄portionē: cū illa dignior: ista miserior esse nō possit. Nec me putes rē exaggerare sermonib⁹: q: hic deficit oīs lingua: nec sufficit oculus/vel ad intuēdū tante dignatiōis arcanū. Cū ergo ei donauero quicq̄d sum: quicq̄d possum: nōne istud sic est sicut stella ad solē: gutta ad fluuiū: lapis ad mōtē: granū ad acervum? Nō habeo nisi minuta duo: immo minutissima/corpus & animā: vel potius vnum minutū: volūtatē meā: & nō dabo illā ad volūtatē illius: q̄ tātus tantillū tātis bñficijs p̄uenit: q̄ toto se/totū me cōparauit. Alioq̄n si illā retinuero: qua frōte: quib⁹ oculis: qua mēte: qua cōscientia vado ad viscera misericordie dei nostri: & audeo p̄fodere illud fortissimū ppugnaculū q̄b custodit israel: & illius sanguinis nō guttas: sed vndas a quinq̄ partibus corporis in meū p̄ciū bono: quere? O generatio puersa & infidelis filij: q̄d faciens in die calamitatis deloge veneritis: ad cuius fugietis auxilium? Sed nūquid huic soli debito: sum: cui vix parū aliquid retribuere possuz? Exigunt a me p̄terita peccata mea futurā vitā meā: vt fiaz fructi⁹ dignos penitētie: & recogitem oēs annos meos in amaritudine anime mee. Et ad hec q̄s idoneus? Peccaui super numerū arene maris: & multiplicata sunt peccata mea: & nō sum dignus videre altitudinē celi/p̄e multitudine iniq̄tatis mee: q̄m irritaui irā tuā: & malū coram te feci. Circūdederūt me mala quoz nō est numerus: cōprehenderunt me iniquitates mee: & nō potui vt videre. B ¶ Q̄d ergo fine numero est: quō numerabo? Quō satisfaciā: cū cogar reddere debitū vsq̄ ad nouissimū q̄dran tē? Sed & delicta q̄s intelligit? Ait illa celestis fistula amōsius. Facili⁹ inueni eos q̄ innocētiā seruauerūt: q̄ qui p̄gruā egerūt penitētiā. Sed & quātūlibet peniteat: quātūlibet se afflicteret & macereret p̄pter nomē tuū: nō p̄pter pōs. xviij meū meritū p̄pitiaberis pcto meo dñe (ait iust⁹) multū E est em̄. ¶ Cū ergo q̄cq̄d viuis: q̄cq̄d sapis: q̄cq̄d habes: quicq̄d potes: huic vni rei dedicaueris: nunq̄d aliq̄d est vel inter aliā cōputādū? Pauloante vitā tuā p̄o vita sua christo reddideras: & nūc iterū eā totā p̄cedētiū exigit recordatio pctoz. Nunq̄d (vt vulgo ōr:) de vna filia duos generos statuisti facere? Quid ñ terrū tibi debitoz est? Ostēdā: qui nō minus acriter & veraciter vēdicat eā sibi? Puto q̄ & tu possidere desideras ciuitatē de qua ōr: Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Gloriā illā quā nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascendit: regnum oīm seculoz viuere in eternū: in perpetuas hereditates. Credo q̄ velis esse equalis angelis dei in celo: esse etiaz heres dei: coheres christi: & in plateis supne ſyon melos angelicū auscultare/& videre quicq̄d illud sit: cū christ⁹ tradiderit regnū deo patri: & erit de⁹ oīa in oīb⁹: postremo esse similis deo & videre eū sicuti est. Nec dubito q̄n & cōcupiscas suspicere & vmbras declinātes & die aspirā tem: cū illuxerit illa solēnis dies: & nubila rerū excusserit

qñ iam nō inclinabitur dies: sed erit eterna meridies: qñ erit plenitudo feruoris & lucis: solis statio: tenebrarū exterminatio: deficcatio paludū: feroz depulsio. Nōne ad hoc emēdū: totū te & quecūq̄ & vndecūq̄ cōrahere poteris dare oportebit? Et cū vniuersa cōpleueris: nō tñ putes esse cōdignas passiōes huius tēporis vel copia ad futurā gloriā que reuelabit̄ in nobis. An sic impudens es: vel impudēs: vt minutū tuū q̄d tibi tā christi vita: q̄ pecuali penitētia certatim rapiūt: etiā ad B cōquirēdū vel audeas numerare: Quid dices fi et quartū debitorē in medium addurero: q̄ tibi etiā iure p̄imat⁹ fui supplicares tres cedere velit? Ecce in ianuis est q̄ fecit celum & terrā: & creatoz tuus est: tu creatura: tu seru⁹: ille dñs: ille figulus: tu figmētū. ¶ Totū ergo q̄d es/illi debes: a quo totum habes: illi p̄cipue dño q̄ te fecit & benefecit tibi: q̄ tibi ministrat fiderū curius: aeris tēperiē: fecūditatē terre: fructuū vbertatē. Quic reuera totis medullis: totis viribus seruiēdū: ne forte indignatiōis oculo te respiciat: & despiciat & cōterat in eternū & in seculū seculi. Nō arbitror: autē q̄ te tanta raptet insania: vt & hic minuruz nūi noiart nedū numerare p̄sumas. Expone ergo mihi cui hoz q̄tuo: p̄ponas reddere q̄d debes: cui vnq̄sq̄ tā internus q̄ eternus exactor sit: vt te possit singulariter suffocare. Eya dñe vim patior: respōde p me. In manus tuas commēdo minutū meū: tu p̄solue oibus: tu ab oibus libera: q: tu es deus & nō hō: & q̄d hoibus impossibile est: possibile est tibi. Q̄d habui et feci: dñe habe me excusatum: q: imperfectū meū viderunt oculi tui. Quis ergo amplius grūniet dicēs: nimiū laboraui⁹: nimiū ieiunauimus: nimiū vigilauim⁹: cū nec millesime: imo nec minime parti debitorū suoz valeat respōdere? ¶ Hec est fortasse fratres/illa vera vestra quadragesima nō exterior: sed interior: & q̄ nō corticē sacramēti: sed adipē frumēti cōtineat. Si em̄ vnius cuiq̄ istoz quattuoz/& p se/& p se oēm decalogi p̄fectionē debetis: profecto decē quater ducta / quadragesimas vestrā faciūt: quā custodire vos oporteat oibus diebus vite vestre. Et ipse qui vos cōgregauit in loco illo: vitaz vestrā cōseruet in opere sancto: vt cū ipse apparuerit vita vestra: & vos appareatis cū ipso in gloria.

¶ De septem spiritibus. Sermo.

Magister gentiū paulus/ex occasiōe ipsius spūalis nature/qua viuimus: ad spūalem cōuersationē excitās discipulos ait: Si spiritu viuim⁹: spū et ambulem⁹. Ac si dicat. Si caro nō p̄dest quicq̄: sed spūs est qui viuificat ipsam: seperare oportet p̄ciosum a vili: & dignioē preponere partē: vt & m̄ spiritū ambulem⁹: nō & m̄ carnē. Ad spiritū em̄ debet fieri cōuersio carnis: vt seruiat ipsa: & nō seruiat ei: vt dicat spūs seruo suo: veni: & veniat: fac hoc: & faciat illud. Sic em̄ erit oz⁹ nostra sicut vitis abūdās: & saluabit̄ p generationē filioz: q̄ sunt opera bona: si fuerit ipsa quidē in lateribus domus nostre. i. in abscōdito & humili loco: aia vo resideat in medio tanq̄ dña: tanq̄ paterfamilias: tanq̄ iudex: vt fiat q̄d scriptuz est. Alia mea in manib⁹ meis semp. Maledict⁹ em̄ spūs ille/qui partē suā deserio: ē facit. Maledictus homo qui pascit sterilem: & vidue nō benefacit. Denicp vt testatur idem apostolus. Si & m̄ carnē viuerimus morīemur: q̄m Ro. viij qui in carne ambulant: deo placere nō possunt: & qui semināt in carne: de carne metent corruptionē. Si aūt spiritu/facta carnis mortificauerimus viuemus: q̄m q̄ spiritu dei agūtur: hi filij dei sunt: & qui semināt in spiritu: de spiritu metēt vitam eternam. Prudēter proinde fratres: et non ad insipientiam nobis spiritualem elegimus vitā castigare scientes corpus & seruitutem subijcere: & deū: qui spiritus est: adorare in spiritu et veritate. ¶ Sed quia spirituum diuersa sunt genera: necessaria est nobis eorum discretio/presertim cuz ab apostolo didicerimus: nō omni spiritui esse credendū. Videri enim potest iniquus erudi- s. Jo. iiij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ris:ꝛ qui parū exercitatos habēt sensus:oēm cogitatiō
nē nō alterius q̄ ipsius humani spūs esse sermonē:quod
nō ita esse/ꝛ certa fidei veritas p:obat: ꝛ diuinarū testi
*Psal. lxxviij. monia scripturarū.Audiā(inquit ꝓpheta)nō quid ego
Zach. ij. loquar:sed quid loquat in me dñs deus. Et alius ꝓphe
ta. Angelus(inquit)qui loquebatur in me ꝛc. Et in psal
mo dicit: fieri immissiones etiā p angelos malos. Un
Is. lxv. de et timer aplūs/ne sicut serpēs decepit euā astutia sua:
sic et diſcipulos quibus loquit:co:da decipiātur:ab eo
Epb. vj. cit:Nō est nobis colluctatio aduersus carnē ꝛ sanguinē
sed aduersus p:incipes ꝛ potestates:aduersus mūdi rec
tores tenebrarū harū. Esse in spiritū carnis nō bonum/
manifeste idem aplūs indicat:vbi inflatos spiritu carnis
sue quosdā esse testatur. Et esse etiā spiritū huius mundi
declarat:vbi gloriatur in dño p:o se pariter ꝛ p:o discipu
1. Cor. ij. lis suis:nō q̄ eū acceperint:sed spiritum qui a deo est:vt
D sciamus(inquit)que a deo donata sunt nobis. ¶ Sunt
ergo hi duo satellites maligni illius p:incipis tenebrarū
vt dominet spūs nequicie spiritui carnis/ꝛ spiritui hui⁹
mūdi. Quisquis ergo ex his trib⁹ spiritib⁹ spiritui nostro
loquat:ne credamus ei:q̄m sanguinē fitiunt nō quidem
co:po:e:sed/q̄d granius est:animarum. Sed q̄m spūalis
omnīū natura est:a sermonibus eo⁹ cognoscemus eos:
ꝛ q̄s spūs sit qui loquat:ipsa suggestio declarabit. Sem
per em spūs carnis mollia:spūs mundi vana:spūs mali
cie semper amara loquit. Quotiens ergo impōnme (vt
assolet)carnalis cogitatio mentē pulsat:verbi gratia:cū
de potu:de cibo:de somno:ceteris q̄ similibus ad carnis
curā pertinētib⁹ cogitātes/humano quodā inardescim⁹
desiderio:certū sit nobis spiritū carnis esse qui loquit:ꝛ
mat. xvj. tanq̄ aduersariū repellamus eū dicētes: Uade retro sa
thanas:q̄m non sapis ea que dei sunt:sed magis sapiētia
tua inimica est deo. Cum aut nō de illecebris carnis:sed
de ambitione seculi:de iactātia ꝛ arrogātia:ceteris q̄ simi
libus cogitatio vana versatur in cordibus nostris:spūs
mūdi est qui loquit longe pernicios:or hostis/ꝛ maior
solicitudine repellēdus. Interdum vo satellitibus istis
terga vertēt⁹/p:inceps ipse habens iras magnā tanq̄
leo rugiēs insurgit aduersus nos:cum videlz nō ad volu
ptatē carnis:aut seculi vanitatē:sed ad irā/impatientiā:
ad inuidiā:ad amaritudinē animi p:ouocamur: impo:tu
ne ingerēdo si quid minus amicabiliter:minus ve discre
te factū videt aut dictū:si qua deniq̄ aut in signo:aut in
opere quolibet data videt indignationis occasio:mate
ria suspitiōis. Huic ergo cogitatiōi nō aliter q̄ ipsi diabo
lo resistendū est:nec aliter ab ea q̄ ab ipsa perditione ca
Lu. xxj. uendū. Scriptū est em. In patientia vestra possidebitis
aias vestras. Si tn aliq̄n vt spūs noster a quolibet hoīū
trīū crebro superat⁹/ꝛ seruus addict⁹ illi/in sua ipsi⁹ per
niciē(heu)vices illi⁹ agat:vt iā sine omni alteri⁹ spiritus
suggestione:ipsa ex se aīa/aut voluptuosas:aut vanas:
aut amaras pariat cogitationes. Jam vo nō facile arbi
tror posse discerni:q̄n noster ipse loquit spūs: q̄n ve lo
quentē alterū audiat quēlibet e trib⁹ illis. Sed q̄d refert
quicūq̄ loquatur:dū vnū ꝛ idē fit q̄ loquunt? Quid re
fert loquentis nosse personā:dū constat pernicios esse
quod loquit? Si inimicus est:resiste viriliter inimico: si
tuus ipse spūs est:argue eum:ꝛ miserabiliter plāge q̄ in
tantā miseriā/ꝛ tam miserabilem deuenerit seruitutem.
J ¶ Quoties vo super castigādo co:po:e:humiliādo co:
de:seruāda vnitate ꝛ charitate fratrib⁹ exhibēda:seu ce
teris virtutib⁹ acquirēdis:cōseruādis:amplificādis:salu
bris cogitatio in mēte versatur:dubimus fine dubio spūs
est qui loquit:aut per seipsum sane:aut per angelū suū.
Et quēadmodū de humano aut maligno spiritu dictum
sic ꝛ de angelico ꝛ de diuino. Nec facile est quis loquat
discernere:nec ignorare periculosum/p:esertim cū certū
sit angelū bonū nunq̄ loqui ex semetipso:sed deum esse
qui loquit in ipso. Studiosius igit deinceps cōsideremꝰ
quonā modo maligno⁹ illo⁹ spirituū suggestiones aus
dire:immo quāta indignatiōe abijcere debeam⁹ auertē
tes aures nostras ne audiamus sanguinē: ꝛ sapientiam
quā reuelat caro ꝛ sanguis:paruulos quoq̄ babyloniis
cogitatus sex mūdanos ab ipso initio tenētes ꝛ allidē
tes ad petrā:ipsum etiā malignū cū tentationibus suis a
cōspectu co:dis nostri abijcientes/ꝛ deducētes ad nihilū.
Eas vo cogitationes que iusticie ꝛ veritatis nos animo
nēt tota deuotione suscipiētes:diuine dignationi gratias
habeamus:nec aliq̄n tante benignitati inueniamur in
grati:sciētes q̄m ipse est qui loquit iusticiā: ipse em cuiꝰ
sermo veritas est. Quāte em temeritatis: immo quante
insanie est:si forte dū alloquit nos dñs maiestatis: nos
insensati auertamus aurē:ꝛ ad nescio quas ineptias cō
uertamur! Quāta est hec iniuria: ꝛ q̄ grauiter vindican
da:cū vilissimus vermis clamantē ad se audire dedigna
tur creatorē vniuersitatis! Quāta vo/ꝛ q̄ ineffabilis di
uine dignatio bonitatis:q̄ quotidie conspicit nos infeli
ces auertentes aures:obdurantes co:da:ꝛ nihilominus
clamat ad nos ꝛ iugiter clamitat in plateis: Uere in pla
teis:q: in latitudine charitatis. Ecce em bonū meum
Esa. lvj. nō eges dñe:ꝛ tū dicis:cōuertimini filij hoīm. Et iterum
clamitas. Reuertere/reuertere sunamitis:reuertere/re
uertere: vt intueamur te. Propterea obsecro vos dilectis
simi q̄ reminiscimini dñi ne taceatis:ꝛ ne detis silentium
ei:audiētes iugiter q̄d loquat in vobis dñs deus:q̄m lo
quit pacē. Felix ꝛ beata aīa q̄ venas susurrij diuini perci
3. reg. iij. pit in silentio:frequēter iterās illud samuelis. Loquere
dñe q: audit seruus tuus. Dic ergo hodiernus sermo fi
lij accipiat:vt etiā tacentib⁹ nobis/deū intus audiamus
loquentē et suadentē de regno suo tanto vtilius/quāto
subtilius per iterna inspiratione. Si qua tn adhuc de au
amos. iij. diēda hac domini voce ipse suggesserit:alio sermone tra
ctabimus:ne p:esertim in tam vtili ac spūali materia/mē
tes vestras longitudine sermonis onremus.

¶ De multiplici vtilitate verbi dei. Sermo. Z:

Enetis credo quē
admodū hesterno sermone de ea q̄ nos
bis admodū necessaria est discretiōe spi
rituū/ammonuerimus solicitudinē ves
trā:vt cōtra venenatos serpentis anti
qui sibilos:cōtra mo:iferos syrenes cātus: aures co:dis
iugiter obturare studeatis:vt nec spiritū carnis loquen
tē mollia:nec spiritū mūdi vana suggerētē:nec spiritū ne
quicie audiatis immittentē amaritudines ꝛ scādala semi
nantē. Sed huius spūs astutias nosse necesse est:hui⁹ co
1. cor. xj. gitationes nō expedit ignorare. Interdū em trāsfigurat
se malignus ille ꝛ nequā spūs in angelum lucis:vt vir
tutis simulatione plus noceat. Sed ꝛ tunc q̄ si diligenter
aduertimus:nōnunq̄ nisi amaritudinis ꝛ discordie semi
naria spargit. Suadet enim nōnullis singularia ieiunia
quedā:vñ ceteri scādalizētur:nō quia ieiuniū diligat:sed
quia scādalo delectet. Multa q̄ in hunc modū solet af
ferre:que tn a diuina sapiētia facile discernant: si aposto
lica illā beati iacobi diffinitionē p:e oculis habeamus: q̄
diuina describēs sapiētiā ait. ¶ Sapientia que a deo est: Z
Jaco. iij p:imū quidē pudica est:deinde pacifica. Omnē ergo co
gitationē in qua hec duo nō cōcurrūt:a dei sapiētia alie
nam esse non dubites. Eaz ergo que pudica videtur:nec
ad vitia trahit aperte:sed virtutis p:etendit imaginem:
tunc demū a deo nouerīs esse si pacifica sit: si p:elati tui
atq̄ spiritualiū fratrum app:obatur iudicio:quoniā nō
amos. iij faciet dñs deus verbū quod non reuelauerit seruis suis.
Quāta vo deuotione:quāta humilitate:quāta solicitudi
ne cogitatio salubris/nō aliter q̄ diuine dignationis ser
mo suscipi debeat:ꝛ hesterno sermōe partim iam dixim⁹
ꝛ hodierno nihilominus aliquāto latius p̄suadere cona
bimur. ¶ Beati enim qui audiūt verbū dei et custodiūt Luce. xj. D
illud. Multis nosse q̄ beati! Primū quidē soyans in au

ribus anime vox diuina cōturbat:terret dijudicatq̄: sed
cōtinuo si bene aduerteris viuificat/liquefacit/calefacit
illuminat/mūdat. Denisq̄ cibus noster est:ꝛ gladius:ꝛ
medicina:ꝛ cōfirmatio/ꝛ requies:resurrectio q̄ ꝛ ꝙsum
mario nostra. Nec mireris q̄ verbū dei iam nūc inuenia
tur oīa in omnib⁹ esse:quantū spectat ad iustificationē:
siquidē ꝛ futurū est omnia in omnib⁹ ad glorificationez.
Audiat ꝛ illud peccato: ꝛ cōturbabit vēter eius: a voce
illa carnalis aīa cōtremiscet. Omnia nāq̄ cordis secreta
A rimat atq̄ dijudicat sermo viuus ꝛ efficax:cordiū atq̄ co
gitationū perscrutator. ¶ Dñ ꝛ licz mortuus in peccato
nō audieris vocē filij dei viues. Sermo em quē loquitur:
Psal. j. cxlvij. spūs et vita est. Si co: tuū induratū est:memēto scriptu
Cañ. v. re dicētis: Emitter verbū suū ꝛ liq̄faciet ea. Et ite. Anima
mea liq̄facta est vt dilect⁹ locut⁹ est. Si repidus eo et eno
mi lā foumidas:nō discedas ab eloquio dñi: ꝛ iflāmabit
te:q: eloquiū eius ignitū valde. Nō si tenebras igno
tie plāgis:diligenter audi quid loquat in te dñs deus:ꝛ
erit luceꝛna pedib⁹ tuis verbū dñi:ꝛ lumē semitis tuis.
At fortassis tāto amplius doles:quanto clarius peccata
Job. xv. etiā minima illuminat⁹ agnoscis:sed sanctificabit te pa
ter in veritate q̄ est vtiq̄ sermo eius:vt inter aplos audi
re merearis. Jā vos mūdi estis ꝓpter sermonē quē locu
tus sum vobis. Jam vo cū laueris manus tuas: ecce pa
rauit in cōspectu tuo mēsam:vt nō de solo pane vinas:is
ex omni verbo q̄ p:ocedit de o:e dei:ꝛ in fortitudine ci
bi illius curras viam mādato⁹ eius. Ubi si cōsiliū ad
uersum te castra:ꝛ p:eliū tēptationis insurgit:arripe gla
diū spūs q̄ est verbū dei:ꝛ in eo facile triūphabis. Nō
si forte:vt est certaminis cōsuetudo: cōgerit aliq̄n vul
nerari:mittet verbū suū ꝛ sanabit te:ꝛ eripiet te de interi
mat. viij. tionibus tuis:vt in te quoq̄ impleatur q̄d ait centurio:
pſ. lxxij. cuius fides tam magnifice cōmendatur. Dñe(inq̄t)dic
tm verbo ꝛ sanabit puer meus. Sed etsi tm tubas adhuc
confitere ꝛ clama. Dei adhuc pene moti sunt pedes:pene
effusi sunt gressus mei:ꝛ in vbis suis cōfirmabit te vt ex
perimēto discas:q̄m verbo dñi celi firmati sunt:ꝛ spiritu
oris eius oīs virtus eoꝝ. In his atq̄ hmōi perseuera: in
talib⁹ iugiter exercere:donec iā dicat spūs vt requiescas
a laboribus tuis. In hoc verbo quiesces dulciter ac suaui
ter sopor:aberis/donec veniat hora cū oēs qui in monu
mentis sunt:audiēt vocē eius ꝛ ꝓcedent. Sed quo! Alij
quidem in iudiciū:alij vo in vitam eternā. Et quis scit si
est dignus amore vel odio? Tūc maxime memo: esto ver
di tui seruo tuo dñe/in quo mihi spem dedisti:vt ab audi
mat. xxv Mat. x. mar. viij Luc. xij. tione mala non timeam:sed beata magis auditio perdu
cat ad visionē cū dices: Uenite benedicti patris mei ꝛc.
Quicūq̄ enim cōfitebitur me co:ā hominibus: ait ipse:
et ego cōfitebor:in cōspectu patris mei ꝛ angelorū
sanctoꝝ:quod nobis cōferre dignetur ipse qui cōstitut⁹
est iudex viuorum et mortuorum. Amen.

B ¶ De quattuor modis o:andi:de obsecratione/o:atiōe/
postulatione ꝛ gratiarum actione. Sermo.
1. Tim. ij Quattuor mihi vidē
tur o:ādi modos exp:imere apli verba dicē
tis: Uolo primus fieri obsecrationes:deinde o:ationes:postulatiōes:gratiarū actio
nes. Sunt em quos adhuc peccati cōsciētia terret et cru
ciat:nondū accepta remissionis virtute:tunc sex cum primū
ipsos in peccatoꝝ ceno iacētes: spūs veritatis irradiat:
ꝛ excitans erubescere facit ꝛ timere deū:dū videt immā
nitatē criminū:meritoꝝ exiguitatem:ꝛ velut ardentē co
ram se gehennā expauescētes:q̄m in seipsis boni nil in
exo. xxiij ꝛ. xxxiiij. uenīūt:aliūde app:ehēdunt vnde tegantur. Sciūt em q̄
nō sit tutum in cōspectu dñi dei sui vacuos apparere cō
tra legis p:eceptū:ꝛ multo minus id p:esumere plenis
Eccli. xxxv. sterco:e manibus audent. Quia ergo timent:ꝛ merito ti
ment p seipsos accedere:studeant quasi p alios supplica
re. Tale est illud o:ationis genus:quo solemus vti dicē
tes: Sancte petre o:a p:o nobis:ꝛ similia. Maxime vo
illud(obsecratio est manifesta)per passionē tuam libera
nos dñe:ꝛ cetera in hūc modum. Tale em videtur ac si
Lazaro dep:ehēsus/ꝛ iam vicinus suspēdio:quando peni
tus desperat:nec inuenit in se vnde veniā dep:ecet:extē
dens brachia dicat:quia sic passus est christus:vt eoꝝ a
quib⁹ tenetur animos moueat ad pietatē. Credo ego de
talibus dici posse:quia regnū celoꝝ vim patitur:ꝛ violē Mat. xj Lu. xvij
ti rapiunt illud. Vim faciebat regno celoꝝ publicanus
ille:qui dum nō auderet oculos ad celos leuare: ipsum
celum ad se potuit inclinare. Simile aliquid mulier illa Mat. ix Mar. v. Lu. viij.
egisse videtur:que pfluuiū sanguinis habēs: dum time
ret ad christū accedere:fecit ab eo virtutez exire. Furtim
em tetigit fimbriā:ꝛ curata est ab infirmitate:vnde et ins
dignātis q̄dāmodo verbū videt q̄d de ea dñs ait: Quis
me tetigit? Et addidit. Sensi a me exire virtutem. Nō cre
do q̄ sit inter nos quispiam:sed forte nōnulli in seculari
habitu vel cōuersatione/potuerūt aliq̄n experiri quid lo
quoꝝ: vt inuiti fluxum sanguinis patere nr̄: eius inquam
sanguinis qui regnum dei nō possidebit. Etenim q̄ facit Jo. viij.
peccatū:seruus est peccati:nec sua se poterit cōtinere vir
tute etiā cū voleꝛ. Huic ergo minime expedit per seipsuz
ad christū accedere:sed rāgere si quā inuenerit eius fim
briā:hoc est eū cōsiderare hominē quē humiliorē viderit
ꝛ extremū in ecclesia que est vestis christi: eux inquā qui
elegit abiectus esse in domo dei:opo:tet cōsiderare: q̄m
is vere est fimbria posita in oꝝ vestimēti; ad quam vtiq̄
spūalis vnguēti descēdens a capite copia tota decurrit.
Dunc si bñficijs aliquib⁹/seu p:ece humili/aut cōfessio
ne pura tetigerit:vt affectū eius erga se moueat ad cōpa
tiendū sibi:habeat fidē ꝛ fine dubitatiōe sanabit. Illud
tn nouerit fimbria nō a se:sed a christo exisse virtutē: qui
ꝛ tangi se prestatur in fimbria. Expressi nūc vobis quan
tum potui:quale sit ꝛ cui animе necessarium genus obse
crationis. At vo iam cōtinēdi virtute accepta securus ac
cedit:qui sibi cōscius fuerit: p delictis p:eteritis veniā que
rens ꝛ o:atiōe vtēs:que nostri o:is est ratio: q̄n iam o:e Luc. viij.
suo loquitur cū deo suo. Dine illud est q̄ maria magda
lene:q̄q̄ non minus humilis emo:roissa illa: non sic tn
veretur accedere:sed rigat lach:rymis pedes:capillis ter
git:vngit vnguento:osculat o:e deuoto. Un satis liquet
q̄ omnino iā ꝓposuerat in co:de suo a peccato deincepꝰ
abstinere:ꝛ quasi p:ofluuiū stabat. Nō si iam cōsecutus
es ꝛ tu:primū est vt ipsi dño in o:atione loquens recogi
tes annos tuos in amaritudine anime mee. ¶ Deinc
postq̄ in lamentis penitētie aliquādiu perseuerās bilas E
ritate quandā et fiduciā cōceperis in dulgētie:accede iā
ad postulationes:vt secure tanq̄ receptus in gratiā dñi:
tibi ꝛ cōseruis tuis audeas petere q̄d oporteꝛ. At fortas
sis requiras vñ:aut quomodo nosse poteris vtrū hanc
cōsecutus sis indulgentiā. Sic nimirū cōseruāde humili Nota
tatis gratia/diuina solet pietas o:dinare: vt quāto quis
plus p:oficit:eo minus se reputet p̄fecisse. Nā ꝛ vsq̄ ad
sup:emū exercitij spūalis gradum:si quis consq̄ peruē
nerit:aliquid ei de primi gradus imperfectione relinqui
tur:vt vix sibi primū videat adeptus. Attamē scio q̄ ho
die lectū fuit in euāgelio:dixerat iesus paralytico. Cōfide Mat. ix
fili/remittūtur tibi peccata tua:ꝛ reputatū est ei ad blas
phemiā. At ille cui nimirū cogitatio hominis confiteꝛur
quid(inquit)cogitatis mala in co:dibus vestris? Blas
phemare me blasphematis:ꝛ quasi ad excusandum vim
visibilis curatiōis/virtutē mihi inuisibilē vsurpare. Sed
ego vos potius blasphemos esse conuinco:signo ꝓbās
visibili inuisibilē posse tatē. Ut sciatis(inq̄t) quia pote
statē habet filius hoīs in terra dimittēdi peccata:tūc ait
paralytico. Surge tolle lectū tuū ꝛ vade in domū tuam.
Et tu ergo si iam surgis desiderio supernoꝝ:si grabatuz
tollis:co:pus scz a terrenis eleuās voluptatib⁹: vt iā nō
feratur anima concupiscentijs eius:sed magis ipsa vt di
cūq̄ est regat illud ꝛ ferat quo nōvult:si demū ambulas

Universidad de Deusto
Biblioteca

que retro sunt obliuiscēs: ⁊ ad ea que ante sunt me extendens: desiderio ⁊ ꝓposito ꝓficiēdi: curatū me esse nō dubites. Neq; cū surgere poteras si nō aliquatenus onus esset alleuiatū: ⁊ nec grabatū tollere: nisi exonerat⁹ magio: q; nec ambulare seruore cōuersationis/cū peccatoz gramine molē possibile est. Propter qō fiducialiter iam postulare pōt q cuiusmodi est: tm̄ caueat ne forte aut postuler nō postulāda: aut minus postuler q̄ a deo sunt postulanda. Petitis ⁊ nō accipit (ait iacob⁹) eo q̄ male petatis: vtpote in cōcupiscētijs vestris. Sic agit ois q̄ terrena querit vltra necessitatē: qui mūdialē gloriā secta tur aut voluptatē. Tale est etiā qō solēt seculares hoies morte inimicoz in oratonib⁹ postulare: cereraq; similia que nō oportet. ¶ At vō tēporalia si defuerint: petenda quidē sunt: quantuz necessitas humana reqrit: sed iuxta beati gregorij sententiā: nō sunt hec nimiū requirenda. In quo genere etiā illa spūalia sunt sine quib⁹ nihil homi nus salus cōstare pōt: vt sermo scientie: gratia curationū: oiaq; de quib⁹ certū nō habemus q̄d expediat nobis: vtpote si te fatiget tētatio: supplicādū quidē pro ea vt auferatur a te: sed nō nimis obnixe: qm̄ in talibus meminisse semp oportet aplice illius sentētie: nos cm̄ q̄d oremus sicut oportet nescimus: ⁊ deo magis cōmittere q̄ temere aliq̄d apud nos definire. Hec autem sunt toto affectu/⁊ omni tēpore postulanda: hec sunt ꝑ quib⁹ incessanter/⁊ q̄ obnixe poterūt: ad deū clamēt desideria tua: vt habeas gratiā eius bonā: ⁊ placere possis in oculis pietatis ipsi⁹: ⁊ in eo viuas: ⁊ moriaris in ipso: vt gloriā ei⁹ videre: ⁊ ipso frui in perpetuū mereariis. De his em̄ dictū est: sine intermissione orate. Tm̄ ⁊ ꝓphera. Exāstuit (inq̄t) te facies mea: faciē tuā dne requirā. Et alibi. Una petij a dño: hāc requirā: vt inhabitē in domo dñi oibus diebus vite mee. Postro ad quartū genus oratōis: qō est grarū actio: perpaucos attingere credo: ⁊ quo rarius/eo pcio sius est. Multā em̄ pro⁹ sus gratiā inuenier apud deum: que intra ꝓmissionē suā/ exaudit anteq̄ inuocet: ⁊ resti moniū reddet spiritui ei⁹ spūs quē hz ex deo: qm̄ exaudi tū est desideriū eius: ita vt certus iam nō orare: sed grās agere possit. ¶ Sic em̄ habes in lazari resuscitatiōe: vbi dñs licet prius nihil orasset. Pater (inq̄t) gras ago tibi q: audisti me. Prima igitur. i. obsecratio/verecundo fiat affectu. Secūa quā ꝓpiie dixim⁹ orationē: affectu pure: vt videlz nō dissimulemus peccata: nō nos palpem⁹: sciētes q̄ sic quisq; inuenit gratiā apud deū: si inuētus fuerit durus iudex in semetipm. Tertia. i. postulatio/amplum querit affectū ⁊ fiducie latitudinē: sicut scriptū est. Postulet aūt in fide nihil hesitās. Credo em̄ ꝓpterea dictū: Quēcūq; locū calcauerit pes vester: vester erit: q̄ tantū impetrabimus: quātū porrexerim⁹ pedē fidei. Quarta q̄ est gratiarū actio: ipsa debet esse deuotiōe plenissima et delitijs affluēs. Jā vō de reuerētia oratōis i eo qō lectū est in capō ipsi⁹ regule: vos modo soliciramit autoritas: ex cui⁹ occasione/aliq̄ de oratione dicēda putam. Illud tm̄ breuiter dico: nōnullos vt arbitror: expiri interdū in oratione ariditatē ⁊ hebetudinē quādā mētis: vt solis orantes labijs nō satis artēdāt: neq; q̄d dicāt: neq; cui loquātur: p eo q̄ velut ex cōsuetudine quadā cū minus digna reuerētia ⁊ solicitudine accesserūt. ¶ Quid em̄ aliud cogitare debet frater intrās ad oratiōnē: q̄ ꝓpheticū illud Ingrediar in locū tabernaculi admirabilis vsq; ad domū dei? Omnino si quidē oportet nos oīonis tpe curiaz intrare celestē: illā vtiq; curiā in qua rex regū stellaro sedet solio: circūdante immumerabili ⁊ ineffabili beatoz spiritū exercitu. Ubi ⁊ ipse q̄ viderat: q: malo nō numerū nō inuenit: milia (ait) milliū ministrabāt ei: ⁊ decies cētena milia assistebāt ei. Quāta ergo cū reuerētia: quāto timore: quanta illuc humilitate accedere debet a palude sua ꝓcedēs: ⁊ repens ranucula vilis? Quā tremebūdus q̄ supplex: q̄ denicq; humilis ⁊ solicitus ⁊ toto intentus animo manifestati gloriē in ꝓsentia angeloz in cōcilio sūctoz ⁊ cōgregatione/assistere poterit miser homūtio? In cunctis igitur actionibus nostris/multa opus est animi vigilantia: sed ꝑcipue in oratione. Crenim sicut in regula nostra legimus: licz hora omni ⁊ omni loco oculi dñi supnos speculent: maxime tm̄ in oone. Licz em̄ semp videamur: sed nūc etiā ꝑsentamus ⁊ ostēdim⁹ nos q̄si facie ad faciē cū deo loquētes. Porro q̄uis vbiq; sit deus: in celo tm̄ oratus est: ibiq; orationis tēpore cogitandus: vt mens nostra nō oratorij tecto: nō aeris spacio: nō ipsa re tardet nubiū densitate: iuxta eā formā que nobis a christo tradita est vbi ait: Sic orabitis. Pater noster q̄ es in celis. Celū em̄ quadā prerogatiua etiā sedes siue thron⁹ dei vocat: quia ad eā cōparationē/qua deū in celis angeli sancti et electoz anime vident: nos miseri ⁊ peregrini super terrā: vix solum nomen habere videmur. Sic igit oret qui orat tanq̄ assumptus ⁊ presentatus ei qui sedet super excelsum thronū in angelis qui minime ceciderūt: ⁊ eleuatū in hominibus quos suscitauit de pulvere in opes: ⁊ erexit de stercore pauperes: sic inquā semetipsum consideret: ⁊ sic attēdat tanq̄ presentatū dño maiestatis vt dicat cū abraam. Loquar ad dñm meū cū sim pulvis ⁊ cinis. Et quia tuo precepto cōmonitus: tua institutione formatus: id presumo dne fons pietatis.

¶ Quomodo voluntas nostra diuine voluntati tripliciter subijci debeat. Sermo.

Audistis nunc ex regula nostra fratres de humilitate sententiā cui ego qtiēs legi: toto animo intērosvos esse volo. Infipies est em̄ ⁊ insanus q̄cūq; in alijs vite meritis: quicūq; in alia regione seu sapiētia: nisi in sola humilitate cōfidit. Apud dñm fratres ius habere nō possumus: qm̄ in multis offendimus oēs: ſz nec fallere eū: ipse em̄ nouit abscōdita cordis: quāto magis opera manifesta: vtiq; nec resistere viribus: qm̄ omnipotēs est. Quid ergo restat nisi ad humilitatis remedia tota mente cōfugere: ⁊ quicq̄d in alijs minus habemus de ea supplere? Sed o mira vanitas: o mira fatuitas cordis nostri: cuius clatione perfecte repimere: cui⁹ cerusicosos motus omnino domare humilitatis materia tanta non sufficit quin supbiat adhuc terra ⁊ cinis. ¶ Porro tot⁹ humilitatis summa in eo videt cōsistere: si voluntas nostra diuine (vt dignū est) subiecta fit volūtati: sicut ait ꝓpheta. Nōne deo subiecta erit alia mea? Scio quidē creaturā oēm velit nolit subiectā esse creatori. Sed a creatura rationali volūtaria subiectio queritur: vt voluntarie sacrificet dño: ⁊ cōfiteatur nomini eius: nō quia terribile ⁊ sanctū: nō quia omnipotēs: sed q̄buoz est. ¶ At vō subiectionē istā triplicē esse necesse est: vt qō certum est deū velle: id nos velimus oīno: ⁊ qō certū est eū nolle: similiter erecremur ⁊ nos. Dō aūt incertū est vtrū velit aut nolit: neq; velimus ex toto: neq; penitus non velimus. Hic certe fratres in hoc medio totū periculū est religiosoz: dū infeliciter blādimur nobis: ⁊ palpātes seducimus nosmetipsos. Huic accedit vt dissimulem⁹ domini querere voluntatē: dum et nostraz facere: ⁊ aliquam de ignoratia habere volumus excusationē. Quis em̄ est ille tam infelix monachus: qui id nolle audeat quod certo est deum velle: aut quod certus est eū nolle id velle presumat? Sed in medio periculū est his qui iam egressi de seculo: in loco cōuersionis habitāt/tanq̄ in paradiso voluptatis: sicut in medio paradisi lignū trāsgressionis positū erat: in quo preuaricari sunt parentes primi: lignum sciētie boni ⁊ mali: non tm̄ boni vel mali solius: sed boni ⁊ mali. ¶ Propterea rogo vos fratres diligenter attendite: q: nihil mihi occurrit: qō vtili⁹ possitis audire. Ubi certa est dei volūtas: omnino nostra sequatur: in his videlz de quibus certum aliquid in scripturis inuenimus: aut ipse spiritus manifeste clamat in cordib⁹ nostris q̄d

sentiendū sit: vt est charitas/humilitas/castitas/obediētia. Hec approbemus indubitāter ⁊ appetamus: q̄ placere deo scimus indubitāter. Sed ⁊ ea oīmodis odisse debemus: de quib⁹ certū est q̄ oderit ea deus: vt est apostasia/fornicatio/iniq̄tas/impatiēria. In his vō rebus/de quib⁹ nihil certi possumus inuenire: nihil certū voluntas nostra definiat: pēdeat inter vtrūq; aut saltē neutri parti nimis inhereat: cogitās semp ne forte altera pars deo magis placeat: ⁊ parati simus voluntatē eius sequi in quācūq; partē eā cognouerim⁹ inclinari. Nemo sup his q̄ certa sunt hesiter: nemo dubia p certis admittat: nemo sibi in dubijs iudiciū vēdicet/pcipitet ve sentētia: ⁊ experiemur qō scriptū est. Pax multa diligētib⁹ legem tuā dne: ⁊ nō est illis scādalū. Tm̄ em̄ sunt scādala: vnde turbatio: nisi q̄ ꝓpriā sequimur voluntatē: ⁊ temere qō volum⁹ in corde nostro definiētes: si quō id ꝓhiberi cōtingat aut impediri: continuo etiā in impatiētiā/in murmuratiōnē/in scādalū ꝓni summus: nō attendentes qm̄ oīa cooperant in bonū his qui sm̄ ꝓpositū vocati sunt sancti: ⁊ q̄ nobis casus videt: sermo quidē dei est: suā nobis indicās voluntatē: At quicūq; nihil certū de hmōi in corde posuerit: in quācūq; partē postea cōuertat: scādalizari nō poterit. Aut si qs facere cogitat vñ mandatum certū nō habet: si voluntatē suā suspēlaz tenuerit donec prelatū interroget: ⁊ ab eo querat dñi voluntatē cui vice ipsius obedit: nō turbabit quicquid ei precipiat: qm̄ lum. Porro qō dixi voluntatē suspēlam teneat: aut volūtatem suā diuine subijciat volūtati: nō de cōcupiscentijs desiderioz: nō de affectionib⁹ dico. Illud em̄ impossibile est: dū adhuc in hoc peccati corpore: in hoc corpore mortis aia detinetur. Quid em̄ esset aliud q̄ vita eterna tota affectione diuinā in oibus sequi voluntatē. Sed consensum nostrū necesse est diuine subijcere volūtati: si pacez eternā: ⁊ pacē desideramus habere ꝑpetē: sicut scriptuz est. Pacē meā do vobis: pacē relinquo vobis. Dñe (ait ꝓpheta) in lumine vultus tui ambulabūt: ⁊ in nōie tuo exultabūt tota die. Alius em̄ ambulat in lumine vultus sui solicitus facere suā voluntatē: et beneplacitū cordis sui cōsiderans. Alius ambulat in lumine vultus humani in eo semper intētus quid hoibus placeat: quid mūdus in dicet: de quo die ꝓpheta loquit: Diē hoīs nō cōcupisti: dne tu scis. Contritio ⁊ infelicitas in vijs eoz: ⁊ viam pacis nō cognouerūt: nō est timor dei ante oculos eorum. Nam qui timore dei semp habet p se oculis: vie eius vie pulchre: ⁊ oēs semite eius pacifice. Uenite ad me (inq̄t) omnes qui laboratis ⁊ onerati estis: ⁊ ego reficiam vos quos vestre seu aliene volūtatis dura premit seruitus: ⁊ inuenietis requiē animab⁹ vestris. Jugū em̄ meū suaue est ⁊ onus meū leue. Quāto em̄ benignior ⁊ dulcior: est diuina clemētia quolibet homine: tanto suauius esse manifestū est iugū eius ceteris oibus. ¶ Propterea hoies sibijpsis: aut alijs hominib⁹ placere studētes cōfusi sunt ces quomodo tuam faciant voluntarem: ⁊ toto corde cōtendentes placere tibi: nūc quidem in nomine tuo exultabunt: ⁊ nō erit illis scandalum. Demū in iustitia tua exultabunt: quādo exuentes infirmitates suas: ⁊ intrātes potentias dñi/memorabuntur iustitie tue solius: vt eaz tunc teneāt sine labore: quā modo sequi laborāt.

¶ Contra pessimū vitium ingratitudinis. Sermo.

Magna ē super nos dilectissimi: magna valde miserico:dia dei nostri: quos tam ineffabili spūs sui virtute tam ineestimabili dono gratie sue eripuit a vana nostra cōuersationis huius seculi: in quo eramus alienati ⁊ tanq̄ sine deo: aut certe (qō execrabilius est) etiā contra deū: nō ignorantiā habētes: sed cōtemptū: cuius vite aut potius mortis (anima em̄ que peccauerat ipsa mo riebatur) vtinam frequēter in oculis cordis nostri terra versetur imago: quanta videlz cecitas: quanta peruersitas illa fuerit vt sedula meditatiōe pēsantes miserie pondus: etsi nō tam pfecte sicut est: aliquatenus tm̄ estimare possimus liberatricis misericordie quātitatē. Jam vō si quis ex vobis diligēter cōsiderare nō negligat: nō modo vñ erumnas: sed vbi sit cōstitutus: non solū quid euaserit: sed ⁊ quid acceperit: nō tantū vñ reuocatus sit: sed etiaz quo vocatus: inueniet sine dubio/cumulū huius miserie cordie oīno mēsure ptioris excedere quātitatē. Neq; em̄ fecit taliter omni nationi: vt nō solū iudicia: sed ⁊ cōsilia sua manifestaret eis: ſz oīno magnificauit facere nobiscū: nō solū in seruos assumēs: sed eligēs in amicos. Neq; em̄ nos elegim⁹ eū: ſz ipse elegit nos: ⁊ posuit nos vt eamus: ⁊ fructū afferam⁹. fructū iquā nō solū nō perēptoriū: qō ad iudiciū ptinēs/notū sit etiā seruis: ſz nec periturū quidem: qō de consilio est ⁊ reuelat amicis. In hoc siquidē positi sum⁹: vt nō petō seruiam⁹: ipse em̄ est perē ptor labor: nec seculo q̄s quēadmodū hi q̄s videm⁹ subditos curis terrenis: etsi nō culpis: corporalib⁹ officijs: etsi nō flagitijs implicatos: ⁊ in ea q̄ preterit huius mūdi figura: p sua suoruq; ꝑsenti sustētatione laborātes: quoz vtiq; labor: etsi nō ad dānationē: minime tm̄ ptinet ad salutē: ita vt etsi cōseruauerint fundamētū: detrimentū tm̄ patiant: pereūtibus q̄ supedificauerāt: ipsi vō salui sint: sic tm̄ quasi per ignē. Nobis aūt quid dr? Quō cōsiliū dat amicis? Operamini nō cibū qui perit: sed qui pmanet in vitā eternā. Nec cessamus ab operādo hoc cibo etiā cum terremis forte occupamur operib⁹: aut obediētia dictante aut fraterne charitatis intuitu: qm̄ dissimilis nobis intētio est ab his quoz laborē periturū esse prediximus. Dissimili proinde radice inhereās labor similis non similiter habet perire: qm̄ radicatus est in ea que nunq̄ perit eternitate. Deniq; si forte nō quidē illicita: nec tm̄ expedientia sectates/proinde forsitan fornicatione relicta: stetissemus in cōiugij castitate: nō capiētes qō de celibi vita datū nouimus esse cōsiliū: sed a rapinis ⁊ fraudib⁹ abstinētes/licite ꝓpriis rebus vteremur: necdum tamē ad perfectionē euāgelicā attingētes: sicut scriptū est. Si vis ꝑfectus esse: vade ⁊ vende oīa que habes: ⁊ veni sequere me ⁊c. hocipsum quāte pietatis esset: si a tantis crimīnib⁹ in quibus multi ex vobis inuoluti: solū in se respōsum moretis: ⁊ iudiciū certe dānationis haberēt: datū esset vel in inferioi aliquo respirare gradu? Prodigus certe filius ad filioz numerū alpirare timebat: beatū se reputans si forte vel in mercēnarioz numero recipi mereretur: minime tm̄ sufficere potuit paterne pietati: nisi tam copiosam ei misericordiā exhiberet: cui posset ⁊ ipse q̄ nunq̄ a patre discesserat senio: filius inuidere. Sic ⁊ nos dilectissimi abundanter effusa sup nos misericordia dei nostri/de filijs ire ⁊ diffidēre nō solū in electoz recepit numerū: sed vocauit ad collegiū ꝑfectoz: Nā etsi forte aliquoz negligētia ad perfectionē nō assurgit: ipsi viderint q̄d excusationis possint afferre: qm̄ apostolicā oēs nos vitā ꝓfessi sum⁹: apostolice ꝓfessionis noīa dedimus vniuersi. Dō sane nō de ea gloriā sanctitatis dixerim: quā nō sibi tantū: ſz vniuerso orbi suscipere meruerūt: sicut scriptū est. Suscipiant montes pacē populo: ⁊ colles iusticiā: sed de cuius potius ꝓfessione qua ꝓo oībus petrus loquit dices: Ecce nos reliquimus oīa ⁊ secuti sumus te. ¶ Sed iam omnino mouet fratres me: quid sibi velit: q: minus ergo nos liberalis nūc diuina clemētia videat: vt quib⁹ tanta cōtulit nō rogātibus: nō desiderātibus, immo ⁊ forsan recusantib⁹: nūc oratib⁹/obsecrātib⁹/postulantib⁹ sepissime: immo ptinue/ videatur multa minora negare. Quid em̄ putamus charissimi? Abbreuiata est manus dñi: an forte thesauri gre defecerūt? Quid inquā puram⁹? vtrū voluntas mutata sit: an immutata facultas? Neutrū sane de eo estimare licet: neutrū fas est credere de oipotēti ⁊ immutabili maiestate. Quid sibi vult ergo q̄ incessanter oratēs

Universidad de Deusto
Biblioteca

ij. cor. xij

obsecrātes/postulātes/nō eraudit: quibus tantā et tam gratuitā misericordiā prerogauit? Nā si respōdeat ꝗs ꝙd ipsi paulo respōsum est: sufficere nobis gratiā dei: plane oīno fallitur: cui pro ea ꝙmaxime vniuerse orationes/obsecrationes/⁊ postulatiōes nostre fiāt: ne ambulemus in magnis: aut in mirabilib⁹ sup nos: orātes nobis dare humilitatē quantā decet: nō dico sanctos: sed monachos peccatores: obsecrātes patientiā nobis tribui: quāta nō dico sūt in aliquibus inuēta est: sed ꝓfessioni nostre necessaria est: postulātes charitatē quantā nō dico angelis: sed patribus qui fuere hoīes similes nobis passibiles: etiā ⁊ pctōres diuino munere collatā agnouim⁹ ex testimonio scripturarū. ¶ De generatiōi huic misere ab impfectiōe sua: cui sufficere videt insufficientia: immo inopia tanta. Quis em̄ ad ꝓfectionē illā: quā scripture tradūt: vel aspirare videt? Nō sine causa sane: cū sint nobis eadē cū patribus cōuersationis initia: disparvalde cōuersatiōis ꝓfectus inuenit: adeo vt cū eos ꝓfecisse de die in diē/⁊ cursus cō summasse legamus: apud nos magn⁹ estimaret: si ꝙ vel ipsa cōuersionis sue primordia cōseruaret vt nō minus humilis aut timorat⁹: nō minus solicit⁹ ⁊ circūspect⁹: nō minus feruēs spū: nō minus patiēs ac māsuetus in medio/ꝙ in initiō videret. Quātos em̄ videm⁹ ꝙsi oblitos sui/⁊ peccatorū suorū: dei ꝙs ⁊ bñficiorū eius īmemores: sic non redimere: sed amittere tēpus: vt de moribus affectionib⁹ suis vix vltima apud ipsos mētio fiat. Quid istos aliud agere dixerim: qui scurrilitates: detractiones: iactātie et impatiētie verba nō reputāt: facile cōrristant proximos: immo spiritū dei ꝙ in eis est: pusillorū scandala parui pendunt ad increpationē aliorū: aut negligētia quadā dormitare vident: aut iracūdie facib⁹ inflammant: ⁊ cū his ꝙsi gens que fecerit iusticiam: accedunt libere ad ecclesiam psallunt cū alijs: sed nō spiritu/neq; mente: orationis tē pore nescio quas ineptias meditant: et ne ipso quidē tremendo angelis/participare verent dīci corporis sacramēto. Quid inquā istos aliud agere dixerim/ꝙ securos iam de gratia dñi sui: fiducialiter de ea quā longo tēpore promerueriūt: familiaritate presumere? Hoc nēpe est ꝙd vulgari puerbio dic⁹: ¶familiaris dīs/fatuū nutrit seruū.
ꝑlal. xxxviij. Sed vbi est dilectissimi ꝙd toties canitis. Cū aduena ego sum apud te/et peregrinus sicut omnes patres mei. Heu heu nō inuenit qui redeat ⁊ agat gratias deo: nisi b alienigena. Nōne decem mundati sunt: ⁊ nouē vbi sunt:
Zu. xvij. ¶Meministis credo ꝙba saluatoris hec esse: nouē illos ingratitudinē arguentis. Bene siquidē orasse/obsecrasse/postulasse/legunt: qui leuauerūt vocē dicētes. Iesu fili dauid miserere nobis. Sed defuit eis quarta: quā adiecit ap̄s: gratiarum actio: qñ nec redierūt: nec egerūt grās deo. ¶ Multos ꝙs videmus vsq; hodie satis importune petētes ꝙd sibi deesse cognouerint: sed paucos admodū nouimus: qui dignas super acceptis bñficijs grās agere videant. Nec rep̄hēsibile ꝙ instanter petimus: sed plane petitioni negat effectū/ꝙ inueniūtur ingrati. Et forte hoc etiā clemētia esse videt: ingratis negare ꝙd postulāt ne cōtingat nobis vt tāto grauius de ingratitudine iudicemur: quāto magis accumulatis bñficijs ingrati ꝓbamur extitisse. Ergo misericordie res est in hac parte subtrahere misericordiā: quēadmodū ire ⁊ indignatiōis misericordiā exhibere: ea sane de qua per ꝓphetā ipse ꝑ misericordiarū loquit dicēs: ¶Miserear⁹ ipio ⁊ nō discet
esa. xxvj. facere iusticiā. Quā multos em̄ videmus ⁊ plāgim⁹ fratres: qui dūmodo maneat habit⁹ ⁊ tōsura: salua sibi oīa arbitrātur: nō cōsiderātes miseri quēadmodū ingratitudinis vermis interiora corrodens: ob hoc tm̄ coticē quē vident trāsformare dissimulēr: ne forte recogitēt ⁊ erubescant ipsaq; verecūdia emēdētur. Qui sic interdū in nōnullis cōsumpta esse interiora vniuersa presumit: vt non vereatur ad ea ꝙ foris apparēt: venenatū ducere caput: nisi forte quos videmus manifeste apostatare a deo repēte fieri pessimos arbitramur: et nō magis paulatim defecisse: cū comederint alieni robur eorum et nesciēte. Vides ergo nō omnib⁹ prodesse/ꝙ a lepra secularis conuersationis: cui⁹ peccata manifesta sunt em̄ūdānt: sed nō nullis peius in occulto ingratitudinis vlcus oriri: ꝙd tāto periculosius sit: quāto interius. Et bene saluator: hinc in euāgelio/nouē illos vbi sunt querit: qm̄ lōge est a pec
Zu. xvij. catore ib⁹ salus: Sic em̄ ⁊ primū hominē post peccatū/vbi sit interrogat: ⁊ in iudicio nescire se ꝓfitebit operarios ini
ꝑlal. j. quitatis: cū legamus in psalmo. Qm̄ nouit dīs viā iustorum: ⁊ iter impiorū peribit. Nec sine causa in nouenario inuēti sunt: qui nō redeūt ad saluatorē: in quo nimirū numero quaternario quinarius iūgitur: ⁊ est nō bona mixtio cognoscere sensualitatis ⁊ euāgelice traditionis. Nō tūc fieri soleret: cū sic volumus q̄tuor euāgelijs obedire: vt q̄nq; corpis sensus pariter oblectare velimus. ¶ Felix autē samaritanus ille qui cognouit se nihil habere qd nō accepisset: idcirco seruauit depositū: ⁊ cuius gratiarum actione ad dīm est reuersus. ¶ Felix qui ad singula dona gratie/redit ad eū/in quo est plenitudo omniū gratiarū cui dū nos pro acceptis nō ingratos exhibemus: locū in nobis facimus gratie vt maiora adhuc accipere mereamur. Omnino em̄ sola nos a ꝓfectu cōuersationis impedit ingratitudo nostra: dū quodāmodo amissuz reputās dator qd ingrat⁹ accepit: cauet sibi de cetero ne tāto plura amitteret: quāto plura cōferret ingrato. ¶ Felix, pinde ꝙ se alienigenā reputās: etiā pro ꝙbusq; minimis bñficijs nō minimas refert grates: gratuitū esse nō dubitās/neq; dissimulās ꝙd alieno impēdit ⁊ ignoto. Nos aūt miseri ⁊ miserabiles cū in initio adhuc alienos nos estimamus timorati satis: satis deuoti ⁊ humiles inueniūtur: tā facile postmodū oblīuiscimur/ꝙ gratuitū sit quicqd accepimus: ⁊ ꝓsumētes nō bene ꝙsi de familiaritate dei neq; ꝙ
mich. vij aduertimus ꝙd mereamur audire: qm̄ inimici dñi domestici eius? Tanto em̄ facilius nūc offendimur eū: quanto
Mat. x. gratuitus ꝙd a nobis cōmittunt iudicāda nouerim⁹ esse cū in psalmo legamus: qm̄ si inimicus me⁹ maledixisset
pā. liij. mihi: sustinuissem vtiq;. Obsecro itaq; fratres mei humiliemur magis ac magis sub potēti manu dei: ⁊ ab hoc tā maximo/tā nequissimo vitio ingratitudinis longe fieri studeamus: vt tota deuotiōe i gratiarū actiōe versantes: cōsiliemus nobis gratiā dei nostri ꝙ sola pōt saluare animas nostras. Nec verbo tm̄ vel lingua: sed opere ⁊ veritate exhibeamus nos gratos: qi gratiarū actionē magis ꝙ dictionē a nobis exigit dator: gratiarū dīs de⁹ noster: qui est benedictus in secula. Amen.

¶ De eo ꝙd legitur in Job cap̄. v. In sex tribulationib⁹ liberabit te: ⁊ in septima nō tanget te malū. Sermo.

Ignum valde est ⁊ omnino exigit ratio equitatis: vt quibus a cōstitutione mūdi/regnū parat: ipsi etiā se regno parare nō negligāt: ne parato regno/inueniant⁹ forsitan qui regnaturi fuerant imparati.
mat. xxij. Sic em̄ legimus de cena quadā: dicēte dīo: qm̄ quidē cena parata est: sed ꝙ vocati erāt nō fuerūt digni. Querim⁹ ergo quēadmodū regno parato: parari debeāt reges futuri. Et si pie q̄rimus: cū ꝓphetā vtiq; dicere nō audem⁹
pō. xiiij. Dñe ꝙs habitabit in tabernaculo tuo: aut ꝙs requiescet in mōte sancto tuo? Qui ingredit (inq̄t) sine macula. Sed hec inquies/ꝓparatio soli christo cōuenire videt. Nemo em̄ cetero⁹ oīm mūdus a sordē: nec infans cuius est vita vnius diei sup terrā. Itaq; solus intrabit: ꝙ solus agnus est sine macula: solus argui nō potuit de peccato: ꝙd nō ab eo factū est: nec in eo inuentū. Solus plane summus pontifex meus: nec in patre: nec in matre cōtaminat⁹ est vt lex dicit: patrē quippe sed deū: matrē quoq; sed virginē habens: vnde ⁊ solus ingreditur sanctasancto⁹. ⁊ nemo ascendit in celū: nisi qui descēdit de celo filius hominis qui est in celo. ¶ Quid ergo nos? Ita ne continuo desperabimus? Immo vo sperabimus: et hinc maxime.
Licz em̄ solus:

Licet em̄ solus: sed profecto totus intrabit: ⁊ os nō cōmiuetur ex eo: nō sine mēbris caput inuenit in regno: si tamen mēbra fuerint cōformia sibi: ⁊ coherentia capiti suo. Cōformia sane moribus: coherentia fide. Habet em̄ cōformationem quārū potest: habet ⁊ coherentiā: ipsa etiā minor: etas: dum ⁊ similitudini mortis eius/merſione illa triplici complātatur: ⁊ fidem in inuolucro quodā recipit/ꝙ necdū capax fit euolute. Benignus est nimirum spūs sapientie: ⁊ quem traducta culpa ligauerat: indulta iusticia soluit. Sed nō ita deinceps liberabit maledictus a labijs suis. Volūtarie em̄ peccanti post agnitā gratiā/nō relinquitur hostia ꝓ peccato. ¶ Sed neq; sic liberabit a suis: quō ab alienis labijs maledictū. Maledictio fratres gravis est macula: ⁊ scim⁹ qm̄ nō ꝙ intrat in os: coinquinat hoīem: sed ꝙd de ore egredit. Inde ergo macula: inde maledictio a labijs suis: sed nō semp a ꝓprijs. Neq; em̄ de corpore vel corde ꝓprio originalis in paruulū culpa ꝓcedit: cui nō modo cōsensus: sed ne vllus quidem interim pōt sensus esse peccati. Quomō tamē maledictū a labijs suis nō liberat spūs: aut volūtarie peccātibus nō relinquitur hostia: nisi q: nō illi denuo crucifigit christus: nec cōplantatur iterū similitudini mortis eius ꝓ baptismū? Propria iam ab eo lachrymarū vnda exigitur: ꝓprijs baiulare crucem: ꝓprie mortificare membra: ⁊ ꝓprijs immolare hostiam necesse est. Sine causa aliter diceret: credo ꝓprijs labijs exꝑietur oportet ꝓpriore maledictio labiorū: ꝙ multas em̄ tribulationes in regnū dei intrare necesse est: ⁊ nemo nisi ꝑ tribulatiōes ingredit: aut ꝓprias aut alienas
Act. xiiij ¶ Sola nimirū secūdi adē tribulatio purgat: quos cōtaminauit offensio sola prioris: non ꝙ ꝓpria cuiꝙ sufficere possit satisfactio. Quid em̄ est vniuersa penitentia nostra nisi ꝙ si nō cōpatimur: omnino nō possumus cōregnare? Quod em̄ in nobis minus est ipse suppler: modicū tamē illud quodcūq; nostrū est: nō patit reseruari. ¶ Dō si fides cohertia sine morū cōformitate nequaq; saluat adultos: longe minus saluare poterūt opera sine fide. Facile em̄ membrū inherens capiti: si deforme est: reformat: ꝙ dissimile quālibet simile copulat. Et ipm tamen ꝙ deformē est: aut cōforme fieri imagini filij sui ⁊ capitis sui: aut certe tandem auelli ab eo: necesse est anathema esse a christo: ne in illa plenitudine corporis eius inueniat quippiā indecorū. ¶ Ubi ergo macula, ꝓprias: ꝓprias quoq; purgatio iure requirit: ⁊ si contaminatio multiplex: opus est etiā tribulatione multiplici. Vbi em̄ tribulatio: nisi dū resistitur cōtaminationi: cōcupiscētie repugnat? Quid vo in hoīe purū ab hac macula: immune ab hoc ꝓtagio poterit inueniri? Abimus manat: de corde exit pestiferū virus: ac dein ceps corpus occupat vniuersum: mentem defideriis accēdit: membra illecebris inficit. Inde puritus auriū: oculorum pernitia. inde olfaciendi voluptas: inde in fauces tam inordinata delectatio: inde in vniuerso corpore mollicies sensus ⁊ libido pniciosa tangendi: inde intus in aia ebrietas illa desiderioꝝ ⁊ fomax quedam ambitionis/auaricie/inuidie/cōtumacie/nequicie: ⁊ oīm denicq vitiorum affectib⁹ vehementer accensa. Quot em̄ corpus illecebras: quot oblectamenta mūdus habere videt: tot patitur tribulatiōes: tot sustinet tentatiōes vir iustus. Et quēadmodū ambulans quis in carne: sensuū voluptate delectatur: ⁊ delitias cōputat esse sub sentib⁹: sic ⁊ ois ꝙ in spū seminare desiderat: spinas ⁊ tribulos quos ꝓpria terra ex maledicto vtiq; germinat: porro eradicare ꝙ ꝓpagare cōtendit: q̄ppe qui cōuertit in crūna sua quotiens cōsigitur spina. ¶ Huic ergo tam multiformie pesti p singula quecq; resistere/ꝙ multiplex tribulatio? A planta pedis vsq; ad verticem nō est sanitas: in me totū infecit cōcupiscētia: lex peccati in membris oībus inuenit: vndiq; per fenestras moris intrare cōendit: ⁊ intus fomes totius nequicie periculosius seuit: crudelius malignat. Minime tm̄ in hac tā multiplici lucra deficiendū: aut desperatione cedendū est Licet em̄ abundent tribulationes ꝓ xꝓo: sed abundant et cōsolationes per ipsum. Denich audi cōsolationes. Peccatū in fores est: nisi ipse aperias nō intrabit. Apperit⁹ in corde p: urit: sed sub te estanisi spōte cesseris nil nocebit. Audi cōsolationē. Cōsensum cohibe ne ꝓtenalcant hec: et immaculatus eris: vt sine macula ingrediaris ⁊ ipe: ad habitandū in tabernaculo ⁊ requiescendū in monte sctō dñi dei tui. Si tui nō fuerint dīsari: nunc immaculat⁹ eris: ⁊ emūdaberis a delicto maximo. ¶ Maximū plane delictū ꝙd
ff Job. v. interior: em̄ ⁊ exterior: em̄ hoīem occupat vniuersum. Audi adhuc cōsolationē. In sex (inq̄t) tribulatiōib⁹ liberaberis
Exo. xxx. ⁊ in septima nō tāget te malū. Si puer hebr⁹: ⁊ sex annis seruiens liber egredieris in septimo. Sex tibi tribulationes sunt cōtra desideria cordis: ⁊ q̄nq; partita sensualitatis corporee voluptatē: sz in his sex liberaberis: a septima nō quidē ne veniat: sz ne ledat: ne nocet: ne tangat te malū. Veniet quidē mors: sed em̄ est septima tribulatio: sed somn⁹ eius dilectis dñi: ⁊ ecce hereditas ei⁹. Erit ianua vite: erit initiū refrigerij: erit scīs illi⁹ mōtis scala ⁊ ingressus in locū tabernaculi admirabilis: qd fixit de⁹ ⁊ nō hō. In septima itaq; nō tanget te malū. ¶ Malū vtiq; triplex qd
B eos manet in septima q̄ in sex tribulationib⁹ dissimulant ꝓfecte interim liberari: nec in sex hydrijs purificanf ad liquidū: vt exhibeanf in nuptijs sponsi nō habētes maculā neq; rugā. Monet em̄ eos hor: os: in exitu: dolor in transitu: pudor in cōspectu gl'ie magni dei. ¶ Un nobis ista dissimulatio est fratres mei? Un hec tam pniciosa repiditas: vn hec securitas maledicta? Quid seducimus miseri nosmetipsos: ꝑsorisitā iam diuites facti sum⁹: forsitan iā regnamus. Nonne ostiū domus nostre horribiles spūs illi obsident? Nōne exitū nostrū laruales ille facies prestolant?
Quis ille pauor: erit: o aia mea/ cū dimissis oib⁹ quoūq; ti
more bi est tam iocunda presentia: tam gratus aspectus: cohabitatio ipsa tam familiaris: sola ingredies incognitā regionem penitus: occurrantia tibi cateruatim ruere teterrima illa mōstra videbis? Quis nbi in die tante necessitatis occurret? Quis tuebit a rugientib⁹ ꝓparatis ad escam: qs cōsolabit: qs deducet? ¶ Filioli mei memoremur hec nouissima nra ne peccem⁹. Nam ⁊ per ignez nobis transcundū est: et vniuscuiusq; opus quale sit: ignis ꝓbabit. Ibi enim aurū nostrū verret in scoriā: ibi reuelabit vniuersa impuritas: ibi veritas ipa accepto tpe qd nobis interim datum contemnim⁹: iusticias iudicabit. Quid vo illic oēs iusticie nostre: nisi pannus mēstruate reputabunt? Quicqd nūc parumpendendo transim⁹: palpando tegim⁹: dissimulādo negligimus: quāto illic cruciatu vinder flamma cōsumet? Utinā magis nunc daret quis capiti meo aquas: ⁊ oculis meis fontem lachrymarū. forte em̄ nō reperiret ignis exurens/qd interim fluēs lachryma dilueret. Jam vero post ignem illū puras residuū aliquid inueniet in nobis? Aut tantū erit vt audeam⁹ illud vultui mai estatis offerre: aut eius fiscastare cōspectui? Quis ille pudor: erit: que vel confusio: post tanta beneficia: tam tepidos: tam impfectos: tam vacuos apparere ante faciem dei nostri? ¶ Fugiebat
Gen. iij. adam vt absconderetur ab eo: post vnius vtiq; pomi vetiti gustū: qd nos post tanta flagitia: post tanta facinora presumemus? Quādo ab hac ꝓfusione purgabit oculus cordis: cui nunc operā dare negligim⁹: vt ir reuerberata acie
pō. lxvij. veri illius solis radios valeat intueri? Sicut fluit cera a facie ignis: sic peribunt peccatores a facie dei. Ingrediatur vtiq; purredo in ossib⁹ meis: ⁊ subiter me scateat: vt requiescam in die tribulationis huius septime: ⁊ in ea nō tangat me malū. Malum hoc tripler: horror is/doloris/⁊ pudoris. ¶ Felix siquidem aia: que fiducialiter in inimicis suis loquetur in porta. Quid hic astas cruenta bestia? Nihil in me funeste reperies. Felicior cuius opus non arserit: quē superedificasse aurum/argentum/lapides preciosos examen illud inueniet. Felicissimus qui sine vlla nube confusionis reuelata penitus facie/gloriam dñi speculando in eandem imaginem transformabit: ⁊ similis erit illi vidēs eum sicuti est: vtiq; super oīa deus benedictus ⁊ laudabi

Universidad de Deusto
Biblioteca

tis et gloriosus in secula seculorum Amen.

¶ De diligendo deo. Sermo.

Z Iob.vij. NGlite diligere mundum: neq; ea q̄ in mūdo sunt. Quia em̄ q̄ in mūdo sunt: cōcupiscentia carnis: & cōcupiscentia oculorum: & ambitio spūs: q̄ nō sunt ex patre. Quid ergo? Sunt aliqua ex patre: quib⁹ nobis ista recōpensent? Sunt vtiq; oīno dulciora his & amabiliora sed hec non credunt seruis multo minus inimicis. Quis quis vō amicus voluerit esse huius mūditie inimicus dei cōsti

Iob.xv. tuetur. Amicis credit cōsiliū quib⁹ dicit. Quia oia q̄cūq;

M audiui a patre meo: nota feci vobis. Exponit beatus Gre

Iob.xxj gorius: q: amor: ipse notitia est. ¶ Est ergo triplex amor: qui tria illa excludat: q̄ nō sunt ex patre. Et ꝓpterea credo ter interrogat petrus: amas me: amas me: amas me. Et

Deut.vj & forte hec sunt de quib⁹ in lege precipit. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo: ex tota alia tua: & ex tota virtute tua: id est diliges dulciter siue affectuose: diliges prudenter: diliges fortiter. Siquidē amor cordis: simile quoddā habet carnalis amoris: nam affectiōes: ꝓprie cordis esse dicunt. Anima vō aliquāto iam superi⁹ sonat: vñ & merito dicit sedes sapientie: vt merito videat illi attribuendū: prudenter diligere deū. Sane ad affectuosum illū quē dicim⁹ cordis amorē: plurimū valet incarnatiōis xpi cogitatio: sed et totius dispēsatiōis quā gessit in carne & maxime passionis. ¶ Videns em̄ de⁹ hoies oīno carnales effectos: tātā eis dilectionē exhibuit in carne: vt durissimi cordis fit q̄s quis eū toto affectu nō diligat. Volens siquidem nobilez creaturā hoiem recuperare: si (inq̄t) inuitū coegero asinū habeo nō hoiem: q̄mōdo nō libēs veniet nec spōtane⁹: vt

Ps.lxij. possit dicere: volūtarie sacrificabo tibi. Nūquid asinis da

j.Cor.ix. bo regnū meū? Numq̄d de bob⁹ cura est deo? Ut ergo habeā volūtariū: terrebo eū: si fortis cōuerrat & viuat. Et cōminatus est acerbiora q̄ excogitari possunt: tenebras eternas: vermes immortales: ignem inextinguibilem. Cū autez nec sic homo reuocaret ait. Nō solū nimidus: sed etiā cupidus est: puniā ei q̄ potissimū desiderabile videat. Desiderant hoies aurū & argentū & filia: & sup hec oīa vitam desiderant. Manifestū est hoc: & valde manifestū. Si (inquit) tātopere desiderāt miserā hanc laboriosam vitam & momentaneā: quātū diligent vitā quietā & eternā: beatam? Prōmisit itaq; vitā eternā: promisit q̄ nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hois ascendit. Videās aūt q̄ nihil

Ps. ꝓficeret vnū (inq̄t) restat adhuc. Inest homini nō solum cxviij. timor: & cupiditas: sed & amor: nec quicq̄ in eo vehementius ad trahendū. Venit igit̄ in carne & tā amabilē se exhibuit: vt illā nobis impenderet charitatē: qua maiorem nemo habet: vt aiam suā daret p nobis. Quisquis sane nec ob hoc quidē cōuerti voluerit: nōne merito audiet: q̄d debui facere tibi & nō feci? ¶ Et vere in nullo sic cōmendat deus charitatē suā: quō in mysterio incarnationis eius et passionis: in nullo sic apparet benignitas: quō in humanitate: apl̄o teste qui ait:

O ad Tit.iij Apparuit benignitas & humanitas saluatoris nostri dei.

Abac.iij Nam potentia quidem occultata est: q̄m in infirmitate venit. Unde abachuc. Absc̄ōdita est (inquit) fortitudo eius: haud dubiū quin in cruce: cui⁹ cōtrua in manib⁹ eius. Sapientia quoq; absc̄ondita est & incarnata. Placuit em̄ ei p stulticiam verbi saluos facere credentes. Nōne quodāmō stultū se fecerat: qui tradidit in mortem animā suā: & tulit peccata multorū: & que nō rapuit tunc exoluebat? Nonne ebrius erat vino charitatis & immemor: sui cōtra perfidum filiū dicentis: ꝓpitius esto tibi? Itaq; absc̄ōdita est fortitudo maximeq; velata & incarnata sapientia: sed benignitas nō potuit amplius declarari: nec abūdantius exprimi: nō euidem⁹ cōmendari. Porro id quidē ad affectuosiz cordis amorem dicimus pertinere. Nam videre est hoies sic affectos erga hmōi: vt vix fine lachrymis audiant vel recordentur. Dicit ergo amor: contra cōcupiscentiā carnis est. Quid em̄ dulce sit ei in carne: cui⁹ tanta dulcedo est in christi passione? Verū hec dulcedo falli pōt si desit prudentia: & iam difficile cauerī poterit in melle venenū. Necesse est igitur adesse prudentiā: qua diligenter interiora mysteria inuestigare possim⁹: vt parati simus omni petenti reddere rationem. Dic amor: prudens excludit curiositatē. Siquis dem animus his intentus: tempor aliū nō poterit esse cu

Ps. riosus: dicens cū ꝓpheta. Quomō dilexi legem tuā dñe: cxviij. tota die meditatio mea est. Tertiū est vt fortiter quisq; diligat: quatenus sicut falli nō pōt ira nec cogi possit: parat⁹ oia pari ꝓpter iusticiā. Quis aūt nesciat cū qui rex celi sit: terrena regna & honores nō ambire: sed magis abijcere.

Mat.v. Porro beati qui psecutionem patiunt propter iusticiam: q̄m ipsor est regnū celor. Itaq; de his tribus nūc petrus interrogat: q: prius inuentus fuerat minus habens. Audiens em̄ primo de passione dñi ferendā potuit: tanq̄ dulciter diligens: sed absit (inquit) a te: vtpote insipienter amans. Unde & audire meruit. Vade retro sathana: q̄m

mat.xvj. nō sapis ea que dei sunt. Simile aliquid in apostolis erat quibus dicebat. Si diligeretis me: gauderetis vtiq; q: vado ad patrem: immo vero q: diligunt: dolent. Et diligūt

Jo.xiiij. & nō diligunt: diligūt dulciter: sed nō sapienter. Nocte vō ipsa qua tradendus erat dñs: & dulciter & prudenter diligebat petrus: cū diceret: recū paratus sum & in carcerem

Lu.xxij. & in mortem ire: sed nō diligebat fortiter: q̄m qui cecidit: stabili nō erat ille gradu. Nondū venerat virtus ex alto: qua accepta: nō negauit: sed libera voce vlus: vos (inq̄t)

Actu.iiij iudicate vtrū deo magis obedire oporteat an hoibus. An non cōgrue de dilectione requiritur: qui pascendo prepo nitur gregi? Ille em̄ preesse debet alijs: qui vino charitatis debriatus est ut immemor sui: vt nō querat que sua sunt: sed magis que iesu christi. Et nota q: reḡitus petrus an diligebat plus his: tantū respondit se diligere nō audens

Jo.xxj affirmare quod prius se dixisse temere cōfundebat: & fo mar.xiiij tasse ꝓpterea contristatus est. Dixerat em̄ prius. Et si oēs scandalizati fuerint in te: sed non ego.

¶ De ligno: feno: & stipula. Sermo.

P ABsquā est securitas fratres: neq; in celo: neq; in paradiso: multomin⁹ in mundo. In celo em̄ cecidit angelus sub presentia diuinitatis: Adam in paradiso de loco voluptatis: Judas in mundo de schola salua

Ps. tor⁹. Hec idcirco dixerim: ne quis sibi de loco isto blādiatur: q: dicitur locus iste sanctus est: quia non locus homines: sed homines locū sanctificant. ¶ Sunt enim etiā inter nos tria genera hominu: ipsaq; satis incongrua et ordini & homini qui hanc viam ingressus est. Sunt enim qui bene inceperunt: sed statim defecerunt. Et sunt q̄ nō q̄ inceperunt: sed in sua mollicie permanserunt & permanent. Et sunt qui rapiantur spiritu lenitatis: tardi ad audiendum: veloces ad loquendum: paratissimi cursim emunerare quod faciunt: si quid faciunt tamen. Nunquid vel istos repellet deus? Non: si in fundamento permanserint sed salui erunt: sic tamen quasi per ignem. Per quē ignem?

j.cor.iij. Dicit apostolus. Fundamentū aliud nemo potest ponere ꝓter id q̄ positum est: q̄ est christus iesus. ¶ Si quis edificauerit super fundamentum hoc: lignum: fenum: stipulam: derimentum patietur. Ipse autem saluus erit: sic tamen quasi per ignem. Fundamentum christus est: lignū fragile est: fenum molle: stipula leuis. Lignū sunt qui fortiter inceperunt: sed fracti non renodantur. Fenum sunt: qui fugienda mollicie repefacti: nec summitate digiti (vt dicitur) labores arduos attingere voluerūt. Stipula sunt qui leuitatis moribus ecrufflant: nunq̄ in eodem statu permanent. Et timendum quidem est de istis: sed non desperandum: quia si in fundamento christū habuerint: hoc est in hac via vitam finierint: salui erunt: sic tamen quasi per ignem. ¶ Ignis tria habet: fumum: lucem: ardorem. Fumus excitat lachrymas: lux vicina illuminat: ardor: adu

rit. Ita & qui eiusmodi est: fumū hoc est amaritudinem in mente habere debet: q: tepidus est: q: remissus est: q: leuis: q: ordinem quantū in se est: subuit & perturbat. Sed & lucem in ore: vt qualis est in mente: talem se in cōfessiōe ꝓdicat & plangat: vt & linguā acuat cōscientia: & conscientiam arguat lingua. Necesse est quoq; vt ardorem sentiat in corpore: id est penitentie tribulationē: & si nō multimodam: aliquā tamen. Putas q: sic cōpunctos corde: ore cōfessos: corpore fatigatos abijcier? qui oēs boies vult saluos fieri: & neminem vult perire? Sunt & alij qui edificāt super fundamentū hoc: aurum: argentum: & lapides pretiosos: qui vehementer incipiunt: vehementius proficiūt: vehementissime ꝓficiunt: non attendentes quid caro possit: sed quid spiritus velit.

¶ De triplici gñe cogitationū nostrarum. Sermo.

A Mmonet nos beat⁹ benedict⁹ fratres: solicitos esse circa cogitationes nostras: sapientis vtiq; consilium sequens: qui omni custodia cor: custodire sua

puerb. iiij. der: q̄m ex ipso vita procedit. Tria igitur occurrūt genera cogitationu: a quibus multa solicitudine cauere necesse sit eos qui cōuersi tendunt ad deū: & dignū deo in semetipsis templū exhibere festinant. Sunt em̄ nōnulle interdū cogitationes penitus otiose: & ad rem nō ꝓtinētes: quas tā facile abijcere: q̄ recipere facile possit aia: & dūmō sit secuz habitans in corde suo: & assistens dñatori vniuerse terre. Sūt & alie cogitationes violente magis & fortius adherētes: que videlz ad necessitates nature ꝓtinent: et quasi ex eodē assumpte limo de quo & nos facti sum⁹: si paululum insederint: auelli nequeūt sine lesiōe & difficultate. ¶ Sepe em̄ sic afficit nos cogitatio carnalis de cibo: de potu: si ue vestimēto: vt vix eradicari queat de cordib⁹ nostris: q̄ nō aliunde est: nisi q: & ipsa limosa & viscosa quodāmodo limosam nihilominꝰ & glutinosaz inuenerit terrā. Non sine causa em̄ dictū est: hoiem plasmatuz nō de terra qualiber: sed de limo. Vide enim q̄ limosum sit corpus: q̄ ipsi quoq; spūi tam fortiter & pene indissolubiliter inhereat: vt vix cū multa afflictione: possit aliquādo separari. Quid ergo agendū: cum limosa illa cogitatio mentem subierit? Plane exclamadū nobis est cū sancto iacob atq; dicendū

Ge.xlix. Ruben primogenitus meus nō cresces: ascendisti em̄ cubile patris tui. Rubea em̄ & carnalis atq; sanguinea huiusmodi cōcupiscentia est: q̄ nunc cubile nostrū ascendit: cū non solū memoriā tangit cogitatione: sed & ipm voluntatis stratū ingredit: & polluit prava delectatione. ¶ Bene aūt primogenitus noster dicit appetitus ille carnalis:

E qui ab ipso nimirū initio vite nostre: in nobis pullulat: cū cetera vitia peccatu ipis ex malicia mūdi hui⁹: variisq; occasionibus cōtrahant. Oportet ergo reprimere quem extinguere nō possum⁹ appetitū: vt q̄cito cubile nostrū ingrediatur: crescere cū nullatenus patiamur: sed sub nobis sit:

Heb.iij quemadmodum dicit scriptura: Subter te erit appetitus tuus & tu dominaberis illius. Jam vero tertiū cogitationum genus immundū nimis ac fetidus est: quod nec admittere quidem vlla ratione debem⁹: sed alonge presentire fetorem: & tota virtute repellere: toto animo ꝓpulsare: et cōuersi statim ad genitus lachrymis atq; suspirijs invocantes spiritū qui adiuuet infirmitatem nostram. Sic nimirum cōfusus abscedens: nō tam facile deinceps simile aliquid viriliter resistentibus nobis malignus hostis

D offerre vel afferre presumet. ¶ Dico aūt cogitationes illas immundas penitus ac fetidas: que ad luxuriā: ad invidiam & vanam gloriā pertinent: ceteraq; vitia detestanda. Oportet em̄ si mundas conseruare volumus animas nostras: adhuc longe agentibus cogitationibus huiusce modi multa cū indignatione occurrere: & expulsare a nobis: vt nullus eis detur accessus. Et primū quidez genus cogitationum ociosarum: scilicet ad rem nō pertinentiū: luxum est: sed luxū simplex: id est non inherens nec feriens nisi forte diutius immoretur in nobis: & per incuriam ac negligentiam nostram in alterum genus cogitationum vertatur: quod quotidie experimur. Duz em̄ ociosa tanq̄ minima spernimus: ad turpia atq; inhonesta dilabimur. Secundum vero cogitationum genus nō lutum simplex: sz vt iam dixim⁹: viscosuz ac limosum est. Nam terrū quidem sic cauendū est: non tanq̄ lutum aut limus: sed tanq̄ immundissimum ac fetidissimum cenum.

¶ De triplici iudicio: ꝓprio: humano: & diuino. Sermo.

E Jc nos existimet homo vt ministros xpi: & dispensatores mysteriorum dei. Hic iam requiritur: vt ex moribus exteriorib⁹ hois: qui videtur existimetur cōpositio interioris animi: qui nō videtur: nec vel ab alio: vel a seipso possit iudicari: sed dicat cum eodē

j.cor.iiij apostolo. Mihi pro minimo est vt a vobis iudicer aut ab Ibidem humano die: sed neq; meipsum iudico: qui autem iudicat me dominus est. In quibus verbis notanda sunt tria iudicia: humanū: suum cuiusq; proprium: & diuinū. & humanum quidem potest iudicare de rebus exterioribus: q̄ sensibus corporis percipiuntur: de interioribus vero nō potest

j.Cor.ij hinc em̄ scriptum est: Quis enim scit hoīm que sunt hominis: nisi spiritus hominis qui est in eo? Quapropter de his que sunt in homine: potest iudicare spiritus hominis qui in ipso est: longe vero prestantius de his ipsis iudicat deus: cuius necdum fatetur apostolus euasisse iudicium: qui tamen iam humanum transcendisset & proprium. Porro humanum contemnebat qui dicebat. Mihi autez pro minimo est vt a vobis iudicer: aut ab humano die. Sed neq; propriū timebat qui dicebat. Sed neq; meipm iudico: nihil em̄ mihi cōscius sum. Solum ergo restabat diuinum de quo ait. Qui aūt iudicat me dñs est. Debet tamen quisq; quantū potest: se irreprehensibilem exhibere: primum quidem coram deo: sed deinde etiam coram hominibus. Hoc nempe est quod alibi loquitur idem apostolus dicens. Prouidentes bona: non tantum coram deo: sed

Ro. xij. etiam coram hominibus. ¶ Tribus siquidez modis quidemus bona coram hominibus. id est habitu: actione: sermone. Habitu ne sit notabilis: actione ne sit reprehensibilis: sermone ne sit contemptibilis. Tribus etiā modis cor deo: cogitatione: affectione: & intentiōe. Nam & cogitatio debet esse sancta. Unde scriptū est. Cogitatio sancta seruabit te. & affectio pura: & intētio recta. Sunt aūt tria ista id est cogitatio: affectio: intentio in aia. Sed in ea quoq; ꝓprijs singula locis distincta videntur. Nam cogitatio in memoria est: affectio in voluntate: intentio in ratione consistit. Atq; vt eor vsum ac differentiā clarius videam⁹: sumamus nobis exemplū de rebus exterioribus. ¶ In corporibus si quilibet deformis color: cutem tantum inficiat: corpus quidez turpius redditur: sed nihil ei de sua sanitate ex hoc adimitur. Si ergo carni putredo aliqua: vel liuidus humor: insederit: iam nō solum decus corporis: sed sanus quoq; ꝓturbatur. Nō si languor: forsitan inualescens cum ipsa carne ossa quoq; medullinus occuparit: nunc demum deuita nō immerito potest desperari. Eodem mō in anima: si peccatū suggeritur memorie per cogitationem: nullum tamen prebuerit aut voluntas affectū: aut deliberatio ipsa cōsensum: fateor: quidem deformitas est: nec audire interim anima illa merek: tota pulchra es amica mea & si nemus est: sed nō moribus. Nō si voluntas quoq; preoccupata sensu delectationis afficitur: resistit tamen adhuc deliberatio rationis: infirmak quidem: sed necdū moritur

hic.xvij. anima: clamet tamen necesse est: Sana me dñe & sanabor. Tunc vero mori dicitur: quādo & ipsa ratio ad peccatum per intentionem curuat: nunc em̄ consentit. Et de tali dicitur. Anima que peccauerit ipsa morietur. Hunc triplicem

eze. xviij gradum deplorauit dauid ex persona adam: dicens domino expellenti de paradiso in laram huius seculi euagationem. Confirmasti super me manum tuam. Et quoniā car

Universidad de Deusto
Biblioteca

nalia desideria fuit pena peccati. non est sanitas in carne mea a facie ire tue. Jam vero nec robur est rationis. Non est pax ossibus meis a facie peccatoꝝ meoꝝ. Qui rursum pſ.lxxvj colsdez gradus ex persona iusti decantat dicens. Memor fui dei ⁊ delectatus sum ⁊ exercitatus sum. Delectatus eñ per voluntatem: exercitatus per rationem. ¶ Ne ergo a memoria repellat deum/irruens turba plurimaruꝫ cogitationuꝫ: que solent effluere tanq̃ vilis plebs in atrium: ponatur ad eius portam ianitor: cuius nomen est recordatio propositi: vt cum turpib⁹ sese cogitationib⁹ senserit animus pregrauari: increpet se ⁊ dicat sibi. Tu ne hec debes cogitare: qui sacerdos es: qui clericus es: q̃ monachus es? Ultor: iusticie debet in sequicq̃ iniquũ admittere? Decet seruũ christi: amatoꝝ dei/tale aliquid ad modicum meditari? Nec dicendo: excludet fluxũ illicite cogitationis/per recordationem propositi. Similiter ad portã voluntatis in qua solent manere carnalia desideria: tanq̃ in domo/domestica familia/statuak ostiarius/ qui vocatur recordatio celestis patrie. Hic eñ potest pauuꝫ desideriũ quasi cuneus cuneũ expellere: ⁊ ipsum qui air: Apo.iij. Ecce sto ad ostium ⁊ pulso: sine cunctatione recipere. Jam vero ad thalamũ rationis talis et tam ferox adhibendus est custos qui nemini pareat: sed quicũq̃ hostis siue clam siue palam ingredi presumpserit: procul eum arceat: ⁊ hic fit recordatio gehenne. In ceteris siquidem/id est memoria ⁊ voluntate: nõ ita est intolerabile: si vel memoria recipiat quandoq̃ vagam cogitationem: vel voluntas impuram affectionem. Hoc vero grauissimũ ⁊ omnino damnosum: si vnq̃ ratio perdiderit rectitudinem intentionis.

¶ De verbis psalmi. xxiij. Quis ascender. Sermo.

J

Quis ascẽdet in mõtem dominiꝫ aut quis stabit in loco sancto eius? Verbum exhortationis est fratres mei: vt quandoquidem omnes ascendere nitimur omnes tendimus in sublime: sursum aspiramus oẽs: oẽs conamur in altum: illuc studeamus ascendere vbi bonum sit nos esse: vbi securũ sit nos esse: vnde cadere non oporteat: vbi stare possim⁹. Nec modo vt desideriuꝫ prouocet: ascensorem montis hui⁹ pphęta requirit: verũetiã vt ascẽ- ⁹psal. lxxxiij. dere cupientes modũ doceat ascendendi. ffelix qui huius montis ascensiones in corde suo disposuit: cõcupiscens et deficiens in atria dñi. Siquidẽ mons iste mons vber bonoꝝ oĩm cumulus: mons voluptatis eterne domus dei Ibidem est. Et beati qui habitant in domo tua dñe: in secula seculorum laudabũt te. Audi testem fidelem: q̃ mons est domus ista. O israel q̃ magna dom⁹ dei: ⁊ ingens locus possessionis eius. Magnus ⁊ nõ habens cõsummationẽ: excelsus ⁊ immensus. Immo vo non solum mons est: sed et Bar. iij. mons montiũ: ⁊ multe in eo mãsiones/multi mõtes. Hec nicq̃ etiaꝫ fundamenta eius in montib⁹ sanctis. Et ne hoc ⁹psal. lxxxvj. quidem sanctus tacuit esaias. Erit (inq̃t) mons dom⁹ dñi Esa.ij. preparat⁹ in vertice montiũ: ⁊ eleuabit sup colles. Quidni montiũ mons fundatus exultatiõe vniuerse terre: vbi tam multiplex oĩm delectabiliũ copia: vbi copiarum oĩm plenitudo. Erit eñ mons pacis: mons gaudij: mons vite mons glorie. Et hi oẽs montes vnus mons consummate felicitatis. An nõ mons pacis/pax sup pacez/pax q̃ exuperat oẽm sensum? ¶ Plane mons magnus/pax in corde: pax in carne: pax ab iniquis hoibus: pax cum oĩbus proximis: pax ab ipis demonib⁹: pax cum deo ⁊ pacis nõ erit Job.xv. finis. Erit gaudiũ: sed quale dñs air. Gaudiũ plenum: securum gaudiũ quod nemo tollet a nobis: sed ⁊ vitã habituri sumus ⁊ abundantius habituri: q̃ non possit ineffica esse tanti pastoris aduentus: qui ad hoc ipsuꝫ venit ad Job.x. oues: sicut ipse testatur vt vitam habeant: ⁊ abundantius habeant. Numquid nõ etiã mons tibi videt eternũ glorie pondus supra modũ in sublimitate? Porro ex his oĩbus et si qua possunt similiter desiderabilia cogitari: vna est Luc. vj. beatitudinis mensura bona; conferta/coagitata/superefluens; ac si plurimos montes; aliũ quidem aureum: aliũ argenteum: alium ex hyacinthis ⁊ smaragdis atq̃ omniũ gemmarũ gloria; aliũ quoq̃ ex vermiculo purpura ⁊ byso; ceteriscq̃ eiusmodi opibus pariter coacruans in vnuꝫ redigas montem. Omnia eñ nobis multiplicata reddentur. Et qui aurum ⁊ argentum/lapides pretiosos supedificauerit fundamento: edificiũ humile in immensos montes excreuisse mirabit: ⁊ ex modico semine/magnos metet nõ tam manipulos q̃ aceruos manipulorꝫ. Quis ergo ascender in montem dñi: aut quis stabit in loco sancto eius? Innocens manibus ⁊ mundo corde. Beatus ille si quis tamen ille est. Sed quis gloriabit̃ innocentes manus: aut castum se habere cor? Nemo mundus a sorde: nec infans cuius est vnius diei vita super terrã. Unus tamen est inter noxios innocens: mũdus inter impuros: inter mortuos liber: vnus est ⁊ nõ estimabitur aliius ablatq̃ eo. Ipse est de quo legisti. Nemo ascendit in celũ nisi qui descendit de celo: filius hois qui est in celo. Erat eñ innocens manibus Job. iij. qui peccatũ nõ fecit: sed multa bona operatus iudeis libere aiebat: Quis ex vobis arguet me de peccato? An vero mundissimus eo: fuisse quis dubitat vnitꝫ personaliter sapientie: in qua nihil inquinatũ occurrit: attingit aũt vbiq̃ propter suam mundiciã? Sed nõ in vano accepit aiam suã Johã. j. qui solus potestatem habuit ponendi aiam suã et iterum resumendi. Non in vano accepit nascens: nõ in vano posuit moriens: nõ in vano recepit resurgens: aut quõ nõ in dolo iurauit proximo suo: quomõ nõ in vano accepit animam suã: quomõ non in vano oĩa illa perfecit: si hic solus accipiat benedictionẽ? Jta ne opus erat xp̃m pati/resurgere ⁊ sic introire in gloriam suã? Sua erat. Que vtilitas Luc. vl. in sanguine eius dum oẽs descendimus in corruptionem Que veritas in pmissione si (vt supra meminim⁹) nemo Job. iij. ascendit in celum: nisi qui de celo descendit? Esto: hic accipiat benedictionem: anisericordiã quare? At non solus hic accipiet: aut certe magis nõ soli sibi accipiet si aduertas. Perge eñ per sacra verba prophetica: ⁊ vide quomã modo (velut occulte) multitudinem subinducit. Loquebat de vno ⁊ dicebat: hic accipiet. Sed cõtinuo hunc transfudit in hanc generationem: ⁊ ait: hec est generatio querentium: vt in vno nõ persone singularitatem intelligas: sed spiritus vnitatem. Nimirũ hic sponsus/⁊ hec sponsa est: ⁊ scimus quis dixerit: iam nõ sunt duo: sed vna caro. Jta ergo hic ascender: hic accipiet benedictionẽ: sed ascendent etiam cum eo vel magis in eo qui ab eo accipient benedictionem. Audi hoc a pphęta. Etenim benedictionem dabit ⁹psal. lxxxiij. legislator: ibunt de virtute in virtutem. Atq̃ hec est: propter qõ oportebat christuꝫ pati ⁊ resurgere a mortuis: vt Luc. vlt. predicetur in noie eius penitentia ⁊ remissio peccatorũ: penitẽtia ad innocentiã: remissio ad mundiciã deputentur ¶ Beatus eñ nõ in quo nõ inuenerit: sed cui nõ imputabit dñs peccatũ. Inueni (ait) hoiem fm cor meũ. Nunq̃d Z pṡ. xxxj. vt gloriari possit castum se habere cor? Non: q: stelle non Act. xiij. sunt munde in cõspectu eius: sed cor: contritũ ⁊ humiliatũ Job. xxv. deus non despiciet. Cor: contritum proximum cor: di mundo: ⁊ hoc est esse iuxta cor dei. Siquidẽ ꝑpe est his qui tri- ṗs. l. pṡ. xxxij bulato sunt corde. Samaritanus est proximus ei qui incidit in latrones. Non iurabit in dolo huic proximo suo: sed facier quod promisit. Amen dico vobis: sedebitis ⁊ vos mat. xix. iudicates. Simus ergo ⁊ nos dilectissimi pro nostro quidem modulo/⁊ manuum innocentie/et cordis mundicie sectatores. Ante omnia quidem soliciti. ⁊ si penitus cauere pro humana fragilitate non prevalemus: quantum tamen declinare a malo possimus: non modo actionis: sed et cogitationis. De ceterꝫ quoq̃ ne in vano acceperimus animas nostras rationales: exercemus nos in operibus bonis: ⁊ consilio rationis vramur. Quomodo enim non frustra humanã accipit homo aiam̃: qui tanq̃ vnum ex irrationalibus animantib⁹ incubans corporeis voluptatibus/solũ sequitur carnis appetitũ? Addit quoq̃ ꝑphęta; nec iurauit in dolo proximo suo. ¶ Sicut eñ mũdicias

intra nos: ita et proximũ innocentiam conuenit observari: sic ⁊ in nobis ⁊ ergo proximũ exercenda virtutis opera: opera pietatis. Non ergo simus nobis inutiles: ne in pṡ. cij. vano receperimus alias nostras. Non simus inutiles pximo nostro: ne in vano ei iurasse ꝓbemur. Nouit figmentũ nostrũ spiritus qui loquebat per prophetã: nec de vtilitate primi simpliciter voluit cõmonere. De iuramento nos cõuenit vt agnoscamus debitũ: vt pmissam fidem irritaꝫ facere vereamur. Omnes eñ pximis iurati sumus: cum quibus in ecclesie venimus vnitatem. Et hec ꝓfessio fidei ij. cor. v. christiane: vt qui viuit iam nõ sibi viuat: sed ei qui pro oĩbus mortuus est. Nec mihi dicat quis. Ei viuã: sed tibi nõ quandoquidẽ ille nõ solũ pro oĩbus vixit: sed ⁊ pro omnibus mortuus est. Quomõ eñ ei viuit qui negligit sic ab eo dilectos: quõ ei viuit qui legem eius nõ implet: qui mãdatum eius nõ seruat? Queris legem: queris mandatuꝫ. Joh, xiij Gal. vj. Hoc est (inquit) mandatũ meũ vt diligatis inuicem sicut dilexi vos. Et apls. Alter alterius onera portate: ⁊ sic adimplebitis legez christi. Noli ergo putare gratuitũ bonũ quod exhibes proximo: vt liceat etiã dissimulare si velis. Debitor es sacramenti: cautione ⁊ ꝓpria ꝓfessione teneris Hic ergo accipiet benedictionem a dño: ⁊ misericordiã a ꝙ eo salutari suo. Hic q: vnus accipit beatitudinis. Sed ne vnũ hoiem putes: hec est generatio querentiũ dñm. Hic accipiet benedictionem: q: caput ⁊ corpus vnus est xp̃s. Sed hec est generatio: q: in mensura etatis plenitudinis christi/oẽs pariter occurremus. Et forte idemipse dñs mons est dñi: de quo dicitur. Quis ascender in montem dñi: aut quis stabit in loco sancto eius? Nimirũ ipe est absciss⁹ sine manibus lapis: qui in montem creuit immensum. Ipe qui exaltatus a terra oĩa trahit ad se: mons coagulatus: mons pinguis. Ut q̃d vos iudei: vt q̃d suspicamini montes coagulatos: montẽ in quo beneplacitũ est deo habitare in eo? In beelzebub (inquiũt) ꝓncipe demoniorꝫ ejicit demonia. Execrãda suspitio ⁊ blasphemia reprehẽsibilis Ibidem Luc. j. Princeps est christus ⁊ magnus princeps: cuius ne ipsi quidem demones possimt effugere principatũ. At illoũ regnum in scipsis diuisum desolabit. Quinus regnũ interum atq̃ perfectũ: ⁊ regni eius nõ erit finis. Distat ergo inter principem: ⁊ principes: nec vlla cõparatio inter mõtem coagulatũ ⁊ pinguem/⁊ montes tm coagulatos. Ille ster ille beelzebub mons coagulatus: sed nõ pinguis: magis amẽ sterilitate ꝑpetua maledictus. Mons: q: elatus est: coagulatus/q: squama squame cõiungit: ⁊ coagulatum est sicut lac: cor. Christus dñs mons est: anons ⁹ps. cxvij. coagulatus/⁊ mõs pinguis. Mons est sublimitate: coagulatus multor cõgerie: pinguis charitate. Et nunc vide Z quomõ trahat ad se oĩa: quomõ ⁊ oĩa vnianꝫ vnitate substantiali/personali/spirituali/sacramentali. Habet in se patrem/cui quo est vna substãtia: habet assumptũ hoiem/cui quo est vna persona: habet adherentem sibi fidelez aiam cum qua est spũs vnus: habet sponsam ecclesiaz vnã oĩa electorꝫ/cui qua est caro vna. Et forte carnalis hec vnio discenda fuisse videbit: sed sacramentalem dicere malui/dignius hoc vocabulũ arbitratus ꝓcl̃ertim occasionẽ dante apl̃o vbi ait. Sacramentũ hoc magnũ est: ego aũt dico Ephe.v. in christo ⁊ in ecclesia. Pinguissim⁹ plane ⁊ vberrim⁹ mõs pṡ. lxvij. in quo beneplacitũ est deo habitare in eo: siquidem ꝓ- pṡ. xliij. terea vnxit eũ oleo letitie ꝓ participib⁹ suis. Mons celestiũ aromatũ: mons charismatũ spiritaliũ: nõ ad mensuram accipiens spiritũ: sed oĩmodã obtinens plenitudinem gratiarũ. Magnus mons in quo oẽs thesauri sapiẽ- Col. ij. tie ⁊ scientie absc̃diti sunt: in quo tota humanitatis veritas: tota diuinitatis inhabitat plenitudo. Excelsus et immensus/in quo oĩa instaurank que in celis ⁊ que super terram: vt fiat deus oĩa in oĩbus. Venite ascendam⁹ in hunc montem fratres: ⁊ si via nobis videtur ardua: exonerem⁹ nos: si arcta: etiã etinanire nos nõ parcamus: si longa tãtomagis festinemus. si laboriosa clamem⁹ ei. Trahe nos Cant. j. j.cor. ix. post te: in odorẽ vnguentorꝫ tuorꝫ cum currem⁹. ffelix qui sic cucurrerit vt cõprehendat: immo vt ipse cõprehendat: ⁊ in illã amplitudinem montis: ⁊ plenitudinem corporis christi merecak admitti. ffelix qui in illũ beatificũ montem tam desideranter ⁊ pseueranter ascenderit: vt in loco sancto/locũ accipiens statiõis: deo patri in sancto eius appa- ⁹ps. lxij. reat: simul ⁊ videat virtutez eius ⁊ gloriã. Haud aliã sane q̃ eundẽ ipsum montez montiũ: montem coagulatũ ⁊ pinguem: iesum xp̃m dñm nostrũ. In quo nimirũ per pedestinationez/ab eterno apparuit ei qui dilexit nos ⁊ gratificauit in dilecto filio suo: in quo elegit ante mundi con- Ephe. j. stitutionem. Sed iam nunc cognoscemus sicut ⁊ cogniti j.cor. xiij sumus: cum plenius ⁊ perfectius exaltatus altissimus: et vberrim⁹ ille mons omnia trahet ad se: qui est super oĩa benedictus in secula. Amen.

¶ De verbis origenis. Sermo.

B

Ocere possunt vt vere: fortẽ nõnullis verba q̃ heri lecta sunt vobis ex homelia. sez origenis sup capitulum illud legis: vbi aaron ⁊ filij eius vinuꝫ bibere Leui. x. prohibentur: causa accessuri sunt ad altare: si precipiant ea simpliciter sicut sonare videntur. Saluator: meus (inquit) luget etiã nunc peccata mea: ⁊ tãdiu est in mero/re q̃diu nos persistim⁹ in errore. Plurima quoq̃ alia in hunc modum abũdantius forsitan q̃ circũspectius dicta: nec tam sobrie q̃ diserete. Quidnã sibi vult insolitus iste grumi⁹: aut q̃s inter vos nescio q̃d submurmurat? Scio quidem doctos in lege diuina/hmõi verba ridere: sed nihilominus ⁊ inimus sapientib⁹ me cõfiteor: debitorem. Nec modo de intellectu origenis questio est: potuerit forsitan hyperbolice loqui: ipse viderit: nihil interest nr̃a. Quãuis ne hoc quidem silenduꝫ arbitror: q̃ euidentissime illũ contra fidem nõnulla scp̃sse sanctorꝫ patrũ tradat auctoritas: atq̃ ideo nõ sine circũspectione monere esse legendũ. Verum nos in presenti non quid ipse senserit quer im⁹: sed id agere cupimus/vt vos oẽs quod ad sanam doctrinã pertinet: sentiõtes nihil moueaminiverbis illis. Absit eñ vt in celo creda- Jaco. iij tur locaus esse tristicie sicut nec culpe. Nemo ibi delinquet/nemo lugere potest: sicut nec in terra quidem pena vlla fuisset: nisi iniquitas precessisset. In celo vtiq̃ sola iusticia: sola nihilominꝰ letitia est: in inferno solũ peccatũ et pena peccatiꝰ: porro in medio vtrarq̃ iuenium⁹: atq̃ ideo neutra cõsummata. In multis offendimur: q: in multis offendimus oẽs. Qm eñ nullus in celo passiõis locus esse potest: propterea sane vnigenitus dei patris passione sua hoiem redemptur⁹/ sicut carnem in qua paterꝫ retur (qui pati nõ poterat in diuinitate) suscepit. sic etiam in terris visus est: ⁊ cũ hoibus cõuersatus est: vt humilia- Baꝛ. iij. pṡ. xliij. rer etiã semetipm in loco afflictionis. Hic ergo turbare se: pauere quoq̃ dignatus est ⁊ tedere: tentarus per omnia pro similitudine absq̃ peccato. In terra in quã vere lachryma- tus est iesus: vere cõtristatus: vere passus: vere mortuus: vere sepultus: sed vbi surrexit vetera trãsierũt. Noli vltra Cant. iij. dilectũ tuũ in tuo querere lecto: surrexit nõ est hic. Vox sponse est: in lecto meo quesiui quẽ diligit aia mea: quesui ⁊ non inueni. Maria fuit que dñm quesiuit in lecto: quesiuit in mnulo nec inuenit. Magis aũt inuenerũt eũ vigiles/et dixerũt. Quid queritis viuentem cum mortuis Lu. xxiij. fuit quidez cũ mortuis: sed iam nõ est: fuit inter mortuos sed ⁊ tunc liber fuit. Siquidẽ ipse sese turbauit: ipse aiam suam posuit: q: ipse voluit oblatus est: ⁊ oĩs ei infirmitas de voluntate fuit aũ de necessitate. Unde ⁊ quod infirmiuꝫ j. Cor. j. erat dei: fortius erat hoibus: q̃ esset tunc quoq̃ etiã inter paruulos magn⁹ inter infirmos validus: inter mortuos liber. Videtur quidez ⁊ in nostris aliquãdo tribulatiõib⁹ esse nõnulla libertas: cũ videlz pro peccatis proximoꝝ/libera ⁊ liberali charitate laborẽ penitentie sustinemus: lugentes pro eis: ieiunantes pro eis: vapulantes pro eis: et quẽ nõ rapuimus eroluẽres. Unde ⁊ paulus. Cum liber j. cor. ix. essem (inquit) ex oĩbus; oĩm me seruum feci. Ceterũ nihil

Universidad de Deusto
Biblioteca

Parabola beati Bernar. de filio regis. Sermo.

hoc ad libertatem illius qui nihil p:opːiū delicti habuit: q̄ nihil inorti debuit: nihil meruit tribulationis. Nam ⁊ nos bis quidem etiam / solitarias illas tribulationes: ⁊ si primus exigere fo:sitan ex iure nō p̄t: exigit tn̄ deus. Et si p:imo fo:te videk quis reddere plusq̄ debeat: deo tn̄ nemo vnq̄ totū reddidit qđ debeat. Mihi aūt (inquit apls) p minimo est vt a vobis iudicer: aut ab humano die: sed neq̄ meipm iudico. Nota sane q̄ alibi ait: Si nosmeipos iudicaremus: nō vtiq̄ iudicaremur. Et item. Spiritalis hō oia diiudicat. Non em̄ iudicare hic posuit: sed diiudicare; qđ vtiq̄ discernere ⁊ p̄bare est: sicut ité ait. Beatus q̄ non iudicat semetipm in eo qđ p̄bat. Itaq̄ p minimo illi erat vt ab eis iudicarek: quib⁹ nihil sese debiti officij subtraxisse sciebat: nihil peccasse in aliquē: sed magis oibus p:estitisse: adeo vt secura ꝓscientia ingenue loquerek: Quis infirmatur ⁊ ego nō infirmo? Quis scandalizak: ⁊ ego nō vro:? Nam ⁊ indeis iudeus factus est vt iudeos lucrifaceret: ⁊ his q̄ sine lege erāt: tanq̄ sine lege: postremo oibus oia factus est vt oēs faceret saluos. Merito p̄indo p minimo illi erat vt ab eis iudicarek: quib⁹ vsq̄ adeo sese sine offensione p:ebuerat: inter quos sic honorificauerat ministeriū suū. Sed neq̄ ipse se diiudicabat in eo qđ p̄babat p̄fecte etiā sibi qđ debebat impendens: co:po:i castigationem: aie miserationē: atq̄ oēm custodie solicitudinē co:di suo: vt nec in se quoq̄ pcti cōscius haberek. Sed nō in hoc (inquit) iustificatus sum: qui aūt iudicat me dn̄s est. Illi em̄ p:o:sus nequeo declinare iudiciū: essi iustus fuero: nō leuabo caput: qm̄ oēs iustitie mee tanq̄ pannus mēstrua te co:i illo. Non est qui in cōspectu eius iustificetur: nō est vsq̄ ad vnū. Cetero:q̄ siquidē nemo est quē nō opo:teat dicere deo: tibi peccaui, sed magn⁹ qui in veritate p̄t dicere tibi soli. Solus ille etiā inter mortuos penitus liber fuit: qui peccatū nō fecit: cuius iustitia sicut montes dei. Ceterum nam nec inter mortuos est: sed assumptus ab eis mutatus co:po:e: immutatus co:de: ingressus in potentias dn̄i et omi infirmitate p:iuatus: exutus nimirū fo:dida: sillas vestes: quibus sane apud zachariā ꝑphetā pānno vestitus apparuit: ⁊ indutus splendidis: sicut loquitur in psalmo, Cōcidisti faccū meū ⁊ circūdedisti me leticia. Quia enim verā humane carnis ⁊ aie substātiā suscepit: verā vtriusq̄ nature: nec co:poris illi defuerūt: nec aie passiones: sed ex hoc iam glo:ificatus est in vtroq̄. Puto autez q̄ vtriusq̄ glo:ificationē breui vno versiculo ꝑphā cōp:ehēdit dicēs Dn̄s regnauit decoz: indutus: induit dn̄s fortitudinē. Decorē sane in co:po:e claritatis fortitudinem vo imperturbabili statu mētis. Denicq̄ tristis est (inquit) aīa mea: ⁊ vsq̄ ad mortem. Unde ⁊ inclinans caput dixit: cōsummatū est ne quid deinceps infirmitat⁹ in eo liceat suspicari. Sed ait iste. Si apls ipsius luget quosdā qui ante peccauerūt nec penitentiā egerūt in his que gesserūt: quid dicā de ipo qui filius dicit charitatis? Et deinde. Cum ergo q̄ nostra sunt quesierit: nunciam nos nō querit: nec q̄ nostra sunt: cogitat: nec q̄ nostra sunt: nec de erroib⁹ nostris meret: nec pditiōes nostras deflet ⁊ cōrriones qui fleuit sup hierlm? Item. Nūc inquit: q: misericors: ⁊ miserator est dn̄s: maiori affectu q̄ apls suus flet cum flentibus: ⁊ luget eos qui ante peccauerūt. Nec em̄ putandū est q̄ paulus luget p:o pctis ⁊ fleat dn̄s aūt meus abstineat a fletu. Hec quidem sic accipere quidni adhuc dilectū in lectulo querere dicā? Nescit mortuus extra tumulū: nescit infirmus extra lectū: nescit paruulus extra lectulū querere quez diligit aīa sua. Verū ille (vt supra meminim⁹) nō minus co:de/ q̄ co:po:e glo:ificatus (immo tanto amplius: quāto amplio: aīa ⁊ glo:ie capacio: est q̄ caro) sicut nō p̄t negligere suos: sic nec lugere p:o eis. Sed quādo humana fragilitas eiusmodi capere possit affectus: qui sine miseria misereak: ⁊ sic diligat eum qui dolet aut qui periclitak: vt tn̄ ipse oīno nec doleat nec turbet? Uerūtamen ⁊ si id longe sup:a nostrā experiētiam est: deo tn̄ nihil impossibile est. Poterit igit nō modo sibi: sed ⁊ suis oibus: quos infirmitate carnis exutos / virture induit: ⁊ in potentias introduxit: eam ꝑferre dilectionem: que gaudeat cū gaudentib⁹: nō aūt fleat cū flētibus et sic eos quos amat efficacissime ⁊ affectuosissime vnier; vt ipsa tamen imperturbabilis ꝑseueret. Nec dubiū sane quin longe p̄stantior sit ea dilectio: quēadmodū medicina: si que tn̄ eiusmodi est: p:eciosio: vtiq̄ iudicak que sic curat vulnera: vt inter curandū nec virtus eius in aliquo nec substantia minuak: q̄ ea q̄ sic curat vt curando deficiat aut co:rumpak. Licet ergo fleuerit dn̄s sup hierlm: ex hoc iam oīno nō flebit sicut mortuus est: sed resurgens ex mortuis iam nō mo:itur: sicut fuit in lectulo: ⁊ surgens iam in lectulo nō inuenik. Habet tn̄ etiā nunc ineffabiliter amplio:em affectum ⁊ efficacio:ē: q̄ habeant qui lugent p:o delinquentib⁹: aut p:o fratrib⁹ ponūt aīas: q̄uis ipse quidem cōsummato nimirū opere suo: neutrū deinceps sit facturus. Nostre infirmitatis istud est: quorū adhuc in vari sagena trahit: ⁊ ex oīm genere piscū cōgregat nihil oino discernens. Ille em̄: nec modo ille: sed ⁊ apli / ⁊ ceteri q̄ cum eo sunt sanctiores: ad littus vtiq̄ peruenerūt nec mixtos pisces in vasis posuere: sed electos ⁊ bonos tm̄. nam malos vtiq̄ fo:as miserūt. Quantos ego interim cogo: trahere malos pisces: quantos anxios ⁊ molestos intra sagenam meā cōgregaui: quādo vobis adhesit aīa mea. Cōgrauor ꝓficientib⁹: iocūda affectio bonus est piscis. Cōdoleo deficientibus: fleo cū flentib⁹: angor p:o periclitantibus: infirmo: cū infirmātib⁹: vro: cū scādalizatis. Grauia sunt hec ⁊ acerba vtiq̄ mali pisces. Malos aūt dixerim nō ꝓpter culpā: sed ꝓpter penā. ffaciat deus ne a multitudine malo:ꝝ piscīū obruamur pusillanimitate spūs ⁊ tempestate: donec pueniamus ad optatū littoris stationem: vbi malos separemus ⁊ secludamus a bonis: vt videlz de cetero nec luctus nec clamor: sed nec vllus dolor: aut eciaz timor: sit in finib⁹ nostris: sed gratiarū actio ⁊ vox exultationis.

¶ Parabola beati Bernardi de filio regis. Sermo.

Erdiues et ꝓpotens deus oīs filiū sibi fecit holez quē creauerat: eni sicut puero delicato pedagogos: delegauit legē / ꝓphas / ceteros q̄ tutores et actores: es vsq̄ ad p:efinitū tps eius cōsummatiōis. Instruxit eū ⁊ monuit: dn̄m eū paradisi cōstituens. oēs q̄ thesauros gl̄ie sue ei ostendens ⁊ rep:omittens si seruo deseruerat. Et ne q̄d deesset bonis ei⁹: etiā liberū arbitriū ei in dulcitudine: vt bonū eius esset volūtariū: nō coactū. Accepta licentia boni ⁊ mali / cepit eū tedere bonoꝝ suoꝝ: a cōcupiscentia sciendi bonū ⁊ malū. Egressus igit de paradiso bone cōscientie / nouā querens q̄ nesciebat: qui nulla adhuc nisi bona nouerat: paternis legib⁹ ⁊ pedagogis relictis / reducuit de ligno scientie boni ⁊ mali cōtra vetitū patris: ⁊ absc̄ondens se miser ⁊ fugiens a facie dn̄i / cepit vagari puer infipiens per mōres altitudinis: p valles curiositatis: per cāpos licentie: p nemora luxurie: p paludes voluptatum carnaliū: per fluctus curarū secularīū. Uidens antiquus p:edo lasciuū puerū sine custode / sine rect:oze p:ocul a domo patris vagātē: accessit ⁊ pomula illa inobedientie manu male psuasionis ei porrigens: posteq̄ cōsensum ab eo elicuit: aggressus est miserū ⁊ in terrā. id est in terrena eus desideria p:ecipitans: pedesq̄. i. mentis affectiones ea / ne resurgat fortissimis ei secularis cōcupiscentie vinculis alligans: manusq̄ operatiōis ⁊ oculos mētis: misit eū in nauim male securitatis: ⁊ flante vehementer vento adulationis / trāsuerit eū in longinquā regionez dissimilitudinis. Veniens ille in regionē nō suā / venalis factus est omnibus qui p:erergredinmr viam. Discit porcos pascere: siliquas porcoꝝ māducare: dediscit oia q̄ didicerat: ⁊ discit q̄ nesciebat: seruilia scz opera. Uincteq̄ in desperatiōis carcere: vbi in circūitu inpī ambulant. in mola illa impie cīrcūitionis cogik molere emolumento male cōscīētie. P:oh dolor. Et vbi nūc est pater ille potentissim⁹ ⁊ dulcissimus atq̄ liberalissim⁹? Nunquid pōt oblīuisci filium p:oli sui? pūer.xix

pū.xliij.

pū.cxlij.

pū.l.

pū.xcij.

Mat. xxvj.

Job.xix.

pū.cx.

Parabola bti Bernar. de filio regis. Sermo. Fol.c.

Absit / absit. Nō obliuiscitur: sed miseretur: dolet ⁊ cōquiritur de absentia ⁊ pditione filij sui. Mandat amicis: solicitat seruos: oēsq̄ suscitat ad requirendū eū. Unus seruoꝝ timoz / ad imperiū dn̄i / filij fugitiui vestigia p̄sequēs / in pfundo carceris inuenit filiū regis / carnalib⁹ peccatoꝝ sordibus obsitū: vinculis ⁊ catenis male cōsuetudinis ligatum: miserū ⁊ amentem in miseriis securū ⁊ ridentem. Quē verbis ⁊ verberib⁹ vigens vt exiret ⁊ rediret tanta miserū cōfusione deiecit: vt sicut moti iam vicin⁹ iacerez ⁊ adhereret in terra venter eius. Egressus euestigio alius eui nomen spes: videnscq̄ filiū regis a rimore nō erubuit sed obruit: nō adiuuit sed deiecit: accessit lenit:r ⁊ suscitans de terra inopem: ⁊ de sterco:e erigens pauperē: leuanscq̄ caput eius ⁊ coacta in vnū cōsolationis veste: oculos eius detergens ⁊ faciem: heu (inquit) quāti mercēnarij in domo patris tui abūdāt panib⁹: tu aūt hic fame peris? Surge obsecro ⁊ vade ad patrem tuū ⁊ dic ei. Pater fac me sicut vnū ex mercennarijs tuis. Tunc ille tandem vir ad se modicū reuersus: tu ne es (inq̄t) spes? Et quō spei introitus potuit patere in tantū ⁊ tam horribile p̄fundū desperationis mee? Ego ego (inq̄t) sum spes a patre tibi transmissa te adiuuatura: te nō deserturā donec te introducam in domū patris tui: ⁊ in cubiculū genitricis tue. Et o (inq̄t ille) dulce leuamen labo:ꝝ: dulcis cōsolatio miseroꝝ: o vnaquaeq̄ nō infima de tribus cubiculi regis assistricibus / vides carceris mei pfundū immane: vides vincula q̄ tamen ad ingressum tuū iam maxima ex parte dirupta sunt ⁊ dissoluta: vides cōcaptiuoꝝ meoꝝ immanem multitudinē / fortitudinem / velocitatez / astutiam: ⁊ quis tibi locus hic? At spes: ne timeas (inquit) qui nos adiuuat misericors est: q̄ p:o nobis pugnat oīpotēs est: plusq̄ sunt nobiscū q̄ cū illis. Sup hec oia adduxi tibi a patre missum equū desiderij: cui cū insederis / me duce ab his oibus securus ꝓficiscēris. Dixit: ⁊ mollib⁹ stramentis pie deuotionis submissis: ⁊ bonoꝝ exemplo:ꝝ calcaribus additis / equo desiderij imposuit filiū regis: sed frenus defuit. Tanta erat festinatio fugiendi. Illico equus curr:it infrenis: trahit spes ante: timo: aūt retro verberib⁹ vrget ⁊ minis. Tunc videtes hoc turbati sunt p̄incipes edom: robustos moab obtinuit tremo:: obriguerūt oēs inhabitato:es chanaan. Irruat sup eos fo:mido ⁊ pauo: in magnitudine brachij tui: fiāt immobiles quasi lapis donec ꝑtranseat filius tuus dn̄e: filius tuus iste quē possedisti. Sed cū sic ferunt p̄cipites / effugiunt quidē: sed nō sine periculo: q: sine modo / sine cōsilio. P:opter qđ a patre trāsmissa accurrit p:udentia: vna de summis p̄incipib⁹ palatij: in comitatu amicā habens / temperantiā: ⁊ tenens currentes / parcius inquit / obsecro parcius: dicit em̄ Salomō. Qui festinus est pedib⁹ offendit. Si sic curritis offenditis: si offenditis caditis: si cadit is filiū regis quem suscepistis liberandū / inimicis reddetis. Nam si ceciderit: ilico manus coz: erit sup eum, illec dicens frenū discretionis imposuit feruido illi equo desiderij: eiusq̄ habenas tēperantie regendas cōmisit. Cūq̄ timo: retro de vicinia ⁊ virture inimico: ū et tarditate fugecauserak: vade (inquit p:udentia) retro sathanas: scandalum es nobis. ffortitudo ⁊ laus nostra dn̄s: ⁊ fact⁹ est nobis in salutez. Et ecce fortitudo miles dn̄i egregius: accurrens p cāpū fiducie: extracto gladio leticie: nolite (inq̄t) turbari plures nobiscū sunt q̄ cum illis. Tunc p:udēcia curie celestis assueta cōsilijs: cauete (inq̄t) obsecro: q: beneditus illa: ad quā in initio festinak (sicut dicit salomon) in fine benedictiōe carebit. P:oficiscimini igitur: nō tam festinanter q̄ p:udenter. Inimici em̄ nō sunt in itinere: ⁊ in ꝑta iter scandalū solent ponere: in diuitijs ⁊ triuijs ⁊ viarum anfractib⁹. P:ecedā itaq̄: vos aūt tenete viā iusticie: ⁊ velociter introducem⁹ vos in castra sapiētie: quez iam nō p:ocul sunt a nobis. Sapientia em̄ est de qua dicit: Lōcu piscens sapientiā: discc iusticiā. Sic itaq̄ dum viā carpūt: vrget timo:: spes trahit: munit fortitudo: temperātia moderatur: p:ouidet ⁊ instruit p:udentia; ducit ⁊ pducit iusticia: ap:opinquat filius regis castris sapientie. Que noui hospitis audito aduentu / preoccupat eū qui se cōcupiscit: occurrit ⁊ ostendit se in vnis hilariter. ffossa vero p:ofunde humilitatis castra cingebat: sup quā fortissimus ⁊ pulcherrimus murus obedientie edificatus celos penetrabat: quē bonoꝝ exemplo:ꝝ historie vndiq̄ depicte mirabiliter deco:abant. Edificatus aūt erat cum ꝓpugnaculis: mille clypei ex eo dependebant: oīs armatura fortium. Porta p̄fessiōis oīb⁹ patens: ianitor in limine dignos inducens: ⁊ indignos abijciens. P:eco sup portā clamans. Si qs diligit sapientiā ad me declinet: ⁊ ea inueniet: ⁊ eas dū inuenerit bnis est si tenuerit eā. Nunc filij regis occurrētis sibi sapiētie ducatu introducet⁹: imo vltis depo:tatus familie regie vallat⁹ obsequijs ad medie ciuitatis arcē p̄ducit: vbi ipa edificauit sibi domū: scidit colūnas septem: subdidit sibi gemes: supbo:ꝝ ⁊ sublimiū colla ꝓpria vrute calcauit. Ibi collocak in lecto sapiētie: quē ambiūt septuaginta fo:tissimi ex fo:tib⁹ israel: vniuscuiusq̄ ensis sup femur suū. Adest dauid in tympano ⁊ choro: in chordis ⁊ organo: cetericq̄ celestis curie paranymphi gaudētes ⁊ exultātes magis sup vno pctore pmām agētes: q̄ supra nonagīta tanoue iustis q̄ nō indigēt pnīa. Et ecce vemēs ab aq̄lone vētus turbinis / ⁊ ignis inuoluēs torā domū cōcussit domū sapiētie: castra turbauit. Egressus est em̄ pharao cū curribus ⁊ equitib⁹ p̄sequēs fugiētē isral. Cogitauerūt etiā vanissimi inimici: ⁊ aduersus eū: testamētū disposuerūt: tabernacula idumeoꝝ ⁊ hismaelite: moab ⁊ agareni: ebal ⁊ amon ⁊ amalech: alienigene cū habitatib⁹ tyro. Erem̄ assur ille magn⁹ exterminato: diabolus venit cū illis. Quid multa? Obsessa est ciuitas: tā furgūt tentatiōū machine: viget vndiq̄ inimicus ille in insidijs draco: in aperto leo: cogit socios: ignes insicit: pfodit muros: bella suscitat: insidias subnitr: totius vibis minās exeidiū. Irruat vo timo: ⁊ angustie: ⁊ a vehemēti ⁊ ip:ouiso hostiū ipetu / oēs turbati sunt ⁊ mori sunt sicut ebrius: ⁊ oīs sapiētia eoꝝ deuorata est: ⁊ clamauerūt ad dn̄z cū tribularentur. Currit ad arcē sapiētie: mala nūciant: ei filiū querit. Reuersa em̄ ad se p:udentia / cōsulit sapiētis qđ facto opꝰ sit. Illa acceleradū testat: ⁊ regis summi querēdi cōsiliū. Et qs ingr̄ibit nobis? At sapientia: o:atio ingr̄. Et ne mo:ā faciat in eūdo: ascēdat super equū fidei. Quesita diu o:atio: ⁊ in tanto tumultu vix tandē inuēta adest: ascēdit sup equū fidei: pficiscit pviam celi: nec cessat donec intret portas dn̄i in cōfessiōe aūia ei⁹ in hymnis. Et sicut familiare mācipiū cū fiducia accedēs ad thronū gl̄ie ei⁹: exponit necessitatis sue negociū. Audito rex filij periculo: cōuersus ad cōsoratē regni sui charitatem: o inq̄t quē mittā: ⁊ qs ibit nobis? At illa: cece ego inquit mitte me. Tūc rex: pualēs inq̄t pualebis: ⁊ liberabis eū. Egredere ⁊ facita. Illico egressam a facie dn̄i / reginaz celi charitatē tota comitat militia celestis: veniēsq̄ ⁊ descēdens in castra / a vrte ⁊ leticia p̄sentie sue illico oīa exhilarauit: cōmota cōpolit: turbata pacauit. Reddita est miseris lux: timidis fiducia. Redit cōis spes q̄ pene anfugerat: fortitudo q̄ pene coruerat. Resumit cōstantiā tota sapientie militia. At inimici ciuitatē obsidētes: quenā est iniquitr exultatio in castris: Non fuit tanta exultatio heri et nudiustertius. Ue nobis: venit de⁹ in castra: ve nobis. ffugiamus israēlē: deus em̄ pugnat p eis. Sic fugiēib⁹ inimicis / gratie dei impetus letificat ciuitatē dei: sanctificauit tabernaculū suū altissim⁹. Deus in medio eī⁹ nō cōmouebit: adiuuabit eā de⁹ mane diluculo. Cōturbate sunt gentes et inclinata sunt regna: dedit vocē suā mota est terra. Dn̄s virtutum nobiscū: suscepto: noster de⁹ iacob. Suscipiens ergo puerū dei: puerū suū regina charitas / eucpit ad celuz: patriq̄ deo rep:esentauit. Cui pater placitus acsere⁹ occurrens: cito mār p̄ferte stolā p:imā ⁊ induite illū: ⁊ date anuluz in manu ei⁹: ⁊ calciamenta in pedib⁹ eius. Et pducite vitulū saginatū: ⁊ occidite illū. Epulari em̄ ⁊ gaudere oportet: q: iste filius meus mortuus fuerat ⁊ reuixit: perierat ⁊ inuentus est. Nota hic quattuor in p:ceri nostri libe-

Ecclī.j.

Universidad de Deusto
Biblioteca

rationē. Primo penitentiā: sed famā. Secundo fugā: sed temerariā ⁊ irrationabilē. Tertio pugnā: sz trepidā ⁊ meticulosam. Quarto victoriā validā ⁊ sapientem. Que oīa in vno quolibet fugiente de seculo inuenies. Primo enz est egens ⁊ insipiens: postea preceps ⁊ temerarius in prosperis: deinde trepidus ⁊ pusillanimis in aduersis: postremo quidus ⁊ eruditus ⁊ perfectus in regno charitatis.

¶ De tribus ordinibus ecclesie ad patres in capitulo factis. Sermo.

A pſ. ciij.

¶ Oc mare magnū et spaciosum: in quo vtiq certū est nihil aliud ꝙ p̄sens seculuz amarū fluctuās designari: tribus hoim generib⁹ suo cuiq mō puniz est vt transeant liberari. Tres em̄ sunt: noe/daniel/et iob: quoū primus nauī: secūdus ponte: tertius vado transit. Porro tres hoīes/tres ordines ecclie signant. Noe quidē arcā rexit ne periret diluuio: vbi prim⁹ rector ecclie formā agnosco. Daniel vir desideriorū abstinentie ⁊ castimonie deditus: ipe est (soli deo vacans) penitentiū ⁊ cōtinentiū ordo. Job quoq subam hui⁹ mūdi bene dispēsans in cōiugio fidelem designat pplm terrena licite possidentē. De primo igit ⁊ sēdo nobis habendus est sermo: qm̄ adsunt venerabiles fratres: ⁊ coabbates nostri de numero prelatorum: adsunt ⁊ monachi de penitentiū ordine. A quo m̄ nec nos abbates alienos reputare debem⁹: nisi forte (qđ absit) officij nostri gra/mke fuerim⁹ pfessionis immemores. Tertiū igit/cōiugatoz videlz ordine magis succincte trāſ curro: ranq̄ min⁹ ad nos ptinentē. Ipse est ꝙ maxime mare magnū vado ptransit: laboriosum p̄cursus ⁊ periculosum: etiā ⁊ longū habens iter: quippe ꝙ nulla vie cōpēdia captet. Nā ꝙ periculosum sit iter in eo: patet ꝙ tā multos in eo perire dolem⁹: tam paucos videmus sicut necesse est ptranire.

B ¶ Valde em̄ difficile est: p̄sertim diebus istis quibus malicia nimis inualuit: inter vndas hui⁹ mūdi voraginem vitioz ⁊ criminaliū peccoz foueas declinare. At cōmentiū quidē ordo ⁊ ponte ptranſit: qđ iter breuius ⁊ facilius ⁊ securius esse nemo qui nesciat. Sed omitto laudeo: pericula magis ostendo: hoc em̄ multo melius atq̄ vtilius est. Recta quidem semita vestra charissimi ⁊ securior: cōiugatoz via: nō tm̄ oīno secura. Timēdū em̄ periculum triplex: id est ne forte aut equare se alteri: aut respicere retro: aut certe in medio ponte stare: aut residere qs velit. Neq̄ em̄ vlluz ex his tribus/potis pariē angustia: ⁊ arcta via que ducit ad vitam. Extra ergo primū periculum oremus singuli cū pphēta: Ne veniat pes superbie: qm̄ ibi ceciderunt qui operantur iniquitatē. Nam de eo qui mittens manū suā ad aratrū/postea retro cōuertitur: certū est: qm̄ labitur statim: ⁊ pelagus operit caput eius. Sed ⁊ qui stare voluerit: nō quidez relinquens ordinem: sed ꝑficere in eo dissimulans: cadat necesse est ab his qui sequuntur impulsus ⁊ cuersus. Arcta em̄ est via/⁊ impedimento est ꝑficere ⁊ ꝑficisci volentib⁹. Hinc est ꝙ iugiter arguūt ⁊ reprehendunt: ꝙ ferre nequeūt tepiditatis ei⁹ segnicies: ꝙ velut quibusdā stimulis vigent ⁊ impingunt manib⁹: vtrūq̄ necesse sit e duabus: aut ꝑficere scilz/aut p̄cursus deficere. Minime igit oportet sistere gressum: retrospicere quoq̄ aut equare nos aliis/multo expedit min⁹: sed rota humiliter currendū nobis ⁊ pperandū: ne qñ forte is qui egredi⁹ est vt gigas ad currendā viā: longe a nobis fiat: quez (si bene sapim⁹) puidentes in cōspectu nro semp: ⁊ in eius odore tracti/facilius citiusq̄ curram⁹.

C ¶ Nec vo angustia nimis inuenick pontis semita currere in ea volemib⁹: tribus em̄ ꝓpatus est diligio: vt q̄ pfecte eis inniti voluerint nō labatur in itinere pes eoz. Hec aūt sunt pena corporis pauperas substātie mūdialis: ⁊ humilitas obedientie. Nam ⁊ multas tribulat. Oēs oportet nos intrare in regnū ceAct. xiiij. ſ. xiiij. vſ. loū: ⁊ q̄ volūt diuites fieri/incidūt in tēptationē ⁊ laqueū diaboli. ⁊ quē a deo suo eruerbauit in obedientia: sine dubio p̄ obedientiā recto tramite ad eū redit. ¶ Decimaq̄ sibijuicem cōpacta esse necesse est. Nam nec pena corporis inter diuitias stabilis: nec obediētia sine pena facile pōt ee discreta: ⁊ paupras in voluptate ⁊ volūtate ꝓpria nullius pōt esse momēti: ⁊ obedientia in diuitijs ⁊ voluptate/nec stabilis/nec gloriosa. Atvo his rite cōpositis/vide si non tria maris hui⁹ pericula euasisti cōcupiscentiā carnis: concupiscētiā oculoz: ⁊ supbiā vite. Rite inquā cōpositis: vt in pena quidē nodū impatientie: in pauptate vo cupiditatis scrupulū: in obediētia neuū caueas ꝓpie volūtatis. Nam ⁊ q murmuraverūt a serpentib⁹ perierūt: ⁊ q volūt diuites fieri: nō ait q sunt: sed qui volūt fieri: incidūt in laqueū diaboli. D ¶ Sed ⁊ illud qđ refert si forte (qđ absit) nō quidē diuitias: sed ea ipa q̄ paupertatis sunt: toto affectu desideres: aut etiā ardētius ꝙ diuitias cupiant hoies seculares? Quid distat q̄cūq̄ suba desideret: dū equaliter fit corruptus affectus: misi ꝙ tolerabilius illud videri pōt q̄ pluris esse videnť: plurimū desiderare? Porro quisquis vel aperte vel occulte satagit: vt qđ habet in volūtate/hoc ei spiritualis pater iniūgat: ipe se seducit: si forte sibi quasi de obediētia blādiat. Neq̄ em̄ in ea reipe plato: sz magis ei p̄relatus obedit. Veruīth q: iuxta sniam saluatoris: in q̄ mat. vij. mensura mēsi fuerim⁹/remetiek nobis. bonū est hoi hoc ad mar. iiij. cumulū dare: vt de eoz fit numero qđ⁹ mensurā bonā ⁊ cō Luc. vj. ferram ⁊ coagitatā ⁊ superfluentez dabunt in sinus suos.

E ¶ Sufficit em̄ ad salutē/corporis molestias patienter ferre: sz cumulus est etiā libenter in feruoze spūs eas amplecti. Sufficere pōt supflua nō reqrere: sed nec ꝓpter ipa: si forte desint: necessaria murmurare: sz cumulus est etiā exultare: ⁊ libēter qrere quō alis magis habeat necessaria: et ipse penuriā patiat. Sufficit q̄ ad salutē si nec impatiētia nec simulatioe ad id qđ desideras: inuitū velis prelati animū inclinare: sz cumulus est etiā fugere ea qđ⁹ volūtarē ꝓpriā senseris oblectari: quātū sane bona cū ꝓsciētia potes. Porro plati quidē ipsi sunt q̄ descēdūt mare in manib⁹ faf. cientes opationem in aquis multis. Neq̄ em̄ certa pōtis aliqua/seu vadi semita coarctantur: vt libere possint vsq̄q̄ quaq̄ discurrere: ⁊ occurrere singulis vt oportet: ac dirigere pōtis semitā seu vadi: ordinare gradientes: pericula inuestigare ac declinare: excitare tepidos: pusillanimes sustentare. Deniq̄ ascēdūt vsq̄ ad celos: ⁊ descēdūt vsq̄ ad inferos: nunc quidē spiritalia tractāres atq̄ sublimia: nūc infernalia ⁊ horribilia facta dijudicātes.

F ¶ Sz q̄ poterit nauis inueniri: q̄ tam imanes sustineat fluctus: ⁊ in tanto secura possit esse discrimine? Utiq̄ foztis vt moꝛis dilectio: dura sicut infernus emulatio: qz iuxta quod alibi habes. Aque multe nō poterunt extinguere charitatē. Necessaria Cañ. viij est ⁊ oīno necessaria nauis ista prelatis: trib⁹ cōpacta latez ribus: q̄ est vtiq̄ forma nauis: vt sit nimirū iuxta pauli doctrinā. Charitas de corde puro: ⁊ ꝓsciētia bona: ⁊ fide nō ſ. Tim. ſ. ficta. Puritatē quidē cordis/in eo p̄latꝰ habeat: vt pdesse desideret nō p̄esse: vt sz ppriū cōmodū vel honorē seculi/seu aliud q̄ppiā suū in platiōe nō querat: p̄eter solum beneplacitū dei ⁊ aiarū salutē. Sz cū intētione pura/irreprehensibilis quoq̄ necessaria est cōuersatio: vt forma factus gregis/incipiat facere ⁊ docere: ⁊ sm magistri nri regulā. Quecūq̄ docuerit discipulis esse ꝓtraria: hec in suis Luc. xij. actib⁹ indicet non agenda: ne forte submurmurare possit frater quem arguit ⁊ dicere: medice cura teipm. Talis em̄ occasio plurima dānatio plati: plurima subditoꝝ pditio est. Nō ꝙ ego bene id caueā: ideirco sic loquoꝛ: sz ⁊ mihi/⁊ oībus pariter vitus clamat. Om̄ oportet irreprehēsibilē ſ. Tim. iij. esse eū q̄ p̄est: ita vt secura ꝓscientia/ cū dño respōdeat ex p̄obrātib⁹ sibi verbū. Quis ex vobis arguet me de pcō? Jo. viij. B ¶ Nō ꝙ sine pcō penitus esse possit in hac misera vita: sed ꝙ ea q̄ arguit in discipulis: oportet summopere vitare magīm. Ob hoc qualis est in cōuersatiōe: talis sit necesse est etiā in occulta cogitatiōe: nevidelz foztis humilia: intus clarus sit in corde suo p̄sumēs de sapiētia/seu virtute: aut sanctitate sua: q̄ est fine dubio fides ficta: quādo nō sicut ostēdit humilitas cōuersatiōis; in sola dei pietate cōfidit.

Et vide ꝙ p̄propie his tribus: coꝛdis scz puritati: conscientie bone: ⁊ fidei nō ficte cōuenire videant alia quoq̄ ipius
ſ. cap. iiij apli verba dicētis. Mihi aūt p minimo est vt a vobis iudicer: aut ab humano die ⁊c. Nō me iudico (inq̄t) q: nihil mihi cōscius sum: ꝙ meū aliqđ querā: sed que iesu christi. Sed ⁊ p̄o minimo mihi est: vt a vobis iudicer: propter cōscientiā bonā: ⁊ irreprehensibilē cōuersationē. Qui aūt indicat me (inq̄t) dñs est: vt in eo solo spem suā positam esse doceret: humiliat⁹ sub po tētā manu dei. Sed et illud tu iudica: vtrū possit his cōuenienter aptari trina petri interroJob. xxj gatio: vt hoc sit dicere: amas me: amas me: amas me: habes charitatem de coꝛde puro: ⁊ cōscientia bona: ⁊ fide nō ficta? Merito siquidez interrogatus an charitatē habeat piscator; hominum constituendus.

¶ Exhoꝛtatoꝛis ad fratres.

¶ De altitudine et bassitudine coꝛdis. Sermo primus.

A ¶ Ec eo quod nuperrime dictū est sursuz alios ꝛ alios deoꝛsum aspicere: habeo adhuc aliqđ qđ vestre nō fileam charitati. Nā earū quidē cogitationū quas exp̄essim⁹: tūc si bene meminisstis: licet p̄fectio: altera: vtra ꝙ tñ vtilis est. Sunt aūt qui alio mō: aut sursum co: habeant: sicut fecit de hoīem rectū: et secure respōdeāt ad exhoꝛtātis vocē p̄esbyteri. Habemus ad dñm. Sunt et alij q̄ similes b: uris aīalibus inclinati deoꝛsum/derisui sese faciant esse immundis spiritibus: qui profecto clamitant illu-
B dentes. Incurvare vr transeamus. ¶ Scitis em̄ ꝙ in congregatione plurimoꝝ/impossibile est vni⁹ oēs fortitudinis esse/seu coꝛporū/seu moꝛū: nā vnīq̄ infirmitatē patienter ferre regulen⁹ monet auto: itas: ⁊ vnīq̄ aliquatenus cōdescēdere iubet charitas. Videt hoc alter quispiam: et foꝛtassis incipit inuidere: cui condolere debuerat. Hinc accidit vt sepe beatificet eū in coꝛde suo ea de re/ vñ miserū se ille reputat: anoleste ferēs necessitatē suā. Dino igit incurC uarū se esse/et basso coꝛde carnē sapere probat: apud quez nec ipsa quidē miseria caret iuidia: sed eis quas certa charitatis cōsideratiōe aliene necessitati dispēsatiōes prelatus impēdit: talibus apponit coꝛ suū: fiktā querens murmurat aduersus eum qui denegat irrōnabiliter postulanti. Hinc suspitiones/detractiones et scādala suscitant⁹. Non idcireo id loquoꝛ: charissimi/quasi magnope de vobis habeā⁹ conqueri sup hac re: sed p̄monere vos et p̄munire necessariuz duxi ꝓpter multos/q̄ inter vos sunt teneri et delicati: qb⁹ aut eras aut infirmitas rigoꝛem cōis regule exigit aliquaD ten⁹ rēpari. ¶ Gratias ei de cui⁹ munere venit: q: multos hic video quoꝝ mens intēta deoꝛ/tā longe facta est ab illo mōmo cogitatu: vt iuxta se positos debilioꝛes/proꝛsus ignoret: se minus omnibus facere conquerant⁹. Nimirū quia
Phil. iij supioꝛes semp attēdunt: cum aplo oblīti que retro sunt: et extēti i anteriora. Quātū putas illos ego ammiroꝛ: quātū veneroꝛ: in coꝛde meo: quārū amplector: charitatis affectu: qui velut nescientes eos quos secū quotidie videt vnū forte aut duos/seu etiaz plures quos in maioꝛe feruoꝛe spūs sibi ex oīb⁹ eligūt: et cū ipsi forte meliores sint: semp tñ illoꝛ sibi p̄ponunt ⁊ pponunt in dño sancta studia et exerciE tia coꝛporalia/seu etiā spirinualia. ¶ Memini me altera quoq̄ iā vice dixisse: sed iterū repetere nō grauabo: ꝙ sublimi aliqñ meditatiōi monachus q̄dam laicus/toto intendit spacio vigiliarum. Et em̄ summo mane ap̄hensuz me in auditoꝛium trahit: et p̄ostratus pedib⁹: ve mihi inqt ꝙ: monachū in vigilijs vnū cōsideraui/in quo tringinta virtutes numerauī: quarū ne vnā qđē in me inuenio. Et foꝛtasse nullā ille tamā habebat: quanta hec ipsa erat religiose emulationis humilitas. Hic itaq̄ fructus sit nr̄i huius sermonis: vt altioꝛa semp attēdas: q: in eo plenitudo constat humilitatis. Nam si forte in re aliqua maioꝛ tibi frater
E aliquo gratia collata videt: sed in multis si bonus emulaꝛ: fueris: iudicare te poteris inferioꝛē. ¶ Quid em̄ si foꝛte laboꝛare aut ieiunare plus illo potes; et ille te patientia superat: p̄cedit humilitate: superem⁹ne charitate? Quid em̄ rota die sup id qđ videris hꝛe: insipiēti cogitatione versaꝛia? Esto magis solicitus vt scias qđ desit tibi. Hoc enim melius. Utinā fratres nos sic essemus cupidi gratie spiritalis: quemadmodum seculares hoies pecunie rpalis. De huiusmodi certe/et multū debuimus/vincere in bono malū: et tanto amplius desiderare quāto p̄ciosius est qđ desideram⁹: sed vtinā vel equales esse possimus. Magna em̄ confusio/magna valde: ꝙ ardētius illi pniciosa desiderāt ꝙ nos vtilia: citius illi ad mortē p̄operāt ꝙ nos ad vitam. Quāto em̄ desiderio pecunie cruciet auarus: quāto gloriae appetitu ambitiosus exestuet: ꝙ violenter deniq̄ trahat sua quēq̄ voluptas: quis explicet? Videas certe eos quicquid adepti sunt paruipendere: nō attendere quāto laboꝛe ⁊ desiderio ea vix tandē consequi potuerē: qm̄ vilescunt eis oīa p̄ desiderio minoꝛis forte rei/quā alteri ceperint inuiF dere. ¶ Et tu ergo nō magno ope cogites que tibi videris hꝛe: nisi forte interdū vt gras agere possis; ⁊ te nouer is debitoꝛē ei qui dedit/seu gra cōsolationis: cum id necesse fuerit: ne qualibet ex causa tristior fias. De cetero ea semp magis attende que alius habet tu nō habes: ꝙ hec cogitatio in humilitate te custodiat: ⁊ a descensu tepiditatis clōgent: magis autē et accendat desiderio proficiendi. Vide aūtez quantū e regione mala cogitatio illa parturiat: qua sedule versas in aio quod tibi habere videris: ⁊ alteri quēpiā estimas nō hꝛe. Hinc em̄ eleuaris in supbiā: dū re ꝓponis alteri. Hinc p̄oficere negligis: dū te magnū quēpiaz arbitraris. Hinc demū incipis et deficere: dū tibi alteri⁹ cōparatione etiā nimis egisse videris: sicq̄ in tepiditatē incidis ⁊ incipis remissius agere. Scimus autē quia deus supbis resistit: humilibus autē dat gratiā: ⁊ quia maledictus qui opus dei negligenter fecerit. Beati vero qui esuriunt et sitiūt iusticiā: quia si spiritu facta carnis mortificaverimus: viuemus: si vero Fm carnem vixerimus: morieminur.

¶ Unde supza. Sermo. ij. B

Ec ē generatio que ps. xxiij. rētiū dñm: querētiū faciē dei iacob. Et diuersis ⁊ diuersa querētib⁹ hoīm turbis/aio fatigatus: ꝙ desiderāter ad hunc cuneū hodie spūs refocillatur⁹ accessi. Gras deo: nō sum frustratus a spe mea. Locupiui videre: vidi et liqfacta est aīa mea. Repler⁹ sum ꝓsolatiōe: superabūdo gaudio: oīa interioꝛa mea noi dñi bndicūt: oīa ossa mea dicūt: dñe qs similis tibi. Nepe pspiciēs emin⁹ cū accederē: (fateoꝛ) videre mihi coꝛpoꝛaliter visus sum qs in spū quōdam ppheta puidi ⁊ et ꝓtinuo subijt animū qđ oꝛe ille de p̄ompserat: vt cū eo psallerē dicēs. Hec est generatio que rētium dñm. Multe sunt generatiōes hoīm: ⁊ (ni fallo:) tertia ista generatio que nunc viget: et apparet in vobis. Prima siquidē generatio: nec querens adhuc dñm: nec q̄ sita fuit a domino: cū in oblitione mentis/et ream iniqtatis vnūquēq̄ genuit mater sua. Scda ꝓinde statim: sicut necesse erat: ex aqua ⁊ spū/remediū nobis exhibuit festinatum: et fuit illa generatio nondū quidē generatio querētium: sed tamē iā quesitoꝝ: q nec sciētes adhuc qrere dñm: nec valētes: ipse quesierit. Quesiuit igit nos: ⁊ acq̄siuit in generatiōe scda: vt essem⁹ iā ppsius acq̄sitionis. Si adhuc forte senioꝛ frater murmurat et inuidia cōtabescit: dicā ei: Om̄i epulari ⁊ gaudere oportebat: quia hic frater nr̄⁹ perierat et inuētus est. Leterum ad hoc tarim q̄siuit nos dñs vt quereret⁹ rpe opportuno: cū iam posset q̄ri: posset ⁊ inueniri. ¶ Ue nobis qm̄ tādiu dissimulauimus ⁊ neglexim⁹ H. querere viram: querere eū qui solus bonus est querētibus se: aie sperāti in se. Ue tibi generatio prava et exasperās/mala ⁊ adultera generatio: mēdaciū vsq̄ hodie quer iās/et diligens vanitatē: nec seruās fidē cui desponsata fueras veritati. Nunqđ nō opus habet cinsmodi generatio nasci denuo: iterum generari? Et maxime. Nempe genimina viperarum facti: tanto magis nunc necesse habēt in ventrez

Universidad de Deusto
Biblioteca

matris gratie iterato introire⁊ nasci: quãto facta nosc̃mr posteriora eor deteriora priorib⁹. Gratias ipsi gratie: et (si dici potest) plusq̃ gratuite miserationi: q̃ beneficijs obruit nõ modo immeritos: sed nimiũ male meritos ⁊ ingratos. Gratias ei qui regenerauit vos etiã hac vice in spẽ vite: vt adoptionẽ filioꝝ reciperetis. Volũtarie em̃ nũc ꝓprie genuit vos verbo vrĩe veritatis. Nã q̃ pri⁹ vos genuit sacramẽto equidẽ pietatis: etsi voluntarii generanti: genitis ĩ volũtariũ esse nõ potuit: in quib⁹ adhuc nullus volũtatis vsus: nullũ ratiõis exercitiũ fuit: ac perinde nulla generationis ipsius agnitio: nulla tãi notitia genitoris. ¶ Nũc demũ voluntaria generatio voluntariũ exhibet sacrificiũ: iuxta illud. Volũtarie sacrificabo tibi: et cõfitebor nomini tuo dñe: q̃m bonum est. Hec est generatio querentiũ dñm. Querẽtiũ an habẽtiũ dicã: Habẽtium vrie⁊ et querentiũ. Alioquin nõ possent quererenõ habẽtes. Sed q̃d habentes: aut quid querẽtes? Vel pot⁹ quomodo habẽtes: quo requirẽtes? Verbo genito verbũ habẽt. Nũquid nõ verbũ dñe: Johannẽ audi. Et deus erat verbũ. Quid ergo iã amplius q̃rit generatio querentiũ dñm: Cõsidera q̃d sequat in psalmo: Hec est generatio querentiũ dñm: querentiũ faciem dei iacob. Eundẽ p:oinde habẽt pariter⁊ requirunt: q: vnus idẽq̃ ⁊ verbũ patris: ⁊ splẽdor: paterne glorie est. Et is quidẽ nõ quesitus haberi fortitã potest: nõ habitus aũt queri omnino nõ potest. Denicq̃ ipsa est q̃ de se loquit sapiencia: Qui edit me adhuc esuriet. Porẽs ipse est ꝑstare etiã se nõ querẽti: qui vt supra ostendimus: de cumulo gratie⁊ benedictiõe dulcedinis querit⁊ p:euenit adhuc quererenõ valentes. Nemo aũt ante idone⁹ querere q̃m habere: q: nemo inquit venit ad me nisi pater me⁹ traxerit eum. Adest ergo qui trahit: et quod amodo necdũ adest qui nõ alio trahit: q̃ ad seipsum. Nunq̃ em̃ nec vsq̃ sine filio pater adest per fidẽ vt ad speciẽ trahat. Quomodo ergo nũc exultet spiritus me⁹: quomodo nõ sine modo iocunde⁊ in generatione ista querentiũ dñm? Nempe testimoniũ credibile nimis gustare sapientie⁊ esturies ipsa tã vehemens. Certissima mihi probatio ⁊ indubitabile argumentum: q: haberis quẽ sic queritis: ⁊ in vobis habitat qui tã valide trahit vos ad seipsum. Non em̃ humane possibilitatis est cursus iste: ei⁹ dextera facit virtutem: cui semper necesse est vt clametis. Trahe nos post te: in odore vnguentoꝝ tuoꝝ curremus. Nõ inquaz ab homine forma ista cõuersatiõis: nec aliud experimentũ querimus ei⁹ qui in vobis habitat christus: q̃ p ita queritis christũ. Videtis em̃ fratres qualem spiritũ accepistis: spiritũ qui ex deo est: vt sciatis que a deo donata sunt vobis. Audiuim⁹ apostolicũ: audiuimus ⁊ propheticũ: etiã ⁊ euãgelicũ gradũ: quib⁹ nihil a nobis arbitror: posse sublimius affectari. Sane e singulis mihi video: in vobis aliquid ⁊ magnũ aliquid inuenire. Quis em̃ celibe vitã: vitam celestem et angelica dicere vereatur? Aut q̃d in resurrectiõe futuri sunt oẽs electi: quõ non iam nũc eẽtis sicut angeli dei in celo: a nuptijs penitus abstinẽtes? Amplectimini fratres ꝓciosissimã margaritã: amplexemini sanctimoniã vite: que vos efficit sc̃oꝝ similes: ⁊ domesticos dei dicẽte scriptura. ¶ Incorruptio facit ꝓximũ esse deo. Ita ergo nõ vestro quidẽ merito: sed grã dei estis q̃d eẽtis: q̃d ad castitatẽ et sanctimoniã spectat: angeli quidẽ terreni: aut potius celi ciues: ĥ interim i terra peregrini. Quãdiu em̃ sum⁹ in hoc corpore: peregrinamur a dño. De ꝓphetia q̃d dicimus? Lex et ꝓphete vsq̃ ad iohãnem veritas ait. Verũtamẽ non erat ille aduersarius: sed discipulus vtiq̃ veritatis: q̃ dicebat etiam post iohannez. Ex parte em̃ cognoscimus⁊ ex parte ꝓpheram⁹. Cessauit ergo ꝓpheria: q: iã cognoscim⁹: necdũ tamẽ tota cessauit: qt adhuc ex parte. Cũ venerit inq̃t q̃ ꝓfectũ est: enacuabitur q̃ ex parte est. ¶ Siquidẽ ante iohannẽ qui fuerũt ꝓphete: vtiq̃ aduẽtũ dñi ꝓphetabãt: ⁊ quasi neutra adhuc paro saluris in noticia: ĥ vtiq̃ in ꝓphetia erat. Magnũ fame ꝓpheticũ genus: cui vos deditos esse cõspicio: magnũ ꝓphetie studiũ: cui vos video mãcipatos. Q̃d illud: Nẽpe iuxta apostolũ nõ considerare que vident: sed que nõ vident: sine dubio prophetare est. Ambulare in spiritu: ex fide viuere: que sursum sunt quere re: nõ que super terrã: obliuisci que retro sunt et extendi in anteriora: ex magna parte prophetare est. Alioquin quonã modo nisi per spiritũ ꝓphetie cõuersatio nostra in celis est? Sic⁊ inimituz prophere olim quasi nõ inter homines erãt sui temporis: sed virtute ⁊ impetu quodã spiritus dies illos trãsilientes/ exultabant vt viderent diẽ dñi: ⁊ videbãt ⁊ letabant in ea. Sed ⁊ professionẽ apostolicã audiam⁹. Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. Si gloriari licet: habemus gloriã: sed si sapimus: habere curabim⁹ apud deũ. Hec em̃ vera est gloriatio: vt qui gloriat⁊ in dño gloriet. Nam nec̃ man⁹ nostra excelsa: sed dñs fecit hec omnia. Fecit nobis magna qui potens est: vt merito magnificet animã nostra dñm. Ipsius em̃ magno munere factũ est: vt magnũ illud ꝓpositũ vnde magni gloriabant apostoli: magnifice se quecemur. Forte etiaz si in hoc quoq̃ gloriari voluero: nõ ero insipiẽs. Veritatẽ em̃ dicã: esse hic aliquos qui plus q̃ nauẽ⁊ retia reliquere. Quid vo illud q̃ ipsi quidẽ apostoli reliquerant oĩa: sed vt presente in carne dñm sequerent? Nõ est nostrũ dicere: securius ipsum dñm audiam⁹. Quia vidisti me inq̃t thoma credidisti: beati qui nõ viderũt ⁊ crediderũt. Forte etiã ꝓpherãdi genus excellẽtius esse videbitur nõ inrẽdẽs quibuscũq̃ temporalib⁹ reb⁹ ⁊ trãsituris aliquãdo: sed spiritalib⁹ et eternis: et nihilominꝰ in vase fictili thesaurꝰ castitatis illustrio: in carne fragili: ex aliqua parte probabilio: virtus. ¶ Ubi ergo angelica in hoc corpore cõuersatio/ in corde prophetica expectatio: in vtroq̃ apostolica pfectio inuenit: quãnus iste cumulus gratiarũ? Quid retribuitis dño ꝓ oibus que retribuit vobis? Sublimis gradus: sed eo amplius periculosa ruina. Nunquid nõ tres celi sunt quos ascendim⁹? Itaq̃ qui stat videat ne cadat. Videbã inq̃t sathanã tanq̃ fulgur de celo cadentẽ. Ex alto corruit: cõfractꝰ et cõminutus est: desperata est plaga eius. Factus est spiritus eius vadẽs ⁊ nõ rediẽs. Nũq̃d ⁊ vos vultis abire? Sathanas ruit: nunquid ⁊ ruitis vos secũ? Qua salubritas vobis stare in vijs dñi: stare in gratia in qua statis. Nõ em̃ beatus vir qui nõ abiit in via pctoꝝ: beatus magis cuius est auxiliũ abs te dñe. Ybũ em̃ hmõi de virtute in virtutẽ: ad videndũ deũ deoꝝ in syon: ad videndum in bonitate electoꝝ tuoꝝ: vt laudẽris cum hereditate tua. Ipsi nẽpe hereditas: ipsi sunt dij et filij excelsi oẽs. ¶ Itaq̃ fratres mei/ q̃quidẽ verissime certissimeq̃ hec est gñatio querẽtiũ dominũ: querẽtiũ faciẽ dei iacob: quid vobis dixerim aliud q̃ q̃ idem prophera air. Letetur cor querẽtiũ dñm: querite dominũ ⁊ cõfirmamini: q̃rite faciem eius semp. Et q̃ alius quidã dicit. Si queritis: querite. Quid est si queritis/ querite? In simplicitate cordis q̃rite illũ. Nõ aliud ranq̃ illũ: nõ aliud preter illũ: nõ aliud post illum. In simplicitate cordis querite illũ. Simplex natura/ simplicitatẽ cordis exquirit. Denicq̃ ⁊ cum simplicibus sermocinatio eius. Vir duplex aio incõstans est in omnibus vijs suis. Nõ potest quẽ queritis: inueniri ab his qui ad tps credunt: et in rpe tentationis recedunt. ¶ Eternitas est: que nisi perseueranter quesita: minime inuenit. Ue etiã peccato: i terrã ingredienti duabus vijs. Nemo enim duobus dominis seruire põt. Ne hãc quidẽ duplicitatem amat integritas illa: pfectio illa: illa plenitudo. Indignuz em̃ est ei vt inueniendaz se pbeat: nisi pfecto eã q̃teris cor de. Eterũ si odibilis est canis reuersus ad suũ vomitũ: et sus lota in volutabro luti: sed et ipm quoq̃ quẽ inuenerit tepidum ex ore suo euomere incipit deus: simulato: et proditor: vbi parebunt? ¶ Si maledictus qui facit opus dei negligenter: qui fraudulẽter fecerit quid merebitur? Fugiamus hãc duplicitatẽ charissimi: ⁊ a fermẽto pharisęorum oĩmodis caueamus. Veritas est deus: et tales quesitores requirit: q̃ querunt eum in spũ et veritate. Si nolum⁹ fratres querere dominũ: queram⁹ veraciter: queram⁹ frequẽter; queram⁹ pseueranter; vt nec ꝓ illo queramus aliud; nec

cũ illo aliud: sed nec ab illo ad aliud cõuertamur. Sf facilius est em̃ celũ et terrã trãsire/ q̃ vt sic querẽs nõ inueniar: sic petens nõ accipiar: sic pulsanti non aperiatur.

¶ Quõ malũ dupler cooperet in bonũ. Sermo. iij. vñ. s.

Superes quidẽ videmur et sumus: sed si spm̃ q̃ ex deo est: accipiam⁹: vt sciam⁹ q̃ a deo donata sunt nobis: magna ab eo glia: magna nobis est collata potestas. Quotquot inq̃t receperũt eũ: dedit eis ptẽm filios dei fieri. An nõ potestas filioꝝ dei est ista: q̃n etiam nobis seruiũt vniuersa? Sciebat em̃ apls ipe: q̃m diligẽtibus deũ oĩa cooperãtur in bonũ. Sed forte dicat aliq̃s vestrũ: q̃d hoc ad me: ⁊ i pusillanimitate cordis sui talia meditet. Gloriant certe de potestate filioꝝ dei: in q̃bus filialis erga eũ feruet amor: viget affect⁹: vt psim⁹ ꝛ oĩa sibi cooperari in bonũ: q̃ deũ diligim⁹ in veritate. Ego vo medicus sum et pauper: carens affectu filiali: expers digne deuotionis. Sed antẽ de quod sequit. Nullum em̃ desperationi locum reliquit in scriptura sua: qui alio loco sic loquit. Ut p patientiã et cõsolationẽ scripturarũ spem habeam⁹. Affect⁹ em̃ ille/ quẽ queris: pax est/ nõ patientia: in patria est/ nõ in via: nec eos qui eiusmodi sunt a scriptura opus est consolari.

¶ Ergo p patientiã et cõsolationẽ scripturarũ spem habeamus: etsm si nondũ possim⁹ apprehẽdere pacẽ. Propterea cum dixisset: diligentibus deuz oĩa cooperari in bonũ: solerter addidit: his qui sm̃ ꝓpositum vocati sunt sancti. In quo verbo nõ te terreat sanctitatis nomẽ: quãdo non sm̃ meritum: sed sm̃ ꝓpositum: nõ sm̃ affectiones: sed sm̃ intentionem sanctos vocat: iuxta illud prophete. Custodi aiam meã q̃m sanctus sum. Illam em̃ quã puras sanctitates: ne ipe q̃dẽ paulus corruptibili adhuc grauatus corpore/ arbitrabat se cõprehendisse. Unum autẽ inquit que retro sunt oblitus: et in ea que ante me sunt extendens: sequor ad palmã supne vocationis. ¶ Uides quia nondum licet apphẽdisse: bonum: habebat ranẽ ꝓpositũ sanctitatis. Et tu ergo si proposueris in corde tuo declinare a malo et facere quod bonũ est: tenere q̃ accepisti: et pficere semp in melius: sed et si quid aliquando minus recte egeris: vt est humana fragilitas: nõ in eo psistere: sed penitere ⁊ corrigere quãtũ prevales: ceris sine dubio sanctus ⁊ tu: sed cui interim clamare necesse sit: custodi aiam meã q̃m sanctus sum. Dis ergo nosse quẽadmodũ hmõi sctis oĩa cooperãtur in bonũ? Nõ modo curro p singula: q: in longũ ptrahi sermonẽ horã nõ patit. Eundũ nobis est: iam em̃ cãpanã audiuimus: iam vespertine tps oĩonis aduenit. Audite ergo verbũ abbreuiatũ: quẽadmodũ nobis vniuersa serviunt: oĩa cooperent in bonum. Inimici nri sint iudices. Etem̃ si quidem illi p nobis: q̃s contra nos? Si pro nobis faciunt hostes nri: quomõ non oĩa simul cũ illis? ¶ Porro duo nobis (vt manifestum est) aduersant hostiũ generaram alum videlicet duplex: q̃d facimus/ et quod patimur. Hec autem vt apertius dixerim: sunt culpa/ et pena. Itaq̃ cum sit nobis vtraq̃ contraria: erit si voluerimus/ vtraq̃ p nobis: vt hec quidem ab illa liberet: ⁊ itẽ aduersus istaz iuuet illa: nec parum. Ecce em̃ compungimur in cordibus nostris: et in cubili conscientie sup delictis preteritis: sed delinit conscientiã: ⁊ corrodentiũ peccatoꝝ dentes contrens/ reducit ad spem venie penitẽtia ista: ⁊ voluntaria pena quã patimur. Non solum autem preterita: sed et futura repellit. Nam et tentatia ꝓpulsat vitia: et nõnulla sic permittit: vt raro aut nunq̃ erigere caput audeãt venenatũ. Sic pena facit pro nobis aduersus culpã: vt vel oĩno nõ fiat: vel fiat minor. Culpa vero nihilominꝰ agit: vt aut nõ fiat: aut minor fiat pena. Nõ quidẽ vt oĩno nõ fiat: sine a quantitate sua minoretur q̃ nullatenus expediret: sed vt nõ fiat pena: aut minor fiat pena: videlicet vt aut nõ fiat: aut minꝰ fiat onerosa. Quisquis em̃ perfecte senserit onus peccati/ et aie lesionẽ exterioꝝ tem: vtiq̃ aut parũ sentiet: aut ex toto non sentiet ꝓpositi penã: nec reputabit laborẽ quo petã nouerit delere

ri preterita: futura caueri. Sic em̃ scitus dauid cõuiantis seruũ nõ reputauit iniurias: memor: filij persequentis. ij. Reg. xxv.

¶ Unde supra de duabus mensis. Sermo. iiij.

Abor iste fratres exilij et paupertatis nostre nos admoneat: pfecto ⁊ iniquitatis. Ut q̃d em̃ morte afficimur tota die: in ieiunijs multis: in vigilijs: in abstinentijs: in laboribꝰ ⁊ erumnis? Numquid ad hoc creati sumus? Absit: nam licet homo natus sit ad laborẽ: sed minime ad laborez creatus est: natiuitas est in culpa: ideo et in pena. Oẽs enim oportet nos gemere cum prophera. Ecce in iniquitatibus conceptus sum: et in peccatis concepit me mater mea. Aliena ab vtriq̃ prima creatio: quia sicut nec culpam: ita nec penam deus fecit. Q̃d de ea que mala: est omniũ: mortẽ videlicet aperte scriptura testatur. Invidia diaboli mors introiuit in orbem terrarum. Et in alio loco. Deus mortem non fecit.

¶ Itaq̃ sicut laboribus manibus nec oculus propterea clauditur: nec auris absistit ab auditu: sic nimo et multo melius labore ante corpore/ mens quoq̃ ipsa suo intenta sit operi vt non vacet. Cansam laboris cogitet in labore: vt ipsa ei pena quam patitur: culpam ꝑ qua patitur representet. Et dum videt vulnerũ ligaturã: ipsa sub pannis vulnera medicet. Huiusmodi siquidẽ cogitatione huiusmodi sub potenti manu dei: et dulci quadam pietate mens plena/ miserabilẽ se exhibet in oculis eius. Hinc ꝑ scriptura nos admonet. Miserere inq̃ens aie tue placens deo. Nec dubiũ quin ea que deo placet miseria: faciat se possit eius misericordiã obtinere. Et ne dixerimus vnde misereandũ sit a nobis nostris: nisi em̃ inspicter dissimulauerimus: multa in eius miseratione digna poterunt inueniri. ¶ Unũ tñ dico: vt occasionẽ vobis dedisse videar: ⁊ cetera quoq̃ similiter aduertatis. Nõ velut inter duas mensas positi epulantes hinc inde spectam⁹ iesum? Sic sumus omnino: sic sumus. Unde ergo sic positis risus: vnde iocus: vnde leuitas: vnde superbia: vnde extollentia oculorum? An forte nõ agnoscimus mensas: nõ cõsideramus epulas: delitias non videmus? Hinc mihi sunt quos video delitiose viuere⁊ in omnib⁹ bonis fortibilis huius mũdi: inde cõtemplor: alios quibus disposuit christus regnũ: vt edant ⁊ bibãt super mẽsam eius in regno patris sui. Utroq̃ video similes mei homines: fratres meos: et heu me ad neutrũ licet extẽdere manũ. Ab vtraq̃ mẽsa prohibeor: ab hac quidẽ professionis: ab illa corporis vinculo: vt nec ad inferiora audeam: nec ad superiora: eam accedere possim.

¶ Quid inter hec restat nisi comedere panem doloris: vt sint mihi lachryme mee panes die ac nocte: si quis forte celestium cõuiuarum misericordia motus/ in os latrãtis sub mẽsa catelli: vel exigua aliqua delinari illarũ fragmẽta dimittat? Nã inferior quidẽ cõsideratio: qua nobis ipis cõparamur: eoꝝ respectu quos nouim⁹ deliciose viuẽtes in hoc seculo infirme adhuc aie est: nec oĩno talis mihi placet affectio in aia spiritali. Longius em̃ posit⁹ est a iudicio vitatis: q̃ btificari q̃s velut miserrimos lugere debeuerant: q̃ peccãt et nõ agũt penitẽtiã: ⁊ se miserũ reputat nõ sane cõsensu iudicij: sed affectionis sensu q̃ nõ fit sicut illi: q̃ id magis optare debueriit: vt oẽs essent sicut ipse. Hoc tñ solum tali in cogitatione laudabile est si miseriã ipam quã reputat p amore fuetimore dei paniter ferre deliberat: et cũ pietate quã dicit deo. Propter vba labioꝝ tuoꝝ ego custodiui vias duras. Et hec q̃dẽ cogitatio inchoatiua est: ⁊ q̃ lac paruulorũ. At vo cũ iam pficere ceperit aia: ⁊ affectione seq̃ iudicium rõnis: oĩa pro culpabilio detrimentũ facient: et quasi sterco: a arbitratus: lugebit cũ ꝓphera sup eos qui amplexati sunt sterco: a. Ipse vero sancta quadam humilitas superbia/ hec vniuersa despiciet: et magna in altitudine animi collocatus/ non beatum dicet populũ cui hec sunt: sed miserũ plane: beatum vero cuius dns deus eius. Uerũ dum hic ita sui comparatione miserek illis: inueniet vtiq̃ quorum cõparatione/ sui quoq̃ misereatur si suspexerit ad ce

Universidad de Deusto
Biblioteca

lestes diuinas: et delectationes in dextera dñi vsq; in finē.
Ro. viij. pū. cxix. Vñ fit vt q̄ pus de inferioꝛi irriguo lachrymas fundēs plā gebat dicēs: qm̄ ꝓpter te mortificamur tota die: iā de lupio ri abundantioꝛes emittat fletus dicēs. Deu mihi q: incola tus meus ꝓlongatus est.

¶ Prologus beati Bernardi in sermonē sequentē.

3 EGoni militi chri/ sti: et magistro militie xpi: Bernardus clare uallis solo noie abbas: bonū certamē certa/ re. Semel et scdo τ terrio (ni fallor) petisti a me hugo charissime: vt tibi missa cōmilitonib⁹ scriberē exhoꝛtationis sermonē: τ aduersus hostilē tyrānidē: q: lan/ tā nō licerer: stilū vidiarē: asserēs vobis nō parū fore adiu toꝛij: si ips armis nō possim: litteris aiarem. Distuli sane aliquādiu: nō q̄ ptēnēda videret petitio: sz ne leuis ꝓcepsq; culparet assensio: si q̄ melius melio: iplere sufficerem: p sumerē imperiū⁹: τ res admodū necessaria: p me min⁹ forte cōmoda redderek. Verū vidēs me lōga satis huius scemo/ di expectatiōe frustratū: ne tā magis nolle q̄ nō posse vide rer: tandē ego q̄dē q̄ potui feci: lector: iudicet an satis feci Quā q̄ τ si cui forte aut minime placeat: aut non sufficiat: nō tñ interest mea: q̄ tue p meo sapere: nō defui volūtari.

¶ Incipit sermo exhoꝛtatoꝛius bti Bernardi abba/ tis clarevallen. ad milites templi. Capitulum. j.

Z: NOuū militie genus oꝛū nuper andik in terꝛio: et in illa regione quā olim in carne ꝑsens visitauit oriēs ex alto: vnde tūc in foꝛtitudine manus sue tene bꝛarū ꝓncipes exturbauit: inde τ mō ipsoꝛ satellites filios diffidētie in manu foꝛtiū suoꝛ dissipatos exterminet: faci/ ens eriā nūc redēptionē plebis sue: et rursuz erigēs coꝛnu salutis nobis in domo dauid pueri sui. Nouū inquā mili tie genus: ⁊ seculis inexpertū: qua gemino pariter ꝓflictu: infatigabiliter decertat: tū aduersus carnē τ sanguinē: tū ꝓtra spiritalia nequicie in celestib⁹. Et quidē vbi solis viri bus coꝛ: potius: coꝛ: poreo foꝛtiter hosti resistit: id quidē ego tā non iudico mirū: q̄ nec rarū existimo. Sed et q̄ animi vrtute: virtus sine demonstꝛ bellū indicit: ne hoc quidē mi rabile: τ si laudabile dixerim: cū plenus monachis cernat mūdus. ¶ Ceterū cū vterq; hō suo q̄sq; gladio potenter accingit: suo cingulo nobiliter insignit: quis hoc non esti met oī admiratione dignissimū: qd adeo liquet esse insoli tū? Impanidus ꝓfecto miles: τ oī ex parte securus: qui vt coꝛpus ferro: sic animū fidei loꝛica induit. Utriscz nimirū munitus armis: nec demonē timet: nec hominē. Nec vero moꝛtē formidat: q̄ moꝛi desiderat. Quid em̄ vel viuēs: vel moꝛiēs meruat: cui viuere xps est τ moꝛi lucrū? Star q̄dē fi denter: libenterq; p christo: sed magis cupit dissolui et esse cū christo: hoc enim melius. Securi igitur ꝓcedite mili tes: et intrepido animo inimicos crucis xpi ꝓpellite: Certi quia neq; moꝛs: neq; vita poterit vos separare a charitate dei q̄ est in christo iesu: illud sane vobiscū in oi periculo re plicites: siue viuim⁹: siue moꝛimur: dñi sumus. Quā glo/ riosi reuertūtur victoꝛes de plio: q̄ bri moꝛiūtur martyꝛes in ꝓelio. Gaude fortis athleta si vinis et vincis in dño: si magis exulta et gloꝛiare si moꝛeris et iungeris dño. Vita quidē fructuosa: τ victoꝛia gloꝛiosa: sz vtriq; moꝛs sacra iu re ꝓponit. Nā τ si beati qui in dño moꝛiūtur: nō multo ma gis q̄ ꝑ dño moꝛiūtur! ¶ Et quidem siue in lecto: siue in bello quis moꝛitur: ꝓciosa erit sine dubio in conspectu domini moꝛs sanctoꝛuz eius. Ceterum in bello tanto ꝓ fecto ꝑciosior: quāto et gloꝛiosioꝛ. O vita secura: vbi pura cōscientia. O inquā vita secura: vbi absq; formidine moꝛs expectatur: immo et exoptatur cum dulcedine: et excipitur cum deuotione. O vere sancta τ tuta militia: atq; a duplici illo periculo ꝓtectus libera: quo id hominū genus solet frequenter periclitari: vbi dūtaxat xps nō est causa militā di. Quoties namq; cōgrederis tu q̄ militiam militas secu

aliter possent a nimia infestatione seu oppꝛessione fideliū cohiberi. Nunc autem melius est vt occidātur: q̄ certe re linquatur virga peccatoꝛum super sortē iustoꝛum: ne forꝛ te extendant iusti ad iniquitatē manus suas. Quid enim? Si per cuere in gladio omnino fas non est christiano: cur Znč. iij. ergo ꝓtecto saluatoꝛis contentos fore suis stipendijs mili tibus indixit: et non potius omnem militiam interdixit? Si aūt: quod verū est: omnibus fas est ad hoc ipsum dūta xat diuinitus oꝛdinatis: nec aliud sane quicq̄ melius ꝓfes sis: quib⁹ quelo pot⁹ q̄ quoꝛū manib⁹ et viribus vꝛbs foꝛ titudinis nostre syon/ ꝑ nostro oīm munimine retinek: vt depulsis diuine transgꝛessoꝛib⁹ legis: secura ingrediatur gens iusta custodiens veritatem? Secure ꝓinde dissipen tur gentes que bella volunt: et abscindank qui nos cōtur bant: et disperdank de ciuitate dñi oēs opantes iniq̄tatez: qui repositas in hierosolymis xp̄iani ppli inestimabiles diuitias rollere gestiunt: sancta polluere: τ hereditate pos sidere sanctuarium dei. Exerat gladiū vterq; fidelium in ceruices inimicoꝛū: ad destruendā oēm altitudinem extol lentē se aduersus scientiā dei/ que est xp̄ianoꝛū fides: ne q̄n dicant gentes vbi est deus coꝛū. Quib⁹ expulsis/ reuertek iple in hereditatē domuq̄ suā: de qua iratus in euāgelio: mat. xxiij Ecce inquit relinquek vobis dom⁹ vestra deserta: et ꝑ ꝓ Hiek. xxij. phetā ita cōquerit. Reliqui domū meā: dimisi hereditatez Eiusdē meā. implebitq; illud ꝓpheticū. Redemit dñs ppm suuz xxxi. et liberauit eū: τ veniēt et exultabūt in monte syon: et gau debunt de bonis dñi. Letare hierusalē: et cognosce iā tps Esa. lij. visitationis tue. Gaudete et laudate simul deserta hieru salē: quia consolatus est dñs populū suū: redemit hierlm: Parauit dñs brachiū suum scm̄ in oculis oīm gentium. Ibidem Virgo israel coꝛrueras: et nō erat q̄ subleuaret te. Surge iā excutere de pulueꝛe ygo captiua filia syō. Surge inquā et sta in excelso: et vide iocunditatez q̄ venit tibi a deo tuo. Esa. lxij. Nō vocaberis vltra derelicta: τ terra tua nō vocabit am plius desolata: quia cōplacuit dño in te: et terra tua inha bitabit. Lena in circuitu oculos tuos et vide: oēs isti con gregati sunt: venerūt tibi. Hoc tibi auxiliū missum de sctō. Esa. lxv. Dño ꝓ istos tibi iam iamq̄ illa psoluit antiqua ꝓmissio. Ibidem Pona te in superbiam seculoꝛ: gaudium in generatione et generatione: et fuges lac gentiū: et mamilla regū lacta beris. Et ite. Sicut mater cōsolatur filios suos: ita et ego Esa. lxvj cōsolabor: vos: τ in hierlm cōsolabimini. Vides ne q̄ cre bꝛa veterum attestatiōe nouā app: obak militia: τ ꝓ sicut audiuimus sic vidimus in ciuitate dñi virtutū: Dūmodo sane spiritualibus non ꝓeiudicet sensibus litteralis inter ꝓtatio: quo minus sc̄z speremus in eternū: quicq̄d huic tē poi significando ex ꝓphetarum vocibus vsurpam⁹: ne ꝑ id q̄ cernik: euanescat quod credik: τ spei copias imi nuat penuria rei: ꝓsentiūq; attestatio sit euacuatio futu roꝛū. Alioquin terrene ciuitatis tpalis gloꝛia non destruit celestia bona: sed astruit: si tamē istā minime dubitamus il lius tenere figuram: que in celis est mater nostra.

¶ De conuersatione militum templi. Capitulū. iiij.

A Sed iam ad imitatio nē seu ad cōfusionē nostroꝛ: militū non pla ne deoꝛ: sed diabolo militātiū: dicamus breui ter xpi equitū moꝛes τ vitā: qualiter in bello domi ve cōuersent: quo palam fiat quātū ab inuicem diffe rāt dei scl̄z militia. Primo quidē vtrolibet disciplina nō ecc. xxxij. deest: obediētia nequaq̄ cōtemnik: q: teste scriptura: Et fi j. reg. xv. lius indisciplinat⁹ peribit. Et pctm̄ est variolādi repugnare: et quasi scelus idolatrie nolle acquiescere. Itur τ redik ad nutū ei⁹ q̄ pest: induik q̄ ille donauerit: nec aliūde vestimē B tū seu alimētū psumik. ¶ Et in victu et vestitu cauek oē superfluum: soli necessitati cōsulik. Uiuik plane in cōi iocun da et sobꝛia cōuersatiōe: absq; vꝛo⁹ib⁹ et absq; liberia. Et ne q̄d defit ex euāgelica ꝓfectiōe: absq; oī ꝓprio habitant vnius moꝛis in domo vna: soliciti seruare vnitatem spiri us in vinculo pacis. Dicas vniuerse multitudinis esse coꝛ/

vnum et aiam vnā: ita quisq; nō oīno ꝓpriā sed voluntā tē: sed magis obsequi satagit imperāti. Nullo ꝛpe aut ocio si sedent: aut curiosi vagāt̄: sed semp dum ꝓcedunt (q̄ quidē raro cōtingit) ne gratis comedāt panē: armoꝛum/ seu vestimentoꝛū: vel scissa refartiūt: vel vetusta reficiunt: vel inoꝛdinata cōponunt: et quecq̄ postremo facienda ma gistri voluntas et cōis indicit necessitas. Persona inter cos minime accipik: deferk melioꝛi: non nobiliori. Honoꝛe se inuicē ꝓueniunt: alter utruz onera poꝛtāt: vt sic adimple ant legē xpi. Verbum insolēs: opus inutile: risus immode ratus: murmur vel remur/ siue susurriū nequaq̄ ibi deꝑhē dik in emēdatum. Seachos et aleas detestank: abhoꝛrent venationem: nec ludicra illa auiū rapina vt assoler delectā tur. Mimos et magos et fabulatoꝛes/ scurriles q̄z cantile nas: aut ludoꝛū spectacula: tanq̄ vanitates et insanias fal sas respuūt et abominātur. Capillos rōdēr: scientes iuxta j.coꝛ. xj. apl̄m/ ignominiā esse viro si comā nutrierit. Nunq̄ cōpti: raro loꝛi: magis autē neglecto crine hispidi: puluere fedi: loꝛica caumate fusci. Proꝛo imminente bello/ intus fide: foꝛis ferro nō auro se muniunt: quatenus armati: τ nō oꝛ nati hostibus metū incutiāt: nō ꝓuocēt auariciā. Et quos habere cupiunt fortes et veloces: nō tamen coloꝛatos aut phaleratos: pugnā quippe nō pompā: victoriā/ sed nō glo riam cogitantes: et studentes magis esse formidini q̄ am irationi. Deinde non turbulenti aut impetuosi: τ quasi ex leuitate ꝓcipites: sed consulte atq; cum omni cautela et ꝓuidentia seipsos oꝛdinantes et disponentes in aciem iuxta quod de patribus scriptum est. Ueri ꝓfecto israeli te ꝓcedunt ad bella pacifici. Atvero vbi vēnum fuerit ad certamē: dum demū ꝓistina lenitate postpositā: tāq̄ si di cerent. Nonne qui oderunt te dñe oderaz: et sup inimicos pū. cxxxix tuos tabescebā: irruunt in aduersarios: hostes velut oues viij. reputāt: nequaq̄ etsi paucissimi/ vel seuā barbariē: vel nu merosam multitudinē formidantes. Nouer ūt siquidē nō de suis ꝓsumere viribus: sed de virtute dñi sabaoth spe rare victoriam: cui nimirū facile esse confidunt iuxta sen j.mach. tentiā machabei/ concludi multos in manus paucoꝛum: τ iij. non esse differentiā in cōspectu dei celi/ liberare in multis et in paucis: quia nō in multitudine exercitus est victoꝛia belli: sed de celo foꝛtitudo est. Qd frequentissime experti sunt: ita vt plerūq; quasi ꝓcursus sit vnus mille: et duo fu garint decem milia. Ira deniq; miro quodaz ac singulari modo cernūtur: τ agnis mitioꝛes/ et leonibus ferocioꝛes: vt pene dubitē q̄d potius censeā appellandos: monachos videlicet an milites: misi q̄ vtrūq; foꝛsan cōgruētius nomi nā: quibus neutrum deesse cognoscik: nec monachi man suetudo: nec militis foꝛtitudo. De qua re quid dicendum: nisi q̄ a domino factum est istud: et est mirabile in oculis nostris? Tales sibi elegit deus: et collegit a finibus terre Lañ. iij. ministros ex foꝛtissimis israel: qui veri lectuli salomonis: sacrū scilicet sepulcrū vigilāter fideliterq; custodiant: oēs tenentes gladios et ad bella doctissimi.

¶ De templo. Capitulum. v. E

ESt vero templū hie rosolymis in quo pariter habitāt: antiquo et famosissimo illi salomonis impar quidē stru ctura: sed nō inferius gl̄ia. Siq̄dē vniuersa il lius magnificētia in coꝛrupti bilib⁹ auro τ argēto: in qua dratura lapidū τ varietate lignoꝛ ꝓtinebak: huiⁿ aūr ois de coꝛ: τ grate venustak oꝛnat⁹ pia est habitātiū religiositas τ oꝛdinatissima ꝓuersatio. Illō varijs extitit spectācū colo/ rib⁹: ⁊ diuersis vtrūb⁹ et scitis actib⁹ venerādū. Domū q̄p pe dei decet scitudo: q̄ nō tā politis marmoꝛib⁹/ q̄ oīatis moꝛib⁹ delectak: τ puras magis diligit mētes: q̄ supaura/ tos parietes. Quak m̄ hui⁹ q̄ facies rēpli: sz armis nō gē mis: τ ꝑ anniās coꝛonis aureis/ circūpēdētib⁹ clypeis pa ries opik: ꝑ cādelabꝛis thuribulis atq; vꝛceolis/ dom⁹ vn/ dict̄ frenis/ sellis/ ac lāceis cōmunik. Plane his oīb⁹ liqui do demōstrātibus eodē ꝑ domo dei feruere milites zelo: q̄

Universidad de Deusto
Biblioteca

ıple quondā militum dux vehementissime inflammatus armata illa scitissima manu: nō ih ferro: sed flagello qō fecerat de resticulis: introiuit i tēplū: negociātes expulit: nūmulariox effudit eox: ↄ cathedras vēdētiū colūbas euertit: indignissimū iudicās oratiōnis domū hmōi forēsib⁹ incestari. Tali pindo sui regis pmotus exēplo deuotus exercitus/multo sme indigni⁹/longeqꝫ intolerabilius arbitrās sctā pollui ab infidelib⁹ qꝫ a mercatoribus infestari: in domo sctā cū equis ↄ armis cōmodare: ↄqꝫ ab ipsa qꝫ a ceteris sacris oī infidelitatis spurca ↄ tyānica rabie ꝓpulsara: ipsi in ea die nocteqꝫ tā honestis qꝫ vtilib⁹ officijs occupantur. ¶ Mox: ↄ certatim dei tēplū sedulis et sinceris obsequijs: iugi in eo deuotione immolātes: nō quidē veterū ritu pecudū carnes: sz vere hostias pacificas: fraternā dilectionē: deuotā subiectionē: voluntariā pauperatē. Hec hierosolymis actitarāt: et ox: bis excirāt. Audiūt insule ↄ attendūt ppli delōge: ↄ ebullīt ab oriēte in occidentē rangꝫ torres imundās glie gētiū: ↄ rangꝫ fluminis impet⁹ letificans ciuitatē dei. Quodqꝫ cernit iocundius/ↄ agit cōmodius: paucos admodū in tāta multitudine hoim illo ofluere vt deas: nisi vtiqꝫ sceleratos ↄ impios raptores ↄ sacrilegos: homicidas: piuros: adulteros: de quox pfecto pfectione ficut duplex quoddā ꝓstat ꝓuenire bonū: ita duplicantur ↄ gaudiū: qñquidē tā suos de suo discessu letificāt: qꝫ illos de aduētu qbus subuenire festināt. Prosimt qppe vtrobiqꝫ nō solū vtiqꝫ istos tuēdo: sed iā etiā illos nō oppūmendo. Itaqꝫ lerak egyptus in profectione eox: cū ih de ꝓfectione eox nihilomin⁹ lerek mons syō: et exultent filie iude. Illa quidē se de manu eorū: illa magis in manu eox liberari se merito gloriak. Illa libenter amittit crudelissimos sui vastatores: ista cum gaudio suscipit sui fidelissimos defensores: et vnde ista dulcissime consolak: inde illa eque saluberrime desolatur. Sic xp̄s sic nouit vlcisci in hostes suos: vt non solū de ipsis: sz ꝑ ipsos qꝫ frequēter soleat tanto gloriosius: quāto et potentius triūphare. Jocunde sane ↄ cōmode: vt quos diu pertulit oppugnatores: magis iam ꝓpugnatores habere incipiat: faciatqꝫ de hoste militez: qui de saulo quondā psecutore/fecit paulū ꝓdicatorem. Quā ob: rē nō miror: si etiā supna illa curia iuxta testimoniū salvatoris: exultat magis sup vno peccatore penitentiā agente: qꝫ sup plurimis iustis qui nō indigēt penitētia: dū pcōris et maligni tātis ꝓculdubio ꝓsit cōuersio: quāris ↄ ꝓnocuerat cōuersatio. Salue igit ciuitas sctā: quā ipse scripti cauit sibi tabernaculū suū altissim⁹: quo tanta in te ↄ ꝑ te generatio saluaret. Salue ciuitas regis magni: ex qua nona et iocūda mūdo miracula nullis tpibus defuere ab initio. ¶ Salue dña gentiū: ꝓnceps ꝓuinciaꝝ: patriarchārū possessio: prophetaꝝ mater ↄ aplox: ↄ initiatrix fidei: glia ppli xp̄iani: quā de⁹ semp a principio passus est oppugnari: vt viris fortib⁹ sicut virtutis: ita fortes occasio ↄ salutis. Salue terra ꝓmissionis: que olim fluēs lac et mel tuis dōtaxat habitatox: ib⁹: nūc vniuerso ox: bi remedia salutis: vite porrigis alimēta. Terra inquā bona ↄ optima: qꝫ in fecūdissimo illo sinu tuo ex arca paterni coris celeste granū suscipiēs: nātas ex supno semine martyrū segetes ꝓtulisti: et nihilomin⁹ ex oī reliquo fideliū genere/fructū fertilis gleba tricesimū et sexagesimū: et cētesimū sup oēm terrā multipliciter pcreasti. Un ↄ de magna multitudine dulcedinis tue iocūdissime satiari: ↄ opulentissime saginari memoriam abūdātie suauitatis tue vbiqꝫ eructāt qꝫ te videntes: ↄ vsqꝫ ad extremū terre magnificētiā gl̄ie tue loquūtur eis qꝫ te nō viderūt: ↄ enarrāt mirabilia qꝫ te fiūt. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Sed iā ex his qb⁹ affluis delitijs: nos qꝫ pauca ꝓferamus in medīū: ad laudē et gloriam nominis tui.

¶ De bethleem. Capitulum.vj.

Abes ante oīa in refectione aiarū scārum bethleem domum panis: in qua primū is qꝫ de celo descēderat: pariēte virgine/panis viuus apparuit. Monstrak pīs ibidē iumētis p:sepiū: ↄ in ꝑsepio fenū de prato virginali quo vel sic cognoscat dos possessorem suū: et asinus ꝑsepe dñi sui. Dis quippe caro fenū: et ois gloria eius vt flos feni. ¶ Porro suū homo: qꝫ in quo factus est honore nō intelligēdo cōparatus est iumētis insipiēnib⁹: et similis facte⁹ est illis: verbū panis angelorū/factū est pabulū iumētoꝝ: vt habeat carnis fenū qō ruminet: q̄ verbi panevesci penitus dissueuit: quousqꝫ p hoiez deū pōi redditus dignitati: et ex pecore rursus cōuersus in hoiem: cū paulo dicere possit. Et si cognouim⁹ christū sm carnē/sed nūc iā nō nouim⁹. Quod sane nō arbitror: quēpiam dicere posseveraciter: nisi qui prius cū petro ex ore veritatis illud itē audierit. Verba que ego locutus sum vobis: spūs ↄ vita sunt: caro aūt nō prodest quicqꝫ. Alioquin qui in verbis christi vitā inuenit: carnē iā nō requirit: et est de numero beatorū: q̄ nō viderūt ↄ crediderūt. Nec em opus est vel lactis poculū/nisi vtiqꝫ paruulo: vel feni pabulum iumēto. Qui aūt nō offendit in verbo ille perfectus est vir: solido plane vesci cibo ydoneꝰ: ↄ licet in sudore vultus sui/panē verbi cōedit absqꝫ offensione. Sed ↄ secur⁹ ac sine scādalo loquit dei sapientia dūtaxat inter pfectos: spiritualib⁹ spūalia cōparās: cū ih infantib⁹ siue pecorib⁹ caurus sit: p captu qdē eox ꝓponere tm̄modo iesum christū ↄ hūc crucifixū. Un⁹ ih idēqꝫ cibus ex celestib⁹ pascuis/suauiter quidē/et rumis natura pecoris: ↄ manducak ab homine: ↄ viro vires: ↄ parvulo tribuit nutrimentum.

¶ De nazareth. Capitulū.vij.

Ernitur ↄ nazareth que interpretak flos: in qua is qui natus in bethleē erat tāqꝫ fructus in flore/ coalescēs nutritus est de⁹ infans: vt floris odor: fructus sapor: ē ꝑcederet: ac de naribus prophetarū/sanctib⁹ se apostoloꝝ liquor sanctus infunderet: indeisqꝫ tenui odore cōtentis: gustu solido reficerer christianos. Senserat th̄ hūc florē nathanael qꝫ sup oīa aromata suaue redoleret: vnde ↄ aiebat. A nazareth pōt aliquid boni esse: sz nequaqꝫ sola cōtentus fragrātia/respōdentē sibi veni ↄ vide/philippus secutus est. Immo vo mire illi⁹ suauitatis admodū respersione delectatus/haustusqꝫ boni odoris fact⁹ saporis auidior: odore ipso duce/ad fructū vsqꝫ sine mora puenire cupiēs pleni⁹ experiri quod tenuiter ꝑsenserat: ꝓcessenqꝫ degustare/quod odor auerat absens. Videam⁹ ↄ de olfactu isaac ne forte aliqd quod ꝓpineat ad hec ipsa que in manib⁹ sunt: ꝓtēderit. Loquif de illo scriptura sic. Statimqꝫ vt sensit vestimentor eius fragrantiam (haud dubium quin iacob)ecce inquit odor filij mei sicut odor agri pleni cui benedixit dominus. Testimenti fragrantiam bene sit: sed vestiri presentiam non agnouit: soloqꝫ vestis tanqꝫ floris odore forinsecus delectatus: quasi fructus interioris dulcedinem non gustauit: dum et electi filij simul et sacramēti fraudatus cognitione remāsit. Quo pecat hoc? Testimenti profecto spiritus littera est/ↄ caro verbi. Sed ne nūc quidē iudeus in carne verbū: in hoie sic deitatē: nec sub regmine litere/sensum peruidet spiritalē: foisqꝫ palpans hedi pellē que similitudinē maioris: hoc est primi ↄ antiqui peccatoris expresserat: ad nudā nō puenit veritatem. Nō sane in carne peccat: sed in similitudine carnis peccati: qui peccatū nō facere: sed tollere veniebat: apparuit: ea scilz de causa quā ipse nō tacuit: vt q̄ nō vident videāt: et qui vident cecifiant. Hac ergo similitudine deceptus prophēta cecus hodie quē nescit benedixit: dum quē lecitat in libris: ignorat et in miraculis: ↄ quē prophetis attrectat manib⁹: ligādo/flagellādo/colaphizando: minime tm̄ vel resurgentē intelligit. Si em cognouissent: nunqꝫ dñm glorie crucifixissent. Percurramus succincto sermone et cetera loca sancta: et si non omnia/saltē aliqua: qm̄ que admirari per singula non sufficimus: liber vel infignior a et ipsa breuiter recordari.

¶ De monte oliueti ↄ valle iosaphat. Capitulum.viij.

Ascenditur in montē olīeti: descendit in vallē iosaphat: vt sic diuitias diuine misericordie cogites: quatenus horror iudicij nequaqꝫ dissimules: qꝫ etiā in multis miserationib⁹ suis multus est ad ignoscēdū: iudicia tm̄ ei⁹ nihilomin⁹ abyssus multa: q̄bus agnoscitur valde oīno terribilis sup filios hoim. Dauid denqꝫ q̄ montē olīeti demōstrat dicēs. Moies et iumēta saluabis dñe: quēadmodū multiplicasti miam tuā de⁹: etiā iudicij vallē in eodē psalmo cōmemorat dicēs. Nō veniat mihi inquies pes superbie: ↄ manus pctōris nō moueat me. Cuius ↄ ꝑcipiuū se oīno phorescere fatek: cū in alio psalmo ita loquitur orans. Cōfige timore tuo carnes meas: a iudicijs em tuis timui. Superbus in hanc vallē corruit ↄ cōquassat: humilis descēdit ↄ minime periclitak. Superbus excusat petm̄ suum: humilis accusat: sciens q: deus nō bis iudicat in idipm: ↄ qꝫ si nosmetipos iudicauerim⁹: nō vtiqꝫ iudicabimur. Poro superbus nō attendēs qꝫ horrēdū sit incidere in manꝰ dei viuētis: facile ꝓrūpit in vba malicie ad excusandas excusationes in petis. Magna reuera malicia tui te nō misereri: ↄ solū post petm̄ remediū cōfessionis a teipso repellere: ignēqꝫ in sinu tuo inuoluere potius qꝫ excutere: nec ꝑbere aurē cōsilio sapientis qui ait. Miserere aie tue placēs deo. Proinde q̄ sibi nequā: cui bonꝰ? ¶ Nūc iudicium est mūdi: nūc ꝓnceps hui⁹ mūdi eiicief foras: hoc est de corde tuo: si te m̄ humiliādo ipe dijudicas. Erit iudiciū celi qñ ipm vocabif celū deorsum: ↄ terra discernere pplm̄ suū: in quo sanue timēdū/ne pticiaris tu cū ipso ↄ angelis eius: si tm̄ inuentus fueris iniudicat⁹. Alioqn spūalis homo qui omnia dijudicat: ipse a nemine iudicabitur. Propter hoc ergo iudiciū incipit a domo dei: vt suos quos nouit iudex: cū venerit inueniat iudicatos: ↄ iam nil de eis habeat iudicare: qñ videlicet iudicādi sunt hi qui in labore hoim non sunt: et cum hominibus nō flagellabuntur.

¶ De iordane. Capitulum.ix.

Baz leto sinu iordanis suscipit xp̄ianos: q̄ se xp̄i gloriak cōsecrarū baptismate. Mentit⁹ plane est syrus ille leprosus: q̄ nescio quas damasci aquas agnōtulit israelis: cū iordanis nr̄i deuotus deo famulatus rotatiēs ꝓbatus exciterit: siue qñ helie: siue qñ helisei: siue etiā antiquius aliqd recolā: qñ iosue ↄ oī populo simul ipe/vt antiquius aliqd recolā: qñ iosue ↄ oī populo simul ipe/vt tum mirabiliter inhibēs ficcū in se trāsitum prebuit. Demū qꝫ qd in fluminib⁹ isto amineritus: qō ipa trinitas sibi quadā euidēti presentia dedicauit? Pater auditus: visus spiritus sanctus: filius est et baptizatus. Merito pinde ipsam eis virtutem quā naaman ille cōsulente ꝓpheta/sensit in corpore: iubente christo vniuersus quoqꝫ fidelis populus in anima experitur.

¶ De loco caluarie. Capitulum.x.

Xitur etiaz vel iā in caluarie locū: vbi verus heliseus ab insensatis pueris irrisus: risum suis insinuauit eternū: q̄b⁹ ait. Ecce ego ↄ pueri mei quos mihi dedit deus. Boni pueri quos p contrariū illoꝝ maligni⁹ tiū ad laudē excitat psalmista dicēs. Laudate pueri dñm: laudate nomē dñi: quatenus in ore scoꝝ infantiū et lactentiū ꝑficerek laus: q̄ ex ore defecerat inuidoꝝ: ū: eoꝝ vtiqꝫ de quibus q̄rik ita: Sf̄ filios enutriui et exaltaui: ipsi aūt spreuerūt me. Ascēdit itaqꝫ crucē caluus noster: nūdo ꝓ mundo exposit⁹: ↄ reuelata facie ac discoopta frōte purgationē peccatoꝝ faciēs: phrose ↄ austere mortis tā nō erubuit ignominiā: q̄ nec penā exhoꝝruit: vt nos oppꝛobrio sempiterno eriperet: restimerer q̄. Nec mirū. Quid em erubesceret q̄ ita lauit nos a peccatis: nō quidē vt aqua diluēs et retinēs sordes: sz veluti solis radius deficeās et retinēs puritatē? Est quippe dei sapientia vbiqꝫ attingēs ꝓpter mundiciā suā,

¶ De sepulcro. Capimlum.xj.

Ater sctā ac desiderabilia loca sepulcrū tenet quodāmodo ꝓncipatū: ↄ deuotionis plus nescio qd sentitur vbi mortuus requiescit: q̄ vbi viues cōuersatus est. Atqꝫ amplius mouet ad pietatē mortis/q̄ vite recordatio: puto qꝫ illa austerior: hec dulcior: videak: magisqꝫ infirmitati blādiak humane q̄es dominationis/q̄ labor: cōuersationis: mortis securitas: q̄ vite rectitudo. Vita christi viuēdi mihi regula extitit: mors a morte redēptio. Illa vitā instruxit: mortē ista destruxit. Vita quidē laboriosa: sz mors ꝓciosa: vtraqꝫ vo admodū necessaria. Quid em xp̄i ꝓdesse poterat siue mors neqter viuēti: siue vita dānabiliter morienti? Nunqd denqꝫ aut mors xp̄i etiā nūc malevolis ad mortē viuētes a morte eterna liberat: aut mortuos ante xp̄m sctos pfes vite sctitas liberauit? Sicut scriptum est. Quis est hō q̄ viuet et nō videbit mortē: eruet aiam suā de manu inferi? ¶ Nūc q̄ q: vtrūqꝫ nobis pariter necessariū erat: ↄ pie viuere ↄ secure mori: ↄ viuēdo viuere docuit: et mortē moriēdo securā reddidit: qm̄quidē resurrecturꝰ ocubuit: ↄ spem fecit morientib⁹ resurgēdi. Sed addidit ↄ tertiū beneficiū cū etiā petā donauit: sine quo vtiqꝫ cetera nō valebāt. Quid em (quātū quidē ad verā summāqꝫ brūdinē spectat) quālibet vite rectitudo/seu lōgitudo ꝓdesse poterat illi: qui vel solo originali petō teneret astrictus? ¶ Petm̄ quippe ꝓcessit: vt sequeret mors: qō sane si cauisset hō: mortē nō gustasset in eternū. Peccādo itaqꝫ vitā amisit: ↄ mortē inuenit: qm̄quidē et de⁹ ita ꝓdixerat: et iustū ꝓfecto erat vt si peccaret hō moreret. Quid nāqꝫ iust⁹ poterat qꝫ recipere talionē? Vita siquidē deus aie est: ipsa corpis. Peccādo volūrarie/volēs pdidit viuere: nolēs pdat ↄ vinificare. Spōte repulit vitā cū viuere noluit: nō valeat eā dare cui vel qtenus voluerit. Noluit aīa regi a deo: nō queat regere corpus. Si nō paret superior: iferiori curet imperet? Inuenit ꝓditor suā sibi rebellē creaturā: inueniat aīa suā sibi rebellē pedissequā. Trāsgressor: inuētus est hō diuine legis: inueniat ipse aliā legē in membris suis repugnantē legi mentis sue: et capriuantē se in legē peti. Porro peccatum (vt scriptū est) separat inter nos ↄ deum: separet pinde etiā mors inter corpus nostrū et nos. Nō potuit diuidi a deo aīa nisi peccādo: nec corp⁹ ab ipsa nisi mortendo. Quid itaqꝫ austeri⁹ potuit vltioe/id solū passa a subdito qō ꝑsumpserat i autorē? Nil ꝓfecto cōgrueri⁹ qꝫ vt mors opata sit mortē: spūalis corporalē: culpabilis penalē: voluntaria necessariā. Cū ergo hac gemina morte sm vtrāqꝫ naturā hō dānatus fuisset: altera qdē spūali ↄ voluntaria: altera corporali ↄ necessaria: vtiqꝫ de hō vna sua corporali ac voluntaria benigne et poter occurrit: illaqꝫ vna sua nostrā vtrāqꝫ dānauit. Merito qdē. Nā ex duab⁹ mortib⁹ nostris: cū altera nobis in culpe meritū: altera i pene debitū reputaretur: suscipiens penā ↄ nesciens culpā: dum spōte et tm̄ in corpore moritur: et vitā nobis et iustitiā pmeretur: Alioquin si corporaliter nō pateretur: debitū nō soluisset: si non voluntarie moreret: meritum mors illa nō habuisset. Nunc autē si (vt dictū est) mortis meritum est petm̄: et peccati debitū mors: christo remittēte petm̄ et moriente ꝓ petōribus/profecto iā nullum est meritū: et solutum est debitum. Ceterū vñ sciamus qꝫ christus possit petā dimittere? Hinc ꝓcul dubio quia deus est: et quicquid vult potest. Unde autē ↄ qꝫ deus sit? Miracula ꝓbant. Facit quippe opera que nemo alius facere possit: vt taceā oracula ꝓphetaꝝ: nec nō et paterne vocis testimonium elapse celitus ad ipm a magnifica gloria. Deo si deus ꝓ nobis: qs ꝓra nos? Deus qui iustificat: quis est qui condemnet? Si ipse est et nō alius cui quotidie cōfitemur: dicentes. Tibi soli peccaui: quis melius: immo quis alius remittere pōt qō in eum peccatum est? Aut quomodo ipse non potest: qui omnia pōt? Denicqꝫ ego quod in me delinquit valeo si volo donare: et deꝰ nō qat in se cōmissa remittere? Si ergo petā remit

Universidad de Deusto
Biblioteca

tere ⁊ possit oīno: ⁊ solus possit cui soli peccat: bñs ꝓfecto cui nō impurabit ipe pctm. Itaq cognouimus ꝙ pctā xp̃s diuinitatis sue potēcia valuit relaxare. Puto iā de voluntate ḡs dubiter: Qui cm̃ nostram ⁊ induit carnē: ⁊ subijt mortē: puras suā nobis negabit iusticiā? ¶ Uolūtarie incarnatus: volūtarie passus: volūtarie crucifixus: solā a nobis retinebit iusticiā? Nō ergo ex deitate ꝓstat illū potuisse: ex humanitate immouit ⁊ voluisse. Sed vñ rursum cōsidim⁹ ꝙ mortē abstulit: Hinc plane ꝙ eā ipe qui nō meruit ptulit. Qua em̃ rōne iterū exigerek a nobis: qō ꝓ:o nobis ille iam soluit? Qui peccati meritū tulit suā nobis donando iusticiā: ipse mortis debitū soluit: ⁊ reddidit vitaz. Sic nāq mors mortua morte reuertit vita: quēadmodū ablato peccato/redit iusticia. Puto mors in xpi morte fugak: et xpi nobis iusticia impurak. ¶ Uerū quomō mors potuit qui deus erat: Oīm nimirū ⁊ homo erat. Sed quo pacto mors hominis illius ꝓ:o altero valuit? Quia ⁊ iustus erat. Puto nāq cū homo esset: potuit mori: cū iustus: mō debuit gratis. Non quidem peccato: mortis sufficit soluere debitum ꝓ:o altero peccatore: cū quisquis moriak ꝓ:o se. Qui aūt mori ꝑ se nō habet: nūquid ꝑ alio frustra debet? Quāro sane indignius moriak: qui mortē nō meruerit: tāto is iustius ꝓ:o quo mortur: viuit. Sed que inquis iusticia est vt innocens moriatur ꝓ:o impio? Non est iusticia: sed misericordia. Si iusticia esset: iā non gratis: sed ex debito morere tur. Si ex debito ipse quidē moreretur: sed is ꝓ:o quo morerek: non viueret. At vero si iusticia nō est: nō tamē contra iusticiam est. Alioquin ⁊ iustus et misericors simul esse nō posset. Sed et si iustus nō iniuste ꝓ:o peccatore satisfacere valeat: quo tamē pacto ctiā vnus ꝓ:o pluribus? Et renim satis esse viderek ad iusticiā: si vnus vni moriens vitam restituat. Hinc iam respondeat aplus, Sicut em̃ iniquit ꝙ vni⁹ delictum/in oēs homes in condemnationē: sic et ꝙ vni⁹ iusticiam/in oēs homes in iustificationem vite. Sicut em̃ per inobediētiā vnius hominis peccatores cōstituti sunt multi: ita et ꝙ vnius hois obediētia/iusti constituent multi. Sed forte vnus plurib⁹ iusticiā q̄dē restituere potuit: vitā nō potuit? Per vnū ait hoiem mors: et ꝙ vnū hoiem vita. Sicut em̃ in adā oēs moriunt: ita ⁊ in xpo oēs viuificabūtur. Quid em̃? Unus peccauit: ⁊ oēs tenētur rei: ⁊ vni⁹ innocētia soli reputabik vni? Unius pctm̃ oibus operatū est mortē: et vni⁹ iusticia vni vitā restituet? Ita ne dei iusticia magis ad cōdemnādū: q̄ ad restaurādū valuit? Aut plus potuit adā in malo: q̄ xp̃s in bono? Ade pctm̃ imputabik mihi: et xpi iusticia no ꝓdesit mihi? ¶ Sed ade inq̄s delictū merito oēs cōtrahimus: in quo q̄ppe oēs peccauimus: q̄m cū peccauit: in ꝑo eram⁹: ⁊ ex eius carne/per carnis cōcupiscentiā geniti sumus. At q̄ ex deo multo germanius ſm spm̃ nascimur: q̄ ſm carnē ex adā: ſm quē etiā spm̃ lōge ante fuim⁹ in xpo: q̄ ſm carnē i adā. Si m̃ ⁊ nos inter illos numerari cōfidimus: de quib⁹ apls. Qui elegit nos inq̄t in ipso (haud dubiū q̄n pr̄ in filio) ante mūdi cōstitutionē. Nō aūt er iā ex deo nati sum⁹: testat euangelista iohānes vbi ait. Qui nō ex sanguinib⁹: neq; ex voluntate carnis: neq; ex volūtate viri: ſz ex deo nati sunt. Itē ipe in epla. His qui nati⁹ est ex deo nō peccat: q: gnatio celestis cōseruat eū. At carnis traducē (ais) carnalis testat ꝓcupiscētia: ⁊ pctm̃ q̄ i carne sentim⁹: manifeste ꝓbat q̄ ſm carnē de carne pctōris descēdimus. Sed em̃ nihilominus spiritualis illa generatio: nō quidē in carne sentit: sed in corde: ab his dūtaxat qui cū paulo dicere possiunt. Nos aūt sensum christi habem⁹: in quo ⁊ carnem ꝓ:o fecisse se sentiunt: vt ⁊ ipsi cū oi fiducia dicant. Ipe em̃ spūs testimoniū reddit spiritui nostro: q̄ sum⁹ filij dei. Et illud. Nos aūt nō spm̃ huius mundi accepimus: sed spm̃ qui ex deo est: vt sciamus que a deo donata sunt nobis. Per spm̃ ergo qui ex deo est: charitas diffusa est in cordibus nostris: sicut et ꝙ carnē: que est ex adam: manat cōcupiscētia nostris infra mēbris. Et quō ista que a progenitore corpori descendit: nunq̄ in hac vita mortali a carne recedit: sic ille procedēs ex patre spiritu: ab intētione filioꝝ dūtaxat perfectorum nunq̄ excidit. ¶ Si ergo ex deo nati: ⁊ in christo electi sumus: quenā iusticia est vt plus nocear humana atq; terrena: q̄ valeat diuina celestisq; generatio: dei electionē vincat carnalis successio: ⁊ eterno eius ꝓposito carnis prescribar tpaliter traducta concupiscentia? Quinimo si ꝙ vnum hominē mors: cur nō multo magis ꝙ vnū et illū hoiem vita? Et si in adam oēs moriumur: cur nō longe potentius in christo viuificabimur: Denicq; non sicut delictum: ita et donū: nam iudiciū ex vno in cōdemnationem: gratia autē ex multis delictis in iustificationem. Christus igit ⁊ peccata dimittere potuit cum deus sit: et mori cū sit homo: ⁊ mortis morciendo soluere debitū quia iustus: et oīm⁹ vnus ad iusticiā vitaq; sufficere: q̄quidē et peccatuz ⁊ mors ex vno in oēs ꝓcesserit. Sed hoc quoq; necessarie oīno ꝓuisum est/q̄ dilata morte hō inter hoies dignat⁹ est aliquan diu cōuersari: quatenus crebris et veris locutionib⁹ ad inuisibilia excitaret: miris opibus astrueret fidem: rectis moribꝰ instrueret. Itaq; in oculis hominū de⁹ homo sobrie ⁊ pie cōuersatus: vera locutus: mira operatus: indigna passus: in quo iam defuit nobis ad salutē? Accedat ⁊ gratia remissionis peccatoꝝ: hoc est vt gratis pctā dimittat: ⁊ opus ꝓfecto nostre saluris cōsummatū est. Nō aūt merucndū q̄ donandis peccatis: aut potestas deo: aut volūtas passo: ⁊ tāta passio ꝓ pctōib⁹/defuit: si m̃ soliciti inueniamur: digne vt oporteat: ⁊ imitari exempla: ⁊ venerari miracula: docrine quoq; nō existam⁹ incredituli: et passionibus nō ingrati.

¶ Itaq; totuz nobis de xpo valuit: totū saluifer⁹: totūq; necessariū fuit: nec min⁹ ꝓ:o fuit infirmitas/q̄ et maiestas: q: etsi ex deitatis potēcia peccati iugū iubendo submouit: ex carnis m̃ infirmitate/mortis iura mouendo cōcussit. Unde pulchre ait apostolus Quod infirmū est dei: fortius est hominib⁹. Sed ⁊ illa eius stultitia: per quā ei placuit salutē facere mundū: vt mūdi cōfutaret sapientiā: cōfunderet sapientes: q̄ videlicet cū in forma dei esset deo equalis: semetipsum exinaniuit formā serui accipiens: q̄ diues cum esset ꝓpter nos egen⁹ factus est: de magno paruus: de celso humilis: infirm⁹ de potente: q̄ esuriit: q̄ sitiit: q̄ fatigatus est in itinere: et cetera que passus est voluntate nō necessitate. Hec ergo ipsius quedā stultitia/nome fuit nobis via prudentie: iusticie forma: sanctitatis exemplum: Ob hoc item apostolus: qō stultū est inquit dei: sapientius est hominib⁹. Mors ergo a morte: vita ab errore: a peccato gratia liberauit. Et quidē mors per iusticiā/suā peregit victoriā: quia iustus exoluendo que nō rapuit: iure omnino qō amiserat recepit. Uita vero quod ad se pertinuit: per sapientiā adimpleuit: que nobis vite ⁊ discipline documentū ac speculum extirit. ¶ Postro gratia ex illa (vt dictū est) potestate p. q̄ cata dimisit: qua omnia quecūq; voluit fecit. Mors itaq; christi/nostra est mee mortis: q: ille moriens est vt ego viuerem: quo pacto em̃ iam nō viuat: ꝓ:o quo moriak vita? Aut quis iaz in via mor/seu rerū noticia errare timebit duce sapientia? Aurvnde iā reus tenebik: quē absoluit iusticia? Ut tam quidē se ipse perbiber in euāgelio. Ego sum inquiens vita. Postro duo sequētia testat apls dicēs. Qui factus est nobis iusticia ⁊ sapientia a deo patre. Si ergo lex spūs vite i christo iesu liberauit nos a lege peccati ⁊ mortis: vt qd adhuc moriamur: ⁊ nō statim imortalitate vestimur? Sane vt dei veritas impleak: Quia em̃ miam et veritatem diligit de⁹: necesse est mori qdē hoiem qppe qō p̄dixerat de⁹: sed a morte tm̃ resurgere: ne obliuiscak misereri de⁹. Ita ergo mors ⁊ si nō ꝓpetuo dñiak: manet tm̃ ꝓpter veritatē dei: vel ad tp̃s in nobis: quēadmodū pctm̃: et si iā nō regnat in nō mortali corpore: nō tamē deest penit⁹ nobis. Proinde paulus ex parte quidē liberatū se a lege peccati et mortis gloriak: sed rursum se veraq; nihilominus lege aliqua grauari ex parte cōqueritur: siue cū aduersus peccatum miserabiliter clamat. Imenio aliā legem in membris meis ⁊c. Siue cū ingemiscit grauatus (haud dubiū quin lege moris) redēptionē

Gal. ij. tis) redemptionē expectans corporis sui. Siue itaq; hec siue alia quecūq; in hūc modū/put in talib⁹ in suo q̄sq; abūdat sensu: ex occasione sepulcri xp̃ianis sensib⁹ suggerātur: puto ꝙ nō mediocris dulcedo deuotiōis infundatur cōminus intuenti: nec parū ꝓficitur cernēdo etiā corporalib⁹ oculis corporalē locū dñice quiet. Etsi quippe iam vacuū sacris mēbris: plenū tm̃ nostris ⁊ iocundis admodū sacramētis. Nostris inquā nostris: si tm̃ tam ardenter amplectimur: q̄ indubitāter tenem⁹ qō apls ait.

Ro. vj. Cōsepulti em̃ sumus cū illo p baptismū in mortē: vt quō surrexit xp̃s a mortuis par gloriā patris: ita ⁊ nos in nouitate vite ambulemus. Si em̃ cōplantati facti sim⁹ simi litudini mortis eius: simul ⁊ resurrectiōis erimus. Quā dulce est peregrinis post multā longi itineris fatigationē: post plurima terre marisq; pericula: ibi tandē quiescere: vbi ⁊ agnoscitur suū dñm quieuisse. Puto iā p:e gaudio nō sentiūt vie laborem: nec gramen reputāt expensa rū: ſz tanq̄ laboris premiū/cursus ve brauiū assecuti: iuxta scripture sniam: gaudent vehemēter cū inuenerint sepulcrū. Nec casu vel subito: aut veluti lubrica popularis fauoris opinione: id tā celebre nomē sepulcrū nactū esse putek: cū hocipm tātis retro tpibus esaias tā aperte p̄dixit.

Esa. xj. Et erit inq̄t in die illa radix ieſſe q̄ stat in signū pplorꝝ ipm gentes deprecabunt: ⁊ erit sepulcrū eius gloriosum. Reuera ergo impletū cernimus qō legimus ꝓphetarū nouū quidem intuenti: sed legenti antiquum: vt sic adsit de nouitate iocunditas: vt de vetustate non desit autoritas. Et de sepulcro ista sufficiant.

¶ De bethphage. Capm. xij.

A Uid de bethphage dicā viculo sacerdotū: quā pene p̄terierā: vbi ⁊ cōfessionis sacramentū: ⁊ sacerdotalis ministerij mysteriū cōtinet? Bethphage quippe dom⁹ bucce interptat. Scriptū est aūt. Puope est verbū in ore tuo/⁊ in corde tuo. Nō in altero tm̃: sed simul in vtroq; verbū hñe memineris. Et quidē vbi in corde pctōris operak salutiferā cōtritionē: vbi vo in ore/noxia tollit ꝓfusionē ne impediat necessariā ꝓfessionē. Ait em̃ scriptura.

Ecci. iiij. B ¶ Est pudor adducens pctm̃: ⁊ est pudor adducēs gloriā. Bonus pudor est quo peccasse: aut certe peccare ꝓfunderis: ⁊ ois licet human⁹ arbiter forte absit: diuinū tanq̄ humanū tāto verecūdius reuereris aspectū: quāto ⁊ verius deū q̄ hoiem cogitas puriorē. Tanto q̄ eū grauius offendi a peccāte: quāto constat longius ab illo esse oē pctm̃. Huiuscemodi ꝓcludūt dio pudor fugat opprobrium: parat gliam: dū aut pctm̃ oīno nō admittit: aut certe admissum ⁊ penitēdo punit: ⁊ ꝓfitendo expellit: si m̃ gliā etiā nostra hec est restimonium ꝓscie nostre. Nō si quispiā ꝓfiteri ꝓfundik: id q̄s vñ cōpungit: talis pudor pctm̃ adducit: ⁊ gliam de ꝓscientia pdit: qñ malū qō ex ꝓfundo cordis cōpunctio conatur expellere: pudor ineptus obstruso labioꝝ ostio/nō permittit exire: cū cū exēplo dauid dicere potius oporteret:

ps. xxxix Et labia mea nō phibebo/dñe tu scisti. Qui ⁊ seipm̃ redarguēs: puro sup hoiz stulto ⁊ irrōnabili pudore. Cm̃

ps. xxxj. ps. cxl. tacui (inq̄t) inueterauerūt ossa mea. Uñ ⁊ optat ostium poni circūstantie labiis suis: vt ois ianuā ⁊ aperire confessionē: ⁊ defensioni claudere nouit. Denicq; et aperte b ipm orans petit a dño/sciens q: ꝓfessio ⁊ magnificentia opus eius. Et q̄ videlz nostrā malicia: ⁊ q̄ eā diuine bonitatis: ⁊ virtutis magnificentiā minime tacem⁹: magnū quidē gemine ꝓfessionis donū: ſz dei est donū. Ait itaq;

Ubi. s. Non declines cor meū in ꝛba malicie ad excusandas excusatiōes in pctis. Quāobrem ministros vbi sacerdotes caute necesse est ad vtrūq; vigilare solicitos: quo videlz delinquentiū cordib⁹ tāto moderamine vbū timoris et cōtritionis infligāt: quaten⁹ eos nequaq̄ a vbo ꝓfessionis exterreāt: sic corda aperiāt vt oia nō obstruant: sed nec absoluāt etiā cōpunctum: nisi viderint ⁊ confessum;

quādoquidē corde creditur ad iusticiā: ore aūt ꝓfessio fit ad salutē. Alioquin a mortuo tanq̄ qui nō est: perit confessio. Quisquis igit verbū in ore habet: ⁊ in corde non habet: aut dolosus est: aut vanus. Quisquis vo in corde ⁊ nō in ore: aut supbus est: aut timidus.

Rom. x. ecci. xvij

¶ De bethania. Capm. xiij.

Sine non oīno: et si multū festinē: debeo trāsire silēter domuz obedientie: bethaniā videlz castellū marie ⁊ marthe in quo lazarus est resuscitatus. vbi nimirū ⁊ vtriusq; vite figura: ⁊ dei erga pctōres misera clemētia: nec nō ⁊ virt⁹ obedientie/vna cū fructib⁹ penitentie cōmendak. Hoc g̃ in loco breuiter intimatū sufficiat: q̄ quidē nec studiū bone actiōis: nec ociū sancte cōtemplatiōis: nec lachrymа penitētis extra bethaniā accepta esse poterūt illi q̄ tanti habuit obedientiā: vt vitā/q̄ ipsam pdere maluerit: fact⁹ obediēs pr̄i vsq; ad mortem

Esa. lj. Ue sunt ille ꝓfecto diuitie quas sermo ꝓphetic⁹ ex vbo dñi pollicek. Cōsolabik inquiēs/dñs syon: ⁊ cōsolabitur oēs ruinas ei⁹: ⁊ ponet desertū ei⁹ q̄si delitias: ⁊ solitudinē eius q̄si hortū dñi. Gaudiū ⁊ leticia inueniek in ea: gratiarū actio ⁊ vox laudis. Ue igit oribus decime: b thesaurus celestis: hec fidelū hereditas ppl̄oꝝ vestre sunt charissimi credita fidei: vestre prudēcie ⁊ fortitudini cōmēdata. Tūc aūt celeste depositū secure ⁊ fideliter custodire sufficitis: si nequaq̄ de ipsa vestra prudētia vel fortitudine: sed de dei tm̃ adiutorio vbiq; plumitis: sciētes q: nō in fortitudine sua robor⁹ abik vir: ⁊ iō dicētes cū p

ps. xvij. ps. lviij. ps. cxiij. ps. cxliij phēta. Dñs firmamentū meū ⁊ refugiū meū ⁊ liberator meus. Et illud. Fortitudinē meā ad te custodiā: q: deus susceptor meus: de⁹ meus: mia eius ꝓuenier me. Et item Non nobis dñe nō nobis: sed noi tuo da gloriā: vt in obibus fir ipse benedictus: q̄ docet manus vestras ad plium: ⁊ digitos vestros ad bellum.

¶ Incipiunt capitula sermonis sequentis: de conuersione ad clericos.

Nō nemo cōuerti ad dñm/nisi dei volūtate ꝓuentus/et eius voce interius clamante possit. Capm. j.
Nō ipsa vox dñi omnibus sese offerat: ⁊ animaz sibi ꝓsolentem ꝓsentet. Cap. ij.
Nō p hāc/aīe rō q̄si in libro/oīa mala ꝓpria deprehendere/reprehendere/dijudicare/⁊ discernere valeat. Ca. iij.
Nō qui diligit iniquitatem: nō solum aiāz: sed etiā carnem suam odire ꝓbetur Cap. iiij.
De pena post mortem/tam aīe q̄ carnis: ⁊ penitentia infructuosa. Cap. v.
In presenti vero ignis ꝓscītie sentiēdus ac suffocādus: nō in imortalitatē fouēdus ⁊ nutriēdus. Cap. vj.
Nō facile quibuscūq; videtur vt voci diuine obtēperet voluntas humana. Cap. vij.
Qualiter volūtas hois p gulā/curiositatē ac supbiā: et p oēs sensus carnis renitak voci diuine. Cap. viij.
Ut ratio aīe iam tandē verata pūmpte facilitatis arguatur: ⁊ difficultate confundatur. Cap. ix.
Respiratio ꝓsolatiōis q̄n huiuscemodi pauperibus spū brinudinē audit ꝓmitti regni celestis. Cap. x.
Nō b regnū spare nō possit/in cui⁹ adhuc carne pctm̃ regnat: ⁊ iō attendendū qō sequit Uri mittes. Cap. xj.
Appetit⁹ gule ⁊ libidinis acr⁹ ⁊ exit⁹ q̄s habeak: curiositas/vanitas/⁊ amor: diuitiarū que finē habeat. Ca. xij.
De idigna seruitute vitioꝝ ⁊ icertitudine mortis. Ca. xiij.
De infidelitate diuitiarū cōgregatarū. Cap. xiiij.
Nō tpalia opa q̄si semina sunt mercedis eterne. Ca. xv.
Nō impossibile sit pctm̃ latere. Cap. xvj.
Quid sentiendū de his qui impie agunt: si ⁊ illi pereūt qui bona bene non fecerunt. Cap. xvij.
Nō spiritui timore dei correpto/⁊ ad bonum parato/re

Universidad de Deusto
Biblioteca

fistat caro. Cap.xviij.
Contra hanc luctam lugendum: post luctam consolandum: quia beati qui lugent. Cap.xix.
Post luctum et consolationem/ad celestia conrēplanda accedendum est. Cap.xx.
In hac contemplatione quiescēdum/gustuq; eius delectandum et erudiendum. Cap.xxi.
Cõ gustu prēplationis refectus/habet intelligere diuina q; Beati q esurīūt et sitiūt iusticiā. Cap.xxij.
Cõ pcta nostra punita et remissa nec iterata/nil obesse possunt:sed cooperātur poti9 in bonū. Cap.xxiij.
De misericordia que penitenti promittitur: ac miseranti Beati inquit misericordes. Cap.xxiiij.
Cõ vt deus videatur/eo: mundandum est:q; beati mūdo corde. Cap.xxv.
De pacato/peccante/et pacifico. Cap.xxvj.
Increpatio ad ambitiosos qui nō prius ipsi mūdato corde/se deum alijs pacificare pūmūt. Cap.xxvij.
Admiratio q; qdā supremū pacifico; gradū sibi vsurpāt q; nullū inferiorū:nec pmū qdē attigerūt. Cap.xxviij.
Exprobratio q; incōtinentes sacros ordines ipudenter temerare non verentur. Cap.xxix.
Exhortatio ad pfectum: vt pus humilia sapiant: vt post modum digne alta conscendant. Cap.xxx.
De plecutione sustinēda pm vltimā brīitudinē: brī q; plecutionē patiunt:brī eritis cū vos oderit &c. Cap.xxxj.
Finiūtur capla sermonis de cōuersione ad clericos.

Cõ nemo cōuerti ad dīm/nisi deivolūtate pūent9:et eius voce interi9 clamāte/possit. Cap.j.

Luce.xj

Audiendū vt credimus verbū dei cōueniēs:neq; em̄ causa nobis alia vestre hui9 tam auide cōcursionis occurrit. Approbamus vtiq; desideriū hoc:et laudabili studio cōgaudemus. Brī em̄ qui audiūt verbū dei: sed si custodiūt illud. Brī qui memores sunt mandato; eius:sed vt faciāt ea. Nimirū verba vite eterne habet:et venit hora(vtinā et nūc sit)qñ audiētvocē eius:et q audierint viuēt. Siquidē vita in volūtate ei9 Et si vultis scire: voluntas eius/cōuersio nostra. Cdenicp ipm audite. Nunq̄d volūtatis mee est moris impñ ait dñs:et nō magis vt cōuertat et viuat: Ex qbus vbis euidēter agnoscem9:qñ vera nobis vita nō nisi in cōuersione est: nec aliter ad eā pater. ingressus dicēte dño. Nisi cōuerti fueritis:et efficamini sicut parvuli:nō intrabitis in regnū celo;. Merito sane parvuli soli intrāt:nā puer parvulus minat eos:q; in hoc ipm natus et datus est nobis. Quero igit vocē quā audiāt mortui: et cū audierint viuāt:forte em̄ et mortuis euāgelizare necesse est. Et occurrit interim verbū breue:sed plenū qō os dñi locutum est:vt pphēta testatur. Dixisti ait(loquēs sine dubio ad dīm deū suū)cōuertimini filij hoim. Nec imerito sane:a filijs quidē hoim videt exigēda cōuersio: pctō;ib9 vtiq; necessaria. Nā supernis spīritib9 ea magis q; rectos decet indicta laudatio est:eodē pphēta psallente. Lauda ocū tuū spon. Ceterū qō ait/dixisti:meo qdem iudicio/nō negligēter prereūdū est:nec simplr audiendū. Quis enim humanis cōparare audeat dicēt/qō dixisse dr: deus: Viu9 pfecto est sermo dei et efficax:et vox eius in magnificētia et virtute. Denicp ipse dixit et facta sunt. Dixit. fiat lux:et facta est lux. Dixit. Cōuertimini filij hoim:et q̄uersi sunt. Ita plane cōuersio aīarū op9 diuine vocis est: nō humane. Simon iohānis piscato: hominū/in hoc ipsum vocatus et cōstitutus a dño: incassum tm̄ et ipse laborans tota nocte/nil capiet donec in verbo dñi rete iactās: p̄cludere possīt multitudinē copiosam. Etinā iactem9 et nos hodie in hoc verbo rete verbi: et experiamur quod scriptus est.

Joh̄s.v.

Ezec.xviij

Matth xviij.

Viere.iij

p̄s.cxlvij.

pū.lxvij. Ecce dabit voci sue vocē vturis. Si mendaciū loquiunt id plane de propio est. Sed et tuc fortitan nostra iudicabit vox esse nō dñi: si queram9 q̄ nostra sunt:nō que iesu christi. Ceterū et si loquimur iusticiā dei: et gliam dei querimus: effectū tm̄ ab eo solo sperare: ab eo postulare necesse est:vt voci sue vocē virtutis accōmoder. Ad hanc g interiorē vocē/aures cordis erigi ammonem9:vt loquentem deū intus audire:cp foris hoiem studeatis. Illa em̄ vox magnificentie et virtutis: deserta cōcutiens: deserta discutiens:corpora exutiens animarum.

Cõ ipsa vox dñi omnibus se offerat:et animam sibīpsi nolentem p̄sentet. Caplin.ij.

F

Hec sane laborādū ē: vt ad vocis huius pūciat auditū: labor ē pori9 aures obturare ne audias. Nimirū vox ipa se offert: ipa se ingerit nec pulsare iterum cessat ad ostia singulo; Denicp quadraginta annis inḡt/p̄tim9 fui generationi illi:et dixi semp hi errāt corde. Adhuc nobis p̄tim9 est. Adhuc loquit:et non est forte q̄ audiat:adhuc dicit:hi errāt corde:adhuc sapia clamitat in plateis. Redite p̄uaricatores ad cor. Hoc nēpe initiū loquēdi dño: et hoc verbū ad oēs q̄ cōuertunt ad cor:p̄cessisse videt:et nō mō renovans eos:sed reducēs et statuēs p̄tra faciem suā. Est em̄ nō tm̄ vox virtutis: sed et radius lucis/annūcians pariter hoibus pcta eor:et illuminās abscōdita tenebrarū. Nec vero vlla interue hui9 vocis ac lucis differentia est:cū vnus idēcp sit dei filius/et verbū patris/et splendo: glorie:sed et aīe quoq; substātia in suo qdē genere etiā ipsa spiritalis et simplex sine vlla distinctiōe sentiēs suū si tota:si m̄ rota dicenda est:videns pariter et audiēs videat. Quid em̄ illo agit/siue radio/siue verbo:nisi vt nouerit semetipsam? Aperit siquidē p̄scientie liber:revoluit misera vite series:tristis quedā hystoria replicat:illuminat rō:et euoluta memoria velut quibusdam eius oculis exhibet:vtraq; vo nō tam ipsius est aie:cp aīa ipa vt eadē fit et inspiciēs et inspecta p̄tra suā statuta facīē: et violētis quibusdā apparitoribꝰ imissarū vtiq; cogitationū coacta p̄cipio interim iudicanda assistere tribunali.

p̄s.cxlij.

Quis sane iudicium hoc sine tribulatione sustineat? Ad meipsum aīa mea turbata est:ait pphēta dominī:et tu cōtra faciem tuā sine argutione: sine tribulatione/sed confussione/statuti nō posse miraris.

Cõ p vocem dei aīe ratio quasi in libro omnia mala p̄cipia deprehendere/reprehēdere/dijudicare/et discernere valeat. Caplin.iij.

D

Hec a me speres audire qd in memoria tua ratio deprehendat: qd dijudicet: qd decernat. Applica int9 auditū: defecte oculos cordis: et pprio discens experimento qd agat. Nemo em̄ scit q̄ sunt in hoīe: nisi spūs hois q̄ in ipso est. Si superbia: si iuidia: si auaricia: si ambitio: aut similis aliq; pestis absc̄dita est: vix effugere poterit b examē. Si fornicatio: si rapina: si crudelitas: si fraus vlla: aut q̄libet culpa admissa est:internū hūc iudicē nō latebit: reus ipe nec inficiabit coram eo. Trāsiit em̄ velociter tot9 ille p̄curit9 delectationis iniq; et voluptat;:illecebra tota breui finita est: sed amara qdā impressit signa memorie: sed vestigia feda reliquit. In illud siquidē repositorium velut in sentinā aliquas tota decurrit abominatio et imūdicia tota defluxit. Volume grade cui vniuersa inscripta sunt stilo vtiq; veritatis: amarū iā vēter tolerat: etsi fauces miseras breui trāsitu dulcedine quadā frivola/visum est oblectasse. Ventrem meū doleo miser:vētrē meū doleo. Quidni doleā vētrez memorie: vbi tanta cōgesta est putredo? Cquis nostrū fres exterioꝛē hāc vestē q̄ tegit:si repēre obscenis vndiq; spuris illitā:et fedissimis qbusq; sordib9 inq̄natā cōsidere:nōne vehemēter exhorrem:nō velociter eruat: nō indigēter abijciat? Itaq; q̄ nō vestē:sz semetipm int9 sub veste talē repit:eo amplio doleat:et aīo p̄sternek opz:quo ppius tolerat qō exhorret. Neq; em̄ vt tunicā abijcit sua sic abijcere p̄taminata aīa poterit et seipsaz. Denicp qs in nobis tante patietie est/et virtutis:vt si forte cqueadmodum dum de maria sorore moysi legim9) carnem suā subitanea quadā lepra male candentē viderit:equo aīo stare possit et gras agere creatori? Quid vo est caro ista:nisi corrupti bilis quedā tunica q̄ vestimur? Aut qd lepra hec corporea electis oībus estimāda:nisi paterne virga correptionis et purgatio cordis? Ibi tribulatio vehemēs et iustissima cā doloris est: cū excitat9 a somnio misere voluptatis interiorē ceperit qs deprehendere lepraz:quā sibīpse multo studio et labore q̄siuit. Vicer em̄ nemo oderit carnem suā:sz multo min9 odisse poterit aīa semetipsam.

Nu.xij

Cõ diligens iniquitatem/odit animam et carnem suam. Caplin.iiij.

A

ps.x.

Rom.vij.

At forte aliquē moueat illō de psalmo. Qui diligit iniquitatē/odit aīam suā. Ego aūt dico odit et carnē. An non odit:cui gehēne cumulus merceā iudices:et cui fm durīciā suaz et cor impenitēs thesaurizat irā in die ire: Ceterū hoc odiū tam carnis q̄ aīe:nō in affectu:sed in effectu potius inuenīt. Sic nimirū odit et freneticus carnez suā:cū sibīpsi manū inferre laborat: rōnis deliberatiōe sopita. Can vo grauio; ylla frenesis iudicat:q̄ ipenitētia cordis/et peccādi obstinata voluntas? Siqdē manus nefarias iniecit sibīpsi:nec carnē:sz mentē lacerat et corrodit. Sividisti hoiez scalpere man9:et vsq; ad sanguinē p̄fricare: euidentē habes in eo similitudinē aīe peccātis exp̄ssam. Cedit siquidem voluptas illa doloꝛi:et succedit p̄uirui cruciat9. Neq; id ignorabat:sed dissimulabat ille dū scalperet. Sic laceram9:sic exulceram9 p̄priis manib9 aīas infelices: nisi q̄ tāto grauio;: quāto excellētioꝛ est spūalis creatura: et cui difficilio; medeat. Neq; id qdez inimiciarū studio gerim9: sed stupore quodā insensibilitatis interne. Effulus siqdē anim9:bāna interioꝛa non sentir:q; nec im9 est:sed in vētre fortitan:aut sub ventre.

E

Mat.vj

Denicp et anim9 quotūdā in patrimio:quotūdā in locullis inuenīt. Ubi est thesaurus tu9 (inḡt)ibi est et cor tuū. Quid vero mirū si p̄priā minime sentiat aīa lesionem:q̄ suispsius oblita:et penit9 absens sibi in lōginquā p̄fecta est regionē? Erit aūt cuiz in semetipsaz reuersa cognoscet cp crudeliter misere venationis obtentu euiscerauit semetipsam. Neq; em̄ id sentire poterat:dū vilē muscaruz p̄dam desiderio captās insatiabili aranearū instar/ex viscerib9 p̄priis interere retia videretur.

Cde pena tam anime cp carnis: et penitentia infructuosa post mortem. Caplin.v.

D

Sic autem hic reditus sine dubio: vel post mortē:cū vniuersa; qbus ad vagandū foras et inutiliter sese occupandū:in eā q̄ p̄terit huius mundi figurā egredi p̄sueverat: ostia corporis clausa erūt:vt necessario manear in seipsa:cui nullus iā pateat exit9 a seipsa. Verū is quidē pniciosissim9 erit redit9/et miseria sempiterna: qñ iā pnia hīi poterit:agi nō poterit. Ubi em̄ deerit corpus actus nō erit. Sane vbi nulla fuerit actio: nec satisfactio qdē vlla poterit inueniri. Quocirca pniam qdē hꝫe/dolere: est nā pniaz agere remediū doloris ē. Neq; em̄ carēti manib9 erit vltra leuare cor in celū cū manib9: sed qsqs ante obitū carnis nō redierit ad ipm:in seipso maneat necesse est i eternū. Sz in q̄li seipso: qualē sese fecerit in hac vita: q̄lē inuenerit exiens ab hac vita: nisi cp fortasse erit nōnunq̄ deteriorē: nā melior: q̄ malus est:nūq̄ erit. Habet em̄ hoc ipm qō nūc ponit:qñq̄ recīpe corpus:non tm̄ ad pniam:sed ad penā. Ubi nimirū peri ipsius et carnis quo dāmodo similis videbit esse cōditio: vt queadmodū cui pa semp puniri poterit:nec vnq̄ poterit expiari:sic nec in corpore aliqñ tormēta finiri:nec corp9 ipm eximiri valeat in tormētis. Merito qdē vltio sempiterna defeuiet: cp nūq̄ possit culpa deleri:et nec substātia carnis deficiet ne simul cogat eiaz afflictio carnis terminari. Dec frēs mei qui pauet/cauet:nā qui negligit/incidit.

Cõ vermis p̄scientie in p̄senti sentiri aḡe suffocari dz: nō in imortalitatem foueri ac nutriri. Caplin.vj.

E

Et ergo redeam9 ad vocē vnde p̄cessim9:expedit nobis p̄fecto redire ad cor:dum illiciter quo ostēdat nobis salutare suū: q̄ tāto studio pietatis illuc reuocat p̄uaricatores Hec sentiri interim pigeat mor;sus vermis interni:aut periculosa quedā aīmi amaritudo:et pnicio sa mollicies persuadere queat:vt p̄sentem velimus dissimulare molestiā. Optimū est tūc sentiri vermē: cū possit etiā suffocari. Itaq; moideat tunc vt moriat:et paulatim definat moidere mordendo. Rodat interim putredinem vt rodendo p̄sumat: et ipse quoq; pariter p̄sumatur ne foueri incipiat in imortalitatem. Vermis inquit eoꝝ nō morietur:et ignis eoꝝ non extinguet. A facie illoꝝ mortuū quis sustinebit? Multiplex em̄ nūc p̄solatio arguētis p̄scientie releuat cruciatū. Benign9 est de9 q̄ nō patitur nos tentari vltra q̄ possum9:nec vermem hūc supia modū patitur malignari. Maximeq; inter initia cōuersionis/oleo mīe limit vlcera:vt nec morbi quantitas: nec difficultas curatiōis vltra q̄ expedit immoretur:magis aūt arridere videt facilitas quedā:q̄ postmodū euanescit:qñ iam exercitatos habēti sensus/certamen forte datur vt vincat:et discat qm̄ oim potētio: est sapia. Interim sane audiēs quis vocē dñi. Redite p̄uaricatores ad cor:et tantis in interiore cubiculo obscenitatib9 deph̄ensus:singula queq; rimari satagit:et quonā hec influxerint aditu curiosus vestigator exploret:nec difficile patet foramen:immo et foramina cōtenti. Sed nec parū illi ex hac p̄sideratione doloris accedit: cū p fenestras p̄priās mors ista deprehenditur introisse. Multa siquidem admisisse videtur petulantia oculoꝝ:multa puritus auris:multa quoq; olfaciendi/gustandi/tangendiq; voluptas. Nam spūalia quidē vitia(quoꝝ fupta meminim9) difficile adhuc pur sunt:carnalis examinet. Unde fit vt que sunt grauiora:aut minus:aut minime sentiat: nec tā superbie aut inuidie/cp flagitioso;: aut facinoroso;: recordatione actuū mordeatur.

Cõ quibusdā facile videtur voluntatem humanam obtemperare voci dīne. Caplin.vij.

Ecce iterū vox de nubibus dicēs: peccasti quiesce. Et qō dr;tale est. Jam sentina redundās domū oēm intolerabili feroꝛe p̄taminat: et vanū tibi est: dū adhuc sordes influāt/exhaurire: dū peccare nō desisteris/penitere. Quis em̄ coꝝ ieiunia p̄bet qui ad lites et p̄tentiones ieiunāt: et pcutiūt pugno impie: sed et voluptates p̄prie inueniunt in eis? Nō tale est ieiunium qō elegi dicit dns. Claude fenestras mortis:obsera aditus: foramina obstrue diligēter:et sic demū nō subeuntib9 nouis:sordes poteris expurgare veustas. Estimat hoc facile qō iubet implendū:tāq̄ ignarus exercitij spiritualis. Quis em̄ p̄hibeat inquit/quo min9 imperē meis diis meis? Judicit igit gule ieiunia: crapulaz interdicit: obturari p̄cipit aures ne audiant sanguinem:auerti oculos ne videāt vanitatē:manus nō ad auariciā: sed ad elemosynā magis extēdi:qbus forte et laborē imponere velit p̄hibens latrocinia:sicut scriptū est. Qui furabat iaz nō furet:magis aūt laboret manib9 suis qō bonū est: vt habeat vñ tribuat necessitatē patienti. Ceterū dū suas qui busq; mēbris in hūc modū leges promulgat:et decreta ponit:interrūpunt subito vocē iubētis:et vno sperū clamant. Un hec nona religio? Facere iubes vt liber. Sz inueniet q̄ nouis decretis obnitet: q̄ nouis legib9 p̄tradicat. Quis em̄ ille est inḡt: Et illa. Nimirū ipsa q̄ paralytica iacet in domo:et male torquet: Ipsa est em̄ in cui9 nos p̄dē deputasti obsequiū(si nō ignoras)ad obediendū vtiq; p̄cupiscentijs ei9. Expalluit miser ad hāc vocē:et cōfusus obmutuit:antiabat em̄ i eo spūs ei9. At mēbra qdē ad suā illā infelicissimā dñaz incūctanter accedūt: vt aduersus dīnum crudeliter interpellent; et imperia duriora

Matth.xviij

Luce.xvj

Esa.lxvij

Ephe.iiij

Universidad de Deusto
Biblioteca

ceauſenk. Plägit gula ꝓmonie ſibi modũ adhibitũ: ꝓ-
hibitã crapulę voluptatẽ. Oculus querit ꝯdictas lachry-
mas: petulantiã interdictã. Quib⁹ hec ⁊ ſimilia ꝓſequẽ-
tib⁹ execrata: ⁊ vehemẽter exacerbata voluntas: ſomniũ
ne eſt inq̃t an fabula qõ narratis? Cum vero oppo:tunũ
ſue rpi nacta ġimonie/lingua oino ait: ſic ẽ vt audiſtis
Nã ⁊ ego a fabulis ⁊ mẽdacijs iuſſa ſum reticere: ⁊ nihil
de inceptis niſi ſeriũ: imo ⁊ penit⁹ neceſſariũ loqui.

¶ Quali volũtas hoĩs p gulã/curioſitatẽ/ac ſuppbiã: et
p oĩs ſenſus carnis renitit voci diuine. Caplm. viij.

Z

Exilit igitur vetula furẽs: ⁊ totius oblita lã-
guoris ꝓcedit ho:rentib⁹ comis: veſte lace-
rata: pecto:e nudo: ſcalpẽs vlcera: frendẽs
dentib⁹ ⁊ areſcẽs: atq; ipm in ficies aera fla-
tibus virulẽtis. Quidni ꝓfundak ſi q̃d ad-
huc ſupeſt rõnis: ad talem miſere volũtatis occurſum et
incurſum: ¶ Nec inquit eſt tota tui cõiugij fides: ſic cõ-
pateris male patiẽti? Uſq; adeo ſup dolo:ẽ vulnerũ meo
rũ addere pepciſti? Subtrahendũ fo:ſitan ex imoderata
dore aliq̃d videbaẽ: ſed q̃d relinquit ꝺ ſublato? Solum
hũc languẽti miſere ꝑſtitiſti: ⁊ oĩa eius obſequia quẽad-
modum ſint diſtributa: aliq̃n cognouiſti. Nũc aũt ſi tibi
fo:ſitan mo:bi hui⁹ peſſimi quo labo:e:triplex maligni-
tas excidiſſe potuit: ſz nõ mihi. Biq̃dẽ voluptuoſa ſum:
curioſa ſum: ambitioſa ſum. ⁊ ab hoc triplici vlcere/non
eſt in me ſanitas a plãta pedis vſq; ad vertic̃. Itaq; fau-
ces: ⁊ q̃ obſcena ſut co:pis: aſſignata ſunt voluptati: qñq̃
dẽ velut de nouo neceſſe eſt ſingula recẽſeri. Nã curioſi-
tati pes vagus/⁊ indiſciplinat⁹ oculus famulant. At va-
nitati q̃dẽ aures ⁊ lingua ſeruiũt: dũ p illã impinguat ca
put meũ oleũ pcõtus: p hãc ipſa ſuppleo qõ in laudibus
meis: aliũ min⁹ feciſſe videnk. Valde eũ delector: ⁊ reci-
pere ab aliꝭ: ⁊ cũ oppo:tune poſſum: etiã tradere aliꝭ
laudes meas: ⁊ meo ⁊ alieno o:e ſemp cupiẽs ꝓdicari.
Lui potiſſimũ mo:bo tuũ q̃ ingeniũ plurima ſoler adhi
bere fomẽta. Po:ro manus ipſas q̃bus eſt vndiq; liber
mot⁹: nõ vni ſpãliter alicui operi deputam⁹: ſz mõ vanita-
ti: mõ curioſitati: mõ voluptati ſedulũ ſatis exhibent fa-
mulatũ. Quib⁹ ſta diſpoſitis/nõ mihi hec oſa vel in vno
ſatiſfacere aliq̃n potuerũt: q̃ non ſatiak oculus viſu: nec
auris ſpleak auditu: atq; vtinã iter ſpectãdũ/rotũ aliq̃n
co:p⁹ fieret oculus: aut inter prãdendũ in fauces mẽbra
oĩa verterenk. Tu ne igit mihi ad modicũ ꝓſolatiõis: qõ
vtiq; mẽdico: teutas ſurripere? Dixit ⁊ cũ indignatione
⁊ furo:e recedẽs: teneo inquit longũq; tenebo.

¶ Ut ratio aſe iam tandẽ vexata ꝑſumpte facilitatis ar-
guak/⁊ difficultate ꝓfundak. Caplm. ix.

D

Eſa. xxj. viij.

Am vo rõni ipſa vexatio dat intellectũ: iam in
noteſcit aliquaten⁹ hui⁹ negocij difficultas: tã
ſumpta facilitas euaneſcit. Videt eĩm memo
riã plenã ſpurcitiarũ: videt abũdantius alias
atq; alias ifluere ſo:des: videt ipas feneſtras mo:ti patu
las claudi oino nõ poſſe: ⁊ qõ adhuc ꝑſidẽs volũtas la
guida dñek: ex cui⁹ vlceríb⁹ ſanies vniuerſa pfluxit. videt
deniq; aĩa ſeſe ꝺtaminatã: nec ꝑ aliũ: ſz ꝑ ꝑpriũ co:pus:
nec aliũde q̃ a ſeipa. Eſt aũt quoddã aĩe/ſicut memo:ia
q̃ inficit/ſic volũtas ipſa q̃ inficit. Deniq; tota ipſa nihil
eſt aliud q̃ rõ/memo:ia/⁊ volũtas. Nũc aũt ⁊ rõ minus
habẽs ceca quodãmodo q̃ hacten⁹ iſta nõ viderit: infir-
ma oino q̃ ne agnita q̃dẽ ꝓualuit rẽperare: ⁊ memo:ia fe
diſſima pariter ⁊ feridiſſima: ⁊ volũtas laguida ⁊ ho:rẽ-
dis vlceríb⁹ ondiq; ſcaturiẽs inuenik. At ne q̃d ex oĩbus
q̃ ſunt hoĩs relinquak: ipũ etiã co:pus rebelle eſt/⁊ ſin-
gula mẽbra/feneſtre ſingule q̃bus mo:ti intrat ad aĩam:
⁊ inceſſanter eruberat ipſa ꝓfuſio.

¶ Reſpiratio ꝓſolatiõis pauperib⁹ ſpũ. Caplm x.

N
Mat. v

Udiat ġ aĩa quecũq; eiuſmodi eſt: vocẽ diuinã
⁊ audiat cũ ſtupo:e ⁊ admiratiõe dicẽtẽ. Beati
pauperes ſpũ: q̃m ipſo:ũ eſt regnũ celo:ũ. Quis
ſpũ pauperio:/eo q̃ in toto ſpũ ſuo non inuenit
requiẽ: nõ inuenit vbi caput reclinet? Hoc q̃ cõſiliũ pie
tatis: vt q̃ ſibi diſplicet: placeat deo: ⁊ q̃ ꝓpriã domũ odit
domũ vtiq; plenã ſpurcitie ⁊ inkelicitatis: imitek ad do-
mũ glo:ie: domũ nõ manufactã eternaz in celis. Nec mi-
rũ ſi ad hui⁹ dignatiõis magnitudinẽ exp aueſcit: ſi diffici
le credit huic auditui: ſi vehemẽti ſtupo:e ãmiratur: ⁊ ait
Ergo ne beatũ hoĩem miſeria facit? Eteruz q̃ſquis eiuſ
modi es: nõ diffidas: nõ miſeria/ſed mia facit beatũ: ſed
hui⁹ ꝓpria ſedes miſeria eſt: vt humiliatio in humiliatẽ
trãſcat: neceſſitas in virtutẽ. Plumã volũtariã (inq̃t) ſe
gregabis deus hereditari tue ⁊ infirmata eſt: tu vero pfe
ciſti eã. Utilis p:o:ſus infirmitas q̃ inedici manũ req̃rit:
⁊ ſalubriter a ſe deficit: qua ꝑficit deus.

ps. lxvij.

¶ Nõ regnum ſperare non poſſit in cuius adhuc carne
peccatum regnat. Caplm. xj.

O

Ed q: nõ eſt via ad regnũ dei ſine ꝑmiſſis
regni: nec ſperare põt celeſte regnũ: cui ne
ſup ꝓpria mẽbra adhuc regnare donak: ſe-
quit vox dicens. Beati mites: q̃m ipſi here
ditabunt terrã. Ac ſi euidẽtius dicat. Miti
ga efferos volũtatis motus: ⁊ crudelẽ beſtiã mãſuefacẽ
re cura: ligat⁹ es/ſoluere ſtudeas quod rũpere oino nõ
poſſis: eua tua vita eſt: vim facere: aut eatẽ⁹ eã offende
re nullo modo ꝓualebis. Nec mota/reſpirãs hõ iter hec
verba: atq; id quoq; facili⁹ reputãs licet verecũdus acce
dit: ⁊ delinire ſatagit viperã inflãmatã. Arguit vite car
nalis illeceb:as: ⁊ ꝓſolationes ſecularis nugacitatis ac
cuſat: tanq̃ exiguas ⁊ indignas: ſed et b:euiſſimas q̃ et
pnicioſiſſimas oĩbus amato:ibus ſuis.

Mat. v.

¶ Appetitus gule ⁊ libidinis/⁊ ceterarũ vanitatũ/quẽ
finem habeant. Caplm. xij.

P

Uper hoc ait: neguã ⁊ inutili ſeruo tuo et
ipſa fatere: nec eĩ inficiari potes: ne i mo
dico quidẽ tibi vniuerſa ei⁹ obſeq̃a ſatiſfa
cere aliq̃n potuiſſe. Voluptas gutturis: q̃
rãti hodie eſtimak: vix duo:ũ obtinet latitu
dinẽ digito:ũ: ⁊ ei⁹ tã modice partis: tã exigua delectatio
quãta parak ſolicitudine: quãta deinde moleſtiã parit:
Dinc mõſtruoſius dilatanꝭ renes ⁊ humeri: hinc tumen
tes vteri: nõ tã ipinguãtur q̃m imp:egnank aruina: ⁊ dum
carnis ou⁹ oſſa nõ ſuſtinẽt: etiã mo:bi varij generantur.
Sic libidinis illeceb:oſa vo:ago/quãtis labo:ib⁹ ⁊ diſpẽ
diis/interdũ ⁊ fame vl' honoꝛib⁹: aut etiã vite ipſius peri
culo cõparak: vt ad modicũ flagrans ſulphureus vapo:
fruẽtes ſtimulis agat: ⁊ apũ par volantiũ: vbi male gra
ta mella fuderit: nimis tenaci feriat icta corda mo:ſu cui⁹
apperit⁹ anxietaẽ ⁊ veco:die: act⁹ abominatiõis ⁊ igno-
minie: exit⁹ penitudinis ⁊ verecũdie plen⁹ eſſe dinoſcit.

Boe. ll. iij. de cõſola. me tro. vij.

Q

¶ Ceterũ ſpectacula vana rogo q̃d co:po:i ꝑstãt: q̃d ve
aĩe conferre videnk? At certe nihil in hoĩe cui curioſitas
ꝑſit ſuenica. ſfrinola p:o:ſus ⁊ inanis ac nugatoria ꝓſo
latio: ⁊ neſcio q̃d illi duri⁹ ſpirecer: q̃ vt ſemp habeat qõ
req̃rit: q̃ iocũde quietis pacẽ fugitãs curioſa inq̃rendine
delectak. Liquet ſane vl'ex ꝺ ipſo nihil his oĩb⁹ delecta-
tionis ineſſe: quoꝛ ſolus trãſit⁹ iuuat. Ceterũ vanitas va
nitatũ q̃m nihil ſit: vl' ex ipſo noſce manifeſti⁹ indicak: van⁹
vtiq; labo: q̃ ſtudio vanitaꝭ aſſumik. ¶ O dora dora ait
ſapiẽs/in milib⁹ mo:taliũ nihil aliud q̃ auriũ inflatio va
na: vt tñ quãtã putas infelicitatẽ hec ipſa: nõ tã felꝛvani
tas q̃m vana felicitas parit? Dinc nãq; cecitas co:dis: ſicut
ſcriptũ eſt. Populeꝰ q̃ te beatificãt: in errorẽ te induꝯ
cũt. Dinc ceruicoſus furo: aſſitaꝭ: hinc ſuſpiriõis labor
anxius: hinc liuo:is crudele to:mẽtũ: ⁊ cremãtis inuidie
miſerio: q̃m miſerabilio: cruciat⁹. Sic diuitiarũ amo: inſa
tiabilis lõge ampli⁹ deſiderio to:quet aĩam q̃m refrigeret
vſu ſuo: vtpote q̃rũ acq̃ſitio q̃dẽ laboꝛis: poſſeſſio vo ti-
mo:is: amiſſio plena dolo:ũ ſuenik. Poſtremo vbi multe
opes: multi etiã q̃ comedunt eas: ⁊ vſus q̃dẽ diuitiarum
apud alios: diuitib⁹ ſolũ nomen cedit ⁊ ſolicitudo. Et in
his oĩb⁹ ꝑ tã exiguis: aut magis ne exiguis q̃dẽ/ſed nul

R

Zdẽ eoꝺ li. pſa. vj Eſa. iij.

Eccli. v.

lis: eã q̃ pipẽdere gliam: quã nec oculus vidit: nec auris
audiuit: nec in co:ꝺis aſcẽdit: q̃ ꝓparauit deꝰ diligẽti
bus ſe: nõ tã inſipiẽtie q̃m infidelitatis eſſe videk.

a

¶ De ſeruitute vitio:ũ: ⁊ incertitudine mo:ꝛ. Caꝑ. xiij.

Ec imerito ſane mũdus hic poſit⁹ in maligno
vana ꝑmiſſione deludit aĩas ꝓprie cõditiõis
⁊ nobilitatis oblitas: quas no pudeat po:cis
in miniſterio ſubiugari: i deſiderio ſociari: nec
ſic cñ infelici edulio ſatiari. Uñ eĩm hec tãta puſillanimi-
tas/⁊ abiectio tã miſerabilis: vt egregia creatura capax
eterne bñtudinis ⁊ gñe magni dei: vꝛpote cui⁹ ſit inſpi-
ratiõe cõdita: ſimilitudine inſignita: cruo:e redẽpta: fide
dotata: ſpũ adoptata: miſerã nõ erubeſcat ſub putredine
ac co:po:eo:ꝛ ſenſuũ gerere ſeruitutẽ? Merito plane ne
eos q̃dẽ app:ehẽdere põt: q̃ talẽ deſerẽs ſpõſuz/tales ſe
quik amato:es. Merito filiquas eſurijt ⁊ nõ accepit: qui
po:cos paſcere maluit: q̃m paternis epulis ſatiari. Inſan⁹
fiq̃dẽ labo: paſcere ſterilẽ q̃ non parit: ⁊ vidue bñfacere
nolle: omittere curã cordis: ⁊ curã carnis agere in deſide
rio: ipinguare ⁊ fouere cadauer putridũ: qõ paulopoſt
vermiũ eſca futurũ nullaten⁹ dubitak. Nã ⁊ fuire mãmo
ne: ⁊ auariciã colere: qõ eſt ſeruit⁹ idolo:ũ: aut vanitatem
ſectari/p:o:ſus degeneris aĩe indiciũ eſſe q̃s neſciat.

¶ De infidelitate diuitiarũ cõgregatarũ. Caplm. xiiij.

b

Sto tñ magna ſint ⁊ honeſta q̃ mũdus iterim
amato:ibus ſuis ero:gare videk: ſed infida eẽ
q̃s neſciat: Terra nimirũ eo:ꝛ b:euitas: ⁊ ipſi⁹
q̃ b:euitatis finis incert⁹. ſepe vinentẽ deſerit
nã moꝛientẽ nec raro ſequũtur. Quid vo in rebus huma
nis certi⁹ mo:te: q̃d ho:a mo:tis incerti⁹ inuenik? Nõ mi
ſerak inopiã: non dimitias reuerek: nõ generi cuiuſlibet:
nõ mo:ib⁹: nõ ipſi denicq; parcit etari: miſi q̃ ſenib⁹ q̃dem
in ianuis: adoleſcẽtib⁹ in inſidijs eſt. Infelix ꝓinde q̃ in
hui⁹ vite tenebꝛis ⁊ lubꝛico fidẽs periturã inſumit operã
nec aduerit q̃m vapo:eſt ad modicum parẽs: ⁊ vanitas
vanitatũ. Obtinuiſti tandẽ ambitioſe: quã ex lõgo cõcu
pieras dignitatẽ: ſerua qõ habes. Impleſti pecuniole lo
culos tuos? ſoliciꝰ eſto ne pdas. Uberes fructus attulit
ager tuꝰ? dirue ho:rea tua vt maio:a edifices: mutua qua
drata rotũdis. dic aſe tue habes multa bona repoſita in
annos plurimos. Erit eĩm q̃ dicat. Stulte hac nocte aĩam
tuã repetent a te: q̃ aũt parauiſti cui⁹ erunt?

Luc. xij.

¶ Oñ tempo:alia opera quaſi ſemina ſunt mercedis
eterne. Caplm. xv.

c

Tq; vtinã tñ cõgregata perirẽt: ⁊ nõ dete
rius ipſe q̃m periret congregato:ꝛ. Eſſet
vtiq; tolerabili⁹ periturꝰ/q̃m pemptorio in
ſudare labori. Nũc vo ſtipẽdia pcti mo:is: ⁊
q̃ in carne ſemiat: de carne metet co:ruptio
nẽ. Nec eĩm opera noſtra trãſeunt vt videnk: ſz rpalia q̃dẽ
velut eternitatis ſemina iaciũtur. Stupebit inſipiẽs cuz
ex hoc modico ſemine/copioſum viderit exurgere meſ
ſem: ſeu bonã ſeu malã ꝓ diuerſa qualitate ſemẽtis. Hoc
q̃ cogitat: nullũ oino parũ reputat eſſe: q̃ pcñm futurũ
meſſem portis eſtimet q̃m ſementẽ. Seminãt ergo dũ ne-
ſciũt: ⁊ ſeminant oũ occultant homiẽs iniquitatis myſte
ria: dum vanitatis ꝓſilia celant: dum pambulant in rene
bꝛis negocia tenebꝛarum.

d

¶ Oñ impoſſibile ſit peccantẽ latere. Caplm. xvj.

Rietes inq̃t ſunt vndiq; q̃s me vider: Eſto
nemo te videat: nõ tñ nullus. Uidet te ange
lis malus: videt te angelus bonus: videt et
bonis ⁊ malis malo: angelis deꝰ: videt ac-
cuſator: videt teſtiũ multitudo: videt ⁊ ipſe
iude: cui⁹ te opꝛ aſſiſtere tribunali. Sub cuius ſane ocu
lis velle delinquere tã inſanũ: q̃m horrenduz incidere in
manꝰ dei viuẽtis. Noli eẽ ſecurus: latẽt inſidie q̃s latere
nõ poſſis. Latẽt inquã inſidie: q̃s vt deꝑhendere ipe nõ
potes: ſic nõ potes ipſe nõ deꝑhẽdi. Audit plane q̃ plan
ſauit aurẽ: ⁊ q̃ finxit oculũ ipſe ꝓſiderat. Nõ illius ſolis
arcet radios macerĩa lapidũ: quos ipſe creauit: non vel
ipſe co:pis huiꝰ paries veritatis excludit aſpectũ. Nuda
ſunt et⁹ oculis oĩa: penetrabilio: eſt ancipiti gladio: ipas
q̃ nõ mõ cernit: ſz ⁊ diſcernit cogitationũ vias/⁊ medul
las affectionũ. Deniq; ſi nõ tota humani co:ꝺis abyſſuz
⁊ q̃cq̃d in ipſo latet inſpiceret ꝑ ipſo: nõ ille iã nil ſibi
ꝓſcius iudicãtis ſeſe dñi ſniam tantoꝛe fo:midaret. Mi
hi inq̃t ꝓ minimo eſt: vt a vobis iudicer: aut ab humano 1. coꝛ. iiij
die: ſed neq; meipm iudico: nihil eĩm mihi ꝓſcius ſum: ſz
nõ in hoc iuſtificaꝰ ſum: q̃ aũt iudicat me: dñs eſt. Si tu
oblectu parietis: aut cuiuſlibet ſimulationis ꝑtenu: hu
mana fruſtrari poſſe iudicia gliaris: certꝰ eſto nõ illũ ve
ra crũnina ꝑterire: q̃ de falſis etiã accuſare crimĩnib⁹ cõ-
ſueuit. Si tantoꝛe ei⁹ q̃ nihilominꝰ forte tuã vereak: pri
mi ꝓſciam reformidas: multo min⁹ eos ꝑtenas q̃s odio
ſa magis iniq̃tas: ⁊ lõge amplius execrabilis corruptio
eſt. Si deniq; deũ nõ times: ⁊ ſolos hoĩs reuereris aſpe
ctus: memo: eſto hoĩem xp̃m hoĩm facta ignorare non
poſſe: vt q̃ co:ã me tentare minime ꝓſus auderes: mul
to min⁹ audeas co:ã ipſo: quodq; nõ dico nõ licerer: ſed
nec liberer q̃dẽ ꝑſumere videte ꝓſeruo: inſpiciente dñoꝛ:
vel cogitare penit⁹ exhoꝛreſcas. Alioq̃n ſi carnis oculus
magis: q̃ gladiũ q̃ carnes bz deuotare fomidas: ⁊ ia q̃
timo: q̃ times: eueniet tibi ⁊ accider qõ vereris. Nihil Mat. x.
opertũ qõ non reuelek: vel occultũ qõ nõ ſciak. Arguen
tur a luce in luce: plata opa tenebꝛarũ: nec modo obſce
nitatũ abominãda ſecreta: ſed iniqua cõmercia venditã
tiũ ſacra: ⁊ fraudulẽta ſuſpiria admuſſitiũ dolos ⁊ indi
cia ſburrẽtiũ: q̃ nouit oĩa: nota facier vniuerſis: cũ cepit
ſcrutato:ꝛ ille co:ꝺis ⁊ renũ ſcrutari hierlm in lucernis.

¶ Quid ſentiendũ ſit de his q̃ ipie agũt. Caplm. xvij.

e

Uid ġ ibi facturi ſunt: imo potius q̃d paſ
ſuri: q̃ crimina cõmiſerũt: vbi audituri ſunt
Ire in ignẽ eternũ: q̃ pieratis opa nõ feceꝛ
rũt: Uñ vo admittek ad nuptias: q̃ nec lũ
bos pcinxit vt abſtinerer a malo: nec lucer
nã tenuit vt faceret bonũ: q̃n nec vginitatis integritas:
nec lãpadũ claritas: ſoli⁹ oleꝰ poterit excuſare defectũ?
Aut q̃s illos manere credendus eſt cruciat⁹: q̃ in hac vi
ta nõ ſolũ mala: ſz foꝛte peſſima ꝑpetrãt: ſi ſic ſunt crucia
di q̃ hic bona receperũt: vt in medio ſtãme eſtuãtib⁹ lin
guis ne minime q̃dẽ ſtille obtinere refrigerium queant?

f

¶ Laueam⁹ ġ mala opa: nec includẽtis ſagene fiducia li
bere intra eccl̃ias delinquam⁹? Sciẽtes: q: nõ oẽs quos
ſagena trahit piſcato:ꝛ vaſa recipiẽt: ſz erit cũ ad litꝰ ve
nerint: eligẽt bonos i vaſa: malos aũt foras mittẽt. Necq;
ꝺtenti lũboꝛ cingulo: accẽdam⁹ etiã lucernas noſtras
⁊ inſtãter opemur bonũ: cogitãtes q̃ oĩs arbo: nõ mõ
q̃ malũ fecerit fructũ: ſz etiã q̃ bonũ nõ fecerit excidek: ⁊
in ignẽ mitrek: illũ vtiq; ignẽ eternũ: q̃ parat⁹ eſt diabo
lo ⁊ angelis eiꝰ. Ceterũ ſic declinem⁹ a malo vt faciam⁹
bonũ: inq̃ram⁹ pacẽ: nõ ġliam ꝓſeq̃mur. Illa eĩm dei eſt:
⁊ eã alteri nõ dabit. Gloꝛia inq̃t mea alteri nõ dabo. Et Eſa. xlij.
dicebat hõ ſin co: dei. Non nobis dñe/nõ nobis: ſed nõi Ps. cxiij.
tuo da gloriã. Recoꝛdemur etiã ſcripture dicẽs. Si recte
offeras: ⁊ nõ recte diuidas: peccaſti. Recta ẽ frẽs illa no
ſtra diuiſio: nemo detraeret. Alioq̃n ſi cui fo:ſitã minus
placet: ſciat nõ noſtrã eſſe: ſz angeloꝛ: poꝛes eĩm angeli Luce. ij.
cecinerũt. Gl̃ia in excelſis deo ⁊ in terra pax hoĩb⁹ bone
volũtatis. Seruem⁹ ġ in vaſis oleĩ: ne foꝛte (q̃d abſit)
clauſas tã nuptiarũ ianuas fruſtra pulſantes: verbũ au
diam⁹ amarũ: ⁊ deinꝰ nobis ſpõſus reſpondeat: neſcio
vos. Adhuc tñ moꝛs poſita eſt: nõ mõ ſecus inq̃tarẽ/ſte
rilitarẽ/vanitarẽ: ſed ⁊ ſecus inrroitũ ipſi⁹ etiã voluptas
tis. Quocirca opus eſt foꝛtitudine aduerſus tentamẽta
pcti: vt rugiẽti leoni reſiſtam⁹ foꝛtes i fide: ⁊ ignita ipſi⁹
iacula ꝺ ipſo clypeo viriliter repellamus: opus eſt iuſti
cia vt operemur bonũ: opus eſt p:udẽtia: ne cũ fatuis vir
ginib⁹ rep:obemur. Opus deniq; tẽpantia: ne voluptas
tibus indulgẽtes/audiam⁹ aliq̃n qõ miſer ille epulaꝛuz

parit̃er ⁊ vestiũ splendo:re finito/dũ mlam p̃careꝫ:audiuit. Memẽto fili q̃ recepisti bona in vita tua: ⁊ lazarus sic̃ mala:nũc aũt hic ꝓsolaꝫ:tu vo cruciaris. Plane terribilis de⁹ in ꝓsilijs sup filios hoĩm:ſz ſi terribilis est: etiã miserico:rs inueniꝫ: dũ futuri fo:mã iudicij non occultat. Aia em̃ que peccauerit ipsa mo:riet. ⁊ palmes qui fructũ nõ fecerit excidet: virgo cui defuerit oleum: a nuptijs excludet: ⁊ q̃ bona receperit in hac vita: cruciabiꝫ in futuro. Dõ ſi forte ꝓtingat in vno quolibet simul hec quattuo:r inueniri:ea plane extrema desperatio est.

¶ Dõ spũi ad bonũ parato resistit caro. Cap. xviij.

6 Ec igitur ⁊ his similia intua suggerit rõ volũtati eo copiosius/quo pfectius illustratõe spiritus edocet. ſFelix sane cui⁹ volũtas sic cesserit/⁊ acq̃euerit ꝓfilio rõnis: vt a timo:re ꝓcipiens/puissionib⁹ deinceps celestib⁹ foueat et parturiat spm̃ salutis. At forte inueniet rebellis ⁊ obstinata volũtas:⁊ nec impatiẽs solũ:ſz ⁊ monitis peio:r: ⁊ minis duri o:r⁊ adhibitis acerbio:r blãdimẽtis. Inueniet fo:rtan q̃ nihil mora suggestionib⁹ rõnis:ĩmo ⁊ graui furo:re cõmota respõdeat dicẽs. Quousq; vos patio:r? dicatio vra in me nõ capit. Scio q̃ astuti estis:ſz astutia vra in me locũ nõ hz. ſFo:rte ⁊ aduocãs mẽbra fingula solito ampli⁹ soltis iubet obedire ꝓcupiscẽtijs/neḡcijs deseruire. Dic nimirũ est illud qđ quotidianis discim⁹ experimẽtis: eos q̃ cõuerti deliberãt: tẽtari acrius a ꝓcupiscẽtia carnis: ⁊ vigeri graui⁹ in operib⁹ luti ⁊ lateris: q̃ egyptũ egredi: ⁊ pharaonis imperiũ effugere moliuntur.

D ¶ Dõ lugendũ sit/⁊ post lucũ ꝓsolandũ. Cap. xij.

puerb. xviij. Ima aũt q̃ eiusmodi est: declinet impietatẽ: ⁊ terribile illud ꝓfundũ caueat: de quo scriptũ est. Impius cũ venerit in ꝓfundũ malorũ: ⁊ ĩnit. ſFortissima siquidẽ potiõe curat ⁊ periclitabiꝫ facile: nisi multa solicitudine studeat medici obtẽperare ꝓfilijs: obseruare ꝓcepta. Ue hemẽs est tẽtatio/⁊ prima desperatiõi: nisi totũ colligat ⁊ ad miserandũ aĩe siue quã adeo miserã ⁊ miserabilẽ videt: ⁊ uertat affectũ: ⁊ audiat vocẽ dicentẽ. Bti q̃ lugent q̃m ipsi ꝓsolabũtur. Lugeat abũdanter: q: lugendi tps aduenit: ⁊ ad fo:rtẽdas iuges lachr̃ymas ista sufficiunt. Lugeat: sed nõ sine pietatis affectu/⁊ obtẽtu ꝓsolatõis. Cõsideret nullã sibi inueniri requiẽ in seipso: sed oĩa plena miserie ⁊ desolationis: ꝓsideret nõ esse bonũ in carne sua: sed in seculo nequã nihil nisi vanitatẽ et afflictiones spiritus cõtineri. Cõsideret in quã: nec intus: nec subtus nec circa se sibi occurrere ꝓsolationẽ: vt vel tandẽ aliq̃n discat querendã sursum ⁊ deorsum esse sperandã. Lugeat interim plangens dolo:rẽ suũ: exitus aquarũ deducat oculus eius: ⁊ palpebra nõ quiescat. Nimirũ purgat lachr̃ymis oculus ante caligãs: ⁊ acuitur visus vt intendere possit in serenissimi luminis claritatem.

¶ Dõ post consolationem/ad celestia contemplanda accedendum est. Caplin. xx.

3 Ꝛ hoc sane suspiciat p fo:ramẽ: ꝓspiciat per cãcellos: ꝑducem radiũ pio ꝓsequat̃ obtutu: ⁊ magos sedulus imitato:r/lumen lumine q̃rat. Inueniet em̃ locũ tabernaculi ãmirabilis: vbi panẽ angelo:rum mãducet hõ inueniet paradisum voluptatis plãtatũ a dño: inueniet horti fo:rtũ ⁊ amenissimũ: inueniet refrigerij sedẽ ⁊ dicet. Si audiat vocẽ meã misera illa volũtas: vt ingrediens videat bona ⁊ visitet locũ istius: hic nimirũ inueniet requiẽ amplio:rẽ: ⁊ me q̃ eo min⁹ inquietabit: q̃ minus in quietabiꝫ ipsa. Neq; em̃ mentẽ q̃ dicit. Tollite iugũ meũ sup vos: ⁊ inuenietis requiẽ aiab⁹ vris. Iu hui⁹ fide promissionis exacerbata blãdius alloquaꝫ: ⁊ simulata quadã hilaritate/⁊ spũ mãsuetudinis eã cõueniẽs dicat. Cur est penit⁹ indignatio tua: nõ ego sum q̃ te offendere possim: tuũ est co:rp⁹: tuus ⁊ ego ipse: nõ est qđ timeas: non est qđ verearis. Nec mirũ ſi forte auarius adhuc reddiderit illa resp onsum vt dicat: q: multe cogitatiões ad insaniã nos adduxerunt. sustineat interim equanimiter: ac dissimuler oĩno qđ agiꝫ: donec inter loquẽdũ inducens alia p:ro aliqs oppo:rtune aliqñ inferat dicẽs. Iuueni hodie ho:rtũ pulcherrimũ ⁊ amenissimũ locũ: bonũ eẽt illic nos esse: nã ⁊ tibi nocet in hoc lecto egritudinis: in q̃ dolo:ris strato vsari: in hoc cubili tuo graui co:rde cõpungi. Aderit dñs querenti se: aĩe speranti in se: aderit voĩ supplicibus: ⁊ verbis eius efficaciã ministrabit. Excitabitur desideriũ volũtatis: vt nõ mõ videre locũ: sed ⁊ introire paulatim/⁊ mansionẽ inibi facere ꝓcipiat.

Z: ¶ Dõ in hac ꝓtẽplatiõe requiescendũ sit. Caplin. xxj.

Ecclꝰ. xx iiij. Ec vo locũ reputes co:rp⁹ alẽ paradisus hũc voluptatis interne. Nõ pedib⁹ in hũc ho:rtũ sed affectib⁹ introiꝫ. Nec terrenarũ tibi commendaꝫ arbo:r copia: sed virtutũ vtiq; spũalis iocũda deco:rq; plãtatio. Ho:rtus ꝓclusus: vbi fons signat⁹ in quattuo: capita diriuatur: ⁊ ex vna sapie vena virt⁹ q̃dripartita ꝓcedit. Splendidissima q̃ inibi lilia vernant: ⁊ dũ flo:res apparent: etiã vox turturis audiꝫ. Illic nardus sponse fragrãtissimũ pstat odo:rẽ. ⁊ cetera q̃ aromata fluũt: austro spirãte: aq̃lone fugato. Ibi media est arbo: vite: malus illa de cãtico cũctis ꝓclosio: lignis silnarũ: cui⁹ ⁊ vmbra spõsam refrigerat: ⁊ fruct⁹ dulcis gutturi eius. Ibi ꝓtinentie nito:r: ⁊ fincere veritatis intuitus oculos co:rdis irradiat: auditui q̃ dat gaudiũ ⁊ leticiam dulcissima vox ꝓsolato:ris interni. Ibi q̃busdã spei naribꝰ influit iocundissim⁹ odo: agri pleni: cui dñs budixit. Ibi auidissime plibant incõparabiles delitie charitat̃: ⁊ successus spinis ac vepr̃ib⁹ q̃bus antea pungebaꝫ: vnctione mie ꝓfusus anim⁹ in ꝓscientia bona feliciter requiescit. Que quidẽ nõ inter vite eterne pmia: sed iter tpalis militie stipendia deputanꝫ: nec ad futurã ptinẽr: sed ad eaz magis q̃ nũc est ecclie pmissionẽ: hoc em̃ centuplum est qđ in hoc seculo seculi ⁊ tẽpto:rib⁹ exhibeꝫ. Nec tibi illud nostro speraueris eloquio cõmendãdũ: solus spũs est q̃ reuelat: sine cã pagina ꝓsulis: experiẽtias magis require Sapia est cui⁹ pcũ nescit hõ: de occultis trahiꝫ: nec i terra suauiter viuentiũ inueniꝫ ista suauitas. Nimirũ suauitas dñi est: nisi gustaueris: nõ videbis. Gustate inq̃t ⁊ videte q̃m suauis est dñs. Mãna absconditũ est: nomẽ nouũ est qđ nemo scit nisi q̃ accipit. Nõ illud eruditio: ſz vnctio docet: nec scientia: sed ꝓscientia cõpr̃ehẽdit. Sanctũ est: margarite sunt: nec faciet ipse qđ ꝓhibet⁹ q̃ cepit facere ⁊ docere. Neq; em̃ canes aut po:rcos ĩaz reputat: quos pio:rib⁹ abiẽnũciantes facinorib⁹ atq; flagitijs etiã consolatur p aplm dicẽs. Hec quidẽ fuistis: sed abluti estis: sed sctificati estis: m̃ caueat ne reuertatur canis ad vomitum: nec sus lora ad volutabrum luti.

Job. xxviij. ꝑs. xxxiij

¶ Dõ gustu contemplationis refectus habet intelligere diuina. Caplin. xxij.

Z Nhui⁹ g̃ ostio paradisi diuini susurrij vox audiꝫ: et sacratissimũ secretissimũq; ꝓsilium quod absc̃ditũ est a sapiẽtib⁹ ⁊ prudentib⁹: paruulis reuelaꝫ. Cui⁹ sane vocis auditũ nõ sola ĩaz ratio capit: sed grat̃ater eũ cõlocat ⁊ volũtati. Bti q̃ esurient ⁊ sitiũt iusticiã: q̃m ipsi saturabunt̃. Altissimũ plane ꝓsilij ⁊ inestimabile sacrm. ſFidelis sermo ⁊ oi acceptõe dign⁹: q̃ de celo nobis a regalib⁹ sedibus venit. ſFacta est valida fames in terra: ⁊ oĩs iã nõ egere cepim⁹: sed ad extremã iã venim⁹ egestatẽ. Denicq; ⁊ cõparati sum⁹ iumentis insipientib⁹: ⁊ silles facti sum⁹ illis: etiã po:rco: filiqs insatiabiliter esurim⁹. Qui pecuniã diligit non satiatur: qui luxuriam diligit non satiatur: qui gloriam querit nõ satiatur. Denicq; qui mũdum amat: nunq̃ satiatur. Noui ego hoies satiatos hoc mũdo: ⁊ ad eius oẽm memo:iam nauseãtes. Noui satiatos pecunia: ⁊ satiatos honoribus satiatos voluptat̃ib⁹ ⁊ curiositatib⁹ huiꝰ mũdi: nec mediocriter: sed vsq; ad fastidiũ satiatos. Et facile est cuiq; nostrũ hãc satietatez p dei grãm obtinere; neq; em̃ parit

Mat. v

hãc copia: ſz ꝓtempt⁹. Sic fatui filij adã po:rco: vo:rãdo siliquas nõ esurientes aias: sed esurie ipsam pascitis aiarũ. Sola nimirũ hoc edulio inedia vestra nutrit: sola fames alitur cibo ĩnaturali. Et dico pleni⁹ exẽpli gr̃a: vnũ sumẽs e multis/q̃ humana vanitas ꝓcupiscit. Nõ ꝑus satiabũtur co:rda hoĩm auro:rũ q̃ aura co:rpo:a satienꝫ. Nec indigneꝫ auarus: ⁊ de ambitiosis ⁊ luxuriosis: etiã et de fecino:rosis eadẽ ĩnia est. Si q̃s mihi forte nõ credit: experientie credat: vel ꝓpie: vel multo:r. Quis in vobis est fratrez/q̃ sat̃iari cupiat: ⁊ desideriũ suũ optet ipleri? Inspiciat esurire iusticiã: ⁊ nõ poterit non satiari. Panes illos desideret q̃ in domo pris abũdant: ⁊ ĩueniet sese ꝓtinuo siliquas fastidire po:rco:r. Gustũ iusticie/vel exiguũ studeat exp̃ri: vt eoĩpo desideret ampli⁹: ⁊ ampli⁹ merea tur: sicut scriptuz est. Qui edit me adhuc esurient: q̃ bibit me adhuc sitiet. Hoc em̃ cognatũ magis spũi: ⁊ naturali⁹ desideriũ vehemẽti⁹ occupat co:r humanũ: cetera q̃ viriliter ꝺ sideria pellit. Sic nimirũ fortẽ armatũ fortio:r superat: sic clauꝰ soler exp̃ri. Bti ergo q̃ esuriũt ⁊ sitiũt iusticiã: q̃m ipsi saturabunt̃. Nondũ quidẽ ipsa qua nõ satiabiꝫ hõ ⁊ viuet: sed ceteris vniuersis q̃ ꝑus insatiabiliter fuerũt ꝓcipita: vt ex ꝺ sibi volũtas ad seruiendũ ꝓ:rib⁹ ꝓcipiscentijs co:rpus vendicare desistens rõni p:rolsus exponat: magis aũt vigeat ipaſ seruire iusticie i sanctificationẽ: nõ mĩnore zelo q̃ ꝑus exhibuisset seruire iniquitati ad iniquitatem.

¶ Dõ pcã punita nec iterata nil pñt obesse. Ca. xxiij.

B Eterũ iã ⁊ volũtate mutata: ⁊ in seruitutẽ redacto co:rpe velut siccato iã aliquate⁹ fonte ⁊ oppilato fo:ramine: tertiũ adhuc idq; grauissimũ restat/de purgãda sez memoria: ⁊ exhauriẽda sentina. Quo em̃ a memoria mea excidet vita mea. Mẽbriana vilis ⁊ tenuis atramentũ fo:rte p:rsus ebibit: q̃ deinceps arte delebiꝫ? Nõ em̃ sufficieremus tinxit: sed p:rsus tota intinxit. ſFrustra conarer eradere: tante scindi tur charta q̃ characteres miseri deleanꝫ. Ipsum em̃ fo:rte memoriã delere posset obliuio: vt videlz mẽte capt⁹ eo tũ nõ meminerim q̃ cõmisi. Ceterũ vt memoria integra maneat: ⁊ ipsi⁹ macule deleanꝫ: q̃ nouacula posset efficere? Solus itaq; sermo vi⁹ ⁊ efficax: ⁊ penetrabilio: oĩi gladio ãcipiti: dimittunꝫ ribi pcã tua. Murmuret pharisẽus ⁊ dicat. Quis põt dimittere pcã niſi sol⁹ de⁹? Mihi em̃ q̃ id loquiꝫ de⁹ est: ⁊ nõ estimabiꝫ ali⁹? ab illo: q̃ ad inuenit oẽm viã discipline: ⁊ dedit illã iacob puero: ⁊ isrl̃ dilecto suo: post hec in terris visus est: ⁊ cũ hoĩb⁹ cõuersat⁹ est. Hui⁹ indulgẽtia delet pcm̃: non q̃dẽ vt a memoria excidat: ſz qõ ꝑus ineſſe pariter ⁊ inficere ꝓsueuisset: sic de cetero insit memorie: vt eã nullatenus decolo:ret.

Mar. ij Luce. v. Baruch iij. Multo:r em̃ nũc pcto:r q̃ vel a nobis: vel ab aliꝭ cõmissa nouim⁹ recoꝺamur: sed ꝓpia q̃dẽ in q̃nam aliena non nocẽt. Ut q̃d ꝺ: nisi q̃ in his erubescim⁹ singulariter: hec nobis singulariter iputãda veremur? Tolle dãnationẽ: rolle timo:rẽ: rolle ꝓfusionẽ: q̃ quidẽ oĩa plane plena remissio tollit: ⁊ nõ mõ nõ oberũt: sed etiã cooperabũtur in bonũ: vt denotas ei referam⁹ gr̃as qui remisit.

B ¶ De mĩa que ꝓmittit̃ miserenti. Caplin. xxiij.

Mat. v. Am vo supplicanti p ea cõgrue rñdeꝫ. Beati miserico:des: q̃m ipsi mĩam cõsequẽtur. Miserere g̃ aie tue q̃ deũ tibi vis misereri. Laua p singulas noctes lectũ tuũ: lachr̃ymis tuis strata tuũ rigare memẽto. Si cõpateris tibi ꝑpsi: si laboras ĩ gemitu pnĩe: ꝑmus hic gradus mĩe est: mĩam vtiq; ꝓsequ̇ris. Nõ si forte magn⁹ ⁊ multus pctõ: es: ac magnã q̃ris mĩam ac multitudinẽ miserationũ: tu q̃ mĩaz tuã magnificare ⁊ multiplicare labo:ra: recõciliaꝰ esto tibi ꝑpsi: nã ⁊ tibi grauis factꝰ eras: q̃ posit⁹ esses cõtrarius deo. Et hec sane in domo ꝓpria refo:mara pace/eandez necesse est ꝑus erga ꝓmos dilatari: vt nouissime osculeꝫ te et ipse osculo oris sui: ⁊ quẽadmodũ scriptũ est. Reconciliatus pacẽ habeas ad deũ. Dimitte his q̃ in te peccaue-

Mat. vj

Eccl. f.

E

Mat. v.

f. Jo. iij.

Jo. xvij.

Sap. iij.

Mat. vj

Ro. viij.

Rom. v

Job. xix.

Universidad de Deusto
Biblioteca

monis: ⁊ destinum⁹ vltra q̄ oporteret. Ex ꝟ tam fine lo/
quacitati nostre: quē non imperat verecundia: videtur
imperare vel hora. Memento tamen apostoli quē ali
quādo verbum predicationis vsq; in mediam noctem le
Act.xx. gitis protraxisse. Utinam adhuc (vt ipsius verbis vtar)
ij.cor.xj sustineatis modicum quid insipientie mee. Emulor enim
vos dei emulatione.

¶ Increpatio ad ambitiosos/q̄ nō mūdato corde deuz
alijs pacificare presumūt. Capm.xxvij.

ꝟ Filioli mei quis demōstrabit vobis fugere a
ventura ira? Nemo em̄ magis irā meret: q̄
amicū simulans inimicus. Juda osculo tra
dis filiū hois: hō vnanimis: q̄ simul mecuz
dulces capiebas cibos: q̄ in parapsidē ma
Luc.xxiiij num pariter intrauisti? Nō est tibi pars in ore qua orat
ad patrē ⁊ dicit: p̄ ignosce illis: q: nesciūt q̄d faciūt. Ue
vobis q̄ clauē tollitis nō scie solū: sed autoritatis: nec ipi
introitis ⁊ multos impeditis quos introducere debui
stis. Tollitis em̄ ⁊ nō accipitis claues. De q̄bus dns que
osee.viij rit̄ p̄ pphetā. Ipsi regnauerūt ⁊ nō ex me: p̄ncipes exti
terunt: ⁊ ego nō vocaui eos. ¶ Uñ tātus plationis ar
ꝟ dor: vñ ambitionis ipudentia tāta: vñ vesania tāta p̄sum
ptiōis humane: Audeat ne aliquis vestrū terreni cuiusli
bet regulī: nō p̄cipiēte ante etiā phibēte eo: occupare mi
nisteria: p̄terire dñificia: negocia disputare? Nec tu deū
putes q̄ in magna domo sua a vasis ire aptis in interitū
sustinet appropinquare. Multi quidē veniūt: sed p̄sidera q̄s
Mat.v. vocet. Ordinez ipm dñici sermonis attende. Brī inquit
mūdo corde: q̄m ipsi deū videbūt. Ac deinde. Brī pacifi
ci: q̄m filij dei vocabunt. Mundicordes vtiq; vocat p̄
celestis: q̄ nō q̄runt q̄ sua sunt: sed q̄ ielu xp̄i: nec q̄ sibi
Job.xxj vtile: sed q̄ multi. Petre inq̄t amas me? Dñe tu scis quia
amo te. Pasce oues meas. Uñ em̄ sic amaras oues com
mitteret nō amāti? Nimirū ꝟ querit inter dispēsatores: vt
fidelis q̄s inueniat. Ue ministris infidelib⁹: q̄ necdū recō
ciliati/recōciliatiōis aliene negocia q̄si homines qui iusti
cia fecerint appehendūt. Ue filijs ire/q̄ se ministros gre
p̄sitent. Ue filijs ire/q̄ pacifico⁹ sibi vsurpare gradus ⁊
noīa nō verēt. Ue filijs ire/q̄ fideles sese mediatores pa
cis: vt pcā ppli comedant: mētiunt. Ue q̄ ambulātes in
carne deo placere nō possunt: ⁊ placare velle p̄sumūt.

¶ Qō quidam pacifico⁹ um gradus sibi vsurpent.
ꝟ Capitulum.xxvij.

On miramur fratres quicūq; p̄sentem sta
tū ecclie miserea mur: nō miramur de radi
ce colubri/regulū orientē. Non miramur si
vindemiat vineā dñi: q̄ instituta a dño p̄ter
gredit viā. Impudēter em̄ pacifici graduz
⁊ filij dei vices occupat ho: q̄ nec p̄ma quidē adhuc voce
dñi ad eo: rauocātis audiuit: aut si q̄s forsitan ceperit au
dire: resiliēs fugit ad folia vt abscōderet i eis. Propter
ea necdū peccare quieuit: sed longā adhuc trahit restem
Apoc.iij nec dū factus est vir vidēs pauptatē suā: sed dicit q̄nia di
ues sum ⁊ nullius egeo: cū sit paup ⁊ nudus ⁊ miser ⁊ mi
serabilis. Nihil illi de spū mansuetudinis: q̄ occupatos
in delicto possit instruere: p̄sideras scipm ne ⁊ ipse tente
tur. Cōpunctiōis lachrymas nescies/erat magis cū ma
lefecerit: ⁊ in reb⁹ pessimis exultat. Nimirū vn⁹ eo⁹ est q̄
Luce.vj bus dns ait. Ue vobis q̄ ridetis nūc: q̄m flebitis. Pecu
niā nō iusticiā p̄cupiscunt oculi eius: ⁊ oē sublime videt
insatiabiliter esurit dignitates: gliam sitit humanā: pcul
ab eo mie viscera: seuire potius ⁊ tyrannū exhibere lera
tur: questū estimat pietatē. Quid de mundicia cordis lo
quar? Utinā nō illud oblitioni dedisset tanq̄ mortuus a
corde: vtinā nō esset colūba seducta nō habēs cor: vtinā
Esa.lij. esset q̄d vel deforis est mūdū: nec ea q̄ cor p̄cipalis est ma
culata tunica inueniretur vt obediret vel in hac pte dice
ti. Mūdamini q̄ fertis vasa domini.

¶ Exp̄hobratio q̄ incontinentes sacros ordines non ve
rentur Capm.xxix.

On accusam⁹ vniuersitatē: sed nec vniuersita
tē possum⁹ excusare: reliqt sibi dns multa mi
lia. Alioqn nisi eo⁹ nos excusaret iusticia: ⁊ il
Esa.j. lud nobis semē scrm dns sabaoth reliqsset: oli
bi sicut sodoma subuersi essem⁹: ⁊ sicut gomorra sim⁹ pe
rissemus. Dilatata siqdē videt ecclia: ipse etiā cleri sacra
tissim⁹ ordo fratrū numerus sup numerū multiplicat⁹ est.
Uerū ⁊ si multiplicasti gentē dne nō magnificasti leticiā
dū nihil min⁹ apparet decessisse meriti: q̄ numeri accessit
se. Currit passim ad sacros ordines: ⁊ reuerēda ipsis q̄s
spiritib⁹ angelicis ministeria/hoies apphendūt sine re
uerentia: sine p̄sideratiōe. Neq; em̄ signū regni occupa
re celestis: aut illi⁹ timent iperū gestare coronā: in quib⁹
auaricia regnat: ambitio iperat: dnāt superbia: sedet iniq
tas: luxuria etiā p̄ncipat: in q̄b⁹ ⁊ pessima forte appareat
Eze.viij. intra parietes abominatio: si iuxta ezechielis ppheriam
parietē fodiam⁹: vt in domo dei videam⁹ horrendū. Siq
dē post fornicationes: post adulteria: post incestus/nec
ipse quidē apud alios iguominie passiones/⁊ turpitudi
nis opa desunt: vtinā nō fierēt q̄ vsq; adeo nō cōueniūt:
vtinā nec ap̄lm hec scribere: nec nos dicere oporteret: vt
Gen.xix nec dicēib⁹ crederet q̄ humanū aliqn occupauerit aīm
tā abomināda cupido. Nūq̄d nō oli ciuitates ille spurci
tie hui⁹ marres: diuino p̄dānate iudicio ⁊ incēdio sunt de
lete? Nunq̄d nō gehēnalis flāma mox: ā nō sustineret: exe
crabilē illā p̄uenit tollere nationē: q̄ ipsi⁹ spāliter essent
pctā manifesta p̄cedentia ad iudiciū? Nunq̄d nō ⁊ ipsam
vtpote osciā tante p̄fusionis tellurē absumpsit ignis/sul
phur ⁊ spūs p̄ellarū? Nunq̄d nō in lacū horribilē soluz
oē redactū est? Imputara sunt hydre capita q̄nq; ⁊ heu
innumera surrexerūt. Quis reedificauit vrbes flagitij: q̄s
turpitudinis menia dilatauit: q̄s extēdit ꝓpagines viru
lentas? Ue ve inimicus hoīm sulphureis illis? incēdijs reli
quias infelices circūquaq; dispersit: execrabili illo cine
re ecclie corpus asperfit: ⁊ ipsoz⁹ quoq; ministroz eius
nōnullos sanie fetidissima spurcissimaq; respersit. Heu
genus electū: regale sacerdotiū: gens sancta: ppls acq̄si
tionis: quis inter tua illa p̄moꝛdia tā diuina ⁊ spiritalib⁹
affluentē charismatib⁹ christiane religiōis ortū credere
posset: posse talia in te aliqn reperiri? Jugrediūtur cum
hac macula: tabernaculū dei vīētis inhabitāt cū macula:
remplū sanctū dñi polluētes: iudiciū multiplex acce
pturi: q̄ ⁊ tam grauissimas ꝓscientias gerūt: ⁊ nihilomi
nus sese ingerūt in sanctuariū dei. Tales em̄ nō mō non
placāt deū: sed magis irritant: dū vident in cordib⁹ suis
dicere: nō requiret. Irritant plane ⁊ inimicum reddunt
sibi: vereor ne in his q̄bus eum reprehēdere debuerant.
Utinā magis turrim inchoaturi sedentes cōputarent: ne
forte sumptus nō haberāt ad p̄ficiendū. Utinā q̄ p̄tinere
nō valeūt: p̄fectionē temerarie p̄sequi: aut celibatui dare
noīa verereūt. Sumptuosa siquidē turris est: ⁊ verbum
grāde q̄d nō oēs capere possunt. Esset aūt sine dubio me
lius nubere q̄ vri: ⁊ saluari in humili gradu fidelis ppli
q̄ in cleri sublimitate: ⁊ deterius viuere: ⁊ districtius iu
dicari. Multi em̄ non quidē oēs: sed tñ multi certum est
nec latere queūt p̄ re multitudine: nec p̄ impudentia q̄
rūt. Multi vtiq; libertatē in qua vocati sunt: in occasio
nē carnis dedisse vident: abstinētes remedio nuptiali: et
in omne deinceps flagitiū effluentes.

¶ Exhortatio ad penitentiam: vt prius humiliati/post
exaltentur. Capm.xxx.

Arcite obsecro fratres: parcite aīabus vestris
parcite sanguini q̄ p̄ vobis effusus est: horrē
dum cauete periculum: ignem qui paratus est
declinate. Inueniat tandē nō irrisoria p̄fectio
nis p̄fessio: exhibeatur etiam filius in specie pietatis:
nō sit inanis celibis vite forma/⁊ vacua veritas. Quid/
ni periclitetur castitas in delitijs: humilitas in diuitijs:
pietas in negocijs: veritas in multiloquio: charitas in
hoc seculo nequā? Fugite de medio babylonjs; fugite et

saluate aīas vestras. Cōuolate ad vrbes refugij: vbi pos
sitis ⁊ de preteritis agere penitētiā: ⁊ in p̄senti obtinere
gratiā: ⁊ futurā gloriā fiducialiter p̄stolari. Nō vos re
tardet cōscientia pcōz: q̄ vbi illa supabūdauerūt: super
abūdare gra cōsueuit: nō penitētie austeritas ipsa deter
reat. Neq; em̄ condigne sunt passiones huius tp̄oris ad
preteritā culpā que remittit: nō ad p̄sentē cōsolatiōis
gratiā que immittit: non ad futurā gloriā que promittit
nobis. Denicq; nulla est tāta amaritudo: quā nō ꝓpheti
ca farina dulcoret: quā nō sapidā reddat sapiētia lignuz
vite. Si verbis nō creditis: operib⁹ credite: exēplis acq̄
escite plurimoz. Currūt vndiq; peccatores ad peniten
tiā: ⁊ natura pariter ⁊ cōsuetudine delicati: exteriorē om
nino asperitatē nō reputāt: vt exasperate conscientie le
niant. Nihil credentib⁹ impossibile: nil amātib⁹ difficile:
nil asperū mitib⁹: nil humilib⁹ arduū reperit: q̄b⁹ ⁊ gra
tia fert auxiliū: ⁊ obedientib⁹ deuotio lenit imperiū. Quā
diu ambulatis in magnis ⁊ mirabilib⁹ sup vos? Magnū
p̄ro: sus ⁊ mirabile est ministrū esse christi: ⁊ mysteriozz
(alis ministeriozz) dei esse dispēsatorē: longe sup vos est
ordo pacificozz: nisi forte omissis gradib⁹ p̄ceptis salu
tare magis q̄ ascēdere liber. Utinā tñ quisq; sic intrat:
si fieri posset: tā fideliter ministraret q̄ fiducialiter se in
gessit. At difficile fortassis ⁊ impossibile est: vt ex amara
Deu.xxiij. radice ambitionis/suauis fructus ꝓdeat charitatis. Dico
ego si vultis audire: immo nō ego sed dns. Cū vocatus
fueris ad nuptias: recūbe in nouissimo loco: q: ois q̄ se
exaltat humiliabitur: ⁊ qui se humiliat exaltabitur.

¶ De persecutione sustinenda fm vltimā
beatitudinem. Cap. xxxi.

A Mat.v. Eati (inquit) pacifici: q̄m filij dei vocabuntur.
Cōsidera diligēter nō pacidicos: sed pacificos
cōmendari. Sunt em̄ qui dicūt ⁊ nō faciūt. Si
ne q̄ēadmodū nō auditores legis iusti sunt:
sed factores: sic nō annūciatores pacis sunt beati: sz acto
res. Utinā tñ vestri quicūq; videre nt hodie pharisei: fo
te em̄ aliqui sunt: ersi nō facerēt: saltē dicerēt q̄d oporteret.
Utinā qui sine sumptu euāgelizant vt mā ducarent.
Job.x. Mercēnarius (inquit) videt lupū venientē ⁊ fugit. Utinā hodie quicūq; pastores nō sunt: mercennarios gregi
vellēt se exhibere: nō lupos: vtinā ipsi nō lederēt: vtinā
nō fugerēt nemine p̄sequente: vtinā nō exponerēt gregez
donec lupus veniēs viderēt. Nimirū sustinēdi fuerāt: si
inuenirent p̄sertim tēpore pacis recipientes mercedem
suā: ⁊ p̄ mercede sua saltē in custodia gregis laborantes: dūmodo nō ipsi turbarēt gregē: ⁊ grauis auerterēt
a pascuis iusticie ⁊ veritatis. Nā persecutio quidē indu
bitater mercēnarios a pastoribus segregat ⁊ discernit. Qui
em̄ trāsitoria dāna nō timeat: qui tēporalia lucra secrat?
Uñ terrenā sustineat p̄secutionē ꝓpter iusticiā: q̄ terre
Mat.v. nā mercedē plus q̄ iusticiā querit? Beati (inq̄t) qui p̄se
cutionē patiunt ꝓpter iusticiā: q̄m ipsoz est regnū celo
rū. Pastoz hec beatitudo nō mercenarioz: multominus
latronū est vel lupoz. Usq̄adeo siquidē p̄secutionē nō
sustinēt ꝓpter iusticiā: vt p̄secutionē malint: q̄ iusticiam
sustinere. Nēpe cōtraria est operib⁹ eoz: grauis est eius
eis ad audiendū. Ceterū ꝓpter auaricia: ꝓpter ambitio
nē paratos eos videas vniuersa pericula subire: suscitare scandala: sustinere odia: dissimulare opprobria: negli
gere maledicta: vt non minus gnciosa fit animositas ta
lium: q̄ pusillanimitas mercenarioz. Veris ergo pasto
ribus dicit pastor eoz: pastor bonus qui ꝓ ouib⁹ suis aīam
Mat.v. suā ponere nō pepercit. Beati eritis cū vos oderint ho
Luce.vj mines: ⁊ cū separauerint vos: ⁊ eiecerint nomen vestrū
tanq̄ malū ꝓpter filiū hois. Gaudete in illa die ⁊ exulta
te: q̄m merces vestra copiosa est in celis. Siquidē nō est
q̄ fures timeāt qui sibi in celo thesaurizāt. Nō est q̄ cau
sent de multiplici tribulatione: vbi multiplicationē mer
cedis attēdunt. Quinimmo gaudeāt magis vt dignū est
q̄ non tam persecutio/q̄ remuneratio augeatur: ⁊ exul
tent eo abūdanti⁹/quo plura sustinent ꝓpter christū: vt
eos perside copiosioz merces maneat apud ipsum. Quid
timidi estis modice fidei: fidelis extat sentētia irrefraga
bili veritate subnixa: q: nulla nocebit aduersitas si nulla
dominet iniqtas. Sed parū est nō nocere: etiā ꝓderit et
copiosi⁹ ꝓderit: dūmodo sit iusticia in intētione: christ⁹
in causa: apud quē patiētia pauperū nō peribit in finem.
Ipsi gloria ⁊ nūc ⁊ semp ⁊ in secula seculoz. Amen. pō.sr.

¶ Expliciūt sermones beati Bernardi de tēpore/⁊ san
ctis: et de diuersis vtilibus materijs.

Incipiūt beati Bernardi parui sermones.

¶ Sermo.j.

Eata illa ⁊ sempiterna trinitas pater ⁊ filius ⁊ spūssanct⁹:
vnus deus/scz summa potētia: summa
sapiētia: summa benignitas creauit quā
dam trinitatē ad imaginem ⁊ similitudi
nem suā: anima videlz rationalē: que in eo p̄fecit vestigiū quoddā illi⁹ summe trinitatis: qō ex memoria rōne ⁊
volūtate cōstitit. Creauit autē eā hoc modo: vt manēs in
illo participatione ei⁹ esset beata: auersa ab illo quocūq;
se conferret: remaneret misera. Sed hec trinitas creata
elegit potius p motum ꝓprie volūtatis cadere: q̄ ex gra
tia cōditoris per arbitriū stare. Cecidit ergo p suggestio
nē/delectationē/cōsensum/ab illa summa ⁊ pulchra tri
nitate/scz potētia/sapiētia/puritate/in quandā cōtrariā
et fedā trinitatē: scz in firmitatē/cecitatē/immūdiciā. Des
mo: ia em̄ facta est imporēs ⁊ infirma: ratio imp: udēs ⁊
tenebrosa: volūtas impura. Postro memoria q̄ simplicis
diuinitatis potentia sibi cogitabat: ab illa cadens/⁊ vol
uit sup sua cornua/in tres partes cōfracta dissiliit: scilz
in cogitatiōes affectuosas/onerosas/ociosas. Affectuo
sas voco illas in quib⁹ ipsa afficit: vt in curis rerū neces
sariarū edēdi/bibēdi/ceteroz⁹q̄ similiū. Onerosas in ex
terioz⁹ib⁹ amministrationib⁹ et occupatiōib⁹ duris. Ocio
sas/quib⁹ nec afficit/nec onerat: ⁊ ab eterno⁹ cōtem
platione p illa distēdit: vt si cogiter vbi gra equū curren
tē/aut auē volantē. Rōnis q̄s triplex calus est. Siquidē
ei⁹ erat discernere inter bonū ⁊ malū: verū ⁊ falsum: con
modū ⁊ incōmodū. In quib⁹ discernēdis tāta mō caligi
ne cecat: vt sepe in cōtrariū ducat iudiciū: recipiēs malū
p̄ bono: falsum p̄ro vero: noxiū p̄ro cōmodo. ⁊ ecōuerso.
Tunq̄ vo in his fallerer: si unq̄ lumine: a quo creata
est: p̄uaret. Sed q: ⁊ ipsa inde cecidit: peculdubio nihil
aliud q̄ tenebras sue cecitat⁹ inuenit. Uñ factū est vt ⁊ in
strumētū ꝓderet: scz illud triuiū sapiētie: ethicā/logicā/
physicā: quas nos possum⁹ alijs vocare noīb⁹: moralē/
inspectiuā/⁊ naturalē sciētiā. Siquidē p ethicā eligit bo
nū/reprobat malū: p logicā cognoscit verū ⁊ falsum: per
physicā cōmodū ⁊ incōmodū. i. q̄d in vsuz assumēdū sit:
q̄d respuēdū. Sequit volūtas: cui⁹ ruina fuit triplex: cui p̄ri
ta est. Que em̄ summe benignitati ⁊ puritati inhērere: et
eā solā diligere debuit: per ꝓpria imiqtatē a supnis in hec
infima lapsa p cōcupiscētia carnis ⁊ concupiscētia oculoz
⁊ ambitionē seculi/terrena dilexit. Quid ꝫ infelici⁹ casu
pōr estimari: vbi pereūte memoria/rōne/volūtate/totā
die substātia perimit? Uerūtamē hūc tā grauē: tam tene
broſum: tā sordidū lapsum nostre nature/reparauit illa
beata trinitas memor: misericordie sue: memor: culpe no
stre. Uenit ergo a parte missus dei filij ⁊ dedit fidē: post
filiū missus spūssanct⁹ ⁊ dedit charitatē. Per hec duo. i.
fidē ⁊ charitatē/facta est spes redeūdi ad patrē. Et hec
est trinitas scz fides/spes/charitas: p quā velut p tridē
tē/reduxit de limo pfundi ad amissaz beatitudinē illa incō
mutabilis ⁊ bta trinitas/mutabilē/lapsaz/⁊ miseram trini
tatē. Et fides quidē illuminauit rationē: spes erexit me

Universidad de Deusto
Biblioteca

moriam: charitas vo purgauit voluntatē. Cū ergo venit (vt dictū est) dei filius: factus est hō qui erat deus: tanq̄ medicus bonus dedit p̄cepta: quib⁹ obseruatis/reformaretur salus amissa. Ut vo p̄ceptis faceret fidez: exhibuit signa. Ut eo⁹dē p̄cepto⁹ p̄suaderet vtilitatē: p̄misit beatitudines. Est igit fides alia p̄cepto⁹: alia signo⁹: alia p̄miſſo⁹. i. qua credimus in deū: qua credimus deū: qua credimus deo. Per fidē p̄cepto⁹ credimus in deū. Credere aūt in deū: est in eū sperare ⁊ diligere. Per fidē signo⁹ credimus deū: qui talia pōt ⁊ oīa pōt. Per fidez p̄miſſo⁹ credimus deo: qui quicq̄d p̄mittit: veraciter cōpler. Similiter q̄ spes tripler est: ⁊ p̄cedit de p̄dicta triplici fide. Nā de fide p̄cepto⁹ oritur spes venie: de fide signo⁹ spes gratie: de fide p̄miſſo⁹ spes glorie. Charitas itidem ternario numero colligitur: de corde puro: ⁊ cōscientia bona: ⁊ fide non ficta. Puritatē debemus p̄mo: cōscientiā nobis: fidem deo. Puritas autē est: vt quicq̄d agit: aut ad vtilitatē p̄mi: aut ad honorē fiat dei. Magnime aūt exhibēda est p̄mo: q: deo manifesti sumus: p̄mo aūt nō possumus: nisi inquantū illi cor nostrū aperimus. Cōscientia bona faciūt in nobis duo: penitētia et cōtinētia: q̄n scz per penitentiā peccata cōmissa punim⁹: ⁊ per cōtinētiā deinceps puniēda nō cōmittimus: ⁊ hāc debem⁹ nobis. Post hec supest f. des nō ficta: q̄ deo vigilanter exhibēda est: vt nec p̄pter p̄mū/cui nos impendimus: offendamus deū: nec p̄pter cōscientiā/quā p penitentiā ⁊ cōtinentiā in humilitate custodire volum⁹: minus exequamur mādato⁹ dei obedientiā: ⁊ hec est fides nō ficta. Nō ficta aūt ponit ad differentiā mortue fidei et ficte. Mortua fides est q̄ sine operib⁹ est. Fides ficta/q̄ ad tēpus credit: ⁊ in tēpore tētationis recedit. Unde etiā ficta. i. fragilis dr. Hec oīa breuius possumus colligere: vt facilius cōmendent memorie. Dicam⁹ ergo. Est trinitas creatrix: pater ⁊ filius et spūssanctus: ex qua cecidit creata trinitas/memoria/ratio/⁊ voluntas. Et est trinitas per quā cecidit: videlz p̄ suggestionē/delectationez/cōsensum. Et est trinitas in quā cecidit: videlz/impotentia/cecitas/immundicia. Rursus trinitas q̄ cecidit. i. memoria/ratio/volūtas. Singule cuiusq̄ tripartitus excidit casus. Memoria cecidit in tres species cogitationū: affectuosas: onerosas: ociosas. Ratio in triplicē ignorātiā: boni et mali: veri et falsi: cōmodi ⁊ incōmodi. Voluntas in cōcupiscentiā carnis: cōcupiscentiā oculo⁹: ambitionē seculi. Est trinitas per quam relurgit: fides/spes/charitas. Que trimēbres habēt subdiuisiones. Est enim fides p̄ceptoꝝ/signoꝝ/promissoꝝ: est et spes vnie/gratie/glorie: et est charitas de corde puro/⁊ cōscientia bona/et fide non ficta. ¶Sermo.ij.

Ue maria gratia plena. Non in sola virginitate cōstare poterat gratie plenitudo: neq̄ cū omnibus est de ea accipere. Felices qui nō inquinauerūt vestimēta sua: ⁊ cū regina nostra virginitatis p̄uilegio gloriant. Sed num vnam tm̄ būdictionē habes o domina? Et mihi obsecro vt benedicas. Perijt virtus illa a me: nō est iam vel aspirare ad illā. Cōputrui in stercore meo: vt iumentū factus sum. Nunq̄d nō erit mihi etiā aliquid apud te: nō erit vbi possim esse tecū quia iam sequi nō valeo quocūq̄ ieris? Querit angelus puellam: quā p̄parauit dñs filio dñi sui. Bibit ipse de hydria tua cognata tibi virtute delectatus: sed nunquid nō et iumentis potū tribues? Bibit angelus ꝙ virū non cognoscis: bibant iumenta ꝙ de humilitate singulariter gloriaris. Respexit (inquit dñs) humilitatē ancille sue. Nam virginitas sine humilitate habet fortasse gloriam: sed nō apud deū. Humilia semper excelsus respicit: ⁊ alta alonge cognoscit. Humilibus dat gratiā: superbis resistit. Sed forte ne in his quidez duabus meretis plena est hydria tua: capax est etiam tertie: vt non modo angelus ⁊ iumenta: sed ipse iam bibat architriclinus. Hoc enim vnū bonū quod seruauimus vsq̄ ad hūc: minister angelus hauriat: sed vt ferat architriclino. Patrez loquor: qui principiū trinitatis architriclinus iure vocatur. Ait sane angelus fecunditatē marie cōmēdans: que tertia est metrera. Quod enim de te nascetur sanctum: vocabitur filius dei. Ac si dicat. Cum eo solo tibi est generatio illa cōmunis. Luce.ſ.

¶Sermo.iij.

E

Ue maria gratia plena. Bene plena: q: deo et angelis ⁊ hominib⁹ grata. Hominib⁹ per fecūditatē: angelis p̄ virginitatē: deo p̄ humilitatē. In hoc tertio a dño se respectā testatur qui humilia respicit: ⁊ alta alonge cognoscit. Sicut enī oculi sapiēs omne sublime vident: ita oculi dñi oēm humilē intuentur. Unde ait in cantico canticoꝝ. Reuertere reuertere sunamitis: reuertere reuertere: vt intueamur te. Quater dicit reuertere p̄opter quadruplicē superbiā: p̄ quaz auersa a dño nō videbatur. Est enī superbia cordis: superbia oris: superbia operis: superbia habitus. Superbia cordis est: quādo homo in oculis suis magnus est. Contra quā sapiens orat dicēs: Extollentiā oculoꝝ meoꝝ ne deseris mihi. Et alibi. Ue qui sapientes estis in oculis vestris. Superbia oris vel lingue: que ⁊ iactantia dr: est: q̄n homo nō solū magna de se sentit: sed etiā loquit. Unde psalmista. Disperdat dñs vniuersa labia dolosa: ⁊ linguā magniloquam. Superbia operis est: q̄n homo exteriori quadā superbia vt magnus appareat: agit. de qua idem psalmista ait: Nō habitabit in medio domus mee: qui facit superbiā. Superbia habitus est: q̄n hō vt gloriosus videatur: p̄cciosis se ornat vestibus. Un̄ paulus. Nō in veste p̄ciosa. Et dñs. Qui mollibus vestiūtur in domib⁹ regū sunt: vbi superbia abūdat. Sunt autē quinq̄: q̄ adtenedium tam mortifere pestis/a dño rationali aīe sunt posita: locus/corpus/tentatio diaboli/p̄dicatio christi/⁊ eius cōuersatio. Locus/quia ei filiū: corpus/q: onerosum: tentatio/quia inquietat: christi p̄dicatio/q: edificat: ⁊ eius cōuersatio/q: informat. Dis quasi q̄q̄z sensibus deus humiliratē operat in anima. Sicut enim aīa vita est corporis: ita deus vita est anime: ⁊ sicut corpus mortuū est q̄ per quinq̄ sensus ab anima nō vegetatur ita anima mortua est que per hec a dño non humiliatur. Ecclī.ſ. Pſal. cxxxvij. Job.xlj. Lañ.vj.

¶Sermo.iiij.

Ntrauit iesus in quoddā castellum: ⁊ mulier quedā martha noīe/excepit illū in domū suā. Castellum vbi christus intrauit volūtaria est paupertas: q̄ habitatores suos a gemina impugnatione: qua hui⁹ mundi amatores expugnant: reddit securos: scz p̄p̄ia inuidia ⁊ aliena. Pauptas em̄ duz putat misera: aliena caret inuidia: ⁊ q: est volūtaria: nemini q̄q̄ inuidet. Due iste sorores: duas vitas amatorū paupratis significāt. Quidā cū martha soliciti dño iesu duo pulmētaria p̄parāt: scz correctionē operis cū salsamēto cōtritionis: ⁊ opus pietatis cū cōdimēto deuotionis. Ibi vo qui cū maria soli deo vacāt: cōsiderātes quid sit deus in mūdo: quid in hoībus: q̄d in angelis: quid in seipso: quid in reprobis: cōtemplātur q: deus est mundi rector: ⁊ gubernator: hominū liberator: et adiutor: angelo⁹ sapor et decor: in seipso p̄incipiū ⁊ finis: reproboꝝ terror: ⁊ horror. In creaturis mirabilis: in hoībus amabilis: in angelis desiderabilis: in seipso incōprehensibilis: in reprobis intolerabilis. Ecclī.ſ.

¶Sermo.v.

Jes dici cruciat verbū. Dies dici/angelus virgini. Dies angelus p̄pter beatitudinez: virgo dies p̄pter integritatis fructē. Et nox nocti indicat sciētiā. Serpēs nox p̄pter malitiā: mulier nox p̄pter ignorātiā. Dies dici cruciat verbū. Deitas virginitati de vtero paterne maiestatis: in vtero materne integritat. Aliter. Dies dici cruciat verbum: deus pater anime rationali per fidē illuminate. Et nox nocti indicat sciētiam: creatura rationalis/anime rationali nondū per fidē illuminate. Unde apls. Inuisibilia dei per ea q̄ facta sunt intellecta cōspiciūtur Pſ. xviij. Rom.ſ.

a creatura mūdi. Undenos dicimus verbū indicatum: verbū inspiratū: verbū eructuatū. Primū fecit cognitionem: scōm cōuersionē: tertiū viuificationē. Primū obfuit: scōm nō profuit: tertiū viuificauit. Primū obfuit: quia cū cognouissent deū: nō sicut deū glorificauerūt: aut gratias egerūt: sed euanuerūt in cogitationib⁹ suis: ⁊ obscuratū est insipiens cor eoꝝ. Scōm nō profuit: q: non data est lex que posset viuificare. Tertiū viuificauit: q: p crucem redemit. Primū totū de foris: scōm foris ⁊ intus: tertiū totū intus. Et nota q: qō eructuatur: de plenitudine eructuātis cū quodā ipsius substātie sapore ꝑferk: ⁊ idcirco sapiēcia incarnata dr: habēs in se oēm plenitudinē. Ubi.ō. Osee.vj

Jn miraculis cognitionē: in doctrina cōuersionē: in passione viuificationē. Unde ait ꝓphera. Venite ⁊ reuertamur ad dñm: q: ipse cepit ⁊ sanabit nos: percutiet ⁊ curabit nos. Viuificabit nos post duos dies: scz cognitiōis ⁊ cōuersionis: in die tertia suscitabit nos: voce verbi incarnati per primā suā resurrectionē: ⁊ viuemus in cōspectu eius viuificati p̄ passionē: serenius illuminati p̄ miraculoꝝ cognitione: sequemurq̄ vt cognoscam⁹ dñm: instructi per doctrine conuersionem. ¶Sermo.vj. A Lañ.iij.

Gredimini filie syon: ⁊ videte regē salomonē. Nō dicit ecclesiastes aut ydidan. Nā ⁊ his nominib⁹ appellat⁹ est rex ille: ⁊ significat iesuz christum nostrū verū salomonē: qui est salomō. i. pacificus in exilio: ecclesiastes. i. concionator: in iudicio: ydida. i. dilect⁹ dñi in regno. Ubiq̄ rex. In exilio rector: moꝛuz: in iudicio discretor: meritoꝝ: in regno distributor: premioꝝ. In exilio māsuetus: in iudicio iustus: in regno gloriosus. In exilio amabilis: in iudicio terribilis: in regno ammirabilis. In diademate quo coronauit eum mater sua. Est aūt hec corona misericordie: ⁊ in hac imitabilis. Coronauit eū ⁊ nouerca sua corona miserie: ⁊ in hac cōemptibilis. Synagogā loquor: q̄ se ei nō matrē exhibuit: sed nouercā. Coronabit eū familia sua corona iustitie: ⁊ hac terribilis. Coronat eū pater suus corona gloꝛie: ⁊ in hac desiderabilis. Videāt ergo eū petōres in corona miserie. i. spinea: ⁊ cōpungant. Videāt eū filie syon anime affectuose in corona misericordie: ⁊ imitentur. Ui debūt eū impij in corona iustitie: ⁊ peribūt. Uidebūt eū sancti in corona gloꝛie: ⁊ ꝓpetualiter gaudebūt. Egredimini filie syon: anime delicate de sensu carnis/ad intellectum mentis: de seruitute carnalis cōcupiscētie/ad liberatē spiritalis intelligētie: ⁊ videte regē salomonē in diademate quo coronauit eū mater sua. Coronant̄ quidē et alij imitatores ipsi⁹: sed b ex industria adiuti per gratiā. Solus iste a matre coronat⁹ est: q: solus cū ordinatis affectionib⁹/tanq̄ spōsus et thalamo ꝓcessit ex vtero matris. Sunt aūt affectiones iste quattuoꝛ: notissime: amoꝛ ⁊ letitia: timoꝛ ⁊ tristicia. Absq̄ his nō subsistit humana aīa: sed quibusdā sunt in coronā: quibusdā in cōfusionē. Purgate em̄ ⁊ ordinate: gloriosam in virtutū coꝛona redduntanimā. Inordinate: per cōfusionē delectam ⁊ ignominiosam. Purgant aūt sic. Si amātur q̄ amāda sunt: si magis amātur q̄ magis amāda sunt: si nō amātur q̄ amāda nō sunt: amoꝛ purgat⁹ erit. Sic ⁊ de ceteris. ¶Ordinantur aūt sic. In initio timoꝛ: deinde letitia: post tristicia: in cōsummatiōe amoꝛ. Cōpositio quarū talis est. De timoꝛe ⁊ letitia nascit ꝓudētia: ⁊ est timoꝛ causa ꝓudentie: letitia fructꝰ. De letitia ⁊ tristicia nascit rēperātia: cuius est tristicia causa: letitia fructus. De tristicia ⁊ amoꝛe nascitur fortitudo: ⁊ est tristicia causa fortitudinis: amoꝛ fructus. Claudit̄ circulus coꝛone. De amoꝛe et timoꝛe nascitur iustitia: et est timoꝛ causa iustitie: amoꝛ fructus. ¶Cōsidera ergo quō iste affectiones ordinate virtutes sunt: inordinate perturbationes. Si timoꝛ sequat̄ tristicia: desperatione generat: si amoꝛ letitia: dissolutionez. Sequat̄ ergo timoꝛ letitia: q: timoꝛ futura cauet: letitia de ꝓsenti gaudet: ꝓudētia cautele finē letitia possidet. Probet ergo letitia timoꝛē. Probat⁹ timoꝛ: nihil aliud q̄ ꝓudentia est. Comitetur letitia tristitia: q: moderate lesta amplectitur: qui tristia reminiscit. Teneret ergo letitia tristicia: tēperata letitia nihil aliud q̄ tēperantia est. Jungat̄ amoꝛ: tristicie: q: fortiter sustinet tristia: qui per amoꝛē que sunt amāda: desiderat. Confortet ergo amoꝛ tristiciā: cōfortata vo tristicia nihil aliud q̄ fortitudo est. Jungat̄ amoꝛ: timoꝛi: q: ordinate amādis inhereat qui timenda nō negligit. Ordinet ergo amoꝛ timoꝛē: ordinat⁹ timoꝛ: nihil aliud q̄ iustitia est. Due affectiones letitia et tristitia nō se extendunt ad alia: in nobis em̄ letamur: ⁊ in nobis tristamur. Amoꝛ: et timoꝛ ad alia se extendunt. Timoꝛ em̄ affectio est naturalis: que nos cōiungit superiori per inferiorē partē: ⁊ habet se ad solū deū. Amoꝛ affectio est: que nos coniungit supiori ⁊ inferiori ⁊ equali: et habet se ad deum et proximū. In his autē duobus perfecta cōsistit iustitia: vt timeamus deū ꝓpter potētia: amemus ꝓpter bonitatē: ⁊ proximū ꝓpter nature societatē. ¶Sermo.vij. D

Uid est q̄ dicimus beatā mariā purificari? Quid vo q̄ ipsum iesuz dicimus circūcidi? Uniuerū tam nō indiguit illa purificatiōe: q̄ nec ille circūcisione. Nonne ergo ⁊ hic circūciditur: ⁊ illa purificat: p̄debētes exemplū penitētib⁹: vt a viris cōtinentes: p̄mū per ipsam continentiam circumcidamur: deinde a commissis per penitētiam purificemur. ¶Sermo.viij. E

Uid est aūt q̄ maria portat iesum in vtero: ioseph in humero/in egyptum sciens ⁊ inde rediens: symeon portat in brachijs? Significant isti tres/tres electoꝝ ordines. maria/ꝑdicatores: ioseph penitentes: symeon bonos operatores. Qui em̄ alijs euāgelizat: quasi iesuz i vtero portat: vt eū alijs vel poti⁹ alios ei pariat. De talib⁹ erat beat⁹ paulus q̄ dicebat: Filioli mei quos iterū parturio: donec christ⁹ formet in vobis. Qui vo ꝑ christo laborib⁹ fatigātur: q̄ ꝑsecutiones patiunt̄: q: nulli mala inferūt: sed ab alijs illata patiēter ferūt: merito isti portare eū in humeris dicūtur: quib⁹ ⁊ ab ipsa veritate dr: Qui vult venire post me abneget semetipm ⁊c. Si q̄o aūt est q̄ portigat panē esurienti: potū sitienti: cet̄eraq̄ misericordie opa solicite impēdat egenti: nōne iste recte videtur eū portare in brachijs? Huiusmodi em̄ dicturus est in iudicio dñs. Quādiu fecistis vni ex minimis meis: mihi fecistis. ¶Sermo.ix. Luce.ix. mat. xxv

Apiētia edificauit sibi domū ⁊c. Cū multis modis sapiētia intelligat: querēdū est q̄ sapientia edificauit sibi domuz. Dicit em̄ sapiētia carnis que inimica est deo: ⁊ sapiētia hui⁹ mūdi/q̄ stulticia est apud deum: vtraq̄ ista fm̄ iacobū apl̄m/terrena est: aīalis: diabolica. Scōm hāc sapiētiā dicunt sapientes vt faciāt mala: bñ aūt facere nesciūt: ⁊ in ipsa sua sapiētia arguunt̄ ⁊ perdunt̄: sicut scriptū est. Cōp: ehēdā sapientes in astutia eoꝝ: ⁊ perdā sapientiā sapientiū: ⁊ prudētiā prudentiū reprobabo. Et vnq̄ talib⁹ sapientib⁹ videtur mihi digne ⁊ cōpetenter dictū salomonis aptari: quo ait Est malicia quā vidi sub sole: virum qui videt apud se sapiēs esse. Nulla talis sapiētia sive carnis/sive mūdi edificat: immo destruit quācunq̄ domuz inhabitat. Est ergo alia sapiētia que desursum est: primū quidē pudica: deinde pacifica. Hic est christus dei virtus ⁊ dei sapientia: de quo apl̄s. Qui factus est (inquit) nobis sapiēcia a deo ⁊ iustitia: ⁊ sanctificatio ⁊ redēptio. Hec itaq̄ sapiētia que dei erat: ⁊ deus erat/de sinu patris ad nos veniens: edificauit sibi domū: ipsam scz matrē suā virginem mariam: in qua septē colūnas excidit. Quid est in ea septē columnas excidere: nisi ipsam dignum sibi habitaculum fide et operibus preparare? ¶Numerus ternarius numerus ad fidē ꝓpter sanctā trinitatē: quaternarius primer ad mores/ꝓpter q̄tuoꝛ: principales virtutes. Cū aūt in beata maria sancta trinitas fuerit: fuerit dico p̄ presentiā maiestatis: vbi solus filius erat per susceptionē humanitatis Jaco.iij. Deu. iiij Job.v. ſ. Lo. ſ. Jaco.iij. ſ. Lo. ſ. B

Universidad de Deusto
Biblioteca

restatur nūciūs celestis qui ei arcana mysteria reserans/ait: Aue gratia plena dñs tecū. Et post pauca. Spūssanctus supuenier in te:ꝛ virtꝰ altissimi obūbrabit tibi. Ecce habes dñm: habes virtutē altissimi: habes spūssancū: habes patrē ꝛ filiū ꝛ spiritūsanctum. Neq; em̄ pōt esse aut pater sine filio: aut sine patre filiꝰ: aut sine vtroq; procedens ab vtroq; spūssancꝰ: ipso filio dicēre: Ego in patre ꝛ pater in me est. Et iterū. Pater aūt in me maneno: ipse facit opera. Manifestū est fuisse in corde virginis fidez sancte trinitatis. ¶ Utrū aūt ꝛ quattuo: pncipales vtutes/tanq̄ quattuo: colūnas possederit: inquisitione dignū videt. Primū ergo videamus an fortitudinē habuerit. Que nimirū virtus/quomodo illi abesse potuit: que abiecꝫ secularib⁹ pōpis: spretisq; voluptatib⁹ carnis: soli deo in virginitate viuere ꝓposuit: Nisi fallo: hec vgo est que apud salomonē legitur. Mulierē fortē quis inueniet: Procul ꝛ de vltimis finib⁹ pretiū ei⁹. Que adeo fortis fuit: vt illius serpētis caput cōtereret: cui a dño dictū est. Inimicitias ponā inter te ꝛ mulierē: ꝛ inter semē tuū ꝛ semē illius. Ipsa cōteret caput tuum. Porro q̄ temperans prudēs ꝛ iusta fuerit: ex angeli collocutione/et sua ipsius respōsione luce clarius comprobamus. Salutata quippe tam venerabiliter ab angelo: Aue gratia plena dñs tecū: nō se extulit quasi que ex singulari gratie priuilegio bñdicerētur: sed siluit ꝛ qualis esset insolita hec salutatio secū cogitauit. Qua in re quid nisi tēperans fuit? At vo cū de celestib⁹ mysteriis ab eodē angelo doceret: diligēter quesiuit/quomodo conciperet ac pareret: que virū vnq̄ nō cognosceret: ꝛ in hoc sine dubio prudens extitit. Justicie aūt prefert insigne: vbi se ancillā dñi cōfitetur. Nam q̄ iustꝰ sit cōfessio: restat qui ait: Uerūtamen iusti cōfitebunt nomini tuo: ꝛ habitabūt recti cum vultu tuo. Et alibi iustis dr: Et dicetis in cōfessione opera dñi vniuersa bona valde. ¶ Fuit igit beata virgo maria fortis in ppōsito: tēperans in silentio: prudēs in interrogatione: iusta in cōfessione. His itaq; quattuo: morum colūnis/ꝛ tribus fidei pdictis/extruxit in ea sibi domū sapiētia celestis: que adeo mentē eius repleuit: vt de plenitudine mentis fecundaret ꝛ caro: ac virgo singulari gratia eandē ipsam sapientiā carne tectā pareret: quā prius mente pura cōceperat. Nos q̄s si eiusdē sapiētie fieri domus volumus: necesse est vt eisdē septē colūnis extruamur. i. vt fide ꝛ moꝛib⁹ ei preparemur. Et in moꝛib⁹ quidē solā puto sufficere iusticiā: ceteris mī virtutib⁹ circumfultā. Itaq; ne erroꝛe fallatur atq; fortitudo: me fortē labatur vel in dexterā vel in sinistrā partē declinādo.

¶ Sermo.x.

ET vocabitur nomē eius admirabilis/consiliarius/deus/fortis/pater futuri seculi/princeps pacis. Admirabilis est i natiuitate: cōsiliarius in predicatione: deus in operatione: fortis in passione: pater futuri seculi in resurrectione: princeps pacis in ppetua beatitudine. Hec etiaz noīa possunt ei cōgrue assignari in opere nostre salutis. Nā primo dr admirabilis in cōuersione nostre voluntatis: q̄ mutatio est soli⁹ dextre excelsi. Postmodū dr: cōsiliarius in revelatiōe sue volūtatis: q̄s revelat q̄d sequendū sit iaz cōuersis. Un paulus cōuersus dicebat: Dñe q̄d me vis facere? Conuersi aūt necesse est cōpungaꝫ ꝓ ꝓteritis delictis: in quoꝛ remissione dr deus: cuius tm̄ est peccata remittere. Unde est q̄ saluatoꝛe nostro in terra remittēre peccata: indei dicunt cū blasphemare: quasi qui assumeret sibi q̄d erat solius dei. Quarto dr fortis. Juxta sententiā em̄ apostoli/necesse est vt oēs qui pieVo iunt viuere in chriſto iesu: persecutionem patiātur. Sed quis sustineret: nisi ille iuuaret? Un Dauid. Nisi q: dñs adiuuit me: paulominus habitasset in inferno aīa mea. Cum ergo nos in tribulatione ꝓtegit: cū ipsas aerias potestates arcet a nobis ac repellit: q̄d aliud in hoc operē dici potest nisi fortis? Unde dicuꝫ est. Dñs fortis ꝛ potens: dñs potēs in prelio. Et quoniā ipsa conuersio ꝛ vita nostra in chriſto agenda est nō intuitu temporaliū rerū: sed spe futuroꝝ bonoꝝ: ideo quinto loco ponitur pater futuri seculi. Pater fez in regeneratione coꝛpoꝝ nostroꝝ. Quia vo omnes quidē resurgemus: sed nō oēs immutabimur: vt discernat immutatione iustoꝝ ab iniquorū resurrectione: ponitur sexto loco princeps pacis. Qua obtēta/tota perfectio impletur: nec iam vltra aliud q̄ꝫ apperendū relinquitur. Ipsa est enim in cuius exultatione cōcinit psalmista dicēs: Lauda hierusalē dominū: lauda deum tuū syon. Quoniā cōfortauit seras portarū tuarū: benedixit filiis tuis in te: qui posuit fines tuos pacē. Notum fez nominū cōsequentiā ꝛ virtutem breuiter atq; eleganter comprehēdit vno nomine angelus loquēs ad ioseph. Et vocabis (inquit) nomen eius iesum. Cuius videlz nominis exponens rationem: Ipse enim ait: saluum faciet populum suum a peccatis eoꝝ. ¶ Sermo.xi.

IJlius dei apparuit vt nos adiuuaret et eruderet: quod potest: quia est virtus patris et sapientia. Virtus adiuuat: sapientia erudit et informat. Infirmitati auxilium est necessarium. Cecitas eruditione indiget ꝛ doctrina. Eruditus sane faciens abnegare impietatē et secularia desideria: vt sobrie et iuste et pie viuamus. Impietas erat incredulitas: quia deū nec credebamus: nec colebamus. Deum em̄ sicut piū est colere: sic impiū est abnegare. Secularia desideria sunt cōcupiscētia carnis: cōcupiscentia oculoꝝ: superbia vite: que trahunt et inclinat ad amoꝛe seculi. Istis abnegaris/viuit hō sobrie: refrenans cōcupiscentiā carnis: cōcupiscentiā oculoꝝ: superbiā vite. Postq̄ vo incipit esse sobrius: cōtra duplicē ebrietatē duplicē ponit sobrietatē. Ebrietas exterioꝛ: voluptatū effusio: interioꝛ: curiositatū occupatio. Ecōtra sobrietas exterioꝛ/voluptatū refrenatio: interioꝛ/curiositatū exclusio. Ita vinit hō sobrie quantū ad seipsum: iuste quātum ad proximū: cui exhibet quod iustū est. ¶ Justicia est in duobus: in innocētia/ꝛ in beneficientia. Innocētia iusticiā inchoat: beneficiētia cōsummat. Pie quantū ad deū. Pietas est in duob⁹: vt de nobis nō presumamus: sed in deo perfecte cōfidamus: vt p̄ eū omnia mūdi impedimēta vincamus. In deo nō est diffidendū: sed securē ꝛ fiducialiter est agendū. Ipse tanq̄ pius ꝛ laudabilis medicus prius bibit potionē quā parabat suis. i. passionē ꝛ mortē sustinuit: ꝛ sic sanitatē immoꝛtalitatis accepit et impassibilitatis: docens suos vt cōfidenter biberēt potionē que generat sanitatē et vitam: et qui post passionē vita eterna vinit: spem dat nobis vt idem speremus ab eo securi.

¶ Sermo.xii.

PRantibi posite lapidee sex hydrie ꝓ purificationē iudeoꝝ. Intelligamus has sex hydrias positas/esse sex observātias seruis dei ꝓpositas: in quibus tanq̄ iudei purificari debeant. Sunt autē iste: silentiū/psalmodia/vigilie/ieiuniū/opus manuū/carnis mundicia. In hydria silētij purificamur a peccatis: que verbo siue cogitatione cōtraximus. Cuius vitij sunt octo species. Est em̄ verbū stultū/vanū/mendax/ociosum/dolosum/maledicū/impudicū/exculatoꝛiū. Que nimirū pestis de loquacitate nascitur: ꝛ per silentij censurā/aut euertitur funditꝰ: aut certe ne multū noceat reprimitur. In psalmodia fit duplex cōfessio: vbi ꝛ peccatoꝝ: de culpis cōpungitur: ꝛ deo laudes super iudicia iusticie sue dicūtur. In hac ergo hydria iudeus quisq̄/qui sex recte cōstituta purificatur ab immūdo spiritu blasphemie: cui ante cōuersionē subiacebat. Dū em̄ seipsuz laudaret ac deū accusaret: quid aliud q̄ blasphemꝰ erat? An nō sunt blasphemi q̄ dicūt: nō est equa via dñi? An nō insipiens ille blasphemus: q̄ dicit in coꝛde suo nō est deus? Jam vo cōuersus ꝛ confessus canticisq; diuinis instructus: coꝛrecta vita coꝛrigit et verba;

secq̄ ipsum accusans mala sibi cōputat: deū aūt laudās/bonū q̄ in se videt: nō sibi sed illi applicat: ꝛ hoc totum agitur in psalmodia. Per psalmodiā accipe quicq̄d deo agitur cū mētis melodia: siue sint psalmi: siue hymni: siue etiā quecūq; cārica. Tertia hydria posui superius vigilias: has semp debet comitari oratiōnū instātia. Unde ꝛ dñs in euāgelio legitur in oratione pnoctasse: ꝛ discipulos suos exhortās vtriusq; simul cōiunxit dicēs: Uigilate ꝛ orate: vt nō intretis in tēptatiōē. Tales vigilie abluūt nos a sordib⁹/quas cōtraximus p̄ somnolentiā resoluti dū obliuione quadā a via salutis intepuimus ac toꝛpuimus. Quarta hydria est ieiuniū: de quo q̄s dubitet an ꝛ ipsum purificet? Uera est illa sententia: cōtrarijs curātur cōtraria. Si ergo per gulā peccauimus ꝛ ingluuiē: quid restat nisi vt per abstinentiā reparemur? Nec solū huius vitij fit per ieiuniū purificatio: insup ꝛ virtus ad expellēdos demones cōparatur: dicēte dño. Hoc genus in nullo pōt exire: nisi in oratione ꝛ ieiunio. Sequit̄ quinta hydria que dr opus manuū. In quo si querat an sit aliqua purificatio: facile pōt inueniri q̄ multa. Nam vt plurima pretereā: hoc solū quāri sit preconij: quante gratie: quis digne estimet suo se quēq; laboꝛe trāsigere: ac nulli⁹ alij quid desiderare: Ac ne me quisq̄ puter hec magis declamatoꝛie q̄ꝫ ex veritate ꝓferre: audiat ipsum doctoꝛem nostrū in fide ꝛ veritate apostolū paulū scribentē ad thessalonicēses: hec ipsa docentē ꝛ precipientem. Rogamus vos (inquit) fratres vt abūdetis magis ꝛ operam detis vt quieti sitis: ꝛ vt vestrū negociū agatis: ꝛ operamini manib⁹ vestris ꝓcipimus vobis: ꝛ vt honeste ambuletis ad eos q̄ foris sunt: ꝛ nullius aliq̄d desideretis. Audiat eūdem ipsum facientē que docebat. Ipsi em̄ scitis (inquit) quēadmodū oporteat vos imitari nos: qm̄ non inquieti fuimus inter vos: neq; panē gratis manducauimus ab aliquo: sed in laboꝛe ꝛ fatigatione: nocte ꝛ die operātes ne quē vestrū grauaremus. Jte audiat docētē que faciebat. Cum essemus apud vos: hec denūciabamus vobis: qm̄ si quis nō vult operari nec mādūcet. Uides q̄ solicite obseruandū ꝓcepit doctoꝛ: genius opus manuum: Cur hoc tantopere curauit: nisi q: sicut bonus ꝛ diligēs pastoꝛ: hoc ouiū saluti plurimū expedire ꝓuidit? Restat vltia carnis mūdicia. In hac fit purificatio ab illa q̄nq; partita coꝛpis illecebra: visus/auditus/gustus/odoratꝰ tactus. Et cetera quidē predicta: idest silentium/psalmodia/vigilie/ieiuniū/opus manuū: exerceri sine ista possunt: sed si iuuabi ꝓcincti nō sint. i. si defit carnis mundicia lucerne ardētes quid ꝓderunt? Unde ergo colligēdū est/q̄ sit necessaria huius hydrie purificatio: q̄ sola omnibus supradictis equipollentem obtinet vim saluris.

¶ Et notādū q̄ in his oībus obseruātijs/quattuoꝛ prīmas debemus nobis: quintā proximo: sextā deo. Nā silentium/psalmodiā/vigilias/ieiuniū/debet quisq̄ exercere ꝓpter seipsum: hoc est ꝓpter suam disciplinā: opus manuū ꝓpter proximū ne q̄ gravet: sed magis habeat vñ tribuat necessitatē patiēti: carnis mūdiciā ꝓpter deū: vt illi placeat: ꝛ eius volūtatē faciat. Un scriptū est. Hec est em̄ volūtas dei sanctificatio vestra: vt abstineatis vos a fornicatione: vt sciat vnusquisq; vestrū vas suū possidere in sanctificatione ꝛ honoꝛe. Dō aūt ille hydrie/lapidee dicunt: significat q̄ sine aliqua difficultate obseruari nō possunt: ꝛ q̄ dura ꝛ aspera est via q̄ ducit ad vitam. Uel certe lapidee dicūtur ꝓpter fortitudinē: ne facile frāgant: aut dissoluant: ꝛ effundat liquoꝛ: gre q̄ in eis continet: qō vtiq; cito ꝓgere posset: si vel ficticles essent: vel lignee: seu cuiusliber alteri⁹ fragilis materie. Uel etiā lapidee. i. chriſtiane a lapide chriſto: vt sez i fide chriſti fiāt.

¶ Sermo.xiii.

DIcite⁹ singule metretas binas vel ternas. Dic primū sciendū est q̄ hmōi hydrie aliq̄n sunt vacue: aliquādo sunt plene. Plene autem aliquādo veneno: aliquādo aqua; interdum etiā vino. Uacue quippe ꝛ inanes sunt: cum proinani gloꝛia/vel aliquo tēpoꝛali emolumēto flūt. Plene veneno sunt: si cuz murmure/ꝛ animi rancoꝛe gerantur. Aqua plene dicūtur: cū ex timoꝛe dei obseruanꝫ. Siquidē per aquā timoꝛ intelligitur. Un ꝛ apud salomonē legitur: Timoꝛ dñi fons vite. Uino aūt plene sunt: cum timoꝛ vertitur in amoꝛē: cū charitas excludit timoꝛē: cū ea que ꝓius obseruabātur timoꝛe pene: iam exercenꝫ delectatioe ꝛ amoꝛe iusticie. Ut vacue vel veneno infecte sint nō vult dñs. vt impleantur aqua iubet dñs: vt aūt aqua in vinum vertatur: hoc facit dñs: sed quibus implere hydrias aqua imperat dñs? Ministris vtiq; quos ꝛ constituit super familiā suā: vt dent illis in tēpoꝛe tritici mensurā: quibus tñ maria ꝓmū suggesserit dicēs: Quodcūq; dixerit vobis facite. Quo exēplo innuitur q̄ officiū predicationis nō debēt vsurpare sibi: nisi quos maria: idest mater gratie ꝓius instituerit. Alioquin dicetur eis. Regnauerūt ꝛ nō ex me: principes exiterūt: ꝛ ego ignoraui ¶ Implent ergo ministri hydrias aqua: predicant mira de dulcedine regni: intētant horrēda de terroꝛe: supplicij: sic summis auditoꝛib⁹ de vtroq; timoꝛe: ne vel illo fraudētur: vel isto plectant: ꝛ ita capiūt hydrie metretas binas. Quid est autē vel ternas? Addatur illis duob⁹ tertius timoꝛ: ꝛ capiūt hydrie metretas ternas. Et illi quidez duo predicti timoꝛes de futuro/sunt valde viles. Sed est alius timoꝛ de presenti multo ꝓbabilioꝛ: quo timet homoꝛ: ꝛ semper est pauidus: ne interna gratia deseraꝫ. Quisq̄s igitur hoc timoꝛe repletus fuerit: ꝓfecto binis metretas ternas addidit. Norādum autē q̄ cuz hydrie plene facte sunt vsq; ad summū: tūc aqua versa est in vinū bonū: q: nūmirū oꝛdo rationis est: vt si timoꝛ: est initiū charitatis: perfectū sequatur etiā plenitudo dilectionis. Un etiā archiſtriclinus dicit ad sp̄osuz. Omnis hō primū vinū bonū ponit: ꝛ cū inebriati fuerint: tunc id qō deterius est. Tu autē seruasti vinū bonū vsq; adhuc. Consuetudinis est secularīū hominū: vt cū aliquē honoꝛem adipisci desiderant: ceteros sibi ꝓius per amoꝛē acquirāt. Cum vo adepti fuerint: elati pōtestare/eos ipsos per timoꝛē sibi postmodū subiiciāt: quib⁹ prius priuati nō terroꝛe: sed amoꝛe exhibuerant. Isti ponūt primū bonū vinū. i. amoꝛē: ꝛ cū inebriati fuerint: tunc id qō deterius est. i. timoꝛē. Ecōtrario facit sp̄osus noster. Semper em̄ seruat ad vltimū bonū vinū: quod vo in eius cōparatione deterius est: anteꝓpinat dicens: Fili accedens ad seruitutem dei: sta in timoꝛe. Si ex timoꝛe te feceris ipsius seruum: faciet te ex charitate amicū suū. Et sic aqua timoꝛis/cōmutabitur in vinū dilectionis. Ad hoc enim purificaris in illis sex hydrijs aquis timoꝛis: ad hoc in timoꝛe accedis ad ipsum tanq̄ seruus ad dñm: vt de seruo ꝓmoueaꝛis in filium.

¶ Sermo.xiiii.

ECce vicit leo de tribu iuda: radix dauid aperire libꝝ̄: ꝛ soluere septē signacula eius. Septem signacula sunt: tempoꝛalis natiuitas/legalis circūcisio/matris purgatio/fuga in egyptum/carnis necessitudo/baptismus/passio. Hec siquidē sunt vere quedam humanitatis insignia: quibus se teneri alligari voluit incarnata dei sapientia. Ipsa quippe est tertia in trinitate persona: et licet eandem incarnationez simul fecerint pater et filius ꝛ spiritussanctus: non tamen pater aut spiritussanctus est incarnatus: sed solus filiꝰ. Impleuit quidem ꝛ pater ꝛ spiritussanctus carnē filij: a quo neuter eoꝝ potuerat separari: sed impleuit maiestate: nō susceptione. Ideoq; filius ostendit in carne potentiā patris per opera: exhibuit bonitatē spiritussancti/remittēdo peccata: ꝛ qō ipse erat. i. sapiētia/occultauit per illa predicta signacula. Facta est igitur res mira ꝛ obstupenda. In firmata est virtus summa: ꝛ (vt ita dicā) si dici liceat: quod tamē reuerēter dico: quasi infatuata est sapientia. Nec erubesco dicere: quod nō erubuit doctoꝛ gētium docere. Sic nēpe credidit: sic docuit: sic scriptum re

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſ. Cor.ij. liquit. Nos (cũqnit) ꝓdicamus christũ crucifixũ: iudeis quidẽ scandalũ: gentibus aũt stulticiã: ipsis autẽ vocatis iudeis atq; grecis: christũ dei virtutẽ: ⁊ dei sapientiã: q; qđ stultũ est dei/sapiẽtius est hoibus: ⁊ qđ infirmum est dei/fortius est hoibus. Verũtamẽ hec virtus absc̃ôdêda erat: ⁊ in humilitate perficiẽda: vt oĩa implerent ꝙcũq; scripta ꝓphetarũ. Passus est ergo in cruce impassibilis deꝰ: ⁊ in carnẽ nostra mortali mortuꝰ ac sepultꝰ immortalis dei filiꝰ. Sed ecce tertia die resurrexit a mortuis: ⁊ q̃ agnus extitit in passione: leo factus est in resurrectione. Surrexit ⁊ vicit leo de tribu iuda: quia mortẽ quã ex infirmitate nostra pertulit: ex virtute sua resurgendo calcauit.

Ro. vj. Resurgẽs em a mortuis iã nõ moritur: mors illi vltra nõ dominabit. Resurgẽdo aũt/⁊ in celũ ascẽdendo librum aperuit: q; nimirum ex autoritate sacre scripture: ꝙ deus esset innotuit. Vñ scriptũ est. Exaltare sup celos deus: ⁊ super oẽm terram gloria tua. Seprẽ quoq; eiusdem libri signacula soluit: qñ eloquia sacra fideliũ mentibꝰ reserauit: ⁊ quicq̃d de mysteriis suis lex ⁊ ꝓphete sub allegoriis prędixerãt: de hiis scz q̃ per hoiem tẽporaliter gessit: de se ꝑdicta/⁊ in se/ac p se cõpleta: luce clariꝰ indicauit.

¶ Sermo.xv.

mar.xvj. Quid est aũt ꝙ post mortẽ eius tres ille sancte mulieres emerũt aromata: vt in monumento positũ vngerẽt eũ? Quid in sua actione nobis reliquerunt imitandum? Res em gesta (vt ait beatꝰ Gregoꝛ) aliq̃d in sancta ecclesia signat gerẽdũ. Et nos ergo fi christũ mortuũ. i. fidẽ christi mortuã in corde cuiuspiã fratris sensrimus: dãda nobis opera est: vt ad vngendũ corpus mortuũ emptis aromatibꝰ accedamus. Significãt aũt tres ille mulieres/tres in nobis efficientias: que sibi congrua comparãt aromata. Que sunt ille? Mens/manus/lingua. Vis em qui emit: dat ⁊ accipit aliq̃d: ⁊ qđ dat perdit/vt possideat qđ accipit. Dat igit mens nũmũ ꝓprie volũtatis: ⁊ cõparat affectũ cõpassionis: zelũ iustitie: discretionẽ cõsilij. Dat manus obedientiã: ⁊ emit in tribulatiõe patiẽtiã: in opere pseuerãtiã: in carne cõtinẽtiã. Dat lingua nũmũ confessionis: ⁊ accipit modũ in correctiõe: copiã in exhortatiõe: efficaciã in persuasione. Talibꝰ vnguẽtis cõpositis/dũ ad monumentũ simul venerint: colloquũtur inuicẽ ⁊ dicũt. Quis reuoluet nobis lapidẽ ab ostio monumenti? Lapis iste est vel nimia tristicia: vel pigricia: vel duricia: q̃ dũ corpis adiũ obstruit: frustra ad vngẽdum mortuũ mens vel manus vel lingua cũ quibuslibet aromatibꝰ venit. Sed qm̃ scriptum est: Ꝓparationẽ cordis eius audiuit auris tua. videt lapidẽ reuolutũ: introeũt in monumẽtũ: ⁊ quẽ vngere volebãt mortuũ: audiũt suscitarũ. Quis hoc indicat? Quis hoc ꝑdicat? Angelus vtiq; testis resurrectiõis. Videt scz huius in quo christus resurrexit: vultꝰ letior: aspectus venustior: sermo purior: incessus modestior: ⁊ ad omne opus bonũ spũs ꝓptior. Que oĩa q̃d sunt aliud/q̃ quidã interne resurrectionis hilaris nũcius? Cetera q̃ que in christi resurrectiõe gesta vel dicta sunt: vtpote de inuento sudario: ac de ipso domino in galilea videndo: ⁊ alijs que euangelica cõtinet historia: possunt nimirum iuxta ceptam tropologiam interpretari: vt quod historice precessit in capite: consequenter etiam credaꝫ fieri moraliter in eius corpore.

¶ Sermo.xvj.

ſſ ſ. Joh.v Esa. lxvj Res sunt qui testimoniũ dãt in celo: pater ⁊ filius ⁊ spũsanctus. Tres in terra: spũs/aqua et sanguis. Similiter in inferno: vt in esaia legimus. Vermis eoꝝ nõ morietur: ⁊ ignis eoꝝ nõ extinguetur. Duo mala sunt: vermis ⁊ ignis: altero roditur cõscientia: altero cõcremantur corpora. Terciũ additur desperatio: que in eo vtiq; intelligitur quod dicit: nõ morietur: ⁊ nõ extinguetur. Vis qui in celo sunt: datur testimoniũ beatitudinis: his qui in terra/iustificatiõis: his qui in inferno sunt damnationis. Primũ testimoniũ est gloriose secundum gratie: tertium ire.

¶ Sermo.xvij.

Ibidem

Psal.ix.

E mar.xvj.

D Luce.xj.

Eniens ad nos de via noster amicus: idest quilibet cõuersus primus: tribꝰ panibus reficiendus est. Primus panis est cõtinentia: qua restringit corpus: ne deinceps p mortiferas voluptates defluat. Secũs est humilitas: qua instruitur anima ne de ipsa sua cõtinẽtia superbiat. Tertius est feruor charitatis: quo accenditur spũs: vt virtutẽq;. i. corpus ⁊ animã in castitate ⁊ humilitate pseueranter custodiat. Vbis tribꝰ virtutibꝰ. i. castitatis/humilitatis/charitatis tanq̃ tribus panibꝰ reficitur homo dei ⁊ roboratur: vt fin aplm/in die aduẽtus dñi/sit integer spũs: aia ⁊ corpus. Spiritũ aũt voco gratiam: que iuxta apostolũ eundem/adiuuat in firmitate nostrã ne deficiamus donec suo tẽpore metamus bonũ qđ seminauimus. Vocatur primus panis carnalis vel corporalis: secũs rationalis: tertiꝰ spiritalis. Vbi panes quotiẽs desunt: a deo requirẽdi sunt. Merito autẽ tres querũtur: quia tres reficiendi veniũt: anima quasi vir: caro quasi cõiunx: spũs velut vtriusq; vernaculus. Et notandũ ꝙ nõ ait da: sed cõmoda mihi tres panes: quasi redditurus: q; sacerdos peccatoꝛi cõuertẽti debet quidẽ gratiã diuinitꝰ impetrare: fructũ vo eiusdẽ gre nõ sibi debet: sed deo referre.

¶ Sermo.xvij.

D Joh.iij. Nemo ascendit in celũ nisi qui de celo descẽdit: filius hois qui est in celo. Dñs ⁊ saluator noster iesus christus volẽs nos docere quo in celũ ascẽderemus: ipse fecit qđ docuit: ascẽdit in celum. Et qm̃ ascẽdere nõ poterat nisi prius descẽderet: descẽdere autẽ eũ vel ascẽdere nõ patiebaꝫ diuinitaꝫ sue simplicitas: quippe que nec minui potest: nec augeri: aut aliquo modo variari: assumpsit in vnitatẽ sue ꝑsone naturã nostrã: idest humanã/in qua descẽderet ⁊ ascẽderet viãq; nobis qua et nos ascenderemus ostẽderet. Qđ totũ indicat sancti euãgelij verba ꝓposita. In eo enim qđ dicꝰ est: nemo ascendit in celum nisi qui descẽdit: assumptio humane nature exprimit: in eo autẽ qđ infertur: qui est in celo: diuinitatis sue incõmutabilitas ostendit. In quibꝰ verbis illud etiã innuit/ꝙ ipse sit via p quã ascẽdamus: ipse patria vbi maneamus: via scz transeuntibꝰ: patria peruenientibus. Manẽs itaq; qđ erat in natura sua: descẽdit ⁊ ascẽdit ꝓpter nos in nostra: attingẽs ninirũ a fine vsq; ad finẽ fortiter: ⁊ disponẽs oĩa suauiter. Descẽdit siquidẽ quo inferius nõ decuit: ascẽdit quo celsius nõ potuit. Ipsumq; descẽsum egit fortiter: q: virtus erat ascẽsum disposuit suauiter: q: sapiẽtia erat. Descẽdit autẽ dictũ est/nõ cecidit: q: q̃ cadit/sine gradu ruit: qui autez descẽdit: gradatim pedẽ ponit.

E pſ. xxiij. Sunt ergo gradus in descẽdendo: sunt in ascẽdẽdo. In descẽdẽdo primꝰ quidẽ gradus est a summo celo vsq; ad carnẽ: scdus vsq; ad crucẽ: tertius ad mortẽ. Ecce quousq; descẽdit. Tunq̃d amplius potuit? Poterat iã certe rex noster dicere: ⁊ quasi quodã operis effectu clamare. Quid vltra debui facere ⁊ nõ feci? Maiorẽ hac dilectionẽ nemo hz q̃ vt ãam suã ponat qs ꝓ amicis suis. Videmus descẽsum: videam⁹ ⁊ ascẽsum. Sed ⁊ ille q̃ triplex est: ⁊ eius primus gradus gloria resurrectionis: scdus potestas iudicij: tertius consessus ad dexterã patris. Et de monte quidẽ meruit resurrectionẽ: de cruce iudicij potestatez: vr qm̃ in illa iniuste iudicat⁹ est: de illa iustã obtineret iudicis censuram: ipse post resurrectionẽ dicẽte. Data est mihi oĩs potestas in celo ⁊ in terra. Ipsam vo serui formã: idest carnẽ in qua passus ⁊ mortuus est: resuscitatã cuexit super oĩs celos: ⁊ super omnes angelorũ choros: vsq; ad dexterã patris. Quid hac dispositione suauius/vbi mors absorbet⁹ victoria: vbi ignominia crucis vertit⁹ in gloriã: vt de illa dicãt sancti: absit mihi gloriari nisi in cruce dñi nostri iesu christi: vbi ⁊ ipsa carnis humilitas ex ꝺ mundo trãsit ad patrem. Hac ascensione nihil sublimius: hoc honore nihil gloriosius dici potest aut cogitari. Sic per incarnationis sue mysteriũ descendit ⁊ ascendit dñs: relinquẽs nos

Esa. v. Joh.xv. Mat. xxviij. Gal. vj.

A bis exemplũ vt sequamur vestigia eius. ¶ Sumamus ⁊ nos de mysterio eius/mortis nostre exẽplũ. Qui em dicit se in christo manere: debet sicut ipse ambulauit ⁊ ipse ambulare. Descẽdamus p viã humilitatis: ponatur q̃ nobis primus eius gradus. i. primus ꝓfectus nolle dominari: scdus velle subijci: tertius in ipsa subiectione quaslibet contumelias ⁊ iniurias illatas equanimiter pati. Primo

Esa. xiiij gradu caruit in celo lucifer ille: qui dixit in corde suo. In celũ ascendã: sup astra dei exaltabo soliũ meũ: sedebo in monte testamẽti: in lateribꝰ aquilonis: ascendã sup altitudinẽ nubiũ: similis ero altissimo. Hec dicẽs irreparabiliter cecidit de celo: ⁊ bideo forte: q: oĩno inolerabilis superbia est velle dñari. Scdo gradu caruerũt primi hoies in paradiso: q̃ liez sua maluerint volũtate aduersari/q̃ creatori subijci: nõ tñ presumpserũt ceteris sue sortis dominari. Ideoq; culpa coꝝ/⁊ pena lõge extitit dissimilis superbie atq; ruine diaboli: vñ ⁊ diuina clemẽtia qñq; meruerũt reparari. Tertiũ gradũ nõ habẽt q̃ ad tẽpus credũt: sed in tpe tẽtationis recedũt. Hec dicitꝰ vt sciamꝰ a quorũ imitatione declinare debeamus. Nã ⁊ diabolus ⁊ hõ vterq; ascẽdere ꝓpostere voluit: hic ad scientiã: ille ad potentiã: ambo ad superbiã. Nõ sic ascendere velimus: quin potiꝰ audiamus ꝓpheta querentẽ quo ascẽdenduz

B pſ. xxiij. sit. ¶ Quis (inquit) ascẽdet in montẽ dñi: aut qs stabit in loco sancto eius? Innocẽs manibꝰ ⁊ mũdo corde: qui nõ accepit in vano aiam suã: nec iurauit in dolo primo suo. Vbi notandũ ꝙ triplicẽ gradũ ascẽdendi cõstituit. Primus gradus est innocẽtia operis: scdus mundicia cordis: tertiꝰ fructus edificationis. Quos gradus miro modo inuenimus in superioribꝰ gradibꝰ descẽsionis. Vbi q̃ppe fuerat tertiꝰ gradus: tolerãtia iniuriarũ. Ipsa est em que ꝓbat huius ascẽsionis primũ gradũ: idest innocentiam operis. Vbi scdus fuerat patiẽtia subiectiõis: ⁊ ipsaz operatur mũdicia cordis: que est scdus ascẽsionis gradus.

Joh.xv. Ad hoc em doctores prelatos habemus: vt corde mundemus dicẽte dño. Jam vos mundi estis ꝓpter sermonem quẽ locutus sum vobis. Vbi etiã primus gradus fuerat cõtemptꝰ dñationis: hic tertiꝰ est fructꝰ edificationis. Quisquis aũt dominari nõ appetit: is profecto fructuose prelat est ceteris instituendis.

¶ Sermo.xix.

E pſ. xxiij. Quis ascẽdet in montẽ dñi? Ascẽdit quidem semel christus corporaliter super altitudinẽ celoꝝ: sed et nunc ascendit quotidie spũaliter in cordibus electoꝝ. Si ergo volumus ⁊ nos cũ eo ascẽdere: ascendendũ nobis est in montes virtutũ de vallibus vitioꝝ. Est autẽ gemina species ipsoꝝ vitioũ. Alia em sunt que nocent nobis: alia que ꝓximis. Illa flagitia: ista vocatur facinora: ⁊ hec omnia dicuntur vallis lachrymarũ: quia omni fletus fluuio plangẽda est vira peccatoꝝ. ¶ De valle flagitioꝝ ascendit ad montẽ castitatis triplici cõtinentia: mentis/oris/sensuũ/cogitationũ. In prima cõtinẽtia cohibẽt actus: in scda vitãt aspectꝰ: in tertia refectatur affectus. Itẽ de valle facinoꝝ ascenditur in montẽ innocẽtie. Vbi erigitur scala: qõ tibi nõ vis fieri alij ne facias: ⁊ ponitur in ea triplex gradus timoris: vel eius scz qui patitur ne reddat talionem: vel superioris potestatis ne inferat vltionẽ: vel interni iudicis q̃ reddit vnicuiq; ꝓm opera sua. Cum autẽ ad hunc monte

E ascẽderint iam iusti sunt: ex fide viuunt: sed necesse est eos ꝓm apostolũ persecutionẽ pati. ¶ Itaq; cõfugiẽdũ est de monte innocẽtie ad montẽ patientie: ⁊ hic q̃ erigitur scala triplicis gradus. Primus est dñi passio: secundus martyrũ fortitudo: tertius ꝓmiꝰ magnitudo. Possunt sane gradus isti dici gradus pudoris: sicut in innocentia fuerũt gradus timoris. Et nota ꝙ mons iste patiẽtie ꝓm hos gradus/est arduus/spinosus/aridus. Arduꝰ propter difficultatẽ imitãdi passionem dñi: spinosus propter aculeos tentationũ que multiplices sunt: dãno scz rerum: contumelijs verborũ: cruciatibus corporum: in quibus sancti martyres examinãtur: aridus ꝓpter remissionem ꝓmioꝝ que nõ in hoc seculo speratur: sed in futuro. ¶ Post hunc montez restat ei alius mons ascẽdendus: mons scilz montium: ad quẽ cuz peruenerit: iam in eo deus requiescit. Unde scriptum est. Factus est in pace locus eius. Sed ⁊ in hoc monte pacis erigit scala charitatis: vnde dominus dicit: Quecunq; vultis vt faciant vobis homines: et vos facite illis. Volumus siquidẽ remitti nobis; volumus ignosci; volumus gratis dari.

F pſ. lxxv. Tob.iiij mat. vij. Luce.vj

¶ Sermo.xx.

Et spiritu sancto tegitur scriptura: quia ꝓcedit/spirat/inhabitat/replet/glorificat. Procedere dicitꝰ duobꝰ modis: vñ/⁊ quo. Unde ꝓ patre ⁊ filio. Quo? Ad creaturã. Ꝓcedendo predestinat: spirando vocat quos predestinauit: inhabitando iustificat quos vocauit: replendo accumulat meritis quos iustificauit: glorificãdo ditat ꝓmijs quos accumulauit meritis.

G Joh.xvj

¶ Sermo.xxj.

Spiritus sanctus arguit mundum de peccato qđ dissimulat: de iustitia quam non videt: dum sibi/non deo eam dat: de iudicio quod vsurpat dum tam de se/q̃ de alijs temere iudicat.

H Joh.xij.

¶ Sermo.xxij.

Si mihi ministrat: me sequat. Quidã sunt qui nõ sequũtur christũ: sed fugiũt. Alij nõ sequũtur: sed ꝓcedũt. Nonulli sequunt: sed nõ assequũtur. Alij vo sequunt: ⁊ cõsequũtur. Nõ sequũtur: sed fugiũt qui necdũ peccare desistũt. De quibꝰ scriptũ est. Omnis qui male agit: odit lucẽ. Et ꝓphera. Ecce isti qui clõgãt se a te: peribũt. Nõ sequũtur sed precedunt: qui imagiñ⁹ oꝝ sententijs suas preferũt. Quoꝝ imaginẽ tenebat petrus: cuz ꝓ salute nostra volentẽ pati dñm increparet dicẽs: Absit a te domine: nõ erit tibi hoc. Sequũtur sed non assequũtur: qui segniter ac remisse agunt: vel vsq; ad finẽ nõ perseuerantes de medio itinere reuertũtur. Talibus dicit aplꝰ. Remissas manus/⁊ dissoluta genua erigite: ⁊ gressus rectos facite pedibus vestris: vt nõ claudicans quis erret: magis autẽ sanetur. Sequũtur ⁊ cõsequuntur: qui viam humilitatis eius/deuoto mentis affectu perseueranter imitãtur. Huiusmodi vere sequũtur dñm. Qui mihi ministrat me sequatur: idest me imitetur. Quo fructu? Ut vbi sum ego (inquit) ibi sit et minister meus. Fructus itaq; huius imitationis/mansio est eterne beatitudinis.

Joh.xij. Ibidem

¶ Sermo.xxiij.

Z: mar.xvj. mar. viij Luc.ix. Qui vult venire post me/per me/ad me. Post me/quia veritas sum: ꝓ me/q: via sum: ad me/quia vita sum. Qui vult venire post me: abneget semetipsum: ⁊ tollat crucẽ suã ⁊ sequatur me. Tria ꝓposuit christus: dei virtus ⁊ dei sapiẽtia: angelus magni cõsilij/animẽ rationali ad imaginẽ trinitatis facte: scz seruitutẽ/utilitatẽ/asperitatẽ. In abnegatione sui/seruitus: in tolerãtione crucis/utilitas: in imitatione christi designatur asperitas: vt que per inobedientiã de statu trine felicitatis ceciderat: humiliata afflictione trine miserie per obediẽtiã resurgat. Ceciderat em a seipsa: a societate angelorũ: a visiõe dei: idest a libertate: a dignitate: a beatitudine. Audiat ergo consiliũ: vt abnegando semetipsam: idest ꝓpriã volũtatẽ sui/libertatez recuperet: tollendo crucem suã: idest carnẽ suam cũ vitijs et cõcupiscentijs crucifigendo/per cõtinentie bonũ recuperet societatem angelorũ: sequendo christum/idest eius passionem imitando/recuperet claritatis eius visionez: quia si compatimur ei: et conregnabimus.

¶ Sermo.xxiiij.

Z pſ. cxv. Preciosam in cõspectu dñi/mortẽ sanctorũ eius facit aliqñ vita: aliqñ causa: aliqñ vita simul cũ causa. In confessoribus: qui in domino morit̃ur: facit preciosam vita. In martyribus: qui ꝓ domino moriuntur: facit eam preciosam aliquando sola causa; aliquando causa pariter et vita. Et illa quidem

Deb.xij.

mo:is pciosa est:quā cōmendat vita:pciosio: vo quā facit causa:pciosissima vo quā preuenit vita simul cū causa.

¶ Sermo.xxv.

Ibidem

PReciosa in cōspectu dñi/mors sanctoꝝ eiꝰ. Tria sunt q̄ sanctū faciūt hoīem: victus solus: actus iustus: sensus pius. Victus solius erit: si cōtenter: si socialiter: si obedienter. i. caste/charitatiue/humiliter viuere/ mus. ¶ Per cōtinentiā enim castitas: per socialitatē charitas: per obediētiā humilitas acquirit. Et hec est virtus que animā perfecte deo subditā/sub vmbra alarū ipsius secure facit viuere. Actus iustus erit: si fuerit rectꝰ/discretus/fructuosus. ¶ Rectus p bonā intentionē: discretus p mensurā possibilitatis: fructuosus per vtilitatē proximorum. Sensus pius erit: si fides nostra deū sentit summe potentē: summe sapientē: summe bonū: vt per eius potētiam/nostrā credamus adiuuari in firmitatē: per eius sapientiā/nostram credamus corrigi ignorantiā: per eius bonitatē/nostram credamus dilui iniquitatez. Tria sunt que mortem sanctorum faciunt pciosam: quies a labore: gaudium de nouitate: securitas de eternitate.

¶ Sermo.xxvj.

O mat.xiij.

RIplicem nobis commendat gradum parabola tripler lectionis vnius. Ager est coꝝ huic dum adhuc dominātur passiones desiderioꝝ: iacet inculꝰ ⁊ obnoxius maledicto. Spinas ⁊ tribulos germinat: quid intus lateat ignorat. Quis em̄ eo rēpore idoneū reputet ferre dignos penitētie fructus? Quid tam insipiēter exponis aia corpus tuus? Nescis quid absconditū sit in eo. Quid nisi regnū celoꝝ? Inuenire est in eo salutis opera: quibꝰ regnū celoꝝ poteris adipisci. Eme ergo agrū: ⁊ a concupiscētijs tuis tibi vendica corpus tuū: dato nimirum pretio fomentis ⁊ occasionibus ipsarū cōcupiscētiarū. Vbi vo thesaurū effoderis: esto iam negociator: et pciosas margaritas quere. Si pciosissimā vnā inueneris: etiaz tunc vende quicquid habes ⁊ eme eā. Que est ꝛ̄ vna tā pciosa? Nec em̄ mirū si pro thesauro vēdidit quecūq; habebat. i. pro diuitijs salutis/⁊ peccata ⁊ peccati fomēta deseruit. Hic quippe sola pius habebat. Nūc aut ēvbi thesaurū hunc reperit: quō querit bonas margaritas: ⁊ pro vna oia vēdidit? Ego vnā hāc nihil aliud/q̄ vnitatē arbitror esse. Querit aūt bonas margaritas: qui in opere salutis sue/nō est cōtentus inferioꝝbonis: sed summa queq; ⁊ excellētioa per quirit. Nihil ergo pciosius inueniēs vnitate: nō parcat omnibꝰ ceteris propter eam/ieiunijs/vigilijs/orationibꝰ/audacter proferat vnitatez. Volo aut ē vt in ea q̄ sic maneat: nō quasi vnus ex omnibus: sed quasi cū omnibꝰ vnus. Tantum expandat sinum: ex omni genere affectionū/claudat intra viscera sua: omnibus omnia fiat: et congaudere paratus et cōpari: gaudere cum gaudentibus/flere cum flentibus. Erit em̄ cū ad littus veniēs/malos pisces a sagena charitatis excludet: et quicquid mole est tum est foris mittetur.

¶ Sermo.xxvij.

Ꝑ

Esa. xliij

ODem ordine quo pcessit culpa: subsecuta est etiaz culpe medicina. Primū peccatū est factū in celo per superbiā prevaricatoꝝ is angeli: qui dixit in corde suo. In celū cōdescendam: super astra dei exaltabo soliū meū: sedebo in monte testamēti: in lateribꝰ aquilonis: ascēdam super altitudinē nubium: ero similis altissimo. In seipso tumuit: ⁊ de sorte beatoꝝ spirituū electus/ceciderunt a celoꝝ regnuz amisit. ¶ Contra hoc peccatū dictū est. Beati pauperes spiritu: q̄m ipsoꝝ est regnū celoꝝ. Scōm peccatū cōmissuz est per inobediētiā mulieris in paradiso. Ex hoc peccato facta est caro rebellis spiritui: vt q̄m spūs eius nō fuit subiectus creatori: nec caro sit subiecta spiritui. Cōtra est dictum. Beati mites: q̄m ipsi possidebūt terrā. Hoz duoꝝ peccatoꝝ cōprehēdit dñs medicinam dicēs: Discite a me quia mitis sum/et humilis corde. Tertiū peccatū fuit/q̄ ipsa mulier virū quoq; secum traxit in culpā. Debuit quidem illa peccatū suū deflere: nec addere peccatū peccato: sed in hoc se putauit habere cōsolationē: si virum faceret peccati sui participē. Quodāmodo em̄ naturale est: vnūquēq; velle siue in vitijs: siue in virtutibus associare sibi cōsortem. Contra hoc peccatum est istud remedium.

Mat.v

Beati qui lugēt: q̄m ipsi cōsolabūtur. Quartū peccatū cōmisit adam: qui cōsensit. Adam em̄ sicut ait apls nō est seductus: mulier aut̄ seducta in prevaricatione fuit. Illa per ignorantiā: iste peccauit per infirmitatē. Peccauit aut̄ nimis diligēdo vxorē: nō quia eius voluntatē fecit: sed quia eā voluntati pretulit diuine. Unde ⁊ a dño ei dictum est. Pro eo q̄ obedisti voci vxoris tue plus q̄ mee: maledicta terra in opere tuo. Justū quippe erat: vt illi magis voluntatē faceret: cui plus debebat. Quis vo ambigat plus eū debere cōditori q̄ vxori? Siquidem vxoꝝ erat astrictus tm̄ per amorē: deo aut̄ per timorē simul et amorē. Plus ergo debuerūt valere duo vincula ad tenēdum eū ergā dei preceptum: q̄ vnū tm̄ erga cōiugis affectum. Cōtra hoc quartū peccatū/adhibitū est remediū.

1.Tim.ij

Heū.iij.

Beati qui esuriūt et sitiunt iusticiā: q̄m ipsi saturabūtur. Habuit quidē adam iusticiā a iusto deo creatus iustus: sz quia nō eam ex libero arbitrio dilexit: facile ab ea pidem liberū arbitriū defluxit. Quo cōtra dr̄ per psalmistam de christo. Dilexisti iusticiā ⁊ odisti iniquitatē. Quintū eque peccatū cōmisit: qui propriā culpā retorsit in vxorē/cum ait: Mulier quā dedisti mihi socia: dedit mihi de ligno: ⁊ comedi. Primo quidē crudelis in se/qui peccatū suum excusauit: secdo i vxorē/quā accusauit. Et vtriq; satisfacta est digna de peccato vindicta: q̄n ea accusauit: cui? amore peccauit. Cōtra hoc peccatū dictū est. Beati misericordes: q̄m ipsi misericordiā cōsequētur. Sextū peccatū fecit eua: que cū increpareturꝝ a dño cur hoc fecisset: respōdit ei. Serpēs decepit me ⁊ comedi. Sic declinauit ⁊ ipa in verba malicie ad excusandas excusationes in peccatz: refundens culpā in serpentē/quasi immunis a crimine: cū nil obfuisset suggestio serpētis: si illa negasset assensum ppter voluntatis: ⁊ forte precessit in ea aliqs motus superbie: vñ seduci meruit a serpēte. Cōtra qō dictū est. Beati mūdo corde: q̄m ipsi deū videbūt. Septimū peccatū factū est extra paradisum: q̄n cayn cōsurrexit aduersus abel fratrem suū: ⁊ interfecit eū. Ex eo iam tempore inueteratū est: vt mali insurgant in bonos: ⁊ oppugnent eos. Huius peccati remediū est istud. Beati pacifici: q̄m filij dei vocabūtur. Qui si ab infestatione cessare nolnerint iniqui: patienter tolerēt eos iusti: audientes cōsolationē que sequitur ⁊ dicit: Beati qui persecutionē patiūtur ppter iusticiā: q̄m ipsoꝝ est regnū celoꝝ. Ecce q̄n necessarius fuit aduētus christi: qui carnem subiceret spiritui: hominē pacificaret sibi: deum reconciliaret homini.

Mat.v.

Ibidem

¶ Sermo.xxviij.

Heū.iij.

Mat.v.

Heū.iij.

Mat.v.

Ibidem

Heū.iiij

Mat.v.

Ibidem

Ps̄.cxl.

Mat.v.

Heū.iij.

Ps̄.lxviij

Ps̄.xvij.

Ibidem Mat.xj

Q Job.j.

EX per moysen data est: gratia ⁊ veritas per iesum christū facta est. Duplex in legeveteri preceptoꝝ genus inuenio. Sunt em̄ moralia que dā: vt est nō cōcupisces: nō adulterabis: honora patrē tuū: ⁊ hīa similia. Sunt etiam figuratiua et vmbratilia quedaz: vt est tauroꝝ immolatio/⁊ sanguis hircoꝝ. Verūtamen carnalis ille populus nec ista implere poterat: nec in his obtinere salutem. Unde ⁊ saluatoꝝ in euāgelio legis precepta improperat phariseis: q̄ ppter traditiones suas irrita facerēt dei mādata: ipsa fine dubio in quibus esset edificatio morum. Nā de ceteris ipse loquitur per pphetam. ¶ Dedi eis precepta non bona: ipsa plane in quibus esset vmbra futuroꝝ. Que em̄ cōsequētia rationis: vt homine peccāte/aries mulcraretur/⁊ diceret cū propheta: que non rapui tunc exoluebā. Merito sane nō bona pcepta populus nō bonus accepit dicēte pphete: Cū sancto sanctus eris; ⁊ cū peruerso peruerteris. Nouerat em̄ iudeorum corda carnalia;

Exo .xx.

mat.xv.

mar.vij.

R Eze.xx.

corda carnalia: vnde ⁊ carnalia eis tradidit sacramenta q̄ nō possent iuxta cōscientiā perfectū facere seruientē in iusticijs carnis. Uenit proinde plenius gratia ⁊ veritate ihs dñs noster: vt ex hoc iā mo:alia quidē impleank p gratiā: que vero vmbratilia et mystica fuerant: reuelata veritate deinceps non ad litterā obseruēt̄: sed sm̄ spiritū spiritaliter intelligank. Propterea iam nō aries vel taurus hominē peccante mactak: sed viua corporis hostia/rationale et acceptabile sacrificium in ieiunijs et laboribus/veniam mereantur pariter et gratiam. ¶ Sermo.xxix.

A

s.cor.iiij

NOli existimet homo vt ministros christi: et dispēsatores mysteriorꝝ (als ministeriorū) dei. Minister xp̄i sic debet cōuersari: vt ex moribꝰ exterioris hois q̄ videt: existimet cōpositio interioris animi/q̄ nō videt: nec vl̄ ab alio vel a seipso possit iudicari: sz dicat cū eodē apls.

Ibidem

Mihi p minimo ē vt a vobis iudicer/aut ab humano die: sz nec̄ meipm̄ iudico. Qui aut̄ iudicat me: dñs est. In q̄busdam verbis notāda sunt tria iudicia. Humanū: suū cuiusq; ppriū: diuinū. Et humanū quidem potest iudicare de rebus exterioribus: que sensibus corporis percipiuntur: de interioribus vero nō pōt. Hinc em̄ scriptū est. Quis enim scit hoīn q̄ sunt hoīs: nisi spūs hois q̄ in ipso est? Quapropter de his q̄ sunt in hoīe: potest iudicare spiritꝰ hominis q̄ in ipo est. Longe vero prestātius de his ipsis iudicat deꝰ: cuius necdū se fatek apostolus cuasisse iudiciū: qui tamen iam et humanū transcendisset et propriū. Porro humanum cōtemnebat qui dicebat. Mihi autem p minimo est vt a vobis iudicer: aut ab humano die. Sed nec̄ proprium

s.cor.iiij

Ibidem

rimebat qui dicebat. Sed nec̄ meipm̄ iudico. Nihil enim mihi conscius sum. Soluz ergo restabat diuinum: de quo ait. Qui aut̄ iudicat me: dñs est. Debet tamen quisq; quā tum potest irreprehēsibile se exhibere: primū quidē cordeo: sed deinde coram hoibus. Hoc nempe est quod alibi loquit idē apostolus dicens. Prouidētes bona nō tm̄ coram deo: sed etiaz coram hominibꝰ. ¶ Et notandū q̄ trib⁹ modis prouidenk bona coram hominibꝰ: id est habitu/actione/sermone. Habitu ne sit notabilis: actiōe ne sit reprehēsibilis: sermone ne sit cōtemptibilis. Tribꝰ etiā modis coram deo: cogitatiōe/affectione/intentione. Nā et cogitatio debet esse sancta. vnde scriptū est. Cogitatio sancta seruabit te: ⁊ affectio pura: ⁊ intētio recta. Sūt aūt tria ista: id est cogitatio/affectio/intētio in anima: sed in ea quoq; propriis singula locis distincta videnk. Nam cogitatio in memoria: affectio in voluntate: intētio in ratione cōsistit. Atq; vt eoꝝ vsum ac differentiā clarius videamꝰ: sumamus nobis exemplum de rebus exterioribꝰ. ¶ In corporibꝰ si quilibet deformis color tuꝝ tantū inficiat: corpus quidē turpiꝰ reddit: sed nil ei de sanitate sua ex hoc adimit. Si ergo carni putredo aliqua vel liuidus tumor insederit: iā nō solū decor corporis: sed salus quoq; turbat. Dō si languor: forsitan inualescēs cuz ipsa carne/ossa quoq; medullitus occuparit: nūc demū de vita nō immerito poterit desperari. Eodē modo in anima si peccatū suggerit memorie per cogitationē: nullū tm̄ pbuerit aut voluntas affectū: aut deliberatio ipa cōsensus: fateor: quidē deformitas est: nec audire interim aia illa merek: tota pulchra es amica mea. Ceterū et si neuus est: sz nō mortuus. Dō si voluntas q̄ ipsa ia sensu delectatiōis afficitur: resistit tm̄ adhuc deliberatio rōnis: infirmak quidē: sed necdū mortua. aia: clamet tamē necesse est: sana me dñe ⁊ sanabor. Tūc em̄ mortua dicit: q̄n ⁊ ipsa ratio ad pctm̄ p intentionem curuatur. Hoc nempe est peccatum de quo dicitur.

Ro. xij. ij.Cor. viij.

Ibidem

Esa. xliij

Ps̄al. xxxviij.

Ibidem

Aia q̄ peccauerit: ipa morietk. Hūc triplicē gradū deplorat dauid ex ꝑsona pctōris dicēs dño. Expellēdo de paradiso in laram huius seculi cuagationem: confirmasti super me manū tuam. Et quoniā carnalia desideria sunt peccati pena: non est sanitas in carne mea a facie ire tue. Jam vero vbi robur deest rationis: non est pax ossibus meis a facie

B

D

peccatoꝝ meoꝝ. ¶ Qui rursum eosdē gradus ex ꝑsona iusti

decātat dicēs. Memor fui dei et delectatus sum ⁊ exercitatus sum̄ suz. Delectatus em̄ dicit/q̄ voluntatē: exercitatus per rationē. Ne ergo a memoria expellar deo/irruens turba plurimaz cogitationū: q̄ solēt effluere ranq̄ vilis plebs in atrium: ponak ad eius portā ianitoꝝ: cuius nomen est recordatio pprie pfessionis: vt cū turpibus sese cogitationibꝰ sentiat animus pregrauari: increpet se ⁊ dicat sibi. Tu ne hec debes cogitare qui sacerdos es: qui clericus es: qui monachus es? Ultro: iusticie debet in se huiusmodi q̄q; admittere: decet seruum christi/amatorē dei/tale aliquid vel ad modicū meditari? Hec dicēdo excludet fluxū illicite cogitationis/per recordationē proprie pfessionis. ¶ Similiter ad portā voluntatis/in qua solēt manere carnalia desideria tanq̄ in domo domestica familia: statuak ostiarius: qui vocatur recordatio celestis patrie. Hic em̄ pōt prauū desiderium/quasi cuneus cuneū expellere: et ipm̄ qui ait: ecce stoo ad ostiū ⁊ pulso: sine cunctatione recipere. Jā vero ad thalamū rationis/talis ⁊ tam ferox adhibendus est custos q̄ nemini parcat: sed quicūq; hostis siue clam siue palam ingredi presumpserit: pcul eum arceat: ⁊ hic sit recordatio gehēne. In ceteris siquidem. i. memoria ⁊ voluntate/nō ita est intolerabile: si vel memoria recipiat quādoq; vagā cogitationē: vel voluntas impurā affectionē. Hoc vero grauissimum est ⁊ omnino damnosum: si vnꝰ ratio perdiderit intentionis rectitudinem. ¶ Sermo.xxx.

Ps̄.lxxvj

Ro.vj.

E

F

ij.cor.xv

SIcut portauim̄ imaginē terreni hoīs: portemus ⁊ imaginem celestis. Duo hoīes sunt: vetus ⁊ nouus. Adam vetus: christus nouus/ille terrenꝰ: iste celestis: illius imago vetustas: istius imago nouitas. Est aut̄ triplex vetustas: et econtrario triplex nouitas. Est enim vetustas in corde: in ore: in corpore: in quibus tribus modis peccaminis cogitatione/locutiōe/⁊ opere. In corde sunt desideria carnalia: et secularia: id est amor carnis/et amor seculi. Similiter in ore est gemina vetustas: arrogantia et derogatio. Item gemina in corpore: flagitia et facinora. Hec oia sunt imago veteris hominis: et hec oia renouanda sunt in nobis. Sin non esset vetustas in corde: non diceret apostolus.

Eph. iiij

Renouamini spiritu mentis vestre: ⁊ induite nouū hoīem qui sm̄ deum creatus est in iusticia ⁊ sanctitate veritatis. Item si nō esset vetustas in ore: non diceret scriptura. Recedant vetera de ore vestro. Et apostolus dicit. Omnis sermo malus de ore vestro non procedat: sz si quis bonus est ad edificationē fidei: vt det gratiā audientibus. Sed et de vetustate corporis mentionē facit: cum dicit. Sicut exhibuistis membra vestra seruire immūdicie ⁊ iniquitati ad iniquitatē. De cuius renouatione etiā subiungit. Ita nunc exhibete membra vestra seruire iusticie in sanctificationē. Renouetur ergo cor nostrum a carnalibus et secularibus desideriis: vt exclusis illis/introducak amor: dei: et amor patrie celestis. Recedant ab ore nostro arrogantia et derogatio: et succedant pro his/vera peccatoꝝ nostroꝝ confessio: et bona de primis estimatio. Pro flagitijs ⁊ facinoribꝰ q̄ vetustas est corporis: assumak cōtinētia ⁊ innocentia: vt scilicet contrarijs virtutibus contraria vitia depellātur. Hāc sup: additā renouationem facit christus habitās in nobis p fidem

Ps̄.xlv

apo. xxj.

Eph.viij

Ibidem

Ps̄.xlv

ficari pe ait. Ecce noua facio omnia. Unde et ad sponsam loquitur in canticis. Pone me vt signaculū super cor tuū: vt signaculum super brachium tuum. Habitans igitur in corde est sapientia: habitans in ore veritas: habitans in corpore iusticia. ¶ Sermo.xxxj.

G

Cant.viij

SPectaculū facti sumus mūdo ⁊ angelis ⁊ hoibus. Ita plane ⁊ malis et bonis pariter. Illos em̄ solicitat inuidie passio: istos cō passio mie: vt in nos incessanter irrēdant: illi quidē defectū nostrū: isti pfectum desiderātes. Nimirū in pbatione sumus inter paradisuz et infernū interim medij: velut inter claustrū ⁊ seculū pstis

Universidad de Deusto
Biblioteca

nui. Diligēter cōsideratur vtrūmq; q̄d aginnus. vtrūmq; dicēt nos ad nos trāseat: intētioe quide dissimilis: sz nō dispar fortitā volūtate. Nō si ita oim oculi in nos: nostri quo aberūt: aut quare soli ipsi recesserūt a nobis? A dextris siquide: & a sinistris: tāto studio circūspecti soli dissimulam⁹ inspicere vitā nr̄ā: soli nos nec tipos negligim⁹ intueri: nec verentes deceptores: nec administratores: os saltē spūs reuerētes. We expectāt iusti donec retribuas mihi. Et item We expectauerūt pctores vt perderēt me. Hinc mihi gehēna: inde corona parat: & inter hāc atq; illā mediū nugari libet: & scitare delectat. Vsq; adeo nec trahor: desiderio: nec piculo terreor: nec cupidus plane nec pauidus in q̄b⁹ magis fuerat necessariū: pniciosissime insensibilis ad vtrūq;. Et urgam⁹ aliq̄ fratres: nec in vano accipiamus alas nostras: p quibus alij tāto zelo vel in bonū vigilāt: vel in malum. Non est res parua quam sic insectantur hostes: ciues sic prestolantur. ¶Sermo.xxxiij.

Ib

Beñ.j.

Sqz hodie in ciuib⁹ babylonis aquaz effusio: id est cōfusio cogitationū: terrā facit inanē & vacuā. Dū em̄ fluctuat circa carnez cogitatio vniuersa: nullū est ea sperare est fructū salutis. Dividamk ergo aq̄ ab aq̄s: & eam aia q̄; vt diuinū est: partē sibi vēdicet solicitudinis & meditationis. Sane inferiores certis liminibus coerceātur: certis cōtineamk alueis necessitatis terminos nō exceda̅t: p̄inde superiores copiosius dilatētur. Ex hoc sane dat dīus benedictionē: & terra nr̄a dabit fructū suum. ¶Sermo.xxxiij.

Psalt. lxxxiiij.

J

Beñ. xxvij.

Bm in populo dei carnales alij sūt: & alij spirituales: nec illi tñ eternoz: nec isti carēt oīmodo rēporaliū desiderio. In eo sane distant q̄ plus alia appetunt alij: & sm ea q̄ preferūt aut spirituales aut carnales iudicātur. Hinc est q̄ in benedictionib⁹ iacob et esau: & ros celi et terre pinguedo noiatur: sed nō eodem ordine in vtroq;. Det tibi deus de rore celi: & de pinguedine terre abundantiā: ait ysaac ad iacob. Ad esau vero. In pinguedine terre inquit: et in rore celi desuper: erit benedictio tua. Quid autem singuli preferant: a studijs eorum et solicitudinibus innotescat.

¶Sermo.xxxiij.

K

pñs. xxxiij

Ntegra et perfecta moralitas in duobus pcipue cōsistit: in cuitādis vitijs: & appetēdis virtutib⁹: qñ nō sufficit a malo abstinere: ni nō et bonū faciamus. Inde psalmista. Declina a malo & fac bonū. Fugiamus ergo vitia: amplectamur virtutes. Historias igit̄ summatim delibāres: moralitatis fructus decerpam⁹. Jsames coegit Israel intrare in egyptū: statim repperit ibi nouū dīum: & de libero seruus efficit. Ex illius regionis inhabitatiōe redigitur sub potestate pharaonis: qui masculos pcepit interfici: feminas reseruari. Israel operibus luti & lateris durer affligit̄r: pharao paleas ministrat labor: ātib⁹. Jsames coegit: nō fames panis neq; sitis aque: sed audiēdi verbū dei: cōpellit multos intrare egyptū: hoc verbum dei est lux vera q̄ illuminat oēm hoiem venientem in hūc mundū. Vñ psalmista. Preceptum dīni lucidū illuminās oculos. Qui hāc lucē sequit̄: no ambulat in tenebris: sed habet lumē vite. De luce preceptor: trāsit̄r ad lumē premioz. Qui hui⁹ diuini vbi patit egestatē: cogit intrare egyptū. i. tenebras. Jnuoluit em̄ tenebris ignorātie: & subiacet deo pharaonis. i. diabolo q̄ princeps ē egypti: & est tenebrarū: iuxta illud apli. Nō est nobis colluctatio aduersus carnē & sanguinē: sz aduersus principes & potestates: aduersus mūdi rectores tenebrarum harū: contra spiritalia nequicie in celestibus. Sub iugo pharaonis fiunt lutea opera. i. dissoluta et sordida. Ab ipo dīcit̄r palee. i. leues cogitationes. Palearū est leuiter accēdi: & in momēto cōsumi. Sic & male cogitatiōes a diabolo immisse: cito in mētib⁹ nr̄is accēduntur: carnis mollicie cōsentiēte. Sed si viriliter studeamus resistere: deo iuuāte ptinus extinguunt. Paleis accēsis: coqbatur lutū & solidabak in latere: & praue cogitationes: q̄ sunt lutū: paleis delectationis accendunt. Que cū trāseūt in actū: tūc deco quūtur: cū vero ducunt in consuetudine: tunc solidantur. ¶Sermo.xxxv.

Beatus vir qui non abijt in cōsilio impioz. Pñ sunt q̄ in deū credūt: & ipm colūt. Est em̄ pietas cultus dei. Dic aūt cultus i trib⁹ cōsistit: fide/spe/& charitate: q̄ sunt inuisibilia. Dis trib⁹ carēt impij q̄ deū nō colūt: & quoz pñs illiū est visibilia inuisibilib⁹: terrena celestib⁹ pponere. Horū caput et princeps est diabolus: q̄ primus a pietate recessit: & impius fact⁹ etiā hoies in paradiso positos: ab eadē pietate fraude sua deiecit: volens eos habere socios sui erroris: & participes iniq̄tatis. Ille em̄ eua seduxit: & illa virū sibi subdidit. ¶Silr adhuc demō suggerit carni: caro spūi: & fit impioz cōsiliū. Dicūt em̄ sibi inuicē. Oim nr̄m sit vnū marsupiū. Ponunt ergo in memoria quasi i marsupio q̄sq; obolū suū: demō sz suggestionē: caro delectatione: spūs pñsum. Inde tang̃ de symbolo cōparāt sibi victū cōperētē. Caro q̄dē cōbustionē: ignē sz q̄ nō extinguit: spūs malā cōscientiā. i. vermē q̄ nō morit: de mon aūt emit vtriusq; sanguinē. Ad hoc cōsiliū ipioz iuuat quattuor modis. Quidā em̄ trahunt inuiti: alij attrahunt illecti: alij seducunt ignari: alij sequūtur spōtanei. Jstis necessarie sunt q̄tuor: bruties: p quas armati/resistāt ne in cōsilio eāt. Jnuitis necessaria est fortitudo: q̄ resistāt vsq; ad mortē: minis/cruciatib⁹ & dānis. Illi q̄ attrahūtur illecti/indigēt tēperātia: q̄ repimit illicita desideria: nec cedit pmissionib⁹: nec emollit blādicijs. Illis q̄ seducunt ignari: est opus prudētia: q̄ abyrilib⁹ inuitis discernit: & docet q̄d tenēdū q̄d vr reiciendū sit. Justicia indigēt illi q̄ sequunt spōtanei. Justicia est rectitudo voluntatis: q̄ nec amat peccare nec pctō cōsentire. Justicia & fortitudo sedē habēt voluntatem: q̄ volūtas iusta debet esse & fortis. Est aūt iusticia ordinata hoc mō/sz mala respuēs: bonis melioza pponēs. Hāc nō videt habuisse adā: q̄ malo cōsentiēs/qō vtile erat: deseruit. Prudētia et tēperātia sedē habēt in rōne: quia ratio prudēs debet esse & tēperata. Est q̄ppe prudētia: ratio docta sz a gr̄a/vitare cōtagia iniusticie ppter iusticiā: Vitat quidē nō solū iniusticiā apertā: sz etiā illa q̄ sunt alis quo mō cōtra iusticiā: attendēs nō qō licet: sz magis qō expedit: vitijs diuitias & q̄dā alia: non q; illicita: sz q; iusticie solēt esse impedimēta. Sed ppter quosdā q̄ ex hypocrisi hoc faciūt: addit ppter iusticiā. Justicia est pfectio aie rationalis. Alie virtutes sunt ad ei⁹ acquisitionē vel cōseruationē: fortitudo: tēperātia: prudētia: q̄ iusticiā cōseruāt ne amittatur aut minuat. Postq̄ vo pfecta est iusticia/& trāsit in affectū cordis: idē est qō illa tria: q; fortis est: prudēs/tēperatus. Qui nō absit. Abire pertinet ad illos/qui sunt inconstātes: & leuiter possunt impelli. Qō quidā volētes cuitare: fūit cuidēter obstinati: nullius cōsilio acquiescētes: ppositū suū immobiliter tenētes: & ideo adiunctū est: & nō steterit: sz vt nec leuis sit: nec obstinat⁹. Via pctoz est mūdus: vel pp̄ia volūtas/q̄ est superbia: ex qua oia mala: sicut ex cōmuni sunt bona. Et in cathedra pestilētie nō sedit. Sedet q̄ docet ex ēplo suo faciēs peccare alios. ¶Cathedra est hec: et quattuor: pedibus subfūlit. Primus pes est malicia: scōs cōtemptus dei: tertius irreuerētia: quartus astutia. Malicia est amare malū et saporē mali habere: & malū/q; malū est diligere: sicut facit diabolus & nōnulli iniqui. Sed q; fit aliq̄n vt tales timeāt deū nō timore bono: sed ne incurrāt vel damnū rerū/vel corporis cruciatū: vt amplius fiāt mali: contēnūt & ipm deū: & fit scōs pes cōtēptus dei. Jtez posset fieri vt malū amarent/ deū cōtinerent: sz inhiberet eos pudor hoīm cū q̄bus habitāt: ideo ad augmētū mali sequit̄ terti⁹ pes/irreuerētia: vt nec deū timeāt: nec hoies reuereant. Ad pfummationē vero malicie/adest quartus pes astutia: vt sciāt vti trib⁹ dictis: miscētes oleo venenū: et melli acetū. Eminēs pars cathedre/cui sedēs inheret est potētia. Si em̄ potēs est q̄ dicta habet: tunc plurimū nocet: vel si potētem sibi allicere pōt: quē cōsilio suo seducat: et ad malū impellat. Deinde apponit̄r puluinar: vt suauiter sedeat. ¶Pului nar fit de leuibus pēnis auiū: significās vanā gloriā & fauorē popularē: q̄b⁹ hoies delectati extolluntk. Scabellū pedibus supponit: ne terrā tangāt. Tales em̄ nōnulli terrenas actiones nō faciūt: sz spūales simulant vt magis decipiāt. Horū doctrina est q̄si pestilētia: nullā loca occupās & vastās. Sed in lege dīni volūtas ei⁹. Superiora versu dictū q̄d sit respuēdum: in hoc aūt dicit q̄d sit appetēdū. In illo dictū est tang̃ declina a malo: in hoc aute: fac bonū: q̄d vtiq; est ambulare in lege. Sed qm̄ hec via agitur nō gressu corporis: sed affectu mētis: ideo dictū est in lege dīni volūtas eius. Velle em̄ (teste bō Brego.) mēte ire est. ¶Per hāc viā incedūt: & quasi quendā currū ducunt tria genera hoīm: seru⁹/mercēnarius/filius. Trahūt eundē currū iumenta: quoz noīa sunt cōminatio et pmissio. Sup cōminationē seru⁹ sedet: sup pmissionē mercēnarius. Horū vterq; trahit currū: alter timore: alter cupiditate: et vterq; pp̄ria stimulis impellit. Solus filⁱ q̄ nec timore q̄ditate: nec illicit cupiditate: sed spū dilectiōis agitur: sine labore aut lesione vehit in curru. Quicūq; em̄ spū dei agūtur: hi filij sūt dei. Habet etiā currus ille quattuor rotas: illas sz quattuor animi affectiones notissimas: amorē & leticiā/timorē & tristiciā. Amāt em̄ rep: obi tpalia: et letant cū malefecerint: sed hunc amorem: et hanc leticiam sequit̄r timor & tristicia sempiterna. Electi vero quibus dicit̄r. Mūdus gaudebit: vos aūt cōtristabimini: sed tristicia vestra vertet̄ in gaudiū: ponunt primas rotas timorem & tristiciā: posteriores amorē et leticiam. Ipsis etem cōmunik timor: in charitate: tristicia in leticiā sempiternā.

¶Notandū autem q̄ hec via legis dīni cōsummatur sex diebus. Et prima quidem dicta est gemitus cordis: secunda confessio oris: tertia largitio p̄prie possessionis: quarta labor corporis: quinta abnegatio p̄prie volūtatis: sexta cōtemptus mūdi. In septima sit quies ab oibus p̄decessoris: sperās octauā resurrectionis. Et in lege eius meditabit die ac nocte. In quocūq; statu sit homo positus: nūq̄ recedendū est illi a lege dīni: sed semp in die bonoz: nō immo: sit malor: & in die malorū memor: sit semper bonoz. Potest etiā per diē & nocte contemplatiua & actiua vita intelligi: q̄ ambe primentur in lege dīni. ¶Sermo.xxxvj.

Dixit insipiens in corde suo: nō est deus. Deus licet vnus sit: & vnū sit: tñ nō sui varietate: sed animi nostri mutatione gustantib⁹ nobis: diuersos videt habere saporēs. Sapit em̄ timēti iusticiā & potentiā: sapit amāti bonitatē & misericordiā. Unde et alibi ait idem iste prophēta. Semel locutus est deus: duo hec audiui: q; potestas dei est: & tibi dñe misericordia. Idem quippe est audire hoc quod gustare: q; vtriq; fit via & simplicissima mente. Itaq; semel locutus est deus: q; vnū genuit verbū. Eterū nos per vnuz vbū/duo hec audim⁹ siue sapim⁹: q; potestas dei est: et tibi dñe misericordia. At is quidē penitus insipiēs est: cui nec timore deus sapit: nec amore. Discat quātū vult: ego sapiēs nō diferim/dū nec timebit: nec diliget deū. Quomō em̄ diferim⁹ in sapientia cōsummatū: quē video nec initiatū? Nā initium sapientie timor dīni: consummatio amor: media sibi vendicat spes. Cui ergo nec iusticiā sapit deus per timorem: nec misericordiam per amorem: is plane dicit in corde suo nō est deus. Deū enim nō purat: quē nec iustum: nec pium reputat. ¶Sermo.xxxvij.

Corupti sunt et abominabiles facti sunt in studijs suis: non est qui faciat bonum: nō est vsq; ad vnum. Habet aīa corruptionē suā: habet & corpus suū. Corruptio anime triplicita est: quadripertita est corporis. Corpus siquidem constat ex quattuor elementis. Aia vero in triplici vi subsistit. Est em̄ rationalis: cōcupiscibilis: irascibilis. Rationale: cuius sanitas est cognitio veritatis: corumpit superbia. Corrupta aūt fallitur duobus modis. In cognitione sui: & cognitiōe dei. Concupiscentia corrūpit vana gloria: ira inuidia. Corruptio corporis dicitur abominatio: et fit quattuor modis/sm quattuor elementa ex q̄bus cōstat. Quattuor enim sunt que corpus corumpunt: curiositas/loquacitas/crudelitas/voluptas. Sūt aūt quattuor partes corporis: in quib⁹ singulis maxime viget singula elementa. Nā in oculis est ignis: in lingua q̄ vocē formar aer: in manib⁹ quarū ppriē tactus est terra: in medijs generalibus aqua. Has quattuor partes corrūpit illa quadripertita pestis. Oculos sz curiositas: linguā loquacitas: manus crudelitas: genitalia voluptas. Sic fūt hoies corrupti et abominabiles: corrupti in aīa: abominabiles in corpore: corrupti coram deo: abominabiles coram hoibus. Nō est q̄ faciat bonū: nō est vsq; ad vnū. Quattuor genera sunt hoīz: quoz oīm nullū est qō faciat bonū nisi vnū. Quidā enim sunt q̄ deū nec intelligūt: nec requrūt: & hi nocui sunt. Alij intelligūt q̄dē: sz nō requirūt: & hi ipi sunt. Alij requirūt: nō aūt intelligūt: & hi fatui sunt. Alij vo & intelligūt & requrunt: et hi sancti sunt. De quibus solis dici potest: quia ipsi sunt qui faciūt bonum. ¶Sermo.xxxviij.

Ultiplicare sunt infirmitates eorum: postea acceleraverūt. Quid dissimulāt hoies in vita sua agere penitentiā: & extrema de pfessione p̄sumūt? Quō sub vni⁹ hoīs articulo reuocari posse estimāt oia aie mēbra: cuius cōcupiscētie & desideria p totum mūdum sparsa sunt: & vbiq; terrarū velut quodā viseo tenent. Nō dico (ait dñs) q̄n & taliū saluē alios: potēs sum cū in momēto oia reuocare: sed nō cōgregabo cōuenticula eoz de sanguinib⁹. i. q̄ in sanguine pseuerāt donec multiplicatis infirmitatib⁹ deserātur a pctis anteq̄ deserāt ea: nō magna taliū cōuenticula cōgregabo. Si bene meminī: in toto canone scripturarū vnū latronem inuenies sic saluatū. Noli ergo huic tā periculose expectationi credere temerē⁹. Et quidē spiritus nō modo vbi vult: sed qū vult spirat: nec ei difficile est de subito perfectam dare contritionem cordis: quam vix multo tempore alij consequūtur: sz vnde scis q̄ tunc tibi ita subuenire velit: quem tu interim sic repellis? Benignus quidem est spiritus sapientie: sz nō liberabit maledictū a labijs suis. Audi quis ille sit. Maledictus qui peccat in spe. ¶Sermo.xxxix.

Reuenisti eū in benedictionib⁹ dulcedinis. Triplex nobis necessaria est benedictio: preueniēs/adiuuās/& cōsummās. Prima mie: secunda gratie: tertia glorie. Preuenit miseri cordia conuersionem: adiuuat gratia cōuersationem: pficit gloria cōsummationē. Nisi trina hāc benedictionē dederit deus: nō pōt dare terra nostra fructū salutis. Neq; em̄ aut inchoare bonū donec a mia p̄ueniamur: aut agere bonum donec adiuuemur a gr̄a: aut cōsummari in bono possimus donec gloria repleamur. Verū in his tribus nō immerito dulcius sapit ea q̄ nō mō immeritos: sed et male meritos p̄uenit: vt dū adhuc filij sumus ire et operamur opera mortis: ipse cogitet sup nos cogitatiōes pacis: et ne peretib⁹ quidē/immo et imperēribus non inuocantibus/sed p̄uocantibus: nō interpellantibus sed etiā repellentibus: spūm bonum: spiritū vite: adoptionis spūm largit̄r. Quid illi aie dulce sapiat: cui misericordia tāta nō sapit? Merito pinde benedictio dulcedinis noiatur ea que p̄uenit: quia que adiuuat fortitudinis: que consummat plenitudinis est. ¶Sermo.xl.

Opulus quem non cognoui seruiuit mihi. Nō esset magne admirationis si populus a deo cognitus seruiret illi. Cum vero incognitus illi seruiat: et in auditu auris obediat: magne laudi adscribendū est. Ex hoc genere cognitorū/& non cognitorū: et cognoscētiū & nō cognoscentiū sunt quattuor differētie. Quidam em̄ sunt qui a deo cognoscunk et deū cognoscūt.

A

Pñs.j.

D

Pñs.xiij. et.lij.

Pñs.lxj.

Eccli.j. & puer.j.

E

Pñs.xiij.

Pñs.j.

F

Pñs.xv.

Ibidem

Job.iij.

Sap.j.

G

Pñs.xx.

H

Pñs.xvij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

alij nō cognoscūtur nec cognoscūr: alij cognoscūtur quis dē sed ipsi nō cognoscūr: alij non cognoscunk: ⁊ nī cognoscūr. ¶ Cognoscere dei est felicez facere: cognoscere hois est gr̄as agere. Qui ergo cognoscunk a deo ⁊ deū cognoscūr: scī angeli sunt: q̄ ab eo felices facti: eius laudibus semp vacāt ⁊ obsequijs deseruiūt. Qui nec cognoscūtur nec cognoscūr: pauperes sunt necessarij: quos nec rerū tpaliū copia ditat: nec brificat seruitus diuina. Qui añt cognoscuntur sed nō cognoscūr: diuites sunt huj⁹ scli: q̄ acceptis q̄dē opibus affluunt: sed carnalibus desiderijs huius scī prelsi: nunq̄ ad celestia cor: sulpēdūr. Qui vero nō cognoscuntur ⁊ cognoscūr: pauperes sunt volūtarij: quos nec tribulatio: nec angustia: nec alia q̄cūq̄ picula possunt separare a charitate dei. Et hi nimirū multis modis pbanf: aduersis durisq̄ fatigātur tribulationib⁹ sicut scriptū est. Vasa figuli pbat fornax: ⁊ hoies iustos rētatio tribulatiōis. Et quoz itē psona loquit̄ psalmus. De⁹ deus me⁹ respice i me: quare me dereliquisti? Nūquid nō incogniti videntur: quoz ātvt respiciank? Verum tamē licet derelicti videātur: ipsi tñ deū cognoscūr. ⁊ ex psona cognoscentiū statim in eodē psalmo subinfertur. Deus meus clamabo per diem ⁊ non exaudies: ⁊ nocte ⁊ nō ad intipientiam mihi. De his ergo vor diuina dicit. Populus quem nō cognoui seruiuit mihi. Ac si aperte diceret angelis suis. Quid si vos mihi seruitis quos felices facio: quādoquidem illi mihi seruiunt: quos i sua paupertate derelinquo? Et q̄d si vos mihi obeditis qui facie meā videtis: cum ⁊ illi obediant: qui me nī audiunt et non vident? Vident quippe angeli: audiūt homines. Audiunt scilicet et obediunt: vt quandoq̄ similes angelis facti: mereannur ipsi quoq̄ videre. Itaq̄ auditus est meritum vidēdi: visio p̄miū audiēdi. Et pus est audire: videre posteri⁹: sicut scriptū est. Audi filia ⁊ vide. Quisquis ergo in futuro deum videre desiderat: profecto necesse est vt in psenti pius deum audiat: et in auditu auris obediat. ¶ Sermo. xlij.

Ecclī. xxvij. Pš. xxj. pš. xxxiij. pš. cxxj.

Os petō: um pessima. Mala in amissione mūdi: q: non possunt sine dolore separari ab eo quē diligūr. Peio: in dissolutione carnis: a qua euelluntur eoz aīe a spiritibus malignis. Pessima intoz mēris inferni: q̄n coz pus ⁊ anima perpetuis simul addicunk ignibus. Econtrario bonoz moꝛs optima: q̄nq̄ui dē fit sibi quies a labore: fit locunditas de nouitate: fit securitas de eternitate. ¶ Sermo. xlij.

J pš. xxxiij

Ria sunt: tabernacula/atria/dom⁹. In tabernaculis sunt oēs iusti in carne viuētes ⁊ laborātes: q: tabernacula laboꝛ: antiū sunt ⁊ militantiū. Tabernaculū vō habet tectū: sed fundamēto caret: et poꝛtabile est: q: iusti p̄sentib⁹ nō sunt fundati: fz inquirunt ciuitatē desursum fundamēta habentē. Fides etiā eo rū q̄ est fundamentū: nō est in terrenis: sed in dño. Tectū habēt: id est munimēturn gratie et p̄tectionē. Atria sunt domui vicina: amplitudinem habentia. In illis sunt anime sancte coz poꝛibus exute: q̄ in latitudine sunt depositā carnis angustia. Atria habent fundamentū: sed nō tectū: quia anime que in amoꝛe dei sunt: non ruunt: vnde stantes erant pedes nostri: sed non habēt tectū adhuc expectātes augmentū: qđ non erit nisi in resurrectione coz poꝛum suoꝛū. Post ipsam sane resurrectionē cum angelis erunt in domo: que habet fundamentū et tectum. Fundamentū est stabilitas eterne beatitudinis: tectum consummatio et perfectio ipsius. ¶ Sermo. xliij.

K pš. cxxxij. Beñ. xxj gen. xxij

Aratum coz meum deus: paratum coz meū. Via regia fratres/nec ad dexteꝛā declinat nec ad sinistrā. Poꝛo inuenire est hominem semel quidem paratū: non quidem secundo. Si dixerit ei deus: esto ancilla ⁊ filiū eius: dico autē opa carnis: nō cunctak. Si dixerit: immola mihi filiū tuū quē diligis ysaac: hoc plane iam patienter audire non pōt: vt fraterne vtilitatis aut vnitatis gratia: spiritalis sustinere videak studij detrimenta. Quidni abijciat facile seruus christi: quicquid ad coz poreum pertinet voluptatem? At vero spiritali iocūditate equanimiter fraudari quādo aut obedictia cogit: aut fraterne charitaꝛ ratio postulat: b̄ plane magnū ⁊ deo gratū offerre est holocaustū. Memēto tñ nō ysaac in hoc sacrificio: fz arietē cōmutacie iugulari. ¶ Sermo. xliij.

L pš. cxxxij.

Ce q̄ bonum ⁊ q̄ iocundum habitare fratres in vnum. Est vnitas naturalis: vnitas carnalis: vnitas virtualis: vnitas moralis: vnitas spiritalis: vnitas socialis: vnitas personalis: vnitas principalis. Unitas naturalis est inter coꝛpus et animaz: Unitas carnalis inter virum et mulierem: de qua dictum est. Erunt duo in carne vna. Unitas virtualis est que homines fidūsq̄ sibi ipsis coniungit: vt non per diuersa efflnat: sed cum p̄pheta vnam petat a dño. Unitas moralis est que nos coniungit p̄ximo. Unde psalmista. Qui habitare facit vnius moꝛis in domo. Unitas spiritalis est que nos coniungit deo. Unde apostolus. Qui adheret deo/vnus spiritus est. Unitas socialis inter angelos: quibus omnimodis idē velle est: idē nolle. Unitas personalis in xpo Unitas principalis q̄ et substātialis: est in trinitate. Ecce q̄ bonū ⁊ q̄ iocundum. ¶ Sunt quedā bona ⁊ iocunda: sunt quedam nec bona nec iocunda: sunt quedam bona ⁊ nō iocunda: sunt quedam iocunda et non bona. De bonis et nō iocūdis peruenitur ad bona et iocunda. De iocūdis et nō bonis peruenitur ad nō bona ⁊ nō iocunda. Bona ⁊ non iocunda sunt cōtinentia/patientia/disciplina. Jocūda ⁊ non bona: voluptas/curiositas/vanitas. Nec bona nec iocunda: inuidia/tristicia/accidia. Bona et iocunda: honestas/charitas/puritas. Ad hoc bonū et iocūdum obtinendū necessaria est vnitas virtualis et vnitas moralis. Primā disturbāt pusillanimitas et leuitas. Pusillanimitas facit ꝓpositū relinquere: leuitas mutare. Alterā obstinatio/suspitio/⁊ simulatio disturbāt. Obstinatio nō recipit ꝓmi: suspitio nō credit ꝓmo: simulatio nō se iūgit ꝓmo. Spes eternoꝛ expellit pusillanimitatem: humilis obedictia leuitatē. Obstinatio humilitate: suspitio ⁊ simulatio charitate pelluntur. ¶ Sermo. xlv.

D Eccli. xv

On est speciosa laus in oꝛe peccātis. Etiā q̄ est in oꝛe peccātis penitētis nō videt speciosa: q: adhuc de pcti recordatione ⁊ memoꝛia ꝓfusionez patif: ⁊ frequēter inde compungitur. Sed tñ in eo est vtilis ⁊ fructuosa cōfessio: etsi nō speciosa decoraq̄ laudatio. Postq̄ vō de bñficijs dei ꝓficiēs adheret diuine laudi: ⁊ in ea assidue delectatur et p̄ficit: ita vt nihil aliud placeat ei: tūc in oꝛe eius est speciosa laus dei ad similitudinē agricole: qui dum sterco: at agrum suum totus in luto est ⁊ sterco⁹: nō est pulcher laboꝛ ei⁹: etsi sit fructuosus: sed q̄n colligit manipulos segeris: tūc laboꝛ est speciosus et dulcis. ¶ Sermo. xlvj.

P puer. iiij Roñ. x. et. j. Mar. v Jo. xvij.

Oni custodia serua coz tuū: quia ex ipo vita ꝓcedit. Duobus autem modis vita a coꝛde p̄cedit. Aut quia coꝛde creditur ad iusticiam: ⁊ iustus ex fide vivit: et fide mundatur coꝛ: et munido coꝛde deus videtur. i. agnoscitur: et hec est vita eterna vt cognoscāt te vnum deū: et quem misisti iesum xp̄m: aut q: christus vita nostra: qui nunc per fidē habitat in coꝛdibus nostris: erit cū apparebit: ⁊ nos cū ipo apparebimus in gloꝛia: et qui nunc latet in coꝛde: tunc quasi de coꝛde ad coꝛpus p̄oceder: quando reformabit coꝛpus humilitatis nostre configuratum coꝛpoꝛi claritatis sue. Unde et alius apostolus air. Nunc filij dei sumus: et nondum apparuit quid erimus. Sed considerandū est quomodo dicat: omni custodia serua coꝛ: tuum. ¶ Solent dicere hoies huius seculi: bonum castellū custodit: qui coꝛpus suum custodit. Nos autē nō sic sed sterquilinium vile custodit: qui custodit coꝛpus suū/apostolo teste: qñ qui seminat in carne: de carne meret coꝛruptionem. Qui vero (inquit) in spiritu: de spiritu meret vitam eternam. Ac si dicat colendum/aut studiendū magis anime castrū: quoniā eterna ex ipso vita ꝓcedit, Sed castrum istud in terra inimicoꝛ situm vndiq̄ impugnatur: ⁊ idcirco omni custodia. i. ex omni parte vigilanti solicitudine est muniēdum: inferius/superi⁹/ante et retro/a dextris ⁊ a sinistris. Inferius impugnat concupiscentia carnis: q̄ militat aduersus animam: quia caro cōcupiscit aduersus spiritū. Superius imminet iudicium dei. Horrendū est enī incidere in manus dei viuētis. Solicite satis hec parte coꝛ: suuz custodierat: qui dicebat. Semp enī quasi ruinentes super me fluctus timui deū. Retro mouēs fera delectatio est que oritur ex recordatione ꝓteritoꝛ peccatoꝛum. Ante instantia tentationū. A sinistris vero arrogantium fratrum ⁊ murmurātium inquietudo. A dextris obedientiū fratrū deuotio. Possunt enī hi quoq̄ (nisi caueatur) duob⁹ nocere modis: aut bonis coꝛ acrib⁹ imuidendo: aut singularē gratiā emulādo. Vigiler ergo aduersus carnē/rigoꝛ: disciplinę. Contra iudiciū dei/iudiciū propriē cōfessionis: ⁊ hoc sit duplex. Manifestū de manifestis: occultū de occultis. Unde ait apostol⁹. Si nosmetipsos dijudicaremus: nō vtiq̄ iudicaremur. Contra delectationē que ꝓcedit de recordatione ꝓteritoꝛ peccatoꝛ frequētia lectionis: contra instantiā tentationis/instantia supplicationis. Contra fratruz inquietudinē patientia ⁊ cōpassio. Aduersus obedientiū fratrū feruoꝛē/cōgratulatioꝛ discretio. Cōgratulatio enī expellit inuidiam: discretio nimiam emulationem. ¶ Sermo. xlvij.

Eccls. xv. Beñ. vj. Ro. vj. Ro. vj. pš. cxl. Beñ. vj. Eccls. xv. Gal. vj.

Nisi nolit multuz comedere: ne forte satiatus eum as illud. Potest nō incōgrue hoc loco mellis nomine fauoꝛ humane laudis intelligi. Meritoq̄ nō ab omni: sed ab immoderato mellis huj⁹ edulio ꝓhibemur. Est enī eū vtiliter humanas laudes recipimus: fraterne dilaxat intuitu charitatis: ⁊ ad saluteꝑ coꝛ qui nobis propter ea facilius acquiescunt. Hac ergo parcitate seruata: mellis huius moderata comestio nō nocebit. Si q̄d vō amplius est: a malo est: ⁊ in perniciē cōuertet. Inuēto enī melle immoderatius vescit: quisquis apponēs omnino coꝛ: suū faux: e humane laudis instar incrassat/impinguat: a quo sc̄ꝑ pphera sanctus custodiri deprecat a dño: nō quidē mellis: sed olei satis vicina appellatiōe ipsum quē p̄diximus fauoꝛem exprimens vbi ait. Oleū aūt peccatoris non impinguet caput meū. Vis nosse qñ euomat immoderatus epulato: mellis edulia: q̄n vlq̄ ad saturitatē sumēs/modū paritatis excessit? Tunc sine dubio/laudes quib⁹ satiabat: nō aliū fructū querēs: sed sauoꝛe ipso cōtentus humano. tūc inquā multa cū anxietate euomit quod cū perniciosa delectatione comedit: cū aliū quēliber laudari audiēs/inuidia cōrabescit. Deus enī dedita vanitati/et arrogātia tumēs: laudē alteri⁹ suā reputat vituperationē. ¶ Sermo. xlviij.

A ꝓuer. xxv.

Ml inuenisti noli multuz comedere: ne forte satiatus euomas illud. Potest nō incōgrue hoc loco mellis nomine fauoꝛ humane laudis intelligi. Meritoq̄ nō ab omni: sed ab immoderato mellis huj⁹ edulio ꝓhibemur. Est enī eū vtiliter humanas laudes recipimus: fraterne dilaxat intuitu charitatis: ⁊ ad saluteꝑ coꝛ qui nobis propter ea facilius acquiescunt. Hac ergo parcitate seruata: mellis huius moderata comestio nō nocebit. Si q̄d vō amplius est: a malo est: ⁊ in perniciē cōuertet. Inuēto enī melle immoderatius vescit: quisquis apponēs omnino coꝛ: suū fauoꝛe humane laudis instar incrassat/impinguat: a quo sc̄ꝑ pphera sanctus custodiri deprecat a dño: nō quidē mellis: sed olei satis vicina appellatiōe ipsum quē p̄diximus fauoꝛem exprimens vbi ait. Oleū aūt peccatoris non impinguet caput meū. Vis nosse qñ euomat immoderatus epulato: mellis edulia: q̄n vlq̄ ad saturitatē sumēs/modū paritatis excessit? Tunc sine dubio/laudes quib⁹ satiabat: nō aliū fructū querēs: sed sauoꝛe ipso cōtentus humano. tūc inquā multa cū anxietate euomit quod cū perniciosa delectatione comedit: cū aliū quēliber laudari audiēs/inuidia cōrabescit. Deus enī dedita vanitati/et arrogātia tumēs: laudē alteri⁹ suā reputat vituperationē. ¶ Sermo. xlviij.

B Eccls. x.

Lo loca sunt animę rationalis: inferioꝛ: quez regit: ⁊ superioꝛ: in quo reqescit. Inferioꝛ quē regit coꝛpus: superioꝛ: in quo quiescit deus. De vtroq̄ potest recte intelligi quod scriptū est. Si ascenderit super te spiritus potestatē habētis/locuz tuū ne dimiseris: vel inferioꝛē scilicet regēdo: vel superioꝛē quiescendo. Sed hoc quod ꝓius dixi: conuenit rudibus adhuc et imperfectis: quibus loquit apostolus. Humanū dico ꝓpter infirmitatē carnis vestre. Sicut enī exhibuistis mēbra vestra seruire immundicie et iniquitati ad iniquitatē: ita nunc exhibete membra vestra seruire iustitie in sanctificationem. Habet quippe anima tria facere in coꝛpoꝛe: viuificare/sensificare/regere. Sed siue auferat vita: siue sensus perturbet: de neutro cōdemnak. Sinuero rētatoꝛi victa succubuit: hocilli ad peccatuz reputak. Dicitur ei ergo ne ascendēte super eam spiritu/locū suum deseras: hoc est ne ingruente tentatione/membra sua arma iniquitatis peccato exhibeat. Notādum aūt quod dicit. Si ascenderit super te spiritus potestatem habentis. Nihil quippe aduersus nos malignus spiritus pōt: nisi missus aut permissus. Unde cum eius sit voluntas semper mala: nunq̄ potestas est nisi iusta. Nam voluntas quidē mala ex seipso sibi inest: potestatē vero non aliunde q̄ a deo habet. Quā tamen potestatem semper moderat dominus: ne scilicet ex nequicia voluntatis plus puniat q̄ eorum exigunt merita qui puniunk. Et hec de inferioꝛi loco dicta sunt. Ceterū de superioꝛi hoc intelligik: ne quietem mēris quam in deo habet: tentante diabolo deseraꝛ: sed vndecunq̄ ille tētauerit: ipsa in deo fixa constanter in trāquillitate permaneat. Hec posterioꝛ sententia conuenit perfectis: qui cuz helia dicere possunt: viuit dominus deus israel/in cuius cōspectu sto. Et illud de iohanne apostolo: q: sicut ille est: ⁊ nos sumus in hoc mūdo. Hec inquā sententia conuenit perfectis: qui iam in sua conuersatione quodāmodo imitank statuz eternitatis. ¶ Sermo. xlix.

iij. reg. xij. j. Joh. iiij

C Eccls. xj

Ue ad austrum: siue ad aquilonē arboꝛ: ceciderit: ibi erit. Austri calor ⁊ lenitas in sacra scriptura bonā soler habere significationē. Ab aquilone vero pandit omne malū. Poꝛro homines sicut arboꝛes vidit aliquis. Exciditur aūt arboꝛ in monte: ⁊ quocunq̄ ceciderit ibi erit: q: ibi reiudicabit deus: vbi inuenerit. Ibi inquā erit immutabiliter et irretractabiliter. Videat quo casura sit anteq̄ cadat: q: postq̄ ceciderit non adijciet vt resurgat: sed nec vt se vertat. Quo vero casura sit arboꝛ: si scire volueris: ramos eius attende. Unde maio: est copia ramoꝛ ⁊ ponderosioꝛ: inde casurā ne dubites: si tū fuerit tūc ercisa. Rami nostri/desideria nostra sunt. Quib⁹ ad austrum ertēdimur si spiritualia fuerint: si carnalia ad aquilonē. Que vero prepōderant: mediū coꝛpus indicat. Ea nanq̄ prepōderāt: que secum traxerint coꝛpus. Sic enī est coꝛpus nostrū inter spiritum cui seruire debet: ⁊ carnalia desideria que militāt aduersus aniā siue potestates tenebrarū: ac sic vivacia sit interraproꝛē ⁊ rusticū cōstituta. Quicquid ille minek: quicquid intendat: si vaccā nō duxerit: rusticus vidit. Sic quātūcunq̄ seuiat malignus: quantūcunq̄ p̄ naua desideria crucient: sibi suū fibi vendicat anima: vicisse credēda est: vt quēadmodum ait apostolus. Non regnet peccatū in nostro mortali coꝛpoꝛe: sed ficut exhibuimus membra nostra seruire iniquitati ad iniquitatez: sic exhibeamus seruire iusticie in sanctificationem. ¶ Sermo. l.

Ro. vj. D imat. vj.

Ques sunt qui in opere dei strenue exercentur: qui seminat in lachrymis: sed in gaudio meret. Jsti sane quecūq̄ sunt mundi huius arbitrank vt stercoꝛa. Piger vero cuius labbata videntes hostes deridēt: dehonestak ab hostibus in ocio suo: sicut boues strenui in laboꝛibus suis honestank a deo. Quem enī maligni spiritus pigrum vident ad spiritalia exercitia: in cogitationib⁹ eius ingerūt imporune terrena: velut de stercoꝛib⁹ boū massas coagulantes/⁊ pigrū: sicut dign⁹ est: lapidātes. ¶ Sermo. lj.

E Sap. xj.

Omnia fecisti in pōdere ⁊ mēsura ⁊ numero. Ad differētiā ipsius diuine essentie dictū est. Creature enī in pondere ⁊ mēsura et numero facte sunt: solus creator: his oib⁹ caret. Pōdus i dignitate rei cōsiderak. In pōdere igit facta est: q̄ rei sui generis est cōparāda: aut fm maius: aut fm minus: aut fm equale. Pondus habet q̄ quāti valeat estimari pōt. Mēsura vero in loco ⁊ tpe cōsiderak. Nō si locū solū accipimus coꝛpoꝛa: alēnco coꝛpoꝛeoꝛ mēsura in tpe erit ⁊ nō in loco. Neq̄ enī aīa in loco potest esse coꝛporeoꝛ: nec coꝛp⁹ de quo magis videtur: locus aie est. Quō enim coꝛpoꝛe claudit: q̄ sic vegetat exteriora sicut interioꝛa: sic est in superficie cutis sicut in visceribus intimis? Sed ex affectiōe carnali et consuetudine coꝛpoꝛi sic errat aīa: vt sc̄ipsam nesciat nisi coꝛpoꝛeam cogitare. Ubi est enī rhetaurus eius: ibi est et coꝛ. Hoc sapit qđ diligit. Affectionibus siquidē obligata ⁊ illita terrenis: suā ipsius facie confiderare nō potest. Infixa est in limo p̄fundi: ⁊ seipsam nō videt: fz putat formā suā esse luteam illam quā portat imaginem. Sed omnino aliter est: ⁊ aliter cōsiderak mensura animę fm locum. Locus siquidē vnicuiq̄ rei: finis est sue substātie. Substātia vero animē in ratione: in memoria: in

Universidad de Deusto
Biblioteca

consilio:in iudicio:cetereſq; ſimilibus eſt:que omnia ſuo quoq; fine claudunt. In menſura eſt ergo facrus oīs ſpiritus preter diuinū:qī ⁊ ratio eī⁹/et memoria/⁊ cetera oia ſuā habēt mēſurā. In numero facru ſunt oia:vt ſm partiū cōpoſitionē vt ſunt corpora:vel ſm varietatē et mutabilitatē:vt ſunt etiā incorpora. Solus de⁹ eſt:in quē nec pōdus:nec menſura cadit omnino:nec numerus. Unus de⁹ eſt:nō habet ſui generis cui valeat cōparari. Unus eſt et ſolus ipe penitus ineſtimabilis:eternus q; et immēſus:in diuiſus et oino inuariabilis. ¶ Sermo.liij.

F Cāt.ſ. Oſculet me oſculo oris ſui. Tria ſunt oſcula:primū pedū:ſecundū manuū:tertiū oris. Cum primo cōuertimur:pedes dñi oſculamur. Duo autē ſunt pedes dñi:miſericordia⁹ et veritas. Hunc vtrūq; pedē deus cōuerrērium cordib⁹ imprimit: ⁊ vtrūq; pedē peccato⁹ q̄ſq; ſi vere cōuertit:amplectit. Si em ſoluz miſericordiā ſine veritate reciperet:per preſumptionē caderet. Rurſus ſi veritatem ſine miſericordia reciperet: nihilominus p delperationē periret. Sed vt fiat ſaluus: advtrūq; pedē humiliter ꝓuoluit:vt p veritatē peccata damnet:⁊ p miſericordiā veniā ſperet:⁊ hoc primū oſculū. Secundū oſculū fit:cū primū ad bona opera cōſurgim⁹. Tūc manus dñi oſculamur:cū ei noſtra bona opera offerim⁹: vel cū ab eo virtutū dona recipimus. At vero tertiū oſculū tunc fit:cū iam conſumpto luctu penitentie:iā acceptis virtutū donis/mens celeſti deſiderio inſpiratur:ad ſecreta interioris cubiculi gaudia impatiēs a mōdis/introduci deſiderat:cū dulcibus ſuſpiriis vocē animi interrūpentibus pio cordis affectu decātat. ¶ Vultū num dñe requiram.

B pū.xxvj. Et ita ex vehementi deſiderio fit ei preſens ſponſus:quem ſic amat:quem ſic affectat:cui ſic ſuſpirat. Primum itaq; oſculū fit in remiſſione peccatoū:⁊ dicit ꝓpitiatoriū. Secundū fit in donis virtutū:et vocat muneratoriū. Tertiū fit in cōtemplatione celeſtiū:⁊ vocat cōtemplatoriū. Sciēdum eſt autē eſſe duo genera cōtemplationis. Quidā em ſunt q̄ aſcendūt ⁊ cadunt:alīj vero q̄ rapiunt et deſcendūt.

Rom.ſ. Aſcendūt ſicut illi de quibus ſcriptū eſt. Cū cognouiſſent deū:nō ſicut deū glorificauerūt:aut gratias egerunt. Gratias nō egerūt:q; viribus ſuis et ingenio tribuerūt; quod deus reuelauit illis. Jdeo ſequit caſus eorū:⁊ euanuerūt

Jbidem in cogitationibus ſuis. Dicētes enim ſe eſſe ſapientes:ſtulti facti ſunt. Electi vero rapiunt:ſicut paulus ⁊ ſui ſimiles. Sed ⁊ deſcēdunt:vt ea q̄ per exceſſum mētis viderint: loquant paruulis:eo ſane modo quo capiunt ab ipſis. Ra-

ij.cor. v. pitur paulus cū dicit. Siue mēte excedimus deo. Deſcen-

Jbidem dit:cum dicit. Siue ſobrij ſumus vobis. Hoc poſterioꝝ genere cōtemplationis rapi deſiderat aia perfecta in caſtiſſi-

Cant. ſ. mos amplexus ſponſi ſui dicens. Oſculet me oſculo oris ſui. Ac ſi diceret. Ego nō viribus meis:nō induſtria: non meritis ad cōtemplanda gaudia dñi mei aſſurgere valeo: ſed ipſe oſculet me oſculo oris ſui.i.eius gratia fiat non p doctrinā:nō per naturā:ſed p gratiā ſuam oſculet me oſculo oris ſui. Miro autē modo gratiā operantis/⁊ opus et modum operis elegāter expreſſit. Cū em dicit oſculet:operantis gratia mōſtratur. Cum autē ſupponit oſculo:ipſum opus.i.cōtemplatio deſignatur. Cum vero adiungit oris ſui:modum operis ſcz quō fiat cōtemplatio euidenter expreſſit. Per os quippe verbum intelligitur. Jſt autē cōtemplatio ex cōdeſcenſione verbi dei ad humanā naturā: per gratiā ⁊ exaltationē humane nature ad ipſum verbum p diuinum amorē. Nec abſurdū cuiq; videri debet ſi in contemplatione verbi dei hec ita diſtinguamus:cum eiuſdem quoq; verbi dei incarnationē/eodem ordine factam euangeliū reſtet. Ybi etenim gratia p̄mittitur:cum ab angelo

Luce.ſ. virgo ſalutat. Aue(inquit)gratia plena. Etenim cui⁹ ſit ⁊ quāta ſit ipſa gratia:ſubjūgit dicēs. Dñs tecū. Opus etiā eiuſdem gratie ſubinfert:cum dicitur. Benedict⁹ fructus ventris tui. Jſt fructus ſi tamq; ventris tui/incarnatio eſt verbi. Modus vero exiti operis edocet:vbi dicit. Spūſſanctus ſuperueniet in te:⁊ virtus altiſſimi obumbrabit tibi. In qui

bus operibus verbi:ſiue his q̄ de euāgelio ꝓtulimus:ſiue his q̄ de cāticis cāticoū expoſuimus: manifeſte conſtat et iſtā ſcz incarnationē ex ſola vbertate diuine gratie eſſe factā:nec illā.i.cōtemplationē q̄cq; humana voluntate: ſed diuino tm munere ꝓuenire poſſe. Et notandū q; hec ipſa cōtemplatio tribus modis p̄o diuerſo ſtatu tēpoꝝ diſtinguit. Et primo quidē vocat cibus:ſcdo potus:tertio ebrietas. Unde ⁊ in cōſequēribus electi quoq; voce ſponſi inuitant dicētes. Comedite amici:bibite/⁊ inebriamini charissimi. Cāt.v. Primus comedūt dum in carne adhuc corruptibili degunt. Poſtmodū vero corpore exuti et in celū tranſlati:ibidem q̄ illa q̄ mādamus:q; in illis nonnullus labor:in his leuis eſt tranſitus. In hoc ergo ſtatu poſiti ſancti bibere quidē poſſunt:ſed inebriari nō poſſunt:q̄m a perfectiſſima cōtemplatione diuinitatis quodāmō retardant:dum ad huc reſurrectionē ſui corporis in fine ſeculi p̄eſtolantur. Qua facta/ita corpus meū et deo mēs inhērebit:vt ībi deficere poſſit. Prima itaq; imitatione qui comedunt: reuocari poſſit. Prima itaq; imitatione qui comedunt: vocātur amici:id eſt chari. Jn ſecūda q; bibūt:charissimi: D Cant.ſ. in tertia quia inebriātur:charissimi. ¶ Quia melior eſt vnus Ro.vj. vbera tua vino. Duo ſunt vbera ſponſe:vnum congrama tionis:alterum cōpaſſionis. Unde apoſtolus his duobus parulos fouens:gaudere ait cum gaudentibus:flere cum flentibus. Unū accipitur deſiderio ſeculare:de quo ſcriptum eſt. ſfel draconū vinū eorum:et venenum aſpidum Deut. xxxij. inſanabile. ſfragrantia vnguentis optimis:inuitat q; alis quā ſunt vnguēta bona:aliqua melior:a quibus omnibus ſuperferantur hec optima. ¶ Dicamus ergo tria genera eſſe vnguentoꝝ. Primum ſit de recordatione peccatoꝝ: cum p̄o ipſis compungimur et veniā petimus:et hoc vnguentum bonū eſt:q; cor cōtritum et humiliatū deus non ſpernit. Effunditur aūt ad pedes dominī:vbi remmera tionem accipit;ſcz remiſſionem peccatoꝝ: cum dominus dicit. Remittunt ei peccata multa:quoniam dilexit multum. Secundū vnguentū ſit de recordatione beneficiorū dei. Et hoc recte ad caput effundit:quia virtutes non niſi a deo/a quo ſunt:referuntur. Hoc autē vnguentū iā charissimus eſt:q; de hoc ſcriptū eſt. Ut q̄d perditio iſta vnguenti facta eſt. Poterat em venundari pluſq; trecētis denarijs: et dari pauperib⁹. Sed hanc pditionē approbat dñs:cū dicit. Sinite eam. Quid illi moleſti eſtis? Pauperes em ſan per haberis vobiſcū:me aūt nō ſemp habebitis. Non ſolū approbat:ſed etiā remunerat:cui dicit. Amen dico vobis: vbicūq; predicatū fuerit hoc euāgelium in toto mundo &c. Tertiū ergo vnguentū ceſt ⁊ q̄ hec fecit in memoriā eius. Tertiū ergo vnguentus cōponit de preciosis aromatibus:ſicut de quibuſdam ſanctis mulieribus ſcriptū eſt:q̄ emerunt aromata vt venientes vngerēt ieſum. Sed huius tertij vnguēti nō fit aliqua effuſio vel pditio:q; noluit dñs illud ſup corpus ſuū mo tuum effundi:ſed ſeruari vino corpoꝝ ſuo. Ecclēſie ſanctorum effundi:ſed ſeruari vino corpoꝝ ſuo. Ecclēſie ſanctorum cui nimirū mulieres q̄ cū vnguētis veniēt:nūquā ceſſat rectionē euāgelizare. Primum itaq; vnguentū vocat vnguentum cōpunctionis:⁊ abſumitur igne contritionis. Secundum deuotionis:⁊ abſumitur igne charitatis. Tertius vocatur vnguentum pietatis:q̄ non abſumitur:ſed intergrum conſeruatur. ¶ Sermo.liij.

Jacet de xpo duo ſunt: Unus nobis incognitus: ſcz gñatio diuina de qua ſcriptū eſt:gñationem eius q̄s enarrabit:alterū cognitum vt gñatio:⁊ ei⁹ opera humana:ita etiā de ſpūſcō. Aliud ei⁹ no

Iſtris eſt mēribus occultū:ſcz quō p̄cedat a patre et filio: cum ſit equalis et coeternus eidē patri ⁊ filio: aliud vero ipſo docente manifeſtū:videlicet quibus modis operetur gratiā ſuā in nobis. ¶ Duplex q̄ppe eſt opatio ſcī ſpūs. Operat enim in nobis aliud ꝓpter nos:aliud ꝓpter nos

ximos. Propter nos.i. ꝓpter vtilitatē noſtrā/operatur in nobis:pino cōpunctionē cōſummēdo peccā. Secundo deuotionē/vngendo ⁊ ſanādo vulnera. Tertio creando intellectū:rangō pane cōfirmat nos et robo⁹at. Quarto hec ipſa multiplicius augēdo ⁊ amorē infundendo:quaſi vino inebriat. Cetera charismata.i.ſapientie cōſilia ⁊ hmōi/dātur

f.cor. xij nobis ad vtilitatē alioꝝ. Unde apla cum de diſtributione donoꝝ loq̄ret:non ait ſimpliciter:alij dat ſapiētia: alij ſciētia:ſed addidit dicēs:ſermo ſciētie:ſermo ſapiētie:vt oſtenderet q̄ hmōi dona ꝓpter alios dant:ſcz vt alij edificent. In quib⁹ operibus cauēdum eſt duplex periculum:ne vel illa q̄ dant ꝓpter nos/diuidam⁹ ꝓximis. vel illa q̄ ꝓpter ꝓximos/reſeruemus nobis. Si em q̄ ꝓo vtilitate alioꝝ accepimus retinemus tm nobis:charitatē non habemus:et

eccli. xx. et xlj. dicit nobis. Sapiētia abſcōdita et theſaurus inuiſus:que vtilitas in vtrisq;? Rurſus ſi de donis dei vel:mus immo/teſcere hominibus:non deo in occultis cordis placere:bus

ſ.Coz. iiij. militarē perdimus:⁊ meri⁹ o illa voce icrepamur. Quid habes q̄d non accepiſti? Sic vtiq; mō periclitamur: hinc humiliatē illinc amittēdo charitatē. Et q̄ ſine humilitate et charitate poteſt ſaluus fieri? Rectus ergo ꝓfectus noſtri ordo eſt:vt illis donis ſcz cōpunctione et ceteris ſtudeamus implerī primū. deinde ſi q̄ gratiā ſpirituſſancti ceteri ſuperueuerint.i.ſapientia et ſcientia:curemus illa ꝓximis partiri. Jta ſane obtinebimus illud ſpūſſcī domum:quod vocat diſcretio ſpirituum:ſi ⁊ ea que nobis mīs cōgruunt: nobis reſeruemus:et ea que ad alios⁹ vtilitatem cōferuntur nobis:largiamur et ꝓximis. ¶ Sermo.liij.

A Cant. ſ. mat.xj. Oſculet me oſculo oris ſui. Os patris intelligit filius. Nemo aūrē nouit filiū niſi pater:et nemo nouit patrē niſi filius:et cui voluerit filius reue

mat.xvj. lare. At vero cuicūq; fit iſta reuelatio ſiue ꝓphe-

Jbidem tiſſe filij:nō fit niſi per ſpūſcm. Hinc eſt q̄ cum petrus dixiſſet dño:tu es xp̄us filius dei viui:ille reſpondit. Beatus es ſimon bariona:q̄ inter ꝓphetas filius colūbe:q; caro et ſanguis nō reuelauit tibi:ſed pater meus q̄ eſt in celis. Et

ſ.Coz.ij aplus cū p̄miſiſſet q̄ oculus nō vidit ⁊ auris nō audiuit ⁊c. ſtatim ſubiunxit:Nobis aūt reuelauit deus per ſpiritū ſuū. Videt ergo ſponſa gratiā habere ſpūſſancti:q̄ quā cognoſcat filium equalē patri. Nec dicit oſculet me oꝛe ſuo: q̄ ſolius filij eſt dicere nō cuiuſq; creature/ q̄ppe q̄ nullo modo p̄t eſſe equalis patri:ſed oſculo oris ſui. ¶ Pꝛo oſculū cōmune eſt oſculātis ⁊ oſculati. Si igitur ſe inuicez oſculant pater ⁊ filius:q̄d eſt ea:ꝰ oſculū niſi ſpūſſanct⁹? Hoc itaq; flagrat ſpōſa oſculari:oſculet me(inquens)oſculo oris ſui. Hoc oſculū teſtatur etiam paulus ea accepiſſe:

Gal.iiij. cum dicit. Quoniā eſtis filij miſit deus ſpiritum filij ſui in corda noſtra:clamantem/abba pater. Hoc oſculum pollicebatur et ipſe ſaluator:cum ad inſtantiā oratiōnis exhortaretur diſcipulos. Si vos(inquit)cum ſitis mali:noſtis

mat. vij. Luce. xj bona data dare filijs veſtris:quātomagis pater veſter qui in celis eſt:dabit bona.i.ſpiritum bonum/petētibus ſe. Ex huius oſculi ipreſſione ſuſcipit aia rationalis ab ipſo ſpōſo ſuo/verbo dei/cognitionē et amorē veritatis. q̄ duo quaſi labia imprimit ei ipſa dei virtus et dei ſapientia. Siquidē ſapiētia cognitionē;virtus conferr'amorem. Habet et ipſa aia ſimiliter duo labia quibus oſculat ſponſus ſuū.i.rationem et voluntatē. Rationis eſt peipere ſapientiā;voluntatis virtutem. Si ſola ratio percipiat ſapiētie cognitionem: et voluntas non habet virtutis amorē:nō eſt plenum oſculum. Aut ſi ſola voluntas obtineat amorē:et ratio minime percipiat cognitionē:nihilominus eſt ſemiplenū. Tunc vero plenum ⁊ perfectum eſt: quando et ſapientia illuſtrat rationem:et virtus afficit voluntatem.

E Cant.ſ. Oſculetur me oſculo oris ſui. Tria ſunt oſcula:reconciliatorium:muneratoriū:cōtemplatoriū. Primū ad pedes:ſecundum ad manum: tertium ad os ſumit. In primo accipit remiſſio peccatoꝝ:um in ſecundo munꝰ virtutū:in tertio cognitio ſecretoꝝ. Vel ita:oſculū doctrine/nature/gratie. ¶ Sermo.lv.

B Luce.vij. Uo ſunt vbera ſponſe:cōgratulatio et cōpaſſio. Femina lactis ſpecies/exhortatio⁊ conſolatio. Tria vngūēta:cōpūctio/deuotio/pietas. E cōpūctio de recordatiōe peccatoꝝ:deuotio de recordatione bñficioꝝ: pietas exhibitiōe miſeroꝝ. ¶ Sermo.lvj.

E pū.xvij. Uo ſunt pedes dei:miſericordia et iudicium. Hic circuit ⁊ perambulat iugiter ſpeciales mētes:exultans vt gigas ad currendā viā:ſi tm tales ſunt:de quib⁹ merito dicat. Habitabo in illis:et deābulabo in eis. Hos ergo pedes primo vngit anima peccatrix illo primo vnguento:q̄s dicit cōpunctiōis. Deniq; maria que peccatrix erat:vnxit pedes ieſu. Nec mediocre ſane vnguentū hoc videatur de

Joh.xij. quo ſcriptū eſt:⁊ domus implera eſt ex odore vnguēti. Nec mirum:cum etiā in celeſtib⁹ ſentiat huiuſcemodi vnguēti fragrantia veritate atteſtante que ait:Gaudiū eſt angelis

Luce.xv dei ſuper vno peccatore penitentiā agente. Verū quantūliber vnguentū hoc pretioſum videat:tm comparatū alteri quod appellat deuotionis:⁊ cōſcit ex memoria beneficiorum diuinoꝝ;quo ⁊ vngit caput dñi:vile et nullius preciꝰ intelligit. Deniq; de illo dicit:cor cōtritū⁊ humiliatū deus

pū.l. non deſpicies:de iſto vero ſacrificiuz laudis honorificabit

pū.xlix. me. Caput ex eo vngis:cū de ſuis donis deo gratias agis. Siquidē caput chriſti:deus. Deitas ergo in chriſto tangit/

ſ.cor. xſ. quoticus ad laudem ipſius/eius beneficia memoramus: ſicut nō tam deitas q̄ humanitas neceſſe eſt vt cogitet/cū nō eius dona:ſed noſtra peccata recordamur. Nam in carnis aſſumptiōe/duos illos pedes ad hoc accepiſſe cognoſcitur.i.miam et iudiciū:vt peccō qui ad caput.i.ad deitatē accederet. Niſi em pes ille quē ditimus miam: ad hoiem aſſumptū pertineret:paulus de illo nō diceret. Tentatus autem

Heb.iiij. per oia ꝓ ſimilitudine abſq; peccato: vt miſericors eſſet. Et niſi iudicius eque ad hoiem ptineret:ipe homo deus de ſe ipſo non diciſſet. Et poteſtatem dedit ei iudicium facere:

Joh.v. q̄ filius hois eſt. Jtaq; ad hos pedes viri doloris et ſcientis infirmitatem/peccato⁊ accedere non dubitās: fidenter loquitur. Nunc autē cum fiducia accedimus ad throno-

Heb.iiij num gratie. Non enim habemus pōtificem:q̄ nō ſciat cōpati in firmitatib⁹ noſtris. Peccatrix ergo ad pedes:iuſta ad vnguēdum caput accedit. Tanto autem vnguentum capitis illo alio:quod pedibus apponitur:preciōſius eſt eſtimādū quāto ſpecies quib⁹ cōficitur:illis cōſtat eſſe preciōſiores, Unde quippe facile ⁊ abſq; labore in noſtra regione repe-

Jacob.ſ. rimus. Peccato⁊ eſ ſiquidem oēs ſumus. Pꝛo illas difficile ac de longinquo valde:vtpote de paradiſo dei aſpo⁊tatas ſuſcipimus. Omne enim datum optimū⁊ oē donū perfectum deſurſum eſt deſcendens a patre luminū. Quid

Luc.vij. matth. xxvj. deniq; huiuſcemodi vnguento excellētius; de cuius effuſione etiā apoſtoli murmuraſſe dicuntur dicentes:vt quid pditio hec? potuit enim venundari ⁊ dari pauperib⁹. Sed et nunc quoq; cum fone videt quiſpiā vacare deo:tanteq; deuotionis ⁊ gratie vt merito credat vngere caput chriſti: pſistens iugiter in ſancta quiete et veritatis actiōe⁊ diuine delectatiōe deuotionis:nō deſunt q̄ hoc pditionē dicāt: et iuſto:vt ſibi videt:murmure cōquerunt/q; io q̄ pluribꝰ poſſe poterat:quieſcat ſibi:nō q̄ ſanctitati inuideant:ſed q̄ pꝛouideāt charitati. Ceterū ipſa charitas deus huiuſcemodi alie plerūq; parcit:quā videt ſpiritualibus ſtudijs delectari:matrimeq; ſi talem eā nouerit:que adhuc puſillanimitate et imbecillitate vr mulier ſit:⁊ neceſſū in virum perfectum ꝓfecerit:qō vtiq; melius ipſe diſcernit q̄ intuetur cor:q̄ homines q̄ in facie tm̄ vident: et ſm faciē iudicant: cum videlicet minime attendunt non eſſe eiuſmodi facilis ratis deuote quieſcere:et fructuoſe occupari:humiliter ſubeſſe et viriliter ꝓeſſe:regi ſine querela/⁊ regere ſine culpa: obedire ſpōte et imperare diſcrete:bonū deniq; eſſe inter bonos et bonum inter malos:immo etiā eſſe peccatū inter filios pacis:et bis qui oderūt pacem:erbiberi pacifice. Sciens ergo ielus q̄ ſint:q̄ve non ſint idonei implicari cu

Universidad de Deusto
Biblioteca

ris ꝓ tali delicata ꝛ̃a/quam ꝓ sui adhuc teneritudine tra/
ctandis negocijs minus sufficere sentit: aduersus aliud
sentientes: et ob hoc eius quietem tanq̃ infructuosam bo
no quidē zelo: sed nō ſm scientiā inſimulātes: ipso respon/
Ibidem det effectu. Quid moleſti estis huic mulieri? Nā ꝛ ſi (quod
fatēdū est) melius est ad qđ illā trahere tentatis: bonū ta/
mē opus est qđ operata est in me. Sinite eā interim opera
ri bonū quod potest. Noui enim ego: ꝙ adhuc mulier sit.
Cum autem mutatione dextere excelsi/de muliere factus
fuerit vir: qđ et me qñ tū erit: latere nō poterit: q: me ꝓuo/
cāte ꝓmouebitur: me quoq; seruante tenebit: nunc melio/
eccli.xlij. rit iniquitas viri: q̃ nunc benefaciens mulier. Unde et illud melius spero. Nec reputo perditionē vnguenti huius effusionē: in quo et mulieris deuotio designatur: ꝛ mea ꝓ/
figuratur sepultura. Huc accedit q̃ tam late suā fragrātiā
circūquaq; diffundit: quare vbicūq; prædicatus fuerit hoc
euāgelium: dici etiam habeat q̃ ꝛ hec fecit in eius com/
manb. xxvj. memo/rationem. ¶ Sermo. lvij.

F Am ad tertiū vnguētū accedam⁹. Sane in duo/
rū ꝓmissoꝝ alterutra collatione ꝓtoꝛe sequens
ablq; oī ambiguitate cognoscit cē melius lōge/
q̃ excellēri⁹. Illō aūt mirū videt: si tertiū aliq̃ō
inueniri q̃at: qđ ambobus iure debeat anteponi: iuxta qđ
Canti. j. optimū vnguentū spōsa sua redolere vbera gloriet. Alio/
q̃n optima nō sunt si nō vincunt ꝛ meliora: sicut ꝛ meliora
veraciter nō dicūtur: nisi q̃ superāt bona. Poꝛro tāte excel
lēie vnguentū illud scōm quo caput vngit: inuentū est: vt
vir q̃libet ei diuitie nō dico pferri: sed nec falsē cōferri pos
se videant. Ego tñ nō crediderim spōsam esse mentitā: q̃p
pe q̃ habeat spōsum ipsum veritatē: cuius ꝛ hic verba loq
tur: q̃ vtiq; sicut fallere nō vult: ita nec falli pōt. Alioquin
ꝓ̄s. v. frustra desiderat ꝛ suspirat veritatis amplexib⁹ iūgi: men/
tiēs veritati. Que em̄ mēdacio societas cū veritate? Quin
mar. xvj. in euāgelio si q̃rimus: inuenim⁹ ꝓcessisse ꝛ huius figuraz.
Maria (inquit) magdalene ꝛ maria iacobi ꝛ salome eme
runt aromata: vt venientes vngerent iesum. Videos ne in
prima fronte ꝓpositi capituli/quāti estimandū sit etiam
hoc materiale vnguentū: cuius aromatib⁹ comparandis/
nō vna vel due sufficere pomerūt? Una primum: vna ꝛ se
cundū attulit vnguentū. Ad hoc autē cōparādū et ꝓparā/
dum/tres pariter cōuenerūt: vt simul videlicet emerēt qđ
ꝓ se singule nō poterāt: et sic venientes vngerēt iesum. Non
solū pedes: aut solū caput: sed vt venientes (inq̃t) vngerēt
iesum. i. totū corpus. Sed attende q̃ tā pretiosi huius vn/
guēti christi⁹ pati noluerit perditionē fieri: et ideo nō inue/
nto corꝑe reposuerunt illud: et iusse sunt exhibere viuo:
quod preparauerant mortuo. Qđ et fecerunt: cū prius
nunciaro gaudio resurrectionis/discipulos: q̃ pculdubio
mēbra christi et membra vina erāt: tristia corda delinire cu
rarūt. Que vtiq; membra/nisi plus illo crucifixo corꝑe
ꝓa diligeret: ꝓ his illud crucifigēdum nō tradidisset. Ve
quet itaq; q̃ duo illa rēi hoc vltimū pcellit vnguēta: quāto
christus hoc suū corꝑ. i. ecclesiā cui exhibet: illo qđ ex eo
vngi voluit: qđ ꝛ ꝓpter huius redēptionē tradi voluit: cō
stat esse amabilius. ¶ Sermo. lviij.

B Euertere reuertere sunamitis: reuertere reuerte
Cāti. vj. reꝛ in me⁹ eamur te. Reuertere ꝓmo ab inepta le
ticia: reuertere secūdo ab inutili tristicia: reuertere
tertio ab inani gloria: quarto reuertere a latēti
superbia. Inanis gloria est q̃ ab oꝛe hoīm venit extrinsecus.
Superbia latēs oritur intrinsecus. Cū hec oīa vitia reliquerit
aīa: intrabit eam sponsus eius. Ob hoc aūt debet ab aliis
abstinere: vt digna fiat ei⁹ cōplexibus. Unde ꝛ ad eam dici
tur: reuertere reuertere: vt intueamur te.

¶ Sermo. lix.

D Missiones tue paradisus. Uox illius celestis
Cāt. iiij. hierusalem/cōgaudentis huic q̃ peregrinatur
in terris. Sunt aūt tres emissiones. Prima cō
fugatorum penitentiū in mundo: secūda cōuer
soꝝ cōtinentiū in claustro: tertia prelatoꝝ predicantium
et oꝛantiū ꝓ dei populo. De prima emissione. i. penitentia
dicunt angeli: quibus gaudiū est super vno peccatore pe/ Luc. xv.
nitentiā agēte. Que est ista que ascēdit per desertū sicut au Cañ. iij.
roꝛa cōsurgens? Ascendere aut̄ dicit hec anima penitens
per desertū: terrā scilicet inmā et inaquosam/petōrum suo/
rum recordādo. Ascendit sicut virgula: eadem peccata hu
militer cōfitendo. Que cōfessio recte fieri dicit virgula fu
mi dicit: q: ꝓ plures peccatoꝝ species tanq̃ fumus de thu
ribulo per plura foramina diriuat. Et notandū q̃ cum fu
mus nūq̃ habeat splendoꝛem: nonnunq̃ tñ habere possit
odoꝛem. Qđ hic fumus cōfessionis odoꝛem quendā picta
tis habeat: immixt ex his q̃ subiungūtur. Ex aromatibus Ibidem
myrrhe et thuris et vniuersi pulueris pigmentarij. Con/
fessionem debet semper comitari myrrha et thus. i. mortifi
catio carnis ꝛ oratio coꝛdis. Alterū enim sine altero: aut
parum aut nihil pdest. Nā si ḡo carnem mortificet ꝛ oꝛare ps. xlix.
dissimulet: superbus est ꝛ dicit ei. Nunq̃d manducabo car/
nes tauroꝝ: aut sanguinem hircoꝝ potabo? Item si oꝛa/
uerit et carnē suā mortificare neglexerit: audiet: Quid vo mar. vij.
catis me dñe dñe/et nō facitis q̃ dico? Et illud. Qui auer puer. xxj
tit aurem suam ne audiat legem: oratio eius erit execrabi viij.
lis. Utrūq; ergo alteri suffragatur: dum cōstat ꝙ alterū si
ne altero reprobat. Sequitur. Et vniuersi pulueris pigmē Cañ. iij.
tarij. Post recordationem et cōfessionē pcōrū: post mor/
tificationem ꝛ orationem: exhibēdus est fructus elemosyna
rū. Que bene pulueris dicunt: q: de terrena substantia fiūt.
Pigmentarius vero: q: suauissimū odoꝛem emittit. Hinc
est ꝙ coꝛnelio bene agēti dictum est. Orationes tue et ele Act. x.
mosyne tue ascenderunt. Uel vniuersi pulueris pigmenta
rij ideo dicitur: quia non solum magna: sed etiam minima
queq; peccata conterenda sunt per confessionem: et diluē
da per compunctionem. Hec de prima emissione dicta
sufficiant. ¶ Sermo. lx.

J Ecunda est vita continentium in claustro vel
heremo. In hac emissione nulla fit deserti mē
tio/aut fumi/seu penitentie: sed lucis/splendo
ris/atq; virtutis. Denicq; in huius laude an Cañ. vj.
gelica voce cantatur. Que est ista que ascen
dit sicut aurora consurgens: pulchra vt luna: electa vt sol:
terribilis vt castrorum acies ordinata? In quibus verbis
triplex virtus eius ostenditur: humilitas/castitas/chari
tas. Aurora quippe finis est noctis et initium lucis. Nox
autem vitam peccatoris: lux significat vitam iusti. Aurora
ergo que fugat tenebras: lucem nunciat: merito humilitas
tē designat: q: sicut illa diē et noctē: ita ipsa diuidit iustum
et peccatorem. Nam hinc. i. ab humilitate iustus quisq; in
cipit/et inde proficit. Unde etiā ipsa aurora consurgens
dicitur: vt videlicet virtutum structura surgens ab hum
litate/tanq̃ ꝓpio fundamento erigatur. Igitur ad ostē
dendam eius humilitatem/dictum est: Sicut auroꝛa con
surgens. Illud vero quod sequitur: pulchra vt luna: casti
tatem demonstrat. Poꝛro luna dicitur splendoꝛem suum
nō a se habere: sed a sole trahere: quātoq; magis solis con
spectui cernēda opponitur: tanto maioꝛe sui parte ab eius
dem solis lumine illustrat. Similiter congregatio seu que
q̃ fidelis anima/si veri solis obrutibus offeratur intuēda:
sine dubio ex visione illius admirtit ꝓtinus in se decus
quoddā pulchritudinis/et venustate castitatis. Unde fit
vt ex eius lumine crescēs et ꝓficiēs/etiam ad perfectio/
nē prouehatur: vt recte dicat de illa quod sequitur: electa
vt sol. Quare vt sol? An ideo q: refulgebunt iusti sicut sol mat. xiij.
in regno patris eoꝝ? Sed ibi vnde sicut sol fulgebunt: nisi
si de splendoꝛe vestis nuptialis? Ipsa est enim/qua vtiq;
in terris positi/vestiendi erant illi quibus dictum est. Vos Luce
autem sedete in ciuitate: donec induamini virtute ex alto. xxiij.
Hac virtute charitatis: qua vestis illa nuptialis significat:
q̃sq; indutus fuerit: eāq; in se recte ordinauerit: erit pcul
dubio terribilis hostibus suis vt castroꝝ acies ordinata.
Nā de ceteris quidem virtutibus quātacūq; sine charita

te habuerit: nō curant demones. Cū ꝙ chantatē ꝛ ipsam
ordinātā in acie viderint: tilico precipites agunt in fugam.
Potest in eo qđ dicit: electa vt sol: pseuerantia intelligi: q̃
tantū electoꝝ est. In eo aūt qđ sequit: terribilis vt castro
rū acies ordinata/discretio mater virtutū: ꝙ quā terrenę et
fugantur demones: acquirunt ꝛ cōseruant virtutes. Pos
sunt ꝛ alia multa in hac secūda emissione ꝓgrue et intelligi
A ri dici: sed hec pauca de multis dixisse sufficiat. ¶ Tertia
Cañ. viij emissio cōuenit sanctis prædicatoribus: de quoꝝ vita ꝛ doc
trina eriā vox illa sub ammiratione proferk. Que est ista
que ascendit de deserto delitijs affluēs: innixa suo dilectō
suō? In prima emissione dictū fuerat: Que est ista q̃ ascen
dit per desertū: in hac aūt q̃ ascendit de deserto: q: nimirū
ibi penitentes cōpungunt spine per quas incedūt: hic vo
doctoꝛes quicūq; de seculo sublimpere potuerūt: sublimi mē
te calcauerūt. Ideo dictū est/de deserto delitijs affluens.
Sed querendū est q̃ sint ille delitie: quib⁹ affluere dicunk:
et quis ille dilectus: aut cur sup eū inniti dicank. Neq; em̄
parue estimande sunt: q̃ a supnis cinibus delitie nominā
tur. Quicūde huiusce modi delitie mentis sunt/nō vētris:
animi/nō coꝛporis: spūs nō carnis: rationis nō sensualita
tis: interioris nō exterioris hois. Quas vt breuiter aliquo
mō describā: ipse sunt abūdans infusio gratie spiritalis.
Beata illa aīa cui talis gratia infundit: q̃ in benedictioni
bus supne dulcedinis preuenit; vt templū dei ꝛ oꝛaculuꝫ
spūssancti efficiat. Tali quippe aie deesse nō possunt diui
tie salutis sapientia ꝛ scientia: ꝛ eiusdē salutis optim⁹ the
saurus timoꝛ dñi. Quib⁹ delitijs cū abūdauerit ꝛ repleta
fuerit: exaltet ipsam in ecclesijs dñm: ꝛ in cathedra seniꝛuꝫ
laudet cū. Quod in aure audiuit in cubiculis: predicet in
sup tecta: ꝛ sic affluet delitijs. Affluere em̄ dictū est verbo
doctrine insistere: exēplo vite lucere: opus spirituale instan
ter exercere. Sed necesse est vt in his oībus nō sua: sed au
toris sui querāt gloriā. Ipse est em̄ dilectus ei⁹: de quo scri
A ptum est. Ego dilecto meo ꝛ dilectus me⁹ mihi. ꝛ de quo
Cañ. viij. ꝛ Luc. iij. pater. Hic est filius meus dilectus ipm audite: sup quē in
nitenduꝫ est: vt videl. illius gratie auxilio ascribat opus
eius a quo oīa/per quem oīa/ꝛ ad quē oīa referunk. Cur
aūt sup eū inniti debeat: ipse dilectus qui docet hominem
scientiā: plenius nos doceat. Ait ille discipulis suis: quos
Job. xv. hmōi delitijs implebat. Ego sum vitis: vos palmites. Si
cut palmes nō pōt facere fructū nisi manserit in vite: sic ꝛ
vos nisi in me mānseritis. Et iterū. Sine me (inquit) nihil
Ibidem poteſtis facere. Ac si apte diceret. Si delitijs vultis afflue
re: inmittimini sup me. Sed iam videam⁹ quō illi affluant ꝛ
inmittank. Ueniat in mediū vnus ꝙ oībus ille prædicato
egregius. Eya beatissime paule affluę delitijs tuis. Certe
cum euangelium ab hierusalē/per circuitū ad illiricū prædi
casses: cū sine sumptu ipm euangeliū posuisses: cum cele
stes thesauros fideiq; sacramentū grecis ac barbaris sa
pientibus ꝛ insipientib⁹ vt prudens ac fidelis dispensato
erogasses: cū mortificationeꝫ iesu in tuo mortali coꝛpoꝛe
circumlisses: ꝛ inter multas ammirandas virtutes tuas:
quas tu potuisti facere: nos vix possum⁹ enarrare: etiā il
lud cū omni autoritate sine oīi arrogantia cū esses apo
stoloꝛ tuo iudicio minimus: tamen ausus es dicere. Bra
f. coꝛ. xv tia dei in me vacua nō fuit: sed abūdantius oībus illis la
Ibidem boraui. Magne ꝛ (vt ita dicā) delitiose delitie. Sed ne il
Ibidem las amittas: inmitere sup dilectū tuū. Non aūt ego inquit:
sed gratia dei mecū. Rursum affluę: qñ vt verū fatear: de
phyl. iiij. lectant valde tales delitie. Dia possum ait. Iterū inmitere
j. coꝛ. ij. coꝛ. x. In eo (inquit) qui me ꝓfortat. Itē dicit apls. Qui gloriat
in dño gloriet: hoc est q̃ delitijs affluit sup dilectū suū inni
tatur. Hec de tribus emissionib⁹ in significatione triū ge
nerū hoim: quos in hac vita cōtinet sancta ecclesia: quos
etiā apud exechielem designant noe daniel ꝛ iob/adiuuā
te dño dixim⁹: q̃uis in singulis quibuscq; pfectis/possint
nō inueniēter assignari. Et in his quoq; prima emissio
est pnia: secūda iusticia: tertia doctrina. Primo em̄ penitē
do cōuertunk: secūdo bene viuēdo iusticiā exercent: tertio
si bene proficerint: ipsam iusticiam quā vita tenent verbo
docent. Sed qñ virtutib⁹ insidiank vitia: ꝛ ita iura sunt
posita: vt qui ab illis deuianerit: istoꝝ laqueos incurrat:
oporteꝛ vt sit penitentia sine pudoꝛe: ne scilicet erubescat
confiteri commissa peccata: caueat iusticia simulationeꝫ:
eliminet prelatio elationem. Ubi em̄ magnitudo gratia/
rum est: ibi etiam magnitudo discriminis est.

¶ Sermo. lxj.

B Eni in hortū meū soꝛor mea spōsa. Alibi dicit. Cant. v.
Introduxit me rex in cellarium suū. Alibi dicit Cant. j.
in cubiculū suū. Hec triplex introductio fit ani Cañ. iij.
me rationali a sponso suo/verbo scz dei: sm tri
plicem sensuꝫ scripturarū: hiſtoꝛicū/moꝛale/mysticū. In
hoꝛto est hiſtoꝛicus: in cellario moꝛalis: in cubiculo mysti
cus. In hoꝛto. i. in hiſtoꝛia ꝓnetur triplex trinitatis ope
ratio: creatio celi ꝛ terre: renouatio celi ꝛ terre: cōfirmatio ce
li ꝛ terre. Pater creauit: filius recōciliauit: spūssanctus cō
firmabit. Et aliud tps est creationis: aliud cōfirmationis
aliud recōciliationis: sicut ꝛ in hoꝛto aliud est tps planta
tionis: aliud fructus colligendi: aliud vescendi. Creatio ꝛ
recōciliatio sunt ꝓsentis: cōfirmatio futuri seculi. In ꝓci
pio tpis creauit pater: in plenitudine tpis reconciliauit fi Job. v.
lius: post oīe preſens tps cōfirmabit spūssctus. De patre Ibidem
dixit filius: Pater me⁹ vsq; mō operat. Et de se subiunxit:
et ego opeꝛor. Similiter ꝛ spūssctus in cōsummatione se
culi vere poterit dicere. Pater ꝛ filius vsq; mō operank: ꝛ
ex hoc iam opeꝛo: ego: cū scziam fecerit coꝛpoꝛa nra spiri
talia: coꝛpusq; adheserit spū ꝛ spūs deo: hoc ipm coꝛpus
eodem spūsancto sic cōfirmāte: vt iam deinceps absq; vllo j. coꝛ. vj.
tpis interuenientis momento fiat qđ scriptū est. Qui ad
heret deo: vnus spūs est. De creatione instruit nos vetus
testamentū: ꝛ punitur reconciliationem. Recōciliationem
exhibet nouum testamentū: ꝛ sponsor cōfirmationem.

¶ Sermo. lxij.

E Ecunda introductio est in cellariū. Hoc cella
riū cōtinet moꝛalē scientiā: ꝛ habet tres distin
ctas mansiones. Prima dꝛ aromatica: secūda
fructuaria: tertia cellaria vinaria. In prima sunt q̃
bene se habēt cū prelatis: in secūa qui cū equalib⁹: in tertia
qui cū subditis. Est ergo prima cella disciplinę: secūa natu
re: tertia gratie. Qui em̄ pfecte cōuersationis nitik cumu
lū attingere: fit primū discipulus ꝛ ingredik cellā disciplī
ne: in qua moꝛes eius a magistro varijs virtutib⁹ velut a
pigmentarijs aromata diuersis speciebus cōponunk. Un et
ista cella dicit aromatica: q: tales quicq; dum vltro ample
ctuntur disciplinę laboꝛē: optimū alijs exemplo suo effun
dunt imitationis odoꝛē. Inde cōsequenter ingrediunk in
secūdā cellā nature: qm̄ illi quidē ceteris cōdiscipulis con
coꝛdare facile possunt: qui sub magistro ꝓpria voluntatē
frangere didicerūt. Et hec cella vbi cū ceteris cōmuniter
viuitur: cōgrue cella nature dicitur: q: oēs hoies equales
quidē natura genuit: sz alios alijs meritoꝝ causa vel pre
posuit vel supposuit. Dicit etiā fructuaria: q: magne vtili
tatis est: si quisq; gratiaꝫ quā accipit: in alterutrū admini puerb.
strat. Unde scriptū est. Frater fratrem adiuuans: exaltabi xviij.
tur sicut ciuitas munita. Et item dicit ꝓphęta. Ecce q̃ bo Psal.
num ꝛ q̃ iocundū: habitare fratres in vnū. At vo cū con cxxxij.
summari plene fuerint in hac secūda ce la nature: tunc tan
dem ingredi possunt tertiā que est gr cet: vt etiam ceteris
instituendis ꝓsint: qui cū ceteris iuste/ꝛ sine querela vi
xerint. Et hec quoq; cella dicitur vinaria: vt scilz feruent
charitate qui ceteris ꝓsunt in regimine. Dicitur etiā cel
la gratie: quod nomen scilz alijs quoq; duabus possit esse
cōmune. Nam et disciplina et socialis vita donum gratie
est: ista tamen sibi illud vendicat specialiter: quoniāqui Nota.
dem multū facile est subijci vel sociari. Rarū vero ꝛ diffi
cile ad alioꝝ regimen viriliter quēuis posse trāsferri. His
tribus cellis continentur et foꝛmank oīa hominū moꝛes
Omnes em̄ hoies vel sunt ꝓlati/vel equales/vel subditi.
Quēadmodū aūt legimk de hoꝛtis quoq; potioꝛa: ꝛ in cel

larijs reponunk: vbi etiã distincta habent loca in quibus ferunk: ita de hystoria summk/ & quasi recondik in cellario moralis sensus: vñ ois humana vita instruak. Legũt etiã ibi plati quales se exhibere subditis debeãt: cũ eis dicitur.

s. Pe. v. ij cor. j. Job. x. Nõ dñantes in clero: sz forma facti gregis. Et illud. Non q: dñamur fidei vestre: sed adiutores sum⁹ gaudij vestri. Et dñs in euãgelio. Bon⁹ pastor aiaz suã dat pro ouibus suis. Inueniunt etiã in eadẽ scriptura/equales qualiter se habere debeãt inuicẽ: cũ legũt. Alter alterius onera portate: & sic adimplebitis legẽ xpi. Et illud. Bono: inuicẽ preuenientes: & multa in hũc modũ. Habent ibi & subditi qõ eor mores cõponat: quõ scz subdi eos maiorib⁹ oporteat quib⁹ dicik. Obedite ppositis vestris: & subiacete eis. Jpi enim quigilant: quasi rationẽ reddituri pro aiabus vestris.

Gal. vj. Ro. xij. Heb. xiij

D Lañ. iiij.

¶ Sermo. lxiij.

Entres tui sicut grex tonsarũ: q̃ ascenderũt de lauacro. Omnes gemellis fetib⁹: & sterilis nõ est in eis. Spũsctũs de cuius secretioꝛ fonte cunctoꝛ fluminꝫ emanat: in his vt sentio/dentib⁹/ mysteria nobis nõ parua cõmendat. Nõ sunt hi dentes de quibus dicik. Deus cõteret dentes eor in ore ipor. vel de quibus ad virũ sanctũ vox divina pclamat: p gyzum dentium eius formido. Dentes isti/lacte cãdidiores. Quippe spõle sunt cui⁹ speciẽ cõcupiuit altissim⁹: que nõ habet maculã neq̃ rugã. Cũ em̃ tota candida sit: cãdidioꝛ pbak in dentib⁹. Noua ñ & inaudita cõparatione in illius laudes peroꝛat dicens. Dentes tui sicut greꝛ tonsar. Quid in hac rogo similitudine dignũ est: vt eã de celestib⁹ arcanis descendisse credam⁹? Magnũ pro: sus & magno animo magnifice sentiendũ. Spũs em̃ est qui loquik: q̃ cũ loquitur necvnũ põt ioꝛa vacuũ pterire. Aliquid pfecto est in his dentibus inuolutũ: qõ euoluturꝫ sacratioꝛis intelligentie prefigner arcanũ. Dentes em̃ candidi sunt & fortes: carnẽ nõ habent: carent coꝛe: nihil intra se pati possunt: nõ est dolo: sicut dolo: eoꝛ: clausi sunt labijs ne videank: intus ens est cũ videnk nisi ridẽdo: toti coꝛpoꝛi masticãt cibuz: nullũ inde saporẽ habẽt: nõ facile cõsumunk. Per ordinez positi sunt: superioꝛes alij/& alij inferioꝛes: & cũ inferioꝛes moueank: superioꝛes nunq̃. Homõi dẽres ego arbitro: homines monastice pfessionis: qui viã cõpendiosioꝛẽ/& securioꝛem vitã eligentes: de toto ecclie coꝛpoꝛe qõ candiduz est: cãdidioꝛes esse videnk. Quid em̃ illis cãdidius: qui totius immũdicias spurcicie euitantes: cogitationum sicut actionũ peccata deploãt? Quid foꝛtius illis: quib⁹ tribulatio pro solatio: cõtumelia pro gl̃ia: inopia pro abũdantia ducitur? Illi carnẽ nõ habent: q: in carne carnez oblitiRo. viij audiunt ab aplo. Hos aurẽ in carne non estis: sed in spũ. Eor ro carent: q: nitoꝛẽ & distentionẽ mundanarũ soliciturdinũ nõ habẽtes/in pace in idipm dormiũt & requiescãt. Nihil moꝛari intra se patiunk: q: nec modicũ quidẽ offendiculũ rolerabile reputant: aut inter se: aut in cõscientijs singuloꝛũ. Hinc est illa vestra oppoꝛtuna impoꝛtunitas: qua tam sepe fatigatis nos: vt multotiens eriã cũ necesse nõ sit: multũ in his dici expendatis. Nõ est dolo: sicut dolo: eoꝛ: q: nihil tam horrendum & horribile est sicut murmur & dissentio in cõgregatione. Clausi sunt labijs ne videank: sicut & nos materialib⁹ vallis circũcingimur ne secularijs oculis & accessus pateamus. Jndecens est si appareant: nisi interdũ forte ad risum: q: nihil turpius q̃ monachus per vrbes & castella discurrens: misi cũ illa cogit q̃ operit multitudinẽ peccatoꝛ. Charitas em̃ risus est: q: hilaris est. Vera quidẽ nõ tamen dissoluta. Tori coꝛpoꝛi masticant cibũ dentes: q: ipi pro toto ecclie coꝛpoꝛe: videlz tãquis q̃ moꝛtuis oꝛare sunt cõstituti. Nullũ inde saporem habere debent: nullã sibi gloriã assignare: sed dicere cum põ. cxiij. ppba. Nõ nobis dñe nõ nobis: sed nomini tuo da gloriaz. Nõ facile cõsumunk: q: quãto annosioꝛes: tanto feruẽtioꝛes: & eo rapidius currũt/quo vicinius appꝛopinquãt ad palmã. Per ordinẽ positi sunt. Vbi em̃ aliqd ordinatum est/si hic non est: vbi cibus & potus/vigilare & dormire/laborare & quiescere/ambulare & sedere/& cetera ofa/in numero & mensura & pondere cõstituunk? Superioꝛes & inferioꝛes sunt: quia inter nos prelati & subditi sunt: & sicut superioꝛes inferioꝛib⁹ iungunk: vt inferioꝛes a superioꝛibus nõ discoꝛdent. Cũ aũt inferioꝛes moueant: superioꝛes nũq̃ moueri debent: q: etsi subditi quãdoq̃ turbank: platoꝛ est in mente cõposita pdurare. Sicut greꝛ tonsarũ inquit. Quã bene monachi tonsis ouib⁹ cõparank: q: reuera tonsi sunt quib⁹ nec coꝛda nec coꝛpoꝛa: nec aliqd mũdanũ in ppꝛietate relictũ est. Que ascenderũt de lauacro. Lauacrũ baptismus est: de quo ascendit q̃ ad celsitudinem vite pfectionis intendit. Descendit aũt. qui se vite mancipat inhoneste. Omnes gemellis fetibus: q: & verbo pariunt & exemplo. Et sterilis nõ est in eis: q: nullus est infecundus.

¶ Sermo. lxiij.

Jmuit helias iezabel: et surgens abijt quocũq̃ tulit eũ volũtas. Veniteq̃ in bersabee iuda: & dimisit ibi puerũ suũ: & pe: rexit in desertuz. Cũq̃ venisset subter vmbrã iuniperi & sedereꝛ: petit se & dormiuit. Et angelus dñi tetigit eũ & dixit illi. Surge & comede. Et respexit. Et ecce ad caput suũ subcinericius panis: & vas aque. Comedit ergo & bibit: & ãbulauit in fortitudine cibi illi⁹ q̃draginta diebus & q̃draginta noctib⁹/vsq̃ ad mõtẽ dei oreb. Per heliã quippe q̃ interpretak dñs/vel dñs fortis: intelligik quilibet iustus: qui psecutionẽ patik propter iusticiã. Unde illud. Beati qui psecutionem patiuntur propter iusticiã. Qui metuens iezabel: id est malitiã seculi vel tyrannidẽ diaboli/surgit de tentatiõe peccaminũ & abijt quocũq̃ eum tulerit voluntas a dño sibi collata. Veniteq̃ in bersabee iuda: in sanctã ecclesiã que dicik bersabee: id est puteus septimus ppter abundantes septiformis spũs gratiã: que inibi fidelibus dimidik: vel putei satietatis: ppter mysterioꝛ dei pfunditatem & sanctarum scripturarũ refectionem. De hac pfunditate habemus in psalmo. Tenebrosa aqua in nubibus aeris. Et rursus. Judicia tua abyssus multa. Ad eiusdẽ cõsiderationem aplis exꝑauescens: & pauescendo deficiens/clamare cõpellitur. O altitudo diuitiarũ sapientie & scientie dei &c. De hac sacrietate legis in psalmo. Sup aquã refectiõis educauit me. Et item. Jnebriabunk ab vbertate domus tue. Muiusmodi ebrietas nõ inducit fastidiũ: sed in deficientes quibusdã desideriꝫ puocat appetitũ. In hoc sacre lectiõis pelago agn⁹ ambulat: & elephas natat. In catholice doctrine mensa iuxta modulũ intelligẽtie/ sufficientes singulis epule apponunk. Hec est paradisus delitiaꝝ: hic est hoꝛtus oim pomoꝛũ. Veniens itaq̃ in bersabee in sanctã ecclesiã vt dicũ est: currit ad cõfessionẽ q̃ per iudã notak: & dimittit ibi puerũ suũ/id est puerilem sensuz: vel pristinoꝛũ actuũ debilitatem: & pergit in desertũ. i. in istius mũdi cõemptum. Quo postq̃ venit seder: id est a seculari tumultu quiescãs: cantans cũ ppba. Hec requies mea in seculũ seculi. Proꝑ cir se/id est vilem se reputat: suis abrenũcians desideriꝫ: iuxta illud euangelicũ. Qui vult venire ad me: abneget semetipm. Obdormiuit in vmbra iuniperi: q: in arrijs domus dei fm sensus coꝛpoꝛis vacat otio ab oibus prauitatibus dicens cũ psalmista. In pace in idipm dormiam & requiescã. Tunc angelica visio tangit eũ: excitans ad bonũ operandũ: & ad altioꝛa cõsurgẽdũ. Respicit ad caput suũ id est ad rpm: qui caput est ecclesie. Et ecce subcinericius panis. i. pastus diuini dogmatis foꝛinsecus quidẽ rudis: sed medullitus ineffabiliter cõfortatiu⁹ & dulcis. Et vas aque hoc est fons lachrymarũ cũ coꝛdis cõpunctione. Comedit & bibit/id est adimpler q̃ audit: & pergit in foꝛtitudine ad montem dei: ad celsitudinem videlicet beatitudinis.

E iij. re. xix

Exo. xvj

Ibidem

Joh̃. vj

Mat. v.

põs. xvij. Psal. xxxv.

Ro. xj. põs. xxij. põs. xxiv

¶ Sermo. lxv.

Rat fames in terra: & filij pphetarũ habitabãt coꝛã heliseo: quib⁹ fecit apponi pulmentũ. Cũq̃ gustassent de coctione: exclamauerunt. Mors in olla vir dei. Et non potuerũt comedere. At ille. Afferte inq̃t farinã. Et misit in ollã; & ait. Jnfunde ut

F iij. re. iiij

Esa. xij. Bern. ij.

de. Et comedit: & nõ fuit quicq̃ amplius amaritudinis in olla. Jfames in terra/penuria verbi dei in mente humana, filij pphetarũ: filij predicatoꝛũ. Prophetа interpretak videns. Et sancti predicatores nõ ab re pphete appellank: qui & arcana mysterioꝛ dei contemplank: & prout vident moꝛes hoim: adhibent modos curationũ. Heliseus salus dñi interpretak: quo noie quiuis prelatus & doctoꝛ ecclie decenter censetur: cuius salubri psuasione dñi salus populis annũciatur: & annũciando impartitur. Hic talis ex debito sui officij/apponit subiectis ollam grandem herbas agrestes cõtinentem/id est ammonitionẽ de grauib⁹ dissentientem: acerbitate referrã: sed tamen igne sancti spũs succensam. Subditi ergo phoꝛrescentes sermonũ austeritatẽ clamant: moꝛs in olla: & nõ possunt gustare. Sapiens igitur dispensatoꝛ: nõ afferr: immo afferri iubet farinã: qm̃ nõ prebet: sed hoꝛtatur habere charitatem: cuius cõdimento redduntur dulciaꝝ prius videbank amara. Potest nãq̃ predicatoꝛ: monita salutis auribus circũstantiũ insonare: sz nemo nisi solus deus valet saporem charitatis palato coꝛdis infundere. Unde gregoꝛius. Nisi fr intus spũs q̃ docear: docroꝛis lingua exterius in vacuũ laboꝛat. Alius est saporꝛ: celi/alius est saporꝛ terre. Dauid quaꝝ nobis placere poꝛest saporꝛ celi: dum saporem querimus coci nostri. Jn deserto dantur coturnices & manna: id est in loco discipline maioꝛa & minoꝛa mandata. Cũ vidissent filij israel mãna: dixerũt adinuicem manhu. Quid est hoc? Jgnoꝛabãt em̃ quid esset. Quib⁹ ait moyses. Jste est panis quẽ dedit dñs vobis ad vescendũ. Huius facti mysteriũ in euangelio iohãnis cõuenienter aperitur vbi dñs ait. Amen amen dico vobis: nisi manducaueritis carnem filij hois. Multi ergo ex discipulis audientes dixerunt. Durus est hic sermo. Quis poꝛest eũ audire? Ex hoc multi abierunt retro. Ad hunc itaq̃ modũ cũ aliqui simplices ad cõuersionem veniunt: seueritatez regule expauescũt: si fiat eis sermo de mundi cõtemptu: de virtutũ vitioꝛũq̃ cõflictu: si anxietas vigilandi: assiduitas oriandi: parsimonia ieiunãdi ab ipis requirik: dicunt cõquerendo inter se. Quid est hoc? Quis tot & tanta implere sufficiat? Nesciũt em̃ quanta sit virtus assumpti oꝛdinis. Sed pastoꝛ eis cõsolatoꝛ: ie habet respondere: & de afferenda eos solicitare farina.

¶ Sermo. lxvj.

Haurietis aquas in gaudio de fontib⁹ saluatoꝛis. Propoꝛ paradiso quem pdidim⁹: festinamus est nobis xps saluatoꝛ. Sicut ergo de vno fonte paradisi: diriuank quattuoꝛ flumina ad irrigandum paradisum: ita de pectoꝛis eius arcano/pceduꝫ quattuoꝛ fontes: ex quibus hauriunk quattuoꝛ: aquarũ genera: vnde tota per vniuersum mundũ rigak ecclesia. Sunt aurez quattuoꝛ fontes: veritas/sapiẽtia/virtus/& charitas. Ex his ergo fontib⁹ hauriuntur aque: ex singulis sz singule. Nam de fonte veritatis/sumunk aque iudiciorũ: de fonte sapientie/aque cõsilioꝛ: de fonte virtutis/aque presidioꝛ. de fonte charitatis/aque desterioꝛ. In aquis iudicioꝛũ cognoscimus quid liceat: vel quid nõ liceat. In aquis cõsilioꝛũ discernimus quid expediat vel quid non expediat. Sed q: electis viris recte per hec gradientib⁹ non desunt tentationes. Tentantur aũt de duob⁹: aut terroꝛib⁹/vt cõcurrank: aut blandimentis/vt seducank: Jdcirco armãti sunt contra terroꝛes presidijs diuine virtutis: cõtra blandimenta desideriꝫ superne charitatis. Desideriꝫ em̃ meliorũ superank (vt ait quidam sanctus) desideria deteriorum. Vel sic possum⁹ pceder. Quid pdest nosse: quid liceat & expediat: nõ vtiq̃ docent iudicia atq̃ cõsilia: si posse perfici minime cõtingat: Jdeo post aquas iudicioꝛũ et consilioꝛũ querende sunt aque presidioꝛ. Rursum & posse q̃d valeat: si hoꝛũ oim nõ sit finis charitas. Recte itaq̃ post iudicia/post cõsilia/post presidia: hauriunk de fonte charitatis desideria: vt videlz quicquid sapim⁹: aut loquimur: quicq̃d operamur aut patimur: eterne vite finis concludat. Sed vt hec q̃ dicta sunt de fontib⁹ & aquis: clarius eluceant: scripturarũ testimonijs reor esse cõpnobãda: aurigq̃ similitudines quas prulin⁹: vermiculãdas argento. Ac primũ qõ dictum est: quattuoꝛ illos fontes de pectoꝛe Jesu manare: nullũ arbitroꝛ: ambigere. Quõ aũt ex eisdez fontibus hauriank predicte aque: id elaborandũ est. Veniat ergo dauid & dicat: q̃ ex fonte veritatis pceant iudicia. Hoc certe videk sensisse: cum diceret. De vultu tuo iudicium meũ prodeat. Neq̃ em̃ vir sanctus iudiciũ suũ diceret: quod de vultu dei/id est de veritate nõ prodiret. Noverat em̃ electos dei veritatis iudicijs tanq̃ virga ferrea regi: & q: sub eoꝛ regimine se esse sentiebat: etulrans psallebat. Judicia dei vera: iustificata in semetipsa. Desiderabilia super aurũ & lapidem pretiosum multũ: & dulciora: super mel & fauũ. A quibus ne forte per incuriã deuient: audiãt vocem patris per eumdẽ pphetã cõminãtis. Si in iudicijs meis nõ ambulaverint: & mandata mea non custodierint: Uisitabo in virga iniquitates eoꝛ: & in verberib⁹ peccatoꝛum. Hec mysteria divini iudicij referabat celestis regni clauicularius cũ diceret. Tempus est vt incipiat iudicium de domo dei. Si aũt primũ a nobis: qa finis eoꝛũ qui nõ crediderint dei euãgelio? Et hoc de electis dictũ est. Ceterum est aliud de reprobis iudiciuz: quod nihilominus ab ipsa veritate pceditUnde & q̃ paulũ dicik. Scim⁹ em̃ qm̃ iudiciũ est fm veritatem in eos qui talia agunt. Et virtutiq̃ quidẽ iudiciũ cõplectik ipsa veritas dicens. In iudicium ego veni in hunc mundũ: vt q̃ nõ vident videãt: & q̃ vident ceci fiant. Utrũq̃ aũt discernit: cũ subiez dicit. Et ibunt hi in supplicium eternũ: iusti aũt in vitã eternã. Si vidimus quõ de fonte veritatis hauriunk iudicia: videam⁹ quõ de fonte sapientie ppinentur consilia. Quis dubitet apostolum paulum esse sapientez: cum et petrus eius coapostolus sapientiam ei datam esse astruat: & eiusdẽ apostoli tota verborum series nil aliud q̃ sapientiã redoleat? Proferat igitur cõsilia: & ipsa nos doceat quid peregrinantib⁹: & ad celestem patriã festinantib⁹ expediat. De virginib⁹ inquit preceptum dñi nõ habeo: cõsilium aũt do: tanq̃ misericordiam pfecutus a dño vt sim fidelis. Existimo ergo hoc bonum esse ppter instantem necessitatez: q̃m bonũ est homini sic esse: hoc est in virginitate manere. Si de virginibus preceptũ haberet: nil aliud q̃ qõ precipereꝛ licerer. Nũc vo cum vtrũq̃ liceat: vel nubere vel nõ nubere: quid compendiosius dici potuit: q̃ bonũ est homini sic esse: preserim cum & necessitatis instãtia frequenter obrepere soleat: & cito moꝛi ipsa temporis brevitas vꝛgeat: tot⁹q̃ mũdi figura preteream? Item cum de vidua loqueretur: beatior inquit erit si sic: id est innupta/permanserit fm consilium meum. Ac ne de proprio coꝛde: et non potius de fonte sapientie videretur hoc ipsum cõsiliũ deprompsisse: subiecit dicẽs. Puto ego: q̃ & ego spiritũ dei habeã. Sed cur ego paucis immoꝛor exemplis: cum in eius verbis oĩs sexus omnis etas: oĩs cõditio cõsiliũ inueniat si diligenter querat salutis? Vbi si q̃s curiosius velit perspicere vtrũ verũ sit quod dictum est de sapientia consilia manare: legat libros qui inscribuntur sapientie: vbi totus oꝛationis contextus/consilia parare videtur. Si vero consultius et vtilius studet vitam inde eligere: audiat ipsam salubriter inuitantem sapientiam. Si vis inquit ad vitam ingredi: serua mandata. Queris cuius? Deũ inquit time: et mandata eius obserua. Audiat eã ipaz materno affectu inclamantẽ & dicentem: Da mihi coꝛ tuũ. O quantũ vellẽ & ego coꝛ meũ in ei⁹ verbũ suspendere: de cui⁹ oꝛe mirifico tã dulcia vire cõsilia audio pfonare. Utinã aũt & lingue mee calamũ in eius fonte possem intingere: quo idonei⁹ essem/ea q̃ q̃ restãt de duobus fontibus. i. virtutis & charitatis vtiliter exarare. Et q̃m quattuoꝛ: isti fontes: ira fib⁹mutices sapoꝛẽ trãsfundũt: vt q̃ de vno biberit quadã ineffabili dilectionis dulcedine inuretur ad aliũ: liber tã de sapiẽtia ad virtutẽ trãsire: & qualr il line hauriunk aque pfidioꝛ: quantũ ab ipa virtute a diuinoꝛ ostẽdere. Sicut aũt superi⁹ dixi: gemina esse vitatis iudicia q: scz determinant quid liceat: vel q̃d nõ liceat. Jridem sa

Joh. x. Ibidem Ibidem Psal. cxxxviij. s. Pe. iiij mat. xix. Rom. ij. Joh. ix. mat. xix. eccls. vij. puerb. xxiij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

pientie duo/hoc eſt q̄d expediat vel q̄d nō expediat: ira et
hic agnoſcam⁹ de fonte virtutis hauriēdas duplices ꝑſidio
rū aquas: q̄ vel abluāt electos a culpis: vl refrigerēt in tor
mētis. De virtſq; ſumam⁹ exēplū. Refert lucas euāgeliſta
Luc.viij Mar.ix Mar.v q̄ dā mulier q̄ fluxū ſanguinis patiebat erogata in me
dicos tota ſubſtātia minime curari potuiſſet: acceſſerit re
tro et tetigerit fimbriā veſtimēti dñi: et ꝓtinus ſteterit fluxꝰ
ſanguinis: ideo nō dixiſſe q̄s me tetigit? Cūq; diſcipuli re
ſpōderēt: turbe te cōprimūt et affligūt: et dicis q̄s me teti
gerit? tamen ſum reperiſſe: tetigit me aliq̄s: nā et ego noui virtutē
de me exiſſe. Ecce quas aquas ꝓfluuio ſanguinis: q̄ nulla
medicoꝝ arte poterat ſanari. Nō ſi q̄s obijciat planū teſti
monīū nihil ad rem pertinis operis gerere: eo q̄ illa mulier
nequaq̄ ablata eſſe videat a culpis: ſed tm̄ ab egritudine
carnis: nouerit mortis eſſe diuine virtutis: ꝓius credi
mat.ix. ri q̄ corpori. Vñ et alibi cū quidaꝫ ei paralyticus offerret
Ibidem curandus: tanq̄ bonꝰ et pius medicus: volēs ſanare ꝓius
q̄ erat potius. i mentē q̄ carnē: ait eidē paralytico. Cōfi
de fili: remittunt tibi peccā tua. Itaq; ſanata cōſcientia: cō
ſequenter ſanat corpus: cui ſt. Surge tolle lectū tuū: et va
de in domū tuā. Sic ergo et huiꝰ ceci mulieris ꝓius abluit
Act.xv. intus q̄ donū fidei: ſicut ſcriptū eſt. ſfide mundans corda
Luc.viij illoꝝ: per quā meruit exterius imperrare ſalutes corporis.
Hoc eñ innuit ipſe dñs: cū dicit. ſfilia fides tua te ſaluam
Dan.iij. fecit: vade in pace. Nō aūt de hoc ipo fonte virtutis hauriā
tur aque ꝑfidij in tormentis: oſtendūt et illi tres pueri in
fornacis incendio eſtuantis poſiti: quibꝰ ipſa flāma refri
guit: et ꝓcipue inclytus ille martyr: Vincentius: qui cum
grauiter torqueret: nō ſolū tolerāſſe: ſed etiā tortorem ſuū
cōſtanter ꝓuocaſſe fertur his vbis. Inſurge inquit et toto
malignitatis ſpū debacchare: videbis me dei virtute plus
poſſe dum torqueor: q̄ poſſis ipſe q̄ torques. Poſſent plu
ra de hoc fonte virtutis copioſius dici: ſed cū ſuccincte ꝓpo
nere: q: de fonte virtutis bibere potius q̄ ſcribere deſide
Job. viij ro. Ad hunc fontem inuitamur redemptoris nr̄i voce di
Ibidem centis. Si quis ſitit veniat et bibat: et de ventre eius fluent
aque viue. Et ſequutus euāgeliſta: expoſuit ad quem fon
tem nos inuitaret dicens. Hoc aūt dixit de ſpū quem acce
ꝓturi erant credentes in eū. Que niſi ſpūs charitatis: que
mūdus nō pōt accipere: ſed ſoli accipiunt qui vere credūt
in eū. Ex hoc ergo fonte hauriamus nobis aquas deſide
rioſi: ipſaſq; partiamur in geminos riuulos: vt ſicut eiuſ
dem charitatis duo ſunt ꝓcepta: ita ſint et deſideria gemi
na: quibꝰ impleant ipſa ꝓcepta. Aliud eſt eñ deſiderium
quo deus ꝓpter ſeipm: aliud quo ꝓximꝰ diligit in deo/vel
ꝓpter deū. In illo nullus modus: ſi ex toto corde: tota
anima: tota virtute diligit deus: in hoc aūt ꝓſcribit quidaꝫ
mat. xxij modus cum dicit. Diliges ꝓximū tuū ſicut teipm. Illo ſta
grabat ꝓpheta: cū diceret. Sicut cervus deſiderat ad fon
Ps. xlj. tes aquarū: ita deſiderat anima mea ad te deus. Et item. Cō
Psal. cupiſcit et deficit anima mea in atria dñi. Hoc exhibebat apls
lxxxiij. Rom.j. romanis: quibꝰ ſcribebat. Deſidero eñ videre vos vt alij
Lu.xxij. quid gratie ſpiritalis impertiar vobis. Et dñs in euange
lio diſcipulis ſuis. Deſiderio deſideraui hoc paſcha man
ducare vobiſcū anteqū patiar. Et notandū q̄ ad illud exci
tatur mens humana ſpecialiter trib⁹ affectionib⁹ ac ꝓuehi
tur: vnde et deus diligere toto corde/tota aia/tota virtute
mat.xxv. iubetur. Prima quidez dulcis: ſecūda ꝓtudens: tertia fo
mar. viij tis eſt. Prima habuit petrus: cū dño moꝝ diſſuaderet. Ex
Ibidem corde eñ dulciter diligebat: cuius paſſionē expaueſcebat
Sed cū audiret: vade retro ſathanas/nō ſapis q̄ dei ſunt:
ſed que hoīs. His verbis eruditus et intelligens quid bo
ni haberet mors chriſti: cepit tota anima ꝓtudenter dilige
re quem ꝓius tantū diligebat dulciter: toto corde: necdū
vero diligebat tota virtute. Quod ſi faceret: nec ꝓpter
mortis diſcrimen cum negaret. At vero poſt reſurrectio
nem et aſcenſionem dato deſuper ſpiritu: tunc demū tota
virtute dilexit: ꝓ: quo etiam horrendū crucis ſupplicium
poſtmodū ſubire nō expauit. Erga charitatem quoq; pri
mi exercemur triplicit̄: vel vt edificetur ipſa charitas vbi
non eſt: vel certe ne pereat vel minuatur vbi eſt. Quiſquis
autem hanc puro affectu erga ꝓximū operatur: illam
ꝓ: oculis dubio que deus eſt: vlterius ꝓmeretur.

¶ De donis spirituſſancti ſermo continens ſeptem capi
tula. ¶ Capitulum primum. B

Prima gratia eſt ti
mor dñi. Qui hanc habet gratiā: omnez
odit iniquitatem: iuxta illud pſalmiſte. Iniquitatez odio habui: et abominatus
ſum. Et alio loco. Omnē viā iniquitatis odio habui. Scriptū nāq; eſt. Timo: do
mi odit malū. Et item. Time deum: et recede a malo. Et de Psal. cxviij. Jn codē
ſob dicitur. Vir timens deū: et recedens a malo. Sine hac puerb. viij.
gratia prima gratiarū: que totius religionis exordiū eſt: puer. iij.
nullū bonū pullulare vel manare pōt. Sicut em ſecuritas Job. j.
vel deſidia cauſa et mater oīm delictoꝝ: ſic timor dñi radix
eſt et cuſtos oīm bonoꝝ. Unde ſcriptū eſt. Si nō in timore Eccleſia
dñi tenueris te inſtāter: cito ſubuerſet domus tua. Oīne ſti. xxvij.
nāq; virtutū edificiū illico vergit in ꝓcipitiū: ſi huius gra puerb.
tie amiſerit ꝓſidiū. Unde ſalomō ait. Jn timore dñi eſto xxiij.
quotidie: q: habebis ſpem in nouiſſimo: et ꝓſolatio tua Phil.ij.
nō auferetur. Idem et apls. Cum metu et tremore veſtram
ſalutem operamini. Et quid plura? Cōtra ſunt timor et
religio: nec manere pōt alterū abſq; altero. Vñ cornelius Actu.x.
vir religioſus ac timens deū: et ſymeō iuſtus et timoratus. Luc. ij.
Unde ſalomon. Deū inquit time: et mādata eius obſerua eccl's.xij.
Hunc vo ſic habere debemus: quō aſſerit ſe habuiſſe iob iob. xxxj
beatiſſimus. Semper quaſi tumentes ſup ſe fluctus/ deī
timuit. Per hunc timorem dei vniuerſa deſerim⁹ mundo
abrenūciamus: noſcq; ipſos ſicut dñs ait abnegam⁹ nobis. Luce.ix.
Si quis vult poſt me venire: abneget ſemetipm. Iſte ergo
diuinus timor: qui eū quem ꝓfecte imbuit pauꝑtati ſub
icit: et a malo diuidit: ita eſt primus in ordine gratiaꝝ: ſicut
pauꝑtas in ſerie beatitudinum. De qua dñs in ceterarū Mat.v.
fundamento virtutum eam ponens ait. Beati pauperes
ſpiritu: quoniā ipſorum eſt regnum celorum.

¶ Capitulum ſecundum. C

Secūdū charisma eſt ſpūs pietatis: illi ſecunde
que in euāgelio ponitur beatitudini ſimile. De Mat.v.
qua dominus ſic ait. Beati mites: q̄m ipſi poſſi Iſa. lxj.
debunt terrā. De talibus dominus in claia ait. Nu. xij.
Spiritus domini ſuper me: ad annunciandū mansuetis Job. v.
miſit me. Moyſes quoq; mitiſſimꝰ erat ſuper omnes ho
mines qui morabantur in terra. De talibus iob dicit. Do
minus ponit humiles in ſublime: et merentes erigit ſoſpi
tate. Unde illud de domino dicitur. Humiles ſpiritu ſal Psal.
uabit. Econtra de ſuperbis dicitur. Dñs ſuperbis reſiſtit. cxxxiij.
Ante ruinā exaltatur cor: Superbia de ſupernis ad ima
ꝓcipitat: humilitas de imis ad ſuperna eleuat. Angelus iaco. iiij.
eñ in celo ſuperbiēs/ad tartara corruit: homo in terra ſe puerb.
humilians ad celos aſcēdit. Tanto vero quiſq; debet eſſe xvj.
humilior: quanto eſt ſublimior. Unde ſcriptū eſt. Quāto eccl. iij.
magnus es: humilia te in oībus: et coram deo inuenies gra
tiam. Hinc ipſe dñs ad diſcipulos ait. Qui voluerit inter mat.xx.
vos ꝓximus eſſe: erit veſter ſeruus. Item. Cū feceritis oīa Mat.x.
que ꝓcepta ſunt vobis: dicite ſerui inutiles ſumus. Item Lu.xvij.
ipſe dicit. Diſcite a me: q: mitis ſum et humilis corde. Sine
hac humilitatis virtute: eque virtutes nequeunt ꝓdeſſe.
Unde beatus gregorius ait. Qui virtutes ſine humilita
te congregat: eſt quaſi qui in ventō pulverem portat. Si
cut enim pulueris ventis validi flatu diſpergitur: ſic omne bo
num ſine humilitate inanis vento glorie rapitur. Multo
etiam melius eſt peccatorem eſſe humilem: q̄ iuſtum arro
gantez. Unde a domino euidenter oſtenditur: vbi publi lu. xvij.
canus et phariſeus in exemplum adducuntur: ſicut quidā
ſapiens ait. Melior eſt in malis factis humilis confeſſio:
q̄ in bonis factis ſuperba gloriatio.

¶ Capitulum tertium.

A
Eccl.ſ. Certum donū eſt ſpūs ſcientie: de quo ſalomon
ait. Qui addit ſcientiaz: addit et dolorem. Vera
nāq; ſcientia eſt ſcire nos mortales et caducos/et
fragiles eſſe: et in hoc exilio/et in hoc ergaſtulo:
in hac peregrinatione in hac valle lachrymarū dolendū et
Mat.v lugendū eſſe. Unde dicit in tertia beatitudine huic tertio
Luce.vj dono cōgruenti. Beati qui lugent: q̄m ipſi cōſolabuntur
puerb. Jtem. Vobis qui nūc ridetis: q: flebitis. Hinc ſalomon
xiij. ait. Riſus dolore miſcebit: et extrema gaudij luctus occu
pat. ¶ Capitulum quartum. B
B Uarta gra eſt ſpūs fortitudinis: quarte in euan
Mat.v. gelio beatitudini ſimilis: de qua dicit. Beati q̄
eſuriunt et ſitiunt iuſticiaz: q̄m ipſi ſaturabunt.
puerb. Qui eñ iuſticiā eſurit et ſitit: cōtra quelibet ad
xxviij. uerſa fortis inſuꝑabilis et imꝑterritus exiſtit. Unde ſalomō
puer. xij ait. Juſtus vt leo cōfidit: et abſq; terrore erit. Item. Nō cō
Deb.ſſ. triſtabit iuſtus: quicq̄d ei acciderit. Hoc ſpū erant ꝓdicti
oēs de quib⁹ loquit apls in ſuis: Sancti iudibria et verbera ex
perti: inſuper et vincula et carceres/lapidati ſunt: ſecti ſunt
tentati ſunt: in occiſione gladij mortui ſunt. Circūierūt in
melotis/in pellibus caprinis: egentes/angustiati/afflicti:
quibus dignus nō erat mundus. In ſolitudinib⁹ errātes
in montibus et in ſpelūcis: et in cauernis terre. Hec et apls
Ro. viij. ipſe qui ait. Quis nos ſeparabit a charitate chriſti: Tribu
latio et. Iſte ſpūs oēm alienā malicia ſuſtinet: et aduerſus
Can.vj. hoſtiles inſidias inſtruit et munit. Unde ſpōſus in ſponſe
pconio ait. Pulchra es amica mea: ſuauis et decora ſicut
hieruſalem: terribilis vt caſtrorum acies ordinata.

¶ Capitulum quintum. E

Quintū donū eſt cōſiliū ſpūs: q̄ alijs facit cō
Mat.v. pati et miſereri: illi cōpetens de qua dicit: q̄n
puerb. te beatitudini. Beati miſericordes: q̄m ipſi
xxij. miam cōſequent. Hinc et ſalomon ait. Qui
pmus eſt ad miam: benedicet. Hanc pcipa
liter trifariā exercemus: vel q̄n ſcz eius q̄ in euāgelio legi
tur: opera implem⁹: vel quādo delinquentes corrigere: et
ad donū reducere ſtudem⁹: vel q̄n iniurias nobis illatas
Gal. ſ. facile indulgem⁹. Iſte ſecūdus clementie modus/ſiue cō
ſilij ſpūs/deū fecit ſemetipm exinanire: forma ſerui accipe
re: ſcz vt ſic poſſet ouem errantē corrigere: et ad ꝓpriū ouile reducere. Unde apls ait. Semetipm dedit ꝓ peccatis nr̄is:
ij. aiiij. iiij vt nos eriperet de preſenti ſeculo nequā. Huic conſulen
ti: modo fic opo: ne inſiſtere: vt inſungik ab apło monente.
ij. cor. xj Jnſta oppo: nune importune. Eſt et alius cōſulēdi modus
ſcz diſcretionis virtus: qua veras a palliatis atq; ſimula
tis virtutib⁹ diſcernimus: qua etiā ipm ſathanam hypocri
ij. cor. xj tis autorem diuoſcimus. Ipſe eñ ſathanas (vt ait apls)
transfigurat ſe in angelū lucis: et iuxta beati cypriani dictū/
Miniſtros iniuſticie ſub⁹nat nocrem afferētes ꝓ die:
interitū ꝓ ſalute. Iſta quidez ceterarū virtutū magiſtra
ac dña/oēs alias ꝓinde temperat: ac ſuperne gubernat: ne
vltra vel citra euagēter/licenter/imperialiter ac diſcre
te cōſeruat. Unde boetius. Virtutes mediū tenent. Si vel
vltra vel infra q̄ opo: merit fiat: a virtute diſceditur.

¶ Capitulum ſextum. D

Extra grā eſt ſpūs intelligentie: illi ſexte beatitu
Mat.v. dini cōgruus. Beati mūdo corde: q̄m ipi deuz
videbūt. Niſi eñ mentis intuitus diligēter pu
Sap.j. rificatus fuerit: myſtica ac diuina liquide intel
puer. xv ligere nequit. Nā ſcptū eſt. Spūſſcrūs diſcipline effugiet
Sap.ſ. ficti: et auferet ſe a cogitatiomib⁹ q̄ ſunt ſine intellectu. Un
ſalomon. Abominatio dñi cogitatiōes male. Peruerſe co
gitationes ſeparāt a deo. Qui ergo vult ſincerū ac lucidū
intellectū habere: pauarū cogitationū phantaſias ac ne
puer.iiij bulas ſtudeat effugare: et oīi diligentia et cautela cor ſer
uare. Un ſalomon. Omni cuſtodia ſerua cor tuum: q̄m ex
E ipſo vita procedit. ¶ Capitulū ſeptimū.
Pſal. Septimū donū eſt ſpūs ſapientie: quidā intermi
xxxiij. ſapor ac ſuauiſſimꝰ guſtus. Un pſalmiſta. Gu
Ps. xlv. ſtate et videte q̄m ſuauis eſt dñs. Et iterz. Tuca
te et videte. Et iterz. Accedite ad eum: et illuminamini. Hoc Ps. xxxiij.
diuine ſapientie interno guſtu ſupna ꝓlibam⁹: videlz cō
remplantes q̄ amenū ſit angelicis cerib⁹ intereſſe: vbi nil
poterit q̄d diſpliceat eſſe: nil q̄d placeat abeſſe. Iſta ſepti
ma gra illi vere beatitudini cōgruit: de qua ait dñs Beati
pacifici: q̄m filij dei vocabunk. Qui eñ mente pacifici et Mat.v.
ſerena habent: de ſupnis dulcius ſapiūt: et ſubtilius vidēt.
Nam quiſquis patientio: ꝑfecte eſſe ſapientior. Un ſa
lomon. Doctrina viri per patientiā dignoſcit. De talibus puerb.
alibi dicitur. Par multa diligēter legem tuā: et nō eſt illis xix.
ſcandalū. De ſeptem gratie ſunt ſeptez mulieres virū vnū Ps.
apprehendentes: ſeptem ſpiritus ſuper florem requieſcen cxviij.
tes: ſeptem in candelabro lucerne fulgentes: ſeptem in la
pide oculi: ſeptem ſpiritus ante thronum dei.

¶ Finiunt beati Bernardi parui ſermones cum adie
cto ſermone de donis ſpirituſſancti.

¶ Sequitur liber eiuſdem/continens diuerſas morales
ac viles ſententias.

Fictus eſt in pace F
locus eius. Eſt pax ficta/vt in iuda: eſt in Ps. lxxv.
ordinata vt in adam et eua. Harū neutra
eſt locus dei. Sola pax ꝓpiana: quā dñs
reliquit et dat diſcipulis ſuis: ipſa eſt in
qua dñs requieſcit. Hec offertur per ſanctos ꝓdicatores
vniuerſo generi humano: ſed eā quidā repellunt: aliqui re
cipiunt. Nos vo exentientes pulueren pedū noſtroꝝ ſup
odientes pacem: ad dilectoꝝ ejus ſe quis nos cōferam⁹.
Eoū alij dicunk recipientes pacem: alij retinentes pacem
alij faciētes. Poſſunt et alijs noibus vocari: ſcz pacati/pa
tientes/pacifici. Et hec noia ſortiunk ꝓ diuerſos ſtatus
pacis in quibus ꝓficiunt. Nam pacati per hanc paces poſ
ſident terrā corporis ſui: q: mites ſunt. Patientes poſſidēt Mat.v.
aiam ſuā: quibus dicitur. In patientia veſtra poſſidebitis Luc. xxj
aias veſtras. Pacifici poſſident nō ſolū ſuā: ſed etiā alioꝝ
in quib⁹ faciunt pacē. Unde merito filij dei vocant. Pacā
ti ergo dicamk qui pacē recipiūt de quib⁹ ſcriptū eſt. Si ibi Mat.v.
fuerit filius pacis: requieſcet ſup illū ꝓx veſtra. Sed q: Luc.x.
puſilli ſunt: ſcandalis exagitati/cito pacē quā receperant:
perdūt. Patientes aūt ſunt: q̄ receptā retinēt: nec quanis Deb.xij.
iniuria exaſperari eam amittūt. Iſtis tanq̄ robuſtioribus
ꝑcipit. Pacez diligite et ſcrimoniā: ſine qua nemo videbit
deū. Pacificiꝰ quo nō ſolū in ſe et in alijs eā faciūt: ſz etiā
volentes auferre diligūt: ſicut ſcriptū eſt. Cū his q̄ oderūt pō. cxix.
pacez erā pacificus. Ecce iſti ſunt in quib⁹ requieſcit et mā
ſionem de⁹ facit. Ecce iſti ſunt quos ſicut filios de⁹ diligit:
et de quibus tanq̄ vivis lapidib⁹/templū ſibi ſapiētia cō
ſtruit. De quo edificio: nec vllo impulſu poſſint labefactari
ipſo deo inhabitante pariter et operante: ad ſimilitudinez
lapidis quadrati quartuo: modis: ſuperius/inferius/a
dextris/et a ſiniſtris. Superius/cū diuine volūtari ſuā hu
militer et ꝓtudenter ſubijciūt. Inferius cū carnez ſubiectā
temperanter regunt. A dextris/iuſte bonos amplectendo
A ſiniſtris/malos fortiter tolerando.

Ite oia vt ſine murmuratione ſint fratres. ſfo B
te aliquī leue peccā eſtimāt murmurare: ſed nō Phil. ij.
hic qui ante oia monet eſſe cauendū. Puto aūt
ne illū quidē leue reputaſſe: qui murmurātib⁹
aſtebat. Nō cōtra nos eſt murmur veſtrū: ſed contra dñm. Exo. xvj
Nos eñ q̄d ſumus? Sed ne illū quoq; qui dixit. Nō mur ij. cor. x.
murauer itis ſicut quidā murmurauerūt: et perierūt ab ex
terminatore. Ille nimirū exterminator/qui poſitus eſt in
hoc ipm: vt a terminis beate illi⁹ ciuitatis arceat murmu Pſal.
rantes: et longe faciat a finib⁹ eius: cui dicit. Lauda hieru cxlvij.
ſalem dñm: lauda deū tuū ſyon: qui poſuit fines tuos pa
cem. Nihil eñ cōmune habent murmur et pax: gratiarum
actio et detractio: zelus amaritudinis/et vox laudis. Itaq;
in ore trium et taliū teſtiū ſter hoc verbū: vt peſtē iſtā mur
murationis ſummopere nobis nouerim⁹ eſſe cauendam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

D

Mat.v.

Reasunt quib⁹ recōciliari debem⁹: hoīes/angeli/deus. Hoībus p apta opa: angelis p occulta signa: deo p puritatē cordis. Nā de operibus q̄ corā hoīb⁹ faciēda sunt: scīm est. Luceat lux vestra corā hoīb⁹: vt videāt vra opa bona: et glorificent patrem vestrū qui in celis est. De angelis dicit dauid. In cōspectu angelorū psallā tibi. Occulta autem signa sunt: gemitus/suspiria/ vsus cilicij: & cetera penitentie insignia que angelis placent. Unde est illud. Gaudium est angelis dei super vno peccatore penitentiā agente. Ut autem deo recōciliemur; nec operibus: nec signis: sed puritate & simplicitate cordis indigemus. Scriptum est enim. Beati mundo corde: quoniā ipsi deum videbunt. Et illud. Si oculus tuus fuerit simplex &c.

Psal. cxxxvij.

Luc.xv.

Mat.v. mat.vj.

Uatuor: sunt genera hoīm regnū celorū possidentiū. Alij violenter rapiūt: alij merc̄ant: alij furant: alij ad illud cōpellunt. Rapiūt q̄ derelicta/runt oīa & sequunt xp̄m. De quib⁹ dicit. Beati pauperes spū: q̄m ipsorū est regnū celorū. Sūt vo alij inferiorib⁹ gradus: a quib⁹ metuunt carnalia dū eis spiritalia seminant: & his loquit in euangelio dīns. Facite vobis amicos de māmona iniq̄tatis: vt cū defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. Tales dicunt mercatores: q: dant in p̄senti pauperib⁹ tp̄alia q̄ possident: vt in futuro recipiant ab eis eterna: q̄ nō nisi p eos habere merēnt. Necesse est em̄ oēs qui in futuro iudicio examinādi sunt: vel esse iudicis amicos: vel apud iudicē intercessores habere amicos. Habent ergo primū beatitudinis locū q̄ intercedunt habent hi p⁹ quib⁹ intercedūt sc̄i. Sunt alij qui nōnulla bona occulte faciūt: p quib⁹ merēnt regnū celorū: sz tm furari illud dicunt: q: laudem humanā vitantes/ solo dīno testimonio cōtenti sunt. Horū figurā tenuit mulier illa in euāgelio: que fluxū sanguinis patiēs cogitauit intra se dicens. Si tetigero fimbriaz vestimenti eius: salua ero. Quo dicto accessit occulte & tetigit: & salua facta est. Alij sunt qui cōpellunt: vbi gr̄a vt pauperes necessarij: quos sc̄z hic ignis paupertatis deo dispensante purgat: ne in futuro ignis iudicij puniat. De quib⁹ scriptū est. Cōpelle intrare vt impleatur domus mea. Cōpellunt multi varijs necessitatibus & oppressionib⁹ afflicti: qui mira dei prouidentia dum tp̄alem penam si nō libenter: tamen patienter sustinent: vitam consequuntur eternam.

mat.ir. marci.v. Lu.viij. Lu.xiij. Mat.v Luc.xvj Acto.j. Rom.x.

Uantū distat inter pastorē & gregē: tantū debet distare inter ep̄m & plebē. Stat ille sublimis et rectus: curuat iste caput solo depressus. Unde poeta. Prona q̄ cū spectent animalia cetera terrā: Os hoī sublime dedit. Ille regit: iste regit: ille pascit: iste pascitur: vt ex ipa forma & habitu vterq̄ discernāt. Habet ille in manu virgā qua feriat: vel potius ducat et reducat ouem. Quid est aūt habere in manu virgā: nisi in ope disciplinā: vt subiectos suos ex̄plo magis instruat q̄ verbo. Erubescāt em̄ suphi esse discipuli: si cosim humilitate processerint magistri. Unde & de dīno scriptū est. Que cepit ie sus facere & docere. Habet etiā baculū: quo feriat lupum. Virga ouē: baculo lupū. Hoc est mites & obedientes debet leuius corripere: duros vero cordet & impios acrius arguere: cūq̄ necesse fuerit: etiā anathematis sententia ferire. Tenet canem in fune: zelū sc̄z in discretiōe: ne sit de illis de quibus scriptū est. Habent zelum (alīs emulationem) dei: sed nō sm sciētiā. Habet etiam pastor bonus panem in pera: hoc est verbum dei in memoria.

Uo sunt amores/carnalis & spiritalis: ex quib⁹ colligim̄ quatuor modi diligendi: sc̄z diligere carnem carnaliter: spm̄ carnaliter: carnē spiritaliter: spiritū spiritaliter. In his fit quidā p̄fectus et ascensus ab inferiorib⁹ ad superiora. Nam vt hoīes qui tantū nouerant diligere carnem carnaliter: ad hoc p̄fecerunt: vt deū quoq̄ diligerent spiritaliter: deus caro factus est: & loquendo & cōuersando cū hoībus primū ab eis carnaliter dilectus est. Cum aūt pro amicis suis aīam ponere vellet: iam spiritū diligebant: sed adhuc carnaliter. Unde & petrus loquenti de passione sua rīdit. Absit a te dīne nō erit tibi hoc. Sed cum per eandē passionē sc̄i fieri mysterium redemptionis agnoscerent: in ipsa passione iam carnem spiritaliter diligebant. Resurgente aūt eo: & ascendente spiritū spiritaliter amant: leticiq̄ decantant. Et si cognouimus Xm̄ secundum carnem xp̄m: sed nunc iam nō nouimus. Nos quoq̄ carnem nostrā carnaliter diligimus: cum eius deficientia diligimus & p̄ficimus. Spiritus carnaliter: quando cum flendo/suspirando/gemendo in oratione conterim⁹. Carnem spiritaliter: cum eam spiritui subiectam in bonis spiritaliter exercentes/cū discretione seruamus. Spiritus spiritaliter: cum etiā ipsa spiritalia studia nostra fraterne vtilitati ex charitate postponimus.

mat.xvj. ij.cor.v. Ebr.v. Ad.Ti.ij. Ibidem eccli.xliij Ad Cor.xj Ecclesia sti. xxiiij. mat. xxij micḥ.vj. Ibidem Esa.xl. Ad Cor.xj puerb. xxv. Sap. j. puer. xij Gen. xiij. Ibidem

D

ST ad deū quidā redeundi modus/ primi hoīs casui oppositus. Adam quippe in paradiso positus: primo perdidit circūspectionem dei. Tentatur enim beatus augustinus/ q̄ nequaq̄ tentato: hominē de paradiso ciecisset: nisi aliqua elatio in anima hominis p̄cessisset: cum verissime scriptum sit. Ante ruinam exaltatur cor. Secundo perdidit iusticiam: quando p⁹ois voci plus q̄ diuine obediuit. Justicia enim est virtus que sua cuiq̄ reddit. Tertio amisit iudicium: cum post peccatum correctus/ oblique per mulierem rectoris: tp̄or: iam culpam in autorem dicens. Mulier quam dedisti mihi sociam: dedit mihi de ligno: et comedi. Eadem ergo virtutum gradibus/redeundum est homini in exilio posito: quibus prim⁹ expelli meruit de paradiso. Primus itaq̄ faciendum est iudiciū: deinde exercenda iusticia: tandem circūspectio adhibenda. Et iudicium quidem nobis vt nosipos iudicemus et accusemus: iusticiam p⁹ximo: circūspectionem debemus deo. Hanc redeundi viā ostendit nobis micheas prophet̄a: dicens. Indicabo tibi o homo quid sit bonum: et quid deus requirat a te: Utiq̄ facere iudicium: & diligere misericordiam: et ambulare solicite cum deo tuo. Hanc salutis viā testatur apostolus christum docuisse dicens. Apparuit gratia dei saluatoris nostri omnibus hominib⁹ erudiens nos vt abnegantes impietatem et secularia desideria: sobrie et iuste et pie viuamus in hoc seculo &c. Sobrie sc̄z quantū ad nos: iuste ad p⁹ximū: pie ad deum. Qui etiam manifestius intulit circūspectionem dei/dicens. Expectantes beatā spem/ & aduentum gloriae magni dei et saluatoris nostri iesu christi. Et in multis aliis scripture sacre locis: si hic ordo vie & institutio vite queratur/ potest inueniri: vt illud. Beatus vir qui in sapientia morabitur: et qui in iusticia meditabitur: & in sensu cogitabit circūspectionē dei. Moratur siquidē in sapientia: et sapiens est qui semetipsum hic dijudicat: vt eternum dei iudicium euadat. Si enim (ait apostolus) nosmetipsos dijudicaremus: non vtiq̄ iudicaremur. Sapiens est nō sm sapientiam huius seculi: sed sm illā q̄ trahitur de occultis: per quas vtiq̄ miro dei opere agitur. vt electi quiq̄ tūsionib⁹ & pressuris hic atritis/in edificio veri salomonis sine sonitu mallei posthuodum collocentur.

N

Uatuor: gradibus distinguitur omnis electorū p⁹fectus. Primo em̄ fit quisq̄ amicus sue anime: secundo fit amicus iusticie: tertio sapientie: quarto fit sapiens. In primo p⁹fectu vitat oīa que animam possunt offendere: & diligit ea que eam possunt mulcere. Horret ergo infernum: et celum concupiscit ita potest implere illud diuinum preceptum: quod in prima conuersione sua accepit. Diliges p⁹ximū tuum sicut teipsum. Nam dum sm carnez ambulat: nullo modo pōt Cum autem spiritu deo agitur: facile potest. Quid em̄ habeat emolumenti homo si p⁹ximus eius ardeat in inferno: aut quid perdiderit si secum fuerit in paradiso? Nec enim talis est illa paradisi hereditas: vt possidentium numero minuatur. Diligit ergo p⁹ximum quem nō vult malum pati sicut nec seipm: et quē ficat seipm vult possidere celum. Nocauerunt suo: id est hominis spiritu/ quādo posset vt sez expauesceret gehennam ac celestia desideraret? Sed potest hoc illius spiritu: cui dictū est. Si ascēdero in celū tu illic es &c. Spūs quippe sapiētie vbiq̄ presens nitit quid in celo/ & q̄d agak in inferno. Cūq̄ mentem humanā repleuerit: & de penis inferni incutit timorem: & cestium amorē infundit. Sicq̄ facit hoīem amare seipm: & dicit ei. Miserere aīe tue: placēs deo. Primū igitur est diligere se: deinde p⁹ximū. Nō em̄ dictū est: diliges te sicut p⁹ximū: sed diliges p⁹imū sicut te. Hoc modo fit amator anime sue: per spiritū sanctū quez ex fide accepit. Accepto aūt hoc dono: nō debet eo solo cōtentus esse: sed ad maiora ptouehi & in melius p⁹ficere. Uiuit aūr iam per spiritum. Sed si per spiritū viuim⁹ (ait apls) spiritu & ambulemus. Et alibi dicit. Nos vero oēs reuelata facie/ gloriā dei speculantes in eandem imaginem transformamur a claritate in claritatem: tanq̄ a dīni spiritu. Hoc ipm & psalmista de sanctis videt sensisse. Benedictionem inquit dabit legislator. Ibunt de virtute in virtutem: videbitur deorum in syon. Ambuler & iste quem in manib⁹ habemus: eat & p̄ficiat donec ad quartū graduz perueniat. Ibi sine dubio factus sapiens: videbit deū deorum in syon. Porro eo ipso q̄d dixi: qui bene diligit aīmā suā: debet etiā diligere iusticiā. Alioquin si diligit iniquitatem: odit plane: nō diligit aīmā suā. Diligendo aūr iusticiā transit ad secundū gradum: & audit illud sapientie preceptū. Diligite iusticiā qui iudicatis terrā. Quā si pfecte dilexerit: debet pro ea ferre patienter oēm penā: & quācūq̄ illatā contumeliam. Duo quippe p⁹stabit ei iusticia: vnum vt faciat q̄d debet: alterū vt patiatur q̄d debet: sez vt si bonū nō fecerit q̄d debuit: malū q̄d meruit patiak. Sic miro mō ne deseret quidem iusticiā ab ipa deserimur: dum per ipsam quilibet preuaricationis reatus punit. Nec em̄ est q̄ se absondat a calore eius. Hanc aūt penā non solū vir iustus non horret: verū etiam libenter excipit: dum per eam preterite vite peccata purgari fideliter credit. Hinc em̄ scriptū est. Non cōtristabit iustū: quicquid ei acciderit. Opponit igitur varijs voluptatib⁹ quibus corruit cōtraria medicamenta: per que resurgat. verbi gratia. Cecidit p inobedientiā: per obedientie laborem redit ad vitam: lubricus extitit ac dissolutus: per cōtinentie studiū rigorē q̄ discipline reparatur. Patitur ab ipsis elementis mundi penas: quorum vsum dudum inflexerat ad voluptatem. Quibus cruciatibus cum diu tanq̄ aurū in fornace ꝑbatus fuerit: quātum scilicet dignum iudicabit is qui in pane lachrymarū nos cibat: et potum dat nobis in lachrymis in mensura: incipit iam consolari: et audit illam esaie vocem dicentis. Consolamini consolamini populus meus: dicit dō vester. Loquimini ad cor: hierusalem: et aduocate eam: quoniaz completa est malicia eius: id est afflictio: dimissa est iniquitas illius. Suscepit de manu dīni duplicia p⁹ oībus peccatis suis. Postq̄ vo cōsolationem receperit: solicitus est & querit quō placeat ei cui se ꝑbauit. Facit q̄cq̄d boni facit: vt soli placeat suo cōditori. Transit ad tertium graduz sui p̄fectus: vt sit sez amicus sapientie: q̄ materno affectu loquitur sibi cū dicit: Prebe fili cor tuum mihi. Cum ergo ad hunc gradū peruenerit: nihil aliud ei restat: nisi vt ad quartū ascendat vbi dicitur esse sapiens. Hoc aūr fit quādo iam operatur: nō vt ipse deo placeat: q̄d vtiq̄ in tertio gradu fecerat: sed q: placeat ei deus: vel q: placeat deo q̄d operatur. Quisquis talis est: pōt cū tota fiducia: ac securitate cōscientie illud sapientis canticū decātare. In oībus requiem quesiui &c. Dic enim requiescit in omnibus: cum per omnia placeat deus: qui non dei voluntatem ad suam curuare: sed suam didicit ad dei voluntatem erigere. Morabitur in hereditate dominī: sicut ei eiusdem domini voce p⁹mittitur cum dicitur. Terrā in qua dormis tibi dabo: hoc est quietem istam ad quā peruenisti labore tuo et munere tuo stabilez tibi faciam atq̄ perpetuā. Quod autem subiungit: et semini tuo: sic possumus intelligere: vt non solum spiritui detur tranquillitas ista et hic et in futuro: sed etiam semini tuo: id est operibus tuis dabitur corporis tui glorificatio.

A

Ria sunt loca: celū/terra/infernus: & habent sua gula habitatores suos. Celū solos bonos: terra mixtos: infernus solos malos.

B

Uatuor sunt q̄ impediūt confessionē: pudor/timor/spes/desperatio. Quoscūq̄ em̄ impedit pudor: q̄ sez pro sola cōfusione dicere erubescūt peccata q̄ cōmiserūr. De quo p salomonez dicit. Est cōfusio adducens pcm̄. Quocōtra de his qui cōfitent̄ ite rum dicit. Est cōfusio adducens gloriā. Quos etiā cōmendat ppba dicens: Cōfessionem & decorē induisti. Et alibi. Cōfessio & magnificētia opus eius. Alios impedit timor. Timent em̄ si cōfiteant: ne grauis eis pnia iniūgat: & hoc arguit iob dicens. Qui timet peccauit: irruet sup eum nix. Sunt aūt nōnulli qui in hoc mūdo adhuc aliquid concupiscunt: nec putant se adepturos q̄d desiderant: si hoībus quales sint innotescant. Horū cōfessionē impedit spes/id est cupiditas potiēdi desiderij: talib⁹ cōminak dīns in euāgelio. Ue pregnantib⁹ & nutrientib⁹ in illis diebus. Sunt item alij qui nil horum verentur: sed solum hoc timent: q: post petōr cōfessionē ab ipsis abstinere minime possent. Et his obest desperatio. Quid⁹ non incōgrue illud potest aptari. Peccato: cū venerit in pfundū malorū: cōtemnit. Sit vo nōnunq̄ vt hec oīa simul cōfessionem impediant. Sz qui quartuor his malis preminūr: recte iam in monumento iacet. Et velut ille euangelicus quartriduan⁹ fetet. Scriptum est em̄. A mortuo velut qui nō sit: perit cōfessio. Dō si is mortuus est qui nō cōfitet: vtiq̄ reuiniscet qui cōfitebitur. Ueniat ergo iesus: & dicat. Ueni foras. Et ad vocez eius ilico suscitabit mortuus. Excipiat hic noster mortuus exhortationē: & nō differat cōfessionē. Dicat ergo illi quē pudor afficit. Cur te puder peccatū tuū dicere: quē nō puduit facere? Aut cur erubescis deo cōfiteri: cui & aculeus nō pōt abscōdi? Dō si forte pudor est tibi/vni homini & peccatori peccatū tuum exponere: q̄d facturus es in die iudicij vbi oībus expōsita tua cōscientia parebit? Hec itaq̄ tria ꝓponenda sunt contra pudorē: sez cōsideratio rationis: reuerentia intuentis dei: cōparatio maioris cōfusionis. Sic militer cōtra timorē opponenda sunt tria. Cōsideranda enim est q̄ sit longa pena inferni: q̄ grauis: q̄ infructuosa. Cōtrario vo p⁹entis tp̄is pnia breuis est & leuis & fructuosa. Cōtra spem quoq̄ itidem tria opponunt̄: bona sez futuri seculi: p̄sentis vite bonis maiora/ certiora/ durabiliora: ad quorū cōparationē quicq̄d in hoc mundo desiderari pōt: modicū est & incertum: & (vt ita dicam) momentaneū. Ita cōtra desperationē vincēdi pcm̄ tria sunt remedia. Primū est vigor: ipe ꝓpositi boni: quem assumit ex pfessione. Secūm est gr̄a dei quā meretur ex humilitate. Tertium est aurīliū q̄b⁹ ex eis⁹ habet cui cōfiteur cōpassione.

D

Uo sunt in quib⁹ cōsistit nr̄a salus: iustificatio et glorificatio. Altera iniuriz altera pfectio est. In illa labor: in hac aūr fructus laboris est. Et nunc quidē iustificatio fit per fidem: nr̄a glorificatio erit per speciem. Quāta aūt sit in futura vita glorificatio sanctorū: human⁹ interim nō potest attingere intellect⁹. De illa em̄ scriptū est. Qd oculus nō vidit: nec auris audiuit &c. Hac ergo interim omissa: q̄m vires nr̄as excedit: de iustificatione q̄ nunc agit: aliq̄d ad edificationē fratrū nostrorū: q̄d necessariū visum est: loquamur. Ipsa est em̄ via per quā fit transitus ad glorificationē: dicēte apl̄o. Quos predestinauit/ hos & vocauit: & quos vocauit/ hos & iustificauit. Quos aūt iustificauit: hos & magnificauit. Nec enim poterit obtineri magnificatio: nisi iustificatio precesserit: cum ista meritum: illa premium sit. Hoc in euāgelio docuit dīns: q̄ cum discipulis euangelizaret regnū dei: primū eis ꝓposuit iusticiā dicēs. Nā nisi abūdauerit iusticia vestra plus q̄ scribarum & pharisceorū: nō introibitis in regnum celorū. Notandū aūt ep sicut in illo beatitudinis regno/ presentem se electis suis exhibebit dīns ad glorifica-

Psal. cxxxviij. eccli. xxx Esa. xl. Ad Cor.xj puerb. xxv. Sap. j. puer. xij Gen. xiij. Ibidem

Eccli.xliij

Psal. lxxxiij.

Job. vj.

matthei xxiij.

puerb. xviij.

Johā. xj ecclesiastici. xviij.

Job. xj.

esa. lxiiij j.Cor.ij

Ro. viij

Mat. v

Universidad de Deusto
Biblioteca

tionem:ita etiã se ei sẽ ẽ ipis exhibet in via pegrinatiõis ad
iustificationẽ: vt a quo scz glificandi sunt p speciẽ: ab ipso
prius iustificenk p fidẽ. Et quidẽ tria sunt a qb⁹ abstinere
debẽt: q̃cũq; iustificari desiderãt. Primo vtiq; ab opibus
p:auis; scdo a carnalib⁹ desideriis: tertio a curis sch. Jrem
tria sunt quib⁹ debent insistere: q̃ etiã cõtinet sermo dñi in
monte: elemosyna: ieuinium: oratio. Sic em̃ adimplek iusti
ficatio: dum ab interdictis vitijs abstinẽt: ⁊ bona q̃ precep
ta sunt fideliter exerceant. Opponank ergo p:auis opib⁹
opa mie: ⁊tra carnalia desideria/adhibeank ieunia: ⁊ pro
curis ſeculi/succedat amor dei: ⁊ frequentia orationis.

Mat.vj. Dastor est vigilare sup gregem ꝓpter tria necessaria: videlz ad disciplinã/ad custodiã/ad ꝓces.
Ad disciplinã ꝓpter morũ correctionez: ne grex
cõmissus ꝓpria molestia deficiat. Ad custodiaz
ꝓpter diabolici suggestionez: ne hostili seducak callidita
te. Ad preces ꝓpter tentationũ instantiã: ne vincatur a pu
sillanimitate. Jn disciplina rigor: iustitie: in custodia spiri
tus consilij: in prece affectus compassionis.

Eſa.viij. Uas ad intelligẽdũ se cõdidit vniuersitatis au
tor: creaturas: hoiez ⁊ angelũ. Hoiem iustificat
fides ⁊ memoria: angelũ beatificat/intellect⁹ et
ꝓsentia. Et q: hoies q̃cũq; perducendi sunt ad
equalitatẽ angelor: necesse est vt interim iustificenk p fidẽ
⁊ pficiant ad intellectũ. Scriptũ est em̃. Nisi crediderit is
nõ intelligetis. Jtaq; fides via est ad intelligẽdũ: nã mun
datur cor: fide: vt intellect⁹ videat deũ. Similiter ⁊ memo
ria dei: via est ad ꝓsentia dei. Qui em̃ hic habet mãdatorũ
eius vt ea faciat memoriã: merebik q̃cũq; vt eius quoq; vi
deat ꝓsentiã. Habeat igit intellectũ: ⁊ ꝓsentiã angeli dei
in cel: habeam⁹ nos eius fidem ⁊ memoriã in mundo.

Ecce nũc dies saluris. Silr ⁊ de cor:pore idem scribit. Oẽs
ij.cor.v. nos oporter manifestari ante tribunal xpi: vt referat q̃sq;
ꝓpria cor:poris ꝓut gessit: siue bonũ siue malũ. Sz ⁊ de b
Ecco.x. loco loquik scptura dicẽs. Si ascenderit sup te spũs prãẽ
habentis: locũ tuũ ne deseras. Porro tps in tria diuidik:
in preteritũ: in ꝓsens: in futur. Mor nullũ pdit: q̃sq; recte
pniam agit. Nã preteritũ quidẽ q̃ pdiderat restaurat: dñ
in amaritudine aie sue oẽs ãnos suos recogitat. Psens
Epb.v. aũt tenet iam p exercitiũ operis. Jfuturũ vo p cõstantiã bo
ni ppositi. De preterito loquik apls: cum dicit: Redimen
Bal.vj. tes tps: q̃m dies mali sunt. Ad ꝓsentis vo oationẽ hor
Mat.x. tatur nos cũ dicit: Dũ tempus habem⁹ operemur bonum
⁊.xxiiij. ad oẽs: maxime aũt ad domesticos fidei. Jfuturi nos ad
monet dñs cũ ait. Qui pseuerauerit vsq; in finem: saluus
erit. Cor:pus quippe necessariũ est ad agendã pniam. In
cor:pore q̃ppe possum⁹ mala pati: ⁊ bona opari. Pati scz
pro cõmissis delictis: opari pro adipiscẽdis eternis ꝑmijs
Qui ergo cor:pore caret: dignos pnie fructus facere quo
valet? Et notandũ q̃ pnia q̃ per cor:pus geritur: b:euis est
⁊ leuis. B:euis: q: cor:poris morte terminatur. Leuis: q:
per societatem cor:poris ferrur facilius. Grauis siquidem
esset: si eam solus anim⁹ portaret. Cũ vo ipsi cor:pori ei⁹
partitur pondus: quãto magis inde cor:pus onerak: tan
to amplius animus eoneratur. Locus etiã videtur neces
sarius esse ⁊ vtilis: ecclesia scz vite ꝑnis in qua quisquis
dum in cor:pore viuit: penitentiã recte agere negligit: nul
lum in futuro saluris remedium obtinere poterit.

Riplici modo labor: at genus humanũ: ꝓncipio
medio/⁊ fine: id est natiuitate/vita/⁊ morte. Na
tiuitas immunda: vita puerla: mors periculosa.
Uenit xps: ⁊ cõtra triplicez hunc morbũ/attulit
triplex remediũ. Natus est em̃/vixit/mortuus est. atq; ei⁹
natiuitas purgauit nostram: mors illius destruxit nostrã
et vita eius instruxit nostram.

Jeut eger ad medicũ: sic eẽ debet ꝓcor ad crea
torẽ suũ. Qui ergo ꝓcor: est: debet orare deũ si
cut eger medicũ. Duob⁹ aũt modis ipedik ofo
cat eger medicũ. Duob⁹ modis ipedik ofo
cat ꝓcor⁹: vel nulla/ vel nimia luce. Nulla luce il
lustrat q̃ ꝓcã sua nec videt: nec ꝓfitek. Ecõtrario nimia lu
ce obruik: q̃ ea tanta videt vt de indulgẽtia desperet. Mor⁹
neuter orat. Quid ergo? Ut ꝑcranda est lux: vt ꝓcã sua vi
deat ꝓcor: ⁊ cõfiteak: ac p ipsis oret vt remittant. Primo er
go eius oratio debet fieri verecũdo affectu: hoc aũt fit/cũ
necdũ ꝓcor audet p seipm accedere ad deũ; sz q̃rit aliquez
scm̃ virũ: aliquẽ sanctũ pauperẽ spũ: q̃ sit in ora vestimen
ti dñi tangẽ fimbria: p quẽ habeat accessuz. Hui⁹ oronis te
nuit rypũ illa euãgelica mulier q̃ fluxũ sanguinis patiebat
cupiensq; sanari accessit: ⁊ intra se cogitauit dicens. Si teti
gero fimbriã vestimẽti ei⁹: salua ero. Scda oro fit puro af
fectu: ⁊ hoc fit q̃n scz ꝓcor: iam p seipm accedit: ⁊ oret ꝓpio
cõfitek. Talis oronis reliquit nobis exẽplũ illa peccatrix
q̃ lachrymis rigauit pedes dñi: ⁊ capillis capitis sui tersit:
de qua dicit⁹ est a dño. Remittunt ei ꝓcã multa: q̃n dile
xit multũ. Tertia oro effundit amplo affectu: ⁊ hoc fit q̃n
is qui ꝓ se orauerat: orat iam p aliis. Sic orauerũt apli
p muliere chananea/ꝓ filia sua rogãte. Dimitte inquit
illã: q: clamat post nos. Quarta oro emittur deuoto affe
ctu: q̃ de cordis puritate sine vlla hesitatione/ cũ gratiarum
actione depromik. Talẽ orationẽ fecit ipse dñs: q̃n quarri
duanũ de monumẽto lazarũ resuscitauit: ⁊ ait. Pater gra
tias ago tibi: q: audisti me. Tales orationes docuit nos
apls facere frequentes: dicens. Sine intermissione orate:
in oibus gratias agite. Has q̃ dicte sunt quattuor oronũz
species. i. verecũdã/purã/amplã/deuotã/nũcupat apls
alijs noib⁹: ⁊ ad eas nos hortak dicens. Obsecro primuz
oim fieri obsecrationes/orones/postulationes/gratiarũ actio
nes. Nam obsecrationes verecũdo: orationes puro: postu
lationes amplo: gratiarum actiones fiunt affectu deuoto.

Primus de generib⁹ affectionũ ⁊ orationũ: dica
mus etiã qua puritate sit orandũ. Et quidẽ tria
videntur mihi hic esse necessaria: quib⁹ oratiõis
intẽtio firmiter est astringẽda. Cõsiderare nãq;
debet is qui orat: ⁊ q̃d petit: ⁊ ipm quez petit: ⁊ seipm qui
petit. Jn eo aũt q̃ petit: duo debet attendere: vt fm deũ
sit q̃ postulat: ⁊ vt hoc ipm in summo affectus desiderio
habeat. Verbi gra. Si mortẽ inimici: si lesionem/seu deie
ctionem primi orando petierit: nõ est fm deũ talis oratio:
cum ipe ꝓcipiat ⁊ dicat. Diligite inimicos vestros: bene
facite his qui oderũt vos: ⁊ orate ꝓ o ꝑsequẽtib⁹ ⁊ calum
nianibus vos. Si vo pcez remissionem. si spiritus sancti
gratiã: si virtutem atq; sapientiã: si fidem/veritatem/iusti
ciam/humilitatem/patientiã/mansuetudinẽ/⁊ cetera spi
ritalia charismata quesierit: ⁊ ea cogitando vehementer
affectauerit: hec fm deũ est oratio: ⁊ hec vere merek audi
ri. De hmõi em̃ oronibus loquit⁹ esaiã deus. Anteq̃ cla
mem ego exaudiã/adhuc illis loquẽtib⁹ ego audiã. Sunt
et alia q̃ cum desunt a deo dantur: ⁊ possunt esse vel nõ esse
fm deũ: quantũ dũtaxat interest finis ad quem referunk:
vt est cor:poris sanitas/pecunia: ceterarũq; rerũ affluẽtia:
que etsi a deo sint: nõ tamen sunt magni pendenda: nec ex
desiderio possidenda. Similiter ⁊ in ipso quẽ petit debet
duo cõsiderare: bonitatẽ ⁊ maiestatem. Bonitatem: qua
gratis velit: ⁊ maiestatem: qua plane possit dare quicquid
petitur. Sed ⁊ in seipso qui petit: debet nihilominus duo
attendere. id est vt ꝓ o suis meritis nihil acceptarum pu
tet: sed de dei misericordia tantũ quicquid rogauerit: am
petraturũ speret. Tunc ergo dicik cor: purũ: quando tria
hec que dicta sunt: ⁊ eo modo quo dicta sunt: cogitat. Et
quisquis hac puritate ⁊ intentione cordis orauerit: exau
diri se sciat: q: sicut restak petrus apls. Nõ est personarum
accepto: deus: sed in omni gente qui timet deũ: et operatk
iusticiã: acceptus est illi. Mors anime obliuio: de qua
morte suscitatur hoc modo. Per memoriã sentit: per obe
dientiam

dientiam audit: per intelligẽtiam videt: per circũspectio
nem olfacit: ⁊ gustat per dilectionem.

Uattuo: sunt genera volũtatis humane. Sic
ca i reprobis ⁊ terrenis: quoz corda nullo ro
re gre ꝓfundunk. Recta in inchoantib⁹: q̃ vite
ꝓistine torpitudinẽ relinquẽtes/ad boni ope
ris rectitudinẽ mutatiõe volũtatis assurgũt. Deuota in
ꝓficientibus: q̃ vsu oronis assidue/in amore bene agen
di celitus eriguntur. Beata in ꝓsummatis: q̃ pene nihil
aliud/nisi deũ cogitãtes/in ipso toti⁹ desiderii sui finem
reponũt. Inter ficcã ⁊ rectã volũtatẽ/chaos quoddã fir
mariũ est: vt qui voluerit transire nõ possit: peruersa scilz
intentio. Jnter rectã ⁊ deotã/inolita cõsuetudo. Jnter
deotam ⁊ beatã/corporalis affectio. Que tria quasi qui
dã lapides: dum in via nostri operis se opponunt: ne de
virtute in virtutem ascendamus: impediunt.

Ationalis creatura ad hoc se debet diligere: vt
beata sit: ⁊ deũ per quẽ solũ beatificari possit:
cuius insecutor: et emulus ad hoc elaborat: vt
eã in vtraq; sui qualitate corrũpat. Corpora eã
igit qualitatẽ appetitu gule: ⁊ fluxu luxurie deprauat pe
nitus ⁊ corrumpit: iumẽtũq; carnis his duobus aculeis
agitatũ: in ꝓcipitia mortis impellit. Jnuisibilẽ ergo hu
mane substantie portionẽ/spiritalibus aggredik armis:
eãq; gemina peste inficiẽs/tumore superbie ⁊ auaricie la
be cõmaculat: ficq; tota massam ferméti hui⁹ colluuione
corrũpens: hoi ꝓripit beatitudinẽ quã amisit.

Uattuo: sunt quoz in hac vita obsequijs deser
uim⁹: caro/mũdus/diabolus/deus. Carni mi
liram⁹: gule illecebris seruiẽdo: luxurie stimu
lis obsequẽdo. Mũdo militam⁹: auaricie eski
bus anhelando: honoris altitudinẽ affectãdo. Diabolo
militam⁹ bonoz ꝓfectib⁹ inuidẽdo: ⁊ ꝓximi deum superbie
spũ intrumescẽdo. Deo militam⁹ pietatis operib⁹ humili
ter insistẽdo: poterstates aerias virtute spũs oppugnan
do. Habent ⁊ singuli ꝓncipes isti donarium sua ꝓpria.
Caro suis tyronib⁹ elargik momẽtaneã voluptatẽ. Mũ
dus trãsitoriã sublimitatẽ. Diabolus ꝓpetuã captiuitatẽ
Deus interminabilẽ felicitatẽ. Hec sola ꝓpoderat.

Angelica sanctione ꝓceptũ est: vt in via mor
talitatis hui⁹/terrenis affectib⁹ inherentẽ ne
minẽ salutem⁹. Quos aũt ab hac vita suspen
sos viderim⁹: illis secure salutatiõis gaudiũ of
ferim⁹. vñ ⁊ i euãgelio tria saluratoris gña sucnim⁹. Vir
go siquidẽ maria saluauit elizabeth: angelus vo mariã
dñs aũ ihesus discipulos saluauit post resurrectionẽ. Cũ
ergo videm⁹ eos q̃ in sterilitate vite hui⁹ senuerãt: mon
tana ꝓfessionis ascendendo feruore ꝑnie/quasi filiũ quẽ
dam ꝓcipere: illis vicem salutatiõis: illis in verbo dñi re
missionis ⁊ gratie/et venie largitatem debem⁹ offerre.
Quos vo in sanctitate ⁊ castimonia dño seruire cõspici
mus: inuitãdo ad meliora/benedictionẽ ⁊ gratie fecũdi
tatẽ eis necessario promittam⁹. Quos sane in cõclausione
motionis vite postros/ad imitationis apostolice fastigiũ
tendere videbim⁹: illis quietis ⁊ pacis geminã solidita
tem: cuius etiam in suo corpore quedam preludia sentiũt
vine vocis ministerio spondeamus.

Dominũ iesum xpm subire crucis ⁊ mortis ignos
miniã: tria quedã ꝓcipua coactiõe voluntaria
compulerunt. Filialis ⁊ pura obedientia: qua
ꝓlotis inobedientie piaculũ soluerek. Cõpas
sibilis ⁊ cõis miseria: q̃ illius inflictã infelicibilem/virgã
ferreã ad miam hortabak. Erat miseria illa: ꝓderosa ⁊
grauis: que cernices hoim cõis pcti ⁊ mortis cõditione
premebat. Publica et gñalis: q̃ iustos ⁊ iniustos simili
dãnationis sniã pariter obligabat. Cõtinua ⁊ perennis:
que nisi per xpm redemptionis gratia fieret: irremedia
bilis captiuitatis nexu/oẽ genus adã dãnationis voragi
ne absorbebat. Porro tertiũ q̃ spontanee cogit in mor
tem; celeberrima ⁊ solẽnis victoria. Cui⁹ successu inimi
cabilis diaboli ⁊ mortis potentia in monumento glorio
se ⁊ efficaciter erat imminuẽda.

Ribus modis eraltar dñs caput nostrũ: mentẽ
scz a terrenis affectibus suspendendo: vt spes
celestium/transitoria ꝓtẽnamus: diuinam scie
tiam cõferendo: vt cor: que tempora liter nõ vi
dentur/scientiam teneamus: ad amorem celestium suble
uãdo: vt in carne positi/ipsam quoq; carnem diuine dis
lectionis altitudine transcendamus.

Moies hñt trifor:mẽ statũ viuẽdi. Nõ delingre: quod
agit vtiq; timor: seruilis. Nolle delingre: q̃ exhibet filia
lis. Nõ posse delingre: q̃ sola ꝓfert bituudo perennis.

Quattuo: esse dicũtur q̃ nostre gratiã deuotionis ad
augent. Memoria pcor: q̃ hoiem reddit humilẽ apud
se. Recordatio penarũ: que illum solicitat ad bene agen
dum. Cõsideratio peregrinationis que illũ horratur visi
bilia debere contẽni. Desideriũ vite peremnis: que homi
nẽ incitans ad pfectum/ogit cum a terrenis affectibus/
voluntatis mutatione suspendi.

Ostre inscietie tarditatẽ erudit dñs trib⁹ mo
dis. Jndulti bñficij largitate: q̃ nfe duriciã mẽ
tis emollit: ⁊ excitat ad amorẽ. Jfrequẽti vbe
rũ seueritate: q̃ ꝑtãs intellectũ auditui/scitur
nobis rimor: ẽ. Cõtẽptus publica vilitate: q̃ ipsẽs facies
nostras ignominia/parit nobis verecũdiã ⁊ rubore.

Motus ⁊ titillatio carnis nostre/tribus ex causis cõ
tingit. Ex ꝓcedenti cogitatione: cum formas ⁊ imagines
illicitas intus trahentes/in earũ retractatiõe turpiter cõ
mouemur. Ex ventris plenitudine: q: cũ venter cibor⁹z
cumulositate distenditur: caro lasciuiens ad motũ luxu
rie concitatur. Ex maligni spũs impugnatiõe: quia quo
iustos superare se minime posse considerat: eo p carnis
titillationem grauius eos impugnat.

Uroziratę scripturaz/male cogitare: ⁊ male di
cere: ⁊ male facere ꝓhibemur: q: in male cogi
tare vel immũdicia est: cũ reo fordide ⁊ impure
memoria reuoluũtur: vel superbia: cum animus
quasi superior: sup primos suos erigitur ⁊ inflatur: vel
auaricia: cum diabolo instigante/cõtra ꝓceptum dei res
primi ꝓcupiscitur. Necesse est em̃ male cogitationi hor
trium aliq̃d semp inesse. Jn maledicere vo serno est: vel
superuacuus ratione ⁊ vtilitate carens: vel detractoris/
fraterna bona inuidia corrosione ⁊ odij instinctu dimi
nuens: vel adulatoris/caput alicuius falsa olei deli
nitione demulcens. Jn male facere quoq; opus est: vel
simulatoriũ: cum aliud intendimus q̃ opere demonstra
mus: vel impium: cum ꝓximos nostros ledim⁹: vel im
pudicum: cum nos aliquo modo sordidamus.

Cõualle plorationis ascensuri/semp ad altio
ra tẽdere ⁊ anhelare debem⁹. Est em̃ q̃si quod
dã desertum via ista mortalis: de qua dr. Terra
deserta inuia ⁊ inaquosa. Sz trifor:mis est spe
cies deserti. Est quippe desertũ/momentanea scz vani
tas: quã despicere vite moderatiõe debem⁹. De q̃ deser
to ascẽdere nos oporter: sicut dr. Que est ista q̃ ascendit
de deserto delitijs affluẽs: innixa sup dilectum suũ? Deli
tijs affluim⁹: cũ virtutib⁹ abũdam⁹. Sup delictũ inniti
mur: cũ deo aſcribim⁹ q̃cq̃d boni opamur. Est aliud de
sertũ xpiane simplicitatis/humilitas vocata desertus: q:
fere nullus est imitator: christi qui studeat istud bonum
opari. Per hoc desertũ necesse est ascẽdam⁹. Unde dicik.
Que est ista q̃ ascẽdit p desertũ sicut virgula fumi ex aro
matibus? Sicut virgula fumi ex aromatib⁹ ascendimus:
cũ virtutũ studio ⁊ disciplina exercitati primos nostros
ad bene agendi similitudines inciram⁹. Est aliud quoq;
desertũ/innocentie puritatis simplicitas vel integritas.
Ad hoc debemus ascendere: q: ad verã mundiciã: vt si
mus sancti corpore ⁊ spũ debemus anhelare. Ascenda
mus q̃ de deserto momẽtanee vanitatis/p desertũ humil
lime simplicitatis/ad desertũ integerrime puritatis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Omin⁹ noster ihs ꝓpie sagittas: q̄bus hostes suos vulnerat: ⁊ in brachio virtutis expugnat. Sūt aūt tres sagitte q̄b⁹ hostes sauciant. Stimulus amisse pecunie: q: valde ꝓterit q̄ instrumenta viuendi: ⁊ satellites voluptatū diuitias amissē reminiscit. Sequit pestis corporalis molestie: q̄ vt ei⁹ vias ex oī parte sepiar: ceu q̄dā ꝑtrō festinare ꝓsiderat: etiam corpis ꝑtrō flagellat. Seq̄t malle⁹ ifernalis memorie q: cū se hō vndiq; circūseptū pōdere penarū cor: paliū pēsat: etiā ad illā q̄ fine caret āgustiā oculos porrigēs: horribilē gehēne formacē timida secū ꝓsideratiōe tractat.

Sunt ⁊ alie tres sagitte: q̄b⁹ ꝑcat dñs eos sauciat/ q̄s ad ōgustādā dulcedinē sue dilectōis iuitat. Quarū ꝓma est timo: cast⁹: q̄ iō sic vocat: q: ⁊ timeri dñm a seruo iubet: ⁊ seruū ab illicitis cōtinere respectu dñi āmonitiōe ꝓtinua ꝓsuadet. Sequitur amo: deuot⁹: q̄ dū mentē occupauerit: rotā igne suauissīme dilectiōis accēdit. Sequit desiderij virt⁹: q̄ dū latitudinē ꝓscientie/veluti aura lenis afflauerit: ea q̄ retro sunt meno oblita/ad solā faciem cōditoris anhelās: q: sui vori finem minime consequitur: contabescit.

¶ Oblatio nostre laudis quā deo imolamus: trifomis esse debet. Affectuosa: vt mens concorder voci. ſfructuosa: vt edificationez pariat intuenti. Gratiosa: vt placeat conditori qui gratis dedit.

¶ Decretis ⁊ adhortationib⁹ scriptor patrū bñ cogitare/ ⁊ bñ dicere/ ⁊ bñ facere ingiter āmonemur: q: in bene cogitare cogitatio est: vel honesta nihil ſpuritatis ꝓtrahēs vl hūilis nihil supbū sapiēs: vl pia nihil crudele moliēs. In bñdicere ꝙ sermo est: vl auditoꝝ cōmodū afferens: vel humilis nihil inanis eloquētie lepore turgescēs: vel verisimilis nihil fuco simulatiōis obtectū in sua ꝓtectione ptendēs. In bñfacere q̄s factū vel purū: q̄ mūdiciam exhibet: vel piū q̄ miam redolet: vel pudicū q̄ oculos intuentium nō offendat/aut violet.

Situatū est saſ ⁊ tritū: seculū istud merito cecitatis ⁊ ignorātie sue/egyptiacvocabulo nūcupari. Dō nimirū quotiēs mutatiōe volūtat⁹ egredimur: tria nobis occurrūt. Stimulus cupiditatū: q̄ veluti mare rubrū sensum rōnis nre/tumidis ⁊ procellosis vndis cogitationū inuoluit: ⁊ nisi virga discretionis iudicij: aque supiores ab inferioribus secernātur: subruit funditus ⁊ demergit. Sequit cumulus tentationū q̄s alter iordanis aluei sui metas excedēs/ ⁊ terrā corporis nostri solito pleni⁹ occupās: nisi arca testamēti. i. fuia veritatis intercedēs: impet⁹ illius refrenet: ⁊ ipm penit⁹ are faciat ⁊ exiccet. Sequit aculeus molestiarū: q̄ cū ingruerit: quasi iterū iordanis heliseo occurrēs/sumendum helie palliū: ⁊ medius fluctibus opponendū: vt q̄dā nos ꝑtaliter cruciat: respectu dñice passionis saporē mutato/ nouā nobis suauitate dulcescat.

Ale q̄ ducūt ad mortē: rōne trifaria diuidūtur. Alia est erūnosa: alia laboriosa: alia deliciosa.. Erūnosa est in pauperibus: q̄ in paupertate sua regio spū/ ⁊ diuite ado/ ītunescētes ab inopia ꝑtali/ad eternā miseriā trāfferunt. Laboriosa est in auaris ⁊ cupidis: q̄ dū diuersarū anxietate curarū miserabiliter distendunt: obliuiscunt ea q̄rere q̄ dei sunt: ⁊ auaricie estib⁹ anhelāteꝝ: vsq; ad vite terminū ab ingestudine ꝑtali/ad eterni laboris angustias tranſferunt. Deliciosa in diuitib⁹ delicatis: q̄ī delitijs ⁊ voluptatib⁹ emutriētes corpa ⁊ corda sua: post dulcedines momētaneas: ⁊ horrarias suauitates/ad sempiternas amaritudies deferūt.

Ia quoq; q̄ ducit ad vitam: simili ratōe distinguitur. Est enim alia sanguinea: alia purpurea alia lactea. Sanguinea in martyribus: q̄ in sanguine agni suorū corpoꝝ indumēta lauerūt: ⁊ p iter martyrij triumphalis altitudinis solū attigerunt. Purpurea est in ꝓfessoribus: q̄ in sua carne vestigia dñice passiōis p abstinentiā exp̄sserūt: ⁊ in suis corporib⁹ vulnerū xp̄i stigmata portauerunt. Lactea in virginib⁹: q̄ in seipsis puritatis angelice candidatum/ ⁊ virtutes sancti monte ꝓcreuerūt: ⁊ p vīa mūdicie ad amplexus ⁊ thalamos veri sponsi/virtutū pēnis feliciter euolarunt.

Igna sunt oēs iusti: q̄ plantati in medio ecclie ꝑporalis/facere debēt fructū vite q̄ maneant. Videat aūt quisq; vt eligat sibi locū irriguum in quo fructificās ꝓferat in tpe suo vite fructū. Sunt aūt tres decursus aquarū. Incitamēta scripturarū que p minas ⁊ ꝓmissa honestā in hoie suscitant voluntatem. Charismata gratiarū: q̄ hoiem spiritalē ex aīali efficiūt ad sui ꝓpositionē ⁊ curā informādo ⁊ docēdo oēm veritatē: ministrāt operū fecūditatē. Stillicidia lachrymarū: q̄ dū venas intentiōis atq; ꝓpositi suo rore irrigant ⁊ īfundūt: ne lignū moriat ꝑseuerantiā largiūtur. Qui iuxta hec fluenta radicarus fuerit: p menses singulos faciet fructū: ⁊ folia ligni illius ad sanitatem gentium.

Onvno eodēq; modo oēs q̄ ebrij fuerūt: debitātur. Aliud est vinū malicie: q̄ effluit de vua felis: ⁊ a diabolo initiū habuit qui amaritudinez pcī ⁊ mortis humano generi ꝓpinauit: quo debriant iniq; ꝓformes facti ei. Aliud est vinū molestie: q̄ emanat de labrusca cōditionis humane: que dño suo acetū iniq̄tatis appolluit. Hoc vino quisquis inebriatur: nō iniuste: sed merito pcī sui a deo hoc perpeti cōpatur. Aliud est vinū gre: q̄ ex botro cypri. i. cōditoris largitate discurrit: ⁊ hoc est mustū quo sponsi filij debriant quod mittitur etiam ⁊ in vtres nouos.

Eges sunt ⁊ sacerdotes oēs electi: ⁊ eos ops oleo vnctionis inūgi. Est aūt oleum triforme. Aliud siquidē est oleum effusiōis: videlz vbū dei: quo initiant⁹ veterē hoiem eruētes: vt q̄si adolescēcule in amorē spōsi surgāt. Aliud est oleū puritatis: quo lagene operū nostroꝝ ipleri debēt: q̄ in lāpade diuini feruoris ignē debet incessanter nutrire. Aliud ꝙ oleū exultationis: charitas videlz ꝓcipalis: q̄ mentem quā repleuerit dilatat: vt gustās q̄ suauis est dñs: in vertice iusticie sedēs/in solo deo glorie⁹ ⁊ gaudeat.

Ristiani a xp̄o nomē acceperūt: ⁊ opositum est vt sicut sunt heredes noīs: ita sint imitatores scriptatis. Tria q̄ sunt q̄ in xp̄o nobis exp̄essa/ plenis viribus exercere debem⁹: videlz impios bare viuaciter seculi vanitatē: q: ihesus ne rex cōstitueretur a turbis aufugit. Exercere viriliter pniam: quia et ihesus sicut agnus occisus est: ⁊ habere veraciter geminū charitatem: q: ihesus p⁹ inimicis orauit.

Sptē gradus descēsiōis hz humilitas. Abdicatione rerū/exēplo ap̄lorꝝ. Abdicatione vestiū: sicheliæ ⁊ iohānes. Corpis exercitiū: vt paulus. Deiectione in ꝓsperis: istar dauid pauperis ⁊ regis. Patientiam in aduersis: sicut iob ⁊ tobias. Prompti⁹ abhorrere ꝓfitiū: ⁊ ꝓprie voluntatis effectum.

Arma virtutis q̄bus arma nequicie expugnantur: sunt hec. Plena pcī cognitio: q̄ expellit tenebras voluptatis. Penitētialis afflictio: contra dulcedine carnalitatis. Humilis ⁊ vera cōfessio: cōtra venenū iniq̄tatis. Sufficiens ⁊ digna correctio/in mutatione ꝓistine volūtatis. Perseuerātie plena successio: vt ꝓfecta subrogetur custodia sanitatis.

¶ Necessaria sunt penitentie tria hec. Abstinētia: p quaz carnis supbia edomat. Lectio: cui⁹ fructu reformandus in vigorem animus fagināt. Oratio: cuius munimine ⁊ tutela virtutum examina ꝓteguntur.

¶ Humilitatis virtus habet hec tria. Supiori subdi: vt ad eius equalitatē nulla ambitione vel inuidia rapiatur. Equali nō ꝓferri: ne illicito appetitu superior: velle fieri videatur. Minori subdi potius q̄ ꝓponi: vt ex hoc humilitatis veritas comprobetur.

¶ Nō oēs vniformiter gradiūtur ad deū. Quidā passu: sicut illi qui terreno⁹ curis impliciti/viz aliqñ respirant vt dñi recordentur. Quidā modesto incessu: sicut hi qui dñi seruitio mancipati: ⁊ deo quidē seruiūt: ⁊ tamē erga seipsos indulgentiores existūt. Alij veloci. i. rapido cursu: sicut hi qui sup carne sua se intuentes: ⁊ se ⁊ trāsitoria ꝓtendentes/ celeriter ꝓficiscūtur ad deum: hoc solūmodo cupientes: in pace quiescere in idipsum.

¶ Electos tria i futuro manēt. Interna satietas: eterna locūditas: locūda voluptas. De hijs dr. Exultēt iusti ⁊c.

¶ Triforme est desiderium electorum. Unanimiter habitare in domo. Vñ est. Unā petij a dño. Victoriā obtinere de mundo. Unde est. Quis me liberabit de corpore mortis huius? Presentialiter frui deo. Unde est ⁊ illud. Cupio dissolui ⁊ esse cum christo.

¶ Trifarius est platorꝝ timor. Ne audiētiū aīos exāsitis or: apparat⁹ cōmoueat. Ne interni iudicis oculos imoderatio: vsus offēdat. Ne iusticie retributio in pūi eis fiat.

¶ Triformis est sanctorꝝ dolor: q: ceciderūt de paradiso q: tenētur in exilio: quia differūtur a regno.

¶ In monte montiū xp̄o: fuerunt hec duo. Coagulum passionis: ⁊ pinguedo sanctitatis.

¶ Vituli quos dño imolare debem⁹: tres sunt. Noue cōuersiōis effect⁹: q̄s vitul⁹ nouellus cornua producēs ⁊ vngulas. Sacre religiōis ꝓfect⁹: q̄ est vitulus renitrim⁹ de armēto. Cōsummate virtut⁹ affect⁹: q̄ est vitul⁹ saginat⁹.

¶ Quadriformis est pressura nostra. Corruptibilis carnis angustie: q̄ sunt dolores mortis. Tēporaliū ꝓsurarū molestie: q̄ sunt torrentes iniquitatis. Occulti hostis latēres insidie: que sunt dolores inferni. Deceptorie facies mūdane glorie: que sunt laquei mortis.

¶ Fumus est ab ira dei: quia in cōsideratiōe ire dei/electi compungūtur. Ignis a facie eius: quia p cogitationē et ꝓfectum eius ad amorē accēdunt. Caligo sub pedibus eius: quia per districtum illius examen/ reprobus desperationis nebulis obscuratur.

¶ Ambulat dño super pennas ventorꝝ: cum electi eius dulcedinē vel remiter attingūt. Volat cū de incrementis ꝓpta eius substātia nihil ꝓcipiūt. Vñ est. Fuge dilecte mi. Ponit dñs tenebras ꝓfunditatis ⁊ altitudinis: latibulū diuinitatis sue: in sole manifestatiōis et laboris: tabernaculum carnis sue: in luce puritatis et sanctimonie habitaculum mansionis sue.

¶ Portas suas mundus habet q̄bus ingredimur ad eū q̄ sunt corrupta sensualitas/ ⁊ incesta cupiditas. Vñ est. Apprope quauerunt vsq; ad portas mortis. Porte inferi: cecā desperatio/ ⁊ dura obstinatio. Unde est. Porte inferi non ꝓualebunt. Porte celi: humilis patiētia que est porta ferrea ducens ad ciuitatem: ⁊ amoris concordia: que est porta orientalis.

¶ Genera retributionis sunt quattuor: duo in hoc seculo ⁊ duo in futuro. Retributio ꝓsperitatis/et abundantie impiorum. Unde est. Receperunt mercedem suā: dānationis ⁊ ignominie eorꝝ familiaritatis ⁊ gratie iustorꝝ: dulcedinis amoris ⁊ glorie. Duo aūt sunt que remunerantur: iusticia operis: ⁊ puritas cordis.

¶ Tres sunt lucerne: regula disciplineꝝ: que accenditur vt drachma perdita inueniat. ſfouea veritatis in euangelio: que ponitur super candelabrum. Scientie puritas in corde bono: que illuminatur a domino.

¶ Pedes nostri esse debent sicut ceruorꝝ ⁊ sicut vituli.

¶ Alij sunt filij alieni qui mentiunt: alij filij belial q̄ nō cognoscunt deum: alij filij israel qui cognoscunt.

¶ Triforme est semen: veritatis ⁊ iusticie: q̄b in terra iacēs facit fructū centuplū: iniq̄tatis ⁊ malicie: q̄b est genimen viperarū: erroris ⁊ malicie: q̄b est channā ⁊ nō iuda.

¶ Sapientia dei quasi perdix fouet filios quos non peperit: quasi gallina congregat pullos sub alis: quasi aq̄la prouocat ad volandum.

¶ Trifaria est vestis nostra: penitētialis anxietas: q̄ est vestis viduitatis: religiosa maturitas: que est vestis iocunditatis: sincera integritas: que est vestis virginum.

Estes eius: honestas vite/ ⁊ maturitas discipline: pellicule hedorū: abiectio noxie vetustatis ⁊ mortificatio ꝓprie voluntatis. Cibi: hilaritas obediētia/ ⁊ humilis abstinētia. Pro ragit filiū apposita probationis manu. Osculatur: secrete inspirationis instinctu. Benedicit religionis ꝓfectu.

¶ Tria sunt necessaria puritati: integritas actionis: simplicitas intentionis: tranquillitas deuotionis.

¶ Puritas tria confert: spiritum libertatis: gaudium securitatis: firmitudinem charitatis.

¶ Reprobi aliquādo sunt sicut fumus: quia in sua altitudine euanescūt. Aliqñ sicut puluis: q: nullum charitatis humorem ꝓferunt. Aliqñ sicut cera: quia ad calorem idest impulsum tentationis facile liquefunt.

¶ Porte syon/ecclesie sunt sacramēta: fine quib⁹ ecclesiam non intramus. Porte iusticie sunt virtutes medie: quas ꝑtaliter exercemus. Porte eternales sunt ꝓpue virtutes: quas etiam in futuro habituri sumus.

¶ Tria sunt q̄b⁹ obnoxij sum⁹ deo: signaculū nature: ꝙ ad similitudinē dei facti sum⁹. Talētū fidei: q̄b p bonum opus deo integrū refignare debem⁹. Titulus ꝓfessiōis: quo ad seruiendū deo sponsionis vinculis alligamur.

¶ Tribus modis nos interrogat de⁹: ꝓmulgatiōe ꝓcepti: vt nostra nobis obedientia nota fiat. Inuectione flagelli: vt patiēria nostra ꝓrimis innotescat. Reuelatione secreti: vt se nobis virtus humilitatis aperiat.

¶ Tribulatio tria confert. Exercitiū: ne virtus amoris ocij tepore frigescat. Probationē: vt nostre ꝓfectionis fortitudo ad exemplū hoibus innotescat. Premium: vt iuxta tribulatiōis modū/inmēsum glie pondus accipiat.

¶ Aduersitati tria sunt opponēda. Electorꝝ agones ⁊ angustie: q̄s patiunt q̄ pie viuūt. Redēptoris afflictiōes ⁊ molestie: quas ei seuissimi ꝓncipes ꝑtulerūt. Dispositio moderatricis iusticie: cui⁹ altitudinē q̄si vge ioseph summitatē nō discutere: ſ ador are debemus. Hec sunt tria illa ostia/vectes ⁊ terminī: q̄bus dño circūdar mare seculi.

¶ Triforme est exercitiū electorꝝ. Austeritas ieiuniorum qua excolitur terra carnis vt fructum ferat. Assiduitas lectionū: qua reficit anim⁹ vt hō ireriꝝ pinguescat. Iustātia orationū: qua mens ad celestiū appetitū assurgat.

¶ Autor: mirabiliū deus/tria quedā mirabilia operat⁹ est in maria. In integritatē mundicie mirabiliter suscitauit vt arca testamēti auro purissimo tegeretur. Puritatē virgineā potentialiter fecundauit: vt rubus ardens nō cōbureretur. Ima supernis ineffabiliter copulauit: vt scala iacob mediante/terrena celestibus vnirentur.

¶ Tria nobis cōtulit marie fecunditas. Auertit iugum captiuitatis antique: remisit iram indignationis diuine: deleuit notam iniquitatis humane.

¶ Electi tria prestolantur in futuro. Quod in eis mortale est a vita penit⁹ absorberi: perennis glie cōpensatione ditari: deū sicuti est/insatiabiliter ꝓtemplari.

¶ Reprobi tria spare dicunt. Voluptatē corporeaz sibi ad sufficiētiā cumulari: momētaneā glaziad brūdinē sue fragari: mores suos ⁊ opa nullo posse iudicio reprobari.

¶ Imitator: xp̄i tria debet agere. Simplicis innocentie sensum tenere: vt cū xp̄o puer efficiatur. Abiectum ⁊ humilem habitum amare: vt infantie xp̄i pannis vilib⁹ involuatur. In disciplina simpliciter ambulare: vt cū xp̄o in presepio positus inueniatur.

¶ Spūs sunt administratorij qui curā habēt saluris nostre: sunt operarij/q̄ autores existunt sospitatis humane sunt ꝓtēplatorij/q̄ assistūt vultui maiestatis diuine.

¶ Beati spiritus visione satiantur: dulcedine debriant⁹: charitate sotiantur.

¶ Domines deum expectātes debēt esse suspensi q̄n veniat: dubij quid eis deferat: hilares ⁊ deuoti: diligētius adornati: tria sperantes in eo: nuptialem presentiam: familiarem gratiam: liberalem munificentiam.

¶ Tres sunt spēs nuptiarū. Prima reconciliationis per

Universidad de Deusto
Biblioteca

fidem:in qua sunt tria ferecula. Peccatoꝝ ablutio:gratie cõsecutio:nature reformatio. Scãa adoptionis q̃ spem: in q̃ etiã sunt eloquiũ diuini ꝓsolatio:alimonie celestis cõmunio:dulcedinis interne ꝓlibatio. Tertia est glorificationis ꝓfecte per charitatẽ. Cuius fercula sunt eterna incoꝝruptio:veraq̃ glorificatio:perennis dei visio.

¶ Tres sunt equoꝝ species. Mundialis supbia: cuius ascensor: cadit retro. Spiritalis sciẽtia:cui⁹ collo circũdatur hinnitus. Integralis mãdicia: quã ois celoꝝ exercitus sequitur in vestimentis albis.

¶ Verba cõsolatiõis dei sunt: ablutio culpe: restitutio gratie:euasio exilij:consecutio regni:consoꝝtium diuinis taris:adeptio eternitatis.

¶ Arma fideliũ tria sunt. Sapiẽtie plenitudo:q̃ est funda dauid:de q̃ sniarũ lapides emittũtur. Patiẽtie firmitudo:q̃ est baculus quo lupoꝝ rabies ꝓpulsat. Charitatis amplitudo:q̃ est pera dauid:de q̃ oones ꝓferunt.

¶ Tria ꝓtis necessaria sunt. Viua fidei ⁊ doctrine fiducia: vt inhabitẽt in cadẽ regione. Studiosa dñi operã di sedulitas: vt vigilias cũ pastoꝝib⁹ celebrẽt. De salute subditoꝝ diligẽs curiositas: vt custodiant gregẽ suũ.

¶ Bubulcus habere debet duo. Vocis suauitatẽ: q̃ laborem mulceat operantiũ. Aculei punctionem: que torpore excutiat pigritantium.

¶ Tres sunt spes pnie. Simulatoria/⁊ ifructuosa: cui⁹ exẽplum est in esau/⁊ in saul. Crudelis ⁊ desperata: sicut in cayn ⁊ inda. Utilis ⁊ ꝓsummata: sicut in maria ⁊ zacheo cui⁹ pces sunt q̃nq̃. Cõtritio in corde: confessio in ore: maceratio in carne: correctio in opere: ꝓseuerãtia in virtute.

¶ Tria inueniuntur in petro: fidei vnitas: penitẽtie veritas: amoris solliditas.

¶ Tria sunt gña mutationũ. Sublimitas i humilitate: q̃ vbũ carnẽ assumpsit. Cõtẽptibilitas in maiestatẽ: q̃ se hõ deꝰ corã discipulis transfigurauit. Mirabilitas in eternitatẽ: q̃ resurgẽs celũ regnaturus ascendit.

¶ Ea que agimus: vel in lumine vultus hoĩ facim⁹: vt hoĩbus placeamus: vel in lumine vult⁹ nostri: vt beneficere q̃ malũ est nos credam⁹: vel in lumine vult⁹ dei: vt ipsi soli q̃q̃d boni in nobis est: humiliter ascribamus.

¶ Tria sunt q̃ patientiã subruũt. Anxietas nimia doloris: causa iusta innocẽtis: indignitas inferentis.

¶ Qui a societate recedit: amittit conventoꝝ solatia: p sequendo socios subit fastidia: aberrans facile sequit deuia: incurrit sepius vite naufragia.

¶ Magistri operũ pharaonis tres sunt. Fetidus ardor estuantis luxurie: anxius furor seuientis auaricie: noxius appetitus inanis glorie.

¶ Tres sunt in nobis ꝑncipes: quos necesse est mori vt xp̃o viuat. Prudẽtia secularium: que est ioseph. Eloquẽtia spiritaliũ: q̃ est moyses. Copia tẽporaliũ: q̃ est iosue.

¶ Triforme est impioꝝ refugiũ. Deceptricis documentum fallacie: que est phiton. Secularis munimentũ potẽtie: que est ramesse. Simulatricis figura iusticie: que est ciuitas solis. Has iubet pharao edificari.

¶ Tres sunt calices quos dñs nobis ꝑpinat. Penitẽtie ⁊ doloris: q̃ est plen⁹ mirro. Patientie ⁊ laboris: quẽ bibit iesus. Beniuolẽtie ⁊ amoris: q̃ est iebrias ⁊ ꝑclar⁹.

¶ Quiq̃ sunt torrẽtes. Crudelitat⁹ ⁊ malicie: q̃ est cyson apud quẽ iabin occidit. Philosophalis eloquẽtie: hic est cedrõ/vltra quẽ iesus egredit. Passiõis ⁊ angustie: b̃ est in via/de q̃ iesus õ: bibisse. Celestis sapie: apud quẽ helias pascit. Iocũditatis ⁊ letitie: quo potant electi.

¶ Trib⁹ modis renouamur. Carne per baptismi mysteriũ ab originali pctõ: opere p pnie remediũ/ab actuali delicto: carne ⁊ spũ p resurrectionis donũ.

¶ Species terre quadriformis est. Flos ⁊ viriditas temporaliũ bonoꝝ: que irrigatur sicut paradisus. Utilis vita ⁊ conuersatio electoꝝ: de qua oritur panis. Amenitas celestiũ mansionũ: que fluit lacte ⁊ melle. Sinus gehennalium locoꝝ: que est terra miserie ⁊ tenebrarum.

¶ Quadrifariũ est genus deserti. Insula mundani exilij solitudo: de quo dauid. In terra deserta inuia ⁊ inaquosa ⁊c. Discipline xp̃iane difficilis altitudo: in qua peregrinant filij isrl. Celestis hierusalẽ delectabilis amplitudo in qua relinquũtur oues nonagintanouem. Gehẽnalis miserie terribilis habitudo: q̃ est desertũ solitudinis.

¶ Quattuor sunt spẽs curruũ. Elatiõis ⁊ dominij: in q̃ mergit pharao. Humilitatis ⁊ studij: in quo sedet eunuchus. Deuotiõis ⁊ obsequij: in quo sedẽs ioseph/occurrit patri. Amoris ⁊ desiderij: in quo rapit helias.

¶ Triformis est ascensus dñi. Victoriosus quo ascendit sup occasum. Speciosus quo ascendit super celos celoꝝ. Gloriosus quo ascendit sup pennas ventorum.

¶ Regnũ celoꝝ aliq̃ violenter rapiũt: vt pauperes spũ. Aliq̃ mercant vt illi qui faciunt amicos de mãmona iniq̃tatis. Aliq̃ furantur vt mulier que rangit sundziã. Aliq̃ cõpelluntur intrare: vt pauperes seculi.

¶ Quattuor sũt q̃ verã ꝓferũt hũilitatẽ. Utilitas opis: affiditas subiectõis: cõparatio meliorꝝ: iudiciũ ꝓditoris

¶ Tria sunt iudicia: alienum/ꝓprium/diuinum.

¶ Preciosum mortẽ aliq̃ facit vita/vt in ꝓfessoribꝰ: aliq̃n cã vt in martyribus: aliq̃n vita ⁊ cã/vt in plerisq̃.

¶ Tria sunt ꝓputia q̃ ꝑcidunt. Carnis ꝓputiũ in iudeo corꝺis ꝓputiũ in xp̃iano: lingue ꝓputium in perfecto.

¶ Quattuor sunt temporꝝ: prefigurationis/prenunciationis/visitationis/redemptionis.

¶ Modis quattuor visitat nos deus. Exhibitiõe precepti. Preceptum eĩm aliud carnale: aliud spiritale. Asperitate flagelli: cuiusmodi sunt quinq̃ cause. Ut ab iniqtate corrigat: ne quis de collata virtute supbiat: vt virtus hoĩbus innotescat: vt alios eius exemplo cõpescat vt corona cumulet⁹ ⁊ crescat. Nouitate miraculi: quod visibile est ⁊ inuisibile. Inspiratione subtili.

¶ Quater lucrat⁹ ẽ iacob. In vtero cũ esau: in adolescẽtia cũ eodẽ: i mesopotamia cũ labã: in bethel cũ angelo.

¶ Jesus ꝺr ter fleuisse. In ipo oritur genꝰ humanũ: pces su tpis lazarũ: ad vltimũ in hierlm futurum casum.

¶ In fronte aliquãdo leptam: aliquando thau: aliquãdo laminam auream gerimus.

¶ Dominus sedet aliquando in valle iosaphat: aliquãdo in monte: aliquando in solio excelso.

¶ Tonitruũ aliud igneum: aliud pluuiale.

¶ Duo sunt calcaria q̃bus vrget ꝓpheta asinã suã. Pudor: ne ꝑaliter polluatur: timor: ne eternaliter puniat.

¶ Tria sunt que nos restringũt ⁊ cohibent: ⁊ quasi cinctoria dici possunt. Corporee mortis memoria: que est zona pellicea qua cingebatur helias ⁊ iohanes. Probabilitas ⁊ decor pudicitie: qua cingitur aaron accedens ad deum. Amor: religionis ⁊ iusticie que est zona aurea: ea precingitur iesus ad mamillas.

¶ Quattuor virgines sunt: quas in cõiugium sociare debemus. Eloquentia philosophialis: que est zelpha ancilla iacob. Sententia iuridicialis: que per balam designatur. Innocentia actualis: que lya potest dici. Cõtemplatio spiritalis: que rachel intelligitur.

¶ Duo sunt oculi sponse. Rerum labentium ꝓsideratio que est velut flãma ignis: ⁊ celestis patrie digna estimatio: in qua vulneratur cor sponsi.

¶ Vestimẽta cõia ministris dei tria sunt. Celestis sapia: q̃ est ephot ⁊ caput opit: pseuerãs iusticia q̃ poderis ẽ: et totũ corꝑ induit: carnalis ꝓnẽtia: q̃ lũbos cingit.

¶ Candelabra in scripturis reperiunt tria. Legalis obscuritas: q̃ spherulas hz ⁊ lilia: prophetalis subtilitas: q̃ hz duas oliuas in cacumine suo: ⁊ euãgelica veritas: q̃ habet in medio sui similem filio hoĩs.

¶ Munitiones q̃b⁹ aia vallat⁹: tres sunt. Sedula circũspectio q̃ est sepes: sctoꝝ intercessio q̃ est vallũ firmissimũ: diuina protectio: q̃ est murus ꝓtegẽs ab incursu hostium.

¶ Spem nostrã triplex ratio discutit ⁊ roborat. Humilitas collate sapientie; qõ est ouũ in aqua coquere; firmitas

tas cõstantis patientie: quod est ouũ igni aslare: veritas inspirationis occulte: quod est ouũ in sanguine frigere.

¶ Tria sunt quib⁹ deꝰ vindictã exercet i hostes. Lauacri salutaris remedium: quod velut mare rubrũ occidit egyptios. Penitẽtie condigne exercitiũ: quod velut sulphur peccatores interimit. Districtiõis extreme iudiciũ: quod velut ignis ad vocem helie inuoluit.

¶ Lectus aĩe quo pausat: triplex est. Suauitas debilitatis coꝝporee: quã sibi languidus sanatus substernit. Trãquillitas quiete ꝑscientie: in qua fugiẽte dauid statua ponit. Hec est cui due culcitre supponunt. De preterito securitatẽ ⁊ fiducie amplitudo: de futuro remuneratiõis ⁊ ꝑmi certitudo. Cerusical qõ supponit capiti: diuine familiaritatis ⁊ gre largitudo. Lectus terri⁹ humilitas supiorꝝis gre: q̃ ẽ lect⁹ floridus: quẽ segra gita fortes ambiũt.

¶ Vitree p quas solis radi⁹ infundit tres sunt: charitatis integritas: p quã peccati remissio se infundit: humilitatis puritas: p quã marie gratia celestis illapsa est: intellectus subtilitas: per quam radius sapiẽtie coꝝ illustrat.

¶ Septẽ lampades thꝰonũ electe mẽtis illuminãt. charismata scilicet spũs: q̃ pleni⁹ ꝓphera ꝓsequit. Que duz oleum gloꝛie/iunctũ timoris ⁊ infirmitatis celesti igne consumunt: lumen veritatis incessabiliter administrant.

¶ Quod nobis apponit ad edendũ: trifariũ est carnis eduliũ: hedus de capris in fructu penitẽtie: quẽ iacob obtulit ysaac vt benediceret: vitulus de armẽto in actu iustitie: quẽ abrãa expẽdit in cibos angeloꝝ: vitulus saginatus i cumulo gñe: quẽ pat recepto filio legit victimasse.

¶ Triplex est horꝝus in quo electe aĩe spaciant. Molestia coꝝruptibilis vite: q̃ est horꝝus nucũ in quo susanna lauat. Amenitas iocũditatis supne: q̃ est horꝝus delitiaruz: in quo ponit adã: vt operet ⁊ custodiat. Dulcedo ⁊ suauitas visionis diuine: que est horꝝus cõclusus in quo ioseph ꝙ statuit fibi monumentũ in petra excisum. Mũda quoq̃ cõscientia: p sui diuersitate hos i se suscipit hortos.

¶ Esuriei nostre mense tres apponunt: legis ⁊ euangelij sacramentũ: in quo sumunt sapientie dapes: catholice institutionis mysteriũ: vbi accipit caro piscis assi ⁊ fauus mellis: eterne satietatis arcanum: quod intravelum est: ⁊ panes continet propositionis ⁊ vite.

¶ Thesauri quos thesaurizare debemus tres sunt. Desiderium pietatis in corde: qui abscondit in agro vt emat. Doctrina veritatis in ore: que est thesaurus niuis ⁊ grandinis. Assiduitas perseuerans in homine que habet frumentũ ⁊ oꝛdeũ et oleuz et mel. Hi sunt thesauri magoꝝ: q̃ aurum/thus/⁊ myrrham nato domino obtulerũt.

¶ Quattuor differentie panuz in scripturis reperiunt: quib⁹ diuerse generis humani deplorant miserie: panis coctus i sterco: e humano/boui no/ cinere ⁊ clibano: quibus diuersi affectus mentis humane exprimuntur.

¶ Altaria quib⁹ vota supponere debem⁹: tria sunt: diuinarũ sanctionũ explctio: qõ fit de lignis certhin in deserto. beatoꝝ multiplex aduocatio: qõ fit de lapidib⁹ q̃s ferrũ nõ tetigit: redẽptoris hũilis ĩcarnatio qõ fit de terra.

¶ Puelle que euertunt sensum nostrum: tres sunt. Teneritudo carnis nostre: q̃ est dalila q̃ samsoni eruit oculos. Amenitas mundialis glorie: q̃ est iezabel/⁊ nabothi occidit. Diffidentia future vite: que est filia herodiadis/⁊ aufert caput prophete.

¶ Due sunt trib⁹ leui ⁊ iude: ex quib⁹ sacerdotes sumuntur: aaron ⁊ christus ⁊ eoꝝ successio. Quod qualiter cõueniat: ex nominum interpretatione poterit coniectari.

¶ Aquile dñico coꝝpori assidẽtes: tres sunt. Magnitudo potẽtie laicalis grandis ⁊ magnarũ alarũ. Abusio ꝓpositi clericalis: q̃ ponit in celo nidũ suũ. Humilium subtilitas spiritalis: q̃ ꝓpter ad volandũ pullos suos.

¶ Quadripertitũ est officiũ sacerdotale: viuam carnis hostiã immolare: qõ leuiticum est: virtutum charismata deo offerre: quod est incendere aromata: ⁊ filioꝝ aaron est: cũ feruore martyrij celũ intrare: qõ est introire cum sanguine sanctasanctoꝝ: gratie ⁊ precum vota celo trãsfundere: quod est panem ⁊ vinum deo offerre.

¶ Fontes quibus anime lauãtur tres sunt. Anxietas cõtritionis: que irrigat superficiem terre: humilitas ꝓfessionis: que posita est extra vbem: deuotio cõpunctionis super quã iesus moꝛatur ⁊ seder.

¶ Panes q̃b⁹ alimur in hac vita tres sunt. Purgatoꝝ cũ amaritudine: quẽ mulier sareptana ministrat in fame: ꝓsolatoꝝ cũ dulcedine: quẽ angelus apponit helie sedenti in vmbra: solidus cũ fortitudine q̃ producit ad mõtẽ dei oꝛeb Hi in trib⁹ portionib⁹ coꝝporis dominici ꝓtinentur.

¶ Lucerne q̃ noctẽ vite hui⁹ illustrãt tres sunt. Intelligentie vigor: in animo: q̃ accendit vt drachma reperiat. Sapientie splendor: in verbo: q̃ in alto ponitur vt lumẽ eius videatur. Justicie forma in ꝓximo: que venienti ad nuptias antefertur: vt candelabris ponari possit.

¶ Tres riui salutis fluxerunt a coꝝpore iesu. Verbũ doloris/in quo ꝓfessio: sanguis asperfionis/in quo afflictio: aqua emundationis/in qua compunctio.

¶ Piscine tres in scriptura reperiunt. Vetustas erroris q̃ est post duos muros. Sensualitas carnis: in qua decũbebant laguidi. Perspicacitas rõnis: q̃ est in via agriful lonis. In his adaquãtur oues ⁊ holocausta lauãtur.

¶ Fomẽta ignis tria i nobis. Stipula cogitatõis imũde fenũ locutiõis prave. Lignũ operationis illicite. Hec ad ignẽ nos nutriũt: nisi superioꝝib⁹ fontibus extinguãtur.

¶ Cõtẽplatiuoꝝ fenestre tres sunt. Originaria/que est versus orientem. Gubernatricia/que vergit ad austruz. Cõsummatiua/que respicit ad occidentem.

¶ Quattuor fontes irrigãt horꝝtũ dei. Rear⁹ ꝓpter deploratio: q̃ circũit terrã ethiopie: excessionis fraterne cõpassio: q̃ vadit ꝓtra assyrioꝝ: indulte gre ꝓsideratio: q̃ mediũ itersecat babylonis desideriosa charitas; affectio: q̃ circũit oẽm terrã euilath Hi fontes habent irriguũ superius ⁊ irriguũ inferi⁹: habentes aquas maris fluminis fontis ⁊ riuis.

¶ In scutella dei tria fercula ꝓtinentur: claritas ꝑspicuitatis/que fulgebit vt sol: integritas puritatis/que erit vt angeli: firmitas eternitatis/que erit vt deus.

¶ Ostia p que trãsit advtã tria sunt: fidei veritas retroquã sara rider: spei firmitas/q̃ est in latere arce: charitatis solliditas: quã obseruãt cherubin cũ flãmeo gladio.

¶ Triforme vinũ est in cipho dei: rubicũdũ in lõganimitate sanctoꝝ: qõ letificat isaac in egritudine: album in remuneratiõe iustoꝝ: quo debriat noe: nigrũ ⁊ acidũ in dã natione prauoꝝ: qõ iesus gustat: sed nõ vult bibere.

¶ Vestis q̃ sacerdos vti debet triplex est: exteriorꝭ operis grossitudo: quo induit aarõ coꝝa ppho: spiritalis sanctimonie habitudo: quã apud se rebecca abscondit: ⁊ ea vtitur aarõ in tabernaculo: ꝓtemplatiue dulcedinis pulchritudo: que inconfutilis est: ⁊ ea vtitur iesus.

¶ Tunice quibus vestimur tres sunt: castigatiua coꝝporis edomatio: que pellicea est ⁊ induit adã: ꝓstantis ꝑseuerantie longitudo: qua dilectus amicitur ioseph. remuneratricis gratie largitudo: qua vestitur iesus.

¶ Seraphin sex ale sunt. Due pedales: pudor de ꝑteritꝭ ⁊ metus de futuris. Laterales quibus volatur: timor de ꝓmens/⁊ spes sustollens. Capitanee: humilitas ꝓuehens/⁊ charitas perficiens.

¶ Solia duo deus hz: angelicã subsantiã: que est excelsum soliũ: ⁊ humanã naturã: que est soliũ elevatum.

¶ Quattuor afalib⁹ quattuor: pẽne sunt: timor ⁊ pnia/q̃ coꝝp⁹ velãt: amor ⁊ spes/que sibi iungũtur ⁊ volant.

¶ Afalib⁹ noue legis ser ale insunt: naturalis suggestio legalis institutio: ꝓpheralis assertio: euãgelica sanctio: apostolica iussio: ecclesiastica consuetudo.

¶ Cubile iesu triplex est: vnitas restamẽtoꝝ: que est q̃si vterus virginalis: ecclesia electoꝝ: que est quasi sepulcrum in petra. Scientia purgatoꝝ: que est quasi sepulcrum in petra.

¶ Tria sunt q̃ nobis in sctis apponũtur ad edendũ: exte

Universidad de Deusto
Biblioteca

rio: corporis habitudo: quā tria sata constituūt: in vultu gravitas: in habitu vilitas: in incessu maturitas. ℣ic est panis quo q̄nq; milia satiant: ⁊ est ordeaceus. Sequitur iterio: spūs altitudo: quā tria q̄ sata ꝓstituūt: in ꝓsperis humilitas: in aduersis soliditas: in cūctis mediocritas. ℣ic est panis ſligineus: quo q̄ttuor milia saturant. Sequit superio: ⁊ deo filis pulchritudo. Huius sata cōstituit in deo ⁊ hoīe charitatis trifo[rmi]tas: q̄ amicū ⁊ inimicum cōplectit/⁊ diligit ꝓpter deū. ℣ic est panis frumēticius q̄ spūsancti vapore decoquit: ⁊ panis angelor̄ vocat.

3 ¶ Due sunt domus dei. Exterior: rerū ministra curiositas: que tabernaculū est super quod apparet gloria dñi ⁊ recedit. Deo vacans ⁊ seruiens deuota simplicitas: q̄ remanum est/⁊ de loco non mouetur.

¶ Due sunt arce in veteri lege. Textus historie litteralis: que habet in se hoies ⁊ iumenta: ⁊ sensus cōtinentie spiritalis: que habet manna ⁊ virgam aaron.

¶ In scriptura inueniūtur tres currus. Elatio potentie ꝑalis: cui⁹ auriga est rumor: ꝑsumptionis ⁊ audacie: habens equū robur ꝓprie ꝓfidentie. Rote ei⁹ ꝓceps mobilitas vanitat̄: ⁊ felix successio ꝓsperitatis. ℣ic est currus
Exo. xv. pharaonis: in quo mor: ie rechab. Sequit altitudo cōuersatōis ⁊ vite. Auriga ei⁹ sermo cōmonitiōis diuine: habēs equū votū ꝑseuerātie. Rote ei⁹ horrēda terribilitas tormentor̄: ⁊ mira delectabilitas ꝓmior̄. ℣ic est currus: in
Act. viij quo legit cū philippo eunuchus. Sequit celsitudo contemplationis ⁊ gre. Auriga eius amor: celestis patrie: habens equū defideriū beatitudinis ⁊ vite. Rote imperatio glorie mūdialis: ⁊ diuine reuerentia maiestatis. ℣ic
iiij.re. ij. est currus ignea: in quo helias rapitur in celum.

¶ Tria sunt operimenta altaris. De peccatis penitētialis afflictio/que est cilicium: de venia laudis ⁊ leticie magnitudo/que est velut es sonans: de gratia ꝓceptionalis iubilatio/que rutilat velut aurum.

¶ Claues que nobis occulta referūt: tres sunt. Auriū tēporis austeritas/que aperit puteum abyssi: ꝓsumptiue spei subtilitas/que refrenat regnū celor̄: vere dilectionis conspicuitas/que est clauis dauid.

Z: ¶ Fluuij quibus peccatores se lauant duo sunt. Fluxus
iiij.re. v. corruptionis ⁊ lasciuie: pestis adulationis ⁊ fallacie: qui sunt abana ⁊ pharphar fluuij damasci.

¶ Quib⁹ iusti se balneāt duo sunt. Innocētio corruptionis et contumelie: suauitas consolationis ⁊ gratie: qui sunt ior: ⁊ dan fluuij iudee.

¶ Cātica fidelium q̄ttuor: sunt. Victor: ie/q̄ submerso ca-
Exo. xv. Nu. xxi. ij. Re. ij. pos. lxix. nitur pharaone. Adhortatiōis/q̄ terrā ꝓmissōis conciuēt intraturi. Leticie/q̄ de susceptiōe filij cantat anna. Fortitudinis/q̄ dauid cātat de manu saulis ereptus.

¶ Quattuor spēs herbarū sunt i horto dei. Puritas corporalis mūdicie: q̄ est q̄si liliū. gra spiritalis innocētie: q̄ est q̄si ysopus. veritas liberalis eloquētie: q̄ est q̄si viola iustitia operationis ꝓtinue: q̄ est quasi rosa.

Z ¶ Martyriū sine sanguine triplex est. Parcitas inverbere: quā habuit dauid ⁊ iob: largitas i paupertate: quā exercuit tobias ⁊ vidua: castitas in iuuentute: qua vsus est ioseph in egypto.

¶ Duo sunt pedes q̄b⁹ vti debem⁹: natura/⁊ ꝓsuetudo.

¶ Equi q̄b⁹ ad celū euehimur: tres sunt. Dolor: ex penitudine: cui⁹ vngulas coluber mordet. Unus sella est de venie ꝓceptione ꝓsumptio: frenū ⁊ chamus/solatia scripturarū/⁊ exemplaria veterū. Calcaria q̄bus vrgek: de reatus enormitate ꝓfusio: de pene ꝓsideratiōe formido: fouea/desperatio. Sequit seruor: ex religione: cui supersedet mardocheus in veste regia. Huius sella/temperans discretionis grauitas: frenū ⁊ chamus/suspecta cōditio carnis sue: ⁊ vilis emersio ꝑseuerantie. Calcaria/exercē de honestatis cupiditas: ⁊ fraterne commoditatis auiditas. ſfouea/intēperantia. Sequit desiderium exemplor̄: cui datur fortitudo: ⁊ circūdatur hynnitus. Calcaria: fluxa labilitas ꝓsentiū; stabilis eternitas futurorū. Ductor: affectuositas videndi deum. ſfouea: indiscretio.

¶ Spelūce in libris inueniunt tres. Peruersa impietas voluntatis: que est latronū: in qua saul purgat ventrem
Solida firmitas equanimitatis: q̄ fit in altari ⁊ est vni⁹ s. Regū. cubiti. Exercitium gemine pietatis. ℣ec est spelūca duxvij. pler: in qua patriarche sepeliuntur. Ge. xxiij

¶ Quattuor sunt arma q̄bus principaliter cōmunimur ꝓ: dēs ⁊ humilis intelligētia: q̄ est quasi galea: ⁊ caput operit. mediocris ⁊ parca tēperātia/q̄ est lorica ⁊ pect⁹ tegit. ꝑseuerās ⁊ patiēs ꝓstantia: q̄ est q̄si scutū: ⁊ derterens ram munit: retributrix equitatis iustitia: que est gladius vtrobiq; incidens: ad diuisionem anime ⁊ spūs.

¶ Tria sunt sacrificia. Pia contritio habens butyrū humilitatis: ⁊ absinthiū indignatiōis: digna opatio/habēs oleū discretionis/⁊ acetū confusionis: gratiarū actio habens balsamū deuotionis ⁊ veneū ingratitudinis.

¶ Quattuor sunt in q̄bus aīa captiuat. Mūdialis neq̄cia: inutilis tristicia: inanis gloria: latens supbia.

¶ Celi ad quos rapimur tres. Dignitas ecclesiastice puritatis: ad quā rapitur helias in corpe: veritas angelice subtilitatis: ad quā rapitur exechiel in spiritu: summe in- n
circūscriptio deitatis: ad quā rapiūtur aīe electorū.

¶ Ser sunt refugij ciuitates. Interdicte ꝓuaricationis cautio: sequēde ꝓceptionis obeditio: ppitiāde diuinitatis ambitio. Me sunt i terra chanaā. Mūdane fabrice cōsideratio: vtilis tyānice iugis ispectio: ⁊ supeminēs vbi dei cognitio. De sunt trās iordanē: ⁊ sūt de sorte leuitica.

¶ Paradisorum tria genera sunt. Voluptuosa dulcedo visibiliū: q̄ irrigatur sicut hortus delitiarū: sincera puritas spiritaliū: que in se ꝓseruat horez: delitiosa veritas superceleſtiū: vbi paulus audit arcana verba.

¶ Montiū genera quattuor: sunt. Mōres gelboe: vbi
ij. Re. j. amos. iij Ge. vij. Ezech. xxxvj. ij. re. iiij. abscīt clypeus saul. Montes samarie q̄ nimis erigunt. Montes armenie super quos arca requieuit. Montes israel qui expandunt ramos suos.

¶ Que nos deuocāt a ꝓpposito nro: duo sunt. Rubor: incepti operis: ⁊ desperatio exequēde veritis. Di rechab et banaa: qui occidunt ishoseth in stratu suo.

¶ Pallia q̄b⁹ nra nuditas operit: q̄ttuor sunt. Ueritas
Gene. iij ge. xxiij. iiij. re. ij. erroris ⁊ neq̄cie: q̄ est q̄si pizoma verēdor̄. Nouitas conuersatiōis: ⁊ vite q̄ rebecca descēdēs de camelo operuit vultū suū. Integritas celestis scientie: quā helias reliq̄t heliseo: ⁊ diuidit iordanē. Claritas immortalitat̄ eterne q̄ est palliū sapphyrinū: q̄ in die festo vtif mardocheus

¶ Bon⁹ est de⁹ rēpore: ale beneficiū largiter ꝓpendēdo. o
patiēs est vltionem petor̄ misericorditer differendo. Mō ganimis est reos ad pniam inuitando.

¶ Hostes quibus tradimur tres sunt. Immundor̄ desiderior̄ impuritas: que sunt quasi mures rodentes posteriora. Corporalium passionū obscenitas: q̄ sunt quasi locuste more scorpiōn peutiēres. Rationis ⁊ sensus obstinata peruersitas: que sunt serpentes igniti.

¶ Latrones q̄ nobis optima queq; furant̄: q̄ttuor sunt
pos. xc. ℣ebetati intellect⁹ secordia rollēs nobis sciētia veritat̄. ℣ic latro apud psalmistā dr: negociū in tenebris. Indomite carnis lasciua rapiens meritum integritatis: et desmoniū dr: meridianū. ſfauorabilis aure iactātia tollēs plenitudinē sanctitatis: ⁊ dr: sagitta volās in die. Uite huius Ibidem amor: ⁊ appetētia/rapiēs ꝓmiū eternitatis: ⁊ dr: timor: no Ibidem eternus. ℣i sunt latrones syre.

¶ Oscula tria sunt. Recōciliatorū q̄ duo pedes dñi mīa ⁊ iusticia ptinguntur. Remmemoratorū quo due manus opus creatricis iusticie: ⁊ modus gubernatiōis cōtinue cōplectunt. Cōtemplatorū q̄ sumit ad os: ⁊ verbū dei atq; hoīem/in vnitate mirāda cōnectit. Possunt q̄ dici: Naturale q̄ spōtanea voluntate ducimur ad bonū. Doctrinale q̄ āmonitione alteri⁹ inuitamur ad deū: Gratiosum q̄ iocūda inspiratiōe trahimur ad bene agendum.

¶ Vocationes tres sunt. Diuina sicut in paulo. Humana in quinq; milibus cōuersis ad vocem apostoloꝝ. Ne- p

cessaria in primo heremita paulo.

¶ Contēplatio dr: cibus in hac vita: vbi in sudore vescimur pane nostro. Por⁹ in futura: vbi libere ⁊ sine dolore sumit. Ebrietas in vltimo: cū aīa recepto corpore consCanti. v gaudebit: vnde dr: Comedite amici ⁊c.
Exo. xxx. ¶ Contemplatiui alij ascendūt ⁊ corruūt: sicut bestia q̄
Actuū. x tāgit montē: alij rapiunt̄ ⁊ descendūt: sicut petrus post excessum descendit de cenaculo.

¶ Duo sunt vbera. Cōpassio de qua fluit lac consolationis: quo nutriūtur infirmi: congratulatio vnde fluit lac adhortationis: vnde sustentantur validi.

¶ Unguēta tria sunt. Cōpunctio de memoria petōr̄: q̄ infundit pedes iesu. Deuotio ex recordatiōe bñficior̄: q̄ perungit caput iesu. Pietas ex ꝓsideratiōe miserorū: q̄ ad vngendū corpus iesu a mulieribus ꝓparatur.
Exo. xxiij Nu. xvij. j. re. xvij. ¶ Virge tres sunt. Virga moysi que diuidit mare rubrū Virga aaron que confert sacerdotium. Virga dauid pastoralis propulsans aduersarium.

¶ Tripler fuit forma iesu. Cōis ⁊ despecta: sole clarior: ⁊ tota splēdida: spiritalis ⁊ diuina: ꝫ hūanis visib⁹ rēpara.

¶ Ebi israel tres sunt. Azyma scientie secularis in exitu de egypto. Manna intelligētie in deserto. Palma victorie triumphalis in ꝓmissionis regno.

¶ Diuinor̄ ꝓscij secretor̄ tres sunt. Agnite fidei firmissimus executor: ingruētiū vitior̄ strenu⁹ supplātator: ꝓce pre gre humilis ꝓfessor: hi sunt/petr⁹/iacob⁹/⁊ iohānes

¶ Tres ex oī populo liberantur: noe/daniel/⁊ iob.

¶ Tres in sacerdotiū assumūt: moyses/aarō/⁊ samuel.

¶ Latrones innocentie vestem diripiūt: tentationū sagittis ꝓfodiunt: celesti cōsolatione destituūt.

B ¶ Adōna nra rei habent veniā: iusti grām: angeli leticiā:

¶ Bona ꝓuidere cora hoīb⁹ debem⁹: habitu/ne sit norabilis: actōe/ne sit rephēsibilis: sermōe/ne sit ꝓtēptibil. Cor̄a deo cogitatiōe scrā: affectiōe pura: intentiōe recta.

¶ Duo sunt in xpo: gnatio diuina: ⁊ generatio humana: ⁊ in spūsctō ꝓcessio ⁊ gra. Operak aliud in nobis ꝓpter nos: vt cōpunctionē dimittendo petā: deuotionē sanando opera: animum reuelando celestia. Propter primos aliud: vt doctrinā sermonū: gratiā curationū ⁊c.

¶ Duplex est periculum: ne vel ea que ꝓpter nos diuidamus ꝓximis: vel ea que ꝓpter ꝓximos/ reseruemus nobis. ℣ec est discretio spirituum.

¶ Janitor: memoria/recordatio ꝓfessionis. Voluntatis ianitor/memoria patrie celestis. Portitor: intentiōis/cōsideratio gehennalis.

¶ Modi diligēdi sunt q̄ttuor. Carnē amare carnaliter: spm̄ carnaliter: carnē spiritaliter: spm̄ spiritaliter.
Luce. xj ¶ Tres sunt panes quos de via veniens querit amic⁹: continentia/humilitas/charitas.

¶ Pax triformis. Ficta: vt i iuda. Inordinata: vt in adā ⁊ in eua. Uera quā christus reliquit discipulis suis.

¶ Sequentiū pacē tria sunt genera. Pacati qui in pace possident terrā suā: patientes qui in patiētia sua possidēt aīas suas: pacifici qui pacē faciūt inter discordes.

¶ Contemplatores alij ascendūt ⁊ cadunt: vt illi q̄ euanuerūt in cogitationibus suis: alij rapiunt̄ ⁊ descendūt: vbi sine mente excedimus deo.

¶ Quadrus lapis est superius amando celestia: inferi⁹ contēnendo terrena: a dextris vilipendendo ꝓspera: a sinistris equanimiter sustinendo contraria.

B ¶ Minuendi sanguinis duplex est causa. Interdū qualitas: interdū quātitas obest. Nec min⁹ pniciosa ī moderata abūdantia: q̄ corruptio. Liber meus est iste. Sāguis aīe mee volūtas. Nature siq̄dē cognat⁹ p̄ ceteris humoribus sanguis dr: ⁊ aīe vita in volūtate est. Minuatur ḡ ꝓaua volūtas: que mor: bi cā est spiritalis. Minuatur in quā dū penit⁹ exhauriri criccariq; nō pōt. Scindak ⁊ aperiak vena ferro cōpūctiōis: vt pcti ⁊ fi nō oīs sensus: cerre ꝓsensus effluat ⁊ abiciak. An dubitas inueniri ⁊ in aia/sanguinis nō inutilis inutilē abūdantiā? Audi sapientes medicū: q̄ ipm docet iusticie sanguinē minuendū. Noli
Eccs. vij Ro. xij. inq̄t nimiū esse iustus. Simile est ⁊ illud apli. Nō plus sape q̄ op⁊: sed sapere ad sobrietatē. Cui putas vene parcē dū est: si ⁊ iusticia/⁊ sapia egēt minutiōe? Quis em̄ sanguis vtilior? Illud tm̄ memēto: nec nimis iustū/iustū: nec ebriā (vt ita loquar) sapiam op⁊ sapientiā noīari. Sic nimirū ⁊ in sanguine corpis inuenire est: vbi excreuerit nimis: nō iam nutrimentū afferre corpori: sed detrimētū. Quāobrē si peccare delectat adhuc sanguis vitiosus est ⁊ minuere festinato. Si vis agere pniaz: castigare vt op⁊ membra: corpus affligere: iudicare temerip̄m: vt nō iudicaris in manus dei viuētis: iustū id q̄dez: sed ne q̄d nimis. Alioq̄n repiimēdus est feruor: immoderatus ne nocetur vnitari: seruiat indiscretioni.

¶ Pars tua sumus dñe: quaz tulisti de manu amor: rei in
E Gen. xlviij. gladio ⁊ arcu tuo. Gladius tuus sermo viuus et efficax: arcus tuus incarnatio tua. Ibi em̄ velut curuato sapienDeb. iij. tie ligno: ⁊ pio quodāmodo flexa diuinitate neruus carnis vehemēter extensus ⁊ humanitas ineffabiliter aucta cognoscit. Pars ergo tua sum⁹ ꝓ populus acquisitionis
j. Pe. ij. tue: quē acq̄sisti verbo pdicatiōis: ⁊ mysterio incarnatiōis.

¶ In circūcisione dñi nec neruꝰ rūpit: nec os cōminuit: vt robustior: a queq; ⁊ firmior: a seruent illesa. Aperit aūt
D cutis: āputat caro: sanguis effundit: vt illecebrosa mollicies casliget. In carne q̄dē pctī q̄ō in ea manet intelligere por: o in cure operimētū ei⁹: in sanguine vo inēctiū. Hec igit vera circūciō spū nō lra: si velamē excusatiōis ⁊ dissimulationis p cōpunctionē cordis: ⁊ confessionem oris amoueas: si peccati ꝓsuetudinē correptione conueersionis abscindas: si denicq; vt necessariū est: occasiones quoq; pcti/⁊ fomitē fugias ꝓcupiscentiarum.

¶ Obtulerūt magi dño: aurū/thus/⁊ myrrhā. Hec forMat. ij. E tassis p loco ⁊ tpe necessaria videbant. Auri pciū ob pauperatē: myrrhe vnguēta ob infantilis: vt assolet: corpis teneritudinē: thuris odor: amētū ob fordidā stabuli mansionē. Nos vo q̄m illa iā oīa trāsierūt: offeram⁹ ei accepta
biliora munera: myrrhe vnctionē in cōtinentē sanandis vitijs: thuris speciē in suaue olēria bone fame: auri splēdorē in ꝓscie puritate: quo videlz nec de officiosa cōuersatiōe familiarē grām: nec de laudabili opinione inanē gloriam: sz honorē dei/⁊ fratrū vtilitatem q̄rere studeamus.

¶ Caueam⁹ frēs ne vasor: interim vacuo splēdore decepti: sero cōqueri habeam⁹/q̄ lāpades nre extinguūtur. Ego em̄ reor minime fuisse accēsas: q̄ tūc videnk extingui. Sic nēpe habes. Si⁹ est regnū celor̄ decē vginib⁹ q̄ ac
F Matth xxv. cipiētes lāpades suas. Accipientes dixit: nō accendētes. Quō em̄ accēderūt: q̄ nō sumpserūt oleū secuz? Aut vbi ignis materia defuit: quō ignis fuit? Ar lucet castitas etiā ex seipa. Sz quāto lucidior lāpas ardēs quā sine igne: tāto pclarior: casta gnatio cū charitate. Sic ⁊ a ceteris voluptatib⁹ rēperātia: ⁊ patiētia in aduersitatibus: honestas in cōuersatiōe: ⁊ circūspectio in sermone: elemosyna q̄ ⁊ eiusmodi opa pietatis naturali quadā placere gra/⁊ velut ingenito decore: etiā apud fatuas vgines retinere vidēnk. Ar q̄m vitrea magis q̄ ignea claritate fulgebāt: eo
G ipso lāpades suas arbitrabanē extingui: quo nimirū ima nē hūc splēdorē/ab eterna ꝓsperint luce reparabati.

¶ Quāta est miseria nostra: ⁊ indigētia nostra q̄ multiplex: etiā vbis opus habem⁹. Et cū vtriq; sit miserum:
j. Cor. ij. Lu. xvj. nō iā mirū q̄ inter nos: mirū magis q̄ etiā ad nosipsos. Nemo scit q̄ sint in hoīe: nisi spūs hois q̄ est in ipso. Chaos magnū inter nos firmatū est: nisi iteruenīte q̄ī ī strumēto vbor̄/fiat adimicē trāsitus q̄dā cor: diū in cōitatione cogitationū. Hac necessitate inuēta sunt verba. Quis nesciat? Uerūtā ⁊ nosipsos vbis iā alloq̄ necesse est. Nō
Pos. lxxix ne deo subiecta eris aīa mea: p phera ait? Ab ipso em̄ salutare meū. Et cui nō frequēter necesse est aiam reuocare suā: aduocare rōnē suā: suos cōuocare affect⁹? Cui nō apus est crebro seipm̄ ꝓuenire vbis: increpare minis: solicitare monitis: vigere accusatiōib⁹? Quinetiā ratiocī

Universidad de Deusto
Biblioteca

ps.xlij. ps.cxlv. ps.xxxix

nūs suadere expedit quale est. Ab ipso eīm salutare meū: ⁊ cōsolari aliqn iurta illud: Quare tristis es aīa mea: ⁊ cōturbas me: Et interdū velut excitare ⁊ dicere. Lauda aīa mea dñm. Et nōnūq̄ diligēcius cōmonere de qb⁹ oporteat: vt est: Iudic aīa mea dño: et noli obliuiscī oēs retributiones ei⁹. Nēpe cor meū dereliq̄t me: ⁊ necesse habeo ad meipm: imo ad me alterū loq̄. Atq̄ id interī tāto amplius: quāto min⁹ sum adhuc reuersus ad cor: reuersus in me: vnit⁹ denicq̄ mihīpsi. Nā ne inuicē q̄dē erit iā vbius vti: vbi i vnū vtiq̄ virū pfectū occurrem⁹ oēs. Opportune igīt lingue cessabūt: nec medi⁹ requirēt interpres: vbi vsq̄adeo mediū oē charitate p̄struerit ille vnic⁹ media tor: vt ⁊ nos in vnū facti sim⁹ in ipsis: q̄ vere sempiterneq̄ vnum sunt: deo patre ⁊ ipso dño iesu christo.

D Cāti.iiij. Eccs.xij ps.liiij. ps.cxl.

EI ⁊ lac sub lingua eius. Id q̄dē necesse. Nam qđ in lingua est: duruz sonat. Verba sapientis quasi stimuli: ⁊ sicut claui in altū defixi. Alius est cui⁹ molliti sunt sermones sup oleū: s̄z oleū pcōtias nō impinguet caput meū. Corripiat me magis iustus ⁊ increpet: mā hoc in mia est: q̄ illud impiguet oleū caput meū: in quo est dolus. Pulchre eīm nō molles: sed molliti dicūtur sermones: vel suasoris adulatoris: vl⁹ suasoris iniqui: q̄ fit in eis nō tam vera ⁊ solida q̄ supducta ⁊ simulata suauitas. Siquidē ipi sunt iacula. Denicq̄ sub lingua eius q̄d: Audi ꝓphetā. Labor: ⁊ dolor. Porro sub lingua eius mel ⁊ lac: q̄ in ꝛta eundē ꝓphetā/Labor: ē fingit in p̄cepto. Miraris fingere veritatē: nā mirari licet: dubitare nō licet. Si ⁊ alterum teste queris: lege in euāgelio: q: finxit se longius ire. Quidni figmentū figmento exhibeat: Siquidē ipe nouit figmentū nostrum: vtiq̄ laboris ipatiēs/dilationē nō sustinēs: fragile ad vtrūq̄. Pie q̄ puidit vt haberet pietas pmissionē vite eius que nūc est: ⁊ future: nec labor: ē veruz imponeret: sed magis fingeret in p̄cepto. Audi quō labor: ē fingere ipse se p̄dat

pō.xxxix

Mat. xj Ibidem

Tollite iugū meū sup vos: ⁊ inuenietis requiē aiab⁹ vestris. Jugū eīm meū suaue est: ⁊ onus meū leue. Quō nō fictus labor: vbi nō labor: sed requies inuenit? Jta q̄ labor: in lingua: mel sub lingua. Quid sup: a linguā? Inexplicabilia: q̄ non licet hoī loqui. Miseri q̄ solū qđ in lingua sonuit attendentes: nec qđ sub lingua reconditū: nec qđ sup: a repositū fuit: capere potuerūt. Durus est ꝺ sermo inquiūt. Durus equidē: sed tñ idē est verbū vite. Qui nō baiulat crucē suā ⁊ sequit⁹ me: nō est me dign⁹. Si q̄s venit ad me ⁊ nō odit patrē ⁊ matrē: adhuc aūt ⁊ aiam suā nō est me dignus. Quid durius poterat dici? Noli errare Lapis videt: panis est. Durus in cortice: sed suauissim⁹ in medulla. Tentat te dñs deus tuus. ſfidei exercitatio ⁊ pbatio dilectiōis/est fictio ista laboris. Esto tñ lapis sit. Tū tu credis qđ ⁊ demones credūt. Si filius dei es: dic vt lapides isti panes fiant. Oēs nouim⁹ quis hoc dixit. Nō dubitat ille posse solo dictu Cuncta quidez facili⁹ nihil est Jex lapide panē facere: quē filiū dei esse credit. ſfas est ⁊ ab hoste doceri. Dicam? ⁊ nos filio dei: dic vt lapides isti panes fiant. Nā ⁊ ille qui hoīm vtiq̄: nō demonū venerat in salutē: sic ꝓfutauit aduersarios vt paruulos erudiret. Non eīm dicens qđ ille voluit: sed qđ oportuit nos audire: vt videlz noster hic lapis panis fieret non illius. Non in solo inq̄t pane viuit hō: sed in oī vbo qđ ꝓcedit de ore dei. Quid tu ad hec veritatis inimice submurmuras? Nō q̄dē ipe fateris ⁊ negare oīno nō pores: potens est filius dei dicere vt lapides panes fiant. Ubi ergo ille de vbis dei ait ⁊ gn̄aliter ait: q: sic viuitur: ⁊ in talib⁹ vita spūs mei: qđ tu mihi sub fibilas ad quoduis eor dices Durus est hic sermo! Que dei filius dixit: ⁊ facta sunt alimenta vite: tu ne fata dixeris q̄ filius dei nō es. Non sum ego q̄ te arbitrer q̄ temeraria p̄sumptus rapina arbitratus es ipse esse te equalē deo: vt dicēte te panis in lapidez reuertat: qui filius dei non es: sine causa dicas vt lapides isti panes fiant. Nec minus frustra tuū nobis apponas ꝑ panē lapidē: scorpionē pro ouo: ꝑ pisce serpentez. Ue

Ibidem ⁊ deute. viij.

Phil. ij.

em̄ his q̄ panē lapidē: lapidem panē dicūt: ponētes lucē tenebras: ⁊ tenebras lucē: iugū xp̄i asperū: ⁊ esse sub sentibus delitias reputāres. Das delitias ego nolim. Opto magis gustare ⁊ videre: qm̄ suauis est dñs. Hoc eīm non frustra is ipse qui moner studuerat experiri. Denicq̄ ait. O dulcia fauc⁹ meis eloquia tua. Et rursum. O magna inq̄t multitudo dulcedinis tue dñe: quā abscōdisti timentib⁹ te. Ubi putas abscondit? Nēpe sub lingua sua: sub capite ei⁹ q̄ dicit. Leua eius sub capite meo: ⁊ dextera illi⁹ amplexabit me. Licet eīm in ꝓmissione vite eius q̄ nūc est: dulcedo ⁊ multitudo dulcedinis: ⁊ magna q̄s et q̄ magna sit multitudo: ꝓfecto nō nō nisi in ꝓmissione future. Perfecisti inq̄t his q̄ sperāt in te: in cōspectu filioz hoīm. Quid ꝓfecit? Non est hic sermo in lingua: s̄z sup: a linguā. Jdeo eīm auris nō audit: q: nec lingua ꝓtulit: qđ ꝓparauit deus his qui diligunt eum. Nec sane in abscōdito consummatio illa: sed in ꝓspectu filioz hoīm erit. Congrue vero nō adhuc perfecturū: sed iam ꝓfecisse cuz sperantibus ait. Spe eīm salui facti sumus.

ps.cxxxix ps.xxxv. Cant. ij ps. xxx. Ro.viij. Z Ro.vj. Actuū.ij

Ter babylone ⁊ hierusalem nulla par est: s̄z guerra cōtinua. Habet vnaquęq̄ ciuitas regē suum. Rex hierusalē xp̄s dñs est: rex babylonis diabolus. Et cū alterū in iustitia: alterum in malicia reguare delectet: rex babylōis quos pōt de ciuibus hierlm p ministros suos/scz spūs imūdos seducere: vt seruire eos faciat iniquitati ad iniquitatē: in babylonē trahit. Ubi dum vnū de ciuibus suis/cōstitutus speculator: sup muros hierlm/trahi cerneret: nunciauit regi captā p̄dā in babylone duci. Rex vero hierlz aduocās spm timoris militē in talibus strenuū: vade inquit eripe p̄dā nostrā. Ille vt semp ad oīa imperata parat⁹/cū velocitate hostes psequitur: ⁊ in auribus eoz fact⁹ est repente son⁹ tanq̄ aduenientis spūs vehementis. Timor eīm super eos intonuit. ⁊ ad vocē vtutis ei⁹ hostiū robur oīne cōtremuit: quos in fugā conuersos/timor nō longius p̄secutus est: sed ereptū cōciuē reducebat ad ꝓpria. Verū vnus ex aduersarijs tristicie spūs nō erat cū eis q̄n timor aduenit. Hic cum cerneret socios subito fugientes: ab insidijs: i quib⁹ latebat: ocius aduolauit. A timore inq̄unt solo factū est istud: ⁊ est opprobriū oībus nobis. At ille Ne timeatis a timore isto. Scio eīm quid facto o pus sit. Jbo ⁊ ero spūs mēdax in angulis semitarū: ⁊ amicū me simulabo timoris. Noui eīm hoīem: nec est agendū cū eo vi: sed fraude. Uos aūt expectate finē. ſfecit vt dixerat: ⁊ viarum cōpendia captans p̄cessit timorem. Referēsq̄ iter per viā qua gradiebat timor: obuiā ei factus est: amica/sed iniqua cū eo colloq̄a cōmiscēs: ita vt seducere eum ceperit: ⁊ timor: nescio bono aio sequebat. Ꝑ spe iā erat vt eos in foueā desperatiōis spellerer. Sed spectator: regi indicat qđ agat. Rex aūt vnū de militib⁹ suis/spem scz p̄cepit accersiri: quē cū equo desiderij/⁊ ense leticie/in auxiliū iuber accelerare timoris. ſfidelis miles ad imperiū egrediēs/cū peruenisset ad locū: vibrās ensem leticie tristicia effugauit. Sicq̄ liberatū conciue ⁊ ipositū equo desiderij/p̄cedēs trahebat funiculo ꝓmissionū: ⁊ timor sequēs vigebat facto flagello de funiculis pcōtū. Ubat igitur voluntarius equus: hinc attract⁹: inde cōpulsus: s̄z in tam rapido cursu timendū ei fuerat ab incursu. Ubi et collegerunt milites babylonici cōsiliuz dicentes. Quid facimus q: sic euadit: quē tam quasi cū securitate possidebamus? Quō plausus inferni versus est in planctuz: ⁊ p solos duos milites gaudiū est i celis sup sui liberatiōe cōciuis? Quō perijt versutia diabolice fraudis? Un⁹ aūt ex eis ceteris nequior: cū sceleris huius opifex esset/pfanū ꝓtulit cōsilium dicens. Uos nescitis quicq̄/nec cogitatis: q: modo ad capiendū facilio: fit: ⁊ si captus difficilio⁹ eripi possit. Uos igit alōge ꝓsequimini: ego me in angelū lucis trāsfiguro: vt ignaros vie/tāq̄ aduenas ⁊ peregrinos docēdi simulatōe decipiā. Dūc igit i modū ꝺ spositā regi nro speculatori ānūciat venire q̄dē hoiez equo

impositū desiderij: sed plus q̄ oporteat ꝓperare: eo q̄ frenū ⁊ sella deesset. Hostes inquit alōge ꝓsequunt: alij tanq̄ inueterati malor viarum cōpedia captant. Sed ⁊ nūc vnū video/in quo armor nostror relucet effigies: a nobis nō ille exiuit. Necesse est eat q̄ interrogare nouerit eū: noster ea an aduersarior? Porro rex cui⁹ animum cura semp solicitat aīaz: duos consiliarios suos emittit: p̄udētiā ⁊ tēperātiā. Quarū tēperātia q̄dē equo frenuz discretiōis ipositū: ⁊ spē moderati⁹ cedere p̄suasit. Prudētia vo timorē increpās/⁊ arguēs ipm obtrectāt/de futuro cōmonuit: ⁊ equo sella circūspectiōis apposuit: vt nō caderet a sceleri: retro: sed retro ꝓteriti cōfessione pcti: ante meditatiōi iudicij: a finistris patiētie inniteret: a dextris humilitati. Porro spes ⁊ timor dedere calcaria: spes in dextro pede expectationē p̄mij: timor in finistro supplicij metū. Et facta mora cū aduesperasceret ⁊ inclinata esset iā dies: rursus cōgregati sunt hostes in multitudine vt dimicēt cōtra eos. Pauet timor: spes accelerat: sed vir tādē ad cōsiliū eos prudentia tēperātiaq̄ reuocauit. Et illa. Videris inq̄t q: dies p̄cessit: ⁊ nox appropinquauit: ⁊ q̄ ambulat i tenebris nescit q̄ vadat. Porro vobis grādis restat via: nec parua est hostiū multitudo. Est aūt miles q̄dā regi nostro fidelissim⁹/quē ego noui: cuius habēs ꝓpe nos positū: ⁊ firmissimū est habitaculū: q: in petra posuit nidū suū. Dirtamur ad illū si placet q: bonū est illic esse. Dō cū placuisset oībus: ⁊ ducē itineris q̄fissent: ait prudētia. Armiger meus ratio p̄cedet nos: est eīm guarus viarū/⁊ nor⁹ iusticie: vtpote consanguine⁹ ei⁹. Precedēte itaq̄ rōne: ceteris subsequētibus/ antecenit ratio: ⁊ salutata iustitia: nūciauit hospites aduentare. Queritilla q̄ sint/vñ/ad qđ venāt scisciteat. Et cū rē cognouisset: hilari vultu surgēs fugiētib⁹ occurrit cū pauc⁹: ⁊ obuiauit illis q̄si mater honorificata: susceptaq̄ aiam ab equo deposuit: ⁊ in penetralib⁹ dom⁹ auis dā collocauit. Insequit hostilis exercitus: ⁊ castrū obsidēs vndiq̄ inq̄rit si q̄s forte pateret ingressus: ac tanq̄ leo circuit querēs quē deuoret. Sed cū vndiq̄ illud munitū inueniūt: tētoria figūt: ⁊ excubias ordinār: ne quis ingredi aut egredi valeat: vt mane facto/ instructis machinis diruāt et irruāt sup eos. Interim pauor pauidita te ⁊ solicitudine nō piger/nec vnq̄ securus cōmilitones excitat: iusticiā cōuenit: de munitiōe loci/de ꝓparatione armor q̄rit: adijciēs ⁊ illud ne forte sustētatiōi deficiāt alimēta. Ad hec iustitia rndit. Situs loci: vt aīa duertere potestis: facilis ⁊ faccessibilis est: nec i armis: nec in machinis/inimicor timet i sultū. Sed q: aridus est: paucos hz indigenas: q̄s arido ordeacei panis cibo vtcūq̄ sustētat. Et nūc supsunt nobis quinq̄ panes ordeacei ⁊ duo pisces. Et tim⁹. Quid hec inq̄t sunt inter tantos? Cepit igit magis pauere ⁊ tedere: ⁊ arguēs aiam q̄ ab eq̄ desiderij descendisset. Illud sepi⁹ memorabat esse nouissima hoīs illius peiora priorib⁹. Equus eīm ille p̄repeti cursu festinus aduolabat ad vbē: nunc solius rōnis cōmissus ducatui. Ipse inq̄t videris si nō melius erat tibi tunc magis q̄ nūc. Prope iā erat: vt aduersus spē cōtraria sentiēte timor insurgeret: sed tēperātia prudētiā aduocauit. Accersita prudētia improbitatē timoris obiurgās: in aduersarios inq̄t tu? o timor! mucro desecuiat. Nescis q: rex noster rex virtutū est/dñs fortis ⁊ pōtes: dñs pōtēs in prelio: Eat igitur nūcius q̄ suor necessitates exponat: adiutoriū flagiter: auxiliator adducat. Et q̄s ire poterit ait timor: Tenebre operiūt terrā: ⁊ muros obsidet hostiū pugil multitudo: ⁊ nos ignari vie/tanq̄ in regione longinqua. Aduocauerūt igitur hospitē suū iusticiā: si quid inquiunt pores: adiuua nos. Quis⁹ illa. Bono aio estote. Est eīm mihi nūcius fidelissimus regi bene nor⁹ ⁊ curie: oratio scz q̄ in secreto noctis silentio/p ignoras semitas arcana celi penetrare/⁊ cubiculū regis adire: ⁊ opportuna importunitate piū regis animū flectere nō indoctus: supplicatiōe miserabili labor: ārib⁹ auxiliū solit⁹ impetra-

Esa.v.

Ro. xiij. Job. xxj. iij.re.xix.

Job xxxix.

Job.v.

Luce.xj.

pō.xxiij.

re. Erat ille si placet: ecce enim p̄stolo est. Cūq̄ rndissent oēs/placere: prudētia quid regi insinuet dicrante iusticia vt fideliter agat: ⁊ ne vacu⁹ reuertat⁊ pcipiente: ceteris ⁊ maxime timore/vt iter accelerarent dep̄recātib⁹: ꝑ occultos quosdā muri exit⁹ dimissus est. At ille hostiū cuneos penetrās securus: omni aue velocior/in momēto/in ictu oculi/vsq̄ ad portas noue hierusalē peuenit. Quas cum clausas repperisset ⁊ pulsasset: ianitor⁹ egre ferētib⁹ q̄ intrepeste noctis silētio ciuitatē impleret clamorib⁹: ⁊ regi ipsi importunus esse non vereret: ille pseuerabat pulsans: ⁊ amplius loquebat. Aperite mihi inq̄t portas iusticie: ⁊ ingressus in eas cōfitebor dño regi nostro in oratione meo sm multitudinez doloz meoz q̄ sunt in corde meo. Hec inq̄t porta dñi mei iusticia me misit ad vos: vt introducar ad regez: q: ad ipm habeo secreta q̄ perferā. Vox turbinis audita est in terra nostra. Et cū cognouisset nūcius esse iusticie: introduci eū p̄cepit. Ingressa oratio ad regē: ado: auit ⁊ ait: Rex in eternum viue. Et ille. Recte ne sunt oīa circa dñm tuū: ⁊ q̄ illi sunt? Et oratio. Recte dñe: vestri gra. Porro vnū ē necessariū. Seru⁹ ille vester a comib⁹ vnic⁹ miū/ad imperiū regis erept⁹/diuertit ad militē vestrum dñm meuz: ⁊ dñe mi terra illa australis ⁊ arēs est ⁊ cibū nō hz. Det dñs benedictionē/⁊ terra nostra det fructū suū: ⁊ cōgregati hostes in multitudine vt dimicēt cōtra nos. Da nobis dñe auxiliū de tribulatione q: nō est alius q̄ pugnet ꝓ nobis: nisi tu de⁹ noster. Porro rex noster cui⁹ natura bonitas motus his lachrymis: ait: Quē mittemus? Ad quē charitas. Ecce ego dñe: mitte me. Rex aūt querebat de socijs: sed charitas domestica sibi familiā rndit sufficere. Exit ergo vna cū nobili illo comitatu suo: gaudio/pace/patiētia/ longanimitate/ benignitate/bonitate/mansuetudine. Dis stipatus dux insignis ꝓgreditur: cernuq̄ de victoria/erecto signo triumphali: primā perrūpit inimicoz: secundāq̄ custodiā. Cūq̄ venisset ad portaz: vltro aperta est ei. Ad cuius ingressum facta est leticia magna in oppido. Cūq̄ suadēte gaudio/vociferarentur oēs ⁊ acclamarent: exortus clamor extero⁹ castra perterruit. Et illi. Que est ista inquisunt vox exultatiōis in auribus nostris de castris israel? Nō ita erat heri ⁊ nudiustertij? Forte venit eis auxiliū: ⁊ imperū faciēt in nos. ſfugiam? ergo israel: dñs enim pugnat ꝓ eis cōtra nos. Interim charitas more impatiens ordinari exercitū: aperiri portas: ⁊ psequi p̄cepit inimicos: aperte denūcians: vadā ad portas inferi. Sicq̄ vno impetu vniuersus charitatis exercit⁹ ꝓcedit: quos babylonij nō ferētes fugiūt: sed nō effugiūt. Ladūt a latere ⁊ mortis mille: ⁊ a dextris charitatis decem milia.

ps.xc.

Cſſinūnt diui Bernardi sententie.

Incipit expositio venerabilis Bernardi abbatis clareuallis/in cātica cāticoz. Sermo. ſ.

A Religiosa docendi secularia

ſ. Cor.iij

ſ. Cor.ij

Jbidem

ps.ſ. B

Obis fratres alia q̄ alijs de seculo: aut certe aliter dicēda sunt. Illis siquidē lac potū dat⁹ ⁊ nō escā qui apl̄ formā tenet in docēdo. Nā spiritalib⁹ solidiora apponēda esse: itidē ipse suo docet exēplo. Loquimur iquiēs/nō in doctis humane sapiētie verbis: sed in doctrina spūs/spūalib⁹ spūalia cōparātes. Jtē sapiētiā loquimur inter ꝓfectos: quales vos nimirū esse cōfido: nisi frustra forte iā ex longo/studijs estijs celestib⁹ occupati: exercitati sensib⁹? ⁊ lege dei meditātes die ac nocte. Fratēs parate fauces nō lacti: sed pani. Est panis apud Salomonē: iscz admodum splēdidus sapidusq̄: libū dico q̄ Cātica cāticoz inscribit. Proferatur si placet ⁊ frāgat. Nā de verbis Ecclesiastes satis (ni fallor) ꝓ dei gratia instructi estis/mūdi hui⁹ cognoscere et cōtenere vanitatē. Quid et parabolas! An nō vita ⁊ mores vestri iurta eā/que in ipīs inuenit doctrinā;

Universidad de Deusto
Biblioteca

sufficiēter emēdāri sunt ⁊ informati? Proinde illis ambobus prelibaris: quos nihilominus de amici arca ꝑstitos accepistis: accedite ⁊ ad tertiū hūc panē: vt ꝓberis fortiā potiora. ¶ Cū em duo sint mala: q̄ vel sola vel maxime militāt aduersus alam: vanus scz amor: mūdi: ⁊ superflu⁹ sui: pestis vtriq; duo illi libri obuiare noscunt. alter farculo disciplīe/prauaq; queq; in moribꝰ ⁊ carnis superfluā resecās: alter luce rōnis in omni gr̄a mūdi fucū vanitatis sagaciter deprehēdens/veraciterq; distinguēs a solido vitatio. Deniq; vniuersis humanis studijs ac mūdanis desiderijs ꝑtulit deū timere: eiusq; obseruare mādata. Merito quidē. Vere erenī sapiētie primū illud initiū: scdm cōsummatio est. Si tñ cōstat vobis nō aliud verā ⁊ cōsummatā esse sapiētiā: q̄ declinare a malo et facere bonū. itēq; recedere a malo neminē posse perfecte absq; timore dei: nec bonū opus oīno esse ꝑfecte absq; timoꝛe dei: nec bonū opus oīno esse ꝑfecte observantiā mādatoꝝ. Depulsis ergo duob⁹ malis/duoꝝ lectione liboꝝ: cōpetēter iam accedīt ad hunc sacrū theoriā cūq; sermonē: qui cū sit amboꝝ fructꝰ: nō nisi sobꝝ mētib⁹ et auribꝰ oīno credēdus est. Alioq̄n ante carnē discipline studijs edomitā et mancipatā spiritui: ante spretā et abiectā seculi pompā ⁊ sarcinā: indigne ab impuris lectio sancta ꝓsumit. Quō nēpe lux succassuz circūfundit oculos cecos vel clausos: ita animalis homo nō percipit ea que sunt spūs dei. Quippe spūssanct⁹ disciplīe effugiet ficū: qđ est vita incōrinēs. Sed nec erit ei vnq̄ para cuz mūdi vanitate: cū vitatis sit spūs. Que em societas ei q̄ desursum est sapiētie: ⁊ sapientie mundi que stulticia est apud deū: aut sapiētie carnis que et ipsa inimica est deo? Puto aut ēq̄ iam nō habebit vñ aduersum nos murmuret is/qui nobis de via venit amicus: cū et tertiū istū insimpserit panē. Sed quis franget? Adest paterfamilias cognoscite dñm in fractione panis. Quis em alter idoneus? Nō equidem ego mihi istud temere arrogauerim. Sic spectetis ad me vt ex me non expectetis. Nam ⁊ ego vnus sum de expectātib⁹/nūdicans ⁊ ipse vobiscū cibū aīe mee: alimoniaz spūs. Reuera pauper ⁊ inops pullo ad eū qui aperit ⁊ nemo claudit: sup sermonis huius ꝓfunditissimo sacramēto. ¶ Oculi omniū in te sperāt dne. Paruuli petierūt panē: nō est qui frangat eis. Speraturā a benignitate tua. O pissime frange esurientib⁹ panē tuū: meis quidē (si dignaris) manibus: sed tuis viribus. Die quesο nobis a quo: de quo: ad quē ve ħ;; Osculetur me osculo oris sui? Aut quale est istud ita subitaneū: ⁊ factum repēre de medio sermonis exordiū? Sic quippe in verba ꝓrumpit quasi quēpiā loquentē premiserit: cui cōsequēter respōdentē ⁊ hāc introducat ꝑsonā: quecūq; est ipsa/q̄ osculū flagitat. Deinde si se osculari a nescio quo vel petit vel ꝓcipit: cur figr̄aliter a noīatim oīe: ⁊ oīe suo illius quasi aliud q̄ os: aut alienū ⁊ nō potiꝰ suū exhibere sibi soleāt osculātes? Quāq; nec hoc quidē dicit: osculetur me oīe suo: sed aliud ꝑfecto inusitatius/osculo inquit oris sui. Et quidē iocūdū eloquiū: qđ ab osculo ꝓcipiū sumit: ⁊ blāda ipsa quedā scriptura facies facile afficit et allicit ad legēdū: ita vt qđ in ea later: delectet etiā cū labore inuestigare: nec fatiget inquirēdi forte difficultas: vbi eloquiū suauitas mulcet. Verū que nō valde attentū faciat istiusmodi principiū fine ꝓncipio: ⁊ nouitas locutionis in veteri libro? Vñ cōstat hoc opus nō humano ingenio: sed spūs arte ita cōpositū: vt q̄uis sit difficile intellectu: sit tñ in q̄situ delectabile. Sed q̄d? Titulum ꝓterimus? Nō oportet ne vnū quidē iota: q̄n ⁊ minutias subemur colligere fragmētoꝝ ne pereāt. ¶ Titulus talis est. Incipiūt cātica canticoꝝ Salomonis. Obserua in primis pacifici nomē qđ est Salomō: cōuenire ꝓncipio libri q̄ icipit a signo pacis. i. ab osculo: simulq; aduerte huiusce modi ꝓncipijs solas ad hāc intelligēdā scripturā/mētes imitari pacificas: q̄ sese iā a vitioꝝ vēdicare ꝓturbationib⁹: ⁊ curarū tumultib⁹ ꝓualent. Dehinc ne hoc q̄ ociosum putes: qđ non simpliciter cantica; sed Cantica canticoꝝ habet inscriptio. ¶ Multa q̄ppe legi cantica in scripturis: ⁊ nullū illoꝝ memini taliter appellari. Cecinit israel carnē dño: q̄ gladiū pariter et iugum euaserit pharaonis: gemino maris mirabiliter liberatus simul ⁊ vindicatꝰ obsequio. Non tñ qđ cecinit: dictum est canticum canticoꝝ: sed si bene recolo: cecinit Cait scriptura) israel carnē hoc dño. Cecinit etiā delbora: cecinit et iudith: cecinit et mater samuelis: ꝓphete q̄ aliqui cecinerūt: ⁊ nemo eoꝝ legit appellasse canticū suū cantica canticoꝝ. Bene oēs (si fallo:) cecinisse reperies ꝓ quocūq; suo suoꝝ ve percepto cōmodo. Verbi gr̄a: ꝓ obtētu victorie: ꝓ euasione periculi: aut ꝓ cupite rei qualiscūq; adepto bñficio. Ita ergo plerique cecinerūt singuli ꝓ singulis causis: ne ingrati diuinis bñficijs inuenirentur: iuxta illud: Confitebīt tibi cū benefeceris ei. At vo rex iste Salomon sapiētia singularis: sublimis gr̄a: reb⁹ affluēs pace securus: nullius taliū eguisse cognoscitur: ꝓ quo accepto ista decātare libuerit. Sed nec scriptura ipsa sui vsuī tale aliquid significare videt. Itaq; diuinit⁹ inspiratus christi ⁊ ecclesie laudes: ⁊ sacri amoris gratiam: et eterni cōnubij cecinit sacramēta. simulq; expressit sancte desideriū aīe: et epithalamiū carmē exultās in spū iocundo cōposuit eulogio: figurato tñ. Nimirū velabat et ipse instar moysi/faciē suam nō minus forsitan in hac ꝑte fulgentē: eo q̄ illo adhuc in rēpore/nemo aut rarus erat q̄ reuelata facie gloriam istā speculari sufficeret. ¶ Igitur ꝓ sui excellentia/reor: nuptiale hoc carmē hymēi titulo ꝓsignirī: vt merito Cantica canticoꝝ singulariter appelletur: sicut is quoq; cui canit singulariter est dictus/rex regū et dño dominātiū. Ceterū vos si vestrā experiētiā aduertatis: nōne in victoria qua vicit mundum fides vestra: ⁊ in exitu vestro de lacu miserie ⁊ de luto fecis/castastis ⁊ ipsi dño canticū nouū q: mirabilia fecit? Rursus cū adiecit primū supra petrā statuere pedes vestros: ⁊ dirigere gressus vestros: puto q̄ ⁊ tūc nihilominus ꝓ inducta nouitate vite/immissum sit in os vestrū canticum nouū carmen deo nostro. Quid cū penitētib⁹ vobis non solū peccata dimisit: sed insuper ꝓmisit et ꝓmia: nō multo magis spe gaudētes futuroꝝ bonoꝝ/cāstastis in vijs dñi q̄n magna est gloria dñi? Et si cui forte vestrum clausum vel obscurū aliquid de scripturis interdum eluxerit tunc ꝓ: cuius necesse est ꝓ: o percepta celestis panis alimonia/diuinas mulceat aures in voce exultatiōis et cōfessionis sonus epulātis. Sed ⁊ ī quotidianis exercitijs ⁊ bellis q̄ nulla hora pie in christo viuētib⁹ desunt: a carne/a mūdo/a diabolo/sicut militiā esse vitā hoīs sup terrā incessanter exprimini in vobismetipsis: quotidiana necesse est cātica ꝓ assecutis victorijs inouari. ¶ Quotiēs tētatio supgrauat: aut vitiū subiugat: aut iminēs periculū declinat: aut laqueꝰ insidiātis deprehēdit: aut annosa ⁊ inueterata quecūq; aīe passio semel ꝑfecteq; sanat: aut multū diuq; cupita/⁊ sepiꝰ petita/virtus tandē aliqñ dei munere obtinet: quid nisi toties iuxta ꝓphetā/personat gratiarū actio ⁊ vox laudis: ⁊ ad singula queq; bñficia bndicitur deus in donis suis? Alioq̄n ingratus reputabit: cū discussio venerit: qui non poterit dicere deo: Cantabiles mihi erant iustificatiōes tue in loco pegrinationis mee. Arbitro: vos in vobismetipsis illa iam recognoscere que in psalterio nō Cantica canticoꝝ: sed cātica graduū appellant: eo q̄ ad singulos ꝑfectꝰ vestros/iuxta ascensiones quas quisq; in corde suo disposuit: singula sint cātica de ꝓmeēda ad laudē ⁊ gloriā ꝓmonētis. Quonā modo impleat aliter ille versiculus nō video: Vox exultatiōis ⁊ salutis in tabernaculis iusto: uz: aut certe apīs illa pulcherrima saluberrimaq; exhoꝛtatio: In psalmis/hymnis/⁊ cāticis spiritalib⁹ cāntates ⁊ psallentes in cordibꝰ vestris dño. ¶ Sed est canticū qđ ex sui singulari dignitate ⁊ suauitate/cūctis merito q̄ memoꝛamus: ⁊ si qua sunt alia antecellit: ⁊ iure hoc appellauerim Canticū canticoꝝ; quia ceteroꝝ omniū ipsum est fructus. Istiusmodi

di canticū sola vncio docet: sola addiscit experiētia. Experti recognoscāt: inexperti inardescāt: desiderio nō tā cognoscēdi q̄ experiēdi. Nō est em strepꝰ oris: sed iubilus cordis: nō sonus labioꝝ/sed motus gaudioꝝ: voluntatī/nō vocum cōsonantia. Nō auditur foris: nec em in publico personat: sola q̄ cantat audit ⁊ cui cantat. i. spōsus ⁊ sponsa. Est quippe nuptiale carmen exprimens castos iocūdosq; cōplexus animoꝝ: morum cōcordia: affectuūq; cōsentanea ad alterutrū charitatē. ¶ Ceteruz nō est illud cantare seu audire aie puerilis/⁊ neophite adhuc ⁊ recēter cōuerse de seculo: sed ꝓuecte iam ⁊ erudite mētis: que suis nimirū ꝓfectib⁹ deo ꝓmouēre inrantū iā creuerit: quatenus ad perfectā etate: ⁊ ad nubiles quodāmodo puenerit annos: annos dico meritoꝝ nō tēporꝝ facta nuptijs celestis spōsi idonea: qualis deniq; suo loco plenius describetur. Sed preterit hora: q̄ nos exire vrget ad opera manuū: ⁊ pauptas/⁊ institutio regularis. Eras in nomine dñi qđ ceperamus: ꝓsequemur de osculo: quia de titulo hodiernus sermo nos expediuit.

¶ De incarnatione christi per patriarchas ⁊ prophetas prenūciata: ⁊ ardētissime ab eis expectata. Sermo. ij.

Rdoꝛez desideriꝫ patrū suspirantiū christi in carne ꝓsentiam/frequētissime cogitās/cōpungoꝛ ⁊ confundoꝛ in memetipso: ⁊ nūc vix cōtineo lachrymas. ita puder repotia toꝛpoisq; miserabiliū rēpoꝝ horum. Cui nāq; nostrū tantū ingerat gaudiū gratie hui⁹ exhibitio: quantū veteriꝫ sanctis accēderat desideriū promissio? Ecce em q̄multi in hac eius q̄ proxime celebrāda est natiuitate: gaudebūr: sed vtiā de natiuitate: nō de vanitate. Illoꝝ ergo desideriū flagrās ⁊ pie expectatiōis affectū spirat mihi vox ista: Osculetur me osculo oris sui. Senserat nimirū in spū quisqs tūc spūalis esse poterat: quāra foret gr̄a diffusa in labijs illis: ꝓpterea loquēs in desiderio aīe aiebat: Osculet me osculo oris sui: nimirū oīmodis cupiēs tāte suauitatis participio nō fraudari. Sicebat em perfectus quisq;: Quo mihi oꝛa hec femininebia ꝓphetarū? Ipse potiꝰ spēciosus forma ꝓ filijs hominū: ipse me osculet osculo oris sui. Nō audio iā Moysen: impediti oꝛis siquidē lingue factus est mihi. Esaie labia immūda sunt. Hieremias nescit loq̄: q: puer est: ⁊ ꝓphere oēs elingues sunt. Ipse ipse quē loquunt: ipse loquat: ipse me osculet osculo oris sui. Non in eis iā: aut ꝓ eos loquat mihi: qñ tenebꝛosa aqua in nubibꝰ aeris: sed ipse me osculet osculo oris sui: cuius gratiosa ꝑsentia/⁊ admirāde fluēta doctrine fiant in me fons aq̄ saliētis in vitā eternā. ¶ Quē vnxit pater oleo leticie ꝓ cōsoꝛtib⁹ suis: numqd nō ex ipso mihi vberio: infundit gr̄a: si tñ dignet me osculari osculo oris sui? Cuiꝰ vtiq; sermo viuus ⁊ efficax osculū mihi est: nō quidē cōiunctio labioꝝ: que interdū pacē mentit animoꝝ: sed plane infusio gaudioꝝ reuelatio secretoꝝ: mira quedā ⁊ quodāmodo indiscreta cōmixtio supni luminis ⁊ illuminate mētis. Adhereō quippe deo vnus spūs est. Merito ꝓinde vitiōes ⁊ somnia nō recipio: figuras ⁊ enigmata nolo: ipsas q̄ angelicas fastidio spēs. Quippe ⁊ ipsos lōge supat iesus meꝰ spē sua ⁊ pulchritudine sua. Nō ergo aliū siue angelum/siue hominē: sed ipsum peto osculari me osculo oris sui. Nec sane ꝑsumo me osculatū iri ab oꝛe ipsius: est em hoc assumpti hoīs vnice felicitatis ⁊ prerogatiue singularis sed humilius ab osculo oris sui peto me osculari: qđ cōmuneq; est multoꝝ q̄ dicere possunt: ⁊ nos oēs de plenitudine eius accepimus. ¶ Intēdite. Sit os osculans verbū assumēs: osculatū caro que assumit: osculum vo qđ pariter ab osculāte ⁊ osculato cōficitur: persona ipsa et vtroq; cōpacta/mediatoꝛ dei ⁊ hominū homo christus iesus. Hac ergo ratione sanctoꝝ nemo dicere ꝑsumebat. Osculet me oꝛe suo: sed tm̄ osculo oris sui: ipsi sane seruantes prerogatiuā istā/cui singulariter semelq; os verbi impressum tūc est: cū el se coꝛpoꝛaliter plenitudo omnis diuinitatis indulsit. Felix osculū/ac stupēda dignatione mirabile: in quo nō os os tm̄ ipsius: ꝓpterea loquēs in desiderio aīe aiebat: Osculet me osculo oris sui: nimirū oīmodis cupiēs tāte suauitatis participio nō fraudari. Sicebat em perfectus quisq;: Quo mihi oꝛa hec femininebia ꝓphetarū? Ipse potiꝰ spēciosus forma ꝓ filijs hominū: ipse me osculet osculo oris sui. Nō audio iā Moysen: impediti oꝛis siquidē lingue factus est mihi. Esaie labia immūda sunt. Hieremias nescit loq̄: q: puer est: ⁊ ꝓphere oēs elingues sunt. Ipse ipse quē loquunt: ipse loquat: ipse me osculet osculo oris sui. Non in eis iā: aut ꝓ eos loquat mihi: qñ tenebꝛosa aqua in nubibꝰ aeris: sed ipse me osculet osculo oris sui: cuius gratiosa ꝑsentia/⁊ admirāde fluēta doctrine fiant in me fons aq̄ saliētis in vitā eternā. ¶ Quē vnxit pater oleo leticie ꝓ cōsoꝛtibꝰ suis: numqd nō ex ipso mihi vberio: infundit gr̄a: si tñ dignet me osculari osculo oris sui? Cuiꝰ vtiq; sermo viuus ⁊ efficax osculū mihi est: nō quidē cōiunctio labioꝝ: que interdū pacē mentit animoꝝ: sed plane infusio gaudioꝝ reuelatio secretoꝝ: mira quedā ⁊ quodāmodo indiscreta cōmixtio supni luminis ⁊ illuminate mētis. Adhereō quippe deo vnus spūs est. Merito ꝓinde vitiōes ⁊ somnia nō recipio: figuras ⁊ enigmata nolo: ipsas q̄ angelicas fastidio spēs. Quippe ⁊ ipsos lōge supat iesus meꝰ spē sua ⁊ pulchritudine sua. Nō ergo aliū siue angelum/siue hominē: sed ipsum peto osculari me osculo oris sui. Nec sane ꝑsumo me osculatū iri ab oꝛe ipsius: est em hoc assumpti hoīs vnice felicitatis ⁊ prerogatiue singularis sed humilius ab osculo oris sui peto me osculari: qđ cōmuneq; est multoꝝ q̄ dicere possunt: ⁊ nos oēs de plenitudine eius accepimus. ¶ Intēdite. Sit os osculans verbū assumēs: osculatū caro que assumit: osculum vo qđ pariter ab osculāte ⁊ osculato cōficitur: persona ipsa et vtroq; cōpacta/mediatoꝛ dei ⁊ hominū homo christus iesus. Hac ergo ratione sanctoꝝ nemo dicere ꝑsumebat. Osculet me oꝛe suo: sed tm̄ osculo oris sui: ipsi sane seruantes prerogatiuā istā/cui singulariter semelq; os ver-

Lege integrū hunc sermonē tunc assumes eo mirabit' et dilatabit' cor tuum

Universidad de Deusto

Esaie xxviii. Eccli xxxvi. Ibidem Abuc. ii. esa. xiii. Esa. lxvi

hoc idē ⁊ vos recognoscitis de scripturis. Inde ꝓfecto erāt querule ille ⁊ plene murmure voces. Māda remāda. Expecta reexpecta. Modicum ibi: modicū ibi. Inde anxie ille ⁊ plene pietate ꝑces. Da mercedē dñe sustinentibus te: vt ꝓphete tui fideles sueniant. Itē. Suscita dñe precatiōes quas locuti sunt in noīe tuo ꝓphete p:iores. Inde blāde ille ⁊ plene cōsolatiōe ꝓmissiones. Ecce apparebit dñs ⁊ non mentiet: si moꝛa fecerit expecta eū: q: veniēs veniet ⁊ nō tardabit. Itē. Ꝓpope est vt veniat tēpus ei⁹: ⁊ dies ei⁹ nō elōgabunt. Et ex ꝑsona ꝓmissi. Ecce ego (inquit) declino in vos vt flumē pacis: ⁊ vt torrēs inūdans gloꝛie gētiū. In quib⁹ bis satis apparet ⁊ predicatoꝛ istātia: ⁊ difficultās ꝓpoꝛ. Sic itaq; ⁊ plebs murmurabat: ⁊ fides mutabat: ⁊ (iuxta esaie vaticiniū) angeli pacis amare flebāt. ¶ Ne ḡ vniuersus gen⁹ hūanū moꝛā faciēre christo/desperatiōe piret: dū se cōtemni suspicaret in firma moꝛtalitas: fuerit recōciliatiōis cū deo de grātotiēs reꝛomissa differeret: scīs q; dei spūs certi erāt: certitudinē de carnis ꝑsentia exoptrabāt: ac signū reformande pacis ꝓpter pusillanimes ⁊ incredulos/omni instantia reqrebāt. Oꝛadix iesse qui stas in signū populoꝛ: q;

Esa. xi. Luce. x. ps. xcv.

multi reges ⁊ ꝓphete voluerūt te videre ⁊ nō viderūt: ſfelix tū es ioseph symeon: cui senectꝰ in misericordia vberi. Ita nēpe exultauit vt videret desiderū signū: ⁊ vidit ⁊ gaudiuꝫ est. Acceptoq; osculo pacis/in pace dimittit: ante tū aperte ꝓnūcians iesum esse natū in signū cui cōtradicēdū erat. Omnino ita fuit. Cōtradictum est exoꝛto signo pacis: sed ab his qui oderūt pacē. Nā pax hoib⁹ bone volūtatis. Maliuolis aūt petra scādali ⁊ lapis offensionis. Herodes denicq; turbat⁹ est: ⁊ oīs hierosolyma cū illo. Siquidē in ꝓpria venit: ⁊ sui eū non receperūt. ſfelices illi in sua ꝓnoctatione pastoꝛes: q̄ signi hui⁹ visione digni habiti sunt. Jā tūc se absc̄debat a sapiētib⁹ et ꝓudentib⁹: ⁊ reuelabat parunlis. Et herodes videre voluit: sed q: nō bona volūtate: non meruit. Pacis siquidem signū erat datū tm̄ hoibus bone volūtatis. Herodi vo ⁊ similib⁹ eius/nō dabit nisi signū Jone ꝓphete. ¶ Poꝛro ad pastoꝛes: ⁊ hoc (ait angelus) vobis signuꝫ: vobis humilib⁹: vobis obedientib⁹: vobis nō alta sapientib⁹: vobis vigilātibus: ⁊ i lege dei meditātib⁹ die ac nocte. Hoc (inquit) vobis signuꝫ. Quod? Nō angeli ꝓmittebant: q̄ populi requirebāt: quod ꝓphete predixerāt: hoc fecit dñs nūc ⁊ ostēdit vobis: i quo recipiant increduli fidem: pusillanimes spem: perfecti securitatem. Hoc ergo vobis signū. Cuius rei signū? Jndulgētie/gratie/pacis/ ⁊ pacis cuius non erit finis. Hoc est ergo signum. Jnuenietis infantē pānis quidē inuolutū ⁊ positū in ꝓsepio.

Luce. ii. Luce. iii. Mat. iii. Joh. i. Luce. x. ps. cxl. ps. xcv. Heb. iiii. Luce. vii. Esa. lii. Luce. vii. ps. cxlv. Exodi xxxiii. Rom. v Esa. viii.

Deus est tū in ipso mundū recōciliās sibi. Mouetur ꝓpter peccata vestra: ⁊ resurget ꝓpter iustificationem vestrā: vt iustificati p fidem/pacē habeatis ad deū. ¶ Hoc signū pacis ꝓphēta quōdā regi Achaz ꝓponebat petendū a dño deo suo: siue in inferno deoꝛsum. Sed impius rex recusauit/nō credēs miser/q̄ in signo hoc ima summis in pace sociāda essent: quatenus ⁊ inferi dño descēdēre salutati in osculo sancto signū pacis ⁊ ipsi recipiant: ⁊ supni spūs idipm nihilomin⁹ cū ad celos redierit: eterna suauitate participēt. Sermo finiendus est: sed vt q̄ō i eo dispurati⁹ est: breui recolligā summa: pater hoc sancti osculū duabus ex causis necessarie indultū mundo: vt i firmis faceret fidē: ⁊ desiderio satisfaceret ꝓfectoꝛ. Poꝛro ipm osculū esse nō aliud q̄ mediatoꝛē dei ⁊ hoim: hoiem iesuꝫ existū. Qui cū patre et spūsctō viuit ⁊ regnat deus p oīa secula seculoꝛ. Amen.

¶ De osculo pedis/manus/⁊ oꝛis dñi ⁊c. Sermo. iii.

Odie legimus in libꝛo experiētie. Couertimini ad vosipsos: et attendat vnusquisq; cōsciētiā suā sup his q̄ dicēda sunt. Exploꝛare velim si cui vnq̄ vestrū ex sentētia dicere datū fit: Osculet̄ me osculo oꝛis sui. Nō est em̄ culusuis hoim ex affectu hoc dicere: sed si quis ex oꝛe christi spūale osculū vel semel accepit: hūc ꝓpriū experimētum ꝓfecto solicitat ⁊ repetit libēs. Ego arbitꝛoꝛ neminē vel scire posse q̄d sit: nisi q̄ accipit. Est q̄ppe manna absc̄ditū: ⁊ solus qui edit adhuc eluriet. Est fons signat⁹ cui nō cōicat alienus: sed solus q̄ bibit adhuc sitiet

Ps. l.

Audi exꝑtū quō reqrit. Redde mihi (inquit) leticiam salutaris tui. Minime ergo id sibi arroget mei sitis aīa onerata peccatis: fuerit adhuc carnis obnoxia passioīb⁹ que suauitatē spūs necdū senserit: internoꝛ ignara atq; inexperta penitus gaudioꝛ. ¶ Ostendo tū ei que hmōi est: locū in salutari sibi cōgruentem. Nō temere assurgat ad os serenissimi spōsi: sed ad pedes seuerissimi dñi meā pauida iaceat: ⁊ cū publicano terrā tremēs/nō celum aspiciat: ne cōfusa in luminaꝛib⁹ celi facies assueta tenebꝛis/opp:imat a gloꝛia: atq; insolitis reuerberata splendoꝛib⁹ maiestatis dēfioꝛis rursum cecitate caliginis obvoluat. Nō tibi o quecūq; es talis aīa/nō tibi ille locus vilis aut despicabilis videat: vbi sancta peccatrix peccata deposuit: induit sanctitatē. Jbi ethiopissa mutauit pellē: ⁊ in nouū restituta candoꝛe: iam tūc fiducialiter veraciterq; respōdebat exꝓbꝛatib⁹ sibi verbū. ¶ Nigra sum sed formosa filie hierusalē. Miraris quanam id arte potuerit: vel quib⁹ obtinuerit meritis? Paucis accipe. ſſleuit amare: ⁊ de intimis viscerib⁹ longa suspiria trahens/ salutarib⁹ intra se succussa singultib⁹/ felleos humoꝛes euomuit. Celestis medicus celerrime subuenit: quia velociter currit sermo eius. ¶ Nūquid nō potio est sermo dei? Est vtiq; fortis ⁊ vehemēs ⁊ scrutans coꝛda ⁊ renes

Cañ. i. Psal. cxl vii. Ps. Heb. iiii.

Denicq; sermo dei viu⁹ ⁊ efficax ⁊ penetrabilioꝛ omni gladio ancipiti: pertingēs vsq; ad diuisionē anime ac spūs: cōpagum q̄q; ⁊ medullaꝛū: ⁊ discretoꝛ cogitationū. Qui⁹ ergo beate penitentis exēplo ꝓsternere ⁊ tu o misera/vt desinas esse misera: ꝓsternere ⁊ tu in terraꝫ: amplectere pedes: placa osculis: riga lachꝛymis: quib⁹ nō illū laues sed te: ⁊ fiaovna de grege tonsarum que ascendūt de lauacro. Jta sane vt suffusum pudoꝛe ac meroꝛe vultum nō ante sustollere audeas: q̄q; audias ⁊ ipsa: dimittūtur tibi peccata tua: q̄q; audias. Consurge consurge captiua filia syon: cōsurge excutere de puluere. ¶ Sumpto itaq; ad pedes primo osculoꝛ: nec sic quidem ꝓsumes statim ad osculum oꝛis assurgere: sed erit tibi gradus ad ipsum mediū quoddam aliud osculū: q̄ scōo loco ad manū accipies. De quo ⁊ ralem accipe rationē. Si dixerit mihi ie⁹ sus: dimittūtur tibi peccata tua: nisi ego peccare desiero quid ꝓderit? Exui tunicā meā: si reinduero eā quantū ꝓfeci? Si rursus pedes meos quos lauerā: inquinauero nūquid aliq̄d latuisse valebit? Soꝛdēs omni genere vitiorū iacui diu in luto feci: sed erit sine dubio recidēti q̄ iacenti deteri⁹. Denicq; qui me sanū fecit: ipsum mihi dixisse recoꝛdoꝛ. Ecce sanus factus es: vade iam amplius noli peccare: ne deterius aliquid tibi cōtingat. Qui aūt dedit voluntatē penitēdi: opus est vt addat ⁊ cōtinēdi virtutē ne iterē penitēda: faciāq; nouissima mea peioꝛa prioꝛib⁹. Ve em̄ mihi etiā penitēti/si statim subtraxerit manū: sine quo nihil possum facere. Nihil inquā: q: nec penitere nec cōtinere. Audio ꝓinde q̄d cōsulit sapiens. Verbuꝫ (inquit) in oꝛatione ne iteres. Paueo ⁊ q̄d iudex intentat arboꝛi nō faciēti fructū bonū. Fateoꝛ ꝓ hmōi nō sum omnino cōtentus ꝓioꝛi gratia: qua iam maloꝛ sum penitēs: nisi ⁊ scōam accepero: vt videlz dignos faciā penitētie fructꝰ: ⁊ deinceps nō reuertar ad vomitum. ¶ Hoc ergo restat mihi primus petendū ⁊ accipiēduꝫ: q̄ ꝓsumā altioꝛa ⁊ sacratioꝛa cōtingere. Nolo repēte fieri summus paulatim ꝓficere volo. Quantū displicet deo impudentia peccatoꝛis: tantū penitētis verecundia placet. Citius placas eū si mensurā tuā seruaueris: ⁊ altioꝛa te nō quesieris. Vōgus saltus ⁊ arduus est de pede ad os: sed nec accessus cōueniens. Quid em̄? Recēti adhuc respersus puluere: oꝛa sacra cōtinges? Veri de luto tractus: hodie

Luc. vii. Esa. lii. Ps. Mat. iii. ij. Pe. ii. Ecc. iii.

vultui glorie ꝓsentaris? Per manū tibi trāsitus fit. Illa ꝓinus te tergat: illa te erigat. Quō erigar: dādo vnde ꝓsumas. Quid istud: Deco: cōtinētie ⁊ digni penitētie fructꝰ: que sunt opera pietatis. Hec te de sterco:e erigēt in spem audēdi potioꝛa. Sane accipiēdo donū osculare manū: hoc est nō tibi: sꝫ nomini eius da gloriā. Da semel ⁊ da iterū: tum ꝓ donatis criminib⁹: tū ꝓ collatis virtutib⁹. Aut certe videto vñ munias frontē cōtra ictus istos

ps. cxiii. ſ. cor. iiii B

Quid habes q̄d nō accepisti: Si aūt accepisti: q̄d gloriaris quasi nō acceperis: ¶ Jam tandē in osculis duobus geminū habēs diuine dignatiōis experimentū: forsan nō cōfunderis ꝓsumere sanctioꝛa. Quātū quippe crescis in gratiā: tantū ⁊ in fiduciā dilataris. Jnde sit vt ⁊ ames ardētius: ⁊ pulses fidentius ꝓ eo q̄d tibi deesse sentis. Poꝛro pulsanti aperiet. Jā summū illud quodcūq; est: summe dignatiōis/⁊ mire suauitatis osculū/credo non

ps. cxiii

negabit sic affecto. Hec vsa: hic oꝛdo. Primo ad pedes pcidimus ⁊ ploꝛamus coꝛā dño q̄ fecit nos: ea q̄ fecim⁹ nos. Sc̄do manū querimus subleuātis ⁊ roborantis genua dissoluta. Postremo cū ista multis precib⁹ ⁊ lachꝛymis obtinemus: Tū demū audemus fortitan ad ipsum os gloie caput attollere: panēs ⁊ tremēs dico nō solum speculandū: sed etiā osculādū: q: spūs ante faciē nostrā christus dñs: eni adherētes in osculo sancto/vnus spūs ipsi⁹ dignatiōe efficimur. Tibi dñe iesu/tibi merito dixit coꝛ meū: exquisiuit te facies mea: faciē tuā dne requirā.

ps. xxxvi. B

¶ Nēpe audītā fecisti mihi mane misericoꝛdiā tuā: cū iacenti ꝓimū in puluere: tuaq; deosculāri reuerēda vestigia: q̄ male viterā remisisti. Poꝛro in ꝓgressu diei letificasti aiam̄ serui tui: cū deinde in osculo manus etiā bene viuēdi gratiā indulsisti. Et nūc q̄d restat o bone dñe: nisi vt iā in plenitudine lucis/in feruoꝛe spūs/ad oꝛis q̄ osculū dignāter admitrēs/admpleas me leticia cū vultu tuo? Jndica mihi o suauissime/o serenissime/dica mihi vbi pascis: vbi cubas i meridie. Fratres bonū est nos hic esse: sed ecce aduocat nos diei malicia. Hi siquidē qui modo supueniſſe nūciantur: gratū cogūt rūpere magis q̄ finire sermonē. Ego exibo ad hospites: ne q̄d desit ofᵭ

Cañ. i.

ficijs eius de qua loquimur charitatis: ne forte ⁊ de nobis audire contingat: dicūt enim et nō faciūt. Vos oꝛate interim vt volūtaria oꝛis mei beneplacita faciat deus: ad vestrā ipsoꝛ edificationē/⁊ laudē et gloriā nois sui.

mat. xxiii

¶ De triplici ꝓfectu anime qui fit per osculum pedis/manus/⁊ oꝛis domini. Sermo. iiii.

C

Riplicem quendam

mar. xiii

anime ꝓfectū: sub noīe trīū osculoꝛ sermo hesternus cōplexus est. Nunq̄d excidit vobis? Jn mihi hodierna dispuratiōe ꝓsequēdus erit: prout parare dignabiſ in dulcedine sua pauperi deus. Diximus: si recolitis: illa oscula sumi ad pedes: ad manū: ad os: singula singulis referētes. Jn primo sane primo: dia dedicanē nostre cōuersionis. Sc̄dm aūt ꝓficīb⁹ indulgeſ. Poꝛro terciū sola experitur ⁊ rara pfectio. Ab hoc solo: q̄ vltimū positū est: sumpſit exoꝛdiuꝫ scriptura ista quā tractare suscepimus: ⁊ ipsi⁹ causa/reliqua duo a nobis adiuncta sunt. An vo necessarie/vos iudicabitis. Puto em̄ facies ipsa eloquū facile admonet ⁊ ista requirere. Mirū vo si nō ⁊ vos aduertitis oportere reuera esse aliud: siue alia oscula: a quib⁹ illud oꝛis distinguere voluit: qui dixit. Osculet̄ me osculo oꝛis sui. Cur em̄ cū sufficere poterat dixisse simpliciter: osculet̄ me: ꝓter moꝛem tū vsumq; loquendi distincte ⁊ signāter adiecit: osculo oꝛis sui: nisi vt ostēderet ipm q̄ petebat osculū summū esse: nō solum? Nōne denicq; ita inuicē loquunt: osculare me: vel da mihi osculū: ⁊ nemo sequit̄ vt dicat: oꝛe tuo: siue osculo oꝛis tui: Quid alterutꝝ osculari parantes/nū versus inuicē oꝛa tendimus: que tū ab inuicē nō requirimus nominatim? Denicq; q̄ narrat (verbi gra) a dño susceptū in osculo ꝓfitoꝛē: ⁊ osculat⁹ est (ait) eum nec addidit oꝛe suo: vel osculo oꝛis sui. Sic nimirū oīs et qui scribit: ⁊ qui loquit̄: ꝓfuit. ¶ Sunt ergo hi q̄ tres animarū affectus: siue ꝓfectus expertis dūtaxat satis noti ⁊ manifesti: cū aut de actis malis indulgētiā: aut de bonis agēdis gratiā: aut ipsius etiā indultoꝛis ⁊ benefactoris sui ꝓsentiā: eo quidē modo quo in coꝛpe fragili possibile est: obtinet intueri. Ceterū ꝓinus ⁊ scōm qua rōne oscula noſauerim: manifestius accipite. Osculum pacis indicium est: oēs nouimus. Poꝛro aūt si⁹ vt scriptura loquitur) peccata nostra separāt inter nos ⁊ deū: tollatur de medio q̄d interest: ⁊ paꝛ est. Cū ergo satisfacimus: vt ablato q̄d separat peccatoꝛ: recōciliemur: indulgētiā quā recipimus q̄d nisi quoddā osculum diterim pacis? Jdcq; interim nō alibi/q̄q; ad pedes sumēdū. ¶ Humilis q̄ppe ⁊ verecūda debet esse satisfactio: qua cuiēdaꝫ supba trāsgressio. Ar cū etiā ad viuendū emēdatius: deoq; dignius conuersandū: placita quadā amplioꝛis gre familiaritate donamur: amplioꝛi ⁊ fiducia caput iā leuamus de pulvere largitoꝛis (vt assolet) manum osculaturi: si tū de accepto munere/nō nostrā: sꝫ autoꝛis gloriā querimus: eiq; sua dona ⁊ nō nobis ascribimus. Alioq̄n si in te: ⁊ nō magis in dño gloiaris: ꝓpriā ꝓfecto: ⁊ nō dñi manū osculari cōuinceris. qō iuxta beati Job sentētiā/est iniqtas maxima: ⁊ negatio in deū. Si ergo ad scripture testimoniū/ ꝓpriā gloriā querere: ꝓpriā est osculari manū: ꝓfecto q̄ dat gloriā deo: dei ē: nō incōgrue manum osculari. Et in hominib⁹ quidē ita esse videmus: seruos videlz offensoꝛ dñoꝛ osculari solere pedes: cum ab ipsis veniā petūt: ⁊ paupes diuitū manus: cū ab eis munus accipiūt. ¶ Deū q: ipsius est de⁹: ⁊ nullis simplex illa substātia mēbris distincta coꝛporeis: erit fortan q̄ nullatenus de illo recipiat tale aliquid: sed a me sibi dei manus ⁊ pedes flagiter demōstrari: ficq; ꝑbari q̄d de osculo pedū manus vel diffinio. Sed q̄d si ⁊ ego vicissim ab ipso meo scisciatoꝛe de oꝛe q̄ dei requisiero: quatenus q̄d de oīs osculo scripturā loquit̄: ad deū pertinere demōstret. Nēpe aut cuiq; isto simul ⁊ illa habet: aut cum illis pariter ⁊ isto caret. Sed em̄ ⁊ os habet deus: quo docet hoiem sciētiā: ⁊ manū habet: qua dat escā omni carni: ⁊ pedes hꝫ: quoꝛ terra scabellū est: ad quos nimirū pcōres terre cōuersi atq; humiliari sanctificiāt. Hec inquā habet deus oīa ꝓ effectu nō per naturā. ¶ Jnuenit ꝓfecto apud deū ⁊ verecūda cōfessio quo se humiliādo deiciat: ⁊ piopta deuotio vbi se innouādo reficiat: ⁊ iocūda cōtēplatio vbi exceddo quiescat. Oīa oībus est qui oīa administrat: nec q̄q̄ est oīm ꝓpie. Nā q̄ō in se est: lucē habitat inaccessibilem: ⁊ paꝛ eius exuperat oīm sensuꝫ: ⁊ sapiētie ei⁹ nō est numerus: ⁊ magnitudinis eius nō est finis: nec pōt eū videre hō vt viuat. Nō q̄ longe ab vnoquoq; sit: qui esse omniū est: fine quo oīa nihil: sed vt tu plus mireris: ⁊ nil eo ꝓsentius: ⁊ nil incōꝓhensibilius. ¶ Quid nēpe cuiq; rei ꝓsentius q̄ esse suū? Quid cuiq; tū incōꝓhensibilius q̄ esse oīm. Sane esse oīm dixerim deū: nō q: illa sunt q̄ est ille: sed q: ex ipso: ⁊ p ipsuꝫ: ⁊ in ipso sunt oīa. Esse est ergo oīm que facta sunt: ipse facto: coꝛ: sed causale: non materiale. Tali pinde modo dignatur illa maiestas suis esse creaturis oībus quidēq; q̄ sunt: animātibus aūt q̄ et viuūt. Poꝛro rōne vtētib⁹ lux: recte vo vtētib⁹ virt⁹: viuentib⁹ gloria. Et in his oībus creādis/gubernādis/administrādis/mouēdis/ꝓmouēdis/imonādis/firmādis nullis coꝛporeis indiget instrumētis: q̄ oīa solo verbo ⁊ coꝛpoꝛa creauit ⁊ spūs. Anime coꝛporibus/⁊ coꝛporeis egēt sensib⁹: per q̄ sibi ꝓuicē innotescāt ⁊ valeāt. Ac non ita oī potēs deus: cui de sola voluntate sceleris suppetit efficiētia: rā creādis reb⁹ q̄q; ordinādis/ut voluerit. Valet cui vult: quātū vult: ⁊ absq; coꝛporali officio obsequio vemēboꝛ. Quid? Ad inuēda q̄ cōdidit ipse putas sibi reqrat coꝛporei sensus adiutoriū? Nihil oīm oīno latet: aut effugit lucē vbiq; ꝓsentē: nec tū vt agnoscat/aliquid necessariū hꝫ renūciantis sensus ministeriū. Nec so

ps. cxlvi Exodi xxxiii. Rom. xi

Universidad de Deusto
Biblioteca

lum vniuersa nosc̄it sine corpore: sed et innotescit mūdis corde sine corpore. Dico autē idē latius: vt planius fiat. Sed forte quia finiendi iam sermonis angustia non admittit: confilij magis est/vt in crastinum differamus.

¶ De quattuor generibus spirituum: videlz dei angeli/hominis/et pecoris. Sermo.v.

Spiritus

Genera nota sunt vobis: pecoris/nostr/angelicus/et q̄ cōdidit ista. Nō est ex omnib⁹ cui sine ꝓpter se: sine ꝓpter aliū: sine ꝓpter vtrūq; necessariū corpus nō sit: corporis ve similitudo: excepto dūtaxat illo/cui oīa tā corporalia q̄ spūalia creatura merito cōfitet et dicit: deus meus es tu: q̄m bonoꝝ meoꝝ nō egeo. Et primū quidē ita corpore egere constat: vt nec subsistere absq; illo vtiq; possit. Simul quippe et viuificare definit/et viuere ille spūs q̄n moritꝰ pecus. Verū nos viuimus quidē post corpus: sed ad ea quib⁹ beate ꝓuiuꝫ: nullus nobis accessus pater nisi per corpus. Senserat hoc q̄ dicebat: Inuisibilia dei p ea q̄ facta sunt intellecta cōspiciūtur. Ipsa siquidē q̄ facta sunt idest corporalia: et visibilia ista/nō nisi p corporis instrumentū sensa/in nostrā notitiā veniūt. Habet ergo necessariū corpus spūalis creatura q̄ nos sumus: sine quo nimirū nequaq; illā scientiā assequiꝫ: quā solā accepit gradū ad ea de quoꝝ sit cognitiōe beata. ¶ Dic si mihi obijcitur de paruulis regeneratis: q̄ absq; sciētia rerum corporaliū exeūtes de corpore/ad beatā vitaꝫ nihilominus trāsire credanꝫ: breuiter respōdeo: hoc illis cōferre gratia: nō naturā. Et q̄d ad me de miraculo dei: q̄ de naturalib⁹ dissero? Jā q̄ et supercelestes spūs opus corporibus habeāt: illa maxime certoꝝ nos faciat vera et vere diuina sententia. Nonne oēs (ait) administratorij spūs sunt: missi in ministeriū ꝓpter eos qui hereditarē capiūt salutis? Quonā ergo modo implēt ministeriū suū absq; corpore: presertim apud viuētes in corpore? Deniq; non est discurrere: nec de loco ad locū trāsire nisi corpoꝝ: q̄d frequēter angelos facere tā indubitata q̄ nota ꝓbat auctoritas. Hinc est q̄ et visi sunt patrib⁹: et ad eos intrauerūt: et mādducauerūt: et pedes lauerūt. Jta inferior: superiorq; spiritus ꝓpria corporib⁹ egēt: sed tm̄ quib⁹ iuuēt: nō etiam iuuenē. At pecus quidē ex debito seruitutis/et ad vsus tm̄ rēporaliū corporaliūq; necessitatum inuando seruit: ideoq; ille spūs et cū rēpore transit: et cū corpore deficit. Seruus quippe nō manet in domo in eternū: licz q̄ bene eo vtunꝰ: oēm vsum hui⁹ rēporalis seruitutis ad quē stū referāt eternoꝝ. Angelus vo curat satagitq; in liberate spūs administrare officiū pietatis: futuroꝝ bonoꝝ promptū motalib⁹ alacrēq; ministrū sese exhibēs: vepote suis in eternū futuris ciuib⁹ et coheredib⁹ superne ioēditatis. Ille ergo vt iure seruiat: iste vt pie subueniat: ambo ꝓcul dubio suis corporib⁹ egēt vt inuēt. Nā in quo ipsi eis iuuenē nō video: ad ꝓfectū dūtaxat eternitaꝫ.

¶ Irrationalis nēpe spūs etsi corporalia ꝑ corpus et ipe hauriat: nunq̄d tm̄ eousq; iuuaꝫ corpore suo: vt per corporalia et sensibilia que p illud sentit: etiā ad spiritalia et intelligibilia ꝓficiēdo pertingat? Ad que tm̄ capessenda ꝓ suo corporali rēporaliq; obsequio/ nosciꝫ iuuare illos/qui oēm vsum rerū rēporaliū ad fructū transferunt eternarū: vrētes hoc mūdo tanq̄ nō vrētes. Porro autē supercelestis spūs absq; aditorio corporis: et absq; intuitu hoꝝ/que p corpus sentiunꝫ: sola ꝓfecto sue vicinitate ac vinacitate nature/sufficit apprehēdere summa: et intima penetrare. An nō hoc apls intellexit/q̄ cū dicerer. Inuisibilia dei/per ea q̄ facta sunt intellecta cōspiciunꝫ: adiecit ꝓtinus: a creatura mundi? Nimirū q̄n a creatura celi nō ira. Quo em̄ ia inuolutꝰ carne/et terre incola spūs ex cōsideratione sensibiliū ꝓficiēs/gradatim quodāmodo paulatimq; nititur peruenire: eo ille celestius habitator: ingenita subtilitate ac sublimitate sua in omni velocitate facilitateq; ptingit: nullo vtiq; sensus corporei amminiculo fultꝰ: nullo corporei mēbri adiutus officio: nullo corporee cuiuscūq; rei informatus intuitu. Cur em̄ inter corporea spiritales scrutet sensus: q̄s in libro vite et absq; cōtradictione legit: et absq; difficultate intelligit? Cur in sudore vultꝰ sui laboret excutere grana de paleis: de vuis vina: et de amurca oleū: q̄ ex oibus satis abūdeq; ad manū hz? Quis mendicet victū suū p domos alienas: in sua abūdans panib⁹? Quis puteum fodere curet: et in terre visceribꝰ/venas aquarū cū labore rimari: cui vltro affatim aq̄s limpidas fons viuꝰ emanat? Nec dubꝰ ergo/nec angelicus spūs ad ea capessenda: q̄ beatā spūalē faciunt creaturā: suis vllo modo corporib⁹ adiuuanꝫ: ille q̄dē ꝑ innata sibi soliditate nō capiēs: iste vo ꝑ excellentioris glie ꝓrogatiua nō indigēs. Porro hoīs spiritū: qui medius quendā inter supremū et infimū tenet locū: vsq; adeo ad vtrūq; necessariū habere corpus manifestuz est: vt absq; eo nec ipse ꝓficere: nec alteri ꝓdesse possit. Nāvt raceā mēbra cetera corpis/officia ve mēbroꝝ: q̄nā mō q̄so aut sine lingua instruis audientē: aut sine auribꝰ percipis instruentē? Jtaq; cū absq; corporis amminiculo/nec bestialis spūs seruilis cōditiōis soluere debitū: nec spūalis celestisq; creatura implere ministeriū pietatis: nec rationalis anima tā ꝓmo q̄n etiā sibi/sufficiat cōsulere ad salutem: liquet omnē creatū spiritū/siue vt iuuet: siue vt iuuetur simul et iuuet corporeo ꝓsus indigere solatio. Quid em̄ si qua animātia quantū advsum sui reperiantꝰ incommoda nullisq; aptavsibꝰ humanaꝫ necessitatū? Prosunt ꝓfecto visu: etsi nō vsu: vtiliora cordib⁹ instrumentū q̄n vtentiuz corporib⁹ esse possent. Et si nociua: etsi etiā pniciosa tēporali hominū cōsteret esse saluti: nō tm̄ deest corporibus vnde cooperenꝫ in bonū his q̄ sm̄ ꝓpositū vocati sunt sancti: et si nō cedendo in cibū: aut exhibēdo ministerium: certe ingeniū exercēdo iuxta eū/q̄ vtiq; omnivreti ratione/presto est cōmunis disciplineꝫ profectū: quo inuisibilia dei per ea que

Universidad de Deusto

bases aureas? Pulchre omnino: qm quidē incarnata dei sapiētia (que auro designat) misericordia & veritas obviauerūt sibi: deniq; vniuerse vie dñi misericordia & veritas. Felix mens cui semel dñs Iesus vtrūq; infixerit pedē. Audiob⁹ signis cognoscite eā que hmōi est: q̄ secū necesse est referat diuinis impressa vestigijs. Ipsa sunt timor & spes: ille iudicij: illa misericordie representās imaginē.

*Psal. lxxxiiij. pō. xxiij

pō. xlvj. *Prouer. bio. j.

Merito beneplacitū est deo sup timentes eū: & in eis qui sperāt sup misericordia eius: cū sapiētie timor initius sit: spes profectus. Nam cōsummationē sibi charitas vēdicat. Que cū ita sint: nō parum fructu⁹ est in primo hoc osculo q̄d ad pedes accipit: tm̄ curato vt neutro fraudaris illorum. Porro etsi si iam dolore peccati & iudicij timore cōpūgeris: veritatis iudicijq; vestigio labia impresisti. Nō si timore dolore: eq; diuine intuitu bonitat: & spe cōsequē de indulgētie rēperas: etiā misericordie pedem amplecti te noueris. Alioq̄n alterū sine altero osculari nō expedit quia & recordatio solius iudicij in desperatiōis precipitat: & misericordie fallax assentatio pessimā generat securitatē. Datū est & mihi misero nōnunq̄ sedere secus pedes dñi Iesu: & modo hūc modo illū tota deuotione amplecti: inquantū me sua benignitas dignabat admittere. At si q̄n miserationis oblit⁹: stimulāte cōscientia iudicio paulo diutius inhererem: mox meu incredibili ac miserabili confusione dejectus: & tenebroso circūfusus horrore: hoc solū palpitans de profundis clamabam.

Cañ. j.

*Psal. lxxxix.

Quis nouit potestate ire tue: & pre timore tuo iram tuā dinumerare? Nō si eo relicto/pedē misericordie plus tenere cōtingeret: tanta ecōtrario incuria et negligentia dissolue bar: vt cōfestim & oratio tepidior: & actio pigrior & risus propior: & sermo incautior: & oris deniq; vtriusq; hois status inconstantior appareret. Proinde magistra instructa experiētia: nō iudiciū lā solū: aut solā misericordiā: sed misericordiā pariter & iudiciū cantabo tibi dñe.

pā. c. pō. lxx.

In eternū nō obliuiscar iustificatiōes istas. Cantabiles mihi erāt ambe pariter in loco pegrinatiōis mee: q̄uis misericordia superexaltata iudicio miseria cōticescat: ac sola cantet tibi de cetero gloria mea: & nō cōpungar.

De amore ardenti/quo anima diligit deum: & de attentione habenda/quando homo orat vel psallit coram deo et angelis eius. Sermo. vij.

D

Ecce mihi laborē suscito: qui vos sponte puoco ad querēdum. Quia em̄ ego primi oscula occasione/spūales dei pedes pprijs diffinitionib⁹ ac nominibus equidē ex abūdanti demōstrare curaui: vos pergitis inquirere: & de manu q̄ scō o loco osculanda pponit. Annua/gero vobis more: insup non manū: sed manus osculū do: pprijsq; distinguo vocabula. Latitudo vna: altera fortitudo dicatur: q̄ et tribuat affluēter: & defendat poterter q̄ dederit. Utrāq; profecto osculabit qui ingrat⁹ nō fuerit: deū vtiq; bonor oim sicut largitorē: ita & cōservatorē recognoscēs & cōfitēs. Satis de duob⁹ osculis dictum esse reor: videam⁹ & de tertio. Osculet (inquit) me osculo oris sui. Quis dicit? Sponsa. Quenā ipsa? Anima fidēs deū. Sed pono diuersas affectiones: vt ea q̄ proprie spōse cōgruit distinctius eluceſcat. Si seruus est: timet a facie dñi. Si mercennarius: sperat de manu dñi. Si discipulus: aurē parat magistro. Si filius: honorat patrem. Que vō osculū postulat: amat. Excellit in nature donis affectio hec amoris: pīsertim cū ad suū recurrit principiū/q̄ est deus. Nec sunt inuēta eque dulcia noia/quib⁹ verbi anūneq; dulces ad inuicē erpimerenť affect⁹: quēadmodū spōsus & spōsa. Quippe quib⁹ omnia cōia sunt: nil p priū: nil a se diuisum habetib⁹. Una vtriusq; hereditas: una domus: una mēsa: vnus thorus: una etiā caro. Deniq; propter hāc relinquet ille patrē et matrē: & adherebit vroui sue: & erūt duo in carne vna. Hec q̄ iubeť nihilominus oblinisci popylū suū & domū patris sui: vt concupiscat ille decorē eius.

Gen. ij. Ephe. v. pō. xliij.

Si ergo amare specialiter spōsis principaliterq; cōuenit: nō immerito spōse noie censetur aīa que amat. Amat aūt que osculū petit. Nō petit libertatē: nō mercedē: nō hereditatē: nō denique vel doctrinam: sed osculū. More plane castissime sponse ac sacrū spiritus amorē: nec omnino valeris flammā dissimulare quaz patitur. Vide enim quale preripiat sermonis exordium. Magnū quid/a magno peritura: nullo tñ (vt assoler) vrtur blandiciarū fuco: nullis circūuolutionibus ad id q̄ desiderat ambit. Nō facit prohemium: nō captat benivolentiā: sed ex abūdantia cordis repere properās: nudefrontoseq; satis: osculet me (ait) osculo oris sui. An nō tibi quasi dicere manifeste videt: quid mihi est in celo & a te q̄d volui super terrā? Amat. pfecto caste: que ipsum quē amat: querit: nō aliud quicq̄ ipsius. Amat sancte: q: nō in cōcupiscētia carnis: sed in puritate spūs. Amat ardēter que ita ppria debriatur amore/vt maiestatē nō cogiter. Quid em̄? Respicit terrā & facit eā tremere: & ista se ab eo postulat osculari? Ebria ne ē? Ebria prius. Et forte tunc: cū ad ista prorupit: exierat de cella vinaria quo se nimirū introducta postmodū gloriatur. Naz et dauid de quibusdā dicebat deo. Inebriabūtur ab vbertate domus tue: & torrēte voluptatis tue potabis eos. Q quāta amoris vis: quāta in spū libertatis fiducia. Quid manifestiq̄ perfecta charitas foras mittit timorē? Nec verecūde eā nō ad ipsum spōsum sermonē dirigit: sed ad alios tanq̄ de absente. osculetur me inquiēs osculo oris sui. Brādis quippe res petitur: & opus est verecūdia comitari precē cōmendari petentē. Itaq; p domesticos & intimos accessus ad intima querit: ambitur ad desiderarū. Quinā illi? Credimus angelos sanctos astare orantibus: offerre deo preces & vota hominū: vbi tñ sine ira & disceptatiōe leuari puras manus perspexerint. Probat hoc angelus ita loquēs ad tobiā. Quādo orabas cum lachrymis: & sepeliebas mortuos: & derelinquebas prandiū tuū: & mortuos absc̄debas p diē in domo tua: & nocte sepeliebas eos: ego obtuli orationē tuā dño. Puto id vobis satis et aliis scripture testimonijs pluasum. Nā q̄ psallentib⁹ cē dignāter admisceri sancti angeli soleāt: q̄d eo manifesti⁹ q̄ psalmista ait: Preuenerūt principes cōiuncti psallētibus: in medio iuuēcularū tympanistriarū. Un & dicebat. In cōspectu angelor psallā tibi. Deleo proinde alios vestrū graui in sacris vigilijs depīmi somno: nec celi ciues reuereri: sed in presentia principū/tanq̄ morti os apparere: cum vestra ipsi alacritate permoti/vestris interesse solēnijs delectētur. Vereor ne vestrā desidiam q̄nq; abominātes/cum indignatione recedāt: & incipiat vnusquisq; vestrū sero cū gemitu dicere deo. Longe feci sti notos meos a me: posuerūt me abominationem sibi. Et illud. Elongauit a me amicū & proximū: & notos meos a miseria. Item. Qui iuxta me erāt delonge steterūt: & vim faciebant qui querebāt animā meā. Proco certo eīm si se a nobis boni spūs elongauerint: impetus maligno/rū quis sustinebit? Dico ergo his q̄ eiusmodi sunt. Maledictus qui opus dei facit negligēter. Dicit q̄ non ego sed dñs. Utinā te calidum aut frigidū inuenissem: sed q: te tepidum inuenī: incipiā te euomere ex ore meo. Eapropter attendite principes vestros/cū statis ad orandū vel psallendū: et state cū reuerētia & disciplina: & gloriamini quia angeli vestri quotidie vident faciē patris. Nimiruz missi in ministeriū propter nos: qui hereditatē capimus salutis: deuotione nostra in superna ferūt: referūt gratiā. Usurpemus officiū quoz fortiter cōfortatiū: vt in ore infantiū et lactentiū perficiatur laus. Dicamus eis. Psallite deo nostro: psallite. Atq; audiamus eos vicissim respōdentes. Psallite regi nostro psallite. Laudē ergo cū celi cantoribus in comune ducētes: vtpote ciues sanctorum & domestici dei psallite sapiēter. Cīb⁹ in ore: psalmus in corde sapit. Tantū illum terere nō negligat fidelis & prudens anima quibuscūq; dentibus intelligētie sue ne si forte

Ioā. xxiiij. pō. lxxij. pō. lxxxij. Ecclī xxiiij Esa. lv. pō. xix. Cañ. iij. *Psal. lxxxvij. Cañ. j. *Psal. xxxv. j. Joā. iiij. Mat. xviij. Heb. j. pō. viij. pō. xlvj. Tob. xij pō. lxviij *Psal. cxxxvij. pō. cxij. *Psal. lxxxvij. Ibidem *Psal. xxxvij. hieremi. xlviij. apoc. iij. Joh. xx. mat. xxj.

ne si forte integrū glutiat & nō mansum: frustrēť palatus sapore desiderabili & dulcori sup mel & fauum. Offeram⁹ cum apostolis in celesti cōuiuio & in dñica mēsa fauū mel lis. Mel in cera: deuotio in littera est. Alioquin littera occidit: si absq; spūs cōdimento glutieris. Si aūt cū apostolo psallas spiritu: psallas & mente: cognosces & tu de illi⁹ veritate sermonis/quē dixit iesus. Verba q̄ locutus sum vobis: spūs & vita sunt. Et item quē legim⁹ dicente sapientia. Spūs meus sup mel dulcis. Sic delectabīť in crassitudine aia tua: sic holocaustū tuū pingue fiet. Sic placabis regem: sic placebis principib⁹: sic deniq; totā tibi curiā beniuolā reddes: & odorari odorem suauitatis in celestib⁹ dere quoq; dicent. Que est ista q̄ ascendit p desertū sicut virgula fumi ex aromatib⁹ myrrhe & thuris: & vniuersi pulueris pigmentarij? Principes (inquit) iuda duces eorum: principes zabulon: & principes neptalim: hoc est cōfitentiū/cōtinentiū/cōtemplantiū. Norunt siquidem principes nostri regi suo acceptū esse psallentiū cōfessionem: cōtinentiū fortitudinem: cōtemplantiū puritatem: & solicīti sunt exigere a nobis istiusmodi primitias spūs: q̄ profecto nō aliud sunt/q̄ primi & purissimi fructus sapientie. Nō em̄ non ignorantis: iudas laudanas vel cōfitens: & zabulon habitaculū fortitudinis: neptalim cervus emissus interpretat. Qui nimirū agilitatis sue talib⁹ exprimit speculātis excessus: sed & opaca penetrare nemor (vt ille sensuū) consuetū. Scimus aūt qui dixerit. Sacrificiū laudis honorificabit me. Verū si nō est speciosa laus in ore peccatoris: nōne pnecessaria habetis cōtinentie virtutez: per quā fiat vt non regnet peccatū in vestro mortali corpore? Porro cōtinentia nō habet meritū apud deū: que gloriaz requirit humanā. Deoq; maxime opus est etiā puritate intentionis: qua soli mens vestra deo et placere appetat/ et valeat inherere. Neq; em̄ aliud est inherere deo: q̄ videre deū: quod solis mundi cordib⁹ singulari felicitate donatur. Cor mundū habebat dauid qui dicebat deo. Adhesit anima mea post te. Item. Mihi aūt adherere deo bonum est. Videndo adherebat: & adherendo videbat. Anime ergo in his excitate/celestes sese nuncij familiares exhibent et frequentes: presertim si frequenter orantem pspexerint. Quis dabit mihi per vos o benigni principes petitiones meas innotescere apud deū. Non em̄ deo: cui etiā cogitatio hois cōfitet: & apud deū: hoc est ipsis qui cū deo sunt: tam beatis virtutib⁹ q̄ carne solutis spiritib⁹. Quis suscitabit me de terra inopem: & de sterc ore eriget pauperem: vt sedeā cum principib⁹ & soliū glorie teneā? Non ambigo quin graciter in palatio colligant: quē dignanter in sterquilinio visitant. Deniq; letari sunt de cōuersione: & in assumptione nō agnoscent. Vos itaq; puto inter orandum alloquī sponsam: & ipsis tanq̄ sponsi domesticis ac sodalibus desideriū cordis sui aperire cum ait: Osculet me osculo oris sui. Et vide familiare amicūq; colloquiū anime in carne suspirantis cū celestibus potestatib⁹. Bestit in oscula: petit quod cupit: nō tamen nominat quem amat: q̄ illos nosse nō dubitat: vtpote de quo sibi frequens cū illis soleat esse cōfabulatio. Proptera nō dicit. Osculet me ille vel ille: sed osculetur me tanrū. Sicut & Maria magdalena nō erpimebat ex noie quē quereret: sed tantū aiebat ei quem putabat hortulanū. Dñe si tu sustulisti eū? Quez cum: si nō aperit q: palam oibus esse credit: q̄ a suo cordе nec ad momentū recedere potest. Ita ergo & ista loquens sodalibus sponsi sui tanq̄ cōscijs/& quib⁹ se noverat manifestā: tacito noie repente in hec de dilecto verba prorumpit. Osculetur me osculo oris sui. De quo iam osculo nolo vos diutius pitrahere: sed sermone crastino audietis que quid orantibus vobis/suggerere mihi inde dignabit docens de omnibus unctio. Neq; em̄ hoc secretū reuelat caro & sanguis: sed is qui scrutatur pfunda dei spiritussanctus: qui a patre filioq; procedens cum ipsis pariter viuit et regnat in secula seculorum. Amen.

Quomō per osculū oris dei significat spūsctūs; quē ecclesia sibi petit dari ad noticiā sancte trinitatis. Ser. viij

Mat. xj Luce. c. Mat. xj Luce. x. Jo. xiiij. j. Joh. ij. Jo. xvij. Apocal. xiij. Jo. xx. Spūs scūs osculum

Mat. xj Luce. x.

Do die vobis sicut heterna promissione teneris: de summo: id est de oris osculo disputare pposituz est. Audite attentius: quod sapit suauius: et gustatur rarius: & intelligitur difficilius. Mihi videtur (vt paulo altius inchoem) inefabile quo ddā/atq; inexpertū omni creature osculū desiderasse qui ait. Nemo nouit filiū nisi pater: & nemo nouit patrem nisi filius: aut cui voluerit filius reuelare. Pater em̄ diligit filiū & singulari dilectione amplectit: summus equalem: eternus coeternū: vnus vnicū. Sed em̄ non misi ipse a filio affectione astringit: quippe pro cui⁹ amore et mortuus ipso attestante: cū ait: vt sciant oēs q: diligo patrem: Surgite eamus. Haud dubiuz quin ad passionem. Illa itaq; mutua gignentis genitiq; cognitio pariter & dilectio: quid nisi osculū est suauissimū: fs cet tissimū: Ego pro certo ad tantū/& tam sancti dimini amoris arcanū: neipsam quidem angelicā admirari arbitror: creaturā. Etenī paulo hoc ipsum sapiente/pax illa exuperat oēm: etiā angelicū sensum. Unde nec ista (q̄p multū presumens) auder tamen dicere: osculet me ore suo: soli illud sez referuans patri: sed aliquid minus postulans: osculet me (inquit) osculo oris sui. Videre nouā spōsam/nouū osculuz accipientem: nō tamen ab ore: sed ab osculo oris. Insufflauit (inquit) eis: haud dubiū quin iesus apostolis. i. primitiue ecclesie: & dixit. Accipite spiritū sanctū. Osculū pfecto fuit. Quid? Corporeus ille flatus? Non: sed inuisibilis spiritus: qui pterea in illo dñico flatu datus est: vt per hoc intelligerek: & ab ipso pariter tanq̄ a patre pcedere: tanq̄ vere osculū q̄ osculanti osculatoq; cōmune est. Itaq; sufficit spōse si osculetur ab osculo sponsi etiā si nō osculetur ab ore. Nec em̄ exiguū q̄d: aut vile putat osculari ab osculo: q̄ non est aliud nisi infundi spūctō. Nempe si recte pater osculans: filiū osculatus accipit: nō erit ab re osculū spiritūsanctū intelligi: vtpote qui patris filiiq; impertur/babilis pax sit: gluteē firmū: individuus amor: individuibilis vnitas. De ipso igit audet sponsa: ipsumq; infundi sibi fidenter sub osculi noie petit. Teniet quippe aliquid vn de nō desit occasio presumendi. Dicens em̄ filius. Nemo nouit filiū nisi pater: & nemo nouit patrem nisi filius: adiecit: aut cui filius voluerit reuelare. Nō aūt diffidit sponsa quin sibi velit: si cui voluerit. Petit ergo audenter dari sibi osculū: hoc est spiritū illū: in quo sibi & filius reuelet & pater. Alter em̄ sine altero nequaq̄ innotescit. Unde est illud. Qui videt me: videt & patrem meum. Et illud Jobius. Omnis qui negat filiū: nec patrem habet. Qui aūt cōfitetur filiū: & patrē habet. Ex quib⁹ liquido cōstat: q: nec pater sine filio: nec filius sine patre agnoscit. Merito proinde nō in alterius tm̄: sed in vtriusq; cognitione cōstituit summā beatitudinē qui dicit. Hec est vita eterna vt cognoscāt te solū deū verū: & quem misisti iesum xpm. Deniq; & qui se quunk agnū: referunk habere nomen ei⁹ & nomen patris eius scriptū in frontib⁹ suis: q̄ est de vtriusq; noticia gloriari. Sed dicit aliquis. Ergo & spūsancti agnitio non est necessaria: vt cū dixerit esse vitā eternā nosse & patrē & filiū de spūsancto tacuerit? Est vtiq; sed vbi pater & filius pfecte agnoscit: vtriusq; bonitas: q̄ spūsanctus est: quō ignoratur? Neq; em̄ integre hō homini innotescit q̄diu latet: vtrūnā bone an male sit voluntatis: q̄p & cū dicū est: hec est vita eterna vt cognoscāt te verū deū: & quē misisti iesum xpm: pfecto si missio illa beneplacitus & pacis benigne mittentis q̄ filij volūtarie obedientis demōstrat. nō oīno tacitū est de spūsancto: vbi tante vtriusq; grate mentio facta est. Utriusq; siquidez amor & benignitas spūsctūs est. Trine ergo huius agnitionis infundi sibi gratiā: quānum quidē capi in carne mortali potest: sponsa petit/cum osculū petit. Petit aūt a filio: q: filij est cui voluerit reuelare. Reuelat ergo filius seipm cui vult: reuelat et patrem. Reuelat aūt sine dubio per osculū: hoc est per spiritūsan-

r

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſ. coꝛ. ij. cum: apostolo teste qui ait: Nobis aũt reuelauit deꝰ per spiritum suum. Arguendo spiritum per quem reuelatæ ipm reuelat, dando reuelat: t reuelando dat. ¶ Porro reuelatio q̃ per spm̃ sanctũ fit: nõ solũ illustrat ad agnitionem: sed etiã accendit ad amoꝛem: dicente paulo. Quæ

Rom. v. ritas dei diffusa est in coꝛdibꝰ nostris per spm̃ sanctũ q̃ datus est nobis. Et ideo forsan de his qui cognoscentes deũ nõ tanq̃ deum glorificauerunt: nõ legit q̃ spiritu sancto reuelante cognoscerent: q: cũ cognoscerent: no amauerunt. Sic quippe habes. Deus em̃ illis reuelauit. Nec em̃ adiũctum est per spiritũ suum: ne sibi sponte oscula mentes impie vsurparent: q̃ cõtente ea q̃ inflat: eam q̃ edificat: nescierunt. Denicq; ipse apls dicat per q̃d cognouerũt. Per

Rom. ſ. ea (inquit) quæ facta sunt intellecta conspiciunt. Unde t constat q: nec pfecte cognouerũt: quæ minime dilexerũt. Si em̃ integre cognouissent bonitatem: qua pro eoꝝ redemptione in carne nasci t mori voluit: non ingratescerent. Audi denicq; q̃d eis de deo reuelatum fuerit. Sempiterna

Ibidem (ait) virtus eius t diuinitas. Vides q: q̃ sublimitatis: q̃ maiestatis est: in præsumptione spũs non dei: sed sui rimari sint: q̃ aũt mitis sit t humilis coꝛde: nõ intellexerũt. Nec mirum: q: t caput coꝛ behemoth nihil humile: ſz sicut de eo legit (omne sublime videt. Quo cõtra dauid nõ

Job. xli. pſ. xxx. puerb. xxv. Eccli. iiij ambulabat in magnis: neq; in mirabilibꝰ sup se: sene scruta toꝛ maiestatis oppremeret a gloria. Vos quoq; vt caute in arcanis sensibꝰ pedem figatis: menentote semp̃ q̃ sapiens ammoneꝛ. Altioꝛa (inquit) te ne quæsieris: t fortiora te ne scrutatꝰ fueris. In spiritu ambulate in illis: t non in sensu ppio. ¶ Doctrina spũs nõ curiositatem acuit: ſz

Z charitatem accendit. Merito pinde sponsa quem diligit anima sua inquirens: nõ se sue carnis sensibus credit: nõ curiositatis humane inanibus ratiociniis acquiescit: sed petit osculũ: id est spiritũ sanctũ mu oꝛat: per quẽ accipiat simul t scientiæ gustũ: t gratiæ condimentũ. Et bene scientia quæ in osculo daꝛ: cũ amoꝛe recipit: q: amoꝛis indicium osculum est. ¶ Scientia ergo q̃ inflat (cũ sine charitate sit) nõ procedit ex osculo. Sed nec qui zelus dei habet: et nõ sin scientiã: sibi vllatenꝰ arrogent illud. Utrũq; em̃ munus simul fert osculi gratia: t agnitionis lucem: t deuotionis pinguedinem. Est quippe spũs sapientiæ t intellectus: qui instar apis cerã poꝛtantis: t mel habet oꝛe: t vnde accẽdat lumen scientiæ: t vnde infundat sapoꝛẽ gratiæ. ¶ Neuter ergo se osculũ pcepisse putet: siue qui veritatem intelligit: nec diligit: siue q̃ diligit: nec intelligit. Sane in osculo isto nec erroꝛ locũ habet: nec tepoꝛ. Quãobrẽ gemine gratiæ sacrosancti osculi suscipiendæ paret et regione duo labia sua q̃ sponsa est: intelligentiæ rationẽ: sapientiæ voluntatem: vt de pleno osculo gloꝛiant mereat audire: Diffusa est gratia in labijs tuis: ꝓpterea bñdixit te deꝰ in eternũ. ¶ Itaq; pater filiũ osculans: plenissime illi arcana sue diuinitatis eructuat: t spiraꝝ suauitatem amoꝛis: scriptura hoc significante cũ ait. Dies diei eructat verbum.

pſ. xliij. pſ. xviij. Cui sane sempiterno singulariteꝛq; beato cõplexui nulli omnino (vt iam dictum est) creaturæ interesse donat: solo vtriusq; spiritu teste ac cõscio mutuæ agnitionis t dilectionis. Quis em̃ cognouit sensum dñi: aut quis consiliarius eius fuit: ¶ Sed dicat mihi foꝛtasse aliqs. Tibi ergo vnde innotuit q̃d nulli fateris creditum creaturæ: Ro. xj. Joh. j. ſ Profecto vnigenitus qui est in sinu patris: ipe enarrauit. Enarrauit (diceris) nõ mihi misero t indigno: sed plane Johanni amico sponsi: cui hec verba sunt. Nõ solũ aũt sed t Johãni euangelistæ: vtiq; discipulo: quẽ diligebat ihesus. Placita em̃ fuit deo t aia illius: digna ꝓpitiatione t dote sponse: digna sponsi amplexibꝰ: digna denicq; que recũberet super pectus dñi. Hausit iohannes de sinu vnigeniti: q̃d de paterno hauserat ille. Nec solus ipe tamen: sed t oĉs qui bus idem aiebat magni cõsilij angelus. Vos dixi amicos

Joh. xv. q: oĩa quecunq; audiui a patre meo: nota feci vobis. Hausit t paulus: cui euangeliũ nõ est ab hoie: neq; ab hoie illud accepit: sed ꝑ reuelationẽ ihesu xpi. Profecto hi oĉs tã

Gal. j. feliciter: q̃ veraciter dicere possunt. Unigenitus qui erat in sinu patris: ipe enarrauit nobis. Et illa enarratio quid eis nisi osculũ fuit: Sed osculũ de osculo: t nõ de oꝛe. Au

Joh. x. di siquidẽ osculũ de oꝛe. Ego t pater vnũ sumꝰ. Itẽ. Ego in patre t pater in me est. Osculum est oꝛe ad os sumptũ sed nemo appꝛopiat. Osculum plane dilectionis t pacis sed dilectio illa supereminet omni scientiæ: t pax illa oĩm sensum exuperat. Uerũtamen q̃d oculus nõ vidit: nec auris audiuit: nec in coꝛ hoĩs ascendit: paulo reuelante deꝰ per spiritũ suũ: hoc est p osculũ oꝛis sui. Igit filiũ in patre et patrẽ esse in filio osculũ de oꝛe est. Q̃d aũt legit: nõ em̃

ſ. coꝛ. xij. Ibidem accepim̃ spm̃ huiꝰ mũdi: sed spm̃ qui ex deo est: vt sciam̃ q̃ a deo donata sunt nobis: osculũ sane de osculo est. ¶ Et vt apertius alterutrũ distinguam̃: qui plenitudinẽ capit osculũ de oꝛe sumit. Qui vo de plenitudine: osculũ de osculo recipit. Magnus quidẽ paulus: sed quãtũliber sursuꝝ poꝛrigat os: etiã si se vsq; ad tertiũ celũ extendat: citra os altissimi tñ necesse est vt remaneat: t mõ suo cõtentus in se subsistat: t cũ pungere ad vultũ gloꝛie nõ valebit. cõdescendi sibi: t ex alto trãsmitti osculũ humiliter petat. Qui vo nõ rapinã arbitrat esse se equalem deo: ita vt audeat dicere. Ego t pater vnũ sumꝰ: q: ex equo cõiungit: ex equo cõplectitur: nõ osculũ de loco inferioꝛi mẽdicat: sed pari celsitudine os oĩ cõtingit: t singulari ꝓrogatiua osculuꝝ de oꝛe sumit. Ubi xpisto igit osculũ est plenitudo: paulo participatio: vt cũ ille de oꝛe: iste tm̃ de osculo osculatũ se gloꝛietur. ¶ Ssi felix tũ osculũ per q̃ nõ solũ agnoscit deus: ſz et diligitur pater: qui nequaq; plene cognoscit: nisi cũ pfecte diligit. Que in vobis aĩa sensit aliq̃n in secreto cõscientie sue spm̃ filij clamantẽ abba pater: Ipsa ipa paterno se diligi ꝓsumat affectu: q̃ eodem a spũ quo et filius affectam sentit. Cõfide q̃nq; es illa: cõfide nihil hesitans. In spiritu filij: filia cognosce te patris: sponsam filij t soꝛẽ. Utroq; vocabulo eam que hmõi est inuenies appellari. Ad manũ est vnde id ꝓbem: non multũ laboꝛabo. Uoꝛ

Cañ. v. sponsi est ad ipsam. Veni in hoꝛtũ meũ soꝛoꝛ mea sponsa Soꝛoꝛ: si quidem est: q: ex vno patre: sponsa q: in vno spũ Nam si carnale matrimoniũ cõstituit duos in carne vna: cur nõ magis spũalis copula duos cõiunget in vno spũ: Denicq; qui adheret deo vnus spũs est. Sed audi etiaꝝ de patre: q̃ amanter: q̃q; dignãter t filiã eam nominat: t nihilominus tanq̃ murũ ꝓpiã: ad filij blandos inuitet amplexus. Audi (inquit) filia t vide: t inclina aurem tuã: et

pſ. xliij. obliuiscere populũ tuũ: t domũ patris tui: t concupiscet rex decoꝛem tuũ. Ecce a quo ista flagitat osculũ. O sancta anima reuerentiam habe: quoniã ipe est dñs deus tuus: t foꝛ: tasse nõ osculandus: sed adoꝛandus cum patre et spiritu sancto in secula seculoꝝ. Amen.

¶ De vberib⁹ sponsi. i. xpi quoꝝ vnuꝝ dicit expectatio ciꝰ erga pcõrem: et alteri dicit benigna susceptio ciꝰ: quãdo p eccatoꝛ cõuertimur ad penitentiam. Sermo. ix.

TEccedamus iam ad libũ: verbisq; sponse rationem demꝰ t cõsequentiam. Pendent em̃ et ꝓcurrunt nutant absq; principio. Idcoq; premittendũ cui cõpeteꝛet cohereãt. Ponam⁹ pinde istos quos sponsi sodales dixim⁹: visitandi salutandiq; gratia sicut heri t nudiustertio: accessisse nũc quoq; ad sponsaꝝ submurmurantẽ t tendentẽ reperisse: mirari causam: t quasi allo qui in hunc modũ. ¶ Quid noui accidit: Quid recernimus solito tristioꝛem: Que inopinati murmuris causa: Certe cũ auersa t alienata ires post amatoꝛes tuos: cum quib⁹ male erat tibi: cõpulsa randes reuerti ad virũ tuum prioꝛem: nõne vt saltẽ mereꝛeris tãgere pedes: multis precibus et fletib⁹ institisti: Recolo inquit. Quid: Obtento eo simulq; accepta in osculo pedũ indulgẽtia: de offensis nũquid nõ rursus facta ipatiens: et tanta nequaq; dignatione cõtenta: sed maioris familia rigatis cupida: secundã quoq; gratiã eadem qua prius instantia postulasti et im

petrasti: ita vt in osculo manus: adepta tuis virtutes non paucas t nõ paruas: Nor: diffiteoꝛ ait. Et illi. Enumero tum tues que iurare t obtestari solebas si vnq; ad osculum manus quenire darek: sufficere iam tibi: nil te de cetero petiturã: Ego. Quid igit: ſ Foꝛte hoꝝm que acceperas quippiã ablatũ causlaberis: Nihil. An vo times repetitus iri: q̃ tibi de mala tua pristina cõuersatione indultũ presumpseras: Nõ. Age tamen dic vnde queam⁹ satisfacere tibi: Nõ quiesco (ait) nisi osculer me osculo oꝛis sui. Gras de osculo pedũ: gratias t de manus: sed si cura est illivilla de me: osculer me osculo oꝛis sui. Nõ sum ingrata: ſz amo. Accepi fateoꝛ: meritis potioꝛa: ſz pꝛioꝛibus inferiora votis. Desiderio feroꝛ: nõ ratione. ¶ Ne queso causeminí psumptionem vbi affectio vꝛget. Pudoꝛ sane reclamaꝝ: sed superat amoꝛ. Nec ignoꝛo q̃ honoꝛ regis iudiciũ diligit: sed preceps amoꝛ nec iudiciũ pꝛestolat: nec cõsilio temperat: nec pudoꝛe frenat: nec rationi subijcit. Rogo/supplico/flagito/osculer me osculo oꝛis sui. En gratia ipsius/multis iam amis esse sob⁹: ieq; etiã viuere curo: lectioni insisto: resisto vitijs: oꝛationi incũbo frequenter. Uigilo contra tentatiões: recogito annos meos in amaritudine anime mee. Sine querela me arbitroꝛ: quantũ in me est: cõuersaꝝ inter fratres. Superioꝛib⁹ potestatib⁹ subdita suꝝ: egre/diens t regrediens ad imperiũ sentioꝛis. Aliena nõ cupio mea potius t me pariter dedi. In sudoꝛe vult⁹ mei comedo panem meũ. ¶ Ceterũ q̃d in his oĩbus est: totũ cõstat de cõsuetudine: de dulcedine nihil. Quid nisi (iuxta ꝓphetam) vitula effraim sum: docta diligere triturã: Denicq; in euangelio qui hoc solũ q̃d facere debet facit: seruus inutilis reputaꝝ. Mandata foꝛsan vrcunq; adimpleo: sed aĩa mea sicut terra sine aqua in illis. Ut igit holocaustũ meũ pingue fiat: osculer me queso osculo oꝛis sui. ¶ Plerisq; vestrũ mihi quoq; (vt memini) in priuatis cõfessionibus suis cõqueri solent sup huiusceꝛnodi arentia animi lãguore: atq; hebetudine stolide mentis: q: dei ſcz altra atq; subtilia penetrare nequirent: q: de suauitate spiritus aut nil: aut parũ sentirent. Quid isti nisi ad osculũ suspirant: Suspirant plane: t inhiant spũi sapietie t intellectus. intellectꝰ vtiq; quo ptingant: sapietie qua gustent q̃d intellectu apprehenderint. Ego in hoc ipso affectu sanctũ puto oꝛasse ꝓphetã cũ diceret. Sicut adipe t pinguedine repleat aĩa mea: t labijs exultationis laudabit os meũ. Osculũ oĩno perebat: t illud osculũ: in cui⁹ tactu pfusis labijs pinguedine gratie specialis sequerek: q̃d alibi idemipe ꝓcak. Repleatur os meũ laude: vt cantez gloꝛiã tuã: tota die magnitudinem tuã. Denicq; t eructauit vbi gustauit. Et magna multitudo dulcedinis tue dñe quã abscõdisti timentibus te. Satis hoc osculũ detinuit nos: t necdũ me illud (vt verum fatear) digne satis expꝛessisse cõfido. Sed transeam⁹ ad reliqua: q: id meli⁹ impꝛessum/q̃ expꝛessum innotescit.

¶ Sequit. Quia meliora sunt vbera tua vino/fragrãtia vnguentis optimis. Et hec verba cui⁹ sint/auto: nõ loquitur: relinquens nobis libere cõmentari cui potissimũ pso ne cõueniant. Mihi vo nõ deest vnde illa cõgruenter assiguem sue sponse: siue spõso: siue etiã sponsi sodalib⁹. Et primũ spõse qualiter cõgruãt indicabo. Interim cõfabulantib⁹ illa pariter atq; illis: accessit ipe de quo sermo erat. Utriq; libẽs appꝛopiat de se loquentib⁹. Sic soleꝛ. Sic eũtibus in emaus t cõferentib⁹ inter se: iocũdũ se facũdũq; exhibuit comitem. Nempe hoc est q̃d in euãgelio pollicet

matthei xviij. Ubi duo vel tres cõgregati fuerint in noĩe meo: ego sum in medio eoꝝ. Et p ꝓphetã. Anteq̃ (ait) clamẽt: ego exaudiam: adhuc loquentib⁹ illis dicã: ecce adsum. Ita ergo nũc nõ vocatus affuit: t delectat⁹ verbis preuenit preceps. Arbitroꝛ: q: interdũ nec vba expectat: sed solis cogitationib⁹ aduocet. Denicq; ait hõ qui inuẽrus est fin coꝛ dei: Desideriũ pauperũ exaudiuit dñs: ꝓparationẽ coꝛdis eoꝝ audiuit auris tua. Attendite t vos vobis in oĩi loco: scientes q̃m oĩa vestra noꝛit scrutans coꝛda t renes deꝰ: q̃ finxit singillatim coꝛda vestra: t intelligit oĩa opa vestra. Spõsa ergo sponsus adesse plentiens substitit. Puder em̃ presumptionis/in qua se deprehensam intelligit. Nã verecundius id moliri per internũcios existimarat. Moꝛeq; cõuersa ad ipm: reminiscitur pꝛout valet: excusare cõnak: q: meliora sunt (ut quidam) vbera tua vino: fragrãtia vnguẽtis optimis. Acsi dicat. Si altũ sapere videoꝛ: nil fecisti ô sponse: q̃ in dulcedine vberũ tuoꝝ/tanta me dignatiõe lactasti: quatenus omni metu (tui charitate/nõ mea temeritate) depulso: audeã plus foꝛte q̃ expediat. Audeo sane pietatis memoꝛ: inieme: maiestatis. Hec pro vbeꝛ cõsequentia dicta sint. ¶ Nunc qualis sit ista vberũ sponsi cõmendatio videamus. Duo sponsi vbera: duo in ipso sunt ingenite mã suetudinis argumenta: q̃ t patiẽter expectat delinquentẽ et clementer recipit penitentẽ. Hemina (inquã) dulcedo suauitatis exuberat in pectoꝛe dñi iesu: lõganimitas videlicet in expectãdo: t in donando facilitas. Et audi q: non sit hoc inuentũ meũ: legis pfecto de lõganimitate. An diuitias bonitatis eiꝰ t patiẽtie t lõganimitatis cõtemnis: Rom. ij. Itẽm. An ignoras q: benignitas dei ad pniaꝝ te adducit: Ibidem Ad hoc siquidẽ diu suspendit sniam vltiõis a cõtiente: vt q̃nq; exhibeat gratiã remissionis in penitente. Nõvult em̃ mortẽ pcõris: sed vt cõuertat⁹ t viuat. ¶ Ponamus exempla t de altero vbere: q̃ dicti est remittẽdi facilitas Legis t de ipsa. Quacunq; hora ingemuerit pcõr: pcm̃ suũ remittet ei. Legis. Derelinquat impius viã suã: et vir iniquus cogitatiões suas: t reuertat ad dñm: t miserebit eius: t ad deũ nostrũ: q̃m multus est ad ignoscendũ. Pulchre dauid paucis cõprehẽdit vtriq; dicens. Lõganimis et multũ misericoꝛs. Uiꝰ ergo gemine bonitatis experimento in eã se fiduciã exercuisse fatek spõsa: vt auderet petere osculũ: q̃d mirũ (dicens) ſ Si sic ꝓsumo de te o sponse: que de tuis vberib⁹ tantã sum experta abũdantiã suauitatis? Ergo ad audiendũ me ꝓuocat dulcedo vberũ tuoꝝ: nõ meoꝝ cõfidentia meritoꝝ. Q̃d aũt dicit. Meliora sunt vbera tua vino: hoc est. Pinguedo gratie q̃ de tuis vberibus fluit: efficacioꝝ: mihi est ad spũalem pfectũ: q̃ mirabile increpatio ꝓlatoꝝ. Nec solũ meliora vino: sed t fragrantia vnguentis optimis: q: nõ mõ interne dulcedinis lacte ꝓsentes alios: sed bone quoq; opinionis grato odoꝛe respergis absentes: bonũ habens testimoniũ t ab his q̃ intus: t ab his q̃ foris sunt. Habes inquã lac intus: et foris vngventa: q̃nquidẽ nõ essent quos lacte reficeres: si non ꝓius odoꝛe attraheres. Sane de his vnguentis si q̃d dignũ cõsideratiõe cõtineant: videbit post hec cũ eo ventuꝝ

Cant. ſ. fuerit: vbi dicit in cõsequẽtib⁹. In odoꝛe vnguẽtoꝝ tuoꝝ curremus. ¶ Nũc iuxta ꝓmissum nostrũ, hec ipsa verba que sponse data sunt: an t sponso cõgruãt: videam⁹. Spõsa loquente de spõso: repente (vt dixerã) adest ille: annuit voto: dat osculũ. Impletq; in ea sermonẽ qui scriptus est. Desiderium coꝛdis eius tribuisti ei: t volũtate labioꝝ ei⁹ nõ fraudasti eũ. Q̃d t pbat ex eius vberũ repletione. Tante nempe efficacie osculũ sanctũ est: vt ex ipo moꝛ cũ acceperit illud sponsa: cõcipiat: tumescẽnib⁹ nimirũ vberib⁹: et lacte quasi pinguescẽtib⁹ in testimoniũ. Quib⁹ studiũ est oꝛare frequenter: experti sunt q̃ dico. Sepe coꝛde repido t arido accedim⁹ ad altare: oꝛationi incũbim⁹. Persistentibus aũt repente infundit gratia: pinguescit pectus: replet viscera inundatio pietatis: t si fit qui ꝓmat: lac cõcꝛepte dulcedinis vberim fundere nõ tardabũt. ¶ Dicat ergo. Habes sponsa q̃d periisti: t hoc tibi signũ: q: meliora facta sunt vbera tua vino. Hinc te scz noueris osculũ accepisse: q̃ te cõcepisse sentis. Unde t vbera tibi innumeruꝝ facta in vbertate lactis meliora vino scientie secularis: que quidẽ inebriat: sed curiositate: nõ charitate: implens/non nutriens: inflans/nõ edificãs: ingurgitans/nõ cõfortans Sed dennus t sodalib⁹ ista deꝓmere. Iniuste (inquiũt) murmuras aduersus sponsum: q: id plus valet q̃d ille iã dedit: q̃ q̃d tu petis. Q̃d em̃ postulas: te quidẽ delectat: ſz vbera quib⁹ paruulos alis quos t paris: meliora: hoc est necessariora sunt vino cõtemplationis. Aliud siquidẽ est

Universidad de Deusto
Biblioteca

quod vnius lenificat cor: hoīs: ⁊ aliud qō edificat multos. Nam ⁊ſſ rachel formosior: sed Lya fecūdior est. Noli ergo nimis insistere oculis ⁊ emplarionis: q: meliora sunt vbera predicatiōis. ¶ Occurrit ⁊ alius sensus: quē quidem nō ꝓpono: sed minime preteribo. Ut qđ em̄ verba hec nō magis cōtemne eiſdē dicam⁹: quibus preest in solicitudine tanq̄ parvulis mater aut nutrix? Nec em̄ equanimiter ferūt iuuēcule et renere adhuc aīe illā vacare quieti: cuius plenius eruditi doctrina ⁊ expleris informari desiderant. An nō denīq; taliū in subsequēti cōpescit inquietudo: vbi sub graui cōtestatione ꝓhibent suscitare dilectā quousq; ipa velit? Me itaq; sentientes oculis inhiare spōso: secretum querere sibi: fugitare publicū: declinare turbas: ⁊ cure ip̄arū ꝓpriā preferre quieti? nolī (inquiūt) nolī: q: maior in vberib⁹: q̄ in amplexib⁹ fructus exiſtit. Per ea siquidē nos vendicas a carnalib⁹ desideriis q̄ militant aduersus animā: eripis mūdo ⁊ acquiris deo. Hoc ergo est qō aiunt: q: meliora sunt vbera tua vino. ¶ Carnis (inquiūt) voluptatē qua pauloante tanq̄ vino ebrie tenebamur: vincūt he quas tua nobis vbera ſtillāt delitie ſpuales. Et pulchre vino cōparant carnalē affectū. Uteiñ vna semel expressa nō habet iā qō denuo fundat: sed ꝓpes tua ariditate dānatur: sic caro in pressura mortis ab omni ꝓsus sua delectatione siccat: nec vltra reuiresc at ad libidines. Unde ꝓpha. Dis caro fenū: ⁊ ois gloria ei⁹ tanq̄ flos agri. Exiccatū est fenū ⁊ cecidit flos. Et apls. Qui seminat in carne: de carne ⁊ metet corruptionē. Et rursum: Esca ventri ⁊ venter escis: deus aūt ⁊ hūc ⁊ has destruet. Vide aūt ne nō carni tantū: sed ⁊ mūdo forte cōpetat ista ꝓportio. Siquidē ⁊ ipe trāsit ⁊ cōcupiscentia eius. ¶ Et cum oia que in mūdo sunt: finem habeant: finis cor⁹ non erit finis. Verū vbera nō sic. Nec em̄ cū exhausta fuerint: rursum de fonte materni pectoris sumunt quod ꝓpinent sugēdibus. Merito p̄inde meliora carnis ⁊ seculi ve amore asserunt vbera sponse: q̄ nullo vnq̄ lactentiū numero arefiunt: sed semp abūdant de viscerib⁹ charitatis vt iterū fluant. Flumina siquidez fluunt de ventre eius: fitq; in ea fons aque salientis in vitam eternā. Cumulatur deinde laus vberum ⁊ fragrantia vnguentor⁹: q̄ nō solum verborum sapore pascant: sed ⁊ facto⁹ opinione redolcāt. Jam que sint vbera: quo tumida lacte: qualibus delibuta vnguentis: sub alio sermonis principio christo adiuuante/ monstrabimus. Qui cum patre ⁊ spiritusancto viuit ⁊ regnat deus per omnia secula seculorum. Amen.

¶ De tribus vnguentis spūalibus: scilz devotionis/ contritionis/ ⁊ pietatis. Sermo. x.

On sum ego profundi sensus: neq; adeo ꝓspicacis ingenij: vt noui quippiā ex me adinuenire possim. Sz est fons magnus ⁊ indeficiens os pauli qō patet ad nos. De ipso haurio mihi eriā nunc in ostensione vberū sponse: sicut et frequenter soleo. Gaudere (inquit) cū gaudentib⁹: flere cum flentibus. Materni breuiter exprimunt affectus: q: nec dolere parumli: nec valere queūt absq; illa que genuit Utrobiq; necesse est suis eam cōformari viscerib⁹. Igitur iuxta pauli sniam duas illas affectiōes duob⁹ sponsevberibus assignabo: cōpassiones vni: ⁊ cōgratulationē alteri. Alioquin parvula est: ⁊ nondū nubilis si nondum vbera misit: si se videt neq; ad cōgaudendū sentiat promptam: neq; ꝓnā ad condolendū. Talis si forte ad regimen animarū seu ad officiū predicationis assumit: alīs quidē nō prodest: sibi vo obest plurimū. Porro sese ingerere quante impudentie est. ¶ Sed redeam⁹ ad vbera sponse: ac ꝓ diuersitate verbum/ diuersas ⁊ lactis species ꝓponamus. Nam cōgratulatio quidē exhortationis: cōpassio vo cōsolationis lac fundit. Porro vtriq; speciem vbertim celitus irrorari p̄o pectoris suo spiritalis mater rorīes sentit: quotiens oculū sumit. Videas ei mox plenis vberib⁹ parvulis incubare lactādis: ⁊ exuno quidē cōsolatorio ia: ex altero vero exhortatoria vberius ministrare ꝓout singulis conuenire videbit. Verbi causa. Si qđ forte ex his quos genuit in euāgelio: deprehenderit forti aliqua tentatione cōcussum: ⁊ inde turbatū ac tristem pusillanimēq; factū: nō posse iam ferre vim tentationis: quō cōdolet: quō mulcet: quō plangit: quō cōsolat: quot argumenta pietatis mox reperit quib⁹ erigat desolatū? Cōtra: si ꝓmptū: si alacrē si bene ꝓficientem cognouerit: exultat: aggredit salutaribus monitis: accendit amplius: instruit de quibus pōt vt ꝓfecerit: vtq; in melius semp ꝓficiat: exhortat. Gibbus se cōformat: oīm in se transfert affectus: matrem se denīq; probat nō minus deficientiū: q̄ ꝓficientiū. ¶ Quāti hodie secus affectos se ostendūt: de his dico qui alias regere susceperūt. Qđ em̄ sine miserabili gemitu dicendū nō est: christi opprobria ⁊ puta flagella/ clauos/ lanceā/ crucem/ et mortes: hec oia in fornace auaricie cōflant ⁊ ꝓfligant in acquisitiones turpis questus: ⁊ preciū vnitatis/ suis marsupijs includere festinant. Hoc solo sane a iuda scharioth⁹ differentes: q̄ ille ho: ū omne emolumentū denarior⁹ numero cōpensauit: isti vo tacioni ingluuie lucrorum infinitas exigunt pecunias. His insatiabili desiderio inhiant: ꝓ his ne amittant timent: ⁊ cū amittūt dolent: harum in amore quiescūt quātū dūtaxat liberū eis est a seruandi vel augmentādi cura. Animarū nec reputant casus: nec salus. Nō sunt ꝓfecto matres: q̄ cū sint de crucifixi patrimonio nimiū incrassati/ impinguati/ dilatati: nō cōpatiuntur sup cōritione ioseph. Que mater est nō dissimulat: habet vbera ⁊ nō vacua. Gaudere cū gaudentib⁹: flere cum flentib⁹ nouit: nec cessat exprimere de vbere quidē cōgratulationis lac exhortationis: de vbere vo cōpassionis lac consolationis. Et de sponse vberib⁹ ⁊ vberū lacte ista sufficiant. ¶ Jam qualib⁹ etiā vnguētis eadē vbera redoleant: indicabo: si m̄ vestris orationib⁹ iuuer: vt qō inde mihi sentire dar̄ est: deus ⁊ eloqui digne ad audientiū vtilitatem. Alia sponsi: atq; alia spōse vnguēta sunt: quēadmodum ⁊ sua cuiq; vbera. Sz de spōsi quo in loco tractandū sit: superi⁹ ꝓtulimus. Nunc spōse vnguētis intendamus. Idq; attenti⁹ tanq̄ his q̄ scptura nō mediocriter cōmēdauit: ita vt ea ꝓnūciauerit nō simpliciter bona: sed optima. Et pono diuersas species vnguentor⁹: quo ex plurib⁹ ea q̄ potissimū spōse vberib⁹ cōgruāt: eligam⁹. Est vnguētū contritionis: ⁊ est vnguētū deuotionis: est ⁊ pietatis. Primū pūgitiuū dolorē faciens. Secūdū temperatiuū/ dolorē leniens. Tertiū sanatiuū etiā mor: bū expellens. Nūc de singulis latius disseram⁹. Est ergo vnguentū qō sibi cōficit aīa multis irrcita crimini⁹: si cū incipit cogitare vias suas: colligat/ cōgerat/ cōteratq; in mortariolo ꝓscientie multas ac varias species pctōr suor⁹: ⁊ intra estuātis pectoris ollā/ simul oia coquat igne quodā pnie ⁊ doloris: vt possit dicere cū pphera. Ecaluit cor meū intra me: ⁊ in meditatione mea exardescet ignis. Ecce hoc est vnū vnguentū quo aīa peccatrix sue ouersionis p̄mordia cōdire debet: plagisq; suis recentib⁹ adhibere. Primū nāq; sacrificium deo spūs tribulatus. Quāditi ergo nō habet tanq̄ pauper ⁊ inops/ vñ sibi melius ac preciosius cōponat vnguētum: nō negligat parare interim istud: licet deuilib⁹ speciebus: q: cor: cōritū ⁊ humiliatū de⁹ nō despicier. Tanto aūt minus vile diuinis apparebit ꝓspectib⁹: quanto plus sibi illa viluerit in recordatione pctōr suor. Tamen si illo visibili/ quo visibiliter vncti a peccatrice cor: ꝓsei pedes dei referūtur in euāgelio: inuisibile hoc ⁊ spuale fuisse dicimus figuratū: nō oīno vile reputare poterim⁹? Quid em̄ deillo legitur. Et domus (inquit) implcta est ex odore vnguēti. Peccatricis manib⁹ distillabatur: ⁊ extremis membris cor: porīs: id est pedibus fundebat: ⁊ tamen non ꝓsp adeo cōtemptibile/ aut vile fuit: quin tota domū vis aromatis et suauitas replerer odoris. Qđ si attendamus quanta in vnius peccatoris ouersion fragrantia resperg atur ecclesia: et quantis fiat odor vite ad vitā quinis penitens si publice perfecteq; penitear: ꝓfecto et de hoc eque indubitāter pronunciabimus: q: domus impleta est ex odore vnguenti. ¶ Denīq; ⁊ supernas beatorū mansiones attingit pnie odor: ita vt Creste ipsa veritate) magnū gaudiū fit inter angelos dei/ sup vno pctore pniaz agente. Gaudere penitentes: pusillanimes cōfortamini: vobis dico quos nuper cōuersos de seculo: ⁊ a vijs vestris prauis recedentes excepit mor amaritudo ⁊ cōfusio animi penitentis: accelerat recentiū adhuc vulnerū dolor: nimius excruciat ⁊ grauabar. Secure manus vestre distillent myrrhe amaritudinē in salubrem hanc vnctionē: q: cor contritū ⁊ humiliatum deus nō despiciet. Nō est oīno sperēda: nec vilis estimāda huiusce modi vnctio: cui⁹ odor: nō solum hoies ꝓuocat ad cor: rectionem: sed ⁊ angelos ad exultationem inuitat.

¶ Sed est vnguentū tanto isto ꝓfecto preciosius: quāto de melioribus cōpositū speciebus. Huius siquidem species ne longe queram⁹: penes nos ⁊ absq; difficultate reperimus: ac de nostris horticulis taliū ꝓfacile copiā rollimus quotiēscūq; necessitas poscit. Quis em̄ non satis de ꝓprio: cum vult ad manū habet iniquitates ⁊ peccata: si nō dissimulat? De aūt sunt: sicut recognoscitis: species vnguenti primi qō iam descripsimus. Ar vo secūdi huius aromata/ terra nostra nequaq̄ ꝓferr: sed procul ⁊ de vltimis finibus ea nobis cōquirimus. Nempe oīe datū optimū: ⁊ omne donū perfectū desursum est descendens a patre luminum ſſit em̄ vnguentū istud de diuinis collatis humano generi beneficijs. ſſelix qui ipsa sibi studiose colligere: et ante mentis sue oculos/ digna cū gratiaz actione reducere curat. Porro cum fuerint in vasculo pectoris pistillo crebre meditationis cōtusa/ atq; trita: deinde q̄ igne sancti desiderij simul decocta oia: ⁊ demum impinguata oleo letitie: erit vnctio longe preciosior: excellentior q̄ prior: e. Sufficit ad probandū eius testimoniū qui ait: Sacrificiū laudis honorificabit me. Nec dubiū quin excitet ad laudandum beneficio⁹ recordatio. Porro cū scriptura hoc soluz testetur de illo alio q: nequaq̄ despicit: liquet amplī⁹ esse cōmendatū quod ⁊ honorificat. Denīq; illud pedibus apponitur: hoc capiti. Sic em̄ in christo/ caput ad diuinitate referendū est: dicēte paulo: caput christi deus: ꝑ quid dubio caput vngit qui gratias agit: q̄m deum tangit: nō hoiem. Non q: nō sit homo qui deus est: siquidem deus ⁊ homo vnus est christus: sed q: oīe bonum a deo: nō ab hoie est: etiam ip̄m qō per hoiem ministratur. Profecto em̄ spūs est qui viuificat: caro nō prodest quic̄q̄. Propterea ⁊ maledictus qui spem suā ponit in hoie: q̄m ⁊ si spes nostra tota merito pender ex hoie deo: nō tamen q: homo: sed quia deus est. Itaq; illud pedibus: hoc capiti exhibet: q̄m ⁊ humiliatio cōritī cordis humilitati ꝓgruit carnis: ⁊ maiestatem decet glorificatio. En quale vnguentū ꝓposui vobis quo se nimirū tangi caput illud tremendū principatibus nō ducit indignū: immo ⁊ honoris insigne iudicat dicēs. Sacrificiū laudis honorificabit me. ¶ Quāobrē non est pauperis ⁊ inopis seu pusilli cordis/ animē cōficere istius modi vnctionem: nempe cuius aromata ⁊ species sola cōfidentia possider: q̄ tamen de liberate spūs ⁊ cordis puritate descendat. Que enim pusillanimis est ⁊ modice fidei mens: rei sue familiaris tenuitate constringitur: nec valet ꝓ inopia ociari ad vacandū diuinis laudibus: seu his q̄ laudes pariunt intuendis beneficijs. Et si quādo certe conatur assurgere: cōfestim domesticarū necessitatum curis vrgentibus reuocatur ad sua: ⁊ in se cōpunxi ꝓpria egestate cōpellitur. ¶ Qđ si huius miserie queritur a me causa dicā q̄ ipsi in vobis (ni fallor:) aut esse: aut fuisse recognoscetis. Duabus de causis videt mihi huiusce modi animi egritudo ⁊ diffidentia solere cōtingere: aut de nouitate vitez ouersionis: aut certe de ouersionis repositeria: eiā si in cōuersione longius tps habuerit. Verūq; profecto humiliatur deiicit cōscientia: ⁊ inquietā facit: dum siue ꝓ tpe: siue ꝓ repositione antiquas animi passiones necdū in se emortuas sentit: ⁊ necesse perinde habens rescindis intendere bonis cordis horticulo spinis iniquitatū ⁊ vitijs cupiditatū: longius a semetipsa euagari non sinitur. Quid em̄? Qui laborat in gemitu suo: poterit ne simul ⁊ in dei laudib⁹ exultare? Quonā modo in ore gementis ⁊ plāgentis sonabit pariter illud Esaie: gratiarū sz actio: ⁊ vox laudis? Nam ficut a sapiēte accepim⁹: Musica in luctu importuna narratio est. Denīq; gratiarū actio/ beneficiū sequit: nō precedit. Que aūt adhuc in tristicia est aīa: beneficio non gaudet: sed indiget. Habet ergo vnde preces offerat: nō autez vnde referat grates. Quo em̄ recoler beneficiū/ qō nō accepit? Merito p̄inde dixi nō esse anime pauperis cōficere hoc vnguentū: qō de recolendis diuinis beneficijs cōponi debet: q̄m nō potest videre lucez/ donec tenebras inuetur. Nempe in amaritudine est: occupatq; memoriā tristis recordatio peccatorū: nec liber terū quippiā simul admittere. Idcirco talib⁹ denunciat spūs ꝓphet icus dicens. Uanum est vobis ante lucem surgere. Quod est. ſſrustra surgitis ad inuenda beneficia q̄ delectant: misi prius recepto lumine ꝓsolationis de cetibus qui cōturbant. Nō est ergo pauperū hoc vnguentū. Sed videre quinā de ei⁹ copia nō immerito gloient. Ybant gaudētes apostoli a cōspectu cōcilij: q̄m digni habiti sunt: ꝓ noie Jesu cōtumeliam pati. Multū sibi profecto instillauerant de pingue dine spiritus: quorū lenitas nō dico verbis: sed necverberibus cessit. Erant em̄ diuites in charitate: q̄ nullis exhauritur expensis: ⁊ de ipsa facile holocausta medullata offerre sufficiebant. ſſundebāt passim sudantia pectora liquorem sanctū quo imbuta plenius erant: quādo loquebant varijs linguis magnalia dei: ꝓout spūs sanctus dabat eloqui illis. Nec dubiū quin ⁊ illi abūdarent hisdem vnguentis: quib⁹ apls testimonū ꝓhibebat dicens. Gratias ago deo meo semp ꝓ vobis in gra dei que data est vobis in christo iesu: q: in oibus diuites facti estis in illo in oi verbo ⁊ in omni scientia: sicut testimoniū christi cōfirmatū est in vobis: ita vt nihil vobis desit in vlla gra. Unā ⁊ ꝓvobis ego has ꝓpias gratias referre possim: vt videā vos diuites in vtrumq; ad lacres in laudib⁹ dei/ spūali hac pinguedine abūdantius redūdantes in christo iesu dño nostro.

¶ De duobus/ hoc est fructu ⁊ modo/ pertinentibus ad opus humane redemptionis. Sermo. xi.

Uxi in fine sermonis nec me iterare piget: ꝙ cupiā vos oēs fieri sacre vnctionis participes: illius videz in qua dei beneficia cū leticia ⁊ gratiarū actione recolit sancta devotio. Hoc em̄ bonū est: num ꝓpter releuandos vite p̄nis labores: qui vtiq; tolerabiliores nobis fiunt ex ultanib⁹ in laude dei. tum q: nihil ita ꝓprie quendā terris representat celestis habitationis statū/ sicut alacritas laudantiū deum: scriptura dicente. Beati qui habitant in domo tua dñe: in secula seculorū laudabunt te. De hoc precipue vnguento puto dixisse prophetā. Ecce qđ bonū/ ⁊ qđ iocundū habitare fratres in vnū: sicut vnguentū in capite. Neq; em̄ ꝓiori videtur cōgruere posse. Illud em̄ etsi bonū sit: nō est tamen iocundū: q: recordatio pctōr amaritudinē facit: non iocunditatem. Sed nec qui illud faciunt in vnū habitant: cum quisq; peccata ꝓpria lugeat atq; deploret. Qui vero in gratiarū actione versant: deum soluz intuentur ⁊ cogitant: ac per hoc ipsi vere habitant in vnū. Bonū est autez quod faciūt: q: seruant ei iustissime gloriā cuius est: ⁊ nihil hominus iocundū: q: delectat. ¶ Quāobrem si adeo vobis amicis meis/ reflectere interdū pedem a molesta ⁊ anxia recordatione viarū vestrarū: ⁊ enadere in iocunera plagiola serenioris memorie beneficiorū dei: vt qui in vobis cōfundimini: ipsius intuitu respiretis. Volo vos experiri illud qđ sanctus ꝓpheta cōsulit dicens. Delectare in dño et dabit tibi petitiones cordis tui. Et quidē necessari⁹ dolor ꝓ petis: sed si nō sit cōtinuus. Sane interpoleturi lectioni recordatione diuine benignitatis: ne forte pre tristicia indurentur cor: ⁊ desperatione plus pereat. Misceam⁹ absinthio mel: vt salubris amaritudo/ salutem dare tunc

Universidad de Deusto
Biblioteca

possit: cum in mixto temperata dulcore/bibi poterit. Audi deniq; deū/quō ipse contriti cordis temperat amaritudinem: quō pusillanimem a desperationis barathro retrahat: quomō blandē & fidelis promissionis melle merentem consolatur: erigit diffidentem. Ait per ppheta. Ego infrenabo os tuum laude mea ne intereas. hoc est: Ne intuitu facinoris tui oz nimia incurras tristitia: atq; instar effrenis equi/desperatus in precepis ruas et pereas. ℭ Ifreno te (inquit) inhibebo indulgentie mee: & meis laudib⁹ erigā respirabilēq; in bonis meis qui de tuis cōfunderis malis: dum me sane benigno: rem: & te culpabilio: rem inuenies. Hoc freno si infrenatus fuisset cayn: nequaq; desperādo dixisset: Maior est iniq̄tas mea: q̄ vt veniā merear. Absit absit. Maior em̄ est eius pietas: q̄ cuius iniq̄tas. Ideo iustus nō cōtinue: sed em̄ in principio sermonis accusator est sui. Postro aūt in dei laudes extrema sermonis claudere cōsuevit. Videre deniq; iustū hoc ordine pcedentē. Cogitauit (ait) vias meas: & cōuerti pedes meos in testimonia tua. vt videlz qui cōtritionem & infelicitatē in vijs propijs ppessus fuerat: in via testimonioz dei delectarek: sicut in oībus diuinis. ℭ Et vos igitur exēplo iusti/si devotis in humilitate sentitis: sentite & de dño in bonitate. Sic em̄ legitis apud sapientē. Sentite de dño in bonitate: & in simplicitate cordis querite illū. Hoc aūt facile menti pfuse deuote diuine munificentie frequens: immo cōtinua recordatio. Alioquin quō implebik apostolicū illud: in oīb⁹ gratias agentes: si ea pro quibus gratie debenk: a corde recesserint? Nolo vos iudaico notari oppobrio: de quib⁹ scriptura testatur: q̄ nō fuerint memores beneficioz eius: & mirabiliū eius q̄ ostendit eis. ℭ Verū q̄m bona q̄ largiri mortalibus nō cessat misericors & miserator: dñs: recolere et recolligere oia/oīm hominū impossibile est (quis em̄ lo queuer potentias dñi: audiras faciet oēs laudes eius) idcirco saltem q̄ precipuū est & maximū: opus videlz nostre redemptionis/a memoria redemptoz aliquatenus nō recedat. In quo opere duo potissimū: q̄ nunc occurrūt: vestris studijs intimare curabo. Et hoc q̄ paucis ad cōpendiū poterit: memoz illius fuit. Da occasionē sapienti: & sapientior erit. Duo ergo illa sunt modus & fructus. Et modus quidem dei erimanitio est: fructus vo nostri/de illo repletio. Hoc meditari sancte spei seminariū est: illud summi amoris incentiuū. Utrūq; pfectibus nostris necessariū: ne aut spes mercēnaria sit si amore nō comitetur: aut amor: tepescat si infructuosus putek. Postro fructū talem expectem⁹ nostri amoris: qualem ipse quē amam⁹: promisit mensuram (inquiens) plenā & cōfertā & coagitatā & superfluentē dabunt in sinū vestrū. Mensura ista (vt audio) erit sine mensura. Sed velim scire cui⁹ rei futura sit illa mensura: vel potius illa immensitas q̄ reprehenditur. Oculus non vidit deus absq; te: q̄ preparasti diligentibus te. Dic nobis tu q̄ preparas: quid preparas? Credim⁹/cōfidimus/reuera sic promittis: replebimur in bonis domus tue. Sed quibus quesо bonis vel qualib⁹? forte frumento/vino/oleo/auro/atq; argento/lapidibus ve preciosis? Sed hec nouim⁹ & vidimus & videmus et fastidim⁹. Id querim⁹ q̄ oculus nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor hois ascendit. Hoc placet: hoc sapit: hoc delectat inquirere quod cūq; est illō. Erunt (inquit) oēs docibiles dei: & ipse erit oia in oībus. ℭ Ut audio plenitudo quā expectam⁹ a deo: non erit nisi de deo. Quis vo cōprehendat/q̄ magna multitudo dulcedinis in hac vni ista sermone cōprehensa sit: erit deus oia in oībus! ℭ Ut de corpore taceā: in aīa tria intueor: rationem/volūtatem/memoriam: & hec tria ipsam animā esse. Quantū cuiq; horū in presenti seculo desit de integritate sua & pfectione: sentit ois qui ambulat in spiritu. Quare hoc nisi q: deus nondū est oīa in oībus: Hinc est q̄ & ratio sepissime in iudicijs fallitur: & volūtas quadruplici prurigine iactatur: & memoria multiplici obliuione confundi/tur. Triplici huic vanitati nobilis creatura subiecta est nō voleno: in spe tamen. Nam qui repler in bonis desiderium

anime: ipse rationi futurus est plenitudo lucis: ipse voluntati multitudo pacis: ipse memorie cōtinuatio eternitatis. O veritas/charitas/eternitas. O beata & beatificans trinitas: ad te mea misera trinitas miserabiliter suspirat: quā a te infeliciter exulat. Discedens a te quātis se intricauit erroribus/doloribus/timoribus, Heu me qualem p te cōmutauimus trinitatem! Lo: meū cōturbatū est. & inde dolor dereliquit me virtus mea: & inde pauor: & lumen oculoū meoū nō est mecū: & inde error. En q̄ dissimilez trinitate o anime mee trinitas exulans offendisti. ℭ Verūtamen quare tristis es aia mea: & quare cōturbas me? Spera in deo: quā adhuc cōfitebor: illi: cū error: videlz a ratione: a voluntate dolor: atq; a memoria timor: ois recesserit: & successerit illa quā speram⁹ mira serenitas: plena suauitas: eterna securitas. Primū illud faciet veritas de⁹: secundū charitas deus: tertium summa potestas deus: vt sit deus oīa in oībus: ratione recipiente lucem ineffabilem: volūtate pacem imperturbabilem cōsequente: memoria fonti indeficienti eternaliter inhērēte. Videritis vos recte ne primū illud filio: spūisancto/sequēs: patri vltimū assignetis sic tamē vt nihil horū vel patri vel filio vel spūisancto subtrahatis: ne cui forte pfonarū aut plenitudinē minuat distinctio: aut ppietatez tollat pfectio. ℭ Simul & hoc aduertire quid simile filij hui⁹ seculi experiant de carnis illecebris: de mūdi spectaculis: & de pompis sathane: cū tamē hoc torū sit vīvita presens eludit miseros amatores suos dicente iohanne. Quicūd in mūdo est: concupiscentia carnis est: & concupiscentia oculoz: & ambitio seculi. Hec de redemptiōis fructu. ℭ In modo quoq; quē: si recolitis: dei esse exinanitionē diffiniuim⁹: tria item precipue vobis intuenda cōmendo. Nō em̄ simplex aut modica illa exinanitio fuit: sed semetipm exinanuit vsq; ad carnē: ad mortem ad crucem. Quis digne penset quante fuerit humilitatis/mansuetudinis/dignationis dñm maiestatis carne indui mulctari morte: turpari cruce! ℭ Sed dicit aliq̄s. Nō vas luit opus suum reparare creatoz: absq; ista difficultate? Valuit: sed maluit cū iniuria sui: ne pessimū atq; odiosissimū vitiū ingratitudinis occasione vltra reperiret in hoie. Sane multū fatigationis assumpsit: quo multe dilectiōis homine debitore tenerer: cōmoneretq; grauiarū actionis/difficultas redēptionis: quem minus esse deuotū/fecerat cōditionis facilitas. Quid em̄ dicebat hō creatus & ingrat⁹? Gratis quidē cōditus sum: sed nullo autoris grauamine vel labore. Siquidē dixit/& factus sum: quēadmodū & vniuersa. Quid magnū est qualibet magna in verbi facilitate donauerie? Sic beneficiū creationis attenuās humana impietas: ingratitudinis materiā in de sumebat: vñ amoris causam habere debuerat: idq̄ ad excusandas excusationes in peccatis. Sed obstruxit os loquentiū iniqua. Luce clarius pater quārū mō pio te o hō dispendiuz fecit de dño seruus: de diuite pauper: caro de verbo: & de dei filio hoīs filius fieri nō desperit. Memento iā te esse de nihilo factū: nō tū de nihilo redemptū. Sex dieb⁹ cōdidit oīa & te inter oīa. Atvo p totos triginta annos operat⁹ est salutez tuā in medio terre. O quantū laborauit sustinēs. Carnis necessitates: hostis tentationes: nōne tibi crucis aggrauauit ignominia: mortis cumulauit horroz? Necessarie quidem. Sic fic hoies & iumenta saluasti dñe: quēadmodum multiplicasti misericordiā tuā de⁹. Hec meditamini: in his vsamini. Talib⁹ odoramentis refouere vi/scera vestra: que diu torsit odor molestior: potēs: vt abūdetis & his vnguentis nō minus suauib⁹ q̄ salutarib⁹. Nec tū adhucvos putetis habere illa optima q̄ in sponsevberib⁹ cōmendant. De quibus incipere mō finiendi iam sermonis angustia phiber. Que dicta sunt de alijs: tenere memoria: pbate vita: et de his iuuate me precib⁹ vestris: vt digne loqui possim q̄ & dignū sit tantis spōse delitijs: & vestras aias ad amorem edificer sponsi iesu christi domini nostri. Amen.

ℭ De preciolo vnguento pietatis: & de veneratione habēda a subditis erga prelatos suos. Sermo. xij.

A

Quo me vnguēta vo bis tradidisse recordor. Cum cōtritionis delicta multa complectens. Alterū deuotionis multa cōtinens beneficia. Ambo salubria: si nō ambo suauia. Primū siquidē pungitiuū sentit: q: mouet ad cōpunctionē amara recordatio pcōz: & doloze facit: cū sequens mitigatoriū sit diuine bonitatis intuitu cōsolationē dante & sedante dolorem. Sed est vnguentū q̄ ambobus longe antecellit: & hoc appellauerim pietatis: eo q̄ fiat de necessitatib⁹ pauperū: de anxietatib⁹ oppressorum: de pturbationibus tristiū: de culpis delinquentiū: & postremo de oībus quocūlibet miseroīū erūnis: etiam si fuerint inimici. Despicabiles videnk species iste: sed est super oīa aromata vnguentū: q̄ ex eis cōficit. Sanatiuum est. Beati em̄ misericordes: q̄m ipsi misericordiā cōsequentur. Igit̄ multe miserie collecte: atq; oculo pietatis inspecte: ipse sunt spes ex quib⁹ vnguēta optima cōponunk: spōse digna vberib⁹: spōsi sensib⁹ grata. ℭ Felix mes que talium collectiōe aromatū/sese ditare: & ipinguare curauit/infundēs ea oleo misericordie: & ardore decoquēs charitatis. Quisputas est locūdus hō qui misereк & cōmodat: pinus cōpati: subuenire prōptus: dare q̄ accipere beati⁹ iudicijs ignoscere facilis: ira/sci difficilis: vlcisci penit⁹ nō acq̄escēs & p oīa primor⁹ eque vt ppias respiciēs necessitates? O quecūq; es aia sic affecta: sic imbuta rore misericordie: sic affluēs pietatis visceribus? sic te oībus oīa faciens: sic facta ipsa tibi tāq̄ vas perditū: vt ceteris pōsto vbiq; semp occurras atq; succurras: sic deniq; mortua tibi vt viuas oībus: tu plane tertiū optimūq; vnguentū felix possides: & manue distillauerūt tori? suauitas liquore. Nō erit cabik in te pore malo: nec ferus: psecutiōis ebibet illū: sed semp deus meno: erit ois sacrificij tui: & holocaustū tuū pingue fiet.

B

ℭ Sunt viri diuitiarū in ciuitate dñi virtuum: quero an apud aliquos hec vnguēta inueniant. Et primo occurrit (sicut vbiq; solet) nobi paul⁹ vas electionis: reuera vas aromaticū: vas odoris. & referū offi puluere pigmentario. Christi em̄ erat bon⁹ odor deo in omni loco. Multe pfecto suauitatis fragrātia longe lateq; spargebat pect⁹ illud: q̄ sic affecerat solicitudo oīm ecclarum. Vide em̄ quales spēs & qualia aromata coacernauerat sibi. Quotidie (inquit) mortio: pper vām gloriā. Et rursus. Quis infirmat & ego non infirmor? Quis scādalizat & ego non vror? Et multis talib⁹ que vobis bene nota sunt: abūdabat diues iste in cōponedis vnguentis optimis. Decebat nam̄q; pius & purissimis aromatib⁹ redolere vbera que christi mēbra lactarēt. quoz Paul⁹ mater erat p certo parturies semel & iterū: donec xps formarek in eis: ac mēbra capiti suo reformarēk. ℭ Audi & de alio diuite quō ad manū habebat electas spēs: de quib⁹ optima vnguēta cōficeret. Foris (inquit) nō māsit peregrin⁹. Ostiū meū viatori patuit. Itez. Oculi fut ceco: & pes claudo. Pater erā pauperū: cōterebā molas iniqui: & de dentib⁹ illius auferebā predā. Si negabā q̄ volebāt pauperib⁹: & oculos vidue expectare feci. Si comedi buccellaz meā solus: & nō comedit pupillus ex ea. Si despexi ptereuntē eo q̄ nō haberet indumentū: & absq; operimēto pauperē. Si non benedixerūt mihi latera ei⁹: & de vellerib⁹ ouiū mearū calefact⁹ est. Quāro putam⁹ vir iste odore terrā respersera: in his operibus? Singula opa singula erāt aromata. His ppiā repleuerat cōscientiā: vt fetoē putride carnis interne suauitatis exhalatione sibi temperaret. ℭ Joseph postq̄ vniuersam egyptū post se fecit currere in odore vnguentoz suoz: eriā suis venditoribus candē demū fragrātiā ppinauit. Equidem increpatoria verba vultu ꝓferebat irato: sed erūpebant lachryme de pinguedine cordis: nō ire indices sed gratie ꝓditrices. Samuel lugebat saul qui se querebat occidere: & ad ignē charitatis incalescente pectore liquefactus intus pietatis adeps foras emanabat p oculos. Ob bonū deniq; quē circūquaq; diffunderat sue opinionis odo

rem: refert de eo scriptura: q: cognouerūt oēs a dan vsq; bersabee: q̄ fidelis samuel ꝓpheta esset dñi. ℭ Quid de moyse dicā: quāto adipe & pinguedine & ipe repleuerat viscera sua? Nec domus illa erasperans/in qua pro tpe versabak: potuit vnq̄ in oīm murmure & furore suo/vnciōe spūs qua semel imbutus fuerat: exterminare: quo minus (inter assiduas lites & quotidiana iurgia) ipse in sua mānsuetudine pduraret. Merito restatus est spūssancrus de eo q̄ esset mitissimus oīm hoīm qui morabank sup terraz. Siquidem cū his qui oderūt pacem eram pacificus: intātum vt populo ingrato & rebelli nō modo nō irasceretur: sed & irascentem deū suo interuentu lenirer: sicut scriptuz est. Dixit vt disperderet eos: si nō moyses electus eius stetisset in cōfractione in cōspectu ei⁹: vt auerteret iram eius ne disperderet eos. Deniq; si dimittis (ait) dimitte: sinautem: dele me de libro tuo quē scripsisti. O vere hoiem vncteum vnctione misericordie. Loquik plane parentis affectu: quā nulla possit delectare felicitas: ex quib⁹ quos pariuit. Verbi gratia. Si diues quispiā mulieri paupercule dicat. Ingredere tu ad prandiū meū: sed quē gestas infantulū: relinque foris: q̄m ploraz & molestus est nobis: nūquid facit? Nōne magis eliget ieiunare q̄ exposito pignore charo, sola prādere cum diuite? Ita nec moyſi sedet solum se introduci in gaudiū dñi sui: foris seq; remanente populo: cui licet inquieto & ingrato: vice pariter & affectione matris inberet. Dolet viscera: sed tolerabilio: rē sibi iniudicat torsionem q̄ cuulsionē. ℭ Quid david mansuetius qui illius mortē lugebat: qui suā semp sitierat? Quid benignius vt eius molestе ferret decessum cui succedebat in regnum? Sed & de morte parricide filij q̄ difficile cōsolationem admisit? Magnā pfecto optime vnctionis copiā pferebat talis affectio: ideo & securus oīabat dicens. Memento dñe dauid: & oīa mansuetudinis eius. Ergo hj oēs habuerūt vnguenta optima: quib⁹ hodieq; p̄uniuersas ecclesias suauissime redolent. Nec solū ipsi: sed & quicūq; se in hac vita ita benivolos & beneficos prebuerūt: ita inter hoies humane viuere studuerūt: quatenus oēm quā vim sunt habuisse grati: nō sibi tenerent: sed in cōmune deducerent: eltim ites se amicis pariter & inimicis: sapientib⁹ & insipientibus debitores: cāq̄ fuissent vtiles oībus: humiles in oībus: & pre oībus extiterunt dilecti deo et hoibus: quorū fragrantia in benedictione est: quotquot inquā tales precesserūr: fragrarunt suis tpibus: fragrant et hodie vnguentis optimis. Tu quoq; si donū q̄ desuper accepisti: nobis gubernalib⁹ tuis libenter impertiaris: si te exhibeas vbiq; inter nos officiosum: si affectuosum: si gratum: si tractabilem: si humilem: testimoniuz habebis ab oībus q̄ fragres & ipse vnguentis optimis. ℭ Omnis in vobis qui fraternas infirmitates tam corpoz q̄ animoz nō solū patienter supportar: sed insup si licet: & si valet: iuuat obsequijs: cōfortat alloquijs: cōsilijs informat: si hoc non pōt ꝑpter disciplinā: solicitis saltem orationib⁹ solariari non cessat infirmo. oīs (inquā) q̄ talia operak in vobis: bonū oīo spargit odore inter fratres: & odore de vnguētis optimis. Balsamū in ore/huiusmodi frater in cōgregatione/monstrak digito: & dicit de eo oēs. Hic est frater amator: et populi israel: hic est q̄ multū orat p pp̄lo & vniuersa sancta ciuitate. ℭ Sed recurram⁹ ad euāgeliū atq; aliāq̄: q̄ forte specter & ad hec vnguēta requiram⁹. Maria magdalene/& maria iacobi/& salome emerūt aromata vt venientes vngerēt iesum. Quenā ista vnguēta tā preciosa: vt xpi corpoꝛi parent & pparent: nā copiosa vt toti sufficiāt. Ne trum q̄ppe duoz precedentiū aut emptū: aut factū specialiter ad opus dñi: aut toto in corpore legik fuisse diffusuz: sed de subito introducik mulier: vno quidem in loco oscu lans pedes & vnguēto vngens: in altero vo vel ipa vel altera habens alabastrum vnguenti & illud mittens in caput. Ceterū nunc emerūt (ait) aromata: vt venientes vngerent iesum. Emūt nō vnguenta: sed aromata: et vnctio in obsequiū dñi nō fracta assumik: sed nouā cōficitur; nec

Universidad de Deusto
Biblioteca

ad vngendā tamū aliquā corporis partem: verbi gratia/ pedes aut caput. Sed sicut scriptū est: vt venientes vnge/ rent iesum: quod est totius cōplexio: nō partis distinctio.

Ꝛ Tu quoq; si te induas viscera misericordie: liberalē de migrūcp exhibeas: nō tantū parentib⁹ siue cognatis tuis: aut quos tibi vel bñfactores tenes: vel benefacturos spe/ ras: nam & ethnici hoc faciūt: sed (iuxta pauli cōsiliū) stu/ deas operari bonū ad oēs: ita vt ꝓpter deū: nec inimico officiū humanitatis corporale/ seu spirituale negandum subtrahendūcp existimes: cōstat te quoq; abūdare vnguē tis optimis: nec caput aut pedes dñi tm: sed passim quātū in te est: vngere suscepisse totū corpus/ qđ est ecclia. Et for/ te puide ob hoc dñs iesus paratā sibi cōfectionē expendi noluit in suo corpore mortuo: vt seruaret viuo. Viuit em̄ ecclesia: q̄ māducat panē vinū qui de celo descendit. Ipsa est charius corpus christi: qđ ne mortē gustaret: morti illō alterū traditū fuisse nullus christian⁹ ignorat. Ipsam vn/ gi: ipsaz foueri desiderat: ipsius infirma membra cupit fo/ mentis accuratioꝛib⁹ releuari. Ipsi ergo preciosa vnguen ta retinuit: cui anticipans horā/ & accelerans gloriā: mulie rū deuotionē nō eluſit: sed instruxit: Renuit vngi: sed par cens: nō spernens. Nō recusans obsequiū: sed reseruans ꝓficuū. Sꝓficuū dico nō huius materialis atq; corꝓ/ ralis vnguēti: sed plane spiritualis qđ in isto designatum est. In isto ergo pepercit magister pietatis vnguētis opti mis pietatis: q̄ membris suis indigētib⁹ tam corporaliter & spiritualiter oīno cuperet exhiberi. Denicp̄ pauloante cum in caput ei⁹: aut etiā in pedes funderet vnguentum: ipmcp satis preciosum: nūquid ꝓhibuit? Immo & obstitit ꝓhibentib⁹. Nā & simoni indignāti q̄ se tangi a peccatrice pmitteret: longā texuit reprehensionis parabolā: & aliis dditiōis vnguentū causantib⁹ relꝓdit dicens: Quid mo/ lesti estis huic mulieri? Nonunq̄ ego (vt modicū faciā excessum) cū sederem mihi ad pedes iesu merens: & offe/ rens sacrificiū spūs cōtribulati in recordatione peccatoꝝ meoꝝ: aut certe ad caput si quādo: vel raro starem & exul/ tarem in recordatiōe beneficioꝝ eius: audiui discentes. Ut quid dditio hec? Causantes videlz q̄ soli viuerē mihi: qui (vt putabāt) multis prodesse possem. Et dicebāt. Potuit em̄ venūdari multo & dari pauperib⁹. Sed nō bonū mer/ carum mihi est etiā si vniuersum mundū lucrer: meipm̄ p/ dere & detrimentū mei facere. Vñ intelligens vba hec/ in/ ter illas esse quas scriptura loquit: muscas morturas: q̄ perdūt suauitatē vngūenti: recordatus sum diuine illi⁹ sñie Populemeus & te beneficentiū errorē inducūt. Verum audiāt excusante dñm: & respōdentem ꝓ me: q̄ me quasi de ocio incusant. Quid (inquit) molesti estis huic mulie/ ri? qđ est. vos videtis in facie: & ideo fm faciem iudicatis. Nō est vir (vt putatis) qui possit mittere manū ad fortia: sed mulier. Qui tentatis ei imponere iugū ad qđ ego eā minus sufficientes inuenio? Bonū opus operatur in me. Stet in bono q̄diu nō cōualescit ad melius. Si q̄s de mu liere in virū & virū ꝓfecerit: poterit & in opus ꝓfe/ ctionis assumi. Ꝛ Fratres reuereamur episcopos: sed ve reamur laboꝛes eoꝝ. Si laboꝛes pensam⁹: nō affectemus honoꝛes. Agnoscam⁹ imparesa vires nostras: nec delectet molles & femineos humeros viroꝝ supponere sarcinis: nec obseruem⁹ eos: sed honoꝛem⁹. Inhumane nempe eoꝝ redarguis opera: quoꝝ onera refugis. Temerarie obiur/ gat virū de ꝓcilio reuerentē mulier nens in domo. Dico em̄. Si is qui de claustro est: eū qui versat in populo inter/ dum min⁹ districte: minus ve circūspecte sese agere depre/ henderit (vbi gra in vbo/ in cibo/ in somno/ in risu/ in ira/ in iudicio) nō ad iudiciū cōfestim ꝓsiliat: sed meminerit scriptū. Melioꝛ est iniquitas viri: q̄ benefaciens mulier. Nā tu quidē in rui custodia vigilās bene facis: sed qui iu/ uat multos: & melius facit & virilius. Nō si implere nō suf ficit absq; aliqua iniquitate. i. absq; quadā inequalitate vi te & cōuersationis suemenento q: charitas operit multi/ tudinem peccatoꝝ. Hec dicta sint cōtra geminā tentationem; qua sepe viri religiosi episcopoꝝ vel ambire gloriā: vel ex/ cessius temere iudicare diabolicis instigationib⁹ incitant.

Ꝛ Sed redeam⁹ ad vnguenta sponse. Videsne q̄ fit pre/ ferendū ceteris istud pietatis vnguentū: de quo solo genis sum nō est dditionē fieri? In tantū dditio de ipso nō fit: vt nec aque frigide munꝰ irremuneratū sinat. Bonū tamen cōtritionis vnguentū: qđ de recordatione peccatoꝝ cōficitur mittuntcp in pedes dñi: q: cor cōtritū & humiliatū deus non despicit. Ceterū longe melius esse arbitroꝛ: id qđ dicitur deuotionis: factū de recordatione beneficioꝝ dei: quippe quod & capiti idoneū reputat: ita vt ꝓbeat de ipso deus Sacrificiū laudis honorificabit me. Poꝛro vtrūcp vincit unctio pietatis: q̄ de respectu miseroꝝ fit: & per vniuersum christi corpus diffundit. Corpus dico nō illud crucifixum sed qđ illius acquisitū est passiōe. Optimū reuera vnguē tum in cuius cōparatiōe/ cetera nec respicere se ostendit/ qui ait. Misericordiā volo & nō sacrificiū. Hanc ergo po/ tissimū inter ceteras virtutes redolere puto vbera sponse que sponsi p oia gestit cōgruere volūtati. An nō odoꝛe mi sericordie thabita etiā in mortefragrabat? Et ideo cito de morte cōualuit: q: preualuit odoꝛ vite.

Ꝛ Sed audite ver bū abbreuiati sup presenti capitulo. Quisquis & inebriat vbis: & fragrat bñficijs: sibi dictus puter: q: melioꝛa sunt vbera tua vino: fragrantia vnguentis optimis. Et ad hec quis idoneus? Quis nostrū vnū saltem horū integre pse/ cepcp possidet: vt nō videlz interdū & in dicendo sterilioꝛ et in operando tepidioꝛ sit? Sed est q̄ merito & nō dubie/ hoc preconio gloriek: eccla vtiq; cui nunq̄ de vniuersita/ te sua deest & vnde inebrier: & vnde fragret. Quod em̄ sibi deest in vno: habet in altero: fm mensurā donationis chri sti: ac moderationē spūs dividentis singulis prout vult. Fragrat ecclesia in his/ qui sibi faciunt amicos de māmo/ na iniquitatis: inebriat ministris verbi: qui vino leticie spi ritualis/ infundūt terrā & inebriant eā: & fructū referūt in patientia. Ipsa audacter securecp sese noiat spōsam: tanq̄ que vere habet vbera melioꝛa vino: & fragrantia vngue tis optimis. Quod et si nemo nostrū sibi arrogare presu mat: vt aiam suā quis audeat sponsam dñi appellare: qm̄ tamen de ecclesia sumus: que merito hoc noie/ & re nomi nis gloriak: nō immerito gloꝛie huius participiū vsurpa/ mus. Nō em̄ simul oēs plene integrecp possidemus: hoc singuli sine ꝓditione participamus. Gratias tibi dñe iesu: qui nos charissime ecclesie tue aggregare dignat⁹es: nō solum vt fideles essemus: sed vt etiaz tibi vice sponse in amplexus iocūdos/ castos/ eternoscp copulare mur: reue/ lata & ipsi facie speculātes gloriā tuā: que tibi cōmunis pa riter est cū patre & spiritusancto in secula seculoꝝ. Amen.

Ꝛ De gloria & laude deo semp attribuenda ꝓ oībus bonis eius nobis impensis. Sermo. xiij.

Rigo fontium & flu/ minū oīm mare est: virtutū & scientiarū dñs iesus christus. Quis em̄ dns virtutū nisi ipe est rex gloꝛie? Sed & iuxta anne canticū videz ipse deus scientiarū dñs est. Cōtinentia carnis: coꝛdis in/ dustria: voluntatis rectitudo: ex illo fonte manant. Nō so/ lum aūt sed & si quis calleat ingenio: si quis niteat eloquio: si quis moꝛib⁹ placeat: inde est. Inde scientie: inde sapientie sermo. Thesauri siquidē sapientie & scientie ibi oēs absco diti sunt. Quid? casta pfilia: iusta iudicia: sancta desideria: nōne riuuli fontis illius sunt? Nō si copie aquarum secre tis subterraneisq; recursibus incessanter equoꝛa repetūt: vt inde rursus ad visus vsusq; nostros iugi & infatigabili erumpant obsequio: cur nō etiam spirituales riui vt aru mentium rigare nō desinant: ꝓpꝛio fonti sine fraude & sine intermissione reddant? Ad locū vnde exeunt reuertā tur flumina gratiarū: vt iterū fluant. Remittatur ad suuz principiū celeste, pfluuiuz: quo vberius terre refundatur.

Qualiter in quis? Qualiter dicit apls. In oībus gratias agentes. Quicquid sapientie; quicquid te virtutis habe/

re cōfidis: dei virtuti & dei sapiētie reputa xpō. Et qs tū in sanus (ais) vt aliūde pſumat? Nemo plane adeo vt & pha riseus gras agat: cuius tamē iusticie nō est laus a deo. Nec em̄ illa gratiarū actio (si bene recolis euangeliū) gratioꝛē eū facit. Quare? Quia quicqđ in oꝛe deuoti sonuerit: co/ dis nō sufficit excusare tumoꝛē apud eū/ q̄ alta alonge co/ gnoscit.

Ꝛ Deus o pharisee non irridek. Puras tu habes aliqđ qđ nō accepisti: Nihil (inqt) & ideo gras refero lar/ gitoꝛi. Si oīno nihil: ergo nec meritū pcessit in te vllū: vt il la de quib⁹ gloriaris acciperes. Qđ si et fatearis: primo q̄ dē frustra inflaris aduersus publicanū: q̄ ideo non habet qđ nr: q: nō accepit vt tu. Deinde vide etiā ne non integre sua dona refigures deo: & tibi inflectēs aliqđ de gloria & ho/ noꝛe ipsius/ fraudis merito arguaris: & fraudis in demn. Si em̄ de his q̄ iactas: ex te tibi quippiā forte arrogares: falli te magis q̄ velle fraudare crederē: & erroꝛē coꝛrigerē. Nūc vero q: gratias agendo/ ꝓbas te tibi nihil tribuere: sed dei esse dona/ tua merita pūderer agnoscere: certe cete ros aspernēdo/ pdis te q̄ in coꝛde et coꝛde locutus fis: al/ tero cōmodās linguā medacio; altero veritatis vsurpās gloriā. Non em̄ iudicares publicanū contēnendū ꝓte re: si nō ꝓcilio te honoꝛandū censeres. Sed qđ respōdes apo stolo ꝓscribēti & dicēti: soli deo honoꝛ & glia? Quid angelo distinguēti & docēti qđ sibi retinere placeat deo: & qđ parti ri dignek hoibus? Nā gloria (inquit) in excelsis deo: et in terra pax hoibus bone volūtatis. Cernitis ne phariseum agētem gras: labijs quidē honoꝛare deū: coꝛdis aūt sentē tia se? Sic vsu quodā magis/ q̄ sensu vel affectu ꝓsonare in oꝛe multoꝝ gratiarū actionē aduertere est: intātū vt ho mines q̄s sceleratissimi ad queq; flagitia & facinoꝛa sua fo/ leāt gras deo agere/ q̄ bene ꝓspereq; vt quidē ipsi sapiūt cesserit sibi in admplerioꝛe puersarū voluntatū suarū. Au dias (verbi gra) furē cū impie machinationis male cupi/ tū manipulū reporterit: exultantē clam & dicentē. Deo gra tias: nō inanes vigilias feci: nocturnū laboꝛē meū nō pdi di. Similiter q̄ hoiez interfecit: nōne gloriak et referre gran as q̄ ꝓualuit aduersus emulū: aut de hoste se vidicauit? Et nihilominꝰ adulter tripudiās gestit in dei laudes/ q̄ diu optato ꝓcubuit (cals cōcupitu) grandē potitus sit.

Ꝛ Nō ex go oīs gratiarū actio accepta est deo: nisi q̄ de coꝛdis pu dica et mera simplicitate pcedit. Pudica sane dixerim ꝓ pter eos/ q̄ et de malis actib⁹ suis gloriātes/ deo gras age re solēt: quasi deꝰ moꝛe ipsoꝝ lereā/ cū male fecerint: & exul tet in reb⁹ pessimis. Audiet q̄ hmōi est. Existimasti inique q̄ ero tui similis: arguā te & statuā cōtra faciem tuā. Ve/ ra vero adiunxi ꝓpter hypocritas: q̄ deū quidē de bonis suis: sed verboten⁹ glorificātes: coꝛde retinēt/ qđ oꝛe ꝓbue rāt: & qm̄ dolose agūt in cōspectu eius: inuenik iniquitas eoꝝ ad odiū. Illi impie mala sua deo: isti dei bona fraudu lēter into: quēt sibi. Et quidē primū illud tā stultū/ tāq; se culare ac quodāmodo etiā bestiale est: vt necesse nō habeā de ipso monere vos. Ceterū sequēs: religiosis maxime et spiritualib⁹ viris insidiari solet.

Ꝛ Magna & rara virtus ꝓfecto est: vt magna licet operātē/ magnū te nesciās: & ma nifestā oībus/ tuā te solū latere sanctitatē. Mirabilem te apparere et contēptibilem reputare: hoc ego ipsis virtu tibus mirabilius iudico. Fidelis reuera famulus es: si de multa gloria dñi tui: et si nō exeunte ex te examen transeun te per te: nil tuis manibus adherere cōtingat. Tunc iuxta ꝓphetam/ ꝓcisseis auariciam ex calumnia: & excutis ma nus tuas ab omni munere. Tūc iuxta mandatum dñi: lux tua lucet cora hominibus: ad glorificandū non te: sed pa trem qui in celis est. Sed et imitatoꝛ pauli fideliumcp pre dicatoꝝ non ꝓdicantiū semetipsos: eque nec tu que tua sunt queris; sed que iesu xpi. Mobrem audies & tu. Euge serue bone & fidelis: q: sup pauca fuisti fidelis: supra mul ta te constituā. Joseph cū domum et omnia bona egyptij dñi sui fidi credita sciret: dominā non ignoꝛauit exceptam: et ob hoc non acquieuit cōtingere. Non est (inquit) ex om nibus bonis dñi mei qđ non in mea potestate sit; vel nō tra diderit mihi ꝓter te/ que vxoꝛ eius es. Mulierem nouerat gloriā esse viri: & iniquum sibi iudicauit vice cōtraria/ ingloriā facere eū qui se fecerat gloriosum. Aduertit ho/ mo dei sapientia prudens/ virum vxoꝛem fortiter tanq̄ ꝓ priam zelare gloriam: sibiq; ipsi retinuisse seruandam: nō alij credidisse: et manū ad non cōcessum extendere nō ꝓ sumpsit. Quid ergo: homo zelat gloriam suam: et deū au der velle fraudare de sua quasi non zelantem?

Ꝛ Sed au di quid dicat. Gloriā (inquit) meā alteri nō dabo. Quid ergo dabis nobis dñe: quid dabis nobis? Pacem (inqt) do vobis: pacem relinquo vobis. Sufficit mihi. Gaudeam ter suscipio quod relinqs: et relinquo qđ retines. Sic pla cent: ſic mea interesse nō dubito. Abiuro gloriam ꝓcisus: ne forte si vsurpauero nō concessum: perdam merito & ab latum. Pacez volo: pacem desidero: & nihil amplius. Cui non sufficit pax: nō sufficis tu. Tu es enim pax nostra qui fecisti vtraq; vnū. Hoc mihi necessariū: hoc satis est: recon ciliari itri: reconciliari mihi. Nam ex quo posuisti me con trarium tibi: factus sum etiam mihimet ipsi grauis. Cau tus sum/ nec ingratus fore beneficio date pacis: nec sacri legus inuasoꝛ gloꝛie tue. Tibi dñe/ tibi gloria tua maneat illibata: meā bene agitur si pacē habuero.

Ꝛ Bolia ꝓ/ straro leratus est populus pace recepta: sed dauid singu lariter exirit gloꝛiosus. Josue/ iepre/ gedeō/ samson: Ju dith quoq; q̄q̄ femina: gloꝛiose in diebus suis triumpha/ runt de hostibus: sed pace cuz gaudio fruentibus ceteris/ nemo eis cōmunicauit in gloria. Judas machabeus mul tis er ipse inclytus victoꝛijs: cum frequenter exultāti ppli pacē foꝛtiter pugnādo tribuisset: nunquid gloriā q̄q̄ est paruitas alicui? Deniq; et facta est (inquit) nō gloriatio sed le/ ticia magna in populo. Quid min⁹ ab his oibus/ cōditoꝛ oīm fecit: quoniā & ipe debeat gliari singulariter? Solus cūcta creauit: solus de hoste triūphauit: solus captiuos li beruit: et sociū habebit in gloria? Et brachiū (inqt) meū auxiliatū est mihi. Item. Torcular calcaui solus: & de gēti bus nō est vir mecū.

Ꝛ Quid mihi ergo cū victoria si nec in ꝓlio fui. Impudentissime mihi arrogo vel gloriā absq; vi ctoria: vel victoriā sine pugna. Sed suscipite mōtes pacem pplo: pacē suscipite nobis: nō gloriā: ipi soli eis seruātes q̄ solus & pugnauit & vicit. Ita queso ita sit: gloria in excelsis deo: & in terra pax hoibus bone voluntatis. At vero non bone: sed plane inique volūtatis est: qui nequaq̄ pace con tēnus: supbo oculo et insatiabili coꝛde inquietus anhelat & ad gloriā dei: nec pacē ꝓinde retinēs/ nec gloriā appꝛehen dens. Quis credat paꝛtem ꝓ se dicat paturire radiū/ quē suscipit ꝓ fenestram? Aut si gloꝛientur nubes/ q̄ imbres ge nuerint: quis nō irrideat? Mihi liquido constat nec de ca nalib⁹ oriri riuos aquarū: nec de labijs vel dentibus ver ba prudentie: ex ſi sensus vltra coꝛpoꝛeus nō attingat. Si qua sane in sanctis digna laude vel admiratione inueꝛo/ clara luce veritatis discutiens; ꝓfecto reperio laudabiles/ siue mirabilem aliunde apparere: atq; aliunde esse: et laudo deum in sanctis eius: siue sit helisseus: siue ille magnus he lias moꝛtuoꝝ vtiq; suscitatoꝛes: ipsi quidem suo non imperio: sed ministerio foris exhibent nobis noua & insue ta. Deus vero in ipsis manens/ ipse facit opera: inuisibilis & inaccessibilis in se: in suis spectabilis atq; mirabilis est: et solus mirabilis qui facit mirabilia solus. Nec laus ca lami/ laudabilis est picura siue scriptura: nec gloria lin gue aut labioꝝ/ sermo bonus.

Ꝛ Tēpus est vt & ꝓphe ta loquatur. Nunquid gloriabitur (inquit) securis contra eum qui secat in ea: aut exaltabitur serra contra eum a quo trahitur? Quomodo si eleuetur virga contra eum a quo sexet exaltetur baculus qui vtiq; lignum est: sic contra dñm omnis qui gloꝛiatur: si non in dño gloꝛietur. Si gloꝛian/ dum est. Paulus me docuit/ vnde et in quo. Gloria (inqt) nostra hec est: testimonium cōscientie nostre. Securus glo riꝛi: si teste cōscientia de gloria cōditoꝛis nihil mihi vsur po. Securus plane: quia iam non contra dñm: sed in dño. Nec nobis gloriatio non solum nō ꝓhibebitur; sed et sua

Universidad de Deusto
Biblioteca

Job. v. detur cum dicitur. Gloriam ab inuicem queritis: et gloriā que a solo deo est: non vultis? Reuera gloriari in solo deo: non nisi a solo deo est. Nec mediocris ista gloria: quippe tā vera ꝯ de veritate: et in veritate tā rara vt vix vel pauci tas perfectoꝝ ꝓfecte gloriemur i ea. ¶ Eāt ergo vani filij hominū mēdaces filij hominū: eant ⁊ decipiāt ipi de vanitate in idipsum. Nā sapiens gloriato: probabit opus suū: atq; ad lumen veritatis diligenter examinabit: ⁊ sic habebit in semetipso gloriā: ⁊ non in oꝛe alterius. Stultus sum si effelle labiorum tuoꝝ gloriā meā credidero: ⁊ cepero mē dicare ea ab re cū habere voluero. Nōne nempe i tuo arbitrio ē ꝓbare me vel improbare ꝓuor volueris? Sz si re timeo penes me: ipse fidelius seruo mihi. Immo nec mihi ea credo: ipi potius repono seruāda qui potens est depositū meum seruare in illum diem: cautus in custodiēdo: fidelis in restituēdo. Secura tunc erit vnicuiq; laus a deo: his dumtaxat qui humanas laudes contempserint. Nā gloria in cōfusione eorum qui terrena sapiunt: dicēte etiā dauid. Qui hominibus placent confusi sunt: quoniam deus spreuit eos. ¶ Fratres si hec scitis: nemo vestrum velit laudari in vita ista: q; q̄dē hic fauoris capras: quod ad deū nō retuleris: ipi furaris. Tibi eni vnde gloria putride puluis: tibi vnde? De vite sanctitate? Sed spiritus est qui sanctificat: spiritus dico/nō tuus/sz dei. Et si ꝓdigijs aut signis effulgeas: in manu tua fiunt: sz virtute dei. An blanditur popularis fauoꝛ: q̄ verbuz bonū ⁊ bene forte dep: ompseris? Sed christus donauit os ⁊ sapientiā. Nam lingua tua quid nisi calamus scribe? Et hoc ipsum mutuo accepisti. ¶ Talentum creditū est/reperendum cū vsura. Si inuentus fueris ad opus impiger: ad fructū referendū fidelis: ꝓ labore tuo mercedē accipies. Si quominus: tolletur a te talētuz: ⁊ nihilominus exigēt lucrū: ⁊ vocaberis seruus nequam ⁊ piger. Vis igitur de bonis multiformis gratie apparentis in vobis referatur ad ipsum laus: laudabiliuz siquidem vniuersoꝛ auroꝛ et lagitoꝛem. Jdq; non ficte: quemadmodū ab hypocritis: nec sola cōsuetudine sicut a secularibus: sed nec quadam necessitate: vt iumenta ferendis oneribus applicantur: sed sicut decet scīos: sinceritate fida: deuotione solicita: hilaritate grata: sed nō dissoluta. Immolantes itaq; hostiam laudis et reddentes vota nostra de die in diē: curemus omnivigilantia iungere sensum vsui: affectum sensui: exultationem affectui: grauitatem exultationi: humilitatem grauitati: libertatem humilitati: quo interdum liberius purgate mentis passibus proceda mus: ⁊ excedamus ꝑ inusitatas quasdā affectiones spirituales leticias i iubileis amenitatibus: i lumine dei: in suauitate: in spiritu sctō: ꝓbantes nos comꝑhensos in his quoq; ꝓbra intuebatur cū diceret. Die in luminevultus tui ambulabūt: ⁊ in nomine tuo exultabunt tota die: ⁊ in iustitia tua exaltabuntur. ¶ At fortasse aliquis mihi dicat. Bene admones: sed si ea diceres que tuo ꝓposito cōueniret. Expectare paulisper. Non immemoꝛ. Nōne sunt in manibus: est id tractare quod dicitur. Oleum effusum nomē tuum? Hoc opus: hic labor est. Et que ꝓpensissimus: an fuerit necessaria vos videritis. Nunc quod ad me attinet: q; hinc aliena non sint: paucis aduertite. Nō recordamini i spōse vberibus extremam cōmendatuz esse suaue olentiā vnguentoꝝ? Quid ergo cōsequentius ꝯ vt eandē fragrātiam sponsa ne sibi arrogare putetur: de spōsi beneficio recognoscat? Cui plane sensui illa omnia que ꝓtea ꝓauimus subseruire cognoscitis. Q̄ vbera (inq̄t) mea sic redolent: ⁊ sic placent: nec studijs: nec meritis ascribo meis: sz tue o sponse tribuo largitati: de oleo vrsq; effuso noīe tuo. Hoc ꝑ littere consequentia. Ceterū explanatio ipsius capituli: cuius occasione super nequissimo vitio ingratitudinis/ꝑsentē sermonē tā in longū ꝓrotraxim⁹: tēpus aliud ⁊ aliud exoꝛ: diū sermonis desiderat. Nunc hoc solum admonitos vos esse sufficiat: si spōsa vtiq; de omni virtute sua vel gratia minime audet sibi quippiā arrogare: quāto min⁹ adolescētule fortē q̄ nos sumus? Dicam⁹ ꝓinde ⁊ nos spōse vestigia insectantes: dicamus. Non nobis dñe nō nobis: sz nomini tuo da gloriā. Dicamus non verbo ⁊ lingua tm̄: sz opere ⁊ veritate: ne forte (quod nimis vereoꝛ) dicatur ⁊ de nobis. Q̄m dilexerunt eum in oꝛe suo: ⁊ lingua sua mentiti sunt ei. Coꝛ autem eoꝝ non erat rectum cū eo: nec fideles habiti sunt in testamento eius. Dicamus ergo dicam⁹: clamātes plus medullis cordis q̄ labijs oris. Saluos fac nos dñe deus noster: ⁊ congrega nos de nationibus: vt cōfiteamur nomini sancto tuo: nō nostro: ⁊ gloriemur in laude/non nostra/sed tua: in secula seculoꝝ. Amen.

¶ De ecclesia fidelium christianoꝝ: ⁊ de synagoga iudeoꝝ perfidoꝝ. Sermo. xiiij.

Notus in iudea deus: in israel magnum nomē eius. Populus gentiū qui ābulabat in tenebris: vidit lucē magnā: que erat in iudea ⁊ in israel: voluitq; accedere ⁊ illuminari: vt qui aliquando non populus: nunc populus esset: lapisq; vn⁹ angularis ābos in se parietes/venientes ediuersoꝛ reciperet: ⁊ esset de cetero in pace locus eius. Pacto fiduciam dabat inuitantis vox que iā sonuerat. Letamini gentes cū plebe eius. Ergo accedere voluit: sed venit synagoga: immundā asserens ecclesiam de gentibus ⁊ indignam: idolatrie fecem ⁊ ignoꝛantie cecitatem imꝓperans: ⁊ dicebat. Tu enim quo merito? Noli me tangere. Cur inquit? An iudeoꝝ m̄ deus? Nonne ⁊ gentium? Et si mihi certe meritū deest: sed nō illi miseratio. Nūquid solū modo iustus ē? Est et misericoꝛs. Dñe veniāt mihi miserationes tue ⁊ viuā. Et rursum. Misericoꝛdie tue multe dñe: fm iudiciū tuum viuifica me: q̄ nimirū temperatū misericoꝛdia est. Quid faciet iustus et misericoꝛs dñs? Altera gloriante in lege: et applaudente iusticiā sibi: nec indigēte misericoꝛdia: sed despiciente ipsam q̄ indiget. Altera e regione ꝓpria cognoscente delicta: cōstrente indignitatē: remūēte iudiciū: flagitante misericoꝛdiā: quid in quā faciet iudex: et ille iudex cui et iudicare/⁊ misereri sic vtriq; familiare est: vt neutrū alteroꝛ familari⁹? ¶ Quid sane possit cōuenientius q̄ vt ꝓ suo quoq; accipiat voto: iudiciū illa: ista misericoꝛdiā? Ius deus iudiciū querit ⁊ habeat: gentes aūt sup misericoꝛdia honoꝛāt deū. Et est iudiciū: vt qui cōtemnūt dei misericoꝛdiam: iusticiam: ⁊ suam volūt cōstimere (que ꝓfecto nō iusticare: sed accusat) eidē sue iusticie relinquant oppꝛimendi magis: q̄ iustificandi. ¶ Est q̄ppe ex lege (q̄ neminē vnq̄ duxit ad perfectū) est iugū q̄ nec ipsi: nec patres eoꝝ vnq̄ portare potuerūt. Sed synagoga fortē est: non curat onus leue: nec iugū suaue. Sana est: non est ei opus medicus: nec vncio spūs. Cōfidit in lege: liberet eā si potest. Nō aūt data est lex que posset viuificare: insup ⁊ occidit. Littera eni occidit. Ꝓpterea (inq̄t) dico vobis mouemini in pectis vris. Hoc q̄ iudicii o synagoga q̄ flagitas. Erroꝛi tuo ceca ⁊ cōtentiosa delectaris: donec plenitudo gētium: quas superba spernis: ⁊ inuida repellis: introeat ⁊ agnoscat etiā ipsa ipm qui notus est in iudea dē: quodq; est in israel: magnum nomen eius. Hoc quippe in iudicium venit ihesus in hunc mundum: vt qui non vident: videant: et qui vident: ceci fiant. Ex parte tamē: q; nō repellet dñs plebem suam ex toto: seruans sibi ad semen apostolos et multitudinem credentium: quoꝝ erat coꝛ vnum et anima vna. Sed nec repellet in finē reliquias saluaturus. Iterum em suscipiet israel puerum suum: et recognoscet misericoꝛdiam suam: vt ne ibi quidem iudicium deserat comes misericoꝛdia: vbi nullum ipsa reperit locum. Alioquin si ꝓ meritis recepisset iudicium profecto fine misericoꝛdia/ei qui non facit misericoꝛdiam. Habet quippe iudea oleum multum diuine noticie: idq; in se tanq̄ in vase clausum aquaꝛa retinet. Peto et non misereꝛtur nec commodat. Sola dei cultum: sola noticiam sola vult possidere magnum nomē eius. Nec zelat sibi: sed inuidet mihi. Ergo tu dñe iudica iudicium meum: et nomen tuum magnum magnificetur adhuc ⁊ oleū quod multum est: multiplicetur magis. Ere

scat/exhilliar/effundatur: deriuetur ⁊ in gentes: et sentiat ois caro salutare dei. Quo pacto (vtvult iudeus ingratꝰ) tota i barba aaron remaneat vnctio salutaris? Nō barbe: sed capitis est. Caput aūt nō barbe solius: sed ⁊ totius est coꝛporis. Capiat sane ꝓma: nō sola. Refundat ⁊ inferioꝛibus mēbris q̄ accepit ipsa desup. Descēdat descēdat et in vbera ecclie supernꝰ liquoꝛ. Aurida q̄ppe nimis hūc sibi ex primere de barba nō despicit. Ꝑ fusaq; roꝛe gr̄e/vt se nō ingratā ꝓbet dicat: Oleū effusum nomē tuū. ¶ Sed exaberet quelo adhuc ⁊ queniat vsq; in oram vestimēti: in me vtiq; oim nouissimo atq; indignissimo: de vestimento m̄. Nā et ego illud mihi de maternis vberib⁹/tāq̄ paruulus in christo iure ꝓfecto pietatis efflagito. Q̄ si murmuret homo cui de bonitate oculus nequā est: dñe respondeꝛo mihi. De vultu tuo iudiciū meū ꝓdeat: et non de supcilio israel. Immo respōde ꝓ me: ⁊ dic calumniatoꝛi: tibi q̄ppe calūniatur q̄ tribuas gratis. Dic, pinde illi. Volo et huic nouissimo dare similiter. Displicet phariseo. Quid mussitas? Jus meū voluntas est iudicis. Quid iustius ad meritū: q̄d ad p̄miū ditius? An nō licet ei q̄ vult facere? Mihi quidē misericoꝛdia: sz tibi minime iniuria fit. Tolle quod tuū est ⁊ vade. Si decreuerit saluare et me: q̄d tu perdis? Exaggera quātū vis merita: et exolle fudoꝛes: melioꝛ est misericoꝛdia dñi super vitas. Sfrateoꝛ: non sustinui pondus diei ⁊ estus: sz iugū suaue/⁊ onus leue/ꝑ bñplacitū patris familias poꝛto. Opus meū vir vnius est hoꝛe: et si plus: pre amoꝛe nō sentio. ¶ Judeus ꝓprias exercitoꝛes: mihi ꝓbare liceꝛ q̄ sit voluntas dñi bona et beneplacēs ⁊ ꝓfecta. Ex ea sane opis ac tēpoꝛis dāna mihi refarcio. Ille pacto cōuentionis: ego placito voluntatis inuitoꝛ: credo ⁊ nō ad insipientiā mihi. Nā vita in voluntate eiꝰ. Illa mihi recōciliat parrē: illa hereditatē restituit: etiam cumulatioꝛi gra symphonie ⁊ cātus ⁊ epularū: ac totius exultātis familie celeberrima gaudia suscitat mihi. Si indignat frater meus: ille: qui bedum comedere maiult cum amicis suis foris: q̄ mecum in paterna domo vitulū saginatum: Resipodebit illi. Epulari ⁊ gaudere oporteꝛ: q; hic filius meꝰ mortuus fuerat et reuixit: perierat et inuētus est. Adhuc synagoga foris epulatur cum amicis suis demonibꝰ: quibus satis placet q̄ hedū peccati insipiēs deuoꝛat trāsglutiēs/et reponēs atq; quodāmodo occultās sibi illud in vētre socoꝛdie et insipiētie sue: dum cōremnēs dei iusticiā: et suam volens cōstimere: dicit se non habere peccatum; nec mortē egere vituli saginati: mundam siquidē iustamq; ex legis operibꝰ reputās. At vero ecclesia scisso velo occidentis littere/in mortē verbi crucifixi: audacter ad eiꝰ penetralia/ꝓcedunte spū libertatis/irrūpit: agnoscit: placet: sotiē emule locū: fit spōsa: fruit ꝓprijs amplexibus: ⁊ in caloꝛe spūs ebꝛiāti dñi: cui cōfricat inberēs stillāte ac fundēte vndiq; sui oleū exultationis: hoc illa ꝓ parte participibus suis excipiēs ait. Oleū effusum nomē tuū. ¶ Quid mirū si vngitur q̄ vnctū amplectit? Ecclesia ergo recūbit intus: sed ecclesia interim perfectoꝛū. Spes m̄ est et nobis. Exultabēt ꝑ foris q̄ minus ꝓfecti sum⁹: spe gaudētes. Spōsus ⁊ spōsa solū interim intus sint: munus secretiq; fruātur amplexibus: nullo strepitu carnaliū desideriꝰ: nullo coꝛpoꝛeoꝝ phātasmatū perturbāte tumultu. Turba vero adolescētularū: q̄ absq; hmōi inq̄etudinibꝰ nondū esse possunt: foris expectet. Expectēt q̄ secure scīētes ad se illud spectare q̄ legūt. Adducētur regi virgines post eā: ꝓxime eiꝰ afferentur tibi. Et vt queq; sciat cuiꝰ spūs sit: virgines dico illas/que ante ꝓpoꝛ federare: q̄ fedate mūdi cōpletis/ipsi firmiter ꝓseuerāt: cui se tāto felicius: quanto maturius deuoueruīt. Ꝓximas vero q̄ ꝓtinā suā defoꝛmitatē in qua mūdo huic quādoq; cōformes mūdi ꝓncipibus. i. spiritibus spurcis/in oi carnali cōcupiscētia sese turpiter ꝓstituerāt: tādem aliq̄n erubescētes/⁊ exeūtes in noui hominis foꝛmā: quāto serius: tanto sincerius reformare festinant. Et he et ille sane proficiant nō deficiant neq; fatigentur: et si necdū plene in se sentiūt vnde dicant ⁊ ipse. Oleū effusum nomē tuū. Nec em̄ audēt adolescētule per se facere verba spōso. Tamē si magistre vestigijs ꝓssius inherere studēt: effusi olei saltē odoꝛe delectabūtur: ⁊ incitabunt etiam de odoris perceptione cupere ⁊ querere potioꝛa. ¶ Frequēter ego ipse: q̄ fateri nō verecūdoꝛ: maxime q̄ in initio cōuersionis mee: coꝛde durus ⁊ frigidus ⁊ querēs quēvellet diligere aīa mea: nec adhuc em̄ diligere poterat quē nōdū inuenerat: aut certe minus q̄ veller diligebat: ⁊ ob hoc q̄rebat vt magis diligeret: quē nequaq̄ q̄reret: nisi iā aliquatenus dilexisset. Cū ergo eū querēs i quo recalesceret atq; requiesceret spūs meus: vtiq; roꝛpēs ⁊ lāgues: nec vlla de parte occurreret qui succurreret: per quem videlicet ꝓtinus rigens: que sensus stringebat inter nos dissolueretur: et vernalis illa suauitas/ac spiritualis amenitas reuertere tur: tūc magis ac magis lāgebat: ⁊ tedebat ⁊ deficiebat anima mea ꝓ tedio: tristis pene ⁊ desperās: ⁊ mussitās secū illud/Et facie frigoris eius q̄s sustinebit: cū subito fortē ad affarū: vel etiam aspectum cuiuspiā spiritalis ꝓfectiq; viri interdū ⁊ ad solā defuncti seu absentis memoꝛiam flabat spūs ⁊ fluebāt aque: ⁊ erant mihi lachryme ille panes die ac nocte. Quidnā istud: nisi odoꝛ: exhalantis vnctiōis: qua⁹ erat ille perfusus: Nō em̄ vnctio q̄ ad me nimirū nisi hoie mediāte/non ꝓpingebat. Eaꝓpter et si gaudebā de immere: ꝓfundebar m̄ ⁊ humiliabar/q̄ sola ad me tenuis exhalatio: ⁊ nō pinguis aspersio peruenisset. Odoꝛ: aut q̄ꝑ delectaꝝ nō tactu: indignū me perinde cognoscebam: cui ꝑ seipm dulcesceret deus. Et nūc idipm si accidat: auidus quidem suscipio munus indultū: gratiq; habeo: sed dolens doleo per meipm non meruisse: atq; vt dicā: de manu in manū minime accepisse eū obnixe id peterē. ¶ Puder nimirum magis ad hoīs/q̄ ad dei moueri memoꝛiam. Et tūc cū gemitu clamo. Quādo veniā et apparebo ante faciē dei? Existimo ⁊ aliquos vestrū idē esse exꝑtos: et experiri interdū adhuc. Qua in re q̄d sentiendū: mīs q̄ nostra, aut superbia cōuincit: aut humilitas custodit: aut frateꝛna charitas nutrit: aut desiderium excitat? Unus idēq; cibus et egrotis est medicina: et egrotantibus dicta. Poꝛro ⁊ debiles confoꝛtat: ⁊ delectat valentes. Unus idēq; cibus et languoꝛem sanat et seruat sanitatē: ⁊ coꝛpus nutrit ⁊ palato sapit. ¶ Sed redeamus ad verba spōse: ⁊ sic curem⁹ audire que ait: vt studeamus sapere ⁊ quod sapit. Spōsa (vt dixi) ecclesia est. Ipsa est cui plus dimissum est: et que plus diligit. Quod emula imꝓperat ei ad conuiuium: hoc sibi ipsa inflectit ad commodū. Jnde mansuetioꝛ ad coꝛreptionē: inde patientioꝛ ad laboꝛem: inde ardētioꝛ ad amoꝛem: inde sagacioꝛ ad cautelā: inde humilioꝛ: ꝓ conscientia: inde acceptioꝛ: ꝓ verecundia: inde ad obediendū paratioꝛ: inde ad gratiarū actionem deuotioꝛ: ac solicitioꝛ. Denicq; illa (vt dictū est) murmurante ⁊ memoꝛante merita sua et laboꝛes et pōdus diei ⁊ estus: ecclesia beneficium recolit dicēs. ¶ Oleum effusum nomen tuum. Hoc plane testimoniū israel ad confitendum nomini dñi. Non tamen israel fm carnem: sed eius qui fm spiritum est. Nā hoc ille quo pacto dicat? Non q̄ non habeat oleū: sed non habet effusum. Habet/sed reconditū: habet in codicibus: sed non in coꝛdibus. Jfoꝛis haberet in litteraꝛ: contrectaꝛet manibus vas plenū: sed ⁊ clausum: nec aperit vt vngatur. Intus/intus est vnctio spiritus: aperi et vngere: ⁊ ia non eris domus exasperās. ¶ Quid facit oleū in vasis: si non sentias et in membris? Quid ribi ꝓdest piuum saluatoris nomen lectitare in libris: nec habere pietatem in moribus? Oleū est. Effunde et senties virtutem eius, que triplex est. Sed iudeus ista fastidit: vos audite. Volo dicere cur nomen sponsi oleo comparet: quod nondū dixeram. Et tres huius rei occurrūt cause. At q̄n pluribus vocabulis apꝑpellatur (eo q̄ nullū quo ꝓprie dicatur inueniat: ineffabilis quippe est) ꝓius nobis inuocandus est spiritussanctus: vt de multis vnum quod vult hoc loco intelligi (q̄n scripto designare non placuit) ꝑ se nobis aperire dignetur. Sed hoc quoq; alīs. Nam et si in ꝓmptu nunc essent

Universidad de Deusto
Biblioteca

oia: ⁊ neq̄ vos onerati: nec ego fatigatus essem: hora tamen finē indicat. Tenete in quo attentos vos reddidi: vt nō sit cras necesse repetere: hoc incūbit: hoc in manib⁹ est: docere sc̄z cur nomen spōsi oleo cōparet: ⁊ qō de nominibus. Et q̄m nō possum ego a me dicere q̄d̄ indicta oratio est: vt nobis spōsus ipe reueleꝛ p spm̄ suū iesus xp̄s dn̄s noster: qui est honor: ⁊ gloria in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Qualiter hoc nomē Jesus est medicina salubris fidelibus christianis in oibus aduersis. Sermo. xv.

J Sap̄. f.

ESa. lviij.

Pn̄s lxf.
Pn̄s. cr.
Act. iiij.

hie. xxiij.

Esa. vij.
Joh. xiij
Lc

Esa. ix.

Exo. xx.
Deu. xx
mu. xxxv.
esa. xxvij

Ecclesiastici. ij.

Exo. iij.
Ego sum de⁹ abrahā ⁊ de⁹ isaac ⁊ de⁹ iacob.

Num. xxi.

Deu. xxxij.

Ecclesiastici. xlvij.

Ecclesiastici. xxiiij.

Ecclesiastici. xxxix.

Ecclesiastici. xxxix.

Ecclesiastici. xxxix

Universidad de Deusto
Biblioteca

multiplicitas ⁊ insignis numer⁹ mysteriꝝ admonẽt. Siliud ingẽs vniuersi humani generis primũ quidẽ examine corpus attẽdas: vides vbiq; ecclam (ex quo vitã ꝓpheta incẽbente recepit) quasi septies oscitare: q; septies in die laudẽ dicere cõsueuit. Si reipm aduertas: in hoc te noueris vita viuere spirituali: ac mysticũ hũc implere numerum: si sensualitatis tue q̃nariũ/charitatis binario subijcis: exhibeq; iuxta aplm/mẽbra tua seruire iusticie in sanctificationẽ: q̃ prius exhibuisti seruire iniq̃tati ad iniquitatẽ. Aut certe si eũdem q̃nariũ/primo: si saluti imperties/ad pficiẽdum septenariũ duo hec adijcias: miam sc̃z ⁊ iudiciũ cantare deo. ¶ Mabeo ⁊ alias septẽ oscitatiões: septẽ videlicet experimẽta: sine q̃b⁹ vera ⁊ certa salus rediuiui spũs mihi minime cõstat: quattuor: ad sensum cõpunctiõis: tria ad confessionis sonũ ptinẽtia. Si viuis: si vox: si sensus est: tu q̃ eadẽ in te recognoscis. Porro sensum ex integro recuperasse te sciasꝫ: si mã conscientiã quadruplici sentis cõpunctione moderi: pudore gemino/⁊ genino metu. nã vitã ad perficiendũ seruientiũ/triplex cõfessionis species attestat: de q̃bus postea videbit. Nõne ⁊ scũs Hieremias in suo planctu obseruat hunc numerũ! Et tu igit̃ in tua ꝓ te lamentatione formã hñs ꝓpheticã: deũ cogita factorẽ tuũ: cogita et benefactorẽ: cogita parrẽ: cogita dñm. ¶ Ad oia reuseꝫ plãge p singula. Ad primũ et vltimũ/relpõdeat timor tuus: ad duo media/pudor. Pater sane non meruit: cum pater sit. Parris em̃ est miserei semp et parcere. Et si peccauit: virga/nõ baculo peccauit. et cum pcusserit: sanat. Pater/na vox est. Peccatiã et ego sama bo. Nõ est pinde quod a patre formides: qui et si q̃n feriat vt emendet: numq̃ tñ vt vindicet. At vo cogitanteꝫ q̃ patrẽ offenderim: est certe q̃d pudeat: etsi nõ q̃d terreat. Volũtarie gemuit me verbo veritatis: nõ stimulo carnalis cupiditatis excussit/quẽadmodũ genitor: carnis mee. Deinde etiã nõ pepercit vuigenito ꝓ o sic genito. Jta ipse quidẽ patrẽ se exhibuit mihi: sed non ego me illi vicissim filiũ. ¶ Quanã fronte attollo iam oculos ad vultũ patris tã boni: tã malus fili⁹? Pudet indigna gessisse genere meo: pudet tãto patre vixisse degenerẽ. Exinus aquarũ deducite oculi mei: o perĩat cõfusio faciem meã: vultũ meuz pudor: suffundat: occupet̃q caligo.
Deficiat in dolore vita mea: ⁊ anni in gemitib⁹. Prochpudor/quẽ fructũ habui in quib⁹ nũc erubesco! Si in carne seminaui: de carne nõ metã nisi corruptionẽ. Si in mũdo: et ipe trãsit ⁊ cõcupiscẽtia eius. Quid! caduca-vana/et ꝑpe nulla: et quoũ finis mors est: infelix ⁊ insanus p̃ferre non erubuit eterni p̃ris amoti ⁊ honoti. Cõfundor/confundor audire. Si ego pater: vbi est honor meus? Sed et si pater non esset: o haueret me beneficijs. Instaurat aduersum me testes (vt alia innumera taceã) hui⁹ corporis victũ et vsum tpis huius: ⁊ sup oĩa sanguinẽ dilecti filij clamantẽ de terra. Pudet ingratitudinis. Quã q̃ ad cõfusionis cumulũ arguar etiã reddidisse mala ꝓ bonis: ⁊ odiũ ꝓ dilectione.
¶ Minime q̃dẽ mihi a bñfactore: sicut nec a pre timẽdũ. Verus q̃ppe bñficus est dãs affluẽter et non imꝓperãs. Nõ imꝓperat dona q: dona sunt: ⁊ beneficia sua mihi dedit̃nõ vẽdidit. Deniq; sine penitẽtia sunt dona ei⁹. At quãto de illo benignius: tanto de me indignius sentire cogor. Erubesce ⁊ dole nihilominus aia mea: q̃m et si illum nõ repetere et nõ imꝓperare decet: nos tñ oino dedecet ingratos immemores esq; exitisse. Meu q̃d vel nũc tandẽ terribus dño ꝓ omnibus q̃ terribuit mihi? Ob si segnior: forte suas partes minus exequit pudor: timor: sane excitet in aduitorium. Excitetur vt excitet. Sepone parũ pia vocabula benefactoris ⁊ patris: atq; ad austeriora conuertere. Nẽpe q̃ legitur pater mia: et deus totius cõsolationis: legitur nihilominus deus vltionũ dñs. ¶ Legit deus iudex iustus et fortis. Legit terribilis in consilijs super filios hominũ. Legit deus zelans. Ob pater est: q̃ bñficus est: tibi est: q̃ dñs ac creator: tibi. Etem ꝓpter semetipm fecit oĩa: scriptura teste. Qui ergo q̃d tuum est: tibi defendit ac seruat: putas ⁊ ꝓ se aliq̃n non zelabit: putas sui non req̃ret pñ cipatus honorẽ! Propter hoc irritauit impius deum: quia dixit in corde suo: nõ requiret. Et q̃d est in corde suo dicere non requiret: nisi non metuere quod requirat. Sed requiret vsq; ad nouissimũ quadrantẽ: requiret et retribuet abundanter facientibus superbiam. Requiret a redemꝓto seruitiũ: honorem et gloriam ab eo quem plasmauit. Esto q̃ dissimuler pater ingnoscat beneficus: sed non dñs ⁊ creator. Et qui parcit filio: non parcet figmento: non parcet seruo nequam. ¶ Pensa cuius sit formidinis et horroris/tuũ atq; omniũ ꝓtemptasse facto: et offendisse dñm maiestatis. Maiestatis est timeri: dñi est timeri/et maxime huius maiestatis: huiusq; dñi. Nam si cũ regie maiestatis q̃uis humane: humanis legib⁹ plecti capite sancitum sit: quis finis cõtentiũ diuinam omnipotentiam eriet? Tãgit montes et fumigant: et tam tremendam maiestatẽ audet irritare vilis pulniculus: vno leui flatu mox dispergẽdus et minime recolligẽdus? Ille ille timẽdus est: qui post q̃ occiderit corpus: potestatẽ habet mittere ⁊ in gehennã.
¶ Pauco gehennã: pauco iudicis vultũ ipsis quoq; tremendũ angelicis potestatib⁹. Cõtremisco ab ira potẽtis: a facie furoris ei⁹: a fragore ruẽtis mũdi: a cõflagratiõe elemẽtoꝝ: a tẽpestate valida: a voce archãgeli: ⁊ a verbo aspero. Cõtremisco a dẽtibus bestie infernalis: a ventre inferi: a rugitib⁹ ꝓparatis ad escã: horreo vermẽ rodentẽ: ⁊ ignẽ torrentẽ: fumũ et vaporẽ ⁊ sulphur ⁊ spm̃ procellarũ. Horreo tenebras exteriores. Quis dabit capiti meo aquam: et oculis meis fontẽ lachrymarũ: vt preueniã fletib⁹ fletũ et stridorẽ dentiũ: et manuũ pedũq; duravincula ⁊ pedoꝝ catenarũ prementiũ/stringentiũ/vrentiũ: nec cõsumẽtiũ! Deu me mater mea: vt quid me genuisti filium doloris: filium amaritudinis et indignationis ⁊ ploratiõis eterne! Cur exceptus genib⁹: cur lactatus vberibus: natus in cõbustionẽ et cibus ignis! Qui sic afficit: sensum pculdubio recuperauit: et in duplici meru isto: itẽq; pudore illo eque duplici habet oscitationes quattuor. ¶ Tres que restant ex voce confessionis adijcier: et nequaq̃ dicetur iam de eo q̃ non sit vox: neq; sensus: si tamẽ de corde humili/simplici/fideliq; pcesserit illa cõfessio. Munne ergo q̃d remordet cõscientiã: confitere humiliter/pure/fideliter: et has vices impleuisti. Sunt qui gloriant̃ cum male fecerint: et exultant in rebus pessimis: quos notans prophẽta peccata sua (inquit) predicauerunt sicut sodoma. Verum hos ab hac disputatione tanq̃ seculares amouco. Nam quid ad nos de his qui foris sunt! Quanq̃ et de his qui religiose vestiti et religionem profesi sunt: non nũq̃ audimus aliquos reminisci et iactitare impudẽtissime mala sua preteritaꝫ que (verbi gra) aliquando vel fortiter gladiatorio: vel argute litteratorio gessere cõsilio: seu aliud quid fm mũdi quid̃ vanitatẽ fauorabile: fm animẽ vero salutem nociuũ/pernitiosum/damnosum. Secularis adhuc animi indicium est hoc: et humilis habitus qui gestatur a talib⁹: nõ sancte nouitatis est meritũ: sed pisce veretatis operculum. Nõnulli talia quasi dolendo ⁊ penitendo rememorãt: sed gloriã intentione captãtes: cõmissa sua non diluũt: sed seipsos illudunt. Nam deus non irridet. Veterem hominẽ nõ exuerunt: sed nouo palliant. Non proditur aut profitet̃ vet⁹ fermentũ illa confessione: sed stamitur fm illud. Inueteraueruntossa mea dum clamarẽ tota die. ¶ Pudet reminisci quoq; dam tantam proteruiã: vt nõ pudeat eos cum exultatione lugenda iactitare: q̃ ⁊ post susceptum sanctũ habitum/callide quenpiã supplãtauerint: et circũuenerint in negocio fratrem: aut q̃ talionem pro conuitio vel maledicto: id est malo pro malo: aut maledictũ pro maledicto audacter reddiderim. Sed est confessio eo periculosius nociua: quo subtilius vana: cum ipsa etiam inhonesta et turpia de nobis detegere non veremur: non quia humiles sumus: sed vt esse putemur. Appetere autem de humilitate laudem: humilitatis est: non virtus: sed subuersio. Verus humilis vilis vult reputari: non humilis predicari. Gaudet cõtempnẽ sui: hoc solo sane sup̃b⁹/q̃ laudes con

p̃s. cxviij

n

a

o

Deuter. xxxij.

p

p̃s. lxviij

p̃s. xxx. Bar. vj. Job. ij.

mala. j.

Jaco. j.

p̃s. cxv.

ij. cor. j. p̃s. xciij.

p̃s. vij. p̃s. lxv. Exo. xx. Esa. xlviij

p̃s. xxx.

p̃s. cxlij

p̃s. xxxj.

Wicef. ix.

p̃s. cxl.

ecci. xiij

matb. xxvij. Ben. iiij

Esa. xlj.

p̃s. xlviij.

puer. ij.

Esa. iiij.

tenit. Quid peruersius: quid ve indignius vt humilitatis custos cõfessio superbie militet: et inde velis videri melior vnde videaris deterior? Mirabile sactãtie genus: vt nõ possis putari scũs: si nõ appareas sceleratꝰ. At talis cõfessio speciẽ habẽs humilitatis: nõ virtutẽ: nõ solũ veniã nõ merek: sed et ꝓuocat ire. Nũquid ꝓfuit saul q̃ se ad increpationẽ samuelis peccasse cõfessus est? Culpabilis ꝑcuidubio fuit illa cõfessio: q̃ culpã nõ diluit. Quomodo em̃ humilẽ cõtenerer cõfessionẽ humilitatis magister: ⁊ cui humilibus dare gratiã: certe ingeniũ est? Vino nõ poterãt nõ placari: si q̃ in ore sonuit: in corde radiasset humilitas. Ecce cur humilẽ esse debere cõfessionẽ dixi. ¶ Oportet autẽ et esse simplicẽ. Nõ intẽrionẽ (forte q; latet hoies) excusare delectet/si sit rea: nec lenigare culpam/q̃ grauis est: nec alieno adumbrare suasu: cũ in nullũ nemo coegerit. Primũ illud nõ confessio est sed defensio: nec placat: sed ꝓuocat. Sequẽs monstrat ingratitudinẽ: ex quo minor reputatur culpa: eo minuit et gloria indultoris. Sed enim minus libenter beneficium datur: quod minus grate/minus ve necessarie ꝓuenire sentitur. Veniam ꝓinde sibi abiudicat: qui munꝰ largitoris attenuat: quod quidẽ omnis qui reatum suũ verbis alleuiare conat: facit. Jam a postremo primi hois dehortek exẽplũ: nec culpã siquidẽ diffidentis: nec tamẽ ꝓsequẽtis veniã: nõ dubiũ q̃n ob reatus mulieris admixtionẽ. Genus excusationis est cũ arguenti tu aliũ incusare. Porro excusare tevelle quãdo coripieris: q̃ sit nõ modo minime fructuosum: sed ⁊ pnicioslum: scim̃ dauid interroga. Verba nẽpe malicie excusationes in peccis appellat: ne in ea declinet cor: suũ rogãs et supplicãs. Merito q̃dẽ. In animã etem̃ suã peccat q̃ se excusat: repellẽs pinde a se indulgẽtie medicinã: ⁊ sic vitã sibi ꝓprio ore intercludẽs. Et quenã maior: malicia q̃ ꝓpriã armari in salutẽ: et lingue me temetipsum mucrone confodere? Deniq; qui sibi nequã: cui est bonus? ¶ Sit autẽ ⁊ fidelis cõfessio ve con fiteris in spe: de indulgentia penitus nõ diffidens: ne tuo te ore non tam iustifices q̃ cõdemnes. Judas certe proditor: dñi: et cayn fratricida cõfessi sunt: ⁊ diffisi sunt. Alter: Peccaui (inquit) tradens sanguinem iustũ. Alter. Maior est iniq̃tas mea/q̃ vt veniam merear. et verax licet nil eis profuit infidelis confessio. De iniq̃ tres cõfessionis obseruãtie/iuncte quattuor: superior⁹ cõpunctionis: septenarium implẽt. Jam vero sic cõpunctus/et sic confessus: ac ꝓpria pinde certus de vita/certus quoq; nihilominꝰ eos (vt arbitror) vacuo nequaq̃ nomine appellari Jesum eum qui in te talia valuit et voluit operari: nec vacue sub secutũ fuisse baculum quem ꝓmiserat. Non venit vacue: quia nõ venit vacuus. Nam quomodo vacuus in quo habitauit plenitudo? Neq; enim ei datus est ad mensurã spiritus. Deniq; ⁊ venit in plenitudine tẽporis: plenũ pinde venire se indicans. Bene plenũ quem vnxit pater oleo letitie ꝓ cõsortibus suis. Unxit et misit plenũ gratie et veritatis. Unxit vt vngerer. Omnes ab eo vncti sunt: qui de plenitudine eius meruerunt accipere. Ideo ait. Spiritus dñi super me: eo q̃ vnxerit me: ad annũciandum mãsuetis misit me: vt mederer contritis corde: vt predicarem captiuis indulgẽtiam/et clausis aperionẽ: vt predicarẽ anniz placabilẽ domino. Veniebat vt audis vngere cõtritiones nostras/ac lenire dolores. Ideoq; venit vnctus: venit mãsuetus et mitis: et multe mie oibus innocentibus se. Sciebat se ad infirmos descẽdere. exhibuitq; qualem oportuit. Et quoniam multe erant infirmitates: multa quoq; ꝓuidus medicus medicamina curauit afferre. Attulit spiritũ sapientie et intellect⁹: spiritũ cõsilij et fortitudinis: spiritus scientie et pietatis: ⁊ spm̃ timoris domini. ¶ Vides quot phialas plenas odoramẽtis/celestis medicus ꝓparauit ad sananda vulnera illius miseri qui incidit in latrones. Septem sunt numero: septẽ fortasse prefatis oscitationib⁹ excitandis accõmodate. Spũs enim vite erat in phialis. Et bis profecto in fudit oleũ meis vulneribꝰ. Infudit ⁊ vinũ: sed minus q̃ olei. Sic nẽpe cõgruebat infirmitatibus meis: vt miam superaltaret iudicio: quẽadmodũ vinũ oleũ superfert infusum. Attulit pinde q̃nq; cados olei; vini nõ nisi duos. Vinũ siq̃dẽ timor tm̃ ⁊ fortitudo fuere: reliqua q̃nq; oleũ ꝓpria suauitate designãt. In spũ deniq; fortitudinis tanq̃ potẽs crapulat⁹ a vino descẽdit ad inferos: cõtriuit portas ereas: et vectes ferreos cõfregit: alligauit fortẽ: et vasa captiuitatis eripuit. Descẽdit nihilominꝰ in spũ timoris: sed timẽdus/nõ timidus. O sapiẽtia quanta arte medẽdi in vino ⁊ oleo aie mee sanitates restauras: fortiter suauis/⁊ suauiter fortis. Jfortis ꝓ me: ⁊ suauis mihi. Deniq; attingis a fine vsq; ad finẽ fortiter: et disponis oĩa suauiter: ꝓpellens ininicũ ⁊ infirmũ fouens. Sana me dñe ⁊ sanabor: psallã et cõfitebor nõi tuo ⁊ dicã. Oleũ effusum nomen tuũ. Nõ vinũ effusum: nolo em̃ vt intres in iudiciũ cũ seruo tuo: sed oleũ: q; coronas me in mia et miserationib⁹. Oleũ plane: q̃b oũ impenarat cũctis q̃bus immiscet liquoribus: liquido illud designat nomen q̃b est super oẽ nomẽ. O nomẽ ꝓclarum ꝓclare cũ/⁊ ꝓcelsum ⁊ superexaltatũ in secula. Hoc vere oleum q̃b exhilarat faciẽ hois: quod caput iciunãtis impinguat: vt oleũ petẽtis nõ sentiat. Hoc nomẽ nouũ q̃b os dñi nominauit: q̃b et vocatũ est ab angelo prius q̃m in vtero conciperek. Hoc nõ solũ iudeus: sed quicũq; inuocauerit: saluus erit: in tantum vsq; quaq; effusum est. Hoc pater donauit filio/sponso ecclesie dño nro iesu christo: qui est super oĩa deus benedictus in secula. Amen.

¶ De luciferi deiectione. Sermo. xvij.

Cant. j. p̃s. cxlij. Luce. ij. Joh. ij. Esa. lxij. Luce. xij

Vigilandũ pinde et orandum. s. s.

D

Gtamus ne satis ꝓcessum est in sanctuario dei: dũ scrutamur miribile sacramentũ: an ad pscrutandũ adhuc sit q̃d restat: audemus spm̃ ad interiora sequi? Spũs nempe iste scrutat nõ solũ hominũ corda et renes: sed etiam profunda dei: et siue ad nostra: siue ad alia: fecerit sequor: eũ quo cunq; ierit. Tñ vt custodiat corda nostra et intelligentias nras: ne forte cũ nõ aderit a deo esse putem⁹: nostrũq; ꝓ ipso sequamur sensum deuiates. Venit nãq; et vadit: put vult: et nemo facile scit vñ veniat aut quo vadat. Ad istud sine dño forsan salutis nescire licet. Ceterũ si veniat vel si vadat: id plane periculosissime ignorat. Cũ em̃ be spũs sanctus circa nos dispẽsatorie q̃dẽ vicissitudines vigilantissime non obseruank: sit vt nec absentẽ desideres: nec ꝑsentẽ glifices. Nẽpe q̃ idcirco recedit vt auidi⁹ req̃rat: quoniã modo si abesse nescik: requirik? Et rursum/q̃ dignãter ad hoc redit vt cõsolek: qualiter digne ꝓ sua maiestate suscipik: si nec adesse sentik? ¶ Mẽs ergo q̃ ignorat absessiuz patet seductioni; ⁊ que reditũ non obseruat: erit ingrata visitationi. Petist quondam aliquid helisseus a magistro: cum discessum eius imminere ꝓcessit: nec obtinuit sicut scitis: nisi ea q̃dem cõditione/si videret quando rolleretur a se. In figura cõtigit hoc illis: scriptũ est aũt ꝓpter nos. ¶ Vigiles esse et soliciti circa opus nostre salutis (quod mira subtilitate/ac suauitate diuine sue artis incessanter actitat spũs in intimo nostri) ꝓpherico docemur et monemur exẽplo. Nunq̃ sane fine nostra cõscientia: magistra vnctio que docet de omnibus: tollatur a nobis si duplicato volum⁹ munere non fraudari. Nunq̃ cum venerit: inueniat imparatos: sed semper vultus suspensos: et panos q̃s habentes ignus ad largam dñi benedictionẽ. Tales deniq; querit similes hoibus expectãtibus dñm suum/quãdo reuertat a nuptijs: qui vtiq; ab illis superne mense copiosis delitijs/vacua nunq̃ reuertit manu. Vigilandũ pinde et vigilandus omni hora: quia nescimus qua hora spũs venturus sit: seu iterũ abiturus. Jt et redit spiritus: et qui stat eo tenere: deserente cadat necesse est: sed non collidetur: q: dominꝰ rursum supponit manũ suam. Et has alternare vices non cessat in his qui spirituales sunt: vel quos potius spiritualis perinde ipse creare inrendit visitans diluculo/et subito probans. Deniq; septies cadit iustus ⁊ septies resurgit: si tamen cadat in die/vt se cadere videat: et cecidisse sciat;

ꝓuerbi. xxiiij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

pſ. xxix. ⁊ resurgere cupiat: ⁊ reꝓrat manū adiuuāris ⁊ dicat. Dñe in uolūtate tua pstitisti decori meo uirtutē. Auertisti faciē tuā a me: ⁊ factus sum cōturbatus. Aliud est dubitare de ueritate (qđ patiaris necesse est) cū spūs minime spirat: et aliud sapere falsitatē: qđ facile caues si eandē mā ignoratiā nō ignoras; ꝗrens dicas ⁊ tu. Et si qđ ignorauit ignorātia mea mecū est. ¶ Scrī iob sentētia est. Agnoscite. Pelli me matris ignoratie pessime itidem filie due sunt: falsitas et dubietas. Illa miserio: ista miserabilio. Perniciosior illa ista molestior. Cū loquit spūs: credit utiq; et est nō solū ueritas; sz et certa ueritas. Est qppe ueritatis ille spūs: cui cōtraria falsitas est. Est et sapiētie: que cū sit cādo: uite eterne: ⁊ ubiq; attingat ꝓpter mūditiaz suā: obscurū ambigui nō admittit. Laudēda fame (cū spūs iste nō loquit) etsi nō molesta dubietas: certe falsitas execrāda. Aliud est enī sub incerto hoc uel illud opinādo sentire: aliud temere affirmare quod nescias. Aut ergo loquar semp spūs: qđ nostri quidē minime arbitrij est: aut qñ filere placet: hoc ipm indicet ⁊ loquat: saltē suum filētium: ne ipsum nobis falso ꝓteire putātes: nostrū ꝓ ipo male securi sequamur errorē. Et si suspēderit ambiguo: nō relinquat mēdacio. Est q̄ dubie ꝓfert mendaciū: nec mēritur ꝛc est q̄ ueritatē quā nescit affirmat; ⁊ mentit. Nā ⁊ ille nō quidē qđ nō est esse: sed se qđ credit: credere dicit; ⁊ uerū dicit: etiā si hoc uerū non sit quod credit; ⁊ is cū se certū: unde nō est certus dicat; uerū nō dicit: etiā si uerū sit de quo asserit. Dis ꝓmissis ad cautela talia inexperto: ꝙ sequar tā spūs sicut cōdo ꝓecunte: ea dē tm cautela si potero quā ꝓmisi: ⁊ tentabo facere ipse qđ doceo: ne dicak et mihi. Tu qui alios doces: teipsum nō doces? ¶ Distinguendū sane inter manifesta et dubia: nec illa sz adduci in dubiū: nec ista temere affirmari. Quod q̄ dē ipsum de magisterio sperādū est spūs. Nec enī nr̄a ad illud omnino industria sufficit. Quis nouit hominū: an id quod inter homines iudicatū a deo: sermo superior: a quo videlicet (si bene meminī) quarrus est iste: patefecit: in supernis quoq; iudiciū iam factum ꝓfessurit? Quod dico tale est. Putas ne lucifer ille q̄ mane oriebat: sed ꝓpe occabat: anteqū verteret in tenebras: generi nostro inuiderit et ipse olei effusionē: ut per seipm iam tunc indignabūdus mussitaret dicēs intra se quod ānodo: ut quid perditio hec? Hoc ego non asserō dicere spiritum: sed nec contradicere dico. Nescio enim. Potuit autem cōtingere si tamen incredibile nō putek: plenum sapiēria et perfectus doce: homines ꝓfecare potuisse futuros etiam et ꝓfectus ros in parē gloriam. Sed si ꝓfecuit in dei verbo absq; dubio uicit: ⁊ in liuore suo inuidit: ei moliꝰ est habere subiectos: socios dedignatus. Infirmiores sunt (inqt) inferiores q̄ natura: non decet esse cōciues: nec equales in gloria. An forte ꝓcidit impiā hanc eius machinationem illa ꝓsumptra ascensio sessioq; significās magisteriū: Ascendam (inquit) sup montē excelsum: ⁊ sedebo in lateribus aq̄lonis: quo altissimi quandā perinde similitudinē obtineret: si quē admodū ille super cherubin sedens; gubernat omnē angelicā creaturā: ita et ipse altus sederet regeretq; genus humanū. Absit. Iniquitatē meditatus est i cubili suo: mēti atur iniq̄tas sibi. ¶ Nos alium non cognoscimus iudicem q̄ autorē. Non diabolus: sed dñs iudicabit orbem terre: ipse deus noster in seculū ⁊ in seculum seculi: ipse reget nos in secula. Ergo in celo concepit doloꝛē: ⁊ in paradiso peperit iniq̄tatē plem malicie: natrē mortis et erūnarum: omniūq; prima parens superbia. Nā et si inuidia diaboli mors intrauit in orbem terrarū: initiū tn̄ oīs peccati superbia. Verum quid illi profuit? Nihilominus tu in nobis es dñe: ⁊ nomen tuum inuocatū est super nos. Et dicit populus acquisitionis: dicit ecclēsia redemptoū. Oleum effusum nomē tuū. Cū ciscio: ego: tu illud effundis post me et in me: qñ cam iratus fueris: mie reco: daberis. ¶ Accepit tn̄ sathan regnū super omnes filios superbie: factus ꝓnceps tenebrarū harū: ut regno humilitatis etiā supbia militet: dū in uno suo ꝓncipatu tempoꝛali ⁊ tali multos humiles excelsos eternoq; reges cōstituit. Jocundū iudiciū ut superb⁹ ille humiliū malleatoꝛ; eisdē ipsis nescios fabricet coꝛonas ꝑpetuas: impugnādo oēs: ⁊ omnib⁹ succūbendo. Siquidē ubiq; ⁊ semper iudicabit dñs populos: ⁊ saluos faciet filios pauerū ⁊ humiliabit calūniatoꝛē. Ubiq; et semp defendabit suos; ꝓpulsabit nocētes: ⁊ roller uirgā pcōꝝ desup sorte iustoꝝ: ut nō extēdant iusti ad iniqtatē manus suas. Eritq; tandē cū ex toto arcū ꝓteret ⁊ cōfringet arma: ⁊ scuta cōburet igni. Tu tibi miser sedē collocas in aquilone: plaga nebulosa et frigida: ut ecce suscitantur de puluere inopes: ⁊ de stercoꝛe pauperes: ut sedeant cum principibus et solium gloꝛie teneant: doleaq; impleri illud. ¶ Pauper et inops laudabūt nomē tuum. Gratias tibi pater oꝛphanoꝝ et iudex pupillorꝝ: incaluit super nos mons coagulatus; mons pinguis: celi distillauerunt a facie dei synai: effusum est oleum: dilatatū est nomen quod nobis ⁊ cui nos inuidebat iniquus. Dilatatū (inquā) usq; ad coꝛda et oꝛa parnulorū: et in oꝛe infantiū et lactentium perficitur laus. Porro peccatoꝛ: videbit et irascetur: et erit sicut ira implacabilis: sic flamma inextinguibilis: que iam parata est ei et angelis eius. Zelus domini exercituum faciet hoc. Quomodo me amas de⁹ meus; amoꝛ meus: quomodo me amas: ubiq; recordans mei; ubiq; zelans salutem egeni et pauperis: non solū aduersum hoies supbos: sed etiam aduersus sublimes angelos. ¶ In celo et in terra iudicas dñe nocentes me: expugnas impugnantes me. Ubiq; subuenis: ubiq; assistis; ubiq; a dextris es mihi dominē ne cōmouear. Hec cantabo dño in uita mea: psallam deo meo q̄diu sum. ¶ De uirtutes eius: hec mirabilia eius que fecit. Hoc primū et maximū iudiciū: qđ mihi illa conscia secretoꝝ aperuit uirgo maria. Deposuit (inquiens) potentes de sede: et exaltauit humiles. Esurientes implenit bonis: et diuites dimisit inanes. Secūdum autem simile est huic quod iam audistis: ut qui non uident: uideant: et qui uident: ceci fiant. In his duobus iud. cijs consoletur se pauper: ⁊ dicat. Memoꝛ fui iudicioꝝ tuoꝝ a seculo dñe: et consolatus sum. Sed reuertamur ad nosipsos: scrutemurq; uias nras: et ut in ueritate id possimus: inuocemus spiritum ueritatis: et reuocem⁹ ab altro quo nos eduerat: quarenꝰ antecedat nos etiā ad nos: qm̄ sine ipso possumꝰ nihil. Nec uerendū q̄ dedignet condescendere nobis: qui potius si uel exiguū quid absq; ipso conamur: indignat. Non est em̄ illa uadens ⁊ non rediens: sed ducit nos et reducit de claritate in claritatē tanq̄ dñi spūs: quandoq; rapiens ad se in lumine suo: qñq; cōꝑcrans et illuminās tenebras nras: ut siue supra nos; siue apud nos: semp in luce: semp ut filij lucis ambulem⁹. Trāsiimus allegoꝛiarū umbras: ueniū est ad indagāda moꝛalia. Edificaca est ꝙ des: instruak uita. exercitat⁹ est intellect⁹. dicter actus. Si quidē intellectus bonus oibus faciēbus eū: si tn̄ et actus et intelligēria dirigank in laudē ⁊ gloriā dñi nostri iesu christi: qui est super oīa deus benedictus in secula. Amen.

¶ De duabus operationibus spiritus sancti: quarū una uocak effusio: ⁊ alia infusio. Sermo. xviij.

Oleum effusum nomē tuū. Quid cernū d⁹ mōstrat spūs sanctus nobis in nobis occasione hui⁹ capitulū? Ꝓfecto qđ interim occurrit: gemine cuiusdā sue opatiōis experimētū. Uni⁹ quidē qua nos ꝓmo meus uirtutib⁹ solidat ad salutē alteri⁹ uero qua foris q̄ muneribꝰ ornat ad lucrū. Illas nobis: hec uris accipimus: uerbi gra: fides: spes: charitas; nobis ꝓpter nos dank. Absq; his qppe salui esse nō possum. Porro sacie sciā sapiētie sermo: gra curatiōis; ꝓpheria; linguaq; qbꝰ care re cū integritate etiā salut. ꝓpie possum⁹: primoꝛ peuldubio i salutē expendēda donank. Et has spūsci operatiōes: quas uel in nobis: uel in aliis experimur: utq; re noia accipiāt infusionē si placet atq; effusionē noiem⁹. Quinā ergo harū conuenit olei effusum nomē tuū? Nōne effusioni? Nā de infusione

Duplex operatio. s. s. fit infusio & effusio. s.

de infusione infusum poti⁹ q̄ effusum dixisset. Deniq; de uberū foris spirāte fragrātia: ⁊ nō de internis spōse uiriutib⁹ platū est: oleū effusuz nomē tuū. Deniq; ob bonū odoꝛē uberū extrinsec⁹ ꝓfusoꝛ: ait spōsa. Oleū effusum nomē tuū: ascribens ipm odoꝛē noi sponsi; tanq̄ oleo ex fuso sup ubera. Et quicūq; munere gre exteriozis ꝓfusz se sentit: quo ⁊ ipse alijs refundere possit: etiā huic dicere est: oleū effusum nomē tuū. Sed sane cauēdū in his: aut dare qđ nobis accepim⁹: aut qđ erogādū accepim⁹: retinere. Rem ꝓfecto ꝓmi retines tibi: si (ubi cā) plenus virtutib⁹ cū sis: foris q̄ nihilomin⁹ donis scie ⁊ eloquentie ado: natus: meru forte aut segnicie: aut min⁹ discreta humilitate: uerbū bonū qđ posset ꝓdesse multis: inutilissimo ⁊ dānabili ligas silētio: certe maledict⁹ q̄ frumenta abscōdis in pplis. Rursum qđ tuū est: spargis ⁊ pdis; si puscp infundaris tu: totus semiplen⁹ festines effundere; ꝛra legem arans in ꝓmogenito bouis: ⁊ ouis ꝓmogenitū tondes. Nimirū uita atq; salute quā alteri das: te fraudas: dū sana uacuꝰ intentioe; gloꝛie inanis uento inflaris: aut terrene cupiditatis ueneno inficeris; ⁊ letali apostemate turgēs interis. ¶ Quādoꝛem si sapis: ꝓcham tē exhibebis ⁊ nō canales. Dic siquidē pene simul ⁊ recipit ⁊ refundit. Illa uero donec impleat: expectat: ⁊ sic qđ supabūdat: sine suo dāno cōmunicat: scies maledictuz q̄ partē suā facit deteꝛioꝛē. Et ne meū ꝓfitium ꝓtemptibile ducas: audi sapientioꝛē me. Stult⁹ (ait salomō) ꝓfert totū spm̄ suū simul: sapiēs reseruat in posterū. Uerū cauaꝛes multos hodie habem⁹ in ecclia: cochas uero perpaucas. Ante charitatis sunt q̄ quos nobis fluenta celestia emanāt: ut ante effundere q̄ infundi uelint: loq̄ q̄ audire paratioꝛes; ⁊ ꝓmpti docere qđ nō didicerit: ⁊ alijs esse gestientes; q̄ seipsos regere nesciūt. Ego nullū adsalutē pietatis gradū illi gradui anteponēdū eruditionoꝛ: quē sapiēs posuit dicēs. Miser ere aie tue placens deo. Dō si nō habeo nisi parūper olei quo ungar: putas tibi debeo dare ⁊ remanere inanis? Seruo illud mihi: ⁊ oino nisi ad ꝓphete iussionē nō ꝓfero. Si institerint rogitantes aliq̄ ex his; q̄ forte existimāt de me supra id qđ uidēt in me: aut audiūt aliq̄d ex me: respondebik eis. Ne forte nō sufficiat nobis ⁊ uobis: ite poti⁹ ad uendētes ⁊ emite uobis. Sed charitas (inquis) nō querit q̄ sua sunt. Et tu scis q̄ ob⁹em: Nō querit q̄ sua sunt; ꝓfecto q: nō desunt. Quinā querat qđ habet? Charitas q̄ sua sunt: idest ꝓpie saluti necessaria; nunq̄ nō habet. Nec mō habet: sed etiā abundat. Vult abūdare sibi: ut possit ⁊ oībus. Seruat sibi quātū sufficiat: ut nulli deficiat. Alioq̄n si plena nō est: ꝓfecta nō est. ¶ Ceterū tu frater cui firma satis ꝓpria salus nondum est: cui charitas adhuc aut nulla est: aut adeo tenera atq; arūdinea: quaten⁹ oi flatui cedat: oi credat spūi: oi circūferatur uēto doctrine. Imo cui charitas tanta est: ut ultra mandatum quidē diligas ꝓximū tuū; plus q̄ teipm: ⁊ rursum tantilla ut ꝓtra mandatū faciat ꝓximū: ꝓtrahak ambitione: suspitionibus inquietetur: cōuitijs exagitetur: curis euisceretur: honoꝛib⁹ tumeat: liuoꝛe tabescat. Tu (inquā) ita ī ꝓximo teipm sentiens: quanā dementia quesō aliena curare aut ambis aut acquiescis? Sed em̄ audi qđ consulat cauta uigilq; charitas. Non q̄ alijs (inquit) sit remissio: uobis aut tribulatio: sz ex equalitate. Noli nimiū esse iustus. Sufficit ut diligas ꝓximū tuū tanq̄ teipm: hoc quippe est ex equalitate. Dicit em̄ dauid. Sicut adipe ⁊ pinguedine repleatur anima mea: ⁊ labijs exultatioīs laudabit os meū: infundi mihi ꝓ⁹ pus uolens; ⁊ sic effundere. Nec solū infundi ꝓ⁹ sed ⁊ impleri: quaten⁹ de plenitudine eructaret: nō oscitaret de manitate. Caute quidē: ne qđ aliis remissio: sibi esset tribulatio. Et nihilomin⁹ caste imitans illū de cui⁹ plenitudine omnes accepimus. ¶ Disce ⁊ tu nō nisi de pleno effundere: nec deo largioꝛ esse uelis. Cōcha imitetur fontē. Non manat ille in riuū: nec in lacū extenditur donec suis satietur aquis. Non pudeat conchā non esse suo fonte ꝓfusioꝛē. Deniq; ipse fons uite; plen⁹ ⁊ plen⁹ seipso: nōne primū quidē ebulliens ⁊ saliens in prima secreta celoꝝ; oia impleuit bonitate: ⁊ tūc demū impletis secretioꝛib⁹ superioꝛibus; partibus; erupit ad terras: ac de supfluo hoies ⁊ iumenta saluauit: quēadmodū multiplicauit miam suā deus? Primus interna repleuit ⁊ sic exundana; in multis miserationib⁹ suis uisitauit terram ⁊ inebriauit eā: multiplicauit locupletare eā. Ergo ⁊ tu fac simil⁹. Implere ꝓ⁹: ⁊ sic curato effundere. Benigna pudēsq; charitas affluere ꝓfecit: nō effluere. Fili mi ne pefluas: ait salomon. ⁊ apls. Propterea inqt debem⁹ intēdere his q̄ dicūtur: ne forte pefluamus. Quidem? Tu ne paulo sanctioꝛ? sapiētioꝛ: salomone? Alioquin nec mihi sedet ditari ex te exinanito. Si em̄ tu tibi nequā cui bon⁹ eris? De cumulo si uales adiuua me. Sinaute parcito tibi. ¶ Sed iam audite q̄ ⁊ quāta saluti ꝓpie necessaria sint: q̄ ⁊ quāta infundi opoꝛteat ꝓ⁹ effunde re ꝓ⁹ suam⁹: que tm̄ imꝑsentiarū breuiter colligere potero. Moꝛa siquidē iam multū ascendit: ⁊ sermonis uiget ad finē. Accedit medicus ad uulnerarum: spūs ad aiam. Quā em̄ nō reperiat gladio diaboli uulnerātā: etiā post sanatū uuln⁹ antiqui delicti medicamento baptismatis? ¶ Ergo ad illā aiam q̄ dicit. Putruerūt et corrupte sunt cicatrices mee a facie insipientie mee: cū accedit spūs q̄d ꝓmo opus est? Ut tumoꝛ: uel uicus qđ forte supereuit in uulnere: ⁊ pōt impedire sanitatē: ante oia ampurek. Abscindak itaq; ferro acute cōpunctionis uicus inueterate ꝓ⁹uetudinis. Sed est acerb⁹ doloꝛ: lenīak. ꝓinde unguēto deuotionis: qđ nō est aliud nisi ꝓcepta de spe indulgētie exultatio. Manet ꝓtinendi parit facultas: ⁊ uictoria de pctō. Jam gras agit ⁊ dicit. Dirupisti uincula mea: tibi sacrificabo hostiā laudis. Deinde apponik medicamentuz pnie: malagma ieiuniꝛ; uigiliarū; oratiōn⁹: ⁊ si q̄ sunt alia penitentiū exercitia. In laboꝛe cibādus est cibo boni operis: ne deficiat. Dō opus sit cibus inde doceris. Meus cib⁹ est (inqt) ut faciā uoluntatē pris mei. Itaq; comitenk pnie laboꝛes; pietatis opa q̄ ꝓfoꝛtent. ¶ Magnā (ait) fiduciā pstat apud altissimū elemosyna. Cibus istius excitat: potandus est. Accedat cibo boni opis oꝛonis potus: cōponēs in stomacho ꝓscientie qđ bene gestū est ⁊ cōmendans deo. Uinādo bibit⁹ uinum letificās coꝛ hoīs: uinū spūs qđ inebriat: ⁊ carnalīū uoluptatū infundit oblitionē. Dumect at interioꝛa arētis ꝓscientie: escas bonoꝛ actuū digerit: ⁊ deducit ꝙ quedā aīe mēbra: fidez roborans: spem ꝓfortans: uegetās oꝛdinasq; charitatē: ⁊ impinguās moꝛes. ¶ Supto cibo potuq; qđ iam restat nisi ut pauset egrotus: ⁊ quieti ꝓemptionis post sudores actionis incūbat. Doꝛmiēs in ꝓemptione deū sommiant: ꝙ speculū siquidē ⁊ in enigmate: nō aūt facie ad faciem interim intuek. Tamē sic nō tā spectati; q̄ cōiecrati: idq; raptim; ⁊ quasi sub quodā coꝛuscamine scintillule trāseuntis: tenuiter uis attacti intardescit amoꝛe: ⁊ ait. Alia mea desiderauit te in nocte: sed ⁊ spūs meus in pcordijs meis. Talis amoꝛ: zelat: hic decet amicū spōsi: hoc necesse est ardeat fidelis seruꝰ ⁊ puerꝰ: que ꝓstituit dñs sup familiā suā. Hic replet: hic feruet: hic ebullit: hic iam secur⁹ effundit: exundās ⁊ erūpens ac dicēs. Quis infirmatur ⁊ ego nō infirmoꝛ? Quis scādalizat ⁊ ego nō uroꝛ? Prodicet: fructificet: innouet figura: imuter mirabilia: non est quo se imiscear uanitas: ubi totū occupat charitas. Siquidem plenitudo legis ⁊ coꝛdio est charitas: si tamē plena Deꝰ deniq; charitas est: ⁊ nihil est in reb⁹ qđ possit replere creatura factā ad imaginē dei: nisi charitas deus: q̄ solus maioꝛ est illa. Eam nonduz adeptus periculosissime ꝓmouek: quātislibet alijs uideak pollere uirtutibus. Si habuerit oēm sciam: si dederit oēm substantiam suā pauperib⁹: si tradiderit coꝛpꝰ suū ita ut ardeat: absq; charitate uacuus est. En quāta p⁹ius infundenda sunt: ut effundere audeamus de plenitudine: nō de penuria largientes

Universidad de Deusto
Biblioteca

Primo quidē compunctio: deinde deuotio: tertio penitē tie labor: quarto pietatis opus: quinto oronis studium: sexto cōtemplationis ocium: septimo plenitudo dilectionis. Hec oīa operāt vnus atq; idem spūs sm operationē q infusio appellat: quatenꝰ illa que effusio dicta est: pure ⁊ ob hoc ture iam administret ad laudē ⁊ gloriam dñi nostri iesu xpi. Qui cum patre ⁊ spūsancto viuit ⁊ regnat deus in secula seculoꝝ. Amen.

¶ De nouem ordinibus angeloꝝ. Sermo. xix.

D

Adhuc sponsa amatoria loquit: adhuc ꝓgit amplius ꝓsequi laudes spōsi. Et grām ꝓuocat: dū mōstrat eam: quā iam acceperat: in se vacuā nō fuisse. Audi eremꝰ q̄d secuta adiūgit. Propterea (inq̄t) adolescētule dilexerūt te nimis. Quasi dicat. Nō frustra: nec inaniter nomē tuū exinanitū est o sponse atq; effusum in vbera mea: ꝓpterea em̄ adolescētule dilexerūt te nimis. Propter q̄d? Propter nomē effusum ⁊ ꝓpter vbera ex eo pfusa. Inde quippe excitare sunt in amorē spōsi: inde sumpserūt vt diligāt. Sponsa infusum mun⁹ excipiēte: ille mox sentire fragrantiā: q̄ longe a matre minime eē poterant: atq; illa suauitate replete dicunt. ¶ Charitas dei diffusa est in cordib⁹ nostris ꝑ spm̄sanctū q̄ datus est nobis. Ergo ipsarū deuotionē spōsa cōmendās: hic (inq̄t) fruct⁹ o spōse effusi nois tui: q̄p ꝓpterea adolescētule dilexerūt te. Effusum siquidē sentiūt: qō integrū capere nō valebāt: ꝓpterea dilexerūt te. Effusio quippe nomē facit capabile: captus amabile: sed adolescētulis dūraxat. Qui capaciores sunt: integro gaudēt: effuso nō indigēt.

Z

¶ Angelica creatura irrepcussa mentis acie intuet diui noꝝ iudicioꝝ abyssum multā: quoꝝ summe eq̄tatis inestimabili delectatiōe brā: gloriāt insup effectui ea mācipari ꝑ suū ministeriū: ac palam fieri: ⁊ ꝓpterea diligit merito dñm xp̄m. Nōne oēs (ait) administratorii spūs sunt: missi in ministeriū ꝓpter eos q̄ hereditatem capiūt salutis? Porro archangelos (vt eis aliq̄d differētius ab his qui simplr angeli sunt tribuam⁹) mirabiliter credo delectat q̄p ipsis q̄s eterne sapiētie ꝓ filijs familiarius admittūtur eadēq; ꝑ ipsos locis queq; suis atq; tēporib⁹ summo moderamine dispensant. Et hec cā: q̄p diligunt dñm xp̄m et ipsū. Ille quoq; bti ordines q̄ virtutes ex eo fortitan appellate sunt: q̄p virtutū ac prodigioꝝ occultas: ꝓpetuasq; causas felici curiositate rimari ac mirari diuinit⁹ ordinate: signa q̄ ⁊ q̄n volūt ex oībus elementis: terris potenter exhibeant: ⁊ ipse q̄ exinde nō inmerito inardescūt diligere dñm virtutū ⁊ dei virtutē xp̄m. Plenū quippe est suauitatis ⁊ gre: incerta ⁊ occulta sapiētie in ipsa sapia intueri. plenū nihilominꝰ honoris ⁊ glie: causarū in dei verbo absconditarū mūdo spectādas mirādasq; in manu ipsoū dirigi efficiētias. Sed ⁊ illi spūs: q̄ ptātes noiantur: duxerūt crucifixi nostri diuinā oīpotentiā vbiq; fortiter attingentē intueri ac magnificare delectant: exturbare ⁊ debellare demonū hominūq; cōtrarias ptates: ꝑ his q̄ hereditarē capiūt salutis: accipiūt ptatem. Et hi nonne iustissimā habent cām: vt diligant dñm iesum? ¶ Sunt ⁊ super istos ꝓcipatus: q̄ ipm altius speculāt̄ ⁊ liquido quidentes: vniuersitatis esse ꝓncipiū ⁊ ꝓmogenitū oīs creature: tanta pinde ꝓcipatus dignitate donant: vt vbiq; terrarū habeāt ptatem: quasi de summo quodā rerū cardine: regna ⁊ ꝓcipatus: ⁊ quaslibet ꝑ arbitrio mutare ⁊ ordinare dignitates: ꝑ quoꝝdūcūq; merita facere ꝓmos nouissimos: ⁊ nouissimos ꝓmos: deponere potentes de sede: ⁊ exaltare humiles. Et hec istis quoq; rō diligēdi. Sed diligūt ⁊ dñationes. Cur? Nescio q̄d subtilius: subliniusq; indagare: de xp̄i interminabili atq; irrefragabili dñatu: laudabili quadā ꝓsumptione feruntur: q̄p scz vbiq; vniuersitatis nō solū potēs: sed ⁊ ꝓsens supra infraq; obsequi rectissime volūtati sue: cursus tēporꝝ: motus corporꝝ: nutus mentiū: ordine vtiq; pulcherrimo ex

Cant. ſ.

Heb. ſ.

2

gat. idq; cura tam vigili vt ne puncto quidē: aut iote vni vt dr̄o: horꝝ oīm debitū subtrahere famulatū vllarenus liceat: opera em̄ ram facili vt turbatione seu anxietatem vlā oīno gubernato: nō sentiat. Intuētes g̃ dñm sabaoth tanta cū trāquillitate oīa iudicantē: intentissime suauissimeq; ꝓmptissimeq; ꝓmptiōis stupore nimio: sed sensato: rapti in illud diuine claritatis tam ingēs pelagus: recipiūt sese in secretio: ri quodā mire trāquillitatis recessu: vbi tanta pace ac securitate fruūtur: vt quiescentib⁹ ipsis ꝑ reuerentia ꝓrogatiue: tanq̄ vere dñationib⁹ ministrare ⁊ militare videaf cetera multitudo. ¶ In thronis sedet deus. Et puto q̄p his spiritib⁹ supra oēs q̄ memoratissimi sunt: ⁊ iustitiā ⁊ copiosior fit materia diligēdi. Etem̄ si intres homīs regis cuiuscūq; palatiū: nōne cū plenū sit sellis/scānis/cathedris q̄p: regia sedes i eminēti posita cernitur? Et nō est necesse ꝗrere vbi rex sedere solit⁹ sit: nimirū mox occurrit manifesta sedes eius: ceteris altior: ornatior: q̄ sedilibus. Sic q̄ oī decoris ornatu/cūctis alijs ꝓminere spiritibus istos intelligerin q̄bus spāli quodā stupende dignatiōis munere: diuina elegit residere maiestas. Nō si sellio significat magisteriū: puto illū q̄ vn⁹ est nobis magister in celo ⁊ in terra: dei sapiam xp̄m: cū als q̄dēvb⁹ icp attingat ꝓpter mūdiciā suā: specialius m̄ istos atq; ꝓcipalius tanq̄ ꝓpriā sedē sua illustrare p̄sentia: ⁊ inde tāq̄ de solēni auditorio docere angelū: docere hoīem sciētiā. Inde angelis diuinoꝝ noticia iudicioꝝ: inde ꝓfilioꝝ angēlis: ubi virtutes audiūt/q̄n ⁊ vbi ⁊ qualia ꝓferant signa. Ibi deniq; vniuersi sine sint ptātes: sine ꝓcipat⁹ sine dñationes: discūt ꝓfecto q̄d ex officio debeāt: q̄d ꝑ dignitate p̄sumāt: ⁊ q̄ō ꝓcipue caurū est oībus: acceptā ptāte/ad ꝓpriā voluntatē seu gliam nō abuti. ¶ Illa m̄ celi agmina q̄ cherubin nūcupant (si cis suivocabuli seruetur interpratio) arbitror: nil habere q̄ ab ipsis/aut ꝑ ipsos accipiāt: cum de ipso fonte ad plenū haurire liceat ipso ea ꝑ se (dño iesu dignāter introducēte in oēm plenitudinē veritatis: ⁊ thesauros sapie sciētieq; q̄ in eo oēs absconditi sunt) largissime reuelāte. Sed nec ea q̄ appellata sunt seraphin: quippe q̄ ipsa charitas de⁹ in se adeo trahit ⁊ absorbuit: atq; in eūdem rapuit sancte affectiōis ardorē: vt vnus cuꝝ deo esse spūs videant: instar ꝓfecto ignis q̄ aerē quē inflāmat: dū suū ei totū calorē imprimit induitq; colorē: nō ignitū: sed ignē feciſſe cernit. Amant itaq; ꝓcipue ꝓtemplari in deo illi quidē spūs scientiam: cui⁹ nō est numerus: hi vero charitatē q̄ nūq; excidit. Dñi ⁊ noia ista sortiti sunt: ex eo quiq; in quo ꝓminere videntur. Nā cherubin quidē plenitudo scie: seraphin vo incēdentia vel incēsa dicūtur. Diligit g̃ ab angelis de⁹ ob iudicioꝝ suoꝝ summā equitatē. Ab archāgelis ob ꝓfilioꝝ summā moderationē. Porro a virtutibus ob benignissimā exhibitionē miraculoꝝ: ꝑ q̄ incredulos dignātissime trahit ad fidē. A potestatib⁹ vero ob illā iustissime potēte vim: qua solet a pijs malignātium ꝓpulsare ⁊ arcere crudelitatē. Verū a ꝓcipatib⁹ ob eternā ⁊ originalē illā virtutē: qua dat esse/⁊ essendi ꝓncipium oi creature superioꝝ ⁊ inferioꝝ spiritali ⁊ corporali/attingēs a fine vsq; ad finē fortiter. A dñationib⁹ q̄p ob placidissimā voluntatē: q̄ licet vbiq; dñetur in fortitudine brachij sui: virtute tñ potētioꝝ ꝑ sua ingenita lenitate ⁊ imputurabili trāquillitate disponit oīa suauiter. Diligit ⁊ a thronis ob benignā volētiā magistre sapie/sine inuidia sese cōmunicantis: et vnctionē q̄ gratis docet de oīb⁹. Ceterū a cherubin ꝓpter ea diligit: q: deus sciētiarū dñs est: ⁊ sciēs q̄d cuiq; opus sit ad salutē. Discrete ꝓuideq; dona sua digne poscētibus nouit expedire: distribuit. A seraphin q̄p q: charitas est: ⁊ nihil odit eoꝝ q̄ fecit: ⁊ vult oēs hoīes saluos fieri: ⁊ ad agnitionē veritatis venire. ¶ Di g̃ oēs ꝓpter quē capiūt diligūt. Sed em̄ adolescētule q̄m̄ min⁹ sapiūt: min⁹ et capiunt: nec oīno sufficiūt ad tā sublimia. Parule quippe in xp̄o sunt lacte ⁊ oleo nutriende. Ergo ex vberib⁹ sponse/opus sumere habēt vnde diligāt. Habet oleū effusum

D

Cant. ſ.

ij. cor. vj

Ro. xij.

pſ. cxliij

eccl's. xij

pſa. l.

sponsa: ad cuius ille excitant odoreꝝ gustare ⁊ sentire q̄p suauis est dñs. Cūq; amore flagrātes ꝑsenserint: cōuertēs se ad spōsum: oleū ait effusum nomē tuū: ꝓpterea adolescentule dilexerūt te nimis. Quid est nimis? valde/vehemēter/ardenter. Vel certe magis ex obliquo vos q̄ nup venistis tāgit spiritalis sermo: vestrā illā: quā ⁊ nos frequēter repmere conan sum⁹: min⁹ discretā vehementiā: imo intēperantiā ꝓ: suo nimiū obstinatā redarguens. Non vultis esse cōi cōtenti vita. Non sufficit vobis regulare ieiuniū: nō solēnes vigilie: non imposita disciplina: nō mensura quā vobis partimur in vestimētis ⁊ alimentis: puata ꝑferris cōibus. Qui vestri curam semel nobis credidistis: q̄d rursum de vobis vos intromittitis? Nam illā qua toties deū ꝓscientijs vestris testib⁹ offendistis: ꝓpriā scz voluntatē vestrā: ecce nūc iterū magistrā habetis: nō me. Illa vos nature docet non parcere: rōni non acquiescere: nō obtēperare senioꝝ ꝓsilio vel exēplo: non obedire nobis. An ignoratis q: melior: est obedientia q̄p victime? Non legistis in regula vra/q̄p quicquid fine voluntate vel ꝓsensu ꝑris spualis fit: vane gloie deputari tur: nō mercedi? ¶ Nō legistis i euāgelio quā formā obediendi puer iesus pueris sanctis tradiderit? Nā cū remāfisset in hierlim: ⁊ discisset in his q̄ patris sui erāt: oportere se esse: nō acqescentib⁹ parentib⁹ eius: seq; illos in nazareth nō desperit: magr discipulos: deus hoīes: verbū ⁊ sapia/fabrū ⁊ feminaꝝ. Quid etiā addit sacra historia? Et erat (inq̄t) subdit⁹ illis. Quousq; vos sapiētes estis in oculis vestris? Deus se mortalib⁹ credit ⁊ subdit: ⁊ vos su vijs vestris adhuc ambulatis? Bonū receperatis spm̄ sed nō bene vtimini eo. Vereor: ne aliū ꝑ isto recipiatis: q̄ sub specie boni supplanter vos: ⁊ qui spū cepistis: carne ꝓsummemini. An nescitis q: angelus sathane multotiēs trāsfigurat se in angelū lucis? Sapientia est deus: ⁊ vult se amari nō solū dulciter: sed ⁊ sapiēter. Vñ apl̄us. Rationabile (inq̄t) obsequiū vestrū. Alioquin facillime zelo tuo spūs illuder erroris: si scientiam negligas. Nec habet callidus hostis machinamentū efficacius ad tollendā de cor: de dilectionē: q̄p si efficere possit vt in ea incaute ⁊ nō cū rōne ambulet. Quāobrem ego cogito modos quosdā tradere vobis: quos operer: peciū est deū diligentib⁹ obseruare. Sz q: hic sermo finē desiderat: crastinos: si deus vitā mihi ⁊ otiuꝝ q̄s nunc habem⁹ ad disserēdum seruauerit: explicare conabor. Tunc enim recreatis nocturna quiete sensib⁹: ⁊ q̄s est ꝓcipuū: oratiōe ꝓmissa: alacrior: et vustū est: ad sermonē de dilectione cōueniemus: ꝓsistāte dño nostro iesu christo: cui honor ⁊ glor: ia in secula seculoꝝ. Amen.

B

¶ De triplici mō dilectiōis q̄ deū diligim⁹. Sermo. xx.

ſ. Joꝝ. xvj.

Tam magistri verbis sermo exoriđ iumat: q̄ nō amat dñm iesum: anathema sit. Valde omnino mihi amādus est: per quē sum/viuo/et sapio. Si ingratus sum: et indignus. Dignus plane est mortē q̄ tibi dñe iesu recusat vinere: et mor⁹ est. ⁊ qui tibi nō sapit desipit. et q̄ curat esse nisi ꝓpter te: ꝓ: o nihilo est ⁊ nihil est. Deniq; quid est homo nisi q: tu innotuisti ei? Propter temetipm deus feciſti omnia: ⁊ q̄ essevult tibi: ⁊ nō tibi: nihil esse incipit inter omnia. Deū time et mādata eius obserua: hoc est (inq̄t) omnis homo. Ergo si hoc est oīs homo: absq; hoc nihil homo. Inclina tibi de⁹ modicū id quod me dignatus es esse. Atqui de mea misera vita suscipe obsecro refiduū annoꝝ meoꝝ: ꝓ: o his vero quos viuēdo pdidi: q: perdite vite: coꝝ cōritū et humiliatū de⁹ nō despicias. Dies mei sicut vmbra declinauerūt: ⁊ preterierūt sine fructu: impossibile est vt reuocē: placeat vt recogitē tibi eos in amaritudine anime mee. Jam de sapientia/ante te est omne desideriū meū: ⁊ ꝓsitū coꝝ dis mei. Si qua esset in me: feruarez ad te. Sed de⁹ tu scis insipientiā meā: nisi q̄ hoc ipm fortasse sapere est q̄ ego agnosco eā: ⁊ q̄des ex munere tuo. Auge illud mihi minime quidem ingrato ꝓ: o munusculo: sed solicito ꝓ: o eo quod deest. Ꝓ: o his ergo ita sum amās te quantū possum. ¶ Sed est q̄ me plus mouer: plus vi: ger: plus accēdit. Sup oīa (inquaz) reddit amabilē te mihi iesu bone calix quez bibisti: opus nostre redēptionis. Hoc omnino amoꝝ nostrū facile vēdicat totū sibi. Hoc (inquā) est quod nostrā deuotionē ⁊ blandus allicit: ⁊ iustius exigit: ⁊ arctius stringit: ⁊ affici vehemētius. Multū quippe laboꝝ: auit in eo saluator: nec i omni mūdi fabrica tātū fatigatiōis autoꝝ assumpſit. Illa deniq; dixit ⁊ facta sunt: mandauit ⁊ creata sunt. At vero hic ⁊ in dictis suis sustinuit cōtradictores: ⁊ factis obseruatores: ⁊ in tormētis illusores: ⁊ i morte exprobratores. ¶ Ecce quomodo dilexit. Adde q̄p hāc ipsam dilectionē nō reddidit: sed addidit: Maz quis ꝓ: o dedit ei: ⁊ retribuet ei: Sed vt sanctus iohānes euāgelista ait. Non q: nos dilexerim⁹ deū: sed q: ipse ꝓ: o: dilexit nos. Deniq; dilexit etiā nō existētes. Sed adiecit et resistēres diligere iuxta Pauli testimoniū dicētis. qm̄ cū adhuc inimici essemus: reconciliati sumus deo per mortē filij eius. Illoqn si nō dilexisset inimicos: nondum possedisset amicos: sicut necesse quos sic diligeret essent: si nō dilexisset qui nondū essent. ¶ Dilexit autem dulciter/sapiēter/fortiter. Dulce nēpe dixerim q̄p carnē induit: cautū q̄p cūlpaz cauit: fortē q̄p mortē sustinuit. Nam quos sane in carne visitauit: carnaliter tñ nequaq̄ amauit: sed i ꝓuidētia ipūs. Spiritus quippe ante faciem nostrā christus dñs: emulās nos dei emulatiōe/nō hominis: ⁊ certe sanioꝝ q̄p pmus adā euaz suaz. Trahē quos in carne quesiuit: dilexit in spiritu: remisit in ꝓtute. Plenū ꝓ: o suus omni suauitatis dulcedine: videre hominē hoīs cōditoꝝ. Et dū naturā ꝓuidenter se legit a culpa: etiā poterer mortē ꝓtulit a natura. In carnis assumptiōe ꝓdescendit mihi: in culpe vitatiōe ꝓsuluit sibi: in mortis susceptiōe satisfecit ꝑri: amicus dulcis: consiliarius ꝓuidus: aduto: fortis. Huic securus me credo q̄ saluare me velit/mouerit/possit. Quē q̄ſiuit: hūc ⁊ vocauit p gratiā suā: nunq̄d veniente efficiet fortas? Sed nec vim: nec fraudē metuo. ꝓfecto vllā: q̄p me videlz de manu ei⁹ possit eruere: q̄ ⁊ vincente oīa vicit mortē: ⁊ seductoꝝ vniuersitas, serpētē arte vtiq; sanctioꝝ delusit: isto ꝓuidētio: illa potētio. Carnis q̄de assumit veritatē: sed peri similitudinē: dulcē ꝓ: o: sus in illa exhibēs ꝓsolationē infirmo: ⁊ in hac ꝓuidēter abscōdēs laqueū deceptionis diabolo. Porro vt pr̄inos reconciliet: mortez fortiter subit ⁊ subigit fundēs preciū nostre redēptiōis sanguinē suū. Ergo nisi amasset dulciter: nō me in carcere requisisset illa maiestas. Sed iunxit affectioni sapiam: qua tyrannū deciperet: iunxit ⁊ patiētiā: qua placaret offensuz deum patrē. Si sunt modi quos vobis ꝓmiserā: hz ꝓmittit eos in xp̄o: vt cōmēdabiliores haberetis. ¶ Disce o ꝓpria ne a xp̄o quēadmodū diligas xp̄m. Disce amare dulciter amare ꝓuidēter: amare fortiter. Dulciter/ne illecti. Prudēter/ne decepti. Fortiter/ne oppressi ab amoꝝ dñi auertamur. Ne mūdi gloria sen carnis voluptatib⁹ abducaris: dulcescat tibi prē his sapia xp̄s. Ne seducaris spū mendacij ⁊ erroris: luceſcat tibi veritas xp̄s. Ne aduersitatib⁹ fatigeris: ꝓfortē te virt⁹ dei xp̄s. Zelū tuū inflāmet charitas: informet scia: firmet constātia. Sit fructuosus: sit circūspectus: sit inuict⁹. Nec tepoꝝ habeat: nec careat discretiōe: nec timidus sit. Et vide ne forte tria ista tibi ⁊ in lege tradita fuerint dicente deo. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aīa tua: ⁊ ex tota virtute tua. Mihi videtur si alius cōperentior: sensus in hac trina distinctione nō occurrit: amoꝝ quidē coꝝdia/ad zelū quēdā ptinere affectiōis: aīe vo amoꝝ ad industriā seu iudiciū rōnis: virtutis aūt dilectio ad animi posse referri ꝓstantiā vel vigoꝝ. Dilige g̃ dñm deū tuū toto ⁊ pleno coꝝdis affectu. dilige tota rōnis vigilātia ⁊ circūspectione. dilige et tota virture: vt nec morti ꝑ eius amoꝝ primescas: sicut scriptū est in ꝓsequētib⁹. qm̄ fortis ē vt mors dilectio: dura sicut

Deus amor est dulciter fortiter sapiens

Deu. vj.

Cāt. viij

Universidad de Deusto
Biblioteca

infern⁹ emulatio. Sit suauis ⁊ dulcis affectui tuo dñs ie/ sus ⁊ tra male vtiq; dulces vite carnalis illecebras: ⁊ vin/ cat dulcedo dulcedinē: quēadmodū clauū clauus expel/ lit. Sed sit nihil hominū intellectui prudentia lux ⁊ dux rōnis: nō solū ob cautelas heretice fraudis decipulas: ⁊ fidei puritatē ab eoꝝ versutijs custodiendā: verūz vt caut⁹ q̄s/ fis nimiā ⁊ indiscretā vehemētiā in tua cōuersatiōe vita/ re. Sit etiā fortis ⁊ p̄stans auor: tuus: nec cedēs terrori/ bus: nec succūbēs laboribꝰ. Ergo amem⁹ affectuose/ circūspecte ⁊ valide: sciētes amoꝛē cordis: quē affectuosum dicim⁹: absq; eo q̄ ō: aīe: dulcē quidē: sed seductibilē. istū vero absq; illo qui virtutis est rōnabilē esse: ls fragilem.

B ¶ Et vide ī manifestis exēplis hoc ita eē vt dicim⁹. Cum
Jo. xiij. egre ferrēt discipuli qō de ascēsurī mgrī discessu ab eodē ipso audierant: audierūt. Si diligeretis me: gauderetis vtiq; q⁹ vado ad patrē. Quid ergo? Nō diligebāt de cui⁹
Ibidem discessiōe dolebāt? Sed diligebāt quodā mō et nō dilige/ bāt. Diligebāt dulciter: ls minus prudēter. Diligebāt car/ naliter: ls nō rōnabiliter. Denicq; diligebāt toto cordē: nō aūt tota aīa. Dilectio eoꝝ cōtra salute eoꝝ. Vñ et aiebat.
Mat. xvj. Expedit vob⁹ vt ego vadā: cl'pās ꝓ filiū nō affectū. Loqu/ ri itē de mortē sua futura obuiare sibi conātē petrū: q̄ eū
Mar. viij. tenere diligebat: cū ita vt meminist⁹ increpādo rep: ehit: q̄d in eo aliud q̄ ip'udētiā reprehēdit. Postremo q̄d eūo sapis q̄ dei sunt: nisi nō sapiēter diligis/ hūanū sequēs af/ fectū: cōtra diuinū ꝓfilū? Et vocauit sathanā: eo q̄ salu/ ti etsi nesciēs/ aduersarē q̄ saluatorē mori ꝓhiberet. Vñ ⁊ correct⁹ repetentē postmodū triste vbū: minē iā mori venit: sed se cōmoriturū esse ꝓmisit. Non aūt ꝓpleuit: q⁹
Actuū. v necdū ad tertiū quenerat gradū: in quo virtute tota dili/ gīt. Erat tota aīa doctus diligere: ls adhuc īfirm⁹. Bene
Joh. xv. instruct⁹: ls parū adiutus: nō ignarus mysteriꝰ: sed mar/ tyrij pauidus. Nō plane illa fortis vt mois dilectio tunc fuit q̄ mori succubuit. Fuit aūt postea cū ex ꝓmissiōe ie/ su xpi indut⁹ virute ex alto: tāta tandē cepit virute diligere: vt in cōcilio ꝓhibit⁹ p̄dicare nomē scīm: cōstāter. phi
D bētib⁹ respōderet. Obedire oportet magis deo q̄ hoib⁹. Cui dnō tota virute dilexit: cū nec vite sue pepcit ꝓ dilectiōe. Maioꝛē siquidē charitatē nemo hꝫ: q̄ si aīam suā
Joh. xv. ponat q̄s p⁹o amicis suis. Quā etsi minime tunc posuit: iam mī exposuit. Ergo nō abduci blādicijs: nec seduci fal/ lacijs: nec ininrijs frāgi: toto cordē: tota aīa: tota virtute
diligere est. ¶ Et nota amoꝛē cordis quodāmō esse car/ nale: q̄ magis erga carnē xpi/ ⁊ q̄ in carne xps gessit vel
I sustit: eo⁹ humanū afficiar. Hoc repletus amoꝛe facile ad oēm de hmōi sermonē cōpungit. Nihil audit libētius: ni/ hil legit studiosius: nihil frequētius recolit: nil suauius
Mat. xix. meditat. Inde holocausta oronū tanq̄ ex adipe vituli sa/ ginati impinguat. Astat⁹ anti hoīs dei sacra imago: aut nascētis aut lactētis: aut docētis: aut moriētis: aut resur/
gentis: aut ascēdentis. ⁊ quicq̄d tale occurrerit: vel strin/ gat necesse est animū in amoꝛē virtutū: vel carnis extur/
bet vitia: fuget illecebras: desideria sedet. ¶ Ego hāc ar/ bitror: p̄cipuā inuisibili deo fuisse cām/ q̄ voluit in car/
ne videri: et cū hoibus hō conuersari: vt carnalīū videlz qui nisi carnaliter amare nō poterāt: cūctas ꝓmo ad sue
Mat. xix. carnis salutarē amoꝛē affectiones retraheret: atq; ita gra/ datim ad amoꝛē pduceret spūalem. Nonne denicq; in hoc
Lu. xviij gradu adhuc stabāt qui aiebāt. Ecce nos reliq̄mus oīa ⁊ secuti sum⁹ te? Solo ꝓfecto corꝓalis p̄sentie amoꝛe re/
liquerāt oīa: adeo vt salutaris future passionis ⁊ mortis
Jo. xvj. ne audire quidē verbū eq̄nimiter sustinerēt: ls nec gloriā ascēdētis postmodū nisi cū graui meroꝛe suspicere. Hoc
Joh. vj. enim est q̄ eis dicebat. Quia hec locut⁹ sum vobis: tristi/ cia impleuit cor: vestrū. Itaq; in sola iterum gra presentis
sue carnis: eos ab amoꝛe oīs carnis suspenderat. Mōstra/ bat aut postea eis altioꝛē amoris gradū cū diceret. Spi/
ritus est qui viuificat: caro nō ꝓdest quicq̄. Puto hunc
ſ.cor. v. ascēderat iam q̄ dicebat. Et si cognouim⁹ xpm̄ sm̄ carnē: sed nūc iam non nouim⁹. Fortissim et nihilominꝰ ꝓphe/
ta in hoc ipso stabat: cum diceret. Spūs ante faciē nostrā
There. iiij. chr̄istus dñs. Nam q̄ subiūgit sub vmbra eius viuemus
Ibidem inter gentes: mihi videt ex ꝓsona incipiētiū addidisse: vt quiescant saltem in vmbra: qui solis ferre ardoꝛem min⁹
Luce. j. valid⁹ se sentiūt: ⁊ carnis dulcedie nutriunt: dū necdū valent ea pcipere que sunt spūs dei. Umbrā siquidē chri/
ſ.cor. v. sti: carnē eoꝛ: esse ipsius: de qua obumbrati est ⁊ marie: vt eī obiecta feruoꝛ splēdoꝛ q̄ spūs illi tēperaret. In car/
nis ergo deuotiōe interim cōsoletur qui viuificante spīri/ tum necdū habet: eo dumtaxat modo quo habēt illi qui
ſ.cor. v. aiunt. Spūs ante faciē nostrā chr̄istus dñs. Et item. Et si cognouim⁹ xpm̄ sm̄ carnē: sed nūc iam nō nouim⁹. Nam
Z: alīs quidem nequaq̄ sine spūsancto vel in carne diligitur xps: ⁊ si nō in illa plenitudine. ¶ Cuius tamē mēsura de/
notiōis hec est: vt totū cor: illa suauitas occupet: totū sibi ab amoꝛe vniuerse carnis/ ac carnalis illecebre vendicet.
Hoc q̄ppe toto cordē diligere est. Alioquin si carnis mee qualiber cōsanguinitatē vel voluptatē forte ꝓfero car/
ni dñi mei: per q̄s me videlz minus ea implere cōtingat: que in carne manēs verbo ⁊ exemplo me docuit: nōne li
quido cōstat/ q̄ toto nequaq̄ diligo cordē: cū id diuisum hīs/ partē spendere videar carni ei⁹: partē ito: quere ad
Mat. x. ꝓpriā? Denicq; ait. Qui amat patrē aut matrē plus q̄ me: nō est me dign⁹. Et q̄ amat filiū aut filiā pl⁹ q̄ me: nō est me
dignus. Ergo vt breuiter dicā: toto cordē diligere: est oīme q̄ blādiāt: de carne ꝓpria vl' aliena sacrosancte carnis ei⁹
amoꝛi postponere. Jn quo ⁊ mūdi eq̄ gloriā ꝓprehendo: q⁹ gl'ia mūdi/ gl'ia est carnis: ⁊ q̄ ī ea delectant: carnales est
nō dubiū est. Licet vo donū ⁊ magnū donū spūs sit istius modi erga carnē xpi deuotio: carnalē tm̄ dixerī hūc amoꝛē: illius vtiq; amoris respectu: quo nō tā verbū caro iaz
sapit q̄ verbū sapiētia: verbū iustitia: verbū veritas: ver/ bū scitas: pietas: virt⁹: ⁊ si quid aliud q̄ sit huiusmodi
dici pōt. Et hec nempe oīa xps: q̄ factus est nobis sapia/ a deo ⁊ iustitia ⁊ sanctificatio ⁊ redēptio. ¶ An tibi eq̄ ⁊
vno mō affecti vident: is quidē qui xpo passo pie cōpatit cōpungit: ⁊ mouet facile ad memoriā hoꝛ q̄ ptulit: atq;
ist⁹ deuotiōis suauitate pascit ⁊ cōfoꝛtat ad queq; salu/ bria/ honesta/ pia: ireneq; ille q̄ iusticie zelo semp est accē/
sus: q̄ veritatē vbiq; zelat: q̄ sapie feruet studijs: cui amī/ ca sanctitas vite ⁊ moꝛ disciplina: cui⁹ mores erubescunt
iactantiā: abhoꝛrent detractionē: inuidiā nesciūt: superbiā detestant: oēm humanā gl'iam nō solū fugiūt: sed ⁊ fasti/
diūt ⁊ contēnūt: oēm in se carnis ⁊ cordis impuritatē ve/ hementissime abominant ⁊ psequūtur. Oē denicq; tanq̄
naturaliter ⁊ malū respuūt: ⁊ q̄ bonū est: amplectunt: Nōne ſ cōpares vtriusq; affectiones cōstat quodāmō illū superioꝛē respectu quidē hui⁹ amare q̄si carnaliter: Bo/
nus tm̄ amor: iste carnalis p quem vita carnalis excludit: ꝓtenitur ⁊ vincit mūdus. Proficit aūt in eo cū fit ⁊ rōna/
lis: proficitur cū efficit etiā spūalis. Poꝛro rōnalis tūc est: cū in oībus ⁊ q̄ opꝰ de christo sentiri⁹ fidei ratio ita firma
tenet: vt ab ecclasticis sensus puritate: nulla verisimilitu/ dine: nulla heretica seu diabolica circūuentiōe aliquate/
nus deuiet. Jtemq; cū in ꝓpria cōuersatiōe illa caurela seruat: vt discretiōis meta/ nulla suspitiōe vel lenitate:
vel spūs quasi feruētioris vehementia excedat. Et b esse tota aīa deū diligere: iā supra dixim⁹. Q̄ si etiā adiuuan/
tis spūs vigoꝛ tant⁹ accedat: vt nulla vi laboꝛ vel tormē/ toꝛ: sed nec mortis metu iusticia vnq̄ deseraī: in b etiam
tota virtute diligīt: ⁊ est amoꝛ spiritualis. Q̄ nimirum nomē huic spāliter amoꝛi ꝓgruere puto: ob ꝓrogatiuā
vtiq; plenitudinis spūs qua pcellit. Et hec sufficiant ꝓ/ eo q̄ sponsa dicit. Propterea adolescētule dilexerūt te ni/
mis. Jn his q̄ sequūtur: dignet nobis aperire thesauros misericordie sue: ipse custos eoꝛz iesus christus dñs no/
ster. Qui vivit ⁊ regnat cū patre in vnitate spūsancti deꝰ per omnia secula seculoꝛ. Amen.

Cant. j.

¶ Qualiter sponsa/ idest ecclesia/ trahi se optat post sponsum idest christum.

Sermo. xxj.

A Trahe me post te. Jn
Cant. j. odoꝛe vnguentoꝛ tuoꝛ curremus. Quid? Spōsa ne q̄ necesse habet trahi: ⁊ hoc post
Spōsum? Quasi vero inuita eū ⁊ nō libens sequat? Sed nō oīs qui trahit: inuitus trahit. Nec em̄ in
firmū aut debilē: eū videlz quis se ire nō valet: trahi ad balneū/ seu ad p̄tandū piget: etsi reū pigeat trahi ad iu/
dicū vel ad penā. Denicq; trahi vult q̄ ire rogat. Nō aūt rogaret: si sequi p seipsam dilectū p⁹out vellet: vale/
ret. Ut q̄d vero nō valet? An infirmā fateamur ⁊ spōsā? Si vna quelis eraꝫ adolescētulis infirmā se diceret ⁊ pete
ret trahi: nequaq̄ miraremur. At vero de sponsa q̄ trahe/ re: ⁊ alios vtpote fortis ⁊ pfecta posse sufficere videbat:
cui nō durū sonet/ q̄ ⁊ ipsa trahi tanq̄ infirma vel debi/ lis necesse habeat? De quanā aīa iam ꝓfidimus: q̄ valida
fit ⁊ sana: si illā infirmā dici ꝓsenserimus q̄ ꝓ sui singula/ ri pfectiōe/ ⁊ excellētioꝛi virtute sponsa dñi nolatur? An
eccl'sia forte id dixerit: cū intuerek dilectū ascendentē: ge/ stiēs eū sequi atq; assumi cū ipso in gl'ia: Quāq̄ ⁊ quate/
nus pfectionis aīa: q̄diu quidē gemit sub coꝛpore mortis huj⁹? ⁊ huj⁹ seculi nequā retinek inclusa carcere: vincta
necessitatib⁹? rorta sceleribus: lentius segniusq; assurgat necesse est ad ꝓtemplāda sublimia: nec oīno liberum ha
bet sec̄ spōsum quocūq; ierit. Hinc lachrymosa voꝛ illa
Ro. vij. gemētis. Infelix ego hoꝛ: q̄s me liberabit de coꝛpoꝛe mo/ tis hui⁹? Hinc supplex illa p̄catio. Educ de carcere aīam
B meā. ¶ Dicat ꝓinde: dicat cū gemitu etiā sponsa. Trahe.
Sap. ix. Phil. j. me post te: q: coꝛpus q̄d coꝛrūpit/ aggrauat aīam: ⁊ de/ primit terrena inhabitatio sensum multa cogitantē. An
hoc dicat cupiēs dissolui ⁊ esse cū xpo: p̄sertim dū videat eas: ꝓpter quas manere ipsam in carne necessariū vide/
batur: bene ꝓficiētes: amare iam spōsum: ⁊ stare in toto charitatis? Siquidē hoc ꝓmiserat ꝓpterea. Cinquies ado/
lescētule dilexerūt te. Nūc q̄ quasi dicat ecce adolescen/ le amāt te: ⁊ amādo firmiter inherent tibi: mecū minime iā opus habēt: nulla mihi cā in hac vita vlterius cōmoꝛā
di. Idcirco ait. Trahe me post te. Hoc sentirē: si dixisset. trahe me ad te. Nūc vero q: dicit/ post te: magis illud mi/
hi postulare videt: vt cōuersatiōis ei⁹ valeat vestigia seq̄ vt possit emulari virtutē: ⁊ nomā tenere vite: ⁊ motum
queat appꝛehendere disciplinā. Jn his quippe maxime opus est aduitoꝛio: quo valeat abnegare semetipsam: ⁊
tollere crucē suā: ⁊ sic seq̄ xpm. Hic ꝓ⁹ous trahi neces/ se habet sponsa: nec sane trahi ab alio/ q̄ ab eo ipso q̄ ait.
Sine me nihil potestis facere. Scio (inq̄t) me nequaq̄ posse peuenire ad te nisi gradiēdo post te: sed neq; hoc q̄
pſ. lxxxiij dez: nisi adiutā abs te: ideoq; ꝓcoꝛ vt trahas me post te. Btūs siquidē cui⁹ est auxiliū abs te: ascēsiones in coꝛde
E suo disposuit in valle lachrymarū: peuenturus q̄nq; ad te in montib⁹ gaudioꝛ. ¶ O! pauci post te o dñe iesu ire voꝛ/
lūt: cū tū ad te peuenire nemo sit q̄ nolit. hoc scīēt⁹ cunctis: q: delectatōes in dextera tua vsq; i finē. Et ꝓpterea
Nu. xxiij volūt oēs te frui: at nō ita ⁊ imitari. cōregnare cupiūt: ſ⁹ nō cōpati. Et his erat ille q̄ dicebat. Moriatur aīa mea
D morte iust oꝝ: ⁊ fiant nouissima mea hoꝛ similia. Optā/ bat sibi extrema iustoꝝ: sed nō ita ⁊ ꝓncipia. ¶ Mouetꝫ
spūalium optūr sibi etiā carnales: quoꝝ tm̄ vitā abhoꝛrēt sciētes ꝓciosam mortē esse sanctoꝝ: qm̄ cū dederit dilect⁹
suis somnū: ecce hereditas dñi: ⁊ q: brī mortui q̄ in dño moiūtur: cū ecōtrario iuxta ꝓphete sniam: mors pcoꝝ
Lu. xxij. pessima sit. Non curāt ḡrere: quē tm̄ desiderāt inuenire: cupiētes ꝓsequi: sed nō ⁊ seq̄. Nō sic illi q̄bus aiebat. Vos
estis q̄ pmānistis mecū in tentationib⁹ meis. Brī q̄ digni
ps. xv. habiti sunt testimonio tuo benigne iesu. Ipi reuera ibāt post te ⁊ pedib⁹ ⁊ affectibus. Notas eis feciſti vias vite:
mat. iiij. vocās eos post te: qui via ⁊ vita es: ⁊ dicēs. Venite post me: faciā vos fieri piscatoꝛes hoīm. Jte. Qui mihi minis/
Joh. xij. strat: me seq̄at: ⁊ vbi sum ego: illic ⁊ minister meus erit
mat. xix. Dicebant q̄ gloriantes: Ecce nos reliquim⁹ oīa ⁊ secuti sumus te. Sic itaq; ⁊ dilecta tua relictis oībus ꝓpter tei
cōcupiscie semp ire post te: semp tuis inherere vestigijs: ac sequi te quocūq; ieris: sciens q̄m vie tue vie pulchre: ⁊
oēs semite tue pacifice. Et q: qui ſ. quik re: non ambulat in tenebris. ¶ Precatur aūt se trahi: q̄m iusticia tua sicut
montes dei. nec sufficit ad illā suis viribus. Precatur se
E trahi (vt assoleꝛ) q: nemo venit ad te: nisi pater tuus tra/ xerit eū. Poꝛro quos pater trahit: trahis ⁊ tu. Opa quip/
pe que pater facit: hec ⁊ filius similr facit. Sed familia/ rius a filio postulat trahi tanq̄ a sponso ꝓpio: que pa/
ter misit obuiā ei ducem ac pceptoꝛem: qui sibi p̄eiret in via moꝝ: ⁊ pararet iter virtutū: ⁊ erudiret eā sicut sed
metipm: ⁊ viā prudētie doceret: ⁊ traderet ei legem vite ⁊ disciplineꝫ ⁊ sic merito ipse cōcupiscret decorem eius.
¶ Trahe me post te: in odoꝛe vnguentoꝝ tuoꝝ curremꝰ. F
Propterea opus habeo trahi: q̄m refriguit paulisper in/ nobis ignis amoris tui: nec valem⁹ a facie frigoris huj⁹?
currere modo/ sicut heri ⁊ nudiustertius. Curremus aūt postea: cum reddideris leticiā salutaris tui: cum redierit
melioꝛ: rēperies gratie: cū sol iusticie iterum incaluerit: ⁊ p̄tranfierit tentationis nubes: que hūc operire ad horā
cernitur: atq; ad lenē flarum aure blandioris soliti: cepe/ rint vnguēta liquescere: ⁊ aromata fluere: ⁊ dare odoꝛē
suū. Tunc curremus: in odoꝛe illo curremus. Spiranti/ bus (inquā) vnguentis curremꝰ: quoniam absceder toꝛ
poꝛ qui nūc est: ⁊ reuerteretur deuotio: ⁊ iam nō erit opus nobis vt trahamur: quippe odoꝛe excitatis: vt spōte cur
ramus. Tūc vero interim trahe me post te. Videꝫ ne illū qui in spiritu ambulat: nequaq̄ permanere in vno statu:
nec eadem semp facilitate pficere: ⁊ q̄ nō sit in hoīe via eius: sed quēadmodū ei spūs moderatoꝛ/ ꝓout vult dis
pensat: nūc segnius: nūc alacrius: q̄ retro sunt obliuisci ⁊ ad anteriora se extendere? Puto q̄ hocip̄m: si atten/
dim⁹: veltra vobis experientia intus respondet q̄d ego foris loquoꝛ. ¶ Ergo cū te roꝝpoꝛe/ accidia vel tedio af/ fici sentis: noli ꝓpterea diffidere/ aut desistere a studio
G spirituali: sed iuuantis require manū: trahi te obsecrans sponse exemplo/ donec denuo suscitante gratia/ factus
ps. cxviij p⁹optior: alacrioꝛ: q̄ curras ⁊ dicas. Viā mandatoꝝ tuoꝝ cucurri: cū dilatasti coꝛ meū. Sic aūt quādiu adest gra/
ria: delectare in ea: vt nō te existimes donū dei iure here/ ditario possidere. ita videlz securus de eo quasi nūq̄ pde
re possis: ne subito cū forte retraxerit manū ⁊ subtraxerit donuz: tu animo ꝓcidas: ⁊ tristioꝛ q̄ opoꝛtet: fias. Denic
ps. xxix. q̄ ne diteris: in abūdantia tua nō moueboꝛ in eternum: ne etiā illud q̄d sequit: dicere cū gemitu quidez cogaris
Jbidem Auertisti faciē tuā a me: ⁊ facta⁹ sum turbat⁹? Curabis po/ tius si sapis: p filio sapiētie/ in die maloꝝ non immemoꝛ
Eccli. xj. esse bonoꝝ: atq; in die bonoꝝ nō immemoꝛ esse maloꝝ. Er/ go in die virtutis tue noli esse securus: ls clama ad deum
cū ꝓpba ⁊ dic. Cū defecerit virt⁹ mea: ne derelinq̄s me. Poꝛro in rpe tentationis ꝓsolare: ⁊ dic cū spōsa. Trahe
ps. lxx. me post te: in odoꝛe vnguētoꝝ tuoꝝ curremꝰ. Sic te non deseret spes in rpe malo: nec in bono q̄dentia deerit:
erisq; inter aduersa ⁊ ꝓspera mutabilis tempoꝝ tenens quādā eternitatis imaginē: vtiq; hāc inuiolabilē ⁊ incō/
cussam ⁊ stantis animi equalitatē: benedicens dñm in oī rpe: pindeq; vendicās tibi etiam in hui⁹ nurabūdi seculi
dubijs euētibus: certisq; defectib⁹ perēnis quodāmodo incōmutabilitatis statū: dum te ceperis renouare ⁊ refoꝛ/
mare in insigne illud antiquum similitudinis eterni dei: apud quē nō est trāsmutatio: nec vicissitudinis obūbra/
Jaco. j. tio. Quippe sicut ipse est: ita ⁊ tu eris in hoc mundo. nec in aduersis timidus: nec in ꝓsperis dissolut⁹. Jn hoc (in
quā) nobilis creatura facta ad imaginē ⁊ similitudinem
eius/ q̄ se fecit antiq̄ honoris dignitatē receptare: iā iaz
Ro. xij. ⁊ recuperare se indicat: cū sibi indignū ducit huic labēti seculo cōformari: reformari magis satagens iuxta pauli
doctrinā/ in nouitate sui sensus in eam similitudinē in q̄ se condirā nouit: ac per hoc etiaz cogēs (vt dignum est)

Bernardi super Cantica. Sermo. XXII

seculuz istud: quod ꝓpter se factum fuit: versa vice mirũ in modũ cõfounãri sibi: oĩ omnia ei cooperari in bonum incipiũt: tanq̃ in ꝓpria et naturali forma: abiecta degeneri specie: recognoscẽtia dñm suũ: cui ad seruiendũ creata fuere. ¶ Tñ arbitro: illũ sermonẽ: quẽ dixit de se vnigenitus: videlicet si exaltarer a terra: omnia traherem ad me ipm: cunctis quoq; eius fratribus posse esse cõmunes. Ibi vtiq; quos pater prescivit & predestinavit cõformes fieri imaginis filij sui: vt sit ipse primogenitus i multis fratrib⁹. Et ego igit̃ si exaltatus fuero a terra (audacter dico) omnia trahã ad meipsum. Nec em̃ temerarie vsurpo mihi fratres mei voce: cuius me induo similitudinẽ. Oĩ si ita est: nõ putent diuites huius seculi fratres xpi sola possidere celestia: q; audiũt dicentẽ. Beati pauperes spiritu: qm̃ ipsoz est regnũ celoz. Non eos (inquã) estimẽt sola celestia possidere: q; ea sola audiũt in ꝓmissiõe. Possident & terrena. Et quidẽ tanq̃ nihil habentes: sed omnia possidentes: nõ mendicãtes vt miseri: sed vt dñi possidẽtes: eo ꝑ certo magis dñi quo min⁹ cupidi. Deniq; fideli hoi totus mũdus diuitiarũ est. Totus plane: q; tã aduersa q̃ ꝓspera ipsius. Eque oĩa seruiũt ei & cooperãtur in bonũ. Ergo auarus torrena esurit vt medicus: fidelis contẽnit vt dñs. Ille possidẽdo mendicat: iste prẽendo seruat. ¶ Quere a quonis eoz: q̃ insatiabili cozde lucris tpalib⁹ inhiant: quidnã de his sentiat: q̃ sua vẽdentes et dantes pauperib⁹ regna celoz ꝑ terrena mercãtur substãtia: sapiẽter agãt necne? ꝓculdubio respõdebit: sapiẽter. Quere item cur gõ approbat ipse nõ facit: nõ possuz inquiet. Quare? ꝓfecto q; dña auaricia nõ ꝓmittit: q; liber nõ est: q; non sunt sua que possidere videt. Sed nec ipse sui iuris. Si vere tua sunt: expende ad lucra: & ꝑ terrenis celestia cõmutato. Si non vales: fatere te pecunie tue nõ dñm esse sed seruũ: custodẽ/nõ possessoz. Deniq; & ꝓfo: maris crumene tue tanq̃ seru⁹ dñe sue: dũ quõ ille illi necessario & cõgaudet gaudenti: & dolenti condoleat: tu q̃ cũ crescente tuo marsupio/crescis pariter animo: & cum decrescẽte decrescis. Nam & ptraheris tristicia: cum illud exinanitur: & letitia solueris: aut certe inflaris superbia cũ impleatur. Hoc ille. Nos vero sponse curem⁹ emulari libertatẽ atq; ꝓstantiã: q̃ sicut bene instructa in oĩb⁹ & erudita cozde in sapia: scit abũdare: scit & penuriã pati. Cum se rogat trahi: ostendit q̃d desit sibi: nõ pecunie: sz virtutis. ¶ Rursum cũ se nihilominus de spe redditure gre ꝓsolatur: & si deficere: nõ m̃ diffidere se ꝓbat. Dicit g̃ Trahe me post te: in odoze vnguentoz tuoz curremus. Et quid mirũ si indiget trahi: q; post gigantẽ currit: q; cõprehendere nititur cũ qui salit in montib⁹: trãsilit colles? Velociter (ait) currit sermo eius. Nõ valet ex equo currere: nõ põt pari cum illo celeritate ꝓtendere: q̃ exultat vt gigas ad currendã viã: non potest suis viribus: & ꝓpterea rogat se trahi. Ipsa sum (inquit) deficio: noli me deserere: iz trahe me post te: ne incipiã vagari post amatores alios: nec currã quasi in incertũ. Trahe me post te q; satius mihi est vt me trahas: vt scz vim qualẽcunq; mihi: aut terrẽdo minis: aut exercendo flagellis inferas: q̃ parcẽs in meo me toꝓze male securã derelinquas. Trahe quodãmodo inuitã: vt facias voluntariã. Trahe torpentẽ: vt reddas currentẽ. Erit q̃n nõ indigebo tractorẽ qm̃ volũtarie/& cum ol alacritate curram⁹. Non curram ego sola: & si solam me trahi petierim: currẽt & adolescẽtule mecũ. Curremus pariter: curremus simul: ego odore vnguentoz tuoz: ille meo excitate exẽplo atq; hortatu: ac ꝓ hoc oĩs in odoze vnguentoz tuoz curret⁹. Habet sponsa imitatores sui: sicut & ipsa est xpi. Et ideo non ait: singulariter currã: sed curremus. ¶ Sed oritur questio: cur simil⁹ cũ se petiit trahi: etiã adolescẽtulas nõ adiunxit: vt non trahe me: sed trahe nos diceret. Quid em̃? forte ne sponsa indiget trahi: & adolescẽtule nõ indigẽt? O pulchra: o felix: o beata: edissere nobis huiꝰ distinctionis rationẽ. Trahe me ait. Quare me: & nõ nos? Tu hoc bonũ inuides nobis? Absit. Neq; enim ꝓtinus dixisses adolescẽtulas tecum esse cursuras/si sola post sponsum ire voluisses. Cur g̃ pluraliter mox subiunctura curremꝰ trahi te singulariter postulasti? Charitas inq̃t ita postulabat. Disce ꝑ hoc verbũ a me in spũali exercitio duplex auxiliũ desuper sperare: coꝛreptionẽ & ꝓsolationẽ. Altera fortis exercet: altera visitat in nus. Illa reprimit insolẽtia: ista i fiduciã erigit. Illa operat humilitatẽ: ista pusillanimitatẽ ꝓsolatur. Illa cauros: ista devotos facit. Timoze dñi docet illa: ista ipm timoze infuso temperat gaudio salutari: sicut scriptũ est. Letet⁹ coꝛ meũ vt timeat nomen tuũ. Item. Seruite dño in timoze: & exultate ei cũ tremoze. ¶ Trahimur cũ tentationibus & tribulationibus exercemur. Currimus cũ internis consolationib⁹ & inspirationib⁹ visitati: tanq̃ in suaue olentibus vnguẽtis respiramus. Ergo q̃d austerũ & durum videt: retineo mihi tanq̃ fortẽ: tanq̃ sane: tanq̃ perfectũ: & dico singulariter trahe me. Dñe suaue & dulce: tibi tanq̃ in firmo cõmuni co & dico/curremus. Noui ego adolescẽtulas delicatas & teneras esse: & min⁹ idoneas sufferre tentationes: & ꝓ prerea mecũ volo vt currant: sed nõ vt mecũ trahantur. Volo habere socias ꝓsolationis: nõ aũt & laboris. Quare? Cũ infirme sunt: & vereoꝛ ne deficiant: ne succũbant. Me (inquit) o sponse coꝛripe: me exerce: me tenta: me trahe post te: qm̃ ego in flagella parata sum: & potens ad sustinẽdũ. Certatim simul currem⁹: ideſt sola trahar: sed simul curremus. Curremus/curremus: sed in odoze vnguẽtoꝛ tuoꝛ: nõ in nostroꝛ fiducia meritoꝛũ. Nec in magnitudine virtũ nostrarum currere nos ꝓfidimus: sed in multitudine miserationũ tuarũ. Nã et si q̃n cucurrim⁹ ac volũtarie fuim⁹: nõ fuit volẽtis neq; currentis: sed miserentis dei. Reuertat miseratio & curremus. Tu quidẽ in virtute tua tanq̃ gigas & potens curris: nos nisi vngueta tua ſpiraverint: nõ currem⁹. Tu q̃ pater vnxit oleo letitie ꝓ ꝓsortib⁹ tuis: curris in ipsa vnctione: nos in illius odoze currem⁹. Tu in plenitudine: nos in odore. Tẽpus esset vt ꝓsoluerem q̃d de vnguẽtis spõsi lõge supra ꝓmisisse me memini: si nõ hui⁹ sermonis longitudo vetaret. Differo ergo. Nam & materie dignitas arctari molesta breuitate nõ patitur. Rogate dñm vnctionis: vt volũtaria oris mei bñplacita facere dignet: ad insinuandã vestris desideriis memoriã abundãtie suauitatis sue: q̃ est in sponso ecclie iesu xpo dño nostro &c.

¶ De quattuoꝛ vnguentis sponsi: atq; de quattuoꝛ virtutibus cardinalibus. Sermo. xxii.

Sita ꝓciosa ita magnifica sponse vnguenta inuenta sunt: quẽ admodũ: cum tractarenꝝ: audistis: sponsi qualia sunt? Et si digne ea ꝓcuꝛ sunt: non sufficim⁹ explicare: haud dubiũ m̃ quin excellentioꝛ: horꝛ virtus & gratia efficacioꝛ sit: quoꝛ solus non solũ adolescentulas: sed ipsam quoq; spõsam odoꝛ excitat ad currẽdum. Si em̃ aduertis: nil tale de ꝓpriis vnguẽtis ausa est polliceri. Et quidẽ illa optima esse gloriat: sed non dicit m̃: q; in eis cucurrisset aut currerer: q̃ in istoꝛum solo odoze ꝓmittit. Quid si ipam vnctionẽ in se effusam sentiret: cuius ira tenui exhilarata fragrãtia ꝓnouetur vt currat? Mirũ si nõ & volaret. Sed dicit aliquis. Desine iam cõmendare: satis cuz ea ceperis assignare: apparebit q̃d sint. Non. Minime ego istud polliceoꝛ. Sane an vel ipa sint: que animo suggeritur dicẽda: crede mihi: adhuc ne scire me fateoꝛ. Existimo em̃ spõsum varias aromatũ atq; vnguentoꝛ habere species: & nõ paucas: & alias quidem esse in q̃bus singulariter oblectat spõsa: tanq̃ ꝓpinquioꝛ: ac familiarioꝛ: alias vero q̃ vsq; ad adolescẽtulas pueriliter: alias que ptingũt etiã ad longe positos & extraneos: vt nõ sit qui se absc̃dat a caloze eius. Sed licet suauis dñs vniuersis: maxime tñ domesticis. Et quãto quis ei familiarius ꝓ vite meritis/ac mentis puritate approꝛ

piat: tanto eũ arbitroꝛ recentioꝛ aromatũ & vnctioĩs suauioꝛis sentire fragrantiã. ¶ Poꝛro in hmõi nõ capit intelligentia: nisi quãtum experientia attingit. Ego vero haud temere mihi arrogarim spõse prerogatiuã. Nouit spõsus q̃bus deliriis spũs foueat dilectã: q̃bus singulariter refociller sensus eius inspirationib⁹: & mulceat odoramẽtis. Sit tibi fons ꝓpꝛius: in quo ei nõ cõmunicet alien⁹: nec indign⁹ bibat ex eo. Est quippe hortus cõclusus: fons signat⁹. Ceterũ deriuanꝝ aque inde in plateas eas me habere ad manũ fateoꝛ: dum m̃ nemo mihi molestus fit aut ingrat⁹: si de publico haurio & ꝓpino. Nã vt paulisper ministeriũ meũ in hac parte cõmendẽ: nõnullius ꝓfecto fatigatiõis est atq; laboꝛis. quotidie scz exire & haurire etiã de manifestis riuulis scripturarũ: & ex eis singuloꝛ necessitatib⁹ inseruire: vt absq; suo laboꝛe q̃sq; vestrũ ꝑsto habeat aquas spũales ad oĕ opus: vbi gra ad lauandũ: ad potandũ: ad cibos coquẽdos. Est nimirũ aqua sapie salutaris/sermo diuin⁹: nõ modo potans: sed & lauãs/dicente dño. Et vos mũdi estis ꝓpter sermonẽ quẽ locut⁹ sum vobis. Sed & crudos carnis cogitat⁹ igne spũssancti accendẽte/coquit diuinũ eloquiũ: adcertit in sensus spũales & cibos mentris: ita vt dicas. Concaluit coꝛ meum intra me: & in meditatiõe mea exardescet ignis. Qui mẽte sane purioꝛ: ꝑ seipsos appꝛehẽdere sublimioꝛa sufficiũt q̃ p nos ꝓferanꝝ: nõ solũ nõ ꝓhibeo: sz & multũ cõgratuloꝛ: dum & ipsi nos patianꝝ simpliciora simplicioꝛibus ministrare. ¶ Quis dabit mihi vt omnes ꝓphetent? Utinaz mihi necesse non esset in his occupari. Utinam aut alteri cura incumberet ista: aut certe q̃d mallẽ nemo in vobis esset: q̃ ea indigeret: essentq; oĩs docibiles dei: & ego possem vacare & videre q̃m spõsus est deus. Nũc vero quẽ minime interim nõ dico inueri: sed ne inquirere quidẽ licet: q̃d sine lachrymis non loquoꝛ: regẽ in decoze suo sedentẽ sup cherubin/sup solium excelsum & eleuatũ: in ea forma qua equalis patri in splẽdoꝛib⁹ sanctoꝛ ante luciferũ genit⁹ est: in qua & semp de sidẽrat angeli eũ ꝓspicere: deũ apud deũ: ipsum saltẽ hominẽ (homo hoĩbus loquoꝛ) ſm eam formã in qua: vt se manifestũ ninnia sua dignatioe & dilectione ꝑberet: minoratus ab angelis/in sole posuit tabernaculũ suuz: tanq̃ spõsus ꝓcedens de thalamo suo. Suauẽ magis q̃ sublimẽ: & vnctũ nõ altum loquoꝛ: qualẽ deniq; spũs dñi vnxit: & misit euãgelizare pauperib⁹: mederi cõtritis cozde ꝓdicare captiuis indulgentiã: & clausis apertionẽ: ꝓdicare annũ placabilẽ dño. ¶ Saluo igitur cuiq; q̃d forte sublimius subtiliusq; de sponsi vnguentis spãli munere sentire sibi & experiri donatũ est: ego q̃d de cõi accepi: ꝓfero in cõmune. Ipse fiquidẽ fons vite: ipse fons signatus: de intra hortũ ꝓclusum erũpens p os pauli fistulas suã: tanq̃ vere illa sapia que iuxta beati Job sniam/trahitur de occultis: in quattuoꝛ: sese riuos diffudit: & deriuauit in plateas: vbi videlz & assignat nobis cũ factum a deo sapiam & iustitiã & sanctificationẽ & redemptionem. Ex his vtiq; quattuoꝛ: riuis/tanq̃ ꝓciosissimis vnguẽtis nil em̃ obstat vtrũq; intelligi: & aquã & vnctionẽ: aquam q; mũdant: vnctionẽ q; fragrant. Ex his inquã quattuoꝛ: ꝓmissis/tanq̃ vnguẽtis ꝓciosissimis sup montes aromatũ/de celestib⁹ speciebus ꝓfectis: tanta ecclie nares odoris suauitas repleuit: vt mox a quattuoꝛ: mũdi partibus excitata illa dulcedine: supernũ ꝓperaret ad spõsum: tanq̃ vere illa regina austri: festinãs a finib⁹ terre audire sapientiã salomonis: opinionis siquidẽ odoꝛe ꝓuocata. ¶ Sane & ecclia non ante currere valuit in odoꝛe sui salomonis: quoulq; is q̃ ab eterno ex patre sapia erat: factus est ei in tpe a patre sapia: quo ipius odoꝛe ꝓcipere posset. Sic iustitia: sic sanctificatio: sic & redẽptio mihi lomin⁹ ei factus est: vt hoꝛ quoq; in odoꝛe currere posset: cum hec eque oĩa in se ante oĩa esset. Nam & in principio q̃dẽ erat verbũ: sed tunc demũ ad videndũ ipm pastoꝛes venerũt festinãteꝛ: cum nũciatum/est factũ. Deniq; & loquũtur ad inuicẽ. Trãseamus vsq; bethleem: & videam⁹ hocverbũ q̃d factũ est: q̃d fecit dñs: & ostendit nobis. Et sequit: quia venerũt festinãtes. Prius nõ se mouebant: dum verb ũ erat tantũ apud deũ. At vbi verbũ q̃d erat/factũ est: vbi hoc dño fecit & ostendit: tunc venerũt festinantes: tunc cucurrerũt. Quõ ergo in ꝓncipio erat verbum: sed verbũ erat apud deũ: factũ est aute quarenus esse inciperet & apud hoĩes: sic nihilomin⁹ in ꝓncipio sapientia erat: erat iustitia: erat sanctificatio & redemptio: sed angelis. vt esset & hoĩbus: fecit eũ hec oĩa pater: & fecit q̃d pater. Deniq; qui factus est (inquit) nobis sapientia a deo: & nõ ait simplr: q̃ factus est sapiẽtia: sed qui factus est nobis sapiẽtia: qm̃ quod erat angelis: factus est & nobis. ¶ At angelis (inquis) quõ redemptio fuerit: nõ video. Nec em̃ auctoritas scripturarũ vspiam assentire videtur eos aliq̃n aut pctõ exitisse captiuos: aut moꝛti obnoxios: vt necessariã haberent redemptionẽ: exceptis dũtaxat illis/qui superbie lapsu irremediabili coꝛ: ruerent: redimi deinceps nõ merenꝝ. Si itaq; angeli nũq̃ redempti sunt: alij vtiq; nõ egentes: alij nõ ꝓmerentes: illi quidẽ q; nec lapsi sunt: hi aute q; irreuocabiles sunt: quo pacto tu dicis dñm iesum christũ eis fuisse redẽptionẽ? Audi breuiter. Qui exijt hoĩem lapsum: dedit stanti angelo ne laberet: sic illũ de captiuitate eruẽs/sicut hũc a captiuitate defendẽs. Et hac rõne fuit eque vtriq; redẽptio: solues illum: & seruãs istum. Quiquet g̃ sanctis angelis dñm xpm fuisse redemptionẽ: sicut iusticiã: sicut sapientiã: sicut sanctificatione. Et nihilomin⁹ m̃ hec ipsa q̃ tuoꝛ: esse factũ ꝓpter hoĩes: qui inuisibilia dei/non nisi per ea q̃ facta sunt: intellecta conspicere possunt. Sic g̃ oĕ q̃d erat angelis: factus est nobis. ¶ Quid? Sapientia: iustitia: sanctificatio: redẽptio. Sapiẽtia in ꝓdicatione: iustitia in absolutione pctoꝛ: sanctificatio in cõuersatiõe q̃a habuit cũ pctoꝛibus: redẽptio in passione: q̃a sustinuit ꝓ pctoꝛibus. Ubi g̃ hec a deo factus est: tunc ecclesia odoꝛe sensit: tunc cucurrit. Vide iã quadrifariã vnctionẽ vide affluentissimã atq; inestimabilẽ suauitatẽ eius: quẽ vnxit pater oleo letitie ꝓ ꝓsortib⁹ suis. Sedebas o hõ in tenebꝛosis & vmbra mortis per ignoꝛantiã veritatis: sedebas vinctus carnis delictoꝛ. Descendit ad te in carcerem: nõ vt toqueret: sed vt erueret de porestate tenebrarũ. Et ꝓmo quidez veritatis doctoꝛ: depulit vmbram ignoꝛatie tue: luce sapiẽtie sue. Per iusticiã deinde q̃ ex fide est: soluit funes pctoꝛ: gratis iustificãs pctoꝛes. Quo gemino beneficio impleuit sermonẽ illum sancti dauid. Dñs soluit cõpeditos: dñs illuminat cecos. Addidit q̃ sancte inter pctoꝛes viuere: & sic tradere formã vite: tãq̃ vie qua redires ad patriã. Ad cumulũ postremo pietatis tradidit in morte aiam suã: & de ꝓprio latere ꝓtulit pciũ satisfactionis: quo placaret patrẽ: per q̃ illum plane ad se verificulũ traxit. Apud dñm mia: & copiosa apud eũ redemptio. Prolixus copiosa: quia nõ gutta: sed vnda sanguinis largiter p q̃nq̃ptes coꝛporis emanauit. ¶ Quid tibi debuit facere & nõ fecit? Illuminauit cecũ: soluit vinctũ: reduxit erroneũ: reconciliauit reũ. Quis nõ post illũ libenter atq; alacriter currat: q̃ & ab erroꝛe liberat: & errata dissimulat: q̃ deinde merita viuẽdo tradit: ꝓmia moriendo cõquirit? Quã excusationem habet: qui in odoꝛe horꝛ vnguentoꝛ nõ currit: nisi ad quẽ forte odoꝛ: minime pucnit? Sed em̃ in oĕm terram exiuit odoꝛ vite: q̃m misericoꝛdia dñi plena est terra: & miserationes eius sup oĩa opera eius. ¶ Ergo q̃ vitalem hanc sparsam vbiq; fragrantiã nõ sentit: & ob hoc nõ currit: aut moꝛtuꝰ est: aut putidus. Fragrantia fama est: ꝓcuenit opinionis odoꝛ: excitat ad currendũ: pducit ad vnctionis experimentuz: ad horꝛ auiũ visionis. Horꝛ vna letantiũ: o⁹m̃ conuenientium. Sicut audiuim⁹: sic vidim⁹ in ciuitate dñi virtutũ. Dijo ꝓpter mansuetudinẽ: que in te ꝓdicatur: currim⁹ post te dñe iesu: audiẽtes q̃ nõ spernas pauperes: pctoꝛes non horꝛreas. Nõ horruisti ꝓfitentẽ latronẽ: nõ lachrymantẽ

Universidad de Deusto
Biblioteca

peccatrice: nō chananea supplicante: nō d ep̄e hēsam in
adulterio: nō sedente in theloneo: nō supplicante publi
canō: nō negante discipulu: nō persecutore discipulō:
nō ipsos crucifixores tuos. Jn odore ung̃ tuor currim⁹. Po
Jaco.j. ro sapiētie tue odore ex eo pcipim⁹ qō audim⁹: q: si quis
indiget sapia postulet eam a re: & dabis ei. Aiunt siqui
dē dēs oībus affluenter: & nō improperes. At vero iu
sticie tue tanta vbiq; fragrātia spargit: vt nō solū iustus
sed etiā ipsa dicaris iustitia: et iustitia iustificās. Tam va
lidus denicq; es ad iustificandū: q̄ multus ad ignoscē
dū. ¶ Quādoquidem quisquis p pctis cōpunctus/esurit &
Ps. cxlviij sitit iusticiā: credat in te q̄ iustificas impiū: & solā iustifi
Job. xij. catus p fidem: pacē habebit ad deum. Sanctitatē quoq;
Zi finalissime & copiosissime tua redolet nō solum cōuersa
tio: sed & ceptio. Peccarū siquidē nō cōmisisti: nec con
traxisti. Qui g̃ iustificari a pctis sectari desiderāt/delibe
rantq; sanctimoniā: sine qua nemo videbit deū: audiant
te clamante. Sancti estote: qm̄ ego sanctus sum. Cōside
Zeui.xix rent vias tuas: & discant a te q: iustus sis in oībus vijs
Ps. cxliij tuis: & sanct⁹ in oībus operibus tuis. Jam redēptionis
Job. xij. odo: quātos currere facit! Cū exaltaris a terra: tūc p:o
Zi sus oīa trahis ad teipsum. ¶ Passio tua vltimū refugiū
singulare remediū: deficiente sapia: iusticia nō sufficien
te: sanctitatis succubētibus meritis: illa succurrit. Quis
ij.cor.iij em de sua vel sapia: vel iusticia: vel sanctitate psumat suf
ficientiā ad salutem? Non q̄ sufficientes (inquit) simus
cogitare aliquid a nobis tanq̄ ex nobis: sed sufficientia
Ps. cxv. nostra ex deo est. Jtaq; cū defecerit virtus mea: nō p̄tur
Ps. xij. bor: nō diffido: scio q̄d faciam. Calicē salutaris accipiā: &
Ps. xxiiij nomen dñi inuocabo. Jllumina oculos meos dñe: vt sci
Ps. cxxx/ am quid acceptū sit cor̄a te oī tpe: & sapiens suz. Delicta
viij. iuuentutis mee: & ignorantias meas ne memineris: & iu
Ro. viij stus sum. Deduc me dñe in via tua: & sanct⁹ sum. Veruta
Zi men nisi interpellet sanguis tuus p me: salutus nō sum.
¶ Pro his oībus currim⁹ post te: dimitte nos q: clama
mus post te. Nec currimus equaliter oēs in odore oīm
vnguentor: sed videas alios vehemētius studijs flagra
re sapientie: alios magis ad pnām spe indulgentie ani
mari: alios amplius ad virtutū exercitiū: vite & cōuersa
tionis eius puocari exemplo: alios ad pietatē passionis
memoria plus accēdi. Putam⁹ nos de singulis posse re
perire exēpla? Currebāt in odore sapiētie: q̄ missi fuerant
Joh. vij a phariseis: cū reuersi dicerēt. Nunq̄ hō sic locutus est:
Joh. iij. vtiq; admirātes doctrinā & p̄fitentes sapiam. Currebat
Zuc.vij. in hoc ipso odore sanct⁹ Nicodem⁹: q̄ veniēs ad iesum no
cte: in splendore multo sapie: de multis quippe instruct⁹
edoctusq; recessit. Verū in odore iusticie cucurrit maria
magdalena: cui dimissa sunt pcta mlta: qm̄ dilexit multū
Justa profecto & sancta: & nō iam peccatrix quēadmodū
phariseus exp:obrabat: nesciēs iusticiā seu sanctitatē dei
esse mun⁹: nō opus hoīs: & q: nō modo iustus: sed & bea
tus cui nō imputabit dñs pctm̄. An oblitus erat quō vel
sua ipsius: vel alterius corporalē tangēdo lepra fugarat
nō p̄traxerat? Sic tact⁹ a peccatrice iustus iusticiā imper
Zu.xviij tit/non pdit: nec sordе pcti qua illā mūdat: se inq̄nat. Cu
currit & publicanus: qui cū ppitiatione pctis suis humi
liter imploraret: descendit iustificatus: teste ipsa iusticia.
Zu.xxij. Cucurrit petrus: & lapsus fleuit amare: quaten⁹ culpam
dilueret: recuperaret iusticiaz. Cucurrit dauid q̄ reatum
ij.reg.xij agnoscens & p̄fitens audire meruit. Et dñs trāstulit a te
pctm̄ tuū. Porro in sanctificatiōis odore Paulus curre
j.cor.ix. re sese testatur: cū xp̄i se imitatorez esse gloriat dicens ad
mat. xix. discipulos. Estote imitatores mei sicut & ego xp̄i. Cucur
rerūt & ioēs q̄ aiebant. Ecce nos reliquim⁹ oia & secuti
sumus te. Desiderio quippe sequēdi xp̄m reliquerāt oia.
Cant.j. ¶ Hortatur g̃ aliter vniuersos ad eundē odorē ista sen
j.Joh.ij tentia. Qui se dicit in christo manere: debet sicut ille am
bulauit: & ipse ambulare. Jā q̄ in odore cucurrerint pas
sionis: si audire vis: vniuersos martyres accipe. Eu quat
tuor vnguenta assignata habetis: p̄inū sapientie: secūm iu
sticie: tertiū sanctificationis: quartū redemptiōis. Tenete
nos: p̄cipite fructū: & cōpositionis modū vel nume
rū specierū q̄bus cōfecta sunt: nolite requirere. Non em̄
facile in spōsi vngūtis hec p̄sto esse possunt nobis: quē
admodū in superioribus illis sponse fuerūt. Jn xp̄o nēpe
Ps. cxlvij rerū plenitudo est: sine numero/& sine modo. Nam & sa
Ps. xxxv. pientie eius nō est numerus: & iusticia ipsius sicut mon
tes dei: sicut montes eterni: & sanctitas singularis & re
demptio inexplicabilis. ¶ Dicendū & hoc: q: frustra hu
ius seculi sapientes/de quattuor: virtutib⁹ tam multa dis
putauerūt: quas tñ apprehendere oīno nequiuerūt: cuz
illū nescierint qui factus est nobis a deo sapientia: docēs
prudentiā: & iusticia delicta donans: & sanctificatio in ex
emplū temperantie p̄initer viuēs: & redemptio in exē
plū patientie fortiter moriens. ¶ Fortitan dicit aliquis.
Cetera bene cōueniūt: sed sanctificatio ad temperantiā
minus p̄prie referri videt. Ad qō respondetur p̄imū: id
esse continentiā qō temperantiā. Deinde visatū in scri
pturis sanctificationē p cōtinentia seu mūdicia poni. De
nicq; quid ille apud moysen tam crebre sanctificationes
aliud erant/q̄ quedā purificatiōes hoīm temperantiuz
se a cibo: a potu: a cōcubitu: hisq; similib⁹? Sed audi ipm
p̄cipue apostolū q̄ familiare habeat: vel vti vel vsurpa
re sanctificationē in hoc sensu. Hec est (inquit) volūtas
dei sanctificatio vestra: vt sciat vnusquisq; vestrū suū vas
possidere in sanctificatiōe: & nō in passione desiderij. Jtē
Non em̄ vocauit nos deus in immūdiciā: sed in sanctifi
cationē. Jiquet q̄ sanctificationē p tēperātia ponit. Edu
cto itaq; in lucē qō subobscurū videbat: redeo ad id vñ
digressus eram. ¶ Quid vobis cū virtutib⁹? qui dei vir
tutē xp̄m ignoratis! Vbinam queso vera prudentia/nisi
in xp̄i doctrina! Unde vera iusticia/nisi de xp̄i misericor
dia! Ubi vera tēperantia/nisi in xp̄i vita! Ubi vera fortis
tudo nisi in xp̄i passione! Soli ergo q̄ eius doctrina imbu
ti sunt: prudentes dicendi sunt. Soli iusti/q̄ de eius miseri
cordia veniā peccatoz p̄secuti sunt: soli temperantes/q̄
eius vitā imitari student: soli fortes/q̄ eius patientie do
cumēta fortiter in aduersis tenēt. Incassum pinde quis
laboret in acquisitione virtutū: si aliūde eas sperandas
putat/q̄ a dño virtutū: cuius doctrina/seminariū prudē
tie: cuius misericordia/opus iusticie: cuius vita speculuz
temperantie: cuius mors/insigne est fortitudinis. Jpsi
honor & gloria in secula seculoz. Amen.

¶ De tribus modis cōtemplatiōis circa deum sub figu
ra trium cellarum. Sermo. xxiij.

Introduxit me rex i cellaria sua. Ecce vnde odor: ecce quo cur
ritur. Dicerat q: currendū/& in quo curren
dum: sed quo currendū esset/nō dixerat. Er
go ad cellaria currit̄ur: & currit̄ur in odore q̄ ex ipsis p:o
cedit: sponsa illū solita sua sagacitate p̄sentiente & cupi
ente in ipsius plenitudine introduci. Verum de cellaris
his quid sentiendum putamus? Cogitemus ea interim
loca quedam redolentia penes sponsum: plena odora
mēris: referta delitijs. Jn istiusmodi nempe officina po
rtora quecq; ex horto siue ex agro seruāda reponunt. Il
luc ergo pariter currūt. Qui Spiritu feruentes aie. Cur
rit sponsa: currūt adolescentule: sed que amat ardentiꝰ: cur
rit velocius: & cit ius peruenit. Peruenies nō dico repul
sionē: sed nec cūctatione patitur. Sine mora aperitur ei:
tanq̄ domestice: tanq̄ charissime: tanq̄ specialiter dile
cte/& singulariter grate. Adolescentule autē q̄d? Sequū
tur alonge. Necq; enim cum adhuc infirme sint: pari pos
sunt deuotione cum sponsa currere: nec ipsius odno inni
tari desiderijs et feruore: ideoq; tardius peruenientes/fo
ris remanēt. At charitas sponse non quiescit neq; insole
scit (vt assolet) successibus suis: vt eas obliuiscat: p̄solās
magis & hortās ad patientiā: quaten⁹ equanimiter & sui
ferāt repulsam: & illi⁹ absentiā. Denicq; & nūciat eis gau
dia sua reputāt: p̄prie repulse iniuriā illius introductio
ne cōsolantes. Minime ita cōfiderent nisi matrē agnos
cerēt. ¶ Audiāt hoc plati qui sibi cōmissis semp volunt
esse formidini: vtilitati raro. Erudimini q̄ iudicatis terrā
Discite subditoz matres vos esse debere: nō dños. Stu
dete magis amari q̄ metui. Et si interdū scueritate opus
est: paterna sit nō tyrānica. Matres fouēdo: parres vos
corripiēdo exhibeatis. Mansuescite: ponite feritatem.
Suspēdite verbera: pducite vbera: pectora lacte pigues
cant: nō typo turgeāt. Quid iugū vestrū sup eos aggra
uatis: quoz pot⁹ onera portare debetis? Cur mōstus a
serpēte paruulus/fugit cōsciētiā sacerdotis: ad quē eum
magis oportuerat tanq̄ ad sinū recurrere matris. Si spi
rituales estis: instruite hmōi in spū lenitatis: cōsiderans
vnusquisq; seipsum ne & ipse tentet. Alioq̄n ille in pecca
to suo morietꝰ: sanguinē autē eiꝰ (ait) de manu tua requi
rā. Sed hec alīs. ¶ Nūc qm̄ littere cōsequētia ex his que
p̄tractauimus: manifesta est: videamus iaz de cellarijs/
quid spūaliter sentire debeam⁹. Jn cōsequentib⁹ mentio
fit etiā de horto & de cubiculo: q̄ ambo nūc adiungo istis
cellarijs: & in p̄sentē disputationē assumo. Nā simul tra
ctata: meliꝰ ex inuicē innotescēt. Et queram⁹ si placet tria
ista in scripturis sanctis: hortū/cellarium/cubiculū. Jn
ipsis nēpe libēter deū sitiēs aia versāt et morāt: sciens se
ibi ablcq; dublo/inuēturā quē sitit. Sit itaq; hortus sim
plex ac plana historia: sit cellariū moralis sensus: sit cubi
culū arcanū theorice cōtemplatiōis. Et primū quidē his
toriā ad hortū puto nō immerito deputaui: q̄ in ea inue
niāt viri virtutū tanq̄ ligna fructifera in horto spōsi &
in paradiso dei: de quoz bonis acribꝰ ac moribꝰ q̄ sumis
exēpla: tot carpis poma. An forte quis ambigat dei esse
plātationē bonū hoīem: Audi sanctū dauid de viro bo
no q̄d canat. Erit (ait) tanq̄ lignū qō plātatū est secꝰ de
cursus aquarū: qō fructū suū dabit in tēpore suo: & foliū
eius nō defluet. Audi hieremiā eodē spū cōcimentem: &
eisdē pene verbis. Erit tanq̄ lignū (inquit) qō plantatū
est secus decursus aquarū: qō ad humorē mittit radices
suas: et nō timebit cū venerit estus. Item prophera. Jus
tus vt palma florebit: et sicut cedrus libani multiplica
bitur. Et de seipso. Ego autē sicut oliua fructifera in do
mo dei. ¶ Est ergo historia horuꝰ: et ipsa tripertita. Con
tinetur nāq; in ea celi & terre creatio/reconciliatio/& repa
ratio. Creatio quidē tanq̄ horuꝰ sano fine plātatio. Re
cōciliatio aūt quasi germinatio satoz vel plantatoz. Tē
porе nēpe suo rorantib⁹ celis delup/& nubib⁹ pluentib⁹ Esa.xlv.
iustū: aperta est terra & germinauit saluatorē: per quem
facta est celi terreq; reconciliatio. Ipse est em̄ pax nostra Ephe.ij.
qui fecit vtraq; vnū: pacificās in sanguine suo q̄ in terris
sunt: & que in celis. Porro reparatio futura est in fine se
culi. Erit em̄ celū nouū & terra noua: & colligentur boni
de medio malorum: tanq̄ fructꝰ de horto in dei p̄prietaria
reponēdi. Jn die illa (vt scriptum est) germen dñi in ma Esa.iiij.
gnificētia: & gloria et fructus terre sublimis. Habes igi
tur tria tēpora in horto historici sensus. Jn moriali q̄ dis
ciplina tria eque aduertere est: cellas quasi tres in cella
rio vno. Et idcirco fortitan pluraliter cellaria dixit/& nō
cellariū: cellarū videlz hunc numerū cogitās. Infra de
nicq; introductā se gloriāt in cellam vinariam. ¶ Nos er Ps.
go quia legimus: da occasionē sapienti & sapiētior erit: ha Prouer
bētes occasionē ex vocabulo: q̄ spūssanctus celle huic bior. ix.
censuit imponēdum: reliquis q̄ duab⁹ noīa imponam⁹.
Aromatica vnī: et vnguentaria alteri. Causas horum voca
bulorum videbimus postea. Nūc autē aduerte cūcta apud
sponsum salubria: cuncta suauia reperiri: vinū/vnguen
ta/aromata. Vinū (scriptura teste) letificat cor: hominis ps. ciij.
Exhilarari nihilominꝰ facie in oleo legis: quo vtiq; pul Ibidem
uis pigmentorum infundit vt vnguēta fiant. Aromata nō
modo grata suauitate odoris: sed vi quoq; medendi vti
lia sunt. Merito se introducta illuc exultat sponsa: vbi tā
ta redundat vbertas gratie. Sed habeo et alia noīa: pu
to & euidentior sui gerentia rationem. Et vt suo ordine
nominem: primā vincupauerim discipline: secūdam na
ture: postremā gre. ¶ Jn priori discis iuxta ethyce par
tio rationē/inferior esse: in sequenti par: in posteriore: supe
rior: hoc est sub alio: cū alio: sup alium. Vel sic. Subesse:
coesse: p̄esse. Primo ergo discis esse discipulus: scdo so
cius: tertio & magister. Equidē oēs hoīes natura eqles
genuit. At qm̄ bono nature in moribꝰ superbia depravato:
facti sunt hoīes equalitatis impatientes: cōtendentes inui
cē supiores cōstitui: atq; alterutrū supgredi cupientes: et
inanis glie cupidi inuicē inuidentes: inuicē p̄uocātes.
Primo oīm in cella prioris/iugo discipline insolētia mo
domāda est: quousq; duris ac diutinis senioꝝ attrita legi
bus humiliet & sanet ceruicosa volūtas: bonūq; in se na
ture q̄ superbiendo amiserat: obediendo recipiat: dū solo
iam naturali affectu: nō metu discipline cū vniuersis na
ture sue socijs. i. cū omnib⁹ hominibus socialiter quantū
in se est: quietet̄q; sese habere didicerit: in cellā tandē na
ture trāsiens experiēt̄q; q̄ scriptū est. Ecce q̄ bonū & q̄ Psal.
iocundū habitare fratres in vnū: sicut vnguentū in capi cxxxij.
te. ¶ Accedit nimirū disciplinatis moribꝰ tanq̄ tritis spe
cieb⁹ oleū leticie bonū nature: & fit vnguentū bonū atq;
iocundū. Quo q̄si vnctus reddit hō suauis & mitis: hō si
ne querela: neminē circūueniēs: neminē cōcutiēs: nemi
nē ledēs: nemini se superextollēs aut p̄ferēs: insup & libē
ter cōicans in rōne dati & accepti. Puto si dñi intellexisti
vtriusq; celle p̄prietates: nō incōgrue me hāc vnguenta
riā: illam aromaticā appellasse testaberis. Jn illa denicq
sicut pigmētorum vires atq; fragrantiā pistilli extorquet &
exigit violēta cōtusio: sic rectorum mos elicit quodāmodo
& exprimit naturalē vim vis magisterij & districtio disci
pline. Jn hac autē voluntarie & tanq̄ innate affectionis
grata māsuetudo: spōte officiosa currit instar plane vn
guenti qō est in capite: ad leue calorис tactū descēdentis
ac diffluētis per totū. Itaq; in cella discipline tanq̄ ficce
ac simplices aromatū species cōtinent: & inde aromati
cam eā denominandam putaui. ¶ Jn ea vo quę nature
dicta est: quoniā iam quasi confecta reponūtur & seruan
tur vnguēta: nihilominus ex re nomen & ipsa accepit vt
vnguentaria nūcupetur. Nam vinaria quoq; cellam/non
aliam sane sui nominis arbitror: ferre rationem: nisi q̄ in

Universidad de Deusto
Biblioteca

ea vinum zeli in charitate feruentis recondit. Nec debet
omnino p̄esse alijs: qui in eā necdū meruit introduci.
Opo:tet p̄o:tus hoc vino estuet q̄ alijs p̄sideat: quēad
ℌ. cor.xj. modū docto: gētiū estuabat qñ dicebat. Quis infirmat
t ego nō infirmo? Quis scādalizat t ego nō vro:? Alio/
quin imp:obe satis p̄esse affectas: quib⁹ p̄odesse nō cu
ras: t quo: nō zelas saluē: subiectionē nimis ambitiose
vēdicas tibi. Dic ego cellā q̄ gratie noūi: nō q̄ ablq; gra vel reliquas duas obtinere oīno q̄s possit: ſz ob ple
Ro. xiij. nitudinē que singulariter in ista p̄cipit. Denicq; pleni/
tudo legis est charitas: t q̄ diligit fratrē: legez implenit.
J ¶ Vidisti rationē vocabulo:? vide t differētiā cellarū.
Nec em̄ paris facilitatis seu facultatis eiusdē est perulan
tes vagosq; sensus: atq; intēperantē carnis appetitū ma
gistri cop:imere metu: ac rigida discipline cohibere cēsu
ra: t spōtaneo affectu bene cū socijs cōuenire. castigatis
sub ferula viuere mo:ib⁹: t sola magistra volūtate gratū
paris⁹ gerere mo:ē. Naz neq; vnius rursum q̄s dicat esse
meriti vnius ve virtutis/socialiter viuere t vriliter p̄e
esse. Q̄ multi deniq; sub p̄ceptore quieti viuūt: quos si
iugo absoluas: videas nō posse quiescere: nec se vllo mo
do equalib⁹ seruare innoxios. Jtēq; innumeros cernes
simpliciter ac sine q̄rela inter fratres conuersari: sup fra
tres nō solū inuriliter: sed t insip̄ienter t nequiter. Qua/
dā siquidē bona mediocritate cōtenti sunt qui hmōi sunt
Z: sicut eis mensurā gratie partitus est de⁹. minime quidez
egētes magistro: nec tñ idonei magisterio. ¶ P:io:ibus
ergo sequētes quidē in mo:ib⁹ antecellūt: sed vtriscq; su
perio:es existūt q̄ supio:es esse sciūt. Deniq; t accipiunt
in p̄missione q̄ bene p̄sunt: cōstituī sup oīa bona dñi sui.
At pauci p̄fecto quiviliter: pauciores q̄ t humiliter p̄e
sunt. ſfacile tñ vtriq; adimplet: q̄ matrē virtutū discretio
nē perfecte adep⁹: vino nihilominus charitatis vsq; ad
cōtemptū p̄prie glorie: vsq; ad susp̄sī oblionē: t non
ad querēda q̄ sua sunt debriat: q̄ solo ac miro spūssan/
cti magisterio intra cellā vinariā obtinet. Virtus siq̄dez
discretiōis absq; charitatis feruo:e iacet: t feruo: vehe/
mēs absq; discretiōis tēperamēto p̄cipitat. Jdeoq; lau
dabilis cui neutrū deest: quatenus t feruo: discretionez
Z erigat: t discretio feruo:ē regat. ¶ Ergo taliter opo:tet
esse mo:atū eū qui p̄est. Optimū aūt in mo:ib⁹ dixerim
t summā discipline hui⁹ perfecte app:ehēdisse: cui totas
has cellas absq; offendiculo p̄curre t circūire dona
tū est: q̄ in nullo p̄sua aut refūtat p:io:ib⁹: aut inuideat
parib⁹: aut subiectis vel desit in cura: vel in supbia p̄sit:
p:elatis obediēs: sochis cōgruēs: subditis vriliter cōde/
scēdens. Quod quidē p̄fectionis insigne/haud dubius
Cañ.ſ. sponse annuerim. Jnnuit hoc etiā sermo quē dixit: q: itro
duxit me rex in cellaria sua: dū nō invnā aliquā cellā: sed
D in cellaria pluraliter se introductā ostēdit. ¶ Jam ad cu
biculū veniamus. Quid et istud? Et id me p̄esumo scire
quid sit? Minime mihi tante rei arrogo experientiā: nec
glo:io: in p̄rogatiua: q; soli seruat beate spōse: cautus
ℙſal. iuxta illud greco:? scire meipsuz: vt sciā etiā cū ꝓpheta/
xxxviij. quid desit mihi. Et si mihil oīno scirē mihil dicerem. Nō
scio: nō inuideo vobis: nec subtraho. Nō nescio: doceat
pō. xciij. vos qui docet hoīem sciētiā. Dixi t meministis in theori
ce cōtemplationis arcano regis esse querēdū cubiculū.
Sed quō de vnguētis dixisse me scio: multa videlz et di/
uersa penes spōsum ea esse: nec oīa p̄esto oībus: sed sua
quibusq; ꝓ diuersitate indulta merito:? sic q̄s nō vnū pu
to cubiculū regi esse: sed plura. Nā nec vna est regina p̄
fecto sed plures: t cōcubine multe sunt: t adolescētula/
rū nō est numerus. Et vnaquecq; inuenit secretū sibi cuz
esa. xxiiij sponso: t dicit: Secretū meū mihi: secretū meū mihi. Nō
omnib⁹ vno in loco frui datur grata et secreta spōsi p̄sen
tia: sed vt cuiq; paratū est a patre ipsius. Nō em̄ nos eu
elegimus: sed ipse elegit nos/et posuit nos: t vbi ab eo
quisq; positus est: ibi est. Deniq; mulier vna compuncta
secus pedes dñi iesu sortita est locū: cum alter: sue deuo
tionis fructum ad caput inuenerit: si tñ altera. ¶ Petro
thomas in latere: Johannes in pectore: Petrus in sinu
patris: Paulus in tertio celo: secreti hui⁹ gratiā sunt asse
curi. Quis nostrū digne distiguere sufficiat has variera
tes meritoz vel potius p̄mioz? Ne omnino tñ p̄eteriisse
qō ipsi nouim⁹: videamur: p:io: mulier stranit sibi in tu
to humilitatis: posterio: in solio spei: Thomas in solido
fidei: Johannes in lato charitatis: Paulus in intimo sa
pientie: Petrus in luce veritatis. Sic ergo apud sponsum
māsiones multe sunt: t siue regina: siue concubina: siue
etiā de numero sit adolescētularū: cōgruū queq; ꝓ meri
tis accipit ibi locū: terminūq; quouscq; liceat sibi cōtem
plādo p̄cedere/t introire in gaudiū dñi sui: t rimari dul
cia secreta spōsi: qō suo loco distinctius: quantū dignabi
tur ipse: suggerere conabor. ¶ Nūc vo id nosse sufficiat:
nulli adolescētularū: nulli cōcubinarū: nulli vel regina
rū patere omnino accessum ad secretū illud cubiculi: qō
siue illi colūbe fo:mose: perfecte vnivnicū spōsus seruat.
Unde nec ego sane idiguo:: si nō ad illud admitto:: p̄e/
sertim cū cōstet mihi ne ipsam quidē spōsam interim ad
huc ad omne qō vult peruenire secretum. Deniq; t flagi Cañ.ſ.
tat indicari sibi vbi pascat: vbi cubet in meridie. Sed au
dite quouscq; p̄uenerim: aut me p̄uenisse putauerim. Nec
em̄ iactātie deputādū est: qō in vestros p̄dō p̄fect⁹. Est
locus apud spōsum/de quo sua iura decernit: t disponit
cōsilia/ipse vniuersitatis gubernato: leges p̄stituēs om
ni creature: p̄dous t mēsurā et numerū. Et locus iste al
tus t secret⁹: sed minime quiet⁹. Nā etsi ipse: quātū in se
est: disponit oīa suauiter: disponit tñ t cōtemplantē: qui
forte eo loci p̄uenerit: quiescere nō permittit: sed mirabi
liter q̄is delectabiliter rimātē t admirātē fatigat: red/
ditq; inquietū. ¶ Pulchre vtriq; in cōsequētib⁹ sponsa
expūmit: t delectatione videlz isthusmodi cōtemplatiōis
t inquietudinē: vbi t se do:mire: t co: suū vigilare fate
tur. Nā in somno quidem suauissimi stupo:is/placideq;
admiratiōis sentire quietē: in vigilijs vo inquiete nihilo
minus curiositat⁹/ac labo:iose exercitationis pati se fati
gationē significat. Hinc beat⁹ Job. Si do:miero (ait) di/ Job.vij.
co qñ cōsurgā: t rursus expectabo vesperā. Sentis ne in
his verbis sanctā animā velle iterdū molestā quodāmo
do declinare suauitatē: eandēq; rursum suauē molestiaz
affectare? Nō em̄ dixisset qñ cōsurgā: si ex toto ei quies il
la sue cōtemplationis placuisset: sed etsi ex toto displicu
isset: nō denuo expectasset ho:ā quietis: idest vesperam.
Nō igitur locus est iste cubiculi: vbi nequaq; per omnē
modū quiescitur. ¶ Est itē locus de quo sup rationalem
rep:obā quidē creaturā: immobilis vigilat secretissima
t seuerissima animaduersio iusti iudicis dei: terribilis in
cōsilijs sup filios hoim. Cernit (cinquā) a timorato cōtē/
plato:e hoc loco de⁹: iusto sed occulto iudicio suo: rep:o
bos nec diluēs mala: nec acceptās bona: insup et co:da
indurās: ne forte doleāt t resipiscāt t cōuertant: t sanet
eos. Et hoc nō absq; certa t eterna rōne: qō tanto forsi
dolosius cōstat esse: quāto īmobilius firū extat in eterni
tate. Pauēdū valde qō in ꝓpheta de hmōi legimus: vbi esa.xxvj.
loquēs ad angelos suos de⁹: sic ait: Misereamur impio
Quib⁹ pauētib⁹ atq; querentib⁹ nō ergo discet facere iu Jbidem
sticiā? Non (inquit) subdensq; causam: in terra (ait) san
cto:? iniqua gessit: t nō videbit glorią dñi. Timeāt cleri/
ci: timeāt ministri ecclesie: q̄ in terris sancto:? quas possi
dēt: tā iniqua gerūt: vt stipēdijs q̄ sufficere debeāt: mini/
me cōtenti: supflua quib⁹ egeni iustētandi fo:ēt: impie sa
crilegeq; sibi retineant: t in vsus sue supbie atq; luxurie
victum pauperū cōsumere nō vereantur: duplici ꝓfecto
iniquitate peccātes: q̄ et aliena diripiūt: t sacris in suis
vanitatib⁹ et turpitudinib⁹ abutuntur. ¶ Talibus ergo R
cum imp:esentiarū parcere ac misereri: ne in eternū par/
cat: cuius iudicia abyssus multa: aduertitur: quis hoc lo
co requiem querat? Haber hec visio tremo:ē iudicij: non
securitatē cubiculi. Terribilis est locus iste: et totius ex/

Eccls.ix pers quietis. Totus in ho:rui si qñ in eū rapt⁹ sum: illā
apud me replicās cū tremo:e sentētiā. Quis scit si est di
Job.xiij guus amo:e an odio? Nec mirū si rimbo ego ibi folium
vtiq; qō a vēto rapit: et stipula sicca) vbi t maximus ille
cōtemplato: suos q̄ fartetur pene motos fuisse pedes: pe
A ne effusos gressus. ¶ Et dicebat: Delaui sup iniquos: pa
pō.lxxij. cē peccato:? vidēs. Quare? In labo:e (inquit) hominuz
Jbidem nō sunt: t cum hoibus nō flagellabūtur. Jdeoq; tenuit
eos superbia: ne humilient⁹ ad penitentiā: sed damnent
ꝓpter superbiā cū superbo diabolo t angelis eius. Naz
qui in labo:e hominū nō sunt: in labo:e demonū ꝓfecto
mat. xxv erūt: dicēte iudice. Jte maledicti in ignē eternū: qui para
Geneſ tus est diabolo t angelis ei⁹. Est tñ dei locus t iste: pla
xxviij. nē nō aliud q̄ domus dei t porta celi. Dic nēpe timeri di
pō.cx. scitur deus. Dic sanctuz t terribile nomen eius: et tanq̄
Eccli.j ingressus glorie. Jnitiū plane sapientie timo: dñi. Nec te
mouear q̄ initiū sapiētie huic demū loco dederim et non
p:io:i. Jbi quippe in quodā quasi auditorio suo docentē
de omnib⁹ magistrā audimus sapientiā: hic t suscipim⁹.
B Jbi instruimur quidē: ſz b afficimur. Jnstructio doctos
reddit: affectio sapientes. ¶ Sol nō oēs quib⁹ lucet: etiā
calefacit. Sic sapientia multos quos docet quid sit facien
dū: nō continuo etiā accendit ad faciēdū. Aliud est mul
tas diuitias scire: aliud et possidere: nec noticia diuitē fa
cit: sed possessio. Sic p:io:us: sic aliud est nosse deum: et
aliud timere: nec cognitio sapientē: sed timo: facit/qui t
afficit. Tu ne sapientem diceris quem sua scientia inflat:
Quis illos sapientes nisi insip̄ientissimus dicat: qui cū co
Rom. j. gnouissent deū: nō tanq̄ deū glorificauerūt/aut gratias
E egerūt: Ego magis cū apostolo sentio: qui insipiens co:
co:? pronūciar. ¶ Et bene initiū sapiētie timo: dñi: quia
tunc p̄imū deus anime sapit: cū eam afficit ad timendū:
nō cum instruit ad sciendū. Times dei iusticiā: times po
tentiā: t sapit tibi instus t potēs deus: q: timo: sapo: est
Po:ro sapo: sapientē facit: ficut scientia scientē: sicut di/
uitie diuitē. Quid ergo p:io: locus? Tantū p̄parat ad
sapientiaz. Illic p̄parari: vt hic initieris. Preparatio
rerū cognitio est. Verū hāc facillime sequit elationis tu
mo:: si nō rep:imat timo:: vt merito dicatur initiū sapien
tie timo: dñi: qui se pesti infip̄iētie primus opponit. Jbi
itaq; quidā accessus est ad sapiētiā: hic t ingressus. Po:/
ro nec hic/nec ibi speculāri perfecta est quies: quia illic
deus apparet tanq̄ solicitus: hic tanq̄ turbat⁹. Nō ergo
cubiculuz quefieris in his locis: quo:? alter audito:ium
quasi docentis: alter p̄to:ium iudicis magis apparet.
D ¶ Sed est locus vbi vere quiescēs t quietus cernit de⁹
locus oīno nō iudicis: nō magistri: sed spōsi: t qui mihi
quidē (nā de alijs nescio) plane cubiculū fit: si qñ in illū
contigerit introduci. Sed heu rara ho:a: t parua mo:a.
ℙſal. Clare ibi agnoscitur miserico:dia dñi ab eterno t vsq; in
cxviij. eternū sup timētes eū. Et felix qui dicere pōt. Particeps
ego sum oīm timētiū te: t custodiētiū mādata tua. Stat
ꝓpositū dei: stat sentētia pacis sup timētes eū: ipse uz t
dissimulās mala/t remunerās bona: vt miro modo eis
pō. xxxj. nō modo bona: sed et mala cooperent⁹ in bonū. O solus
Ro.iij. vere beatus: cui nō imputauit dñs peccū: nā qui non ha
Ro.viij. buerit peccatū: nemo. Oēs em̄ peccauerūt: t oēs egent
glo:ia dei. Quis accusabit tñ aduersus electos dei? Suf
ficit mihi ad oām iusticiā/solum habere ꝓpitium cui soli
peccaui. Omne qō mihi ipse nō imputare decreuerit: sic
est quasi nō fuerit. Non peccare/dei iustīcia est: hominis
ſ.Jo.iij. iusticia/indulgētia dei. Vidi hec t intellexi illius sentēn
tie veritatē: omnis qui natus est ex deo/nō peccat: q: ge
neratio celestis seruat eū. Generatio celestis eterna p̄
pō. lxij. destinatio est: qua electos suos deus dilexit t gratifica/
uit in dilecto filio suo ante mūdi constitutionē: sic in san
cto appārētes sibi vt videret virtutē suā et glorią suam:
E quo eius fo:ēt cōsortes hereditatis: cuius t apparerent
conformes imaginis. ¶ Dos ergo aduerti quasi nunq̄
peccasse: qm̄ etsi qua deliquisse vident in tēpo:e; non ap
parent in eternitate: quia charitas patris ipso:? cooperit
multitudinez peccato:? t dixi beatos quo:? remisse sunt pō.xxxij.
iniquitates: t quo:? tecta sunt peccata: cū subito tāta mi
hi q̄s de me subo:ta fiducia/et infusa leticia est: quantus
certe in loco ho:roris: idest in loco secūde visionis non
p:ecesserat timo:: ita vt mihi visus sim tanq̄ vnus ex il
lis beatis esse. Si durasset. Iterū iterūq; visita me dñe pō.cv.
in salutari tuo: ad videndū in bonitate electo:? tuo:? ad
letandū in leticia gētis tue. O vere quietis locus/t quē
nō immerito cubiculi appellatiōe censuerim: in quo de⁹
nō quasi turbatus ira: nec velut distentus cura p̄spicit:
sed ꝓbatur voluntas eius in eo bona t beneplacens et
perfecta. Visio ista nō terret: sed mulcet. Inquietā curio
sitatē nō excitat: sed fedat: nec fatigat sensus: sed trāquil
lat. Dic vere quiescitur. Trāquillus deus trāquillat oīa:
et quietū aspicere/quiescere est. Cernere est regem post
diurnas fo:ensiū quasi lites causarū/dimissis a se turbis
curarū molestias declinantē: peretentem de nocte diuerso
riū: cubiculū introeuntē cum paucis: quos hoc secreto t
hac familiaritate dignat (eo certe securius quo secreti⁹)
quiescentē: eo serenius se habentē: quo placidius solos
intuentē quos diligit. ¶ Jn hoc arcanū/t in b sanctua/ F
riū dei: si quē forte vestrū aliqua ho:a sic rapi: t sic absco
di cōrigerit: vt minime auocet aut perturbet/vel sensus
egēa/vel cura pungēs/vel culpa mordēs: vel ea certe q̄
difficili⁹ amouent⁹ irruētia imaginū co:po:earū phantas/
mata: poterit quidē hic: cū ad nos redierit: gloriari et di
cere: Jntroduxit me rex in cubiculū suū: qō tñ an ipsum Cañ.ſ.
sit de quo exultat spōsa: nō temere affirmauerim. Est tñ
cubiculū t cubiculū regis. Quia nimirū de trib⁹: quos
triplici assignauim⁹ visioni: solus fact⁹ est in pace locus
iste. Ut em̄ aperte mōstrari est: t in p:io: exigua: t in se
cūdo nulla p̄spic quies: cū t illic apparēs admirabilis:
ad indagādi studiū exercear curiositatē: t hic innotescēs
terribil/firmitatē pcuriar. At vo tertio isto i loco nō pla
ne terribilis: nec tam admirabilis/q̄ amabilis apparere
dignat: serenus t placidus/suauis t mitis: t multe mise
rico:die oībus intuēnt⁹ se. Jā vt ho:a q̄ de cellario/ho:a
to/cubiculo/longio:i sunt disputata sermone: memoria
vestra cōpendiū teneat: memento te trium tēpo:?/triū me
rito:?/triū quasi p̄mio:?. Jn ho:to aduerte tēpo:a: meri
ta in cellario: p̄mia in triplici illa cōtemplatione cubicu
lum inquirētis. Et de cellario quidē ista sufficiāt. Po:ro
de ho:to vel cubiculo: si qua addēda: aut alia forte q̄ dic
ta sint: modo aduertenda occurrerint: loco suo nō pre/
teream⁹. Sinaūt sufficiāt q̄ dicta sunt/t minime iterent⁹:
ne vnq̄ in falsidiū (qō absit) veniāt ea que p:oferuntur
ad laudē et gloriam sponsi ecclesie dñi nostri iesu christi.
Qui est super oīa deus benedictus in secula. Amen.

¶ Dic ostendit qualiter beat⁹ Bernardus diu distulerit
ꝓsequi p̄sens opus/ꝓpter scisma qō in ecclesia suscitaue
rat petrus leonis cōtra verū papā Jnnocentiū. ij. tandē
diuina clemētia suffragāte: beat⁹ Bernardus ip̄m scisma
sedauit: t oēs eccl'ie aduersarios (mo:tuo petro leone)
cū papa Jnnocētio pacificauit: et postmodū ad opus ō
quod intermiserat: repedauit. Sermo.xxiij.

Ecce tu tertio fra
tres reditū abv:be nostrū clemētio: oculus
e celo respexit: t vult⁹ tandē serenio: de sup
arrisit nobis: quieuit leonina rabies: finem
accepit malicia: ecclesia pacē recepit. Ad nihilū deduct⁹
est in cōspectu eius malignus: qui eā per hoc ferme octē
niū diro scismate cōturbarat. Num vo ego gratis de tan
tis periculis ero reddit⁹ vobis? Vestris desideriis dona
tus sum: vestris me ꝓfectibus paro: quo:? vino meritis:
volo viuere studijs t saluti. Vbi q̄ dudum cepta in canti
cis me exequi vultis: libenter quidē accipio: t dignū ar
bitro: interruptū pori⁹ resarcire sermone: q̄ noui o:diri
quippiā. Vereo: autē ne dissuetū per id tempo:is animū

Universidad de Deusto
Biblioteca

Cañ.ſ.

ꝛ diſtentꝰ diu habitū: nō ſolū ad tam diuerſa: ſed etiā ad tam indigna: dignitas materie ꝓpter quam oportet: nō admittat. Sed ſi qꝫ habeo: hoc vobis do: poterit ꝛ fideli obſequio meo deus etiā qd nō habeo: dare vt dem. Si nō: culpetur ſane ingeniū: nō voluntas. Locus autē vñ incipere debemus (niſi fallor) iſte eſt. Recti diligūt te. Ad quā explanare incipiamus qd ſit: videamus cuiꝰ ſit: quiſnā hoc videtz dicat. A nobis nāq exigit: qd autor nō loquitur. Et fortaſſe melius adoleſcentulis id damus: vt ſuis verbis ꝛ hoc addant. ¶ Recti diligūt te. Et cui hoc potiſſimū ꝓpter cōgruere iudicamus? Si adoleſcentulis: matri ſine dubio id loquūtur. Siquidē cū diriſſent ei: Exultabimꝰ ꝛ letabimur in te: memores vberū tuorū ſup vinū: nec dubiū quin matri loquerētur: continuato ſermone ꝺ qꝫ inuleruīt: recti diligūt te. puto ꝓpter aliquas de numero ipſarū que nō idem ſaperēt: licet pariter currere viderentur que ſua ſunt querētes: ꝛ nō ambulātes ſimpliciter neq ſincere: ſed ſpeciali gloria matris inuidētes: ꝛ captātes occaſionē murmurādi aduerſus eā: ex eo nimirū q ſola in cella: ſia introiſſet. Nō non eſt aliud niſi qꝺ apls ait: periculū in falſis fratrib⁹. Ipſe ſunt deniq quibꝰ exprobratib⁹ ſubinde ꝓſe ſatisfacere cogit: vbi eis ita tūdet. Nigra ſum ſed formoſa filie hieruſalē. Itaq ꝓpter murmurātes ꝛ blaſphemātes ꝺ: ab his q̄ bone: que ſimplices: que humiles ꝛ māſuete ſunt. Ab his (inquā) ꝺ: ſponſe ꝛ cōſolandi gratia: recti diligūt te. ¶ Nō ſit tibiſ (inquiunt) cura de iniqua reprehenſione blaſphemarū harum: cū conſtet quia recti diligūt te. Bona ꝓfecto conſolatio cū blaſphemamur a malis bene facientes: ſi recti diligamur. Omnino ſufficit aduerſus os loquentiū iniqua: opinio bonorū cū teſtimonio cōſcientie. In dño laudabit anima mea: audiāt māſueti et letentur. Manſueti (inquit) letentur: māſueris placeā: ꝛ equanimiter audio q̄cquid in me iactare voluerit linguа: perditarū. ¶ Ergo in hoc ſenſu puto appoſitū: recti diligūt te. Nec abſurde: vt eſtimo cū vbiq pene in choro adoleſcētularū tales inueniam q̄ acta ſponſe curioſe obſeruēt: derogādi non imitādi cauſa. Nā quenq in bonis ſenioꝝ ſuorū: malis paſcūtur. Videas ābulare ſecundū: cōuenire ſibi ꝛ ſedere pariter: morq̄ lārare ꝓceres linguas in deteſtandū ſuſurriū. Una vnica cōiunguntur: nec ſpiraculuz incedit in eis: tanta eſt libido detrahēdi: audiēdi ve detrahentē. Iueūt familiaritatem ad maledicēdū: cōcordes ad diſcordiā. Conciliāt inter ſe inimicitiſſimas amicitias ꝛ pari cōſentanee malignitatis. Affectu celebrāt odioſa collatio. Haud ſecus egere quōdam herodes ꝛ pilatus: de quib⁹ narrat euangeliū: quia facti ſunt amici in illa die: hoc eſt in die dñice paſſionis. Cōueniētib⁹ ſic in vnū: nō eſt dñicam cenam māducare: ſed magis ꝓpinare ꝛ bibere calicē demoniorū: dū impotantib⁹ linguis aliorꝝ perditiōis virus: alioꝝ aures intrā tē mortē libenter excipiūt. Sic quippe iuxta ꝓphetā: in ſtrat moꝛs per feneſtras noſtras: cū piuriētes auribus ꝛ oribus: letale poculū detractionis inuicē nobis miniſtrare cōtendimus. ¶ Nō veniat anima mea in cōſilio detrahētium: quoniā deus odit eos dicēte apl̄o. Detractores deo odibiles. Quā ſententā deus ipſe loquēs in pſalmo audi quomodo affirmat. Detrahentē (inquit) ſecreto ꝓximo ſuo: hūc perſequebar. Nec mirū cum id precipue vitium charitate: que deus eſt: ꝛ quidē ceteris acriꝰ impugnare ꝛ perſequi cognoſcaꝫ: quēadmodū vos q̄ poteſtis aduertere. Omnis qui detrahit: primū quidē ſeipſuz prodit vacuū charitate. Deinde qd aliud detrahēdo intēdit: niſi vt is: cui detrahit: veniat in odiū vel cōtemptum ipſius apud quos detrahit. Iferit ergo charitatē in omnibus qui ſe audiunt lingua maledica: ꝛ quantuz in ſe eſt: necat fundit⁹ ꝛ extinguit. Non ſolū autē ſed ꝛ in abſentibus vniuerſis: ad quos volans verbū forte ꝓ eos q̄ preſentes ſunt: peruenire cōtigerit. Videas q̄ facile et in breui ingentē multitudinē animarū velociter currēs ſermo tabe malicie huius inficere poſſit. Proprerea dicit de talibus ꝓpheticus ſpiritus. Quoꝝ os maledictiōe ꝛ amaritudine plenū eſt: veloces pedes eoꝝ ad effundendum ſanguinē. Utiq tam veloces q̄ velociter currit ſermo. Unus eſt qui loquit: ꝛ vnū tantū verbū profert: ꝛ tamē illud vnū verbū vno in momēto multitudinis audientium dū aures inficit: animas interficit. Cor ſiquidē felle liuoris amarū per lingue inſtrumētū ſpargere niſi amara nō poteſt: dicente dño. Ex abūdantia cordis os loquitur. ¶ Et ſunt ſpēs peſtis huius: dū alij quidē nude atq̄ irreuerēter vri in buccā venerit: virus euomāt detractionis. Alij autē quodā ſimulate verecūdie fuco/conceptā malicia: quā retinere nō poſſunt: adumbrare conantur. Videas ꝓmitti alta ſuſpiria: ſiccq̄ quadā cū granitate ꝛ tarditate: vultu meſto/demiſſis lupercilijs/ꝛ voce plangēti egredi maledictionē: ꝛ quidē tanto perſuaſibilioꝛē: quāto credit⁹ ab his q̄ audiūt cordis inuito/ꝛ magis condolētis affectu: q̄ malicioſe ꝓferri. Doleo (inquit) vehemēter ꝓ eo q̄ diligo eū ſatis: ꝛ nunq̄ potui de hac re cor rigere eū. Et alius. Mihi quidē (ait) bene cōpertū fuerat de illo iſtud: ſed ꝓ me nunq̄ innotuiſſet: At q̄n ꝓ alterū patefacta eſt res: veritate negare nō poſſum: dolēs dico: reuera ita eſt. Et addit. Brāde damnū. Nā alꝰ q̄dez in plurib⁹ valet: ceterū in hac parte (vt verū fateamur) excuſari minime pōt. ¶ Dis paucis aduerſus maligniſſimū vitiū cōmemoratis/reuertamur ad explanandi ordinē: ꝛ demōſtremus q̄ ſint hoc loco intelligēdi recti. Non em̄ arbitro: ſentire quēpiā recte intelligētie: ſm corpus rectos dici eos qui ſpōſam diligūt. Propterea demōſtrāda a nobis eſt ſpūalis: ideſt animi cordis ve rectitudo. Spūs eſt qui loquit: ſpūalib⁹ ſpūalia cōparās. Ergo ſm animū: nō ſm terrenā ꝛ feculentā materiā/deus hominē rectū fecit. Ad imaginē quippe ꝛ ſimilitudinē ſuam creauit illū. Ipſe vo quēadmodū pſallis: rectus dñs deꝰ noſter: ꝛ nō eſt iniq̄tas in eo. Recꝰ itaq̄ deꝰ/rectū fecit hominē ſimilē ſibi. i. ſine iniquitate: ſicut nō eſt iniq̄tas ī eo. Porro iniq̄tas cordis eſt: nō carnis virū: vt ꝓ hoc noueris in ſpūali portione tui: ꝛ nō in craſſa lutea q̄ ſubſtātia dei ſimilitudinē cōſeruandā forte ſiue reparandā. Spūs em̄ eſt deus: ꝛ eos qui volūt ſimiles ei vel pſeuerare vel fieri: oportet intrare ad cor: atq̄ in ſpiritu id negocij actare: vbi reuelata facie ſpeculātes gloriā dei/in eandem imaginē trāſformemur/de claritate in claritatē: tanq̄ a domini ſpū. Quāq̄ ꝛ corpis ſtaturā dedit homini deꝰ rectā: fortitan vt iſta corporea exteriorīs vilioriſq̄ recitudo figmenti/hominē interiorē illū qui ad imaginē dei factus eſt: ſpūalis ſue ſeruāde rectitudinis admoneret: ꝛ decori deformitatē arguēret animi. Quid em̄ indecentius/q̄ curuū recto corpe gerere animū? Peruerſa res eſt ꝛ feda: luteū vas qꝺ eſt corpus de terra/oculos habere ſurſum: celos libere ſuſpicere: celoꝝq̄ luminariꝰ oblectare aſpectꝰ: ſpūalem vo celeſtēq̄ creaturā ſuos cōtrario oculos. i. interiores ſenſus atq̄ affectꝰ/trahere in terram deorſum: ꝛ q̄ debuit nutriri in croceis: herere luto tanq̄ vnā de ſuis⁹ amplexariq̄ ſtercora. ¶ Erubeſce aīa mea diuinā in pecorinā cōmutaſſe ſimilitudinē. Erubeſce volutari in ceno que de celo es. Erubeſce aīa (ait corpus) in mei cōſideratione. Creata ſimilis creāti recta: me q̄ accepiſti adiutoriū ſimile tibi: vtiq̄ ſm lineamēta corporee rectitudinis. Quocūq̄ te vertas: ſiue ad deū ſurſum: ſiue ad me deorſum (nemo ſiquidē carnē ſuam vnq̄ odio habuit) vbiq̄ occurrit tibi ſpecies decoris tui: vbiq̄ ꝓ ſtatu tue dignitatis habes de magiſterio ſapiētie familiares admonitionē. Me ergo: meā: quā tui grā accepi: retinē te ꝛ ſeruāte precogitatiuā: tu quomodo non confunderis amiſiſſe tuā. Cur ſuā in te cōditor? immutur abolitā ſimilitudinē: cū tuā in me tibi cōſeruet aſſiduēq̄ repreſentet? Jam omne adiutoriū: qꝺ tibi ex me debebat: verriſti tibi in confuſionē: abuteris obſequio meo: indigne humanū corpus inhabitas/huius ꝛ beſtialis ſpiritus. ¶ Jſtiuſmodi ergo curue anime nō poſſunt diligere ſponſaz: quoꝝ

Ecclī.xliij.

Ibidem

mat. xij. Luce.vj

Ysa.xxxvij.

Jere.ix

Roma.j

pſ.c.

pſ.xxxiij.

Zu.xxiij

ſ. cor.x.

ſ. cor.xj

Cañ.ſ.

pſ.xvij.

Ibidem

pſ.lx.

Ephe.v

ꝑ

Jaco.iiij

ꝺ

Jaco.ij.

Ecclī.iiij

Deu.xj.

Cañ.ſ.

ad titū.ſ.

mat.xv. mar. vij.

Pſal. xxxvij. Zach.v

Cañ.ſ.

Deu.xxv.

niā nō ſunt amice ſponſi: cū ſint mundi. Qui vult (inq̄t) amicus eſſe huius mūdi: inimicus dei cōſtituitur. Ergo querere ꝛ ſapere que ſunt ſup terrā: curuitas anime eſt: ꝛ e regione meditari ac deſiderare q̄ ſurſum ſunt: rectitudo. Et hāc rectitudinē vt ſit pfecta in oībus: inueniri neceſſe eſt ſenſu atq̄ pſenſu. Illum vo rectū cordis diſcernis qui ꝛ recte in oībus ſentiat: ꝛ a recto qꝺ ſenſerit: in nullo diſſentiat. Ecce de quibus ꝺ: ad ſpōſam: recti diligunt te. Qui videlz in omnibus ꝛ recte et recto acquieſcunt.

A ¶ Rectū reuera te dixerim: ſi recte in oībus ſentias: ꝛ facti⁹ nō diſſentias. Inuiſibilis animi ſtatū nūciet fides ꝛ actio. Rectū iudica: ſi fide catholicū et iuſtū opere phaueris. Si quo minus: curuū cenſere nō dubites. Sic nē pe habes. Si recte offers: ꝛ recte non diuidis: peccaſti. Recte quidē quod cuiq̄ hoꝝ offers: recte aūt ab alterutro ea nō diuidis. Noli eſſe rectus oblator: ꝛ prauus diuiſor. Quid diuidis actū a fide? Jnique diuidis/fidē perimens tuā. Nā fides ſine operibus mortua eſt. Munus mortuū offers deo? Si em̄ quedaz aīa fidei ipſa deuotio eſt: quid fides q̄ nō operaꝫ ex dilectiōe: niſi cadauer exanime? Bene honoras deum munere feriādo: bene placas tue fidei inceſtor. Quō hoſtia pacifica: vbi tā ſeua diſcordia eſt? Nō mirū ſi cayn inſurrexit in fratrē: qui ſuam ꝓpius occiderat fidē. Quid miraris o cayn ſi ad tua non reſpicit munera q̄ te deſpicit? Nec hoc mirū ſi nō reſpicit ad te: qui ita diuiſus es in re. Si manū deuotioni: qd animū das liuori? Nō cōcilias deū tibi: diſcordo recū. Nō placas ſed peccas: etſi nōdum quidē impie feriēdo: ſed tū diuidendo nō recte. Etſi necdū fratricida: iam tū fideicida teneris.

B ¶ Nunq̄d rectus/vel q̄n manū porrigis deo: cuius cor in terrenā ꝛ trahit liuor et fraternū odiū? Quō rectꝰ cuiꝰ fides mortua: cuiꝰ opus mortuū: cuius nulla deuotio: amaritudo multa? Erat qdē in offerēte fides: ſz nō in fide dilectio. Recta oblatio: ſed crudelis diuiſio. Mors fidei eſt ſeparatio charitatis. Ercdis in chriſtū: fac chriſti opa: vt viuat fides tua. Fidē tuā dilectio animet: probet actio. Nō incuruet terrenū opus: quē fides celeſtium erigit. Qui te dicis ī chriſto manere: debes ſicut ipſe ambulauit: ꝛ tu ambulare. Nō ſi ꝓpriā gloriā queris: floꝛenti inuides: abſenti detrahis: reponis ledēti te. Hoc chriſtꝰ nō fecit. Cōfiteris te noſſe deū: factis aūt negas. Nō recte/plane: ſed impie linguā chriſto: afam dediſti diabolo. Audi ergo qd dicat. Nō ille labijs me honorat: cor autē eius lōge eſt a me. Nō es ꝓfecto rectꝰ: qui tā non recte diuidis. Nō potes attollere caput preſſum diaboli iugo. Nō te ſurrigere prevales cui dñatur iniquitas. Jniquitates tue ſupgreſſe ſunt caput tuū: ꝛ ſicut onus graue gravate ſunt ſup te. Jniq̄tas de niq̄ ſedet ſup talentū plūbi. Videsq̄ no faciat hominē rectū: fides etiā recta q̄ non operatur ex dilectione? Ar q̄ ſine dilectione eſt: nō habet vñ diligar ſponſam.

E ¶ Sed nec opera q̄uis recta: rectum cor efficere ſufficiūt ſine fide. Quis em̄ rectū dicat hominē: non placentē deo? Sine fide aūt impoſſibile eſt placere deo. Qui nō placet deo: nō pōt illi placere deus. Nam cui placet deus: deo diſplicere nō pōt. Porro cui nō placet deus: nec eccleſiā dei: cui ꝺ:: recti diligūt te? Si ergo nec fides ſine operib⁹: nec opera ſine fide ſufficiūt ad animi rectitudinē: nos qui in chriſtū credimus fratres/rectas ſtudeamus facere vias noſtras ꝛ ſtudia noſtra. Leuem⁹ corda noſtra cū manib⁹ ad deū: vt tori recti inueniamur fidei noſtre rectitudinē: rectis actibus cōprobātes: dilectores ſponſe: dilecti a ſponſo ieſu chriſto dño noſtro: q̄ eſt deus benedictus in ſecula. Amen.

¶ De nigredine ꝛ formoſitate ſponſe. i. eccleſie quid ſint.

D Serno. xxv.

Ecce quod dixeraz in ſermone: quia emulis laceſſentib⁹ ſponſa reſpōdere cogatur: que corpore quidem de numero adoleſcentularū eſſe videnꝫ: animo aūt longe ſunt. Aīt nēpe. Nigra ſuz: ſed formoſa filie hieruſalē. Patet q̄ detraheret ei: nigredine imꝓperātes. Sed aduerte ſponſe patientiā ac benignitatē. Nō modo eiſ nō reddidit male dictū ꝓ maledicto: ſed inſup dīcit: filias hieruſalem vocās: q̄ magis ꝓ ſua nequicia: filie babylonis: vel filie baal: aut ſi qō aliud nomē impoperij occurriſſet: appellari meruerāt. Sane didicerat a ꝓpheta: imo ab ipſa vnctione q̄ docet ſuauitatē: calamū quaſſatū nō cōteret: et linū fumigās nō extinguendū. ¶ Proprerea non putauit amplius irritādas ſatis cōmotas ꝓ ſe: nec quicq̄ addendū ſtimulis inuidie/qua norquebant. Magis aūt cū his qui oderūt pacē: ſtuduit eſſe pacifica: ſciēs ſe etiaz inſipientib⁹ debitricē. Maluit ergo ipſas fauorabili demulcere vocabulo: q: cure fuit ei infirmarū potiꝰ operā dare ſalutiq̄ ꝓpriē vltioni. Omnibus quidē oprāda eſt iſta pfectio: ꝓpriē aūt optimoꝝ forma eſt ꝓpoſitoꝝ. Sciūt quippe bom fideleſq̄ prepoſiti languētiū ſibi creditam animarū curā: nō pompā. Cuiq̄ interitū murmur cuiuſpiam illarū querule vocis indicio deprehēdunt: etſi ī ipſos vſq̄ ad cōuitia ꝛ cōmeliam prouocentis: medicos ſe et nō dños agnoſceres: parāt cōfeſtim aduerſus frenetim anime/nō vindictā: ſed medicinam. Dec igitur ratio cur ſponſa filias hieruſalē dicat eas ipſas: q̄s maliuolas ſuſtinet atq̄ maledictas: videlz vt in blādo ſermone deliniat murmuratēs: cōmotionē ſeder: ſaner liuorē. Scriptū eſt em̄: Lingua pacifica compeſcit lites. Alꝰ vo filie reuera hieruſalē quodāmodo ſunt que hmōi ſunt: nec falſo ita eas nominat ſponſa. Siue em̄ ꝓpter ſacramēta eccleſie/q̄ indifferēter quidē cū bonis ſuſcipiūt: ſiue ꝓpter fidei eq cōmunē cōfeſſionē: ſiue ob fidelitā cor: poꝛalē ſaltē ſocietatē: ſeu etiā ꝓpter ſpem future ſalutis: a qua oīno non ſunt q̄ diu hic viuūt: vel tales deſperāde quantūliber vinant deſperate: nō meogrue filie hieruſalē nominātur.

F ¶ Videamus iā quid illud fuerit dicere: nigra ſuz ſz formoſa. Nulla ne in his verbis repugnātia eſt? Abſit. Propter ſimplices dico q̄ inter colorē ꝛ formā diſcernere nō nouerūt: cū forma ad cōpoſitionē pertineat: nigredo color ſit.

G ¶ Nō omne deniq̄ qō nigrū eſt: cōtinue deformeſt. Nigredo (verbi cauſa) in pupilla non dedecet. Et nigri capilli candidis vultib⁹ etiā decorē augēt et gratiā. Sic tibi q̄ faciē aduertere eſt in reb⁹ innumeris. Quāq̄ ſine numero ſunt q̄ in ſuperficie quidē reperies decoloria: in cōpoſitione vo decora. Tali fortaſſis modo pōt ſponſa cū pulchritudine vtiq̄ cōpoſitionis: neuo nō carere nigredinis: ſed ſane in loco peregrinationis ſue. Alioq̄n erit cū eam ſibi in patria exhibebit ſponſus gloriē glorioſam: nō habētem maculam aut rugaz: aut aliq̄d hmōi. Ar vo nūc ſi diceret quia nigredinē nō haberet: ſeipſam ſeduceret: ꝛ veritas in ea nō eſſet. Quādoq̄ ne mireris quia dixit: nigra ſum: ꝛ rurſum nihilominus qꝫ formoſa ſit gloriatur. Quomodo em̄ nō formoſa cui ꝺ:: Veni formoſa mea: Cui autem dicitur veni/nondū peruenerat: ne forte quis putet hoc dictum/nō quidem huic nigre que adhuc laboꝛat veniēdo in via: ſed beate illi que iam prorſus abſq̄ nigredine regnat in patria. ¶ Sed audiamus vnde nigrā: ꝛ vnde formoſam ſe dixerit. An nigrā quidē ob terrā cōuerſationē: quā prius habuit ſub principe huius mūdi: imaginez terreſtris hominis adhuc portans: formoſam vo de celeſtis ſimilitudine/quam poſtea cōmutauit ambulans iā in nouitate vite? Sed ſi hoc eſt: cur non magis de preterito nigra fuit: ꝛ nō nigra ſum dicit? Si cui tamen placet hic ſenſus: id quod ſequit: ſicut tabernacula cedar: ſicut pelles Salomonis: ſic oporteret intelligi vt de veteri quidem cōuerſatione cedar: de noua vo Salomonis ſe dixerit tabernaculū. Hoc enim eſſe pelles quod tabernaculum prophēta oſtēdit dicēs. Repente vaſtata ſunt tabernacula mea: ſubito pelles mee. Prius igitur nigra/ſicut viliſſima tabernacula cedar: poſtea formoſa ſicut pelles

Cañ.ſ.

Dieu.iiij

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sunt hic quedam expone vel habitus increatus.

3 glorioſi regis. ¶ Sed videamus quō ad ſtatū potius vi
te potiorib⁹ virtutib⁹ reſpiciat. Si cōſideremus habitū exte
riorē ſanctoꝝ cū qui in facie eſt: q̄ ſit humilis vtiq⁹ et ab
iectus/ꝛ quadā neglect⁹ incuria: cū in idētidē intus reſo
luta facie/gloriā dei ſpeculātes/in eandē imaginē trāſ
formēt de claritate in claritatē/tanq̄ a dñi ſpiritu: nō
ne vna quelibet talis aīa merito nobis videbit poſſe re
ſpōdere et probātib⁹ ſibi nigredinē: nigra ſum ſed formo
ſa? Vis tibi deniq⁹ demonſtre aīam et nigrā pariter ꝛ for
moſam? Epiſtole (inquīt) graues ſunt: ſed p̄ſentia cor
poris infirma: ꝛ ſermo cōtemptibilis. Paulus hic erat.
Ita ne paulū o filie hieruſalē de p̄ſentia corpis eſtimat?
ꝛ tanq̄ decolorē/deformēq̄ cōtemnitis: q: cernitis ho
munculū afflictari in fame ꝛ frigore ꝛ nuditate: in
laboribꝫ plurimis: in plagis ſupra modū: in mortibꝫ fre
quēter? Hec ſunt q̄ denigrat paulū. P:o hmōi doctor: gē
tiū reputat? ingloriosus/ignobilis/niger/obſcurus: tanq̄
deniq⁹ peripſima huj⁹ mūdi. Enimuero nōne ipſe eſt qui
rapt⁹ in paradiſum: quiv̄ alterūq⁹ pambulās vſq⁹ ad
tertiū ſui puritate penetrat celū: O vē pulcherrima ani
ma/quā etſi infirmū inhabitantē corpuſculū: pulchritu
do celeſtis admittere non deſperit: angelica ſublimitas
nō reiecit: charitas diuina nō repulit: hāc vos diciti? ni
gram? Nigra eſt: ſz formoſa filie hieruſalē. Nigra veſtro:
formoſa diuino angelicoq⁹ iudicio. Et ſi nigra eſt: formo
ſa ſecus eſt. Sibi aūt p:o minimo eſt vt a vobis iudicet: aut
ab his qui ſm facie iudicāt. Homo ſiquidē videt in facie:
de⁹ aūt intuet cor. P:opterea et ſi nigra ſotia: ſed intus
formoſa: vt ei placeat cui ſe p̄bauit. Nō em̄ vobis/quib⁹
ſi adhuc placeret: chriſti ſeruus nō eſſet. Felix nigredo q̄
mentis cando:ē parit: lumē ſcīētie/cōſcientie puritatem.

Z: ¶ Audi deniq⁹ q̄d per p:opheta de⁹ p̄mittat iſtiuſmodi
nigris: quos aut humilitas penitentie: aut charitatis ze
lus: tanq̄ ſolis eſtus decolorāſſe videt. Si fuerint (ait)
peccata veſtra vt coccinū quaſi nix dealbabunt: et ſi fue
rint rubra quaſi vermiculus/velut lana alba erūt. Non
plane cōtemnēda in ſanctis iſta nigredo extera: que can
dorē operatur interiꝰ: ꝛ ſedē perinde p:eparat ſapiētie.

Sap.vij. Laudo: eſt em̄ vite eterne ſapiētia: vt ſapies diffinit: ꝛ cā
didaz oporteat eſſe aīmā in qua ipſa ſedez elegerit. Nō
ſi anima iuſti ſedes eſt ſapiētie: haud dubie dixerim ani
mā iuſti eſſe cādidā: ꝛ fortaſſis iuſticia ipſa cādor eſt. Ju
ſtus aūt erat paulus cui repoſita fuerat corona iuſticie.

ij.Tim.iiij Cādida p:oinde pauli aīa erat: ꝛ ſapientia ſedebat in ea:
j.cor. ij. ita vt ſapientiā loquer̄ inter p̄fectos: ſapientiā in my
ſterio abſcōditā: quā nemo principū mūdi huj⁹ agnouit.
P:oro hūc in eo ſapiētie iuſticieq⁹ cādore/nigredo illa
exterior: de p̄ſentia corpis infirma: de laboribꝫ plurimis
de ieiunijs ac vigilijs multis: aut operabat aut p:omere
bat. Jdeoq⁹ et q̄ nigrū eſt pauli: ſpecioſi⁹ eſt omni or
natu extrinſeco: omni etiā regio cultu. Non cōparabitur
ei quāliber pulchritudo carnis: nō cutis vtiq⁹ nitida ꝛ
arſura: nō facies colorata vicina putredini: nō veſtis pre
ciosa obnoxia veruſtati: nō auri ſpēs/ſplēdor: ve gēmarū
Z ſeu queq⁹ talia: que oīa ſunt ad corruptionē. ¶ Merito
p:oinde oīs cura ſancto⁹: ſpecto ornatu cultuq⁹ ſupfluo
exteriorīs ſui hoīs: qui certe corrūpit: omni ſe diligentia
p:ebet ꝛ occupat excolēdo ac decorādo interiorē illi qui
ad imaginē dei eſt: ꝛ renouat de die in diē. Certi ſunt em̄
deo nō poſſe eſſe quicq⁹ accepti⁹ imagine ſua: ſi p:opīo
fuerit reſtitura decori. P:opterea ꝛ oīs gloria eoꝝ intus
ij. Cor.j. nō foris eſt: hoc eſt nō in flore feni: aut in ore vulgi: ſz in
dño. Vñ et dicūt. Gloria noſtra hec eſt/ teſtimoniū con
ſcīētie noſtre: q̄ cōſcīētie ſolus ſit arbiter de⁹: cui ſoli pla
cere deſiderāt: ꝛ cui placere ſola vera ꝛ ſumma gl̄ia eſt.
Nō mediocris plane gl̄ia illa q̄ intus eſt: in qua gloriari
pō.xliij. dignat⁹ et dñs glorie: dicēre dauid: Otis gloria ei⁹ filie re
gis abintus. Et rurſus: tua cuiq⁹ gloria: dū habet eā in ſe
metipſo: ꝛ nō in altero. Ar nō in ſolo fortaſſis cādore in
terno: ſed in exterioꝝ q̄ nigredine gloriandū: ne q̄d om
nino ſanctis depereat: ſed oīa cooperētur in bonū. Non
ſolū igitur in ſpe: ſed et gloriari in tribulationib⁹. Vident
ij.cor.xij. (ait) gloriabor in infirmitatib⁹ meis: vt inhabitet in
me virt⁹ chriſti. O p̄da infirmitas q̄ chriſti virtute cōpē
ſatur. Quis dabit mihi non ſolū infirmari: ſed ꝛ deſtitui
Jbidem ac deficere penit⁹ a memetipſo: vt oñi virtutū virtute ſta
biliar? Nā virt⁹ in infirmitate perficit. ¶ Deniq⁹ air: Oñ
in firmor: tūc fortis ſum ꝛ potēs. Mō cum ita ſit: pulchre
ſponſa cōuertit ſibi ad gloriā: q̄d ei p opp:obrio ab emu
lis intorquek: nō modo formoſam: ſed ꝛ nigrā eſſe ſe glo
riās. Nō em̄ erubeſcit nigredinē: quā nouit p̄eſſe et in
ſpōſo. Cui ſimilari/quāte etiā gloie eſt? Nil ſibi gloſius
Gal. vj. p:oinde putat q̄ chriſti portare opp:obriū. Vñ vox illa
p:orſus exultatiōis ꝛ ſaluris. Abſit mihi gloriari niſi in
cruce dñi mei ieſu chriſti. Grata ignominia crucis ei qui
Esa.liij. crucifixo ingrat⁹ nō eſt. Nigredo eſt: ſed forma ꝛ ſiklitudo
Jbidem dñi. Vade ad ſancrū Eſaiā: ꝛ deſcribet tibi qualē in ſpiri
tu illū viderit. Quē nāq⁹ aliū dicit virū doloris ꝛ ſciētē
infirmitatem: ꝛ q: nō erat ei ſpēs neq⁹ decor: Et addidit.
N Nos putauimus eū tanq̄ lepro:ſuz: ꝛ p̄uſſum a deo ꝛ hu
pō.xliij. miliarū. Ipſe aūt vulnerat⁹ eſt p̄pter iniq̄tates noſtras
ꝛ attrit⁹ eſt p̄pter ſcelera noſtra: ꝛ liuore eius ſanati ſu
mus. ¶ Ecce vñ niger. Junge ꝛ illud ſancti dauid. Spe
cioſus forma p̄e filijs hoīm: ꝛ habes totum in ſpōſo q̄d
ſpōſa de ſe hoc in loco teſtata eſt. Num tibi recte ꝛ ipſe vi
detur ſm ea q̄ dicta ſunt: emulis poſſe reſpōdere iudeis:
niger ſuz ſed formoſus filij hieruſalem: Niger plane: cui
pō. xxj. nō erat ſpēs neq⁹ decor. Niger: q: vermis ꝛ nō hō: oppro
briū hominū ꝛ abiectio plebis. Deniq⁹ ſeipſum fecit pec
catū: et nigrū dicere verear? Intuere ſane pannis ſordi
dū: plagis liuidū: illitū ſputis: pallidū morte: ꝛ nigrum
vel tūc p:ofecto fatebere. Percūctare etiā aplos eundē
ipſum qualē in monte perſpexerint: aut certe angelos in
qualē p̄ſpicere cōcupiſcāt: ꝛ nihilominus formoſum mi
rabere. ¶ Ergo formoſus in ſe: niger p:opter te. O Vñ for
moſum ꝛ in mea forma te agnoſco dñe ieſu: nō ob diuina
tm̄ quib⁹ effulges miracula: ſed ꝛ p̄pter veritatē ꝛ mani
ſuetudinē ꝛ iuſticiā. Beatus q̄ te in his hominē inter ho
mines cōuerſantē diligēter obſeruās/ſeipſum p̄ber p vi
ribus imitatorē tui. Jdcirco beatitudinis munus formoſa
tua p̄mitias ſue dotis accepit: nec q̄d formoſum eſt tui
imitari pigra: nec q̄d nigrū/ſuſtinere confuſa. Vñ ꝛ dice
bat: Nigra ſum ſed formoſa filie hieruſalē. Et addidit ſi
militudinē: ſicut tabernacula cedar: ſicut pelles ſalomo
nis. At iſtud obſcurum eſt: nec attingendū omnino fati
gauis. Habetis tēpus ad pulſandū. Si non diſſimulatio
aderit qui reuelat myſteria. Nec cūctabitur aperire: qui
poc.iij er ad pulſandum inuitat. Jpſe eſt enim qui aperit: et ne
mo claudit: ſponſus eccleſie ieſus chriſtus dñs noſter: q̄
eſt benedictus in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Sermo. xxvj. in q̄ beat⁹ Bernardus iterſerit plācū ꝛ
meroꝛe ſuū p mortē venerabīl gerardi monachi frīs ſui.

P Can.j. Sicut tabernacula ce
dar: ſicut pelles ſalomonis. Hinc incipiēdū: q:
hic deſijt ſermo ſupior. Hoc expectaſ audire q̄d
ſit: ꝛ q̄liter ei q̄d p̄me tractatū eſt: capto coapteetur: q:
ſimilitudo eſt. Poteſt enim hoc ita ſubiuncrum fuiſſe: vt
vtraq⁹ pars ſimilitudinis ad id ſolum reſpondeat: quod
ibi p:eceſſerat: nigra ſum. Poteſt ꝛ ita vt duob⁹ illis duo
iſta. i. ſingula ſingulis referantur. Ille ſenſus ſimplicior
iſte obſcurior eſt. Sed tentemus vtrūq⁹: ꝛ p̄ius quidem
hunc qui difficilior apparet. Nō aūt in duobus p̄mis:
ſed in duobus dūtaxat extremis difficultas eſt. Nam ce
dar quidem (q̄d interp:etatur tenebre) aperte ſatis cum
nigredine cōuenire videt: ſed pelles Salomonis cū for
moſitate non ita. P:oro tabernacula in eandem nihilo
minus concurrere conuenientiā quis non videat. Quid
enim tabernacula niſi noſtra ſunt corpora: in quib⁹ pere
grinamur? Nec em̄ hꝫ hic manentē ciuitatem: ſed

futurā inquirimus. Sed ꝛ militamus in eis tanq̄ in ta
Job.vij. bernaculis: p:oſus violēti ad regnū. Deniq⁹ militia eſt
vita hoīs ſup terrā. Et q̄diu militamus in b corpe: pegri
namur a dño. j. a luce. Nā dñs lux eſt: ꝛ inquantū quiſq⁹
cū eo nō eſt: intātū in tenebris eſt/ b eſt in cedar. Flebilē
pō. cxix. p̄inde vocē illā agnoſcar ſuā: Ben mihi: q: incolat⁹ me⁹
plongar⁹ eſt: habitaui cū habitatib⁹ cedar: multū incola
fuit aīa mea. Eſt ergo b habitaculum noſtri corpis nō ci
uis māſio/aut dom⁹ indigene: ſed aut tabernaculū mili
tātis: aut ſtabulū viatoris. Eſt (inquā) hoc corp⁹ taber
j. cor. xiij naculū: ꝛ tabernaculū cedar: q̄d nimirū aīas q̄ſi obiectu
ſui: incircūſcripti luminis interim nūc fraudar aſpectu:
nec ſinit oīno videre illud: niſi p ſpeculū quidē ꝛ in enī
A gmate: nō aūt facie ad faciē. ¶ Vides ne vñ eccīe nigre
do: vñ pulcherrimis q̄ aīabus nōnulla rubigo inheſe
rit? De tabernaculo p̄fecto cedar: de exercitio laborioſe
militie: de diuturnitate miſeri incolat⁹: de anguſtijs erū
Sap. ix. noſi exilij: de corpe deniq⁹ fragili et graui: q: corp⁹ q̄d cor
rūpit aggrauat animā: ꝛ deprimit terrena ihabitatio ſen
ſum multa cogitantē. Propterea ꝛ cupiūt diſſolui: vt cor
Ro. vij. pore leuate/chriſti auolent in amplexus. Vñ ꝛ gemens
vna de miſeris aiebat: Infelix ego hō: quis me liberabit
de corpore mortis huj⁹? Scit nimirū que hmōi eſt: q: nō
poſſit in tabernaculo cedar carere ad purū macula aut
ruga: nō quātulacūq⁹ nigredine: ꝛ cupit exire vt ſe poſ
ſit exuere. Et hec ratio cur ſpōſa nigrā ſe dixerit: ſicut ta
bernacula cedar. Sed em̄ quō formoſa ſicut pelles ſalo
monis? At neſcio q̄d ſublime ac ſacrū ſentio in his pelli
P:ouer bus immolatis: q̄d minime auſim oīno cōtingere: niſi ad
xxv. nutū ſane ipſi⁹ q̄ reposuit ꝛ ſignauit. Legi nimirū. Qui
ſcrutator: eſt maieſtat⁹: opprimet a gl̄ia. Supſedeo igit ꝛ
differo. Vobis interim cure erit ſolito impetrare fauo:
veſtris p̄cib⁹: vt eo alacrior: eos quo fidēlior: eos redeamus
B ad id q̄d attētior: ib⁹ eget animis. Et fortaſſis inueniet pi
pulſaroꝝ: q̄d temerari⁹ ſcrutator: nō poſſet. Quāq⁹ ꝛ me
ro: finē imperat⁹ calamitas quā patior. ¶ Quouſq⁹ em̄
diſſimulo: ꝛ ignis: que intra me ipm̄ abſcōdo: triſte pec⁹
adurit: interioꝛa depaſcit? Clauſus lati⁹ ſerpit: ſenſit acri⁹
Quid mihi et cātico huic q̄ in amaritudine ſum? Otis do
loris abducit intentionē: ꝛ indignatio dñi ebibit ſpiritū
meū. Subtracto ſiquidē illo: p quē mea in dño ſtudia vot
cūq⁹ libera eſſe ſolebant: ſimul ꝛ cor: meū dereliquit me.
Sed feci vim animo: ac diſſimulaui vſq⁹ huc: ne affectus
fidē vincere videre? Deniq⁹ plorantib⁹ alijs/ego: vt ad
uerrere poſſitis: ficcis oculis ſecut⁹ ſuz inuiſum fumus:
ficcis oculis ſteti ad tumulū: quouſq⁹ cūcta peracta ſunt
exequiarū ſolēnia. Jndut⁹ ſacerdotalibus: ſolitas in eū
oratiōes p̄pio ore cōpleui: terrā meis manib⁹ ex more ie
ci ſup dilecti corpus/terrā mox futurū. Qui me intuebā
tur flebāt: ꝛ mirabant q̄ nō flerē ipſe: cū nō illū q̄dē: ſed
me poti⁹ qui illū amiſiſſem: oēs miserarent. Cuius enim
vel ferreū pectus ſup me ibi nō moueret: quē videret ge
rardo ſupſtitē. Cōe dānū: ſz p̄e meo nō reputabat infor
tunio. At ego quib⁹ poterā viribus fidei: reluctabar affe
cui: nitēs vel inuitus nō moueri fruſtra addictiōe natu
re: vnuerſitatis debito/cōditiōis vſu/potēs iuſſu/iudi
cio iuſti/flagello terribilis/dñi volūtate. Pro hmōi ſem
per exrūc ꝛ deinceps exegi a memetipſo non indulgere
pō. lxxvj multo fletui: multū tm̄ turbat⁹ ꝛ meſtus. Nec potui impe
E rare triſticie q̄ potui lachrymе: ſed vt ſcriptū eſt: turbat⁹
ſum ꝛ nō ſum locut⁹. ¶ At ſuppreſſus dolor alit⁹ intror:
ſum radicauit: eo vt ſentio acerbior: face⁹/quo nō eſt exi
re permiſſus. Fateor victus. Exeat neceſſe eſt foras: q̄d
intus patior. Exeat ſane ad oculos filioꝝ: q̄ ſcīēres incō
modū: planctū humani⁹ eſtimēt: dulcius cōſolenť. Scī
as o filij q̄ iuſt⁹ ſit dolor me⁹: q̄ dolēda plaga mea. Cer
nitis nēpe q̄ fidus comes deſernit me in via hac qua am
bulabā: q̄ vigil ad curā: q̄ nō ſegnis ad opus: q̄ ſuauis
ad mores. Quis ita mihi p̄neceſſarius: cui eque dilectus
ego: Frater erat genere: ſed religione germanior. Dole

B. Ber. lud

Mortis homen dum opus.

D

E

Mat. iij Pſal. lxxxviij.

F

pō. lxxxj. j. Cor. vij

j. Jo. iiij.

pō. lxx. j. Cor. vj

j. Pe. v. j. cor. xiij pō. xij. Esa. xlix

Esa. l. G

te quelo vicē meā vos quib⁹ hec nota ſunt. Jnfirmus cor
poꝛe erā: ꝛ ille potabat me. Puſillus corde erā: ꝛ cōfor
tabat me. Piger ꝛ negligens: ꝛ excitabat me. Jmpiouſ
dus ꝛ obliuioſus: ꝛ cōmonebat me. Quo m hi anullus
es: quo mihi rapt⁹ e manib⁹ hō vnanimis: hō ſm cor meū
Amantiſſimos in vita: quō in morte ſumus ſeparati?
Amariſſima ſeparatio: ꝛ quā nō poſſet oīno efficere niſi
mors. Vñ em̄ me viu⁹ viuū deſereret? Oino opus mor
tis: horrēdū diuoꝛtiū. Quis em̄ tā ſuaui vinculo mutui
noſtri nō pepeſſet amoris: niſi tori? ſui natura? iunica mo
rs Bene mors q̄ vnū rapiēdo: duos furioſa pemit. An non
mors etiā mihi? Jmmo pl⁹ mihi: cui vtiq⁹ omni morte in
felicior vita ſeruata eſt. Viuo vt viuēs moriar: ꝛ b diceri
tā. Ex miſi me priuares o auſtera mors vite vſu q̄ fru
ctu. ¶ Nā vita ſine fructu: grauior: mors. Deniq⁹ duplex
malū ligno parat⁹ infructuoſo: ſecuris ꝛ ignis. Ergo me
is laboribꝫ invidēs: elōgaſti a me amicū ꝛ primū: p quē
maxime ſtudiū erāt (ſi q̄n erāt) fructuoſi. Satius p̄inde
mihi fuiſſet perſiclari vita: q̄ tua gerardi p̄ſentia: q̄ mo
rū in dño ſtudioꝝ eras ſolicit⁹ incitator: fidelis adiutor:
caurus examinator. Cur q̄ſo aut amauimus aut amiſim⁹
nos? Dura cōditio: ſed mea miſeranda fortuna/nō ꝛ illi⁹.
Nā tu chare frater ſi charos amiſiſti: charior: ꝛ vtiq⁹ rece
piſti. Me vo quenā iam miſerū cōſolatio maner poſt te
vnicū ſolatium meū? Placita fuit pariter vtiq⁹ ſocietas
corpoꝛ. p mortū cōcordia: ſed ſolū me diuiſio vulnerauit
Jbidem Cōe q̄d libuit: q̄d triſte ꝛ lugubre meū in me trāſierunt
ire: in me cōfirmat⁹ furor: eſt. Erat ambob⁹ alterutrū gra
ta preſentia: dulce cōſortiū: ſuaue colloquiū: ſed tantas
vtriuſq⁹ delitias ego p̄didi: tu muraſti. Et q̄dē immutat
illis retributio multa. Quāto fenore gaudioꝝ ac benedi
ctionū cumulo carcs hodie nob⁹ frater chariſſime: tanto
habes cerne: p me rāttillo repoſitā tibi chriſti p̄ſentiā. Nec
diſſpēdiū ſentis abſentie a nobis: nec: angelorꝝ admixtus
choris. Nō eſt igit q̄d cauſeris tu de noſtra: q̄ſi ſubtracta
tibi p̄ſentia: cui affatim ſui ſuoꝝq⁹ copiā dñs maieſtatis
indulſit. ¶ At ego p te q̄d: q̄ vellē ſcire quidnā ſentias
nūc de me illo vnico tuo/medijs nutante curis ꝛ penis:
deſtituto te baculo i becillitat⁹ mee. Si tm̄ licet adhuc co
gitare de miſeris/ingreſſo abyſſuz luminis: atq⁹ illo pe
lago eterne felicitatis ꝛabſo:pto: forte em̄ etſi noſti nos
ſm carnē: ſed nūc iā nō noſti: ꝛ q̄m introiſti in potēcias
dñi: memoraris iuſticie ei⁹ ſolius: ſimemor: noſtri. Ceterū
pō. lxx. qui adheret deo/vnus ſpūs eſt: ꝛ in diuinū quēdā totus
j. Cor. vj immutat⁹ affectū: nec pōt iā ſentire aut ſapere niſi deū: et
q̄d ſentit ꝛ ſapit de⁹: plenus deo. De⁹ aūt charitas eſt: et
j. Jo. iiij. quāto q̄s cōiunctior deo: tāto plenior charitate. P:oro
impaſſibilis eſt de⁹: ſed nō incōpaſſibilis: cui p:opriū eſt
miſereri ſemp ꝛ parcere. Ergo ꝛ te neceſſe eſt miſericor
dē eſſe q̄ inheres miſericordi: q̄uis iā minime miſer ſis: ꝛ
q̄ nō pateris: cōpateris tñ: affect⁹ p̄inde tu⁹ nō eſt iminu
tus ſz imutat⁹: nec q̄m deū induiſti: noſtri cura te eruiſti
j. Pe. v. ꝛ ipſi em̄ cura eſt de nobis. Nō infirmū eſt abiecisti: ſed
j. cor. xiij nō q̄ piū. Charitas deniq⁹ nunq⁹ excidit. Nō obliniſce
pō. xij. ris me in finē. Video: mihi quaſi audire fratrē meū dicē
Esa. xlix tē: Nūquid mater obliuiſci poterit filij vteri ſui? Etſi illa
oblita fuerit: ego tm̄ nō obliuiſcar tui. Nō expedit p:ius.
Scis vbi verſer: vbi iacea: vbi reliqueris me. Nō eſt qui
porrigat manū. Ad omne q̄d emerſerit reſpicio: ad gerar
dū vt cōſueuerā: ꝛ nō eſt. Deu rūc ingemiſco miſer: ſicut
hō ſine adiutorio. Quē cōſulā in ambiguis: cui in aduer
ſis fidā: quis portabit onera: q̄s pericula p̄pulſabit? Nō
ne vbiq⁹ greſſus meos gerardi oculi anteibant? Nonne
tuū gerarde pectus cure mee notius/q̄m meū ipſius ha
bebat: familiarius incurſabat: acrius vigebat. Nonne in
lingua tua illa placabili ꝛ poteri mea a ſermonib⁹ ſeculi
frequentiſſime vendicabas: ꝛ amico reddebas ſilentio?
Esa. l. Dñs dederat illi linguā eruditā: vt ſcīret quādo deberet
G p:oferre ſermonē. ¶ Jta deniq⁹ in p:udentia reſponſor
ſuoꝝ: et in gratia data ſibi deſuper: et domeſticiq⁹ ſatis

Universidad de Deusto
Biblioteca

faciebat ⁊ exteris: vt pene me nemo requireret: cui prior forte gerardus occurrisset. Occurrebat autē aduentantibus: opponēs se ne subito meū ocium incursarent. Si quib⁹ sane per se satisfacere non quibat: hos perducebat ad me: ceteros emittebat. O virum industriū: o amicum fidelem: ⁊ amico gerebat mor̄: ⁊ officijs charitatis non deerat. Quis vacua ab eo recessit manu? Si diues/consilij: si pauper/subsidium reportabat. Nec querebat q̄ sua sunt: qui se medijs ingerebat curis: vt ego vacarē. Sperabat em̄ (sicut erat humillimus) maior̄ē de nostra quiete fructū: q̄ si vacaret ipse. Interdū tū postulabat absolui ⁊ alteri cedere quasi q̄ melius ꝓuideret. Sed vbi ille inueniret? Nec petulanti aliquo (vt assolet) in eo officij detinebat affectu: sed solo intuitu charitatis. Siq̄dē pl⁹ omnib⁹ laborabat: ⁊ minus omnib⁹ accipiebat: ita vt sepe cū alijs necessaria ministraret: egeret ipse in plurib⁹ (verbi causa) cibo aut veste. ¶ Deniq̄ cū se sentiret decessui ꝓpinquare. Deus (inquit) tu scis q̄ quantū in me fuit: semp̄ optaui quietē mihi intrēdere: tibi vacare. Sed implicitū tenuit timor̄ tuus/⁊ voluntas fratrū: ⁊ studiū obediēdi: sup̄ omnia abbatis pariter et fratris germana dilectio. Ita est. Gratias tibi frater de omni fructu/meorū: si quis est: in dño studior̄. Tibi debeo si ꝓfeci: si ꝓfui. Tu intricabaris: ⁊ ego tuo bñficio feriatus sedebam mihi: aut certe diuinis obsequijs sanctius occupabar: aut doctrine filior̄ vtilius intrēdebā. Cur em̄ securus intus nō essem: cū te scirem agentē foris manū dextrā meā: lumen oculor̄ meor̄: pectus meū ⁊ linguā meā: Et quidez indefessa manus: oculus simplex: pectus cōsilij: lingua loquēs iudiciū/sicut scriptū est Os iusti meditabitur sapientiā: ⁊ lingua eius loquet iudiciū. Sed quid dixi foris agentē illū: quasi interna Gerardus nesciret: ac spiritualiū expers esset donor̄? Norunt qui illū norunt spūales: q̄ verba eius spiritū redolerēt. Norūt cōtubernales: q̄ mores eius ⁊ studia nō carnē saperēt: sed feruerēt spiritu. Quis illo rigidior: in custodia discipline: q̄s in castigando corpus suū districtior: vel suspensior: sublimior: in cōtemplādo: subtilior: in disserēdo? Quotiēs cū eo disserens ea didici que nescieba: ⁊ q̄ docturus aduenerā: doctus magis abscessi? Nec mirū de me: cū magni ac sapientes viri idipsum nihilominus ex illo sibi accidisse testentur. Nō cognouit litter aturā: sed habuit litterarū inuentor̄ē sensum: habuit ⁊ illuminātē spiritū. Nec in maximis tm̄: sed ⁊ in minimis maximus erat. Quid (verbi causa) in edificijs/in agris/hortis/aquis: cunctis deniq̄ artib⁹ seu operib⁹ rusticor̄: quid inquā vel in hoc rerū genere Gerardi subterfugit peritiā? Cementarijs/fabris/agricolis/hortolanis/sutorib⁹ atq̄ textoribus facile magister erat. Cūq̄ oīm iudicio/omnibus esset sapientior̄: solis in suis oculis nō erat sapiēs. Utinā multos etsi minus sapientes: nō plus tāgeret illa maledictio. Ue qui sapientes estis in oculis vestris. Sciētib⁹ ista loquor̄: ⁊ adhuc plura his de illo ⁊ maiora cōpertis. Parco tū q: caro mea ⁊ frater est: hoc tū securus addo: mihi vtilis in omnib⁹/et p̄e omnib⁹ fuit. Utilis in paruis et magnis: in priuatis ⁊ publicis/foris et intus. ¶ Merito ex eo pēdebā totus: qui mihi totū erat. Solum pene reliquerat mihi p̄ceptoris honorē et nomē. Nā opus ipse faciebat. Ego vocitabar abbas: sed ille p̄ecerat in solicitudine. Merito reqeuit in illo spūs meus: per quē liceba: delectari in dño in oīb⁹: p̄dicare liberius: orare securius. Per te inquā mihi frater mi/mens sobria et grata quies: sermo efficacior̄ pinguior̄: oratio: frequētior̄: lectio: ⁊ feruentior̄: affectus. Deu sublat⁹es: ⁊ hec oīa simul. Et ecū oēs pariter abiere delitie ⁊ letitie mee. Jam cure irruūt: iā molestie hincinde pulsant: ⁊ angustie vndiq̄: solū me reppererūt: sole mihi te abeunte remāserūt: solus sub sarcina gemo. Aut ponere aut opprimi necesse est: q: tu tuos humeros subduxisti. Quis mihi tribuat cito mor̄: post te? Nam prior nolim: nec te tua fraudare gloria. Porro sufquiuere tibi labor̄ ⁊ dolor̄. Uiuā quoad viuā in amaritudine: vsuā in meror̄e: ⁊ hec sit mihi cōsolatio vt merēdo affligar. Non parcā: ⁊ iunabo manum dñi. Etenim manus dñi tetigit me. Me inquā tetigit et percussit: nō illum quē vocauit ad requiē. Me occidit cū succidit illum. Nūquid em̄ occisum quis dixerit: quē plātauit in vita? Ad q̄ illi vite ianua fuit: mihi plane est mors: meq̄ illa morte mortuum dixerim: non hunc qui obdormiunt in dño. ¶ Exite exite lach⁹ryme: iampridē cupiētes. Exite: q: is qui vobis meatū obtruxerat: cōmeauit. Aperiant̄ cataracte miseri capitis: ⁊ erūpant fontes aquarū: si forte sufficiant sordes diluere culparū quibus irā merui. Cū consolatus fuerit super me dñs: tūc fortassis et ego merear consolari: si tū nō pepercero a meor̄e. Nam qui lugēt: ipsi cōsolabunt. Ꝓoprerea cōdescēdat mihi ois sanctus: ⁊ in spū lenitatis: qui spūalis est: sustineat lamētantē. Lucr⁹ meus humano queso pēletur affectu: nō vsu. Videmus nēpe mortuos quotidie plāgere mortuos suos: fletum multū / et fructū nullum. Nō culpamus affectū nisi cū excedit modū: sed causam. Ille nimirum nature est: ⁊ eius turbatio pena peccati: hec vanitas et peccatū. Etenī ibi sola (nisi fallo:) ploranē dāna glorie carnis: vite p̄sentis incomoda. Et plorādi qui ita plorāt. Nūquid ego fic? Similis mihi affectus: sed altera causa dissimilisq̄ intētio. Nulla mihi sane querela de oīb⁹ que sunt mūdi. In his ꝓfecto que sunt dei: ademptū doleo: fidele auxiliū: salutare cōsiliū: gerardū lugeo. Gerardus est in causa: frater carne sed primus spiritu: socius ꝓposito. ¶ Adhesit anima mea ase illius: ⁊ vnā fecit de duab⁹: nō cōsanguinitas: sz vnanimitas. Carnis quidē necessitudo nō defuit: sed pl⁹ iuit societas spūs: cōsensus animor̄: mor̄ conformitas. Cū ergo essemus cor vnū ⁊ aīa vna: hāc meā pariter atq̄ ipsius animā pertrāsiuit gladius: ⁊ scindēs mediā partē locauit in celo: partē in ceno deseruit. Ego/ego illa portio misera in luto iacens: trūcata parte sui ⁊ parte potior̄i: ⁊ d̄: mihi: ne fleueris? Uulsa sunt viscera mea a me: et d̄: mihi ne senseris? Sentio/sentio vel inuitus: quia nec fortitudo lapidum fortitudo mea: nec caro mea enea est: sentio p̄ior̄us ⁊ doleo: ⁊ dolor: me⁹ in cōspectu meo semper. Nō sane nos poterit durīcie ⁊ insensibilitatis arguere ille qui verberat: quō illos de quib⁹ ait: Percussi eos ⁊ nō doluerūt. Affectū meū cōfessus sum: ⁊ non negaui. Carnalem quis dixerit: ego humanū nō nego: sicut nec me hoīem. Si ne hoc sufficit: nec carnalē negauerim. Nā ⁊ ego carnalis sum: venūdatus sub peccato: addict⁹ mor̄ti: penis ⁊ erūnis obnoxius. ¶ Nō sum fateor insensibilis ad penas: mortē horreo meā et meor̄. Meus gerardus erat: meus plane. An nō meus q̄ frater sanguine fuit: ꝓfessione filius: solicitudine pater: cōsors spiritu: intimus affectu: Ja recessit a me: sentio Iesus sum ⁊ grauiter Ignoscite filij: imo si filij vicē dolete paternā. Miseremini mei: miserē. mei sal. vos ami. mei: q̄ certe ꝓsideraī q̄ grauia p̄or̄ pctis recepi de manu dñi. Jn virga indignationis sue percussit me digne ꝓ meritis: dure p̄or̄ viribus. An leue q̄s dixerit viuere me absq̄ gerardo: nisi q̄ ignorat quid mihi cū gerardo? Nec tm̄ cōradico sermonibus sancti. Nec repehēdo iudiciū/quo recepit quisq̄ quo dignus est. Ille coronā quā meruit: ego quā debui penaz. Tamq̄d quia sentio penā: repehēdo sententiā? Humanū est illud: hoc impiū. Humanū inquā et necesse affici ergā charos: siue delectabiliter/cū p̄sto sunt: siue cū absunt molestē. Nō erit ociosa socialis cōuersatio: p̄sertim iter amicos: ⁊ q̄d effecerit mutuus amor: in fib⁹ p̄sentibus: horor̄ indicat separationis: ⁊ dolor: de inuicē in separatis. Doleo super te gerarde charissime: nō q: dolendus: sed q: ablatus. Et ideo fortassis dolendū mihi potius super me: qui bibo calicē amaritudinis. Et solus dolēdus: quia solus bibo. Nō em̄ et tu. Solus ego patior: q̄ solēt pariter pati q̄ se diligūt: cū se amittūt. Utinā nō te amiserim: sed p̄emiserim; vtinā vel tarde aliquando sequar te quocūq̄ ieris.

quocūq̄ ieris. ¶ Nō em̄ dubiū q̄n ad illos ieris: quos circa mediū extreme noctis tue inuitabas ad laudē. Ecū in vultu ⁊ voce exultatiōis subito erupisti in illud dauidicū: Iustus pētib⁹ q̄ assistebāt. Laudate dñm de celis: laudate eū in excelsis. Jā tibi frater mi nocte adhuc media diescebat: ⁊ nox sicut dies illuminabat. Ꝓsilijs illa nox illuminatio tua in delitijs tuis. Accēs⁹ sum ego ad id miraculi: videre exultātē, in morte hoiem/⁊ insultantē morti. Ubi est mors victoria tua? Ubi ē mors stimulus tu⁹? Jā nō stimulus: sz iubilus. Jā cantādo moriē hō: ⁊ moriēdo cāt. Usurparis ad leticiā mr̄ meor̄is: vsurparis ad gliam glie inimica: vsurparis ad introitū regni porta inferi: ⁊ fouea p̄ditionis ad inuētionē salutis. Jdcq̄ ab hoīe pcōte: iuste nimirū: q: tu iniq̄ue in hoiem innocentē ⁊ iustū potestate temeraria vsurpasti. Mortua es o mors: ⁊ pfossa hamo quem incauta gluriisti: cui⁹ illa vor est in ꝓphera. O mors ero mors tua: morsus tuus ero inferne. Illo inquā hamo pfossa trāsfix tribus ꝓ medio tui fidelibus: latum lerūq̄ exitum pandis ad vitā. Berardus te nō formidat larualis effigies. Berardus per medias fauces tuas trāsit ad patriā: non modo securus: sed ⁊ lerabūdus ⁊ laudās. Cū ergo superuenissem et extrema iam psalmi me audiēte clara voce complesset: suspiciens in celū ait. Pater in manus tuas cōmendo spiritum meū. Et repetens eundem sermonem: ac frequēter ingeminans pater/pater/cōuersus ad me: exhilarata quidem facie: quāta (inquit) dignatio dei patrem hominum esse: quāta hominū gloria/dei filios esse et heredes! Nā si filij ⁊ heredes. Sic contrabat quem nos iugemus: in quo et meum fateo: lucrū pene in cantū conuertit dū intentus glorie ei⁹: ꝓprie fere miserie obliuiscor. Sed reuocat me ad me pungens dolor: facileq̄ a sereno illo intuitu/tanq̄ a leui excitat somno perstringens anxietas. ¶ Plangam igitur/sed super me: q: super illum iam verat ratio. Puto em̄ si opportunitas daret: modo dicerer nobis. Nolite flere super me: sed super vosipsos flete. Planxit merito dauid sup̄ parricida filio: cui ꝓpetuo scīret obstructū crimen de ventre mortis mole criminis. Merito super saul/⁊ sup̄ ionatha: quib⁹ eque absoptis semel/emersio iā nō sperāt. Et q̄dem resurgēt: sed nō ad vitā. Immo ad vitā: vt viui/in morte infelicius moriant. Quāq̄ de ionatha possit non immerito herere sententia. At mihi et si nō ista suppetit plangendi ratio: nō tm̄ nulla. Plango primū super mea ipsius plagā: atq̄ huius iactura domus. Plāgo deinde sup̄ paupertatē necessitatib⁹ quor̄. Gerardus pater erat. Plāgo certe ⁊ sup̄ vniuersos status nostri ordinis/nostre ꝓfessionis: q̄ de tuo gerarde zelo/cōfilio/⁊ exēplo robur non mediocre capiebat. Plango postremo ctū non sup̄ te: ꝓpter te tū. Hinc ꝓprius: hinc afficio: grauiter: q: vehemēter amo. Et nemo mihi molestus sit: dicēs nō debere fic affici: cū beningnus samuel sup̄ reprobo rege: ⁊ pius dauid sup̄ parricida filio sarisfecerint affectioni: ⁊ nō ad iniuriā fidei: nō in super̄ni suggillatiōe iudicij. Absalon fili mi (ait scīus dauid) fili mi absalon: et ecce plus q̄ absalon hic. Saluator: quocq̄ vidēs ciuitatē hierusalē: et p̄enidēs ruinā: fleuit sup̄ eaz. Et ego ꝓpriā: ⁊ q̄ in p̄senti est desolationē nō sentiā? Plagam meā recentē ⁊ grauē nō doleā? Ille fleuit cōpatiendo: ⁊ ego patiēdo nō audeo? Et certe ad tumulū lazari nec flētes arguit: nec a fletu ꝓhibuit: insuper ⁊ fleuit cū flētib⁹. Et lach⁹rymatus est (inq̄t) Iesus. Jfuerunt lach⁹ryme ille testes ꝓfecto nature: nō indices diffidērie. Deniq̄ ⁊ pdit mor ad vocē eius q̄ erat mortuus: ne cōrimo putes fidei piudicium dolēris affectū. ¶ Sic nec fletus vtiq̄ noster infidelitatis est signū: sed cōditiōis indiciū. Nec q: pcussus ploro/arguo feriērem: sed prouoco pierātem: feueritatem flectere satago. Unde et verba mea dolore sunt plena: nō tamen et murmure. Numquid non plenū iusticie ꝓtuli q̄ vnius sententie cōplemento et punitus est qui debuit: et coronatus qui meruit? Et adhuc dico. Bene vtrumq̄ fecit dulcis et rectus dñs. Miam ⁊ iudicium cātabo tibi dñe. Cāter tibi mia; quā fecisti cū seruo tuo Gerardo: cāter ⁊ iudiciū q̄ nos portam⁹. Jn altero bon⁹: in altero iustus laudaberis. An solis laus bonitas? Est ⁊ iusticie. Justus es dñe: ⁊ rectū iudiciū tuū. Gerardū tu dedisti: gerardū tu abstulisti: et si dolemus ablatū: non tū obliuiscimur q̄ datus fuit: et gratias agimus q̄ habere illū meruimus: quo carere intātū nō volumus: inquātum non expedit. Reco: do: dñe pacti mei: et miserationis tue: vt magis iustificeris in sermonib⁹ tuis et vincas cū iudicaris. Cum p: o causa ecclesie/anno peterito viterbij essemus: egrotauit ille: et imalescēte langore/cū iam p: oxima videretur vocatio: ego egerrime ferens comitem peregrinationis/et illū comitem in terra relinquere aliena: nec resignare his qui mihi eum commiserant: qm̄ amabatur ab oibus sicut erat amabilis valde: cōuersus ad oratiōē cū fletu et gemitu. Expecta inquā dñe vsq̄ ad reditū. Restituā amicis: tolle iā cū si vis: ⁊ nō cunctabor. Exaudisti me deus: cōualuit: opus p̄fecimus q̄ iussisteras: rediimus cū exultatiōe reportātes manipulos pacis. Porro ego oblitus pene sum mee cōuentiōis: sz nō tm̄. Puder singulorū horū/q̄ preuaricationis me arguūt. Quid plura? Repetisti cōmendatū: recepisti tuū. Jnfinever vor indicit lach⁹rymas: tu illis dñe finē modūq̄ indixeris.

¶ De ornatu sponse: et qualiter quelibet anima sancta ecclesia dicatur. Sermo. XXVII.

Quia debitis humanis officijs/amicū reuerentē in patriā ꝓsecuti sumus: redeo fratres ad ꝓpositū edificandi q̄ interiserā. Incongruū nāq̄ est diu stere letantē: et sedēti ad epulas/lach⁹rymas multas ingerere importunū. Sed et si nostras desideramus erūnas: neid quidem oportet nimis: ne non tam amasse illū: q̄ nostra quesisse de illo cōmoda videamur. Temperet sane dilecti gaudiū mestitiam desolatoriū: et tolerabilius fiat nobis q̄ nobiscū non est: quia cum deo est. Jfrenus ergo oratiōnē⁹ vestris volo in luce: si possum; p̄dere quicquid illud est: quod operuus illis pellibus sentio: que in exemplū decoris sponse ꝓducte sunt. Hoc si recolitis tacitū fuit: sed indiscussum remanſit. Porro discussum et declaratum quomō nigra sit sicut tabernacula cedar. Quomō ergo sicut pelles salomonis formosa. Quasi vero salomon in omni gloria sua/quicq̄ habuerit condignū decore sponse et gloria ornatus eius. Et quidem si nō ad decorem sponse: sz ad nigredinē potius nescio quas pelles istas sicut ⁊ tabernacula cedar respicere dicemus: fortassis cōpeteret: nec deesset vnde id congruere mōstraremus sicut et monstrabimus. At vero si sponse claritati quarūcūq̄ decorem pellium comparandū putam⁹: hic p̄ius opus nobis est: cius ad quē pulsastis auxilio: quatenus mysteriū hoc digne aperire possim⁹. Quid nāq̄ eorum que in facie lucēt: si interne cuiuspiam sancte anime pulchritudini cōparentur: nō vile ac fedum recto appareat estimatori? Quid (inquā) tale in se ostēdit ea que p̄terit figura huius mūdi: quod equare speciē anime possit illi⁹: que exuta terreni hominis vetustatē: eius qui de celo est: decorem induit: ornata optimis moribus p̄or monilib⁹: ipso purior: sicut et ecclsior: erhere/sole splendidior? Noli ergo respicere ad istum salomonem: cum indagare cupis cuius cenodi se pellibus similem in decore sponsa glorietur.

¶ Quid est ergo quod dicit: formosa sum sicut pelles salomonis? Magnū et mirabile quiddā vt ego estimo: si tamen non hunc: sed illū hic arrēdamus de quo dicitur. Ecce plus q̄ salomon hic. Nam vsq̄adeo is meus salomon salomon est: vt nō modo pacificus (quod quidē salomon interpretatur) sed et pax ipsa vocetur: paulo perhibente: q: ipse est pax nostra. Apud istū salomonē nō dubito posse inueniri: quod decori sponse omnino comparare nō dubitem: et p̄serim de pellibus eius aduerte in psal. Extendens (ait) celum sicut pellem. Non ille ꝓfecto salomon (certi multum sapiens: multūq̄ potens) extēdit celum sicut pellē: sed is potⁿ qui non rā sapiēs/q̄ ipsa sapiētia est: ipse ꝓprius extēdit et cōdidit. Jstius siquidē ⁊ non illius

Lanti. s. E mat. xxij.

Christus noster Salomon

Epb. ij.

Ps. ciij.

Ionatha infelix sit dubitat. ⁊.

Universidad de Deusto

p:ouer. viij. illa vox est. Ñ̃ preparabat celos (haud dubiũ q̃n de⁹ pater) ego aderã. Aderat sine dubio ꝓparãti celos suavirtus suaq̃ sapiẽtia. Nec putes astitisse ociosam: ⁊ quasi ad spectandũ soliũmodo⁹q̃: dixit/aderã: nõ etiã ꝓparabã. Respice paulisper in infernus: ⁊ inuenies aperte subiũgentẽ: q: erat cũ eo cõponẽs oia. Deniq̃ ait: Quecũq̃ enĩ p̃ facit: hec et filius similiter facit. Et ipse itaq̃ extẽdit celũ sicut pellez. Pulcherrima pellis q̃ que in modũ magni cuiusdã tẽtorij/ vniuersam operiẽs faciẽ terre/solis/lune/atq̃ stellarũ/varietate tã spectabili humanos oblectat aspect⁹. Quid hac pelle formosius? Quid ornati⁹ celo? Minime tñ vel ipm̃ vllatenus cõferẽdũ glorie ⁊ decori spõse: cui ipso succũbens ꝙ ꝑterit ⁊ hec figura ipsi⁹: vtpote cui pote:a ⁊ cui pote:is subiacẽs sensibus. Que enĩ videntur tẽpo:alia sunt: q̃ aũt non videntur: eterna. ¶ Sed est rationalis quedã sponse species: spiritualis q̃ effigies: ipsaq̃ eterna: q: imago eternitatis. Decor eius (verbi gratia) charitas est: ⁊ charitas: sicut legitis: mũdũ excidit. Est certe ⁊ iusticia: ⁊ iusticia ei⁹ (inq̃t) manet in seculũ scĩ. Est etiã patiẽtia: ⁊ legitis nihilominꝰ: q: patiẽtia pauperũ nõ peribit in finem. Quid voluntaria paupertas: quid humilitas? Nõne altera regnum eternũ: altera eque exaltationem ꝓmeretur eternã? Eo quoq̃ spectat ⁊ timo: dñi sanctus permanens in seculum seculi. Sic prudentia: sic temperãtia: sic fortitudo: et si que sunt virtutes alie: quid nisi margarite sunt quedam in spõse ornatu/splendore perpetuo coruscãtes? Perpetuo (inquã) quia sedes ⁊ fundamentũ perpetuitatis. Nec enim perpetue beateq̃ vite omnino locus in anima est: nisi medijs q̃dem interiectisq̃ virtutibus. Unde ꝓphera deo (q̃ vtiq̃ vita beata est) iusticia (inquit) ⁊ iudiciũ ꝓparatio sedis tue. Et aplus dicit xp̃m habitare non omnimodo quidez: sed signanter per fidem in cordibus nostris. Dño quoq̃ sesseuro seper asellũ: vestes suas discipuli substrauerũt: significantes saluatorem seu salutem nequaq̃ insidere nudo de anime: quã nõ videlicet vestirã inuenerit doctrina ⁊ moribus apl̃oꝝ. Et ideo ecclesia promissionẽ habẽs future felicitatis: curat interim ꝑparare ⁊ põnare se in vestitu deaurato: circũda varietate gr̃aꝝ atq̃ virtutũ (qualẽ quidez ex parte descripsim⁹) quo digna ⁊ capax plenitudinis gr̃e inueniak. ¶ Ceterũ spũali huic tã pulchre varierati: quam de p̃ma interim stola/in quadã veste sue sctificationis accepit: nullo pacto ego cõparauerim in decore celum hoc visibile atq̃ corporeum: q̃uis in suo genere quidem sidereo varietate pulcherrimũ. Sed est celum celi: de quo ꝓpheta. Psallite (inq̃t) dño: q̃ ascendit sup celũ celi/ad orientem. Et hoc celũ intellectuale ac spũale: ⁊ qui fecit celos in intellectu: creauit illud: ⁊ statuit i sempiternũ: ipsumq̃ inhabitat. Tie vo putes spõse deuotionẽ citra illud remanere celũ: in quo scit habitare dilectũ. Ubi enĩ thesaurus eius: ibi et cor eius. Simulak sane assistẽtes vultui ad quẽ suspirat: et q̃bus se interim nõ valet videndo associare: studet cõformariviuẽdo: moribus magis q̃ vocibus clamãs. Dñe dilexi decorem domus tue: et locum habitationis glorie tue.

¶ Prorsus de hoc celo minime sibi indignum ducit ducere similitudinẽ: hoc extentũ sicut pellis: nõ spaciis tñ locorũ: sed affectibus animoꝝ. Hoc miris varijsq̃ artificis distinctũ operib⁹. Diuisiones aũt sunt: nõ celoꝝ: sed beatitudinũ. Nã alios quidẽ posuit angelos: alios autẽ archãgelos: alios vero virtutes: alios dnationes: alios ꝓncipatus: alios potestates: alios thronos: alios cherubin: atq̃ alios seraphin. Sic stellatũ celũ hoc. Sic depicta hec pellis. Hec vna de pellib⁹ inci salomonis: et hec pũpua in omni ornatu multiformis glorie eius. Habet aũt grandis ista pellis q̃plurimas in se eq̃ salomonis pelles: q̃ñ vnusquisq̃ beatus et sctus qui ibi est: pellis est vtiq̃ salomonis. Benigni siquidem sunt atq̃ extenti in charitate: pertingentes vsq̃ ad nos: quibus gloriam: quam habent: non inuident: sed optãt: ita vt ex ipsis huius rei gratia demoꝛari apud nos nõ grauent: seduli circa nos: ⁊ curã gerẽtes nostri: omnes administratorij spũs missi in ministeriũ ꝓpter eos qui hereditatẽ capiũt salutis. Quãobrẽ sicut celũ celi/singulariter dicitur vniuersa illa multitudo collecta beatorũ: sic ⁊ celi celoꝝ: propter singulos: qui vtiq̃ celi sunt/nominãtur: ⁊ ad singulos spectat quod dicitur: extendens celum sicut pellem. Videtis credo quenam ille pelles: et cuius sint salomonis. De quarũ sponsa similitudine gloriak. ¶ Nunc iã intueamini eiꝰ gloriã: q̃ et celo se/cõparat: et illi celo/gõtãto est gloriosius/quanto diuinius. Nec in immerito vsurpat inde fiktitudinẽ: vñ originẽ ducit. Nã si ꝓpter corpus: q̃ de terra habet: tabernaculis cedar se assimilat: cur nõ ⁊ ꝓpter animã: que de celo est: celo eque similẽ se esse gloriet: ꝑsertim cũ vita testek originẽ: testek nature dignitatẽ ⁊ patriẽ? Unũ deũ adorat ⁊ colit quõ angeli: chr̃istũ sup omnia amat quomodo angeli: casta est quomodo angeli: idq̃ in carne peccati et fragili corpore quod non angeli: querit postremo ⁊ sapit que apud illos sunt: nõ que super terrã. Quod euidentius celestis insigne originis q̃ ingenitam et in regione dissimilitudinis retinere similitudinem: gloriã vite celibis in terra et ab exule vsurpari: in corpore deniq̃ pene bestiali viuere angelum. Celestis sunt ista potẽtie non terrene: ⁊ q̃ vere de celo sit aĩa que hec põt: aperte indicantia. Audi tñ apertius. Vidi (inq̃t) ciuitatẽ sanctã hierlim nouã: descẽdentem de celo: a deo paratã tanq̃ sponsam ornatã viro suo. ⁊ addidit. Et audiui vocẽ magnã de throno dicẽtem. Ecce tabernaculum dei cũ hoibus: ⁊ habitabit cũ eis. Ad quid? Credo vt sibi acquirat sponsam de hoibus. Mira res. Ad sponsam veniebat: ⁊ absq̃ sponsa nõ veniebat. Querebat sponsam: et sponsa cũ ipso erat. An due erãt? Absit. Una est enĩ (ait) colũba mea. ¶ Sed sicut de diuersis ouium gregibus/vnum facere voluit: vt sit vnum ouile et vnus pastor: ita cum haberet sponsam inherentem sibi a principio multitudinem angelorꝰ: placuit ei et de hominibus cõuocare ecclesiam: atq̃ vnire illi que de celo est: vt sit vna sponsa ⁊ sponsus vnus. Ergo exadsecta ista: perfecta est illa non duplicata: et agnoscit de se dictum. Una est perfecta mea. Porro vnam conformitas facit: nũc quidem in simili deuotiõe: postea vero et in pari gloria. Habes itaq̃ vtrũq̃ de celo: et sponsum/scilicet Jesum: et sponsam hierusalẽ. Et ille quidem vt videretur: se ipsum exinaniuit formam serui accipiens: in similitudinem hominum factus: et habitu inuentus vt hõ. At illã in quanã putamus forma seu specie: aut in quo habitu videlicet descendentẽ vidit ille q̃ vidit? ¶ An forte in frequẽtia angelorũ: quos vidit descendentes et ascendẽtes sup filiũ hominis? Sed melius dicim⁹/q̃ sponsam tũc viderit: cũ verbũ in carne vidit agnoscens duos in carne vna. Dũ enĩ sanctus ille emanuel terris inuulit magisteriũ discipline celestis: dũ superne illius hierusalẽ: que est mater nr̃a: visibilis quedã imago ⁊ species decoris eius p ipsum nobis: ⁊ in ipo expressa innotuit: q̃d nisi in spõso sponsam p̃ speritꝰ? vnũ eundemq̃ dñm gloriẽ admirantes ⁊ sponsum decorarum coronaꝝ: ⁊ sponsam ornatã monilibus suis: Ipse igitur qui descendit: ipe est et qui ascendit: vt nemo ascẽdat in celum nisi qui de celo descendit: vnus idemq̃ dominus: et sponsus in capite et sponsa in corpore. Nec frustra in terris visus est homo celestis: cum de terrenis celestes q̃plurimos fecerit sibi similes: vt sit q̃d legitur: quales celestis: tales et celestes. Extunc igitur in terra viuitur more celestium: dum instar superne illius beateq̃ creature: hec quoq̃ que a finibus terre venit audire sapientiam salomonis: celesti viro nihilominus casto inheret amore: et si necdum quomodo illa iuncta per speciem: tamen spõsata per fidem iuxta promissum dei dicentis per prophetam. Sponsabo te mihi in misericordia ⁊ miserationibus: et sponsabo te mihi in fide. Unde magis magisq̃ confortari satagit forme que de celo venit: discens ab ea verecunda esse et sobria: discens pudica et sancta: discens patiens atq̃ compatiens: postremo discens mitis et humilis corde. Et ideo moribus huiusce modi contendit ⁊ ablens placere ei/in quez angeli ꝓspicere concupiscunt: vt dum

Epb. ij. A desiderio feruet angelico: ꝑbet se perinde ciuẽ sctõrũ ⁊ domestica dei: ꝑbet dilectã: ꝑbet sponsam. ¶ Ego puto oĩm animã talẽ nõ modo celestẽ esse ꝓpter originẽ: sed ⁊ celum ipsum posse nõ immerito appellari ꝓpter imitationẽ. Et rũc liquido ostendit q: vere o:igo ipsius de celis est: cum conuersatio eius in celis est. Est ergo celum sancta aliqua anima: habens solez intellectũ/lunã fidem/astra virtutes. Vel certe sol iusticie zelus/aut feruens charitas: ⁊ luna cõtinẽtia. Quomodo enĩ claritas (vt aiũt) lune nõ nisi a sole est: sic absq̃ charitate seu iusticia continẽtie meritũ nullũ est. Unde deniq̃ sapiẽs. O q̃ pulch:a est (inq̃t) casta generatio cũ charitate. Por:o stellas dixisse virtutes/nõ meminiter: considerandũ cõgruentiã similitudinis. Quomõ nẽpe stelle in nocte lucẽt: in die latent: sic vera virtus: q̃ sepe in ꝑsperis non apparet: eminet in aduersis. Illud sane cautele est: hoc necessitatis. Ergo virtus est sidus: ⁊ homo virtutũ celum. Nisi quis forte cum deum per prophetam dixisse legit: celum mihi sedes est: celũ hoc volubile visibileq̃ intelligendũ existimet: et non potius illud de quo alibi apertius scriptura cõmemoꝛat: anima (inquiens) iusti sedes est sapientie. Qui aurem ex doctrina sapit salutoris/spiritum esse deum atq̃ in spiritu adorandum: eiusz sedem ei non ambigit assignare spiritualem. Ego vero fidenter id fecerim: non minus in hominis iusti: q̃ in angelico spiritu. Confirmat me in hoc sensu maxime illa fidelis promissio. Ego (ait filius) et pater ad eũ: id est ad sanctũ hominem/venientes: et mansionem apud eum faciemus.

¶ Propheram quoq̃ non de alio dixisse celo arbitror. Tu aurẽ in sancto habitas laus israel. Manifeste aũt apostolus dicit: habitare chr̃istum per fidem in cordibus nostris: Nec mirum si libenter inhabitat celũ hoc dñs iesus: quod vtiq̃ nõ quomõ ceteros dixit tantũ vt fieret: sed puguauit vt acquireret: occubuit vt redimeret. Ideo ⁊ postlabores voro portus air. Nec requies mea in seculũ seculi: hic habitabo q̃ñ elegi eã. Et beata cui dicit. Veni electa mea: et ponã i te thronũ meũ. Quid tu tristis es nũc o aĩa mea: et quare cõturbas me? Putas ne ⁊ tu penes te inuenias locũ dñi? Et q̃s nobis locus in nobis huic idoneus gloriosufficiens maiestati? Utinã vel mereamur adorare in loco vbi steterũt pedes eius. Quis dabit mihi saltẽ vestigijs adherere sancte cuiuspiã aĩe: quam elegit in habitationẽ sibi? Tamẽ ⁊ si dignek infundere ⁊ meã animã vnctione miseri/cordie sue atq̃ ita extendere sicut pellẽ: que vtiq̃ cũ vngik dilatak: quatenus ⁊ ego dicere valeã. Uiã mandatoꝝ tuoꝝ cucurri: cũ dilatasti cor meũ: potero etiã ipse fortassis ostendere in meipso: et si non cenaculũ grande stratũ: vbi possit recũbere cũ discipulis suis: attamẽ vbi saltẽ reclinet caput.

ij. Cor. vj ¶ A longe suspirio illos certe beatos/de quib⁹ dicit. Et inhabitatio in eis: ⁊ deambulabo i illis. ¶ O quãta illi anime latitudo: quãta ⁊ meritoꝝ ꝓgratia: que diuinã in se ꝓsentiã ⁊ digna inueniẽt suscipere ⁊ sufficiens capere. Quid illa cui⁹ spacia suppetũt/⁊ deambulatoria ad opus quidẽ maiestatis? Nõ est ꝓfecto intricata forensib⁹ causis: curis ve secularibus: nec certe ventri ⁊ luxurie dedita: sed nec curiosa spectãdi: seu cupida omnino dñandi: vel etiã rumida dominatu. O porter nãq̃ primo quidẽ his omnib⁹ vacuus esse aiam vt celũ fiat: atq̃ habitatio dei. Alioq̃n quomodo poterit vacare ⁊ videre q̃ñ ipse est deus? Sed ⁊ odio: siue inuidie: aut rãcoꝛi minime ꝓrsus indulgendũ: q̃ñ in malinolã animã nõ introibit sapiẽtia. Dein de necesse est eam crescere ac dilatari vt sit capax dei. Porro latitudo eius dilectio eius (sicut dicit apostolus) Dilatamini i charitate. Nã et si aĩa minime: cũ sit spũs: quãtitatẽ corporis eã recipit: nõ cõfert illi gratia: q̃d negatũ est a natura. ¶ Crescit q̃dẽ ⁊ extendit: sed spiritualiter. Crescit nõ in substantia: sed in virtute. Crescit et in gloria. Crescit etiã in templũ sanctũ in domino. Crescit deniq̃ ⁊ ꝓficit in virũ perfectũ: in mensuram etatis plenitudinis christi. Ergo quantitas cuiusq̃ anime estimetur de mẽsura charitatis quã habet: vt verbi gratia: que multũ habet charitatis: magna sit: que parua: que vero nihil: nihil: dicẽte paulo. Si charitatẽ non habuero: nihil sum. Q̃d si quantulãcunq̃ habere ceperit: vt saltez diligentes se diligere curet: ac salutare vel fratres suos: ⁊ eos qui se salutant: iam nõ nihil quidẽ illã animã dicerim: que in ratione dati ⁊ accepti: ꝓcialẽ saltẽ retinet charitatem. Verumtñ iuxta sermonẽ dñi/quid amplius facit? Nec amplã ꝓinde nec magnã: h̃ plane angustã: modicãq̃ censuerim animã: quã adeo modice charitatis esse cognouerim. At si grandescat ⁊ ꝓficiat: ita vt trãseus limite angusti obnoxiũq̃ amoris huius: latos fines bonitatis gr̃atuite: tota libertate spiritus appehẽdat: quatenus largo quodam gremio bone voluntatis/ad omnem seipsam current extendere ꝓximũ: diligendo ynumquẽq̃ tanq̃ seipsam. Nunq̃d iã illi recte dicetur: quid amplius facis: quip pe que seipsam tã amplã facit? Amplũ (inquã) gerit charitatis sinum: que complectitur vniuersos etiã quibus nulla se nouit carnis necessitudine iunctã: nulla spe percipiendi cõmodi cuiusq̃ illectam: nulla percepti redibitione obnoxiam: nullo deniq̃ omnino astrictam debito: nisi illo sane de quo dicitur. Nemini quicq̃ debeatis: nisi vt inuicem diligatis. ¶ Uerum si adijcias etiã vsq̃quaq̃ vim facere regno charitatis: vt vsq̃ ad vltimos eius terminos/occupare illud pius inuasor ꝓcualeas: dũ ne inimicis quidẽ claudenda viscera pietatis existimes: bene facias his quoq̃ q̃ te oderũt: oꝛes et ꝓ persequẽtibus ac calumniãtibus te: necnõ et cũ his q̃ oderunt pacẽ: esse pacificus studeas: tũc p:ius latitudo celi/latitudo tue aie/⁊ altitudo nõ dispar: sed nec dissimilis pulchritudo: impleturq̃ tũc dictum in ea quod dicitur. Extendẽs celũ sicut pellem. In quo iam mire latitudinis/altitudinis/ac pulchritudinis celo/suum mus et immẽsus atq̃ gloriosus non modo dignanter habitat: sed ⁊ spaciose deambulat. Uides ne quales in se habeat ecclesia celos: cũ sit nihilominus ipsa in sua quidẽ vniuersitate in gẽa quoddam celum extentum a mari vsq̃ ad mare: et a flumine vsq̃ ad terminos orbis terrarum? Uide etiam consequenter/cui ⁊ in hoc ipso assimiles ea: si tamen non tibi excidit illud: quod pauloante memoratũ est: huius rei exẽplar: de celo videlicet celi/⁊ celis celoꝝ. Ergo exẽplo illius que sursum est mater nostra: hec quoq̃ que adhuc peregrinatur: habet celos suos: homines spirituales vita ⁊ opinione cõspicuos/fide puros. spe firmos/latos charitate/contemplatione suspensos. Et hi pluentes pluuiam verbi salutarem: tonant increpatione ih̃: cooperãt miraculis: hi enarrãt gloriam dei: hi extenti sicut pelles super oumẽ terram: legem vite ⁊ disciplinẽ: digito quidẽ dei scriptam in semetipsis ostendunt: ad dandã scientiam salutis plebi eius: ostendunt et euangelium pacis: q̃ñ salomonis sunt pelles. ¶ Agnosce iam in his pellibus supernarũ illarum imaginem: que in sponsi ornatu non longe superius describebãtur. Agnosce similiter ⁊ reginã astãtẽ a dextris eius circãamictam stellis preciosis ⁊ varietatibus multimen paribus. Nã etsi huic etiã in loco peregrinatiõis sue/et in die virtutis sue: in splendoribus sanctoꝝ: nõ minima claritatis atq̃ decoris est porro: differenter tamen illũ coronat integritas et consummatio gloriẽ beatorum. Quãq̃ et sponsam dixerim perfectam atq̃ beatam: sed ex parte. Nã ex parte tabernaculum cedar formosa tamẽ: siue in illa porrione sui: que iam beata regnat: siue etiam in illis tribus viris: quorum etiam in hac nocte sua sapientia atq̃ virtutibus tanq̃ celũ suis fideribus adornatur. Unde ꝓpheta. Qui docti (inquit) fuerint: fulgebũt quasi splẽdor firmamenti: et qui ad iusticiam erudiunt multos: quasi stelle in perpetuas eternitates. O humilitas. o sublimitas. Et tabernaculũ cedar: ⁊ sanctuariũ dei: ⁊ terrenũ habitaculũ: ⁊ celeste palatiũ: ⁊ domus lutea: et aula regia: ⁊ corpus mortis: ⁊ templũ lucis: et despectio deniq̃ superbie: et spõsa xp̃i. Nigra est: ꝛ formosa filie hierlim: quã etsi labor et dolor: tẽgi etiã decolorat: species tñ celestis exornat: et ornãt pelles salomonis. Sin horretis nigrã: miremini et formosaz. Si despicitis humilẽ: sublimẽ suspicite. Nocipm

Universidad de Deusto
Biblioteca

q̄ cautū: q̄ plenū consiliū: plenū discretionis ⁊ cōgruentie est: q̄ in sponsa defectio ista: et ista celsitudo fiu tēpus q̄dez eo moderamine sibi pariter conēperank: vt inter mundi huius varietates et sublimitas erigat humiles ne deficiat in aduersis: ⁊ sublimē humilitas repimat ne euanescat in ꝓsperis. Pulchre oīno ambe res: cū ad inuicē ꝓrarie sint: sponse q̄ pariter cooperāt in bonū: subseruiūt in salutē. Et hec ꝓ eo q̄ sponsa videtur de pellib⁹ salomonis indu cere similitudine. Restat tñ aperiēdus ille sup eodē capitu lo sensus: quē in ꝓncipio cōmenoraui et ꝓmisi: qualiter vi delicet tota ad solā nigredinē similitudo referak: qua q̄dē nō estis ꝓmissione fraudandi. Ceterū id differendum in aliud sermonis principium. Tum quia hoc iam huius fla gitat longitudo: tum etiam vt ꝓueniat ex more oratio ea que in laudem et gloriam sunt referenda sponse ecclesie Je su christi domini nostri. Qui est deus benedictus in secu la seculorum. Amen.

¶ De nigredine et formositate sponse: et quomodo non ꝓ visum: sed potius per auditum corporis peruenitur ad no ticiam veritatis. Sermo. xxviij.

B

Enetis credo: cuius et quib⁹ salomonis pellibus dem: et sponsen tiā cōparatum: si tñ ad ostensionē cōmendatio nēq̄ referak dem: ex his similitudo. At si ad nigredinē magis referēda putek: sicut ⁊ illa de tabernaculis cedar: nō equidē aliunde occurrit mihi quicq̄ de pellibus hmōi salomonis: nisi quas forte rex in vsum tabernaculi soleret assumere: si q̄n in tentoriis habitare li beret: quas vtiq̄ (si que tñ fuerūt) obscuras sine dubio ⁊ terras esse necesse fuit: tāq̄ q̄ quotidiano foris exposite so li ⁊ frequētiū iniuriis pluuiarū. Neq̄ id frustra: sed vt is q̄ intus reposit⁹ erat ornatus: nitidior: seruaret. ¶ Hoc ex emplo sponsa nō negat nigredinē: sed excusat: nec ꝓbro dū cit qualēcūq̄ habitū quē charitas formet: iudiciū veritaſ nō improbet. Deniq̄ q̄n infirmak cū quo non infirmet: q̄s scādalizat et nō vrit? Induit se cōpassionis ueniā: vt mor bū in altero passionis leuet vel saner. Nigrescit cādoris ze lo: lucro pulchritudinis. Multos cādidos facit vni⁹ deni gratio: non cū tingit culpa: sed cū afficit cura. Expedit (in quit) vt vnus moriak hō ꝓ oppo: ⁊ non tota gēs pereat. Expedit vt vn⁹ ꝓ oībus denigret similitudine carnis pec cati: ⁊ nō tota gens nigredine cōdemnet perī. Splēdo: et figura substātie dei: obnubilet in forma serui ꝓ vita serui. Lando: vite eterne nigrescat in carne: ꝓ carne purganda. Speciosus forma ꝓe filijs hoīm: ꝓ filijs hoīm illuminandis obscuret in passiōe: turpet in cruce: palleat in morte. Ex toto nō sit ei species neq̄ decor: vt sibi speciosam atq̄ decorā acquirat sponsam ecclesiā sine macula ⁊ sine ruga. Agnosco pellē salomonis: immo ipm in pelle foris ni gra salomonē amplector. Habet ⁊ salomō nigredinē: sz in pelle. Foris niger: in cute niger: nō intus. Alio q̄n omnis gloria eius filie regis ab intus. Intus diuinitatis candor decor: virtutū: splendor: gloie: immoētie puritas. Sed te git hec despicabilio: infirmitatis colore: ⁊ quasi abscondi tus vultus eius et despectus: dum tentatur per omnia ꝓ similitudine absq̄ peccato. Agnosco denigrate formā na ture. Agnosco tunicas illas pelliceas protoplasto: ū peccā riū habitū. Deniq̄ semetipm denigrauit: formā serui acci piēs: in similitudinē hoīm factus: ⁊ habitu inuētus vt hō. Agnosco sub pelle hedi q̄ pcm̄ significat: et manū q̄ pec catū nō fecit: ⁊ coll ū ꝓ q̄ mali cogitatio nō trāsiuit. Ideo q̄ nō inuētus est dolus in ore ei⁹. Noui q̄ sū lenis natura: mitis ⁊ humilis corde: blādus aspectu: suauis spū. Et qui dē vnctus oleo leticie ꝓe cōsortibus tuis. Vñ ergo nūc in star esau/pilosus ⁊ hispidus: Cuius nā rugosa et terra ima go hec: ⁊ vñ hi pili? Mei sunt nā pilose manus filiudinē ꝓximi expimūt peccatoris. Meos agnosco hos pilos: et in pelle mea video deū saluatorē meum. ¶ Non tamen rebecca sic illū induit: sed maria: tanto dignioꝛē qui bene dictionē acciperet: quāto sanctioꝛ que peperit. Et bene in meo habitu: quia mihi benedictio vendicatur: mihi postu latur hereditas. Siquidem audierat. Postula a me et da bo tibi gētes hereditatem tuā: ⁊ possessionem tuam termi nos terre. Tuam (inquit) hereditatē: tuamq̄ possessionez dabo tibi. Quomodo dabis ei si sua est? Et quomodo suā mones vt postulet? Aut quomodo sua si necesse habet vt postulet: Mihi ꝓinde postulat: qui meā ad hoc induit formā vt suscipiat causaz. Quippe disciplina pacis nostre super eū: dicēte ꝓphera: ⁊ dñs in eo posuit iniquitatem omniū nostrū: vnde debuit frarribus per omnia similari/ sicut ait apostolus: vt misericors fieret. Ꝓpterea vox q̄ dem vox iacob: manus aūt manus sunt esau. Suū est q̄ audiſ ex eo: q̄ in eo videk: nostrū. Quod loquiſ: spūs et vita est: q̄ apparet: mortale et mors. Aliud cernik: ⁊ aliud credik. Nigrū sensus renūciat: fides cādidum ⁊ formosum ꝓbat. Niger est: sed oculis insipientiū: nā fideliū mētibus formosus valde. Niger est: sed formosus. Niger reputatio ne herodis: formosus cōfessione latronis: cēturionis fide. Et formosum aduerterat q̄ exclamauit. Vere hō hic filius dei erat. Sed in quo aduertit: aduertendū. Si em attende ret q̄ apparebat: quomodo formosus: quomō filius dei: Quid nisi deformē: ⁊ nigrū oculis specantiū occurrebat: cū expāsis in cruce manibus: medius duorum nequā/ rissimis malignantibus daret: flenum fidelibus. Et solus erat risui: qui solus poterat esse terroꝛi: solus honoꝛi debuerat. Unde igitur aduertit pulchritudinem crucifixi: et q̄ is sit filius dei: qui cum iniquis reputatus est? Respondere alis quid ad id: nostrū nec fas: nec opus est. Nec enim euange liste hoc diligentia ꝓeterijt. Sic enim habes. Videns au tem centurio qui ex aduerso stabat: quia sic clamans ex pirasset/ait. Vere hic homo filius dei erat. Ergo ad vo cem credidit: ex voce agnouit filium dei: et non ex facie. Erat enim formosse ex ouibus eius/de quibus ait: Oues mee vocem meā audiūt: et cognosco meas: et cognoscunt me mee. ¶ Auditus inuenit quod nō visus. Oculum spe cies fefellit: auri veritas leuiuit. Oculus pronūciabat infirmum: oculus fedum: oculus miserum: oculus morte turpissima condemnatum. Auri dei filius: auri formosus innotuit: sed non iudeoꝝ: quia erant incrēciſi auribus. Merito petrus abscidit auriculam serui: vt viam faceret veritati: et veritas liberaret eum: id est liberū faceret. Erat ille centurio incrucifixus: sed non aure: qui ad vnam expi rantis vocē sub tot infirmitatis indicijs/dñm maiestatis agnouit. Ideoq̄ nō desperit q̄ vidit: quia credidit quod nō vidit. Non autem credidit ex eo q̄ vidit: sed ex eo ꝓ culdubio q̄ audiuit: quia fides ex auditu. Dignū quippe fuerat ꝓ supiores oculoꝝ fenestras veritatē intrare ad aiā: sed hoc nobis o aia seruatur in posterū: cū videbimus facie ad faciem. Nunc autē vnde irrepsit morbus: inde re medium intret: et per eadem sequatur vestigia: vita mor tem: tenebras lux: venenum serpentis/antidotum veritas rie: et sanet oculum qui turbatus est vt serenus videat: quē turbatus non potest. ¶ Auris ꝓuma mortis ianua: ꝓma aperiatur et vite. Auditus qui tulit reparet visum: q̄m ni si crediderimus non intelligemus. Ergo auditus ad meri tū visus ad ꝓmiū. Unde ꝓpheta. Auditui meo (inq̄t) dabis gaudium et leticiam. Et fidelis terributio audi tionis beata visio sit: et beate meritum visionis fidelis au ditio. Beati (ait) mundo corde: q̄m ipsi deū videbūt. Poꝛ ro fide oportet mundari oculū qui videat deū: quēadmo dum habes fide mundans corda eoꝝ. Interim ergo dū necdum paratus est visus: auditus excitet: auditus exerci tetur: auditus excipiat veritatem. Felix cui veritas attest atur: dicens. In auditu auris obediuit mihi. ¶ Dignus q̄ videam: si ꝓius q̄ videam/obedisse inueniar. Securus vi debo: ad quem mee obedientie munus ꝓcesserit. Quam beatus qui ait. Dñs deus aperuit mihi aurem: ⁊ ego non contradico: retroꝛsum non abij. Ubi et voluntarie habes obedientie formam: ⁊ longanimitatis exemplū. Qui em

Audit⁹ nunc est via saluatis

non contradicit/spontaneus est: et qui retro nō abijt/per severarit. Utrum q̄ necessarium: quoniam hilarem datoꝛem diligit deus. Et qui perseuerauerit vsq̄ in finem: hic sal uus erit. Utinam et mihi aperiat aurem dñs: intret ad co meum sermo veritatis: mundet oculum ⁊ leue ꝓparet vi sionī: vt dicam deo etiam ipse. Ꝓparationem cordis mei audiuit auris tua. ¶ Ut audiam a deo etiam ipse cum ce teris obedientibus: Et vos mundi estis ꝓpter sermonē quem locutus sum vobis. Nec omnes mundātur qui au diunt: sed qui obediūt. Beati qui audiūt: et custodiunt il lud. Talē requirit auditū qui mādat dicens: Audi israel. Talem offert qui ait: Loquere dñe: quia audit seruus tu⁹. Talem sponder qui dicit: Audiā quid loquatur in me dñs deus. Et vt sciās etiam spūsan ceū hunc in aie spūali ꝓfe ctu ordinem obseruare: vt videlicet ꝓius formet auditum q̄ letificet visum. ¶ Audi (inq̄t) filia ⁊ vide. Quid intens dis oculum: Aurem para. Videre desideras christū: opoꝛ tet te ꝓius audire eum: audire de eo vt dicas cum videris. Sicut audiuimus: sic vidimus. Immensa claritas: visus angustus: et nō potes ad eum. Potes auditu: sed nō aspe ctu. Clamante deniq̄ deum: Adam vbi es: nō videbā iam peccatoꝛ: audiebā tamē. Sed auditus aspectū restituet: si pius: si vigil: si fidelis p̄cesserit, fides purgabit: que turba uit impietas. Et quem inobedientia clausit: aperiet obedi entia. Deniq̄ a mandatis tuis intellexi (inquit) q̄ intelles ctū reddat observatio mandatoꝝ: quē tulit trāsgressio. ¶ Aduerte adhuc in sancto ysaac quomodo pie ceteris sensibus audiuus in iā sene viguerit. Caligant oculi patri arche. palatū seducitur: fallitur manus: nō fallitur auris. Quid mirū si auris percipit veritatē: cū fides ex auditu: auditus ꝓ verbū dei: verbū dei veritas sit: Vox (inquit) vox iacob est: nihil verius. Manus aūt manus sunt esau: nihil falsius. Falleris: manus similitudo decepit te. Nec in gustu veritas: etsi suauitas est. Nā quomodo habet ve ritatem: qui se putat edere venationē: cum domesticis ves catur hedoꝛ carnibus? Multo minus oculus qui mihi videt. Nō est veritas in oculo: non sapientia. Ue qui sapiē tes estis (ait) in oculis vestris. Nū bona sapiēria cui male dicit? Mundi est: ac per hoc stultitia apud deū. Bona et vera sapiētia trahit de occultis: vt sapit beatus iob. Quid foris eā queris in corporis sensu: Sapoꝛ in palato: i corde sapiētia est. Ne queras sapientiā in oculis carnis: q̄ caro ⁊ sanguis nō reuelat eam: sed spiritus. Nō in gustu oris: nec eā inuenik in terra suauiter viuentiū. Nō in tactu manus: cū sanctus dicat. Si osculatus sum manū meā ore meo: q̄d est iniquitas maxima ⁊ negatio in deū. Quod tūc fieri ar bitroꝛ: cū bonum dei: quod est sapiētia: nō deo: sed meritis ascribit actionū. ¶ Sapiēs fuit isaac: sed tñ erauit in sen sibus. Solus habet auditus verū: q̄ capit verbū. Uerꝛ to carnē rediuiuā verbi tangere prohibet mulier amalitē sapiēs: plus q̄ppe tribuens oculo/q̄ oraculo. i. carnis sen sui q̄ verbo dei. Que em mortuū vidit: resurrecturū nō cre didit: cū tñ hoc ꝓmiserit ipse. Deniq̄ nō q̄erit oculus vsq̄ dū satiatus est visus: q̄m nō erat cōsolatio fidei: nec dei ram ꝓmissio. Nonne celū ⁊ terra: ⁊ quicquid omnino carnis oculus attingere potest: ante habet trāsire ⁊ perire: q̄ iota vnū/aut vnus apex ex omnib⁹ que locutus est deus? Et tñ cessauit a fletu in visu oculi: q̄ noluit cōsolari in verbo dñi: pluris habēs experimentū: q̄ fidē. At experimentū fallax. Mittit ergo ad certioꝛē fidei cognitionē: que vtiq̄ appre hēdit q̄ sensus nescit: experimentū nō inuenit. Noli me rē gere (inq̄t) hoc est/ dissuesce huic seducibili sensui: inmites reverbo fidei assuesce: fides nescia falli: fides inuisibilia cō prehendēs: sensus penuriā nō sentit. Deniq̄ trāsgredit fi nes etiā rationis humane: nature vsum: experientie termi nos. Quid interrogas oculū ad q̄d nō sufficit? Et manus q̄d explorare conatur q̄ supra ipsam est? Minus est q̄s q̄d ille vel illa renuncier. Sane fides ꝓnuncier de me: q̄ maiestati nihil minuat. Disce id habere certius: id rutius sequi quod illa suaserit: noli me tangere: nondum em ascē dī ad patrē meū. Quasi vero cum iam ascenderit: tunc tan gi ab ea velit aut possit. Et vtiq̄ poterit: sed affectu nō ma nu: voto non oculo: fide non sensibus. Quid tu me (ait) modo tangere queris: quasi sensu corporis gloriaz estimas resurrectionis? Non recordaris quomodo tempore ad huc mee mortalitatis transfigurari ad horam: monuerī corporis gloriam oculi discipulorum sustinere nequiue runt? Adhuc quidem tuis sensibus gero morem: formam ingerendo seruilem: quam de consuetudine recognoscas. Ceterū mirabilis facta est gloria mea ex te: conformata est et non poteris ad eā. Differ ergo iudicii: suspende senten tiā: et tāte rei diffinitionem ne credas sensui fidei referua to. Illa dignius: illa diffinier certius que plenius compre hendet. ¶ Deniq̄ cōprehendit illo suo mystico ac profun do sinu: que sit longitudo/latitudo/sublimitas/et profun dū. Quod oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in cor hois ascendit: illa in se quasi quodā imoluero clausus por tat seruatq̄ figuratū. Illa igitur digne me tāget que patri consedenti suscipiet: non iam in humili habitu/sed in cele sti carne ipsa: sed altera specie. Quid deformem vis tange re? Expecta vt formosum tangas. Nam qui deformis mo do: tūc formosus. Deformis tactu: deformis aspectu. De formis deniq̄ deformi tibi: que sensibus plus inhereres: si dei minus. Esto formosa ⁊ tange me. Esto fidelis et formo sa es. Formosa/formosum et dignius tanges et felicius. Tāges manu fidei: desiderij digito: deuotionis amplexu. Tanges oculo mentis. At nunquid adhuc nigrū? Absit. Dilectus tuus candidus et rubicundus. Formosus plane quem circūdant flores rosarū/et lilia conuallium: hoc est martyrum virginūq̄ chorus. Et qui medius resideo: vtiq̄ non dissideo choꝛo/virgo ⁊ martyr. Quomodo deniq̄ cā didis non congruo virginū choꝛo: ist⁹ virgo virginis filius: virginis sponsus? Quomō non roseis martyrum: casta/ virtus/fructus et forma martyrij? Talem talis taliterq̄ tā ge/⁊ dic. Dilectus meus candidus ⁊ rubicundus: electus ex milibus. Milia milium cum dilecto: et decies centena milia circa dilectum: et nemo ad dilectū. Num tibi veren dum erit ne forte in quēpiam de multitudine erroꝛe inci das querēdo quez diligis? Nō proꝛsus ambiges quēnam eligas: facile occurret electus e milibus: cunctis insigni oꝛ dicens. Iste formosus in stola sua gradiens in multitu dine fortitudinis sue. Non ergo in pelle nigra: que hacte nus sane ingerenda fuit oculis perlequentium: vt contēne rent occidendum: aut etiam amicoꝝ: vt recognoscerent redituū. Nō (inquā) iā in pelle occurret nigra: sed in ve ste alba: speciosus forma non mō ꝓe filijs hominū: sz etiā ꝓe vultibus angeloꝝ. Quid me vis tangere in humili ha bitu/et nimis formā specie contemptibili? Tange celesti de corꝝ specie: gloria et honoꝛe coronati: diuina quidez maie state tremendū: sed ingenita serenitate gratū ac placiduz. ¶ Inter hec aduertēda prudentia sponse ⁊ profundius sermonū eius: q̄ sub figura pelliū salomonis: saluet in car ne rimata est deitas in mortem vitam: summā gloriē ⁊ honoꝛis inter opprobria: et sub nigro deniq̄ habitu crucifixi can doꝛem innocentie: splendoꝛem q̄ virtutum: sicut ille vtiq̄ pelles cū essent nigre atq̄ despecte: preciosa et precandida prediuitis regis in se ornamenta seruabāt. Merito nigre dinem nō cōtemnit in pellibus: decoꝛem qui sub pellibus est aduertens. Et ideo quidā illā contempserunt: q̄ hunc minime cognouerūt. Si em cognouissent: nunq̄ dñm glo rie crucifixissent. Non cognouit herodes: et ideo despe xit. Nō cognouit synagoga que nigredinem illi passionis et infirmitatis imꝛoperās: alios (ait) saluos fecit: seipm nō potest saluū facere: ꝙs rex israel descendat de cruce et credimus ei. Sed cognouit latro de cruce licet in cruce: q̄ et innocentie puritatem confessus est. Hic aūt (inquiens) quid mali fecit? Et gloriam regie maiestatis simul est ꝓ testatus. Memento mei dicens dū veneris in regnū tuū. Cognouit centurio: qui filium dei clamat. Cognoscit ec clesia: que et emulatur nigredinem vt decoꝛem participet.

Pſa.ij. Acta.xiij. Esa.liij. Pſa.xliij. Mar.xv. Joh.x. Luce.xxij. Deut.vj Pſa.xliij. Mar.xv. Pſa.xliij. Esa.liij. Pſa.xliij. Esa.l. Ibidem Esa.v. Joh. xxviij. Joh.xxxj. Ibidem Esa.liij. Pſa.xliij. Ibidem Cant.j. Ibidem Cant.ij. Ibidem Cant.ij. Ibidem Cant.ij

Universidad de Deusto
Biblioteca

B
pſ. lxviij

C Non confunditur nigra videri: nigra dici: vt dicat dilecto. Opprobria exprobrantiū tibi: ceciderūt sup me. At sane nigra instar pelliū salomonis: foris scz & nō intus. Nec ꝙ cū intus nigredine meus salomō habet. Denicꝙ nō air: nigra sum sicut salomon: sed sicut pelles salomonis: ꝙ insuperficie tm sit veri nigredo pacifici. Peccati nigredo intus est: & prius interioꝛa culpa commaculat: ꝙ ad oculos proꝛ
mat. xv. dear. Denicꝙ de corde exeūt cogitationes male/furta/homicidia/adulteria/blasphemie: & hec sunt q̄ coinquinant hoiem: sed absit vt salomonē. Minime ꝓlius apud verū pacificū iſtiusmodi inquinamēta reperies. Opoꝛtet nāq̄ esse fine petō-cū q̄ tollit petā mundi: quo ad recōciliādos petōes inuēnus idoneus/iure sibi nomē vendicet salomonis. C Sed est nigredo afflictionis penitēcie: cū assimilr lamētatio ꝙ delictis: Vāc fortassis nō abhoꝛreat in me salo
ℓ. pſ. l. mon: si sponte tm induā mihi ꝙ peccatis meis: q: coꝛ: contritū et humiliatū deus nō despicier. Est et ꝛfficientis compassionis: si afflicto condoleas et fraternū te decoloꝛet incommodum. Ne hanc ꝓfecto reiſcendā putat noster pacificus: quippe quā & tibi ipse ꝓ nobis dignāter induit:
ſ. Pet. iij qui peccata nostra tulit in coꝛpoꝛe suo super lignum. Est et persecutionis: que etiam ꝓ summo oꝛnamento habek: si quidem suſcipiatur ꝓ iuſticia et veritate. Unde est illud:
Act. v. Ibant gaudentes discipuli a conſpectu concilij: q̄m digni
mat. v. habiti sunt ꝓ nomine Jeſu contumelia pati. Denicꝙ beati qui persecutionē patiunt ꝓpter iuſticiam. Vac potiſſimū gloriari ecclesiā arbitroꝛ: hanc libentius imitari de pelJob. xv. libus sponsi. Denicꝙ et habet in ꝓmiſſione. Si me perseZ cuti fuerint: & vos persequētur. C Unde et addit spōsa. NoCan. ſ. lite me considerare ꝙ fusca sim: q: decoloꝛauit me sol. hoc est: nolite me notare quaſi deformem: quia cernitis ꝓ ingruēte persecutione/minus floꝛentē: minus fm gloꝛiam seculi/coloꝛatā. Quid exprobratis nigredinē/quam feruoꝛ persecutionis nō conversationis pudoꝛ: inuexit? Uel solē dicit zelū iuſticie: quo accendit et accingit aduersus malignātes/dicēs deo. Zelus domus tue comedit me. Et illud.
pſ. lxviij Tabescere me fecit zelus me⁹: q: oblitī sunt verba tua inipſ. cxviij imici mei. Illud quoꝙ. Defectio tenuit me: ꝓ petōib⁹ de
Ibidem relinquentibus legē tuā. Jteꝝ. Nōne qui oderūt de dñe oderā: & sup inimicos tuos tabescebā? Et illud sapiēcie cauſ. cxxxviij. te obſeruat. Filie (ait) tibi sunt: noli ostēdere letū vultū ad
eccli. vij. ipas: vt scz remiſſus & mollib⁹ & fugitātibus disciplinā: nō candoꝛē serenitatis: fz obscurū seueritatis exhibeat. Uel de coloꝛari a sole/est ignescere charitate fraterna: flere cū flentibus: cū infirmātib⁹ infirmari: vti ad scandala singuloꝛū. Uel sic. Sol iuſticie decoloꝛauit me ꝛpoꝛe: cuius amoꝛe languco. Ungue: iſte coloꝛis quedā exterminatio est & defectus
pſ. lxxvj in desiderio aie. Uſi et dicit. Memoꝛ fui dei et delectatus sum et exercitatus sum: et defecit ſpiritus meus. Ergo instar vrentis solis/desideriꝝ ardoꝛ: peregrinantem in coꝛpoꝛe decoloꝛat: dum vultui glorie inhiantem/impatiētem facit repulsam: et exercuciat amantem dilatio. Quis nostrum ita sancto amoꝛe ardet: vt desiderio videndi christum omnem coloꝛem ꝓsentis glorie leticieq̄ fastidiat et deponat
bie. xvij. illa ei ꝓphetica voce conrestans: et diem hominis nō de
pſ. lxxvj sideraui nu scis? Jtem cum sancto dauid. Remuit consolari anima mea: id est ꝓsentium bonoꝛum inani leticia despicit coloꝛari. Uel certe. Decoloꝛauit me sol: sui nimirum comparatione splendoris: dum appꝛopians illi: et eo me obscurā deprehendo: nigram inuenio: fedam despicio. Leterum alis quidem formosa sum: quid fuscam dicitis solis? Nos solis pulchritudini succumbentes? At sensui ꝓiori videtur magis assentire ea que sequuntur. Adijciēs siquidem.
Cant. ſ. Filij matris mee pugnauerunt contra me: persecutionem passa/se ꝥ aperte si significat. Sed hinc aliud sermonis ꝓncipiū oꝛdiemur: q̄m ſufficere hac vice possiunt que accepimus de gloria spōsi ecclesie dñi nostri ihesu christi/dono ipſius qui est deus benedictus in secula. Amen.

C De q̄rimonia ecclesie cōtra suos impugnatoꝛes: vel cōtra illos/qui impugnāt vnitatē fraternā. Sermo. xxix.

guli alteruṁ frātres? Quid ergo aſotis vos conturbare aut cōtristari possit: ſi intus bene estis & fraterna pace gaſ. Pe. ij. detis: Denicꝙ q̄s vobis nocere poterit (inq̄t) ſi boni emſ. coꝛ. xij latoꝛes fueritis? Uoluntatē emulamini charismata meliꝛa: vt bonos vos ꝓbetis emulatoꝛes. Charisma peroptimū/charitas est. Plane incōparabile quod nouę spōse celeſtis spōſus toties inculcare curabat: nūc q̄dē dicēs. Jn hoc cognoscent oēs q: mei estis discipuli ſi dilectionē habueritis
Job. xiij Ibidem adinuicē. nūc vero. Mādatū nouū do vobis vt diligatis inuicē: & hoc est ꝓceptū meū vt diligatis inuicē. itēq̄ oāo
Job. xvij. A nū eos fore ſicut ipſe et pater vnū sumus. C Et vide ſi non ipſe paulus: qui te ad charisinata meliꝛa inuitat: inter ceſ. Coꝛ. xiij. tera charitatē in ſummo ponit: siue cū fide & spe dicit eā esſe maioꝛē & supereminētem ſcientie: ſiue cū enumeratis pluſ. coꝛ. xij. ribꝰ/aut mirabilibus signe gratie donis: tandē ad superexcellētioꝛē viā nos mittit. Quod aliā ꝓfecto illā q̄ charitaſ. Coꝛ. xiij. tem diffiniens. Denicꝙ quidnā huic comparandum putemus: que ipſi ꝓferrur martyꝛio ac fidei transferenti mōres? Hoc igit est qđ dico. Pax vobis a vobis ſit: et omne quod extrinsecus minari videk: nō terreat: quia non nocet. Nā ecōtrario quicquid foris blādiri appareat: nulla est ꝓfecto cōſolatio: ſi intus (quod absit) ſeminarius discoꝛdie germinauerit. Ꝓꝛoinde dilectiſſimi pacē habete ad vos: & nolite ledere inuicem. Nō facto/nō verbo/non ſigno quelicumq̄: & ne quis forte exacerbatus & ꝓoccupatus a pufillanimitate ſpiritus et tempeſtate/deū interpellare cogatur aduersus eos qui se leſerint aut contriſtauerint: & ꝓoꝛrūpere in verbū graue contingat: filij matris mee pugnamatth. xv. uerunt ꝓra me. Sic em peccātes in frātres in christū peccaB retis/qui ait. Quod vni ex minimis meis feciſtis: mihi feciſtis. C Nec cauēdū a grauioꝛib⁹ tm offensis: verbi grāab agro cōuitio seu maledicto: a clādestino q̄s et venenato ſuſurrio. Non (inquam) ſufficit os custodire ab his et hiſimilib⁹: cauēda sunt & leuia. Si tm leue debeat dici quodcūq̄ in frātrē ꝑ tum ꝑferis voluntate ledēdi: cui hoc solo ſi ira ſceris illi: diuini reus iudicij teneaꝛis. Merito quidē. Nāq̄ tu leue putas: et ob hoc leuius ꝑcipitas: plerūq̄ aliusaliter accipit: tanꝙ homo vidēs in facie/et fm faciem iudicans/paratus feſtucā trabē ſuſpicari/et ſcintillā putare foꝛ. Coꝛ. xiij nacē. Nō em est oīm charitas illa que omnia credit. Ꝓniſ. Gen. viij. sunt aūt ſenſus hominis & cogitatiōes ad malū ꝓclius ſuſpicandū: q̄ ad bonū credendū: ꝓeſertim vbi diſciplina ſilentij necꝛet: q̄ in causa es: excuſare ꝓmittit: nec illū vulnus ſinſpitionis aperire qđ pariē: vt curek. Jta vāc ille: & moꝛ ſi clauſo & letali vulnere: intra semeipſum gemens: dū totus in ira & diſceptatiōe poſitus: nil aliud ſilēs versare in mēte poſſit: niſi iniuriā quā accepit. Nō pōt oꝛare: nō pōt legere: nō ſanctū aut ſpiritale aliqđ meditari. Et ita intercepto vitali ſpiritu: duꝛ ſuis deſtitutꝛ alimētis/vadit ad moꝛtē aīa: ꝓ quā christus moꝛtuus est: quid tu interim queſo animi habes? Quid oꝛatio tua aut opus quodcūq̄ interim feceris: ſapit tibi: cōtra quē nimirum christus anꝛie clamat de pectoꝛe frāris tui quē cōtriſtaſti: filius (inquiēs) matris mee pugnat cōtra me: & qui ſimul mecū dulces capiebat cibos: repleuit me amaritudine! C Qđ ſi dixeris illū nō taꝛ grauiter ꝓ tam leui causa debuiſſe turbari: Reſpondeo. Quāto leuioꝛ est: tāto a te leuius potuit nō cōmitti: q̄ ne ſcio quomodo leue dicas (vt iaꝛ ditī) quicq̄d amplius est q̄ irasci: cuꝛ vel hoc ipm obnoxiū esse iudicio ex oꝛe ipſius acceperis iudicia. Quid em? Tu ne leue diꝛeris in quo ofſendiſt christus: vnde ad dei iudiciū ꝓtrahi habes: cuꝛ hoꝛrendū fit incidere in manus dei viuentis? Tu ergo accepta foꝛte iniuria (quod quidē interdū nō accidere in his conuentibus difficile est) nō cōrimo moꝛe secularis/obliqua referre fratreꝛ reſpōſiōe feſtines: ſed neq̄ ſub ſpecie quaſi coꝛripiēdi vbo acuto & vrenti trāſfigere audeas: ſyllatemus aiam ꝓ qua christus affigi cruci dignatus est: nō grūnire/quaſi intercēdēdo nō labꝛis muſſitare/quaſi murmurādo: nō narē cōtrahere aut cachinnare/quaſi ſubſannādo: non frontem rugare/quaſi inuehendo aut comminādo. Sane cōmotio⁹ tua ibi moꝛiat⁹ vbi oꝛit: nec ꝓmittat exire q̄ moꝛtem
pſ. portat/ne perimat: vt dicere possis & tu cū ꝓpheta: turbat⁹ sum & nō ſum locutus. C Quoſdaꝫ altius intellexi ſentire
lxxvj. iſtud: quaſi de diabolo & angelis eius dictū: qui cū fuerint
B & ipſi filij hieruſalē illius/que ſurſum est mater nostra: ex quo lapſi ſunt: nō ceſſant ſoꝛe oīē ſuā eccleſiam impugnare. Sed neq̄ cōtendo ſi quis vſurper. Noc eriā in bonā ſignificatione fm q̄ ſpirituales q̄ ſunt in eccleſia: aduerſus carnales frātres ſuos dimicāt in gladio ſpiritus: q̄ est verbū dei: vulnerātes eos ad ſalutem: atq̄ ad ſpūalia iſtiuſmodi
ephe. vj. impugnationib⁹ ꝓuehentes. Utinā coꝛripiat me iuſtus
pſ. cxl. in miſericoꝛdia & increpet me: percutiēs & ſanās: occidens
Deu. et viuificās: quo audeā & ego dicere: viuo aūt iā nō ego: vi
xxxij. uit vero in me ch̄ſtus. Esto (inq̄t) cōſentiens aduerſario
Bal. iij. tuo dum es cū eo in via: ne tradat te iudici: & iudex toꝛtoꝛi.
Mat. v Bonus aduerſarius: cui ſi conſentiens ero: nō erit vnde aut iudex me calūnieꝛ: aut toꝛtoꝛ. Ego ꝓfecto ſi quos vestrū aliqn̄ ꝓ hmōi cōtriſtani: nō me peniter. Cōtriſtari em ſunt ad ſalutē. Et quidē nescio id me feciſſe vnq̄ absq̄ mea q̄ magna triſticia & fm illud: Mulier cū parit triſticiā
Job. xvj haber. Sed absit vt iā meminerim ꝓſſure: & tenēs fructum dolꝰis mei: dū perinde videā christū formatū in ſobole. Nescio aūt quo eriā teneꝛius mihi aſtringi ſumꝛ: q̄ poſt increpatoꝛia: & ꝓ increpatoꝛia tandē cōualuerunt de infirmitate: q̄ & fortes ab initio pumāleꝛit: nō indigētes iſtiuſmodi medicamento. C Ergo in hūc ſenſum potuit ecclēa ſeu
E aia diligēs deum dicere: q̄ decoloꝛauit eam ſol: mitten do
scz & armādo de filijs matris ei⁹: q̄ eā saluberiter expugnaret: & capriuā ducerent ad christū fidem amoꝛemq̄ ipſius: multis vtiq̄ conſtat ſagittis illis: de quib⁹ ſcriptū est. Sagitte
pſ. cxix. potēris acute. Et itē. Sagitte me infixe sunt mihi. Jdeoq̄
pſ. xxxvij ſequiſ et ait: q̄m nō est ſanitas in carne mea. vt ſua aīmā
mat. xxv. ſanio: perinde foꝛtio: q̄ facꝰ dicat: Spūs quidē ꝓpꝛtus
vj. est: caro aūt infirma. Et cū apl̄o. Oū em infirmoꝛ: tūc poij. coꝛ. xij tens sum et foꝛtis. Uides q: carnis infirmitas robur ſpiritui augeat: & subminiſtret vires: Jta ecōtrario noueris carnis foꝛtitudinē/debilitare ſpūs operari. Et qđ mirū ſi hoſte debilitato/tu foꝛtioꝛ efficeris? Niſi foꝛte illā tibi inſanissime ducas amici: que non ceſſat cōcupiſcere aduerſus
Gal. v. ſpiritū. Uide ergo ſi nō ꝓudenter ſagittari & impugnari
pſ. cxviij F. ſalub: iter poſtulat ſanctus cum dicit in oꝛatione. Confige timoꝛe tuo carnes meas. C Optima timoꝛ: iſte ſagitta: qui configit et interficit carnis deſideria vt ſpiritus ſaluus ſit. Sed et qui caſtigat coꝛpus ſuum: & in ſeruitutem redigit: nonne is tibi videtur etiam mamum contra ſe pugnantis ipſe iuuare? Est et ſagitta ſermo dei viuus & efficax et pene
Heb. iiij trabilio: omni gladio ancipiti. De quo ſaluatoꝛ. Non veni (inquit) pacem mittere: ſed gladium. Est etiam ſagitta
mat. x. electa amoꝛ: christi: que marie aīam non modo confixit: ſed etiam pertranſiuit: vt nullam in pectoꝛe virginali particulam vacuam amoꝛe relinqueret: ſed toto coꝛe: totaq̄ anima: totaq̄ virtute diligeret: et esſet gratia plena. Aut certe pertranſiuit eam: vt veniret vſq̄ ad nos: et de plenitudine illa omnes acciperemus: et fieret mater charitatis: cuius pater est charitas deus: qui riens et in ſole ponens
B tabernaculū eius: vt ſcriptura impleret q̄ dicit. C Dedi te
eſa. xlix. in lucē gentiū: vt ſis ſalus mea vſq̄ ad extremū terre. Hoc em implerū est p Mariā: que in carne viſibilē edidit: que inuiſibilē nec de carne: nec cū carne ſuſcepit. Et illa quidē in tota ſe: grāde et ſuaue amoꝛis vulnus accepit: ego vero me felicē putauerim/ſi ſumma ſaltē quaſi cuſpide huius gladij pūgi interdū me ſenſero: vt vl modico accepto amoris vulnere/dicat etiam aſa mea. Vulnerata charitate ego
D ſum. Quis mihi tribuet in hūc modū non modo vulnerari: ſed & expugnari oīno vſq̄ ad exterminiē coloꝛis & calꝛis illius qui militat aduerſus aiam? C Si exprobauerint filie huius ſeculi illi aie que hmōi est/dicentes palli dā et ſine coloꝛe esſe: nōne tibi cōgrue poſſe reſpōdere videbik. Nolite me cōſiderare q̄ fuſca ſum: q: decoloꝛauit me ſol: Et ſi ſe ad hoc meminerit peruenisse ad hoꝛtationibus

Universidad de Deusto
Biblioteca

seu increpationibus aliquoꝝ seruoꝝ dei emulantiũ eã dei emulatiõe: nõne cõsequẽter veraciterꝙ inferre poterit: q: filij matris mee pugnauerũt contra me? Erit ergo sensus (iuxta qõ dictũ est) vt ecclesia seu studiosa queuis aia id loquat/nõ quasi gemẽs aut cõquerẽs: sed quasi gaudens et gratias agẽs: insupꝛ & gloriãs/ꝙ nosceꝛ & amoꝛe xpi dis/cipla fit fusca seu decolo: eẽ & dicꝛ: atꝙ hocꝑm ascribat nõ sue industrie: sed gratie & mie pꝛeueniẽtis se & mittẽtis ad se. Nã quõ crederet sine ꝓdicãte? Quomõ aũt ꝓdicarẽt/ni si mitterentur? Filios matris sue cõtra se pugnasse memo/rat nõ vt irata: sꝛ vt nõ ingrata. Vñ et sequitur. Posuerũt me custodẽ in vineis. Quod verbũ vtiqꝫ si spũaliter exami/nes: puto nil in se ꝗmonie/aut rscotis habere videbis: sꝛ magis fauoꝛabile aliq̃ redolere. Verũ ad id contingẽdũ pꝛius sane ꝙ manũ apponere audeamus (locus em̃ scrũs est) cõciliandus est nobis solitis ꝓcibus/et sic cõsultandus ille spũs qui scrutat alta dei: aut certe vnigenitus qui est in sinu patris sponsus ecclesie iesus xps dns noster: q̃ est super omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ Qualiter populi fidelium/seu anime electoꝝ per vineas significantur: quarũ ecclesia custos dicitur: & de ꝓdentia carnis que est mora. Sermo. xxx.

Rom. x.

Lañ. s.

Posuerunt me custodẽ in vineis. Quis? Tui ne illi oppugnatoꝛes quos ꝓxime memoꝛasti? Audite & intelligite si nõ se ab illis ꝑpis fatek ista ꝓmotãa q̃bus & passam. Nec mirum m̃: siquidẽ fuerit causa pugnãdi inꝛẽtio coꝛrigẽdi. Nã q̃s nesciat multos amicabiliter vtiliterꝙ multotiens oppugnatos: ꝙ multos quotidie experimur ꝑpis impugnationib⁹ ꝓlatoꝝ ad melioꝛa ꝓficere: puerꝝ ad altioꝛa? Ergo illud potius demõstrem⁹ si possim⁹: quẽ admodũ aduersus ecclesiã pugnatũ sit a filijs matris sue/ et hostili animo/et damno vtili. Jd em̃ iocundius: cũ qui nocere intendunt: pꝛosunt & nolẽtes. Utrũqꝫ vero sensum tenere supio: interptatio: qñiquidẽ nõ defuerũt et q̃ bñ/et qui male emularẽtur eã diuersa intẽtione pugnãtes: fyrri ꝙ ꝓfuerũt. Jmmantũ deniqꝫ se ꝓfecisse ex his: q̃ ab emu/lis passa est: glo:iak: vt ꝙ vna vinea: quã sibi abstulisse viſ/ sum⁹: sup multas se gaudeat cõstituta. Hoc mihi (inqꝫt) ꝓ/ stitere pugnãdo cõtra me & cõtra vineã meã: q̃ dicũ est ina/ nite/exinanite vsqꝫ ad fundamẽtũ in ea: vt vna pluribus cõmutarim. Hoc ꝗppe est qõ infert: vineã meã nõ custodi/ ui: tanꝙ causam subiungẽs vnde hoc illi cõtigerit: vt non in vna iã: sꝛ in plurib⁹ custos posita sit. ¶ Et littera quidẽ sic est. Sed si eã simpliciter sequimur: cõtenti eo solo qõ so/ nare in superficie illa videk: putabim⁹ nos legere in scriptu/ ra scã de his vineis coꝛpoꝛeis & terrenis: qs quotidie cer/ nim⁹ de roꝛe celi: & de pinguedine terre accipere vñ fundũt vinũ in quo est luxuria: & sic nihil nõ dico dñi spõse dignũ: sed nec cuiuis ceterarũ cõgruũ q̃d de tã scta et diuina scri/ ptura attuliſſe videbimur. Que em̃ cõueniẽtia spõsis & cu/ stodie vinearũ? Sed et si cõuenire putek: vñ docebim⁹ fuis/ se aliqñ ecclam istiusmodi deputatã officio? Nũquid de vi/ neis cura est deo? ¶ Si aũt spũali sensu vineas ecclesias: id est fideles interpꝛetamur populos: iuxta ꝓphete sen/ sum dicentis: Vinea dñi sabaoth dom⁹ isrl est. incipiet fo/ tassis elucere nobis/quõ spõse minime indignũ sit fieri cu/ stodẽ in vineis. Puto quidẽ ꝙ et nõ parua insup & in hoc ipso apparebit ꝓfectus: si q̃s diligẽtius curet aduertere quantũ vbiqꝫ ꝑ orbẽ in hmõi vineas dilatauerit termi/ nos suos/a die illa qua hierosolymis/a filijs matris sue ex/ pugnata est et exturbata: vna cum prima illa sua nouel/ la plãtatione: multitudinẽ dico credentiũ quoꝝ legik fuisse coꝛ vnũ & aia vna. Et ipa est: quã mõ fatek se minime custo/ disse: sꝛ nõ ad inspiciẽdã sibi. ¶ Nec em̃ ita ide cuulsa in psecutione fuit: vt nõ alibi plãtarek: atꝙ alijs locarek agricolis: qui reddant fructus eius tempoꝛibus suis. Non ꝓcul/ sus nõ periit: sed migrauit etiã: creuit et dilatata est: tanꝙ cui benedixit dñs. Deniqꝫ leua oculos tuos et vide: si non operuit mõtes vmbra eius: et arbusta eius cedros dei. Si nõ extendit palmites suos vsqꝫ ad mare: et vsqꝫ ad flumẽ ꝓpagines eius. Nec mirũ: dei em̃ edificatio est: dei agri/ cultura est. Ipse fecundat: ipse ꝓpagat: ipe putat & pur/ gat eã vt fructũ plus afferat. Quando nempe sua destitue/ rer cura vel opera: quã plantauit dextera eius? Non plane habenda neglectui: in qua apostoli palmites: dñs viꝛis: et pater eius agricola est. Jn fide plantata: in charita/ te mittit radices: defossa sarculo disciplineꝫ sterco:ata pe/ nitentium lachꝛymis: rigata predicantium verbis: & sic sa/ ne exuberans vino in quo est leticia: sed non luxuria: vino totius suauitatis: nullius libidinis. Hoc certe vinum leti/ ficat coꝛ hominis: hoc constat & angelos bibere cũ leticia.

¶ Deniqꝫ gaudent in conuersione et penitentia peccatoꝝ: salutem hominũ sitientes: lachꝛyme penitentium vi/ num coꝛ: ꝙ in illis vite odoꝛ: sapoꝛ: gratie sꝛ: indulgentie gustus: reconciliationis iocunditas: sanitas redeuntis in/ nocentie: serenate suauitas conscientie. Ergo ex illa vna vi/ nea: quaꝝ seue persecutionis visa est deleuisse tempestas: quãte in vniuersa terra ꝓpagare refloꝛuerunt? Et in his omnibus custos posita sponsa est: vt nõ cõtristetur ꝙ pri/ mã vineam non custodiuit. Consolare filia syon si cecitas ex parte contigit in israel: q̃d tu ꝑis? Mirare mysteriuꝫ: et noli plangere detrimentũ. Dilata sinum: et collige pleni/ tudinem gentiuꝫ. Dic ciuitatibus iude. Vobis oportebat primum loqui verbum dei: sed qm̃ repulistis illud: et indi/ gnos vos iudicastis eterne vite: ecce conuertimur ad gen/ tes. Moyſi sane oblatum est a deo: si preuaricatoꝛem po/ pulum vellet dimittere: et diuine exponere vltioni: ipsum quidẽ fieri posse in gentem magnam: sed ille renuit. Qua/ re? Ob ninium ꝓfecto dilectionem: qua illi fortiter deuin/ ctus populo renebak: et qm̃ non requirebat que sua sunt: sed dei honoꝛem: et nõ quod sibi vile foꝛet: sed q̃ multis. Et ille quidẽ sic. ¶ Ego autẽ consilio secretioꝛi puto hoc munus diuinius ꝓ sui magnitudine seruatum sponse: vt ipsa potius & non moyses mitteretur in gentes magnã. Nõ enim oportebat amicũ sponsi ꝓcerpere spõse benedi/ ctionem: et propterea non quidem moyses: sed noua spon/ sa/cui dicitur. Jte in mundum vniuersum: predicate euan/ gelium omni creature. Ipsa (inquã) ꝓcessus missa est in gẽ/ tem magnã. Num in maioꝛem potuit q̃ in vniuersitatem? Et facile vniuersitas cessit portanti pacem: gratiam offe/ rẽti. Sed nõ sicut gratia: ita & lex. q̃ dissimilis vultu ad om/ nem conscientiã se offerunt suauitas huius/& illi⁹ austeri/ tas. Quis sane ex equo respiciat condemnantem et conso/ lantem: reposcentem et ignoscentem: plectentem et ample/ ctentem? Non pari profecto acceptabitur voto vmbra et luxꝛ: ira et pax: iudicium et misericoꝛdia: figura et veritas: virga & hereditas: frenũ et oscula. ¶ Blaues deniqꝫ moy/ si manus testibus aaron & vꝛ. Blaue legis iugum testibus ipsis apostolis: q̃ hoc & sibi et patribus importabile clami/ tant. Blaue iugũ et vile ꝓmium: nã terra est in ꝓmissio/ ne. Pro huiusmodi non est moyses missus in gentem ma/ gnam. Verum tu mater ecclesia: promissionem habens vi/ re que nũc est/et future: facile in duplici gratia obtines ab vniuersis te recipi: et propter iugũ suaue & propter regnũ sublime. Pulsa de ciuitate: ab vniuersitate exciperis: dum sic ꝓuocar quod ꝓmittis: vt quod imponis non terꝛeat. Quid adhuc vnius vinee plangis damnum: quod tanto tibi fenoꝛe compensatum est? Pro eo ꝙ fuisti derelicta/et odio habita: et nõ fuit qui per te trãsiret: ponaꝛ te (inqꝫt) in superbiã seculoꝝ: gaudiũ in generatiõe & generationẽ: et fuge lac gentiuꝫ: & mamilla regum lactaberis: et scies q: ego dns saluas te: et redemptoꝛ tuus fortis iacob. Ta/ li itaqꝫ modo dicit se sponsa posita custodem in vineis: et q: vineam suã non custodiuit. ¶ Ego loci hui⁹ occasiõe/ meipm̃ reprehendere soleo: ꝙ animarũ susceperim curas: qui meã non sufficerẽ custodire: vineas animas interpre/ tans. Hõ si probas & tu hanc nostrã interpretationem: vi/ de etiã consequenter an recte quoqꝫ dicamus fidem/vitẽ

virtutes/palmites: botrꝝ/opus: deuotionez/vinũ. Siqui/
dem nec palmes absq; vite: nec virtus sine fide aliquid est
Heb. xi. Ro. xiiij Sine fide em̃ impossibile est placere deo: foꝛtasse & displi/
cere necesse erit. Deniqꝫ ome qõ nõ est ex fide: peccatũ est.
Hoc ergo cõsiderare oportuit illos: q̃ me posuerũt custo/
dem in vineis: si videlz propriam custodissem. At quanto
ꝛpe inculta iacuit & deserta: redacta in solitudinem? Pro:
sus defecerat vinũ ex ea: nisi refactis pre sterilitate fidei/vir/
tutũ palmitib⁹. Erat fides: sed mo:tua. Quõ em̃ nõ mo:/
tua sine operib⁹? Et id quidem in seculari vita. Cererũ cõ/
uersus ad dñm: meliusque cepi fateoꝛ: custodire: nõ tamẽ
psal. cxxvj. pꝛout oporuit. Et quis nempe ad hoc idoneus? Nec san/
ctus ꝓpheta qui ait: Nisi dns custodierit ciuitatez: frustra
vigilat qui custodit eã. Quãtis etiã nunc memini me pare
re insidijs illius/q̃ sagittat in occultis immaculatũ? Quã/
tum nobis o vinea mea furtiuis sub:ꝛptũ est machinamẽ
tis: eo ipso ꝛpe quo vigilantius intendere cepim⁹ cure et
custodie nostri. Quot & quales pio:ũ borros operuꝫ aut
prefocauit ira: aut tulit iactãtia: aut fedauit inanis glo:ia?
Quanta ab illecebꝛa gule: quãta ab accidie spũ: quanta a
pusillanimitate spũs & tempestate sustinimus? Sic eraꝫ: &
nihilominꝰ m̃ posuerũt me custodẽ in vineis: nõ cõsideꝛã/
tes quid de mea ego facerem vel fecissem: nec audiẽtes ar/
ſ. tim. iij. A guentez magistrũ ac dicentẽ. Si q̃s domui sue preesse ne/
scit: quõ ecclesie dei diligẽtiã habebit? ¶ Miroꝛ: audaciã
plurimoꝝ: quos videmus de suis vineis nõ colligere nisi
spinas & tribulos: vineis m̃ dñicis etiã se ingerere nõ ve/
reri. Jfures sunt & latrones: non custodes: neqꝫ cultoꝛes.
Hoc illis. Ue aũt mihi etiã nũc a periculo vinee mee: imo
magis nũc quãdo plurib⁹ intentus: minus circa vnã dili/
gens/minusq; solicitus fieri cogoꝛ. Nec sepem circũdare:
põ. lxxix. nec to:cular fodere i ea licet. Heu destructa est maceria ei⁹
et vindemiant eã oẽs qui pretergrediunt viã. Patet expo
sita tristicie iracũdie atqꝫ impatientie peruia. Demoliunt
eam sedule quedã vulpecule instantiũ necessitatũ. Jrrum
punt vndiqꝫ anxietates: suspitiones: solicitudines. Turbe
disco:dantiũ: causarum molestie: rara hoꝛa desunt. Nõ est
ꝓhibendi facultas: nõ copia declinãdi: sed nec oꝛandi spa
cium. Quo imbꝛe lachꝛymarũ ꝓfundere sufficiã sterilita/
tem anime mee: vinee mee volui dicere: sed de psalmo sic
incidit ꝓpter vsum: & sensus idem est. Nec piget erroꝛis q̃
admonet similitudinis: qi nõ de vinea ferno est: sꝛ de aia.
Ergo aia cogitetur: cũ vinea legitur. Siquidem sub hui⁹
specie/& noie illius sterilitas deploꝛatur. Quibus ergo la
chꝛymis rigabo sterilitates vinee mee? Oẽs palmites ei⁹
aruerunt pre inopia. Jacent sine fructu: eo ꝙ nõ habeant
humoꝛez. Jesu bone quos fasciculos sarmentoꝝ ex eis in
no quotidie sacrificio vstio cõtriti coꝛdis mei te reste ab/
ꝓ. l. sumit? Sit obsecro sacrificium tibi spũs cõtribulatus: coꝛ
B contritũ & humiliatũ deus ne despicias. ¶ Et ego quidẽ
sic ꝙ impfecto meo/trahoꝫ ad me capitulũ presens. Perfe
ctus aũt ois erit: qui aks dicere poterit vineã meã nõ custo
diui: illo videlz sensu quo saluato: loquitur in euangelio.
Mat. x. Qui perdiderit animã suã ꝓpter me: inueniet eã. Jdo/
neus plane et dignus qui ponak custos in vineis: quem
ꝓprie cura vinee a cõmissarũ diligentia/& solicitudine nõ
impedit aut retardat. Dum non querit que sua sunt: neqꝫ
quod sibi vile est: sed q̃ multis. Propterea sane perꝛo cu
ra ista credita est in tam multis vineis que erant de circũ/
Cu. xxij. cisione: q: homo paratus erat & in carcerem & in moꝛtem
ire: ꝙsqꝫadeo sue vinee. i. sue anime non detinebak amoꝛe:
quo minus cure intẽderet creditarũ. Merito & paulo in/
ter gentes tam ingens silua credita est vinearũ: ꝙ & ipe in
Act. xxj. solum alligari: sed & moꝛi in hierlm paratus fuerit ꝓpter
nomen dñi Jesu christi. Deniqꝫ nihil hoꝛ: vereoꝛ (inquit)
nec facio aiam̃ meã preciosioꝛez ꝙ me. Optim⁹ estima/
toꝛ rerũ: qui nil suoꝝ sibi ꝓferendũ existimet. Et multi
saluti ꝓprie, modicam vilissimaq̃ pecuniã ꝓtulerunt.
Paulus nec aiam̃. Non (inquit) facio eam preciosioꝛez
q̃ me. Ergo differentiã facis inter te & aiam̃ tuã. Pꝛudẽ/
ter quidem tu tibi pluris es: q̃ quidquis tuũ. ¶ Sed quõ
non tua aia tu? Arbitroꝛ ꝙ qꝛ paulus iam tunc in spiritu
ambularet: & mente cõsentiret legi dei qm̃ bona est: idcir/
co hanc ipsam mentem suã/tanꝙ principale ac supremuꝫ
Ro. vij. quiddã sui: dignũ duxerit suimer portuo: q̃ sue cuiuspiaꝫ
rei nomine designare: reliquũ vo quod constat nature esse
inferioꝛis: et inferioꝛi perinde vilioꝛiq̃ essentie (qõ est coꝛ
pus) inhererem nõ modo officio vilificandi ac sensifican/
di: sed & fouendi nutriẽdiq̃ desiderio: hoc (inquã) sensua
le atqꝫ carnale appellatiõe sui homo spiritualis indignũ
iudicans inter sua magis censuit deputandũ: ꝙ se perso/
naliter exprimendũ per illud: Cum me dico (inquit) excel
lentius quod in me est: in quo et sto per gratiã dei/id est
mentem rationeꝫq; intellige. Cum loquoꝛ aiam meã. hoc
inferius accipe qõ carni animãde vides accõmodarũ: etiã
et iunctũ in concupiscentia. Jd me fuisse quidem: sed iam
Ro. viij. Bal. lij. nõ esse/agnosco: q: nõ sim carnem adhuc ambulo: sed sm
spiritum. Viuo ego iam nõ ego: viuit vero in me christus.
Secũdũ mentem ego: sm carnem nõ ego. Quid em̃ si car
naliter etiã nunc aiã cõcupiscir? Jam nõ ego opeꝛo: illud
Ro. vij. sed qõ habitat in me: peccatũ. Et ideo nõ me quidẽ: sꝛ ra/
men meũ diꝛerim qõ in me carnaliter sapit: ideꝫ nõ aliud
ꝙ ipsam aiam̃. Reuera em̃ anime portio est/carnalis af/
fectio eius: & vita quã administrat coꝛpoꝛi. Hanc ergo ani
mam suã paulus spernebat ꝓ se: paratus ꝓ dño nõ so/
lum alligari: sed moꝛi in hierusalem: & sic perdere aiam̃
suam iuxta consiliũ dñi. Tu quoqꝫ si propriam deseras vo
luntatem: si coꝛporis voluptatibus perfecte renuncies: si
carnem tuã crucifigas cum vitijs & concupiscentijs: sed et
moꝛtifices membra tua que sunt super terrã: ꝓbabis te
pauli imitatoꝛem: qui non facies aiam̃ tuã pretiosioꝛem
teipso: ꝓbabis & christi discipulũ etiã illam perdendo sa
luãtem. Et quidẽ prudentius eam perdis vt custodias: q̃
mat. xvj. custodis vt perdas. Nam qui voluerit aiam̃ suã saluam
facere perdet eã. ¶ Quid hic vos diciꝛis obseruato:es ci
borum: morum negligentoꝛes: Hippocrates & sequaces ei⁹/
docent animas saluas facere in hoc mundo: christus & ei⁹
discipuli perdere. Quem nãvos e duob⁹ sequi magistrũ eli
gitis? Ut manifestũ se facit q̃ sic disputat: Bõ oculis: hoc ca/
piti: et illud pectoꝛi vel stomacho nocet. Pꝛofecto vnus/
quisqꝫ quod a suo magistro didicit: hoc in mediũ pꝛofert.
Num in euangelio legisti has differentias: aut in prophe
tis: aut in litteris apostoloꝝ? Caro et sanguis ꝓ certo re
uelauit tibi hanc sapientiam: nõ spiritus patris. Est enim
carnis hec sapientia. Sed audi quid de ipsa nostri medici
Ro. viij sentiant. Sapientia (inquit) carnis/moꝛis est. Jrem. Sa
Jbidem pientia carnis inimica est deo. Num hippocratis seu ga/
lieni sententiam: aut certe de schola epicuri debui ꝓpo/
nere vobis? Christi sum discipulus: xpi discipulis loquoꝛ.
Ego si peregrinum dogma induxeroꝛ: ipse peccani. Epicu
rus atqꝫ hippocrates coꝛporis alter voluptatem: alter bo
nam habitudinem ꝓfert: aneus magister vtriusqꝫ rei cõ/
tempnum ꝓdicat. Anime in coꝛpoꝛe vitam: quaꝫ summo
studio isse vnde sustentet. ille vnde & delectet: inquirit atqꝫ
inquirere docet: saluato: monet & perdere. ¶ Quid enim
tibi aliud de xpi auditoꝛio sonuit: cũ pauloante clamanꝫ
est: qui amat aiam̃ suam perdit eam? Perdet eam dixit:
siue ponendo vt martyꝛ: siue affligendo vt penitẽs. Quã/
ꝙ genus martyꝛij est: spiritu facta carnis moꝛtificare: illo
nimirũ quo membꝛa cedunt ferroꝛ: hoꝛroꝛe quidẽs mitius
sed diuturnitate molestius. Videsne hac sententia magi/
stri mei/carnis sapientiã condemnari: per quã vtiqꝫ aut in
luxũ voluptatis diffluitur: aut ipsa quoqꝫ bona valitudo
coꝛporis vltra ꝙ oporteat: ap perit? Deniqꝫ & vera sapien/
tia in voluptates nõ effluat: audisti ꝓfecto a sapiente: ne
Job. xx. viij. inueniri quidẽ hanc in terra suauiter viuentiũ. Qui aut
inuenit dicit: Sup salutem & oẽm pulchꝛitudinem/dilexi
Sap. vij sapientiã. Si sup salutem & pulchꝛitudinem: quãꝛo magis
sup voluptatez & turpitudinem? Quid vero ꝑdest tempe

Universidad de Deusto
Biblioteca

rare a voluptatibus: ⁊ in vestigandis diuersitatibus complexionum: ciboꝝq; varietatibus exquirendis: quotidiana expendere curā. Legumina (inquit) vētosa sunt: caseus stomachū grauat: lac capiti nocet: potū aque nō sustinet pectus: caules nutriunt melancholiā: cholerā parit accendūt: pisces de stagno aut de lutosa aqua mee penit⁹ cōplexioni nō cōgruūt. Quale est hoc vt in toris fluuijs/agris/hortis/cellarijs ve reperiri vix possit qđ comedas? ¶ Pura te quelo monachū esse nō medicū: nec de cōplexione iudicandū: sed de ꝓfessione. Parce obsecro ꝑ: imū quidē quieti tue: parce deide labori ministrātiū: parce gratamini dom⁹: parce ꝓscientie. Cōscientie dico/nō tue sed alterius: illius videlz q̄ ꝑpe sedēs: ⁊ edens qđ tibi apponit: de tuo singulari ieiunio murmurat. Scādalo q̄ppe est ei: aut tua odiosa superstitio: aut duricia: quā forte putat illius q̄ tibi habet ꝓuidere. Scandalizat⁹ inquā in tua singularitate frater iudicans te superstitiosum tanq̄ superflua querentē: aut certe me durū causans: q̄ nō ꝓquirā victui tuo necessaria. ¶ Frustra tibi qđā blādiūt de exēplo pauli hortātis discipulū nō bibere aquā: sed modico vti vino ꝓpter stomachū/⁊ frequentes suas infirmitates. Qui attendere debent ꝑimū quidē apli non minime sibi ꝑpti rem istiusmodi suadere: ⁊ nec discipulū eque exposcere sibi. Deinde nō monacho hoc intimari: ⁊ epo: cuius vita tenere adhuc/⁊ nascenti ecclesie pnecessaria esset. Timotheus hic erat. Da mihi alterū timotheū: ⁊ ego cibo cū si vis etiā iuro: ⁊ potu balsamo. Leterū tu tibimetipsi dispensas miserrus tui. Suspecta est mihi fateo: tua ipius in re dispensatio: ⁊ vereo: tibi illud sub tegmine ⁊ noie discretiōis a carnis prudentia. Jd te saltem volo admonitū esse: vt si tibi ita auctoritas apostoli placet de bibendo vino modico: qđ ille adsumpserit nō ꝓtermittas. Et de hoc satis. Sed reuertamur ad sponsam: et discamus ab ea vineas ꝓpias vtiliter nos custodire: ꝑsertim nos qui videmur deputati custodes in vineis sponsi ecclesie Jesu christi dñi nostri: qui est super omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ De excellentia diuine visiōis: ⁊ qualiter in ꝓsenti nō sinit viros gustus diuine ꝓsentie variantur ꝓ: varijs animi desideriis. Sermo. xxxi.

Dicta mihi quē diligit aia mea: vbi pascas: vbi cubes in meridie. Studiosis mentib⁹ verbū sponsus frequenter apparet: ⁊ nō sub vna specie. Quid ita? Profecto q̄m nondū videt sicuti est. Nempe illa visio stat: q: forma stat⁊ tunc videt. Est em̄ nec vlla capit ex eo qđ est fuit vel erit: mutationem. Tolle nēpe fuit ⁊ erit: vñ iam trāsmutatio aut vicissitudinis obūbratio? At quicqđ veniens ex eo qđ fuit: nō cessat tēdere in id qđ erit: trāsitus sane habet ꝑfectū: sed oīno nō est. Nam quō est quod nunc̄ in eodem statu permanet? Solū ꝓinde vere est: qđ nec a fuit ꝓciditur; nec ab erit expūgitur: ⁊ solū atq; inexpugnabile remanet ei est/⁊ manet qđ est. Nec fuit sane tollit illi/esse ab eterno: nec erit esse in eternū: ac per hoc sibi vēdicat verum esse. i. increabile/interminabile/inuariabile. Cū igitur ipse qui sic est: immo qui nō sic aut sic est: videt sicuti est: stat vt dixi illa visio: q: nulla eē interpolat vicissitudo. ¶ Et tunc ille de euangelio vnus: oibus qui sic vident: denarius reddit in vna specie que offert. Nam ⁊ qđ apparet vt inuariabile in se est: ita inuariabiliter inuītib⁹ ꝓsto est: ⁊ qđ apparet: nil videre desiderabili⁹ volūt: nil pūt delectabili⁹. Qđ ergo illa vel fastidiet auiditas: vel se subtrahet suauitas: vel fraudabit vitas: vel deficiet eternitas. Qđ si in eternū etendit videndi copia/pariter ⁊ voluptas: quō nō plena felicitas? Nil quippe aut deest iā semper videntibus: aut superest semper volentib⁹. At talis visio nō est vite ꝓsentis: sed in nouissimis reseruant: his dūtaxat qui dicere possunt. Scimus q: cū apparuerit similes ei erimus: q: videbim⁹ eū sicuti est. Et nunc quidem apparet quibus vult: sed sicuti vult: nō sicuti est. ¶ Non sapiens: nō sanctus: nō ꝓpheta videre illum sicut est: potest aut potuit in corpore hoc mortali: poterit aūt in immortali: qui dignus habebit. Jtaq; videt ⁊ hic: sed sicut videntur ipsi: ⁊ nō sicuti est. Nā neq; hoc luminare magnū (solem loquor: istū quē quotidie vides) vidisti th aliquādo sicuti est: sed tm̄ sicut illuminat: verbi causa: aerem/montē/parietem. Dō nec ipm quidem aliquatenus posse: si nō aliqua ex parte/ipm lumē corporis tui/ꝓ sui ingenita serenitate ⁊ ꝓspicuitate celesti lumini simile esset. Non deniq; alterū membrū corpꝰ capax est luminis/ob'mnlā vtiq; dissimilitudinem. Sed nec ipse oculus: cū turbatus fuerit: lumini ꝓpinquabit: nimirū ob amissam similitudinē. Qui ergo turbatus/nullatenus serenū solem videt ꝓpter dissimilitudinē: serenus aliquatenꝰ videt ꝓpter nōnullā similitudinē. Profecto si pari ꝓlus puritate vigeret: videret oīno in offensa facie eū sicuti est: ꝓpter oīmodā similitudinē. Jta ⁊ solem iusticie illū q̄ illuminat oēm hoiem venientem in hunc mundū: videre in hoc mūdo sicut illuminat illuminatus pōt: tanq̄ iam in aliquo similis: sicuti est oīno nō pōt: tanq̄ nondū ꝑfecte similis. Proꝓterea dicit. Accedite ad eū ⁊ illuminamini: ⁊ facies vestre nō cōfundētur. ¶ Jta sane: sed si quantū satis est: illuminamur: vt revelata facie speculātes gloriā dei: in eandem imaginē trāsformemur de claritate in claritatē tanq̄ a dñi spū. Ergo accedendū ad eū: nō irruendū: ne irreuerēs scrutator⁊ maiestatis oppⁱmat⁊ a gloria. Ne locis sane accedendū: ꝙ claritatibus/ipsisq; non corporeis: sed spiritalib⁹ tanq̄ a dñi spiritu. A dñi plane ⁊ nō a nro: q̄uis in nostro. Qui itaq; clarior: ille ꝓpinquior: esse aūt clarissimū/puenisse est. Porro iam ꝓsentib⁹ nō aliud est videre sicuti est: q̄ esse sicuti est: ⁊ aliqua dissimilitudine nō cōfundi. Sed id tūc vt dixi. Interim vo tanta hec formarū varietas atq; numerositas specierū in rebus ꝓditis: q̄d nisi quidā sunt radij deitatis mōstrantes quidē q: vere sit a quo sunt: nō tn̄ qđ sit ꝓprius diffinientes? Jtaq; de ipso vides: sed nō ipm. Cū autē de eo quē nō vides: ceteram vides: scis indubitanter existere quē oportet inquirere: vt inquirēdo nō fraudet gratia: negligentē ignorantia nō excuset. Verū hoc genus videndi cōmune. Jn promptu em̄ est iuxta apostolū/ oīmo vtenti ratione: inuisibilia dei ꝑ ea q̄ facta sunt: intellecta cōspicere. ¶ Alius ꝑculdubio ille modus: quo quondā patrib⁹ crebra illa atq; ambitiosa diuine ꝓsentie familiaritas dignāter indulta est: q̄ q̄ nec ipis sicuti est: sed sicut dignata est. Nec vno oīb⁹ mō: sed vt ait apls: Multifarie multisq; modis: cū ipse in se sit vn⁹: dicente ipso ad israel: dñs deus tuus deus vn⁹ est. Et hec demōstratio nō quidē cōmunis: sed tamen forte ficta est animiruz exhibita ꝑ imagines exterius: secus apparentes seu voces sonantes. ¶ Sed est diuina inspectio eo differētior⁊ ab his quo interior⁊: cū ꝓ seipm dignatur inuisere deus animā querentē se: que tamen ad querendū toro se desiderio ⁊ amore deuouit. Et hoc signū istiusmodi aduētus eius/sicut ab eo qui expertus est edocemur. Jgnis ante ipsum ꝓcedet: et inflāmabit in circuitu eius inimicos eius. Oportet itaq; vt sancti desiderij ardor: ꝓueniat faciem eius ad oēm animā: ad quā est ipse venturus qui oēm cōsumat rubiginem vitioꝝ: ⁊ sic ꝓparet locū dño. Et tunc scit aia qm̄ iuxta est dñs: cum se senserit illo igne succensam: ⁊ dixerit cum ꝓphera: De excelso misit ignem in ossibus meis ⁊ erudiuit me. Et illud. Coaluit cor meum intra me: et in meditatione mea exardescet ignis. ¶ Tali anime suspirāti frequēter: immo sine intermissione oranti ⁊ afflictanti se ꝓ desiderio: cū interdū desideratus ille: qui ita querit: miseratus occurrit: puto illi de ꝓpria experientia cōueniret: vt dicat cum scō hieremia: Bonꝰ es dñe sperāt⁹ in te: anime querēti te. Sed ⁊ angelus eius: qui vnus est de socialib⁹ sponsi: in hoc ipsum deputatus minister ꝑfecto ⁊ arbiter secrete mutueq; salutationis: is inquā angelus quō tripudiat: quō collectat ⁊ cōdelectatur⁊ cōuersus ad dñm dicit. Gratias ago tibi domine maiestatis: quia desiderium cordis eius tribuisti ei:

et voluntate labioꝝ eius nō fraudasti eam: ipse est qui in omni loco sedulus quidā pedissequus anime nō cessat solicitare eā: ⁊ assiduis suggestionib⁹ monere dicens. Delectare in dño: ⁊ dabit tibi petitiones cordis tui. Et rursus Expecta dñm ⁊ custodi viā ei⁹. Jtem si motā fecerit expecta eum: q: veniēs veniet ⁊ nō tardabit. Ad dñm aūt: Sicut ceruus (inquit) desiderat ad fontes aquarū ita desiderat aia ista ad te de⁹. Desiderauit te in nocte: sed ⁊ spūs tu⁹ in precordijs eius de mane vigilauit ad te. Et iterū. Tota die expandit ad te manus suas. Dimitte illā q: clamat poste. Conuertere aliquātulū ⁊ deprecabilis esto sup eā. Respice de celo ⁊ vide ⁊ visita de solatā. Fidelis paranymphus qui mutui amoris cōscius: sed nō inuidus: nō suā querit: sed oīm gratiā. Discurrit medius inter dilectū et dilectam vota offerens: referens dona. Excitat istā: placat illū. Interdum quoq; (licet raro) repsentat eos pariter sibi: siue hanc rapiens: siue illū adducēs. Siquidē domesticus est ⁊ notus in palatio: nec veretur repulsam: ⁊ quotidie videt faciem patris. ¶ Vide aūt tu ne quid nos in hac vel bi animeq; cōmixtione/corporeū seu imaginatoriuz sentis re existimes. Jd loquimur qđ apls dicit: qui adheret deo: vnus spūs est. Excessum pre mentis in deū siue dei puri defectum in animā: nostris quib⁹ possum⁹ exprimi nus verbis: spiritalib⁹ spiritualia cōparantes. Jtaq; in spiritu sit ista cōiunctio: q: spūs est deus: ⁊ ꝓcul dubio decorem anime illius: quā forte aduerterit in spiritu ambulantem: ⁊ curā carnis nō perficientem in desiderio: ꝑsertim si sui amore flagrantem cōsperserit. Non ergo sic affecta/⁊ et sic dilecta cōtenta erit oīno vel illa q̄ multis per ea q̄ facta sunt: vel illa q̄ paucis ꝑ visa ⁊ somnia: facta est manifestatio sponsi: nisi ⁊ speciali ꝓrogatiua intimis illū affectibus atq; ipsis medullis cordis celitus illapsum suscipiat habeatq; presto quez desiderat nō figuratū: sed infusum: nō apparentem: sed afficientem: nec dubiū quin eo iocundioꝛem: quo intus nō foris. Verbū nempe est nō sonans: sed penetrans: nō loquax sed efficax: nō obstrepēs auribus sed affectib⁹ blandiens. Facies est nō formata/sed formās nō pstringens oculos corporis: sed faciez cordis letificās gratia quippe amoris munere: nō colore. ¶ Nō tn̄ adhuc illum dixerim apparere sicuti est: q̄uis nō oīno aliud hoc modo exhibeat q̄ quod est. Neq; em̄ vel sic cōtinue ꝓsentem: q̄uis deuotissimis mentib⁹: sed nec vnifoꝛmiter oīmibus. Oportet nāq; ꝓ varijs animę desiderijs/diuine gustum ꝓsentie variari: ⁊ infusum sapoꝛē supne dulcedinis diuersa apperentis animi aliter atq; aliter oblectare palatum. Deniq; aduertisti in hoc amatorio carmine/quotiēs mutauerit vultū: ⁊ in quanta multitudine dulcedinis sueꝛā dilecta dignatus sit trāsformari: ⁊ quō nunc quidem instar ꝑfectū dignatus sit: nunc vo in oleo ⁊ vnguētis medicū exhibere appareat: nimirū ꝓpter teneras ⁊ infirmas animas: istiusmodi adhuc indigētes fomētis ⁊ medicamentis: vnde ⁊ delicato adolescētularū noie designantur. Si mussitet: q̄s audiet: q: nō est opus sanis medicus: sed malle habentib⁹. Nūc rursum quasi viatoꝛ: quispiā itinerātib⁹ sponse simul atq; adolescētulis sese associās: locū dissimis cōfabulatiōib⁹ suis: a laboꝛe vie oēm relevat comitatū: ita vt eo discedēte loquant. Nōne coꝛ nostruz ardens erat in nobis de iesu dū loqꝛet⁹ nobis in via? ¶ Facūdus comes qui in sermonū ⁊ moꝛ suauitate suoꝛ: tanq̄ in quadā suaueolentia spiritū vnguētoꝛ post se currere faciat vniuersos. Vñ ⁊ dicit. Jn odoꝛe vnguētoꝛ tuoꝛ currem⁹. Item aliqñ occurrēs quasi ꝑdiues aliq̄s paterfamilias: q̄ in domo sua abūdet pauib⁹: imo tāq̄ rex magnific⁊ potēs: q̄ spōse paupis videat pusillanimitatē erigere: puocare cupiditatē demōstrās illi oīa desiderabilia glie sue: diuitias to: cularij ac ꝓpriaꝛioꝛ: hoꝛtoꝛ ⁊ agroꝛ copias: demū etiā introducēs eā in ipa secreta cubiculi. Nimirū ꝑsidet in ea coꝛ viri sui: ⁊ nō est ex oibus qđ ab illa existimet abscondendū: quā redemit in opem: ꝓbauit fidelem: amplexatur amabilem. Atq; ita nō cessat siue hoc: siue illo mō interno iugiter apparere cōspectui querentiū se: vt sermo impleat quē dixit: Ecce ego vobiscū sum vsq; ad cōsummationem seculi. Et in his oib⁹ suauis ⁊ mitis ⁊ multe misericordie. Nam in oculis quidē affectuosum ⁊ blandū: in oleo aūt et in pigmentis atq; vnguentis elementem ⁊ affluentem visceribus pietatis ⁊ cōpassionis. ¶ Porro in via hilarē affabilem/plenū gratie ⁊ solatij: in ostensione vo diuitiarum ac possessionū munificū se ac largū ꝓ regia liberalitate remuneratoꝛem demōstrat. Jta per oēm huius carminis tenꝛm reperies verbū istiusmodi similitudinibus adumbrari. Unde ego puro id significatū apud prophetam vbi ait: Spiritus ante faciem nostrā christus dñs: in vmbra eius viuem⁹ inter gentes: q̄ sic videamus nunc ꝑ speculū ⁊ in enigmate: ⁊ necdū facie ad faciem. Ait istud sane donec viuim⁹ inter gentes. Nā inter angelos aliter quādo iam indifferenti oīno felicitate cū ipsis videbimus eū et nos sicuti est: hoc est in forma dei: ⁊ nō in vmbra. Quō nāq; apud veteres quidem vmbrā figurāq; dicimus ertiā nobis aūt per gratiā christi in carne ꝓsentis/iplam per se illucescere veritatē: ita nos quoq; respectu futuri seculi/in quadā interim veritatis vmbra viuere nō negabit nisi qui nō acquieuerit apli dicenti Ex parte cognoscimus et ex parte ꝓpheramus. Et illud. Nō arbitroꝛ me cōprehendisse. Quomō em̄ nō est distinctio eius qui per fidem ambulat: ⁊ illius qui per speciem? Ergo iustus ex fide viuit: beatus exultat in specie. Et ideo sanctus homo viuit interim in vmbra christi: sanctus angelus in splēdoꝛe vultus glorie/gloꝛiatur. ¶ Et bona fides vmbra: q̄ lucem temperat oculo caligantis: ⁊ oculū ꝓparat luci. Scriptū est em̄: Fide mūdans corda eoꝝ. Fides itaq; lucem nō extinguit: sed custodit. Quicquid sane est illud quod videt angelus: hoc mihi vmbra fidei seruat: fidei sinu reposītū in rpe reuelandū. An non expedit tenere vel inuolutū quod nudū non capis? Deniq; ⁊ inter dñi viuebat in vmbra fidei: cui dictū est: ⁊ beata que credidisti. Habuit ⁊ de christi coꝛpoꝛe vmbrā que audiuit: ⁊ virtus altissimi obūbrabit tibi. Necem vilis vmbra: que de virtute altissimi formatur. Et ver⁊ virtus in carne christi: que virgini obumbrauit: vtq̄ impossibile erat mortali femine: obiectu tamen inuolucri viuifici coꝛpoꝛis/ferret ꝓsentiā maiestatis; ⁊ lucez sustinere inaccessibilem. Virtus plane in qua oīs cōtraria formido debellata est. Et virtus ⁊ vmbra fugans demones; nes: tutans hoies. Aut certe virtus vegetans: vmbra refrigerans. Viuimus ꝓinde in vmbra christi qui per fidem ambulamus: et carne ipsius pascimur vt viuamus. Caro em̄ christi vere est cibus. Et videne ꝓpterea etiā nunc describaꝝ hoc loco apparens tanq̄ in scemate pastoꝛali: vbi illum sponsa quasiuit nō quēpiā de pastoꝛib⁹ videtur allo qui dicens. ¶ Jndica mihi vbi pascas: vbi cubes in meridie. Bonus pastoꝛ qui animā suam dat ꝓ ouibus suis. Animā ꝓ illis: carnem illis. Illā in precio: istā in cibum. Res mira: ipse pastoꝛ: ipse pascua est: ipse redemptio. Verum sermo in longū pergit: q̄m locus amplus est: ⁊ grandia cōtinens: ⁊ nō explicabil⁊ paucis: atq; hac necessitate videtur mihi iam rūpendus potius q̄ finiendus. Oportet aūt vt q̄m materia pendet: memoria vigileꝛ: quatenus vbi pausatum erit: inde moꝛ resumatur ⁊ ꝓtractet ꝓout dñs dabit iesus christus sponsus ecclesie: qui est super oia deus benedictus in secula. Amen.

¶ Qualiter christus suscipit ab aia sancta tanq̄ sponsus ⁊ ab aia infirma tanq̄ medicus: et de differentia cogitationum vnde oriantur. Sermo. xxxii.

Dicta mihi vbi pascas: vbi cubes in meridie. Hic sum⁹: hinc pgrediamur. Sz anteq̄ rimari incipiam visio ista ⁊ allocutio: recapitulandū breuiter arbitroꝛ: de aliis visionib⁹ que ꝓcesserunt: quomō nobis aperi spiritaliter possint ꝓ: votis ⁊ meritis singulorum: vt apprehensis illis (si tan

Universidad de Deusto
Biblioteca

men hoc datū fuerit) facilio: ⁊ in huius discussiōe elucear intellectus. Verū id difficillimū. Nam ertū illa verba quibus ipe visiones seu similitudines describunk: sonare corpota atq; corpotea videank: spiritualia tamen sunt q̄ nobis ministrank in his: ac p hoc in spiritu quoq; causas et rationes earū opōnet inquiri. Et q̄s idoneus inuestigare et cōprehendere tam multos anime affectus profectusq; quibus hec de presentia spōsi tam multiformis gra dispēsantur? Tamen si inuremur ad nos: ⁊ spūs rectus in lumine suo digniek ostendere nobis q̄ opere suo nō dedignatur assidue acritare in nobis: puto nō oīno nos in his fine intellecturemāsuros. Cōfido em nō accepisse nos spm̄ huius mūdi: sed spiritū qui ex deo est: vt sciam⁹ q̄ a deo donata sunt nobis. Ergo si cui nostrū cum sancto ppheta adherere deo bonū est: ⁊ (vt loquar manifestius) si q̄s in nobis est ita desiderij vir: vt cupiat dissolui ⁊ cū xp̄o esse: cupiat aūt vehementer: ardenter sitiat: assidue meditek: is pfecto nō secus q̄ in forma sponsi suscipiet verbū in rpe visitatiōis hora videlz qua se astringi intus quibusdā bracheis sapiētie. atq; inde sibi infundi senserit sancti suauitate amoris. Siquidē desiderū cordis eius tribuek ei: ertī adhuc peregrinanti in corpore. Ex parte tamen idq; ad tempus: ⁊ tēpus modicū. Nam cū vigiliis ⁊ obsecrationib⁹ et multo labore: ⁊ imbre lachrymarū quefitus affuerit: subito dum teneri putatur: elabit: ⁊ rursum lachrymanti ⁊ insecranti occurrens cōprehendi parik: sed minime reuerenti dū subito iterū quasi e manib⁹ euolat. Et si institerit precib⁹ ⁊ fletibus deuota ania: denuo reuertek: ⁊ volūrare labior⁹ ei⁹ non fraudabit ea: sed rursum mox disparebit: ⁊ nō videbik: nisi iterū toto desiderio requirak. Ita ergo ⁊ in hoc corpore potest esse de presentia sponsi frequens letitia: sed nō copia: q: ⁊ si visitatio lenificat: ſs molestat vicissitudo. Et hoc tādiu necesse est pati dilectā: donec semel posita corpotea sarcina molis: auoler ⁊ ipa leuata pēnis desideriorū suorū libere iter carpens p campos pemplariomis: ⁊ mente seq̄s expedita dilectū quocūq; ierit. Nec tū vel in trāsitu presto erit sic omni anime: nisi illi dūtaxat quā ingēs deuotio: ⁊ desideriū vehemens ⁊ predulcis affectus spōsum probat: ⁊ dignā ad quā gratia visitādi accessurū vbū decorem induat formā sponsi accipiens. Qui em̄ nonduz inuenitur ita affectus: sed cōpūctus magis actuū recordatione suorū loquens in amaritudine aie sue dicat deo: Noli me cōdemnare: aut forte etiā adhuc periculose tentatur a pp̄ria cōscipiscentia abstractus ⁊ illectus: hic talis non sponsum requirit: sed medicū: ac p hoc nō oscula quidem vel amplectus: sed tm̄ remedia vulneribus accipiet suis: in oleo vtiq; ⁊ vnguentis. An nō sepenumero sic sentimus: et sic experimur oīa: antea: nos qui nostris quotidie adhuc excessibus tentamur presentibus: mordemur preteritis? A quanta me amaritudine frequenter liberasti aduenies iesu bone! Quotiens post anxios fletus: post inenarrabiles gemitus ⁊ singultus: fauciā cōscientiā meā vnctissima cōfessione misericordie tue ⁊ oleo letitie pfudisti! Quotiens me oratio quem pene desperantē suscepit: reddidit etiā rem et presumentē de venia! Qui similiter afficiunk: ecce hi sciunt q̄ vere medicus sit dñs iesus: qui sanat cōtritos corde: ⁊ alligat cōtriones eor⁹. Qui experti non sunt: credant in deum ipsi dicenti. Spūs dñi vnxit me: ad euangelizandū mansuetis misit me: vt mederer cōtritis corde. Si adhuc dubitant accedant certe ⁊ pbent: ⁊ sic in semetipsis discant quid sit: misericordiā volo ⁊ nō sacrificium.

Sed videam⁹ ⁊ reliqua. Sunt q̄ in studijs spiritalib⁹ fatigati ⁊ versi in tepore ⁊ atq; in defectu quodā spūs positi ambulant tristes vias dñi: corde arente ⁊ redente accedūt ad queq; miracra: frequenter murmurāt: longos dies: longas cōquerunk ⁊ noctes: loquētes cū sancto Job. Si dormiero dico: q̄n consurgā ⁊ rursum expectado vesperā. Ergo vbi cōtingit tale aliq̄d pati: si misertus dñs apparuerit nobis in via qua ambulam⁹: ⁊ incipiat loqui de celo qui de celo est: necnō fauore: abile quippiā cantare nobis de cāticis syon: narrare etiam de ciuitate dei: de pace ciuitatis: de eternitate pacis: de stanu eternitatis: dico vobis erit p vehiculo anime domitanti ⁊ pigritanti leta narratio: ita vt pellat oīne fastidiū ab animo audientis: ⁊ a corpore fatigationem. An tibi aliud vel pari vel petere ille videk qui ait. Domitauit aia mea p̄te tedio: cōfirma me in vbis tuis. Et nōne cū obtinuerit clamabit. quō dilexi legem tuā dñe tota die meditatio mea est? Sunt em̄ quedā verba verbi sponsi ad nos: nostre meditationes de ipso ⁊ eius gloria: elegantia: potentia: maiestate. Nō solū aūt sed ⁊ cum auida mente versam⁹ testimonia ei⁹ ⁊ iudicia oris ei⁹: ⁊ in lege eius meditamur die ac nocte: sciam⁹ p̄to certo adesse spōsum atq; alloqui nos: vt nō fatigemur laborib⁹ sermonibus delectari. Tu ergo cū tibi aliqua talia volui animo sentis: nō tua puteo cogitatione: sed illū agnosce loquentem: qui apud ppheta dicit. Ego qui loquor: insticiaz. Si millia em̄ sunt nostre cogitata mentis sermonib⁹ veritatis in nobis loquentis: nec facile q̄s discernit q̄d intus pariat cor: suū: q̄d ve audiat: aniſi q̄ prudenter aduerrit dñm in euangelio loquentē: q: de corde exeūt cogitationes male. Et illud. Quid cogitatis mala in cordib⁹ vestris? Et q̄ loquitur mendaciū: de suo loquik. Apls aūt. Nō q̄ sufficientes (inquit) simus cogitare aliquid a nobis tanq̄ ex nobis: sed sufficientia nra ex deo est. Cum ergo mala in corde versam⁹: nostra cogitatio est: si bona dei sermo est. Illa cor nostrū dicit: hec audit. Audiā (ait) q̄d loquatur in me dñs deus: q̄n loquetur pacē in plebē suā. Itaq; pacem: pietatez: iusticiā: deus in nobis loquit: nec talia nos cogitam⁹ ex nobis: sed in nobis audim⁹. Ceterū homicidia: adulteria: furta: blasphemie: ⁊ his similia de corde exeunt: nec audim⁹ ea: sed dicimus. Deniq; dixit insipiens in corde suo: nō est de⁹. Et ppter hoc irritauit impi deū: q: dixit in corde suo nō reqūrer. Sed est preterea quod corde quidē sentik: nō tñ cordis est verbū: nec em̄ de corde exit sicut nra cogitatio: sed neq; illud est q̄d ad cor fieri dixim⁹: verbū videlz verbi: cū sit malū: immittik aūt a principijs potestatib⁹: sicut fuit immissiōes per angelos malos: quale (verbi causa) fuit q̄d legik missse in cor diabolus: vt traderet dñm iudas simonis scarioth⁹. Verū q̄s ita vigil ⁊ diligens obseruator motionū internaz suarū: siue in se siue ⁊ ex se factarū: vt liq̄do ad queq; illicita sensu cordis sui discernat inter morbū mentis ⁊ morsum serpentis? Ego nulli hoc mortaliū possibile puto: nisi q̄ illuminat⁹ a spūsancto: speciale accepit donū: q̄d ap̄ls inter cetera charismata q̄ enumerat: nominat discretionē spirituū. Quā tūlibet em̄ q̄s (sim salomonē) oīni custodia seruet cor: suū ⁊ oīa q̄ intra se mouenk vigilātissima intentione obseruet: etiā si diuturnū forte in his habuerit exercitiū: ⁊ frequēs experimentū: nō poterit tñ ad purū in se dinoscere discernere ve ab inimicē malū innatū ⁊ malū seminatū. Nā delicta q̄s intelligit? Nec multū refert nr̄a scire vnde inest nobis malū: dūmodo in esse sciam⁹: vigilandū potius ⁊ oīa dū vndecūq; sit ne cōsentiam⁹. Deniq; dixit ppheta cōtra vtrūq; malū dicens: Ab occultis meis mūda me dñe: ⁊ ab alienis parce seruo tuo. Et ego nō possum tradere vobis q̄d nō accepi. Nō aūt accepi fateor vñ assignē certā notionē inter parrū cordis ⁊ seminariū hostiū. Quippe vtrūq; malū: vtrūq; a malo: vtrūq; in corde: sed nō vtrūq; de corde. Hoc totum certū mihi in me: ⁊ fi incertū q̄d cordi: q̄d hosti tribuā? Et id quidē (vt dixi) absq; periculo.

Sed sane el vbi periculose: imo dānabiliter errak: atq; ibi merito nobis cerra p̄figitur regula: ne q̄d dei est in nobis: desimus nobis: putātes verbi visitatione nostrā esse cogitationez. Ergo quātū distat bonū a malo: tātū ista duo a se: q̄n nec de verbo malū: nec de corde exiet bonū: nisi q̄d prius forte de verbo cōceperit: q: nō pōt bona arbor malos fructus facere: nec arbor mala fructus bonos. Ar satis dictū esse credo quid dei: q̄d nostrū in nostro sit cor: de: nec sufficere (vt arbitror) sed vt sciant inimici gratie: absq; gratia nec ad cogitandum bonū sufficere cor humanū: sed sufficientiam ipsius ex deo esse: dei vocem bonū q̄d cogitatur: nō cordis prolem existere. Tu ergo si vocē eius audis: nō iam nescias vnde veniat aut quo vadat: sciēs q: a deo exit et ad cor vadit. Vide aūt quō vbū q̄d egredik de ore dei: nō reuertak ad eū vacuū: sed pficeret ⁊ faciat oīa ad q̄ missit illud: vt dicere possis ⁊ tu: q: gratia dei in me vacua nō fuit. Felix mens: cui verbū indiuiduus comes: vbiq; se affabilem prebet: cui indefinēter oblectata suauitate facundia: carnis molestijs ⁊ vitijs sese vendicet oīm horā redimendo tps a diebus malis. Nō lassabik: nō molestabitur: q̄n sicut dicit scriptura: Nō cōtristabit iustū quicqd ei acciderit. Jam vo magni patrisfamilias seu regie maiestatis scema apparere existimo his: q̄ accedētes ad cor altum: de maiori spūs libertate ⁊ puritate cōscientie magnanimiores facti cōsueuerūt audere maiora: inquieti prius ⁊ curiosi secretiora penetrare: ⁊ app̄ehendere sublimiora: et tentare pfectiora: nō modo sensuū: sed ⁊ virtutū. Dei em̄ p̄to fidei magnitudine: digni inueniunk qui inducank in oēm plenitudinem: nec est oīno in oibus apothecis sapiētie a quo de scientiarū dīs arcendos censeat: cupidos vitatis: vanitatis nō cōscios. Talis erat moyses qui audebat dicere deo: Si inueni gratiaz in oculis tuis: ostende mihi teipsum. Talis philippus: q̄ sibi ⁊ suis cōdiscipulis patrē flagitabat ostendi. Talis ⁊ thomas: q̄ nisi sua manu tāgeret vulnus ⁊ fossum lanis: credere recusabat. Pusilla fides: sed de magnitudine animi miro mō descendens. Talis quoq; dauid q̄ ⁊ ipse dicebat deo. Tibi dixit cor meum: exquisiui te facies mea: faciē tuā dñe requirā. Tales itaq; magna audent: q̄n magni sunt: ⁊ q̄ audent: obtinēt iuxta verbū p̄missionis ad ipsos: q̄s est istiusmodi. Quēcūq; locum calcauerit pes vester: vester erit. Magna siquidē fides: magna merek: ⁊ quatenus in bonis dñi fiducie pedē porrexeris: eatenus possidebis.

Deniq; moysi ore ad os loquitur deus: ⁊ palā nō per enigmata ⁊ figuras dīm videre merek: cū pphetis alijs tm̄ in visione apparere se dicat: ⁊ p somnia loqui. Philippo quoq; p̄ petitionē eor⁹ dis sui: ostensus est pater in filio: in eo q̄ dubio q̄s incōtinenti audiuit. Philippe q̄ videt me: videt ⁊ patrem: ⁊ q: ego in patre: ⁊ pater in me est. Sed ⁊ thome iuxta desiderium cordis ei⁹: palpandū se p̄buit: ⁊ voluntate labior⁹ ei⁹ nō fraudauit eū. Quid dauid? Nōne ⁊ ipe voto se nō oīno fraudari significat vbi ait: nō datur se somnū oculis suis nec palpebris suis dormitationē: donec inueniret locū dño

Igit istiusmodi magnis spiritib⁹ magn⁹ occurrit spōsus. et magnificabit facere cū eis: emittens lucē suā ⁊ veritatez suā: colq̄ deducēs ⁊ adducēs in montē sanctū suū: ⁊ in tabernacula sua: ita vt dicat q̄ eiusmodi est: q: fecit mihi magna q̄ potens est. Regē in decore suo videbunt oculi eius p̄cemq; se ad speciosa deserti: ad flores rosarū ⁊ lilia vallium: ad amena hortoz ⁊ irrigua fontiū: ad delitias cellariorū ⁊ odoramēta aromatū: postremo ad ipa secreta cubiculi.

Isti sunt thesauri sapiētie ⁊ scientie penes spōsum absconditi: hec vire pascua pparata in refectionē aiarū sanctarū. Beatus vir q̄ implenit desideriū suū ex ipsis. Hoc solū admonit⁹ sit: ne solus habere velit q̄ possint sufficere pluribus. Proopterea em̄ fortassis post ista oīa spōsus tanq̄ pastor: apparere describik: vt perinde admoneak assectatores: tanto: ū munerū: pascendi gregis simplicioz: q̄ scz tam nō valent p semetipsos app̄ehendere ista: q̄ nō audēt sine pastore oues exire in pascua. Deniq; hoc ipm̄ sponsa prudenter aduertens: postulat sibi indicari vbi ipse pascat ⁊ cubet sub meridiano seruore: parata (vt quidem ex hoc intelligi dat) pasci ⁊ pascere cū illo ⁊ sub illo. Nec em̄ tuū arbitrak longe agere gregez a summo pastore: nimirū obincursiones lupoz: eorū maxime q̄ veniūt ad nos in vestimētis ouiū: ⁊ ppterea satagit eisdē cū ipo pariter pascere pascuis ⁊ cubare vmbris. Et causam ponit: Ne incipiam (inquiēs) vagari post greges sodaliū tuoz: ipsi sunt q̄ se volunt videri amicos spōsi: ⁊ nō sunt: ⁊ cū suos nō illius greges pascere cura sit eis: hinc inde tamen insidiātes dis-

cunt. Ecce hic est chr̄istus: ecce illic est: videlz vt multos seducant ⁊ abducant a rpi gregib⁹ ⁊ socient suis. Hoc p littere textu. Jam vo spiritalē sensum qui in ea later: sub alio sermonis principio expectate: quicquid illud erit q̄ mihi inde vobis oīantibus/ sua misericordia partiri dignabit spōsus ecclesie iesus chr̄istus dñs noster: qui est super oīa deus benedictus in secula. Amen.

De his que semper secranda sunt a mente deuota: ⁊ q̄d sit meridies: et de quattuo: generibus tentationum semper cuitandis. Sermo. XXXIIII.

Indica mihi quē diligit aia mea: vbi pascas: vbi cubes in meridie. Et alibi quidā. Jndica (inq̄t) mihi cur me, ita iudices? Ubi nō sane suniam causaz: ſs scrutantur causaz: erudiri flagellis petens nō erui. Jtē alib⁹ precatur dicens. Vias tuas dñe demōstra mihi: ⁊ semitas tuas edoce me. Quas dixerit vias vel semitas/ manifestat alibi. Deduxit me (inquit) sup semitas iusticie. Et ego tria ista aia curiosa: dei nō cessat inquirere iusticiā: ⁊ iudiciū: ⁊ locū habitationis gloie sponsi: tanq̄ viā in qua ambulet: cautelā qua ambulet: ⁊ ad quā ambulet mansionem. De qua mansione sic habes in ppheta: Unam petij (inquit) a dño hanc requirā: vt inhabitez in domo dñi oībus diebus vite mee. Et iterū. Dñe dilexi decorē dom⁹ tue et locū habitationis gloie tue. Porro de reliquis duob⁹ iusticia ⁊ iudiciuz (ait) p̄paratio sedis tue. Merito tria ista mens deuota requirit: vtpote sedem dei/ ⁊ sedis ppārationē. Et pulchre in sponse p̄rogatiuā cōcurrunt pariter oīa ad cōsummationez virtutū: vt de forma iusticie/ sit formosa: de iudicio⁹ noticia/ cauta: de desiderio p̄sentie seu gloie sponsi/ casta. Talem pro: sus decet esse sponsam domini: pulchrā: eruditā ⁊ castā. Ergo petitio quā vltimā posui istius est loci. Petit siquidē ab eo quē diligit aia sua indicari sibi vbi pascat: et vbi cubet in meridie. Et primo aduerte q̄ eleganter amoz: em spūs/ a carnis discernat affectum dū dilectū expetimere magis ipa affectione: q̄ noie volens: nō simpliciter quē diligo: sed o (inq̄t) quē diligit anima: spiritualem designās dilectionē. Deinde quidnā ea⁹ in loco pascue adeo delectet: diligēter attende. Sed nec illud pretereat te de hora meridiana: ⁊ q̄ is potissimū explorak locus: in quo q̄ pascit cubat simul: q̄ est magne securitatis indiciū. Arbitror: em̄ ob hoc additū cubat/ q̄ eo loci minime necesse sit stare ⁊ vigilare sup custodiā gregis: q̄n grex etiā cubāte pastore ⁊ pausante sub vmbris/ libere nihilomin⁹ discurrat in pascuis. Felix regio in qua p libitu oues ingrediunk ⁊ egrediunk: ⁊ nō est q̄ exterreat. Quis mihi tribuat videre vos: meq̄ pariter in mōtib⁹ pascivas cū illis nouagintanouē q̄ illic relicte legunk: cū pastor earum dignāter ad vnā descendit q̄ errauerat: Secure pascit dubio cubat ppe: qui ⁊ longe recedere minime dubitauit: sciens q: in turo eas reliquerat. Merito sponsa illo suspirat: merito inbiat loco pascue simul ⁊ pacis: sed quietioris securitatis: ſs exultatiōis: sed admirationis: sed stuporis. Nam ⁊ me miserū heu longe agentē ⁊ de longe salutantē. En ipsa ei⁹ recordatio ad lachrymas p̄uocat: plane iuxta affectionē ⁊ vocem dicentiū: Sup flumina babylonis illic sedimus ⁊ flevim⁹: dum recordaremur tui syon. Liber exclamare ⁊ me/ cū sponsa pariter ⁊ cum ppheta. Lauda deū tuū syon: q̄n cōfortauit seras portarū tuarū: benedixit filijs tuis in te. Qui posuit fines tuos pacem: et adipe frumenti satiat te. Quis nō illic vehementer cupiat pasci ⁊ ppter pacem/ ⁊ ppter adipē/ ⁊ ppter satietatē? Nihil ibi formidatur: nihil fastidik: nihil deficit. Tuta habitatio paradisus: dulce pabulū verbū: opulentia multa nimis/ eternitas. Habeo et ego verbū sed in carne: ⁊ mihi apponitur veritas: sed in sacramento. Angelus et adipe frumenti saginatur: ⁊ nudo saturak grano: me oportet interim quodam sacramenti cortice esse contentum/ carnis furfure/ litere palea/ velamine fidei. Et hec talia sunt que gusta-

ta afferunt mo:tem: si non de p̃mitijs spūs quātulūcūq; iiij.re.iiij
accipiant condimentū. P̃o:fus mo:s mihi in olla: nisi ex
pphete farinula dulcoꝛ: ek. Deniq; abſq; spiritu ⁊ sacramē
tum ad iudiciū ſmnitur: ⁊ caro non ꝓdeſt quicq̃: ⁊ littera
occidit: ⁊ fides mo:tua eſt. Sz spūs eſt qui viuificat: vt vi
uam in eis. ¶ At quātaliber ſane abundantia spūs pin
guefcant iſtamō pari o:ino iocūditate ſumitur coꝛ ex ſacra
mento: ⁊ adeps frumenti: fides ⁊ ſpes: memo:ia ⁊ preſen
tia: eternitas ⁊ tempus: vultus ⁊ ſpeculū: imago dei ⁊ fo
ma ſerui. Nempe in oibus hijs fides locuples mihi: intel
lectus pauper. Nunquid vo par ſapoꝛ: intellectui fidei q̃
cū ſit in meritū iſtarille in p̃miū? Videsergo diſtare in
ter pabula: quātū ⁊ inter loca: ⁊ ſicut exaltauit celi a terra:
ita habitantes in eis bonis poꝛtoꝛib⁹ abūdare: ſeſtinem⁹
pinde filij festinem⁹ ad locū turtoꝛem: ad paſtū ſuauioꝛ
ad vberioꝛ ⁊ fertilioꝛ agrū. ſeſtinem⁹ vt habitemus ſi
ne metu: abundem⁹ ſine defectu: epulemur ſine faſtidio.
Tu em̄ dñe ſabaoth qui cū tranquillitate iudicas oia: etiā
cum ſecuritate eque oia ibi paſcis. Idem ipſe ⁊ dñs exerci
tuū ⁊ paſtoꝛ ouiū. Ergo ⁊ paſcis ⁊ cubas pariter: ſed nō
Act. vij. hic. Deniq; ſtabas cū e celo ſpſpiceres vnā ex tuis ouiculis
(ſtephanū loquoꝛ) a lupis circūdari ſup terrā. Et ꝓpterea
queſo indica mihi vbi paſcas: vbi cubes in meridie: hoc
eſt tota die. Etem̄ illa meridies tota eſt dies: ⁊ ipſa neſciēs
veſperam. Et ideo melioꝛ dies illa in atrijs tuis ſup milia
Pſal. lxxxiij. qꝛ neſcit occaſum. ¶ At matutinū foꝛſitan habuit: cū p̃i
mum videlicet dies ſanctificatus illuxit nobis per viſcera
3 vtiq; miſericoꝛdie dei noſtri: in quib⁹ viſitauit nos oriens
pū. xlvij. ex alto. Vere nunc ſuſcepim⁹ deus miſericoꝛdiā tuā in me
dio templi tui: cū in medio vmbꝛe monꝛis ex o:tus matuti
ni lux o:ta eſt nobis: ⁊ mane vidim⁹ gloꝛiā dñi. Quāti re
ges ⁊ pphete voluerūt videre ⁊ nō viderunt! Quare: niſi
qꝛ noꝛ erat: ⁊ neccū venerat illud expectatum mane: cui
fuerat repꝛomiſſa miſericoꝛdia? Unde ⁊ oꝛabat q̃s dicēs:
pū. cxlij. Auditam fac mihi mane miſericoꝛdiā tuā: qꝛ in te ſperaui
L ¶ Iſtur nūq; quedā huius aurooꝛa dici: ex quo ſol iuſticie
per archangelum gabrielem nūciatus eſt terris: ⁊ virgo
deum in vtero de ſpiritu ſancto cōcepit ⁊ peperit virgo: ac
deinceps quoad in terris viſus eſt: ⁊ cum hoibus conuer
ſatus eſt. Nam vſq; adeo per totū id tempoꝛis / lux puſilla
et tanq̃ lux renera auroꝛe apparuit: vt diem eſſe interim
j. coꝛ. ij. apud hoies pene vniuerſitas ignoꝛaret. Deniq; ſi cogno
Job. xij. uiſſent: nunq̃ dñm gloꝛie crucifixiſſent. Et vtiq; ipſis pau
cis diſcipulis dicebat. Adhuc modicū lumen in vobis eſt:
eo q̃ auroꝛa eſſet: ⁊ initium vel potius indiciū diei: dū ſol
adhuc abſconderet radios ſuos: ⁊ minime eos ſpargeret
Ro. xiij. ſuper terrā. Paulus quoq; dicebat: qñ noꝛ p̃ceſſerit: dies
aūt appꝛopiquauit: ſignificans eſſe tūc adhuc adeo mo
dicum lumen vt ꝓpinquaſſe: q̃ veniſſe diem dicere malue
rit. Quando aūt hoc dicebat? P̃o:fecto quando ſol reuer
ſus ab inferis: iam ſe ad alta celi ſuſtulerat. Quāto magis
cum adhuc ſimilitudo carnis peccati / inſtar denſe nubis
operiret auroꝛā: iuxta oēs n:mirū noſtri coꝛpoꝛis paſſio
nes: ita vt neq; amara mo:s: nec cruꝛ p̃oꝛoſa defuerit.
Quātomagis (inquā) tunc exigua tenuiſq; admodū lux
fuit: ⁊ que de auroꝛe magis: q̃ de ſolis p̃odire p̃ſentia
videretur! ¶ Erat ergo auroꝛa: ⁊ ipſa ſubobſcura ſaris:
2 tota illa chriſti cōuerſatio ſup terrā: vſq; dum occūbens ⁊
rurſum exoꝛiens: ſolaris ſue p̃ſentie / lumine clarioꝛi fu
mar. xvj gauit auroꝛam: ⁊ mane facto abſoꝛpta eſt nox in victoꝛia.
Deniq; habes. Et valde mane vna ſabbatoꝛ veniunt ad
monumentū / oꝛto iam ſole. An nō mane fuit quando oꝛ
ij. coꝛ. v. tus eſt ſol! Attulit aūt nouum de reſurrectione decoꝛem:
er ſereniꝛem ſolito lucem: quoniā ⁊ ſi noueramus eū ſm
pū. xcij. carnem: ſed nunciam nō nouimus. Eſt ſcriptū in ꝓphera
decoꝛem induit: induit fortitudinem ⁊ p̃cinxit ſe q̃ car
nis infirma tanq̃ nubila queda exculſerit: ſtolā gloꝛie in
duēs. Sane etunc elcuamis eſt ſol: ⁊ ſenſim demū diffun
dens ſuos radios ſup terraz: cepit paulatim vbiq; clarioꝛ
apparere fernidioꝛq; ſentiri. Uerū quātūlibet incaleſcat
⁊ inualeſcat: multiplicet ⁊ dilatet radios ſuos ſup oīe hu
ius noſtre moꝛtalitatis curriculū (erit em̄ nobiſcū vſq; ad
cōſummationem ſeculi) nō tamen ad meridianū puenier
lumen: nec in illa ſui plenitudine videbit modo: in qua vi
dendus eſt poſtea: ab hijs dūtaxat quos hac viſione ipſe
dignabit. O vere meridies: plenitudo feruoꝛis ⁊ lucis: ſo
lis ſtatio: vmbꝛarū exterminatio: deficatio paludū: feꝛo
rum depulſio. O peremne ſolſticiū quādo iam nō inclina
bitur dies: o lumen meridianū: o vernalis tēperies: o eſti
ua venuſtas: o antūnalis vbertas: ⁊ (ne quid videar p̃te
riſſe) o quies ⁊ feriatio hyemalis. Aut certe ſi hoc ma
gis ꝓbas: ſola tui hyeꝛis abijt ⁊ receſſit. Hūc locū (inq̃t)
ge. xxviij. tāte claritatis ⁊ pacis ⁊ plenitudinis indica mihi: vt quē
admodū Jacob adhuc in coꝛpoꝛe manēs / vidit dñz facie
Nu. xij. ad faciem: ⁊ ſalua facta eſt aīa ei⁹: vel certe ſicut Moyſes
vidit eū nō ꝓ figuras ⁊ enigmata / ſeu ꝓ ſomnia vti ꝓphe
te alij: ſed mō plane p̃ecelleti atq; inexpto ceteris: ſibi no
Eſa. vj. to ⁊ deo. vel ſicut Elaias reuelatis oculis coꝛdis vidit euz
ij. coꝛ. xij ſup ſoliū excelſum ⁊ eleuatū: vel eriā quō paulus raptus
in paradiſum / audiuit verba ineffabilia: ⁊ dñm ſuū ieſum
xp̃m vidit oculis ſuis: ita ego q̃s re in lumīe tuo: ⁊ in decoꝛe
tuo ꝓ mētis exceſſuz merear ꝓ̃ſpari paſcēte veberi⁹: q̃e
ſcentē ſecuri⁹. Nā ⁊ hic paſcis: ſz nō in ſaruitate. Nec cuba
re licet: ſed ſtare ⁊ vigilare oꝛtet ꝓpter timoꝛes nocturnos. ¶ Heu nec clara luꝛ nec plena refectio: nec māſio tu
ta: ⁊ ideo idica mihi vbi paſcas: vbi cubes i meridie. Bea
Mat. v. tā me dicis cū eſurio ⁊ ſitio iuſticiā. Quid ꝺ ad illoꝛ felici
pū. lxiij. tatez: q̃ repleti ſunt in bonis dom⁹ tue: q̃ epulant ⁊ exultāt
pū. lxxix in cōſpectu dei: ⁊ delectant in leticia! Sed ⁊ ſi q̃d patioꝛ ꝓ
Mat. v. pter iuſticiā: mihi lomin⁹ beatā p̃nūcias. Et certe paſci vbi
timeas pati / iocūditatem haberſed nō ſecuritatē. P̃o:ro
aūt paſci ⁊ pati ſimul: nōne moleſta iocūditas eſt! O mia
mihi hic cedūt citra pfectū: plura p̃ter votū: ⁊ tunū nihil
Quando adimplebis me leticia cum vultu tuo? Vultum
P̃ſ. xv. tuum dñe requiraz. Vultus tuus meridies eſt. Indica mi
pū. xxvij. hi vbi paſcas: vbi cubes in meridie. Scio fatis vbi paſcas
nō cubans: indica mihi vbi paſcas ⁊ cubes. Non ignoꝛo
vbi aliſs tp̃ibus paſcere ſoleas: ſed ſcire velim vbi in meri
die paſcas. Nam in tp̃e quidem moꝛtalitatis mee / ⁊ in lo
co peregrinationis mee / cōſiſtui ſane ſub tua cuſtodia pa
ſci: ⁊ paſcere in lege et ꝓphetis ⁊ pſalmis de te: necnon in
euangelicis paſcuis: ⁊ apud apoſtolos ſimiliter requieui
frequenter eriā de geſtis ſanctoꝛ ⁊ verbis ⁊ ſcriptis eoꝛuz
victū mihi / atq; attinentib⁹ mihi mendicaui vt potui: fre
quentius aūt (qñ is magis ad manū fuit) māducaui pa
nem doloꝛis: ⁊ vinuz cōpunctionis bibi: ⁊ facte ſunt mihi
P̃ſ. xlij. lacrymе mee panes die ac nocte: dum dicitur mihi quoti
die vbi eſt deꝰ tuus. Niſi q̃ de mēſa tua: fiq̃dē paraſti in cō
3. xxij. ſpectu meo menſam aduerſus eos q̃ tribulant me. De ipa
(inquā) tue quidez beneficio miſeratiōis accipio: in quo
vtcūq; reſpiro quotiens triſtis eſt aia mea: ⁊ quotiēs con
turbar me. Hec paſcua noui / ⁊ frequētaui te ſecuta paſto
rem: ſed indica queſo eriā q̃ nō noui. ¶ Sunt quidē ⁊ aliꝰ
n paſtoꝛes: q̃ dicūt ſe eſſe ſodales tuos / ⁊ nō ſunt: habentes
greges ſuos / ⁊ fines ſuos pabulo moꝛtis referꝛos: in qui
matthei bus paſcūt: nec recumbunt nec p̃ te: quoꝛ vtiq; terminos nō
xxiij. intrauit: nec appꝛopiauit eis. Ipſi ſunt qui dicunt. Ecce hic
mar. xiij. eſt xp̃s: ecce illic eſt: p̃mittentes ſapientie ⁊ ſcientie paſcua
vberioꝛa: ⁊ credik eis: ⁊ cōfluūt ad eos multi: ⁊ faciūt eos
filios gehēne duplo q̃ ſe. Cur hoc / niſi qꝛ non eſt ibi meri
dies / ⁊ ſpiciua luꝛ: vt liquido vitas cognoſcak: facileq; p
ea recipiꝰ falſitas ꝓpter viſimilitudinē: q̃ non facile in ob
ſcuro a vo diſcernitur: p̃ſertim qꝛ aque furtiue dulcioꝛes
puer. ir. ſunt: ⁊ panis abſcōdit⁹ ſuauioꝛ! Et ꝓpterea q̃ſo vt indices
Cant. j. mihi vbi paſcas: vbi cubes in meridie. i. in manifeſto: ne
ſeducta incipiā vagari poſt greges ſodaliū tuoꝛ: quēad
modum et ipſi vagi ſunt: nulla ſtabiles certitudine verita
tis: ſemp diſcentes ⁊ nunq̃ ad ſcientiā veritatis peruenie
res. Hec ſponſa ꝓpter philoſophoꝛū ⁊ hereticoꝛ varia et
vana dogmata. Mihi vero videk nō ſolum ꝓpterea; ſed ⁊

ꝓpter dolos inuiſibiliū poteſtatuz: ſicut ſunt ſeductoꝛij
P̃ſ. x. ſpūs ſedentes in inſidijs: ⁊ parātes ſagittas ſuas in pha
retra: vt ſagittent in obſcuro rectos coꝛde. P̃opter hos
(inquā) ⁊ maxime videk mihi illa meridies optāda etiaz
nobis: vt clara luce depꝛehendam⁹ aſtutias diaboli: atq; an
ij. coꝛ. xj gelū ſatḥane illū: q̃ ſe trāſfigurat in angelū lucis: ab ange
lo nro facillime diſcernam⁹. Non em̄ aliter nos cuſtodire
P̃ſ. xc. ſufficim⁹ ab icurſu ⁊ demonio meridiano: niſi in meridia
A no eque lumine. ¶ Quod quidē demon⁹ idcirco meri
dianū dicū eꝛiſtimo: q: ſunt aliq̃ de numero malignoꝛ: q̃
cū merito teneb: oſe obſtinateq; volūtaris ſue / noꝛ ⁊ noꝛ
ꝓpetua ſint: diem cū ſe ad fallendū ſimulare nouerūt: nec
mō diem: ſz ⁊ meridiē: ſicut coꝛ p̃nceps non cōtentus eſſe
equalis deo: eriā aduerſak ⁊ extollik ſup ea id q̃s dicik aut
q̃s colik deꝰ. Itaq; niſi coꝛdi illi⁹ quē foꝛte aliq̃s iſtiuſmo
di demoniū meridianū tentandū acceperit: oēs ex alto
illuxerit verus meridies: qui falſum cōuincat ⁊ ꝓbet: non
poterit o:no caueri: ſz tētabit: ⁊ ſupplātabit ſine dubio ſub
ſpecie boni: p bono ſcz malū / icauto ⁊ ip:ouido ꝓſuadēs.
Et tūc meridies. i. malo: claritas apparet tentās: cū quaſi
boni maio:is imaginē p̃fert. Quoties (vbi cauſa) ſug
geſſit anticipare vigilias: quo ad ſolēnia fratrū illuderet
dormitāti! Quotiēs ꝓduci ieiunia vt diuinis obſequijs eo
inutilē redderet: quo imbecillē! Quotiēs bene p̃ficiētib⁹
in ceno obijs inuidēs obrētu quaſi maio:is puritatis here
mū petere ꝓpulſit: ⁊ cognouerūt miſeri tandē q̃ verus ſit
eccls. iij serno que fruſtra legerāt: ve ſoli: qñ ſi ceciderit nō habet
ſubleuātē! Quotiēs ad opus manuū pluſq̃ opus fuerat
ſ. Ti. iij. incitauit: ⁊ fractū virib⁹ / ceteris regularib⁹ exercitijs iua
lidū reddidit! Q̃ multis exercitationē coꝛporis (q̃ iuxta
B apm ad modicū valet) nō modicā ꝓpulſit: ⁊ pietate frau
dauit! ¶ Deniq; ipſi exꝛti eſtis quo quidā ad verecūdiā
illoꝛ dico) q̃ ante inhiberi nō poterāt ira in ſpū vehemēti
ad oſa ferebant: poſt ad tanta ignauia deuenerūt: vt hu il
Gal. iij. lud apli / cū ſpū ceperint: nūc carne ꝓſummenk: q̃ turpe in
ſere fedus cū ſuis coꝛporib⁹: quib⁹ crudele ante indiceꝛāt
bellū! Uideas ꝓpudoꝛ impoꝛtune ſuꝑflua queritare: q̃
p̃ius neceſſaria obſtinātiſſime recuſabāt. Quanq̃ ſi q̃ in
ſua foꝛte inuicti obſtinatiōe ꝓdurāt indiſcreti⁹ abſtinētes:
et ſingularitate notabili cōturbātes eos cū quib⁹ habita
re debent vni⁹ moꝛis in domo: haud ſcio ſane an ſe exiſti
ment pieratē retinere: cū hmōi mihi videnk ⁊ lōgius abie
ciſſe. Nā qui ſapiētes in oculis ſuis decreuerūt apō ſe nec
cōſilio acquieſcere: nec p̃cepto: videāt q̃d reſpōdeant: nō
mihi / ſed diceti: qñ quaſi pcm̄ ariolādi eſt repugnare: ⁊
f. reg. xv. quaſi ſcelus idolatrie nolle acquieſcere. P̃emiſerat aūt
Ibidem qꝛ melioꝛ eſt obedientia q̃ victima: ⁊ auſcultare magis q̃
offerre adipem arietū. i. abſtinentiā contumaciū. Un dñs
P̃ſ. xlix. per ꝓphetē. Nūquid māducabo (ait) carnes tauoꝛ: aut
ſanguinē hircoꝛū potabo: ſignificās minime ſibi accepta
foꝛe ieiunia ſuppoꝛ vel immūdoꝛ. ¶ Sed ſane vereoꝛ ne
C dānates ſupſtitioſos videamur frena laxare guloſis: ⁊ au
diant illi ad periculū ſui: q̃d ad remediū hijs dī. Quādiu
audiet vtra p̃s: quartuo: eſſe tentationū genera: ⁊ ipa
nobis ita ꝓphetico ſermone deſcribi. Scuto (inquit) cir
P̃ſ. xc. cūdabit te veritas eius: nō timebis a timoꝛe nocturno: a
ſagitta volante in die: a negocio gambulante in tenebris:
ab icurſu ⁊ demonio meridiano. Attendite nihilomin⁹
et vos aliſ: q̃ oibus ſpero ꝓfuturū. Illud oēs in nobis
ſentimus ⁊ ſenſim⁹ qui cōuerſi ſumus ad dñm: q̃d ſancta
Eccli. ij. ſcriptura dicit. Fili accedens ad ſeruitutē dei: ſta in timoꝛe
⁊ p̃epara aiam tuā ad tentationē. Itaq; p̃imo: dia no
ſtre cōuerſionis (iuxta cōmunis quidē experientie ratio
nem) p̃imus exagitat timoꝛ: que intrāb⁹ ſtatim hoꝛoꝛ:
vite ingerit arceſioꝛis: ⁊ inſueta auſteritas diſcipline. At is
timoꝛ nocturn⁹ dicik: vel q: noꝛ in ſcripturis deſignare ſo
let aduerſa: vel qñ ꝓpter q̃d aduerſa pati aggredimur: id
nondū reuelatū eſt. Si em̄ dies ille luceret in cui⁹ lumine
pariter ⁊ laboꝛes / ⁊ p̃emia viderem⁹: timoꝛ oīno quoti
nus laboꝛ nullus eſſet p̃e deſiderio p̃emioꝛū; dum clara
luce apparerer: qñ nō ſunt cōdigne paſſiones huius tp̃is
Ro. viij. ad futurā gloriā que reuelabit in nobis. ¶ Nunc vo qñ
D abſcōdita ſunt ab oculis noſtris: ⁊ noꝛ eſt: interim in hac
parte tentamur nimirū a timoꝛe nocturno: ⁊ p̃o bonis q̃
non videmus: formidam⁹ que imꝑſentiarū ſunt aduer
ſa: tolerare. Uigilandū pinde ⁊ oꝛandū primo intrantib⁹
contra hanc primā tentationē: ne ſubito p̃occupati a pu
ſillanimitate ſpūs ⁊ tēpeſtate: a bono cepto (q̃d abſit) re
ſiliant. ¶ Superata aūt hac tentatione: armem⁹ nos nihi
E lominus ⁊ aduerſus hoim laudes: q̃ de laudabili poſſi
mum vita ſumūr materiā. Alioquin parebim⁹ vulneri a ſa
gitta volante in die: q̃ eſt inanis gloria. Fama ſiquidē vo
lat: ⁊ ideo in die: q: ex operib⁹ lucis. Si hec etuffiak tanq̃
inanis aura: reſtaret ſolidius aliquid afferak de diuitijs ⁊
hon oꝛib⁹ ſeculi: ſi foꝛte qui nō curat laudes: appetat digni
tates. Et vide ſi nō hic oꝛdo tentandi ſeruatus eſt in dño
mat. iiij. noſtro: cui poſt ſuggeſtū ad ſolā vanitatē p̃cipitiū: oſten
ſa ſunt oia regna mūdi atq; oblata. Tu ergo ex emplo dñi
⁊ iſta renue. Aliter neceſſe eſt circūueniri te a negocio per
P̃ſal. xc. ambulante in tenebris: q̃d eſt hypocriſis. Etem̄ iſta de am
bitione deſcēdit: ⁊ in teneb:is habitatio eius: quippe ab
ſcondit q̃d eſt: ⁊ q̃d non eſt: mentik. Negociak aūt omī ꝓ
formā retinens pietatis ad ſeſe occultandū: virtutem aūt
F eius vendicans ⁊ emens honoꝛes. ¶ Poſtrema tentatio
eſt demoniū meridianū: q̃ ſoleat maxime inſidiari perfe
ctis: qui videlz tanq̃ viri virtutum oia ſuperauerint: volu
ptates / fauoꝛes / honoꝛes. Quid em̄ iam ſupereſt ei qui tē
tat in quo poſſit pugnare palam aduerſus hmōi? Uenit
pinde occultus: qui manifeſtus nō audet: ⁊ que ſatis ex
pertus eſt apertū oīne hoꝛrere malū: falſo bono ſupplan
ij. coꝛ. ij. tare molitur. Qui autem dicere poſſunt cū apō. Non em̄
ignoꝛamus aſtutias (alſ cogitationes) eius: quo plus ꝓfi
ciunt: eo magis ſoliciti ſunt cauere a ſagitta volante in die: et vulnerauit in ea quoſdā de ec
cleſia. Et ſurreꝛexerūt hoies vani / cupidi gloie: et voluerūt
ſibi facere nomen: ⁊ exeuntes de eccleſia diu eandem ma
trem ſuam afflixerūt in diuerſis ⁊ peruerſis dogmatibus
Sed hec quoq; peſtis depulſa eſt in ſapientia ſanctoꝛū: fu
cut ⁊ p̃ima in patientia martyꝛuz. Eu ipa iſta libera qui
dem deo miſerante / ab vtraq; illa malicia: ſed plane feda a
negocio gambulāte in tenebris. De generatiōi huic a ſer

Universidad de Deusto
Biblioteca

mēro phariseoꝝ qđ est hypocrisis; si tamen hypocrisis dicēdebet: que iam latere pt̄e abundantia nō valet: ꝛ pre impudentia nō querit. ¶ Serpit hodie putida tabes ꝑ omne corpus ecclesie: ꝛ quo latius/eo desperatiꝰ: eoꝫ periculosiꝰ quo interiꝰ. Nā si insurgeret apertus inimicus hereticus mitterek foras ꝛ arelceret; si violēt⁹ inimicus/absconderet se foras tan ab eo. Nūc vo quē efficiet: aut a quo absconderet se? Omnes amici: ꝛ oēs inimici. oēs necessarij: ꝛ oēs aduersarij. oēs domestici: ꝛ nulli pacifici. oēs ꝑximi: ꝛ oēs que sua sunt querūt. Ministri xpi sunt: ꝛ seruiūt antichristo. Honoꝝ an incedūt de bonis dñi: cui dño honorem nō deferūt. Inde is quē quotidie vides mererricius nitor: ꝛ hystrionicus habitus: regius apparatus: inde aurum in frenis: in sellis: et calcaribus: et plus calcaria: q̄ altaria fulgent. Inde splēdide mense ꝛ cibis ꝛ cliphis: inde comessationes ꝛ ebrietates: inde citharа ꝛ lyra ꝛ tybia: inde redū
pō. cxliij dantia to: cularia ꝛ prōptuaria plena eructātis ex hoc in illud. Inde dolia pigmentaria: inde referta marsupia. ꝓ homō volunt esse et sunt ecclesiarū ꝓpositi/decani/archidiaconi/episcopi/archiepi. Nec em̄ hec merito cedūt: sed negocio illi qđ ambulat in tenebris. Olim ꝓdictū est: et nunc tps implerionis aduenit. Ecce in pace amaritudo
Esa. xxxviij. mea amarissima. Amara ꝑius in nece martyꝝ: amarioꝝ post in cōfictu hereticoꝝ: amarissima nūc in moꝛibꝰ domestico: um. Nō fugare: nō fugere eos pōt. ita inualuerūt: et
*Psal. xxxix. multiplicati sunt super numerū. Intestina ꝛ insanabilis est plaga ecclesie: ꝛ ideo in pace amaritudo eius amarissima. Sed in qua pace? Et pax est: ꝛ nō est pax. Pax a pagnis: ꝛ pax ab hereticis: sed nō pfecto a filijs. Uox plāgen-
Esaie. j. tis in rpe isto. Filios enutriui ꝛ exaltaui: ipsi aūt sp̄euerūt Sp̄euerūt ꝛ maculauerūt me a turpi via: a turpi questu:
*pō. xc. a turpi cōmercio: a negocio denicq̄ ambulante in tenebris. Superest vt iam de medio fiat demoniū meridianū ad seducendos: si qui in xpo residui sunt: adhuc ꝑmanentes in simplicitate sua. Siquidē absoꝛbuit fluuios sapien-
Job. xl. tiā ꝛ horrētes potēriū: ꝛ habet fiduciā vt ioꝛdanis influat in os eiꝰ. i. simplices ꝛ humiles qui sunt in eccl̄ia. Ipse em̄ est antichꝝistus: qui se nō solū dicit: sed ꝛ meridiē mentiet ꝛ extollet sup: a id qđ dicit aut qđ colit deus: quē dñs iesus interficiet spū oris sui: ꝛ destruet illustratione aduentꝰ sui: vtpote verus ꝛ eternꝰ meridies sponsus ꝛ aduocatus ecclesie: qui est sup oia deus benedictus in secula Amen.
¶ Sermo. xxxiiij. in quo tractat de humilitate ꝛ patiētia.

Z
Cant. j. Ignoras te o pulcra inter mulieres: egredere ꝛ abi post greges sodalium tuoꝝ: ꝛ pasce hedos tuos iuxta tabernacula pastoꝝ. Olim sanctus moyses: qm̄ multū ꝓsumebat de gratia ꝛ familiaritate/quā inuenerat apud deū: aspirabat ad quandā visionē magnā: ita vt diceret deo. Si inue-
Exodi xxxiij. ni gratiā in oculis tuis: ostende mihi teipm. Accepit autez ꝓ eo visionē longe inferiorē: ex qua tamen ad ipsaz: quā volebat: posset aliqn̄ puenire. Filij quoq̄ zebedei in simmat. xx. plicitate coꝛdis sui ambulātes: magnū aliquid ꝛ ipsi ausi sunt: sed ad gradū nihilominꝰ sunt reducti ꝑ quem fuerat ascendendū. Ita et mō sponsa qm̄ rem grandē postulare videmur: repꝛimit sane austeriꝰ: ꝛ respōsoꝛe: sed plane vtili et fideli. Oportet nāq̄ humiliter sentire de se nitentē ad altioꝛa: ne dū sup: a se attollit: cadat a se: nisi in se firmiter ꝑ
Z verā humilitatē fuerit solidat⁹. Et q: nisi humilitatis meꝛito/maxima minime obtinenk: ꝓterea qui ꝓhendus est coꝛreptiōe humiliak: humilitate merek. ¶ Tu ergo cui
Jac. iiij. te humiliari videris: habeto id signū in bonū: oīno argumentū gratie ꝓpinquātis. Nā sicut ante ruinā exaltak coꝛ: ita ante exaltationē humiliak. Sane vtrūq̄ legis: deū scz et superbis resistere: ꝛ humilibꝰ dare gratiam. Nōne denicq̄ seruum suū Job: cū post insignem triumphū: tantā ꝛ tam ꝑbatā ipsius patientiā/larga remuneranda benedictiōe censeret: ꝓius in multis ꝛ districtis pcussionibꝰ humiliare curauit; ꝛ sic parare viā benedictioni? Ar parū est cū ꝑ seipsum humiliat nos deus: si tunc libenter accipim⁹ nisi quādo ꝛ ꝑ aliū hoc facit: sapiam⁹ similiter. Quāobrē accipite hui⁹ rei mirabile documentū de scō dauid. Aliqn̄ maledicū est illi/ꝛ a seruo. At ille nec contumeliā iniuriam
ij. re. xvj. sensit: q: ꝓsensit gratiā. Quid mihi (ait) ꝛ vobis filij sarui? Q vere hoiem ꝑm coꝛ dei/q̄ se vlciscenti potius: q̄ ex
*pō. vij. ꝓbrianti succensendū putauit. Uñ ꝛ secura cōscientia loquebak. Si reddidi retribuentibꝰ mihi mala: decidā merito ab inimicis meis inanis. Uetuit ergo phiberi maledi-
ij. coꝛ. xij. cū ꝓiciantē: questū estimās maledicta. Et addit. Dñs misit illū ad maledicēdū dauid. ꝓꝛsus ꝑm coꝛ dei: q̄ de coꝛde dei ferebat sniam. Sentiebat lingua maledica: ꝛ ille intendebat quid in occulto ageret deꝰ. Uox maledicentis in auribus: ꝛ animꝰ inclinabat se ad bñdictionē. Nūquid inoꝛe blasphemi deꝰ? Absit. Sed eo vsus est ad humiliandū
*Psal. cxviij. dauid. Nec latuit ꝓphetā: quippe cui incerta ꝛ occulta sapientie sue manifestauerat deꝰ: ꝛ ideo dicit. Bonū mihi q̄ humiliasti me: vt discā iustificatiōes tuas. ¶ Uides q: humilitas iustificat nos? Humilitas dixi: et non humiliatio.
Q Quāti humiliank ꝛ humiles nō sunt? Alij cū rancoꝛe humiliant. Alij patiēter: ꝛ alij libenter. Primi rei sunt: sequētes innoxij: vltimi iusti. Quā q̄ ꝛ innocētia poꝛtio iusticie est: sed cōsummatio eiꝰ apud humilē. Qui aūt dicere pōt: bonū mihi q: humiliasti me: is vere humilis est. Nō potest hoc dicere q̄ inuitus tolerat: miꝛ qui murmurat. Neutri
Jac. iiij. horū ꝑmittim⁹ gratiā q̄ humiliak: et si sane lōge hi duo a se differūt: ꝛ alter quidē in patiētia sua possideat aiam suā alter in suo murmure pereat. Dz em̄ ersi vnus ira: nemo
Eccls. j. tamen gratiā ꝑmerek: qm̄ nō humiliatus: hz humiliꝰ deus dat gratiā. Est aūt humilis q̄ humiliationē cōcupit in humilitate: ꝛ ipse est q̄ dicit deo: Bonū mihi q̄ humiliasti me
*Psal. cxviij. Nemini ꝓꝛsus qđ patiēter fert: bonū est: sed plane molestum. Scimꝰ aūt q̄ hilarem datoꝛē diligit deꝰ. Uñ ꝛ cū ieiij. coꝛ. ix. namus: iubemur caput nostrū vngere oleo. ꝛ faciē lauare mat. vj. vt nostrū scz opus bonū spirituali quodā gaudio cōdiak: ꝛ holocaustū nostrū pingue fiat. Erem̄ sola gratiā quā ꝓfert: merek leta ꝛ absoluta humiliras. Que em̄ coacta fuerit vel extoꝛta: qualis vtiq̄ est in viro patiēte illo q̄ possideat aiaz suā: hec (inquā) humiliras et viuificat obtinet ꝑpter
Jaco. j. patientiā: ꝑpter tristiciā tñ gratiā nō habebit. Nō em̄ congruit ei q̄ huiusmodi est illud scripture. Glorietꝰ humilis in exaltatione sua: qm̄ nō sponte humiliak: neq̄ libēter. Uis aūt videre humilē recte gloꝛiantē: ꝛ vere dignū gl̄a? Libēter (inquit) gloꝛiabo: in infirmitatibꝰ meis: vt inhabiteꝛ
ij. coꝛ. xij in me virtus xpi. Nō dicit patiēter se ferre infirmitates suas sed ꝛ gloꝛiari ꝛ libēter gloꝛiari in illis: pbans etiā sibi bonū esse q̄ humiliak: nec sufficere oīno vt possideat animaz suā tanq̄ patienter humiliat⁹: nisi ꝛ gratiā acciꝑat tanq̄ sponte humiliatus. Generalem vero hinc audi regulam.
¶ Quis qm̄ se humiliat (ait) exaltabit. Significat ꝓfecto
N nō oēm exaltandā esse humilitatē: sed eā tm̄ q̄ de voluntate matthei venit: nō ex tristicia: nec ex necessitate. Nec em̄ ꝑ cōtrarium xxiij. oꝛis qui exaltak humiliatus erit: hz tantū qui se exaltat hu-
Lu. xiiij. xviij. miliabit: mimirū ob volūtariā vanitatē. Ita ergo nō q̄ humiliak: sed qui sponte se humiliat: exaltabit: vnq̄ ob meritum volūtatis. Esto em̄ q̄ humilitatis materia q̄ aliū ministrak: verbi gratia: ꝓꝛobra/dāna/supplicia; nō tamen id circo recte ab alio/q̄ a semetipso humiliatus ille dicek: qui illa oia tacita ꝛ lecta cōscientia/causa dei subeūda decreuerit. Sed quo ꝓgredimur? Patiēter vt sermo sustinetis excessum in verbo de humilitate ꝛ patientia: sed reuertamur ad locū de quo digressi sum⁹. Jd nāq̄ incidit nobis ex occasione responsi: quo grādia ꝓsumentē spōsam repꝛimē dam censuit sponsus; ꝛ nō ad insipientiā illi: sed vt sane ex eo ꝓbabiliꝰ oꝛis ꝛ maioꝛis humilitatis darek occasio: ꝑ quā dignioꝛ potioꝛq̄ eoꝝ ipsoꝛ que petebat capaciꝰ effi ceretur. Uerūtamen q: adhuc in ianuis summis ꝓsentis capituli: discussionis eius initiū/principio si placet sermonis alterius oꝛdiamur; ꝓsertim ne verba sponsi vel recē seantur cum tedio: vel audiantur. Quod ipse auertat a seruis suis

uis suis Iesus christus dominꝰ noster qui est super oīa deus benedictus in secula. Amen.
¶ De increpatiōe dura quā facit spōsus ad spōsam: ꝛ de duplici ignoꝛātia nimiū pauēda ꝛ fugiēda. Ser. xxxv.

A
Cant. j. Si te iquit ignoras. Egredere. Dura ꝛ aspera increpatio/q̄ dicit egredere. Hoc quippe verbū seruī audire solent a valde irascentibꝰ ꝛ indignantibus dñis: vel ancille a dñabus suis: cū grauiter illas offenderint. Exi hinc: exi a me. egredere a ꝓspectu meo/et a domo ista. Hoc g̃ verbo aspero ꝛ amaro satis nimiūq̄ increpatoꝛio/vtitur modo spōsus cōtra dilectā: sub ꝓdictione tñ si seipsam ignoꝛauerit. Nil quippe validius: efficacius ve ad terrendū potuit in eā intrēdere: q̄ vt egredi minarek. Qđ ꝛ tu aduertere potes/si bñ attēdas: vnde quo egredi iubeatur. Unde em̄ quo putas nisi de spū ad carnē: de bonis animi ad secularia desideria: de interna requie mētis/ad mūdi strepitū/ꝛ inquietudinē curarum exterioꝝ? In q̄bus oibus nō est nisi labor: ꝛ dolor: atq̄ afB flictio spūs. ¶ Que em̄ aia semel a dño didicit/ꝛ accepit intrare ad seipsam ꝛ in intimis suis dei ꝓsentiā suspirare ꝛ q̄rere faciē eius semp (spūs est em̄ deꝰ: ꝛ q̄ querūt eum oportet eos in spū ambulare: ꝛ nō in carne vt ꝑm carnez viuāt) talis inquā aia nescio an vel ipsam gehēnā ad tps experiri horibilisꝰ penalisꝰ ve ducat: q̄ post spūalis studij huius gustatā semel suauitatē exire denuo ad illecebras:
vel potiꝰ ad molestias carnis sensuūq̄ inexplebilē repe-
Eccls. j. tere curiositatē: dicēre Ecclesiaste. Oculus nō implek visu: nec auris auditu. Audi em̄ hoiem expertū q̄ loq̄mur.
Thre. iij Bonus es (inquit) dñe sperāti⁹ in te: aie q̄renti te. Ab hoc bono/si quis auertere sanctā illā aiam conarek: puto haud secus accepisset: q̄ si se de paradiso/ꝛ ab ipso in
ꝑs. xxviij. troitu glorie conspicerer deturbari. Audi adhuc ꝛ alium similē huic. Libi dixit coꝛ meū (ait) exq̄siuit te faciem mea
ꝑs. lxxij. faciē tuā dñe requiram. Uñ ꝛ dicebat. Mihi aūt adherere
ꝑs. cxiij deo bonū est. Et item loquēs ad aiam suā dicit. Cōuertere aīa mea in requiē tuā: q: dñs bñfecit tibi. ¶ Dico q̄ vobis: nihil est qđ intrā formider q̄squis hoc bñficiū semel
L accepit: q̄ ne gra derelict⁹/necesse habeat denuo egredi ad carnis ꝓsolationes: imo desolatiōes: rursumq̄ carnalis sensuū sustinere tumultꝰ. Terribil' pinde ꝛ nimis foꝛmidolosa cōminatio: egredere ꝛ pasce hedos tuos. Qđ
ij. Para. xxvj. est indignā re nouerīs illa tua familiari ꝛ suaui rerū ꝓtēplatione celestiū: intelligibiliū diuinarū. Quāobrē egredere de sanctuario meo/coꝛde tuo: vbi secretos sacrosq̄s veritatis ac sapiē sensus dulciter haurire solebas: ꝛ magis tanq̄ vna de secularibꝰ pascēdis ꝛ oblectādis tue carnis sensibꝰ intricare. Hedos quippe (qui pctm̄ significāt ꝛ in iudicio collocandi sunt a sinistris) dicit vagos ꝛ petulātes coꝛporis sensus: ꝑ quos pctm̄ tanq̄ moꝛbꝰ ꝑ fenestras intrauit ad aiam. Cui ꝛ bene cōgruit qđ sequitur in
Cant. j. scriptura: iuxta tabernacula pastoꝝ. Non em̄ supra sicut agni: sed iuxta tabernacula pastoꝝ hedi pascunt. Pastores siquidē qui veri pastoꝛes sunt: licet tabernacula habeant de terra ꝛ in terra: coꝛporis videlz sui: his diebꝰ q̄ibus nūc militant: nō tm̄ de terra: hz de celestibus pascuis greges dominicos pascere cōsueuerūt: neq̄z em̄ suā eis: sed dñi ꝓdicant voluntatē. Ar hedi (q̄ sunt coꝛporis sensus) celestia nō requirūt: sed iuxta tabernacula pastoꝝ in oibus videlz bonis sensibilibus huiꝰ mundi (q̄ est regio coꝛporis) sumūt vnde sua desideria nō tam satient: q̄ irritent. ¶ Turpis mutatio studioꝝ: vt cui ante studij
D fuerat peregrinantē ꝛ exulem aiam suā sacris meditationibus tanq̄ celestibꝰ pascere bonis: dei bñplacitū ꝛ mysteria voluntatis eiꝰ inq̄rere: penetrare deuotiōe celos: ꝛ mente supernas circūire māsiones: salutare pfetas atq̄s apostolos ꝛ choꝛos ꝓphetarū: martyꝝūq̄s admirari triūphos: ac stupere pulcherrimos oꝛdines angeloꝝ: nunc oibus his omissis; turpi se mancipet coꝛporis seruituti/ ad obediendū carni: ad satisfaciendum ventri ꝛ gule: ad mēdicandū in vniuersa terra: vnde ex ea q̄ preterit mūdi huiꝰ figura; fuā semp famelicā curiositatē aliquaten⁹ cō
ꝑs. cxviij soletur. Exitus aquarū deducāt oculi mei sup huiusmodi aiam: que cū nutrirek in croceis: demū amplexak sterco-
Cant. j. ra. Pascit em̄ iuxta beati viri sniam: sterilem q̄ non habebat filios: ꝛ vidue nō bñfacit. Et vide q: non simpliciter egredere: sed egredere inquit: ꝛ abi post greges soda
Cant. j. liū tuoꝝ: ꝛ pasce hedos tuos. In quo (vt mihi videtur) magne cuiusdam rei nos admoneꝛ. Quid istud? Meu q̄ egregia creatura iā olim facta de grege/ꝛ nūc in peiꝰ miserabiliter proꝛuēs: nō salte inter greges remanere ꝑmitE tur: sed post abire iubeꝛ. ¶ Quo inquis? Quo legis? ꝑo. xlviij Nō cū in honoꝛe esset nō intellexit: cōparat⁹ est iumentis insipientibꝰ ꝛ similis factꝰ est illis. Ecce quō de grege facta est egregia creatura. Puto dicerēt iumenta si loq̄ fas esset. Ecce adā factꝰ est quasi vn⁹ ex nobis. Cū in honoꝛe esset: inq̄t. In quo honoꝛe q̄ris? Habitabat in paradiso/ꝛ in loco voluptatis cōuersatio eiꝰ: nihil molestie: nihil indigētie sentiebat: ꝛ odoꝛiferis stipatꝰ malis: fulcit⁹ floribus: gloria ꝛ honoꝛe coꝛonatꝰ: ꝛ ꝓstituꝛus sup opa manuū plasmatoꝛis. Magis aūt ob insigne diuine similitudinis ꝓcellebat: ꝛ erat illi soꝛs ꝛ societas cū plebe angeF loꝝ: ꝛ cū oi militia celestis exercitꝰ. ¶ Sed mutauit istā gloriā dei/in similitudinē vituli comedentis fenū. Inde est q̄ panis angeloꝝ/factꝰ est fenū positū in ꝑsepio: apposituꝝ nobis tanq̄ iumētis: verbū quippe caro factū est
Esa. xl. ꝛ iuxta ꝓphetā/oīs caro fenū. Ar fenū istud minime desiccatū est: nec ex eo cecidit flos: q: reqeuit sup ipm spūs dñi. Propter hoc nāq̄ aliquādo finis venit oniuerse carBcñ. vj. nis: q: spūs recesserat vite. Denicq̄ ait. Nō ꝑmanebit spiritus meus in hoīe in eternū: q: caro est. Carnis noie hoc loco vitiū designari intellige: nō naturā. Nec em̄ spūs natura exꝑgnit: sed vitiū. Propter vitiū g̃ oīs caro fenū: ꝛ
Esa. xl. oīs gloria eius tanq̄ flos feni. Exiccatū est (inq̄t) fenū ꝛ cecidit flos: sed nō ille flos q̄ de virga ꝛ radice ieſſe ascendit: eo q̄ requieuit sup eū spūs dñi. Nec illud fenū qđ verbū factū est: ꝑ eo qđ sequit in ꝓpheta. Verbū autem dñi
Ibidem manet in eternū. Si em̄ fenū verbū: ꝛ verbū in eternum manet: fenū q̄s necesse est maneat in eternū. Alioq̄n quo vitā ꝑbet eternā si ipm minime maner in eternū? Ait em̄.
Job. vj. Si quis māducauerit ex hoc pane: viuet i eternū. Et quē
Ibidem panē dicat: aperit cū subiūgit. Et panis quē ego dabo caro mea est ꝓ mūdi vita. Quō ergo eternū nō est: q̄ eteraliter viuit? Sed recole nūc mecū vocē filij ad patrē loquētis in psalmo. Nō dabis (inquit) sanctum tuū videre
ꝑs. xv. coꝛruptionē. Haud dubium q̄n de coꝛpore dicat qđ in sepulcro iacebat exanime. Hoc em̄ scm̄ ꝛ angelus q̄ nūciauit virgini locutꝰ est dicēs: ꝛ qđ nascet ex te sanctū: vocabitur filius dei. Quo g̃ pacto sanctū fenū poterat videre coꝛruptionē: qđ de incoꝛrupti vteri ꝓpetio vitioꝛe vernātibus pascuis oꝛtū: etiā auidos angeloꝝ iii se figere posG fit obturus: insatiabiliter oblectādos? ¶ Perdat sane fenū viriditatē si maria virginitatē amiserit. Ergo cibꝰ hominis mutauit se in pabulū pecoꝛis: hoīe mutato in pecus. Meu tristis ꝛ lachꝝymosa mutatio: vt hō paradisi accola: terre dñs: celi ciuis: domestic⁹ dñi sabaoth: frater beatoꝝ spirituū: ꝛ celestiū coheres virtutū: repentina se cōuersione inuenerit ꝛ ꝑpter infirmitatē iacentē in stabulo: ꝛ ꝑpter pecoꝛinā similitudinē indigentē feno: ꝛ ꝑ pter indomitā feritatē alligatū ꝑsepio: sicut scriptū est.
ꝑs. xxxij. In chamo ꝛ freno marillas eoꝝ cōstringe: q̄ nō approꝛiEsa. j. māt ad te. Agnoscit ē⁹ o bos possessoꝛē suum: ꝛ o tu asine ꝑsepe dñi tui: vt ꝓphete dei fideles iueniātur: q̄ ista sunt dei mirabilia ploquti. Cognoscit pecus quē nō cognouisti hō. Adoꝛa in stabulo quem fugiebas in paradiso. Do-
H noꝛa ꝑsepiū cuius ꝓtempsisti imperiū. Comede fenum/quē panē: ꝛ panē angelicū fastidisti. ¶ Sed quenā causa (inquis) tante delectiōis? Profecto q̄ hō cū in honoꝛe esset nō intellexit. Quid nō intellexit? Nō dicit. Nos bi

Universidad de Deusto
Biblioteca

cannus. Positus in honore non intellexit q̄ iumus esset: honoris fastigio delectatus: ⁊ cōtinuo in se expertus est q̄ rāto post tpe hō de filijs captiuitatis ⁊ prudēter aduertit: ⁊ veraciter prulit dicēs. Qui se putat aliq̄d esse cum nihil sit: ipse se seducit. Ue misero q̄ nō fuit q̄ iā rūc dicere ei. Quid supbis terra ⁊ cinis? Hinc egregia creatura gregi admixta est: hinc bestialis similitudine dei similitudo mutata est: hinc societas cū iumētis ꝓ portio angelo rū mota est. Uides q̄ sit fugienda nobis hec ignorantia: de qua fot milia malo⁹ vniuerso nostro generi ꝓuenerūt: Ait em̄ ꝓpterea hoiem iumētis insipientibus cōparatū: q: nō intellexit. Cauēda ꝓinde oi modis ignorātia: ne forte si adhuc sine intellectu ⁊ post vexationē inuenti fuerimus: multo plura ⁊ grauiora ꝓuenīāt nos: dicatur q̄ de nobis. Curauim⁹ babylonē ⁊ nō est sanata. Merito quidē q̄ nec vexatio dederit intellectum auditui. ¶ Et vide ne forte etiā hic ꝓponsus cū dilectam ab ignorātia tāto increpatiōis tonitruo deterreret: ꝓpterea minime dixerit: egredere cū gregib⁹: aut egredere ad greges: sed egredere (ait) post greges sodaliū nostrū. Ut quid hoc? Sane vt sc̄am ꝓinde ignorantiā ꝓiore magis pauendā pudendāq̄ ostenderet: q̄ illa boies de statu parē fecisset: ista ⁊ posteriore. Nā hoies quidē merito ignorātie ignorati videst reprobati: ⁊ ad tremendū illud iudiciū stare: ⁊ igni ꝑpetuo tradi habēt: nō aūt ⁊ pecudes. Nec dubiū forte deterius his q̄ fic erūt: q̄ his q̄ oino nō erunt. Melius ei fuerat (inquit) si nat⁹ nō fuisset hō ille. Non vtiq̄ si natus nō fuisset oīno: sed si natus nō fuisset hō: sed vbi gra: aut pecus: aut alia quepiā creatura: que q̄m iudiciū nō haberet: ad iudiciū non veniret: ac ꝓ hoc nec ad supplicia. Sciat ḡ alia rōnalis q̄ se ob prioré ignorantiā erubescit pecudes hre sodales in pfruendis vtiq̄ bonis terre: nō etiā simili⁹ socias habituras in pferendis roumētis gehēne: ⁊ tum demum etiam ab ipsis gregibus suo⁹ sodaliū iumento⁹ cū dedecore exturbandā: nec iam vel cum ipsis iuram: sed plane post: q̄n illis nihil mali sentientib⁹: ipsa malis oībus exponetur. A q̄bus nō liberabitur in eternū: si quidez secūdo ignorare decreuerit. Egredik itaq̄ hō: ⁊ solitarius abit post greges sodaliū suo⁹: cum solus in inferno inferioris retrudik. An nō tibi posterioré videk tenere locū: q̄ ligatis manibus ⁊ pedibus ꝓiciē in tenebras exteriores? Et erūt ꝓfecto nouissima hoīs illius peiora prioribus: q̄n qui ꝓs bestijs equabak: nūc ⁊ postponik. Puto q̄ ⁊ in ꝓsenti vita si bñ aduertas: posterioré ire pecoribus hoiem iudicabis. An nō siquidē tibi videk ipsius bestijs quodāmodo bestialior esse hō rōne vigens: ⁊ rōne nō vtens? Nā pecus quidem si se rōne non regat: excusationē habet a natura: a q̄ hoc ei penitus munꝰ negatū est: nō habet hō: cui ab ipsa speciali ꝓrogatiua donatū est. ¶ Merito ꝓinde eoipso censetur hō egredi: ⁊ postire gregalibus animātibus: q̄ solū hoc animal cōuersatione degeneri iura nature trāsgrediens: rōnis compos: rōnis expertia moribus ⁊ affectibus imitak. Cōuincitur ḡ ire post greges hō: ⁊ nunc quidē de prauatione nature: postmodū aūt ⁊ extremitate pene. Ecce sic maledicek hō qui ignorantiā dei hre inuentus fuerit. Dei dicā an sui? Utrūq̄ sine dubio: vtraq̄ ignorantia dānabilis est: vtraliber sufficit ad pditionem. Uis scire q: ita est? Sed de dei minime dubitas: si tū cōstat tibi nō aliam vitā esse eternā: q̄ vt patrē cognoscas deum verū ⁊ quē misit iesum xp̄m. Audi ergo spōsum liquido ⁊ aperte in aīa etiam anime ignorantiam condēnantem.

Quid em̄ dicit? Non vtiq̄ si deū: sed si ignoras re ipā ⁊c. ¶ Pater ḡ q: ignorās ignorabik. siue se siue deū ignorare cōtingat. De qua vtraq̄ ignorātia erit nobis (si rame deus manū apponat) vtilis admodū disputatio. Nō mō tñ ne fatigati: ⁊ nō ꝓmissa ex more oīone: aut ego min⁹ diligenter rem necessariā ꝓsequar: aut vos min⁹ attente que nō nisi magno suscipienda sunt desiderio: audiatis. Etem̄ si corporis cibus cū absq̄ appetitu: ⁊ satiatus illū sumis: nō modo nō prodest: sed ⁊ nocet plurimū: multo magis panis aīe cum fastidio sumptus: nō scientie nutrimentū: sed magis tormentū ꝓscientie importabit. Dō a nobis auertat spōsus ecclesie iesus christus dñs noster: qui est sup oīa deus benedictus in secula. Amen.

¶ Dō scia sarū sit bona ad instruendū: sz scia ꝓpter infirmitatis sit vtilior ad salutem. Sermo. XXXVI.

Ego mee promissionis. ¶ Uides q̄ sit fugienda nobis hec ignorantia: de qua fot milia malo⁹ vniuerso nostro generi ꝓuenerūt: Ait em̄ ꝓpterea hoiem iumētis insipientibus cōparatū: q: nō intellexit. Cauēda ꝓinde oi modis ignorātia: ne forte si adhuc sine intellectu ⁊ post vexationē inuenti fuerimus: multo plura ⁊ grauiora ꝓuenīāt nos: dicatur q̄ de nobis. Curauim⁹ babylonē ⁊ nō est sanata. Merito quidē q̄ nec vexatio dederit intellectum auditui. ¶ Et vide ne forte etiā hic ꝓponsus cū dilectam ab ignorātia tāto increpatiōis tonitruo deterreret: ꝓpterea minime dixerit: egredere cū gregib⁹: aut egredere ad greges: sed egredere (ait) post greges sodaliū nostrū. Ut quid hoc? Sane vt sc̄am ꝓinde ignorantiā ꝓiore magis pauendā pudendāq̄ ostenderet: q̄ illa boies de statu parē fecisset: ista ⁊ posteriore. Nā hoies quidē merito ignorātie ignorati videst reprobati: ⁊ ad tremendū illud iudiciū stare: ⁊ igni ꝑpetuo tradi habēt: nō aūt ⁊ pecudes. Nec dubiū forte deterius his q̄ fic erūt: q̄ his q̄ oino nō erunt. Melius ei fuerat (inquit) si nat⁹ nō fuisset hō ille. Non vtiq̄ si natus nō fuisset oīno: sed si natus nō fuisset hō: sed vbi gra: aut pecus: aut alia quepiā creatura: que q̄m iudiciū nō haberet: ad iudiciū non veniret: ac ꝓ hoc nec ad supplicia. Sciat ḡ alia rōnalis q̄ se ob prioré ignorantiā erubescit pecudes hre sodales in pfruendis vtiq̄ bonis terre: nō etiā simili⁹ socias habituras in pferendis roumētis gehēne: ⁊ tum demum etiam ab ipsis gregibus suo⁹ sodaliū iumento⁹ cū dedecore exturbandā: nec iam vel cum ipsis iuram: sed plane post: q̄n illis nihil mali sentientib⁹: ipsa malis oībus exponetur. A q̄bus nō liberabitur in eternū: si quidez secūdo ignorare decreuerit. Egredik itaq̄ hō: ⁊ solitarius abit post greges sodaliū suo⁹: cum solus in inferno inferioris retrudik. An nō tibi posterioré videk tenere locū: q̄ ligatis manibus ⁊ pedibus ꝓiciē in tenebras exteriores? Et erūt ꝓfecto nouissima hoīs illius peiora prioribus: q̄n qui ꝓs bestijs equabak: nūc ⁊ postponik. Puto q̄ ⁊ in ꝓsenti vita si bñ aduertas: posterioré ire pecoribus hoiem iudicabis. An nō siquidē tibi videk ipsius bestijs quodāmodo bestialior esse hō rōne vigens: ⁊ rōne nō vtens? Nā pecus quidem si se rōne non regat: excusationē habet a natura: a q̄ hoc ei penitus munꝰ negatū est: nō habet hō: cui ab ipsa speciali ꝓrogatiua donatū est. ¶ Merito ꝓinde eoipso censetur hō egredi: ⁊ postire gregalibus animātibus: q̄ solū hoc animal cōuersatione degeneri iura nature trāsgrediens: rōnis compos: rōnis expertia moribus ⁊ affectibus imitak. Cōuincitur ḡ ire post greges hō: ⁊ nunc quidē de prauatione nature: postmodū aūt ⁊ extremitate pene. Ecce sic maledicek hō qui ignorantiā dei hre inuentus fuerit. Dei dicā an sui? Utrūq̄ sine dubio: vtraq̄ ignorantia dānabilis est: vtraliber sufficit ad pditionem. Uis scire q: ita est? Sed de dei minime dubitas: si tū cōstat tibi nō aliam vitā esse eternā: q̄ vt patrē cognoscas deum verū ⁊ quē misit iesum xp̄m. Audi ergo spōsum liquido ⁊ aperte in aīa etiam anime ignorantiam condēnantem.

Quid em̄ dicit? Non vtiq̄ si deū: sed si ignoras re ipā ⁊c. ¶ Pater ḡ q: ignorās ignorabik. siue se siue deū ignorare cōtingat. De qua vtraq̄ ignorātia erit nobis (si rame deus manū apponat) vtilis admodū disputatio. Nō mō tñ ne fatigati: ⁊ nō ꝓmissa ex more oīone: aut ego min⁹ diligenter rem necessariā ꝓsequar: aut vos min⁹ attente que nō nisi magno suscipienda sunt desiderio: audiatis. Etem̄ si corporis cibus cū absq̄ appetitu: ⁊ satiatus illū sumis: nō modo nō prodest: sed ⁊ nocet plurimū: multo magis panis aīe cum fastidio sumptus: nō scientie nutrimentū: sed magis tormentū ꝓscientie importabit. Dō a nobis auertat spōsus ecclesie iesus christus dñs noster: qui est sup oīa deus benedictus in secula. Amen.

¶ Dō scia sarū sit bona ad instruendū: sz scia ꝓpter infirmitatis sit vtilior ad salutem. Sermo. XXXVI.

Ego mee promissionis. ¶ Uides q̄ sit fugienda nobis hec ignorantia: de qua fot milia malo⁹ vniuerso nostro generi ꝓuenerūt: Ait em̄ ꝓpterea hoiem iumētis insipientibus cōparatū: q: nō intellexit. Cauēda ꝓinde oi modis ignorātia: ne forte si adhuc sine intellectu ⁊ post vexationē inuenti fuerimus: multo plura ⁊ grauiora ꝓuenīāt nos: dicatur q̄ de nobis. Curauim⁹ babylonē ⁊ nō est sanata. Merito quidē q̄ nec vexatio dederit intellectum auditui. ¶ Et vide ne forte etiā hic ꝓponsus cū dilectam ab ignorātia tāto increpatiōis tonitruo deterreret: ꝓpterea minime dixerit: egredere cū gregib⁹: aut egredere ad greges: sed egredere (ait) post greges sodaliū nostrū. Ut quid hoc? Sane vt sc̄am ꝓinde ignorantiā ꝓiore magis pauendā pudendāq̄ ostenderet: q̄ illa boies de statu parē fecisset: ista ⁊ posteriore. Nā hoies quidē merito ignorātie ignorati videst reprobati: ⁊ ad tremendū illud iudiciū stare: ⁊ igni ꝑpetuo tradi habēt: nō aūt ⁊ pecudes. Nec dubiū forte deterius his q̄ fic erūt: q̄ his q̄ oino nō erunt. Melius ei fuerat (inquit) si nat⁹ nō fuisset hō ille. Non vtiq̄ si natus nō fuisset oīno: sed si natus nō fuisset hō: sed vbi gra: aut pecus: aut alia quepiā creatura: que q̄m iudiciū nō haberet: ad iudiciū non veniret: ac ꝓ hoc nec ad supplicia. Sciat ḡ alia rōnalis q̄ se ob prioré ignorantiā erubescit pecudes hre sodales in pfruendis vtiq̄ bonis terre: nō etiā simili⁹ socias habituras in pferendis roumētis gehēne: ⁊ tum demum etiam ab ipsis gregibus suo⁹ sodaliū iumento⁹ cū dedecore exturbandā: nec iam vel cum ipsis iuram: sed plane post: q̄n illis nihil mali sentientib⁹: ipsa malis oībus exponetur. A q̄bus nō liberabitur in eternū: si quidez secūdo ignorare decreuerit. Egredik itaq̄ hō: ⁊ solitarius abit post greges sodaliū suo⁹: cum solus in inferno inferioris retrudik. An nō tibi posterioré videk tenere locū: q̄ ligatis manibus ⁊ pedibus ꝓiciē in tenebras exteriores? Et erūt ꝓfecto nouissima hoīs illius peiora prioribus: q̄n qui ꝓs bestijs equabak: nūc ⁊ postponik. Puto q̄ ⁊ in ꝓsenti vita si bñ aduertas: posterioré ire pecoribus hoiem iudicabis. An nō siquidē tibi videk ipsius bestijs quodāmodo bestialior esse hō rōne vigens: ⁊ rōne nō vtens? Nā pecus quidem si se rōne non regat: excusationē habet a natura: a q̄ hoc ei penitus munꝰ negatū est: nō habet hō: cui ab ipsa speciali ꝓrogatiua donatū est. ¶ Merito ꝓinde eoipso censetur hō egredi: ⁊ postire gregalibus animātibus: q̄ solū hoc animal cōuersatione degeneri iura nature trāsgrediens: rōnis compos: rōnis expertia moribus ⁊ affectibus imitak. Cōuincitur ḡ ire post greges hō: ⁊ nunc quidē de prauatione nature: postmodū aūt ⁊ extremitate pene. Ecce sic maledicek hō qui ignorantiā dei hre inuentus fuerit. Dei dicā an sui? Utrūq̄ sine dubio: vtraq̄ ignorantia dānabilis est: vtraliber sufficit ad pditionem. Uis scire q: ita est? Sed de dei minime dubitas: si tū cōstat tibi nō aliam vitā esse eternā: q̄ vt patrē cognoscas deum verū ⁊ quē misit iesum xp̄m. Audi ergo spōsum liquido ⁊ aperte in aīa etiam anime ignorantiam condēnantem.

Quid em̄ dicit? Non vtiq̄ si deū: sed si ignoras re ipā ⁊c. ¶ Pater ḡ q: ignorās ignorabik. siue se siue deū ignorare cōtingat. De qua vtraq̄ ignorātia erit nobis (si rame deus manū apponat) vtilis admodū disputatio. Nō mō tñ ne fatigati: ⁊ nō ꝓmissa ex more oīone: aut ego min⁹ diligenter rem necessariā ꝓsequar: aut vos min⁹ attente que nō nisi magno suscipienda sunt desiderio: audiatis. Etem̄ si corporis cibus cū absq̄ appetitu: ⁊ satiatus illū

ea scire ꝓius ampliusq̄ curato: que senseris vicinio⁹ a saluti. Nōne medici corpo⁹ / medicine portionē diffiniunt eligere in sumēdis cibis q̄d ꝓius: quid posterius: ⁊ quē admodū quidq̄ sumi oporteat? Nā ⁊ si bonos ꝓstat esse cibos: quos deus creauit: tu tñ ipsos tibi si in sumendo modū ⁊ ordinē nō obserues: reddis planē nō bonos. Ergo q̄ dico de cibis: hoc sentite ⁊ de sciētijs. Sed melius mitto vos ad magistrū. Non est em̄ nostra ista suis: sz illius: immo ⁊ nostra: q̄m veritatis. ¶ Quis se (inquit) putat aliq̄d scire: nondum scit quō oporteat eū scire. Uides q̄m nō ꝓbat multa scientē: si sciendi modum nescierit: Uides (inquā) quō fructū ⁊ vtilitatem scientie in modo sciendi ꝓsituit? Quid ḡ dicit modū sciendi? Quid nisi vt scias quo ordine: quo studio: quo fine queq̄ nosse oporteat? Quo ordine? vt id ꝓius quod maturius ad salutez Quo studio? vt id ardētius / q̄ vehemētius ad amorem. Quo fine? vt nō inanē gloriā aut curiositatē: aut aliquid simile: sed tantū ad edificationē tuā vel ꝓximi. ¶ Sunt nāq̄ qui scire volunt eo fine tantū / vt sciant: ⁊ turpis curiositas est. Et sunt q̄ scire volunt vt sciank ipsi: ⁊ turpis vanitas est. Qui ꝓfecto nō euadent subsannantē satyrā cū ⁊ ei q̄ eiusmodi est decantantē. Scire tuū nihil est: nisi te scire hoc sciat alter. Et sunt item q̄ scire volunt vt sciē iam suā vendāt: verbi causa: ꝓ pecunia: ꝓ honoribus: ⁊ turpis questus est. Sed sunt q̄ scire volunt vt edificent: ⁊ charitas est. Et item q̄ scire volunt vt edificenk: ⁊ prudentia est. Uoz oīm soli vltimi duo nō inuenīūtur in abusione scientie: quippe q̄ ad hoc volūt intelligere vt bene faciant. Denicq̄ intellect⁹ bonus oībus facientibus eū. ¶ Reliqui oēs audiāt. Scienti bonū ⁊ non facienti: pctm̄ est ei. Ac si ꝓ similitudinē dicat. Sumēti cibū ⁊ nō digerenti: pniciosum est ei. Cibus siquidē indigestus: et qui bonā nō habet decoctionē: malos generat humores ⁊ corrūpit corpus ⁊ nō nutrit. Ita ⁊ multa scientia ingesta stomacho aīe: q̄ est memoria: si decocta igne charitatis nō fuerit: ⁊ sic ꝓ quosdā artus aīe / motes scz atq̄ actus transfusa atq̄ digesta: quatenus ipsa de bonis q̄ nouerit vita attestante ⁊ moribus bona efficiatur: nōne illa sciētia repurabitur in pctm̄: tanq̄ cibus cōuersus in prauos noxiosq̄ humores? An nō malus humor pctm̄: an nō mali humores ꝓ praui mores? An nō inflationes ⁊ tortiones in ꝓscientia sustinebit qui hmōi est: scieus videlz bonum ⁊ nō faciens? An nō responsum mortis ⁊ dānationis totiens in semetipso habebit: quotiēs in mentē venerit sermo quē dixit deus: q: seruus sciens voluntatem dñi sui ⁊ non faciens digna / plagis vapulabit multis. ¶ Et vide ne forte in ꝓna talis aīe ꝓpheta plangeret dicēs. Uentrem meū doleo: ventrē meū doleo. Nisi q̄ ipsa ingeminatio geminū videk innuere sensum: vt ꝑ hunc quem diximus: etiā alium requiram⁹. Puto em̄ q̄ in sua ꝓna potuit hoc dixisse ꝓpheta: q̄ videlz sciētia plenus: ⁊ estuans charitate: ⁊ oino effundere cupiens: nō inueniret q̄ curaret audire: ⁊ sic quasi oneri sua sibi scientia erat: quā cōmunicare nō poterat. Plangit itaq̄ pius eccle doctor tam illos qui scire cōtenunt quō sit viuendū: q̄ illos q̄ scientes male nihilomin⁹ viuūt. Et hoc ꝓ eo q̄ eundē sermonē ꝓpheta repetit. Aduertis ne iam q̄ verū sensit apostolus: q: scientia inflat? ¶ Uolo ꝓinde aīam ꝓmo oim scire seipsam: q̄ id postulet ratio et vtilitatis ⁊ ordinis. Et ordinis quidē: q̄m q̄ nos sumus: ꝓmū est nobis. Utilitatis vero: q: talis scientia nō inflat: sed humiliat: et est quedā preparatio ad edificandū. Nisi em̄ sup humilitatis stabile fundamentū: spuale edificiū stare minime pōt Porro ad se humiliandū / nihil aīa inuenire viuacius seu accōmodatius pōt: q̄ si se in veritate inuenerit: tantum nō dissimulet. nō sit in spū eius dolus: statuat se ante faciem suā: nec se a se auertere abducak. Nōne ita se intuēs clara luce veritatis inueniet se in regione dissimilitudinis ⁊ suspiras misera: quā iam latere nō poterit q̄ vere misera sit: nōne cū ꝓpheta clamabit ad dñm. In veritate tua humiliasti me. Nam quō nō vere humiliabitur in hac vera cognitione sui: cū se ꝓceperit onerata pctis: mole hui⁹ mortalis corpo⁹ is aggrauatā: terrenis intricatā curis: carnalīū desideriorū fece infectā / cecam / curuā / infirmā / implicitā multis erroribus: expositā mille periculis: mille timoribus trepidā: mille difficultatibus anxiam: mille suspitionib⁹ obnoxiā: mille necessitatibus erūnosam: pcline ad vitia: inualidam ad virtutes. Unde huic iam exrollentia oculo⁹ rū vñ leuare caput? Nonne magis cōuertetur in erūna sua: dum ꝓfigit spina? Cōuertet (inquā) ad lachrymas: cōuertet ad plāctus ⁊ gemit⁹? cōuerterur ad dñm ⁊ in humilitate clamabit: sana aīam meā: q: peccaui tibi. Porro cōuersa ad dñm recipiet ꝓfectionē quia pf est misericordiarū: ⁊ deus totius ꝓsolationis. ¶ Ego q̄diu in me respicio: in amaritudine mortak oculus meꝰ. Si aūt suspexero ⁊ leuauero oculos ad diuine miserationis auxiliū: temperabit mor amarā visionē mei / visio tra dei: cui ⁊ dico. Ad meipm aīa mea cōturbata est: propterea memor ero tui. Nec mediocris dei visio / piū ⁊ despiecabilē experiri: ficut reuera benignꝰ ⁊ misericors est: ⁊ prestabilis sup malicia: quippe cui⁹ natura bonitas: et cui ꝓprium est misereri semꝑ ⁊ parcere. Talī itaq̄ experimento / ⁊ tali ordine salubriter innotescit deus: cū pius se hō nouerit in necessitate positū: ⁊ clamabit ad dñm: ⁊ exaudiet eū: ⁊ dicet. Eruā te ⁊ honorificabis me. Atq̄ hoc modo erit gradus ad noticiā dei / cognitio tui: ⁊ ex imagine sua: q̄ in te renouatur: ipse videbiť: dū tu quidē reuelata facie gliam dñi cū fiducia speculādo: in eandē imaginē transformaris de claritate in claritatē tanq̄ a dñi spū.

¶ Sed iam demum aduerte: quō vtraq̄ cognitio sit tibi necessaria ad salutē: ita vt neutra carere valeas cū salute Nam si ignoras te: nō habebis timorē dei in te: nō humilitarē. An vero sine timore dei ⁊ sine humilitate de salute ꝓsumas tu videris. Bene feciſti grunniēdo significare q̄ minime ita sapiatis: imo q̄ nō ita despiatis: ne in eo q̄ planū est immoremur. Sed attendite cetera. An potius paulandū est nobis ꝓpter somnolētos? Putabā me in sermone implere q̄ ꝓmisi de duplici ignorātia: ⁊ feciſſem: nisi fastidiosis longior videret: quosdā siquidē oscitantes: quosdā ⁊ dormitātes intueor. Nec mirū. Precedētis noctis vigilie (lōgissime quippe fuerūt) excusant eos Uerū illis q̄d dicam: q̄ ⁊ tunc dormierūt: ⁊ modo nihilominus dormiūt? Sed nō pergo nūc vlterius exagitare: verecūdiam eorum sufficit tetigisse. Puto q̄ melius deinceps vigilabūt: nostre obseruationis cauteriū veturi. In hac spe gerimus eis hac vice morem: ⁊ q̄ cōtinuandum ratio exigebat: eo⁹ charitate pendente / licet disputatione partimur: faciētes finē vbi nō erat finis. Ipsi vero sup sibi facta indulgentia nobiscū gloriscent spōsum ecclesie iesum christum dñm nostrū: qui est super oīa deus benedictus in secula. Amen.

¶ De duabus noticijs: ⁊ de duabus ignorātijs: ⁊ de his que ex se parturiunt. Sermo. XXXVII.

Uto non habemus nūc opus horari ad vigilandū: cum absq̄ dubio sermo ille suggillatorius vigiler: vt pote adhuc recens q̄ heri a nobis charitative platus: bene aliquos exp̄gefecit. Ergo tenetis memoria q̄ teneā assensum: vestrū neminē absq̄ sui cognitiōe saluari: de qua nimirū mater salutis humilitas oritur: et timor dñi: q̄ ⁊ ipse sicut initiū sapie: ita est ⁊ salutis. Nemo dico absq̄ illa cognitione saluak: qui q̄m etatē habeat ac facultatē cognoscēdi. Quod ꝓpter parulos loquor ⁊ ꝓpter fatuos: quo⁹ alia ratio est. Quid si ignoras deū Poterit ne spes esse salutis cū dei ignorantia? Ne b quidem. Nec em̄ potes aut amare quē nescias: aut hre quem nō amaueris. Noueris ꝓinde te / vt deū timeas: noueris ipsum / vt eque ipm diligas. In altero initiaris ad sapientiā: in altero ⁊ ꝓsummaris: q: initiū sapie timor dñi est: ⁊

plenitudo legis est charitas. Tam ḡ vtraq; ignorãtia caueãda est tibi: q̃ fine timore & amore dei salus esse nõ põt Cetera indifferetia sunt: nec saluté si sciank: nec dãnatõé si nesciank habentia. Non ñ dico ꝓtẽnendã aut negligendã sciam litterarũ: q̃ ornat aiam & erudit eam: & facit vt possit etiã alios erudire. Sz duo illa opz & expedit vt p̃cedãt: in q̃bus summã salutis ꝓstituit superior ratio declarauit. ¶ Et vide si nõ intuebak: & si nõ docebat hũc vndiq; q̃ dicebat. Seminate vobis ad iusticiã: metite spẽ vite: & tũc demũ illuminare vobis (ait) lumẽ scientie. Vltimã posuit scientiã tanq̃ picturã: q̃ statũ hr̃e nequeat superare: & iõ illa duo p̃mittit & subiecit illi tanq̃ si solidũ aliquid picture substerneret. Securus iam intendã scientie: si vite p̃us per beneficiũ spei fecuritatem accepero. Cu ḡ seminasti tibi ad iusticiam: fi ex vera noticia tui euigilasti timere deũ: temeritꝑ humiliasti: fudisti lachrymas: eleemosynas ꝓfudisti: ceteriq; te pietatis actionib⁹ mãcipasti: ieiunijs & vigilijs afflixisti corpus: si pectus tunsioni bus: celos clamoribus fatigasti: hoc fiquidem seminare est ad iusticiã. Semina sunt bona opera: bona studia: semina lachrymę sunt. Jbant (inq̃t) & flebãt mittẽtes semina sua. Sed q̃d? Semp flebunt? Absit. Sed venient cum exultatiõe portãtes manipulos suos. Merito cũ exultatione: cũ reportant manipulos glorie. At istud (inq̃s) in resurrectione in nouissimo die: & est nimis longa expectatio. Noli animo frangi: noli deficere a pusillanimitate spũs: habes interim de p̃mijs spũs: q̃ ad p̃sens in exultatione metas. Seminate (ait) vobis iusticiã: metite spem vite. Non te modo mittit ad diez nouissimũ: qñ res iam erit in re: & nõ in spe: sed de p̃senti loquitur. Ꝓ to: fuis magna leticia / & exultatio multa nimis cum vita venerit.

¶ Sed nunquid tante leticie spes erit sine leticia? Spe gaudẽtes ait apl's. Et dauid nõ leratur ñ: sed letatũ se dixit / q̃ in domũ dñi se speraret iturũ. Nondũ vitã tenebat sed spem ꝓfecto vite mesſuerat: atq; in semetipso experiebak veritatẽ scripture p̃hibentis: q: nõ modo remuneratio: sed ipsa q̃ expectatio iusto: leticia. Hãc parit in animo illius: q̃ sibi ac iusticiã seminauit: p̃sumpta indulgentia delicto: si ñ ipsam indulgentiã efficacia attestak acepte gratie ad viuendum sanctius deinceps. Dis in vobis qui hec sentit intra se actirari: scit q̃d loquik spũs: cuius vox atq; operatio minime inter se nunq̃ dissentiunt.

¶ Propterea ḡ intelligit que dicũtur: qñ que foris audit: intus sentit. Nam q̃ in nobis loquik: operak in nobis vnus atq; idẽ spũs diuidẽs singulis ꝓut vult: aliis q̃dez loqui: alijs aũt operari q̃ bonũ est. Quisquis itaq; vestrũ post illa amara & lachrymosa cõuersatiõis sue p̃mia respirasse in spem atq; in quoddã serenũ supne cõsolationis pẽnis gr̃e subleuatũ se euolasse lerak: ia ꝓfecto iam metit suarũ recipiẽs fructũ tẽpo: aueũ lachrymarũ: & ipse vidit deũ & audiuit vocẽ dicẽtis. Date ei de fructibus manuũ suarũ. Nam quõ nõ vidit deũ q̃ gustauit & vidit: qm̃ suauis est dñs? O dulcẽ & suauẽ te sensit dñe iesu cui a te nõ modo petã donata sunt: sed & munꝰ sanctitatis indultũ est: neq; id solũ: sed addita insup ad cumulũ donoꝝ vite eterne p̃miũ. Felix q̃ tantũ ias messuit habẽs interim quidẽ fructũ suũ in sanctificationẽ: finẽ vero vitam eternã. Merito qui se inuẽto fleuit: gaudiuus est viso dño: ad cuius miserationis intuitũ tantos iam leuauit manipulos: remissionẽ / sanctificationẽ / spem vite. ¶ Q̃ verus est sermo q̃ in ꝓpheta legit. Qui seminat in lachrymis: in exultatione metet. Ubi breuiter cõprehensa vtraq; cognitio est: & nostri quidẽ in lachrymis serens: q̃ aũt dei metẽs in gaudio. Mac ḡ in nobis gemina p̃cepta notitia: iam ea q̃ forte supcreuerit scia minime inflat: vt pote q̃ nihil afferre valeat terreni cõmodi vel honoris: qõ nõ sit sane inferi⁹ spe ꝓcepta letitiaq; spei iam altius radicata in animo: spes aũt nõ confundit: q: charitas dei diffusa est in cordib⁹ nostris ꝑ spm̃ sanctũ qui dat⁹ est nobis. Jdeo illa nõ ꝓfundit: q: ista infundit certitudinem.

Z
Eccli. xxxvij.

Zt
Ro. xij.
ps. cxxvj.

puerb. x

Ro. viij.
N

Ro. v

ps. cxxv.
Ibidem

puerb. xxxj.

M
ps. cxxv.

Per hanc em̃ ipse spũs testimoniũ perhibet spiritui nostro q̃ filij dei sumus. ¶ Quidnã igit nobis de nostra quãtacunq; scia ꝓuenire possit: qõ nõ sit minꝰ hac gl̃ia: qua inter dei filios numeramur? Parũ dixi nec respici in eius cõparatione põt orbis ipse & plenitudo eius: etiã si tot cedat vniuersitati nostrũ in possessionẽ. Ceterũ si nos ignorãtias dei tenet: quõ speramus in eũ quẽ ignoramus? si nostri / quõ humiles erimus: putãtes nos aliquid esse cũ nihil simus? Scimus aut nec supbis / nec desperatis partẽ esse vel societatẽ in sorte sanctoꝝ. Intuere ḡ nunc mecũ quãta cura & solicitudine ambas istas repellere a nobis ignorãtias debeam⁹: quarũ os pcti altera initiuꝫ parit: altera consummationẽ: sicut duarũ e regione noticiarũ initium sapiẽtie vna: pfectionẽ altera gignit: illa timorẽ dñi: ista charitatẽ. At istud de noticia supra ostensum est. Nũc de ignorãtijs vide. Et em̃ sicut initiũ sapiẽtie timor: dñi: sic initiũ oĩs pcti supbia: & quõ pfectionez sibi sapiẽ vendicat amor: dei: ita desperatio sibi oẽm malicie cõsummationẽ. Et quẽadmodũ ex noticia tui venit in te timor dei: atq; ex dei noticia / dei itidem amor: sic econtrario de ignorantia tui supbia: ac de dei ignorãtia venit desperatio. ¶ Sic aũt superbiã parit tibi ignorãtia tui: cuius melioꝛem q̃ sis: decepta & deceptrix tua cogitatio te esse mentik. Hoc quippe est supbia: hoc initiũ oĩs pcti: cũ maior es in tuis oculis: q̃ apud deum: q̃ in veritate. Et ideo qui ꝓmus peccauit hoc grande pcm̃ (diabolũ loquor) de ipso dictũ est: q: in veritate nõ stetit: sed mẽdax est ab initio: qm̃ q̃ in sua fuit cogitatione: non fuit in veritate. Quid si in eo discordarem a veritate: vt minorẽ se inferioꝛẽq; putaret: q̃ veritas haberet? Excusaret eũ sua ꝓcul dubio ignorantia: & minime reputaret supbus: nec tam inueniret iniq̃tas eius ad odium: q̃ humilitas fortassis ad gratiã. Si em̃ in quonã statu vnuquẽq; nostrũ habeat deus: liquido cognoscerem⁹: nec supra sane nec infra secedere deberem⁹: veritati in oĩbus acquiescẽtes. Nunc aũt q: confilliũ hoc posuit tenebras latibulum suũ: & sermo absconditꝰ est a nobis: ita vt nemo sciat si dignus sit amore vel odio: iustius tutiusq; ꝓfecto iuxta ipsius veritatis consiliũ / nouissimũ nobis locũ eligimus: de q̃ postmodũ cum honore superius educamur: q̃ p̃sumimus altiorẽ: vñ cedere mox oporteat cũ rubore. ¶ Nõ est ergo periculũ quãtumcunq; te humilies: quãtumcunq; reputes minorẽ q̃ sis: hoc est q̃ te veritas habeat: est aũt grãde malũ: horrendũq; periculũ: si vel modice / plus vero extollas: si vel vni videlicet in tua cogitatione te ꝓferas: quẽ forte parem tibi veritas iudicat: aut etiã superiorem. Quẽadmodum em̃ si q̃ ostiũ trãseas cuius supliminare (vt ad intelligentiã loquar) nimiũ bassum sit: nõ nocet quãtumcunq; te inclinaueris: nocet aũt si vel trãsuersi digiti spacio plus q̃ ostiũ patet mensura: erexeris: ita vt impingas / & capite quassato collidaris. Sic in aĩa nõ est plane timenda quãtalibet humiliatio: horrenda aũt nimiũq; pauẽda vel minima temere p̃sumpta erectio. Quãobꝛez noli te hõ cõparare maiorib⁹: noli minorib⁹: noli aliq̃b⁹ noli vni. Quid scis em̃ o hõ / si vn⁹ ille quẽ forte oĩm vilissimũ atq; miserrimũ reputas: cui⁹ vitã sceleratissimã ac singulariter fedissimã horres: & ꝓpterea illũ putas sperndũ: nõ modo p: te: qui forte iã sobrie & iuste & pie vivere te ꝓfidis: sed etiã p: ceteris oĩbus sceleratis tanq̃ oĩm sceleratissimũ: q̃d scis (inquã) si melioꝛ te / & illis mutatiõe dextere excelsi in se quidẽ futurus sit: in deo vero iã sit? Et ꝓpterea nõ mediocrẽ: nõ vel penultimũ: nõ ipm̃ saltẽ inter nouissimos eligere locũ nos voluit: & recũbe (inq̃t) in nouissimo loco: vt solus videlz oĩm nouissimus sedeas: teq; nemini: nõ dico p̃eponas: sed nec cõparare p̃sumas. En quãtum malũ venit de ignorantia nostri? Utiq; peccatum diaboli: & initiũ oĩs pcti supbia. Quid etiã dei parturiat ignorãtia / aſs videbim⁹. Nã nũc horꝛe breuitas nõ permittit: qm̃ hodie tarde cõuenimus. Itaq; sufficiat vnusquisq; modo ne seipsum ignoret: aut

Ro. viij.
N

ps. lxxvj
O
Zu. xliij.

Eccli. x.

Zu. xliij.
P

Nota.

ps. cxlv.

Rom. v

Cant. j.
E

Cant. j.

D

monitũ esse: non solũ sermone nostro: sed ipsius quoq; dignatione sponsi ecclesie iesu xp̃i dñi nostri: qui est sup omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ Qualiter ex ignorantia dei nascik desperatio: & qualr sponsa dicak pulchra inter mulieres. Sermo. xxxviij.

A

Quid igit dei ignorãtia parturit? Tam hinc incipiendũ est: sicut recordamini hic heri fuisse terminatũ. Quid itaq; parturit? Dixim⁹ desperationẽ: sed quonã modo dicam⁹. Si forte aliqs reuersus in se: & displicẽs sibi in oĩbus malis q̃ fecit: cogitansq; resipiscere & redire ab oĩ via mala: & carnali conuersatione sua: si ignorat q̃ sit bonꝰ deus: q̃ suauis / & mitis: & q̃ multꝰ ad ignoscẽdũ: nõne sua carnalis cogitatio arguet eũ & dicet: Quid facis? Et vitam istã vis ꝑdere & futurã? Petã tua maxima sunt / & nimiũ multa: nequaq̃ ꝓportionabilia: nec si te exoꝛies: sufficies satisfacere: cõplexio tenera est: vita extitit delicata: p̃suetudinẽ difficile vinces. Ꝓ: o his & similib⁹ desperatꝰ resilit miser ignorãs q̃ facile oĩpotens: qui neminẽ vult perire: cũcta ista dissolueret. Sequiturq; ipsa penitentia: q̃ est delictũ maximũ: & blasphemia irremissibilis ipse vero aut ꝑturbatus nimia tristicia absorbebit: & fertur in ꝓfundũ: minime iã vt ꝓsolationẽ recipiat emersurus sicut scriptũ est. Impius cũ venerit in ꝓfundũ malorũ: contẽnit: aut certe dissimulãs & sibi qualicunq; verisimili blãdiens / rõne reuocat se irreuocabiliter in seculũ: ad ꝓfruendũ & delitiandũ in oĩbus bonis eius quoad licuerit. Cũ aũt dixerit pax & securitas: tũc repẽtinus ei supuenier interitus: sicut dolor in vtero habẽtis: & nõ effugient. Ita ḡ & de ignorãtia dei vniuerse malicie cõsummatione: q̃ est desperatio. ¶ Apls dicit q̃ ignorantiã dei q̃daz habet. Ego aũt dico oĩs ignorare deũ qui nolũt cõuerti ad deũ. Neq; cñ ob aliud / ꝑcul dubio rennũ: nisi q: grauẽ & feuerũ imaginant q̃ pius est: durũ & implacabilẽ q̃ misericors est: ferũ & terribilẽ qui amabilis est: & mentit iniquitas sibi: formãs sibi idolũ ꝓ eo quod nõ est ipse. Quid timetis modice fidei vt petã nolit remittere? Sed affirit ea cruci cuz suis manibus. Quid teneri & delicati estis? Sed ipse nouit figmẽtũ nostrũ. Quid male assueti & ligati peccãdi ꝓsuetudine? Sed dñs soluit cõpeditos. Fortene irritat⁹ / inanitate & multitudine criminũ cũ eterna porrigere manũ admoueat? Sed vbi abũdauit delictũ: supabũdare & gr̃a ꝓfecit. An de vestimento solliciti estis / vel cibo / ceterisq; corporis / vt necessarijs: & ꝓpter ea cũctamini relinquere vr̃a? Sed scit q: his oĩbus indigetis. Quid vultis ampli⁹? Quid iã impedit a salute? Sz hoc est q̃ dico: deũ ignorantis: sz nec creditis auditui nostro: vellẽ vos vel exptis credere: q: nisi credideritis nõ intelligetis. Sed nõ est oĩm fides. Absit aũt vt de talibus de est de dei ignorãtia sponsam cõmonitã sentiamus: q̃ tanta sponsi pariter & dei sui: nõ dico agnitione: sed amicitia et familiaritate donata est: vt eis creberrima colloquia & oscula mereatur: & nũc familiari ausu loquitur. Jndica mihi vbi pascas: vbi cubes in meridie. ¶ Ubi sane nõ ipm̃: sed locũ habitatiõis gl̃ie eius sibi indicari req̃rit: q̃ q̃ nõ aliud ipse: & aliud locus eius vel gl̃ia. Sed reprimẽda censet ꝓpter ꝓsumptionẽ: de suaipsius cõmonenda cognitione in qua nimirũ visa est aliquatenꝰ caligare: q̃ tante se estimarit idoneã visioni: siue min⁹ attendẽs p̃ excessu suo q̃ eẽt in corpore: siue frustra sperãs etiã manentẽ in corpore ad illam se posse inaccessibilẽ accedere claritatẽ. Ergo ad seipsam ꝓfin⁹ reuocat: & ignorãtia cõuincit: & insolentia castigat. Si ignoras te (inq̃t) egredere. Terribiliter sponsus intonat in dilectã: nõ tanq̃ sponsus: sz tanq̃ magister: & nõ q̃si iratus: sed vt territa purgaret: purgata idonea redderetur huicipsi: cui inhiat visioni. Mũdi cordibus nẽpe illa visio sequestrak. ¶ Pulchre aũt pulchrã: nõ oĩmode quidẽ: sed pulchrã inter mulieres eã dicit: videlz cũ distinctiõe: quatenꝰ & ex hoc amplius reprimamur: & sciat q̃d desit sibi. Ego em̃ puto mulierũ noie hoc loco appellatas aĩas carnales ac seculares: nihil in se virile habẽtes: nihil forte aut ꝓstans in suis acribꝰ demonstrãtes: sed totũ remissum: totũ femineum & molle q̃ vitiũ & q̃ agũt. Spũalis aũt aĩa: & si inde iam pulchra / q̃ nõ fm carnẽ ambulat: sz fm spiritũ: ex eo tñ q̃ adhuc in corpore viuit citra ꝓfectũ adhuc pulchritudinis ꝓficit: ac pinde nõ pulchra oĩmodo: sz pulchra inter mulieres: idest inter aias terrenas: & q̃ nõ sunt sicut ipsa spũales. nõ aũt inter angelicas bñitudines: nõ inter virtutes / potestates / dñationes. ¶ Sicut patrũ aliqs olim inuentꝰ & dictꝰ est iustus in gñatione sua: idest ꝓ eo tũs qui repõris sue generationis: & rhamar iustificata ꝓhibet ex iuda: hoc est ꝓ eo iuda: & in euãgelio publican⁹ descendisse refert de tẽplo iustificatꝰ: sed iustificatus a pharisẽo: et quõ magnꝰ ille iohãnes magnifice quondã cõmendatꝰ est: q̃ videlz superior eorum nõ haberet: sed hoc inter natos mulierũ: nõ aũt inter choros bt̃oꝝ: celestiũq; spirituum: ita & sponsa modo ô: pulchra: fz interim adhuc inter mulieres: & nõ inter celestes beatitudines. Desinat ꝓinde q̃diu in terris est: q̃ in celis sunt: curiosius inuestigare: ne forte scrutatrix maiestatis oppr̃imak a gl̃ia. Desinat (inquã) donec inter mulieres vlatur: inq̃rere que apud sublimes illas sunt pr̃tes: solis ipis pspicua: solis licita tanq̃ celestib⁹ celestia ad videndũ. Mirabilis facta est (inq̃t) visio ista ex re o sponsa: quã tibi postulas demonstrari: nec mõ ꝑuales intueri meridianã & mirã quã inhabito claritatẽ. Dixisti em̃. Jndica mihi vbi pascas: vbi cubes in meridie: Sed em̃ induci in nubes: penetrare ipsi plenitudinẽ luminis: irrũpere claritatis abyssos: & lucẽ habitare inaccessibilẽ: nec tẽporis est hui⁹: nec corporis. Jd tibi in nouissimis reseruak: cũ te mihi exhibuero gloriosam: non habentẽ maculã / aut rugã / aut aliq̃d hmõi. An nescis q: q̃diu viuis in b corpore: pegrinaris a lumine? Quõ quenecdũ tota pulchra es: idoneã te existimas vniuersitatẽ pulchritudinis intueri? Quõ deniq; q̃ris me in mea claritate videre: q̃ adhuc ignoras te? Nã si te plenius nosses: scires vtiq; corpore qõ corrũpik aggrauatã: nullatenꝰ posse attollere oculos: & figere in illũ fulgorẽ: in quẽ ꝓspicere angeli ꝓcupiscũt. Erit cũ apparuero: q̃ tota pulchra eris: sicut ego pulcher sum totus: & similima mihi / videbis me sicuti sum. Tunc audies. Tota pulchra es amica mea: & macula nõ est in te. Nũc vero & si ex parte iam similis: ex parte tñ dissimilis: ꝓtenta esto ex parte cognoscere. Teipsam arrẽde: & altiora te ne q̃sieris: & fortiora te ne scrutata fueris. Alioquin si ignoras te o pulchra inter mulieres: nã & ego te dico pulchrã: sed inter mulieres: ô est ex pte. Cũ aũt venerit qõ ꝓfectũ est: tũc euacuabik qõ ex pte est. Si ignoras te: sed q̃ sequũtur dicta sunt: & nõ opz iterũ dici. Promiserã me de duplici ignorãtia vtiliter dispuraturũ: si q̃ miñ⁹ ipse videor: date veniã volenti. Nã velle adiacet mihi: pficere aũt nõ inuenio: nisi quãtũ sua benignitate ad vestrã edificationem / largiri dignabik sponsus ecclie iesus xp̃s dñs noster: q̃ est sup oĩa deus benedictus in secula. Amen.

E
Gen. vj.
Ge. xxxj
viij.
Zu. xvij
Luc. vij.

Cant. ij.

¶ De currib⁹ pharaonis. i. diaboli: & de ꝓncipib⁹ exercitus: q̃ sunt malicia / luxuria / & auaricia. Sermo. xxxix.

F

Quitatui meo i curribus pharaonis assimilaui te amica mea. Ante oĩa in his vbis libenter accipim⁹ ecclesie typũ in patrib⁹ ꝓcessisse: & nostre sacramẽta salutis ꝓstensa esse. In exitu isrl̃ de egypto: gemino q̃ illo admirabili mario obsequio: & trãsitũ scz populo dãno: & vltionẽ de hostib⁹: baptismi gr̃a euidenter expr̃imik: saluãris hoc es: & crimina submergẽtis. Omes (inq̃t) sub nube fuerũt: & oĩs in moyse baptizati sunt in nube & i mari. Sz oportet ꝓsequẽtia: sicut solem⁹: signare verboꝝ: & ꝓsequẽtia ꝓtioꝛib⁹ copulare. Et ita demũ elicere suaue quippiã. si possim⁹: qõ ꝓfit moꝛib⁹ instruen-

Cant. j.

ps. cxlij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

dis. Ubi itaq; sponse psumptio dura ⁊ austera increpatione repssa est: ue tristio: remaneret: bona illi aliqua: q̄ iā acceperat: ad memoriā reducunt: ⁊ aliqua q̄ nōdū acceperat: pmittunt: sed ⁊ pulchra denuo pdicit: ⁊ appellatur amica. Vē tibi (inq̄t) dure locut⁹ sum amica mea: nulla in me tibi suspitio sit odij vl̄ rācoris: nā signa amoris mei in te ꝙdēria/ sunt ipsa mea munera q̄bus te honorauj ⁊ ornaui. Nec mihi animi est illa retrahere: sed magis addere amplioꝛa. Vel sic. Nō egre feras amica mea: minime te accipere modo q̄ postulas: q̄ranta a me iam accepisti: ⁊ maioꝛa hoꝛ accipies: si in preceptis meis ambulaueris: ⁊ in amoꝛe meo perseueraueris. Hec ꝓ lr̄e cōsequētia. ¶ Nūc iaꝫ videamus qualia sint que se donasse cōmemoꝛat. Et primū q̄dez est q̄ eā assimilauit equitatui suo in currib⁹ pharaonis: liberādo vtiq; a iugo peccati: mortificatis vniuersis operib⁹ carnis: quēadmoduꝫ ille populus liberatus est a seruitute egypti: subuersis ⁊ submersis cūctis currib⁹ pharaonis. Jd quidē miseratio mira: in qua ego quoq; si gl̄iari uolueꝛo: nō ero insipiēs: veritatē em̄ dicam. Confiteoꝛ: et fateboꝛ: nisi q: dn̄s adiunxit me: paulominus habitasset in inferno aia mea. Non sum ingratus: nō sum oblimis: misericoꝛdias dn̄i in eternū cātabo. Verū hactenus mihi cū sponsa. De reliquo illa singulari dignatiōe posth⁹ liberata est: ascisc̄it in amicā: decoꝛe induit tanq̄ dn̄i sponsa: interim tñ in genis dūtaxat ⁊ in collo. Ad hec illi pmittunt murenule ꝙ ornatu: ipeq; auree ꝙ precioꝛe: et distincte argēto ꝓ decoꝛe. Cui nō admodū placeat oꝛdo ipse donationū? Primū misericoꝛditer liberat: secūdo dignanter adamat: tertio benigne abluit ⁊ purgat: postremo optimi oꝛnamēti accipit promissionem. Nō ambigo quosdā iā vestrū in semetipsis recognoscere q̄ dicunt: propꝛioq; experimēto cōmonitos ad intelligentiaꝫ ꝓnolare. Sed sane memoꝛ: versiculi illius: declaratio sermonū tuoꝛ illuminat/ ⁊ intellectū dat parvulis. Qꝛo hmōdi dignū duco eadē modice latius ex planāda. Benignus est em̄ spiritus sapiētie: ⁊ placet illi doctoꝛ benignus ⁊ diligēs: q̄ ita cupiat satisfacere studiosis: vt moꝛē gerere tardioꝛib⁹ nō recuset. Denicq; q̄ elucidant mevitā eternā habebūt: ait ipsa sapiētia. Quo ꝙdez premio ego fraudari noluerim. Quāq; in his etiā q̄ plana videnť: quādoq; talia latent: que ipsis quoq; ꝙ capacioꝛes videnť ⁊ pcul olantes ingenioꝛ: nō erit inutile si diligentius declarentur. ¶ Sed vide iam similitudinē de pharaone ⁊ exercitu ei⁹: ⁊ dn̄i eq̄tatu. Nō inter ipsos exercitus similitudo data est: sed de ipsis. Que em̄ societas luci ad tenebras: aut q̄ pars fideli cū infideli? Sed inter sanctā spiritalēq; aiam/ ⁊ equitatū dn̄i plane cōparatio est: ⁊ inter pharaonez ⁊ diabolū amboꝛuq; exercit⁹. Nec miraberis vnā aiam equitatus multitudini similatam: si aduertas quāte in ipsa vna: que tā sancta aia sit: virtutū acies habeanť: quāta in affectionib⁹ oꝛdinatio: quāta in moꝛib⁹ disciplina: quāta in oꝛonib⁹ armatura: quantū in actionib⁹ roboꝛ: quātus in zelo terꝛoꝛ: quāta denicq; ipsi cū hoste ꝓflictuū assiduitas: numeroſitas triūphoꝛ. Denicq; i ꝙsequētibus legit. Terribilis vt castroꝛum acies oꝛdinata. Item. Quid videbis (inq̄t) in sunamite nisi choros castroꝛum? Aut si id tibi nō placet: noueris hmōi aiam nūq̄ esse sine angeloꝛ custodia: q̄ eam emulārur dei emulatione: solliciti suo viro seruare: ⁊ virginē castā exhibere ꝙo. Et ne dixeris in coꝛde meo. Ubi sunt? Quis eos vidit? Vidit eos ꝓpheta helisseus: insup ⁊ fecit oꝛando vt videret etiā Giezi. Tu nō vides: q: nō es ꝓpheta: nec puer ꝓphete. Vidit patriarcha Jacob: ⁊ ait. Castra dei sunt hec. Vidit ⁊ doctoꝛ gentiū q̄ dicebat. Nōne oēs administratoꝛij spūs sunt: missi in ministeriū ꝓpter eos q̄ hereditatē capiūt salutis? Ergo angelicis fulta ministerijs: ⁊ suo stipata agmine: sponsa inceditō similis est eq̄tatui dn̄i illi vtiq; qui quōdam in currib⁹ pharaonis tā stupendo diuini admiratiōis miraculo triūphauit. Si em̄ diligēter advertas cūcta q̄ ibi miraris magnifice ꝓpetrata: inuenies

B exo. xiiij.

pſ. xciij.

Pſ. lxxxviij.

Eccli. xxiiij.

D

pſ. cxviij

Ge. xxxij Deb. j.

Exo. xv.

hic nihilominꝰ admirāda. Nisi q̄ in eo nūc magnificētius triūphauit: q̄ que illic coꝛporaliter pcesserūt: h̄ spūaliter adimplent. An nō tibi nēpe multo fortiꝰ/ longeq; gloꝛiosiꝰ esse videť diabolūp: osternere: q̄ pharaonez: atq; aerias debellare prātes: q̄ currus pharaonis subuertere? Jbi deniq; pugnatum est aduersus carnē ⁊ sanguinē: hic aduersus pncipes ⁊ prātes: aduersus mūdi rectoꝛes tenebrarū harū: ⁊ ra spūalia neq̄cie in celestib⁹. ¶ Et pseq̄re mō mecū singula ꝓpoꝛtiōis mēbra. Jbi ppls eductus de egypto: hic hō de seculo. Jbi pſternit pharao: hic diabolus. Jbi subuertūtur currus pharaonis: hic carnalia ⁊ secularia desideria q̄ militāt aduersus aīaꝫ: subuertuntur. Illi in fluctib⁹: isti in fletib⁹. Marini illi: amari isti. Puto ⁊ nūc clamitare demonia: si forte cōringat incidere in talē aiam. Jfugiam⁹ israelez q: dn̄s pugnat ꝓ eo. Vis ne etiā aliquos de pncipib⁹ pharaonis/ ꝓpriis tibi defignē noib⁹? ⁊ de currib⁹ describā instar quoꝛ/ tu q̄s alios: si q̄ sunt: p reiꝑm valeas fuenire? Magn⁹ q̄dē pnceps spiritalis atq; inuisibilis regis egypti ꝓfecto malicia est: magnus luxuria: magn⁹ auaricia. Et hi q̄dē possidēt termin⁹ nos suos sub rege suo: sicut sui cuiq; assignati sunt. Nam malicia in oi regione malesticoꝛ atq; facinoꝛ dn̄at. Luxuria oi⁹ imundicie ⁊ turpitudini carnis pest. Auaricia in ꝓtes rapine ⁊ fraudis soꝛtita est pncipatū. ¶ Accipe nūc q̄s q̄les his suis pncipib⁹ pharao ꝓparauerit currus/ ad psequendū ꝓpm dei. Habet nāq; malicia currum suū rotis q̄tuoꝛ ꝙsistentē: fetucia/ ꝓpatiētia/ audacia/ ꝙpudēria. Valde etem̄ velox est currus iste ad effundēdū sanguinē q̄ nec inocētia sistit: nec patiētia retardat: nec timoꝛe frenat: nec inhibet pudoꝛe. Trahit aūt duob⁹ admodū pudicibus equis: ⁊ ad oēm pnicie paratissimis: terrena potētia/ ⁊ seculari pōpa. Junc nāq; q̄driga ista malicie/ curꝛit valde velociter: cū hinc q̄dē potētie effect⁹ subest ei⁹ adiumplēdis maliciosis conatib⁹: inde plausus pōpe arridet ꝓperratis scelerib⁹: vt sermo ipleat q̄ script⁹ est. qm̄ laudat pctōꝛ in desideriis aīe sue: ⁊ iniquus bñdicit. Et iterum alia scriptura. Nec est (inq̄t) hoꝛa vestra: ⁊ ptās tenebrarū. Poꝛro pſident duob⁹ his equis/ aurige duoꝛ: tumoꝛ ⁊ liuoꝛ: ⁊ tumoꝛ q̄dē pōpā: liuoꝛ vero poteriā agit. ¶ Jn em̄ rapido ferꝛ diabolicarū amoꝛe pōparū: cuius apud se coꝛpus intumuit. Nā q̄ in se firmiter stat tumoꝛe cōpositum: grauitate modestū: humilitate solidū: puritate sanū: aura hui⁹ vanitatis nequaq̄ leuiter rapiet. Jtē terrene iumētū potētie nōne iuidia agit: ⁊ q̄si q̄busdā liuoꝛis vꝛgeť hinc inde calcarib⁹: suspitiōe vtiq; decedēdi ⁊ metu succūbendi: Aliud est em̄ q̄ suspect⁹ est successoꝛ ⁊ aliud q̄ timeť innatoꝛ. His itaq; stimulis terrena potētia ptinue agitat. Et currus q̄dē malicie sic se hꝫ. Luxurie vero currus q̄driga nihilominꝰ voluit vitioꝛ: inglusie videlz ventris: libidine coit⁹: mollicie vestiū: ocij soꝛtisq; resolutiōe. Trahit equio eq̄ duob⁹ ꝓsperitate vite: ⁊ rerū abūdantia: ⁊ q̄ his ꝓdēt/ duo: ignauie toꝛpoꝛ/ ⁊ infida securitas. q: ⁊ copia in ignauiā soluit: ⁊ pm scripturā: ꝓsperitas stultoꝛ pder illos: nō sane ob aliud nisi qm̄ male securos reddat. Cū aūt dixerint pax ⁊ securitas tunc subitane⁹ superuenier eis interit⁹. Hi calcaria minime habēt: neq; flagella: vel aliq̄d hmōi: sed ꝓ his vtunť parvulo papilione conopeo ad faciēdam vmbrā: ⁊ flabello ad citandū ventū. Poꝛro conopeū dissimulatio est: vmbrā faciēs/ ⁊ ptegēs ab estu curarū. Propriū nāq; e molis ⁊ delicate aīe/ etiā necessarias dissimulare curas: ⁊ ne estuātes solicitudines sentiar: sub latibulo dissimulationis absconđi. Jsabellum vero effusio est ventū adulationis apꝑtās. Largi sunt em̄ luxuriosi cimētes auro ventū de oꝛe adulatoꝛ. Et de hoc satis. ¶ Jā vero auaricia roꝛis ⁊ ipsa vehit q̄tuoꝛ vitioꝛ: q̄ sunt pusillanimitas/ inhumanitas/ ꝓteꝑtus dei/ moꝛtis obliuio. Poꝛro iumēta trahētia/ tenacitas/ ⁊ rapacitas. ⁊ his vn⁹ auriga ambobus ꝓsidet/ habēdi ardoꝛ. Bola q̄dē auaricia: qm̄ cōducere plures nō patiť; vno ꝓtenta est seruitoꝛe. Jpse

Ps. lx. Lu. xxij.

Z

Ps. cxlviij.

Exo. xiiij.

Puer. j. j. Thes. v.

Cant. vj Cāt. viij.

Is. xxvj

Exo. xxxiij.

vero iniūcti operis ꝓptus admodū atq; infatigabilis executoꝛ: vigendis sane iumētis trahentibus/ flagris vrtitur acerrimis: libidine acquirendi/ et metu amittendi.

A ¶ Sūt ⁊ alij pncipes regis egypti/ habentes ⁊ ipsi currus suos in expeditiōe dn̄i sui: sicut supbia: q̄ vnus est de maioꝛib⁹ pncipibus: sicut inimica fidei impietas: magnū ⁊ ipsa tenens locū in domo ⁊ regno pharaonis: ⁊ multi adhuc sunt alij inferioꝛis oꝛdinis satrape ⁊ equites: quoꝛū nō est numerus: in pharaonis exercitu: quoꝛ et nōia ⁊ officia necnō ⁊ arma ⁊ apparatuꝫ coꝛ vbi studijs (vt in his exerceamini) inquirēda relinquo. Jn istoꝛ itaq; pncipū fortitudine: curruūq; suoꝛ: luisibilis pharao vbiq; discurrēs in oēm familiā dn̄i: q̄bus pōt viribus: moꝛe tyrānico debachat: in his etiā his diebus exeūte isrl̄ de egypto insequit. At ille nec subuect⁹ currib⁹: nec ꝓtect⁹ armis: nihilominꝰ nūc sola dn̄i manu ꝓfoꝛtat⁹ secure decātat. Cātemus dño: gloꝛiose em̄ honoꝛificat⁹ est: equū ⁊ ascensoꝛē ꝓiecit i mare. Item. Ibi in currib⁹: ⁊ hi in equis: nos aūt in noie dn̄i dei nostri inuocabimus. Et hec dicta sint

B ꝓ adducta filitudine de eq̄tatu dn̄i/ ⁊ currib⁹ pharaonis ¶ Post hec amica appellat. Nā ipse q̄dem ⁊ ante liberationē amic⁹ erat: alioq̄n nō liberasset: quā nō amasset: ſz illa bñficio liberatiōis adducta est vt eēt amica. Audi de niq; ꝙfidentē: nō q: dilexerim⁹ eū nos (inq̄t) ſz ipse ꝓdilexit nos. Recoꝛdare nūc mihi ⁊ moysi ⁊ ethiopisse: et agnosce iam tūc prefiguratū cōiugium verbi ⁊ aie peccatricis: ⁊ differne si potes: q̄d tibi dulcius sapiat in consideratiōe suauissimi sacri: verbi ne nimiū benigna dignatio: an aīe inestimabilis glōia: an inopinata fiducia pctōris. Sed nō potuit moyses ethiopisse mutare pellem: potuit ꝑo. Sequit em̄. Pulchre sunt gene tue sicut turturis. Sed hoc sermoni alteri reseruet: vt semp q̄ in mensa sponsi nobis apponūtur: cum auiditate sumētes: eructemus in ipsius laudem ⁊ gloꝛiā iesu chꝛisti dn̄i nostri: qui est sup oia deus benedictus in secula. Amen.

Num. xij Cant. j.

¶ Qđ intentio sit facies aīne: cuius q̄ sit pulchꝛitudo aut deformitas declaratur: ⁊ q̄e eiusdem sit solitudo ⁊ pudicitia. Sermo. xl.

E Cant. j. Pulchre sūt gene tue sicut turturis. Genera est sponse verecundia: ⁊ ad increpationez sponsi puto facies ei⁹ rubore suffusa est: pulchꝛioꝛq; ex eo apparens ilico audit. Pulchre sunt gene tue sicut turturis. Vide aūt ne carnaliter cogites coloꝛ: aram carnis putredinē ⁊ purulentiā flaui sanguinei ve humoꝛis vitree cutis superficiē summarim atq; equaliter suffundentē: e q̄bus fibrinuiceꝫ moderate permixtis/ ad venustandā genarū effigiem rubor: subpallidus in efficientiā coꝛporee pulchꝛitudinis tēperat. Alioq̄n incoꝛporea illa aīe inuisibilisq; substātia/ nec coꝛporeis distincta mēbris: nec visibilibus extat fucata coloꝛibus. Tu vero spiritalē essentiā/ spiritali si potes attinge intuitu: ⁊ ad coaptandū ꝓpositę similitudinis scema/ cogita aīe faciē: mentis intētionē: ex qua nūnirū recrūdo operis: sicut ex facie/ pulchꝛitudo coꝛporis estimat. ¶ Poꝛro verecūdia intelligitanq̄ coloꝛē in facie: q̄ hec potissimū virt⁹ ⁊ venustatez ingerat: ⁊ augeat gratiaꝫ. Pulchre ḡ sunt gene tue sicut turturis. Poteratvsitatius faciē ponere ⁊ describere pulchꝛā/ sicut soleť: cuius pulchꝛitudo laudat: pulchra facie seu decoꝛa facie dicť: sed nescio q̄d sibi voluerit vt magis genas pluraliter dicēdū putauerit: nisi q̄ minime id crediderim ociosum. Spūs nāq; sapie loquit: cui nō est fas vel modicū q̄d oīno ascribere ociosum: aut secus dictum q̄ oporuerit. Est itaq; sine dubio cā quecūq; illa sit: cur pluraliter genas maluerit: q̄ singulariter faciem dicere.

E Et si mi meli? nō habes: ego qđ mihi videť apio. ¶ Duo quedā in intētione: quā faciē aīe esse diximus: necessario requirūtur: res ⁊ causa. i. q̄d intendas: ⁊ ꝓpter q̄d. Et ex his sane duob⁹/ aīe vel decoꝛ vel deformitas iudicať; vt

F

Cant. j.

Phil. iij.

G

Ps. xliij.

Luce. x.

H Cant. j.

Thre. iij.

Mat. vj Luce. vj

(verbi cā) aīa que ambo ista recta atq; pudica habuerit illi merito veraciterq; dicať. Pulchre sunt gene tue sicut turturis. Que vero altero hoꝛ caruerit: non poterit dici de ea q̄ pulchre sint gene ei⁹ sicut turturis: ꝓpter eā: que adhuc ex parte erit: deformitatē. Multo aūt min⁹ illi q̄ poterit cōuenire: que neutrū hoꝛ hr̄e laudabile inuenit. Arid totū fiet plani⁹ in exēplis. ¶ Si (verbi cā) intēdat q̄s animū inquirēde veritati: atq; id solo veritatis amoꝛe: nōne is tibi videť rem/ ⁊ cām hr̄e honestā: meritoq; sibi vēdicare qđ? pulchre sunt gene tue sicut turturis: quippe cui in neutra genarū neuus reprehensionis apparet. Qđ si minime quidē veritas desiderio: ſz aut inanis glōie: aut alterius qualiscūq; cōmodi tēpoꝛalis obtentu/ in veritatē intēderit: iam ⁊ si vnā genarū videať hr̄e formosam: nō tñ vt arbitroꝛ: dubitabis iudicare vel ex parte deformē: cuius alterā faciem causa turpitudo fedauerit. Si aūt videris hoꝛez nullis honestis studijs intendentē sed carnis illecebris irretitū: vētri ⁊ luxurie deditū: q̄les sunt illi quoꝛ deus vēter est: ⁊ gl̄ia in confusione coꝛ ⁊ terrena sapiūt: quid istum: nōne ex vtraq; parte fedissimus iudicabis: in cui⁹ vtiq; intentiōe ⁊ res ⁊ cā reproba inuenitur? Ergo intēdere nō in deū ſz in seculū/ secularis aīe est: nec vllam pro⁹sus genarū speciosam ꝓpriis habēris. ¶ Jntendere aūt q̄si in deū: sed nō ꝓpter deū: hypocrite plane aīe est: cui⁹ ⁊ si vna facies decoꝛa videť: q̄ ad deū qualiscūq; intentiōe respiciat: ipsa tñ simulatio oē decoꝛ in ea exterminat: ⁊ magis ꝓ totū ingerit fediratē. Si autez vel solū/ vel maxime ob vite p̄sentis necessaria ad deū cōuertit intentionē: nō quidē fece hypocrisis putidā: pusillanimitatis tñ vitio dicim⁹ subobscuraz ⁊ min⁹ acceptam. Poꝛro ecōtrario intēdere in aliud ꝙ in deū: tñ ꝓpter deū nō ociū marie: sed marthe negociū est. Absit aūt vt que hmōi est: quicq̄ illā diperim habere deformē: nec tñ ad ꝓfectū affirmauerim quenisse decoris: quippe q̄ adhuc solicita est ⁊ turbat ergā plurima: ⁊ nō potest terrenoꝛum actuū vel renui puluere nō respergi. Quē tñ cito facileq; deterget vel in hoꝛa sancte dormitionis casta intentio/ ⁊ bone ꝙscie interrogatio in deū. Ergo solū inārere deum ꝓpter ipm solū: hoc plane est vtrāq; bipertite intentiōis faciē hr̄e pulcherrimā: atq; id ꝓpriū ac spāle sponse: cui merito singularis prerogatiua audire conueniat. ¶ Pulchre sunt gene tue sicut turturis. Cur vero sicut turturis Pudica auicula est: ⁊ cōuersatio ei⁹ nō cū multis: sed solo degere ferrur cōtenta cōpare: ita vt si illum amiserit: alterū nō requirat: sed sola deinceps cōuerseť. Tu ḡ qui hec audis: vt sane nō ociose audias ea q̄ scripta sunt ꝓpter te: ⁊ nūc ꝓpter te versanť ⁊ dispunanť: tu (inquis) si ad istiusmodi spūssancti incitamenta moueris: ⁊ inardescis dare operā quō aīam tuā faciaa spōsaz dei: studeambas speciosas hr̄e has genas tue intētiōis: vt imitatoꝛ castissime volucris: sedeas ſm ꝓpheta/ solitarius: qm̄ leuasti te supra te. Vino supra te est angeloꝛ dño desponsari. An nō supra te adherere deo: atq; vnū spiritū esse cū eo? Sede itaq; solitarius sicut turtur: nihil tibi ⁊ turbis. nihil cū multitudine cetero⁹: etiāq; ipm obliuiscere ꝓpm tuū ⁊ domū ꝓris tui: ⁊ cōcupiscet rex decoꝛē tuū. O sancta aīa sola esto: vt soli oīm serues teipsam: quē ex oībus tibi elegisti. Jfuge publicū: fuge ⁊ ipsos domesticos: fecede ab amicis ⁊ intimis: etiā ⁊ ab illo q̄ tibi ministrat. Ame scis te verecūdū hr̄e sponsum: ⁊ q̄ nequaq̄ suā velit tibi indulgere ꝓsentiā ꝓsentib⁹ ceteris? Secede ḡ: sed mēte nō coꝛpoꝛe: sed intentiōe: sed deuoꝛōe: sed spū. Spiritus em̄ ante faciē tuā ꝙs dn̄s: spiritusq; reqrit/ nō coꝛporis solitudinē: q̄q; ⁊ coꝛporē interdū non ociosē te separas: cū opportune poteꝛis: ꝑsertim in tpe oꝛonis. Tenes etiam in hoc ⁊ mandatū sponsi ⁊ formā. Tu (inq̄t) cuz oraueris intra in cubiculū tuū: ⁊ clauso ostio oꝛa. Et qđ dixit fecit. Solus in oꝛone ꝓcrabat: nō modo se ab scōdens a turbis: sed nec vllū q̄dē discipuloꝛum: nec vllū domesticoꝛū admittens. Deniq; tres secum intimos sibi addurerat: cum

Universidad de Deusto
Biblioteca

vitro ꝓpẽsaret ad mortẽ: anuḷsus est et ab ipsis oꝛarevoleṇs. Ergō ⁊ tu fac similiter quādo oꝛarevolueris. De cetero sola indicia tibi meṇtis et spūs solitudo. ¶ Solus es si nō cōmunia cogites: si nō affectes ꝓsentia: si despicias quod multi suspiciūt: si fastidias quod omnes desiderant: si iurgia deuites: si dāna nō sentias: si nō recoꝛderis iniuriaṛ. Alioquin nec si solus coꝛpoꝛe es: solus es. Vides ne posse esse reꝛ solū cū inter multos: ⁊ inter multos cū solus es? Solus es in quantacūq; hominū verseṛis frequẽtia: tantū cane aliene cōuersationis esse: aut curiosus explꝛatoꝛ: aut temeṛarius iudex. Etiā si perperā actū q̄d deprehẽdas: nec sic iudices ꝓtinus: magis aūt excusa. Excusa intentionē si opus nō potes: puta ignoꝛantiam: puta subꝛeptionē: puta casum. Dē si omnē omnino dissimulationē rei certitudo recusat: suade mihilominus ipse tibi: ⁊ dicito apud temetipsum. Verhemẽs fuit nimis tentatio. Quid de me illa fecisset si accepisset in me simileṛ poteṭatē? Et memẽto me modo alloqui spōsam: ⁊ nō amicū spōsi instruere: cui alia ratio est diligẽtius obstruẽdi: ne quis peccet: ⁊ exploꝛādi an peccet: ⁊ emendandi si peccaṛ fuerit. A qua sane necessitate spōsa libera est: soli viuens sibi et ipsi quē diligit spōso pariteꝛ ⁊ dño suo: qui est super oīa deus benedictus in secula. Amen.

¶ Qualiter spōsa recipit interim magnā cōsolationē de cōtemplatiōe diuine claritatis; anteq̄ perueniaṛ ad eius speciem futurā. Sermo. xlj.

Cant. j.

OLlū tuuz sicut monilia. Solet omaṛi collū monilib⁹: non ipsa cōparaṛi. Sed hoc ille faciant: quib⁹ q; de ꝓpꝛio nō inest decoꝛ: aliunde necesse est vt mendicēt vnde se speciosas mentiaṇt. Naz spōse collū ita in seipso foꝛmosum ⁊ tā decenteꝛ quasi natuꝛa foꝛmatum est: vt extrinsecus nō req̄ṛat oṇatū. Quid eīm opus est peregꝛinoꝛ fucos adhibeꝛe coloꝛi: cui ꝓpꝛia ⁊ tā ꝑ innata sufficit pulchꝛitudo: intantū vt ipsoꝛū quoq; q̄ ad oṇanduz queruṇ: moniliū possit adequaṛe nitoꝛē? Hoc nempe intelligi voluit: q̄ minime quidē a collo (vt assoleṛ) pẽdeꝛe monilia: sed ipsuz potius esse sicut monilia dixit. Nūc iaz inuocādus est nobis spiritussanctus: vt sicut spūales spōse genas sua dignatione tribuit inuenire: ita etiā ipsius spūale collū demōstrare dignet. Et meo q̄dez itellectui (q; mihi incūbit loqui q̄ sentio) nihil interim verisimiliuꝰ ꝓbabiliuꝰ ve elucet: q̄ ipsum aſe intellectū colli noīe designaṛi. Tu quoq; idē (vt arbitroꝛ) appꝛoba bis: si aduertas similitudinis rationē. An nō siquidē tibi videt colli quodāmodo vice fungi intellectus: ꝑ quem tua aīa trāsit in se spūs vitalia alimēta: atq; in quedam trāsfundit viscera uoꝛ affectuūq; suoꝛ? Hoc ergo spōse collū: id est purus ⁊ simpleꝛ intellectus: cū nuda et apta veritate satis ꝑ seipsuz retineat: nō indiget oṇameto: sed ipsuz magis tanq̄ ꝓciosum monile aſam decēter exoꝛnat. ac perinde simile monilib⁹ ipsis describiṭ. Bonū monile veritas: bonū puritas siue simplicitas: bonuz plane monile sapere ad sobꝛietatē. Philosophoꝛum vel hereticoꝛ intellectus nō habet hūc i se puritatis veritatisq; nitoꝛē: ⁊ ideo multā curā gerūt ipsum coloꝛare ⁊ fucare phaleris vboꝛ ⁊ versutijs syllogismoꝛum: ne si nudus appareat: falsi etiaz appeaṛat turpitudo. ¶ Sequiṭ. Murenulas aureas faciemus tibi: vermiculatas argēto. Si faciā singulariteꝛ: ⁊ nō pluraliteꝛ faciemus dixisseṛ: absolute ⁊ indubitanteꝛ etiā hoc loqui spōsum ꝓnūciassez. Nūc aūt vide ne foꝛte magis sodalib⁹ ei⁹ cōgruētius assignemus: spōsam quasi cōsolantib⁹ tali ꝓmissione: q̄ donec peꝛueniat ad visionē: cuius sic flagrat desiderio: facturi sint illi murenulas pulchꝛas et ꝓcioſas: q̄ sunt auriū oꝛnamenta. Atq; hoc ꝓpteꝛea (vt opinoꝛ) q; fides ex auditu: ⁊ q̄diu ꝑ fidē ambulaḳ ⁊ non ꝑ speciē: danda opera potius istruēdo auditui: q̄ visui exeꝛcēdo. Frustra nāq; intendiṭ oculus qui non fit fide mūdatus: cum solis qui mundo coꝛde sunt: videndi copia ꝓmittaṭ. Scriptum vero est: fide mūdans coꝛda coꝛ. Quia ergo fides ex auditu: ⁊ ex illa visus purgatio est: merito illi oꝛnādis auribus intendebāt: dum auditus sicut ratio docuit: visus fit ꝓparatio. Tu (inquiūt) o spōsa intuēde dilecti inhiaṇs claritati: sed hoc alterius tēpoꝛis est. Damus aūt impꝛesentiarū oṇamēta auriburuis: quod erit tibi interim consolatio: erit ⁊ ꝓparatio ad hocipsuz quod postulas. Ac si illud ꝓphete ei dicāt. Audi filia et vide. Videre desideras: sed audi ꝓius. Gradus est auditus advisum. Ꝓio inde audi ⁊ inclina aurē tuā oṇamēris que tibi facimus: vt per auditus obedientiā ad gloriā peruenias visionis. Nos auditui tuo damus gaudiū ⁊ leticiā: nam visui non est nostrū dare (in quo gaudij plenitudo ⁊ tui desiderij impletio est) sed illius quē diligiṭ aīa tua. Ipse vt gaudium tuum plenū fiat: ostendeꝛ seipsum tibi. Ipse adimpleḃit te leticia cū vultu suo. Tu interim accipe ad consolationē murenulas has de manu nostra: ceteruū delectationes in dextera eius vsuz ad finē. ¶ Aduerendū cuiusmodi ei murenulas offerunṭ. Aureas (inquiṭ) ⁊ vermiculatas argento. Aurū diuinitatis est fulgoꝛ: aurū sapientia que desurſum est. Hoc auro fulgentia quedā quasi veritatis signacula sꝑdent se figuraturos hi quib⁹ id ministerij est supeṛni aurifices: atq; internis anime aurib⁹ inseꝛturos. Quod ego nō puto esse aliud q̄ texeꝛe spiritales quasdā similitudines: et in ipsis puriſſima diuine sapientie sensa anime cōtemplantis cōſpectibus imporaꝛe: vt videat saltē ꝑ speculū ⁊ in enigmate: quod nōdū facie ad faciē valet vllatenus intueri. Diuina sunt: ⁊ nisi expertis ꝓrsus incognita que affamur: quomodo videlicet in hoc mortali coꝛpoꝛe: fide adhuc habente statuz: ⁊ necdū ꝓpalata ꝑspicui substātia luminis: iā tū interim pure (interdū cōtemplatio veritatis partes suas agere intra nos vel ex parte ꝓsumit: ita vt liceat vsurpare etiaz alicui nostrū: cui hoc datū desuper fuerit: illud apostoli.

Cant. j.

¶ Nūc cognosco ex parte. Itē. Ex parte cognoscimus et ex parte ꝓphetamus. Cum aūt diuinius aliq̄d raptim (et veluti in velocitate coꝛusci luminis / interluxeṛit mēti spiritu excedenti: siue ad temperamētū nimij splēdoris: siue ad doctrine vsum: cōtinuo nescio vnde adsunt imagināti oꝛie q̄dā rerū inferioꝛum similitudines infusis diuinis sensiꝰ cōuenienteꝛ accōmodate: q̄bus quodā mō adumbratus puriſſimus ille ac splēdidissimus veritatis radius ⁊ ipsi aīe tolerabilioꝛ fiat: ⁊ q̄bus cōicare illū voluerit capabilioꝛ. Existimo nō ipsas formaṛi in nobis sctoꝛ suggestionib⁹ angeloꝛum: sicut ecōtrario cōtrarias ⁊ malas igeri immissiones ꝑ angelos malos nō dubiū ē. ¶ Et foꝛtassis hinc illō est speculū atq; enigma (vt dixi) ꝑ q̄ videbat apostolus ex istiusmōi puris pulchꝛisq; imaginationib⁹ angeloꝛ quasi manib⁹ fabꝛicatū: quaten⁹ ⁊ dei esse q̄ puriū ⁊ absq; oī phantasia coꝛpoꝛearū imaginū cerniṭ: sentiamus: ⁊ elegantē qualibet similitudinez: qua id digne vestitū apparuerit: ministerio deputemus angelico. Dē signasse expꝛessius videt alia interꝓetatio dicens. Similitudines aurifabꝛi faciemus tibi: cum distinctionib⁹ argenti. Unum est cum distinctionib⁹ argenti: ⁊ vermiculatas argento. In quo mihi significare videtur nō modo similitudines in tus per angelos suggeri: sed nitoꝛē quoq; eloquiū ꝑ ipsos extrinsecus ministrari: quo cōgrue atq; decenteꝛ oṇate: ⁊ ab audituꝛib⁹ facilius capiaṇt ⁊ delectabili⁹. Dē si diꝛeris: quid eloquio ⁊ argento? dicit tibi ꝓphetа. Eloquia domini eloquia casta: argentuz igne examinatum. Ira ergo illi celestes administratoꝛij spūs: peregꝛināti in terris spōse faciūt murenulas aureas vermiculatas argento. ¶ Vide aūt quomodo illa aliud cuꝑpit: ⁊ aliud accipit: ⁊ nitenti aūt cōtemplationis quietez / labor: ꝓdicationis imponiṭ: ⁊ tutiori sponsi ꝓsentiā: filioꝛ spōsi pariendo ꝙ alendo: cuiusq; solicitudo iniungitur: Neq; nunc tantum accidit illi hoc: sed et alia vice (vt memini) cum spōsi amplexus ⁊ oscula suspiraret; ꝛespōsum

Ibidem est ei: q; meliora sunt vbera tua vino: vt ex hoc se intelligeret matrē: atq; ad dandū lac paruulis: nutriēdūq; filios reuocari. Ꝑ tantus ⁊ in alijs cāticī huiꝰ locis / hocipm tu cū (nisi piger sis ad inq̄rēdū) ꝑ te ipm aduertere poteris. An nō res ista quonda in scto patriarcha Jacob ꝑfigurabaṭ: cuiꝰ frustraꝰ optatis diuiq; expectatis rachelis amplexib⁹ ꝑ sterili ⁊ decoꝛa / fecundā ⁊ lippā inuitꝰ atq; ignarus accepit? Ita ergo nūc spōsa scire cupiēs / ⁊ inquires vbi in meridianis hoꝛis dilecṭ pascat ⁊ cubet: mureGen. xxix nulas ꝑ eo repoꝛtat aureas vermiculatas argēto. i. sapiēa tiā cū eloquēria: hauḍ dubiū quin ad ꝓdicationis opus.

A ¶ Docemur ex b sane intermittēda plerūq; dulcia oscula: ꝓpter lactentia vbera: nec quēq̄ tibi: sed oēs illi: qui moꝛtuus est ꝓo omnibus: esse viuendū. Te qui bene de deo ⁊ sentire ⁊ eloqui acceperūt: si questū estimēt pietatē: si cōuertant ad inanē gloꝛiam / qō ad lucra dei accepe- Pſ. xxxv. rant eroganduṁ: si alta sapiēres / humilib⁹ nō cōsentiant. Paueāt qō in ꝓpheta legitur: dicēte dño. Dedi eis aurū meū ⁊ argentū meū: ipsi aūt dē argēto ⁊ auro meo operati sunt baal. Tu ergo audi quid spōsa accepta hinc qui dē increpatione: inde vo ꝓmissione reſpōderit. Neq; cū vel de ꝓmissis ertollit: vel ꝓꝛo repulsa iraſcit: iꝛ sicut scriptum est. Corripe sapientē ⁊ amabit te. Et item q̄ ad do- Prouer. xx. nationes ⁊ ꝓmissiones ꝑtinet. Quāto maioꝛ: es humilia te in omnibus. Quod ex eiꝰ reſponsione meliꝰ virtūq; patebit. Sed ipsa (si placet) discussio in aliud sermonis principiū differaṭ. Et de his que dicta sunt: gloꝛificemus sponsum ecclesie dominū nostrū iesum christum: qui est super oīa bñdictus deus in secula. Amen. Eccli. iij.

B ¶ De duplici humilitate; vna videlz quam parit veritas et altera quam inflammat charitas. Sermo. xlij. Cañ. j.

UM esset rex i accubitu suo: nardus mea dedit odoꝛē suū. Hec sunt vba spōse q̄ in hodiernū diē diffulsit? hoc nīmirum q̄ dedit: vbi ipa ꝑcepta est a spōso: nō tm spōso: sed eiꝰ sodalibus. Dē facile est aduertere ex vbis ipsis. Cū eīm nō dicit quasi ad scām personā: cū esset rex in accubitu suo: sed cū esset in accubitu suo: ꝓasset q̄ nō ad ipsum loquiṭ: sed de ipso. Puta pinde sponsum vbi eum (quatenus visum fuit) aut corripuit / aut reꝑpulit: cōperta ex suffusione genaruū verecūdia cessisse loco: vt illa se absente loqueꝛet liberius q̄ sentiret: sed etiā pauidlo: (vt assoleṭ) q̄ oꝛtuerit: ⁊ delectio: animo faceta esset: sodaliū eā cōsolationes erigeṛet. Dē tm ⁊ per se ipsum facere nō neglexit quantū iudicauit ꝓ tempoꝛe oꝛtere. Nā vt caruū relinqueꝛet: quantū sibi in illa coꝛreptione cōplacuit: quippe quā sensit digne: ⁊ put oꝛtuit acceꝑtari: nō sane aute se abstentauit: q̄ ex abūdātia (q̄d nō est dubiū) coꝛdis ꝓfuꝛeret in laudes eius: ⁊ generū colliq; ipsi⁹ pucht⁹itudinē cōmendaret. ꝓpterea et qui cū ipa remanēt: blāde loquunṭ illi: ⁊ munera offerūt sciētes dñi voluntatē. Ad ipsos ergo reſpōsio ei⁹. Et litteralis quidē cōtextio scematis ita se habet. ¶ Sed ꝓiuſq; ex hac testa nucleū spūs elicere inchoemus: dico vnum b: reuiter. Ꝑ felix cui sua obiurgatio sic reſpōdet quēadmodū habemus foꝛmā ꝓsentis loci. Utiną magis neminē obiurgare necesse fit: hoc eīm melius. Sed q̄m in multis offendimus oēs: mihi tacere nō licet: cui ex officio incūbit peccantes arguere: magis aūt vigeṭ charitas. Dē si arguero ⁊ fecero q̄d meū est: illa aūt increꝑatio ꝓcedēs minime q̄d suū est faciaṭ: neq; id ad q̄d missi illā: sed reuertaṭur ad me vacua tanq̄ iaculū feriēs ⁊ resiliēs: quid me animi tūc habere putaṭis fratres? Nōne angoꝛ: nōne toꝛqueoꝛ? Et vt mihi vsurpē aliquid ex vbis magistri (q; de sapiēcia nō possum) ꝓꝛsus coaꝛctoꝛ: e duob⁹: ⁊ quid eligam nescio: placere ne mihi in eo q̄d locutus sum: q̄m q̄d debui feci: an penitentiā agere super verbo meo: quia q̄d volui / nō recepi. Volui nimirū ꝑimere hostē: ⁊ eripere fratrē; ⁊ nō feci sic; magis aūt cōtrarium accidit. Nam le- Ezec. iij. Luce. x. D Mat. xxiij. Pſ. xcviij. apoc. iij. E Eſa. xxvj Pſ. ij. F

si animā: et culpam auꝛi. Siquidem accessit ⁊ cōtempt⁹. Nolūt audire te (inquit) quia nolunt audire me. Videsne quā maiestas cōtemnitur? Nō te putes mesolū spreuisse dñs locutus est. Et q̄d dixit ꝓphete: dixit ⁊ apl̄o. Qui vos spernit (ait) me spernit. ¶ Non sum ꝓpheta: nō sum apostolus: et ꝓpheteꝛ m̄ et apostoli (audeo dicere) vice fungoꝛ: ⁊ quibus non equoꝛ meritis: coꝛ implico: curis. Etsi ad meā multā confusionē: etsi ad grāde periculum mihi / super cathedrā moysi sedeoꝛ: cuius tm nō vēdico mihi vitā: nec experioꝛ: gratiam. Quid tm? Num ideo carbe dre nō defeꝛetur: q̄m occupata est ab indigno? Etiam si scribe ⁊ pharisei in ea sedeāt (inq̄t) que dicūt facite. Pleruq; etiā impatiēcia cōtemptui iungiṭ: ita vt alijs nō solū nō curet coꝛrigi obiurgatoꝛ: sed insuper obiurgāri indignetur: moꝛe frenetici manum medici repellētis. Mira peruersitas. Medicāri iraſciṭ: qui non iraſcit sagittanti. Est etsi qui sagittat in obscuro rectos coꝛde: q̄ ⁊ teipsum nūc sagittauit ad mortē: ⁊ in illum nō cōmoueris. Mihi indigmaris q̄ sanū te fieri cupio? Iraſcimini (inq̄t) ⁊ nolite peccaṛe. Si peccato iraſceris: nō solū minime peccas sed ⁊ q̄d peccaras: exterminas. Nunc vo ⁊ pcm̄ retines medicamētū reſpuēdo: ⁊ peccaṛe appouis / irrōnabiliteꝛ iraſcēdo: ⁊ est supꝛa modū peccās pcm̄. Aliquotiēs addit ur ⁊ impudētia: vt nō modo impatiēter ferat q̄ coꝛripiṭ sed etiā id vñ reprehēdiṭ: impudēter defendat. Hoc plane desperatio. Frōs (inq̄t) mulieris meretricis facta est tibi: noluisti erubescere. Et ait: Recessit zelꝰ meꝰ a te: vltra nō iraſcar tibi. Solo auditu cōtremisco. Sētis ne quā ti periculi: quātiq; hoꝛroꝛis ⁊ tremoꝛis res sit peti defensio? Dicit iterū. Ego q̄s amo arguo ⁊ castigo. Si ergo te zelus deseruit: ⁊ amoꝛ. Nec eris amoꝛe digⁿ: qui i digⁿ castigatiōe cēseris. ¶ Videsne q; tūc magis iraſcit deꝰ: cū nō iraſcit? Miseream impio (inq̄t) ⁊ nō discet facere iusticiā. Misericordiā hanc ego nolo. Sup oēm irā misericordia ista / sepiēs mihi vias iusticie. Satius profecto mihi fuꝛa ꝓphete cōsiliū: appꝛehēdere disciplinā: ne q̄n iraſcaṭ dñs ⁊ pereā de via iusta. Volo iraſcaris mihi pater misericoꝛdiaruū: sed illa ira qua coꝛrigis deuiū: non qua extrudis deuia. ¶ Illud tua nobis benigna animaduersio parit: ꝙ fomidolosa nutrit dissimulatio. Nō eīm cum nescio: sed cū sentio te iratū: tūc maxime cōfido ꝓpitiuz. eteni cū iraⁿ fueꝛio: miſe recoꝛdaberis. Dē? (inq̄t) tu ꝓpitiⁿ fuisti eis: ⁊ vlciscēs in oēs adinuētiones eoꝛ. Moyses alloquiṭ et Aaron atq; Samuelē: quos modo ꝓmiserat: ⁊ hoc vocat ꝓpitiationē: q̄ eoꝛ de⁹ nō pepcit excessibus. Jā nunc tu ergo: atq; hāc tibi excludito in eternum: defendēdo eroꝛeꝛ: et accusando coꝛreptionem. An non istud est malū dicere bonū: ⁊ bonū malū? An non ex hac odiosa impudētia pullulabit moꝛ inpenitētia / mater desperatiōis? Quē eīm peniteat sup bono q̄d putat: Ue illis inq̄t. Ue illud eternū est. Aliud est q̄cq; tētari a ꝓsꝓria cōcupiscētia abstractū ⁊ illectū: ⁊ aliud spōte appetere malū tanq̄ bonū: ad moꝛtē quasi ad vitā male securum ꝓperare. Ꝓ hmōi dico malle aliq̄s tacuisse ⁊ dissimulasse q̄d agi perperā deprehēdi: q̄ ad tantā reprehendisse pernicie. Dicas foꝛsan mihi / q̄ bonū meū ad me reuertaṭ: ⁊ q; liberaui aiam meā: ⁊ mūdus sum a sanguine hois cui annūciaui et locutus sum: vt auerteꝛet a via sua mala ⁊ viueret. Sed et si innumera talia addas: meꝰ tm minime ista cōsolabunṭ: moꝛtē filij intuētē. Quasi vo meā illa reprehēsione liberationē quesierim: ⁊ non magis illius. Que eīm mater etiā si oēm quā potuit curam ⁊ diligētiā egroꝛāti filio adhibuisse se sciaṭ: si demū frustra tā se viderit: ⁊ oēs laboꝛes suos esse penitⁿ ineffaces: illo nihilominⁿ moꝛiēte: ꝓpterea vnq̄ a fletib⁹ reꝑeaṭ? Et illa quidē hoc ꝓ moꝛte reꝑoꝛali: quāto magis me ꝑ moꝛte eterna mei filij manet vtiq; ploꝛaⁿ et vlulaⁿ multus: etiam si nihil mihi cōſcius sum: quo minus annūciarim illi? ¶ Videsne etiā a quātis e regione malis et se ⁊ nos liberaṭ; qui coꝛreptus mā̄suete reſponder: verecun- Pſ. ij. F

Universidad de Deusto
Biblioteca

de acquieſcit: modeſte obtemperat: humiliter cõfitetur: Hunc ego amice in oĩbus me ꝓfitear debitorẽ: huic me miniſtrũ ⁊ ſeruũ tanq̃ dignissime dñi mei ſpõſe: ⁊ que re uera dicere poſſit. Cum eſſet rex in accubitu ſuo: nardus mea dedit odorẽ ſuũ. Bonus humilitaſ odor: qui de hac valle ploratiõis aſcẽdens: perfusis circũquaq̃ vicinis regionib⁹ ipſius q̃ regiũ accubitũ grata ſuauitate reſpergat. ¶ Eſt nardus humilis herba: quaꝫ et calide ferunt eſſe nature hi qui herbarũ vires curioſius explorarũt: et ideo ꝓ hãc video: mihi nõ incõuenienter hoc loco virtutẽ humilitatis accipere: ſꝫ q̃ ſancti amoris vapor ib⁹ flagret Dñe, ꝓpterea ſane dico: q̃m eſt humilitas quã nobis veritas parit: ⁊ nõ habet calorem: ⁊ eſt humilitas quã charitas format ⁊ inflãmat. Atq̃ hec quidem in affectu: illa in cognitione cõſiſtit. Etenim tu ſi temetipſum intus ad lumẽ veritatis ⁊ ſine diſſimulatiõe inſpiciaſ: ⁊ ſine palpatiõe diſiudices: non dubito q̃n humilieris ⁊ tu: in oculis tuis facti⁹ vilior: tibi ex hac vera cognitiõe tui: q̃ uis necdũ forte id eſſe pataris in oculis alior. Eris igitur humilis: ſed de opere interim veritaſ: ⁊ minime adhuc de amoris infuſione. Naꝫ ſi veritatis ipſius: q̃ te tibi veraciter atq̃ ſalubriter demõſtrauit: ſicut ſplẽdore illuminat⁹: ita affectus amore fuiſſes: voluiſſes ꝑculdubio: q̃ in te eſt: eãdem de te oĩs tenere ſententiã: quã ipſam apud te veritas tenere cognoſcis. Sane q̃ in te eſt diſcerim: q̃m plerũq̃ nõ expedit innoteſcere oĩbus oĩa q̃ nos ſcimus de nobis: atq̃ ipſa veritatis charitate/⁊ charitatis veritate veramur palã fieri velle q̃ noceat agnoſcẽti. Alioquin ſi primato amoris tui rẽtus/derines pariter intra te iudiciũ veritatis inclusum: cui dubiũ eſt minus te veritatẽ diligere/cui ꝓprius ꝓferas vel cõmodũ vel honorẽ? ¶ Vides igit nõ eſſe idipm hoiem de ſeipſo nõ altũ iam ſapere veritatis lumine redargutũ/⁊ humilib⁹ ſpõte cõſentire munere charitatis adiutũ? Illud em̃ neceſſitatis eſt: b volũtatis. Semetipſuꝫ exinaniuit (inq̃t) formã ſerui accipiẽs: ⁊ formã humilitaſ tradens. Ipſe ſe exinaniuit: ipſe ſe humiliauit: non neceſſitate iudicij: ſed noſtri charitate. Poterat nimirũ vilẽ ſe ⁊ cõtemptibilẽ demõſtrare: ſꝫ plane nõ reputare: q̃m ſciebat ſeipm. Volũtate ꝓinde humilis fuit: ⁊ non iudicio: qui talẽ ſe obtulit: qualẽ eſſe neſciuit: magis aũt placuit minimũ reputari: q̃ ſe ſummũ non ignorabat. Denicꝫ ait: Diſcite a me q̃ mitis ſum et humilis corde. Corde dixit. cordis affectu. i. voluntate. Itaq̃ neceſſitatẽ excluſit: qui volũtatẽ cõfeſſus eſt. Nõ em̃ quo ego/vel tu inuenimus nos in virtute dignos dedecore et cõtẽptu: dignos omni extremitate ⁊ iferioritate: dignos etiã ſupplicijs: dignos plagis: nõ (inquã) ita ⁊ ille: q̃ in oĩa expert⁹ eſt: q: voluit tanq̃ humilis corde. Humilis videlz illa humilitate/quã cordis ſuauit affectio: nõ quã ex tortis diſcuſſio veritaſ. Propterea dixi hãc volũtarie humilitatis ſpeciẽ: nõ redargutiõe veritatis: ſed charitatis intra nos infuſione creari: q: cordis eſt: q: affectionis: q: volũtatis: an vo recte tu iudica. Itẽq̃ etiã hoc tuo equo examinẽ iudicio: digne ne eandẽ dño aſſignarim: quem charitate cõſtat exinanitũ: charitate minoratũ ab angelis: charitate parẽtib⁹ ſubditũ: charitate baptiſte manib⁹ inclinatũ: charitate carnis in firma paſſum: charitate poſtremo mortis obnoxiũ: cruce inglorioſũ extitiſſe. ¶ Sed et hoc vnũ adhuc tui ſit cõſiderare arbitriũ: recte ne etiam hãcipſam humilitatẽ ita charitate calentẽ herba humili ⁊ calida. i. nardo/putauerim deſignatã. Et ſi ita cũcta ꝓbauerit: ꝓbabis em̃ rõni manifeſtiſſime acquieſcẽs tũc: ſi iam apud reipſius humiliat⁹es neceſſaria illa humilitate: quã ſcrutãs corda ⁊ renes veritas ſenſib⁹ ingerit anime vigilãs. Adhibe volũtatẽ ⁊ fac de neceſſitate virtutem: q̃m nulla eſt virtus ſine cõſuẽtia volũtatis. Sic aũt fier illud: ſi nolis alter apparere foris: cõ te iuenis int⁹. Alioquin tũne ne de teipſo legas. Cũm doloſe egit in ſpectu eius: vt inueniat iniquitas eius ad odiũ. Podus (inq̃t) ⁊ põdus abominatio eſt apud deũ. Quid eſt: Tu te deꝑiciaris in ſecreto apud teipſum veritatis trutina põderatus: ⁊ foris alterius pretij mentiens maiora te põdere vẽdis nobis/cõ ab ipſa acceꝑiſti: Time deũ ⁊ noli hãc rẽ peſſimã facere: vt quẽ humiliat veritas: exrollat volũtas hoc em̃ eſt reſiſtere veritati: hoc pugnare cõtra deũ. Magis aũtẽ acquieſce deo: ⁊ ſit volũtas ſubdita veritati: nec tantũ ſubdita: ſed ⁊ deuota. ¶ Nõne deo (inq̃t) ſubiecta erit aĩa mea: At parũ eſt eſſe ſubiectũ deo: niſi ſis ⁊ omni humane creature ꝓpter deũ: ſiue abbati tanq̃ ꝓcellẽti: ſiue priorib⁹ tanq̃ ab eo ꝓſtitutis. Ego plus dico: ſubdere paribus: ſubdere ⁊ minoribus. Sic em̃ decet nos (inquit) ꝺem implere iuſticiã. Vade et tu ad minores: ſi vis in iuſticia eſſe perfect⁹: defer inferioribus: iunioribus te inclinato. Hoc em̃ facies/trahes ⁊ ipſe ad te ſpõſe ſermonẽ quẽ dixit: q: nardus mea dedit odorẽ ſuum. Odor deuotio eſt: odor bona opinio: q̃ ad oĩs puenit: vt chriſti ſis bonus odor in omni loco: ſpectabilis oĩbus: amabilis omnib⁹. Nõ põr hoc ille humilis quẽ veritas ad humilitatẽ cogit quoniã ſibi habet illã: ⁊ exire non patitur: vt ſparſa foris redoleat. Magis autẽ nõ habet odorem: quia nõ habet deuotionẽ: vtpote qui nõ ſponte: neq̃ libẽter ſe humiliat. Sponſe vo humilitas volũtaria ẽ: ꝓpterea ẽ fructifera eſt Odor: ei⁹ nec rep⁹hẽſione exterminat: nec lande. Audierat. Pulcher ſunt gene tue ſicut turturis: et collus tuum ſicut monilia. Acceꝑerat ⁊ rep⁹omiſſionẽ ornatus aurei: ⁊ nihilomin⁹ tñ cũ humilitate reſpõdet: ⁊ quãto maior ẽ ſe audit: tãto humiliat ſe in oĩbus. Nõ gloriaſ in meritis nec inter laudes ſuas humilitatis obliuiſcit: quã ⁊ humiliter cõfitet ſub nardi nõe. Ac ſi voce ẽginis marie dicat Nullius mihi meriti cõſcia ſum ad tantã dignationẽ: niſi q̃ reſpexit deus humilitatẽ ancille ſue. ¶ Nã quid eſt aliud: nardus mea dedit odorẽ ſuũ: q̃ placuit mea humilitas? Nõ mea (inquit) ſapiẽtia: nõ mea nobilitas: nõ mea pulchritudo: que nulla erãt mihi: ſed q̃ ſola inerat humilitas dedit odorẽ ſuũ. i. ſolitũ. Solito placet deo humilitas. Solito plane atq̃ ex cõſueto excelſus dñs humilia reſpicit: ⁊ ideo cũ eſſet rex in accubitu: ideſt in excelſo habitaculo ſuo: illuc q̃ humilitatis odor aſcendit. In altis habitat (inquit) ⁊ humilia reſpicit in celo ⁊ in terra. Ergo cũ eſſet rex in accubitu ſuo: nardus ſpõſe dedit odorẽ ſuũ. Accubit⁹ regis/ſinus eſt patris: q: ſemp in patre filius. Nec dubites regẽ hũc eſſe clementem: cui perennis accubitus eſt paterne benignitatis diuerſo: iũ. Merito clamor humiliũ aſcendit ad eũ: cui fons pietatis eſt manſio: cui familiaris ſuauitas: cui ſubſtãtialis vel potius cõ ſubſtantialis bonitas eſt: cui ideo totũ quod eſt de patre eſt: vt nil p⁹ſus in regia maieſtate niſi paternũ: humiliũ trepidatio ſuſpicetur. Denicꝫ ꝓpter miſeriã inopũ/et gemitũ pauperũ nũc exurgam dicit dñs. Mox igitur conſcia ſponſa (vtpote domeſtica atq̃ chariſſima) nõ ſe putat arcendã ſponſi gratia penuria meritorũ: ſola de humilitate preſumẽs. Regẽ denicꝫ nominat: nã ſpõſum interim territa increpatione nõ audet: et in alto habitare fatetur: nec ſic tñ diffidit humilitas. ¶ Priminue eccleſie potes hunc cõgruẽtiſſime aptare ſermonẽ: ſi recordaris dies illos: quib⁹ aſſumpto dño/vbi erat ꝓmus: ⁊ ſedente in dextera patris/illo ſuo antiquo nobili atq̃ gloſo accubitu/diſcipuli erant cõgregati in loco vno: perſeuerãtes vnanimiter in oratiõe cũ mulieribus ⁊ maria matre ieſu et fratribus eius. Nonne tibi videtur reuera tunc tẽporis nardũ paruule ⁊ trepidãtis ſpõſe dare odorẽ ſuum? Denicꝫ cum factus eſt repente de celo ſonus tanq̃ aduenãtis ſpiritus vehemẽtis: ⁊ replenit totã domũ vbi erãt ſedentes: an non merito paupercula tunc dicere potuit: cum eſſet rex in accubitu ſuo: nardus mea dedit odorem ſuum? Patuit ꝓ certo oĩbus in loco manẽtib⁹/cõ grat⁹ humilitatis/⁊ cõ beneplacitus odor aſcenderat: cui mox tam copioſa ⁊ gloriosa remuneratiõe reſpõſum eſt. Lete

rum illa nõ ingrata beneficij fuit. ¶ Audi enim quomodo mox repleta deuotione/parat ſe ad omnia mala perferẽda ꝓ noie eius. Nã ſequit. Faſciculus myrrhe dilectus meus mihi inter vbera mea cõmorabit. Hũc vos dilectiſſimi tã dilectũ faſciculũ colligite vobis: hunc meditemini: hunc in memoria habete: hunc in ore frequẽter ſicut vos ſcitis: hec in corde ſemp ſicut deꝰ ſcit: hec ſtilo meo admodũ familiaria: ſicut apparet. hec mea ſublimior interim pbia/ſcire ieſum ⁊ hũc crucifixũ. Nõ requiro: ſicut ſpõſa: vbi cubet i meridie: quẽ let⁹ amplector: mea iter vbera cõmorãtẽ. Nõ requiro vbi paſcat in meridie: quẽ intueor: ſalutarẽ in cruce. Illud ſublimi⁹: illud ſuauius vel parati⁹. Panis illud: b lac. Hoc viſcera reficit paruulor: hoc replet vbera marrũ: ⁊ iõ inter vbera mea cõmorabit. Hũc vos dilectiſſimi tã dilectũ faſciculũ colligite vobis: hunc meditemini: hunc in memoria habete: hunc in ore frequẽter ſicut vos ſcitis: hec in corde ſemp ſicut deꝰ ſcit: hec ſtilo meo admodũ familiaria: ſicut apparet. hec mea ſublimior interim pbia/ſcire ieſum ⁊ hũc crucifixũ. Nõ requiro: ſicut ſpõſa: vbi cubet i meridie: quẽ letꝰ amplector: mea iter vbera cõmorãtẽ. Nõ requiro vbi paſcat in meridie: quẽ intueor: ſalutarẽ in cruce. Illud ſublimi⁹: iſt

Universidad de Deusto
Biblioteca

tionis: qui ⁊ lach: ymas eque fundat: ⁊ tentationes que minime vnq̄ desunt vite hoīs super terrā: pspiciat. Sed
Esa.xv. ⁊ populus gentiū qui ambulabat in tenebris: nunq̄ p se taqueos tētationū aguoscere: ac per hoc nec euadere po
tuit: donec p gratiā illius q̄ illuminat cecos: recepit oculos fidei: donec venit ad ecclesiā que hz oculū tētationis donec se tradidit viris spūalib⁹ instruēdū: qui illuminati spū sapiētie suo ⁊ experimēto docti: possunt veraciter dicere: q: nō ignoramus astutias diaboli ⁊ cogitatiōes eius
Ferūt in engaddi arbusculas balsami crescere: q̄ in modū vinearū ab indigenis excolunt: ⁊ inde fortitan vineas appellauit. Aliq̄n q̄d faceret botrus cypri in vineis engaddi: Quis vnq̄ botros de vineis in vineas trāsportauit: Solet siquide vinū vbi deest: aliūde euehi: nō vbi adest. ¶ Ergo vineas engaddi dicit plebes ecclie: q̄ habet balsami liquorē: spiritū māsuetudinis: in quo parum lor adhuc in christo teneritudinē blāde fouet: ⁊ dolores penitētiū cōsolat. Sed et si quis frater in aliquo delicto p:eoccupat⁹ fuerit: vir ecclasticus q̄ hūc spiritū ia accepit: curabit hmōi mox instruere in eode spū lenitatis: cōsiderās seipm ne ⁊ ipse tētet. Jn hoc typo quoq̄t baptizandi sunt etiā coparaliter: ecclesiā oleo materiali vngere cōsueuit. Quia vo vulnera illius q̄ incidit in latrones: ⁊ iumēto co:poris pū samaritani ecclie est deportat⁹ in stabulū: nō in solo oleo: sed in vino simul ⁊ oleo sanitatem recipiūt: necessarlū hz spūalis medicus etiā vinū feruidi zeli cū oleo māsuetudinis: cui sane cōuenit nō modo cōsolari pusillanimes: sed ⁊ corripere inquietos. Si em̄ viderit illū qui vulnerat⁹ est. i. qui peccauit: blādis aut leuibus hortamētis: que in eū prerogata sunt: minime emendatū: magis autē forte etiā abutentē sua māsuetudine: et patiētia negligētioē fieri: ⁊ in peccato suo etiā securius obdormire: frustrato tam suauiū oleo mouēto: oportebit sane mordacioib⁹ vti medicamētis: ⁊ vinū cōpunctionis infundere: duris videlz cū eo increpationib⁹ atq̄ iniunctionib⁹ agere: et si causa requirit: ⁊ duricia tanta est: etiā cēsure ecclasstice baculo pcellere cōtemptores. Sed vñ illi hoc vinū? Nec em̄ in vineis engaddi vinū inuenit: sed oleū. Querat ergo in cypro: nā illa insula ferax est vini: ⁊ vini optimi: rollēsq̄ inde sibi ingentē botrū: quem olim exploratores de israel in vecte ferebāt: chor̄ pphetic⁹ precedēte: ⁊ subsequēte aplicū: mediū aūt iesum pulchro seemate figurātes. Hūc ergo botrū accipiēs sibi dicat: Botrus cypri dilect⁹ me⁹ mihi. ¶ Vidim⁹ botrū: videamus qualiter zeli vinū exprimat ex eo. Eteni si peccāti homini hō pctōr minime indignat: sed magis quasi quēdā ei suauissimi balsami rorē fudano/piū exhibet cōpassionis affectū: hoc scim⁹ vñ venit: ⁊ iā audistis: sed nō aduertistis fortitan. Dicit⁹ nāq̄ est/q̄ ex cōsideratione suip̄sius quisq̄ veniat māsuetū esse ad oēs: dū hō cōsilio sapientissimi pauli: vt pie cōdescēdere sciat preoccupatis in pctō: cōsiderat seipm ne ⁊ ipse tentet. An nō hinc denicq̄ amor: primi radice trahit: de quo in lege mādat: Diliges primū tuū sicut teipm. Ex intimis sane humanis affectibus pmordia ducit sui ortus fraterna dilectio: ⁊ de ista hmōi ad seipm naturali quadā dulcedine tanq̄ de humore terreno sumit pculdubio vegetatione ⁊ vim: p qua spiráte quidē gra deluq̄ fructꝰ parturit pietat: vt q̄ sibi aia naturaliter appetit: nature cōsorti. i. alteri homini iure quodā humanitat: vbi poterit ⁊ oportuerit: nō existimet denegādū: sed spōte ac libēs impertiat. Jnest ergo nature: si pctō nō obsolescat: istius modi grate ⁊ egregie quasi suauitat⁹ liquor: vt mollior̄ magis ad cōpatiendū peccātib⁹: q̄ ad indignādū asperior̄ sese sentiat et exhibeat. ¶ Verū q: iuxta sapiētis sentētiā / musce mortue exterminat bālsuauitat⁹ vnguētū: ⁊ minime hz in se naturā vñ id reparet sibi semel amissū: sentit se dolēda mutatione corruere in illud q̄ veraciter ait scriptura: ⁊ proni sunt sensus hoīs ⁊ cogitatiōes in malū ab adolescentia. Nō bona adolescētia in qua filij iunior̄ portionē sibi paterne substātie postulat sequestrari: ⁊ bonū incipit velle diuidere q̄ō in cōe dulci⁹ possidet: ⁊ habere solus q̄ō participatione nō minuit: partitiōe amittit. Deniq̄ oia (inquit) bona sua dissipauit: viuēdo luxuriose cū meretricibus. Quenā he meretrices? ¶ Vide ne ipse sint q̄ exterminat suauitatis vnguētū: carnales videlz cōcupiscētie: de quib⁹ saluberrime scriptura te admonēs: post cōcupiscētias (inquit) tuas nō eas. Et merito morturas describit sapiēs: qm̄ ⁊ mūdus trāsit ⁊ concupiscētia ei⁹. Vbi ergo dū satisfacere singulariter volumus: boni nos socialis atq̄ cōis singulari suauitate priuam⁹. We p:sus musce sordide ⁊ pūgētes: q̄ in nobis decorē nature fedāt: mentē curis ⁊ solicitudinib⁹ lacerāt: socialis gre suauitatē externinat. ¶ Hinc hō iunior filij⁹ appellat: q̄ natura quodā insensate lubrico adolescētie deprauata: oēm virilis maturitatis ac sapiētie succū amiserit: ⁊ versus in asperū arēte animo pter se vniuersos despiciat / fuctus sine affectiōe. Jgitur ab ineūte adolescētia ista pessima atq̄ miserrima prioni sunt sensus hoīs / ⁊ cogitatiōes in malū: ⁊ natura ad indignādū: q̄ ad cōpatiendū paratior. Jnde hō tanq̄ oīno exut⁹ hoīem / in quo vult sibi: cū opus hz: ab hoīb⁹ subueniri: nō vult ipse hoībus opus habētib⁹ subuenire. Magis aūt iudicat / spernit / irridet hō hoīes delinquentes pctō: nō cōsideās seipm ne ⁊ ipse tentet. A quo malo minime p se (vt dixi) natura resurget: neq̄ recupabit oleū ingenite māsuetudinis: q̄ semel est exterminatū in ea. Verūtamē q̄ nō pōt natura: pōt gra. Quē ergo hominū vnctio spūs miserata pfundere denuo sua benignitate dignabit: is cōtinuo reuertet in hoīem: insup ⁊ alia q̄d meli⁹a gra q̄ a natura recipiet. Jn fide ⁊ lenitate sanctū faciet illū: ⁊ dabit illi nō oleū: hz balsamū i vineis engaddi. ¶ Nec em̄ dubiū ex fonte hedi pfluere charismata mel. ora: cui⁹ vnq̄ vnctio hedos vtit i agnos: ⁊ de finistra trāsfert i dexterā pctōres: abūdāti⁹ q̄dē ante pfusos vnctiōe mie: vt vbi abūdauerūt delicta: supabūdet gra. An nō vere videt tibi redisse q̄dāmodo is hō in hoīes: q̄ animi secularis feritate deposita: ⁊ recupata etiā cū fenore gre humane vnctiōe māsuetudinis: quā in ipso musce carnaliū cupiditatū penit⁹ exterminarāt: de suo quē gestat hoīe (imo q̄ ipse est) ⁊ materiā sumit ⁊ formā miserē di hoīb⁹ alīs: ita vt tāq̄ feralē quēdā ricrū exhoreat nō solū cuiq̄ facere hoīm q̄ pati ipse nolit: sz etiā nō facere oia oibus quecūq̄ sibi fieri velit? ¶ En vñ oleū. Vinus vñ? Profecto ex botro cypri. Eteni si amas dñm ieſum toto corde: tota aīa: tota virute tua: nunq̄d si videris ei⁹ iurias pcepturq̄: ferre vllaten⁹ equo animo poteris? Mi nime: hz mox arrept⁹ spū iudicij ⁊ spū ardoris: ⁊ tanq̄ potēs crapulat⁹ a vino: repletus zelo iuries: dices cū dauid Tabescere me fecit zelus me⁹: q: obliti sunt verba tua inimici mei. Et cū dño. Zelus dom⁹ tue comedit me. Vinus est ergo feruidissimus zelus iste expssum de botro cypri: ⁊ calix inebrians christi amor. Denicq̄ de⁹ noster ignis consumēs est: ⁊ pphera ignē dicebat de excelso missum in ossibus suis: eo q̄ diuino amore flagraret. Habens itaq̄ ex fraterno oleo māsuetudinis: ⁊ ex diuino amore vinū emulatiōis: securꝰ accede ad sanāda vulnera illi⁹ q̄ incidit i latrones: pissimi samaritani optim⁹ imitator: securē q̄ dici to ⁊ tu cū spōsa. Botrus cypri dilect⁹ me⁹ mihi in vineis engaddi. Q̄ est zelus iusticie amor dilecti mei mihi in affectib⁹ pietatis. Et de q̄ satis. Nā ⁊ infirmitas mea pausandū indicit: sicut ⁊ sepe facit: ita vt plerūq̄ cogar imperfectas (vt ipsi scitis) relinquere disputatiōes: residuaq̄ capitulor in diē alterū reseruare. Sed q̄d: Ego in flagella parat⁹ sum: sciēs me adhuc lōge recipe imparia merit⁹. Vapulē sane vapulē vt male operās: si forte vbera in meritā reputenꝰ: fortassis miserebit flagellato: qui bonus in me nō inuenit q̄d remuneret spōsus ecclie ieſus christus dñs noster: q̄ est sup oia de⁹ bndictus in secula. Amen.

¶ De duplici pulchritudine aīe: ⁊ q̄liter aīa loquit ad dei vbū: ⁊ vbū ad aīam: ⁊ q̄ sint coꝝ lingue. Ser. xlv.

A Cañ. j.

Ecce tu pulchra es q̄mica mea: ecce tu pulchra: oculi tui colūbarū. Pulch⁹ e optime ex amore spōse p:esumptio: ex amore indignatio spōsi. Hoc rel exitus pbat. Et enī presumptione cōreptio: correptionem emēdatio: emēdationē remuneratio secura est. Adest discrēt⁹: amouet magister: rex disparet: dignitas exuit: reuertia ponit. Cedit q̄ppe fastus: vbi inualescit affect⁹. Et sicut quondā quasi amicus ad amicū moyses loquebat ⁊ dñs rīdebat: ita ⁊ nūc inter vbū ⁊ aīaz / ac si iter duos vicinos familiaris admodū celebratur cōfabulatio. Nec mirū. Ex vno amoris fonte vtriq̄ influit diligere inuicē: confoueri pariter. Ergo dulcior a melle volant hincinde vba: mutui in se tot⁹ suauitatis ferunt aspect⁹ / sancti indices amoris. Deniq̄ is illā amicā nūcupat: pulchrā pronūciat: pulchrā iterat: eadē ab illa vicissim recipiēs. Nec otiosa iteratio q̄ amoris cōfirmatio est: ⁊ fortassis aliq̄d innuit requirēdū. Queram⁹ geminā aie pulchritudinem: hoc em̄ mihi videt innuere. ¶ Deco: aīe / humilitas est. Nō a meipso hoc dico: cū pphēta pri⁹ dixerit. Asperges me ysopo ⁊ mūdabor: humili herba ⁊ pectoris purgatiua / humilitatē significās. Hac se post grauē lapsum rex ⁊ pphēta lauari cōfidit: ⁊ sic niuē quendā innocētie recuperare cando: cē. Verū in eo q̄ grauiter peccauit: et si amāda: nō tm̄ admirāda humilitas. At si q̄s innocētiā retinet et nihilominus humilitatē iungit: nōne is tibi videt gemmā aīe possidere decore? ¶ Sancta maria sanctimoniā nō amisit: et humilitate nō caruit. Et ideo cōcupiuit rex decorē eius: q: humilitatē innocētie sociauit. Deniq̄ respexit (inquit) humilitatē ancille sue. Ergo beati qui custodiūt vestimēta sua mūda: videlz simplicitat⁹ ⁊ innocētie: si m̄ et decorē induere humilitatis adijciāt. Profecto audiet q̄ hmōi inuenit. Ecce tu pulchra es amica mea: ecce tu pulchra. Utinā vel semel dicas aīe mee dñe ielu: ecce tu pulchra es. Utinā mihi humilitatē custodias. Nam primā vestē ego male seruaui. Seru⁹ tuus sum ego. Nec em̄ audeo pfiteri amicū: qui testimoniū decoris mei / cū repetitione nō audio. Sufficit mihi si semel audiā. Sed quid si et hoc in questione fit: Scio q̄d faciā: venerabor amicā seruus: cumulatū in ea decorē deformis hominus admirabor: gaudebo ad vocē spōsi / tantā nihilominus pulchritudinē admirātis. Quis scit si saltē ex b̄ innotuerus sim gratiā in oculis amice: vt gra ipsius et ipse inueniat inter amicos? Deniq̄ amicus spōsi star: et gaudio gaudet ppter vocē spōsi. En vox ei⁹ in auribus dilecte: audiamus ⁊ gaudeam⁹. Adsunt sibi: loquūtur pariter: stemus simul: nulla nos huic subducat colloquio seculi cura: nulla illecebra corpis. Ecce (inq̄t) tu pulchra es amica mea: ecce tu pulchra. Ecce admirātis vox est: reliquū laudis. ¶ Merito admirāda: cui sanctitas amissa humilitatē nō attulit: sed seruata admisit. Merito pulchra repetit cui neutra defuit pulchritudo. Rara auis in terris: aut scītatē nō pdere: aut humilitatē sctimonia nō excludi: ⁊ ideo beata q̄ vtrāq̄ retinuit. Deniq̄ pbatū est: nihil sibi cōscia est: ⁊ correptionē nō abnuit. Nos ⁊ cū magna delinq̄mus: vix ferimus reprehēdi. hec autē equo animo audit cōtra se amaritudines / nihil peccās. Nam si defideret videre claritatē spōsi: q̄d mali est: Magis et laudis est: ⁊ tm̄ increpata penitētiā egit: ⁊ dixit. Jfasciculus myrhe dilect⁹ meus mihi: inter vbera mea cōmorabit. Hoc est. Sufficit mihi: nolo iā scire nisi ieſum ⁊ hūc crucifixū. Magna humilitas. Actu innocēs suscipit penitētie affectum: ⁊ q̄ nō habz vñ poeniteat: habet tamen vt poeniteat. Cur ergo (inquis) increpata est: si nihil mali fecit? Sed em̄ audi nūc dispēsationē ⁊ p:udētia spōsi. Sicut abrae olim obedientia sane tētata est: ita ⁊ nūc humilitas spōse. Et quō ille impleta obedientia tūc audiuit: nūc cognouit q̄ timeas deū: sic ⁊ huic modo quasi sub alijs verbis dō:: nūc cognouī q̄ humilis sis. Hoc enim est q̄d ait. Ecce tu pulchra es. Et ideo p:econiū iterat: vt glorie sanctitatis additū signet humilitatis decorē: ecce tu pulchra es amica mea: ecce tu pulchra. Nūc cognouī q̄ pulchra sis: non solū ex meo amore: sz etiā ex tua humilitate. Nō dico nūc pulchrā inter mulieres: nec pulchrā in genis: nec in colo: sicut ante dicebā: sed pulchrā simplr fateor: nō vtiq̄ pulchrā ex cōparatione: nō cū distinctione: nō ex parte. ¶ Et addit. Oculi tui colūbarū. Aperte adhuc cōmēdatur humilitas. Ad b̄ siquidē respicit / q̄ illa repetēda de alta inquisitiōe sua: cōtinuo nō cūctata est ad simpliciora descēdere ita vt diceret: Jfasciculus myrhe dilect⁹ meus mihi. Multū / pfecto distat inter vultū glorie / ⁊ fasciculū myrhe: ⁊ ideo magnū humilitat⁹ insigne: inde huc acēscere reuocari. Ergo oculi tui colūbarū. Jā (inq̄t) nō ambulas in magnis: neq̄ in mirabilib⁹ sup te: sed instar simplicissime volucris / cōtenta es simplicioribus: nil dificās in foraminib⁹ petre: meis vulneribus immoranss: ⁊ liberer ea q̄ sunt de me dūtaxat incarnato ⁊ passo oculo intuēs colūbino: aut certe q: in spē auis hui⁹ / spūssanct⁹ apparuit: spūalis magis q̄ simplex in ea intuit⁹ colūbe noie cōmendat. Et si b̄ placet: oportet referas capitulū presens ad id q̄ō pauloante sodales murenulas ei facere aureas pmiserūt / nō intēdentes (vt tūc docui) ornare aures corporis: sed informare auditus cordis. Potuit itaq̄ fieri vt fides / q̄ est ex auditu: corde amplior mundato ad videndū q̄ō ante nō poterat: istructio: redderet. ¶ Et qm̄ de acceptis murenulis in visu acutior ad intelligentiā spūalē visa est pfecisse: placuit sponso: cui semp q̄ō in se est: placet magis videri in spū: ⁊ annumerās id q̄ eius laudib⁹ / ait: Oculi tui colūbarū. Jā me (inquit) intuere in spū: q: spūs ante faciē tuā christ⁹ dñs. Et habes vñ id possis: q: oculi tui colūbarū. Ante nō habebas: ⁊ ideo remēda fuisti: sed nūc copiā habeto videndi: q: oculi tui colūbarū. i. spūales. Nō sane copiā quā petebas: nec em̄ vel modo adhuc ad illā potes: sed que tm̄ interim sufficere possit. Sane ducēda es de claritate in claritatē: ⁊ pro pterea vide vt potes modo: ⁊ cū plus poteris: plus videbis. Nō puto fratres: nō puto mediocrē hanc neq̄ cōmunē esse oibus visionē: etsi sit inferior illa / qua videdus est in futuro. ¶ Deniq̄ ex his q̄ sequunt aduertite. Sequit enim. Ecce tu pulcher es dilecte mi: ecce tu pulcher. Videdes q̄ in excelso stat: ⁊ in sublime mētis vertice extulit: q̄ vniuersitatis dñm quadam sibi pprietate vēdicet in dilectum. Attende em̄ quō nō simpliciter dilecte: sed dilecte mi (inquit) vt pprium designaret. Magna visio / prius de qua ista in id fiducie ⁊ autoritatis excreuit vt olim dñm: dñm nesciat: sed dilectus. Existimo em̄ nequaq̄ hac vice eius sensib⁹ importunas imagines carnis: aut crucis: aut alias quascūq̄ corporearū similitudines infirmitatum. Jn his nāq̄ iuxta pphetā nō erat ei species neq̄ decor. Hec aūt ei intuita nūc pulchrū decoriq̄ pnūciat: in visione meliori illū sibi apparuisse significās. Ore em̄ ad os (sicut quondā cū sancto moyse) loquit cū spōsa: ⁊ palā nō per enigmata ⁊ figuras deū videt. Tale deniq̄ ore pnūciat: quale et mēte cōspicat: visione plane sublimi ⁊ suani. Regē in decore suo viderūt oculi ei⁹: nō tm̄ vt regē sed vt dilectū. Viderit ea sane quis sup soliū excelsum et eleuatū: ⁊ alios facie q̄ō ad faciē sibi apparuisse testat⁹ sit mihi tm̄ videt eminētia in hac parte esse apud spōsum: q̄ ibi visus legit⁹ dñs: hic dilectus. Sic em̄ habes. Vidi dominū sedentē super soliū excelsum et eleuatū. Et iterū. Vidi dñm facie ad faciem: ⁊ salua facta est aīa mea. Sed si ego dñs (inquit) vbi est timor meus? Q̄ō si illis facta est reuelatio cū timore: q: vbi dñs ibi timor: ego profecto si optio daret: tanto libentius tantoq̄ charius spōse amplecterer visionē: quāto in meliori affectiōe que est amor: facram aduerto. Nā rimor pena hz: pfecta aūt charitas foras mittit timorē. Multū sane iterum apparere terribile in cōsiliis super filios hoīm: ⁊ apparere speciosus forma pre filijs hoīm. Ecce tu pulcher es dilecte mi ⁊ decorus

Universidad de Deusto
Biblioteca

b Verba ista plane amoꝛē resonant: nō timoꝛē. ¶ Sed fo: te ascēdūt cogitatiões in coꝛde tuo: ⁊ q̄ris dubi⁹ apud te dices. Qua rone vba vbi facta ad animā referunt: ⁊ rur sum aīe ad vbū: vt illa audierit vocē loquētis sibi ⁊ phi: bētis q̄ pulchra sit: vicissimq; idē p:econiū suo moꝛ red: iderit laudatoꝛi? Quō possunt hec fieri: Nā vbo loqui: mur: nō verbū loquif. Itēq; aīa nō hz vñ loquak: nisi os coꝛpis sibi vba foꝛmauerit ad loquendū. Bene q̄ris: sed attēde spiritū loq̄: ⁊ spūaliter opoꝛtere intelligi q̄ dicun: tur. Quotiēs pinde audis vel legis vbū atq; aiam pari: ter colloqui ⁊ seinuicē intueri: noli tibi imaginari q̄si coꝛ: poꝛeas intercurrere voces: sicut nec coꝛpoꝛeas colloquē tiuꝫ apparere imagines. Audi potius q̄d tibi sit in hmōi cogitandū. Spūs est verbū: spūsq; aīa: ⁊ habēt linguas suas quib⁹ se alterutrū alloquant: p̄sentesq; indicēt. Et verbi quidē lingua/fauoꝛ: dignatiōis ei⁹: aīe vo deuotio nis feruoꝛ. Elinguis est aīa atq; infans q̄ hāc nō habz: ⁊ nō pōt ipsi vllatenus sermocinatio esse cuꝫ verbo. Ergo huiuscemodi linguā suā: cū verbū mouet volēs ad aīam loqui: nō pōt aīa nō sentire. Vinus est em̄ sermo dei ⁊ ef ficax ⁊ penetrabilioꝛ omni gladio ancipiti: pingēs vsq; ad diuisionē aīe ⁊ spūs. Et rursum: cū suā aīa mouet: ver bū latere multo minus poterit: nō solū q: vbiq; est p:e: sens: sed ꝓpter hoc magis/q̄ nisi ipso stimulante: deuo: tionis lingua minime ad loquēdū mouef. Verbo igit di cere aīe/pulchra es: ⁊ appellare amicā infundere est: vñ ⁊ amet ⁊ se p̄sumat amari. Ipsi vo verbū vicissim noīare dilectū/⁊ fateri pulchrū q̄ amat ⁊ q̄ amaf: sine fictione/ ⁊ fraude ascribere illi: ⁊ mirari dignationē: ⁊ stupere ad gratiā. Siquidē pulchꝛitudo illi⁹ dilectio ei⁹: ⁊ ideo ma ioꝛ q: p:eueniēs. Medullis pinde coꝛdis ⁊ intimarū vo cib⁹ affectionū nāto ampli⁹ atq; ardēti⁹ clamitat sibi dilis gēdū: quāto id pri⁹ sensit diligēs q̄ dilectū. Itaq; locu tio vbi/infusio doni: respōsio aīe cū gratiarū actiõe ad miratio. Et idcirco plus diligit/q̄ se sentit in diligēdo vi ctam: ⁊ ideo plus mirat/q̄ p:eueniā agnoscit. Vñ nō cō tēta est semel dicere pulchꝛa: nisi repetat ⁊ decoꝛ: eminē tiā decoꝛis illa repetitione designās. Aut certe in vtraq; christi substātia dignū exp̄ssit omni admiratiõe decoꝛē: in altera nature: in altera gre. ¶ O pulcher es angelis tu is dñe iesu in foꝛma dei: in die eternitatis tue: in splēdoꝛi bus sctoꝛ ante luciferū genit⁹: splēdoꝛ ⁊ figura substan tie patris: ⁊ quidē ꝓpcu⁹ mininecq; fucat⁹ cādoꝛ: vite eter ne. O mihi decoꝛus es dñe mi: ī ipsa tui hui⁹ positiõe de coꝛis. Et reni vbi te exinaniuisti: vbi naturali⁹ radisia lus mē indeficiēs exuisti: ibi pietas magis emicuit: ibi chari tas pl⁹ effulsit: ibi amplius gr̄a radiauit. Quā clara mihi oꝛis stella ex iacob: q̄ lucidus flos de radice iesse egres deris: q̄ iocūdū lumē in tenebꝛis visitasti me oꝛiēs ex al to. Quā spectabilis ⁊ stupēdus etiā vtili⁹ supnis in cō ceptu de spū: in oꝛtu de vgine: in vite innocētia: in doctri ne fluētio: in coꝛuscationib⁹ miraculoꝛ: in reuelationib⁹ sacramētoꝛ. Quā deniq; rutilās post occasum/sol iusti cie de coꝛde terre resurgis: q̄ foꝛmosus in stola tua: de mū ret glie in alta celoꝛ te recipis. ¶ Quō nō ꝓ hīs om nib⁹ oīa ossa mea dicēt: Dñe q̄s silis tui? Nec ergo sibi q̄ puta ī dilecto intuētē spōsam aduertisse/cū diceret. Ecce tu pulcher es dilecte mi ⁊ decoꝛ⁹. Neq; ꝑ sola: sz in sup ali q̄d pculdubio/de nature decoꝛe supioꝛis: q̄ nostrū oī no pteruolat ituitū: ⁊ effugit experimētū. Ergo iteratio vtriusq; decoꝛē subst̄ie designauit. Audi deide quō tri pudiat ad aspectū affatumq; dilecti: ⁊ coꝛā ipso nuptiali carmine/q̄ amoꝛis sunt gratulabūda decātat. Sequitur em̄: Lectul⁹ nr̄ floꝛidus: tigna domoꝛ nr̄aꝝ cedrina: la quearia nr̄a cypꝛissina. Sed seruem⁹ recētioꝛi pncipio spō se cāutelā: vt ⁊ nos de q̄te facti alacꝛioꝛes: liberi⁹ exul tem⁹ ⁊ letemur ī ea ad laudē ⁊ gloꝛiā spōsi ipsi⁹ Jesu christi dñi nostri: q̄ est sup oīa de⁹ bñdictus in secula. Amen.

¶ De statu et cōpositione totius ecclie: ⁊ quō per actiuā vitā que sub obedīētia agit: peruenit ad cōtemplatiuā.

Sermo. xlvj.

Z Lañ. j. **Ectulus noster floꝛi**dus: tigna domoꝛ nostrarū cedrina: laquearia nr̄a cypꝛissina. Epythalamiū canit: cubile ⁊ thalamos pul chꝛo sermone describēs. Spōsum inuitat ad requiē. Doc em̄ meli⁹: quiescere ⁊ cū christo esse. Necessariū aūt exire ad lucra ꝓpter saluādos. Verū nunc oppoꝛtunitate (vt putat) inuēta: oꝛnatū nūciat thalamū: lectulūq; velut di gito mōstrās/dilecrū (vt dixi) inuitat ad requiē: ⁊ cū eīs rib⁹ in emaus coꝛdis ardoꝛē nō sustinēs/ad mētis perera hit hospitiū: secū ꝓnoctare cōpellit: ⁊ cū petro loquitur: dñe bonū est nos hic esse. Jam q̄d spūaliter ista cōrineāt requiram⁹. Et in ecclia quidē lectū in q̄ quiescīt: clausta existimo esse/⁊ monasteria: in q̄b⁹ ꝑcere a curis viuif scī/ ⁊ solicitudinib⁹ vite. ¶ Atq; is lect⁹ floꝛidus demōstrat: cū ex̄plis ⁊ institutꝫ patrū: tanq̄ q̄busdā bene oleꝛibus respersa floꝛib⁹/frantꝫ cōuersatio ⁊ vita refulget. Postro domos populares: cōuen⁹ intellige christianoꝛ: q̄s hi q̄ in sublimitate positi sunt: christianismq; vtriusq; oꝛdinis principes q̄si tigna parietes: iustis ipositi legib⁹ fortiter stringūt: ne sua q̄sq; lege vel volūtate viuētes/tanq̄ pa rieres iclinati ⁊ macerie depulse/dissideāt a semeripsis: ⁊ sic oīs structura edificij coꝛruēs dissipef. Laquearia vo q̄ a tignis firmiter pēdēt: ⁊ domos insigniter oꝛnāt: pu to bñ instituti cleri mansuetos ⁊ disciplinatos moꝛes/ri teq; administrata officia designare. Quō nāq; stabūt oꝛ dines clericoꝛ/⁊ administratiões eoꝛ: si nō ꝓncipū tāq̄ tignoꝛ bñficio ⁊ munificētia sustēteñ: ⁊ pregant poten tiā: Nō aūt tigna cedrina/⁊ cypꝛissina laquearia describū tur: natura absq; dubio/hz in his spēb⁹ lignoꝛ q̄b⁹ cōgru at ꝓfatis oꝛdinib⁹. Et cedrus quidē: q̄si imputribile est: necnō ⁊ odoꝛifer ū: alteq; ꝑceritatis lignū: satis indicat quales opoꝛteat assumi viros in vices tignoꝛ. Ergo va lidos ⁊ cōstantes necesse est esse eos/q̄ sup alios oꝛdinā tur: necnō ⁊ lōganimes in spe atq; ad supna mētis vticē attollētes: q̄ etiā bonū fidei sue ⁊ cōuersatiōis vbiq; odo rē spargētes: dicere cū ap̄lo possint. Christi enim bonus odoꝛ sum⁹ deo in omni loco. ¶ Expressus ité boni eque odoris q̄ imputribile fuit lignū: incoꝛrupte vite et fidei etiā q̄ēuis de clero debere esse demōstrat: vt merito de coꝛi dom⁹ ac laquearīū oꝛnatui deputet. Scriptū est em̄: Domū tuā decet scrtitudo dñe in longitudinē dierū. Ubi sane ⁊ sanctimonie decus: ⁊ indeficiētis gr̄e exp̄ssa perse uerātia est. Oportet ergo virū q̄ ad oīnamētū ⁊ decoꝛē assumīt domus: bonis oꝛnatū moꝛib⁹ esse. ⁊ q̄uis semp ipse sit intus: bonū tm̄ testimoniū habuerē ⁊ ab his q̄ foris sunt. Sunt ⁊ alia in natura lignoꝛ hoꝛ/cōpertia his q̄ spūaliter disserunt: sz breuitat⁹ causa ꝓtereo. ¶ Notādū ⁊ vo pulchꝛe oēm ecclie statū breui vno vinculo cōprehen sum: aut oritatē scz p:elatoꝛ: cleri decus: ppli disciplinā: monachoꝛ quietē. In hoꝛ p:oꝛsus cū recte sunt oīa: san cta mater eccl'a cōsideratione letat: ⁊ tūc ea q̄s offert in tuenda dilecto: cuꝫ ad eius tanq̄ oīm autoꝛis refert oīa bonitatē/nihil sibi ex oībus tribuens. Nā q̄ ait noster ⁊ nostrarū: nō vsurpatiōis est signū: sed dilectionis: q̄ nis mie videlz fiducia charitatis: nihil ei⁹ quē valde diligit: a se estimet alienū. Nec em̄ se spōsi cōtubernio: aut quie tis ei⁹/purat arcēdā cōsortio: q̄ semp nō que sua: sed q̄ ils lius sunt: q̄rere cōsueuit: ⁊ hec causa cur sibi ⁊ sponso fi mul siue lectulō: siue domos ausa sit ꝓnūciare cōes. Di xit em̄ lectulus noster: ⁊ tigna domoꝛ nostrarū: ⁊ laq̄a ria nostra: audacter se in possessiõe associās/cui iūcta nō dubitat in amoꝛe. Nō ita illa que ꝓprie volūtati nondum ab: enūciauit: sed p se facer: p se habitat: magis aūt non p se: sed cū mere tricib⁹ luxuriose viuēdo cōuersatur: concu piscētias loquoꝛ: carnis: cum quibus dissipat bona sua: ⁊ portionē substātie: quā sibi diuidi postulauit. ¶ Cererū tu qui has spūssancti voces audis vel legis: putasne ali qua hoꝛ: que dicūtur: valeas applicare tibi: ac de felici tate spōse: que hoc amoris carmine ab ipso spiritu canit: aliq̄d recognoscere in temetipso: ne dicaf ⁊ tibi: q: voces ei⁹ audis: ⁊ nō scis vñ veniat: aut quo vadat. En forte ap petis ⁊ ipse cōtemplatiōis quietē: ⁊ bene facis: tantū ne obliuiscaris floꝛes: quib⁹ lectulū sponse legis aspersum. Ergo cura ⁊ tu tuū sūlter circundare bonoꝛ floꝛib⁹ ope rū: virtutū exercitio tanq̄ floꝛe fructū sanctū ociū ꝓcure nire. ¶ Alioq̄n delicato satis ocio dormitare voles: si nō exercitat⁹ quiescere appetas: ⁊ Lye fecūditate neglecta: solis cupias rachelis amplexib⁹ oblectari. Sed ꝓpero sterus oꝛdo est ante meritū exigere p:emiū: ⁊ ante labo rē/sumere cibū: cū dicat ap̄lus: qui nō laboꝛat nō mandu cet. Si mādaris tuis intellexi (inq̄t) vt scias nisi obedīētie mādatoꝛ cōtemplationis gustū penitus nō deberi. Non igitur putes de ꝓprie amoꝛe quietis/sancte obedientie actib⁹/scnio: q̄ ve traditionib⁹ p:eiudiciū vllatenus faciē dum: Alioq̄n nō dormiet tecum spōsus in lecto vno: illo p:eserrim quē tibi p:o obedīētie floꝛib⁹: cicutis atq; vitr cīs inobedīētie asperfisti. Propter q̄ nō exaudiet oꝛa tiones tuas: vocatusq; nō veniet. Nec em̄ dabit inobedi enti copiā sui/tantus obedientie amatoꝛ: vt moꝛi q̄ non obedire maluerit. Sed neq; appꝛobat tue cōtemplatio nis inane ociū: qui dicit per ꝓpheta: Laboꝛauit sustinēs: significās tēpus quo exul celo ⁊ patria summe quietis/ operat⁹ est salutē in medio terre. Magis aūt vereoꝛ ne re q̄ imo luat foꝛmidolosa illa sentēcia: ita ītonāo in p̄si diam indeoꝛ. Neomenias vestras ⁊ sabbatū ⁊ festiuita tes alias nō feꝛā. Item. Kalendas vestras ⁊ solēnitates vestras odit aīa mea: facta sunt mihi molesta. Et ingebit sup te ꝓpheta et dicet: Elidemt cā hostes: ⁊ deriserunt sabbata eius. Cur cīm q̄ dilectus repudiat: non irridear inimicus: ¶ Miroꝛ valde impudentiā aliquoꝛ qui iter nos sunt: qui cū oēs nos sua singularitate turbauerint: sua impatiētia irritauerint: sua contumacia ⁊ rebellione cōtemserint: sua inobedīētia coinquinauerint: audent nihilominus ad tam fedū cōcupiscētie sue lectulū omni oꝛationū instātia roti⁹ puritatis dñm inuitare. At cū exē deritis (ait) manus vestras auertā oculos meos: ⁊ cum multiplicaueritꝫ oꝛationē: nō exaudiā. Quid em̄? Lectu lus nō est floꝛidus: magis aūt et putidus est: ⁊ tu illuc regē glorie trahis: Ad paulandū hoc facis: an ad caulan dum? Centurio vetat illū intrare sub tectū suū, ꝓpter suā indignitatē: cuius tm̄ fides in vniuerso redoler israele: ⁊ tu ad te cōpellis intrare tantoꝛ sordēs spurcitia vitioꝛ: Clamat ap̄loꝛ p:inceps: exi a me dñe q: hō pctoꝛ sum: et tu dicis: Intra ad me dñe: q̄m sanct⁹ sum: Dēs inq̄t vna nimes in oratione estote: fraternitatē diligite. Et vas ele ctionis/Leuātes puras manus ait/sine ira ⁊ disceptatio ne. Videes ne quō cōcoꝛdent sibi/⁊ eodem spū de pace ⁊ tranquillitate animi (quā habere debet ille qui oꝛat) lo quanf p:inceps ap̄loꝛ et doctoꝛ gentiū? Perge ergo tu tota die expādere ad deū manus tuas: q̄ fratres tota die molestas: vnanimitatē impugnas: ab vnitate te separas ¶ Et quid me vis facere inquis? P:ofecto vt p̄mo qui dem emūdes cōscientiā ab omni inquinamēto ire ⁊ disce ptationis/⁊ murmuris/⁊ liuoꝛis: ⁊ quicq̄d oīno aduer sari cognoscīt aut paci fratrum/aut obedīētie senioꝛ/de coꝛdis habitaculo eliminare festineo. Deinde etiā circū dare tibi floꝛes bonoꝛ quoꝛūq; actuū/⁊ laudabiliū stu dioꝛ: atq; odoꝛamēta virtutū. i. quecūq; sunt vera: quec cūq; pudica: quecūq; iusta: q̄cunq; sancta: quecūq; ama bilia: quecūq; bone fame. si qua virtus: si qua laus disci pline. Nec cogitare: in his exerceri curato. Ad istiusmo di securo vocabis spōsum: q̄m cū introduxeris eū: veraci ter dicere poteris ⁊ tu: q: lectulus noster floꝛidus/redo lēte nimirū cōscīētia pietatē: sz pacē: sz mānsuetudinē: sed iusticiā: sz obedīētiā: sz hilaritatē: sz humilitatē. Et de le culo q̄dē sic. ¶ Domū vo dei spūalez seip̄m q̄sq; agno scat: q̄ tm̄ iā nō in carne ambuler: sed in spū. Cemplū em̄ dei (ait) sanctū est/q̄b⁹ estis vos. Curate ergo fratres spi rituali huic edificio (q̄b⁹ vos estis) ne forte cū in supioꝛa p̄sicere ceperit: vacillet ⁊ coꝛruat si lignis foꝛtib⁹ nō fue rit subnixū ⁊ colligatū. Curate (inquā) illi tigna dare sim putribilia ⁊ imobilia: timoꝛē videlz dñi/illum castū qui permanet in seculū seculi. patiētiā de qua scriptuꝫ est: q: patiētia pauperū nō peribit in finē: lōganimitatē q̄s que sub quouis structure pōdere infeꝛiblis pleuerās/in fi nita secula vite beate ꝓcūt/saluatoꝛe loquente in euāge lio: Qui pseuerauerit vsq; in finē salu⁹ erit. Magis aūt sup oīa charitatē q̄ nunq̄ excidit: q: fortis est (inquit) vt moꝛs dilectio: dura sicut ifernus emulatio. Studere de inde his tignis substernere ⁊ alligare ligna alia eque p̄ ciosa ⁊ pulchra: cui tñ illa ad manu fuerint in opꝰ laquea riū ad decoꝛē domus: sermonē scz sapiētie sine sciētie/p phetiā/gratiā curationū/interꝓtatiōnē sermonū: et ce tera talia: q̄ magis noscamf sane apta oīnatui: q̄ necessa ria foꝛe saluti. De his ꝓceptū nō habeo: cōsiliū aūt do. Quicquid istiusmodi ligna cōllat ⁊ laboꝛose q̄ri: ⁊ diffi cile inueniri: ⁊ piculose elaboꝛari: nā ⁊ rara ea ꝓserti his tēpoꝛib⁹ terra nostra ꝓducere reperit: cōsulo sane ⁊ mo neo nō multopere ista req̄ri. Magis aūt ex lignis aliis laquearia ꝓparari: q̄ ersi minus appareāt splēdida: non minus tñ valida esse ꝓbanf: insup ⁊ facili⁹ possidētur et turi⁹. Utinā ⁊ mihi illoꝛ supperat copia lignoꝛ: quibus hoꝛt⁹ spōsi ecclia copiose delat: pax: bonitas: benignitas gaudiū in spūsancto: misereri in hilaritate: tribuere i sim plicitate: gaudere cū gaudētib⁹: flere cū flētib⁹. An nō tu illā domū (q̄b⁹ ad laquearia spectat) satis abūdeq; oīna tā censeas: quā talib⁹ lignis insperis sufficīter cōpositeq; tabulatā: Dñe dilexi decoꝛē domus tue: semp da mi hi ligna hec quesō: quib⁹ tibi semp oīnatū exhibeā thala mū cōscīētie: cōscīētie dico ⁊ mee ⁊ alteri⁹. His cōtentus ero: erūt ⁊ q̄ meo in hac re cōsilio acquiescere volēt: q: et te puto foꝛe ꝓrentū: cetera sanctis aplis/⁊ viris aplicis derelinquo. Sed ⁊ vos dilectissimi tamen si illa ligna nō habearis: nihilominus tñ si hec habetis cōfidite: nihilo minus cū omni fiducia accedite ad lapidē summū/angu larē/electū/pretiosuꝫ: nihilominus sup fundamētū apo stoloꝛ ⁊ ꝓpheraꝝ: ⁊ ipsi tanq̄ lapides viui superificā mini domos spūales/sacerdotiū sanctū/offerre spūales hostias acceptabiles deo p Jesum christū spōsum eccle sie dñm nostrū: q̄ est sup oīa de⁹ bñdict⁹ in secula. Amen.

¶ De triplici floꝛe/scz virginitatis/martyrij/⁊ bone ope rationis: ⁊ de deuotione habenda circa diuinū officium.

Sermo. xlvij.

E Lañ. ij. **Go flos campi ⁊ li**liū cōualliū. Ad hoc respicere puto q̄ spōsa de resperfis lectulū floꝛib⁹ cōmendarat. Ne em̄ sibi floꝛes ascriberet illos: quibus lectu lus decoratus ⁊ venustat⁹ thalamus videbaf: infert spō sus se esse floꝛē cāpi: nec de thalamo sane ꝓpꝛie floꝛes: sz de cāpoꝛ: ⁊ suo munere/⁊ sui participatione fieri q̄ reni tet: ⁊ q̄ redoꝛet. Ne q̄s ergo exp:obꝛare illi posset ⁊ dice re: Quid habes q̄ nō accepisti? Si aūt accepisti: q̄d glo riaris quasi nō acceperis? Ipse dilecte sue ficut ambitio sus amatoꝛ: ita infoꝛmatoꝛ benignus: pie illi dignāter q̄ demōstrat: cui nitoꝛē de quo gloriabaf: ac suaueolentia lectuli debeat deputare. Ego flos cāpi (inquit) de me est q̄ gloriaris. Saluberrime admonemur ⁊ ex hoc loco: q: nequaq̄ gloꝛiari opoꝛtet: ⁊ si q̄s gloꝛiaf: in dño gloꝛiet. Et ꝑm litteram istud. ¶ Nūc iam scrutemur ipso de quo loquimur/adiuuāte: spiritalē/qui in ea regit: intellectū. Et p:imo aduerte nūc mihi trifariū quendā floꝛis statū. in campo: in hoꝛto: in thalamo. vt post hoc etiā illud fa cilius cōpertū fiat/cur se potissimū campi floꝛē elegerit appellare. Et in cāpo quidē/⁊ i hoꝛto oꝛtur floꝛes: in tha lamo aūt minime: redoler et lucer in eo: nō tamē erectus ⁊ stans vt in hoꝛto vel cāpo: sed plane iacēs tanq̄ q̄ illa tus sit nō innatus. P:opterea ⁊ necesse est sane reparare

rituali huic edificio (q̄b⁹ vos estis) ne forte cū in supioꝛa p̄sicere ceperit: vacillet ⁊ coꝛruat si lignis foꝛtib⁹ nō fue rit subnixū ⁊ colligatū. Curate (inquā) illi tigna dare sim putribilia ⁊ imobilia: timoꝛē videlz dñi/illum castū qui permanet in seculū seculi. patiētiā de qua scriptuꝫ est: q: patiētia pauperū nō peribit in finē: lōganimitatē q̄s que sub quouis structure pōdere infeꝛiblis pleuerās/in fi nita secula vite beate ꝓcūt/saluatoꝛe loquente in euāge lio: Qui pseuerauerit vsq; in finē salu⁹ erit. Magis aūt sup oīa charitatē q̄ nunq̄ excidit: q: fortis est (inquit) vt moꝛs dilectio: dura sicut ifernus emulatio. Studere de inde his tignis substernere ⁊ alligare ligna alia eque p̄ ciosa ⁊ pulchra: cui tñ illa ad manu fuerint in opꝰ laquea riū ad decoꝛē domus: sermonē scz sapiētie sine sciētie/p phetiā/gratiā curationū/interꝓtatiōnē sermonū: et ce tera talia: q̄ magis noscamf sane apta oīnatui: q̄ necessa ria foꝛe saluti. De his ꝓceptū nō habeo: cōsiliū aūt do. Quicquid istiusmodi ligna cōllat ⁊ laboꝛose q̄ri: ⁊ diffi cile inueniri: ⁊ piculose elaboꝛari: nā ⁊ rara ea ꝓserti his tēpoꝛib⁹ terra nostra ꝓducere reperit: cōsulo sane ⁊ mo neo nō multopere ista req̄ri. Magis aūt ex lignis aliis laquearia ꝓparari: q̄ ersi minus appareāt splēdida: non minus tñ valida esse ꝓbanf: insup ⁊ facili⁹ possidētur et turi⁹. Utinā ⁊ mihi illoꝛ supperat copia lignoꝛ: quibus hoꝛt⁹ spōsi ecclia copiose delat: pax: bonitas: benignitas gaudiū in spūsancto: misereri in hilaritate: tribuere i sim plicitate: gaudere cū gaudētib⁹: flere cū flētib⁹. An nō tu illā domū (q̄b⁹ ad laquearia spectat) satis abūdeq; oīna tā censeas: quā talib⁹ lignis insperis sufficīter cōpositeq; tabulatā: Dñe dilexi decoꝛē domus tue: semp da mi hi ligna hec quesō: quib⁹ tibi semp oīnatū exhibeā thala mū cōscīētie: cōscīētie dico ⁊ mee ⁊ alteri⁹. His cōtentus ero: erūt ⁊ q̄ meo in hac re cōsilio acquiescere volēt: q: et te puto foꝛe ꝓrentū: cetera sanctis aplis/⁊ viris aplicis derelinquo. Sed ⁊ vos dilectissimi tamen si illa ligna nō habearis: nihilominus tñ si hec habetis cōfidite: nihilo minus cū omni fiducia accedite ad lapidē summū/angu larē/electū/pretiosuꝫ: nihilominus sup fundamētū apo stoloꝛ ⁊ ꝓpheraꝝ: ⁊ ipsi tanq̄ lapides viui superificā mini domos spūales/sacerdotiū sanctū/offerre spūales hostias acceptabiles deo p Jesum christū spōsum eccle sie dñm nostrū: q̄ est sup oīa de⁹ bñdict⁹ in secula. Amen.

¶ De triplici floꝛe/scz virginitatis/martyrij/⁊ bone ope rationis: ⁊ de deuotione habenda circa diuinū officium.

Sermo. xlvij.

E Lañ. ij. **Go flos campi ⁊ li**liū cōualliū. Ad hoc respicere puto q̄ spōsa de resperfis lectulū floꝛib⁹ cōmendarat. Ne em̄ sibi floꝛes ascriberet illos: quibus lectu lus decoratus ⁊ venustat⁹ thalamus videbaf: infert spō sus se esse floꝛē cāpi: nec de thalamo sane ꝓpꝛie floꝛes: sz de cāpoꝛ: ⁊ suo munere/⁊ sui participatione fieri q̄ reni tet: ⁊ q̄ redoꝛet. Ne q̄s ergo exp:obꝛare illi posset ⁊ dice re: Quid habes q̄ nō accepisti? Si aūt accepisti: q̄d glo riaris quasi nō acceperis? Ipse dilecte sue ficut ambitio sus amatoꝛ: ita infoꝛmatoꝛ benignus: pie illi dignāter q̄ demōstrat: cui nitoꝛē de quo gloriabaf: ac suaueolentia lectuli debeat deputare. Ego flos cāpi (inquit) de me est q̄ gloriaris. Saluberrime admonemur ⁊ ex hoc loco: q: nequaq̄ gloꝛiari opoꝛtet: ⁊ si q̄s gloꝛiaf: in dño gloꝛiet. Et ꝑm litteram istud. ¶ Nūc iam scrutemur ipso de quo loquimur/adiuuāte: spiritalē/qui in ea regit: intellectū. Et p:imo aduerte nūc mihi trifariū quendā floꝛis statū. in campo: in hoꝛto: in thalamo. vt post hoc etiā illud fa cilius cōpertū fiat/cur se potissimū campi floꝛē elegerit appellare. Et in cāpo quidē/⁊ i hoꝛto oꝛtur floꝛes: in tha lamo aūt minime: redoler et lucer in eo: nō tamē erectus ⁊ stans vt in hoꝛto vel cāpo: sed plane iacēs tanq̄ q̄ illa tus sit nō innatus. P:opterea ⁊ necesse est sane reparare

Universidad de Deusto
Biblioteca

frequēter: ⁊ semper recentiores apponere flores: q̄ diu odor ē suū minime reti neant nec deco ret. Nō si (vt in alio sermone p̄fatus sum) lectulus respersus floribꝰ/cōscientia est bonis referta operibus: vides certe vt similitudo seruet: ne quāq̄ sufficere semel vel sc̄o operari q̄ bonū est: nisi incessanter addas noua priori bꝰ: quatenus semina in bñdictionibꝰ/de bñdictionibꝰ ⁊ metas. Alioquin iacet ⁊ marcet flos boni operis: atq̄ in breui ois ex eo tinor exterminaꝫ ⁊ vigor: si nō aliis atq̄ aliis superiectis pietatis actibꝰ cōtinue reparet. Hoc in thalamo. In horto aūt nō ita: sed neq̄ in cāpo siliter. ¶ Ex se em̄ semel p ducit floribꝰ assidue subministrāt: vn̄ diu in ipsis decus ingenitū perseueret. Differunt em̄ ⁊ ipsi inter se: q̄ bonus quidē vt flos: erat hominū manu et arte excolit: cāpus vo ex semetipso naturaliter ꝓducit flores/⁊ absq̄ omni humane diligētie adiutorio. Putas ne iā tibi videris aduertere quēnā ille sit cāpus: nec sulcatus vomere: nec dekos sus sarculo: nec fimo impinguatus: nec manu hois seminatus: venustatus tn̄ nihilominus nobili illo flore: supquē cōstat requieuisse spiritū dñi: Ecce (inquit) odor filij mei sicut odor agri pleni/cui bñdixit dñs. Necdū speciē suā ille flos agri induerat: ⁊ iā dabat odorē suum: quēū vt hoc p̄e gaudio exclamaret p̄sentit spiritu/corpore marcēs sanct⁹ ⁊ senex patriarcha caligās visu: sed odora tu sagax. Nō se pinde debuit flore thalami p̄stari: qui flos est ꝑpetuo vigēs: sed neq̄ ire horti: ne humano vide ref opere generar⁹. Pulchre aūt ⁊ cōuenientissime flos cāpi sum ait: q̄ ⁊ absq̄ humana industria ꝓdit: et semel ꝓdeunti nulla est deinceps dñata corruptio: vt sermo impleat quē dixit: Nō dabis sanctū tuū videre corruptionem. ¶ Sed si placet: accipe ⁊ aliā huiꝰ rei rationē (vt arbitror:) nō spernēdam. Nō em̄ sine causa sane multiplex spūs a sapiēte describit: nisi q̄ sub vno lre cortice/diuersos plerūq̄ sapiētie intellectꝰ tegere cōsueuit. Itaq̄ iuxta p̄fatā de floris statu partitionē/flos est virginitas/flos martyrius/flos actio bona. In horto virginitas/in cāpo martyriū/bonū opus in thalamo. Et bene in horto virginitas: cui familiaris verecūdia est fugitās publici: latibuli gaudēs: patiens discipline. Deniq̄ in horto flos claudit: qui in cāpo exponitur: spargiturq̄ in thalamo. Et habes. Horꝰ cōclusus: fons signatꝰ. Nō vtiq̄ claustrū pudoris signat in vgine/⁊ inuiolate custodiā sanctitatis: si tn̄ talis fuerit: q̄ sit sancta corpe ⁊ spū. Bene ites in cāpo martyriū: dū martyres ludibrio oīm exponātur: spectaculū facti ⁊ angelis et hoibus. Nōne illoꝝ miserāda vox est in psalmo: Facti sumus opprobriū vicinis nostris: subsannatio ⁊ illusio his q̄ in circuitu nostro sunt: Bene q̄ in thalamo actio bona: q̄ cōscientia ⁊ quietā facit ⁊ tutā. Post bonū deniq̄ opus/securius in contēplatione dormit: ⁊ tuto q̄s fiducialius sublimia inuestigare aggredit: quāto sibi cōscius est minime se propie amore quieris/charitas operibꝰ defuisse. Et hec ofa fm aliq̄d dñs ihesus. ¶ Ipse flos horti/vgo virga vgine generat⁹. Idē flos cāpi/martyr/martyriū coronā/martyrij forma. Deniq̄ foras ciuitatē eductus est: extra castra passus est: in ligno eleuat⁹ est/spectādus hoibꝰ/subsannandus ab oibus. Ipse ire thalami flos: speculū ⁊ exemplū totꝰ beneficiētie: quēadmodū ipse iudeis ꝓtestatus est dicēs: Multa bona opera ostēdi vobis ex patre meo Et itē scriptura de eo. Qui pertransiit (ait) benefaciendo ⁊ sanādo oēs. Si igit hec tria dñs: q̄ fuit causa vte tribꝰ se campi florē maluerit appellare? Profecto vt ea ad roserantiā animarem: cui nouerat imminere (siquidē vellet pie viuere ī chr̄isto) persecutionē pati. Id se ergo libētꝰ ꝓfiteā: ad q̄ potissimū vult habere sequacē: atq̄ hoc est q̄ alꝫ dixi: q̄m semp ⁊ illa appetit quietes: ⁊ ille incitat ad laborē: denūciās ei q̄ per multas tribulationes oportet intrare in regnū celoꝝ. Vn̄ cū noua in terris ecclesia/nouiter desponsata sibi/redire ad patrē disponeret: dicebat ei. Venit hora vt ois qui interficit vos: arbitretꝫ obsequiū se prestare deo. Itē. Si me ait persecuti sunt ⁊ vos persequent⁹. Potes ⁊ tu in euāgelio multa colligere huic denūciationi malorum perferendorum similia. ¶ Ego flos cāpi ⁊ liliū conualliū. Illa ergo mōstrante lecturiz/vide vocat ad cāpum: ad exercitiū prouocat. Nec putat quicq̄ persuasibilius fore illi ad ineundū certamē: q̄ si seipsum certātis/aut exēplū proponat aut premiū. Ego flos campi. Sane vtrūuis in hoc sermone intelligi dat: vel q̄ sit videlz pugnātis forma: vel q̄ gloria triumphātis. Utrūq̄z es mihi dñe ihesu: ⁊ speculū patiendi: ⁊ premiū patientis. Utrūq̄z fortiter p̄uocat ac vehemēter accēdit. Tu doces manus meas ad prelium exēplo virtutis tue: tu caput meum post victoriā/tue coronas p̄sentia maiestatis: sine q̄ pugnantē te spectō: sine q̄ te expecto nō solum coronantē: sed ⁊ coronās: in vtroq̄z mirabiliter tibi me allicis: vterq̄z funis violentissimus ad trahendū. Trahe me post te: libēter te sequor: libētius fruor. Si sic bonus es dñe sequētibus te: qualis futurus es cōsequētibꝰ? Ego flos campi. Qui diligit me: veniat in campū: nō refugiat mecū/⁊ prome inire certamē: vt possit dicere: Bonū certamē certaui ¶ Et q̄m nō supbi vel arrogātes: sed humiles potius q̄ de se p̄sumere nescīt: martyrio idonei sunt: addit se etiā lilium esse cōualliū: id est humiliū coronam: speciale gloriā future exaltationis ipsoꝝ huius eminētia floris designans. Erit nāq̄z cū omnis vallis implebitur: et omnis mons ⁊ collis humiliabit: ⁊ tunc cando: ille vite eterne liliū plane nō colliū: sed cōualliū apparebit. Justus germinabit sicut liliū inquit. Quis iustus nisi humilis. Desnīq̄z cū se manibꝰ baptiste serui dñi inclinaret: ⁊ ille expauesceret maiestatē: sine inquit: sic em̄ decet nos implere oēm iusticiā: cōsummatione profecto iusticie/in humilitatis ꝓfectione cōstituēs. Justus ergo humilis: iust⁹ cōuallis est. Et si humiles inuēti fuerimus: germinabimus ⁊ nos sicut liliū: ⁊ floribꝰ in eternū ante dñm. An nō vere vel tūc maxime se liliū cōualliū cōprobabit: cū reformabit corpus humilitat⁹ nostre/cōformatū corpori claritatis sue? Nō ait corpus nostrū: sed corpus humilitat⁹ nostre: vt huiꝰ liliij miro ⁊ sempiterno candore solos significet humiles illustrādos. Et hec dicta sint ꝓ eo q̄ spōsus se florē cāpi/⁊ liliū esse cōualliū ꝓfitet⁹ est. ¶ Jam etiā quid de sua cōsequēter charissima ꝓtestet bonū esset audire: sed hora nō patit. Ex regula nāq̄z nostra nihil operi dei preponere licet. Quo quidē noīe/laudum solēnia que deo in horatorio quotidie psoluunt: pater ideo bñdictus voluit appellare: vt ex hoc clarius aperiret q̄ nos operi illi vellet esse intētos. Vñ vos moneo dilectissimi pure semp ac strenue diuinis interesse laudibus. Strenue quidē: vt sicut reuerēter: ita ⁊ alacriter dño assistatis. Nō pigri: nō somnolēti: nō oscitātes: nō parcētes vocibꝰ: nō precidētes vba dimidia: nō integra tranſilientes: nō fractis ⁊ remissis vocibꝰ/mulierē quidā balba de nare sonantes: sed viriliq̄ vt dignū est) ⁊ sonitu ⁊ affectu voces sancti spiritꝰ depromētes. Pure vo vt nil aliud dū psallitis: q̄ qđ psallitis cogitetis. Nec solas dico vitādas cogitationes vanas ⁊ ociosas: virāde sunt ⁊ ille illa dūtaxat hora ⁊ illo loco quas officiales fratres ꝓ cōmuni necessitate quasi necessario frequēter admittere cōpellūtur. Sed ne illa quidē ꝓfecto recipere tūc cōsuluerim: q̄ forte pauloante in claustro sedētes in codicibꝰ legerat: qualia ⁊ nūc me vina voce disserēte: et hoc auditorio spiritussancti: recētia reportatis. Salubria sunt: sed minime illa salubriter inter psallēdū reuolutis. Spūs em̄ sanct⁹ illa hora gratū non recipit quicq̄d aliud q̄ debes: neglecto eo: qđ debes: obtuleris. Cuius semp̄ facere volūtatē ad eius volumtatē ipso inspirāte possimus: gratia ⁊ misericordia sponsi ecclesie Jesu chr̄isti: dñi nostri: qui est sup omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ De laude recipꝰ oca que fit inter sponsum et sponsaz. Et qualiter p vmbrā chr̄isti intelligat corpus ⁊ fides eius.

Sermo. xlviij.

Sicut liliū

Sicut liliū inter spinas: sic amica mea inter filias. Nō bone filie que pungūt. Attende pessimū germen eius: cui maledictū est rerre nostre. Enim (inquit) coluer is eā: spinas ⁊ tribulos germinabit tibi. Donec ergo in carne est alia inter spinas. p̄fecto vere sāct: ⁊ necesse est vt patiat inquietudines tentationuz/tribulationūq̄ aculeos. Nō si liliū est ipsa iuxta sponsi verbū: videat q̄ vigilem solicitāq̄ esse oporteat sup custodia sui: septa undiq̄ spinis: hinc inde aculeos intendentibꝰ. Nec em̄ vel leuissima spine sustinet vllateꝰ pūctiones floris tenerimo: sed mox vt modice premit: p̄focat. Semnis q̄ merito necessarieq̄ horter nos ꝓpha seruire dño in timore: ⁊ itē apls: cū timore nihilominꝰ ⁊ tremore nr̄am ipsoꝝ opari salutē. Et nebāt nimirū, ꝓpter experimēto huiꝰ malevit: atē: vt porte animā spōsi qui minime pius ambigerēt ⁊ ad suas alas prime re q̄ dicitur: sicut liliū inter spinas: sic amica mea inter filias. ¶ Deniq̄ vnus eoꝝ: cōuersus sus (ait) in cruna mea dū cōfigit spina. Bene cōfitus q̄ cōuersus exinde est. Bene pūgeris si cōpūgeris (multi cū senserint penā: corrigunt culpā) ⁊ talis dicere pōt: puersus sum in cruna mea: dū cōfigitur spina. ¶ Spina culpa est: spina pena est: spina falsus frater: spina vicin⁹ est malus. Sicut liliū inter spinas: sic amica mea inter filias. O cādēs liliū: o tener ⁊ delicate flos: increduli ⁊ subuersores sunt recū: vide quō caute ambules inter spinas. Plen⁹ est mūdus spinis. In terra sunt in aere sunt: in carne tua sunt. Uersari in his ⁊ minime ledi: diuine potētie est: nō vtiq̄ tue. Sed cōfidite (inqt) q: ego vici mundū. Et si igit vndiq̄ tibi intendi, plpicias tribulationū/nāq̄ tribuloꝝ aculeos: nō turbet cor tuū: neq̄ formider: sciēs q: tribulatio opat patiētia: patiētia pbationē: pbatio spem: spes aūt nō cōfundit. ¶ Cōsidera lilia agri quō inter spinas vigent ⁊ nitent. Si fenū q̄ hodie est et cras in clibanū mittit: deus sic custodit: quāto magis amicā ⁊ spōsam suā charissimā? Deniq̄ custodit dñs oēs oilis gentes se. Sicut lilium inter spinas: sic amica mea inter filias. Nō mediocris titulus ꝓfecto virtutis inter pauos viuere bonū: ⁊ inter malignātes/innocentie retinere candorem ⁊ motū lenitatē: magis aūt si his qui oderunt pacem pacificū ⁊ amicū ipsis te exhibeas inimicis. Jd plane tibi similitudinem data de lilio iure quodā ꝓprietatis specialiter vendicabit: q̄ ipsas vtiq̄ pūgentes se spinas/candore ꝓprio illustrare ⁊ vernstare nō cessat. An nō perinde liliū vidētur implere quodāmodo euāgelij pfectionē: quando orare iubemur ꝓ calūniantibꝰ ⁊ psequentibꝰ nos: benefacere his qui oderunt nos? Ergo ⁊ tu fac similiter: ⁊ erit alia tua amica dñi, ⁊ laudabit te de te dicens: q: sicut lilium inter spinas: sic amica mea inter filias. ¶ Sequit. Sicut malus inter ligna siluarum: sic dilectus meus inter filios. Reddit spōsa preconij vicem cōmendāri se sponso/a quo laudari est laudabilē fieri: ⁊ quē laudare intelligere/⁊ admirari laudabilē. Et sicut ex eminenti flore figurata spōso laus ei⁹ est: ita e regione ⁊ ex excellenti ligno/ipsa illius singularem gloriā eminentiāq̄ demōstrat. Mouet tamē me de ligno hoc/q̄ nō tante esse excellentie videar: quāre aliqua cetera: nr̄a ideo minus digne assumi in opus similitudinis: vtpote q̄ nō sufficiat laudia vicem implere. Sicut malus inter ligna siluarum: sic dilectus me⁹ inter filios. Deniq̄ nec sponsa magni estimasse videtur: que hoc in lignis siluarū tm̄ efferre curauit: nimirū sterilibus nec fructus humano victui aptos ferētib⁹. Cur ergo omissis meliorib⁹ ⁊ nobiliorib⁹ lignis: huius mediocritas arboris adducta in medium est/ad formandū sponsi preconiū? Itane ad mensurā laudem recipere debuit: qui ad mensuram spiritum nō accepit? ¶ Hec nempe data de illa arbore similitudo facit vt videar habere superiorem: qui parē non habet. Quid dicemus ad hec? Fateor parua laus: quoniā parui laus. Nō em̄ hoc loco predicat magnus dñs ⁊ laudabilis nimis: sed parvus dñs ⁊ amabilis nimis: parvus vtiq̄ qui natus est nobis. Ergo non maiestas arrollit hic: sed cōmendat humilitas: digneq̄ ac rationabiliter q̄ infirmū ⁊ stultū est deo: hoīm fortitudini et sapientie antefert. Ipsi sunt nāq̄ ligna siluestria ⁊ infructuosa: q̄m fm ꝓphetā: oēs declinauerūt: simul inutiles facti sunt: nō est qui faciat bonū: nō est vsq̄ ad vnū. ¶ Sicut malus inter ligna siluarū: sic dilectus me⁹ inter filios. Merito sicut malus: q̄ instar frucifere arboris ⁊ vmbrā refrigerij habet ⁊ fert fructū optimū. An nō vere fructiferi ligni: cui⁹ flores fructus bonoꝝ is ⁊ honestatis? Deniq̄ lignū vite est appiehē dentibꝰ eū. Nō cōparabunt huic oīa ligna siluarū: q: ⁊ si sint arbores pulchre ⁊ magne q̄ opē ferre videant ornādo/ministrādo/docēdo: ereptis iuuādo: solus tn̄ dei sapiētia xp̄s lignū est vite: solus panis viuus q̄ de celo descendit ⁊ dat vitā mūdo. ¶ Ideo ait. Sub vmbra ei⁹ quē desideraueram sedi: ⁊ fructꝰ eius dulcis gutturi meo. Merito ei⁹ desideraverat vmbrā: de quo ⁊ refrigerij esset/⁊ refectionē pariter acceptura. Nā cetera quidē siluarū ligna etsi vmbraz solatij habēt: sed nō vite refectionē: nō fructus ꝓpetuos salutis. Unus est em̄ vite auctor: vnus mediator: dei ⁊ hoīm homo xp̄s ihesus: q̄ dicit sponse sue: salus tua ego sum. Nō moyses (inquit) dedit vobis panē hunc de celo: sed pater me⁹ dat vobis panē de celo verū. Propterea ergo xp̄i potissimū desideraverat vmbrā: q̄ solus sit q̄ nō solū ab esu refrigerat vitio: sed ⁊ replet delectatione vērutū. Sub vmbra ei⁹ quē desideraverā sedi. Umbra ei⁹/caro ei⁹. vmbra ei⁹/fides. Marie obūbrauit ꝓprij filij caro: mihi dñi fides: q̄ ⁊ mihi quoq̄ quō nō obūbrat caro: q̄ in mysterio mādu eo eam? Et sancta mihilominꝰ vgo: fides ⁊ ipsa experta est vmbrā: cui dictū est: ⁊ beata q̄ credidisti. Sub vmbra eius quem desideraverā sedi. Et ꝓphera. Spūs (inquit) ante faciem nr̄ā xp̄s dñs: in vmbra eius viuim⁹ inter gentes. In vmbra in gentibꝰ, in luce cū angelis. In vmbra sumus q̄diu p fidem ambulam⁹ ⁊ nō p speciē. Et ideo iustus in vmbra: qui ex fide viuit. At qui viuit ex intellectu beatꝰ est: q̄ nō in vmbra iam: sed in lumine. Justus erat dauid: ⁊ ex fide viuebat cū dicebat deo. Da mihi intellectū vt discā tua dara tua ⁊ viuā: sciens successurū fidei intellectum: intellectui reuelandū lumen vite ⁊ luminis vitā. Plius est venire ad vmbrā: ⁊ ita ad id cuius vmbra est ꝑtransire: q̄m nisi crediderit is (ait) nō intelligetis. ¶ Odes fidem ⁊ vitam esse ⁊ vite vmbrā? Nam e regiō vita in delitijs agens: q̄m nō est ex fide: ⁊ mors est/vmbra mortis. Que em̄ (inqt)

Universidad de Deusto
Biblioteca

vidua in delitijs est: viuens mortua est. Denicꝫ sapientia carnis mors est. Sed ⁊ mortis est vmbra illius: scz q̃ cruciat in eternū. Sedimus ⁊ nos aliquādo in tenebrosis ⁊ vmbra mortis carnaliter cōuersantes: ⁊ nō ex fide viuentes. mortui iam quidē iusticie a mortuo ꝙ scōa paulomin⁹ absorbendi. Quantū etenim vmbra prope est corpori cuius est vmbra: tantū pro certo vita illa nostra inferno appropinquat. Denicꝫ nisi q̃ dñs adiuuit me (inquit) paulominus habitasset in inferno aīa mea. Nūc aūt de vmbra mortis ad vite transiuim⁹ vmbrā: magis aūt translati sumus de morte in vitā: in christi vmbra viuentes: si tñ viuentes: ⁊ nō mortui. ¶ Nec em̄ reor cōtinuo vt quis in vmbra ei⁹ fuerit: ꝙ viuat in ea: q̃ nō plane ois qui fidem habet: ex fide viuit. Nam fides sine operib⁹ mortua est: nec potest dare vitā: quā minime ipsa habuerit. Idco ꝓpheta cū dixisset. Spūs ante faciem nostrā christus dñs: non cōtentus fuit sequi ⁊ dicere: in vmbra eius sumus: sed in vmbra (inquit) eius viuimus inter gentes. Et tu ergo vide vt viuas exēplo ꝓphete in vmbra eius: vt q̃nꝫ ⁊ regnes in lumine eius: Nec em̄ tm̄ vmbrā habet: habet ⁊ lucem. Ipse ꝙ carnem vmbra est fidei: ipse intelligentie lumen ꝙ spiritū. Et caro est em̄ ⁊ spūs. Caro in carne manentib⁹ spūs ante faciem nostrā. i. in futuro: si tñ que retro sunt obliuiscentes: ad ea q̃ ante sunt: nosmetipsos extendim⁹: quo pueniētes erudiamur de verbo qđ dixit. Caro nō ꝑdest quicꝫ: spūs est qui viuificat. Nec ignoto ꝙ in carne adhuc manēs qđ dixerit. Et si cognouimus christū sm̄ carnē: sed nunc iam nō nouimus. At hoc ille. Nos vō qui nondū in paradisuz nondū ad tertiū celū rapi meruim⁹: christi interim carne pascamur: mysteria veneremur: exempla fectemur: fidem seruemus: ⁊ viuimus ꝓfecto in vmbra. ¶ In vmbra eius quem desideranter sedi. ſfortassis felicius aliquid ista experiam̄ se cloziak in eo ꝙ se in vmbra dicit: non vt ꝓpheta viuere: sed sedisse. Sedere em̄ quiescere est. Plus est aūt quiescere in vmbra ꝙ viuere: sicut viuere plus est ꝙ tantūmodo esse in ea. Igitur qđ est cōmune multoz ꝓpheta assumens sibi: in vmbra eius viuim⁹ (inquit) Sponsa vo habēs prerogatiuā etiā ꝙ sub ea singulariter sederit gloriatur. Non em̄ vt ille pluraliter viuim⁹ dixit: ita ⁊ hic legimus: sed singulariter sedi: vt agnoscas prerogatiuā. Ubi itaꝫ nos cum labore viuim⁹: qui cōscij pcōz sub timore seruim⁹: tibi hec deuota ⁊ amās suauiter requiescit. ¶ Denicꝫ timor pena habet: amor suauitatē. Unde ait: ⁊ fructꝰ eius dulcis gutturi meo: gustū cōremplationis significās quem obtinuerat per amorē: ex suauiter subleuata. At istud in vmbra: q̃ per speculū ⁊ in enigmate. Erit cū declinauerint vmbre crescente lumine: imo penitus disparuerint: ⁊ subintrabit: sicut ꝑspicua: ita ⁊ ꝓpetua visio: erit: q̃ nō mō suauitas gutturi: sed ⁊ saries cas venerit: sine fastidio tamen Sub vmbra ei⁹ quem desideranter sedi: ⁊ fructꝰ eius dulcis gutturi meo. Nos quoꝫ vbi spōsa pausat: pausemus pariter de sumpto gustu patrēfamilias glorificantes: qui nos ad tales epulas inuitauit: spōsum ecclie Jesum xpm dñm nostrū: qui est sup oīa deꝰ bñdictus in secula. Amen.

¶ Qualiter ꝙ discretionē ordinat charitas: vt oīa mēbra ecclesie: id est electi inuicem colligentur. Sermo. xlix.

N Cañ. ij.

Introduxit me rex in cellam vinariā: ordinauit in me charitatem. Ut quidē ꝓpositi capituli videtur sonare littera: habito ꝓvotis dulci admodū familiariꝫ colloquio cū dilecto: illo abeunte sponsa regredit ad adolescentulas: aspectu ita ipsius affatuꝫ refecta atꝫ accensa quatenus ebrie similis appareret. Et quasi illis stupentibus nouitatem ⁊ querentib⁹ causam: respondit mirum minime esse si vino estuaret que in cellam vinariā introisset. Et sm̄ litterā ita. Secundū spiritū quoꝫ nō negat ebriam: sed amorē: nō vinū: nisi ꝙ amor: vinū est. Introduxit me rex in cellam vinariam. Quando ꝓfectus est sponsus: ⁊ sponsa ad ipsum sermonem dirigit: tunc sponsus dicitur aut dilectus: aut quē diligit anima mea inquit loquens vero de ipso adolescentulis regem noīat. Ut q̃d hoc ꝓpterea credo: q̃ ⁊ spōse amanti atꝫ dilecte cōueniat vti familiarius (qđ a se est) amoris noibus: ⁊ adolescentulis tanꝫ disciplina indigentibus opus sit reuerendo premi vocabulo maiestatis. ¶ Introduxit me rex in cellam vinariā. Quenā ista sit cella vinaria pcretero dicere q̃ dixisse me recolo. Tamen si ad ecclesiam referat sermo: cum repleti spiritu scō discipuli musto ebrij a populo putarent: tunc tanꝫ amicus sponsi pro spōsa stans petrus in medio eor: nō (inquit) sicut vos estimatis hi ebrij sunt. Attende interim ꝙ nō oīno ebrios: sed ebrios sicut ab illis estimati sunt: denegauit. Erant em̄ ebrij: sed spiritualiter: nō musto. Et quasi testificarent ad plebem reuera in cellam se fuisse vinariam introductos: rursum petrus pro oibus. Sed hoc est (ait) qđ dictū est per ꝓpheram Jobel. Et erit in nouissimis diebus dicit dñs: effundā de spiritu meo super oēm carnem. ⁊ ꝓphetabūt filij vestri ⁊ filie. Juuenes vestri visiones videbūt: ⁊ senes vestri somnia somniabunt. An nō tibi cella videtur fuisse vinaria illa dom⁹: in qua erant discipuli pariter cōgregati: cū factus est repente de celo sonus tanꝫ aduenientis spiritus vehementis: ⁊ repleuit totā domū vbi erant sedentes: adimpleuitꝫ prophetiaꝫ Johelis? Et nōne vnusquisꝫ illoz exiens inebriatus ab vbertate domus illius: ⁊ torrēte voluptatis tanteporē? dicere merito quibat: q̃m introduxit me rex in cellam vinariā. ¶ Sed ⁊ tu quoꝫ: si collecto tuo spiritu: mētē sobria ⁊ vacua curis: orationis domū solus introeas: ⁊ stans coram deo: ad vnū aliquod de altaribus: celi ianuā tangas sancti desiderij manu: et presentē? chorus sanctorum tua penetrante deuotione (si quidē oratio iusti penetrat celos) in ipsoū presentia miserandus deplores miserias: ⁊ calamitates quas pateris: crebrius suspirijs ⁊ gemitibus inenarrabil⁹ prodas necessitatem: flagites pietatem: si (inquā) hoc egeris: cōfido in eo qui dixit: petite ⁊ accipietis: q: si pseueraueris pulsans: non exibis vacuus. Uerū cum te nobis reddideris plenū gratia ⁊ charitate: nec poteris spiritu feruens dissimulare munus acceptum quod sine inuidia cōmunicabis: erisꝫ oībus in gratia: q̃ data est tibi: nō modo gratus: sed fortassis etiā admirandus: poteris ⁊ ipse veraciter prestari: q̃ introduxit me rex in cellam vinariā: tm̄ cautus esto non in re: sed in dño gloriari. Nec omne donū q̃uis spirituale pdire diterim de cella vinaria: cum sint ⁊ alie penes sponsum celle vel apothece diuersa in se recōdita habentes dona atꝫ charismata: sm̄ diuitias glorie eius: de quibus cellis meminī me alibi latius disputasse. ¶ Nonne hec condita sunt (in q̃t) apud me ⁊ signata in thesauris meis? Ergo ꝓ: o diuersitate cellarum diuisiones gratiaruz sunt: et vnicuiꝫ manifestat spiritus ad vtilitatem. Et ꝙ ꝙ alij quidē detur sermo sapientie: alij autē sermo scientie: alij vo ꝓphetia: alij gratia curationum: alij genera linguarum: alij interpretatio sermonum: aliaꝫ alijs his similia: non tamen quis horum ꝓ hmōi dicere poterit: ꝙ introductus fuerit in cellā vinariam. Ex alijs quippe cellis: siue thesauris ista summunt Sed si quis orando obtinea: mente excedere in id diuinī arcani: vnde mox redeat diuino amore vehemēt: ist. me flagrans ⁊ estuās iusticie zelo: necnō ⁊ in cūctis spiritualib⁹ studijs atꝫ officijs pernimiū feruens: ita vt possit dicere: cōcaluit cor: meū intra me: ⁊ in meditationib⁹ meis exardescit ignis: is plane cū ex charitatis abūdantia beataz et salutarem vini letitie ructare crapulā ceperit in cellā non immerito ꝓhibetur vinariā introisse. ¶ Cum em̄ duo sint beate cōtemplationis excessus: in intellectu vnus: ⁊ alter in affectu: vnus in lumine: alter in feruore: vn⁹ in agnitiōe alter in deuotione: pius sane affectus ⁊ pectus amore calens: ⁊ sancte deuotionis infusio etiam ⁊ vehemens spiritus replemus zelo: non plane aliunde q̃ e cella vinaria reportantur: ⁊ cuicuꝫ cū horum copia surgere ab oratione donatur: potest in veritate loqui; q̃: introduxit me rex in

cellam vinariam. Sequitur. Ordinauit in me charitatem. Omnino necessarie. Importabilis siquidem ablatꝫ scientia est zelus. ¶ Ubi ergo vehemēs emulatio: ibi maxime discretio est necessaria: q̃ est ordinatio charitatis. Semper quidez zelus ablatꝫ scientia minus efficax: minusꝫ vtilis inuenim⁹: plerūꝫ aūt ⁊ puiciosus valde sentit. Quo igit zelus feruidior ac vehementior spūs: ꝓfusiorꝫ charitas eo vigilantior opus scientia est q̃ zelū suppurinat: spiritus temperet ordiner charitatē. Proinde sane ne tanꝫ nimia ⁊ importabilis pro impetu spiritus: quez e cella videt vinaria reportasse: presertim ab adolescentulis spōsa rimeaturāngit qđ discretionis est: etiā se pariter accepi sse. i. ordinem charitatis. ¶ Discretio quippe oīm virtutū ordinē ponit: ordo modū tribuit ⁊ decorem: etiā ⁊ ꝓpetuitatem. Denicꝫ ait. Ordinatione tua pseuerat dies: diem virtutē appellans. Est ergo discretio nō tam virtus: q̃ quedā moderatrix ⁊ auriga virtutū: ordinatrixꝫ affectuū ⁊ morum doctrix. Colle hanc ⁊ virtus vitiū erit: ipslaꝫ affectio naturalis in ꝑturbationē magis cōuertet exterminiūꝫ nature. ¶ Ordinauit in me charitatem. ſfactū est aūt hoc cū in ecclesia quoslā quidē dedit apl̄os: quosdam aūt ꝓphetas: alios vo euāgelistas: alios pastores ⁊ doctores ad cōsummationem sanctoꝝ. Oportuit aūt vt hos vna oēs charitas ligaret ⁊ cōtemperet in vnitatez corporis xpi: q̃ minime oīno facere poterit: siapsa nō fuerit ordinata. Nam si suo quisꝫ feratur impetu sm̄ spiritu: quem accepit: ⁊ ad quecꝫ volet indifferenter prout afficit: ⁊ nō rationis iudicio cōuolarit: dū sibi assignato officio nemo cōtentus erit sed oēs oia indiscrete administratiōe pariter attentabūt: nō plane vnitas erit: sed magis cōfusio. Ordinauit in me charitatem. Utinā ⁊ in me dñs Jesus tantillū ordinet charitatis qđ dedit: vt sic mihi cure sint vniuersa q̃ sunt ipius: vt tamen qđ mei potissimū ꝓpositi seu officij esse constiterit: ante oia curem: sed sane ita id ꝓius: vt tamen ad multa q̃ mihi specialiter nō attinent: afficiar amplius. ¶ Non em̄ semp quod ꝓius curandū: id etiā diligendū amplius erit: cū sepe qđ ꝓius est ad solicitudinem: animus sit ad vtilitatem: ac ꝓ hoc minus esse oporteat ⁊ in affectu. ſfrequēter pinde qđ ꝓ o iniuncto preponit: dei iudicio posthabetur: ⁊ quod veritas iudicat preponēdū: id charius amplectendū ordo postulat charitatis. Nōne (verbi gratia) ex iniuncto incūbit mihi cura oīm vestrum? Jam quicqđ huic forte premulcro operi: ꝙ minus ipsū inuigilem digne ⁊ vtiliter ꝓ o viribus exequendo: et si ex charitate fortassis id facere videar: ordinis tamen ratio nō cōsentit. Qđ si ante oīa quidem vt debeo huic intendo curemq̃ aūt magis admaiora gaudeo dei lucra: q̃ alteruz fieri forte cōperero: patet me ordinem charitatis ex parte tenere: ex parte nequaqꝫ. Si vo me ⁊ ad id ꝑplius qđ speciali⁹ incūbit: solicitum: et nihilominus ad illud qđ maius est: magis affectū exhibeā: vtrobiqꝫ ꝓfecto inuenio: charitatis ordinem assecutus: ⁊ nō est cur dicere nō possim etiā ipse: q: ordinauit in me charitatē. ¶ Si aūt dicas difficile quemq̃ plus alieno gaudere magno bono: q̃ ꝓꝓio paruo: aduertes certe vel ex hoc excellētiā gre apud sponsū: ⁊ qm̄ nō cuilibet animē dicere sit: q: ordinauit in me charitatem. Quare facies deciderunt quotūdā vestrū modo ad hūc sermonem? Nam alta suspiria restant tristiciā animoz: cōscientiarumq̃ delectionem. Nimirū mentientes nosmetipsos nobis: sentimus aliqui nostrū ꝓ o nostre imperfectionis experientia: q̃ rara virtus sit aliene nō inuidere virtuti: nedum gaudere ad illā: nedū etiā tanto plus: q̃ ad ꝓpriā quēqꝫ gratulari: quāto se ꝑpenderit in virtute superari. Adhuc modicum lumen in nobis est fratres quotquot de nobis ita sentimus. Ambulemus dum lucem habemus: ne tenebre nos cōprehendant. Ambulare ꝓficere est. Ambulabat apl̄s qui dicebat. Nō arbitror me cōprehendisse. Et addit Unum aūt que retro sunt obliuiscens: ad ea q̃ ante sunt me extendo. Quid est vnū aūt? Unum aūt (inquit) quasi remansit mihi ad remediū; ad spem; ad ꝙlationē. Quid illud? Que retro sunt videlz obliuiscens: ad ea q̃ ante sunt me extendo. Magna fiducia ꝙ magnum electionis vas perfectū abmens ꝓfectū fatetur. Ergo nō ambulantem: sed sedentem a mortis tenebris cōprehendi periculuz est. Et q̃s sedens nisi qui nō curat pficere? Jd caueto: ⁊ si mōte preoccupatus fuerio: in refrigerio eris. Dices deo. Jnuperfectū meū viderūt oculi mei: ⁊ in libro tuo nibilominꝰ (inquit) oēs scribēntur. Qui oēs? Profecto qui in deside rio pficiendi inueniunt. Sequit em̄. Dies formabuntur ⁊ nemo in eis: subaudis: peribit. Dies pficiente: sine lligenq̃ simorte preoccupati fuerint: in eo qđ eis deest pficiendi sunt. ſformabuntur et nemo in eis informis relinquitur. ¶ Et quō (quis) ego ꝓficere possuz: qui frater pficienti invideo? Si doles ꝙ inuideꝰ: sentis: sed nō ꝓsentis. Passio est quādoqꝫ sananda: nō actio cōdemnanda. Tantū non illic resideas inquitatem meditans in cubili tuo: qualiter videlz foueas morbū: familiacias pestis: psequaris insontes: bene ab illo gesta calumniando: deprimendo: puertendo atꝫ impediendo gerenda. Alioquin nō nocet ambulanti et extendenti se ad meliora: qđ iam nō ipse operat: sed qđ habitat in eo peccatū. Non est ergo damatio illi qui nō dat membra sua arma iniquitatis: nō lingua ad detrahendum nō quicꝫ reliqui corporis ad ledendū: nocendum ve alicui quo modo: magis aūt cōfundit̄ sic se esse male affectus ⁊ inolitū ex longo: vitiū cōfitendo: flendo: orando conabit expellere: ⁊ cū non ꝓ ualet: minor: ind⁹ ad oēs: atꝫ apud se humilior inuenit. Quis sane sapiens hoiem dānet: q̃a dño didicit mitis esse ⁊ humilis corde? Absit vt inueniat expers salutis: imitator: saluatoris sponsi et ecclie dñi nr̄i: q̃ est super omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ De duplici charitate: scz actuali ⁊ affectuali: ⁊ eius ordinatione. Sermo. l.

Os forsitā expectat ut tractari sequentia: explicim̄ putantes versiculum q̃ nouissime tractabam. Uerū ego aliud molior. Habeo em̄ qđ adhuc vobis apponā de fragmentis hesterni quinis: q̃ mihi collegerā ne perirent. Peribūt aūt si nulli apposuero. Nam si voluero ea habere solus: ipe peribo. Nolo proinde vestrā illis: quā bene noui: fraudare ingluuiem: presertim cū sint de ferculo charitatis eo dulcia: quo subtiliaz eo sapida: quo minuta. Alioquin cōtra charitatem est valde nimis de ipa charitate fraudare. Itaqꝫ hic sum. Ordinauit in me charitatē. Est charitas in actu: est ⁊ in affectu. Et de illa quidē q̃ operis est: puto datā esse legē hoibus: mandatūq̃ formatū. Nā in affectu qs ita habeat vt mandat? Ergo illa mādat ad meritū: ista in premiū datur. Cui⁹ meritū quidē: pfectuꝫ: vitā quoqꝫ presentem experiri diuina posse gra nō negam⁹: sed plane cōsummationē defendim⁹ future felicitati. ¶ Quō ergo iubenda fuit: q̃ impleda nullo mō erat? Aut si placet tibi magis de affectuali datum fuisse mandatū: nō inde cōtendo: dūmō acquiescas et tu mihi: ꝙ minime in vita ista ab aliquo hoim possit vel ꝓmeri: adimpleri. Quis em̄ sibi arrogare id audeat: qđ se paulus ipse fatet nō cōprehēdisse? Nec latuit preceptorē: precepti pondus hoim excedere vires sed iudicauit vtile ex hoc ipso sue illos insufficientie admoneri: vt sarēt sane ad quē iusticie finē niti ꝓ virib⁹ oportaret. Ergo mādato impossibilia: nō pauricatores hoies fecit: sed humiles: vt omne os obstruat: ⁊ subditus fiat omnis mūdus deo: q: ex operib⁹ legis nō iustificabit ois caro coram illo. Accipientes quippe mādatū: ⁊ sentientes defectū clamabim⁹ in celū ⁊ miserebit nostri deꝰ: ⁊ scimus in illa die: q: nō ex operib⁹ iusticie: q̃ fecim⁹ nos: sed sm̄ suā misericordiā saluos nos fecit. ¶ Atꝫ hoc ibi erim: si quidē cōsenserim⁹ affectuale legem fuisse mandatā. Sed actuali id potius cōuenire inde vel maxime apparere videt: ꝙ cum dixisset dñs: diligite inimicos vestros: mox de operib⁹ inferr: benefacite his qui oderūt vos. Item scriptura. Si esurierit inimicus tuus ciba illū; si sitit potum da illi; ⁊ hic de

Universidad de Deusto
Biblioteca

actu habes: nō de affectu. Sed audi item dñm eriaz de sui
Jo. xiiij. dilectione mandantē. Si diligitis me (inquit) sermones
meos seruate. Atq; id quoq; ad opa mitimur p iniunctā
obseruātiā mādatoz. Supnacue aūt de opere monuisset:
si in affectione iām fuisset dilectio. Sic te ergo necesse est:
mat. xxij et illud accipere q̄ iuberis diligere primū tuū sicut teipm
essi nō ita aperte expressum sit. An nō deniq; satis tibi esse
iudices ad implendū istud de p̄mi dilectione mandatū
si id pfecte obserues/in quo omni homini recte de lege na
mat. vij. ture p̄scribit: q̄ tibi nō vis fieri: alij ne feceris. Et item
Luce. vj illud: quecūq; vultis vt faciant vobis homes: et vos facite
illis. Neq; hoc dico vt sine affectione simus: et corde arido
ij. tim. iij solas moueam⁹ manus ad opera. Legi inter alia q̄ scribit
Zi apls magna et grauia hoīm mala: hoc quoq; adnumera
tum. s. sine affectione. ¶ Sed est affectio quā caro gignit:
et est quā ratio regit: et est quā condit sapientia. Prima est
Ro. viij. quā apls legi dei dicit nō esse subiectā: nec esse posse. Secū
da quā perhibet regione cōsentientes legi dei. q̄m bona
est. Nec dubiū distare inter se cōtentiosam et cōsentaneam
Psal. xxxiij. Longe vo tertia ab vtraq; distat: q̄ gusta: et sapit q̄m sua
uis est dñs: prima eliminans: secunda remunerās. Nā p̄i
ma quidez dulcis/sed rurpis: secunda sicca: sed fortis: vl
ma pinguis et suauis est. Igitur p secūdā opera fiūt: et in
ipsa charitas sedet: nō illā affectualis: q̄ sale sapientie cōdi
ta pigueſcens: magnā menti importat multitudinē dulce
dinis dñi. sed quedā potius actualis: q̄ si nondū dulci il
§. Jo. iij. lo amore suauiter refecit: amore cū amoris ipsius vehemē
ter accēdit. Nō diligam⁹ (ait) verbo neq; lingua: sed ope
re et veritate. Videt quō caute medius incedit inter vitio
sum atq; affectuosum amorē: ab vtroq; pariter hanc distin
guens actualem et salutiferā charitatē. Nec lingue mētien
tis in hac dilectione recipit fictū: nec rursum afficiētis eri
Ibidem git sapientie gustū. Ope (inq̄t) diligam⁹ et veritate: q̄ vi
delz moueamur ad bene operandū/magis quodā viuide
Z veritatis impulsu/q̄ sapide illi⁹ charitatis affectu. ¶ Di
Lañ. ij. dinauit in me charitatē. Quā putas harū? Utiq; sed oz
dine oppositō. Nam actualis inferioza p̄eferr affectualis
superioza. Et cū in bene affecta mente/non dubiū (verbi
causa) quin dilectioni hoīs dei dilectio p̄eponat: et in ho
minib⁹ ipsis pfectioes infirmioib⁹: celuz terre: eternitas
tempoi: aīa carni. Attamen in bene oꝛdinata actione sepe
aut etiā semp oꝛdo oppositus inuenit. Nam et circa p̄mi
curā et plus vigemur: et pluries occupamur: et infirmioi
bus fratrib⁹ diligentioꝛ/edulitate assistim⁹: et paci terre
magis/q̄ celi glorie iure humanitatis et ipa necessitate in
tendim⁹: et tp̄aliū inquietudine curarū vix aliq̄d sentire de
eternis p̄mitimur: et languoꝛib⁹ nr̄i coꝛporis/ postposita
anime cura/pene ptinue inseruim⁹: et ipis deniq; infirmio
ribus membris nostris abūdantioꝛem honoꝛē iuxta sniaz
§. cor. xij apli/circumdam⁹: p hoc quodāmō facientes verbū dñi: de
mat. xx. quo habes: Erūt nouissimi p̄mi: et p̄mi nouissimi. ¶ Oꝛā
O tem deniq; hoīem cū deo loqui quis dubitet? Quotiēs ta
men inde charitate iubēte/abducimur et auellimur ꝓpter
eos/q̄ nr̄a indigent opa vel loquela? Quotiens pie cedit
negocioꝛ tumultib⁹ pia quies? Quotiēs bona cōscientia
ponit̄ coder: vt operi manuū insudet? Quotiens p̄o ad
ministrandis terrenis iustissime ipis supsedem⁹ celebran
dis missarū solemnijs? O: do p̄posterno: sz necessitas nō
Ibidem haber legē. Agit ergo suū actualis charitas oꝛdinez iuxta
patrissamilias iussionē: incipiens a nouissimis. Pia certe
et iusta q̄ nō sit acceptā ꝓfonarū: nec p̄cia cōsideret re
rum: sed hoīm necessitates. At nō ita affectualis: nā a p̄i
mis ipsa ducit oꝛdinem. ¶ Est em̄ sapientia per quā vtiq;
N queq; res sapiūt, put sunt. vt (vbi gr̄a) q̄ pluris natura ha
ber: pluris quoq; ipsa affectio sentiat: minoꝛa min⁹: minī
ma mininē. Et illū quidē oꝛdinē charitatis veritas facit:
hunc aūt velocitatis oꝛdinē charitas vendicat sibi. Nā et ve
ra in hoc est charitas: vt q̄ indigent ampli⁹ accipiāt: pius
et rursum in eo chara appareat veritas: si oꝛdine tenemus
mat. xxij affectu: quē illa rōne. Tu ergo si diligas dñm deū tuū toto
corde: tota aīa: tota virtute tua/et amoꝛem amoris illum
quo cōtenta est charitas actualis affectu feruentioꝛ trāsi
liens: ipso eo min⁹ diuino amoꝛe: ad quē is est gradus ac
cepto in plenitudine: spū totus ignescas: sapit tibi pfecto
deus: et si nō digne oīno p̄out est: q̄ vtiq; impossibile est
oīni creature: certe put tuū sapere est. Deinde sapies etiaz
ipse tu tibi p̄out es: cū te senseris nil habere p̄oꝛius vnde
te ames: nisi inquantū dei es: quippe q̄ totū vnde amasiu
illū effuderis. Sapies (inquā) tibi p̄out es: cū ipso expe
rimento amoꝛis tui et affectiōis: quā ad teipm habebis: ni
hil dignū te esse inuenies: q̄ vel a teipso amek nisi ꝓpter
ipsum/sine quo ipse es nihil. ¶ Jam vo p̄rim⁹ quē vere te
opoꝛtet diligere tanq̄ teipm: vt tibi et ipse sapiat put est:
haud aliud pfecto sapiet tibi/q̄ tu tibi q̄ hoc est q̄ tu. Est
em̄ homo. Qui itaq; te nō diligis nisi q̄ diligis deū: cōse
quenter oēs qui similiter diligūt eū: diligis tanq̄ teipsum
Proꝛo inimicū hoīem: q̄m nihil est: p̄o eo q̄ non diligit
deū: nō potes quidem diligere tanq̄ teipm: qui deuz dili
gis: diliges tamen vt diligat. Non est aūt idipsum diligere
vt diligat: et diligere q̄ diligit. Proinde vt tibi et ipe sapiat
p̄out est/sapiet tibi: nō quidē quod est: qui vtiq; mihil est:
sed q̄ futurus fortasse est: q̄ est p̄ope nihil: q̄ppe quod
adhuc pendet sub dubio. Et em̄ de quo cōstat/q̄ ad amoꝛē
dei nō sit deinceps rediturus: sapiat tibi necesse est nō p̄o
pe iam nihil: sz nihil ex toto: vtpote q̄ in eternū nihili est.
Illo igitur excepto: qui nō modo iam nō diligendus: insu
per et odio habēdus est: fm illud: Nōne qui oderūt te dñe
oderam: et sup inimicos tuos tabescebā. et de cetero nulli
vel iniuicissimo homini negari quātulūcūq; affectū cha
ritas sane in hac parte ambitiosa p̄mittit. Quis sapiens et
intelliget hec! ¶ Da mihi hoiem qui ante oia quidē ex to
to se/diligat deū: sebo et p̄rimū in quantū diligūt ipm: inis
micū aūt tanq̄ aliquando fortasse futurū dilecturū: postꝛo paren
tes carnis sue germanius ꝓpter naturā: spirituales vero
eruditoꝛes suos pfusius ꝓpter gratiā: atq; in hunc mo
dum ad cetera queq; dei oꝛdinato intendat amoꝛe: despi
ciens terram/suspiciens celū/vtens hoc mūdo tanq̄ non
vtens: et inter vtenda et fruēda intimo quodā mentis sa
poꝛe discernēs: vt trāsitoꝛia trāsitoꝛie: et ad id dūtaxat q̄ō
opus: et p̄out opus est curet: eterna desiderio amplectat
eterno. Talem (inquā) da mihi hoiem: et ego audacter il
lum sapientē pnūcio: cui nimirū queq; res reuera sapiunt
p̄out sunt: et in veritate/atq; securitate cōperit gloriari et
dicere: q̄ oꝛdinauit in me charitatē. ¶ Sz vbi ille: aut q̄
ista? O flēs dico: quousq; odoꝛa⁹ et nō gustam⁹ ꝓspicie
tes patriā et nō apprehendēres: suspirates et delōge salutā
res? O veritas exulū patria/exilij finis: video te: sed intra
re nō sino: carne retentus: sed nec dign⁹ admitti/peccatis
sordens. O sapientia q̄ attingis a fine vsq; ad finem fort
iter: in instituendis et cōtinēdis rebus: et disponis oia suau
ter in beādis et oꝛdinādis affectib⁹: dirige actus nr̄os ꝓpt
nostra tp̄alia necessitas poscit: et dispone affectus nostros
ꝓpter tua veritas eterna requirit: vt possit vnusquisq; nos
strum secure in te gloriari et dicere: q̄ oꝛdinauit in me cha
ritatem. Tu es em̄ dei virtus et dei sapientia xp̄s sponsus
ecclesie dñs noster sup oia de⁹ bñdictus in secula. Amen.
¶ Qualiter sponsa petit sibi accumulari fructus bono
rum operum/cum floꝛibus et odoꝛamentis fidei: et de spe
et timoꝛe.

Sermo. lij.

R Lank. ij. Vlcite me floꝛibus:
stipate me malis: q̄: amoꝛe langueo. Creuit
amoꝛ: q̄: incentiua amoris plura solito ꝓces
serūt. Videt siquidē quātu hac vice nō vide
di tm̄: sed et colloquendi copia fuit. Ipsa quoq; visio appa
ret vultu indulta serenioꝛi: et sermo iocundioꝛ: et sermoci
natio lōgioꝛ: atq; p̄tracioꝛ. Nec solū oblectata colloquio:
sed et gloriata p̄conio est. Ad hec ei⁹ quē desideraueraꝛ:
refrigerata est vmbra: cibata fructu: potata calice. Nec em̄
sitibunda putanda est exisse de cella vinaria; in quā se in
troducturam modo nouissime gloriatur. Immo vo sitibun
da: q̄m qui bibit me (inquit) adhuc sitiet. Post ista oia
sponso more suo secedente/illa lāguere amoꝛe se perhibet
id est p̄e amoꝛe. Quo em̄ gratioꝛiez fuerat experta p̄esen
tiam: eo posthumodū absentiā molestioꝛem sentit. Subtra
ctio nempe rei quā amas: augmentatio desideriī est: et q̄ō
ardentius desideras: cares egrius. Rogat pinde ista in
terim odoꝛamētis floꝛū ac fructuū cōfoueri: quousq; de
nuo reuertat quē molestissime sustinet demoꝛantez. Atq;
is oꝛdo sermonū. ¶ Nūc iam spiritalez fructū: qui in ipis
est: spiritu duce veritatis tentem⁹ eruere. Et si cōmunis ec
clesia sceꝛ hic recipit loquens: nos in floꝛib⁹ fructibusq;
designari sum⁹: sed et quicq; cōuersi de seculo in toto secu
lo. In floꝛib⁹ quidem nouella et tenera adhuc incipientiū
cōuersatio demōstrat: in fructibus vo p̄ficientiū fortitu
do: et maturitas pfectoꝛ. Dis stipata mater peregrinans
et fructificans: cui viuere xp̄s est: et moꝛi lucrum: pfecto
equanimius fert molestiā sue dilationis: q̄m iuxta scripꝛu
ram/datur ei de fructu manuū suaꝛū tanq̄ ex p̄mitijs spi
ritus: et laudant eā in portis opera ei⁹. Si aūt ꝑm moꝛalez
sensum/in vna aia vis tibi vtraq; hec assignari: ꝛ floꝛes vi
delz et fructus: fidem floꝛē: fructu actū intellige. Nec incō
grue (vt opinoꝛ) id tibi videbit: si aduertas quō instar
floꝛis necessario p̄cedentis fructū/bonū quoq; opus fi
de oꝛporteat p̄euenīri. Alioquin sine fide impossibile est
placere deo: Paulo attestante: magis aūt eque ipso docē
te: oīe q̄d nō est ex fide: etiā peccatū est. Itaq; nec sine floꝛe fructus: nec sine fide opus bonū. Sed et fides sine ope
ribus moꝛtua est: sicut inutiliter quoq; flos apparet: vbi
non sequitur fructus. ¶ Fulcite me floꝛibus: stipate me
malis: q̄: amoꝛe langueo. Ergo ex bonis operib⁹ in fide
nō ficta radicatis/recipit cōsolationē mens assueta quie
tis: quotiens fibi (vt assoleꝛ) lux cōtemplatiōis subrahit
Quis em̄ nō dico cōtinue: sed vel aliq̄ diu dum in hoc coꝛ
pore manet lumine cōtemplationis fruat? At quotiēs (vt
dixi) coꝛruit a cōtemplatiua: totiens sin actiuā se recipit: in
de nimirū tanq̄ e vicino familiarius reditura in idipsum
q̄m sunt inuicem cōtubernales he due: et cohabitant pari
ter. Est quippe soꝛoꝛ marie martha. Neq; em̄ etsi a cōtem
plationis lumine cadit: patif tamen vllatenꝰ se incidere te
nebras peccati seu ignauiā ocij: sane in luce bone opatio
nis se retinens. Et vt scias etiā opera lucez esse: luceat lux
Mat. v Lañ. ij. vestra (inquit) coꝛā hoībus: q̄ō nō est dubiū de operibus
fuisse dictū: q̄ hoies poterant intueri. Fulcite me floꝛib⁹:
stipate me malis: q̄: amoꝛe laqueo. Cū presto est q̄ō amak
viget amoꝛ: languet cū abest. Quod nō est aliud q̄ tediū
quoddā impatientis desideriī: quo necesse est affici mentez
vehementer amantis: absente quē amat: dū totus in expe
ctatione: quātaliber festinatione reputat tarditatem. Et
ideo ista postulat sibi accumulari bonoꝛū operū fructus
cum fidei oꝛdoꝛamēris: in quib⁹ moꝛa faciente sponso/in
terim requiescat. ¶ Loquoꝛ: vobis experimentū meū q̄ō
expertus sum. Si quādo sane cōperi p̄fecisse aliquos ve
strum ex meis monitis: nunc non me piguit: fateoꝛ: curam
p̄retulisse sermonis ꝓpꝛio ocio et quieti. Cū em̄ (verbi gra
tia) post sermonem iracūdus quispiā, reperit mutatus in
mitem: supbus in humilem: pusillanimis in fortem: poꝛro
mitis/humilis/foꝛtis/in sua quisq; gr̄a excreuisse: et sci po
meliꝰ factus esse agnoscit: sed et qui forte repuerāt et lan
guebant circa spūale studiū coꝛpentes et doꝛmitantes: ad
Psal. cxviij. ignimū eloquiū dñi referbuisse et euigilasse vident: et qui
deserto fonte sapientie/foderāt sibi ꝓprie volūtatis cister
nas: nō valentes aquas cōtinere: ꝓptereaq; ad oīne iniū
citum grauari coꝛde arido murmurabāt: nullū in se haben
tes deuotionis humoꝛem. Vi (inquā) cū de roꝛe verbi/et
pluuia volūtaria: quā segregauit de⁹ hereditati sue: refo
ruisse ꝓbant in opa obedientie: facti in oibus voluntarij et
deuoti: nō est (dico vobis) vñ subeat mentē quasi ꝓo in
termisso studio iocūde cōtemplatiōis/tristicia: cū talibus
fuero circūdatus floꝛib⁹ atq; fructib⁹ pietatis. Patienter
auelloꝛ ab infecūde Rachelis amplexib⁹: vt de Lya mihi
eruberent fructus pfectuū vestroꝝ. Minime p̄oꝛsus pi
gebit me intermisse quieris: ꝓo cura sermonis: cū videro
in vobis germinare semen meū: atq; ex eo augeri incremē
ra frugū iusticie vestre. Charitas em̄ q̄ non querit que sua §. cor. xiij
sunt: id mihi iam dudū facile pfuasit: nil sez desiderabiliū
meoꝝ vestris p̄referre vtilitatib⁹. Quare/legere/scribere/
meditari: et si qua sunt alia spiritalis studij lucra: hec arbi
tratus sum ꝓpter vos detrimenta. ¶ Fulcite me floꝛibus D
stipate me malis: q̄: amoꝛe langueo. Hoc itaq; locuta est Cank. ij.
spōsa adolescētulis in spōsi absentia: monens eas in fide
pficere et operib⁹ bonis: donec veniat: semēs in eo foꝛe et
bñplacitū spōsi et filiarū saluē/et suā iplus cōsolationem
Scio me hunc locū in libꝛo de dilectione dei plenius expli
cuisse: et sub alio intellectu poꝛioꝛi ne an deterioꝛi lecto: iu
dicet: si cui vtrūq; videre placuerit. Nō sane a p̄udente de
diuertisse sensuū indicabo: dūmō vitas vtrobiq; nobis
patrocinet: et charitas cui scripturas seruire oporteꝛ: eo edi
ficet plures/quo plures ex eis in opus suū veros erudie
rit intellect⁹. Cur em̄ hoc displiceat in sensib⁹ scripturaruz
q̄ō in vsib⁹ rerū assidue experimur? In quantos (vbi cū)
sola aqua nostroꝝ assumit coꝛpoꝛ vsus. Ita vn⁹ quilibet
diuinus sermo nō erit ab re: si diuersos pariat in⁹ellectus/
diuersis aiarum necessitatibus et vsibus accōmodandos. E
¶ Sequif. Leua eius sub capite meo: et dextera ei⁹ ample Lañ. ij.
xabitur me. Et sup hoc quoq; in pefato opusculo memi
ni vberius disputatū: sz signem⁹ sermonis oꝛdinē. Liquet
denuo adesse sponsum: credo vt sua p̄sentia languentez
erigat. Quō em̄ nō in p̄sentia eius cōualesceret: quā ab
sentia cōsternarat: Ergo nō sustinet dilecte molestiā: adest
nec em̄ moꝛā facere pōt tanris desideriis euocatus. Et q̄:
illā ꝓperet donec absens fuit fidelē ad opa et solicitā ad
lucra: in eo nimirū q̄ floꝛes sibi et fructus p̄ceperat adu
nari: etiā cū ꝓpensioꝛi hac vice remuneratiōe gr̄e est reuer
sus. Denique vno brachioꝛ suoꝝ sustentat caput iacētis: al
terū ad amplexandū paratus vt sinu foueat. Felix aia que
in christi recūbit pectoꝛe: et inter verbi brachia requiescit.
Leua eius sub capite meo: et dextera eius amplexabit me.
¶ Nō ait amplexat: sed amplexabit me: vt nouerīs ꝓioꝛi F
gratie adeo nō ingratā: vt secūdā gratiarū actione p̄euc
nerit. Disce in referendo gratiā nō esse tardus aut segnis; ecclesia
discead singula dona gratias agere. Diligenter (inquit) sti. xxj.
cōsidera q̄ tibi apponunt: vt nulla videlz dei dona/debita
gratiarū actione frustrent: nō grandia: nō mediocria: nō
pusilla. Denique iubemur colligere fragmenta ne pereant Joh. vj.
id est nec minima beneficia obliuisci. Nūquid nō perit q̄ō
donat ingrato? ¶ Ingratitudo inimica est anime: exina G
nitio meritoꝝ: virtutū disperssio: beneficioꝝ ꝓditio. Ingra
titudo ventus vrens: siccans sibi fontem pietatis: roꝛem
misericoꝛdie: fluenta gr̄e. Propter hoc deniq; sponsa moꝛ
vt gratiā de leua sentit: gratias egit/nō expectās plenitu
dinem q̄ in dextra est. Neq; em̄ vbi memoꝛata est leuā iam
esse sub capite suo: eriā secuta est a dextera se similiter am
plexaturam: sed amplexabit me inquit. Ceteruz q̄d puram⁹
verbo sponso leuā esse siue dexteram? Num id q̄ō dicit ho
minis verbū istiusmodi coꝛpoꝛeas partes habet in se diui
sas et lineamenta distincta: ac distinguentia inter sinistras
et dexteras? Quāto magis is qui dei et de⁹ est sermo/varie
tatem pꝛoꝛsus aliquā nō admittit: sed est qui est: in sua ni
mirū natura tam simplex vt nō habeat partes: tam vnus
vt nō habeat numeros. Est em̄ dei sapiēcia de qua scriptuz pō. cxlv
est. Et sapientie eius nō est numerus. At si q̄ō inuariabile
est: id incōprehensibile/ac p̄ hoc etiā ineffabile esse necesse
est: vbi queso inuenias verba quibus illā maiestatē vel dis
gne assignes vel ꝓprie ploquaris: vel competenter diffi
nias. Tu vtiq; loquamur q̄ō vtiq; de ea spūsctō reuelā
te/sentim⁹: docemur autoꝛitate patrū et cōsuetudine scꝑtu
rarū cōgruētes de reb⁹ notis licere similitudines vsurpare
sed et verba nō noua inuenire: sed nota mutuari vel trans
ferre; quib⁹ digne et cōpetēter ceden⁹ similitudines vestis

Universidad de Deusto
Biblioteca

tur. Alioquin ridicule ignora p ignota docere conaberis

Ib ¶ Ergo q̄ per dext̄rū ⁊ sinistrū ⁊ aduersa solent arct̄ ꝓspera designari: videt mihi hoc loco intelligi posse leuā quidem verbi cōminationē supplicij: dexterā vo regni ꝑmissionem. Est aūt cū mens nostra formidine pene seruiliter premitur: ⁊ tunc nequaq̄ sub capite: sz sup caput leua esse dicenda est: nec pōt sic afficere aia oīno dicere: q̄ leua eius sub capite meo. At vo si ꝓficiens ex hoc spiritu seruitutis trāsierit in quendā spōtaneū obsequiū digniorem affectū: quatenus videlz premissa potius ꝑuocet q̄ arcet: suppliciis: magis aūt si amore boni ipsius agatur: tūc indubitāter dicere poterit: q̄ leua eius sub capite meo: quippe qui illum seruilem metū: qui in sinistra est anelio: i atq̄ excellētiori habitudine superarit animi: ⁊ dignis desiderijs etiaz ipsi appropianerit dexterę: in qua sunt oēs ꝑmissiones: dicente ꝓphęta ad dñm: Delectationes in dextera tua vsq̄ in finem. ¶ Unde ⁊ certa spe cōcepta cū fiducia loquitur ⁊ dextera eius amplexabit̄ me. Tu iam mecū videris an ita affecte ⁊ assecute hunc tante suauitatis locum illud q̄ cōueniat de psalmo vsurpare: vt dicat etiā ipsa. In pace in idipsum dormiā ⁊ requiescā: ꝑsertim cuz supperat causa que sequitur: q̄m tu dñe singulariter in spe cōstituisti me. Nō equidez tale est. Donec quis premit̄ a spū seruitutis: parūq̄ habet de spe: de timore plurimū: nō est ei pax nec̄q̄ requies fluctuāte nimirū cōscientia inter spem ⁊ timorem maximeq̄ q̄ a supexcellente timore abūdantius crucief. Nam timor pena habet. Et ideo nō est illi dicere: In pace in idipsum dormiā ⁊ requiescā: quādo necdū se singulariter in spe cōstitutū dicere pōt. Ceterū si paulatim p̄ incrementū gratie ceperit deficere timor: ⁊ ꝑficere spes: cuz defectū ad hoc ventū fuerit vt totis viribꝫ exurgens charitas in adiutoriū spei foras mittat timorez: nōne eiusmodi aīa singulariter in spe cōstituta videbit: ac perinde etiā in pace in idipm dormire iam ⁊ requiescere? Si dormiatis (inquit) inter medios cleros: penne colūbe deargērate. Nō ꝓpterea dictū puto: q̄m est locus inter timorem ⁊ securitatem: tanq̄ inter leuā ⁊ dexterā: media videlz spes: in qua mens ⁊ cōscientia molli nimirū suppositio charitatis stratu suauissime requiescit. ¶ Et forte in cōsequentibus huiusipsius cantici hic locus fuerit designatus: vbi in descriptione Herculi salomonis inter cetera habes. Media charitate cōstrauit ꝓpter filias hierlm. Nam qui se singulariter in spe cōstitutum sentit: nō iam in timore seruit: sed requiescit in charitate. Deniq̄ requiescit ⁊ dormit spōsa: quia dicit. Adiuro vos filie hierlm per capreas ceruosq̄ compositos: ne suscitetis nec̄q̄ euigilare faciatis dilectā quoadusq̄ ipa velit. Magna ⁊ stupēda dignatio: q̄ quiescere facit aiam cōtemplantem in sinu suo: insup ⁊ custodit ab infestantibꝫ curis: pregitq̄ ab inquietudinibus actionū ⁊ molestijs negocioꝝ: nec patit oīno suscitari nisi ad ipsius vtiq̄ volūtarē. At istud nō in angustijs finiēdi iā ꝑmonis adorandū est: magis aūt hinc ali? inchoek: quater? locus delectabilis debita in tractando diligētia nō fraudek. Nō q̄ vel tūc sufficiētes sim? cogitare aliq̄d a nobis q̄si ex nobis (ꝑsertim in tā digna nāq̄ excellente ⁊ oīno supemīnēte materia) sed sufficiētia nra ex deo est: ipsō ecclie ieu xpo dño nro: qui est sup oīa deus benedictus in secula. Amen.

¶ De excessu qui cōtemplatio dicit: in qua sponsus facit quiescere aiam sanctā: pro eius quiete zelans. Sermo. liij.

Diuro vos filie hierusalē p capreas ceruosq̄ cāpoꝝ vt nō excitetis: neq̄ euigilare faciatis dilectā quoadusq̄ ipa velit. Prohibent adolescētule. Mas em̄ filias hierlm dicit: q̄ etsi delicate ⁊ molles quasi feminis adhuc affectibꝫ ⁊ actibꝫ infirme: sponse tm̄ inhereāt spōsi ⁊ spōsi cedi ⁊ spōsi cendi hierlm. Prohibent ergo ab infestatione spōse dormiētis: ne scz preter volūtatē ipsius: ullatenus eā excitare ꝑsumāt. Propterea em̄ dulcissim? spōsus leuā suā capiti ei? supposuit dm ea q̄ premissa sunt: quatenus in sinu suo eā quiescere faceret ⁊ dormire. Et nunc sicut subinde scptura ꝑsequit: ipse custos illius dignantissime ⁊ beniuolentissime vigilat sup eā: ne adolescētularū crebris minutisq̄ necessitatib? inquietata: euigilare cogatur

Ista est litteralis cohereꝫtia textus. ¶ Sz em̄ cōtestatio illa facta p capreas ceruosq̄ cāpoꝝ: nihil oīno sm̄ litterā cōsequētie rationabilis habere videk: adeo tota sibi cā vendicat intelligentia spūalis. At quoquo mō illa se habeat: interim bonū est nos hic esse: ⁊ intueri paulisper nature diuine bonitatē ⁊ suauitatē dignationē. Quid nāq̄ tu homo in humanis vnq̄ affectib? exptus es dulcius: q̄ mō tibi ex ꝓmik de corde altissimi? Et exprimik ab illo q̄ scrutak alta dei: ⁊ non pōt nescire q̄ in eo sunt: q? spūs ipsius est: nec aliud plane loqui: q̄ qđ apud ipm vidit: q̄m vitalis spūs est. Idemq̄ nec deest in vno genere: qui hoc munere felix letificari meruerit: ⁊ sic in semetipo suauissimi arcani huius habuerit experimentū: nisi tū scpture loco q̄ prę manib? est oīno decrediū?: vbi manifeste inducik celestis spōsus vehementissime zelans ꝑ quiete cuiusdaz dilecte sue solicitus seruare inter brachia ꝓpria dormientē: ne qua forte molestia vel inquietudine a somno suauissimo deturbet. ¶ Nō ne capio prę leticia: q̄ illa maiestas tā familiari dulciq̄ cōsortio nře se inclinare infirmitati minime dedignak: ⁊ supna deitas anime exulātis inire cōnubia: eiq̄ spōsi ardentissimo amore capti exhibere affectū nō despicit. Sic: sic in celo esse nō ambigo vt lego in terra: sentiet̄q̄ ꝑ certo aia q̄ cōtinet pagina: nisi q̄ non sufficit ista oīno exprimere quātū capere illa tunc poterit: sed nec quātū iā pōt. Quid putas illic accipiet q̄ hic tanta familiaritate donatur: vt dei brachijs amplecti se sentiat: dei sinu foueri: dei cura et studio custodiri: ne dormiens forte a quopiā donec vltro euigilet excitet? Age iam itaq̄ dicamus si possim?: q̄nam ille sit somn?: quo dilecta sua spōsus obdormire velit: nec patiak oīno nisi ad ipsius arbitriū excitari: ne forte cuz legerit q̄s apud aplm: hora est iam nos de somno surgere: siue apud ꝓphetā exoriari ab ipso deū illuminare oculos suos: ne vnq̄ obdormiat in mortem nominū eq̄ocatione turbek: nec inueniat oīno q̄d digne de dormitione spōse: q̄ hoc loco memorak: sentire possit. Nā ne illud quidē simile est huic qđ de lazaro ait in euāgelio dñs. Lazarus amicus noster dormit: eamus ⁊ a somno excitem? eū. Hoc em̄ dicebat de morte corpis ei? : cū discipuli de dormitiōe somni dictū putarēt. ¶ Nō est aūt is spōse somnus dormitio corpis: vel placida q̄ sensus carnis suauiter sopit ad rēpus vel horrida q̄ fundit? vitā tollere cōsuenit. Multo magis vo ⁊ ab illa alien? existit qua obdormik morte: cū videlz in pcō qđ est ad mortē: irreuocabiliter ꝑseuerak. Magis autem istiusmodi vitalis vigilq̄ sopor: sensum interiorē illuminat: ⁊ morte ꝓpulsata/vitā tribuit sempiternā. Reuera em̄ dormitio est: q̄ m̄ sensum nō sopiat: sed abducat. Est et mors (qđ nō dubi? dixerim) q̄m apls quosdā in carne adhuc viuētes cōmēdando/sic loquit. Mortui estis: ⁊ vita vestra abscōdita est cuz xpo in deo. Proinde ⁊ ego nō absurde spōse extasim vocauerim mortē: q̄ tū nō vita: sz vite eripiat laqis: vt possit dicere. Anima nra sicut passer erepta est de laqueo venātiū. Inter medios nāq̄ laqueos in hac vita incedik: q̄ vtiq̄ totiens nō timenk: quotiēs sancta aliqua ⁊ vehemēti cogitatiōe aīa a semetipa abripik: si tm̄ cōsuetq̄ mente secedat ⁊ auolet: vt ⁊ hunc cōem trāscendat vsum ⁊ cōsuetudinē cogitādi. Et em̄ frustra iacik rete ante oculos pennatoꝝ. Quid em̄ formidek luxuria: vbi nec vita sentit? Excedere quippe aīa ⁊ fi nō vita: certe vite sensu: necesse est etiā vt nec vite tentatio sentiak. Quis dabit mihi pēnas sicut colūbe ⁊ volabo ⁊ requiesca? ¶ Utinā hac mortē ego frequēter cadā: vt euadā laqos mortis: vt non sentiā vite luxuriātis mortifera blādimēta: vt nō obstupescā ad sensuz libidis: ad estū auaricie: ad iracūdie ⁊ ipatie stimulos: ad angores solicitudinū ⁊ molestias curarū. Moriak aīa mea morte iustoꝝ: vt nulla illā illaqet fraus: nulla oblectet iniqtas. Bona mors qvitā nō aufert: sz trāsfert in melius. Bona qua nō corpus cadit: sz aīa subleuat. Uerū hec hoim est. Sed moriak aīa mea in orte etiā (si dici pōt) angelorꝝ: vt plenius memoria excedēs: rerū se inferiorꝝ: corporearūq̄ nō mō cupiditatib?: sz ⁊ iustitudinibus exuat: fitq̄ ei pura cū illis cōuersatio: cū quib? est puritas iustitudo. Talis (vt opinor) excessus aut tātū: aut maxime cōtēplatio dr. Rerū etenim cupiditatib? ꝑiuendo nō teneri/humane vtutis est: corpoꝝ vo iustitudinib? ꝑseuerādo nō inuolui/angelice puritatis est: vtrūq̄ tn̄ diuini muneris est: vtrūq̄ excedere: vtrūq̄ teipm trāscēdere est: sed lōgeuū: alterū nō longe. ¶ Beatus q̄ dicere pōt. Ecce elōgaui fugiens: ⁊ mansi in solitudine. Nō fuit cōtentus exire nisi ⁊ lōge se facere/vt posset q̄escere. Trāsiliste carnis oblectamenta: vt minime iā obedias cōcupiscētijs ei?: nec tenearis illecebris: ꝓfecisti. Separasti re: sz nondū elōgasti: nisi ⁊ irruētia vndiq̄ phātasmata corporearū iustitudinū trāsiolare mentis puritate ꝑualeas. Hucusq̄ noli tibi ꝑmittere requiem. Erras si citra inuenire te existimas locū quietis: se. rerū solitudinis: luminis serenū: habitaculū pacis. Sed da mihi q̄ illuc ꝑuenerit: ⁊ incōcanter fateor q̄escentem: q̄ merito dicat. Conuertere aīa mea in requiem tuā: q? dñs beneficit tibi. Atq̄ hic vere in solitudine locus: ⁊ in lumine habitatio: prolixus iuxta ꝓphetā: tabernaculū in vmbraculū dici ab estu: in securitatē ⁊ ablcōsionē a turbine ⁊ a pluuia. De quo ⁊ scūs dauid. Ablcōdit me (inqt) in tabernaculo suo in die malorꝝ: protexit me in ablcōdito tabernaculi sui. Puto ergo in solitudine hāc secessisse sponsum: ibiq̄ p̄ amenitate loci: inter amplexꝰ sponsi suauiter obdormisse. i. in spū excessisse: q̄n ꝓhibite sunt adolescentule expergefacere illam quo adusq̄ ipsa voluerit. ¶ At illud qualiter? Nō em̄ simpliciter: neq̄ leuiꝰ (vt assolet) cōmonitione ꝓhibite sunt: sed oīno noua ⁊ insuetā cōtestatione p capreas. s. ceruosq̄ cāpoꝝ. Quo quidē genere ferax/videtur mihi satis cōgruenter exprimi sancte anime exutercoꝝporibus: simul ⁊ qui cū deo sunt angeli: nimirū ꝓpter acumen visus ⁊ saltus celeritatez. Utrūq̄ hoc siquidē vtrūq̄ spiritib? ꝓuenire cognoscim?: nā facile ⁊ petūt summa: ⁊ intima penetrant. Quoꝝ quoq̄ in cāpis designata cōuersatio/euidenter liberos atq̄ expeditos signat in cōtemplatiōe discursus. Quid sibi vult ergo adiuratio facta p ipsos? Profecto ne inquiete adolescētule audeant leui ex causa euocare dilectā a tā reuerendo collegio: cui absq̄ dubio/totiens admisceāt: quotiēs cōtemplando excedit. ¶ Pulchre itaq̄ horū auro: itate terrent: a quoꝝ societate cōstat nuelli illam ipsarū importunitate. Attendāt adolescētule quos offendant pariter cū matrē inquietāt: ⁊ minime iratam materna de charitate cōfidant: vt nō in illā celestez cōuentum sine magna necessitate irruere vereank. Id. q̄ppe sequitur: quotiēs in cōtēplatione quiescēti/plus iusto moleste sunt. Ponik sane in volūtate ipsius: ⁊ vacare sibi ⁊ cure illarum intendere: prout oportere iudicauerit: cū veraturꝰ excitari ab illis quouscq̄ ipsa velit. Nouit sponsus quāta flagret dilectione: ergā primos sponsa: ⁊ satis ꝓpria charitate solicitari matrē de ꝑfectib? filiarū: nec se vllo pacto illis subtracturā seu denegaturam quātū: et quotiens opus fuerit: ꝓpterea q̄ secure discretioni ei? credendā censuit hanc dispensationē. Nō em̄ est talis qualem multos videm? ꝓpheticā inuisiōe notatos: qui qđ crassuz est ⁊ forte assumēres: qđ debile est ꝑsciunt. Nūquid meus valentes requirit: ⁊ nō potius egrotantes? Si contingat: facit fortitan vt amicus: sed nō vt medicus. Quos docebis magister bone si oēs indoctos repuleris? Quibus quęso habebis diligentiā disciplinę: si indisciplinatos vel effugaueris oēs vel fugeris? In quibus obsecro tua ꝓbabis patientiā: si solos admiseris mansuetos: inquietos excluseris? ¶ Sunt tn̄ de hic sedentib? qui vtinā presens capitulū attentius obseruārēt. Cogitarent certe quāta prępositis reuerētia debeatur: quos temere inquietando celiquoq̄ ciuib? se reddūt infestos: ⁊ nobis forte plusculū solito parcere deuū inciperent: nec tā irreuerenter leuiterq̄ se iam ingererent cū vacamus. Rara satis mihi ad ferianda a supuenientib? (vt bene norūt) cōcedit hora: etiā cuz ipsi me in oīi patientia sustinebūt. Uerū ego scrupulosꝰ moueo istiusmodi querelā: ne ꝙs forte pusillanimis supra vires ꝓprie patientie dissimuler a necessitatib? suis/dū me inquietare vereā. Supsedeo igit: ⁊ ne magis impatiennie exemplū videar dare infirmis. Pusilli dñi sum credētes in eum: nō patiorꝰ vt ex me scandalū patiant. Nō vsqz hac potestate: magis aūt ipsi me vtantur vt liber: cū vt salui fiant. Parcent mihi si nō pepercerint: ⁊ in eo potius requiescam si nō me inquietare timuerint ꝓ necessitatib? suis. Seram eis morem quoad potuero: ⁊ in ipsis seruiaz deo meo q̄diu fuero in charitate nō ficta. Nō queraz quę mea sunt: nec qđ mihi est vtile: sed qđ multis: id mihi vtile iudicabo. Hoc solū deprecoꝰ vt fiat acceptū eis fructuosum q̄ ministerium meum: si forte vel ex hoc inueniam in die mala misericordiam in oculis patris eorum/simul et sponsi ecclesie ieu christi domini nostri: qui cum eo est super oīa deus benedictus in secula. Amen.

¶ Qualiter p mōtes ⁊ colles significanꝰ brutudines celestiū spirituū: in quib? trāsilijt. i. notū fecit mysteriū sue incarnationis: veniens ad incarnandū. Sermo liij.

Or dilecti mei. Videns sponsa nouā adolescentularū verecundiā/⁊ verecundū timorem: q̄ scz de nouo cepissent nō audere se ingerere scīō ocio ipius nec sicut heri ⁊ nudiustertius/molestę fieri quieteti in cōtēplatione ꝓsumerent: agnoscit hoc sibi ꝓuenisse cura ⁊ opa sponsi: ⁊ exultās in spū siue ꝓ illarū ꝑfectu que a nimia ⁊ superflua inquietudine cōpescunt: siue ꝓ sua deinceps futura liberiori quiete: siue etiā ꝓ dignatiōe ⁊ fauore sponsi adeo ꝓ hac ipsa ei? quiete zelantis: ⁊ tanto studio defendentis suauissima ocia sua: imo studia feruentissima: ait hoc facere vocē dilecti sui huius rei gratia factā ad illas. Et em̄ is q̄ alijs ꝓest in solicitudine: vix vnq̄ vel raro secure vacat sibi: dum semp timet sui penuriā facere subditis: ⁊ nō placere deo q̄ cōmuni vtilitati ꝓpriā ꝓferre quietez/⁊ cōtēplationis dulcedinē. Nō aūt parū gaudij et securitatis accedit interdū suauiter feriāti: cū ex metu quodā ⁊ reuerētia erga se/inissa diuinitus cordib? subditoꝝ: intelligit sua deo placere quietē: q̄ facit vt illi equo magis animo suas necessitates sustineāt: q̄ patris spiritalis gratia audeāt ocia temere turbare. Nā iusta trepidatio parvulorꝝ/manifeste signat audisse eos intus quasi tonitruum atq̄ increparoiā illius p̄ cuius dubio vocē qui in ꝓphalo q̄ritur. Ego qui loquor: iustitia. Uox ei? inspiratio eius est: ac iusti timoris incussio. Cōperta ergo hac voce/sponsa gaudens ⁊ exultans: vox (inqt) dilecti mei. Amica est: ⁊ gaudio gaudet ꝓpter vocem sponsi. ¶ Et addit. Ecce iste venit saliens in montibus: transiliēs colles. Cōperta ex auditu vocis dilecti presentia: incūctanter intendit bene curiosos oculos ad videndū: quē audierat. Auditus ducit ad visuz q̄: fides ex auditu/qua corda mūdantur: vt possit videri deus. Sic em̄ habes. ꝙ fide mūdans corda. Uidet itaq̄ venientem: quē loquentē audierat: obseruāte etiā hic oīnē illū spūsctō qui apud ꝓphetā descriptus est ira: Audi filia et vide. Et vt certius aduertas: nō casu neq̄ fortuito: sz de studio magis ⁊ industria: ob illā sz rationē: quā premisimus: auditū hoc loco premissum visui. Uide si nō hic oīdo verboꝝ a scō q̄ Job obseruantes inuenik: vbi sic loquitur deo. Auditu auris audiui te: ⁊ nūc oculus me? videret te. Sed ⁊ vbi spūsanctus sup apostolos in die pentecostes descendisse memorak: nōne auditus visum ꝓcessisse describit. Ait em̄. Factus est repente de celo sonus tanq̄ ad uenientis spūs vehemētis. Et infra. Et apparuerūt illis dispertite lingue tanq̄ ignis. Et hic ergo spūsancti aduentum primo auditus: debinc visus ꝓcepisse referk. Sed de hoc satis: q̄m ru quoq̄: si curas operaz dare huiusemodi inquisitioni: poteris ⁊ ipe fortassis in alijs scripture locis

Universidad de Deusto
Biblioteca

G nõnulla similia reperire. ¶ Nunciam illud cõsideremus quod diligentio:ia eget inquisitiõis: ⁊ difficilio:es habet accessus. Ad qõ nimirum oĩno me egere fateo: adiutorio spũssancti:vt ponere in lucem possim qui sint illi montes seu colles sup quos salientẽ ⁊ transilientẽ eos/eccla spõsum leris spectauit obrutib⁹:credo cũ ꝓperaret ad ipsius redemptionẽ:cuius cõcupierat decore. ¶ Nã id quidẽ ꝓpterea ita:⁊ nõ dubie senserim: qm̃ simile q̃d de ꝓphera occurrit mihi enidenter in spũ ꝓuidente ⁊ exp:imente saluatoris aduentum. Jn sole posuit tabernaculũ suũ:⁊ ipse tanq̃ sponsus ꝓcedens de thalamo suo. Exultauit vt gigas ad currẽdã viã:a summo celo egressio eĩ⁹: ⁊ occursus eius vsq; ad summũ eius. Cursus ⁊ recursus is notissim⁹ est:a quo/⁊ ad quid ininus consummatu⁹ notissimum. Quid igit⁹: Pingen⁹ nobis siue in psalmis ista legentes: siue in presenti cãtico virũ gigantẽ pcere staturẽ:ablenris cuiusꝑ mulieraleamoꝛe captũ: ⁊ dum ꝓperat ad cupitos amplexus:transilientẽ montes collesq; hos quos videmus mole co:po:ea super plana terre tanta altitudine eminẽtes:vt⁊ supra nubes aliqui illo:vertice exrulisse cernantur. ¶ Verũ non decet istiusmodi co:po:eas phantasias imaginari:p:esertim tractãtes hoc cãticũ spirituale: sed nec licet oĩno nobis qui meminim⁹ legisse in cuãgelio: qꝛ spũs est deus:⁊ eos q̃ ado:ant eũ/in spũ opo:tet ado:are. Qui sunt ergo hi spirituales mõtes ⁊ colles: vt postmodũ cõsequenter agnoscam⁹:ipsius qui deus⁹ ac per hoc⁊ spiritus est:quales ⁊ cuiusmodi dabat saltus in illis vel sup illos:Si illos putam⁹ in quib⁹ euangeliũ refert olim fuisse relictas nonagintanouem oues:cũ pius pastoꝛ earum venit vnã in terris querere q̃ perierat:nihilomin⁹ ⁊ adhuc in obscuro res est ⁊ intellectus hereꝛ:dũ difficile sit inuenire spirituales illas ⁊ supercelestes beatitudies(nã ipse sunt sine dubio/que ibi memoꝛare sunt oues)quos vel quales alios habeã:spirituales similiter mõtes vel colles ad habitandũ pascendũ ve in illis. ¶ Verũtamen si nõ in veritate aliqui essent: veritas hoc non dixisset. Sed neq; ꝓphetalonge ante de ciuitate supna hierlm ꝓtulisset:qꝛ fundamẽta eius sunt in mõtib⁹ sctis:si nõ vere inibi essent mõtes sancti. Denicꝙ ꝓ celestis habitatio sancta illa vere habeat nõ spirituales:sed⁊ vinos aerationales mõtes collesq;audi etiam. Montes⁊ colles cantabunt eo:ã deo laudes: Quinã igit⁹ isti nisi idemipi celi inhabitato:es spũs:quos dñica voce oues dixim⁹ appellatos:vt ipsi sint mõtes/qui oues: Nisi forte absurdũ tibi videat aut in montib⁹ nouoꝛes:aut in ouib⁹ oues pascit:⁊ iuxta litterã quidem durũ sonat:fin spirituales aũt intelligẽtia:dulce sapit:si subtiliter aduertam⁹ quõ vtrarũq; ouiũ pastoꝛ:dei scz sapientia xps vnũ idẽq; pabulũ veritatis: aliter in terris:aliter in celestibus gregib⁹ suis administret. ¶ Nam nos quidẽ mortales hoies interim in loco peregrinationis nostre in sudore vultus nostri comedere panem nostrũ necesse habem⁹ fenũ illũ in laboꝛe⁊ cruna medicãtes.i. vel a doctis viris vel a sacris libris:vel certe q ea q̃ facta sunt inuisibilia dei intellecta cõspicientes. Angeli aũt in omi plenitudine:ersi nõ a semetipsis:tamẽ in semetipsis tanta facilitate/quãta et felicitate accipiũt vnde⁊ beate viuũt. Sunt emi oẽs dociles dei:qõ sane electos hoim quãdoq; assecuturos certa veritate ꝓmittit:⁊ nondũ experiri tribuit felicitate secura. Pascũtur ꝓinde in mõtib⁹ montes:vel oues in ouib⁹: cũ sane supne ille substantie spirituales intra semetipsas de verbo vite: vnde suã beatã ꝓpetuit vitã:affluenter inuenim⁹ idem ipsi⁊ mõtes⁊ oues:montes ꝓpter plenitudinem vel celsitudinem:oues ꝓpter mansuetudines. Plenique deo:celsi meritis: cumulati virtutibus: nihilominus tamen erectos vertices tora⁊ humili obedientia submittunt⁊ inclinant illius longe supereminentis imperiomaiestatis/tanq̃ oues mansuetissime/ad nutũ sui pastoris per oia ambulantes:⁊ sequentes cũ quocũq; ierit. Et in his fm ꝓphetã dauid vere montib⁹ sanctis/tanq̃ primaomnium creata sapientia; fundamenta ciuitatis dñi ab initio firmiter stabilita cõsistunt: que vtiq; vna est in celo et in terra:licet ex parte peregrinans:⁊ ex parte regnans. Et ex his nihilomin⁹ iuxta esaiã/tanq̃ quibusdã vitalib⁹ cimbalis bene sonantib⁹: iugis resonat gratiarum actio et vox laudis:suaui⁊ incessabili voce implentib⁹ qõ ex eodẽ ꝓphera pauloante memoꝛauim⁹:q: montes⁊ colles cantabunt eo:am deo laudes.⁊ item qõ ille alius loquens ad dñm deum. Beati(ait) qui habitant in domo tua dñe:in secula seculoꝝ laudabunt te. Mi ergo(vt ad id recurram⁹ vnde aliquãtulum: sed vt puto necessarie digressum est) illi sunt montes atq; colles/in quibus ecclesia vidit celestẽ sponsum mira ãuoritate salientem:cum ad suos ꝓperaret amplexus:nec modo salientem;sed⁊ transilientẽ eos. ¶ Vis tibi hos saltus ex litteris ꝓpheratũ apostolorũq; demõstrem: Non ꝙ nunc oia que de hac re apud illos abociosis inueniri queunt:testimonia replicare incipiã. Doceñ longũ est:⁊ opus nõ est:sed ea tantũmõ ponoq; breuiter⁊ aperte astruere videam⁹ id qõ dicitur de sponsi saltibus. Dicit de illo dauid:q: posuit in sole tabernaculũ suũ: et ipse tanq̃ sponsus ꝓcedens de thalamo suo:Exultauit vt gigas ad currendã viã:a summo celo egressio eius. Et quantũ saltũ dedit a summo celo ad terras. Sane eñ non imenio alibi vbi in sole posuerit tabernaculũ suũ/id est in luce⁊ in manifesto suã dignatus sit exhibere ꝓsentiã ipe lucis inaccessibilis habitato:: nisi vtiq; in terris. Denicꝭ in terris visus est:⁊ cũ hominibus cõuersatus est. Jn terris (inquã)palam:qõ est in sole posuit tabernaculũ suũ:cuius videl⁹ quod de virginis co:po:e/ad hoc sibi aptare dignatus est:vt in eo in se inuisibilis videretur:⁊ sic videret eis caro salutare dei: cũ in carne venisset. Salsit ergo in montibus:id est in illis supernis spiritib⁹: cum ad eos vsq; descendit:sacrũ a seculis abscõditũ:⁊ magnũ pietatis mysteriũ eis dignãter aperies. Sed trãseus hos superiores atq; eminentio:es montes:cherubin scz atq; seraphim necnon dñationes/principatus et potestates/ virtutesq; eriam vsq; ad inferio:em o:dinem angelorum descendere tanq̃ ad colles dignatus est. Sed nunquid vel in illis restitit: Transilijt⁊ colles. Non enim inquit angelos:sed semen abrahe apprehendit:quod vtiq; angelis inferius est vt implerentur sermo quem dixit memoꝛatus ꝓpheta loquens ita ad patrem de filio. Minuisti eum paulominus ab angelis. Quanq̃ hoc sane ad cõmendationem nature humane dictum possit intelligi:ꝙ homo ad imaginem et similitudinẽ dei cõditus/ac ꝓditus ratione/instar vtiq; angeli:modicum tamen distet ab angelo ꝓpter co:pus de terra. ¶ Sed audi apostolum paulum aperte ꝓmittiantem de eo. Qui cum in forma dei esset:non rapinã arbitrabatur esse se equalem deo: qꝛ semetipsum exinaniuit formã serui accipiens:in similitudinem hominum factus⁊ habitu inuentus vt homo. Et rursum. Vbi venit (inquit) plenitudo temporis: misit deus filium suum factum ex muliere/factum sub lege:vt eos qui sub lege erant: redimeret. Qui ergo factus ex muliere:factus⁊ sub lege/est ꝓculdubio non solum montes/id est maioꝛes superos⁊ beatitudines: sed etiã minoꝛes angelos descendendo transilijt: qui quidem in cõparatione superio:um mesrito collium nomine designantur. Ceterum qui mino:es et in regno celoꝝ nom: maio:es est quouis carnem po:tante super terram: etiã si fit ille magnus Johannes baptista. Nã⁊ si sane deum hominem fateamur: eriam in homine super oẽm ꝓncipatũ:⁊ potestatem longe incõparabiliter prestare: certum tamen q:⁊ si ꝓcit maiestate: sed infirmitate succubuit. Jta ergo salijt in mõtib⁹⁊ transilijt colles: cum nõ solum superio:ibus sed⁊ inferio:ibus spiritibus⁊ diguantissime se inferio:em exhibuit. Nec modo illis superis spiritibus: sed⁊ ipsis qui domos luteas inhabitant: subiecrum se exhibuit: transiliens et vincens humilitate etiam hominum humilitatem. Erat denicꝭ subditus matrie et ioseph: cũ esset duodẽnis in nazareth:⁊ apud iordanem Johãnis se manibus iam iuuenis inclinauit. Sed⁊

inclinata est dies:nec adhuc oĩno de his montib⁹ desedere libet. Ceterũ si hac vice voluerimus cũcta hoꝛ:put deleat:explo:are amena:abdita pscrutari:verẽdũ ne aut sermo grata breuitate careat:aut larga excellẽsq; materies debita diligẽtia festinatione fraudet. Pausemus ꝓinde hodie/si placet in mõtibus istis: qm̃ bonũ est nos hic esse: vbi a pastoꝛe ꝙ vna cũ sctis angelis in loco pascue collocati:⁊ iocũdius pascimur⁊ vberius. Et nos siquidẽ oues pascue ei⁹. Ruminemus ergo tanq̃ mũda animalia boni pastoris:q̃ de hodierno sermone tota auiditate glutiuimus: sermone altero residua capituli eiusdẽ attentius ꝓcpturi largiẽte sponso ecclesie Jesu christo dño nostro: qui super omnia est deus benedictus in secula. Amen.

¶ Qualiter tantũ per montes significẽtur angeli et homines:et per colles demones. Jteꝝ de triplici timoꝛe/quo quisq; timere debet:ne perdat gratiã bene operandi quã a deo suscepit. Sermo. LIIII.

Super eodẽ capitulo:qõ hesterno sermone versatũ est: dictum sum aliũ intellectũ:quem hodierno sermone audiꝛe:vos ꝓbate⁊ eligite potioꝛa. Non est opus superioꝛa reperere:q; excidisse co arbitroꝛ: in tã breui. Si quo minus rñ:scripta sunt vt dicta sunt⁊ excerpta sicut:sicut⁊ sermones ceteri:vt facile recuperet qõ fo:te exciderit. Quapropter accipite alia. Ecce venit is(inqt)saliens in mõtibus: trãsiliẽs colles. Spõsum loquit:q; ꝓfecto tũc ꝑ in mõtibus saltit:cũ missus a patre ad euangelizãdũ pauperibus angelo:ꝝ fungi nõ est dedignatus officio: facturus magni cõsilij angelus:q̃ dñs erat. Per se descendit ad terras:q̃ alios delegare solebat:per se notũ fecit dñs saluatore suũ:p se in cõspectu gentiũ reuelauit iustitiã suã. Cũ itaq; oẽs iuxta pauli sententiã/ administratoꝛij spũs sint: missi in ministeriũ ꝓpter eos q̃ hereditatẽ capiũt salutis:q̃ erat sup illos:factus est inter illos tanq̃ vnus ex illis: dissimulãs iniuriã⁊ accumulãs gratiam. Sed audi ipm. Nõ veni(inquit)ministrari sed ministrare:⁊ aiam meã dare ꝓ multis. Nõ quidẽ ceteroꝝ nemo feciss inuẽtus est: vt oẽs quotquot ministrasse visi sunt:ipse deuotis trãsierit fidelibusq; obsequijs. ¶ Bonus minister q̃ carnẽ suã in cibũ:sanguinẽ in potũ:aiam ministrauit in ꝓcio. Bonus plane q̃ spũ alacer/charitate feruens/pietate deuotus; nõ solũ salit in mõtibus:sed et trãsilit colles:id est superat⁊ vincit alacritate ministrãdi:vtpote quẽ vtrit deus/deus suus oleo letitie pie cõsortibus suis. Jn quo vtiq; singulariter exultauit vt gigas ad currendã viã. Denicꝭ trãsilijt gabrielẽ ꝓuenit ad virginẽ:eodẽ archãgelo testãte cũ ait. Aue gratia plena:dñs tecũ. Quid? Quẽ mõ reliqsti in celo:nũc in terra reperis. Quonã modo: Volauit⁊ pteuolauit sup pennas ventoꝝ. Victus es o archãgele: trãsilijt te:q̃ ꝓmisit te. Aut certe saliebat in mõtibus: cũ in angelis olim patrib⁹ apparebat:qõ vtiq; ꝓpterea littere magis ꝓuenire videl. Nõ emi(ait)saliẽs in mõtes:fs in mõtibus:vt ipse in eis videat salire:q̃ facit⁊ dat vt saliãt:quẽadmodũ loquit in ꝓpheris:opak in iustis:cũ illis verba:⁊ illis operu tribuit. Adde ꝙ aliqui eoꝝ persoñ eius gerebant:ita vt loqueret quisq; illoꝝ non tanq̃ angelus:sed tanq̃ dñs. Verbi gratia. Jlle angelus qui cũ Moyse loquebatur dicebat:non ego dñi:sed ego dñs;atq; id frequentius iterabat. Saliebat ergo in mõtibus/id est in angelis:in quibus⁊ loquebatur:⁊ suã hominibus exhibebat ꝓsentiã. ¶ Ad hoies emi saliebat:sed in angelis:non in se. Nõ in sua natura:sed in subiecta creatura. Qui emi salit:de loco ad locum vadit: quod nõ cadit in deum. Ergo in montibus.i. in angelis saliebat:qui in se non poterat:⁊ saliebat vsq; ad colles.i. patriarchas et ꝓpheras ceteroscq; spirituales viros de terra. Sed transiliebat⁊ colles:cũ non solũ magnis⁊ spiritalibus viris/sed et aliquibus de populo:etiã⁊ nõnullis mulieribus eque in angelis loqui et apparere dignatus est. Vel colles dicit aerias potestates; que inter mõtes quidẽ minime iã numerantur:ꝙs eo ꝙ a virtutũ celsitudine deciderũt per superbiã:nec tñ vsq; ad humilia valliũ:siue ad valles humiliũ/ꝙ penitentiã detumescũt. De his arbitroꝛ illud dictũ in psalmis. ¶ Mõtes sicut cera fluxerũt a facie dñi. Mos itaq; tumeres ac steriles colles/nanq̃ mediocꝛa positos iter mõtes ꝓfecto⁊ valles penitẽtiũ ꝓculdubio trãsilijt:q̃ in mõtibus salit:hisq; ꝓteritis⁊ despectis descendit ad valles:vt valles abundẽt frumento. Pozo illi ceregione eterna ariditate ac sterilitate dampnant: sicut habes ꝓphete sup illos imꝓcationẽ. ¶ Nec ros(inqt)nec pluuia descendat sup vos. Atq; vt nouerisq; ad angelos qui ꝓcuratoꝛi sunt:sub figura montiũ gelboe ista loquatur: vbi(inqt)ceciderũt vulnerati multi. Et multi in his maledictis mõribus/de exercitu israel ceciderunt a principio: et quotidie cadũt. De quibus et habes in eodẽ ꝓphetia:cũ dicat dño. Sicut vulnerati dormientes in sepulcris: quoꝝ rũ nõ es memo: amplius:⁊ ipsi de manu tua repulsi sunt. Nõ est ergo mirũ si steriles et infructuosi permanent isti: nõ montes celici:sed aerij colles:super quos nec ros:nec pluuia descendit:quippe aut oꝛe gratie/et benedictionum largitoꝛe trãsilitẽ eos/et descendente ad valles: vt celesti imbꝛe ꝓfundat humiles q̃ sunt sup terrã:⁊ fructũ afferãt in patiẽtia:fructũ tricesimũ/sexagesimũ⁊ centesimũ. ¶ Denicꝭ visitauit terrã et inebriauit eã: multiplicauit locupletare eã. Terram visitasti/non aerem: qꝛ misericordia dñi plena est terra. Denicꝭ operatus est salutem in medio terre:unquid⁊ in medio aeris: Hoc aduersum ouigenẽ:qui in aere dñm gloꝛie demon ꝓio demonibus impudenti crucifigit mendacio:cum huius conscius mysterij paulus:affirmet ꝙ resurgens ex mortuis iam non moꝛitur:mors illi vltra non dñabitur. Verũ non solũ visitauit terrã qui aerem trãsiluit:sed eriam celũ dicente scriptura. Dñe in celo misericordia tua:⁊ veritas tua vsq; ad nubes. Vsq; ad nubes enim celũ est:quod inhabitant sancti angeli:quos nõ transilijt spõsus:sed salit in eis:ita vt impsimaꝛ ipsis duo quedã vestigia pedũ suoꝝ:unm:misericordiã⁊ veritatem. De quibus dñi vestigijs memini me in superioꝛib⁹ sermonib⁹ plenius disputasse. Ai nubibus vero et infra/demonũ habitatio/est:in aere isto infimo et caliginoso:in quibus non salit sponsus:sed trãsilit illos et ꝓteriit:nec vllum in se retinent dei trãseuntis vestigiũ. Nam quomodo in diabolo veritas est: de quo in cuangelijs veritatis sententia exrat: ꝙ in veritate nõ steterit:sed medaꝝ exririt ab initio? Sed nec misericoꝛdem quis dixerit eum/ qui nihilominus ab initio homicida fuisse eadem ipsa cuangelij veritate cõuincitur.

¶ Poꝛro autem qualis paterfamilias:tales et domestici eius. Pulchꝛe ꝓinde de sponso ecclesia psallens/ꝙ in altis habitet:et humilia respiciat in celo⁊ in terra:nullam omino mentionẽ facit de his qui in aere versantur spiritibus superbis:qm̃ deus superbis resistit:⁊ humilib⁹ dat gratiã. Videꝛ ergo illũ salientẽ in montibus et transilientẽ colles:iuxta imꝓcationẽ dauid dicentis. Omnes mõtes qui in circuitu eius sunt:id est in circuitu gelboe visiter domin⁹a gelboe aurẽ transeat. Diabolo nẽpe(qui per gelboe designat) hincinde sunt mõtes quos visitat dñs; supra angeli:infra hoies. Jn penã siquidẽ suã/locũ in aere isto mediũ inter celũ⁊ terrã/de celo cadẽs sortit⁹ est:vt videat⁊ inuideat:ipsaq; inuidia toꝛqueat/scriptura dicente. Peccatoꝛ videbit⁊ irascet:dẽtib⁹ suis fremet⁊ tabescet. Et miser cũ suspicit celos in q̃bus innumeros mõtes iustoꝝ diuina claritate fulgẽtes:diuinis laudib⁹ resultantes; sublimes in gloꝛia:abũdantes i gra. Quã miserio:e cũ respicit terrã: mõtes nihilominus ꝙplurimos de ꝓfundo aciẽtiõis habẽtes:fide solidos:spe excelsos:charitate spaciosos: culmoꝛe virtutib⁹:bonoꝝ operũ fructibus refertos: de roꝛe celi tanq̃ de saltu spõsi/quotidianã capientes benedictionem. ¶ Cũ quanto puramus doloꝛe et rãcoꝛe aspiciat ille cupidissimus gloꝛie/istos in circuitu suo tã gloꝛiosos montes; cũ se⁊ suos e regione incultos/tenebꝛosos/bonis odibus infectos despiciat:ita vt se sentiat esse oppꝛobriũ hoim⁊

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ps. cxiij. angelor qui oibus exprobrat: fm illud in psalmis: Deaco iste quē formasti ad illudendū ei. Atq hoc q: ob ipsor superbia trāsilit eos spōsus: saliēs in mōtes q in circuitu ei sunt: tanq fons ascēdens de medio paradisi: irrigans vniuersa trāsiēs et implēs oē aīal būdictiōe. Bñ qui ror rēte voluptatis huius potari interdū vel raro pmerenk: in quibus etsi nō stinue fluit: saltē p horas salit aqua sapiētie trons viuens fiat in ipsis q fons aque salientis in vitam eternam.

Ps. xlv. Et quidē huius fluminis impetus letificat ciuitatem dei: et sane pueniter trafflueter. Ju nros aūt mōres: q in terra sunt: vrinā interdū facta quasi inundatiōe saltus dare aliquos nō despiciat q̄bus sufficiēter irrigari: nobis q̄: q valles sumus: stillare vel raras gutulas possint: ne oino aridi trsteriles remaneamus. Miseria tegestas et oino fames valida in regione illa: q nullis vnq istiusmodi vel sal tibus vel instillationib⁹ humectak: pterfluente trāsiliēte illā fonte sapiētie. Et q: nō habuerūt (inqt) sapiētiā: perierūt ppter suā insipiētiā. Ecce venit is saliēs in montibus: trāsiliēs colles. Ad hoc salir vr trāsiliat: q nō vult ad oēs pertingere: neq eīm in oibus beneplacitū est deo. Jfra tres si iuxta sapientiā pauli: scripta sunt ista ad correctionē nostrā: obscruemus sponsi discretos et circūspectos saltus: quēadmodū videlicet tā apud angelos: q̄ apud nos et in humiles saliat: trsuperbos trāsiliat. Siquidem excelsus dns et humilia respicit: et alta alonge cognoscit. Hec inquā attēdamus: quo cauti simus sponsi nos saluriferis saltibus prepararene veluti a montibus gelboe: forte trāseat trā nobis si indignos nos sua visitatione conspexerit. Quid superbis terra trcinis? Et de angelis transilit dns: execrās eorum superbiā. Ergo repudiatio angelorum: fiat emendatio hominū. Scripta est eīm ad ipsor correctionem.

Ps. lvij. Cooperetur mihi in bonū etiā diaboli malū: et laudem manus meas in sanguine peccatoris. Qualiter inquis? Audi. Superbo certe diabolo horrenda et formidolosa maledictio intorquef. prophera dauid in spiritu dicente de illo sub typo gelboe: vr supra memoratū est. Mōres (inqt) qui in circuitu eius sunt vititer dns: a gelboe aūt transeat.

Ps. cxxxiij. Z Sane ego hoc legēs: referenscp oculos in me trintuēs diligēter: inueni o me peste ipsa infectum: quam in angelo dns intūtī exhorruit: quatenus ppterea declinaret ab eo: cū oēs in circuitu eius mōtes: siue de angelis: siue de hoibus visitatiōis sue gra dignarek: trpaūes tremēscp (aio) ad memetipm. Si sic actū est cū angelo: q̄d de me fiet terra trcinere? Ille in celo intumuit: ego in sterquilinio. Quis nō tolerabilior ē in diuite superbia: q̄ in paupere ducat? Ue mihi. Si tā dure in potēte illo animaduersum est p eo q̄ electarū est cor: illius: nec ei pfuit q̄ cognata potēnb⁹ superbia esse cognoscitur: q̄d de me erigēdū trmisero trsuperbo? Deniq iā luo penas: iā acerbissime vapulo. Nō sine causa sane ab heri trnudiustertius inualuit me langor: iste animi et mētis hebetudo: insolita quedā inertia spūs. Currebam bene: sz ecce lapis offensiōis in via: impegi trcorrui. Superbia inuēta est in me: trdns declinauit ira a seruo tuo. Hinc ista sterilitas aie mee: trdeuotionis inopia quam patior.

Ps. cxviij Quomodo ita exaruit cor meū: coagulatū est sicut lac: facum est sicut terra sine aqua? Nec compungi ad lachrymas queo: tāta est duricia cordis. Nō sapit psalmus: nō legere liber: non orare delectat: meditationes solitas non inuenio. Ubi illa inebriatio spiritus? Ubi mentis serenitas et pax et gaudiū in spiritusancto? Jdeo ad opus manuum piger: ad vigilias somnolentus: ad ira preceps: ad odium pruna: lingue et gule indulgentior: segnior obtusior ad predicationem. Deus omnes montes in circuitu meo visitat dns: ad me aūt nō appropinquat. Nū collis. nō sum et his quos transilit dns sponsus? Nam alium quidem intueor: singularis abstinentie: alium vero patientie admirā de: alium aūt summe humilitatis trmansuetudinis: aliū multe misericordie et pietatis: illū in contemplatione frequenter excedere: hunc pulsare et penetrare celos orationum instantia: aliosq̄ iii alijs preminere virtutibus. Vos inquā cōsidero oēs feruentes: oēs deuotos: oēs in christo vnanimes: oēs donis celestib⁹ trgra affluētes: tanq spiritales reuera mōtes q a dño visitank: trspōsum in se salientē frequēter recipiūt. Ego aūt q horū in me inuenio nihil: q̄d me aliud putē q̄ vnū de mōtibus gelboe: quē pterit ira trindignatione sua ille cetero omniū benignissim⁹ visitator: Filioli hec cogitatio rollit extollētiā oculor: cōcilat grām: spōsi saltib⁹ preparat. Hec ego in me trāsligurauī ppter vos: vt et vos ita faciatis. Imitatores mei estote. Nō non de exercitio dico modo virtutū: aut morum disciplina: aut gloria sanctitatis: nec eīm de huiusmodi q̄q̄ mihi temere arrogauerim imitatione dignum. Sed volo vos non parcere vobis: Fz accusare vosmetipos: quotiens forte in vobis vel ad modicū tepere gratiam: virtutem languescere deprehenditis: sicut trego p hmōi memetipm accuso. Hoc facere hois est: qui curiosus circumspecto: est sui: trscrutator: viarū suarū ac studioūtatq̄ in oibus semp suspectū habet arrogātie vitiū ne surrepat. Jnveritate didici nil eq̄ efficax esse ad gratiā pmerendā: retinendā: recuperandā: q̄ si oi tepore cora deo inueniaris nō altū sapere: sed timere. Bñus hō qui semp est pauidus. Time ergo cū arriserit gra: time cū abierit: time cū demo reuerrek: trhoc est semp pauidū esse. Succedant vicissim sibi in aīo tres isti timores: fm q̄ gratia vel adesse dignatur: vel offensa recedere: seu iterū placata redire sentietur. Cum adest: time ne non digne opereris ex ea. Nam hoc monet apostolus. Videte (inquiens) ne invacuum gratiam dei recipiatis. Et ad discipulū. Noli (inquit) negligere gratiā q̄ in te est. Et de semetipo dicebat: q: gratia dei in me vacua nō fuit. Sciebat homo consilii dei habens: redundare in contemptum/donāris donū negligere: nec expendere ad quod donatū est: idq̄ intolerabilem esse superbiā indicabat: et propterea studiosissime hoc malum tripse cauebat/docebatq̄ cauendū. Sed rursum latet fouea hic: que nolo vos latere: de qua is ipse superbie spiritus tanto periculosius: quāto occultius (sicut habef in psalmo) Jnsidiatur qua si leo in spelūca sua. Nā si impedire nō prevalet actionem: tentat intentionem: suggerens et suadens quatenus effecūū gratie arroges tibi. Quod quidē superbie genus/longe illo prior ē intolerabilius esse nō ambigas. Quid enim odiosius illa voce/qua quidā dixerunt: Manus nostra excelsa: et non dns fecit hec omnia? Sic ergo timendum manente gratia. Quid si recesserit? Nū multo magis tunc timendū? Plane multo magis: quia vbi deficit tibi gratia: deficis mi. Audi eīm q̄d dato: gre dicat. Sine me (ait) nihil potestis facere. Time ergo subtracta gratia/tanq̄ moriturus. Time et contremisce deo tibi vt scntis iraro. Et me quia reliquit te custodia tua. Nec dubitres in causa esse. superbiā etiam si nō appareat: cuiā si nil tibi conscius sis. Quod enim tu nescis/scit deus: et qui te indicat ipse est. Sed nec qui scipsum cōmendat ille probatus est: sed quē deus commēdat. Nunquid cōmendat te deus cum gratia privat? Aut nunquid qui humilibus dat gratiam: humili auferet data? Ergo argumentū superbie priuatio est gratie. Quāq̄ tamen interdum subtrahitur gratia: siue retrahitur nō pro superbia que iā est: sed que futura est nisi subtraharur. Habes huius rei euidēs documentū de apostolo: qui stimulos carnis sue sustinebat timitus: non quia extolleretur: sed ne extolleref. Sed siue iā existens: siue nōdum: superbia tamen semper causa erit subtracte gratie. Jam si gratia repropitiata redierit: multo amplius tunc timendum: ne forte contingat recidiuum pati: iuxta illud in euangelio. Ecce sanus factus es: vade et amplius iam noli peccare: ne aliquid deterius tibi contingat. Audis recidere/q̄ incidere esse deterius? Proinde i mualescente periculo: imualescat et metus. Beatus es si cor: tuum triplici isto rimore repleueris: vt rimeas quidem pro acceptra gratia: amplius pro amissa: longe plus pro recuperata. Hoc fac et eris hydria in christi conuiuio impleta usq̄ ad summū; continens nimirū metretas nō binas tm; sz et ternas vt christi merearis benedictionē que aquas tuas conuertat in vinū letitie: trpfecta charitas foras mittat timorē. Nō dico: tale est. Aqua timor: est: qm ab estu refrigerat desiderior carnaliū. Jnitiū (inqt) sapiētie timor: dñi. Et habes. Aqua sapiennie salutaris potauit illū. Si timor sapiētia: trsapiētia aqua: timor: aqua est. Deniq timor: dñi (inquit) fons vite. Porro hydria mēs tua. Lapiētes (inquit) singule metretas binas vel ternas. Tres metrete/timores tres. Et impleuerūt eas (inqt) vsq̄ ad summū. Nō vnus timor: nō duo q̄: sz tori tres simul replēt vsq̄ ad summū. Omni trpe time deū: trex omni corde tuo: trimplesti hydriā tuā vsq̄ ad summū. Amat de integrū munus: affectu plenū: perfectū sacrificiū. Cura pinde nuptijs celestibus plenā inferre hydriā: vt de te q̄ dicatur: q: repleuit eā spiritus timoris dñi. Qui sic timet: nihil negligit. Ubi namq̄ negligētia intret in plenitudinē? Alioq̄n qd capere adhuc aliq̄d pōt: plenū nō est. Sadē sane rationem nō pōt simul et sic timere/trsaltū sapere. Nō est enim quo admittas superbiā: repletus timore dñi. Et sic de ceteris vitijs sentiendū: q: necesse est oīa plenitudine timoris excludi. Tūc demū si plene: si perfecte timueris: dabit charitas sapore aqs tuis ad dñi benedictionē. Sine charitate eīm timor: penam habet. Et quidē charitas vinum: quod letificat cor hominis. Perfecta aūt charitas foras mittit timorem: vr vbi aqua fuerat: vinum esse incipiat ad laudem et gloriam sponsi ecclesie Jesu christi domini nostri: qui est sup omnia deus benedictus in secula. Amen.

Qualiter homo per veram penitentiā potest euadere iudicium dei. Sermo. lv.

Cañ. ij. Jmilis est dilectus meus caprec hinnuloq̄ ceruor. Ex pcedenti verticulo pēder. Que eīm saliērem trpopera tē modo descripserat: cōsequēter cōparat caprec hinnuloq̄ ceruor. Apte quidē q̄ hoc genus animātiū/cursu velor er saltu agile fit. Porro sermo de spōso est: et sermo spōsus est. Et pphera dicit de deo: q: velociter curit sermo eius: sane cōgruens huicloco: vbi sponsus (qui sermo dei est) saliens transiliēsq̄ describitur: similis perinde factus caprec hinnuloq̄ ceruorū. Et hec ratio similitudinis. Adde tñ ne vlla similitudinis ipsius vel minima pporcionula vacet: q: caprea quidē nō modo cursus velocitate: sz tracumine visus eminet. Nō vtiq̄ propie illā respicit narrationis partē: qua spōsus nō solū saliēs: sz trāsiliēs apparere referk: quia nisi acuto et pspicaci inmitu nō posset oīno: pserim inter currendū discernere in quos salire/trquos trānsilire deberet. Alioq̄n poterat sufficere ad designandā festinātis velocitatē: de solo hinnulo cōparatio. Js q̄ppe rapidior ad se ferre nosck cursu. Nūc vero qm spōsus iste: et si ardēter amās/cursum ruere in dilecte videtur amplexus: nihilominus tū gressus vel potius saltus suos puidēs cōsideratione dirigere nouit: cautus vbi oportuerat figere pedem: oportuit pprofecto cum hinnulo etiam de caprea similitudine dari: quatenus et per illum saluantis de siderium: et per hanc eligentis expriimeretur iudicium.

Christus nēpe iustus trmisericors salvator: et iudex: et quia amat: vult oēs hoies saluos fieri: trad agnitionē veritatis venire: trq: iudicat: nouit q̄ sunt ei⁹: tripse scit quos elegit a pncipio. Igit duo hec bona spōsi: miam sz et iudiciū in his duobus animātibus cōmendata a spūscō nobis interim sentiam⁹: vt in testimoniū integritatis et pfectionis fidei nre: nos quoq ppheta imitātes miam et iudicium cantemus dño. Ego aūt nō dubito tralia de horum natura ab his quidem: qui taliū curiosi et gnari sunt: posse mōstrari: que spōso aptari vtiliter trcongruenter q̄ant: sed hec (vt arbitror:) sufficere possunt ad dandā rationem adducte similitudinis. Pulchre tamen spiritusanctus nō de ceruo: sed de hinnulo ceruorū similitudinem dedit: in quo trpatrū fecit mentionem e quibus christus fm carnē: et infantie meminit saluatoris. Ut hinnulus q̄ppe apparuit paruulus qui natus est nobis. Verū tu qui aduentū desideras saluatoris: time scrutinium iudicis: time oculos caprec: time illū qui per prophetam dicit. Et erit in die illa et ego scrutabor hierusalem in lucernis. Acutovisu est: nihil inscrutatum relinquet oculus eius. Scrutabitur res trcogitationes hominis cōstrebit illi. Quid turū in babylone ñ hierusalem manet scrutinium? Puto eīm hoc loco⁹ prophetā hierusalem nomine designasse illos qui in hoc seculo vitā ducunt religiosiorib⁹ moribus superne illius hierusalem conuersatione honesta trordinata p viribus imitātes: et non veluti bi q̄ de babylone sunt: vitā in prauatione vitioū/scelerūq̄ profusione vastātes. Deniq illoū peccata manifesta sunt precedētia ad iudiciū: et non egēt scrutinio: sed supplicio. Mea aūt (qui video: monachus trhierosolymita) peccata certe occulta sunt/nomine et habitu monachi adumbrata. Et idcirco necesse erit subtili ea inuestigari discussione: et quasi admotis lucernis de tenebris in lucem prodi. Possumus afferre aliq̄d et de psalmo ad confirmandum id q̄ dicik de scrutāda hierusalem. Ait nāq̄ sub persona dñi. Cū accepero rēpus ego iusticias iudicabo. Vias iustoū (nisi fallo:) tractus eor discussiurū se/trexaminaturum dicit. Verendum valde cū ad hoc vētum fuerit: ne sub tam subtili examine/multe nostre iusticie (vt putantur) peccata appareāt. Unum est tamen si nos metipos dijudicauerim⁹: nō vtiq̄ iudicabimur. Bonū iudiciū q̄ me illi districto diuinoq̄ iudicio subducit trabscondit. Prorsus horreo incidere in man⁹ dei viuētis. Volo vultui ire iudicat⁹ psentari: nō iudicandus. Spūalis homo oīa dijudicat: tripse a nemine iudicatur. Judicabo p̄ inde mala mea: iudicabo et bona. Mala meliora⁹ curabo corrigere actibus: diluere lachrymis: punire ieiunijs: ceteriscp sancte laboribus disciplinę. In bonis de me humiliter sentiā: et in ꝛa preceptū dñi/seruum me inutile reputabo: qui q̄ facere debui: tm feci. Dabo operam nec lolia pro gramis: nec paleas cum granis offerre. Scrutabor ego vias meas/et studia mea: quo is qui scrutaturus est hierusalem in lucernis: nihil inscrutatum in me/siue in discussum inueniat. Neq enim iudicaturus est bis in idipsum. Quis mihi det ita ad liquidum prosequi et perscqui vniuersa delicta mea: vt in nullo oporteat vereri oculos capree: in nullo ad lumē contingat erubescere lucernarum? Et nunc video: sed non video. Presto est oculus cui omnia patent: etsi non patet ipe. Erit quando cognoscam sicut et cognitus sum. At nunc quidem cognosco ex parte: non tamen ex parte cognitus: sed ex toto. Uereor: aspectū exploratoris illius/qui post parietem stat. Hoc eīm scriptura addit de illo quem pro acumine visus caprec assimilauit. Ēn ipse stat (inquit) post parietem respiciens per fenestras/prospiciens per cancellos. De quo suo loco videbimus. Hunc ergo vereor: oculum occultorum explorator em. Sponsa nihil verenr: quia nihil sibi conscia est. Quid deniq vereatur amica: columba: formosa? Nempe subinde habes. Ecce dilectus meus (inquit) loquitur mihi. Mihi non loquitur: et ideo formido aspectum: quoniam non habeo testimonium. Tu quid audis de reo sponsa? Quid tibi loquitur dilectus tuus? Surge (inquit) propera amica mea/columba mea/speciosa mea. Verū hoc quoq̄ alteri seruabo principio: nec brevitate arctabo ea que diligentiam desiderantia sunt: ne forte et de hoc reus inueniar: si quo minus vos imuenianimini in hac parte edificati ad intelligentiam et amorem sponsi ecclesie Jesu christi domini nostri: qui est super omnia deus benedictus in secula. Amen.

Quomodo peccata et vitia sunt tanq̄ parietes mediantes inter deum et peccatorem. Sermo. lvi.

Cañ. ij. Ja ipse stat post parietem: respiciens per fenestras: prospiciens per cancellos. Secm litterā quidem videtur dicere: q: is qui cū saltibus aduētare pspicie

Esa. ix. Sopho. j. Ps. viij. Cañ. ij. Sopho. j. Cañ. ij. Ibidem

Universidad de Deusto
Biblioteca

batuit' appropiasset se ad cōtubernii spōse: & stās post parietē curiosius introspicerem p fenestras & rimas: & vere cūde nō plumerer sese ingerere. Scōm spīm aūt appropiasse quidē nihil ominus intelligit: hz aliter. Jta sane quē admodū & celesti spōso agi oportuit: & spūsctō dici. Nil ḡppe quod vel autorem dedeceat vel narratores: verus et spūalis intellectus admittet. Ergo appropiauit parieti cū adhesit carni. Caro paries est: & appropiatio spōsi / vbi incarnatio. Porro cācellos & fenestras p quas respicere p̄bibet: sensus (vt opinor) carnis / & humanos dicit affectus: per quos experimentum cepit omniū humanarū necessitatū. Deniq; lāguores nros ipe tulit: & dolores nros ipe portauit. Humanis ergo affectionib⁹ sensibusq; corporeis / proximinibus vsus est: & fenestris: vt miserias hoim homo factus / experimento sciret & misericors fieret. Sciebat et ante: sed aliter. Sciebat deniq; virtutem obediēdi ipe dns virtutū: & tñ teste apostolo / didicit ex his q̄ passus est obedientia. Jn hūc modū & miam didicit: etsi mia dñi ab eterno. Docet hoc q̄ idē gentiū doctor: vbi eū asserit tentatū per similitudinē absq; pcō vt misericors fieret. Videes ne facti ē qđ erat: & qđ nouerat didicisse: & sibi apud nos queisserimas & fenestras: per quas calamitates nostras diligentius explorarer! Cor autem in nostro ruinoso et pleno rimarū pariete inuenit foramina: quor nostre infirmitatis et corruptionis in suo corpore sensit experimenta. Sic itaq; sponsus post parietem stans: et per fenestras et cancellos respiciens erat. Et bene stans: quia solus nouera in carne sterit: qui carnis peccatum non sensit. Possumus et hoc fideliter sapere: quia sterit per diuinitatis potentiā: qui per carnis infirmitatem occubuit: dicente ipso. Spīritus quidem promptus est: caro autez infirma. Ego aūt puto etiā illud huic sententie suffragari: qđ scūs dauid in hoc mysterio: vtpote pphetā dñi / & pphetās de dño locutus: & quidē moysen loquēs / hz dñm intuēs. Jpe em verus est moyses q̄ vere p aquam venit: & nō in aqua tm: sed in aqua & sanguine. Ait itaq; memoratus prophetā. Dixit vt disperderet eos (patrē siquidē loquebat) ni nō moyses electus eius stetisset in cōfractione in cōspectu eius: vt auerteret irā eius ne disperderet eos. Quonā mō queso moyses sterit in cōfractione! Quēadmodū (inquā) aut sterit si cōfractus est: aut si sterit quomodo cōfractus est! At ego tibi ostēdo si vis q̄ vere sterit in cōfractione. Ego aliū nouī neminē qui hoc potuerit nisi dñm meū Jesum: q̄ certe in morte vinebat: q̄ corpore fractum in cruce diuinitate stabat cū patre: in vno nobiscū supplicās: in altero cum patre propitiās. Et stabat post parietē: dū qđ iacebat in illo / manifestū erat in carne: & qđ stabat in ipso quasi post carnē latebat: sane vnus idemq; hō manifestus: & deus absconditus. Sed & vnicuiq; nostrū q̄ desideram⁹ aduentū ipius: puto illū nihilomin⁹ post parietē stare: dū corpus hoc nostrū / qđ certe peci est: absconderat interim nobis facie ei: & presentiam interludat. Deniq; q̄diu sumus in hoc corpore (inquit) peregrinamur a dño. Nō q: in corpore: sed q: in corpore hoc / quod vtiq; de peccato est: et sine peccato non est. Et vt scias quoniam obstant non corpora / sz peccata audi scripturam. Peccata nostra (inquit) separāt inter nos et deum. Et vtinam vnus mihi mī obster paries corporis: solumq; obicem patiar id quod est in carne peccatū: & non multe interstent macerie vitioū. Vereor em ne etiā pter illud qđ in natura est: q̄ plurima de ppria iniq̄tate adiecerim: quoū a me interiecta nimiū elongauerim sponsum: ita vt si verū dicere velim: post parietes magis mihi illū stare fatear: nō post parietē. Sed dico hoc planius. Sponsus qđē equaliter atq; indifferēter pstoybich est: diuine vtiq; p lentia maiestatis / & magnitudine virtutis sue. Gratie aūt ex hibitione seu inhibitiōe quibusdā longe: quibusdā prope esse dicitur / angelorum dūtaxat et hominū. id est rationalium creaturarum. Deniq; longe a peccatoribus salus. Et sanctus dauid nihilominus dicit. Ut quid domine recessisti longe! Ceterum a sanctis pia dispensatione ad tempus et non ex toto: sed iuxta aliq̄d aliqñ longe se facit. Peccatoribus aūt de quibus dicit: superbia eorū q̄ te oderūt: ascendit semper. Et item. Jnquinate sunt vie illorum in omni tempore: semper valdeq; longe est / atq; in ira hoc: et nō in misericordia. Mouebam oratad deum sanctus / & ait: ne declines in ira a seruo tuo: sciens quia et in misericordia ponue rit declinare. Propope est ergo dominus scīs et electis suis etiam cum longe esse videntur: et non equaliter omnibus: sed alijs plus: alijs minus pro meritorum diuersitate. Nā et si propest dominus omnibus innocentibus cum impe rante: et iuxta est his qui tribulato sunt corde: non tamen omnibus forsan: ita vt dicere possint / quia ipe stat post parietē. Sponse vero q̄ prope est: que vno tantū pariete diuidūtur. Propterea cupit dissolui: & rupto medio pariete / cum illo esse quem post parietem esse confidit. Ego autē: quoniā peccator sum: dissolui nō cupio: sed formido: scies quia mores peccatorū pessima. Quomodo nō pessima mores: vbi non subuenit vita: Jformido exire: & in ipso contremisco portus ingressu: dum non cōfido prope assistere qui excipiat exeuntē. Quid ergo? Securene ex eo si nō dominus custodiat egressum meum! Deus ergo iudicio demonum intercipiētium me: nō assistente qui redimat: neq; q̄ saluū faciat. Nil tale verendū erat anime pauli: cui ab aspectu et amplexu dilecti / vnus tātummodo paries obsistebat: videlicet lex peccati quam inueniebat in membris suis. Jpa est carnis concupiscentia: qua carere omnino non potuit donec in carne fuit. Hoc sane vno interiecto pariete: nō longe peregrinabatur a dño. Unde et optabat clamans. Quis me liberabit de corpore mortis huius: sciens se mortis compendio continuo ad vitam peruenturum. Hac ergo paulus se fatebatur vna lege teneri / scilicet concupiscētia quam carni sue immobiliter insitaz tolerabat inuitus. De cetero nihil (inquit) mihi conscius sum. Verum quis similis paulo: qui non videlicet huic interdum consentiat concupiscentie ad obediendum peccato! Nouerit proinde is qui peccato cōsenserit: et alterum sibi se opposuisse parietem: ipsum vtiq; pauum illicitumq; consensum: nec potest gloriari qui huiusmodi est: quia ster sibi post paries sponsus: quando iam parietes interfint: non paries. Multo minus si consensus venerit ad effectum: cum tertius quoq; iam paries sponsi arceat impediatq; accessum: actus videlicet ipse peccati. Quid si et consuetudo fortepeccatum in vsum: aut vsus etiam in contemptum perduxerit! Sicut scriptum est: Jmpius cum venerit in profundum malorum: contemnit. Nōne si ita exieris: millies amplius te a rugientibus preparatis ad escam / poteris deuocari? Qđ peruenire ad sponsum: non vno siquidem iam: sed tanta a te parietum numerositate interclusum! Primus concupiscentia: secundus consensus: tertius actus: quartus consuetudo: quintus contemptus. Cura ergo concupiscētie prioui totis resistere viribus: vt non pertrahar in consensum: & omnis deinceps malignitatis fabrica euanescit: nec est vltra quod sponsum prohibeat appropinquare tibi / preter solum parietem coporis: quatenus gloriari possis et tu dicens de illo: quia en ipse stat post parietem nostrum. Sed et hoc tibi tota vigilantia prouidendum: vt apertas semper inueniat fenestras: et cancellos quosdā confessionū marū: per quos te intus benigne respiciat: quoniaz respectus eius profectus tuus. Aiunt cancellos angustiores esse fenestras: quales vtiq; hi q̄ libros describunt: aperte sibi solent ad recipiendū lumen paginis. Unde & puteos cācellarios eos appellari: q̄ chartis conscribendis ex officio depurtantur. Cuz ergo sint duo genera compūctionis: vnū in merore p nīs excessibus: alterū in exultatione pro diuinis muneribus: quoties sane ea que sine angustia cordis minime fit: peccatorum seu meorū: facio cōfessionē: video: mihi cācellum: id est angustiore aperire fenestrā. Nec dubium quin liberter per istam respiciat is qui stat post parietem pius exploraro: quia cor contritum et humiliatum deus nō despiciet. Deniq; horatur ad hoc ipm. Dic tu (in

quiens) iniquitates tuas vt iustificēris. Qđ si interdū corde dilatato in charitate p cōsideratione diuine dignationis ac miserationis / liber animus lapare in vocem laudis et gratiarū actionē: puto me nō ita angustū: sed amplissimam stāri post parietē spōso aperire fenestrā: per quā (ni fallor) ēato libēius respicit: quāto amplius sacrificiū laudis honorificat eū. Ad manū est de scripturis vtrāq; hanc appropiare confessionē: sed scientibus ista loquor: ter nō estis superfluis onerādi q̄ vix necessarijs indagādis sufficitis: nam ḡppe sunt sacramēta epythalamij huius: & laudū pconia: q̄ in eo decantant ecclesie & spōso eius ihu xpo dño nro: qui est super omnia deus benedictus in secula. Amen.

De visitationib⁹ dñi / q̄ fiūt aie sibi recte vaēti. Et q̄d p martham lazarū & mariā significent. Sermo. lvii.

Cant. ij. Ecce iste venit saliens in montibus: transiliens colles. Similis est dilectus meus lo

quit mihi. Videre p̄cessus gratie: & dignationis diuine animaduertite gradus. Attendite sponse deuotionē atq; solertiā: q̄ vigili vtiq; oculo spōsi obseruat aduentū: & deinceps ipius oīa intuetur. Venit ille accelerat: appropiat: adest / respicit: alloquitur: & nihil horū momento spōse industriā effugit antica / patve noticiā. Venit in angelis: accelerat in patriarchis: appropiat in pphetis: adest in carne: respicit in miraculis: alloquit in apostolis. Vel sic. Venit affectu et studio miserendi: accelerat subueniendi zelo: appropiat humiliando semetipsum: adest presentibus: prospicit in futuros: loquitur docens & suadens de regno dei. Sic ergo est aduentus sponsi. Benedictiones et diuitie saluris cum eo: & vniuersa que de ipso sunt: affluunt delitijs: redundantia certe iocunditis ac salutaribus sacramentis. Porro q̄ amat vigilat et obseruat: & beata quā dño inuenerit vigilantes. Nō mīssibit illā: nec preterebit ab ea: sed stabit et loquetur ei: loquetur q̄ amatoria: siquidem vt dilectus. Sic quippe habea. En dilectus meus loquitur mihi. Bene dilectus q̄ venit amatoria locuturus: non autem increpatoria: neq; enim de illis est: qui a dño merito arguunt: q̄ faciem celi dijudicare nossent: tempus vero aduentus eius minime cognouissent. Hec nāq; tā solers & prudēs ac benevigilās: et veniente alonge pspexit: & saliente p festinatione aduertit: & trāsilientē supbos vt humili sibi per humilitatē ppin quaret: vigilantissime obseruauit: & demū cū ita staret: & occultaret se post parietē mihilominus presentē agnouit: sed et respicientē p fenestras cācellos q̄ pensit: & nūc p remuneratione tāte deuotionis et religiose solicitudinis loquētē audit. Sane em si respexisset et minime locutus fuisset: suspectus potest esse ille respectus: ne forte magis indignationis foret: q̄ dilectionis. Deniq; respexit petrū: et non fecit ei verbū. Et ideo fortassis fleuit ille q̄ respiciens fecerit. Hec autem: quoniaz post aspectum meruit & affatū: nō modo non fleuit: & gloriatur pe leticia clamās. En dilectus meus loquitur mihi. Vides intuitum dominī: eum in se semper maneat idem: nō tamē eiusdē semper efficacie esse: sed confouendi meritis singulorum quos respicit: & alijs quidē incutere metū: alijs vero magis consolationem et securitatem afferre! Deniq; respicit terram et facit eam tremere: cui e regione respexerit mariam & infuderit gratiam. Respexit (air) humilitatem ancille sue: ecce em ex hoc beatā me dicēt oēs generationes. Nō sunt hec verba plorātis aut trepidātis: sed gaudētis. Respexit similiter hoc loco sponsam: & nec tremuit illa: nec flenit instar petri: q: nō sapiebat terrā sicut ille. Dedit vero leticiam in corde eius: affatu testificans quo eā respexerit affectu. Deniq; verba que loquit: audi q̄ non indignantis sint: sed amantis. Sequitur. Surge propera amica mea: colūba mea: formosa mea: et veni. Felix conscientia que de se ista meret audire. Quis putas in nobis est adeo vigilās & observās ipa visitationis sue: spōsum q̄ aduentante ita per singula eius momēta diligēter exploras: vt cum venerit & pulsauerit confestim aperiat ei! Non enim sic ista de ecclesia refe

runtur: vt non singuli nos: qui simul ecclesia sumus: participare his eius benedictionibus debeamus. Etenim in hoc generaliter omnes atq; indifferenter vocati sumus: vt benedictionem hereditare possidemus. Unde et audebat dicere ad dñm quidam. Hereditate acquisiui testimonia tua in eternum: quia exultatio cordis mei sunt. Illa puto hereditate qua se esse p̄fumebat filium patris sui qui est in celis. Porro si filii et heredes: heredes dei: coheredes aūt christi. Magnam vero rem gloriatur se acquisiuisse hereditate ista testimonia dñi. Utinam ego de me vel vnū meruerim tenere testimonium dñi: quia is non in vno: sed in multis exultat testimonijs. Deniq; ait iterum. In via testimoniorum tuorum delectatus sum: sicut in omnibus diuitijs. Et renera quid diuitie saluris: quid delitie cordis: quid anime vera et cauta securitas: nisi domini attestationes! Non em (inquit) qui seipsum commendat ille probatus est: sed quē deus commendat. Ut quid nos hactenus adhuc fraudamur cōmendationibus seu attestationibus his diuinis: & paterna hereditate puamur! Quas minime et nos volūtarie gemerit verbo veritatis: sic in nullo nos meminimus ab illo taliter cōmendatos: nec vlla de nobis assecutos testimonia eius. Ubi est quod apostolus dicit: quia ipse spīritus dei testimonium perhibet spiritui nostro q̄ filij dei sumus! Quomodo filij si expertes hereditatis! Arguit nos pro certo negligentie et incurie ipsa inopia nostra. Tam si quis nostrum integre et perfecte iuxta verbum sapientis: corpus suum tradat ad vigilandum diluculo ad dominū qui fecit illum: et in conspectu altissimi deprecetur: simulq; votis omnibus studeat fīn Esaiam pphetam / parare vias domini / rectas facere semitas dei sui: cui cum prophera sit dicere: Deuli mei semper ad dominum: et quia prouidebam dñm in cōspectu meo semper: nonne hic accipiet benedictionem a dño: et misericordiam a deo saluatore suo! Visitabitur profecto frequēter: nec vnq̄ ignorabit ipa visitationis sue: quantūliber is qui in spū visitat clādestinus veniat & furtiuus: vtpote verecundus amator. Adhuc ergo longe agentē bene vigilās aia sobria mēte p spicier: & deinceps vniuersa cōperiet: que in dilecti aduentu spōsam tā solerter q̄ signāter aduertisse monstrauim⁹: quia ipse ait. Qui mane vigilauerint ad me: inuenient me. Nō et desiderii festinantis agnoscet: & qñ propest: et qñ procul erit: cōtinuo sentiet: sed & respicientis se oculū quasi solis radiū p fenestras / & rimas parietis subeūtem beato oculo cernet: et demum audiet voces exultationis & amoris: appellata amica / colūba / formosa. Quis sapiēs et intelliget hec: ita vt ea etiā digne admiucē distinguere / & discernere singula queat: ac diffinire ad intelligentiā aliorū. Sicut meillud sperā: ego ea mallē ab experto audire / & qui ad suetus sit & exercitatus in talib⁹. Ar qñ quisq; q̄ hmōi est: verecūde magis silentio absconder eligit qđ silētio percipit: & seruare secretū suū fidi: id sibi rūn⁹ arbitrat: dico ego cui ex officio loqui est: nec tacere licet / quicqđ illud est: qđ de hmōi vel ppio vel alieno teneo experimēto: & qđ facile experiri plures queūt: sane altiora relinquēs apprehendere illa valētibus. Si igit admoninus fuero vel fouis ab hoc: vel intus a spū de tuēda iustitia & seruāda equitate: iusmodi salutaris suasio erit mihi / p fecto pnuncia immineris aduentus spōsi: & pparatio quēdā ad digne suscipiendū supernū visitatorē: ppheta hec mihi indicante dicendo: quia iustitia ante eum ambulabit. Et item loquit deo sic. Justicia & iudicium (inquit) preparatio sedis tue. Nihilominus vero spes eadem arridebit: si serno insonuerit de humilitate vel patientia: seu etiam de fraterna charitate / & obedientia deferenda prelatis: maxime autem de sectanda sanctimonia / et pace / & cordis puritate querēda: quoniam quidem scriptura ait. Domū dñi decet sanctitudo: et factus est in pace locus eius: et mundi corde deū videbūt. Quicquid itaq; hīc siue de his: siue de alijs quibuslibet virtutibus suggestum animo fuerit: significatio vt dixerit mihi visitationez dñi virtutū imminere anime mee,

Universidad de Deusto
Biblioteca

D ¶ Sed et si corripuerit me iustus in mia et increpauerit me: idipm̃ sentiã/scies q̃ emulatio iusti ⁊ beniuolẽtia iter faciũt ei qui ascẽdit sup occasum. Bon⁹ occasus cũ ad correptionẽ iusti stat homo: ⁊ corruit vitiũ: ⁊ dñs ascẽdit sup illud/cõculcãs hoc pedib⁹ ⁊ cõterens ne resurgat. Nõ ergo cõtrẽnenda increpatio iusti: q̃ ruina peri/cor/dissanitas est: necnõ ⁊ dei via ad aiam. Sed nec vllus omnino sermo qui edificet ad pietatem: ad virtutes: ad mores optimos/negligenter est audiendus: quoniam ⁊ illic iter quo ostenditur salutare dei. ¶ Si sermo gratus venit ⁊ placidus: quatenus pulso fastidio/cuius desiderio audiatur: iam non modo venire sponsus: sed ⁊ accelerare: id est cũ desiderio venire credendus est. Illius namq; desideriũ/tuũ creat: et ꝙ tu ei⁹ ꝓperas sermonẽ admittere: inde est ꝙ ipse festinat intrare. Nõ em̃ nos cũ: sed ipe (inq̃t) ꝓpio: dilexit nos. Jã et si etiã ignitũ eloquiũ sentis: tamẽ ex eo conscientiã vi in recordatione petĩ: recordare tũc de quo scriptura dicit: q: ignis ante ipm̃ precedet. ⁊ ipsum ꝓpe esse non dubites.

Job. iiij

pſ. xcvj.

J ¶ Benigꝝ iusta est dñs his q̃ tribulato sunt corde. Si vero nõ solũ cõpungeris in sermone illo: ſ ⁊ cõuerteris tot⁹ ad dñm: iurãs ⁊ statuẽs custodire iudicia iusticie ei⁹: etiam adesse ipsum iã noueris: ꝓsertim si re in desce re sensus amore eius. Ereñ vtrũq; de illo legis: et ignez videlicet ante ipsum precedere: et ipm̃ nihilominus ignem esse. Moyses siquidẽ de illo dicit: q: deus ignis cõsumens est. Differunt aũt ꝙ ipe q̃ ꝓmittitur ignis ardorẽ habet: sed nõ annorẽ: coquẽs sed nõ excoquẽs: mouẽs nec ꝓmouẽs. Tantũ ad excirandũ ꝓmittitur ⁊ preparãdũ: simulq; ad commonẽdũ q̃d ex te sis: quo dulcius sapiat postmodũ q̃ ex deo moreris. At vero ignis qui deus est cõsumit quidẽ: sed nõ affligit: ardet suauiter: desolat feliciter. Est em̃ vere carbo desolatorius: sed q̃ sic in vitia exerceat vim ignis vt in aia vicẽ exhibeat vnctionis. Ergo in virtute qua immutaris: et in amore quo inflãmaris: dñm plenẽ intelligeã dexterã dñi facit virtutẽ. Nõ aũt sit hec mutatio dextere excelsi: nisi in seruore spũs/⁊ in charitate non ficta: ita vt dicat qui hmõi est. Cõculcauit cor meũ intra me: ⁊ in meditatione mea exardescet ignis. Postro hoc igne cõsumpta oi labe peccatri/⁊ rubigine vitioꝝ: si iã emũdata ac serenata cõscientia/sequat subita quedã atq; insolita latitudo mẽtis: ⁊ infusio luminis illuminãtis intellectũ: vt ad sciẽtiã scripturaꝝ: vel ad mysterioꝝ notitiã: quoꝝ alterũ ꝓter nos oblectãdos: alterũ ꝓter edificãdos ꝓmos/reos: dari: oculus respiciẽtis ꝑculdubio est iste educẽs quasi lumẽ iusticiã tuã: et iudiciũ tuũ tanq̃ meridiẽ: iuxta illud ꝓphete ysaie. Quiescite (inq̃t) tanq̃ sol luxerit tua ⁊c. ¶ Sed sane nõ ꝑ ostia aperta sed ꝑ angusta foramina/is tãte claritatis radius se infundet: ita vt adhuc dũtaxat hoc ruinoso pariete corporis. Erras si aliter speras: ad quantãcũq; cordis profectus puritatem: cum ille precipuus contemplator: dicat. Videmus nunc per speculum et in enigmate: tunc autem facie ad faciem. Posit hunc tante dignationis ac miserationis respectũ: sequit vox blande ⁊ leniter diuinam infinuans voluntatẽ: q̃ non est aliud q̃ ipse amor: qui ociosus esse non põt: de his q̃ dei sunt: solicitãs ⁊ suadẽs. Denigꝝ audit spõsa vt surgat ⁊ ꝓperet: haud dubiũ q̃n ad aiaz lucra. Hoc siquidẽ vera ⁊ casta contẽplatio habet: vt mentem quã diuino igne vehemẽter succẽderit: tanto interdũ repleat zelo ⁊ desiderio acq̃rendi deo qui eã similiter diligant: vt odiũ contemplationis ꝓ studio predicationis libentissime intermittat: et rursum potita voris aliquatenus in hac parte tã to ardentius redeat in idipsum: quãto se fructuosius interm̃isse meminerit: ⁊ item sumpto cõtemplationis gustu: valentius ad conquirenda lucra solita alacritate recurrat.

pſ. cxvij
pſ. lxxvj
pſ. xxxj
viij.

Cant. ij

Luce. x.

pſ. xcvj.

Cañ. ij.

Ordinatio est contemplatio ꝑfecta assequat

Z ¶ Ceterũ iter has vicissitudines plerũq; mẽs fluctuat: me mẽs ⁊ vehemẽter erestuãs: ne forte alteri horũ dũ suis affectionibus hinc inde distrahit: plus iusto inhereat: et sic in vtroliber vel ad modũ a diuina deuiet voluntate. Et fortasse aliquid serius Job patiebat cum diceret. Si dormiero: dico quãdo cõsurgam: et rursum expectabo vesperam.

Job. vij

hoc est: et quietus neglecti operis: et occupatus perturbate nihilominus quietis me arguo. Videt virum sanctum inter fructus operis/et somnũ contemplationis grauiter estuare: et in bonis licet semper versantem: semper tamen quasi de malis penitentiã agere: ⁊ dei cũ gemitu momentis singulis inquirere volũtatem. Unicũ quippe in huius modi remediũ seu refugiũ oratio est: ⁊ frequens gemit⁹ ad deum: vt quid/quãdo/⁊ quaten⁹ nos facere velit: assidue nobis demonstrare dignet. ¶ Habes vt ego opinior tria hec. i. predicationem/orationẽ/contemplationẽ: in tribus commendata ⁊ designata vocabulis. Etenim merito amica dicit: que sponsi lucra studiose ac fideliter predicando/cõsulendo/ministrãdo cõquirit. Merito columba: q̃ nihil ominus ꝓ suis delictis in oratione gemens: ⁊ supplicãs/diuinã sibi non cessat conciliare misericordiam. Merito quoq; formosa: q̃ celesti desiderio fulgẽs: supne cõtemplationis decore: se induit: horũ dũtaxat quibus commodet opportune id potest. Sed ⁊ illud vide si valeat coaptari huic triplici vni⁹ aie bono: de trib⁹ videlicet ꝓmis illis in domo vna cõmanẽtib⁹: amicis vtiq; saluatoꝝ ⁊ admodũ familiarib⁹ ei: martha loquor: ministrate: ⁊ maria vacante: et lazarũ quasi gementẽ sub lapide ⁊ resurrectionis gratiã flagitante. Hec dicta sunt ꝑ eo ꝙ sponsa describitur adeo solers et peruigil in obseruando semitas sponsi: vt minime ei latere possit quando/⁊ in quãta festinatione ad se veniat: sed et quãdo lõge: ⁊ quando ꝓpe: et quando plene sit: nulla subitatione preoccupari valeat vt ignoret: ⁊ quia perinde meruerit non solũ respici misericorditer: sed et dignanter lerificari amoris vocibus ⁊ gaudere gaudio ꝓpter vocẽ sponsi. ¶ Nos quoq; ad hec q̃uis audacter accedimus/ꝙ queuis etiã de nobis anima si similiter vigiler: similiter ⁊ saluabitur vt amica: consolabitur vt colũba: amplexabit vt formosa. Perfectus omnis reputabitur: in cuius anima tria hec congrueter atq; opportune cõcurrere videbunt: vt ex gemere pro se: ⁊ exultare in deo noverit: simul ⁊ primo: tum vtilitatibus potens sit subuenire: placens deo/cautus sibi/vtilis suis. Sed ad hec qs idoneus? Utinã ipsa in vniuersis nobis: et si nõ tota in singulis: saltem singula in diuersis: sicut hodie haberi videtur: longis reseruentur temporibus. Habemus siquidem martham tanq̃ saluatoris amicã in his q̃ exteriora fideliter administrat. Habemus ⁊ lazarũ tanq̃ colũbã gementẽ nouicios vtiq; q̃ nup̃ ꝑ tis mortui/ꝑ recentib⁹ adhuc plagis laborãt in gemitu suo sub timore iudicij: ⁊ sicut vulnerati dormientes in sepulcro quoꝝ nemo est memor: amplius: sic se nõ putãt reputari donec ad xpi iussionẽ/sublato põdere timoris/⁊ tanq̃ ꝑ tenebris lapidis mole/respirare in spẽ venie possint. Habem⁹ q̃ mariã contẽplantẽ in illis qui ꝓcessilogionis tẽporis cooperãte gra/dei in aliq̃d melius ⁊ lenius ꝓficere potuerũt: quãdo iam de indulgentia presumentes non tam versare intra se/solliciti sunt tristem imaginẽ peccatoꝝ: q̃ cerne in lege dei meditari die ac nocte insatiabiliter delectant: interdũ etiã reuelata facie/gloriã spõsi cũ ineffabili gaudio speculãtes: in eandẽ imaginẽ transformant̃ de claritate in claritatẽ tanq̃ a dñi spũ. Jã ad q̃d spõsam surgere ⁊ ꝓperare hortet: is q̃ paulo ante defensare visus est cã ne dormiẽs suscitaret: alio se mone videbimus. Adsit ipe vt ⁊ huius nobis sacramẽti rationẽ aperire dignet̃ spõsus ecclesie iesus xp̃s dñs noster: qui est sup omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ Qualiter sponsus hortat̃ sponsam: id est viros ꝓfectos ad regimen imperfectoꝝ: et de putatione vitioꝝ in eis facienda vt virtutes succrescant. Sermo. lviij.

Cant. ij

Surge propera amica mea: columba mea: formosa mea et veni. Quis hoc dicit? Ablq̃ dubio spõsus. Et nõne ipse est q̃ paulo ante suscitari dilectã tãtoper ephibebat? Quo pacto ergo nunc nõ solũ vt surgat: sed vt et acceleret iubet? Venit in mentẽ simile q̃d ex euangelio,

matth. xxvj. Ibidem

Cañ. ij.

Ibidem

Ibidem

B

Ibidem

Job iiij.

¶ La quippe nocte qua dñs tradebat: cũ famigatos ꝓductorib⁹ vigilijs discipulos q̃ secũ erãt: dormire demũ ac requiescere ꝓcipisse: in ipa hora surgere cogit: surgite eam⁹ (inquit) ecce appropinquat q̃ me trader. Nũc ꝙ similiter vno pene momento ⁊ ꝓhibet suscitari spõsam ⁊ suscitat: surge (inquiẽs) ⁊ veni. Quid sibi itaq; vult tã subita hec mutatio volũtatis siue cõsilij? Puramus ne leuitate vsum sponsum: ⁊ aliq̃d voluisse ꝑus q̃ mox noluerit? Minime. Sed agnoscite eas quas vobis sup: a (si meministis) cõmendaui ⁊ nõ semel: vicissitudines vtiq; scrẽ quieris/ac necessarie actionis: ⁊ q: nõ sit in hac vita copia contẽplãdi: nec diuturnitas oci: vbi officij et operis cogẽtio: viget instãtioq; vtilitas. Mox: igit suo spõsus vbi dilectã paululũ sinu ꝓpio quieuisse ꝑsentit: ad ea demo q̃ vtilio: a visa sunt: trahere nõ cunctat. Nõ tñ quasi inuitã: nec cm̃ quo d fieri venit: faceret vllatenus ipse. Sed trahi sane a sponso spõse: est ab ipso accipere desideriũ quo trahat: desiderium bonoꝝ operũ: desideriũ fructificandi sponso: quippe cui vnere sponsus est ⁊ mori: lucrũ. Et est desideriũ vehemens: ꝙ eam non tm̃ surgere: sed ⁊ surgere festinanter solicitat. Sic quippe habes. Surge/propera ⁊ veni. Nec parũ confortat ꝙ audit venit: ⁊ nõ vade: ꝑ hoc se intelligens nõ tam mitti q̃ duci: ⁊ secũ pariter sponsum esse venturuz. Quid enim difficile sibi illo comite reputet? Pone me (inquit) iuxta te: ⁊ cuiusuis manus pugnet cõtra me. Jtẽ. Si ambulauero in medio vmbre mortis: nõ timebo mala: qm̃ tu mecũ es. Nõ vtiq; suscitat ꝑ ter q̃ velit: qñ fit ꝑus vt velit: qõ nõ est aliud misi scti q̃tus immissa auiditas. ¶ Hortatur etiã ad opus iniunctũ: ⁊ de repotis opportunitate reddit alacrioꝝ. Tẽpus faciendi (inq̃t) o spõsa: q: hyems transiit q̃n operari nemo poterat. Imber ꝙ qui inundatione facta/operiebat terrã: culturas impediebat: ⁊ vel sata necabat: vel seri vetabat. Jã (inquã) imber excurrit: abiit ⁊ recessit. Flores apparuerũt in terra nr̃a: vernale ꝓtecto temperie adesse significantes: operãdi cõmoditatẽ: frugũ vicinitatẽ ac fructuũ. Deinde subdit: vbi ⁊ q̃d primũ operari oporteat. Tẽpus (inquiẽs) putationis aduenit. Ad vineas ergo ex colẽdas ducit. Que vt possint vberioꝝ fructib⁹ respõdere colonis: ante oĩa necesse est sarmenta sterilia ꝓsici: succidi noxia: putari supflua. Hec iuxta litterã. ¶ Nunc iã videamus q̃d istiusmodi quasi historico scemate/spũaliter nobis innuat intelligẽdũ. Et vineas quidẽ aias esse/vel ecclesias: simulq; huius rei rationẽ quenã sit: dixi vobis iã ⁊ audistis: nec opus habetis iteraro audire. Ad has itaq; resendas/corrigẽdas/instruẽdas/saluãdas/aia ꝓfectio: inuitat: q̃ tñ id ministerij sortita sit: nõ sua ambitione: sed vocata a deo tanq̃ aaron. Postro inuitatio ipa q̃d est nisi intima q̃dã stimulatio charitatis: pie nos solicitãtis emulari fraternã salutẽ: emulari decorẽ domus dñi: incremẽta lucroꝝ eius: incremẽta frugũ iusticie ei⁹: laudẽ ⁊ gloriã nominis eius. Jstiusmodi itaq; circa deũ religiosis affectib⁹ quotiẽs is q̃ aias regere: aut studio ꝑdicationis ex officio inrẽdere habet: horum suum interiorẽ sensit mouer: i: totiẽs ꝓ certo spõsum adesse intelligat: totiẽs se ab illo ad vineas inuitari. Ad q̃d: nisi vt euellat: ⁊ destruat: ⁊ edificet: et plãet? Uerũ qñ operi huic sicut ⁊ omni rei sub celo nõ oĩ tẽpus suppetit ⁊ aptũ est: addit is q̃ inuitat tẽpus putationis aduenisse. Adesse hoc nouerat qui dicebat. Ecce nunc tempus acceptabile: ecce nunc dies salutis: neminẽ dantes vllã offensionem: vt non vituperetur ministeriũ nostrũ. Uitiosa sine dubio atq; supflua: ⁊ omne denigꝝ qõ offendiculũ dare et impedire fructum salutis possit: putare iã et resecare monebat: sciens q: tempus putatiõis aduenerit. Jdeo ⁊ aiebat fideli cuidã cultori vinearum: argue/increpa/obsecra: in primo et secundo horũ putationẽ vt ex tirpationẽ: in vltimo plantationẽ indices. Et hec quidem sponsus per os pauli de tempore operãdi. Sed audi quid per prophetam os de temporũ consideratione/sub alio quidem rerum scemate et nomine cũ noua sponsa sit locutus. Nõne vos dicitis (inquit) q: quattuor mẽses sunt: et messis venit? Ecce dico vobis. Leuate oculos vestros et videte regiones: q: albe sunt iã ad messem. Jtem. Messis quidem multa/operarij pauci: rogate dñm messis vt mittat operarios in messem suã. Sicut igitur ibi metendi animarũ segetes/tẽpus adesse mõstrabat: ita ⁊ hic vineas equitantes intelligibiles. i. animas vel ecclesias tempus putãdi aduenisse denũciat: id est: ut inter vtrasq; res volens vocabulo; diuersitate distinguit: vt messes plebes/vineas congregationes sanctoꝝ cohabitãtium intelligamus. ¶ Porro hyemale tẽpus q̃ preterisse significat: illud mihi designare videtur: cum dñs iesus iã non in palã ambularet apud iudeos: eo ꝙ cõspirassent aduersus eum volentes eum interficere. Unde ⁊ dicebat ad quosdã. Tempus meum nondũ aduenit: tempus aũt vestrũ semper est paratũ. Et rursum. Ascendite vos ad diem festũ hũc: ego non ascendaz. Ascendit tamẽ postea et ipse: nõ palã: sed quasi in occulto. Extunc ergo et deinceps vsq; ad aduentuz spiritussancti/quo recaluerũt corda tẽptãtis fideliũ corda tanq̃ igne quo dam mimus ad hoc ipsum missi in terrã: hyems fuit. Tu ne negaueris hyemem tunc fuisse: cui perrus sederet ad prunas non minus gelido corde ꝙ corpore: Denigꝝ erat frigus inquit. Magnũ reuera frigus cor: negãtis cõstrinxerat. Nec mirũ tamen: cui ignis ab eo ablatus esset. Nam paulo ante nõ paruo feruebat zelo/quippe adhuc igni ꝓximus: qui exaginato gladio (ne ignem perderet) serui auriculã amputauit. Sed nõ erat tempus putatiõis: ⁊ ideo audit. Cõuerte gladiũ tuũ in locũ suum. Erat enim hora ⁊ potestas tenebrarũ: et quisquis tunc discipulorũ leuaret gladiũ vel ferri vel verbi: aut ferro truncandus erat: ⁊ neminẽ lucraretur: nec quippiã fructus afferret: aut certe timoris gladio ad negãdum cogendus: ⁊ fic magis ipse periret: iuxta verbum dñi qõ subiunxit mox ita dicens. Omnis qui acceperit gladiũ: gladio peribit. Quis nempe cereoruz ante pauendã mortis imaginem impauidus staret: trepidante ⁊ cedente principe ipso: et qui voce cõfortatoria sui imperatoris fuerat ꝓmunitus ⁊ ꝓmonitus alios confortare? ¶ Ceterũ nec is: nec illi sibi adhuc induerant virtutem ex alto: ⁊ ob hoc tutum non erat eis exire in vineas: et exercere lingue farculum: ⁊ gladio spiritus putare vites: purgare palmites vt fructum plus afferrent. Denigꝝ ipse dñs tacebat in passione: ⁊ in multis interrogatus nõ respõdebat: factus (iuxta prophetã) sicut homo nõ audiens: ⁊ nõ habens in ore suo redargutiones. Dicebat aũt. Si vobis dixero: nõ credetis mihi: si aũt et interrogauero/nõ respondebitis mihi: sciens tẽpus putationis nondum aduenisse: nec responsurã ꝓ: ꝓsus vineaz suã impensis laboribus. i. nec fidei nec boni operis fructũ aliquem relaturam. Quare? Quia hyems erat in cordibus perfidoꝝ: ⁊ hyemales q̃dã malicie imbres occupauerant terrã: iacta semina verbi suffocare q̃ fouere parati: res: sed ⁊ cultui vinearũ omnem nihilomin⁹ impendẽdã operã frustraturi. ¶ Quos vos me nunc putatis dicere imbres? Jstos ne quos videmus currẽtes per aera nubes turbulento spiritu spargere super terrã? Non est ita. Sed quos de terra in aerẽ sursum ferunt homines turbulenti spiritus/ponentes in celũ os suum: et lingua eoꝝ trãsiens in terrã: tanq̃ pluuia amarissima terram ipsam palustrem ac sterilem facit: ⁊ tã plantis q̃ satis inutilem. Nõ quidẽ his visibilibus atq; corporeis ad nostros vtiq; corporeos vsus datis: de quibus nulla plane sicut nec de bobus cura est deo. Sed quibus? Ꝓfecto que seuit ⁊ plãtauit dei manus et non hominis: que et vel germinare/vel radicari in fide et charitate poterant: et fructus parturire salutis: si bonis et tempestiuis imbribus rigarentur. Animę denigꝝ sunt ꝓ quibus xp̃s mortuus est. Ue nubibus plumbeis istiusmodi imbres sup eas q̃ lurũ faciant: fructũ non afferant. Nã sicut sunt et bone et male arbores: seremes quecq; fructus ꝓ sui dissimilitudine differẽtes; bone videlicet bonos: ⁊ male malos: ita ⁊ arbitror: nubes ⁊ bonas q̃ bonos: ⁊ malas que malos pluãt imbres. Et vide ne forte inmuerer nobis hanc nubium im-

Universidad de Deusto
Biblioteca

Esa. v. bitūq; differentiā q̄ dicebat. Mādabo nubib⁹ meis ne pluant sup eā. haud dubiū q̄n sup vineā imbrē. Cur putas ad
Job. xix. hoc fuisse signāter meis: nisi q: sunt & male nubes q̄ non sunt? Tolle/tolle (inquiūt) crucifige eū. O nubes violētas
et turbidas. O imbrē p̄cellosum: o tonitrū imāt̄atis: quid tergere magis q̄ fecundare idoneū. Nec min⁹ malus minus
Lu. xxiij ve amarus: minoꝛi licet impetu p̄tonuēs imber ille q̄ subsecutus est. Alios saluos fecit: seipm nō pōt saluum facere?
ℱ Christ⁹ rex isr̄l descēdat nūc de cruce: & credim⁹ ei. ¶ Phi
losophoꝝ vēbosa loquacitas nō bonus imber est: q̄ sterilitatē magis intulit terris q̄ fertilitatē. Multo magis p̄tiosa dogmata hereticoꝝ: mali imbres sunt: q̄ p̄o fructibus spinas p̄ducūt & tribulos. Mali imbres etiā traditiones
pharisęoꝝ quos saluatoꝛ redarguit: & ipsi nubes male. Et
Exod. xx. nisi existimes me iniuriā facere moysi: nā bona nubes est illa: nō oē quod pluit vel ipsa bonū: tamē dicā ne illi cōtradicā qui ait. Hedi illis. i. iudeis p̄cepta non bona: haud dubiū q̄n per moysen: & iustificationes in quib⁹ nō viuent in eis. Litteralis illa (verbi causa) obseruatio sabbati somnis requiem: nō donantis: indicius sacrificioꝝ: & rit⁹: interdictus porcine carnis esus: nonnullo: unoq; similium que immūda a moyse censentur: pluuia est hoc eoꝝ ex illa nube descēdens: sed nolo in agrū vel hoꝛtum meū quādoq; descendat. Ff fuerit sane bona suo tempoꝛe: post tempus si venerit: non bonā iam censeo. Omnis enā lenis & leuiter descēdēs pluuia si sit intēpestiua molesta est. Honeste ergo istiusmodi aque pestilētes occupauerūt terrā & inundauerunt super eaꝫ: tempus suū vinee nō habuerūt: nec fuit q̄ sponsa inuitaret ad putādas vineas. ¶ Ceterū illis de
G currentib⁹ terra apparuit arida: & flores apparuerūt in ea: significātes tempus putatiōis adesse. Queris quādo hoc
j. coꝛ. xv fuit? Q̄n putas: nisi cuꝫ reflouuit caro christi in resurrectione? Et hic p̄cinus & maximus flos q̄ apparuit in terra no-
Luce. iij stra: nā p̄imitie dormientiū christus. Ipse (inquā) flos cāpi
Matth xxvij. & liliuꝫ cōualliū iesus: vt putabat filius ioseph a nazareth: quod interp̄etat flos. Is ergo flos apparuit p̄tinus: nō solus. Nā et multa coꝛpoꝛa sanctoꝝ qui doꝛmierāt: pariter surrexerūt: q̄ veluti q̄daꝫ lucidissimi flores simul apparuerunt in terra nostra. Deniq; venerūt in sanctā ciuitatē: & apparuerūt multis. Ff flores etiā fuerūt q̄ p̄imi crediderūt de pplo p̄imitie sctoꝝ. Ff flores coꝛ miracula instar floꝛū: p̄ducētia fructū fidei. Nā postq̄ ille infidelitatis imber aliquātulū vel ex parte abijt & recessit: secuta moꝛ est pluuia vo-
ps. lxxxj. luntaria: quā segregauit deus hereditati sue: et flores apparere ceperūt. Diu dedit benignitatem: et terra nostra de-
Act. ij. et. iiij. dit flores suos: ita vt vna die tria milia: in alia quinq; milia de populo crederēt: adeo in breui creuit floꝝ numerus
Ro. viij. sid est credētiū multitudo. Et nō potuit gelu malicie p̄teua lere aduersus flores qui apparebant: nec p̄ripere (vt assolet) fructū vite quā p̄mittebat. Nā cum omnes qui crederāt induerēntur virtute ex alto: surrexerunt ex eis homines qui minas hominū contempserūt: fortes in fide: passi sunt quidē q̄plurimos p̄tradictoꝛes: sed nō cesserūt: neq;
ps. cvj. subterfugerūt: quo min⁹ et facerent & annūciarēt opa dei. Nā iuxta illud in psalmo: spūaliter quidē: et seminauerūt agros: & plātauerūt vineas: et fecerūt fructū natiuitatis. P̄ocessu tēpoꝛis tēpestas sedata est: & pace reddita terris creuerūt vinee: & ꝓpagate & dilatate sunt: & multiplicate sunt per numerū. Et tūc dñs sponsa ad vineas inuitauit: nō quidē ad plantandū: sed ad putandū q̄ plātatū iā erat. Opoꝛtune quidē: nā id opus pacis tēpus requirebat. Dñ
ps. cxlix. creū p̄secutionis tēpoꝛe id liceret. Alioq̄n sumere in manus gladios ancipites: facere vindictā in nationib⁹: increpationes in pplis: alligare reges coꝛ in cōpedibus: & nobiles coꝛ in manicis ferreis: & facere in eis iudiciū cōscripti. Ibidem ID Hoc q̄ppe putare vineas est. Hec (inquā) oia vir vel pacis tēpoꝛe acitant⁹ in pace. Et de his satis. ¶ Poterat etiā finiri sermo: si p̄ius quēq; vestrū iuxta moꝛē meuꝫ de sua vinea monuissem. Quis em̄ ita ad vnguē oia a se superflua resecauit: vt nil se habere puter putatione dignum? Credite mihi: et putata repullulāt: et effugata redeunt: et reaccenduntur extincta: & sopita denuo exciuntur. Parum est ergo semel putasse sepe putandus est. Immo si fieri posset semper: q: semper q̄ putari oporteat (si non dissimulas) inuenies. Ff tumliber in hoc coꝛpoꝛe manens p̄feceris: erras si vitia putas emoꝛtua: et non magis suppressa. Ue-
lis nolis intra fines tuos habitat iebuseus: subiugari potest: sed non exterminari. Scio (inquit) q: non habitat in
Ro. viij. me bonū. Parū est nisi et malum inesse fateatur. Aiꝛ: non q̄ volo bonū: hoc ago: sz q̄ odio malū: illud facio. Si autē q̄ odi illud facio: iā non ego operoꝛ illud: sed q̄ habitat in me peccatū. Aut te ergo si audes p̄fer apostolo (nē pe ipsius ista vox est) aut fatere cum illo re quoq; vitijs nō carere. ¶ Medium deniq; vitioꝝ virtus tenet: ac per
J inde sedula eget non solū putatione: sed et circumcisione. Alioquin verendū ne circūquaq; a libentibus vel potius a rodentibus vitijs illa dū nescis paulatim clāgueat: aut si supercreuerint suffoceꝫ. Unū in tanto discrimine cōsilium est: obseruare diligenter: et mox vt renascentiū capita apparebunt: p̄ompta seueritate succidere. Nō potest virtus cum vitijs pariter crescere. Ergo vt illa vigeat: ista crescere non sinamꝫ. Tolle superflua et salubria surgūt: vtilitati accedit/quicquid cupiditati demis. Demus operam putationi. Putet cupiditas vt virtus roboretur. Nobis fratres
Z: Cant. ij putationis semper est tēpus: sicut semper est opus. ¶ Cōfido enim quia nobis hyems iam transijt. Scitis quam hyemem dicam: Timoꝛem illū qui non est in charitate: q̄ cū omnes inf̄ciet ad sapientiā: neminē cōsummat: q̄si superueniens charitas extundit illum: tanq̄ hyemem estas. Estas enim charitas est. Que si iam venit: immo q: venit (sicut iustum est mihi sentire de vobis) ficauerit necesse est omnē hyemalez imbrem: omnē videlicet anxietatis lachrymā: quam amara recoꝛdatio peccati & timoꝛ ante exoꝛ: quebat iudicij. Itaq; (quod nō dubius dico) & si nō de omnibus vobis: p̄fecto de pluribus hic iā imber abijt & recessit. Nam et flores apparent: indices pluuie suauioris. Habet & estas pluuias suas suaues et yberes. Quid dulcius lachrymis charitatis? Ff fler quippe charitas: sz ex amore: non ex meroꝛe. Ff let ex desiderio: ff let cum flentib⁹. Tali imbre non ambigo rigatos yberius actus obedientieve stre: quos lenis intueoꝛ: non murmure terros: non tristicia subobscuros: sed quodam spirituali gaudio iocundos et floridos. Sic sunt ac si semper flores gesteris in manib⁹.
Cant. ij. Ergo si hyems transijt: imber abijt et recessit: si denū flores apparuerunt in terra nostra: & subinde quedam spiritualis gratie vernalis temperies/tempus putationis indicit: quid restat nisi vt de cetero toti incumbamus huic
Thren. iij. operi tam sancto/tam necessario? Scrutemur iuxta ꝓpheta vias nostras et studia nostra: & in eo se quisq; iudicet ꝓfecisse: non cum non inuenerit q̄ reprehendat: sed cū quod inuenerit: reprehendet. Et me te non frustra scrutatus es: si rursum opus esse scrutinio aduertisti. Et totiens non te fefellit inquisitio tua: quotiens iterandā putaueris. Si autem semper hoc cum opus est facis: semper facis. Semper ergo opus esse tibi meminerīs superni auxilij et misericoꝛdie sponsi ecclesie iesu christi dñi nostri: qui est super omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ De gemitibus aie suspiriūs ad celestē patriā: et de commēdatione castitatis et viduitatis. Sermo. lix.

Z Cant. ij

VOx turturis audita est in terra nostra. Minime iaz dissimulare queo: q: ecce sco⁹ is q̄ de celo est: de terra loquitur. Utiq; tā dignāter: tā socialiter: q̄si vnus de terra. Sponsus est iste. Qui cū p̄meditet flores apparuisse in terra: adiunxit nostra: et nunc nihilominus vox (inquit) turturis audita est in terra nostra. Ergo ne ratio
Ibidem ne carebit deo quidez tam insuetaꝫ (ne dicā indigna) locutio? Nusq̄ (vt opino) de celo sic locutum reperies: nusq̄ alibi de terra. Aduerte igitur quāte suauitatis sit: deū celi dicere in

ps. cxxv. dicere in terra nostra. Quiq; terrigene & filij hoīm audite. Magnificauit dñs facere nobiscum. Multū illi cum terra: multū cū sponsa: quā de terris sibi asciscere placuit. In terra (inq̄t) nostra. Nō plane p̄cipatū sonat vox ista sed ꝓximū: sed familiaritatē. Tanq̄ sponsus b̄ dicit: non tanq̄ dñs. Quid? Cōdito: est: & ꝓxim⁹ re se reputat? Amoꝛ loquit q̄ dñm nescit. Carmē nimirū amoris est: nec alijs hoc q̄ amatoꝛibus fuleiri oportuit. Amat & de⁹: nec aliūde hoc habet: sed ipse est vñ amat. Et iō vehemēti⁹: quia nō amoꝛe rā habet: q̄ hoc est ipse. Uerū quos amat: amicos habet: nō seruos. Deniq; amic⁹ fit de magistro: nec enim
A amicos discipulos diceret si non esset. ¶ Uides amoꝛi cedere etiā maiestatē? Ita est frēs: neminē suspicit amoꝛ: sed ne despicit q̄dē. Oēs ex equo intuet q̄ ꝓcere se amat & in seipsos celsos humilesq; ꝓtemperat: nec mō pares: sed vnū eos facit. Tu deū forsitan adhuc ab hac amoris
j. coꝛ. vj. regula excipi putas: sz q̄ adheret deo: vn⁹ spūs est. Quid miraris hoc? Ipse fact⁹ est tanq̄ vnus ex nobis. Minus dixi nō tanq̄ vn⁹: sed vnus. Parū est parē esse hibus: hō est. Inde terrā nostrā vēdicat sibi: sed q̄si patriā: non q̄si possessionē. Quidni vendicet? Inde illi sponsa: inde substātia coꝛporis. Inde sponsus ipse: inde duo in carne vna.
Ibidem ps. cxiij. Si caro vna: cur nō & patria vna? Celum celi dño (inq̄t) terram aūt dedit filijs hoīm. Ergo vt filius hoīs heredi tat terrā: vt dñs/subijcit: vt cōdit⁹/administrat: vt sponsus/cōicat. Dicēdo nēpe in terra nostra/ppietatē ꝓfecto abnuit: societatē nō respuit. Et hec p eo q̄ sponsus tā
B benigno/ysus est vbo: vt dignat⁹ fit dicere in terra nr̄a.
Cant. ij. ¶ Nūc cetera videam⁹. Vox turturis audita est in terra nostra. Et b̄ indiciū est transactę hyemis: tps nihilomin⁹ putationis adesse denūciās. Id iuxta lram. Alias turturis vox nō dulce admodū sonat: sed signat dulcia. Ipsa auicula ff emis/nō magni: si discutis/nō parui p̄cij est. Et vox q̄dē gemēti q̄ canēti similio: pegrinatiōis nostre nos admoner. Illi docoꝛis libēter audiovocē: q̄ nō sibi plausum: sz mihi planctū moueat. Vere turturē exhibes si gemere doceas. Et si p̄suadere vis: gemendo id magis q̄ declamādo studeas opoꝛtebit. Exēplū sane tum t aliis multis: tū vel maxime hoc in negocio/vbo efficaci⁹ est. Dabis voci tue vocē virtutis: si q̄ suades: ꝓbus tibi illud cognoscēris ꝓsuasisse. Validio: opis/q̄ oꝛis vox. Fac vt loqueris: & nō solū me facili⁹ emēdas: sed te q̄ nō leui liberas pbꝛio. Non iam ꝓnebit ad te: si q̄s dicat. Alligant
Matth xxiij. onera grauia & importabilia: & imponūt ea in humeros hoīm: digito aūt suo nolūt ea mouere. Sed neq; illud vrearis opz. Tu q̄ alios doces: teipm non doces? ¶ Vox
Rom. ij C turturis audita est in terra nostra. Donec hoīes p dei cultu mercedē tantū in terra: & tm̄ terrā acceperūt (ill⁹ vtiq; lacte & melle manantē) minime se cognouerūt pegrinos sup terrā: nec moꝛe turturis ingemuerunt veluti p̄ie reminiscētes: magis aūt p pria exilio abutētes: dederūt se comedere pinguia: & bibere inulsum. Ita tamdiu nō est vox turturis audita in terra nostra. Ubi q̄ regni celoꝝ p missio facta est: tūc intellexerūt hoīes se nō hre hic ciuitatē manentē: sed futurā inq̄rere tota auiditate ceperūt: et tūc p̄nū manifeste sonuit in terra vox turturis. Nā dum sancta queq; iā aīa/xp̄i p̄sentiā suspiraret: regni dilatiōnē molestē ferret: desideratā patriā gemitib⁹ & suspiriꝰ a lōge saluaret: nōne tibi videtur vice fungi gemebunde ac castissime turturis quecūq; aīa in terris ita fecisse? Ex
p. xxxvij tunc q̄ & deinceps: vox turturis audita est in terra nostra Quidni moueat mihi creb⁹ as lachrymas/& gemit⁹ quotidianos xp̄i absentia? Dñe ante te oē desideriū meū: & gemit⁹ meus a re nō est absc̄dit⁹. Laboꝛaui i gemitu meo: tu scis. sed brīs q̄ dicere potuit. Lauabo p singulas noctes lectū meū: lachrymis meis stratū meū rigabo. Non
ps. vj. Ibidem D solū aūt mihi: sed & oībus q̄ diligūt aduentū ei⁹: gemit⁹ illi cōperti sunt. ¶ Hoc q̄ppe est q̄ ipse aiebat. Nūquid
Mat. ix. pnt (inq̄t) filij sponsi lugere q̄diu cū illis est sponsus? Ue-
nient aūt dies cū auferet ab eis ipōsus: & tunc lugebūt.

Ac si diceret. Et nūc vox turturis audiet. Ita est iesu bone: venerūt dies illi. Nā & ipsa creatura ingemiscit & parturit vsq; adhuc: reuelationē filioꝝ dei expectās. Nō so-
Ro. viij. lū aūt illa: sed & nosipsi intra nos gemim⁹ adoptionem filioꝝ dei expectātes redēptionē coꝛpis nr̄i. Hoc scientes
j. coꝛ. v. q: q̄diu sum⁹ in coꝛpoꝛe b̄: pegrinamur a dño. Nec vacui gemit⁹ q̄bus e celo tam misericoꝛditer respondet. Propter miseriā inopū & gemitū pauperū nūc exurgā: dicit
Esa. xxxiij. dñs. Fuit & in tpe patrū vox ista gementiū: sz rara & penes quēq; suus gemit⁹. Uñ & dicebat q̄s. Secretū meū mihi: secretū meū mihi. Sed & q̄ aiebat. Gemit⁹ meus a re nō est absc̄ditus. ꝓfecto mōstrabat absconditū esse/q̄ soli deo nō esset absconditus. Et iō tunc dici non potuit. Vox
Col. iij. turturis audita est in terra nra: q̄si secretū adhuc pauco rū tam tūc in multitudinē nō exiuit. At vbi palā clamatū est: q̄ sursum sunt q̄rite: vbi xp̄s est in dextera dei sedens ad oēs iam cepit ptinere gemit⁹ iste turturē? & vna oīb⁹ esse gemēdi rō: q: oēs sciebāt dñm sm̄ q̄ in hieremia legit: & cognoscent me oēs a minimo vsq; ad maximū eoꝝ ait dñs. ¶ Ceterū si multi gemēres: q̄d sibi vult vni⁹ exp̄ssio
Jer. xxxj E Vox turturis in ārr. Quare nō turtur? Forte apls id solvit vbi ait. q: ipse spūs postulat p̄ scris gemitib⁹ inenarrabilibus. Ita est. Ipse inducit gemēs: q̄ gemētes facit.
Ro. viij. Et quālibet multi sint quos ita genere audias: vn⁹ per oīm labia vox sonat. Quidni illi⁹ q̄ ipsam in oꝛe singulorū/p quoꝝ necessitatib⁹ formatur? Deniq; vniuersę datę
j. coꝛ. xij manifestatio spūs ad vtilitatē. Suavox quēq; manifestū facit: & ꝓsentē indicat. Et audi ex euāgelio q̄ vocē habeat spūs sctūs. Spūs (inquit) vbi vult spirat: & vocez eius
j. Jo. iij. audis: & nescis vñ veniat aut quo vadat. Et si ille nesciebat q̄ litterā occidentē docebat moꝛtuos magister mo-
Job. iij. rituus: nos sciam⁹ q̄ trāslati de moꝛte ad vitā p vinificantem spūs/certo & quotidiano experimēto ipso nos illuminante/ꝓbamus vota & gemit⁹ nostros ab ipso venire/& ad eū ire: illicq; fuenire miam in oculis dei. Quādo em̄ sui spūs vocē irrita facere deb⁹? At ipse scit q̄d desideret spūs: q: fm deū postulat p̄ sanctis. Nec soli cōmendant
F turturē gemit⁹: cōmēdat & castitas. ¶ Uni⁹ denicq; meriti to digna fuit dari hostia ꝓ virgineo partu. Sic quippe habes: par turturū aut duos pullos colūbarū. Et licet
Luce. ij. alīs quidē per colūbam spūs sctūs soleat designari: tm̄ q: libidinosa auis est: non decuit offerri eā in sacrificiū dñi: nisi ea sane etate q̄ nesciret libidinē. At turturis nō designat etas: q̄m agnoscit castitas i quacūq; etate. Denicq;
cōpare vno ꝓ centa est: quo amisso/alterū iā nō admittit numerositatē in hoīb⁹ nuptiarū redarguēs. Nā etsi fortitan culpa ꝓpter incōtinentiā venialis est: ipsa tm̄ tanta incōtinentia turpis est. Puder ad negociū honestatis rationē nō posse in hoīe: q̄ natura possit in volucre. Cernere em̄ est turturē ꝓpe sue viduitatis: serē viduitatis op⁹ strenue atq; infatigabiliter exequentē. Uideas vbiq; singularē: vbiq; gemētē audias: nec vnq̄ in viridi ramo residentē ꝓspicies: vt tu ab eo discas/voluptatū virentia velut virulēta vitare. Adde q̄ in iugis montiū/& in summitatib⁹ arboꝛ frequētio: illi cōuersatio est: vt q̄ vl'maxime ꝓpositū pudicitie decet: doceat nos terrena despi-
Heb. j. & cere: & amare celestia. Er q̄bus colligit q̄ vox sit turtu-
ix. ris/etiā predicatio castitatis. Neq; em̄ a p̄incipio vox ista
Matth xxiij. in terris audita fuit: sed magis illa. Crescite & multiplicamini: & replete terrā. Incassum ꝓfecto vox illa pudicitie
mar. xij. sonuisset: nec dū ꝓpalata resurgentiū p̄fia in qua lōge felicius hoīes neq; nubent neq; nubent: sed sunt sicut angeli dei in celis. ¶ Tu ne voci illi tpa fuisse tunc dicas:
Luce. xx G cū maledicto oīa subiacebat sterilis in isr̄l: cum p̄archę ipsi plures simul haberent ꝓpoꝛes: cū frater fratris absq; liberis defuncti semen suscitare ex lege compellebat? At vbi insonuit ex oꝛe celestis turturis cōmendatio illa spadonū qui se castrauerūt ꝓpter regnū dei: & item alterius cuiusdā castissime turturis cōsilium de virginibus vbiq; inualuit: tūc p̄imū dici veraciter potuit: q: vox turturis
Cant. ij

Vox turturis vox lamenti

audita est in terra nostra. Ergo si i terra nostra/⁊ flores apparuerūt: & vox turturis audita est: p̄fecto ⁊ visu veritas cōperta est/⁊ auditu. Vox quippe audiē: flos cerniē flos miraculū est: vt nostra superio: interp̄tatio habeat: q̄ voci accedēs/fructū parturit fidei. Et si fides ex auditu: sed ex visu ꝓfirmatio est. Sonuit vox: splenduit flos: ⁊ veritas de terra orta est: p fidelīū ꝓfessionē vbo signo/q̄ pariter cōcurrentib⁹ in testimoniū fidei. Testimonia ista credibilia facta sunt nimis: dū flos voci: auri oculus attestat. Audita visa ꝓfirmant: vbi duo⁹ testimoniū/auris loquo: ⁊ oculi/ratū fit. Propterea dns aiebat. Ite renūciate iohāni (eius nēpe discipulis loquebat) que audistis ⁊ vidistis. Nec b: cui⁹ illis: nec planius intimari fidei valuit certitudo. Sadē sane in b: eyi etiā vniuerse terre psuasio facta est: ⁊ eodē argumēti cōpendio. Que audistis (inquit) ⁊ vidistis. O verbū abbreuiatū: attamen viuū ⁊ efficax. Maud dubius ꝓfecto assero q̄ aurib⁹ ocu lisq̄ p̄cepi. Intonat tuba salutaris: cozuscāt miracula: ⁊ mūdus credit. Cito psuadeē q̄ d⁹: dum q̄ stupeē osten dit. Habes aūt: q: ꝓfecti apostoli p̄dicauerūt vbiq̄ dño cooperante/⁊ sermonem ꝓfirmante sequētibus signis. Habes in monte stupēda claritate trāsfiguratū: ⁊ nihilo minus supna testificatū voce. Habes in io: dane similiter ⁊ colūbam designantē: ⁊ vocē testificātē. Itaq̄ hec duo vbiq̄ pariter vox ⁊ signū: ad introducendā fidem ex diuina largitate ꝓcurrūt: vt latus ad aiam p vtraq̄ fenestras ingressus pateat veritati. ¶ Sequit. Sficus ꝓtulit grossos suos. Non comedam⁹ ex eis: nec em esui habiles sunt ob imaturitatē sui. Bonarū ficuū habent speciem: sed similitudinē/nō sapo: ē: forte hypocritas designātes Non abiciam⁹ tm: alis forsitan his opus habebim⁹. Alio quin satis p seipsos leuiter ⁊ ante tps cadent: ficut fenū tecto: q̄ p: ius q̄ cuellantur: exaruit: q̄ ego de hypocritis dictū reo: Non sine causa tm in carmine nuptiali eozmentio facta est. Erūt sine dubio etiā nō esui: vsui qualiscūq̄. Multa in nuptijs p̄ter dapes necessarie ꝓcurant. Ego vero istud adeo minime p: etereūdū existimo: vt q̄ quid istud est: inter angustias extremitatū sermonis huius discutere nolim: sed differo in diem alterū ⁊ horam liberio: ē. An vero necessarie vobis tunc experiri licebit: tm̄ mihi opp: tunitatē facultatēq̄ obtineāt vota vestra ad ꝓferendū q̄ sentio: in vestrā ipsoz edificationez: in laudem ⁊ gl̄iam sponsi ecclie iesu xp̄i dñi nostri: q̄ est sup oīa deus benedictus in secula. Amen.

¶ De incredulitate iudeoz: qua cōpleuerūt mensuram patrū suoz/occidendo xp̄m. Sermo. lx.

Jcus protulit grossos suos. Ex superio⁹ pendet p̄sens locus: dixerat em̄ tēpus putationis venisse tam ex floribus qui iam apparebant: q̄ ex audita turturis voce hoc asserens. Jdip̄m adhuc ex grossoz ꝓductione affirmat: q: non solū ex floribus/et voce turturis experimentū capiē tēporis: capiē ⁊ ex ficu. Non em̄ nō est aer indulgētio: tunc: cū ficus grossos suos ꝓtulerit. Sficus flores nō habet: sed ꝓ flo⁹ grossos mittit: tēpore quo cetere arbores florent. Et quō flores apparent ⁊ transeunt: ad nihil vtiles nisi q̄ securi fructū quidē p̄enūciā sunt: ita ⁊ grossi oriuntur: sed imature cadūt ⁊ dāt locū maturādis: ipsi minime habiles ad vescēdum. Et hinc q̄ (vt dixi) sumit spōsus experimentū tēporis/⁊ argumentū suasionis: vt nō pigritetur pgere sponsa ad vineas: quia nō perit opera q̄ tempestiua venit. Et littera quidē sic. Quid vero spūs? Ut plane b loco non ficū intueamur: sed ppīn. nempe de hoibus cura est deo nō de arboribus. Vere ficus est ppīs fragilis carne: parvulus sensu: animo humilis: cui⁹ p̄mi fruct⁹ (vt interim noī alludam⁹) grossi vtiq̄ ⁊ terreni. ¶ Nec em̄ popularis est studij p: imū querere regnū dei ⁊ iusticiā eius: sed vt ait apls: cogitare que mūdi sunt: quō placeāt yzoib⁹ vel ille viris. Tribulationē carnis habebūt hmōi: sed in nouissimis non negamus eos fructū fidei assecuturos: si bona habuerint nouissimā ꝓfessionē: maximeq̄ si carnis opa elemosynis redemerūt. Ergo primi plebiū fructus nec fructus sunt: non magis q̄ ficuū grossi. Deniq̄ si dignos postmodū fructū p̄nie fecerint (nō em̄ p̄imus quod spūale est: sed q̄ animale) dicēē illis. Que tm̄ fructum habuistis tunc in q̄bus nūc erubescitis? Ego tm̄ hoc loco nō quēuis pp̄m interp̄tari liberū puto: vnus signāter exp̄mitur. Neq̄ em̄ ꝓtulerunt dixit: quasi de plurib⁹: sed q̄si de vna/ꝓtulit inq̄t ficus grossos suos: ⁊ (vt sentio ego) que est plebs iudeoz. Quāta in hanc saluato: parabolece in euangelio loquivideē: vt est illud. Arboze fici habebat quidā plantatam in vinea sua ⁊c. Item. Videte ficul neā ⁊ oēs arbores. Et nathanaeli dictū est. Cū esses sub ficu vidi te. Et rursum maledicit ficulnee p eo q̄ nō inuenit in ea fructū. ¶ Beneficus: q̄ bona licet patriarcharū radice ꝓdierit: nunq̄ tm̄ in altuz ꝓficere: nunq̄ se humo attollere voluit: nūq̄ respōdere radici p̄ceritate ramoz: generositate floz: fecūditate fructū. Male p: ocus tibi cum tua radice cōuenit arbo: pusilla/to: tuosa/nodosa. Radix em̄ sterā. Quid ea dignū tuis apparet in ramis? Sficus (inquit) ꝓtulit grossos suos. Non hos nobili a radice traxisti semen nequā. Nō in ea est/de spūsctō est: ac p hoc subtile totū ac suaue. Tibi vnde hi grossi? Et vere q̄d nō grossum in gente illa? Nec actus ꝓfecto: nec affectus nec intellectus: sed nec ritus: quē in colēdo deū habuit. Nam actus in bellis: affectus in lucris totus erat: intellectus in crassitudine lre: cultus in sanguine pecudū ⁊ arimentoz. ¶ At dicit aliquis. Cum istiusmodi grossos nō aliquādo ꝓferre gens illa cessauerit: ergo nō aliq̄n rempus putationis nō extitit: q: vnum vtriq̄ rei tps existere perhibeē. Non ita est. Dicimus mulieres filios ꝓcreasse nō cuz parturiūt: sed cū iam pepererūt. Dicimus ⁊ arbores edidisse flores suos: nō cū ceperint florere: sed potiꝰ cū defierint. Jta hic quoq̄ dictū est: q: ficus ꝓtulit grossos suos: nō cum aliquos edidit: sed cū totos. i. cū ad finē puenit editio. Queris quo tpe istiusmodi cōplementum illi populo accidit: Cum christum occidit: tunc completa est malicia eius: iuxta quod ipe eis p̄dixerat. Impplete mensurā patrū vestroz. Unde in patibulo traditus iam spūs: ꝓsummatū est inq̄t. O qualem consummationem dedit grossis suis ficus hec maledicta: ⁊ subinde eterna ariditate dānata! O q̄ sunt nouissimi peiores p̄mo ribus! Incipiēs ab inutilibus: ad p̄niciosos puenit ⁊ venenaros. O grossum viperecūq̄ affectū: odire hoiem qui hoīm ⁊ corpoza sanat: ⁊ aias saluat. O nihilomin⁹ intellectū grossum/⁊ certe bouinū: q̄ deū nō intellexerūt: nec in operib⁹ dei. Nimiū me fortasse querat in sui suggillatione iudeus q̄ intellectū illius dico bouinū. Sed legat in Esaia: ⁊ plus q̄ bouinū audiet. Cognouit (inq̄t) bos possessoē suū: ⁊ asin⁹ p̄sepe dñi sui: isr̄ nō cognouit me: pp̄ls meus nō intellexit. Videes me iudee mitioē tibi p̄phera tuo: Ego te cōparaui inimētis: ille subsit. Quāq̄ in sua p̄sona ꝓpheta nō dixit hoc: sed in dei: q̄ deum se et ipsis operib⁹ clamat: Et si mihi (inq̄t) nō creditis: operibus credite. ⁊ si nō facio opera p̄ris mei: nolite credere: nec sic tñ euigilāt ad intelligendū. Nō fuga demonū: nō obedientia elemētoz: nō vita mozt uoz/bestialē hanc et plus q̄ bestialem hebetudinem ab eis depellere quiuit. De qua nō min⁹ mirabili/q̄ miserabili cecitate factū est: vt in illud tam hoꝛrendū: tamq̄ enormiter grossum facinus p: orumperent: dño maiestatis inp̄scientes man⁹ sacrilega. Erūc itaq̄ dici potuit: q: ficus ꝓtulit grossos suos cum iam videlz legitima illius ppīs esse ceperūt quasi in exitu sup summū: vt nouis (iuxta veterē ꝓphetiā) supue nientib⁹ vetera p̄iscerentur. Non aliter sane q̄ quō grossi cadūt: ⁊ cedūt subozientibus ficubus bonis. Quādiu (inq̄t) nō cessauit ficus ꝓducere grossos suos: nō te vocaui o sponsa: sciens nō posse vna ꝓdire optimas ficus.

Nunc aūt ꝓductis qui p̄ius ꝓducendi erant: nō iam in tēpestiue te imuito: cū boni ac salutares fructꝰ in ꝓximo esse noscanē inutiles expūcturi. ¶ Nā vinee (inq̄t) florētes odoꝛē dederūt: q̄ nihilomin⁹ app: opinquātis fructus indiciū est. Dic odo: serpentes fugat. Aiūt florescētibus vineis/oē reptile venenatū cedere loco: nec vllas ten⁹ nouoꝛ ferre odoꝛē floꝛ. Q̄d volo attēdant nouicij nostri: ⁊ fiducialiter agāt: cogitantes qualē spūm acceperūt: cui⁹ p̄mitias demones nō sustinēt. Si sic nouici⁹ feruoꝛ: q̄d erit absoluta ꝓfectio! Perpendaē ex floꝛe fructꝰ: ⁊ sapoꝛis virt⁹ ex vi estimeē odoꝛis. ¶ Vinee florentes odoꝛē dederūt. Et in p̄ncipio q̄dē sic fuit. Ad p̄dicationē noue gr̄e secuta est nouitas vite in his q̄ crediderūt: q̄ cōuersationē suā inter gētes habētes bonā: xp̄i erant bon⁹ odoꝛ in oi loco. Odoꝛ bonus/testimoniū bonū. Hoc de bono opere tanq̄ de floꝛe odoꝛ p̄cedit. Et q̄n tali floꝛe ⁊ tali odoꝛe inter p̄moꝛdia nascētis fidei/fideles aie vestiuti quedā spūales vinee referte apparuerūt: habētes testimoniū bonū ⁊ ab his q̄ foris erāt: non incōgrue (vt opinoꝛ) de ipsis dictū sentim⁹: q: vinee florētes odoꝛem dederūt. Ad q̄d: Ut eo sane p̄uocati/etiā qui necdū crediderāt ex bonis operib⁹ illos ꝓsiderātes glorificarent ⁊ ipsi deū: atq̄ ita eis odoꝛ vite ad vitā esse inciperet. Jd circo g̃ dedisse odoꝛē nō inerito referunē: qui nō suā gloriā: sed alioꝛ de sua bona opinione quesiere salutē. Alio quin poterāt mo: e quoūdā/questū estimare pietatem: verbi gr̄a: ostēratōis/mercedis. At istud cēt nō dare odorem: sed vēdere. ¶ Nūc vero q: oia sua in charitate facie bāt: nō plane vēdiderūt odoꝛē: sed dederūt. Ceterū si vi nee aīe: flos opus: odoꝛ opinio est: fructus q̄d: Martyriū. Et vere fructꝰ vitis sanguis est martyris. Cum dederit (inq̄t) dilect⁹ suis somnū: ecce hereditas: dñi filij merces fructꝰ vētris. Propemodū dixissez: fructꝰ vis. Quid ni sanguinē vue dixerim meracissimū: sanguinē innocentis: sanguinē iusti. Quidni mustū rubēs/pbatū/pciosū plane de vinea soteꝛh/toꝛcular passionis exp̄ssum: Deniq̄ pciosa in ꝓspectu dñi mois sanctoꝛ eius. ¶ Nec p eo q̄d dictū est vineas florētes odoꝛē dedisse. Jta fi ad tē poꝛa gr̄e hunc locū respicere malimus: aut si placet magis referri ad patres (naz vinea dñi sabaoth domus isr̄ est) erit sensus. Christū in carne nasciturū ⁊ moꝛturum adoꝛauerūt ꝓphete ⁊ patriarche: sed nō dederūt tūc eidem odoꝛē suū: q: non exhibuerūt in carne: quem in spū p̄senserūt. Non dederūt odoꝛē suū: nec secretū suū publicauerūt: expectātes vt reuelaretur in suo tpe. Quis sane tunc caperet sapiam in mysterio absconditaz in coꝛpoꝛe nō exhibitā? Jta vinee tunc quidē nō dederūt odoꝛe suū. Dederūt aūt postea: cū per successiones generationuz/nascentē ex se xp̄m sm̄ carnē/partu virgineo seculis ediderūt. Cūc plane (iquā) spūales ille vinee dederūt odorem suuz: cū apparuit benignitas ⁊ humanitas saluatoris nostri dei: ⁊ cepit p̄senē hr̄e mūdus: quem pauci adhuc absentē p̄senserant. Vir ille (vbi cā) qui iacob tāgēs ⁊ xp̄m sentiens: ecce (inq̄t) odoꝛ filij mei sicut odoꝛ agri pleni: cui bñdixit dñs: cū hoc dicebat/habebat delitias suas fibi: nec cuiq̄ illas cōicabat. At vbi venit plenitudo tpis: in quo misit deus filiū suū factū ex muliere: factum sub lege: vt eos q̄ sub lege erant rediméret: tūc p̄ositus odoꝛ ille q̄ in illo erat: fese vbiq̄ sparsit: adeo vt a finib⁹ terre ipm sentiens clamaret eccl̄ia. oleū effusum nomen tuū: currēq̄ adolescentule in odoꝛe olei. Jta ista vinea dedit odoꝛē suū: ⁊ eo tēporis. Dederūt ⁊ cetere in q̄bus hic ipse odoꝛ vite extiterat. Quidni dederūt: e q̄bus xp̄s sm̄ carnē? Dictū est itaq̄ vineas dedisse odoꝛē: siue quia fideles aie bonā de se vbiq̄ opinionē spargūt: siue q̄ palam facta sunt mūdo oracula ⁊ reuelationes patrū: et in oēm terrā exiuit odoꝛatus eoꝛ: dicente apso. Manifeste magnū est pietatis sacramentū: q̄d manifestatū est in carne: iustificatū est in spū: apparuit angelis: p̄dicatum est gentib⁹: creditū est mūdo; assumptū est in gl̄ia. ¶ Vineis rū vero si nec ficus: nec vinee iste aliq̄d habēt q̄d moꝛes edificet. Ego hūc locum arbitroꝛ esse ⁊ moꝛalē. Dico aūt per gr̄am dei q̄ in nobis est: ⁊ ficus nos habere ⁊ vineas ſficus quidē qui suauioꝛes in moꝛibus sumt: vineas vero qui spū feruentioꝛes. Vis qui se inter nos cōiter socialiter agit: ⁊ nō solū sine querela cōuersatur inter fratres sed ⁊ multa cū suauitate fruendū se oibus p̄bet in omni officio charitatis: quidni illū vicē agere ficus cōenientissime dicā? Qui tm̄ grossos suos ꝓpius ꝓtulerit ꝓficere/ritq̄ oporteꝛ: timoē vtiq̄ iudicij quē pfecta charitas foras mittit: ⁊ amaritudinē pctoꝛ que vere cōfessioni/⁊ infusioni gr̄e crebꝛarūq̄ pfusioni lachrymarū cedat necesse: ceteraq̄ talia instar grossoꝛ p̄cedūtia fructuū suauitatē: q̄ vos q̄ p vosmetipsos cogitare potestis. Ut tm̄ ad hoc ego aliq̄d adiēi de eiusmodi q̄ occurrit: videte ne forte etiā hec inter grossos deputari possint: scientia/pphetia/lingue/similiaq̄. Etem̄ ista moꝛe grossoꝛ/defice re habent ⁊ cedere melioꝛib⁹? dicente apso: q: ⁊ scientia destruēt: ⁊ ꝓphetie euacuabūtur: ⁊ lingue cessabūt. Sfis dē quoq̄ ipsam intellect⁹ excludet: speiq̄ succedat visio necesse est. Nō em̄ videt q̄s: q̄d sperat: Sola non excidit charitas: sed illa qua deus toto coꝛde: tota aīa: tota virture diligit. Jdeo hanc minime grossis annumerauerim ne ad ficū quidē dixerim ptinere: sed ad vineas. Jam qui vinee sunt seueꝛioꝛes nobis/q̄ suauioꝛes se exhibent in spū vehemēti agētes: zelātes p disciplina: vitia acerrime coꝛripientes: aptārtes sibi cōgruētissime vocē illā. Nōne q̄ oderunt te dñe oderā: ⁊ sup inimicos tuos tabescebā? Item. Zelus dom⁹ tue comedit me. Et mihi q̄dez illi in dilectōe p̄mi: isti in dilectiōe dei eminere videnē. Sz liber paulare sub hac vite/⁊ sub hac ficu: vbi dei p̄mi q̄ obūbrat dilectio. Utrāq̄ teneo cū te amo dñe iesu xp̄e: q̄ me⁹ p̄xim⁹ es: qm̄ hō es ⁊ fecisti mecū miam: ⁊ nihilominus es sup oīa deus bñdictus in secula. Amen.

¶ Qualiter ecclia reperit diuinias diuine misericoꝛdie in foraminibus vulnerū christi. Et de fortitudine martyrū quam a christo receperunt. Sermo. lxj.

Ergе propera amica mea/sponsa mea/⁊ veni. Cōmēdat spō sus multā dilectionē suā iterando amoris voces. Nam iteratio/affectionis expressio est: ⁊ q̄ rursum ad laboꝛē vinearū solicitat dilectā: ostendit q̄ sit de animarum salute solicitus. Nam vineas aīas esse iam audistis: non imoꝛemur supuacue in his q̄ dicta sunt. Videte sequētia. Sponsam tm̄ nusq̄ (vt memini) in hoc toto opere aperte adhuc noīarat: nisi modo cum ad vineas itur: cū vino charitatis app: opinquāt. Que cum venerit: ⁊ ꝓfecta fuerit: facier spirituale cōingiū: ⁊ erunt duo nō in carne vna: sed in vno spiritu: dicente apostolo Qui adheret deo vnus spūs est. Sequit. Columba mea in foraminibus petre: in cauernis macerie: ostende mihi faciem tuā: sonet vox tua in auribus meis. Amat et pgit amatoria loqui. Colūbam denuo blādiendo vocat: suaz dicit: ⁊ sibi asserit ꝓpriam. Quodq̄s ipse rogari obnoxi⁹ ab illa solebat: ipsius nūc versa vice/⁊ ꝓspectū postulat ⁊ colloquiū. Agit vt sponsus: sed vt verecūdus: publicū erubescit: decernitq̄s frui delitijs suis in loco sequestri: vtiq̄s in foraminib⁹ petre/⁊ in cauernis macerie. ¶ Puta ergo sic dicere spōsum. Ne timeas amica: quasi hec ad quā re hoꝛtamur: opera vinearū/negociū amoris impedire seu interrūpere habeat. Erit certe ⁊ aliquis vsus in ea ad id q̄d pariter optam⁹. Vinee sane macerias habēt: ⁊ diuersoꝛia grata verecūdis. Dic litteralis lusus. Quid ni dixerim lusum? Quid em̄ serium haber hec lre series? Ne anditu quidē dignū q̄d foris sonat: si nō intus adiuuet spūs infirmitatē intelligentie nostre. Ne g̃ remaneas mus foris: ne ⁊ turpiū (q̄d abſit) amoꝛ videamur lenocinia recensere: afferte pudicas aures ad sermonez qui in manibus est/de amoꝛe: ⁊ cum ipsos cogitatis amantes!

nō virū ⁊ femīnā: sed verbū ⁊ aīam sentiatis oportet. Et si xp̄m ⁊ eccl̄iam dixero, idem est: nisi q̄ ecclie nōie non vna aīa: sed multarū vnitas: vel potius vnanimitas designat. Nec sane foramina petre: aut cauernas macerie latebras putetis operātiū iniquitatē: ne qua p̄tor sus suspitio subeat de operib⁹ tenebrarū. ¶ Alius hūc locum ita exposuit: foramina petre vulnera xp̄i interpretans. Recte oīno: nā petra xp̄s. Bona foramina q̄ fidē astruūt resurrectionis ⁊ xp̄i diuinitatē. Dñs meus (inq̄t) ⁊ deus meus. Unde hoc reportatū or̄aculū: nisi ex foraminibus petre? In his passer inuenit sibi domū: ⁊ turtur nidū vbi reponat pullos suos. In his se colūba tutatur ⁊ circūuolitantē intrepida intuetur accipitrē. Et ideo ait. Colūba mea in foraminib⁹ petre. Uox colūbe. In petra exaltauit me. Et item. Statuit (inquit) supra petrā pedes meos. Uir sapiēs edificat domū suā supra petrā: q̄ ibi nec ventus formidet iniurias, nec inundationū. ¶ Quid nō boni in petra? In petra exaltatus: in petra securus: in petra firmiter sto. Securus ab hoste: fortis a casu: ⁊ hoc q̄m exaltatus a terra. Ancepe est em̄ ⁊ caducū terrenū oē. Cōuersatio nostra in celis sit: ⁊ nec cadere: nec deiici formidamus. In celis petra: i illa firmitas atq̄ securitas est. Petra refugiū erinaciis. Et reuera vbi tuta firmaq̄ firmis securitas ⁊ requies: nisi in vulneribus saluatoris? Extra illic securio: habito: quāto ille potentior est ad saluandū. Ifremit mūdus: p̄remit corpus: diabolus insidiat: nō cadō: fundatus em̄ sum supra firmā petrā. Peccaui petrū grāde: turbat p̄scientia: sed nō perturbabit: q̄m vulnerū dñi recordabor. Nempe vulneratus est ꝓpter iniq̄tates nostras. Quid tam ad mortē q̄ nō xp̄i mortē saluetur? Si q̄ in mentē venerit tam potens, tāq̄ efficax medicamentū: nulla iam possum morbi malignitate terreri. Et ideo liquet errasse illū, qui ait. Maior est iniq̄tas mea q̄ vt veniā merear. Nisi q̄ nō erat de mēbris xp̄i: nec p̄tinebat ad eum de xp̄i merito vt suū p̄sumeret: sinū diceret q̄ illius esset tanq̄ rem capitis membrū. ¶ Ego vero fideliter q̄ ex me mihi deest: usurpo mihi ex viscerib⁹ dñi: q̄m misericordia affluūt: nec desunt foramina p̄ que effluāt. Ifoderūt manus eius ⁊ pedes: latusq̄ lancea forauerūt ⁊ p̄ has rimas licet mihi sugere mel de petra: oleūq̄ de saxo durissimo: idest gustare ⁊ videre q̄m suauis est dñs. Cogitabat cogitatiōes pacis: ⁊ ego nesciebā. Quis em̄ cognouit sensum dñi: aut quis consiliarius eius fuit? At clauis refert: clauus penetrās factus est mihi: vt videā voluntatē dñi. Quidni videam p̄ foramen? Clamat clauus clamat vulnus, q̄ vere deus sit in xp̄o mundū recōciliās sibi. Iferrū p̄transiit aīaz eius: ⁊ appropinquabit cor illi? vt nō iam nō sciat cōpati infirmitatibus meis. Patet arca canū cordis per foramina corporis: pater magnum illud pietatis sacramentū: patent viscera misericordie dei nostri in q̄bus visitauit nos oriens ex alto. Quidni viscera p̄ vulnera pateant? In quo em̄ clarius, q̄ in vulneribus suis eluxisset, q̄ tu dñe suauis ⁊ mitis: ⁊ multe misericordie? ¶ Maiorē em̄ miserationē nemo habet, q̄ vt aīam suā ponat quis ꝓ addictis morti ⁊ dānatis. Meū p̄inde meritū miseratio dñi. Non plane sum meriti inops: q̄diu ille miserationum nō fuerit. Qd si mīe dñi multe: multe nihilominꝰ ego in meritis sum. Quid em̄ si multor̄ sim mihi p̄scius delictor̄? Nempe vbi abūdauit delictū: superabundauit ⁊ gratia. Et si mīe dñi ab eterno ⁊ vsq̄ in eternū: ego quoq̄ misericordias dñi in eternū cantabo. Nūquid iustitias meas: dñe memorabor iustitie tue solius. Ipsa est em̄ ⁊ mea. Nempe facē es mihi tu iusticia a deo. Nūquid mihi verendū ne nō vna ambobus sufficiat. Nō est palliū breue, qđ fm̄ ꝓphetā nō possit operire duos. Justicia tua iustitia in eternū. Quid longius eternitate? Et te pariter ⁊ me operiet largiter: larga ⁊ eterna iustitia. Et in me quidē operit multitudinē petcor̄: in te autez dñe quid nisi pietatis thesauros: diuitias bonitatis? Me in foraminib⁹ petre reposite mihi, q̄ magna multitudo dulcedinis tue in illis: operte quidē: sed in his qui pereunt. Et quid cū sanctū detur canibus vel margarite porcis? Nobis aūt reuelauit deus per spiritū suū. etiā ⁊ apertis foraminib⁹ introduxit in sancta: quanta in his multitudo dulcedinis: plenitudo gratie: perfectioq̄ virtutū. ¶ Ibo mihi ad illa sic referta cellaria: atq̄ ad ammonitionē ꝓphete, relinquā ciuitates ⁊ habitabo ī petra: ero quasi colūba nidificās in summo oris foraminis: vt cum moyse positus in foramine petre: trāseunte dño merear saltē posteriora eius ꝓspicere. Nā faciem stātis. i. incommutabilis claritatē quis videat: nisi q̄ introduci iam meruit: nō in sancta: sed in scā sanctor̄? Nec vilis tñ aut contenenda posteriorꝝ ꝓemptatio. Contēnat herodes: ego tanto magis nō contēno: quāto magis ꝓemptibilem se ostēdit herodi. Habent etiā aliād ⁊ posteriora dñi qđ videre delectet. Quis scit si cōuertat ⁊ ignoscat deus: ⁊ relinquat post se bñdictionē? Erit cū ostendet facie suam: ⁊ salui erimus. Sed interim p̄ueniar nos in bñdictionibus dulcedinis: illis vtiq̄ quas post se relinquere p̄suuit. Nūc dignationis sue posteriora demōstret: als in gloria dignitatis faciē suā demonstraturus. Sublimis in regno: sed suauis in cruce. In hac me visione p̄ueniat: in illa adimplear. Adimplebis me (ait) leticia cū vultu tuo. Utraq̄ visio salutaris: vtraq̄ suauis: sed illa in sublimitate: ista in humilitate. Illa in spēdore: hec in pallore est. Denicq̄ (inq̄t) ⁊ posteriora dorsi ei⁹ in pallore auri. Quōnō in morte pallesceat? Sed meli⁹ pallēs aurū, q̄ fulgens auri chalcū: ⁊ qđ stultū est dei: sapienti⁹ est hoibus. Aurū verbū: aurū sapia est. ¶ Hoc aurū semetipm decoloravit absc̄dens formā dei: ⁊ formā serui ꝓtendēs. Decoloravit ⁊ eccl̄iam q̄ ait. Nolite me ꝓsiderare q̄ fusca sum: q̄ decoloravit me sol. Ergo ⁊ posteriora ipsius in pallore auri: que fuscū nō erubuit crucis: vstionē passionis nō horruit: liuorē vulnerū non refugit. Et iam cōplacet sibi in illis: ⁊ optat nouissima sua forte horū similia. Idcirco denicq̄ audit: colūba mea in foraminibus petre: q̄ in xp̄i vulneribus tota deuotiōe versēt: ⁊ iugi meditatiōe demoretur in illis. Inde martyrū tolerātia: inde illi magna fiducia apud deū altissimū. Non est q̄ vereat martyr: exanguem: liuidāq̄ leuare ad eum faciē: cui⁹ liuorē sanat⁹ est gloriosam repsentare similitudinē mortis eius, vtiq̄ in pallore auri. Quid vereat cui etiā a dño dr̄: ostende mihi faciem tuā? Ad quid? Ut mihi videā: se magis ostendere vult. Ita est, videri vult: nō videre. Quid em̄ ille non videret? Non est ei opus vt quis se ostēdat a quo nil nō videtur: nec si se abscōdat. Vult q̄ videri, vult benignus duxdeuoti militis vultū ⁊ oculos in sua sustolli vulnera: vt illius ex hoc animū erigat: ⁊ exemplo sui reddat ad tolerandū fortiorē. Eīm̄uero nō sentiet sua: dum illius vulnera intuebit. Strat martyr: tripudiano ⁊ tripudians ⁊ sanat⁹ est claudus non min⁹ imperatori spectanti: q̄ militi triūphanti. Gaudiū etem̄ dñi fortitudo nostra. Quidni gaudeat ad vocē fortissime cōfessionis. Denicq̄ ⁊ reqrit eā cū desiderio. Sonet (inq̄ens) vox tua ī aurib⁹ meis. Nec cūctabit repedere vicē fm̄ suā, p̄missionē cōtinuo: vt q̄ se cōfessus fuerit coram hoibus: ꝓfitebitur ⁊ ipse eum coram patre suo. Rumpam⁹ sermonē; nec em̄ pōt fluiri modo; ne fiat

fine modo: si cūcta que adhuc ex propositio capitulo restāt: vno isto velimus sermone cōplecti. Ergo qđ superest seruem⁹ principio alteri: vt de nostro sane ⁊ verbo ⁊ modo gaudeat spōsus ecclie iesus xp̄s dñs noster: q̄ est sup oīa deus benedictus in secula. Amen.

¶ Qualiter intelligat hoc qđ dr̄. Ofo iusti penetrat celos. Et q̄ nemo pōt bene deū ꝓtemplari ⁊ verbū dei pdicare: nisi pfectā habuerit mētis puritatē. Sermo. lxij.

Canti. ij

Colūba mea in foraminibus petre: in cauernis macerie. Nō tm̄ in foraminib⁹ petre tutū reperit colūba refugiū: reperit ⁊ in cauernis macerie. Qđ si maceria nō cognoscam lapidū: sed sanctor̄ cōmunione accipim⁹? videam⁹ ne forte cauernas macerie dixerit angelor̄: qui ob superbiam lapsi sunt: loca quasi vacua derelicta: quippe que repleri ex hoibus habent tanq̄ ruine de lapidib⁹ viuis reficiende. Tñ apls petr⁹. Accedētes (inquit) ad lapide viuū, ⁊ ipsi tanq̄ lapides viui superedifi camini domos spūales. Nec puto ab re esse si intelligim⁹ angelor̄ custodiā, vicē exhibere macerie in vinea dñi: q̄ est eccl̄ia ꝑdestinator̄: cū paulus dicat. Nōne oēs administrator⁹ spūs sunt missi in ministeriū ꝓpter eos q̄ hereditatē capiūt salut⁹? Et ꝓphet. Immittit angelus dñi in circūitu timentiū eū. ¶ Et si ita sedet: erit sensus: quia ecclīam tēpore ⁊ loco peregrinationis sue, dū res ꝑsolentur. De preterito quidē memoria passionis xp̄i: de futuro aūt q̄ se in sorte sanctor̄ cogitat ⁊ ꝓfidit recipiendam. Ambo hec veluti ante ⁊ retro oculata insatiabili desiderio ꝓtuetur: ⁊ vtercq̄ illi intuit⁹ admodū gratus: vterq̄ est illi refugiū a tribulatiōe malor̄ ⁊ dolore. Integra cōsolatio: cum nō solum qđ sibi expectandū: sed ⁊ vñ id sit p̄sumendū nouerit. Expectatio leta nec dubia: q̄ xp̄i morte firmata est. Cur paueat ad p̄mij magnitudinē: q̄ pcij dignitatē ꝓsiderat? Qua libens mente inuisit foramina per q̄ sibi sacrosancti sanguinis preciū fluxit. Qua libēs cauernas perambulat ⁊ diuersoria ⁊ mā̄siones: q̄ sunt in domo patris multe atq̄ diuerse: in q̄bus habet collocare filios suos ꝓ quoruq̄ diuersitate meritor̄. Et nūc quidem (qđ solū interim pōr) sola in his memoria reqescit: celeste habitaculū: qđ desursus est: iam aīo induēs. Erit aūt cum implebit ruinas: cū cauernas ⁊ corpore inhabitabit ⁊ mēte: cū vacua domicilia q̄ antiq̄ reliquerūt habitatores: ipsa sue vniuersitatis illustrabit p̄sentia: nec vlla vltra apparebit cauerna penit⁹ in celesti macerie: felici de cetero pfectōe sui atq̄ integritate gaudēte. ¶ Aut si id magis ꝓbas: dicemus has cauernas a studiosis et pijs mentib⁹ non inueniri: sed fieri: Quoniā mō inquis? Cogitatōe ⁊ auiditate. Cedit nēpe in modū macerie molliorus, pia macieies desiderio aie: cedit pure ꝓtemplationi: cedit crebre orationi. Denicq̄ oratio iusti penetrat celos. Nō vtiq̄ aeris hui⁹ corporei spaciosas altitudines, veluti quodā remigio alarū suarū, instar volucris volātis scinder: aut quasi gladius acutus ipsius firmamenti solidum celsumq̄ verticem pforabit. Sed sunt celi sancti viui, rationales, qui enarrant gloriam dei: qui fauorabili quadā pietate nostris se votis libēter inclinār: ⁊ sinuatis ad tactū nostre deuotiōis affectibus in sua nos recipiunt viscera quotiēs digna ad eos intentione pulsamus. Pulsanti em̄ aperiet. Licebit itaq̄ vnicuiq̄ nostrū, etiā hoc tēpore nostre mortalitatis cauare sibi quacūq̄ parte volet supne macerie: nūc quidē patriarchas reuisere: nūc vero salutare ꝓphetas: nūc senatui inisceri apl̄or̄: nūc martyrū inseri choris: sz ⁊ beatorū virtutū status et māsiones a minimo angelo vsq̄z ad cherubin ⁊ seraphin tota mēris alacritate pcurrendo lustrare: ꝑut quēq̄z sua deuotio feret. Apud quos magis afficiet imittere sibi spiritu ꝑut vult: si steterit ⁊ pulsauerit: cōfestim aperiet ei ⁊ facta quasi cauerna in montib⁹: vel pori⁹ mentib⁹ sanctis: dum sepulto inflectunt ad pietatē: requiescet vl' patulum apud illos. ¶ Dis aīe sic faciētis, ⁊ facies, ⁊ vox deo grata existit. Ergo qđ superest seruem⁹ ꝓncipio alteri: vt de nostro sane ⁊ verbo ⁊ modo gaudeat spōsus ecclie iesus xp̄s dñs noster: q̄ est supoīa deus benedictus in secula. Amen.

¶ Qualiter intelligat hoc qđ dr̄. Ofo iusti penetrat celos. Et q̄ nemo pōr bene deū ꝓtemplari ⁊ verbū dei pdicare: nisi pfectā habuerit mētis puritatē. Sermo. lxij.

Canti. ij

Colūba mea in foraminibus petre: in cauernis macerie. Nō tm̄ in foraminib⁹ petre tutū reperit colūba refugiū: reperit ⁊ in cauernis macerie. Qđ si maceria nō cognoscam lapidū: sed sanctor̄ cōmunione accipim⁹? videam⁹ ne forte cauernas macerie dixerit angelor̄: qui ob superbiam lapsi sunt: loca quasi vacua derelicta: quippe que repleri ex hoibus habent tanq̄ ruine de lapidib⁹ viuis reficiende. Tñ apls petr⁹. Accedētes (inquit) ad lapide viuū, ⁊ ipsi tanq̄ lapides viui superedifi camini domos spūales. Nec puto ab re esse si intelligim⁹ angelor̄ custodiā, vicē exhibere macerie in vinea dñi: q̄ est eccl̄ia ꝑdestinator̄: cū paulus dicat. Nōne oēs administrator⁹ spūs sunt missi in ministeriū ꝓpter eos q̄ hereditatē capiūt salut⁹? Et ꝓphet. Immittit angelus dñi in circūitu timentiū eū. ¶ Et si ita sedet: erit sensus: quia ecclīam tēpore ⁊ loco peregrinationis sue, dū res ꝑsolentur. De preterito quidē memoria passionis xp̄i: de futuro aūt q̄ se in sorte sanctor̄ cogitat ⁊ ꝓfidit recipiendam. Ambo hec veluti ante ⁊ retro oculata insatiabili desiderio ꝓtuetur: ⁊ vtercq̄ illi intuit⁹ admodū gratus: vterq̄ est illi refugiū a tribulatiōe malor̄ ⁊ dolore. Integra cōsolatio: cum nō solum qđ sibi expectandū: sed ⁊ vñ id sit p̄sumendū nouerit. Expectatio leta nec dubia: q̄ xp̄i morte firmata est. Cur paueat ad p̄mij magnitudinē: q̄ pcij dignitatē ꝓsiderat? Qua libens mente inuisit foramina per q̄ sibi sacrosancti sanguinis preciū fluxit. Qua libēs cauernas perambulat ⁊ diuersoria ⁊ mā̄siones: q̄ sunt in domo patris multe atq̄ diuerse: in q̄bus habet collocare filios suos ꝓ quoruq̄ diuersitate meritor̄. Et nūc quidem (qđ solū interim pōr) sola in his memoria reqescit: celeste habitaculū: qđ desursus est: iam aīo induēs. Erit aūt cum implebit ruinas: cū cauernas ⁊ corpore inhabitabit ⁊ mēte: cū vacua domicilia q̄ antiq̄ reliquerūt habitatores: ipsa sue vniuersitatis illustrabit p̄sentia: nec vlla vltra apparebit cauerna penit⁹ in celesti macerie: felici de cetero pfectōe sui atq̄ integritate gaudēte. ¶ Aut si id magis ꝓbas: dicemus has cauernas a studiosis et pijs mentib⁹ non inueniri: sed fieri: Quoniā mō inquis? Cogitatōe ⁊ auiditate. Cedit nēpe in modū macerie molliorus, pia macieies desiderio aie: cedit pure ꝓtemplationi: cedit crebre orationi. Denicq̄ oratio iusti penetrat celos. Nō vtiq̄ aeris hui⁹ corporei spaciosas altitudines, veluti quodā remigio alarū suarū, instar volucris volātis scinder: aut quasi gladius acutus ipsius firmamenti solidum celsumq̄ verticem pforabit. Sed sunt celi sancti viui, rationales, qui enarrant gloriam dei: qui fauorabili quadā pietate nostris se votis libēter inclinār: ⁊ sinuatis ad tactū nostre deuotiōis affectibus in sua nos recipiunt viscera quotiēs digna ad eos intentione pulsamus. Pulsanti em̄ aperiet. Licebit itaq̄ vnicuiq̄ nostrū, etiā hoc tēpore nostre mortalitatis cauare sibi quacūq̄ parte volet supne macerie: nūc quidē patriarchas reuisere: nūc vero salutare ꝓphetas: nūc senatui inisceri apl̄or̄: nūc martyrū inseri choris: sz ⁊ beatorū virtutū status et māsiones a minimo angelo vsq̄z ad cherubin ⁊ seraphin tota mēris alacritate pcurrendo lustrare: ꝑut quēq̄z sua deuotio feret. Apud quos magis afficiet imittere sibi spiritu ꝑut vult: si steterit ⁊ pulsauerit: cōfestim aperiet ei ⁊ facta quasi cauerna in montib⁹: vel pori⁹ mentib⁹ sanctis: dum sepulto inflectunt ad pietatē: requiescet vl' pau

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝛ si quādo p̄ excessum rapi in illā cōtingat: digit⁹ dei est ſilte dignāter leuans hoiem: nō hoīs temeritas insolen/ ter dei alta quadēs. Cū em̄ apostolus raptū se cōmemo ñ.Cor. xij. ret: vt ausum excuset: quis nā alter p̄sumat mortaliū huic se diuine maiestatis horrēdo scrutinio p̄opitijs intricare conatib⁹? ꝛ impo:tunus contemplato: pauēda irrumpe re in arcana? Scrutatores proinde maiestatis tanq̄ irru pto:es disci reo:: nō qui scilz rapiunt in eā: sed q̄ irruunt. Ipsi itaq̄ opp:imunt a gloria. Ergo fo:midolosa scruta tio maiestatis: at volūtatis taz tuta q̄ pia. ¶ Quidni to ta diligētia ſcrutādo instē sacramēto gloriæ volūtatis: cui mihi parendū p omnia scio? Suauis gloria/ q̄ nō aliūde: q̄ de ipsius suauitatis cōtemplatiōe p̄cedit: q̄ de diuitia rum bonitatis ac multe miserationis intuitu. Deniq̄ vidi Job. ſ. mus gloriā hāc: gloriā quasi vnigeniti a patre. Totū nē pe benignū ꝛ vere paternū q̄d apparuit gloriæ in hac par te. Nō me opp:imat gloria ista: totius licet viri⁹ intēden ñ.Cor. ij. tem in se: ego potius ipsimar illi. Etenim reuelata facie speculātes/ in eandē imaginē trāsformamur de claritate in claritatē tāq̄ a dñi spiritu. Trāsformamur cū cōforma/ mur. Ad fit aūt vt in maiestatis gloria: ꝛ nō magis in vo luntatis modestia: dei ab homine cōformitas p̄sumat. Gloria mea hec est si vnq̄ de me audiero. Inueni hoiem Luce. vj sm cor meū. Cor: spōsi: cor patris sui. Ipsum quod: Esto re (ait) misericordes sicut ꝛ pater vester misericors ē. Hec forma quā videre desiderat cū ecclesie dicit. Ostēde mihi faciē tuā: forma pietatis ꝛ māsuetudinis. Hāc cū omni fi ducia leuar ad petrā cui similis est. Accedite (inq̄t) ad eū ꝛ illuminamini: ꝛ facies vestre non cōfundent. ¶ Quo pacto humilis ab humili confundet: a pio sancta: ꝛ a mā sueto modesta: Nō plane abhorrebit a puritate petre pu ra facies sponse: non magis q̄ a virtute virtus: a lumine lumen. Sed q: nō ex omni se interim parte adhuc ad pe traz fortandā ecclesia accedere poterit: neq̄ em̄ omniū est qui in ecclesia sunt: sacramēta diuine volūtatis inspicere: aut appr̄hēdere per semetipsos profunda dei: ideo non solū in foraminib⁹ petre: sed ꝛ in cauernis macerie habi tare ostendit. Ergo in perfectis quidē qui rimari ac pene trare arcana sapiētie ꝛ puritate cōscientie audēt: ꝛ intelli gentie acumine possunt: habitāt in foraminib⁹ petre. De reliquo in cauernis macerie: vt qui in petra p semetipsos fodere/ aut nō sufficiunt: aut nō p̄sumūt: in maceria fo diant cōtenti vel gloriā serōꝫ mente intueri. Si cui ne q̄ quidē possibile fit: huic sane p̄ponet Iesum/ ꝛ hūc crucifixū: vt ꝛ ipse absq̄ suo labore habitet in foraminib⁹ pe tre: in quibus nō laborauit. Judei in his laborauerūt: ꝛ ipse in labores infideliū introibit vt sit fidelis. Nec verē dum q̄ pariat repulsam: q̄ ꝛ vocat vt intret. Ingredere Esa. ij. (inquit) in petrā: absc̄ondere in fossa humo a facie timo/ ris dñi/ ꝛ a gloria maiestatis eius. Infirme adhuc ꝛ inerti Lu. xvj anime (que iuxta quod in euangelio quidā de semetipso confitetur: fodere non valet: mendicare erubescit) fossa ostendit hum⁹ vbi lateat: donec cōualescat ꝛ p̄ficiat: vt possit ꝛ ipsa p se cauare sibi foramina in petra: p q̄ intret ad interiora verbi: animi vtiq̄ vigore ꝛ puritate. Et si in pō. xxj. tellexim⁹ fossam humū: illā q̄ ait. Ifoderūt man⁹ meas ꝛ pedes meos: nō erit ambigēdū de sanitate i ea citi⁹ adipi Z scēda aie vulnerate: q̄ in ea demorabit. ¶ Quid em̄ tam efficax ad curanda p̄scientie vulnera: nec nō ad purgāda mentis aciem: q̄ xp̄i vulnerū sedula meditatio? Verū do nec purgata/ ꝛ sanata p̄fecte fuerit: nō video qualiter illi Canti. ij aptari possit q̄ ō. Ostēde mihi faciē tuā: sonet vox tua in auribꝰ meis. Quō denīq̄ faciē suā ostēdere audeat: vel Esa. ij. leuare vocē suā: cui ꝛ latere indicit? Absc̄ondere (inq̄t) in fossa humo. Quare? Quia non est pulchra facie/ nec di gna/ q̄ videat. Nō erit digna videri: q̄ diu nō erit videre idonea. Cū aūt p inhabitationē fosse humi in sanādo ocu lo interioꝛi tantū p̄fecerit: vt reuelata facie speculari gloriā dei ꝛ ipsa possit: tunc demuꝫ que videbit fiducialiter iam loquet: voce ꝛ facie placēs. Placeat necesse est faci es: q̄ in dei claritatē intēdere pōt. Neq̄ em̄ id posset: nisi clara ipsa quoq̄ esset ꝛ pura: vtiq̄ transformata in eādē quā p̄spicit claritatis imaginē. Alioq̄n ipsa dissimilitudi ne resiliret insolito reuerberata fulgore. Ergo cuꝫ pura purā intueri poterit veritatē: tūc faciē ipsius spōsus vi dere cupiet/ p̄sequēter ꝛ vocē eius audire. ¶ Nā quātū Z illi placeat cū puritate quidē mētis p̄dicatio veritatis: Canti. ij ostendit cū subinde infert. Vox em̄ tua dulcis. Quia em̄ nō placeat vox si displiceat facies: demōstrat cū ilico sub dit. Et facies tua decora. Quid iterne deco: faciei nisi pu ritas? In plurib⁹? hec absq̄ p̄dicatiōis voce cōplacuit: illa absq̄ ista in nemine. Impuris non se ostēdit veritas: non se credit sapiētia. Quid g̃ loquunt quaz nō viderūt? Job. iij. Quod scim⁹ (inq̄t) loquimur: et q̄ vidimus testamur. Jd ergo tu audes testari q̄ nō vidisti: et loqui q̄ ignoꝛas? Queris quē dicā impurū? Qui laudes requirit hu manas: qui nō ponit fine sumptu euangeliū: qui euāgeli zat vt māducet: qui questū estimat pietatē: q̄ nō requirit fructū: sed datū. Impuri sunt tales: ꝛ cū nō habeāt vnde videant veritatē p:opter impuritatē: habēt tñ vnde illaz loquant. Quid p̄opere agitis? Cur lucē nō expectatis? D Cur opus lucis ante lucē p̄sumitis? ¶ Vanū est vobis pō. cxxvj ante lucē surgere. Vox est puritas: lux charitas que non j.Cor. querit que sua sunt. Hec p̄cedat: et pes lingue in incerto xiij. nō ponit. Superbo oculo veritas nō videt: sincero patet. pō. xlix. Nō est q̄ severitas deneget intuendā puro cordi: ac per hoc ne eloquendam. Peccatoꝛi aūt dicit deus. Quare tu enarras iustitias meas: et assumis testamentū meū p os tuū. Multi puritate neglecta: ante loqui/ q̄ videre cona ti sunt: ꝛ aut grauiter errauerūt nescientes de quib⁹ loque rentur: neq̄ de quib⁹ affirmarēt: aut turpiter viluerunt: dum qui alios docerēt: seipsos nō docuissent. A quo nos gemino malo semp custodiat exoꝛatus a nobis sponsus ecclesie iesus christus dominus noster: q̄ est sup omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ Ad viro sapiēti vita seu mēs sua sit sibi vinea in cultu. Et de duob⁹ vulpiū generib⁹? sc̄z adulatoꝛib⁹ ꝛ detracto ribꝰ. Et de tētationib⁹ monachoꝛum nouitioꝛum. Ser. lxiij.

Capite nobis vul/ pes paruulas: que demoliunt vineas. naz vinea nostra floꝛuit. Liquet q̄ nō ociose ad vineas itū sit: q̄n ibi inuēte sunt vulpes de molientes eas. Littera quidē istud. Spiritus aute quid. aute oīa sane vt cōmunē et vsitatuz littere sensum in hac explanatiōe penitus respuamus: vt pote ineptū ꝛ insul sum: indignūq̄ plane qui recipiat in scriptura taz sancta tam autentica. Nisi q̄a forte ita vecoꝛs/ ꝛ animo stolidus sit: vt p magno habeat didicisse et ea instar filioꝛ huius seculi: curā gerere terrenarū possessionū: custodire ꝛ de fensare vineas ab incursantib⁹ bestijs: ne forte cōtingat amittere fructum vinitin quo est luxuria: simulq̄ pereat Ephe. v. opera impēsa. Grande scilz dampnū/ vt p:opterea lib:um sanctū tanto studio/ ꝛ tanta cū veneratione legamus: q̄ docemur in eo a vulpib⁹ vineas custodire: ne in excolen dis illis frustra marsupia vacuenk si in custodiēdis pigri fuerimus. Nō estis tā rudes: neq̄ adeo spiritualis gratie experte: vt ita carnaliter sapiatis. Ergo in spū ista que ramus. Ybi sane inuenimus: sano q̄dē intellectu: sensuq̄ nihilominus digno/ ꝛ vineas floꝛentes: ꝛ vulpes demo lientes: in quib⁹ capiendis vel amouēdis/ ꝛ honesti⁹ la boraꝛ ꝛ fructuosius. An vos dubitatis longe vigilātius insistendū mentib⁹ seruādis/ q̄ frugib⁹. longe curiosius inuigilandū cauēdis p:opter illas spiritualib⁹ nequicijs: q̄ capiēdis p̄pter istas fraudulētis vulpeculis. ¶ Sed Ca ista a me demōstrāde sunt spiritales iste tā vites q̄ vulpes. Vestra interierit filij sue quēq̄ vinee puidere: cuꝫ me di spurante/ aduerterit in quib⁹ sibi ꝛ a quib⁹ maxime sit ca uendū. Viro sapiēti sua vita vinea est: sua mēs: sua cōsciē tia. Nil q̄ppe incultū deserti⁹ ye in se sapiēs derelinquet,

Brutus nō ita. Cūcta apud eū neglecta inueniēs: cūcta sacētia: cūcta inculta ꝛ soꝛdida. Nō est vinea stulto. Quō vinea: vbi nil plātatū: nil elaboꝛatū vspiā paret? Tota spi nis filuescit ꝛ tribulis stulti vita: ꝛ vinea est: Et si fuit iā nō est/ redacta in solitudinē. Ubi vitis virtutis? Ubi do ꝓuerb. xxiiij. trus boni operis? Ubi vinū leticie spūalis? ¶ Per agrū A hoīs pigri trāsiui (inq̄t) ꝛ p vineā viri stulti: ꝛ ecce totū repleuerāt vrtice: ꝛ oppuerūt sup faciē ei⁹ spine: ꝛ maceria lapidū destructa erat. Audis sapiēte irridentē stultū/ q̄ bona nature/ ꝛ dona gr̃e: q̄ forte p lanacrū regeneratio nis acceperat: tāq̄ illā q̄a p̄fauit de⁹/ ꝛ nō hō: primaz siā vineā in nō vineā negligēdo redegit. Deniq̄ nō pōt vinea esse vbi vita nō est. Nā stult⁹ q̄ viuit: mortē porti/ q̄, vitā esse cēseꝛim. Quō vita cū sterilitate? Arboꝛ arida ꝛ in sterilitatē versa nonne mortua iudicat? Et sarmenta pſ. lxxvij mortua sunt. Et occidit (inq̄t) in grādine vineas eoꝛum: mōstrās vita p̄uatas q̄ sterilitate dānate sunt. Sic stult⁹ eoipso q̄ inutiliter vivit: viuēs mortu⁹ est. Soli itaq̄ cōue nit sapiēti hr̃e/ vel pori⁹ esse vineā: q̄ vitā hz. Est liguum Abac. ij. fructiferū in domo dei: ac p̄ b lignū viuēs. Siqdē ꝛ ipsa Roma. j sapia: qua sapiēs dr̃: ꝛ est: lignū vite est appr̄hendentibus Heb. x. eā. Quidni viuat appr̄hēdꝰ ei⁹? Uluit: hz ex fide. Just⁹ nēpe est sapiēs: ꝛ iustus ex fide vivit. Et si aīa iusti sedes est sapie/ sicut est: p̄fecto is sapiēs q̄ iustus. Js g̃ sine iu stū noīes: sine sapientē: nūq̄ absq̄ vinea viuet: q: nunq̄ nō viuet. Hoc q̄ppe est illi vinea q̄ vita. Et bona vinea iusti: imo bona vinea iust⁹: cui virt⁹ vir: cui actio palmes cui vinū testimoniū p̄scie: cui lingua roꝛcular expssionis ij.cor.j. Deniq̄ glia nr̃a hec est (inquit) testimoniū p̄scie nr̃e. Ui des apud sapientē vacare nihil? Sermo/ cogitatio/ con uersatio: ꝛ si q̄d aliud est ex eo: q̄dni totū dei agricultura dei edificatio est: ꝛ vinea dñi sabaoth? Quid deniq̄ illi de se perire possit: q̄n ꝛ foliū ei⁹ nō defluet? Ceterū taliui Eccl's. v nec nūq̄ infestatiōes: nūq̄ insidie deerūt. Nēpe vbi mul te opes: multi sunt ꝛ q̄ comedūt eas. Sapiēs erit solici⁹ seruare vineā suā nō min⁹ q̄ excolere: nec finet eā vozari B a vulpib⁹. ¶ Pessima vulpes occult⁹ detractoꝛ: sed non minus nequā/ adulatoꝛ: blādus. Cauebit sapiēs ab his. Habit operā sone: q̄ in ipso est: cape illos q̄ talia agunt ſz cape bñficijs arcq̄ obsequijs monitisq̄ salutaribus et oſonib⁹ p his ad deū. Non cessabit istiusmodi carbones ignis cōgerere sup caput maledici: ꝛ ite sup adulatoꝛis/ quousq̄ (si fieri p̄t) ꝛ illi inuidiā: ꝛ isti simulationez de corde tollat facies mādatū spōsi dicēs. Capite nob vul Canti. ij. pes paulas: q̄ demoliunt vineas. An nō tibi capt⁹ illeui dek: q̄ suffusus oꝛa rubore: q̄ppe p̄piū erubescēs iudiciū ipse sue p̄fusionis/ ꝛ penitudinis testis est: siue q̄ oderit hoīem amore dignissimū: siue q̄ dilexerit tātū vbo ꝛ lin gua eūa quo se diligi ope veritate vl'sero exptus est: La p̄ō. xxxix ptus plane ꝛ capt⁹ dño p̄m q̄ nolatim ipe exp̄ssit: capite (inquiēs) nobis. Utinā ego oēs aduersantes mihi sine cā/ ita cape possim: vt xp̄o eos vl' restituā: vel acq̄rā. Sic sic p̄fundant ꝛ reuereant q̄ querūt aīam meā: auertant retroꝛsum ꝛ erubescāt q̄ volūt mihi mala: quaten⁹ inue/ niar ꝛ ipe obediēs spōso: nō mō in capiēdo vulpes: sz et in capiēdo ipsi. Sz reflectat sermo ad sui p̄ncipiū: vt suo oꝛdine series explanatiōis p̄cedat. ¶ Capite nobis vul Canti. ij. pes paruulas q̄ demoliūtur vineas. Doc⁹ moꝛalis est: et C iuxta moꝛ disciplinā/ nos iā ostēdim⁹ spiritales has vine as nō nisi spūales viros esse: quoꝛ cū oīa interioꝛa culta sint: oīaq̄ germinātia: oīa fructificātia ꝛ parturiētia spm saluris: quō de regno dei: sic de his vineis eq̄ dñi sabaoth possum dicere: q̄m intra nos sunt. Deniq̄ in euāgelio le mat. xxj. gim⁹ dari gētib⁹ regnū faciētib⁹ fructꝰ eius. Hi sunt quos paulus enumerat dicēs. Fructus aūt spūs est charitas/ Gal. v. gaudiū/ pax/ patiētia/ benignitas/ bonitas/ lōganimitas māsuetudo/ fides/ modestia/ ꝛ continētia/ castitas. Fructus isti p̄fect⁹ nr̃i. Hi accepti spōso: q: ipsi cura est de nobis. Tum de virgulti cura est deo? Homines: nō arboꝛes amat hō de⁹: ꝛ nostros p̄fect⁹ suos fructꝰ deputat. Tēpus ho

rū diligēter obseruat: arrider apparētib⁹: ꝛ solicit⁹ sata/ git ne pereāt nobis cū apparuerint. Jmmo vo ne pereāt sibi: se em̄ reputat tāq̄ nos. Jdeoq̄ quidēs capi sibi iu bet infidiātes vulpeculas: ne nouellos fructꝰ ipse p̄ceri Canti. ij piāt. Capite (inq̄t) nobis vulpes parulas: q̄ demoliun tur vineas. Et q̄si q̄s dicat/ p̄cepiopere timeo: nōdū ve nit fructꝰ tps: nō est ita (inq̄t) nā vinea nostra floꝛuit. Post floꝛes nō est fructuū moꝛa: adhuc illis cadentibus isti erūpunt illico: illico incipiunt apparere. ¶ Parabola D ista instātis est tpis. Uidetis istos nonicios? Nup vene rūt: nup cōuersi sunt: nō possum? de ipis dicere: q: vinea nr̃a floꝛuit. Jflores em̄. Interim q̄d in eis apparere videꝛ flos est: fructuū tēpus nōdū aduenit. Jflos nouella con uersatio est: flos formula recēs vite emēdatioꝛis est. Jn duerūt sibi facie disciplinatā: ꝛ bonā torꝰ cor: pis cōpositionē. Placēt fateoꝛ q̄ in facie sunt: negligētioꝛ vtiq̄ is q̄ foꝛis apparet: cor: poꝛ culi⁹ ꝛ vestiū: sermo rarioꝛ: vultus hilarioꝛ: aspect⁹ verecūdioꝛ: incessus maturioꝛ. Uerū q: hec nouiter cepe: ipsa sui nouitate floꝛes cēsenda sunt: et spes fructuū magis q̄ fructꝰ. Uobis filioli nō timem? a fraude vulpiū: q̄ fructib⁹ magis/ q̄ floꝛib⁹ insidere nosci tur. Uestrū aliūde periclū est. Ustionē cerne metuo floꝛi bus: nō subreptionē: hystionē a frigoꝛe. Aq̄lo mihi suspe ctus est: ꝛ frigoꝛa matutina: q̄ intrepestinos floꝛes solent Hiere. j. pdere: fructꝰ p̄ripe. Itaq̄ ab aq̄lone pandit vestrū ma pſ. cxlvij lū. A facie frigoꝛis ei⁹ q̄s sustinebit? Hoc frigus si semel aīam: aīe quidē (vt assoleꝛ) incuria spū dormitāte/ puase rit: ac nemine deinde (q̄d absit) inhibēte ad interioꝛa eius penetrit: descēderit in viscera coꝛdis/ ꝛ finū mētis: p̄culꝫ serit affectiones: occupauerit p̄silij semitas: p̄turbauerit iudicij lumē: libertatē addixerit spūs: mor (vt in coꝛpe fō let euenire febricitātib⁹?) subit q̄dam animi rigoꝛ: ꝛ vigoꝛ lēescit: lāguoꝛ fingit⁹ virū: hoꝛroꝛ austeritas intendit: ti moꝛ solicitat pauptas: p̄rahit animꝰ: subtrahit gr̃a: p:o trahit lōgitudo vite: sopitur rō: spūs extinguit: deferue scit nouici⁹ feruoꝛ: ingrauescit repoꝛ: fastidiosus: refriges scit fraterna charitas: blādik voluptas: fallit securitas: rē uocat p̄suetudo. Quid plura? Dissimulak lex: abdicatur ius: fas p̄scribit: derelinquit timoꝛ dñi. Dauk postremo ipudētie manꝰ: p̄simik ille temerariꝰ: ille pudendus: ille turpissimꝰ: plenꝰ ille ignominia ꝛ p̄fusione salꝰ: de excel so in abyssum: de paulīeto in sterq̄linium: de solio in cloa cā: de celo in cenu: de claustro in sētm: de paradiso in iferꝛ nū. Principiū ꝛ origine huiꝰ pestis: ꝛ vel q̄ arte vitek: vl' qua superet vrute: nō est huiꝰ tpis demōstrare. Alīs erit hoc: nunc cepta p̄sequamur. Ad p̄uectiores ꝛ firmioꝛes sermo est retoꝛquendus: ad vineam que iam floꝛuit: cui q̄dē etsi nō est q̄d floꝛib⁹ fo:midet a frigoꝛe: ſz nō fructꝰ se curi sunt a vulpib⁹. Dicēdum aptius q̄d sint spūaliter he vulpes: cur pusille dicant: cur iubeant potissimū capi: ꝛ nō abigi vel occidi: etiā introducēda diuersa gn̄a harū de stiarū ad maioꝛē audiētiū noticiā ꝛ caurelā: nō sane ser mone isto: vt fastidio p̄sulam⁹: ꝛ nr̃e deuotiōis alacritas ppetuet in gr̃a ꝛ p̄fessione glie magni eccl̃e spōsi dñi nr̃i iesu xp̄i: qui est sup oīa deus bñdict⁹ in scl̃a. Amen.

¶ De tentationibus monachoꝛum p̄iouectoꝛum ꝛ de hereticis. Sermo. lxiij.

Dsum p̄missionis E mee. Capite nobis vulpes paruulas: q̄ de Canti. ij moliunt vineas: nā vinea nostra floꝛuit. Vulpes tentatiōes sunt. Necesse est vt ve niāt tentatiōes. Quis em̄ coꝛonabit: nisi q̄ legitime cer tauerit? Aut quō certabit: si desit q̄ ipugnet? Tu g̃ acce ij.Ti.ij. dēs ad seruitutē dei sta in timoꝛe: ꝛ p̄para aīam tuā ad tentationē: certꝰ oēs q̄ pie volūt viuere in xp̄o: p̄secutio ij.Ti.iij. nē passuros. Poꝛro tentationes diuerse sunt: p tēpoꝛis diuersitate. Et initijs q̄dez nr̃is tanq̄ nouellaru teneris floꝛib⁹ plātationū/ in enidēti vis algoꝛis incūbit: cui⁹ me minim⁹ in sermone altero: ꝛ incipietes ab hac pestē/ cau

Universidad de Deusto
Biblioteca

tos reddidimus. Jam vero ꝓficientiū sanctiorū studijs minime quidē sese opponere ꝺtrarie virtutes aperte audēter: ſolent ex occulto insidiari: q̄si quedā fraudulente vulpecule: specie q̄dē vtutes/re aūt vitia. Quātos (ỽbi gr̄a) ingressos vias vite: ꝓgressos ad meliora: sup semitas iustitie/bene secure ꝙficiscētes: ⁊ ꝓficiētes/fraude ꝓpudor: vulpiū barū turpiter supplantatos experti sum: ⁊ heu in se virtutū suffocatos plāgere fructꝰ. ¶ Vidi ego hoiem currentē būⁿ: ⁊ ecce cogitatio. Quidni vulpecula fuit? Quātis (inq̄t) bonū q̄ solus fruor: si essem in pr̄ia: possem vtiq; impune frarribus ⁊ cognatis notis ⁊ amicis. Amāt me: ⁊ facile acq̄escerēt suadēti. Ut q̄d ꝓdicto hec? Vado illuc: ⁊ saluo multos ex illis ⁊ me pariter. Nec verendū in loci mutatiōe. Etenī dū bene faciam: q̄d interest vbi nisi ꝙ illic paulubio satius: vbi fructuosiꝰ deg̃? Quid plura? Ir ⁊ perit miser: nō tā exul ad patriā: q̄ canis reuersus ad vomitū. Et se ꝓdidit infeliꝛ: ⁊ suo iū acq̄siuit neminē. Eu vna vulpecula ista: videlz frustratoria spes: qua habuit in acq̄sitione suoꝝ. Potes tu q̄s per teipm in teipso alias atq; alias similes huic inuenire: seu aduertere si nō negligas. ¶ Dis tñ vt vnam adhuc ego ostēdā tibi: Facio etiā ⁊ tertiā/⁊ quartā q̄s demōstrabo: si te ad capiēdas eas quas forte ex his in tua aduerteris vinea iuenero vigilantē. Interdū bn̄ ꝓficientis cuiuspiā cū sibi ꝓfusius aliq̄d supne gr̄e senserit irroꝛari: subit animū desideriū ꝓdicādi: nō q̄dē ad parentes ⁊ ꝓpinquos: iuxta illud: cōtinuo nō acq̄ui carui ⁊ sanguini: sed quasi purius/fructuosius/fortiusq; passim ad extraneos ⁊ ad oēs. Caute oīno. Sane timet ꝓpheticū incurrere maledictū: si q̄ in absc̄dito accepit frumēta: absc̄dat in ꝓpbis, ⁊ ꝓtra euāgeliū facere: nisi q̄ in aure audiuit: p̄dicauerit sup tecta. Vulpes est/atq; illa ꝓ: ore eo nociuior: quo occultior: veniēs. Sed capio tibi eā. Primꝰ moyses dicit: nō arabis in ꝙmogenito bouis, Hoc paulus interꝓtans: non neophytū (inq̄t) ne in supbiā elatus/scidat in iudiciū diaboli. ¶ Et rursum. Nec q̄s (inq̄t) sumit sibi honorē: sed q̄ vocat a deo tanq̄ aarō. Jrē ipse. Quō p̄dicabūt (ait) nisi mittant? Et scim⁹ monachi officiū esse nō docere: sed lugere. Ex his similibus q̄ collecti mihi tero rete: ⁊ capio vulpēcine demoliar vineā. Ex his nēpe claret: ⁊ certū est ꝙ publice p̄dicare: nec monacho cōuenit: nec nouicio ex pedit: nec nō misso licet. Ꝑro: ro ꝓra hec ria venire quā ta ꝙscie demolitio est? Ergo quicq̄d tale aīo suggeratur: siue sit illud tua cogitatio: siue inissio p angelū malū: dolosam agnosce vulpeculā. i. malum sub specie boni. Sed aspice aliā. Quātos ex monasterijs spū feruētes heremi solitudo suscepit: et aut repefactos euomuit: aut tenuit ꝓtra heremi legē nō modo remissos: sed etiā dissolutos: ficq; apparuit vulpeculā affuisse vbi tāta facta est vastatio vinee. i. vite ⁊ ꝙscie hoīs detrimentū? Cogitabat si solus degeret: multo se copiosiꝰ: ore fructꝰ spūs ꝓcepturū: quippe q̄ in cōi vita tm̄ spūalis gr̄e fuisset exptus. Et bona visa est sua cogitatio sibi: sed rei erit? indicauit magis eandē illi cogitationē vulpē demoliē fuisse. Quid illud q̄d nos q̄ toties in domo ista tā grauiter inḡerat: notabilem loquoꝛ quoūdā: q̄ inter nos sunt: supstitiosamq; abstinentiā: ex qua se oībus sibiq; oēs molestos reddunt? Quō nō hec ipsa discordia tā q̄alis/⁊ fue illis ꝙscie dissipatio est: ⁊ q̄d in ipso est: grādis vinee huiꝰ quā plātauit dextera dñi: vestre scilz oīm vnanimitatis demolitio? Ue hoī ꝑ quē scandalū venit. Qui scādalizauerit (inq̄t) vnū de pusillis: durū est q̄d sequit. Quāto durioꝛa merek: q̄ tantā ⁊ tam sanctā multitudinē scādalizat? Judiciū ꝓ: o suis durissimum ꝑtabit quicunq; est ille. Sed hec alias.

¶ Nūc vo intēdam⁹ his que a spōso dicunk sup pusillis ⁊ astutis his aīalibus demolientibꝰ vineas. Pusillis dixerim/nō malicia: sz subtilitate. Astutū siquidē natura bn̄ gen⁹ est animātis: ꝓmptūq; admodū ad nocēdū in occulto: ⁊ videk mihi cōgruētissime designare subtilissima quedā vitia: specie palliata virtutū: qualiū vtiq; formaz ꝓtemissis ad noticiā exēplis: paucis licet/iam aliquātisq; expressi. Nec esn̄ aliter nocere queūt: nisi q̄ se vtutes virtutū quadā similitudine mētiunk. Sūt aūt cogitati oneꝭ hoīm aut vane: aut facte imissiones ꝑ angelos malos: angelos sathane q̄ se trāsfigurāt in angelos lucis: parantes sagittas suas in pharetra: hoc est in occulto: vt sagittent in obscuro rectos corde. Ut ⁊ pusillas eas ꝓpter b reos: dicī: q̄ cū cetera vitia quadā quasi cōpulēcia sui manifesta se ꝓbeant: hoc genꝰ ꝓ: o sui subtilitate haud facile agnosci: ⁊ ideo nec caueri posse: nisi dūtaxat a ꝓfectis et exercitatis: ⁊ q̄ habeāt illuminatos oculos cordis ad discretionē boni ⁊ mali: maximeq; ad discretionē spirituū: qui cū apl̄o possint dicere: q: nō ignoramꝰ astutias sathane: neq; cogitatiōes eius. Et vide ne forte ob hoc/a sponso iubeamk nō quidē exterminari vel abigi vel occidi: sed capi: q̄ videlz hmōi spūales dolosaq; bestiolas oī vigilātia ⁊ cautela obseruari oporteat ⁊ examinari: ⁊ sic capi. i. cōpr̄ehendi in astutia sua. Ergo cū ꝓdit dolus: cum fraus aperit: cū cōuincit falsitas: recissime rūc ō: capta vulpes pusilla: q̄ demoliebat vineā. ¶ Deniq; dicimus hoīem in sermone capi: sicut habes in euāgelio, q: cōuenerūt pharisei in vnū vt caperēt Iesum in sermone. Jta q̄ spōsus capi iubet vulpes pusillas: q̄ demoliunk vineas idest deꝑhendi/cōuinci/ꝓdi. Solū hoc malignitatis genus id ꝓpriū habet: vt agnitū iam minime noceat: ita vt agnosci fit illi expugnari. Quis esn̄ nisi demens cōperta decipula: sciēs ⁊ prudēs pedē mittit in illā? Sufficit ꝓinde si capiank q̄ eiusmodi sunt: hoc est si ꝓdas o deducas ad mediū: quippe q̄bus apparere perire est. Nō sic cetera vitia. Nēpe manifeste veniūt: manifeste nocēt: sciētes capiuāt: superāt reluctātes: vtpote vi/nō dolo agentia. Ergo ꝓra hmōi aperte seuientes bestias/non inuestigatiōe opus est: sed refrenatiōe. Solas has vulpes paruulas/dissimulatrices maximas (q: ꝓdite iam nō nocent) sufficit educi in lucē/⁊ capi in calliditate sua. Nā foueas habēt. Tali itaq; ex causa/vulpes iste ⁊ capi iubentur: ⁊ paruule deseribunk. Vel ideo paruule: vt nascentia vitia in ipso ortu: donec vtiq; paruula sunt: vigilanter obseruans illico cōprehendas: ne crescētia plus noceāt: ⁊ difficilius capiank. ¶ Et si iuxta allegoriā ecclias vineas/vulpes hereses vel potiꝰ hereticos ipsos intelligamus: simplex est sensus: vt heretici capiank potiꝰ q̄ effugent. Capiank dico/nō armis: sed argumētis q̄bus refellank errores eoꝝ: ipsi vero: si fieri pōt: recōcilienk catholice: reuocenk ad verā fidē. Nec est volūtas eius q̄ vult omnes hoīes saluos fieri: ⁊ ad agnitionē veritatis venire. Hoc deniq; velle se ꝓhibet: qui nō simpliciter capite vulpes: sed capite (inq̄t) nobis vulpes paruulas. Sibi q̄ ⁊ spōse sue: idest catholice iuber acq̄ri has vulpes: cū ait. Capite eas nobis. Jta q; hō de ecclia exercitatus ⁊ doctus: si cū hereticō hoīe disputare aggredik: illo intentionē suā dirigere dz: quatenꝰ ira errantē cōuincat: vt ⁊ cōuertat cogitans illud apl̄i Jacobi: q: qui conuerti fecerit pctōrem ab errore vie sue: saluabit aīam eiꝰ a morte: ⁊ operit multitudinē peccatoꝝ. Qō si reuerti noluerit: nec conuictus post primā iam ⁊ scōam admonitionez (vtpote qui oīno subuersus est) erit ꝑm apostolū deuitandus. Et b iā me lius (vt quidē ego arbitroꝛ) effugak aut eriā religak: q̄ fi nitur vineas demoliri. ¶ Nec ꝓpterea sane nihil se egisse putet: qui hereticū vicit ⁊ cōuicit: hereses ꝓfutauit. verisimilia a vo clare apteq; distinxit: prava dogmata plana ⁊ irrefragabili ratione prava esse monstrauit: pauuz deniq; intellectū extollentē se aduersus scientiam dei/in captiuitatē redegit. Nempe cepit nihilominꝰ q̄ talia operatus est vulpē: ⁊ si nō ad salutē illi: ⁊ cepit eam spōso et spōse q̄us aliter. Nam ⁊ si hereticus nō surrexit de fece: ecclia tñ ꝓfirmatur in fide: ⁊ quidē de ꝓfectibus sponse/sponsus sine dubio gratulak. Gaudiū etenī dñi est forte tudo nostra. Deniq; nō putat a se aliena lucra nostra: q̄ le nobis tam dignāter associat: dū iubet capi vulpes nō

sibi: sed nobis secū: capite inquīt nobis. Aduertere est em̄ q̄d ait/nobis. Quid hac voce socialius? An nō tibi videtur hoc dicere: quasi quidam paterfamilias: qui per se nihil habeat: sed oīa cōmunia cū vxore ⁊ filijs atq; domesticis? Et qui loquit deus est: minime tñ vt deus id loquitur: sed vt spōsus. Capite nobis vulpes. Videt q̄ sociali ter loquit: qui sociū nō habet? Poterat dicere mihi: sed maluit nobis/cōsortio delectatus. O suauitatē: o gratiā o amoꝛis vim. Jta ne summus oīm vnus factus est oīm? Quis hoc fecit? Amoꝛ dignitatis nescius: dignatione dignes: affectu potēs: suasu efficax. Quid violētius? Triumphat de deo amoꝛ. Quid tñ tam nō violentū? Amoꝛ est. Que est ista vis queso tam violenta ad victoriā: tam victa ad violentiā? Deniq; semetipsum exinaniuit: vt scias amoꝛis fuisse/q̄ plenitudo effusa est: q̄ altitudo adeōta est: q̄ singularitas associata est. Cū quoniā tibi o admirande sponse tam familiare consortiū? Nobis inquis capite. Qui recū? An ecclesie de gentibꝰ? De moꝛtalibꝰ ⁊ peccatoribꝰ? Collecta est. Jllam scimus que fit. Sed tu quis es: ethiopisse huius tam deuotus/tam ambitiosus amator? Sane non alter moyses: sed plus q̄ moyses. Num tu ille es speciosus forma ꝓe filijs hominū? Parū dixi: candoꝛ es vite eterne: splēdoꝛ et figura substātie dei. Postremo super omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ De duplici genere hereticoꝝ/scz manifestoꝝ ⁊ occultoꝝ. Et de impietate quoꝛundam qui: ne secretū ꝓdat: peierare permittūt dicētes viros posse mulieribꝰ cohabitare sine detrimento cōtinentie. Sermo. LXV.

Bos vobis sup vno capitulo disputaui sermones: tertiū edere paro: si audire nō redeat. Et necessariū reoꝛ. Nam q̄d ad nostrā q̄dē spectat domestica vineā (q̄ vos estis) satis me arbitroꝛ in duobꝰ feciſſe sermonibus/ꝓ o munimēto illi aduersus insidias tripartiti generis vulpium: qui sunt adulatoꝛes/detractoꝛes/ac seductoꝛes/quidā spiritus: gnari et assueti mala sub specie boni inducere. Verum dñice vinee nō ita. Illā loquoꝛ que impleuit terram cuius ⁊ nos ꝑtio sumus: vineā grandē nimis: dñi plantatā manu: redēptā sanguine: rigatā verbo: ꝓpagatazq; gratia: fecūdatā spiritu. Ergo plus ꝓ: ꝓ: q̄ curā gerens: in cōmune minus ꝑfui. Mouet me aūt ꝓ: o ipsa multitudo demoliētiū eā: defensantiū paucitas: difficultas defensionis. Difficultatē occultatio facit. Nam cū ecclia semp ab initio sui/vulpes habuerit: cito oēs cōperte ⁊ capte sunt. Confligebat hereticus palā: nā inde hereticꝰ maxime/q̄ palā vincere cupiebat ⁊ succūbebat. Jta ergo facile ille capiebant vulpes. Quid em̄ si posita in luce vitate/hereticus in sue ꝓtinacie tenebꝛis remanēs/solus foris regarꝰ aresceret? Nihilominꝰ captare putabak vulpes cōdemnata impietate: ⁊ impio foꝛas misso/ostēuit victā iā victuro nō fructui. Et b iuxta ꝓpheta: erās illi vbera arētia et vēter sterilis: q: nō repullulat error: publice cōfutatus: ⁊ falsitas aperta nō germinat. ¶ Quid facientes his malignissimis vulpibꝰ vt capi queāt: q̄ nocere/q̄ vincere malūt: ⁊ ne apparere quidē volūt: sed serpere. Oībus vna intētio hereticis semp fuit captare gloriā de singularitate sciētie: sola ista malignioꝛ: ceteris: verfurioꝛq; hereticis dānis pascit alienis/ꝓpte gloꝛie negligens. Docta credo exēplis veterū: que ꝓdite euadere nō valebāt: sed cōfestim capiebant: cauta est nouo maleficij genere operari mysterium iniq̄tatis: eo licētiꝰ/quo latēti. Deniq; indixe re (vt ō:) latebras sibi: firmauerūt sibi sermonē nequā. Jura piura: secretū ꝓdere noli. Enīuero alias ne temere quidē iurare vllatenꝰ acquiescūt: ꝓpter illud de euangelio: nō iurare neq; ꝑ celū: neq; per terrā ⁊c. O stulti et tardi coꝛde: repleti plane pharisaico spū: liquātes culicē ⁊ camelū glutientes. Jurare nō licet: ⁊ peierare licet. An in hoc solo vtrūq; licet. De quoniā mihi euangelioꝛ loco ꝓducitis istā exceptionē; qui ne iota quidē vt falso gloriamini) ꝓteritis. Pater vos ⁊ ingressitiose obseruare deiuramēto: ⁊ flagitiose ꝑsumere de periurio. O peruersi ratē. Nō ad cautelā cōsultū est/videlz nō iurare: hoc istī mādati vice tam cōtentiose obseruant: ⁊ q̄ immobili iure sancitū est/nō peierādū scz: hoc rancē indifferēs ꝓ sua volūtate dispēsant. Nō (inquiūt) sed ne mysteriū publicemus. Quasi gloria dei nō sit reuelare sermonē. An dei inuidēt gloie? Sed magis credo q̄ pādere erubescant: sciētes ingloriū. Nā nefanda ⁊ obscena dicunk agere in secreto: siquidē ⁊ vulpiū posteriora fetēt. ¶ Sed raceo que negarēt: ad manifesta respōdeāt. An iuxta euāgeliū cauent sanctū dare canibꝰ: ⁊ margaritas porcis. At istud aperte fateri/est se nō esse de ecclesia: qui oēs q̄ de ecclia sunt: canes censent ⁊ porcos. Sine exceptione em̄ omnibus qui de sua secta nō sunt: suū illud quicq̄d est: subtrahendū existimāt. Ceterū hoc et si sentiāt nō respōdebūt/ne manifesti fiāt: nēpe q̄ oīmodo fugiūt: sed nō effugient. Respōde mihi o hō qui plus q̄ oportet/sapis: ⁊ plꝰ q̄ dici pōt: desipis. Dei est an nō mysterium q̄d occultas. Si est: cur nō ad eiꝰ gloriā pandis. Nā gloria dei reuelare sermonē. Si nō: cur fidē habes in eo q̄d nō est dei: nisi q: hereticus es. Aut igitur dei secretū/ad dei gloriā ꝓdant: aut dei negent mysterium: ⁊ minime se hereticos negēt: aut certe nihilominus manifestos se fateantur inimicos gloie dei: qui nolunt manifestū fieri q̄d ei nocet forte ad gloriā. Stat nēpe scripture veritas. Gloria regum celare verbū: gloria dei reuelare sermonē. Non vis tu reuelare. Non ergo vis deū gloꝛificare. Sed forte nō recipis scripturā hanc. Jta est: solius euāgelij se ꝓfitentur emulatores ⁊ solos. Respōdeant ꝓinde euāgelio. Nō dico (ait) in tenebꝛis: dicite in lumine: ⁊ q̄d in aure auditis: ꝓdicate super tecta. Jam nō licet silere: vsq; quo occultū tenet q̄d palam deus fieri iuber. Usq; quo ꝑtrū est euāgeliū vestrū. Suspicoꝛ vestrū nō est pauli. Nam ille suum fatetur ꝑtrū nō esse. Et si (inquit) ꝑtrum est euāgelium meū: in his ꝑtrū est qui ꝑeunt. Videre ne vos diceret apud quos euangeliū inuenik ꝑtrum. Quid aptius q̄ ꝑcreatis. An forte nec paulū recipitis. De quibusdam ita audiui. Non em̄ inter vos oēs per oīa conco: datio: etsi a nobis oēs dissentiaris. At vo eoꝛ verba ⁊ scripta et traditiones: qui coꝛporaliter cū saluatoꝛe fuerūt: pari autoꝛitate euāgelij cuncti (ni fallor) indifferēter recipitis. Nūquid illi ꝑtrū tenuere euangeliū suū. Nunquid in deo carnis infirma: moꝛtis horrida: crucis ignominiā tacuere. Et quidē in omnē terrā exiuit sonus eoꝛ. Ubi apostolica forma et vita quam iactatis. Jlli clamant: vos susurratis. Jlli in publico: vos in angulo. Jlli vt nubes volant: vos in tenebꝛis ac subterraneis domib⁹ delitescitis.

¶ Quid simile illis in vobis oſtēditis? An q̄ nobiscuz mulierculas non vtiq; circūducitis: sed includitis? Non eque comitatio vt cohabitatio suspitioni patet. Verum quisnā de illis finistrū quippiam suspicarek qui mortuos suscitabāt. Jfac tu similiter: ⁊ vna recubantē putabo feminā virū. Alioquin temere tibi vsurpas illoꝛ dispensationē: quoꝛ sanctitatē nō habes. Cur femina semp esse: ⁊ nō cognoscere feminam: nōne plus est q̄ moꝛtuū suscitare. Q̄d minus est nō potes: ⁊ q̄d maius est: vis credam tibi. Meridie latus tuū ad latus iuuēcule est in mēsa. Lectus ad lectuz eius in camera: oculi rui ad illius oculos in colloquio: manus tue ad manus ipsius in opere: ⁊ cōtinens vis putari. Esto vt sis: sed ego suspitiōe nō careo. Scādalo mihi es: tolle scādali causam: quo te probes verū vt sacritas euangelij emulatoꝛē. Qui scandalizauerit vnū de ecclesia: nōne euangeliū cōdemnat illū. Tu ecclesiam scādalizas. Vulpes es demoliēs vineā. Juuate me socij vt capiatur. Vel potius capite vos nobis eam o angeli sancti. Uersuta est valde: operta est iniq̄tate ⁊ impietate sua. Plane tam pusilla atq; subtilis: vt facile quidez humanos frustrek obtutus. Nūquid ⁊ vestros. Propter eaꝛ illa ad vos: vtpote sodales sponsi: capite nobis vul

Universidad de Deusto
Biblioteca

pes paruulas. Ergo facite quod iubemini: capite nobis hāc tā perfipelle vulpeculā: quā ecce iā diu frustra inse quimur. Docere ⁊ suggerite q̄liter fraus deprehēdatur. Hoc em̄ est cepisse vulpē: q; longe plus nocet fallsus catholicus: q̄ si verus appareret hereticus. Nō est autē hominis scire quid sit in hoīe: nisi q̄s forte ad hoc ipsum fuerit vel illuminat⁹ spū dei: vel angelica informatus industria. Qđ signū dabitis vt palam fiat pessima heresis hec docētā nicēri: nō lingua tantū: sed vita? ¶ Et quidē recessatio vinee vulpē indicat affuisse: sed nescio qua arte fingēdi ita sua cōfundit vestigia callidissimū aīal: vt qua vel intret: vel exeat haud facile queat ab hoīe deprehendi. Cūq; pateat opus nō appareat actor: ita per ea q̄ in facie sunt: cūcta dissimulat. Denīq; si fidē interroges: nihil christianius. Si conuersationē: nihil irreprehēsibilius? ⁊ q̄ loquit? factis pbat. Videas hoīem in testimoniū sue fidei frequērare ecclesiā: honorare pīsbyteros: offerre munus suū: cōfessionē facere: sacramētis cōicare. Quid fidelius? Jam qđ ad vitā mores? spectat: neminē cōcutit: neminē circūuenit: neminē supergredit. Pallent insup ora ieiunijs: panē nō comedit ociosus: operat manib⁹ vīs vitam sustētat. Ubi iam vulpes? Tenebamus eā: quō elapsa est e manib⁹? Quō tam repēte disparuit? Justemus: inuestigemus: a fructib⁹ eius cognoscemus eā. Et certe vinearū demolitio testat vulpē. Mulieres relictis viris ⁊ itē viri dimissis vxorib⁹ ad istos se cōferūt. Clerici ⁊ sacerdotes populis ecclesijs relictis / intonsi et barbati apud eos / inter textores ⁊ textrices plerūq; inueri sunt. An nō grauis demolitio ista? An non opera vulpiū hec? Uerū nō apud oēs forte ista tam manifesta deprehēdūtur: et si sint: nō est vnde pbent. Quonā modo capimus illos? Reuertamur ad cōsortiū ⁊ cōtuberniū feminarū. Hoc em̄ inter eos nemo q̄ careat. Interrogo vnū quēpiā hoīm. Deus tu bone vir / quenaz hec mulier: ⁊ vñ hec tibi? Vxor: ne tua? Nō (inq̄t) nā voto meo istud nō conuenit. Filia ergo? Nō. quid? Nō sorōr: non neptis: nō aliquo saltē ppinquitatis vel affinitatis gradu attinēs tibi? Nullo p̄orsus. Et quō tuta tibi cum ista cōtinētia tua? Sane nec licet tibi istud. Cohabitationē (si nescis) virorū ⁊ feminarū in his q̄uouere cōtinentiā eccl'ia vetat. Si nō vis scādalizare ecclesiā: esse femina. Alioq̄n ex b vno / cetera q̄ nō adeo manifesta sunt: peculdubio credibilia fiūt.

¶ Sed quo mihi (inq̄t) euāgelū loco mōstras phibituz istud? Euāgeliū appellasti: ad euāgelium ibis. Si obedias euāgelio: nō facies scādalū. Prohibet em̄ plane euangelū scādalū fieri. Facia autē tu: istā nō amouēdo iuxta cōstitutū ecclesie. Suspecter as: ar nūc manifeste censebere ⁊ cōrempto: euāgelij: ⁊ eccl'ie aduersator. Quid iudicatis fratres? Si ptinax fuerit vt nec obediat euāgelio nec eccl'ie acquiescat: quid iam tergiuersari potest? Nōne aperte vobis videt deprehēsa fraus: cōprehēsa vulpes? Si nō amouet feminā: nō amouet scandalū. Si nō amouet scandalū cū amouere possit: trāsgressor tenet euāgelij. Quid facturа eccl'ia est: nisi vt amoueat illū qui non vult amouere scādalū: ne fit filijs illi iobediēs? Nā b mādatū hz ex euāgelio: nō parcere nec pprio oculo scādalizanti se: nō manui: nō pedi: sed eruere illū: abscīdere ista ⁊ pjicere a se. Si (inq̄t) eccl'esiā nō audierit: sit tibi sicut ethnicus ⁊ publican⁹. ¶ Fecim⁹ ne aliq̄d? Puto q; fecimus. Cepim⁹ vulpē: q; fraudē pcepim⁹. Manifesti sunt qui latebant falsi catholici: veri depredatores catholice. Etenī dū mecū dulces capiebas cibos: cor pus dico ⁊ sanguinē christi: dū in domo dei ambulauim⁹ cū psensu: fuit fuadēdi locus: immo opportunitas seducēdi: iuxta illud Sapiētie. Simulator: oze decipit amicū suū. Nūcaūt faciem sapiētiā Pauli: post vnā ⁊ scdam admonitionē hereticū hoīem deuitabo: sciēs q; subuersus est q̄ eiusmodi est: ac pinde caut⁹ puidere: meā sit ⁊ subuersor. Itaq; nō nihil ē (iuxta vbū sapiētis) in insidijs suis captos esse iniquos. Illos pīertim iniquos: q̄ insidijs pro armis vti cauti sunt. Nam cōflictus oīno ab his et defensio perīt. Vile nēpe hoc genus ⁊ rusticanū ac fine litteris et prorsus imbelle. Denīq; vulpes sunt ⁊ pusille: sed neq; illa in quib⁹ male sentire dicunt: defensibilia sunt: nec tā subtilia q̄ suasibilia: idq; dūtaxat mulierculis rusticis ⁊ idiotis: ⁊ q̄les vtiq; oēs sunt: quotot̄ adhuc de secta hac esse experti sum. Nec em̄ in cūctis assertionib⁹ eoz (nā multre sunt) nouū quid aut inauditū audisse me recolo: sed qđ tritū est: ⁊ diu ventilatū inter antiquos hereticos: a nostris aūt cōtritū et euentilatū. Dicendū tn̄ et dicā quenā ille ineptie sint: partim quas scisciātib⁹ se catholicis minus caute respōdentes / ipsi cōfessi sunt: partim quas diuisi abinuicē litigātes deinuicem prodiderūt: partim q̄s quas nōnulli eoz redeūtes ad ecclesiā detexerūt. Nō q̄ ad oēs respōdeā (nec em̄ necesse est) sed tantū vt innotescant. At istud alterius erit opus sermonis: in laudem et gloriā nominis sponsi ecclesie iesu christi dñi nostri: q̄ est super oīa deus benedictus in secula. Amen.

¶ De erroribus quorundam negantium nuptias: et circa baptismum paruulorum: purgatorium ignem: et orationes pro defunctis. Sermo. lxvj.

D Cañ. ij.

Apite nobis vulpes paruulas: q̄ demoliūtur vineas. Ecce ego ad vulpes istas. Ipse sunt q̄ pretergrediūtur viā: ⁊ vindemiāt vineā. Nō sunt contente deserere viā: nisi ⁊ deserta vineā possint: addētes preuaricationē. Nō sufficit hereticos esse: nisi ⁊ hypocrite sint: vt sit supra modū peccās peccatū. Vi sunt qui veniūt in vestimētis ouiū: ad nudādas oues / ⁊ spoliandos arietes. An nō tibi vtiq; res impletavidet vbi ⁊ fide plebes: ⁊ plebib⁹ sacerdotes depredari inueniūnt? Quinaz isti predones? Vi oues sunt habitu: astu vulpes: actu et crudelitate lupi. Ibi sunt qui boni videri nō esse: mali nō videri / sed esse volūt. Mali sunt ⁊ boni videri volūt: nec soli sint mali. mali videre timētne parū sint mali. Etenī minus semp malicia palā nocuit: nec vnq̄ bonus nisi bonī simulatione decept⁹ est. Ita ergo in malū bonor⁹ boni apparere student: mali nolunt: vt plus liceat malignari. Neq; em̄ est apud eos virtutes colere: sed vitia colorare quodā quasi virtutū minio. Denīq; superstitiōis impietatē nōie religionis intitulāt. Innocētiā diffiniūt tantū in apto nō ledere: innocētie pinde solū sibi vēdicātes colorē. In operimētū turpitudinis / cōtinētie se infigniere voto.

Gen. j. Por ro turpitudinē in solis existimāt reputandā vtor⁹ cū vel sola sit ea q̄ cū vxore est causa: q̄ turpitudinē excusat in coitu. Rustici hoīes sunt ⁊ idiote ⁊ p̄sus contēptibiles: sed nō est (dico vobis) cū eis negligēter agēdū. Multū em̄ proficiūt ad impietatē: ⁊ sermo eor vt cācer serpit. ¶ Denīq; nō neglexit spūssanctus q̄ de his quonda tam manifeste vaticinat⁹ est dicēte apl'o. Spūs aūt manifeste dicit: q; in nouissimis tēporib⁹ discedēt quidā a fide: attendentes spiritib⁹ erroris / ⁊ doctrinis demoniorū / in hypocrisi loquentiū mendaciū: et cauteriatā habētiū suā cōscientiā: phibentiū nubere: abstinere a cibis quos deus creauit ad percipiendū cū gratiarū actione. Istos prorsus istos dicebat. Vi nubere phibent: hi a cibis abstinent quos deus creauit: de quib⁹ postea videbim⁹. Nunc autē videte si nō prorsus demonū / ⁊ nō hominū iudicatio hec: sm̄ qđ predixerat spūs. Quere ab illis sue secte autorē: neminē dabūt. Que heresis nō ex hoībus habuit principiū hereseiarchā? Manichei Manē habuere principē ⁊ preceptorē: sabelliani sabellīū: arriani arriū: eunomiani eunomiū: nestoriani nestorium. Ita omnes cetere hmōi pestes singule singulos magistros hoīes habuisse noscūtur: a quibus originē sumpsisse et nomē. Uno nomine istos titulo ve cēsebis? Nullo. qm̄ nō est ab hoīe illor heresis: neq; per hoīem illā acceperūt. Absit tamē vt p revelationē iesu christi: sed magis ⁊ absq; dubio (vti spūssanct⁹ predixit) per immissionē ⁊ fraudē demoniorū

Ibidem

j. Ti. iij.

in hypocrisi loquentiū mendaciū / phibētiū nubere. In hypocrisi plane hoc ⁊ vulpina dolositate loquunt: fingētes se amore id dicere castitatis: q̄ magis causa turpitudinis foueāde ⁊ multiplicāde adimenerūt. Res tn̄ tas in aperto est / vt mirer quō vnq̄ homini christiano psuaderi potuerit: nisi q̄ hi adeo bestiales sunt / vt nō aduertāt q̄liter omni immūdicie laxat habenas q̄ nuptias damnat: aut certe ita pleni neḡcia ⁊ diabolica malignitate absorpti: vt aduerteres dissimulēt ⁊ lerent in pditiōe hoīm.

A ¶ Nolle de ecclia honorabile cōnubiū / ⁊ thorū inmaculatu: nōne reples eā cōcubinarijs / incestuosis / seminifluis mollib⁹ / masculor⁹ concubitoribus: ⁊ omni denīq; genere immūdor⁹? Eligе ergo vtrūlibet: aut saluari vniuersa mōstra hec hoīm: aut numerū saluādor⁹ ad cōtinentiū redigi paucitatē. Ō parcus in vno: q̄ largus in altero? Neutrū hor cōperit saluatori. Quid? Lotor nabiē turpitudo? Nihil minus decet honestatis autorē. Dānabit vniuersitas pter pauculos cōtinētes? Nō est b esse saluatorē. Rara in terris cōtinētia: neq; p rātillo questu / ad terras plenitudo illa semetipsaz eximaniuit. Et quō de illa oēs accepimus: si solis indulsit cōtinētib⁹ participiū sui: Non est qđ ad hoc respōdeāt. Sed neq; ad illud credo. Si hoīe stari in celis est locus: nō sit aūt honesto ⁊ turpi cōsortiū sicut nō est societas luci ad tenebras: p̄fecto neminē immūdor locus in loco salutis manet. Si q̄s aliter sapit: arguet illū aplica vox: absq; omni ambiguo asserēs: qm̄ q̄

j. Cor. xv. talia agūt regnū dei nō possidebūt. Una iam exiet de caverna hec insidiosa vulpecula? Puto in fouea deprehensam: in qua sibi duo quasi foramina fecerit, vnū quo intret alterū quo exeat. Nā p̄sueuit ita. Uide ergo quō vtrobiq; illi interclusus sit exitus. Si solos in celestib⁹ collocat cōtinētes: perit ex maxima parte salus. Si oēm spurcitiā pariter cū cōtinētib⁹ collocat: perit honestū. Sed iusti⁹ perit ipsa: neq; hac exitura: neq; illac reclusa ppetuo et capta in fouea quā fecit. ¶ Quidā tn̄ dissentientes ab alijs inter solos vgines matrimoniū contrahi posse fatentur. Uerū quid in hac distinctiōe rōnis afferre possint: nō video: nisi q̄ pro libitu q̄sq; suo sacramēta ecclie tanḡ materis viscera dēte viperco certatim inter se dilacerare contendūt. Nā qđ dicunt pretendere de pmis cōiugib⁹: quia virgines erāt: qđ istud queso matrimonii preiudicat liberati: quo minus ⁊ inter nō vgines cōtrahi liceat? Sed nescio qđ se in euāgelio inuenisse susurrāt: q̄ sue ineptie frustra existimāt suffragari. Illud credo q̄ dñs cū premisisset testimoniū de genesi: ⁊ creauit hoīem de⁹ ad imaginē ⁊ similitudinē suā: masculum et feminā creauit illos: postea intulit: ergo qđ deus cōiunxit / hō non separet. Dos (inquiūt) cōiunxit de⁹: q; vgines ambo erāt: ⁊ ia non licuit separari: nō erit autē ex deo copulatio secus presumpta.

Gen. j. Quis tibi dixit: pparera a deo cōiunctos: q; vgines erāt Nā scriptura hoc nō loquit. An nō vgines erant inquit? Erāt: sed nō est idipsuz copulatos virgines: ⁊ copulatos q; virgines. Quāq̄ neq; hoc quidē noiarim dictū reperies q̄ virgines essent: q̄uis essent. Sexuū sane expressa diuersitas est: nō virginitas: cū dictū est: masculū ⁊ feminā creauit illos. Merito quidē. Nō em̄ maritalis copula cor por reqrit integritatē: sed sexuū aptitudinē. Bene pinde ipsam instituēs spūssanct⁹: sexū expressit ⁊ virginitatē tacuit: nec dedit occasionē venandi verbū insidiosis vulpeculis. Qđ vtiq; libēter fecissent: q̄uis id q̄ frustra Quid em̄ si ditisset: vgines creauit illos: Nō pterea cōtinuo obtinuisses solos virgines licere cōiungi! Et tamē quō exultasses ex sola vbi occasionē quō exufflasses secūdas ⁊ tertias nuptias: quō insultasses catholice sorōr lenonesq; adinuicē tanto libentius cōiungenti: quanto perinde eos de turpi ad honestum transire nō dubitat?

E Gen. j. ¶ Fortassis ⁊ reprehēderes deū pphete pcipientē fornicariā ducere: nūc autē ⁊ occasio deest: ⁊ liber gratis heretici esse. Nā testimoniū qđ vsurpasti ad astruēdū errorē tuū: plus ad destruēdū valere inuentū est; pro re facere

Ad tit. j.

Ibidem

F

Universidad de Deusto
Biblioteca

here. Videte detractores: videte canes. Irrident nos q baptizamus infantes: q oramus pro mortuis: q sanctorū suffragia postulam⁹. In omni genere hominū atq in vtroq sexu festinat pscribere christū. in adultis ⁊ paruulis: in viuis ⁊ mortuis. Vnde quidē infantib⁹ ex impossibili tare nature: inde vō adultis ex difficultate cōtinētie pscribētes. Porrō mortuos viuētiū fraudātes auxilijs: viuētes nihilominus sctōz q decesserūt suffragijs spoliant⁹ reo. Abstr. Nō relinquet dñs plebē suā: que est sicut arena maris: nec cōtentus erit paucitate hereticoz q oēs redemit. Neq enī parua: sed plane copiosa apud eū redemptio. Quāms vō numerus istoz ad magnitudinē pretij? Se magis precio fraudāt qui ipsuz euacuare conantur. Quid enī si infans pro se loqui nō pōt: pro quo vox sanguinis fratris sui: ⁊ talis fratris clamat ad deū de terra? Astat ⁊ clamat nihilomin⁹ mater eccla. Quid tū infans? Nōne ⁊ ipse videt tibi inhiare quodāmodo de fontibus saluatoris/vociferari ad deuz: fuisq vagitib⁹ clamitare: dñe vim patior: respōde pro me? ſflagitat auxiliū gratie: q vim patit ab origine. Clamat innocētia miseri: clamat ignorantia paruuli: clamat addicti infirmitas. Ita ergo clamant hec oīa. sanguis fratris: fides matris: destructio miseri: ⁊ miseria destituti. Et clamāt ad patrē. Cpotro pater seipsum negare nō pōt: pater est. Nemo mihi dicat quia nō habet fidē: cui mater impertit suā / innoluēs illi in sacramēto quouscq idoneus fiat propsito nō tm sensus: sed assensu euoluta puraq percipere. Nūquid breue paliū vt nō possit ambos cooperire? Magna est eccle fides. Nunq̄d minor fide chananee mulieris: quā cōstat et filie sufficere potuisse ⁊ tibi? Ideo audiuit. O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut petisti. Nunq̄d minor fide illoz q paralyticū per tegulas demittētes: aſe illi simul ⁊ corpis obtinuere salutē? Denicq habes. Quoz fidez vt vidit ait paralytico. Confide fili: remittunt tibi pcta tua. Et paulopost. Tolle grabatū tuū ⁊ ambula. Qui hec credit: facile huic psuadebit merito ecclesiā pclumere / nō solū paruulis baptizatis in sua fide salutē: sed etiā intersectis p christo ifantib⁹ coronā martyrij. Que cū ita sint: nullū preiudiciū sustinebūt regenerāti de eo qđ dictum est. Sine fide ipossibile est placere deo: cū fine fide non sint q in testimoniū fidei baptismi gratiā pceperūt. Sed neq de eo qđ ire dictū est: q vo nō credidерit: cōdēnabit. Quid enī credere est nisi fidē bre? Itaq ⁊ mulier saluabit p generationē filioz si pmānerit in fide cū lenitate: ⁊ infantib⁹ p lauacri regenerationē succurret. Et adulti q cōtinere nō poterūt: cōiugū tricesimo fructu se rediment. Viuētiū q preces ⁊ hostias mortui q opus habebunt ⁊ digni erūt: medi trib⁹ percipiēt angelis: ⁊ eoz q iā perue nerūt: viuētib⁹ adhuc nequaq̄ solatia deerūt p deuz qui vbiq est ⁊ in deo nusq̄ affectu charitatis absentiū. Naz ⁊ christ⁹ pprer hoc mortu⁹ est ⁊ resurrexit: vt viuoz domi nareť ⁊ mortuoz. Propter hoc q̄ ⁊ infans nat⁹ est: et p singulos etatū gradus pfecit i virū: vt nulli deesset etati

Cnō credūt aūt ignē purgatoriū restare post mortem: sed statim aiam solutā a corpore/vel ad requiē transire vel ad dānationē. Quer ergo ab eo q dixit quoddam pcrīm esse qđ neq in hoc seculo: neq in futuro remittere⁊: cur hoc dixerit si nulla manet in futuro remissio/purgatio vel peccati? Jam vo q ecclesiā nō agnoscūt: nō est mirū si oīdinib⁹ ecclesie detrahūt: si instituta nō recipiūt: si sacramēta cōtemnunt: si mādatis nō obediūt. Peccatores (inquiunt) sunt apscindi/archiepi/epi/pbyteri: ac per hoc nec dādis: nec accipiēdis idonei sacramētis. Nunq̄ vo duo ista conuenier⁊: epm esse ⁊ peccatorē. ſfalsum est. Eps erat cayphas: ⁊ tm quātus peccator: qui in dominū mortis dicrabat sententiā? Si negas epm: arguet te testimoniū Johānis: qui eū in testimoniū sui pōtificat⁹ etiaz ppheratse refert. Apls erat iudas: ⁊ licz auarus ⁊ scelerat⁹/electus a dño. An tu de illius apostolatu dubitas quē dñs elegit? Nōne ego (inquit) vos duodecim elegi: ⁊ vnus ex vobis diabolus est? Audis eundē electū apostolū ⁊ extitisse diabolū: ⁊ negas posse esse epm qui peccator est? Super cathedrā moysi sederūt scribe ⁊ pharisei: ⁊ qui nō obedierūt eis tanq̄ epis/inobediētie rei fuerunt: etiā in ipsum dñm precipiente ⁊ dicente: que dicunt facite. Pater q̄uis scribe: q̄uis pharisei: q̄uis videlz ma ximi pctores: ppter cathedrā tm moysi/ad eos q̄ nihil ominus pertinere q̄ ire dixit: qui vos audit: me audit: ⁊ qui vos spernit: me spernit. Cmulta quidē ⁊ alia huic populo stulto ⁊ infipienti a spiritib⁹ errozis in hypocrisi loquētib⁹ mendaciū/mala persuasa sunt: sed nō est respōdere ad oīa. Quis enī oia nouit? Deinde labo: infinitus esset: ⁊ minime necessarius. Nā quantum ad istos/necrationibus cōuincūtur: q: nō intelligūt: nec autoritatibus corrigunt: quia nō recipiūt. nec flectunt suasionibus: q: subuersi sunt. Probatum est: mori magis eligunt q̄ cōuerti. Noz finis interitus: hoz nouissima incēdiū manet. Noz siquidē in facto samson ex succensis vulpiū caudis figura pcessit. Plerūq fideles iniectis manibus aliqs ex eis ad mediū traxerūt. Quesiti fidē: cū de quib⁹ suspecti videbātur: omnia propsus suo more negarēt: examina ti iudicio aque/mēdaces inuenti sunt. Cūq iam negare nō possent/quippe deprehēsi: aqua eos nō recipiēte: arreptor vt dicit freno dentib⁹/tam misere q̄ libere impietatem nō cōfessi: sed professi sunt palam pietatē astruētes: ⁊ pro ea morte subire parati. Nec minus parati inferre q̄ ferre. Itaq irruens in eos populus nouos hereticis sue ipsoz perfidie martyres dedit. Approbamus zelum: sed factū nō suademus: q: fides suadēda est: nō imponēda. Quāq melius, pculdubio gladio coercerent: illi⁹ videlz qui nō sine causa gladiū portat: q̄ in suū errorē multos trahere permittant. Dei enī minister ille est: vindex in irā ei qui male agit. Cmirabant aliqui q nō modo patiēter: sed et leti: vt videbat: ducerent ad mortē: sed q minus aduertūt quāta sit poretas diaboli: nō modo in corpora hoīm: sed etiā in corda q semel ceperit possederit. Nonne plus est fidē mercenarie manus: q̄ id libēter ab alio sustinere? Hoc aūt in multis potuisse diabolū frequēter expti sumus: q seipsos aut submerserunt aut suspēderūt. Denicq iudas suspēdit seipm: diabolo sine dubio imittēte. Ego tū maius existimo: magisq admiror: q potuit imissile in cor eius vt traderet dñm: q̄ vt seipsum suspēderet. Nihil ergo simile habēt constantia martyrū/⁊ pertinacia horū: q: mortis cōtemptum in illis pietas: in istis cordis duricia opat. Et ideo ppheta martyris fortitudinem voce dicebat: Coagulatū est sicut lac cor: eorū: ego vo legē tuā meditat⁹ fuiz: pro eo videlz q̄ et si pena eadē videret: longe diuersa esset intentio: illo vtiq durante cor cōtra dñm: isto in lege dñi meditāte. Que cum ita sint: nō est opus (vt dixi) frustra multa aduersus homines stultissimos atq obstinatissimos dicere: sufficit in notuisse illos vt viuent. Quāobrē vt deprehēdant: cogēdi sunt vel abscere feminas: vel exire de ecclesia: vtpote scādalizātes ecclesiā in cōuictu ⁊ cōtubernio feminarū. Dolēdū valde q̄ nō solū laici pncipes: sed ⁊ quidā vt ōrde clero: necnō de ordine epoz: q magis eos psequi deberāt: ppter questū sustineant: accipiētes ab eis munera. Et quō (inquiūt) dānabimus nec cōuictos: nec cōfessos: ſfrigola satis nō ratio: sed occasio. Hoc solo etiam si aliud nō esset: facile deprehēdis: si (vt dixi) viros ⁊ feminas: quise cōtinētes dicūt: abinuicē separes: et feminas quidē cū aliis sui⁹ sexꝰ et vori degere cogas: viros eque cū eiusdē ppositi viris. Per hoc enī consultum erit vtroq voto simul ⁊ fame: cū cōtinentie sue ⁊ testes habuerint et custodes. Nō si nō sustinēt: iustissime eliminabuntur de ecclesia: quam scādalizant/nō solum notabili: sed etiā illicita cohabitatione. Ergo ista sufficiant pro deprehendēdis harū vulpiū dolis: ad dandā scientiā ⁊ cauteIam dilecte et gloriose sponse dñi nostri Iesu christi: q̄ est super oia deus benedictus in secula. Amen.

Cde mirabili affectu dilectionis sponse quē eructat ppter amorem christi sponsi. Sermo. lxvii.

A Cañ.ij.

Dilectus meus mihi ⁊ ego illi. Hactenus vba spōsi. Adhuc ipse vt digne ad gloriā ipsi⁹: ⁊ nostrā ipsoz salutez sponse eius/possimus inuestigare sermones. Neq enī tales sunt: q̄ nobis cōsiderari ⁊ discuti pront dignū fuerit: valeāt: nisi ipse fuerit dux verbi. Sunt enī q̄suaues ad gratiā/tā fecūdi ad sensus: tam etiā pfundi ad mysteria. Cui similabo eos? Vni interim alicui epularū que triplici quadā eminear grā: delitiosa ad saporē: solida ad nutrimētū: efficax ad medicinā. Sic(inquā)sic singulus quisq sponse sermo: ⁊ ex eo q̄ suauiter sonat/affectū mulcet: ⁊ de sensuū ybertate/mentē impinguat et nutrit: ⁊ de altitudine mysterioz/dū intellectū quo plus exercet: plus terret: miro modo tumorē sanat in flatis scientie. Etenī si vnus q̄spiā ex his forte q̄ sibi scioli videnť curiosi⁹ sese dederit scrutinio horū: cuz viderit ingenij sui succūbere vires: ⁊ redigi in captiuitatē oēm intellectum psenserit: nōne humiliat⁹ ad illā vocē cōpellet / vt dicat: Mirabilia facta est scia tua ex me: cōfortata est ⁊ nō potero ad eā. Et nūc quidē principiū yboz ei⁹ quāte suauitatis insigne pfert! Nā vide quale pncipiū dederit. Dilectus inq̄t meus mihi: ⁊ ego illi. Simplex vox videť: q̄m suauiter sonat. Sed de hoc videbiť postea. Cnūc vo a dilectiōe incipit: de dilecto psequitur: nihil aliud se scire indicās/nisi dilectū. Paret de quo sermo: cū quo nō ita. Nō enī vt cū ipso eodem fuerit: sentire pmittit: cū ipse iā nō affuerit. Neq id dubiū: nēpe mox eū reuocare videť; ⁊ quasi post tergū clamare: reuertere inquiēs dilecte mi Vñ adducimur nō aliud sane cōiecere: nisi q̄ finitis vbis suis/iterū suo more se absentauerit: ⁊ illa remanserit nihilominus de eo loquens: qui nunq̄ absens est sibi. Ita est. in ore retinuit qui nō recedebat a corde: nec q̄n recedebat. Nō de ore exit/de corde venit: ⁊ ex abūdantia cordis os loquit. Ergo loquit de dilecto: vt vere dilecta et vere diligēda: q̄m diligit multū. Querimus cū quo? Nā de quo nouimus. ⁊ nō occurrit nisi forte cū adolescentulis: que a matre abesse nō possunt vbi discesserit spōsus. Sed melius (vt opinor) sentimus secū ponimus: ⁊ nō cum altero sic locutā: pcsertim q̄ trūca ⁊ minus ptūcta inueniat ipsa locutio: insufficiēs plane ad dandā intelligētiā audito: i/ob quā vel maxime inuicē loquimur. Dilectus meus mihi (inq̄t) ⁊ ego illi. Nō plus? Pdet oratio: simo nō peder: sed deficit. Suspēdit auditor: nec erudit: sz erigitur. Quid est hoc q̄ dicit/ille mihi? ⁊ ego illi? Nescimus quid loquit: q: nō sentimus qđ sentit. O sancta aia quid tuus ille tibi: qđ tu illi? Quem queso hec inter vos tā familiariter fauorabiliter q̄ discurrēs exhibitio ⁊ redibitio Tibi ille: tuq̄ vicissim illi. Sed qđ? Idipsum ei tu qđ tibi ille: an aliud? Si nobis/si ad nostrā loqueris intelligentiā: euidēter qđ sentis edicito. Quouscq aias nostras tollis? An ſm ppheta/secretū tuū tibi? Ita est. affectus locutus est: nō intellect⁹: ⁊ ideo nō ad intellectū. Ad quid ergo? Ad nihil/nisi q̄ mirabiliter delectata / ⁊ affecta vehemēter ad desideratos affatus: finē illo facite/nec tacere oīno quiuit: nec tm qđ sensit: exp⁹inere. Neq enī vt exp⁹imeret sic locuta est: sed ne taceret. Ex abūdātia cordis os locutū est: sed nō pro abūdantia. Cnabent suas voces affectus: per quas se etiā cū nolūt: produnt. timor (verbi causa) meticulosas: dolor gemebundas: amor iocūdas. Nūquid dolentiū planctus/merentiū ve singultus vel gemitus/percussoz itēq pauētiū subitas ⁊ efferatas clamitationes/seu etiā saturatoz ructus/aut visus creant: aut ratio excitat: aut deliberatio ordinat: aut premeditatio formar? Eiusmodi certuz est nō nutu pdire animi: sed erūpere motu. Sic flagrās ac vehemēs amor pcsertim diuinus: cū se intra se cohibere nō valet. Nō attēdit quo ordine/qua lege/qua ve serie seu paucitate ybor ebulliat dūmodo ex hoc nullū sui sentiat detrimentū. Interdum nec verba requirit: interdum nec voces oīno vllas: solis ad hoc cōrent⁹ suspirijs. Inde est q̄ sponsa sancto amore flagrās/idq̄ incredibili modo: sane pro captāda quārus lacūq̄ euaporatione ardoris: quē patit: nō cōsiderat qđ qualiter eloquat: sed quicqđ in buccā venerit: amore vigēte nō erubescat: sed eructuat. Quidni eructet sic refecta ⁊ sic repleta? CReuolue rerū ep⁹thalamiū huius ab ipso exordio vsq̄ huc: ⁊ vide si tanta vispiā illi: quāta hac vice in cūctis visitationib⁹ ⁊ allocutionib⁹ sponsi/copia ei⁹ indulta fuerit: etsi vnq̄ ex ore ipsius nō modo tā multos: sed ⁊ tam iocūdos sermones acceperit. Que ergo repleuerat in bonis desiderijs suis: quid mirū si ructū potius/q̄ verbū fecit? Et si verbū fecisse tibi videť: eructauit puta: ⁊ nō subordinatū aut preordinatū. Nec enī sponsa rapinā arbitrat⁹ sibi aptare pphete dictū. Eructauit cor meū verbū bonū: quippe eodē repleta spū. Dilect⁹ meus mihi: ⁊ ego illi. Nihil consequētie hz: deest oratori. Quid inde? Ructus est. Quid tu in ructu queris oratiōnū iuncturas: solēnia dictionū? Quas tu tuo ructui leges imponis vel regulas? Nō recipit ruā moderationē: nō a re cōpositione expectat: nō cōmoditatē: nō opportunitatē requirit: per se ex intimis: nō modo cū nō vis: sed et cū nescis: erūpit euulsus potius/q̄ emissus. Tamē odorē porrat ructus q̄sq̄ bonū: q̄sq̄ malū/pro valore cuiusq̄? ascēdit: cōtrarijs qualitatib⁹. Denicq bonus hō de bono thesauro suo profert bonū: ⁊ malus malū. Bonū vas spōse dñi mei: ⁊ bonus mihi odor ex illa. Gratias ago tibi dñe iesu q̄ me dignat⁹es admittere/saltē ad odorandum. Ita dñe: nā ⁊ catelli edūt de micis que cadūt de mēsa dñoz suoz. Cmihi fateo: bene redoleo ructu dilecte tue: ⁊ de plenitudine eius cuius modicum quid/gratāter accipio. Memoriā abūdantie suauitat⁊ tue eructat mihi: ⁊ nescio quid ineffabile tue dignatiōis ⁊ amoris odoratius sum in voce ista. Dilect⁹ me⁹ mihi: ⁊ ego illi. Ipse (vt dignū est) epulet ⁊ exultet in cōspectu tuo: ⁊ delectet in leticia. Verūtamē sic tibi excedat: vt sobria sit nobis. Ipsa ergo repleat in bonis domus tue: ⁊ tou⁊ evoluptatis tue potetur: sed quesso perueniat ad me pauperē vel tenuis odoris eructāre illa/cū satiata fuerit. Bene mihi eructauit mores: ⁊ bon⁹ odor in ructu ei⁹ creātis porētie. In pncipio inq̄t creauit deus celū ⁊ terrā. Bene esaias: nā suauissimuz redimētis mie odorē dedit: ita eructuās. Tradidit in mortē animā suā: ⁊ cū sceleratis reputat⁹ est: ⁊ ipse pcta multoz tulit: ⁊ p trāsgressoribus rogauit vt nō perirēt. Quid eque misericordiā redoleť? Bonus q̄ ex ore hieremie ructus: bon⁹ ex dauid q̄ ait. Eructauit cor meū ybū bonus. Repleti sunt oēs spūsancto: ⁊ eructātes oīa impleuerūt bonitate. Ructū hieremie recipitis? Nō sum oblit⁹ tā parabā illū. Bonū est pstolari cū silētio salutare dñi. Cuius est (nō fallor) adnouere naribus: balsamū vincit suauitas remunerātis iusticie qua imperat. Patiēter pro iusticia vult me expectare mercedem in posterū: nō recipe in psenti: q̄ iusticie mercedes salutare nō seculi: sz dñi sit. Si morā fecerit (inq̄t) expecta eū: ⁊ ne murmuraueris: q̄m bonū est cū silentio expectare. Ego faciā qđ horatť. expectabo dñm saluatorē meū. Csed pctōr fuiz: ⁊ adhuc mihi grādis restat via: q: longe a pctoribus salus. Nō murmurabo tū: in odore/vel dolore interim cōsolabor me. Zetabit⁊ iustus in dño: gustu experiēs qđ ego sentio odoratu. Quem spectat iustus: pctōr expectat: ⁊ expectatio odoratio est. Nā expectatio (ait) creature reuelationē filiorum dei expectat. Porro spectare gustare est: ⁊ videre: q̄m suauis e dñs. An potī⁹ iust⁹ q̄ expectat: ⁊ q̄ iam tenet: beat⁹ Denicq expectatio iustoz lericia. Nā peccato: nihil expectat. Et inde peccatores q̄ bonis presentib⁹ nō modo decrētus/sed ⁊ cōtentus: nihil in futurum expectat surdus ad vocē illā. Expecta me dicit dñs in die resurrectionis mee in futurū. Et ideo iustus erat symeon: quia expectabat ⁊ odorabat iam christū in spiritu: q: necdū in carne adora-

B

Psal. cxxxviij.

Joh.x. esa.xxiiij

Luce.vj E

Universidad de Deusto
Biblioteca

Luce. ij. bat. Et beatus in expectatione sua: q; per odoꝛē expectationis/peruenit ad gultū cōtemplationis. Denicq; ait: et viderūt oculi mei salutare tuū. Justus q̄s abrāā qui ⁊ ipe
Jo. viij. expectauit: vt videret diē dñi: ⁊ nō est cōfusus ab expectatione sua: nā vidit ⁊ gauisus est. Justi apls cū audiebāt: ⁊
B vos similes horibus expectātib⁹ dñm suū. ¶ Quidni iuPs. xxxix stus ⁊ dauid q̄n aiebat: expectās expectaui dñm? Ipse est quartus de numero p̄nominatoꝝ ructatoꝝ meoꝝ: quē pene p̄teriera. Nō expedit quidē. Iste os suū aperuit ⁊
Ps. cxviij attraxit spiritū: ⁊ saturat⁹ nō modo eructauit: sed ⁊ cātauit. Jesu bone quantā meis naribus ⁊ auribꝰ iste infudit
Ps. xliij. suauitatez in ructu ⁊ cantu suo: de oleo leticie quo vnxit te deus deus tuus p̄ cōsoꝛtib⁹ tuis ex myꝛrha ⁊ gutta et casia a vestimētis tuis a domib⁹ eburneis: ex quib⁹ deleD ctauerūt te filie regū in honoꝛe tuo. Utinam me dignetis occurſu tanti vatis/⁊ amici tui/in die solēnitatis ⁊ leticie: q̄n egredieꝝ de thalamo tuo epythalamiū suum canens in psalterio locūdo cū cithara affluens delitijs: reſperſus ⁊ respergēs vniuersa istiusmodi puluere pigmētario. ¶ In illa die/vel potius in illa hoꝛa: nā hoꝛa est/
apo. viij. si q̄s est: ⁊ fortassis ne hoꝛa quidē: sed hoꝛe diminutiū iuxta
Ps. cxxv. illud scripture: factū est silentiū in celo quasi media hoꝛa: ergo in illa hoꝛa replebitur gaudio os meū: ⁊ lingua mea exultatiōe: dū singulos nō dico psalmos: sed vīus singulos sentiā ructus/⁊ quidē odoꝛiferos sup̄ oīa aroN mata. Quid sohānis ructu fragrātius: qui/vbi mihi redoler eternitatē/generationē/diuinitatē? Quid de pauli rutibus loquar: quāta oꝛe suauitate repleuerint: Denicq; christi bonus odoꝛ erat in omni loco. Verba certe ineffabilia etsi nō p̄fert vt audiā: offert tñ vt cupiam: ⁊ libeat odoꝛare q̄ audire nō licet. Nescio em̄ quo pacto: quo plꝰ latēt plus placent: ⁊ auidius inhiamus negatis. ¶ Sed
J iam aduerte apud spōsam similē rem: quō instar pauli/in p̄senti caplo: ⁊ secretū nō aperit: nec p̄terit tñ intactū: aliq̄d quasi olfactui nostro indulgēs: q̄d gustui forte interim nō cōpetere iudicarit: siue p̄pter indignitatem nostrā: siue p̄pter incapacitatē. Dilectꝰ meus mihi: ⁊ ego il/
Cañ. ij. li. Dō nō est dubiū: duoꝝ quidē hoc loco amoꝝ mutuus flagrat: sed in amoꝛe summa vni⁹ p̄fecto felicitas: alteri⁹ mira dignatio. Neq; em̄ inter pares est cōsensio seu complexio hec. Ceterū quid ista ex hac p̄rogatiua amoris gloꝛiek impēsum sibi/repēsumq; vicissim a se: q̄s se liquido nosse p̄sumat: nisi q̄ p̄cipua puritate mētis/⁊ coꝛporis sanctitate/in semetipso meruerit tale aliq̄d experiri?
ij. Cor. iij. Res est i affectib⁹: nec rōne ad eā ptingik: ſz cōsumitare
Ps. Dō pauci vo qui dicāt. Nos autē reuelata facie speculantes gloriā dñi: in eandē imaginē trāsformamur de claritate in claritatē: tanq̄ a dñi spiritu. ¶ Uerū vt sub aliqua qualicūq; intelligētie forma/q̄d legik redigak: saluo q̄dē spōse suo singulari secreto/ad q̄d interim nō dak accedere: p̄sertim talib⁹ quales nos sumus: apponēdū sane ali/
Ps. cxviij quid nobis: eo accōmodati⁹ ad cōem sensum/quo vsitatius q̄d ex vbis cōsequētia ⁊ intellectū det paruulis. Et mihi quidē videk satis esse ad nostrā grossam: ⁊ quodā modo populārē intelligētiā: si diendo: dilectꝰ me⁹ mihi: subaudiamus intēdit: vt sit sensus: dilectus meus intēdit
Cañ. ij. mihi: ⁊ ego illi. Quāq̄ tñ nec solus ego id senserim nec p̄imus: cū ꝓpheta ante me dixerit. Expectās expectaui
Ps. xxxix dñm: ⁊ intēdit mihi. Habes apte intētionē dñi ad ꝓphetā: habes ⁊ ꝓphete ad dñm in eo q̄d ait: expectans expectaui. Nā qui expectat intendit: ⁊ expectare intēdere est. Idē oīno sensus: cadē pene vba apud ꝓpheraz q̄ apud spōsam: sed p̄ius ex ꝓpheta trāsposita. Prius siquidē is q̄d illa posteri⁹ posuit: ⁊ ecōuerso. Ceterū sponsa rectius locuta est: ⁊ nō p̄tendens meritū: sed p̄mittēs dñi ficiū: et se p̄ueniā dilecti gratia cōfitēs. Recte oīno. Nam quis
Ro. xj. p̄ior dedit illi ⁊ retribuet ei? ¶ Denicq audi iohannē q̄d
Z in epla sua hoc senserit. Jn b est charitas/inq̄t/nō quasi
ſ. Jo. iiij. nos dilexerimus deū: sed ille p̄ior dilexit nos. Prophetia tñ gratie p̄uentionē etsi tacuit: non negauit subsecutionē. Plane nō tacuit. Sed accipe ⁊ alio loco certiorem de re ista ipsi⁹ cōfessionē. Et mia tua inq̄t (dño loq̄bar) pō. xxij. subsequek me oībus diebꝰ vite mee. Audiet de p̄uentione idētidē ipsi⁹: nō minus certā manifestāve sententiam. pō. lviij. Deus meus inquit mia eius p̄ueniet me. Jrez ad dñm. Psal. Ciro (air) anticipēt nos mīe tue: q: paupes facti sum⁹ nl/lxxviij. mia. Pulchre spōsa posteri⁹ (ni fallo:) hec eadē ꝓba nō eodē oꝛdine posuit: sed sequik eā ipsa ꝓphete oꝛdinem: loquens b modo. Ego dilecto meo: ⁊ dilectꝰ me⁹ mihi. Cur ita: Nēpe vt tūc magis gratia plena se ꝓbet: cū totū gratie dederit: ⁊ primas scz illi partes ascribens ⁊ vltimas. Alioquin quō gra plena fi q̄d habuerit q̄ nō sit ex gra: Nō est quo gra intret: vbi iā meritū occupauit. ¶ Ergo
M iā plena cōfessio gre: ipsius gratie plenitudinē signat in aia cōtētis. Nā si q̄d de ꝓpio inest: inquātū est/gratiaz cedere illi necesse est. Deest gre: quicq̄d meritis deputas Nolo meritū q̄ gratiā excludat. Uoꝛ: reo q̄cquid de meo est vt sim meus: nisi q̄ illud magis foꝛsitā meū est: q̄ me meū facit. Gratia reddit me mihi iustificatū gratis: et sic liberatū a seruitute peccati. ¶ Denicq vbi spūs dñi: ibi li
N bertas. O fatuā spōsam synagogā: que cōemnēs dei iusticiā. i gratiā spōsi sui: et suā volēs cōstituere: iusticie dei nō est subiecta. Ob hoc misera repudiata est: ⁊ iā nō est
Osee. ij. spōsa: sed ecclesia cui dr. Desp̄sāui te mihi in fide. Desp̄sāui te mihi in iudicio ⁊ iusticia. Desp̄sāui te mihi in mia ⁊ miserationib⁹. Nec tu me elegisti: sed ego elegi te. nec
Job. xv. vt te eligerem tua inueni merita: sed p̄ueni. Jta ergo in fide desp̄sāui te mihi: ⁊ nō in operibus legis: desponsa uicq; in iusticia: sed iusticia q̄ est ex fide: nō ex lege. Restat vt iudices iudiciū rectū inter me et te: iudicium in quo te desp̄sāui: vbi cōstat interuenisse nō tuū meritū: sed meū placitū. Hoc est antē iudiciū vt tua merita non extollas: nō p̄feras opera legis: non iactes pondus diei ⁊ estus
mat. xx. que magis in fide/⁊ in iusticia q̄ est ex fide: necnō in mia ⁊ miserationib⁹ noscēris desp̄sata. Que vere spōsa est: agnoscit ista: ⁊ vtrāq; gratiā cōfitek. Primo quidē eaz q̄ prima est: qua ⁊ p̄uēta est: postea vo ⁊ subsequētē. Ait itaq; nūc: dilectꝰ me⁹ mihi: ⁊ ego illi: principiū dilecto tri/
Cañ. ij. buēs. Jn cōsequētib⁹: ego (inq̄t) dilecto meo: ⁊ dilectus me⁹ mihi: cōsummationē illi eque cōcedēs. Nūc iā videamus q̄d dicat: dilectꝰ me⁹ mihi. Si em̄ hoc recipik vt subaudiamus intēdit/sicut iā di ⁊ius: ⁊ sicut ꝓpheta ait. expectās expectaui dñm ⁊ intendit mihi: ego autē in verbo
Ps. xxxix isto sentio nescio quid nō plane exiguum: nec mediocris p̄rogatiue. Sed nō est ingerēda fatigatis auribꝰ ⁊ mētibus res omni alacritate digna. Si nō grauat: differatur: ⁊ nō in longum: crastinus inde incipiat sermo. Tñ oate vt ab irruētib⁹ occupationib⁹ interim custodiat nos gratia et miser icoꝛdia sponsi ecclesie Jesu christi dñi nostri: qui est super oīa deus benedictus in secula. Amē.

Sermo. lxviij.

¶ Qualiter spōsus christus intēdit spōse ecclesie: et ipsa illi. Et de cura quā habet deus de electis: ⁊ vñ insit eccle
O sie: quid sit mereri vel nō/aut p̄sumere.

Audite iam quod heri distulim⁹: audite gaudiū meū q̄d sensi. Et vestrū est/audite gaudētes. Jn vno verbo spōse sensi hoc: ⁊ q̄si odoꝛat⁹ absc̄ditā: eo vobis hodie festiui⁹ exhibēdū/q̄ repestiuius. Spōsa locuta est: ⁊ dixit spōsus intēdere sibi. Que est spōsa: ⁊ q̄s est spōsus? Dic de⁹ noster est. ⁊ illa (si audeo dicere) nos sum⁹: cū reliqua quidē multitudine captiuoꝝ quos ipse nouit. Gaudeamus. Gloria nostra hec est testimoniū cōscie
ij. Cor. j. nostre. Nos sumus in quos intēdit deus. Quanta tamē disparilitas. Quid terrigene ⁊ filij hominū coꝛam illoꝛ Deōm ꝓphetā/sic sunt quasi nō sint: ⁊ q̄si nihilū ⁊ inane reputati sunt ei. Quid sibi ergo vult ista inter tā dispares cōparatio? Aut illa in immēsum gloriak: aut is in immēsum amat: O admirabile est q̄ illius intērionē ista si
Cañ. ij. bi quasi ꝓpria vēdicat dicens; Dilectus meus mihi. Nec
D eo cōtenta tamē: pergit amplius gloriari: respōdere se illi: quasi ex equo moꝛe gerere/rependere vicē. ¶ Sequit em̄. Et ego illi. Insolēs verbū: ⁊ ego illi. Nec minus isolens: dilectꝰ meus mihi: nisi q̄ vtroq; insolentius vtiq; fumul. O quid auder coꝛ purū: ⁊ cōscientia bona: ⁊ fides nō ficta? Mihi (inq̄t) intēdit. Jta ne huic intenta est illa
h. tim. ij. maiestas: cui gubernatio pariter ⁊ administratio vniuerSap. iiij sitatis incūbit: ⁊ cura seculoꝝ ad sola trāsferē negocia: immo ocia amoris ⁊ desiderij huius? Jta plane. Jpsa est
ſ. Coꝛ. ix. em̄ ecclesia electoꝝ: de quib⁹ apls. O ia (inquit) ꝓpter electos. Et cui dubiū/q̄ sit ⁊ misericoꝛdia dei sit in sanctos eius: ⁊ respectus in electos illi? Ergo p̄uidentiam cereris creaturis nō negamus: curā sponsa vendicat sibi
ſ. Coꝛ. ix. Nūquid de bobus cura est deo? Nec dubiū quin idē possimus dicere de equis/de camelis/de elephātis: ⁊ de cūctis bestijs terre. similiter ⁊ de piscib⁹ maris/⁊ volatilibus celi. Postremo de omnibus que est sup̄ terrā: solis sane exS. Pet. v. ceptis quibus dr. Oēm solicitudinē vestrā p̄icientes in eū: q̄m ipsi cura est de vobis. An nō vobi videk veluti his verbis dictū: intēdite illi: q: ipse intēdit vobis? Et observa apls. Petrū (cuius em̄ verba sunt) si nō ⁊ ipse verboꝝ spōse obseruauerit oꝛdinē. Nempe nō ait: oēm solicitudinē vestrā p̄oīciētes in eū vt sit ipsi cura de vobis. sed q:
B ipsi cura est de vobis: aperte perinde mōstrans ecclesia
ſ. Coꝛ. ix. sanctoꝝ: nō modo q̄ dilecta: sed ⁊ q̄ p̄ius dilecta fuerit. ¶ Constat nō ad eā pertinere de verbo q̄d de bob⁹ dixit apls: nā curā illius habet: qui dilexit illā: ⁊ semetipsum dedit p̄o illā. Nōne hec est onis errano: cuius cura etiaz supernoꝝ cure gregū p̄elata est? Denicq illis expositis/pasto: descēdit ad illā: quefuit diligēter: inuentā nō reduxit: sed reuexit: noua cū illa ⁊ de illa intulit celis festa
Ps. xxxix gaudioꝝ populis angeloꝝ initatis ad solēnitatē. Quid ergo? Ꝓpriis humeris dignatus est eā reporare: ⁊ curam illius nō habebit? Jdeo nō confunditur dicere: dñs
Psal. solicitus est mei: nec se existimat errare/cum ita dicit: Do
cxxxvij. minus retribuet ꝓ me: et q̄ quid est aliud: quod curam dei circa ipsam significare videatur. Jnde est q̄ dominū sabaoth dilectū suū dicit: ⁊ eū qui cū tranquillitate iudicat omnia: sibi intēdere gloriatur. Quidni gloriek? Audi
Esa. xlix. uit illū dicentē sibi. Nūquid mater potest obliuisci vt nō misereak filio vteri sui? Etsi illa oblita fuerit: ego tñ non obliuiscar tui. Denicq oculi dñi sup̄ iustos. Et quid spōsa nisi cōgregatio iustoꝝ? Quid ipsa: nisi generatio quereniū dñm: querentiū faciē spōsi? Nō em̄ ille intēdit huic: et
Cañ. ij. non ista illi? Propterea vtrūq; ponit dicēs: Ille mihi: ⁊ ego illi. Ille mihi: q: benignus ⁊ misericoꝛs est. ego illi: quia nō sum ingrata. Ille mihi gratiā ex gra: ego illi gratiā p̄o gratia. Ille mee liberationi: ego illius honoꝛi. Il
Mat. xxiij. le saluti mee: ego illius volūtati. Ille mihi ⁊ non alteri:
mar. xiij. q̄m vna sum colūba eius: ego illi: ⁊ nō alteri. Nec em̄ audio vocē alienoꝝ: nec em̄ acquiesco dicētibus mihi: eccE hic est christ⁹: aut ecce illic est. Nec ecclesia. ¶ Quid singulis quisq; nostrū? Putamus ne in nobis quēpiam esse cui aptari queat q̄d ꝺ: Quid dixi in nobis? Ego autē ⁊ de quouis intra ecclesiā cōstituto: si q̄s hoc querat: nō ominno reprehēdendum cēsuerim. Nec em̄ vna vnius ratio est/atq; multoꝝ. Denicq nō ꝓpter animā vnā: sed ꝓpter
Ps. lxxiij multas in vnā ecclesiā colligēdas: in vnicā astringēdas spōsam: deus tā multa ⁊ fecit et perulit: cū operatus est saluti in medio terre. Charissima illa est vna vni: nō adherēs alteri spōso: nō cedēs alteri sponse. Quid ista non audeat apud tam ambitiosuz amatoꝝ: Quid nō ab illo sperer qui se quefuit e celo: vocauit a finibus terre? Nec modo quefuit: sed acquisiuit. Addo ⁊ de modo acq̄sitionis: in sanguine acquisitoꝝ. Als vo (vt assolet) ꝓpterea magis p̄sumit: q̄m p̄ospiciens in futurum/nō ignorat: q̄m dns se opus habet. Queris ad quid? Ad videdū in bonitate electoꝝ suoꝝ: ad letandū in leticia gētis sue:
D vt laudetur cū hereditate sua. ¶ Nec parū hoc opus existimes; nullū dico tibi remanebit opus perfectum si hoc

nutarit. Nonne de statu et consummatione ecclesie finis omniū pendet: Tolle hāc: ⁊ frustra inferio: ista creatura reuelatione filioꝝ dei expectat. Tolle hāc: ⁊ neq; patriarche neq; ꝓphete aliqui cōsummabūtur: cū Paulus asse
Heb. xj. rat deū ita ꝓuidisse p̄o nobis/ne sine nobis cōsummarētur. Tolle hāc: ⁊ ipsa sanctoꝝ angeloꝝ p̄o impfectione sui numeri/gloria claudicabit: nec dei ciuitas de sui intergritate gaudebit. Uñ ergo implebik ꝓpositum dei: ⁊ mysteriū volūtatis eius. magnūq; illud pietatis sacramētū Unde postremo dabis mihi infantes ⁊ lactētes: quoniaz
Ps. viij. ex oꝛe laudem tuā perficiat deus? Clm̄ nō habet infantes: habet ecclesia/quibus ⁊ dicit: Lac vobis potū dedi:
j. Coꝛ. iij. nō escam. Et hi ad laudē quasi cōplendam: a ꝓpheta inuitank: dicēte: Laudate pueri dñm. Eu putas deū nostrū
Ps. cxij. torā habiturū sue gloriē laudē: donec veniāt qui in conPsal. spectu angeloꝝ psallāt sibi? Letati sumus p̄o diebꝰ quibus nos humiliasti: annis quib⁹ vidimus mala. Hoc genus leticie/celi nescierunt nisi per ecclesie filios: hoc nemo vnq̄ lerarur: qui nunq̄ non letatur. ¶ Oppoꝛtune
E post tristiciā gaudiū subit: post laboꝝem quies: post naufragiū poꝛtus. Placet cūctis securitas: sed ei magis qui timuit. Jocūda oībus lux: sed euadēti de potestate tenebrarū iocūdior. Trāsisse de moꝛte ad vitā: vite gratiā duplicat. Pars mea hec in celesti cōiuio: et seoꝛsuz ab ipis spiritib⁹ beatis. Audeo dicere experte mee beatitudinis ipsam beatā vitā: nisi si dignek fateri/q̄ p̄ charitatē ea in me fruik ⁊ per me. Aliquid sane videk ei⁹ perfectioni illi accessisse ex me: neq; hoc parū. Denicq gaudent angeli ad penitētiā pcōis. Ob si delitie angeloꝝ lachryme mee: q̄d delitie! Omne opus ipsoꝝ laudare deū: ſz deest
Ps. lxv. laudi si desint qui dicāt. Trāsiuimus per ignez ⁊ aquā: ⁊ eduxisti nos in refrigeriū. Jfelix pinde in sua vniuersitate ecclesia: cui⁹ oīa gloriatio impar est exēplo: non p̄o his tantū/que illi iam facta sunt: sed ꝓ his q̄s que de illa adhuc opoꝛtet fieri. Nā et de meritis q̄d solicita sit: cui de ꝓposito dei firmioꝛ: suppetit securioꝛq; gloriādi ratio? Nō pōt seipsum negare de⁹: neq; nō facere que iā fecit vt scriptum est: qui fecit q̄ futura sunt. Jfaciet/facier: nec deerit
Ezech. xxxvj. suo ꝓposito de⁹. Sic nō est q̄d iā queras quib⁹ meriꝰ speremus bona: p̄sertim cū audias apud ꝓpheta. Nō ꝓpter vos: sed ꝓpter me ego faciam: dicit dns. ¶ Sufficit
F ad meritū/scire q̄ nō sufficiāt merita. Sed vt ad merituz satis est: de meritis non p̄sumere: sic carere meritis/satis ad iudiciū est. Porro infantiū renatoꝝ neminē carere meritis: ſz christi habere merita. Quibus se tñ indignos reddūt si sua iūgere nō nequiuerint: sed neglexerint: q̄d quidē periculū iā adulte etatis est. Merita ꝓinde habere cures: habita data nouerīs: fructū sperauerīs dei misericoꝛdiā: ⁊ omne periculū euasisti/pauptatis/ingratitudinis/⁊ p̄sumptionis. Perniciosa pauptas/penuria meritoProuerbio. xxx. rū: p̄sumptio aūt spūs/fallaces diuitie. Et ideo diuitias ⁊ pauptates ne dederis mihi dñe: ait sapiēs. Jfelix ecclesia cui nec merita sine p̄sumptiōe: nec p̄sumptio absq; meritis deest. Habet vñ p̄sumat: sed nō merita. Habet merita: sed ad ꝓmerendū: nō ad p̄sumendū. Jpsum non p̄sumere: nōne ꝓmereri est? Ergo eo p̄sumit securius: quo nō p̄sumit: et nō est q̄ cōfundak in vbo gloriē: cui multa mareries gloriādi. Misericoꝛdie dñi multe: ⁊ veri
Ps. cxvj. tas ei⁹ manēs in eternū. ¶ Quidni gloriek securus: in cuG ius testimoniū gre: mia ⁊ veritas obuiauerūt sibi? Siue
Psal. igik dicat/dilectꝰ me⁹ mihi: siue dicat/expectās expectaui lxxxiij. dñm ⁊ intendit mihi: siue etiaz/dns solicitus est mei: vel
Ps. xxxix si q̄s eiusmodi voces alie atq; alie: que diuinū quēdam affectū ac singularē fauoꝛē erga aliquid similiter exPs. codē primere videātur: nihil horum a se alienū putabit: cui ratio p̄sumēdi dñi cōstituto est: p̄sertim cū nō alteram videat spōsam: alterā ve ecclesiā/cui possint fieri que nō possunt non fieri. Ergo de ecclesia pater/q̄ in nullo illa oīa sibi aptare verebitur. De vna anima querik etiā si sit spūalis ⁊ sancta; licet ne illi ullo modo audere in talib⁹,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Nec enim prerogatiuas oēs vnius illius catholice multitudinis (ob quam omnia fiunt) vna de multitudine arrogabit sibi quāta libet eminеat sanctitate. Et ideo diffiteor illius: vt sentio ego: inueniet (si mē inueniet) quomodo possit licere. Vnde necessarium reor: alio istud sermone tentari: nec modo ingredi vias scrupulose disputationis quarū adhuc extrā ignoramus: nisi prius super vbo abscondito orarum fuerit ad eū/qui aperit ⁊ nemo claudit: sponsum ecclesie iesus christū dñm nostrū: qui est super oīa deus benedictus in secula. Amen.

¶ Qualiter omnis altitudo se extollēs aduersus scientiam dei deiicit. Et de aduentu ⁊ mansione patris et verbi apud animā deū diligētē: ⁊ familiaritate que inde inter deum et animā cōtrahitur. Sermo. lxix.

D Lañ.iij.

Ilectus meus mihi ⁊ ego illi. Hāc vocē vniuersali ecclie sermo supior assignauit: ppter factas sibi a deo ꝓmissiones vite eiꝰ que nūc est/pariter ⁊ future. De aīa ꝓposita questio est: q̄ nō potest sibi arrogare vna q̄ vniuersitas audeat: nec aliquo modo ad se trahere illā. Si nō licet: referamus ꝓinde oportet ita ad ecclesiā: vt nullatenus ad ꝑsonā. Nec modo hāc: sed ⁊ reliqs voces similes huic loquētes grādia: verbi grā: expectās expectaui dñm ⁊ intrēdit mihi: ⁊ si quas alias sermo superior perstrinxit. Q̄d si quis licere putat: ego nō abnuo: ſz interest cui. Nō em̄ cuicūq;. Prorsus habet ecclia dei spirituales suos: q̄ nō modo fideliter: ſz ⁊ fiducialiter agūt in eo: cū deo quasi cum amico loquētes: testimoniū illis perhibēte cōscientia glorie eius. Quinā illi sint/id quidez penes deū: tu vo audi qualē te esse oporteat: si talis vis esse. Q̄d si dixerim nō quasi expertus: sed quasi experiri cupiēs. ¶ Da mihi animā nihil amantē ꝓter deū: ⁊ qđ ꝓpter deū amandū est: cui viuere christus nō mors sit: sed ⁊ diu iam fuerit: cui studij ⁊ ocij sit q̄idere deū in cōspectu suo semꝑ: cui solicite ambulare cū dño deo suo: nō dico magna: sed vna voluntas sit: ⁊ facultas non desit: da (inquā) talem animā: ⁊ ego nō nego dignam spōsi cura: maiestatis respectu: dominantis fauore: solicitudine gubernātis: et si voluerit gloriari/non erit infipiēs: mī vt q̄ gloriaſ in dño gloriet. Ita in quo multi audent: audet et vnus: sed alia rōne. Nempe sanctā multitudinē cause sue ꝓadicte fidentē faciūt: sanctā animā duplex q̄dam ratio. Primo quidē q̄ habeat i natura simplicissima spōsi diuinitas quasi vnū respicere multos: ⁊ quasi multos vnū. Nec ad multitudinē multē erit: nec ad paucitatez rarus: nec ad diuersitatē diuisus: nec restrict⁹ ad vnū: nec anxi⁹ ad curas: nec ꝑturbat⁹ seu turbulētus ad solicitudines. Sic sane vni intētus vt nō detētus: sic plurib⁹ vt nō distētus. ¶ Deinde q̄ vt ꝓbare suauissimū: ita charissimū ꝓ basse est. tanta est vbi dignatio: tanta beniuolētia patris verbi/erga bene affectā ⁊ bene cōpositā aiam (q̄ qđez ipm patris munus/⁊ vbi opus est) vt quā sua tali būdictione ꝓuenerint ⁊ ꝑparauerint sibi: sua q̄ dignētur ꝓsentia: ⁊ ita vt nō modo ad eā veniāt: sed etiā māsionem apud eā faciāt. Nō ei sufficit exhiberi: nisi ⁊ copiā sui ꝓbeāt. Quid est venire ad aīam verbū? Erudire in sapientia. Quid est patrē venire? Afficere ad amorē sapietie: vt dicere possit: q̄ amatrix facta suę formę illi⁹. Patris diligere est: ⁊ ideo patris aduētus ex infusa dilectiōe ꝓbat. Quid faceret eruditio absq̄ dilectione? Inflaret. Quid absq̄ eruditione dilectio? Erraret. ¶ Denicq̄ errabāt de quib⁹ dicebat. Testimoniū illis perhibeo q̄ zelum dei habēt: sed nō fm̄ scientiā. Nō decet spōsam verbi esse stultā porro elatā pater nō sustinet. Pater em̄ diligit filium: et oēm altitudinē extollentē se aduersus scientiā verbi: semꝑ in ꝓptu habet deiicere atq̄ destruere: siue immittēdo zelū: siue intēdendo: quoꝝ alterū misericordie: alterū iudiciū est. Vtinā in me oēm extollentiā compримat: immo deiiciat: et ad nihilū redigat nō accessus furoris: sed infusus amoris. Vtinā discā nō superbire: sed vnctione potius/q̄ vltione magistra. Dñe ne in furore tuo arguas me: ſicut angelū extollentē se in celo: neq̄ in ira tua corripias me: sicut hominē in paradiſo. Ambo iniquitatē meditati sunt altitudinē affectātes. Ille potētie: iste sciētie. Denicq̄ credidit insipiēs mulier polliceti: sed seducēti. eritis sicut dij scientes bonū ⁊ malū. Jam sese ante seduxerat: cui ꝑsuasserat similē forte altissimo. Nā qui se putat aliq̄d esse cum nihil sit: ipse se seducit. Verū vtraq̄ altitudo deiecta est: sed in hoc mitius: iudicātur ita illo qui oīa facit in ponderе et mensura. Nā angelo in furore punito: imo dānato: homo iram tantū sensit: et nō furorē. Nēpe cū iratus fuit misericordie recordat⁹ est. ¶ Propter hoc semē eius filij ire et nō furoris vsq̄ in hodiernū diē. Si nō nascer̄ filius ire: nō opus esset renasci. Si furoris filius nascer̄: aut nō contigisset: aut non profuisset renasci. Vis videre furoris filiū? Si vidisti sathanā tanq̄ fulgur cadentez de celo: qđ est in impetu furoris ꝓcipitatū: ⁊ cognouisti de furore dei. Denicq̄ nō est recordat⁹ misericordie sue: q̄ cū iratus fuerit/misericordie recordabit: nō cū iam vsq̄ ad furorē exarserit. Ve filijs diffidētie: his q̄ qui exadā sunt qui nati ire filij: ipsi fibi irā in furorē: virgā in baculū: immo in malleū diabolica obstinatione cōuertunt. Denicq̄ thesaurizāt sibi irā in die ire. Ira autē accumulata: quid nisi furor? Peccauerūt peccatū diaboli: ⁊ diaboli sententia percellūtur. Ve etiā q̄uis mitius quibusdā filijs ire: qui nati in iram nō expectauerūt renasci in gratia. ¶ Nēpe mortui in quo et nati ire filij ꝑmanebūt. Ire dixerim/nō furoris: q̄ vt pissime credit: ⁊ humanissime gemitur: mitissime sunt pene totū quo addicti sunt aliūde trahentiū. Ergo in furore diabolus iudicat⁹ est: q̄ inuēta est iniquitas eius ad odiū: homīis autē ad iram: ⁊ ideo in ira corripit. Ira omnis altitudo cōtrita est: ⁊ que inflat: ⁊ q̄ precipitat: patre nimirū zelante ꝓ filio. Utrobiq̄ fiqđez iniuria filij est: ⁊ de vsurpata potētia aduersus virtutem dei q̄ ipse est: ⁊ de ꝑsumpta sciētia aliūde/q̄ a sapiētia dei que nihilominꝰ ipse est. Vbi q̄s similis tibi? Quis nisi splēdor: et figura substātie tue? Quis nisi imago tua? Solus in forma tua/solus nō rapinā arbitrat⁹ est esse se eq̄lē tibi altissimus altissimi filius. Quō nō equalis? Etiaz vnū estis ipse ⁊ tu. Sedes illi a dextris tuis: nō sub pedibus. Quo pacto audet quis persuadere locum vnigeniti tui? Precipitet. Ponit sibi sedē in excelso: subuertat cathedra pestilētie. Jtē quis docet hominē scientiā? Nōne tu o clauis dauid aperiēs cui vis: ⁊ cui vis claudens? Et quō sine clauе/ad thesauros sapiētie ⁊ sciētie introitus: immo irruptio rērabatur? Qui nō intrat ꝑ ostiū: fur est ⁊ latro. Petrus ergo intrabit q̄ claues accepit. Non mī solus: mā et me si voluerit introducet: aliūq̄ excludet: quē foꝛevoluerit in scia et ꝓtate sibi data desup. ¶ Et he claues. Que? Potestas aperiēdi et claudendi: atq̄ inter excludendos et admittendos discretio. Et non in serpente thesauri: sed in christo. Et ideo non potuit dare scientiaz serpens quā non habuit: sed qui habuit dedit. Nec enim potuit habere potestatē quam nō accepit: sed q̄ accepit/habuit. Dedit christ⁹: accepit petrus: nec inflatus de sciētia: nec ꝓcipitādus de potētia. Quare? Quia i neutra extollit se aduersus sciētiā dei: qui nihil hoꝛ ꝓter dei sciētiā affectauit: sicut ille q̄ dolose egit in cōspectu eiꝰ: vt inueniat iniq̄tas eius ad odiū. Quō denicq̄ ꝓter scientiā dei q̄ se scribit apostolū Jesu christi fm̄ ꝓscientiā dei patris? ¶ Et hec dicta sint ꝓ eo qđ incidit de zelo dei: quē intendit in ꝓuaricātes angelū hominēq̄. Nam in ambobus reperit ꝓuaritatez: qualiter videlz in ira/et in furore suo destruxerit oēm altitudinē extollentē se aduersus scientiam dei. Nūc iam recurrendū ad zelū misericordie. i. qui nō intēdit: sed qui immittit. q̄m qui intendit (vt iam dixi⁹ iudicij est: et satis nos terruit ex memoratis exemplis tam graniter punitoꝝ. Propterea ibo ego mihi ad locum refugij a facie furoris domini: ad illum vtiq̄ pietatis zelum

A tatis zelū suauiter ardentē: efficaciter expiantē. ¶ Nunq̄d
ſ. pe. iiij nō expiat charitas? Et potēter. Legi q̄ operiat multitudinē pctoꝝ. sed dico. Nūquid nō idonea est seu sufficiens ad
deiiciēdas/humiliādasq̄ oēm exprollentiā oculoꝝ et cordis?
ſ. cor. xiij Et maxīme. Nā non extollit: non inflatur. Si ergo dñs Jesus dignet venire ad me. vel potius in me: nō in zelo furoris: et ne in ira quidē. sed in charitate ⁊ spū māsuetudinis/
ſ. iob. iiij emulās ille dei emulatione: q̄d em̄ ira dei vt charitas: nēpe et de⁹ est. si inquā in ista venerit: in ꝺ cognoscā q̄ nō sit solus: sed venerit etiā pater suus cū eo. Nā q̄d eque paternū:
Propter hoc nēpe nō pater verbi tātū: ſz ⁊ pr̄ misericordias rū est appellatus: q̄ innatū habeat misereri semꝑ ⁊ parcere. Si sensero aperiri mihi sensum vt intelligā scripturas: aut sermonē sapiētie quasi ebullire ex intimis: aut infuso lumine desup reuelari mysteria: aut certe expādi mihi quasi quoddā largissimus celi gremiū: et vberiores desursum influere animo meditationū imbres: nō ambigo sponsum adesse. ¶ Verbi siquidem he copie sunt: et de plenitudine
B eius ista accipimus. Q̄d si se pariter infuderit humilis q̄dam ſz pinguis intime aspersionis deuotio: vt amor: agnite veritatis: necessariū quoddā odiū vanitatis in me generet ⁊ cōtemptū: ne forte aut sciētia inflet: aut frequēs visitationū extollat me: nūc prorsus paterne semꝑ agi mecū: ⁊ patrē adesse nō dubito. Si aūt perseuerauero huic dignationi: dignis semꝑ (q̄d in me est) affectib⁹ et actib⁹ respōdere: et gra dei apud me vacua nō fuerit: ceuā mansionē apud
E me faciet tā pater enutriēs: q̄ verbū eruditēs. ¶ Quāta putas ex hac māsione inter animā et verbū familiaritatis gratiaſ: quāta de familiaritate sequaſ fiducia? Nō est (vt opinor) q̄ iā talis aīa dicere vereaſ: dilectus meus mihi: q̄ ego q̄ se diligere/⁊ vehementer diligere sentit: etiā diligi nihilominus vehemēter nō ambigit: ac de sua singulari intē
mar. vij. tione/solicitudine/cura/opera/diligētia/studioq̄ quo incessanter ⁊ ardēter inuigilat quēadmodū placeat deo: eq̄ hec oīa in ipso indubitāter agnoscit/recordās ꝓmissionis eiꝰ. In qua mensura mensi fueritis: remetiet̄ vobis: nisi q̄ redibitionē gre pndēs sponsa ad suā magis cauta est tra
D here partē: sciēs se potius ꝓuentā a dilecto. Jnde est q̄ illius operā ꝓfert. ¶ Dilectus inquiēs meus mihi: et ego
Lañ.ij. illi. Ergo ex ꝓpijs q̄ sunt penes deū agnoscit: nec dubitat se amari q̄ amat. Ita est. Amor dei amorē aīe parit: ⁊ illius ꝓcurrēs intētio/intētam aīmā facit: solicitudoq̄ solicitā. Nescio em̄ qua vicinitate nature: cū semel reuelata facie gloriā dei speculari aīa poterit: mox illi se cōformari necesse est: atq̄ in eandē imaginē trāsformari. Jgit qualēte pa
ꝓs. xvij rauerīs deo: talis oportet appareat tibi deus. Cum sancto sanctus erit: et cum viro innocēte innocens erit. Quid
E ni eque ⁊ cum amāte amans: et cum vacante vacās: et cuz
ꝓuerb. viij. intento intentus: et solicitus cum solicito? ¶ Denicq̄ air. Ego diligētes me diligo: et qui mane vigilauerint ad me/
inuenīēt me. Vides quomō non solum de amore suo certū te reddat: si quidē tu ames illum: sed etiam de solicitudine sua quam pro te gerit: si te sensерit solicitū sui. Vigilas tu: vigilat et ille. Conſurge in nocte in ꝓncipio vigiliarū tuarū. Accelera quantū vis etiam ipsas anticipare vigilias: inuenies eum: non ꝓuenies. Tenere in tali negocio vel ꝓius aliquid tribuis tibi vel plus: ⁊ magis amat/et ante. Si hec aīa scit: immo quia scit: miraris q̄ illa maiestatem quasi cetera non curantē/soli sibi intrēdere gloriet̄: cui soli ipsa postpositis curis oībus/tota se deuotione custodit. Sermo finem desiderat: sed vnum dico spiritualibus qui in nobis sunt: mirū quidē/sed verū: animā deū videntem haud secus videre/q̄ si sola videat a deo. Ea ergo fiducia dicit illum intēdere sibi/seq̄ illi: nihil ꝓter se ⁊ ipsum videns. Bonus es dñe aīe querēti te: occurris/amplecteris/spōsum exhibes qui dñs es: immo qui es sup oīa deus benedictus in secula. Amen.

¶ Unde sponsus dilectus dicatur: et de veritate/mansuetudine/et iusticia/ceteris q̄ virtutibus: que sunt lilia inter que pascitur. Sermo. lxx.

ſ Lañ. q. Ilectus meus mihi ⁊ ego illi: q̄ pascit inter lilia. Quis huic iam imputet ꝓsumptioni vel insolētie/si se dicat inisse societatē cū illo q̄ pascit̄ inter lilia? Etiā si inter sidera pascer̄et: eo solo quo pascer̄et: nescio q̄d magnū videri possit: cū eiusmodi amicitias seu familiaritatē habere. Aliq̄d prorsus ignobile ⁊ humile sonat pasci. Nūc vero cū ⁊ pasci inter lilia/ꝓhibet: deiectionis adiectio longius amouet: ⁊ ꝓpulsat temeritatis notā. Quid em̄ sunt lilia? Juxta verbū dñi: fenum q̄ hodie est: et cras in clibanum mittit. Quantus est iste qui feno pascitur: quasi vnus agnorum aut vitulorū? Et agnus plane: et vitulus sagina
mat. vj tus. Sed tu forte vigilātius aduertisti: nō pabulū hoc loco designari/sed locum: nec em̄ dictum est lilijs eum pasci: sed inter lilia. Esto. Non fenū comedit vt bos: feno tamen versari: ⁊ super fenū discubere instar vnius de turba/quid eminētie habere potest? Quid vero gloriē/hinc habere dilectuiſ illum qui hoc egerit? ¶ Et fm̄ litterā quidem sponse verecūdia/et cautela prudētie eius in loquendo satis apparet: vtiq̄ dispōnētis sermones suos in iudicio: ⁊ rerum
B gloriā verboꝝ modestia rēperantis. Alīs autem non ignorat vnū esse et qui pascitur/et qui pascit: inter lilia commorantē: et regnātem super sidera. At libentius humilia dilecti memorat: ꝓpter humilitatem quidē vt dixi magis autem q̄ exinde cepit esse dilectus ex quo et pasci. Nec modo exinde: ſz inde. Nam qui in altissimis est dominus: in imis est dilectus super sidera regnans: ⁊ inter lilia amās. Amabat et super sidera: quia nusq̄/et nunq̄ potuit nō amare/quia amor est: sed donec ad lilia descenderet: pasci inter lilia cōpertus est: nec amatus est: nec factus dilect⁹. Quid! Nū amatus est a patriarchis et ꝓphetis? Est. Sed non
pr̄s. cxvij ꝓius q̄ visus est: et ab ipsis inter lilia pasci. Nec enim nō viderunt: quem ꝓuiderunt: nisi ita quis absq̄ spū sit vt videntem in spiritu/putet videre nihil. Unde ergo videres (nam sic ꝓphete appellati sunt) si nihil viderunt. Jnde est q̄ voluerūt videre que non viderunt. Nec enim poterant velle videre in corpore: quem in spiritu non vidisſent. ¶ Sed dico nunquid omnes ꝓphete? Quasi omnes
II videre voluerint: aut fuerit omnium fides? Sed enim qui viderunt aut ꝓphete fuerunt: aut ꝓpheteis acquiescentes. Et credidisse enim vidisse est. Non modo namq̄ qui per ꝓpheteſ spiritū: ſed et qui per fidez videt: si q̄s ipsum quoq̄ dicat videre in spiritu: mihi nō videtur errare. Ita ergo q̄ ad lilia descendere: et inter lilia pasci dignatus est is qui omnes pascit: dilectum fecit illū: quia nō potuit amare diligi q̄ agnosci. Ac per hoc cum de dilecto facta est mētio: pulchre et illud memoratū est: q̄d dilectionis et agnitionis extitit causa. Quercuda in spiritu refectio hec inter lilia: nam corpoream cogitare ridiculū est. Quin ipsa lilia spiritalia (si quidē poterim) demōstranda a nobis erunt. Puto hoc quoq̄ dicere nos oportebit: vnde inter lilia pascatur dilectus: lilijs ne ipsis: an alijs inter lilia recondi
tis herbis vel floribus? Et in his illud mihi difficilius apparet: q̄ pasci non pascere perhibeꝰ. Nam quis pascat dubium nō est: nec enim indignū ei. At pasci indigentiam sonat: ne fpū aliter quidem sine iniuria maiestatis/facile illi posse assignari videtur. Nec ego sane recordo: vsq̄ modo aduertisse me in hoc cantico pastum vsquam perhiberi: cum pascentē puto recordemini et vos mecum. ¶ Denicq̄ postulauit sibi aliquādo demōstrari vbi in meridie pasceret et cubaret. Et nunc quidē (quod necdū dixerat) sponsa
J Lañ.ſ. bet pasci: sed nō similiter postulat locum indicari sibi: sed ipsa indicat/assignans inter lilia. Potuit hoc illud non nitere: quia eque ꝓsto esse non potest qđ sublime/⁊ in sublimi est: et qđ humile et super terram. Sublime opus: sublimis et locus: nec accessus ad eum vsq̄ adhuc vel ipsi sponse. Et ideo semetipsum exinaniuit vsq̄ ad hoc vt pasceretur ipse omniū pastor: et inuētus est inter lilia: et visus ab ecclesia: adamantis est ab inope pauper: factus dilectus ꝓ

Universidad de Deusto
Biblioteca

pſ. xliij. pter ſimilitudinē. Non ſolum autem: ſed et propter veritatē et mānſuetudinē ⁊ iuſticiā: q̄ per eā ſcē p̄miſſiones adimpleri ſunt: q̄ ſuperbi demones vna cū p̄ncipe ſuo iudicati ſunt: q̄ iniq̄tates remiſſe ſunt. ¶ Talis ergo apparuit qui meriro amarer ⁊ erar p̄ ſemitis hoſibus: iuſtus p̄o hoib⁹.

Cant. i. O vere amandū: et totis medullis cordis amplectendum ſpōſum. Quid iā cunctet eccleſia rotā ſe tota deuotione cōmittere tā fido redditori: tā pio indultori: tā iuſto ꝓpugnatori: Porro p̄miſerat ꝓphera dicēs. Specie tua ⁊ pulchritudine tua intēde p̄ſpere. Unde ſpecies hec: et pulchritudo: Puto ex liliis. Quid lilio ſpecioſius: Sic nihil formoſius ſponſo. ¶ Que ſunt ergo illa lilia: e quib⁹ ſpecies decoris eius: Procede (inquit) et regna ꝓpter veritatē ⁊ mānſuetudinē et iuſticiā. Lilia ſunt. lilia inquā orta de terra: mentia ſup terrā: eminētia in floribus rerre: fragrantia ſuper odorē aromatū. Ergo inter hec lilia ſpōſus: ⁊ oīno ex his ſpecioſus ⁊ pulcher. Alis em̄ q̄ quidē ad carnis infirmā ſpectat) nō erat ei ſpecies: neq̄ decor. Bonū aūt lilii veritas: cando: re cōſpicuū: odo: re p̄cipuū. Denicq̄ cādor: eſt lucis eterne: ſplēdor: ⁊ figura ſubſtātie dei. Lilii plane q̄s ad nouā bñdictiones terra nr̄a ꝓduxit: et parauit ante faciē omniū populoꝝ lumen ad reuelationē gentiū. Donec ſub maledicto fuit terra: ſpinas et tribulos germinauit. At nūc veritas de terra orta eſt: dño benedicēte: ſpecioſus oīs no quidem flos campi ⁊ lilium conuallii. Agnoſce lilium ex candore: qui mor in ipſo ex: orū floris: paſtoribus de nocte emicuit: dicēte euāgelio: quia angelus dñi ſteterit iuxta illos: et claritas dei circūfulſit illos. Bene dei: quia non angeli: ſed lilij candor: ille aderat: ſed illuc micabat abundāſq̄ bethleē. Agnoſce lilii et ex odore: quo et longe poſitis innotuit magis: et quidē ſtella apparuit: ſed eā minime viri graues ſecuti fuiſſent: niſi intima quadā ſuaueolētia orti lilij traherētur. Et vere lilium veritas cuius odor animat fidē: ſplendor intellectus illuminat. Zona etiā oculos nūc in ipſam perſonā dñi: qui in euangelio loquitur: ego ſum veritas. et vide q̄ cōpetenter veritas lilio cōparet. Si non aduertiſti: aduerte de medio floris hui⁹: quaſi virgulas antheras ꝓcūtes et cinctas candidiſſimo flore pulchre ac decēter diſpoſito in coronā: et agnoſce aureā in xp̄o diuinitatē ſ. lumen coronatā puritate humane coronatā puritate humane coronatā puritate humane

Universidad de Deusto
Biblioteca

turas: hominī nempe ⁊ deo sua cuiq; et natura et substantia est: cū patris filiiq; cōstet penitus esse vnā. Vides illā nec vnitatē esse; si quidē huic singulari summeq; vnitati cōparet: Nā quō vnitas vbi numerus naturarū: substantiarū diuersitas: Et tñ vnus spūs dicit ⁊ cū deo/aia adhere deo: nec p̄iudicat rerū pluralitas vnitati huic: quā facit nō cōfusio naturarū: sed voluntatū consensio. Propter hāc ꝯ multa cor̄da vnū: et multe anime/ vna dicuntur: sicut scriptū est. Multitudinis credentiū erat cor vnū/⁊ anima vna. Et hec ergo vnitas. Ceterū q̄d ad illā: q̄ non vnitione cōstat: sed extra eternitate: Nō plane illā quedam instar huius mutua māducatio facit: q: nec fit. Est enī. Sed nec cōiunctio/vel quasi cōpositio: vel tale aliq̄d q̄ vnius nō est. Est aūt patri filioq; natura/essentia/volūtas: nō modo vna: sed vnū. Hoc nēpe est illis esse q̄ naturā esse: hoc velle q̄ esse/vel naturam esse. Nō est itaq; q̄ vnitas/ qua vnū sunt pater et filius: dicatur fieri de naturis vel essentijs/vel volūtatibus: q: nō sunt: nō est q̄ dicaḡ vel fieri/ q: est. Nec enī facticia est: ſz natiua. Sunt in sese pater ⁊ filius nō solū ineffabili: sed etiā incōprehensibili modo sui ipsorū capabiles pariter ⁊ capaces: ſz sane ita capabiles vt nō partibiles: ita capaces vt nō participes. Naz vt in hymno ecclesia canit. In patre totus filius: ⁊ totus in verbo pater. Est pater in filio/in quo sibi semp bene cōplacuit: ⁊ est filius in p̄re/a quo vt nūq; nō natus: ita nūq; est separatus.

¶ Porro per charitatē hō in deo: ⁊ deus in hoīe est dicente Johāne: q: qui manet in charitate in deo manet: ⁊ deus in eo. Cōsentio quedam hec vt sint duo in vno spū: immo vnus spūs sint. Videsne diuersitatē: Nō est idē p̄fecto cōsubstāniale ⁊ cōsentibile. Neq; si aduertisti: satis tibi p vn⁹ et vnū ipā q̄s immutur differentia vnitatū: q̄ſquidē nec patri ⁊ filio vnus: nec homini ⁊ deo vnū poterit cōuenire. Non possunt dici vnus pater ⁊ filius: q: ille pater et ille filius est: vnū tamen dicuntur ⁊ sunt ꝯ vna omnino illis ⁊ non cuiq; sua substātia est. Quo cōtra homo et deus quia vnius nō sunt substātie vel nature: vnū quidē dici nō possunt: vnus tñ spūs certa ⁊ absoluta veritate dicūtur/si sibi glutino amoris inhereāt. Quā quidē vnitatē nō tam essentiarū cohērētia facit: q̄ cōuentia volūtatū. ¶ Pater (nisi fallor:) satis nō modo diuersitas: sed et disparilitas vnitatū/vna in vna/altera in diuersis existente essentijs. Quid tā dissās a se: q̄ vnitas pluriū ⁊ vnius: Ita inter vnitates (vt dixi) discriminā est vnus ⁊ vnū: q̄ p vnū quidē in p̄re et filio essentie vnitas: p vn⁹ vero inter deū et hoīem nō hec: sed cōsentanea quedā affectionū pietas designat. Cū adiectione tñ etiā pater ⁊ filius sanissime dicūtur vnus: verbi causa: vnus deus/vnus dñs: ⁊ q̄cquid aliud est q̄ a se q̄ſ q̄/et nō ad alterū dicit. Siquidē nō est illis diuersa diuinitas siue maiestas: nō magis ꝯ substātia vel essentia vel natura. Nempe hec ipsa oia si pie cōsideres nō diuersa seu diuisa in illis: sed vnū sunt. Minus dixi: vnū sunt et cū illis. Quid illa vnitas qua multa cor̄da vnū: et multe aie vna leguntᵏ? Nec cēsenda (vt reor:) noīe vnitatis cōparata huic que nō multa vnit: sed vnū singulariter signat. Ergo singularis ac summa illa est vnitas q̄ nō vnitione cōstat: ſz extra eternitate. Nec sane hāc spūalis illa p̄fata manducatio facit: q: nec fit. Est enī. Multo minⁿ eā facere putāda est/ essentiarū qualiscūq; cōiunctio seu cōsensio voluntatū: q: nō sunt. Una enī illis (vt dictū est) ⁊ essentia ⁊ voluntas: vni vero nō est cōsensus: nō cōpositio: non copulatio: aut tale aliq̄d. Duas esse oportet ad minⁿ volūtates/ vt sit cōsensus: duas eque essentias/ vt sit cōiunctio siue vnitio p cōsensum. Horum nihil in patre ⁊ filio: q̄ppe nec essentias duas: nec duas habēribⁿ voluntates. Una est vtraq; res illis: vel potius (vt p̄fatū me memini) vnū duo ista in illis: vnū et cū illis sunt: ac p̄ hoc ipi sicut incōprehēsibiliter: ita incōmutabiliter inuicē in se manentes vere ⁊ singulariter vnū sunt. ¶ Si q̄s tū inter patrem et filiū dicat esse cōsensum: nō cōtendo dūmodo nō voluntatū vnionē: sed vnitatem intelligat voluntatis. Arquī deum ⁊ hominem: q: p̄sus extant ac distant ⁊ voluntatibus ⁊ substantijs. Longe aliter in se alterutrū manere sentimus. i. nō substantijs cōfusos: sed voluntatibus cōsentaneos. Et hec vnio ipsis cōmunio volūtatum/⁊ cōsensus in charitate. ſfelix vnio si experiaris: nulla si cōparaueris. Vox experti. Mihi autē adherere deo bonum est. Bonum plane: si omni ex parte adheseris. Quis est qui perfecte adheret deo: nisi q̄ in deo manens tā ꝯ dilectus a deo/⁊ deū nihilominus in se trahit vicissim diligendo? Ergo cū vndiq; inherent sibi homo et deus: inherent aūt vndiq; intima mutuaq; dilectione inuiscerati alterutrū sibi: p hoc deū in hoīe/⁊ hoiem in deo esse haud dubie diximus. Sed hō q̄dē ab eterno in deo tā ꝯ ab eterno dilectus: si tñ ex illis fit q̄ dicunt: qm̄ dilexit et gratificauit nos in dilecto filio suo ante mūdi p̄stitutionē. Deᵍ vo in hoīe ex quo dilectᵘ ab hoīe est. Et si ita est: hō quidē in deo est/⁊ quādo in hoīe deus nō est: deus aūt in hoīe nō est/qui nō fit in deo. Manere enim in dilectiōe nō potest: et si fortitan ad tempus diligat nō dilectus: potest autem nōdū diligere eriā dilectus. Alioq̄n quomō stabit: qm̄ ipse p̄ius dilexit nos? Porro cum iam etiam diligit qui ante diligebatur: et homo in deo/⁊ deus in homine est. Qui aūt nunq; diligit: cōstat ꝯ nunq; dilectus est: ac per hoc nec ipse in deo: nec deus in eo est. Hec dicta sint ad dandam differentiam inter illā connexionem/qua pater et filius vnum sunt: et illam qua adherens deo anima/vnus spiritus est: ne forte q: legitur de hoie manente in charitate: q: in deo manet et deus in eo. et itē de filio ꝯ nihilominus in patre sit et pater in ipso: par p̄rogatiua adoptari putaretur et vnici. ¶ His ergo ita absolutis/recurrendum nobis ad illum qui pascitur inter lilia: q: inde excursus hic factus est vsq; huc: vtrūnā non ociose vos iudicabitis. Et iam quidem loci ipsius duos intellectus posueram: siue ꝯ virtutibus pascitur cādidatoꝝ: qui virtus et cādo: est: siue ꝯ peccatores recipiat ad penitentiā in corpore suo (qd̄ est ecclesia) ꝯ quibus sibi incorporādis seipm fecit peccatū: q̄ peccatū non fecit vt destrueret corpus peccati: cui aliquando cōplanati fuere peccātes: essentq; iusticia in ipso iustificati gratis. Et etiam adhuc pono sententiā que occurrit: et latis forte reor: non modo p̄o loci explanatione: sed et p̄o fine sermonis. Sermo dei verbum est et ipse sponsus. Nostis hoc: audite cetera. Ipse cū auditur et minime obedit illi: vacuus interim et ieiunus quodāmodo remanet: omnino tristis ⁊ querulus ꝯ planus in vacuum sit. Si autē obeditū fuerit: nonne tibi verbū videbit in quandā excreuisse corpulentiā: q: verbo opus accessit: vtpote refectū quibusdam fructibus obedientie: iustitie frugibus. Inde est q̄ in apocalypsi loquitur. Ecce sto ad ostiū et pulso: si q̄s audierit vocem meā: et aperuerit mihi ianuā: introibo ad illū et cenabo cū eo: et ipse mecū. Videt approbari hic sensus ⁊ apud p̄pheticā sententia dñi: vbi dicit ꝯ verbū suū non reuertetur ad eum vacuū: sed p̄osperabit et faciet ad que misit illud. Nō reuertetur (inq̄t) ad me vacuū vel ieiunū: sed quasi p̄spere in omnibus agēs/saturabitur bonis actibus eorū/qui in dilectione acquiescent illi. Deniq; vsu loquendi sermo impletus tunc dicitur: cū fuerit mācipatus effectui ꝯ videlicet tam diu inanis et macer ac quodāmodo famelicus sit donec opere cōpleatur. ¶ Sed audi ipm quo se dicat cibo ali. Meus (inquit) cibus est vt faciā voluntatem patris mei. Verbū verbi est aperte indicātis esse suum cibū factum bonum: si tamen inuenerit illud inter lilia/hoc est inter virtutes. Alioquin si extra reperit: ⁊ si bonus (quod in se est) videtur cibus: non tanget illū is qui pascitur inter lilia. Verbi causa: non recipit elemosynā de manu raptoris seu feneratoris: sed nec de hypocrite quisdem: qui cū facit elemosynā: facit tuba cani ante se: vt glorificetur ab hoibus. Sed nec illius oratiōe aliquo modo exaudiet: qui amat orare in angulis plateaꝝ vt ab hominibus videatur. Nempe oratio peccatoris execrabilis erit: frustra quoq; offert munus suum ad altare: qui conscius est sibi ꝯ frater suus habet aliquid aduersum se. Des

gen. iiij. Esa. j. Act. iiij. Ibidem gen. xxvij. A esa. lviij. Ibidem B Cañ. ij. puer. xx Hester xiij. C Dies aspirans/et vmbre inclinare q̄ sint. Et ꝯ genus humanū accepit concupiscentiam hereditariam ex transgressione primorum parentum. Sermo. lxxij. C Dilectus meus mihi et ego illi: q̄ pascit inter lilia donec aspiret dies: ⁊ inclinent vmbre. Nouissima tñ capituli huius tractāda pars est: ⁊ dubito in ipo ingressu/quinā postissimū eā iungā duaꝝ p̄cedentiū. Nā possum indifferēter vtrīq. Siue em dicas: dilectꝰ me⁹ mihi et ego illi: donec aspiret dies: ⁊ inclinētur vmbre: interposito tñ q̄ pascit inter lilia: siue p̄o littere serie/q̄ pascit inter lilia donec aspiret dies ⁊ inclinent vmbre: nō incōuenienter vtrouis assignas. Hoc sane refert ꝯ donec si p̄mo iungeris/inclusiuū opoꝛtet intelligas: si medio/exclusiuū sentiās necesse est. Esto nēpe ꝯ desinat pascī iam inter lilia vbi aspiraverit dies: nūquid similiter cessabit etiā pascī edere aut ipsa illi? Absit. In eternum p̄seuerabūt sibi: nisi ꝯ tūc felicius/cū vehemētius: tūc vehemētius/cū expeditiꝰ. Sit ergo tale hoc donec/quale est illud apud matheū: vbi narrat nō cognouisse mariā ioseph: donec peperit filiū suū primogenitū. Nō em post cognouit. Vel certe quale est illud in psalmo: oculi mei ad dñm deum nostrum donec misereatur nostri. Non enim auertentur cum ceperit misereri. Vel quale item illud dñi ad apostolos. Ecce ego vobiscū sum oibus diebᵘ: vsq; ad consummationē seculi. Non em post non erit cum illis. Verum hoc ita: si donec referas ad dilectus meus mihi et ego illi. Si autem ad qui pascitur inter lilia/respicere malis: erit alio sensu ac

matth. j. ps. cxxij. matth. xxviij. Esa. lv. Apo. iij. Joh. iiij. prouer. xxviij. mat. v. Cañ. ij. Esa. j. Tim. ij ps. lxxxij. Ro. vj. Esa. lviij. Cañ. ij. matth. xxv. ps. lxxvij. ps. lxxxiij. Cañ. ij. Cañ. ij. Cañ. ij.

cipiendum. Porro operosius ostenditur quomō nunc dilectus pasci desinat: cui aspirauerit dies. Eteni si dies refulserit iōis is est: q̄dīu multomagis pasci ibi inter lilia iuuet: vbi horū iiiaio: admodū copia erit? Et p aprīda quidem littere cōsequētia hec dicta sint. ¶ Nunc iā aduerte mecū: toto licet lilijs fulgentibus regno: sponsoq; medio existente et delitiāte: non tñ esse ꝯ dicaḡ ⁊ pasci: iuxta id quidē qd̄ ante cōsueuerat. Vbi nāq; iā pctōres quos sibi in cor: poterat christus mansos mor: solq; quasi quibusdam detribus discipline austerior: is: afflictione scilicet carnis ⁊ cordis contritione? Sed neq; cibum sibi iam exiget verbum sponsus ex aliquibus factis/seu operibus obedientie: vbi omne negocium ociumq; soloq; in intuitu ⁊ affectu res erit. Et quidem cibus eius vt faciat voluntatem filius vnigenitus patris fuit: sed hic/non ibi. Quid enim faciat factum? Et perfectam tunc esse constat. Deniq; probare iam tunc est omnibus sanctis/que sit voluntas dei bona et beneplacens et perfecta. Et certe post perfectum/faciendum superest nihil. ſfrui de cetero restat/non fieri: experiri/non operari: ea viuere/non exerceri in ea. Nōne ipsa est quā instantissima p̄cce docet quidē a dño: sicut in celo/ita ⁊ in terra p̄fici postulamus: quo eius iā delectet fructus: actus nō fatigent? Nō erit itaq; spōso verbo opis cibus: q: cesset necesse est oē opus: vbi plenius abyniuersis percipitur sapientia. Nam qui minor: minor actu: percipiunt ea. ¶ Sed videamus nūc si q̄d dicimus stare possit: ⁊ sin illā sententiā/qua pasci inter lilia (cādidatꝰ virtutū oblectari) q̄dā interp̄etātur. Nā ⁊ nos ipsam inter ceteras non p̄eteriuimus. Dicemus ne aut nō forte: aut sponso minime sapere tūc virtutes? Et quidez sentire alterutrū dementie est. Sed vide ne forte alis illis delectetur: niam cōstat delectari: sed forsitan potu magis ꝯ pastu. Sane in repote et corpote isto/nulla nīa virtus ita ad purū defecata erit: nulla ita suauis ⁊ mera: vt spōso habilis fit ad potandū. Sed q̄ vult oēs hoies saluos fieri: dissimulat multa: ⁊ quos nō pōt potādi interim facilitate glutire: curat ex ea vel quippiam elicere sapiēs: quasi arte quadā/⁊ quodā laboꝛe mādēdi. Erit cū erit virtus colabilis: nec p̄metur dēte: tunc fatigabit a manducare. Vel potius nō fatigabit mādentē: que bibētē ablq; opa delectabit: tanḡ vtriq; potus nō esca. Deniq; habes sponsum dentē in euangelio: q: nō bibā de hoc geniminē vitis (inquit) donec bibā illud nouū vobiscū in regno p̄ris mei. Et de cibo nulla mētio est. Sed apud p̄pheta q̄s legitur: nāq; potans crapulatus a vino. De cibo aut̄ nihil ibi penitus inuenitur. Sponsa ergo conscia mysterij huius: cum dilectum pasci inter lilia cōperisset ac perhibuisset: p̄stinit terminū quoad id dignaretur: immo constituit agnouit et perhibuit dicens: donec aspiret dies ⁊ inclinent vmbre. Sciebat enim virtutibus eū postea potādū potius q̄ pascendū. Conuenire videtur et consuetudo est: quia post cibum potus fuisse moꝛe soleat. Ergo qui hic manducat/ illic bibet: eo nunc suauius/quo securius gluturus: et ea ipsa q̄ scrupulosius modo et quodammodo laboꝛiosius quasi mandendo liquat. ¶ Nunciam intendamus considerare de die illo ⁊ illis vmbris/quis ille: que ista: ille qua ratione aspirans: he in qua potestate habeāt inclinari. Si quanter omnino dicū est: donec aspiret dies: immo singulariter. Solo quippe hoc loco (nisi fallor:) diem aspirare comperies. Aure nempe/nō tempoꝛa spirare dicunt. Spirat homo: spirant animalia cetera/quibus indefinēter recipiēdis aer viram continuat. Et quid hoc nisi ventus? Spirat ⁊ spiritus sanctus ⁊ inde spiritus. Quo pacto ergo dies spirans qui nec ventus: nec spiritus: nec animal est? Quāḡ nec spirans quidē: sed quod signantius sonat: aspirans dictus sit. Nec minus p̄eter solitū dicū/et inclinent vmbre. Deniq; ad exoꝛtum huius coꝛpoꝛis visibilisq; luminis/vmbre non inclinant: sed anullant. Extra pinde coꝛpoꝛa/querende here. ¶ Et si quidem spiritales inuenerimus diem ⁊ vmbras: tunc fortasse ⁊ inclinatio harū: ⁊ illius aspiratio facilē elucebit. Qui illū die de quo prophe

Universidad de Deusto
Biblioteca

pē.lxxv ta dicit. Melior est dies vna in atriis tuis sup miliaꝛ: co-
reū opinak: nescio q̄d iā nō corporeū opinek. Est ꝛ in mala
significatiōe dies: sicut maledixere pphete. Absit autē vt ex
visibilib⁹ his quos fecit dñs. Itaq; spūalis est. Jā vmbrā
quis ambigat spiritualē: qua marie obūbratū est cōcipien
ti: et itē eā q̄ in pphēta sic memoraꝛ: spūs ante faciē nostrā
xpc, iiij. christus dñs: sub vmbra ei⁹ viuemus inter gētes? Ego tñ
vmbrarium noīe hoc loco magis arbitro designatas con
trarias potestates: que nō modo vmbre vel tenebre: sed et
Epē. vj. pncipes tenebraꝝ harū ab apl'o perhibētur: simulq; inhe
rētes illis ex genere nostro filios vtiq; nocīs/et nō lucis:
neq; diei. Ide siquidē vmbre nō plane cū aspirauerit dies:
in nihil reuerentur: sicut a facie huius corporee lucis/vm
bras corporeas non disparere tantū: sed et penitus depe
rire videmus. Itaq; erunt minime quidē extremius nihil
lo: miserius ramē. Erunt/sed inclinare et subdite. Deniq;
Pē.ix. inclinabit se (inquit) et cadet (haud dubiū quin pr̄inceps
vmbrarū) cum dominatus fuerit paꝛuerum. Ergo nō na
tura delebitur: sed potēcia subrahet. Nō peribit substan
tia: sed trāsibit hoꝛa et potestas tenebraꝝ. Collunk ne vi
deāt gloriā dei: nō adnullank vt semp vrank. Quidni incli
nabunk vmbre: cū deponenk potentes de sede: ponēturq;
Ro.xiij. scabellū pedū? Quod vtiq; oporꝛet fieri cito. Nouissima
hoꝛa est. Noꝛ pcessit: dies aūt appropinquauit. Aspirabit
dies: ꝛ expirabit noꝛ. Noꝛ diabolus est: noꝛ angelus satha
ij.cor.xj ne: cū se trāsfiguret in angelū lucis. Noꝛ etiā antichꝛistus
quē dñs interficiet spū oris sui: et destruet illustratione ad
uentus sui. Nūquid nō dñs dies est? Dies plane illustrans
et spirās: q̄ spū oris sui fugat vmbras: ꝛ destruit larvas il
lustratiōe aduēt⁹ sui. Aut si magis placet simpliciter
verbū inclinationis accipere: nihilq; aliud inclinari/q̄ ad
nihilari esse putādū: neq; hinc destīa sensui: dicimus vm
bras figuras ꝛ enigmata scripturarū: necnō ꝛ sophisticas
locutiones: cauillationesq; verborū ꝛ implicita argumēto
rū: que oīa veritatis interim lumē obumbrāt. Ex parte em̄
cognoscimus: ꝛ ex parte pꝛophetamus. Verum aspirante
die/inclinabuntur vmbre: quia occupante omnia luminis
plenitudine: nulla pars superesse poterit tenebrarum. De
niq; cū venerit quod perfectum est: nūc euacuabitur quod
ex parte est. Hactenus de his. Sufficere poterat si spirans
dies illa: et non aspirans dicta fuisset. Nūc vero p tantillo
licet additamēto/adhuc aliquid addendū existimo: nimi
rū pro investiganda huius diuersitatis ratione. Ego em̄
(vt verū fatear) iam olim mihi persuasi: in sacri preciosiq;
eloquij tex̄tu ne modicam vacare particulā. Solemus au
tē hac voce vti: cum vehementer aliquid desideramus: vt
(verbi gratia) cū dicimus/ille ad illū honoꝛem/vel illam
dignitatē aspirat. Designak itaq; per hoc verbū mira affu
tura affluētia: vehemētiaq; spūs die illo: cū nō solū corda:
ꝛ et coꝛpora suo q̄dē in genere/spiritalia erūt: ꝛ q̄ digni in
uenient inebriabunk ab vbertate domꝰ dñi: ꝛ torrēte volu
ptatis illius potabūtur. Vel aliter. Jā sanctis angelis
Pē.xlv. dies scificanus illuxit: spirās illis iugi impetu ppetis mea
pē. lxxx- tus melliflua sempiterne diuinitatis arcana. Deniq; flumi
vj. nis impetꝰ lerificat ciuitatē dei: sed ciuitatē cui dicit. Sicut
letātiū oīm habitatio in te. Cū aūt et nobis qui terrā inha
bitamus: spirare adiecerit: erit nō modo spirās: sz et aspi
rās q̄ dilatato sinu admittat nos. Vel (vt paulo altius
Gen.ij. repetamus et disseramus latius) plasmato hoie de limo
terre: plasmato: sicut vera narrat historia: inspirauit in fa
ciē eius spiraculū vite: factus pinde illi dies inspirans. Et
ecce inuida noꝛ callide impegit in diē hāc/lucē vtiq; simu
lata. Nā dū quasi splēdidius lumē scītie pollicet: inopina
tas noue luci offudit praui tenebras cōsilij: ꝛ primo: diis
originis nostre terrā dānose puaricationis inuexit caligi
pē. lxxxv nē. Ue ve nescierūt neq; intellexerūr: in tenebris ambulāt/
nesciētes/ponentes tenebras lucē: ꝛ lucē tenebras. Deniq;
comedit de ligno mulier q̄ sibi dederat serpēs: q̄ venie
rat deus: dedit q; viro suo: et cepit illis quasi de nouo dies
Gen.iij. scere. Nā ilico aperti sunt oculi ambox: ꝛ factus est dies cō

spiras inspirātē exundēs/ꝛ substituēs expirantē. Con
spiruerūt siquidē ꝛ cōuenerūt in vnū aduersus dñm/et
aduersus xpm eius/serpētis astutia/mulieris blādicie/vi
ri mollicies. Ih et loquebatur mutuo: dñs sc̄z ꝛ xpc eius.
Ecce adā factus est quasi vnus ex nobis: q̄ ad vtriusq; in
uriā lactātibus se pcōtibus/acquieuisset. In hac die nas
cimur vniuersi. Portam⁹ deniq; oēs imp: essuz nobis cau
teriū cōspirationis antique. Eua vtiq; viuēte in carne nr̄a;
cuius p hereditariā cōcupiscentiā serpēs nostrū sue factio
ni sedula satagit solicitudine vēdicare cōsensum. Propter
ea (vt dixi) huic diei maledixere sancti: breuem oīm
antes/
et cito verti in tenebras/q̄ sit cōtentionis/ꝛ cōtradictiōis
dies: dum nō cesset in ea caro concupiscere aduersus spiri
tum: legiq; mentis membroū contraria lex rebellione in
fatigabili assidue pꝛradicat. Itaq; dies expiras factus est.
Extūc em̄ et deinceps/q̄s est homo qui viuet et nō videbit
mortē? Dicat p ira q̄s: ego nō minus p mia putem: ne cle
ctos sc̄z pꝛter quos oia fiūt: diu defatiget molesta cōtra
dictio: q̄ captiui ducūtur ꝛ ipsi in lege peri: q̄ est in mēbris
ipsoꝝ. Moꝛtēr ni mirū egerrimeq; ferūt turpē captiuitatē ꝛ
tristē contentionē. Festinemus pinde respirare a cōspira
tione antiqua ꝛ iniqua: q̄m breues dies hois sunt. Ante sa
ne excipiat nos dies respirās: q̄ noꝛ suspirans absoꝛbeat
eterne caliginis tenebris exteriꝛibꝰ inuoluēdos. Que
ria in q̄ respiratio ista? In eo si incipiat spūs vigilātium occupi
scere aduersus carnē. Huic si repugnas: respiras. Si spū
facta carnis mortificas: respirasti. Si hāc cū vitijs ꝛ concupi
scētijs suis crucifigis: respirasti. Castigo (inq̄t) coꝛpus meū
et in seruitutē redigo: ne forte cū alijs pdicauerim ipse re
probus efficiar. Noꝛ est respirātis: immo qui iā respirarat.
Vade ꝛ tu fac sic: vt te respirasse probes; vt diem denuo
inspirantē tibi nouerīs illuxisse. Nec noꝛ mortis pualebit
aduersus redituiū hunc diē: magis aūt in tenebris lucet:
ꝛ tenebre eū nō pꝛehēderūt. Intātū nō reos (nec vita decē
dere/cedere lumē vite) vt nemini cōgruentius q̄ sic moꝛ
tuo assignandā cēleam vocē illā: et noꝛ illuminatio mea in
delitijs meis. Quidni clarius videat nubes: vel potius fe
ce coꝛporis euolutus. Erit sine dubio vinculis solutus coꝛ
poreis iter mortuos liber: ꝛ inter cecos vidēs. Nam quē
admodū olim oī oculo caligāte p vniuersam egyptū: so
lus in medijs tenebris/clare videbat pplā vidēs deū. i. po
pulus isrl' dicēte scriptura: q; vbicūq; israel erat: lux erat:
sic inter filios tenebraꝝ/in terra mortis caligine/fulge
būt iusti: ꝛ videbūt eo vtiq; clarius/quo exuti coꝛporū vm
bris. Nā ꝛ hi q̄ ante nō respirauerūt (nec em̄ quesierūt
ispirātis diei lumē: ꝛ sol iusticie nō oꝛt est eis) Hi (inquā)
ibūt de tenebris in tenebras densioꝛes: vt qui in tenebris
sunt: tenebrescant adhuc: et qui vident: videant magis.
Ubi non inconuenienter forsitan adducetur etiam sermo
domini quem dixit: quia habenti dabitur/et abundabit:
et/autem qui nō habet: ꝛ q̄ videt habere: auferetur ab eo.
Ira est: ꝛ addit in mortē videntibus: ꝛ nō videntibus demit.
Quo em̄ hi minus ꝛ minus: eo illi magis magisq; vident
donec et hos excipiat suspirās noꝛ: ꝛ illos aspirās dies: q̄
sunt nouissima vtroꝝq; extrema; videlicet cecitas ꝛ supre
ma claritas. Et hoc iā nō est q̄d demarur omnino vacuis:
nō est quod addak plenis: nisi q̄ hi nescio quid/pleno am
plius se accepturos presumunt sm̄ promissionē a deo ad se
factā. Et promissionis quidē verbū tale est. Mensuram
bonā et cōfertā ꝛ coagitatā ꝛ superfluentē dabūt in sinum
vestrū. An non plus pleno quodāmodo tibi esse videtur
q̄ superfluit? Poꝛro placide audies plenū et plenī⁹: si te
legisse memineris in eternū ꝛ vltra. Ergo is cumulus aspi
rantis erit diei. Ipsa (inquā) adficiet ad mensurā inspiran
tē plenitudinis/ad inspirantis diei copiā supra modum in
sublime pondus glorie operans. ita vt redūdet in coꝛpo
ra super effluens clarificationis adiectio. Hac de causa em̄
non spirans: sed aspirans dicta est: q̄ addat ad inspiran
tem: hoc significāte spiritu sancto per adiectaz ad- prepoſi
tionem: q; quos illa intus illumināt; hos ista adoꝛnat fo

ecē. xlv. ris: et stola glorie induit eos. Atq; id satis pro danda ra
tione vocabuli quod est aspirans. Et si vultis scire: dies
phil.iij. aspirans ipse est saluaꝛ: quē expectamus: qui reformabit
coꝛpus humilitatis nostre cōfiguratū coꝛpori claritatis sue.
Nā et inspirās nihilominꝰ idem ipse est sm̄ operationem/
qua nos respirare prius facit in lumine q̄ inspirat: vt si
mus et nos dies respirans in ipso sm̄ q̄ interioꝛ noster ho
mo renouak de die in diem: ꝛ renouatur in spiritu mentis
sue/ad imaginē eius q̄ se creauit: factus pinde dies ex die/
et lumē ex lumine. Cū igitur duo in nobis precedant dies:
vnus quidem inspirās pro coꝛporis vita; alter vero respi
rans in sanctificationis grā: poꝛro tertius supsit aspirans
in resurrectionis gloria: claret pfecto aliqñ adimpletū iri
in coꝛpore quod precessit in capite magnus vtiq; pietatis
Osee. vj sacramentū et pphete testimoniū: qui ait. Viuificabit nos
post duos dies: in die tertia suscitabit nos; et viuemus in
cōspectu ei⁹: sciem⁹ sequemurq; vt cognoscam⁹ dñm: ipse
est in quē angeli pspicere cōcupiscūt: ipsius ecclesie ictus
xpc dñs nr̄: qui est sup oīa deꝰ benedictus in secula. Amē.
Qualiter xpc ad iudicandū veniet in forma humana
vt miris appareat electis: q̄ cōculcabit ipios. Sermo. lxxiij
A
Lañ.ij. Reuertere: similis esto
dilecte mi capree hinnuloq; ceruoꝝ. Quid?
Modo it: modo reuocas? Quid subitū in tam
breui emersit? Oblita ne aliq̄d? Etiā oblita tuū q̄s nō ille
est: se quoq; ipsam. Deniq; cum sit rationis nō expers: nō
tamē modo (vt videnr) rationis est compos. Sed nec in
sensu illi vllaten⁹ apparet verecūdia esse: quā forte habet
in moribꝰ. Amoꝛ: inteꝛperiās facit hoc. Nēpe is est q̄ omnem
in se rītūphans captiuansq; pudoꝛis sensum/conuenien
tie modū/deliberationis cōsiliū: totius modestie et oppoꝛ
tunitatis neglectū quendā/ꝛ quandā incuriā parit. Nam
videnunc quō illū pene adhuc incipientē ire: iā tamen re
dire flagitat. Etiam accelerare rogat: ꝛ quidem currere in
star vnius alicuius fere siluarum velociter currentis: ver
bi gratia capree hinnuli ve ceruoꝝ. Die littere tenoꝛ/et
hec iudeoꝝ poꝛtio. Ego vero quēadmodum accepi a dño:
in profundo sacri eloquij gremio/spiritū mihi scrutabo:
et vitā: et pars mea hec qui in christū credo. Quidni eruā
dulce ac salutare ep̄ulū spiritus de sterili et insipida litte
ra tanq̄ granuz de palea: de testa nucleum: de osse medul
lam? Nihil mihi et littere huic: que gustata carnem sapit ꝛ
glutita mortē affert. Sed em̄ q̄d in ea teneꝰ est: de spūali
Jo.coꝛ.xiiij est. Spūs aūt loquit mysteria: testeꝛ apl'os/sed isrl p velato
mysterio ipm̄ mysteriū velamē tenet. Quare: nisi q; adhuc
velamē est positū sup coꝛ ei⁹? Jta q̄d sonat littera illius est:
q̄d designat/meū est: ac p hoc illi ministratio mortis in lit
Job. vj. tera: mihi vita in spū. Nam spiritus est qui viuificat: dat q̄p
B
pē cxviij intellectum. An non vita intellectus? Intellectum
da mihi et viuam: ait pꝛophēta dño. Intellectus nō rema
net extra: non heret in superficie: non instar ceci palpat foꝛ
Ibidem rinseca: sed profunda rimatur: preciosissimas solitus exin
deueritatis exuuias tota auiditate deripere actollere sibi:
et cum pꝛophēta dicere dño. Letabor: ego super eloquia
mat.xj. tua: sicut qui inuenit spolia multa. Nempe ita regnum ve
ritatis vim patitur: ꝛ violenti rapiunt illud. Uerum ille se
nioꝛ frater qui de agro veniens formā tenuit populi vete
ris et terreni: qui p terrena hereditate doctus diligere tri
turā attrita frōte genit anxius sub graui iugo legis poꝛ
tatq; pondus diei et estus. Jō (inquiam) quia intellectum
non habuit foris stat etiam nunc: ꝛ non vult nec inuitatus
a parte intrare domuz comuniū: semetipsum fraudās vsq;
adhuc participio simphonie et choꝛi ꝛ vituli saginati. Vi
pē cxxxij ser q̄ renuit experiri q̄ bonū sit q̄ iocundum habitare fra
tres in vnū. Et hec dicta sint p distinctione partis ecclesie:
partisq; synagoge: quo ꝛ cecitas huius et illius prudentia
manifestho: siat: ꝛ felicitas illius et huiꝰ miserāda fatuita
C te pmineat. Nūc iā scrutemur vba sponse: ꝛ sic conemur
castos exprimere sci amoris affectus; vt nil in sacro eloquo

ratione carēs: nil indecoꝛ impoꝛtunū ve resedisse oīno ap
pareat. Et si i mente venerit hoꝛa illa cū dño Jesus (is em̄
sponsus est) trāsiret ex hoc mūdo ad patrē: simulq; q̄d tunc Job.xiij
animi gereret sua illa domestica eccl'a noua vtiq; nupta/
cum se deseri cerneret quasi viduam desolatam vnica spe mat.xix.
sua (apostolos loquoꝛ: qui relictis omnibus secuti fuerāt Lu.xviij
eum: atq; cum ipso permanserunt in tentationibus suis)
si hec inquā cogitauerimus: non immerito neq; incōgrue
puto videbitur quātum de absces̄u trist⁹: tantum solicita
extitisse de reditu/pꝛesertim sic affecta et sic relicta. Itaq;
diligenti et indigenti hec ipsa duplex ratio erat cōmonen
di dilectū: vt quādoquidē pſuaderi nō poterat q̄n iret et
ascēderet vbi erat prius: saltē p missum demo maturaret
aducitū. Jō cū optat et postulat simile fore feriꝰ: et D
eiusmodi feriꝰ q̄ cursu agiliores esse videntur: cupiētis ani
mi indicū est/cui nihil satis festinat. Nōne hoc quotidie
postulat cū dicit in oratione/adueniat regnū tuū: Ego m̄
pter agilitatē/existimo nō minus signāter exprimi eiā in
firmitatē: ꝛ quidē serus in capite: etatis in humilo. Vult
itaq; eū (vt mihi videt) certi cum potestate venire: nō tū in
forma dei in iudicio apparere: sed sane in ea/qua non mo
do natus: sed et paruulus natus est nobis: id q̄ solo de in Esa.ix.
firmioꝛi femineo sexu. Cur hoc? Nempe vt ex vtroq; ad
moneatur infirmo mitescere in die ire: meminerito; in iu
dicio misericoꝛdiā superexaltare iudicio. Etem̄ si iniq̄tates
obseruaueris: eriā electoꝝ q̄s sustinebit? Astra nō sunt mū Job.iiij.
da in cōspectu ei⁹: ꝛ in angelis suis reperit prauitatē. Audi
deniq; latrōnē ꝛ electū q̄d dicat deo. Tu (inq̄t) remisisti im ps. xxxi.
pietatē peccati mei: p hac oꝛabit ad te oīs sctus in tpe op
portuno. Opus itaq; habent et scti p pctis exorare: vt E
dei misericoꝛdia salui fiāt/ppie iusticie nō fidēres. Oēs
em̄ peccauerūt: ꝛ egent misericoꝛdia dei. Ut ergo cum ira
tus fuerit/misericoꝛdie recoꝛdetur: rogantur ab ista appare
re in misericoꝛdie habitu illo de quo apostolus: et habitu Phil. ij.
(inquit) inuentus vt homo. Necessarie quidem. Si enim
cum hoc quoq; tēperamento/tāta erit in iudicio equitas:
in iudice feritas: in maiestate sublimitas: nouiras in facie
ipsa rerum: vt sm̄ pꝛophetam/non possit cogitari dies ad malach.
uentus eius: quid putas foꝛet si ignis ille consumens (de iij.
um loquoꝛ: oipotentem) in illa sue diuinitatis magnitudi
ne/soꝛtitudine/puritate/veniret cōtra foliū q̄ vēto rapi Job.xiij
tur: ostēsurus potentiā suā: et stipulā siccā persecuturus?
Et hō est (inq̄t) et quis videbit eū? Et q̄s stabit ad viden
dū eū? Quāto magis deū nobis absq; hoie exhibētem ne
mo holim ferret: vtpote claritate inaccessibilē: celsitudine
intactingibilē: incōpꝛehēsibilē maiestate? Nūc vero cū ex
urserit in breui ira eius: q̄m gratia ppter filios gre appare ps. lxxxij.
bit blāda quedā visio hois: sane firmamentū fidei: spei ro
bur: fiducie augmētū: q̄m sc̄z gra et mia sit in scōs ei⁹: et re
spectus in electos illi⁹. Deniq; ipse pater deus dedit fi F
lio iudicij potestatē: ꝛ nē q: suus: sz q: filius hominis est.
O vere patrem misericoꝛdiarū: vult per hominē homines
iudicari: quo in tanta trepidatiōe ꝛ perturbatione malo
electis fiduciā pꝛesteꝛ nature similitudo. Pꝛedixerat hoc
quondā sanctus dauid oꝛans pariter ꝛ pꝛophetans: deus ps.lxxxij.
(inquiens) iudicium tuū regi da: et iusticiam tuā filio re
gis. Sed neq; huic dissonat promissio facta per angelos; Act.j.
qui eo assumpto: ita ad apl'os loquebant. Hic iesus q̄ as
sumptus est a vobis in celū: sic veniet quemadmodum vi
distis eum euntem in celum. Hoc est in hac ipsa coꝛporis fo
ma atq; substātia. Liquet ex his omnibus sponsum in G
se diuinum habere consiliū: ꝛ mysteriū superne voluntā
ris minime ignoꝛare: que sub vmbra imbecillitatis/imbeci
litatq; animarū; naturā infirmioꝛem/vel potius inferioꝛem
(q: iā infirma nō erit) in iudicio exhibendā/ꝛ oīantis affe
ctu/et spiritu pꝛopheantis enunciat: quatenus qui celum
terramq; mouebit in virtute sua: accinctus potentia con ps.lxxxij.
tra insensatos: ꝛ suauis nihilominus et mitis/et quasi om
nino inermis appareat pꝛter electos. Ubi hoc quoq; ad
di potest; q: ad discernēdū z alteruros a se/opus erit quo

Universidad de Deusto
Biblioteca

dāmodo illi cum himnuli quidem salebus/asperitatibus caꝓreę: quatenus videre et discernere in tanta multitudine: et in tanta turbatione possit in quosnā salire: et quos trāsilire oporteat: ne forte contingat insti⁹ pro impio cōculcari: cū in ira populos confringer. Nā quārū ad impios: necesse est vt impleatur prophetia dauid: immo sermo domini loquētis per os eius: quia cōminuam eos vt puluerē ante faciē venti: vt lutum platearum delebo eos. Et item alius sermo: quē per aliū prophetā predixerat: impletus nihilominus tunc cognosceret: cum ad angelos rediens dicer. Calcami eos in furore meo: et conculcaui eos in ira mea. Si cui autē magis ira intelligendū videtur: vt malos potius transilire: atq; in bonos salire himnulus noster debeat: nō contendo: tantum cogiter salvus dispositū iri in discriminatione bonorum malorumq; ve. Nā et a me (si bene memini) ita dictum est in sermone altero: vbi capitulum idem alibi supra: et ab autore positum/et a me expositum nihil/ominus reperitur. Verū ibi fm dispensationem quidem gratie: que in presenti vita alijs datur: alijs non datur: in isto quidem dei iudicio sed occulto/salire et trāsilire is himnulus dictus est: hic autē fm vltimam ac variam retributionem meritorum. Et forte sensui huic videatur astipulari extremum capituli huius: quod quidē pene oblitus fueram. ¶ Dicens namq; Similis esto dilecte mi cap: ee himnuloq; ceruorū: addit/supra mōtes bethel. Nec enim in domo dei (quod sonat bethel) mali montes sunt ¶ Iobiem saliens in eos himnulus non conculcat/sed lenificat: vt scriptura impleatur/que dicit: montes et colles cantabunt coram deo laudes. Et quidē sunt mōtes quos fm euangelium/tollit fides comparata sine apis: sed non sunt mōtes bethel. Et enim quicūq; sunt bethel: animine eos tollit fides: sed colit. ¶ Ō si principatus/et potestates: nec nō et cetera nihilominus beatorū spirituū agmina/celorumq; virtutes montes sunt bethel/vt de his intelligamus dictū. ſfundamenta eius in mōtibus sanctis: non sine eis himnul⁹ visus ac cōtēnendus q̄ supra tam excellētes mōtes visus est apparere: tanto angelis melio: effectus: quāto differētius pre illis nomen hereditauit. ¶ Quid em̄ si in psalmo legimus minoratū ab angelis? Neq; enim non melior: q: minor: nec contraria sunt locuti apostolus et prophera: quippe habentes eundem spiritum. Nam si dignationis fuit ꝙ minoratus est: non necessitatis: nihil plane in hoc bonitati prescribitur/sed ascribitur. Deniq; minoratum prophera phibuit nō minorē: attollens gratiā et propellens iniuriam. Nam et minoratam natura recusat: et minorationē excusat causa. Nempe minoratus est: quia ipse voluit. ¶ Minoratus est sua voluntate/et nostra necessitate. Sic minorari misereri fuit. Quem nam peritio hec? Profecto necessitate pietatis/quicquid maiestati visum est deperisse. Quanq; nec apostolus tacuit hoc magnum magne pietatis arcanū sed ait. Cum autē qui modico q̄ angeli minoratus est: videmus iesum propter passionē mortis gloria et honore coronatum. ¶ Et hec dixerimus pro nomine et similitudine himuli: quatenus spōso eā (iuxta sermonē sponse) absq; maiestatis iniuria aptarem⁹. Quid dico absq; maiestatis iniuria: qñ nec infirmitas honoratā remānet: ¶ Himulus est: parvulus est: capree q̄ filius phibet tāq; factus ex muliere: atq; me sup mōtes bethel. atq; excelsior: celis factus. Nō dicit excelsior: celis manēs vel existēs: sed excelsior: celis factus: ne quis putet de illa natura dictū in qua est: qui est. Sed et vbi prefert angelis melior: nihilominus phibet effectus: et non dicit manēs vel existens melior. Et quibus appareret q̄ non modo in eo q̄ ab eterno est: sed etiā in eo q̄ in repore factus est: omnem sibi eminentiā vendicet supra omnē principatum et potestatem: supra omnē deniq; creaturā: vtpote primogenitus oīs creature. Itaq; qō salutem est dei: sapientius est hoibus: et qō infirmū est dei: fortius est hominibus. ¶ Hoc quidē aplus. ¶ Mihi aūt non videt errare: si quis etiā sapientie et fortitudini angelorū preferendū dicat idēidē stultum infirmūq; dei. Ita ergo presens locus cōuenienter aptabit vniuersali ecclesie. Jam vero qō ad vnā singulariter aiam spectat: nā et vna si deū dulciter/sapienter/vehemēter amat spōsa est: ās̄q; spūalis in semetipso aduertere potest/q̄d sibi inde proprium respōdeat experimentū. Ego vero quicq̄d illud est: qō in me de hmōi experiri donatū est: cotā eloqui nō verebor. Nā et si vile fortasan cū fuerit auditū et despicabile videat: nō mea refert: q: q̄ spūalis est/nō me despiciet: q̄ min⁹/nō me intelliget. At tamē si in aliū istud sermonē seruauero: forte nō deerūt q̄ edificent in his: q̄ exoratus interim dñs inspirabit: spōsus ecclesie iesus christus dñs noster: qui est super omnia deꝰ benedictus in secula. Amen.

¶ De visitationibus verbi spōsi q̄ fiūt in spū ad aiam sanctā: de q̄bus sanct⁹ iste vir Bernardus se prebet exemplū ad edificationē audientium. Sermo. lxxiiij.

Reuertere inquit. Li- quet non adesse quē reuocat: affuisse tñ/idq; nō lōge ante: q̄ppe q̄ dū adhuc abiret: reuocari videt. Intempestiua reuocatio magni vtiq; amoris/magni alterius amabilitatis indiciū est. Qui sunt isti charitas/cultor: eo: amator: isq; tā indefessi secratores negocij: quor⁹ alterū p̄sequit: alterā vyget tā ingētis amor: Et mihi quidē vt memini mee pmissionis: incūbit assignare huc locū vbo tale: sed ad hoc vt digne vel aliquāt̄ sper fiat ipsius adiutorio verbi egere me fateor. Et certe sermo iste decuerat magis expertū magisq; conscium sancti arcani amoris: sed non possum officio deesse meo: non vestris oīno votis. Periculū meū video et non caueo: vos me cogitis. Prius cogitis ambulare in magnis et in mirabilibus super me. Deus q̄ vereor: ne subinde audiam. Quare tu enarras delitias meas: assumis sacramētū meum per os tuū? Audite me tamē hominē q̄ loqui trepidat: et tacere non pōt. Excusabit fortitā ausum trepidatio ipsa mea: magis autē vba si q̄uenerit edificatio. Et forte he lachrymę parter videbūtur. Reuertere ait. Bene. Abibat/reuocat. Quis mihi reseret huius mutabilitatis sacrū? Quis mihi digne explicet ire et redire vbi? Nunq̄d leuitate vtitur spōsus? Unde quo venire seu denuo ire q̄at q̄ totū implet? Quē deniq; motū hfe locale possit q̄ spūs est? Aut quem postremo vel cuiuscūq; generis motū das illi q̄ deus est? Est q̄ppe oīno incōmutabilis. ¶ Uerū hec q̄ pōt capere capiat. Nos aūt in expositiōe sacri mysticiq; eloquij caute et simplr ambulātes: geramus mor⁊ scripture: q̄ nr̄is verbis sapiētiā in mysterio abscōditā loquit nostris affectib⁹ dū deū figurat: insinuat notis rerū sensibilium similitudinibus tanq̄ quibusdā vilioris materie poculis ea que pciosa sunt: ignota et inuisibilia dei/mentibus propinat humanis. ¶ Sequamur proinde et nos eloquij casti cōsuetudinē: dicamusq; verbum dei deū sponsum anime: put vult venire ad aiam/et iterū dimittere eā: tantū vt sensu anime/nō verbi motu/ista fieri sentiamus. Uerbi causa: cū sentit gratiam magnoscit presentiā: cum non: absentiam queritur: et rursum presentiā querit: dicens cum prophera. Exquisiui te facies mea: faciem tuam domine requiram. Quid ni requirat? Neq; enim subducto sibi tam dulci sponso interim aliquid aliud/non dico desiderare: sed nec cogitare/licebit. Restat igitur vt absentem studiose requiratrez/uocet abeuntem. Ita ergo reuocatur verbū: et reuocatur desiderio anime: sed eius anime cui semel indulserit suauitatem sui. Num quid nō desiderium vox? Et valida. Deniq; desiderii pauperū (inq̄t) exaudiuit dñs. Verbo igitur abeunte/vna interim et cōtinua aie vox: continuū desiderii eius/tanq̄ vnū continuūq; reuertere donec veniat. ¶ Et nunc da mihi animā/quam frequenter verbū sponsus inuisere soleat: cui familiaritas ausum: cui gustus fauorem: cui contemptus omnīū ociū dederit: et ego huic iuncturus assigno vocē pariter et nomen spōsi: nec ab ea penitus locū: qui in manibus est: censuerim alienū. Talis nempe inducit loquens. Quem enim reuocat: eius absq; dubio/probat se meruisse presentiā: etsi nō copiam. Alioquin nō reuocasset illū: sed vocasset. Porro reuocationis verbū reuertere est. Et forte ideo subtraxit se quo auid⁹ reuocaretur: teneret⁊ fortius. Nā et aliquādo simulabat se longius ire: nō q: hoc volebat: sed volebat audire: mane no biscū dñe q̄si adhesperascit. Et rursum alia vice sup mare ambulans: cū apostoli nauigarent et laborarent in remigando: quasi volens preterire eos: nec tūc quidē istud volebat: sed magis probare fidem: et elicere precem. Deniq; sicut ait euāgelista: turbati sunt et clamauerūt/putātes phātasma esse. Ergo istiusmodi pia simulatione: immo salutarem dispēsatione: quā tunc cognoscaliter verbū cognus interdū exhibuit: nō cessat idem indes verbū spūs modo suo spirituali cū deuota sibi aia sedulo acritare. ¶ Preterēs teneri vult: abiens reuocari. Neq; em̄ hoc irrevocabile verbum. Ite et redit pro beneplacito suo: quasi visitans diluculo et subito probās. Et ire quidem illi quodāmō dispensatoriū: redire vero semp̄ voluntarium est: vtrūq; aūt plenū iudicij. At penes ipsum hoc ratio. Nunc vo constat in aia fieri hmōi vicissitudines eruntis et redeūtis vbi: sicut ait. Iaudo et venio ad vos. Item ¶ Modicū et non videbitis me: et iterū modicū et videbitis me. ¶ Modicū et modicū. ¶ Modicum longū. Die dñe modicū dicis q̄ nō videbimus te: Saluū sit verbū dñi mei: longū est et multū valde nimis. Uerūtamen vtrūq; verum: et modicū meritis: et nō modicum votis. Habes vtrūq; in pphera. Si mora fecerit (inquit) expecta eum: q: veniens veniet et nō tardabit. Quo nō tardabit si mora fecerit: nisi q̄ ad meritū satis est: sz nō satis ad votū? Porro aia amans votis fertur: trahit desiderijs: dissimulat merita: maiestati oculos claudit: aperit voluptati: ponens in saluari et fiducialiter agens in eo. Intrepida deniq; et inuerecūda reuocat verbū: et cū fiducia reperit delitias suas: solita libertate vocans non dñm/sz dilectū. Reuertere dilecte mi. ¶ Et addit. Similis esto caꝓ: ee hinnuloq; ceruorū: super montes bethel. At istud postea. Nunc vero sustinete modicū quid insipientie mee Volo dicere: nam et hoc pactus sum: quomō mecum agitur in eiusmodi. Nō expedit quidem. Sed prodar sane vt profim: et si, pfecerit vos: mei insipientiam consolabor. Si nō: mea insipientiā cōfitebor. ſfateor: et mihi aduentasse verbū: in insipientia dico/et pluries. Cūq; sepius intrauerit ad me: nō sensi aliquotiens cū intrauit. Adesse sensi: affuisse reco: do: interdū et presentire potui introitū eius sentire nunq̄. Sed ne epistū quidem. Nam vnde in animā meam venerit: quo ve abierit demo eam dimittens: sed et qua vel introierit/vel exierit etiā nunc ignorare me fateor: fm illud: nescis vnde veniat/aut quo vadat. Nec mirū tamen: q: ipse est cui dictū est: et vestigia tua nō cognoscent. Sane per oculos nō intrauit: q: nō est color: atū. Sed neq; per aures: q: nō sonuit. Sed neq; per nares: q: nō aeri miscetur sed menti: nec infecit aerem sed fecit. Neq; vo p faces: q: nō est mansum vel hausti⁊. Nec tactu cōperi illud: q: palpabile nō est. Qua igitur introiuit? An forte nec introiuit quidem? q: nō deforis venit? Neq; em̄ est vnū aliq̄d ex his que foris sunt. Porro nec de intra me venit: qm̄ bonum est: et scio qm̄ nō est in me bonū. Ascēdi etiā superius meū: et ecce supra hoc verbū eminens. Ad inferius quoq; meum curiosus explorator descendi: et nihilominus infra inuentum est. Si foras aspexi: extra omne exterius meum cōperi illud esse. si intus: et ipm interius erat. Et cognoui verū quidem esse q̄ legerā: q: in ipso viuim⁹/mouemur et sumus: sed ille beatus est in quo est ipsum/quin illi vivit: qui eo mouet. ¶ Queris igitur cū ita sint oīno inuestigabiles vie eius: vnde adesse norim? Unū et efficax est mor⁊ vt intus venit: expergefecit dormitantē animā meā: mouit et mollivit et vulnerauit cor meū: qm̄ durum lapideq; erat et male sanū. Cepit quoq; euellere et destruere: edificare et plantare: rigare arida: tenebrosa illuminare: clausa reserare: frigida inflāmare: necnō et mittere praua in directa: et aspera in vias planas: ita vt benedicerer aīa

mea dño: et oīa que intra me sunt: nomini sancto eius. Ita igitur intrans ad me aliquotiens verbū sponsus/nullius vnq̄ introitū suū indicijs innotescere fecit: nō voce: nō specie: nō incessu. Nullis deniq; suis moribus cōpertū est mihi: nullis meis sensibus illapsum penetrabit⁹ meis: tantū ex motu cordis: sicut prefatus sum: intellexi presentiā eius et ex fuga vitioꝝ carnaliū cōpressione affectuū/aduertī potentiā virtutis eius: et ex discussione siue redargutione occultoꝝ meoꝝ/admiratus sum pfunditatem sapientie eius: et ex quātulacūq; emendatione morū meoꝝ/expertus sum bonitatem mansuetudinis eius: et ex renouatione ac reformatione spūs mentis mee. i. interioris hoīs mei/pcepi vtiq; speciem decoris eius: et ex cōtuitu horū oīm simul/expansi multitudinem magnitudinis eius. Uerum q: hec oīa vbi abscesserit verbū (perinde ac si olle bullienti subtraxeris ignem) quodā ilico lāguore torpentia et effrigida iacere incipiūt: atq; hoc mihi signū abscessionis eius: et tristis sit necesse est aia mea donec iterū reuertatur: et solito recalescat cor meū intra me: id⁊ sit reuersionis indicium. Tale sane experimentū de verbo habens: quid mirum si et ego vsurpo mihi vocē sponse in reuocando illud cū se absentauerit qui et si nō pari: simili tamen vel ex parte desiderio fero? Familiare mihi erit quoad vixero pro verbi reuocatione/reuocationis verbū qō vtiq; reuertere est. Et quotiens clabe⁊ toriens repetet a me: nec cessabo clamitare quasi post tergū abeuntis ardenti desiderio cordis vt redeat: et reddat mihi letitiā salutaris sui: reddat mihi sessum. Ita fateor: vobis filij/nil aliud interim liber: dum non presto est: qō solū liber. Et hoc oro: vt nō vacuū veniat: sed plenum gratie et veritatis/more vtiq; suo sicut heri et nudiustertius. ¶ In quo mihi similitudinez cap: ee et himnuli exhibitū iri posse videt: ceū veritas cap: ee oculos habeat gratia himnuli hilaritatē. Utraq; res necessaria mihi: et veritas quidē cui abscondi nō possim: gratia aūt cui nolim. Alioquin sine alterutra/visitatio plena nō erit: ceū illius seueritas absq; hac/oneret⁊: et huius hilaritas absq; illa/dissoluta possit videri. Amara est veritas sine cōdimento gratie: sicut absq; veritatis freno leuis et nescius modū: plerūq; et insolens ipsa deuotio. ¶ Et multis nō profuit gratiā cepisse pro eo q̄ temperantiā de veritate pariter nō acceperūt. Et hoc em̄ plus q̄ oportuit cōplacere sibi in ea: dū veriti nō sunt veritatis obtutus: dum nō respexerunt ad cap: ee maturitatem: magis aūt se toros himnuli leuitati hilaritatiq; dederūt. Inde factū est/vt in qua pristinā exultare volueriant: gratia priuarent: quib⁹ vel sero dici poterit. Cūres ergo discite quid sit: seruite dño in timore: et exultate ei cū tremore. Dixerat nāq; sancta anima quedā in abūdantia sua: nō mouebor: in eternū: cū subito sensit auersam a se faciem verbi: seq; non modo morā: sed etiā conturbatā: et sic in tristicia didicit opus fuisse sibi cū munere quidem deuotionis/etiā ponderevceritatis. Ergo nō in sola quidem gratia plenitudo gratie est: sed ne in sola quidem veritate. ¶ Quid q̄delt scire quid te oporteat facere: si non detur et velle facere? Quid si velis quidē sed minime possis? Quātos expertus sum aguita veritate tristicias: et ideo magis q̄ iam cōfugere ad ignoscātie excusationē nō liceret: scientes et nō facientes qō veritas horretur. Que cum ita se habeant: neutrū sine altero sufficit. Parū dixi. Nō expedit quoq;. Uīn id scimus? Scienti (inquit) bonum et nō facienti/peccatū est illi. Item. Seruus sciens voluntatem dñi sui et nō faciens digna: vapulabit multis. At istud pro parte veritatis. Pro gratie q̄d: Scriptum est. Et post buccellam introiuit in eum sathanas. Judam loquitur: qui accepto munere gratie: quia in veritate non ambulabat cum veritatis magistro: vel potius cum magistra veritate: locum in se diabolo dedit. Audi adhuc. Libauit illos ex adipe frumenti: et de petra melle saturauit eos. Quos? Inimici domini mentiti sunt ei. Quos melle cibauit et adipe: bi mentiti sunt ei facti inimici: quia veritatem gratie non intuxerūt. De quibus ali⁊

Universidad de Deusto
Biblioteca

pſ. xvij. bi habes. Filij alieni mentiti sunt mihi: filij alieni inueterati sunt: ⁊ claudicauerũt a semitis suis. Quid ni claudicarent vno pede gratie cõtenti/⁊ nõ apponentes veritatẽ: Erit igitur tps cor in secula: sicut ⁊ principis ipsoꝝ: qui ⁊ ipse in veritate ihũ stetit: sed fuit mendax ab initio: ideoq; audiuit. Perdidisti in decore tuo sapientiã. Nolo decoꝝ qui mihi sapientiã tollat. Queris q̃s ille tam noxius tãq; pernitiosus decor? Tunc adhuc forte sine intellectu es: Planius audi. Priuatus/ppriis. Nõ culpam bonũ: sed vsum. ¶ Denicq; si aduertis nõ in decore: sed in suo decore dictus est ille pdidisse sapientiã. Et (ni fallo:) vnus angeli animiq; decor ipsa est. Quid em̃ vel hec vel ille absq; sapiẽtia: nisi rudis de formisq; materia est? Ea ergo ille nõ modo formatus: sed ⁊ formosus fuit. Sed pdidit eã cum fecit suã: vt nõ sit aliud in decore suo/q̃ in sua sapiẽtia pdidisse sapientiã. Propterea in causa est. Nõ sibi sapiens fuit: q̃ nõ dedit gloriã deo: q̃ nõ retulit gratiã pro gratia: q̃ nõ fm veritatẽ ambulauit in ea: sed ad suã ei rem: et ipso luntatem: istud est cur eã pdidit: imo istud est q̃ eã pdidit.

Jaco. ij. Item sic hẽ pdere est. Et si abundãs (inquit) ex operib⁹ iustificatus est: habet gloriã: sed nõ apud deũ. Et ego. Non ergo in tuto inquã. Perdidi quicq̃ habeo nõ apud deum. Nam quid tam pditũ/q̃ qd extra deũ exulat. Quid mors nisi priuatio vite. Ira nihil pditio nisi alienatio a deo est.

Esa. v. ſ. Coꝛ. j. Ve qui sapientes estis in oculis vestris: ⁊ coram vobismetipsis prudentes. De vobis dicit. Perdã sapientiã sapientium: ⁊ prudentiã prudentiũ reprobabo. Perdiderũt sapientiã: q: sua sapientia pdidit eos. Quid nõ pdiderunt qui ipã perditi sunt. An vero nõ pditi quos nescit deus.

¶ Poro aũt virgines fatue: quas quidez nõ aliunde fatuas puto/nisi q: dicentes se esse sapientes/stulte facte sunt

ID mat. xxv Ite inquã a deo audire habent: nescio vos. Et ites illi qui gratiã miraculoꝝ ad suã vsurpauerũt gloriã: nihilominꝰ audituri sunt: q: non nouit vos: vt liquido ex eis clarescat gratiam nõ prodesse/vbi veritas nõ est in intentione: sed obesse magis. Et quidem penes sponsum vtraq; res. Denicq; gratia ⁊ veritas per iesum christũ facta est/ait iohannes baptista.

Joh. j. Si ergo cum vna quauis harũ sine altera pulsauerit ad ostium meũ dñs iesus christus (ipse est em̃ dei verbũ anime sponsus) intrabit sane nõ tãq; spõsus: sed tãq; iudex. Absit: nequaq̃ fiat hoc. Nõ intret in iudicium cum seruo suo. Intret pacificus: intret iocũdus ⁊ hilaris: maturus tamen: ⁊ serius intret qui seuerioꝝ quodã veritatis vultu in me dñi insolentiaꝝ repumit: purget leticiam. Intret quasi binnulus saliẽs: quasi caprea circũspectus: qui culpã dissimulando tranfiliat: penã miserando respiciat. Intret quasi descendens de montib⁹ bethel festinus ⁊ splendidus: quasi precedens a patre suauis ⁊ mitis: qui nõ dedigneꝝ dici ⁊ fieri sponsus anime queremi se: cum sit super omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ Deus querendus est debito rpe/nõ ⁊ loco. Et q̃ nunc sit acceptabile tps in quo quisq; per bona opera põt sibi inuenire deum ac suam operari salutem. Sermo. lxxv.

J Cañ. iij. # In lectulo meo quesiui p noctes quem diligit aia mea. Nõ est reuersus spõs⁹ ad vocez ⁊ votũ reuocantis. Quare. Vt desideriũ crescat: vt pberetur affectus: vt exerceat amoꝝ is negociũ. Sane ergo dissimulatio est: nõ indignatio. Sed superest vt querat si forte reperiatur quesitus: q̃ vocatus nõ venit dicente dño. Dis q̃ querit inuenit. Porro verbũ reuocationis tale est. Reuertere assimilare dilecte mi capree hinnuloq; ceruoꝝ. Ad quam vocem dum non est reuersus/vtiq; ob illas causas q̃ dicte sunt: hinc ista q̃ amat facta cupidior/mox sese ad requirẽdum tota auiditate dedit. Et pmo quidẽ querit illũ in lectulo: sed minime inuenit. Surgit inde: circũit ciuitatẽ: it ⁊ redit p plateas ⁊ vicos: ⁊ nõ occurrit: neq; apparet. Interrogant quicq; forte occurrerint: nihilq; certi reportant. Neq; vici vnius aut vnius noctis quesitio hec/⁊ hec frustratio: cũ dicat ista: q: quesiui p noctes. Quid hoc desiderij est ⁊ ardoris: vt surgens de nocte publicũ nõ erubescat pcurrat ciuitatem: pcuncteꝝ palã ⁊ passim de dilecto: atq; a vestigandis semitis eius/nulla valeat ratiõe auerti: nulla p: epediri difficultate: nõ repestiue retineri amoꝝ quietis: nõ sponse verecũdia: nõ vel timoꝝ nocturno. Et th̃ in his oibus frustrata est vsq; adhuc desiderio suo. Quare. Quid sibi vult ptinax hec ⁊ diuturna fraudatio tedioꝝ nutrix/suspitionũ fomes/impatientie fax/nouerca amoris/materq; desperationis. Si adhuc dissimulatio est: nimis est molesta. ¶ Esto q̃ pie vtiliterq; interim fuerit dissimulatũ: donec in sola adhucvocatiõe seu reuocatiõe res erat. Nunc vo cũ requiritur ⁊ ita requirit: quid iam cõferre poterit dissimulatio. Si de carnalib⁹ sponsis ⁊ pudẽdis amoribus questio est: sicut litteralis superficies prelusisse videtur: ⁊ si inter illos talia cõtingere queãt: mea nõ interest ipsi viderint. Nõ si animarũ querentiũ dñm mentib⁹ affectibus pro quãlocuq; posse meo respõdere ⁊ satisfacere me oporteret: eruẽdũ sane est de scriptura sancta (in qua se vitã habere cõfidunt) eo vitale aliquid/quo spirituale: vt edant pauperes ⁊ saturent ⁊ viuant corda coꝝ. Et q̃d tam cor diu vita: q̃ dñs meus iesus christus: de quo alebat qui eo viuebat: q: cũ rps apparuerit vita vestra: tũc ⁊ vos apparebitis cũ ipso in gloria. Ipse ergo ad mediũ veniat quo ⁊ nobis veraciter dici possit: medius aũt vestrũ stetit quẽ vos nescitis. Quãq̃ nescio quo nõ sciatur a spiritalibus spõsus spõs: qui tamen ita in spiritu pfecerũt/vt possint dicere cũ pphẽta. Spũs ante faciem nostrã rps dñs, ⁊ cũ apostolo: ⁊ si cognouim⁹ christũ fm carnem: sed nũc iam nõ nouim⁹. Nonne is est quem sponsa querebat. Is vere est spõsus ⁊ amans ⁊ amabilis. Is (inquã) vere spõsus: sicut caro eius vere est cibus: ⁊ sanguis eius vere est potus: totũ q̃ de ipo est/vere est: quãdo ipse est ⁊ nõ aliõ sane q̃ ipsa veritas. Verũ is sponsus q̃d est/q̃ nõ inuenit quesitus: cũ requiratur tam studiose et impigre: nũc quidem in lectulo: nũc vo in ciuitate: aut etiã in plateis vel vicis: ipe aũt dicat: querite ⁊ inuenietis: ⁊ qui querit inuenit pphẽta quoq; loquitur ad eũ: bonus es dñe anime querenti te. ⁊ item sanctus esaias. querite dñm dum inueniri potest. Quomõ ergo implebũtur scripture. Neq; em̃ que hic inducitur querens/vna est ex his quibus ipse ait. Quere tis me ⁊ nõ inuenietis. ¶ Sed attendite tres esse causas/que interim occurrit ⁊ querentes frustrari solent: cũ aut videlz nõ in tempore querũt: aut nõ sicut oportet: aut nõ vbi oportet. Si em̃ omne tempus aptũ est ad querendũ: cur ergo dicit pphẽa (qõ iã memoraui) querite dñm dum inueniri potest? Erit absq; dubio/cũ inueniri nõ poterit: ⁊ ideo addit vt inuocet dum ppe est: q: futurũ est/iã non prope futurũ. A quo em̃ tunc nõ requirentur? Mihi in̾ curuabit omne genu ⁊c. Nec tamen inuenietur ab impijs/quos vltores angeli arcebũt: pfecto ⁊ tollent ne videãt gloriã dei. Frustra inclamabũt ⁊ fatue virgines: minime prorsus iam ad eas exit/clausa ianua. Sibi pinde dictum putent ille: quereris me ⁊ nõ inuenietis. Ceterũ nunc tps acceptabile: nunc dies salutis sunt: tps plane ⁊ querẽdi ⁊ inuocandi: quãdo plerũq; ⁊ anteq̃ inuocet adesse sentit. Audi deniq; quid polliceat. Inuocetis (inq̃t) dicã/ecce adsum. Nec latuit benignitas hec/⁊ facilitas tẽporis q̃ nunc est: illũ qui in psalmo loquit. Desiderium pauperũ exaudiuit dñs: preparationem cordis eoꝝ audiuit auris tua. Nõ si per bona opera querit deus: ergo dũ tempus habem⁹ operemur bonũ ad oẽs: precipue q: dominus aperte pnũciat venire noctem quãdo nemo potest operari. Tu ne aliud ad querendũ deum: ad operandum q̃ bonũ est: repertorius es tibi rẽpus in seculis venturis: preter hoc q̃ constituit tibi deus: in quo recordẽtur. Et ideo dies salutis: q: in his ipse dei rex noster ante secula operatus est salutem in medio terre. ¶ Jergo tu ⁊ in medio gehenne/expectato salutem que iã facta est in medio terre. Quã tibi somnias proficuã inter ardores

sempiternos facultatez veniã pnerendi: cum iam transiit tps miserẽdi? Nõ reliquit tibi hostia pro peccatis/nisi tuo in peccatis. Nõ crucifigit iterũ filius dei: nisi tuus est semel iam nõ mortuꝰ. Nõ descẽdit ad inferos sanguis qui effusus est sup terrã. Biberũt oẽs peccatores terre: nõ est q̃ sibi ex eo vendicent demones ad restinguendos focos suos: sed neq; boues socij demoniorũ. Semel illo descendit: nõ sanguis sed aia: ⁊ hec portio coꝝ qui in carcere erant: vna illa visitatio que rum: facta est per presentia anime: cũ corpus penderet examine sup terrã. Sanguis aridã riganit: sanguis infudit terrã ⁊ inebriauit eã: sanguis que in terra et que in celis sunt: pacificauit. Non aũt ⁊ que apud inferos: nisi q̃ semel illo: vt dixi: aia eẽ exurrit: ⁊ fecit ex parte redẽptionẽ: ne vel eo momẽti vacarẽt opera charitatis:

ñ. coꝝ. vſ sed vltra nõ adiecit. Ergo nunc tps acceptabile ⁊ aptum ad querendũ: in quo plane qui querit inuenit: si tm̃ vbi et vti oportet querit. Et hec vna causa q̃ impedire põt ne inueniant sponsus a querentib⁹: scili nõ querunt in tpe oportuno. Ar nõ ea impedit sponsam: nempe inuocantem ⁊ querentem in tpe oportuno. Sed ne illa quidem cũ tepide aut negligenter seu pfunctorie querit. nũ corde ardẽti ⁊ oino infatigabiliter querit: plane vt decet. ¶ Restat

A Cañ. iij. vt de tertia videam⁹: ne videlz vbi nõ decet querat. In lectulo meo quesiui quem diligit aia mea. An forte nõ in lectulo querendus erat: sed in lecto: quippe cui orbis angustus est. Sed nõ horreo lectulũ: qui nouit parumlũ. Parumlus deniq; nobis natus est. Exulta tu et lauda habitatio syon: q: magnus in medio cui sanctus israel. Ar isdem dominus in syon magnꝰ: apud nos parumlus: apud nos infirmus repertus est: ex vno iacere: ex altero ⁊ in lectulo iacere habens. An nõ lectulus tumulus? an nõ lectulus priesepis? an nõ lectulus vterus virginis? Neq; em̃ magni patris vterus lectulus est/sed lectus magnus. De quo ad filium. Ex vtero (inquit) ante luciferũ genui te. Quãq̃ nec

pſ. cix. lectus quidez forsitan digne censendus sit vterus ille: qui regentis potius/q̃ iacentis est locus. Manens em̃ in patre/regit cũ patre vniuersa. Deniq; nõ iacere: sed sedere ad

Ibidem dexteram patris filiũ fides indubitata habet: ⁊ ipse celũ sibi sedẽ esse: nõ lectũ phibet: vt scias illũ in suis. i. in superioribus nequaq̃ solatia habere infirmitat⁹: sz potestatis insignia.

B ¶ Merito pinde spõsa ponens lectulũ dicit suũ: q: omẽ quod infirmũ est dei: nõ de pprio inesse illi manifestũ est: sed de nostro. Ex nobis assumpsit: q̃ pro nobis sustinuit: nasci/lactari/mori/sepeliri/. Mea ẽ mortalitas nati: mea infirmitas puli: mea expiratio crucifixi: mea sepultura mirio. Que pro nobis transierũt ⁊ ecce noua sunt oia. In lectulo meo quesiui p noctes: quem diligit aia mea. Quid?

Cañ. iij. Jn tuo quesiui q̃ se iã in sua receperat. Num videras filiã hois ascendentẽ vbi erat prius? Jam celũ tumulo cõmutauit ⁊ stabulo? ⁊ tu illũ in tuo adhuc lectulo queris? Surrexit nõ est hic. Quid queris in lectulo forte in lectulo magnũ: clarificatũ in stabulo? Intrauit in potestias dñi: decorẽ induit ⁊ fortitudinẽ: ⁊ ecce sedet sup cherubin

mar. xvj qui sub lapide iacuit. Et hoc iã nõ facet: sed sedet: ⁊ tu tam q̃ iacenti subsidia paras? Sine vt absolutio: veritas fiat: aut sedet iudicis: aut stat aduocatus. Sic vos o bone mulieres/cuiã queso excubias exhibebis: cui aromata cõparatis: paratis vnguenta? Si scireris quãtus is fit: q̃q̃ sit inter mortuos liber: mortuꝰ iste quẽ vngere pgitis: vos forsitan petisseris ab eo potius vngi. Nõne iste est quẽ vnxit deus suus oleo letitie pre consortib⁹ suis? ¶ Beate eritis vos si gloriari potueritis reuertentes: ⁊ dicere: q: de planitudine eius ⁊ nos accepim⁹. Enimuero factũ est ita. Nam reuera vncte reuenant q̃ vncture venerant. Quidni vncte tam leto nũcio nouo odorifere q̃ resurrectionis? Et specio

Rom. x. si pedes euangelizantiũ pacẽ: euãgelizantiũ bona. Misse ab angelo opus faciũt euãgeliste: factoq; apostole aplor dum festinant ad annũciandũ mane misericordiã dñi: dicunt: Jn odorẽ vnguentoꝝ tuoꝝ currim⁹. Extunc ergo et deinceps frustra in lectulo quesitus est sponsus: q: ⁊ si co

Cañ. ſ. gnouerat eũ ecclia fm carnem. i. fm carnis infirmitatem: sed nũc iam nõ nouit. Deniq; q̃situs est postmodũ a petro ⁊ iohãne idẽtidem in sepulcro: sed minime inuẽtus. Videtur ne aptꝰ ⁊ cõpetens quisq; horũ nũc dicere quiuerit

Jn lectulo meo q̃sui quẽ diligit aia mea: q̃sui ⁊ nõ inue- Cañ. iij. ſ. nio. Nempe iura ad patrẽ caro q̃ nõ erat ex patre: prius p gloriã resurrectionis omẽ influmũ se exuit: accinxit potentia: induit lumine sicut vestimẽto: in quali nimirũ gsia ei ornatu decuit eã parentis aspectib⁹ plentari. ¶ Pulchre D vo sponsa nõ quẽ diligo ego/sed quẽ diligit aia mea in deꝝ vere ⁊ ppriea ad solã primeur aiam illa dilectio qua aliqd spirituali er diligit: verbi gra: deum/angelũ/aiam. Sed ⁊ diligere iusticiã/veritatem/pietatem/sapientiã/virtutes/scias alias eiusmodi est. Nam cũ fm carnez quippiã diligit: vel po ius appetit aia: verbi gra: cibũ/vestimentũ/dñium: er que istius modi sunt coꝝ: alia fiue terrena: carnis poti⁹/q̃ a nime amoꝝ: dicẽdus est. Et hoc pro eo q̃ sponsa minus vtrare: sed nõ minus propie anima suã sponsum diligere dicit: mõstrans perinde spiritũ esse spõsuz: ⁊ a se nõ carnalis/sed spirituali amore diligi. ¶ Et bene per noctes esse que- E ſ. thes. v. sisse cum ait. Nam si iuxta paulũ/qui dormiũt: ⁊ qui ebrij sunt: nocte ebrij sunt: ita non absurde (vt opinor) dici pot q̃ qui ignorant: nocte ignorãt: ac per hoc qui querũt/nocte querũt. Quis em̃ querat q̃ palam habet. Porro dies palam facit q̃ nox ablcõdit: vt reperias in die: q̃ in nocte quesieras. Nox est itaq; donec queritur sponsus: q̃n si dies esset: de medio fieret: minime quereret. Et de hoc satis: nisi forte numerositas hec noctiũ adhuc aliq̃d querẽs: dum signet: q: nõ nocte: sed noctes posuit. Et mihi videt si tu melius nõ habes: talis mihi posse ratio reddi. Habet Nox est habet mũ multus iste noctes suas: ⁊ non paucas. Quid dico: q: nocres habet mũdus: cũ pene totus ipse sit nox: ⁊ totus sempꝛ per versek in tenebris. Nox est in dauica pfidia: nox ignorãtia pagano: nox hereica prauitas: nox etiã catholico: cũ carnalia aliis ve cõsortio. An nõ nox vbi nõ pauci qui sunt spũs dei. Sed ⁊ apud hereticos vel scismaticos quot lecte: tor noctes. Frustra g has noctes iusticie solem et lumen queritis veritatis. i. spõsum: q: nulla societas lucis ad tenebras. ¶ Sed dicit aliqs q̃ nõ sit tam stulta/tam F vecors spõsa: vt quera: lumen in tenebris: querat dilectus apud ignorãtes/⁊ qui nõ diligũt eũ. Quasi vo se p noctes Cañ. iij. nunc querere dicat: ⁊ nõ potius quesisse. Nõ (ait) quero sed quesiui p noctes quez diligit aia mea. Et est sensus: q: cũ esset paruula sapiebat vt parumla: cogitabat vt parumla: ⁊ querebat veritatẽ vbi nõ erat: errans ⁊ nõ inueniens iuxta illõ in ps. Erraui sicut ouis q̃ perijt. Deniq; in lectu- Pſal. cxviij. lo se memorat tũc adhuc esse: tanq̃ erate in becille ac parũlã sensu: si tamen ira cõstruas: in lectulo meo subaudis existens vel iacens: quesiui quẽ diligit aia mea. Nõ queri ni in lectulo: sed ens in lectulo quesiui. Hoc est. Cũ adhuc infirma ⁊ inualida forem: ⁊ oino minus idonea sequi spõsum quocũq; iret: sequi ⁊ ardua ⁊ excelsa sublimitatis illi- matthei xxiiij. cia incidi in multos qui cognoscẽtes desideriũ meũ/ dicebãt mihi. Ecce hic est ch̃istus: ecce illic est: ⁊ neq; hic/neq; illic mar. xiij. erat. Incidi aũt ⁊ non ad insipientiã mihi. Nã quo ppius accessi ⁊ exploraui diligenti⁹? eo citius certiusq; cognoui Cañ. v. veritatem apud eos minime esse. Quesiui em̃ ⁊ nõ inueni B et deprehendi noctes: qui se dies mentiebant. ¶ Et dixi. Cañ. iij. Surgã ⁊ circũibo ciuitatẽ: per vicos ⁊ plateas querã quẽ diligit aia mea. Intruere vel nũc q: iacet que dicit surgam.

Pulchre oino. Quidni surgeret: recognito de resurrectio- Lok. xiij. ne dilecti. Ceterũ o beata si cõsurrexisti cũ christo: que sursum sunt sapias oportet: neq; deorsuz: sed sursum queras christũ necesse est: vbi sedet in dextera patris. Sz circũibo (ais) ciuitatẽ. Ad quid. Jn circũitu impũ ambulant. Jus deis istud relinquito: quibus pprius eorũ prophẽta hoc vaticinatus est: q: famem patientur vt canes: ⁊ circũibũt ciuitatem. Et si introieris in ciuitatem fm prophẽtã aliũ- Ihie. xliij ecce attenuati fame: quod vtiq; nõ esset si in ea fuisset panis vite. Surrexit de corde terre: sed super terrã nõ remã-

Manens. n. Quidnam? et illud onde mihi vbi pascas vbi cubes in meridie

Universidad de Deusto
Biblioteca

fit. Ascendit aũt vbi erat prius. Nam qui descendit: ipe est et qui ascendit: pnis vinus qui de celo descẽdit: idem ipe sponsus ecclesie ihesus christus dominus noster: qui est bs per omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ De claritate sponsi in qua cocqualis patri sedet a dextris glorie ejus: et qualiter boni pastores debent esse soliciti, vigiles et discreti circa pascendas animas sibi commissas. Sermo. LXXVI.

ID Cank. iij

ER vicos ⁊ plateas querã quem diligit aia mea. Adhuc vt parvula sapit. Puto arbitrata est egressuz de tumulo/publicum mox periisse: vt solito doceret pples: ac sanaret infirmos: ⁊ vt manifestaret gloriã suã in israel: si forte reciperent resurgentẽ de morte: q̃ se recepturos pmittebãt descẽdente de cruce. Verũ ille pfecerat opus qð sibi dederat pater vt faceret: qð sane ista imelleꝛisse debuerat vel ex voce pdentis: illa scz qua ilico expiraturus ait. Cõsummatũ est. Nõ erat iam q̃ se denuo credeꝛet turbis: q̃ nec sic forsitan erãt in eũ crediture. Et festinabat ad patrẽ q̃ sibi diceret. Sede a dextris meis: donec ponã inimicos tuos scabellũ pedũ tuoz. ffortius nempe atq; diuinius cũ exaltatus fuerit a terra/oĩa traheꝛ ad ipsum. Hec aũt q̃ vicos ⁊ plateas querendũ putauit/fruꝛdi auida: sed ignara mysterij. Iterũ ergo frustrata reperit dicens: quesiui illũ ⁊ nõ inueni: vt sermo impleꝛet quẽ dixit: q̃ vado ad patrẽ: ⁊ iam nõ videbitis me. Dicat forsitã ista. ¶ Quõ ergo credent in eũ: quem nõ viderũt? Quasi fides ex visu sit: ⁊ nõ pot⁹ ex auditu. Quid magni est credere qð videris ⁊ tuis nõ negare oculis fidem: qđ laudis meretur? Sed si qð nõ videmus speram⁹ p patientiã expectamus: ⁊ patientia meritũ est. Beati denicp qui nõ viderunt ⁊ crediderũt. Proinde vt nõ euacuet meritum fidei: subducat se visui: dans virtuti locũ. Etiam ⁊ tps est vt iam in suũ sese recipiat. Queris in quez suũ? In dexteraꝛ patris Neq; cm̃ rapinã arbitrabitur esse se equalem deo: cũ sit in forma dei. Ergo is sit vnigeniti locus/in quo oĩs eius iniuria ppulsata videat. Sede ac sane iuxta/nõ infra: vt oẽs honorificent filiũ sicut honorificãt patrẽ. In hoc apparebit maiestatis equalitas: si nec inferiorẽ patre: nec posteriorem suspexeris. At ista interim nihil horũ aduertit: sed quasi ebria pre amore/hac illac; discurrẽs querit oculis quem iam oculus nõ cõtingit: sed fides. Nõ em̃ existimat xp̃m aliter oporꝛere intrare in gloriã suã: nisi prius resurrectionis gloria palã mũdo immorescente/confutet impietas: exultent fideles: gloriẽt discipuli: populi cõuertant: demũq; ab vniuersis gloificet ipse: cũ ex presentia resurgentis/cũctis claruerit veritas predicẽtis. ffalleris o sponsa. Oportet quidem hec fieri: sed in tpe. ¶ Nunc vo interim vide ne forte id dignũ magis ⁊ supne psentaneũ iustitie sit: si nõ detur sanctũ canib⁹/⁊ margarite porcis: si potius sm̃ scripturã: rollat impius ne videat gloriã dei: si nõ fraudet fides meritoꝛ: q̃ tunc sane pbatio esse dignoscitur cũ creditur qð nõ videtur: si penes ipsam seruetur dignis quod occultatur indignis: vt qui in foꝛdib⁹ sunt: foꝛdescãt adhuc ⁊ iustificet magis: si nõ dormient pre tedio. Celi ⁊ celi celoꝝ tabescant ⁊ cõfundantur ab expectatione sua: si non ipse pater oipotens diutius iam frustretur a desiderio coꝛdis sui: si nõ demũ vnigenitus vltra ab introitu gloie sue (quod vel solũ indignissimũ est) aliquatenus retardetur. Quanti putas estimãda sit gloria quã tacitq; mortaliũ: vt ab ea que a patre suo ab eterno parta est: deheat eum vel ad modicũ retinere? Adde q̃ nulla ratione in longius protrahi decet ipsius filij petitionem. Quam dicam petitionem queris? Nempe illam qua dicit Pater clarifica filiũm tuũ. Quod ramen eum petisse scriptum: non vt supplicem: sed vt presciũ. Libere petitur qð in potestate petentis accipere est. Ergo dispensatoria filij petitio est: nõ necessaria: quippe donantis cũ patre quicquid a patre acceperit. ¶ Ubi ⁊ hoc dicendũ: q̃: nõ soluz pater clarificat filiũ: sed ⁊ filius clarificat patrem: ne quis dicat filiũ minoꝛ: ez patre/quasi a patre clarificetur: cum et ipse clarificet patrem dicente filio. Pater clarifica filium tuũ: vt filius tuus clarificet te. Sed forte adhuc submittẽdum putes filiũ q̃ quasi ingloriũs videatur a patre recipere claritatem: quam demũ patri refundat. Audi q̃: nõ est ita. Clarifica me (inquit) pater claritate quã habui priusq; mundus fieret apud te. Si ergo claritas filij posterioꝛ nõ est: vtpote que ab eterno est: ex equo se clarificant pater ⁊ filius. Et si ita est vbi patris primatus? Equalitas pfecto est vbi coeternitas. Et vsq; adeo equalitas: vt vna sit claritas ambox̃: sicut ipsi vnũ sunt. Unde mihi videtur dicẽdo rursum/pater clarifica nomen tuũ: non sane aliud petere: q̃ se clarificari in quo ex quo nomen patris pꝛoculdubio clarificaretur. Et responsum accepit a patre: et clarificaui ⁊ iterum clarificabo. Que quidem ipsa responsio/nõ parua filij gloꝛificatio fuit. Ceterũ abũdantius ad fluenta iordanis angustiusq; clarificatus dignoscitur et iohannis testimonio: ⁊ columbe designatione: ⁊ voce dicentis. Hic est filius meus dilectus. Sed ⁊ in monte coram tribus discipulis nihilominus magnificentissime claricatus est: tum voce eadem demuo ad se celitus delapsa; tum mira illa eximiaq; transfiguratione coꝛporis sui: tum etiam prophetarũ attestatione duoꝝ: qui ibidem apparuerunt cũ eo loquentes. ¶ Superest ergo vt iuxta pmissum patris/semel adhuc clarificet: ea q̃rit plenitudo gloꝛie: cui nõ queat amplius addi. Sed vbi illa dabitur benedictio? Non est vt ista suspicata est in plateis vel vicis: nisi forte in illis de quibus dicit: Platee tue hierlm sternẽtur auro mũdo: ⁊ per oẽs vicos tuos alleluya cantabitur. In his reuera illã recepit a patre filius claritatẽ: cui nõ poterit similis inueniri/ne in celestibus quidez. Cui em̃ aliq̃n angeloꝝ dicũ est: sede a dextris meis? Non modo aũt de numero angeloꝝ: sed nec de superioꝛibus quidẽ reliquis beatoꝝ oꝛdinibus: oĩno quis repertus idoneus est ad capessendã supereminentez hanc gloriã. Ad neminem pꝛo suo illoꝝ facta est vox illa gloie singularis: nemini vocis in se efficientiã experiri datũ. Siue thꝛoni/siue dominationes/siue principatus/ siue potestates/pꝛofecto desiderãt in eũ pꝛospicere: nõ se illi cõparare presumunt. ¶ Igitur dño meo singulariter a dño ⁊ dictũ ⁊ datum est sedere a dextris gloie ipsius: vtpote in gloria coequali: in essentia cõsubstantiali: pro generatione cõsimili: in maiestate nõ dispari: eternitate nõ posterioꝛi. Ibi ibi em̃ illum qui quereꝛ inueniet ⁊ videbit gloriã eius: nõ gloriã quasi vnius ceterorum: sed plane gloriã quasi vnigeniti a patre. Quid facies o sponsa? Putas potes sequi eũ illuc? Aut re ingerere audes vel vales huic tam sancto arcano: tamq; arcano sanctuario vt filiũ in patre/⁊ patrẽ in filio? Non vtiq;. Ubi ẽ ille tu nõ potes venire mõ: venies aũt postea. Ageramen/sequere/quere: nec te inaccessibilis claritas: vel sublimitas a querendo deterreat: ab inueniẽdo desperare faciat. Si potes credere: oĩa possibilia sunt credenti. Pꝛope est (inquit) verbũ in oꝛe tuo ⁊ in coꝛde tuo. Crede et inuenisti: nã credere inuenisse est. Nosce fideles habitare christũ per fidez in coꝛdib⁹ suis. Quid ppius est? Quere ergo secura: quere deuota: bonus est dns anime querenti se. Quere votis/sequere acib⁹: fide inueni. Quid nõ inuenit fides? Attingit inaccessa: deprehendit ignota: comprehendit immensa: apprehendit nouissima: ipsam denicp eternitatem suo illo vastissimo sinu quodãmo circũdudit. ffideꝛ dixerim eternã beatamq; trinitatẽ quã nõ intelligo credo: ⁊ fide teneo/qð nõ capio mente. ¶ Sed dicit aliqs quomõ creder sine predicante: cũ fides ex auditu sit: auditus per verbũ predicationis? Deus hoc prouidebit. Et ecce iam presto sunt qui nouã sponsam celesti nuptuꝝ sponso de quibus oporꝛet instruant ⁊ informent: fidem doceant: formã pietatis ac religionis tradant. Audi denicp qđ adijciat. Inuenerũt me vigiles qui custodiũt ciuitatem. Qui enim vigiles hi? Nempe illi quos saluato: in euangelio

Luce. xij

Jbidem

Joh. xix

Pñ. cix.

Joh. xij.

Lank. v.

J

Joh. xx.

Psal. cix

Phil. ij.

Tob. xiij

Joh. xvij.

Psal. cix

Joha. j.

mar. ix. Rom. x.

D

Lank. iij

Luce. xij beatos pronũciat: si cum venerit inuenerit vigilãtes. Vere boni vigiles qui nobis dormientib⁹/ipsi pernigilant: quasi rationem reddituri pro aũabus nostris. Quã boni custodes qui vigilantes animo/atq; in oꝛationib⁹ pnoctãtes/hostiũ insidias saçaciter explorãt: anticipant cõsilia malignantiũ: deprehendũt laqueos: eludũt rendiculas: retiacula dissipãt: machinamẽta frustrant. Hi sunt fratrũ amatoꝛes ⁊ populi christiani: qui multũ oꝛant pro pplo ⁊ vniuersa sancta ciuitate. Hi sunt qui multũ soliciti pro sibi cõmissis dñicis ouibus/coꝛ suũ tradũt ad vigilandũ diluculo ad oẽm qui fecit illos: ⁊ in cõspectu altissimi deprecant. Et vigilant ⁊ deprecant: scientes suã insufficientiã in custodienda ciuitate: ⁊ q̃ nisi dñs custodierit ciuitatez: frustra vigilat qui custodit eam. Porro cũ dñs ita precipiat. vigilate ⁊ oꝛate ne intretis in tentationẽ: liquet q̃ absq; dupplici hoc exercitio fidelis/studioq; custodis: nõ poterit esse secura ciuitas: nõ sponsa: nõ oues. Horũ differentiã queris. Unũ sunt. Ciuitas ppter collectionem: sponsa ppter dilectionem: oues ppter mãsuetudinem. ¶ Vis fare hoc sponsam q̃ ciuitatem esse. Vidi (inquit) ciuitatem sanctã hierusalem nouã descendentẽ de celo: a deo parata tanq; sponsam ornatã viro suo. Jdẽ idem tibi hoc ⁊ de ouibus liquido apparebit: si recoꝛderis: primus ille custos (petrũ loquoꝛ) cũ sibi primo oues cõmitterentur: q̃ attente simul de amoꝛe cõmonitus sit. Quod vtiq; tanta cura sapiens credito: nõ fecisset: nisi se sentiret sponsum: id sibi vtiq; ex intimo respondente cõscientia. Audite hec amici spõsi: si tu amici. At parũ dixi amici/amicissimi sunt opoꝛtet: q̃ primi legio tante familiaritatis donant. Nõ ociose toties repetitũ est/petre amas me: in cõmissione ouiũ. Et ego quidez id significatũ putem: vt qð min⁹ puto: ac si illi dixisset ihesus: nisi testimoniũ tibi perhibente cõscientia/q̃ me ames ⁊ valde pfecteq; ames/hoc est plus q̃ tua: plus q̃ tuos: plus q̃ ⁊ re: vt huius repetitiõis mee numerus impleat: nequaq̃ sapias curã hãc: nec re intromittas de ouib⁹ meis: p quibus sanguis vtiq; meus effusus est. Terribilis sermo/et qui possit etiã impauida quoꝛũuis ⁊ iamnoz coꝛda cõcutere. ¶ Propterea attẽdite vobis/quicũq; opus ministerij huius soꝛtiti estis: attẽdite inquã vobis ⁊ precioso deposito qð vobis creditũ est. Ciuitas est/vigilate ad custodiã cõcoꝛdiaq;. Sponsa est/studete ornari. Oues sunt/intendite pastui. Et hec tria/ad illã oĩi trinã scisitationẽ foꝛte nõ ineõgrue primere dicent. Porro custodia ciuitatis vt sit sufficiens trifaria erit: a vi ⁊ y: ánoꝛ: a fraude hereticoꝝ a tentationib⁹ demonũ. Sponse vo ornatus in bonis operibus/⁊ moꝛibus/⁊ oꝛdinibus. At pastus ouiũ cõmuniter quidez in pascuis scripturarũ tanq; in hereditate dñi: sed est distinctio in illis. Nã sunt in data q̃ duris atq; carnalibus animis ponunt ex lege vite ⁊ discipline. Et sunt olera dispẽsationũ: que infirmis ⁊ pusillis coꝛde/de respectu misericoꝛdie apponunt. Et sunt pfilioꝝ solida fortiaq; que ex intimis sapientie pponunt sanis: ⁊ qui exercitatos habent sensus ad discretionẽ boni ⁊ mali. Parvulis nãq; tanq; agniculis adhoꝛtationis lac: ponus datur non esca. Ad hec boni solicitiq; pastoꝛes impinguare pecus nõ cessant bonis letisq; exemplis: ⁊ suis magis/q̃ alienis. Nã si alienis ⁊ nõ suis: ignominia est illis: ⁊ pecus ita nõ pficit. Si em̃ (verbi causa) ego qui video: inter vos pastoꝛis gerere curã: vobis apposuero moysi mãsuetudinem: patientiã iob: misericoꝛdiã samuelis: dauid sanctitatem: ⁊ si qua sunt eiusmodi exempla bonoꝝ: immitis ipse ⁊ impatiens atq; inmisericoꝛs ⁊ minime scrũs dmo: vereꝛ o: mini⁹ sapi/de eueniet: ⁊ vos min⁹ auide capietis. Verũ hoc supne pietati relinquo: vt qð min⁹ vobis ex nobis est: ipsa suppleat et qð perperã: ipa coꝛrigat. Nunc vo bonus pastoꝛ: hoc q̃ curabit: vt sm̃ euangeliũ inueniat habere sal in semetipsis: ciens q̃: sermo sale cõditus quantũ placuerit ad gratiaz: tantũ pderit ad salutẽ. Hec interim de custodia ciuitatis/atq; ornatu sponse: nec nõ ⁊ pastu ouiũ dicta sunt. ¶ Volo tamen adhuc eadem paulo expressius designare propter eos qui dum aũde nimis honoꝛibus inhiant animus pui de grauibus se supponũt oneribus: exponunt periculis: vt sciant ad quid venerint: ficut scriptũ est. Amice ad qđ venisti? Ni fallo: ad solã ciuitatis custodiã: vt quantũ satis est, pcurentur opus est viro foꝛti/spirituali/fideli. ffoꝛti ad ppulsandas iniurias: spũali ad deprehendẽdas insidias fideli qui non q̃ sua sunt: querat. Poꝛro aũt ad mores honestandos vel coꝛrigendos (qð vtiq; ad deco: ẽ primer spõse) quis nõ liquido agnoscat pnecessariã foꝛe cum multa quidem diligentia discipline cẽsuras? Eapropter ois cui hoc opus incũbit: opoꝛtet feruear zelo illo: quo accensus precipuus ille emulator sponse dñi ardebat. Emulo: vos dei emulatione: despondi em̃ vos vni viro virginez castã exhibere christo. ¶ Jam quõ in pascua diuinoꝝ educet eloquioꝝ greges dñicos pastoꝛ: idioꝛa? Sed ⁊ si doctoꝛ quidem fuerit: non sit aũt bonus: verendũ ne nõ tam nutriat doctrina quam exterminet. Timere itaq; ⁊ in hac parte hoc onus subitur absq; scientia pariter vitaq; laudabili. Sed ecce qð nõ laudamus. ffinis indicitur: vbi non erat finis. Euocamur in materiã alterã: ⁊ cui hanc cedere indignũ. Angoꝛ: vndicq; ⁊ qð egrius feram: ignoꝛo: auelli ab ista/an distẽdi in illam: nisi q̃ vtroliber simul vtricq; molestius. O seruitutem. O necessitatez. Nõ quod volo hoc ago: sed qð odi: illud facio. Notate tamen vbi desinimus vt q̃ciro in id redire liberũ erit: inde mox oꝛdiamur in nomine sponsi ecclesie Jesu christi dñi nostri: qui est sup oĩa deus benedictus in secula. Amen.

matthei xxv.

¶ De malis pastoribus ecclesie. Et item qui omõ spiritus ⁊ anime sanctoꝝ simul cum angelis aduntio sunt electis adhuc peregrinantibus. Sermo. LXXVII.

VA expediti sumus. Dixim⁹ hesterno sermone/quales in via hac qua ambulamus: vellem⁹ habere duces: nõ quales habem⁹. Voge dissimiles experimur. Nõ oẽs sunt amici sponsi: quos hodie sponse huncinde assistere cernis: ⁊ qui (vt vulgo aiũt) ei quasi ad extrarevidentur. Pauci admodũ sunt: qui nõ que sua sunt: querãt ex oĩbus charis eius. Diligunt munera: nec possunt pariter diligere christũ: q: manus dederũt mãnone. Intuere quõ incedũt nitidi ⁊ ornati circũamicti varietatib⁹: tanq; sponsa pcedens de thalamo suo. Nõne si quem pia taliuz repente eminus pcedentez aspexeris: sponsam pot⁹ putabis q̃ sponse custodem? Unde vo hanc illis eruberare estimas rerũ affluentiã: vestiũ splendoꝛem: mensarũ luxuriem: cõgericm vasoꝝ argenteoꝝ ⁊ aureoꝝ: nisi de bonis sponse? Inde est q̃ illa pauꝑ ⁊ inops ⁊ nuda relinquitur facie miseranda/inculta/hispida/exangui. Propter hoc nõ est hoc tpe ornare sponsam sed spoliare: nõ est custodire sed pdere: nõ est defendere sed exponere: nõ est instituere sed pstituere: nõ est pascere gregẽ sed macrare ⁊ deuorare/dicente de illis dño: q̃ deuoꝛãt plebem meã ut cibũ panis, ⁊ q: comederũt Jacob: ⁊ locũ eius desolauerunt. Et in alio ppha. Peccata populi mei comedent, quasi dicat, Peccatoꝝ precia exigũt: ⁊ peccãtib⁹ debitã solicitudinez nõ impendũt. ¶ Que dabis mihi de numero prepositoꝝ; qui nõ plus inuigilet subditoꝝ vacuãdis marsupijs: q̃ virtijs extirpãdis? Ubi qui oꝛando flectat irã: qui predicet animũ placabilẽ dño? Leuioꝛa loquimur: grauioꝛa graviuz manet iudiciũ. Sine causa tamẽ vel his vel illis immoꝛamur: q: nõ audiũt nos. Sz ⁊ si litteris forsitã mãdentur ista q̃ dicimus: sedignabũtur legere: aut si forte legerint nihil indignabuntur: q̃uis recius sibi hoc faceret. Propterea relinquam⁹ istos nõ inuentoꝛes sponse/sz vẽditoꝛes: ⁊ inquiram⁹ potius illos a quibus sponsa se inuẽtam loquit. Et quidẽ illoꝝ illi soꝛtiti sunt ministerij locũ sed nõ zelũ. Successoꝛes oẽs cupiũt esse: imitatoꝛes pauci. O vtinã tam vigiles reperirent ad curã: q̃ alacres currũt ad cathedrã. Vigilarẽt vtiq; solicite seruantes ab illis inuentã sibi creditã. Immo vero euigilarẽt pro semetipsis;

Pñs. lij. osee. iiij.

F

mar. ix.

E

De pastoribus Latt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Psal. cxxxvij. nec finerent de se dici. Amici mei ⁊ pximi mei aduersum me appropinquauerunt ⁊ steterũt. Justa oino querimonia: nec ad vllã iustus/qm ad nostrã referenda eraẽ. Parũ est nostris vigilib⁹/qm nõ seruãt nos nisi ⁊ pdant. Alto qppe deuersi obliuionis somno/ad nullũ dñice cõminationis tonitruũ expergiscunt: vt vel suũ ipsoꝝ periculũ expauescant. Inde est vt nõ parcant suis: q nõ parcunt sibi: periculũ pariter ⁊ pereũtes. ¶ Sed eñ quinã illi sunt vigiles: a quib⁹ se inuentã phibet spõsa? Nempe apli atqꝫ apostolici viri. Vere hi sunt qui custodiũt ciuitatẽ. i. eã ipsam quã inuenerũt ecclesiã: cocꝫ vigilãtius/quo nũc tpis grauius periclitantem cõspiciũt: a malo vniqꝫ domestico ⁊ intestino: sicut scriptũ est: ⁊ inimici hois domestici ei⁹. Necꝫ eñ pro qua vsqꝫ ad sanguinem restiterũt: suo derelinquũt patrocinio destituta: sed protegũt ⁊ custodiũt eã die ac nocte: hoc est in vita ⁊ in mo: te suã. Et si pciosa est in cõspectu dñi mortis sanctoꝝ eius: nõ ambigo ego/quin etiã tanto in morte potentius id agant: quanto in ipsa etiã cõfortatus est principatus eoꝝ. ¶ Sic ista asseris ait quis: ac si oculis tuis videris ea. Sunt aũt ab humanis seclusa conspectibus. Lui egõ. Si tu tuoꝝ oculoꝝ testimoniũ fidele puras: testimoniũ dei maius est. Alit vero: Super inuros tuos hierlm cõstitui custodes: tota die ⁊ tota nocte in perpetuum non tacebũt. Sed de angelis (inquis) id dictum est. Non abnuo: oẽs sunt administratorij spũs. At qs me prohibeat iridem ⁊ de istis sentire: qui potentia quidẽ minime iam ipsis angelis imparea sunt: affectu aũt ⁊ miseri coidia eo nobis fortitan germaniores extitunt: quo natura cõiunctiores? Junge ⁊ tolerantiã earũdem passionum et miseriarũ in quibus nos p rpe adhuc versamur. Nihil ne amplius miserationis pro nobis vel solicitudinis opes rabitur in membris sanctis: qm ⁊ se transisse per eas proculdubio meminerunt? Nonne illa ipsoꝝ vox est. transiui nius p ignem ⁊ aquã: ⁊ eduxisti nos in refrigerium? Quid? Ipsi transierũt: ⁊ nos in mediis ignibus vel fluctib⁹ deerelinquent: nec saltem manũ porrigere dignabũtur periclitantibus filijs? Nõ est ita. Bene recũ agitur o mater ecclesia: bene recũ agitur in loco peregrinationis tue: de celo ⁊ de terra venit auxiliũ tibi. Qui custodiũt te nõ dormitant neqꝫ dormiũt. Custodes tui angeli sancti: vigiles tui spiritus ⁊ aie iustoꝝ. Nõ errant qui te ab vtriscꝫ inuentã spiritibus: sensering ab vtriscꝫ pariter custodiri. Et est hui⁹ soliciudinis ratio quibuscꝫ suas: his quidẽ qm sine te nõ ꝛsummentur: illis vo qm nisi de te ad sui plenitudinẽ minime restaurenk. Nã quis nesciat sathana cadente de celo/⁊ eius cõplicib⁹ anumeruꝫ supne multitudinis parte nõ modica imminutũ. De te itaqꝫ oẽs cõsummationẽ expectant: alij numeri: alij desiderij sui. ¶ Agnoscẽ pinde vocem in psalmo: me expectant iusti donec rerribuas mihi. Et aduertẽdum qm nõ ista illos: sed illi istã potius inuenisse referũtur vtqꝫ ego suspicor: ad hoc ipm studiũ destinati. Nam quõ predicabũt nisi mittank. Deniqꝫ habes loquentẽ in euãgelio. Jte: ecce ego mitto vos. ⁊ ire predicate euãgeliũ omi creature. Jta est. Illa querebat sponsum: ⁊ spõsum nõ latebat. Nempe qui in hoc ipm excitauerat eã vt se quereret: ⁊ dederat illi cor ad pcepta ⁊ legẽ vite ⁊ discipline: dummodo esset qui instrueret ⁊ doceret viã puderẽtie. Et misit in occursum ei⁹ plantatores ⁊ rigatores: qui eã cuntrirẽt et cõfirmarent in oñi certitudine veritatis/hoc est indicarent illi certaqꝫ rẽddẽrẽt de dilecto: q: veritas est quã quesrit/⁊ quã vere diligit aia eius. Et reuera ḳs fidus verus ve animẽ amor: nisi vtiqꝫ is quo veritas adamak. Ratiõis sum cõpos: vitatis sum capar: sed vtinã nõ forem si amor veri defuerit. Horũ quippe ramor is fructus est: ⁊ ego radix. Nõ sum securus a securi si absqꝫ eo inueniar. In illo nimirũ nature munere illud diuine imaginis enitere insigne haud dubiũ est: ex quo ceteris pestlo aiantibus. Jnde est qꝫ audẽt aia mea ad dulces castoꝝ assurgere veritat⁹ amplexus: ⁊ sicin amoꝛ: cipsius tota securitate ac suauitate quiescere: si tñ inueniat gratiã in oculis tanti sponsi; vt dignã reputet que ad hanc pringat gloriã: immo ipse eam sibi exhibeat nõ habentẽ maculã aut rugã: aut aliqd eius modi. Quãti puras esse discriminis: quã ve dignum penatantũ dei donũ ociosum tenere. Verũ hoc als. ¶ Nũc vo sponsa quem querebat: minime reperit: ⁊ quos nõ querebat: reperta est ab ipsis. Audiant hoc qui sine duce ⁊ preceptore vias vite ingredi nõ formidãt: ipsi sunt in arte spirituali existentes ⁊ discipuli pariter ⁊ magistri. Nõ sufficit hoc etiã coaceruant discipulos sibi ceci duces ceoꝝ. Mi multi ex hoc a recto tramite periculosissime aberrasse cõperti sunt. Nimirũ ignorantes astutias sathane ⁊ cogitationes ipsius: factũ est vt q̃ spũ ceperãt: carne consummarentur: abducti turpiter/lapsi damnabiliter. Videãt pinde q̃ eiusmodi sunt: quõ caute ambulent: ⁊ de sponsa exẽplum sumant: que nõ pius ad eũ quem desiderabat: vllo mõ valuit puenire: qm sibi occurrerẽt: quoꝝ magisterio vteretur ad cognoscendũ de dilecto/certe ad discendũ timorem dñi. Seductoꝛi dat manũ: qui dare dissimulat preces proꝛi. Et q̃ dimittit oues in pascua absqꝫ custode: pastor est nõ ouiũ sed lupoꝝ. Nũc iam videam⁹ de sponsa quõ se dicat inuentã. Mihi eñ insuete satis verbũ inuentionis posuisse videk. Nam ita hoc dicit/ac si vno de loco ecclia venerit. Venit eñ ab oziente ⁊ occidente: iuxta verbũ dñi/et a cunctis finibus terre. Sed neqꝫ aliqñ cõgregata est in vnũ locũ: vbi ab aplis seu ab angelis inuenirek deducenda vel dirigenda ad eũ quẽ diligit aia sua. ¶ Fuit ne pri⁹ inuenta q̃ collecta. Nõ: q: nec erat. Quãobrem si collectã si cõgregatã: si certe (gõ magis vocabulo ecclie cõperit) cõuocatã a predicatoꝛib⁹ se dixisse: transissem simpliciter/minime in aliquo cũctabũdus. Loadiutoꝛes eñ dei sunt quem ⁊ audiere loquentẽ: qui nõ colligit mecũ: dispergit. Sed neqꝫ hoc mihi ab re videbik: si dixerit q̃s ab eis fundatã siue edificatã. Siquidẽ hoc fecerũt vna cũ illo qui in euangelijs loquik: ⁊ sup hanc petram edificabo ecclesiam meã: ⁊ q: fundata est supra firmã petrã. Nunc vo nihil horum loquens: sed preter solitũ quidẽ perhibens se inuentam: cunctari aliquantũ nos facit: atqꝫ in suspitionem adducit latere loco quod sit diligentius intuendũ. Volebã fateo: pterire: neqꝫ subducere huic scrutinio: cui sufficere nõ sentirem. Ceterum reminiscens in quantis eque duꝫbijs ⁊ obscuris: vobis quidem sursum coꝛda leuantibus: eriam supra spem meã/adiutum me senserim: puder diffiden ie: ⁊ reprehendens timoꝛem meũ adoꝛdioꝛ nõ quidez temere quo timide refugiebam. Aderit (vt confido) solitum adiutoꝛium: quod si minus: apud benuolos tamen auditoꝛes nõ erit ociosum quod volui. Verum hoc habebit sequens sermo principiũ: nam presentes hic claudim⁹. Jpse aũt det vobis ea que dicuntur nõ solum tenere me/moꝛiter: sed ⁊ ardẽter diligere: ⁊ efficaciter adimplere spõsus ecclesie Jesus christus dominus noster: qui est super omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ Qd sponsa/id est ecclesia electoꝝ: cum predestinata est a deo ante secula: et preuenta ab eo: vt quereret eum et conuerteretur.

Sermo. LXXVIIJ.

ID verbũ inuentionis (si bene memini) illic stetimus ⁊ hesim⁹ scrupulosius: videlz audientes q̃ sponsa a predicatoꝛib⁹ suis se inuentã dixerit. Porro cause nostre cũctationis ⁊ dubitationis a nobis exp: esse sunt: ⁊ visum est a nobis aliquid esse querendũ: sed nõ in calce sermonis: quo iam arctabamur: quod questum est potuit explicari. Quid restat nisi vt debitũ iam solua⁹? In explicatione sacramenti magni: illud loquoꝛ: qd dicoꝛ: gentiũ inter: peratus est/in xpo ⁊ in ecclesia: sanctum castiqꝫ cõnubium: ipm est opus nostre salutis. In eo (in quã) tres sibi inuicem cooperanꝝ/deus/angelus/homo. Et deus quidem quidni operetur: ⁊ curã gerat nuptiarũ dilecti filij sui. Jpse vo ac tota voluntate: ⁊ vtiqꝫ p se ipe sufficeret ⁊ absqꝫ amministrantiqꝫ hoꝛũ: hi aũt sine ipso possunt facere nihil. Ergo quod ex illis asciuit in opus ministerij huius: non sibi solatiũ: sed profectũ quesiuit in illis. Nam hoibus quidem merita locauit in opere sm illud. Dignꝫ est operarius mercede sua. Et q: vnusquisqꝫ sm ppriũ laborem accipiet: siue qui in fide plantat: siue qui rigat qõ plantatũ fuerit. ¶ Angeloꝝ aũt cum ad salutem humani generis ministerio vtiur: nõne facit vt ab hoibus angeli diligantur? Nam q: ab angelis hoies diliganturinde vel maxime aduerti potest/qm antiqua sue ciuitatis damna ex hoibus relarcitũ iri angeli non ignoꝛant. Nec alijs pꝛofecto legibus regnũ charitatis regi decebat: qm pijs ipsoꝝ qui pariter regnaturi sunt mutuisqꝫ amoꝛib⁹/⁊ puris affectionibus in inuicem ⁊ in deũ. Est aũt in modo operandi differentia multa: pro cuiusqꝫ nũmirum operari dignitate Deus nempe facit quod vult sola ipsa facilitate volendi: sine estu: sine motu: sine preiudicio loci/vel rpis/vel cause/vel persone. Est eñ dñs sabaoth: qui cũ tranquillitate iudicat oia. Est sapientia disponens oia suauiter. Porro angelus nõ absq̃ motu operatur: tam locali/qm temporali: sine estu tamen. Homo aũt nec ab estu animi: nec a motu corporis animiqꝫ liber est in operando. Deniqꝫ cum timoꝛe et rremoꝛe suã ipsius iubet operari salutem: atqꝫ in sudoꝛe vultus sui comedere panem suũ. ¶ His ita explicitis/intuere nunc mecũ in hoc tam magnifico opere nre salutis/rria esse quedã: q̃ sibi vendicat auto: deus: preuenitqꝫ in illis oẽs auxiliatoꝛes ⁊ cooperatoꝛes suos: prescientionẽ: creationẽ: inspirationẽ. Quarũ predestinatio/nõ dico ab exoꝛtu ecclesie: sed ne a mũdi principio quidez principiũ habuit: nõ denique a rpe illo vel illo: ante rpa est. Porro creatio cũ tempoꝛe: inspiratio iam in rpe fit: vbi ⁊ quando vult deus. Sane sm predestinationẽ mũnq̃ ecclesia electoꝝ penes deum nõ fuit. Si mirak hoc infidelis: audiat qõ magis mirek: mũnq̃ nõ grata extitit: mũnq̃ nõ dilecta. Quidni audacter loquar arcanũ: quod mihi de coꝛde dei põpnus ille fugnoꝝ delato: cõsilioꝝ aperuit? Paulum dico: qui vt multa alia: ita hoc quoqꝫ de diuinis bonitatis eius nõ est veritus diuulgare secretũ. Benedixit nos (inquiens) in oñi benedictione spirituali in celestibus in christo: sicut elegit nos in ipso ante mũdi cõstitutionẽ: vt essemus sancti ⁊ immaculati in cõspectu eius in charitate. Et addit. Qui predestinauit nos in adopnonẽ filioꝝ per iesum christũ in ipso: sm ppositũ voluntatis sue in laudez gloꝛie gre sue: in qua gratificauit nos in dilecto filio suo. Nec dubiũ quin voce oñm electoꝝ ista dicank: ⁊ ipsi ecclesia sunt. ¶ In illo igitur tam pfundo eternitatis sinu anteqꝫ in lucem opus pꝛodiret hui⁹ creationis: quis illũ vel beatoꝝ spirituũ inuenire aliquo mõ valuerit: nisi cui ipsa eternitas deus voluerit reuelare? Sed ⁊ cũ iam ad nutũ creatis/visa est emersisse in species formasqꝫ factícias has atqꝫ visibiles: nõ cõtinuo tamen inuenta est a quoqꝫ hoim vel angeloꝝ: eo q̃ nõ agnoscerek: imagine terrestris hois adumbꝛata/⁊ operta mortis caligine. Sine quo generalis velamine cõfusionis nemo filioꝝ hominũ intrauit hãc vitam: vno sane excepto qui ingreditur sine macula. Emanuel is est: qui tamen ⁊ ipse ex nobis/pro nobis nostri se induit maledicti nostriqꝫ peccati similitudinem: nõ veritatem. Sic eñ habes: quia apparuit in similitudine carnis peccati: vt de peccato dãnaret peccatũ in carne. De cetero vnus oibus per oia introitus est: electis dico ⁊ reprobis. ¶ Non eñ est distinctio. Omnes peccauerũt: ⁊ oẽs capitum sue verecũdie portant. Propter hoc itaqꝫ etsi in rebꝰ cõditis iam creata existens ecclesia: nec sic tamen a creatura vlla inueniri poterat vel agnosci: miro vtiqꝫ mõ interim latens: ⁊ intra gremiũ beate predestinationis: ⁊ intra massam misere dãnationis. Ceterũ quã celauerat ab eterno predestinans sapientia: ⁊ item creans potentia: minime prodiderat ab initio: visitans pfecto gratia suo in tempoꝛe reuelauit: sm operationẽ quã ideo inspirationem supra nominauit: qm de sponsi spiritu humanis infusum spiribus quippiã fuerit in preparationẽ euãgelij pacis: id est parare viam dño: atqꝫ euãgelio gloꝛie eius ad coꝛda oim quotquot erant predestinati ad vitã. ¶ Frustra vigiles laborassent in predicando: si nõ hec gratia precessisset. Nũc vero videntes velociter currere verbũ: ⁊ populos nationũ ad dñm in oñi facilitate cõuerti: cõcurrere in vnitatem fidei tribus ⁊ linguas: atqꝫ in vnã colligi matrem catholicam terminos terre: cognouerũt de diuinijs gratie: q̃ a seculis absc̃dite tenebantur in abdito predestinatõis eterne: ⁊ quia sunt eã se inuenisse: quã ante secula dñs elegerat in sponsam sibi. Ex quo (vt opino:) darũ fit nõ ociosum esse/qm se inuentã ab his sponsa testata est: sed pprerea q̃ se ab ipsis collectã agnoscerer: nõ electam: cõperta non cõuersam. Ei nempe ascribẽda cuiusqꝫ cõuersio est: cui dicere necesse habẽt vniuersi illud de psalmo. Cõuerte nos deus salutaris noster. Sed nõ eque illi fortassis inuentionis vocem cõperenter aptarim sicut puersionis: immo vo sic est. Nõ est inuenire dño sed preuenire: ⁊ inuentionem prenẽtio excludit. ¶ Deniqꝫ quid inuenias: qui nihil vnqꝫ non nouit. Nouit dño qui sunt eius: ait quidam. Jpse vo quid? Ego scio (ait) quos elegerim a pncipio. Plane quã ab eterno presciuit: quã elegit: quã diserit quã cõdiderit rationis nõ erat ab eodem perhiberi inuenta: preparatã tamen ab ipso vt inueniretur: fideuter dixerim. Nam qui vidit testimoniũ perhibuit: ⁊ scimus q: verũ est testimoniũ eius. Vidi (inquit) ciuitatem sanctã hierusalem nouam descendentem de celoꝛa deo paratam tanqꝫ sponsam oꝛnatam viro suo. Jsq̃ e vigilibus vnus qui custodiunt ciuitatem. Sed audi ipsum eius preparatoꝛem velutꝛ digito eã demonstrantem vigilibus: sed sub tropo altero. Leuate oculos vestros ait: ⁊ videte regiones q: albe sunt iam/id est preparate ad messes. Ex hoc pater familias operarios inuitat ad opus: quando iam senser it sic oꝛa preparaꝛet absqꝫ multo sui ipsoꝝ labore gloꝛiari ⁊ dicere queant: qm coadiutoꝛes dei sum⁹. Quid eñ facturi sumꝰ? Nempe sponsam questuri: inuenteꝫ indicaturi de dilecto. Non enim suam querent: sed sponsi gloriã: quoniã sponsi amici sunt. Et pro hac nõ multũ apud illam laboꝛabunt: adest iamqꝫ illum tota deuotione requirit: tantũ preparata est vocis eius a dño. ¶ Deniqꝫ necdũ illis vigilibus quicqꝫ loquentibus/interogar de dilecto: ⁊ preuenit predicatoꝛes suos: preuenta ipsa percũctans ⁊ dicens. Num quem diligit aĩa mea: vidistis? Bene pꝛoinde se inuentã perhibuit ab his qui custodiũt ciuitatem: que a dño ciuitatis prece cognitam iam se nouerat ⁊ preuentã: quatenus illi talem eã inuenirent: non facerent. Sic a petro cornelius: ⁊ paulus ab ananja inuẽti sunt: nã ambo puenti a dño erant ⁊ preparati. Quid saulo parati⁹: qui supplici iam ⁊ mente ⁊ voce clamauerat. Dñe quid me vis facere? Nec minus cornelius: qui elemosynis ⁊ oꝛationibus suis dño quidem eas sibi inspirante: pmeruit puenire ad fidez. Jnuenit quoqꝫ philippus nathanaelem: sed prius dñs illũ: cum esset sub ficu: tam viderat. Que dñi visio nũquid non preparatio fuit? Et andreas simonem frarrem suũ nihilomin⁹ inuenisse referꝛtur: sed preuisus eque a dño atqꝫ prefatus vt vocaretur cephas: quasi fortis in fide. ¶ Legim⁹ de maria q̃ inuenta fuerit in vtero habens de spũsancto. Existimo autẽ simile quid habere in hac parte sponsam dñi matri ipsi⁹. Nisi eñ ⁊ ipsa inuenta esset habẽs de spũsancto: nequaqꝫ ab inuentoꝛib⁹ suis tam familiariter requisisset de eo cui⁹ spũs ille. Nõ sustinuit vtiqꝫ effarenk ad q̃d veniss̃et: ipa locuta est: ⁊ quidem ex abũdantia coꝛdis. Num quem diligit aĩa mea: vidistis? Sciebatꝛq: b cari oculi qui vidissent: et admirans eos qui viderant: aiebat. Num vos estis qui bus videre donatũ est: quem tot reges ⁊ pphete voluerũt videre ⁊ nõ viderunt? Num vos estis qui meruistis in carne aspicere sapientiã in coꝛpoꝛe veritatem: in hoie deum? Multi dicunt/ecce hic est: ⁊ ecce illic/sed ego turbus mihi arbitroꝛ: fidem accõmodare vobis qui manducastis ⁊ bibistis cum eo postqꝫ resurrexit a mortuis. Et hoc dicum sit de eo/qõ sponsa suscitata est a vigilib⁹. Si quo minus

Luc. x. A — Eph. j. — Ibidem — E — sap. viij. — Ecc. iij. B — Ro. viij — D — E — Psal. lxxxviij. — F — Joh. xiij — Joh. xix — Apo. xxj — Joh. iiij — B — Lañ. iij. — Act. ix. — Act. x. — Joh. j. — Ibidem — B — Mar. j. — matthei xxiij. — mar. xiij

Universidad de Deusto
Biblioteca

supplebitur sermone alio. Nunc aũt ex hoc vel maxime liquet presentia fuisse a spũscrõ: ab his vo q̃ custodiunt ciuitatem inuentã compertãq; q̃ vere ipsa sit quã prescivit & predestinauit ante secula deꝰ: pparauitq; dilecto filio suo delitias sempiternas in seculis eternis: vt sit sterã & immaculata in cõspectu eius: germinãs sicut liliũ: & florens in eternum ante dñm patrẽ dñi mei Jesu xpi sponsi ecclesie: qui est super omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ De amore tenaci & indissolubili quo aĩa tenet sponsum et qualiter sponsus in fine seculi reuerteretur ad synagogã iudeox̃m saluandam. Sermo. lxxix.

D Cañ. iij.

Vm quẽ diligit aĩa mea vidistis: O amor: preceps: vehemẽs/flagrans/impetuose: q̃ preter te aliud cogitare nõ finis: fastidis cetera: contẽnis oĩa preter te: te cõtentus. Cõfundis ordines: dissimulas vsum: modum ignoras: ronũ q̃ oppõnitaris: q̃ rationis: q̃ pudoris: q̃ cõsilij iudicij videtur: triũphas in temeritate: et redigis in captiuitatẽ. En omne q̃ cogitat ilta & q̃ loquitur: resonat: te redolet: & aliud mihi: ita mihi ipsi? & coram vobis: Quasi vo hi sciant quid cogitet ipsa. Quẽ diligit aĩa tua de ipso scisciaris: Et nõ habet nomẽ. Quenã vo tu: & ille quis: Et hec ita dixerim ppter singularitatem eloquij et insignem verbox̃ incuriã: qua presens scriptura ceteris dissimilis satis apparet. Unde in epythalamio hoc non verba pẽsanda sunt: sed affectus. Cur ita: misi q̃ amor: sanctus quem totius huius voluminis vnã cõstat esse materiam: nõ verbo sit estimãdus aut lingua: sed opere & veritate? Amor: vbiq; loquit: & si quis hoiũ que legunt: cupit adipisci noticiã: amet. Alioquin frustrã ad audiendum legendũ ve amoris carmen: qui nõ amat accedit: q̃m o inno nõ potest capere ignitũ eloquiũ/frigidũ pectus. Quomõ em̃ grece loquentem nõ intelligit qui grecũ nõ nouit: nec latine loquentes qui latinus nõ est: & ita de ceteris: sic lingua amoris ei qui non amat barbara erit: sicut es sonans aut cimbalũ tinniens. Isti vo (vigiles loquor) q̃m de spiritu & ipsi acceperũt vt ament: sciunt quid loquit spũs: et amoris vocibus optime cõperis sibi in promptu habẽt respondere in simili lingua. i. studijs amoris pietatisq; officijs. ¶ Denicq; ita in breui edoctã emittunt de eo quod querit vt dicat. Paululũ cũ ptransissem eos: inueni quem diligit aĩa mea. Bene paululũ: q: verbũ abbreuiatũ fecerunt eis: simbolum fidei tradentes. Et q̃ sequitur: tale est Quo: retrebat quidẽ sponsum transire per eos/per quos cognosceret veritatem: sed tũ & ptransire. Nisi em̃ ptransisset et ipsos: nõ inuenisset quẽ querebat. Atq; hoc ipsum fuit sum ab illis nõ ambigas. Nõ em̃ predicabant semetipsos: sed dñm suũ Jesum: qui absq; dubio & supra ipsos est et vltra. Unde & ait, Transite ad mẽ oẽs qui cõcupiscitis me Nec sufficiebat transire: sed & ptransire docet. Siquidem pertransierat is quẽ vestigabat. Non modo em̃ de morte ad vitã transierat: sed ptransierat ad gloriã. Quidni etiaz hãc oportuit pariter ptransire? Alioquin nõ poterat apprehendere quẽ nõ per eadẽ vestigia sequeret quocũq; ierat.

Cañ. iij.

Z

¶ Et vt q̃ dico clarius fiat: dñs meus Jesus surrexisset quidẽ a mortuis: sed ad celos minime ascẽdisset: nõ poterat dici de eo q̃ ptransierit: sed m̃ transierit: ac p hoc spõsam illũ querentẽ transire solũmõ oporteret nõ ptransire Nunc vo q̃m iam relurgendo trãsierat: & adiecerat ptrãsire vtiq; ascendendo: merito se etiã ista nõ trãsisse: sed pertransisse pbibuit: q̃ hunc quidem fide & deuotione ad celos vsq; secuta est. Jgit credere resurrectionẽ transire est: credere etiã ascensionem ptransire. Et fortasse q̃ vna dierum dixisse me memini: cu tractarem: quia nouerat illã: istã nõ nouerat. Ergo q̃ sibi decrat instructa ab illis: q: scilz qui resurrexerat etiã ascẽdisset: ascendit & ipsa pariter/hoc est pertransijt & inuenit. Quidni inuenerit ptingens mente: vbi ille co: pore est? Paululũ cum ptransissem eos: & bene

f. coz. iij.

Cañ. iij.

eccleſia/ſti. xxiij.

Z

Cank. iij

eos: nam & ipsos/q̃ cetera membra sua que sunt super terrã: caput nostrũ puncti: precessit duobus: atq; transcẽdit resurrectione (vt iam diximus) & ascensione. Etenim primitie christus. Q̃ si ille pcessit: & fides nostra. Ubi em̃ illa eum nõ sequeretur? Si ascenderit in celũ ipsa illic est: si descẽderit in infernũ adest. Et si sumpserit pẽnas suas diluculo: & habitauerit in extremis maris: illuc (ait) manus tua deducet me: & tenebit me dextera tua. Nõne denicq; hanc oipotens & summe bonus pater sponsi cõtemptus ira exsuit & cõsedere nos fecit in dextera sua in celestibus? Atq; hoc pro eo q̃ dixit ecclesia q: pertransiui eos: q̃m & semet pertransijt: fide stans quo necdum re ipsa pervenit. Arbitror: & illud planũ cur se ptransisse potius q̃ transisse dicere maluit. ¶ Et nos transeamus ad ea q̃ sequunt. Tenui eum nec dimittã: donec introducã illum in domũ matris mee: & in cubiculũ genitricis mee. Jta est: ergo & deinceps nõ deficit genus christianum: nec fides de terra: nec charitas de ecclesia. Venerũt flumina: flauerunt venti: et impegerũt in eam: et nõ cecidit: eo q̃ fundata esset supra petrã. Petra aũt est xps. Jtaq; nec vbo fretus philosophorum: nec cauillationiꝰ hereticox̃: nec gladijs psecutorum potuit ista aut poterit aliquãdo separari a charitate dei q̃ est in christo Jesu: adeo fortiter tenet quem diligit aĩa sua

mat. vij.

ſ. Loz. x.

adeo illi adherere deo bonum est. Illutino bonum est: ait Esaias. Quid hoc tenacius glutino q̃ nec aquis cluitur nec ventis dissoluitur: nec scinditur gladijs? Denicq; aque multe nõ poterunt extinguere charitatem. Tenui eũ nec dimittam. Et sanctus patriarcha. Nõ te (inquit) dimittã nisi benedixeris mihi. Jta ista nõ vult eũ dimittere: & forte magis q̃ patriarcha id nõ vult: q: nec pro benedictione quidem. Siquidem ille benedictione accepta dimisit eum hec autem nõ sic. Nolo (inquit) benedictionez tuã: sed te. Quid em̃ mihi est in celo: & a te quid volui sup terrã? Nõ dimittam te: nec si benedixeris mihi. Tenui nec dimittam Nec minus forsitan ille teneri vult: cũ perhibeat dicens. Delitie mee esse cum filijs hoim. Quodcq; pollicens ait. Ecce ego vobiscũ sum oibus diebus vsq; ad consummationem seculi. Quid hac copula fortius/que vna duoruz tam vehementi voluntate firmata est? Tenui eum inquit. Sed nihilominus ipsa vicissim tenetur ab eo quem tenet cui alibi dicit. Tenuisti manũ dexterã meam. Que tenetur et tenet: quõ iam cadere potest? Tenet fidei firmitate: tenet deuotionis affectu. Ar nequaq; diu teneret si nõ teneretur. Tenetur aũt potentia et misericordia dñi. ¶ Tenui cum nec dimittã: donec introducã illum in domũ matris mee: & in cubiculũ genitricis mee. Magna ecclesie charitas: que ne emule quidez synagoge suas delitias inuideret. Quid benignius vt quez diligit aĩa sua: ipm cõmunicar parata sit inimice? Nec mirũ tamen: quia salus ex iudeis est. Ad locuz vnde exierat: reuertatur saluator: vt reliquie israel salue fiant. Non rami radicis: non matri filij ingrati sint. Nõ rami radici inuideant q̃ ex ea sumpsere: non filij matri q̃ de eius sustentaculis? Teneat itaq; ecclia firmiter salutem quã iudea pdidit: ipsa apprehendit donec plenitudo gentium introeat: & sic omis israel saluus fiat. Velit in cõmune cõen venire salutem: que sic ab oibus capitur vt nil singulis minuatur. Utiq; hoc facit et plus. Quid plus? Q̃ & nomen sponse illi optat & gratiã. Prosus sua per salutem hoc. Incredibilis charitas: si nõ sermo quez locuta est ipsa: fecisset fidem. Dixit em̃ si audeo: velle se introducere quẽ tenebat: nõ modo in domũ matris: sed & in cubiculũ quoq; quod est prerogatiue indicij. Sufficiebat ad salutem si domũ intrarent: ar secretũ cubiculi signat gratiã. Hodie (ait) huic domui salus facta est. Quidni sit domesticis salus saluatore ingresso domũ? ¶ Sed que in cubiculũ meretur recipere sponsum habet secretũ suuz sibi. Salus domui sit: thalamo delitie recondunt̃. In domum matris mee introducam eum inquit. In quam domum nisi de qua olim pronũciat iudeis: ecce relinquet vobis dom̃ vestra deserta? Fecit quod dixit sicut habes & de hoc

ge. xxxij.

Cañ. iij.

M

Cañ. iij.

Dier. xij
Cañ. iij.

de hoc testimoniũ eius in ppheta. Reliq; ait domũ meã: dimisi hereditatẽ meã: & nũc ista pollicetur reducere illum: & domui matris sue pditam salutẽ restituere. Et si pparũ videtur: audi quid boni adiciat. Et in cubiculũ genitricis mee. Qui ingreditur thalamũ sponsus est. Magna amoris potentia. Saluator: indignabundus exierat de domo & hereditate sua: & nũc ad huiꝰ grãm mitigatus inflectitur: ira vt redeat nõ modo saluator: sed & sponsus. Benedicta tu a dño filia: que & indignationẽ cõpescis & hereditatẽ restituis. Benedicta tu matri tue/cuiꝰ beneficio auertitur ira: reuertitur salus, reuertitur q̃ dicat illi: salus tua ego sum. Nõ sufficit hoc: addat & dicat. Despõsabo te mihi in fide: desponsabo te mihi in iudicio & iustitia: desponsabo te mihi in misericordia & miserationibꝰ. Sed memento q: que has cõciliat amicitias sponsa est. Quo ergo spõsum/& huc sponsum alteri cedit: ne dicam cupit? Non est ita. Cupit quidẽ illuz matri filia bona: nõ tñ vt cedat illi: sed vt cõicet. Sufficit vnus duabus: nisi q̃ iam nõ erunt due: sed vna in ipso. Ipse est em̃ pax nostra qui facit vtraq; vnam: vt sit vna sponsa et sponsus vnus iesus christus dominus noster: qui est super oĩa deus benedictus in secula. Amen.

P. xxxiiij
Osee. ij.

P

Cañ. iij.

¶ De imagine siue verbo dei: & aĩa que ad imaginẽ est: subtilis disputatio: & de erroze Gilberti pictauensis episcopi/quem Eugenius papa dãnauit in concilio Rhemensi. Sermo. lxxx.

A

Videam vestrũ vt cõperi minus equo animo ferũt: q̃ ecce iam p aliquot dies: dum stupori & admirationi sacramentox̃ inherere delectat: sermo quem ministramus: aut nullo fuerit: aut exiguo admodũ mozalium sale cõditus. Id quidẽ preter solitũ. Sed num q̃ dicta sunt: reuisere licet? Non peedo nisi pus reuoluã oĩa. Eya dicite (si recordamini) a quonã scripture loco ceperit defraudatio hec: vt rursum inde adordiar. Meuz est resarcire dãna: imo dñi: de q̃ totũ pfumimus. Quo itaq; repedendũ pncipio? An inde. In lectulo meo q̃siui p noctes quẽ diligit aĩa mea. Ni fallor: inde. Abhinc tanũ et deinceps cura vna fuit mihi harũ allegoriarũ densa discussa caligine/ponere in lucẽ xpi & ecclesie secretas delitias. Igit redeamus ad indagãda moralia. Nec e mihi poterit esse pigrũ: q̃ vobis cõmodum fuerit. Atq; hita cõgrue fier: si que dicta sunt: in christo & in ecclesia: verbo animeq; eadẽ mihilominꝰ affigneꝰ. Sed dicit mihi aliquis. Quid tu duo ista cõiungis? ¶ Quid em̃ anime & verbo. Multũ p oẽm modũ. Primo quidẽ q̃ natura/rum tanta cognatio est vt hoc imago: illa ad imaginẽ fit: deinde q̃ cognationẽ similitudo testetur. Nempe nõ ad imaginẽ tantũ: sed ad similitudinẽ facta est. In quo similis sit queris. Audi de imagine prius. Verbũ est veritas: est sapientia: est iusticia: & hec imago. Cuiꝰ. Justicie/sapientie/& veritatis. Est em̃ imago hec iusticia de iusticia: sapientia de sapientia: veritas de veritate: quasi de lumine lumen: de deo deus. Marũ rerum mihil est aĩa: quoniam non est imago. Est tamen earũdem capax: appetensq; & inde fortassis ad imaginẽ. Celsa creatura in capacitate q̃ dem maiestatis: in apperentia aut rectitudinis insigne preferens. ¶ Zeginus q: deus hoiem rectum fecit: qõ & magnũ capacitas (vt dictum est), pbat. Oportet nãq; id qõ ad imaginem est: cũ imagine cõuenire: & nõ in vas cuũ parricipare nomen imaginis: quẽadmodũ nec imago ipsa solo vel vacuo nose vocitatur imago. Habes vero de eo qui imago est: quia cũ in forma dei esset: non rapinam arbitratus est esse se eq̃lẽ deo. Ubi tibivtiq; eius & in forma dei innuitur rectitudo: & in equalitate maiestas: vt deũ rectitudini rectitudo: & magnitudo magnitudini cõparat: cõsonãter sibi alterinsecus respõdere apparet/& ad imaginẽ est & imaginẽ: sicut imago quoq; nihilominꝰ in vtroq; respondet illi cuiꝰ imago est. Nempe

Cãti. iij.

Phil. ij.

E

ipse est de quo sanctũ dauid audistis in psalmis canentẽ. Nũc quidẽ: magnus dñs noster & magna virtꝰ eius: nunc vero/rectꝰ dñs deꝰ noster: & nõ est iniq̃tas in eo. Ab isto recto & magno deo/habet imago ei? vt & ipsa recta & magna sit: habet aĩa q̃ ad imaginez est. Sed dico: nihil ne g̃ amplius habet imago ab aĩa/q̃ ad imaginẽ est: qz & huic magnũ rectũq; assignam? Et plurimũ. Hec ad mensurã accepit: illa ad eq̃litatẽ. An nõ plus hec? Aduerte & aliud ¶ Huic vtrũq; aut creatio aut dignatio ptulit: illi genera/tio. Atq; id magnificẽtius esse nõ dubiũ est. Sed ne B quidẽ eminẽtius esse q̃s abnuat: q̃ cum a deo huic: illi & de deo vtrũq; fit. i. de dei substãtia. Est em̃ cõsubstantialis deo imago sua: & omne quod eidez sue imagini impartiri videt: ambobꝰ est substãtiale: nõ accidẽtale. Adhuc vnũ attende in quo imago nõ parũ eminet: Magnũ & rectũ: ista duo natura a sese discrepare q̃s nesciat? In imagine vnũ sunt. Neq; hoc solũ: vnũ sunt & cũ imagine. Imagini em̃ nõ modo id rectũ est esse/quod magnũ esse: sed etiaz id magnũ rectũq; esse/qõ esse: animeq; nõ ita. Et magnitudo eiꝰ/& rectitudo ipsius diuerse ab ea: diuerse abinuicẽ sunt. Si em̃ (vt supra docui) eo aĩa imagina & quo capax eternoti: eo recta quo appetẽs superno? que nõ querit nec sapit que sursum sunt: sed que sup terrã: nõ plane est recta: sed curua: cũ tñ pro huiusmodi magna esse nõ desinat: manẽs vtiq; etiã sic eternitatis capax. Neq; em̃ illius aliquãdo nõ capax erit: etiã si nunq̃ capiens fuerit: vt sit quomodo scriptũ est: verũtñ in imagine pertransit homo. Ex parte tñ: vt eminẽtia verbi appareat de ipsa integritate. Quo em̃ a magno recto ve verbum cadat: quod fic ea vtiq; habet vt sit que habet? Uel ideo ex parte: ne si toto piuarek: nõ superesset spes salutis. Nã si definat magna esse: et capax. ¶ Quippe de capacitate (vt dixi) estimat anime magnitudo. Quid vero sperare posset: cuiꝰ capax nõ foret? Itaq; per magnitudinẽ quã rerẽrat etiã perdita rectitudine: in imagine perrrãsit homo vno quasi claudi cans pede/& factus filius alienus. De ralibꝰ em̃ reo: dicẽũ. Filij alieni meriti sunt mihi: filij alieni iueterati sunt: & claudicauerunt a semitis suis. Pulchre appellati sunt filij alieni: nam filij propter retentã magnitudinẽ: alieni propter amissam rectitudinẽ. Nec dixisset claudicauerũt: sed corruerũt: aut quippiã simile: si ex toto hominis imaginẽ exuissent. Nũc vero pm magnitudinẽ quidẽ in imagine peterãsit homo: quantũ vo ad rectitudinẽ veluti claudicans cõturbat & deturbat ab imagine: scriptura ita dicente. Verũtñ in imagine pertransit homo: sed & frustra cõturbat ffrustra omnino. Thesaurizat & ignorat cui cõgregabit ea. Cur ignorat nisi q: inclinãs se ad hec in fimta & terrena/thesaurizat sibi terrã? Prosus ignorat de his que terre cõmittit cui cõgregabit ea: timee ne demolieri: an furi effodieri: hosti diripieri: an igni deuorãti. Et inde misero homini incurãri se/et incubanti his que in terra sunt: flebilis vox illa de psalmo. Miser factus sum & curuatus sum vsq; in finẽ: tota die cõtristatus ingrediebar. In semetipso siquidẽ experiẽs veritatẽ illius sententie sapientis. Deus rectũ hominẽ fecit: ipse aũt se implicuit doloribus multis. Et cõtinuo vox ludibrij ad euz: incuruare vt transeamus. ¶ Sed vnde venimus huc? Nẽpe inde cum docere vellemus: rectũ magnũq; (quo gemino bono dis finieramus imaginẽ) nec i anima esse vnũ: nec cũ anima: quẽadmodũ in verbo/& cũ verbo/ea vnũ esse fideli equidem assertione docuim̃. Et de rectitudine quidẽ ex his que dicta sunt: liquet q̃ diuersa & ab anima sit/et ab anime magnitudine: q̃nquidẽ ea etiã nõ existente: & anima maneat magna. Uerũ magnitudinis animeq; diuersitas vnde docebit? Nõ em̃ inde põt: vnde rectitudinis ostenditur est: cũ nõ sit rectitudine: ita & magnitudine sua primari anima possit: nõ est tñ sua magnitudo anima. Naz & si aĩa nõ inueniat absq; magnitudine sua: ipsa tñ et extra animã reperiat. Queris vbi? In angelis. Inde q̃ppe magni sunt angeli: vnde aĩe magnitudo cõprobat: ex captu videlicet

P. xxxiij.

P. xcv/

P. xcj.

P. lxvij

P. xxxviij.

P. xxxvij.

Eccli. vij
Esaie. lj

F

&

Universidad de Deusto
Biblioteca

eternitatis. Ꝺ̄ si eo cōtritit animā discrepare a rectitudine sua/ꝙ ea carere possit: quidni eque liqueat esse diuersa ꝛ a sua magnitudine quā sibi ꝓpria vēdicare nō possit: Cuz itaqꝫ nec illa in omni: nec ista in sola sit aīa: patet vtrāqꝫ indifferēter differre ab ea. ¶ Jtē. Nulla forma est iō cuius est forma. Est aūt magnitudo forma anime? Nec em̄ ideo nō forma/q: inseparabilis est illi. Hoc siquidem sunt substantiales differētie omnes: hoc nō modo ꝓprie ꝓpria: sed et ꝓpria quedā: hoc etiā alie innumerabiles forme. Nō igit̄ sua magnitudo anima: nō magis ꝙ sua nigredo corꝑis: ꝙ suus cādor: nix: ꝙ sua risibilitas seu rationalitas homo: cuz tm̄ nec corꝑum sine nigredine: nec sine cādore niue: nec hominē qui nō ꝛ risibilis sit et rationalis vnqꝫ reperias: Jta ꝛ anima ꝛ aīe magnitudo: etsi̇ inseparabiles: diuerse em̄ abinuicem sunt. Quō nō diuerse: cū hec in subiecto: illa subiectū ꝛ substātia sit? Sola summa ꝛ increata natura: que est trinitas deus: hanc sibi vēdicat merā singularēqꝫ sue essentie simplicitatem: vt nō aliud ꝛ aliud: nō alibi quoqꝫ ꝛ alibi: sed ne modo quidē ꝛ modo inueniatur in ea. Nempe in semet manēs/qō habet est: ꝛ qō est: semp ꝛ vno modo est. Jn ea et multa in vnū/ꝛ diuersa in idē redigūtur: vt nec numerositate rerū sumat pluralitatem: nec alterationē de varietate sentiat. Loca oia ꝓtinet: ꝛ queqꝫ suis ordinat locis nusqꝫ cōtenta locoꝛ. Tempora sub ea transeunt: non ei. ſfutura nō expectat: ꝓterita nō recogitat: ꝓsentia nō experitur.

¶ Recedant a nobis charissimi: recedāt nouelli nō dialectici sed hereticī: q magnitudinē qua magn⁹ est deus: ꝛ item bonitatē qua bon⁹: sed ꝛ sapiam qua sapiēs: ꝛ iustiā qua iustus: postremo diuinitatē qua de⁹ est: deū non esse inpiissime disputāt. Diuinitate (in quibꝰ) de⁹ est: sed diuinitas nō est de⁹. ſFortitan nō dignat deus esse q̄ tāta est vt faciat deū. Sed si deus nō est: qd est? Aut em̄ deus est: aut aliqd qō nō est deus: aut nihil. Equidem nō das deū esse. Sed ne nihilū quidē (vt opinor) dabis: qui vsqꝫ adeo necessariā deo esse fateris: vt nō modo absqꝫ ea de⁹ esse nō possit: sed ea sit. Ꝺ̄ si aliqd est qō nō est de⁹: aut minor: erit deo: aut maior: aut par. At quō minor: qua de⁹ est? Restat vt aut maiorē fatearis aut parē. Sed si maior ipsa est summū bonū: non deus. Si par: duo sunt summa bona: nō vnū. Ꝺ̄ vtrūqꝫ catholicus refugit sensus. Jā de magnitudine/bonitate/iusticia/sapiētiaqꝫ idē per oia qō de diuinitate sentimus: vnū in deo sunt/ꝛ cū deo. Nec em̄ aliūde bonus/ꝙ vnde magn⁹: nec aliūde iustus aut sapiens/ꝙ vnde magn⁹ ꝛ bon⁹: nec aliūde deniqꝫ simul hec oia est/ꝙ vnde deus: ꝛ hoc ꝙ nō nisi seipso. ¶ Sed dicit hereticus. Quid? Deū diuinitate esse negas? Nō: sed eandē diuinitatē qua est: deū nihilominus assero: ne deo excellentius aliquid esse assentiar. Nā ꝛ magnitudine deo magnū: sed que ipse est/nec maius aliquid deo ponā: ꝛ bonitate fateor: bonū: sed nō alia ꝙ ipse est: ne melius ipso aliquid mihi videar inuenisse. ꝛ de ceteris in hunc modū. Securus ꝛ libens pergo inoffenso (vt aiūt) pede in eius sententiā q̄ dicebat. Deus nō nisi ea magnitudine magn⁹ est: que est qō ipse. Alioqn̄ illa erit maior: magnitudo ꝙ deus. Augustin⁹ hic est validissim⁹ malleus hereticoꝝ. Si q̄d itaqꝫ deo ꝓprie dici possit: rectius cōgruentiusqꝫ dicet: deus est magnitudo/bonitas/iusticia/sapiētia: ꝙ deus est magn⁹/bonus/iustus/aut sapiēs. Ūn nō īmerito nup in ꝓcilio: qō papa Eugenius remis celebrauit: tam ipsi ꝙ ceteris episcopis puersa visa est ꝛ oīno suspecta expositio illa in libꝝ gilleberti epi pictauensis: q̄ sup verba Boetij de trinitate sanissima quidē atqꝫ catholica cōmentabat: hoc mō. Pater est veritas/idest verus. ſFilius est veritas/idest verus. Spūsscūs est veritas. i. verus. Et hi tres simul nō tres veritates: sed vna veritas/idest vnus verus. O obscurā puersamqꝫ explanationē: Ꝺ̄ verius saniusqꝫ p contrariū ita dixisset. Pater est verus/idest veritas. ſFilius est ver⁹/idest veritas. Spūssc̄s est verus/idest veritas. Et hi tres vnus verus. i. vna veritas. Ꝺ̄ quidē fecisset si sanctuz dignarek. ſfulgentiū imitari: qui ait. Una quippe veritas vni⁹ deitatis vna veritas: vnus deus non patitur seruitium atqꝫ cultum creatoris creaturaeqꝫ coniungi. ¶ Bonus cor. rectoꝝ q̄ veracissime de veritate loquerek: qui pie catholicaeqꝫ sentiret de vera ꝛ mera diuine simplicitate substantie: in qua nihil eē possit qō ipsa nō sit/ꝛ ipsa de⁹. Quāqꝫ manifestius in nonullis locis aliis a rectitudine fidei liber ille ꝓfati epi visus est discrepare: quoꝝ (verbi cā) adhuc vnū pono. Nam dicēte autore/cum ō. deus deus/ꝓtinet ad substantiā: noster cōmentator: intulit nō que est: sed qua est: qō absit vt assentiat catholica ecclesia: esse videlz substantiā vel aliquā oīno rem qua deus sit: ꝛ que nō sit deus. Sed hec minime iam ꝓtra ipsum loquimur (quippe qui in eodē cōuentu/sententie ep̄oꝝ humiliter acquiescens/tam hec ꝙ cetera digna reprehēsione inuenta ꝓpio ore dānauit) sed ꝓpter eos: qui adhuc libuum illū ꝓtra apostolicū ytiqꝫ promulgatū ibidem interdictū/transcribere ꝛ lectitare ferūtur: ꝓtentiosius ꝙsistentes sequi epm̄ in quo ipse nō steterit: ꝛ erroris ꝙ correctionis magistrū hre malentes. Non solū aūt: sed ꝛ ꝓpter vos occasione accepta de differentia imaginis ꝛ aīe que ad imaginē facta est: operepreciū credidi excursum hunc facere: vt si qui forte ex aquis furtiuis: q̄ dulciores videnk: aliquādo aliquid biberint: sumpto antidoto euomant illud: ꝛ purgato mētis stomacho: ad id qō sm̄ ꝓpo missionē nostrā dicendū de similitudine supest: acced en res: puriora iam in gaudio nō de nostris hauriāt: sed de fontibus saluatoris sponsi ecclesie iesu xp̄i dn̄i nostri: q̄ est sup oia deus benedictus in secula. Amen.

¶ Qualiter aīa verbo dei similak ꝙ simplicitatē essentie imortalitatē/ꝛ arbitrij libertatem. Sermo. lxxxf.

Qesituz est ante de affinitate aīe/ad verbū: atqꝫ id quidez necessarie. Que em̄ cōuentio tante maiestati ꝛ tante paupertati: vt morte ꝛ amore sponsoꝝ veluti ex equo sese cōplecti referantur sublimitas illa ꝛ illa humilitas? Nā si vere id dicim⁹: valde leta fiducia est: si falso/valde puniēda audacia. ꝓpterea ḡ de cōuenientia hoꝝ querendū fuit: que quidē iam multa inuēta est: sed nō oīs. Quis em̄ vel nimis hebes nō videat ꝙ se e vicino respiciant imago/ꝛ qō ad imaginē est? Quoruz vtiqꝫ vnū vni: ꝛ alterū alteri sermo (si recolitis) assignauit heskernus. Nec de imagine tantū: sed etiā de similitudine demōstrata ibidem ꝓpinquitas est: nisi ꝙ ipsa similitudo in quo vel in qbus potissimū ꝓsteri: necdum a nobis est declaratū. Age iam intendam⁹ declarationi huius: vt quo aīa plenius suaz agnoscat originem: eo amplius erubescat vitam habere degenerē. Jmmo vero qō pctō vitiarum deprehenderit in natura: studeat reformare industria: vt digne suo genere/dei quidem munere sese regeno: ad amplexus verbi fidenter accedat. Aduertat igitur ex hac diuine ingenuitate similitudinis inesse sibi illam sue substātie naturalē simplicitatem: qua hoc est illi esse qō viuere: ꝛ si nō qō bene/qō ve beate viuere: vt sit similitudo nō equalitas. Gradus ꝓpinquus: gradus tm̄. Neqꝫ em̄ vnius excellētie/paris ve fastigij sunt/hoc hre esse qō viuere: ꝛ item hre hoc esse qō beate viuere. Ergo si verbi est illud ꝓpter sublimitatē: hoc aīe ꝓpter simili tudinē: salua quidē eminentia verbi/palam est affinitas naturarū: palam aīe prerogatiua. Et vt qō ō: plani⁹ fiat: soli deo id est esse qō beatū esse: atqꝫ hoc primū ꝛ purissimū simpler. Secundum autem simile est huic: id videlicet habere esse quod viuere: atqꝫ hoc anime est. Ex hoc etiā inferiori/ gradu ascendi potest non modo ad bene: sed etiam ad beate viuendum: non quia vel tunc sit hoc esse/qō beatum esse illi qui eo peruenerit: quatenus ita gloriet ꝓ similitudine: vt tamen ꝙ disparitate habeat semper vnde omnia ossa eius dicāt. Dn̄e quis similis tui?

¶ Bonus tamen anime gradus: ex quo ꝛ solo ad beatā ascenditur vitā. Sunt nāqꝫ viuentia: ꝛ hoꝝ genera duo: que sentiūt/ꝛ que nō sentiūt. Porro insensibilibus sensibilia ꝓferūtur: atqꝫ vtrisqꝫ vita qua viuitur ꝛ sentitur. Non stabunt pariter in gradu vno vita ꝛ viuens: multo minus vita ꝛ que sunt sine vita. Vita aīa est viuens quidem: sed nō aliūde ꝙ seipsa: ac ꝙ hoc nō tam viuens ꝙ vita/vt ꝓprie de ea loquamur. Jnde est ꝙ infusa corꝑi vivificat illud: vt sit corꝑus de vite ꝓsentia: non vita: sed viuens. Unde liquet ne viuo quidē corꝑi id vere esse qō esse: cū esse ꝛ minime viuere possit. Multo min⁹ que vite experttia sunt: ad hunc gradū assurgēt. Sed nec oē qō vita ō: vel est: cōtinuo valebit ꝓtingere huc. Est pecoꝝ: est ꝛ arboꝝ vita: sensu alterauigens: altera carēs. At neutri tm̄ idem esse qō viuere est: cū vt quidē multoꝝ opinio est: añ in elementis ꝙ vel illa in mēbris: vel ista in ramis extiterint. At sm̄ hoc cuz desinūt viuificare simul viuere cessant: iz nō ꝛ esse. Soluūtur pariter ꝛ dissoluūtur tāqꝫ nō alligate tm̄: sed ꝛ colligate. Neqꝫ em̄ vnū simpler est queqꝫ harū: sed ex pluribus ꝛstans: ꝛ ꝓpterea nō redigitur in nihil: sed dissilit in partes: vt ꝛ ad suū quodqꝫ recurrat ꝓncipium. verbi causa/aer ad aerē: ignis ad ignē: ꝛ reliqua in hūc modū. Nequaqꝫ igitur tali vite idem eē ꝛ viuere est: que est ꝛ quādo nō viuit. ¶ Porro nihil horum qbus nō hoc esse qō viuere sit: ad bene beateqꝫ viuendum quādoqꝫ ꝓficiet vel emerget. Quippe qō neqꝫ ad hūc inferiorē gradū potuit puenire. Sola que in ipso stare cognoscitur aīa hoīs: in eo dignitatis creata est: vita a vita: simpler a simplici: imortalis ab imortali: vt nō sit longe a summo gradu: vbi sez id esse qō beate viuere est: in quo solus stat dn̄s ꝛ solus potēs rex regū ꝛ dn̄s dominantiū. ¶ Accepit itaqꝫ in sui cōditione aīa: ꝛ si nō esse: posse tm̄ esse beata: summo pinde gradui quantum licet appropiāre nō ꝓuocanda tm̄. Neqꝫ em̄ vel ipsi (vt supra diximus) hoc erit aliqn̄ esse qō beatā esse: nec qn̄ beata erit. Fatemur similitudinē: equalitatē renuim⁹. Verbi causa: vita deus: vita ꝛ aīa est. Similis quidē sed dispar. Porro similis ꝙ vita: ꝙ seipsa viuēs: ꝙ nō tm̄ viuēs: sed ꝛ viuificans: sicut ꝛ ille hec oīa est. Dispar vo quātum a creāte creata. Dispar ꝙ vt nisi creata ab illo non esset: sic nisi ab ipso viuificata nō viueret. Nō viueret dico: iz spirituali vita: nō naturali. Nā naturali quidē etiā q̄ nō spūa liter viuit: imo taliter viuat necesse est. At qlis vita in q̄ satius foret nō nasci/ꝙ nō ab ea mori? Mors poti⁹ est: ꝛ iō grauior: q: peri: nō nature. ¶ Deniqꝫ mors pctoꝝ pessima. Jta ḡ que sm̄ carnem viuit aīa: viuens imortua est: quippe cui bonū erat oīno non viuere/ꝙ sic viuere. Aq̄ nimirū vitali quadā morte minime vnqꝫ resurget nisi per verbū vite: imo p verbū vitā viuentē vtiqꝫ ꝛ viuificantē Als aūt imortalis est aīa: ꝛ in hoc nihilominus verbo similis quidē: sed nō equalis. Nā intm̄ supercellit imortalitas deitatis: vt apls dicat de deo: q̄ solus habet imortalitatē. Ꝺ̄ ego reor: pro eo dictū/ꝙ solus sit natura incōmurabilis deus: q̄ ait. Ego dn̄s ꝛ nō mutor. Vera nāqꝫ ꝛ integra imortalitas tā nō recipit mutationē/ꝙ nec finē: ꝙ oīs mutatio quedā mortis imitatio sit. Dn̄e eteām qō mutatur: dū de vno ad aliud trāsit esse: quodāmodo necesse est moriak qō est/vt esse īcipiat qō nō est. Ꝺ̄ si tot mortes/quot mutationes: vbi imortalitas? Et huic vanitati subiecta est ipsa creatura nō volēs: sed ꝓpter eū qui subiecit eā in spe. Attamē imortalis aīa est: qm̄ cū ipsa sibi vita sit: ficut nō est quo cadat a se: sic nō est quo cadat a vita. Verū cū ꝛster suis affectibus murari eā: agnoscat ita se deo in imortalitate similē: vt sciat sibi deesse nō modicā imortalitatis partē: soli cedēs absolutā ꝓfectāqꝫ immortalitatē/apud quē nō est trāsmutatio: nec vicissitudinis obūbratio. Non mediocris tm̄ aīe dignitas ꝓsenti disputatione cōperta est: q̄ gemina quadāvicinitate nature verbo appropiare videt: simplicitate essentie ꝛ ꝓpetuita te vite. ¶ Sed em̄ adhuc vnū occurrit qō minime ꝓteri/ bo: nec em̄ minus insignē similez ve minus verbo/aīam facit: ꝛ forte etiā plus. Arbitriū libertas hec ē piene diuinū quiddā ꝓfulgēs in aīa tanqꝫ gēma in auro. Ex hac nēpe inest illi inter bonū quidē ꝛ malū: nec nō inter vitā et mortē: sz ꝛ nihilominꝰ inter lucē ꝛ tenebras/et cognitio iudicij ꝛ optio eligēdi: ꝛ si qua sunt alia que similr circa animi habitū sese e regione respicere videank: nihilominus inter ipsa censoꝝ quidē arbiter is aīe oculus dijudicat ꝛ discernit: sicut arbiter in discernēdo: ita in eligendo liber. Ūn ꝛ liberū nōatur arbitriū: ꝙ liceat versari in bis ꝙ arbitrio voluntatis. Jnde hō ad ꝓmerendū potis. Ꝺ̄ etem̄ qō feceris/bonū malū ve: qō quidē nō facere liberū fit: merito ad meritū reputatur. Et vt merito laudak nō is tm̄ qui potuit facere mala ꝛ nō fecit: sed ꝛ q̄ potuit nō facere bona ꝛ fecit: ita malo nō caret merito tam is qui potuit nō facere mala ꝛ fecit: ꝙ q̄ potuit facere bona ꝛ nō fecit. Ubi aūt nō est libertas: nec meritum. Propterea q̄ sunt carentia rōne aīalia nihil merenk: q: sicut deliberatiōe: ita ꝛ libertate carēt. Sensu agunk: ferūtur ꝛperu: ra. ꝓmūtur appetitu. Neqꝫ em̄ iudiciū habēt quo se ꝺijudicēt siue regāt: sed ne instrumētū quidē iudicij. i. rationē: inde est ꝙ nō iudicātur q: nō iudicāt. Quanā quippe rōne ab his exigatur rō quā nō acceperūt? Manc vim a natura solus hō non patitur: ꝛ iō solus inter aīantia liber. Et tm̄ interueniente pctō/patk quandā vim ꝛ ipse: sed a volūtate: nō a natura: vt ne sic quidē ingenita libertate ꝓiuek. ¶ Ꝺ̄ em̄ volūtariū/ꝛ liberū. Et q̄dez pctō factū est vt coꝝ? qō corꝛpitur: aggrauet aīam: sed amore: nō mole. Nā ꝙ surgere aīa ꝙ se iam nō pōt: q̄ ꝙ se cadere potuit: volūtas in cā est: q̄ corrupti corꝑis vitiato ac vitioso amore languescens ꝛ iacens: amoꝛe pariter iusticie nō amittit. Jta nescio quo pacto ꝛ miro modo ipsa sibi volūtas: pctō quidē in bererius murata: necessitatem facit: vt nec necessitas cum volūtaria sit: excusare valeat volūtatē: nec volūtas cū sit illecta: excludere necessitatē. Est em̄ necessitas hec quodāmodo volūtaria. Est fauorabilis vis quedā ꝓmēdo blādiendo/ꝛ blādiendo ꝓmens: vnde sese rea volūtas sibi semel pctō consensit: nec excutere iam ꝙ se: nec excusare tm̄ vllatenus de rōne quear. Jnde querula illa vox veluti gementis sub onere necessitatis sue? Dn̄e inquit vim patior: respōde pro me. Sed rursus sciens ꝙ nō iuste causaretur aduersus dn̄m cū volūtas sua ipsius poti⁹ in cā foret: attende q̄d secut⁹ intulerit. Quid dicā: aut q̄d respondebit mihi cū ipse fecerim? Ꝓtemebak iugo: nō alio tm̄ ꝙ volūtarie cuiusdam seruitutis: ꝛ erat ꝙ seruitute quidē miserabilis: sed ꝓpria volūtate inexcusabilis. Volūtas em̄ est q̄ se cū esset libera: seruā fecit pcti/pctō assentiendo: volūtas nihilominꝰ est q̄ se sub pctō tenet volūtarie seruiēdo. ¶ Uide q̄d dicas ait aliquis mihi. Tum voluntariū dicis qō iam necessariū cōstat esse? Uerū quidē est ꝙ volūtas seipsam addixerit: sed nō ipsa se retinet: magis retinetur ꝛ nolēs. Bene hoc saltē das: q: retinek. Sed vigilāter retine: voluntatem esse quā retineri fateris. Jtaqꝫ voluntatē nolentem dicis? Nō vtiqꝫ volūtas retinetur nō volēs. Volūtas em̄ volenꝰ est: nō nolētis. Ꝺ̄ si volēs retinek: ipsa se retinet. Quid q̄ dicet: aut q̄d respōdebit ei cū ipsa fecerit? Quid fecit? Seruā se fecit. vnde ō:. Qui facit pcm̄: seruus est pcti. Propterea cū peccauit (peccauit aūt cū pctō obediret deceruit) seruā se fecit. Sed sit libera: si non adhuc facit. ſfacit aūt in eadē seruitute se retinens. Neqꝫ em̄ non volēs volūtas tenetur: volūtas em̄ est. Ergo q: volens seruā seipsam fecit: nō modo fecit: sed facit. Merito proinde: qō sepe memorandū est: quis respondebit illi cum ipsa fecerit/ipsa ꝛ faciat: Sed nō me (inquis) decredere facies necessitatē quā patior: quā in memetipso experior: ꝛra quā ꝛ assidue luctor:. Ubinā queso hāc necessitatem sentis? Nōn e in volūtate? Non ḡ parū firmiter vis qō et necessario vis. Multū vis qō nolle nequeas nec multū obluctās. ¶ Porro vbi volūtas: ꝛ libertas. Ꝺ̄ tm̄ dico

Universidad de Deusto
Biblioteca

Gal.iiij. ñ.cor.iij

de naturali: nō de spūali: qua libertate (vt dicit apl's) chīstus nos liberauit. Naz de illa id ipse dicit. Ubi spūs dñi: ibi libertas. Ita anima miro quodaz ⁊ malo mō sub hac volūtaria quādā ac male libera necessitate/⁊ ancilla tenet ⁊ libera: ancilla p opter necessitatē: libera p: opter voluntatē: ⁊ qō magis mirum magisq; miserū est: eo rea quo libera: eoq; ancilla quo rea: ac p hoc eo ancilla/quo libera. Miser ego hō quis me liberabit a calūnia huius pudēde seruitutis? Miser: sed liber. Liber q: homo: miser q: seruus. Liber q: similis deo: miser q: cōtrari⁹ deo.

Job.vij. O custos hoīm quare posuisti me ↄtrariū tibi? Posuisti em cū nō p:ohibuisti. Alioq̄n ipe me posui: ⁊ factus sum mihimetipsi grauis. Justissime q̄dē/vt hostis tu⁹/hostis sit ⁊ meus: ⁊ q̄ tibi repugnat/repugnet ⁊ mihi. Ego vo q̄ tibi: ego q̄ mihimet cōtrarius factus sum: atq; in mēbris meis inuenio qō cōtradicat ⁊ mēti mee/et legi tue. Quis me liberabit de manib⁹ meis? Nō em quodvolo hoc ago sed me/nō alio/p:ohibēte. Et qō odi illud facio: sed me/nō alio/cōpellente. Atq; vtiną p:ohibitio hec/⁊ hec compulsio ita esset violenta vt nō esset volūtaria: forsitan em sic possem excusari: aut certe ita esset volūtaria/vt nō violenta: ꝓfecto em sic possem cōrigi. Nūc vo nusq; exitus misero pater: quē ⁊ volūtas (vt dixi) inexcusabilē ⁊ incorrigibilē necessitas facit. Quis me eripiet de manu peccatoris: ⁊ de manu cōtra legē agentis ⁊ iniqui? ¶ Querit qs de quo querar? De me. Ego ille pctō:/ille exlex/ille iniquus. Pctō:/q: peccaui: exlex/q: voluntate persisto agere ↄtra legē. Nam mea volūtas ipsa est lex in mēbris meis: legi dmine recalcitrans. Et qm lex dñi lex mentis mee: sicut scriptū est: lex dei eius in corde ipsius: per hoc ⁊ mihīpsi mea ipsius volūtas cōtraria inuenit: q̄ est iniquitas maxima. Cui em nō iniqu⁹ q̄ mihi sum? Qui sibi nequā (ait) cui bon⁹? (Fateo: nō sum bon⁹: q: nō est i me bonū. Consolabor: me tñ: q: ⁊ sanctoꝝ vox ista est. Scio q: nō est in me bonū in q̄t. Discernit tñ qō dicit ī se: in carne sua ī terptans: ꝓpter ↄtradictoriā legē q̄ in ea est. Nā habet legem ⁊ in mēte: eaq; melior. An nō lex dei bona? Nō si malus ꝓpter legē malā: quō nō ꝓpter bonā/bon⁹? An mala sua est q̄ est in carne sua: ⁊ iō de mala malus: et minime bon⁹ de bona? Nō est ita. Lex dei ei⁹ in mēte ipsi⁹ atq; ita in mēte vt sit ⁊ mentis. Testis est ipse q̄ ait. Inuenio aliā legē in mēbris meis: repugnantē legi mēris mee Nunq̄d suū/qō carnis sue est: ⁊ nō suū/qō mētis sue est: Ego dico ⁊ plus. Quidni dicā: qō idēipse magꝝ dicit: Nā mēte q̄dē seruiens legi dei: carne aūt legi pcti: q̄d magis suū fateak euidēter oīt ēdit cū malū qō in carne est: ita a se alienū cēser: vt dicat. Jnaq; iā nō ego opero: illud: sed qō habitat in me: pctm̄. Et iō fortassis signāter aliā dixerit legē inuentā in mēbris suis/q̄ alienā hāc/⁊ q̄si aduēticiam reputaret. ¶ Unde ⁊ adhuc ego aliq̄d audeo amplius haud temere q̄dē: paulū videlz non iā malū ꝓpter malū qō in carne hz: magis aūt bonū ꝓpter bonū qō in mēte hz. An nō bon⁹ q̄ ꝓsentit legi dei qm̄ bona est: Naz et si se itidē fateak seruire legi pcti: carne tñ facit: nō mēte Cū aūt mēte q̄dē seruiat legi dei: carne aūt legi pcti: q̄dnā potissimū hoc paulo ipurandū putes: tu videris: nā mihi fateo: facile psuasum qō mētis: q̄ qō carnis est plurīs esse: nō solū mihi: sz ipsi paulo (vt iā dictū est) q̄ ait. Si aūt qō nolo illud facio: iā nō ego opero: illud: sed qō habitat ī me: pctm̄. Sz de libertate ista sufficiāt. Jn libello quē de grā ⁊ libero arbitrio scripsi: diuersa fortassis de imagine ⁊ similitudine disputata leguntur: sed (vt arbitror:) non aduersa. Legistis illa: ista audistis: quenā magis ꝓberis/vestro iudicio derelinquo. Uel si q̄d melius vtriq; sapiāt: in tñ gaudeo ⁊ gaudebo. At quoquo mō ille habeāt: tria q̄dē impsentiarū ꝓcipua cōmendata tenetis: simplicitatē: imortalitatē: libertatē. Et tñ vobis liquido apparere iā arbitror: aiam ꝓ ingenita atq; igenua similitudine: que in his tā eximie claret: nō paruā cū verbo hre affinitatē sponso ecclie ielu xpo dño nostro; q̄ est super oia deus benedictus in secula. Amen.

¶ Qualiter anima similis deo maneno/per peccatum tamen dissimilis facta est in simplicitate/ immortalitate ⁊ libertate. Sermo. lxxxij.

Quid vobis videtur.

Possum⁹ ne iam regredi ad exponendi ordinē vnde digressi sum⁹: q: patet ꝓpinq̄tas verbi ⁊ aie ꝓ qua vtiq; demōstrāda digressio ipsa facta est: Possem? (vt mihi videt) nisi parum q̄d dubietatis in his q̄ dicta sunt: adhuc residere sentirē. Nil furari volo. Nō libenter ptereo qō vobis vtile putē. Et quō id audeā: de his pserim q̄ vobis accipio? Scio hominē aliquid aliquādo inter loquendū ex his q̄ suggerebat spūs (⁊ si nō infideli: min⁹ tñ fidenti aio) retentare ⁊ reseruante sibi vt haberet q̄d dicerer denuo tractaturus: ⁊ ecce vox ad eū (vt quidē ei visum est) donec ista tenebis: aliud nō accipies. Quid si retinuisset nō puidēdo sue inopie: sed fraternis ꝓfectibus inuidendo? Nōne merito ⁊ hoc ipsum qō videbar hre: auferret ab eo? Nō quidē lōge a seruo vro semp faciat deus sicut semp fecit. Sic mihi iugiter abūdare dignet fons ille indeficiēs sapiētie salutaris: quō sine inuidia vobis cōicaui ⁊ refudi quicq̄d mihi ifundere hacten⁹ dignat⁹ est ipse. ¶ Si ego vos fraudo: a quo iam nō verear ipse fraudari? Ne a deo quidē. Est itaq; in his que dicta sunt: aliq̄d qō (vt vereor ego) offendiculū dare queat: si nō cōplanet. Et ni falloꝝ sunt de hic stantib⁹: q̄bus iā scrupulū mouit qō dicere volo. Trina illa verbi similitudo quā aie assignauim⁹: imo qua insignitā aduertim⁹: recolitis ne q̄ etiā inseparabiliter inesse illi visa fuerit nobis? Jd quidē videak aliquib⁹ scripturarū testimonijs obuiare: vt verbi grā est illud in ps. Nō cū in honore esset nō intellexit: cōparat⁹ est iumētis insipientib⁹: ⁊ similis fact⁹ est illis. Et itē illud. Mutauerūt gloriā suā in similitudinē vituli comedētis fenū sed ⁊ qō aperte dictū est in ꝑsona dei: existimasti iniquē ro eo tui similis: ⁊ pleraq; alia/ que similitudinē dei in hoīe post pctm̄/deleram ꝓcriter asseuerare videntur. ¶ Quid ergo dicemus ad hec? Tria illa in deo minime esse: ⁊ sic alia querenda in q̄bus similitudinē assignem⁹: aut esse quidē in deo: sed nō in aia: ⁊ ne sic quidē in his similitudinē inueniri aut esse ⁊ in aia: sz posse etiā nō inesse ac per hoc nō inseparabilia esse: Absit. Et in deo ⁊ in aia sunt ⁊ semp insunt: nec est qō nos aliquid hoꝝ dixisse peniteat: ita torū subnixū est indubitata ⁊ absolutissima veritate. Sed qō scriptura loquif de similitudine facta: nō q: similitudo ista deleta fit loquif: sed q: alia superducta Non plane aīa natiuā se exuit formā: sed supinduit peregrinā. Illa addita/nō ista pdita est: ⁊ que supuenit/obscurare ingenitā potuit: sed nō exterminare. Denicq; obscuratū est insipiens co: illoꝝ: ait apl's. Et ꝓpheta. Quō obscuratū est aurū: mutatus est color optimus? Obscuratū aurū plangit: sed aurū: tamen mutatū colorem optimū: sed nō fundamentū coloris euulsum. Manet in fundamento ꝓcisus incōcussa simplicitas: sed minime apparet duplicitate operta: humane dolositatis/simulationis/hypocrisis. ¶ Quā icōgrue simplicitati duplicitas admiscek: q̄ indigne tali fundamēto talis structura commititur. Jmōi sibi versutiā serpens induerat: cū se vt deciperet ꝓfiliariū exhibebat: simulabat amicū. Jmōi q̄s ducti ab eo paradisi incole induerant sibi cū pudendam iam nuditatē tegere conarentur: ⁊ vmbra frondosi ligni ⁊ frondiū succinctoriis ⁊ verbis excusatoriis. Quā late extunc ⁊ deinceps oēm posteritatē hereditariū hypocrisis virus infecit. Quē dabis de filiis adā qui qō est/non dico velit: sed vel pariaturvideri? Sed pseuerat nihilominus in oi aia cū originali duplicitate gnalis simplicitas: vt de collatione ꝓfusio augeak. Perseuerat eque imortalitas: sed fusca ⁊ terra: irruente tenebrosa corporee mortis caligine. Nam er si nō priuatur vita: vite tñ beneficiū suo

ezc.xviij corpori iam nō sufficit vendicare. Quid q̄ ne suā quidem spūalem dūtaxat vitā retinet sibi? Aia nempe que peccauerit ipsa morietur. Nōne morte ista duplici incurrante: illa qualiscūq; imortalitas quā retentat: tenebrosa satis reddit ⁊ misella? Adde q̄ appetentia terrenoꝝ: que quidem oia ad interitū sunt: densat tenebras: ita vt in aīa sic viuente/nil a parte aliqua: nisi pallida facies: ⁊ imago q̄dam mortis apparere cernatur. ¶ Cur nō em q̄ imortalis est: similia sibi immortalia appetit ⁊ eterna: vt qō est apparear: ⁊ qō facta est/viuat? Ceterū cōtraria sapit ⁊ q̄rit: ⁊ mortalib⁹ sese degeneri cōuersatione ꝓformās: immortalitatis candorem quodā mortifere ꝓfuscedinis piceo colore denigrat. Quidni mortaliū appetitus imortalem mortali similem: imortali dissimilē faciat? Qui tāgit picem (ait sapiēs) inq̄nabitur ab ea. ſfruēdo mortalib⁹/ mortalitatē se induit: ⁊ vestē imortalitatis incidēte mortis similitudine decolorauit: non erubit. Cuā attende quō eius aīa imortalis imortalitatis sue glorie fucū mortalitatis inuerit: mortalia vtiq; affectando. Ut qd em cū immortalis esset: mortalia nō ꝓtempsit ⁊ transitoria: cōtenta sibi similibus imortalibus ⁊ eternis? Uidit inq̄t lignū q̄ esset pulchrum oculis/⁊ aspectu delectabile: ac suaue ad vescendū. Nō est tua o mulier ista suauitas/ista delectatio/ista pulchritudo. Et si tua ꝑ parte luti: nō tua solius: sed cōis cūctis animātibus terre. Tua que vere tua est/aliūde ⁊ alia: nā eterna est de eternitate. ¶ Quid tu aīe mea/aliā formā: imo deformitatem imprimis alienam? Enimuero qō delectat hre: id etiam pdere timet: ⁊ timor color est. Ja libertatē dum tingit tegit: ⁊ eā nihilominus sibimet reddit dissimilē. Nō dignius sua origine nihil ueperet vbi nihil metueret: ac p hoc a seruili timore isto ingenitā sibi defenderet libertatē: manentē in vigore ⁊ decore suo. Deu nō ita est: mutatus est color optim⁹. ſfugitas ⁊ latitas: audis voce dñi dei ⁊ abscondis te. Cur hoc nisi q: quē amabas: times: ⁊ libertatis speciē forma seruilis exclusit? Sed ⁊ volūtaria illa necessitas: ⁊ cōtraria lex inflicta in mēbris (de qua ꝓmo sermone disserui) eidem incubat libertati: ⁊ liberā natura creaturā ꝑ ꝓpriā ipsius voluntatem dū allicit: subijcit seruituti: implens facie eius ignominia: ita vt vel carne seruiat legi pcti/et nō volens. Quia ergo nature ingenuitatē/moꝝ ꝓbita te/defensare neglexit: iusto autoris iudicio factū est: non quidē vt libertate ꝓpria nudaret: sed tñ supinduereturficut diploide cōfusione sua. Et bene sicut diploide: vbi veste veluti duplicata/manente libertate ꝓpter voluntatē: seruilis nihilomin⁹ ꝓuersario necessitatē ꝑbat. Hoc de simplicitate: hoc de imortalitate aīe aduertere est: et nil tibi in ea: si bene ꝓsideres: apparebit qō nō sit ullius modi similitudinis pariter ⁊ dissimilitudinis diploide adoptū. An nō diplois vbi nō innata: sz affixa: ⁊ quadā q̄si acu pcti assuta simplicitati fraus immortalitati mortis/necessitas libertati? Necq; em essentie simplicitati p:escribit duplicitas corditis: nō nature imortalitati mortis: aut volūtaria pcti: aut necessaria corporis: nō arbitrio libertati necessitas volūtarie seruitutis. ¶ Jtaq; bonis nature malā aduēticia dū nō succedūt: sed accedūt: turpant vtiq; ea nō exterminant: ꝓturbant: nō deturbāt. Jnde aīa dissimilis deo: inde dissimilis est ⁊ sibi: inde cōparata lumentis insipiēti⁹ ⁊ similis facta est illis. Jnde qō legitur cōmutasse gloriā suā in similitudinē vituli comedētis fenum. Jnde hoīes tanq; vulpes duplicitatis ⁊ fraudis foueas habent: ⁊ q: pares vulpibus se fecerūt: partes vulpium erūt. Jnde iuxta salomonē/vnus exitus hoi ⁊ iumento. Quidni simil⁹ ereat qui simil⁹ vixit? Moze bestiali incubuit terrenis: morte bestiali ercedet terris. Audi aliud. Quid mirū si simile sortimur exitū: q̄ ⁊ simile habemus introitū? Tñ em hoibus: nisi de similitudine bestiali illetam intēperans ardor: in coitu: tam immoderatus dolor: in partu? Jra hō in ꝓceptu ⁊ ortu/in vita ⁊ morte cōparat⁹ est iumētis insipientib⁹: ⁊ similis fact⁹ est illis. ¶ Quid q̄ libera creatura sibi subditus appetitū nō regit vt dña sed sequif ⁊ obsequif vt ancilla? Nōne ⁊ in hoc se assimilar ⁊ annumerat ceteris animātib⁹: q̄ natura nō in libertatem vocauit: sed cōdidit in seruitutē seruire suo ventri appetitui obedire? Nōne tali merito ꝓfundif phiberi vel existimari similis deus? Jdeoq; ait. Existimasti inique q̄ ero tui similis. Et infert. Arguā te ⁊ statuā ↄtra faciē tuā Nō est sese videtis aīe deū existimare similē sibi: aīe dūtaxat qualis mea est peccatricis ⁊ inique. Eiusmodi q̄q; arguif. Existimasti inique (ait) ⁊ nō dicit: existimasti aīa vel existimasti hō q̄ ero tui similis. Sed si statuak iniqu⁹ ante faciem suā: ⁊ ↄtra vultū quendā mortibidū puridūq; interioris hoīs sui sistatur: vt dissimulare aut declinare nō queat impuritatē ꝓscientie sue: sed videat vel inuitus sordes pctoꝝ suoꝝ: vitioꝝ inspiciat deformitatē: nequaq̄ poterit existimare deū forte similē sibi: sed quasi diffidens ꝑ tanta dissimilitudine quā videbit: puro exclamabit et dicet. Dñe quis similis tibi? Nō quidē dicrū ꝓ:o volūtaria illa ⁊ nouicia dissimilitudine. Nā manet ꝑna similitudo: ⁊ ideo illa plus displicet q̄ ista manet. O quātū bonū ista: quātumq; malum illa: ex mutua tamen collatione vtriq; res in genere suo plus emīnet. ¶ Cū ḡ aīa tantā in se vna rerū distantiā cernit: quidni clamet inter spē et desperationē vtiq; posita: dñe quis similis tui Trahitur in desperationē ꝑ tāto malo: sed reuocak in spē a tāto bono. Jnde est vt quo sibi plus displicet in malo qō in se videt: eo se ardētiꝰ ad bonū qō eque in se ꝓspicit trahat: cui placq; fieri ad qō facta est: simplex ⁊ recta ⁊ timens deū ac recedēs a malo. Quidni recedere possit ad qō accedere potuit. Quidni accedere a q̄ recedere potuit. Nō tñ vtiq; dixerim de grā ꝓsumendū: nō de natura: sed ne de industria q̄dē. Nēpe sapia vincit malicia: nō industria vt natura. Nec deest occasio ꝓsumēdi: ad verbū est cōuersio eius. Nō est apud vbū otiosa aie gnosa cognatio: de qua triduo lā tractam⁹: ⁊ cognatiōis restis similitudo ꝓseuerās. Dignāter admittit in societatē spūs similē in natura Et certe de rōne nature: silis similē grit. Vox requirētis Reuertere sunamitis: reuertere vt intueamur te. Jntuebik similē: q̄ dissimilē nō videbar: sz ⁊ se intuēdū pstabit. Scim⁹ qm̄ cū apparuerit similes ei erim⁹: qm̄ videbim⁹ eū sicuti est. Duta q̄ de difficultate magis: q̄ de ipossibilitate venire illā pcūctationē: dñe q̄s similis tibi. Aut si hoc magis pbas: vor est admirātis. Admirāda ꝓ:osus ⁊ stupēda illa similitudo quā dei visio comitak: imo que dei visio ē: ego aūt dico in charitate. Charitas illa visio: illa similitudo est. Quis nō stupeat charitatē dei spiritu ⁊ reuocāris. Meritoiniqu⁹ arguif ille q̄ sup:a inducr⁹ est dei similitudinē vsurpās sibi: cū diligēdo iniquitatē nec; possit se diligere nec; deū: sic em habes: q̄ diligit iniquitatē odit aīam suā. ſfacta igit de medio iniquitate: q̄ ea q̄ ex parte est: dissimilitudinē facit: erit vnio spūs: erit mutua visio: mutuaq; dilectio. Siquidē venīēte qō ꝓfectū est: euacuabik qō ex parte est: eritq; ad alterutrū casta ⁊ cōsummata dilectio: agnitio plena: visio manifesta: cōiunctio firma: societas indiuidua: similitudo ꝓfecta. Tūc cognoscet aīa sicut cognita est: tūc amabit sicut amata est: ⁊ gaudebit spōsus sup sponsam/cognoscēs ⁊ cognitus/diligens ⁊ dilect⁹: iesus christus dñs noster: q̄ est sup oia deus benedictus in secula. Amen.

¶ Qualiter anima quātumcūq; vitijs corrupta/adhuc per amorem castum ⁊ sanctū potest redire ad similitudinem sponsi/id est christi. Sermo. lxxxiij.

Dantū quidē regularis hora ꝓmisit: quā nobis constituimus ad loquēdum: bidnū hoc in demōstranda verbi animeq; affinitate exp̄situm est. Que vtilitas in oī laboze isto. Nempe hec: docuim⁹ oēm aīam licet oneratam vitijs: pctis irretitā: captaz illecebris: exilio captiuā: corpore carceratam: luto herentem: in fixam

Universidad de Deusto
Biblioteca

limo: affixam mentib⁹ is: cõfixam curis: distentã negociis
Baruch iij. ptractam timo: ib⁹: afflictã dolorib⁹: erro: ibus vagam
solicitudinib⁹ anxiã: suspitionib⁹ inquietã: ⁊ postremo
aduenã in terra inimico⁹ (iuxta ꝓphete vocẽ) coinq̃na-
tam cũ mo: tuis: deputatã cum his q̃ in inferno sunt. Li-
cet inquã sic dãnatam: ⁊ sic desperatam: docuim⁹ tamen
hanc in sese posse aduertere non modo vnde respirare in
spẽ veniet: in spẽ miserico: die queat: sed etiã vnde audeat
aspirare ad nuptias verbi: cuz deo inire fedus societatis
nõ trepider: suaue amo: is iugũ cuz rege ducere angelo⁹
nõ vereaf. Quid em̃ nõ ture audeat apud eũ/cuius se in
fignẽ cernit imagine: illustrez similitudine nouit? Quid
(iquã) vereak de maiestate: cui de o: igine fiducia datur?
Tantũ est vt curet nature ingenuitatẽ/vite honestate ser
nare: imo celeste decus: qõ sibi originaliter inest: dignis
B quibusdã studeat mo⁹ affectuũq; venustare et deco: are
colo: ib⁹. ¶ Ut q̃d em̃ doluiter industria? Gaude ꝓfecto
in nobis donũ nature ipa est: que si minus suas exequak
partes: nõne qõ reliquũ habet natura in nobis: totũ tur
babit: totũ quasi quadã venustatis operiek rubigine? Id
quidẽ iniuria auto⁹. Et vtiq; ad hoc auto: ipse deus diui
ne insigne generositatis ꝓpetuo voluit in aia cõseruari:
vt semper hec in sese ex verbo habeat quo admoneatur
semp aut stare cũ verbo: aut redire si mora fuerit. Nõ mo
ta quasi locis migrãs: aut pedib⁹ gradiẽs: sz mora sicut
substãtie vtiq; spuali moueri est cũ suis affectibus: imo
defectibus a se quodãmodo in peius vadit: cũ se sibi vi-
te ⁊ mo⁹ p: auitare dissimilem facit: reddit degenerem: q̃
tamen dissimilitudo nõ nature abolitio: sed vitiũ est: do
nũ ipsum nature quãtum sui cõparatione attollens: tan
tũ fedans cõiunctione. Jam vero aie reditus/cõuersio
Ephe. v eius ad verbũ reformãde p ipm/cõformande ipsi. In q̃:
In charitate. Ait em̃. Estote imitatores dei sicut filij cha
rissimi: ⁊ ambulate in dilectione sicut ⁊ xp̃s dilexit vos.
Talis ꝓformitas maritat aiam verbo: cũ tui videlz simi-
lis est p naturã: similẽ nihilominus ipsi se exhibet p vo
luntatẽ: diligens sicut dilecta est. Ergo si pfecte diligit:
nupsit. Quid hac cõformitate iocũdius: quid optabilius
charitate: qua fit vt humano magisterio nõ ꝓtenta/per
temet o aia fiducialiter accedens ad verbũ verbo ꝓsta
nter inhereat: verbũ familiariter percũcteris: consulteſq;
de oi re quãtum intellectu capax: tantũ audat desiderio:
D Vere spiritualis sanctiq; cõnubij ꝓtract⁹ est iste. ¶ Pa-
rũ dixi: cõtractus: cõplexus est. Cõplexus plane vbi idẽ
velle ⁊ nolle: idem vnũ facit spiritũ de duobus. Nec ve-
rendũ ne disparitas personarũ claudicare in aliquo fa
ciat cõuentiam voluntatũ: quia amo: reuerentiam ne-
scit. Ab amando quippe amo: nõ ab honorando deno-
minatur. Mono: et sane q̃ ho: rer: qui stuper: qui metuit:
qui miratur: vacãt hec oia penes amantẽ. Amo: sibi abũ
dat: amo: vbi venerit: cereros in se oẽs traducit ⁊ capti-
nat affect⁹. Propterea que amat/amat: ⁊ aliud nouit ni
hil. Ipse q̃ honoꝛi merito: merito stupo: i/⁊ miraculo est
amari m̃ plus amat. Sponsus ⁊ sponsa sunt. Quã ques
ris aliam inter spõsos necessitudinẽ vel cõnexionem p:e
ter amari ⁊ amare? Dic nexus vincit etiã qõ natura arcti⁹
vinxit: vinculũ parentũ ad filios. Denicꝭ ꝓpter hoc ait:
mat. xix. relinquet homo patrem suũ ⁊ matrẽ suam: ⁊ adherebit
sponse. Video iste affectus q̃ sit in spõsis/nõ cereris tan
Z ſ. Jo. iiij. tum affectibus: sed etiã seipso potentio: i. ¶ Adde q̃ iste
sponsus nõ modo amans: sed amo: est. Nũquid hono:
Contendat quis esse: ego nõ legi. Legi añ q: deus cha
Mat. j. ritas est: ⁊ non q: hono: est vel dignitas legi. Non q: ho
no: ẽ nõ vult deus q̃ air: si ego pater/vbi est hono: me⁹?
Verũ id pater. Sed si sponsum exhibeat: puto q: muta-
bit vocẽ/⁊ dicet. Si ego spõsus: vbi est amo: meus? Nã ⁊
ante ita locut⁹ est. Si ego dñs: vbi est timo: me⁹. Exigit
q̃ deus timeri vt dñs: honorari vt pr̃: vt sponsus amari.
Quid in his pstat: quid eminet. Nepe amo:. Absq; hoc ⁊
ũ mo: pena habet; ⁊ hono: nõ hz gram. Seruilis ẽ timo:
q̃diu ab amo: e nõ manumittitur. Et q̃ de amo:e non ve
nit hono: nõ hono: sed adulatio est. Et q̃dẽ soli deo ho
no: ⁊ glia: sed ho⁹ neutrã acceptabit de⁹/si melle amo-
ris cõdita nõ fuerint. Ja p se sufficit: is p se placet ⁊ p: o
pter se. Ipse meritũ: ipse pmiũ sibi est. amo: pter se nõ re
quirit cãm: nõ fructũ. Fruct⁹ eius/vsus eius. Amo quia
amo: amo vt amem. Magna res amo:: si m̃ ad suũ recur
rat pncipiũ: si sue origini redditus: si refusus suo fonti:
semp ex eo sumat vñ iugiter fluat. Solus est amo: ex oi-
bus aie motib⁹ sensib⁹ atq; affectib⁹: in q̃ pot creatura ⁊
si nõ ex equo rndere auto: i: vt de simili mutuã repẽdere
vicẽ. Verbi gra. Si mihi irascak de⁹: nũ illi ego similr rei-
rascar. Nõ vtiq;: sz pauebo: sz cõtremiscã: sed veniã dep-
cabo:. Ita si me arguat nõ redarguek a me: sz ex me po-
tius iustificabik. Nec si me iudicabit: iudicabo ego eum:
sz adorabo. ⁊ saluãs me nõ q̃rit a me ipse saluari: nec vi
cissim eget ab aliq̃ liberari/q: liberat oẽs. Si dñatur: me
opz seruire: si iperat: me opz parere: ⁊ nõ vicissim a dño
vel seruitiũ exigere vel obsequiũ. ¶ Nũc iam videas de
Z amo:e q̃ aliter sit. Nã cũ amat de⁹: nõ aliud vult q̃ amari:
quippe nõ ad aliud amat nisi vt amek/sciẽs ipso amo-
re btõs q̃ se amauerint. Magna res amo:: sed sunt in eo
gradus. Spõsa in summo stat. Amãt em̃ ⁊ filij: sz de here
ditate cogitãt: quã dũ verenk quoq; mõ amittere: ipm a q̃
expectak hereditas: plus reuerent: min⁹ amãt. Suspect⁹
est mihi amo: cui aliud q̃d adipiscẽdi spes suffragari vi-
dek. Infirm⁹ ẽ q̃ forte spe subtracta/aut extinguik: aut mi
nuik. Inpur⁹ est q̃ ⁊ aliud cupit. Pur⁹ amo: mercenari⁹
nõ est. Pur⁹ amo: de spe vires nõ sumit: nec m̃ diffidẽtie
dãna sentit. Spõse b elt: q: b spõsa est q̃cũq; est. Sponse
res ⁊ spes vn⁹ est amo:. Hoc spõsa abũdat: b cõtent⁹ est
sponsus. Nec is aliud q̃rit: nec illa aliud habet. Vinc ille
spõsus: ⁊ spõsa illa est. Ja spõsus ꝓpius est quẽ alter ne
mo ꝓtingat: nec filij? q̃dẽ. Denicꝭ ad filios clamat: vbi est
hono: me⁹?: ⁊ nõ vbi ẽ amo: me⁹ dicit: seruãs spõse ꝓpo
gatiuã. Sz ⁊ inbek hõ honorare patrẽ suũ ⁊ matrẽ suã: ⁊
de amo:e tacek: nõ q: nõ amãdi sint parẽtes a filijs: sz q:
multi filio⁹ honorare parẽtes magꝭ q̃ amare affecti sunt
Esto q̃ hono: regis iudiciũ diligat: sz spõsi amo:: immo
spõsus amo: solã amo:is vicẽ regrit et fidẽ. Liceat pinde
re damare dilect.i: q̃dni amet spõsa ⁊ spõsa amo:is. Quid
ni amek amo:. Merito cũctis renũciãs affectiõib⁹ alijs/
soli ⁊ tota incũbit amo:i: q̃ ipsi rndere amoꝛi hz in redhi
bẽdo amo:e. Nã ⁊ cũ se totã effuderit in amo:ẽ: quãtum
est b ad illi⁹ fontẽ perẽne ꝓfluuiũ. ¶ Nõ plane parivber
tate fluũt amãs ⁊ amo:: aia ⁊ vbũ: spõsa ⁊ spõsus: creator
⁊ creatura: nõ magis q̃ firiẽs ⁊ fõs. Quid q̃ pibit ꝓpter
b: ⁊ ex toto euacuabik nupture votũ: desideriũ suspiran
tis: amãtis ardo:: plumẽtis fiducia: q: nõ valet ex eq̃ cur
rere cũ gigãte: dulcedine cũ melle ꝓtendere: lenitate cum
agno: cãdore cũ lilio: claritate cũ sole: charitate cuz eo q̃
charitas est. Nõ. Nã ⁊ si min⁹ diligit creatura q̃m minor
est: m̃ si ex tota se diligit: nihil deest vbi totũ ẽ. Propterea
(vt dixi) sic amare nupsisse ẽ: q̃m nõ pot sic diligere ⁊ pa
rũ dilecta eẽ: vt in ꝓsensu duoꝛ itegrũ sñet pfectũq; cõsu
biũ: nisi qs dubitet aiaz a vbo ⁊ pus amari ⁊ plus. P:o
sus ⁊ puenik amãdo ⁊ vincik. Felix q̃ meruit puenire in
tãte bndictõe dulcedinis. Felix cui tãte suauitaꝭ cõplexũ
expiri donatũ ẽ. Nõ nõ est aliud q̃ amo: sertũ ⁊ castus:
amo: suauis ⁊ dulcis: amo: tãte serenitaꝭ quãte ⁊ sinceri
tatis/amo: mutu⁹/intim⁹/viliduſq; q̃ nõ in carne vna: sz
vno plane in spũ duos iũgat: duos faciat: iã nõ duos: sed
vnũ/paulo ita dicẽte. Qui adherer deo: vn⁹ spũs est. Et f. cor. vj.
nũc pori⁹ eã sup his audiam⁹? quã facile magistrã de oi-
bus fecit: ⁊ magra vnctio/⁊ freqns experiẽtia. Nisi forte id
meli⁹ seruam⁹ in aliud sermõis pncipiũ: ne rẽ bonã coar
ctem⁹ iter angustias huiꝰ iã ꝓpemodũ finiẽdi. Et si ꝓba
tis: facio finẽ etiã añ finẽ: vt famelici rẽpestiue ꝓueniam⁹
cras ad delitias scrẽ aie: q̃bus dtã merek frui cũ verbo: ⁊
de verbo sponso vtiq; suo iesu xp̃o dño nostro; q̃ est

super omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ Dõ aia querẽs deũ p:eũcta est ab eo. Et quid sit illa quesitio in qua iam ab eo p:eueta est. Sermo. lxxxiiij.

A Cañ. iij. In lectulo meo per noctes q̃siui: quẽ diligit aia mea. Magnũ bonũ querere deũ. Ego hoc nulli in bonis aie scõm existimo. Primũ in bonis: vltimus in pfectib⁹ est. Virtutũ nulli accedit: cedit nulli. Cui ac-
pũ. ciij. cedat quã nulla p:ecedit? Cui cedat q̃ oim magis cõsum-
matio est? Que em̃ virtus ascribi possit nõ quereti deus:
aut q̃s terminus q̃reti deũ? Querite in q̃ faciẽ ei⁹ semp.
Existimo quia nec cũ inuẽtus fuerit: cessabik a querẽdo.
Non pedũ passibus: sed desideriis querik deus. Et vtiq;
nõ extundit desideriũ sanctum felix inuẽtio: sed extẽdit.
Num q̃d ꝓsummatio gaudij desiderij cõsumptio est? Ple-
num magis est illi: nã ipsum flãma. Sic est. Adimplebit le
B ticia: sed desiderij nõ erit finis: ac p hoc nec querẽdi. Tu
vo cogita si potes queritãdi hoc studiũ sine indigẽtia: ⁊
desideriũ sine anxietate. Alterũ pfecto psentia: alterum
copia excludit. ¶ Nũc iam videre cur ista ꝓmiserim. Ti-
mirũ vt oĩs inter vos aia querẽs deũ/ne magnũ bonum
in magnũ sibi deto: queat malũ: nouerit se p:enẽrã in'il-
lo/⁊ ante quesitã q̃ querentẽ. Sic em̃ de magnis bonis
mala oriri nõ minima solẽt: cũ facti eximij de bonis dñi/
vtimur donis tanq̃ nõ datis/nõ damus gloriã deo. Ita
ꝓfecto qui maxime videbant p:o accepta gra: p:o nõ re
dibita minimi reputant apud deũ. Ego añ parco vobis
Vsus sum modestio: ib⁹ vocib⁹/maxime minimoq;: sz qõ
sentio nõ expressi. Discrimẽ tuolui/ipse nudabo/optimũ
pessimũq; dixisse debuerã. Nã ve ⁊ absq; dubio/eo q̃q;
pessimus/quo optimus: si hoc ipsum quo est optim⁹: asseri
bat sibi. Nepe pessimũ hoc. Dõ si dicat qs: abit agnosco
Luc. xix. gra dei sum id qõ sum: studeat añ captare gloriolas p:o
C gra quã accepit: nõne fur est ⁊ latro? Audiat q̃ eiusmodi
est. Et o: e tuo te iudico serue nequã. Quid nequi? seruo
vsurpãte sibi gloriã dñi sui? ¶ In lectulo meo p noctes
Job. vij. quesiui: quẽ diligit aia mea. Querit aia verbũ: sed que a
verbo p:ius quesita sit. Allioq̃n semel a facie vbi egressa
vel electa/nõ reuertek oculus ei⁹ vt videat bona: si nõ re
quirak a verbo. Quasi vo aliud aia nostra sit q̃ spũs va
Ps. cxviij des ⁊ nõ rediẽs: si sibi fuerit derelicta. Audi ꝓfugã ⁊ des-
uiã: quid doleat ⁊ q̃d petat. Errani (ait) sicut ouis que
perijt: quere seruũ tuũ. O hõ redire vis? Sed si in volũ
tate reo est: quid opẽ flagitas? Quid aliũde medicas in
Psal. lxxvij. quo abũdas nisi tibi? Psalam est: q: vult ⁊ nõ põt: sed spi-
ritus est vadẽs ⁊ nõ rediẽs. et si is sit longius agens qui
nec vult: q̃q; nõ oino illã aiam expositã dixerim vel reli
ctam que reuerti cupit: ⁊ requiri petit. Vñ em̃ voluntas
hec illi? Inde (ni fallo:) q̃p a vbo visitata iã fit ⁊ quesita:
nec ociosa quesitio q̃ opata est volũtatẽ: fine qua redir⁹
esse nõ poterat. Sed nõ sufficit semel queri: tãtus est aie
Ro. vij. lãguo:: tãtaq; in reditu difficultas. Quid em̃ si vult? Ja
cet volũtas: vbi facultas nõ suppetit. Nam velle adiacet
mihi (inq̃t) perficere añ bonũ non inuenio. Audi ergo
ille quẽ de psalmo induximus querit? Nõ plane aliud q̃
Ps. cxviij queri: qõ nõ quereret nisi quesit⁹ fuisset: ⁊ rursus nõ que
reret si quesit⁹ satis fuisset. Nõ ⁊ postulat/q̃re (inquiẽs)
Cañ. iij. seruũ tuũ: vt qui dedit velle: det ⁊ pficere p bona volun
tate. Mihi tm̃ nõ videk istiusmodi aie posse cõpetere lo-
cus psens: que sc̃am gratiã necdũ percepit: volẽs q̃dẽ:
sed nõ valẽs adire quẽ diligit aia sua. Nã quõ potest illi
cõuenire qõ ibi sequik: surgere ⁊ circuire ciuitatẽ: sed ⁊ p
vicos/⁊ plateas q̃rere dilectũ que eget ipsa queri: Facis
at hoc que põt: tm̃ se meminerit quesitã pri⁹ sicut ⁊ prius
dilectã: atq; inde esse ⁊ qõ querit ⁊ qõ diligit. ¶ Qrem⁹
⁊ nos charissimi: vt cito antricipẽt nos misericordie iste:
q: pauperes facti sumus nimis: qõ nõ de omnib⁹ nobis
Ephe. v. dico. Scio em̃ q̃plurimos vestrũ ambulãtes in dilectiõe
qua christus dilexit nos: ⁊ in simplicitate cordis queren
tes illum. Sed sunt aliqui (qõ tristis dico) qui nullũ no-
bis adhuc in se dedere indiciũ huius tam salutaris antici
pationis: ac p hoc nec sue salutis hoẽs seipsos amãtes/ Cañ. iij. C
nõ dñm: ⁊ querẽtes que sua sunt: nõ que dñi. ¶ Quesi-
si (ait illa) quẽ diligit aia mea. Nepe huc te ꝓuocar anti-
cipãtis benignitas illius q̃ te ⁊ p:io: quesiuit: ⁊ p:io: di-
lexit. Minime p:o: sus nisi pius quesita quereres: sicut
nec diligeres nisi dilecta p:i⁹. Nõ in vna tm̃ bñdictione:
sed in duab⁹ p:eũcta es/dilectiõe ⁊ quesitione. Dilectio
causa quesitionis: quesitio fructus dilectionis est ⁊ certi
rudo. Dilecta es: ne ad suppliciũ potius quesitã suspice-
ris: quesita es: ne frustra dilectũ cõqueraris: vtraq; tam
amica cõperta suauitas ⁊ ausuz dedit: ⁊ verecũdiã depu
lit: ⁊ reditũ persuasit: ⁊ monuit affectum. Vinc zelus: hinc
ardo: iste querẽdi quẽ diligit aia tua: quia ꝓfecto nec nõ
quesita querere poteras: nec nõ querere quesita nõ po
tes. ¶ Sed noli obliuisci vñ huc veneris. Et vt in me po C
tius trãsfigurẽ que dicunk (id em̃ turius) tu ne es o ani
ma mea/que relicto viro tuo p:ioze cũ quo tibi bene fue
rat: primã fidẽ irrita fecisti: iens post amatores tuos? Et
nũc quoad libuit fornicata cũ illis: forte ⁊ cõrempta ab
illis: audes impudẽs ⁊ frõtosa velle reuerti ad illũ quẽ
fugba cõrempsisti? Quid: Digna lareb: is que is luceret
curris ad spõsum dignio: plagis q̃ osculis? Mirũ si non
p:o spõso iudicẽ offendas: felix q̃ ad hec anima suã respõ
dente audierit: nõ timeo: q: amo: qõ nõ amata oi no non
facerẽ. Itaq; etiã amo:. Nihil dilecte timendũ. Paucant
que nõ amãt. Quidni assidue inimicitias suspicẽtur: ego
vo amãs: amari me dubitare nõ possum nõ plus q̃ amas
re. Nec possum vereri vultũ cuius sensũ affectũ. In quo:
In co q̃ talẽ nõ modo quesiuit: sed ⁊ affecit: fecitq; cer
tã perinde de quesitu. Quidni respõdeã in quesitu cui in
affectu respõdeo: Num q̃d irascet quesit⁹ qui ita cõtem
ptus dissimulauit: q̃nimmo nõ repeller requirentẽ: qui ⁊
cõremmẽtẽ reqrit. Benign⁹ est spũs vbi: ⁊ benigna nun
ciat mihi/intimãs ⁊ suadẽs de vbi ⁊ zelo desiderioq; vtiq; sibi nõ põ esse absconditũ. Scrutat alta dei: cõsilius
earũ quas cogitat cogitatiões pacis ⁊ non afflictionis. ¶ Quidni animer ad querẽdũ expta clemẽtiã/⁊ psuasa C
de pace: Fratres b suaderi a vbo queri est: psuaderi sues
niri est. Sed nõ oẽs capiũt hoc vbũ. Quid faciem⁹ par
uulis nostris (illos loquo: q̃ adhuc inter nos incipiẽtes
sunt: nõ tm̃ insipiẽtes) cũ teneant initiũ sapiẽtie: subiecti
inuicẽ in timoꝛe xp̃i? Vñ illis iquã facim⁹ fidẽ: q̃ hec ita se
habeãt penes spõsum: cũ ipsi talia agi secũ necdũ psensc
rint? Sed mitto eos ego ad talẽ cui decredere nõ debeãt
Legãt i libro qõ in corde altero: q: nõ cernũt: nõ credũt.
Est scriptũ in ꝓphetis: Si dimiserit vir vxorẽ suaz: ⁊ illa Deut. xxiij.
recedẽs duxerit virũ aliũ: nunq̃d reuertek ad eã vltra: nũ
quid nõ polluta ⁊ cõtaminata erit mulier illa? Tu autez Ibidem
fornicata es cũ amatoꝛib⁹ multis: ⁊ tm̃ reuertere ad me dis
cit dñs: ⁊ ego suscipiã te? vba dñi sunt. Nõ est fas suspẽde
re fidẽ. Credãt qõ nõ experiunk: vt fructũ qñq; experien
tie fidei merito cõsequank. Satis arbitro: declaratuz q̃d
sit q̃ri a vbo: ⁊ q̃ hec fiat necessitas nõ vbo: sz aie: nisi q̃ q̃
expta est ⁊ plen⁹ ista nouit ⁊ felici⁹. Restat vt sequẽti tra
ctatu doceam⁹ fitietes aias q̃rere a quo q̃site sunt: vel po
tius id discamus ab illa q̃ hoc loco inducit querẽs ipsuz
quẽ diligit aia sua spõsum aiẽ Jesuz christũ dñm nostrũ:
qui est sup omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ De septẽ necessitatibus/ꝓpter quas anima queritver
bũ: que tandẽ refo: mata/accedit ad eius dulcedinẽ con
templandam atq; perfruendam. Sermo. lxxxv.

Cañ. iij. D In lectulo meo que-siui: quẽ diligit anima mea. Ad quid. Dictũ est ⁊ iterare superfluũ: ꝓpter quosdã tamẽ
qui nõ interfuerũt cũ tractaret: dico aliq̃d
b: cuiter: et quod fo: tasse ne hos quidẽ: qui interfuerũt:
audire pigebit. Nec em̃ totũ dici tunc potuit. Querit aia

Universidad de Deusto
Biblioteca

verbū cui consentiat ad cor:rectionē: quo illumineturad cognitionē: cui inhiat ad virtutē: quo reformetur ad sapientiā: cui cōformet ad deco:rē: cui maritet ad fecunditatē: quo fruat ad iocūditatē. Propter has oēs causas q̄rit aīa verbū. Nō ambigo esse q̄plures & alias: sz he interim occurrerūt. Poterit autem ſi cui co:di fuerit: facile alias atq; alias aduertere in semetipso. Sic̄ dē multe sunt auersiones nostre: multe & infinite aīe necessitates: & anxietatū nō est numer⁹. At vbū dirī⁹ plenius q̄ supabūdat in bonis: vtpote sapiētia vincit malicia: vincēs in bonis mala. Et nūc harū quas posui accipite rationē. Et primo q̄d primū est videre quēadmodū cōsentiat ad cor:reptionē. Legimus vbū in euāgelijs loquēs. Esto cōsentiēs (inq̄t) aduersario tuo dū es cū illo in via: ne forte tradat te iudici: & iudex tor:tori. Quid cōsultius? Verbi cōsiliū est (ni fallor) se aduersariū ptestāris: q̄ aduerset carnalib⁹ desideriis nostris: dū dicit: semp hi errāt cor:de. Tu vo q̄ hec audis: ſi pauēs ceperis velle fugere a vētura ira: credo solicit⁹ eris quō huic cōsentias aduersario: q̄ tibi illā tā terribiliter intentare videt. At istud ipossibile: nisi dissentias tecū: nisi tibimet aduersaris: nisi graui & vigili lucta tuipse cōtra teipm̄ infatigabiliter p̄lieris: postremo nisi vafacias inueterate cōsuetudini innateq; affectiōi. Id q̄dē durū. Si tuis atrēperaueris viribus: tale erit ac ſi i vno digito: tuo: tor:tio ipetū ſiſtere: aut ipm̄ denuo conerīs io:dane cōuertere retro: suz. Quid facies? Querere vbū cui cōsentias: ipso faciēte vt cōsentias. Fuge ad illū q̄ aduersat: p quē talis fias: cui iā nō aduerset: vt blandiat qui minabat: & fit ad immutandū efficacio: infusa gra q̄ infēſa ira. Hec prima (vt opinor) necessitas: ob quaz aīa incipit querere verbū. ¶ Sed ſi ignoras q̄d illi velit: cui iá volūtate cōsentis: nōne & de te dicet q: zelū dei habes sed nō ſm scientiā? Et ne b leue exiſtimes: meminerīs scriptū: q: ignoras ignorabit. Scire vis q̄d consulá & in hac necessitate? Nō in pma. Deo cōsillo/nūc q̄s ibis ad verbū: & docebit te vias suas: ne volēdo quidē: sed ignorando bonū dū curris: cōtingat excurrere & errare ī inuio: & nō in via. Tuz est em̄ verbū. Declaratio denicp̄ sermonū illuminat: & intellectū dat paruulis. Beat⁹ es ſi dicas et tu. Lucerna pedib⁹ meis verbū tuū: & lumē semitis meis. Nec parū p̄fecit aīa tua: cuius immutata volūtas: cui⁹ illuminata ratio est vt bonū & velit & nouerit. In altero vitā in altero visuz recepit. Nā & malū volēdo mortua erat: et bonū ignorādo ceca. ¶ Jam vinit: iá videt: iá stat in bono: sed ope & opere vbi. Stat manu vbi leuata veluti suspēdes duos: deuotionē & agnitionē. Stat (inquā) sz sibi putet dicturz. Qui se existimat stare: videat ne cadat. Putas vel stare per se possit: que surgere p se nō potuit? Nō opinor. Quid em̄? Verbo dñi celi firmati sunt: & terra stabit sine vbo? Cur ergo ſi stare per se poterat: o: abbas hō de terra: cōfirma me inquiēs in vbis tuis? Denicp̄ & parabat. Eius ipsi⁹ illa vox fuit. Impulſus eversus sum vt caderē: & dño suscepit me. Queris q̄s ille impulsor? Non est vnus. Impulsor diabolus est: impulsor: mūdus: ipulsor hō. Quis iste hō fit queris? Quisq; sul. Noli mirari vsq̄adeo hō impulsor sibi est & suimet precipitator: vt non sit q̄d ab altero impulsore formides: ſi ipse a te ppias cōtineas manus. Quis em̄ inq̄t vobis nocere poterit ſi boni emulatores fueritis? Manus tua cōsensus tu⁹: ſi diabolo suggerēte/vel seculo suadēte/q̄d nō oportet: assensuz tuū teneverīs: & nō dederīs mēbra arma iniquitatis: nec permiseris regnare pcm̄ in tuo mor:tali cor:pe: bonuz te emulatorē probasti: cui malicia oīno nil nocuit: vide ne magis pfuerit. Scriptū est em̄. Bonū fac & habebis laudē ex illa. Cōfusi sunt qui querebāt aīam tuā: tu vo cārabis. Si mei nō fuerint dñari tūc imaculat⁹ ero. Boni plane emulatoris insigne dedisti: ſi consilio sapiētis/miseris aīe tue: ſi omni custodia seruas cor: tuū: ſi iuxta aplm̄ reipſum castū custodis. ¶ Alioq̄n etſi vniuersuz mūdum lucreris: aīe autē tue detrimētū patiaris; nō plane bonū te censemus emulatorē: qm̄ quidē nec saluatorē. Cum igit tres sunt stanti imminētes stratores hoc: diabolus liuore malicie: mūdus vento vanitatis: hō semetipm̄ pōdere sue corruptionis impellit. Impellit diabolus/ſz nō euertit: ſi quidē mūdi illi negaueris assensuz. ¶ Denicp̄ habes. Resistite diabolo & fugiet a vobis. Iste est qui stātes in paradiſo impulit inuidus & euertit: sed cōsentiētes nō resistētes. Iste est q̄ seipsum de celo supbus nullo impellēte precipitauit: vt sciat multo magis hoiem suo ipsi⁹ casui imminere: quē ppie substātie pondus grauat. Est et mūdus impulſor: q: in maligno posit⁹ est: impellit oēs: sed solos euertit amicos suos. i. consentaneos sibi. Nolo esse amicus mūdi: ne cadā. Nā q̄ vult esse hui⁹ mūdi amicus: inimicus dei cōstituit: quo vtiq; nullus grauior casus. Ex quib⁹ satis claret q̄ sit hō precipuus impulſor sui qui suo fine alieno impulsu cadere pōt: alieno absq; suo cadere nō pōt. Cuius hoc precipue resistēdi? Nēpe huic qui eo molestio:: quo interior: solus deiscere sufficit: cuz fine ipso/alij possint facere nihil. Nō fine causa sapiēs expugnator: protulit vbiū/virū qui animo dñatur. Multū hic ad rē opus vtute habes: & nō quacūq; sed qua induaris ex alto. Ipsa em̄ ſi pfecta fit: facile fic animū victorē sui: & sic inuictū reddit ad oīa. Est q̄ppe vigor animi cedere nescius p tuēda rōne. Aut ſi magis pbas: vigor animi imobiliter stantis cū rōne/vel p rōne. Vel sic. Vigor animi: q̄d in se est: omnia ad rationē cogēs vel dirigens.

¶ Quis ascēdet in montē dñi? Qui⁹ ad verticē montis. i. ad virtutis perfectionē/quisq; cōscēdere adorabit: dicet: sciet pfecto q̄ sit ascēsus arduus: & casſus conatus absq; vbi aditor:io. Sfelix aīa q̄ angelis spectātib⁹ prebuit gaudiū pariter & miraculū fuit: vt audiret de se loquētes. Que est ista q̄ ascēdit de deserto delitijs affluēs/innixa super dilectū suū: Alioq̄n frustra vitiſ ſi nō inniteſ. Sane etiā prra se innitēs inualescet. Et facta seipsa validior/coget p rōne vniuersa: irā/metū/cupiditatē/& gaudiū/veluti quēdā animi currū/bonus auriga reget: & in captiuitatē rediget oēm carnalē & affectū carnis sensuz ad nutū rōnis in obsequiū virtutis. Quidni oīa possibilia sint innitēti sup per eū qui oīa pōt? Quāte fiducie vox: oīa possum in eo qui me cōfortat. Nil oīpotētiā verbi clarior: & reddit: q̄ p oīpotētes facit oēs qui in se sperāt. Denicp̄ oīa possibilia sunt credenti. An nō oīpotēs cui oīa possibilia sunt: Jta animus ſi nō presumat de se: sed ſi confortet a vbo: potest vtiq; dñari sui: vt nō dñetur ei oīs iniusticia. Jta (inquā) verbo innixi & idurū virtute ex alto/nulla vis: nulla fraus: nulla iá illecebra poterit vel stantē deiscere: vel subiscere dominātē. ¶ Vis nō timere impulsor: ē? Nō veniat tibi pes superbie: & manus impellentis nō moueat te. Ibi ceciderūt q̄ operant iniquitatē. Ibi debuerūt & angeli eius cor:ruerūt: q̄ licz nō pulſi extrinsecus/expulſi sunt tñ: nec potuerūt stare. Denicp̄ in veritate nō stetit: qui nō innixus est vbo: q̄ in sua vtute cōsilius est. Et ideo fortasſis sedere voluit: q: stare nō valuit. Dicebat em̄. Sedebo in mōte testamēti. Ceterum deo aliter iudicāte/nec stetit nec sedit: sed cecidit dicēte dño. Videbā sathanā sicut fulgur de celo cadentē. Ergo qui stat: ſi nō vult cadere: nō fidat sibi: sed nitatur verbo. Verbū loquif. Sine me nihil potestis facere. Jta est nec surgere ad bonū: nec stare in bono possumus sine vbo. Tu ergo qui stas da gloriā deo & dic. Statuit supra petrā pedes meos: & direxit gressus meos. Cuius manu erigeris: ipsi⁹ necesse est vtute renearis. Dec pro eo q̄ dixi opus nos habere vbo/cui immanitur ad virtutē. ¶ Nūc iá videdū est de eo q̄ itē memorauit: per verbū scz nihilominus nos reformari ad sapientiā. Verbū virtus: verbū sapiētia est. Sumat ergo aīa de virtute virtutē: ac de sapiētia sapientiā: & vni vbo munus vtrūq; ascribat. Alioq̄n ſi aliunde aut vtrāq;: aut alterutrā arroget sibi: neget etiā simul vel de fonte riuū: vel de vite vinū: vel lumē oculi de lumine. Fidelis sermo. Si q̄s inquit indiget sapiētia; postulet a deo qui dat omnibus

1. Deus omnipotentes sunt omnes qui in se sperant
f. Nec surgere ad bonū nec stare in bono possumus sine deo.
6 Quare causa propter quam anima querit deum vt reformet

affluēter: & nō imp:operat: & dabitur ei. Nec ille. Ego vo haud secus de virtute senserim. Cognata virtus sapiētie est. Donū dei virtus est: deputāda in donis optimis/descendens & ipsa desursum a patre verbi. Et ſi quis existimet id per oia eam q̄d sapiētiā esse: nō inficior: sed in verbo: nō in aīa. Que em̄ in verbo pro eius singulari diuine nature simplicitate/vnū sunt: vnū tñ effectum in aīa nō habēt: sed ad illius varias & diuersas necessitates veluti diuersa sese participāda accōmodant. Juxta quā rōnem profecto aliud est animo virtute agi: & aliud sapiētia regi: aliud dñari in vtute: aliud in suauitate delitiari. ¶ Licet nāq; & sapiētia potēs: & virtus suauis existat: vt tñ propias q̄busq; reddamus vocabulis significantias: vigor virtutē/sapiētiā placiditas animi cū spiritali quadā suauitate demonstrat. Hāc puto ab apl̄o designatā vbi postmodū hortamēta pertinētia ad virtutē/adiecit quo sapiētie est. In suauitate: in spūscto. Jgif stare/resistere/vim vi repellere: que vtiq; in partib⁹ virtutis deputātur: bonor: quidē: sed labor: est. Nō est em̄ idipm̄ honorē tuū laborē: sese defendere/& quiete possidere. Nō est idē virtute agi/& virtute frui. Quicq̄d virtus elaborat: sapiētia fruitur: & q̄d sapiētia ordinat/deliberat/moderat: virtus exequif. Sapiētiā scribe in ocio: ait sapiēs. Ergo sapientie ocia negocia sunt: & quo ociosior sapiētia/eo exercitatior in genere suo. Et regione virt⁹ exercitata clarior est: eoq̄ pbatior: quo officiosior. Et ſi q̄s sapientiā virtutis amorē diffinierit: nō a vero deuiare videbitur. Ubi aūt amor est: labor: nō est: sed sapor. Et forte sapiētia a sapore denominat: q̄ virtuti accedens quoddā veluti cōdimentū sapidā reddat: que p se insulsa quodāmodo & aspera sentiebat. Nec duxerim repiehendendū ſi quis sapiētiā saporē boni diffiniat. Duc sapor⁹ p̄didimus ab ipso pene exordio generis nostri. Ex quo cor:dis palatū sensu carnis p:eulente/infecit virus serpentis antiqui: cepit aīe nō sapere bonū: ac sapor: nostris subintrare. ¶ Denicp̄ primi sunt sensus hoīs & cogitatiōes in malū ab adolescētia/hoc est ab infipientia prime mulieris. Jta infipiētia mulieris/sapor⁹ boni excludit: quia serpētis malicia mulieris infipientiā circūuenit. Sed vī malicia vsa est vicisse ad tēpus inde se victam dolet in eternum. Nam ecce denuo sapientia mulieris cor: & corpus impleuit: vt qui per feminam deformati in infipientiam sumus: per feminam reformemur ad sapientiā. Et nūc assidue sapiētia vincit maliciam in mentib⁹ ad quas intrauerit: sapor: mali quē illa inuexit: sapor: exterminās meliorī. Jntrās sapiētia dū sensuz carnis infatuat: purificat intellectū: cor:dis palatū sanat et reparat. Sano palato sapit iam bonū: sapit ipsa sapiētia qua in bonis nullū melius. ¶ Quā multa fiūt bona & nō sapiūt faciētib⁹? siquidē non sapor: e boni ad illa: sed aut rōne aut qualicūq; occasiōe seu necessitate impelluntur: & ecōtrario multis que faciūt nō sapiūt mala: sed ad hec inducunt aut metus aut cupiditat e rei cuiuspiā portq̄ sapor: e mali. Qui aūt tranſierūt in affectū cor:dis: aut sapientes sunt: & ipso delectātur sapor: e boni: aut malignisunt: & ipsa cōplacet sibi malicia/etiā nulla spe alterius cōmodi blādiente. Malicia vo quid nisi sapor: est malus? ¶ Beata mens quā sibi totam vendicauit sapor: boni & odiū mali. Hoc reformari ad sapientiā est: hoc sapientie victoriā feliciter expiri. Nā in quo euidētius sapiētia vincere maliciā cōprobatur: q̄ cū excluso sapore mali: q̄ nō aliud q̄ ipsa malicia est: boni quidā intimus sapor: mētis intima occupare tota suauitate sentit? Jtaq; ad virtutem spectat tribulatiōes fortiter sustinere: ad sapiētiā gaudere in tribulationib⁹? Cōfortare cor: tuū & sustinere dñm: virtutis est: gustare & videre q̄m suauis est dñs/sapiētie est. Et vt magis ex ppio bono/nature bonū q̄dq; clarescat: modestia animi ppbat sapientē: cōstantia virū virtutis ostēdit. Et bene post virtutem sapiētia: q̄ virtus sit quoddā quasi stabile fundamentū sup̄ q̄d sapiētia edificet sibi domū. Oportuit aut̄ precedere noticiā boni: q: nō est societas luci sapiētie/& tenebris ignorātie. Oportuit et bonam voluntatē: quia in malinolam aīam̄ non introibit sapiētia. ¶ Jam ſi in volūtatis mutatione redita immotuit anime vita: in eruditione sanitas: in virtute stabilitas: in sapientia postremo maturitas: superest vt deco:rē illi inueniam⁹/fine quo speciosa forma p̄e filijs hominū placere nō potest. Denicp̄ audit: quia cōcupiscet rex deco:rē tuū. Quāta enumerauimus aīnine bona/dona verbi/voluntatē bonā/scientiā/virtutē/sapientiā: & nihil hoc verbū rex cōcupiscere legit: sed tñ/concupiscet (inquit) rex deco:rē tuū. Ait ꝓphēta. Regnauit deco rem induit. Quidni imagini sue pariter & spōse/simile cupiat indumentū? Tanto pfecto sibi charior illa: quāto ſi milior sibi. Jn quo ergo aīe deco:an forte in eo q̄d honestū dicitur? Hoc interim sentiamus ſi melius nō occurrit. De honesto aūt exterior: interrogeſ cōuersatio: nō q̄ ex ea honestū p:odeat: sed per eā. Nā in cōscientia & habitatio eius & origo. Siquidē claritas eius/testimonium: cui veritas in mente fulget: & mens in veritate se videt. Sed qualem? Pudicā/verecundā/pauidam/circūspectā: nihil penitus admittentē q̄d euacuet gloriā cōscientie attestāris: in nullo cōsciam sibi q̄d erubescat plenā veritatis: quo cogaſ auertere faciē quasi cōfusus & repercussam a lumine dei. Hoc plane: hoc illud decor⁹ est: q̄d sup oīa bona aīe diuinos oblectat aspect⁹: & nos nominamus ac diffinimus honestū. Cū aūr deco:is huius claritas abūdantius intima cor:dis repleuerit: ꝓdeat foras necesse est tanq̄ lucerna latēs sub modio: immo lux in tenebris lucēs latere nescia. Poro effulgētē & veluti quis busdā suis radijs erūpentē mētis simulacrū/corpus exprimit & diffundit p membra & sensus: quatenus oīs inde relucat actio: sermo/aspect⁹/incessus/risus: ſi in risu mixtus gravitate & plen⁹ honesti. ¶ Mor: & alior: pfecto artuū sensuūq; motus/gestus & vsus cū apparuerit seriosus/purus/modestus/totius expers insolentie atq; lasciuie: tū leuitatis: tū ignauie alienus: equitari aūt accōmodus: pietati officiosus: pulchritudo aīne palā erit: ſi tñ non fit in spiritu et⁹ dolus. Por em̄ fieri vt simulētur oīa hec: & nō exabūdantia cor:dis taliter moueant. Et vt magis eluceat is aīne deco: ipsum ſi placet honestum: in quo hūc locandū censuimus: diffiniat mētis ingenuitas solicita seruare cū cōscientia bona fame integritatē. Vel iuxta aplm̄: pudere bona nō tñ cor:a deo: sed etiā cor:a hominibus. Beata mens q̄ hoc se induit castimonie decus: et quēdā veluti celestis innocētie cādidatū: p quē sibi vēdicet gloriam cōformitatē: nō mūdi/sed verbi: de quo legitur/q̄ sit cando: vite eterne: splēdor: & figura substantie dei. ¶ Et quo ſz gradu audet: que hymēi est: cogitare de nuptijs. Quidni audeat eo se nubile: q̄ simile cernēs? Nō terret celsitudo: quā sociat filitudo: amor: cōciliat: professio maritat. Professionis forma hec est. Juraui et statui custodire iudicia iusticie tue. Hanc secuti apostoli ait sebāt. Ecce nos reliquim⁹ omnia & secuti sumus te. Simile est illud q̄d in carnali quidem dictū: christi & ecclesie connubiuz spiritale signauit: ꝓpter hoc relinquet homo patrē suū & matrē suā & adherebit vxori sue: & erunt duo in carne vna. Et apud ꝓphētā gloriatio maritate. Mihi aūr adherere deo bonū est: ponere in dño deo spem meam. Ergo quā videris aīmā relictis omnib⁹/vbo totis omnib⁹ adherere: verbo viuere: vbo se regere: de vbo concipere q̄d pariat verbo: que possit dicere: mihi viuere christus est & mori lucrū: puta cōiugē vboq; maritatā. Cōfidit in ea cor: viri sui: sciēs fidele q̄ p se ſe oīa sperauerit: oīa arbitrat vt stercora vt sibi lucrifaciat. Talem nouerat de quo dicebat. Vas electiōis est mihi iste. Proprius pia mater & fidelis viro suo aīa pauli/cū diceret: ſ filioli mei q̄s iterum parturio donec formet⁹ christus in vobis. ¶ Sed attende in spūali matrimonio duo esse genera pariendi: & ex hoc etiaz diuersas soboles: sed nō aduersas: cū sancte

Sapiēs abnegatio
Solitudo
A formari ad sapientiam quid
Virtus est fundamentum super
quod differat sapientia.

Professio maritat animam
Professionis forma
Pariendi duo genera in spiritali matrimonio

Universidad de Deusto
Biblioteca

matres aut predicādo animas: aut meditando intelligentias pariunt spirituales. In hoc vltimo genere/interdum exceditur ⁊ seceditur etiā a corporeis sensibꝫ: vt sese non sentiat que verbū sentit. Hoc fit cū mens ineffabiliverbi illecta dulcedine/quodāmodo se sibi furatur: immo rapitur atq; elabitur a seipsa vt verbo fruat. Aliter sane afficitur mens fructificans verbo: aliter fruēs verbo. Illic solicitat necessitas proximi: hic inuitat suauitas verbi. Et quidē ista in prole mater: sed in amplexibꝫ sponsa lecto. Ebara pignora filiorū: sed oscula plus delectāt. Bonum est saluare multos: excedere aurē ⁊ cū verbo esse/multo iocūdius. At qñ hoc: aut q̄diu hoc? Dulce cōmerciū: sed breue momētū ⁊ experimētū rarū: hoc est qđ supra post alia memini me dixisse: querere vtiq; animā verbum quo fruatur ad iocunditatē. ¶ Pergat quis forsitan querere a me etiam verbo frui quid sit? Respōdeo. Querat potiꝰ experti a quo id querat. Aut si et mihi experiri daretur: putas me posse eloqui qđ ineffabile est? Audi expertum. Siue (inquit) mente excedimus deo: siue sobrij sumus vobis. hoc est. Aliud mihi cū deo: solo arbitro deo. Aliud vobiscū mihi. Illud licuit experiri: sed minime loqui: in hoc ita descendendo vobis: vt et ego dicere/⁊ vos capere valeatis. O quisquis curiosus es scire quid sit hoc ybo frui: para illi nō aurem: sed mentē. Nō docet hoc lingua: sed docet gratia. Abscondit a sapientibus ⁊ prudentibus ⁊ reuelat paruulis. Magna fratres/magna ⁊ sublimis virtus humilitas: que pmeretur qđ non docetur: digna adipisci qđ nō valet addisci: digna a verbo ⁊ de verbo cōcipere/qđ suis ipsa verbis explicare nō potest. Cur hoc: nō quia sit meritū: sed quia sic placitū coram patre verbi sponsi anime Jesu christi domini nostri: qui est sup omnia deus benedictus in secula. Amen.

¶ De cautela ⁊ verecūdia sponse querētis verbū. Et de commendatione verecundie. Sermo.LXXXVI.

Z: ON est quoda meā queratur cur querat anima verbū: satis superq; id intimatū supra. Age psequamur reliqua presentis capituli: dūtaxat que ad mores spectant. Ubi primā nūc aduerte spōse verecundiaz: qua nescio an quicq̄ gratius aduerti in moribꝰ hominuz queat. ibāc primo oim libet quodāmodo i manibꝰ sumere: ⁊ quasi speciosum quendam florē decerpere loco: nostriscp apponere adolescētibus. Nō qz nō sit et in proiectioni etate omni studio retinēda: que est certe oīm oīa tus etatū: sed q̄ tenere gratia verecūdie in teneriori etate amplius pulchriusq; eniteat. Quid amabilius verecūdo adolescēte: q̄ pulchra hec/⁊ q̄ splēdida gēma moruz in vita ⁊ vultu adolescētis: q̄ vera ⁊ minime dubia bone nūcia spei/bone indolis index! Virga discipline est illi q̄ pudendis affectibꝰ imminēs/lubrice etatis morꝰ actusq; leues coerceat: comprimat insolentes. Quid ita turpiloquij/⁊ omnis deinceps turpitudinis fugitās: soror cōscientie est. Nullū eque manifestū indiciū colūbine simplicitatis: ⁊ ideo etiā testis innocentie. Lampas est pudicementis iugiter lucens: vt nil in ea turpe vel indecoz resideret attenter: qđ non illa illico prodat. Ita expūctrix malorum: ⁊ propugnatrix puritatis inmate: specialis gloria cōscientie: et fame custos/vite decus/virtutis sedes/virtutuz primitie/nature lans: ⁊ infigne totius honesti. Rubor: ipse genarum: quem forte inuererit pudor: quantum gratie ⁊ decoris/suffuso afferre vultui soleat! Usq; adeo gen uinum animi bonum verecūdia est: vt ⁊ qui male agere non verentur: videri tamen verecūdentur: dicēte domino. Omnis qui male agit: odit lucem. Sed et qui dormiunt/nocte dormiunt: et qui ebrij sunt/nocte ebrij sunt: opera nimirum tenebrarum et digna latebris/tenebris occultantes. Interest tamen q̄ occulta dedecoris: que verecūdia horum nō habere: sed prodere erubescit: sponse verecūdia omnino nō operit; sed exprit: sed proiecit. ¶ Idcirco ait sapiens. Est pudor adducens peccatum: ⁊ est pudor adducens gloriā. Querit sponsa verbū verecūde quidem: quia in lectulo: quia per noctes: sed hec verecūdia habet gloriā: non peccatū. Querit hoc ad purificationē consciētie: querit ad testimonium vt possit dicere: Gloria mea hec est: testimonium cōscientie mee. In lectulo meo per noctes quesiui: quez diligit anima mea. Uerecundia tibi: si aduertis: ⁊ loco signatur ⁊ tempore. Quid tam amicū verecūdo animo/q̄ secretū? Porro secretum et nox et lectulus habet. Denicp̄ orare volētes inbemur intrare cubiculū: vtiq; secreti gratia. Id quidē ad cautelam: ne coram oratibus laus humana oationis furetur fructum: frustretur effectū. Sed docueris nihilominus verecundiā sentētia hac. Quid tam proprium verecūdie/q̄ proprias vitare laudes: vitare iactātiam? Pater q̄ signāter ⁊ ad verecūdiā orantibus petere secretū indixerit pudoris filius ⁊ minister. Quid tam indecoz maxime adolescēti: q̄ ostentatio sanctitatis? Cū tamē ab hac potissimū erate/aptum profecto capiatur tēporaneuq; religionis exordium: Dieremia dicente: Bonū est homini si portauerit iugum dñi ab adolescētia sua. Bona cōmendatio securture oratiōnis: si premittas verecūdiam dicēs: Adolescētulus sum ego ⁊ cōtemptus: iustificationes tuas nō sum oblitus. ¶ Necmodo locum: ⁊ tēpus obseruare oporteat eū qui sibi orare voluerit. Tempus feriatum cōmodius aptiusq̄/maxime autē cuz profundū nocturnus sopor: indicit silentiū: tūc plane liberior exit puriorq; oratio. Consurge in nocte (inquit) in principio vigiliarum tuarū: ⁊ effunde sicut aquam cor tuū ante conspectū dñi dei tui. Ē secura ascendit de nocte oratio/solo arbitro deo/sanctoq; angelo: qui illam superno altari suscipit/presentandam. Ē grata ⁊ lucida verecūdo colorata rubore. Quā serena et placida nullo interturbata clamore vel strepitu. Quā denicp̄ mūda atq; sincera nullo respla pulvere terrene solicitudinis: nulla aspicietis laude seu adulatione tētata. ¶ Propter hoc ergo spōla nō minus verecūde/q̄ caute/⁊ lectuli secretum petebat et noctis: orare/hoc est verbū querere volens. Unū est cū. Alioqn nō recte oras: si oratio preter vbū aliqđ qras: aut qđ ppter vbū nō qras: qm̄ i ipso sunt oīa. Ibi remediū vulnerū: ibi subsidia necessitatū: ibi refarcit defectuū: ibi profectuū copie: ibi denicp̄ quicquid accipere vel habere hominibus expedit: quicquid decet: quicquid oportet. Sine causa ergo aliud a verbo petitur: cū ipsum sit omnia. Nam etsi ista tēporalia: cum necesse est: postulare videmur: si verbum in causa est/vt quidez dignū est: nō vtiq; illa: sed hoc potius querimus: propter qđ alia postulamus. Noverunt hoc qui omnē vsum harum rerum ad pmerendum verbū dirigere consueuerunt. Nō pigeat tamen scrutari adhuc secreta lecturi huius ⁊ tēporis: si forte in his aliquid lateat spirituale: quod venire ad mediū prosit. Et si placet sentire: lectuli quidē nomine humana figurari infirmitatē: nocturnis autē tenebris/ignorātiā eque humanā: consequens est ⁊ cōgruum satis: vt dei virtus/⁊ dei sapiētia verbum/contra vtrūq; originale malū instantius requiratur. Nempe quid conuenientius: q̄ vt infirmitati virtus: ignorantie sapientia opponatur? Et ne quid simplicior cordibus de hac interpretatione resideat dubiū: audiāt quid super hoc sanctus prophēta dicat. Dñs opem ferat illi super lectū doloris eius: vniuersum stratū eius versasti in infirmitate eius. Atq; id quidez de lectulo. Jam de ignorātie nocte/quid manifestius: q̄ qđ in alio idēridem loquitur psalmo. Nescierūt neq; intelligerunt: in tenebris ambulāt: porro certe exprimēs ipsaz in qua nati sunt: totius humani generis ignorātiā? Ipsa est (vt opinor) cui se beatus apls ⁊ fatetur natum/⁊ gloriatur ereptū dicēs. Qui eruit nos de potestate tenebrarū. Unde ⁊ dicebat: Non sumus filij nocte neq; tenebrarū. Item ad oēs electos: Ut filij (inquit) lucis ambulate.

Deo gratias.

Incipit tractatus beati

Bernardi abbatis/de lamentatione virginis Marie.

Diere.ix

QUis dabit capiti meo aquā: ⁊ oculis meis fontē lachrymarū: vt possit flere per diē ⁊ nocte: dolor nec seruo suo dñs Jesus appareat/visu vel somno cōsolans aīam meā! O vos filie hierusalē spōle dilecte dei: yma mecū lachrymas fundite: donec nobis vester spōsus in sua speciositate beignus apparear vel occurrat. Recolite/recolite: ⁊ sedula mēte pensate/q̄ sit amarū ab ipso separari: cui vos pmisistis ac nupsistis: cui vos i omni sanctitate vouistis. Vouistis vota: reddite ea: vosipsas christo vouistis: vosipsas christo reddite. Currite filie: currite virgines sacre: curre te matres christo castitatē vouētes: oēs ad virginē curre/te que peperit christū. Ipsa cū portauit regē glorie; illū omni peperi datura. Ipsa genuit eū: lactauit eū: die octaua circucidit: ⁊ q̄dragesima psentauit in tēplo: duos turtures/vel duos pullos colūbarū p eo offerēs i holocaustū. Fugiēs ab herode/ipsuz portauit in egyptū: lactans eū ⁊ nutriēs/curā illius habēs: sequēs euz fere quocūq; pergebat. Credo etiā firmiter/q̄ ipsa mater iesu erat iter illas feminas que ipm sequebant ministrātes ei. Nullus debet inde admirari si sequebat eū: cū ipse esset totꝰ eius dulcor: /solatiū/desideriū/⁊ solamen. Hanc etiā arbitror fuisse inter illas dolētes atq; gemētes: que lamentabantur flentes dñm. Poterat etiā ⁊ hec esse inter illas feminas filias hierusalē: ad quas iesus tūc nō clarus iperio: sed plenus opprobrio: spinis coronatꝰ: sputis illitus: flagellis afflictus: fibi in angariā mortis crucē bajulās: conuersus dixit: Filie hierusalē nolite flere super me: sed sup vosipsas flete ⁊ super filios vestros. Putas ne dña mundi: dña mea: mater dilecta eiusdē christi: est ne verum qđ dico! En obsecro vt dicas seruulo tuo: decus paradisi: gaudiū celi: veritatē huius rei. Obliuiscere tñ causaz doloris rogo: quē tunc passam te fuisse nō dubito. Urinam dolor ille sic quotidie inhereret viscerib⁹ meis: sicut inhesit tūc tuis. Utinā die qua assumpta fuisti in celum: vt in eternū gauderes cū filio tuo: mihi indicasses lachrymas tuas: vt per illas cognoscerē quantuz tibi amaritudinis fuit: cū iesum dilectū tibi heu heu ⁊ parū dilectum mihi/clauis in ligno cōfixum: capite inclinato suū sanctissimū exhalare videres spiritū. Sed peto dña mea: ne te moueant verba mea que dico: cū tñ saxa deberēt scindi ad illa. Quis vnq̄ regnās in celo sursum: aut peregrinās in terra deorsum: audiēs vel mēte pertractās quo fact⁹ est opprobriū hominū ipse dñs angelorū: poterit lachrymas cōtinere etiam in celo vbi est impossibile flere! Quare ego miser nō ploro: cum abiectio plebis factus est filius dei patris? Uerūtamē tu domina gaude gaudio magno valde: ab ipso nunc glorificata in celis: que in mente tantis clauis amarissimis fuisti cōfixa sue pissime mortis. Mihi tñ obsecro lachrymas illas infunde: quas ipsa habuisti in sua passione: et vt his affluar largius de passiōe filij tui dei mei ⁊ dñi mei/vba adiuicē sperem⁹. Teneris pmissione: redde: quia hoc nobis superius pmisisti. Memini te mihi in primo exordio nostri sermonis fuisse locuta de doloribus/quos ipsa portasti pro morte vnigeniti tui. Qđ vt audiui: nō modicū perturbatus cepi querere dolens/q̄ essent illi tui sermones. Cui ipsa dixisti. Qui sunt isti mei sermōes interim recogita in amaritudine anime tue: donec de his adinuicē cōferamus. En narra mihi/te flagito: seriem veritatis: que mater es et virgo/⁊ tēpluz totius trinitatis. Ad quem illa. Illud quod queris compungitiuum est magni doloris. Sed quia glorificata suz vltra iam flere nō possum: tu cū lachrymis scribe ea/que cū magnis doloribꝰ ego persensi. Cui inquā. Flere peroptō: quia et mihi aliud mihi libet; sed ego miser cor lapideum habens/flere non possum. Regina celi: mater crucifixi: da quod iubes: ⁊ prebe qđ cupio. loquere: quia audit servus tuus. Dic dña mea: dic mater angelorū: mater misericordie: si in hierusalē eras quādo filius tuus captꝰ fuit et vinctus: ⁊ in anne atriū tractus et ductus! Cui ilia respōdit. Fui itaq; in hierusalē: qñ hec audiui: ⁊ gressu qualicūq; potui: ⁊ vix potui: ad dñm meū veni plorans. Cūq; ipsum fuissem intuita pugnis percuti: alapis cedi: in facie cōspui: spinis coronari: ⁊ opprobriuz hoim fieri: cōmota sunt oīa viscera mea: ⁊ defecit spūs meus: ⁊ non erat mihi fere sensus: neq; vox: neq; sonus. Erant etiam mecū sorores mee/⁊ alie mulieres multe: plāgentes euz quasi vnigenitū. Inter quas erat maria magdalene: que sup oēs excepta me/q̄ tecuz loquor: dolebat ⁊ plorabat. Cūq; christus de⁹ prēcone clamāte: pilato imperāte: fibi bajulās crucē/ad suppliciū traheret: factꝰ est concursus populoz post eū cuntiū: alij sup eū plangentes: alij illudentes ⁊ pjicientes lutū fimū ⁊ immundicias sup caput eiꝰ. Sequebar ergo eū prout poterā eius mestissima mater cū mulieribꝰ: que cū secute fuerāt a galilea ministrantes ei: a quibꝰ velut emorma tenebar ⁊ sustētabar: quousq; peruētū est ad locū passionis vbi crucifixerūt eū ante me. Et ipse me vidēs: fuit in cruce leuatus: ⁊ ligno durissimis clauis affixus. Stabā ⁊ ego vidēs eum: et ipse vidēs me/plus dolebat de me/q̄ de se. Ipse vo tāq̄ agnꝰ coram tondente se vocem nō dabat: nec aperiebat os suū. Aspiciebā ego infelix ⁊ misera deū meū/⁊ filiū meum in cruce pendentē/et morte turpissima morientē. Tantoq; dolore ⁊ tristicia vexabar in mēte/q̄ non posset explicari sermone. Nec mirū. Erat em aspectu dulcis: colloquis suauis: ⁊ omni cōuersatiōe benignissimus. Manabat nāq; sanguis eius ex quattuor: partibꝰ rigātibus vndis: ligno manibus pedibusq; cōfixis. De vultu illius pulchritudo effluxerat oris: ⁊ qui erat pre filijs hoim speciosus forma videbat oim indecorus. Videbā q̄ cōplebat illud prophēticū in eo. Vidimus eū ⁊ nō erat ei spes: neq; decor. Vultum em illius iniquoz iudeoz fedauerat liuor. Iste erat dolor me⁹ maximus: q: videbā me deseri ab eo quez genuerā: nec superat ali⁹: q: mihi erat vnicus. Vox mea fere perierat oris: sed babaz gemitus: suspiriaq; doloris. Volebā loqui: sed dolor verba rūpebat: quia verbū iam mente cōceptū: dū ad formationē prederet oris: ad sensum perfectū reuocabat dolor intimus cordis. Vox triste sonabat foris: vulnus denūcians mentis. Verba donabat amor: sed rauce sonabāt: q: lingua magistra vocis/vsuz perdiderat loquēdi. Videbā morientē quē diligebat anima mea: ⁊ tota liquefiebā pre doloris angustia. Aspiciebat ⁊ ipse benignissimo vultu me matrē pientē: et verbis paucis voluit me cōsolari: sed ego nullo modo cōsolari potui. Flebā dicēdo: ⁊ dicebā flendo. Fili mi/fili mi Ue mihi/ve mihi. Quis dabit mihi vt ego moriar pro te fili mi! O misera quid faciā! Moritur filius me⁹. Cur secū non moritur hec mestissima mater eius? Mi fili. Fili mi. Amor: vnice fili dulcissime: noli me derelinquere post te: trahe me ad teipsum: vt ⁊ ego moriar tecū. Male solus morieris. Moriar tecū ista tua genitrix. O mors misera noli mihi parcere: tu mihi sola pre cūctis places: exaggera vires: trucida matrē: matrē cū filio perime simul. Fili dulcor: vnice: singulare gaudium: vita anime mee/⁊ omne solacium: fac vt ego ipsa nūc tecū moriar que tecū morte genui: sine matre noli mori. O fili recognosce miseram: ⁊ exaudi precem meā. Decet enim filiuz exaudire matrē desolatam. Exaudi me obsecro: in tuo me suscipe patibulo: vt qui vna carne viuūt: ⁊ vno amore se diligūt: vna morte pereant. O iudei impij: o iudei miseri: nolite mihi parcere. Ex quo natū meū crucifixistis: et me crucifigite: aut alia quacunq; morte seua me primite: dūmodo cū meo filio simul moriar. Male solus morif. O: bas orbem radio: me iudea filio/gaudio /⁊ dulcore. Uita mea moritur: et salus perimif: atq; de terra tollitur tota spes

Zu.xxiij

Mat. xxvij. mar. xv.

Esa. liij.

Ibidem

ij. Regū xviij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

mea. Cur ergo vsuit mater post filiū in dolore. Tollite/ suspēdite matrē cū pignore. Nō parcitis prioli: nō parca/ tis mihi. Tu mihi soli mors esto seua: nūc summe gau/ derē si mori cuz filio simul possem. Dulce est mihi misere mori: sed mors optata recedit. Ue mihi & tibi filii: mors ipsa precipitata venit. Morte mori melius est mihi: q̄ vi/ tā ducere mortis. Sed fugit a me misera: & infelicē me re/ linquit: cui ipsa mors multū optata nūc esset. O fili cha/ rissime: o benignissime nate: miserere matri tue: & suscipe preces ei⁹. Define nūc mihi esse durus: qui cūctis semper fuisti benignus. Suscipe matrē tuā in cruce: vt vinā tecū post mortē semp. Nihil mihi dulcius est: q̄ te amplerato in cruce tecū mori: & nil certe amarius: q̄ viuere post tuā mortez. O vere dei nate: tu mihi pater: tu mihi mater: tu mihi filiꝰ: tu mihi spōsus: tu mihi aīa eras. Nūc orbor pa/ tre: viduor spōso: desolor filio: oīa perdo. O fili mi vltra quid faciā. Ue mihi/ve mihi. Quo vadaz charissime. vbi me vertā dulcissime: quis mihi de cetero consiliū & subsi/ diū prestabit. Si fili dulcissime oīa tibi possibilia sunt: sed er si nō vis vt moriar tecū: mihi saltē relinque aliq̄d beni/ gnū cōsiliū. Tunc iam dñs anxius in cruce annuēs ocu/ lis & vultu de Johāne ait: Mulier ecce filius tuꝰ. Erat em Johānes presens: vultu tristis/& corde mestissimus: lachrymis semp plorans. Ac si diceret. O mater dulcissi/ ma mollis ad flendū: mollis ad dolendū: tu scis quia ad hoc veni: & ad h̄ de te carnē assumpsi: vt p crucis patibu/ lū saluarē genus humanū. Quō ergo implebuntur scri/ pture. Sic em opor⁹tet me pati p salute generis humani. Die nāq; tertia resurgā: tibi & discipulis meis prēcter ap/ parēs: define flere: & dolor: depone: q: ad patrē vado: & ad gloriā paternē maiestatis pcipiēdā ascēdo. Cōgratu/ lare mihi: q: nūc inueni ouē errantē: quā tam longo tēpo/ re perdideram. Mosis vnus vt torus inde reuiuiscat mū/ dus. Unius ob meritū/cūcti periere minores: & nūc sal/ uanf vnius ob meritū. Nō placet deo patri: quō displi/ cet tibi. Mater dulcissima. Calicem dedit mihi pater: nō/ vis vt bibā illum. Noli flere mulier: noli flere mater spe/ ciosissima: nō te desero: nō re derelinquo. Tecū suz: & te/ cū ero omni tēpore seculi. Sedm carnē subiaceo imperio mortis: sm diuinitatē sum & ero semp imortalis & impassi/ bilis. Bene scis vñ pcessi/& vñ veni. Quare ergo trista/ ris si illuc ascēdo vñ descēdi. Tēpus est vt reuertar ad eū qui me misit. Et quo ego vado: tu non pores venire mo/ do: venies aūt postea. Interim iohānes q̄ est nepos tuꝰ reputabit tibi filiꝰ: curā habebit tui: & erit solaciū fidelis/ simū tibi. Inde dñs intuitꝰ iohannē ait: Ecce mater tua. Si seruies: curā illi⁹ habebis: eā tibi cōmēdo: suscipe ma/ trē tuā: immo magis suscipe matrē meā. Dum hec pauca diceret: illi duo dilecti lachrymas fundere nō cessabant. Facebāt ambo illi martyres: & pre nimio dolore/loq nō/ poterāt. Isti duo virgines audiebāt christū voce rauca & semiuiua loquentē: ipm videbāt paulatim mortēm: nec ei poterāt respōdere verbū: q: illū videbāt quasi iā mor/ tuū. Erāt em illi duo quasi iā mortui: vnde spūs illoz voces exhalare nequibāt. Defecerāt spūs illoz: & virtutem loquēdi amiserāt. Audiebāt & facebāt: q: pre angustia lo/ qui nō poterāt. Solus illis dolor lucusq; remansit ami/ cus. Amabāt flere: & flebāt amare. Amare flebāt q: ama/ re dolebāt. Nā gladius mortis christi aias vtroq; trā/ sibat. Trāsibat seuus: seuus perinebat vtroq;. Quo ma/ gis amabat seuus: fiebat in matre. Vulnera christi mor/ientis/erāt vulnera matris dolētis. Dolores seui fuerunt rotores in aia matris. Mater erat laniata morte chari pignoris. Mente mater erat pcusso cuspide teli: quo mē/ bra christi serui foderunt iniqui. Ipsa em erat quā dolor tenebat. In mēte eiꝰ creuerāt immensi dolores: nec pote/ rāt extra refundi. Intus atrocius seuiētes dolores nati: matris aiam gladiabāt. In carne christi⁹ soluebat debitū mortis: q̄d grauiꝰ erat/q̄ mori in aīa matris. Interī christus matre cōmēdata iohāni: dixit. Sitio. Et dederūt illi

Joh. xix.

qui crucifixerūt eū: acetū cū felle mixtū. Q̄ cū gustāsset noluit bibere. Dixitq; cōsummatū est. Et exclamauit vo/ ce magna dicēs: Ihely/hely lamazabathani: h̄ est de⁹ meus/de⁹ meus: vt q̄d me dereliq̄sti? Et hec dicēs: expirauit. Tunc terra tremuit: & sol sua luminaria clausit: Mere/ bāt̄q; poli: merebāt sidera cūcta. Omne suū iubar amisit luna dolēdo: Recessitq; omnis ab alto ethere fulgor. Findunt duri lapides: scindūtur fastigia tēpli. Petre du/ rissime scisse sunt: & monumēta aperta. Surrexerūt multi aptis tumulis: fatētes voce magna christū esse deū. Co/ gitare nūc liber quārus dolor tūc infuit matri: cū sic do/ lebāt q̄ insensibilia erant. Nec lingua poterit loqui: nec mēs cogitare valebit: quāto dolore afficiebant pia viscera marie. Nūc soluis ygo cū vsura: q̄d in partu nō habui/ sti a natura. Dolorē pariēdo filiū nō sensisti: quē millies replicatū filio morientē passa fuisti. Juxta crucē christi sta/ bat em⁹ tua mater: q̄ ipm ex spūsancto cōcepit. Uox illi nō erat: q: dolore attrita iacens pallebat. Quasi mortua viuēs viuebat morientes: morieba⁹ viuēs: nec mori poterat/ que viuēs mortua erat. In illius aīa dolor seue seuiebat. Oprabat mori magis q̄ viuere post mortē christi: q̄ ma/ le viuēs mortua erat. Ibi stabat dolēs: seuo dolore cōcepta. O verū eloquiū iusti symeonis: quē pmisit gladium sentiebat dolōris. Expectās corpus christi deponi: ploz/ bat dicēs. Deus me/deus me. Reddite vel saltē nūc mestis/ sime matri extictū filiū. Vel certe: si magis libet: me mor/ te illi cōiungite: vt cū dolorib⁹ suis pereāt & dolores mei. Deponite illū queso deponite mihi: vt mecū habeaz cor/ pus exanime: fitq; me⁹ vnicus mihi in solatiū vel defun/ ctus. Strabat iuxta crucē maria ituēs vultu benigno chri/ stū pendentē in patibulo: pedūq; summitatib⁹ innitens/ manus leuabat in altū: amplectēs rubricatā crucē/ac in oscula eius ruēs/ea parte qua vnda pretiosissimi sangui/ nis defluebat. Sursuz man⁹ nisu quo poterat extēdebat vnicū suū amplecti desiderās: nec valebat. Sperat enim amor: multa: q̄ nunq; vel raro fieri possunt. Impatiēs si/ quidē amor credit: q̄ sibi debeāt cedere vniuersa. Volebat amplecti christū in alto pendentē: sed manus frustra protēse in se cōplose cōplexe redibāt. Leuabatur a terra sursuz: vt dilectū suū cōtingeret: ipsumq; tāgere nequiēs durissime recollidebat ad terrā. Ibi dolorib⁹ inmēsitate opp⁹essa/ pstrata iacebat: h̄z maxima vis amoris qua incē/ sa mens ei⁹ ardebat: eā erigere cōpellebat: & amoris im/ petu surgēs: reextēsis manib⁹ suū attrectare filiū affecta bat: & rursum magno cruciata dolore: terrā repetere co/ gebat. O q̄ male tūc illi erat! Grauiꝰ illi erat vita viuere tali: q̄ diro gladio seue necari ab impijs. Tāq; mori pal/ lor: ei⁹ vultū perfuderat: genis & ore tm cruore christi ru/ bētib⁹/cadentes guttas sanguinis ore sacro tāgebat: ter/ rā deosculās sepissime quā cruoris vnda rigabat. O gra/ ue martyriū. O frequēs suspiriū. O languēs pect⁹ virgi/ neū. Aīa ei⁹ tota liquefacta est: facies pallet rosea: h̄z pre/ cioso filij sanguine rubet respersa. Interim vir quidā no/ bilis noīe ioseph: q̄ erat discipulus eius occulte tm: ad pi/ latū accessit/postulās sibi dari corpus dñi iesu christi. Quo sibi cōcesso: accerfiuit quēdā virū sapiētē & legispe/ ritū noīe nicodemū: discipulū christi occultū similiter: et venerūt ad locū vbi erat dñs crucifixus/secū instrumēta ferētes: quib⁹ clauos extraherēt: & vt eū de cruce depone/ rent. Quos cum beniguissima & mestissima mater aspice/ret: & scire eos vnicū suuz velle deponere de cruce: quasi de morte consurgens paululū reuixit aīa eius: & de terra festina exiliēs/vbi iacebat dolens violentia pstrata: q̄ poterat adiutorium debilissima illis ministrabat. Unus duros illos ac diros clauos trahebat e manib⁹: alius ne/ corpus examine caderet sustētabat. Stabat & maria bra/ chia leuans in altū/vulnera cōtemplans: manus perfo/ratas sacroq; sanguine respersas intuēs: vix sustinere se potuit. Jamq; manus brachia sancta & caput supra triste pectus suscepit: vt hoc vltimo & miserādo solatio posset

Luce. ij.

consolari.

consolari. Quē vt attingere valuit: amore materno ruens in dulcissimos amplexus & oscula: de suo sic male tracta/ to filio nō poterat satiari. Sed cum de cruce corpus eius fuisset taliter depositū: pre dolorūs vehementia/& amo/ ris immensitate: quasi exanimis facta fuit. Strabat ad ca/ put extinctī filij mestissima mater: & eius regalem faciem mortis obfuscata palloribꝰ: magna rigabat affluentia la/ chrymarū. Aspiciebat illud reuerendissimū caput co/rone spinee diris aculeis pfo/ratū: manus illas & pedes sacros clauis ferreis crudelissime pfo/ratos: latusq; suffossum lā/ cea: cū ceteris membris laceratis: amantissime suspirās ac flens dicebat. O fili mi dulcissime q̄d feci⁹ti? Quare crude/ lissimi iudei te crucifixerūt? Que causa mortis tuē? Cōmi/ fisti ne scelus: vt tali morte dānareris? Nō fili mi: nō fili: h̄z sic nos redimere dignatus es: vt posteris exēpla relinquas. In gremio meo nunc te mortuū teneo. Quid ego tua ma/ ter fili mi dilectissime faciā? Ue mihi fili mi dulcedo mea: cōsolatio mea: vita mea. Ubi est illud gaudium indicibile q̄d in tua admirabili natiuitate habui? Ue mihi fili mihi/ quantū dolorem & tristiciā versuz est illud tam magnificū gaudiū? Succurre mihi fili mi: & spiritūsanctum mihi/ intrim infunde: q: iam gaudā illius: q̄d in obūbratione/& an/ gelica salutatione cōcepi: fere pre dolore immemor: deficio. Interim aūt frontē/et genas/nasum/oculos/ oscp simul frequentius osculabar: tanta pfluēbia lachrymarum: vt carnem cū spū resolui putares in lachrymas: riga/ bat felicib⁹ lachrymis corpus exanime filij: & monumentū in quo posuerūt eū: modo mirabili madidabat: vbi et ei⁹ lachryme adhuc apparere dicunt: indicatine doloris intimi: qui aiam tanq̄ gladius acutus pertransiuit. Cogitabat mirabilia facta vnica fuit: & durissima opprobria & tormen/ta: que viderat oculis suis: & auribus audierat: reuoluebat in mente: quis videlz qualis & quantus fuerat: quem ipsa virgo cōcepit illeso pudore: & peperit sine dolore: quē etiā cum summa diligentia lactauerat: custodierat: & educaue/ rat: qui erat ei vita dulcedo/gaudiū & solatiū: consiliū/re/ fugiū & auxiliū vite sue. Uidebat inquā dñm & deū suum/ vnicum suū filium: sic viliter & crudeliter p ractarū. Unde dicebat. Dic fili dilectissime. Dic amor: vince vite mee: sin/ gulare gaudiū: vnicū solatiū: quare sic me dolore perimi pmittis? Cur tam longe factus a me? Deus meus consola re aiam meā: miserere mei & respice in me. Dicat qui po/ test: cogitet quantum potest: mediteturi si pōque dolorūs immensitas nunc maternā aiam cruciabat. Nō credo ple/ ne enarrari vel meditari posse dolorem virginis: nisi tan tum fuisse credamus: quantūvnq; dolere potuit de tali fi/ lio talis mater. Urūtamen rectum erat amoris & meroris continens modū. Nō desperabat: sed pie & iuste dolebat: sperans tamen firmiter fortiterq; tenens ipm sm pmissuz tertia die resurgere. In ipsa em sola in triduo illo fides ec/ clesie stabat: & dum vnusquisq; hesitabat: hec que fide cō/ cepit fidem: quā a deo semel suscepit/nunq; pdidit: spec/ tissima dñi resurgentis gloriā expectauit. Aderāt secū quedam sancte & pauce mulieres: paruusq; virorū nume/ rus: qui christū dñm cum matre flente amarissime flebant. Erant similiter & angeli dolentibus cōdolentes. Dolebāt quidem pio iustoq; dolore: emoti cōpatientes dei & dñi sui fi/ tramen dolere quomodolibet poterāt. Sed credo q̄ gau/ dentes erāt/eo q̄ genus humanū miserum & captiuū mi/ serico: diter redimebatur. Jflebāt & ipsi (vt arbitror:) ama/ rissime mente turbati: videntes dominā suā matrem virq; dei sui/tam vehementi dolore repletā: tot riuulis effluen/ tium lachrymarū pfusam. O quis nunc angelorū/archan/ gelorūq; etiam cōtra naturam suam non fleret: vbi auto/ nature/deus immortalis/homo mortuus iacebat! Vide/ bant christi corpus sic male tractatū ab impijs: sic lacera/ tum a pessimis iacere exanime: suo sanguine cruentatum. Videbant etiam illā pissimā/illam sanctissimā ac beatissi/ mā virginē matrē eius/tantis cruciari sin gultib⁹: tā ama/ ria repleri doloribꝰ: tā abundantib⁹ lachrymis madidari, sic amarissime flere/q̄ nullo mō poterat suas lachrymas refrenare. Et q̄s poterat nūc a lachrymis se abstinere? Jf/ fiebat pijs de iero: & luctus ab angelis ibidem psentibus: qualis decebat spūs almos: immo mirarer si oēs angeli in illa bitudine: vbi flere est impossibile: non fleuissent. Ere/ do pter q̄d & loquor: q: dolebāt si dolere valebāt. Sicut em fuit possibile deū p assumptū hoiem mori: ita forte pos/ sibile angelos bonos dolere de morte dñi dei sui. Joseph aūt ab arimathia vir scūs & iustus: q̄ corpus xpi cū nico/ demo deposuerat de cruce (sicut euangeliste testant) mer/ catus syndonē inuoluit illud: pretiosis cōditum aromati/ bus & in monumēto nouo: q̄ sibi extiderat: sepeliuit. Nūc angelorū milia miliū: qui ad xpi sepulcrū cōuenerāt: dulces ei ac deuotas exequias & victoriā decātabant. Illi dño lau/ des canebāt: sed maria gemitus et suspiria emittebat. Dū igit ioseph & nicodemus dñm ponerent in sepulcro: vole/ bat simul cū illo mater mestissima sepeliri. Erat em in/ma/ sup dilectū suū: quē aplectēs suauiterq; deosculās/sic dice/ bat. Miseremini mei miseremini mei saltē vos amici mei. Illū adhuc paululū mihi relinquite: vt faciē ipsius fubla/ to velamine valeā contēplari: & pre amore ipsius aliquātū lū videdo cōsolari. Nolite queso eū tā cito tradere sepultu/ re sed ipsum reddite mihi misere matri sue: vt illū mecum habeā saltē vel defunctū: aut si illū in sepulcro recōditis: ibidē me misera matrē cū ipso sepelite: q: male post ipsum superero. Ut q̄d post ipm viuā? Illi ponebāt dñm in sepul/ cro: & illa nisu quo poterat: illū ad se trahere conabat. Illa volebat eū sibi cū totis viribus retinere: & ipsi volebāt eū tradere sepulture. Sicq; pia lis erat: et cōtentio misera da inter ipsos. Dēs tū virgineo cōpatiētes doloris: pio desides rio coacti si: amarissime flebāt: vt nullus eoz posset ad ple/ nū verba formare. Uidebāt etem pia matrē oi quidē sola/ tio destitutā: et sup ipsum potius: q̄ sup dñm suū extinctū plangebāt. Maio: illis inerat dolor: de dolore matris: q̄ de morte dñi sui. Flebāt igit oēs miserabili dolore genitēs cū xpm iesum vite dñm et mortis/traderēt sepulture. Se/ pulto itaq; dño mater ei⁹ sepulcrū amplectit: & voce qua poterat: suū benedicebat filiū iā sepultū: ingemiscens/q̄ vo/ cabat. O singularis virgo et mater: iā dicere poteras. Aia mea liquefacta est: vt dilectus locutus est in cruce q̄n dixit. Mulier ecce filius tuus. Nūc dicere pores. Quesiui & nō inueni illū. Uocaui & nō respōdit mihi/sez ad sepulcrum. Ibi sedens inmo capite/manus extendebat: desup illud oscula: amarissimisq; singultib⁹ suū filiū deplorabat. Ac/ cessit aūt nouus filius eius iohānes: cui de cruce xps eam cōmendauerat: diligēter lugēs & ipse: in cōsolabiliter ipsaz lugētem ac gemētem leuauit. Nā cruciata gemitibus: karis/ gara doloribus: afflicta ploratib⁹: pedibus se sustinere ne quibat: tū sicut potuit: mulieribus honestis ac sanctis ad/ iuta/cunctis simul ploratibus/hierlim ingrediturꝰ. Mul/ te autem femine videntes eā: cōmote pierate super illius dolor: ibus: amarū comuerebank ad luctum. Quedam ve/ ro post ipsam eunt es lamētabantur et ipse. Dolor etenim eius cunctos intuentes dolere compellebat: virq; lach/y/ mas continere valebant: qui eaz ploratem conspicerent. Tam pie plorabat: tam amare dolebat: q̄ sui plo/ratus pie tatem altos etiā inuitos ad lachrymas pronocabat. Jfle/ bat planctus quocunq; maria transibat. O mne/q; plo/ra bant qui obuiabant ei. Sic igitur perducitur a ploranti/ bus et dolentibus ipa ploans et gemens: quousq; perue nerunt ad domū iohannis. Ibi resedit: ibi permansit: ibi in sua domo iohannes retinuit: et super propriam matrez in omni charitate dilexit. Erat em sibi datus in filium: sed ipse se fecerat seruulū eius: in omnibus et per oia fibi fami liariter seruiendo. Deniq; resurgente filio: pre nimia de/ bilitate membroū deficiens: pia mater ad sepulcrum ire nequibat. Tunc currentibus alijs: & vnicum filium cernē/ tibus: dicere potuit virgo maria. Jfilie hierusalem nuncia/ te dilecto: q: amore langueo. O felix & beate iohānes: cui tale thesaurū dñs dignatus est cōmendare. O xpi dilecte

Lasi. v.

Ibidem

Universidad de Deusto
Biblioteca

Homeli de duob⁹ discipulis eũtibus in Emaus.

pre oĩbus ⁊ pudẽs: quẽ cõstituit dñs pjuatũ camerariũ nule sue speciosissime. Retribuet tibi dñs vicissitudinem amoris: mercedẽq; dilectiõis quã in eius actua matre taliter desolata: vsq; ad finẽ vite sue exhibere curasti. Bñdicẽ quidẽ tu es a dño, Bñdictus a mre dñi: quã dilexisti: ⁊ cui seruisti puro cor: dẽ ⁊ mũdo corpore. Bñdicti sint oẽs qui diligũt illã matrem: ⁊ sup oia sit benedictus fructus ventris sui iesus ꝙs dñs noster: qui cum patre ⁊ spũsancto vivit ⁊ regnat deus in eternum ⁊ in secula seculoꝝ. Amen.

EPulto itaq; dño/a iudeis signatum est monumentũ: ⁊ traditũ est custodib⁹ vt custodirent illud. Interim ẏgo maria in domo iobis manebat. Ybiq; iacebat: q; nimio dolore ꝙfracta: nõ poterat nisi cũ difficultate magna ambulare. Ybi em̃ die noctuq; plorãs gemebat: nec erat q̃ cõsolari eam posset ex oĩbus charis suis: nec fue sorores: nec etiã ipse iohannes. Ybi amaro corde opꝑob: iosas passionẽ dilecti filij sui renouebat. Modo spũa: modo ludibria: mõ colaphos/ alapas/ flagella: mõ crucis angaria: modo dira clauoꝝ vulnera/ anõ lancea: modo coronã spineã: modo aceti ⁊ fellis pocula/ mortẽ verbera ⁊ impꝑia: modo mortem/ mortẽ aũt crucis. Hec aũt cogitando plorabat: atq; plorãdo ⁊ eiulãdo clamabat. Ffilimi iesu: iesu fili mi: bone ac benigne: ac creator oĩm deus: q̃ factus homo/ morte turpissima es perẽptus: quẽ terra/ põtus/ aether/ capere nequeũt modo arcto clausus es sepulcro. Jacet filius meus extinctus: ⁊ sub lapidib⁹ clausa est vita mea. Sumens em̃ corp⁹ fragilitatis humane/ dignatus est ad terrã descendere: et sui cum nõ receperũt: sed malũ semp machinati sunt ꝓtra eum. In illũ seuiebat herodes ille tyrãnus iniquus/ cum turba crudelissima iudeoꝝ: qñ scz ad imagoũ verba turba
Mat. ij tus est ⁊ oĩs hierosolyma cũ illo: paruulũq; ⁊ tenellũ ad vberamaterna pendentẽ: morte crudelissima pdere nitebatur. Dehinc pficiens etate ⁊ sapiẽtia coꝝ deo ⁊ hoĩbus factus est vir discurrens p ciuitates ⁊ castella predicans ⁊ annũcians regnũ dei: elementis ⁊ demonib⁹ imperabat: infirmos sanabat: ⁊ mortuos suscitabat. Et cũ talia faceret/ sustinebat iudeis: sustinebat calũnias: sustinebat blasphemias: quas pncipes sacerdotũ/ scribe ⁊ pharisei/ ⁊ oĩs populus cõtra eius innocentiã inuehebãt: sed cũ eoꝝ pfida et puersa nequicia vnici filij mei bonitatem superexcellentẽ sustinere nõ posset/ ipm auferre de terra nefarie cogitãtes ligauerũt: flagellauerũt: derisum̃ pauerũt: crucifixerunt: diluiauerũt: ⁊ morte turpissima occiderũt: sicut presens dies liquido manifestat. Ergo vos oĩs fideles xpi: recolite de morte ⁊ passione dñi nostri iesu christi: ⁊ per totũ istum venerabilem diem lachrymas fundere non cesseris: vt in die resurrectionis dñi/ ad laudem ⁊ honorem illius resurgere valeatis: Qui cum patre ⁊ spũsancto vivit ⁊ regnat deus
'Per infinita secula seculoꝝ. Amen.

¶ Finis lamentationum beate virginis Marie.'

¶ Beati Bernardi Homelia de duobus discipulis fm Lucam.

lu. xxiiij. AIllo tpe. Duo ex discipulis iesu/ ibãt ipa die in castellũ qđ erat in spacio stadioꝝ sexaginta ab hierl'm noie emaus. Et ipi loqbant adinuicẽ: de bis oĩbus que acciderãt. Et reliqua. Homelia lectiõis eiusdẽ beati Bernardi abbatis. Cõuertere aĩa mea in requiem tuã: q: ꝙs resurrexit a mortuis primitie dormientiũ. Recordatione tante dulcedinis/ tuoꝝ miniga doloꝝ fletuꝝ: vt offeras resurgenti cum assato pisce/ mellis fauũ: ⁊ paschalis agni suauitas/ temperet amaritudinem agrestiũ lactucarũ. Elige an videre iesum desideres cum maria Magdalene sub specie hortolani: an cũ duobus discipulis: cũ habitu peregrini. Nam vtraq; visio ⁊ collocutio fidelis cõscientie sunt inbilus ⁊ dulcedo. De duob⁹ cõdiscipulis videt dulcius sapere, Nec em̃ lectio mel in ore: et inbilus est in corde: extasis mentis deuote. Dulcoꝝ eius oĩm excedit eloquentiã: et totam absorbet cõscientiam: ⁊ tranſformat in supẽ ne subditionis imaginem: ⁊ delitiarũ celestium nouitatem. Consideranda huius lectionis mira suauitas/ totas inebriat medullas anime. Ex singulis etenim clausulis/ sentitur quidam ignis erumpere: qui si in sinu absc̃ditur clausus: in ossibus totos depascit angulos amatis cõscientie. Si scintillet exterius: videtur solis iubare splendidius radiare. Jbant duo. Que fuerit causa huius itineris: nõ declarat textus historie: sed hoc fuisse diuine puidentie: vt qui pro morte dñi tantum erant desolati in via qua ambulabant: cõsolationem reciperent de ipsius dulcissima visione. Et forte ꝓpter hoc duo pariter ambulabant: vt dolores suos confabulatione mutua mitigarent: et corda desperantia ad spei refrigeriuꝝ reuocarent. Unde dicuntur in emaus proficisci: quod interpretatur desiderii cõsilij. Desiderabant em̃ amaritudinem tribulationis sue/ salutari consilio releuare. Sed vt de fauo mel exprimamus: ⁊ in auro rutilante flammeas gemmas inseram⁹: si quid in tam dulci historia/ dulcius lateat inquirere studeamus. Ut arbitror: isti duo dici possunt oratio ⁊ meditatio: que coniunctione necessaria sibi adinuicem copulant. Et per orationem illuminat meditatio: ⁊ in meditatione exardescit oratio. Quotiens igitur in cõtemplatiõe dominice passionis suspendimur: ex recordatione tante admirationis in oratione cõpungimur. Meditatio ruminat linores vulnerũ figuras clauoꝝ: lanceam ⁊ acetum: ꝓsecutoꝝ sevitiã: apostolorum fugam/ ⁊ mortem turpissimã: corporis sepulturam. Oratio fundit suspiria: pie devotionis stillat aroma ta: tota resolvit in lamenta. Et factum est dum fabularentur ⁊ secũ quererent: ipse iesus appropinquans/ ibat cum illis. Oculi aũt illoꝝ tenebantur ne illũ agnoscerent. Talibus cõfabulãtibus appropinquat iesus. Quis est iesus nisi vita ⁊ salus? Etem̃ in talibus sermocinatiõib⁹ est vita ⁊ salus anime: ⁊ eis dicitur iesus appropinquasse: q: iuxta est dñs his qui tribulato sunt corde. Oculi aũt eoꝝ tenebantur ne possent eũ agnoscere: q: et si sunt iusti ⁊ sapientes atq; opera eoꝝ in manu dei: nescit tamen homo vtruꝝ sit dignus odio vel amore. Si dixero: inquit Job: cõsolabitur me lectulus meus: ⁊ releuabo: loquẽs mecũ in strato meo: terrebit me per somnia: ⁊ per visionem horroꝛe cõcutiet. In lectulo notatur quieta meditatio: ⁊ per stratuꝝ in quo releuatus colloquit: virtus orationis exprimitur: q: in his duobus tribulatis cor de/ vere consolationis requies inuenitur. Sed cum sub pennis earũ deargentatis refrigerium interne querimus: ⁊ occurrũt imaginationibus nostris/ q̃ districte in extremo iudicio sunt sententie iudicantis. Ybi tristiciaꝝ inuenimus: vbi solatiũ quereba-
mus. In hoc aũt qđ appropinquans dicitur cum illis ire iesus: aliud potest designari iocũdius. In appropinquatione em̃ illa/ signatur ille sibilus aure tenuis quã eliphat gloriatur se audisse descendentibus ceteris: per quã etiam helie cõsistenti in ostio spelunce leginus dñm adueniss̃e. Quia nõ in cõmotione: nõ in igne: nõ in spiritu: sed in sibilo aure tenuis visus est prãsisse. Hic est ille radius suauissimus cõtemplationis: quo aĩa per cincinnũ capitis eleuatur: cum meditatione exardescente: ⁊ oratione scintillãte. Nascitur in corde iubilus quidã/ scz mellifluus cordis risus: quem nemo scit nisi qui sentit: nec etiã ipe qui sentit q: cito ꝓtransit. Ffelix hora: sed breuis mora: q: factũ est silentiũ in celo quasi media hora. Nouit experti q̃ dico: qui hec experientia suauitatis intime didicerũt. Quia cũ feruore orationis/ admiscet ardor: meditationis: erumpit ille cõtemplationis radius de medio earum: quasi species electri: hoc est de medio ignis. Et scintille quasi ceris candentis: fulgura suauitatis conscientie iubilantis. Oculi autem tenebantur ne illum agnoscerent: infirmitatis autem sue conscia humana cõscientia: ꝓe ineffabili tante suauitatis gloria contremescit. Unde helias vultũ operuit: ⁊ eliphat totus inhorruit. Nec moyses ausus est aspicere contra bo-

Homelia de duob⁹ discipu. eũtib⁹ in emaus. Fol. CXCII.

Job. ix. minum. Et si venerit ad me ait Job: non videbo eũ. Oculi illoꝝ tenebãtur. Oh duo cognoscerent quantũ gauderent: Quantũ ipsi gauderemus si eum in propria specie propius viderem⁹? Quis nõ accederet: imo curreret ⁊ teneret pedes eius? Sed adhuc loquif ioseph per interpretem fratribus suis. Adhuc dissimulat se tam nobis exhibere dulcissimã visionem. Quid em̃? Mo: tales sum⁹: in exilio degimus: nec illã perfecte visionis letabundã beatitudinem/ pre multitudine glorie capere valemus. Quis em̃ posset inter illa superfluentis iubilationis gaudia/ spirare que dabũtur in patria: cum illa etiã stilla dulcedinis: quam nobis in via exhibet: in patria peregrina totã mentem inebriet: ⁊ totã cordis latitudinẽ nouis delitijs coangustet? Jdeo tenebantur oculi eoꝝ: q: dñs erat in habitu peregrini. Et cũ eum quotidie ꝓspicim⁹ in altari sub specie panis ⁊ vini: nobiscũ habitat in habitu peregrini. Nõne per oculos intelligere possumus amorem ⁊ desiderii? Diligimus em̃ deũ ⁊ ꝓximũ: desideramus regem ⁊ regnũ Sed q: (vt ait beatus Gregoriꝰ) incognitũ est nobis dũ in hoc corpore sumus: quantũ diligamus deũ ⁊ ꝓximũ: ⁊ quãdo ex hoc exilio transmigrantes adipiscamur regnũ:
Exech. xl. et videamus deũ: cecitatem patimur oculoꝝ. Unde in exechiele dicitur: q: porta ⁊ thalam⁹ habet tectũ. Nec pretermittendũ est q̃ cõfabulãdo gradiũtur in castellũ Emaus qđ erat in spacio stadioꝝ sexaginta ab hierl'm. Dulce colloquiũ ⁊ felix cõfabulatio: cũ meditationem tractat oratio. Habent em̃ mel ⁊ lac in lingua. Labia eoꝝ sicut vitra coccinea: dum hec invitat ad ꝓtemptũ mũdi: ⁊ illa incitat ad amorem dei. Unde dicitur in Emaus ꝓficisci: qđ interpretatur desiderii cõsilij. Nunquid ambulabũt duo pariter nisi is cõuenerit? O beata cõuentio quã adinuicem susurrant oratio ⁊ meditatio. Profecto ire desiderãt in emaus castellũ: qđ ab hierl'm est in spacio stadioꝝ sexagita. Sexas genarius numerus ex denario constat ⁊ senario: q̃ sexies decem/ vel decies sex faciũt sexaginta. Stadiũ locus est in quo curritur. Denarius significat decalogũ: in quo decem mandatoꝝ series cõtinetur. In senario vo figuranf seculi abnũciatio/ et morũ cõuersio/ abiectio ꝓprie volũtatis: ⁊ abiectio fine fuco simulationis/ custodia cordis/ ⁊ circũspectio sermonis. In his stadijs currendũ est: vt cum dñs dilatauerit cor nostrũ: curramus in viã mandatoꝝ suoꝝ/ et post deuolucm⁹ per viã. Et in his viis appropinquans
Dan. vj. dñs veniet nobis: sicut scriptũ est de sapientia: q: preoccupat qui se cõcupiscit: in viis ostendit se illis hilariter: ⁊ in oĩ puidẽtia ostendit se illis. Et ait ad illos. Qui sunt hi sermones quos conferis adinuicem ambulantes ⁊ estis tristes? Interrogatio ista amoris subministrat incẽdia: ⁊
eb quasi oleũ proijcitur in flãma. Dum em̃ peregrinus interrogat quid tristes adinuicem colloquimini: ⁊ ille quẽ tam dilexerant: ⁊ adhuc diligit/ ad memoriã reducitur: dulcis dolor augmentatur: ⁊ amor seminortuus in caminũ ꝓrumpens de ignitulo in cordibus eoꝝ vehemẽtius debachatur. Qui sunt hi sermones ⁊c. Putas in allocutione peregrini aliquã non persentirent dulcedinem amoris diuini: Immo totus in medullis eorum: reuiuit et resuscitauit amor christi. Qui sunt hi sermones ⁊c. Deus/ deus/ quantas iubilationes iste tristicie genuerũt: ⁊ q̃ suaues suauitates ruminate: ⁊ q̃ dulcia suspiria pcurrũt in corde? Hone iesu q̃ iocũdo ꝓlaris susurrio: quos de tua vides absentia cõtristatos! O libenter astas orantibus: ⁊ assistis suspirantibus respiciens per fenestras: ꝓspiciens p cancellos! O iocũdus latitas post parietem nostrum: vt audias voces orantiũ: ⁊ dulcescant tibi doloꝝ obligeniũ de penis rideas innocentiũ. Et respondens vnus cui nomen cleophas dixit ei. Tu solus peregrinus es in hierusalem: ⁊ nõ cognouisti que facta sunt in illa his diebꝰ? Cleophas qui interpretatur increpans orationis videtur exprimere: que ponit coram deo iudicium: ⁊ repletur increpationibus os suum: nunc accusans cordis duriciã: nunc inconstantiã: nunc torporis frigoꝛe constrictũ: nunc inepta lericia dissolutum. Tu solus peregrinus es? Corda solet amãtiũ familiarꝰ mero: cõpunctiõis afficere: cũ tot videnf inde specialiter fastidire studia: ⁊ a desiderio celestis patrie repelcentis: speciem pietatis in solo exteriori habitu retinere. Respondet ergo cleophas/ quotiens talium perditioni ex intimis cõdolentes tales: tales in orationes ꝓfundũt querimonias. Domine: tu solus fuisti tpe passionis: abnegãte petro: fugiente discipulo quem amabas oblito tui amoris pnilegio: fugientibus etiã ceteris. Sed heu heu tpe cõpassionis que nunc est: religiosos videm⁹: non solus non participare per cõpassionem passionibus tuis: nec fugere: nec negare turbatione alicuius tentationis subire: sed iniquitas eorũ procedit: quasi ex adipe trãsierunt in affectum cordis. Apponẽdo em̃ iniquitatem nõ verentur super dolorem vulnerum tuoꝝ addere: qui cũ sanctis mulieribus debuerant pie devotionis aromatib⁹ delinire. Tu solus peregrinus es in Hierusalem. Dereliqueruntne te oĩs amici tui: longe facti sunt a te noti tui: ꝓfuerunt: et abominationem sibi. Omnes q̃ sua sunt querunt: seipsos diligunt: de exilio fecerunt patriã: operibus diffitentur se peregrinos super terrã ⁊ hospites: tu solus peregrinus es in hierusalem. Nos etiã excellentioꝝ ꝓfessionis pnilegio estimamus expressius fieri cõformes humilitatis tue peregrinatiõis: collocati summus in obscuris sicut mortui seculi. Sed ⁊ pudentiores sumus in possessionibus ampliandis: ⁊ gloriosiores in edificijs erigẽdis: callidiores in pcuniis congregandis. Jnueniri possunt etiã pauci qui fideliter incedãt semitas veritatis. Tu solus peregrinus es. Jam nõ miratur behemoth si absorpt⁹ est fluuiꝰ: q: pars maxima iordanis influit in os eiꝰ. Et deiecit de fortitudine: ⁊ de stellis stranit sibi aurũ quasi lutũ: ⁊ sub ipso sunt radij solis. Tu solus peregrinus es in hierl'm: in ecclesia scz militanti deo: que videlz non posfidet adhuc pacez: ⁊ nõ cognouisti que facta sunt ꝓ: illa diebus istis: his diebus sanguinem nũ fudisti: ꝓ salute generis humani: ⁊ tot dolores ⁊ opꝓbia: ad vltimuꝝ crucis supplicii pertulisti. Et cũ tanta ꝓ: o mundo passus sis his diebꝰ: ⁊ te oĩa trahere ad teipm̃ pmiseris si a terra esses exaltatus: ecce exaltatus es sup celos. Jmmo cur nõ eruis eos qui ducuntur ad mortem: cur ex basan non converteris: cur oĩs non trahis: cur tam paucos de multis eligis: quasi tue immemor passionis? Nõ cognouisti que facta sunt in hierusalem diebus istis? Jn hierusalem diebus istis tu ille excelsus admirabilis occisus fuisti: cui moyses ⁊ helias in trãsfiguratiõis tue visione pulcherrima fuit locuti. Vere dñe nimis excelsisti. Quia cũ sis splendor: et pater gloriose: ⁊ figura substantie eius: ⁊ cum sis dñs maiestatis ⁊ tremendus elemẽtis: celi luminaribus obscuratis: ⁊ stupentibus angelis: pati dignatus es tormenta abiectissime passionis. Vere fuit excelsus cũ dedisti vellenti bus genas tuas: cũ faciem tuã nõ auertisti ab increpantibus ⁊ cõspuentibus: quãdo cũ iniquis es deputatus. Tu solus peregrinꝰ es in hierusalem. Cur nõ trahis nos post te: vt curramus in odorem vnguentoꝝ tuoꝝ: Cur das alienis honorem tuũ: cum ꝓ: o nobis cõsumperis carnes et corpus tuũ? Cur soliũ gloriose tue: in quo iudicasti principem huius mũdi nõ recordaris: Cur spiritũ gratie ⁊ precum sup nos nõ effundis: vt nõ solũ lingua: sed ⁊ opere ⁊ veritate cõfitentes nos aduenas ⁊ peregrinos sup terrã: abstineamus a carnalib⁹ desideriis: ⁊ trahamur ad te in funiculis ade: in vinculis charitatis. Dum hec cleophas loquitur in tribulatione spũs: ⁊ amaritudine mentis: verba ista quanto putas repleant conscientiam scientis? Quibus ille dixit. Que? Nõ est interrogatio nescientis: sz adiocantis: ⁊ quedã recꝓcatio doloris. Et dixerunt. De iesu nazareno: qui fuit vir ꝓpheta: potens in opere ⁊ sermone coram deo ⁊ omni populo: ⁊ quo tradiderunt eum summi sacerdotes/ ⁊ principes nostri in dãnationem mortis: ⁊ crucifixerũt eum. Primo solus cleophas respondisse legitur. Nunc respondet tam ipe q̃ ille: cuius nomen in

Universidad de Deusto
Biblioteca

historia non habetur. Unde q; est fine nomine: videl fortasse meditationis exprimere: quā quādoq; cogitationē: quandoq; cōtemplationem solemus quasi proprio nomine nuncupare. Secundū vo beatū Gregoriū iste fuisse lucas aliqui estimauerūt. Lucas qui medicus fuisse ab apostolo dicitur: qui cōsurgens vel eleuans interpretat: interpretatione sui nois imaginem representat meditationis: que medicamentū est cōtribulati spūs: et cōscientie egrotātis. Que sicut stellio manib⁹ nititur: vt morsetur in edibus regis: et cōsurgens ab infimis eligendo suspendium deserit transitoria: et se eleuat ad superna. Adiūgitur itaq; meditatio orationi: vt ex amboū responsione/ dulcioris balsami melodie diffusiones spiret delitias/ in auribus peregrini. De iesu inquit nazareno. Oleū effusum est nomen eius. Oleum inquā effusum: vnguentū aromatū iubilus cordium: Jesus nazarenus rex iudeoz. Sed frangat alabastrum: perflet auster horum aromatū: inspiret odorem suū: diffluant riuuli balsamoz: crucifixus sit in memoria: crucifixi replicetur iniuria: crucifixi ruminētur opprobria: et charitas indefessa. Omnia interiora nostra loquātur de Jesu nazareno: qui lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo: vt simus potentes opere et sermone. Nōnulli potentes sunt in opere: sed nō in sermone. Alij in sermone: sed non in opere. Quidā potentes sunt in vtroq. Qui strenuus est in exercitatiōe corporali: bona que preualēt nō negligit operari: patiens in tribulatione: et gaudēs ad laborē obedientie: pōt dici potens in opere. Sed si minus hunc delectat assiduitas orationis: si nō est solicitudine pia deuotus in vigilijs: vel forte nō habeat gratiā predicationis: potēs est in opere: sed nō in sermone. Videas aliquē frequenter in oratione deuotū: cuius oculi sunt sicut piscine in esebon prope multitudine lachrymarū: sed recusat ferre iugū obedientie: vonū suū offerre se estimat offerendo hostiā amputata aure: suā plangit in oratione supbiā: sed hora cōpunctionis transacta: ita sugbus est sicut ante. Vel si leuis i moribus/ post orationis sue deuotionē: in eandē recidit leuitatē: ossa eius replent virtus adolescentie eius: vt nullus in cōuersatione sua sit maturus. Licet ad modicū orationis tpe fit deuotus: vox quidē vox iacob est: sed manus manus sunt esau. Tales potentes videnť in sermone: sed nō in opere. In opere et sermone sunt potētes: qui habēt in moribus honestatem: in operib⁹ virtutez: in sermone sciētiam: deuotionē in orationis assiduitate: granitatez in cōuersatione: pseuerantiā in amore. Pie siquidē operationis oratio deuota/ est reclinatoriū: et deuote orationis exercitatio prebet bonoz operū fulcimentū. Hec est em plenarie cōpunctio salutaris: quā cōmendat cōscientie latitudo. Unde cum sapientiā et diuitias dedisset dūs salomoni: dedit ei et latitudinem cordis: q; nihil est sapientia: nihil diuitie si in corde nō redūdauerit/ qui transuadari nō potest fluuius charitatis. Nec parcit dūs verbis potentib⁹: et ad deprecandum cōpositis: si sic potens es in opere et sermone esto coram deo et omni populo. Coram deo/ te cōmender puritas intētionis: coram populo/ vtilitas operis: vt sint lumbi mentis tue succincti: et lucerna ardens in manibus tuis. Et bene cozā omni populo: q; charitas nescit angulum: nō amat pprium: deseruire desiderat vtilitatibus singulorum. Hinc est q apostolus se cōmendat ad oēm conscientiam hominū: prouidens bona nō tantū coram deo: sed etiam coram oibus hominib⁹: vt tam deo q̄ omni populo sit acceptus. Sed beatissimo apostolo nemo se audeat cōparare. Quantū em distat ortus ab occidente: tantum a vijs nostris fuerunt vie eius: et semite eius a nostris semitis exaltate: q; sicut dicit Esaias: facti sumus immundi omnes nos/ quasi pānus menstruate vniuerse iusticie nostre. Potentes non sumus in operibus: et quid oriem⁹ sicut oportet nescimus. Ille solus speciosus forma pre filijs hominū/ singulari priuilegio fuit prophetа/ potens opere et sermone: qui potenter operatus est salutem nostram in medio terre. Potestate plenus fuit in sermone quando omnia creauit: quādo dixit et facta sunt: ipse mādauit et creata sunt. Si fortis fuit in opere cum hominez reparauit: et iuxta vaticinium Esaie: opus suum vt faceret opus suum: alienum opus fecit. Vere fuit opus alienus si cōsideres quomodo tradiderunt eum summi sacerdotes/ et crucifixerunt eum: domine audiui auditionem tuā et timui: cōsideraui opera tua: vias tuas: et expaui. Subsannauerunt te subsannatione: dentib⁹ suis super te fremuerunt: aduersum te lerati sunt et cōuenerunt te summi sacerdotes: et principes tradiderunt. Illi qui regere gregem debuerunt per viam salutis: facti sunt laqueus et ruina in precipitium damnationis. Ex ipsis flamma inuidie erupit: q; sicut in Job legitur: ignis dei de celo cecidit: et tactas oues pueros; consumpsit. Nos igitur qui querimus crucifixum: crucis attendamus mysterium. Ipsa est statera corporis christi: quam desiderabat qui dicebat. Ultimam appenderetur peccata mea quibus iram meruit: et calamitas quam patior: in statera. Crux facta est statera corporis christi: quod est ecclesia. Cum enim ipse crucifigeretur: appensa sunt cum ipso peccata que cōmisimus calamitas quam incurrimus: Ipse erat innocens: impollutus: segregatus a peccatoribus: et excelsior celis cōuersatio eius: non enim peccatum fecit: nec inuentus est dolus in ore eius. Et quoniam talis ac tantus: tam indigna dignatus est in cruce pari: preponderare cepit calamitas: et crimina leuigari. Cum adhuc tamē in cruce erectus staret: vacillare videbatur statera: nec plene cognoscebatur qua cadere deberet: cū inclinato capite emisit spiritus: vt calamitas preponderando caderet: et quasi arena maris granior: appareret. Gentes quasi momentū statere reputate sunt. Nam in statera eciderūt: q; partes aduerse dānationis nostre chirographum miserunt. Trituratus est moab: sub dño expandit manus super eū sicut natans ad natandum: ne demergeretur in profundū: et vt ipse subleuaret nos in excelsus: expandit alas suas: nos assumpsit et portauit in humeris suis: sicut aquila puocans ad volandū pullos suos: Sic ascendens sup oēs celos/ de excelso misit ignem in ossib⁹ nostris: vt q̄ sursum sunt sapiam⁹: et nostra cōuersatio sit in celis. Potens fuit coram deo et oīi populo: q; factus est angelus loquens pro nobis: et intercessor existens. Patri reconciliauit humanū genus: vtrūq; solus potuit arguere et ponere manū in ambobus. Et quomō summi sacerdotes et principes crucifixerūt eū. Per sacerdotuz quippe persuasionem/ populus dimitti barrabam/ christū crucifigi acclamauit: et pilatus fieri adiudicauit: linguis nō manibus ipsum crucifixerūt. Unde dicit dauid. Quia linguas suas vt gladiū exacuerūt. In 5 forte minus reprehensibiles/ q̄ noui crucifixores: q̄ manibus et verbis mortē accersiunt: immo: talem mortificant incrucifigibilem crucifigūt. Que ab ipsis in occulto/ vel extra in aperto fiūt: turpe est dicere. Ponere vere: os meū in celum: vt nō dicam in cenū: et saul ad purgationem ventris inclinatū occidere sufficit: si oram chlamydis abscidā gladio hieremie. Cum dño dicat per malachiam. Vos me cōfligitis: gens scilz tota. Ostendit hieremias quomodo summi sacerdotes et principes eum crudelius crucifigūt. Ibo (inquit) ad optimates et loquar eis: ipsi em cognouerunt viam domini et iudicium dei sui. Et ecce hi magis simul fregerunt iugum: ruperunt vincula: et a prophetа vsq; sacerdotem omnes faciunt dolum. Ecce quomō summi sacerdotes et principes crucifixerunt eum. Nos autem sperabamus q̄ ipse esset redempturus israel: quod interpretatur vir videns deum. Per quod litterati et religiosi qui specialius pre ceteris debent videre deū/ per intelligentiam et affectū: signantur. Hinc est nō minima causa tristicie nobis: q; etiā litterati et qui videntur religiosi cōparāntur iumentis: et immundioribus facti sunt illis. Ipsi enim/ nō solū spinis peccatoz suoū crucifigunt deū: sed alijs facti sunt in proverbiū et exemplum. Nos autē sperabamus q̄ ipse esset redempturus israel. Nō esset dolozis materia

nec res tā stupenda: si plebs que nō nouit legē: sola caderet in errorem: quia releuari posset per litteratoz et religiosoū prudentiā: si ipsi nō fuissent pmi ad ruinam. Nos aūt sperabamus q̄ ipse esset redēpturus israel. Nā si dicit regi apostata: et vocat duces impios: si suppliter optimates: et ducit sacerdotes ingloriosos: et ipsi fortitā nō sunt litterati et ignoratē legē dñi: filij sunt diffidētie: nec de ipsis sum⁹ in admiratiōne: si de litteratis stupem⁹: et qui pretēdūt habitū religionis: qui bonū verbū dei gustauerūt et donum celeste virtutes; q̄ seculi venturi: et ecce vacce pingues samarie facti sunt: facti sunt arbores autūnales eradicate: bis mortue: facti hostes in capite: qui docere debuerāt viam vite. Nos aūt sperabamus q̄ ipse esset redēpturus israel. Et nūc sup hec oia tertia dies est: quo hec facta sunt. Primus dies quo crucifixus est christus: persecutoum et hereticoū significat tēpus: qui primitiuā ecclesiam tormentoū asperitatibus verauerūt: que corpus est eius. Secūda dies qua sepultus fuit: tempus figurat hypocritarum: qui christum quasi sepultum in terra reputāt: terrenis commodis et honoribus inhiantes: nullam nisi terrene felicitatis gloriā/ pro suis laboribus expectant. Super hec omnia tertia dies est: in quo debemus aliud grauius periculum considerare: scilicet in falsis fratrib⁹. Et in hac tertia die christus deberat resurrexisse: quia putabamus his diebus vbiq; diffundi virtutem vere fidei: et p loca religiosa/ charitatis radios dilatari: vt post orionas et hyadas apparerent interiora austri. Sed quia pene omnes declinauerūt: et adhuc in iniquitatibus suis christū crucifigunt: super hec omnia dolemus: q; tertia dies est ex quo hec oia facta sunt. Sed et mulieres quedā ex nostris terruerunt nos: que ante lucem fuerūt ad monumentū: et non inuento corpore eius venerunt dicentes se etiā visionē angelorum vidisse: qui dicunt eū viuere. Mulieres pie sunt cogitatiōes. Per monumētum/ claustrum religiosorum potest intelligi: in quo sum⁹ christo per tēpora aliū delectationū mortificationem: et serē professionis vinculum consepulti. Tunc mulieres vadūt ad monumentū querere dūm: quando cogitamus/ si saltē vel in claustris religiosus sit requirēs ac diligens deus: ante lucem venerunt: et corpus eius nō inuenerunt. O q̄ dulce est ante lucē surgere: ad querendū dilectū. Dulcis est querenti illum. In lectulo meo quesiui per noctes: quem diligit anima mea. quesiui et nō inueni illum. Restat ergo vt vadam ad monumentum: id est ad religiosorum claustrum: ad vigilias claustralium: quia ibi dilectum inueniā: etsi nō sim corpus. Et enim si cognouimus sm carnē christum: sed iā nunc non nouimus. Limitatem custodiunt isti vigiles: angeli sunt quoz visionem se vidisse asserunt mulieres: que dicunt eū viuere: et per feruorē vere dilectionis/ ostendunt christum in suis cordibus habitare. Isti sunt vigiles obseruantes omni tempore custodias domini. Ipsi excubant ad ostium tabernaculi. ipsi sunt Orliones et Hyades et interiora austri. Et delectabile est eis interesse vigilijs: consurgunt de nocte in principio vigiliarū suarum: vt effundant cor suum coram domino: et oratio eorum apud altissimum: ibi in medio iuuencularum tympanistriarum principes coniunguntur psallētibus. Ibi in excessu mentis beniamin adolescentulus: ibi resonat celestis simul cōcentus. Ibi sunt seraphin/ Sanctus/ Sanctus/ Sanctus clamantia: et cherubin sese versis vultibus in propitiatorium respicientia. Ibi iubilant omnes filij dei: laudāt dominū fidera matutina. Ipsi sunt vere similes angelis: per studium angelice cōuersationis. Ipsis commissa est custodia monumenti/ scilicet obseruantie regulares claustri. Monumētum istud christus non deserit: qui nobiscum se promisit esse vsq; ad consummationem seculi: et tunc nos erimus secū: cū nos acceperit ad seipsum. Mulieres sedisunt illum non inuenisse: sed visionem angelorum vidisse qui dicunt eum viuere: quotiens versamus in cogitationibus nostris. Quia etsi sunt verisimiles angelis qui de die in diem/ et in nocte laudem domini decantāt in terris/ sicut illi in celis: non tamen possident gloriam eterne beatitudinis summa sanctitate consummata. Paululum (inquit) cum pertransissem eos: inueni quem diligit anima mea. Sed q̄d est quod dicitur: terruerunt nos. Non est terror: qui incutiat horoē: sed qui nouā cordis paturiat exultationem vel admirationem. Dum em cogitamus q̄ felices delitie abundant in claustro: sup hoc expauescit cor nostrum: et quadam dulci reuerētia mouetur de loco suo. Et abierunt quidam ex nostris ad monumentum: et ita inuenerunt sicut mulieres dixerunt: ipsum autē non inuenerūt. Abierunt quidā ex nostris. Isti sunt affectus religiose mentis: qui oia sicut mulieres inueniunt: non tamē reperiuntur sicut de mulieribus legitur. Quādo em solis cogitationibus de amore religionis tractamus in cordib⁹ nostris: mulieres ad monumentum vadunt et redeunt. Sed cum affectus mentis ad conuersionis desideria conuertūtur: non iam tantum mulieres: sed quidam ex nostris ad monumentū vadunt qui non reuertūtur: sed nec ipsum inuenerunt. Hec aūt experimēto cognoscimus: quia cū feruore nouitij ad conuersionē venerimus: hic iesum inuenire nos estimamus: q; perfecte tranquillitatis et sanctitatis gaudia apprehendere nos speramus. Sed cum processu temporis experimur miserias humane fragilitatis: tūc recognoscimus quoniā nō inuenimus dūm: visionem tñ angelorū aspicimus: exēpla. s. feruentiū monachoz. Et ipse dixit ad eos. O stulti et tardi corde ad credendū in oibus que locuti sunt pphete. Nōne hec oportuit pati xpm et ita intrare in gloriā suā? Beatum ire videnť hec verba teneritudinē amoris: et quasi mustū qō disrūpit nouas lagūculas: de medullis prodere diligētis. Dedit dūs voci sue vocem virtutis: vt essent hec verba eius sicut malleus conterens petram: et sicut ignis: testimonio Hieremie. Verba eius sicut ignis et malleus: vt de igne ascendat virgula fumi ex aromatibus et puluere pigmentarij: et conterat malleus? Libet paululū ad suauitatē historie mētis oculos inclinare. Dum interpretatur scripturas: dum exponit moysen et prophetas: procedens et ipsius ore mira suauitas: mentes refrigerat meroze et tedio consternatas: ineffimabilis redundabat in labijs iesu sermonis elegātia super mel et fauum: dulcescebat eius eloquium super omnia aromata. Profecto ordinem celi nouerat: et ponebat rationē eius in terra. Implera gaudent viscera luctu in leticiam mutato. Jam refulget in cōscientijs domini resurrectio. Resurgenti magis gaudere incipiunt/ q̄ condoluerant crucifixo. Hic est q̄ appropinquauerunt castello quo ibant: quia impleri ceperat desiderium consilij quod querebāt. Et ipse se finxit longius ire: vt dum veller eos deserere: dilectionis igne quo suauiter ardere ceperant: mirabilius estuarent. Quid eos putas tunc animi habuisse: cum se fingeret longius ire? Estimo fortasse talibus eum querimonijs interpellasse: Ne decedas dulcissime ne decelleris a nobis: sed adhuc de iesu nazareno sonet vox tua in auribus nostris. Loquere quesumus de gaudio resurrectionis: manet nobiscum quoniam aduesperascit: et inclinata est iam dies: ingrediamur vigilias nocris. Non enim sufficit dies vt narrature auris auditu de dulcissimo iesu. Et coegerunt eum: qui cohibere se non poterat vis amoris. Nunc ad delitias reuertamur moralitatis. O stulti et tardi corde ad credendum in oibus que locuti sunt pphete. Nonne hec oportuit christum pati: et ita intrare in gloriam suam? Impletum est tempus: quod dixit dominus in euangelio. Ubi duo vel tres congregati sunt in noie meo: ibi sum in medio eorum. Congregati sunt in noie eius duo: scilicet oratio et meditatio: vt turtur et columba: querimonias dulces sub murmurent in foramine petre: in cauerna macerie cōdole tes de dñi passione. Sed cōtra hec susurria/ hec deuota suspiria/ tas gratiosa sunt in oculis eius: qui scrutatur renes et corda q̄ nō possit diu abscondere multitudinem dulcedinis sue: quam abscondit timentibus et diligentibus se. Sed sepius per occultum inspirationem: sepius per scri-

Universidad de Deusto
Biblioteca

gnare facere lectionem: talem tristiciam in iubilum commutare: o stulti et tardi corde ad credendum. Cogitanti mihi dulcedinem huius increpationis: flere magis libet q̄ aliquid dicere: q: quidā mirifici odoris balsamus perflat areolam mētis mee. Disputare cum deo cupio: nō quidem ex equalitate: sed exponendo fragilitatē humane psūetie. Domine quotiēs passionis tue amaritudines in cordibus nostris ruminam⁹: totiēs de nobis expauescimus: q: dedisti metuentibus te significationē: vt fugiant a facie arcus. Si enim ex hoc mūdo transisti ad patrem cū tantis cruciatibus: quid fiet dē nobis peccatoribus: Si in viridi ligno hec fiunt: in arido q̄d fiet: Dum tales in oratione fundim⁹ querimonias: consolatur nos dulciter increpādo illa vera ⁊ summa charitas: per scripturarum auctoritatem: seu per occultam inspirationem. Quid de mea passione tam tristes estis: Nolite timere pusillus grex: pusillus sum vt vos gaudeatis. Thesaurizaui vobis thesauros exultatiōis: q: thesaurizare debent parentes filijs. Omnia enī opera vestra operat⁹ sum vobis: resurrexi: vt iubileris. Dico vobis cur non creditis: Incipiens a moyse et ꝓphetis: interpretabatur illis in omnibus scripturis que de ipso erāt. Beati qui nouerunt gustu felicis experientie: q̄ dulciter: q̄ mirabiliter in oratione ⁊ meditatiōe scripturas dignatur dominus reuelare. Et quidem scientiaz dns est: potest eas si voluerit dispensare. Incipiens a moyse ⁊ ꝓphetis interpretabatur illis in oīb⁹ scripturis que de ipso erant. Nec facit quando corda nostra illuminat radius charitatis. Ille tenet ⁊ que latent: ⁊ patet in diuinis sermonibus: q̄ charitatē seruat in moribus. De sola dilectione pendent moyses ⁊ prophete. Tūc appropinquamus castello quo tendimus: quia per infusionem charitatis: desideratum vite consilij obtinemus. Ipse autem finxit se longius ire. Dixi sapiens efficiar: ⁊ ipsa sapientia recessit ⁊ōgius a me. Incipienti dificiles vie domini videntur: sed curritur per eas: dum cor ceperit dilatari. Vñ ⁊ coegerūt eum. Nō enim leuiter ad p fectiōis culmē attingitur: sed paulatim virtutū gradibus ad apicē charitatis p violentiam puenitur. Coegerunt eū. Ne mireris si vim patitur regnum celoꝝ: quādo ⁊ ipse dominus eorum. Sic igitur quadam naturali duricia cor: tuū senseris indeuotum: insta orationibus: intrēde meditationibus: curre vbi est impetus spiritus: ne assensum carni deneris. Ingere te vigilijs p lachrymarum violentiaz: vince dominum maiestatis ⁊ dic ei. Mane nobiscum domine: quoniam aduesperascit: ⁊ inclinata est iam dies. Hāc claue sulā multipliciter possumus intelligere: ⁊ in ea multas delitias inuenire. Mane nobiscū q̄m aduesperascit. Cū prosperam⁹ in virtutū successibus: in die sum⁹. Cū nos obnubilāt tribulationū angustie: incipit nobis aduesperascere. Cū tristicia nos cōfundit: nobis aduesperascit. Et q: ad te cōfugimus: q̄ solus labor: ē: dolorē consideras: mane nobiscū quoniā aduesperascit. Jā venit aque vsq; ad aiam. Jaz deuotionis delitie vertuntur in miseriā: iam oēs anguli mētis nr̄e: vetus tēptationis cōcutit: mane nobiscū q̄m aduesperascit. Tu tribulatis cordibus es refrigerium: tu refugium: tu solatium: tua est potestas: tuū est imperium. Intenti sunt ad te oculi omnium: te solum sitiens anima concupiscit: mane nobiscum quoniaz aduesperascit. Sine te nihil possum⁹ facere. Tu solus carmina das in nocte: tu turris es fortitudinis a facie tribulātis. Tue pietatis oculus circa ea que sub celo sunt respicit: mane nobiscum quoniam aduesperascit. Per te cōsurgit nobis ad vesperum fulgor meridianus: ⁊ oriūtur vt lucifer: cum nos consumptos putamus. Non confunditur omnis qui in te confidit: mane nobiscum quoniam aduesperascit. Inclinata est iam dies: facti sunt vesperi longiores: quia appropinquante mundi termino: supercrescit iniquitas: ⁊ charitas refrigescit. Ne extinguatur in nocte lucerna nostra: mane nobiscum quoniam aduesperascit. Clergente mundi vespere sole iustitie: frigus iniquitatis genus humanum opprimit. Omnes occupat nox perfidie: lux veritatis deficit. Ne deficiamus cum deficientibus: mane nobiscum quoniam aduesperascit. Vite mee iam instat vespera. corpus consumit egritudo perualida. Jam mors minatur aspera. Timor ⁊ tremor: totam conscientiam concutit: terribilem sententiaz iudicij pertimescit. Sed tu domine cui pater omne iudicium dedit: mane nobiscum quoniā aduesperascit. Jn manus tuas commendo spiritum meum. Ne tradas animam confitentem tibi potestatibus tenebrarum. Jn te solo est salus nostra: ad te sunt oculi nostri: ne pereamus. De multitudine miserationis tue mens fiduciam concipit: mane nobiscum quoniam aduesperascit. Vel per vesperam possumus intelligere vexate mentis refrigerium: omni feruore tribulationis recedente: oratio et meditatio tranquillū in ea deo parant hospitium: vt eum cogant ad manendū: ⁊ inuitent ad cenandum: iuxta quod scriptum est. Si quis aperuerit mihi ianuā: intrabo ad eum: et cenabo cum eo: ⁊ ipse mecum. Jfactus est sicut viator declinans ad manendum. Unde et intrauit cum illis. Jfactum est autem cum recumberet cum illis: accepit panem ⁊ benedixit: fregit et porrigebat illis: et aperti sunt oculi eorum: et cognouerūt eum. Panis iste/ panis est gratie. Hunc panem ipse per se accipit: quia nō quasi inferior: sed patri equalis: dona gratie prout voluit/ non ad mensuram accepit. Benedixit panem quando benedictionem suam nobis dat legislator: vt eamus de virtute in virtutem: frangit et porrigit illis: quia non volentis neq; currentis: sed miserentis est dei. Nec panem porrigit integrum: sed fractum: quia diuisiones gratiaruz sunt: sed idem dominus qui sicut buccellas mittit crystallum suam. Et quid est quod dicitur/ aperti sunt oculi eorum: et cognouerunt eum in fractione panis. Jn fractione panis fit diminutio quedam et exinanitio. Jn fractione/ virtutem humilitatis intellige: per quam seipsum fregit diminuit et exinaniuit ipse etiam qui panis est vite. Et quoniam se exinaniuit: cognitionem suam nobis dedit. Ipse est panis desiderabilis: quez per dies multos daniel non comedit: quia multi iusti et prophete voluerūt videre et non viderunt/ incarnatam sapientiam dei patris. Multis estuarunt suspirijs pre desiderio videndi filium hominis: sed absconditus erat in sinu patris. Paruuli petierunt panem: et non erat qui frangeret eis. Sapiētia abscondita patris: et thesaurus integer et occultus: que vilitas in vtriscq; ? frange domine esurienti panem tuum: panem teipsum vt aperiantur oculi hominis: nec reputetur homini ad peccatum/ si voluerit esse sicut tu: sciens bonū et malum. Te cognoscat in panis fractiōe: qui ab initio voluit integrum attentare vel attrectare. ? frange te vt sese discat frangere: quia non cognosceris nisi in fractione panis. Audiuit balaam sermones dei: et visiones omnipotentis intuitus est: sed cadebat apertis oculis: quia non cognoscebat dominum in fractione panis. Sic multos videtis hodie studentes in scripturis: docentes in cathedris: predicantes in ecclesijs: sed opera eorum non concordant verbis. Confitentur verbis se nosse deum: sed negant factis: quia non cognoscitur nisi in fractione panis. Et quidem nobis dominus factus est panis: et nos sum⁹ panis eius. Jn fudore vultus sui dignatus vesci pane suo: vt nostro vesceremur in gandio. Si vis ipsum cognoscere: sicut se fregit: ita te frāge: quia qui dicit se in christo manere: debet sicut ille ambulauit: et ipe ambulare. Non est in sermone regnum dei: sed in virtute. ? frange igitur te ad laborez obedientie: ad humiliarem penitentie. Porta in corpore tuo stigmata iesu christi: formam serui accipiens/ non pigeat. Et cum te exinaniueris et fregeris: cognosces dominum in fractione panis. Sed quoniam cepimus loqui de pane gratie: dum frangitur oculi aperiuntur: et dominus cognoscitur: quia cum ceteris granarium donis/ infunditur virtus humilitatis. Tunc cum cognoscimus: quia ex acceptis donis/ nos ei humiliter subdimus: cuz quicquid boni accepimus: ad ipsum referimus: et sapiens attestatur: q̄ ab humilibus honoratur deus. Vide quomodo dictis

Pſa.lix. Zu. xxiij ij.Cor. xij. ſ.Re.ij. Joh.v. Apoc.iij Ecclī.xxiij. Pſ.ix. Roñ.ix ſ.cor. xij j.Joh.ij daniel.x rh:ſen.iiij ecclī. xx. et.xlſ. in Nume. xxij.⁊ ſeq. Eſa.xlij. Eccli.iij.

nostris concordet beatus Gregorius. Qui (inquit) virtutes ceteras sine humilitate congregat: quasi puluerem in ventum portat. Et vnde ferre aliquid debuit: inde deterius sequatur. Vera ergo humilitas aperit oculos: dum virtutes ceteras/ per quas vento superbie poterat exceca ri: frangit ⁊ diminuit: ⁊ homo se ex se nihil esse cognoscit. Et quanto quis decrescit in despectione sui: tanto amplius proficit in cognitionem dei. Ut ergo cognoscatur dominus in fractione panis: frangat homo si quas habet in se virtutes: frangat propias voluntates/ imitans illum qui pro nobis factus est obediens vsq; ad mortem crucis. Et ipse euanuit ab oculis eorum. Mira res. Cum incipit magister cordi dulcescere: tunc fugit: vt de absentia sua faciat nos dulciter dolere. Tales sunt amoris deliciē: oculi amoris ipsum faciunt anolare. ? fuge dilecte mi et assimilare capree: hinnulocq; ceruorum: super montes aromatum. Ascende super cherubin et ambula super pennas vētorum. Esto tamen similis capree hinnulocq; ceruorum: vt oculos dilectiōis tue nō auertas a nobis: et si a nris retrahis q̄ humilia respicis: ⁊ alta alōge cognoscis. Et dixerūt adinuicē. Nōne cor nostrū ardēs erat in nobis de iesu dū loqrek nobis in via: et aperiret nobis scripturas? Clausula ista nō est exponēda: sz ruminada. Quotiēs in nobis/ metipsis marcescit anima nra: et possidēt nos dies afflictiōis: quotiēs tediis vel tēptationū vulneramur sagittis: ad memoriā reuocemus quid aliqñ in oratione senserim⁹: q̄d in meditatione gustauerim⁹: qualiter locutus sit nobis dns: cū sez trāsmigraremus in delitias contēplationis: Nonne cor nostrū ardēs erat in nobis de iesu? O dulcis ardor: dulcis splēdor: dulcis amor. Ardor cōfortans: splēdor illuminās: amor iebilās. Quā dulciter ardes: q̄ mirabiliter splēdes: q̄ sufficiēter totū cor hois imples? Quis poterit habitare de nobis cū igne deuorante: cū ardoribus sempiternis: cū iā nō erit ignis in syon: sed caminus in Hierusalē in splēdoribus eternitatis? Tūc etiā recordabimur de hoc paruo igniculo/ quē sentim⁹ in cōualle plorationis: cātabimus ⁊ psallemus: ⁊ dicemus adinuicē. Nōne cor nostrū ardens erat in nobis de iesu: cū sub paupertate degeremus militie regularis: ⁊ starem⁹ ad psallendū in nocturnis vigilijs: et post vigilias absconditi incūberemus orationibus illis beatissimis interuallis: q̄ magna tunc erat in cordibus nris multitudo dulcedinis. Nōne cor nostrū ardēs erat in nobis de iesu: Nōne nox erat illuminatio in delitijs. Nonne cor nostrū tūc ardēs erat in nobis: cū in claustro residentes meditaremur in silentio: qñ secreto deus erat in tabernaculo nostro: cū sup hierlm cor: ascēderet: ⁊ cogitaremus patrie gaudia: cū cōcentus celi resonaret in cōscientia. Nō ne cor nostrū ardens erat in nobis de iesu: cū diuinaz scripturarū dulcedine/ nras reficeremus alas/ inuenientes in illis mirabiles delectationes sup oēs diuitias: nonne nos nunc docebat vnctio xpi de omnibus medullatas infundē do nobis delitias. Nōne cor nostrū ardēs erat in nobis de iesu: dū loquerek nobis in via. Et surgētes eadem hora, reuersi sunt in hierlm: ⁊ inuenerūt congregatos vndecim: ⁊ eos qui cū ipsis erāt dicētes: Quia surrexit dns vere ⁊ apparuit simoni. Nō incōgrue eadē hora dicūtur surgere: q: nō nisi ad horā: nec ad horā q̄dē cē pñt in aia tales delitie: cito trāseunt: abeūt: euanescūt. Ideo fugiūt: vt earū plenitudinē: q̄ debeā in patria: feruētius apperamus: iō aias: alicuī⁹ et inflāmant: vt surgam⁹: nō vt in iericho descendamus. Ibi insidiātur vt spoliāt vel necāt descēdentes. Sed nobili quadā superbia despicere debet hec tēporalia: q̄ mutabilia sunt sicut luna: aīa celestib⁹ delitijs assueta. Surgētes igit oratio ⁊ meditatio/ reuertuntur in hierlm: cū post spiritaliū delitiarū refectionē/ pacis intime possidēt quietē. Undecim isti q̄ in hierlm sunt cōgregati: dona septiformis spūs/ ⁊ quattuor principales virtutes possunt intelligi. Illi qui cū eis sunt: fides/ spes/ charitas: et si qua sibi/ sunt alia: gratiarū dona: dici possunt. Congregatos istos oratio et meditatio inueniūt: nō congregauerūt: q: et si p posse nostro intendamus virtutibus congregādis: nihil sine patre luminū possumus: q̄ ⁊ velle et pficere in nobis operat. Jstis dū oratio ⁊ meditatio cōiungūtur: dicunt q: surrexit dns vere: quādo amāti cōscientie insibilat gaudiū resurrectionis dñice. Sed quid vult sibi q̄ subdit: apparuit simoni. Videre ne forte ꝓpter nos dictū fit: q̄ specialiter filij sumus obediētie: qui sapiētibus et insipientib⁹ debitores sumus: sine cōtradictione vocis: sine rācore murmurationis obedire. ? fidelis sermo et oī acceptiōe dign⁹: magnū leticie cumulū parturiens obedientibus: q: dns apparuit simoni: ⁊ ipsi soli speciali ꝓgatiua pre oībus. O si deuote mētis memoria/ reuoluerem⁹: q̄ dulcis sit ei⁹ apparitio obediētie filijs in illo agone terribili: ⁊ in illa hora miserabili/ vbi cogitur anima a corpore separari. Non pre sumimus q̄ nescimus asserere: possumus tñ pijs imaginationibus tale aliquid cogitare. ? forte aliquibus tūc appareret christus cū vexillo obediētie: ⁊ ineffabili exultatione exhilarat obediētis animā in illa tribulatione: et his pōt sermocinationibus consolari. Ne timeas fili obedientie: ne timeas intueri manus ꝓpter obediētiā crucī affixas: cōsidera pedes expositos fururis clauoꝝ: et latus lācea pforatū: attēde q̄ ꝓpter obediētiā mortuus sum: et si ꝓpter fragilitatē humane cōditionis: obediētia tua sit minus aliq̄d pfectū habēs. Volo vt pleniudo mee obedientie/ sit tue minus sufficientis obediētie supplementū. Quid in illa hora potest esse suauius tali consolatione? quid imp̄imi pōt humano cordi dulcius? Ponite hec super corda vestra filij obediētie: gaudete et exultate: quia surrexit dns vere: et apparuit simoni. Et ipsi narrabāt que gesta erant in via: ⁊ quomodo cognouerunt eum in fractiōe panis. Extremā hāc clausulam referre possumus ad illa beate quietis gaudia: cum sedebit vnusquisq; sub vite sua ⁊ sub ficulnea/ in pulchritudine pacis: ⁊ tabernaculis fiducie: in requie opulenta: cum placet hierusalem sternētur auro: ⁊ per omnes vicos eius alleluya cantabitur: ⁊ implebitur infantibus ⁊ puellis sequentibus agnū quocūq; ierit in vestibus albis. Tunc narrabimus que gesta sunt in via: quomodo cognouimus dominum in fractione panis: q̄ dulciter nos humiliat hic in loco afflictiōis: vt delirient in cordibus nostris qui secreta sua abscondit a sapientibus ⁊ prudentibus: et reuelat ea paruulis. Tunc recordabimur periculorum/ in quibus versamur: tribulationum/ quibus affligimur: amissarū/ quibus inuoluimur: ⁊ mirabiliter letabimur: quia hec omnia velut umbra transierunt: ⁊ de splendoribus in quibus erimus: ossa nostra iubilium germinabunt. Tunc plantabimus vineas in monte samarie: ⁊ audiemus vocē gaudē ⁊ vocem leticie: vocem sponsi/ ⁊ vocem sponse: videbimus gloriam regis ⁊ decorem regine. Tunc lerabitur virgo in choro/ diadema regni ponēs in capite suo: ⁊ osculet nobis fructum sanctissimi ventris sui. In humanitate nostra/ videbitur dominus maiestatis: Tunc videbit ⁊ affluet: ⁊ mirabitur ⁊ dilatabitur cor nostrum: simul laudabimus quia oculo ad oculum: aspectu contra aspectum videbimus: facie ad faciem cognoscemus: ore ad os collocquemur dicentes: Tibi domine potestas ⁊ imperium: tibi honor: ⁊ gloria: te laudet omis spūs in secula seculoꝝ. Amē.

¶ Finis.

¶ Finiūtur sancti Bernardi. lxxxvj. sermones sup Cātica Canticoꝝ salomonis. nec plures mortē puentus/ scripsisse perhibetur.

¶ Item eiusdē Bernardi tractatus de lamentatione beate marie virginis.

¶ Itē eiusdē homelia sup illud euangelij luce. xxiiij. Duo ex discipulis iesu/ abant ipa die in castellū/ quod erat in spacio stadioꝝ sexaginta ab hierusalem/ nomine emaus.

¶ Registrum huius partis.

a.b.c.d.e.f.g.h.i.k.l.m.n.o.p.q.r.s.t.v.x.y.z.&.

Oēs sunt quaterni: p̄ter ⁊, qui ē tern⁹: ⁊ ꝙ. q̄ est duernus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Repertorium epistolarum beati Bernardi.

Index alphabeticus precipuarum sententiarum in epistolis diui Bernardi primi Clarevallensis abbatis contentarum: in quo idem notandum bis/ter/& quater etiam quandoq; diuersis in locis/ac sub variis dictionibus annotatum inuenies.

Abbatum cura plerũ
q; augetur cũ minui putat. folio. xviij. C
Abbatũ negligentia ad cõprimẽdũ luxũ ve/stiũ/& alimentoꝝ culpat. fo. xciiij. ff
Abiectiõe nõ gaudere min⁹ est a pfecto. fol. lij. B
Acceptio personarũ pessima. fo. lxvij. L.
Adolescẽs verbosus iusticie hostis. fo. lxx. D
Aduocatus fidelis q̃ nõ querit que sua sunt. fo. xx. B.
Aduocatorum versutia. fo. lxv. D.
Affectanti celestia terrena non sapiunt. fo. xxviij. G
Affectiões naturaliter insunt: additamẽta vo ex gra. f. lxxv. G
Affectus liber est. fo. xxix. B
Altari seruiens de altario viuat. fo. iij. ff.
Amemus xpm qui nos ab eo amari psentimus. fo. xxvij. C
Amatores seculi infelices. fo. xxvij. ff.
Amor diuinus flagrans & vehemẽs esse debet. fo. xxix. B.
Amor dominũ nescit: ex equo intuet. fo. lxiij. A
Amor fidelis & sincerus non est ybi dubietatis scrupulus re/tinetur. fo. xxxvij. A
Amor iustus qõ ppria subtrahit: fratri nõ negat. f. lxxv. ff
Amor mundi mox finiendus est: amor vero nõ ita. fo. xxvj. L.
Amor seruilis mercẽnarius/& filialis. f. vj. ff. Et p totã epistolã.
Amor sicut nec odiũ: sic nec vitatis iudiciũ nouit. f. lxxxvij. ff
Amor triplex: seruilis/mercẽnarius/& filialis. f. xc. C. p totũ ser.
Amor tui tumu cõtra te iudiciũ fallit. fo. lxxvij. ff
Amor verus seipso contentus est. fo. lxxv. B
Amoris excessus. fo. lxxv). A
Amoris ordo ad nos: ad deũ: ad pximũ. fo. lxxv. C.
Amoris rectus ordo. fo. vj. A
Amoris via magna in martyribus. fo. lxxvj. C
Amore pcedit iustificatio: pcedit & timor. fo. xxvij. B.
Amicitia pauperum/regum amicos constituit: amor pauper/tatis reges. fo. xxvj. ante. C
Amicitia vera est charitatẽ in deo habere. fo. xliij. A
Amicitia vera obiurgationẽ habet: adulationẽ nũq̃. fol. lj. A
Amicitie vere tunc erunt: si veritatis fuerint federate conso/tio. fo. xxj. ff
Amissum non immerito reputatur qõ ingrato dat. fo. xliij. D.
Ambitio causa furoris. fo. xxxj. B.
Ambitio ceca. fo. xxj. D
Ambitio & elevatio cordis. fo. xcv. D
Ambitio latere vult. fo. xxxj. A. Et ibi pulchre culpãt ãbitiosi.
Ambitio mater hypocrisis. fo. xxxj. A
Ambitio prelationis reprehenditur. fo. xiij. B
Ambitio culpat. fo. lxv. C. & fo. lxviij. A. & fo. lxx. C
Ambitionis malũ. fo. lxviij. B
Ambitionis malum insatiabile. fo. xiij. B
Ambientium diuersa genera. fo. lxx. ff
Anima damnata misera. fo. lxxiij. ff
Anima deuota verbum querit/ppter septẽ sibiptiles causas. fo. ciij. & fo. ciiij. Per totum sermonem.
Anima magna res est. fo. xv. A
Ira timore & amore velut duoby⁹ brachijs ꝑphẽdit. f. lxxiiij. C
Anime ad deũ fiducia tractatur. fo. cj. & fo. cij.
Anime diligẽti deũ/corp⁹ multũ valet. f. lxxv. M. ex occasiõe.
Anime duo brachia/intellectus & amor. fo. viij. D
Anime salus prouidenda: anime enim non corpori est ad hoc tempus designatum. fo. xcviij. B
Anime serõ suã corpora recipere desiderãt. fo. lxxxvj. B.
Iam pegrinari a dño/& in celis esse: quõ ꝓcordari potest. fo.
Apologia bernardi ad guillermũ cluniacẽsem. f. xcij. b (xxxij. C
Appellationes in causis magno & pio intuitu scrutari debẽt. fo. lxviij. C
Appellationum vsurpatio. fo. lxviij. D
Appetitus vanitatis/est contemptus veritatis: & cõtemptus veritatis causa est nostre cecitatis. fo. viij. C.
Arbor bona/puritas cordis. fo. xxiij. C
Arrogantia quid sit. fo. xcj. C redit.
Arrogantia triplex: & duplex ignorãtia. fo. lxxiij. V.
Astare deo nobis necesse est velimus nolimus. fo. xij B
Autoritates ꝓcipiẽtiũ: & q̃litas ꝓceptoꝝ attẽdẽda ẽ. f. lxxix. B
Baptismus paruulorum approbat. fo. xix. D
Baptism⁹ triplex: aq̃ martyrium fidei. f. xix. A. hz miror.
Bene nõ regis: si bene nõ regeris. fo. lxvij. A.
Beniuolentia tractatur fo. xxxv. C
Bernardi abbatis formula honeste vite. fo. cxxiij. co. iij. Pe/tis a me. Et cõsequẽter eiusdẽ materie notabile documentũ colũ. ij. Si plene vis assequi &c.
Bernardi siluestris epistola de cura et regimine rei familia/ris. fo. cliij. col. ij. Generoso & felici militi &c.
Bonus desinis esse: vbi scipis nolle fieri melior. f. xxiij. C.
Bonus studeat semper melior fieri alioquin bonus esse de/sinit. folio. xxiij. A.
Bona clarescũt cũ fuerint malis cõparata. fo. xx. C
Bona duo que oculũ interiorẽ faciunt simplicem: et mala eque duo que eũ faciũt nequã. fo. lxxx. D.
Bona eminẽtiora in aia/dignitas/sciẽtia/virt⁹. fo. lxxxiij. D
Bona omnia nõ nobis: sed deo tribuenda. fo. lxxvij. B.
Bona tria eminẽtiora in homine. fo. lxxiij. D
Bonũ facere nõ debem⁹ nisi quõ fas est illud facere. f. xxiij. A
Bonũ non est quod bene non fit. fo. xxiij. A
Bonũ triplex qõ hz in se pfectio bone volũtatis. fo. lxxv. C.
Bonos habeas in consilio/obsequio et cõtubernio. fo. ix. C.
Bonas facite vias vestras. fo. xxiiij. C
Brevitas vite presentis. fo. cviij. B. & fo. cix. A
Caritas aliena opera facit sua. fol. xciij. colũna. j. ibi Denicq; requirantur.
Charitas/castitas/& humilitas/nulli⁹ sunt colo/ris sed nõ nullius decoris. fo. xj. C.
Charitas conseruat individuã vnitatẽ. fo. xciij. A
Charitas inordinata carni & nõ spiritui inseruire. fo.
Charitas mater bona. fo. ij. C.
Charitas mortẽ infert que a corde fit & ꝓcedit. fo. xj. J
Charitas nõ querit que sua sunt. fo. xxj. A
Charitas non finit mentem esse sui iuris: quam semel affece/rit. fo. xviij. D
Charitas perfecta virtus. fo. xj. ff.
Charitas sincera de corde puro: conscientia bona: & fide non ficta. fo. lxxxvj. colũ. iij. Si memini.
Charitas tractat. fo. xxiij. G. & fo. xij. A. & fo. xxiiij. A.
Charitas vnde procedit. fo. lxxxix. C.
Charitas vt mons fortis est. fo. xv.
Charitatis intuitu cõtra charitatẽ ꝓperatũ militare non de/bet. fo. lxxix. B.
Charitatis noie multifariam abutitur. fo. xciij. D.
Charitatis ꝓprietates. fo. liij. C
Charitatis sinceritas. fo. vj. D. & G
Charitati soli deseruiendum est. fo. xxiij. ff
Caro & eius glia/eterne felicitatis aditũ intercludit. f. xxvj. C
Castitate quid decorius. fo. xj. C
Cauendum est ne aliquando conqueramur lampades nras esse extinctas. folio. xlj. D.
Causa diligendi deum. folio lxxxiij. G.
Cautela & verecũdia sponse querentis verbum: Et de cõmen/datione verecundie. folio. x. B.
Celesti benedictione indignus cõuincit: qui dubio querit affectu. folio. c. C.
Celsitudo in prelatione: sed solicitudo maior. fol. lxvj. C.
Christus ex nobis assumpsit: q̃ ꝓ nobis sustinuit. fo. iij. D.
Christus miser fieri voluit. folio. lxxxviij. C.
Christus mulctat mortem: murpat cruce. fol. xciv. A.
Christũ appẽdere poteris cui⁹ sequẽdo ꝓ legẽdo. f. xxvj. G.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Cibus purgatoꝝ/conꝛēplatoꝝ/cōsolatoꝝ.fo.lxxxvij.E
Ciborū obseruatores:monū vero neglectores/arguūtur.fo.
¶Clamor pauperū cōtra pōtifices aurū in frenis (xcvj.B
equorum seu mularum apponi facientes.fo xj.D
Clara mallis est hierusalem:que celesti hierusalem sociata est.
folio.xvj.colūna prima.Viro honorabili.
Clerici aliud esse:aliud videri volunt.fo.lxix.E
Clerici forma qualis esse debeat vt merito pꝛefecturam assu/
mere rogatur.fo.lxx.J
Clerici laute viuentes carpuntur eleganter ⁊ vtiliter valde.f.
Clerici multi nullius sunt ordinis.fo.xcvj.A (xcvj.B.
Clerici partem habentes in terra/ partem in celo vendicare
qualem pꝛesumunt.fo.xcvj.B.
Clerici peccata populi comedunt.fo.xcviij.B
Clerici qui peruerso ordine querūt ecclesiastica beneficia re/
pꝛehenduntur fo.xcvj.E.
Clerici qui pꝛeces debitas non faciunt pꝛo fundatoꝛibus cul
pantur.fo.iij.ff.⁊ fo.xcvij.A.
Clericos facilius curia recipit bonoꝝ̄ faciat.fo.lxx.J
Clericorū insolentia culpat.fo.xlv.B.⁊ fo.xcvj.ff
¶Coadiutores dei sumus consensu veritatis.fo.lxxviij.A
Cogitatione bona cōsensum/⁊ opus in nobis operatur de⁹.
fo.lxxviij.B
Cognitione nō solū:sed ⁊ amore adherendū est deo.f.viij.B
Comedite amici ⁊c.fo.lxxxvij.B.
Cōmoto corde ad altare accedere ꝯ̄ piculosum sit.f.lxxxiij.D
Compatiendi modus.fo.lxxxviij.B
Compꝛehendit homo timore ⁊ amore.fo.lxxiij.E
Confessio anime ornamentū.fo.xxix.A
Confessio simulata.fo.xcj.ff.
Confessio vtilis elici potest.fo.cxj.A.B
Confitemini dño qm̄ bonus simpliciter.fo.lxxxvj.E
Considera quid nat⁹ ⁊ q̄lis nat⁹ sis.f.lxvij.E.poꝛro pcūctāti
Consideratio nostra a nobis incipiat.fo.lxvj.E
Consideratio putilis qua pꝛudentia/iusticia/fortitudo ⁊ tē/
perantia/⁊ alia bona acquiruntur.fo.lxv.B
Consideratio querat quod sermo nō explicat.fo.lxxij.A
Consideratio triplex q̄ om̄e op⁹ p̄uenire debet.fo.lxix.E.
Consideratio tua a te incipiat.fo.lxvj.E
Considerandum qualis sis/et qualis fueris.fo.lxviij.E.
Considerandum/quid/quis/qualis.fo.lxviij.A
Considerationis species tres.fo.lxxj.D
Considerationi aliquādo ⁊ non semper actioni nosmetipsos
dare debemus.fo.lxv.A.
Considerem⁹ quales sumus:⁊ quales fuerim⁹.fo.lxviij.B.E
Consideremus quid nati:⁊ quales nati sumus.fo.lxviij.E
Consilium dei magnū:quod ab eterno latuerat:pꝛodit in lu/
cem ad miseri consolationem.fo.xcviij.E
Consilium duplex: bonum quod assumunt boni : ⁊ malū qō
assumunt mali.fo.xcviij.ff.
Consuetudo ⁊ neglectus auertunt nos.fo.lxiiij.B
Contemplatio tractatur fo.lxvj. B.⁊ fo.lxxij.D.⁊ fo.lxxxvj.
E.⁊ fo.xxix.D.⁊ fo.cxij.D
Contemptus culpam facit.fo.lxix.E
Contemptus mundi/tangit.fo.xxviij.A.⁊ fo.xxviij.ff.B
Contemtio vitioꝝ.fo.xcv.D
Contra aduersariū maiore fortitudine ⁊ cautela opus est:ab
ea parte vnde insistit acriꝰ.fo.xxxj.D
Contremiscenda maiestas.fo.xij.A
Conuersatio monasterij/baptismus secundus est.fo.lxxxij.E
Cor durum pessimum.fo.lxiiij.E
Cordis instabilitas.fo.cx.B
Cordis pij est cedere imporcunitati.fo.liij.B
Corꝛeptio fraterna/qualiter fieri debeat.fo.xxj.A
¶Credulitatis facilitas pessima.fo.lxvij.E
Culpe q̄ contrahit ex trāsgressione triplex modus.f.lxxx.A.
Cupiditas diuidit ecclam:latus dñi iterū pfodit.fo.xxxj.B
Cupiditas memoratur.fo.cxj.B.
Curia bonos facilius recipere ꝯ̄ facere bonos cōsuevit.fol.
lxx.J.

Curare inueniri fidelis seruus/quisq; debet.fo.xliij.E
Cura inueniri fidelis seruus.fo.xliij.E
Cures primo facere/ꝯ̄ docere.fo.xliij.E.ff
Curiositas digne repꝛehenditur.fo.xc.A
Curiositas eue.fo.xc.E
Curiositas luciferi.fo.xc.D
Curiositas monachoꝝ perniciosa.fo.xciij.E.
Curiositas pessima.fo.xc.A
Decor non mediocris/castitatis/charitas ⁊ humilis/
tas.fo.xj.ff
Decor sancte anime.fo.viij.E
Decor verus deus est.fo.xxix.B.
Decor vestimenti est:nō vestiti.fo.xxix.B.
Delicati cibi monachoꝝ culpantur.fo.xciiij.B
Delitie spirituales ⁊ seculares in eodem se non compatiunt.
Descendit christus misericorditer.fo.lxxxviij.D (fo.iij.D
Desiderium insatiabile cordis humani.fo.lxxv.A
Desunt ei omnia qui nihil sibi deesse putat.fo.lxvij.A.
Detractio repꝛehendit.fo.lix.⁊ fo.lxvij.A.⁊ fo.xciij.B.
Deuotio tractatur.fo.c.B.
Deus amat vt charitas:nouit vt veritas:sedet vt equitas:do/
minatur vt maiestas:regit vt principium:tuetur vt sal⁹:opera
tur vt virtus:reuelat vt lux:assistit vt pietas.fo.lxxij.D
Deus est pena repꝛobꝝ.fo.lxxij.J
Deus est trinus et vnus.fo.lxxij.A.
Deus ex quo omnia:p quē oīa:in quo oīa.fo.j.A
Deus optimus totus.fo.lxxij.B
Deus qualiter cōpꝛehendi possit in hac vita.fo.lxxiij.D
Deus q̄d est:quo nihil melius cogitari possit.fo.lxxij.J.
Deo nihil maius cogitari potest.fo.lxx.D.
¶Diabolus scandalorū suggestor.fo.xxij.B
Diffinitio opinionis/fidei/intellectus.fo.lxxij.B.
Dilectiōis acule⁹ iesus ⁊ hic crucifixus.fo.lxxxiij.⁊ fo.lxxxiiij.
Diligēdi deū modus/ est eū diligere sine modo.fo.lxxxiij.G.
Diligere ex se toto deum quisq; debet:a quo se totum habet.
fo.lxxxiiij.E
Diligere primū:deū in causa habere necesse est.fo.lxxxv.D
Diligere q̄ citra summū sunt:summa dementia est.f.lxxxv.A.
Et quid mirum.
Diligere seipsum propter deum.fo.lxxxvj.A
Diligere tēporalia magis ꝯ̄ spiritualia pessimū.fo.xvj.A
Diligere vanitatem est contenere veritatē.fo.viij.E.
Discere iesum/omni scibili salubrius.fo.xxvij.G
Discerne qualis ex te:qualis sis dono dei.fol.lxxvij.B.
Disciplina claustri qualis esse:⁊ qualis nō esse debeat.f.xx.D.
Disciplina memoratur.fo.xxix.E.
Discretio tractatur fo.cxj.A.B
Dispensatio pꝛelatoꝝ mala dispensatio non est;sed dissipa
tio.fo.lxix.co.iiij.Quid inquir.
Dispensatio ꝓlatoꝝ putilis modus.f.lxxix.co.iiij.Vidi ciu..a.
Disputatio ꝓbans voluntatem cogi nō posse.fo.l.A.B.
Distantia locoꝝ vera amicitiā disiungere nō potest.f.xvj.B.
Distinctio triū graduū in dñica incarnatiōe.fo.lxxiij.D
Diuina vnitas qua tres substantie in christo/vna ꝓsona sunt.
fo.lxxiij.B.
Diuini amoris erga nos geminū argumētū.fo.xxvij.D
Diuine vnitatis excellentia.fo.lxxiij.E.
¶Domini est salus ⁊ nō liberi arbitrij.fo.lxxvij.E.
Duriciam cordis/quomodo quis incurrat.fo.lxiiij.E
Pistola apologetica seu purgatina beati Bernar/
di.fo.lxxxij.B
Excusatio pfecta testimoniū cōscientie.fo.lxvj.A.
Excusatiōis genus est cum argueris tu; aliū incusa
re.fo.xxxj.E
Excusationis malum.fo.xcj.E
Exinaniri quare voluit deus cum posset aliter redimere.
fo.cxlviij.⁊ fo.cxlix.
Exinaniuit se xp̄s tripliciter.fo.cxlix.
Expectatio molesta.fo.xxxiij.B
Experimēta septem sine quibus vera salus nō est.fo.lij.

Fallere et falli malum.fo.lj.B
Falsitate posse seduci et veritate non posse reduci
turpe.fo.xlviij.A
¶Feda admota pulchris pulchꝛiora reddūt;⁊ ma/
gis feda redduntur.fo.xx.E.Sic feda.
Fides cordis ad deum conuersio.fo.xix.B.
Fides mortua: ficta:probata.fo.xij.A
Fides salutem operatur volenti.fo.xviij.ff.
Fides vera vniuersam salutem cōplectit.fo.xix.D.Vera.
Fulcite me floribus stipate me malis ⁊c.exponit fo.lxxxiij.A.
Audimus solummodo verum est: quod de creatore
concipitur.fo.xxix.D.Magnum.
Generatio prava peruersa stulta:que memoriā do/
mini fastidit et presentiam expauescit.fo. lxxxiij.D.
Gladij duo vterq; ecclesie; is ab ecclesia:ille ad meritum ec
clesie.fo.lxx.D.
Gloria soli deo.fo.xxxj.E
Gloriam mundi respuere.fo.xxxviij.D.Condelector.
Glorieris volo testimonio conscientie tue.fo.lxvj.J.Volo.
Gradus summus ⁊ animus imus mōstrū est.fo.lxvj.J.
Gula et luxuria culpantur.folio.xciij.D.Miror.⁊ fo.cxj.E
Homo a deo non a se creatur; sanatur: saluatur.fol.
lxxviij.E
Homo ad laborē natus:si refugit laborem nō facit
ad quod natus.fo.xcviij.D.
Honori totum datur sanctitati nihil.fo.lxx.E.Vides.
Horreo vermem mordacem/⁊ mortem vivacem.fo.lxxiij.G.
Hospitalis diligentia qualis esse debeat.fo.l.A.
Humilitas bonus fundus.fo.lxvij.
Humilitas est contemptus ꝓprie excellentie.fo.xij.D
Humilitas fundamentū virtutum.fo.lxxiiij.D
Humilitas gloriosa res est.fo.xcj.G.Virtutum.
Humilitas pari pondere timentis et sperantis existimatur.fo
lio.lxx.G
Humilitas sola gratiam inuentura est.fo.xij.G
Humilitas vnde nascatur.fo.lxxxix.A
Humilitatis modus.fo.lxxxviij.D.
Humilitatis tres gradus:luctus penitētie: desiderium iusticie
opus misericordie.fo.lxxix.A
Humilitatis triplex modus.fo.lxxxviij.D
Humili sub habitu nonnulli abbates superbe agendo volūt
a suis subditis strictissime obediri:⁊ ipi superioribus obedi
re recusant.fo.xiij.E
Humilitate nulla splendidior gemma.fo.lxvj.D
Humilis vere parcit anime sue.fo.xxiij.E
Humiliatio via ad humilitatem.fo.xxiij.D.
Actantia tractatur.fo.xcj.B
Iesum sequi salubre consiliū:tenere solenne gau/
dium/amanducare vita.fo.liij.A.
Ignorare bona a quo procedunt pessimum.folio.
lxxiiij.A
Ignorantia in omnibus non habet excusationē.fo.xviij.G
Impenderunt sancti patres pro quibus curam/substantiam
seipsos.fo.lxx.A
Importabile aliquid nōnunq̄ reputatur quod postmodum
facile/immo et delectabile reperitur.fo.lxiiij.B
Impudentia clericorum culpatur.fo.cviij.
Impunitas ausum parit.fo.lxxj.E
Impunitas incurie soboles/insolentie mater/rachꝫ impudē
tie/transgressionum nutrix.fo.lxix.D.⁊ fo.lxxj.E
In aduersis modus observandus.fo.lxvij.D.
Indulgentia dei cando: est anime.fo.xciij.A.B
Inepta leticia pessima.fo.xcj.A.
Inobedientia nō tam pensanda est:quantum intentio inobe
dientis.fo.lxxx.E
In prosperis modus observandus.fo.lvij.
Inquirere veritatem debemus in nobis/in ꝓrimis/in sui na
tura.fo.lxxxviij.A
Insolentia clericorum q̄ detrahantur bonis eccle, fo.xlv.B.
Instabilitas cordis que sit,fo,cx.B
Intentio:affectio:memoria:quādo bene videntur agere. fo
lio.lxxviij.D.
Intentio culpas ⁊ merita discernit.fo.xvij.B.
Intentio/propositum/⁊ rerum causa/culpas distinguunt et
merita.fo.xvij.B
Inter mitratos discurrere comatulatos/et calamistratos nō
decet.fo.lxxj.E.D
Irasci quandoq; vtile ⁊ laudabile est.fo.xvj.A
Iudicauit bernardus recti⁹ quantūlibet reum monachū in
suo monasterio penitentiam agere/ꝯ̄ foris vagando ꝓpri/
cias circuire.fo.lx.B
Iudicium meum de vultu tuo prodeat.fo.lxxij.ff
Iudiciū nōnunq̄ retractandum venit.fo.xvij.E
Iudicium quadruplex.fo.lxxix.ff
Iudicij censurā ira eneruat:mollior affectus pꝛecipitat.fo;
Iudiciorum dei abyssus multa.fo.xxviij.A. (lxvij.D.
Iuramenta illicita non esse tenenda.fo.xlvj.B.
Labor non ꝓfectu gloriandum.fo.lxix.ff.
Laus perniciosa:⁊ econuerso.fo.xxj.A
Laus seductoria ⁊ econuerso.fo.viij.E.Scio me.
Laudis humane contemptor/a duobus sibi pꝛeca
uet.fo.xij.D.
Laudis humane vanitas.fo.viij B
Laudatio hominum moderanda.fo.xvij.ff
Letitia inepta tractatur.fo.xcj.A
Leuitas tractatur.fo.xc.E
Liberatio plena ⁊ perfecta.fo.cij.E.
Liberi arbitrij totum opus est consentire:⁊ hoc quidē ex gra
tia.fo.lxxviij.A.
Libero ex arbitrio ⁊ gra quid habemus.fo.lxxv.ff
Liberū arbitriū/cōsiliū/⁊ cōplacitū.fo.lxxv.ff.
Libertas in aīa fulget vt gemma in auro.fo.lxxv.ff.
Libertas triplex quarū vltima sola liberū arbitrium notauit
fol.lxxv.ff.
Libertas vbi non est nec meritum.fo.lxxv.ff.
Libertatis vis ⁊ dignitas.fo.lxxv.ff
Lingua ꝯ̄ littera efficacior.fo.xvj.E.
Longitudo/latitudo/sublimitas/⁊ ꝓfundū deus. f.lxxiij.A
Ludus bonus quo michol irascitur:deus delectat.fol.xxiij.E
Luxuria ⁊ gula memorant.fo.vj.D.⁊ fo.xciij.D.Miror.
Magistrum qui se sibi constituit:se stulto discipulum
subdit.fol.xxiij.B.De re ergo. Circa finem.
Malū duplex idest culpe ⁊ pene diligentibus deū
cooperatur in bonum.fo.xcviij.D
Malū impunitū esse non potest fo.xcviij.D
Malum obstinate mentis punitur eternaliter:licet tempo/
liter perpetratum.fo.lij.E
Malum quod nemo videt/nemo arguit.fo.xxix.ff
Malum si compatimas tuum reputatur tibi ad iusticiā/si alie
num rep:imas ad gloriam.fo.xliij.D
Malum volenti agere/deserum abundantiam habet:nem⁹
vindicam:silentium solitudo.fo xxix.ff
Maria ante sancta ꝯ̄ nata.fo.xxxviij.E
Medicina sero paratur:cū mala per longas inualuere mo/
ras.fo.xliij.A
Meditatio perutilis meditari quid in natura sis. fo.lxvij.E.
Medius locus tutus est.fo.lxvij.E
Mediū tene si non vis perdere modum.fo.lxvij.E.
Melior est iniquitas viri ꝯ̄ benefaciēs mulier.fo.xl.fol.xlvj.
Memoria passionis ⁊ resurrectiōis christi pernecessaria. fo
lio.lxxxiiij.B.
Mens assueta delitijs nec exculta disciplina sarculo/multas
contrahit sordes.fo.xviij.D
Mens quā affecerit charitas sui iuris esse nō finit.fo.xviij.D
Ministerij honoꝝ/moꝝ gravitas /consiliorum maturitas/
actuum honestas.fo.ir.E.
Miseria hominis.fo.lxvij.E
Miseria nulla verior ꝯ̄ falsa letitia.fo.lxxvj.E.
Misericordia irrationabilis.fo.xciij.A
Misericordia tractatur,fo,vij.A.⁊ fo.xviij.D ⁊ fo.xviij.E.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Misericordia vera. fo. vij. A
Modestie prelatorum modus. fo. lxx. D
Modus diligendi deum. fo. lxxiiij. ff.
Modus vtendi non infra deici: nō attolli supra: nō euadere in longius: non extendi in latius. fo. lxviij. E.
Modus melle: in omnibus. fo. lxxj. A.
Modum iustitia querit. fo. lxv. E.
Monachalis obseruantia in duobus diuiditur/in precepta scilicet et remedia. fo. lxxxj. B.
Monachus habitu mentiens sanctitatē culpatur. fo. xliiij. A
Monachi de nimio potu reprehendunt. fo. xciiij. E.
Monachi superbi arguuntur. fo. xcij. E.
Monachorum cibi delicati culpantur. fo. xciij. A
Monachorum insignia. fo. xiiij. A
Monachorum intemperantia ostenditur. fo. xciij. E
Monachorum preciosus habitus culpatur. fo. xciiij. E.
Monachis duo sunt obseruanda. fo. v. E
Monstruosa res gradus sumus & animus imus. fo. lxvj. Z.
Mors corporalis. fo. xxvj. ff.
Mors iusti bona propter requiem/melio: propter nouitatē optima propter securitatem. fo. xxvj. ff. Bona proinde.
Mors peccatorum pessima: mala in amissione mundi: peior in separatione carnis: pessima in vermis cōtritiōe. f. xxvj. ff.
Mortis increpatio. fo. viij. D
Mortui fratris copiosissima & elegantissima deploratio. fo.
Mundiciam inter nos/erga proximū innocentiā (viij. D. seruare debemus. fo. lviij. A
Mundus quod suum est diligit. fo. xxvj. Z
Necessitas felix que in melius cogit. fo. lxxix. A
Necessitates septē/propter quas anima qrit verbū quo tandē reformata accedit ad cū dulcedinē contemplandā atq; pfruendā fo. ix. Per totum.
Negligentia abbatū nō reprimentium vestium & alimentorum luxum culpatur. fo. xcliij. ff.
Negligentia altaris. fo. xvij. E.
Negligēs & contemptus mandatorum qui est. fol. lxxx. A.
Nemo saluatur inuitus & econtra. fo. lxxvij. A
Nihil sibi deesse putans omnia ei desunt. fo. lxvij. ff
Non omne quod libet licet: nec quod licet stari expedit. f. ix. B
Nō solum a vili & abominabili voluptate: sed ab omni visus carnis voluptate continendū est. fo. lxxj. Z.
Nuge in ore sacerdotis blasphemie sunt. fo. lxvij. Z
Obedientia amica salutis. fo. xcv. A.
Obedientia circa difficilia gratior: contemptus circa minima damnabilior. fo. lxxxij. A
Obedientie forma/ordo/& mēsura. fo. lxxix. D. E.
Obedientie gradus tres. fo. lxxix. Z
Obedire in quibus non debemus. fo. iiij. B
Obedientie mete & limites tres. fo. lxxix. E
Obedientie modus. fo. lxxix. Z.
Obedientia molesta est suspicari de omni precepto. f. lxxx. D.
Obedientie neglectus culpabilis: contemptus damnabilis fo. lxxx B
Obedientia perfecta. fo. lxxx. E.
Obedientia peruersa. fo. iiij. D. E
Obedire quibus & quomodo debeamus. fo. lxxix. ff
Obedientie speculum christus. fo. lxxxviij. E
Obedientie virtus vtiliter deducitur. fo. iiij. & fo. v. co. iij. In principio. Obedientie virtus.
Obseruatores ciborum culpantur. fo. xcvj. B
Otiositas apprime fugienda est. fo. lvj. ff
Oculi interioris quadrifaria diuisio. fo. lxxxj. D.
Oculum interiorē simplicē faciunt duo charitas in intentione: et in electione veritas. fo. lxxx. E. D
Officiū monachi nō docere: sed lugere. f. xviij. co. j. Siquidē:
Omnia illi desunt: qui nil sibi deesse putat. fo. lxvij. A
Opera & nō verba discernunt inter filios dei & filios diffidētie. fo. xxvj. D. Z.
Opus trina consideratiōe debet preueniri: idest an liceat/deceat/expediat. fo. lxxviij. E.
Opario dei triplex: creatio: formatio: cōsummatio. f. lxxviij. E ibi. Igitur qui recte sapiunt &c.
Operario diuina triplex: scilicet per quā: circa quā/et cū qua operatur. fo. lxxviij. aū. A.
Ordinatio voluntatis. fo. lxxiiij. D
Ordo celestium. fo. lxxij. E
Ordo noster quid est. fo. xxxiij. E.
Ordo pulcherrim? pastoris assumēdi. f. xliij. co. iij. Destitui.
Ordo rectus requirit se prius deinde alios curare. fo. vj. A.
Otis custodia semper vtilis est. fo. lxxj. E.
Ouium custodie/pastui/ ornatui pastores intendere debēt. fo. iiij. E.

Pacem contēnentes et gloriam appetentes pacē perdunt et gloriam. fo. xxxj. E
Papa plenitudinem potestatis in operibus iustis sed in iniustis non ita. fol. lxix. B. E.
Parabola de fide: spe: & charitate. fo. xlij. co. ij.
Parabola de nuptijs filij regis. fo. xliij. co. iij.
Pascēdas oues nō pmēdas suscipiūt q̄cūq; plati. fo. lxvj. G. Domabis lupos &c.
Patientia tractatur. fo. v. A. & fo. ix. A. & fo. xxij. D
Pauperibus superbia dicitur ve. fo. xcij. E
Paupertas christi imitanda est. fo. xxvj. B
Paupertas humilis laudanda. fo ix. A
Paupertas nobilis titulus. fo. viij. E
Paupertas virtus non reputatur sed paupertatis amor. fol. xxv. B.
Peccata aliqua minima sunt/alia magna alia mediocria: & preterea egēt triplici misericordia/parua/mediocri & magna/ et quattuor: miserationibus. fo. x. A
Peccare ante vel post cōuersionē qualis sit differentia. fol. x.
Peccata etiam leuiora solicite cauenda & putanda sunt. folio iiij. D
Peccatorum excusationes. fo. xlvj.
Peccator qualiter contrarius est deo & sibimet grauis. f. xv.
Pecierare permittunt quidam heretici anteq; secretum prodant. fo. iiij. D
Pene infernales memorantur. fo. c. A
Per agrum inquit sapiens pigri: et per vineā stulti transiuit & ecce vtice & spine occupauerant eam. fo. iij. ff
Perfectus ille est: qui vere dicere potest/vineam meam non custodiui. fo. x. A
Perfectiores quiq; ad instruendas animas a domino inuitātur. fo. x. Epistola. xxxiiij. A
Perfecti studere debent omnem iusticiam adimplere. folio x. A.
Perfectio ibidem per totum. Epistola. xxxiij.
Picture/sculpture/& ornamenta monasteriorum/tam in ecclesia & claustris q̄m in domibus culpantur. fo. cxxvj.
Plenus venit iesus non vacuus. fo. iiij. B
Portantibus crucem christi & non sequētibus ve dicitur. fo. xxxv.
Posito in alto non altū sapere difficile. fo. xxxv. B
Posteriora christi videre q̄ desiderabile sit. fo. v. A.
Predestinauit deus ante tempus: creauit cum tempore: inspirauit in tempore. fo. xv.
Predestinauit deus ante tempus: creauit cum tempore: inspirauit in tempore. fo. xv.
Preestis sed si non prodestis infelices vos putate. fol. xxxvj.
Preesse & non prodesse graue/nolle prodesse grauius. folio lvij.
Prelationis ambitio subsannatur. fol.
Prelati animus qualis esse debet. fo. xcix. A.
Prelati cauere debent personarum acceptionem: quo vitio solent iudices inquinari. fo. xcviij.
Prelatis contraria deo iubentibus non est obediendum. folio lij. ff.
Prelatorum crudelis amor: dominandi culpatur. fo. xiij. E.
Prelati cura debita. fo. lxviij. E. Poterant.

Prelatus debet habere clementie pietatem: zeli rectitudinem discretionem harum mediatricem. fo. lxvij. ff.
Prelati familia qualiter ornetur: incedere q̄q; debeat. fo. xxxvj.
Prelati periculū inter prospera & aduersa. fo. xcvj. G.
Prelati ponant metam obedientie subiecto. fo. lxxix. D.
Prelatus quas virtutes habere debeat. fo. lxxj. ff.
Prelato quid sit necessarium vt digne preesse possit. fol. xcvj. ff. Quis purus.
Prelatione quis sit dignus. fo. lij. A.
Prelati quomodo debent habere bonam conscientiam. folio xxxvj.
Prelati summa officij: pascere verbo/exemplo/fructu orationum. fo. xliij. G.
Prelati sunt oneri anime infirme. fo. xvij. A.
Prelatis tanq̄ deo obediendum est. fo. lxxx. E.
Prelatorum vanitas et curiositas. fo. cxvj. & fo. cxvij.
Prelatorum vitiosa suspitio et solicitudo supra supellectilē suā culpantur. fo. lxxj. B.
Prelatorum zelus quantus esse debeat. fo. lxvij. Z. & fol. lxix. ff & folio xliij. E.
Preparare nos regno celesti debemus vsq; ad mortem. folio xxviij. E.
Presentia nostra cum deo & peregrinatio nostra ab ipso. fol. lxxxij. E. In quantum quidem.
Presis vt prosis: curam illorum habe non dominium. folio lxvij. A.
Presumptionis malum. fo. xcj. D.
Presumptio monachorum. fo. xiij. E.
Principis error: tantis obest quantis preest. fo. xxxij. D.
Profectus et defectus. fo. lxxvj. E.
Proficis minime si iam tibi sufficis. fo. lxvij. A.
Proficere nolle deficere est. fo. lj. E. O si.
Professionis perfectio. fo. lxxxij. A.
Promotio iuuenum ad ecclesiasticas dignitates redarguit. folio. xij. A.
Propterea vbi est: ibi singularitas: & vbi singularitas: ibi angulus: vbi angulus: ibi sordes. fo. lxxxvj. ff.
Prosperitati blandienti aduersitas fine fide succedit. folio xvij. A.
Pudor adducēs peccatū/& pudor adducēs gloriā. fo. xxxix. E
Pudor de preteritis: noue conuersationis temperat austeritatem. fo. xxj. D.
Pulchra admota fedis pulchriora redduntur et magis feda reddūt. fo. xx. E. Sic feda.
Puritas pontificum in quo consistit. fo. xj. B.
Pusillanimitas tractatur. fo. ix. D.

Quales secū domesticos debet habere papa seu bonus quicunq; prelatus: & qui sunt/qui in bñficijs & dignitatibus prefici debeāt. fo. lxx. E.
Querere pfectū de subditis deiecti animi est. folio
Querere que sua sunt pessimū. fo. xcvj. D. (lxviij. ff.
Quies perpetua ab omni strepitu secularium personarum et iuge silentium cogunt celestia meditari. fo. xx. D.

Rebellionis malum. fo. cxxij.
Recōpensatio iusticie pro patiētia bona. fo. viij. ff.
Recta facere et inutilem reputare apud paucos reperitur. fo. xxxiij. ff.
Regeneratio anime. fo. xcviij. B. Regeneretur.
Religiosi mores: & econuersio. fo. xxxij. B.
Relinquere certa pro dubijs rarum nō est. fo. lxxxij. B.
Relinquere omnia q̄ relinqui melius est. fo. xcv. B.
Renouatio interio: rectitudo intentionis: puritas affectionis: recordatio bone operationis. fo. lxxviij. E.
Requies seu sessio duplex/ corporis scz & anime i futuro. fol. xcviij. E.
Res pauperum non pauperibus dare/para sacrilegij esse dinoscitur. fo. xcvij. E.
Sacerdotum superfluo habitus reprehēdit. fo. xj. E.
Sacra fames & dñandi in plurione culpat. f. xiij. B. E
Sacre historie horus. fo. iiij. ff. & fo. v.
Salutis nostre opus tria habet: formam humilitatis: mensuram charitatis: et sacramentum redemptionis. fo. xliij. D.
Sanctum facit affectio sancta. fo. lxxiiij. E.
Sanguis christi clamat cōtra dispersores. fo. v. A.
Sanguis christi multus ad ignoscendum. fo. xlij. E.
Sanguis fuge iterum idest voluntatis propie due sunt filie clamantes/Affer/affer/que nunq̄ dicunt sufficit. fo. xcv. E.
Sanitas capitis redundat in membris. fo. xxxiiij. B.
Sapere in alto non altum/nil deo charius/nil rarius hominibus. folio. xxx. B.
Sapientia gubernatrix triticum. fo. xxxiij. B.
Sapiētia vera que sit. fo. ix. A.
Scale latera vtilitas & asperitas. fo. xcviij. E.
Scandalum quomodo caueri debeat. fo. xxij. A.
Scienda nesciuntur aut sciendi incuria/aut discendi desidia/ aut verecundia inquirendi. fo. xviij. B.
Scientie lumen iusticie germen precedere debet. fo. xxvij. B. Vides.
Scientie furripi et zelum dormire non est paris periculi. fol. lxv. E.
Silentium q̄ vtile sit. fo. cxj. B.
Silentio quies. folio. xcj. E.
Singularitas tractatur. fo. xcj. E.
Socij laboris et mercedis participes erunt. fo. xviij. B.
Solicitudo officium prelati non celsitudo. fo. lxvj. E.
Species male vitande sunt. fo. lxix. A.
Spiritus et anime sanctorū cum angelis adiutorio sunt electis peregrinantibus. fo. xxj. E. per totū sermonē.
Spiritus reprobi vigent industria naturali. fo. xxj. E.
Spiritussanctus qui repleuerit sanctificat. fo. xxxvij. B.

Tentationibus resistendo victoria acquiritur. fo. cxj. E. per totum. & E.
Temporalia cum labore obtinentur: cū timore possidentur. fo. lxxxv. A. B.
Temporalia & carnis gloria possessa onerant: amara inquinant: amissa cruciant. fo. xxvj. D.
Terrena tenere et celestia negligere periculosissimum, folio xcv. E. per totum.
Testimonij conscientie tractatur. fo. lxvj. Z.
Timor bonus/timor malus. fo. xxiij. A.
Timor quidam inutilis/quidaz tristis/& timor pius vtilis fructuosus. folio. xxiij. B.
Timore vocamur/amore iustificamur. fo. xxvij. B.
Trepidare vbi nō est timor. fo. xxvij. B.
Tria precipue intuenda sunt in mysterio incarnationis. folio xlij. D.

Vanitas humane laudis. fo. viij. B. & E.
Vanitas malum. fo. viij. B.
Varietas vestimētorum & ferculorum culpatur. fo. ij. A.
Vbi non est par culpa: par nō debet procedere pena. fo. xlvj. & fol. xlvij.
Velim nolim deo astare necesse est. fo. xij. B.
Vera sapientia que sit. fol. ix. A.
Verecundia aliqua culpabilis est. fo. xxxix. B.
Veritatis cognitio tristiciā plerisq; somētū dedit. fo. xix. E.
Veritatis gradus ascendimus per laborem: humiliatis per affectū: cōpassionis p excessus cōtemplationis. fo. lxxxix. B.
Veritas non relinquenda. fo. xxxvj.
Veritatis onus leue. fo. xvij. B.
Veritas sepenumero odium parit. fo. lj. A.
Vestigare quid desit non tibi sit pigrum: nec quod desit vere cuiduin fateri. fol. xxxvj.
Vestium curiositas deformitatis mentium et morum iudiciū. folio. lxix. D.
Via secura inueniendi veritatem. fo. lxxix. E.
Vitior correptione si quis scandalizatus fuerit: scandalum illud non corripietis sed correpti est. fo. xxj. E.
Victus et vestitus sufficit. folio. iij. B.
Vilitas conditionis humane. fo. iij. D.
Vinea electa religio bene ordinata. fo. xxiij. D.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Virgo maria honoranda. fol. xxxvij. A.
Vires seu potentie hominis. fo. lxxiiij. D.
Viro forti crescit animus in difficultate. fo. liij. A.
Viro: um et mulierum cohabitatio/cōtinentie repugnat ꝛ dā natur. fol. ix. ꝛ folio. x.
Viri mali docuerunt linguas suas loqui grādia. fo. lxx. B.
Viro sapiēti vita seu mors: sit sibi vinea i cultu: ꝛ de duob⁹ vel plib⁹ generib⁹/scz adulatoꝝ ib⁹ ꝛ detractoꝝ ib⁹: ꝛ de rētionib⁹ monachoꝝ nomīatoꝝ. fo. lxxxvij. per totum.
Virtus de necessitate laudāda: magis autem de libertate. fol.
Virtutis est aduersa fortiter sustinere. fo. x. (xxviij. J.
Virtus innocentie laudabilis est/quā cōtinentie virtus comi natur. fo. xv.
Virtus in pace acquiritur: in p:essura p:obatur: in victo:ia ap p:obatur. folio. xxx. D.
Virt⁹ vera est recta facere et inutilē se reputare. fo. xxxiij. E.
Vita actiua et contemplatiua. fo. iij. L.
Vita vitiosa. fol. xxiiij. B.
Victus ꝛ vestitus sufficit nobis. fo. xxxj. E.
Unio verbi cum homine est cōmunio voluntatū ꝛ cōsensus in charitate. folio.
Unus pereat melius ꝙ vnitas. folio. xvj. E.
Uncrus p:imo ad salutē necessarius innocētia est. fo. xv.
Voluntarius consensus aliud est: ꝛ aliud naturalis appetit⁹. fo. lxviij. col. iij. Enimuero.
Voluntas dei bona beneplacens. fo. lxxij. D.
Volūtatis liberū arbitriū est discernere quid liceat: p:obare quid expediat: experiri quid libeat. fo. lxxv. B.
Voluntas misera ꝛ infirma que et si libera plerūq; tamē qō vult facere nequit. fo. lxxiiij.
Voluntas non cogitur ꝛ propterea sola meretur vel demere tur. fo. lxxv. A.
Voluntas p:o facto reputatur. fo. xix. E.
Voluntas sola meretur retributionem. fo. lxxix. D.
Voluntas triplex: libera/mala/bona. fo. lxxvj. A.
Usus facit virtutes non natura: tuum est autem abutendo fa cere vitia/aut bene vtendo virtutes. fo. lxvij. G.
Utinam saperes et intelligeres/cū thesauro pecunie thesau rum ire pariter cumulari. fo. xcvij. E.
Utpecularum diuersa genera. fo. viij.
Telus indiscretus reprehenditur. fo. lv. B.

¶ Finis alphabetici indicis in epistolis ꝛ non nullis alijs tractatibus diui Bernardi p:imi clarevallen. abbatis.

Epistolarum diui Bernardi index alphabeticus.

Abbati alpensi nomine Barino, Reuerēdo patri ꝛc. fo. liij.
Abbati aquisinti. Aluiso abbati. fo xvj.
Abbati arremaren. p monacho fugitiuo. Ma to: p:esentiū ꝛc. fol. lvij.
Eidem et monachis suis. Uenerabili guidoni ꝛc. fo. lix.
Abbati balerneñ. burchardo. Ignitū eloquiū ꝛc. fo. xxxiiij.
Abbati belliloci odoni. Fratri ꝛ amico suo ꝛc. fo. lxij.
Abbati bonevallis carnoten. Arnoldo. Suscepimus. fo. lix.
Abbas casemarij Bernardo. Dilecto patri. fo. lxij.
Abbatibus cistercio cōgregatis. In multa. fo. xxxiiij.
Abbati cluniacen. Petro. Dño et patri. fo. xxxiiij.
Eidem. Domino petro. fo. xxxiiij.
Eidem. Cū nolim. fo. xxxiiij.
Eidem. Ita ne. fo. xlvij.
Eidem. Quid facis. fol. liiij.
Eidem. Domino et patri. fo. lix.
Eidem. Filius vester. fo. lv.
Abbas cluniacen. Petrus ad Bernardū. Sororti. fo. liij.
Abbati cuidam noīe Bernardo, Dilecto patri, fo. lxij.
Abbati cuidam. Super fratre. fo. xxv.
Abbati de buxeio. Filio charissimo. fo. xlviij.
Abbati de claraualle. Recte ne fraterris. fo. lvj.
Abbati de castellione balduino. Et in hoc. fo. lxij.
Abbati de cella. Unde mihi. fo. lvij.
Abbati de dunis roberto. Fratri ꝛ amico. fo. lxij.
Eidem. Amantissimo fratri. fo. lxij.
Abbati de p:emonstrato. Audiui auditionē. fo. lij.
Abbati ebora:cen. Consilium expetitis. folio. xxiij.
Abbati fontanen. richardo ꝛ socijs eius. Quāta audiuimus. folio. xxiij.
Abbati fussinacensi ramaldo. Dilectissimo suo. fo. xvij.
Eidem. Plangis dilectissime fili. fo. xvij.
Eidem. Sperabam charissime. fo. xvij.
Abbati. B. Domino. B. abbati. fo. lxij.
Abbati igniaci humberto. Parcat tibi. fo. xxxiij.
Abbati lescensi. Uenerabili patri. fol. lxj.
Abbati luce. Bonum nobis. fol. xxj.
Abbati monasterij reatini balduino. Epistola quā. fo. xliij.
Abbati molismen. guidoni. Quanto ribi. fo. xxj.
Abbati mōtismūdi arnoldo. Domino abbati. fo. iij.
Abbati pontiniaci. Dilectissimo suo. fol. ix.
Abbati pultarien. ſi artando. Quicquid gratie. fo. xvij.
Eidem. Unde placuit. fo. xvij.
Abbati pultarien. gerardo. Scripsisse me. fo. xxj.
Abbati Rualeno. Satis superq; fo. liij.
Abbati sancti Albani. Et si facie. fo. xliij.
Abbati sancti bertini leonio. Dilecto. fo. lxj.
Eidem. Amico suo charissimo. fo. lxij.
Abbati sci Dionysij suggerio. Exijt sermo bon⁹. fo. xx.
Eidem. Charissimo et intimo amico. fo. liij.
Abbati sancti Michaelis lelberto. Patri ꝛ amico. fo. lx.
Abbati sancti Johānis carnoteñ. Ad ea de quib⁹. fo. xxij.
Abbati sancti Nicasij remen. Quanto tibi. fo. ix.
Abbati sancti Nicolai simoni. Persecutionē. fo. xxij.
Eidem. Prouide vt videtis. fol. xxij.
Abbati sancti stephani diuionen. herberto. Si frater. fo. xlvij.
Abbati sancti theodo:ici gaufrido. Primo p:eco:. fo. xvj.
Abbati sancti theodo:ici guillermo. Quod me. fo. xxij.
Eidem. Si nemo scit. fo. xxij.
Eidem. Frater. B. de claraualle. fo. xxij.
Abbatib⁹ suessioni cōgregatis. Reuerēdis abbatib⁹. fo. xxiiij.
Abbati treceñ. Uo. Amico et cōseruo. fol. lxiij.
Abbati trium fontium guidoni. Penitet me. fo. lv.
Eidem. Unde te contristatum. fo. xvij.
Eidem. Considerans miseri huius. fo. xvij.
Abbatisse fabernacen. Bernardus vocat⁹ abbas. fo. lxij.
Actio cause lingonen. ad Innocētiū papā. Dū adhuc. f. xxxvj.
Alberoni p:imicerio meten. Honorabili viro. fo. ix.
Alberto incluso. Frater Bernardus. fo. lxij.
Andree auunculo suo. Uirtute tue. fo. lvj.
Alexandro lincolien. Uiro honorabili. fo. xvj.
Archiepo eborace. Splendo:operis. fol. xxiiij.
Archiepo hybernien. malachie. Uenerabili dño. fo. lix.
Eidem. Malachie dei gratia. fo. lx.
Eidem. Amantissimo patri. fo. lix.
Archiepo lugdunen. humbaldo. Reuerēdissimo dño. fo. viij.
Archiepo lundensi. Amantissimo patri. fo. lix.
Archiepo magunti nen. Uenerabili dño. fo. lxj.
Archiepo rothomagen. hugoni. Si diei malicia. fo. ix.
Archiepo senonensi henrico. Dño venerabili. fo. x.
Eidem. Prio:is p:ecis nostre. fo. xliij.
Eidem. Uidetis certe. fo. xiiij.
Eidem. P:o multis visus sum. fo. xxxix.
Archiepiscopus turonen. Wildebertus ad bernardū. Balsa mum ex odo:e suo. fo. xxx.
Archiepiscopo turonensi. Wildeberto. Bonus hō. folio. xxx.
Eidem. Magno sacerdoti. fo. xxx.
Arduioni gebē. electo. Credimus. fo. ix.
Eidem iam episcopo, P:ebet audaciam. fo. ix.

Patrici nobili. Miro: tue devotionis. fo. xxix.
Bernardo de portis. Petis instanter. fo. xxxv.
Eidem. Dissimulare non valeo. fo. xxxv.
Bernardi filuestris epistola. Gratioso. fo. cliij.
Bernardo p:ioi portarum. Reuerendissimis. fo. lij.
Brunoni colonien. Domino brunoni. fol. iij.
Eidem. Queris a me. folio. vj.
Eidem. Dignationis vestre. fo. vj.
Eidem. Mo:iendum. fol. vj.
Canonicis Lugdunen. Inter ecclias gallie. f. xxxvij.
Canonicis ꝗbusdā regularib⁹. Exho:tatio illa. f. iij.
Carthusiēsib⁹ ꝛ guigoni p:ioi. Inter patres. fo. vj.
Eisdem. Amantissimo dño ꝛc. fo. vij.
Celestino pape. Oportet vos. fo. xlviij.
Clarevallen sibus suis. Charissimis fratribus. fol. xxxij.
Eisdem. Tristis est anima mea. fo. xxxiiij.
Clero mediolanen. Benedicti vos a dño. fol. xxxij.
Clero senonen. Destituti benedicto. fo. xliij.
Comiti angolisinensi. Angleberto p:o fratrib⁹ de brixia. Nos lite mirari. folio. lviij.
Comitisse blesen. Si quando in vos. fo. lviij.
Comiti campanie theobaldo. Laudabili p:incipi. fo. x.
Eidem. P:o principi. folio. x.
Eidem. Cum multa. fol. x.
Eidem. Duo vobis. fol. x.
Eidem. Timeo vos. fol. x.
Eidem. Scitis quia. fo. lv.
Comiti Henrico. Abbas de castellione. fo. lvj.
Comiti pictauien. ex p̄sona ducis burgundie. Guillermo dei
Eidem. In eo animo. fo. xxxij. (gratia. fo. xxxij.
Comiti sancti Egidij hildephonso. Quanta. fo. xxiiij.
Conrado duci. Omnis potestas. fol. xxv.
Conrado regi romanoꝝ. Scripta veltra. fol. xxxix.
Eidem. Nec dulcius. folio. lj.
Cuidam amico suo. Et si facie. fo. xxvj.
Cuidam alteri de machabeis. Nō per fratrem. fo. xxv.
Cuidā qui ausus est nouitiū deho:tari. Et si ignotus. fol. lvj.
Cuidam. Fratrem. fo. xxv.
Uci et ducisse lotho:ingie. Duci. fol. xxix.
Ducisse burgundie. Uestre dignationis. fo. xxx.
Ducisse lotho:ingie. Gratias agimus. fo. xxx.
Episcopo andegauēsi vlgerio. Lachrymas. fo. xliij.
Episcopis aquitanie. Dñis ꝛ patrib⁹. fo. xxx.
Epo arrebatēsi aluiso. Uenerabili patri. fo. lxj.
Episcopo carnotēsi gaufrido. Fidelissimo. fo. xv.
Eidem. Quod a me. fol. xv.
Eidem. Sicut is. fo. xv.
Epo cathalaunensi ebalo. Dño ebalo. fo. xv.
Epo constan. p:o arnoldo de brixia. Si sciret. fo. xliij.
Episcopo cuidam. Si minus. fo. xv.
Episcopis ꝛ cardinalibus romanis. Uos scitis. fo. xxxvj.
Eisdem de eodem. Dominis et patribus. fol. xxxix.
Episcopo ꝛ clero spiren. Domino et patri. fo. ix.
Episcopo ꝛ clero treceñ. Legimus. fo. xliij.
Episcopo hostien. Dominus abbas. fo. lvij.
Eidem p:o iordano cardinali. Pertrāsijt. fol. lvij.
Eidem p:o epo cenomanen. Quidā clericus. fol. lvij.
Eidē p electiōe abbatis de trib⁹ fontib⁹. Ue mūdo. fol. lviij.
Eidem. Festine ista. fo. lviij.
Epo laudunensi. Uestri sumus. fol. lv.
Epo lausenensi guidoni. Manum vestram. fo. ix.
Epo linconien. alexandro. Uiro honorabili. folio. xvj.
Epo lingonensi guilenco. Domino suo. fo. xv.
Eidem. P:o ecclesia. fol. xv.
Epo lundonien si gilberto. Longe satis. fo. ix.
Episcopo meten. stephano. Exijt sermo. fo. ix.
Epo nouiomen. balduino. Dño balduino. fo. lxij.
Episcopo papiensi petro. Si semen. fo. xxiij.
Eidem. Si tristia. fo. xxiij.
Episcopo p:enestinen, stephano, Loquitur. fo. xlvj.
Episcopis et cardinalibus curie contra petrum abailardum. Dominis et patribus. fo. xxxix.
Episcopis quattuo: curie romane. Quantum. fo. xlvj.
Episcopo rosrensi. Dare. fo. xliij.
Episcopis senonis cōuocandis contra petrum abailardum. Exijt sermo. fo. xxxix.
Episcopo suessionensi iosleno et suggerio abbati sancti Dio nysij. Scripseram. fo. xlvj.
Eidem. Minime. fo. xlvj.
Eidem. P:o pace labo:auimus. fo. xlvj.
Eidem. Semper. fo. xlvij.
Epo treceñ. atroni. Pauperi epo. fo. viij.
Epis tribus curie romane. Ad hoc. fo. xlvij.
Eisdem. Uobis. fo. xlvij.
Eisdem. Si vera sunt. fol. xlvij.
Epo Tullensi ricuino. Reuerendo. fo. xv.
Epo viridunen. henrico. Domino. fo. xvj.
Eidem. Super his. fol. xvj.
Episcopo vuintonen. henrico. Uiro. fo. xxiij.
Ermangardi quōdam comitisse britanie. Dilecte. fo. xix.
Eidem. Recepi. fo. xix.
Eugenio pape. Amantissimo. fo. xlix.
Eidem p:o intruso ebora:cen. Impo:tunus. fo. xlix.
Eidem p:o eodem. Quam cupio. fo. l.
Eidem p:o epo aurelianen. Ira queso. fo. lj.
Eidem p:o eodem. Tempus est. fo. lj.
Eidem p:o remensi archiepo. Amantissimo. fo. lj.
Eidem p:o dño sagien. Nō est mihi. fo. lj.
Eidem p:o valentino electo. Si rebus. fo. lij.
Eidem. Amantissimo. fol. lij.
Eidem p:o ebora:cen. Scuit. fol. lij.
Eidē p:o itinere hierosolymitano. Nō est leue. fo. liij.
Eidem p:o fratre philippo. Est negocium. fo. liiij.
Eidem p:o abbate cazien. Poterexeram. fo. liij.
Eidem p:o abbate Rualeno. In veritate. fo. liiij.
Eidem p:o eodem. Et si quid. fo. liiij.
Eidem p:o quodam paupere abbate. Unus. fo. liiij.
Eidem p:o monachis mozonien sibus. Nō possum. fo. liiij.
Eidem p:o fratribus de cozona. Alij vereātur. fo. liiij.
Eidem. Serpens. fo. lv.
Eidem. Qui tentat. fo. lv.
Eidem. Amantissimo. fo. lv.
Eidem p:o electione antisiodo:en. Cum p:imū. fo. lv.
Eidem p:o obitu epi antisiodo:en. Adhuc. fo. lv.
Eidem p:o dño cluniacen. Stultum. fo. lv.
Eidem p:o epo beluacen. Petitiones. fol. lvj.
Eidem p:o antisiodo:en. negocio. Bene facitis. fo. lvj.
Eidem p:o gigniacen sibus. Apud. fo. lvj.
Eidem p:o remensi archiepiscopo. Dominus. fo. lvj.
Eidē p:o odone abbate sancti Dionysij. P:o eccl̄ia. fo. lvj.
Eidem p:o eodem. Si fulsurrationes. fo. lvj.
Eidem p:o eccl̄ia sancti Eugēdi. Sancti Eugendi nobile monasterium. fo. lvij.
Eidem p:o epo cenomanen. Adest epūs. fo. lvij.
Eidem p:o nicolao. Nicolaus ille. fo. lvij.
Eidem p:o epo beluacen. Filius vester. fo. lviij.
Eustachio occupatori valētine sedis. Uiro illustri. fo. xxxix.
Alconi et guidoni. Plaga. fo. xxxvj.
Eidem. Scripsimus. fol. xxxvij.
Fulconi lingonensi puero. Bone indolis. fo. ij.
Fratrib⁹ de sancto Anastasio. Dilectissimis in ch:i sto filijs. fol. lx.
Fratrib⁹ hyberniēsib⁹ in obitu malachie. Religiosis fratrib⁹ habet hec epistola inter sermones. fo. lxij. col. iij.
Altero de caluomonte. Sepe. fol. xxvj.
B. cancellario. Predecessor. fol. lxij.
Gaufrido de lo:aroio. Odo: in flo:e. fol. xxx.
Gaufrido de perona ꝛ eius socijs. Dilectis. folio xxviij.
Et ad eiusdem parentes cōsolato:ia. Si filium. fo. xxviij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Repertorium epistolarum Beati Bernardi.

Gaufrido lexouiensi. Doleo. fo. xxviij.
Gaufrido diacono ⁊ cardinali. Dño et amico. fo. lxij.
Godefrido prioi clarevallis postea epo lingonen. ſfratri go
Guidoni de castello postea papa celestin⁹ (defrido. fo. lx.
Venerabili dño. fo. xlij.
Guidoni legato. Arnoldus. fo. xlij.
Aymerico cancellario. Viro illustri. fol. vij.
Eidem. Viro illustri. fo. vij.
Eidem. Viro illustri. fol. xiij.
Eidem. Amicus vester. fol. xv.
Eidem. Pro multis. fo. xv. Eidem. Volo. fo. xv.
Eidem. Speciali. fo. xxv. Eidem. Domino. fo. xxxvj.
Eidem. ſfrequentē. fo. xxxvj. Eidem. Si verbis. fo. xxxix.
Eidem. Viro illustri. folio. xv.
Henrico archidiacono. Dilecto. fo. lxij.
Henrico cardinali. Sic tibi. folio. lvij.
Henrico comiti. Abbas. fo. xxvj.
Henrico murdach. Dilecto. fo. xxvj.
Henrico regi anglor. Henrico. fo. xxiij.
Eidem. Henrico. fo. xxxiij.
Honorio pape. Summo. folio. vij.
Eidem. Summo. folio. vij. Eidem. Summo. fo. xiij.
Eidem. Tristissime. fo. xiij. Eidem. Summo. fo. xiij.
Eidem. Oportebat. fo. xv.
Hugoni comiti cāpanie militi tēpli sancto. Si causa. fo. ix.
Hugoni de sancto victore. Si tibi. fo. xviij.
Hugoni farsito. Charissimo. fo. x.
Eidem. Dilectissimo. folio. x.
Hugoni novitio et post bonevallensis abbati. Charissimo in christo. fo. lxiij.
Ianuensibus. Januensibus. folio. xxxij.
Imperatrici romanor. In recōciliatione. fo. xxxiij.
Innocentio pape. Sanitas. fo. xxxiiij.
Eidem pro treceñ. epo. Insolentia. fo. xxxv.
Eidem pro Bernardo de portis. Dilectum. fo. xxxv.
Eidem pro clericis Aurelianeñ. Usq; quo. fo. xxxv.
Eidē sup interfectiōe prioris sctī victoris. Amātissimo. f. xxxv.
Eidem pro epo parisiēñ. Pissimo. fo. xxxv.
Eidem pro eodem. Vox sanguinis. fo. xxxvj.
Eidem vnde supra. Iterum. folio. xxxvj.
Eidem vnde supra. Clementissimum. fo. xxxvj.
Eidem vnde supra. Dignatio. fol. xxxvij.
Eidē p falcone Lugduneñ. archiepo. Qui i alior. fo. xxxvij.
Eidē p godefrido lingoneñ. epo. Inter crebra. fo. xxxvij.
Eidē pro alberone treuereñ. archiepo. Voluntas. fol. xxxviij.
Eidem pro eodem. Nunquid. fol. xxxviij.
Eidem pro eodem. Amantissimo. folio. xxxviij.
Eidem pro eodem. Quomodo. fo. xxxviij.
Eidem pro eodem. Iterum. fo. xxxix.
Eidem. ſfratrem. folio. xxxix.
Eidem de hereticis Abailardi. Amantissimo. fo. xl.
Eidem contra quedam capitula predictarū hereſum. Amantissimo. folio. xl.
Eiusdem innocentij rescriptū contra predictas hereses. Innocentius. folio. xliij.
Eidē innocētio pro dño Remeñ. Reuerēdissimo. fo. xlij.
Eidem. In cause. fo. xliij. Eidem. Usq; quo. fol. xliij.
Eidem. Dominū samsonē remēsem. fol. xlv.
Eidem. Dominus cantuarieñ. fo. xlv.
Eidem. Vir illustris. folio. xlv.
Eidem. Quis mihi. fol. xlv.
Eidem. Si cura. fol. xlv.
Eidem pro comite radulpho et eius vxore. Scriptū. fol. xlv.
Eidem. Tribulatio. folio. xlv.
Eidem excusatoria: sed ⁊ vltima. Domino. fo. xlvj.
Eidem. Amātissimo. fo. lx. Eidem. Amantissimo. fo. lxj.
Eidem. Amantissimo. fol. lxij. Eidem. Amātissimo. Ibidē.
Eidem. Juvenis. fo. lxij. Eidē. Scribo vobis. fol. xlv.
Johanni cardinali cremeñ. Dilectionem. fo. xxxvj.
Juoni cardinali. Dilectissimo. fo. xlij.
Ambertum fugitivum remittit Bernardus ad prioratum monasterium. ſfratrem. fo. lvij.
Legatis aplicis p epo Magūtino. Dñis. fol. lvij.
Lothario imperatori. Lotharius. fo. xxxiij.
Eidem. Miror. folio. xxxiij.
Ludouico regi francor. Eximio. fo. xiij.
Eidem. Videnter. fo. xlvj. Eidem. Scit deus. fo. xlvj.
Eidem. Ludouico dei gratia illustri. fo. xlvij.
Eidem. Volui ego. folio. lvj.
Eidem. Ludouico dei gratia excellentissimo. fol. liij.
Ludouico iunior regi francor. Si totus orbis. fo. xxxvij.
Eidem. Si homo. folio. lvij.
Eidem. In litteris. Ibidem.
Achabeor cur festum celebratur. Queris. fol. lix.
Et correspondet epistole. xcix.
Matthęo legato. ſfuit quidam. fo. vij.
Matildi regine anglor. Illustrissime. fo. lxij.
Mediolanensibus. Suis. fo. xxxij.
Monacho ade. Tua mihi. fol. iij.
Eidem. Si maneres. fo. iij.
Monacho alardo. Dilecto filio. fol. lxij.
Monacho drogoni. Quam non. fo. x.
Monachis alpensibus. Bonus pater. fol. xxiij.
Monachis de tribus fontibus. Nondum. fo. xvij.
Monachis ecclesie sancti Bertini. Dilectissimo. fol. lxij.
Eisdem. Universis. folio. lxij.
Monachis flamaceñ. Domino. D. fo. xvj.
Eisdem. Modestie. fo. xvj.
Quitijs apud mediolanū cōuersis. Charissimis. folio. xxxij.
Berio canonico regulari. Totis. fol. xxij.
Eidem. Omitto. fo. xxij.
Eidem. Indignaris. fo. xxiij.
Eidem. Breues. folio. xxiij.
Arentibus helie monachi. Sola. fol. xxviij.
Patriarche hierosolymor. Patriarchalibus. folio xxxviij.
Petro bisuntineñ. Peregrinationē. fo. xliij.
Petro diacono cardinali. Dño venerabili. fol. vij.
Eidem. Cum totum. folio. viij. Eidem. Tepus est. fo. viij.
Petro presbytero cardinali. Charissimo dño. fo. vij.
Philippo ecclesie Turoneñ. electo. Dolco. fo. xxv.
Pisanis. Pisanis nostris. folio. xxxij.
Egine hierosolymor. Audierunt. fo. xlv.
Eidem. Dilecte. fo. lvij.
Roberto nepoti suo. Satis. folio. j.
Rogerio regi sicilie. Longe. fo. xlv.
Eidem. Si me queritis. fo. xlv.
Eidem. Habetis. folio. xlv.
Rolando cardinali ⁊ cancellario. Domino. fo. lxij.
Romane curie. Dominis ⁊ patribus epis. fo. xlix.
Romane curie quando abbas sancti Anastasij electus fuit in papam Eugenium. Dominis et patribus reuerendis Cardinalibus. folio. xlix.
Romano romane curie subdiacono. Bernardus. fol. xxvj.
Romanis discedentibus ab Eugenio. Nobilibus. fo. l.
Rogoni de abbatissilla. Viro. fo. lxiij.
Anctimoniali cuidam. Magnum. fol. xxix.
Sācimoniali de monasterio beate Marie treceñ. Relatum. folio. xxix.
Sanctie sorori imperatoris hispanie. Nō factū. f. lviij.
Simoni filio castellani cameraceñ. Cognoscēs. fo. xxix.
Sophie virgini. Bernardus. fo. xxviij.
Solosanis post reditū suū. In aduentu. fo. lj.
Thome de sancto Audomaro. Charissimo. fo. xxvij.
Thome preposito de Beuerla. Thome. fol. xxv.
Universis civibus mediolaneñ. Ut ex. fol. xxxij.
Vuilhelmo cuidam. Nuncium. fo. xxv.

Finis regtor. epistolarū beati Bernardi.

Sequūtur epistole beati bernardi.

Miraculum de prima epistola.

Frater Robertus/sancti viri monachus: et sm carnē ꝓpinquus: in adolescētia sua quorūdam pluuatione deceptus: cluuiacū sese cōtulerat. Venerabilis aūt pater postcaꝯ alia quādiu dissimulauit: eūdem fratrē statuit p epistam reuocare. Quo dictāte/venerabilis Guillelmus rievallis postea monasterij primus abbas/in membrana scribēs: eandē excipiebat epistam. Erāt aūt pariter sub uno sedētes (ad dictandū quippe secreti⁹ septa monasterij egressi fuerant.) Subito aūt inopinat⁹ imber erupit: ⁊ is q̄ scribebat (sicut ipso referēte didicim⁹) chartā reponere voluit. Ad quem pater scrūs. opus in q̄t dei est: scribere ne timeas. Scripsit g̃ epistam in medio imbre sine imbre. Cū em̄ vndiq; plueret: chartā exposītā virt⁹ operuit charitas. ⁊ q̄ dictabat epistam: scedulā q̄s pariter cōseruabat. Et hec quidē epistā ob tam grāde miraculū/in codice epistarū ei⁹/a fratrib⁹ nō imerito ꝓnia est ordinata.

Incipiunt epistole diui Bernardi abbatis.

Ad Robertū nepotez suū: qui de ordine Cistercienſi transierat ad Cluniacum. Epistola prima.

Statis ⁊ plusquā satis sustinui dilectissime fili Roberte: si forte dei pietas ⁊ tua p se: ⁊ meas per te aiam dignarē inuisere: tibi sez inspirando saluratē cōpunctionē: mihiq; de tua salute leticiā. Sed q̄m vsq; adhuc frustratū me cerno ab expectatiōe mea: iam nō valeo tegere dolorē meū: anxietatē repimere: dissimulare tristiciam. Unde ⁊ ꝓra iuris ordinē/cogor: reuocare lesus/eū qui me lesit: spretus requirere contēpt⁹ iniuriā passus/iniuriator: satisfacere rogare deniq; a quo rogari debueram. Dolor: quippe nimius nō deliberat: nō verecūdatur: nō ꝓsulit rone: nō metuit dignitatis dānū: legi nō obtēperat: iudicio nō acquiescit: modū ignorat ⁊ ordinē: id omodo ⁊ solūmodo satagente animo: quo vel careat q̄s se doler hře: vel habeat quo se doler carere. At inq̄s: nec lesi quēpiam: nec spreui: sed spret⁹ potius ego/ac multifarie lesus: tm̄ fugi malefactorē meū. Cui iniuriā feci: si iniurias fugi? An nō expedit cedere pcutori: q̄ resistere? fugere ferientē: q̄ referire? Recte. Assentio. Non vt protenderē cepi hec: sed vt contentionē dirimerē. ſfugere pcutionē nō est culpa fugientis: sed pcutētis. Nō cōtradico. Omitto q̄ factū est: nō requiro cur: vel quō factū est: culpas nō discutio: nō retracto causas: nō recordor iniurias. Solent em̄ hec magis instigare: q̄ mitigare discordias. Solū quod mihi magis est cordi: loquor. Me miserū q̄ te careo. q̄ te nō video. q̄ sine te viuo: ꝓ quo morī/mihi viuere est: sine quo viuere: morī. Nō igit̄ quero cur abieris: sed q̄ iā non redieris: queror. Nō causas discessiōis: sed mozas causor regressionis. Veni tm̄ ⁊ pax erit. Reuertere ⁊ satisfactus est. Redi inquā redi: ⁊ letus cātabo. Mortuus fuerat et reuirit: perierat ⁊ inuentus est. Fuerat certe mee culpe/q̄ discessisti. delicato q̄ppe adolescētulo austerus extitera: ⁊ tenerū durus nimis inhumane tractaui. Hinc em̄ ⁊ presens quondā aduersum me (quantū meminī) murmurare solebas: hinc ⁊ nūc: sicut audiui: etiaz absenti derogare nō cessas. Nō tibi imputet. Possem fortitā excusare ⁊ dicere: q: sic lasciui pueritie motus coercendi erāt: ac rudib⁹ annis debebantur aspera illa discipline districtionis initia: scriptura attestante que ait. Percute filiū tuum virga: ⁊ liberabis aiam eius a morte. Et rursum. Quos em̄ diligit dñs corripit: flagellat aūt omnē filiū quē recipit. Et illud. Uulnera sunt vbera amici: q̄ oscula inimici. Sed fuerit (vt dixi) mee culpe q̄ discessisti: ne duz de reatus perpetratione cōtendit: emēdatio retardet. At vero hic vel pculdubio ꝛcipiet esse ⁊ tue: si nō parcas penitēti: indulgeas cōfitēti: q: poruī quidē aliq̄n in aliquib⁹ fuisse erga te indiscretus: sed certe nō maliuolus. Nō si ⁊ in futuro hanc ipsam indiscretionē meā suspectā habes: noueris me iā me nō esse: q: nec te puto forte qui fuisti. Mutatus mutatū inuenies: ⁊ quē ante metuebas magistrū: comitem amplectere securus. Itaq; siue mea culpa recesseris (vt tu putas: ⁊ ego nō excuso) siue tua (vt multi putant: etsi ego nō acculo) siue mea simul ⁊ tua (q̄d ego magis puto) ex hoc iā si redire renueris: solus ꝓfecto ineꝛcusabilis eris. Uis ab oī culpa liber esse? Reuertere. Si tuā agnoscis: ignosco. Ignosce ⁊ tu mihi: vbi meam agnosco. Alioq̄n aut tibi nimis indulges: q̄ tuā culpaz ⁊ agnoscis ⁊ dissimulas: aut mihi nimis immisericors es: cui nec satisfacienti ignoscēdū putas. Jā si redire recusas: aliā q̄re occasionē/vñ falso blandiaris ꝓcicie tue: quia nō erit vltra q̄d formidare debeas de rigore districtionis mee. Neq; em̄ formidandū est/q̄ futurus sim pñi formidolosus: cui adhuc absenti/iā toto sum corpore ꝓstratus: totis astrictus viscerib⁹. Humilitatē exhibeo: charitatem ꝓmitto: ⁊ tu times? Intrepidus veni quo te vocat humilitas: ꝓtrahit charitas. Securus accede talib⁹ preuentus obsidib⁹. ſfugisti seū: reuertere ad mānsuetum. Reuocet te mea lenitas: cui⁹ seueritas effugauit. Uide si qua te cupiā duci. nō spū seruitutis iterū in timore: sz spū adoptionis filior: in quo clamare ⁊ tu nō ꝓfundaris abba pater. cām vriq; tanti doloris mei non minis apud te: sed blādimēris: pcibus: nō terroribus agens. Alius forte aliter tentaret. Et vere quis alius nō magis discutere reatū: ⁊ incutere metū: non opponeret votū/⁊ ꝓponeret iudiciū: nō argueret inobedientie: nō indignaret apostasie: q̄ de tunicis ad pellicias: de oleribus ad deliciās: q̄ deniq; ad diuitias de pauperate trāsieris? Sz ego noui animū tuū: q̄ facilius possit amore flecti/q̄ timore cōpelli. Deniq; q̄d necesse est bis pūgere nō recalcitrantē: valde timidū magis exterrere: p se satis erubescentem ꝓfundere amplius: cui sua rō magister: cui ꝓpria ꝓscientia virga: ⁊ ingenita verecūdia lex disciplineq; est? Quō si cui mirū videt/quō puer verecūdus/simplex/timorat⁹/aulus fuerit ꝓtra voluntatē fratrū/magistri imperiū/regulare decretū/suū deserere ⁊ votū ⁊ locū. Mirē etiaz q̄ ⁊ dauid sanctitati subtexerit sit: q̄ sapie salomonis illusum: q̄ samson fortitudini obuiarit. Qui proplastū dolo captū/expulit de patria felicitatis: q̄d mirū si tenero subripuit adolescētulo in loco horroris ⁊ vaste solitudinis? Huc accedit q̄ nec sicut illos babylonicos senes: spēs decepit eū. nec sicut giezi/pecunie amor. nec honoris ambitio: sicut iulianū apostatā: sed fefellit illū sanctitas: seduxit religio: pdidit autoritas senior. Queris quō? Primo quidē missus est magn⁹ quidā ꝓior ab ipso ꝓncipe ꝓior: fortis quidē apparens in vestimētis ouiū: intrinsecus aūt lupus rapax. Deceptisq; custodib⁹/estimātibus quippe ouē esse: ve ve admissus est solus ad solā/lupus ad ouiculā. Nec refugit ouicula lupū: quē ⁊ ipa putabat ouē. Quid plura? attrahit/allicit/blandit. ⁊ noui euāgelij ꝓdicator/cōmendat crapulā: ꝓsimoniā dānat: voluntariam paupertatē miseriā dicit. Jeiunia/vigilias/silentiū/manuūq; laborem vocat inanias. Ecōtra: ociositatē/ꝓtemptationē nūcupat: edacitatem/loquacitatē/curiositatem: cuncta deniq; intemperantiā noīat discretionem. quādo inquit delectatur deus cruciatibus nostris? Ubi ꝓscipit scriptura quēpiam sese interficere? Qualis vero religio est fodere terrā: siluam excidere: stercora cōportare? Nūquid nō sententia veritatis est: misericordiā volo ⁊ nō sacrificiū? Et nolo mortem pcōris: sed magis vt cōuertatur ⁊ viuat. ⁊ beati misericordes q̄m ipsi misericordiam consequentur. Ut quid vero deus cibos creauit: si nō liceat māducare? Ut quid nobis corpora dedit: si ꝓhi

Zuc. xv. Ose. vj Mat. ix Eze. xxxiij Mat. v.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ecci. xiiij

beat sustẽtare? Deniq; q̃ sibi nequã: cui bon⁹? Quis vn̄q̃ sanũ sapiens/carnẽ suam odio habuit? Talibus tandẽ allegationibus male credulus puer circũuentus/seducit: seductorem sequitur: cluniacũ ducitur: tonderur: raditur lauat: ernit rusticanis/veru stis/sordidis: induit preciosis/nouis ac nitidis: ⁊ ita in conuentum suscipitur. Sed cũ quali putas honore? Cum quo triumpho? Cuz quãta reuerentia? Defertur ei super omnes coetaneos suos: et tanq̃ victor rediens a pugna: sic laudat peccator: in desiderijs anime sue. Sustollit in altum: statu non mediocri collocatur: ita vt multis senioribus plarus sit adolescẽs.

ps. ix.

Esa.xx.

fauet/blandit/congratulat ei vniuersa fraternitas: exultant omnes tanq̃ victorem capta preda qñ diuidunt spolia. O iesu bone: q̃ multa facta sunt pro vnius animule profectibus. Cuius ad hec: quãtu libet: robustum pectus non emolliscere? Cui⁹ iterio: quãtumuis spũalis oculus nõ turbaret? Cui inter talia: ad suam liceat recurrere cõscientiã? Quis denique in tanta põpa vel veritatẽ valeat agnoscere: vel obtinere hũilitatem? ¶ Mittit iterea p eo romã: apostolica ꝓpellatur auctoritas: et vt papa nõ neget assensum: suggeritur ei infantẽ olim a parentibus oblatũ fuisse monasterio. Nõ fuit q̃ refelleret: nec enĩ cõtradicto: est expectatus: iudicatum est de parte: abiudicatum absentibus. Justificati sunt q̃ iniuriam fecerũt: excideruntq; causa qui passi sunt: absq; satisfactione absoluitur reus: firmat priuilegio crudeli. Nimiũ clemẽs sentẽtia absolutionis: quo reportato: cõfirmaret fluctuanti malesuasa stabilitas: securitas dubitãti. Et hic teno: litteraz: hec iudicij summa: hec totius⁹ cause diffinitio: vt teneãt q̃ tulerũt: fileãt q̃ amiserũt. Inter hec aũt pereat aĩa p qua christus mortuus est: ⁊ hoc q: cluniacẽses volunt. Sfir. pfessio suppfessionẽ: vouetur qõ nõ soluet: proponitur qõ nõ tenebit. Et cũ primũ pactũ irritũ factũ fit: in secũdo geminat puariatio: ⁊ fit supra modũ peccans peccatum. Veniet venier q̃ male iudicata reiudicabit: illicite iurata confutabit: q̃ faciet iudiciũ iniuriã patientibus: q̃ iudicabit in iustícia pauperes: ⁊ arguet in equitate pro mãsuetis terre.

Esa.xj. ff

¶ Veniet pro certo qui p ꝓpheram minat in psalmo dicẽs. Cũ accepero tẽpus: ego iustícias iudicabo. Quid faciet de iniustis iudicijs: q̃ ipsas quoq; iustícias iudicabit? Veniet inquã venient dies iudicij: vbi plus valebũt pura corda: q̃ astuta verba: ⁊ cõscientia bona/q̃ marsupia plena: qñq̃dem iudex ille nec falletur verbis: nec flectet donis. Tuum domine iesu tribunal appello: tuo me iudicio seruo: tibi cõmitto cãm meã. Dñe deus sabaoth q̃iudicas iuste: ⁊ ꝓbas renes ⁊ corda: cui⁹ oculi sicut fallere nolunt: ita falli non pñt: tu vides/q̃ tua vides/q̃ grunt ⁊ sua. Tu nosti q̃bus ei visceribus in cũctis tentationib⁹ suis semp affuerim: quãtis pro eo gemitib⁹ aures tue pietatis pulsauerim: qualiter ad quecq; illius scandala: perturbationes: molestias ego vtebar: torquebar: affligebar. Et nunc timeo nec frustra. Puto enĩ quãtum exptus sum: adolescẽtis per se satis feruentis ⁊ insolescentia nec corpori talia expedire fomenta: nec mẽti illa glorie tentamenta. Itaq; arbiter meus dñe iesu: de vultu tuo iudiciũ meũ prodeat: oculi tui videant equitatẽ. Videãt ⁊ iudicent q̃d potius stare debuerit: an votũ patris de filio: an filij de seipso: pser tim cũ filij aliquid maius deuouerit. ¶ Videat ⁊ famul⁹ tu⁹ legislator: noster Benedictus: quid regularius fuerit: verũ quod factũ est de infantulo nesciente ipso: an q̃ ipse p se postmodum prudens ⁊ sciens fecit: cum iam etate haberet vt de se loqueretur. Q̃ ꝓ dubiũ non sit/p missum illum fuisse: nõ donatum. Nec enim petitio: quã regula pcipit pro eo facta fuit a parentibus: nec manus illius cũ ipsa petitione inuoluta palla altaris: vt sic offerret cotã testibus. Ostendit deinde terra: que cũ illo/⁊ p illo dicitur data fuisse. Sed si cũ terra eũ receperunt: cur non ⁊ cum terra eum retinuerunt? An forte requirebant magis datum/q̃ fructum: ⁊ pluris estimata est terra/q̃ anima? Alioquin oblatus monasterio: quid quereba in

ps. lxxiij.

Job. ix.

A me saluẽt. Utinã ⁊ si ego moriar: vl'tu vivas. ¶ Sz q̃d: Salus g̃ magis in cultu vestiũ/⁊ cibor̃ est opulentia: q̃ in sobrio victu vestituq; moderato? Si pellicie lenes ⁊ calide: si pãni subtiles ⁊ pciosi: si lõge manice: ⁊ amplũ capitiũ: si operto riũ siluestre: ⁊ molle staminẽũ/sanctũ facitur: quid mor̃or ⁊ ego q̃ te nõ sequor? Sed hec infirmã

Mat. xj

tiũ sunt fomẽta: nõ arma pugnantiũ. Ecce enĩ q̃ mollib⁹ vestiũtur: in domib⁹ regũ sunt. Unũ ⁊ simila/mullum ⁊ pinguia corpori militant: nõ spiritui. Strixuria nõ aĩa saginat: sed caro. Multi in egypto fratres/multo rpe deo fine piscib⁹ seruierũt. Piper/zinziber/cyminũ/saluia/et mille hmõi species salsamentorũ: palatũ quidẽ delectãt: sed libidinẽ accendũt. Et tu mihi in his securitatẽ pones

Nota.

tu cũ hmõi rutã duces adolescentiã? Prudẽter sobrieq; cõuersanti/satis est ad oẽ ꝓdimentũ sal cũ fame. Una sola nõ expectata: necesse est alias atq; alias de nescio quibus succis extraneis/cõficiẽpmixtiones: q̃ videlz palatũ

D

B reparẽt: gulam ꝓuocent: excitent appetitum. ¶ Sed q̃d faciet inquis: q̃ aliud nõ põt? Bene. Scio q: delicat⁹ es ⁊ q̃ his assuetus modo duriora non possis: sed q̃d si potes facere vt possis? Queris quõ? Surge: pcingere: tolle ociũ: exere vires: move brachia: cõplosas explica manꝰ: exercitare in aliquo: ⁊ statim senties sola te apperere q̃ fame rollant: nõ fauces demulceant. Reddet q̃ppe sapores rebus exercitiuz: quos tulit inertia: mu lta q̃ respuis ociosus: post labotem sumes cũ desiderio. Siquidẽ ociũ parit fastidiũ: exercitiũ famem. Sfames aũt miro mõ dulcia reddit: q̃ fastidiũ facit insipida. Olus/faba/pultes/panisq; cibarius cũ aqua: quiescenti quidẽ fastidio sunt: sed exercitato magne videnť delitie. Jam forte tunicis

Luce. ix.

Job. vj.

dissuetus ethor̃es nimirũ eas: tam ꝓter hyemis frig⁹/q̃ ꝓter estatis ardores. Sed nũquid legisti: Qui timet pruinã: veniet sup eũ nix: Vigilias times ⁊ ieiunia: manuũq; laborem. Sed hec leuia sunt meditati flãmas perpetuas. Recordatio deinde tenebrarũ exterior̃: facit nõ horrere solitudinẽ. Si futurã cogitas de verbis ociosis

Phi. iij.

mat. xij.

Eiusdez xiij.

discussionẽ: nõ valde displicebit silentiũ. Fletus eternus ⁊ stridor: ille dentiũ/ante cordis oculos reducẽ⁹: parcs tibi reddet martã et culcitrã. Deniq; si totũ de nocte q̃ regula pcipit: bene ad psalmos vigilaueris: nimis durus erit lectus quo quiete nõ dormias. Si tantũ in die: quantum ꝓfessus es: manibus laboraueris: durus erit cibus quẽ libenter nõ comedas. ¶ Surge miles xpi/surge: excutere de pulvere: reuertere ad prelia vñ fugisti: fortius post fugã preliaturus: gloriosius triũphaturus. Habet quidẽ xps multos milites: qui fortissime ceperunt/stetерunt/vicerũt: paucos aũt qui de fuga cõuersi/rursus se periculo ingesserint q̃ declinauerant: rursus fugarint hostes quos fugiebant. Et q: oĩ rarum pciosum: gaudeo te de illis posse esse: qui quãto rariores: tanto apparebũt gloriosiores. Alis aũt si multũ timidus es: cur vel times vbi nõ est timor: nõ aũt times vbi magis est timendũ? An q: fugisti ex acie: putas te man⁹ hostiuz euasisse? Libẽtius te insequit aduersarius fugientez/q̃ sustineat repugnantẽ: ⁊ audacius insistit a tergo/q̃ resistat in faciem. Securus nũc pectis armis: capis matutinos somnos: cũ illa hora xps resurrexerit: ⁊ ignorãs q̃ exarmatus ⁊ tu timidior: ⁊ hostibus min⁹ timendus fias? Armator̃ multitudo circũuallauerũt domũ: ⁊ tu dormis. Jã ascendũt aggerem: iam dissipant sepẽ: iam irruũt p posticũ. Tutius ne est q̃ tibi vt te inueniãt solũ/q̃ cũ aliis: nudũ in lectulo/q̃ armatũ in cãpo. Expergiscere: sume arma: ⁊ fuge ad comilitones tuos quos fugiens deseruerас: vt qui te ab eis diuiũxerat: ipse te denuo timor iũgat. Quid armor̃ refugis põdus ⁊ asperitatẽ delicate miles? Aduersarius instãs/⁊ circumuolãtia spicula faciẽt clypeũ nõ esse oneri: lorica nõ sentiri vel galeã. Et quidẽ subito p̃cedẽti de vmbra ad solẽ: de ocio ad laborẽ/graue ceditur omne quod incipit. Sed postq̃ ab his dissuescere: ⁊ ad illa se pauliſq; assuescere ceperit; ꝓtus tollit difficultatem: inueniťq; facile esse: q̃ impossibile ante putauit. Solent etiã fortissimi milites/audita buccina ante congressum trepidare. At vbi ad prelium ventũ fuerit: spes victorie ⁊ timor: ne vincanť: reddit intrepidos. Quid vero tu trepidas: quẽ fratrum vnanimitas armator̃ circũmunier: cui angeli assistent a latere: quem dux belli christus preibit: suos animas advictoriã: ⁊ dicẽs: cõfidite ego vici mundũ. Si christus pro nobis quis cõtra nos? Securus potes pugnare vbi securus es de victoria. ¶ Overe turã pro christo/⁊ cuz christo pugna: in qua nec vulneratus: nec prostratus: nec cõculcatus: nec miles si fieri possit: occisus fraudaberis a victoria: tantũ ne fugias. Sola causa qua pdere possis victoriã fuga est. Sfugiẽdo potes illã amittere: moriẽdo nõ potes: ⁊ beatus si pugnãdo moriaris: q: mortuus/mor cor̃onaberis. Ue aũt si declinando pugnã/pdis et victoriã simul ⁊ cor̃onã. Quod ipse auertat a te fili dilectissime: qui in iudicio de his meis litteris maiorẽ tibi habet inferre dãnationem: si nullam ex eis in te repererit emendationem.

Joh. xvj. Rom. j. j.cor. xiij

¶ Ad fulconem puerum/postea lingonensem archidiaconum

Epistola secunda.

Bernardus pctõr: inde letari in adolescentia vnde in senectute nõ penitear. Non miror si mireris: sed miror si nõ mireris: vnde mihi ad te scribere vellem: ciuẽ rusticus: scholasticũ monachus: cũ nulla hinc tibi occasio necessaria occurrat: nulla ratio patẽs ostẽdat. At si attẽderis q̃d scriptũ legis: sapientib⁹ ⁊ insipiẽtib⁹ debitor̃ sum ⁊ illud: charitas nõ querit q̃ sua sunt fortitan intelliges quicq̃d illa iusserit: nõ esse ꝓsumptum. Charitas enĩ ad te obiurgandũ me cõpulit: que tibi condolet: q̃uis nõ dolenti: que tibi miserer: licet nõ miserabili. Et inde magis dolet: q̃ cum sis dolendus/nõ doles ⁊ inde magis misereturť: q̃ cũ miser sis/miserabilis non es. Nec frustra fortitan tibi cõpatitur: dũmodo paciter tu audias vñ cõpatiatur. Vult te tuũ sentire dolorem: vt iam nõ habeas vnde dolere: vult te tuã scire miseriam: vt incipias miser nõ esse. ¶ O bona mater charitas: q̃ siue foueat in firmos: siue exerceat pueros: siue arguat ingratos: diuersis diuersa exhibens: sicut filios diligit vniuersos. Cũ te arguit/mitis est: cũ blãditur/simplex est. Pie solet seuire: sine dolo mulcere: patienter nouit irasci: humiliter indignari. Ipsa est que hoĩm mater ⁊ angelorũ: nõ solum que in terris: sed etiã que in celo sunt: pacificauit. Ipsa est q̃ deũ hoi placans: hoĩem deo reconciliauit. Ipsa est mi fulcor: que fratres illos cũ q̃bus olim dulces capiebas cibos: habitare facit vni⁹ moris in domo. Hec talis tamq; honorabilis mater: a te se querit offensa: exposturlat lesam: Lesa tñ nõ ꝓuocat: sed spreta te revocat offendens tibi in te de se veraciter scriptum esse. Charitas patiens est: benigna est. Licet lesa: licet offensa: si conuersus fueris ad illam: obuiabit tibi quasi mater honorificata. Contẽptus oblita sui/ruet in amplexũ tui: gaudẽs quẽ pdiderat esse inuentũ: qui mortuꝰ fuerat vivum. Sed in quo inquis lesi: in quo ꝓtẽpsi? Audi. In eo pcul dubio: q̃ te quẽ sinu suo lacte nutriendũ materno susceperat: ante tẽpus ablactasti: q̃ expertam lactis dulcedinẽ in quo posses crescere in salutem: rã leuiter: rã celeriter exufflasti. ¶ O puer insensate. O puer magis sensu q̃ etate: quis te fascinauit a bene incepto itinere/tam cito discedere? Auũculus inquies. Sic adam quõdam vorem: vxor serpentẽ ad excusandas excusationes in peccatis pretendebat. Uter q̃ mñ sue culpe dignam excepit sententiã. Nolo decanũ accuses: nolo te p illum excuses. Inexcusabilis enĩ es. Illius culpa/tua nõ excusat. Quidnam ille fecit? Nũquid terupuit: nũquid vim intulit? Rogauit nõ ligauit. Blãdiendo attraxit: nõ violẽter traxit. Quis te cogebat credere blandienti: assentire attrahenti? Ille tua nondũ reliquerat: q̃d mirũ si te qui suus eras: requirebat? Si agnũ de grege: vitulũ de armento cum perdit

Luce. xv

Beñ. iij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

requirit: ⁊ nemo curat: te quoq; qui multis ouibus/ vel vitulis apud eū pluris es: adeptum si repetit q̄s inde miret? Siquidē nō vsurpat illā sibi pfectionē de qua ō: Si quis abstulerit tua: ne repetas. Repetebat ḡ suū: qui sua adhuc tenebat: At tu qui iam seculuz sp: eueras: secularem sequi debebas? ſfugit ouis tremebunda/ veniente lupo. Abscondit se columba tremens: accipitre viso, De cauernula sua mus esuriens exire non audet: ambiente cato. Et tu cū videbas furē currebas cū eo? Nā q̄d aliud q̄ furem dixerim: qui p̄ciosam xp̄i margaritā. i. animā tuā furari nō dubitaueris? Uolebā si possem illius errorem dissimulare: ne odiū ⁊ nullū fructū cōsequerer ex veritate. Sed nō potui fateor: intacuz transire: quē vsq; ad hanc diem/cōperi spūi sancto p virib⁹ restitisse. Nā q̄ manū nō retinet a malo q̄s pōt: licet q̄q; frustretur effectus: non min⁹ culpatur affectus. Jn me certe feruoꝛ ē nouitiū extinguere voluit: sed deo grās: nō valuit. Alteri quoq; nepoti suo Guirrico cognato tuo multū restitit Sed q̄d nocuit? Immo plurimū p̄stitit. Destitit inuit⁹ rādem senex auūculus a pſecutione: extitit inuict⁹ puer nepos: gloriosior de tentatiōe. Sed heu quō te vicit: q̄ illū vincere non pōt? Aut quō qui te vicit: ab illo superatus est? Nunq̄d te fortior ille? Nunq̄d prudentior? Certe q̄ antea vtrūq; nouerant: Guirrico fulconē pferebant. At post q̄ ventū est ad bellū: exitus indicauit hoīm erraſſe iudiciū Jbi p̄ohpudoꝛ fugit qui pferebat: vbi fortiter vicit q̄ infirior: credebat. ¶ Sed q̄d de auūculi dicā malicia: qui a xp̄i militia retrahit nepotes suos: vt secū trahat ad infeꝛos? Jta ne solet beare amicos? Quos xp̄s vocat secū in eternū mālturos: auūculus reuocat secum in eternū arsuros. Miroꝛ si iam xp̄s ei nō irascit: ⁊ dicat. Quotiēs voluī cōgregare nepotes tuos quēadmodū gallina cōgregat pullos suos sub alas: ⁊ noluisti! Ecce relinquet tibi dom⁹ tua deserta. Christus dicit. Sinite paruulos venire ad me: talium enī est regnū celoꝛ. Auūculus ait. Sinite nepotes meos vt ardeāt mecū. Christ⁹: dicit mei sunt: mihi debēt seruire: sed oportet inq̄t auūculus/eos mecū perire. Christus dicit: mei sunt: ego illos redemi: ſz ego inq̄t auūculus/eos nutriui. Tu q̄dē ait xp̄s illos nutristi: sed pane meo/nō tuo: ego vero redemi nō sanguine tuo: sed meo. Sic carnalis auūculus ꝺtra patrē spirituū p nepotibus certat: quos dū bonis cupit onerare terrenis: celestibus exheredat. Xp̄s tū nō rapinam arbitratus si suos quos fecit ⁊ redemit sanguine p̄prio: ad se veniētes colligerit: iusta q̄ ante pmiserat: ⁊ eū qui venit ad me non ejiciam foras. ſFulconi pmo pulsanti ianua aperuit: letis ampleribus letū excepit. Quid plura? Uetere hominem exuitur ⁊ nouū induit: quodq; solo noie extiterat: moribus ⁊ vita canonicū pfitetur. ſFama volat: bonus odoꝛ xp̄i: rei nouitas circūquaq; diffusa: puenit ad aures auūculi. ¶ Quid ḡ faceret carnalis nutricius: q̄ carnis quā nutrierat: quā carnaliter amabat: solatium pdebat! Et si alūs fuit res illa odoꝛ: vite ad vitā: sed nō illi. Quare: q; aialia hō nō recipit ea q̄ sunt spūs dei. Stulticia enī illi videt. Nam si spiritū xp̄i haberet: nō tam de carne doleret: q̄ gauderet de spiritu. Sz q; terrena: nō que sursuz sunt: sapiebat: turbatus ⁊ tristis rale aliquid secum voluebat. Quid audio? Ue mihi: a quāta spe cecidi! Sed quid. Deber ne stare quicq̄d absq; meo ꝺsilio: absq; mea licentia fecerit. Q̄d ius: q̄ lex: q̄ iusticia: que ratio: vt quē exterο nutriendū suscepi: alius fruatur adulto. Jā caput asperſus canis. Deu vite mee reliquū expendā cū meroꝛe: quia me deseruit baculus senectutis mee. Deu mihi. Si hac nocte expetitur a me aia mea: q̄ paraui cui? erūt. Pꝛoꝛm̄ pruaria mea plena eructātia ex hoc in illud: oues mee fetose abundantes in egressib⁹ suis: boues mee crasse cui remanebūt. Pꝛedia/pꝛata/domus/argentea vasa ⁊ aurea: cui congregata sunt. Ditioꝛes quosq; ac questuosioꝛes ecclie mee honoꝛes acquisieram mihi: reliquos et si nō licebat hr̄e: spe tū in fulcoye tenebā. Quid igit faciā.

Propter illum vnū: tot ⁊ tanta pdam. Nam quicq̄d sine illo possederim: amissse me iudico. Quin poti⁹? ⁊ ista reputo: ⁊ illū reuocabo si potero. Sed quō. ſFactum est: auditū est. Nō factū est/nō pōt non fieri: q̄ auditū est/celatū esse nō poterit. ſFulco canonicus est regularis: si reuertitur ad seculū: notabilis erit ⁊ infamis: sed rolera bilius est hec audire de illo: q̄ viuere sine illo. Cedat ergo nūc honestas vtilitati: pudoꝛ necessitudini. Malo nō parcere verecūdie pueri: q̄ miserabili subiacere tristicie. Acquiescēs itaq; ꝺsilio carnis: rōnis oblit⁹ ⁊ legis: tāq̄ leo parat⁹ ad p̄dam: ⁊ sicut leena rapto catulo rapiēs et rugiens: sacra nō veritus: sanctoꝛ irrupit habitaculū: in quo tyrūculū suū xp̄s absconderat a ꝺtradictiōe lingua rū: postmodū ām̄ feturus ꝺsoꝛtio angeloꝛ. Querit ac flagitat reddi sibi nepotē suū: querit ⁊ clamat iniuste se ab illo relictum: xp̄o reclamāte ⁊ dicente. Quid agis miser. Quid furis. Quid me pſequeris. Non sufficit tibi q̄ tuā: tuoq; exemplo multoꝛ mihi aias tuleris: si nō etiā hunc ausu sacrilego rapias de manu mea. Nō times tu futurū iudiciū. An ꝺtēnis terroꝛē meū. Cui hoc facis. Cui bellū indicis. Terribili vtiq; ⁊ ei q̄ aufert spūm p̄cipuum. Jnsane redi ad coꝛ: tuū. Memoꝛare nouissima tua ⁊ nō peccabis. Memoꝛare q̄ tua substātia: ⁊ vtiliter timebis. ¶ Et tu puer inq̄t: si cathedras: si acq̄ueris: morte moꝛieris. Memēto vꝛoꝛis loth de sodoma q̄dē eiecte: q; deo credidit: ſz in via murate: q; retro aspexit. Discе in euāgelio q̄ nō liceat retro aspicere ei: q̄ semel manū ad aratrū mittit. Auūculus tuus q̄rit aſaz tuā: qui iā pdidit suā. Verba oꝛis ei⁹: iniq̄tas ⁊ dolus. Noli intelligere fili mi vt male agas: nisi intēdere invanitates ⁊ insanias falsas. Ecce in via qua ambulas: absc̄ōdit laqueos. tēdit retia. Molliti sunt sermones eius sup oleū: ⁊ ipsi sunt iacula. Uide fili mi ne rapiaris a labijs iniquis ⁊ a lingua dolosa. Configat carnes tuas diuin⁹ timoꝛ: ne te decipiat carnal⁹ amoꝛ. Blandit: sed sub lingua ei⁹ labor ⁊ doloꝛ. Lachrymatur sed insidiat. Jnsidiat vt rapiat pauperē: rapere pauperē dū attrahit eū. Caue inquā fili mi: ne acquiescas carni et sanguini: nā gladius me⁹ deuoꝛabit carnes. Sperne blādimenta: ꝺtēne p̄missiones. Pꝛomittit magna: sed ego maioꝛa. Offert plura: ſz ego plurima. Dimittes ḡ p terrenis celestia: p tēpoꝛalibus eterna. Alioq̄n oporteret te soluere vota tua: q̄ distinxerūt labia tua. Juste exigit ad soluendū: qui nō cogit ad vouendū. Nā et si cū pulsares nō repuli: tū vt intrares nō compuli. Non licet ḡ dimittere: q̄ sponte pmisisti. Nō est fas requirere: q̄ p te dimisisti. Eu vtrūq; vestrū pꝛemoneo: vtriq; saluboꝛ ꝺsulo. Tu inquā ad auūculū: regularē ne reducas ad seculū: q; si reducis: seducis quē apostatare facis. Tu regularis/seculārem ne sequaris: q; ſi illuz sequeris: me pſequeris: cui de teipso iniuriā facis. Tu si seduxeris aīam p quā moꝛtuus sum: crucis mee te ꝺstituis inimicū. Uul enī non colligit mecū dispgit. Quāromagis q̄ collectos dispgit. Tu vero si ei ꝺsentis: a me dissentis: q; q̄ nō est mecū: ꝺtra me est. Quātomagis q̄ mecū fuit: si me deseruit: ꝺtra me est. Tu si circūuenis paruulū q̄ ad me venit: seductoꝛ: ac sacrilegus iudicaberis. Tuꝺ si q̄ edificaueraꝭ/iterū destruis p̄uaricatoꝛē te ꝺstituis. Ambos vos necesse est meo iudicio pſentari: ambos assistere meo tribunali. Alter de pꝛopria p̄uaricatione: alter de alterius seductiōe iudicabit. Et vti alter in iniq̄tate sua moꝛietur: inde moꝛiēt⁹ sanguis de manu alterius req̄ret. Hec ⁊ his silia vtriusq; teste cōscientia: vtriq; xp̄e inuisibiliter: ſz terribiliter intonabas: his sacris monitis/amboꝛ mētes pie terrēdo pulsabas. Quis ad hec nō timeret: timēdo refipisceret: nisi q̄ moꝛe aspidis surde ⁊ obturātis aures suas: voce venefici incātantis sapienter: aut nō audiret: aut se audire dissimularet ¶ Sed vsq̄quo iā satis vel nimis longā ꝓtrahimus epistolā: dū inuiti loq̄mur rem silētio dignā. Cur tantis circūlitionib⁹ ad veritatē ambim⁹: dū pudenda reuelare timemus. Dicā tū/dicā cū pudoꝛe: q̄ multis cognitū: oc-

culture ⁊ si volo nō valeo. Sed quare cū pudoꝛe? Ut q̄d me scribere pudeat: q̄d illos nō puduit facere? Si pudet audire q̄d impudēter egerūt: nō pudeat emendare q̄d libēter nō audiūt. Pꝛohdoloꝛ: neutrū illoꝛ reuocare potuit: aut illū a seductiōe timoꝛ ⁊ ratio: aut hūc a p̄uaricatione pudoꝛ ⁊ pfessio. Quid plura? Uerba p̄cipitatiōis cōcinnat lingua dolosa. Cōcepit doloꝛē: ⁊ p̄uasit iniquitatē. Subuertit puerſus cōuersum: reuertit⁹ canis ad vomitū. ecclia vestra suū recepit alūnū: quē meli⁹ habebat amissum. Sic lugdunū olim studio simil⁹ ⁊ industria sui decani: eiusdē decani nepotē suū canonicū: quē bñ pdiderat: male recuperauit. Sicut ille fulconē brō Augustino sic orbbertū iste sctō benedicto subripuit. O q̄ oꝛdinati⁹ ipse cū sancto scrūs efficerek: q̄ cū puerso scrūs puertertur. O q̄ pulchrius senē secularem puer religiosus ad se trahereret: ⁊ sic vinceret vter q̄: q̄ religiosum secularis ad se retraheret: in quo victus est vter q̄. O senē infelicē: o auūculū crudelē: q̄ iam decrepit⁹: statim moꝛiturus: ne potis aīam p̄us interfecit: quē vt pctoꝛ suoꝛ haberet heredē: a xp̄i sorte p̄uauit. Sed q̄ sibi nequā est cui bonus: Maluit in suis facultatib⁹ hr̄e successoꝛē: q̄ p iniq̄tatib⁹ intercessoꝛē. Sed q̄d ad me de decanis magistris nostris qui p̄cipatū meruerūt in ecclesijs? Clauē scientie tenēt: ⁊ p̄mas cathedras in cōuentib⁹ possidēt. Uiderint ipsi q̄liter subditos iudicēt: fugitiuos reuocent: reuocatos si ita voluerint: iterū effugent: di/ploꝛ colligant: collectos dispergant. ¶ Quid ad me? ſfateoꝛ: aliquātulū in illos p̄ter te mi fulco/modū nostre paruitatis exceſſi: dum tuā de illis cupio palliare verecūdiā: tēperare culpā. Omitto ḡ illos: ne nō tam reprehensioni q̄ reprehensoꝛi iuste iudicētur: nec tam de sua coꝛrectione cogitent: q̄ mihi de p̄sumptione calūnient. Non ecclie p̄cipem: sed puerum scholarem obiurgare suscepi: q̄ nescirat indignari: nō norit irasci: nisi forte ⁊ tu sensu/nō malicia paruulus: idipsum mihi calūnieris/⁊ dicas: imo q̄d mihi ⁊ ipsi? Quid ad illum de pctō meo? Nunq̄d ego sum monach⁹? Et ad ō fateoꝛ: q̄ respondeā nō habeo: nisi q̄ cōfusus sum: tum de tua/quā in te credidi ingenita malueꝛudine: tum de dei charitate: qua ⁊ in p̄ncipio epistole excusasse me memini Cuius zelo tantū/tui erroꝛis misertus: tantū tue miserie cōpassus sum: quaten⁹ supꝛa modū ⁊ moꝛē meū/de re nō mea me intromiserim. Grauis lapsus tuus/ac miserabilis casus/p̄uocauit me vt hoc p̄sumpserim. Quē enī coetaneoꝛ tuoꝛ me vidisti arguere: Cui vel breuissimas aliquādo litteras direxisse? Non q̄ tū oēs ceteros sanctos putauerim: aut nihil in eis reprehensione dignū inueniꝛim. ¶ Cur ḡ inquis singulariter me reprehendis: cū ⁊ in alijs videas q̄d iustius fortasse reprehendere possis? Ad q̄d ego. Propter singularitatem erroꝛis tui. p̄pter ⁊ima nitatem pcti tui. Nam ⁊ si plerisq; alij perdite viuūt: et si inoꝛdinati ⁊ indisciplinati sunt: nonduz tñ oꝛdinem aut disciplinā pꝛofessi sunt. Sūt quidē pctoꝛes: sed nō p̄tenacissimi oꝛes. Tu vero quātūliber modeste ⁊ honeste viuas si caste: si sobrie: si oīno religiose te habeas: deo tū min⁹ accepta est tua religio: quā deturpat voti p̄uaricatio. Jd circo charissime: ne te tuis coetaneis cōpares: a q̄bus p̄fessio separat. Nec respectu secularium/de tua tibi fortepaulo grauioꝛi ꝺtentia blandiaris: cum tibi dñs dicat. Utinā re calidū aut frigidum inuenissem. Jdcirco ostenditur aperte q̄: minus deo repidus places: q̄ si vel quales illi sunt: frigidus esses. Illos vtiq; deus patienter expectat de frigoꝛe quādoq; ad caloꝛē pficere. Te vero indignās aduertit de caloꝛe iam in tepoꝛē defecisse. Et q; tepidum te inueni: incipiā inq̄t re euomere ex oꝛe meo. Et merito: q; tu ad tuū vomitū redisti: q; tu eius grām euomuisti. ¶ Deu quō rp̄m tam cito fastidis: de quo scriptum est: mel ⁊ lac sub lingua ei⁹. Miroꝛ q̄ ad gustū cibi dulcissimi nausearis: si tū gustasti q̄ dulcis est dñs. Aut certe nō dum gustasti: ⁊ nescis q̄d sapit xp̄s: ideoq; nō appetis in experturū: aut si gustasti/⁊ dulce nō sapuit: sanū nō habes palatum. Jpse quippe dei est sapia que ait. Qui comedit me adhuc esurient: ⁊ qui bibit me adhuc sitient. Sed quō potest esurire vel sitire xp̄m: plen⁹ quotidie filiquis porcoꝝ? Non potes bibere simul calicē christi: ⁊ calicē demoniorū. Calix demonioꝝ superbia est: calix demonioꝝ detractio ⁊ inuidia est. Calix demonioꝝ crapula ⁊ ebrietas est. Que cū impleuerint vel mentē/vel ventrē tuū: christus in te nō inueniet locū. Non mireris quod dico. Jn domo animuli tui: non potes inebriari ab vbertate dom⁹ dei. Cur inquis: q; domus delitiarū est. ¶ Quomodo ignis ⁊ aqua simul esse non possunt: sic spirituales ⁊ carnales delitie in eodē se nō patiunt. Ubi crapulā ructātis inter pocula senserit christ⁹: vina sua dulcioꝛa sup mel ⁊ fauū: meum ꝓpinare nō dignat. Ubi curiosa cibo⁹ diuersitas: vbi diuitis supellectilis discoloꝛ: varietas oculos pariter pascit ⁊ ventrē: celestis panis ieiuna deserit mentes. Eya lerare iuuenis in adolescētia tua: vt decedēre pariter cuz etate tempoꝛali letitia: succedat que te absoꝛbeat eterna tristicia. Sed absit hoc ab adolescentulo nostro: auertat hoc deus a puero suo. Quin potius dispdat dñs vniuersa labia dolosa eoꝝ/qui tibi tale consiliū donāt: qui dicūt tibi quotidie euge euge ⁊ querūt animā tuā. Ubi sunt cum quib⁹ habitas: quoꝝ p̄fana colloquia adolescētia bonos moꝛes corrūpunt. ¶ Sed q̄diu iam non exis de medio eoꝝ? Quid facis in vrbe q̄ clausꝰ elegeras? Quid tibi cū seculo/q̄ seculū sp: eueras? ſfunes ceciderūt tibi i pꝛeclaris: ⁊ tu opibus inhias terrenis? Si vis habere simul hec ⁊ illa: breuiter tibi respōdebiſ. ¶ Memēto fili q: recepisti bona i vita tua. Recepisti dixit: nō rapuisti: ne etiā de hoc tibi frustra blādiaris/ q̄ tuis cōrentus/aliena nō rapias. Uerūtñ q̄ sunt illa tua? Beneficia eccl'ie? Recte. Quia surgis ad vigilias: vadis ad missas: horis choꝝ nocturnis diurnisq; frequētas. Bene facis. Sic ecclesie pꝛebendā gratis nō accipis. Dignū est vt q̄ altario deseruit: de altario viuat. Cōcediē ergo tibi vt si bene deseruis: de altario viuas. Tō aūt vt de altario luxurieris: vt de altario superbias: vt inde cōpares tibi frena aurea: sellas depictas: calcaria deargentata: varia grisea q̄ pellicia a collo ⁊ manibus ornatu purpureo diuersificata. Denicq; q̄cūq; pter necessariū victū: ac simplicē vestitum de altario reti nues: ruīn nō est: rapina est: sacrilegiū est. ¶ Q: abat q̄dā sapiēs tantū victui suo tribui necessaria: nō superflua. Habentes (ait apl's) victū ⁊ vestitū: nō victū ⁊ ornatū. Et q̄ dam alius sctus. Si dederit inquit mihi dñs panē ad mādūcandū: ⁊ vestimentū quo operiar. Nota quo operiar. Sic ḡ ⁊ nos ꝺtenti simus vestimentis q̄bus operiamur: nō quibus lasciuiamus: nō q̄bus superbiamus: non quib⁹ mulierculis vel similari vel placere studeamus. Sz hoc faciūt inquis cū q̄bus habito: si nō facio q̄d ceteri: de singularitate notaboꝛ. Propterea inquā exi de medio eoꝝ: ne aut in vrbe notabiliter viuas: aut exēplo pereas aliorum. ¶ Quid agis in vrbe delicate miles? Cōmilitones tui quos fugiens deseruisti: pugnāt ⁊ vincūt: pulsant et intrāt: celū rapiūt ⁊ regnāt. Et tu sedēs sup ambularoꝛē tuū indut⁹ purpura ⁊ byſſo: circūis plateas: vicos perābulas! Dec sunt pacis oīnamēta: nō belli munimēta. Audicis pax ⁊ nō est pax. Purpura nō ꝓpulsat libidinē: nō superbiam: nō auaricīā repellit: ⁊ si qua sunt alia ignea inimici iacula: nō extinguit. Denicq; q̄d magis metuis: febrē nō ꝓhibet: mortem nō arcet. Ubi sunt arma bellica? vbi scutum fidei: vbi galea salutis: vbi pariēte loꝛica? Quid trepidas? Plures sunt nobiscū q̄ cuz illis. Sume arma: resume vires dū adhuc pl'num durat. Adsunt angeli spectatoꝛes ⁊ pꝛectoꝛes: adest ipse dñs adiutoꝛ ⁊ suscepto: q̄ doceat manꝰ tuas ad pl'ium: ⁊ digitos tuos ad bellum. Procedam⁹ in adiutoꝛiū fratrū: ne si forte sine nobis pugnēt: sine nobis vincāt: sine nobis ingrediantur: nouissime cū clausa fuerit ianua: sero pulsantib⁹: deintus nobis respondeat. Amen dico vobis nescio vos. ſfac queso re p̄us sciri: fac te p̄ius videri: ne tunc nesciaris ad gl'iam:

Universidad de Deusto
Biblioteca

Jo.xiiij. sciaris autē ad penam. Si te xp̄s agnoscit in bello: recognoscet in celo: ⁊ sicut p̄misit manifestabit tibi seipsum: si tu ⁊ tu penitendo resipiscēdo talē te exhibueris: vt cuz
j.Cor. xiij. fiducia dicere possis: tunc cognoscā: sicut ⁊ cognit⁹ sum. Dis interim ām̄onitionib⁹ verecundum adolescētis animū pulsatū esse sufficiat. Jam em̄ nostris etiaz p̄cibus p eo diuina pulsanda est pietas. Que si ad ictus nostrarū inuectionū ei⁹ mentē vel parū mollitā inuenerit: confido de ipsa ꝙ citius nos de ipso letificabit.

¶ Ad quosdā canonicos regulares. Epl'a.iij.

Dhoratio illa in litteris vestris tā salubris: tā cōpendiosa: magna quidē scientie mira charitatis vestre indicia: mirantib⁹ nobis ⁊ cōgratulantibus p̄fert. Sed qō de laudib⁹ nostris? vestra deuotione: q̄ tm̄ non ꝓfectis: tam excellentia p̄misistis: ⁊ si ad humilitatis quoq; formā quantū ex vobis est: nō mediocriter instruere nos potuit: ꝓscietias tm̄ nostras multo inferius iacētes: quantū in nobis est: vehemēter exterruit. Quis em̄ nostrū suā attendēs cōuersationē: tanta de se ⁊ tā indebita sine magno vel metu vl̄
j.cor.iiij periculo possit audire? De hmōi quippe alieno seu etiaz ꝓprio se iudicio cōmittere: securū nō est. Qui em̄ iudicat nos dñs est. ¶ Ceterū de fraternib⁹ de quoz salute vestrā nimirū charitatem solicitā esse cognouimus: vt securos vos reddamus: noueritis multoz illustriū viroz: ⁊ maxime clarissimi viri Uuilhelmi cathalaunensis epi horta nu ⁊ ꝓsilio ad nos declinasse: seq; a nobis suscipi multis p̄cib⁹ ac supplicationibus impetrasse: ea videlz intentione: vt ob tenorē arctioris vite: ab institutionib⁹ beati Augustini ad obseruantias sancti Benedicti/dei adiutorio sic transeant: vt tm̄ ab eius magisterio: q̄ vn⁹ est omnibus magister in celo ⁊ in terra: nō discedāt: illāq; primā fidem: quā apud nos: imo quā primū in baptismo p̄misérūt: nō irritam faciant: sed salua integraq; custodiant. Talibus itaq; taliter suscepti: abstr vt sinceritatem vestrā aut in suscipiēdo lesam: aut in retinendo ledendam esse credam⁹: dum tm̄ illos: si forte infra annū ꝓbationis q̄ regulariter ꝓstitut⁹ est: cepta deserere: ⁊ ad vos redire velle ꝓtigerit: inuitos nō detineam⁹. Alioq̄n sctissimi fratres vra nō refert: vt spm̄ libertat̄ q̄ in eis est: anathema te incōsulto frustra ꝙpedire nitamini: nisi forte (qō deus auertat) q̄ vra: nō que iesu xp̄i sunt: q̄rere studeatis.

¶ Ad arnoldū abbatē mo:inūdi. Epl'a.iij.

Domino abbati Arnoldo: frater Bernardus de claraualle spiritū cōpunctiōis ⁊ cōsilij. ꝓmo scire te volo dōnū cisterciēsem necdū qn̄ tuus nūcius ad nos venit de flandria: quo paulo āte p nos trāsierat remeasse: ⁊ ob hoc nec litteras accepisse quas ei iussisti p̄sentari: ⁊ adhuc esse tante a te p̄sumpte nouitatis ignarū. ꝑfelix interim cui tā tristes rumores vel ad tēpus liceat ignorare. Deinde ꝙ de tui desperādo nos reuocatiōe interdicis: ne qō quasi inconcusse apud te fixum est: frustra tibi trās dirigēdo dissuadere conarer: in hoc tibi obedire fortasse quidē ꝓ rōne nō debui: reuera aūt ꝓ dolore fateor nō potui: cū ⁊ p certo scirē vbi te opportune inuenirem: ipse potius venissem/q̄ has misissem: effecturus fortasse p me ipsum: qō nullis litteris possum. Rides fortan meā hmōi rancē cassam fiduciam: vtpote ꝓprie pertinacie cōscius: ad quā vtiq; flectendā: nullā vim: nullam p̄cem: nullam speras p̄ualere industriam. At vero ego
Mar.ix de illius potentia nō diffidens/qui dicit: oīa sunt possibilia credenti: fideliter vsurpans ⁊ mihi illā sententiā: oīa
phil.iiij. possum in eo q̄ me ꝓfortat: q̄uis in magna parte lapidei cordis tui obstinatione/⁊ ipse non ignorem: vtinā nunc tm̄ siue fructuose: siue frustra tuo lateri adhererē. Quanta que me mouēt aduersum te (frustra nescio an fructuose) iacerem tibi in faciem: nō solum verbis: sed ⁊ vultu ⁊ oculis. Tuis deinde ꝓuolutus vestigijs: tenerem pedes: amplecterer genua: totusq; a collo pendens/illud mihi dulcissimū caput deoscularer: quod sub vno mecū ꝓpositō: suaui iugo christi iam p luribus annis astrictū est. Flerem quoq; quātum valerem: rogarem ⁊ obsecrarem per dominū iesum quatenus parceres: ꝓmo quidē eius cruci: qua vtiq; redemit: quos tu quātum in te est/perimis: collegit quos tu dispgis. Perimis inquā ⁊ dispgis: siue quos recū ducis: siue quos hic deseris: quibus vtiq; etsi diuersum: nō dispar tamen vtriq; metuim⁹ periculū. Deinde etiam parceres ⁊ nobis amicis tuis: quibus licet immeritis: nō nisi fletum ⁊ lachrymas reliquisti. Si hoc mihi licuisset: flexissem fortitan affectu quē ratione non possum: pectusq; illud ferreū: qō nec christi timoꝛ in hac re dūtarat cedere acquiescit: fraterna forte pietas emollisset. Sed heu: ⁊ hanc nobis copiam subtraxisti. ¶ O magna nostri oꝛdinis colūna. Patienter quaso audi amicū vel absentem: tue penitus discessionis impatientem: tuo medullitus ⁊ laboꝛi ⁊ periculo cōpatientem. O inquā magna nostri oꝛdinis colūna: non metuis te ruere/magnā morē ꝓculdubio ruinā secuturam? At ego inquies nō ruo: scio qō facio: bonam cōscientiaz habeo. Esto. Credimus tibi de te. Sed nunquid de nobis: qui iam ⁊ grauia tuo ex discessu gementes sustinem⁹ scādala: ⁊ grauioꝛa pauentes expectamus pericula? An et tu quoq; nō ignoꝛas ista: sed dissimulas? Qua ratione ergo multoz faciendo ruinam: te ruere non p̄sumis: q̄ in hoc videlicet positus eras: vt non quod tibi est vile: sed magis qō aliis: ne que tua: sed q̄ iesu christi sunt: quereres debeas? Quomodo inquā securus abis: q̄ gregi tibi cōmisso: omnē de se securitatem in perpetuū aufers? Quis occurret lupis incursantibus: quis cōsolabitur in tribulationibus: quis ꝓuidebit in tentationib⁹: quis deniq; leoni resistet rugienti: ⁊ querenti quem deuoret? Patebant sine dubio moꝛtibus malignantium: qui deuoꝛant plebem christi/sicut escam panis. ¶ Deu quid faciēt no uelle plantationes xp̄i: que per manus tuas constite fuerant diuersis in locis: ⁊ locis hoꝛroꝛis: ⁊ vaste solitudinis? Quis circūfodiet: quis impinguabit fimo: quis sepeu circūdabit: quis succrescentes solicitus erit rescindere surculos? Aut flante profecto tentationū vento: terrime adhuc/heu facile eradicabūtur: aut inter fruteta certe simul exoꝛientia: cū non erit qui purget: suffocate nullū afferent fructū. Que cū ita sint: iudica tu quale hoc tuū bonū erit: aut si vel esse poterit bonū cum tantis malis. Quantūlibet dignos faciurū te fructus penitentie cōfidas: nōne huiuscemodi spinis necesse erit suffocari? Nonne deniq; si recte offers: ⁊ non recte diuidis: peccas? Quid em̄? Recte ne forte diuidere esse dices: soli anime tue consulere: ⁊ filios tuos quos oꝛphanos relinquis consilio paterno destituere? O miseros ⁊ miserabiles: ⁊ eo miserabilioꝛes/quo viuo se conspiciūt oꝛbari patre. ¶ Quāq; dubitare te quoq; oporuerit an vel tibi recte cōsulas: in eo videlz ꝙ absq; consilio fratrum/⁊ coabbatum tuoꝛ: absq; patris ⁊ magistri tui licentia: rē tam nouā p̄sumis. Illud etiā multos permaxime mouet: q̄ pueros imbecilles/⁊ delicatos iuuenes tecum ducis. Alioquin si boni ⁊ robusti sunt: desolate domui fuerant necessarij. Si delicati vt dixi ⁊ imbecilles: dure ac laboriose peregrinationi nō erunt idonei. Sed ⁊ regēdis animabus eoꝛ nequaq̄ te vltra credimus velle p̄cesse: quippe cuius cognouimus esse ꝓpositum: paꝛtoꝛalem abiscere sarcinā dūtarat tuoꝛ: ⁊ soli deinceps viuere tibi. Valde em̄ incongruū esset: vt alibi p̄sumptuose nō vocatus resumeres: quod alibi p̄hibitus incōsulte reliquis. Sed iam ne oīa scienti multa supfluo ingerā: in fine ⁊ in fide tibi polliceoꝛ: si opportunitatem loquendi tecum mihi dederis: dabtr̄ū me operam quaten⁹ idipsuz qō inoꝛdinate ⁊ periculose aggressus es: licite ⁊ ob hoc secure peragas. Vale.

¶ Ad adā monachū: q̄ ꝓdicto abbati moꝛinūdi adhesit in q̄ dissuadet ne peregrinet cū illo. Epl'a.v.

a Nda mihi satis comperta humilitas: et instantis periculi necessitas: ꝓbet mihi fiduciā cōuenienti re acrius: ⁊ arguendi liberius. O insensate quis te fascinauit: tam cito recedere ab illo salubertimo ꝓfilio: in quo dudū tibi pariter ⁊ mihi deo so-
ꝑs.cxviij lo teste cōuentū est? Cogita insipiēs vias tuas: ⁊ cōuerte pedes tuos in testimonia domini. Nō recoꝛdaris: q̄ primo in maioꝛi monasterio: tue cōuersionis initia dedicasti: secūdo apud fusniacū/nostre te qualicūq; p̄uidentie cōmēdasti: tertio in moꝛimūdo stabilitatem tuā firmasti: quarto mecū rursus inito ꝓfilio/suggeste tibi ab abbate Arnoldo peregrinationi: imo vagationi: ingenue abrenūciasti. ipsius quoq; tibi ꝓsoꝛtiū si non ipse licite posset abire illicitū iudicasti? Quid em̄? Licite ne dices illū recedere: q̄ ⁊ tibi cōmissis lachrymabile scandalū reliq̄t: nec cōmissoꝛis licentiā expectauit? Sed quoꝛsum inquies tēdūt hec: que fic retractare voluisti? Ut te manifeste leuitatis arguā: vt est: ⁊ nō: esse apud te enidēter ostendam: sicq; erroꝛem tuū iā tandē agnoscēs ⁊ erubescēs: vel se-
j.Jo.iiij. ro discas ab apto nō oī spiritui credere: discas a salomone: multos quidē amicos: vnū aūt ꝓ filiariū de mille
Eccli. vj discas ꝓcuꝛsoꝛis dñi exēplo nō solū mollib⁹ nō vestiri: sz
Mat.xj nec in modū vento agitate arūdinis/circūferri oī vento doctrine: discas ex euāgelio: domū tuā supra petrā funmat. vij. dare: discas ⁊ cū discipulis serpēris nō obliuisci prudentiā cū simplicitate colūbe: ⁊ta ex his/q̄ ex alijs atq; alijs
Mat.x. scripturarū testimonijs: hāc colligas summā: quātū tibi videlz vsq; mō millefoꝛmis ille seductoꝛ eluserit: q̄ cū in re boni initiū nō valuit ꝓpedire: iuuidit pseuerantie. Hoc nimirū sue posse sufficere malicie iudicās: si hanc posset auferre tibi: quā solā vnctū nouerat coꝛonari. Obsecro te p viscera mie xp̄i: vt nullaten⁹ abeas: aut vl̄ nō pus q̄ ad nos loco q̄dē oppoꝛtuno venias loq̄: si qō forte tātis malis: q̄ iā nobis ex vra discessione aut venisse sentimus aut vēturа metuim⁹: queat remediū inueniri. Vale.

¶ Ad baunonē coloniēsem. vñ supra. Epl'a.vj.

b Domino Bunoni coloniēsi viro illustri: ⁊ dilecto suo: frater Bernardus abbas dictus de clarualle salutē: et si quid pōt pctōis oratio. Ex quo dudū remis nostri inuicē vtriq; gratā cepimus notitiā: nō puto vos nostre penit⁹ fuisse paruitatis oblitū. Et ob hoc nō timide tanq̄ ad extraneū: sed fidētissime scribo ad vos quecūq; volo: vt ad norū ⁊ familiarem nostrū. Arnoldus abbas moꝛinūdēsis: in graue rotius nostri oꝛdinis scandalū: suū nuper monasteriū satis inoꝛdinate deseruit. Quippe q̄ nec coabbatū suoꝛ in tanta scrupuloso facto expectauit consiliū: nec ipsius cui precipuā debebat subiectionē: abbatis scz cisterciēsis licentiaz: vel assensum. Sed cū esset homo sub potestate: habens ⁊ ipse sub se milites: potestatis impariēs superioꝛis: alienū quidē iugū a ꝓpꝛia ceruice superbus abiecit: suū aūt superbioꝛ: subiectos retinuit. Siquidē de magna multitudine monachoꝛ: quos circūiens mare ⁊ aridaz/inaniter cōgregarat nō christo sed sibi: paucis admodū hisq; simpliciꝛibus ac remissioꝛibus relictis desolatis/meliores quosq; ⁊ perfectioꝛes/sui socios erroꝛis assumpsit. Inter quos tres: quoꝛum nos maxime ablatione turbauit: ausus est etiā seducere: ⁊ secū ducere statuit: eurardū videlicet fratrē nostrū: et adā quez bene nostis: nobilēq; illum puerū conraduz: quē q̄p̄idē nō sine scandalo tulerat de colonia. Quos tm̄ si operā darevoluerit is: vestra cōfidimus posse reuocari industria. Nā de ipsius arnoldi reuocatione: q: iā in plurib⁹ ei⁹ inflexibilis animi obstinationem ꝓbauimus: incassum laboꝛare vos nolumus. Audiuimus aūt eurardū ⁊ adā ⁊ nōnullos eiusdem cōsoꝛtij alios fratres: in vestris adhuc partib⁹ demoꝛari. Quod si verū est: oporteꝛet vos eos pervos interim: si dignamini cōuenire: flectere p̄cib⁹: ratione cōuincere: et colūbinā eoꝛ simplicitatē/p̄udētia instruere serpētina: ne putent obedientiaz inobedienti adhererе: ne licite sequi se posse confidant vagantē illicite: ne seducanꝰ deserere ꝓfessum
j.cor.xij oꝛdinē ꝓpter inoꝛdinatū hominē: cū ipsum quoq; angelum de celo: si aliud eis euāgelizauerit: dubitare nō opoꝛteat apostolica autoꝛitate anathema dicere: ⁊ ab ipso doij.thes.iij ceantur apostoli: se ab omni fratre inquiete ambulante
j.Tl.vj. debere subtrahere: qui vos quoq; doceat nō sup̄be sapere: nec sperare in incerto diuitiarū: donec oīb⁹ abrenūciātem: ꝓbatū fidi xp̄s vendicet discipulū. Valete.

¶ Ad adā monachū vñ supra. i q̄ monet eū vt moꝛtuo abbate/redeat. ⁊ ꝙ nō debuit ei obedire. Epistola.vij.

c Si maneres in charitate: quā in te olim aut nouimus aut putauimus: charitatis ꝓfecto dāna sentireꝛ: que vtiq; sunt scandala pusillоꝝ. Nec em̄ charitas charitatē offenderet aut cōtemneret: cū sentiret offensam. Naz seipsam nō pōt negare: nec em̄ in se diuisa est. Nouit potius inse diuisa cōiungere: cōiuncta diuidere nescit. Ꝓ: oinde vt dixi: si maneret in te: nō fileret: nō quiesceret: nō dissimularet: gemēs et eſkuans: ⁊ intra piuz pectus tuū ꝑculdubio submurmurās illud:
ij.cor.xj. Quis scandalizat̄: et ego nō vꝛoꝛ? Siquidē benigna est. Pacē diligit: cōgaudet vnitati. Sola quippe est que illaz generat/colligat/solidat/⁊ cōseruat vbicunq; seruari cognoscit in vinculo pacis. Infensa ergo vobis hac tā honoꝛabili matre vnitatis et pacis: quo pacto quesso vestrū quodcūq; sacrificiū deo foꝛte acceptū ꝑsumitis: cuz absq; illa/nec martyriū quidē aliq̄d esse putet apostolus. Aut
j.cor.xiij qua ratione vobis forte infensam nō esse cōfiditis: cuius castis viscerib⁹? cuius charis pignoꝛib⁹ tā inhumane agēdo nō pepercistis: nec parcitis: scindētes vnitatē: rūpentes vinculū pacis? Ponendū est ergo munus quodcūq; offerre paratis: ⁊ ꝓius habenti aduersum vos nō fratri: sed fratrū multitudini recōciliandū. Ecce nimirū vniuerse fraternitatis vnitas aduersuz vestrā paucitatē: quodā veluti vestri discessus gladio sauciata ꝙqueriē: quasi que
Canti.j. plangens miserabiliter dicat. Filij matris mee pugnauerunt cōtra me. Et merito. Qui em̄ nō est cū illa: cōtra illā est. Putas sine gemitu tam iustū filie gemituz/pia possit mater charitas audire? Ideo ⁊ ipsa nostris lachrymis iūgens suas: ait de vobis. Filios enutriui ⁊ exaltaui: ipsi autem spreuerunt me. Charitas ipse deus est. Pax nostra
Esa.j. Epḥe.ij. christus: qui fecit vtraq; vnū. In trinitate vnitas maxime cōmendat. Cui ergo charitas: pax: ⁊ vnitas irata cognoscit: quid habet in regno christi ⁊ dei? ¶ Sed forsitan dicis. Abbas noster abduxit nos: ⁊ secū ire p̄cepit: nuz in obedientes esse debuimus? Scis quidē nisi forte oblitus sis: quid quadā die cōicato mecum iam cōspirati scādali cōsilio; ac diligēter inutua collatione discusso: inter nos cōuenerit. In quo si permāsisses: ⁊ de te illud non incongrue diceret. Beatus vir qui nō abiit in cōsilio impioꝝ.
e ¶ Sz est o. Debuistis obedire filij patri: magistrū sequi discipuli. Licuerit certe abbati monachos suos ducere quo libuerit: ⁊ docere quod voluerit; sed q̄diu vixit. Nuncvero moꝛtuo illo: quē vel audire docto: e: vel sequi ducē cogimini: quo adhuc tam graue scandalū emēdare cūctemini? Quis iam ꝓhibet nō dico me: sed deū nostruz
Ihie.viij. per os hieremie benigne vos reuocantē audire? Aut cm̄. Nunq̄d q̄ cecidit nō resurget: aut q̄ auersus est nō reuertetur? An ⁊ ille moꝛtis interdixit: ne vel post casuz tēteris resurgere: post auersionē mutire audeatis de reuersiōe? Ita ne eziaz defuncto necesse est vos obedire: ⁊ obedire cōtra charitatē: obedire in vestre ipsoꝝ salutis periculū? Sed arbitroꝛ: q̄ nequaq̄ firmius seu tenacius dices esse vinculū abbatū ad subditos/q̄ coniugū ad seipsos: quoꝝ quippe deus copulā ⁊ nō homo/inuiolabili ligauit
Matth xix. sacramēto: loquente saluatoꝛe. Nō deus cōiunxit homo non separet. Apostolo aūt asserēte soluta esse mulierez a
rom.vij. lege viri moꝛtuo illo: tu te abbatis existimas defuncti legе teneri: ⁊ hoc cōtra legē que sanctioꝛ est: legē videlicet
j.cor.vij charitatis? Et hec dixi: nō q̄ putez vos vel viuenti in hoc paruisse debere; aut vl̄ dicēdā esse obedientiā sic paruisse.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ps.cxx. iiij. ezc. xvij

Actuū. v mat. xv.

esa. xxix. Ecc. iij.

G

Alioquin generalis de hmōi illa sentēcia est. Declinātes aūt in obligatiōes: adducet dñs cū operantib⁹ iniquitatez. ¶ At ne forte q̄s abbatū etiā in malo obedientiā ab hoc maledicto liberā esse p̄tendat: audi alibi aperti⁹. Sic⁹ius nō portabit iniq̄tatē patris: ⁊ pater nō portabit iniquitatē filij. Exhis ḡ liquido apparet: mala i p̄antibus nō esse parendū: p̄sertim dū p̄uis obrēperās ip̄erijs: in quo hoī videris obediens: deo plane q̄ oē q̄ḡ perperam agit⁹ erdi: rit: inobedientē te exhibes. Valde aūt puerilium est, p̄teri te obedientē: in quo noscer⁹ superiorem p̄ter inferiorē. i. diuinā p̄ter humanā soluere obedientiam. Quid cū: Q̄ iubet hō, p̄hibet deus: ⁊ ego audiā hoīem: surdus deo: Non sic apostoli. Clamāt quippe dicentes. Melius est obedire deo: q̄ hoībus. Hinc dñs in euāgelio pharisēos increpans: quare ⁊ vos inquit/trāsgredimini mandatū dei: p̄pter traditionē vestrā: Et per esaiā. Sine cā aūt ait colunt me: mandata et doctrinas hoīm tenētes. Et item ad p̄oplastum. P̄ro eo q̄ obedisti voci vxoris tue plusq̄ mee: maledicta terra in opere tuo. ¶ Igit⁹ facere malū quolibet etiā iubente: cōstat nō esse obedientiā: sed potius inobedientiā. Sane hoc aduertendū, q̄ quedā sunt pura bona: quedā pura mala: ⁊ in his nullaz deberi hoībus obedientiam: q̄m nec illa omittenda sunt etiā cū p̄hibentur: nec ista vel cū iubentur cōmittenda. P̄oro inter hec sunt media quedā: que p̄o modo/loco/tēpore/vel p̄sona: ⁊ mala possunt esse ⁊ bona: ⁊ in his lex posita est obedientie: tanq̄ in ligno sciētie boni ⁊ mali: q̄d erat in medio paradisi. In his p̄fecto fas nō est/nostrum sensum sententie p̄scribere magistro⁊. In his oīno p̄latoꝝ nec iussio/nec p̄hibitio continenda. Videamus ne forte tale fuerit q̄d arguimus in vobis: ⁊ ob hoc fortitan arguī nō debuerit. Q̄d euidentius elucebit: si p̄missis diuisionis exempla subiecero. ſides/spes/charitas: ⁊ cetera hmōi: pura sunt bona: q̄ q: male nō possunt vel iuberi vl̄ teneri: bene nō possunt vel p̄hiberi vel nō teneri. Pura mala sunt: furtū: sacrilegiū: adulteriū ⁊ cetera talia: q̄ vtiq̄ nec vel bene p̄cipi vel p̄fici possunt: nec male, p̄hiberi vel non fieri. Aduersus hmōi nō est lex. Nulli⁹ quippe p̄hibitio valet obuiare p̄ceptis: nulli⁹ iussio p̄iudicare, p̄hibitis. Sunt deinde media que quidē p̄se nec bona esse nōscuntur: nec mala: possunt tm̄ indifferenter ⁊ bene pariter ⁊ male vel p̄hiberi vel iuberi: ſz male nullaten⁹ in his a subditis obediri. Et his sunt vt exempli gratia ponā: ieiunare: vigilare: legere: ⁊ quecq̄ talia. Sciendū vero: q: media quedā/in puroꝝ plerūq̄ bonoꝝ seu maloꝝ transeūt rationē. Nam cōiugium cū ⁊ fieri liceat: ⁊ nō fieri. Factū iam solui non licet. Q̄d ergo ante nuptias mediū esse liquebat: in iam cōiugatis puri boni vim obtinet. Item p̄pria possidere seculari quidē hoī mediū est: quoniā ⁊ nō possidere licet monacho vero: q: possidere non licet: purū malū est. Videas ne iam frater vestrum factuz cui potissimū membro diuisionis conueniat? Si puris aptandum bonis: p̄obabile est. Si puris malis deputandum: vituperabile est. Sin vero collocandum inter media: via quidem excusari fortitan potest p̄opter obedientiam: mora vero penitus nō potest que non fit p̄ obedientiam. Nam mora tuo iam abbati: si quid ante iussit q̄d nō debuit: nequaq̄ esse parendū: superiꝝ patefecit disputatio. Et si res p̄se iam satis elucescat: tm̄ p̄pter quosdā qui querūt occasionem vbi ratio nō suppeditat: clarū faciam breuiter: ⁊ ita clarum vt oīs dubietatis vmbra disparear: q̄d nec purū nec mediū bonū: ſz plane purū fuerit malū sic obedisse: sic vestrum monasterium reliquisse. Et quidem taceo de mor⁊uo: qui suū et solum iam iudicem habet deum: ⁊ vere nūc suo domino aut stat aut cadit: ne forte indignans ⁊ merito indignans dicat deus. Tulerunt hoīes a me iudicium. Tamen ad correctionē viuentiū: nō quidē quod gessit: sed q̄d iussit discussio: verū videlz illa iussio vim habere debuerit; quatenus in scādalū multoꝝ ei fuerit obsequendum. Et p̄mittenduz q̄d sequi simpliciter: nihilq̄ suspicantes mali: male ſz p̄ficiscentē secuti sunt: putāres eum epi lingonēsis: ⁊ abbatis cistercien⁊is (nam vtiq̄ debitor erat) licentia p̄ficisci. q̄d vtiq̄ nōnullos de illo comitatu sic credidisse incredibile nō est: nostra hec illos nō tangit reprehensio: dūmodo vbi cōpererint sine mora regrediantur. Igit⁹ aduersus illos tantū: imo p illis sermo est nobis: qui scientes ⁊ p̄udentes miserunt manus in ignem: qui consciī p̄sumptionis: secuti sunt p̄sumptoꝝ: nō audientes apostolū p̄hibentē ⁊ denūciantem: vt se ab oī fratre ambulāre inordinate subtraherēt: contēnentes ⁊ ip̄sius dñi vocem dicētis. Qui nō colligit mecū: dispergit. Vos fratres: vos inquā aperte ⁊ specialiter notat illud apud hieremiā: q̄d cum dolore quidē reminiscor: opp⁊obriū. Hec est inquit gens que nō audiuit vocē dei sui. Dei cū p̄pria vox est ista: hostem suū p̄prio designantis ex officio: ⁊ tanq̄ digito demonstrantis: vt simplices ab eius impio deterreat consectatu. Qui non est in q̄t mecū: dispgit. Ac si dicat. In hoc te iā mecū non esse intelligas: si sequeris dispersorem. Deo ḡ clamāte/q̄ nō colligit mecū: dispergit: seq̄ vos opor⁊uit dispersorē: Deo inquā vos inuitante ad colligendū: hoī potius ad dispergendū obsequi debebatis? Magistros p̄tenebat subditos exponebat: socios p̄turbabat: ⁊ vos videntes furē currebatis cū eo? Silere de mor⁊uo statuerā: sed cōpulsus sum fateo: aliquātulū p̄tergredi: dū nō ponit improbari obeditio: si nō reprobā mōstraretur ⁊ iussio. P̄oro iussio hoīs ⁊ actio cū diuersa nō fuerint: impossibile visum est vnā sine altera: vel approbari: vel respui. Ziquet tm̄ huiuscemodi iussioni nō fuisse obtēperandū: deo quippe imperante p̄traria. Item. Maioꝝ institutis minoꝝ non esse p̄ponenda: aut cōmunibus p̄uata non p̄iudicare imperia q̄s dubitat? Nā ex regula scti benedicti hoc habem⁹. P̄ossem quidē abbatē cistercien⁊em ad mediū deducere: qui vtiq̄ superiꝝ illo quantū pater filio: quātum magister discipulo: quātū denicq̄ abbas cōmisso sibi monacho: merito a vobis p̄pter ipsum q̄ritur fuisse contēptum. P̄ossem ⁊ ep̄m: cuius nihilominus: q: nō fuit expectat⁹ p̄sensus: inexcusabilis est ⁊ contēptus cum ad ipsos ⁊ de ipsis dñs dicat. Qui vos spernit: me spernit. Sed q̄n his posset ambobus opponi ⁊ antepponi romani pontificis tanq̄ grauior auctoritas: cui⁹ quippe vos aiūt p̄emunitos fuisse licentia: que ⁊ ipsa licētia suo quidē loco erit discutienda: talis potius p̄ferat⁊: cuius oīno fas nō sit auctoritati p̄tradicere. Certe summus ille pontifex: q̄ per sanguinē p̄p⁊iū/solus ⁊ semel introiuit in scā eternā redēptione inuenta: terrifica voce denūciat in euāgelio: ne quis vnū de pusillis eius audeat scādalizare. Vobis aūt vnius douet scādalū: si nō vltra p̄cessit malū. ſFacilis sequat venia culpā: ex qua graue dānū nō oritur. Nūc vero q̄ dubiū nō est: pluriꝝ⁹ scandalizatis: quis aperte nō videat: q̄ inhumane humanā iussionē diuine p̄tuleritis? Q̄d quidē audere q̄s nisi amēs dicere audeat bonū esse: aut bonū fieri posse quātelibet dignitatis hoīe p̄cipiente? Q̄d aūt nec bonū est: nec bū fieri pōt: purū p⁊oculdubio malū est. Vñ p̄sequenter aduertitur: q̄ iter vestrū in multoꝝ vsurpatū scandalū: ac p̄ hoc ⁊ cōtra dei mandatū: nō purū bonū aut mediū: ſz purū oīno fuerit malū: q̄nquidē ⁊ purā bonū semp bonū est: ⁊ mediū bn̄ fieri pōt. Quō ḡ vel abbatis iussio: vl̄ pape p̄missio: licitū facere valuit: q̄d purū (sicut irrefragabiliter p̄batū est) malū fuit: cū superi⁹ nihilominꝰ allegatū sit: ea q̄ huiuscemodi sunt: id⁊ pura mala: vt nūq̄ iuste iuberi: sic nec licite posse fieri? Videsne q̄ inanis excusatio de humana obedientia: vbi i deū quincit ſtrā trāsgressio? Nec timēdū mihi arbitror: q̄ ad illud dñi responsum de sibi p̄nūciato scandalo pharisēoꝝ refugias: vt quō illenihilipendebat dicens. Sinite illos: ceci sunt ⁊ duces ceco⁊: ita ⁊ nostra vobis scandala non esse timenda existimeo. Videsne nempe q̄ nil simile habeat in hac parte p⁊o

Luce.x.

Matth xviij.

mat. xv.

ij.thes.iij Mat.xij Luce. xj

Wier. viij

Mat. xviij.

portio. Nam si cōpares personas: illic pharisei superbi: hic pauperes christi scādalizant. Si causas: hic leuitas/ibi veritas in causa esse dinoscit. Rursus q̄d ⁊ supius, p̄positū est: vos nō solū diuinis humanas: sed ⁊ cōtra humana p̄tulisse imperia: hoc soluz ad p̄bationē sufficiat: q̄d vestre illi ⁊ nouitati insolite: ⁊ insoleti p̄sumptioni: nō tm̄ nostri ordinis vniuersitas: sed etiā oīm monasterioꝝ ⁊ cōsuetudo/⁊ institutio reclamare videt. Q̄d et vos q̄s nō immerito timētes: nec satis de p̄pria causa cōfidētes: remorsas ac remordentes cōsciētias: aplica conati estis delinire licētia. O frivolū satis remediū: q̄d nō est aliud nisi mors proplastoꝝ cauteriatis cōsciētijs terere perimata: videlz ad velamentū/nō ad medicamētū. Apostolica inquiūt licētiā quesiuimus: ⁊ impetrauimus. Utinā nō licentiā quesisseris/sed cōsiliū. i. nō vt liceret: sed an liceret. Vñ tm̄ querebatis licētiā? Ut liceret q̄d nō licebat: ſfacere itaq̄ volebatis q̄d nō licebat. Sed q̄d nō licebat malū erat. Mala igitur erat intētio: que in malum tēdebat. Nisi forte tale hoc fuisse dicak: q̄d absq̄ licētia quidē nō liceret: liceret aūt si cū licētia fieret. Verū id iam superius inuincibili exclusum est ratione. Nec em̄ deus vbi air: nolite cōtemnere vnum ex his pusillis qui in me credunt: addidit etiā nisi cū licētia: aut dicēs: Qui scandali zauerit vnū de pusillis meis ⁊c. determinauit subiūgens sine licētia. Cōstat igitur vbi veritas: ⁊ veritas necessaria in causa nō est: nec licite scādalū quodlibet posse a quolibet cōmitti: nec iuste p̄cipi: nec innocte cōsentiri. Dūius tm̄ patrādi mali querendā putastis esse licentiā. Sed ad q̄d: An vt quāto licēti⁹/tāto securi⁹: ⁊ q̄ securi⁹/eo⁊ pi culosius peccaretis? Mira cautela: ⁊ stupēda p̄uidētia. Malū q̄d iam coꝛde cōceperāt: opere tm̄ cauri fuerūt nō implere nisi cū licētia. Cōceperūt doloꝛe: sed nō pepererūt iniq̄tatē: donec iniquo papa cōceptui p̄buisset assensum. Quo lucro? Quo vel saltē cōpendio mali? Nunquid ideo aut malū esse desīt: aut vel minoꝛarū est quia papa cōcessit: Quis vo malū esse neget: assensum p̄bere malo? Q̄d tm̄ summū fecisse pontificē nequaq̄ crediderim: nisi aut circūuentū mēdacio: aut importunitate victum. Q̄n etenim aliter huiuscemodi vobis licentiā indulgeret: seminādi videlz scādala: scismata suscitādi: amicos cōtristādi: fratrū cōturbandi pacē: ⁊ cōfundendi vnitates: p̄opꝛiūq̄ insup cōtemnēdi epm? Et hec qua necessitate: necesse nō habeo dicere: cū rei exitus satis indicet. P̄oꝛfectos nēpe plāgimus: p̄fectū nō cernimus. His ergo talibus ⁊ tam grauib⁹ malis dare assensum: exhibere obsequiū: impēdere adiutoriū: tu mihi obediētiā noīas: modestiā nūcupas: appellas māsuetudinē? Tu inquā confers pessima vitia/virtutū palliare noībus? An te putas ſine iniuria facere dñi virtutū: q̄ virtutib⁹ facis iniurias? Daniſſima p̄sumptionē: turpissimā leuitatē: crudelissimā dissentionē: obediētie/modestie/māsuetudinis noībus velas: ⁊ velatis sordib⁹ sacra illa vocabula maculas? Hāc ego nunq̄ emuler obediētiā. Talē mihi nunq̄ libeat modestiā: vel pot⁊ molestiā imitari. Huiuscemodi mā suetudo/semp loge fiat a me. Talis siquidem obediētia/omni est cōtēptu deterioꝛ. Talis q̄ modestia vltra omnē modū extēdit. Ultra dicā an citra? Sed veri⁹ fortitan: et vtroq̄ cōperti⁊ dixerim extra. Qualis denicq̄ illa est mā suetudo: q̄ ipso etiaz auditu oīm aures exasperat? Volo tm̄ eā ipsam vt ⁊ mihi modo exhibeas. Cū rā pariēs fissura quolibet etiā quo nō licet p̄trahi nō cōtendas: liceat et me obsecro paulo nūc cōfidēti⁹ agere recū. Alioquin male multū merui de te: si q̄ nemini soles: soli mihi idignā dū putaueris. Igit⁹ tuā cōuenio cōsciētiā. Volēs: an inuitus p̄fect⁊es: Sed si ex volūtate: iam nō ex obediētia. Si aūt inuitus: suspectū videris habuisse imperiū: cui obsequi graueris. Ubi vo suspitio: ibi discussio necessaria. Verū tu vt me patiētie dares vel caperes experimētū: nihil discutiēs trahi te passus es: nō solū p̄ter voluntatē tuā: sed ⁊ cōtra cōscientiā. ¶ O patiētia/omni digna im

patientia. Nō possuz fateoꝛ: nō iraſci huic cōtentiosissime patiētie. Videbas dispergēte ⁊ sequebaris. Scādala dicentē audiebas: ⁊ obsequebaris: Vera patiētia est: pati vel agere cōtra q̄d libeat: sed nō p̄ter q̄d liceat. Miruz vo q̄ hoīem audiebas furtiue susurrantē: deū non audiebas aperte reclamantē: tali quasi celit⁹ emisso tonitruo. Ue illi per quē scandalū venit. Nō tantū aūt dñs: sed et sanguis ipsi⁹ clamoꝛe nihilomin⁹ vehemēti (surdis licet) terribiliter irrugiebat. Clamoꝛ eius: ei⁹ effusio. Effusus quippe p dispersis filijs dei: vt eos cōgregaret in vnū: iuste fremebat in dispersoꝛes. Odit nimirū dispersoꝛes: qui nō nouit nisi colligere. Magnus ei⁹ clamoꝛ: et vehemēs: qui coꝛpoꝛa de sepulcris: animas ab inferis excitauit. Terrā celoq̄ tuba illa cōuocauit in vnū: quippe que in terra: ⁊ q̄ in celis sunt pacificauit. In oēm terrā exiuit sonus ille: ⁊ vestrā nō valuit rūpere surditatez: Uoꝛ nēpe illa in virtute: voꝛ illa in magnificētia. Et q̄d clamat? Exurgat deus: ⁊ dissipent inimici eius. Et iterū. Disperge illos in vrute tua: ⁊ depone eos p̄tector me⁊ dñe. Sāguis christi est frater adam: sanguis christi est qui p⁊o pīs congregatis/aduersus impios dispersoꝛes/quasi tuba exaltat vocē suā. Minatur aūt se dispersoꝛes dispergere: q̄ p⁊o dispersis colligēdis effusus est. Et si eius vocē tu nō audis: audit eā de cuius latere manauit. Quō nāq̄ p⁊opīū nō audit: qui abel sanguinē audiebat? Sed quid ad me inquis? Ille viderit: cui⁹ mihi cōtradicere fas nō erat? Nō est discipulus super magistrū. Docēdus: non doctrus: eius lateri adherebā. Sequi debui: nō p̄ire/p̄cepto⁊e audito⁊. O istoꝛ tempoꝛ paule simpler: si tm̄ ⁊ ille alterū se tibi exhibuisset antoniū: vt quicquid vel leuiter de labijs eius p̄cederet: necesse non haberes discutere: sed sine cūctatione/ad oīa nihil hesitās obedires. O monachū obediētissimū: cui ex quibuslibet sensoꝛ verbulis ne vnū quidē iota p̄teruolet. Nō attēdit quale sit q̄d p̄cipit. Et hec est obediētia fine moꝛa. Si ira opoꝛtet: fine causa legit in ecclesia: oia p̄bate q̄d bonū est tenete. Si ita opoꝛtet: deleamus iā de libꝛo euāgelij: estote p̄udentes sicut serpentes: sufficiēte quippe q̄d sequit: et simplices sicut colūbe. Nec dico a subditis mādata p̄positoꝛ esse dijudicāda: vbi nil iuberi deprehendit diuinis cōtrarij institutis: sed necessariā assero ⁊ p̄udētiā: qua aduertat si q̄d aduersat: ⁊ libertatē: qua ⁊ ingenue cōtemnat. Cererū iste nihil (in q̄t) habeo interrogare: viderit q̄d ille iusserit. Dic queso si dato in man⁹ gladio: suū te armari iussisset in iugulū: acquieuisses? Aut si se tuo voluisset impulsu in igne vel in aquā p̄cipitē dari: obtēperasses? Nōne etiā ab his nō p̄hibere cū possis: in crimē tibi reputat homicidij? Age ergo: vide ne forte sub p̄textu obediētie: in quippiā ei grauius inserueris. Nō ignoras certe qui dixerit (nā mihi hinc fortasse nō crederes) expedire scādala faciētibus/demergi potius in p̄fundū maris. Cur hoc dixit: nisi q: significare voluit tam grauia illos imposterū manere tormēta: vt eis cōparata moꝛs tēporalis: nec penalis esse videat: sed cōmoda? Qui ergo cū scādala facere inuisti: inuisti enim sequēdo illum: obsequēdo illi: nōne vtilius iuxta p̄missam veritatis sententiā: molam asinariā collo eius suspēderes: ⁊ sic eū demergeres in p̄fundū maris? Quid ergo? Tu ille obediētissim⁹ discipulus/illum patrē ⁊ p̄ceptoꝛē tuū: quē ne puncto quidē tēpoꝛis: vel transuerso vt dicitur pedis/a te q̄ diuirsit: passus es elongari: ita vt in foueā quoq̄ post eum: nō quidem cecis: sed apertis moꝛe balaā/oculis cadere nō cunctatus sis: tm̄ ne inquā illum tuo ira beandum putasti obsequio: vt moꝛe illi grauioꝛē exhibuctis obediētiam? Reuera nūc experio: q̄ vera sit illa sentētia. Inimici hominis/domestici illius. Sic ita q̄ sentiēs/sic cōsciusque tibi: nonne si sapis gemis: et si non desipis tremis? ¶ Quippe cuius obedientia nō meo: sed veritatis iudicio/peioꝛ inuenta est homicidio? Si hec nō ignoras: quomodo nō trepidas? Q̄d si trepidas; quomodo nō emen-

Mat. xviij.

Mat. xviij.

Mat. xvij

Mat. xxiij

micb. vij

Mat. x.

B

dare festinas? Alioquin qualē hinc ad illud tribunal terrificum cōscientiā portas: vbi iudex restē nō indiget: vbi veritas discutit intētiones: vbi inquisitio culparū pertingit ad abdita cordis: vbi denicp secretissimos recessus mētiū diuinus ille investigat intuitus: ⁊ ad subitū illū solis iusticie fulgorē animarū expansi sinus: cuncta siue bona siue mala/cuomūt que celabāt. Ibi frater adam: faciēs ⁊ cōsentiētes pari pena punientur. Ibi fures ⁊ socij furum similē sunt accepturi sententiā. Ibi par subibunt iudiciū: ⁊ qui lactant: ⁊ qui lactanť peccatores. Perge igitur iam dicere/quid ad me: ille viderit. Tange pice: ⁊ dicē nō sum inquinatus ab ea. Absconde ignē in sinu tuo: et te lactato nō aduri. Pone denicp portionē tuam cū adulteris: nihilq tua interesse putato. Nō ita esaias. Redarguit enī seipsum: nō solū quia ipse immūdus: sed ⁊ cp socius sit immūdorum: quia inquiēs/vir pollutus labijs ego fuit: ⁊ in medio populi immunda labia habētis/ ego habito. Esa.vj. Redarguit aūt se dicendo: non quia cū malis habitaret: sed quia mala non redarguerit. Sic nāq; ait: Ue mihi q tacui. Quādo vo ipse malū facere acquiescret: qđ se in alijs nō redarguisse redarguit? Quid enī etiā dauid? Nō ne alieni cōtagione peccati/se sentserat inquinari posse: cū diceret: cū hominib⁹ operātib⁹ iniquitatē: ⁊ non cōicabo cū electis eor? Denicp ⁊ orat dicēs: Ab occultis meis munda me dñe: ⁊ ab alienis parce seruo tuo. Unde etiam malorum quorum noluit participare malū: studuit declinare cōstantiū. Ait etenim. Nō sedi cū concilio vanitatis: ⁊ cum iniqua gerētibus nō introibo. Hunc versiculo concinit ⁊ subsequēs: Odiui (inquit) ecclesiā malignantiū: et cum impijs nō sedebo. Audi denicp ⁊ sapietis consilium. Ffili mi (ait) si te lactauerint peccatores: ne acquiescas eis. Tu ergo aduersus hec atcp alia in hūc modum innumera veritatis testimonia: putasti cuipiam obediēdum? O odiosa peruersitas. Obediētie virtus que semp militat veritati aduersus veritatē accingitur! Ffelicē ego dixerim fratris hērici inobediētiā cui cito resipiscēti ab errore: ⁊ reuertenti ex itinere: talem cōtigit nō experiri obedientiam. Et potior nunc ⁊ dulcior est sue hmōi inobediētie carpit/iam iamcp degustat fructū: bonam habēs cōscientiā: cp ceteris collegis suis fraterna cordia grauiscādalo cōcutientibus/ipse inter fratres in pposito ⁊ ordine suo fine querela cōuersetur. Cuius ego si optio detur: pigraz potius elegerim inobediētiā cū ipsius cōsciētia: cp hoc studiosam obediētiā cū scādalo. Estimo enī qđ melius agit iste sic inobediēs abbati: sed nō charitati: seruādo vnitatē in vinculo pacis: cp illi qui ita obtemperāt homini vni: vt vnū preferāt vnitati. ffidenter ⁊ hec addiderim: expedire magis cuilibet sola vnius hois periclitari obediētia: cp reliquis omnib⁹ pietatis bonis: ⁊ votis ppric professionis.

¶ Siquidē vt cetera taceā: duo pcipua nobis in monasterijs cōuersantib⁹ obseruāda traduntur: subiectio abbati/⁊ stabilitas in loco. Et ita obseruāda/cp neutrū prepediat alterū: nec alteruter sibi preiudicet. Ut verbi gra: sic te stabilē in loco exhibeas/vt abbati subijci nō cōtēnas: sic obedias subiectus abbati/vt stabilitatē non amittas. Porro si detestaris in loco licet perseverantē: qui abbatis forte subdi cōtemnit imperijs: miraris si reprehendimus obediētiā: que vobis vestrū deserēdi locū vel causa extitit/vel occasio: preserim cū in pfessione regulari/sic promittatur stabilitas: vt de subiectione abbati exhibenda/nulla penitus mentio fiat? Sed q̄ris forsitan inquies mihi. Quid ergo tu de stabilitate tua facis: quā apud cisterciū firmasti: ⁊ nunc alibi habitas? Ad qđ respondeo. Ego quidē cisterciēsis monachus ibidē pfessus: ab abbate meo vbi nūc habito missus sum: sed missus in pacem missus sine scādalo/sine discordia: missus iuxta cōsuetudinē/⁊ cōmunē institutionem. Quidiu ergo in eadem qua missus sum pace ⁊ concordia perseuero: cp diu in vnitate sto: cōmunibus priuata nō prefero: quietus ⁊ subditus: in quo positus sum permaneo: secura dico cōscientia: qđ promisi firmiter teneo. Quomodo enī stabilitatis preuarico: votum: qui vnanimitatis nō rumpo vinculū: pacis firmamentū nō desero? Et si corpus absentauit obedientia: sed spiritus semper ibidē presentē tenet cōcordes deuotio: ⁊ in nullo dissimilis cōuersatio. Qua die autē (quod quidē deus auertat) alijs incipiā viuere legib⁹: alijs moribus cōuersari: diuersis deseruire obseruātijs: adinuenire noua: extranea usurpare cōsuetudines: trāsgressor: pro fessionis/pmissam stabilitatē iam nō me tenere confido. Dico ergo abbati per omnia obtemperādū: sed salua profession. Uerū tu profitens ām regulam sancti Benedicti: vbi promisisti obediētiā: promisisti ⁊ stabilitatē. Uō si obedieris quidē: stabilis autē nō fueris: dū offendis in vno: factus es oīm reus. Si oīm: ⁊ ipsius obediētie. Uides itacp pōdus tue obediētie? Quomodo nēpe stabilitatis trāsgressionē sufficit excusare: qua nec sibi quidē valet patrocinari? Jtē. Notū est soleniter ac regulariter profiteri quēcp in psentia abbatis. In presentia ergo tm: non etiā ad nutū ipsius fit cuiuscp pfessio. Testis pinde abbek abbas/nō dictator: pfessionis: adiutor/nō fraudator: adimpletionis: vindex nō autor: puaricationis. Quid igit? Ponā in manu abbatis qđ absq vlla exceptione cōrā deo ⁊ sanctis eius ppria manu ⁊ ore firmauī audiens ex regula: si qñ aliter fecero: a deo me esse dānandū: quē irrideo? Si abbas meus aut etiā angelus de celo contraria iusserit: libere recusabo hmōi obediētiā: que me trāsgressorē voti ppūsi: ⁊ peierare faciat nomē dei mei. Scio enī me iuxta scripture veritatē/ex ore meo vel cōdemnādum vel iustificādū. ⁊ qr os qđ mētitur: occidit aīmā: et qđ deo veraciter canitur: perdes oēs qui loquūtur mendaciū. ⁊ quia vnusquisq onus suū portabit: ⁊ vnusquisq pro se rationē reddet. Alioquin qua fronte psallam mentiens in cōspectu dei ⁊ angelorū illud de psalmo: Reddā tibi vota mea que distinxerūt labia mea? Viderit denicp abbas meus quid sibi faciendū puter de eo qđ ex regula ad ipsum specialiter dirigit: vt presentē regulā in omnib⁹ cōseruet. Et itē qđ vniuersaliter precipit: ⁊ nemo excipit vt oēs scz per oīa magistrā sequanť regulā: nec ab ea temere deuiet a quoq. Ego sic ipsum sequi decreui semp ⁊ vbicp magistrū: vt nequaq a regule: quā teste ipso: iurauī ⁊ statui custodire: deuie magisterio. Occurram⁹ breuiter questioni que a latere nobis surgere posse videtur: ⁊ sic iā nimis longā finiamus epistolā. Video: nēpe cōtraria loqui rei quā facio? Queri etenī a me pōt: si hos damno q abbatis sui nō solū cōsensu: sed ⁊ iussu/suū monasterium deseruerūt: quo pacto illos ⁊ recipiā ⁊ retineam: qui de alijs monasterijs fracto stabilitatis voto: ⁊ cōtempto senioris imperio/ad nostrū ordinē venīt. Ad qđ qdē breuis responsio: sz piculosa. Uereor: nācp displicere qbusdā qđ dicturus sum. Ceterū mihi magis verēdū puto: ne tacēdo veritatē: illū versiculū nō veraciter cantē. Justicia tua nō absc̄ōdi in corde meo: veritatē tuā ⁊ salutare tuum dixi. Hec ergo ratione illos suscipimus: qm̄ nō putamus esse malū: si vota labiorum suorum: que in locis suis potuerūt quidē pmittere: sed nequaq persoluere/deo q vbicp est vbicūq poterūt reddāt: ⁊ solius rupte stabilitatis dāna reliquorum regularium preceptorum integra obseruatione cōpensent. Si cui displicet hoc: ⁊ murmurat aduersus hominē querentē salutē suā: respōdebit p eo saluti autor. Nōne oculus tuus nequā est: qr ille bonus? O quisqs es qui saluti inuides alienę: parcito vel tue. An nescis cp iuidia diaboli intrauit mors in orbē terrarū? Attende itacp tibi. Si enim vbi inuidia/ibi mors: profecto nō potes simul ⁊ inuidere ⁊ viuere. Quid molest⁹ es fratri tuo: qm̄ satagit: quēadmodū que pcesserūt de labijs suis: non faciat irrita? Si querat homo quomodo ⁊ vbi psoluat qđ pollicit? est deo: quid tu perdis? ffortassis si aliquante pecunie tu eū debitorē teneres: circūire cogeres mare ⁊ aridam: donec vsq ad nouissimū quadrante debitū redderet vniuersum? Quid igitur meruit de te deus tuus: qm̄ nō vis vt ⁊ ipse a suo: qđ suum est: debitore recipiat? Immo vni inuidēs/duos tibi reddis infensos: dū ⁊ dm̄ seruī obsequio: ⁊ dñi gratia seruū fraudare conaris. Tu qre illū potius nō imitaris/⁊ ipse: videlz persoluēdo qđ debes? Putas ne ⁊ tuū nō requiretur debitū? An potius propter hoc magis irritas impie deum: qr dicis in corde tuo nō requiret: Quid inquis? Oēs ergo damnas qui similiter nō faciūt? Nō. Sed audi quid ⁊ de ipsis sentiā: ⁊ noli frustra calūniari. Quid me vis odiosius facere multis mihi sanctorum: qui sub nostra professione nō nostro cōuersantes more: m̄ aut sancte viuūt: aut beate defuncti sunt? Num ignoro cp reliquerit sibi deus septez milia virorum: q̄ nō curuauerunt genua sua ante baal? Audi ergo emule: calūniator: ausculta. Dixi cur de alijs monasterijs ad nostra venīrem/recipiēdos cēluerim. Nunqđ nō venientes dānaui? Excuso illos: non istos accuso. Soli sunt inuidi: quos excusare nec volo: nec valeo. Quib⁹ exceptis si qs ceterorum ad regule cupiat transire puritatē: sed ppter scādalum nō audeat: aut certe etiā ob certam corporis infirmitatē: puto qr nō peccat: dum tm̄ in suo studeat loco sobrie ⁊ iuste ⁊ pie cōuersari. Nā si qua ex more monasterij minus forte districte cp regula cōstituisse videť: observare cōpellit: excusabit b forsitan aut illa charitas qua cūctať migrare ad meli⁹ ppter scandalū, iuxta illud/Charitas operit multitudine pcōrum: aut illa humilitas: qua ppric cōscius infirmitatē se repurat impfecrū. Siquidē de ipsa scriptū est. De⁹ humilib⁹ dat gratiā. Multa quidē tibi locut⁹ suz charissime/cū multis opus nō habeas: quippe cui sit ⁊ ingeniū velox ad intelligēdū qđ dr: ⁊ volūtas agilis ad eligēdū qđ vtiliter suadeť. Sed licz specialiter quidē ad te: nō m̄ tam multa propter te scribēda putaui. Hec itacp: quib⁹ deus ppuidit forte necessaria. Te autez vt meū iam olim familiarissimū paucis ⁊ cuz omni fiducia moneo: ne tā diutius alias desiderātiū te: in me quidē aie horendū periculū: tui expectatiōe suspēdas. Ex tua eorūcp (ni fallor) q recū sunt: ⁊ mos ⁊ vita in manu tua est Arbitramur enī qcqd feceris tu aut volueris: illos esse facturos. Alioqn aperte denūcia illis: qr iuxta oīm abbatū nostrorum nō cōtemnēdā sniam/q̄ merito pcessit in vos qui redierint viuēt: qui remanerint morientur.

¶ Ad b. unonē colonien sem electum. Epistola. viij.

Ueris a me cōsiliū vir illustris b. uno: an volentib⁹ te ꝓmouere ad epatū acquiescere debeas. Quis hoc mortaliū diffinire presumat De⁹ fortitā vocat: qs audeat dissuadere? ffortē nō vocat: qs approprīquare cōsulat? Et utrū vocatio dei sit/an nō sit: qs scire possit excepto spū: q̄ scrutať etiā alta dei: vel si cui forte reuelauerit ipse? Magis cp dubiū reddit cōsiliū illa in lris tuis humilis: sz terribilis cōfessio: qua vitā tuā tā grauiter: ⁊ (vt credo) nō nisi veraciter accusas. Nec enī negandū est huiuscemodi vitā esse indignā tā sacri dignitate mysterij. Sed rursum nō immerito e regione times (nā ⁊ nos idipm̄ metuim⁹) si ob malū cōsciēte/de cōmisso scie taleto nō facis lucrū nisi qđ alio forte negociādi genere: et si minus copiose: minus tm̄ ⁊ piculose fructificare valeres. Dorreo fateor: sic enī tibi vt mihi loq debeo qđ sentio. Dorreo inquā cōsideras vñ/quo vocaris: pcertim cū nulluz intercurrerit pnie tēpus/p qđ vrcp huiuscemodi piculosissim⁹ trāsitus fiat. ¶ Et quidē recordo/do reqrir: vt prius ppriā: deinde alienas curare studeas sciērias. Primus qppe pietatis gradus est de quo scriptū est. Miserere aie tue placēs deo. Et b aūt ad miserādū primū/recto iam tramite charitas ordinata pcedit: qppe que ad sui qlcp mensurā amare precipiť. Qđ si in hūc modū/quo te hactenus ipe amasti: ⁊ tibi cōmittēdos amatur⁹es: malo ego qdez tibi nō cōmitti/cp sic diligi. Si aūt pcte diligere didicisses: ⁊ me forsitan scires amare. Sed qđ si suā de⁹ acceleret tibi gratiā: ⁊ multiplicet misericordiā: ⁊ fit ad restituēdā innocētiā efficacior velox clemētia: cp diuturna penitētia?

Beatus siquidē cui nō imputabit dñs peccatū. Nā quis accusabit aduersus electū dei? Si de⁹ iustificat: qs est qui cōdemnet? Hoc salus cōpendiū/sancte ille latro cōfecutus est: vno codicis die simul ⁊ cōfessus latrocinia: ⁊ introitus in gloriā: breui quodā cōtentus pōte crucis ad trāsgrendū de regione dissimilitudinis/in terrā viuētiū: ⁊ de luto fecis in paradisum voluptatis. Hoc subitū pietatis remediū pcepit felix illa peccatrix: cū repēte vbi supabundauerant delicta: abundare cepit ⁊ gra. Absqs multo pnie labore dimissa sunt ei pcta multa qm̄ dilexit multū: ⁊ in breui meruit charitaſ accipe latitudinē: q̄ (vt scriptū est) cooperit multitudinē pcorum. Hoc ⁊ ille paralyticus in euāgelio/duplex atcp celerrimū potētissime bonitatis psensit bñficiū/primus mēte cp carne curat⁹. Sed aliud est celerē adipisci veniā pctorum: ⁊ aliud de ipsis sceleribus ad insulas mox pueri dignitatū. Video m̄ matthei de theloneo ad apostatus culmē assumptū: sed b me rursus ammonebat: cp nō prius audierit cū ceteris coapostolis suis. Jte in orbē vniuersum predicare euāgeliū omni creature/cp egerit pniam multo tēpore ac labore: sequēdo dñm quocūcp iret: permanēs cū eo in tētationib⁹ suis. Sed et si occurrat de Ambrosio/cp de tribunalib⁹ ad sacerdotium rapt⁹ fuerit: nō me valde cōfortat: cū a puero mundas in mūdo duxerit vitam: ⁊ sic etiam fuga ⁊ latebris multisq dissimulationū modis declinare conatus sit. Si de saulo qđ factor repēte paulus: repēte vas electionis: repente doctor gentiū: in exēplū adducit: hoc exēpli euacuat filiationē: cp ille ideo misericordiā cōsecut⁹ sit: qr ignorās ipse teste/peccauit: manēs in incredulitate. Quāq si tale ꝓpiā qđq bene ⁊ vtiliter factū fuisse agnoscit: de quo dicit veraciter possit: hec est mutatio dextere excelsi: nō tā exēplum/cp miraculum afferre debeat. Hec interim a me ad id qđ queritis suspētiue responsa sufficiant. Neqe em̄ posum vnde certus nō sum: certā pferre sententiā. Sic cōtingere debet querēti rem vbi nō sit. Sermo a pphetis: cōfiliū a sapiēte querēdū est. Nūquid em̄ de luto lympidū quippiā haurire potestis? Unū tm̄ est qđ unico absq periculo: ⁊ nequaq̄ sine fructu impedere possumus: nostre videlz pro hac re orationis ad deū qualecūcp suffragiū. Deo ergo relinquētes sui qđ ignorantibus secretū cōsilij: ipsum supplici deuotione ⁊ denota supplicatiōe precamur: vt in vobis ⁊ de vobis operet qđ ⁊ se deceat: ⁊ vobis expediat. Habetis aūt dñm Nobertū: quē meli⁹ presentē presens/de talibus interrogare potestis. Nam tanto vir ille in diuinis aperiēdis mysterijs nobis propior: quanto ⁊ deo propior esse cognoscitur.

¶ Ad eundem iam archiepm̄ colonien sem. Epistola. ix.

Ignationis vestre suscepi scripta deuor⁹: ⁊ ad iūcta solicitus fui: et si profui/vos pbabitis. Sed de hoc satis. Porro in cadē charitate auideo que sequūtur. Si cūctos qui vocantur ad ministeriū: constat eligi ⁊ ad regnum: profecto securus est colonien sis archiepiscopus. Uō si etiam ⁊ saulem in regno: ⁊ iudam in sacerdotio legitur elegisse nō alius cp ipse deus: ⁊ non potest solui scriptura que hoc asserit: timeat necesse est ⁊ colonien sis archiepiscopus. Si vo qđ verum est: ⁊ illa sentētia hodiecp viget: quia nō multos nobiles: nō multos potētes: non multos sapientes elegit deus: nūquid nō triplicē quocp habet timēdi causam colonien sis archiepiscopus: Curemus ergo in alto positi: nō altū sapere sed timere: sed humilibus cōsentire. Principē (inquit) te cōstituerūt: esto in illis tanq vnus ex illis. Et iterū. Quāto maior es: tanto humilia te in omnibus. Sapiēs est qui hoc cōsulit: quippe haud secus sentiēs ab ipsa sapiētia que ait: Qui maior est vestrū: fiat sicut minor. Alioquin iudicium durum his qui presunt: timeat potestas. Seruus qui sciēs voluntatem dñi sui / ⁊ nō faciēs digna vapulabit multis: timeat qui cognouit litteraturā timeat nobilis: quia iudex oīm nō est acceptor personarum. Iste profecto necessarij timoris funiculus triplex/

Universidad de Deusto Biblioteca

difficile rumpitur. Durus ne video: quia nō blandior: q̄ meritū incutio: q̄ amico cupio initiū sapientie? Sic mihi cōringat semp̄ beare amicos. i. terrēdo salubriter: nō adulādo fallaciter. Ad illud me prouocat qui dicit. Beatus hō qui semp̄ est pauidus. Ab hoc reuocat qui ait: Populeus qui te beatificant: in errorem inducunt.

Prouerbi. xxviij. Esa. iij.

¶ Ad eundem. Epistola. x.

Virendum punire nefas: et si duplici ratione incubat vobis: tum pro debito videlz officij: tum q̄: ꝛ apostolica iniūgit auctoritas: puto nō q̄ nō superuacua in re tanta: etiā amici cōmonitio accedit. Hoc autem est q̄ amicū ꝛ parrē cupim⁹ esse ammonitum: vt hec ipsa vltio que facienda est: eo q̄ zelo quo facienda est: fiat: quatenus nō solū presens facinus mulctarū esse videatur: sed etiam a simili temeritate audiens omnis malignitas compescatur.

¶ Ad carthusiēses ꝛ Guigonē priorē. Epistola. xj.

Inter patres reuerēdissimos ꝛ inter amicos charissimos Guigonī priorē carthusiensē: ceteriscq̄ sanctis qui cum eo sunt: frater Bernardus de claraualle salutē eternā. ¶ Sanctitatis vestre litteras tam letus accepi: q̄ auidus ꝛ olim desideraueram legi eas: ꝛ quas voluebā in ore litteras: scintillas sentiebā in pectore: quib⁹ ꝛ cōcaluit cor meū intra me: ꝛ anq̄ ex illo igne quē dñs misit in terrā. O quārus in illis meditationib⁹ exardescit ignis: e quib⁹ huiuscemodi euolāt scintille? Vestra illa succēsa ꝛ succēdens salutatio sic mihi: vt verū fatear: accepta fuit ꝛ est: quasi nō ab homine sed certissime ab illo qui mādat salutes Iacob: descēdere viderē. Nō me sane arbitror salutarū in via: nō in trāsitu nō veluti ex occasione: vt assolet cōsuetudinis: sed plane ex visceribus (vt sentio) charitatis prodijt hec tam grata ꝛ inopinata benedictio. Benedicti vos a dño: qui me in bñdictionib⁹ dulcedinis tante preuenire curastis: vt daretur puero vestro vobis primū scribēnibus: fiducia rescribēdi: scribere quidē ad vos iam prīdez gestiēti: sed nō presumēti. Verebar nimirū sanctā quam in dño habetis impositionis scriptitationibus infestare quietē: iuge illud vestrū sacrūq̄ silentium a seculo/susurriū cū deo: vel ad modicū interrūpere: nostraq̄ ingerere auribus secretis penitus occupatis supernis eulogijs. Timebā omnino molestus fieri: vel moyſi in monte: vel helie in deserto: aut certe excubanti in tēplo samuelī: si diuinis intentissimos cōfabulationibus aliquatenus auocare tentassem.

f. Re. iij. Clamat samuel: loquere dñe q̄ audit seruus tuus: ꝛ ego me audiri presumerē? Timebā inquā ne si ꝛ dauid elonganti se ꝛ fugiēti manēriq̄ in solitudine/impositionis insisterē: indignans excusaret ꝛ diceret. Sine me: nō audiam potius q̄ dulcius auscultō. Audiā q̄d loquatur in me dñs deus: quoniā loquetur pacē in plebem suam: ꝛ super sanctos suos: ꝛ in eos qui cōuertūtur ad cor. Aut certe illud. Declinate a me maligni: ꝛ scrutabor mandata dei mei. Quid em̄? Ego ne tam temerarius essem: vt inter spōsi brachia suauiter quiescentē auderez suscitare dilectā quouscq̄ vellet ipsa? Putarē ilico auditurum me ab illa. ¶ Noli mihi molestus esse. Ego dilecto meo: ꝛ dilect⁹ meus mihi q̄ pascitur inter lilia. Verum q̄ nō audeo ego: audet charitas: ꝛ cū omni fiducia pulsat ad ostiū amici. nequaq̄ putans pati se debere repulsam: que amicitiarū matrē se nouit: nec veretur vestrum etsi gratissimū/paulisper inquietare ociū/propter suum negociū. Ipsa p̄fecto: ipsa cū vult facit vos excedere deo Ipsa ꝛ cū voluit fecit sobrios nobis: adeo vt minime ducereris indignū me: nō modo sustinere loquentē: sed tacentē insuper benigne vocare. Amplector: benignitatē dignationē ammiror: laudo ꝛ veneror: puritatem: qua de nostris p̄fectibus quos putatis: tanta in dño exultatiōe gloriamini. Glorior ꝛ ego plurimū tanto testimonio: et seruo⁹ dei tam grata/q̄ gratuita admodum familiaritate delector. Nec iam gloria mea: hoc gaudiū meū: hec delitie cordis mei/q̄ non frustra leuauerim oculos meos in montes: vñ quippe iam nō mediocre venit auxilium mihi. Ibi iam nobis stillarūt montes dulcedinē: ꝛ adhuc spero q̄ stillabūt quouscq̄ valles nostre abūdabūt frumento. Festus⁹ em̄ erit mihi dies ille ducēdus: ꝛ memorialē sempiternū: in quo virū illū videre ac suscipere merui: p quē factū est/vt in cor dib⁹ vestris ego reciperer. Et quidem iam ante receperatis vt apparet in litteris vestris: sz nūc arctius vt comperi ꝛ familiarius/cū ille vobis retulit de me quedā: que et si nō pbauerit: putauit tamen. Fidelis quippe ꝛ religiosus: absit vt aliter loquerek q̄ credidit. Mat. x. En reuera in me experior: qō ait saluator. Qui recipit iustū in nōe iusti: mercedē iusti accipiet. Mercedē quippe iusti dixerim/q̄ iustus reputor: nō ob aliud/nisi q̄ iustus recepi. Nam si qua superaddita sunt: ea iustus nō tam ex veritate rei/q̄ ex puritate sui locut⁹ est. Audistis/credidistis/exultastis/scripsistis: ꝛ me nō parum letificastis: nō solū q̄ aliquē locū gratie/ꝛ locum nō mediocrem apud vestrā merui sanctitatē: sed ꝛ q̄ nobis vestroz nō parua ex parte puritas animoz innotuit. Paucis prior certo aperuistis: cuius spiritus estis. Gaudeo prorsus inde mihi: gaudeo ꝛ vobis: mee vtilitati ꝛ vestre finceritati. Illa siquidē vera ꝛ sincera est charitas: ꝛ omnino de corde puro: ꝛ cōscientia bona/ꝛ fide nō ficta iudicāda p̄cedere: qua proximi bonū eque vt nostrū diligimus. Nam qui magis aut certe solū diligit suū: cōuincitur nō caste diligere bonū: qō vtiq̄ ꝓpter se diligit nō ꝓpter ipsum. Et hic talis pō. cxvij nō potest obedire ꝓphete: qui ait: Confitemini dño q̄m bonus. Confitetur quidem quia fortassis bonus est sibi: nō autē q̄m bonus est in se. Qua propter nouerit in se dirigi illud ab eodē ꝓpheta opprobrium. ¶ Cōfitebitur tibi cū benefeceris ei. Est qui cōfitetur dño/q̄m potēs est: et est qui cōfitetur/q̄m sibi bonus est: ꝛ ite qui cōfitet/q̄m simpliciter bonus est. Primus seruus est ꝛ timet sibi: secundus mercēnarius est/ꝛ cupit sibi: tertius filius ꝛ defert patri. Itaq̄ ꝛ qui timet: ꝛ qui cupit/vterq̄ p se agit. Sola que in filio est charitas: nō querit q̄ sua sunt. Quā obrem puto de illa dictū. ¶ Lex dñi immaculata convertēs animas: q̄ sola videlz fit/que ab amore sui ꝛ mundi auertere possit animū: ꝛ in deū dirigere. Nec timor quippe: nec amor p̄uatus cōuertit animā. Mutant interdū vultū vel actū: affectū nunq̄. Facit quidē etiā seruus nō nunq̄ opus dei: sed q: nō spōte: in sua adhuc duricia permanere cōuincitur. Facit ꝛ mercēnarius: sed q: nō gratis ꝓpria trahi cupiditate cognoscit. Porro vbi ꝓprietas: ibi singularitas. vbi autez singularitas: ibi angulus. vbi vo angulus: ibi sine dubio sordes siue rubigo. Sit itaq̄ seruo sua lex timor: ipse quo ꝓstringit: fit mercēnario sua cupiditas: qua ꝛ ipse arceatur: qñ ab ipsa tentatur abstractus ꝛ illectus. Sed harum nulla aut sine macula est: aut animas cōuertere potest. Charitas vo cōuertit animas: quas facit ꝛ volūtarias. Porro in eo ea dixerim immaculatam: q̄ nil sibi de suo retinere cōsuenit. Cui nēpe de ꝓprio nihil est: totū profecto qō habet: dei est. Quod autē dei est: immundū esse non pōt. Lex ergō dñi immaculata charitas est: que nō qō sibi vtile est/querit: sed qō multis. Lex autē dñi dr: siue q̄ ipse ex ea viuat: siue q̄ ea nullus/nisi eius dono possideat. Nec absurdū videatur quod dixi etiam deū viuere ex lege: cum nō alia dixerim q̄ charitate. Quid vo in summa ꝛ beata illa trinitate/summas et ineffabilem illam cōseruat vnitatē nisi charitas? Lex est ergo: ꝛ lex dñi charitas: que trinitatē in vnitate quodāmodo cohibet: ꝛ colligat in vinculo pacis. Nemo nī me estimet charitatē hic accipere qualitatē: vel aliquod accidens: alioquin in deo dicerem (quod absit) esse aliquid qō deus nō est: sed substantiā illam diuinam: quod vtiq̄ nec nouum/nec insolitum est: dicēte iohanne, deus charitas est. Dicitur ergo recte charitas/ꝛ deus/ꝛ dei donum. Itaq̄ charitas dat charitatem: substātia accidentalem. Vbi dantem significat: nomen est substantie, vbi donū;

F ps. xlviij

G ps. xviij. f. Jo. iiij.

Sap. xj. qualitatis. Hec est lex eterna: creatrix ꝛ gubernatrix vniuersitatis. Siquidē in pōdere/ꝛ mēsura/ꝛ numero/ per eā facta sunt vniuersa: ꝛ nihil sine lege relinquit: cū ipsa q̄ lex oim sine lege non sit: nō m̄ alia q̄ seipsa: qua ꝛ se ipsam etsi nō creauit: regit tn̄. Ceterū seruus ꝛ mercēnarius habēt legē nō a dño: sz quā ipsi sibi fecerūt: ille deū nō amādo: iste plus aliud amādo. Habēt inquā legē nō dñi/sed suā: illi tn̄ que dñi est: subiectā. Et quidē sua sibi quisq̄ legē facere potuerūt: non tn̄ eā incōmutabili eterne legis ordini subducere potuerūt. Cū autem dixerim quēq̄ sibi suā fecisse legē: qñ cōmunis eterne legi/ꝓpriā preulit volūtatē: peruersa vtiq̄ volēs suū imitari creatorē: vt sicut ipse sibi lex sui⁹ iuris est: ita is q̄ seipsuz regeret: ꝛ legē sibi suā faceret volūtatē: graue vtiq̄ ꝛ importabile iugū super oēs filios adam: heu inclinās ꝛ incuruās ceruices nostras: adeo vt vita nostra inferno appropinquauerit. Infelix ego hō: qs me liberabit de corpore mortis hui⁹? Quo vtiq̄ sic premor: vt nisi q: dñs adiuuit me: paulominus habitasset in inferno aīa mea. Sub hoc onere grauat⁹ gemebat qui dicebat: Quare posuisti me contrariū tibi: ꝛ factus sum mihimetipsi grauis? Vbi dixit factus sum mihimetipsi grauis: ostēdit q̄ lex ipse sibi esset: nec alius hoc/q̄ ipse sibi fecisset. Dō autē deo loquēs premisit: posuisti me cōtrariū tibi: dei se tn̄ nō effugisse legē indicauit. Hoc quippe ad eternā iustāq̄ legem dei pertinuit: vt qui a deo noluit suauiter regi: penaliter a seipso regeret: quicq̄ sponte iugum suaue/ꝛ onus leue charitatis abiecit: ꝓpie volūtatis onus importabile pateretur inuitus. Miro itaq̄ modo eterna lex fugitiuum suū: ꝛ posuit sibi cōtrariū: ꝛ retinuit subiectū: duz videlz nec iusticie prio meritis legē euasit: nec tn̄ cum deo in sua luce/in sua requie/in sua gloria remānsit: subiect⁹ potestati/ꝛ submotus felicitati. Odie deus meus cur non tollis peccatū meū: ꝛ quare nō aufers iniquitatē meā: vt abiecta graui sarcina ꝓprie volūtatis/sub leui onere charitatis relpirē: nec iam seruili timore coercear: nec mercēnarie cupiditate illiciar: sed agar spiritu tuo/spiritu liberatis quo agūtur filij tui: qui testimoniū reddat ipsū meo/q̄ et ego sim vnus ex filijs/dū eadem lex mihi fuerit que et tibi: ꝛ sicut tu es: ita ꝛ ipse sim in hoc mundo: Odi siquidem qui hoc faciūt: qō ait apostolus: Nemini quicq̄ debeatis nisi vt inuicē diligatis: ꝓculdubio sicut deus est: ꝛ ipsi sunt in hoc mundo: nec serui aut mercēnarij sunt: sed filij. Itaq̄ nec filij sunt sine lege: nisi forte aliqs aliter sentiat ꝓpter hoc qō scriptū est: iustis nō est lex posita. Sed sciendū est/q̄ alia lex est ꝓmulgata a spiritu seruitutis in timore: alia a spiritu libertatis data in suauitate. Nec sub illa cogūtur esse filij: nec sine ista patiuntur.

Ro. xiij. f. Tim. j. Ro. viij. Ibidem

Vbi audire q: iustis nō est lex posita. Tō accepistis (inquit) spiritū seruitutis iterum in timore. Vbi audire q̄ tn̄ sine lege charitatis nō sint: Sed accepistis (ait) spiritum adoptionis filioz. Denīq̄ audi iustū vtrūq̄ de se fatētē: ꝛ q̄ nō sit sub lege: nec cū sit sine lege. Ifacr⁹ iuz (inquit) his qui sub lege erāt: quasi sub lege essem: cum ipse non essem sub lege. Vbis q̄ sine lege erāt: tanq̄ sine lege essem cū sine lege dei nō essem: sed in lege essem christi. Unde apte nō dr: Justi nō habent legē: aut iusti sunt sine lege: sed iustis nō est lex posita: hoc est/nō tanq̄ inuitis imposita/sed volūtarijs eo liberaliter data: quo suauiter inspirata. Vñ et pulchre dñs tollite (ait) iugū meū super vos. Ac si diceret. Nō impono inuitis: sed vos tollite si vultis Alioquin nō requie: sed labore inuenietis animabus vestris. Bona itaq̄ lex charitas ꝛ suauis: que nō solū leuiter suauiterq̄ portat: sed etiā seruos ꝛ mercennarios ꝛ leues portabiles ac leues reddit: quas vtiq̄ non destruit: sed facit vt impleatur: dicēte dño: Non veni legē soluere sed adimplere. Illam tēperat: istam ordinat: vtrāq̄ leuigat. Nunq̄ erit charitas sine timore: sed casto: nunq̄ sine cupiditate: sed ordinata. Implet ergo charitas legē seruū/cū infundit deuotionē implet ꝛ mercēnarij/cum ordinat cupiditatē. Porro timor si permixta deuotio ipsuz nō adnullat: sz castificat. Pena tm̄ tollitur: sine qua esse nō potuit dū fuit seruilis: ꝛ timor manet in seculū seculi castus ꝛ filialis. Tā q̄ legit/perfecta charitas foras mittit timorē: pena intelligēda est que seruili: vt diximus: nunq̄ deest timor: illo sc̄z genere locutiōis: quo sepe causa ponitur pro effectu. Deinde cupiditas rūcrecte a supuenīente charitate ordinat: cū mala quidē penitus respuuntur bonis vo melioribus preferunt: nec bona nisi ꝓpter meliora appetunt. Quod cū plene per dei gratiā assecutus fuerit: diligetur corpus ꝛ vniuersa corporis bona tm̄ ꝓpter animā: anima ꝓpter deum: deus autē ꝓpter seipsum. Uerūtamen quia carnales sumus: ꝛ de carnis cōcupiscētia nascimur: necesse est cupiditas vel amor noster a carne incipiat: que si recto ordine dirigit: quibusdā suis gradib⁹ duce gratia ꝓficiēs/spiritu tandē cōsummabitur: q: nō primus qō spūale: sed qō animale: deinde qō spirituale. Et primus necesse est/postremus imaginē terrestris: deinde celestis. In primis ergo diligit seipsum homo ꝓpter se. Caro quippe est: ꝛ nil sapere valet preter se. Cūq̄ seviderit per se nō posse subsistere: deū sibi quasi necessariuz incipit per fidē inquirere ꝛ diligere. Diligit itaq̄ in scō gradu deū: sed ꝓpter se: nō ꝓpter ipsum. Ac vo cū ipsum ceperit occasione ꝓprie necessitatis colere ꝛ frequētare cogitādo/legēdo/orādo/obediēdo: quadā huiuscemodi familiaritate paulatim sentiq̄ deus innotescit cōsqueter ꝛ dulcescit: ꝛ sic gustato q̄ suauis est dñs: transit ad tertiū gradū vt diligat deū: nō iam ꝓpter se: sed ꝓpter ipsuz. Sane in hoc gradu statur: ꝛ nescio si a quoq̄ hominū/quartus in hac vita perfecte apprehēdit: vt sc̄z homo diligat tm̄ propter deū. Asserāt hoc si q̄ experti sunt: mihi fateor impossibile videt. Erit autē ꝓculdubio cū introductus fuerit seruus bonus ꝛ fidelis in gaudiū dñi sui: ꝛ inebriat⁹ ab vbertate dom⁹ dei. Quasi em̄ ebrius miro quodā modo oblitus sui/ꝛ a se penitus velut deficēs/totus perget in deū: ꝛ deincepta adhērēs eius spiritus erit. Arbitror hoc prophetā sensisse: cū diceret. Introibo in potēcias dñi: dñe memorabo: iusticie tue solius. Sciebat ꝓfecto cū introiret in spūales potēcias dñi: exutum se iri vniuersis infirmitatib⁹ carnis: vt iam nil de carne habere cogitare: sed totus in spū memorare ꝛ iusticie dei soliꝰ. Tūc prio certo singula christi mēbra dicere poterūt de se: qō paulus aiebat de capite. Et si cognouim⁹ f̄m carnē christū: sed nūc iam nō nouim⁹. Nemo ibi se cognoscit f̄m carnē: q: caro ꝛ sanguis regnū dei nō possidebunt. Nō q̄ carnis substātia illic futura nō sit: sz q̄ carnalis ois necessitudo sit defutura/carnisq̄ amor: amore spiritus absorbēdus: ꝛ infirme q̄ nūc sunt humane affectiones: in diuinas qualdā potēcias habeāt cōmutari. Tunc sagena charitatis q̄ nūc tracta p hoc mare magnū et spaciosum/ex omni genere piscīū cōgregare nō definit: cum perducta ad litus fuerit: malos foras mittēs: bonos solūmodo retinebit. Siquidem in hac vita ex omni genere piscīū intra sinū sue latitudinis: charitatis rete cōcludit: vbi se prorumpētes pībus cōfortātis: oīmq̄ in se siue aduersa: siue ꝓspera trahēcies: ac sua quodāmodo facies: nō solū gaudere cū gaudētibus: sed etiā flere cū flētib⁹ cōsuescit. Sed cū puenerit ad litus: velut malos pisces omne qō triste patiēt: foras mittēs: sola q̄ placere ꝛ iocūda esse poterūt: retinebit. Tūquid em̄ tunc (verbi gr̄a) paulus aut infirmabitur cū infirmis: aut vretur prorsus scādalizatis vbi scādala ꝛ infirmitas procul erunt? Aut certe lugebit eos/qui ante nō egerunt penitentiam: vbi certum est sic neminē sane fore qui poeniteat: quomodo qui peccet non erit. Absit autē vt vel eos: qui ignibus eternis cum diabolo et angelis eius deputandi sunt: plāgat et deflear in illa ciuitate: quā fluminis impetus letificat: cuius diligit dñs portas super omnia tabernacula iacob: q̄ videlz in tabernaculis ꝛ si quādo gaudentur de victoria: laborat tamē in pugna: ꝛ plerūq̄ periclitatur de vita: in illa quīe

Mat. xj. Ro. xiij. Wat. v.

f. Jo. iiij.

pō. lxx.

ij. Cor. v

f. cor. xv.

j. cor. xv.

Universidad de Deusto
Biblioteca

parria nulla p:ossus admittak aduersitas / siue tristicia: quēadmodū de illa canitur. Sicut lerantiū oim habitatio in te. Et rursum. Leticia sempiterna erit eis. Deniq; quō misericor:die reco:dabik: vbi memo:abik iusticie dei solius? P:oinde vbi iam nō erit miserie locus: aut miseri co:die tēpus: nullius pfecto esse poterit miserātiōis affectus. Longū quidē adhuc texere sermonē insatiabili colloquēdi ad vos desiderio pulso: fratres mei charissimi r dilectissimi: sed tria sunt que finē indicūt. Primum quidē q̄ maxime vereo:/ ne fiā onerosus vobis. Scō̄m: q: pudet loquacitatis. Tertiū q̄ domesticis vigeo: curis In fine p:eco: miseremini mei: et si exultaltis i bonis de me tm̄ auditis: certis queso cōpatimini malis. Vidit fo:/ rassis q̄ vobis ea narrauit: aliqua paruа: r de paruis grā dia estimauit. Vestra autē sinceritas facile credidit: qō libenter audinit. Gratulo: quidē de charitate que oia credit: sed cōfundo: p:o veritate que oīa nouit. Volo vos mihi credere de me magis: q̄ alteri qui tm̄ videt in facie. Nemo quippe scit que sunt in ho:e: nisi spiritus ho:is qui in eo est. Dico vobis ego qui de me loquo: nō ex cōiectura: sed ex sm̄ia: nō sum talis qualis puto: vel dico:: quod quidem tam securus fateo:/ q̄ certus experio:: ita vt nil malim vestris o:ationibus specialiter obtinere/ q̄ vt talis fiam: qualem littere vestre predicant.

¶ Ad eosdē in qua supplicat vt o:ēt p ipso. Epla.xii.

Mantissimo dño/ r reuerēdissimo patri Bugoni p:io:i carthusiēsi: r sanctis fratrib⁹ adherentib⁹ei: frater Bernardus de clarauallemodicum id q̄ est. Primū q̄ accedēs ad partes illas/ nō adieci p̄uenire vsq; ad vos videre facies vestras: rememo:ari iniq̄tates r necessitates meas: et si fo:tasse vobis satisfacere possum: mihi fateo: nō possuz. Irasco: occupationib⁹ meis: quib⁹ factū est/ nō vt neglexerim: sz vt nequiuerim. Hoc frequēter patio:: r ideo frequenter irasco: dignus vtiq; cui oīa sanct⁹ cōdoleat. Alioq̄n duplicīter miser sum: si nec miserabilis sum. Ego vo frater/ ne pietati locū i me ostēdo: nō meritū. Miseremini mei/ nō q: dignus: sed q̄m̄ inops r pauper sum ego. Justicia meritū queri: misericor:dia miseriā inuet. ¶ Vera misericor:dia nō iudicat: sed afficit: nō nititur discussione/ occasione cōtenta. Nō em̄ expectatur ratio: vbi affectio trahit. Lugebat samuel saul: miserās nō deliberās. Effundebat lachrymas dauid/ filio parricide et si nō p:ofuturas: pias tamē. Ita r vos miseremini mei: nō quia merui: sed quia egeo. Miseremini tanq̄ misericor:diā cōsecuti a domino: vt sine timo:e a mūdi tumultibus liberati seruiat ei. Felices quos abscondit in tabernaculo suo in die malo:/ in ymbra alarum suarū sperantes/ donec trāseat iniquitas. Ceterū ego infelix: pauper r nudus hō natus ad labo:ē: implumis auicula pene omni tēpo:e nidulo exulans/ vento exposita r turbini: turbatus sum et mot⁹ sum sicut ebrius: r omnis cōscientia mea deuo:ata est. Miseremini p:oinde: et si nil meriti: certe sic affecti.

¶ Ad dominū papam Hono:iū. Epistola.xiii.

Summo pontifici Hono:io/ frater quidā p:ofessione monachus/ cōuersatione pct̄o: / seipsum quātillus est. Audīt apud vos plus valere pauperis p:ecē: q̄ potētis vultū. De qua vestra singulari dignatiōe tam sancta/ opinio facit me dignitat⁹ celsitudinē nō vereri: quo minus audeam loqui ad vos: id p:esertim qō charitas suggerit (de ecclia dico dñe catha launēsi: cui⁹ quātū in me est: nec valeo nec debeo dissimulare periculū.) Videmus nimirū: iam iāq̄ iminere sentimus nos q̄ vicini sumus/ pacē videlz memo:are ecclesie grauiter mo: esse turbandā: si electioni illustris illius viri. i. magistri alberici: in quā vtiq; tot⁹ tam clerus q̄ pp̄lis pari voto r voce cōuenerāt/ r cōueniunt: vestre pietatis assensum impetrare nequiuerint. De qua re si r nostra querik aut curak sm̄ia: nouimus hoīes sane fidei r doctri pe hactenus extitisse: in diuinis pariter r humanis p:u dentē esse: r speramus in domo dei (si tamen ipse elegit eum) fo:e vas in hono:em: r vtilem futurum non solum illi: sed r omni gallicane ecclesie. Vestre iam discretiōis est iudicare: an merito flagitēk a vobis facienda dispensatio: vnde talis potest sperari recompensatio.

¶ Ad eundem dñm Hono:iū papam. Epistola.xiiii.

Summo pōtifici Hono:io / frater Bernardus vocat⁹ abbas clarevallis/ salutez/ et si q̄d pōt petiōis o:atio. Quāto ad vos timo:e scribam nouit ipse quem timemus in vobis. Sed vt audeā/ dña charitas facit: q̄ppe q̄ impat⁹ vobis. P:o ecclia diuionēsi rogat⁹/ suscepi facere precē: sed q̄d potissimuz precari debeā pene dubito. Nā sicut rētare aliq̄d vel p̄ce vel p̄cio aduersus iusticiā/ iniquū est: sic p:o iusticia multū labo:are apud iusticie amato:ē/ superfluū. Verū et si nos quid o:emus sicut opo:tet nescimus: cōfidimus tamen q̄ vestra benignitas p:esertim in causa religioso:uz ociosa esse nō poterit. Et quidē sanctitatis vestre p:udētia/ solicitaq̄ discussio/ quid inuentura sit ego nescio: sed hoc dico q̄d audiui: r frequēter audio: quia videlz lōgo r incōcusso reno:e fertur diuionensis ecclesia possedisse ea: de quib⁹ aduersus eā causantur luxouienses: ita vt hi qui videntur antiquio:es de vicinis: mirentur r indigneētur: nouam abominantes calumniam.

¶ Ad Haimericū cancellariū. vñ supra. Epistola.xv.

Pro illustri dño Haimerico aplice sedis cācellario/ Ber. de claraualle q̄ retro sunt obliuisci: et ad ea q̄ ante sunt: aplīs sequi. Nō latet amicos nostros/ q̄ me familiari affectu diligitis: r tāte mihi felicitatis fructū inuident/ si solus habere voluero Monachi diuionēses ob antiquā illi⁹ ecclesie religionē mihi charissimi sunt. Sentiāt si placet: q̄ nō sit amo: ocio sus: siue vester ad nos: siue noster ad illos: salua tm̄ in oībus iusticia: cōtra quā ne amicū quidē respicere fas est.

¶ Ad Petrū p:esbyterū cardinalē. vñ supra. Epla.xvi.

Parisiensi dño suo Petro p̄sbytero cardinali: frater Bernardus abbas clarevallis salutē et nō in via. Ego causam nō habeo: causam tm̄ diuionēsiū monachoru: q: viri religiosi sunt: meā facio. Manutenete eaz: vt meā. Sic tm̄ meā: vt r iusticie sit. Q̄d vtiq; r nos cōfidimus: r tota fere patria testat.

¶ Ad Petrum diaconū cardinalē legatum. vnde supra. Epistola.xvii.

Domino venerabili Petro Rom̄. ecclie diacono cardinali r legato: frater. B. seipm quantū pōt. Q̄d ad vos nō veni vt mādastis: nō mea pigricia: sz cā fuit nō cōtemnēda. Siq̄dē salua vestra oīmq; bono:r reuerētia/ mihi ppositum est: neq; egredi de monasterio: nisi certis ex causis. Quarus vtiq; nulla modo se obtulit vt licite possem vestre in hoc: imo r nostre satisfacere volūtati. Verū vos q̄d facitis de eo q̄ iādudū vestrārū p:o:ū lraz⁹ pmissione tenem⁹: vestros q; adhuc sup̄linem⁹ aduētu? Que illa deinde scripta sint: q̄ r ante no⁹ fieri iussistis: r nunc requiritis: oino nescim⁹: ideoq; nihil parauim⁹. Ego em̄ nescio me quippiā q̄q; scripsisse de mo:alib⁹: q̄b vestre excellētie studio dignū putē. Aliqui fratres nōnulla ex his q̄ me coram audiere loquentē: stilo suo excep ere. Quo:z vnus vobis p:esto est: p:eceto: videlz trecensis: r archidiaconus gebuinus: r facile potestis hr̄e si qua placēt: q̄ ab illo excepta sunt. Tm̄ si cure vobis: aut curis q̄q; vestris vacuū fuerit: r ita dignū iudicatis: dignitatis videlz vestre p:omissam p̄sentiā expectātib⁹ exhibere filiolis: tunc si q̄d in manib⁹ inuētū: aut nostro posse adhuc elabo:ari studio visum fuerit q̄b forte delectet: vestre omnino p:o viribꝰ nō deero volūtati. Diligimus em̄ bonā famā vestrā: reueremur quā in vobis audiuimus circa res dei solicitudinē r sinceritatē: r ideo valde gratum habemus: si nostra vobis forte in aliquo esse possit officiosa rusticitas.

¶ Ad eundem Petrum. Epistola.xviii.

A Dum totū me dedero vobis: parū est vt digne mihi videar recōpensasse: vel diuidiū benuolentie: quā erga nostrā humilitatē habere vos aiūt. Gaudeo quidē de gra:a: sed tēperat fateo: p:o tāto fauo:e letitiā/ q̄ eundē mihi fauo:ē non opus: sed opinio acq̄sierit. ¶ Pudet nimirū grāditer exultare cū sentio in me venerari vel diligi: nō quidē q̄d sum: sed q̄d puto:. Neq; em̄ ego tūc diligo:: q̄n sic diligo:: sed nescio q̄d in me/ p:o me/ q̄d nō suz ego. Imo vt verius loquar: nō nescio: nā certissime scio q̄ mihil. Nihil em̄ p̄cul dubio est/ quicq̄d putāt r nō est. Posito cū amāt q̄d nō est: sed esse putāt: nō amo: vel amās nihili est: sz q̄d amatur. Mirandū: sed magis dolēdū q̄ mirandū: q̄ id q̄d nihil est: amari pōt. Hinc plane sentimus vñ: quo venim⁹: quid perdidimus: q̄d inuenimus. Adherēdo ei qui sempr r beate est/ sempr r nos esse: r beate esse poteram⁹. Adherēdo aūt dixerim: nō solū per cognitionē: sed per amo:ē.

Rom. j. Nā quidā ex filijs adam: cū cognouissent deum: nō sicut deū glorificauerūt aut gras egerūt: sed euanuerūt in cogitationib⁹ suis. Merito p:oinde obscurati est infipiēs cor eo:: q: cū veritatē cognoscerēt r cōtemnerēt: iure receperūt in penā vt nec cognoscerēt. ¶ Deu sic adherendo veritati per cognitionē: sed ab illa defluēdo p amo:ē amādo p:o illa sez vanitatē: hō vanitati similis fact⁹ est. Et q̄d vanius/ q̄ diligere vanitatē? Et q̄d iniquius: q̄ cōtemnere veritatē? Quid vo iustius: q̄ cōtemptoib⁹ subtrahi r ipsam cognitionē? Quid inquā iustius/ q̄ vt iam de ei⁹ cognitione gloriari nō possit: qui cognitā nō gloꝛificauit? Irasc⁹ appetit⁹ vanitatis/ est cōtempt⁹ veritat⁹: cōtempt⁹ veritatis/ causa nostre cecitatis. Et q: nō p̄bauerūt (inquit) deū nō habere in noticiā: tradidit illos in reprobū sensuz. Ex hac ergo cecitate descēdit/ q̄ plerūq; p eo q̄d est: amant⁹ vt appetobamus q̄d nō est: q̄m̄ deū summus in hoc co:pe: peregrinamur ab eo q̄ summe est. Et quid est hō o de⁹/ nisi q̄ immortalis et: Irasc⁹ si noticia dei causa est/ vt hō aliq̄d sit: ignoratia facit vt nihil sit. Sed qui vocat ea que nō sunt tanq̄ ea que sunt: miserat⁹ quodāmodo redactos i nihil: māna illud absconditū. de quo apl̄s. Et vita (inquit) vestra absc̄dita est cum christo in deo: q: necdū possumus p̄templari per speciē: vel plene amplecti per amo:ē: dedit interim nobis r sapere p fidē: r querere per desideriū: per que vtiq; duo/ ad esse de nō esse sc̄o reduci: fieri incipiamus initium aliq̄d creature eius: trāsituri q̄q; in virū perfectū: in mēsurā etatis plenitudinis christi. Q̄d proculdubio erit: cū iusticia cōuertetur in iudiciū: hoc est fides in intellectū: iusticia videlz que ex fide est: in iudiciū plene cognitiōis: r itē/ desideriū peregrinatiōis in plenitudinē cōmunitat⁹ dilectiōis. Si em̄ adhuc absentes initiat fides r desiderium: p:esentes p̄fecto cōsummat intellect⁹ r amo:. Sicut aūt fides ducit ad plenā cognitionē: sic desideriū ad perfectā dilectionē. Et sicut d:: Nisi credideritis nō intelligetis: sic dici eque nō absurde pōt. Si nō desideraueritis: nō p̄fecte amabitis. ¶ Intellect⁹ igitur est fruct⁹ fidei: p̄fecta charitas desiderij. Interim iustus ex fide viuit: nā beatus ex intellectu. Interim iustus desiderat ad deū sicut ceruus ad fontes aquarū: nā beatus haurit iā in gaudio de fontib⁹ saluato:is: hoc est delectat⁹ in plenitudine charitatis Dis ergo fortassis quasi duob⁹ anime brachijs/ intellectu videlz r amo:e. i. cognitiōe r dilectiōe veritatis: amplectitur r cōp̄hēdit̄ur cū omnib⁹ sanctis/ longitudo/ latitudo/ sublimitas r p̄fundū: hoc est eternitas/ charitas/ virtus r sapiētia. Et hec oīa christ⁹. Eternitas est: q: hec est vita eterna: vt cognoscāt te verū deū: r quē misisti iesum christū. Charitas est: q: deus est. Deus em̄ charitas est. Est r dei virtus: r dei sapiētia. Sed q̄n hec erūt? Q̄n videbimus eū sicuti est? Q̄n amabimus eū p:out est? Nā expectatio creature: reuelationē filio:z dei expectat. Vanitati em̄ creatura subiecta est/ nō volēs. De qua vniuersali vanitate inest nobis: r velle laudari cū simus vitupe

Eccli. Gal. Esa. Jo. j. Jo. iij. j. Cor. j. Ro. viij.

rabiles: r nolle laudare: quos scimus esse laudabiles. Sed et hoc vanū est: q̄ nostra plerūq; ignoratia: r tacek q̄d est: r p:edicak q̄d nō est. Quid ad ista dicemus: nisi q: vani filij hominū: mēdaces filij hominū in stateris: vt de ipsis ipsi de vanitate in ipsis. Laudam⁹ mēdaciter: de lectamur inaniter: vt r vani sint q̄ laudant: r mēdaces q̄ laudāt. Alij adulāt/ r ficti sūt: alij laudāt q̄d putāt/ r falsi sunt: alij vtrouiq; p̄contis gloriant/ r vani sunt. Solꝰ sapiēs q̄ cū apl̄o dic: Parco aūt ne q̄s me existimet supra id q̄d videt in me: aut audit aliq̄d ex me. Hec iteri vobis nimis festine: r ob b̄ minus festine/ exaraui porius q̄ dictaui: ac fortassis loquacius q̄ debui: sed oīno veracius nō potui/ p:out sapui. Sed vt inde sumat epistola finez: vñ sumpsit exordiū: nolo vos de me incerte fame nimis credulū esse: q̄ vt optime nostis: sepe i sua solet vtrobiq; falli sm̄ia: r de laude videlz r de vituperatiōe. Probate si placet: r estimate quatenus amo: vel fauo: vester: r iustus: r eo fit amplius amico gratus: quo p meritis moderat⁹: vt cū laus de grauitate iudicij: nō mēdacio p̄esserit vulgi: etsi minus honoris: minus q̄ cōferat r oneris Est certe q̄d me magis: quātuluscūq; suz: facit esse vestrū q̄ videlz in reb⁹ dei strenue sincereq; (vt aiunt) p vestra vice versamini. Hoc vt semp de vobis vere dicak: semp in vobis vere inueniak. Libū quē quesistis ad trāscribēdū habetis. Opuscula nostra q̄ req̄ritis: r pauca sunt: et nihil est in eis oīno/ q̄d vestro studio dignū putē. Tm̄ quia melꝰ iudico mihi: nostrū culpari ingeniolū q̄ volūtarē: r piclitari apud vos pot⁹ imperitiā/ q̄ obedictiā: q̄ hoc r quo vobis placet vt mittā: scripto nobis p p̄sentē nūciū significate: vt q: modo penes me nō sunt: ab his qui habēt ea requirā: r dirigam quocūq; mādaueritis. Et vt sciatis q̄d petatis: scito me scripsisse libellū/ qui inscribit de humilitate: r q̄tuo: homelias in laudib⁹ matris: nā hūc habet titulū: super illū videlz locuz euāgelū apud luc. vbi d:: Missus est angelus gabriel. Necnō et apologiā ad quendā amicū nostrū: vbi aliqua disserui de cluniacēsib⁹ r nostris. i. cisterciēsib⁹ obseruantijs. Sed r paucas ad diuersos epl̄as dictaui. Aliqui fratres ex his qui me coram audiere loquentē: suo stilo exceperūt: et penes se retinent. Utinā q̄d minime spero: nostra vobis in aliquo possit esse officiosa rusticitas.

Luce. j.

¶ Item ad eundem. Epistola.xix.

Tempus est vt p̄missuz exigā: vtiq; p:obē ne forte frustra de vobis semp p̄sumsum: ex q̄ vestrā r noticiā merui: r amicitiā. Mihi siquidē vos p̄stitisse cōfidite: q̄cq̄d opis vestre isti remēses legati p̄sto fibi esse p̄senserint. Nō q: me tāti putē: hec audeo: sed vos p̄misistis: vtrū ne digne: vos videritis.

¶ Ad Haimericū cancellariū/ vnde supra. Epla.xx.

Pro illustri dño Haimerico sancte romane sedis cācellario: frater Bernardus de claraualle salutē et o:ationē. Quia semel cepi: loquar: r loquar ad vos: ero q̄ impo:tunus: sed impo:tunus charitatis: sed veritatis: sed iusticie. Nam et si tanti nō sum vt rome habeam p:opria negocia: nulla tm̄ que dei esse consiterit: a me duco aliena. Quapropter si vere id mihi gratie apud vos maner: q̄d multo:z habet opinio liceat illud obsecro legatis dñi archiepi remensis in p̄senti negocio experiri. Nil quippe eos nisi q̄d iustum est: perferre vel querere suspicamur.

¶ Ad Mattheum legatum. Epistola.xxi.

Sit quidem parere paratum co: meū: sed non eque r co:pus meū. Seuientis siquidez acute febris exusta ardo:ibus: r exhausta sudo:ib⁹: non valuit sufficere spiritui p:ompto/ caro infirma. Volui ergo: sed p:euolanti voluntati obstitit ea/ quam dixi occasio. Que an iusta fit: ipsi iudicent amici nostri: qui me omni exclusa excusatione: obedientie retibus circūclusuz: quotidie de claustro ad ciuitates p̄trahere moliuntur. Simulq; attendant istam me occasio

Universidad de Deusto
Biblioteca

nem nō fallaciter adinuenisse:sed grauiter pertulisse:vt vel nūc experiamk:quia nō est consiliū contra cōsiliū dei Quibus si ego respōdissem:exui tunicā meā/quō induā illā:lauī pedes meos/quō inquinabo illos:profecto indignarētur. Nūc autē diuino aut succēseant/ aut acquiescant iudicio:quo factū est/vt et si velim nō valeā prosiscisci. Sed grādis inquiūt fuit causa:grauisq necessitas. Quę rēdus ergo fuerat qui grādibus diffiniēdis fuisset idoneus. Si me talē putant:ego me talē nō esse nequaq puto:sed scio. Deniq siue grādia sint:siue parua:ad que me ita perurgēt:ego causaz nō habeo. Quero siquidez/ facilia sunt an difficilia:que ad perturbādū amicū silētiū tantopere imponere curatis amico? Si facilia:absq me possunt fieri. Si difficilia:p me nō possunt effici. Nisi forte tāti estimoz/cui grādia ꝛ impossibilia reseruenk:tāq ea ego possim:q nemo alius facere pōt. Nō si ita est:oñe deꝰ meus quō tuū de me solo frustratū est iudiciuz;ponens sub modio lucernam:que poterat lucere supra candelabrum: ꝛ vt apertius loquar: tentans me facere monachum: ꝛ volēs abscōdere in tabernaculo tuo in die malozꝰ:hoiez necessariū mūdo:sine quo epi nō possunt sua pertractare negocia:Sed ꝛ hoc mei mihi necessariū pstiterūt:vt nunc q̄ videar loqui turbaꝰ hominiꝫ:cuiꝰ nunc nisi ferenus:ꝛ cū omni iocūditate soleo recordari. Vos tū vobis dico pater noueritis:q̄ paratꝰ sum ꝛ nō suz turbatus:vt custodiā mādata vestra. Vestre aūt indulgētie erit parcere mihi:vbi parcendū decreueritis.

¶ Ad Humbaldū Lugduneñ. archiepiscopū ꝛ legatū.
Epistola.xxij.

Querēdissimo dño ꝛ patri suo hūbaldo lugduneñ.archiepo ꝛ romane sedis legato frater.B. clarenallis abbas : si quid pōt petēs:is oratio. Dñs eps meldensis cū accepit litteras vestras forte nūc ad nos visitādi gratia veniebat.Cūq iā e domo nostra rescribere pararet:suis nostras tanq vestri familiaris/litteras iūgere curauit:suo sperās negocio profuturas. Cui cū nō possem negare qō vellet: id solū vestre reuerētie familiariter breuiterq intimandū putaui: qi si aduersus epm querentem que sunt iesu christi:homines seipsos amāres:ꝛ que sua sunt querētes audieritis:ō nec vestre cōgruit dignitati:nec officio.

¶ Ad Attonem trecensem episcopum. Epistola.xxiij.

Superi epo/pauper abbas/paupertatis cōsequi premiū qō est regnuz celoꝝ.¶ Laudarem vos:ꝛ iure laudarē:si nō me reuocaret illa sententia/neminē laudaueris in vita sua. Siquidē rem laude dignā egistis:sed ei laus ascribenda est:a quo accepistis ꝛ velle ꝛ pficere/qō merito laudarek. Deū ergo per vos:ꝛ in vobis operantē glorificamus:qui tū ad hoc in vobis voluit glorificari:vt ꝛ vos redderet gloriosum. Qui nimirū cū sit mirabilis in maiestate sua:etiaz in sanctis suis gloriosus apparere dignak:ne solus habeat gloriā. Ipse nēpe:licet sibi sufficiēs ad oēm magnificentiā:queritꝰ tū gloriā ꝛ in sanctis:nō vt augeat sibi: sed vt suis cōcer. Nouit autē qui sunt eius:sed nobis nō facile innotescūt:nisi cū ipse reuelare dignabit. Scimus sane de qualibꝰ scriptū est. In laboze hoim nō sumt:ꝛ cum hominibus nō flagellabūtur. Et q̄ vobis hec ipsa sentētia nō cōgruat:nihilominus modo cognoscimus.Scriptuz quoq est.Quē diligit dñs corripit:flagellat autē oēm filiū quē recipit. Si flagellatū videō ꝛ emendatū:ꝛ aliud suspicer q̄ vnū esse ex filiis:Porro correptionis vestre clarū satis insigne tenemus:ipsaz pauptatē nūc vestrā. Nobilis reuera titulus paupertatis:quā ipse deus oze cōmendans pphetico:ego sum (ait) vir videō paupertatē meā Super oēs regios thesauros/hic vos titulus nobilitat amplius/ꝛ reddit illustrē.Scio me ex scriptura cōmonerasse superius:nō esse laudandū hominē in vita sua. Verum quomodo me possum cohibere a laude illius: qui post aurum abire iam desijt;ꝛ sperare cōtempsit in pecunie thesauris? De quali nūmirum scriptura sic loquitur. Quis est hic ꝛ laudabimus eū:fecit enī mirabilia in vita sua. An forte nō est quidē laudādus homo in vita sua: que tēptio est super terrā:nec ideo tñ laudādus nō est: cū mortuus peccato viuit deo? Vana quidē laus ꝛ sedulozia/qua laudatur peccator in desideriis anime sue:in quo qui me beatificat in erroꝛem inducit:sed nō idcirco predicāda:ꝛ multū cōmendāda nō erit illius vita q̄ dicere pōt. Viuo aūt iam nō ego:viuit vo in me christus. Cū ergo laudak homo in quo iam viuit nō ipse sed christus: nō in sua laudak:sed in christi vita:ac p hoc non laudak: cōtra sententiā/que phibet hominē laudari in vita sua. Cur deniq dignus meis laudib⁹ nō erit:quē sui q̄ nominis deus laude dignatur:dicēte dauid:Pauper ꝛ inops laudabunt nomē tuū. Laudak Job q̄ sua patienter amisit:ꝛ nō laudabitur eps qui ex liberter dimisit:ꝛ liberaliter distribuit? Non expectauit mortē q̄n iam nec dare:nec retinere in sua haberet potestate:qō vrīq multi faciunt: quoz videlz testamentū nō nisi in mortuis cōfirmatur: sed adhuc inter spem vite metūq positus mortis/viuēs libēq disperfit:ꝛ dedit pauperibus:vt iusticia eius maneret in seculū seculi. ¶ Nūquid ꝛ pecunia māsura finiter erat in seculū seculi? Bona ergo recōpensatio iusticie pro pecunia:qn pro eo qō teneri nō poterat:id restitutum est:qō feliciter maneat in eternū. Melio: est enī in cōparabiliter iusticia q̄ pecunia:q̄ illa ditet ꝛ repleat arcam:hec animā. Deniq sacerdotes dei induunk iusticia: ꝛ multo vrīq decentius ꝛ ditius q̄ auro vel serico. Sed gratias deo/qui iam harū rerū in vobis gloꝛie trāsitoꝛie gloriosum est oparus cōtemptū:dū de anime periculo saluberrimū incussit metū. O mira circa vos diuina clemētia Mozē intērauit:ne inferret. Sfomidare vos voluit:quā vos noluit experiri. Cum hoc fecit:quid effecit nisi ne vestra vobis essent charioza/q̄ vos? Inter medullas artuū febzis acuta seuiebat:ꝛ tardante sudoꝛe: cruciatus vehemēs indices ingrauescebat. Cūq iam foris mēbris frigescentib⁹/calo: molestissimus introꝛsuz se colligēs:exhausta longa inedia viscera depasceret:pallide interim mortis ante oculos tristis versabatur imago. Et ecce tanq de supernis vox emissa diuinitꝰ insonuerit. Ego sum:ego sum q̄ deleo nō te:sed iniq̄tates tuas. Mox vbi sacerdos dei/vt pauper moꝛeret:sua oīa pauperib⁹ erogauit:cepe rūt subito de intimis desperari iaz sudoꝛis/ inopinati fontes erūpere:ficq anime pariter ꝛ corporis suo ordine salus vtraq pcedens/liquido monstrauit in vobis adimplerum:quod in scriptura sua pollicetur deus. Ego occidam:et ego viuere faciā:percutiā et ego sanabo:ꝛ nō est qui de manu mea possit eruere. Percussit carnem : vt anima sanaretur. Occidit auariciā:vt iusticie viueretis. Sic viuificaro ꝛ sanaro quid sperandū est/nisi vt iam non sit qui nos de manu dei possit eruere:si tū euangelicū illud cōsiliū obseruare nō negligitis. Ecce sanus factus es: iā noli peccare/ne deterius aliquid tibi cōtingat. Nō videlicet idcirco premonet pius parer:q̄ nō vult vt cōtingat quippe qui nō vult mortē pcōis:sed magis vt cōuertak et viuat. Et merito. Que em vtilitas in sanguine peccatoris? Non em infernus cōfitebit deo:neq̄ mors laudabit eū:sed vos qui viuitis bñdiciteis dño:ꝛ dicitis. Non moriar sed viuam:ꝛ narrabo opera dñi. Et illud. Impulsus euersus sum vt caderem:ꝛ dñs suscepit me.

¶ Ad magistrum Gillebertum vniuersalem episcopuz londoniensem. Epistola.xxiiij.

Donge satis erit sermo quē feci : ꝛ magnum dedit suauitatis odoꝛem/ad quoscunq potuit peruenire. Extincta est auaricia:cui non suaue redoleat? Charitas regnat:cui dulce nō sapiat Quādo hoc cognoscūt oēs:quia vere sapiēs es:q̄ sapiētie hostem maximū cōtriuisti:hoc certe et tuo sacerdotio dignū et nomine. Tali pfecto decebat specialē tuā philosophiā claresceꝛe testimonio;hoc preclara illa tua studia fine compleri.

fine compleri. ¶ Vera illa et indubitata sapientia est que turpia lucra cōtemnit;ꝛ indignum sibi iudicat eo dez cū idoloꝝ seruituteꝛ pmercio frui. Nō magnum fuit magistrum gillebertū epm fieri:sed epm londoniēsem pauperē viuere id plane magnificū. Nec cūi tāto nomini q̄cq̄ augere glorie potuit sublimitas dignitatis:aut ex aut tē plurimū humilitas pauperatis. Pauperiem equo/ aio ferre/virtus patientie est:sponte appetere/sapiēte laus est. Laudatur deniq ꝛ ammirabilis pdicatur/q̄ post aurū nō abijt:q̄ vero et abiecit/plus nihil merebit? Nisi qō vigil ratio mirāduz minime ducit;si sapiēs sapiēter agit;et ille sapiēs q̄ in cuneis huius mūdi sapientiū litteris et studijs ludēs/oēm q̄ studuit/et potuit diuinā quodāmodo renocare ꝛ renouare scripturā. Quid em? Dispersisti/dedisti pauperib⁹:ps pecuniā. Quid vero pecunia est ad illā/quā p ea cōmutasti iusticiā? Justicia inquit eius manet in seculū seculi. Nū ita et pecunia? Que fuoſuz sane honestiq cōmerciū illā que preterit;p illa dare q̄ manet. Sic semp tibi negociari detur:bone ꝛ oi laude pzoseqnde magister. Superest vt laudabile principiū/cōdignū cōsequak finē:ꝛ cauda hostie capiti cōiungatur. Benedictione tuā libēter accepimus;presertim q̄ tāta tue huius pfectionis fuerit cumulata iocunditate. Vatoꝛē epistole:etsi pro seipso satis cōmendabile:tñ etiā p me vestre magnificentie esse cupio cōmendatū. Est siquidē mihi p sua honestate ꝛ religiositate charissimus.

¶ Ad Hugonē rothomagēsem archiepiscopū. Epla.xxv.

Si dici malicia inualescit;nō prenaleat. Si turbat:nō perturbet. Mirabiles elatiōes maris: sed mirabilio: in altis dominꝰ. Benigne si non dissimulas: egit tecū vsq adhuc superna miseratio/pf illustris. Prouida nāq dispēsatione/nō prius pfectus es malis/q̄ sociatus bonis:quoz cōsortio ex exēplo bonus fieres;et ne postmodū em̄ inter malos viuere boneꝰ posses. Et quidē inter bonos bonus esse/ salutē habet:inter malos vero ꝛ laudē. Illud nāe facilitatis est:quāte ꝛ securitatis:hoc tāte virtutis:quāte et difficultatis. Quale nēpe est istud/tāgere picē/ꝛ no inquinari et ea in ignē sine lesione vsari;et in tenebris absq caligine? Palpabit quōdā tenebras egyptij;cum tū de populo dei scriptura dicat. Ibicunq israel erat:lux erat. Erat dauid verus israelita:ꝛ ideo caute dicebat se habitare non in cedar:sed cum habitantibus cedar:tanq̄ qui semper habitaret in lumine: licet ipse fuerit cum habitantibus cedar/corporalis cohabitatio. Unde et arguit quosdam non veros israelitas:q̄ cōmixti inter gentes didicerint opera eoꝝ:et factum sit illis in scandalum. Dico ergo. Sufficiebat tibi apud duniacenses custodire innocentiam: sicut scriptum est. Cum viro innocente/innocens eris. Porro apud rothomagenses opus est patientia:quemadmodū docet aplus:seruuz dei inquiens non oportet litigare;sed magis patientē esse ad omnes. Nec solum patientem qui nolit vinci a malo:sz et pacificum/qui vincat in bono malum. Alterum/vt malos portes;alterum/vt ꝛ quos sustines/sanes. In patientia tua possides aiam tuaz;sed sis etiam pacificus: vt et commissas tibi possideas. ¶ Que tanta gloria q̄ dicere posse: cum his qui oderūt pacem erā pacificus? Esto ergo patiens/q̄ es cū malis:esto pacificus/q̄ prees malis. habeat charitas zelū: sed adhibeat pro tempoꝛe modū seueritas. Ēsura quidē nunq remissa:intermissa tū plerūq plus p ficit. Ulgo: iusticie semp feruidus: sed nunq̄ preceps. Sicut nō oē qō liber licet:sic nō oē quod licet:statim etiā expedit. Nec melius me ipse nostri/deoq supsedeo. Oꝛari pro me instanter postulo:q̄ incessanter pecco.

¶ Ad Guidonē Lausennēsem episcopū. Epistola.xxvi.

Zinum vestrum misistis ad fortia;opus est fortitudine. Speculatoꝛ domui israel facꝰ es;opus est prudentia. Sapientibus et insipientibus debitoꝛ es;opus est iusticia. Postremo maxime temperantia opus est:ne qui alijs predicat;ipe (quod absit) reprobus fiat.

¶ Ad Arduicionē gebennēsem electū. Epistola.xxvij.

Redimus electionē tuā esse a deo: quam tanto cleri populiq cōsensu fuisse celebratam accepimus. Gratulamur gratie ei⁹:ne dicam meritis tuis:qm̄ ne tibi plusq oporteꝛ blādiamur:non ex opibus iusticie que fecisti:sed fm suā miam hoc fecit tibi. Si secus ut (quod absit) sapis:erit exaltatio in ruinas. Si aūt cognoscis gratiā:vide ne in vacuū accepeꝛis. Bonas face de cetero vias tuas/et studia tua/ꝛ ministeriū tuū. si vite sanctas nō preceserit;sequatur saltē. Tūc vere fatebimur te preuentū in bñdictionib⁹ dulcedinis;tibi de bonis melioꝛa sperātes. Exultabimus ꝛ lerabimur q̄ fidelis seruus ꝛ prudēs cōstitutꝰ sit sup familiā dñi:futurꝰ ex hoc filius felix ꝛ porcs/sup oia bona patris cōstituēdus. Alioquin si alioꝛ:ē q̄ melioꝛ:ē esse delectatus pcessiū:sz precipitiū expectam. Oparuus ꝛ oauus ne hoc cōtingat:parati si opus est:obuias manus apponeꝛe:ꝛ pro nostro ei quo posse iuuare ad id potius quod decet;et expedit.

¶ Ad eundem iam epm. Epistola.xxviij.

Rebet audacia charitas:vt fiducialiꝰ loquar tibi. Cathedra charissime quā nup sortitus es:hominē multoꝝ expertꝰ meritoꝝ;que ite aūt nulla: aut nō quātum latis est:pcessisse dolemꝰ. Si quidē et facta tua/ꝛ studia tua preterita in nullo prorsus visa sunt epali cōuenire officio. Quid tm? Nō pōt deꝰ de lapide hoc suscitare filiū abrae? Nō pōt facere deus vt q̄ preire debuerāt bona:vel subsequātur? Nō vrīq et liberius accipimus:si cōtingat. Nescio eīi quo pacto plus placebit subita hec mutatio de tetre excelsi:q̄ si vite ꝓxis merita sufragarenk. Dicemꝰ nēpe/q̄ a dño factū est illud:et est mirabile in oculis nris. Sic paulus ex psecutoꝛe doctoꝛ gentiū factus est. Sic matthens de theloneo vocatus: sic ambosiꝰ de palatio assumptꝰ est: iste ad epatū;ille ad aplatum. Sic alios q̄plures nouimꝰ de vita ꝛ habitu sclari viriles extitisse ꝓmotoꝛes. Deniq nōne multoties vbi sup abūdauerūt delicta:videmur superabūdare ꝛ gra? Et tu igitur charissime his actib⁹ hmōi aiarus exēplis/precinge sicut vir lūbos tuos:bonas faciꝛo deinceps vias tuas/ꝛ studia tua:q̄tenꝰ nouissima tua antiqua sopiant;ꝛ delicta imētutis tue/ de lege vespertina correctio. ¶ Paulū imitari curato in hoc notificando ministeriū tuum. Honorificabis aūt granitate morū;maturitate consiliōꝝ;actuuz honestate. Hec sunt que officiū episcopale maxime nobilitant et ornant. Oia fac cū consilio:nec cū oīm aut quoꝛūcūq;sed tm̄ bonoꝛū. Bonos in cōsilio:bonos in obsequio:bonos habeas contubernales:q̄ vite et honestatis tue ꝛ custodes sint et testes. In hoc em̄ te bonū pbabis:si testimoniū a bonis habueris. Sint pietati vre cōmendati pauperes fratres nri/ qui circa vos sunt:alpēses illi de bono mōte:ꝛ illi de alta cūba. In his experiemur/quāta vobis de nobis cura sit.

¶ Ad Stephanū meretensem epm. Epistola.xxix.

Stephano meretensi ecclie dei gra strenuo ministro:eius in christo humiles fratres de claraual le/salutes ꝛ oones. Ex quo dudū si recolit nre vos fraternitati dignanter sociastis;nostris vos oationibus humiliter commēdastis:semp soliciti fuimus (vt debuim⁹) aliquid scire de esse vestro:ꝛ cuctus vestros crebꝛo scisciari studuimus a quibus potuimus;desideriis iugiter ꝛ oantes vos prosperari in dei opere ad quod assumptꝰ fueratis:ꝛ gressus vros dirigi in semita mandatoꝝ ipsi⁹. Bñdictꝰ itaq̄ deꝰ q̄ nō ammouit oratiōem nram/ et miam suā a vobis:letificās vtrīq nos per hūc venerabilem frarē vuillelmū/cuius pbo fero nō minus verbis/q̄ nostris credimus oculis:de vestra sospitate et pseueritate ac pace per vos ecclesie reddita. Congratulamur vobis: sed damus gliam deo:scientes q̄ estis:ꝛ quod potestis ipsius nō vestrū esse. Quod et vos semper sentire in vobis amicabiliter admonemus:ne nihil et esse et posse incipiatis:si q̄d aliter sapitis:ꝛ vris (qō absit) meritis vel viribꝰ quippiā ꝓpꝫ ascribitis, Illoquin verendū ne pax vestra

Universidad de Deusto
Biblioteca

conuertatur in perturbationē:ꝛ pſperitas in aduerſitatē: ſic nimirū illo iuſte iudicante/q̄ vt humilibus gr̄am dare: ps. xvij. ita et ſuperbis reſiſtere conſueuit:q̄ et non ſolū cū ſancto ſanctus:ſz ꝛ cū peruerſo peruerſus/in pſalmo legit:nec tm̄ faciēs Eſa.xlv. pacem:ſed et creās malū/per ꝓpheram deſcribitur.

¶ Ad Alberonē primicerium metēſem. Epla.xxx.

Onoꝛabili viro Alberoni dei gratia metēſis ec clefie primicerio:fratres q̄ in claraualle qualicū q̄ obſequio ſeruiūt deo:ſalutes et oꝛationes.ſſi delē curā veſtrā in his q̄ dei ſunt: et ſi iā olim et audieramus/ꝛ videramus:ſed nūc in nobiſipſis experiēdo pſensimus.Ceterū/cū in his que mup a nobis miſſi fratres:veſtro quidē cōſilio ſuggeſſerūt epō:et veſtram beniuolentiā/ꝛ ipſius epi ꝓmptū teneamus aſſensum:q; m̄ dei q̄ beneplacitū in oībus/ꝛ his maxime q̄ ad cū ꝓtinēt: ante oia et ſuper oīa neceſſe eſt nos et inquirere/et cuſtodire:ideꝛco ad cōꝓbandū certius q̄d ipe de hac re potius velit:rem ſicut inter epm monachoſq̄ conueneꝛat: veſtra vtiq̄ induſtria mediante et oꝛdinante qualiter fieri debeꝛet hoꝛtante vt celeriter:et iuuante vt honoꝛabiliter fieꝛet:nō quidē omittendā:ſed vſq̄ poſt meſſionē:tū ꝓo veſtra:tū ꝓ tpis oppoꝛtunitate expectanda:neceſſario intermittēdam eſſe putauim⁹. Iā vero tunc ſi et epi volūtas in eodē perſtiteꝛit:ꝛ vobis nihilominus idipm eque vt modo placueꝛit:tali cōiectura dei q̄ eſſe conſiliū ſecuriꝰ cōfidentes/ſperam⁹ nos vre vtriuſq̄ deuotioni iuxta q̄ diffinitū eraꝛ:ſatis eſſe facturos. Arbitramur eſſi acceptū eſſe deo:ſi quātū in nobis eſt:nemini oneri eſſe ſtuduerimus: ne nō tā fructū/q̄ datū in hoc ei⁹ negocio reqꝛere (q̄ abſit) videamur.Et ꝓcipue veſtris nos maioꝛibus atq̄ inſtātiotibus occupationibus/ſub huius rei occaſione impoꝛtuni⁹ ingereꝛe:ꝛ moleſtos cū neceſſe nō ē vobis exhibere: et hoc gratū nō eſſe deoꝛ:ꝛ nr̄is ſcim⁹ moꝛib⁹ nō ꝙgruere.

¶ Ad Hugonem comitem campanie/militem templi factum. Epiſtola.xxxj.

Jcauſa dei factus es ex comite miles:ꝛ pauper ex diuite:in hoc pfecto tibi:vt iuſtū eſt:gratulamur:ꝛ in te deū glificam⁹:ſciētes q; hec eſt mutatio dexteꝛe excelſi.Ceterū q̄ tua locamda preſentia nobis ita neſcio quo dei eſt ſubtracta iudicio: vt ne interdū quidem te videre valeamus:ſine quo nūq̄:ſi fieri poſſet:eſſe vellemus:hoc equanimiter fateoꝛ non poꝛtamus.Quid enim:? poſſumus ne obliuiſci amiqui amoꝛis et beneficioꝛuꝫ:que domui noſtre tam largiter contuliſti: Utinā ipe ꝓo cuius amoꝛe feciſti:in eternū non obliuiſcaꝛtur de⁹. Nā nos quārū in nobis eſt:minime ꝓꝛſus ingrati:memoꝛia abundantie ſuauitatis tue mēte retinemuꝰ:et ſi liceꝛet:opere monſtraremus. Q̄ libēti aīo:et coꝛpoꝛe tuo pariteꝛ ꝛ aie ꝓuidiſſemus:ſi datū fuiſſet vt ſimul fuiſſemus.Quod q: nō eſt:reſtat vt quē preſentē habere non poſſumus:ꝓo abſente ſemper oꝛemus.

¶ Ad abbatē ſcī nicaſij remēſis. Epla.xxxij.

Vātō tibi affectu condoleā: ſcīt ille qui noſtros omniū doloꝛes in coꝛpoꝛe ſuo tulit:q̄ libenter tibi ſi ſcirem conſulerem:ſi poſſem ſuccurrerem tā efficaciter ipſe mihi:qui oīa ſcit et oīa poteſt in cunctis meis neceſſitatibus cōſulat ꝛ ſuccurraꝛ.Si frater diogo de ſua diſceſſione me conſuluiſſet: abſit vt conſentireꝰ.Si poſt diſceſſionem ad nos diuertiſſet:abſit vt ſuſcipereꝰ. Denicq̄ quod ſolū potui:ad abbaꝛem qui eū ſuſcepit:noſtras moꝛ (ſicut ſcio) ꝓ eo litteras miſi. Et nūc ſuper hoc q̄d tibi vlꝛa poſſim facere pateꝛ? Iā vero quā tū ad re ꝓtinēt:optime mecū nouit ſanctitas tua: pfectos ſolere viros non ſolum in ſpe:ſed ꝛ in tribulationib⁹ gloꝛiari:cōſolāte eos ſcriptuꝛa:ꝛ ſic loquente. ¶ Vaſa figuli pbat fornaꝛ:et homines inſtos tētatio. Et iuxta eſt dñs Ecci. xxvij. pſ. xxxiij Act. xiiij ij. Cor. i. iij. his qui tribulato ſunt coꝛde. Et per multas tribulationes/ opoꝛtet nos introire in regnū celoꝝ. Et oēs qui pie volūt viuere in xpo:perſecutionem patiunt. Nec idcirco tamen immerito his quos in anxietate poſitos videmus:amicis noſtris cōpatimur: quibus vtiq̄ dū exitū ignoꝛamus: defectū metuimus. Officiq̄dē ſicut ſanctis et electis tribulatio operaꝝ patientiā:patiēcia ꝓbationē:ꝓbatio ſpem:ſpes Ro. v. nūq̄ cōfundit:ſic dānandis ꝛ reꝓbis tribulatio parit ecōtrario puſillanimitatē:puſillanimitas ꝓturbationē:ꝓturbatio deſperationē:ꝛ illa interimit. Ne ḡ hec te tā hoꝛrēda (q̄ deus auertat) demergat tēpeſtas aque: ne huiꝰ tā tremēde abyſſi abſoꝛbeat ꝓfundū:ne ve vigeat ſup te tā inexplebilis puteꝰ os ſuū:ſolicite ſtudeat humilis prudentia tua nō vinci a malo:ſed vincere in bono malū. Vinces aūr:ſpem tuā in deo foꝛtiter figēdoꝛ:ꝛ rei finē lōganimiter expectādo.Et ſi q̄dē ille reſipuerit:ſue ob tui timoꝛē:ſiue ob ſuū laboꝛē/bene.Sinaūr:bonum eſt tibi humiliari ſub potēti manu dei:ꝛ nequaq̄ velle reſiſtere ſupne diſpoſitioni: q; ſi ex deo eſt:nō poterit diſſolui.Conandū eſt potius tibi:tue licet inſte indignationis/ſtimulos illa reꝓimere ſententia:quam quidam ſanctoꝝ in ſimili ferunt cauſa ꝓꝛtuliſſe.Siquidē inſtigantibus eū quibuſdam fratrib⁹ atq̄ increpātibus:cur ſuū in ſui iniuriā ab alia ſuſceptū eccleſia fugitiuū non requireꝛet:nequaq̄ inquit:vbicūq̄ enim eſt/ſi bonus eſt meus eſt. ſſraudulenter tibi ꝛ nō fideliter conſulo:ſi idipſum a meipſo nō exigo. Tā cū vnus noſter non ſolū religione ꝓfeſſus:ſed et carne ꝓpinquus/cluniaci me inuito et ſuſceptus ſit ꝛ detineatur:doleo quidē ſed fileo:oꝛans ꝛ ꝓo illis vt velint ablatū reddere:ꝛ ꝓ illo vt velit ſponte redire:ſin vero:ſeruans ei vindictaꝫ: qui facturus eſt iudicium iniuriam patientibus:ꝛ arguere habet in equitate ꝓꝛo manſuetis terre. ſſratrem Hugonem de lauſanna oꝛe tuo/et noſtro ſpiritu cōmonemus non oī ſpiū credere:ꝛ ne cito moueaꝝ certa ꝓ incertꝝ deſerere:ſciēs diabolū ſoli ſemp pſeuerātie inſidiari:quā ſolā virtutū nouit coꝛonari: tutiuſq̄ eē in ea vocatiōe q̄ vocat⁹ eſt ſimplr pſeuerare:q̄ ſub ſpecie quaſi melioꝛis boni/id quidē q̄d iā cepit:omittere:nec ad id:q̄d pſumit:foꝛtaſſis ſufficere.

¶ Ad Hugonē pōtiniacēſem abbatē. Epla.xxxiij.

Jlectiſſimo ſuo dño hugoni abbati frater. B. de claraualle idē q̄d ſibi. In nr̄is ꝓoꝛib⁹ litteris/nut ego quātū ex veſtris perpēdi⁹:min⁹ apte ſcripſi q̄d voluꝛ:aut vos aliter illas intellexiſtis/q̄ debuiſtis.Siquidē q̄ vobis de monachi illius ſuſceptione cuētura denūciani: veraciter ita timui:ꝛ adhuc timeo vt ſcripſi.Non tñ ad hoc illa vobis ꝑdicere ſtudui:q̄ vel ſuaderē vel cōſulerē:vel certe:vt ſcribitis:celerem illū debere reddi:quippe q̄ ipſius iā diudū feruētiſſimū deſideriū nouiſ:ꝛ ei poti⁹ q̄ nūc illud adimpleuerit debeo cōgratulari.Sed cū a familiariſſimo nobis abbate ei⁹:ꝛ ab archiepiſcopo remeſi nr̄e littere ad requirēdū illū vehementer exigerēꝰ:vt a me ſi fieri poſſet:oēm depellerē ſuſpitionē:tales ꝓcul ſcīui dictare curaui:quibus ꝛ ipſis ſatisfacerem:ꝛ vos cōtra eoꝝundē imminētes calumnias/vobis illas non tacendo ꝓmunirē.Hec me ita in illis litteris ſenſiſſe veſtrā ſagacitatem:vel ex eo aduertere poſſe credidi: quod in fine illarum poſuiſſe me memini:ſi tamen eo a vobis oculo legereꝰ:quo a me ſcriptum fuit. Nā cum denunciatis malis que nō immerito vobis metuebā:tandem iuferrem:q̄ ſi hec omnia pati melius ducitis: q̄ illum amittere: mea nihil intereſt: vos videritis:aut enim ipſa mea verba ſunt hec:aut ꝓpoſite ipſa:cū ita q̄ hoc in fine dixi:q̄d aliud vobis/q̄ illa ſuperioꝛa diſpenſatoꝛie (vt non dicam ſimulatoꝛie) a me ita ſcripta fuiſſe lateꝛ intimaui? Q̄ vero ſcripſiſtis me per nunciū eidē monacho de querenda: ſi ad nos diuertiſſet:ipſius abſolutione priuatim inſinuaſſe:veritatem teſtoꝛ: hoc verū nō eſſe. Ego ne de notiſſimo mihi monaſterio:vel iacturā/vel ſperarem monachum me poſſe ſuſcipere:quem nec vos quidē puto ſine grandi ſcādalo poſſe retinere? Sed eſto. Jnuideb⁹ā illū vobis:et mihi attrahere geſtiēs:aliquid de eius obtinenda abſolutione/machinaꝛi me poſſe ſperabā:ſiue fingebā.Sed nunq̄d credendū fuit me hoc meū conſiliū ipſi nuncio:quod vtiq̄ cōtra ſuum monaſteriū excogitaueraꝝ;voluiſſe patefacere?

re.Sed iam ne quod de noſtra erga vos dilectiōe hucuſq̄ credidiſtis:falſo vos credidiſſe inueniaris:ꝓo veſtra vt video cauſa:nō ſaltē eque vt ꝓ mea:imo multo amplius laboꝛandū eſt mihi:ꝛ hoc nō quō hucuſq̄ ſolebā:vt videlicet nr̄a vnanimitas foꝛti⁹ ſolideꝰ:ſz ne penitus diſſoluaꝰ. Quid dicā vobis?Ego certe nec vobis;nec de vobis tale aliq̄d credere poſſem:quale vos ſola de me ſuſpitiōe diuinaſtis.De cetero nouerit vr̄a benignitas comitē rhyobaldū/nr̄as ꝓ humbeꝛto litteras iam recepiſſe:ſz necdū ſuo mihi reſcripto quicq̄ reſpōdiſſe. Quid ſup hoc vobis agē dum ſi:ipſa vos melius pietas docebit:ſi pie hoꝛis iniuſte ejulantis/miſeriam penſare non negligitis.

¶ Ad Diogonem monachū.vnde ſupra. Epla.xxxiiij.

Quam nō immerito tui iā diudū non mediocri fueram affectus amoꝛe:nunc apparet dilectiſſime diogo. Et tante quidem totū pulchꝛū:totū eraꝛ amabile q̄d cernebaris:ſed ego neſcio q̄d aliud de te ſupra id q̄d videbā/aut audiebam ex teſtimonioꝛ diguū veneratione preſenſerā. Nunq̄d foꝛte celeſtis ſponſi:cuius nūc arceius caſtis te amplexib⁹ impreſſiſti:iā tunc vocem audieraꝰ dicentis ad pudiciſſimā ruꝛturem ſuam: Cañ. iiij. aſam tuā.Tota pulchꝛa es amica mea:tota pulchꝛa abſq̄ eo q̄ intrinſecus lateꝛ! Quid feciſti? Quis hoc crederet: Sanctum te ac religioſiſſimū tota ciuitas perſonabat:ita vt nihil tibi addi poſſe crederetur ex omnibus bonis:et tu velut e ſecularibus vnus/monaſteriū tanq̄ ſeculum deſeꝛens:iā attriti ꝛpi ſarcina collū/noue rurſum obſeruantijs diſcipline ſubmittere nō erubeſcis? Jn te nunc frater verā ꝓbamus illā eſſe ſententiā:qua dicit. Cum conſummatus fuerit homo:tūc incipit. Jndiciū ergo tue conſummationis eſt.q̄ nūc cepiſti:ꝛ in quo arbitraꝛis te non cōꝓhendiſſe:iā comꝓhenderas. ¶ Nemo quippe perfectus:qui perfectus eſſe non appetit.Et in eo quiſq̄ perfectioꝛe ſe ꝓbat:q̄ ad maioꝛē tendit perfectionem.Sed ecce chariſſime is/cuius inuidia moꝛs intrauit in oꝛbe terꝛarū:arcū ſuū tetendit et paraꝝit illū:ꝛ q: pulſus de coꝛde tuo intus poteſtatem amiſit:foꝛis ſeuiet quātū poterit.Et vt apertius loquaꝝ:neſcis q: phariſei ſcandalizati ſunt in hoc verbo q̄ feciſti:Sed memento non oīm ſcādalū maqno pere eſſe curandum:iuxta reſponſionem dñi dicentis: Sinite illos:ceci ſunt et duces ceꝯ. Meli⁹ eſt em̄ vt ſcandalū oriatur:q̄ veritas relinq̄aꝝ. Memento q̄ natus fuerit in ruinā et reſurrectionē multoꝝum:et non mireris ſi nu mat. xv. quoq̄ alijs quidez ſis odoꝛ vite in vitā:alijs odoꝛ mortis in moꝛtē. Si maledictiones intentauerint:ſi anathematū inꝛoꝛeſerint ſpicula:audi pſaac ꝓo te reſpondentem. Qui Gen. xxvij. maledixerit tibi:ſit ille maledictus: et qui benedixerit tibi:benedictionib⁹ repleatur.Sed ꝛ tu muro inexpugnabili cōſcīe tie circūmunitus deintus:reſpōde ꝛ dic. Si conſiſtant aduerſum me caſtra:non timebit coꝛ meum.Si exurgat aduerſum me ꝓelium:in hoc ego ſperabo. Non em̄ cōfunderis:cū ſic loqueris inimicis tuis in porta.Confido autem in dño:q̄ ſi ad primos ictus foꝛtiter ſteteris:et nec minis eoꝝ ceſſeris nec blādimentis:cito cōteres ſathanā ſub pedibus tuis:ꝛ tunc videbūt recti ꝛ letabuntur:et omnis iniquitas oppilabit os ſuum.

¶ Ad Magiſtū hugonem farſitū. Epla.xxxv.

Dariſſimo fratri et coabbati ſuo hugoni/ſſrater.B.debitū ſinceriſſime dilectionis affectum. Dumbertū iſtū iniuſte(vt aiunt)exheredatuꝫ: cuius nos ꝓo dei amoꝛe apud veſtrū comitem cauſam tueri ſuſcepimus:de veſtra confidentes charitate/veſtro patrocinio cōmittim⁹:q̄ vos: vt fideliter ſperam⁹: terre ꝓincipi:celi dño cooperāte recōciliādū.patrie/vtri/filijs/rebus et amicis ſuis reſtituendū.Hoc autē ſatagēdo:et egenū de manu peccatoꝛis liberabitis:ꝛ oppreſſoris ipſi⁹ nihilomin⁹ ſaluti cōſuleti:nobis quoq̄ vos nō mediocriter officioſum exhibebitis:ſed ꝛ officium implendo pacificoꝛū:vobis inter filios dei ſedē in excelſo collocabitis.De cetero epiſtolā illā quā ad me iā olim ſcribere ſanctitas veſtra dignata eſt: non me ſicut vos audiſſe audini incendio tradidiſſe:ſed penes me adhuc ſeruare noueritis.Quid enim hoc limoꝛis/immo furoꝛis fuiſſet:opus vtile ꝛ laudabile:vbi nihil niſi q̄ ſane fidei:q̄ doctrine ſalutberrime:quod edificationis ſpūalis eſt deꝓhēdi:temerario dānare iudicio?Excepto quia inter amicos contra veritatem nulla debet eſſe meticuloſa:cum ſit periculoſa palpatio:q̄ hocine fateoꝛ monuiſt et monueꝝ:q̄ illā inter nos iā ante habitā de ſacramētis collationē:in principio predicti opuſculi defendere ꝛ aſtruere conatus eſtis. In qua vtiq̄ collatione ſi veſtre ſummam ſententie bene meminiſtis:an ſenſui conueniat vel congruat eccleſiaſtico: vos videritis. Veſtre aūt ingenue humilitatis eſt non erubeſcere coꝛrigi:ſi quid aliquando aliter ſapuiſtis. Valete.

¶ Ad eundem. Epiſtola.xxxvj.

Jlluſtriſſimo ſuo et olim et modo dei gratia ſancto abbati hugoni/ſſrater.B.de claraualle iꝛreuerberatū ſincere dilectionis affectum. Ad litteras veſtre dignationis: licet quidē breuioꝛes q̄ cupierim:lōgioꝛes tñ q̄ meruerim reſcribere largimꝰ et debui ꝛ volui:ſz feſtinās nuncius nō ꝑmiſit. Ne tñ vacuus oīno recederet;ꝓ rantis: quarū me debitoꝛē agnoſco:hac tantillas quas ꝛ vix expectauit: velociſſime reddidi. Ubi primū breuiter ac veraciter inſinuo;antiquū noſtrū ꝛ dilectoꝛē ꝛ dilectū totis me charitatis viſceꝛib⁹ et ſuſcipere vt catholicū:ꝛ ſuſpicere vt ſcrīm:et amplecti vt chariſſimum. Siquidē de integritate fidei/credo vre cōfeſſioni/fame et opinioni.de ſcitate:de affectu quē erga vos me habere ꝓteſtatus ſum:ꝓpie cōſcientie. Nā q̄ illius ſententie q̄ mee ſimplicitati merito:vt mihi videbaꝝ;ſcrupulum mouebat; oblitū vos eſſe fateminī:tā libēter accipio/q̄ letus/cōpendioſam puriſſime veritatis aſſertionē in litteris veſtris no uiſſimis lego:ita vt me potius ſenſa veſtra nō intelleꝛiſſe: q̄ vos quippiā mali ſentiſſe/pene crediderim. Deinde modeſtie vre fraterna ꝓſumptione cōſulo:quaren⁹ epm ſcīī et doctū:quē quieteꝛ viuere ꝑmiſiſtis:moꝛtuū inquietare deſinaris:ne dū nō valēre ꝓo ſe reſpōdere repꝛehēditis:magis hoc ex charitatis inopia/q̄ veritatis fiducia deſcēdere:totā ꝓo eo reſpondente eccleſiā audiaris. Ꝓo humberto ſicut rogaui vos/iterū rogo:vt veſtrū ei cū poteriꝰ nec cōſilium deſit;nec patrocinium. Valete.

¶ Ad comitem Theobaldū. Epiſtola.xxxvij.

Audabili ꝓncipi Theobaldo. B.coꝛ qui in claraualle ſunt ſeruoꝝ dei/inutilis ſeruus:ſoſpitatem et pacē. Q̄ de noſtra infirmitate vos audiui fuiſſe ſolicitū: non mediocriter gratū habeo. Jn hoc quippe dū veſtrā erga me agnoſco dignationem: deū quoq̄ vos diligere nō dubito.Quando enim tantillū tantus/vel noſſe dignaremin:niſi ꝓpter deum? Cū ergo conſtet q̄ diligitis deū:et me ꝓpter ipſum;miꝰ quomodo ad vnā dei fiduciā:preſumptā pertinuciam/nec iniuſtā vt puto:me irrationabilez:a vobis tñ repulſus ſum.Si aurū:ſi argentū:vel quodcūq̄ hmōi queſiſſem:Sed quid dico q̄ſiſſem? Nā etiā non querēs-iā plurima veſtre largitatis beneficia ſuſcepi.Hoc aūt vnū q̄ nō mei:ſed dei cauſa:nec tā mihi q̄ vobis a vobis poſtulauī:q̄d cauſe extitit: q̄ accipere non meruiꝰ?Quid em̄? Ergo ne iudicaſtis indignū:vel mihi ad petēdū:vel vobis ad ꝓbendū:vt hoi chriſtiano quantoliber apud vos crimine acculato:poſtq̄ ſe purgauit:faciatis miꝛm? Aut certe ſi non creditis q̄ plene ſe purgauerit:q: hoc in curia veſtra nō fecit:eiuſdē rurſus vos in veſtri pñtia recipiatis ſatisfactionē:ꝛ ſic conſequat indulgentiā. An ignoꝛatis q̄s nūc:cū accepero tpꝰ ego ps. lxxiij iuſticias iudicabo? Q̄ ſi iuſticias;quātomagis iniurias? An nō timetis q̄ rurſum ſcriptū eſt:q: in qua mēſura mē mat. vij. ſi fueritis:remetietur vobis? An neſcitis;quia q̄ facilevos humbertū:tā facile/immo incōparabiliter facilius deus theobaldū (q̄ abſit) exheredare poſſit? Et quidē in talibus/vbi culpa tam apta atq̄ inexcuſabilis eſſe videꝰ.quatenus nulla niſi cū iuſticie periculo;miſericoꝛdie occaſio

Universidad de Deusto
Biblioteca

relinquak: etiã tuste trementes ⁊ dolẽs vindicẽ vos exhibere
deberis: magis videlicet officij cõpulsus necessitate: q̃ vin
dicãdi libidine. Vbi autẽ obiectũ crimẽ: aut minus certũ
esse cognoscik: aut excusandũ suscipitur: hoc nõ solum nõ
remouere: sed ⁊ liberrissime deberis amplecti: lenis nimirũ
q̃ salua iustitia/pietas vestra locum inuenerit. Ecce hoc se
cũdo vestre supplico clemẽtiæ: vt sicut deum vobis vul
tis misereri/ita vos hũberto miseremini/siue illa vobis
mar. v. Jac. v. piomissione dñica blandiẽte: bti misericordes: qñ ipsi mi
sericordiã cõsequenk: siue illa vos cõminatione terrẽte: iu
dicũ sine mia illi qui non fecerit misericordiam. Vale.

¶ Ad eundem. Epistola. xxxviij.

Do principi theobaldo. B. abbas de claraual/
le salutẽ et orationes. Valde timeo ne occupa
tissimis auribus vestris/crebris interpellationi
bus meis ꝓsumptuosius me ingerẽdo molestus
fiã. Sed quid faciam? Si vos offendere timeo sepius ad
vos scriptitãdo: quã tomagio deũ/cui vtiq̃ magis timoris
debeo: timendũ esk mihi ne offendã nõ interpellãdo ꝓ mi
sero? Alꝰ aũt indulgeat mihi benignitas vestra: quia non
possum nõ misereri illius miseri/ꝓ quo iam en et altera
vice impoꝛtunus fo: fitã precato: accessi: hũberti videlicet
mendici ⁊ pauperis (⁊ hoc faci de diuite) qõ est infelici⁹.
Nõ possum nõ cõpati vidue ⁊ orphanis: sed viuo orbatis
patre: qõ est miserabilius. Gratias ago vobis ꝓo gratia/
quã de hac re in oculis vestris inuenire meroi: et q̃ ipsius
hũberti ꝓ se dignãter acquieuistis veram suscipere defen
sionem: et q̃ falsam aduersus ipsum/iustissime repulistis
accusationẽ. Illud autẽ quod ad consummandũ pietatis
opus/reddendã vꝛoꝛi ⁊ liberis eius suam hereditatẽ de
nigrissime disposueratis: satis mirari nõ possum q̃d impe
dierit: vt tam piũ verbũ vestrum necdũ factũ consecutum
sit. Et quidem in alijs principib⁹ si q̃n verbũ leuitatis/aut
etiã falsitatis deprehendim⁹: nec nouũ: nec mirũ reputam⁹.
At vero apud comitẽ theobaldũ: est/⁊ nõ: nequaq̃ oĩno
patiẽter audimus: cui vt dicik simplr dicere iurare est: ⁊ le
ue mendaciũ/graue periurij imputak. Inter plurima q̃p
pe virtutũ insignia: q̃ vestrã plurimũ nobilitãt dignitate:
vestrũ ꝓ oĩbẽ clarũ reddũt ⁊ celebre nomẽ: pcipue laudak
in vobis veritatis constantia. Quis ergo suo vel hoꝛtatu/
vel consilio tantũ robur firmissimi pectoꝛis vestri enerua
re tentauit? Quis inquã veritatis in vobis tam sanctũ tã
eximiũ: tã omnibus imitabile principibus ꝓpositũ euel
lere sua fraude conatus est: ſ fallaciter/nõ veraciter vos di
ligit: frauduler ⁊ nõ fideliter vobis cõsulit: q̃ tã gloꝛiosam
de vitate famã vestrã/obnubilare sua cupiditate cotendit:
dũ verbũ q̃d os vestrũ locutũ est: ⁊ verbũ deo placitũ: vo
bis dignũ: pie iustũ: ⁊ iuste piũ: euacuare nescio qua mali
cia/nocẽdo pauperi fatigit. Obsecro vos ꝑ miam dei/vt
eadẽ vos cõsequamini: cauete ne supbiat impius vñ ince
dik pauper: hoc potius agite: quatenus ꝓmissionis vre
ueritas compleak: qua ꝓmiũ quidẽ dño no:berto: deinde
etiã nobis pollicitus estis restituturũ vos humberti here
ditatẽ eius ⁊ vꝛoꝛi ⁊ filijs. Valete.

¶ Ad eundem. Epistola. xxxix.

Um multa mihi vestre erga me dignationis in
dicia ꝓbeatis: hoc me maxime toto vobis af
fectu dilectiõis astringit: q̃ cũ sciã me vestrã iã
ꝓ multis auꝛuꝛ fuisse interpellare dignitatẽ: in
nullo tñ repulsum me memini. Vnde nõ immerito fact⁹ fi
dẽtio:: rursus ꝓ canonicis de larziacurte nõ dubius ꝓcato:
accedo. Nõ quidẽ ꝓ ipsoꝛ iure nũc ꝓco:: intantũ q̃ppe de
vra iustitia et legalitate cõfidẽs: vt nec hosti vro in vestra
curia placitãti de suo iure timendũ esse existimẽ. Sed hoc
est qõ ꝓ ipsis/⁊ cũ ipsis oĩ qua possum etiã absens suppli
catione deposco: ⁊ qõ eis oĩno esse cognoui necessariũ: vt
videlicet ad vestre sereni⁹atis vultũ/solito illis clemẽtio:ẽ
atq̃ ꝓmptioꝛẽ indulgeatis accessum: quaten⁹ vicini eo
rum religioni debitã discãt exhibere reuerentiam: cũ vos
eis benivolum esse cognouerint. Et si q̃u forte militũ seu
ministroꝛũ vestroꝛũ/res illoꝛ ininste cõtingere: aut quietẽ
quã in deo habere dicũr: infestare in aliquo tẽtauerit: ꝓ cer
to se sciat vestrã sibi ob hãc rẽ gratiã/grauissime reddinu
rũ infensam. Ite aliud est qõ supplex exoꝛo. ¶ Nuper foꝛ B
te ꝑ barrũ trãseunti: occurrit mihi mulier satis miseranda:
aia q̃ppe ei⁹ in amaritudine erat: ⁊ mea sup suis dolꝛib⁹
cõmouit viscera: satisq̃ egit suis ꝓcibus ac lach:ymis: qua
tenus ꝓ:o ipsa apud vos intercedere deberẽ. Ipsa est vꝛoꝛ
belini illius hois vestri: in quẽ dudũ inꝛta malũ/qõ ipe cõ
miserat: multa ⁊ grauia reddidistis. ſ facite cũ ea miam: vt
et vos apud deũ eã inueniatis. Et q: senex cepit: loquar ad
huc cũ dño meo. In manu barrensis prepositi dudũ facto
duello: qui victus fuit/statim ex vestra iussiõe oculos ami
sit. Insuper quoq̃ quasi parua hec mala essent: q̃ et vict⁹
et oculis orbatus fuerat: res ei oẽs sue a ministris vestris:
sicut ipse conqueritur: ablate sunt. Iustum est si vobis pla
ceat: vt ei vestra pietate restituatur: vnde misera ei⁹ vita pos
sit vtcunq̃ sustentari. Sed et filijs eius innocentibus/pa
tris iniquitas non debet imputari: quo min⁹ si qua sunt:
paterna hereditent edificia. In fine volumus vos sanctos
episcopos: qui ꝓ:o his que ad deum pertinent: in vestra ci
uitate cõuenerit: omni habere acceptione dignos. Sed et
ipsi legato: q̃ vos vestrãq̃ ciuitatẽ tanti celebratione con
cilij voluit honoꝛare: per oĩa quãtũ in vobis est: deuoꝛ⁹ et
obediens assistatis: roboꝛare ⁊ cõfirmare bona queq̃ ab
eo iussa et instituta curetis. Nostrũ quoq̃ ac vestrum pari
ter epm.i. lingonensem: abundãtioꝛi vt decet honoꝛe suscꝛi
piatis: ⁊ de casu mẽro qõ tenetis: homagiũ quod debetis:
reuerenter ei et humiliter offeratis. Valete.

¶ Ad eundem. Epistola. xl.

Uo vobis cõmendamus in homine isto quẽ vi
deris: paupertatẽ et religionẽ: vt si vni non com
patimini: alterũ in eo reuereamini: quo nullate
nus id ei negare possitis: ꝓpter qõ vos cũ tan
to labꝛe de longe requirere curauit. Itaq̃ etsi nõ ꝓpter ip
sum: certe ꝓpter vos/ei succurrite: q: quãtũ vos illi sua pau
pertas: tãtũ immo amplius vobis illũ necessariũ facit sua
eque religiositas. Deniq̃ de multis quos iã eadem de cau
sa ad vos misimus: nullũ fuisse recolimus: de quo magis
deo placere sciamus: q̃ si huic benefeceritis. Valete.

¶ Ad eundem. Epistola. xlj.

Jmeo vos grauari in tam crebꝛis scriptitationi
bus nostris. Sed in hanc impoꝛtunitatem vrget
me chꝛisti charitas: et amicoꝛũ necessitas. Hunc
itaq̃ et senem vt videtis: ⁊ de domo vt nos scim⁹
religiosa: ad vos misi: nõ remitti vacuũ supplicam⁹: ⁊ in
sup vt vñs litteris ad auunculũ vestrũ regẽ iturũ munire
dignemini: rogamus. Vellẽ oẽs seruos dei: si fieri posset:
vꝛos fieri debitoꝛes/q̃ ꝓ mãmona iniquitatis: quãdoq̃
vos reciperent in eterna tabernacula. Valete.

¶ Ad Henricũ senonensem archiepiscopũ. Epla. xlij.

Omino venerabili Hẽrico senonẽsiũ archiepo/
ſfrater. B. si q̃d potest peccatoꝛis oꝛatio. Pla
cuit pstãtie vestre nouum aliq̃d a nobis dicta
tum requirere. Hi: tauamur pondere dignitatis
sed dignationis munere gratulamur. Et blanditur peten
tis fauoꝛi: ⁊ petitionis terret exactio. Qui enim nos sum⁹
vt scribamus episcopis? Sed rursum qui sumus/qui non
obediamus episcopis? Vnde dare/inde ⁊ negare compel
loꝛ q̃d postulo. Scribere tante altitudini/supꝛa me est: et
eidem nõ obedire/contra me: vtrobiq̃ periculũ: sed in ea
parte maius imminere videk: si non obediero. Hac itaq̃
exiens qua minus apparer: facio qõ iubetis. Dat quippe
ausum ipsius dignitatis dignanter indulta familiaritas:
et excusat pesumptionem auꝛoꝛitas imperantis. Igitur
ex quo regni celoꝛũ claues deo auꝛoꝛe/vobis traditas sus
cepistis: ac iuxta ritũ foꝛtis illius mulieris manũ mittere prouer.
cepistis ad foꝛtia: si qua vos aut egisse que non debueritis: xxxi.
aut permisse q̃ nolletis audiuimus: ⁊ illa agentem dolui
mus: ⁊ cõdoluimus hec patienti. Inter hec autẽ ego recoꝛ

Ps. cvj. dabar illoꝛ versiculoꝛ. Qui descendũt mare in nauib⁹ fa
ciẽtes operationẽ in aquis multis/ascendũt vsq̃ ad celos:
et descẽdunt vsq̃ ad abyssos: aĩa eoꝛ in malis tabescebat:
turbati sunt ⁊ moti sunt sicut ebrius: ⁊ oĩs sapiẽtia eoꝛ de
uoꝛata est. Et ideo nõ iudicabã vt assoleꝛ: magis q̃ppe ad
cõpassionem me ꝓuocabat huiusce modi cogitatio. Si in
qua tẽtatio est cuiuscũq̃ hois vita sup terrã: quãtis puta
tis periculis patet vita põtificis: cui oĩm necesse est ferre tẽ
tationes. Si ego larẽs in caverna: ⁊ quasi sub modio: non
quidẽ lucẽs/sz fumigãs: ventoꝛ tñ impetus nec sic declina
re sufficio: sz cõtinuis tẽtationũ varijsq̃ fatigatus impul
sibus/instar vẽto agitate arũdinis/hac illacq̃ circũferoꝛ:
q̃d posit⁹ supra mõte/posit⁹ supra candelabrũ: Sol⁹ mihi
seruãdus: sol⁹ tñ ipe mihi suus scãdalo: solus tedio: solus
oneri a teq̃ piculo: ita vt ꝓpie gule ⁊ vẽtri: ⁊ oculo scãdali
zãti/frequẽter irasci opoꝛteat. Quib⁹ ergo molestijs angi
tur: quib⁹ lacessik iniurijs: cui eriã essi ꝓpria cessent: n ũq̃
tñ de alienis desunt foris pugne: intus timoꝛes? ¶ Nuper A
aurẽ nobis a vestris partibus flare cepit aura secundioꝛ.
Rumoꝛibus siquidẽ recẽtioꝛibus nunciata sunt de vobis
solito letioꝛa: ⁊ non ex incerto fame: sed oꝛe veridico vene
rabilis meldensis epi. Interrogatus enim de esse vestroꝛ/
vultu alacri: ⁊ tanq̃ bene fidẽs vnde requireba: k: puto (in
quit) hoiem ex boc iã cõsilijs se subtrahere carnotẽsis epi.
Hoc ab eo relpõsum tã lenis accepi: q̃ certus fui cõsilia vi
ri fidelissima fore. In nullo meli⁹ poterat nobis coꝛdis ve
stri ꝓpositũ cõmendare: in nullo spẽ dare certioꝛẽ: vñ ꝓ
cerus in dño. Secure (nisi fallo:) ꝑatis ambobus viris/⁊
vos et vña credetis. Talib⁹ vtẽdo cõsiliarijs: bonã vobis
seruabitis ⁊ famã ⁊ conscientiã. Sic dei sacerdoꝛẽ: sic tãte
ciuitatis decet epm/puerilib⁹ nõ agi: secularib⁹ ve cõsilijs.
B ¶ Oĩs iuxta dñi ꝓceptũ/etiã inimici diligank: sz ad ꝓsilũ
mat. v. soli eligank/q̃ et prudẽtes esse videank et beniuoli. Ablq̃
Luce. vj pudẽtia ⁊ benivolẽtia nõ esse ꝓfecta consilia. Propterea
dñs et imprudẽs discipuli ⁊ frarũ infidele consilium refu
mar. viij rabat: respõdens improuido/non sapis q̃ dei sunt: ⁊ mali
Job. vij. uolis: vos ascendite ad diem festũ hunc: ego autẽ nõ ascen
dã. Nec istoꝛũ malicie: nec illius imprudẽtie se credendum
putauit. Querẽs deniq̃ cui se credere debeat: cui tuto sua
committat dispẽsanda mysteria: ⁊ quasi difficile inueniẽs
mat. xxj sub admiratiõe interrogat. Quis putas est fidelis seruus
iiij. et prudens quẽ constituit dñs super familiã suam? Job
Job. xxj rem ⁊ petro curã ouiũ crediturus: ꝓius eius studuit ꝓba
re benivolẽtiã/ter scisciras si se diligeret. Prohibuit prudẽ
tiã: q̃n errãtib⁹ hoibus ⁊ putantib⁹ ipm esse quẽpiã ex ꝓ:o
pheris: ille prudẽter veritatẽ aduertẽs: deũ potius ꝓphe
mat. xvj. rarũ cõfessus est. Tu es (inquiẽs) xp̃s filꝰ dei viui. Ue no
stro generi ab impfectiõe sua. Vbi: i multitudine hoim/vnũ
reperias/in vtraq̃ gra cõsummatũ. Haud facile fiquidem
vel prudẽti beniuolentiã: vel fideli inesse sapientiam depre
hẽdas. Sine numero aũt sunt: quos vtriusq̃ muneris ex
perres esse cõstiterit. Prudẽter igitk cogitastis sacerdotale
onus/epale opus/curaq̃ pastoralẽ digne nõ posse admi
nistrari sine cõsilio. Hinc ipsa castoꝛ cõsilloꝛ mater sapien
puer. tia de scipa loquẽs. Ego sapiẽa (inq̃t) habito in cõsilio.
viij. Sed quali cõsilio? Nunquid in qualicunq̃? Et eruditis (ait)
interfum cogitationib⁹. Sed ⁊ q̃ infida cõsilia declinãda
puer. sint: p os salomonis taliter monet. Causam tuã tracta cum
xxv. amico tuo: ⁊ secretum extraneo ne reueles. Pulchꝛe q̃ per
alium quendã sapientẽ: cũ sine cõsilio nil agendũ cõsulat: vi
ecclꝰ. vj. roꝛũ tñ cõsilij intuẽs paucitatẽ: ita loquik. Multi sint tibi
amici: vnus aũt sit tibi cõsiliarius de mille. Vnus (inq̃t)
de mille. Benigna ego nõ dubitauerim vobis esse diuini
tatẽ: cui de tãta raritate inter moꝛtales nõ vnũ sz duos: ip
sosq̃ idoneos satis indulsit consiliarios/puidos/beniuo
los: ⁊ vt facile adsint cõpoꝛinciales: vt gratis/debitoꝛes
jure subiectionis. Hoꝛ acquiescẽdo cõsilijs: nec pceps eri
tis in sentẽtia: nec vehemẽs in vindicta. Nõ in coꝛrigendis
remissioꝛ: nõ seueroꝛ in parcẽdis: non pusillanimis in ex
pectandis. Nec superfluus in victu: nec notabilis in vesti
tu. Non cinus ad ꝓmittendũ: nõ ad reddendũ tardus: nec
prodigus datoꝛ. Istoꝛũ cõsiliũ lõge semper faciet a vobis
malũ tempoꝛi venis: sed cupiditati nouum/simoniam: et
matrem eius auariciã/que est idoloꝛũ seruitus. Et vt bre
ui oĩa sermione concludã: si his crediderit⁹: in oĩbus erẽ/
plo apli honorificabitis ministeriũ vestrũ. Ministerium Rom. xj
(inquã) non dñm. Ipsum itaq̃ honorificabitis: nõ vos.
Nã q̃ qrit q̃ sua sunt: se cupit honoꝛari: nõ ministeriũ. Ho
norificabit aũt nõ cultu vestiũ: nõ equoꝛũ fastu: nõ amplis
edificijs: sed ornatis moꝛibus/studijs spiritalib⁹/operib⁹
bonis. q̃ multi aliter. ¶ Cernik in nõnullis sacerdotibus E
vestiũ cultus plurimus: virtutuꝛ aũt nullus aut exiguus.
Quib⁹ ego si rememoꝛẽ illud apostolicũ: nõ in veste ꝓcio j. Tim. ij
ſa: vereoꝛ: ne indignenk: dum nimirũ indignum ducant in
se assumptã sententiam/quam prius in vilioꝛem seruũ et oꝛ
dinem prolatã fuisse recognouerint. Quasi vero non eodẽ
ntantur medici ferro secandis regibus: quo et popularib⁹
homin: bus: aut capiti fiat iniuria: si ipsius foꝛpicibus ca
pilli exꝛescentes derondeank: quibus et vngnium fuerint
resecata superflua. Attamen si dedignanꝛ pari cũ mulierci
lis: non quidẽ a me: sed ab apostolo feriri sententia: dedi
gnenk ⁊ cũ ipsis eadẽ inuolui culpa. Despiciant iam terri
cũ/siue pellificũ: et nõ ꝓ:ijs operibus gloꝛiari. Hoꝛreant
et murinũ rubricatas pelliculas: quas gulas vocãt manib⁹
circũdare sacris: ⁊ sacrantibus tremenda mysteria. Re
spuant ⁊ apponere pectoꝛi: q̃ decentius oꝛnat gemma sa
pientie. Pudeat et collo circũtexere: quod honestius atq̃
suauius xp̃i iugo subnitrik. Non chyrilli stigmata sunt hec:
que illi martyꝛũ exemplo circũferam⁹ in coꝛpoꝛe suo. Mu
lieb⁹ia potius esse noscimk in signia: que vtiq̃ curiosius: et
sumptuosius ille sibi preparare consueuerunt: cogitantes
nimirũ que sunt mundi: quomodo placeant viris. Verus
m sacerdos dei altissimi: cui ex his placere gestis/mundo
an deo? Si mundo: cur sacerdos? Si deo: cur qualis popu
lus talis et sacerdos? Nam si placere vis mundo: quid tibi
ꝓdest sacerdotiũ? Nec enim pores duobus dominis ser/
uire. Qui autẽ vult amicus esse hui⁹ mundi: inimicus dei Jac. iiij.
constituitur. Et ꝓphera. Deus (inquit) dissipauit ossa Ps. lij.
eoꝛũ q̃ hominib⁹ placẽr: cõfusi sunt: qñ deus spreuit eos.
Et apostolus. Si hominibus placerem: chꝛist⁹ seruus non Gal. j.
esset. Volens itaq̃ placere hominibus: deo non places.
Si non places: nõ placas. Cur ergo vt dixi sacerdos? Sin
vero quod addidi: placere intendis non mundo: sed deo:
cur qualis populus ⁊ sacerdos? Enimuero si sacerdos pa
stoꝛ: est/et populus oues: dignum est vt in nullo appareat
ouibus pastoꝛ: dissimilis? Si instar mei qui ouis sum: pa
stoꝛ meus er iple incurvus graditur: vultum gerens deoꝛ
sum/et terram semper respiciens: ⁊ soli venturi mente ieiu
mus pabula queritans: in quo discernimur? Ue: si venerit
lupus: nõ erit qui preuideat: qui occurrat: qui eripiat. De
cet ne pastoꝛem more pecoꝛum/sensibus incubare coꝛpo
reis: herere infimis: inhiare terrenis: et non potius ere
ctum stare vt hominem: celum mente suspicere: que sur
sum sunt ⁊ querere ⁊ sapere: non que super terrã? Ceteruꝛ
mihi indignatur: si vel nunũ facere audeã: iubeatq̃ oꝛi ma
num apponere: dicens monachũ/qui nõ habeã iudicare
episcopos. Utinã et oculos mihi claudas: vt nec cernere
possem/que cõtradicere prohibes. Magna vero pe/
sumptio: si ouis cũ sim: in ipsum pastoꝛem meum lupas se
uissimas/vanitatem et curiositatem/irruere cernens infre
muero/quo ad meũ foꝛte balatum cruentis bestijs a quo
piã occurratur ⁊ succurrak perituro. Quid facient de me
qui ouicula sum: que et in ipsum pastoꝛẽ tanta feritate in
silium? Et quidẽ si non vult vt clamem ꝓ:o semunq̃d non
et ꝓ:o me balare licebit? Sed et si ego sileo ne ponere vide
ar in celũ os meũ: clamatur tamen in ecclesia: non investe j. Tim. ũ
ꝓciosa. Clamak aũt specialiter ad feminas: vt erubescat
in se deprehendi episcopus: qõ in fragilioꝛi quoq̃ sexu au
dierit repꝛehẽdi. An foꝛte nulla timetur confusio: si ego so
lus subministrare deficeroꝛ? Nunquid et si ego nõ loquoꝛ: sua

Universidad de Deusto
Biblio

cuiscp non loquit cōscientia? Quid si alius audacio: me: nō quidē de aplo vt ego: nō de euāgelio: nō de ꝓpheta: nō denicp quippiā ecclesiasticū: ſz illud tm̄ gētilicū ingerat: Dicite pōtifices: nō quidē in scō: ſz freno q̄d facit aurū? Ut tolerabilius cernit in scō: ꝙ in freno. ¶ Hoc me etiā tacēte: et si nō curia regū: tm̄ penuria pauperū clamat. Sileat licet fames: sed non nullius decoris. Nec mediocris decoris: qui diuinos quocp delectare possit aspectus. Quid castitate decentius: que mundū de immundo cōceptū semine: de hoste domesticū: angelum denicp de homine facit? Differunt quidē inter se hō pudicus ꝛ angelus: sed felicitate: nō virtute. Sed ꝛ si illius castitas felicior: huius tamen fortior esse cognoscit. Sola est castitas que in hoc mortalitatis ꝛ loco et tēpore: statum quendam immortalis glorie representat. Sola inter nuptiarū solennia: mortē bre illius vendicat regionis: in qua nec nubūt nec nubunt: prebēs quodāmodo terris: celestis iā illius cōuersationis experiētiā. Vas interim fragile q̄ portam⁹: in quo ꝛ creb: o periclitamur: tenet castitas: vt monet apostol⁹: in sanctificatione: et instar odoriferi balsami quo condita cadauera incorrupta seruant: sensus ipsa ꝛ arrus cōtinet ꝛ cōstringit: ne dissoluātur ocijs: ne corrumpant desideriijs: ne carnis voluptatibus cōpurrescāt: quēadmodū legit de quibusdā: q: cōpurruerūt vt iumenta in stercore suo. Hoc itaq; tante pulchritudinis ornamētū: digne dignare sacerdotiū honorare quod dilectū deo et hoibus faciat sacerdotē: cui? quippe memoria nō in carnis successiōe: sed in spūali benedictiōe firmitate reddatq; similem in gloria sanctorū: in hac licet adhuc regione dissimilitudinis cōstitutū. ¶ Verū quātaliter venustate sui castitas eminere appareat: sine charitate tamē nec pretium habet: nec meritum. Nec mirum. Quod enim absq; illa bonū suscipit? Fides? Sed nec si montes trāsferat. Scientia? Sed ne illa quidem q̄ lingua loquitur angelor. Martyriū? Nec si tradidero (inq̄t) corpus meū ita vt ardeā. Nec absq; illa quodliber bonū suscipit: nec cum illa quātūliber exiguū respuit. Castitas sine caritate: lāpas est sine oleo. Subtrahe oleū: lāpas nō lucet. Tolle charitatē: castitas nō placet. Sed o q̄ pulchra est (vt sapiēs clamat) casta generatio cū charitate! ¶ Cū illa (inquā) charitate quā describit aplūs de corde puro ꝛ cōscientia bona ꝛ fide nō ficta. Porro puritas cordis in duob⁹ cōsistit: in quereda glia dei: ꝛ vtilitate primi: vt in oib⁹ videlicet actis suis vel dictis: nihil suū q̄rat ep̄s: sed tm̄ aut dei honorē: aut salutē primorū: aut vtrūq;. Hoc em̄ agēs implebit: nō solum pōtificis officiū: ſz et etymologiā nois: ponte vtiq; seipm̄ faciēs inter deū et primū. Peringit ponꝫ iste vsq; ad deū ea fiducia: qua nō suā: sed illi⁹ gloriā q̄rit. Peringit vsq; ad primū: illa pietate qua ꝛ ipſi nō sibi ꝓdesse desiderat. Offert deo bon⁹ mediator: pces ꝛ vota ꝓplor: reportās illis a deo benedictionē ꝛ gratiā. Supplicat maiestati ꝓ excessib⁹ delinquētiū: vindicat in peccātes iniuriā dei. Ingratis imp: operat beneficia pietatis: cōtemnēnib⁹ porrō seueritatē insinuat. Utriscp tm̄ nihilomin⁹ placare studet indignātis furorē: nūc quidē hoium obrēdēs in firmitatē: nūc diuine magnitudine pietatis. Denicp sine excedat deo: siue sobrius sit nobis: aut deo semp quātū in ipo est: placere gestit: aut p: estare nobis: nō quod sibi omnino vile est quereus: sed quod multis. ſfidelis pōtifex q̄ bona quelibet p̄ man⁹ suas trāseuntia: siue diuina beneficia ad homines: siue hominū vota ad deū: colūbino intuens oculo: nihil sibi retentat ex omnib⁹. Nec populi requirit datū: sed lucrū: nec dei gloriā vsurpat sibi. Acceptū talentū nō ligat in sudario: sed partit nummulariſsta quibus ꝛ vsuras recipit: non sibi: sed dño. Nō habet foueā vt vulpes: non tamē⁹ vt lucres nidū: non loculos quō iudas: non denicp sicut nec maria locū in diuersorio. Imitatur ꝓfecto illū qui non habebat vbi reclinaret caput: factus imp: esentiarū tāp⁹ vas perditū: quandoq; p: culdubio futurū vas in honorem: et non in contumeliā. Denicp perdit animā suā in hoc mūdo: vt in vitā eternā custodiat eam. Hoc tanto puritatis intime bono gloriari nō potest vera cā nisi qui extrinsecas glorioſas perfecte respuerit. ¶ Nec em̄ pure valet dei vel proximi quere lucra: qui propria nō contēpserit. Ps tm̄ puritatis interioris gloria nō fraudat: q̄ dicere potest cum dño. Si ego quero gloriā meā: gloria mea nihil est. Et cum apostolo. Mihi viuere ep̄s est: et mori lucrū. Et cū ꝓphēta. Oblioni datus sum tanq̄ mort⁹ a corde. i. a propria voluntate. Bona oblitio ſi teipſum nescias vt proximo prosis. Bene aūt mortuus a corde: ſi iā non tibi viuere studeat: sed ei qui pro te mortu⁹ est. Bene mortuus est a corde qui dicit. Viuo aūt iā nō ego. Sed ſi mortuus a se: non tamen a christo. Sequitur enim. ¶ Viuit vero in me christus. Mortem hanc que fit a corde infert charitas: de qua loquitur sponſa in canticis. Vulnerata charitate ego sum. ſfortis quippe est vt mors dilectio: ꝛ mortem in nobis non vitā occidit. Unde et audacter minat: O mors ero mors tua. Peccatū extinguit quod animę vitam expulerat: animam q̄ restituit innocētie. Verum ſi preualet morti charitas ita vt illā in cōgressu perimere possit: cur dicitur fortis vt mors: et nō potius mortē fortior? An forte q: et ipsa est mors: et seipa fortior: esse non potest? Bona mors nō vitet sed mortis. Bona mors et nequaq̄ abhorrenda: que vitā etſi adimit: non perimit. Adimit quidē: sed ad tempus restituendā in tempore: duraturā sine tempore. Denicp mortui estis (inquit) ꝛ vita vra absc̄dita est cū xp̄o in deo. Cū autē xp̄s apparuerit vita vra: tūc ꝛ vos apparebitis cū ipso in gloria. Libēter igit carebo ad tp̄s: vt in eternū possideā. Et ista sufficiant: ꝓ eo q̄ scriptū est: charitas de corde puro. Sane in tāta oblitione sui necesse est eos bene eē cōsciū sibi: quo se in lucra securus fortis extendat: cū securam intra se reliquerit cōscientiā. Quid em̄ ꝓdest hoi si vniuersum mundū lucret: aīe aūt sue detrimentū patiatur? Sed et ordinis exigit ratio: vt qui ad sui m̄ēsurā proximum ibek diligere: prius seipm̄ diligere nouit. Itaq; duo sunt precipue q̄ bonā reddūt cōscientiā: penitere de malis: ꝛ abstinere a malis: hoc est (vt verbis loquar bti gregorij) ꝛ cōmissa flere: ꝛ fleda nō cōmittere. Horū neutrū solū sufficit. Nā si ꝓmū absq; scdo sufficeret: frustra ꝛ dauid horatur discēs: declina a malo. ꝛ elaias: quiescite agere puerse: ꝛ deus ipe ad cayn: peccasti: quiesce. Rursum si scōm̄ p se post peccā bonā sufficit restaurare ꝓscientiaz: sine causa clamat penitēs i psalmo. Bti quoꝝ remisse sunt iniquitates ꝛc. Et illud. Vide humilitatem meā et labor: ē meū: ꝛ dimitte omnia delicta mea. Et in oratione dnica. Dimitte nobis debita nra sicut et nos dimittim⁹ debitor⁹ nostris. Utriusq; vtrius bene cōscius animus: securę iā seipsum deserat et quodāmodo ꝓdat: vt aliquos lucrifaciat. Cū infirmātib⁹ infirmetur: vt aut cū scādalizatis: fiat etiā (si opor: teat) iudeis iudens: mihiq; formidet cū tali cōscientia: exēplo Hieremie et ezechielis in egypto: vel in chaldea cū trālgressor⁹ captiuari: ꝛ cū sancto Job frater fieri draconū: ꝛ socius struthionū: cū moyse q̄ (q̄d gratius est) deleri de libro dei. ꝛ cū Paulo anathema esse a xp̄o ꝓ fratribus nō timeat cū hui⁹modi cōscientia. Ipam denicp ſi necesse est intrare gehennā: securus medias penetrans flāmas: leta decāter cōscientia. Et ſi ambulauero in medio vmbre mortis: non timebo mala q̄m tu mecū es. Cōparemus ſi placet thesauros regū: et fastigia regnorū cū hui⁹ fiducia. Nōne cūcta horū felicitas: ꝓ tanti boni diuitijs miseria reputabitur? Et hāc fiduciā operat charitas de corde puro ꝛ cōscientia bona. ¶ Iā vero q̄d restat de fide nō ficta: ꝛ itē q̄d ex alio loco in mentē venit: fides sine operib⁹ mortua est: duo ista mittūt nos ad quādā fidei trifariā diuisionē: vt dicat fides mortua: ficta: ꝓbata. Et mortuā quidē aplus diffinit eam esse q̄ sine operibus est. i. que nō operat ex dilectione: qua ſi non habens animā ipsam dilectionem: qua vegeretur et moueat ad opera. ſficam autēego arbitror: illā vocari fidem: que suscepta quidē ex charitate vita mouere incohoat ad bene operandū: sed non perseuerās: deficit et moritur tanq̄ abortiua. Eo vtiq; sensu ſicta dicerim nominarī: quo vasa figuli vocamus ficticia: nō q: videlicet vtilia nō sint q̄diu durāt: sed quia fragilia cum sint diu minime durāt. De hac fidei fictione puto illos notari in euāgelio q̄ ad tēpus credunt: ꝛ in tpe tētationis recedūt. Interroga eos q̄ dicūt charitatē a quo semel accipiē nequaq̄ vltra recedere. Ait veritas de quibusdā. Et hi radicem nō habēt: q: ad tp̄s credūt: ꝛ in tēpore tētationis recedūt. Usi et quo recedūt? Utiq; a fide in infidelitatē. Itē quero. Poterant ne in illa fide saluari? an nō poterāt? Si non poterāt: q̄ iniuria saluatori: q̄ ve tētanti leticia? q̄ hinc recedant vbi salus nō sit? Siquidem nec saluato: zelatur nisi salutez: nec malignus inuidet nisi saluti. Si aūt poterāt: quomodo aut sine charitate sunt q̄diu in illa fide simt: cū sine charitate salus esse nō possit: aut deserentes fidem non etiam deserūt charitatem: cū charitas et infidelitas simul esse nō possint? Recedunt ergo quidā a fide q: veritas asserit. Consequenter ꝛ a salute: q: saluato: redarguit. Unde nos colligimus q̄ et a charitate: sine qua salus esse non potuit. Et hi (inquit) radicē non habēt. Nec negat eos habere bonū: sed in bono poti⁹ radicatos nō eē causat. Denicp sequit ꝛ ait. Quia ad tempus credunt. Bonum est: sed vtinam duraturum. Non enim qui ceperit: sed qui perseueraverit vsq; in finez hic saluus erit. Nō aūt durāt q̄m in tēpore tētationis recedunt. Beati ſi interim rapti fuissent ante q̄ malicia mutaret corda eoz. Nūc vero ve pregnātib⁹ et lactantib⁹ in illis diebus: reneros vtiq; fetus gestātibus: ꝛ de vita recēti facie in periculis exturbādos. Tales sunt aīe paruā adhuc ꝛ tenerā habentes charitatē: ꝛ ob hoc eaz fidem viuā: sed ficta necesse est in tētatione deficere. Vasa figuli (ait) ꝓbat formator: et homines in illos tentatio: illos videlicet q̄ ex fide viuūt. Justus nempe ex fide viuit: ſz ex fide qua viuat. Nec q̄ enim que mortua est: vitam dare potest. Demonū fides nō adducit in examinationem: vacua q̄ppe charitate mortua est. Credunt quidē et cōtremiscūt: sed timor nō est in charitate. Proinde in laboze hominū nō sumt: ꝛ cū hominibus nō flagellant: nō q̄ exercitate fidei nulla iā debeatur probatio: sed reprobatio. Solā vtiq; iusto et fidē. i. vitorū vitā/formā tentationū suscipit examinandā. Sed nō omnis iustitia manet in seculū seculi: q̄m sunt qui ad tp̄s credunt: et in tempore tentationis recedūt. Qualis sit cuiuscūq; fides tribulatio probat. Si cuius deficit (deficit em̄ cum in charitate nō perseuerat) ficta esse dinoscitur. Si cuius perseuerat: probata et perfecta censet. Liquet ex his satis (vt arbitror:) nō omnes qui habuerint charitatem: habere et perseuerantiā in charitate. Alioqn frustra cōmoneret discipulos dns: manete (inquiēs) in dilectiōe mea. Aut em̄ si necdū diligebāt: nō debuerat dicere manete: ſz exhorte in dilectione mea: aut ſi iā diligebāt: necesse nō erat moueri de perseuerātia: qua fm̄ istos priuari nō poterāt. Curet igit seruus bonus ꝛ fidelis fide seruare nō ficta charitatē de corde puro ꝛ cōscientia bona: pluris estimās aīe vitā q̄ corporis: minus horrēs carnis mortē q̄ fidei. ¶ Iā de tribus q̄ superius ꝓposuimus: sola (nisi fallor:) tractāda restat humilitas. Hec duab⁹ ꝓmissis virtutib⁹ intantū est necessaria: vt absq; ista/ille nec esse virtutes videant. Nēpe vt castitas seu charitas detur humilitas merek: q̄m humilibus deus dat gram̄. Seruat acceptas: q: nō requiescit spūs iii si sup quietū ꝛ humilē. Seruatas cōsummat: nā virtus in infirmitate/hoc est in humilitate perficit. Inimicā oīs gratie/oīsq; initiū peccati debellat superbia: ꝛ tā a se q̄ a cēteris virtutibus/superbā illius propulsat tyrānidē. Siquidē cum ex alijs quibuscp bonis viriū magis suarū capere soleat incrementum superbia: sola hec omniū propugnaculū quoddā turriscp virtutū: cuius fortiter resistit malicie: obuiat presumptioni. Sola denicp est: de qua omniū plena virtutū maria gloriandū esse putauit. Audito quippe ab angelo: aue gratia plena/quasi sola ex ipa plenitudine humilitatē in se cognoscerer: sola rependisse ac respōdisse memorat in gratiā/respexit (inquiēs) de humilitate ancille sue. Quid deinde autor ꝛ dator: virtutū xp̄s in quo oēs thesauri sapiētie ꝛ scientie sunt absc̄diti: in quo ois q̄ plenitudo diuinitatis habitat corporaliter? Nōne tm̄ et ipe de humilitate/tanq̄ summa sue doctrine/suarūcp virtutū gloriatus est? Discite (ait) a me non q̄ sobij⁹: aut castus: aut prudens: aut aliq̄d eiusmodi: ſz q: mitis sum ꝛ humilis corde. A me (inq̄t) discite. Nō ad doctrinā patriarcharū: non ad ꝓphetarū libros ego vos mitto: sed me vobis exemplū: ame formā humilitatis exhibeo. Inuiderūt mihi altitudinem quā habeo apud patrē angelus ꝛ femina: ille potētie: illa scie. Vos aūt emulamini charismata meliora: discēres a me q: mitis sum ꝛ humilis corde. ¶ Commodū reor: indagare aliq̄d ꝛ de superbia: quaten⁹ ex opposito sibi vitio/virturis decor: manifestior: appareat. Superbia est appetitus ꝓprie excellētie. Hec in species duas diuidit: in cecā/ꝛ vanā superbiā. Que quidē ꝛ aliis nominib⁹ appellari possunt: cōtumacia ꝛ vanitas: quarū prior: intelligentie: posterior voluntatis vitiū est. Nā ex illa rationis fallitur oculus: et ex ista voluntatis male appetitus afficit. Nō melius ex singularū diffinitionib⁹ demonstrabimus. Cecca superbia seu cōtumacia est vitiū quo se existimans aliquis vel eē bonū q̄d nō est: vel a se esse q̄d est: in se non in dño gloriatur. Vana superbia seu vanitas est vitiū quo q̄s rā de eo q̄d est: q̄ de eo quod nō est: suis magis q̄ dei laudibus delectat. His ita ꝓmissis/aptem⁹ iā cōtraria humilitati/singula singulis opponētes. Humilitas est contēpt⁹ ꝓprie excellētie. Contēptui opponit appetitui. Duab⁹ q̄ supdle speciebus nihilominus humilitatis opponunt. Contra ceccam: vt q̄s de se nouerit sentire humiliter. Contra vanā: nec cōfitire aliter sentiēnib⁹. Nēpe q̄ de seipso sentire humiliter nouit: in neutro ipſi⁹ de se iudicio falli pōt: videlicet vt aut maiq̄d aliq̄d putet se esse q̄ sit: aut a se esse q̄d sit. Et ideo patiēter cares quod sibi nouit deesse: humiliter de eo quod certus est adesse: nō in se sed in dño gliatur. Porro aduersus hoc

Universidad de Deusto
Biblioteca

vt de se altius se aliqđ sentiat: soleret insolescat: verus humilis illud sibi iugi meditatione reuoluere. Nō alta sapiētes: sed humilibus cōsentientes. Et illud. Nō ambulaui in magnis: neq; i mirabilib⁹ sup me. Si nō humiliter sentiebāt exaltauit animā meā. Et itē. Qui se putat aliqđ esse cū nihil sit: ipse se seducit. Cōtra hoc aūt vt a se sentiat esse qđ se sentit esse: solicite sepius interrogat. Quid habes qđ nō accepisti? Si aūt accepisti: qđ gloriaris quasi non acceperis? ¶ Itē qui humanas laudes cōsueuit pfecte cōtenere: cū se laudari cępit de eo qđ in se nouit nō esse nullatenus acquiescēs illud sibi cōmemorat: Qui te brificāt in erroꝛē te mittūt. Sed t illi⁹ nihilominus versiculi recordak: Verū tamen vani filij hoim/mēdaces filij hoim in stateris: vt decipiāt ipsi de vanitate in idipm. Proinde solicite studet imitari apostolū ita de se loquētem: Parco aūt ne qs me existimet supra id qđ videt i me: aut audit aliqđ ex me. Cū vero laudari se cōperit de bono qđ se forte habere cognoscit: nihilominꝰ quātū in se est: cauto veritatis curat a se iaculū fauoris repellere dās gloriā deo et dicēs. Gratia dei sum id qđ sum. Et ppulsans a se oēm suspitionē ait domino: Nō nobis dne nō nobis: sed noi tuo da gloriā. Meruit nimirū si aliter egerit: ne forte audiat ab ipo. Recepisti mercedē tuā. Et iterū. Gloriā abinicē queritis: t gloriaz que est a solo deo nō vultis? Refugiēs ergo t de hoc ad cōsilium apli/pbat ipse opus suū: vt bie habear in semetipo gloriā et nō in altero. Fidelis fuit custos: q fibi oleū fauoris sine fraude reseruet: ne in aduētu spōsi lāpas cōscie vacua extinguak. Nō i altero (iquā) nec cū tuū arbitrak labijs hoim pmittere gloriā suā: arce vtiq; sine claue t sine sera/nulliq; oīno clause nocere volēti. Nō tuū plane: sed stultū ibi thesaurū tuū recōdere: vbi nō valeas resumere cū volueris. Si ponis in os meū: iā nō in tua: hs in mea potestate est: cū vtiq; p meo libitu vel laudare te possim vel derogare tibi. Tuū vas t incōcussum cōscientia: t secretis seruādis idoneū. Nullis parēs insidijs: nulli violentie cedens: nulli quippe oculo vel manui accessibilis/excepto dūtaxat spiritu: q scrutak etiā altra dei. Quicquid in ea repositum fuero: securus sum q: non perdā: seruabit vtiq; defuncto restituet. Nā quocūq; vado ego: ipsa it mecū: secum ferēs depositū quod seruandū acceperit. Adest viuo: nocturnum sequitur: vbiq; mihi vel gloria/vel confusio inseparabilis p qualitate depositi. ¶ Beati q in vitate dicere possimus: Gloria nostra hec est: testimoniū cōscientie nostre. Nō pōt dicere nisi humilis/q iuxta vulgare: t oculos cāpi meretur: t tinnitū aures soleat semp habere suspectas. Bñs nēpe hō qui semp est pauidus. Nō pōt dicere arrogās t presumptor: q seipsum impudēter ostētans/passim et vbiq; tanq; p campū incedēs/totus ferk in gloriā. Gloriak etiaz cum malefecerit: t exultat in reb⁹ pessimis. Estimat se non videri dū plurea habeat imitatores q̄ reprehēsores/cecus dux cecoꝝ. Sed habet hic cāpus oculos/tōꝝ paudubio angelos: quos semp offendere soleret indisciplinata cōuersatio. Nō dicet hypocrita: gloria mea est testimoniū conscientie mee: q: et si iudicantiū fm faciē/verbo vultu habitu ve fumulator: io eludat opinioni: sed nō eius qui scrutak renes t corda/fallit vel euadit iudiciū. Siquidē deus nō irridet. Timeat ergo t iste nemoris aurē. Lingua licet manus cessantibus/auri tū vbiq; presenti de quacumq; silua labrose duplicatis/et spinose calliditatis: tacentis et quiescentis cor: loquit: cogitatio confitek. Prauum est cor: hominis t imperscrutabile: ita vt nemo sciat q̄ sunt in homine: nisi spūs hois qui in eo est: sed nec ipe plene. Nā cū apostolus diceret: mihi pro minimo est vt a vobis iudicer aut ab humano die: adiecit/sed nec ego meipm iudico. Quare? Dñs nō possum (ait) rata: vel ipse de me pferre sententiā. Ego em nihil mihi cōscius sum: nō tū in hoc iustificat⁹ sum. Nō ex toto credo me vel ipsi cōscientie mee: quippe cū ne ipsa quidē queat me cōp⁹ehēdere totū. Nec pōt iudicare de toto: q totū nō audit. Qui aūt iudicat me dñs est. Domin⁹ (inqt) cui⁹ vtiq; scientiā nō effugit: sententiā nō sub

terfugit: etiā qđ ppriā latet cōscientiā. Audit deus in corde cogitātis: qđ nō audit vel ipe qui cogitat. Aderat auris prophete absentis oī furtiue poscentis pecuniam: et ego quātūlibet in occulto ledere cogitans: aut primum nequiter: aut turpiter meipm nō verear aurē nusq̄ absentē? Treme da p⁹sus auris t reuerēda/cui nō cessat quies: nō tacet silētiū. Deniq; ait. Auferte malū cogitationū vestrarū ab oculis meis. Sed qđ est b qđ dicit/ab oculis meis? An et nra de⁹ non solū audit: sed t videt arcana? Quales oculi q cōtemplank cogitationes? Nō sunt colorate vt videantur: sicut nec sonāt vt audiātur. Solēt seniri a cogitātes: nō audiri ab auscultātes: nō a contemplāte videri. Merito tū dñs scit cogitationes hoim: q̄m vane sunt. Cur em nesciret quas et audit et videt: Dis pcipue duob⁹ sensib⁹. i. visui et auditui: nemo fidē putat esse negandā. Hoc nos scire constāter astruim⁹: quod vidimus et audiuim⁹. Merito itaq; non erat opus dño iesu/vt quis testimoniū perhiberet de homine: ipe nimirū sciebat que essent in homine. ¶ Quid cogitatis (ait) mala in cordib⁹ vestris? Respondebat non sermonibus: sed cogitationibus. Audiebat nō loquentes videbat non apparentes. Contremisco totus tuam dñe iesu quārillo possum intuitu cōsideras maiestatem: pserrim cū reco: do: in quātis ipsius aliquando contempto: extiterim. Sed et nunc cū iam a facie maiestatis fugiad gemma pietatis/quid amplius facio? Vereor: ne qui aliquando contrarius extiti maiestati: et nunc ingratus pietati inueniar. Quid enim si cessaret manus: et non cesset pectus? Quid si os iam silet: necdum cor quiescat? Si singuli illiciti motus animi mei/singula sunt quedam in te dē⁹ comitia. vt pura iracundie motus in mansuetudinē: inuidie in charitatem: in frugalitatem luxurie: turpitudinis in castitatem: et innumera his similia que de cenoso lacu puriētis pectoris mei etiam nunc incessanter ebulliunt inundantes et impingentes in serenitatem pfulgētis vultus tui. Quid magnū feci solos cohibere vmus: actus corrigere? Si has atq; huiusmodi: quas forte licet vacās: intus actare nō cesso: iniquitates obseruaueris o dñe quis sustinebit? An forte iā non ago illa: sed patior? Aguntur quidem in me: sed a me non aguntur si non consentio. Sane si mei nō fuerint dñata: tunc immaculatus ero: et immaculatus coram eo/si nō solū caruero: sed et si obseruauero me ab iniquitate mea. Mea dixerim: nō quia facio: sed q̄ sustineo. Corpus gesto mortis: carnemq; peccati: sufficit interim mihi/si non regnet peccatum in meo mortali corpore. Sic corpus criminis non reputak: nec quod habitat in eo peccatū: si tamen nō delector: si tamen nō exhibeo membra mea arma iniquitat. Pro hac orabit o misericors⁹ quiuis etiaz sanctus in tempore oportuno: supplex nimirū q malum sentiat: t nihilominus sanctus dū non cōsentiat. Supplex pro periculo: sanctus pro virtute. Sanctus plane atq; bonus: qui condelectatus legi dei interiorem hominē de malo quod ita inesse cognouit sentit: vt nisi pariter cū corpore carere non possit: merito sese consolatur t ait: Jā non ego opero: illud: sed quod habitat in me peccatū. Veruntamē deliera quis intelligit? Nam si possem dicere cum Paulo qđ quidem longe est a me: nihil mihi conscius sum: non tamē in hoc esse iustificatum: oportereret me gloriari. Non em qui seipsum cōmendat ille probatus est: sed quem dē⁹ cōmendat. Si applauserit mihi iusticiā humanus dies: pro minimo habeo: q: ille lucet tū in facie. Homo em videt in facie: deus aut intuetur cor. Propter hoc hieremias non satis popularibus sententijs velut quibusdā humani diei radijs mouebatur: sed fideliter loquebak deo. Diem hominis non concupiui: tu scis. Si meus mihi arriserit dies: nec meipsum (inquit) iudico: quia nec ipse me satis intelligo. Solus merito cōstitutus est iudex viuorum t mortuorū: qui finxit figillatim corda vniuersorum: t intelligit opera eorū. ¶ Solū attendo iudicem: qui et solū iustificatore agnosco. Pater dedit ei iudiciū facere: q: filius hois est. Nō vsurpo mihi vel sug me/seruus filij potestatē; nec

ne annumero illis de quibus ita cōqueri solet. Tulerunt hoies a me iudiciū. Pater nō iudicat quemq; sed oīe iudiciū dedit filio: t ego mihi presumā qđ nec ipse pater sibi assumit? Velim nolim ipsi me astare necesse est ipsi hoz q gesserim in corpore reddere rationē: cui nec verbū pretervolat: nec subterfugit cogitatio. Sub tam equo libratore meritorū: sub tā intimo secretorū inspectore: qs gloriabit? estū se habere cor? Sola pfecto q̄ nō solet gloriari: nō nouit presumere: cōtendere nō cōsueuit: gratiā inuenit: ea est in oculis pietatis humilitas. Deus nāq; superbis resistit: humilibus aūt dat gratiā. Nō cōtendit iudicio: nec pretendit iusticiā: qui vere humilis est: sed dicit. Nō intres in iudiciū cū seruo tuo dñe. Recusat iudiciū t postulat miam: facili? sibi veniā i perrare posse/q̄ iusticiā vendicare cōfidēs. Nouit natura diuina naturaliter pia: q nostra nequaq; humilitate abhorreat. Nō despicit illa maiestas cor cōtritū t humiliatū in nro genere: q corpus ex eo humilitatis assumere nō dedignata est. Nescio quo pacto familiari⁹ semp humilitati ppinquare soleat diuinitas. Denique illa se induit: vt appareret hoibus. Substantiā/formā/habitumq; gestauit humilem: ipsius nobis cōmendans virtutis excellentiam: quā speciali sui voluerit honorare pnia. ¶ Vobis aūt dilectissime vobis precipue tanto magis arbitror: hāc esse necessariā: quanto maior: nosck materia suppetere superbiendi. Genus/eras/sciētia/cathedra: t qđ maius est primatus prerogatiua: cui nō essent insolentie fomes/elationis occasio? Qđ esse possint t humilitatis. Meditātibus quidē honorea blandiunt: sed onera pensantib⁹ tedio sunt atq; formidini. Non aūt oēs capiūt hoc verbum. Multi em nō tanta fiducia t alacritate currerent ad honores: si esse sentirent t onera. Gratanari pfecto meruerent ne cū tanto labore t periculo quārūlibet affectarent infulas dignitatū. Nunc vo q: sola attendit gloria t nō pena: purū esse clericū erubescitur in ecclesia: seq; vileo estimāt t inglorios: qui quocūq; eminentiori in loco non fuerint sublimati. Scholares pueri t impuberes adolescētuli ob sanguinis dignitatem pmouent ad ecclesiasticas dignitates: t de sub ferula transferunt ad principandum presbyteris: letioꝛes interim q̄ virgas euaserint: q̄ meruerint principatū: nec tam illis blandik adepū/q̄ ademptū magisteriū. Et hoc quidez in initio. Processu vo temporis/paulatim insolescētes docti sunt in breui vendicare altaria: subditoꝝ marsupia vacuare magistris nimirū in hac disciplina vtentes idoneis/ambitiōe t auaricia. Verū quātumis industria/tua tibi lucra q̄sierit cumulus videaris: quātaliber vigilantia rem possis seruare tuā: quātocūq; studio regū tibi ac principū gratiā captare cures. Dicim⁹ tū Ve terre cui⁹ rex est puer: t cui⁹ principes mane comedūt. Nec dicimus quācumq; eratem dei gratie prematurā: sicut nec serā cū multos videam⁹ iuniores supe seniores intelligere: moribus antiquare dies: preuenire tpa meritis: t qđ etati deest: cōpensare virtutib⁹. Boni pueri qui qđ erat videnk esse studet t malicia. Malicia (inquā) sed nō sensu: quorū iurta ammonitionem apli: nemo cōtemnat adolescentiā. Meliores bone indolis adolescētes/innumeratis dierum malorū. Puer centū annoꝝ maledictus est. t est e regione senectus venerabilis nō diuturna: neq; numero annorū cōputata. Bonus puer samuel qui loquēti deo p⁹pinquus aderat audito: dicenti. Loquere dñe q: audit seruus tuus. Ac si diceret. Paratus sum t nō sum turbatus vt custodiā mandata tua. Bonus t hieremias qui ante sanctificatus q̄ natus: cū se excusaret de puericia: nihilominꝰ cōstitutus est sup gentes t sup regna. Bonus q̄s daniel: cui⁹ spiritū suscitauit deus vt cōuinceret iniqua iudicia: t sanguinem innocuū liberaret. Denique cani sunt sensus hois: et etas senectutis vita imaculata. Sicubi huiusce modi puer senex p̄monus inuenik: opus dei est his qui tales nō sunt: mirandū/nō imitandū. ¶ Ceterū currik in clero: passim ab oīb⁹ etate t ordine: a doctis pariter t indoctis ad ecclesiasticas curas: tanq; sine curis iam quisq; victurus sit: cū ad curas peruenerit. Nec mirū de his qui necdū in semetipsis experti sunt. Videntes quippe illos qui iam ppriis humeros cupite farcine summiserūt: nō solum nō gemere tanq; sub onere: sed insup appetere plus onerari: nō deterrentur periculis qui cupiditate cecati nō videnk: sed fauoribus amplius quos illis inuident: puocank. O infinita semp ambitio: t insatiabilis auaricia. Cū primos honoruꝫ gradus meruerint in ecclesia: meruerint aūt vel vite merito vel pecunie: siue etiā carnis t sanguinis: i regnū dei nō possidebūt: prerogatiua: nō ideo corda quiescunt duplici semp eluuantia desiderio: quo vtiq; magis ac magis t dilatenk in plura: t ad celsiora sublimenk. Verbi gratia: cuz factus quis fuerit in quacūq; ecclesia decan⁹/prepositus/archidiaconus: aut aliquid hmōi: nō cōtentus vno inuna plures sibi immo quotquot valet cōquirere honores satagit/tam in vna q̄ in plurib⁹. Quibus tamen oībus si locus euenerit: libenter vnius preferet epi dignitatem. Sed nūquid sic satiabik: si factus episcopus/archieps esse desiderat. Quo forte adepto: rursum nescio quid altius somnians/labor: iosis itinerib⁹/t sumptuosis familiaritatib⁹ romanū statuit frequentare palatiū: questuosas sibi quasdam erinde cōparans amicitias. Si lucri spiritualis gra hec faciunt: laudandus est zelus: sed presumptio corrigenda. ¶ Nōnulli cū ista non possint: vertunt se ad aliud audiendi genus: in quo nihilominꝰ aperiunt eā/quā habent dñandi libidinē. Nā cū presideāt vbib⁹ valde populosis: t totas (vt ita dicā) patrias ppriæ dyocesis ambitu circūcludant/occasione inuenta ex quocūq; veteri priuilegio: satis agunt vt t vicinas sibi subijciāt ciuitates: quarenus due quib⁹ duo vir preclules sufficiebāt: sub vno redigāntur amistite. Rogo q̄ hec tam odiosa presumptio: qs hic tantus ardor dominādi sug terrā: que pncipādi tam effrenis cupiditas? Certe cū primū tractus es ad cathedrā: fledas refugiebas: vim quereberis: multū ad te t oīno supra te esse dicens: miserū clamitans t indignū qui nō esses idoneus tam sero ministerio: tātis nō sufficeres curis. Quid igitur nūc vere cūda depulsa formidine/sponte ambis ad amplior: immo irreuerenti audacia/ppriis nō cōtentus inuadis aliena? Cur hoc? forte vt plures ppros salues? Sed in aliena messem tuā mittere falcem inique iosum est. Vt tue p⁹sules ecclesie? Sed ecclesiarū sponso nō placet tale vnius incrementū qđ fit detrimentū alterius. Crudelis ambitio t incredibilis: si fidem oculi nō astruerēt. Vix teneant man⁹ quin illud ad litterā impleant qđ legit in pphēta. Secuerūt pregnantes galaad ad dilatandū terminos suos. Ubi est illa terrifica cōminatio? Ue qui cōiungitis domū ad domū: t agrum agro copulatis? Nūquid in his dūtaxat exiguis/ve istud memendū est: nō aūt cum vrbes vrbibus: aut prouincie/puincijs cōmiscentur. Immo etiā respondeant si volunt se imitari dñm christū: facientes et ipsi vtraq; vnū: adducentes t ipsi ex diuersis pascuis greges: vt fiat vnus pastor t vnū ouile. Huius rei gratia/nō pigritank crebro terere limina apl⁹oꝝ/inuenturi t ibi: qđ magis dolendū est: qui sue fauceant improbe volūtati: nō q̄ valde romani curent/quo fine res terminet: sed q: valde diligunt munera: sequunk retributiones. Nude nuda loquor: nec retego verenda: sed inuerecūda cōfuto. Utinā priuatim t in cameris hec fierent: vtinā soli viderimus et audierimus: vtinā nec loquentib⁹ crederetur: vtinā nobis reliquerint moderni noc/vnde a nobis possent aliquatenus operiri. Nunc vo cernente orbe mūdi fabulam soli tacebimus? Caput meū vndiq; cōquassatū est: t ego sanguine circūquaq; ebullīte putauerim esse tegendū? Quicqđ apposuero cruentabik: t maior erit cōfusio voluisse celare ci celari nequiuerit. Bona humilitas q̄ t impresentiarum ab hmōi mordacibus curis: inentem facit esse quietaz: et a minacibus penis in futuro securā reddit conscientiā. Hec vestros pater animos ab horuꝫ oim pestifera emulatione cōpescat. Audire potius ppheram talirer a talibus deberem. Noli (inquit) emulari in malignantibus meq; zelauerint. Psal. xxxvi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ñ.cor.xiij. tauerit facientes iniquitatē. Emulari magis oportet apostolū nō gloriantem in inenſum: nec ſeytra ſe extendentē nec audentē ſe vt ipſe fatek cōparare quibuſdā: q̄ ſeipſos cōmendant: ſed ſe ſibi cōparantem ⁊ metientē ſm menſuram regule quā menſus eſt ei deus. Audiendo etiā ex ore

j.cor.vij. eius: nolite fraudare inuicem/ pp̄ijs placebit eſſe cōtentum. Qui ⁊ p̄uocans ad humilitatez: ſuū illud archiepō

Rom.xij. nō cunctabitur ſalubriter intimare. ¶ Noli altū ſapere ſz time. In alto poſito nō altū ſapere difficile eſt ⁊ oīno inutilitatū: ſed quāto inuſitatius/ tanto glorioſius. Timo: de adepta iā altitudine/ redere magis q̄ placere facies altiora. Non vos ergo felicem q̄ p̄ceſtis: ſed ſi nō p̄deſtis: infelicez putare. Ut aūt ſecure p̄eſſe poſſitis: ſubeſſe ⁊ vos ſi cui debetis: nō dedigneminī. Dedignatio quippe ſubiectionis/ p̄lationis reddit indignū. Sapiētis eſt conſiliū

eccli.iij. quanto maior es tanto humilia te in oībus. Sapientie vo

Luc.xxij p̄ceptū: qui maior eſt veſtrū fiat ſicut iunior. Q̄ ſi expedit etiā minoribꝫ eſſe ſubiectū: maiorū iugū quō licebit cō

Rom.xiij. temnere? Videant in vobis potius ſubditi q̄ vobis rediḡ beant. Intelligitis q̄ dico? Cui honorem/ honorem. Oīa ait (inq̄t) poteſtatibus ſublimioribꝫ ſubdita ſit. Si oīs/ ⁊ veſtra. Quis vos excipit ab vniuerſitate? Si quis tentat excipere: cōmaḡ decipere. Nolite illoꝝ acquieſcere cōſiliis/ qui cū ſint chriſtiani: chriſti tamen vel ſequi facta: vel obſequi dictis oppꝛobrio ducunt. Ipſi ſunt qui vobis dicere ſolent: Seruate veſtre ſedis honorē. Decebat quidem ex vobis: vobis cōmiſſam eccleſiā creſcere: nunc vō ſaltez in illa quā ſuſcepiſtis: manear dignitate. Et vos cū veſtro prędeceſſore impotentioꝛ? Si nō creſcit p̄ vos: nō decreſcat per

mat. xxij vos. Dec iſti. Chriſtus aliter iuſſit ⁊ geſſit. Reddite (ait) que ſunt ceſaris ceſari: ⁊ q̄ ſunt dei deo. Quod oꝛe locutꝰ eſt: mox opere implere curauit. Cōdito: ceſaris/ ceſari nō cūctatus eſt reddere cenſum. Exemplū eī dedit vobis vt ea vos ita faciatis. Q̄ vō dei ſacerdotib⁹ debitā negaret reuerentiā: qui hanc ſecularib⁹ quoḡ poteſtatibus exhibere curauit? Porro vos ſi ceſaris ſucceſſori. i. regi: ſedulus in ſuis curijs/ conſilijs/ negocijs/ exercitibuſq̄ adeſtis: indignū erit vobis cuicūq̄ chriſti vicario taliter exhibere: qualiter ab antiquo inter eccleſias oꝛdinatuꝫ eſt: Sed q̄ ſunt

Rom.xiij. (inquit aplꝰ) a deo: oꝛdinata ſunt. Uiderint ergo huius ignominie diſſuaſoꝛes: quale ſit dei oꝛdinationi reſiſtere. Valde ignominioſum ſeruo ſi ſit ſicut dñs eius: aut diſcipulo ſi ſit ſicut magiſter ei⁹. Plurimū ſe vobis deferre putant: cū vos xp̄o p̄referre conanḳ: ipſo reclamante ac dicente: Nō eſt ſeruus maior: dño ſuo: neq̄ aplꝰ eo qui miſit eū.

Joh.xiij Q̄ nō dedignat⁹ eſt magiſter ⁊ dñs: taliſq̄ et magiſter et dñs: indignū ſibi iudicabit ſeruus bonus: deuotuſq̄ diſcipulus? Q̄ pulchre locutus eſt beatus ille centurio/ cuius fidei nulla par inuenta eſt in iſrael. Et rego (inquit) homo

Luc.vij. ſum ſub poteſtate habēs ſub me milites. Nō iactabat poteſtatem/ quā nec ſolā p̄otulit: nec p̄ioꝛez. Dicturus quippe habens ſub me milites: p̄emiſit homo ſum ſub ptāte. Prius ſe agnouit hoiem q̄ potentez. Agnouit (inquā) ſe hoiem homo gentilis: vt in ſe iam impleri oſtēderet q̄d lōge ante dixerat dauid: ſciant gētes q̄m hoies ſunt. Homo

Pſal.ix. (inquit) ſum ⁊ homo ſub poteſtate. Jam quicquid ſubinferas ſuſpectā non habemus iactantiā. Premiſſa ſiquidē eſt humilitas ne altitudo p̄ecipitet. Nec em̄ locuꝫ inuenit arrogantia: vbi tam clarū humilitatis inſigne p̄eceſſerit. Agnoſcis infirmitatem: confiteris ſubiectionem: iam ⁊ te ſub re habere milites p̄ofitere ſecurius. Reuera q̄ nō cōfulus es de ſubiectione: iure ex p̄latione meruit honoꝛari. Nō erubuit ſuper ſe poteſtatem: ⁊ ideo dignus qui haberet ⁊ ſub ſe milites. Ex abundantia coꝛdis loquebat: et iuxta q̄ intus oꝛdinatas habuit affectiones: foꝛis quoḡ verba decenter cōpoſuit. Dedit prius honoꝛez p̄epoſitis: vt iam a ſubditis iuſte reciperet/ ſciens ſe a ſuperioꝛibus accipere/ quod impenderet inferioꝛibus: ⁊ q̄ meliuſ p̄oꝛpꝛie ſubiectionis diſceret experimento/ ſua ipſe moderari imperia. Forte nō ignoꝛabat q̄ ſubiecto ſibi homini/ de

oia ſubiecerit ſub pedib⁹ eius: offendentiſe infenſa reddiderit: ⁊ is quem humilē cōſtituerat ſup opera manuū ſuarum: ſupbie merito cōparatus eſt iumentis inſipientib⁹ ⁊ ſimilis factus eſt illis. Nouerat ⁊ foꝛtaſſis q̄ human⁹ ſpiritus ſubditus cōditoꝛi/ ſubiectā ſibi poſſederit carnez: rebellis rebellē inuenerit: facturſq̄ tranſgreſſoꝛ legis ſuperioꝛis/ ſentire ceperit aliā legem in mēbris ſuis repugnātem legi mentis ſue: ⁊ captiuantez ſe in legem peccati. ¶ Miroꝛ: quoſdā in nſo oꝛdine monaſterioꝝ abbates hāc humiliratis regulam odioſa cōtētione infringere: ⁊ ſub humili (q̄d peius eſt) habitu ⁊ tonſura/ tam ſupbe ſapere: vt cuz ne vnū quidem verbulū de ſuis imperijs ſubditos pretergredi patiank: ipſi p̄opꝛijs obedire cōtemnant epiſcopis Spoliant eccleſias vt emancipenk: redimūr ſe ne obediāt Non ita chriſtus. Ille ſiquidem dedit vitā ne pderet obedientiā: qua iſti vt careant: totū fere ſuū ſuoq̄ victū expendunt. Quid hoc eſt p̄ſumptionis o monachi? Neq̄ em̄ q̄ p̄elati monachis: ideo nō monachi? Nempe monachum facit p̄feſſio: p̄elatum neceſſitas. Ut aūt nō p̄cius dicer⁹ neceſſitas p̄feſſiōi: accedat nō ſuccedat p̄elatio monachatui. Alioquin quō illud implebit: Principem te cōſtituerunt: eſto inter illos tanq̄ vnus ex illis? Quō tanq̄ vnus ex illis: manens inter humiles ſupbus: inter ſubditos rebellis: imitis inter mānſuetos? Ut te putemus tanq̄ vnū ex illis: videam⁹ tam exhibere paratū/ q̄ exigere obedientiā: videam⁹ tam libenter p̄epoſitis obtēperare ſubiectū/ q̄ imperare ſubiectis. Q̄ ſi ſemp vis obedientes habere ⁊ nunq̄ eſſe: p̄bas te nō eſſe tanq̄ vnū ex illis: dum vnus eſſe renuis ex obedientib⁹? a quib⁹ dum te ſupbiendo ſegregas: quoꝝ aggregeris cōſoꝛtio patenter aduertim⁹: et ſi tu vel impudenter cōtemnis: vel impudēter diſſimulas reputari p̄fecto inter illos te noueris de quib⁹ ſcriptuz eſt: Alligant onera grauia ⁊ importabilia: ⁊ imponūt humeris hoīm: digito aūt ſuo nolūt ea mouere. Quoꝝ ergo tibi indignius p̄ſortiū indicas: delicatoꝝ magiſtroꝝ quos veritas increpat: an obedientiū monachoꝝ/ quos amicos ſuos cōmenoꝛat? Ait ſiquidē. Vos amici mei eſtis: ſi feceritis que p̄ecipio vobis. Uides igit quale eſt iubere q̄ ipſe nō feceris: aut nolle facere q̄ docueris? Deinde vt ta ceam illud de regula: vbi a ſancto bñdicto tibi p̄ecipit: vt que doces diſcipulis eſſe contraria: in tuis factis indices nō agenda. Ut item p̄etermittā q̄ aperte diffinit tertiuz humilitatis eſſe gradū: vt quis p̄o dei amoꝛe oīi obediē tia ſe ſubdat maioꝛi: in regula veritatis attende q̄ legit.

Mat. v Qui ſoluerit in ūt vnū de his minimis meis mandatis: ⁊ docuerit ſic hoies: minim⁹ vocabit in regno celoꝝ. Proinde nu docens ⁊ renuens obedire nō minimū: ſed maximū chriſti mādatū ⁊ docere ⁊ ſoluere q̄uinceris. Itaq̄ doceꝛ et ſoluere: mādati: minim⁹ tu vocandus es in regno celoꝝ. Si ergo tui putas iniuriā p̄oꝛatus: minoꝛ: ē ſummis videri facerdotib⁹: nō magis indignū eſtimandū eſt minimū vocari in regno celoꝝ? Si multū ſuperb⁹ es: plus minim⁹ q̄ minoꝛ vocari cōfundere. Minoꝛ quippe vilitas eſt minoꝛem videri/ q̄ minimū. Longe aūt p̄eſtantiꝰ ſolis ſubdi epīs: q̄ vniuerſitati. Sed nō ꝓpter me inquit facio: ſed quero eccle libertatē. O libertas oī (vt ita loq̄r) ſeruitute ſeruilior. Patiēter ab hmōi libertate abſtinea: q̄ me peſſime addicat ſupbie ſeruituri. Plus timeo dentes lupi: q̄ virgā paſtoꝛis. Certus ſuz em̄ ego monachus ⁊ monachoꝝ qualiſcūq̄ abbas: ſi mei q̄q̄ pōrificis a ꝓpꝛijs ceruicibus exercere iugū tentauero: q̄ ſathane moꝛ tyranidi mee ipm ſubiſcio. Aduertens nimirū cruenta illa beſtia q̄ circūit querēs quē deuoꝛet: elongatā cuſtodiā: heu ſtarim inſilit in p̄ſumptoꝛē. Merito em̄ nō cūctat p̄ſidere ſuppoſo: qui ſe iure regē gliatur ſup oēs filios ſupbie. Quis dabit mihi centū in mei cuſtodiā deputari paſtoꝛes? Quanto plures ſentio mei curā gerere: tanto ſecurioꝛ exeo in paſcua. Stupenda inſania. Aiaꝝ nō curem oꝛ: turbas mihi ad ſtodiendas colligere: ⁊ vnū ſup ꝓpriam grauoꝛ: habere cuſtodem? Et quidē ſubiecti me de reddenda p̄o ſe ratione

Deb.xiij ſolicitant. Qui autē p̄ſunt mihi: ipſi potius paulo diceꝛe: pꝛigilant tanq̄ rationē p̄o me reddituri. Illi ⁊ ſi hoꝛant onerant: hi nō tam p̄emūr/ q̄ pregūr. Scio me leSap.vj. giſſe: Judiciū duriſſimū his q̄ p̄ſunt: exiguo aūt cōcedimia. Quid igit vos o monachi: facer dotū grauat autoꝛitas? Metuitis infeſtationē? Sed ſi q̄d patrimini ꝓpter iuſticiā: beati. Secularitatē cōtēnitis? Sed ſecularioꝛ nemo

Job.xix pilaroꝝ: cui dñs aſtitit indicandus. Non haberes inquir in me ptātem: niſi tibi data eſſet deſup. Jam tūc p̄ ſe loquebatur: ⁊ in ſe exp̄riebatur: q̄d poſt p̄ apſos clamauit in eccleRo.xiij. ſijs. Nō eſt ptās niſi a deo. Et qui reſiſtit poteſtati: dei oꝛdinationi reſiſtit. Jte nūc ergo reſiſtere chriſti vicario: cuz nec ſuo aduerſario chriſtus reſtiterit. Aut dicite ſi auderis ſui p̄ſulis deū oꝛdinationem neſcire: cū romani p̄ſidis ptātem chriſtus ſup ſe q̄ fateak fuiſſe celitus oꝛdinatā. Ueru aperte indicāt quidā hoꝛū q̄d cogitēr: dū multo laboꝛe ac p̄cio aplicis adeptis p̄iuilegijs/ p̄ ipſa ſibi vendicāt inſignia pōtificalia: vrētes ⁊ ipſi moꝛe pōtificū mitra: anulo: ⁊ ſandaliſ. Sane ſi attendik rerū dignitas: hāc monachi abboꝛet p̄feſſio. Si miniſteriū: ſolis liquet cōgruere pōtificib⁹. Porro eſſe deſiderant q̄ videri geſtiunt: meritoq̄ nō queunt eſſe ſubiecti: quib⁹ iam ipſo ſe compararunt deſiderio. Quid ſi ⁊ nomen eis cōferre p̄iuilegioꝛ: uz poſſet autoꝛitas? Quāto putas auro redimerēt vt appellarentur pontifices? Quo iſta o monachi? Ubi timoꝛ meus: vbi rubor frontis? Quis vnq̄ pbaꝝ monachoꝝ tale aliquid aut verbo docuit: aut reliquit exemplo? Duode

A cim humilitatis gradus magiſter veſter ediſſerit/ pp̄: iſq̄ diſtinguit deſcriptionib⁹. In quo queſo illoꝝ docek aut continetur vt hoc faſtu delectari monachus: has querere debeat dignitates? ¶ Labor ⁊ laudabile ⁊ voluntaria paupertas: hec ſunt monachoꝝ inſignia: hec vitā ſolent nobilitare monaſticā. Veſtri aūt oculi oſſe ſublime videntes: veſtri pedes omne foꝛis circūeunt: veſtre lingue in oībus audiuntur cōſilijs: veſtre manus oſſe alienū diripiūt patrimoniū. Amen ſi ita opoꝛtet vt emācipati a ſubiectiōe pōtificum pari cū ſucceſſoꝛib⁹ aploꝝ gloꝛia: pari cathedra/ hiſdēq̄ ſolēniū indumētoꝝ inſignib⁹ attollamini: cur non ⁊ ſacros oꝛdines celebratis: ⁊ benedictiōes datis in populis? Q̄ multa mouebo: dicere aduerſus impudentiſſimam p̄ſumptionē: ſed frenat impetū: q̄ aurib⁹ occupatis ſcribere me recolens lōgioꝛi lectione vereoꝛ: fieri oneroſus archiepō: ⁊ q: res tam manifeſta eſt: vt multitudo reprehendentiū videak impudentiā obdurāſſe. Q̄ ſi ⁊ hecipſa cerMat. xxiij munk gratas exceder cōpēdij metas: vobis o dñe donaꝛe: qui me ⁊ in hoc ꝓpriā prodere coegiſtis imperitiā/ dum moꝛem modūq̄ ſolenem in ſcribendo ſeruare neſcierim.

¶ Ad eundem. Epiſtola.xliij.

Rioris p̄ecis noſtre benigna ſuſceptio p̄ebet ampliora ſperandi fiduciaz. Premiſſa itaq̄ deuotiſſimarū gratiarum actione p̄o experta benivolentia: iteruz audeo petere quod iterandis gratijs ſecūdo me faciat debitoꝛem: quarenus videlz moſtrimenſi eccleſie ipſam eccleſiam p̄o qua ſeveſtram ſereni tatem quoquo modo obnubilaſſe dolebat: eadez libertate renere concedatis: qua p̄decceſſoꝝ veſtroꝝ temporibus eam certum eſt tenuiſſe. Valete.

¶ Ad eundem. Epiſtola.xliiij.

Videtis certe quantū p̄ſumā de veſtra benivolētia: vt nec creb⁹a iperatio p̄eces finiat: et toriens exauditus/ rurſum accedere p̄eceꝛ: ipoꝛtunus nō verear. Magna quidē p̄ſumptio: ſz nō mereꝛ indignationē: q̄m de charitate: non de temeritate deſcendit. Meminit (niſi fallor) veſtra paternitas: q̄ dudum trecis querelas vniuerſas: quas p̄o eccleſia ſenoina aduerſum moliſmēſes monachos ante habueratis: p̄o amoꝛe dei ⁊ noſtro penitus omiſiſtis. Et ecce ijdem monachi conqueruntur q̄ neſcio quas nouas: ⁊ (vt ipſi aiunt) indebitas vobis cōſuetudines in p̄dicta eccleſia vendicetis. Obſecro ergo ⁊ ipſas

B dimitti: cōfidens mene hac quidē vice paſſurū repulſam: vt qui iam de maioꝛibus meruī nō repelli: in obtinendis mīnoꝛibus non confundar. Valete.

¶ Ad Ludouicum regem francoꝝ. Epiſtola.xlv.

Xīmio regi francoꝝ Ludouico: Stephan⁹ abbas ciſterciēſis: totuſq̄ cōuentus abbatum ⁊ fratrum ciſterciēſiū/ Salutem: ſoſpiratem: et pacez in xp̄o ieſu. Rex celi ⁊ terre, regnū vobis in terra donauit/ donatur⁹ ⁊ in celo: ſi id q̄d accepiſtis iuſte ⁊ ſapiēter amminiſtrare ſtuduerit̄is. Hoc eſt q̄d vobis optam⁹: ⁊ p̄o vobis oꝛamus: vt ⁊ hic fideliter/ ⁊ illic feliciter regneris. Ceterū vos quonā cōſilio/ ciſdem noſtris p̄ vobis oꝛatiōib⁹: quas ſi recolitis: olim tam humiliter reſiſtis: nō tam acriter repugnar⁹? Qua em̄ iam fiducia manus p̄o vobis leuare p̄ſumim⁹? ad ſponſum eccleſie: quā ita ⁊ fine cauſa: vt putam⁹: aulu in cōſulto cōtriſtatis? Etenim ſiquidē aduerſum vos apud eūdem ſponſum ⁊ dñm ſuū querimoniā deponit: dum quem acceperat defenſoꝛē: ſuſtinet oppugnatoꝛem. Attēditis iam cui ex hoc infenſuz vos redditis? Nō vtiq̄ epiſcopo pariſienſi: ſed ſibo paradiſi: ⁊ quidē terribili: ⁊ ei qui aufert ſpiritū p̄incipū. Jpe Luc.x quippe eſt: qui ad eꝓs dicit: Qui vos ſpernit: me ſpernit Hec ita vobis/ ⁊ p̄o vobis audacter quidem: ſed amāter intimare curauimus: monentes ⁊ rogantes per illā inuiſcem amicitiam noſtrā ⁊ fraternitatez: cui vos ſatis dignāter ſociaſtis: ſed nunc ipſam grauiter leſiſtis: quatenus a tanto malo citius deſiſtatis. Alioquin ſi non meremur exaudiri: ſed cōtemnimur ⁊ nos fratres ⁊ amici veſtri: ⁊ qui quotidie oꝛamus p̄o vobis ⁊ filijs veſtris ⁊ regno: ex hoc iam nouerit̄is paruitatē noſtrā: in quibus valuerit: mō poſſe deeſſe eccleſie dei/ ⁊ miniſtro eius: venerabili videlz patri ⁊ amico noſtro epō pariſienſi: qui noſtrā aduerſus vos humilitatem interpellans: nras p̄o ſe ad dñm papā iure fraternitatis litteras requiſiuit. Ueruū nos iuſtū ducentes his p̄ius litteris veſtrā excellentiā cōuenire: p̄eſertim q̄ idem epꝰ per manum oīm religioſoꝝ/ ſe ad iuſticiā offerr: ſi tamen p̄ius: q̄d quidem eadem ipſa iuſticia videtur exigere: res eiſue iniuſte ablate reſtituank: eius interim petitioni differendo ſupſedimus. Et ſiquidem deo inſpirante placuerit vobis/ noſtris p̄cib⁹ aurem inclinare: nō cōſilio ſtudioq̄ pacem cū epiſcopo: immo cū deo reformare: parati ſumus huius rei gratia/ fatigari vſq̄ ad vos quocūq̄ vobis placuerit. Si aut eum nos amicū audire/ ⁊ dei ſacerdoti obedire neceſſe eſt. Valete.

¶ Ad dñm papam Honoꝛium. Epiſtola.xlvj.

Unmo pontifici honoꝛio: pauperuz xp̄i abbates/ Hugo de pontiniaco: ⁊ Bernardus de claraualle: quicq̄d pōt petōꝝ oratio. Zach⁹ mabilem epiſcopoꝝ: immo totius eccle querimoniā nos q̄ eius filij: ſi tū dignū diſſimulare nō poſſum⁹. Que vidimus loquimur. Magna ſiquidem nos neceſſitas de clauſtris ad publicū traxit: vbi ⁊ q̄d loquimur vidim⁹. Triſtes vidimus: triſtes eloquimur: honoꝛem eccle/ honoꝛū tempoꝝ: eī nō minime leſum. Jam regis flexerat iram humilitas: vel potius conſtantia epiſcopoꝝ: cū ecce a ſummo pōtifice ſumma ſuꝑueniens autoꝛitas: heu deiecit conſtantiā: ſuperbiā ſtatuit. Sciuus quidem id vobis per mendaciū fuiſſe ſurreptū: q̄d ex veſtris litteris palā datur aduerti: vt euerti tam iuſtū: tāq̄ neceſſariū inter dictū iubereris. Sed nunquid nō vel tandem deprehenſo mendacio: mentitam ſe ſentiet iniquitas ſibi: ⁊ nō tante vtiq̄ maieſtati? Eſt aūt quod miramur: quanā ratione iudicū ſit de parte: abſentis dicatū abſenti. Quod quidem nō temeraria p̄ſumptiōe reprehendim⁹: ſed filiali amoꝛe paterno coꝛdi ſuggerim⁹ quantū ex hoc ⁊ ſupbit impius: ⁊ incendik pauper. Ceterū q̄ditū illū pati: quantū ve huic cōpati debeatis: nō eſt noſtrum p̄ſcribere vobis. Vos veſtra hinc potius dulciſſime pater viſcera conſulite. Valete.

¶ Ad eundem ex perſona Gaufridi Carnotenſis epiſcopi. Epiſtola.xlvij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

D

RIstissime hystorie seriē vobis ⁊ causam replicare supfluū est: qua iam q̄ppe paternitatis vestre viscera: scribēte religioso parisiēsi epo: cōmota esse nō ambigo. Ne in̄ fratri ⁊ coepo etiā nostrū deesset testimoniū: q̄vidi ego ⁊ audiui: necessariū duxi breuiter intimare. Excepta fiquidē tam modesta prędicti epi querimonia: senonēsis dyocesis/vniuersi epi vna cū venerabili metropolitano nro: asciris etiā nobiscū quibusdam aliis religiosis ꝓnis: regez sup graui iniuria ꝑ nosipos humiliter vt debuim⁹ cōuenim⁹: vt epo nil quidē tale merito: sua q̄ tulerat restitueret/roganim⁹: nec impetrauim⁹. Sentiens tandē nos ad arma eccle/ꝑ eccla velle cōfugere: immutt ⁊ annuit q̄ sese oia redditurū. Sz in cadē forte hora supueniētib⁹ lris vestris: quib⁹ eius terrā ab interdicto absolui p̄cepistis: male in malū cōfortatus: q̄d bene ꝓmiserat: minime executus est. Die ñ noiata/qua id se rursuz ꝓmisit executurū: eius nos cōspecui ꝓsentantes: sustinuimus pacem: ⁊ non venit: quesiuim⁹ bona: ⁊ ecce turbatio. Hoc deniq̄ litteris vestris facti est: vt male ablata peius teneant: et reliqua passim in dies rapiant: eo vtiq̄ securе quo impune illa retinent. Soluto nempe ad vestrū imperiū epi iusto (vt putam⁹) interdicto: nostroq̄ q̄d⁹ parabamus/⁊ quo sperabam⁹ pacem cōsequi: vestro eque timore suspenso: interim facti sumus oppꝓbriū vicinis nostris. Quouscq̄ vestre viderit pietatis compassio.

¶ Ad haimericū romane sedis cancellariū. Epla.xlviij.

E

IJro illustri haimerico sancte romane sedis cancellario: frater Bernardus abbas dictus clare vallis: salutem ⁊ nō in via. Etiam ne pauperi ⁊ inopi veritas odiū parit: ⁊ ne ipsa quidē miseria declinare inuidiā potest? Querar an glozier q̄ factus sum ⁊ ipe inimicus vera dicēs? Vera dicēs/an recta agēs? Sed hoc viderint fratres vestri: qui cōtra legē maledicūt surdo: ⁊ maledictū ꝓpheticū nō verentes/dicūt bonū malum: ⁊ malū bonū. Quid in me o boni viri/displicuit paternitati vestre? Utrū ne q̄ apud cathalaunū amoꝛus est a villicatione sibi credita: homo vsq̄quaq̄ diffamatus: q: in ecclia virdunēsi cui prefuerat: dissipasset bona dñi sui? An q̄ in vbe cameracensi/monasterij sui/manifest⁹ destructor: fulbertus/cedere cōpulsus est paruimo: q̄ oim⁹ testimonio/fidelis est seruus ⁊ prudens? An certe q̄ laudum de ꝓtibulo veneris suū deo sanctuariū restitutum est? Propter q̄ horū me nō dico lapidatis: sz laceratis: vt minus aliq̄d recipiā a dño meo. Et hoc merito atq̄ cū omni gſia respōderē: si q̄d in eis meū cognoscerē. Nūc aūt vt q̄d iudico: ego de factis alienis? Aut si meis/cur tanq̄ de malis: cū cūcta hec iuste ⁊ pclare gesta fuisse nulla imprudentia dubitare: nulla negare ꝑsudentia possit? Elegite nunc vtrū liber: aut negare certe: aut fatemini me horū autorez. Si feci laude dignū est laudabilia pegisse: ⁊ inique redarguor: vnde laudari meruerā. Si nō feci vt laudē nō meruisse nec ꝓfecto vituperationē. Nonū gen⁹ detractionis: ⁊ re uera simile aliq̄d habens operi balaā: q̄ ductus ⁊ cōductus ad maledicendū ppło magis cumulabat benedictionib⁹. Quid iustius: q̄d iocūdius: vt quē repręhendere intendis: plus cōmendes: vt ꝓconijs ꝓ cōuitijs vtaris nescius: ⁊ volēs detrahere laudes inuitus? Quasi vo nulla mea mala inueniāt: vt ꝑ malis mihi bona obiciāt: vel potius adijciant aliena. At ego nec indignis vituperatiōib⁹ moueor: nec indebitas recipio laudes: nil mea refert de his quo: nō autor: nō extiti. Laudent si volūt: vel vituperent si audent de primo quidē dñm albanensem: de scō vo dñm remensem: porro de tertio eundem eque archiepm simul ⁊ epm laudunensez: cū rege pariter ⁊ multis alijs reuerēdis ꝓsonis: qui se vtiq̄ autoꝛes in his ⁊ ꝓncipes extitisse minime diffitent. Si bene egerūt q̄d ad me: si aliter q̄d eque ad me. An tota ⁊ sola mea culpa est q̄ affui: hō solis latebris dignus: soli mihi iudex: soli accusator: ⁊ arbiter constitutus/quaten⁹ mōstrer actio q̄ habet ꝓfessio: ⁊ nomē monachi solitaria mihi ꝓuersatio interꝓretet? Affui cūm: negare nō possum: sed vocatus: sed tractus. Si hoc amicis meis displicuit: fateoꝛ ⁊ mihi. Utinā nō issem ad illa: vtinā nō irem ad similia. Utinā ⁊ nunq̄ nō issem: vbi vidissez aduersuz ecclesiā aplica ꝓhdolo: autoꝛitate: violentā armari tyꝛannidem q̄si nō satis ꝑ se infamisset. Tū demū sensi iuxta ꝓphetā adhereſcere linguā meā palato meo: cū subito pondus supiecū est nīs cernicib⁹ atq̄ irrefragabilis autoꝛitas literarū. Obmutui ⁊ humiliat⁹ sum ⁊ silui a bonis/⁊ dolor meus renouatus est: q̄n vidi repēte ad illas litteras ipleri facies innocētiū ignominia: ⁊ letari ap̄lius impios q̄ male fecerint: ⁊ exultare in his rebus pessimis. Miserutz est impio: vt iuxta dictū ꝓpheticū: nō disceret facere iusticiā: et q̄ in terra scētoꝛ iniqua gessit: ipius terra iustissimo: quo tenebak: absolura est interdicto. Ꝓꝛopter hmōi: ⁊ si aliud nō sit: grauoꝛ interesse causis: quoꝛ ꝓsertim mea nō interesse cognosco. Grauoꝛ sz trahoꝛ. At vo ab hac necessitate ꝑ quē meli⁹ retrahi posse sperauerim: q̄ pyos vir opri me: cui in hac re nec ꝓsus deest: nec volūtas vt cōperi? Gaudeo nēpe q̄ ⁊ vre ꝓudētie nr̄am in talib⁹ occupationē displicere cognoui. Et quidē iustissime ⁊ amicissime. Age ergo si ita vultis: animo q: sic cernitis ac decernitis: ⁊ amico expedire: ⁊ monacho cōuenire: date quelo operā: quatenus vna vtriusq̄ volūtas citi⁹ impleat: quo ⁊ vobis videlz satisfiat ad iusticiā: ⁊ mihi ad salutē aie consulat. Indicat: si placet: clamosis ⁊ importunis ranis de cauernis nō egredi: sed suis cōtentas esse paludib⁹. Nō audiant in cōciliis in palatijs nō inueniant ad causas: ad negocia nulla necessitaꝛ: nulla trahere possit autoꝛitas. Sic foꝛ: sitā posset vester amicus declinare ꝓsumptiōis notā. Nā notā vñ cōr̄ habere potuerim: ignoꝛo: cū scia mihi cōsiliū esse ⁊ ꝓposituz nunq̄: si causa dūtaxat nīsi oꝛdinis nō fuerit: exire de monasterio: nisi aut aplice sedis legato: aut certe ꝓpꝛioꝛe cante epo: quib⁹ nr̄e humilitati: sicut optime nostis: cōtradicere oīno fas nō est: nisi ex quocūq̄ superioꝛ is autoꝛitaꝛ ꝓuilegio. Nō vtiq̄ si vnq̄ ꝑ manū vsam: vt spero: mihi in man⁹ venerit: tūc ꝓculdubio ⁊ pax mihi: ⁊ pax erit de me. Nō tamen idcirco etiā me latente ⁊ tacente: cessare puto/murmur ecclesiarū: si nō cesset romana curia ꝓ volūtate assistentiū facere ꝓiudicium in absentes. Valete.

¶ Ad dominum papam honoꝛium ꝓ henrico senonensi archiepiscopo. Epistola.xlix.

S

Umino pōtifici honoꝛifico: seruus ⁊ si digni iudicamur: filij Stephan⁹ cisterciēsis: hugo pōtiniacēsis. B. de claraualle: q̄ reuerendissimo dño/q̄ benignissimo patri. Degētes in monasterijs: ad q̄nta petā cōpulsi sumus: nō cessam⁹ oꝛare ꝓ vobis: ⁊ ꝓ cōmissa vobis ecclia dei: cōgaudentes ⁊ spōse dñi sup tam fido custode: ⁊ sponsi amico sup laboꝛe tam fructuoso. Ifidenter, inde atq̄ fideliter vestre paternitati suggerimus que in regno nro eidem matri nre dolētes cernim⁹ aduersari. Quantū quidē nos sentim⁹ qui vicini sumus: rex ludouicus nō tam epos/q̄ in ipsis iusticie ꝑsequit zelū: pietatis cultum: habitūq̄ religionis. Q̄ vestre quoq̄ ꝓudētia sanctitatis vel ex eo facile aduertere potest: q̄ qui ante in habitu actuq̄ seculari honoꝛati sunt sublimes: iudicati fideles: habiti familiares: mō inimici facti sunt digne suo sacerdotio cōuersantes: ⁊ per oia honoꝛificantes ministerium suum. Unde grauibus contumelijs ⁊ iniurijs episcopi parisiensis immocētia pullata est: sed nō quassata: q: dominꝰ suppositi manū suā: cū vestrā oppositi. Unde ⁊ nūc dñi huius senonensis cōstantiam cōcutere ⁊ labefactare conatur: vt metropolitano (quod absit) electo: facile puto/uolueꝛit: grassek in suffraganeos. Postremo quis ambigit nō aliud eum q̄ oppugnare religionem: quā nimirum aperte sui regni destructionem: sue coꝛone pronunciat inimicam? Et alter herodes christū nō ia in cunabulis habz suspectū: sed in ecclesijs iuidet exaltatū. Nec aliud sane credimus eū habere aduersus archiepiscopū: nisi q̄ spiritus in ipso: sicut in ceteris: laboꝛat extinguere. Deniq̄ si fallere de his que attestamur fallive putamur: vestre citius inveniet examinationis discussio: si tamen quod ⁊ vehementer optamus: ⁊ supplicter oꝛamus: devultu tuo pater sanctissime iudiciū ꝓ eo dear: de quo ꝑfecto confidimus: q̄ custodias innocentiā: ⁊ videas equitatem. Alioquin reduci causaz in regis ꝓsentia atq̄ potentia: nō plane est aliud q̄ tradi heu hominem in animā inimicoꝛum eius.

¶ Ad eundem. Epistola.l.

P

Oꝛtebat quidē si ita vestre visum fuisset autoritati: vt in vestri ꝓsentia/causa dñi senonēsis discuteret: ne infensus videlz regi/in regis ꝓsentia ⁊ potētia/suis ꝓ se aduersarijs respōsuꝝ: traditus homo videret in aiam inimicoꝛ eius. Sed q̄m vt tenendū irrefragabiliter quicq̄d precipitis: sic sperandus indubitanter bonū de ossi re quā decernitis: id solū a vra pater pierate deposcit oīm: qui apud nos esse videnk: religioso: humilitas: vt si se ad vultū foꝛte poꝛentis ⁊ vt assolet) senserit ꝓegrauari: ꝓfugere: sibi licear: ad viscera patris: q̄b vtiq̄ hacten⁹ opꝓssio nemini negatū audiuim⁹. Alioquin videat ioseph vir iustus q̄d sibi etiā nūc faciendum sit de puero ⁊ matre ei⁹: q: etiā nunc in senonēsi, puincia xp̄s querit ad ꝓdendū. Nam vt quod verū est: manifestius ꝓferamus: rex in archiepo ex eo aperte nouā ꝓsequi religionez dinoscit: q̄ eum in antiqua seculari cōuersatione et habitu: sicut ꝓmoueri oīm⁹ de voluit: sic ab omni penitus securum infestatione dimisit.

¶ Ad haimericū romane sedis cancellarium. Epla.li.

ñ.Ti.iij.

I

Jro illustri haimerico sancte romane sedis cancellario. B. abbas dictus de claraualle salutē ⁊ si quid valet pcōis oꝛatio. Quouscq̄ durat illa sūa. Oēs q̄ pie volūt viuere in xp̄o ꝑsecutionez patiunk: Quouscq̄ relinquik virga pcōz sup sꝛte iustoꝝ: Quis det vt stare incipiāt iusti in magna cōstantia: aduersus eos q̄ se angustiauerūt! Quis ita ferat tanta inter celū terrāq̄ discoꝛdia vt exultantib⁹ angelis sup emendatione malorū: filij adā fremant ⁊ tabescant? Quasi nō sit passus iesus pacificans in sanguine suo q̄ in terra sunt: ⁊ q̄ in celo aut in ipo: deus nō fuerit mundū recōcilians sibi. Laudabatur quondā archiepūs in desideriis anime sue: ⁊ in seculari vita ⁊ habitu benedicebak. At nūc sub pannis infamie Jesu querit simonia: ⁊ inter nascentes virtutes emoꝛtuoꝝ vel cadauera vitioꝝ scrutak curiosa malicia. Videris ⁊ nunc stare iesum in signū cui cōradicik. Per ipm vos obsecro: ꝓ ipso supplico vobis. Habet siquidē vnde et illū reuereamini: et vnde illi misereamini. State ꝓ ipso nunc in defensione archiepiscopi: ceni quādoq̄ ⁊ vos astare habeatis in examinatione vestri.

¶ Ad eundem. Epistola.lij.

H

Abicus vester ⁊ noster dñs carnotensis epūs voluit vobis etiā ꝑ me certū fieri: q: id q̄d de ipso a q̄busdā dño pape ꝑsuasuz fuisse cognouim⁹: vt cū videlz hierosolymā ꝓmitteret ꝑficisci: nec fuerit studij/nec volūtat. Q̄d ⁊ si multū voluisset ꝑficisci: tñ nō potuerat: nisi cū graui scādalo oīm: q̄ apud nos sunt: bonoꝝ metuētiū q̄ppe ne plus mali eius absentia faceret suis: q̄ boni alienis ꝓsentia. Hec ꝓ epo. Ceterū vt ⁊ ꝑ me aliq̄d loquar fm q̄d scriptura monet: miserere inquies anime tue placens deo: placet ne vobis vt curis onerer occupet q̄ negocijs: mihiq̄ ꝓfuit ea occupari ꝓ ꝓfuit: cū totus implicer alienis? Si inueni gratiā in oculis vestris: date operam vt ꝓ: sus amouear ab hmōi: quaten⁹ liceat mihi ꝓ meis atq̄ vestris oꝛare delictis. Et quidem mihi mihi securius iudico/q̄ obedire domini pape voluntati: sed si dignetur attendere ipse quid possim. Utinā nempe nouerit q̄ ista nō possiuz: aut q̄ difficile possim. Et de hoc satis dictū est sapienti. Queſuit a me ꝓcatus epūs aliqua ex nostris opusculis que vobis mitterem: sz nō fuit ad manum quod vestro dignū crederem studio. Libellū tamen de gratia ⁊ libero arbitrio nuper edidi: illū vobis libēter mittam/cum vos velle cognouero. Valete.

¶ Ad eundem. Epistola.liij.

Ecclī. fff.

S

Ro multis/⁊ per multos memini me scripsisse ad vos: sed nunc ipe qui loquebar: ecce adsum. Tres in duob⁹ cōspicius: q̄m absq̄ me esse non possunt: in quoꝝ iugiter pectoꝛib⁹ requiesco: ⁊ quidē securius atq̄ suauiꝰ? q̄ in ꝓprio. Meriri videoꝛ: sed ei qui amicitie vim nunq̄ sensit: q̄ virtute charitatis ignoraꝛat: qui nō credit multitudinis credentiū fuisse coꝛ vnū/⁊ aiam vnā. Qui ergo videt eos: videt ⁊ me: etsi nō in meo coꝛpoꝛe. Et q̄d loquunk ipsi: ego pariter loquoꝛ: sed coꝛū linguis. Coꝛpoꝛe fateoꝛ absum: sed hec est exigua poꝛtio mei. Poꝛro qui vidit faciē meā tantū: sine culpa ⁊ sine nota mendacij: asserit se nō vidisse partē mei: sed me cū tū nō nisi partē: ⁊ partē modicā viderit. Quāto itaq̄ verius esse me dixerim: etiā sine ꝑsentia coꝛporis: vbi mea sentio voluptatē caneū spūs ⁊ amoꝛem: q̄ vtiq̄ est pars potio: dignioꝛq̄ mei. Tr⁹ ergo in coꝛpoꝛe⁹ vnū nos esse noueritis: nō pari sanctitate: qua ambob⁹ ego inferioꝛ sum: sed eadē voluntate ⁊ summa ꝓcordia animoꝝ. Cur eīm vnitatē hanc inter diuersos nō faciat cōpago charitatis in vno spū: si carnalis copula efficit vt sint duo in carne vna? Quarūvos addi velim si dignū iudicatis: ⁊ in eandez cōcurrere vnitatē dilectionis. Quod facile si nō cōtemnitis: obtinebitis: cūm id vos nequaq̄ cōtemnere eis cognitū faciatis. Vale.

¶ Ad eundem. Epistola.liij.

M

Olo ⁊ preco: vt harū lator: venerabilis Altecūbe abbas viuianus mihi ob suā religiositatem admodū familiaris amicus: amicū vos ꝓ: o dei amoꝛe ⁊ nro: in suo negocio experiak. Et hec ꝓ illo: reliqua aūt vobis. Quid ꝓdest homini si vniuersum mundū lucret: animе aūt sue detrimentū patiat? Aut quā dabit homo cōmutationē ꝓ aīa sua? Nec totus mūdus sufficeret. ¶ Magna res aīa que christi sanguine redemꝑta est. Et anis anime casus: que non nisi christi cruce potuit reparari. Si rursuz coꝛ: ruerit peccato dūtaxat ad moꝛtem: vnde iam reparabit? Nunquid aut alter christus: aut idem/iterum crucifigi habet ꝓ illa? Super hoc vellem vos nunq̄ obliuisci illud sapientis consilium: ✠ fili memo rare nouissima tua: ⁊ in eternum nō peccabis.

mat.xvj.

A

eccli.vij.

¶ Ad Gaufridum carnotensem epm. Epistola.lv.

D

Ilectissimo ac prudentissimo seruo dei Gaufrido carnotensi epo. B. pauperū xp̄i de claraualle seruus/claritate pfundi montium eternoꝝ. Quantū vobis bonoꝛis vestra laudabilis vita tantū affert ⁊ oneris laudanti fama. Ecce eīm ipe q̄ quē/⁊ ꝑ quo/ꝓsentes litteras accipitis: exemplo ceteroꝝ/quos sepe tales nō paucos experimini moꝛtis: ⁊ ipse bono odoꝛe vestri: quē delōge sensit: tam cōem cū fiducia pietatem requirit: ipe vtiq̄ ducius inueniendi nō solū cōsiliū q̄d agere debeat: sed ⁊ auxiliū quo ꝑficere valeat. Et hec causa eius. Quadā se ecclia ꝓ amoꝛe dei ⁊ ꝓposito induerat ✠gressionis atq̄ trāsgressionis sue vobis ipe causas exponet. Et quidē ad ꝓpositū redire cupit: sed ꝑ vos impleꝛe ꝓpositū: si tamen nostris hoc ꝓcib⁹: quibus se premunire curauit: obtinere poterit. Ifacite ergo moꝛē vestrū: ferte opem misero: immo q: vos sapientib⁹ ⁊ insipientib⁹ debitoꝛē agnoscitis: erroneā xp̄i ouiculā de faucib⁹ lupi festinate eripere: ⁊ ad pastum reducendo ꝓ: oꝛem: ⁊ ꝓ aliquod ouilium vestroꝝ/quacūq̄ in cella iubere recludi: si forte aliud quid ei magis expedire ꝑspexeritis: ⁊ licere iudicaueritis: et persuadere poteritis.

¶ Ad eundem. Epistola.lvj.

Q

Uod a me de dño noꝛbero scisciti: mini: fi videlicet iturus sit hierosolymā: ego nescio. Nā cum ante hos paucos dies: eius faciem videre: ⁊ de celesti fistula: oꝛe videlz ipsius plurima haurire meruerim: hoc tamen ab ipso non audiui. Uerum de anti christo cū inquireres quid sentiret: durante adhuc ea que nunc est ꝓfatione/renelandū illū esse certissime se scire ꝓtestatus est. At cū eandē certitudinē vñ haberet: scisciti/ri mihi exponere veller: audito q̄ rndit: non me illud ꝓ:

Universidad de Deusto
Biblioteca

certo credere debere putaui. Ad summam tñ hoc asseruit: nō visurū se mortē: misi prius videat generalē in ecclia pacificationē. Decetero me moz̄ari vestrā pietatē volo: illi⁹ pauperis ⁊ exulis humberti noīe: q̄ dudū cū treuis effectis: vobis supplicabat quatenꝰ ad comitē theobaldū: qui eū exheredauerat: intercederetis. Q̄ō ⁊ ego nūc p̄z ipso ⁊ cuz ipso iridē a vestra flagito pietate. Nā nr̄as litteras de hac re p̄cedentes: iam ad p̄dictū p̄incipē misi. sed gratiam nō inueniens: nihil effeci. Jam q̄ō libēter auditis: libēter debeo dicere vobis. Stephan⁹ vester sic currit nō quasi in incertū: sic pugnat nō quasi aerē verberās. Q̄zate quatenus sic currat vt cōp̄ehendat: sic pugnet vt vincat.

¶ Ad eundem. Epistola.lvij.

Jcut is a vestra mihi parte repoztauit: idcirco ipsius desiderio ⁊ petitioni: vsq̄ adhuc satisfacere distulistis: q: p̄imū votū p̄gendi videlz hierosolymā irritum vobis feciste videk. Sup quo si nostrā sniam requiritis: ego nō arbitro: minoza vota impedire debere maiora: nec deū exigere q̄cunq̄ sibi p̄missum bonū: si p̄z eo aliq̄d melioꝰ fuerit ꝓlolurū. Enūcro alicui fozte debenti vobis duodecim nūmos: nūquid si p̄z eis die cōstituto marchā solueret argenti: iuste irascere mihi? Jam si ⁊ ab hui⁹modi p̄z aliq̄d timetis: securū vos reddo: q: nō solum ei si q̄ō huic auxiliū impenderitis: nō displicebit: sed etiam valde gratū habebit. Vale.

¶ Ad Ebalum cathalaunensem epm. Epla.lvijj.

Omino Ebalo venerabili sancte cathalaunensis eccle dei gr̄a epo: frater B. abbas de claraualle: si q̄d potest petītis ozatio. Nauicule illi⁹ (de ecclia loquoz) ioim sancto⁊ q̄ sub oculis vestris gubernatoze destituta fluctuat: nō est bonum vobis negligere vel dissimulare periculū. Res q̄ppe vestre cure est. Unde miroz qua rōne: qua ve securitate a clerico illo qui a religiosis p̄sonis vir (vt aiunt) religiosus: eidē ecclesie electus est: requirendo desistitis: etiā si hoc quoꝛūdam qui in ip̄a eccl̄a fuit incuria: vel desidia nō mereak. Qui vr audiuim⁹ illū qui electus est nolētes: nec aliud nisi q̄ religiosus esk afferentes: de eligendo alio vestram q̄ō auxi sunt cōpellare grauitatez: quasi qui videak esse cōmunioz et affabilioz: qui nō sit extraneus: sed ciuib⁹ tam gratus q̄ cognitus: moz̄ū patrie guarus: rebus ecclie tractādis idoneus. Reuerauoz ad istos cautissimos p̄sultoz es: ne vertā: qui vitia vestra nō redarguat: qui misere cōuersationi vestre aut cōsentiat aut contradicere nō audeat. Nō sum⁹ audiendi: sed potius velint nolint oīmodo satisfagendū est vobis: vt is q̄ boni testimonij est: ecclie desolate q̄ toti⁹ p̄q̄ ratur: q̄m si talis est: qualis p̄dicak: deus p̄culdubio cuz ipso erit: qui suā ei gratiā ministrabit: placentē oibus efficacem in oibus. Q̄z si hūc istis nō meremib⁹? fortasse nullo mō haberi posse contigerit: alius de alia qualicūq̄ domo religiosa: qui videak id oneus: p̄uideak: non qualē isti volunt: q̄ nisi q̄ō sue carnalitati blandik nolūt: sed qui sciat negocia disponere rerū exterioꝛ: vt nozit p̄ oīa p̄ponere curā aīarū. Certe duob⁹ monasterijs: scī videlz Petri ⁊ sancti Urbani pastoz ali aliq̄n solatio sitis ter destinatis/bone memozie p̄decesso: vester dñs wyllhelm⁹ nō longi itineris labore: nō hyemis reputās asperitatē: bis (nisi fallo:) cluniacū: semel diuionē p̄ scipm adijt: hinc q̄ virū bonū dñm hugonē qui post defunct⁹ est: illinc virū venerabilē: q̄ adhuc supest: dñm Radulfuz vir multis p̄cib⁹ inperraros abducēs/singulū singulo p̄posuit monasterio: rutū videlz nō arbitrās cuiq̄ monachoz domestico: cū illā cōmittere curā. Q̄ō ideo vobis in ecclīa adduxi: vt vestrā charitatē cōmonefaciā qualiter ⁊ in hoc: q̄ō nunc in manibus est: opoꝛteat eam esse nō minus cautā: q̄ solicitam.

¶ Ad Guilencū lingonensem epm. Epistola.lix.

Omino suo ⁊ patri Guilenco dei gr̄a lingonēsi epo: frater Bernardus claretuallis abbas seipm. Audito obitu dñi Garnerij archidiaconi necessarij duxim⁹ vestrā paternitatez p̄cibus p̄ueniendos: immo p̄munire consilio. Si tñ dignū putatis monitis nr̄e acquiescere paruitatis: quater⁹ videlz de rebus sancti Stephani diuionēsis: quas tenebat: placeat liberalitati vr̄e miam superaltare iudicio. Siquidē nō ignoramus: q̄ in manū vestrā debeāt redire/iuxta q̄ō in capitulo lingonēsi dispositū ⁊ scripto firmatū fuisse etiā nos meminimus: q̄n filius vester harbert⁹ in illa eccl̄a p̄im⁹ abbas regularis cōstituturus est. Sed q: canonicis grauis scādali ⁊ abbati magni imp̄operij occasiones forte cognouim⁹: si ad ea q̄ diu tenuit illa eccl̄ia: quacūq̄ occasione manū vestrā extenderitis: cōquerentib⁹ q̄ppe illis de illo quasi q̄ malū p̄incipiū dederit aduenientes: cū ei⁹ causa/⁊ ad ei⁹ introitum tam grāde eccl̄ia dānū incurrerit: pietati vr̄e supplicamus: ⁊ supplicando cōsulim⁹? vt ⁊ tot puellis x̄pi a tanto imp̄operio simul liberare curetis: cōcedendo vtiq̄ ecclesie q̄ō hactenus iuris ecclesie fuisse cognoscitur.

¶ Ad eundem. Epistola.lx.

Ro eccl̄ia molissimēsi supplex: nō (vt arbitroꝛ) sine p̄oꝛtunus: interuento: accedo. Multa quippe sunt q̄ me cōfoꝛtant vt repulsam nō meruar hec nr̄a petitio. P̄imū q: nō p̄z qualibet extranea sed p̄z vr̄a vobis eccl̄ia supplicam⁹. Deinde q̄ eandē ecclesiam nō alienū vsurpare: sed suū ius tantū avr̄a equitate requirere credim⁹. Tertio q̄ idipsum talis nobiscū postulat: qui solus ad impetrandum etiā maius aliquid a vobis sufficere possit: videlz comes theobaldus. Quarum quoq̄ si addidero nō temere id me p̄sumere putaueritis. Nec⁹ enī vel ipsi de vestra adeo humilitate diffidim⁹? quin audacter si opus sit: per nosmetipsos ad vestre celsitudinis nobis iam satis expertā benivolentiā; petituri: q̄ō rationabile visum fuerit: accedamus. Vale.

¶ Ad Ricuinū tullensem epm. Epistola.lxj.

Uerendo patri dño Ricuino gr̄a dei tullensi epo: frater Bernardus dictus abbas de claraualle: salutē ⁊ oz̄ationes. P̄cōi huic: quem ad nos p̄cōres/ob anime sue consiliū/vr̄a: vt ipse p̄hibuit: dirigere curauit dignatio: nihil ad p̄sens sani⁹ cōsulere in p̄mptu habuim⁹: q̄ō vt ad finū paterne pietatis rediret: ⁊ ex oze sacerdotis legē requireret. Nos enī nr̄e paruitatis ⁊ officij mēsurā attēdentes: nec nos vltra nos extēdentes: dare p̄nas maxime in criminalib⁹ nulli hoim p̄sumere oīno solem⁹: nisi solis quos in nostrā curā suscepim⁹. Qua nāq̄ temeritate tractar: da ep̄oꝛ negocia: ⁊ hmōi negocia p̄cōres ⁊ imperiti suscipiem⁹? qui ipsi q̄ō: sicut ⁊ ceteri hoim: quoties grauioꝛ aliqua causa inter nos oboꝛitur: quā p nos diffinire aut nescimus: aut nequim⁹: aut nō audemus: episcopali: vt dignū est: sententie reseruamus: ⁊ nisi summi p̄ius sacerdotis/vel iudicio/ vel consilio confirmati: securi nō simus? P̄oꝛuideat igitur moꝛbi de oui a p̄cio pastoze: ⁊ tali pastoze qui canones nō ignorat: cōgrua penitētie medicina: ne si in petō (q̄ō absit) aīa nu vestra summ⁹ pastoꝛ requiraꝛ: verū nos deo illi inspirā per in aliquo se recipi intra dioc̄esim vestrā sanctoꝛ conuentu/vestro obtinere pomerit interuentu. Plenum vos dies milia: sancte ac venerabilis pater.

¶ Ad Henricū virdunensem epm. Epistola.lxij.

Omino henrico dei gr̄a virdunensi epo: frater Bernardus dictus abbas de claraualle: salutē et oz̄ationes. Hec mulierc̄ula quā ecce iam multis annis: multis ⁊ ꝓlexis p̄cōr nodis sathanas alligauit: sup statu salutis sue/nr̄e paruitatis cōsiliuz experijt: et rale accepit: vt post multū videlicet ac diuturnū erratum ad p̄opr̄ij pastoꝛis sinum p̄fuga ouicula fidēter recurreret: qui vtiq̄ eo citius ac solicitius inopi ferret opem: quo se certius atq̄ districtius de sibi cōmissa: agno qui p̄z ipa moꝛtuus est: redditurum nouit rationem. Notum fuit deuiantem corrigere: vestrum sic peccatricem nō despicere: immo penitentē suscipere. Et si vera est: sue quā nobis exposuit infelicitatis hist⁹ioꝛa: aut viro suo p̄z ori si adhuc viuit reconciliare: aut si ille noluerit sicut hanc innuptā: sic illū cogere absq̄ vxoꝛe manere. Vale.

¶ Ad eundem. Epistola.lxiij.

Uper his q̄ a nobis vestre excellentie placuit scitari: aut nos fallimur: aut ille q̄ ea vobis retulit: fallit. Si quid tñ fuit: suspectā quippe meam habeo quā noui labilē memoꝛiā: ne tantā in fratre qui hec loquit: suspicer falsitatez: hoc me certissime scire cōfido: ⁊ vos indubitāter credere volo: nemini me suppoīe vestro rep̄hēsionis aliq̄n vel accusationis v̄ba fecisse vel iniūxisse. Absit hec a nr̄a pusillitate temeritas: vt cōram ep̄os/⁊ absentes loqui q̄ ad nos nō attinēt: audeam⁹? p̄sertim q̄ nō p̄bauimus. Deinde q̄ nostri noticiā dignaret expetitis/graciter accepim⁹: abūdātius nos ⁊ intimescere vobis/⁊ vos noscere cupientes. Qua iam sane fiducia p̄stamur vestre supplicam⁹? immo vestrā fidenter cōmonemus benivolentiā: de illo loco q̄ sub tutela vestra: vestro vt aiunt hoꝛtatu: frater reuerēdus ⁊ coabbas noster dñs Guido de tribus fontib⁹ construere suscepit: in illo nobis: quantum nos curatis: ostendite: ⁊ quicquid ei feceritis: nobis factum reputate. Vale.

¶ Ad Alexandrum lincolien̄sem epm. Epistola.lxiiij.

Giro honoꝛabili dño Alexādro dei gr̄a lincoliēsi epo: Bernardus abbas dict⁹ clareuallis: vel le honoꝛari magis in x̄po q̄ in seculo. Philippus vester volens p̄ficisci hierosolymā: cōpendium vie inuenit: ⁊ cito puenit quo volebat. Transfretauit in breui hoc mare magnū ⁊ spaciosum: ꝛ spere nauigans: attigit iam linus oprarū arcp ad portū tandem salutis applicuit. Stantes sunt iam pedes eius in atriis hierusalem: ⁊ quē audierat in estrata immento in campis silue: libenter adoꝛat in loco vbi steterūt pedes eius. Ingressus est sanctā ciuitatē: soꝛtitus est cū illis hereditare quib⁹ mereto dicit. Jam nō estis hospites ⁊ aduene: sed estis ciues sanctoꝛ ⁊ domestici dei. Cū quib⁹ intrans ⁊ exiens tanq̄ vnus e sanctis: gloziak ⁊ ip̄e cū ceteris dicens. Cōuersatio nr̄a in celis est. Exactus est ergo nō curiosus tāū spectatoꝛ sed ⁊ deuotus habitatoꝛ: ⁊ ciuis cōscriptus hierlm: nō autem terrene huius: cui arabie mons syna cōiunctus est: q̄ seruit cū filijs suis: sed libere illius q̄ est sursum mater nostra. Et si vultis scire claraualles ipsa est hierlm: ei qui in celis est tota p̄sentis deuotione/⁊ cōuersationis imitatione/⁊ cognatione quadā spūs sociata. Hec requies illius sicut ipe p̄mittit in seculū seculi: elegit eā in habitationem sibi: eo q̄ apud eam sit: ⁊ si nonduz visio: certe expectatio vere pacis illius vtiq̄ de qua dicit. Pax dei que exuperat oēm intellectū. Uerū hoc suū bonū: et si desuper accepit: in vestro tñ beneplacito facere cupit: imo se facere cōfidit sciens vos sapientis nō ignoꝛare sniam: q̄ filio vtiq̄ sapiēs sit gloria patris. Rogat aūt paternitatē vestrā: rogamus et nos cū illo ⁊ p̄z illo/quatenus de p̄benda sua q̄ō ipse suis creditoꝛib⁹ constituit: immobiliter stare faciatis: ne in aliquo fraudatoꝛ (q̄ō absit) debiti: ⁊ p̄uaricatoꝛ pacti inueniatur: ⁊ ita mun⁹ cōriti coꝛdis: q̄ō offert quotidie: nō recipiak: dū frater quispiā habet aliq̄d aduersus eū. P̄ecetur deinde vt domus quā ipe matri sue in terra eccl̄e cōstruxit: cū terra quā ibi delegauit: eidem matri q̄ diu viuerit cōcedak. Hec p̄z philippo. ¶ Reliqua hec pauca p̄z vobis/ipso quidē intimante: immo vo inspirāte deo adijciēda putauim⁹: hoꝛtari vos in charitate p̄sumentes: ne casuri gloriā mūdi/quasi stantē aspiciatis: ⁊ vere stantem amittatis: nec plus vobis/aut p̄z vobis vestra diligatis: ⁊ sic vos ⁊ vestra p̄datis: ne blandiens p̄sis ꝓsperitas sui vobis fincm abscōdat: ⁊ aduersitas sine fine succedat: ne lericia tp̄alis lucrum vobis eternū ⁊ operiat quem pariat: ⁊ pariat quem operiat: ne mors longe esse putet: ⁊ p̄occupet imp̄ouidū: ⁊ vita dum longa expectak: cito desi-

rat male consciuz: sicut scriptū est. Dum dixerint pax ⁊ securitas: tunc subitaneus superueniet eis interitus: tanq̄ in vtero habenti ⁊ nō effugient. Valete. 1.thes.v.

¶ Ad abbatem Aluisum aquisc̄inc. Epistola.lxv.

Aluiso abbati aquisc̄inc monasterij. B. salutez et coꝛde. Retribuat vobis de⁹ misericoꝛdia quā fecistis sc̄o filio vestro Goduino. Audiuimus em̄ q̄ audito eius obitu/moꝛ velut immemoꝛ: pristine calūnie: sed nō amicitie/cōsolatoꝛē potius q̄ vltoꝛ: ex vos exhibuistis. Patrē quippe vos cognouistis: vt res ei gebar: nō iudicē. Jdeoq̄ q̄ō pietatis/q̄ō charitatis est: vt vere filio pater impendere studuistis. Quid melius: quid laudabilius: q̄d vobis dignius agere poteratis? Sed q̄s hoc crederet? Uere nemo scit q̄ sunt in hoīe: nisi spūs hoīs qui in eo est. Ubi est nunc illa austeritas: alla seueritas: illa indignatio/que olim in illū lingua/vultus/oculi terribiliter ostentare ⁊ intentare solebāt? Ad vnū nempe nunciuz de moꝛte filij: paterna viscera commota sunt: subitoq̄ hec oia que simulatoꝛia: sed dispensatoꝛia: ac per hoc transitoria erant: disparuerūt. Illa vo que vera erant: sed latebāt: charitas/pietas/benignitas apparuerunt. Siquidem in religioso animo vestro misericoꝛdia ⁊ veritas obuiauerūt sibi: ⁊ q: nimirū misericoꝛdia supabundauit iudicio: iusticia ⁊ pax osculare sunt. Nam quantū mihi videoꝛ: cōsciendo videre: quid animi tunc habueritis: cū ad vlciscendas illā que vobis videbatur facta iniuriā: iusticie zelo accensa veritas se accingeret: illa q̄ exemplo ioseph⁹ p̄udenter untrea dissimulabaī misericoꝛdia vltra iam latere non ferens: me in hoc quidez dissimiliter ab ioseph: ex abdito celate pietatis erupit: secp̄ veritati adiūgens rep̄ressit motū: temperauit zelū: pacem cū iusticia fecit. Tūc de purissimo placidi pectoꝛis fonte/taliū credo limpidissimi cogitationum riuuli ebullierūt. Quid opus est indigmari? Misereri potius opoꝛtuit: ⁊ nō obstitisse q̄ scriptū est: Misericoꝛdiam volo ⁊ nō sacrificiū. ⁊ implere q̄ō iussum est: solicitī seruare vnitatē spūs in vinculo pacis. ⁊ expectare q̄ō p̄omissum est: beati misericoꝛdes: q̄m ipsi misericoꝛdiā consequentur. Alio quin nū filius meus erat iste? Quis vo iracūdi filio potest? Nisi forte tunc tantū filius me⁹ fuit dū mecum fuit: ⁊ nō etiam cū me deseruit. Sed nunq̄d q: coꝛpore ad tempus recessit: etiā animo recedere potuit? Aut foꝛte vel ipa moꝛs cū mihi poterit auferre? Jta ne localis coꝛporalis ve necessitas/animoꝛ sese amantiū libertatem angustat. ¶ Certus sum q: nec loco: nū distantia: nec coꝛpoꝛ vel moꝛs vel absentia disiungere poterit: quos vnus spūs vegetat: vna charitas ligat. Deniq̄ si iusto⁊ animi in manu dei sunt: p̄fecto ⁊ qui iam in ipso depositā carne quiescunt: et qui ipsi adhuc in carne nō sm̄ carnem militamus simul p̄culdubio sumus. Mens ergo erat vius: me⁹ erit defunctus: meū in patria recognoscam. Si quis est qui de manu dei possit eruere: ⁊ a me illū separare valebit. Jtaq̄ p̄z filio quidez vestra vobis affectio satisfaceat. Sed de nobis pater quid erit? Que in quā de nobis digna vobis satisfactio placebit: quibus vtiq̄ p̄z grandi iniuria/impositis q̄ a vobis recedens/a nobis recepta fuit? Quid dicam? Si dixero nō recepimus q̄ vtinā sine peccato dicere possem: mentioꝛ plane. Si dixero recepim⁹ quidem sed iuste: excusare me velle videoꝛ. Sed tutius resp̄ndebo: peccauimus. Uerūtamen quantum? Nō ad defensionem dico. A quo em̄ ille nō recuperetur? Quis inquā sancto illū aut pulsantem repelleret: aut susceptū expelleret? Quis vo scit si de vestra abūdantia/nostrā deus voluerit supplere inopiam: vt scilz vnū de multis: qui forte apud vos religiosi tunc erant: ad nos dirigeret: nobis quidez ad solatiū: sed nihilominus vobis ad gloriā: ⁊ filius quidez sapiens gloria est patris. Deniq̄ nō eū p̄ueniamus solicitando: non circūueniamus arrabendo: quo vos desereret: vel ad nos veniret: quin potius rogantē/pulsantē/supplicantem: nō p̄ius (deus scit) cōsensim⁹ recipere: ⁊ remittere ad vos tē tauimus. Nō aūt eo acquiescente/cuius nos imp̄oꝛtunitati

Osee.vj
Eph. iiij
Mar. v
B
Puerb.x

Universidad de Deusto
Biblioteca

vix tandem acquieuimus. Hoiem ergo religiosuz peregrinum soluz: si culpa est q̄ suscipim⁹: ꝛ ira suscepimus: nō erit vobis indignū semel tm̄ cōmissam culpā taleq̄ culpam dimittere: cui etiā fas non est: ne vsq̄ quidem septuagies septies peccanti⁹ in vos veniā negare. Ut tm̄ noueritis q̄ nō leuiter seu negligenter: immo q̄ nō impune feram⁹: q̄ vnq̄ reuerentiā vestrā quoquo mō offendim⁹: sepe deum testo: q̄ co: po:te nō possum: mente ad vos supplici transeo: sepe genibus flexis humiliter satisfaciens vobis astare me video. Utinā ipse q̄ id mihi fortasse inspirat: vobis q̄ spūs sentire faciat q̄ flebilis: q̄ miserabilis ⁊ tanq̄ presens ad genua vsq̄ vestra descendo: q̄ frequēter nudus humeros virgasq̄ in manib⁹ gestans: ꝛ quasi ad vestrā iussionē vapulare parat⁹ peto veniā: gratiā ꝛ remeabūdus expecto. Hec qualiter vobis pater accepta sint: vestro si vos non grauat citius scire flagitam⁹ rescripto: vt sic saltz iam securi de indulgētia cōsolemur: si quo min⁹: magis (vt dignū est) humiliemur: ꝛ amplius aliq̄d a nobis si possim⁹ exigamus: quo dignius satisfacere debeamus. Valete.

¶ Ad Gaufridū abbatem sancti Theodorici. Epla. lxvj.

PRimo pre:co: vt presentes litteras dño abbati aquiscinti monasterij dirigere non graueris. Deinde vt ad id q̄d po:tūr p absente amico p:es sens saragas cū venerit locus. Neq̄ em̄ cuiusli bet nedū tanti patris iussū iniustū ve aduersum me debeo scādalū dissimulare. Nō q̄ nō faciā loquēs potius q̄ scribens ei aperire fortā potuisses. ¶ Nā soler in talib⁹ accepto: esse sermo viuꝰ q̄ scripto: ꝛ efficacio: lingua q̄ littera. Oculi q̄ppe loquentis fidē faciūt dictis: nec ira pot affectū exprimere digni⁹: quō vultus. Nūc aūt q: absens p me nō possum: p re satisfactio quātū possiz. Rogo ergo te ꝛ iterū rogo: vt de regno dei: q̄ est videlz intra nos: scādalū auferas dū salubriter potes: ne si. q̄ absit) vsq̄ ad ægelos: q̄ vnq̄ in fine sēcli in id ministerij deputādi sunt: p durauerit rancor: necesse sit ire: quo abiliter/aut ābos aut alterū e nobis de medio tolli. Vñ aūt ad me tu iā dudū scripsisti cōquerēdo sup tribulatiōib⁹ vris. Scitis q: iuxta est dñs his q̄ tribulato sunt corde. De ipo cōdixit: q: ipe vicit mūdū. Ipse scit inter quos habitatis: ꝛ in cōspectu el⁹ sunt oēs q̄ tribulant vos. Ipse exaudiet vos in abscondito tempestatis: qui nunc probat ad aquas cōtradictionis. Valete.

¶ Ad monachos flauiacenses. Epistola. lxvij.

DOmino. D. patri flauiacēsis ecclie ꝛ fratrib⁹ q̄ cū eo sunt: fratres qui in claraualle sunt salutē. Lecta his vris/vestrā reuerentiā ppter quēdā monachū: q̄ apud nos est: p tristatā cognouim⁹. De qua vra tristicia nos q̄ cōtristati sum⁹: timētes ne nō fiat illa tristicia de qua q̄busdā dicebat apla. Cōtristati em̄ estis sm̄ deū. Nā si sm̄ deū esset: nō vsq̄adeo vos cōmouisset vt nos: ꝛ si vobis ignotos/ fratres m̄ vros: et si placet amicos: quos necdū vel p̄nes vbo quenerat⁹: vel absentes scripto p̄monuerat⁹ hac p̄na vice tā subito/ tā acriter arguere tis. Miramini (vt scribitis) q̄ fratrē. B. suscepimus: aminamini nisi eū vobis cito restituerim⁹. Proponit nobis de regula: de noto monasterio monachū nō suscipiendū: p:o cōstanti sz habentes vestrū nō esse ignotū. Sz q̄d si alijs notū: dūmodo nobis ignotū sit? Et si em̄ vrba ipsa ponā: religiōis vestre se adeo fama effuderit: vt etiaz rome ecclie vre habeat noticia. Nos tm̄ qui vtiq̄ multū citra romā positi sum⁹: nescio quo pacto ita preterijt: vt ne vnius quidē vestrū abbatis sz vel monacho:z: nō ipsius vestre habitationis: nō religiōis ac cōuersationis: vsq̄ ad hoc tps vel tenuem noticiā habuerim⁹: sed nec aliquā alioq̄ mentionē nobis de vobis facta fuisse memnim⁹. Nec tamen mirū: q: ꝛ multis terrarū spatijs/ꝛ diuersis puinctis/ꝛ dissimilib⁹ linguis abinuicez distam⁹. Nec solū episcopatibus ppijs absumus: sed etiā in eodē archiepiscopatu nō degimus. ¶ Putamus aūt q̄ nō de cuicūq̄ nostis: sed tamū de nobis notis monasterijs monachos suscipere phibemur: alioquin cū nullum monasteriū sit q̄ō alicui notum non sit: nullū nobis relinquitur: de quo quis regulariter suscipiatur. Quomō ergo illud implebit q̄ō a beato Benedicto/ vel p̄cipitur vel p̄mittit: peregrinū videlz monachū nō solum debere suscipi ad habitandum p:o hospite: quāto cupit tpe: sed etiam inuentū vtiles suaderi ad manendū omni tpe: Quanq̄ tamen nos aliter erga p̄dictū fratrem egerim⁹. Nam cuz veniens se suscipi a nobis humiliter postularet: primo quidē repulsus: deinde ammonitus est: vt ad monasteriū suū rediret. Sed ille nō acquiescēs in vicinā nobis heremū se cōtulit: ibiq̄ septem ferme menses nullā interim calumniā passus quiete habitauit. Sed cū sibi tutū non crederet q̄ solus degeret: post primā repulsaz/idipm̄ a nobis requirere nō erubuit. Rursus nos ammonentes eū de redit⁹: cū causam sue abeo discessionis requirerem⁹: abbas inquit meus habebat me: nō monachū sed medicū. Cogebar seruire: immo ipse seruiebat per me: nō deo: sed seculo. quādo ne secularium maliuolentiā incurreret principuz: mederi me cōpellebat etiā tyrannis/raptoribus/excōmunicatis. Quod anime mee periculū: cū ei nunc priuatim: nunc palā suggessissem nec p̄fecissem: quosdā tandem sapientiū viroz cōsilio fretus/fugio meā dānationem/nō cōgregationez: p̄ditionem/nō religionem. Cōsulite salutem querēti: aperite pulsanti. Cuius nos videntes constantiā: audientes causam et nullā contra eū calumniā: annuimus introitū: p̄bauimus susceptū: astrinximus p̄batū: tenemus p̄fessum. Nec intrare cōpulimus: nec exire cogam⁹. Quis si eū ejceremus: ad vos (vt ipse asserit) nō rediret: sed magis se adhuc a vobis elongaret. Definite ergo fratres: definite tam indebitis inmotios lacessere iurgijs: ꝛ cassis scriptitationibus inquietare: q: nec cumulatis etiam cōmunelijs p:ouocari poterim⁹: vt vobis nisi q̄ō reuerentie est/ respōdeamus: nec minis his exterreri: quo minus monachum teneamus: quem regulariter suscepisse nos credamus.

¶ Ad eosdem de eodem. Epistola. lxvij.

MOdestie quidē vestre erat o boni fratres: super querimonia vestra p:oti nostra satisfactiōe cōtentos esse debere: ꝛ iam ab immerito:z infestatione quiescere. Sed q: p:oxib⁹ malis peio:a iniustis: ꝛ rursum nobis iurgio:z seminaria transmisistis: q̄ absit vt germinent: sicut nec p:ora germinauerunt in nobis: ne tamen nō respōdendo culpā: que nō est: cognoscere videamur: hoc etiā secūdo ad ea q̄ p:ocaciter obiicitis: veraciter respondem⁹. Hec tota nostra culpa est: quātum estimamus: hec grandis illa iniuria quā vobis fecim⁹: q̄ monachū: solū: peregrinū: pauperem: miserabilez: animesue periculū fugitantē: salutem suā solicite querentē: pulsantem: supplicantem suscepim⁹: seu q̄ talem taliter a nobis suscepti/ denuo sine causa nō ejcim⁹: vt q̄ō edificauimus iterū destruētes: p̄uaricatores nos cōstituam⁹. Hinc regule: hinc canonū: hinc ipsius naturalis legis trāsgressores iudicamur. Opponitis em̄ indignātes: cur vestrū/ꝛ a vobis excōicatū nobis sociare p̄sumpsimus: q̄ō vtiq̄ ab alio pati nolum⁹. Sed de excōicatione q̄d respondebimus: quādo vos in de vobis satisfacitis p:o nobis: sciētes peculdubio p̄ius a nobis fuisse receptū: q̄ a vobis excōicatū: Cū aūt p̄ius suscepimus dū tamen regulariter fuerit p̄fecto nō tam in vestrū: sed in nostrū vestre maledictionis iniam iace:tis. Q̄ō si recte factuz sit: vos videritis. Restat igitur sciēdū: ꝛ hoc tm̄ querim inter nos an rationabiliter suscepti⁹ fuerit. Et vos quidē q̄m̄ de ignoto monasterio: monachū regulariter posse suscipi negare nō potestis: vestrū nobis notū esse cōtenditis. Negam⁹: ꝛ nō creditis. Verū si nō creditis simpliciter negātib⁹: credite vel iurantibus. In veritate q̄ deus est: vobis dicim⁹: nec nouimus vos: nec noscim⁹: ignotoz scripta suscepim⁹: ad ignotos rescripsimus. Sentim⁹ quidē stimulationes ꝛ inquietationes vestras: sed necdū stimulatores ꝛ inquietatores ipsos agnouimus. Vos tm̄ ad cōuincendū nos de simulata ignoratia: inuictissimū argumentū inducitis: nō posse videlicet

dem de malis bonos: q̄ de bonis faciens meliores. Quis dabit mihi vt transeam/ꝛ videā visionem hanc magnaz? Nec em̄ minus mira: minus ve iocūda ista p̄motio est: q̄ illa mutatio: nisi q̄ multo facilius reperias multos seculares cōuerti ad bonū: q̄ vnū quempiā de religiosis trāsire ad melius. Rarissima auis in terris est: q̄ de gradu quem forte in religione semel attigerit: vel parū ascēdat. Vestrū proinde dilectissimi tā insigne/q̄ salubre factū: nō solum nos qui serui vestre sanctitatis esse peupim⁹: sed ꝛ vniuersam merito letificat ciuitatē dei: quippe quo rarius/eo et charius. Frat aūt ꝛ necessariū ad cautelā p̄mā defectui mediocri em: trāscēdere ꝛ declinare tepo:e: qui de eo vomitū p:ouocat: sed ꝛ sic oportebat ppter cōscientiā. Pro festis siquidē sanctā regulā/an citra eius puritatez/sistere gradū tutū sit: ipsi sentistis. Dolens doleo/q̄ p:gente dici malicia: ꝛ nuncio festinare: plenū affectum exili cogo: designare stilo: ꝛ breui charula latā cōprehendere charitatē. Si quid deest frater. G. viua voce supplebit.

¶ Ad ducem Conradum. Epistola. lxviij.

OMnis ptās ab ipso est/ cui dicit ppha. Tua est potentia: tuū regnuz dñe: tu es sup oēs gentes. Ibinc ergo dignuz duxi tuā o illustris p̄nceps cōmonere excellentiā: quātū te opo:teat deferre terribili ꝛ ei qui auferet spūm p̄ncipū. Comes gebennēsis vt accepim⁹ pos eius: ad iusticiā se obtulit: ꝛ offert de oībus que te dicis habere aduersus eū. Si sup hoc alienam pergis inuadere terrā: ecclias destruere: incēdere domos exulare pauperes: homicidia ppetrare: ꝛ humanū fundere sanguinē: nō est dubiū quin grauiter irrites aduersum te patrē o:phanoz: ꝛ iudicem viduarū. Eo certe irato/ nō expedit tibi dimicare in quātaliber multitudine vel fortitudine. Nihil em̄ intererit apud oīpotentem dīm sabaoth in multis: an in paucis cui volet dare victoriā. Ipse nimirum cū voluit fecit/ vt vnus mille: ꝛ duo fugarent decem milia. Hec paup ego pauperū p̄monus clamoribus: tue magnificentie scribere volui: scions tibi honorificēdum humilibus cōsentire: q̄ hostib⁹ ce:lere. Nō q̄ putem hostē te fortitudinem: sed q̄ nouerim deū oīpotentem potentioꝛē: qui superbis resistit: humilib⁹ dat gratiā. Huius rei gra/tuā virnobilis p̄sentiā adissem: si licuisset. Nunc aūt p me hos de fratrib⁹ nostris destinare curaui: si forte suis ꝛ nris piis/a tua dignatione obtineat vel p̄fectā cōcordiā: si fieri potest: aut certe inducias vsq̄ dū liceat nobis firmā querere pacem: ad dei volūtatem ꝛ honorē tuū ꝛ patrie salutem. Alioquin si nec oblatā iusticiā recipis: nec nos precātes respicis: immo deū in nobis de tua te salute cōmonentem non attendis: videat ipse ꝛ iudicet. Scimus autem q̄ merito formidamus/difficile posse congredi tantos exercitus absq̄ vtriusq̄ partis grauissima strage.

¶ De machabeis: sed ad quē scpta sit: ignorat. Epla. lxij.

QUod p fratrē heselinū tua charitas a mea parte quesiuit: in de iam ad me scripserat fulco sparnacensis abbas. Cui ego nil rescripsi: volēs si quā forte sup hoc reperissem patrū sententiā ipsam potius ei trāsmittere: q̄ nouū vel nostrū quippiaz respōdere: qua nō facile occurrente: iam q̄ō sentio ego sic interim vtriq̄ respōdeo: vt q̄ō cuiq̄ forte rationabili⁹ quilibet vestrū/sup eadem questiūcula quādoq̄ vel legerit vel audierit: vel certe ipse senserit: mihi vicissim impartiri nō negligat. Queris itaq̄ quidnā visum patrib⁹ fuerit: vt solis ex oībus antiquis iudis/ singulari quodā priuilegio/ machabeis annuā celebritatē pari cū nostris martyrib⁹ veneratione decernerent in eccl̄a solēniter exhibendā. Si dixero dignos merito martyrū glia indicatos: quibus nō impar fuit in martyrio virtus: erit fortitā solutū cur ipos: sed necdū plane cur solos: cū ꝛ alios nonnullos exveterib⁹ pari cōstet zelo pietatis occubuisse: nō tm̄ pari ꝛ tripudio recoli meruisse. Q̄ si illis nō immerito huiusce mōi negatur solennis celebritas: q: nimirū q̄ō prebuit virtus: p:eripuit tps: cur nō ꝛ eadē fuit in machabeis p̄sideratio: Siquidem ꝛ ipsi p:o tpe nō ad celi mor gaudia: sed ad inferni tenebras descenderūt: ne tūc quippe apparēte p̄nogenito ex mortuis: qui aperiret credētib⁹ regna celoz: agno videlz de tribu iuda: qui aperit ꝛ nemo claudit: ad cui⁹ introitū/cū oīi autoritate supnis potestatib⁹ dicerēt. Tollite portas p̄ncipes vestras: ꝛ eleuamini porte eternales ꝛ introibit rex glorie. Proinde si inter cōgruū videt cū gaudio recolere transitū qui gaudiū nō fuit: caueat ꝛ in istis. Aut si istos ob sue virtutis meritū/festiuo p̄sequi fauore placet: cur nō itidez deferet ꝛ illis? An dicendū est vtrosq̄ quidem in more cōmunez habuisse cū martyrib⁹ pietatis causam: sed nō etiā vtrosq̄ pariter eandē cū illis adeptos fuisse martyrij formā? Vniuersis nempe tā veteris/q̄ noui testamēti martyrib⁹/eque cōuenit p:o iusticia occubuisse sed interest q̄ isti passi sunt: q: illā tenebant: illi q: nō tenentes reprehendebāt. Isti q̄ eam nō defererēt: illi q̄ deserentes perituros esse assererēt. Et vt breuiter totū: in quo differūt p̄feram⁹: hos cultus: illos zelus iusticie martyzes fecit. Soli ex veterib⁹ machabei: q: non solū causam: sed ꝛ formā (vt dixi) nouī martyrij tenuerūt: iure fortasse in ecclesia cū nouis ecclie martyrib⁹/eandē q̄suete celebritatis gloriā assecuti sunt. Instar q̄ppe martyrū nō:z libare ꝛ ipsi dijs alienis: patriāq̄ deserere legē: imo mādata dei trāsgredi cogebant: renuebāt ꝛ moriebant. Nō sic elyas: nō sic zacharias: nō denicq̄ vel magn⁹ ille iobes baptista mor:uꝰ est: quo: ū p:imus serra fertur scissus fuisse: secūdus inter templū ꝛ altare legitur occisus: tertius in carcere decollatus. Si queritur a quib⁹: ab iniustis ꝛ impijs. Si qua causa: p:o iusticia ꝛ pietate. Si quo: nō tam eas cōstendo/q̄ proponendo. Proponebant veritatem odientib⁹ eā: veritas pariebat eis odium: ꝛ odiū mo:tem. Licet iniusti ꝛ impij: nō tam tm̄ in illis pietatem p̄sequebant: q̄ a se repellebant: nec tam in illoz iusticiā ferebant: q̄ propā timebant ur iniusticiaz. Aliud est aliena inuadere: aliud defendere sua. Nō est idipsum nolle sequi veritatem ꝛ p̄sequi: imo dere credentibus/ꝛ increpantib⁹ indignari: obturare os cōfitentium: ꝛ redarguentiū stimulos nō ferre pariēter. Denicq̄ misit herodes ꝛ timuit iohannem. Q̄obrem? Quia christū predicabat! Quia vir bonus erat ꝛ iustus? Immo propter hoc magis reuerebat illū: ꝛ audito co/multa faciebat. Sed quoniā arguebat herodem iohannes: ppter herodiadem vxoꝛ philippi fratris sui: ideo vinctus: ideo et decollatus est: passus quidem ꝛ ipse p:o veritate: sz quā zelare videretur: nō negare cogeret. Hinc est q̄ hec ipsa tā ti martyris passio/ multoz eriā longe minoꝝ festiuitatib⁹ minus festiue recolitur. Profecto si tali ratione ꝛ oꝛdine passi fuissent: machabei: ne vlla quidem fieret de eis mentio. Nunc aūt quoniā similes illos fecit martyrib⁹ christus/ nis: nō dissimilis veritatis cōfessio: merito eos similis p̄sequitur ꝛ veneratio. Nec moueat sane q̄ quēadmodū martyres nominatim: ꝛ ipsi p christo minime passi sunt: q: nō interest siue sub lege p:o legalib⁹ obseruātijs: siue sub gratia p:o mandatis euāgelicis quis patiat. Uterq̄ em̄ eque p:o veritate ac per hoc p:o xpo qui dixit: ego sum veritas pati cognoscit. Itaq̄ plus cōtulit machabeis in hac parte martyrij genus: q̄ virtus: quando ne hos quidem ex patribus: quos pari constat virtute illo in tpe p:o iusticia decertasse: pari etiā honore cōcelebrat p̄sens dūtaxat ecclesia. Puto q̄ arbitretur indignū quātuliber laudabili moritque christi mortem precederet: diem festum impendere: p̄sertim cū ante illā saluti⁹ferā passionem: nō festiua gaudia: sed claustra tenebrosa quosq̄ moriētes exaperet. Sane machabeos ideo (vt dictum est) exercipiendos iudicauit ecclesia: q̄m quod eis negabat tēpus: cōtulit martyrij genus. Nec solū ipsos: sed ꝛ qui forte vite iam in carne mānifestare mortem sua morte p̄uenerūt: siue morientes in ipa sicut symeon ꝛ iohannes baptista: siue etiā p:o ipsa: sicut innocentes: quos alia ratione: licet ad inferos ꝛ ipsi descenderint: ritu nihilominus solenni veneramur. Et innocentes quidem: q̄m iniustū p:ofecto fuit innocentiā p:o iusti

Universidad de Deusto
Biblioteca

cia morientem/vlla vel presenti gloria defraudari. Johānes quoq; sciens q̄ a diebꝰ suis regnū celoꝝ vim patitur:
mat.xj.ꝛ xiij. vnde ꝛ clamat:agite prius:appropinquabit regnū celoꝝ rum:simulq; videns vitā se protinus secuturā:mortem leuis excepit. Quod vtiq; ab ipso dño morituro sollicitari solicitus fuit:accertificari meruit. Nam cū per discipulos
mat.xj. cum interrogasset:tu es (inquiens) qui venturus es:an alium expectamus:post enarrata plura miracula audiuit Et beatus qui nō fuerit scandalizatus in me. In quo nimirū verbo/significauit se dñm morituꝝ:ꝛ tali morte q̄ posset indeis esse scandalū: gentibus stultitia. Ad hanc vocē sponsi/gaudens amicus sponsi/alacri animo p̄cessit:quo
Luce.ij. ꝛ illū in primo esse venturū:iam dubitare nō potuit. Poro qui letus ꝛ tam letus potuit mori:potuit ꝛ letā sibi mortā promereri. Sed ꝛ senex ille tam plenus virtutū/q̄ dierū/morte iam propinquā vitā baiulans in manibꝰ alebat
Esaie xxxviij. Nunc dimittis seruū tuū dñe:km verbū tuū in pace. q: viderunt oculi mei saluare tuuꝝ. Ac si diceret. Securus descendo in carcerem:qui tam presto mea sentio redemptionem. Et hic ergo qui cū tam secura iocūditate:ꝛ iocunda securitate moritur:merito in ecclesia celebrari cū gaudio memoratur. Ceterū illa qua ratione mors festiua reputatur:quā nulla gaudioꝝ festiuitas comitatur? Aut vnde gaudiū sumeret morituꝝ:qui se ꝛ ad infernales descendere tenebras cernus erat: nec certi quippiā secū ferebat: vnde in primo de sui liberatore cōsolaret. Inde est q̄ vnꝰ sanctoꝝ cum audiret:dispone domui tue qꝛ morieris tu ꝛ
Esaie xxxviij. nō vines:cōuertit se ad parietez ꝛ fleuit fletu magno:atq; ita impetrauit exose mortis aliquā dilationē. Hoc denicq; et miserabiliter plāgebat dicens: In dimidio dierū meoꝝ vadā ad portas inferi. Et paulo post. Non videbo (inq̄t)
Iob.xiiij. dñm deū in terra viuentiū:nō aspiciā hoiem vltra ꝛ habitatoꝛ quietis. Hinc ꝛ alius quidā. Quis mihi hoc (ait) tribuat vt in inferno protegas me:ꝛ abscōdas me donec pertranseat furoꝛ tuus:ꝛ constituas mihi tps in quo recorderis mei? Israel q̄ ad filios aiebat. Deducetis canos meos
Gen.xlij cum dolore ad inferos. Quid in his solēnijs letitie: quid festiue celebritatis apparet? Nostri aūt martyres cupiunt dissolui ꝛ esse cum xpo:certi vbiunq; est corpus:illo sine mora cōgregatū iri ꝛ aquilis. Mox (inquā) sibi exultant iusti in aspectu dei:ꝛ delectant in letitia. Ibi ibi benignissime iesu:ibi statim vt de hoc seculo nequā sanctus quisq; eripitur:adimplet letitia cum vultu tuo. Una ibi vox inbilo resonat sempiterno:vox vna exultationis ꝛ salutis in
*Psal. cxxiij. tabernaculis iustoꝝ. Anima nra sicut passer erepta est de laqueo venantiū:laqueus contritus est:ꝛ nos liberati sumus. Nūquid hoc decantare libebat apud inferos:sedentibus in tenebris/ꝛ vmbra mortis: dū nō erat qui redimeret:neq; qui saluū facere:quādo necdum visitauerat nos oriens ex alto/primitie sue dominicū christus? Merito igitur ecclesia q̄ gaudere cum gaudentibꝰ:flere cū flentibꝰ nouit:quos pares iudicat ex virtute:discernit tamen ex te
A pore:nec pari putat prosequendū obsequio/ꝛ transitū ad vitā:ꝛ descensum ad inferos. ¶ Itaq; martyrū facit causa:tps genusq; discernūt. Tempus quippe macabeos a nouis martyribꝰ distinguit:cōiungit antiquis. Genus vero nouis aggregat:segregat a veteribꝰ. Et he quidē in ecclesia premissis ex causis differentie obseruant. Ceterū apud deū vniuerso cetui sanctoꝝ cōe est:qđ sanctus ait pphēta.
pš.cxv. *Pretiosa in cōspectu dñi mors sanctoꝝ eius. Unde aūt pretiosa dixerit:exponat nobis:Cū dederit (inquit) dilectis
pš.cxxvij suis somnū:ecce hereditas dñi filij merces fructus vētris. Nec putemus solos martyres esse dilectos:cū recolamus
Job.xj. apo.xiiij dictū de lazaro:lazarꝰ amicus noster dormit. Denicq; beati mortui qui in dño moriunt. Nō soli qui p dño sicut martyres:sed qui in dño moriunt sicut cōfessores:pfecto beati sunt. Due proinde res mihi vident mortem facere pretiosam:vita ꝛ causa:sed amplius causa q̄ vita. Poro illa erit pretiosissima:quam ꝛ causa cōmendat ꝛ vita.

¶ Epistola.c.

GUncium quo te dicis fuisse turbatū/frater venerabilis Guilelmus nō sua:sed tua necessitate putauit ad te dirigendū. Siquidē ipse suo more/dei grā fortiter agit:alienā a se interim adhuc faciens illā
Jaco.j. siniam: Vir duplex animo inconstans est in omnibus vijs suis Vias quippe dñi simpliciter ac per hoc cōfidenter ambulans/nō sentit illud ve de quo dicit:
Eccli.ij. Ue terrā ingredienti duabus vijs. Te aūt audieram⁹ in discordia versari:domū vestrā nō sine graui scādalo abbatis ꝛ fratrū deseruisse:solūq; habitare in nescio quo satis incōuenienti loco. Quo rumore nobis pmotis/anxieq; querentibꝰ si quo mō tibi a nobis posset cōsultū irrita:nihil paratius occurrere potuit q̄ vt te vocato ad nos:p re/de te certiores prius effici curaremus:sicq; qđ in pōpru esset:presentes presenti cōsuleremus. Sed iam tuo scripto nrisq; rescripto/vtrouiq; abalterutro false suspitionis rimore depulso/pariter quiescimus. Uerū hac falsitate/q̄ vera sit ad nos inuicem dilectio:cōpertū est. Qua quidez dilectionē p hanc mutuā nostri solicitudinē nō infructuose nūc renouatā esse putauerim. Cuius fructū nunc nos quidē copiose speraremus accipere:si tui nobis copia/cū opportunitate daret. Alioquin opportunius ducimus nos nostra cōtentos esse inopia:q̄ importuna copia abundare. ¶ Epistola.cj.

SI minus vos pro tanti operis susceptione/feruere cōperissem⁹:horrandus nobis sup hoc et obsecrandus esset⁹. Nūcvo cū prima inuitauerit nos vestra precurrens deuotio:restat vt ei a quo bona cūcta p̄cedūt:ꝛ referamus grates pro bono qđ dedit velle:ꝛ fundamus preces vt adiciat ꝛ pficere p bona volūtate. Tamen gaudiū meū nō tacebo vobis. Quas nempe putatis delitias cordi meo afferat vestra huiuscemodi intentio? Delectabit in crassitudine aīa mea:si infatigabilem cognouero vos in studijs salutaribꝰ ꝛ honestis
Gaudeo eñ:nō q: quero donū:sed requiro fructū. Libenter accipio beneficiū:qđ profit danti. Alioquin nō ambulo in charitate illa:q̄ nō querit q̄ sua sunt. Et quidē nobis
Actu.xx in hoc benefacitis:sed vobis melius:nisi forte excidit vobis illa sniа:Beatius est dare q̄ accipere. Hoc plane decet
B epm:hoc facere dotiū vestrū cōmendat:omat coronā: nobiliter dignitatē:si quē ministeriū phiber esse pauperez: ammistratio probet pauperū amatoꝛē. ¶ Nō em̄ paupertas virtus reputatur:sed paupertatis amoꝛ. Denicq; beati pauperes:nō rebus:sed spiritu. ¶ Epistola.cij.

FRatrem lambertū:quē in aliquibꝰ forte fluctuā tem⁹ suscepim⁹:oramus antibꝰ quidē vobis pro ipo/cōstante remisim⁹:ꝛ nulla iam (vt opinamur) scrupulositate pristina laboraturē. Causaz q̄ppe aduentus eius/necnō ꝛ discessionis modū ꝛ intentionē/solicite nobis pscrutatibꝰ/ intentionē quidē visus est habere inculpabilē:sed causaz nō plane sufficientē:vt toli mō.i. sine licentia discedere debuisset. Unde ꝛ sumpta iuste in euz inuectiōis occasione:increpato vtpoꝛe tabat:ꝛ cōfirmato in quibus nutabat: reditū ei psuasim⁹. Et pro redeūte rogamus dilectissimi fratres/esse vos videlz prestabiles sup fratris presumptiōe. sed presumptiōe vt videris satis simplici/ꝛ nō malicioſa:qñquidē necq; ad dexterā:neq; ad sinistrā declinauit:sz directo ad nos tramite venit:quos vtiq; pro certo sciebat scriptaz vestre esse seruos: vestre religiōis amatoꝛes sinceriſſimos/ꝛ emulatoꝛes fidelissimos. Suscipite ergo cū vos qui spūales estis in spū lenitatis:cōfirmetur q̄ in eo charitas:ꝛ excuset malū factuz intentio bona. Immo recuperate cū gaudio quē dolebatis amissum:cōtractaq; de fratris egressiōe ac trāsgressione tristiciā/effugeret cirissima de regressione letitia. Cōfido aūt de oipotentis misericordia:qz quicquid exasperauit inordinata discessio:posthmodū delinier emendata cōuersatio.

¶ Ad quendam abbatem. Epla.ciij.

SUper fratre turbato/ꝛ turbāte fratres:ꝛ prudente magistrū:breue tibi/sed fidele dam⁹ cōsilium. Diaboli studiū est circūire in domo dei:ꝛ

querere quem deuoret:nec econtra vigilantie/inquantuz potes:nunq̄ locū dare diabolo. Quāto igitur ille acrius insistit:quomō a grege infirmā separet oviculaz: quarenꝰ eo licentius rapiat:quo nō fuerit qui eripiat: tanto enixi⁹ tibi:quantū in te est:resistendū est: ne de manu tua possit
Pō.xij. eam eruere:nequando dicat inimicus prevalui aduersus eum. Itaq; aggredere fratrē ofiīi officio charitaſ: videlz beneficijs/salutaribꝰ monitis/secretis increpationibꝰ/publicis exhoꝛtationibꝰ:duris etiā ꝛ verboꝝ ꝛ verberū correptionibus:quodq; efficacius esse solet:tuis ad deū pro eo
fratrūq; pijs oꝛationibꝰ. Qz si iam hec oia fecisti:nec pfecisti:ad apostoli cōsiliū confugiendū est dicentis: Auferte
j.coꝛ.v. malum ex vobis. Auferat ergo malus: ne malos generet. Neq; em̄ pōt arbor mala fructus nisi malos facere. Auferatur aūt dico:sed nō quō ipse vult: vt videlz tanq̄ ex tua licentia/cū male secura cōscientia/extra cōgregationē cōtra professionem/deuitans subiectionē/sui iuris esse: sua p̄mittatur viuere lege. Sed abscindatur vt ouis morbida a grege:vt putridū membrū a corpore: qui iam exinde se p certo nouerit a te haberi tanq̄ ethnicū ꝛ publicanū. Et ne timeas esse cōtra charitatē:si vnius electione/scandalum multoꝝ recōpēsaueris pace: quippe qui sua forte malicia
A ecclꝰ.vij fratrū cohabitantiū turbare facile poterat vnanimitatem cōsoletur te illa salomonis sniа. ¶ Quem deus negligit/
mat.xv. nemo pōt corrigere. Et illa saluatoris. Qis plantatio quā
j.Joh.ij nō plantauit pater meus:eradicabit. Et illa beati iohannis euāgeliste de scismaticis. A nobis exierūt:sed nō erant
j.coꝛ.vij ex nobis. Et rursus apud aplm. Infidelis si discedit discedat. Alioquin nō est relinquēda virga peccatoꝝ sup sortē iustoꝝ:vt nō extendant iusti ad iniquitatem manus suas.
B ¶ Melius est enim vt pereat vnus:q̄ vnitas.

¶ Epistola.ciij.

ET si facie ignotus nobis:ꝛ si corpore remotus a nobis:amicus tamen es:ꝛ amicitia notū iam nobis/ꝛ presentem te facit. Hanc tibi te nescieēte cōparauit nō caro ꝛ sanguis:sed spūs dei q̄ vtvil
lelmū fratrem tuū eterna nobis societate:ꝛ spiritali charitate deuinxit:ac per eū/te q̄ si dignū iudicas. At si sapis:
nō cōtemnes eoꝝ amicitiā:quos veritas beatos clamat:ꝛ reges pnunciat celoꝝ. Qua quidem beatitudinē nō inuidemus tibi. Nec em̄ cōmunicata tibi/nobis minuitur:nec nostri proinde termini restringuntur:si ꝛ tu regnaueris.
Quenā vo inuidie causa pōt esse: vbi sortiū magnitudini/consortiū multitudo nil derrahit? Volo te esse amicū pauperuz:magis aūt imitatoꝛem. Ille gradus pficientiū est:
hic pfectoꝝ. Amicitia pauperū/regum amicos constituit:
Luc.xvj amoꝛ paupertatis reges. Regnū denicq; celoꝝ pauperum est:ꝛ est regie potestatis beare pro volūtate amicos. Facite (inquit) vobis amicos de māmona iniquitatis: vt cum defeceritis recipiantvos in eterna tabernacula. Uides q̄ magna dignitas/sancta paupertas sit: vt nō mō patrocinium ipsa sibi non querat:sed ꝛ ferat indigentibꝰ. Quale est hoc absq; interuentu cuiuspiā angeloꝝ vel hoim: sola diuine gratie cōfidentia/accedere p temetipsum ad vultū
E gloꝛie:capescere summa rerū:attingere totius magnificētie culmen? ¶ Uerū qualibꝰ ista tu tibi impedias rebus:
vtinā sine dissimulatione attendas. Ue/ve/vapoꝛ est ad modicū parens:qđ eterne felicitatis aditū interclusit:qđ perennis luminis incircūscriptā claritatem abscondit:qđ vniuersitatis scientia fraudat:qđ summe priuat dignitaſ
Esa.xl. honoꝛe. Quousq; tu tante gloie prefers fenum qđ hodie
j.Pe.j. est:ꝛ cras in clibanū mittit. carnem dico ꝛ eius gloriam?
Siquidem omis caro fenū:ꝛ omis gloria eius tanq̄ flos feni
D Si sapis:si habes coꝛ:si tecū est lumen oculoꝝ tuoꝝ:desine iam ea sequi:que ꝛ assequi miserū est. ¶ Beatus qui
post illa nō abijt:que possessa onerant:amata inquinant:
amissa cruciant. An nō ea sanius cū honoꝛe spernis:q̄ cuz doloꝛe perdis? An non ea prudentius christi cedis amoꝛi/q̄ morti? Est in insidijs predo:cuius manibꝰ nec remedia
potes subducere. Nō poterit prenideri:q: tanq̄ fur in nocte ita venies. Nihil intulisti in hunc mundū: haud dubiū
q: nec quicq̄ auferes. Omnes somnū tuum: ꝛ nihil inuenies in manibꝰ tuis. Sed nosti hec: nō est in docendo te superflue laborandū. Quandū potius vt qđ tibi iam nolse datum est:deturꝛ implere prōpte oporteat.

¶ Ad magistrū Gualterū de caluo monte. Epla.cv.

DIlecte meū animū dulcissima tui subeunte memoria/doleo super te gualtere charissime cogitans
Psal. xxxvij. nimirū illud me inuenerunt⁹ decus:ꝛ ingenij acumen: scientie ꝛ eruditionis omaū: quodq; bis oibus excellentius est in christiano: tuos illos moꝛes ingenuos q̄ inanibus studijs atteras:dum de tantis muneribus nō antoꝛi christo: sed rebus deseruias transitoꝛijs.
Os si (qđ auertat deus) moꝛs inopinata subripiens ista cōfuderit: heu subito cinera velut ad impulsum vꝛentis et
Psal. xxxvij. furentis venti:tanq̄ fenū velociter arescēt:ꝛ quemadmodum olera herbarū/cito decident. Quid ergo recū tolles de omni laboꝛe tuo/quem operatus fueris super terram?
Quid retribues dño pro oibus q̄ tribuit tibi? Quid (inquā) lucri pro tot tibi creditis talentis referres creditoꝛi?
Os si vacuā manū inuenerit ille/ille donoꝝ prōptus quidem autoꝛ:sed importunus exactoꝛ. Uenier em̄ venier: et
nō tardabit:ad requirendū vtiq; qđ suū est cū vsura. Suū nempe asserit omne:qđ te in tua patria pompoſis:sed periculosis fauoribꝰ nobilitare videt. Genus clarū/corpus aptum/forma elegans/ingeniū veloꝝ/eruditiōis vtilitas
ꝛ honestas moꝝ/gloꝛiosa quidem sunt: sed ea quo sunt.
Si tibi vsurpas:est qui querat ꝛ iudicet. Esto tamen. Ui
Jo. viij. cear tibi hec iterim ascribere nomini tuo:ꝛ gloriari in laude tua:ꝛ vocari ab hoibus rabbi:ꝛ facere tibi nomen grā de dumtaxat sup terrā: quid tibi post mortem de his omnibus:nisi sola forte memoria relinquet? ꝛ hoc quoq; sollūmodo sup terrā? Scriptū quippe est. Dormierūt somnū
pš.lxxvij suum:ꝛ nihil inuenerunt oēs viri diuitiarum in manibus suis. Os si hic est finis oim laboꝝ tuoꝝ (vt pace tua dixerim) quid habes amplius iumento? Siquidē ꝛ de tuo pallefrido cū moꝛtuus fuerit:phibebitur qꝛ bonus fuit. Si
mul vide quid tibi ante tribunal illud terrificū respondēdum sit:de eo qđ acceperis in vano animā tuā/ꝛ aiam talem:si tamen inueniaris nil egisse amplius de immortali et rationali spiritu tuo:q̄ quoduis pecus de suo:cum brutus vtiq; spūs nō vnat:nisi q̄diu viuificat:ꝛ vno eodēq;
momento ꝛ viuificare pariter desinat et viuere. ¶ Quid E
quesо dignū te iudicabis:qui factus ad imaginem factoris:tante in te maiestatis nō defendis dignitatem:ꝛ tu homo cum in honoꝛe esses:honoꝛem tuū nō intelligens/cōparatus iumentis insipientibꝰ/et similis factus sis illis:
dum nil spūale videlz aut eternū elaboꝛaueris: sed instar beluini spūs:qui vt a coꝛpoꝛe ita cum coꝛpoꝛe dissoluitur:
solis fueris cōtentus coꝛpoꝛalibꝰ ac terrenis bonis:eoꝝ
Job.vj. gelicī illius surdus auditoꝛ:cōsilij. Operamini nō cibum qui perit:sed qui permanet in vitam eternā: Scriptū est autem:q̄ nō ascendit in montem dñi: nisi qui non accepit in
pš.xxiij. vano animā suaz. Sed ne iis quidem:nisi etiā fuerit innocens manibus ꝛ mundo corde. Uideris tu an de tuis hoc operibus simul ꝛ cogitationibꝰ presumere audeas. Sin autem:atten de quid mereaꝛ inquiras:si sola sufficit immunitas ad dānationem. Et reuera secura nō erit spina vel tribulus:vbi securis infructuoſe arboꝛi poni videbitur: nec
parcet pungenti:qui minaꝛ ꝛ sterili. Ue igitur ꝛ ve iteruz
Esaie.v. de quo dicet: Expectaui vt faceret vuas:ꝛ fecit labruscas.
Sed nouit ego q̄ liquido ꝛ copiose hec mihi quoq; tacenti cogitare sufficias: materno vo deuinctus amoꝛe: nec dum possis abscere:qđ iam cōtemnere nosti. Et quid ego ad hec respondebo tibi? Ut matrez deseras? Sed inhumanū videtur. Ut cum ipsa maneas? Sed nec ipsi expedit: vt sit
filio causa pditionis. Forteve ꝛ mūdo simul milites ꝛ christo? Sed nemo pōt duobus dñis seruire. Mater tua vultcōtraria tue:ac per hoc ꝛ sue ipsius saluti. Elige ergo tu e duobus quod vis:aut vnius videlz satisfacere voluntati:

Universidad de Deusto
Biblio

aut vtriusq; saluti. Verum si multū eam diligis: desere potius ipsam propter ipsam: ne si christū deseras vemancas cum ipsa: propter te pereat ⁊ ipsa. Alioquin male meruit de te que te peperit: ñ propter te perit. Quomō em̄ nō perit: que ipsum quez peperit: perimit? Et hec dixerim: vt nō aliquis modo carnali ꝺdescendā cōsulāq; affectui. Leterū fidelis sermo ⁊ oñi acceptione dignus: vt ⁊ si inplū est cōtemnere matrē: cōtemnere tñ ꝓpter xp̄m pijssimū est. Naz qui dicit: honora patrē ⁊ matrem: ipse eriā dicit: qui amat patrem aut matrem plus q̄ me: non est me dignus.

inat. xv. Mat. x.

¶ Ad Romanū romane curie subdiaconū. Epla. cvj.

Ernardus abbas clareuallis / Romano suo qđ suo. Bene feci sti charissime cui nobis p̄ literas ⁊ renouans dulcē memoriā: ⁊ excusans molestiā simā morā. Minime quidē desiderantiū re cordibus / vlla potuit subripere quādoq; obliuio tue dilectionis: ſ te tui fateor: pene obliuī esse putauim⁹: piusq; illas literas videremus. Nunc itaq; rumpe moras: fac cito qđ scripsisti: et si veraciter stilus expressit affectum: efficaciter opus stilū testificet. Quid tardas ipm̄ quez iamdudū cōceperas spiritū parturire saluti? Sil mortalib⁹ vel morte certius / vel incertius hora mortis. Siquidez tanq̄ fur in nocte ira veniet. Ue pregnantib⁹ in illa die. Si supuenerit ⁊ prueneriet hūc tam salutiferū partū: heu pfodiet domū sanctū germen extinguet. Cū em̄ dixerint pax ⁊ securitas: tunc repentinus supueniet eis interitus sicut dolor in vtero habenti: ⁊ nō effugient. ¶ Volo te mori: ⁊ si non effugere: certe vel nō timere. Justus quippe mortem ⁊ si non cauet: tamen nō pauet. Deniq; si morte preoccupatus fuerit: in refrigerio erit. Mortē quidē et iustus sed secure: ꝓpe cuius mores: vt presentis est exitus vite: ita introitus melioris. Bona mors si pctō moriaris: vt iusticie viuas. Dec mors necesse est vt precurrat: vt sequat illa secura. Jn hac vita q̄diu durat: cōpara tibi illā que semp durat. Dum viuis in carne: mozere mūdo: vt post mortē carnis / deo viue re incipias. Quid em̄ si cōciderit mors sæcū corporis tui dum te subinde circumdet leticia? O q̄ beati mortui qui in dño moriunt: audiētes a spū vt requiescāt iam a laboribus suis. Nō solū aūt: sed ⁊ succedit iocunditas de nouitate: ac de eternitate securitas. Bona proinde mors iusti ꝓpter requiem: melior ꝓpter nouitatē: optima ꝓpter securitatem. Econtra mors pctōr pessima. Et audi vñ pessima. Mala siquidē est in mūdi amissione: peior in carnis separatione pessima in vermis ignisq; duplici cōtritione. Eya ergo festina / exi / recede: mors iam aīa tua mortē iusticie: quo fiant et nouissima tua horis similia. O q̄ preciosa in cōspectu oñi mors sanctorū eius. Jfuge queso: in via peccatorū ne fleteris. Quomō viuere potes: vbi mori nō audes? Cum panibus occurrere fugienti / paratos nos esse confidito.

apo. xiiij

Pſal. xxxiij.

pſ. cxv.

¶ Ad magistrum Henricū murdach. Epistola. cvij.

Electo suo henrico murdach. B. abbas dictus de claraualle salutem: ⁊ nō in via. Quid mirū si inter pſpera fluctuas ⁊ aduersa: qui necdum stabilisti supra petram pedes tuos? At si iures ⁊ statuas custodire judicia justicie dñi: qđ horū te poterit separare a charitate xp̄i? Oſi scires ⁊ qđ dicā? Oculus de non vidit absq; te / que preparasti diligentib⁹ te. ¶ Sed tu frater: qui vt audiui ꝓperas legis: puras intelligis q̄ legis? Nam si intelligis: sentis vtiq; sensum ꝓphetice lectionis esse christū. Quem videlz si apprehendere cupis: citius illum sequēdo: q̄ legendo cōsequi poteris. Quid queris verbum in verbo: qđ iam caro factum pselo est oculis? Jam em̄ de tabulo prophetarū egressus est ad oculos piscatorum: iam de monte vmbrosо ⁊ cōdenso: tanq̄ sponsus de thalamo suo: prosiliit in campū euangelij. Jam qui habet aures audiendi: audiat illū clamantem in tēplo. Qui sitit veniat ad me ⁊ bibat. Et venite ad me oēs qui laboratis ⁊ onerati estis: ⁊ ego reficiam vos. Tu ergo times deficere: vbi se veritas reficere te promittit? Certe si tamū te delectat renebrosa aqua de nubibus aeris: quanto iocundius haurias de sereniſſimis fontibus saluatoris? Oſi lemel paululū quid de adipe frumenti: vnde sariatur hierusalem: degustares: q̄p libenter suas crustas rodendas literatoribus iudeis relinqueres. Oſi te vnq̄ in schola pietatis / sub magistro iesu / anerear habere sodalem. Oſi mihi liceat purificatū prius tui pectoris vasculum / supponere vnctioni que docet de oibus. O q̄ libens tibi parrirer calidos panes: quos vtiq; adhuc fumigantes / ⁊ quasi modo de furno (vt aiunt) recens tractos de celesti largitate crebro christus suis pauperibus frangit. Utinam si quaz mihi gratiam quandoq; de pluuia voluntaria: quam segregauit hereditari sue: stillare dignetur i dulcedine sua pauperi deus: mox eam tibi possem refundere: ⁊ rursus a te vtilissim recipere quod senseris. Experto crede: aliquid amplius inuenies in siluis / q̄p in libris. Vigna et lapides docebunt te: quod a magistris audire nō possis. An non putas posse te sugere mel de petra: oleumq; de saxo durissimo? An non montes stillant dulcedinem: et colles fluunt lac et mel: et valles abundabūt frumento? Multis occurrentibus mihi dicendis tibi / vix me teneo. Sed quia non lectionem: sed orationem peris: adaperiat dominꝰ cor tuū in lege sua / et in preceptis suis. Vale.

¶ Ad ipsum ipſ̄ vvillelum ⁊ suo. Quid sup hoc vobis dicemus? Ut vos videre: ⁊ ad quid desiderem⁹ scitis. Quātum vō nec nos dicere: nec vos scire potestis. Quamus ergo deuz vt vobis: quo nos preisse debueratis: tribuat vel sequi: quatenꝰ ⁊ in hoc tante humilitat̄ magistrū teneam? cum videlz nō desperetis magister sequi discipulos.

¶ Ad Thomā preposituū de beuerla. Epistola. cviij.

Dome dilecto filio suo / Bernardus quod filio. Quid opus est verbis? Jferuens spiritus / ⁊ vehemens desiderium aperiri sola lingua nō sufficit. Loquantur nobis affectū tuum ⁊ reliqua membra. Presens melius ⁊ inoresces nobis: ⁊ nos cognosces. Jam dudū ab inuicem tenemur alterutrū debitores: ego fidelis cure: tu humilis obedientie. Probet vtrūq; si placet opus: nō calamus. Volo te ⁊ tibi vsurpare: ⁊ in me ꝓbare illam vnigeniti vocem. ¶ Opera q̄ dedit mihi pater vt faciā: ipsa testimonium perhibent de me. Sic reuera: sic vnici filij spūs testimoniū perhibet spiritui nostro / q̄p filij dei sumus ⁊ nos: cū suscitans ex operib⁹ mortuis largitur opera vite. Nō ex foliis: non ex floribꝰ: sed ex fructu arbor bona malave dinoscit. Deniq; a fructib⁹ eorū (ait) cognoscetis eos. Opera ergo ⁊ nō verba discernunt inter filios dei ⁊ filios diffidentie. Operibus proinde desiderium et aperi tuū: ⁊ experire nostrū. ¶ Desideramus presentiam tuam: querimus optatā: immo promissaz exigimus. Cur tanto? Nil in ea sane experimus de carne ⁊ sanguine. Aut proficere ex te cupimus: aut ꝑdesse tibi. Generositas sanguinis / proceritas corporis / forma elegans / iuuenilis decor / predia / palatia / immensa supellex / infule q̄p dignitatum: adde et mūdi sapientiā: de mūdo sunt hec: ⁊ mūdus quod suum est diligit. Sed quousq;? Non solū em̄ nō semper: vtpote qui nō semp erit: verū nec diu quidem. ¶ Diu siquidem ista in te mūdus habere nō poterit: ⁊ q̄ quippe ipsum in breui nō habiturus. Nam breues dies hominis sunt. Mundus quidem cum suis cōcupiscentijs transit: sed te prius emittit: q̄p ipse ꝑtransit. Quid te sine fide deleat amor? mox finiendus? Nos vero re: nō tua: diligimus. Tua sine a quo sunt. Tu tue pmissiōis memor / tui nobis copiam diutius nō negaris amantib⁹ re sinceriter ⁊ amaturis perenniter. Pure siquidem nos amantes in vita nostra: in morte quoq; nō erimus separati. Nam ea que in te vel potius tibi apperimus: nō huius corporis sunt: nec huius temporis tantū: idcoq; nec cum corpore deficiunt: nec cum tempore pretereūt. Quinimmo posito corpore / plus delectant post tempora durant. Nil simile habent cum supra enumeratis eorū ve similibus: que vtiq; insunt nbi: nō ex parte / sed ex mundo. Quid horum em̄ vel nō preuenit mortem; vel nō inuenit? At vero ista optima pars est: que

Pſal. xxxiij.

Mat. vij.

Joh̄. v.

Mat. vij.

Pſal. cxviij.

Mat. iij. ⁊ iiij.

mat. xxv

non auferetur in eternum. Quid istud? Nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hois ascendit. Qui homo est ⁊ sm̄ hoiem ambulat: qui videlz (vt manifestius dicā) carni adhuc acquiescit ⁊ sanguini: quid illud sit penitus nescit: q: caro ⁊ sanguis nō reuelabūt: que solus reuelat deꝰ per spiritū suum. Animalis ergo homo ad hoc secretū nequaq̄ admittit: siquidem non percipit ea q̄ sunt spūs dei. Beati qui audiunt. Vos aūt dixi amicos: q: oia quecūq; audiui a pfe meo: nota feci vobis. ¶ O seculū nequā: qđ solos tuos sic soles beare amicos vt dei facias inimicos: cōsequenter ⁊ indignos cōsilio beatorum. Plane em̄ qui amicus vult esse tuus: inimicus dei cōstituitur. Oſi seruꝰ nescit quid faciat dñs eius: quāto minus inimicus? Porro aūt amicus sponsi stat: ⁊ gaudio gaudet ꝓpter vocem sponsi. Unde ⁊ loquit. Anima mea liquefacta est vt dilectus locutus est. Amicus itaq; mūdi excluditur a consilio amicoū dei: qui nō spiritum huius mundi acceperūt: sed spiritū qui ex deo est: vt sciant que a deo donata sunt sibi. Confiteo: tibi pater / q: abscondisti hec a sapientib⁹ ⁊ prudentibus: ⁊ reuelasti ea paruulis. Ita pater q: sic fuit placitum ante te in oculis tuis. Omnes enim peccauerunt ⁊ egent gloria dei: vt gratis mittas spiritum filij tui clamantem in cordibꝰ filioꝝ adoptionis abba pater. Hoc quippe spiritu qui agunt: hi filij sunt: nec pater / no prorsus arcendi cōsilio. Habent nempe in se manentē spiritū: qui scrutatur etiā pfunda dei. Deniq; quid ignorent: quos vnctio docet de oibus? Ue vobis filij huius seculi / a vestra insipiente prudentia ignoratur: antes spiritū salutarem: nec participantes cōsilium / qđ solus soli eructuat filio: excepto cui voluerit filius reuelare. Quis em̄ cognouit sensum dñi: aut quis cōsiliarius eius fuit? Nō equidez nullus: sed rarus. Soli sane qui veraciter dicere possunt. Unigenitus qui est in sinu patris: ipse enarrauit nobis. Ue mūdo a strepitu. Clamat in populis ūsdem vnigenitꝰ tanq̄ magni consilij angelus. Qui habet aures audiendi: audiat. Et quoniā dignos nō inuenit sensus: quib⁹ patris cōmittat arcanū: texit parabolas turbis: vt audiētes nō audiant: ⁊ videntes nō intelligant. Leterū amici sponsi audiūt. Vobis datū est nosse mysteriū regni dei. Quibus ⁊ loquit. Nolite timere pusillus grex: q: cōplacuit patri vestro dare vobis regnū. Qui sunt hi? Utiq; quos prescisit ⁊ predestinauit cōformes fieri imaginis filij dei: vt sit ipse primogenitus in multis fratrib⁹. Magnum secretiq; innotuit consiliuz. Nouit dñs qui sunt eius. Sed qđ notum erat dei: manifestū est hoibus. Nec alios sane dignatur tanti participatione mysterij: nisi cōsipsos quos suos prescisit ⁊ predestinauit. Nā quos ꝑdestinauit: hos et vocauit. Quis em̄ sane nisi vocatus ad dei accedit consilium? Quos autez vocauit hos ⁊ iustificauit. ¶ Oritur quippe sol: nō is qui quotidie oriri cernitur sup bonos ⁊ malos: sed qui timentibus deū / prophetica pnunciatione promittitur: solis ad cōsiliū vocatis. Vobis (inquit) qui timetis deum: orietur sol iusticie. Manentib⁹ igitur in renebris filijs diffidentie: euadit in nouā hanc lucem / lucis filius de potestate tenebrarū: si tamen iam fidenter deo dicere potest. Particeps ego sum oim timentiū te. Videsq; precedit timor: vt sequat iustificatio: Jforsitan ergo timore vocamur: amore iustificamur. Deniq; iustus ex fide viuit: illa procul dubio / que operatur ex dilectione. Audiat itaq; in sui vocatione peccator qđ timeat: ⁊ sic accedēs ad solem iusticie / videat illuminatus qđ diligat. Quidnā est illud? Misericordia dñi ab eterno ⁊ vsq; in eternū / super timentes eū. Ab eterno ꝓpter predestinationem: in eternū propter beatificationem. Altera carens principio: altera nesciens finem. Siquidem quos ab eterno predestinat in eternum beatificat: intercedente sane media vocatione / vna cum iustificatione / dūtaxat in adultis. Sic ad horum solis iusticie / sacramentū absconditū a seculis de predestinatis et beatificandis: emergere quodāmodo incipit ex abysso eternitatis; dum quisq; vocatus per timorem / iustificatus per amorem: presumit se quoq; esse de numero beatorum / sciens nimirū q: quos iustificauit: illos ⁊ magnificauit. Quid em̄? Audit se vocari: cū timore cōcutitur: sentit ⁊ iustificari / cū amore pfundit: ⁊ de magnificatione diffidet? Jnitiatur: prouchit: ⁊ de sola cōsummatione desperabit? Nempe si initium sapientie timor: dñi: in quo dicta est esse nostra vocatio: quid nisi proiectus in sapientia est amor: deis dūtaxat qui interim ex fide est: ex quo ⁊ nīa fit iustificatio? Quid item nisi consummatio in sapientia est: ipsa quā in fine speramus / de diuina illa ⁊ deifica visione gloria ficatio? Sic abyssus abyssuz invocat in voce cataractarū suarū: cū in terrore iudicioꝝ suoꝝ / immensa illa eternitas ⁊ eterna immensitas: cuius sapientie nō est numerus: cor hois p̄uuz ⁊ inscrutabile / mira sua bonitate ⁊ potentia educit in admirabile lumen suū. Verbi gratia. Ponam hoiem in seculo / seculi adhuc ⁊ sue carnis amore retentū: et cū terrestris hois imaginem portantem incubantem terremis: nil de celestib⁹ cogitantem: quis hunc nō videat horrendis circūfusum tenebris: nisi q̄ in cade mortis umbra sedet: quippe cui nullū adhuc sue salutis signum eluperit: cui necdū in aliquo interna testetur inspiratio / aut boni de se quippiā eterna teneat predestinatio. At vō si supna cuz miseratio dignanter q̄p respexerit: immiserit q; spiritum cōpunctionis: quatenꝰ ingemiscat ⁊ resipiscat: mittet virū domet carnem: amet primū: clamet ad deū: ꝓponatq; de cetero viuere deo nō seculo: ex qua deinde supni luminis gratuita visitatiōe / ⁊ subita mutatiōe dextere excelsi / agnoscat se merito quidē nō iam ire: sed gr̄e filiū: quippe qui paternū erga se diuine bonitatis experiet affectū: qđ se vtiq; pacten⁹ intantū latuerat: vt nō solū nesciret: vtrūne dign⁹ foret amore an odio: verūtiā odiū magis ⁊ nō amore propria cōuersatio testaret: erant em̄ tenebre adhuc sup faciē abyssi: nōne is tibi videt quasi de abysso pfundissima ⁊ tenebrosissima horrende ignorātie / in aliā quandā q̄p trahi abyssuz e regione amenā ⁊ lucidā claritatis eterne? Et nūc deinū quasi diuidit deus lucem a tenebris: cū peccator / sole illucescente iusticie: abiectis operib⁹ tenebrarū: induitur arma lucis: ⁊ is quem prius vita ac ꝓpria cōscientia: tanq̄ reuera filiū gehēne deputauerat ardoribꝰ sempiternis: adtantā visitantis se orientis ex alto dignationez respirans / gloriari etiā incipit pcter spem in spe gloriе filioꝝ dei: quā iam nūmirū e vicino reuelata facie exultans: nouo in lumine speculatur / ⁊ dicit: Signatū est sup nos lumen vultus tui dñe: dediſti leticiā in corde meo. O dñe quid est homo q: innotuisti ei: aut filius hois q: reputas eū? ¶ Jam sc̄o bone pater vermis vilissim⁹ / ⁊ odio dignissimus sempiterno: tamen cōsidit amari: qm̄ se sensit amare: imo q: se amari ꝓsentir: nō redamare cōfundit. Jam apparet in lumine tuo o inaccessibilis lux / quid boni penes te: etiā cū malus esset: miserum manerer homūculum. Amat ꝓinde nō immerito: q: amatus est sine merito. Amat sine fine: q: sine principio se cognoscit amatū. Prodit in lucem ad miseri cōsolationem / magnū cōsilium qđ ab eterno latuerat in sinu eternitatis: q̄p nolit videlz deus mortem peccatoris: sed magis vt cōuertatur ⁊ viuat. Habes homo huius arcani indicem spiritū iustificantem: eoq; ipso testificantem spiritui tuo / q̄p filius dei ⁊ ipse sis. Agnosce cōsiliuz dei in iustificatione tui. Cōfitere ⁊ dic. Consiliū meū iustificationes tue. Presens nāq; iustificatio tui ⁊ diuini est cōsilij revelatio: ⁊ quedam ad futurā gloriā preparatio. Aut certe predestinatio: ipsa potius preparatio est: iustificatio autē magis iam appropinquario. Deniq; ait: Agite penitentiā q: appropinquabit regnū celoꝝ. Audi ⁊ de predestinatione: q̄p ipsa fit preparatio. Percipite (inquit) regnū quod vobis paratū est ab origine mūdi. ¶ Nemo itaq; se amari diffidat: qui iam amat. Libenter dei amor / nostrū quez preuenit subsequitur. Nam quō redamare pigebit: quos amauit ⁊ necdū amantes? Amauit inquā / amauit. Habes em̄ dilectionis pignus spiritū: habes ⁊ testem fidelem ieſuz ⁊ hūc crucifixū. O geminū ipmq; firmissimū dei erga

Pſal. cxviij.

Mat. iij. ⁊ iiij.

mat. xxv

Universidad de Deusto
Biblioteca

nos amoris argumentū. Christus mo:ik ꝛ mereꝛ amari. Spiritus afficit:ꝛ facit amari. Ille facit cur amet:astet ametur. Ille suaz multā dilectionem in nobis cōmendat: iste ꝛ dat. In illo cernim⁹ qđ amemus:ab isto sumim⁹ vnde amemus. Charitatis igitur ab illo occasio:ex isto affectio. Quanta cōfusio dei filiū ingratis oculis cernere nolentem. Quod quidē facile contingit:si desit spūs. Nunc aūt qz charitas dei diffusa est in coꝛdib⁹ nostris per spiritū sanctū qui datus est nobis:amati amamus:amantes amplius meremur amari. Si em̄ cū adhuc inimici essem⁹/reconciliati sum⁹ deo p mortē filij eius:multo magis reconciliati salui erimus in vita ipsius. Quid em̄: Qui proprio filio nō pepercit:sed pro nobis oibus tradidit illū:nū etiā oia cū ipso donaꝛus est nobis? Cū ergo geminū tenea⁹ nre salutis indiciū:geminā sanguinis ꝛ spūs effusionem:neutra sine altera prodest. Nam nec spūs datur nisi credentibus in crucifixū:nec fides valet:si nō operak ex dilectione. Dilectio aūt donū spūs est. Q⁹ si secūdus homo(christus loquor) factus est nō solū in aīam viuentem:sed etiam in spiritū viuificantem:ex vno videl⁹ moꝛiens:ex altero moꝛtuos suscitans:quid mihi pdesse potest qđ in ipo moꝛitur absq; eo qđ viuificat: Denicq; ipse ait. ¶ Caro nō prodest quicq̄:spūs est qui viuificat. Quid est aūt viuificat:nisi iustificat: Cū em̄ mors animę peccatū sit: aīa quippe q̄ peccauerit ipsa moꝛietur: vita eius sine dubio iusticia est:qm̄ iustus ex fide viuit. Justus aūr quis est:nisi q̄ amauit se deo vicem reprendit amoꝛis: Quod nō fit nisi reuelāte spiritu/per fidē homini eternū dei ppositū/sup sua salute futura. Que sane reuelatio nō est aliud/q̄ infusio gratie spiritalis:per quā dō facta carnis moꝛtificauit:homo ad regnuz pꝛeparat:qđ caro ꝛ sanguis nō possident: simul accipies in vno spiritu/ꝛ vnde se pꝛesumat amatū;ꝛ vnde redamet ne gratis amatus sit. Hoc itaq; est illud sacrū secretūq; cōfilium:qđ a patre filius in spūsancto accipiens:suis quos nouit:per eundem spiritū iustificādo eos/cōmunicat:ꝛ cōmunicando iustificat:quādo id quisq; accipit in sui iustificatione:vt incipiat ꝛ ipse cognoscere sicut ꝛ cognitus est: cū videl⁹ datur ꝛ ipsi pꝛesentire aliquid de sua ipsius futura beatitudine:quemadmodū ab eterno latuit in predestinante/pleniuꝰ apparituꝛā in beatificante. De qua tm̄ iam pcepta suimet ex parte noticia:interim quidē gloꝛiemur in spe:mondū tamen in securitate. ¶ Ē miserandi qui ad tā iocundū iustoꝛ consiliū/nullū adhuc tenent sue vocationis testimoniū. Dīe quis credidit auditui nro: O vtinam saperent ꝛ intelligerent. Verū nisi crediderint: nō intelligent. Sed habetis ꝛ vos o infelices seculi male securi amatoꝛes/vestrū seo:sum a iustis cōsiliū. Squama squame cōiungitur:ꝛ nō est spiraculū in vobis. Habetis inquā ꝛ vos o impij cōmunicatū adinuicem cōsilium:sed plane aduersum dīm ꝛ aduersus christū eius. Etem̄ si dicente scriptura/pietas est cultus dei: pfecto q̄squis plus amat mundū q̄ deū:impius atq; idolatra esse cōuincit: colēs ꝛ seruiēs creature potius q̄ creatoꝛi. Habetib⁹ aūt(vt dicꝛi est) sanctis atq; impijs suū ad se quibusq; cōsiliū/magnū pculdubio inter vtrosq; chaos firmatū est. Nam quō iustus lōge se facit a cōsilio ꝛ cōcilio malignantiū:ita nec refugit oīno impij in iudicio:neq; peꝛores in cōsilio iustoꝛ. Est quippe iustoꝛ cōsiliū/plusia volūtaꝛia quā segregauit de⁹ hereditati sue. Est cōciliū vere secretū:descendens nimirū fiscut pluuia in vellus. Est fons signatus:cui alienus nō cōmunicat. Est sol iustitie:qui timentib⁹ deū tm̄ oꝛitur. Poꝛro ceteros aduertens ppba in sui ficcitate ꝛ cecitate remanentes/iustoꝛ liquidē imbꝛis ꝛ lucis expertes:infecūdos ac tenebꝛosos/cōfusos ꝛ auersos sublamnat ꝛ notat. Hec est(inquiens) gens q̄ nō audiuit voce dei sui. Nōvultis o miseri dicere cū dauid: Audiā quid loquat in me dīns de⁹. Utiq; foꝛtis fuit in vanitates ꝛ insanias falsis:intimū oprimūq; nō requiritis veritatis auditus. Filij hoim vsq;quo graui coꝛde: Ut quid diligitis vanitatem ꝛ queritis mendaciū: Surdi ad vocem veritatis/ignoꝛantes cōsiliū cogitationes pacis: sed ꝛ loquentis pacem in plebem suā/ꝛ sup sanctos suos:ꝛ in eos qui cōuertuntur ad cor. Jam vos (inquit) mūdi estis ꝓpter sermonē quem locutus sum vobis. Ergo qui hūc sermonē nō audiunt: immūdi sunt. Leterū tu o charissime: huiuocꝛi dei tui dulcoꝛi sup mel ꝛ fauū: si pꝛeparas aurem interioꝛē: fuge curaz exteriozem: vt expedito ꝛ vacante interno sensu/ oicas et tu cū samuele. Loquere dñe:q; audit seruꝰ tuus. Uox hec nō sonat in foꝛo:sed nec audit in publico. Secretū cōciliū secretum querit auditū. Auditui tuo gaudiū pꝛo certo dabit ꝛ leticiaz:si sobria aure pceperis. Abrae pꝛecipit exire de terra ꝛ de cognatione sua:vt videre ꝛ possidere mereꝛetur terrā viuentiū. Jacob relicto fratre ꝛ patria/ iordanē transit in baculo:ꝛ excipitur rachelis amplexib⁹. Joseph dñatur egypto/mercatiōe furtiua patri sublatus ꝛ patrie. Ecclesie iubek vt concupiscat rex decoꝛem eius:ꝛ obliuiscꝛ populum suū/ꝛ domū patris sui. Puer iesus inter cognatos ꝛ notoꝛs a parentib⁹ querit: nec tñ inuenit. Jfuge fratres tuos ꝛ tu:si tuā vis inuenire salutem. Jfuge inquā de medio babylonis:fuge a facie gladij aḡlonis. Parati sumus cū panib⁹ occurrere fugienti. Abbatē tuū me noias: nō remoꝛ interim ꝓpter obsequiū. Obsequiū dico/nō qđ exigā:sed qđ exhibeā. sicut filius hois nō venit ministrari sed ministrare:ꝛ aīam suā dare in redēptionē pꝛo multis. Uerūtamen si dꝛ gnū iudicas:accipe cōdiscipulū: quē magistrū eligis. Unus sit ambob⁹ magister rps:ꝛ ipse sit epistole finis:qui finis est ad iusticiam omni credenti.

¶ Ad alterū Thomā de sancto audomaꝛo:qui transgressus terminū quez poluerat: animas adhuc petebat induciās:ob studiū litterarū tardans cōuersionē suā. Epla.cix

Bꝛarissimo filio suo thome frater. B. clarevallis vocatus abbas/in spiritu timoꝛis ambulare. Bene facis agnoscēs debitū tue pmissionis ꝛ dilate reatū solutionis nō diffitens. Sed volote nō solū quid:sꝛ cui pmiseris cogitare. Nā ego mihi nihil vsurpo:ex eo qđ me coꝛā/ꝛ nō mihi: pmissum ipse mecum recolis. Jfrustra pinde times exꝓobꝛatū tibi iri a me sup frustratoꝛia dilatione:qui restis accitus sum;ꝛ nō dīs voti. Uidi ꝛ gauisus sum. Et hoc oꝛo vt gaudiū meū plenum fiꝛ:qđ nō erit:nisi cuz fuerit impleta pmissio. Terminum posuisti quē nō oporuit transgredi. Trāsgressus es; quid ad me? Tuo dño stas aut cadis. Mihi sine decretū est pꝛo imminenti periculo:nō pꝛobꝛis:nō minus agere recum:sed monitis:idcꝓ quaren⁹ equo animiseris animo. Si me audieris/bene:si nō/ego nō iudico quemq̄:est q̄ querat ꝛ iudicet. Qui em̄ iudicat nos;dīns est. Et hinc tibi pl⁹ timendū arbitroꝛ ac dolendū:qꝛ nō homini:sed deo mentimus eo. Et si ego vt vis tue verecūdie parco coꝛā hoibus tuum illa q̄ coꝛaz deo est impudētia:impunita relinquitur? Quid quelo rationis habet verecundaꝛi ad diem hois:ꝛ vultū dei non vereꝛi? Nā vultus dīi super facientes mala.

¶ Tu ergo plus times opꝓobꝛia q̄ toꝛmenta:ꝛ qui trepidas ad linguā carnis: cōtemnis gladiū qui denoꝛat carnes? Deccine est illa moꝛtū pulcherꝛima cōpositio:qua informari te scribis scientie huius apprehēsione:cui⁹ studio et amoꝛe sic feruesꝛ:vt nō vereaꝛis sancto ꝓposito pꝛeiudicium facere? Sed quelo te/qđ memoꝛiale virtutis:q̄ laus disciplineꝛ quis scientie pfectus:vel carnis fructus/trepidare timoꝛe vbi nō est timoꝛ:ꝛ timoꝛē dīi relinquere? Ē subiugare discere iesum/ꝛ hunc crucifixū. Quā vtiq; scientiam haud facile nisi q̄ mūdo crucifixus erit:apprehendit Jfalleris fili falleris:si te puraꝛ inuenire apud mūdi magistros:qui soli christi discipuli:id est mūdi contemptoꝛes/dei munere assequunt. Nec em̄ hāc lectio docet:sed vnctio nō littera/sed spūs:nō eruditio/sed exercitatio in mandatis dīi. Seminate (inqꝛt) vobis ad iusticiā: metite spem vestre:illuminare vobis lumen scientie. Uides qꝛ nō recte pditur ad lumen scientie: nisi iusticie germen pcedat ad aiam ex quo foꝛmek granū vite:ꝛ nō palea gloꝛie. Quid ergo: Nondū tibi ad iusticiā seminasti; nondu⁹ spei manipulos

Job. vj. eze. xviij.

Rom. j.

Esa. liij. Deuter. xxvij.

Psal. ij.

Psal. j.

Hie. vij. Psal. lxxxiij. Pō. iij.

Job. xv.

j. reg. iij.

Ben. xij.

ge. xxix. ge. xxix. ps. xliij.

Luc. ij.

A

j. thes. v.

B

j. cor. j.

Osee. x.

messuisti:ꝛ verā te pꝛesumis secuꝛi scientiā? Nisi forte pꝛovera supponik illā q̄ inflat:ꝛ stultius erras appendens argentū tuū nō in pondꝛ:ꝛ laboꝛes tuos non in saturitate. Obsecro redi ad coꝛ:ꝛ aduerte hunc annuū terminū: quē tu tibi indulsisti in iniuriam dei/nō esse annū placabilem dño:sed discoꝛdie seminariū:ire fomitem:nutrimētū apostasie:qui spiritū extinguat:gratiā intercludat:repoꝛez aferat illū:qui deo solet vomitū puocare. Heu heu videris mihi vno spiritu ambulare: sicut ꝛ vno censeri noīe cum altero illo thoma:olim. s. pꝛeposito de beuerle:qui cū se similiter nostro oꝛdini ꝛ nostre domui toto desiderio deuouisset;cepit iduciari:ꝛ ira paulatim refrigescere:donec sub ira et hoꝛrenda moꝛte pꝛereptus/ factus de medio est secularis ꝛ pꝛeuaricatoꝛ:ꝛ duplo filius gehēnne. Quod absit:si fieri pōt:auertat misericoꝛs ꝛ miseratoꝛ dīns. Extat epistola quā ad eū frustra scripsi: nisi q̄ mea ipsius aiam liberauit:denūciās qđ in me fuit: q̄ oporuet fieri cito. Beatus foꝛet si me audisset. Dissimulauit: mundus ego sum a sanguine ei⁹. Uerū id non sufficit mihi:q; ꝛ si sim in facto isto securus de me:illa tamen:q̄ nō queꝛit q̄ sua sunt:charitas viget me lugere illū: qui securus nō exꝛt: q̄n male securus viꝛit. ¶ O iudicioꝛ dei abyssus multa:o terribilis in cōsilijs deus sꝑ filios hoim. Spiritū donauit quem erat denuo ablaturus;vt esset lupta modū peccans pcm: ꝛ gratia subintrauit:vt abūdaret delictū. Quod tamē nō fuit culpa dantis:sed addentis pꝛeuaricationē. Sui nimirum arbitrij erat: q̄ male liber liberum habuit cōtristare spiritū:cōtemnere gratiā:nec mācipare effectui suggestuz dei:vt possz dicere: Gratia dei in me vacua nō fuit. Tu si sapis:illius insipientia pdeꝛ:ꝛ tibi:ꝛ laudabis manus tuas in sanguine pcōrtis:ꝛ curabis cito absoluere re a laqueo pditionis:me a timoꝛe hoꝛribili. Ego em̄ haud secus fero fateoꝛ: auersionem tuā:q̄ cuiscerationē meā: qm̄ charissim⁹ factus es mihi:ꝛ paterno te amplecꝛoꝛ affectu. Lapropter ad oēm recoꝛdationē tui: aīam meā trāsuerberat gladius iste timoꝛis:tanto acerbius/quāto te min⁹ timentē cōsideꝛo. Scio nempe vbi de talib⁹ legerim. Cū dixerint pax ꝛ securitas:tunc subitaneus eis supueniet interitus: tanq̄ in vtero habenti ꝛ non effugient. Multa aūt pꝛesentio imminere tibi panēda:tardāti resipiscere/tāq̄ multa exꝓtus q̄ osi cognouisses ꝛ tu. Crede ergo experto:crede amanti: cui ex altero nō falli:ex alꝛo nō fallere inesse cognoscis.

¶ Ad illustrem iuuenem gaufridum de perona ꝛ socios eius. Epistola.cx.

Blectis filijs Gaufrido ꝛ sociis eius. B. abbas dictus clarevallis/spiritū cōsilij ꝛ foꝛtitudinis. Sermo q̄ insonuit edificat multos: imo vniuersam letificat ciuitatem dei: ita vt letentur celi et exultet terra;ꝛ ois lingua gloꝛificet deū de vestra cōuersione. Terra mota est: quia celi distillauerūt a facie dei synai: pluentes istis diebꝰ solito abūdantius pluuiā volūtariā: quā segregauit de⁹ hereditati sue. ¶ Nō apparebit vltra vacua in vobis cruꝛ christi: quemadmodū in multis filijs diffidentie: qui tardantes cōuerti ad dīm de die in diē: impꝛouisa moꝛte subtracti/ in pūcto descendunt ad inferos. Uino reflouit ꝛ nunc quasi de nouo lignū in quo pependit dīns gloꝛie: qui moꝛtuus est: nō tm̄ pꝛo gente: sed vt filios dei qui erant disperti: cōgregaret in vnū. Ipse ipe colligit vos qui diligit vos tanq̄ viscera sua ; tanq̄ fructum pꝛecios̄simū crucis sue: tanq̄ dignissimā recōpensationē effusi sanguinis sui. Si ergo gaudent angeli sup vno peccatoꝛe pniam agente: quid in tam multis/ꝛ in illis peccatoribus: qui quāto illustrioꝛes videb. unt in seculo/scientia/genere/iuuentute/ꝛ tanto pluribus erant pditionis exemplum? Legerā nō multos nobiles: nō multos sapientes; nō multos potentes elegit deus;at nūc ꝓeter regulā/mira dei potentia taliū cōuertit multitudo. Uilescit gloꝛia pꝛesens:inueturis flos conculcak:nō reꝓtuak generositas:sapientia mūdi stultitia iudicak:nō acquiescit carni ꝛ sanguini; parentū ꝛ charoꝛ renūciak affectib⁹; fauoꝛes/ꝛ honoꝛes/ꝛ dignitates reputantur vt stercoꝛa:ꝛ vt rps lucrifiat. Gaudaꝛe vos:si vobis hec accidisse ex vobis cognoscerē. Leterū digitus dei est iste:ꝛ mutatio plane dexꝛere excelsi Datū optimū est ꝛ donū pfectū: nec dubiū, quin descēdēs a patre luminū. Idcirco in ipm̄ oīne pꝛeconiū iure referimus:qꝛ facit mirabilia solus:qui fecit ne in vobis ociosa iā esset ea:q̄ apud se est:copiosā redēptio. Quid igit opꝰ est facto dilectissimi:nisi vt satagak quō laudabile ꝓpositum dignū cōsequak effectū: Studete, pinde pseuerantie:q̄ sola virtutū coꝛonak. Nō inueniak apud vos est ꝛ non: vt fiꝛis filij patris vestri q̄ in celis est: apud quē nimirū nō est transmutatio:nec vicissitudinis obumbꝛatio. Vos q̄ fratres in eandem imaginē transformamini a claritate in claritatem tanq̄ a dīni spū: curantes oīni vigilātia ꝛ ipsi non inueniꝛi leues/instabiles/fluctuātes. Scriptū est em̄. Uir duplex animo:inconstans est in oib⁹ vijs suis. Et rursum, Ue ingredienti terrā duab⁹ vijs. Et ego charissimi quantū cōgratulo: vobis:tantū gratulo: ꝛ mihi:q̄ vt accepi dignus habitus sum minister eligi cōsilij hui⁹. Et cōsiliū dꝛ auxilij spōdeo. Si videoꝛ necessarius: aut certe si dignꝰ iudicoꝛ: tio recuso laboꝛ: em̄ deeꝛo ꝓ viris⁹. Deuotus sup pono humeros/ꝛ si iā fessos/sarcine huic: si mihi celitus imponatur. Uetus ꝛ obuijs (vt dicitur) manib⁹ excipio ć nes sanctoꝛ ꝛ domesticos dei. Q⁹ libens iuxta mandatuz ꝓphetici: occurro cū panibus fugientibus a facie gladij aquā fero sitientibus. Reliqua posui in oꝛe nostri: immo et vestri Gaufridi. Quicquid vobis vice nostra dixerit ille nostrum nō dubiteris esse consilium.

¶ Ad parentes eiusdē gaufridi cōsolatoꝛia. Epistola.cxj.

Jlij vestrū deus facit ꝛ sui:qđ vos perditis: aut ipse qđ perdit: ffir de diuite dicꝛo: de nobili generosioꝛ: clarioꝛ de illustri: ꝛ qđ his oīb⁹ maius est: sanctus de peccatoꝛe. ¶ Oportuit aūt eū pꝛeparari regno q̄ sibi paratū est ab oꝛigine mundi: atq; huius rei gratia, modicū tempus q̄ viuere habet: manere nobiscuz; donec abꝛasa spurcitia vite secularis/ac terre/no deterso puluere/celesti mansioni fiat idoneus. Si diligitis eū: gaudebitis vtiq; q: vadit ad patrem/ꝛ tale patrē Ipse quidē vadit ad deū: sed vos nō pditis eū: quin potiꝰ multos per eū acquiritis vobis filios. Quotquot sumus in claraualle/vel de claraualle: ipm̄ in fratrē: vos in parentes suscipimus. Ut foꝛtassis meritis coꝛpoꝛi ei? vite aspꝛitatem: q̄ nimirū tenerū nostis esse ac delicatū. Leteruz de hmōi timoꝛe dicit. Ibi trepidauerūt timoꝛe/ vbi nō fuit timoꝛ. Cōfidite/cōsolamini. Ego ero illi in patrē: ꝛ ipe erit mihi in filiū: quouscq̄ de meis manib⁹ excipiat eū pater misericoꝛdiarū ꝛ deus totius cōsolationis. ¶ Nolite ergo lugere: ꝛ nolite flere: q̄ gaufridus vester festinat ad gaudiū nō ad luctū. Ego ero illi pater/ꝛ ego mater: ego frater et soꝛoꝛ. Ego faciam ei pꝛauia in directa: ꝛ aspera in vias planas. Ego ei oīa sic temperabo:vt sic dispensabo/vt ꝛ spiritus pꝛofician⁹ et coꝛpus non deficiat. Denicq; seruiet domino in leticia ꝛ exultatione:ꝛ cantabit in vijs domini: quoniam magna est gloꝛia domini.

¶ Ex pꝛsona helie monachi ad parentes suos. Epla. cxij.

Ola causa qua nō liceat obedire parentib⁹: de⁹ est. Ipse em̄ dicit. Qui amat patrem ꝛ matrem plus q̄ me: nō est me dignus. Si me vere vt boni/vt pij parentes diligitis:si verā:si fidelem erga filiū pietatem habetis: quid me patri omniū deo placere satagentem inquietaris:ꝛ ab eius seruitio:cui seruire regnare est:retrahere attentatis? Uere nunc cognosco: q: inimici hois domestici eius. Jn hoc vobis obedire nō debeo: in hoc vos nō agnosco parentes: sed hostes. Si diligeretis me;gauderetis vtiq; q: vado ad meū atq; vestrū: immo vniuersoꝛū patrem. Alioquin quid mihi ꝛ vobis?

¶ Quid a vobis habeo : nisi peccā ꝛ miseriā? hoc solū quod gesto coꝛruptibile coꝛpꝰ de vestro me habere fateoꝛ et agnosco. Nō sufficit vobis q̄ me in hanc seculi miseriā/miseri misꝛū induxistis, q̄ in pcō vestro/ꝛ pcōres pecca

Ecclī. ij.

Jaco. j.

Mat. x.

micb. vij

Universidad de Deusto
Biblioteca

rorem genuistis:ꝙ in peccato natus de peccato nutristis:
nisi etiã inuidendo mihi misericordiã: quã cõsecutus sum
ab eo qui nõ vult mortem peccatoris: filiũ insup gehenne
faciatis? O dyrũ patrem: o scuã matrem: o parentes cru-
deles ⁊ impios: iniuno nõ parentes: sed perẽptores: quor
dolor: salus pignoris: quoꝝ cõsolatio moꝛs filij est. Qui
me malunt perire cũ eis: ꝙ regnare sine eis. Qui me rur-
sus ad naufragiũ: vnde tãdẽ nudus euasi: rursus ad ignẽ
vnde vix semiustus exiui: rursus ad latrones a quib⁹ semi
uiuus relictus sum: sed miserante samaritano ⁊ iam aliquã
tulum cõualui: reuocare conant: ⁊ militem xp̃i: prope iam
rapto celo triũphantem: qõ nõ in me glorior: sed in eo qui
vicit mundũ: ab ipso iam introitu glorie: tanꝙ canẽ ad vo
mitũ: tanꝙ suem ad lutũ: ad seculuꝫ reducere molimini.
Mira abusio. Dominus ardet. ignis instat a tergo: ⁊ fugiẽ
ti phibet egredi: euadenti suadet regredi? Et hec ab his q̃
in incendio positi sunt: ⁊ obstinatissima demẽtia: ac de
mentissima obstinatione fugere periculũ nolũt? Proh fu
ror. Si vos cõtemitis mortẽ vestrã: cur etiã apperitis meã?
Si inquã negligitis salutẽ vestrã: q̃d iuuat etiã pseq̃ meã?
Quare vos nõ potius seq̃mini me fugientẽ? vt nõ ardeam
An hoc est vestri cruciatus leuamen: si me etiã perimatis?
et hoc solũ timetis: ne soli pereatis? Ardens ardentib⁹ qõ
solatiũ prestare poterit? Que inquã cõsolatio dãnatis so
cios habere siue dãnationis? Qõ ve remediũ mortientib⁹:
Luc.xvi. alios videre moriẽtes? Nõ hoc mihi psuader diues ille qui
in tormentis desperatus de sui liberatione: rogabat nũcia
ri fratrib⁹ suis: ne ⁊ ipsi venirent in locũ eundẽ tormento
rum: timens ꝑculdubio ex suorum cruciatu augeri suum.
¶ Quid ergo? Ybo ⁊ cõsolabo: lugentes matrẽ meã: mei
ad tps visitatione: vt in eternũ lugeã ⁊ me: ⁊ ipsos sine cõ
solatione? Ybo inquã ⁊ satisfaciã patri meo irascẽti: p mei
ad tps absentia: cõsolandus ⁊ ipse ad tps de eius presen
tia: vt postmodũ ⁊ quisq̃ pro se: ⁊ vtrisq̃ pro altercutro in
cõsolabili desolemur tristicia? En port⁹ exẽplo apli. nõ ac
mat.viij. quiescens carni ⁊ sanguini: vocẽ audiã dñi iubẽtis. Dimit
te mortuos sepelire mortuos suos. Et cãtabo cum dauid.
ps.lxxvj hier.xvij Remisit cõsolari aiã mea. Et cũ hieremia. Diem hois non
cõcupiui: dñe tu scis. Quid em? Infunes ceciderunt mihi in
preclaris: ⁊ celestis hereditas preclara est mihi: ⁊ terrena
adulatur promissio: blandiꝛ cõsolatio carnis? ¶ Gustato
B spũ: necesse est despere carnes. Affectanti celestia: terrena
nõ sapiũt. Eternis inhianti fastidio sunt transitoria. Desi
nite igitur parentes mei: desinite ⁊ vos frustra ploꝛando
affligere: ⁊ me gratis reuocando inquietare: ne si adieceri
tis mũcios vltra mittere pro me: plus me elõgare cogatis:
Si aũt dimittitis: clarũ allem in ppetuũ nõ dimittã. Nec
requies mea in seculũ seculi: hic habitabo qm̃ elegi eam.
Ibi pro meis atq̃ vestris peccatis iugiter orabo: ibi preci
bus assiduis: qõ⁹ vos cupitis impetrabo si potero: vt qui
eius amore hoc modico tempore ab inuicem separamur:
in alio seculo simul felici ⁊ inseparabili societate in eius
amore vitamus per omnia secula seculoꝝ. Amen.

¶ Ad Gaufridum lexouiensem. Epistola.cxiij.

OLeo super te fili mi gaufride; doleo sup te. Et
merito. Quis em̃ nõ doleat florẽ iuuentutis tue:
quẽ lerantib⁹ angelis deo illibatũ obtuleras in
odorem suauitatis: nunc a demonib⁹ cõculcari:
vitioꝝ spurcitijs ⁊ seculi fordib⁹ inquinari? Quõ qui vo
catus eras a deo: reuocantem diabolũ sequeris: et quem
xp̃s trahere ceperat post se: repente pedem ab ipso introis
tu glorie retraxisti? In te experior nũc veritatez sermonis
micℏ.vij dñi quẽ dixit. Inimici hois domestici eius. Amici tui ⁊ pri
Psal. mi tui aduersum te appropinquauerũt ⁊ steterunt. Reuo
xxxvj. cauerunt te in fauces leonis: ⁊ in portis mortis iterũ col
locauerunt te. Collocauerũt te in obscuris sicut mortuos
seculi: ter iam parũ est vt descendas in ventrem inferi: iam
re deglutire festinat: ac rugientibus preparatis ad escam
tradere deuorandũ. Reuertere queso: reuertere priusq̃ te
absorbeat pfundũ: ⁊ vigeat sup te puteus os suũ: priusq̃
demergaris vndeulterius nõ emergas: painsq̃ ligatis ma
nibus ⁊ pedibus pisciaris in tenebꝛas exteriores vbi est
fletus ⁊ stridor: dentiuꝫ: priusq̃ detrudaris in locum tene
brosum ⁊ operum mortis caligine. Erubescis forte redi
re: q: ad hoiã cessisti? Erubesce fugã: ⁊ non post fugam re
uerti in prelium: ⁊ rursum pugnare: necdum finis pugne
necdum abinuicem dimicantes acies discesserunt: adhuc
victoria pte manibus est. Si vis: nolumus vincere sine te:
nec tuã tibi inuidem⁹ glorie portionem. Leti occurremus
tibi: letis te excipiemus amplexibus: dicemusq̃ epulari et
gaudere oportet: quia hic filius noster mortuus fuerat ⁊
reuixit: perierat ⁊ inuentus est.

¶ Ad sophiam virginem. Epistola.cxiiij.

ERnardus abbas de claruallis: Sophie virgini
virginitatis seruare tinulũ: apprehẽdere fructũ.
¶ Fallax gloria ⁊ vana est pulchritudo: mulier
timens deũ ipa laudabitur. Cõdelecto: filia glo
rie virtutis tue: qua fallacem mũdi gloriã respuisse narra
ris. Ipsa quidem digne respuitur: sed q: multi aliter sapiẽ
tes in eius estimatione desipiũt: tu iure laudaris: q: non
falleris. Flos feni est. vapor: est ad modicuꝫ parens. Ipse
eius qualisẽq̃ status: nõne plus anxietatis q̃ iocunditas
tis habet? Dum vẽdicas: dum defendis: dum inuides: dũ
suspicaris: dum semp ambis que non habes: ⁊ nonnullis
adeptis/acquirendi nõ repescit ardor: q̃ requies in gloria
tua? Si qua rõ est: preterit iocunditas nõ redditura: ⁊ manet
anxietas nõ relicturꝛa. Ceterũ videas eam ꝓplurimos nõ
apprehendere ꝓmmere ꝓpaucos. Cur hoc? Profecto q:
necessitas multoꝝ est: virtus paucoꝝ. Paucoꝝ inquam/
paucoꝝ: preserim nobiliũ. Deniq̃ nõ multos nobiles: fz
ignobilia mũdi elegit deus. Proinde dñicta tu in nobili
bus: q̃ pro gloria certantib⁹ ceteris: de cõtemptu glie glo
riosius sublimaris: ⁊ sublimius gloriaris. Insigmo: pla
ne atq̃ illustrio/q̃ de paucis fetã es: q̃ ꝓ omia de magnis
Illud nãq̃ dei munere tuũ est: hoc tuoꝝ. Porro q̃ rium
est: tanto charius est: quanto rarius. Nam si in viris vir
tus/rara est auis in terris: quãtomagis in femina fragili
et nobili? Deniq̃ mulierem fortez quis inuenies? Multo/ Ibidem
magis quis fortez ⁊ nobilem? Minime quidem deus est
accepꝛo: psonarũ: nescio tamen quo pacto virtus in nobi
li plus placet. An forte q: plus claret? Siquidem ignobi
lis cum caret gloria: nõ facile liquet vtrum q: nolit: an q:
nõ possit habere. ¶ Laudo factã de necessitate virtutem
sed plus illam quam eligit libertas: nõ indicit necessitas.
¶ Certent ergo ceteri; que spem non habent: ꝓ rerũ fu
gacium arq̃ fallacium vili breuiq̃ gloriola: tu spei que nõ
confundit immitere. Tu te inquã ei quod breue hoc lucro
mentaneũ tribulationis tue supra modũ in sublime ope
ratur ponderi glorie reseruato. Q: si tibi exprobꝛauerint
filie belial: ille que extento collo fractis incedunt gressib⁹
composite et circumornate vt similitudo templi; respon
de. Regnũ meũ non est de hoc mundo. Respõde. Glo
ria mea abscondita est cũ
christo in deo. Cum autem christus apparuerit vita mea;
nunc et ego apparebo cum ipso in gloria. Q̃ꝑ ⁊ si gloria
ri oportet: potes tu quoq̃ ingenue: potes secure tantũ in
dño. Omitto sane coꝛonã quã tibi dñs preparauit in eter
num. Sileo repꝛomissiones: que te in posterũ manent: ꝙ
felix sponsa admittenda es reuelata facie speculari gloriã
sponsi tui: ꝙ te sibi exhibiturus est gloriosam/nõ habentẽ
maculã aut rugã/aut aliquid hmõi: ꝙ eternis exceptiurus
amplexib⁹/ponet lenã sub capite tuo: ⁊ dextera illius am
plexabitur te. Pretereo locũ nominarũ: quez virginitatis
prerogatiua singularem a filijs ⁊ filiab⁹ in regno es pcul
dubio sortiꝛura. Sileo ⁊ canticũ illud nouuꝫ: quod virgo
cum virginibus singulari nihilominus dulciq̃ modula
mine canitura leta beris in ipso: ⁊ letificabis ciuitatem dei
cantans/et curritans/et sequens agnum quocunq̃ ierit.
Illud siquidẽ nec oculus vidit; nec auris audiuit; nec cor

hois ascẽdit: q̃d tibi preparatũ est: ⁊ cui te pparari oporꝛet.
Nec ergo preterminto q̃ in futuro repostta sunt tibi: presentia
tamtũ loquor: ea loquor q̃ de primitijs spũs iã tenes: spõsi
exenia; arras spõsalitias: benedictiones dulcedinis in qui
bus re ꝑuenit: quẽ et subsecuturũ atq̃ q̃ deest cõpleturũ
expectis. Ille ille in mediũ veniat summo decore spectabi
lis: ipse ꝙ angelis admirãdus omar⁹: et proferat si q̃d si
mile habent filie babylonis: quarũ vere gloria in cõfusio
ne. Induunur purpura et byssoꝛ: ⁊ subinde cõsciẽtia panno
sa facer. Fulgẽt monilibus: moꝛibus fordent. Ecorra tu fo
ris pomosa: intus speciosa resplẽdes: sed diuinis aspectis
bus/non humanis. Intus est q̃ delectat: q: intus est quẽ
delectat: nisi forte tu dubitas habitare xp̃m p fidẽ in corde
ps.xliiij. tuo. Deniq̃ ois gria ei? filie regis abintus. ¶ Jocũdare fi
A lia syon: et exulta satis filia hierlm: q: cõcupiuit rex speciẽ
zach.ix. tuam: fi rõ confessionem et decorem induis amicta lumine
ps.xcv. sicut vestimento. Nempe confessio et pulchritudo in cons
pectu eius. Cuius? Speciosi forma pre filijs hominum.
Ipsius in quem desiderant angeli prospicere. Audis cui
places: ama vnde places. Ama confessionẽ: ob quam ama
ris. Ama confessionem: si affectas decorem. Confessioni
ps.ciij. iungitur decoꝛ: iungitur pulchritudo. Habes virtuq̃. Cõ
ps.xcv. fessionem et decorem induisti. Et confessio et pulchritu
do in conspectu eius. Reuera vbi confessio: ibi pulchritu
do: ibi decoꝛ. Si petã sunt: in confessione laudantur. Si bo
na opera: confessione commendantur. Cum mala tua cõfi
teris: sacrificium est deo spiritus contribularus. Cum dei
ps.xlix. beneficia: immolas deo sacrificium laudis. Bonũ anime
ornamentum confessio: que et peccatorem purgat: et iu
stum reddit purgatiorem. Absq̃ confessione iustus iudi
ecci.xvij catur ingratus: et peccato: mortuus reputatur. A mortuo
quippe tanꝙ qui non fit: perit confessio. Confessio igitur
ps.xxxij peccatoris est vita: iusti gloria. Et necessaria est peccato
ri: et iustum nihilominus decet. Deniq̃ rectos decet lau
dario. Serica et purpura et tincturarum fucus/decorem
habent: sed non prebent. Quicquid tale applices corpo
ri: exponit speciem suam: non deponit. Secum deniq̃ tol
B lit: cum tollitur ipsum. ¶ Porro decoꝛ qui cum veste in
duitur et cũ veste deponitur: vestis ꝑculdubio est: non ve
ps xxxvj stiti. Tu ergo noli emulari in malignantibus: et mendicã
tibus pulchritudinẽ aliena: vbi perdideris tuam. Nam uo
quippe ⁊ interno se produnt decore nudas: q̃ tanto studio
et precio de diuersis et varijs speciebus: cius que preterit
figure mundi: fotis sibi conficere satagunt: vnde oculis in
sipientium appeaꝛ speciose. Indignũ tibi iudica: fomã
pellibus murium: et operibus vermiũ mutuari. Tua ti
E bi sufficiat. ¶ Ille est verus propꝛius q̃ cuiusq̃ rei decoꝛ:
qui nulla interiacente materia/per se ineſt. O q̃ decenti
rubore genas suffundit virgineas: ingeniti gemina pudo
ris. Que in aures reginaꝫ huic comparabuntur? Nec infe
rioris insigne decoris: disciplina prefert. O q̃ composituꝫ
reddit oẽm puellaris corporis statũ: necnon et mentis ha
bitum disciplina. Cervicem submittit: ponit supcilia: com
ponit vultũ: ligat oculos: cachinnos cohibet: moderatur
linguam: gulam frenat: iram sedat: formam incessum. Ta
libus decet pudicitie vestem distingui margaritis. Illius
modi circumdata varietate virginitas; cui glorie merito
non prefertur? Angelice? Angelus habet virginitatem: sed
non carnem: sane felicioꝛ q̃ fortioꝛ in hac parte. Optimus
et optabilis valde ornatus iste: qui et angelis possit esse
inuidiosus. Sed aduerte et aliud de eodem. Profecto tan
to tibi manet tutus: quãto ⁊ ppius. Videsne pẽe auro ar
gento lapidibus preciosis: et omni deniq̃ cultu regio non
tam ornatas q̃ oneratas. Videsne longas post se trahẽtes
fimbrias: ipsasq̃ preciosissimas/⁊ dentas puluerisne nubes
excitantes in aera. Nõ te moueant hec. Ille illa vel in mor
te deponent: te tua sanctitas non relinquet. Nõ sunt sua q̃
portant. Cum interierint non sument ola: neq̃ descẽdet cũ
ps xlviij eis gloria hec. Mundus cuius sunt: nudis illis exeũtib⁹/
reminebit: eisdem vanis vanas similiter alias seducturus.
At vero tu⁹ ille oꝛmat⁹ nõ sic. Ffirmissime tibi (vt dixi) mane
re propterea tutus: q: tuus. Nullus facile aut cedit mise
rijs: aut patet insidijs. Aduersus hmõi nil furis callidi tas:
nil furẽtis crudelitas põt. Nec a tineis rodit: nec vetustate
corrumpitur: nec cõsumit vsu. In morte viuit. Nimirũ aie
res est: nõ corporis: et ob hoc simul cũ aĩa de corpore abit:
non obit cũ corpore. Porro aie non habent q̃d faciant:
etiam qui corpus occidunt.

¶ Ad alteram sanctimonialem. Epistola.cxv.

AGnum est mihi gaudiũ: q̃ te ad verũ et pfectũ D
gaudiũ velle tẽdere cõperi. Qõ nõ est de terra fz
de celo: id est nõ de hac cõualle ploꝛationis: fz de
illa qua fluminis impetꝰ letificat ciuitatem dei. Et
renera illud verũ: et solũ est gaudiũ: qõ nõ de creatura: sed
de creatore cõcipitur: et q̃d cũ possederis: nemo tollet a te.
Cui cõparata ois aliunde iocunditas mero: est: ois suaui
tas/dolor: est: oẽ dulce/amarũ: omne decorum/fedũ: oẽ po
stremo quodcũq̃ aliud delectari possit: molestum. Deniq̃
tu mihi restis es in hac re. Teipsam interroga: q: tu tibi fa
miliarius credes. Num q̃d non hocipsum clamat in cor/de
tuo spũs sanctus? An non tibi iam ab ipso ꝓncipio a me hu
ius rei veritas persuasa est? Quando em̃ tu femina et inuẽ
cula: formosa et ingenua/sic fragilẽ et seruũ vinceres ⁊ eta
tem: sic spectabilem et formam et generositatem contẽ
res: nisi cuncta que corporis sensib⁹ subiacent: in illo: um
iam tibi comparatione vilescerent: que te interius et con
fortant vt vincas: ⁊ delectant vt ꝑeas. ¶ Nec immerito. E
Modica: trãsitoria: terrena sunt q̃ despicis. maxima: eter
na: celestia sunt q̃ appetis. Plus dicã: et verũ dicam. Tene
bꝛas deseries: et lucẽ ingrederis. De ꝑfundo fluctuũ/ener
gis ad portũ. De misera seruitute: in felicẽ libertatẽ respi
ras. De morte deniq̃ trãsis ad vitã. Siquidẽ vsq̃ mõ tua
nõ dei volũtate: tua viues nõ dei lege: vitijs mortua eras.
Viues mũdo: mortua deo: siue vt verius loquar: nec mun
do viues nec deo. Voles q̃ppe sub habitu et noie religio
nis/instar vnius de seculo cõuersari: sola deum a te volũta
te repuleras. Nõ aũt valens q̃ simulte volebas: non tu qui
dem mũdum: sed te mundus repulerat. Deum ergo repel
lens: et a seculo repulsa: inter duas (vt dicit) sellas corrue
ras. Nec deo itaq; viuebas q: nolebas: nec seculo q: nõ po
teras. Alteri quidem volẽs: alteri inuita: sed tamen verisq̃
mortua. Sic deber contingere his qui vouent: ⁊ nõ soluũt;
qui aliud foris ostentant: et intus aliud appetunt. At ve
ro nunc per dei miam incipis reuiuiscere: non peccato sed
iustitie: non seculo sed christo: sciens quia et seculo viuere
apo.xiij mors est: et in christo etiam mors vita. Beati nempe mor
tui: qui in domino moꝛiuntur. Ex hoc iam nec vorũ nunc
irrium: nec cassam professionem causabimur. Ex hoc iam
nec corporis integritas/animi corruptione infirmabitur:
nec mortium prauitate/virginitatis titulus obscurabitur.
Ex hoc iam nec falsum nomen: nec vacuum velamen po
tabis. Ut quid enim hactenus nõna et sanctimonialis vo
citata es: que sub sanctitatis nomine/non tam sancte con
uersata es? Cur velum in capite mentiebatur reuerentiaꝫ:
et sub velo penulans oculus exhibebat impudẽtiam? Ca
put siquidem gerebas velatum: sed clarum. Sub signo ve
recundie/sermo resonabat inuerecundus. Risus immode
ratior: incessus lasciuior: vestis ornatior: vultus plane magis
q̃ velate congruerent. Sed ecce iam vetera christo autoꝛe
transierunt: et noua fieri incipiunt omnia: dum cultum ex
teriorem interiore commutans: et magis vitam q̃ vestem
appetis habere ornatam. Facis quod debes: immo quod
iam olim fecisse debueras: nã olim iã voueras. Sed spũs
qui sicut vbi vult: et q̃n vult spirat: necdum spiranerat. Et
idcirco fortasan q̃d huicsq̃ egisti: repulsionem habet. Le
terũ si flãmanti spũ: quo nũc recaluit sine dubio coꝛ tuuꝫ
intra te: et in meditationibus tuis ecardescẽtem ignem di
uinum iã extingui permiseris: quid restat: nisi vt te illi ser
uãdã noueris ignis: qui nõ possit extingui? Sed extinguat
potius idem spũs in te cõcupiscẽtias carnales: ne forte ab

Universidad de Deusto
Biblioteca

his prefocato (quod absit) nuper concepto sco desiderio in flamas congregatis incidere gehennales.

¶ Ad sanctimonialem quandā de monasterio sancte marie trecensis. Epistola.cxvj.

Elatū est mihi te quasi asperioris vite desiderio: tuū monasteriū velle deserere. Quā rē dissuadē tib tibi atq; oīmodis phibēnibus spūali matri tue siue soroib/cū acq̄escere nolles: placuisse tā dē nostrū sup hoc pisiliū eligere: vt q̄cq̄d ego laudauerim: id tibi credas expedire. Debueras quidē docto rē ad hoc consiliū eligere. Quia tū sic tibi vilium est: qō hinc mihi rei citius videt nō celo. Hoc itaq; tuū desideriū: ex quo cognitū habui: cogitās atq; recogitās quo q̄dē spū conceperis: facile iudicare nō audeo. Potes nāq; in hac re zelū dei habere: vt excusabilis sit tua intētio: sed quō hm scām tua talis volūtas impleat: oīno non video. Cur inquis? Nō est sapere vt opulentiā: vt vbis frequētiā: vt pinguia fugiā & delitias. An nō mea mihi pudicitia tutio: erit i heremo: vbi in pace cū paucis/aut sola cōuersans: soli placeam cui me pbaui? Nequaq̄. ¶ Nā voleri per cērā agere: et deserti abundantiā habere: & nem? vmbrā: et filētium solitudo. Malū quippe qō nemo videt: nemo arguit. Ubi autē nō timet repehēsio: securius accedit tētato: licētius ppetrat iniquitas. In cōtentu vero bona si qua facis: nemo pbibet. Malū aūt facere si vis: nō licet. Mox etiā a pluribus comperitur: arguitur: emendatur: sicut ecō trario bonus cum videt: omnes mirantur: venerantur: imitantur. Vides ergo filia q̄ et tua merita immanio: in conuentu gloria sequitur: et citio: culparū correctio: quādo ibi sunt: et q̄ bus de bonis exemplum prebeas: et quas de malis offendas. Deniq; vt ex illa iam euangelica parabone omnem tibi auferam tui excusationem erroris: aut de famis virginibus vna es. si tamen virgo es: aut de prudentibus. Si de famis: congregatio tibi necessaria est. Si de prudentibus: tu congregationi. Nam si sapiēs et probata es: religio certe que illo in loco nouiter inmonata: nunc vbiq; laudatur: multum tua discessione diffamabitur: et infirmabitur vt timemus. Dicetur quippe q̄ bona cū sis: bonum oīdinez nequaq̄ delereres. Q̄ si fatua cognita es: et recedis: dicemus q̄ quia cum bonis male viuere non licet: bonas mala non ferens: queris vbi viuere liceat vt liber. Et merito. Nam ante oīdinis emendationem nunq̄ (vt aiunt) inde locuta es. Ar vbi religio creuit: sanctio: subito facta: feruore repentino cogitare cepisti de heremo. ¶ Agnosco filia agnosco: vtinam et tu mecum agnoscas serpentinū virus: fraudulenti dolum: verū pellis astutiam. In nemore lup? habitat. Si fota ouicula vmbras nemoris penetras: pda vis esse lupo. Sed audi me filia: fidele audi cōsiliū. Si ue peccatrix: siue sctā sis: noli te separare a grege: neq̄ rapiat: et nō sit q̄ eripiat. Sctā es: studie tuo exēplo tue sociae acquirere scritatis. Peccatrix es: noli addere pctā petis. Sed age penitētiam vbi es: ne discedēs cū tui quidē periculo: vt ostēsus est: et soroibus quidē scandalū relinquas: et multor in te prouoces derahentium linguas.

¶ Ad ermāgardē quōdā comitissam būtānie. Epla.cxvij.

Olecre in xpo filie sue ermāgardi: quondam eximie comitisse: nūc humili christi ancille. B. abbas clarevallis: pium sancte dilectionis affectū Utinā sicut chartā nunc presentem: ita et meas tibi mentem expandere possem. O si legere posses in corde meo: quod ibi de amore tuo: suo digito deus scribere dignatus est: certe agnosceres q̄ nulla lingua vel penna sufficiat exprimere: quod in intimis mihi medullis dei spiritus imprimere potuit. Et nunc quidem presens sum spiritu: licet corpore absens: sed nec mihi/nec tibi est vnde appaream. Est tamen penes te/vnde possis de me vtcunq; conijcere: et si nondū cognoscere q̄ dico. Intra ergo cor tuum: et inspice meum: et vel tantū mihi tribue amoris erga te: quātum tibi erga me inesse sentis: nec fi nos quidē minus: te vero amplius amare plumpseris; eo te nobis pferre puteris: quo et vincere nos charitate putaueris. Ceterū tue modestie est: potī? id sentire de nobis vt q̄ te affecit ita me diligere et eligere ad consiliū tue salutis: eque affecerit et me in obsequiū tue dilectiōis. Tu ergo videris quō me tecū retinueris: ego (vt verū fatear) nusq̄ abs te absq; te recedō. Hec tibi interī de via breuiter in trāsitu scribere volui: sperās me maiori ocio/maiora missurū: si de? annuerit.

¶ Ad eandem. Epistola.cxvij.

Recepi delitias cordis mei: pace tui. Venis sum: q; tu leta nūciaris: meq; admodū animo reddit incolumē tua innotescēs alacritas. Hec nimirū letitia nil habet de carne & sanguine: cū humilis ex sublimi: ex ingenua ignobilis: paup ex diuite viuas: fratris/filij/patrieq; destituta solatio. Sine dubio ergo qō in te alacritatis tātū est: de spūsctō est. Quippe iamduduz a timore dei cōcipiens: parturisti iā tandē spiritū salutis: foras vtiq; mittere charitate timorē. O q̄ libētius ista p̄sens colloquerer: q̄ scribo absens. Crede mihi iracor occupationibus: quibus frequenter impediri video: ne te videā: et delector occasionibus: quibus vel interdum expediri video: vt te videam. Rara quidem datur hmōi opportunitas: sed chara fateor: est mihi vel ipsa raritas. Est em̄ sane melius videre te vel nonnūquā: q̄ nūq̄ oīno. Spero me in proximo venturum ad te: iam nūc prelibans gaudium: plenie; futurum.

¶ Ad beatricē nobilē et religiosam matronā. Epla.cxix.

Miror tue deuotiōis studiū: tue erga nos dilectionis affectū. O bona dña: qd tibi & nobis? Ubi tāta tibi solicitudo de nobis? Si filij: si nepotes: si vel aliqua extrema ppinquitatis linea tibi iuncti essem? tua creba beneficia: frequētes salutationes: innumera deniq; tui amoris insignia: q̄ quotidie experimur: nō tā nobis mirāda viderētur: q̄ ex debito suscipienda. Nūc autē cū genere tantū dñam: non matrē te cognoscam?: nō mirum si miramur: sed mirū si satis mirari possum?. Quis enim notorum vel cognatorum nostrorum curam habet de nobis? Quis vnq̄ de nostra salute interrogat? Quis inquā non dico solicitus: sed vel memor nostri est in seculo? Amicis: propinquis: vicinis nostris: facti sumus tanq̄ vas perditum: sola nos oblīisci non potes. Inquiris de esse/et statu sanitatis nostre: de via quam nuper egimus: de monachis quos ad alium locum transtulimus. De quibus breuiter respondeo: q̄ de terra deserta: et de loco horroris et vaste solitudinis introducti sunt in abundantiam rerum: edium: et amicorum: in terram deniq; fertilem: & locum amene habitationis. Letos itaq; & in pace reliquim?: leti nos et in pace reuersi sumus: preter qō ego paucis diebus: sed non parum: febre redeunte ira vt moui timerem: aggrauatus fui. Sed rursum deo miserante/cito cōualui: ita vt nunc fortior em̄ amore; q̄ me sentiā: post viam peractam: q̄ ante inchoatam.

¶ Ad ducem et ducissam lotharingie. Epla.cxx.

Duci et ducisse lotharingie. B. abbas de clara valle: fic suis admiricē charis ac castis delectari ampleribus: vt solus xpi amor superet in ambobus. Et quo cepimus mittere pro nostra necessitate in terram vestram: multam semper inuenimus in oculis vestre dignitatis familiaritatem et gratiā. Benedictionē largitatis vestre nostris hoibus cum necesse fuit liberaliter exhibuistis. Passagium trāscuntibus: et si quod est aliud iuris vestri debitum: mercantibus libenter dimissistis. De quibus omnibus sine dubio merces vestra multa est in celis: si tamen verū esse credim? quod dñs in euangelio promisit. Quādiu fecistis vni ex minimis meis: hoc mihi fecistis. Sed qd est q̄ ministros vestros: que vos donastis: exigere rursum permittitis? Dignum est vobis et honorificum: vt quod vobis pro salute animarum vestrarum placuit donare: nemo vestrorū repetere audeat. Si ergo vos (quod absit) beneficiorum vestrorū non peniteat: donūq; quod in beneplacito vestro a vobis sepe recepim? eque adhuc vt habeam? vtriq; vestrū cōplacear: inbete ita firmiter et incōcusse teneri: quatenus vlra fratres nostri a nullo ministror vestrorū timeant propter hoc disturbari. Alioq̄n nō renuimus dñi nri sequi exēplū: qui p se non debitum est soluere cēsum: parati et nos libēter que sunt cesaris cesari reddere: et vectigal cui vectigal: et tributum cui tributū: p̄sertim q: iuxta apostolū nō tam debemus requirere datū nostrum: q̄ fructum vestrum.

¶ Ad ducissam. Epistola.cxxj.

Gratias agimus deo p tā deuota volūtate: quā erga ipm: et seruos ei? vos habere cognouim?. Quotiēs em̄ in corde carnali/terrenis dignitatibus/alto: vlla vel minima scintillula celestis amoris accensa videtur: diuinum sine dubio est unū?: nō hois virtus. Et nos quidē largitatis vestre/vestris in literis nobis oblata beneficia gratāter amplecimur. Sed cognita illa subita & grādi fatis occupatione: qua vos nūc detineri necesse est: cōuenientes ducimus vestrā: quārum vobis placuit: iter expectare opportunitatē. Nemini etem̄: quā tū in nobis est: vellem? esse oneri: p̄sertim in his q̄ ad deū pertinēt: vbi nō dati lucrū: sed dātis fructū magis requirere debem?. Diem itaq; nobis: si placet: atq; locum referendo per hunc nuncium nominare: quo iuuante deo: presenti expedita instantia nostris partibus appropinquare debeatis: et fratre vestro nobis obuiam facto: si quid in terra vestra inuenerit: quod aptum sit ordini nostro: p̄missa vestra expeditius atq; alacrius compleatis. Hilarez em̄ datorem diligit deus. Aut si forte nō placet vobis dilatio: et hoc notificate: quia parati sumus in hac re: quātū ratio patitur: vestre obtemperare voluntati. Ore vestro ducem salutamus: et tam ipsum q̄ vos admonemus: vt si castrus pro quo guerram facturi estis: vestri iuris non esse noueritis: pro dei amore relinquatis. Scriptum q̄ppe est. Quid prodest homini si mundum vniuersum lucretur; se autem perdat: et detrimentum sui faciat?

mat.xvj. mar.viij

¶ Ad ducissam burgundie. Epistola.cxxij.

Estre dignationis specialis familiaritas: quā erga nos pauperes hoies habere videmini: cousq; pgressa est: vt quisq̄s vestrā dignitatē sentiret infensam: p nullū facilius/q̄ p nos confidat redire in grām. Unde est q̄ dudū diuioni cū essem: hugo de belua inultus me pcibus ad placandam sibi vestrā: quam meruerat: indignationē applicauit: et vt cōiugio de filio suo qō vobis quidē non placitū: sed sibi (vt putat) cōmodum irretractabiliter facere statueret: amore dei et nostro/assensum pberetis. Cuius rei causa: ecce nūc rursus tā suis/q̄ suoz precib? aures nostras pulsare curauit. Et nos quidē vilitates illius terrenas non valde curamus. Verūtamen quia res (vt ipe dicit) ita in arcto posita esse videtur: quatenus nisi cū ipsius periurio nequaq̄ possit obuiari cōiugio: hoc vobis intimare conueniēs duximus: q: grādis debet esse vtilitas: quā christiani & vestri hois legitari p̄ponere debeatis. Neq; em̄ & periurus esse: & legalis simul manere poterit. Quamq̄ etiā vobis nō solū nullū lucrū: sed et multū videam? ingruere periculū: si quos fortassis de? cōiungere disposuit: q vos disturbari cōingerit. Suā gratiā adijciat dñs sup vos/et sup filios vestros: nobilissima mihiq; in xpo dilectissima dña. Ecce nunc tps acceptabile: ecce nūc dies salutis: erogare vestrū frumētū pauperibus xpi: vt in eternū cum vsura recipiatis.

¶ Epistola dñi Hildeberti turonensis archiepicopi/ad Bernardum abbatem. Epistola.cxxiij.

Alsamum ex odore suo: et arborem ex fructu cognosci paucos credimus ignorare. Sic et nobis ex opinione tua charissime frater innotuit: q̄ fis ad sanctimoniam compositus: et integer ad doctrinam. Cum enim locorum interstitio/longius a te separemur: ad nos tñ vsq; peruenit/q̄ iocūdas noctes cū tua rachele ducas: q̄ progenies ex lya tibi exuberet: q̄ totū te exhibeas et cultor dē virtutis et hostē carnis. Nō aliū loquū

tur te: quicūq; loquūtur nobis de te. Talis est odor: olei ex fusi nois tui: talia iā tuor pmia meritor. Mas ex agno tuo spicas ante sup: mā colligis messionē. In hac em̄ vita q̄dā merces virtutis est: spicaū & immortale testimonium. Hoc ipsa tibi comparat: hoc tibi ipsa custodit. Quinto splēdor: non minuit inuidia: nō exterior: ib studijs adminuatur. Quippe bonorum estimatio: sicut falsis delationibus auferri nō potest: ita nec adulatoribus acquiri. Penes ipsos est: eam vel vbertate virtutum proficere: vel defectu imminorari. Sane de celeberrima opinione tua/spes in sinu ecclesie reposita est: eā minime casuram: quoniā fundata creditur supra firmam petram. ¶ Ex ea nos tua edocti deuotione/desiderio desideramus in sacrarium familiaritatis tue recipi: ibiq; reconditione tecum esse: vbi reipsum furatus colloquijs mortalium: pro mortalibus loqueris cum rege angelorum. Pro ro huic desiderio nostro. Nitrecensis archidiaconus plurimum adiecit: vir moribus et litteratura conspicuus. Cum tibi censeremus commendandum: nisi constaret illos: quos tua dignaris gratia: cōmendatione alia non egere. Si nescis: illius etiam attestatione didicimus te in ecclesia esse: qui ad eruditionem virtutis/et exemplo sufficias et verbo. Ceterum ne litteris prolixior: bus onereris: scripto ponimus finem sup: addicte petitioni/donec exaudiri mereamur: finem minime posituri. Quid autem ex hoc animi geras: doceri deprecamur tua rum recursu litterarum.

A

¶ Rescriptū clarevallis abbatis ad eundē. Epla.cxxiiij.

Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum. Scripta glorie tue: immo & mee/satis libenter accepi vir rotius reuerentie: tenens in illis vnde te non immerito glorificem: et ipse non immerito glorier. Siquidem gloria nostra hec est: tue sublimitatis dignatio: tua nře reputatio parvitat. ¶ Nēpe in alto non altum sapere: sed humilibus consentire: nil deo charius: nil rarius apud homines. Quis sapiens nisi qui sapientie consilijs acquiescit? Stir autem. Quanto ma Eccli.iij. ior es tanto humilia te in omnibus. Hoc tu mihi exhibuisti. minor: maior: senior: iunior. Possim proinde et ego tuam probatam sapientiam non indebitis efferre laudibus: et forte iustioribus his: quibus me dignata est ipsa. Quippe interest ad dandam rerū certitudinem: quid incerta iacter opinio: quidq̄ opus cuidens reddat indubitatum. Quod autem certus probamus: hoc et predicamus securius. Que ergo ad me de me tibi scribere placuit: videris tu vnde probaueris: ego laudum tharum argumentum teneo minime dubium ipsas mei laudatrices litteras tuas. In quibus aliū fortasse delectet eruditionis ingenue: sermo suauis et purus: oratio luculēta: gratū laudabileq; cōpendium. Mihi vero pre his illa ducitur mirāda humilitas: qua tantillū tantus preuenire curasti: et obsequio salutandi: et preconio pdicandi: et precandi reuerentia. Sane qō ad me attinet: lego de me in litteris tuis: nō qō sum: sed qō esse vellē: & qō nō esse pudet. Verūtamē qō sum: tuū est: et si quid melius dei vnq̄ munere fuero: tuum fore confidito/reuerendissime atq; amantissime pater.

¶ Ad hildebertū turonensem archiepm qui nondū receperat papam innocentium. Epistola.cxxv.

Agno sacerdoti et excelso in verbo gie/Hildeberto dei gratia turonensium archiepiscopo. Bclarevallis abbas dictus: in spū ambulare et spiritualiter omnia examinare. Ut verbis vos propheticis alloquar: cōsolatio abscondita est in oculis: quia mos diuidit inter fratres. Quidā em̄ iurta ea iam videtur fedus percussisse cū morte: & cum inferno fecisse pactū. Ecce nāq; xps dñi/iste innocentius positus est in ruinam et in resurrectionē multorū. Nam qui dei sunt libenter iūgumtur ei: qui aūt ex aduerso stat: aut antichristi est: aut antichrist?. Cernitur abominatio stare in loco scto: quem vt obtinerent: incendit igni sanctuariū dei. Persequitur innocentiū: et cū eo oēm innocentiā: ffugit ille nimirum a facie

osee.xiij. Esaie. xxviij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

amos.iij Mat.v. ñ.cor.vj Act.iv.

leonis:sicut dicit ꝓpheta. Leo rugiet:qs nō timebit? Fugit ẽm ꝑceptū dñi dicentis: Si vos ꝓsecuti fuerint in vna ciuitate:fugite in aliā. Fugit:et i hoc vere virū se aplicū ꝓbās: q̄ aplica sese forma insignierit. Nec em̄ paulus erubuit in spoⁿa dimitti p̄ muruꝝ:et sic effugere manus q̄rentiū aiam suā. Subfugit aūt nō parcēs vite sue:sed dās locū ire:non vt mortē euaderet:sed vt vitā acquireret. Merito ecclia in nocentiū cōcidit ipsius vicē:quē per eadē vestigia gradientē cernit. Nec sane ociosa fuga innocentij. Laborat q̄dē:sed honestāt in laboribꝰ suis. Pulsus vrbe tabo⁹ de suscipitur. A finibꝰ terre occurrit cū panibus fugienti:ꝛ si furo:semel gerardi engolismēsis nondū ex toto quiescat maledicere de david. Velit nolit pctō: q̄ videt et irascit: magnificat in cō spectu regū: porrās coronā glie. Nunq̄d nō oēs p̄incipes cognouerūt: q: ipse est vere dei electꝰ? Iherosolimitanoꝝ: anglorum: hispanoꝝ:ꝛ postremo romanoꝝ rex: innocentiū in papā suscipiūt:ꝛ recognoscūt singulare ẽm aiarum suaꝝ. Solus adhuc ignorat achitofel suū iā patefactū ac dissipatū cōsiliū. Iherusalem molit miser sup ꝓphetā dei malignare consiliū: et cogitare aduersus sctōs: scio firmissime adhęrētes:ꝛ cōtinentes curuare genua ante baal. Nulla fraude ꝓualebit parricide suo obtinere regnū super israel: et sup ciuitatē sanctā: que est ecclia dei viuentis: colūna fidei: et firmamentuꝫ veritatis. Iherusalem triplex difficile rumpitur. Lectio me lioꝝ: approbatio pluriuꝫ: et quod his efficacius est: morū attestatio: innocentiū apud oēs cōmendant: summū ꝓfirmant pontificem. Ad qō sane et vestra pater expectatur sicut pluuia in vellus: vel fera sentētia. Nō improbamꝰ tarditatē: q̄ grauitatē redolet: lenitatis aboleri notā. Nam et maria nō statim respondit angelo salutanti: prius cogitans qualis esset illa salutatio. Et timorheo precipitur nemini cito manum imponere. Dico tñ ego notus pontifici: ne quid nimis. dico vt familiaris ꝛ notus nō plus sapere q̄ oporteat sapere. Pudet fateor/q̄ serpēs venustissimus noua audacia/relictis insipientibus mulieribus: etiam robur pectoris vestri visus est antētare: et tantā eccle colūnā ausus concutere. Cōfidimus autē q: et si concutit: nō deijcit: q̄n amicus sponsi stat: et gaudet ad vocē spōsi: vocē exultationis et salutis: vocem vnitatis et pacis.

¶ Ad magistrū Gaufridū de loratorio. Epla.cxxvj.

Doctor in flore: in fructu sapor requirit. Odor ꝓuocati charissime frater olei effusi nois tui: cupimus et ex fructu operis cognoscere te. Nō enim nos tantū: sed ipse q̄s qui nullius eget deꝰ: opus tamē habet hoc in rpe opere tuo: si nō dissimulas. Gloriosum tibi est dei esse posse coadiutorem: posse et nō esse dāno sum. Porro aūt gratiā habes apud deū ꝛ homines: habes scientiam: habes spm̄ libertatis: habes verbū vitā ꝛ efficax et sale ꝓditū: nec oportet te ꝓ tātis viribꝰ spōse xpi deesse in tāto discrimine: cū sis amicus spōsi. Amicus siquidē in necessitate ꝓbat. Quid em̄? Tu tibi quiescis: et mater tua ecclesia grauiter conturbat? Habuit sua tēpora quies: et sanctū ociū hactenus sua negocia licēter libēterq̄ exercuit. Tēpus faciēdi nunc q: dissipauerūt legem. Bestia illa de apocalipsi: cui datū est os loquēs blasphemias:ꝛ bellū gerere cū scīs: perri cathedrā occupat: tanq̄ leo paratus ad predam. Altera quoq̄ bestia iuxta vos subsibilat: sicut catulus habitans in abditis. Illa ferocior: ista callidior: pariter conuenerunt in vnū aduersus dñm et aduersus xpm eius. Demus operā cito dirūpere vincula eoꝝ:ꝛ proijcere a nobis iugum ipsorum. Nos in nostris partibus vna cum aliis dei seruis/diuino igne accensis: deo cooperāte/laborauimus in conueniēdo populos in vnum: et reges ad diripiendum p̄uorum consensum: ad destruendā omnem altitudinem extollentē se aduersus scientiā dei. Nec infructuose. Alemānie/frācie/anglie/scotie/hispaniarū et hierosolymoꝝ reges/cum vniuerso clero et populis fauent: et adherent dño innocentio tanq̄ filij patri: tanq̄ capiti mēbra: soliciti seruare vnitatē spīritus in vinculo pacis. Merito autem illum recipit ecclesia: cuius et opimio clarior: et electio sanior: inuenta est: nimirum eligentium et numerosior cōcēs et merito. At tu frater q̄d adhuc negligis? Quousq̄ vicino serpēte tua male secura dormitat industria? Scimus quidē te filiū pacis: nulla posse ratione induci deserere vnitatē: sed ꝓfecto nō sufficit: nisi ꝛ defensare: atq̄ ipsis quoq̄ turbatoribus totis viribꝰ debellare studueris. Nec q̄s timeas detrimentū: q̄ nō paruo tue glorie incremento recompensabit: si fera illa vicina vobis/tuo studio mānsuescat: vel obmutescat: et tāta ecclesie ꝓdā (comitē dico pisanensem) in manu tua dei pietas de ore leonis eripiat.

¶ Ad episcopos aquitanie cōtra gerardū engolismēsem episcopum. Epistola.cxxvij.

Dominis et patribus honorandis: lemouicensi/pictauensi/petragoricensi/et xanctonēsi: dei gratia episcopis sanctis: frater. B. abbas dictꝰ de claraualle: constantiam in aduersis. Virtus in pace acquiritur: in pressura probatur: approbatur in victoria. Tēpus est quo vestra: si qua est: nec latere iam; nec tegere sinatur: reuerendi⁹ meritoꝝ suscipiendi patres. Hostilis siquidem gladius: q̄ vniuerso christi corpori mortem denuo nunc temporis intentare videtur: vestris potissimum ceruicibus imminet: et in vos eo acrius: quo cōmunus debachatur: ira vt quotidianis assultibus aut retiste fortiter: aut turpiter (q̄d absit) cedere cōpellamini. Nāis qui amat primatū gerere inter vos dicitrepes/non recipit vos. Nec em̄ agnoscit eum: quē tota vobiscum amplectit ecclia: venientē in noīe dñi. Nō hunc inquā: sed qui venit in noīe suo: illū recipit. Nec mirum. Et ipe nēpe infatigabilis ad nomē grāde multum anhelat. etiā in hac etate. Nec sane falsa vel incerta opinione ducor: notare hoiem sup vanitate istiusmodi: sed de ore suo iudico. Inscriptis siquidē quas nup ad cācellariū scripsit familiares: nō ne legationis sese ⁊ onere grauari/et noie honorari/tanto indignꝰ supplicat: quāto humilius? Utinā tñ obtinuisset: Dinꝰ forsan nocuisset potita voris ambitio: q̄ frustrata. Tūc q̄ppe soli/aut pene soli obesset sibi: nūc vo sentit in orbe. Videsne q̄d facit amor gloriē? Legatio sarcina grauis: humeris ꝑsertim senilibus. Quis nesciat? Et tñ homini sessissimo grauior videtur pena: reliquū id bene dicrū suorum viuere sine hac pena. Sed forte causabitur se de suspitione iudicari: et nos temeritatis arguet: qui de occultis suis reprehendimus: quod non probauimus. Fateor: suspitiosus sum in hac parte: sed nescio an vel simplicissimꝰ quis secus sentire possit: quippe in tam manifesta cōfectura. Ut enim simplicē referam breuiter actionem: primꝰ aut inter primos/scribit pape innocentio: legationem postulatam obtinet. Indignatur: refilit ab illo: transit ad aliū: ipsius se esse legatum gloriatur. Ut si ab illo ante non postulasset: aut postmodum non accepisset ab isto: credi posset alium quēcunq̄ habuisse in preuaricatione innatū: et si non rectū aliquem. Nunc autem exultationem nō habet de ambitione sua. Denicq̄ ponat etiam nūc legati vel vacuū nomen: nam opus amisit: et ego quidem hac suspitione careo si potero. Si non: suspicabor: inuitus: ꝛ me in tēperātie/reprehendā. Verum difficile persuadebit ei: ego scio. Nimirū homo diu magnꝰ habitus: inter suos videri seipso inferior: erubescit. Agnoscitur is quē scriptura loquitur: pudor: adducēs pctm̄. An nō grāde pctm̄/ꝛ delictum maximū: sup ista verecundia: qua terrā et cinerē pudet nō dico subijci: sed nō dñari? Propter hoc ergo reliquit homo illū suū patrem sanctū innocentiū: fic em̄ eū nominabat: et matrē suam sanctam ecclesiam catholicam: ꝛ adhęrer scismatice suo/ꝛ sunt duo in vanitate vna. Percusserunt fedus adinicē: et sup populū dei malignauerūt cōsilium. Squama squame cōiungitur: et spiraculū nō est in eis. Iste illum papam: ille hūc vicissim legatum scripturat: vt decipiāt ipsi de vanitate in idipsum. Immicē se consolantur/tuentur/commendāt: quisq̄ tamen ꝓ se: non ꝓ imicem. Nimirū homines sunt seipsos amātes. Pari quidem studio cōuenerūt in vnū aduersus dñm; ꝛ aduersus christū eius: sed plane in rēsionibus nō cohęrēt. Querit magis ex alterutro vterq̄ ꝓfecto que sua sunt: idq̄ q̄d audere nefas riū est in hereditate xpi. Quid nisi ante oculos vestros cōnātur: si patimini: ꝑscribere christū? Jā nouos apud vos suo pape cudit legatꝰ epos: ne soli sit sibi papa. Nec mortuis successores: sz viuis imuasores tyrānica fretus potētia sup immrudit nacꝰ sez de malicia principū occasionē: q̄ suaz ciuitatū epos odio ꝑsequūtur iniquo. Sic seder in insidijs cū diuinibus in occultis: vt interficiat innocētes. Per tale ostiū intrat i ouile ouiū. Nūquid aūt talia gratis legamus acritas? p papa suo? En ille tora: vt iis gliaf: francis atq̄ burgūdia legatiōi ei? antique sup addidit. Pōr et adiūgere si vult medos ꝛ persas et medios fines de capoleos. Quare nō et vltra sauromatas? Et quēcūq̄ denicq̄ locū calcauerit pes suus: suꝰ sit quo vel vacuis noibꝰ gliaf. O hō non minus fine frōte/q̄ sine mēte: nec dei memor: timoris: nec sue honestatis. Putat se nō videri: cū sit subsannatio ꝛ illusio oibus q̄ in circuitu eiꝰ sunt. Merito quidē. Certe em̄ p foro scrario vtiꝰ ꝛ instar hois negociatoris gritatis lucra sua: ꝛ modo hūc/mō illū explorastis vēditore: et ab illo deinū emat q̄d amarta quo villꝰ impetrare valuerit: ita iste solicite sibi ecclesiasticā dignitatē hinc inde quirēs/cū tandē p suo arbitrio delegit hre papā: q̄ se legatū esse cōsenserit. Ergo nisi tu legatꝰ fueris: roma papā hre non poterit? Vñ hoc tibi priuilegiū in ecclesia dei? Quisnā tibi hāc concessit in xpi hereditate prerogatiuā. Nunq̄d tu hereditate possides sanctuariū dei? Donec em̄ in obtinēda pudēda: ꝛ impudēti petitione spes tibi vlla ꝓmerēdi dñi innocentij gratiā esse ponit: scius ille te scribēte et papa fuit. Quō ergo nūc scismaticū criminaris? Nunquid cū eadē vana spe tua illius simul ꝛ scitas euanuit ꝛ papatus? Mirū q̄ potuit ita in breui dulce et amarū ex eode fonte ꝓcedere. Heri catholicus: et scrūs: ꝛ summꝰ pōtifex: hodie nequā scismaticus et turbatoꝝ. Heri pf innocētius: hodie gregorius diaconꝰ scī angeli. Itaq̄ vno quidē ex ore: sz eode ꝓcesso duplici cōtraria pcedere. Labia dolosa in corde ꝛ corde locuta sunt. Sed em̄ hō cui cor/ꝛ cor diuerberat psciam: ꝛ est et non diuaricat linguā: putas q: timor ei in mente sit: aut in fronte pudor? Male aūt iurta aplm: p: nouider bona corā deo et hoibus: q̄ more illius iniqui iudicis nec deum timet: nec hoiem reuerēt. Et certe ambitio cū ꝓpudentiā: efficaciā ꝓdit: ꝛ cū improbus affectus se aperit: perit effectus. Ambitio mater hypocrisis latebras amat: et tenebras: lucis impatiens est. Ambitio spurcum vitium in imo iacet: videt tamen omne sublime: sed videri ipsa refugit. Nec mirum. Oratio namq̄ necesse est careat: nisi careat arbitrio. Quo em̄ gloria plus affectatur: eo minus apprehenditur/vbi deprehendit affectari. Quid denicq̄ tā inglorium/q̄ glorie cupidum deprehendi/ꝑsertim inter episcopos? Nec simplicē sane christianū gloriari oportet: nisi in cruce dñi nostri iesu christi. Inclytus erit ambitiosus: q̄ diu in nocte versabit: ꝛ donec turpis lucri negociū perambulabit in tenebris: poterit hypocrita iustus scīsq̄ videri: sed oculo q̄ videt in facie. Aut vbi forte foras mittit impudēti vel impudēti q̄ latet in cōscientia: nōne imperans appetitus apparet ad cōfusionē procacio: q̄ prior ad gloriam? Sic reuera sic ꝓbatur quod legitur: gloria in confusione eoꝝ qui terrena sapiūt. Et illud. Si ego gloriā meam quero: gloria mea nihil est. Impleturq̄ in illo qui eiusmodi est/q̄ ꝓpheta scīs impreccat (nisi fallor) hypocritis. Fiant (inquiēs) sicut fenum tectoꝝ: q̄ priusq̄ euellatur exaruit. Nō adeo perijt pudor a mortalibus: vt nuda impudēq̄ vel ab ipsis honoretur ambitio: ꝑsertim in sene ꝛ sacerdote: quē eo magis profecto puerilis ista decet vanitas: quo eū maior grauitas: maioq̄ decet sanctitudo. Et si in facie būdicit ab adulatore: sz a tergo subsannatur ab oibus. Est sobria quedā: et quodāmodo oculata ambitio: molies falre caute: certi nō caste. Si valet ꝓficere: clā negocia sua curat. Sin vo: manet in se: et pudoris vmbram non deserit. Et quidem talis: et si deum nondum meruit ad salutem: pro ingenita tñ verecūdia/honestate interius retinet: q̄ hoies reuereat: et publicū erubescit. Leterū quenā ista ꝓcedit est et frontosa libido dominādi: vt pro obtentu vitę annue q̄s certe palā est legationis: primo q̄dem suo nec parcat senio: nec deferat sacerdotio: deinde nec lateri saluatoris: q̄s in aqua ꝛ sanguine colligēdi in fidei vnitate ppti ꝓtulit redēptionē: vt q̄squis tēnaret dīuidere q̄s ille colligeret: ꝛ inde redimeret: ꝓbaret sese nō christianū: sed anticristum: reus mortis et crucis christi. ¶ O impatiens et effrenis turpis questus cupiditas: o ardor: inrem perans: o ceca et pudenda ambitio. Aperte ꝓinus fronte (vt iam dixi) erat ipse ꝓ hpudor: non differetur: adit indigna satis petitionē tentare catholicum: dolensq̄ repulsam inde numerauit ad scismaticum refugit: et accepta de manu sacrilega male cupita potestate/lar⁹ denuo domini glorie crudeliter confodere non veretur. Diuidit nempe ecclesiam: pro qua illud est in cruce diuisum/visurus ꝓ oculdubio et ipse in quem transfixerit. Cognoscetur profecto dominus iudicia faciens: qui nunc iniuriam patiens ignoratur. Cum em̄ ceperit facere iudiciū oibus iniuriā patientibus: ꝛ arguere in equitate pro māsuetis rerre: putas auertere poterit aurem a charissima sponsa sua/cū clamauerit stās aduersus eos q̄ se angustiauerūt: nō oīno non poterit nō audire plangentē. Amici mei et ꝓximi mei aduersum me appropinquauerūt et steterūt. Et qui iuxta me erāt de longe steterūt: ꝛ vim faciebant qui querebāt aiam meā. Quomodo namq̄ non recognoscet os de ossibus suis: et carnē de carne sua: imo vero iā quodāmodo spiritum de spū suo? Quasi vero nō ipsa sit dilecta illa cuius cōcupiuit decorē: cuius formam induit: cui se mirabili dignatione cōstis atq̄ individuis deuinxit amplexibus: ita vt essent duo in carne vna: vnum in vno spiritu quandoq̄ futuri. Nam et si cognouerat hm carnē christum. sed tunc iam non recognoscet: quia spiritus ante faciem eius christus dominus: cui adherens vnus spiritus erit: cum absorpta morte in victoria: quod infirmum de carne est: in virtute spiritus consumauerit: cui exhibuerit eam sibi sponsus glorie gloriosam colūbam suā: ꝓfecta suā: formosam suā: non habentē maculā peccati: neq̄ rugā corruptionis: aut aliq̄d hmōi. Dū libēter in his immorꝰ: pene cepti immemor: factꝰ sum: ita cupiēs redimere tps/quoniam dies mali sunt. Ecedentē deuotio leuat: sed reuocat zelus: et vbi rapior: ibi ꝛ cogor recidere ꝛ plāgere dolorē meū. Audet (q̄s et flēs dico) inimicus crucis xpi/suis sedibus pellere sctōs: q̄ nolūt bestiā adorare: q̄ aperuit os suum in blasphemias: blasphemare nomē dñi et tabernaculū eiꝰ. Altare contra altare erigere tēptat: cōfundere fascq̄ nefascq̄ nō cōfundit? abbates abbatibus: episcopos epis superintendere nititur: amouere catholicos: promouere scismaticos. Miseri et miserandi/q̄ ita promoueri et ab isto consentiūt. Siquidē circuit mare et aridam/vt faciat vnū epm̄: et cum fecerit: facit eū filium gehenne duplo q̄ se. Quem nō vero putas est tanti causa futuros? Non alia sane nisi q̄ displicet mortalibus angelica illa partitio: qua gloria deo: pax hominibus nunciat: et dū gloriā vsurpant: turbāt pacē. ¶ Solus gloriā meretur q̄ facit mirabilia solus: sicut dicit apostolus. Soli deo honor et gloria. Porro autem cū nostro genere bene agitur: si datur frui pace dei/pace cū deo: et quidem feliciter ꝛ misericorditer. Quonā ergo modo stabit pax hominum coram deo: vel cū deo: si deo non potest apud homines esse tuta sua glia? O stulti filij adam/qui cōtemnētes pacem/ꝛ gloriam appetentes: et pacem perdunt et gloriaz. Ob hoc denicq̄ et nunc deus vltionū cōmouit terrā: ꝛ cōturbauit eā: ostēdit populo suo dura: potauit nos vino compūctionis. Velimus nolimus impleri q̄cq̄ necesse est veritatem spirituū sanctoꝝ: fiericq̄ illam que ꝓphetico spiritu prenunciata legitur in scripturis discessio: sed ve homini per quem venit. Melius erat ei: si natus nō fuisset homo ille. Quis vo ille nisi homo peccati: qui super electum a catholicis catholicum/et canonice/locum sanctum inuasit: quem tamē

Pō.iij.

Pō.lxxviij.

Pō.cxxxvij apo.xiij.

Pō.ij.

Pō.cxxxvij.

Phil.iij Job.viij

Pō.cxxvij.

ecclī.iiij.

Pō.xxxvij.

Pō.xlvij Job.xlj.

Pō.ij.

Pō.xxxvij.

Pō.lxxxvij

Pō.xlvij

Pō.lxxxvij

Pō.ij.

1.Tim.ij

Pō.lij.

mar.xiij

Universidad de Deusto
Biblioteca

non q̄ sc̄ūs: sed q̄ summus est affectauit. Inuasit inquā: inuasit. Armis/igne/pecunia: nō vite merito vel virtutū: peruenit in quo stat: et stat in q̄ peruenit. Nā illa quam iactat iuratorū suoꝝ non electio sed factio: vmbra tantū fuit et occasio et velamentū malicie. Dici pōt electio: sed impudenter: sed mēdaciter. Stat quippe sentētia ecclesiastica et autētica: post primā electionē: non esse secundam. Celebrata prolende prima: que secundo presumpta est: non est secūda: sed nulla. Nam et si quid minus forte solēniter: minusve ordinabiliter p̄cessit in ea q̄ precessit: vt hostes vnitatis contendūt: nunq̄ quid tū p̄sumi altera debuit: nisi sane priore p̄us dissussa ratione: cassata iudicio. Eapropter qui se supingerere festinant/quicq̄ temerario temere manus imponere nihilominus acceleraverunt aplo prohibente: Nemini cito manū imponas: ipsi p̄culdubio maius peccatū habent: ipsi autoꝝ es scismarios: ipsi grandis malicie huius p̄incipes extitere. Ceterū nūc iudiciū expectunt: quod ante debuerant expectū sse: et quam suo loco oblatam renuerant: tandem iusticiā: offerunt: vt videlicet si recusetur: iusti vos videamini. Si recipiatur: litigantibus inter se partibus/dilatio redimat tempus: et interim fiat aliquid. An de vestra iusticia desperatis: et damnum iam crescere non timeris: quēcunq̄ causa extimum sortiatur? Quicquid (inquiunt) hactenus factum sit: modo querimus audientiā iudicium sumus subire parati. Tergiuersatio est. Quid in omni impio conatu vestro vobis relinquitur aliud: quod afferre queatis ad seducendum simplices: ad armandum maliuolos: ad vestram ipsoꝝ palliandam maliciam. Si hoc nō dicereris: quid diceretis? Ceterū iam de iudicauit: quod sero repetit homo. Judicauit autē operis euidētia: nō decreti sententia. Nunquid dei iudiciū audeat humana temeritas retractare? Quid si causā et clamet p prophetā deus. Tulerunt hoies a me iudicium? Non est cōsilium cōtra consiliū dñi. Velociter currit sermo eius: in conueniēdo populos in vnum et reges: vt dño pape innocētio seruiant et obediant. Quis reuocabit? Dei esse iudicium sentserunt: et cōsenserunt. Galterus rauennas: Hildegari⁹ terraconensis: Norbertus magdeburgensis: Conradus salzeburgensis archiepiscopi. Dei esse iudicium cognouerūt: et acquieuerūt episcopi/E quipertus monasteriēsis: Hildebrann⁹ pistoriēsis: Bernardus papiēsis: Adulphus astēsis: Hugo granopolitanus: Bernardus parmēsis. Horū gloria specialis et precipua scītas et autoritas etiam hostibus reuerēda/facile nobis qui minores et meriti et officij nemus locum: aut errare secū: aut sapere persuasit. Taceo multitudinē ceteroꝝ/russie/cāpanie/lōgobardie/germanie/et aquitanie: galliarū denicq̄ et hispaniarū oīm: necnō et vniuerse orientalis ecclesie tā archiepoꝝ q̄ epoꝝ: quoꝝ nōia sunt in libro vite: is epistole breuitas nō admittit. Idoēs vnanimes nō seducti pecunia: nō seduceri fallacia: nō illecti puro carnis vel cognationis amore: nō timore cōpulsi portētie secularis: sed dei p̄culdubio voluntatē sicut non ignorātes: ita nec dissimulātes/petrū leonis ingenue refutauerūt: ac secure gregoriū in papā innocētiū susceperunt. Nostrarū sane nemo ex noīe in his expressus est litteris: q: et oēs cōpendiū nō fert: et aliquoū inuidiosa designatio/adulatiōis notā nō effugit. Nō aūt debeo pretermittere sanctos: q̄ mūdo mortui: deo melius viuūt: quoꝝ vita abscondita est cum xpō in gloria: vbi certe studiose inquirunt: et non dubie inueniūt bīplacitū dei: q̄ soliciti sunt quō placēāt ei. Itaq̄ canauduliēses/vvallādrosani/carthusiēses/cluniacēses/et q̄ de maiori monasterio sunt: mei q̄ cisterciēses/cisterciēnses/cadumēses/tironēses/et saniniacēses, vniuersitas denicq̄ et vnanimitas fratrū/tā clericoꝝ q̄ monachoꝝ regularis vite/pbateq̄ cōuersationis/sequētes epos tanq̄ greges pastores suos: innocētio firmiter adherent: sincere fauēt: humiliter parēt: verū aplor successore fideliter recognoscūt. Quid reges et p̄ncipes terre? Nōne in eo dē spū vna cū subiectis sibi plebib⁹? innocētiū pariter amplectūntur: cōfitēres et ipsi papā et epm aīaq̄ suarū? Quis postremo in quocūq̄ ordine vite illustris/et boni noīs hō idipsum nō sapit? Et tū adhuc isti nescio qua cōtētiosa ipsorū: rationabilitate: et importuna cōtentiōe reclamāt: vocāt in causā oēs: et cū sua paucitate vniuersitatē flagitāt iudicari: et qui p̄iudicauerūt in electiōe: de p̄firmatione reiudicare cōtendūt: tūc p̄propere agētes: modo p̄posterē retractantes. Quis tātos q̄so in vnū cogere queat exercitus vtriusq̄ ordinis p̄incipū/ne dicā plebiū: et adducere in examinationē? Quis tot sanctoꝝ milib⁹ persuadere sufficiat: quod p̄ius edificauerūt iterū destruere: et abducere semetipsos in p̄uaricationē? Quis deinde locus oībus tantus/omnibus rutus? Vniuerse quippe ecclesie negocium est: non vnius causa persone. Videris q̄ de impossibili calūniam struitis matri vestre? Immo vobis q̄ foueā fodistis: in quaz precipitemini: et laqueū nectitis quo teneamini: ne ad gremiū reuertamini matris vestre. Occasio nunq̄ deerit ei: q̄ vult recedere ab amico. Sed esto. Mutet cōsiliū suū deus (sm hoiem dico) reuocet sententiā: cōuocet a finib⁹ terre consiliū iudicari bis in idipm: qđ ipse nō facit: patiat: quod nā queso dabunt iudices sibi? Dēs quippe in parte sunt: et partibus de iudicio haud facile cōueniet: atq̄ ita ad litem magis: q̄ ad pacē tantus cōuentus fatigabit. Deinde velim scire cui ille interim velit credere romā: quā tāto amore et longo tēpore cōcupiuit: tanto labore et sumptib⁹ acq̄siuit: tanto fastu possidet: tāto pudore timet amittere: ne frustra conuenisse seculus omne cernatur: si cum ille cadet a causa: non tamen cadat a roma. Alioquin quis causam spoliatus ingreditur. Nec leges profecto cogūt: nec canones. Et hec dicimus/nō de nostra iusticia diffidētes: sed a vestra cauentes versutia. Jam em̄ deus eduxit tanq̄ lumē iusticiā suā: et iudiciū suū tanq̄ meridiē: et si ceco nec lumē appareat: nec meridies luceat: quoniā sicut tenebre ei⁹: ita et lumē eius. Duo itaq̄ sunt de quibus cōtendatur quisnā cor rectū videatur papa. Quoꝝ p̄mo quidē: si personas cōparet: vt neutri sane vel derogare videar vel adulari: dicam qđ dici passim reperies: et neminē arbitror diffiteri: q: videlicet innocētij nō vita vel fama nec emulū timet: cū alterius nec ab amico tuta sit. Deinc si electiones discutias: nō itidē mox occurrit: et p̄motiōe puriori: et rōne p̄babili ortet p̄ior tpe. Posterō de tēpore cōstat. Reliqua duo merita p̄obant: et dignitas eligentium. Hanc enim (ni fallor) partē sanioꝝ inuenies: tam episcopos q̄ cardinales: diaconos siue p̄lebyteros: et quorum maxime interest de electione summi pontificis: et quanti in eligendo iuxta patrū scita/sufficiant. Quid et in consecratione? Nōne hostiensem: ad quem specialiter spectat: habemus? Cū igitur et electus dignior: et electio sanior: et actio ordinabilior teneat: qua ista ratione: immo qua cōtētione cōtra ius et fas: et vota omniū bonoꝝ/inuite et renitenti dei ecclesie p̄ficeretur: et illū deponere tentāt? Horū conatui tam maligno: tam indigno: tam temerario: totis certe viribus renitēduz esse videtis reuerēdissimi et illustrissimi patres. Dō cū oi familie dei: tamē vobis maxime vestrisq̄ conuenit: si tñ zelus domus dei comedit aīas vestras. Vobis (inquā) et vestris maxime vigilandum est: et orandum ne intretis in tētationē. In ea sane parte maiore opus est fortitudine et cautela: vnde acrior infistit aduersarius: et vis belli maior incūbit. Ut seuus et callidus hostis insurrexerit in vos p̄ prio certe agnoscitis experimēto. Deus q̄ multū iā malicia illius in illis partib⁹ p accepta potestate p̄cessit: vtroq̄ seuiens genere malignādi/vi et dolo. Nūquid aūt malicia vincet tandē sapiētia? Sed hec est hora ipsius et potestas tenebrarū. Ceterū hora nouissima est: et potestas cito trāsit. Ne terreamini: nē seducamini. Dei virtus et dei sapientia xps vobiscū est: q̄ in causa est. Cōfidite ipe vicit mūdū: fidelis est: nō p̄mittet vos tētari supra id qđ potestis. Videtis stultum firma radice? Sine dubio statim maledicetur pulchritudini ei⁹. Nō em̄ diu derelinquet dominus virgā peccatorum sup sortem iustorum. Verum vestre interim vigilantie est/vestris p̄ vestro officio solicite p̄uidere;

Ibidem ps lxxxij

ficut p̄uidetis: vt nō extendant iusti ad iniquitatē manus suas. Oratio p̄ catholicis. Benefac domine bonis et rectis cor de. P̄ro scismaticis. Impple dñe facies eoꝝ ignominia: vt querant nomen tuum domine.

¶ Ex persona ducis burgūdie. Epistola. cxxviij.

Guillermo dei gratia egregio comiti pictauoꝝ et duci aquitanoꝝ: Hugo eadē gratia burgūdie duxtimere terribilē: et cū qui aufert spiritū p̄ncipū. Errorē vestrū vltra dissimulare non fero: quippe carne p̄pinquus/et corde amicus. Si q̄s de pp̄lo deuiat: sol⁹ perit. ¶ Verū p̄ncipis error: multos involuit: et tātis obest: quātis p̄est ipse. Nec p̄sumus sicut scitis vt p̄damus: is vt regam⁹ subiectos. Per quē reges regnant: ipse nos p̄fecit populis suis: a nobis tuēdis nō subuertendis plane scrē sue ecclie ministros: nō dominos. Cui vos ministerio cū digne alis p̄o vestri magnitudine poteratis et laudabiliter deseruisse noscamini: miror: quanā versutia modo vsa illa p̄udētia circūuenta fuerit: eandē matrē vestrā et dominā deserere in tpe malo: nisi forte et hoc vobis vestri illi cōsiliarij p̄suadere conētur: ad solā perri leonis domū: vniuersalē ecclesiā eē redactā. Viri mēdaces: quos veritas: sicut et caput eoꝝ antichristū destruit spū oris sui: affirmans eam per os dauid adniuersos fines terre: et ad vniuersas familias gentiuz dilarari. Habet tamē ducem apulie: sed solū ex p̄cipibus: ipsumq̄ vsurpate coronē mercede ridicula comparatū. Deniq̄ quid boni: quid virtutis: quid honestatis afferunt de summo pōtifice suo: vt et nos p̄uocēt ad fauorē? Si vera sunt q̄ vbiq̄ diuulgat opinio: nec vnius dignus est vituli potestate. Si vera non sunt: decet nihilominus caput ecclesie non solum vite habere sanitatem: sed et fame decorem. Cuius proinde vobis est mi cognate charissime/vt in susceptione vniuersalis pape/ab vniuersitatis consensu et consilio nō recedatis. Quē oīs religio: quē regū vniuersitas receperunt: vobis quoq̄ et honorificū et saluriferū est vt recipiatis. Dñi pape innocētij: et innocens vita/et integra fama: et electio canonica p̄dicatur. P̄ioza duo/nec hostes diffitētur. Tertiū calūniam habuit: is per christianissimū lotharium nuper falsi calūniatoꝝ es in suo sunt mendacio deprehensi.

¶ Ad eundem. Epistola. cxxix.

Neo animo/et in ea voluntate memini me discessisse dudum a re p̄ncipe eximie: vt toris affectibus bene tibi tuisq̄ cuperem: totis nisibus salutem vestram/et honorē vestrum/vbicūq̄ possem iuuarem: eo q̄ nō redirem fraudatus fructu aduentus mei ad vos: sed lenis p̄eter spem multoꝝ/reportarem mecum pacem ecclesie: cū exultatione vniuerse terre. Miror: aut cui quo cuius ve consilio mira illa mutatio dextere excelsi/tam subito in deterius est mutata: vt rursum ad inimicias ecclesie clericos sancti hilarij de ciuitate expelleres: et iram dei in te grauius q̄ primum excitares. Quis te fascinauit tam cito recedere a via veritatis et saluris? P̄rofecto iudicium portabit quicunq̄ est ille. Utinam et abscindantur qui vos conturbant. Reuertere quesso reuertere: ne et tu (quod absit) abscindaris. Reuertere inquā et revoca amicos tuos ad pacem: et clericos ad ecclesiā/anteqū irrecuperabiliter reddas tibi aduersum/terribilē et cū qui aufert spiritū p̄incipū: terribilē apud reges terre.

¶ Ad ianuenses. Epistola. cxxx.

Anuensibus suis consulibus cum consiliarijs et ciuibus vniuersis. B. abbas dictus de claraualle pacem et salutem: et vitam eternā. Ut aduentus noster ad vos anno p̄terito non fuerit otiosus: ecclesia paulopost in sua necessitate p̄obauit: a qua et missi fuerannus. Honorifice nos et suscepistis et remuistis exiguum q̄ apud vos fuim⁹: et quidem digne vobis: sed supra nostre humilitatis modum. P̄rofecto vt nō immemores: sic non ingrati sumus. Dicem rependat qui potest: et qui in causa fuit: deus. Nos enim vnde illum recompensemus veneratiōis cultum; sed obsequiū; sed affectū plenū amoris et gratie? Non q̄ nō delectemur fauore: sed vestre deuotioni colletamur. O mihi dies illos festinos: sed paucos. In eternū nō obliuiscar tui plebs deuota: honorabilis gens: ciuitas illustris. Vespere et mane et meridie more vnctp̄ prophete: narrabā et annunciabam: et erat tāta audiēdi auiditas: quāta et audientium charitas. P̄orabamus verbū pacis: cūq̄ inuenissem⁹ filios pacis: requieuit sup eos pax nra. Ericā plane sem. nare semē nō meū sed dei: et cadēs in terrā bonā semen bonū fructū fecit centuplū/et tempestiuū. Mira celeritas: q: magna necessitas. Nec tarditatē passus sum: nec difficultatē; vna pene die et serēs et metēs/et reportans cū exultatione manipulos pacis. Nec quippe messis: quā messui. Exulibus: captiuis: cōpeditis et incarceratis: cuadēdi atq̄ reparriandi letā reportauimus spem: metū hostibus; confusionē scismaticis: gloriā ecclesie: ordi leticiā. ¶ Et nūc quid restat charissimi: nisi vt admoneamini de perseuerātia: q̄ sola merebit viris gloriā; coronā virtutibus. P̄rorsus absq̄ perseuerantia nec qui pugnat victoriam: nec palmam victo: cōsequitur. Ligor virtuum/virtutum consummatio est: nutrix ad meritum: mediatrix ad premium. Soror est patientie: constantie filia: amica pacis: amicitarum nodus: vnanimitatis vinculum: p̄opugnaculum sanctitatis. Tolle perseueranciam; nec obsequium mercedem habet; nec beneficium gratiam: nec laudem fortitudo. Deniq̄ non qui ceperit: sed qui perseueraverit vsq̄ in finem: hic saluus erit. Saul cum esset parvulus in oculis suis: rex est super israel constitutus: non perseuerans in humilitate et regnum amisit et vitam. Si cautela samson: si salomonis deuotio perseuerantiam retinuissent: nec is profecto p̄iuaretur sapientia: nec ille viribus. Hoc summe honestatis insigne: hanc totius probitatis vnicam fidamq̄ custodem: custodiri a vobis firmiter horto: et precor. Custodite diligenter: quod libenter audistis. Odem. ero scripsum quia memebat herodes iohannem: et libenter eum audiebat. Sed beatus fore: si audita libenter eque seruasset. Deniq̄ non qui audiūt: sed beati inquit/qui audiūt et custodiunt verbum dei. Seruate proinde vos paces fratribus vestris pisanis: fidem domino pape: fidelitatem regi: vobis honorē. Hoc quippe expedit: hoc decet: hoc iusticia requirit. Audiuimus venisse ad vos nuncios ducis rogerij: quid attulerint quid vetulerint: nos nescim⁹. Verū ego iuxta illud porte (vtverum fatear) semper timui danaos/et dona ferentes. Si quis forte in vobis (quod deus auertat) rem tam fedam cōmittere deprehendatur: extendere videlicet manum ad turpe lucrum: hūc protinus notare et indicare hostē nostrū vestri: ciuiū pditorē: ac vēditorē cōmunis honoris et honestatis. Si quis rem susurro in populo/diaboli filius assumēs vicē: iurgia seminare: et pacem turbare vellere perlatur: quēadmodū ille discordie semp est amator: et auctor: huic rigide cēsure remedio citius obuiet ur: eo quippe pessime: quo intime pesti. Hostilis exercitus vastat agros; domosq̄ spoliat: plaga autē cōsilia corrūpunt bonos mores: et modicū fermētū totā massam corrūpit. Scrite: plātate: negociamini/vt antiqua mala nō solū non itereris; is etiam de iustis laboribus vestris expiare et delere possitis. Scriptū quippe est. Redēptio aīe viri/propie diuitie. Et rursum: dare elemosynā et oīa immūda sunt vobis. Vt si mili tare placeret: et vestre fortitudinis ac strenuitatis iterum experiri vires: arma p̄bare delectat: nō equidē id p̄sumendū aduersus vicinos et amicos: cū magis ecclesie inimicos expugnare deceret: sed et regni vestri inuasam a fiscalis defensare coronā. Super illos sane et honestius acquiretis: et iustius possidebitis acquisita. Deus pacis et dilectionis maneat semp cum omnibus vobis. Amen.

¶ Ad pisanos. Epistola. cxxxi.

Isanis nostris consulibus cum consiliarijs: et ciuibus vniuersis: Bernardus abbas dictus de claraualle: pacē et salutem et vitam eternam. Benefaciat vobis deus: et meminerit fidelis ser

Gal. v.

B

D

s. reg. xvi

mar. vi.

Luce. xi

ij. eneid.

puer. xiij.

Luce. xi

Universidad de Deusto
Biblioteca

nitū:et pie cōpassionis:⁊ cōsolationis:⁊ honoris:que spō
se filij:ei⁹ in tēpore malo/et in dieb⁹ afflictiōis sue exhibui
stis et exhibetis. Et quidē hoc iā implet ex parte:⁊ oratio
nis hui⁹ nōnullus capiet fructū. Digna planeretributio ce
leri iā cōpensāt effectu. Jā ꝓ merito tecū actitat deus ppls
quē elegit in hereditatē sibi:oino pplm acceptabilē:lecta
torē bonor operū. Assumit pisa in locū rome:⁊ de cūctis
vrbib⁹ terre ad apostolice sedis culmē eligit. Nec forsitu
itue humano cōtigit istud cōsilio:sed celesti ꝓuidentia: et
dei benigno fauore fit:qui diligētes se diligit:qui dixit chri
sto suo innocētio. Pisam inhabita:⁊ ego benedicēs bñdi
cā ei. Hic habitabo qm elegi eā. Me autore/tyranni sicuti
malicie/pisana ꝓstātia nō cedit. Nec minis cōcutit:nec do
nis corrumpitur:nec circūueniri dolis. Opisani pisanam
gnificauit dñs facere vobiscū/facti sumus letātes. Que ci
uitas nō inuidet:Serua depositum vrbs fidelis;agnosce
grātā:studeꝓgratiue nō imemorī ingrata. Honora tuū⁊
vniuersitatis patrē:honora mūdi ꝓncipes qui in te sunt:et
iudices terre:quotū te ꝓsentia reddit illustrem/ glorio
sam/famosam. Alioqn si ignoras te o pulchra inter ciuita
tes:egredieris post greges sodaliuz tuoꝝ pascere hedos
tuos. Sapientibus sat dictū est. Cōmendo vobis marchio
nē engelbertū:qui dño pape/et amicis eius missus est in
aditore:ium:inuenis fortis et strenuus:et(si nō fallor:) fi
delis. Habetote eū vestris precibus magis cōmendatum:
q: et ego ei vos amplius commēdare curaui:monuiq vt
vestris potissimum cōsilijs innitatur.

¶ Ad mediolanenses. Epistola.cxxxi.

Vis mediolanensibus/ vniuerso videlicet cle
ro et populo. B. abbas dictus de claraualle in
dño salutē. Bene vobiscū facit de⁹:bene vobiscū
facit romana ecclesia. ffacit ille quod pater:facit
illa quod mater. Et reuera quid vobis debuit facere⁊ non
fecit? Si postulastis mitti vobis de curia honorabiles per
sonas ad honorem dei et vestrum:factum est. Si postula
stis confirmari quod vnanimitas vestra de venerabilis
patris vestri electione firmauerat:factum est. ¶ Si volui
stis licuisse vobis qō illicitū nisi ꝓ magna quidem neces
sitate sacri canones iudicāt:translationē episcopi scz in ar
chiepiscopū:concessum est. Si rogastis eruī ciues vestros
de vinculis placentinorum:qō vnq ego ꝓtermittere nec
volo:nec valeo:et hoc factū est. In quo postremo quecūq
rationabilis petitio filie:non dico repulsam:sed vel mo
rā passa est apud piam matrem? En ad cōplementum palliū
presto est:plenitudo honoris. Nunc vero audi me indyta
plebs:gens nobilis:ciuitas gloriosa. Audi in quā me (ve
ritatē dico non mentior) dilectorem mi;zelatorem salutis
tue. Romana ecclesia valde clemēs est:sed nihilomin⁹ po
tens. ffidele consiliū et omni acceptione dignū:noli abuti
clemētia:ne potētia opprimaris. Sed dicit aliquis. Debi
tā ei reuerentiā exhibebo:⁊ nihil amplius. Esto. ffac qō di
cis:q: si exhibeas debitā/et oīnodam. Plenitudo siquidē
potestatis super vniuersas orbis ecclesias:singulari pre
rogatiua apostolice sedi donata est. Qui igitur huic pote
stati resistit:dei ordinationi resistit. Pōt si vtile iudicauerit
nouos ordinare episcopatus:vbi hactenus non fuerunt.
Pōt eos q̄ sunt:alios deponere:alios sublimare. ꝓut ra
tio sibi dictauerit:ita vt de episcopis creare archiepos li
ceat:⁊ ecōuerso si necesse visum fuerit. Pōt a finibus terre
sublimes quascūq personas ecclesiasticas euocare: et co
gere ad suā ꝓsentiā nō semel aut bis:sed quotiens expe
dire videbit. Paro in promptu est ei omnē vlciscī inobe
diētiam:si quis forte reluctari conatus fuerit. Denicq pro
basti et tu. Quid enim cōtulit tibi vetus tua rebellio:et re
calcitratio male suasa a pseudo prophetis tuis? Quem
fructum habuisti:in quibus nunc erubescis? Agnosce po
tius in qua potestate:gloria et honore suffraganeorū tuo
rum tamdiu ꝓuincia extitisti. Quis ꝓ te valuit obuiare
re apostolice auctoritatis iustissime seueritati:cum ꝓuo
cata tuis excessibus:decreuit te tuis illis antiquis ac pre
claris ornamentis nudare:mutilare membris? Et hodie
cōfusa et truncata iaceres:si non benignius q̄ potentius
tecum actū fuisset. Quis eā prohibere valebit etiam a gra
uioribus:si rursum(quod absit) adiecceris prouocare: Eli
de ne patiaris recidiuū:q: ꝓ certo (nisi fallor) non tam
facile denuo poterit inueniri remedium. Si quis itaq di
xerit tibi partim oportet obedire:partim non oportet:cum
tu in te experta sis plenitudinem apostolice potestatis:au
toritatis integritatem:nonne hmōi aut seductus est:aut se
ducere vult? Sed fac quod dico:nam ego te nō seduco. Lō
uertere magis ad humilitatem:ad mansuetudinē. Siquis
dem et humilibus dat deus gratiam:⁊ mansueti hereditā
bunt terram. Esto cauta domine et matris tue recupera
tam seruare gratiam. Et sic ei placere studeas de reliquo:
quatenus placeat ei non solum seruare tibi que reddidit:
sed etiam adiscere que nondum dedit.

¶ Ad clerū mediolanensem. Epistola.cxxxiii.

Benedicti vos a dño:quoniā studio et industria ci
uitas vra liberata est ab errore:⁊ relicto scisma
te/ad catholicā rediit vnitatē. Exiit sermo iste in
ter catholicos:audiuit et letata est syō: et est vo
bis gloria coram deo et oi pplo. Ut leris amplexibus mater
ecclesia colligit tot et tam or multitudinem filioꝝ:quos se
amisisse dolebat. Ut lero et sereno vultu de⁹ pater recipit
hoc sacrificiū de manib⁹ vestris. Ut aūt⁊ paci terre intedi
tis:facitis qō filij pacis. Et ego fratres particeps⁊ socius
gaudij vñ fieri cupiēs:iuxta petitionē vestrā/ad vos cum
dilectis fratribus nostris:nuncijs vestris veniebā: de qui
bus mihi scripsistis:pleni⁹ fm rationez in beneplacito dei
satisfacturus. Sed quia tempus breue est quo ad concilīū
festinamus:non grauet vos vsq ad reditū nrm sustinere.

¶ Ad vniuersos ciues mediolanenses. Epla.cxxxiiii.

Et scriptis vestris ꝓcipio:nonnullus mihi lo
cus gratie apud vos est. Et qm meū nō inuenio
meritū:diuinitus credo datū. Nō recuso fauore
ingētis insigniscē populi. Amplecto: oblatā gra
tiā:⁊ obuijs manib⁹ gloriose ciuitatis deuotionē deuotus
excipio:preserim hoc tēpore/quo abiecto errore scismatis
corū:ad sinū matris ecclesie cū gaudio totius orbis reuer
sa est. Arbitror: m̄ no solū mihi gloriandū:ꝓ inuitor: ad pa
cē querēdā/et a famosissima vrbe:cū sim pauper ignobilis
ꝓsona tāti boni mediator: atq minister assumor:hz vobis
quoq ꝓ talē nihilominus honor est flecti ad pacem:⁊ con
cordiam vicinorum vestrorū: quos nec multarū ciuitatum
hostilis impetus(vt bene notum est mūdo) cedere aliqn
cōpulit. Itaq festinās ad cōciliū:spero me rediturum per
vos:et probaturū de gratia quā ꝓmittitis. Qui aūt grām
dedit:faciat ne in me vacua sit.

¶ Ad nouicos apud mediolanū cōuersos. Epla.cxxxv.

Charissimis fratrib⁹ de mediolano nup cōuersis
ad deū. B. abbas dict⁹ de claraualle:in spū cō
filij et fortitudinis qō bene ceptū est: digne exi
tu cōsummare. Benedictus deus q̄ fecit vobis vi
lescere mūdi gloriā/largiturus suā. O q̄ vani filij hoīm:q̄
mēdaces filij hoīm in stateris:qui fm illud euāgelij:gliam Joh.v.
ab inuicem querunt:et gloriam que a solo deo est nolunt:
plane in hoc ipsi decipientes de vanitate in idipsum. Vos
autem non sic. Ab hoc vos opprobrio liberauit nunc di
uina misericordia:vt esseris christi bonus odor deo in oīi
loco:ipsi ad gloriam:angelis ad leticiam:hoibus ad exem
plū. Si quidē gaudium est in celo super vno peccatore peni
tentiam agente:quāto magis super tot⁊ talibus viris:et
de tali/vbe cōuersis? Et ego fratres tanta leticia ꝓuocat⁹
sz et vocatus a vobis:ꝓ charissimos fratres othonē⁊ am
brosium:quos ad hoc ipsum direxistis:decreueram simul
cū ipsis venire ad vos. Cetera melius existimās:nō in ar
ticulo tēporis: neq in transitu vos videre:distuli vsq ad
reditū nostrū. Properamus quippe ad cōcilium:per vos
deo auxiliante reuersuri:consiliū et auxilium quod fm ra
tionē poterimus;vestro sancto ꝓposito ꝓcebituri.

¶ Ad petrū papiensem epm. Epla.cxxxvi.

Si semen bonū iactū in terrā bonā fructū attu
lisse videt: ipsius est gl'ia q̄ dedit semē serenti:
fecūditatem terre:semini incrementū. Quid in
his nos capimus? Ego sane gl'iam xpi alteri nō
dabo. Multo vero scrupulosius vsurpabo mihi. Profe
cto ler dñi cōuertit aīas:⁊ nō ego. Et testimoniū dñi fide
le sapiam p:estat paruulis: nō ego. Laudat de bona lre
to:natura manus:nō calamus. ffateo:vt multū tribuam
mihi:lingua mea calam⁹ scribe velociter scribētis. Sibi
q̄ inquis q̄d afferūt boni speciosi pedes euāgelizantium
bona? Multū ꝓ oēm modū. Primū quidem:q: filij sunt
patris sui qui in celis est:⁊ gloriā quā deferūt patri: ne
quaq a se ducunt alienā. Nam si filij:⁊ heredes. Deinde
vero q̄ ꝓximor salutē/suā nihilomin⁹ arbitrant: quip
pe quos tanq̄ seipsos diligūt. Tertio quoq ꝓ labore la
bioꝝ ipsoꝝ sibi penitus perire non poterit. Unusquisq
em mercedē accipiet/fm ꝓpriū laborem. Ego labia mea
non phibui:tu aperuisti⁊ viscera:ideo ꝓculdubio plus
accepturus:qm plus laborasti. Certus sum em q: nō va
cat tibi q̄ sitienti tulisti aquā:⁊ cū panibus occurristi fu
gientib⁹. Non inquā vacant officia humanitatis: nō ho
tamenta salutis:quib⁹ christi vere viscera in illis paupe
ribus refouisti. Ambo tamē collaboratores: ambo coad
iutores dei sumus: ambo pariter speremus fructuz in re
fectione animarū sanctarū. Quis mihi det nunq̄ memo
riam tui deserere:nunq̄ ab ipsa deseri?

¶ Ad eundem. Epistola.cxxxvii.

Si tristia semp acciderēt:qs sustineret? Si sem
per aspera:quis nō pteneret? Sed rerū tanta
gubernatrix sapia:hoc ꝓnecessaria vicissitudi
ne eo moderamine electis suis cursum vite tē
poralis alternat:vt nec aduersa frangant:nec leta dissol
uant:cū porius⁊ illa ex illis gratiora:⁊ illa ex his tolera
biora reddant. Benedict⁹ per oia deus:tristicia nostra
versa est in gaudiū:acceperūt oleū post vinū vulnera no
stra. Raptores⁊ pdones compuncti humiliātur. Sacer
dotē dñi in quē aūs sunt mittere man⁹: cū honore remit
tunt. Spolia q̄ diripuerant:⁊ sine desidia recolligunt:⁊
sine fraude restituūt. Si q̄d hoc est q̄d inueniri nō possit
dalphin⁹ ꝓ eo satisfacier ad beneplacitū vestrum. Hoc
quippe manu sua in nostra firmauit. Pro qua sua ꝓmis
sione adimplenda:si venerit ad pedes vestre maiestatis
qō⁊ ꝓposuit:mitti q̄ meruit: supplicamus agi cū iuuene
Non q̄ velimus impunitū esse tam grande facin⁹:sed vt
ecclia ita(si fieri pōt)debita satisfactione honoret: vt is
qui satisfacit supra vires patiētie sue nō exasperet:⁊ peni
teat hoiem nostris acquieuisse cōsilijs.

¶ Ad imperatricē romanoꝝ. Epla.cxxxviii.

In recōciliatione mediolanēsium/nō obliti su
mus vnde a vestra excellentia ꝓmoniti fuera
mus. Nō⁊ si nō monuissetis:nihilominus ho
nori vestro/⁊ regni vtilitatib⁹ intenderemus:
sicut vbiq⁊ semp fideliter:quātū possumus: facim⁹. Non
ante sane mediolanēses in gr̄iam dñi pape/⁊ ecclie vnita
tem recepti sunt: quousq palā conrado refutato⁊ abne
gato: dñm nostrū lotharium: in suū regē⁊ dñm receperūt
⁊ romano:ū iperatorē augustū vna cū toto orbe cōfessi
sunt:⁊ de iniuria trāfacta iuxta ꝓpriū⁊ mādatū dñi pape
digne vobis se satisfacturos esse tacto sacro scto euange
lio spopōderūt. Um magnas agēres gr̄as diuine bonita
ti:q̄ absq bellor periculis:absq humani sanguinis effu
sione:inimicos vros sic humiliauit: rogam⁹ vestrā satis
nobis expertā clementiā:vt rpe suo cū req̄sierint ꝓdicti
mediolanēses ꝓ dñm papā vtiq mediatore sue recōcilia
tionis gr̄am vestrā:benignos vos atq placabiles inue
niamus:quaten⁹ nec eos poeniteat sanis paruisse cōsilijs
⁊ vos de eis debitū habeatis seruitiū⁊ honorē. Non em
decet vt fideles vestri:q̄ ꝓ honore vestro laborāt: apud
vos ꝓfundātur. Cōfundent aūt:si q̄bus de benignitate
vera spem indulgentie ꝓmiserunt: cū ꝓcipsis interue
nerint:inuenerint vos(q̄ absit)inexorabiles.

¶ Ad henricū regem anglorum. Epla.cxxxix.

Enrico illustrissimo anglorum regi. B. abbas di
cus de claraualle honorē/sospitatē⁊ pacem.
Uelle vos instruere de his ꝓsertim q̄ spectant
ad honestatē: aut insipientis est: aut vos peni⁹
ignoratis. Eapropter rem simplr intimare sufficit:⁊ hoc
paucis:qm facile oīa renenti:multa supflue ingerunntur.
In ingressu vrbis sum⁹: salus est in iannis:iustitia nobis est
est:hz romanis militib⁹ cibus iste nō sapit. Itaq̄ iustitia
placamus deū:militia terremus hostes:solis necessarijs
necessaria nō habem⁹. Quid opus sit facto: vt opus ve
strū cōpleatur:qō de dñi pape innocentij magnifica⁊ ho
norifica illa susceptione fecistis;vos melius nostis.

¶ Ad lotharium imperatorem. Epla.cxl.

Otario dei gr̄a romano imperatori augusto
B. abbas de clarauall le:si quid potest pcōris
oratio. Benedictus deus q̄ vos elegit:⁊ erexit
coram salutis nobis:ad laudē⁊ gloriā nois sui
⁊ reparandū imperij decus:ad subueniendū eccle sue in
tēpore malo:postremo ad operandū etiā nūc salutem in
medio terre. Ipsius est em op⁹:cp corona glie vestre ita
indies ampliatur⁊ sublimatur mirabiliter crescēs ac pfi
ciens in oī decore⁊ magnificentia apud deū⁊ hoīes.
Ipsi⁹ profecto nuper opus⁊ virtus fuit:cp iter satis la
borioſum⁊ meticulosum pro pace regni/⁊ ecclesie libe
ratione susceptū:in tanta ꝓsperitate peregistis:rome si
quidē imperialis culminis plenitudinē gloriosissime asse
cutus. Idcq̄ qō maius fuit:in manu nō magna: vt animi
fidelicq magnitudo clarius emineret. Ubi si ante tantil
lum exercitum terra tremuit⁊ quieuit:quātus putamus
horor hostiū corda inuadere habeat:cū ceperit rex pro
cedere in magnitudine brachij sui? Animabit insuꝑ bone
stas causē:timor duplex ꝓuocabit necessitas. Non est meū
horiari ad pugnaz:est m̄ (securus dico) aduocari eccles
arcere ab ecclesie infestatione scismaticoꝝ rabiem: est ce
saris ꝓpriam vendicare coronā ab vsurpatore siculo. Ut
em ostat iudaicā sobolem sedē petri in xpi occupasse in
iuriā:sic ꝓculdubio oīs qui in sicilia regē se facit:oratdis
cit cesari. Si aūt vtriq incūbit cesari:restituere scz cesari
que sunt cesaris:⁊ q̄ sunt dei deo:cur apud tullum res dei
minuitur:cū cesar nihil ibi lucretur? Uerendū est ne mi
nimor neglect⁹ impedimentuz sit matrimor. Hoc est qō
dico. Ecclesia scti gengulfi grauiter iniuste(q̄ vt dr) in il
la ciuitate opprimit:⁊ aūt vestre prudētie nescio q̄ frau
de subrepti:vt dño pape ꝓ iustitiā subuenire parenti:ve
stre interuentu pcis obuiaretis. Obsecro⁊ consulo con
sulti⁹ agi:noxiā reuocari pcem:dari locū iustitie: anteq̄
ecclia illa fundit⁹ destruat. Paup sum ego:fidelis m̄ ve
ster:⁊ si video:importun⁹: fortassis inde est. Dominā im
peratricem in xpi charitate oppido saluramus.

¶ Ad eundem. Epistola.cxli.

Pro: cuius instinctu vel consilio vigilantie ve
stre subripi potuerit: vt hoīes digni certe du
plici honore⁊ gratia:contraria a vobis audi
rent(Pisanos dico:qui pmi⁊ soli interim ad
huc erexere vexillum aduersus inuasores imperij.) Quā
iustius in eos regia incāduisset indignatio: qui populus
strenuū⁊ deuotū quacūq occasiōe offendere ausi sunt:
eo pcipue tēpore quo accincti in multis milib⁹ suis:exie
rant oppugnare tyrannū: vlcisci iniuriam dñi sui⁊ impe
rialem defensare coronā. Ut em congruentissime assignē
huic genti/qō olim de scto dauid dicebatur:quenam q̄so
in oībus ciuitatibus sicut pisa:fidelis:egredies:⁊ regre
diens:⁊ pergēs ad imperiū regis? Nōne hi sunt q̄ nup re
gni illū vnicū ac potentissimū hostem:ab obsidione nea
polis fugauerūt? Nōne hi sunt:q̄ eriā qō pene incredibi
le dictu est:in vno impetu suo expugnauerūt amalfam:⁊
rebellē:⁊ scalam;atq̄ atturinā;ciuitates vtiq opulentis

Universidad de Deusto
Biblioteca

simas ⁊ munitissimas: oi busq; qui ante hac tentauerunt vsq; ad hoc tẽpus (vt aiũt) inexpugnabiles? Q; dignum q̃ equũ: q̃ plenũ rõne ⁊ iustitia fuerat: vt fideliũ terra in terũ saltem dũ hec actitarent: ab oi hoste secura ꝓfiteret: tum p;o p̃sentia summi pontificis: quẽ iamdulũ exulem pisani apud se cũ summo honore seruabant ⁊ seruãt tum p̃ seruitio imperatoris: p quo ⁊ ipsi tunc temporis/ exulabant. ¶ factum est aiũt per contrariũ: vt gratiam qui offenderũt: ⁊ qui seruierunt iram mererentur. Sed vos fortassis adhuc ista nesciebatis. Q;o: tẽ nunc quando res est nota vobis: imo ⁊ decet/⁊ expedit: mutare vos ⁊ verbũ: ⁊ animũ: vt viri regijs magis fauoribꝰ ⁊ muneribus honorandi: a vestra parte decetero audiãt ⁊ recipiant q̃t meriti sunt. Q; quantũ meruere pisani: quantum adhuc mereri possunt: Sat est dictũ sapienti.

¶ Ad humbertum abbatem igniacensem: qui abbatiam suam dimiserat. Epistola. cxliij.

E

Arcat tibi oĩpotens deus. Quid voluisti facere: Quis te crederet ad rantũ p;oũpere malũ hoĩem tantis p̃ditũ bonis: Quõ potuit arbor bona/pessimũ hunc ex se ꝓducere fructuz: Q; q̃ terribilis deus in iudicijs sup filios hoĩm. Non miror q̃ diabolus istud potuit: sed q̃ deus pmisit: quippe cui iam tot ãnis pure: sicut credim?: ⁊ deuote seruisti. Quid faciet de me vtiq; pigro ⁊ negligenti seruo: qui fidel ẽ famulum suũ/ sic vel ad tẽpus tradidit in animã inimico: ũ eius: Quid quesо ratiõis: immo q̃d nõ impietatis habet hec fuga tua: de qua filij lugẽt: aduersarij rident: Miror q̃ te non terruit arnaldi abbatis exemplum: cuius similis p;esumptio digno: sed pauẽdo fine (vt bene meministi) in breui est vindicata. Et quidẽ ille qualemcũq; (vt bene noui ego) habuit causam: tu nullã. Nũquid em̃ aut monachi tui sunt inobedientes imperijs: aut cõuersi segnes in operib?: aut vicini forte tibi tuis ve reb?infesti: aut certe modica ⁊ nõ sufficiẽs substantia mũdi: quatenus relinq̃re cogereris: quos vl regere: vel pascere nõ sufficeres:

D Job.xv. ¶ Vide ne ⁊ te tangat vox illa dei: q: odio habuerũt me gratis. Quid em̃ debuit tibi facere: ⁊ nõ fecit: Vineã tibi plãtauit electã ⁊ speciosissimã. Sepẽ ei circũdedit/ votiue cõtinentie: tot/cular districtissime discipline fodit in ea: et edificauit sancte paupertatis turrim ad celos vsq; pertingentes: te cultoꝛ atq; custodẽ cõstituit. Honestauit te in labor?ib? tuis: ⁊ cõplebit illos si pmittis. Sed tu p;ohnefas destruis maceriã ei?: ⁊ racemis optimis plenã/exponis oĩb? qui p;etergrediunt viã. Meu q̃s p̃hibebit ap;uz de silua vt nõ exterminet: ⁊ singularẽ ferum ne depascat eam: Miruz vero si in hoc mozi te bene p̃parare putas: quod quidẽ ad me scripsisti: vt in tãto scandalo ⁊ in anathemate dñi pape mo;ivelle nõ timeas. Deinde si ita necessariũ erat: nõ potuit aliud tẽpus cõsiderari: nisi cũ necessitatib? vniuersalis ecclesie detineoꝛ: vt illi misere: quã exponis: nõ liceat subuenire: Obsecro te per eũ/ qui p;o te crucifixus est: vt satis afflictos ampli?cruciare parcas: ⁊ tristiciã sup tristiciã addere desistas: q: vt verũ fatear: sic p;o hac ecclesie generali grauiq; scissura affectus suz: vt redeat animam meam vite mee: etiam te ⁊ tuis in pace degentibus.

¶ Ad monachos alpenses. Epistola. cxliij.

Abaᷓ.iij

Q;onus pater vester atq; noster: auto;e deo/ ad altio;ez gradũ assumptus est. ſ faciamus ergo charissimi: quod dicit p;opheta. Eleuatus est sol: ⁊ luna sterit i oꝛdine suo. Sol est ille per quem alpensis cõgregatio illustris vbiq; reddit: tanq̃ luna p̃ solẽ. Eleuato itaq; illo stemus nos in oꝛdine nostro: quicũq; eligimus abiecti esse in domo dei nostri: magis q̃ habitare in tabernaculis pcoꝛũ. oꝛdo noster abiectio est: humilitas est: volũtaria paupertas est: obediẽtia/pax/gaudium in spũsctõ. ¶ Oꝛdo noster est eẽ sub magistro: sub abbate: sub regula: sub disciplina. Oꝛdo noster est studere silẽtio; exerceri lectionibus/ vigilijs/oꝛationibus/opere manuũ: ⁊ sup oĩa excellentio;e viã tenere: q̃ est charitas. P;o;o in his oĩbus ꝓficere de die in diẽ: ⁊ in ipsis pseuerare vsq; ad vltimũ diem. Et hec quidẽ assidue vos ꝓfidimus acritare. Ceterũ vnũ opus fecisti: ⁊ oẽs mirãtur: q̃ cũ sancti essetis: nõ reputãtes vestrã sanctitatẽ: alienã participare curastis: vt esses tis sanctio;es. Impletũ est qõ legiſ in euãgelio. Cũ feceritis oĩa q̃ mãdata vobis fuerint: dicite serui inutiles sumus. ¶ Inutiles vos reputatis: ⁊ humiles inuẽti estis. Recta facere: ⁊ inutilẽ se reputare apud paucos inuenitur: ⁊ ideo multi admirant. Hoc inquã: hoc p;o;sus vos de illustrib?reddit illustrio;es: sanctio;es de scris. Et vbi cũq; diuulgarus est sermo iste: repleuit oĩa odoꝛe suauitatis. Hec virtus me iudice/ꝑfecta etiã p;otractis ieiunijs ⁊ anticipatis vigilijs: oi deniq; co;po;ali exercitio: tanq̃ vera pietas q̃ ad oĩa valet. Q; leto sinu collegit vos multitudo cisterciẽsis: q̃ alacri vultu spectauit hoc angelica celestudo. Nouerũt siquidẽ illi spũs oĩpotenti deo placere sup oĩa fraternã societatẽ: ⁊ ꝓfederationẽ: cũ dicat per pphetam: glutino bonũ est. Et p aliũ. Ecce q̃ bonũ ⁊ q̃ iocundũ habitare fratres in vnũ. Jtẽ frater fratrẽ adiuuans: ambo ꝓsolabũtur. Aduertitur etiã hoc factũ humilitatem redolere: que q̃ accepta sit diuine maiestati: docet ille q̃ dicit. Superbis deus resistit: humilibus autẽ dat gratiã. Q;stendit ⁊ ipse humilitatis magister p semetipm dicens. Discite a me: q: mitis sum ⁊ humilis co;de. Quid dicã de nostro pusillo grege clareuallis: cui spũlius adhesistis: quãto vos: ⁊ q̃ spãli cõplectak affectu: Nõ põt dici vbo: qõ de mutua charitate inter nos ⁊ vos spũalis infusio mirabiliter operak. Supest frẽs vt inuocato spũ sctõ: maturetis vobis eligere patrẽ. Nã si me expectaret: vereo: ne aduent? noster differak in longũ: ⁊ illa dilatio esset periculosa. Sed vocate ad vos fratrẽ nostrũ charissimũ godefridũ p;io;ẽ clareuallis: q̃ ⁊ in B: sicut in alijs: impleat vicẽ nostrã: vt cõsilio eius vel fo;te illo;/quos ipse p se miserit: si venire nõ poterit: necnõ ⁊ p̃ijs vestri garint: talem pfonam eligatis de qua ⁊ de? honoꝛem habeat: ⁊ vos saluteᷓ. Memo;es mei estote fratres.

Zu. xvij F

Nota.

¶ Ad suos clareualleñ. Epistola. cxliij.

Q;arissimis fratrib? clareuallis: monachis: cõuersis: nouicijs: frater. B. gaudere in dño semper. Ex vobis perpendite: quid patiar ego. Si vobis molesta est absentia mea: nemo dubiter mihi esse molestioꝛẽ. Non em̃ paris iacture: nec eiusdem grauaminis est me vno carere vos: mecꝫ vestra vniuersitate destitui. Tot me necesse ẽ affici curis: quot vos estis ⁊ ad singulos quoscꝫ vestrũ dolere absentiã: timere pericula. Duplex ꝓtritio ista nõ me deseꝛet: quouscꝫ meis viscerib? ego reddar. Q;õ quidẽ ⁊ vos sentire ꝑ me nõ ambigo: sed ego vnus sum. Vobis q̃ vna mihi multiplex incubit tristandi ratio vtpote ꝑ oibus vobis. Nec solũ cruciat q̃ absq; vobis/vel ad tẽpus viuere cogo:: sine q̃bus ⁊ regnare miserã mihi reputo seruitutẽ: sed etiã q̃ versari cõpellor in his que amicã quietẽ oĩno pturbãt: ⁊ meo ꝓposito minus fo;tasse cõueniũt. Hec sciẽtes: mo;e mee que mee nõ est volũtatis: sed ecclẽsastice necessitatis: non oꝛ;et vos indignari: sed cõpati. Spero autẽ q̃ nõ erit longa: vos oꝛate vt nõ sit infructuosa. Detrimẽta q̃ interim fo;te cõtingent: emolumenta reputenk: qm̃ deꝰ in cã est. Qui cum sit benignus: ⁊ oĩa possit: facile dãna reſarcier: nõ solum integre: sed etiã cumulate. P;opterea bono animo sim?: deũ habẽtes nobiscũ: in quo ⁊ vobis p;esentes sum?: quãtislibet terrarũ spaciꝰ diuisi a nobis videamur. ¶ Quicũq; in vobis bene officiosum scipsum exhiber: humilem: timoratũ: studiosum lectionis: oꝛationibus vigilẽ: fraterne charitatis solicitũ: nõ me puter absentem sibi. Nã quõ ei ꝑsens spũ nõ sum: cũ quo est mihi coꝛ vnũ ⁊ aĩa vna? Si q̃s aũt susurro (qõ abſit) exiſtit inter vos: aut bilinguis: aut murmurans: aut cõtumax: aut impatiens disciplinę; aut inquietus ⁊ vagus; ⁊ qui panẽ

oclosus comedere non erubescat: huic etiã si coꝛpoꝛe p;esens essem: longe esset ab eo anima mea: eo q̃ ipse longe fecerit a se deũ: moꝛ nõ loco:ũ distantia. Interim fratres dum venio: seruite dño in timoꝛe: vt sine timoꝛe quãdoq; de manu inimicoꝛ vestroꝛ liberati/seruiatis illi. Seruite in spe: qm̃ fidelis est in ꝓmissis. Seruite ex merito: quia multus in meritis est. Nã ⁊ si cetera taceã: hoc solo certe non immerito vitã sibi vendicat nostrã: q̃ p;o ea p;ebuit

ñ.coꝛ.v. suam. Nemo igiſ sibi viuat: sed ei qui p;o se moꝛtuus est. Cui em̃ iustius viuã: q̃ ei qui si nõ moꝛeꝛek: ego nõ viuerem? Cui cõmodius: q̃ p;omittẽti vitã eternã? Cui magis ex necessitate: q̃ flammas ꝑpetuas minitãti? Sed seruio volũtarie: q: charitas libertatẽ donat. Huc p;ocoꝛ viscera mea. Seruite in charitate illa q̃ timoꝛez expellit: laboꝛes nõ sentit: meritũ nõ intuek: p;emiũ nõ requirit: ⁊ m̃ plus omnib?rget. Nullus terroꝛ: sic solicitat: nulla p;emia sic inuitant: nulla iustitia sic exigit. Jpsa vos mihi inseparabiliter iungat: ipa me vobis iugiter rep;esentet: hoc is mazime quib? oratis: charissimi ⁊ desiderarissimi fratres.

¶ Ad eosdem. Epistola. cxlv.

A

Tristis est anima mea vsq; dũ redeaz: ⁊ nõ vult consolari vsq; ad vos? Que em̃ est mihi cõsolatio in tempoꝛe malo: ⁊ in loco peregrinationis mee? Nõne vos in dño? Minime quidẽ deserit me: quocunq; iero: dulcis memoria vestri: sed quãto memoria dulcioꝛ: tanto absentia molestioꝛ. Meu mihi q: incolatus me? nõ solũ ꝓlongatus est: sed etiã cumulatus.

p̃o.lxviij Et reuera iuxta propheta: sup doloꝛẽ vulnerũ meoꝛ addiderunt: qui me a vobis aliquãdo vel coꝛpoꝛe separãt.

B ¶ Est cõmune exilium/ipsumq; molestũ satis: q̃ q̃diu sumus in hoc coꝛpoꝛe: peregrinamur a dño. Huic accessit ⁊ speciale (qõ pene impatientẽ me reddit) vt cogar viuere sine vobis. Longa molestia ⁊ tediosa expectatio: vanitati huic occupãti omnia: tandiu manere subiectũ: feculẽti coꝛpoꝛi horꝛido circũdari carcere ⁊ moꝛtis vinculis: funibusq; pctoꝛ necdũ absoluit: ⁊ tãto ꝛpe nõ esse cuz xp̃o. Ceterũ aduersus hec oĩa/vnũ mihi remediuz qualecũq; erat: ⁊ vere datũ desup: p;o vultu videlz gloꝛie: q̃ abscondirus est vsq; adhuc: videre interim templũ dei sanctum

p̃s. xxix. qõ estis vos. Ex hoc tẽplo facilis mihi videbak transitus ad illud gloꝛiosum: ad qõ ꝓpheta suspirat dicens. Vnã petij a dño hanc requiraᷓ: vt inhabitem in domo dñi oib? diebus vite mee. Ut videã voluntatẽ dñi: ⁊ visitem templum eius. Quid dicã: quoties id solatiũ interpolatuz est mihi? Ecce hoc tertio (nisi fallo:) annulsa sunt a me viscera mea. Paruuli ablactati sunt ante tẽpus: ipsos: q̃s p euãgeliũ genui: nõ licet educare. P;opria denicz desere re: ⁊ aliena curare cogoꝛ:: ⁊ dubito pene q̃d magis egre feram: an subtrahi illis: aut intricari illis. Jta ne bone ie su tota deficiet in doloꝛe vita mea: ⁊ anni mei in gemitib? Bonũ mihi dñe magis moꝛi q̃ viuere est: nõ m̃ nisi inter fratres: inter domesticos: inter charissimos. Jd siquidez dulcius: humanius: rutiusq; esse ꝓstat. Jmmo vero piuz est: vt in hoc remittas mihi vt refrigerer p̃usq; abeã ⁊ am plius nõ ero. Si placet dño meo: vt oculi p̃is q̃liscũqz: q̃ nõ sum dignus vocaki pater: claudãtur manib? filioꝛuz: vt extrema videãt: exitũ ꝓsolẽmur: spiritũ suis desideriis leuent ad ꝓfoꝛtiũ si dignũ iudicas bꝛoꝛ: cũ pauperũ coꝛpoꝛibus pauperis coꝛpus sepeliant. Hoc p;oꝛ: sus si inuenigfam in oculis tuis: p̃cibus ⁊ meritis eoꝛũdem fratrũ meoꝛ obtinere toto affectu desidero. Verũtamen non mea volũtas: sed tua fiat. Nec mihi viuere volo: nec moꝛi.

E ¶ Sed dignũ est vt qui doloꝛe meũ audistis: etiã consolationẽ nõ ignoꝛetis: si qua est. P;imũ quidẽ de oi laboꝛe ⁊ calamitate quã patio:: solũ arbitro: esse in cã eum cui oĩa vinũt. Velim nolim necesse est me viuere illi: qui meã sibi ꝓpie vite positiõe acq̃siuit: q̃ ⁊ potens est: si q̃d patiꝛ p;o ipso: recompensare nobis in illa die miseri/coꝛ ⁊ iustus iudeꝛ. Q; si inuit? militauero ei: dispẽsatio mihi tm̃ credita est: ⁊ ero seru? nequã. Si aũt volẽs: gla

est mihi. In hac ergo aliquãtulum ꝓsideratione reſpiro. Deinde q̃ sepe nõ meis meritis supna gratia honestauit me in laboꝛibus meis: ⁊ gratia illa in me vacua nõ fuit: ſicut in multis expertus sum: ⁊ vos ex parte nõ latuit. Sed ⁊ hac vice q̃ necessaria ecclie dei sit vel fuerit p̃sentia patꝛnitatis nostre: dicerẽ ad ꝓsolationẽ vestram: ſi nõ gloriã redoleret. Nunc aũt melius est: vt hoc p alios cognoscatis. Jnstãtissima postulatione imperatoꝛis: aplicoꝛ mãdaꝛo: necnõ ecclie ac pncipũ pcibus fleri: doleẽtes ⁊ noleẽtes: debiles atq; infirmi: ⁊ (vt verũ fatear) pauide moꝛtis pallidã circũferẽtes imagineᷓ: trahimur in apuliã. Rõgate q̃ ad pacẽ sunt ecclie: rogate q̃ ad salutẽ sunt nobis: vt iterũ vos videamus: vobiscũ ⁊ viuamus ⁊ moꝛiamur: ⁊ sic viuite vt obtineatis. Jnfirm? in arcto tpis: certe cuz lach;ymis ⁊ singultibus ista dictaui: teste charissimo fratre nostro balduino: q̃ stilo ea excepit: quẽ ecclia vocauit ad aliud officiũ: ⁊ ad aliã dignitatẽ. Q;ate ⁊ ꝑ ipso tãq̃ vnico solatio meo: et in quo spũs meus plurimũ requiescit. Q;ate p;o dño papa: qui me pariter ⁊ vniuersitatem vestrã paterno fouet affectu. Q;ate ⁊ p dño cancellario: qui mihi p;o matre est: ⁊ p ipsũ qui cũ eo sunt dño luca: ⁊ dño grisogono: magistro yuone: qui se nobis exhibent fratres vterinos. Qui mecũ sunt frater bruno ⁊ frater girardus: salutãr vos: supplicates ⁊ ipsi p;o se oꝛari.

B

¶ Ad abbates cystercio congregatos. Epla. cxlvj.

Si multa infirmitate coꝛpoꝛis: et coꝛdis anxietate (deꝰ scit) dictaui ista ad vos: homo miser: ⁊ homo nat? ad laboꝛẽ: frater tñ vester. Vtinaz nunc ipsum spiritũ: in quo cõgregati estis: mirear habere interpellatoꝛem ad vestrã vnanimitatẽ: qui imꝑimat pectoꝛib? vestris calamitatẽ quã patio:: q̃ imaginem mei tristẽ ac supplicẽ: sicut est: fraternis affectib? rep;esentet. Nõ hoc oꝛo vt creet in vobis nouã misericoꝛdiam: q: noui ego q̃ familiaris vniuersitati vestre sit illa virtus: sed hoc oꝛo vt in intimo sentiatis: quo et quanto affectu oꝛo misereri. Certus em̃ sum q: si id datũ fuerit: cõtinuo lach;ymę de thesauro pietatis erunpent: singultus: ⁊ gemitus: ⁊ suspiria hinc inde pulsabũt celos: ⁊ audiet deus: ⁊ placabik mihi: et dicet. ¶ Reddidi te fratribus tuis: nõ moꝛieris inter extraneos: sed inter tuos. Tantis siquidẽ laboꝛib? ⁊ doloꝛib? affectus sum: vt sepe tedeat me etiã viuere. Humanũ aũt dico p;opter infirmitatem nostraz. Desidero differri vsq; dũ reuertar ad vos: vt nõ moꝛiar nisi inter vos. Decetero fratres bonas faciatis vias vestras/⁊ studia vestra: q̃ recta: quę honesta: que salubꝛia sunt cõstituentes ⁊ tenentes: ante omnia solliciti seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis: et deus pacis erit vobiscum.

¶ Ad burchardũ balernẽsem abbatẽ. Epla. cxlvij.

Gnũ eloquiũ tuuz vehementer: ⁊ ignitũ illo igne: quẽ dñs misit in terrã. Legi illud ⁊ cõcaluit coꝛ meum intra me: benediti illi fornaci: de qua hmõi scintille exolassent. Nõne coꝛ: tuũ ardens erat in te: cũ ista dictabas? Bonus homo de bono thesauro suo p;ofert bona. Si laboꝛaui in te vti tu humiliter memoꝛaꝛis: nõ me piget. Sraui in spẽ p;ofecto pcipiẽdi fructus: ⁊ spes nõ confundit. Ex de fructu operũ meoꝛ satiantur viscera mea in terra aliena: ⁊ sentio ipso meo experimento semen meũ nõ secus viã: nõ sup lapides: nõ inter spinas: sed in terrã bonã ⁊ optimã cecidisse. Et si cum parerẽ tristiciã habui: iã nõ memini pressure p;e gaudio: q: natus est infans in mũdo. Jnfans dixerim malicia: nõ sensu: quẽ posset saluaꝛe: p;eponere semib? ad imitandũ denuo dices. ¶ Nisi cõuersi fueritis: ⁊ efficiamini sicut paruuli: nõ intrabitis in regnũ celoꝛ. Jnfans q̃ dicat: sup per senes intellexi: q: mãdata tua q̃siui. Qui dicat. Adolescentulus sum ego ⁊ ꝓtemptus: iustificatiões tuas nõ sum oblitus. Cõfiteoꝛ tibi pater dñe celi ⁊ terre: q: abscõ disti hec a sapientibus ⁊ p;udentibus: ⁊ reuelasti ea parꝛulis. Jta pater: q: sic placitum est ante ne. Tuo placito

F Ma.xi. ps. cxviij Jbidem Mat. xj

Universidad de Deusto
Biblioteca

sunt id qđ sunt: non suo merito. Nec eñ inuenis merita: sed p;ueuenis. Omnes peccauimus: ⁊ egemus p;ueniri. Tu ergo frater agnosce te p;ueentū: et p;uentū in benedictionib⁹ dulcedinis: non a me qui nihil sum: sed ab illo qui me vt de tua te salute monerē: aspirādo p;euenit. Nā vt multū mihi tribuas: plantato: sum: rigato: sum: absq; illo rī qui incrementū dat quid sum? Ipsū te in omni humilitate subiicias: ipsi tota deuotiõe inhereas. Me vero vtere eius seruo: cõseruo tuo: comite in via: cohorede futuro in patria: si tū studiosissime impleuero ministerium ad quod tibi missus sum: idq; quantū in me est: effecero vt hereditatez capias saluris. Ad ea de quib⁹ questus es: ita rīndeo: Necessitates tuas vt meas p;otabo: cū venero.

¶ Ad petrū abbatē cluniacēsem. Epla. cxlviij.

Domino ⁊ patri reuerēdissimo petro cluniacensi abbati: suus bernardus: qđ suus. Visitet te oriens ex alto o bonevir: qui visitasti me in terra aliena: ⁊ in loco peregrinatiõis mee cõsolatus es me. Bene fecisti: intelligens super egenū ⁊ pauperē. Absens erā: ⁊ absens etiam longo tempore: ⁊ recordar⁹ es nominis mei: homo magnus et occupatus in magnis. Benedictus sanctus angelus: qui pectori tuo id suggessit. Benedictus deus noster qui persuasit. En teneo vnde glorier apud extraneos litteras tuas: et illas litteras in quibus tuā mihi aiam effudisti. Glorior: q̄ me habeas nõ modo in memoria: sed etiam in gratia. Glorior: priuilegio amoris tui: refectus sum de abūdantia suauitatis pectoris tui. Nõ soluz aūr: sed ⁊ glorior in tribulationib⁹: si quas dignus habitus sum p ecclesia pati. Nec plane gloria mea et exaltās caput meū: ecclesie triūphus. Nam si socii fuimus laboris: erimus ⁊ cõsolationis. Collaborandū fuit ⁊ compatiendū mari: nec ⁊ de nobis quereret dicens. Qui iuxta me erāt delonge steterunt: ⁊ vim faciebant qui querebāt aiam meā. Deo aūr gratias qui dedit ei victoriā: honestauit eā in laboribus: et compleuit labores illius. Tribulcia nostra in gaudiuz: et luctus noster versus in citharā est. Hyems trāsijt: imber abijt ⁊ recessit: flores apparuerunt in terra nostra: tēpus putatiõis aduenit: amputatū est sarmentū inutile: putre membrū. Ille ille iniquus qui peccare fecit israel: mors absorptus est: ⁊ traductus in ventrē inferi. ſfecerat q̄ppe fin̄ ꝓphetā: pactū cū morte: ⁊ cū inferno fedus inierat. Idcoq; iuxta ezechielē: facr⁹ est pditio: ⁊ non subsistit in eternū. Aliuo q̄ oīm sicut maximus: ita ⁊ pessim⁹ inimicus: absciſſus nihilomin⁹ est. Et io erat vn⁹ ex amicis ecclesie: sed illis de q̄bus solet q̄ri ⁊ dici. Amici mei ⁊ proximi mei aduersum me appropinquauerūt ⁊ steterūt. Si q̄ restāt: cito sperain⁹ de similib⁹ idē indiciū. Prope est vt reuertar ad fratres meos: si vita comes fuerit: quos sicut intendo trāsiturus. Interim cõmendo me sctis oronib⁹ vestris. Saluramus fratrē. H. camerariū: ⁊ oēs qui circa vos sunt: cum reliqua sancta multitudine.

p. xxxvij

Esa. xxxviij.

psl. xxxvij

¶ Ad eundem. Epistola. cxlix.

Domino petro abbati cluniacēsi. B. humile dilectionis obsequiū. Lectis lris vestris letatus sum in eis: q̄ tantillū videlz tantus in benedictionib⁹ dulcedinis p;enire curasti is. Ceteruz videndi nos inuicē: ⁊ colloquendi pariter: qñ dignū iudicatis: qñ se offeret illa oppoꝛtunitas: qñ cõueniēs locus: qñ iusta occasio: Hec interim paucis vestris pauca reddidim⁹: ápliora libenter donaturi: cū ea vobis onerosa nõ foꝛe cognouerimus. Alioq̄n qñ hoc ipsum anderet nostra pusillitas: nisi daret ad dignitatē vestrā accessum vestre dignationis humilitas.

¶ Ad eundem. Epistola. cl.

Iam nolim fieri q̄ vestre putē obuiare reuerēcie: credo sinceritatem vestrā nõ latere. Ea fiducia suggerere vobis nõ dubio: qđ suggereret dū videt. De monasterio sancti bertini vellem vos moderatius agere: q̄ cepistis. Nā et si hoc vobis in pace subiicere: ⁊ absq; oi cõtradictione posseti⁹: ne tunc qđ vestra referret video. Neq; eñ crediderim vos delectari honoꝛe: cū tanto onere. Nūc vero cū nec absq; magno laboꝛe vēdicare vobis ꝓfatū monasteriū: nec in pace vt aiūt queatis possidere: honesta vobis (vt mihi videtur) ꝓbetur quiescendi occasio rimo: inquietandi.

¶ Ad dñm papam Innocentium. Epistola. cli.

Sanitas capitis redundauit in mẽbra. Unguentuz qđ descẽdit in barbā de capite: extrema q̄ fimbria vestimẽti participet. Si q̄ sumo pastoꝛe dispergerāt oues: valēte ⁊ incolumes: secure reuertantur ad pastū. Qđ dicimus: hoc est de gloꝛie vestre credibus successibus: creber nūcius letificat ciuitatem dei. Justū ꝓinde est: vt vestra ꝓsperatio ecclie roboꝛatio sit: et cū exaltat deus electū de plebe sua: ipsa q̄ se sentiat exaltari: ac de roboꝛis incremẽto fortioꝛē agnoscat. Nā si cõpassa est: ⁊ conregnare debet. Sic dignū vobis: sic nobis necessariū. Quid eñ? Si in timoꝛe ⁊ angustia eꝛtatis vigoꝛ nõ lãguit: nõ tepuit feruoꝛ: modo cedimus cū appꝛopinquam⁹ ad palmā! Que eminuit in infirmitate: in sublimitate virtus succũbet! Ñ nẽpe in manu valida oꝛdinatū est nobile illud monasteriū virziliacense. Nec insanis ꝓfecto tumultib⁹ armate plebis: nec effreni furentiū arcꝫ obstrepentiū vesanie monachoꝛ: nec qđ his fortius fuit: copijs in āmone cedendū putauit: vel ad modicum apostolica celsitudo. Quid apud sanctū benedictū? Nūquid regia indignatio ꝓhibere potuit spiritū libertatis accẽsum arcꝫ accinctū aduersus carnē ⁊ sanguinem? Sic sancti meminij: sic sancti satyꝛi: miro modo ecclie imutate sunt: ⁊ de synagoga sathane/restitute sunt in sanctuariū dei: vellent nolent oēs iniqua agentes supuacue. Sz nec leodiēs ceruicibus imminens mucro barbaricus/cõpulit acq̃escere impoꝛtunis/ip:obisq; postulationib⁹ iracūdi atq; irascẽtis regis. Quis vero dignis efferat laudib⁹ qđ nouissime diebꝰ istis de manu potentis: eminus licet emissum est in turbatoꝛes ecclesie aurelianẽsis? Reuera nūc sagitta ionathe nõ abijt retroꝛsum: ⁊ hasta ei⁹ nõ est auersa. In quo tñ verbo rex quidē turbat⁹ est: sed nõ oia hierosolyma cū illo. Magis aūt mitigauit oīm iram suā ⁊ ipse tandem. Erubuit siquidez ⁊ timuit frustra armari aduersus dñm/⁊ aduersus xp̃m eius. Hinc ꝓsus eleuata est magnificẽtia tua sup celos: tñ vt laudabile p̃cipium cõdigno exitu ponetur. Qđ quidē vniuersi: q̄ vos amāt: vehemẽter expectant: idq; flagitant maturari. Sane simili zelo: ⁊ in manu eque potenti/eccl'ie turonẽsi iā iamq; subuenire necesse est. Alioq̄n ꝓpe interitum est et ipsa: nisi cito feratis auxiliū. Reuixit (vt aiūt) gilleberti spūs in philippo: ipsius plane ⁊ nepote carnis/⁊ heres de ambitiõis. Quāta nẽpe dominādi cupiditate ⁊ iste iuuenis inardescat: indicat matris sue ecclie diuturn⁹ ⁊ miserabilis cruciatus: quo pene eā exiscerat miser: vt se parturiat in honoꝛē. Est tñ autoꝛe deo/eius tergiuersationi bus finis tandē impositꝰ: si tñ qđ dictante iusticia: ⁊ compellente malicia: ⁊ pace ꝓuocante: in cū actū est: apostolice autoꝛitati rarum hr̃e placuerit. Absit aūr vt cõfundat fideles suos benigna maiestas: quib⁹ idem negociū dignū duxit cõmittere terminandū. Absit: absit vt seua ambitio refugiū habeat apud innocentie defensoꝛem. Hoc ipm quāte audacie est qđ tentat: quāte dementie qđ speꝛat? Semel ⁊ secūdo iam apostolici ꝓtempto: mãdati: iusticiā subterfugit: ⁊ nunc impudentioꝛ temeritate audet denuo nihilomin⁹? tāte equitatis vultibus ꝓsentari? Cui obscurū est: q̄ inple cogirer in mãmone viribus turrim foꝛtitudinis oppugnare: hõ q̄ de iusticia penit⁹ nõ p;esumit? Sed securi sumus. Siquidē q̄ tentatur: Innocẽtius est: ⁊ filiꝰ iniq̄tatis nõ apponet nocere ei. Decetero mesmoriā abūdantie suauitatis tue dulcissime pater dū suspiramus: ꝓsentiā dulciter inuicē eructam⁹: q: caremus illa in ista consolamur. Hec sedula coꝛdibus: hec oꝛdibus frequens est. Sal est in oi sermone: aureos mulcet: dulcoꝛat

pa. lxxxiij. viij.

oꝛa: coꝛda recreat ⁊ inflãmat. Celeberrima est in cõuentibus sanctoꝝ: colloquia condit: impinguat ꝓces: ad oꝛandum solicitat. Quamus ⁊ nunc soliciti p vobis ⁊ vestris vt eterna memoria dignos vos ipa eternitas habeat: cui ⁊ p;o qua: tēpoꝛe labꝛoratis. Amen.

¶ Ad philippū turonẽsis ecclie electū. Epla. clij.

Moleo sup te philippe charissime: sed queso te ne rideas doloꝛē meū. Nā si tibi minime videꝛis fortitan esse dolendus: ideo magis dolendus. Tu videris quid de re sentias: ego te arbitroꝛ oī lach⁹ymarū fonte plangendus. Doloꝛ meus non est dignus subsamatione: sed cõpassione: q: doloꝛ meus nõ est de carne ⁊ sanguine: non de amissione rerū perimrarū: sed de te o philippe. Non potui exꝑessius demonstrare magnitudinẽ cause doloꝛis. Philippus est in causa. Cum hoc dico: grauẽ ecclesie p;onũcio luctū: q̄ re aliquādo suo gremio cõfouebat: germinantẽ sicut liliū: florentẽ donis innumeris. Quis tūc tēpoꝛis nõ clamabat: bone spei iuuenẽ: bone indolis adolescentẽ! Sz heu mutatus est coloꝛ: optim⁹! A quāta spe decidit frãcia: q̄ te genuit ⁊ nutriuit. Si cognouisses ⁊ tu. Tu iquā si apponeres sciam: apponeres ⁊ doloꝛē: ⁊ doloꝛ: tu? faceret ne nr̃oim eēt infructuosus. Procederē si seq̃rer spiritū meū: sz nolo ꝓferre plurima in incertū ⁊ esse quasi aerem verberans. Sed hec scripsi: vt nostrū vtcūq; erga te affectū cognoscꝛeres: ⁊ vt nos scires esse in ꝓximo: si forte deus inspiraret tibi nostrū curare colloquiū: ⁊ optatā nobis tui velles exhibere ꝓsentiā. Sumus eñ viterbij: ⁊ te moꝛari in vꝛbe audiuimus. Dignare rescribere nobis quicūd illud fit/qđ de his litteris coꝛde ꝓceperis: vt sciamus qđ faciendū sit nobis: plus videlz minus ve dolendū. Q: si oīa contẽnis: ⁊ in nullo nos audis: ego quidē fructū nõ perdã litterarū: que ex charitate ꝓcedunt: sed tu de contemptu ante tribunal terrificum rẽspondebis.

Ebre. iiij

¶ Ad dñm papã innocentiū p treceñ epõ. Epla. cliij.

Alentia clericoꝝ: cuius mater est negligentia episcopoꝝ: vbiq; terrarū turbat ⁊ molestat ecclesiã. Dant epi sanctū canibus: ⁊ margaritam poꝛcis: ⁊ illi cõuersi ꝓculcant eos. Merito quales fouent: tales ⁊ sustinent. Quos dicant ecclie bonis: nõ coꝛrigunt coꝝ mala: malosq; grauati portant. Alienis nimirū laboꝛibus locupletant clerici: comedũt fructū terre absq; pecunia: ⁊ pdit quasi ex adipe iniq̄tas eoꝝ. Quos ꝓpie hodieq; respicit vetus illa scriptura. Sedit ꝓpls manducare ⁊ bibere: ⁊ surrexerunt ludere.

ps. lxxij. epo. xxxij B

Deute xxij.

¶ Mens quippe assueta delitijs: nec exculta disciplineꝛ farculo: multas ꝓtrahit soꝛdes. Doꝛo inueteratā rubiginẽ si tentes abꝛadere: nec sumnis saltem digitis continꝛgi patienꝛ: sed sicut scriptū est: increpassꝰ est dilect⁹/⁊ recalcitrauit. Insurrexerūt testes iniqui: hoꝛes quos delectat vitā semp alienā rodere: negligere suam. Supplicat puer vester p eoꝛ: cui⁹ in hac disciꝛdia (si nõ fallor) tota culpa est: q̄ culpas redarguerit clericoꝝ. Hec p epõ. In reliquo p me satisfacio. Scripta dignatiõis vre: qb⁹ me venire ad vos: cū iubere posset: rogare dignãtissime maluistis: noꝛit paternitas vestra ad me ante natiuitatẽ sctẽ marie minime puenisse. Itaq; nõ dico iuga boũ emi q̄nq; aut villā emi: aurꝛoꝛē duꝛi: sed plane (qđ ꝛvos nõ ignoratis) paruulos lactare me fateoꝛ: ⁊ iõ quo fine grauiscãdalo ac periculo ipsoꝝ venire possim: nõ video.

¶ Ad bernardū de poꝛt. de oꝛdine carthusiẽsi. Epi. cliij.

Etis instãter: ⁊ ego ꝓstanter abnuo: sz parcẽs mihi/nõ te spernens. Q vtinã tuo studio ingenioq; dignū/aliq̄d elaborare possem. Lumen oculoꝝ meoꝝ: ⁊ ipsam quoq; aiam: si fieri posset: partirer tibi amice charissime: ⁊ in xp̃i viscerib⁹ mihi potissimū in oi plenitudine dilectiõis spiritaliter amplecterende frater. Ceterū vbi ingeniū: aut qñ ociū mihi sufficiens ad id qđ petis? Neq; eñ leue q̄d aut vile: ⁊ qđ nos possum⁹? postulare videꝛis. Minime quippe p minimis

Nota.

Luce. xij

p. xxxvij

sic instares. Nã voluntatem tuã ⁊ curam in hoc satis pꝛodunt crebꝛe epistole tue: ⁊ vehemẽtioꝛ spūs eas animãs. Nimirū proinde quãto id curiosius velle te sentio: tanto crede mihi scrupulosius acquiesco. Cur hoc? Ne magna videlz expectanti/ridiculū ꝓducam murẽ. Moc vereoꝝ: ⁊ hec cã cunctationis mee. Et quid mirū si vereoꝝ dare: qđ edere verecũdoꝝ! ¶ Inuitus (fateoꝝ) ꝓrebeo qđ me extimẽ nõ tam edere ꝓfuturū: q̄ ꝓdere contenendum Quis sane dare velit/qđ dedisse dedeceat: accepisse non ꝓsit? Libens doꝝ: inuitus pdo. Sciimus q̄m sperati gradia: modica minus grata venire solent. Qđ aūr nõ venit gratum: perditū est: nõ datuz. Tibi studij est vtpote ocioso ⁊ vacanti/vndecūq; ꝓquirere incentiua ignī quo ardes: vt ardeas magis: ⁊ impleas voluntatẽ dñi tui dicentis. Et quid volo: nisi vt ardeat! Laudo: sed si illic ea que ras: vbi te frustratū postmodū nõ q̄raris. Erras si apud nos queris: ego potius illa abs te mendicare debuerim. Scio quidẽ dare q̄ accipere beatius esse: sed si detur qđ danti honestū: accipienti vtile sit: quale vtiq; penes me quicq̄ esse penitus nescio. Qđ aūr habeoꝝ vereoꝝ si in me dium venerit: ne te quoq; optasse illud pudeat: peniteat postulasse. Sed quid? Non melius nos apud te tuipse excusabis? Cui tibi certe fidẽ oculi faciãt. Credo ꝓoꝝ unitati tue: vt vel exhibitio tollat suspirionẽ. Res est cũ amico Nõ parco iam verecũdie/ꝓoꝝ sus dũ fiat qđ tuvis: in spiritu entie mee nõ memoꝛabor. Sermones paucos in ꝓncipio cantico ꝝ salomonis recẽs dictatos/eis facio transcribi: ⁊ tibi: cũ necdũ ediderim: q̄citius mitto. In quo ope cum accepero tẽpus (xp̃o imperante curis) tentabo ꝓcedere si tñ me inde cõfortes. Dñm ⁊ patrē nostrū ꝓoꝝ: vestrū cũ ceteris fratrib⁹: per te deuote saluto: ⁊ ꝓpitios habere apud deū coꝛde humili supplico.

¶ Ad eundem. Epistola. clv.

Ssimulare nõ valeo trisiciam coꝛdis mei: nec patioꝝ vltra latere te cruciatū quē patioꝝ bernarde charissime. Memoꝝ: antique mee ꝓmissionis/ꝓpositū habui ⁊ desideriū magnū trãsire p vos: reuisere quos diligit aia mea: itineri meo solatium: laboꝛibus leuamẽ: peccatis remediū postulare: et culpis meis exigentibus: factū est nõ vt nollem: sz vt nõ possem. Pena siquidẽ hoc agnosco culparū: nõ culpam. Certus sis homo dei minime ꝓoꝝsus amici fuisse incuriã nõ pigritiã: nõ negligentiã: sed cãm obstitisse plane non negligendam: ⁊ causam dei. Nihilominus tñ vermis iste ꝓtinus rodit me: ⁊ doloꝝ me? in ꝓspectu meo semp. Et q̄dem als satis tribuloꝝ: sed vt verū fatear: in nullo eque. Uincit laboꝛes itineris: caloꝛis incõmodū: curarū anxietates. Ecce aperui vulnꝰ amico: tua frater interest cõpati mihi: hoc est ꝓtare mecum qđ patio: vt releuer ego. Tuas ⁊ p te sancto ꝝ: cum q̄bus es: oꝛones supplex flagito. Sermones sup ꝓncipia cantico ꝝ: quos tu petisti: ⁊ ego ꝓmiseram: transmitto tibi. Quibus lectis: peto vt q̄scinus opportune poteris: tuo rescripto moneamur: vt ad ꝓcedendum: vel ad supersedendum.

p. xxxvij

¶ Ad dominum papam Innocentium ꝓo eodem quando electus est. Epistola. clvj.

Electū deo ⁊ hoꝛibus bernardū de poꝛtis/pater venerãde: vocatiõe vestra cogi ad opus et onus episcopale audiuim⁹. Probabilis res ac digna plane vꝛo apostolatu/ponere in lumine lumẽ absconditū: ne sibi soli viuat: q̄ ⁊ alios ad vitã trahere possit. Usq; quo nãq; latet ⁊ ardet tñ modo: q̄ ⁊ lucere valet? Zeuck si placet sup candelabꝝ: vt sit lucerna ardẽs ⁊ lucẽs: sed sane vbi nõ ꝓualeat vis ventoꝝ: ne forte (qđ absit) extinguak. Siquidẽ insolẽtia lombardoꝝ: ⁊ inquietudo eoꝝ cui nõ est nota? Aut cui magis q̄ vobis? Nobis melius nostis q̄ sit ille eparus dissipat⁹: q̄ domus exasperans. Quid putam⁹ esse facturū inuenem: viribus coꝛporis fractū: ⁊ quietis heremi assuetū: in populo barbaro/tumultuoso/ꝓcelloso? Quãdo poterit

Universidad de Deusto
Biblioteca

cōuenire tante sanctitati: ⁊ tante puersitati: tante simplicitati/⁊ tante dolositati? Referuck si placet cōgruentiori loco: atq; alteri populo/cui sic p:esit: vt p:osit ⁊ festinatiōe nō pereat fruct⁹: quē poterat dare in tpe suo.

¶ Ad eūdem p clericis aurelianēsibus. Epla. clvii.

Sc̄quo misera illa aurelianēsis ecclia incassum viscera pulsat patris o:phanor⁊ iudicis viduarū? Quippe iacet iā olim in pulue re virgo nobilis ifirl: nō solum viduata v:ro sed ⁊ charis o:bata pignoribꝰ. P:ohdolo: nō est q̄ subleuet eā. Quousq; ⁊ filios nō dimittitis cum matre misera clamāres post vos? Illos dico q̄ amissis rebus/⁊ domibꝰ: capitibꝰ suis/refugiū solū inuenere diffugiū. Quid tardat irrepida manꝰ: nullis hacten⁹ vel negata opp:essa/vel remissa p:esumpt:oribus? Quid tardat (inquā) afflictos eripere de manu fortiū: ⁊ reddere retributionē supbis? Et si tardat: nō derelinquat vsq; quaq;. Oportet magis dilatū auxiliū tandē venire validius: et subuenire pfectius. Illa sit si placet molestę tarditas/ re cōpensatio: vt ⁊ q̄ aplica patiētia supbe abusi sunt: nihil inde in fine lucrent: ⁊ q̄ in vbo vestro patiēter passi sunt minime eos sue quādoq; pigeat patientie.

¶ Ad haimericū ro. curie cācellariū p eisdē. Epla. clviij.

Speciali amico suo haimerico/dei grā diacono cardinali: ⁊ aplice sedis cancellario: frater. B. de claramalle/luce sapiētie ⁊ virtutis claresce/re. Nisi q: vestrā noui ⁊ circa afflictos cōpassionē: ⁊ p:ra pternos indignationē: opp:ortune/importune instarē vobis p:o magno vuilhelmo maudunēsi ⁊ socijs eius: cōpellerem vos aduersus opp:essores ⁊ calūniatores eor. Nunc autē sufficiat memo:asse: vestrū est opere p:obare cito quod reuera sufficiat.

¶ Ad dñm papā innocētiū sup interfectōe magri thome p:ioris scti victo:is parisien. Epla. clix.

Mantissimo patri ⁊ dño innocētio summo pontifici. B. clarevallis abbas indigꝰ minimū id q̄ est: ⁊ q̄ pōt in dño. Sera pestima q̄ deuo:auit ioseph: canū nostro:r ipo:tunitatē nō ferens: ad vestre d: defensionis auxiliū confugisse. In quātum misera deuenit amentiā: vt vaga ⁊ p:ofuga ⁊ tremens sup terrā illuc potissimū fugā inierit: vbi plus timere opo:tuit. Sceleratissime/tu summe equitatis sedē putas esse spelūcam latronū: aut cubile leonū? Tu filij recentē adhuc cruo:em o:e rabido ac ferali spumans ⁊ masticans: fugis ad sinū matris: pa da ei nō est. Et si audientiā: accipiat illā si placet: quam phinees fornicanti israelite: vel matathias demonibꝰ immolanti: vel certe vt vobis de vestris aliquē p̄ponam⁹: quā a bto petro ananias ⁊ saphyra meruerūt: quā deniq; audientiā dedit negociantibꝰ in tēplo saluato:. An ignoramus quo:undā peccata p̄cedere ad iudiciū? Nōne vox sanguinis fratris tui clamat aduersum te de terra? Credimus ⁊ nostri martyris spm: quē nouissime diebꝰ istis tua crudelitas mo:ti dedit: cū ceteris animab⁹ interfecto:ū: voce valida sub altari clamare ⁊ flagitare vindictā: eo⁹q; instantius quo recētius ipsius sanguis effusus est super terrā. Sed nunq̄d ego inq̄t occidi eū? Nō vtiq; tu: sed tuit: ⁊ p:opter te. An ⁊ per te: videar deus: ⁊ iudicet. Si execrabilis tu es: cuius dētes arma ⁊ sagitte: cuiꝰ lingua gladiꝰ acutus: p̄rinde nec iudei christi de mo:te culpandi sunt: q̄ppe ⁊ ipsi manus continuere cauti. Ob illicitas exactiones: quas sibi occasiōe archidiaconatus/in p:esbyteros minime sā vt cōsueuerat vsurpare liceret: beatiq; thome obuiāre zelo atq; industria: vtpote iustitie amato:is ⁊ defenso:is: oderat illū: ⁊ mo:te ei iam ipso odio homicida minitari solebat. Multi se audiuisse nūc phibent: q̄ bus discredendū nō est. Postremo nepotes eius/vt impias manꝰ in sanctum dñi mitterēt; q̄d aliud vnq̄ aduersus eum habuerint? ipse certe dicat si pōt. Si q̄ iste q̄ causa: q̄ incento:? qui eriā (vt oim pene suspitio est) extitit et dictato: facinoris: si is inquā impune ferat: q̄ vtiq; mira impudētia de vestra aplica auc:oritate p̄sumit: quāta puta mus impunitas ista in ecclesia parturiet pnicida? Unū e duob⁹ fore necesse est: aut nullos ex nobilibus siue potētibus fm hoc seculū admitti deinceps ad hono:es ecclesiasticos: aut passim ad oē illicitum pmitti libere clericos sacris abuti officijs: ne forte si quispiā zelo dei accensus phibere tentauerit: ferro ilico militari reus iusticie trucidetur. Atq; ita q̄d spiritali gladio: q̄d censure ecclīastice quid tp̄iane legi ⁊ discipline: quid reuerentie sacerdotali: quid deniq; diuino timori relinquit: si metu potentie secularis/nullus mutire iam audeat cōtra insolentiā clericor. Quid em̄ insolētius: quid ve indigni⁹ in eccl̄a esse potest: q̄ vt sibi quisq; ecclesiasticas vendicet dignitates ferstare armo:: non mo:r p̄obitate? Quotiem dñe parer aliquid vt videtis p:o:sus decernendum in hoiem q̄ō ecclesie p:ofuit: vt salus facta hoc rēpore per vos trāsfundat in posteros: et cognoscat generatio altera nō solū quod fuit p:esumptū: sed ⁊ qualiter vltum. Alioquin si serpat venenū: nec sequat pariter ⁊ antidotum: multos (quod absit) habeat perimere.

¶ Ad eundem in persona stephani parisiensis episcopi vnde supra. Epistola. clx.

Dissimo patri Innocētio summo pontifici: Stephanus miserandus episcopus ecclie parisiensis/misericordiā ⁊ iudiciū. Uir religiosus p:ior sancti victo:is/ magister thomas/ in obsequio charitatis: in itinere q̄ idiperat pietas: in opere sancto: in sanctor comitatu: in dñico die: certe in sinu meo/ ⁊ inter manus meas/ crudeliter ab impijs pro iusticia exceratus est: factus obediēs vsq; ad mo:tē. Nunc opus est p:ece: vbi pietatē melius sin filētio lach:yme p:onocant: ⁊ singultus: q̄ interrumpit p:eces: exp:imit affectionē. Dec plane cōpassionē verā: ⁊ si nō postulāt: merenē tñ: vtpote que verū indicant p:odunt q̄ dolores: ⁊ simulationis fugāt ambiguū. Puto p:oinde sufficere mihi ad incutiēdam paternis viscerib⁹ calamitatē quā patio:: rem vt est simpliciter intimasse. Tristis flebilisq; historia satis p se agit/p:esertim apud vos/⁊ suasoriis fucari non indiget. Exitus aquarū deducite oculi mei: qm̄ derelinquit me vir/tus mea: ⁊ lumē oculor meor/⁊ ipsum nō est mecū. Nec em̄ illū lugeo: sed me. Nam ille quo pacto lugeat: q̄ mo:tis p:ecioso cōpendio transiit ad vitā? Quis illū nō magis laudibus q̄ fletib⁹ p̄sequat: cui viuere christus fuit: mori est lucrū? Episcopi nomē ego gerebā: ille exercebat opus. Honore spreto: onus toris viribus supporabat. Idcirco ille reuera mo:tuus ad vitā: ego vinus in mo:te: Ille mo:tis vincula nō incidit: sed euasit: ⁊ ecce circūdāt me dolores mo:tis: et to:rentes iniq̄tatis cōturbant me. Ego igit/ego miser: ego miserandus in mo:te tua mi frater dulcissime thoma: blādo heu ablactatus solatio: cauto p:iuatus p:ilio: ⁊ certe ruto patrocinio destitutus. Expediebat me magis mo:i p te: q̄ post te viuere. P:opter hoc defecit in dolore vita mea: ⁊ anni mei i gemitib⁹. Condoler mihi ecclesia: sed doler ⁊ p:o se. Cōmune damnum/ cōmunis desolatio est: mecū omnis religio plo:at: pater/ná pariter implo:at cōsolationē. Si theobaldus noteri⁹ adierit vos: sentia tvel ipse in se/qm̄ exaudiuit dñs voces fletus mei. Nepotes ipsius/auto:es extitere sceleris: ipe causa. Utrus ⁊ dictato:: in questione est. Nō attēdatis ad verba eius: donec veniat qui mittēdus est: qui vobis plenius insinuās veritatē: cautum faciat a labijs iniquis ⁊ a lingua dolosa.

¶ Ad haimericū cācellariū in p̄sona eius sdē epī vnde. ⁊. Epistola. clxi.

Domino haimerico charissimo venerabili sancte romane ecclie diacono cardinali ⁊ cancellario: suus stephanus parisien. q̄ dño ⁊ amico suo. Amicus in necessitate p̄batur. Q̄d dico non q: de sanctitate dilectionis vestre dubitē: sed ne p:ingar vt dubitem. Cōtinger aūt p̄culdubio: si zelū illū vestrū mō (q̄d absit) dissimulare cōperero. Porro dissimulatōis id mihi argumentum inexcusabile fore nouerit⁹: si theobaldū noterium nō recipere p meritis qua cūq; occasione p:ohibuerit: q̄ dimidiū ai e mee/nepotū suor manib⁹: crudeli ambitione p̄cidit: soli cruciatui parte reliqua reseruata.

¶ Ad dñm papā innocentiū vii supra. Epla. clxii.

oseę. iiij.

Or sanguinis archenbaldi subdecani aurelianēn. inualuit. Nā ecce p̄hdolo: iuxta p̄ppham/ Sanguis sanguinē tāgit: ⁊ simul iūcti fortius clamāt ad vos de frācia. Clamat inquā ⁊ vociferat vter q̄ sanguis clamor: tā valido: vt valeat ipm q̄ palatiū celeste p:ocurere: tā pio: vt ⁊ saxea pectora debeat emollire. Quid facis amice spōse: custos spōse xpi: pastor ouiū xpi? Putas ne sufficies excogitare remediū: q̄ huic obuiet pesti tā nefande: tā inaudite? Id sane necesse est inueniri: q̄ de recenti/ecclie vulneri impsentiarū medelā afferat: ⁊ posteris valeat ad cautelā. Ergo accingere gladio tuo sup femur tuū potentissime. Si nō ſtererit ⁊ nunc phinees ⁊ placauerit: nō cessabit q̄ssatio. Si inquā vigor ecclīastic⁹ pepcerit istis: iobānidico ⁊ theobaldo noterio quor ⁊ si nō manu/assensu certe: forte ⁊ istinctu sanguis inoci⁹ effusus est sup terrā: q̄s nō videat q̄d sequat: Quātos in clero hor ipunitas p:ra ius ⁊ fas faciet p̄moueri: inertu vtriq; suor: nō sine merito scrutar: Nouis mo:bis: nouis obuiādū ē medicamēt. Utilissime vt multi⁹ videt: iustissimeq; eos aplica falce ab oi succideres ecclīastica dignitate: ita vt habit⁹ careāt: ⁊ decetero ad alias nō assurgāt.

¶ Ad haimericū cācellariū p eodem. Epla. clxiij.

Frequentē ⁊ amicabilē reco:dationē: qua dñm ep̄m parisiēsem cōmendare soleē: ego postmodū ipsi frequēter testat⁹ sum. Et a vobis exigitur nō vbo aut lingua: sed opere ⁊ veritate p̄bare: nec me fuisse fallacē nec voa mēdacē. Sic vestra interest nō solum p̄pter ep̄m: sed ⁊ p̄pter alios amicos vestros: q̄ vobis p certo graviter: si quo modo p:eter spem p̄cedere cām contingeret: turbarentur.

¶ Ad iohānem cremensem cardinalem p:esbyterum de eodem. Epistola. clxiiij.

Electionē ⁊ dignationē: qua me amplecti a vobis nulli⁹ dignatis homūcio sensi: in eternum nō obliuiscar. Penitentiā ⁊ cōuersionē vestrā de qua iam angelis colletanus sum: ⁊ cōdelectatus: dignos facere fruct⁹ opto ingiter: ⁊ o:o frequenter. Et nūc maxime ipsos nostra illa gallicana eccl̄ia mecū expectat: credo nō intēpestiuos. Interest vestre pariter ⁊ mee fame: vt nō p:ofundar in vobis. Dic g̃ clareat oī bus zelum apud vos veritatis iusticieq; ⁊ feruere cōtra interfec:o:es clericor: ⁊ instigato:es eorum: vt nō me pigeat gloriatum fuisse de vobis.

¶ Actio cause lingonensis ecclesie ad dominū Innocētium papam. Epistola. clxv.

Um adhuc rome essemus: contigit illo venire dñm archiep̄m lugdunēsem. Venerūt ⁊ cū eo robertus decan⁹ eccl̄ie lingonen. ⁊ olricus canonicus: querētes licere sibi ⁊ capitulo lingonensi eligere sibi ep̄m. Mandarū siquidē a dño papa ac ceperāt: nequaq̄ p̄sumere hoc: nisi ad p:iliū religioso:um viror. Nō dum p me cuperēt ⁊ peterent obtinere: absit inquā nisi sciā ⁊ certus sim: q̄ bonā idoneaq; p̄sonam intendatis eligere. Uesponderūt p̄positū suū atq; intētionē de nostro pendere arbitrio: nec aliud se facturos nisi q̄d ego p:iulerem. Et spoponderūt. Uerū me nō satis fidem accōmodāte/accessit ad p̄suadendū archiep̄s: pollices firmiter idip̄m. Et addidit: q̄ si sec⁹ clerici agere moliren⁹: q̄d aliud facerēt: minime se p:firmaturū: nec ratū habiturū. Adduct⁹ est ⁊ dñs cācellari⁹ i testimoniū. Nec p:etiā diuiū⁹ etiā p̄sentiā dñi pape; vt ci⁹ fauor: et auc:oritate q̄d inter nos cōuenerat: p:firmarē: pus tñ habita inter nos collatiōe mutua: ac diuturna/sup faciēda electione: ⁊ de multis p̄tonis: quarū ibi metio facta est: duabus tandē notatis a q̄bus nullus nostrū penit⁹ dissentiret: q̄libet illarū eligi placuisset. Itaq; q̄ nobis cōplacuit: dñs papa imutabiliter obseruari p̄cepit: ⁊ tā archiep̄s q̄ clerici firmiter p̄miserūr. Illis abeūtib⁹: ego post discessum eor/dies paucos i vrbe faciēs/vbi a dño meo i petrare potui facultatē redeūdi ad fratres: iter arripuimus. Et trāsalpinātes cōperimus instare diem qua foret sacrādus hō in ep̄m lingonēsem: de quo vtinam meliora atq; honestiora audiuissem⁹. Nolo aūt dicere q̄ innit⁹ au diui. Quid plura? A religiosis viris nō paucis: q̄ nobis salutādi grā occurrerāt: p̄suasi sum⁹ diuertere p lugdunū quatenꝰ si fieri posset: rem nefariā ne fieret p̄hiberemus. Nā ego aliūde ob vie cōpendiū ire statuerā/⁊ sulēs validi tudini ⁊ lassitudini cor:po:is/p̄sertim q̄ nō liquido fateor credebā rumo:ibus. Quis em̄ crederet tantū virū/ tāta vi leuitate: vt postposita tā recēte p̄missione sua: insup. dñi sui mādato: p̄sone notabili manū i̇ponere nō timeret. Itaq; p:filio religioso: ac p̄fecentes/lugdunū iter direximus: ⁊ p̄uenimus: o:no (vt audiuim⁹: sic vidim⁹). Parabātur illa nō festa: sz infausta solēnia. Decan⁹ tñ ⁊ maxima (ni fallor) pꝰ lugdunensiū canonicorū p̄stanter apertep̄ ⁊ radicebāt. Sed ⁊ rumo: pudēdus dolēdusq; passim creb:escēs ⁊ inualescēs/ciuitatē repleuerat. Quid facerem? Cōueni archiep̄m reuerenter quidē sup pacto q̄d fecerat: ⁊ sup mādato q̄d acceperat: ⁊ nihil hor negauit. Cām vero p̄uaricatiōis referēs in filiū ducis: q̄ a p:incipio resilierat: ne ille turbaret: in id se mutabilitatis inciderisse dicebat: pacis videlz intuitu. Et intulit q: q̄cq̄d hacten⁹ egerit: iā p nostro deinceps arbitrio se facturū. Tuz ego grās agēs: absit inquā: tñ nō nostra: sz dei pot⁹ vo⁹ luntas fiat. Que ita fore stā cognoscet: si res ponat in cōsilio ep̄or: aliarūq; religiosarū p̄sonarū: q̄ hic ad vestram ipsi⁹ vocationē conuenerūt: vel adhuc venture sunt. Mox si inuocato sc̄o spū/p:ehabito oim voto ad p̄cedendū in cepto ope aiauerit: p̄cedite vt cepistis. Sinaūt acq̄escēdū apostolo dicēti. Nemini cito manū i̇ponas. Uisum est p:iliū placuisse. Interim hō ille venisse nūciat: sz in hospitium: nō in palatiū. Uespe sexte feriey venit: sabbato mane recessit. Nō est meū dicere: cur nec in curia apparere voluerit: ad quā ei cure fuit lōgo itinere p̄uenire: nisi q̄ verecūdia monachalis honor: q̄ temptus fo:san putari posset: si nō aliud alia: q̄ secuta sunt: indicarēt. Et reuera q̄d aliud tūc suspicari debuim⁹: q̄n archiep̄s redīes ab illo: testat⁹ est co:ā oīb⁹: nullo mō eū voluisse acq̄escere: sz q̄cq̄d de eo factū fuerat: penit⁹ rekutare? Deniq; ⁊ mādauit mox electionē fieri. Hoc p quosdā lingonēses canonicos tūc p̄sentes: b ⁊ p lras q̄ adhuc exstāt. Quib⁹ i capło lingonēsi oblatis ⁊ lectis: p̄hpudo: incōrupti legunt alie p:oa cōtrarie illis: asserētes vtriq; p̄secratione dilatā/nō dimissaz assignātes diē ⁊ locū ad eām decidēdā: quā lre p:otes nūciabāt decisam. Putares in lris nō mō diuersas: sed ⁊ aduersas sibi loquētes p̄sonas/aduersum semuicē p:endētes: nisi q̄ vna eadēq; imago impressa ceris: vnum idēq; nome p̄signatū in scedulis: manifeste de vno fonte dulce ⁊ amarū illud manare cūctis q̄ aderāt mirātib⁹ declarabāt. Tenent in manib⁹ p:aticto:ie lre: p:risibet obedire decreueris: inobediēs necesse est tenearis. Aut enim p:oē te recipiēte epłam/posterio: p:odēnabit: aut si posterio: ē seq̄ eligas: p:o murmurabit. Et vtinā sc̄a epła sicut potuit euertere p̄ma: ita posset sese vlipsa tueri aduersus tertia. Sz ecce lre p:ra lras: mādatū aduersus mādatum: ita vt nō iā quēadmodū in p̄phera: māda remāda: sz mā da demāda potius inculcet. Interim nēpe hō q̄ ⁊ p:ecerationē fugerat: ⁊ electionē refutarat: festinauit ad regem: regaliū inuestituraā obtinuit: q̄bus meritis/ipse viderit. Mox directis epłis: ⁊ locus q̄ assignat⁹ fuerat: est mutatus: ⁊ dies anticipat⁹: vt loci rēpo:isq; oppo:tunitate sub

Esa. xxxvii. ij. Tim. v

puerb. xxj. tracta: ⁊ copia agendi pariter subtrahatur ⁊ radicturis: ⁊ sacratiõis dies subripiat appellaturis. Ceterũ nõ est ꝓfiliũ ⁊ra ꝓfiliũ dñi. Cui⁹ puidẽtia factũ est/vt nec contradictores defuerint: nec appellatores. Appellatũ est a falcone decano lugdunẽsis eccl̃ie: appellatũ ⁊a põtio archidiacono lingonẽsi: appellatũ a bono amico sacerdote ⁊ canonico eg̃ lingonẽsi: appellatum ⁊ a fratrib⁹ nostris b. uno ore atq; gaufrido: ign. antrib⁹ quidẽ oĩbus his preparationẽ cordis eor: sed casu supuenientib⁹: haud dubiũ dei ꝓuida voluntate. Tanta siquidẽ fuit breuitas temporis: vt vix ex quo rescisimus diem: spacio quattuor dieru⁹ nũcius noster cũ lr̃is accurrere potuerit: quatenꝰ preueniret qđ parabatur non sacramentũ: sed sacrilegiũ. Et is quoq; mihi lominus cõtradixit: ⁊ tam ꝓsecrandũ: q̃ cõsecraturos ad sedẽ apostolicã appellauit. Et ipse erat lingonensis canonicus. Veritatem dico nõ mentio: nihil a me hic dictum ꝑsone odio: sed solo veritatis amore vera citer omnia posita: teste ipsa veritate.

¶ Ad falconem decanũ ⁊ guidonem thesaurariũ lugdunensis eccl̃ie. Epistola.clxvj.

Job.iiij. LAga vt videꝰ charissimi eccl̃ie nostre magna est: ⁊ multa eget cura. Nec modo multa: ſz cita ita vt assidue cũ lachrymis medico celesti insteramus: dicẽtes. Dñe descẽde ꝑsq; mo⁹iam. Vnũ est qđ magis exacerbat dolorẽ: ⁊ pene desperat curationẽ: q; nimirũ inde est ora tribulatio: vnde ꝓsolatio sperari debuerat. Quisnã em̃ o misera: malũ hoc qđ plãgis indurit supbe: ꝓfecto nõ inimicus: non is qui oderat re: sed hõ vnanimis dux tuus: ⁊ metropolitan⁹ tuus. Quõ ab austro: ⁊ nõ iam ab aquilone: panditur omne malũ: Merito pinde nõ est dolor: sicut dolor meus: qm̃ de quibus potentissimũ ꝓesumebam⁹: ab ipsis passi sumus: et nõ ab alijs. O lugdunẽsis pia mater eccl̃ia: cuiuscemodi nõ sponsum: sed monstrũ tue filie ꝑcurasti nũc? Non plane matrẽ te in hoc: sed nouercã sensimus. Bener hic tu⁹ q̃ longe a nobili illa tua antigua honestate/ grauitate/ probitate degenerat. Quid em̃. Ego ne id dixerim honorabile cõnubium: ⁊ thorꝰ inmaculatuꝫ: qđ de tali ⁊ taliter factuꝫ est? Sine lege: sine ordine: sine rõne sic ꝓfusa sunt oĩa: imo ita cuncta in fraude ⁊ temeritate prepta ⁊ presumpta fuisse constat: vt nõ dico ẽpm: sed ne villicũ quidem aut thelonariũ quẽpiaꝫ: in hũc modũ decuerit ordinari. Quibus vos laudibus efferam dulcissimi: qui soli cõdoluistis afflicte: ⁊ tam in ꝓua/ q̃ in secũda sua defensione oppresse astristis: ascendẽres ex aduerso: ⁊ opponentes vos murũ pro domo israel? Nõ est inuentus similis vobis in illo cõuentu: q̃ cõseruaret legẽ excelsi: qui sacris obtemperaret canonib⁹: q̃ denicꝫ se indueret zelum phinees: ⁊ lingue mucrone cõfoderet fornicantes. Que cum ita de vobis ad dei ⁊ nostrã ipsoꝰ gliam vbicꝫ clare scãr: restat vt ꝓncipio tã laudabili ꝓdigno exitum dare: ⁊ hostie capiti/ caudã iungere satagatis.

¶ Ad dñm papã Innocẽtiũ vñ supra. Epla. clxvij.

Esa.xxxviij. TErũ clamo: iterũ pulso: ⁊ si nõ clamosis vocibus: certe lachrymosis gemitib⁹. Cogit iterare clamores iterata in nos iniuria ꝓditoꝰ ⁊ prolongantiũ iniquitatẽ suã. Cõfortati sunt addentes preuaricationẽ. Apponũt iniquitatẽ sup iniquitatẽ: ⁊ supbia eoꝰ ascendit semp. Inualuit furoꝫ pudoꝫ euanuit: ⁊ timoꝫ dei. Que ꝓra tua pater castã iustãq; dispositionẽ nõ timuerũt eligere: etiam post appellationem tuam oĩs/ audi sunt execrare. Et hoc ꝑsumpserũt lugdunẽsis eccl̃esie: matisconẽsis: amici cluniacẽses. In fraude ⁊ temeritate istoꝰ/ heu q̃ ingens multitudo sanctoꝰ turbabitur: si angariati fuerint tale portare iugũ taliterq; ipsi sũ. Proh nefas: hoc ita acceptum sunt: ac si coganꝫ genua curuare baal: aut certe iuxta ꝓphetã/ pactum facere cũ morte: ⁊ cũ inferno fedus inire. Rogo vbi ius: vbi lex vbi sacroꝰ autoritas canonũ: vbi denicꝫ reuerentia maiestatis? Illa illa q̃ nulli negat oppressoꝫ: soli mihi nõ proꝑ fuit appellatio. Vbi nimirũ imperabat aurum: iudicabat argentũ: leges canonesq; silebant: locũ ratio ⁊ equitas nõ habebãt. Eisdẽ telis (qđ intolerabilius est) arcem q̃ aplici culminis oppugnare minantur. Jd vero ridicule, ſſ̃ũdata est em̃ sup̃a firmã petrã. Sed qđ ago? Excessi fateoꝫ: non est meũ accusare quẽq; aut reprehendere: sufficit mihi vt plangã dolorẽ meũ. Post longã moꝛã/ multosq; laboꝛes: quos proꝰ seruitio romane eccl̃esie ꝓtuli: cũ tandẽ placuit serenitati vr̃e reditũ annuere ad fratres meos ⁊ si fractus viribꝰ coꝛpoꝛis tanꝯ male operans: letus tñ ob manipulos pacis quos reportabã: ad monasteriũ cũ ꝓsperitate pueni. Credidi me de laboꝛe euasisse ad requiẽ: licere mihi vtcũq; refarcire spũaliũ dãna studiorum ac sancte quietis detrimẽta q̃ foris incurreram: ⁊ ecce tribulatio ⁊ angustia inuenerũt me. En lectulo recubantẽ: plus coꝛdis/q̃ coꝛporis dolorꝫ exercuiat. Nec em̃ ego deploro tpale incõmodũ vllum. Aĩa mea in manib⁹ meis: salus eius in cã est. Placet vobis vt illi hoĩ credam aĩam meã: qui ꝓdidit suã? Scio q; non placet. Quãobrem dixi ãe mee expedire magis inire fugã: q̃ ⁊ meroꝛe ꝓsumere residuũ dierũ meoꝝ: ⁊ nihilominus in periculꝫ salutis incidere. At deus vobis potius inspiret/ qđ potius est: reducere videlicet ad memoꝛiam (si dignũ iudicatis) qualiter vobiscum egerim: ⁊ ponere oculos pietatis sup puerũ vestrũ: ⁊ liberare afflictũ de angustia. Quin potiꝰ nõ obliuiscaꝫ quãta deus ipse fecerit vobis: ⁊ in quãtulecunq; vicem recompensationis: ad ipsius gloꝛiam: quod tã per peram factum est: reuocare.

¶ Ad eundem ꝓo eodem negocio. Epla. clxvij.

Clemẽtissime pater nõne ꝑcipiendo ꝑcepisti in lingonensi eccl̃ia ꝑsonam eligi religiosam atq; idoneã: ⁊ ad ꝓfiliũ pueri tui. Nõne dñs lugdunensis hoc ipm̃ mandatũ ex aplico oꝛe tuo ꝓcens excepit: tam fideliter executurũ: q̃ firmiter iniũctũ ac frequẽter inculcatuꝫ? Nõne denicꝫ ⁊ spopõdit? Quid ergo visum est ei mutare voluisse: qđ vtilissime ⁊ ꝓfutilissime statutũ fuerat: aliudq; sua ꝓsumptione moliri qđ nõ cõueniebat: in vestre ipsius maiestatis ꝓtemptũ: ⁊ in nostre pusillanimitatis scandalũ? Quõ nõ erubuit bon⁹ ille vir apud se est/ ⁊ nõ inueniri: tentãs imponere tam indignũ iugũ ceruicib⁹ tam numerose multitudinis relligioꝰ seruoꝝ tuoꝝ: aduersus statutũ tuũ: ⁊ ꝓuisuꝫ suũ Inquire pater inq̃re diligenter quale hõ ille: cui festinat manũ ꝑponere: testimoniũ habeat: ⁊ ab his q̃ ꝑpe sunt: ⁊ ab his q̃ longe sunt. Mihi em̃ interdicit dicere pudoꝝ qđ publica fama de eo dicit: imo infamatio celeberrima diuulgauit. Et qđ dicã? Tristis est aĩa mea vsq; ad fugaz. Et iam fortitã fugissem: nisi me retinuisset consolationis spes: quã de visceribꝰ vestris expecto. Voletã scribere pordinẽ/ plachrymabilẽ miserie nostre historiã: sed pre tristicia lãguet manꝰ: sensus hebescit: horret lingua eloqui maligna fraudẽ: sed subreptionẽ: sed circũuentionẽ: sed temeritatẽ: sed ꝓdidiam. Quid ergo? Filius tuus pontifex archidiaconus: q̃ ⁊ in hac cã ꝑfãter fideliterq; se habuit cuncta tibi pater narrabit: ⁊ qđ factũ doleam⁹: ⁊ qđ faciẽdum flagitem⁹. Ipsi crede tanꝯ mihi. Ego aũt hocvnuꝫ vt parturiens loquoꝝ. Nisi isti a tam scelerato: tãq; temerario ausu deficiãt (vt meipm̃ nũc sentio) deficiet in dolore vita mea: ⁊ anni mei in gemitibus. Ro.xiij. Po.xxx.

¶ Ad episcopos ⁊ cardinales romane curie vnde sup̃a. Epistola.clxix.

Vos scitis: si dignuꝫ ducitis recordari: qualiter vobiscum in tempore malo cõuersat⁹ sim: egrediens ⁊ regrediens: ⁊ pergens ad imperium regis: perstitens ac permanens vobiscum in tentationibus vestris: ita vt consumptis pene viribus coꝛporis/ vix post redditam celitus pacem ecclesie/ reparare potuerim. Et recolo hoc non gloꝛians aut imꝓperans: sed prouocans ⁊ efflagitans: monẽs ⁊ reposcẽs debitum vestre miserationis affectum. Urget necessitas

modo oẽs repetere debitores. Ego vo si feci qđ facere debui: haud aliud me ex eo q̃ seruũ inutilẽ repuro: iuxta Lu.xvij. sermonẽ dñi. Verũtamẽ si feci qđ opoꝛtuit: aut qđ faciendũ fuit: nũquid merui vapulare? Et ecce rediẽs a vobis/ ps. cxliij. tribulationẽ ⁊ doloꝛẽ inueni: ⁊ nomen dñi inuocaui: sed nõ ꝓfuit. Inuocaui ⁊ vestrum: ⁊ non valuit. Siquidez dij fortes terre vehemẽter elevati sunt: lugdunẽsis scilz archiepus: ⁊ cluniacẽsis abbas. Vbi cõfidentes in virtute sua: ⁊ in multitudine diuitiarũ suarũ gloriãtes: aduersus me appoꝛpinquauerũt et steterunt. Et nõ aduersum me tantũ: sed aduersum magnã multitudinẽ seruoꝝ dei: aduersum vos quoq; aduersum seipsos: cõtra deũ: contra oẽm equitatẽ et honestatẽ. Denicꝫ imposuerũt hoĩem super capita nostra: quẽ ꝓphypudor ⁊ boni hoꝛrẽt: et mali rident. Quo oꝛdine immo q̃ extraoꝛdinarie videat deus ⁊ iudicet: videat ⁊ romana curia. Videat ⁊ doleat/ misereatur ⁊ accingat̃ ad vindictã malefactoꝝ: laudẽ vo bonoꝝ. Quid em̃? Placet tibi dña/ mũdi vniuersitati cõstituta vindex in irã: iudex in misericoꝛdiã: placet inquã tibi q̃ dũ superbit impius incẽditur pauper: ⁊ ille pauper qui ꝓ deo tuo seruitio: cũ nõ haberet censum quẽ effunderet: sanguini nõ pepercit? Dignũ ne tibi videtur tua perfrui pace: ⁊ nostrã nõ curare: nec recipere in sortẽ cõsolationis: quos habuisti cõsortes laboꝛis? Si inueni gratiã in oculis vestris: eripite inopẽ de manu fortioꝝ eius: egenum et pauperẽ a diripientibus eũ. Alioquin ego quidẽ vt potero: laboꝛabo in gemitu meo: ⁊ erunt mihi lachrymẽ mee panes die ac nocte: vobis autẽ legam illum versiculũ: Qui tollit ab amico misericoꝛdiã: timoꝛẽ dñi dere Job.vj. Jbidem ps.xxxvij linquit. Et illud. Oẽs necessarij mei recesserunt a me. Illud quoq;. Qui iuxta me erãt belonge steterũt: ⁊ vim faciebãt qui querebant aiam meam.

¶ Ad dñm papã Innocẽtiũ vñ supra. Epistola.clxx.

Ignatio vestra fecit me familiarẽ: familiaritas ꝓsumptoꝛẽ. Edit solita coꝛdi vestro benigni tas: ne forte ꝑsumptio pariat indignationem. Audite m̃ patiẽtes non solũ quid egerim: sed ⁊ cur egerim: si forte causa/ factũ possit vel aliquatenus excusare. Rusus sum retinere clericos lingonẽses qui vocati erãt: cõposita m̃ pace inter coos: ipsisq; psuasis stare de inceps de faciẽda electione: in bñplacito vestro ⁊ cõsilio bonoꝝ: sicut in lr̃is eoꝝ ꝓtinet. Erat aũt pnecessariũ eos hac vice remanere: ꝓpter terras ⁊ possessiões eccl̃ie q̃ de te sunt ꝓcede ⁊ direptiõi: dũ nõ est q̃ custodiat aut defendat. Iracꝰ ꝑsonis q̃ nõ sint suspecte: q̃ nõ querãt que sua sunt: ſz q̃ iesu christi: inuigãt si placet cura eligẽdi: q̃ deo placeat: ⁊ finẽ tandẽ accipiat eccl̃esie iã diuturna ⁊ miseranda vexatio. Reliqua vo discenda cõmisimus dño herberto abbati scti stephani dionisiẽsis: ⁊ archidiacono lingonẽsi: socijsq; eoꝝ. Adjicim⁹ etiã vt archidiaconũ lingonẽsem: ⁊ bonũ amicũ ejusdẽ eccl̃esie ꝓfbyterũ: qm̃ fideles in causa dei extiterũt: eos ⁊ res eoꝝ in defensione vestra recipiatis. Dignus est em̃ operarius mercede sua. Luce.x.

¶ Ad Ludouicũ iuniorẽ regẽ frãcoꝝ. vñ.s. Epla. clxxj.

Si totus oꝛbis aduersum me cõiuraret: vt quippiã moliret aduersus regiã maiestatem: ego tñ deũ timerẽ: ⁊ oꝛdinatũ ab eo regẽ offendere temere nõ auderẽ. Nec enim ignoꝛo vbi legerim: Ro.xiij. Qui potestati resistit: dei oꝛdinatiõi resistit. Sed nec me latet q̃ omni christiano: q̃ mee ꝑcipue ꝓfessioni mentiri cõtrariũ sit. Veritatẽ dico nõ merio: qđ lingonis de priore nostro factũ est: ꝓeter spem/ ꝓeter intentionẽ eoꝝ et meã factũ est. Sed est qui nolentiũ quodãmodo extorquet assensum: ⁊ suo arbitrio etiã aduersas hoĩm voluntates ꝓ ut vult subseruire cõpellit. Qñ ego em̃ periculũ qđ mihi timui: illi eque nõ metuerẽ/ quẽ diligo tanꝯ me ipsum? Qñ ego illoꝝ cõsortiũ nõ horrerẽ: qui alligãt onera grauia ⁊ importabilia: ⁊ imponũt humeris hoĩm: digito aũt suo nolũt ea mouere? Factũ est m̃ qđ factũ est: contra vos nihil: cõtra me plurimũ. Mihi baculus imbecillitatis mee subtractus est: mihi lumen oculoꝝ meoꝝ ereptum est: mihi abscissum dextrũ brachiũ meũ. Via excelsa ista/ ⁊ fluctuosa ꝑtransiendi. In me trãsierunt ire. Mihi quadẽdi nulla ex parte patet via. Vñ onera fugio inde subeo inuitus/ ⁊ ingrat⁹. Rurũ mihi sentio cõtra stimulũ calcitrare. Tolerabili⁹ fortasse spõtaneo qđ nolẽti/ ⁊ renuẽti fuisset. Tã si quid viriũ in me est: nonne id faciliꝰ meis/ q̃ alienis humeris exercerẽ? Sed acq̃esco aliter disponẽti: cũ quo vtiq; aut iudicio: aut viribꝰ cõrendere: nec caurum mihi oĩno: nec possibile est. Sed nec regi. Siquidẽ terribilis est etiã apud reges terre. Horrendus ps.lxxv. est incidere in manus dei viuẽtis/ eriã tibi o rex. O q̃ mo Heb.x. lestis auribꝰ audiam⁹ cõtraria tã bonis ꝓncipijs vestris. O q̃ amario: ecclesie meroꝝ/ post tantam ꝓlibata gaudia: si frustrari (qđ absit) cõtigerit tã iocũda spe singularis clypei sui vestre indolis sicut hacten⁹ est expta. Ben coꝛruit ẏgo remẽsis eccl̃ia: nõ est q̃ subleuet eã. Coꝛruit ⁊ lingonẽsis: nõ est q̃ porrigat manũ. Auertat diuina clemẽtia a coꝛde ⁊ cõsilio vestro sup doloꝛẽ nostrũ adiscere cumulare tristiciã sup tristiciam. Quis mihi tribuat moꝛi ne videã regẽ bone opinionis/ ſz spei melioris/ conari dei cõsilio obuiare: irritare aduersus semetipsuꝫ summi iudicis iram: pedes patris oꝛphanoꝝ madefacere lachrymis afflictoꝝ: pullare celos clamoꝛib⁹ pauperũ: sanctoꝝ preces ib⁹: iustisq; querimonijs charissime spõse christi: que est eccl̃ia dei viuẽtis? Absit/ absit. Melioꝛa speramus: exspectamus iocũdioꝛa. Nõ obliuiscet miserari de⁹: nec cõtinebit in ira sua misericoꝛdias suas. Nõ cõtristabit p illuꝝ: et de illo eccl̃esiã suã: per quẽ ⁊ de quo in tãtis iam letificauit. Quẽ suo munere cõsulit: sua longanimitate seruabit ⁊ si qđ aliter sapitis: ⁊ hocipsuꝫ vobis reuelabit: ⁊ erudiet coꝛda in sapiẽtia. Hoc opram⁹: hoc oꝛam⁹ die ac nocte. Hoc sentite de nobis: hoc sentite de nostris. Nõ infringetur veritas hec in nobis: non imminuet bono: regio/ regnicꝫ vtilitas p nos. Gras aũt agim⁹ vestre clemẽtie ꝓ benigno vlso: qđ a vestra dignatiõe meruimus. Veruntamen dilatio terret nos: q̃ videm⁹ terrã datã ꝓde/ ⁊ direptioi. Terra vestra est: ⁊ in b̃ plane cognoscim⁹ ⁊ dolem⁹ de cuius regni vestri: qđ vos iure abhoꝛrere mãdastis: si non fuerit q̃ defendat. Nã in quo alio regia maiestas: recte in eo qđ factuꝫ est iminuta dicat? Electio rite celebrata est: electꝰ fidelis est. Nõ aũt esset fidelis: si vestra ⁊ nõ p vos habere vellet. Necdũ ad vestra manũ extẽdit: necdũ ciuitatẽ vestrã ingressus est: necduꝫ ꝓsus se intromisit de aliquo: q̃ inuitatio cleri ⁊ populi ⁊ opp̃essoꝝ afflictio et vota bonoꝝ id ab eo vehemẽtissime flagitarint. Que cũ ita sint: opus est vt videris maturatione cõsilꝰ: nõ minus vestro honoꝛi/ q̃ nostre necessitati. Et nisi per ꝑsentes nũcios expectati populo qui vester est: serenitas vestra ꝓ voto responderit: multoꝝ religiosoꝝ aduersum vos (quod nõ expedit) deuora vobis nũc coꝛda turbabitis: ⁊ regalib⁹ vestris ipsis que ad eccl̃iã pertinent: nõ paruũ (vt veremur) incõmodum acquiretis.

¶ Ad dominũ papam Innocentium ꝓ falcone lugdunensi archiepiscopo. Epistola.clxxij.

Si in alioꝝ negocijs totiens exauditus fuꝫ: puto in ꝓprio nõ cõfundar. Ego dñe mi causam archiepi mei meã duco: vtpote membriũ qđ nil a se ducat alienũ/ quod capitis sit. Quod tamẽ nõ dicerẽ si hõ ipse sibi assumpsisset honoꝛem: et nõ magis a deo vocatus tanꝯ aaron. Nec em̃ ab alio estimauerim factũ/ q̃ vota tot hominũ tam facile conuenerunt in eum: vt nõ dico cõtradictio: sed nec cunctatio vlla fuerit. Et merito. Est quippe illustris: nõ minus mẽtis generositate q̃ sanguinis: est scientia: est vite honestate. Denicꝫ fame eius integritas: nec inimici quidẽ detẽ verentur. Quod ergo de tali: et tali modo factum est: dignum ꝓfecto est: vt fauoꝛ apostolice gratie ꝓsequatur et honoꝛis plenitudine: que sola deest: gaudia plebis sue cõsueta benignitate: imo debita liberalitate accumulet.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Hoc vniuersa ecclesia instantissima supplicatione deposcit: hoc puer vester solita presumptione efflagitat.

¶ Ad eundem in persona Godefridi lingonensis epi.

Epistola.clxxiij.

Inter crebra mala: que his diebꝰ in ecclesijs videnť accidere/occasione electionū: dñs de celo ꝓspexit sup matrē nostrā lugdunēsez eccle/siā: qui decedenti pie memorie petro archiepo virū optimū ꝓfalconē decanū i omni pace substituit. Pe/to dñeyt q̄ a suis cōcorditer est electus: vtiliter ꝓmotus: rite cōsecratus: a vobis honoris sui officijq̄ plenitudinē cōsequatur. Nō vtiq̄ audere me facit: nō meriti cōscientia: sed debiti. Debui dico: nō solū quo id a me illa eccl̄ia iure metropolitico exigit: sed quia in hoc posit⁹ suꝫ vt testimonium perhibeam veritati.

¶ Ad ipsum ꝓfalconem. Epistola.clxxiij.

Scripsimus ad dñm papā dñs epūs ⁊ ego ꝓ vobis: ꝓut oportere putauim⁹: ⁊ habetis exemplaꝛ. Habem⁹ aūt in volūtate in eternū nō desistere vobis ꝓviribꝫ: ꝓpter bonū qđ de vobis cōfidimus. Vestra aūt interest facere vt non cōfundamur fiđ cōfidētes. Decetero si inueni gratiā in oculis vestris: intelligite sup egenos ⁊ pauperes/illos q̄ sunt apud bñdictionē dei. Nō em̄ vni ex illis feceritis: mihi/ imo christo/facietis. Nā ⁊ pauperes sunt: ⁊ habitāt inter paupes Hoc p̄cipue obsecramus: vt sauiniacēses monachos ꝓ beatis ab infestatione eoꝝ: qm̄ calūniant eos iniuste vt putamus. Aut si se cōfidūt habere iusticiā: iudicate inter illos. ꝓfilius noster abbas albericus: etsi suis meritis cōmendabilis: nostris tm̄ precibus vobis vt cōmendatꝰ sit: obseramꝰ. Tenere quippe diligo eū: ranq̄ mater vni cū filiū: et diligere eū qui diligit me. Deniq̄ in eo experiar si me curatis. Quo em̄ longe a me positus est: eo magis necessariā habet paternā vestram cōsolationē.

¶ Ad canonicos Lugdunen̄. de cōceptiōe sancte marie.

Epistola.clxxv.

Inter ecclesias gallie cōstat ꝓfecto lugdunensem hactenus ꝓminuisse: sicut dignitate sedis: sic honestis studijs: ⁊ laudabilibus institutis. Vbi em̄ eque viguit disciplineꝫ censura: morꝫ grauitas: maturitas cōsiliꝰ: autoritatis pōdus: antiquitatis insigne? Preserim in officijs ecclesiasticis haud facile vnq̄ repetinis visa est ⁊ nouitatibꝰ acquiescere: nec se aliq̄n inuenili passa est decolorari leuitate/ecclia plena iudicij. Tm̄ miramur satis q̄d visum fuerit hoc tēpoꝛe quibusdā vestrū voluisse mutare colorē optimū: nouā inducendo celebritatē: quā ritus ecclie nescit: nō probat ratio nō cōmēdat antiqua traditio. Nunq̄d patribꝰ doctioꝛibus aut deuotioꝛibus sumus? Periculose ꝓsumimus quicquid ipsoꝝ in ralibꝰ ꝓuidētia ꝓteriit. Nec vo id rale est: qđ nisi ꝓtereūdum fuerit: patrū quiuerit oīno diligentiā ꝓterisse. ¶ At valde honoꝛāda est (inquis) mater dñi. Bene ammones: sed honoꝛ regine iudiciū diligit. Virgo regia falso nō eget honoꝛe: veris cumulata honoꝛibus: insulis dignitatū. Honoꝛa sane integritatem carnis: vite sanctitatē. Mirare fecūditatē in virgine: ꝓolē venerare diuinā. Extolle nescientē/vel in cōcipiēdo cōcupiscētiā: vel in pariēdo doloꝛē. Predica reuerēdā angelis: desideratā gētibus: patriarchis ꝓphetisq̄ ꝓcognitā: electam ex oībus: ꝓelatā oībus. Magnifica gratie inuentricez: mediatricē salutis: restauratricē seculoꝝ. Exalta denīq̄ exaltatā sup choꝛos angeloꝝ/ad celestia regna. Hec mihi de illa cātat ecclesia: ⁊ me eadē docuit decantare. Ego vo qđ ab illa accepi: securus ⁊ teneo ⁊ trado: qđ nō: scrupulosius fateoꝛ admiserim. Accepi sane ab ecclesia illuꝫ die cū summa veneratiōe colendū/quo assumpta de seculo nequā: celis q̄s ꝛmulit celeberrimoꝝ festa gaudioꝝ. Sed ⁊ oꝛtū virginis didici nihilominus in ecclesia: et ab ecclesia indubitāter habere festiuum atq̄ sanctū: firmissime cū ecclesia sentiēs in ytero eā accepisse vt sancta ꝓdiret. Et de hieremia siquidē lego: q̄ ꝓiusq̄ de vētre exiret sanctificatꝰ sit. Et de Johanne baptista nō secus sentio: q̄ ex vtero dñm in vtero senſit. Videris etiā tu: an ⁊ de sancto dauid idipm̄ liceat opinari: ꝓo eo q̄ dicebat deo: In te (ait) cōfirmatus sum ex vtero: de vētre matris mee tu es ꝓtector meus. Itē. De ventre matris mee deus meꝰ es tu: ne discesseris a me. Et hieremie q̄dē sic dictū ē: Priusq̄ te formarē in vtero noui te: ⁊ anteq̄ exires de vulua: sanctificaui te. Q̄ pulchre inter figurationē in vtero/ ⁊ parturitionē ex vtero diuinū distinxit oraculū: vt illā tm̄ ꝓ cognitā: istā ⁊ sanctitatis munere ꝓmotaz ostēderet: ne quis ꝓphete ꝓrogatiuā de sola ꝓscięcia seu ꝓdestinatione putauerit estimandā. Esto tm̄ vt hoc de hieremia cōcedamus. Quid respōdebiť de iohanne baptista: quē angelus ꝓnūciauit spiritusanto repletū iri/ adhuc in vtero matris sue? Priusne hoc ad ꝓdestinationē ꝓscientiā referri posse nō arbitroꝛ. ¶ Verba nēpe angeli (sicut ipse ꝓdixit) cōpleta absq̄ dubio sunt in tēpoꝛe suo: ⁊ quem ꝓlocutus est spiritusancto replendū: nō est fas credere nō repletū: idq̄ loco et tēpoꝛe quo ꝓdixit. Certissime aūt sanctus spūs: quē repleuit: sanctificauit. Ceterū quatenꝰ aduersus originale pctm̄ hec ꝓsa sanctificatio valuerit: siue ꝓ isto: siue ꝓ illo ꝓpheta: vel si quis aliꝰ simili ꝓuentus gratia fuerit: nō temere dixerim. Sāctificatos tm̄ nō dubitauerim dicere: quos deꝰ sanctificauit: ⁊ cū cadez sanctificatiōe ꝓdisse ex vtero: quā acceperūt in vtero: nec reatū quē in conceptiōe traxerūt: valuisse vllatenus horū natali iam donatā ꝓrepedire seu ꝓripere benedictionē. Atramē q̄s dicat spiritusancto repletū manere adhuc filiū nihilominꝰ ire: ⁊ si moꝛi in vtero cōtigisset: cū hac plenitudine spūs penas luituꝝ dānationis? Durū est. Minime tm̄ aut̄m hinc quippiam mea sentētia diffinire. Sed quicq̄d de hoc sit: merito eccl̄ia que ceteroꝝ nō natiuitatem: sed moꝛtē sanctoꝝ iudicat ⁊ ꝓdicat ꝓciosam: singulari q̄daz exceptiōe festis ꝓfert gaudijs: veneraturq̄ illi natalē: de quo nūciāte angelo singulariter legit. Et multi in natiuitate eiꝰ gaudebūt. Cur em̄ nō fit illius exitus sanctus: ac ꝓinde festiuus ⁊ letus: q̄ potuit exultare et in vtero? Quod itaq̄ vel paucis moꝛtalium cōstat fuisse collatū: fas certe nō est suspicari rāte virgini esse negatū: per quā oīs moꝛtalitas emersit ad vitā. ¶ Fuit ꝓculdubio ⁊ mater dñi ante sancta q̄ nata. Nec fallikoīno sancta ecclesia/sanctū reputās ipsum natiuitatis eiꝰ diē: et omni anno cū exultatione vniuerse terre votiua celebritate susciꝓiens. Ego puto q̄ ⁊ copiosioꝛ: sanctificatiōis benedictio in eā descēderit: q̄ ipsius nō solū scificaret oꝛtū: sed ⁊ vitā ab omni deincepꝰ peccato custodiret immunē: qđ nemini alteri in natis quidē mulierū credik esse donatuz. Decuit nimirū reginā virginū singularis ꝓuilegio sanctitatis/ absq̄ oī pctō ducere vitā: q̄ dū peccati moꝛtisq̄ pareret ꝓemptoꝛē: munꝰ vite ⁊ iusticie oībꝰ obtineret. Sanctus igit oꝛtus: qm̄ immēsa ꝓdiēs ex vtero scūtas/ sanctū fecit illū. Quid adhuc addendū his putamus honoribꝰ? Ut honoꝛet (inquiūt) ⁊ cōceptus q̄ honoꝛandā ꝓtulit partū: qm̄ si ille nō ꝓcessisset: nec iste esset q̄ honoꝛaꝛ. Quid si alius ꝓpter eandē causam/etiā vtriq̄ parenti eiꝰ/festos honoꝛes asserat deferādos. Sed de aliis ⁊ ꝓuis idipsum posset ꝓ simili causa q̄libet flagitare: ⁊ sic renderek in infinitū: ⁊ festoꝝ nō esset numerꝰ. Parcie est/nō exilij frequētia hec gaudioꝝ: ⁊ numerositas festiuitatū/ciues decentiō erules. Si ꝓferk scriptū superne (vt aiūt) reuelationis: q̄si ⁊ quis nō queat scriptū eque ꝓducere in quo ẏgo videak idipsum mādare ⁊ de parētibus suis: iuxta dñi mandatū dicētis: Honoꝛa patrē tuū ⁊ matreꝫ tuā. Ipse mihi facile persuadeo scriptis talibꝰ nō moueri: q̄bꝰ nec ratio suppeditare: nec certa inuenik fauere auctoꝛitas. Naz q̄d cōsequētie habet: vt q̄m sanctū ꝓcessit natalē cōceptus: propterea reputek ⁊ ipse sanctus? Nunquid q̄m ꝓcessit eum: fecit ⁊ sanctum? Quia si ꝓcessit vt esset: nō tamen vt sanctus esset. Unde etenim illa

Iere. ſ Luce. ſ.

pſ. lxx. pſ. xxj.

Luce. ſ.

Exod. xx

ipsi sanctitas quā securo transmitteret? An nō potius quia ꝓcessit absq̄ sanctitate cōceptus: opoꝛtuit nimirū sanctificari cōceptā vt sanctus sequeret̄ iam parrus? An forte mutuarus sit sanctitatem a posteriοꝛi ꝓioꝛ? Potuit sane illa que in tā cōcepta/facta est sanctificatio: ad ipm̄ qui sequebaꝫ transire natalē: redire vo retroꝛsum ad cōceptū qui ꝓcesserat: iā oīno nō potuit. Tm̄ ergo cōceptionis sanctitas? An oꝛ sanctificatiōe ꝓuēta: quatenus iaz sancta cōciperet̄: ac per hoc sanctꝰ fuerit ⁊ cōceptꝰ? quē admodū sanctificata iam in vero oꝛ: vt sanctus cōsequeretur ⁊ oꝛtus? Sed nō valuit ante sancta esse/q̄ esse. Si quidē nō erat anteq̄ cōciperek. An forte inter amplexus maritales sanctitas se ipsi cōceptioni ꝛmiscuit: vt tumul et sanctificata fuerit ⁊ cōcepta? Nec hoc quidē admittit ratio. Quō namq̄ aut sanctitas/absq̄ spū sanctificāte: aut sancto spiritui societas cuꝫ pctō fuit: aut certe pctm̄ quō nō fuit vbi libido nō defuit? Nisi forte q̄s dicat de spūsancto eā: ⁊ nō de viro cōceptā fuisse. Sed id hactenus inauditū. Lego deniq̄ spiritūsancrū in eā nō cū ea venisse: dicente angelo. Spiritussanctus supueniet in te. Et si licet loqui qđ ecclesia sentit (⁊ verū ipsa sentit) dico gl'iosam de spūsancto cōcepisse: nō aut̄e ⁊ cōceptā fuisse: dico peperisse virginē: nō tamen ⁊ partā a virgine. Alioquin vbi erit ꝓrogatiua matris dñi: qua singulariter credik exultare et munere ꝓlis ⁊ integritate carnis: si tantumdem dederis ⁊ matri ipsius? Nō est hoc virginē honoꝛare: sed honoꝛi derrahere. Si igitur ante conceptū sui sanctificari minime potuit/qm̄ nō erat: sed nec in ipso quidē conceptu ꝓpter peccatū/qđ inerat: restat vt post cōceptū in vtero iam existēs: sanctificatione acceꝑisse credatur: que excluso peccato sanctā fecerit natiuitatē: nō tamen ⁊ conceptionem. Q̄ obrem et si quibus vel paucis filioꝝ hoꝛminū datū est cū sanctitate nasci: nō tamen ⁊ concipi: vt vni sane seruarek sancti ꝓrogatiua conceptus: qui oēs sanctificaret: solusq̄ absq̄ peccato veniēs: purgationem faceret peccatoꝝ. Solus itaq̄ dñs iesus de spiritusancto cōceptus: q: solus ⁊ ante cōceptū sanctꝰ. Quo excepto: de cetero vniuersos respicit ex adam natos: qđ vnus humiliter de semeripso ac veraciter confitetur: in iniquitatibus (inquiēs) cōceptus suꝫ: ⁊ in peccatis cōcepit me mater mea. Cū hec ita se habeāt: quenā iam erit festiue ratio cōceptionis? Quo pacto inquā aut sanctus asseretur cōceptus: qui de spūsancto nō est: ne dicam de peccato est? aut festus habebik qui minime sanctus est? Libēter gloriosa hoc honoꝛe carebit: quo vel peccatū honoꝛari: vel falsa induci videtur sanctitas. Alioq̄n nulla ei ratiōe plac̄ebit cōtra ecclesie ritū ꝓsumpta nouitas: mater temeritatis: soꝛoꝛ: superstitionis: filia leuitatis. Nā si sic videbaꝫ cōsulenda erat ꝓius apostolice sedis autoꝛitas: ⁊ nō ita precipitāter atq̄ incōsulte pauco⁹ sequenda simplicitas imperitoꝝ. Et ante quidē apud aliquos erroꝛē cōperā sed dissimulabā parcēs deuotioni: que de simplici coꝛde ⁊ amoꝛe virginis veniebat. Verū apud sapientes: atq̄ in famosa nobilisq̄ ecclesia: et cuius specialiter filius sum: superstitione deprehensa: nescio an fine graui offensa (cetera vestri omniū) dissimulare potuerim. Que aūt dixi: absq̄ ꝓiudicio sane dicta sint: sanius sapientiꝰ. Romane ꝓsertim ecclesie autoritatē/atq̄ examini: totum hoc: sicut ⁊ cetera que eiusmodi sunt: vniuersa reseruo. Ipsius: si qđ aliter sapio: paratus iudicio emendare.

¶ Ad patriarchā hierosolymoꝝ. Epistola.clxxvj.

Patriarchalibus scriptis sepius visitatus: ingratus iam videbor: si nō rescripsero. At si saluto eū qui me salutauit: quid amplius feci: Tu em̄ me ꝓueneristi in benedictionibꝰ dulcedinis: tu me ꝓioꝛ: dignatus es tuis transmarinis epistolis visitare: tu mihi ꝓmus humilitatis charitatisq̄ ꝓripuisti partes. Quid condignū iam referam? Nihil mihi denīq̄ reliquisti: quod pari quedā repēdere vice: qui etiā de thesauro seculoꝝ mihi impetire curasti, i. de ligno dñi. Quid tamen? Debeo ne omittere quod possum: qm̄ quod debeo minime possum? Affectū saltē volūtatēq̄ aperio: rescribēdo dūtaxat/atq̄ refaluтādo: qđ solum interim per tot vtiq̄ spacia terre ⁊ maris licet. Ostendā autē si vnq̄ accepero tēpus: me nequaq̄ diligere verbo/siue lingua: sed opere ⁊ veritate. Super milites tēpli ponite quesο oculos vestros: ⁊ tante pietatis viscera/tam strenuis ecclesie ꝓpugnatoꝛibꝰ aperite. Hoc siquidē acceptū erit deo: ⁊ gratū hominibꝰ: si foueris eos qui suas animas ꝓ o fratribꝰ posuerūt. De loco autem ad quem nos inuitatis: frater andreas dicet vobis voluntatem nostram.

¶ Ad dominū papam Innocētium/ex persona albero/nis treuerensis archiepiscopi. Epistola.clxxvij.

Quantas coꝛdis mei/⁊ desideriū satis inquietum adeūdi ⁊ videndi desideratā beatitudinis vestre ꝓsentiā: sed ⁊ cognoscēdi certius que circa vos sunt: rursumq̄ qualiter se habeāt nostra/vobis vicissim diligētius intimādi: iam dudum itineris me admonet/atq̄ indefinenter solicitat. Ceterū terre ac diei malicia: ⁊ ꝓeter instantiā meā quotidianā: etiam nōnulla vestre necessitatis causa impedimus: voto facere satis nō potui vsq̄ adhuc: sed necdū possum. Sed quid? Sanū iusticq̄ ꝓpositū/nūquid omittendū ex toto fuit q̄ ex toto adimpleri nō potuit? Fuit ergo cōsiliꝫ per hūc venerabilē. D. tullēsis ecclesie archidiaconē: interim saltē aliquatenus cōsolari conceptū iam olim desideriū: cuꝛāqz reuelare quā patioꝛ. Nec enim fidelioꝝ/studiosioꝝ/cautioꝝ: ve illo ad manū esse potuit: siue in perferendo ad vos q̄ nos illi iniūgimus: siue in referēdo ad nos: si qua vestre dignationi placuerit remādare. Itaqz de beneplacito: de statu curie: ac vestre sospitate ꝓsperitate ꝓlis: et si q̄d blādius aura secūdioꝝ a diuina clementia recens forte spirauerit ecclesie aduersus scismaticoꝝ ꝓuocatē: sed ineffacem rabiē defudāti: de his oībus plenius instrui cupim⁹ ⁊ supplicamus. Porro nostrā citromontanā ecclesiā: tā in nostro q̄ in francoꝝ regno noueritis fortē in fide: paciſicā in vnitate: deuotā in vestra obedientia: ꝓmptam ad seruitiū. Nequaq̄ nos beneuēti: nō capue: nō ipsius rome terrer deo sic iudicāte amissio: sciētes ecclesie statū nō armis estimari: sed meritis. Ipsiꝰ quippe nō alterius agnoscimus voces illas in psalmo. Si cōsistāt aduersum me castra/nō timebit coꝛ meū: Si exurgat aduersum me ꝓeliū: in hoc ego sperabo. Propterea ⁊ nos q: de eccl̄ia sumus: nō timebimus dū turbabik terra: ⁊ trāsferentur montes in coꝛ maris. Gloriek tyrānus ficulus quantum vult: gloriek in malicia q̄ potens est in iniquitate: nostra aūt virtus in infirmitate perficik. Ecclesia q̄s infirmak: pauli magisterio didicit esse potentioꝛ. Didicit e regione ⁊ a salomone q̄ ꝓsperitas stultoꝝ occidit eos. Didicit et stultū firma radice cū viderit: citius maledicere pulchritudini eiꝰ. Ideo cū sancto dauid sese in vtroq̄ cōsolak: ⁊ hostiū videlz casu: ⁊ liberatiōe sui. Sic siquidē. Idi in curribus ⁊ in equis: nos autē in noīe dñi de nostri inuocabimus. Ipsi obligati sunt ⁊ ceciderūt: nos aūt surreximus ⁊ erecti sumus. Hec pauca vobis cōsolādi gratia: de quibus certus fui: fideli attestatione intimandū esse putaui ad relevandam vel ex aliqua parte eā: que vestra viscera incessanter affligit solicitudo oīm ecclesiarū. Hoc quoqz addo dñm regē deo eū cōfortāte/feruere ⁊ accingi ad liberationē ecclesie: ⁊ parare sibi exercitū multum nimis. Nos q̄ fideliter ad hoc ipsum ꝓ o viribꝰ laboꝛare: exhoꝛtari: ⁊ solicitare quos possumus: ⁊ cum tempus aduenerit: non expensis: nō persone ꝓprie parcturū.

¶ Ad eundem in persona eiusdē. Epistola.clxxviij.

Nunquid petiui episcopatū a dño meo? Et si forte cathedrā affectaui: sed nō treuerēsem. Sciebam quippe domū exasperantē/populūq̄ durę ceruicis. Oderā illos: q̄ semp in fece disco: die iacuissent: ecclesie resistentes. Pro qua si quos labores quāqoqz sustinui: nō me piget: sed hūc in de fructum

Universidad de Deusto
Biblioteca

nec sperauí: nec volui. Vabo: auí sustinẽ: libẽs quidẽ: sz
nõ hac spe premsi. Durá prouinciá nactus sum: peccatis
meis exigentib⁹. Inter cetera quib⁹ angor: suffraganeos
accepi iuuenes ⁊ nobiles. Adiutores eẽ deberẽt: ⁊ vtinã
nõ aduersarent. Sed supsedeo: per aliũ malo vt innotes
scant vobis motes eorũ et studia: si nescitis. Dico tñ: ius
tas/honestas/religio: in nostris episcopatib⁹ perierunt.
Malũ qõ pro debito officij dissimulare nõ audeo: breui
ter simpliciterq; intimaui: vt qõ nõ placet pronidẽtie ve
stre per me corrigi: p me altrẽ possis: q corrigere potestis:
innotescat: ne oi⁹ nouacuũ videar portare nomẽ archiepi.
Et mihi meli⁹ quidẽ esset nõ ascẽdisse: q̃ sic descẽdere cuz
rubore. Sed de me q̃ cura? Bene qõ dignus sum patiar:
tanq̃ male operãs. Sim certe opprobrio etiaz meis: sua
spe nimiruz frustratis/quã de me: vt sibi me posse vellẽt:
cõceperant: dũ cõperiant ecclie sue p me magis imminui
dignitarẽ: cuius p me etiã antiqua dãna restitui posse pu
tauerant. Nec oĩa sustineo: et si nõ libẽter: certe patiẽter:
ne vnq̃ videar recalcitrare obedientie: pro qua etiã dare
aiam: si necesse sit: debere me fateor. Verũ hoc solicitudi
nem vestrã artẽdere velim: creatiõis iniuriã respicere ad
creantẽ: et vires quas mihi subtrahitis: vobis minuitis:
⁊ conẽptus meus ⁊ delectio mea/redũdat in vos. Mul
ta habeo ꝙquerí vobis de vobis: sed reseruo ea pandẽda
nũcio: quẽ noui ad hoc satis industriũ ⁊ fidelẽ. Signifi
co etiã vobis sustinere nos periculũ in falsis fratrib⁹. Le
gati q̃ppe scismaticoz̃ ĩrrãt: exeũt ad quosdã de nostris
liberius q̃ solebant: et verba tyranni ficuli familiariter
admittuntur.

¶ Ad dñm papã innocentium pro alberone treuerensi
archiepiscopo. Epistola.clxxix.

Z

Pantissimo patri ⁊ dño Innocẽtio summo põ
tifici: suus. B. qõ suus. ſfideter loquor: q: fideli
ter amo. Nec cñ fineerus est amor: vbi dubieta
tis scrupulus/suspitiõis fecẽ retinet. Querimo
nia dñi treuerẽsis: mõ est ei⁹ solius: sed cõmunis multoz:
eorũq; precipue q̃ sincerio: affectu vos diligũt. Vox vna
omniũ: q̃ fideli apud nos cura populis pfunt: iusticiã in
ecclesia depire: annullari ecclesie claues: episcopalẽ oĩno
vilescere autoritatẽ: dũ nemo episcopoz̃ i p̃optu habeat
vlcisci iniurias dei: nulli licebat illicita quenis ne in pro
pria quidẽ parochia castigare. Causam referũt in vos/cu
riamq; romanam. Recte gesta ab ipsis (vt aiunt) de
struitis: iuste destructa statuitis. Quicq; flagitiosi ⁊ con
tentiosi de populo siue de clero: aut etiaz ex monasteriis
pulsati/currũt ad vos: redeũtes iactant ⁊ gestiũt se obti
nuisse tutores: quos magis vltores sensisse debuerãt. An
nõ gladius phinees p̃optissime atq; iustissime eductus
fuerat/ad condẽnandũ incestuosum cõcubinũ drogonis
et milis? Sed cõfusus atq; retusus abiit retrorsum: scuto
nimirum apostolice defensionis opposito. Prohpudor
quos cachinnos res ista mouit ⁊ mouet ecclesie inimicis
eisq; etiã ipsis: quoz̃ fortasse metu aut fauore a recto tra
mite abducti sumus. Amici cõfundunt: fidelib⁹ insultat:
episcopi vbiq; in opprobriũ veniũt ⁊ cõtemptũ: quoz̃ dũ
recta iudicia contẽnunt: vestre quoq; plurimũ derogat
autoritati. Ipsi sunt enim qui honorem vestrum zelant:
qui vestra p̃o pace ⁊ exaltatione laborãt fideliter q̃dez:
sed vereor: ne inefficaciter. Quid vobis vires minuitis:
quid roburvestruz deprimitis: Quouscq; retũditis arma
fidelia militãtia vobis: humilitatis comma erecta vbe vir
tutis ⁊ saluris: Ploras ploraz desolationẽ suã apud tullũ
ecclesia sancti gengulfi: nec est q̃ cõsolet eã. Quis em̃ se
opponat brachio excelso: torrẽtis impetui: summe arbi
trio potestatis? Laudẽ se sustinere beatus paulus violen
tiam apud virdunũ cõquerit: archiepiscopo iã nõ valẽte
eũ defendere ab insania monachoz̃: q̃ppe apostolicis su
stentationib⁹ ampli⁹ cõfortata: quasi nõ satis p se insani
rent. Quid queso noue ratiõis tandẽ inuentuz est: vt qõ
semel bone fame ⁊ vite canonicis vestra fuerat p̃uida et
necessaria dispẽsatiõe cõcessuz: scdo cõfirmatũ: tertio(vt
aiũt) roboratũ: rursum veniat in ius: reuocẽt in discussio
nẽ? Siq̃dez ⁊ duo illa supra memorata p vos nihilomin⁹
sancita/p vos ⁊ cõunlsa dicunt. Talib⁹ hostiis nõ p̃me
retur deus: heu nõ placat ira: nõ ꝙciliat gra: nõ p̃uocat
misericordia. Pro his atq; similib⁹ necduz auertit furor
dñi: sed adhuc brachiũ eius extentũ: ⁊ virga illa apud hiere hiere.f.
miã/vigilãs sup peccata nostra. Et q̃dez iratus est deus
scismaticis: sed catholicis nequaq̃ ꝓpitius. Ecclia quoq;
merentis grauiq; cõ vobis dñ cõpertũ est) epi ⁊ clericoz̃
cõtentiõe piclitat. Sup quo q̃d decernere vobis placue
rit: vos scitis: sed pat nõdũ est: nec p̃sme futura sperat.
Ego vt qõ sup his mee visum ẽ parnitati: nõ taceã: ⁊ hoc
⁊ duo illa alia: tullẽse dico ac virdunẽse terminãda negocia: securi⁹ metropolitano atq; cõueniẽtius posse cõmitti
putauerim: q̃ ⁊ oĩa nouit: ⁊ in multis ꝓbatus/ecclie testi
monio fidelis inuẽtus est. Alioq̃n videte q̃d illis episco
patib⁹ faciatis: metẽsi scz atq; tullẽsi: q: vt verũ fatear: vi
denẽ eẽ absq; episcopis. Et vtinã absq; tyrãnis. Tales cũ
defenserunt/iustẽtur/honorarunt/fouerunt: mirant nimirũ
⁊ scandalizant multi: q̃ illa in moribus ⁊ vita eoz̃ certissi
me sciunt: q̃ magis essent nõ dico in episcopis: sed etiã in
quibuslibet secularib⁹ dãnãda penitus ⁊ execrãda. Que
q̃dez ⁊ me scribere puduit: nec vos decuisset audire. Esto
q̃ nemine accusante/ nõ possint deponi: numq̃d tñ quos
passim accusat fama: aplice sedis essent familiaritate spe
ciali donãdi vel amplio exaltãdi. Quonaz em̃ merito sue
vel sacerdotalis seritatis/vel episcopalis honestatis ob
tinuit meritis: vt ⁊ electio facta a canonicis/ad nutuz ei⁹
vna cũ eccle libertate cassẽt: ⁊ p̃miceri⁹ ad ꝓsiliũ ei⁹/cõ
tra illi⁹ ecclie priuilegia eligat? Q̃ iustius honestiusq; si
vestre placuisset discretioni: hõ maioz̃ dignꝰ honoz̃/de
bito ꝓpioq; nõ p̃uareẽ. Et reuerẽsem dico: quẽ ⁊ ab hoc
⁊ a ceteris diocesis sue terminãdis negocijs/quasi suspe
ctũ aut min⁹ expertũ nõ sine murmure multoz̃ deũ timẽ
tium exclusistis. Credite fidelivo: q: p̃uincie illi: quãtũ
comperi: oĩno nõ expedit. Nec scribẽs p̃sumptiõs metue
rem notã: si nescirẽ cui: ⁊ nescirer qui scribã. Sed noui in
genitã mãsuetudinẽ vestrã: noui ⁊ me notũ vobis: ⁊ affe
ctum quo hec audeã apud vos/ dulcissime atq; amantissi
me pater. Iterũ de treuerẽsi: vt sciatis qualiter nũciũ ei⁹
suscipi oporteat: ⁊ verba q̃ portat: dico vobis q̃ magnuz
locũ tenet in regno illo: vobis ⁊ ecclie dei hõ fidelis ⁊ cõ
stans: ⁊ nullaten⁹ maliuolis ⁊ subuersoribus assensum p̃e
bẽs: a q̃b⁹ nõ deest ei frequẽs et satis importuna rẽtatio:
nec deerit insultatio: si quo min⁹ a vobis eũ exaudiri cõ
tigerit. Nunc ĩ fine cõmendare volui: sed satis eũ sue
honestatis cõmẽdant merita: p̃cipueq; amor specialis: ⁊
fidelis deuotio: qua ipsum vobis firmiter inhereret: si nõ
crederẽ: nequaq̃ per eũ tã familiaria scribere.

¶ Ad eundẽ pro eodẽ. Epistola.clxxx.

Vomõ malicia vicit sapiẽtiã? nosti piedñe: nosti
treuerẽsez archiepm? Scio q: nosti. Nosti ⁊ illũ
scũ maximini nõ sanctũ abbatẽ? Puto q: nõ no
sti. Quis dignior honore illo pro⁹? Sic nemo
confusione dignior isto sequẽti: ⁊ tñ iste honorat⁹ est: ille
opprobrio datus. Quid peccauit archiepiscop⁹? Predaz
ecclesie sue recuperauit: captiuã ecclesiam de manu laica
liberauit. Nũq̃d p bono reddit malũ: ⁊ odiũ p dilectione?
Dic queso hic cuigilet oculus pietatis: ⁊ semotis pau
lisper occupationib⁹: cõsideret quantũ sub⁹ceptũ sit ei: vt
talis qualẽ pudet dicere: talẽ qualẽ tuipse nosti: faciat op
probriũ vicinis suis: ĩimicis tuis. Pissime pater affectus
filialis loquit. Mucusq; cõdoluimus misero ⁊ miserabili
archiepiscopo. Verũ ex hoc iam fi nõ fuerit emendatuz:
dolor cordis nostri et compassio ex intimis medullis: ro
ta transibit ad illũ per quẽ potuit emẽdari: sunt ⁊ alie le
siones p̃fati viri: quas cũ ei alleuiaueritis: vobis ꝓcul
dubio laborabitis. Quicquid dulcissimi dñi mei nomẽ de
colorat: coz meũ excoriat.

¶ Ad eundem p̃o eodem. Epistola.clxxxi.

Terum supplicatio: iterũ p̃eces: ⁊ decies repe
tite nõ desinet. Nõ desistimus: quia non diffidi
mus. Bona causam habemus: ⁊ equũ iudicẽ:
qui nõ cunctabitur euacuare q̃ subꝛeptũ est:
cũ apparebit q̃ verũ est: nec poterit inde ridere qui vo
pñ.xxvi. luit irridere: sed vt scriptum est: mẽtita est iniquitas sibi. Ro.xiij.
Hoc solet habere p̃cipuũ apostolica sedes: vt nõ pige Ibidem
at reuocare q̃ a se forte deprehẽderit fraude elicitũ: non
veritate p̃omeritũ. Res plena equitate/⁊ laude digna:
vt de mẽdacio nemo lucretur: p̃sertim apud sanctam et
summã sedem. Nec sciẽs puer vester: secure supplicat pro
treuerẽsi: ⁊ sic instat non quasi in incertum. Ego quippe
ego hominis illius noui merita/causam/intentionem.
Propter quod hoũ monachi eũ voluit lapidare? Quia
male meruit? Sed fideliter astitit: ⁊ multuz seruiuit. Ob
cause iniusticiã? Sed iniustũ nemo nisi iniustus causabit
q̃ de manu laica vẽdicauit: immo recuperauit sedi episco
pali: monasterium tanq̃ clauam de manu herculis extor
quẽs in manu fortiori. Ob p̃auitatẽ intẽtionis? Sed piũ
est reformare religionẽ in monasterio: quod ille intẽdit
Adsit dominus cordi domini mei: ne iterũ possit ei subri
pi a monachis: non tam (vt simulant) appetentib⁹ liber
tatem q̃ fugitantibus disciplinam.

¶ Ad Palmericum cancellariũ. Epistola.clxxxii.

Z

Si verbis cõtendere velim ad bñficia quib⁹ me
obstrinxisti: idẽ erit acsi imperiti sagittis/lusticis
dimicẽ: misi q̃ b iocus videbit: illud dolus. Ista
cta factis cõpẽsari oportet. Verũ id quidẽ imul
eũ est ad me. Nã vñ sufficerẽ pauper ⁊ modicꝰ? Sed reb⁹
pauper ⁊ viribꝰ? nõ volũtate. Equabo ergo bñficia vo
que factis nõ possum. Deficerijs diues suz: affectib⁹ abũ
do. Et certe verus beneficus/amplius nõ reqrit. Nã quõ
bñficus: q̃ nõ et beniuolus sit? Porro beniuolus nil sibi
charius ipsa estimat beniuolẽtia: qua et beniuolus nosci
tur: et bñficus est. Deniq; beniuolẽtia fructꝰ est bñficij:
nisi qs forte bñficiũ putet qõ in spe seuerit: aut timore di
miserit. Sed qs nõ videat hoc relictũ: illud vẽditũ: meus
trũ datũ? Oportet aũt beneficũ vt vere fit/esse gratuitũ.
Danti itaq; repẽdi quicq̃ gratius ab accipiẽte nõ põr: q̃
si gratũ habuerit qõ gratis accepit. Et hec beniuolentia
creatur de beniuolẽtia dantis/in animo accipiẽtis bñfi
cio quidẽ interueniẽte. Dac me fateor locupletẽ: hanc de
corde pleno dignã profecto offero remunerationẽ meo
benefactori: hanc devotus immolo sacrificiũ laudis fa
ctori omniũ p̃o salute mei benefactoris.

¶ Ad Henricũ senonen̄. archiepm. Epla.clxxxiij.

Ro multis visus sum multotiẽs scribere fateor
ꝓpter vos: et statuerã nõ facere ob vestrã odi
bilẽ duriciã: sed charitas p̃evalebit. Volo vos
bis amicos vestros retinere et non dignaminꝰ
volo recõciliare inimicos/et nõ patimini. Nõ vultis ha
bere pacẽ: manib⁹ ac pedib⁹ accersitis vestrã cõturbatio
nẽ: sed cõfusionẽ: sed depositionẽ. Multiplicabitis vos
bis accusatores: defensores subtrahitis. Excitatis in vos
olim sopita discrimina: p̃uocatis aduersarios: patronos
offenditis. Ubiq; apud vos p rõne volũtas: totũ p̃o im
perio: nihil ex timore dei. Qui de vobis nõ ricẽt inimici:
nõ cõqueruntꝰ amici? Quomodo deuestitis hoiem: nõ di
co iudicio nõ convictũ: sed nec verbo cõuentũ? Quãtos
hoc verbum scandalizabit: quot oza ad subsannandum:
quo corda ad succensendũ mouebit? Ita ne putatis pe
tisse iusticiã de toto orbe: sicut de vestro corde: vt homo
sic ablatũ perdat archidiaconatũ? Sed vos forsit plus
amatis reddere/⁊ perdere: q̃ gratiã de beneficio retine
re. Nolite queso: nolite facere hanc rem: quam qui audie
rint: omnes mirabũtur: nemo laudabit. Dec vobis mor
dacius audaciusq; q̃ velletis audire scripsi: sed nõ ad in
sipientiam vobis: si velletis corrigere.

¶ Ad Conradum regẽ romanoz̃. Epistola.clxxxiiij.

Scripta vestra ⁊ salutationes rã deuor⁹ suscipio
q̃ modicus sum ad illa. Modicus differim dig
nitate: sed nõ deuotione. Querimonie regis
nostre sunt: ⁊ maxime illa quã dignanter expri
meris de inuasione ĩperij. Regis dedecus: regni dimi
nutionẽ nunq̃ volui: volẽtes odir aia mea. Legi quippe
Dis aĩa poreltatib⁹ sublimioꝛib⁹ subdira fit. Et q̃ ptãre
fistit: dei ordinationi resistit. Quã rñ sniam/cupio vos ⁊
oĩmodis moneo custodire in exhibẽda reuerẽtia summe
⁊ aplice sedi: ⁊ beati Petri vicario: sicut ipsam vobis vul
tis ab vniuerso seruari ĩperio. Sunt que nõ putaui scri
benda: p̃sensa ea fortassis oppꝛtunius intimarem.

¶ Ad dñm papam Innocentiũ. Epistola.clxxxv.

Fratrẽ andreã letũ in columnẽq; fusce pinꝰ: ⁊ le
ta nũciantẽ de vestra incolumitate ⁊ gloria: de
pace ⁊ p̃speritate ecclie: de curie statu floretẽ
⁊ valẽte. Postremo de gra ⁊ benivolẽtia/que
nobis apud vos p̃seuerat. Bene sua mia de⁹ dignat⁹ est
facere nobiscũ: facti sum⁹ letãtes. Verũ q̃ vobis de mittẽ
dis ad vos fratrib⁹ placet: difficile adimplebik: p̃sertim
cũ non sit copia personarũ que esse solebat. Diquidẽ p̃e
ter illos: qui bini aut trini ad diuersa destinati sunt loca:
tria ex eis noua monasteria exquo a vobis discessimus:
integre ordinata sunt: ⁊ adhuc restant alia p̃xime ordinã
da. Curamus tñ vndecunq; euocare/quos vobis mitta
mus: cupientes per omnia vestris obedire mãdatis.

¶ Ad eustachiũ occupatorẽ valẽtine sedis. Epla.clxxxvj

Pro illustri Eustachio frater. B. salutẽ tibi vir
illustrissime: et si non scribo: opro tñ. Optare B
quis phibet? Affectui nec leges imperant: nec
principes dominant. Liber est ⁊ maxime si spi ñ.cor.iij.
ritu ducit: q: vbi spũs dñi: ibi libertas. Inde est sane au
sus iste me de p̃senti/quo ad tuã magnitudinẽ p̃esumo
scribere tanq̃ aliq̃s magnꝰ: fateor: nec iussus a te: nec ro
gatꝰ/nec imitatꝰ. Sed q̃d si charitas iubet? Alius aliter
fortassis accipiat: ego virũ nobilem: q̃ in me est: in vera
charitate decreui his lris sue ipsi⁹ cõmonere salutis: excꝛ
tare a somno: reuocare ad cor: p̃uocare ad gratiã. Quis
scit si cõuertat ⁊ ignoscat de⁹? ⁊ relinquat post se benedi
ctionẽ? Immo q̃s nescit quas ⁊ quãtas iã diuitias sue bo Ioh̃e.iij.
nitatis ⁊ lõganimitatis thesaurizauit sup eũ misericor: ⁊
miserator dñs? Deniq; misereꝫ: parcit: expectat: dissimu
latq; vsq; adhuc: factꝰ sicut hõ nõ audiẽs: ⁊ nõ habẽs in *Psal.
ore suo redarguti̇ones: tardãs ferire: paratus ignoscere. xxxvij.
Sed tu dñe vsq; quo? Tu inquã o bone vir quousq; dissi
mulas: quousq; cõtenis? Durũ tibi est ꝓtra stimulũ calci Act.ix.
trare. An ignoras q: benignitas dei ad pñaz te adducit Rom.ij.
(Odiu aũt tu fm duriciã tuã: ⁊ cor impenitẽs: thesauri
zas tibi irã in die ire: An nõ fm duriciã quidẽ: sz fm vere
cũdiã. Quid refert fm q̃d pereas? O verecundia experi
rõnis: inimica salus: tori⁹ ignara honoris ⁊ honestatis.
Dec plane illa quã sapiẽs loquit/cõfusio adducẽs pcñm Eccl.iiij.
Ita ne verecũdu est homini vinci a deo: ⁊ p̃o ducit hu
miliari sub potẽti manu altissimi? Nõ ita rex ille gloꝛosus
dauid. Tibi soli peccaui (inq̃t) ⁊ malũ coram te feci: vt iusti pñ.l.
ficeris in sermonib⁹ tuis ⁊ vincas cũ iudicaris. Summũ
victorie genꝰ diuine cedere maiestati: ⁊ autoritati mñis
ecclie nõ reluctari/summus honor: ⁊ gloria. ¶ O peruersi E
tas. Nõ pudet inquinari: ⁊ ablui pud et? Est pudor iusta Eccl.iiij.
sapientiẽ/adducẽs gloriã si videlz peccare pudeat. Si nõ
pudeat vel peccasse: ⁊ ita vel seria gloria nõ carebis: re
ducẽte nimirũ pudore/quã culpa fugauerat. Secunduz
renẽt beatitudinis locũ: quoz̃ remisse sunt iniquitates: ⁊ pñ. xxxij
quorum tecta sunt peccata. Honorabile regumentuz: de
quo legitur: Confessio et pulchritudo in cõspectu eius. pñ. xcv.
Quis mihi tribuat videre te in vestitu deaurato: vt dica pñ.ciij.
mus ⁊ tibi: Cõfessionẽ ⁊ decorẽ induisti amictus lumine Can.vj.
sicut vestimento? Reuertere reuertere vt intueamur te. Consurge cõsurge/induere fortitudine/in Esa.lij.
duere vestimento salutis. Surge qui dormis et exurge a Ephe.v

Universidad de Deusto
Biblioteca

ecci. xvij mo: tuis: ⁊ illuminabit te chr̃ist⁹. A mo: tuo ranꝯ qui nō
est: perit ꝓfessio. ¶ Usq; quo obliuiscer̃is te in finē: usq;
quo dormis i mo: te/decus nobiliū: fidelīū fletⁿ? Vidiu
cōtra mozē tuū pertinax: cōtra honozē tuū seqstris: cōtra
salutē tuā rebellis? Quid illos egregios mozes actusq;
tuos: tā dissimili pergis exitu cōsummare? Quō etas ista
quā in mia vberi reqescere oportebat: oim ꝑteritoꝝ lmit
penas dierū tuoꝝ: nec diluit culpas? Cur ꝓhdolor: so-
la veneranda canicies/solita veneratiōe fraudat: sola si-
ne honore marcessit: quā vel maxīe decuit honorari? Mi-
serere aīe tue placēs deo. Eteni qui hoib⁹ placēt: confusi
pō. lij. lob. xiiij. sunt: qm̃ despexit eos. Breues dies hominis sunt: seni
mozis in ianuis est. Modicū habes ꝑ: sus modicū tps:
cū his q̃ dicūt tibi euge euge. Sit etiā ꝑ modico tibi iudi
cari ab ipsis: aut ab humano die: q̃ angelico examini iam
lāçs es ꝓsentādus: q̃ ad tribunal terrificī chr̃isti/ipso iā
defectu nature miserādus vigeris. Illite opꝫ ꝓparare iu
dicio: illi seculo ꝓfuturo: illi⁹ curie affectare fauoꝝ: fo:
midare repulsam. Quid illoꝝ snia cōturbaris: quoꝝ nec
laude ꝑbar⁹: nec vituperatione rep:ob⁹ inueniris? Deniq;
pō. lxj. vani filij hoim: mēdaces filij hoim in stateris: vt decipiat
ipsi de vanitate in idipm. ꝓpter ea q̃ te beatificāt: in er
Esa. lij. roꝛē inducūt: dātes ỹba: munera reportātes. Vana hec/
ataꝫ illa: sed ỹba ampli⁹. Et decipiꝫ de vanitate i idipm:
sed tu magis deciperis: illi minus. Das q̃ppe qō vrcūq;
pluris est: ⁊ das ingratis: das ineritis. Siquidē tua/nō
te diligūt. Immo certe nec te: nec tua: sed q̃ sua sunt/que
pō. liiij. rūt. Tua quoad poterūt venabūtur: adulationib⁹ vanis
pō. cxl. et falsis. Molliti sunt sermōes eoꝝ sup oleū: ⁊ ipsi sunt
pō. ix. iacula. Et ideo dicebat dauid. Oleū aūt ꝓtōis nō impi
guet caput meū. Ab his laudatur peccator: in desideriis
puer. j. aīe sue: ⁊ iniquus bñdicit. Ab his ergo cauere nō ego: ſz
sapiēs docear: ſz filī ait fi te lactauerint peccatores: ne ac/
quiescas eis. Attēde potius illi q̃ iudicat in equitate ꝓ
Job. xix māsuetis terre: quos tua nō pastoꝝ alis diligēcia pascit: ſz
secularis ꝓmit portēta. Quā nō haberes sup eos vllā:
Sap. vj. nisi data esset tibi desuper. Sed hec est hoꝝ vestra/⁊ po-
testas tenebꝝ arū. Attēde aūt. Judiciū graue his q̃ psunt:
⁊ potētes potēter tormēta patienk. Hoc si paues: caues:
Deu. x. si negligis: incidis. ⁊ hoꝝ rendū est incidere in manus dei
xxxi. xviij viuentis. Auertat hoc vnus ⁊ verus deus: qui non vult
mozte peccatoris: sed vt magis conuertatur et viuat.
Plura adhuc loqui fert animus: sed non fert fozte audi-
tus. Nec placēt aspera: q̃uis recta ⁊ saluberia: q: sunt amara: ⁊ nō sapiūt. Ponā ita q̃ digitum super os meū: donec
sciam ista qualiter acceptentur. Placebo aūt: si potero:
non stilo nec̃ lingua: sed opere et veritate.

¶ Ad Simonē filiū castellani cameracēn. Epla. clxxxvij

Agnoscens dilectissime/nunciāte abbate Ra-
dulfo de valcellis: desiderare te nostri ꝓsen-
tiam atq; colloquiū: delectatus sum admoduꝝ
tanta tui erga me deuotione: nec certe ingrat⁹
beniuolētie. Nouer̃is et mee esse volūtatis/tuo satisfacere
desiderio: sed cozpori ali molestia impediri/tam ab hu-
ius voluntatis effectu: q̃ ⁊ ab alīs plurimis plurimūq;
necessarijs negocijs. Sed licz absens cozpe sum: mīs ꝓ-
sens spiritu: donec q̃nq; fiā deo volēte/⁊ cozpe ⁊ spiritu:
si tm̃ nō oze tamū ⁊ lingua: sed opere diligamus ⁊ verita-
te. Igitur in exhibitione operis/liquebit veritas dilectio
nis. Hoc est ita q̃ rogo: vt q̃ de meo apud te est: fra-
tres dico valcellenses/⁊ eoꝝ eccl̃esiā mei gratia diligas:
foueas/⁊ manuteneas vbi necesse fuerit: vt in hoc ⁊ tue
liberalitatis insigne ꝓbeas documētū: ⁊ eius quā mihi
ꝓmittis: charitatis clarescat indiciū. Quā nūc charita-
tem in eo vel ꝓmū cupio experiri: si ligecurtē: quā mihi
pater tuus ꝓsenti contulit ad opus illius monasteri:
tu quoq; concesseris/⁊ donum patris tui non feceris ir-
ritū. Nos quoq; q̃ nostrū est de ꝓtereritis gratias agen
tes: ⁊ in reliquū similia sperātes: ꝓ: o te misq; illi ꝓeces
fundimus: qui voluntatem timentium se facit: ⁊ dep:eca
tionem eoꝝ exaudit. Oramus te/⁊ ꝓpter nos tuā/⁊ om̃
nes qui ad vos pertinent: benevalere.

pō. cxliij

¶ Ad epos senonas cōuocādos cōtra petrū abaslardū.
Epistola. clxxxvij.

Sæpe sermo inter multos: ⁊ credim⁹ ad vos per
uenisse: quō videlz apud senonas i octauis pē
tecostes vocamur ⁊ ꝓuocamur ad litē ꝓ: o de-
fensione fidei: cū seruū dei nō oporteat litiga-
re: sed magis patientē esse ad oēs. Si mea ꝓpria causa
esset: posset nō immerito fozrassis puer sanctitatis vestre
in vestro patrocinio gloziari. Nūc aūt q: et vestra est: im
mo plus vestra: fidēlius moneo: ⁊ obnīt⁹ rogo: vt ami-
cos vos in necessitate ꝑbeas. Amicos dicerim nō nostros
sed chr̃isti: cui⁹ spōsa clamat ad vos in silua heresum: ⁊ in
segete erroꝝ: quib⁹ sub tutela/⁊ custodia vestra pullulā
tib⁹: pene iam suffocaꝫ. Amicus sponsi nō deseret eam in
oppoꝛtunitatibus in tribulatiōe. Nec miremini q̃ sta de
subito/⁊ in arcto tēpoꝛis vos inuitamus: q̃m̃ hoc quoq;
aduersa pars in sua versutia ⁊ calliditate ꝓuidit: vt im⁹
ꝓuidos inuaderet: ⁊ cōgredi cogeret immunitos.

Isa. xj.

¶ Ad epos ⁊ cardinales curie de eodē. Epistola. clxxxix.

Ominis ⁊ patrib⁹ reuerēdis/epis ⁊ cardinali-
bus qui sunt de curia: puer sanctitaſ eoꝝ. Nul
li dubiū quin ad vos ſpecialiter ſpecter tollere
scandala de regno dei: surgentes succidere spi
nas: sedare querelas. Sic em̃ ꝓcepit moyses cū montē
subijt. Habetis (inquiēs) aaron ⁊ hur vobiscum: si quid Exo. xxiv.
natū fuerit questionis: referetis ad ipsos. Illum loquoꝝ
moyſen: qui venit p aquā: ⁊ nō in aqua solū: sed in aqua
et sanguine. Et ideo pluſq̃ moyſes: q: ⁊ in sanguine ve-
nit. Et q̃m̃ ꝓ: hur ⁊ aaron stat zelus ⁊ autoꝛitas roma-
ne ecclesie super populū dei: ad ipsam merito referimus
nō questiones: ſz lesiones fidei: ⁊ iniurias chr̃isti: patrū
ꝓbꝛia atq; cōtemptus: ꝓsentiū scādala: pericula poste
roꝝ. Irridek simpliciū fides: euiscerank arcana dei: que
stiones de altissimis reb⁹ temerarie vērilank: insultat pa
trib⁹ q̃ eas magis sopiēdas/q̃ soluēdas cēluerint. Inde
fit q̃ agn⁹ paschalis contra dei statutū/aut aqua coquik:
aut crudus discerpik/moze ⁊ oze bestiali. Nō refiduū est
nō igne cōburik: sed cōculcak: ita oīa vsurpat sibi huma
nū ingeniū/fidei nil reseruās. Xenrat altiora se: fouiora
scrutak: irruit in diuina: sancta temerat magis q̃ referat:
clausa ⁊ signata nō aperit: sed diripit: ⁊ q̃cquid sibi non
inuenit peruiū: id putat nihilū: credere dedignak. Legis
te si placet libꝝ petri abailardi: quē dicit theologie: ad
manū est em̃: cū sicut gloziak: a plurib⁹ lectitek in curia: ⁊
videte qualia ibi de sancta trinitate dicank: de genitura fi
lij: de ꝓcessione spūssancti: ⁊ alia innumera catholicis au-
rib⁹ ⁊ mētib⁹ dissueta. Legite ⁊ aliū quē dicūt sentētiaruꝫ
ei⁹: nec nō ⁊ illū qui inscribik/scito reipm̃: ⁊ animaduerti
te quāte ⁊ ibi filueſcāt segetes sacrilegioꝝ atq; erroꝝ: um:
quid sentiat de aīa chr̃isti: de ꝓsona chr̃isti: de descēsu chri
sti ad inferos: de sacramēto altaris: de potestate ligandi
atq; soluēdi: de originali peccato: de cōcupiscētia: de pec
cato delectatiōis: de pctō infirmitatis: de pctō ignoꝛātie:
de opere peccati: de volūtate peccādi. Et si quidē indica
me iuste moueri: mouemini ⁊ vos: ac ne frustra moueas
mini: agite ꝓ: o loco quē tenetis: ꝑ dignitate qua polles:
ꝓ: o potestate quā accepistis: quō qui ascendit vsq; ad ce
los: descēdat vsq; ad inferos: ⁊ opera tenebꝝ arū ausa ꝓ
dire in lucē: arguātur a luce in lucē: vt dum qui publice
peccat/publice arguetur: cōp:imant sese etiā alij ponen
tes tenebꝛas lucē: disputātes in triuīs de diuinis: qui lo
quuntur mala in coꝛdibus suis/⁊ in codicibus suis scri
bunt: ⁊ sic obstruatur os loquentium iniqua.

¶ Ad dñm papam Innocētiū de eodē. Epistola. cxc.

Mantissimo patri ⁊ dño Innocentio: dei gra
tia summo pōtifici. B clareuallis vocatus abs
bas: modicū id quod est. Necesse est vt veniant
scandala. Necesse; sed non suque. Et ideo dicit

pō. liiij. ꝓphet̃a. Quis dabit mihi pēnas sicut columbe: ⁊ vola
ꝓhēt. j. bo ⁊ requesc̃ā? Et ap̃ls cupit dissolui ⁊ cū chr̃isto quiesce
iij. re. xix re. Et ali⁹ quidā sanctoꝝ. Sufficit mihi dñe ait: tolle ani
mam meā: neq; em̃ melioꝛ sum q̃ patres mei. Est ⁊ mihi
nūc aliquid commune cū sanctis: in volūtate dūtaxat: non
in merito. Nā vellem ⁊ ipse modo de medio fieri: victus
fateoꝛ a pusillanimitate spūs ⁊ rēpestate. Vereoꝛ autem
ne non sicut pariter affect⁹: ita pariter ⁊ parat⁹ inueniar.
Tedet viuere: ⁊ an moꝛi expediat: nescio. Et ideo foꝛte
etiā in voꝛis dixī a sanctis: q̃ ipsi ꝓuocentur desiderio
melioꝝ: cū ego scādalis ⁊ erūnis cōpellar exire. Deniq;
ait. Dissolui ⁊ cū chr̃isto esse multo melius. Ergo ⁊ in san
cto appetit⁹: ⁊ in me ꝑualet sensus: ⁊ in hac miserrima vi
ta/necille habere q̃ appetit bonū: nec ego q̃ molestū
patioꝛ/nō habere valemus. Et ob hoc exire quidem am
bo pari cupimus volūtate: sed nō pari intētione. Scrutre
mihi dudū requiē ꝓmittebā: si quidem leonina rabies
quieuisset: ⁊ pax eccl̃ie redderet. Nā ecce illa quieuit: sed
nō ego. Nesciebā me esse in valle lachrymarū: aut oblit⁹
fuerā me habitare in terra obliuionis. Nō attēdebam ter
rā: in qua habito: ſpinas ⁊ tribulos germinare mihi: suc
cisis succedere nouas: ⁊ rursum illis alias: fine fine fine
intermissione succrescere? Audierā hec: sed meli⁹: vt nūc
experioꝛ: ipsa vexatio dat intellectū auditui. Inundatus
est dolo: nō exterminat⁹: lachrymę inundauerunt: q: in
ualuerūt mala: ⁊ expertis ꝓuinā/irruit sup eos nix. Ig
te faciē frigoꝛis huius q̃s sustinebit? Hoc frigoꝛe refrige
scit charitas: vt abūder iniquitas. Leonē cuasimus: sed
incidimus in draconē: qui nō minus foꝛtan noceat sedēs
in insidijs: q̃ ille rugiēs de excelso. Quā q̃ nō iam in insi
dijs: cuius virulēta folia vtinā adhuc latereꝛ in scrinijs:
⁊ nō in triuijs legerenk. Volant libri: ⁊ qui oderant lucē
q̃m̃ mali sunt: impegerūt in lucē: putātes lucē tenebꝛas.
Urbib⁹ ⁊ castellis ingerunk ꝓ: o luce tenebꝛe: ꝓ: o melle
vel poꝛius in melle/venenū passim oibus ꝓpinak. Trās
ierunt de gēte in gentē: ⁊ de regno ad populū alterum.
Nouū cudik populis ⁊ gētib⁹ euāgeliū: noua ꝓponiꝛ
fides: fundamētū aliud ponik ꝓter id q̃ positū est. De
virtutib⁹ ⁊ vitijs nō moꝛaliter: de sacramētis eccl̃ie nō fi
deliter: de arcano sancte trinitatis non simpl⁹ nec sob:ie
disputak: sed cūcta nobis in puerſum: cūcta ꝓter solitū/⁊
ꝓter q̃ accepim⁹ ministrank. Procedit golias ꝓcero
coꝛpe/nobili illo suo bellico apparatu circūmunit⁹: an
tecedente q̃ eius armigero arnoldo de brixia. Squama
squame cōungik: ⁊ nec ſpiraculū incedit p eas. Siquidē
fibilauit apis: q̃ erat in frācia: api de italia: ⁊ venerunt in
vnū aduersus dñm/⁊ aduersus chr̃istū eius. Intēderunt
arcū: parauerūt sagittas suas in pharetra: vt sagittēt in
obscuro rectos coꝛde. Ju victu aūt ⁊ habitu habētes foꝛ
mā pietatis: sed virtutē eius abnegantes: eo decipiūt plu
rimos: quo trāsfigurāt se in angelos lucis: cū sint satha
ne. Stans ergo golias vn⁹ a cū armigero suo iter vtraſq;
acies: clamat aduersus phalāgas israel: exp:obꝛatq; ag
minib⁹ sanctoꝝ. eo nimirū audacius: quo sentit dauid nō
adesse. Deniq; in fugillationes doctoꝝ ecclesie/magnis
effert laudib⁹ ꝑbos: adimūtiones illoꝝ/⁊ suas nouita-
tes catholicoꝝ patrū doctrine ꝓfert ⁊ fidei. Et cū oēs fu
giāt a facie ei⁹: me oīm minimū expetit ad singulare cer
tamen. Deniq; scripſit mihi: solicitāte quidē ipso: archi-
epōs senonēſis diē statuēs cōgressionis: quo ille in ꝓsen
tia eius/⁊ coepoꝝ suoꝝ: deberet si posset: statuere ꝓpria
dogmata sua: ꝓtra que ego ausus mutire fuissem. Abnui
rū q: puer sum: ⁊ ille vir bellatoꝛ: ab adolescentia: tum q:
iudicarē indignū ratione fidei humanis cōmitti ratiōcu
lis agitandam: quam tam certa ac stabili veritate cōster
esse subnixā. Dicebā sufficere scripta eius ad accusandu
eū: nec mea referre: sed episcopoꝝ: quoꝝ esset ministerij
de dogmatibus iudicare. Ille nihilominus: immo eo am
plius leuauit vocem: vocauit multos: cōgregauit cōpli
ces. Que de me ad discipulos suos scripserit; dicere non
curo. Disseminauit vbiq; se mihi die statuto apud seno
nas respōsurū. Exijt sermo ad oēs: ⁊ nō potuit me latere
Dissimulani primū: nec em̃ satis rumoꝛe populari move
bar. Cedens m̃: licz vir ita vt flerē: cōsilio amicoꝝ: qui vi
dentes quō se quasi ad spectaculū oēs parārēt: timebāt
ne de nostra absentia ⁊ scandalū populo/⁊ cōmua cresce
rēt aduersario: ⁊ q: error: magis cōfirmarek: cū non esset
qui respōderet aut cōtradiceret: occurri ad locū ⁊ dixī: im
paratus quidē ⁊ immunitus: nisi q̃ illud mēte voluebam:
Nolite ꝓmeditari qualiter respondeatis: dabit em̃ vo Mat. x.
bis in illa hoza q̃d loquamini. Et illud: Dñs mihi adiu pō. lv.
toꝛ: nō timebo q̃d faciat mihi hō. Conuenerant aūt ꝓ-
ter epos/⁊ abbates plurimi/viri religiosi: ⁊ de ciuitatib⁹
magistri scholarū: ⁊ clerici litterati multi: ⁊ rex ꝓsens
erat. Itaq; in ꝓsentia oīm aduersario stante ex aduerso
ꝓducta sunt quedam capitula/de libꝛis eius excerpta.
Que cū cepissent legi: nolens audire exiuit: appellās ab
electis iudicibus: q̃ nō putamus licere. Poꝛro capitula
iudicio omniū examinata: inuēta sunt fidei aduersantia:
cōtraria veritati. Hec ꝓ: o me: ne leuitate/aut certe teme
ritate vsus: in tanto negocio putarer. Veruz tu o succes/
sor petri/iudicabis an debeat habere refugiū sedē petri:
qui petri fidē impugnat. Tu inquā amice sponsi ꝓuide
bis: quomodo liberes sponsam a labijs iniquis/⁊ a lin
gua dolosa. Sed vt paulo audacius loquar cū dño meoꝝ
attēde etiā ribꝫpti amātissime pater: ⁊ gratie dei/que in
te est. Nōne cū esses parvulus in oculis tuis: ipse te con
stituit sup gentes ⁊ regna? Ad quid nisi vt euellas ⁊ de
struas ⁊ edifices ⁊ plantes? Qui ergo tulit te de domo
patris tui: ⁊ vnxit te vnctione mīe sue: attende quelo/ex
tūc ⁊ deincepo: quāta fecit aīe tue: quāta per te eccl̃ie sue
quāta in agro dñico: celo ⁊ terra testib⁹? rā poterer/q̃ sa
lubriter cuulsa sunt ⁊ destructa: quāta rursuz bene edifi
cata: plātata/ꝓpagata. Suscitauit deus furoꝛē scismatiꝯ
coꝝ in tuo tēpoꝛe: vt tuo opere cōtererenk. Vidi stultum Job. v.
firma radice: ⁊ statim maledictū est pulchꝛitudini eius.
Vidi inquā vidi impiū superexaltatū ⁊ eleuatū sicut ce
dros libani: ⁊ trāsiui ⁊ ecce nō erat. Oportet aūt (ait) he j. Cor. xj
reses ⁊ scismata esse: vt qui ꝓbati sunt: manifesti fiant. Et
in scismate quidē iā (vt dictū est) dñs ꝓbauit te: ⁊ cogno
uit te. Sed ne q̃d desit coꝛone tue: en hereses surrexerūt.
Itaq; ad cōsummationē virtutū: ⁊ ne q̃d min⁹ feciſſe iue
niamini a magnis epis antecessoꝛibus vestris: capite no
bis pater amātissime vulpes q̃ demoliunk vineā dñi: do
nec paruule sunt: ne si creſcāt ⁊ multiplicenk: q̃q̃d taliū
ꝓ vos nō fuerit exterminatū: a posteris desperek. Quā q̃
nō iā paruule nec paucule: sed certe grādiuscule ⁊ multe
sint. nec nisi in manu foꝛti vel a vobis exterminabuntur.
Hyacinthus multa mala ostēdit nobis: nec em̃ q̃ voluit
fecit. Sed visus est mihi patiēter ferēdus de me: qui nec
persone vestre: nec curie incuria illa pepercit: q̃ melius
nicolaus iste meus: immo ⁊ vester: viua referet voce.

¶ Ad eundem cōtra quedam capitula illarum hereſum.
Epistola. cxcj.

Mantissimo patri ⁊ dño Innocētio summo pō
tifici: frater. B. clareuallis vocatus abbas/mo
dicū id q̃ est. Oportet ad vestrū referri apostō
latū pericula queq; ⁊ scandala emergētia in re
gno dei: ea ꝓsertim que de fide cōtingūt. Dignum nāq;
arbitroꝛ: ibi potissimū reſarciri dāna fidei: vbi non possit
fides sentire defectum. Hec quippe huius ꝓrogatiua se
dis. Cui enim alteri aliquādo dictū est: Ego ꝓ: o te roga Zu. xxij.
ui petre vt non deficiat fides tua! Ergo quod sequitur/ a petri successoꝛe exigitur. Et tu aliquādo cōuersus cōfir
ma fratres tuos. Jd quidez modo necessariū. Tēpus est Ibidem
vt vestrū agnoscaris pater amantissime principatus: ꝓ-
betis zelum: ministeriū honoꝛetis. Jn eo plane petri im
pletis vicem: cuius tenetis et sedē: si vestra ammonitio
ne coꝛda in fide fluctuantia confirmatis: si vestra autoꝛi
tate conteritis fidei coꝛruptoꝛes. Habemus in francia

Universidad de Deusto
Biblioteca

nouū deveteri magistro theologū: qui ab īcūte etate sua in arte dialectica lusit: ⁊ nūc in scripturis sanctis insanit. Olim dānata ⁊ sopita dogmata: tam sua videlz q̄ aliena suscitare conat, insup ⁊ noua addit. Qui duz oīm q̄ sunt in celo sursum: ⁊ q̄ in terra deorsum: nihil p̄eter solū nescio quid: nescire dignat: ponit in celū os suuz / ⁊ scrutat alta dei: rediēsq̄ ad nos / refert ꝟba ineffabilia: que nō licet homini loqui. Et dū paratus est de oībus reddere rationē: etiā que sunt supra rationē: ⁊ cōtra rationem p̄sumit: ⁊ cōtra fidē. Quid em̄ magis cōtra rationē / q̄ ratione rationē conari trāscēdere? Et q̄d magis cōtra fidē: q̄ Ecci. xix credere nolle q̄quid nō possit rōne attingere? Deniq; exponere volēs illud sapientis: qui credit cito levis est corde: cito credere est inquit / adhibere fidē ante rationē: cū hoc salomon / non de fide in deū: sed de mutua inter nos dixerit credulitate. Nā illā que in deū est fidē: beat⁹ papa Gregorius negat plane habere meritū: si ei humana ratio p̄beat experimētū. Laudat aūt apl̄os: q̄ ad vni⁹ iussionis vocē secuti sunt redemptorē. Scit nimirū p̄o laude dignū. In auditu auris obedivit mihi: increpatos e regione discipulos q̄ tardi⁹ credidissent. Deniq; laudat maria / q̄ rationē fide p̄uenit: ⁊ punit zacharias q̄ fidem ratione tētavit. Et rursum abrā cōmendat: qui cōtra spē / in spē credidit. At cōtra theologus noster / q̄d inq̄t ad doctrinā loqui, p̄scit: si q̄s docere volumus: exponi nō p̄t vt intelligat? Et sic p̄mittēs intellectū auditorib⁹ suis: in his etiā que sublimiora ⁊ sacratiora, p̄fundo illo sinu sacre fidei cōtinent: ponit in trinitate gradus: in maiestate modos: numeros in eternitate. Cōstituit deniq; deū patrē plenā esse potētiā: filiū quādā potētiā: spiritū sanctū nullam potentiā. Atq; hoc esse filiū ad patrē: q̄d quandā potentiā ad potentiā: q̄d speciē ad genus: q̄d materiatū ad materiā: q̄d hominē ad animal: q̄d ereū figillū ad es. Nōne plus q̄ arrius hic? Quis hec ferat? Quis nō claudat aures ad voces sacrilegas? Quis nō horreat p̄fanas nouitates: et vocū et sensuū? Dicit etiā spiritū sanctū p̄cedere quidē ex patre ⁊ filio: sed minime de patris esse / filij ve substātia. Dū ergo: an forte ex nihilo: sicut ⁊ vniuersa que facta sunt? Nā ⁊ ipsa ex deo esse nō diffitetur apostolus: nec veretur dicere / ex quo oīa. Quid igitur? Dicem⁹ Ro. ri. ex patre ⁊ filio spiritū sanctum: nō alio p̄ior: sus p̄cedere modo / q̄ oīa / idest nō esse essentialiter: sed creabiliter: ac perinde creatū sicut et oīa? Aut nū quid terrium inueniet sibi modū: quo eū ex patre filioq; p̄ducat: hō qui nouā semp inquirit: ⁊ que nō inuenit fingit: affirmās ea q̄ non sunt / tamē q̄ ea que sunt? Ac si esset inquit de substātia patris: p̄fecto genitus esset: ⁊ duos pater filios haberet. Quasi vō omne q̄d de substātia aliqua est: cōtinuo ipsius a quo est: habeat genitorē. Num vō pediculi aut lentes / aut phlegmata / vel filij carnis sunt: vel non sunt de substantia carnis? Aut vermes de ligno putrido, p̄deuntes / aliūde q̄ de ligni substātia sunt: qui tñ filij ligni nō sunt? Sed et tinee de substātia pānoꝝ substāti habēt: generationē nō habēt. Et multa in hunc modū. Miror autē homine acutū / ⁊ sciolū: vt quidē sibi ipse videat: quō cū spiritum sanctū fateatur patri ⁊ filio cōsubstantialē: neget tñ ex patris filioq; p̄dire substantia: nisi forte illos ex ipsius p̄cedere velit. Nō quidē inauditū est: ⁊ nefandū. Si aūt nec ea de illoꝝ: nec illi de huius substātia sunt: vbi queso cōsubstantialitas? Aut ergo fateat cū ecclesia / spiritū sanctum de substātia illoꝝ esse / a quibus nō negat p̄cedere: aut certe cū arrio cōsubstantialitatē deneget: ⁊ p̄dicet aperte creationē. Deinde si filius de substātia patris est: spūs sanctus nō est: differāt necesse est a se inuicē: nō solū q: spūs sanctus genitus nō est / q̄d filius est: sed etiā q̄ fili⁹ de substātia patris est: q̄d spūs sanct⁹ nō est. Quā quidē posteriorē differētiā fides catholica hucusq; nescivit. Si eā admittimus: vbi trinitas: vbi vnitas? Siquidē spiritui sancto filioq; noua a se differētiarū numerositate distantib⁹: vnitas dissipat / p̄sertim cū substātialē esse patreat differentiā: quā iste conatur inducere. Porro aūt spiritus sancto a patris filioq; substātia recedēte: nō trinitas remanet: sed dualitas. Neq; em̄ dignū est in trinitate admitti p̄sonā: que nil habeat in substantia cōmune cū reliquis. Desinat ergo spūs sancti p̄cessionem a patris filioq; substātia separare: ne duplici impietate numerū ⁊ trinitati minuat / ⁊ tribuat vnitati: quod vtrūq; fides abnuit christiana. Et ne de re tanta solis videar humanis inniti rationib⁹: legat epistolā hieronymi ad auitū: ⁊ cerneve bit inter ceteras: quas redarguit: o: igenis blasphemias etiā hoc eū detestārē q̄ dixerit spiritū sanctū de substantia patris nō esse. Beat⁹ Athanasi⁹ in libro de vnita trinitate ita loquit. Solū deū vbi memorat⁹ fuz: nō solā p̄sonā patris indicauit: q: filiū ⁊ spūm sanctū de hac ipsa sola substātia patris esse nō abnegauit. Hoc athanasi⁹. Videt sanctitas vestra quō ille nō dispurāte: sed dementante: ⁊ trinitas nō coheret: ⁊ vnitas pēdet: nec istud sane absq; iniuria maiestatis. ¶ Quicq̄d nāq; illud est q̄d de⁹ sit: id sine dubio est / quo nō possit aliquid maius cogitari. Si ergo in hac vnica ⁊ summa maiestate iuxta cōsiderationez personarū: vel parū aliq̄d claudicare recipimus: duz q̄ vni plus datur: alteri minuitur: minus p̄fecto est totum ab eo quo nil maius valeat cogitari. Maius em̄ sine dubio est q̄d totū maximū est: q̄ q̄ ex parte. Ille vō digne p̄o sua possibilitate diuinā estimat magnificētiā: qui nil in ea cogitat dispar: vbi est totū summū: nil distās: vbi totum est vnū: nil hians: vbi totū est integrū: nil deniq; imperfectū vel egēs: vbi totū est totū. Totū nempe est pater: q̄d pater / ⁊ filius / ⁊ spūs sanct⁹. Totū filius: q̄d ipse ⁊ pater ⁊ spūs sanctus. Totū spūs sanctus: q̄d et ipse ⁊ pater ⁊ filius. Et totū vnū est totū: nec supabundans in trib⁹: nec imminutū in singulis. Nec em̄ verū summūq; bonū: q̄d sunt: inter se particulariter diuidūt: q̄m nec participi / aliter id possidēt: sed hoc ipsum essentialiter sunt. Nam q̄ alter ex altero: vel alter ad alterū veracissime d̄r: persona rū sane designatio est: nō vnitatis diuisio. Quis nāq; i hac ineffabili ⁊ incōp̄ehēsibili deitatis essentia: alter ⁊ alter id quidē requirēt⁹? p̄p̄ietatib⁹ personarū: sobrie catholicos dicat: nō tñ ibi est alterū: ⁊ alter: sed simplex vnū: vt nec p̄iudiciū faciat vnitati trinitat⁹ cōfessio: nec p̄terita rū sit exclusio vera assertio vnitatis. Tā longe, p̄inde fiat a sensib⁹ nostris: q̄ est ⁊ a regula veritatis / exercāda illa de genere ⁊ specie nō similitudo: sed dissimilitudo: ⁊ nihilominus illa de ere ereoq; figillo: q̄m cū genus quidē ⁊ spēs (q̄d se inuicē sunt) alterū superi⁹? altera inferio: sit: deus aūt vnus sit: nunq; bene, p̄fecto cōueniet tāre equalitari / ⁊ tante disparilitati. Et rursuz de ere ⁊ quodam ere q̄d est ereū figillū: q̄m q̄d inde in eandē vsurpat similitudinis rationē: simile est huic / idē iudiciū. Cū em̄ species (vt dixi) minor sit / ⁊ inferior genere: absit vt hāc in patre ⁊ filio diuersitatē cogitemus. Absit vt huic acq̄escamus dicēti / hoc esse filiū ad patrē: q̄d speciē ad genus: q̄d hominē ad animal: q̄d ereū figillum ad es: q̄d aliquā potentiā ad potentiam. Sunt quippe cuncta hec mutua sue cōnexione nature / ad semmicē superiora ⁊ inferiora: ⁊ ob hoc nulla p̄ior: sus admittēda similitudo ex his ad illud: vbi nihil est inequale: nihil dissimile. Videtis de quāra vel imperitia vel impietate descēdat harū adinuentio similitudinū? Adhuc aduertite clarius: q̄d sentiat / doceat / scribat. Dicit, p̄ie ⁊ specialiter ad patrē potentiā: ad filiū sapientiā pertinere: q̄d quidē falsum. Nā ⁊ pater sapientia: ⁊ filius potētia verissime sunt: sanissimeq; dicūtur: ⁊ q̄d est cōmune ambo⁹: non erit p̄prium singulorum. Alia illa sunt p̄fecto vocabula / que nō ad seipsos dicuntur sed ad alterutrū: ⁊ ideo est cuiq; suum ⁊ nō cōmune cum altero. Nam qui pater est: filius non est: ⁊ qui filius est pater nō est: quoniā non q̄d ad se: sed quod ad filium / pater est: patris nomine designatur. ⁊ item nomine filij: nō q̄d ad se filius: sed quod est ad patrem / exp̄imitur. Non sic potentia; nō sic sapientia; neq; alia multa: que ad se di

cunt ⁊ pater

lio: quibus spoliate sunt contrarie potestates: traducus est ipse in possessionē dñi. Si me insecur⁹ laban arguerit / q̄ recesserim dā ab eo: audiet dā me accessisse ad eū: ⁊ ob hoc dā recessisse. Subiecit me illi causa secretio: peti: subduxit me illi ratio occultionis iustitie. Aut si gratis venunda / tus sum: gratis non redimar? Si assur sine causa calumniatus est mihi: sine causa causam exigit euasionis? Aū si dixerit: pater m⁹ addixit te: respōdebo: sed frater meus redemit me. Cur non aliū de iustitia: cū alium de reat⁹? Alius qui peccatorē cōstituit: alius q̄ iustificat a petō. Alter in semine: alter i sanguine. An peccatū in semine petōis: ⁊ nō iustitia in xpi sanguine? Sed iustitia (inquier) sit cui? est: quid ad te? Esto. Sed sit etiā culpa cuius est: quid ad me? An iustitia iusti super eū erit: ⁊ impietas impij non erit super eū? Nō conuenit filiū poscere iniquitatē patris: ⁊ fraterne fieri exortem iustitie. Nunc vero per hominē mors: et per hominē vita. Sicut enim in adā omnes moriūtur: ita et in christo oēs viuificabunt: q̄m non sic illi attineo vt non et isti. Si illi per carnē: et per fidem huic. Et si infect⁹ ex illo originali concupiscentia: etiā et in christi gratia spiritali perfusus sum. Quid mihi plus imputatur de p̄uaricatore? Si generatio: regenerationem oppono: misi q̄ spiritalis est ista: illa carnalis. Nec patitur ratio equitatis: vt ex equo contendā: sed vincat necesse est spūs carnem: et sit efficacior causa: cuius est potior: et natura: quo plus vidēlicet p̄fit generatio secunda: q̄ prima nocuerit. Sane peruenit delictum ad me: fz̄ peruenit ⁊ gratia. Et nō sicut delictū ita ⁊ donū. Nā iudicium ex vno in cōdemnationē: gratia autez ex multis delictis in iustificationē. A primo homine manauit delictū: a summo celo egressio gre. Utrūq; a patre: illo a p̄mo: ista a summo. Terrena natiuitas p̄dit me: et nō multomagis gnatio celestia cōseruat me? Nec vereor: sic erutus de potestate tenebrarū / repelli a pfe luminū: iustificatus gratis in sanguine filij ei⁹. Nēpe ipse qui iustificat: q̄s est q̄ cōdēnet? Nō condēnabit iustū: q̄ misertus est petōi. Iustū me diserim: sed illius iustitia. Quēnā ipa? Si minis legis xp̄s / ad iustitiā oī credēti. Deniq; q̄ factus est nobis (inquit) iustitia a deo patre. Nunc ergo mihi iustitia facta est mea nō est? Si mea traducta culpa: cur nō ⁊ mea indulta iustitia? Et sane mihi tutior donata: q̄ innata. Nam ista quidē gr̄am habet: sed nō apud deū. Illa aūt cū sit salutis efficax: materiā nō habet gloriandi / misi in dño. Nā ⁊ si iustus fuero (inquit) nō leuabo caput: ne videlicet respōsum accipiat. Quid habes q̄d nō accepisti? Si aūt accepisti: q̄d gloriaris quasi nō acceperis? Hec est iustitia hois in sanguine redēptoris: quā homo p̄ditionis exufflās ⁊ subsannās / in tantū euacuare conat: vt totū: q̄ dñs gloriose ipsemetipsum exinaniuit: q̄ minor at⁹ est ab angelis: q̄ nat⁹ de femina: q̄ cōuersatus in mūdo: q̄ expertus infirma: q̄ passus in digna: q̄ demū per mortē crucis in sua reuersus: ad id solū puter / ⁊ disputet redigendū: vt traderet hoibus formā vite viuēdo ⁊ docēdo: patiēdo aūt ⁊ moriēdo charitatis merā p̄figeret. Ergo docuit iustitiā ⁊ nō dedit: ostendit charitate sed nō infudit: ⁊ sic redijt in sua? Ita ne hoc totū est magnū illud pietatis sacrām: q̄d manifestatum est in carne: iustificatū est in spū: apparuit angelis: p̄dicatū est gētibus: creditū est mūdo: assumptū est in gloria? Incōparabilis doctor: q̄ etiā p̄funda dei sibi aperiēs: ⁊ ea quibus vult lucida ⁊ peruia faciēs / altissimū sacramentū et mysterium abscōditum a seculis: sic nobis suo mendacio planū et apertum reddit: vt trāfire leuiter possit per illud quiuis etiā incircūcisus ⁊ immundus: quasi dei sapientia cauere nesciret: aut negligerit q̄d ipsa, p̄hibuit: sed dederit et ipsa scām canib⁹? ⁊ margaritas porcis. Sed non est ita. Nā et si manifestū est in carne: fz̄ tñ iustificatū est in spū: vt et spūalibus spiritualia cōferantur: ⁊ aīalis homo nō percipiat q̄ sunt spūs dei: nec fides nra sit in sapiētia vbi: sed in virtute dei. Vñ saluator: ait. Cōfiteor tibi pater dñe celi ⁊ terre: q: absc̄ondisti hec a sapiēt⁹ et prudētibus: et reuelasti ea parvulis. Et apls. Et si inq̄t operū est ewāgeliū meum: in his est operū q̄ pereūt. Deniq; aduertite hoiem irridentem q̄ sunt spūs dei: q̄m stultitia illi videt⁹: et insulantē apl̄o loquēti dei sapientiā in mysterio abscondita: inuehēte in euāgeliū / dñm blasphematem. Qui prudētius q̄d nō valet cōprehēdere: credere dignat? nec auderet cōtenere: aut cōculcare sacrū reuerendūq; mysteriū. Longū est ad oēs ei⁹ ineptias ⁊ calūnias: quas diuino struit cōsilio: respōdere. Pauca tñ infero: e q̄bus cetera estimētur. Cū solos inquit electos liberauerit xp̄s: quō eos diabolus possidebat: sine in hoc sēlo: siue in futuro / magis q̄ modo? Rndeo. Immo q: diabolus electos dei possidebat: a quo (sicut dicit apl̄s) captiui tenebāmur ad ipsius voluntatē: vt dei p̄posi- ij.cor.x. tū de ipsis implerēt: opus fuit liberatore. Oppositum aūt liberari in hoc seculo: vt liberos haberet in futuro. Deinde infert. Numq̄d etiā pauperē illū qui in sinu abrae requiescebat: sicut et diuitē dānatū / diabolus cruciabat: aut erā in ipsum abraam dñium habebat: cererosq; electos? Non. Sed habuisset: si non liberati fuissent fide futuri: sicut de ipso abraam scriptum est. Credidit abraam deo: et reputa- Gen. xv. tum est ei ad iustitiam. Item abraam exultauit vt videret iob. viij. diē meum: et vidit / et gauisus est. Propterea iam nunc sanguis christi rorabat etiam lazaro: ne flammas sentiret: q̄ et ipse credidisset in eū qui erat passurus. Sic de omnibus electis illius tēporis sentiēdū: natos quidem et ipsos eque vt nos / sub potestate tenebrarū propter originale petm: sed erutos anteq̄ moterentur: et non nisi in sanguine xp̄i. Scriptū est enim. Turbe autem que p̄cedebāt ⁊ q̄ sequebantur: clamabant dicentes: Osanna filio dauid: bñdict⁹ mat. xxi. qui venit in nōe dñi. Ergo xp̄o in carne venienti: et ante q̄ veniret et post: bñdictum est a turbis benedictorum: q̄bus p̄euentes plenam minime nunc cōsecuti sint bñdictionem: seruata nimirū hac p̄rogatiua rēponi gratie. Deinde laborans docere ⁊ persuadere diabolum nullū sibi ius in hoiem vēdicare potuisse aut debuisse / nisi permissū dei: et q̄ sine iniuria diaboli / iure deus p̄fugam suū si veller misereri / repetere: et solo verbo eripere posset: quasi hoc quis diffiteatur: post multa aliqn̄ infert. Que itaq; necessitas: aut q̄ ratio: aut q̄d opus fuit: cū sola iussione sua / diuina miseratio liberare hoiem a petō posset: p̄prer redemptionem nostrā filius dei carne suscepta / tot et tantas iniquitates / opp̄obria / flagella / sputa: denique ipsum crucis ignominiosam et asperrimā mortem sustinere: vt cū iniquis patibulum sustineret? Respondemus. Necessitas nostra fuit: ⁊ necessitas dura sedentium in tenebris et vmbra mortis. Opus eque nostrū: et dei ipsius / et sancto: rū angelorum. Nostrum: vt auferret iugum captiuitatis nostre. suum: vt implereretur p̄positum voluntatis eius. angelorū: vt nuncius impleret eorū. Porro ratio huius facti fuit dignatio faciendi. Quis negat oīpotenti ad manum fuisse alios et alios modos nostre redēptionis / iustificationis / liberationis? Verum hoc non iudicat huius / quem e multis elegit: efficacie. Et forasse is prestat: per quem in terra obliuionis / grauedinis / lapsus nostri: tot et tantis graminib⁹ reparatoris fortius ⁊ vtilius admoneremur. Alis aūt nemo hoim nouit: nec noscere ad plenum potest: quid boni ad gr̄am: quid congruētie ad sapientiam: quid decoris ad gloriā: quid commodi ad salutē penes scipsum contineat huius venerandi mysterij inscrutabilis altitudo: quam p̄pheta considerans expauit / non penetrauit: ⁊ p̄cursor: dñi indignū se iudicauit q̄ peneraret. Cęterum si non licet p̄scrutari diuine sacramentuz voluntatis: licet tamē sentire effectū opis: fructū vtilitatis p̄pere. Et q̄d Prou. licet scire: nō licet tacere: q: gloria regū celare verbū: et gloria dei inuestigare sermonem. ¶ Fidelio sermo et oī accep- B tione dignus: q̄m cum adhuc petōres essem⁹: reconciliati sumus deo per mortē filij eius. Ubi reconciliatio: et remissio peccatoꝝ. Nam si dicente scriptura: peccata nostra separant inter nos et deū: manente peccato non est reconci- Esa. lix. liatio. In quo ergo remissio petōrū? Dic calix inq̄t noui testamenti in meo sanguine: qui p:o vobis effundetur in re

Universidad de Deusto
Biblioteca

missionē pctōrū. Itaq; vbi reconciliario: ibi remissio pctōz. Et qd ipsa nisi iustificatio? Siue igit reconciliatio: siue remissio pctōz: siue iustificatio sit: siue etiā redēptio: vel liberatio de vinculis diaboli: a quo captiui tenebamur ad ipsius voluntatē: intercedēte mōte vnigeniti obtinem⁹: iustificati gratis in sanguine ipsi⁹: in quo scitur idē dicit: habemus redēptionē p sanguinē eius: remissionē pctōz. Fm diuitias gre eius. Cur inquis p sanguinē: q̄ potuit facere p sermonē? Ipm interroga. Mihi sane licet q̄ ita: cur ita: nō licet. Nūquid dicit figmentū ei q̄ fin⁹it: quid me fin⁹isti sic: Sed hec stulticia ei videt̄: nō pōt tenere risum. Audite cachinnos. Quō ait iustificari nos vel reconciliari deo p mortē filij eius dicit apl's: qui tāto amplius aduersus hominē irasci debuit: quāto amplius hoies in crucifigēdo filiū suū deliquerūt: q̄ in trāsgrediēdo p̄ceptum vni⁹ pomi gustu? Quasi nō potuerit deo in vno codēq; facto et displicere iniq̄tas malignāriū: ⁊ placere pietas patiēntis. Et ait. Oz si tantū fuerat illud ade pctm: vt expiari nō posset nisi mōte xpi: quā expiationē habebit ipm homicidiū qō in xpm cōmissum est: Beuenter respōdem⁹: ipm sanguinē quē fuderūt: et interpellationē ipsi⁹ quē occiderūt. Addit etiā. Nunq̄d mors innocētis filij: intātū deo pri placuit: vt p ipsam reconciliaret nobis: q̄ hoc peccādo p̄missim⁹: ꝓpter qō inocēs dñs est occisus: nec nisi ꝫ maximū fieret pctm illud multo leuius potuit ignoscere? Nō mors: sz voluntas placuit spōte mortis: et illa mors expungētis mortē: operātis salutē: restituētis innocētiā: triūphātis ꝓncipatus et ptātes: spoliātis inferos: ditātis superos: pacificantis que in celo sunt: et q̄ in terra oīa instaurātis. Et qm̄ hec tā ꝓciosa mors volūtarie suscipiēda aduersus pctm: nō tm̄ poterat fieri nisi p pctm. Nō delectat⁹ q̄dē: sed tm̄ bene vsus malicia sceleratorum: ⁊ mortē de morte: ⁊ de pctō dānauit pctm. Et quāto illoz maior iniq̄tas: tāto hui⁹ volūtas sanctio: et eo potētio: ad saluādū: quanto⁹ tāta mediāte potētia antiquū illud: q̄uis grāde pctm: necessario rūpit huic q̄ in christo cōmissuz est: cederet tanq̄ min⁹ maiori. Nec pctō siue peccātibus ascribit hec victoria: sed bene vtēti pctō: et peccātea fortiter pferēti: ⁊ cōuertenti in vsum pietatis: q̄cq̄d in ipsum ausa est crudelitas impioꝝ. ¶ Fuit vero sanguis: qui effusus est: tam multo⁹ ad ignoscēdū: vt ipsum q̄ pctm maximū: quo factū est vt effunderet: delereret: ac p hoc de antiqui illius vtpote leuioris deletione: nulla oīno dubietatē relinqueret. Deinde iste: cui vero (inq̄t) nō crudele et inquū videt: vt sanguinē innocētis in p̄ciū aliq̄s q̄s requisierit: aut vllo modo ei placuerit: innocentē interficī: ne dū deus tā acceptā filij mortē habuerit: vt p ipsam vniuerso reconciliarus sit mūdo? Nō requisiuit deus pater sanguinē filij: sed tñ acceptauit oblatū: nō sanguinē fūdēdo: sed saluteꝫ: quia salus erat in sanguine. Salus plane: ⁊ nō sicut iste sapit et scribit: sola charitatis ostensio. Sic enim cōclusit tot calūnias et inuectiones suas: quas in deum tā impie q̄ imperite euomuit: vt dicat totum esse q̄ deus in carne apparuit: nostrā de verbo et exemplo ipsius institutionē: siue vt postmodū dicit institutionem: totum q̄ passus et mortuus est: siue erga nos charitatis ostēsionem vel cōmendationē. Cetez quid ꝓdest q̄ nos instruit: si non restituit? Aut nūquid frustra instruimur si nō ꝓius destruatur in nobis corpus peccati: vt vltra non seruiamus peccato? Si omne quod ꝓfuit: christus in sola fuit ostensione virtutū: restat vt dicat q̄ adā quoq; ex sola peccati ostensione nocuerit. Siquidē p̄o qualitate vulneris: allata est medicina. Sicut enim in adam omnes mortuūtur: ita ⁊ in christo omnes viuificabuntur. Ergo sicut hocita et illud. Si vita quā dat xp̄s: non alia est q̄ instituit eius: nec mors vtiq̄ quam dedit ad m: non alia erit similiter q̄ instituit eius: vt ille quidem ad peccatum exēplo suo: hic vero exemplo et verbo ad bene viuendum: et se diligendum homines informarēt. Aut si christiane fidei: et nō hereti pelagiane acquiescentes: generatione non institutione traducum in nos confitemur ade peccatū; ⁊ per peccatū mortem: fatemur necesse est: et a christo nobis non institutione: sed generatione restituta iusticia: ⁊ per iusticia vitā: vt sicut per vnius delictū in oēs hoies in condēnationē: sic ⁊ p vnius iusticiā in oēs hoies in iustificationē vite. Et si ita est: quō is dicit consiliū et causam incarnationis fuisse vt mundā luce sue sapiētie illuminaret: et ad amorē suum accēderet: Vbi ergo redēptio? A christo nempe: vt fateri dignat: illuminatio et prouocatio ad amorē. Redemptio ⁊ liberatio a quo? Esto q̄ christi aduentus illis ꝓfuit: qui se illi posterius cōformare p vitam: et vicem ei dilectionis rependere. Quid de paruulis? Quam dabit lucem sapiennę: vix adhuc capturnibus lucem vite? Unde ascendet ad dei amorem: qui necdum matres suas amare nouerunt. Nihil nec ꝓderit eis aduentus christi: nihil q̄ complantati sunt similitudini mortis eius per baptismum: quoniam nondum possunt prohibente etate: christuz sapere aut amare? Redemptio itaq; ait nostra: est illa summa in nobis per christi passionem dilectio. Ergo paruuli non habent redemptionem: quia non habent summā illam dilectionem. An sicut non habent vnde diligant: ita nec vnde pereant: vt non sit eis in xpo necessaria regeneratio: vtpote quibus generatio ex adam nihil nocuerit? Si hoc sapit: cum pelagio desipit. Quicq̄d horum sentiat: patet quantū huma ne sacramento salutis inuideat: quantum quod in ipo est: euacuet alti dispensationem mysterij: qui totum de salute tribuit deuotioni: regenerationi nihil: qui nostre gloriam redemptionis: et summam salutis nō in virtute crucis: nō in pretio sanguinis: sed in nostre constituit cōuersationis ꝓfectibus. Mihi autez absit gloriari nisi in cruce domini nostri iesu xpi: in qua est salus vita ⁊ resurrectio nostra.

¶ Et quidem tria quedam precipua in hoc opere nostre salutis intueor. Formam humilitatis: in qua de⁹ semetipsum exinaniuit: charitatis mensuram: quam vsq; ad mortem: et mortē crucis extendit: redēptionis sacramentum: quo ipsam mortem: quā pertulit: sustulit. Horum duorum priora fine vltimo sic sunt: ac si super inane pingas. Magnū ꝓfecto et valde necessariū humilitatis magnū ⁊ omni acceptione dignum charitatis exemplū: sed nō habent fundamentum ac perinde nec stabunt: si desit redemptio.

¶ Volo totis visibus humilē sequi iesum: capio eum qui dilexit me: ⁊ tradidit semetipsum ꝓ me: quibusdam brachijs vicarie dilectionis amplecti: ꝫ oportet me et agnum manducare paschalem. Nisi enim manducauero carnē ei⁹: et bibero eius sanguinem: non habebo vitam in memetipso. Aliud est sequi iesum: aliud tenere: aliud et māducare: Sequi salubre consilium: tenere et amplecti solenne gaudium: manducare vita beata. Caro enim eius vere est cibus: et sanguis eius vere est potus. Panis est dei qui de celo descendit: et dat vitā mundo. Quis status gaudio: sine consilio absq; vita? Nempe haud aliuz q̄ picture absq; solido. Ergo nec humilitatis exempla: nec charitatis insignia: preter redemptionis sacramentum sunt aliquid. Hec domine pater de labore manuū pueri vestri qualiacunq; tenetis: aduersus pauca quidem noue hereseos capitula. Ubi si non aliud: q̄ zelū agnoscitis meum: tamen ꝓpter interim cōscientie satisfeci. Nam cū non esset q̄ agere ꝓ iniuria fidei quā dolebam: opere mihi precium arbitror: si illum monui cui⁹ arma potētia dei: ad destructionem contrariarum assertionū: ad destruendam omnē altitudinem extollentem se aduersus scientiā dei: et in captiuitatem redigendum omnē intellectū in obsequiū xpi. Sunt et alia in aliis ei⁹ scriptis nō pauca: nec min⁹ mala capitula: ad q̄ nec tpis: nec epistole angustia rūdere ꝓmittit. Quāq̄ nec necessarium pute: cū sint adeo manifesta: vt ipsa etiā vulgata fide facile refellātur. Collegi tm̄ aliqua et transmisi.

¶ Ad eundē ex persona dñi remēsis. Epla. cccij.

Reuerendissimo domino: et charissimo patri dei gratia summo pontifici Innocentio: iasson remorum archiepiscopus: iosienus suessionēsis: gaufridus cathalaunēsis: aluisus atrebatēsis: voluntarium debite subiectionis obsequiū. Auribus occupatis ad plurima: sermonem facimus abbreuiatū de ꝓlixo negocio: ꝓ eo maxime q̄ idipsum diffusius ac plenius continetur in litteris dñi senonensis. Petrus abailardus xp̄iane fidei meritū euacuare nititur: dum rōni: q̄ deus est: humana ratione arbitratur se posse comprehendere. Ascendit vsq; ad celos: et descendit vsq; ad abyssos. Nihil est quod lateat eū: siue in profundū inferni: siue in excelsum supra. Homo est magnus in oculis suis: de fide contra fidem disputans: ambulans in magnis et in mirabilibus super se: scrutator⁹ maiestatis: heresum fabricator. Jam dudū fecerat libū de sua trinitate: sed sub legato romane ecclesie igne examinatus est: q⁹ inuēta est in eo iniq̄tas. Maledictus qui reedificabit ruinas hiericho. Surrexit a mortuis liber ille: et cū eo multoꝝ hereses: q̄ dormierant: surrexerūt: et apparuerūt multis. Jamiam extendit palmites suos vsq; ad mare: et vsq; ad romam ꝓpagines eius. Hec gloriatio hominis illius: q̄ liber suus in curia romana habet: vbi caput suum reclinet. Hinc cōfirmatus et cōfortatus est furor eius. Propterea cū in cōspectu episcopoꝝ super his arguerer eū abbas clarevallis: zelo fidei et iusticie armatus: nec cōfessus est: nec negauit grauamine: vt suam ꝓlongaret iniquitatē: sedem apostolicā appellauit. Episcopi autē qui propter hoc invnū cōuenerant vestre reuerētie deferētes: nihil in persona ei⁹ egerunt: sed tantūmodo capitula liboꝝ eius a sanctis patribus condēnata: ne mozbus serperet: medicinali necessitate abiudicauerunt. ¶ Quia ergo homo ille multitudinem trahit post se: ⁊ populū qui sibi credat: habet: necesse est vt huic contagio celeri remedio occurratis. Sero enim medicina paratur: cum mala per lōgas inualuere moras. Processimus in hoc negocio quousq; aufi fuimus: tutum est deceterο beatissime pater prouidere: ne in diebus tuis aliqua heretice prauitatis macula: decoꝛ ecclesie maculet. Tibi commissa est sponsa christi amice ꝓnsi: tuum est tandem vni viro virginem castam exhibere christo.

¶ Ad magistrum guidonem de castello: qui petri discipulus fuerat: et de quo potissimum presumebat: qui postea fuit papa celestinus. Epistola. cc. iij.

Venerabili dño: et charissimo patri magistro guidoni sancte romane ecclesie: dei gratia presbytero cardinali. B. clarevallis vocatus abbas non declinare ad dexterā: nec ad sinistram. Jniuriam facio vobis si aliquēa vobis ita diligi credam: vt cum eo pariter eius errozes diligatis. Quisquis enim sic aliquem diligit: nondum nouit quēadmodum oporteat eū diligere. Talis nāq; dilectio terrena est: animalis: diabolica: nocens eque diligēti atq; dilecto. Existimēt alij de alijs ꝓout volūt: ego adhuc de vobis estimare nō possum: nisi quod vicinum est rationi: quod ad lineam pertinet equitatis. Quidam ꝓius iudicant et postea ꝓbant: ego de postone vtrū dulcis sit: an amara: ante gustum non iudicabo. Magister petrus in libris suis ꝓfanas vocum nouitates inducit ⁊ sensuum: disputans de fide contra fidem: verbis legis legem impugnat. Nihil videt per speculum et in enigmate: sed facie ad faciem omnia intuetur ambulans in magnis et in mirabilibus super se. Melius illi erat si iuxta titulū libi siri: seipsum cognosceret: nec egrederetur mensuram suam: sed saperet ad sobrietatem. Ego non cū accuso apud patrē: est qui eum accuset: liber suus: in quo sibi male complacuit. Cū de trinitate loquitur: sapit arrium: cum de gratia: sapit pelagium: cum de persona christi sapit nestoriū. Minus devia equitate presumo: si duos rogauero vt in causa christi nullum christo preponatis. Illud autem scirote: quia expedit vobis quibus potestas data est a domino: expedit ecclesie christi: expedit illi etiā homini vt rei silentium imponatur: cuius maledictione os plenum est: et amaritudine: et dolo.

¶ Ad magistrū inocem cardinalē de codē. Epla. cccliij

Dilectissimo suo suoni sctē romane ecclie dei gra presbytero cardinali. B. clarevallis abbas: dilige iusticiā: ⁊ odire iniquitatē. Magister petrus abailardus sine regula monach⁹: sine solicitudine plat⁹: nec ordinē tenet: nec tenet ab ordine. Homo sibi dissimilis est: intus herodes: foris iohānes: totus ambiguus: nihil habēs de monacho ꝓter nomē et habitū. Sed quid ad me? Unusquisq; on⁹ suū portabit. Aliud est qō dissimulare nō possum: qō ꝓtinet ad oēs: q̄ diligūt nomē xp̄i. Jniquitatē in excelso loquit⁹: integritate fidei: castitatē ecclesie corrumpit. Trāsgredit terminos quos posuerūt patres nr̄i: de fide: de sacrāmētis: de scrā trinitate disputās et scribēs: singula p sua voluntate mutat: auget: et minuit. Jn libris ⁊ in operib⁹ suis: ostēdit se fabricatorē mēdacij: ⁊ cultorē perversoꝝ dogmatū: hereticū se probās: nō tm̄ in errore: ꝓ in pertinacia: ⁊ defensiōe errozis. Domo est egrediēs mensurā suā: in sapiētia verbi euacuās virtutem crucis xp̄i. Nihil nescit oīm que in celo: ⁊ que in terra sunt: ꝓter seipsum. Dānatus est suessioni cū opere suo: cōtā legato romane ecclie. Sed q̄si nō sufficeret ei illa dānatio: iterū facit vnde iterū dānetur: ⁊ iā nouissim⁹ errōr: peior: est ꝓiore. Securus est tm̄: q̄m cardinales et clericos curie se discipulos habuisse gloriat: ⁊ eos in defensione ꝓteriti ⁊ psentis errozis assumit: a q̄bus iudicari timere debuit ⁊ dānari. Si q̄s spiritū dei habet: illius versiculi recordet: Nōne qui oderūt te dñe oderā: ⁊ sup inimicos tuos tabescebam? Liberet deus ꝓ vos: ⁊ per ceteros filios suos ecclesiā suā a labijs iniquis: ⁊ a lingua dolosa. Ps. cxxxix.

¶ Rescriptum domini innocētij pape contra hereses petri abailardi. Epistola. ccxv.

Innocētius episcopus seruus seruoꝝ dei: venerabilib⁹ fratrib⁹ Herico senonēsi: samsoni remēsi archiepiscopis: coēpiscopis suffragineis: ⁊ charissimo in xpo filio bernardo clarevallis abbati: salutē ⁊ apostolicā benedictionē. Testāre apl's: sicut vnus dñs: ita vna fides est: dignoscit⁹ in qua tanq̄ in immobili fundamēto ꝓter q̄ nemo pōt aliud ponere: firmitas catholice ecclesie inuiolata cōsistit. Inde est q̄ brūs petrus apostolorū ꝓnceps: ꝓ eximia hui⁹ fidei confessione: a dño ac saluatore nostro audire meruit. Tu es (inq̄t) petrus: et sup hāc petrā edificabo ecclesiā meā: petrā vtiq; firmitatem fidei: ⁊ catholice vnitatē soliditatē manifeste designās. Hec siquidē est inconsutilis tunica redēptoris nostri: sup quā milites sortiti sunt: sed eā diuidere minime potuerūt. Contra quā in initio fremuerunt gētes: ⁊ populi meditati sunt inania: Astiterūt reges terre: ⁊ ꝓncipes cōuenerūt in vnū. Verū apli duces dñici gregis: et eoꝝ successores apostolici viri: ardore charitatis: ⁊ zelo rectitudinis succēsi: fidē defendere: ⁊ eā in cordib⁹ aliorū ꝓpriis sanguinis effusione plātare nō dubitarūt. Demū cessante persecutoꝝ rabie: imperauit dñs vēris: ⁊ facta est in ecclesia trāquillitas magna. Sed q̄ hostis humani generis semp circuit querēs quē deuoret: ad impugnandā sinceritatē fidei: fraudulentā hereticoꝝ fallaciam subinduxit. Contra quos viri ecclesiastici pastores viriliter insurgēres: eoꝝ prauā dogmata: cū ipsoꝝ auctoribus condemnarunt. Jn magna nam̄q; nicena synodo Arrius hereticus est dānatus. Constantinopolitana synodus manicheū hereticum debita sententia condemnauit. Jn ephesina synodo Nestorius cōdignam sui erroris dānationem excepit. Calcedonensis quoq; synodus nestorianā heresim ⁊ eutychianā: cū dioscoro ⁊ eius cōplicibus iustissima sententia cōfutauit. Marcianus pie rere: licet laicus: christianissim⁹ tamen imperator: catholice fidei amore successus: predecessoꝝ nostro sanctissimo pape iohānī scribēs aduersus eos qui sacra mysteria ꝓfanare contendunt: inter cetera sic loquitur dicens: Nemo clericus vel militaris: vel alterius cuiuslibet cōditionis: de fide christiana publice tractare conetur in posterū. Nam iniuriā facit iudicio reuerendissime synodi: si quis semel iudicata: et recte disposita: reuoluere ⁊ iterū disputare cō- mat. xvi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tendit: ⁊ in cōtēptō: es huiꝰ legis tanḡ in sacrilegos pe-
na nō deerit. Igitur si clericꝰ erit q̄ publice tractare de reli-
gione ausus fuerit: cōlortio clericoꝝ removebit. Dolemꝰ
aūt qm̄ sicut litterarū vestrarū inspectione: ⁊ missis a vō
fraternitate ⁊ nobis error ꝺ capitulis cognouimꝰ: in nouissi-
mis diebꝰ q̄n instant tēpora periculosa: in petri abaelardi
perniciosa doctrina: ⁊ predictoꝝ hereles: ⁊ alia peruersa
dogmata catholice fidei obuiāria pullulare ceperunt. Ve-
rū in hoc maxime cōsolamur: ⁊ oīporenti deo gr̄as agim⁹:
qui in partibꝰ vestris / p pr̄ibꝰ tales filios suscitauit: ⁊ tpe
aplātus nr̄i in ecclesia sua tā pr̄eclaros voluit esse pastores
qui nouī hereticī calūnijs studeāt obuiare: ⁊ immaculatā
spōsam vni viro virginē castā exhibere xp̄o. Nos itaq̄ q̄ in
Zu.xxij. beati petri cathedra: cui a dño est dictū: Et tu aliq̄n cōuer-
sus cōfirma fratres tuos: ꝫ indigni residere cōspicimur:
cōcato fratrū nostroꝝ epoꝝ ⁊ cardinaliū cōsilio / destina-
tā nobis a vō discretione capitula ⁊ vniuersā ipsius petri
puersa dogmata: scīoꝝ canonū auroritate cū suo autore dā
nauim⁹: eiq̄ tanḡ hereticō pperuū silentiū imposuimus.
Uniuersos q̄ errores sui sectatores ⁊ defensores: a fideliū
pcessu seq̄strādos / excōiationi q̄ vinculo innodādos esse
cēsemus. Datū laterani octauo septimo kalēdas augusti.

¶ Ad epm̄ ⁊ stannēsem p̄ Arnaldo de baxia. Epla. cxcvj.

manḃ. xxiij. Si scīret pater familias qua hora fur veniret: vigi-
laret vtiq̄: ⁊ nō sineret pfodi domū suā. Scitis
q̄ fur de nocte irrumpit domū: nō vestrā ꝫ dñi:
vobis tamē cōmissam? Sed dubiū esse non pō-
test quin vos q̄ apud vos fit: quādo id vsq̄ ad nos vtiq̄ tā re-
motos potuit pcurare. Nec mirū si non bona pūdere: aut
nocturnū furis ingressum obseruare quiuistis. Mirū aūt
si deprehensum iā nō agnoscitis: nō tenetis: non pḧibetis
exportare spolia vestra: immo pretiosissimas xp̄i exuuias:
alias videlicet quas sua imagine pr̄signiuit: suo cruore re-
demit. Adhuc forsan hereticis: et miramini quemā dicere
velim. Arnaldus loquor: de baxia: qui vtinam tā sane esset
doctrine / q̄ districte est vite. Et si vultis scīre: homo est ne-
q̄ manducās neq̄ bibens: solo cū diabolo cūriēs ⁊ finiēs
sanguinem animarū. Unus de numero illoꝝ: quos apo
ſ. tim. iij stolica vigilantia notat: habentes formam pietatis: virtu-
mat. vij. tem illius penitus abnegantes. Et ipse dīc: venient (in-
quiens) ad vos in vestimentis ouium: intrinsecus autem
sunt lupi rapaces. Ja ergo vsq̄ ad hanc etatem / vbicūq̄
conuersatus est: tam fedā post se ꝛe tam seuā reliquit vesti-
gia: vt vbi semel fixerit pedem: illuc vltra redire omnino
nō audeat. Denique ipsam in qua natus est: valde atrociter
commouit terram: et conturbauit eam. Unde ⁊ accusatus
apud dīm papā scīsmate pessimo: natali solo pulsus est:
etiā ⁊ abiurare cōpulsus reuertionem: missi ad ipsius apo-
stolici permissionem. Pro qua sim. li deinde causa: et a regno
francoꝝ errur batus est scīsmaticus insignis. Execratus
quippe a petro apostolo: adhesrat petro abaelardo. Cu-
ius omnes errores ab ecclesia iam dep: ehēsos atq̄ damna-
tos: cū illo etiā ⁊ pr̄e illo defendere aciter / et pertinaciter
conabat. Et in his omnibus non est auersus furor eius:
sed adhuc manus eius extenta. Nam etiā ita vagus et pro-
fugus sup terrā: q̄si iam nō liceat inter suos: nō cessat apud
alienos: tanḡ leo rugiens circuiens: et querens quem de-
uoret. Et nunc apud vos: sicut accepim⁹: operatur iniqui-
tatem: et deuorat plebē vestrā sicut escā panis. Cuius ma-
le dictione ⁊ amaritudine os plenū est: veloces pedes eius
ad effundendum sanguinem. Cōtritio ⁊ infelicitas in viis
eius: et viā pacis nō cognouit. Inimicus crucis ch̄isti / se-
minator: discordie / fabricator: scīsmatum / turbator: pacis /
vnitatis diuisor. Cuius dentes arma et sagitte: et lingua
eius gladius acutus. Mollita sunt sermones eius super
oleū: et ipsi sunt iacula. Unde et soler sibi allicere blandis
sermonibus: et simulatione virtutū / omnes et potēres: iu-
P̄s. lxx. xta illud: Sedet in insidijs cum diuitibus in occultis vt in
terficiat innocentem. Demum cum fuerit de illoꝝ capitata
benivolentia: ⁊ familiaritate securus: videbitis hominem
aperte insurgere in clerum: fretū ex: amnide militaris / insur-
gere in ipsos episcopos: et in omne passim ecclesiasticum
ordinē deseuire. Hoc scientes: nescio an melius saluabim⁹
ſ. cor. v. ve in tanto discrimine rerū agere valeatis: q̄ iuxta aposto-
li monitū / auferre malū ex vobis: q̄ q̄ amicus sponsi: liga-
re possim⁹ q̄ fugare curabit: ne iam discurrere: ⁊ eo nocere
plus possit. Hoc em̄ ⁊ dñs papa dū adhuc esset apud nos:
ob mala que de illo audiebat fieri: scribendo mādauit: sed
Lah.ij. nō fuit qui faceret bonū. Denique si capit vulpes pusillas de-
molientes vineā: scriptura salubriter monet: nō multoma-
gis lupus magnus et ferus rapidus est: ne christi irrum-
pat ouilia: oues mactet et perdat.

¶ Ad guidonē legatū de eodem. Epistola. cxcvij.

B Arnaldus de baxia: cuius cōuersatio mel: et do-
ctrina venenum: cui caput columbe: cauda scor-
pionis est: quē baxia euomuit: roma exhorruit:
francia repulit: germania abominat: italia non
vult recipere: ferē esse vobiscū. Videte queso ne vestra au-
toritate plus nocear. Nā cū ⁊ artem habeat: ⁊ voluntatem
nocēdi: si accesserit fauor vester: erit funiculus triplex / qui
difficile rūpitur: supra modū (ve vereor) nocitur⁹. Et vnū
existimo de duobus: si rūpi verū est q̄ vobiscū hoiem habea
tis: aut minus ꝫ notū vobis esse illū: aut vos: q̄ est credi
bilius: de eius correctione confidere. Et vtinam id nō frus
tra. Quis det de lapide hoc suscitare nlīū abrahe! Si gra-
tū mun⁹ susciperet mater ecclesia de manibus vestris vas
in honorē: q̄ tādiu passa est in contumelia? Licet tētare ꝫ
vir prudēs caut⁹ erit nō trāsgredi pfinitū numerū ab apo
stolo / qui ait. Hereticū hoiem post vnā ⁊ secūdā correptio Tit.iij
nē deuita: scīēs q̄ subuersus est q̄ eiusmodi est: ⁊ delinq̄t cū
sit pprio iudicio cōdemnatus. Alio q̄n familiares habere:
et frequēter admittere ad colloquendū: ne dicā ad conui
uandū: suspitio fauoris est: ⁊ inimici hominis sortis arma
tura. Secure annunciabit et facile persuadebit que volet:
domesticus ⁊ cōtubernalis legati apostolice sedis. Quis
em̄ a latere dñi pape mali quippiā suspicetur! Sed et si in
manifesto puersa loquit: q̄s se facile opponere audeat ves
tro collaterali! Deinde videtis qualia post se: vbicūq̄ ha-
bitauit: reliq̄re vestigia! Nō sine causa vigor apostolicus ho
minē italia ortū / rāsalpinare coegit: repatriare nō potuit.
Quis vero extraneoꝝ ad quos exercitus est: nō eum oīmo
dis cuperet suis reddidisse? Et certe sic se habere ad oēs:
vt oībus odio habeat: approbatio iudicij est q̄ portat: ne
q̄s dicat sub: ceptū fuisse dño pape. Quale est ergo summi
pontificis suggillare sententiā: et illam sententiā: cuius re
citudinē eius ipsius in quem data est: ⁊ si lingua dissimu-
lat vita clamat: Jtaq̄ fauere huic: dño pape contradicere
est: etiā dño deo. Per quēcūq̄ em̄ iusta sententia iuste detur: Ja.lxvij
ab illo certū est p̄cessisse / qui loquitur in prophera. Ego q̄
loquor iusticiā. Confido aūt de vestra prudentia et hone-
state: q̄ visis his litteris / de veritate certus: nō abducemis
ni amodo quippiā assentire in hac re: nisi quod vos decer
at: et ecclesie dei expediat: p quā legatione fungimini. Di-
ligimus vos: et ad vestrū obsequium p̄ta sumus.

¶ Ad petrum disuntinum decanū. Epistola. cxcviij.

C Egregrinationem abbatis carroci sic accipim⁹ /
quasi iā moruū cū videamus. Uobis maxime
(q̄d vehemēter doleo) imputat: q̄d illi periculi
imminet: q̄d laboris incubit. Non hoc a vobis
expectauimus: q: nec meruimus. Aliū vos putauimus: et
aliū experimur. Testimoniū perhibet vobis q̄ interfuerūt
actioni: q̄ nec sincere: nec sm̄ iusticiaꝫ in ea vos habuistis.
Et credo et parte. Nam et venerabilis abbas bellevallis:
nō multū sibi cōplacet in vobis. Nolite quado / nolite perie
qui seruos dei: quibus ab ipso dictū legitis. Qui vos tan zacha.ij
git: tāgit pupillam oculi mei. Nolite radicitus euellere de
coꝛdib⁹ nostris: si quid aliq̄n bene sensimus de vobis. Et
hec ita dicimus vobis: non q: vos non diligim⁹: sed vt de
medio fiat: quo potest cōtingere vt non diligamus. Dico
autem tanḡ amicus: non expedit vobis: neq̄ ecclesie ve

stre: vt dño pape quod actū est: sicut actum est: innotescat.

¶ Ad dominū papam Innocēcium. Epistola. cxcix.

N causē actione: que per charissimū fratrem no
strū guidonē carilocī abbatē / vrō cōspectui pre
sentat: puto satis apparet ⁊ lacessentis iniuria:
et innocētia patientis: ⁊ incuria iudicis. Denique
violēta calūniantis / ⁊ inopia iusticie ꝓpulsus est pauper
cōfugere ad vestrā p̄sentiam: nō reputās laborē vie: nō ex-
pēsas: nō periculū tēporis. Dedit man⁹ mo: ri: ne viuat in
purbatione / quietis amator. Clemēter queso respicite su
per egenū ⁊ pauperē: ne frustra vestris paternis auribus
intimar⁹ sit tātillarū viriū rātus labor ⁊ dolor. ¶ Olim p
epistolas semel ⁊ sedo testificatus sum vobis de hoie illo:
qui huic modo calumniat / q̄ sui esset ⁊ p̄uaricator: ꝓposi
ti: ⁊ monasterij dissipator. Nūc aūt ⁊ flens dico inimicum
crucis xp̄i: sanctoꝝ qui in circuitu eius sunt: violentissimū
oppressorem / et calumniatorem pauperū. Qui p̄opria ia
pene non habens que deuoret: in proxima passim more ty
rannico debacchatur. Monachū habitu mentiens: re ex-
hibet vnū de p̄donibus. Dino immemor: regularis obser
uationū: legū / canonūq̄ cōremptor. Jfrōtosus ad verecun
diā: insensatus ad metū: inflexibilis ad pietatē: ad irā pre-
ceps: audax ad iniurias. Et miror: quō
vir religiosus abbas case dei: in monacho suo tot ⁊ tanta
virtia: aut ignorare possit: aut dissimulare. ¶ Sed de hoc
q̄d ad nos: Jpse viderit. Jpse suo dño stat: aut cadit. Nobis
sufficit liberari de manib⁹ ei⁹. A vobis id oīmodis flagita-
mus: q̄d aliūde frustra tentatū est. Circūspexim⁹ ⁊ nō erat
auxiliator. Uentū est ad cōmune refugiū: illo cōfugimus:
vbi p̄fidimus liberari. Fiat sicut petimus: nā facultas nō de
est. Et quidē ex p̄iuilegio sedis apostolice constat: summā
rerū ad vestrā potissimū respicere summā autoritatē: ⁊ ple
nariā potestatē. Uerū hoc inter cetera vō singularis p̄ma
tus insignia: speciali⁹ illustriusq̄ nobilitat: vestrū ⁊ mely
tū reddit apostolatū: si eripitis pauperē de manu fortioꝝ
ei⁹. Nulla meo iudicio in coꝛona vestra p̄ciosio: gēma zelo
illo vestro: quo emulari cōsueuistis oppressos: nec relinq̄
P̄s. cxx. tis virgā peccātoꝝ sup sortē iustoꝝ. Nimirū ꝓpter illud q̄d se
iiij. quit: vt nō extēdāt iusti ad iniquitatē manus suas: vel pro
P̄s. lx. pter illud q̄d alibi dicit: q: dū supbit impius incēdit pau-
per: et vnde alter torqueat in coꝛpore: inde alter grauius in
aīa perit. Est item monasterium dō nostro ordine vicinum
huic: q̄d malor similiter hoim graui infestatione vexatur:
et nō est qui redimat: neq̄ qui saluum faciat. Et p hoc q̄
puer vester paterna vestra viscera lachrymosis p̄cib⁹ cō-
mouere non verek. Qui illi sint homines: que ve occasio ca
lūniandi / p̄sentiū latoꝛ abbas: veraci ervina voce referet
vobis. Deus omnipotens vos nobis cōseruet longis tem
poꝛibus: ad nostram omniū protectionē: qui in habitu et
p̄posito penitētie pauperē vitā ducim⁹: vt sine timoꝛe de
manu inimicoꝝ nostroꝝ liberati / seruiamus illi.

¶ Ad eundem. Epistola. cc.

Squequo et superbit impius: et incēditur pau-
per? Usquequo a tanta impudentia / innocentia
tanta vexatur / et hoc viuo innocentio? Peccata
sine dubio nostra hoc facīūt: q̄ dīs meus tā sero
aduertit mētientes sibi: tā lēte exaudit clamātes ad se? hac
causa dūraxat. Nā alāś q̄dē scim⁹ familiare esse dño meo et
cito intelligere: et facile misereri. Propter eū q̄ elegit vos:
et posuit vos refugiū oppressoꝝ: ponite iā tandē finē ⁊ ma
licie oppressoris: ⁊ laboribus afflictoꝝ: q: satis vtrāq̄ res
venit in lucē ⁊ manifestationem. Denique ad mandatū dīn
placiti dīi mei: causa discussa et terminata est: superest vt ip
sius autoritate data sententia cōfirmet. Ergo ne ti venerit
hō mēdax aduersus tātoꝝ viroꝝ testimoniū (valētinū lo-
quoꝝ ⁊ grauopolitanū) audiek! Jterū supplico: ⁊ ad pe
des dīi mei ea qua possum mēte anxia deseēdo: ne ab ho
mine iniquo ⁊ doloso religiosum monasteriū destrui pa-
tiak. Etem non parcet nr̄oꝝ: q̄ suū pene destruxit. Un addo
solita p̄sumptione. Si puero vestro crederetis: hoiem hūc
qui beneficio pietatis vestre abundat: in claustrū suum re
mitteretis: ⁊ dño abbati case dei mādaretis vt in monaste
rio q̄ō ille inuiliter occupat: virū religiosum p̄moueret: ⁊
regularem ordinaret conuētū. Hoc plane dignū apostola
tu vestro: hoc beneplacitū deo: hoc honoꝛi dño abbati cas
se dei suoq̄ monasterio. Sic etiā liberaretis aīam p̄dicti ho
minis: et ipsum: cui incubat: monasterium.

¶ Ad magistrū vlgerīū andegauēsez epm̄: p grauī ḡrela
q̄ erat inter ipsum ⁊ abbatissam fontis euerardi. Epla. ccj.

Machymas magis q̄ litteras dare liber. Sed qm̄
ad neutrū inops est charitas: et has opoꝛtet da
re: ⁊ illas nō omittere. Has vobis: illas mihi: et
pusillis multis mei similib⁹ / qui scādalizantur.
Dicitis forsitā scandalū nō esse p̄ vos. Nūquid ꝓpter vos
esse negabitis: ꝫfacile cetera poꝛtare: tm̄ vos non essetis in
causa. Nā in culpa dicere nō audeo. Non est meū discuꝛ- manḃ.
re hoc: est q̄ querat ⁊ iudicet. Ue homini illi p quē scādalū xviij.
venit. Judiciū p̄fecto poꝛtabit quisquis est ille: vel illa. Ce
terū ad vos mihi nūc sermo. Sustinere modicū q̄d insipiē
tie mee. Quia semel cepi: loquar ad dīm meū. Jfaciā latis
vel ex parte: zelo ⁊ affectui qui loquit. Nō verebor: erateꝫ di
gnitate nō terrebor: nō cūctabor: ad nomē grāde magistri
vlgerii. Nā quo grādius nomē: eo grādius scādalū. Pro-
pterea me ipm̄ trāsgrediar: ⁊ ero insipiēs. Senioꝛē increpa
bo: episcopū arguā: magistrum conabo: docere: cōsiliū da
re sapienti. Nullū p̄sumptionis genus p̄tereat charitas ⁊
emulatio: quā olim poꝛ scīrate ⁊ gloria nois vestri cōcepe
rā. Cui⁹ gloie diffusuꝫ circūquaq̄ spiritalē odoꝛē: inuidia
diaboli interpolatū esse vel modice: mihi ꝓ modico nō est.
Sed neq̄ ecclesie dei: q̄ vbiq̄ tā celebri gaudio in hoc me
ridiano lumine exultare solebat. Uerū vos quantū ꝓpiā
gloriā p̄emuaris: satis apparet. Laudo: ꝫ si nō vsq̄ ad in
iuriā dei. ¶ Laudo et constantiā: qua nec summis poteſta
tib⁹ credidistis de iureveſtro q̄d puratis: ꝫ si nō pertinacius / E
q̄ cōstantius id agi a vobis videreꝫ. Q̄ gloriosius ⁊ certe
sanctius vobis illatā iniuriā fortiter sustinueretis: ⁊ famam
vestrā ad gloriā dei custodiretis. Quāq̄ nescio quō vel cō
sciētiam vestrā esse in nuto cōfidatis: sub hoc scādalo. Nec
em̄ excusat vos etiā si in quem q̄ alterū iure culpā refundi
tis. Esto q̄ ali⁹ moueret scādalū: p̄fecto cōpescere vos po-
testis. Nolle cōpescere sine culpa erit: aut vero cōpesce re
fine gloria erit? ¶ Malū si cōpiimas nūc: reputabit rib⁹ ad D
iusticiā: si alienū: ad gloriā. Quicūq̄ auroꝛ sit scādali: a vo
bis oīmodis exigit rolli: ⁊ in eo loco excusatū dicim⁹: si nō
potestis. An nō denique ministeriū est angeloꝛ: tollere scan
dala de regno dei? Si dixeritis quid ad vos: arguet vos il
la sentētia. Rabia sacerdotis custodiūt scientiā: ⁊ legem re Mal.ij.
quirūt de oꝛe eius: angelus enim domini est. Si ergo hoc
scandalum cū possitis nō tollitis: plane non impletis mi
nisterium vestrum. Quod quidem an nulla sit culpa: vos
iudicabitis. Ego vero ne hoc sufficere dixerim: si non ⁊ ho
nosticatis. Est quoq̄ quod adhuc addā: nisi quia timidi
oꝛ sum fateoꝛ: q̄ promisi. Sed tutius adduco magistruꝫ: q̄
non vereatur episcopus episcopo nudā dicere veritatem.
Hoc ipsum (inq̄t) delictū est in vobis q̄ causas habetis in
ter vos. Quare nō magis fraudē patimini? Oppolit spe ſ. cor. vj.
culū: refulsit iusticie sol: emicuit veritas: nemus apparuit.
Quāri est igit nescio q̄ illa possessiūcula maledicta: vt vlte
rius iā possit aut obūbrare tā manifestā veritatē: aut impe
dire tā optatā correptionē. Jnspiret deus vobis acquiesce
re cōsilio: vt nō dicā nr̄oꝝ: ꝫ oīm qui emulātur vos dei emu
lationē reuerende et oi gloria p̄sequende pater.

¶ Ad balduinū abbatē reatini monasteriū. Epla. ccij.

Pistola quam misisti affectū tuum redolet: mo
uet meū. Et doleo q̄ p̄our moueoꝛ: nō possum
rescribere. Nec timoꝛe in excusandis excusatio-
nibus: sciens q̄ scienti me loquoꝛ. Nosti inquā
sub qua sarcina gemoꝛ: et gemitus meus a te non est abscō
dit⁹. Tu vero p fœdule benivolentie affectū nō estimes: quē
nulla sui p̄olixitate explicare posset oratio. Et malicia qui

Universidad de Deusto
Biblioteca

dem occupationū pōt facere vt paucis scribā: hz nō vt pa
rū diligā. Actū sane excludat vel impediat affectū: sed nūquid
affectū? Sicut mater vnicū amat filiū: ita te diligebā: here
tem lateri meo: placentē cordi meo. Diligā t absentē: ne so
laciū meū ex re? t nō te videar dilexisse. Eras p̄cessarius
mihi. Atq; hūc vel maxime claret q̄ finere te diligā. Nō
die nēpe nō te caruissem: si q̄ssem de te q̄ mea sunt. Nūc
aūt vides q̄ spectis vtilitatibus meis/tuis cōpendijs non
immidi: ponēs te vtiq; ibi: vñ aliqñ trāsponaris sup oia bo
na dñi tui. ¶ Tu aūt cura inueniri fidelis seruꝰ t prudēs:
conseruis tuis celeste triticū communicare: absq; inuidia
et absq; desidia erogare: et noli frustra assumere excusatio
nē: quasi de tui nouitate aut de imperitia: q̄ putas forte
vel simulas. Nā nec sterilis verecūdia grata est: nec humi
litas p̄ter vitatē laudabilis. Officiū ergo tuū attēde. Pel
le pudoꝛē p̄sideratiōe officij: age vt magister. Nouus es: hz
debitor. Et ex tuc te noueris debitorem: ex quo te alligasti.
Nunq̄d nouinas excusabit apud creditorē dāna lucrorum?
Tunq̄d p̄ma tempora vacua p̄terire patitur fenerator?
Sed non sum inquies ad ista sufficiēs. Quasi vero deuo
tio tua accepta non sit ex eo quod habes: non ex eo quod
nō habes. De solo tibi credito ralēto respōdere ribi para/
securus de reliquo. Si multū accepisti: da multum. Quod
si modicum est: et id tribue. Etenim qui in modico fidelis
non est: nec in maximo. Totū da: quia totū reperendus es
vsq; ad nouissimum quadrantē: sed sane q̄ habes: nō q̄
non habes. ¶ Memento etiā voci me dare vocem virtu
tis. Quid illud inquis? Ut opera tua verbis concinā: imo
verba operibus: vt cures videlicet p̄ius facere: q̄ do
cere. Pulcherrimꝰ ordo est t saluberrimꝰ: vt vnus quod
portandū imponis: m portes p̄ior: et ex te discas qualiter
operandū. Alioquin subsannabit te sapiēs:
vtpote pigrū illum cui labor: sic manum porrigere ad os.
Arguet te et apostolus dicēs. Tu qui alios doces: teipm
non doces. Sed et notaberis vitio pharisęorum: qui alli
gant onera grauia et importabilia: et imponunt ea in hu
meros hominū: digito aūt suo nolūt ea mouere. ¶ Ser
mo quidem virtus et efficax/et p̄ceptū est opis. Facile faciens
suadibile quod dicitur: dū monstrat facibile quod suade
tur. Ergo in his duobus mandatis: verbi scz atq; exēpli/
summam tui officij ad cōscientie securitatem pendere in
tellige. Tu tamen si sapis iunges et terrenum: studium vi
delicet oratiōnis ad complementū vtiq; trine illius reperi
tionis in euangelio de pascēdis ouibus. In hoc noueris
illius trinitatis sacramentum in nullo frustrari a te: si pas
sus verbo: pascas exēplo: pascas et sanctarum fructu ora
tionū. Manent itaq; tria hec: verbū/exēplus/oratio: ma
ior aūt his est oratio. Nam et si (vt dicti est) vocis virtus
sit opus: et operi tamen et voci gratiam efficaciamq; p̄o
merentur oratio. Heu auello: arripior: non licet vltra. Il
lud tamē breuiter admoniturus sis: vt q̄citius poteris: gra
ui me cures soluere cura: et q̄d sibi vult q̄ inter alia q̄stus
es: vnde a quo nō sperabas te pertulisse: nō negligas ma
nifestius aperire. Id em anxie me solicitat.

¶ Ad clerum senonensem. Epistola.cciij.

Estituri beneficio pastore vestro: opus est cha
rissimi/vt de subsistruendo alio solicite satisfa
tis. Sed sane id non p̄cipitanter agendum:
non tumultuose aut inconsulte: ne forte euacue
tur quod p̄eter rationem t ordinem p̄sumetur: t vos in
trare incipiatis circuitū quorūdam: qui in circuitu vestro
sunt. De vicinis si placet ecclesijs sumite experimentum: t
illarum veritatis det intellectum auditus in causa p̄senti.
Habēd s quippe res est in manibus nobili senonensi eccle
sie instaurare pastorē. Hadis p̄ius: nec sine grādi adoꝛ
dienda consilio. Expectādū pinde suffraganeoꝛ consiliū
eoꝛ: expectādus assensus religiosoꝛū/qui sunt in episco
patu: atq; in commune tractandum commune negocium.
Alioq̄n dilectissimi molestie (credite) inuebimur tribula
tionem ecclesie vestre: molestie vestram ipsoꝛum confusio
nem. Quod vtrūq; continget facile: si illud contingat effi
ci quod oportet aut reuocari. Ergo indicatur ieiunium: con
uocētur episcopi: religiosi ascisc̄antur: nec sua (quod absit)
solennitate fraudetur tanti sacerdotis rite celebranda cle
ricio. Aderit vt confidimus spiritus sanctus votis vestris: t
honoꝛi erit vobis honorificantibus ministerium vestrum:
dum pari voto et consilio studueritis quod gloria sit dei:
et salus populi.

¶ Ad epm et clerum trecensem. Epistola.cciij.

Egimus: Si errauerit quis ex vobis a veritate:
et conuerterit quis eum: scire debet quoniā qui
conuerti fecerit peccatorem ab errore vie sue: sal
uabit animam eius a morte: et operit multitudi
nem peccatoꝛum. Errat ancillus noster: errat. Cui dubiū?
Si dimittimus eum sic: non solus errabit. Quantos trā
het post se suo exemplo illustrissimus iuuenis? Nec modo
sequaces: sed et omnes qui poterunt eum reuocare nec re
uocabunt: eodem errore iudicamus inuolui. Mundus
ego sum a sanguine eius. Et ei p̄dixi per epistolam: t vo
bis nunc dico: quia rem illicitam p̄sumit. Nec clerici est
pugnare armis militaribus: nec subdiaconi vꝛorem du
cere. Annunciate peccatori opus eius: ne ille in peccato
suo moriatur: sanguinem vero eius de manu vestra requi
rat: qui suo cum redemit sanguine p̄cioso. En de celo cla
mat. Virgo israel corruit: nec est qui subleuet eam. Quo
usq; in luto aurum iacet? Tollite margaritam tollite: le
uate splendidissimam atq; p̄ciosissimam gemmā de ster
quilinio. Leuate eam antēq; porcoꝛum/id est spurcoꝛ spi
rituū pedibus conculcetur: et iam non sit vas in honoꝛē:
sed in contumeliam.

¶ Ad abbarem sancti albani. Epistola.ccv.

Et si facie ignotus es mihi: sed nō fama: nec pa
rum aut vile quid tui: granulo: me tenere mune
re illius. Nam talis fateoꝛ per eam insinuatus
es meo pectori: vt licet in multis occupatum:
ipsa tamen serenissima recoꝛdatio tui mi dilectissime fra
ter/facile me plerumq; ex omnibus vendicet sibi: ita vt in
ea libenter immoꝛer: et suauiter requiescam. Ceterum quo
niam moꝛam plus accepitoꝛ: eo auidius suspiro p̄sentiam.
Sed quando istud: aut si quando istud? Utiq; et si nō ante
p: profecto in ciuitate dei nostri. Si tamen non habemus
hic manentem ciuitatem: sed illam inquirimus. Ibi ibi vi
debimus nos: et gaudebit coꝛ nostrum. Interim vero de
lectabor: et letabo: nihilominus in his que dicta sunt mi
hi: sperans et expectans quod reliquum est de visione coꝛ
porali in die domini: vt gaudium meum plenum sit. Ad
de obsecro ad ea bona que absente/te de te nobis assidue ve
niunt: tuas moꝛamq; p̄o nobis orationes: pater charissi
me et desideratissime.

¶ Ad episcopum Rofrensem. Epistola.ccvj.

Vere scribitis nō mereni. Quid peccaui? Si mo
nui magistruꝫ robertum pullum: aliquātum tē
pus facere parisius/ob sanā doctrinā que apud
illū esse dinoscit: id putaui necessariū t adhuc
puto. Si rogaui sublimitatem vestrā vt permitteretis: etiā
nūc idipsum rogarem: nisi eam de p̄ioꝛi piece indignā
senissem. Si dixi hominem fultū gratia amicoꝛū: quoꝛum
in curia non minima auctoꝛitas est: id dixi quod vobis fo
midaui/et adhuc formido. Nam q̄ post appellationem fa
ctam extēdistis manū vt accepimus ad res appellatis: nec
laudami nec laudo. Uerūtamē volūtati vestre in aliquo cō
tradicere nec cōsului ei: nec consulo. Decetero vestri sum
coꝛonam vestrā suscipere/et colere semper digna et debita
veneratione parati. Huius testimonio cōscientie/audem
adhuc ad vos (p̄ece dūtaxat atq; consilio) vt magister ro
bertus cū integritate gratie vestre per aliquātum tempus
possit parisius demoꝛari. Re ribuat vobis dñs in vitam
eternam q̄ viscera nostra refouistis: filios nostros loquo
quos misimus in hyberniam.

¶ Ad reginam hierosolymoꝛū. Epistola.ccvij.

Audierunt hoies q̄ locū gratie habeā apud vos
t multi p̄curi hierosolymā/petūt se vestre ex
cellentie p me cōmendari. Ex quibus est iste iu
uenis cōsanguineus meus: iuuenis vt aiunt stre
nuus in armis: suauis in moribus. Et gaudeo q̄ ad rēs ele
git militare deo magis q̄ seculo. Itaq; facite moꝛe vestrū
et bene sit huic: p̄ter meꝛitum ceteris oibus propinquis
meis fuit qui p me vobis innotescere potuerit. Decetero
cauete me voluptas carnis t gloria tpalis impediant vo
bis iter regni celestis. ¶ Nam quid prodest paucis diebus
regnare super terrā: t regno celoꝛ eterno p̄mari? Sed cō
fido in dño q̄ melius facietis: t si verū est testimoniuꝫ q̄d
de vobis perhibet charissimus auunculus meus andreas:
cui multū credimuꝫ: t dic t in eternū deo miserante/regna
bitis. Peregrinis: egenis: t maxime indusis curā impen
dite: q: talibus hostijs p̄mereri deus. Scribite nobis fre
quentius: q: t vobis nō oberit: t nobis p̄oderit: si esse ve
strum t bona studia plenius certiusq; nouerimus.

¶ Ad Rogerium regem Sicilie. Epistola.ccviij.

Ponge latecq; satis dilatata est magnificētia
vestra sup terrā. Etēm gloria nois vri quos
tis vos. Studete: q̄ in vobis est: hāc ipsam
gloriā referre ad illū a quo est: si non vultis
eam perdere: aut certe perdi ab ea. Hoc aūt sic fiet: si inter
eos/quos regie munificentie celebꝛis opinio euocat de lōginquo: discretionis oculus aperitis: manuq; extenditis:
non tam cupidis q̄ egenis. Et vere beatus qui intelligit
non super cupidum: sed super egenū t pauperem. Illum
inquā pauperem/qui inuitus petit: verecunde accipit: t
accipiens glorificat patrem suū qui in celis est. Cui nunc
deo sua gloria de vestro munere/ex oꝛe egentiū ita fideli
ter resignabitur: vberior p̄culdubio riuo fluat vobis ne
cesse est/ille fons gloriae: qui diligentes se diligit: t gloriā
cat glorificantes se: vt qui seminat in benedictionibus: de
benedictionibus t metat. P̄o hmōi obsecro vos ponere
oculos vestros super latoꝛem p̄sentiuꝫ: quem p̄o certo
ad vestram regias p̄sentiā non cupiditas traxit: sed coe
git necessitas. Necessitas dico nō sua: sed suoꝛ multoꝛum:
videlicet a quibus missus est seruoꝛ dei fidelium. Audite
patienter quid patiantur. Audite t cōparimini: quia si cō
parimini: et cōregnabitis. Nec cōtemnendū regi regnare
cum talibus. Ipsoꝛum est em regnū celoꝛū: qui cōtempse
runt vitam mundi. Facite vobis illos amicos de māmo
na iniquitatis: vt cum defeceritis a terreno regno vestro:
recipiant vos in suum regnum eternum.

¶ Ad eundem. Epistola.ccix.

Si me queritis: ecce ego t pueri mei quos dedit
mihi deus. Iferrum nāq; mea humilitas inueni
se gratiā apud regiā maiestatē: ita vt querat vi
dere me. Et q̄ ego sum: vt dissimulem benepla
citum regis? Accurro: t qui querebar ecce adsum: non in
p̄sentia coꝛporis infirma: in qua despexit dñm herodes:
attamen in visceribus meis. Nam quis me separabit ab his
Sequar eos quocūq; ierint: t si habitauerint in extremis
maris: nō erūt ablq; me. Habes rex lumen oculoꝛ meoꝝ
habes coꝛ meū t aiam meā. Quid si modicū nostri abest?
Coꝛpusculū loquoꝛ/vile istud mancipiū: q̄d t si voluntas
exponeret: sed retineret necessitas. Nō valet sequi volan
tem animū: q̄m infirmū est: t solū pene illi superest sepul
crum. Sed q̄ cura? Anima mea in bonis demoꝛabit: cū se
men meū hereditabit terrā. Semen meū: semē bonū. Ger
minabit: si th in terrā bonā ceciderit. Letabit t delectabit
in crassitudine aia mea: quippe vt cōfido: dabit illi de fru
ctu manuū suarū. Reposita est hec spes mea in sinu meo:
vt patienter feram ab his vel coꝛpoꝛe separari. Nō mire/
ris rex. Ante elegisse/a coꝛpore peregrinari q̄ istos emit
tere: si solus cause deesset deus. Suscipe illos tanq̄ adue
nas t peregrinos: verūtamē ciues sanctoꝛū: t domesticos
dei. Parum dixi/ciues: reges sunt. Ipsoꝛū est em regnum
celoꝛum: iure t merito paupertatis. Non decet frustra e
longinquo esse vocatos: t suis sedibus exules/inutili pe
regrinatione vagari. Putas poterūt cantare canticū dñi
in terra aliena? Sed nō recte forte dixerim aliena: que semi
ni bono spontaneū expandit sinum: t p̄cioslz depositū
iam leto in gremio pie fouere suscepit. Cecidit vt video:
cecidit granū bonū in terram bonā t optimā: spero in do
mino q̄ radicabit/germinabit, multiplicabitur: t referet
fructū in patientia. Poꝛro hunc cū rege paribus: t vnus/
quisq; p̄m suum laboꝛem accipiet. 1.coꝛ.iij.

¶ Ad eundem. Epistola.ccx.

Audi q̄ peristis: fecistis q̄ p̄misistis. Quos
in verbo vro exposuim⁹ t misim⁹ pegrinari: re
gia sunt liberalitate suscepti. Occurristis eis cū
panib⁹: eduxistis eos in refrigeriū: cōstimistis
eos sup excelsam terrā: vt comedant fructus agroꝝ: vt su
gant mel de petra: oleūq; de saxo durissimo: butyrū de ar
mento/t lac de ouibus: t ficus cum medulla tritici: t san
guinē vue bibant meracissimū. Et hec quidē terrena sunt
sed celestia mercant. Sic itur ad astra. Talibus hostijs p̄
mereꝛtur deus. Istoꝛ est em regnū celoꝛ: qui regi terre: in
terra viuentiū reddere poterūt p̄o his terrenis/vitam et
gloriā sempiternā. Diuinus vobis magistrū bruonem
olim mihi p dies multos individuū comitem: nunc aūt pa
trem multarū quidem animarū letantiū in xpo: sed egen
tium in seculo. Experiatur t ipse munificā manū regis: vt
augeatur numerus amicoꝛū: qui ipsum recipiāt in eterna
tabernacula. Quod illi faciēs mihi facitis: q: q̄ illi deest
a me exigitur. Ar q: marsupiū nostrū minus sufficiens est
ad vestrū sane quod aliquanto grossius esse liquet: paupe
rem christi/merito destinare curauit.

¶ Ad dñm papam Innocentium. Epistola.ccxj.

Dominū samsonē remisem/gloriae vestre cōmen
damus: nō tanq̄ de ceteris: sed vere p̄ ceteris
vnū. Itaq; tam secure/q̄ securi sum? de sua erga
vos fidei deuotione: sincera dilectione: volun
tate subdita atq; obedientissima. Honoꝛē q̄m vas est in
honoꝛē. Sentiat: q̄ in vobis est: nō frustra se honorificet
re ministeriū suū: nō frustra pollere his moꝛib⁹/quib⁹ho
noꝛetur deus: honoretur ecclia: q̄ denicp̄ deceāt dñi sacerdotē.

¶ Ad eundem. Epistola.ccxij.

Dominus cantuariensis vir bonus t testimoniū
habens a bonis: iniuste in causam trahit: t ab
agendo violenter retrahit. Parabat iter: naz in
vestra p̄uincia fuerat terminānda: t ecce intercipit
a turbine t tēpestate bellorū. Sic excusatus apud vos: cui
molesta est excusandi necessitas: rum q: p̄sumit de iusti
cia: tum q: desiderio desiderabar videre faciē vestrā. Ad
dit t hoc puer vester: vt si qua alia perinde est venerabilis
sacerdotis: tanto citius admittat/quāto dignioꝛ est q̄ pe
tit. Audeo adhuc: t q: semel cepi: loquar ad dñm meū. Si
le ille antiquus amicus: fidelis seruus: denoꝛus filius (ro
berum loquoꝛ londonienses epm) clamat ad vos: q̄ occu
paꝛ: ille qui eū preuenit in fedem: quā deo autoꝛe ipse soꝛ
titus est: ipsi⁹ ecclesie vadia terrasq; distraxerit: t distracta
restituere nolit. Quod q̄ sit iniurios lum: t qualiter coꝛri
gendū: mee humilitatis nō est tante sapientie predicare.

¶ Ad eundem. Epistola.ccxiij.

Ir illustris salamāicensis quondā episcopus/
rediens aby: be: nō pigritauit diuertere ad pue
rum vestrū: t auxilium ab hominicolo flagita
re nō despexit. Quo audito recoꝛdatus sum p̄
phetie dicentis: Montes t colles coram deo humiliabū
tur: t erunt p̄ua in directa: t aspera in vias planas. Sic
vos ludere nostis: alta cōprimere: sedare cumentia: t eno
mia redigere in mensuraz. Uerūtamen cū tragedie sue his
storiaz in auribus meis homo seriatim exposuisset: lauda
ui iudicem: iudicii approbaui: sed dico vobis compassiuꝫ
sum iudicato. Sic quippe tota sua lachrymosam illam oꝛa
tionem conclusit: tanq̄ in calce ipsius diceret cū pphetaꝛ

Universidad de Deusto
Biblioteca

*Psal. lxxxvii. *Psal. ci. Joel. ij

Exaltatus aũt humiliatus sum ⁊ cõturbatus: ⁊ q: eleuãs allisisti me. Cũq; meno:arer iustitie vestre: ⁊ virilis animi quẽ sciebã: cepi tũ simul cogitare diuitias miserationũ vestrarũ quas in plurimis expertus fuz: ⁊ dixi. Quis scit si cõuertatur ⁊ ignoscat dñs: ⁊ relinquat post se benedictionem? Certe inquã in oibus: ⁊ p oia instructus est: ⁊ emulari/ ⁊ ignoscere/ ⁊ debellare supbos: ⁊ parcere nihil omittens subiectis: nisi q̃ magistrũ sequens: etiã cõsecutus miserico:dis superexaltare iudicio. Et acquieui solita illa mea p̃sumptione loqui ad dñm meũ: cũ sim puluis ⁊ cinis. Et ministrabat materiã spei: p:eci fiduciã: pietati rationẽ: q̃ aduerterẽ hoiem: nõ vt assolet versuz in furo:ẽ: cũ indignatione recedere: ⁊ repetere natale solũ: moliri scãdala: temare seditiões: sed dedit locũ ire: ⁊ induit spm̃ mãsuetudinis: ⁊ declinauit ad vestros duniacẽses: ⁊ im. linauit se humiliũ genib⁹: humiliũ p̃ecib⁹ cõmuniuit: armis potẽtibus a deo. Dis relis stamit aduersuz vos dimicare: ⁊ rigoris murũ oppositũ sibi: talib⁹ vt iactat pietat̃ machinis labefactare conabit. Cõfidit aũt q̃ respicietis in o:ationes humiliũ nec spernetis p̃ecẽ eo:: ⁊ vincet pietas quẽ tres mũt ptãtes. Ego q̃ securus cũ talib⁹ tendo manus: flecto genua: supplico p:o supplici: audacter p̃nuncians debere misero suã p:odesse humilitatẽ: cui adeo insolentia sua nocuit: nec decere virtutem vinci a vitio in retributione.

¶ Ad eundem. Epistola.ccxiij.

Quis mihi facier iusticiã de vobis? Si haberem iudicem ad quem vos trahere possem: tã nunc offenderes vobis (vt parturiens loquor) quid meremini. Extat q̃dez tribunal xp̃i: sed absit vt ad illud appellẽ vos: q̃ illic si vobis necessariũ: ⁊ mihi possibile esset: vellem magis totis viribꝰ stare: ⁊ respõdere p vobis. Itaq; recurro ad eũ: cui in p̃senti datũ est iudicare de vniuersis: hoc est ad vos. Vos appello ad vos: vos iudicate inter me ⁊ vos. In quo queso puer vester tã male meruit de vra paternitate: vt eũ inurere ⁊ infignire placeret nota: ⁊ noie p:oditoris? Nũquid nõ me vestrũ vicariũ dignatio vestra cõstituit in recõciliatiõe petri pisani: si forte illũ deus per me reuocare a fece scismatis dignaret? Si negatis: p̃habo tot testib⁹: quot in curia tunc tpis fuerũt. Nũquid nõ den iq̃ post hec iuxta verbũ dñi mei/ homo in suo o:dine ⁊ bono:e receptus est? Quis mã ergo cõstãtie vestre/ vo cõsilio/ vel magis suo dolo subripuit: indulta recipere: ⁊ q̃ p̃cessere de labijs vestris: facere irrita? Et hoc ego dixerim: nõ vt apostolicũ reprehendã rigo:ẽ: ⁊ zelum ꝑ erat nauis tharsis: ⁊ instar phinees p̃fodiat fornicãtes iuxta illud. ¶ Nõne qui oderũt te dñe oderã: ⁊ sup inimicos tuos tabescebã? Sed vbi nõ est par culpa: par plane nõ debet p̃cede re pena: nec cõuenit eadez inuolui fmã: esi qui pecñi: cũ his quos magis peccatuz deseruit. Propter eũ qui vt pecca to:ib⁹ parceret: sibi ꝑpsi nõ pepercit: auferte opp:obriũ meũ: ⁊ restituendo quẽ statuistis: vestre etiã tam sane ⁊ integre opinioni cõsulite. Sup hoc iam aliaui ce scripserã vobis: sed q: nõ est responsum mihi: puto non peruenit ad vos hoc ipsum quod scripserum.

B *Psal. cxxxviij.

¶ Ad eundem. Epistola.ccxv.

Ex cura: si memo:ia quantula cunq; mei ertat ad huc in co:de dñi mei: ⁊ si qua portiũcula antique gr̃e inuenit̃ etiã nũc in oculis eiꝰ a puero eius: liceat hanc experiri viro nobili: et humili nicolao camera censi ẽpo. Fateo: me obnoxiũ illi: ⁊ oim q̃ p:o eo facere valeo: debito:ẽ: nõ solũ q: vbicũq; põt hono:at nos ⁊ nostros: sed ⁊ ꝑpter veritatem/ ⁊ mansuetudinẽ/ ⁊ iusticiam: q̃ eum etiã apud vos cõmendabilẽ reddere possunt. Et (nisi fallo:) q̃ cũ tribulãt falsi sunt: ⁊ nõ est i o:e eo: veritas. Denicq; vos ꝑbabitis: ⁊ nõ est mihi verbis laboza dum sup hoc. Est p̃terea cũ eo vir religiosus ⁊ sctũs Bo descalcus abbas montis sancti martini: p:o quo similiter si q̃d ad merita eius/ nostra interuentio addere põt: obnixe o:o: vt in suis petitiõib⁹ exaudiatur. Arbitro: enim nullã illum facere: que non digna sit exaudiri.

¶ Ad eundem. Epistola.ccxvi.

Scribo vobis frequentissime vilis vermiculus: ⁊ in hanc impello: audaciã p̃cibus amicoꝝ. Fateo: audax sum: sed nõ mendax. Nõ suspicek dñs meus in o:e pueri sui/ inuentũ iri mẽdaciũ: in oibus q̃ ad ipm̃ scripserit. Volo amicis gerere mo:em: nõ tamen in meã mo:tez. Nec igno:o vbi legerim: Os q̃ mentitur: occidit aiam. Falsitatem p̃inde nego: impotẽs niratem nõ excuso: ipsa inueniat veniã: cetera nõ timem⁹. Amicus est dñs an nfiodo: cen sis eps: ⁊ p̃cipuus. Quis nesciat: Habet quã cõmunicet amico an̄ieratem: nõ falsitatem. Fidelem p:o decano ipsius afferim⁹ excusationem absolutionẽ exigim⁹. Filij summo vnius patris (q̃ solita p̃sumptione loquor) qui estis vos. Cõfidimus: q: non repellet filios pater: sed volũtatem timentiũ se faciet: ⁊ deprecationem eo: exaudiet: ⁊ letos faciet illos.

Sap. .j.

*Psal. cxliiij.

¶ Ad eundẽ de comite radulpho ⁊ vxore eiꝰ. Epla.ccxvij

Scriptũ est: Quod de⁹ cõiunxit: homo nõ separet. Surrexerũt viri audaces qui nõ timuerũt cõiunctos a deo: cõtra deũ disiungere. Neq; id solum⁹ insuq ⁊ adiecerũt cõiungere non cõiungendos: addẽtes p̃euaricationẽ. Vacerant sacra ecclesie: scindunt̃ p:o dolo: vestes christi: id̃q; ad cumulum doloris: ab his a quib⁹ refarciri debuerant. Amici tui deus/ et p̃mi tui aduersuz te app:opinquauerũt ⁊ steterũt. Nam qui mandatũ tuũ transgrediunt̃: nõ sunt alieni: non sunt extranei a sanctuario tuo: sed eo: tocũ tenent quib⁹ dixisti Si diligitis me: mandata mea seruate. Comite radulphũ et vxorem eius deus cõiunxerat per ministros ecclesie: et ecclesia per deũ: qui dedit potestatẽ talem hoibus. Quos modo quos ecclesia cõiunxit: diuisit camera? In quo facto illud solum conuenienter q̃isum est: q̃ in tenebris facta sunt opera tenebrarũ. Qui cñ male agit/ odit lucem: et nõ venit ad lucem: vt non arguantur opera eius a luce. Quid meruit comes theobaldus? Quid peccauit homo ille? Si peccatũ est q̃ diligit iusticiã: ⁊ odit iniquitatẽ: non potest excusari. Si peccatũ est q̃ reddit regi q̃ regis sunt: ⁊ que sunt dei deo: nõ potest excusari. Si archiepm̃ bituricẽsem suscepit ad imperiũ vestrũ: hoc est maximũ ⁊ primum peccatũ. Ei⁹ sanguis iste de manu eius exquiretur? Qui retribuunt mala p:o bonis derrahũt ei: cui sequitur bonitatem. Multi clamant ad vos in toto co:de suo: vt iniuriã filij vestri/ ⁊ oppressionem ecclesie/ digna animaduersione vindicetis: ⁊ artifices huius sceleris: cum ipso eo: capite: cui quicq̃d libuit: licuit: apostolico vigore coerceatis vt in verticem ipsius iniquitas eius descendat.

Mat. .v.

*Psal. xxxvij.

¶ Ad eundem. Epistola.ccxviij.

Tribulatio ⁊ angustia inuenerunt nos. Cõmota est ⁊ cõtremuit terra: in mo:tib⁹ hoim: in exilijs pauperũ: diuitũ quoq; vinculis ⁊ carceribꝰ. Ipsa religio venit in opp:obriũ ⁊ cõtemptũ. P:odicio ducitur apud nos: saltem mentionem facere pacis. Nusq̃ fides: nusq̃ innocentia tuta. Amaro: innocentie/ ⁊ pietatis cultor: comes theobaldus: penetrabilius est in animas inimico:uz eius. Impulsus est vt caderet: sed dñs suscepit eum: et gaudet q̃ iusticia ⁊ vestra obedientia in causa sit: apostolo acquiescens qui air: Si quid aũt patimini p:opter iusticiã: beati. Et in euangelio. Beati qui p̃secutionẽ patiuntur p:opter iusticiã. Ue nobis: hec omnia p̃sentire: sed minime p̃cauere potuimus. Quid plura? Ut nõ penitus desolaretur terra: ⁊ oẽ regnũ in sciꝑm diuisuz cõderet: compulsus est ille deuotissimus filius vester ⁊ ecclesiastice libertatis defensor: iub iureiurando p̃mittere quatenus sententiam excõmunicationis a legato vestro bone memo:ie magistro iuone datam in terram et personam adulteri ry:anni: qui caput et auo: extitit ho:uz omnium malo:um et dolo:um: atq; in ipsam adulteram: faceret amoueri. Quod sane tamen p̃fatus p̃ncipes fecit p̃ce ⁊ consilio nonnullo:um fidelium sapientũq; virorum.

Dicebant nãq; id a vobis faciler ⁊ absq; lesione ecclesie imperari: dum in manu vestra sit eandem denuo sniam: que iuste data fuit: incõtinenti statuere ⁊ irreuocabiliter confirmare: quatenus ⁊ ars arte deludat: ⁊ pax perinde obtineatur: ⁊ qui gloriat̃ in malicia: ⁊ potens est in iniquitate: nihil inde lucretur. Multa habeo dicere vobis: sed nõ est opus de oibus scribere: cum p̃sens sit qui oia scit: et viua voce planius poterit ⁊ plenius aperire.

¶ Ad eũdem excusato:ia ⁊ nouissima. Epla.ccxix.

Domino ⁊ patri reuerendissimo innocentio. B. nihilũ id q̃ est. Putabã me aliquando aliquid vel modicũ esse: sed nunc: vt sentio: p:o:sus ad nihilũ redactus sum dum nesciui. Nec em̃ me deceꝛim oino nihilũ tunc fuisse: cũ oculi dñi mei suꝛ puerꝰ suus in essent: ⁊ aures eius ad p̃ces meas: cum omne q̃ scriberem obuijs manib⁹ accepisset: ⁊ vultu hilari plegisset: benignissime atq; plenissime ad oia postulata respondens. Modo aũt me merito nõ modicum dico: sed nihilum: quoniã ab heri ⁊ nudiustertius auerit faciem suã a me. Cur hoc? Quid peccaui? Multum farco:: si pecunia cardinalis iuonis bone memo:ie/ meo arbitrio distributa fuit: ⁊ nõ ad nutũ ipsius: q̃d vtiq; ad aures domini mei fuisse perlatũ, mihi relatum est. Sed cõfido q: nunc huiꝰ rei veritatez cognoscetis: ⁊ veritas liberabit me. Nõ sum tam hebes/ vt ignoꝛez ecclesie esse: quicquid ille rerũ suarum nõ dederit. Sed iam audite simplicem veritatem. Si inuentum fuerit in o:e meo mendaciũ: ipm̃ os meum condemnabit me. Quando homo exuit hoiem/ absens eram immo ⁊ valde remotus. Audiui aũt ab his qui affuerunt q̃ ipse fecerit suũ testamentuz: ⁊ q̃d fecit: fecit ⁊ scribi: ⁊ de rebus suis que voluit: quibus voluit ipse diuisit: q̃d resdunm fuit: duobus abbatibus assistentib⁹ tunc sibi/ ⁊ mihi pariter: qui absens eram: diuidendum cõmisit: eo q̃ nobis nota essent loca pauperio:a sancto:. P:o:o abbates illi domũ venientes: ⁊ nõ inuenientes me (detinebar em̃ tunc tpis ex vestro mandato pacis querende negocijs) Nihilominus pecuniã sicut eis visum est diuiserunt: me non solũ nõ cõsiente: sed ⁊ nesciẽte quid fecerint. Cedat iam si placet manifeste indignatio veritati: nec mihi deinceps frons rugetur: aut supaliũ deponaf: sed solita redeat serenitas blando ⁊ benigno vultui: ac suo demo sole leta facies inundet. Nam q̃ item cõperi displicuisse me in multis scripturationib⁹ meis: hoc me iam metuere non oportebit: q̃m facile emendabo. Scio scio p̃sumpsi plusq̃ oportuit: parũ attendens/ quis cui scripturꝰ p̃sumerem: sed ad id quidẽ audendũ vestra me armarat benignitas non negabitis. Urgebat deinde charitas amico:uz: etesiꝰ ppauca p:o me scripti: si bene memini. Sed ne q̃d nimis. Dabo si potero zelo meo decetero temperamentũ: scientiã: ⁊ ponam digitũ meũ super os meũ. Tolerabilius em̃ offendã aliquos amico:uz: q̃ multis p̃cib⁹ defatigem christũ dñi. Et nunc quoq; nõ sum scribere ausus vobis de imminentibus ecclesie periculis: ⁊ graui scismate quod timemus: ac plurimis que sustinemus incõmodis. Scripsi aũt sanctis episcopis vestro lateri adherentibus: ab ipsis audire poteritis si scire placuerit: que scripserim ego.

*Psal. lxxiij.

Esa. xlix.

Lok. iij. Epb. vj.

macha. xviij.

B

¶ Ad quattuo: episcopos curie Albericum hostiensem. Stephanum p̃nestinum. Ignarum tusculanum: ⁊ Berardum cancellarium. Epistola.ccxx.

A Nu. xxv.

Quantũ malum scisma in ecclesia sit: ⁊ q̃ sit detestandũ: ⁊ oĩmodis deuitandũ: euidenter quondam ostendit famosa ⁊ horrenda mo:s viro:ũ illo:ũ/ quos ob istiusmodi pestem terra deglutiens: viuos transmisit ad inferos. Ostendit ⁊ illa p̃secutio guibertina: siue burdini temeritas: quos nfa iam tpa experta sunt: inter regnũ ⁊ sacerdotiũ diuidentes: plagã pene incurabili: ⁊ castigatiõe crudeli. Ostendit ⁊ illa que nuper adhuc post multã ⁊ multifariã ecclesie vexationem et vastationem: tandẽ deo misera nte/ finem accepit rabies leonina. Merito, pinde saluato: in euangelio. Ue inquit

matthei xviij. Lu. xvij. homini illi: per quem scandalũ venit. Ue nobis qui viuimus: plangere q̃ pernimus: dolere que sentimus: timere que experamus. Et q̃ peius est: ad tam malũ habitus humane res deuenerũt: vt nec rei humiliari velint: nec iudices miseri. Dicim⁹ iniquis: nolite inique agere: ⁊ delinquentibus/ nolite exaltare cornu: ⁊ nõ audiunt nos: q: domus exasperans est. Supplicam⁹ his quoz est peccata arguere: peccantes seruare: ne calamũ quassatũ conteranꝰ: ⁊ linum fumigans nõ extinguant: ⁊ magis in spiritu vehementi cõterunt naues tharsis. Si denũ ciamus filijs cum apostolo/ vt obediant patribus per oia: quasi aerem verberamus. Si patrib⁹ loquimur: ne ad indignationẽ puocent filios: in nos potius eoz indignationem puocamus. Nec delinquentes satisfacere: nec rectoꝛes seu coꝛrectoꝛes cõdescendere vllatenus acquiescunt. Omnes suũ thomaschum sequunt: ⁊ totis viribus funem in diuersa trahẽtes rumpunt. Deu necdũ recenti ecclesie plage cicatrix occaluit: ⁊ rursus scindere parant: rursus coꝛpus christi affigere cruci: rursus fodere latus innocium: rursus vestimenta diuidere: atq; ipsam: q̃d in ipsis est: tunicã incõsutilem (q̃uis frustra) dirũpere satagunt. Si qua in vobis sunt viscera pietatis: tantis vos opponite malis: ne in illa p̃cipue terra scissura fiat: in qua solem: sicut optime nostis: scissure alie reparari. Nam si aut: tsacadali/ oꝛe singulariter iudicis tremẽdo addicitur maledicto: quibus putam⁹ benedictionib⁹ dignos huius nequicie fugatoꝛes ⁊ ꝓpugnatoꝛes? ¶ De duobus nõ excusamus regem. Nam ⁊ iuruit illicite: ⁊ pseuerat iniuste. Verũ id nõ voluntate: sed verecũdia. Nam ꝓb:o ducitur: sicut optime nostis: apud francigenas iuramentũ soluere: q̃liber male publice iuratum sit: q̃uis nemo sapiens dubitet illicita iura nõ esse tenenda. Verũtamen ne in hoc quidem excusari posse fatemur. Nec em̃ excusare nos: sed veniam postulare suscepimus. Vos videte an excusare aliquatenus eum possit ira eius/ maiestas. Poterit sine dubio: si misericordiam iudicio superexaltandã decernatis: quatenꝰ? videlicet talis aliqua consideratio in rege ⁊ puero habeatur: vt hac ei vicetali quidem tenoꝛe parcatur: quo tale aliquid deceꝛo nõ p̃sumat. Parcatur sane dixerim: si fieri possit (salua in oibus ecclesie libertate) simul ⁊ archiepiscopo debita veneratione seruata: quẽ manus apostolica cõsecrauit. Hoc ipse rex humiliter petit: hoc nostra vniuersa citramontana nimium iam afflicta ecclesia suppliciter deprecatur. Alioquin damus manus moꝛti: tabescentes ⁊ arescentes/ p:e timoꝛe ⁊ expectatione q̃ supuenerũt vniuerso oꝛbi. Siquidem deprecatio mea super hoc ab anno p:o:e; ⁊ peccatis meis exigentibus/ deprecationem meã non exaudiuio: sed indignatio: indignationem autem desolatio pene vniuerse terre secuta est. Si quid zelo vigente erupit: quod non fuit aut secus q̃ fuit dicendũ: sit quesο apud vos quasi nõ dictum. Ubi vero dixi quod opoꝛtuit: ⁊ vbi opoꝛtuit dici; sit non frustra dictum.

¶ Ad Ludouicũ regem francoꝛ vnde supra. Epla.ccxxi.

Ibenter quidẽ: sicut ipe fateri dignamini: etiã p:o:pria attestante cõscientia: q̃ ad honoꝛem vestrum/ ⁊ regni vestri vtilitatem spectant: p:o nostro exiguo posse ⁊ querimus ⁊ querem⁹. Ceterum quod nostre humilitati querimini super anathemate moꝛ innouãdo in comitem radulphum: ⁊ vultis me dare operã oĩmodis vt nõ fiat: ob multa mala que secutura indepotatis: p:o:sus nõ video quõ impleꝛe possim: ⁊ mandato obuiare apostolico. Quod et si possem: nõ video q̃ rationabiliter posses. Doleo quidem de malis: si inde pueniant: sed nõ ideo tamen debemus facere mala vt veniant bona. Satius tutiusq; hoc totũ p:ofecto o:potẽris dei iudicio: ⁊ dispositioni relinquim⁹: qui potest facere vt ⁊ bona: que ipse vult fieri: fiant ⁊ maneant: ⁊ mala: q̃ mali moliuntur: nõ veniant: aut certe in eosipsos potius qui ea volunt ⁊ querunt: veniant. Valde aũt contristat me vnum: quod in litteris vestre celsitudinis cõtinetur: q̃ videlz de

Universidad de Deusto
Biblioteca

beat obuiare res ista paci facte inter vos ⁊ comitem theobaldum. An nescitis vos grauiter offendisse in eo/ꝙ comes theobaldus violentia guerre vestre/contra deū ⁊ iusticiam iurare cōpulsus est:nō solū q: quereret:sed etiā q: efficeret vt predictus comes radulphus/⁊ terra eius tam indebite:immo tam illicite absolueret? Quid iterū vultis peccatū peccato addere:⁊ iram dei sup vos(quod absit) accumulare? Quid peccauit comes theobaldus: vt iram vestrā rursum incurrere mereatur:qui ⁊ absolutionez comitis radulphi:licet ininstam(sicut scitis) tanto labore ⁊ difficultate obtinuit:⁊ rediuiuā excōmunicationez: q̄uis iustissime redeuntem: nec quesiuit: nec querit: vt pote qō timore vestro etiaz abiurauit? Nolite queso nolite dñe mi rex:regi vestro(immo oīm cōditori)tam cuidenter in suo regno/⁊ in sua possessione audere resistere:⁊ manū extendere tam frequenti ⁊ temerario ausu: aduersum terribilē eum/qui auferet spiritū principū:terribilē apud reges terre. Acriter loquor:q: acriora vobis formido:qō nō ita vehementer timerem:nisi vos vehementer diligerem.

¶ Ad eundem vnde supra. Epistola.ccxvij.

SIt deus quantū vos ex quo noui/dileri:et vestrum honorem volui: scitis vos quanto labore/quātaq; solicitudine:ro anno preterito querende paci vestre intendi/vna cum aliis fidelibus vestris. Timeo aūt ne sine causa laborauerim⁹ in vobis. Vos nāq; (vt manifestū est)a bono ⁊ sano cōsilio:qō acceperatis:nimiū cito:nimiūq; leuiter resiluistis:⁊ ad mala priora que dudū nō immerito perpetrasse vos plangebatis:adhuc recentibus illis plagis:rursus:vt audio:nescio quo diabolico cōsilio festinatis. A quo em̄ nisi a diabolo procedere hoc consiliū diterim⁹ p quod fit vt incendijs incendia: homicidijs homicidia addant: clamor de nimio pauperū:⁊ gemitus cōpeditoz:⁊ sanguis interfectorum:auribus pronem parris oīpotentis/⁊ iudicis viduarum? Plane his hostijs hostis ille antiquus nostri generis oblectat:qm̄ ipse homicida est ab initio. Et nolite frustra occasionem sumere de comite theobaldo:ad excusandas excusationes in peccatis:cū vir ille paratū se dicat:et hoc oīmodis dep:ecet:venire ad cōuentiones q̄ inter vos ecurrerūt qñ facta ē pax:⁊ fm iudiciū diligētiū nostrum(eoz scz qui mediatores inter vos extiterūt)per oīa satisfacere velit: vt si preuaricationis forte ab ipsis argui poterit:qō nō existimat:cōtinuo ad honorem vestrū coriget nō curetur. Verum vos nec verba pacis recipitis: nec pacta vestra tenetis:nec sanis cōsilijs acquiescitis: ſz nescio quo dei iudicio/oīa vobis ira vertitis in puersum: vt prohdolor honorem:honorem prohdolor ducatis:tuta timenda:timenda cōtemnatis.⁊ qō olim sancto ⁊ glorioso regi
ij.re.xix. dauid ioab legit⁹ exprobrasse: diligitis eos q̄ vos oderūt: et odio habetis qui vos diligere volunt. Nec⁊ em̄ qui vos instigant priorem iterare malicia aduersus nō merentem: querunt in hoc honorem vestrū:sed suum cōmodū: immo nec suū cōmodū:sed diaboli volūtatē:vt regis(qō absit) potentia cōcepti furoris habeant effectricem: quē suis se posse adimplere viribus nō confidunt:inimici coronevestre:regni manifestissimi turbatores. Ar quicq̄d vobis de regno vestro:de aia ⁊ corona vestra facere placeat:nos ecclesie filij/matris iniurias:cōremptū ⁊ cōculcationem oīno dissimulare nō possum⁹: q̄ illi preter illa que in eā iam processisse miserabiliter plangimus:iterū de nouo partim inferri:partim imminere sentimus. Profecto stabimus ⁊ pugnabimus vsq; ad mortem:si ira oportuerit:pro matre nostra:armis quib⁹licet:nō scutis ⁊ gladijs:sed precibus fletibusq; ad deū. Et ego quidē q̄ me meminī preter quotidianas preces:quas pro pace ⁊ salute vestra atq; regno coā dño supplex ipso teste/fundebā:cuiā apud sedem apostolicā litteris ⁊ mūcijs causam vestrā egisse:fateo:vsq; pene ad pprie cōscientie lesionem: ⁊ ipsius summi pōtificis iusticā(qō differi nō debeo)cōtra me indignationem:ego inquā assiduis vestris:q̄ inouare quotidie nō cessatis:ex
Jo. viij. cessibus prouocatus:dico vobis/incipio penitere sup insipientia mea priori:qua plus iusto/vestre adolescētie huiusq; faui:⁊ decetero pro mea exiguitate nō decro veritati. Nō tacebo q̄ cum excōmunicatis iterato fedus ⁊ societatem inire satagitis:q̄ in necem hominū: cōbustionem domorum:destructionem ecclesiarū: dispersionem pauperū raptoribus ⁊ predonibus (sicut dicitur) adheretis:iuxta
ps.xlix. illud prophete:Si videbas furem currebas cum eo:⁊ cū adulteris portionem tuā ponebas. Quasi nō satis p vos mala facere valeatis. Non silebo q̄ illicitum illud maledicrūq; iuramentum/inconsultissime vsurpatū a vobis contra bituricensem ecclesiā (pro quo heu tot et tanta mala iam nunc merito pueneruntnō ita tandem corrigitis:vt xpi ouibus apud carthalaunum pastorem prefici non sinatis:insup ⁊ fratri vestro:cuiusq; militib⁹:sagittarijs/balistarijsq; domos epales cōtra ius ⁊ fas inhabitandas: et res ecclesie in hmōi nefarios vsus prosligendas:audacter nimiū exponitis. Dico vobis:nō erit diu inultū:si hec ita facere pergitis. Et rideo dñe mi rex/amicabiliter moneo vos ⁊ fideliter cōsulo vobis:vt citius ab hac malicia desistatis si forte iam ferire parantis manū niniuite regis exemplo nia ⁊ humilitate preuenire possitis. Dure loquo:q: durioza vobis formido:sed memento te a sapiente dictū melioza esse verba amici:q̄ fraudulenta oscula inimici. pue⁹. xxvij.

¶ Ad Joscelinū suessionensem epm: ⁊ Suggerium abbatem sancti Dionysij. Epistola.ccxciij.

ERipsseram regi arguens eum super malis/que fiunt in regno eius:a pfius sicut dicitur assensu. Et quod rescripsit diginū duxi vobis: qui de cōsilio eius estis:insinuandū. Miror em̄ si ita credit vt loquitur:et si non credit:quomō conscio mihi vicq; omniū(sicut scitis)que ad pacem reformandā facta fuerunt:ista persuadere conatur. Ait em̄:sicut potestis videre in litteris eius (cū male seruata ex parte comitis pacta conarentur ostendere) adhuc suspensi manēt episcopi nostri: adhuc terra nostra interdicta est. Quasi vo cuiusq; ecclesiastici absolutio interdicti ad comitem theobaldū perti
ps.vij. neat:aut hoc ipse aliquo modo pepigerit se facturū. Illius est(ait) comes radulphus ⁊ iterum religatus est. Et hoc quid ad comitem theobaldū? Nōne quicquid de hac re promisit fideliter elaborauit et efficaciter adimpleuit? Ille vero deprehensus est in astutia sua:⁊ cecidit in foueā quā fecit. En est hoc totū cur irrita facere rex pacta sua:q̄ distinxerunt labia vestra? An propter hoc decuit incandescere iram regis cōtra deum ⁊ ecclesiā eius: cōtra seipsum et regnū suum? Ira ne propter hoc debuit obliuisci honoris sui:vt ad debellandū hoicm suum:quem nō dico diffidauerat:sed nec submonuerat vel posuerat ad rationem: mitteret fratrez suum idq̄ per carthalaunū:de qua potissimum ciuitate scitis quid rex cum comite theobaldo pepigerit? Sed rex adhuc aliud addit:q̄ matrimonijs sibi moliatur cōiungere contra eius fidelitatem comitez flandrēsem ⁊ suessionensem. Et de fidelitate quidem suspitio est: non certitudo. Porro inanes suspitiones certis pactionibus preiudicare:quale sit/vos videritis. Et q̄ id omnino credendum non fuerit de tali viro. Nunquid enim hostes sunt regis:quibus alligatur comes:⁊ non magis homines eius:⁊ eius amici? Nonne consanguineus regis:⁊ sicut fatetur:baculus regni comes flandrensis est? Quid ergo contra regis fidelitatē facit eius homo:⁊ fidelis ipi? si aliqs eius amicis/suorum matrimonijs copulatur? Nō ne si quis simplici oculo rem vt est cōsideraret:magna potius pax regni:magnumq; robur:⁊ magna posset putari securitas? Illud autem miro: quomodo rex dicere non timuerit:cognoscere se quia nouerim ego comitez theobaldum in partem suam contra regem/comitem radulphum trahere attentasse. Nam ⁊ viua voce nuncio nostro plus dixit q̄ scripserit:q̄ mandauerim sepius dicto radulpho maxima parte peccatoz eius me suscipere: si vellet comiti theobaldo adherere. Si nanq; esset homo ille q̄ quē ista mā

duerim:veniat ⁊ arguat me palā. Si scripsi litteras:proferantur in medium. Viderit ipse cui crediderit:certus ego sum:q: nunq̄ nouerim qō imponi. Judex arbitror:⁊ de comite theobaldo:q: ⁊ ipse oīmodis diffitet. Videat pinde deus ⁊ iudicet:qō nunc de suspitione comes theobaldus arguit ab eo:qui manifeste cōtra pactiones suas/ipm sibi attraxit comitē radulphū:cōtra dei precepta:cōtra sniam summi pōtificis: adultero ⁊ excōmunicato cōmunicans.
*ps.xix. Aīt quoq; rex. Pene habuimus duos grauissimos oppugnatores. Et ppheta subhannans respondet. Ibi trepidauerunt timore:vbi nō erat timor. Ecce inq̄t oppugnatur qui nō oppugnauim⁹:pscutionem patimur: qui nō pscuti fuim⁹. Quis oppugnat obsecro:qs oppugnat:qve psequit? Nōne comes obsecrat ⁊ humiliat: honorare paratus vt regē:seruire ⁊ obsequi tanq̄ dño suo:obmixe pro pace supplicās:⁊ bonā regis:qō in se est:sibi cōciliare satagens voluntatem? Esto q̄ nō sit ita:sed magis comes regi mala oīa moliatur:nōne ad id qō statuti fuisse scitis:fuerat recurrendū? Sic em̄ inter se pepigerūt:vt si qua de cōuentionibus illis cōtroversia/aut dissensio nasceret:nihil mali sibi inuicez facerent:aut quererēt: donec coīā nobis tribus pariter ⁊ dño antisiodorensi vēilata res esset atq; discussa:qui ⁊ tūc mediatores fuim⁹:⁊ si qd emergeret cōtroversie:debuim⁹ esse reconciliatores. At id mō oīmodis comes flagitat:ſz rex abnuit. Demiq; esto q̄ oīno male meruit comes:ſz ecclia dei quid meruit? Quid inquā meruit:nō iam sola bituricensis ecclia:sed ⁊ carthalaunensis etiā ⁊ remensis:etiā ⁊ parisiensis? Vadeat rex aduersus comitem ius:sed de quo iure obsecro/de quo iure presumit: vt ecclesiarū possessiones ⁊ terras deuastet:vt ipi ouibus pastores prefici nō ministrent:vt his quidē electoz promotionez phibeat:alijs vero q̄ hactenus inauditū est:dilationē electionis indicat:donec vniuersa pfimpserit:donec diripuerit pauperuz facultates:donec penitus desolet terra? An vos ei cōsulitis talia? Mirū valde si contra vestrū cōsiliū fiunt hec:mirū magis ⁊ malū si vestro cōsilio fiunt. Et em̄ cōsulere talia/manifeste scisma fabricare est: deo resistere: ecclesiam ancillare:⁊ nouā in seruitutem ecclesiasticā redigere libertatem. Si quis dei fidelis:si qs ecclesie filius est profecto stabit ⁊ opponet se quoad poterit murū pro domo dei. Nā ⁊ vosipsi si pacē desideratis ecclesie:sicut oportet filios pacis:quō nō dicā tractatis ea: sed vel interestis cōsilijs tam malignis? Quicquid em̄ mali fecerit:merito nō regi iuueni:sed consiliarijs senibus imputatur.

¶ Ad episcopum suessionensem durissime rescribentem ei:ita vt hec fuerit salutatio. Salutem in domino ⁊ nō spiritum blasphemie. Epistola.ccxciiij.

IN nine quidem ego spiritū blasphemie habere me arbitror:ſz nec cuiq̄ maledixisse/aut maledicere velle me scio:principi presertim populi mei
j.cor.iiij. Job. xxix. Ceterum quicq̄d illud sit quo se lesam vestra dignitas iudicat:peto veniā. Scio em̄ qui dixit:Blasphemamur:et obsecramus. Dico ergo cū beato iob: que locutus sum vtinā nō dixissem:⁊ vltra nō addam. Jam dño abbati sancti dionysij pro cōmuni querimonia scribens:vtriq; vestrum responderā:⁊ putauerā me fecisse satis. Et quoniam vt video nondū quieuit indignatio vestra: q̄ forsitā aduersus ecclesie cōculcatores iustius incanduisset:etiam vobis dico:scismaticos vos/aut fomitez esse scandali:nec dixi:nec scripsi:nec credidi:⁊ dico securus:nec vereor:quia me mea pagina arguat mendacij. Scrutamini eā si placet:et si ita inueneritis:reum me fatebor: grandis sacrilegij:⁊ rea ceram sicut notatis/spiritu blasphemie agitatū illa scripsisse. Ille tamen humilis satisfactio spiritū videat excludere libertatis:doluī fateor:⁊ doleo:q̄ nondū ea vos libertate qua decuit cōperimus christi vlcisci iniurias: ecclesie defendere libertatez. Dolor: iste cōpulit me scribere dura: nō tamen illa q̄ impingitis. Putauerā siquidez:⁊ adhuc putarem:nisi timerem vobis in hoc esse molestus: nequaq̄ sufficere q̄ scismatis nō estis autores:nisi ⁊ eos qui sunt; cuiuscunq̄ dignitatis sint:tota libertate pro viribus cōtradicatis:⁊ eoz cōsilium atq; cōfortium execretis. Putarē in qua gloriā vobis esse/si dicere possetis ⁊ vos: Odiui ecclesiam malignantiū:⁊ cum impijs nō sedebo. Nunquid sollum decebat zelus ille ppheticus? et nō hodie quoq; a domini sacerdote requiritur:de quo dicebat: Nōne qui oderūt te
*ps.cxxxviij. dñe oderam:⁊ sup inimicos tuos rabescebā? Oprarem sane(⁊ salua vestra serenitate id quoq; eloquar) hunc zelū vos exercuisse in puerum regem:qui nō tam pueriliter/q̄ crudeliter sine causa irrita fecit:⁊ vestra sane cōsilia:⁊ sua pacta:sine causa regnum suum cōturbat:bella vbiq; celis terrisq; suscitat:ecclesias vastat:sacra temerat: exaltat:nisquos:bonos persequitur:perimit innocentes. Hec inquā vellem vos dolere:his cōtradicere ⁊ resistere quod in vobis est. Sed meū non est magistrū docere Josselenum: minus autem reprehendere episcopū:qui magis me ⁊ alios peccantes redarguere:⁊ crrātes corrigere debet. En quātum vos timeo. Clausam habetis epistolam: qui de priore aperta male suspicam⁹ estis. Nam ego q̄dez nihil in hoc aliud cogitaui:nisi q̄ ad diuersos scribentem necesse est iuxta consuetudinem/epistolam cera non claudere. Jam et pro hoc quoq; veniam pero.

¶ Ad Stephanum prenestinū epm. Epistola.ccxcv.

QVoritur hieremias ad deū p aduersarijs suis ita dicens. Reco:dare dñe q̄ steterim in cōspectu tuo:vt loquerer pro eis bonū: ⁊ auerterem indignationez tuā ab eis. Et infert. Proprterea (inquit) da filios eoz in famem:⁊ deduc eos in manū gladij. Et adhuc alia in hunc modū eque grauia imprecatur illis. Quod pprerea nunc apud vestrā reuerentiā memorandū putaui:qm̄ simile mihi aliq̄d cū pphera video accidisse. Vos em̄ scitis quō ego quoq; p rege steterim in conspectu dñi mei:coram eo:et quidez absens:sed presens spiritu:vt loquerer pro eo bonū. Bona siquidē polliceb⁹. Nūc aūt ipso reddente pro bono malū:cogor cōtraria scribere. Pudet erroris:et falle spei quā de eo conceperā:⁊ gratias ago q̄ pro eo simpliciter supplicans nō fuerim erubescitus. Putabā me deferre regi pacifico:⁊ ecce inueni os grauissimo hosti ecclesie assensisse. Conculcantur apud nos sancta ecclesia turpiter ancillat. Nam et electiones episcopoz prohibentur fieri:⁊ ficubi id presumptū a clericis fuerit: electus episcopari nō finitur. Denicq; sedet in tristicia ecclesia parisiensis/ppria destituta pastore:⁊ nemo qui de substituendo alio mature audeat. Nō sufficit spoliari bonis presentibus domos episcopales: etiā in terras ⁊ in hoies manus sacrilega circūquaq; desecuit: totius insup anni ex eis sibi redditus vendicando. Vestra carthalaunensis fecit quidē electionem:sed qui electus est:ecce iam diebus multis debito honore frustrat:⁊ scitis q̄ nō absq; graui gregis dominici detrimento. Comisit rex germano suo roberto vices episcopi.⁊ ille in cūctis terris rebusq; ecclesie potestatiue versatus/⁊ pro vice sua vbiq; haud segniter agens: infert celis quotidianas hostias non plane pacificas. clamores pauperū:lachrymas viduarū: planctus orphanoz:gemitus cōpeditoz:⁊ sanguinē interfectoz. Verum angustus est malicie eius ille episcopatus. Remensem inuadit:atq; in terra sanctoz iuiqua gerit:nō clericis:nō monachis:nō sanctimonialibus parcens. Denicq; sancte marie:sancti remigij:sci nichasij: sci theodorici terras fructiferas et villas populosas ita in ore gladij deuastauit:vt pene in solitudinem redegerit vniuersas. Jfrequens in oīm auribus vox/ hereditate possideamus sanctuariū dei. Sic rex emendat: ps.lxxxij. qō in ecclesiā bituricensem/herodiano iuramento cōmisit. Preterea rex nobis quidē nō parū laborauim⁹:pacem cū comite theobaldo fecerat:firmie vt putauimus amicitie fedus inierat:⁊ ecce occasiones querit quō recedat ab amico. Atq; hoc grande crimen qō impingit comiti:q: cū baronib⁹ regis:de liberis suis cōtrahit matrimonia. Suspecta est illi dilatatio charitatis:nec se putat regem:si se amauerint principes. Cōsiciat prudentia vestra/quid animi ex

Universidad de Deusto
Biblioteca

ga subditos gerat: qui de odio nr̄o discor-
dia si fuerit inter
suos se estimat fortiorem. Videat & ꝓpendat: si est hic ho-
mo a deo: qui i suos magis munus simulatre q̄ charitate
cōfidit: cū charitas sit deꝰ. Quod minime faceret: si sapiē-
ſ. Jo. iiij. tiam illius haberet qui ait: ſſortis est vt mors dilectio: du-
can. viij. ra sicut infernus emulatio. ꝓterea ergo pacis quentio-
nes & cōstitutiones manifeste transgredit: nec tenet pacta
sua: q̄ bis litterr̄ labia sua. Deniq; reuocauit in domū suā
et ad cōfiliū suū virū adulterū & excōmunicatū: quē ex cō
stituto eiecerat: & pro exercēda maiori malicia alijs multis
nequaz eque excōicatis piuris incendiarijs homicidis
rep & aduocatus ecclie aduersus ecclesie: q̄ nō est dubiū:
amatorem & defensorem denuo sociat: iuxta illud ꝓphete.
pſ. xlix. Si videbas furem currebas cū eo: & cū adulteris portio-
nem tuā ponebas. Ad hec cogit suo more eꝑos ad maledi
cendū benedicendis: & iterū benedicendū maledicendis:
& q̄m nō obtemperat ꝓ suo libitu sibi circūit mare & ari
dam vt inueniat iuratores: quoz periurijs quos fortassis
deus cōiungit: ꝓ hoies separet. Qua fronte obsecro tan
topere alijs ꝓscribere de cōsanguinitate laborat: homo
cū sua (q̄d palā est) tertio consanguinitatis gradu ferme
ꝓmanens cōsobrina: Et quidē inter filiū comitis theobal
di & comitis flandrensis filiā: & ite inter comitē fuessionē
sem & filiā comitis theobaldi: si cōsanguinitas sit nescio:
scienter em̄ illicita matrimonia nec laudaui vnq̄ nec lau
do: sed sciatis vos: & sciat dñs meꝰ: phibere hoiū nuptias
(si quo mō cōiūgi fas fuerit) exarmare ecclam est: & mul
tam illi subtrahere fortitudinē. Nec aliā puto aduersantiū
ipsis nuptijs intentionē: nisi vt in terris ꝓfatoz̄ ꝓnci-
pum nō possint habere refugiū: quicūq; audebūt cōtra
dicere scismatici q̄d minant. Ducuscz zelus meus. Non pos
sum em̄ ego emendare q̄d potui redarguere: potui & com
monere eū qui possit. Zelus dñi mei faciet hoc. Ipsius du
xi necessarium in magno ecclesie labore antq̄ periculo cō
pellandū: & per nullū dignius q̄ per vos qui eius lateri
et spiritui adheretis. Apud quem queso habere me excu
satum: q̄ rege mutato mutauerim stilum: qui ad ipm deū
pſ. xvij. dei ꝓpheta dixisse scitis. Cum viro innocente innocens
eris: et cum peruerso peruerteris.

¶ Ad episcopū suessionensem ꝓ pace. Epistola.ccxxvij.

Audo: auimus: sed de ꝓfectu adhuc questio est
Seminauimus multū: sed intulim⁹ parum. Ssa-
temur nos eguisse vestra oga & presentia. Verū
q̄ ea non requisiuim⁹ in tanta necessitate: ꝓ amī
cum cōmunez sancti dionysij abbatem: docebimini. Nūc
sraq̄ ne decetero dissimulet: sed ꝑm sapientiam vobis: a
deo datā studeatis q̄ ad pacem sint: monem⁹ sanctā solici
tudinē vestrā. Nā rogandus nō est: sed ꝓ tali re: qua vtiq̄
cōstat nō modo valde honorificari ministeriū vestrū: sed
et rurpari admodum si negligitis. In indicta celebritate
apud sanctum dionysium speramus videre vos.

¶ Ad Ludouicū regem fracoz̄ vnde supra. Epla.ccxxvij

Udouico dei gratia illustri regi francoz̄: & duci
aquitanoz̄: Hugo antisiodorensis qualiscunq̄
minister. Bernardus clareuallis abbas: dilige-
re iusticiā: & iudicare terrā sapienter. Diu est q̄
egressi de domib⁹ nostris: expositis ꝓpriis vtilitatib⁹ ꝓ
pace vestra & regni: fideliter: sicut nobis deus est testis: la
boramus. Tristamur aūt: q̄ aut nullū aut exiguus nostri
laboris fructus adhuc teneꝰ. Adhuc pauperes clamant
post nos: Adhuc terra vadit quotidie in desolationē. Que-
ritis q̄ terra? Vestra: nō alia. Intra regnū em̄ & contra re
gnum vestrū: ista ossa mala ꝓperant. Nam siue amici siue
inimici vestri sint q̄ de guerra ista pauperant capti uant
cōterunt: nō aliūde q̄ de regno vestro sunt. In quo mani
mat. xij. feste iminere iamiāq̄ videt saluatoris ꝓmo dicētis: Oīe
Luc. xj. regnū in seipm diuisum desolabit. Huc accedit q̄ ipsi diui
sores & desolatores vos cōstituerūt sibi hui⁹ nequicie ca
put: principē: quē precipue debuerant meuere defensoꝛē
et sentire vltorem. Nos em̄ credebam⁹ vos tacitū a deo & ilꝰ
luminarū tanta illoz̄ nequicia aduertisse: & errorem vestrū
agnouisse: & cupere oīno cōsilijs sanioribꝰ a laqueo isto re
trahere pedem. Ceterū ab hac spe pene deiecit nos collo-
quiū illud habitū nuper inter nos apud corbolium. Satis
esti quō & q̄ irrationabiliter (vt pace vestra dixerim⁹) a nō
bis tunc recessistis. Unde factū est: q̄ sermonis illius qui
vobis in dicto nr̄o displicuit: reddere ad liquidū rōnez ꝓ
vestra nobis turbatione nō licuit. Quā si expectare placi
do corde dignaremini: forsitan cognouisseris & vos: q̄ nil
vobis indecens: aut ꝓportabile dictū fuisset: sm q̄ iam res
vestra pcessit. Nūc aūt sine causa turbarus: turbatos nos
et cōfusos: & q̄d faciam? dubios: an ꝓiosq̄ teneris: hoies q̄
vobis bona cupiunt & querūt. Quod nō est aliud: nisi q:
fraus iniquoz̄: & rumusculi parū scientiū hoim: dicentiū
malū bonū: & bonū malū cōturbat vos. Verū nos & si cō
turbati: nō tamen oīno desperati de auxilio spūs: qui ve-
strū animū salubriter sup malis pretheritis cōcussisse pse
timus: adhuc stamus & expectam⁹ vt redeatis ad cor: & q̄
prudenter cepistis: efficaciter cōpleatis. Hui⁹ rei gra misi
mus fratrem charissimū nobis andreā de baldemento: q̄
vobis ista plenius viua voce infirmet: & quicūd ad hec re
spondere placuerit: fideliter renūcier nobis. Si aūt pfisti
nas (q̄d absit) nō acquiescere sanis cōsilijs: mundi nos su
mus a sanguine vestro: deus nō ꝓmittet ecclesiam suā siue
a vobis: siue vestris diutius conculcari.

¶ Ad epm suessionensem. Epistola.ccxxviij.

Emp quidē egui officijs amicoz̄ homo nimirū
mente semp & corpore miserandus: sed nūc ma
xime opus & tps miserendi: cū vigente cōscien
cia: & aggrauata manu dñi sup me: duro me car
ceri mācipauit: durus iudex i memetipm. Si adhuc pater
estis (nā fuisse vos fateoꝛ) sentiat filiꝰ: & ille filius in quo
vsq̄ ad hanc diē filialis ergā vos affectus nō reputi. Scio
scio: difficile posse extorqueri clauam de manu herculis: &
ideo multū insto: q: rem peto difficilem. At quanto diffici
lio: tanto violentio: ad ꝓmerendā redibitionem. Deus
dis me fateboꝛ beneficij debitoꝛē: grandis ꝓfusus si obti
nuero. Nec ignoro dare q̄ accipere beatius esse: sed credo Actu. xx
necessitati occurro periculis: angustijs ꝑfulo: honesti pla
ne nunc aut dissimulato: aut immemoꝛ. Cedens itaq̄ ho
noꝛabiliorem vobis: vt dignū est: partē mihi verecūdioꝛē
assumo: nō modo ad accipiendū inuerecundioꝛ: sed & im
portunioꝛ ad perendū. Peto ergo supplicīter: peto instan
ter: pero opportune: importune. Nec em̄ illud peto quod
vos nō deceat dare: aut me postmodum penitear accepis
se: etsi ita petere modo minus me deceat. Nam si libera
tis pauperes a potentē: in hoc nobis multum prestabitis
vobis plurimum. Eya monstrauimus affectum: rem vos
scitis: fructum prestolantur afflicti.

¶ Ad petrum cluniacensem abbatem conquerentem q̄
ei non scriberet. Epistola.ccxxix.

Ta ne iocari liber? Dignanter sane atq̄ amicabi
liter: sed si ira ludistis: vt nō illudatis. Nolite mi
rari hoc. Nam suspectū id mihi facit vestra ipsa
tam subita & inopinata dignatio. Nō em̄ multū
ꝓpis est: q̄ scribens ad vos debita reuerentia: vestrā ma
gnitudinem saluaui: & non respondistis mihi verbū. Nec
multo ante rursum scripseram ad vos ex vrbe roma: & nec
nunc quidem vel vnū iota recepi. Modo miramini q̄ re
uertenti nuper de hispania: nugas meas denuo ingerere
nō ꝓsumpsi. Q̄ si culpa est quacūq̄ ex causa nō scripsis
se: sine culpa profecto nō erit noluisse: ne dicā cōtempsisse
rescribere. En in quo ꝓ me faceret iusticia (q: id a me fla
gitat) nisi malles occurrere gratie redeūti: q̄ retardare ei
mihi dum vel me inuiliter excusare volo: vel alium accu
sare. Sed hoc dixi ne quid clausum in mente retinerem: q̄
oꝛe non ꝓmerem: q̄ id vera recusse amicitia. De ceterꝰ
quia charitas oīa credit: iam omnis suspitio de medio
fiat. Gaudeo q̄ recaluistis ꝑisce amicitie recoꝛdari: & vel ſ. coꝛ. xiij
lesum revocare amicum. Libenter redeo revocatus. Felix

qui revocaꝛ. Nullarum iam memoꝛ sum iniuriarum. En
ego qui fuerā vestre ꝓfecto sanctitatis seruus & nunc et
ante. Gratias agoꝛ optime locatus sum: intimꝰ vobis de
nuo factus: sicut dignamini scribere. Si forte intepuerā vt
arguit: haud dubiū quin velociter recalescā: fotus vestre
charitatis visceribꝰ. Et nūc q̄d placuit scribere obnixis ma
nibus suscepi. Legi aūdē: libenter relegoꝛ: & placet sepius
repetitū. Placet fateoꝛ: locus. Est em̄ & iocū dicere gratus
et seruus grauitate. Nescio siquidez quomō inter iocandū
ita disponitis sermones vestros in iudicio: vt & iocus leui
tatem nō redoleat: & auctoritas ꝑseuara hilaritatis nō mi
nuat gratiā. Porro auctoritas ita seruak: vt illud sancti vi
ri merito vobis possit aptari. Si q̄n ridebā nō credebant
iob. xxix mihi. Eya rescripsim⁹: & puto iam iure exigim⁹ amplioꝛa q̄
ꝓmisistis. Dignū ē vt sciat q̄ penes nos sunt. Decretū est
mihi vltra nō egredi monasterio: nisi ad cōuentū abbatū
apud cisterciū semel in anno. Hic fulmen orationib⁹ vestris
iob. xliij. et benedictionib⁹ cōsolatus: paucis diebus quib⁹ nunc mili
toꝛ: expecto donec veniat inmutatio mea. Ꝓpitius sit mihi
deus: vt nō amoueat oculum vestrū & miam suā a me. Ssra
ctus sum viribꝰ & legitimā habeo excusationē: vt iam non
possim discurrere vt solebā. Sedebo & flebo: si forte expe
ria. xxxij riar q̄d de plenitudine intime suauitatis serūs ꝓpha cru
ciuat: bonū est inquiens expectare dñm in silentio. Et ne
solus videamini mihi luisse: puto iā nō audebitis me de
hoc filētio meo reprehēdere: & moꝛe vso appellare sopoꝛē
q̄d vt puto cōgruentius ac magis ꝓprie scius esaias cultuꝝ
esa. xxxij iusticie nominat: & de quo legitis in hocipo pphera dicen
eiusdem te dño: In silentio & spe erit fortitudo vestra. Cōmenda
xxx. te me oꝛationibus sancti cōuentus cluniacensis: saluato
pius ex me seruo omnium si dignum iudicaris.

¶ Ad tres episcopos Hostiensem: Tusculanum: Prene
stinum. Epistola.ccxxx.

Ed hoc vos deus in sublimitate posuit: vt tanto
maioꝛi ecclesie sue vtilitati viuatis: quanto i ea
eminentioꝛi auctoꝛitate presestis. Alioquin depoꝛ
net ille pater familias potētes de sede: q̄ ꝓ ac
cepta ptāte inueīti fuerint suis vtilitatib⁹ defuisse. Quāta
sustineat spōsa xpi dāna in ejus patu meresi: & si nos amplius
hoꝛremus q: vicinioꝛes sum⁹: sñ & vos arbitroꝛ nō latere.
En q̄uis lupus illud ouile xpi tum infidis: tum manife
stis assultibus quotidie molit irrūpere: & disperdere oues
xpi sanguine cōgregatas. Idq̄ non ab heri & nudiuster
tino: sed ex quo adhuc fuerat lupicellus: nō cessat illū do
mitiā gregem quib⁹ pōt viribus infestare: & vastare ra
pinis incēdijs homicidijs. Ego itaq̄ q̄d in me est: de mō
stro lupū instigo canes: iam quid interfit vestra: vos vide
ritis: meum non est docere doctoꝛes.

¶ Ad tres episcopos suprādictos: ꝓ abbate Latiniacēsi Epistola.ccxxxi.

Obis audeo loqui quicquid in buccam venerit.
Nam & si oporuerit sustineri modicū quid insi
pientie mee: geret mihi ꝑculdubio moꝛē benivo
lentia vra: q̄ sapietib⁹ & insipientib⁹ debitrix est.
Et hoc dico: nō q: cogite precipitare vbiq̄ ad rē nō pti
net: aut leuitate vti intendā: aut mugari delectet: ꝑsertim
apud vos q̄ videmini colūne ecclie: sz ex abūdātia coꝛdis
os loquit: & vitas doloꝛe ꝓgente intrinseco: taciturnitas
impatiēs: ꝓpipit in medium. Mei em̄ dico vobis pene mo
ti sunt pedes: pene effusi sunt gressus mei: q̄ exercāda (vt
videt) cōuersione tā frequēter sapietiā vincit malicia. Ad
dunk vbiq̄ comua impijs: & exarmak iusticie zelus: & nō
est q̄ facere bonū: nō dico veli: sed possit. Superbi iniqe
agunt vsq̄quaq̄: & nemo audet mutire cōtra. Evacuā vel
innocentia tuta esset: & iusticia ipsa suimet sufficeret defen
sioni. Quid peccauit abbas latiniacensis? An q̄ bon⁹ mo
nachus: & melioꝛ abbas: q̄ bone opinionis: & melioꝛis est
vite? An q: monasteriū cui ꝓest & decoꝛauit religione: et
bonis rpalib⁹ ampliauit: & bonoꝛ fratrū numero cumula
uit? En sanguis iste de manu eius exquiret. Si crimen est
acceptū esse deo & hoibus: tollak & crucifigak. Negari em̄
non potest hoc illum esse: zelo & terra testibus. Si crimen
est esse hospitalē benignū sobriū castum humilem: deci
dat merito ab inimicis suis inanis. Reuera nāq̄ & in his
excusari non potest: cōuincentib⁹ se ꝓprie vite sanctitate: &
fame gloria. At imponitur ei noluisse suscipere nunciū do
mini mei. Porro sus grauis offensa: si ita est. Nō negat ab
bas hoiez qui mittebat in anglia: cū esset honorifice susce
ptus hospitio: querere loqui cū eo: sed paranti exire inter
venit humbertus ꝓpositus dicens se potius exiturū: & ho
mini vice ipsius satisfacturū. Si quomiⁿ? quod oportuit
actum fuit cū viro: cuius culpa fuerit: vobis relinquimus
iudicandum. Accusatur item q̄ litteras dñi pape predicto
humberto violenter abstulerit: & diruperit: sed extant litte
re integre & bullate: nec in eas: sicut mentitur: admisit: sed
sponte dimisit cōsilio vtiq̄ comitis theobaldi: & nro. Dici
tur q̄ q̄ quosdā monachos in capuonem posuerit. Atq̄
id quidem falsum. Sed si quosdā turbatoꝛes & cōspiratoꝛes
in diuersa claustra dimiserit ne simul posīt plus nocerē
quis hoc recte iudicīs reprehēdat? Jam de terris & bonis
ecclie quasi distractis & alienatis & datis ab eo cognatis
suis: coram venerabilib⁹ episcopis suessionensi & antisio
doꝛensi comiteq̄ theobaldo adhuc ꝓtiq̄ monasterij
saris responsuz est: & adhuc respondet: sic illū decisse suis
quō alienis id est ad emēdē censuz vel cōsuemdinē. Po-
ro aūt a seculo nō est audituꝰ q̄ monachus rebellis sup
bus ambitiosus priuilegijs ꝓprie liberratis ex aposto
lica auctoꝛitate meruerit. Atqe iude scariotis nō est inuen
tus similis illi: q̄ sic insurgeret in magistrū: & traderet san
guinem iustū. Felix magister: cui cum magistro oīa cōis
ꝓphetica illa voꝛ est: Homo pacis mee in quo speraba: q̄ ſpſ. xl.
edebat panes meos magnificauit sup me supplantatione ſ. Pet. v.
& olim q̄dem eratis cōtra apm petrū dñantes in clerū: im
mo & ꝓtra coapostolū eius paulū dominabamini fidei no
tius orbis. At nunc nouū aliquid addidistis: vsurpantes
amplius & in ipsam religionem. Quid restat: nisi vt archi
datis & ipsis angelis sanctis dominari? Nisi q̄ in hoc po
steriꝰ: iudas ꝓdiꝰ em̄ vicisse versutia & fraude videtur: q̄
cū illius facimus cōdiscipuli horuerint vninersi: iste calli
dior: potuit ad cōuincendū: immo ad fauendū sue malicie
nō quoslibet: sed ipsos apostoloꝛū principes circūuenire.
Non imputo dño meo: cui tanq̄ homini subripi potuit: &
hoc oꝛo ne deꝰ imputet. Absit aūt vbi veritatē agnouerit:
vt preualeat tam execrabilis maligni hui? sacrilegus q̄ co
natus. Et ego de hac re ad ipm quoq̄ solito amplius scripsis
sem: si non sensissem ipm quicq̄d scribimus: minus solito
acceptare. Ceterū dolete vos: qui monachi estis: vicē ma
gistri vestri beati benedicti: cui iam: vt videtis: prope est
vt vbiq̄ contradicatur: et pereat omnis vigoꝛ monastice
discipline: monachis aduersus abbates suos comua su
mentibus de manu forti.

¶ Ad eosdem. Epistola.ccxxxij.

Ja vera sunt q̄ audistis de abbate sancti theofre
dimon potestis ea dissimulare sine periculo ve
stro: & ꝓpter officiū: & ꝓpter conscientiā. Con
scientiā dico nō tantū vestram: sed etiam alioꝛ.
Sunt autem verisimilia: credo q̄ & vera. Erat est enim:
qui testimoniū ꝓhibet de his: ꝓfectuū laboꝛ. Unde hoc
quoq̄ sciam queritis? Ssalcem teneo litterarū missarū a vi
ris sanctis: quos ego noui q: sancti & veridici sunt: & oēs
ille pariter continent: tam laudes et ꝓconia huius: q̄ il
lius horrendas blasphemias: quem accusat.

¶ Ad abbatem iohānem de buzeio: qui abbatiā suā reli
querat & abierat in solitudinem. Epistola.ccxxxiij.

Filio charissimo iohāni: Ssrater Bernardus in
spiritu ambulare: & timoꝛem domini no derelin
quere. Dicere nō possum in quanta amaritudi
ne anime mee: & tristicia coꝛdis scribā ad te Io
hannes charissime: ꝓ eo q̄ me video in tot scriptinario
nibus meis ꝓficere nihil: q: non capit in te sermo meus

Universidad de Deusto
Biblio

Scripsi semel ⁊ denuo (nisi fallor) et exigẽtibus peccatis meis in nullo adhuc respõdet mihi labor meꝰ. Ecce tertio iacto semen: deũ omnipotentẽ deprecẽs: vt nõ reuertat ad me vacuũ: sed ꝓsperetur ⁊ faciat ad qõ illud misi: letificans nos tandez aliqñ de fructu tue obediẽtie ⁊ salutis. Si audieris me: imo si exaudierit me deꝰ: lucrabis animã tuã filiũ meũ. Si nõ: cõuertã me denuo ad arma cõfuta: oones videlz tuas: nõ quidẽ cõtra te: sed ꝓ te. Zuri ⁊ lugebo: et aurtia trahã suspiria ex imis viscerib⁹: ꝓ eo meis viscerib⁹ Quis det te mihi fratrez meũ sugentẽ vbera matris mee! Quis reuocet te mihi in illã quietẽ animi: cõcordiã moꝝ: societatẽ spũs: serenitatẽ cõscientie: in qua te aliquãdo reperi ⁊ possedi! Et ne gõ ex me detrimentũ in aliquo patiaris seu impedimentũ: illud falsuz esse nõ dubites: qõ tibi a nescio quo vel quib⁹ falsiloquis ꝓsuasum audiuim⁹?: qz ego videlz cogitarẽ fine rõne ⁊ iudicio: a regimine fraterna rũ animarũ: qõ tibi crediderã: submouere. Nõ est hoc verũ: sed audi potius de hac re paucis qõ verũ est. Hoc et si voluissem nõ licuisset: vt de ꝓpria cõscientia loquar ꝛego nullatenus voluissem. Nec veritas. Si ergo hoc totũ fuit qõ auertit eos ruũ veritate cõperta: qd restat nisi vt resipiscas: redeas ad te: redeas ad nos: arguas insuꝑ reipm leuitatis ⁊ credulitatis incaute. Si eñ tantum potuit vna maledicta suspitio ad tea lienandũ ⁊ precipitãdũ: quãto magis nũc absoluta certitudo valere debet ad erigendũ ⁊ reuocandũ te! ¶ Turpe est tibi falsitate posse seduci: ⁊ veritate reduci non posse. Habeat sane venia acquieuisse ad tps palliate falsitati: ar õ deprehense iam emendare acquiescere adhuc: imo etiã nõ multũ irasci: quãtũ cõfusionis habet! Mobrem irascere ⁊ noli peccare: si vis nos vel deũ poti⁹ nõ irasci. Nam qõ sub: ceptũ est tibi: misericordiã magis: qꝑ indignationẽ merek. Nimirũ homo es nauigans: sicut ⁊ omne humanũ genus: in hoc mari magno ⁊ spacioso manib⁹: vbi reptilia quoꝝ nõ est numerus A ꝑs,ciij. Quis se iactet in eo assiduis nõ impelli ventis: nõ iactari fluctib⁹? Nouerit se naufragasse in eis: periculũ in falsis fratrib⁹ incidisse. Iterũ dico: hec veritas. Deceptus fuisti: ⁊ spũs mendax in ore pseudo ꝓphetarũ supplãtauit te. Sed ecce euanuit falsitas: luce vitat obortã. Si adhuc (qõd absit) ꝓgis in tua obstinatiõe ꝓsistere: ego te interim nõ iudicabo: est q̃ rat ⁊ iudicet. Ego añ parco tibi: dissimulãs ⁊ differẽs interim in virga venire ad te. Porro in mia ⁊ spũ mãsuetudinis allicere te nobis curabo si potero: nã id mihi sentio familiari⁹ esse: ⁊ tibi ꝓsatisfacere: ego te interim nõ iudicabo. Illũ sane euaginare sup te gladiũ nõ cũctabor: q̃ in matre no meo pectore iacet recõdit⁹: cõminus vrꝛ dolor cordi meo: ⁊ creberrimi ad deũ gemitus ꝓ te donec veniao. Ex si oẽs hui⁹ tam pie feriẽtis ensis: sm duriciã tuã ⁊ cor: ipe nitens frustraueris ictus: nec possit qñq dicere aia tua q vulnerata charitate ego sum: tu de te videris: nã nõ soluz iam veritas: sz ⁊ charitas liberabit nos. Sz qd dixi? Quo miser quõ liberabor? effusis viscerib⁹ filio pereunte? Nõ qescet affectus: ⁊ si nõ sequak effect⁹: nõ sedabik dolor: nõ cessabũt lachryme. Exh bebo tibi q̃diu vixero alterũ famulem: m vtinã nõ alterũ saulem mihi. Rogabo te: rogabo ꝓ te vt venias. Veni veni ꝓiuscꝝ moriamur: vt qui diligimus nos in vita: in mo:te non separemur.

¶ Ad Werbertum abbatem sancti stephani diuionensis.
Epistola.ccxxxiij.

Si frater iohãnes dixit in nos vel scripsit qõ nõ decuit vel quõ nõ decuit: nõ tam nos lesit qꝑ seipsum. Magis nãqꝫ ita scribendo suã ꝓdidit leuitatem: qꝑ nostrũ deprehẽdit errorez. Quanqꝑ ⁊ si lesisset in aliquo: nostrũ tamen nõ erat reponere malũ Attendens quide nõ quid ille mereak: sed quid me deceat donari inueni etiã a vobis hanc culpã rogo ⁊ supplico: q̃ magis gloriolã qꝑ maliciã redolere videk. Ita tamen: vt manũ deincepa inhibeat a scribendis tractandisve q̃ suꝑa ipsum esse cõstituerit. Nam vt liquido satis apparet: in hoc exiguo qõ ꝓclimpsit: opus erat stilo ⁊ animo manu rio: i. Certum enim sit vobis hoiem licet in breui pagina: aut nõ scripsisse vr sensit: aut non sensisse vt debuit.

¶ Ad dominum papam celestinus ꝓ intruso eboracensi. Epistola.ccxxxv.

Oportet vos sm iustitiã: que ex lege est: suscitare semen fratris vestri defuncti. Quod digne implebitur: si pape innocentio: cui in hereditate dñi successistis: ⁊ defenditis bene gesta: ⁊ minꝰ adimplera pficitis. Pze manibus est in quo id licerat experiri. Causam eboracensis eccle per eum fuisse decisam qs nescit! At quomõ executioni mandatũ sit qõ egressuz est de labijs tanti viri: vtinã nescireturꝫ. Quis det vt nõ annũ ciatur in geth: neqꝫ in cõpitis ascalonis: Sed vtverbũ abbreuiatum faciam auribus occupatis: audiat paucis dñs meus: quid dictũ fuerit ⁊ quid factuz teneamus. Cum in multis accusaretur is: qui sibi vendicare electionẽ in ꝓfara ecclesia impie cupiebat: tandem oĩs controuersia ad testimoniũ viri illustris vuilhelmi ipsius ecclesie tunc decani: cõquiescere iussa est: vt nisi capitulũ intrusionis qõ huic inter cetera impingebat: ille ꝓprie manus iuramẽto amouerer: suis oĩno conatibus tanta frustrarek ambitio. Hoc añ non ex iudicio: sed ex misericordia. Sic eñ rogauerat ipse. Mitissima plane sententia: quippe cum de plurimis ⁊ pessimis pulsaretur: q̃ nullatenus ꝓpulsare valebat: sed vtinã vel ipsa stet. Quid eñ si nõ sufficit iuri dummõ sufficiat ecclesie liberationi! Nõ causamur sententie remissionem: que nil nocuit. Neqꝫ eñ ꝓficit aduersario: ⁊ si largio. indulgentia: qui ne ipsum quod vltro ꝓponderat: implere ꝓcualuit. Nam de quo ꝓsumere visus est: deficit ei: ne sibijpsi deficeret peteranꝫ. Quando eñ vir bonus attestaretur homini: quem rumor publice opinionis ⁊ operis veritas detestak! Quid ergo! Ille nõ iurauit: et iste episcopus est! O rem ignoãtia oĩm dignã: et perpetuo: si fieri posset: silentio cõpimendã. Verum id sero. Heu nonus est orbi triumphus diaboli. Ubiqꝫ pertonat plausus in circũcisoꝝ: ⁊ planctus bonorũ: ꝓ eo q̃ vi dearur sapientiã vicisse malicia. Mõstrak digito: matris ecclesie turpitudo: patris innocentij verenda irridentur denudata a seruo nequã: quoniã mo:tuũ putat: sed viuit in vobis. Si is exitus imminebat: cur e longinquo romã est perracta causa spurcissima: vmbra magis ⁊ angulo digna! Cur tanta mari terraqꝫ a multis assumpta fatigatio Cur a finibus terre euocati viri religiosi qui cum accusaren: ⁊ pauperum christi marsupia longi itineris expensis exhausta sunt! Non poterat episcopari turpis infamisqꝫ persona (quod inuitus dolenseqꝫ loquor) nisi q̃ in illo horebat anglia: francia abominabatur: etiã roma cognosceret! Q melius in romana curia causa eius minime ventilata fuisset: ⁊ nõ tangeret vel sacra limina generalis atqꝫ horribilis fetor. Q tolerabilius ignorasset apostolica sedes tam intolerabile malum: qꝑ tolerat manifestũ. Quid istud temeritatis fuit! Publice infamatus: ante iudicem accusatus: nec purgatus: immo ⁊ cõuictus: ⁊ sic consecratus est: Viderit qui huic manũ post ista imposuit: an magis execratus dicere debuerim. Non eñ negabit sic se ista habere: non negabit sic se ex litteris apostolicis ad se ꝓ hoc ipso directis eadez cõperisse. Dicat forte aliquis q: nõ est datum iudiciũ: nõ fuisse cõuictum. Ego dico ⁊ cõfessus Nam quivt iudiciũ euaderet: vltro elegit ad testimonium vuilhelmi decani confugere: illo sibi deficiente: quid nisi suo iudicio a causa decidit ore ꝓprio ꝓdemnatus! Que cũ ita sint: videte dñe parer ne decliner cor vestrũ in opus malicie: qm̃ sm ꝓphetam declinantes in obligationem adducer dñs cũ operantib⁹ iniquitat: m. Alioquin qõ cõ filium datis miseris abbatib⁹ illis: quos ad accusandum eum vocatio apostolica romã traxit: sed ⁊ alijs qꝑ plurib⁹ ex illo epatu vir. religiosis: sint ne obediturꝫ huic: ⁊ sacramenta accepturi ab hoic dis intruso! Primo quidem per reges: deinde ꝓ legatũ. Quippe q̃ illũ in sanctuariũ dei cõtra ius ⁊ fas; cõtra mandatũ summi põtificis: in iniuriam summe sedis; Psal. cxxiiij.

summe sedis: ⁊ tori? romane curie: cũ nõ potuit ꝓ ostiũ: fodit argẽteo (vt aiũt) larculo: vñ ipudẽter irruit. Ante (nisi fallor) suis sedib⁹ exulabũt: q̃ dare acqescãt man? idolo huic: nisi vra violẽta autoritas obuiarit. Ceterũ qꝑ sanctio: i/vestroqꝫ apostolatu dignio: i zelo gladiũ phinees in ꝓfusionẽ duoꝝ tam turpiter fornicantiũ stringeretis: qꝑ tot sanctos aut de suis fugere locis ꝓmittitis: aut ꝓtra ꝓscientias suas cogitis remanere.

¶ Ad totã curiã romanã vñ supra. Epla.ccxxxvj.

Omnibus ⁊ patribus reuerendis epis ⁊ cardinalibus curie: frater. B. clarevallis vocat⁹ abbas/salutẽ ⁊ nostras qualescũqꝫ oones. Quibus scribendi fuit de eo/qõ specrat ad omes. Nec vereo: ne forte ꝓsumptiõis arguar: quippe qui licet oĩm minim⁹: tñ romane curie iniuriã a me nõ iudico alienam. Urimur assidue dicovobis: vrimur graviter nimis: ita vt nos tedeat etiã viuere. In domo dei videm⁹ horrẽda. Et q: corrigere nos nõ possim⁹: saltẽ suggerim⁹ his ad quos specrat. Si quidẽ emẽdauerint/dñi: finauit: nos aias nostras liberauim⁹: vos excusationẽ nõ habetis de peto. Nõ ignoratis ꝓlatam esse sniam a dño papa bone memorie innocẽtio: cum vestro ⁊ romane curie generali assensu: irritã esse vuilhelmi eboracẽsis electionem: imo intrusionẽ: nisi vuilhelmus alter/tũc decanus: qõ obiectũ ei fuerat: ꝓprie manus iuramẽto repelleret. Nec vos latuit qꝑ plena esset sniã/non iudicij sed misericordie: imo hoc vuilhelmus ipse quesisset. Sed vtinã vel ipsa stet: et qõ aduersus eã factũ est: stare nõ possit. Quid eñ! Non iurauit ille: ⁊ iste in cathedra pestilentie sedet! Quis tribuat vt aduersus fornicationẽ hanc phinees cũ pugione ꝓcedat: aut viuat in sede sua petrus: q̃ spũ labioꝝ suoꝝ interficiat impios! Multi clamant ad nos in toto corde suo: vt sacrilegiũ hoc digna aiaduersione vindicare studeatis. Alioqn dico vobis: scandalum magnũ nimis erit in ecclia dei: ⁊ timeo ne romane sedis autoritas/grauem admodũ iacturã/⁊ detrimentũ grãde suscipiat: nisi in cũ qui puerit generalẽ eius sniam: vindicta ꝓcesserit: ⁊ taliter/vt ceteri metũ habeãt. Quid eñ de eo dicã: qꝑ occultas ⁊ vere tenebrosas lras habuisse se gloriak vuilhelmꝰ ille: vtinã a ꝓncipibus tenebrarũ: nõ a ꝓncipibus apl'oꝝ Et ecce audierũt filij incircũcisoꝝ: subsannãt romanam curiã: a qua post datã tam manifestã sniam: furtim datas esse aiũt ꝓtrarias lras. Quid dicã vobis? Si nõ vos vir scandalũ graue: quo scandalizank nõ pusilli: sed magni ⁊ ꝓfecti viri: si nõ cõparimini pauperib⁹ abbatib⁹: quos a finibus terre/vocatio apostolica romã traxit: si nõ miseremini magnis ⁊ religiosis monasterijs: quibus oĩno sub incubatore illo destructio imminet: si (qõd pmũ dicere debui) zelus dom⁹ dei nõ comedit vos: nũqd vsqzadeo inimici hoĩs versutia ꝓualebit/vt ꝓpriũ q̃z ꝓreptũ ⁊ inkamiã hãc pessimã/ecclie ꝓncipes eqnimik ferãt: Quid eñ si sacrilegã hõ ille cõsecrationẽ recepit! Profecto longe gloriosi⁹ erit iã eleuatũ deiicere simoniẽ: qꝑ habere conãtem. Alioqn quid facietis religiosis viris: q̃ oĩno nõ iuniũt salua ꝓscia: vel ipsa cõia sacra de lepirosa manu suscipere! Ante nisi fallor eligent fugere: qꝑ dare man? mori: ⁊ exulare ꝓus: qꝑ vesci idolothitis. Q si ꝛtra ꝓscias suas coegerit eos romana curia curuare genua ante baal: videat deꝰ ⁊ iudicet: videat curia illa celestis: in qua nulla poterit ambitione subuerti iudiciũ. In fine omniũ obsecrat vos puer vester per viscera misericordie dei nostri: si quis in vobis est zelus dei: misereminí ecclie sancte saltẽ vos amici eius: ⁊ quãtum potestis: date operam: ne tam detestabili facto detur assensus.

¶ Ad oẽm curiã romanã qñ elegerũt abbatẽ scrã anastasij in papam eugenium. Epla.ccxxxvij.

Omnibus ⁊ patrib⁹ reuerendis cardinalibus ⁊ epis oibus q̃ sunt de curia: puer sanctitatis eorũ. Parcat vobis deꝰ: q̃d fecistis! Sepultũ hominẽ reuocastis ad hoies: fugitantem curas ⁊ turbas: curis denuo ꝓlicuistis: ⁊ imiscuistis turbis. Fecistis nouissimũ primũ: ⁊ ecce nouissima illi⁹ pericolosiora ꝓio: ib⁹. Crucifixus mũdo: ꝓ vos reuixit mũdo: ⁊ qui elegerat abiect⁹ esse in domo dei sui: ipm vos in dñm oĩm elegistis. Cur ꝓfiliũ inopis ꝓfudistis! Cur paupis hoĩs/⁊ mendici/⁊ cõpuncti cordis iudicium ꝓturbastis! Curre bar bene. Quid vobis visum est sepire vias eius: auertere semitas: gressus inuoluere. Quasi descẽderet de hierusalẽ: ⁊ nõ magis ascẽderet de hiericho: sic incidit in latrones. Et q̃ sec tanqꝫ violẽtis q̃busdã) diaboli manibus carnis illecebris/⁊ gloꝛie seculi potẽter excussera: nõ ñ valuit effugere manꝰ vestras. Nũ idcirco pisam deseruit vt reciperet romã! Num q̃ in vna ecclia nõ sustinuit vice dominarũ: dñarum in oĩ ecclia reqrebat! Quid igitur rationis seu ꝓfilij habuit: defuncto summo pontifice: repẽte irruere in hoiem rusticanũ: latenti insicere manꝰ: ⁊ excussa e manib⁹ securi ⁊ ascia vel ligone/in palatiũ trahere: leuare in cathedrã: induere purpura ⁊ byssoꝫ: accingere gladio ad faciendã vindictã in nationib⁹: increpationes in ꝓplis: ad alligandos reges eoꝝ in cõpedibus: ⁊ nobiles eoꝝ in manicis ferreis! Sic nõ erat inter vos sapiens ⁊ exercitat⁹: cui potius ista cõuenirent! Ridiculuz ꝓfecto videtur: pãnosum hominẽ ad ꝓsidendum ꝓncipibus: ad imperandum epis: ad regna ⁊ imperia disponenda. Ridiculum an miraculũ! Plane vnũ horum. Non nego: nõ diffido posse fuisse hoc etiam opus dei: qui facit mirabilia magna solus: ꝑsertim cũ audiam vsqzquaqꝫ ex ore multoꝝ: qm̃ a dño factũ est istud. Sed nec ego oblitus sum iudicioꝝ dei antiquoꝝ: ⁊ scripture plurimos recensentis ex ꝓuata seu etiam rusticana vita olim assumptos i volũtate dñi ad regendũ populũ eius. Deniqꝫ nonne (vt vnũ e pluribus memorẽ) tali quodãmõ elegit dauid seruũ suũ: ⁊ suscepit eum de gregib⁹ oniũ: de post ferentes accepit eũ! Ita inquã: ita ⁊ de nostro euangelio in beneplacito dñi potuit cõtigisse. Non sum securus ñ: qm̃ filius delicatus est: ⁊ terena verecũdia eius assuetа potius ocio ⁊ ꝛeti: qꝑ tractãdis q̃ foris sunt: timendũ qꝫ ne nõ ea autoritate qua oportuerit: sui apostolatus officia exequak. Quid putatis gerere animi nũc hoiem illum qui de secreto interne ꝓplatiõis: ⁊ amica solitudine cordis: tanqꝫ infans e gremio ⁊ sinu matris subito perturbatus/tractũ se ad mediuz videt: ⁊ quasi ouem ad victimã ductũ: ad tã insueta ⁊ insuauia! Nisi dñs supponat manũ suam: heu necesse est: obruak ⁊ oppꝛimak onere insueto ⁊ nimio: qõ ⁊ gigãtinis (vt aiũt) vel ipsis quoqꝫ angelicis humeris formidabile videak. Verũñ q: sic factũ est: ⁊ si cut multi dicũt: a dño factũ est: vestra interest charissimi/vestris feruẽtibus studijs fidelibusqꝫ obsequijs solicite cõfoueri: qõ vestris manib⁹ sstat elaborarũ. Si qua ergo cõsolatio in vobis: si qua virtus charitatis in dño: si qua miseratio pietatis: si qua cõpassiõis viscera: assistite ⁊ collaborate illi in opere quo assumptus est per vos a dño. Quecũqꝫ sunt vera: quecũqꝫ pudica: quecũqꝫ iusta: quecunqꝫ sctã: quecũqꝫ amabilia: quecũqꝫ bone fame: hec ei suggerite: hec suadete: hec agite: ⁊ deꝰ pacis erit vobiscũ. Ps. cxlix

¶ Ad dñm papã eugenũ ꝓma. Epistola.ccxxxviij.

Amantissimo patri ⁊ dño dei gratia summo põtifici eugenio. B. clarevallis vocatus abbas: modicũ id quod est. Auditũ est in terra nostra ⁊ celebri sermone vulgatũ verbũ hoc/qõ factũ est de vobis a dño. Pressera stilũ hactenus: rẽ tacitus cõsiderabã. Expectabã em̃ litteras vestras: ⁊ ꝓueniri a vobis in benedictionib⁹ dulcedinis. Expectabã virũ fidelẽ q̃ veniret a latere tuo: q̃ diceret cũcta ꝓ ordinẽ: quid: quõ vel qualiter actũ esset. Expectabam si quis forte de filijs meis reuerteretur: q̃ leniret dolorẽ patris: qui diceret. Ioseph filius tuus viuit: ⁊ ipse dominatur in tota terra egypti. Dinc est qꝑ littere iste nõ sunt volũtatis: sed necessitatis: ⁊ amico exorte precibus q̃bus: negare nõ possim modicum illud quicqd residuũ est: vite mee. Quia tamẽ Ps. xlv.

Universidad de Deusto
Biblioteca

semel cepi: loquar ad dñm meū. Jam eñ filiū dicere non
audeo: q: filius in patrē: pater mutatus est in filiū. Qui
post me venit: ante me fact⁹ est: sed nō iuideo: q: qō mihi
deerat: in eo me ꝓfectō fido: qui nō solū post me: sed etiā p
me venit. Nam: si dignaris: quodāmodo p euāgeliū ego
te genui. Que est ḡ spes nostra: ⁊ gaudiū nostrū: ⁊ coro-
na gloie: mōne vos ante deū? Deniq; filius sapiēs gloria
est patris. Amodo tu nō vocaberis filius: sed vocabit ti-
bi nomē nouū: qō os dñi noiauit. Hec est mutatio dextē-
re excelsi: ⁊ multi in mutatiōe ista gaudebūt. Nā quēad-
modū olim abrā in abrā: iacob in israel: ⁊ vt de tuis ma-
gis ꝑdecessoribus tibi ꝓponā: sicut simon in cephā: sau-
lus in paulū: sic filius meus bernardus in patrē meū eu
genium: leta ꝓcursus ⁊ vtili: vt speramus: trāslatione ꝓmo
tus est. Diginus dei est iste: suscitans de pulvere egenum:
⁊ de sterco're erigens pauperē: vt sedeat cū ꝓncipibus: ⁊
solitū gloie teneat. Superest vt facta hac mutatōe tui: ipsa
quoq; que tibi cōmissa est: dñi tui spōsa muretur in melꝰ
⁊ iam nequaq; sarai: sed sara de cetero noīetur. Intellige
que dico. Habit eñ tibi dñs intellectū. Si amicus sponsi
es: ne dixeris dilectam eius ꝓncipem meā: sed ꝓncipē: nil
tuū in ea vendicans: nisi q: ꝓ eo ea si opo'tuerit etiā aīam
dare debes. Si ꝑs te misit: estimabis te non ministrari:
sed ministrare venisse: ⁊ ministrare nō solū substantiam:
sed ipsam quoq; aīam sicut ꝑfactus sum. Verus successo:
pauli dicet cū paulo. Nō q: dñamur fidei vestre: sed adiu
tores sumus gaudij vestri. Petri heres: audiet petrū di-
centē. Neq; vt dñantes in clerum: sed forma facti gregis.
Sic eñ iam nō ancilla: sed libera etiā ⁊ formosa speciosi
simi sponsi ꝑ te in desideratos a sciscetur amplexus. Alio
quin per quē alium hec tam debita libertas ꝑabit: si ⁊
tu (qō absit) in ꝑpi hereditate queras q̄ tua sunt: qui iam
⁊ ante didiceras nō dico tua nō retinere: sed nec tu⁹ esse?
Ergo fiduciam talem habēs in te: qualē in nullo ꝑdeces-
sore tuo a multis retro tēpo'ibus visa est habuisse: exul
tat merito vbiq; ⁊ gloriatur in dño ois ecclia sanctoꝝ: et
ꝑliter illa cuius vterus te portauit: ⁊ cui⁹ vbera tu suxi
sti. Quid ergo? Nōne ⁊ mihi licet gaudere cū gaudenti-
bus? Nunquid nō ero vnus de numero letantium? Exul-
taui fateor: sed cum cremore. Exultaui sed in ipso exulta-
tionis mee articulo/timo: ⁊ tremor venerunt super me.
Ego enim et si nomen patris deposui: sed non timorem:
sed non anxietatem: postremo nec affectum: nec viscera
p atrio. Considero gradum: ⁊ casum vereor. Considero
fastigiū dignitatis: ⁊ intueor: faciē abyssi iacentis deor: suz
mido/ꝓ eo qō scriptum est. Ibō cum in honore esset nō
intellexit. Nō quidem ad cām magis/q̄ ad ꝑs arbitror:
esse referendū: vt sic intelligatur dictum: cum in honore
esset nō intellexit: ac si diceretur: honor absorbuit intelle
ctum. Et quidē elegeras abiectus esse in domo dei tui: et
recumbere in nouissimo loco in cōuiuio eius: sed placuit
dicere ei qui te inuitauit: amice ascēde superi⁹. Itaq; ascē
disti in altum: noli altum sapere/sed time: ne forte cōtin-
gat sero miserabilem illā emittere vocem: A facie ire ⁊ in
gnationis tue/eleuans allisisti me. Altiorem quippe lo-
cum sortitus es: sed nō tutiorem. Sublimior ē: nō securio
rem. Terribilis ꝓcursus/terribilis est locus iste. Locus
inquā in q̄ stas: terra scā est: locus petri est: locus ꝓnci-
pis apostolorꝝ/vbi stetērūt pedes eius. Locus illius est
quē constituit dñs dūm domus sue/⁊ ꝓncipem ois pos-
sessionis sue. Si forte declinaueris a via dñi: sepultus est
in eodem loco: vt sit tibi ꝓra te in testimoniuꝫ. Merito
tali pastori/tali nutritio cōmissa est ecclesia: cū adhuc te-
nera adhuc in cunabulis esset: cuius docta magisterio/⁊
exēplo educata/oīa terrena calcaret: vtpote qui excusse-
rat manus suas ab oī munere: quī dicebat de corde puro
⁊ cōscientia bona. Argentū ⁊ aurū nō est mihi. Hec pacie
nus. Ceterū causa quare ante tempus scripserim vobis:
hec est. Vintonien'is episcopus/⁊ eboracensis archiepi-
scopus/nō gradiūtur vno spū cū cantuarien'i archiepo:
sed incedunt sibi ex aduerso: ⁊ hec vetus est de legatione
querela. Verūtamen quis est ille: ⁊ q̄ sunt illi? Nōne ebo
racen'is ipse est: cui te ꝑsente/cum adhuc esses quasi vn⁹
ex nobis: fratres tui restiterūt in faciem/eo q̄ reꝑhensi-
bilis erat: Sed ꝑsanuit in multitudine diuitiarū suarū: ⁊
ꝓualuit in vanitate sua. Certū est tamē q̄ non intrauit
per ostiū in ouile ouiū: sed ascendit aliūde. Si pastor: fuit
ser: diligendus erat. si mercēnarius: tolerandus. Nūc aūt
cauendus ⁊ repellendus: vtpote fur ⁊ latro. Quid dicā
de domino vintonien'i? Opera que ipse facit: testimoniū
perhibent de eo. Porro archiepūs cantuarien'is: cui ad-
nersantur: vir religiosus est ⁊ suaue olentis opinionis.
Por ipso perimus vt respondeat ei iusticia sua. Verū il-
lor iniquitas super eos: vt sit sicut scriptū est: Justicia iu
sti super eū erit: ⁊ impietas impij erit sup eum. Cū accepe
ris tēpus fm opera manuū illor retribues illis: vt sciant
ꝓpheram esse in israel. Quis mihi det anteq̄ moiar: vi-
dere ecclam dei sicut in diebus antiquis: quādo aposto
li laxabant retia in capturā: nō in capturam argenti vel
auri: sed in capturam aiarū? Q̄ cupio illius te heredi
tare vocem: cuius adeptus es sedem? Pecunia iūāt tua:
tecum sit in ꝑditionem. O vox tonitrui: o vox magnifice
tie ⁊ virtutis: ad cuius terror em confundantur ⁊ cōuer-
tantur retrorsum omnes qui oderunt syon. Hoc vehemē
ter expectat ⁊ omnino expetit a te mater tua: hoc filij ma
tris tue pusilli cum maior'ibus desiderant: hoc suspirant
vt omnis plantatio quā nō plantauit pater celestis: tuis
manibus eradicetur. Ad hoc eñ constitutus es sup gen-
tes ⁊ regna: vt euellas/⁊ destruas: ⁊ edifices/⁊ plantes
Multi audito hoc verbo dixerunt apud se. Jam securis
ad radicem arboris posita est. Multi dicūt in corde suo.
Flores apparuerunt in terra nostra: tēpus putatiōis ad
uenit: in quo sarmenta sterilia recidentur: vt ea que ꝓ-
ualent vberius fructū afferant. Confortare igitur ⁊ esto
robustus: manus tue in ceruicibus inimicorum tuorum.
Vendica tibi animi constantia: ⁊ vigor e spiritus partem
quam dedit extra fratres tuos tibi omnipotens pater:
quam et tulit de manu amor: rei in gladio ⁊ arcu suo. In
omnibus tamen operibus tuis memento te esse hominē
⁊ timor eius qui aufert spiritum principum semper sit an
te oculos tuos. Quātorum in b'eui romanorum pontifi
cum mores tuis oculis asperisti. Ipsi te predecessores
tui/tue certissime ⁊ citissime decessionis ammoneant: et
modicum tempus dominationis eorum/paucitatem die
rum tuorum nunciet tibi. Fugi ꝓinde meditatione iter
huius transeuntis glorie blandimenta: memor are nouis
sima tua: quia quibus successisti in sedem: ipsos sine du-
bio sequeris ad mortem.

¶ Ad eūdem de eboracēsi intruso. Epla.cccxxix.

Importunus sum: sed habeo excusationē. Eu
genij apostolatus/excusat me. Aiūt non vos
esse papā: sed me: ⁊ vndiq; ad me confluūt qui
habent negocia. Nec desunt in tanta multitu-
dine amicorꝝ/quibus officiū negare nō possum: nō solū
absq; scandalo: sed etiam absq; peccato. Et nunc est etiā
alia excusatio nō minus idonea: quia causa honestissima
est. Contra idolum illud eboracense iterato stilus dirigi
tur: ea sez necessitate/q̄ sepenumero hoc telo impetitum
a nobis/necdum cōfossum est. Cur hoc? Quia nil forte a
nobis tale directum est: qualis fuit gladius ionathe: qui
nunq̄ redit retrorsum. Nec sane fuit culpa iaculi: sed di-
rigentis iaculum. Paret eñ q̄ nō in ea: qua opor tuit: for-
titudine missum est. Nec mirū. Quis eñ in manu fortis sa
gitta mittere potest: nisi filius excussor? Qui locum pe
tri tenet: pōt vno ictu extinguere ananiā: vno simonē ma
gū: ⁊ vt planius q̄ loquimur fiat: peremptoriā dare sentē
tiam/ad depositionē eporꝝ/solius romani pontificis no
scit esse: ꝑ eo nimirus q̄ ⁊ si alij multi vocati sunt in par
tem solitudinis; solus ipse plenitudinez habeat potesta-

tis. Solus ꝓinde si dicere audeā in culpa est: si culpa nō
feritur q̄ ferēda est: ⁊ eo ipetu quo fuerit ferienda. Quo
aūt ipetu nō dico ferēda: ⁊ fulminānda fuerit ꝑdicti ebo
racēsis culpa: vestre ꝓscientie derelinquo. Ceterū q̄ fa-
ctum nō est: vobis credim⁹ reservatum: vt in eo experiat
ecclia dei: cui ipso autore pestis: feruore zeli vestri: poten
tiam b'achiū vestri: ⁊ animi sapiam: ⁊ timeat omnis po-
pulus sacerdotem domini: audiens sapiētiam dei esse in
illo ad faciendum iudicium.

¶ Ad eūdem ꝓ eodē. Epla.cccxl.

Jam cupio semp illa de vobis audire: in q̄bus
gloificetur deus: honorē⁊ ministeriū vestrū:
⁊ aia mea letificē⁊. Inde est q̄ audita respōsio
nevra de q̄busdā: q̄ ad officiū legatiōis nimiū videbant
⁊ ambitiose aspirare: ⁊ impudēter sperare: supra q̄ dice-
re possim⁹: facti sum⁹ letantes. Non aūt nos tantū: sed ⁊
oēs q̄ diligūt nomē vestrum: gauisi sunt gaudio magno.
Porro visis litteris vestris: quas ꝓ eā rutinēsis eccle
destinastis: tūc ꝓcursus/tunc repletum est gaudio os no
strum: ⁊ lingua nostra exultatiōe. Hec atq; huiusmodi di
gna sunt vestro apostolatu: summā sedē nobilitāt: decēt
plane orbis episcopū. Unde ⁊ flecto genua mea ad ipm
vnici hui⁹ vestri ꝓnatus autorē: vt det vobis sic sapere/
⁊ sic agere semp: in euellendo/⁊ plantando: in destruen
do/⁊ edificando. Siquidē in ruinā/⁊ resurrectionē mul
torꝝ ascendistis hanc cathedram. Ruant ruant qui nolle
stant: erigātur digni. Ponatur securis ad radicē steriliuꝫ
plantationū: purgentur fructifere vt fructū plus afferār
Presidente inquā humili eugenio: deponant superbi de
sede: ⁊ exaltentur humiles. Furientes impleātur bonis
⁊ diuites dimittantur inanes. Nuper nempe exultatione
vniuerse terre ita factū est: in causa cuiusdā pauperis ecpi
Age q̄ trāseat iam seriūs hic pietatis zelus: ⁊ ad miserā il-
lam ecclam transmarinā: q: tēpus miserēdi eius. Vinea
dñi sabaoth est: vinea electa: vinea speciosissima: sed heu
in desertum pene redacta: q: singularis ferus depascitur
eam. Cur dicūt inter gētes vbi est deus eius? Ubi quē po
suerūt custodē in' vineis? Ubi manus putans: vbi sarcu-
lus excolentis? Quousq; sarmēto inutili occupat tellus
suffocat fructus? Et certe tēpus putatiōis aduenit. Sic⁊
dez hō pacis eius in quo sperauit: q: se purgare deberet:
nō purgatione: sed amputatione opus esse testat. Extāt
denique ipse ipsius de eo/ad aplice sedis legatū: in quibus
manifeste manifestā asserit intrusionē: electionem negat
Jra ḡ quē sibi parauerat defensionē: accusatore⁊ sustiner.
Ad hec que vbiq; de eo publica fama ꝓcelebrat: etiam vi
rū militarē possent oī iure spoliare cīgulo militari. Quō
iā poterit stare/vbi multiplex vobis subest ratio deiciēdi:
⁊ volūtas nō deest? Legi siquidē zelū vestrū ꝑ ecclia illa
in lris vestris: ⁊ iam exigo de manib⁹ vestris. Quanā via
ꝓcedendū sit ad eius deiectionē (neq; eñ vna mihi esse
videt) nō est meū dictare sapiēti. Nec multū nra interest
in qua parte arbor: iufructuosa cadat: dūmō cadat. Dico
eñ. Qui sibi possessionē vendicat: furtiuarū cōmerito lit-
terarū: nōne fur est ⁊ latro? Deniq; vbi asserit habuisse se
clamdestinas litteras execrationis sue: aut verus est: aut
falsum quod loquit. Si verū: reus est furti/⁊ summi pō-
tificis criminator. Si falsum; debet audire: occidisti/⁊ pos
sedisti. Os eñ quod mentit occidit aiam. Sed absit vt
tāta de taliviro credat duplicitas: quāta ab isto ei impo
nitur. Nempe innocentius hic erat: cui si ꝑ se respondere
liceret; pculdubio diceret huic: q: ego palā in te dedi sen
tentiam: ⁊ in occulto locutus sum mihi.

¶ Ad hildefonsum comitem sancti egidij: de henrico he
rerico. Epistola.cccli.

Tantra audiuim⁹ ⁊ cognouimus mala: q̄ in ec
clesijs dei fecit et facit quotidie henricus here
ticus. Versat in terra vra: subvestimētis ouiuꝫ
lupus rapax: sed ad dñi designationē: a fructi-
bus eius cognoscim⁹ illū. Basilice sine plebib⁹; plebes

Ecclesiastes

Sap.ſ.

mat. vij.

fine sacerdotib⁹: sacerdotes sine debita reuerētia sunt: et
sine christo deinde christiani. Ecclesie synagoge reputan
tur: sanctuariū dei sanctuz esse negat: sacramēta nō sacra
censent: dies festi festiuia frustrant solemnijs. Moriunt
homines in peccatis suis: rapiunt aīe passim ad tribunal
terrificū: heu nec pnia recociliati: nec sacra cōione mu-
niti. Paruulis christianoꝝ/christi intercludit vita dū ba
ptismi negat gratia: nec saluti ꝓpinquare sinunt: salua-
tore licet pie clamāte ꝑ eis: Sinite inquit paruulos veni mat. xix.
re ad me. Ergo ne q̄ hoies er iumēta saluauit: quēadmo- marci. x
dum multiplicauit misericordiā suā deus: ad solos rū in luc. xviij
nocentes nō patit eandē rā multā misericordiā puenire?
Quid queso: q̄d inuidet paruulis saluatori paruulū qui
natus est eis? Jnuidia hec diabolica est: iuidia hac mor-
tua intrauit i orbez terrarū. An putat paruulos saluatore nō
egere: q: paruuli sunt? Si ita est: ergo gratis magn⁹ dñs
factus est paruus: vt omittaz q̄ flagellatus est: q̄ sputis
illirus: q̄ cruci affixus: q̄ deniq; mortuus est. Nō est hic
homo a deo: q̄ sic cōtraria deo ⁊ facit ⁊ loquit. Prohdo⁊
lor: audiē tū a plurib⁹? ⁊ populus q̄ sibi credat habet. O
in fidelissimū populū. Ad vocē vnius heretici siluerūt
eo omnes ꝓpherice ⁊ apostolice voces: q̄ de cōuocanda
in vna christi fide e cūctis nationib⁹ ecclia: vno veritatis
spiritu cecinerūt. Ergo fefellerūt diuina oracula: fallunt
omniū oculi ⁊ animi: q̄ quod legūt ꝓdictū: intruent im-
pletum? Quā certe manifestā omnib⁹ veritatē solus iste
stupenda ⁊ prosus iudaica cecitate: aut nō vidēs/aut in
uidens adimpletā: simul nescio qua arte diabolica pstat
sit populo stulto et insipiēti: de re manifesta nec suis cre
dere oculis: fefellisse ꝓcores: errare posteros: totū mū-
dum etiaz post effusum christi sanguinē/perditū iri: ⁊ ad
solos: quos decipit: totas miserationū dei diuitias: ⁊ oni
uersitatis gratiā quenisse. Et nunc huius rei gratia: licet
in multa corporis infirmitate: iter arripui ad has partes:
quas potissimū singularis ferus depascit: duz nō est qui
resistat: neq; q̄ saluuz faciat. Quippe de tota francia pro
simili effugatus malicia/has solas sibi suenit expositas:
in quib⁹ fiducialiter sub tuo dominatu in gregē christi to
to furore bacchat. Vō tuo ne honori cōgruat: princeps
illustris ipse iudicato. Nec mirū in fi serpēs ille callidus
decipit te/q̄ppe speciē pietatis habēs: cuius virtutē peni
tus abnegauit. Sed nūc audi q̄s ille sit. Homo apostata
est: q̄ relicto religionis habituꝫ nā monachus extitit) ad
spurcitias carnis ⁊ seculi: tanq̄ canis ad suū vomitū/est
reuersus. Prie cōfusione aūt habitare inter cognatos et
notos nō sustinens: vel potius nō ꝑmissus/ob magnitu
dinez criminis: succinxit lūbos suos: ⁊ iter qua nesciebat
arripuit: factus gyrouagus et ꝓfugus super terrā. Cūq;
medicare cepisset: posuit i sumptu euāgeliū: nam litteras
tus erat. Et venale distrahēs verbū dei: euāgelizabat vt
manducaret. Si q̄d supra victuz elicere poterat a simpli-
cioribus populi/vel ab aliq̄ marronarū: id ludēdo aleiz
aut certe in vsus turpiores turpiter effundebat. Jfrequē
ter fi q̄dē post diurnū populi plausum: nocte insecuta cū
meretricib⁹ inuētus est ꝑdicator: insignis: ⁊ interdū etiaz
cū cōiugat. Inquire si placet vir nobilis quō de lausana
ciuitate exierit: quō de cenomannis: quō de pictaui: quō
de burdegali: nec patet ei vspiā reuersionis aditus: vtpo
te qui feda post se vbiq; reliquerit vestigia. Tu de tali ar
bore tandē bonos sperabas fructus? Terre ꝓfecto i qua
est: fecit fetere odorē in vniuersa terra: q: nō potest iuxta mat. vij.
sermonez dñi/arbor mala fructꝰ bonos facere. Nec ergo
vr dixi: causa aduētus mei. Nec a meipso nūc venio: ⁊ vo
catione pariter ⁊ miseratione ecclie trahor: si forte spina
illa: ⁊ parua ipsius: dum adhuc parua sunt germina: de
agro dominico extirpari queant: non mea q̄ nullus sum:
sed sanctoꝝ cuz quibus sum episcopoꝝ manu: tua quoq;
potenti dextera cooperāte. In quibus ꝓcipuus est ve-
nerabilis hostiensis episcop⁹ ab apostolica sede ad hoc
ipsum directus: homo qui magna fecit in israel: et victo-

ps. xlvij. Ge. xvij. Johā. j. Act. xiij.

ps. xlviij

ps. cj.

Lu. xiiij.

j. Reg. ij

Act. viij.

j. Cor. j.

j. petri. v

Universidad de Deusto
Biblioteca

riam dedit ecclesie sue in multis p illum dñs omps. Tua interest vir inclyte honorifice suscipere illum ⁊ eos qui cum ipso sunt: ac ne tantus labor tanto viro ⁊ p tua potissimū tuo⁹q; salute susceptus/inefficax sit: fin potestatem desuper datam tibi/operam dare.

¶ Ad tolosanos polt reditū suum. Epla.cclij.

Naduentu charissimi fratris ⁊ coabbatis nostri Bernardi de grādi silua/exultauim⁹ ⁊ delectati sumus in his q̄ dicta sunt nobis ab illo de ꝓstantia ⁊ sinceritate fidei vestre in deū: de pseuerantia dilectiōis ⁊ deuotiōis in nos: de zelo ⁊ odio aduersus hereticos: ita vt quisq; vestrum merito dicere
ps.cxxxviij. possit. Nōne qui oderūt te dñe oderā: ⁊ sup inimicos tuos tabescebā? Perfecto odio oderam illos: inimici facti sunt mihi. Quas agim⁹ deo q: nō fuit ociosus aduent⁹ noster ad vos. Et mota quidē b:euis apud vos: sed non infructuosa. Veritate nimirū p nos: manifestata aūt nō solū in sermone: sed etiā in virtute dēpensi sunt lupi: q̄ venientes ad vos in vestimētis ouiū/deuo:abāt plebē vestrā sicut escam panis. sicut oues occisiōis: dēpensevulpes q̄ demoliebātur p̄ciosissimā vineā dñi cluitatē vram.
ps.lx. Dephense: sed nō cōp:ehense. Proptrea dilectissimi pse
Joha. x. q̄nimi ⁊ cōp:ehendite eos: ⁊ nolite desistere donec penitus depereant: ⁊ diffugiāt de cūctis finib⁹ vestris: q: non est turū do:mire vicinis serpentib⁹. Sedēt in insidijs cuz dimitib⁹ in occultis: vt interficiāt innocētes. Fures sunt ⁊ latrones: q̄les in euāgelio dñs notat. Subuertū sunt ⁊ parati ad subuertendū: plane maculatores fame vestre:
j.cor.xv corruptores fidei vre. Corrūpunt bonos mores colloq̄a mala. Presertim taliū sermo sicut dicit dūs apls: serpit
ij.Ti.ij. vt cācer. Quis dabit mihi vt habeā opportunitatē semel adhuc veniēdi ad vos? Nā volūtatem habeo si quō possim in volūtate domini scīo videre vos: laborem nō reputaturus: q̄uis corpore infirmus ⁊ debilis/p:o vestra
A ex:hortatiōe ⁊ salute. Interim aūt sic state in dño charissimi: sicut cepistis ⁊ accepistis a nobis. ¶ Obedite epō/
Be.xviij ceteris q̄ p:epositis vris magris eccle. Habete diligentiā hospitalitati: q: per hāc multi placuerūt deo. Abraā pater vester p studio sancto qō in suscipiendis peregrinis
Gen.xix hre solitus erat: angelos hospites suscipere meruit. Similiter ⁊ loth nepos eius p similī deuotiōe ⁊ pia ꝓsuetudine/de eoꝝ susceptiōe exultauit. Et vos itaq; simili formā nō angelos: sed dñm angelorū suscipite in peregrinis pascite in egenis: operite in nudis: visitate in languentibus: redimite in captiuis. Talib⁹ hostijs pmeret de⁹: q̄
mat. xxv in iudicio dicturus est. Nō vni ex his minimis meis fecistis: mihi fecistis. Hoc etiā moneo vos charissimi: qō et dicebā vobis cum pīsens essem: vt nullū extraneum siue
Rom.x. ignotū p̄dicaro: eum recipiatis: nisi q̄ missus a summo seu a vestro pmissus pontifice p̄dicauerit. Quō inquit p̄dicabunt nisi mittātur? Ipsi sunt q̄ induentes sibi formam pietatis/⁊ virtutem eius penit⁹ abnegantes/pfamas nouitates vocū ⁊ sensuū tanq̄ melli venenū: verbis celestibus internitescent. Cauete pinde eos tanq̄ veneficos: et cognoscite in vestimētis ouiū lupos rapaces. Sit vobis cōmendatus laror epūs venerabilis abbas grādis silue/⁊ domus eius q̄ ⁊ nostra est: nup nobis ⁊ nostro ordini ab ipso tradita: ⁊ eccle clarevallis specialiter associata. Ostendite nobis in ipso/⁊ in sctis qui cū eo sunt: quātū pfecerītis ex nostra ammonitione in operib⁹ misericordie: ⁊ date in eis experimētū vestre charitatis ⁊ deuotionis/quā habetis erga nos. Quicq̄d illis feceritis: mihi factū reputate. Gratia dei ⁊ pax sit vobiscum. Amen.

¶ Ad romanos quando discesserunt a domino papa Eugenio. Epistola.cxliij.

Obilibus ⁊ optimatibus atq; vniuerso populo romano: frater. B. clarevallis vocatus abbas: declinare a malo: ⁊ facere qō bonum est. Sermo mihi est ad te populc sublimis ⁊ illustris cū sim vilis: exiguusq; pſonaꝝ ac nulli⁹ pene mōēti
homūtio. Id quidē verecūdum atq; onerosum mihi cōsideranti quis q̄bus scribā: simulq; q̄ aliter hoc alius indicare possit. Sed leuius reor verecūdia apud hoīes pe
Esa.lviij reclitari/q̄ ꝺdēnari apud deū silentio: veri taciturnitate: ⁊ absconsione iusticie. Ipse em̄ dicit. Annūcia pplo meo scelera eorū. Erit mihi etiā in restimoniū ante faciē dñi si
ps.xxxix dicere potero. Justiciā tuā nō abscondi in corde meo: veritatem tuā ⁊ salutare tuū dixi. Pro hmōi sane nō vereor quis verecūdia reluctāte: p:o mea ignobilitate scribere de longinquo ad pplm gl'iosum: atq; his lr'is trālmontanis/sui ipsoꝝ periculi: atq; peccati cōmonere romanos: si forte audiāt ⁊ quiescāt. Quis scit si cōuertantur ad pr:em pauperis: qui nō cedunt potentiū minis: non oī ar
Dan.xiij mature fortiū? Nōne quōdā in babylone ad vocē pueri iunio:is vni⁹/oīa ille populus q̄ senibus iniq̄s iudicib⁹ seduct⁹ fuerat: reuersus est ad iudiciū/⁊ sic seruatus est sanguis innocuus in die illa? Ita nūc quoq; et si adolescentulus sum ego ⁊ ꝓtemptus: adolescētulus dico non annoꝝ paucitate sed meritoꝝ: potens est tñ de⁹ dare etiā voci mee vocem virtutis: per quā fiat vt et is populus: quē nihilomin⁹ cōstat esse seducū: ad iudiciū reuertatur
Mea ergo defensio ad eos: qui mihi hinc forte succēsen
duz indignandū ve putauerint: hec sit. Si neq; hoc satisfecit/etiā illud adijcio. Cōmunis est causa: et nō est distinctio pusilli et magni. Dolor nēpe in capite est: ac per hoc minime alienus: ne a minimis q̄dez vel extremis q̄busq;
cor:poris partib⁹. Nec a me ergo. Pervenit p:ofecto vsq; ad me: q̄uis omniū mininū: dolor: maximus iste (q; maximus est) ⁊ q: cū sit capitis: nō potest nō esse cor:poris: cuius membrū sum ego. Nunq̄d nō dolēte capite/clamat lingua p:o omnib⁹ cor:poris mēbris: in capite se dolere ⁊ oīa p ipsam suū caput suūq; capitis fatentē incōmodum? Dimittite pinde q̄so: dimittite vt plangā paululū apud vos dolorē meū. Nec meū tantū: sed ⁊ tot⁹ eccle. Nōne ipsi⁹ vox ē hodie p vniuersum mūdū: caput meū doleo: ca
iij.regū iij. put meū doleo? Quis nāq; vl'nouissim⁹ xp'ianoꝝ in toto sit o:be: q̄ nō gl'ieſ hoc capite: qō ambo illi gl'iosi pnci
pes terre: alter amisso: alter submisso in cruce capite/suo
ps.xviij. triūpho extulerunt: suo sanguine o:nauerūt? Ad omnē itaq; spectat chr'istianū iniuria apl'oꝝ: ⁊ sicut in oēm terrā exiuit son⁹ eoꝝ: sic lesio cōsidē ab oīb⁹ sentit vsq; q̄q; plangit: ⁊ dolet. Quid vobis visum est o romani offendere pncipes mūdi: vestros aūt spāles pr'onos? Cur regem terre: cur dñm celi: furore taz intolerabili/q̄ irrationabili in vos pariter p:uocatis: dū sacram ⁊ apostolicam sedē/diuinis regalibusq; p:uilegijs singulariter sublimatam: ausu sacrilego incessere: suoq; minuere honore contenditis: quā vel soli p:ra oēs si op:tuisset defendere debuit⁹? Sic fatui romani nō iudicātes: neq; qō honestū est discernētes: caput vestrū atq; oīm: qō in vobis est: de
osee.viij. turpatis: p quo magis nec vr'is ipsis cerui:cib⁹ parcēduz a vobis fore:et: si necessitas exegisset? Pres vestri v:bi o:dem subiugauerūt: vos v:bem ꝓperatis o:bi facere fabulam. En petri heres: petri sede/⁊ v:be a vobis expulsus est: en rebus ⁊ domibus suis/vr'is manibus spoliati sunt cardinales: atq; epi ministri dñi. O populc stulte et
Thre.iiij insipiēs: o colūba seducta nō habēs cor. Nōne ille caput ⁊ illi oculi tui erant? Quid g̃ nunc roma: nisi sine capite truncū cor:p⁹: sine oculis frons effossa/facies tenebro:sa? Aperi gens misera aperi oculos tuos: ⁊ vide desolationē tuā iamiāq; imminentē. Quō in b:eui murat⁹ est color optim⁹: facta est quasi vidua dña gentiū: pncepsq; pui
arū: Verū inimici malo:um sunt hec: gl'ioꝝ timem⁹. Nūq̄d nō ꝓpe iteritū es si pſisē? Reuertere reuertere sunamitis: reuertere ad cor tuū: agnosce iam vel sero: q̄/quāta a q̄
bus patiaris vel passa sis. Recordare qua cā: quo fine: p quos: ⁊ in quos vsus: nō lōge ante hos dies cunctarū q̄ in te sunt ecclīarū: oīs ornat⁹ ⁊ cēsus ꝓfligat⁹ est: q̄q̄d in altarib⁹ ⁊ in altariū vasis: q̄cquid in ipsis sacris imagi
nibus auri ⁊ argenti reperiri tunc potuit; manib⁹ impio

rum direptum ⁊ asportatum est. Quid ex his oīb⁹ tu in tuis nunc marsupijs inuenis? Porro deco: domus dñi irrecuperabiliter perijt. Et nūc q̄d tibi visum est iterare malicia: nouare denuo sup te dies malos? Quid modo vel lucri amplioris/vl' certioris spei arridet tibi? Nisi q̄ in eo nouissima tua cernunt̄ cautiora p:ioris? q̄ tūc quidē nō solū multi de plebe: sed etiā de clero et pncipib⁹ nōnulli per o:bē in scismate illo fauerūt tibi. Nūc vero sicut man⁹ tue cōtra oēs: sic man⁹ omniū cōtra te. Mūdus est a sanguine tuo mūdus oīs p:eter te solā: et filios tuos q̄ in te sunt. Ue ergo nūc tibi populc miserāde: ⁊ ve duplo q̄ ante: nō ab exteris nationibus: nō a feritate barbaroꝝ: nō a milib⁹ armatoꝝ. Ue rātū a facie tuoꝝ: tibi ve a domesticis ⁊ amicis: a clade intestina: a cruciatu p:ocidioūm: a rorioni⁹? viscerū. Agnoscis ne iā q: non oēs pacifici qui domestici: nec oēs amici q̄ vident? Et si als noueram⁹? sed nūc per temanifestius edocemur omnēveritatē illius sermo
micb.vij matib.x. nis dñi quē dixit: qm̄ inimici hominis domestici eius. Ue fratri a fratre i medio tui: ⁊ filijs a parētib⁹. Ue nō a gladijs: sed a labijs iquis ⁊ a lingua dolosa. Usque quo male in malo vos alteruter cōfortatis: et gladijs labioꝝ inuicem sternitis: inuicē pditis: vt ab inuicē cōsummamini? Cōgregamini oues dispersc: redite ad pascua: redite ad
A passo:e ⁊ episcopū animarū vestrarū. Redite puaricatores ad co:. Quod loquo: nō quasi hostis cōiciens: sed quasi amicus oblurgāns. ¶ Habeverā amicitia nōnunq̄ oblurgationē: adulationē nūq̄. Sed iūgimus ⁊ obsecrationē. Obsecramus p chr'isto recōciliamini deo: reconci
liamini pncipib⁹ vr'is (petrū loquor ⁊ paulū) quos vric⁹ i vicario ⁊ successore suo eugenio suis sedib⁹ ⁊ edib⁹ effugastis. Recōciliamini inquā o:bis pncipib⁹: ne forte inciat p eis pugnare o:bis terre ꝓra insensatos. An nescitis q: his offensis nihil oīno valetis: his ꝓpitijs nihil oīno timetis: Nō inquā nō timebis sub hoc tutela milia populi circūdantis te: vbi inclyta ciuitas fortiū. Recōciliare pinde illis simul ⁊ nilib⁹ martyrū: qui quidē apud re
Sap. v. sed ꝓra te sunt ꝓpter grādē pcīm: qō peccasti: in quo et pſistis. Recōciliare etiā oī ecclesie sancto:um: q̄ vbiq; terrarum audito hoc verbo scandalizati sunt. Alioq̄n pagina ista contra te in testimoniū erit: sed ⁊ ipsi apls ⁊ martyres tui stabūt in magna constantia aduersus eos q̄ se angustiauerunt: ⁊ qui abstulerūt labores eorum. Sed iam finē loquendi oēs pariter audiamus. Annūciani iusticia picnūciani periculum: veritatem nō tacui: horatus sum ad meliora: superest vt aut de vestra citius correctione letemur: aut de iusta imminenti dānatione certi incōsolabiliter lugeamus: arescētes ⁊ tabescentes pre timore ⁊ expectatione que supuenient vniuerse vrbi.

¶ Ad conradū regē romanoꝝ. Epla.cclxiij.

Ec dulcius nec amicabilius: sed nec arctius oīno regnū sacerdotiūq; coniūgi seu cōplari in inuicē potuerūt: q̄ vt in persona dñi ambo hec pariter cōuenirent: vtpote qui facrus est nobis exꝑtraq; tribu sm carnē sum
spūs ⁊ sacerdos ⁊ rex. Non solum aūt: sed ⁊ cōiuisci re ea nihilomin⁹ ac ꝓfederauit in suo corpore: qō est ppls xp'ianus: ipse caput illius: ita vt hoc gen⁹ hoīm aplica voce/
j.petri.ij gen⁹ electū: regale sacerdotium: appellet. In alia q̄ scriptura quorquot sunt ꝑdestinati ad vitā: nōne oēs reges
mat.xix. ⁊ sacerdotes noiantur? Ergo q̄ deus cōiunxit: hō nō separet. Magis aute qō diuina sanxit auctoritas: humana studeat adiplere volūtas: ⁊ iungāt se animis: q̄ iuncti sunt
puerb. xviij. institutis. Inuicē se foueant: inuicē se defendant: inuicez onera sua portent. Aīr sapiens. Frater adiuuās fratrem ambo ꝓsolabūtur. Q: si alteruter sē (quod absit) cor:ruerit ⁊ mo:deri nōne ambo desolabūtur? Nō veniat aia mea in pſiliū eoꝝ qui dicūt vel imperio pacē ⁊ libertatem ecclesiarū: vel ecclesijs ꝓsperitatē ⁊ exaltationē ipe
rij nocturā. Nō em̄ verūsq; instituor: deus/i destructionē ea cōnexuit; sz i edificatiōez. Si ō scitis q̄uscq; vos cōes
ꝓtumeliā: cōmunem dissimulatis iniuriā? Nōne vt aplica sedes: ita ⁊ caput ipius roma est? Ut ergo de eccl'ia taceā num honor regi est trunc cū in manibus tenere imperiuz? Et quidē igno:o q̄d vobis super hoc cōsulant sapientes vestri ⁊ pncipes regni: sed ego in insipientia mea loquēs qō sentio nō tacebo. Ecclesia dei ab ero:tu suivsq; ad hec
ps.cxxviij tēpora pluries tribulata ē: ⁊ pluries liberata est. Denicq; audite q̄d ipsa de se loquat in psalmo. Ipsius em̄ vox est
Esa.liij. Sepe expugnauerūt me a iuuētute mea: etem̄ nō potuerūt mihi. Super:a dor:sum meū fabricauerūt pcōres: plongauerūt iniq̄tatē suā. Cert⁹ esto o rex: qm̄ nec nūc quoq;
ps.cxviij relinquet dñs virgā pctoꝝ sup sortē iusto:um. Nō est abbr:es
Esa. liij. uiata manus dñi: nec facta impotēs ad saluandū. Videbit ⁊ hoc tēpore absq; dubio spōsam suā: q̄ suo sanguine redemit ea: suo ipū dotauit: donis celestib⁹ ex:ornauit: ditauit nihilomin⁹ ⁊ terrenis. Liberabit inquā liberabit: sed sī in manu alterius: viderint regni pncipes: id ne honor regis regni ve vtilitas sit. Nō est vtiq;. Quāobrem accingere gladio tuo sup femur tuū potētissime: ⁊ restituat tibi cesar q̄ cesaris sunt: et q̄ sunt dei deo. Utrūq; interesse cesaris cōstat: ⁊ pprijs meri co:onā: et ecclesiam defensare. Alterū regi: alterū puenit eccl'ie aduocare. Victoria sicut in dño cōfidimus p:e manib⁹ est. Superbia ⁊ arrogantia romanoꝝ plus q̄ fortitudo eoꝝ. Quid em̄? Nūq̄d quispiaz magn⁹ vel potes verbi gratia imperator: aut rex fedā rē istā in imperū pariter sacerdotiūq; pfunit? Sed populus hic maledictus ⁊ tumultuosus: q̄ suas nescit metiri vires: cogitare finē: cōsiderare p:ouentū: in insipientia sua/furore suo/ausus est hoc grāde sacrilegiū attētare. Absit vr'e/vel ad momentū stare possit ante faciē regis/populus manus: vulgi temeritas. Factus suz insipiēs: qui cū simylis ignobilisq; pſona: tanq̄ alioꝝ magnus cōfilijs tāte magnitudinis tāteq; sapiētie me ingessi: ⁊ de re magna. Ut quo ignobilior: atq; abiectior: tanto liberior sum ad loquendum q̄ charitas suggerit. Unde ⁊ adhuc addo in eadē insipiētia mea. Si q̄s aliud q̄ locutus sum vobis: qō nō credim⁹: suadere conabit: is ꝓfecto aut nō diligit regē: aut parū itelligit q̄d regiā deceat maiestatē: aut certe que sua sunt/queritː ⁊ non valde que vel deī vel regis sunt: curare conuincitur.

¶ Ad dominum papam Eugenium p:o aurelianēsi epiſcopo. Epistola.cclxv.

Ta queso: ira facite. Semp cōsideret nō a quo: sed q̄d petat. Pro aurelianen. episcopo nō est exaudiuus rex: minime tñ offensus: q: cor: ei⁹ in manu dei est. Quod ⁊ si contigisset: sustinendū fuerat ne deus offenderet: q̄ vtiq; ex hoc magis p:opitius
bitur: ⁊ citius respirare faciet a tribulatiōe malo:um dolore: si iusticia teneat: si nō relinquat veritas. Hec ⁊ his similia: q̄ de vobis per o:bē celebr: indies iocunditate crebrescunt: quāra cor: meū suauitate repleāt: nō est facile dictu. Hec p his. De cetero si suggestiū vobis a quopiā fuerit de me amplius onerando: scitote mihi vires nō suppetere ad ea q̄ p:o:o. Quātū mihi: tantū parcetis et vobis. Propositū meū monasteriū nō egrediēdi credo nō latere vos. Defte balditio: q̄uis dilecto: q̄uis necessario: obeditū est sine mo:a. De abbate mittēdo ad sctm anastasiū si factū nō est: fiet statim vt factū nō esse sciem⁹. Porro de alia mittenda persona: q: in vltimis litteris vestris nihil scripsistis: nihil presumpsimus. Ceterū ⁊ hoc rā celeriter fiet: q̄ vobis accelerare placuerit. Plenius vobis et manifestius de his omnib⁹ respōdebūt dñs Antisiodo:ēsis/et frater balditius. Qō sancte memo:ie balduinus pisanus archiepiscopus fecit in sarduna de excōicatione auorensis iudicis: q: nō nisi iuste hoc virū bonū fecisse credimus: vestra auctoritate ratum ⁊ inconcussum manere rogamus. Porro turritan⁹ iudex: q: bon⁹ dicit esse pncepos: sit vobis cōmendatus: ⁊ a vobis manuteneatur.

¶ Ad eundem p:o eodem quando p:edictus aurelianēsis depositus est, Epistola.cclxvj.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Empus est vt ⁊ ego scribā nō iaz p:o episcopo: sed p:o paupere et humili monacho: ad q̄ quod miserabilius est: facto de diuite et sublimi. Dic iam nō habet adulatio locum: habet miseratio. Multi p eo scripserūt vt remaneret episcopus: sed multuz hoc erat: nō potui adduci ego vt id auderē. Nūc vero si res humanius estimet: ipsa nūc exigit q̄d ante vitabaz. Spes erat homini adhuc: nā sperādi ratio suberat talis. Dicebat. Vale de immutatus est reruz status ex quo mihi sententia purgatōis imposita fuit. Et quid: graue illā satis accepi: ⁊ que ab innocētissimo difficile impleri posset. Quid nūc cū cūcta pene in impossibile versa sunt: Niuenis nō est episcopus: sed ne trecis quidē. Antiochenos trānsalpinauit. Compr:ouincialiū sane episcoporū: p quos me purgari oportuit: pars multa hec est. Nō certe purgatores deficiunt mihi: sed episcopi vel desunt: vel absunt. Quid ergo? Recte ne a me exigi pōt: q̄d inueniri nō pōt Si res ita iudici cōperta fuerit: mirū si de impossibili sniaz ferat. Aut si nō ex toto impossibile: minimuz: q̄ forte min? est: leuiter effugier vltro negligentius p̄scrutantē. Nēpe miaz vult: nō sacrificiū. Que em̄ vilitas i sanguine meo: vt q̄rat iūq̄tatē meā ⁊ pcm̄ meū scrutet? Maior aūt q̄ benign? ⁊ misericors ē aliq̄d obliuisce? aliq̄d dissimulabit: aliq̄d ⁊ de suo addet. Dñs est. An nō liceat ei q̄d vult facere? Etiā si nō quātū sat ē: rōnē mihi suppeditare aduerterit: quidni tota m̄ libertate vtet: p̄ōpte q̄ miam superabit iudicio: vir aplice mansuetudinis ⁊ auor:itatis? Ergo cū sic liceret sperare timēti: nec frustra vt fibi fuisq̄ videbat: cessit m̄: ⁊ nostro se totum cōmisit arbitrio. Ac ne occasione ipsius diutius ecclia fatigaret: cōsulente me: anticipās terminū: ⁊ securis ictū: vltro ēm exuit. Unū est clemētissime pater vñ hoi generoso ac verecundo in tam miserāda fortuna posse nō parū ꝓsolatiōis afferri. Queritis quid? Profecto nō ambulat in magnis: nec in mirabilibus sup se. Sufficit si vra indulgētia possit retinere sacerdotez: qui eps fuit tantū a nota infamie: ⁊ ppetue inustionis cauterio: scuto bone volūtatis vestre obūbretur fibi. O dignā oi exauditu p̄cem. Nō rogat vt gloriosus: sed ne ingloriosus fit: q̄ extitit gloriosus. Quicq̄d illud fit: q̄ medium est: eo ꝓtent? est. Liceat cadenti a gr̄a: honesto quo poterit mediocritatis sese excipere gradu: solāq̄ nō deuenire in extremitatem opp:obrij. Juuenis est: nobilis genere est: in sublimitate posit? fuit: nec tamē humilē refugit locū: sed p̄bium. Nihil ne merebit vl'ista humilitas: Humiliat? est ipius achab ⁊ pfuit ei: ⁊ in viro fideli ac nobili humilitas p̄ciū non habebit! Absit a sum ma sede: absit a sctā mente vestra co: ꝓtritū ⁊ humiliatū despicere. Si diterim? humiliauit se/exaltetur: mihi in B temere a nobis p̄sumptum: possem? fo:titan excusare: mirū ex regula quā optime nostis. Nūc aūt nō dicim? exaltetur: sed ne ꝓculcetur ⁊ cōfundamur ab expectatione nostra. Jmmo vero si mala suscepim? de manu dñi: bona quare nō suscipiamus? Nunquid em̄ ptātem habetis deponere potentes de sede: ⁊ exaltare humiles non habetis? Porro potestate accepta malle i malo/q̄ i bono vti: abuti est. Preterea angitur debitis multis: cū sit pauper ⁊ in ops. Jubeat auctoritas vestra/de reb? episcopalibus ea solui. Durum est em̄ simul et honore priuari: et onere premi debitorum.

iñ. Reg. xxi.

¶ Ad eundē p remēsi archiepiscopo. Epla. cclvij.

Mātissimo patri et dño eugenio dei gr̄a summo pontifici. B. clarevallēsis abbas/modicū id quod est. Parcat vobis deus. Quid fecistis: facie hois verecundissimi cōfudistis: et cuius laus est in ecclesia: ipsuz in facie ecclesie humiliastis. Certificasti omnes inimicos eius: sed quātos vos cōtristasse putatis: Non est modus cōdolēdi: q̄ amicorū nō est numerus. Dilectus a deo et hominib?/grādis criminis fuit penas: nullius cōicatus: nullius cōfessus. Teuemus: phinees sentimus zelū: israelites ꝓdidit: sed non cū madianitide. Jmponit ei q̄ regē coronauit: sed in hoc nō existimat excessisse se remotē primilegio? suor. Objicitur q̄ sciēter diuina p̄sumpserit celebrare in ecclesia interdicta. Negat. Suo tempore probabit illud: purgabit istud. Esto tñ. Putemus oia cōstare: quecūq̄ in absentē aduersarijs eius licuit aut libuit loqui. Debuit ne hoc solo excessu: cui? cetera laudabilia exterrūt: taz dure ferire: tam seuere animaduerti? Semel excessisse etiā virtus poterat reputari si de vestro: nōde vultu inimico? eius iudicium prodijsset. Deinde q̄d in arcto illo fieri oportebat? Dies celebris: solēnis curia: inuenis rex: et q̄ his maius est: dei negociū de hierosolymitana. i. expeditione: ꝓpter quod omnes cōuenerāt. Prorsus hec oia missarū ⁊ cor:one regie solēnis debitiq̄ honoris: frustrationē nullaten? admittebant. Sed nec ipsi diuricēn archiepiscopo oīno expediebat vt honor regis per eū impediret. Que cū ita se habuerint: estimamus locū misericordie nō deesse: vbi tanta necessitas rypū excusat ⁊ tumacie. Nūquid potestatem habetis tantū p̄cutere: ⁊ nequaq̄ sanare? Nostis q̄ dixerit: percutiā ⁊ ego sanabo. Absit vt cuius tenetis vices: Deut. xxxij. nō vsurpetis ⁊ vocē: vocē p̄cipue pietatis. Ergo sola hac vice redeat sagita ionathe retrorsum: et si necesse fuerit: in me magis mittat. Tolerabilius fateor habuisse/interdici mihi missarum celebrationē: q̄ archiepo pallij vsum. Est etiā quod nō mediocriter vestro pio rigori obuiar in hac parte: q̄ filio vestro regi ludouico possit hinc nō parue offensionis et irritatiōis occasio dari: cū ipse sibi tota mali huius videat esse occasio. Quod plane rēpore isto nō expedit: ne bonū quod vestro hortatu bono ⁊ magno animo cepit: dignū (q̄d absit) nō habeat exitū: si in scādalo ⁊ animi perturbatiōe hoc egerit. De cetero mādastis: ⁊ obediui: et fecūdauit obedientiā p̄cipiētis auctoritas. Siquid dē annūciaui ⁊ locutus sum: multiplicati sunt sup numerū. Vacuanf vrbes ⁊ castella: ⁊ pene iam non inuenit quem apprehendant septem mulieres virum vnū: adeo vbiq̄ vidue viuis remanent viris. ꝑs. xxxix

¶ Ad eundem. Epistola. cccl viij.

Don est mihi more multoz phemijs vti advos ambitu verboz: a re ipsa incipio. Nō fallax venit ad vos: credo vt fallat: sz absit vt vos. Doc em̄ nō nisi in multoz discrimē: idq̄ maximum posset accidere. Semp quidē sicut fallere malū: ita falli a malo/est plerūq̄ ⁊ malū. Sed interest q̄s ⁊ in quo fallit Quāto vra ptās ⁊ dignitas maior: tanto ea q̄ vobis forte subreptio fit: nō modo periculosior: sed ⁊ turpior est: p̄sertim in ecclasticis cautis. Si verbi gr̄a sagientis hec vulpecula fraudulenta ꝓcinnans dolos (vobis sicut callide cogitat illudere) poterit ad vineā dñi sabaoth: quaz b: eui tpe parte nō modica demolita est: vra auctoritate redire quātacūq̄ putatis [malignitate] de cetero seniturā: Deus q̄ reliquū est: deuorabit. Nempe q̄ venit vulpecula: redibit leena: ⁊ in quoscūq̄ tā cleri q̄ ppli nō iam calliditate vtetur: sz crudelitate. ¶ Vigilandū vtiq̄ aduersus astutiā: ne ad tantā seuitiā denuo p̄rorūpere possit. Nō ergo vos moueat hoīs facies miserāda: vilis habitus: vultus supplex: demissa supcilia: verboz humilitas: sed nec ipse quidē lach: ymule curretes (vt aiūt) ad nutū eius: doctementiri. Hec oia in facie sunt: ⁊ scitis q̄ dixerit. Nolite ꝭm facie iudicare. Jn his atq̄ similib? forma pietatis extitit: sed nō semp ⁊ virtus. Destinēra ouiū sunt hec: frequenter sicut designauit dñs: vsurpata a lupis in stragē martiā ouiū: dum nō se absc̄dunt: q̄m illi absc̄dire veniūt. Jnde est q̄ aliq̄ etiā ex nostris p:o eo scripserūt: talibus circūuenti medacijs/parū aduertētes q̄d a sapiēte sapiēter ac veraciter dr̄. Est qui se humiliat nequiter: ⁊ interiora eius plena sunt dolo. Vos ergo nō attēdatis ad verba eius: neq̄ ad co:poris gestus: opera interrogate. A fructibus eius cognoscetis eū. Multa ⁊ grauia dicuntur de eo: dicentur ⁊ in eum: si est qui querat ⁊ iudicet. Nolo dicere oia que audiui. Nec em̄ oibus credendum est: sz nec Eccā. xix. mat. vij.

oibus decredendū. Unam pono b:euiter mea coniectura: certi ne aliq̄d habeat: vos iudicabitis. Cur datos sibi iudices declinauit? Di personas causaf: nō erāt suspecti. Si loci imp:oportunitate: erat hoc i terra sua: ⁊ in cognatione sua: vbi ⁊ expensis paucis: ⁊ itinere nō longo facile ⁊ absq̄ labore totū negociū poterat explicari. Restat ꝓin de nihil aliud suspicandū: q̄ fugisse hoiem subdolū accusantiz multitudinē: q̄ extra patriā eū minime p̄ inopia sequi possent. Gr̄as agim? dño luxouiensi: qui zelo domus dñi exar?: nec marsupio pepcit: nec co:pori. Bonus frater: cui studiū est semē defuncti fratris suscitare. Gratias ⁊ vos agite illi: q: vestro quoq̄ nomini hec eius cura nō parum cōferre videtur: qua fit vt cōuincatur malignus: ⁊ sic denūciatur: que est gloria vestra.

¶ Ad eundem. Epistola. cclxx.

Jrebus raritas p:eciū facit: nil in ecclia p̄cious: nil optabil? bono vtilioq̄ pastore. Nēpe rara auis est ista. Proinde si cubi talis interdū reperiaf: ⁊ occasio detur: confestim insciende malicie fructuosa ꝓmotio valeat p̄pediri. Audiuimus in ecclia valētina: pari voto cleri ⁊ populi electū esse p̄ciorem cāse dei. Mirū si bon? nō fuerit ad opus: ad q̄d assumitur. Scire vultis vnde id sperē: Boni hoc volūt: nec pōt bon? nō esse q̄ bonis placet. Nec minus validū argumentū mihi videtur q̄ bon? sit: si malis e regione displiceat. Decet sanctitatē vestrā votis assentire bonoz: ne si ab isto forte resilire cōtingat: aliū quē nolletis: studio et consensu p:auoz contingat recipere.

¶ Ad bernardū p̄ior. de portarū. Epistola. ccl.

Uerendissimis patribus ⁊ dñis amātissimis Bernardo p:iori portarū/⁊ sanctis q̄ cum eo sunt. B. clarevallis vocat? abbas/salutē in domino. Ex quodā beatitudinis vestre rescripto comperi/scripsisse me aliquid q̄d me indicaret cōmotum vosq̄ istud nō parū mouere. Verū id frustra. Nō est q̄d a puero vestro timendū sit vobis reuerendissimi pres: q̄ vos in veritate diligo vt amicos: ⁊ suspitio vt sctōs. Nisi forte nō me: sed mihi paterno timuistis affectu: q̄ motus vobis videret nō ex rōne: aut si ex ratione/forte plus q̄ oportebat. Motus fateo: fui: sed p vobis: nō cōtra vos atq̄ id tenuiter satis. Si ⁊ hoc temere: sed nō temere cōfiteo: aduersum me iniusticiā meā: ⁊ vos remitteris temeritatē petī mei. Ignoscite mihi: sic fum: zelus domus vre comedit me. Nō patior plane: q̄d in me est: decolorari tā te specimen scritaris: nā corrumpi posse absit vt verear.

¶ Prorsus aūt displicer in pulcherrimo coporis nō solū membris: sed ⁊ neu?. Nō plane bon? colo: si sanctorū q̄s piā anxie ferre abiectionē suā videaf: de q̄ etiā ⁊ nō gaudere: ⁊ nō gl̄ari/min? est a pfecto. Porro in ꝓposito pfectionis apparere imperfectū neu? est. Ergo hic colo: mihi in fratre natali displicuit. Quid em̄ ⁊ si castū id fuerit coram deo: Nēpe oporet pudere bona etiā cotā hoibus. Sed dicitis. Non ipse grauiter tulit: sed nos. Ad idem reuertitur. Jterū dico q̄d sentio. Cur vobis graue fuerit nō video: misi q: ipsi graue esse sensistis. Vos iudicare an B eū decuerit: p̄sertim in nouitate vite. Nā ante hanc: vt sua eius pace dixerim: nō caruit hac nota: an vero nec culpa/sucipsius ꝓscientie relinquēdum est. Et q̄d si forte B cogitauit dñs papa: cū (sicut dicitis) electioni ei? assentire renuit? Veritus quippe vt estimo linguas obtrectatorū: vetuit festinatā noui heremite ꝓmotionē: ne (vt dixit) lingua maliloqua dicere posset: hūc esse quē semp optauerat heremi fructū. Verūtamen q̄cquid dñs papa intēderit: siue hoc: siue aliud: me i quo: asse sciatis illud eius ꝓfili ū: ne quis dicat q̄ meo instinctu id fecerit. Nam: q̄d ad me p̄tinet: mihi decretū est vbi opportune posset: nō solum nō impedire: sed etiā roris viribus: ⁊ ambab? (vt dicitur) trahere manib?: vbi de gr̄a q̄ in eo est: deo fructificare valeret. Quis dabit mihi hoies litteratos et scōs in ecclesiis dei p̄esse pastores: si nō in oībus: certe in pluribus: certe in aliquibus saltem? Quid em̄ si inuenis aliqua olim iuueniliter egisse memor? af? Vetera trāsierūt ſ. Cor. v nouа facta sunt oia. Consepultus est iterū xp̄o q̄ heremi baptismū: ego olim sepulta vitia retractabo? Jam q̄ abbas caziacēsis: siue trecēsis dure dicūtur scripsisse vobis oīno cū audiui dure accepi: ⁊ cū accepero tpa nō dissimulabo: quātum quidē charitas postulabit: ⁊ familiaritas q̄ mihi ꝓ eoz religiositate ad ipsos est. Deo aūt gr̄as/q̄ dedit vobis nō vinci a malo: sz vincere in bono malū: q: nō rñdistis eis malū ꝓ malo: aut maledictū p:o maledicto. Porro illas quas ad me aduersus p̄fatos abbates scripserat? Ifas: nec studio: nec volūtate mea/ad ipsorum noticiā pueniſſe sciatis. Et de his satis. Tēpus est vt nō obliuiscar mei. Clamat ad vos mea mōstruosa vita mea erūnosa ꝓscientia. Ego em̄ quedā chimera mei seculi: nec clericū gero: nec laicū. Nā monachi iamdudū exui cōuersationē: nō habitū. Nolo scribere de me q̄d vos per alios audisse existimo: q̄d actrem: q̄d studeam: p q̄ discrimina verser in mundo: imo p que iacter p̄cipitia. Si quo modo audistis: p̄eor vt inq̄ratis: ⁊ fm q̄d audieritis: ⁊ cōsilium impendatis: ⁊ oratiōnū suffragia. ſ. Cor. v.

¶ Ad dñm papam eugeniū. Epistola. cclſ.

Mātissimo patri ⁊ dño eugenio dei gratia summo pōtifici. B. clarevallis dict? abbas: modicū id q̄d est. Baluenses monachi gratiter deliquerūt: sz nō ipunt. Vobis p hoc ipso laus ⁊ gratiarū actio ab vniuersa debetur eccl̄ia: q: nō siluistis: nō dissimulastis: nō quieuistis. Exerbuistis vt debuistis: percussistis: sed vt sanaretis. Jo: si obliuiscatur misereri dñs: ⁊ ꝓtineat in ira sua misericordias suas: vnde sanitas: si fiducialiter, pinde post indicū amsam ꝓstolamur: vt miam ⁊ iudicū cantem? dño. Scimus scim? nō deuiabit vicarius a vestigiis eius cui? vicarius est: mimirū cū ille dicat. Qui mihi ministrat me sequatur. Dicit aūt de illo ꝓpheta. Quis scit si cōuertat? Job. xij. Johel. ij ⁊ ignoscat deus: ⁊ relinquat post se benedictionē? Quanto de vestris q̄s posterioribus audacter exigimus. Alioq̄n nō decet vt p̄datis innocentē cum impio. Etem̄ qui malū fecerūt: facti de medio sunt. Quid restat nisi vt reliquie salue fiant: Quidni saluētur qui obedierūt vobis: qui obedierūt p̄decessori vestro: paulū loquor: q̄ aiebat: auferte malū ex vobis: Jraq̄ miseremini illis ⁊ nō p̄iudicet iniq̄tas sceleratoz/iusticie innocentiū. Hec dico: q: causa est eis cū eduentibus in p̄sentia vestre maiestatis: ⁊ timent ne noceat sibi iniquitas alioz. Sane id p̄cipue obsecramus: vt p̄cordie ⁊ paci ipsoz operā detis: vtriq̄ siquidē bene volum?: atq̄ ita vtriq̄ credim? expedire. ſ. Cor. v.

¶ Ad eundem p:o ebo:acensi. Epistola. cclij.

Cuit frustrata ambitio: imo desperata furit. Currit ad laqueū homo pditionis: ⁊ debitam iam olim in se sententiā dānationis accelerat. Uel nūc manifesta sunt pcta eius p̄cedētia ad iudicii. Anticipat manū succisoris/arboris maledicta ⁊ sponsa: ⁊ cunctantem securim in semet p:ouocat. Deus q̄ iustius illa iamdudū excidisset: q̄ sancti illi quos ꝓra iustas male stando deiecit. Etem̄ si non staret: stantes minime deiecisset. Et illi quidē in innocentia sua: ⁊ p innocentia coruerūt: multo melius stāres: sed sanguis innocentius de manu illoz p:oculdubio requiref: qui vires furiuas tam noxie arbori ne statim corueret ministrauerūt Clamat ꝓra eoz capita sanguis sanctoz de terra: quoz aie in manu dei sunt: ⁊ iam nō tanger eos tormentū malicie. Verūtamen viscera mea erant: effusa sunt: non recipio de vbis ꝓsolationē. Et si possent esse qualicūq̄ solatio/siue remedio: deficiunt in p:e dolo:e: mero:e p:eclusūtur: interrūpuntur singulis?. Unū m̄ ipmet extremū q̄d vtiq̄ magis scribere/q̄ ploqui possum: adhuc audite/vel potius legite. Si adhuc steterit (p:o dolo:) verēdum ne ipsius status sit pessimus casus: dum q̄cquid adicet

Universidad de Deusto
Biblioteca

Matth vij. rit/vtpote mala arbor: que nō potest nisi malos fructus facere: nō illi iam: sed vobis merito imputetur.

¶ Ad abbatem de ꝓmonstrato. Epistola. cclvij.

Vdiui auditionem vestram: ⁊ timui. Scriptitis em̄ contra me amaritudines: absit autem vt tam rationabiliter/q̄ terribiliter. Quid peccaui: an q̄ vestram personaz semper amaui: vestrum ordinem foui: ⁊ promoui semper qō in me fuit: ſfidem si verbis nō habetur: opera faciem. Ut quidem mea mihi conscientia respondet: ego a vobis debui cōmendari. Sed q; ꝓtraria potius loq̄ ⁊ scribere libet: dabo ego voci mee vocem virtutis: ex facto; testimonio. Id quidem graue. Videar imꝓ: operare beneficia: qō vtiq; non decuerat. Ut minus sapiens faciam: vos me cogitis. Cui vnq̄ vestrum siue vestroz nostra opera opus fuit: ⁊ defuit? Primo quidē locus ipe ꝓmonstrati in quo degitis noster fuit: ⁊ nostro munere habuistis: Nam nobis frater vvido (hoc nomē ꝓmi incole loci) q manū episcopi ante donauerat. Deinde q; hi de bello loco vobis se associauerunt: nostri potissimū studij fuit. Apud hierosolymā rex balduinus: duz adhuc viuerer: locum sancti samuelis donauit nobis/⁊ mille aureos simul de quibus edificaretur: vos dono nostro; locum habetis: ⁊ aureos habuistis. Apud virdunū ꝑ ecclesia beati pauli: vt eam vos haberetis: quātum labo; auerim multi nouunt: quātum ꝓfecerim ipſi sentitis. Si quo minus recognoscitis vos: extant epistole nostre ad beate memorie papā innocentiū; huiꝰ rei veri indices: ⁊ q̄si viui testes. Illic de septem fontibus locū: quē ꝓmū inhabitauerūt: francenals nomen ei nos cōmlimus. Propter qō hoz vultis recedere ab amicis? Nunq̄d redditur ꝓ bono malū: q; minamini violare pactū: valedicere paci: societatem deserere: scindere vnitatē? Sed esto. De bono opere nō me lapidatis: sed de iniuria: q̄ fratrē roꝰbertum: cum esset de vestra ꝓfessione: suscepierim habitū ei monachicū tradens. Non in ficto: apud nos est. Puta ueram aūt me sup hoc satisfecisse vobis: cū susceptionis illius rationē/ordinē/necessitatem/vina ⁊ veridica voce exposui: idq; nō semel. Quia vero necdū quieſcitis: non erit mihi pigrum rescribere: qō respondē: q̄n vobis durum nō est repetere qō excusauerī. ¶ Minime ego p̄dicū fratrē robertum aliquādo: vt a vobis extiret solicitaui magis aūt a multis annis id cupientē: nō semel/sed sepe cōpᵒessi. Quonā deniq; modo suspectꝰ haberi possum: q̄ fratrem robertum subduxerim vobis: cuius consilio et hortatu magistrū othonem haberis? Si nescitis: ipsuz interrogate. Si bene noui hominem: nō negabit: possem ⁊ alios fortan nō paucos nosse siue cōuersos ad vos: si ne reuersos: quos hodie nō habetis: nisi a nobis suaſi fuissent/vel coacti. Parco aūt non inops materie: sed verecūdie satisfaciens diues. Inueni ego in claustris vrīs: qui ad verbum p̄dicationis nostre compuncti: ⁊ cōuersi ad nos venire disposuerant: cū ecce solicitantibꝰ vestris retrahentes pedem recepi ⁊ retenti sunt in ordine ⁊ habitu vestro. Postmodum vero remordente eos conscientia: exire voluerunt: ⁊ (ni fallor) exiuissent: nisi nostro fir marentur nō assensu tantū: sed ⁊ hortatu. Sed iam audite: q; iterū vultis audire: quō randē fratrem robertuz receperim. Dñs papa ꝓcepit: nempe rogatus ab illo: et eius amicis. Dicebat vestrum sese ⁊ abbatis ei⁹ assensum ꝓece sua obtinui se: ne quis dicat q̄ ꝓcepto exierit. Ne gatis: quid ad nos? Ipse viderit. Si vobis summū ⁊ sanctum pontificem falsitatis arguere libet: ignoscite nobis quia nos tante sanctitati nō credere: ⁊ tante maiestati nō obedire nefas ducimus. Quāq̄ ⁊ venerabilis abbas godescalcus: qui de vestris est: nā is a dño papa ad vos huius rei gratia fuerat destinatus: non plane negauerat reposse se a vobis ⁊ liberam fratris emancipationē: ⁊ vestram ipsius ſpontaneā confessionem. Jam de fratre fro mūdo nō est qō nos lacescaz: cū nequaq̄ eū ſine voluntaria abbatis sui cōcessione receperim. Qō quidē nec vos latuisse: amara illa epla demōstrat: in q̄ nobis de sola capituli non expectata ꝓuentia calūniam struitis. Quasi vero vel in mutua nostra cōuentione id ꝓhibitum fuerit vel emancipatio filij ad capitulū: ⁊ nō potius ad solū spectet abbatem. Adiscitis ⁊ de domo quadā fratrū vestroz de basso fonte: q; eam nos de medio tulimus: Iz extra statutos terminos constituta. Atq; vtinam ꝓius q̄ nos argueretis eosdem interrogassetis fratres: nō solum quia de medio tulerit: sed etiam qua de causa. Neq; em̄ cessassent vobis: vt cōfidimē: huius rei veritatē. Ceterū audite eam nūc vel a nobis: ac deinde: si ita placet: eos interrogate. Ceperant edificare locū: vbi aliquas e soꝛoribus suis ꝓstituerent: longe quidē ab abbatia sua: in ꝓfinio autem duarū grangiarū domus nostre: ⁊ ppe pascua ouiū nostrarū: rogauimus eos ranq̄ amicos: ⁊ q̄bus forte nō inutiles fuissemus: ne seminariū scandali: ⁊ dissensionū fomitē suis pariter ⁊ nostris parerent posteris relinquē dum. At illi nihilominꝰ edificabant. Hec fuit tota violentia nostra: sic nos de medio tulimꝰ domū illam. Jnexcusabiles sumꝰ: si rogare vim irrogare est. Reuera eps (qō negandū nō est) indignatus nō modo q̄ oratoriū in suo epatu: sed ⁊ q̄ domū in fundo eccle/⁊ terra feudi sui edificare se inconsulto ꝓsumpſissent: cepto interuenit operi: q̄uis frustra. Nam nec vetiti ab eo/desiterūt. Exinde transeūti mihi per terrā illam: is q̄ tunc erat abbas bassi fontis occurrens: indicauit q̄ ab edificatione cessassent. Verūtamen nō tam ꝓpter nos: sicut ex eius relatione cognoui: q̄ ꝓpter militem illū: q̄ terram eis visus dedisse: grauabat eos in multis: ita vt de eo plurimū q̄rerentur. Quāq̄ er si ꝓ sola charitate nostra id volūtarie dimisiſſent: nec religionē eoz dedecuisset: nec imeritis fortan pſtitisse beneficium viderentur. Miroꝛ sane vnde hec tā dem querela emerserit: cuz ⁊ abbas in bona (nisi fallor) ⁊ deuota erga nos voluntate/pñtem finierit vitā: ⁊ qui substitutus est ei: frequēter ⁊ familiariter cōueniēs nos in necessitatibꝰ suis: nullā nobis querimonie huiꝰ aliq̄n fecerit mentionē. Deniq; ⁊ postea in eadē domo humanissime susceptus hospitio/nihil hinc vel ab ipso abbate vel alio quoq̄ audiui. Sed ⁊ vobis cū in claraualle postmodū pñs fuit abbas: ⁊ nuprime barri iā instāte capitulo vīo: vñ littere ille querule: ne dicā calūniose: venerūt: ⁊ nec hic nec ibi sup hoc/siue ab eo/siue a vobis vel tenuiter q̄dē memini me fuisse quentū. Preterea causamini q̄ domūcula fratrū vestroz in bona cōuersus igniacē sis cōbussit. O domūcula. Nēpe vmbraculū quoddā rasmoz erat: vbi sederet frater: qui stātes adhuc in agro segetes custodiret. Neq; hoc cōbustuz malicia: sicut fideli relatione cognouimꝰ: sed q̄ positū in agro quodā fratrū igniacensiū terrā occuparet: quā excoli opoꝛtebat. Deniq; vir vno tabata est nūmulo domūcula hec: ⁊ ab bati de bona ita iaz (nisi fallimur) sup hoc satisfactū: vt oīno nec querat: nec habeat vñ queratur. Si quo minus vbi id nos rescire feceritis: paratl sumꝰ ad oēm satisfactionē. Sic ⁊ de abbate longi pontis: vbi ꝓmo querelā vestram accepimꝰ/q̄ inter terminos vestros domū vellet edificare: ꝓhibuimꝰ eū: ⁊ iam credimꝰ destitisse. Sinaūt ⁊ id fieri vbi factū nō esse nouerimus. Sup oīa plangitis/q̄ ecclesiam sancti foillani: que de ordine vestro est: abbas noster de villari fecerit vnbāniri. At forte iustius vobis fratris ⁊ coabbatis vestri de ꝓdicta domo sancti foillani incredibilis obstinatio: q̄ summi pontificis reprehensibilis animaduersio displiceret. Noui siquidē q̄ multis vestroꝛum ipsiꝰ abbatis aioſitas displiceat grauiter: mirū valde si non etiam vobis. Jta ergo dico vobis hinc indignamini. Siquidē ipse est cuius aut cupiditas: aut cōtumacia/fratribus vestris diuina fecerit officia interdici. Et quidem ꝓlixum est hoc negociū: et difficile esset vniuersa eius subterfugia epistolari breuitate cōcludi. Causam tamen interdicti/q̄ breuiter ſtimabo. Post duas aut plures cōuentiones pacis: post diffinitinā sententiā iudicij/iuxta mādatum capituli vestri: per vestroꝛ ⁊ nostros abbates ꝓmulgatā: accitus demū eps cameracensis: ad cuiꝰ parochiā locus sancti foillani ꝓnere cognoscitur: cum videret abbatē obstinato animo ofa violare: etiā ſua ecclastica cogere voluit vt dicebat. Ille vo vt redimeret tēpus: summi pōtificis audiētiā appellauit. Venū est ante eū. Qui postq̄ testimonio tā vestroz abbatū/q̄ aliozꝛ religiosoꝛ indubitāter agnouit: abbatem sancti foillani nō solū refilire a cōpositionibꝰ/sed et iudicio cōtraire: ecclesiā eius imbāniri iussit donec satisfeciſſet. Demū rogastis tam vos q̄ ipse/dñm cisterciensem et nos: multisq; tā vestris/q̄ vestroz precibꝰ exto: fistis: presente ⁊ ipso eps: qui ꝓmulgāde sue interdicti mādatum acceperat: vt quideret adhuc forma aliqua pacis. Absente abbate de villari: tractata cōpositio: dictuq; est eps vt si vel ipsam obseruaret: abbas sancti foillani abstineret ab interdicto. Discedēs aūt nec illā tenuit: sed domū quā ⁊ iudicij ſua/⁊ cōpositiōes oēs diruendā esse diffinierāt ita vt semel etiā diruta iam fuisset: atq; interim cōtra conuentionē ⁊ iudiciū reedificata: hanc inquā ⁊ tenuit ⁊ tenet: ⁊ alterā q̄ supedificauit. Quidni exequerek eps mādatū apticū qō acceperat de ꝓmulganda ſnia interdicti/ꝓsertim addita ꝓuaricatione: Ego m̄ sperās tandē aliq̄n vincere in bono malum: eandē ſniam differri fecivsq; ad octanas epyphanie: si forte interī vir ille cogitaret: vt vel forma iudicij exequerek: vel cōpositionez aliquā obseruaret. Atq; vtinā sic cōtingat: faciat de pacis vt requiescat sup eū pax nostra. Cū hec ita se habeāt: nō est qō de nobis queri debeatis: cū iustius nos de vobis (vt apparet) queri possimus. Reliquū est vt diligētes vos diligatis: ꝑsertim soliciti seruare vnitatē spūs in vinculo pacis

Epb. iiij Illo inquā vinculo/qō inter nos ⁊ vos causa pacis charitatisq; firmatū est: viliter quidē: ⁊ non minus fortitan vobis q̄ nobis. Si rūpendū decernitis: nō expedit q̄dē. Sed nec licere vllatenus puto. Nēpe vbi cōis est cā: persone reatus ꝑiudicare nō deberet: etsi vera essent que in nos dicitis. Ego aūt fratres quicq̄d faciatis: decrevi semper diligere vos: etiā nō dilect⁹. Occasiones querat qui vult recedere ab amico: mihi studij est ⁊ erit: nec cuiq̄ amicoz iustā in me discessionis cām dare: nec scrutari in alio: q̄ hoc quidē ficte: illud vo neglecte amicitie sit. Et

Esa. xlj. q; fm̄ ꝓphetā/glutinū bonū est: soluere vel potiꝰ abrumpere vos poteritis: sed nō me. Adherebo vobis: ⁊ si nolitis: adherebo: et si nolim ipse. Olim me alligaui fortivinculo: charitate nō ficta: illa q̄ nunq̄ excidit. Cū tu baris ero pacificus: cōturbātibus q̄ dabo locū ire: ne diabolo dem. Vincar iurgiis: vincar obsequiis. Jnuitis ꝓsitabo ingratis adūciā: honoꝛabo ⁊ cōtinentes me. Et nūc tristis est aīa mea/q̄ quacunq̄ occasione offenderim vos: eritq; tristis vsq; dū vestra indulgētia releuek. Si tarda uerit is: ibo ⁊ excusabo: ꝓce fortibꝰ ꝓseuerabo pulsans: instabo opportune importune: donec vel merear/vel exoꝛ: queā bñdictionē. Plusq̄ mediū hyemis trāsijt iam: et tunicā nostrā vsq; adhuc frustratus expecto.

¶ Ad Garinū abbatem alpensem. Epistola. ccliij.

Seuerēdo patri ⁊ omni veneratiōe digno domino abbati alpēsi garino: ⁊ vniuersis eiusdē loci fratribus: ſfrater bernardus vestre sanctitatis seruus: de bono in melius semp ꝓficere. Reuera nūc in te pater experio: qō

ccci. xvij in sacris litteris legisse me memini: Cū cōsummatus fuerit homo: tūc incipit. Jam seni requies: iā coꝛona debebatur emerito: ⁊ ecce tanq̄ nouus in christo miles: noua interim tibi excitas bella: quocas aduersariū: ⁊ rem fortiū ꝓsumis fessus senex: dū ad iterandū certamē: antiquū hostem/etiaz quodāmodo inuitum cōpellis. Enimuero dum ꝓeter morem tuū/tuoꝛūq; ꝓcedcessoꝛū/traditiones diuinitus inspiratus: ecclesias et ecclesiastica beneficia relinquis: synagogas sathane: idest cellulas extra cenobium: in quibus tres vel quattuoꝛ fratres sine ordine/sine disciplina habitare solent: destruis: feminas a monasterio arces: ceteriq; pietatis ac discipline bonis studiosius inuigilas solito: quid aliud ꝓmus ⁊ maximus ille peccatoꝛ: nisi videbit ⁊ irascet: dētibus suis fremet ⁊ tabescet? Sed que cura? Ecōtra tu in eius cōfusione/⁊ tua cōsolatione cantabis deo tuo: Qui timent te videbūt me ⁊ letabunt: q; in verbo tuo superſperaui. Nec timenduz q; succumbat hosti: qui nec cedit etati. Vincit annos animus: ⁊ frigēte iam coꝛpoꝛe/feruet sanctū in coꝛde deside rīū: artubusq; fatiscētibꝰ durat tñ incolumis ꝓpositi vigoꝛ: nec sentit rugose carnis infirma spūs ꝓpitus. Nec mirū. Ut quid em̄ metuat veterani domicilij ruinas: qui fabricā spiritalē videt indies in sublime cōsurgere: ꝓficere in eternitatē? Certus nāq; est: si terrestris domus ista dissoluitur: q̄ edificationē habet ex deo domū nō manufactā eternā in celis. ¶ Sed dicet aliq̄s. Quid si morte ꝓuentus fuerit homo: necdum videlicz spiritali edificio consummato? Perfectus quippe: nō habet quo ꝓficiat. Et qui ꝓficit: coipso quo ꝓficit/perfectus nō esse cōuincitur. Et quod securi de illo plena fide respondeamus: Dicemus nempe. Consummatus in breui: expleuit tēpoꝛa multa. Bene multa: quia et vniuersa cōplectitur. Quomodo em̄ nō expleuit omnia tēpoꝛa: qui trāsijt ad eternitatē? Quanta sane tēpoꝛa nō longeuitate: sed longanimitate: hoc est nō annoꝝ serie/vel dierū numero sed mētis deuotione: ⁊ inextinguibili semper ꝓficiendi desiderio: percurrere potuit: tanta sibi in meritis nō immerito vendicauit. Meriuer quippe virtute: qō amisit in tēpoꝛe. Poꝛro vera virtus finem nescit: tēpoꝛe nō claudi tur. Unde est illud: Charitas nunq̄ excidit. Et item: patientia pauperū nō peribit in finē. Et timo: dñi sanctus permanet in seculū seculi. Juq̄ iustus arbitrat se cōpoꝛe hendisse: nunq̄ dicit/satis est: sed semp esurit/sitiq; iustitiā: ita vt si semp viuerer: semper: quantū in se est: iustioꝛ esse cōtenderet: semp de bono in melius ꝓficere rotis viribus conaret. Nō cūi ad annū: vel ad tēpus instar mercennarij: sed in eternū diuino se mācipat famulatui. Audi deniq; vocē iusti. In eternū nō obliuiscar iustificationes tuas: quia in ipſis vivificasti me. Et rursum. Jnclinaui coꝛ meū ad faciēdas iustificatiōes tuas in eternū. Nō igitur ad tēpus. Proinde iustitia eius manet nō aliquanto tēpoꝛe: sed in seculuz seculi. ¶ Sempiterna itaq; iusti esuries/sempiternā meretur refectionem. Et licz in breui cōsummet ꝓ tēpoꝛe: iudicatur tñ expleſſe tēpoꝛa multa ꝓ virtutis perpetuitate. Quo deniq; pacto tēporis brevitas bonoꝝ ꝓcindicet perpetue deuotioni: que pertinacē repoꝛoꝝ malicia excusare nō sufficit? Ob hoc em̄ ꝓculdubio inflexibilis et obstinate mētis puniuntur eternaliter malū: licz tēpoꝛe aliter perpetrarū: q; qō breue fuit tēpoꝛe vel opere: longū esse cōstat in pertinaci voluntate: ita vt si nunq̄ inoꝛeret: nunq̄ velle peccare desineret: imo semper viuere vellet vt semp peccare posset. Proinde de pōt ⁊ de isto per cōtrariū itidē dici. ¶ Consummatus in breui expleuit tēpoꝛa multa: q̄ merito multoꝝ: imo oīm tēpoꝝ/receperit vicez: qui nullo tēpoꝛe voluerit mutare intentionē. Jtaq; indefessum ꝓficiendi studiū: ⁊ iugis conatus ad ꝓfectionē: perfectio reputat. Qui si studere ꝓfectioni esse perfectū est: ꝓfecto nolle ꝓficere deficere est. Ubi ergo sunt qui dicere solent: sufficit nobis: nolumus esse melioꝛes q̄ patres nostri? O monache: nō vis ꝓficere? Nō. Vis ergo deficere? Nequaq̄. Quid ergo? Sic mihi inquis viuere volo: et manere in quo peruenī: nec peioꝛ fieri patio:: nec melioꝛ cupio. Hoc ergo vis/qō esse nō potest. Quid enim stat in hoc seculo? Et certe de homine specialiter dictum est: fugit velut umbra: ⁊ nunq̄ in eodem statu permanet. Ipse deniq; hominis seculiq; auꝛ: q̄ diu in terris visus est: ⁊ cū hominibus cōuersatus est: nūquid stetit? Et quidem teste scriptura: pertrāsijt benefaciēdo ⁊ sanando omnes. Pertransijt ergo sicut non

ps. cxl. ps. cxviij ſj. Cor. v A Sap. iiij ſj. cor. xiij ps. ix. ps. xvij. Phil. iij. ps. cxviij B Iob. xiiij. Act. x.

Universidad de Deusto
Biblioteca

infructuose:ita nō remisse:nō pigre:nō lento gressu: sed
pō.xviij. quēadmoduz itē de eo scriptū est: Exultauit vt gigas ad
currendā viā. Porro currentē nō apprehēdit: qui et ipse
pariter nō currit. Et q̄d pdest christū sequi: si nō cōtigat
Lor.ix cōsequi? Ideo paulus aiebat: Sic currite vt cōprehenda
tis. Ibi tu christiane fige tui cursus pfectusq; metaz: vbi
Phil.iij. christ⁹ posuit suā. Facr⁹ est(inq̄t)obediēs vsq; ad mortē.
Quantūlibet ergo cucurreris: si vsq; ad mortē nō perue
neris: bstauiū nō apprehēdis. Bstauiū christ⁹ est. Porro si illo
currēte: tu gradū stilis: non christo appropias: sed te ma
pō.lxxiij. gis elōgas: timēdūq; tibi est q̄d ait dauid: Ecce q̄ elōgāt
se a te dne peribūt. Itaq; si pficere currere est: vbi pfice
re: ibi t currere desinis. Ubi vo nō currere: ibi t deficere
incipis. Nine plane colligit q: nolle pficere/nō nisi defi
ge.xxviij cere est. Uidit scalā iacob: t in scala angelos: vbi nullus
residēs: nullus subsistēs apparuit: sed vel ascendere vel
descēdere videbant vniuersi: quatenus palā darek intel
ligi: inter profectū t defectū in hoc statu mortalis vite/
nihil mediū inueniri: sed quō ipsum corpus nostrū conti
nue aut crescere cōstat aut decrescere: sic necesse sit t spi
ritū aut pficere semp: aut deficere. Interest tū q; neq;
iuxta ordinem corporalia vicissitudinū: etiā spūs sua vel
incremēta capit: vel patitur detrimēta. Nā semp in robu
sto t vegeto corpore animus mollior: atq; tepidior iacet:
ij.cor.xij t rursum in corpore debili et infirmo fortior viget promp
tior q; spūs. Nō se vtiq; in se experta cōtestans aplus: qñ
infirmor inquit/tūc fortior sum. Sed t libēter gloriabor
in infirmitatib⁹ suis: vt inhabitet in me ait/virtus christi.
ij.cor.iiij Nō quidem sic astruimus exēplis: vt pbemus t oculis:
dū in te pater manifestū fit nobis q̄ dr. Cuius quippe et
si homo exterior corrūpitur: sed interior renouat de die
in diem. Unde eñ tantus ardor: inuouādi ordinis: nisi ex
mat.xij. renouatiōe mentis? Sic bonus homo de bono thesauro
cordis sui pfert bona: sic arbor bona fructū bonos facit.
Prūni t purissimi fructū sui. Sed quen⁹ arbor hos pro
tulit: nisi puritas cordis? Alioquin q̄s impurus animus
tanto studio/regule inquireret eligeretq; puritatē? Nec
de turbido fonte lympidus emanat riuus: nec de sordida
mēte mūda cogitatio. Intus est pculdubio: intus est q̄
delectat: t ex illa plenitudine intrinseca erūpit torū/q̄
foris exuberat: atq; in mēte fulget: q̄ sic placet in opere.
Can.j. Sequimini filij patrē: imitatores eius estote sicut et ipse
christi. Dicite. In odore vnguentoz tuoz curremus. Si/
j.Cor.ij quidē bonus odor christi est in omni loco. Nā vt taceam
de vobis/qui presentes cōminus percipitis fragrantiaz:
tanta ad nos vsq; qui longe absumus: ex studijs eius bo
nis/peruenit huius suauissime refertionis vbertas: vt
nobis certissime fiat odor vite ad vitam. Puto q; t in ce
Can.iij. lestib⁹ id iam perseenserint in odore suauitatis: et quadam
solito festiuiori exultatione decātent. Que est ista q̄ ascē
Cius dez dit per desertū/sicut virgula fumi ex aromatibus myrrhe
iij. et thuris: et vniuersi pulueris pigmētarij? Et illud. Emis
siones tue paradisus malorum punicorum cum pomorū
fructibus. Quicunq; inter vos hunc in celis iubilum nō
audit: inuidet. Quisquis hunc nō sentit odorem(vt om
nium pace dixerim)puret.

¶ Ad Ludouicū regem francoz. Epistola.cclv.

Ludouico dei grā excellētissimo regi francoz⁹
B. clareuallis vocat⁹ abbas fidelis suus: Sa
lutē a rege regū t dño dominātiū ipsi t dilecte
eius t filijs ei⁹. Regna terre t iura regnoz/tūc
sane sana suis dīs atq; illesa persistūt: si diuinis ordina
tionib⁹ ac dispositionibus nō resistunt. Cur dñe irascitur
furor tuus cōtra dei electum: quē tua q̄s sublimitas susce
pit t preelegit: tibi quidē in patrē: filio aūt tuo in famu
lem? Armat regia indignatio nō plane in extraneos: sed
in semetipsam t suos. Nō mirū si iusta scripturā/ira vi
ri iusticiā dei nō operat: que ppzie q̄s vtilitatis: sed indi
Jaco.j. gnitatis: sed salutis/facit sepe vt nec manifestū omnib⁹
aduertas periculū; sentias damnū. Colligit concilium.

Quid in hoc detrahitur regie glorie: regni vtilitatibus?
Ibi vniuerse ecclesie cōmendabitur ac rememorabit ex
cellētie vestre prōpta t specialis deuotio: q̄ regū primus
aut certe inter primos/rabiei persequentiū eande matrē
vestram strenuissime t christianissime defendēdo obuia
stis. Ibi gliose ab ingēti illa multitudine debite gratie re
ferent vobis: ibi a milib⁹ sanctoz orabit pro vobis et ve
stris. Alis aūt q̄ sit hoc tēpore necessarius cōuētus epor
nullus ignorat: nisi qui durus cor de matris ecclesie an
gustias nō attendit. Ar calor inquiūt/nimius est: q̄si nos amos.vj
glacialia corpora habeam⁹. An corda nobis magis cōge
lata sunt: t nemo est qui iuxta pphetā/cōpatiat? sup con
tritione ioseph? Sed hec alis. Nunc autē ego minimus in
regno vestro: sed dignitate nō fidelitate: dico vobis: non
expedit velle impedire tantū t taz necessariū bonū. Nec
desunt euidētes cause: quib⁹ id manifestū facere possem:
quas t nūc pferre in mediū ad manū mihi est: nisi q̄ sat
arbitror: dictum sapienti. Tū si quid ex apostolice auro:ita
tis rigore processit: vnde se merito esse turbatā celsitudi
nis vestre serenitas arbitratur: qualiter hoc ipsum reno
cetur: aut tēperetur prout oportet ad honorē vestrū: fide
les vestri: qui adherēt: totis viribus enitētur. Inter nos
quoq; si quid possumus: nō dissimulabimus.

¶ Ad dūm papam Eugenium. Epistola.cclvj.

Non est leue verbum quod sonuit: triste satis t
graue est. Et cui triste? Immo cui nō triste: So
li filij ire/irā nō sentiūt: nec tristant tristibus: puer.ij.
sed letant t exultāt in reb⁹ pessimis. Decetero
cōis tristicia est: q; cōis est causa. Bene fecistis iustissimū
zelū nostre gallicane eccle collaudādo t corroborādo
autoritate ira⁹ vestrarū. Nō est dico vobis: in causa tam
generali et tā grauī repide agendū: sed ne riuide quidē.
¶ Legi apud quēdā sapientē. Nō est vir fortis: cui nō cre E
scit animus in ipsa rerū difficultate. Ego autē dico: fideli
hoi magis t inter flagella fidēdū. Intrauerūt aq̄ vsq; ad
animā christi: tacta est pupilla oculi ei⁹. Exercēdus et nūc
vter q; gladius in passione dñi/christo demo patēte/vbi
t altera vice passus est. Per quē autem nisi p vos? Petri
vter q; est: alter suo nutu: alter sua manu quotiēs necesse
est euaginādus. Et quidē de quo minus videbat: de ipso
ad petrū dictū est. Conuerte gladiū tuū in vaginā. Ergo Jo. xviij
suus erat t ille: sed nō sua manu vtiq; educēdus. Tēpus
t opus esse existimo: ambos educi in defensionē oziental
is ecclesie. Cuius locū tenetis: zelū negligere non debe
tis. Quale est hoc principatum tenere: t ministeriū decli
nare? Dor clamātis. Uenio hierosolymā iterū crucifigi.
Ad quā vocē et si alij tepidi: alij et surdi sint: successor pe
tri dissimulare nō licet. Loquek t ipse. Et si oēs scādaliza Mat.
ti fuerint: sed nō ego. Nec terrebitur dānis prioris exerci xxvj.
tus: quib⁹ magis refarciēdis operā dabit. Nunquid ideo
nō debet facere homo q̄d debet: quia deus facit q̄d vult?
Ego vo pro tantis malis/tanq̄ christianus et fidelis me Jaco.j.
lioza sperabo: t omne gaudiū existimabo: q̄m in varias tē
tationes incidimus. Reuera panē dolozis comedimus:
t potati sumus vino cōpunctionis. Quid diffidis amice
sponsi: quasi nō moze suo vinū bonū seruauerit vsq; ad Johe.ij.
huc benignus et sapiēs spōsus? Quis scit si cōuertatur t
ignoscat deus: t relinquat post se benedictionē? Et cer
te sic operari: sic iudicare superna diuinitas soler: sciēti lo
quor. Quādo autē magna bona mortalib⁹ prouenerunt
que nō magna p̄ceuenerint mala? Nā vt cetera taceā: nō
ne illud vnicū t singulare beneficiū nostre saluris/pces
sit moris saluatoris. Tu ergo amice sponsi/amicū te in ne
cessitate pbato. Si triplici illo amore: de quo tuus inter
rogat⁹ est predecessor: tu q̄s toto corde: tota aīa: tota vir Joh. xxj
tute christū diligis vt oporet: nihil reseruabis: nihil dissi
mulabis in tāto periculo spōse ei⁹. Sed q̄cq̄d habes virū:
quicq̄d zeli: quicq̄d solicitudinis: quicq̄d autoritat⁹: quic
quid potestatis impēdes. Singulare periculū: singulare
exigit operā. Fundamentū cōcutitur; et tanq̄ imminenti

ruine: totis est nisibus occurrendū. Et hec ppter vos: si
dēter quidē: si fideliter dicta. Decetero vbū illud q̄s iam
(ni fallor) audistis: quō videlz in carnotēsi cōuētu(quo
nā iudicio satis miror) me quasi in ducē t principem mili
tie elegerūt: certū sit vobis nec cōsilij mei: nec volūtatis
mee fuisse vel esse: sed nec possibilitatis mee(quārū me
tior vires meas) peruenire vsq; illuc. Quis sum ego vt
disponā castroz acies: vt egrediar ante facies armatorū:
aut quid tā remotū a pfessione mea: etiā si vires suppete
rent: etiā si peritia nō deesset? Sed neq; hoc meū est ve
strā docere sapientiā: nostis hec oia. Tantū obsecro per
illam charitatē/qua mihi specialiter debitor estis: ne me
humanis volūtatib⁹ exponatis: sed sicut singulariter vo
bis incūbit: diuinū cōsiliū perquiratis: t operā detis: vt
sicut fuerit volūtas in celo: sic fiat.
a ¶ Ad eundē pro fratre Philippo. Epistola.cclvij.

Et negociū q̄d ceteris nō miscemus: q̄m cete
ris amplius tāgit et angit nos: t eget singula
ri ppzie precis instātia. Philippus noster cum
se exaltauit: humiliat⁹ est: sed cū se humiliauit:
nō est exaltatus: quasi vtrūq; pariter dñs nō dixisset. Ri
go: est: sed fine dispēsatione. Iudiciū: sed sine mia. Mul
ti q̄d negādū nō est: sic mensurauerūt: sed nullus ita sibi
mat. vij. voluit mēsurari. Si aūt in qua mēsura mēsi fuerimus: re
metiet⁹ nobis: erit pfecto iudiciū sine mia ei/q̄ nō fecerit
misericordia. Capax est vester aplatus rei vtriusq; t zeli
sc;/t miseratiōis. Et bono: quidē maiestatis iudiciū dili
Zu.xvj. git: sed absit vt ad piudiciū māsuetudinis. Ubi dispēsa
tor ille: cui laus est in euāgelio: elegit potius fraude fa
cere suo dño q̄m primo nō misereri. Deniq; pro centū nūc
quidē octoginta: nunc vo quinquaginta redibuit. Juste
laudat⁹ est: q̄ dño suo rerū maluit/q̄m psonarū iacturā fa
cere. Et q: dign⁹ est q̄ sic opak mercede sua: vno tali ope
re quos ille retinuit seruos: iste sibi fecit amicos. Quid
facim⁹? Uidemur intrasse causas: nō potrigere precē. Nō
expedit ita. Si pergim⁹ ista dicere: iudiciū puocam⁹: non
puer.j. misericordia. Nulla mihi fiducia in argumentationib⁹ istis
nō plus q̄m in telis aranearū. Frustra iacit rete ante ocu
los pennator. Noui q̄m validiora valeāt mihi rideri: pser
tim a tali ingenio. Uobē arma mea pces pauperū sunt
t abūdamus in genere isto. Dis cedat necesse est machi
nis turris fortitudinis: etsi alis inexpugnabilis. Non re
pellet pauperū preces: pauperū pater: paupertatis ama
tor. Quima ista: Non sum solus: t si solus: fortasse plume
re possem. Uōs filij vestri q̄ mecū sunt: t q̄ mecū nō sunt
mecum tū sunt in hac supplicatione. Quis numeret eos?
Solus sane frater philippus excipik: q̄ nec postulat: nec
petit postulari: t an velit ignoro: magis: q̄ in se est: ele
git abiectus esse in domo dei sui. Sed nec nos quidē pro
homine: sed pro ordine postulamus: cui dispēsatione in
eo factam nō parum profuturā confidimus.
¶ Ad eundē p fratre Rualeno. Epistola.cclviij.

In veritate cōperimus Rualenū nostrū nedū
requiescere in quo positus est: sed nec aliquā
do requieturū cōfidim⁹. Uobē opus est ma
turato remedio: nō solū illi: sed t mihi. Uro:
dico vobis: q̄diu ille in scādalo est. Nolite mirari b̄: vna
aīa sumus: nisi q̄ ego mater: ille filius: nam patris in eo
cessi vobis/t nomē/t autoritatē. Solus qui transfundi
Esa.xlix. nō potuit: mihi remansit affectus: qui me excruciat. Ma
ter aūt nō potest oblīsci filij vteri sui. Jd me fuisse q̄s
dixerit: ego adhuc esse sentio. Clamat matrē pectus triste
t cōtinu⁹ dolor: cordis mei pro eo. Queritis de quo que
ram? De me. De vobis mihi quero:: sed vobis. Ego ego se
ua t pia mater ppriis visceribus nō pepercī: vt castifica
rem cor meū in obedictia charitatis. Immolaui de sinu
meo chari pignoris hostiā: t nō in angaria fateor: sed in
voluntate mea parui voluntari que quos vult angariat.
B At ille nō ita. Renitebatur q̄uis frustra plane angariat⁹
tam a me/q̄m a vobis. ¶ Nunquid ego timere potui/tan
ta obstinatione semper renisurum? Pīs cordis est cedere
importunitati: que ad id q̄d oportet adduci non patitur.
Alioq̄n inuitū tenere ad q̄d inuitus traci⁹ est: durū pro
illo: fructuosum nemini est. Porro occupare locū: t non
facere fructum: nec loco expedit: nec vos decet: nec nos.
Nemo(vt ait beatus Ambrosius)inuitus benefacit: eriā
si bonū est q̄d facit: quia nihil prodest spūs timoris: vbi
nō est spūs charitatis. Obsecramus itaq; p viscera mise
ricordie dei nostri: exhibete viscera patris: t infantē duz
adhuc viuit: remittite ad vbera matris: cui? christus hic
totus languor est: q̄ sit prepropere ablactatus. Melius
eñ viuere finitur: q̄m diuiditur. Que vtilitas in sanguine
eius? Unū scio: nō patris: nō matris illa vox erit: nec mihi
nec tibi sit: sed diuidat. Hoc vos forte nō timeris: q: non
creditis puenturū. Sed scriptitationes t inuitationes
frequētissime veniētes in manus nostras: plene sunt ri
more istorum: minitārtes hoīs fugā: t diuisionē: vel potius di
ruptionē: nō modo a vobis: sed t a nobis.
¶ Ad eundem pro eodem. Epistola.cclx.

Et si q̄d aliq̄n volui q̄s velle me noluistis: man
suetudinis vestre dignatio eo me prouocat: vt
q̄s vultis non modo velim: sed t auide velim.
Placet vobis vt frater Rualenus abbas sit
apud sanctū Anastasiū: t mihi. Placuerat t ante: sed q:
nimis ille nolebat: placitū in nō placitū venit. Porro ve
stro beneplacito non cōsiuente: rursum vt iustū est: non
placitū in placitū redit. Experiri licet. Jfactū est q̄d prece
pistis: nō quia precepistis: sed q: voluistis. Ex voluntate
ergo: t non quasi ex tristicia: vel ex necessitate. Executio
maturata mandati obedientiam probat: de voluntate sti
lus interrogat. Si contentus nō fuem mandatū facere: Zu.xvij.
nōne iuxta verbū dñi/seruus inutilis essem: soluēs debi
tū? Nunc autē q: adieci velle: iam nō seruus: sed filius.
¶ Ad abbatem Rualenum. Epistola.cclxj.

Atis super⁹ afflixit nos absentia tua Rualene
charissime: sed longe magis cōperta tua tristi
cia/turbati sumus. Et enim iustius te/q̄m nostrā
de te desolationē seu destitutionem plāgere no
bis videmur: t desolatio quidē nō parū dānosa: t nō pa
rum molesta: nēpe tam dulci filio: tam virili fratre: tam ne
cessario adiutore. Uerū quo verius ista de tua amabilita
te memoramus: eo affectuosius compatimur meroz tuo
pluris multo habētes tuū incōmodū: t longe egrius fe
rētes: q̄m nostrū damnū. Deniq; nō dissimulauimus: non
quieuimus: nō siluimus: tentātes sup hoc deū: pene vsq;
ad irritandū summū t sanctū pontificē: vt quōcunq; vel
cū nostro piculo te reuocarem⁹. Sed q: adhuc frustrati
sumus in cunctis molitionib⁹ t conatib⁹ nostris: fugnis
tandē iudicijs vel fatigari cedētes: t dātes potēte manū
q̄m q̄d volumus nō valemus: id velle cogimur q̄d possu
mus. Tu igit frater charissime t desideratissime cōfor: ta
re in dño: t noli iam cōtra stimulū calcitrare: ne dū pun
geris tu: plurimi qui te in dño plurimū amāt: pariter cō
pungantur. Parce tibi et nobis: qui tuo amore/nec ipsi
nobis pepercimus. Magis autē induere fortitudine: cō
fidens et sciēs quia gaudiū dñi fortitudo tua. Induere
leticia salutari: vt t nos de tua iocūditate letātes: hilarē
dator ē diligēti deo: tum pro tua pace: tum pro nostra cō
solatione/laudes t gratias referamus.
¶ Ad dūm papā Eugeniū pro quodā paupere abbate.
Epistola.cclxij.

Tus de milinbus templi voluit monachari in
ordine nostro: nec defuerunt de nostris qui ei
in tali voluntate assentirent: Sed cū nō aude
rent eum in suis claustris recipere: quoniā nō
licebat: occulte eum direxerunt ad quandam abbatiam
que dicitur vallis: mandantes et suggerentes abbati: vt
nigrum habitum de alio ordine monacho: facere: et ei tra
di: t sic eum reciperent: nostrumq; illi darent. Et factum
est ita. Res nobis innotuit; t per nos delata ad capitulū

Universidad de Deusto
Biblioteca

est:capituli decreto frater ille foras missus est. At fratres de tēplo minime hoc contenti/litteras nihilominus a vestra maiestate episcopo carhalamensi attulerunt:quib⁹ abbatē sancti vibianj(cui is est qui militi habitum tradiderat)ab introitu ecclesie suspēderet:donec se vestro cōspectui psentaret. Inde est q abbas de vallib⁹ quo rogate ille hoc fecit:nil mali suspicatus:compulsus est in magna anxietate animi:fratrē latorē psentiū mittere ad pedes misericordie vestre:vt q per eū intricatus est:per eū expediat:si tū hoc tam ipse q etiā nos alij filij vestri/vestra sancta paternitate potuerimus ꝓmereri.

¶Ad eundē pro monachis mosomēsib⁹. Epla.cclxiij.

Non possum deesse dño remēsi in petitione sua presertim cū digna sit exaudiri. Rogamus ꝓinde/t omni instātia supplicamus ꝓ pauperibus monachis mosomēsibus:vt ab oppressione quā sustinēt:sicut per latorē psentiū nosse poteritis:citius liberent:t ab eis iniurie siue calūnie malignāriū in manu vestra valida ꝓpulsent. Hoc em est ꝓ quo pauperes delōge miserūt clamātes ad vos. Jā quale resp̄sum a vobis oporteat reportari:doceat vos amātiū tam iusticia/q̄ paupertas:t pcedenti viri: qui ꝓ eis interuenit:t vos nō parum diligit:reuerētia.

¶Ad eundē pro abbate caziacēsi. Epistola.cclxiij.

Quotiens preces:cū possem forte iubere: t me putauerā exauditu. Sed q cōperi nō ita esse: mihi videor nō iā simplr forte cōtemptq petendū sed clamādū in vociferatiōe. Neq em tenuiter seu equanimiter fero repulsum:quā hactenꝰ expt⁹ non sum. Jsacite itaq q debetis:facite q soletis:nā cōsuetudo debitorē vos fecit:facite inquam et si nō q rogamini: certe q iubemini. Itaq reuertimini ad iudiciū:nec enim iusticie videt esse/vt vir religiosus t amicus noster/t filj vester/abbas caziacēsis q̄ iuris est monasterij:sui perdatis ꝓpter vbū incaute a se inconsulteq platū:t absq ecclie sue assensu. Q̄q et si illi vbo oīno ptinaciter adhereat aduersarj⁹/vtpote iusticie nō cōfidēs: iusto vt putamus iudicio ꝓdicto abbati nō debebit obesse: cū viri illi:in quoꝝ cōuentia res posita est:nō cōcordasse:s̄z potius dissensisse sciant. Ex hoc credimus:q: nō cōtristabitis nos:neq cōturbabitis. Sic deus letificet aīam vestrā sic vos ab omni perturbatione cōseruet/ pater amādeet honorāde:si omnib⁹ seruis christi:sed nobis specialiter.

¶Petrus cluniacēsis abbas ad Bernardū abbatē clarenallensem. Epistola.cclxiiij.

Vtri ac splēdide monastici ordinis imo totius ecclesie dei coluīne:dño. B. clarevallis abbati petrus humilis cluniacēsis abbas salutē/quā rep:omisit deus diligētibus se. Si liceret:si dei dispositio nō obstaret:si in hois potestate esset via eius: maluissem charissime beatitudini tue nexu indissolubili adhererе:q̄ vel principari inter mortales alicubi:vel regnare. Quid enim? Nōne regnis oībus terrenis p̄ferri a me deberet:grata nō solū hoibus:sed t angelis ipsis cohabitatio tua? Cōsule te illoꝝ si dixero : licz nōdū spes in rē trāsierit:p misericordiā dei gratiā mēdax nō ero. Si plane mihi datū fuisset vsq ad vltimū spm tecū hic esse: daretur forsitan posthac t vbi esses etiaz perpetuo esse. Quo em curreret nisi post te:tractus odore vnguentoꝝ tuoꝝ a te? Dō q: semp non datur:vtinā sepe daret. Et q: nec illud est:vtinā saltē frequēter videā missos a te. Et b quoq q: raro cōtingit:volo vt vel in primo scribas tua amanti se p suū nuncīū vsq ad octauas dñi mecū mālusrū visitet:in quo tuus vt mihi videt ex pte:t meus ex toto spūs requiescit. Videbo te sancte frater in illo:audiā te per illū:t quedā:q̄ secrero nota fieri volo sapiētie tue: mādabo p ipsum. Sancte aīe tue sanctisq sub regimine tuo oīporteī dño seruiētib⁹:me nostrosq quātis possum p̄cibus:quanta possum deuotione:cōmendo.

¶Ad Petrum cluniacensem abbatē. Epla.cclxv.

Quid facis o bone vir? Laudas peccatorem: miserū beatificas. Restat vt oremus ne inducar in errorē. Induco? aūt si tātis delectat⁹ pconiis:ignorare me cepero. Propemodū id mihi cōtigerat visibus bitudinis tue:t btificatiōis mee. Q̄ beat⁹ nūc esse? si vbis beari possem? Beatū tū me dixeri:sed fauore tuo nō meis laudib⁹. Beatū q diligo? a te:q diligo te. Q̄q t hāc mihi dulcē licz buccellā liquādā arbitror:: nec oīno plenis vt aiūt buccis admittēdā. Miraris cur hoc? Nempe nō video in me vllū bonū diligi meruerim:p̄sertim a tāto. Scio aūt q: plus iusto velle diligi:minꝰ est a iusto. Quis mihi det tāte humilitāt insignē:tā imitari posse q̄ ammirari? Quis mihi tribuat sctā t desiderata p̄sentia tua:nō dico semp:nō dico sepe:sed vel semel in anno frui? Puto q: nulla vice reuerterer vacuꝰ. Nō inquā frustra cōspicerē virtutis exēplar:discipline summā:speculū sanctitatis Q̄q minus vsq adhuc a christo didicisse me fateo:nō incassuꝝ fide oculata peperez q̄ sis t tu mitis t humilis corde. Verū si tibi pergo facere q̄ a te mihi factū queror et si veritatē dicā:veritatis tū legi nō concordabo in qua legitur. Q̄ tibi nō vis fieri:alij ne feceris. Itaq iam remus petitiūcule vestre:qua epistolā conclusistis. Jo quē mitti vobis inbetis mō mecū nō est:sed cum dño antisiodorēsi:t ita infirmus vt sine nimio incommodo/ nec ad nos vsq posse adhuc venire dicatur. Tob.iiij

¶Ad Sugerium abbatem sancti Dionysij in obitu eius consolatoria. Epistola.cclxvj.

Charissimo t intrimo amico Sugerio dei gratia abbati sancti Dionysij:frater. B. gloriā que abinitus est: t gratiā que deinꝰ venit. Q̄ dei ne trepides exuere hoiem illū qui de terra est: illū qui te dep:imit vsq ad terrā:t conat deprimere vsq ad inferos. Jste est q̄ verat:q̄ onerat:q̄ oppugnat. Quid tibi t terrenis exuuijs:q̄ ad celū iturus/stola glorie mox indui habes? Presto est:sed vestito nō dabit. Vestire nolit illa:nō supuestire. Sustine ergo patienter:imo libēter accipe:nudus t nō vestitus inueniri. Deniq t deus ipse vult vestiri:sed cū nudus est:nō cū vestitus. Q̄ dei non reuertet ad deū:nisi is q̄ de terra est:t terra est:in terraz ierit. Qui em duo hoies sibijmicē aduersant:nec erit pax donec abinvicē separent. Et si pax fuerit:nō erit pax dñi: nō erit pax cū dño. Nō es tu de illis:qui dicūt pax/t non est pax. Te expectat pax illa q̄ eruperat oīm sensum:te expectāt iusti donec retribuat tibi:te expectat gaudiū dñi tui. Et ego quidē charissime vehemēter afficio: ante videre te:vt dulcedo moriturī veniat sup me. Et qm̄ nō est in hoc via ei⁹:nō audeo vti certꝰ nō sum:pro certo pollicerī:sed q̄ nōdum video:quō possuz:satis ago vt possim. Forte veniā:forte nō veniā. Sed q̄libet hoz fit:dileri a principio:diligā sine fine. Fidēter dico:nō possuꝝ dere sic dilectū vsq in finē. Nō mihi perit: sed p̄cit:cuius aīe aia mea adhesit gluti:no q̄ nō dissipabit:t vinculo q̄ nō dirumpet. Tātū memēto nostri cū queueris quo nos p̄ueenis:vt t nobis cito det venire post te:t ad te puenire. Interim tū nullatenus putes q: tua dulcis memoria recedat a nostra:t si p̄sentia dolentib⁹ subtrahat. Q̄q potens est deus te adhuc nobis donare rogātibus:seruare indigētibus:quod vtiq nō est diffidendum.

¶Abbati cluniacensi. Epistola.cclxvij.

Filius vester frater Baltherus:factus est et noster:sm regulā illā:ofa mea tua sunt:t tua mea Nō sit minus familiaris q: cēis:sed si est q̄ post sit alia gratia : sit familiario: atq acceptio: vt mihi:quia vester est:ific vobis quia noster est. Luc. xv.

¶Ad dñz papā eugeniū ꝓ frib⁹ de corona. Epi. cclxvij.

Vereantur maiestatem in vobis:et tremulis labijs ac digitis quod ad rem pertinet: vix ad id vnq̄ longis ambagibus anfractibusq per/ueniant. Ego certe vtilitatem vestraz/t honorem vestrū tantūmodo attendens:rē vt est nude t aperte

stico aperio:t sine cūctatione t obuolutiōe tanq̄ vni nostrū:aplico:q̄ opus est:intimare nō vereor. Subiectuz est vobis t grauiter:q̄ nō dubius affirmauerim. Quis vobis suggessit hoiem de ambitiōe notatū/cōuictū/condemnatū:ad ecclesiasticā cogere dignitatē? Quasi nō satis p se ipse se ingerere voluisset. Nōne is est quē scrē memorie labertus epūs depraehēsum in maleficijs detestādis que ipse stimulare ambitiōe ꝓpetrarat:non solū a gradu in quo erat:sed a spe totiꝰ ꝓmotionis soleniter vt debuit degradauit? Nō est nisi reuocare suiam. Ar,ppter anxietatē sanctoꝝ fratrū de coronā:q̄ ꝓ hoc clamāt ad vos:t obreuerētiā epi sancti t docti:q̄ in hac re auto: extitit:sed ꝓpter cōscientiā(cōscientiā dico vestrā:nō alteriꝰ) vnū restat:vt hoc t ꝓ mea cōscientia inferā:irascimini t nolite peccare. Peccatis em̄ si nō irascimini tanti suggestori mendacij:tam indigne sententie subreptori.

pō.liij.

¶Ad eundem. Epistola.cclxix.

Serpēs decepit me. Nō verisimilis t versutꝰ iusticie inopes/audientiā fugitās:proprie cōscientie inimicus:fraterne incubās iniurie:nescienti mihi fras ꝓ se per dñm beluacensem elicuit. Quid em̄ ille a me nō obtineret: Si nō vultis vltra modum onerare cōscientiā meā:nil lucrek subreptione dolosus:nec de fis nostris opprimat innocētes. Q̄q ne hoc quidem mihi satis fuerit:nisi et penaz portet quā meruit subreptor: maligniſſimus;t auarissimus exactor. Nota

¶Ad eundem. Epistola.cclxx.

Qui tētant nos:nō dimittāt/neq̄ dimittūt. Quō nūc de nouo psecuti sunt in monib⁹: insidiati sunt in deserto? Carthusienses turbati sunt. Turbati sunt et moti sunt sicut ebrius:t ppe modū ois sapiētia eoꝝ deuorata est. Scias dñe mi inimicus hō hoc fecit? Quid dico mat.xiij. fecit? Et adhuc facit. Adhuc fiducia habet: vt et illa sanctitas influat in os eius. Esca eius electa: nosti optime. Quosdā iā prevaricatores cōstituit alios:quos per se expugnare nō poterat:per illos impugnat bello domesticoq̄ intestino. Ab ipsa fundatione loci t ordinis non est auditū vt q̄s exiēs/sine satisfactione reciperet. Qui male egerāt:penas reintrauerūt:addētes prevaricationem. Quid putas pater sancte illi facturi sunt:quoꝝ egressio in trāsgressione:regressio in superbia est? Et nūc superbia eoꝝ ascēdit semp. Exultāt in re pessima quā egerūt:insultant iniurijs patientib⁹. Dicere:triūphant: ꝓpter iā nō est ꝓpter. Dū supbit impi⁹:incēditur pauper. Exire etiā vult nō pōt videre destructionē ordinis sui. Et iā exisset:si solus exire potuisset. Qui ꝓpter necesse est vt bonus fiat:nā quoꝝ inimitik cōsilio:audiuimus a bonis:bonos esse. Videes ne clementissime pater quantū subreptū sit tibi? Nihil ne dignum recipiat subreptionis autor? Si bene te nouit: portabit iudiciū quicūq̄ est ille. Venerunt ad te in vestimentis ouiū:in habitu sancto:spēs decepit te. Quid mirū? Et tu hō es. Sed iam prodita in lucē fraude : exurgat zelus t partes suas viriliter exequat aduersus malignantes. Nō veniat aīa tua in cōsiliū eoꝝ: dissipetur consiliuz achitofel. Teipsum custodi. ¶Nō est paris periculi:scientie subripi:t zeluz domire. Illud excusat ignorātia:ꝭ negligētia inexcusabile facit. Forte ascēdat ex aduerso et aliud persuadere conet. Mentiat iniquitas sibi : t non dño meo. Nam et veritas t res sic se habet. Nil vo iocundius:nil iustius in iudicijs vestris:q̄ cū se istiusmodi occasio prebet:si qui nocere voluit:cadat ipse in foueā quā fecit:t cōuertat dolor ei⁹ in caput ei⁹:t in vertice ipsius iniquitas ei⁹ descēdat. Zelus dñi mei faciet hoc. Et ꝓinde rabitur iterū vt cōfido qui ꝓinde fuit:vt nō gloriet⁹ ois iniquitas. Alioquin(q̄d nō frustra timemus)nisi ꝓinde resti tuat in gradu suo:ordo nō diu erit in statu suo. Inspiret deꝰ vobis paterne accipere ista:t respondere bona ad nostrā oīm cōsolationē:qui valde desolati sumus/t afflicti super vires. Dño cisterciēsis deseruit nos; plaga magna pō.lxxiij pō.ij.

ij.re.xvij A

pō.vij.

in ordine. Mihi vo duplex incūbit meroris ratio:qui in vno hose t patrē amisi/t filiū. Et nunc habemus ꝓ eo dñm gozuinū bone vallis abbatē. Sit beneplacitū vestri cōforture eū litteris aplicis:t q̄d de eo factum est:vestro roborare fauore. Nostis eū:t nō est ei apud vos opus cōmendatore:quē saris commendat vita sua:t sapiēria sibi data a deo. Dns valentinus consulet:et vbi valet operatur bona. Propterea amatores boni diligūt eū:et ipse diligit bonos. In hoc apparet quia bonus est. Vestruz est tales diligere t fouere. Puer vester plus solito infirmatur:guttatim defluit:forte minime dignus qui occidatur semel:et cito ingrediatur ad vitam.

¶Ad comitem theobaldum. Epistola.cclxxi.

Scitis q: diligo vos:sed quantū nouit deus meus q̄ vos. De q̄ diligi a vobis nō dubito:s̄z ꝓpter deū. Quē si offendero nō erit q̄ me diligere debeatis:cū iam non fuerit in causa deus. Quis esti ego sum:vt de me tantillo/tantus ꝓnecepta cureris:nisi q̄diu deū in me esse creder? Ergo vt offendam eū:fortassis nec vobis expedit. Offendo aūr peculdubio si facio q̄ requiritis. Nā honores t dignitates ecclasti/cas nō ignoro deberi his/q̄ eas digne/ac fin deū amministrare t velint:t possint. Porro eas arqri parumlo fi/lis vestro pcib⁹ meis vel vestris:nec vobis iustū:nec mihi rutū esse noueritis. Nā nec cuiq̄ vel adulto plures in pluribⁿ ecclesijs habere licet:nisi dispēsatorie qdē ob magnā vel ecclie necessitatē:vel psonarū utilitatē. Q̄obrē si vobis videt hic durus sermo:t placet q̄d cogitastis implere:parcite mihi in hoc:nā vos satis(ni fallor) ꝓ vos:et ꝓ alios amicos vestros istud obtinere potestis. Jta nec vos minus q̄ vultis efficitis:nec ego peccabo. Sane vsillesmulo nostro cupio bene ꝓ oīa:sed ante oīa deū. Nunc est q̄ cōtra deū nolo aliq̄d habeat:ne nō habeat deū. Q̄ si alius secus voluerit:nolo q me habeat:ne perdam t ego deū. Ubi vo emerserit q̄d fin deum habere possit: probabo me amicū:t operam meā; si opus fuerit:nō negabo. Apud amatorē iusticie/in excusando eo q̄ ꝓ iusticia est non multū mihi laboradū. Vos aūt apud comitissam/ per ea que vobis rescripsi:habete me excusatum.

¶Episcopo laudunensi. Epistola.cclxxij.

Vestri sumus. Si hoc scitis:immo q: nō ignoratis:latorē psentiū per nos vobis/t per vos aliis omnib⁹: quos offendisse videtur: efficaciter firmiterq̄ recōcilietur. Alioquin offenditis:quē vestrū nō negatis:q̄d omnino facere nō auderis. Ex quo episcopari cepistis:nullā a vobis adhuc benedictionez accepimus : neq̄ facculum: neq̄ peram:neq̄ calciamenta in pedibus.

¶Ad dominū papam Eugenium. Epistola.cclxxiij.

Mantissimo patri t dño eugenio dei grā summo pontifici:frater. B. clarevallis vocat⁹ abbas:modicū id q̄d est. Vox turturis audita est in capto nostro:exultauim⁹/t delectati sum⁹. Plane eloquiū castū:feruidū zelo:cautū scia. Spūs vite spirabat in lris:spūs vehemēs:intonās t increpās:t emulans nos dei emulatiōe. Fateo:nō facile dixerim q̄d me amplius delectaret in illis:vestra benignitas/an nostra vilitas:inclinata maiestas/an erecta humilitas:moderēs seueritas/an mulcēs paternitas. Qui in nobis quantuslumcūq̄ eluriebāt iusticiā:refecti sunt:qui minus:cōpuncti sunt:qui minime:cōfusi sunt. Jta queso:ita ingiter faciatis. Solicitudo que omnib⁹ debetur:nullo modo bis quib⁹ specialius debet:subtrahenda est:sed propensius exhibenda est. Charitas benigna est:dilatare se nō minorare nouit. Colligat sane t alios:sed nobiscum. Nec alienum a vestro apostolam:fouere eiusmodi qui cū apostolis loqui possint: Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. Nō sunt relinquendi:qui ipsi se reliquerūt. Pusilli domini sunt/in ipsum credentes:nō deseret eos fidelis seruus et prudens ; ios pelertim cui credita vniuersi/ ſ.cor. xiij iniat. xix:

ras est. Nempe vniuersitatis portio hi: ⁊ quidē puſillus
Esa.lxvj grex: ſed qui ⁊ni fallor:) meruerūt patrē habere deū: acce
pturi coronā gloꝛie de manu dñi: ⁊ diadema regni de ma
nu dei ſui. Nec em̄ rapinā arbitrātur eſſe ſe heredes dei:
Luc. xij. coheredes aūt chriſti. Denicq; audierūt. Nolite timere pu
ſillus grex: q; cōplacuit patri veſtro dare vobis regnuz.
De his interim ſatis. Abbas trium fontiū bene plātatus
erat: vtpote ſecus decurſus aquarum. Vereor: ego ne ar
bor bona faciēs fructū bonū: explātata faciat nullū. Vi
dim⁹ interdū vitē in p̄ma plātatione fecūdā: in ſcōa ſteri
lē. Vidim⁹ lignū b n̄ plātatū vireſcere: trāſplātatū areſce
re. Grauiter p̄inde vulneraſtis cor meū: ſi nō remittitis
eū: q; ſumus cor vnum ⁊ aīa vna. Ediu diuiſum erit: ne
ceſſe erit vt vtraq; pars ſuo ſanguine cruenteſ. Deus on⁹
q̄ ambo vix portabamus: quō portabo ſolus ſubducto
baculo ſenectutis mee? Si de me parum eſt: mouear vos
totiꝰ ordinis plaga nō parua: ⁊ ne ſpe incerti boni/tā cer
ta interim mala fieri velitis. Oꝛ ſi oīno vobis in eo cōpla
cuit vt retineatis eū: placeat obſecro cōmendatū habere
ipm: ac deīceps ad deū leuare manus: vt digneť idoneū
p eo virū p̄uidere domui illi. Decetero ſup his q̄ p̄or cō
muni vtilitate totiꝰ ordinis: ⁊ p̄or aliꝰ q̄ negociꝰ eidez
abbari dignū. Cimmo ⁊ neceſſariū iudicauim⁹ ad vos pfe
rēda cōmittere: feſtinatū expoſcimus benignitatis veſtre
reſponſum: ſed reſponſum facri: non verbi.

¶ Abbati trium fontium contra nepotem epiſcopi anti
ſiodoꝛenſis. Epiſtola.cclxxiij.

Genitet me ſcripſiſſe p̄or iuuene illo: ⁊ velim: ſi
fieri poſſit: reuocari p̄ecē: per quā videor ap
p̄obaſſe iudiciū amici ſup collata ⁊ male col
locata ab eo p̄epoſitura. Dō vriq; non facio:
nec feci vnq̄. Sed vicit me: fateor: vt ſic ſcriberē dilectio
qua tenebar vehemēter aſtrictus auunculo adoleſcētis
affectu grandi nimis: ſed minus ſpūali in hac parte. Ur
gebat maxime plaga recēs de moꝛte illi⁹. Videbar leuita
te vſus: ſed malo periclitari apud dīm meū p̄cipitatio
ne ſcribēdi: q̄ apud deū ſuſpitione mēdacij. Quāq; caute
ac p̄uide de p̄epoſitura ſcripſi nihil ad ipſum: q̄ indubi
tanter ſcirē duos (vt memini) p̄decceſſoꝛes ei⁹ ipſam ali
ter ordinaſſe: atq; aliꝰ ⁊ ſuo cōfirmaſſe p̄uilegio. Tu au
tē ſi efficere poſſeris apud ipſum: vt eccleſie p̄uilegiū:
et p̄uilegio efficaciā reddat: bonuz opus operatus es.
Vtinā a neuo ſanguinis huius/ſanctū purgaret epiſco
pum: et adoleſcenti in alios p̄uideret.

¶ Ad dīm papā Eugeniū p̄or antiſiodoꝛenſi electione.
Epiſtola.cclxxv.

B Rum p̄unū vobis p antiſiodoꝛēſi eccleſia ſcri
pſi: de p̄ima audierā electione: de ſcōa nihil.
Et ecce me veluti pperāte/opp̄obriū quod
ſuſpicatus ſum: ſecutū eſt: ⁊ timor: quē timebā
euenit. Memētote quō actuz ſit niuernis: ⁊ videte ſi nō
ſimili arte: immo fraude nō diſſimili/eodemq; autoꝛe: vt
aiūt: ⁊ nūc ſcōa electio p̄ſumpta eſt: vt ſcz vno nomina
to duos eſciāt: ⁊ ſic demū tertiū: quē volūt: ſubi ducāt.
Miſerūt ⁊ iſti ad me vt p̄or ſua parte ſcriberē: ⁊ viſuz eſt
mihi mittere fratrē a latere meo: q̄ de vtraq; certi⁹ actiōe
cognoſceret: noſcq; certificaret. Qui intrās eccleſiā: et de
oībus diligēter explorās: teſtimonio oīm q̄ cōuenerant:
inuenit nullū p̄reſbyteroꝛ p̄ter vnū: fratrē ſcz ipſius fra
tris gaufridi hugonē: nullum de diaconib⁹ p̄ter ſtepha
nū ſolū: ex parte illa eſſe: exceptis his q̄ autoꝛes extiterāt
perſonis eccliē: cantoꝛe/archidiacono: ⁊ vt dicebať the
ſaurario (neq; em̄ ipſe p̄ſens tunc affuit) Poꝛro in parte
altera p̄eter alios inferioꝛis oꝛdinis diaconos nouē/et
p̄reſbyteros vndecim: cōſentire. Duodecim⁹ qui ⁊ archi
p̄reſbyter eſt: p̄or neutra parte velle ſe ſubſcribere: p neu
tra ſcripſiſſe teſtabať: q̄ p̄or plus vellet. Sigillū ec
cleſie p̄efatus hugo tenebat/homo nō pacis: ſed partis
aliene: nec cōſideraūt in tradēdo q̄ debuit: ſed quod vo
luit. Sic ſe res habet. Et ego ſolita ꝓſumptione vnū inſe
ro. Nec malicia gloꝛiari oporteꝛ: nec ſapientia decipi de
cet: nec eccleſiam ſuſpendi diutius expedit.

¶ Ad eundē p̄ obitu epi antiſiodoꝛēſis. Epiſta.cclxxvj.

Vbuc ſuggero aliq̄d q̄ ante nō tacuiſſem: ſi an
te mihi cōpertū fuiſſet: ſicut nunc eſt. Adeſt ho
mo qui peccare fecit iſrael: ſanctū loquoꝛ ep̄m:
qui cū in moꝛte aliquantū ſtupidus eſſet et tur
batus: iſte eum fecit moꝛi pene inteſtatū. Cū em̄ pauperi
bus/⁊ eccleſijs/aut nihil aut parū daret: nepoti ſuo car
nali adoleſcētulo ſeculari inutili/totū pene q̄ acquiſie
rat menſe epali: ſtephano ſuggerēre ⁊ ſolicitāte dimiſit.
Aiunt ſeptem eccleſias ⁊ decimas ⁊ p̄ata in p̄or̄ia fil⁹
ua ep̄i: inſuper: q̄ pudor eſt omni religioni: de mobilib⁹
aureos ſuos ⁊ pp̄rias equitaturas: et cū minus ille ſuffi
ceret ad cōficiendū iter: vt p̄or his firmādis ad vos ve
niret: iuſſiſſe tradi etiā monaſterij equitaturas. Q̄q; qui
dam exiſtimāt ep̄m donationes iſtas neſciſſe: ſed ſtepha
nū feciſſe ⁊ figillaſſe que voluit: ⁊ credēdū. Nēpe ⁊ anno
p̄terito in articulo: vt putabať: moꝛtis poſitū/eccleſiā
quandā eidē nepoti donare fecerūt: q̄ donū poſtea cō
ualeſcēs: ſicut certiſſime cōperimus: feciſſe ſe minime re
cognouit. Quis deniq; credat virū ſanctū ſpiritalez ſi ſa
puit: ſi cōpos ſui fuit: teſtamētū tale feciſſe? Quis vel ſe
culariſſimus hoc dixerit teſtamentū ſacerdotis? Neccine
diſpoſitio hoīs ſob: ⁊ ſpiritalis illi⁹ qui oīa dīudicat: ⁊
ipſe a nemine iudicať? A quo em̄: ſi ira remanſerit: ſiue in
celo: ſiue in terra iſte nō iudicabiť? Tu ergo ſerue dei qui
tenes gladiū petri: amputa cōfuſionem opp̄obrij a reli
gione: ſcandalū ab eccleſia: crimē a pſona: a ſpūalib⁹ oīm
qui eū in ſpū ⁊ nō carnaliter diligebāt: ⁊ tuo ipſi⁹ cor de
amaritudinē ⁊ dolor̄. Exurge pheneeꝛ: iſta ⁊ placa vt ſa
neť quaſſatio. Sta inquā inflexibilis aduerſus carnem ⁊
ſanguinē: quo ariete murū me cōſtantie filij huiꝰ ſeculi p
cuidubio cōcutere conabunť. Vera pietas eſt in auūcu
lū: ſi ſup hmōi extiteris impius in nepotē. Et b̄ ſcitote q̄
viros religioſos decanū ſancti petri antiſidoꝛēſis: ⁊ p̄ci
oꝛē ſancti euſebij: tā p̄or ſe/q̄ p̄or abbate ſcti laurētij ob
p̄imā antiſiodoꝛēſis eccleſie electionem paratos venire
ad vos: para aduerſa per comitē niuernēſem detinuit: et
deterruit ne veniret. Siquidem comes ipſe vocatis ad ſe
denūciauit ne ſe intromitteret: ⁊ minis grauiſſimis ac ma
nifeſtis p̄hibuit eos: ſicut p̄or ipſe a p̄dicto abbate ſuo/
⁊ fratre ſuo carnali: ⁊ a decano miſſus ad nos ꝓpter hoc
ipſum cōfeſſus: ⁊ conqueſtus eſt nobis: rogans etiā per
nos hocip̄m innoteſcere vobis. Dixi ⁊ iterū dico: memē
tote q̄ factū eſt niuernis. Oꝛdinatiſſimū eſt/min⁹ inter
dū oꝛdinate aliq̄d fieri. Claues veſtras qui ſanū ſapiūt:
alterā in diſcretione: alterā in poteſtate cōſtituūt.

¶ Ad eundē p̄or abbate cluniacēſi. Epiſta.cclxxvij.

Vltū videť ſcribere ad vos p dño cluniaꝰ
cenſi: ⁊ quaſi velle patrociniuz ferre: quem
omnes ſibi patronū habere deſiderāt. Sed
ſcribo/⁊ ſi nō neceſſarie illi: ſatiſfaciēs tñ af
fectui. Affectui dico meo: nō alteriꝰ. Ipſo
em̄ q; coꝛpe nō poſſum: pſequoꝛ amicū peregrinantem.
Quis nos ſeparabit? Nec altitudo alpiū: nec niuiū frigo
ra: nec lōgitudo itineris. Et nūc p̄ſens ſuz: in lris his aſſi
ſtens illi. Sine me poterit eſſe muſq̄. Debitoꝛ ſum digna
tioni eius: per quā dignus habitus ſum aſſumi in id gr̄e.
Sed debito ipſa abſoluit gr̄a: q; neceſſitas in voluntatez
trāſiit. Honoꝛate virū: vt vere honoꝛabile mēbꝝ in chri
ſti coꝛpe. Vas eſt in honoꝛē (ni fallor:) plenū gr̄e ⁊ verita
tis: referū plurib⁹ bonis. Remittite eū cū leticia: q̄ pluri
mos de ſuo reditu letificaturū. Digneminī cum amplioꝛi
vt dignū eſt gratia: et ita vt de plenitudine eiꝰ oēs: cū re
dierit: accipiamus. Sane ſi quid petierit in noīe dñi ieſu:
nō debet apud vos pati difficultatē. Nā ſi neſcitis: iſte eſt
qui manus ſuas extēdit ad pauperes oꝛdinis noſtri: iſte
eſt qui poſſeſſionib⁹ eccleſie ſue: quantū cum pace poteſt
ſuoꝛ: libēter frequēterq; largitur ad victū. In noīe ieſu

cur dixerim: audite. Si em̄ peierit: q̄ ſuſpicoꝛ vereoꝛ q;:
dimitti a regimine monaſterij: quia illū noſcēs/in noīe ie
ſu petere puret: ſi fallor: ſi nō ſoliꝛo timoꝛatiꝰ: ſi nō ſeipſo
melioꝛ: factꝰ ſit: et quo vidiſtis eum. Q̄q; pene ab introi
tu ſuo in multis oꝛdinem illum melioꝛaſſe cognoſcitur:
verbi gratia in obſeruantia ieiunioꝛum/ſilentij/indumē
toꝛum p̄cioſoꝛum et curioſoꝛum.

¶ Ad eundē p̄or cp̄o beluacenſi. Epiſtola.cclxxvij.

Etitiōes filij veſtri epi beluacēſis/q̄ digne
ſint exaudiť/non eſt q̄ vos doceam⁹: ipſe
ſatis per ſe paternis viſceribꝰ veſtris: quod
dignū ⁊ iuſtum eſt: facile perſuadebūt. Agi
mus tñ. Fouēdus eſt deuotꝰ iuuenis fauoꝛe
paterno: ⁊ zelus bonus quē p̄or ſua eccleſia gerit: nō mo
do app̄obādus: ſed et iuuādus. Sic ſeipſo iudices deuo
tioꝛ/ſeruētioꝛ/foꝛtioꝛ fieꝛ: cū vexationes ⁊ tribulationes
que nunq̄ deſunt illi eccleſie a malis hoībus: manu in
deficiēris auxilij veſtri ſibi ſenſerit e regione leuari. Pe
titionē fratris arnulphi de maiole petiꝰ exaudiri. Ma
giſter. B. (hoc nomen nuncio) dicet eam vobis. Sed et
quod petit abbatiſſa de paraclyto: per ipſum ſi dignami
ni ſcire poteſtis: et facere ſi dignum iudicatis.

¶ Ad Henricum comitem. Epiſtola.cclxxix.

Bbas de caſtellione vir religioſus romā p
ficiſcēs: in dei ⁊ noſtri cuſtodia ſua oīa dere
liq̄t: ⁊ ecce miniſteriales ſimonis hoīes de
bellefoꝛt abſtulerūt poꝛcos eoꝛ. Maluiſ
ſem dico vobis: vt noſtros pp̄rios rapuiſ
ſent. A vobis requiriꝰ illos. Ad hoc te cōſtituit p̄ncip̄
ſuper terrā p̄inceps regū terre: vt ſub eo ⁊ p eo bonos
foueas: malos coerceas: pauperes defendas: faciasq; iu
diciū iniuriā patientib⁹. Si hec facis: opus p̄incipis fa
cis: ⁊ ſpes eſt vt tuū deus dilatare ⁊ roboꝛare debeat p̄n
cipatū. Si nō: timendū tibi ne hocip̄m q̄ videris habere
honoꝛis et poteſtatis: auferatur (quod abſit) a te.

¶ Ad dīm papam Eugeniū p̄or antiſiodoꝛēſi negocio.
Epiſtola.cclxxx.

Ene faciꝛis frequēti ⁊ benigno exauditu tēpus
breue quo hic ſum: ſolando redentē: puſillani
mē erigēdo. Facitis et ſi nō q̄ mereoꝛ: ipſe: cer
te q̄ vos decet. Nō q; ad vſuz p̄prie volūtatis
tanta abuti benignitate delecter: paraťne teſte cōſcientia: tā
equo accipere animo q̄ negare: q̄ q̄ p̄eſtare placuerit
Volo mihi geri moꝛem: ſicut et oīs hō: ſed nō q̄ iuſticie
obuiet: q̄ veritati p̄reiudicet: q̄ veſtre deniq; diſpliceat
volūtati. Hoc p̄or eo ne me ſuſpiceminī aut non aduerte
re beneficiū: aut ingratū eſſe. Nūc q̄ res poſtulat: audi
ar ſanctitas veſtra. Cū in me itur: leuis iactura eſt: ⁊ que
leuari facili queat reſarcitu. Ego plagis conſcientie mee
nullū iudico accōmodatius medicamentū/p̄or̄ibus ⁊ cō
tumelijs. Nō eſt p̄oinde q; p̄or me mouear: hōmūcio om
ni oppꝛobꝛio dignus/⁊ deſpectione. At ſi vſq; in chriſtū
dñi malignatio fortē peruenerit: nutat fateoꝛ: patiētia: et
oīs pene cedit manſuetudo. Numquid petiui a dño meo
oꝛdinari per me eccleſias: diſponi ep̄atus: creari epiſco
poſ? Aptum videlz inſtrumentū: fomica plauſtrum tra
hens. Voluiſtis hoīem p̄mouēri digne ſane (ni fallor:)
in quē nūmirū quid dicāt nō inueniūt: ne hi quidē qui cō
tra volunt. Innotuit quib⁹ opoꝛtuit myſteriū bone volū
tatis. Et myſteriū quidē publicatū eſt: fructu vo vſq; ad
huc et vtilitate fraudamur. Queritis quis fecit hoc? Do
mino pacis veſtre in quo ſperabatis. Homo cui odio reli
gio: cui oneri ſapientia: cui terroꝛi iuſticia eſt. qui dñi ſui
nō eſt veritus ſecretū prodere: euacuare decretū. Nec mi
rum qui ſe talem aperire nō eſt cōfuſus. Qui dum p̄p̄io
concedit liuoꝛi: etiā veſtre reuerētie nō pepercit. Confu
ſus ſum ego: ſed que cura? Non recuſo cōfuſionē quā mi
bi obediētie zelus inuexit. A me quidē non tranſiit calix
iſte: ſed per me plane vſq; ad vos pertrāſiit. In ſuggilla
tione/ne dicā deꝛiſione date ſentētie; cui clarū nō ſit
autoꝛem tangi/potius q̄ denūciato: cū. Cuius nō potuit
infamari perſona: debuit ne infirmari p̄nuncio? Vnū eſt
e duobus: aut ſtabit ſermo quē a vobis egreſſum teſtati
ſumus: aut nos mēdaces reputabimur ſicut iam reputa
mur. Sed melius veſtroq; dignius apoſtolatu: non glo
riabitur in malicia qui potens fuit in iniquitate. Obedi
tū tamen mandatū ex parte eſt: ⁊ parte maioꝛi. Trib⁹ cō
miſſum erat: vno cōtemnente/duobus conſentientibus:
quid reſtat niſi vt voꝛ veſtra ſuppleat q̄ minus eſt? Et
quidē ture hoc. Nō eſt q̄ timeatis a ſcandalo illoꝛum/de
quibus dño dicit: Sinite illos: ceci ſunt ⁊ duces ceꝯoꝛuz. mat. xv.
Q̄ reliquuz eſt: letabiť populus: letabitur ſanioꝛ pars
cleri: etiā ipſe letabitur rex: letabitur deniq; omnis eccle
ſia ſanctoꝛū. Multa bona opera oſtēdiſtis ſeculo noſtro
ex gratia que data eſt vobis. At nullum (vt arbitroꝛ) q̄
magis p̄or gloꝛia veſtra faciat: q̄ ſi fic feceritis. Teſtimo
nium perhibeo eis/q̄ multos de religione noſtra uerūt: non
religione delectati/ſed impotentia: qui nō poſſint mali
gnitatē eoꝛ coercere: qui vi vim repellere nō ſufficiāt: vt
quoꝛ ſanctitatē nō amāt: nō ſit q̄ rideant poteſtatē. Lo
mes niuernēſis vias patris nō ambulat: aduerſatur tum
huic: tum omni bono. Incubat terris doniſq; eccleſiarū
ſicut leo paratus ad p̄edam. Paratus eſt recipere etiam
ſaracenū: aut quēpiam ex iudeis vt iſto careat: q̄ ſolus
ſibi videatur/qui malicie et calliditati eius reſiſtere ⁊ no
rit et poſſit. Inde eſt q̄ nōnullis clericoꝛ minis ⁊ manife
ſtis grauaminib⁹: vt nobis ipſi cōfeſſi ſunt: ſilentiū impo
ſuit: ne parꝰ aduerſa de multitudine gloꝛietur. Et vt bre
uiter quod ſentio exp̄imā: ſi iudicaſ operep̄teciū in illo
epiſcopatu monaſteria pauperari: eccleſias cōculcari: re
ligioni illudi: ipſam ep̄alem ſedē cuius p̄cipue facultati
bus et poſſeſſionibus inhiat: in ſeruitutē redigi: regnia
cenſio regnare nullatenus permittatur. Ubi eſt etiā nūc
ſpiritus ille quē habuiſtis in negocio eboꝛacenſi? Nō ſen
tiet illum qui ſimile opus tentauerit! Ecce io: ſicut acce
pimus: in ſpiritu illius venit: qui curiā aduerſum vos cō
citauit: ſi licuerit moliturus idipſuz. De negocio dñi lun
denſis: reducimus vobis ad memoꝛiā. Cauſa dilationis
ſublata de medio: nō eſt niſi vt fiat quod faciendu erat.
Et hoc addiderim. Habere bonū/iuſtū/et bone fame cā
cellariū; apoſtolice dignitatis non modica pars eſt: apo
ſtolice amminiſtrationis nō parum amminiculū eſt: apo
ſtolice cōſcientie nō mediocris cuſtodia eſt. Semp qui
dem notabilis conſtitutio perniciola; at poſt longā deli
beratione etiam turpis.

¶ Abbati b̄unoni de caraualle. Epiſtola.cclxxxj.

Ecce ne iraſceris tu modo? Nō vt opinoꝛ. Con
uincūt te ſermones tui: nō diſpoſiti in iudicio:
ſed p̄cipitati in gturbatione. Nā iudiciū quidē
tale eſt. Melioꝛa ſunt verbera amici: q̄ oſcula
inimici. At ego ſine cauſa vapulo inquis. Eſto. Nihilomi
nus tñ verbera verboꝛ noſtroꝛ amicabilē curā ſonant. Prouer
Parū dixi: paterna loquunť ſolicitudinē. Itaq; ſi culpā bi.xxvij.
nō habeo: nihil te leſim⁹: p̄p̄ria excuſatū cōſcientia. Si ha
bes: tibi poti⁹ iraſcendū/q̄ mihi fuerat. Quereris q̄ tibi
nō credidi: q̄ſi tu mihi inde aliq̄d locutꝰ fueris. Eſto. Ere
didi querēti de te. Tibi quō credere aut decredere potui
qui dixeras nihil? Fac q̄ loctuꝰ es. Solue q̄ debes: q̄
ante poteris: ne forte nō modo inter nos: ſed ⁊ de nobis
ſcādalū oꝛiať. De nobis aūt dñ ſenti: bñ de te ſentientib⁹
⁊ nō de credentib⁹ tibi: ſicut p̄turbate loqueris: neſciens
quid loquaris. Mea ſunt ꝓba: meū loquūntur affectū.

¶ Ad Ludouicū regem francoꝛ p electo antiſiodoꝛēſi.
Epiſtola.cclxxxij.

Olui ego vnq̄ in aliquo imminui honoꝛem re
gis: dignitatē regni: Deus ſcit nec veſtra: vt cō
fido: cōſcientia id vobis rñdet. Videte ne illi ma
gis cōtra vos faciant qui electiones diſturbāt:
ne ſint in eccleſijs qui ſeruiāt regi: ſed ipſis de eccleſiarū
redditib⁹ ſeruiať. Ego ego electioni antiſiodoꝛenſi inter

Universidad de Deusto
Biblioteca

fui. Cōcors fuit: quia clerici qui antehac in partes dissiliebant: sine cōtradictione nūc tandē deo miserāte conueniūt. Electū bene nominā: testimoniū ei phibem⁹ qm̄ bonus est. Neminē p:ors⁹ arbitro: affuisse illi celebritati: qui de assensu vestro dubitaret: cū iā idē assensus vestris lr̄is teneret. Quis em̄ hoc vel cogitare posset: reperēdū alterū assensum: nec sufficere vnū: pl'ertim vbi nulla extūc intervenit altera electio? Nunq̄d quotiēs dissenserint clerici: totiēs erit requirēdus fauo: regis? Nec ratio: nec cōsuetudo hoc hz. Deniq; nuper (si recordamini) in suessionēsi eccl'a quotiēs ad eligēdū clerici cōuenerūt: quotiēs dissenserūt: & infecto negocio discesserūt: nec tñ existimo totiēs repetisse assensum vestrū quē semel p̄merauerant. Ita est dñe mi rex: nō est qđ debeat rep:obare factas eleciōes: quib⁹ vt fierēt semel vos assensisse cōstiterit. Sed sunt aliqui q̄ vos cōturbāt: & cōturbare nitunt ecclesias sua lucra secrātes: qđq; grauis⁹ est: summi pōtificis/& serenissimi regis mutuā gratiaz & amo:ē diabolico studio dirūpere molientes. Absit hoc: iudiciū po:tabūt quicunq; sunt illi: & rex semper faciet qđ bonus rex: sicut hactenus fecit. Itaq; cito mandent iocūdio:a: ne diutius sedeat in tristicia eccl'a tādiu iā vexata et afflicta. De p̄sona nulla subeat suspitio: aut ego nimiū fallo: aut fidelis erit: & regi beneplacitū sup ea. Cōfido in dño q: nō cōtristabitis multitudinē sctō: qui sunt in illo ep̄atu: nec me seruū vestrū: quis (vt verum fatear) nihil eque vnq̄ a vobis molestū pertuli: q̄ si in hoc cōsilio: qđ nō eueniat: pstiteritis.

¶Ad dñz papā eugeniū p gigniacēsib⁹. Epla. cclxxxiij.

Apud cluniacū occurrimus gigniacensib⁹ spe pacis. P:o qua labo:atū multū: elabo:atū nihil. Nā totum quatriduanū labo:ē nostruz/sola demū secuta est ruina spei. Repetita est iuxta tenoz litterarū vestrarum damnoz relarcitio: restitutio ablatoz: sed incassum. Multū visum est ad eos: quia nocuerāt multū: quippe vltra. xxx. milia solidoz cōputatio facta est amissoz. Siquidē abbatia vna (ne p singula euagemur) tota destructa est. Ceterū de tantis amissis/multa dimittere parati fuimus: cuz illi tā minimū obtulerūt: vt venerabilis abbas cluniacensis: qui affectuosius q̄ efficacius p:o reformāda pace labo:abat: nec dignum relatu iudicaret. Itaq; nō p:ouenit cōpositio: q: reparatio tam ridicula offerebaf. Dicebāt aūr. Quidā maligni de nostris totū malum fecerūt. Quid ad nos? Ipsi viderint. Atq; id q̄ ridiculū. Clarū erat in tota regione: p homines eccl'ie hoc grāde facinus p̄petratū: monachos quoq; affuisse quosdā: cōsensisse oēs. Nam qui cōtradiceret malefactoib⁹: ne vnū quidē fuisse vsq; ad hoc tēpus audiuimus. Deniq; ipse dñs abbas istiusmodi tergiuersationes palā refellebat & cōuincebat: affirmās iuste ab eccl'esia repeti: qđ per eccl'esiā amissum esse cōstabat. Ultima expectaf manus vestra: in eo qđ nō nisi in manu valida posse emēdari satis superq; p̄batum est.

¶Ad dñm papam Eugeniū p:o Remensi archiepiscopo et alijs personis. Epistola. cclxxxiiij.

Dominus samso remensis archiep̄s versatur in domo magni parrisi familias/tanq̄ vas in hono:ē. Si hoc scitis: seruate hono:ē eius: hono:ē eccl'esie ei⁹. Si bene noui virū: quo magis hono:abitis eum: eo plus hono:abit⁹ deus per illū & in illo. Dñs attrebatēsis hō simplex/& rectus: & adhuc permanēs in humilitate sua. Non est opus vt per aliū plus humiliet: ne perdat auto:itatē: ac p̄ hoc & vtilitatē. Hāc: si dignum duciris: date ei vos: q: suo studio nunq̄ habebit: vtpote sui magis: qđ in se est: medio/critate cōtentus. Est qui aduersaf et exrollit: is plane vt humiliet⁹: ep̄o opus est: & eidē ipsi nō minus. Superbis resistere & humilib⁹ dare gratiā/familiare est dño vestro & auditis eum dicentē: Qui mihi ministrat me sequatur Abbas de auecurt bonus hō est: fm bonitatē suā respondeat ei. Exaudiaf p:o necessitatib⁹ suis: & cōtra eū nō audiatur apostata. Betuniensis decanus voluntate ep̄i/& assensu aduocati/bonā rem p̄ ecclesia sua in ecclesia eadem cōstituit: bonū est vt vestra auto:itate firmef. Similiter & p̄ decanis suessionēsi & cameracensi rogamus: vt digne p:eces eoz exaudiant. Periclitati sumus in falsis fratrib⁹: & multe lr̄e falsate sub falsato sigillo nostro i manus multoz exierūt: & qđ magis vereo:: eriā vsq; ad vos: falsitas peruolasse. Hac necessitate abiecto illo/nouello qđ cernitis de nouo vtimur: continente & imaginē nostram & nomen. Figurā aliq; tanq̄ ex nostra parte iam nō recipiatis: nisi forte p:o ep̄o clarimōtis: cui sub altero sigillo litteras dedi: cū necdum istud haberem.

¶Ad eundem p:o Odone abbate sancti Dionysij.
Epistola. cclxxxv.

Pro ecclesia sancti Dionysij: & p:o p̄sona odonis abbatis: etsi nemo ali⁹ scriberet: ego scribere nō dubitarē. Causa bona est: & neutra ex parte nuncia: ecclesia nobilis: & abbas boni testimonij est. Illud o:bi: hoc nobis: q̄ vicini sumus: notissimus est. Ad hec & is/& illa spālis res vestra est. P:o bis oīb⁹: vel solus (vt dixi) si opus fit: scribere nō cōfundo:. Nūc vo tales mecū scribūt: quib⁹ minime decrederek: etiā me nō scribēte. Ipsi sunt quoz mandatis supq; tracta uerūt de vbo hoc. Ecce hi sciūt qđ fecerit abbas: & qđ sciunt loquunf. Secure p̄deūt po:rectores nobis p̄ces p eo tā indubitatis fulte testimonijs. Securus vestrā solicitudinē p:o vestra ipsius p̄p:ietate solicito & cōpello: nempe inuasa nequiter: verata atrociter. Rogo obsecro leuate manū: exrēdite brachiū: opponite scutuz. Gladius petri defendet patrimoniū petri. Frustra quidā insurrexerunt in hoiem: quē fama publica satis excusat: imo celebris commendat opinio. Boni videlz filij: q̄ patris verecūda tam curiose scrutati sunt: nescio q̄ incomperta oībus crimina somniātes. Stupēt qui audiunt ad subitam et inopinatā criminationē. Erubescūt: q: nunq̄ dict⁹ fuerat sermo huiusmodi de odone. Sancti dionysij abbas nequaq̄ sub modio latet. Super cādelabrū stat: et vt si velit nō possit dissimulare qđ est. Et lumē eius: vt fumus eius: ab oīb⁹ videaf necesse est. Nunq̄d isti linceos in eū oculos intenderūt videtes q̄ nemo adhuc videre alius potuit? Suspecta fateo: mihi hoz delatio est. Magis aūr incredibilem reddit vnus illoz noīe raymūdus: qui (vt ajunt) caput est hui⁹ artētate malicie: hō vt comperi palā loquar: clam susurro: anrie ambitiosus: adulatorie blādus: tot⁹ cōpositus ad fallendū: ad perturbādū nō minus. Notaui sub pelle ouina lupū: ac certis designaui indicijs/q̄ iam aut mordere nō audeat: aut nocere non valeat.

¶Item ad eundē p:o eodem. Epistola. cclxxxvj.

Si usurrationes & subreptiones p̄eualuerint aduersus abbatē sancti Dionysij: mūdus ego sum a sanguine ei⁹: qui scripsi en alia vice aduersus malignātes: verūtamē quā accusationē afferūt aduersus hoiem illū: An q̄ nō inueniūt qđ accusent: Et quō: si recte isti eū accusant: excusaf a vicinis oībus qui recto sunt cor:de. Accusaf q̄ debita multa fecerit: impignoraverit terras: dilapidauerit bona: quasi hec vel necessarijs: vel iustis ex causis nō potuerint cōtigisse. Mādauit nobis de his vniuersis cōuent⁹ illius ecclesie: & p̄ fidelez p̄sonā relatus est/aliter q̄ vobis dicta sunt se habere. Verūtamē inquiraf: nā certi⁹ de his oculus: q̄ iuramentū fidē facier: et si iuera fuerint qđadmoduz isti malicioſe cōponūt: quoquo modo acciderint: abbas nō excuſerur. Si non fuerint: delatores nihil de falsitate lucrenf. Insimulāt eū de mo:te hoīs: si se purgare nō pōt: moriaf. Q̄p quis nō videat nec verisile esse: vt quē paulo ante de mo:te eripuerat: in mo:tē tradiderit? Qua frō te hec audent insusurrare vobis: qui viderūt & cognouerunt zelum abbatis in liberatione illoz qui p:ius homicidiū perpetrauerāt: & in vltionē eoz qui sanguinē p:oprium vlti erāt. Postremo si bene nosſetis istos: posset p:o

fecto sufficere ad decredendum quicquid nō accipitis nisi per eos. Adsit deus sancte mentis vestre: ne quid illi lingua dolosa aduersus innocentiam subripere possit.

¶Dño hostiensi p:o eodem abbate. Epistola. cclxxxvij.

Dominus abbas sancti dionysij accusaf ab iniquis hoibus: sed a bonis oībus: qui in ecclesia er in circuitu eius sunt: excusatur. P:o quo tanto affectuosius rogam⁹ charitatem vestrā: quāto melio:em de eo & habuimus & habem⁹ estima:ionem. Stet p̄ eo vestra benignitas: & si nō q: amicus noster est: certe q: nec vera sunt: nec verisimilia que imponunt ei. Si grauatus est debitis: causa euidēs fuit rpis ipsius: q̄p̄ fere nulla sint debita/ad id qđ impositū est. De terrarum distractione euidens falsitas cōp:obaf. Nam de mo:te B. ne ipsos quoq; aduersarios reo: eū potuisse habere suspectum: quippe qui eundem B. & suos oēs concluſos ab hostibus: ab ipso mo:tis articulo multo quidē labo:e erripuit. P:o his oībus maximeq; p:o Raymundi non incognita nobis versuria attentius rogam⁹: vt abbatis innocentiam vestra solicitudo tueatur.

¶Ad andreā aurunculū suū militez tēpli. Epla. cclxxxviij

Litere tue quas nouissime transmisisti: inuenerunt me lectulo decūbentes. Accepi eas obuijs manibus: libenter legi: libenter relegi: sed libētius te vidissem. Legi in illis desideriū tuū vidēdi me: legi & metum tuū p:o periculo terre: quam dñs sua p̄sentia honorauit: periculo ciuitatis/quā suo sanguine dedicauit. De p:incipib⁹ nostris. In terra dñi nihil boni fecerūt: in suis ad quas velociter redierunt: incredibilem
hier. iiij. exercent malicia: & nō cōpatiunf sup cōtritione ioseph. Postentes sunt vt faciant mala: bonum aūt facere nequeunt.
ps. xciij. Confidimus aūt q: nō repellet dñs plebem suā: & hereditatem suā nō derelinquet. P:o:o dextera dñi facit virtu-
ps. cxvij tem: & brachiū suū auxiliabitur ei: vt cognoscant oēs quia bonuz est sperare in dño q̄ sperare in p:incipibus. Bene facis formice cōparans. Quid em̄ aliud q̄ formice: q̄s terrigene & filij hominū sumus: rebus inutilibus atq; inanibus insudantes? Que aūt abundantia homini de vniuerso labo:e quo ipse labo:at sub sole? Ergo ascendamus super solem: & cōuersatio nostra in celis sit: iam mente p:ecedentes/quo sumus & co:pore securi. Ibi mi andrea: ibi fructus⁹ laboris tui: ibi retributio tua. Sub sole militas: sed sedenti super solem. Hic militantes/inde donatiua expectemus. Merces militie nostre nō de terra: nō de deo:sum est: p:ocul & ab vltimis finibus p:ecium eius. Sub so-
Luc. vj. le penuria est: sup solem abundantia est. Mensurā bonā & conferta: & coagitatā: & supereffluentem/dabūt in sinus vestros. Desideras me videre: & de meo vt scribis arbitrio desiderij tui pendet effectus. Nam mandatū sup hoc meū te indicas expectare. Et quid dicā tibi? Et cupio vt venias & timeo ne venias. Ita inter velle & nolle posit⁹: coarcto: e duobus: & quid eligā ignoro. Unū: ne videlz tuo satisfaciam desiderio & meo pariter: an credam magis celebri de te opinioni: qua terre ita pernecessarius p:edicaris: vt de tua absentia nō mediocris illi desolatio imminere credaf. Itaq; quod mandare nō audeo: opto tamen vt te videaz anteq̄ moriar. Tu melius id videre & cognoscere potes: si quo modo sine damno: & sine scādalo illius gentis venire possis. Et fieri posset q̄ aduentus tuus oīno non esset inutilis. Forte fauente deo/non deessent qui te sequerenf reuertentem ad subueniendum ecclesie dei: qm̄ oībus notus es & dilectus. Potest facere deus: vt & tu cū sancto pa-
ge. xxxij. triarcha iacob loquaris: In baculo meo transiui ioꝺanē istum: & ecce cū tribus turmis regredio:. Unū dico: si venturus es: ne tardaueris: ne forte venias et non inuenias. Ego em̄ iam deliberauī: nec puto me longū facere super terram. Quis mihi tribuat tua in voluntate dñi amabili & dulci p̄sentia: vel paululū refrigerari: priusq̄ abeam? Regine scripsi sicut voluisti: & gaudeo de bono testimonio qđ ei perhibes. Magistrū & fratres vestros oēs de templo;

necnō & eos de hospitali per te in dño salutamus. Inclusos quoq; & sanctos oēs: ad quos opportune loqui poteris: per te in dño salutantes/eoz nos o:ationib⁹ cōmendamus. Esto p:o me ad eos. Girardū nostruz: qui in domo nostra aliquādo cōuersatus est: & nūc (vt audiuim⁹) eps factus est: & ipm affectu magno deuotissime saluamus.

¶Ad reginam Hierosolymoz. Epistola. cclxxxix.

Electe in xp̄o filie. W. regine hierosolymitane B. clareuallis vocatus abbas: miserico:diaz a deo salutari suo. Miro: q̄ a multo iam tpe nō vidimus litteras tuas: nō solitas salutationes habuim⁹. Quasi nos obliti sim⁹ antique tue erga nos deuotionis: quā in multis p̄bauimus. Audiuim⁹ forte o: nescio que sinistra: q̄ etsi nō p:o certo credim⁹: doluimus tñ siue veritate/siue mēdacio/tuā aliquatenꝰ decolo:ari opinionē. Sane interuenit andreas charissim⁹ auunculus meꝰ cui in nullo decredere possum⁹: scripto suo nobis significans melio:a: q̄p sez pacifice & mālluere te habeas: sapienter cōsilio sapientiū te & tua regas: fratres de tēplo diligas & familiares habeas: periculis iminentib⁹ terre fm sapiētiā tibi a deo datā: salurarib⁹ cōsilijs & auxilijs puide & sapienter occurras. Talia p:o:sus talia decent opa/mulierē fortem/humilem viduā/sublimē reginā. Neq; em̄ qz regina es: indignū tibi viduā esse: qđ si voluisses nō esses. Puto q̄ & gl'a tibi est: p:ecipue inter christianos: nō min⁹ viuere viduā q̄ reginaz. Illud successionis est: hoc virtutis. Illud tibi ex genere: istud ex munere dei. Illō feliciter nata es: hoc viriliter nacta es. Duplex hono:alter fm seculū alter fm deū: vterq; a deo. Nec paru⁹ tibi videaf hono:
s. tim. v. duitatis de quo apls: hono:a (inqr) viduas: q̄ vere vidue sunt. Habes certe penes teipsaz familiare cōmonito:ium
ij. co. viij apostolice iterū salutaris fmie: qua doceris ab eo puidere
Ro. xij. bona nō tantū coram deo: sed etiā coram hoibus. Coram deo vt vidua: coram hoibus vt regina. Attende reginā: cui⁹ digna indigna ve nō possunt latere sub modio. Sup cādelabrū sunt: vt appareāt oībus. Memēto viduā cui iam nō est q̄ velit placere viro: vt soli possit placere deo. Beata es si saluato: ē ponas tibi murū ad p̄tectionē cōscientie: & antemurale ad repulsionē infamie. Beatā inquā si veluti desolatam & viduā totā te deo regendā cōmiseris. ¶Alioquin
A mat. xij. bene nō regis/si bene nō regeris. Regina austri venit audire sapientiā salomonis: vt regi disceret & sic regeret. Et ecce plusq̄ salomō hic ie:suz loquo: & hūc crucifixū. Huic recōmitte regendā: huic docendā quō regere debeas. Dis-
mat. xj. sce tanq̄ vidua/q̄ sit mitis & humilis co:de: disce tanq̄ re-
Esaie. xj. gina q̄ iudicet in iustitia pauperes: et arguat in equitate p:o māsuetis terre. Ergo cū cogitas dignitatē: attende et viduitatē: q: vt pure apud te qđ sentio p̄feram: nō potes esse regina bona: si bona nō fueris vidua. Queris vñ bona vi-
s. tim. v. dua estimetur? Ex hoc p̄cipue qđ apls dicit. Si filios educauit: si hospitio recepit: si sanctoz pedes lauit: si tribulationem patientib⁹ subministrauit: si oīe opus bonū subsecuta est. Si hec facis: beata es/& bene tibi erit. Benedicat te dñs ex syon eximia in dño filia/& oīm veneratiōe digna. Ammonitio p̄missa est: p̄secutio iam a vestra dignatione expectaf. Occasio data est: excusatio iam nō admittitur: si nō renouara a nostra per te familiaritas: familiaribus deinceps a vobis verbis & litteris frequentetur.

¶De iordano cardinali: dño hostiensi. Epistola. cccc.

Pertransiit legatus vester de gente in gentē: & de regno ad populū alterū: feda & horrenda vestigia apud nos vbiq; relinquens. A radice alpiū/& regno teutonicoz p oēs pene ecclesias francie/& normannie/& circūquaq; circūiens vsq; rothomagū vir apostolicus repleuit nō euangelio: sed sacrilegio. Turpia fertur vbiq; comisisse: spolia ecclesiarū aspo:asse: fo:mosulos pueros in ecclesiasticis honoribus vbi potuit p̄mouisse: vbi nō potuit voluisse. Multi se redemerūt: ne venirent ad eos. Ad quos peruenire non potuit: exegit & extorsit per nuncios. In scholis/

Universidad de Deusto
Biblioteca

in curijs/in triuijs/fabulam scipsum fecit. Seculares: religiosi omnes male loquunt de eo. Pauperes & monachi: ecclerici cõquerunt de eo. Homines quoq; sue pfessionis: ipsi sunt qui magis exhorret & famã eius & vitã. Hoc testimonium habet & ab his qui intus: & ab his qui foris sunt. Non sic dominus iohannes paperons nõ sic: cuius laus est in ecclesia: quippe honorificantis ybiq; ministerium suũ. Legite litteras has dño meo. Ipse viderit quid de tali homine faciendum sit: ego liberauj animã meam. Dico tamen precipitatione qua soleo. Bonus est ei si purget ipse curiaz suam: & si liberet cõscientiã suã. Decreuerã ista tacere: sed venerabilis prior mõtis dei/ad hoc me impulit & animauit vt scriberem. Et scitote minus me dixisse/q̃ publice predicatur.

¶ Ad dominum papam eugenium pro ecclesia sancti eugendi iurensis. Epistola.cccxcj.

SAncti eugẽdi nobile monasteriũ: olim diuitijs & religione famosum: si vera sunt que dicunt: prope interitũ est. Nec decredẽda oia. Domos vicinas nobis: vobis notas primentes ad ipm partim iam destructas: partim indies destrui cernimus & dolemus. Que in membris videm?: hec & his grauiora de capite/fama nũciante/peepim?. Sed nũquid debeo ego nunc malo: vobis: quoz nõ est numerus: reexpere narrationem? Vtro: presentiũ monachus prefati monasterij/& archegaudus prior/homo nobis ab antiquo pro sua honestate & religione dilectus: poterũt vobis innimare q̃ plenius notum: et si nõ oia. Quis eñ hoc posset? Tot & tanta pro certo que apostolicã securim: & si dissimulantẽ: & si dormitantẽ: mirũ si nõ surgere & ferire cõpellãt. Ego liberauj aiam meã: sed nõ sufficit: misi & monasterium liberek. In manibus vestris mors & vita illius.

¶ Ad quendam qui ausus est nouicium dehortari a proposito. Epistola.cccxcj.

TE si ignotus nobis facie: sed nõ fama. Ipa referente didicim?: q̃ sis homo sapiẽs & fm seculũ honoratus. Voluit aũt dilectus filius meus petrus: cui & norio: & familiario: sanguinis affinitate videris: vt tibi scriberez: immo rescribere. Tu eñ scripseras illi: & prinã vt te decuisset: & illi expediret: Nõ sic fecisti: Nouũ xpi militẽ ausus es dehortari a seruitio dñi sui. Dico tibi: est qui querat & iudicet. Nõ sufficiebant tibi pec cata tua: misi te & alienis inuolueres: & rursuz ad pcã: qõ in te fuit: penitentem iuuenem reuocares: et sic fm duriciam suã & cor: impenitena/thesaurizares tibi iram in die ire? Quasi non satis eũ per se rentet diabolus: nisi tu iuueris illũ: homo christianus dux eius & notus eius. Tu quidem illi serpentem alterũ: sed nõ tibi ille alterã cuã exhibuit. Tuis impulsus est manib?/ sed nõ euersus: fundat? est eñ sup̃a firmã petrã. Uerũtamen nõ reddim?tibi vicẽ sed vincimus in bono malũ: orantes pro te: optantes tibi meliora: & meliora scribentes. Primo quidẽ q̃ sapiens diceris: vt qõ diceris verius sis: mitto te ad virũ sapientẽ q̃ ait: Noli prohibere eũ qui potest benefacere: si vales & ipe benefac. Habes tempus faciendi. Sed q̃diu habiturus? Quantulũ superest vite tibi: presertim iam senescenti? Ua por: est ad modicuz parens: & deinceps exterminabik. Si sapis nõ veniet sup̃ te illa maledictio. Uidi stultum firma radice: & statim maledixi pulchritudini eius. Pulchre stultum pseudo sapientem verus sapiens appellauit: sciens sapientiã huius mũdi stulticiã esse apud deũ. O vtinã saperes & intelligeres ac nouissima prouideres? saperes q̃ dei sunt: intelligeres que mundi sunt: prouideres que inferni sunt. Profecto infernа horreres: supna appeteres: q̃ sunt ad malũ cõtemneres. Multa suggerit anim?: immo spũs/loqui tibi de salute anime tue: sz donec rescripto noueris tuo qualiter ista acceperis: nõ adiiciã vltra: ne fiam onerosus: cui decetero volo esse amicus: & adiutor: si volueris ad salutem. Dilectam nobis in christo vxorem tuã per te/licet immeritam salutamus.

¶ Petro abbati de cella pro monacho caziacensi q̃ transierat apud claramuallem. Epistola.cccxcij.

VNde mihi scripsistis: ita respõdeo vobis. Molestiam dñi caziacensis nulli arbitror molestiorem esse q̃ mihi. Sed puto vos nõ latere volũtate & processo ipsius iam ex longo illiũ monachũ factũ nostrũ: & mihi ipm obedientiam promisisse: & me curã illius suscepisse? Quotiens extũc volentem venire repuli: venientẽ remisi: recordari facile nõ est. Tandem mõ venienz me nolente remãsit: & nullo modo ei placuadere reditũ potui. Dicebat aũt: q: si nos eũ pjsceremus: iturũ se longius: & nullatenus rediturũ. Dz nec sic assensum meũ habens: immo & cõtra consiliũ meũ intrauit. A quo vtiq; introitu (salua cõscientia) eũ phibere nõ potui: nec pjscere possum: vepore vt dixi iam olim in meã receptũ curã: & de quo redditurus suum rationẽ. Diu fateo: periculũ hoc cõscientie mee dissimulauerã propter molestiã boni illius hois: & adhuc dissimulassem: si meo iste cõsilio quoquo mõ acquiescere voluisset. Que cũ ita sint: vestrũ est cõsolari hoiem: delinire tristiciã eius: excusatũ me habere de tam rationabili causa. Postremo ipse quoq; (vt scitis) in pẽdulo est: & sepe cogitauit relinquere domũ suã. Dõ si vellet nũc effectui mãcipare: ego nõ phiberem: pro eo q̃ in ea non sine magna anxietate versetur.

¶ Ad dñz papã eugeniũ p epo cenomanẽsi. Epla.cccxciij.

BEst epus cenomanẽsis. Ipse est (si nescitis) de cuius veritate & honestate nullus dubitat: nisi q̃ bene nõ nouit hoiem. Mihi quidẽ ab ineũte iuuenture sua notus & dilect?est: tã pro memoratis virtutib?: q̃ pro alijs bonis mozib? suis. Si q̃d aliud paternitati vestre de eo insusurratũ est: aut ego fallo: aut ille mentitus est in caput suũ. Audite eũ: & cũ plenitudine gre vestre remittite. Decept?us eñ si bene nõ fuerit collocata. Abbas vindocinẽsis: q̃ specialiter vester est: rogam? vt & ipe specialẽ inueniat gram: & rõnabilis ei? petitio haud difficile assequi mereak effectũ. Dñs andegauensis mittit nũciũ suũ: & pse & p nos aliq̃d petẽs. Exaudiak & ipe p iustitia sua: & nõ exaudiak cõtra eũ susurro mendax. Dignũ est eñ vt qui oibus viuitis: oibus pro meritis valeatis.

¶ Dño Henrico cardinali pro eodẽ epo. Epla.cccxcv.

JE tibi quasi milꝑ scribo: & hoc quotiẽstibi scribo. Ubi eñ tu es: me esse cõsido: q̃ppe quẽ tã? meipm diligo. Si me tu eque diligis (imo q: diligis) vide ne dñs cenomanẽsis ex te qõ in te est in aliquo redeat cõtristatus. Alioquin ego cõtristarer in hoie: que satis pro sua honestate diligo: & a te diligi volo.

¶ Dño hostiensi pro eodem. Epistola.cccxcvj.

QUidã clericus dicik aures dñi mei circũuenisse: aliq̃d cõtra epm suũ & nostrũ amicũ: pro sua cupiditate molitus. Si mei cura est vobis: immo iustitie dei: date operam vt nihil lucretur de suo mendacio susurro malignus: nec ledatur in aliquo innocens episcopus & fidelis amicus.

¶ Abbati arremarẽsi p fugitiuo monacho. Epla.cccxcvij.

PAtroz pñtium ad petitionẽ nostrã ducũ suscepto in cõsoztiũ vestrũ: stulticia & leuitate sua reiecto habitu sancto a vobis exijt. Sed q: ductus pnia (vt videk) redire cupit: & se iterũ recipi humiliter petit: petimus & nos vt iterũ recipiak: penitentiq; amore dei & nostro introitus & habitus non negetur.

¶ Ad dñm papã eugeniũ: de Nicolao. Epistola.cccxcviij.

NIcolaus ille exijt a nobis: q: nõ erat ex nobis. Exijt aũt feda post se relinquens vestigia. Et ego longe ante hoiem nouerã: & expectabãm vt aut deus eũ cõuerteret: aut instar iude/ipse se pderet. Quod & factũ est. Preter libros/denarios/& aureos multos: in ipso exitu eius inuenta sunt sup eũ sigilla tria: vnũ eius pprium: alterũ prioris: tertiũ nostrũ: ipmq; nõ antiquũ sed nouellum: quod & ob ipsius dolos/& furtiuas subreptiones mutare puper coactus fuerã. Hoc eñ

est quod vobis tacito noie scripsisse me meminit: q: videls periclitati summus in falsis fratribus. Quis posset dicere ad q̃m multas plonas sub noie meo me ignorante/que voluit scripsit? Quis mihi det vt ipsa curia vestra ad purum purgetur fece mendacioz eius? Quis mihi det vt vel coz innocentia: qui mecũ sunt: satis valeat excusari apud circũuentos & preuentos impudentissimis ei? mendacijs? Vobis quoq; aliquotiens in eadem falsitate scripsisse: & non semel/partim cõnictus partim & cõfessus est. De turpitudinibus eius quib? terra soz: det: & facte sunt oibus in parabolam: supersedeo polluere labia mea/& vestras aures. Si ad vos venerit (nam hoc gloziatur: & amicos se habere cõfidit in curia) memẽtote arnaldi de brixia: quia ecce plusq̃ arnaldus hic. Nullus perpetua dignioz inclusione mihi ei perpetuo silentio iustius.

¶ Comiti engolismensi p fratrib? de brixia. Epla.cccxcx.

MOlite mirari si grauis nobis videtur tam grandis redditus: qui de terra illa brixie a fratribus nostris exigik: q: tale aliquid nõ consueuimus. Nam multas fecimus abbatias: & nulla illarũ tali subiacet exactioni. Sed q: vos ita vultis: & deus plus acceptat voluntariũ bonũ q̃ coactũ: sustinemus iuxta cõuentionẽ quã fratres nostri vobiscũ fecerunt: donec deus melioꝛẽ vobis inspiret voluntatẽ: qõ nõ diffidim?. Decetero diligite eos/fouete/defendite/manutenete: q: nic securius stabitis ante tribunal christi: si pauperes eius habueritis vestri dilectores: & pro vobis intercessores.

¶ Blesensi comitisse. Epistola.ccc.

SI quando in vos filius vester vitius est excessisse doluimus & dolemus nõ minus excessuz filij/q̃ matris iniurij. Quod tamen et ipm excusabile est in adolescente filio. Nempe delicta iuuẽtutis ipsa que comisit: excusat eas pelliciz. An nescitis: q: pro ni sunt sensus hois & cogitationes in malũ ab adolescentia? Cõfidendũ mutatũ iri in melius: parris meritis/& elemosynis. Proterea insistendũ magis magisq; votis et precibus ad deũ pro eo: q: & si ille min? interdũ/q̃ debuit filialem affectũ exhibuit: mater tamen pro suis viscerib? maternũ deserere nõ debet: sed nec valet affectũ. Nũquid potest mater obliuisci filij veteri sui? Et si illa (inquit) oblita fuerit: ego tamen nõ obliuiscar tui. Quemus & plorem? coram dño: vt deus tante indolis iuuenẽ/pbitatis paterne imitatoꝛem (q̃d nõ diffidim?) sua faciat pietate. Agenduz cum eo in spiritu lenitatis: blandisq; obsequijs: q: sic melius ad bona opera puocabik: q̃ si irritationib? & increpationibus exasperek. Ita sane de eius cita letaq; mutatiõe posse letificari cõfidim?co: vestrũ & nostrũ pariter. Quidni ego totis cupiã visceribus quotidie seipo fieri melioꝛẽ? Utinã qualem inueni in me: talem semper in oẽs inueniã. Quid eñ quantum ad nos vnq̃ volui/& nõ fecit? Recreri buat illi dominꝰ. Ceterũ pro vobis sicut sepe petistis: sepe prout o por: tuit: & monui & monebo.

¶ Sancie sozoi imperatoris hyspanie. Epistola.cccj.

QUod factũ est de receptione tholedanos monasterij: sciatis p me nõ esse factũ: vtpote absentes & ignoꝛantes quid fieret. Si factũ aũt per nostros nõ nego: cõsilio tamẽ multoz religiosoz episcopi cõsuetudo & assensu: nobilis quoq; dñe que locũ illum in propria possessione fundauit petitione & voluntate publice vt accepimus: & nihil in abscondito factũ. Existimabant aũt se libere posse suscipere locũ: que in dei libertate & sine alterius ecclesie subiectione fundatũ ipsa que fundauerat: asserebat: & priuilegia (vt aiũt) pre manib? erãt. Ceterũ q: carracenses fratres factã sibi in hoc iniuriã (vt scribitis) cõqueruntur: nec audientes salomonẽ qui ait: Noli prohibere eũ qui potest benefacere: si potes & ipse benefac: nobis in tam sancto opere pradicãt: & q̃m seruos dei nõ oporꝛet litigare: cõsiliũ nobis fuit ad vestrũ potissimuz cõsiliũ causam remittere: vt vestra auctoꝛitate & opera oia inepta & iniusta (vt aiunt) cealũnia conquiescat: & ordo in domo dei receptus ad eius gloriã & vestrã ipsius salutem deinceps in pace pmaneat. Nam & frater niuardus q̃ multum gratulatur de vobis: satis in hoc de vobis confidere monuit: tũ ppter vestrã erga nos specialem deuotionẽ: tũ etiã ppter bonã quã audiuit a vobis de hoc ipo pmissionẽ. Si aũt vestris (qõ nõ credimus) salutaribus monitis aut cõsilijs cõtradictoꝛes illi acquiescere nolunt: nunc duoruz iudicio episcoporũ: ad quos duo illa loca iure parochiali ptinere noscuntur: ois inter eos cõtrouersia terminetur. Quodcq; ab eis iudicatũ siue cõstitutũ cõcorditer fuerit: vestrũ erit ratũ habere: & decetero firmiter manutenere. Si rimetis deũ nõ patiemini impediri tantum bonũ: nec bonã illã mulierem frustrari a desiderio suo: nec fratres illos sue deuotiõis primari fructu: nec deũ denicq; tam accepto sibi reformari ordinis sacrificio defraudari. Obsecramus vos & pro nouella vestra plãratione (illos loquoꝛ: de spina) vt eis viscera misericordie exhibeatis: quatenꝰ vfo beneficio sustentati: in seruitio dei & suo ordine pseuerent.

¶ Legatis aplicis pro archiepo mogũtino. Epla.cccj.

DOminis & patrib? reuerendis apostolice sedis legatis: puer sanctitatis coz Bern. clarenallis vocatus abbas: p oia deo placere: & gratos fructuose sue legationis manipulos reportare. Et si corpore remoti: sz affectu & bona volũtate vobis appropiauimus: optantes & oꝛãtes dirigi actus & studia vestra ad omne qõ decet & expedit. Inde est q̃ audientes miserã dum illũ archiepiscopũ mogũtinensem: vocatũ ad vestrã presentiã: ibiq; responsurũ aduersarijs suis: auũ sum? vestram pro eo interpellare bonitatem. In hoc eñ credim? honorificari ministeriũ vestrũ: si quatenꝰ (salua iusticia) licet parieti inclinato et macerie depulse: humeros vestre auctoꝛitatis supponitis: nec calamũ quassatũ conteri: nec linum fumigans: qõ in vobis est: extingui nõ permittitis. Sentiat obsecram?sibi profuisse & precem nostrã & suam simplicitatem: ob quã fertur a falsis fratrib? circũuentus potius q̃ inuentus in aliquo dignus depositionis. Esa.xlij.

¶ Ludouico iunioꝛi regi francoꝛum. Epistola.cccij.

SI homo ille de britannia dimittere vellet adulteram: vt posset solui anathemate vinculo quo tenetur: vt illa paternã hereditatẽ suã fm diuisionem suã qua fecit cũ fratre suo/a vobis requireret: & si hoc ipso indignam: nõ esset foꝛtasse recusandum: vt pinde potentis viri seruitiũ & auxiliũ haberetis. Alioquin nõ est cõsiliũ humilis fidelis vestri cõcedi vllaten?aut terram extraneoꝛum aut vestri fauoꝛem dñij excõicato & incestuoso: ne (q̃d deus auertat) quãdoq; & vos audiatis: si videbas furem currebas cũ eo: & cũ adulteris portionem tuã ponebas. Nec tamen verbũ precipitanter & quasi ex abrupto rũpere cõsuluerim. Agendũ aũt p fidelez & prudentẽ nuncium: quatenus: si fieri põt: inducie & tempus redimak & si hoc ille renuerit & malignari maluerit: fidendũ int dño q: nõ preualebit: q̃liquidem iusticia que cũ rege est: erit pro rege. Nescio aũt an epus ad hoc cõueniens satisq; idoneus sit: nõ q: fidelis nõ sit: & quidem fidelissim?: sz q: odit illũ: nec suũ vt vereoꝛ: cõsiliũ crederet ei. Ipe tamen paratus est pvia volũtate ad oẽe q̃d cũ dei volũtate facere poterit. Si q̃d est q̃d quasi ex parte mea vobis secreti fugerat: a me hoc illud accepisse sciatis: et tanq̃ ex oꝛe meo id accipiatis. Nõ est eñ que multũ diligoꝛ: & satis credo ei: vosq; illi (ni falloꝛ) credere q̃d volueritis: secure potestis.

¶ Eidem pro ipsius infirmitate solicito. Epistola.ccciij.

IN litteris quas misit dignatio vestra letificastis animam meã: letificet vos ipse qui in causa est: deꝰ. Quis sum ego: aut q̃ domus patris mei: vt de morte vel vita mea maiestas regia cogiteꝰ? Et nunc q: tanti habitus sum vt de meo esse scire curetis: sciatis me aliquantulũ cõualuisse: & vt me sentio mortis interim erepti periculo: debilem tamen & debilem valde. Decetero scire vos volo: dñm robertũ germanũ vestrũ dignãter nos & deuote satis visitasse in infirmitate nostra. Sed

Universidad de Deusto
Biblioteca

et sic locutū in auribus nostris/vt gaudiū nobis: et spem de sequelio/em reliquerit. Diligite eū: q; si dictis facta cōpenset: cōplacebit vobis in illo: ꝛ si dignū iudicat; sciat vobis placere: ꝙ nostro ꝛ bono: cōsilio; decetero se acquieturum promisit. Sigillum non erat ad manum: sed qui legit: agnoscat stilum quia ipse dictauit.

¶ Ad dñm papā eugeniū ꝑ eṕm beluacensi. Epla.cccv.

ILius vester ille beluacensis (quē dicerem ꝛ nostrū nisi insolentiā redoleret) appellatus ad vestrā presentiā veniebat: ꝛ libens vpo/re de sua iustitia securus: ꝛ de vestro paterno fauore nō dubius. Sed obstiti ego: ꝛ vix euz potui retinere: quippe cupidū videndi faciem vestrā. Nō aūt retinere voluit: cū multe occurrerent cause: illud precipuum fuit: ꝙ de vestra dubitauim⁹ volūtate. Deinde pre/ter alias incōmoditates nō paucas: q̄ obuiare videremk: ipse ꝛ frater suus rex nō ambulār in vno spū: ꝛ nō erat satis tutum diu absentari a suis. Nolo a me queratis cui⁹ sit culpa: nō est meū inculpare quem ꝙ. Sufficit mihi excusare episcopū. Quicq̄d humilitatis: quicquid obsequij pro sua psona potuit: vidimus exhibentez ꝛ nihil ꝑficientem. Scitote tamen quicq̄ rideat: quicquid accidere debeat sine mota venturū: vbi vobis placiturū cognouerit. Persona eius/ꝛ causa eius in manu vestra. Nec em̄ in sibi credito ira agit/ vel ira cōuersak: vt se tali indignū putet prerogatiua. Itaq; pro se direxerit istū; scienz ꝙ ad patrē dirigeret. Scire placet q̄d iniūctū sit ei. Nihil ex iniūcto agere sed totū cōmittere vestro cōsilio: de quo totus pendet ipse. Nempe fiduciā habet nō modo iudicari causam suā a vobis: sed iudicari: sed foueri: sed manuteneri. Si placet eam cōmittere dño remensi archiepiscopo: maturū posse fo:iri finem domino auxiliante/cōfidim⁹: si tamen appellandi suffugium parti vtriq; subtrahatur.

¶ Domino hostiensi pro electione abbatis turoldi de tribus fontibus. Epistola.cccvj.

matthei xviij.

VE mūdo ab scādalis. Ego vos scandalizo? Ego vobis scandalo sum? Quis hoc crederet posse cōingere: nisi cui nota nō esset nostra vnanimitas: nsa mutua charitas: ꝛ quō in domo dei ambulauim⁹ cū cōsensu? Subita ꝛ dolenda mihi mutatio. Qui me potrabat: nūc parat oppr̄imere: qui me defensabat: nūc terret minis: blasphemijs impetit: arguit p:euaricatiōis. P:oroplasti sup grauj ꝛ singulari peccato cōfessionem requisti sunt: nimiuite ad penitentiā expectati sunt: sodomite nō de auditu: sz magis devisu puniti sunt. Mecum eo differentius: quo contemptibilius actū est. Non suz reputatus qui ponerer ad rationē: qui inuitarer ad satisfactionē: qui causam requirer: qui p:o me respondendi facultatē acciperē. Nō cōuentus iudicatus sum: nō cōuictus cōdemnatus sum. Et nūc audite si dignamini excusationē nōstrā: ꝛ si forte minime sufficientem vobis: verā tamen. Voluistis loco vestri substituj fratrem nicolaū: ꝛ ego memini/nō diffiteo:. Ita cōuenit vobis pariter ꝛ mihi: forte credidi ꝓpter q̄ locurus sum. Quod ira nō est factū necessitas fecit: nō duplicitas. Res in disco:diā versa est. Quid dico in disco:dia: Cōco:dia magis fuit. Tam cōco:diter disco:des ab hac nra conuentia oēs inuenti sunt: vt nec vnus quidē monachus: siue cōuersus p:eter duos aut tres q̄ vestrates erant: acq̄euerit assentire. Tentauim⁹ nihilominus tamen in multis argumentis: nunc blādiendo: nunc terrendo: quō res efecrū so:tirek: sed vt vnanimiter: ita ꝛ ptinaciter obstiterūt Possemus vim facere: sed sic mihi parcat deus/ quō parcendo illi omisim⁹: ne homo verecundus ꝛ pusillus co:de (vt nostis) ꝛ fatigans onus/ in hoc tanto turbine remanerer. Nam p:eter ea q̄ extrinsecus sunt: q̄ p:obastis ꝛ vos supra vires eius esse oia videbank. Itaq; tollentes eū cū suis imposuim⁹ onus q̄ co lenius ferret: quo a nostris pariter po:tareretur. Est em̄ locus nouiter o:dinatus de fratribus nostris ꝛ vicinio:ibus: vt possit a nobis facili⁹ frequentari. De abbatibus ad locum pertinētibus: q̄ assensum vestrum non tenebamus: nihil ausi/ fratrem robertum quo nemo magis idoneus ad manum esse tunc visus est: dare voluimus cū responsum est nobis a vestra discretione fuisse ꝓhibitum. Quid plura: Acceperūt hoiem: qui vestre: sicut accepimus: displicet sanctitati. Nec latet causa. Inhonestū (vt aiūt) publice p̄dicatis: ꝛ ob turpitudinis notā: p:iosi monasterio trusuz cui ante p:efuerat. P̄ōt ita exitisse me (quantū recordari valeo) vsq; ad hoc tp̄s non audisse huiuscemodi verbū de illo: deum testo: ꝛ angelos eius. Sed neq; ipse archiepūs: cū eū amouere oīmodis niteretur: tale aliq̄d vel scripto vel nuncio nobis aliqn̄ significauit. Ego ne turpitudinis assentarer/ foro: inhonestū? Si ita de me sentitis: videte ne vestrā q̄ excellentiā pariter inuoluat hoc nubilū. Quippe qui cū eiusmodi tam notā oibus familiaritatē atq; amicitiā semel iniā tanto studio hucusq; fouistis. Et de archiepō q̄d dicitis: quid sentitis: an ꝛ ipse quez talē scirer (nec em̄ poterat nescire: cū notus esset ex longo) p:io:ꝓmoueret ꝛ in loco cui ipse p:efuerat Minime ego vel remiter fuspicer illud/ de tali viro/ ꝛ tā to amatore honestatis. Et quidē qui ꝓmouit/ ipse ꝛ amouit: nō negauerim. Qua ratione hoc fecerit: viderit ipse. Nam multis displicuisse factū cognoscit nempe nec rationem: nec o:dine: nec cōsuetudinem; in eius amotione cernentibus. Tantū archiepūs sic voluit: ꝛ ne cōtristarem⁹ eū nostro ho:tatu: iste in pace cessit ꝛ dedit locū ire. Unū dico: ex quo ad nos intrauit (sicut testimoniū habet ab oīm bus) nihil in eo q̄ ꝓmotioni huic obuiaret: cōpertus est. Sine querela cōuersatus est. Adhuc nō deest hominī litteratura cōgruens: nō doctrina: nō affabilitas: nō gratia in vultu ꝛ sermone. Sed suspecta est vobis bienitas tp̄is q̄ nobiscū fuit: forte: o: ꝛ mihi. Fo:tassis bene faciet: fo:tassis male. Vere: oia opa mea: ꝛ q̄ opero: nō intelligo. Unde certus nō sum: certū vos facere minime possuz. Si factus est: ꝛ q̄ factū est/ nō potest nō fieri. Si ꝓpheta fuissem: nō profecto fecissem vnde amicū offenderem: sanctū turbarē eṕm scādalizarem. Quid vultis vt faciā? Sic factū est tali necessitate: ratioq; o:dine. Hec excusatio mea. Si sufficit tollatur de medio scandalū. Si minus: ego iudiciū ponē q̄ ꝛ quale decreueritis. Nam si q̄ edificaui: tam cito iterum destruā: graue: nisi forte causa conueniens supuenerit: q̄ fo:tasse p:ocessu tp̄is accidere potest. Si vultis vos auo/uere eū: potestatem habetis. Nō obsisto: non me oppono to:renti. Inique nō egi: si insipienter video: : in promptu est vobis insipientiā meā corrigere: aut si hoc dignius iudicatis: etiā ꝛ punire. Dico tamen. Si pie: si christiane mecum agitur: co:ripiet me iustus in miserico:dia/ ꝛ increpabit me: nō in ira apud alios diffamabit. Habetis fo:mam meā hic: nisi ꝛ hoc indignamini p̄sentib⁹ litteris. Nempe, cōperta per alios/ ꝛ nō per vos vestra indignatione cautum habui nō rependere vicem: sed mox vobis de vobis per p:esentia scripta cōqueri. Decetero benedictus deus qui ꝛ hoc quod dederat: ꝛ de quo mihi fo:te immoderatius blandiebar solatium ante exitum tulit: vestrā scilicet ꝛ dñi mei gratiam: vt vel p:opio experimento discam: nō ponere spem meam in homine.

Gen. iij. Jone. iij. geñ. xix.

Psal. cxlviij.

¶ Ad eundem. Epistola.cccvij.

ESTine ista dico: et ob hoc minus festiue: si quidem viato: transire festinās vigeat. Res mira: sz magis lera. S frater. B. fulcherius cuz litteris dñi mei pariter ꝛ vestris/ simulq; p:e sentiū lato: peregrinus vno pene momento affuerunt: deo ita fine dubio p:oidente: vt haberem per quem festinanter rescriberem: q̄ vtiq; cupienti mihi nō poterat satis esse festinum. Inde est q̄ hec in infirmitate mea ipse dictaui: ꝙ nō esset nic alter ad manū. De dño bel uacensi quod p:imū posuistis: p:imū ita respondeo. Sui iuris est. Jam nō est in mea potestate: sed in ciuitate vite eius ꝛ cōuersatio. Si secus q̄ debet vel decet inter dū agit dolere possum; sed emendare p:out volo nō valeo. Verū tamen quod vobis suggestū est de vagatione eius: nimiū extitisse in ea vsq; adhuc nos non comperimus: nec inde notatum apud nos quandoq; audiuimus. Ex quo ad eum venit frater robertus: qui cum eo est: turpe ꝛ graue aliquid ꝓperasse aut ego psuasisse: ad aures nostras nondum oīno peruenit: ꝛ miruz si ad vos potuit puenire: q̄ latere nos potuit. Dabo tñ operā facere q̄ vultis de reuocatione eius: si quando honeste ꝛ opportune potuero. Jamq; fecissem si cū pace episcopi potuissem: ꝛ nō timuissem inutilio:em huic sub:ogandū. In quadragesima venit ad nos ipse episcopus paratus ire ad curiam causa eiusdam appellationis: ꝛ venisset nisi nos dissuasissemus. P:oro dissuasionis intentio fuit: ꝙ nō ira videret esse paratus: siue in cōsilio/ siue in comitatu: vt inuenis epi ꝑsonam decuisset. P:opositū tamen ei⁹ est ꝑficisci tp̄e oppo:tuno. S frater vester est: facite cū illo miserico:diā: vt aduersarij eius nō p:eualeant aduersus eum. Uellēvos ad ipm potius/ ꝙ ad nos scripsisse: ꝛ fraterne monuisse sup his q̄ de eo audistis. Deinde sup statu co:porismei cognoui vos esse solicitū. Verū est q̄ audistis: infirmatus sum vsq; ad mo:tem: sed interim reuocatus ad mo:tē: atq; hoc (vt me sentio) nō diu. Longe em̄ sum debilio:ꝙ credi possit. Nō tamen diterim: abstq; p:eiudicio diuine p:idētie: q̄ mo:tuos suscitare potest. Et in hoc fit responsum non mō vobis: sed ꝛ dño meo. Cui volo ꝛ o:o: vt in quātacūq; deuotione poteritis accitro vobis pariter dño tusculano/ plenissimas grates referatis p:o tanta dignatione/ ꝛ solicitudine ram pia. Jam de dño lugdunēsi audite q̄ verū est: ꝛ q̄ certum sit vobis. Uir ille aggressus est iter cū multa pecunia/ ꝛ honorabili comitatu/ p:out decebat tantū archiepiscopū: ꝛ ecce vndiq; in ipso pene p̄cursu insidie inimico:u Quid faceret vir desideri: P:ogredi nō licebat: ꝛ desistere a ꝓposito sibi grauissimum reputabat. Lomitatus suos partim remisit: partim dispersit: massa pecunie se exoneranit: modicū retinēs vnde cū paucis posset ꝑficere viā. Quid plura? Venit cū tribus aut quattuo: ministris ipse nihilominus in habitu ministrātis: sicq; strata publica cum turba ꝓmiscua peregrinoz tanq; vnus ex illis: pervenit ad sanctū egidiū. Cūq; infirmarek ꝓgressit vsq; ad montez pessulanū. Ibi aliquādiu cōmo:atus cum medicis exp̄endit ꝛ q̄ habebat: ꝛ quod nō habebat.

Job. ix.

Luc. j.

Psal. xxxvij. Sap. x. Lant. ij. Esaie xxviij. Psal. xxxvij.

¶ Ad tres ep̄os curie romane. Epistola.cccviij.

DO hoc vos deus in sublimitate posuit: vt tanto maioui ecclesie sue vilitate viuatis: quāto in ea eminentioli auro:itate p:estis: Alioquin depo ner ille paterfamilias porēres de sede: qui pro acceptā ptē inueri fuerint suis vilitatib⁹ defuisse. Quāta sustineat spōsa x̄pi damna in eṕatu merenti: ꝛ si nos amplius ho:rem⁹/ q: vicinio:es summus: nō ꝛ vos arbitro: nō latere. En quātus lupus illud ouile x̄pi tum insidijs: tum manifestis assultib⁹ quotidie molitur irrūpere: ꝛ disperde re oues x̄pi sanguine cōgregatas? Idq; non ab heri ꝛ nudiustertius: sed ex quo adhuc fuerāt lupicellus: nō cessat illum dñicum gregem quib⁹ potest viribus infestare ꝛ vastare rapinis/ incēdijs/ homicidijs. Ego itaq; q̄ in me est demonstro lupum: instigo canes: iam quid interfit vestra vos videritis: meum non est docere doctos: os.

Esechiel xxxiij.

¶ Ad petrū abbatem cluniacensem. Epistola.cccix.

DOmino ꝛ patri reuerendissimo Petro cluniacensi abbati: suus. B. q̄ suus. Uisiter te o:iens ex alto o bone vir/ q: visitasti me in terra aliena ꝛ in loco peregrinationis mee cōsolatus es me Bene feciſti/ intelligens sup egenū ꝛ pauperem. Absens eram/ etiam longo tp̄e absens: ꝛ reco:datus es noīs mei: homo magnus occupatus in magnis. Benedictus sanctus angelus tuus: qui pio pecto:i tuo id suggessit. Bene dictus deus noster: qui persuasit. En teneo vnde glorier apud extraneos litteras tuas: et illas litteras in quibus tuam mihi animā effudisti. Glo:io: q̄ me habeas nō modo in memoria: sed ꝛ in gratia. Glo:io: p:iuilegio amo:is tui: refectus sum de abundantia suauitatis pecto:is tui. Non solum autez: sed ꝛ glo:io: in tribulationib⁹: si quas dignus habitus sum p:o ecclesia pari. Hec plane gloria mea/ ꝛ exaltans caput meuz: ecclesie triumphus. Nam si socij sumus labo:is: erimus ꝛ cōsolationis. Collabo:andum fuit ꝛ cōpatiendum matri: ne ꝛ de nobis quereretur dicens: Qui iuxta me erant de longe steterūt: ꝛ vim faciebant qui querebant animā meā. Deo aūt gratias qui dedit ei victo:iam. Honestauit eū in labo:ibus: ꝛ compleuit labo:es illius. Tristicia nostra in gaudiū: ꝛ lucus noster versus est in cithara. Hyems transijt: imber abijt: ꝛ recessit flores apparuerūt in terra nostra: tempus putationis advenit. Amputatū est sarmentum inutile: pure memb:um Ille ille iniquus qui peccare fecit israel mo:te absorptus est: ꝛ traductus in ventres inferi. S fecerat quippe fin p:opheta/ pactū cū mo:te: ꝛ cū inferno fedus inierat. Idcoq; iurta ezechielez/ factus est pditio: ꝛ nō subsistet in eternū Alius quoq; oīm sicut maximus: ita et pessim⁹ inimicus: absciſſus nihilominus est. Et is erat vnus ex amicis ecclesie: fz illis de quibus solet queri ꝛ dicere: Amici mei ꝛ proximi mei aduersuz me appropinquauerūt ꝛ steterunt. Sed qui restant: cito speramus de similib⁹ idem iudicū. P:o pe est vt reuertar ad fratres meos: si vita comes fuerit: ꝙ vos sicut intendo transiturus. Interim cōmendo me sanctis o:ationibus vestris. Saluramus frarem. W. camerariū: ꝛ oēs qui circa vos sunt: cū reliqua sctā multitudine.

¶ Ad arnoldū carnotēsez abbatē boncuallis. Epla. cccx.

SUscepimus charitatē vestrā in charitate: ꝛ nō in voluptate. Quc em̄ voluptas vbi totū sibiue dicat amaritudo? Nisi ꝙ soluz nihil comedere: vtcūq; delectabile est. Somnus recessit a me: ne vel beneficio sopiri sensus dolo: vtcūq; recedat. Defectus stomachi/ fere totū q̄ patio:: est. S frequenter ꝛ in die ꝛ in nocte exigit cōfo:tari modico admodū qualicūq; liquo:e: nā ad solidū⁹ oīne/ inero:abiliter indignat. Hoc parū q̄ dignatur admittere: nō sine grauj molestia sumit: sz rimet grauio:em: si se vacuū oīno dimiserit. Q: si plusculū quid interdum admittere acquiescat: id grauissimū. Pedes et crura intumuerūt: quēadmodū hydropicis cōtingere solet. Et in his oībus ne quid lateat amicū de statu amici sollicitū: Fm interio:em hoiem (vt minus sapiens dico) Spiritus p:omptus est in carne infirma. Orate saluato:em qui nō vult mo:tem pcō⁹: vt tempestiuū iam exitū nō differat: sed custodiat. Curate munire votis/ calcaneū nudum meritis: vt is qui insidiatur: inuenire nō possit vnde figat dentem: ꝛ vulnus infligat. Hec ipse dictaui/ sic me habens vt per notam vobis manū: agnoscatis affectum. Verū ratiocinen rescripsisse ꝙ scripsisse maluerim.

¶ Hanc sup:adictam epistolam sanctus abbas bernardus iam in extremis posit⁹ vltimam dictauit.

¶ Ad fratres hybernienses in obitu sancti Malachie episcopi. Epistola.cccxj. que incipit. Religiosis fratribus quam vide supra inter sermones.

¶ Ad guidonē abbatē ꝛ fratres arremarēses. Epla.cccxij

VEnerabili guidoni/ abbati arremarēsi: ꝛ sanctis qui cū eo sunt fratrib⁹: Bernardus seruus sanctitatis eo:: seruire dño in sanctitate. Petis charissime mihi guido abbas: ꝛ tecū pariter qui tecuz sunt fratres: dictare me aliqua vobis legenda solemniter vel canenda in festiuitate sancti victo:is: cuius apud vos co:pus sacratissimum requiescit. Lucranti instas: dissimulantez vigez: meā et si iustam verecundiam dissimulans ipse. Adhibes mihi ꝛ alios precato:es: quasi sit aliquid ad inclinandū me huc voluntati: tua ipsa voluntate cōuenientius. Verū tu vel ꝓpio iudicio consulens/ cogitare debueras: nō affectum tuum ergā me: sed meū in ecclesia locum. Sane alritudo negocij nō amicum desiderat: sed eruditū: sed dignū: cuius autoritas potio:: vita sancio:: stilus maturio:: ꝛ opus illustret ꝛ cōsonet sanctitati. Quātulus ego in populo ch:ri/

Universidad de Deusto
Biblio

stiano cuius littere in ecclesijs lectitentur? Aut quantula mihi ingenij eloquij ve facultas: vt ame potissimū festiua et plausibilia requirant? Quid? Quem celi habent laudabilem ⁊ laudarū: ego de nouo laudare incipio sup terrā. Supernis velle addere laudib⁹? detrahere est. Nō q̄ glorificatos ab angelis hoies iam laudare non audeant: sed q̄ in solēnitate celebri: nō nouella audiri decet vel lęta: sed certe autentica ⁊ antiqua: q̄ ⁊ ecclesiā edificent: ⁊ ecclesiasticā redolcant grauitatem. Q̄ si noua audire libet: et causa requirit: ea vt dicta recipienda censuerim: q̄ coram dibus audientiū quo gratiora/eo vtiliora reddat/ ⁊ eloquij dignitas ⁊ autoritas. Puro sensa indubitata resplendēt veritatem: sonent iusticiā: humilitatē suadeant: doceāt equitatem: q̄ etiā lumen veritatis mentib⁹ pariant: formā moribus: crucem virtijs: affectib⁹ deuotionem: sensibus disciplinā. Cantus ipse si fuerit plenus sit grauitate: nec lasciuiā resonet: nec rusticitatē. Sic suauis vt nō sit leuis. Sic mulceat aures vt moueat corda. Tristiciā leuet nō mitiget sensum littere nō euacuet: sed fecūder. Nō est leuis iactura gratie spiritalis leuitate cantus abduci a sensuū vtilitate: et plus sinuandis intendere vocib⁹ q̄ insinuandis reb⁹. En qualia opor tet esse q̄ in audiētiā ecclesie veniūt. Quantem ye hoīū autorem. Nūquid talis ego: aut talia q̄ parauī? Et tamen de pauptate mea/ te pulsante: te inquirante et si nō q̄ amicus es: certe ob tuā impotunitatem surgēs iuxta verbū dñi prestiti q̄ potuī. Prestiti dico: nō q̄ tibi ad votū: sed quod mihi ad manū venire potuit: pro posse vtiq̄ meo: nō pro velle tuo. Seruata tamen antiquoꝝ veritate scriptoꝝ: q̄ tu mihi transmiseras: de vita sanctī duos sermones dictaui qualicūq̄ sermone meo: illud quantuz potui cauens: vt nec breuitas obscuros: nec plenitas redderet onerosos. Deinde q̄s ad cantū spectat: hymnū composui metri negligens/ vt sensui nō deessem. Responsoria ij. cum antiphonis. xxvij. suis in locis disposui: addito responsorio uno q̄ pro ib⁹ vesperis assignaui: item q̄ duobus aliis breuib⁹: ipso die festo pro vestra regulari cōsuetudine vno ad laudes: altero ad vesperas decātandis. Et pro his oibus mercedem flagito: sequor: remunerationem. Quidni sequar? Sine placeant: siue nō: mea nō refert: q̄ quid habui dedi. Ergo merces mea oratio vestra.

¶ Epistola beati Bernardi respōsiua ad dubiū sibi propositum cur festa machabeorum ab ecclesia habentur celebria: in ordine aliarū Epistola. cccxiij.

Veris itaq̄ quidnā visus patribus fuerit: vt solio ex oibus antiquis iustis singulari quodam priuilegio machabeis annuā celebritatem pari cum nostris martyrib⁹ veneratione decerneret in ecclesia solenniter exhibendā. Si dixero dignos meri/ro martyrū gloria iudicatos/ quib⁹ non impar fuit in martyrio virtus: erit forsitan solutū cur ipsos: sed necdū plane cur solos: cū ⁊ alios nōnullos ex veteribus pari costet zelo pietatis occubuisse: non tamen ⁊ pari tripudio recoli meruisse. Cōstat tamen vtroq̄ quidē in morte cōmunem habuisse cū martyribus nostris pietatis causam: sed non vtroq̄ pariter eandez cū illis adeptos fuisse martyrij formam. Universis nempe tam veteris/ q̄ noui testamenti martyribus/ eque conuenit pro iusticia occubuisse: sed interest q̄ illi passi sunt q̄ illā tenebant: illi q̄ non renentes reprehendebāt. Et vt breuiter rorū in quo differunt: proferamus: hos cultus: illos zelus iusticie martyres fecit. Soli ex veteribus machabei: q̄ nō solū causam: sed ⁊ formā vt dicti martyrij noui testamenti tenuerūt: iure fortasse in ecclesia cum nouis ecclesie martyrib⁹/ eandez celebritatis gloriā assecuti sunt. Itaq̄ martyrū facit causa: tempus/ genusq̄ discernūt. Tempus quippe machabeos a nouis martyribus disiungit: coniungit antiquis. Genus vo nouis aggregat: q̄ libare ⁊ ipsi dijs alienis cogebantur: et segregat a veteribus.

¶ Ad dominum ac venerabilem epm̄ lundensem archiepiscopū sedis apostolice in dacia ⁊ suecia legatum; cuius corpus gloriosum in claraualle requiescit iuxta matrē eiusdem diui bernardi. Epistola. cccxiij.

Wantissimo patri ⁊ dño Eskilo dei gratia lundensi archiepiscopo: frater. B. clareuallis vocatus abbas/ in vero salutari salutem. Scripta et salutationes vestras: immo affectiones cordis vestri tam libenter suscepi: q̄ specialiter ⁊ diligo vos: ⁊ diligor a vobis. Inde est q̄ auditis tribulatiōib⁹ vestris/ cas nō solū meas feci: sed ⁊ inueni: q: nō possum te dolente/ nō dolere dulcissime pater: nec nisi molestus ⁊ anxiꝰ tuas molestias ⁊ anxietates audire. Tangit ⁊ angit cor meum quicq̄d tuū exasperat: ⁊ quicquid illud sit q̄ te pśequit: non solū te pśequitur: sed me tecū. Quicq̄d em̄ gratie ⁊ dilectionis impendere sibi possunt absentes amici: puto et me debere nibi: ⁊ mihi deberi a te. Audax sum: sed nō mendax: ⁊ in hanc audatiā me cōpulit tue sublimitatis dignatio. Quando em̄ id pśesumerem ego: quādo tantā tantillus: ⁊ a tanto gratiā sperare auderem? Et si ego retribuere nō potero: nō est mortuus retributo⁹ me⁹: q: dñs retribuet pro me. Dñs inquā: in quo/ ⁊ pro quo/ tanta nos deuotione cōplecteris: tanta stringis affectione. Benedict⁹ sanctus angelus tuus/ q̄ pro pectoris tuo id suggessit. Benedictus deus noster/ qui pśuasit. Gloria: pruilegio amoris tui. Refectus sum p̄ charissimū fratrem nostrū filium tuum guillelmū: de abūdātia suauitatis pectoris tui. Refectus sum p̄ nunciū tuuz: refectus sum per litteras tuas: refectus sum per oēs qui a teyslę ad nos/ vel per nos euadere possunt. Utinā mihi datum esset desup hec dicere nō dictare: vt me potius loquens/ q̄ scribens aperire valerē. Pro certo acceptio: esset sermo meus: illud quantuz potui cauens: vt nec breuitas obscuros: nec plenitas redderet onerosos. Deinde q̄s ad cantū spectat: hymnū composui metri negligens/ vt sensui nō deessem. Responsoria ij. cum antiphonis. xxvij. suis in locis disposui: addito responsorio uno q̄ pro ib⁹ vesperis assignaui: item q̄ duobus aliis breuib⁹: ipso die festo pro vestra regulari cōsuetudine vno ad laudes: altero ad vesperas decātandis. Et pro his oibus mercedem flagito: sequor: remunerationem. Quidni sequar? Sine placeant: siue nō: mea nō refert: q̄ quid habui dedi. Ergo merces mea oratio vestra.

¶ Epistola beati Bernardi respōsiua ad dubiū sibi propositum cur festa machabeorum ab ecclesia habentur celebria: in ordine aliarū Epistola. cccxiij.

Veris itaq̄ quidnā visus patribus fuerit: vt solio ex oibus antiquis iustis singulari quodam priuilegio machabeis annuā celebritatem pari cum nostris martyrib⁹ veneratione decerneret in ecclesia solenniter exhibendā. Si dixero dignos meri/ro martyrū gloria iudicatos/ quib⁹ non impar fuit in martyrio virtus: erit forsitan solutū cur ipsos: sed necdū plane cur solos: cū ⁊ alios nōnullos ex veteribus pari costet zelo pietatis occubuisse: non tamen ⁊ pari tripudio recoli meruisse. Cōstat tamen vtroq̄ quidē in morte cōmunem habuisse cū martyribus nostris pietatis causam: sed non vtroq̄ pariter eandez cū illis adeptos fuisse martyrij formam. Universis nempe tam veteris/ q̄ noui testamenti martyribus/ eque conuenit pro iusticia occubuisse: sed interest q̄ illi passi sunt q̄ illā tenebant: illi q̄ non renentes reprehendebāt. Et vt breuiter rorū in quo differunt: proferamus: hos cultus: illos zelus iusticie martyres fecit. Soli ex veteribus machabei: q̄ nō solū causam: sed ⁊ formā vt dicti martyrij noui testamenti tenuerūt: iure fortasse in ecclesia cum nouis ecclesie martyrib⁹/ eandez celebritatis gloriā assecuti sunt. Itaq̄ martyrū facit causa: tempus/ genusq̄ discernūt. Tempus quippe machabeos a nouis martyribus disiungit: coniungit antiquis. Genus vo nouis aggregat: q̄ libare ⁊ ipsi dijs alienis cogebantur: et segregat a veteribus.

¶ Ad dominum ac venerabilem epm̄ lundensem archiepiscopū sedis apostolice in dacia ⁊ suecia legatum; cuius corpus gloriosum in claraualle requiescit iuxta matrē eiusdem diui bernardi. Epistola. cccxiij.

Wantissimo patri ⁊ dño Eskilo dei gratia lundensi archiepiscopo: frater. B. clareuallis vocatus abbas/ in vero salutari salutem. Scripta et salutationes vestras: immo affectiones cordis vestri tam libenter suscepi: q̄ specialiter ⁊ diligo vos: ⁊ diligor a vobis. Inde est q̄ auditis tribulatiōib⁹ vestris/ cas nō solū meas feci: sed ⁊ inueni: q: nō possum te dolente/ nō dolere dulcissime pater: nec nisi molestus ⁊ anxiꝰ tuas molestias ⁊ anxietates audire. Tangit ⁊ angit cor meum quicq̄d tuū exasperat: ⁊ quicquid illud sit q̄ te pśequit: non solū te pśequitur: sed me tecū. Quicq̄d em̄ gratie ⁊ dilectionis impendere sibi possunt absentes amici: puto et me debere nibi: ⁊ mihi deberi a te. Audax sum: sed nō mendax: ⁊ in hanc audatiā me cōpulit tue sublimitatis dignatio. Quando em̄ id pśesumerem ego: quādo tantā tantillus: ⁊ a tanto gratiā sperare auderem? Et si ego retribuere nō potero: nō est mortuus retributo⁹ me⁹: q: dñs retribuet pro me. Dñs inquā: in quo/ ⁊ pro quo/ tanta nos deuotione cōplecteris: tanta stringis affectione. Benedict⁹ sanctus angelus tuus/ q̄ pro pectoris tuo id suggessit. Benedictus deus noster/ qui pśuasit. Gloria: pruilegio amoris tui. Refectus sum p̄ charissimū fratrem nostrū filium tuum guillelmū: de abūdātia suauitatis pectoris tui. Refectus sum p̄ nunciū tuuz: refectus sum per litteras tuas: refectus sum per oēs qui a teyslę ad nos/ vel per nos euadere possunt. Utinā mihi datum esset desup hec dicere nō dictare: vt me potius loquens/ q̄ scribens aperire valerē. Pro certo acceptio: esset sermo meus: illud quantuz

¶ Habent ꝑ. inter fationes quoꝝ pri mus incipit Victoris vira: secundus vo: Laudate in dño dilectissimi.

nedictū in secula: de cuius munere venit/ vt cōmunes habeam filios vobiscū: quos vestra predicatio plantauit: nostra exhortatio rigauit: deus aūt incrementū dedit. Sanctitatem vestrā rogamus: vt verbū dñi predicetis: ad dandam scientiā salutis plebi eius. Supleꝝ em̄ vobis incumbit necessitas: ⁊ ex officio legationis/ ⁊ episcopali negocio. Decetero q̄m in multis offendimus oēs: ⁊ inter homines seculi frequenter positi/ multū de puluere mundi cōtrahimus: vestris ⁊ vestroꝝ orationib⁹ me cōmendo: vt in fonte misericordie sue nos lauare ⁊ emaculare dignet ipse fons pietatis iesus christus: qui dixit petro: Nisi lauero te nō habebis partem mecū. Sed ⁊ hoc ipm̄ nō solum precibus: verūetia quasi ex debito requiro: cū ego clamem ad dñm pro vobis si q̄d possit precibus oratio. Jn dño valete.

Jaco. iij. Jo. xiij.

¶ Ad eundem. Epistola. cccxv.

Alachie dei gratia epo/ sedis apostolice legato: frater Bernardus clareuallis vocatus abbas/ si quid potest peccatoris oratio: et si quid pauperis deuotio prodest. Fecimus quod precepit sanctitas vestra: ⁊ si nō vt dignū: profecto vt possibile pro tempore fuit. Tanta apud nos vbiq̄ malicia grassatur: vt vix id tantillum: quod factū est: fieri licuerit. Misit⁹ tam exiguum seminis quod videris: ad seminandā vel modicam partem agri illius in quem verus ysaac quondā exierat ad meditandū/ cum primū adducta est ei rebecca per puerum abraam perenni coniugio feliciter copulanda. Nec cōtemnendū semen: de quo illud in partibus vestris experimur impletū hoc tempore. Nisi dominus sabaoth reliquisset nobis semen/ quasi sodoma fuissemus: ⁊ sicut gomorra similes essemus. Itaq̄ ego seminaui: rigate vos ⁊ deus incrementū dabit. Sanctos omnes qui apud vos sunt per vos saluramus: humiliter ipsorum nos ⁊ vestris sanctis orationibus cōmendantes. Valete.

Ge. xxiij. Esaie. j. Rom. ix

¶ Ad eundem. Epistola. cccxvj.

Mantissimo patri ⁊ dño reuerēdissimo malachie dei gratia epo/ sancte ⁊ apostolice sedis legato: suus sanctitatis frater Bernardus clareuallis vocatus abbas/ salutem et quales cunq̄ nostras orationes. O dulcia faucibus meis eloquia tua dñe pater: q̄ iocūda tue memoria sanctitatis. Si quid affectionis: si q̄d deuotionis: si quid animi in nobis est: rorū fine dubio/ sibi vendicat tue dilectionis charitas. Nec opus est verboꝝ multitudine: vbi multum viget affectus. Cōfido em̄ q̄ testimoniū phibeat spiritui tuo/ spūs quem habes a deo: tuum esse modicū id q̄ sumus. Tu q̄ pater amantissime ⁊ desiderantissime ne tradas obliuioni aīam pauperis/ charitatis nexib⁹ adhe/rentem tibi: ⁊ animā pauperis tui ne obliuiscaris in finē. Nec em̄ quasi de nouo cōmendamus nos tibi: cū in multo iam tpe gloriemur in dño: q̄ inuenire meruit paruitas nostra gratiā in oculis sanctitatis tue. Sed oramus vt dilectis iam nō noua/ nouis quotidie pficiat incrementis. Filios nostros: immo ⁊ vestros/ tanto obnixius cōmendamus vobis: quāto amplius remoti sunt a nobis. Vos scitis q̄m tota post deū fiducia nostra fuit vt mitteremus eos: q̄m sanctitatis vestre precibus nō acquiescere illicitū videbatur. Facite q̄s vos decet: vt totis visceribus charitatis amplecramini eos ⁊ foueatis. Nequaq̄ occasiōe aliqua circa eos solicitudo ⁊ diligentia tepescat: ⁊ pereat q̄s plantauit dextera tua. Jam quidem q: bene pficit dom⁹: ⁊ ex vestris litteris: ⁊ ex fratrū nostroꝝ relatione didicim⁹ multiplicantur tam in tpalibus/ q̄ in spiritualib⁹. Unde ⁊ congratulamur plurimū: ⁊ toto animo gratias agim⁹ deo et paterne solicitudini vestre. Et q̄m multa adhuc op⁹ est vigilantia/ tanq̄ in loco nouo: ⁊ in terra tam infuera: immo ⁊ inexperta monastice religionis: obsecramus in dño ne retrahatis manū vestrā: sed quod bene incepistis: optime perficiatis. De fratribus nostris qui redierūt a loco illo: nobis bene placuisset si remansissent. Et forsasse non nullam occasionem prebuerunt eis/ fratrum qui de terra sunt minus disciplinati mores: in eo maxime q̄ minus facile eoꝝ cōsilijs acquiescere videntur in his rebus/ quarum prius fuerant inexperti. Charissimū filiū nostrū christianū ⁊ vestrum remisimus ad vos quantuz potuim⁹ instructum plenius in his q̄ ad ordinem pertinent: ⁊ decetero circa obseruantias eius solicitiorem futurū vt speram⁹. Nec miremini q̄ nō plures cū eo misim⁹ fratres: q̄m nec idoneos inuenimus fratres qui facile acquiescerent: nec inuitos cogere consiliū fuit. Dilectissim⁹ frater noster robertus precibus nostris acquieuit/ etiā hac vice: tanq̄ filius obedientie. Vestrū erit iuuare eum vt possit iam ⁊ in edificijs/ ⁊ in ceteris necessarijs promoueri domus vestra. Illud quoq̄ paternitati vestre suggerimus: vt viris religiosis: ⁊ quos speratis viles fore monasterio persuadeatis: quatenꝰ ad eoꝝ ordinem veniant: q̄m hec erit summa vtilitas domus: ⁊ vobis facilius acquiescent. Valeat sanctitas vestra nostri semper memor: in christo.

¶ Ad dñm papam innocentium. Epistola. cccxvij.

Mantissimo patri ⁊ dño innocētio summo pōtifici: frater bernardus modicum id quod est. Eremonenses induruerūt ⁊ prosperitas eoꝝ perdit eos. Mediolanenses cōtemnunt: ⁊ confidentia ipsoꝝ seducit eos. Ij in curribus ⁊ in equis spem suam ponentes/ meā frustrauerūt: ⁊ laborem meū exinanierunt. Abibam tristis: cum ecce non mediocris a vestra parte consolatio: vt ⁊ si abundant tribulationes pro christo: abundent ⁊ cōsolationes per ipsum. Accepi optatas litteras ferentes delitias cordis mei/ certitudinem de vestra incolumitate: hostiū infortunijs: successibus amicoꝝ. Ceterum perlegenti rursum tristio: finis lericiam tempe/rauit. Quem em̄ nō terreat vestra indignatio? Sfateor: iustam: ⁊ eo plus terreor. Dico tamen: quod factū nondum est/ faciendū est; sed tempore quo prenderit deꝰ. Si quo/minus erit vobis eque in promptu quicquid intēteris inferre: ⁊ non eque forsan periculosum. Alioquin quod tantis dei miserationibus: tantis vestris ⁊ vestroꝝ laboribus in populo isto nouiter edificatū est: hen q̄ leuiter destrui potest. Mirū si ei qui misericordiā legitur superexaltare iudicio: placere poterit. Sed o infelicem illū episcopū qui in vibe chaldeoꝝ de quodam quasi paradiso transla tus/ frater factꝰ est diaconū/ ⁊ socius structionū. ¶ Quid facies! Obedire vultꝰ ⁊ ecce bestie ephesi frendent in eum dentibus. Dissimulare vult prudenter pro tpe: ⁊ omni feritate fortunidoloſio: eum vestrā indignationem incurrit. Angustie sunt eivndiq̄: nisi q̄ tolerabilius iudicat sibi esse sine populo/ q̄ sine dño. Pluris habens: vt dignū est: apostolicam gratiam/ q̄ mediolanensem cathedram: An vos de eius fidelitate dubitatis? Si quis vobis aliud de eo maligna persuadere suggestione tentauit: se magis prodidit in fidelem: qui virum tam boni testimonij lingua pfida in suo linore persequitur. Parce pater benigne: parce fideli tuo: parce adhuc recenti structure: parce nouelle plātatiōi parce deniq̄ pplo acq̄sitionis tue: his q̄ ipis dñicijs tuis que te eidem veracissime cōtulisse cōmemoras. Memento pie dñe sermonis dñi tui quez dixit. Ecce anni tres sunt (inquit) ex quo venio querens fructum in ficulnea hac: ⁊ nō inuenio. Tu vero vix tres expectasti menses ⁊ iam secum paras. Si tres annos sustinuisses: quarū adhuc a fideli seruo dñici iure exigeremus exempli. Dicimus ergo ⁊ nos. Dimitte ⁊ hoc anno: si quo modo forte circū fossa humo ligone penitentie/ adhibitoq̄ fimo lachrymarum suarum sterilitati mediolanensiū: is cui etiam credidisti: consulere ⁊ fructum elicere queat.

Luc. xiij

¶ Ad Velbertū abbatē sancti michaelis. Epla. cccxix.

Patri ⁊ amico suo Velberto sancti michaelis abbati: frater Bernardus eoꝝ qui in claraualle sunt seruoꝝ dei inutilis seruus: debitū dilectionis affectum. Hic filius vester peregrinationem quaz etsi vestra licentia susceperat: nostro cōsilio deferens/ ad vos reuersus est. Cum em̄ cognouissem⁹ viam illā ⁊ eū re

Universidad de Deusto
Biblioteca

quisse per leuitatem: ⁊ vos ob illius improbitatē annuisse: ut rec(vt dignus erat) increpatū reuerti psuasimus: huc quidem quantū cōgruit: ⁊ leuitatis ⁊ improbitatis penitentē: ac decetero emendationē pollicentem: rectius iudicates quātūliber rerum in suo monasterio monachū pnias agere: ꝙ foris vagādo puincias circuire. Necp̄ enī terrena: sed celestē requirere hierosolymā monachos ꝓpositū est: ⁊ hoc nō pedibus pficiscendo: sed affectibus pficiēdo. Vos aūt pater nō molestā habeatis eius reuersionem: etsi suspectā habeatis eius conuersationez: quin potius gaudete: q: hic filius vester mortuus fuerat ⁊ reuixit: perierat ⁊ inuentus est. Luc.xv.

¶ Ad pr̄iorem suum Godefridum: postea Lingonensez episcopum. Epistola.cccxx.

Karri Godefrido/frater Bernardus salutem In octauis pentecostes ipsa die cōpleuit deus desideriū nostrū: ecclesie vnitatez/⁊ vbi dando pacem. Nam illa die filij petri leonis oēs simul humiliauerūt se ad pedes dñi pape: ⁊ facti hoies eius ligij: iurauerūt ei ligiā fidelitatem. Clerici ꝑ quī in scismate erāt: fuerant/humiliātes se ad pedes dñi pape/obedientiā ei iuxta morem pmiserūt: ⁊ facta est leticia magna in pplo. Nunc pacem nisi cū quadā securitate occultata tñ diu a nobis expectauissem⁹: iāpridē venissemus. Decetero iā nihil est qđ nos hic detineat. Facio qđ imperastis: veniā vertimus in venio. Ecce em̄ venio cito: etiā ⁊ merces mea mecū est: victoria xp̄i/⁊ pax ecclie. Sexta feria post diez illū egressus est noster decuriatus. Itaq̄ venientes veniemus cum exultatione portantes manipulos pacis. Et hec quidez verba pulchra sunt: sed pulchriora facta sunt. Etem̄ tam pulchra sunt: vt quisquis non letatur in eis: aut stultus sit: aut nequā. Vale.

¶ Ad fratres de sancto anastasio. Epistola.cccxxi.

Vlectissimis in xp̄o filijs nostris de sancto anastasio: frater Bernardus clarevallis vocat⁹ abbas: salutem ⁊ deuotas orationes. Testem habeo in celis: ꝙ multuz oēs vos cupiā in visceribus iesu christi: quāto si fieri posset: desiderio desiderarez videre vos: nō ꝓpter vos tantū: sed ꝓpter me: cui magnū certe solatiū/⁊ pr̄egrandis esset leticia aplecti viscera mea gaudiū meū/⁊ coronā meā/qđ estis vos. At qm̄ id nondū cōcedit: cōcedetur em̄ sicut bene confido de mia dei: ⁊ erit quādo videbim⁹ vos: ⁊ gaudebit cor nostrū: ⁊ gaudiū nostrum nemo tollet a nobis. Interim certe magna mihi est cōsolatio/⁊ leticia multa: in his q̄ de vobis audiui: per dilectissimū fratrem ⁊ coabbatem nostrū venerabilem Bernardū vestrū. Multā em̄ vobis habeo gratiā: ꝙ tam bene sibi cōplacet in vobis: ꝓ disciplina vra ⁊ ordinis: zelo ꝓ obedientia ⁊ voluntaria paupertate: ꝓ quibus sine dubio/merces vestra multa est in celis. Unde rogo vos fratres: ⁊ multū obsecro: sic agite ⁊ sic state in dño dilectissimi: solliciti semp circa custodiam ordinis: vt ordo custodiat vos: sollicite seruare vnitatem spūs in vinculo pacis: mutuā in vobismetipsis/maximeq̄ ad pr̄elatos charitatē humilem habentes: q̄ est vinculū pfectionis. Humilitatē ante oia/super oia pacem sectamini: ꝓpter inhabitantem spiritū dei in vobis: qui nō nisi sup quietū ⁊ humilem requiescit. Ceterū vnū quidem a me petijt venerabilis abbas vester: qđ mihi minime bonū videtur. Credo aūt ꝙ ⁊ ego spūs dei habeā/⁊ consiliū dei in hoc. Scio equidez ꝙ in regione habitatis infirma: ⁊ multis aliū ex vobis laborant infirmitatib⁹: sed memento re quis dixerit: Libenter gloriabor: in infirmitatibus meis: vt inhabitet in me virtus xp̄i. Et cū infirmor: (inquit) tūc fortior sum. Cōpatior vtiq̄/⁊ multū ego cōpatior infirmitati cor⁹: sed timenda multomagis: ampliusq̄ caueda infirmitas aiaz. Ꝓpterea minime cōpetit religioni vestre/medicinas quere re corporales: sed nec expedit saluti. Nam de vilib⁹ quidez herbis: ⁊ q̄ pauperes dececant: interdū aliquid sumere: tolerabile ē: ⁊ hoc aliqñ solet fieri. At vo species amere: quere medicos: accipere potiones: religioni indecens est ⁊ cōrariū puritati: maximeq̄ ordinis nr̄i: nec honestati congruit: nec puritati. Hec cū oia gentes inquirūt. Scimus aūt qr̄ q̄ carne viuūt: deo placere nō p̄nt. Spiritalia ꝓ oia de spiritalib⁹ cōparanda: ⁊ querēda potio humilitatis; et clamandū in toto cordе: sana aiam meā dñe: q: peccaui tibi. Huic sanitati fratres dilectissimi operam date: hanc sectamini: hanc seruate: q: vana salus hominum. mat.vj. ℟o. viij ℣.coz. ij. ℣ Psal.xl. ℣ Ps̄. lix.

¶ Eiusdē ad epm̄/clerū ⁊ pplm̄ spirensem hortans ad arma contra infideles suscipienda. Epistola.cccxxij.

Omino ⁊ patri charissimo venerabili epō spirē si/⁊ vniuerso clero ⁊ pplo: Ber.clarevallensis vocatus abbas in spū fortitudinis abundare. Sermo mihi ad vos de negocio xp̄i: in quo est vtriq̄ salus nostra. Hec dico vt excuset indignitatez pſone loquentis/autoritas dñi: excusет ⁊ cōsideratio ꝓpriе utilitatis. Modicus quidem sum: sed non modicū cupio vos oēs in viscerib⁹ iesu xp̄i. Ea nūc mihi ratio scribēdi ad vos ea causa vt vniuersitatem vestrā litteris audeā conuenire. Agerem id libentius viua voce: si vr voluītas nō deest: sup peretet ⁊ facultas. Ecce nūc fratres acceptabile tp̄s: ecce nunc dies copiose saluris. Cōmota est liquidē ⁊ tremuit terra: q: cepit deus celi pdere terrā suā. Suā in qua est visus/⁊ annis plusq̄ triginta homo cū hoibus conuersus Suam vtriq̄: quā illustrauit miraculis: quā dedicauit sanguine ꝓprio: in qua primi resurrectionis flores apparuerunt: ⁊ nunc peccatis nostris exigentibus/crucis aduersarij caput exulerūt sacrilegū depopulantes in ore gladij terram pmissionis. Ꝓpone em̄ est: si nō fuerit qui resistat: vt ipsam dei viuentis irruant ciuitatem: vt officinas nr̄e redemptionis euertant: vt polluant loca sancta/agni immaculati purpurata cruore. Ad ipsum (phdolor) religionis christiane sacrariū inhiant. ore sacrilego/lectuq̄ ipm inuadere ⁊ conculcare conant: in quo ꝓpter nos vita nr̄a obdormiuit in morte. Quid facitis viri fortes? Quid facitis serui crucis? Ita ne dabit̄ sanctū canib⁹? ⁊ margaritas porcis? Et multi illic pctōres cōfitēres pcā sua cū lachrymis/veniā obtinuerūt/postq̄ patrū gladijs eliminata est spurcitia paganor̄. Videt ho malign⁹ ⁊ invidet: frendet dentib⁹ ⁊ tabescit. Excitat vasa iniq̄tatis sue; nec vlla quidem tante pietatis signa/aut vestigia relicturus: si qñ forte (qđ deus auertat) obtinere valuerit illa sancta sanctor̄. Uerū id quidem oibus deinceps seculis incōsolabilis dolor: q: irrecuperabile damnū: specialiter autē generationi huic impiissime: infinita cōfusio ⁊ opprobriū sempiternū. Quid tñ arbitramur fratres? Nūquid abbreviata manus dñi: aut impotēs facta est ad saluandū: q̄ ad tuendū ⁊ restituendū tibi hereditatem suā: extinguos vmiculos vocat? Nūquid non pōt mittere angelos plusq̄ duodecim legiones: aut certe dicere verbo: ⁊ liberabit̄ terra? Dño subest ei (cū voluerit) posse. Sed dico vobis: tentat vos dñs deus vester. Respicit filios hoim/si forte sit qui intelligat: ⁊ requirat: ⁊ doleat vicem eius. Miserat̄ em̄ dño populū suū ⁊ lapsis grauiter prouider remediū salurare. Considerate quāto ad saluandos vos artificio vsif: ⁊ obstupescite: intuemini pietatis eius abyssum: ⁊ cōfidite peccatores. Nō vult mortem vestrā: sed vt cōuertamini ⁊ viuatis: quia sic querit occasionē: nō aduersum vos: sed ꝓ vobis. Quid est em̄ nisi exquisita ꝓcursus ⁊ innētibilis soli deo occasio saluatiōis: q̄ homicidas/raptores/adulteros/periuros/ceteriscq̄ obligatos criminib⁹/quasi gentem que iusticiaz fecerit: de seruitio suo submouere dignat̄ omipotens? Nolite diffidere peccatores: benignus est dñs. Si vellet punire vos: seruitiū vestrū nō modo nō expeteret: sed nec susciperet quidem oblatū. Ceterū dico pensate diuitias bonitatis dei altissimi: consiliū miserationis attendite: necessitatem se habere aut facit aut simulat: dum vestris cupit necessitatibus subuenire. Teneri vult debitor: vt militantibus sibi stipendia reddat: indulgentiam delictorū ⁊ gloriam sempiternā. Beatā ergo dixerim generationem quā Ecclesiastes.l. Esaie.l. Esaie xxxiij. Joel.ij

apprehēdit tēs vber indulgēcie tpis: quam inuenit superstitē annus iste placabilis dño/⁊ vere iubileus. Diffundit em̄ hec benedictio in vniuersum mundū: et ad signum vite certatim conuolant vniuersi. Quia ergo fecunda virorū fortium terra vestra/⁊ robusta noscitur in iuuentute referta (sicut laus est vestra in vniuerso mundo: et virtutis vestre fama repleuit vniuersum orbē) accingimini et vos viriliter: ⁊ felicia arma accipite christiani nois zelo. Cesset pestifera illa non militia: sed plane malicia: qua soletis inuicē sternere: inuicem perdere: vt ab inuicē cōsumamini. Que miseros tam dira libido excitat: q̄ ꝓximi corpus gladio: cuius fortassis et anima perit: transuerberent: sed nec effugit qui gloriet̄: ⁊ ipsius aiam pertransibit gladius: cum solū hostem gaudeat occidisse. Illi se dare discrimini insanie est: non virtutis: nec audacie: sed amentie potius est asscribendū. Habes nunc fortis miles: habes vir bellicose vbi inimices absq̄ periculo: vbi et vincere gloria: ⁊ mori lucrū. Si prudens mercator es: si conquisitor: huius seculi: magnas quasdā tibi nundinas indico: vide ne pereant. Suscipe crucis signū: ⁊ oīm pariter de quibus cor de contrito confessionē feceris: indulgentiā obtinebis. Materia ipsa si emitur: parui constat: si deuoto assumitur humero: valet sine dubio regnū dei. Bene ergo fecerunt qui celeste iam signaculū susceperunt: bene ceteri faciūt: sed nec ad inspiētiā eis: si festinent et ipsi apprehendere qđ et eis in salutē exīstat. De cetero fratres moneo vos: non aūt ego: sed apostolus dei mecū: nō esse credendū oī spiritui. Audiuim⁹ et gaudemus/vt in vobis feruеat zelus dei: sed oportet oīno rēperamentū scientie nō deesse. Nō sunt persequēdi iudei; non sunt trucidandi: sed nec effugandi quidē. Interroga re eos diuinas paginas. Noui qđ in psalmo legit̄ prophetātū de iudeis: Deus ostēdit mihi (inquit ecclesia) sup inimicos meos ne occidas eos: nequādo obliuiscātur populi mei. Uiui quidē apices nobis sunt: repr̄esentātes dñici passionē. Ꝓpter hoc dispersi sunt in oēs regiones: vt dū iustas tanti facinoris penas luūt: testes sint nostre redemptionis. Unde et addit in eodem psalmo loquēs ecclesia. Disperge illos in virtute tua: et depone eos protector me⁹ dñe. Ita factū est: dispersi sunt: depositi sunt: durā sustinēt captiuitatē sub principibus christianis. Conuertent̄ nī ad vesperā: ⁊ in tēpore erit respect⁹ eorū. Deniq̄ cū introierit gēnū multitudo: tūc oīs israel salu⁹ erit: sicut apls. Interim sane qui mos ik manet in morte. Taceo q̄ sic vbi desunt: pcius iudaizare dolemus xp̄ianos feneratores: si tamen christianos: ⁊ non magis baptizatos iudeos cōuenit appellari. Si iudei penitus conteranf: vnde iā ꝓsperabit eorū in fine pmissa salus siue cōuersio? Plane et gentiles si essent similiter exp̄ctādi: sustinēdi fore nt potius/q̄ gladijs exp̄terēdi. Nūc aūt cū in nos ceperint esse violēti: ꝓcurer vim vi repellere eos qui nō sine causa gladios portāt. Est aūt xp̄iane pietatis: vt debellare superbos: sic et parcere subiectis: his p̄sertim quoz est legislatio repromissa: quoz patres: et ex quib⁹ xp̄s fm carnē: qui est benedictus in secula. Attamen exigendū ab eis iuxta tenorē apostolici mādati: vt oēs q̄ crucis signū susceperint: ab vsurarum exactione liberos oīno dimittāt. Illud q̄ admonitos vos esse est necesse fratres dilectissimi: vt si qđ forte amaro ꝑtū cū gerere inter vos expeditiōe sua regni voluerit exercitū p̄uenire: nullatenus audeat: et si a nobis missum se simulet non est verū: aut ostēdat litteras tanq̄ a nobis datas: sed omnino falsas me dicam furtiuas esse dicatis. Uiros bellicosos et gnaros: taliū duces eligere est: ⁊ simul prosiscī exercitū dñi: vt vbiq̄ habeat robur: ⁊ nō possit a quibusliber violentiā sustinere. Fuit em̄ in ꝓcinctu expeditione anteq̄ hierosolyma caperet: vir quidā petrus noie: cuius et vos (nisi fallor) sepe mentionē audistis. Ita vero populum: qui sibi crediderat: salnus cum suis incedens: tantis eos periculis dedit: vt aut nulli aut paucissimi eorū euaserint: qui non corruerint aut fame aut gladio. Ꝓpterea oīno timēdū est si similiter et vos feceritis: ne contingat ⁊ vobis similiter. Qđ auertat a vobis deus: qui est benedictus in secula. Amen. Joel.iij

¶ Ad Mericū mogūtinū archiepm̄ de fratre Radulpho qui nec iudeorū delatus est consensisse. Epistola.cccxxiij.

Uenerabili dño et charissimo pri henrico mogūtino archiepo: Bernardus clarevallis abbas/in uenire gram apud deū. Litteras dilectionis vestre debita veneratione suscepi: sed pr̄e multitudine negociorū h: eius est respōsio. Depositū querele vestre apud nos signū est ⁊ pignus dilectionis: et pcipue humilitatis indiciū. Quis em̄ ego sum: aut q̄ domus patris mei: vt ad me referat archiepi cōceptus: ⁊ metropolitane sedis iniuria? Nonne ego sum puer parvulus: ignorans introitū et egressum meū? Uerūtamē non ignoro verbū veritatis vsquequaq̄: qđ ex ore altissimi pcedit. Necesse est vt veniat scandalum: ve autē illi p quē venit. Homo ille de quo agit̄ in litteris vestris mecū ab hoc nec p hominē: sed nec q̄ a deo missus venit. Qr̄ si se monachum aut heremitā iactat: et ex eo sibi assumit libertatē vel officiū predicationis pōt scire ⁊ debet q̄ monachus nō habet docēdi: sz plāgēdi officium: q̄ppe cui oppidū carcer esse debet: ⁊ solitudo paradisus. Ille vero a contrarijs: ⁊ solitudinē p carcere: et oppidū habet p paradiso. O hoiem sine pectore: o hoiem sine frōte: cui⁹ stultitia eleuata est sup cādelabrū: vt appareat oībus qui sunt in domo. Tria sane sunt in eo reprehensione dignissima: vsurpatio pdicationis: cōtemptus epōrū: homicidij approbati libertas. Nouū gen⁹ potētie. Uidi quid tu maior: es patre nostro abrahā: qui eodē prohibente gladiū deposuit: quo iubente leuauerat? Numqd tu maior es p̄incipe apostolor̄: qui quesiuit a dño. dñe ti pcutimus in gladio? Sed instructus es oī sapiētia egyptior̄. id est sapientia huius mūdi que stultitia est apud deū. Aliter solutis questionē petri: ꝙ ille qui dicit: Mitte gladiū in locū suū. Omnis em̄ q̄ acceperit gladium: gladio peribit. Nō ne copiosius triūphat ecclesia de iudeis p singulos dies: vel conuincens vel conuertens eos: ꝙ si semel et simul cōsumeret eos in ore gladij? Nunqd in cassum cōstituta est illa vniuersalis oratio ecclesie: que offertur ꝓ perfidis iudeis a solis ortu vsq̄ ad occasum: vt deus ⁊ dñs auferat velamen de cordibus eorū: vt ad lumen veritatis a suis tenebris eruant? Nisi enim eos qui increduli sunt: credituros sperarem: superfluum videretur et vanum orare ꝓ eis. Sed cōsiderat oculo pietatis q̄ dñs habet respectum gratie/apud eū/qui reddit bona ꝓ malis: et dilectionem ꝓ odio. Ubi est ergo illud quod dictum est: videas ne oculos eos: Ubi est cum plenitudo gentium intrauerit: tunc omnis israel saluus fiet. Ubi est edificans hierusalem dominus: dispersiones israelis congregabit. Tu nec es ille/q̄ mendaces facies prophetas: et euacuabis omnes thesauros pietatis et misericordie Jesu christi? Tua doctrina nō est tua: sed eius qui misit te patris. Sed credo sufficit tibi si sis sicut magister tuus. Ille enim erat homicida ab initio. Ille mendax et pater mendacij. O monstruosa scientia. O sapientia infernalis/contraria prophetis: et apostolis inimica: submersio pietatis et gratie. O immūdissima heresis. O mererix sacrilega que impregnata de spū falsitatis/concepit dolor: et peperit iniquitatē: liber sed nō licet vltra progredi. Advtrimum vt omnia que sentio super his breuiter comprehendam: homo est magnus in oculis suis: plenus spiritu arrogātie: verba et opera eius pretendunt q̄ conatur sibi facere nomen iuxta nomē magnorum: qui sunt in terris: sed non habet sumptus ad perficiendum. Vale. Gen.xxij. Zu.xxij. j.coz. iij. matth. xxvj. ℣ Ps̄. lviij. ℟o. xj. ℣ Ps̄. cxlviij

¶ Ad Leonium abbatem sancti bertini ꝓ thoma de sancto audomaro. Epistola.cccxxiiij.

Uilecto et venerabili dño leonio abbati: et vniuerso cōuentui ecclesie sancti bertini: frater bernardus clarevallis vocat⁹ abbas: spm̄ veritatis quē mūdus non pōt accipere. Uras dilectionis vestre dilectissimi fratres suscepimus: indiciū voluītatis et

Universidad de Deusto
Biblioteca

petitionis vestre. Beneficiorū q̄ vobis ⁊ nostris plena manu: hilari mente: vultu sereno exhibueris: ineternū non obliuiscar. Sed q̄d si nō fuz oblit⁹: ⁊ ingratus inuenior: Nū quid sola memoria habebit me excusatū? Immo acerbius accusabit. Nec immemorē nec ingratum amicis meis me exhibere noui. Si tamē non habeo quid retribuā p̄o oibus que accepi a vobis (vt minus sapiēs loquor) dōis retribuet p̄o me. De alieno liberalis sum: qm̄ inops ⁊ pauper sum ego. Honorem ecclesie vestre/ⁿ decorem domus dñi q̄ in vobis est: quantū diligā: ipse nouit/qui plus profunditatem humani cordis ingreditur. Sed nec ego vereor vera dicere in hac parte. Ego diligētes me diligo: sed non in hoc iustificatus sum. Nam et ethnici hoc faciūt. Nō multū laudis habet/si amātes me amauero: sed si nō amauero hoc etiā sceleratus p scelere iudicabor. Dileri vos et ante meritū: quare etiā post meritū nō diligerē? Quos enim etiā si nulla merita precessissent honorari oportuit: post beneficia nō honorare plusq̄ iniuria est. Diligā vos semper fratres charissimi in dño: ⁊ cū oi amore seruiā vobis in eo cui⁹ serui estis. Immo xp̄m: cuius mēbra estis: semp in vobis honorabo. Verūtamē vt rationabile sit obsequiū nostrū: ⁊ honor irreprehēsibilis/quē vobis exhibere debem⁹: prudenter ⁊ caute id fieri oportet: quia honor regis iudiciū diligit. Super his igit que mihi rescribitis: respōdeo charitati vestre: quia nec ego audeo: nec vos deberis p̄ohibere eum qui benefacere pōt. Quid em̄ respōdere habemus apostolo dicenti: spiritū nolite extinguere. Nec em̄ securum est extinguere: quod extinctū accēdere nō sit tue potestatis. Et vbi est illud: vnusquisq̄ in ea vocatiōe qua vocatus est: in ea p̄maneat. vocatus est inquā thomas nō a me: sed ab eo qui vocat ea que non sunt: tanq̄ ea q̄ sunt. Quid ad nos respicitis? q̄d nos intuemini in hoc facto: tanq̄ opus hois sit: et nō dei? Non ab hoie neq; p hoiem: sed a dño factū est istud: non em̄ homo: sed de⁹ est qui operat in cordibus hoīm: ad inclinādas eorū voluntates quocūq; voluerit. A dño inquā factū est istud: et ideo nō solū mirabile: sed immutabile esse debet in oculis nr̄is. Quis em̄ vel q̄d est homo vt adiuuet sensum dñi: vel spm̄ el⁹? Nouit ille qui q̄rit ouē perditā: et q̄d queratur: ⁊ vbi queratur: et quō et vñ reuocet: ⁊ vbi collocet: sic vt eā vlteri⁹ nō p̄dat. Quē ergo dñs vocauit: vide ne reuoces: quē de⁹ erexit: tu inclinare noli: nec ponas ei offendiculū: cui de⁹ manū porrigit ascēdenti. Sed iā videndū est q̄d pōderis habeat illud q̄d dicitis eū oblatū a parentibus. Videat prudēria vra quid habeat plus vigoris et rationis: vtrū illud q̄d factū est de ipso p̄ aliū ipso nesciente: an illud q̄d sciēs ⁊ prudens de se ipse fecit. Non arbitr ipse: sed gra dei: que volentem preuenit vt velit: q̄ volenté subsequit ne frustra velit: Ego aūt dico/q̄ votū parentū integrū manet: et oblatio eorū non est exinanita: sed cumulata. Nā et idē offert q̄d p̄ius oblatū est: et eidē offert cui p̄ius oblatū est: et q̄d p̄ius a solis parētibus oblatū fuerat: nūc offert a filio. Ceterea super hoc verbo precipere vobis nihil habeo: cōsiliū aut do. A dño egressus est sermo: nolite impedire cursum gratie dei: nolite reputare primitias bone voluntatis: q̄d cū in eo ceptū est: de spūsancto est. Vos autem nolite dissimulare iniuriā quā nobis inferris: cū nūq̄ vos leserim⁹ in hac parte: vt fratres quos de⁹ misit ad vos: vellem⁹ subtrahere vobis. Nouerit aūt ipse thomas si irritū fecerit votū suum: cui⁹ me testē adhibuit: nouerit ali⁹ q̄cunq; sit ille qui eum ad hoc impulerit: q̄ascendā ex aduerso: ⁊ stabo cōtra eos in die dñi. Sed interim melius est ei vobis et nobis: seruare vnitatem spūs in vinculo pacis. Vale.

pō.cxxj/ vij.

mat.v.

pō xcvij

ſ.Thes.v

ſ.coz.vij

Ro. iiij.

pō.cxvij.

Epō.iiij

¶ Ad aluisum arrebatēsem epm̄ p eodē. Epla.cccxxv.

Venerabili pri ⁊ amico nro aluiso dei gra arrebatēsi epo: frater Bernardus vocatus abbas: saluté ⁊ nras qualescūq; orones. Rogatus nos p ecclia sci Bertini: quā et vos diligitis: ⁊ nos ipsi diligim⁹: ⁊ dilexim⁹ ab initio. Verūtn q̄ nūc rogat venerabilis abbas eiusdē monasterij: vtinā diligenti⁹ p̄sideraſſet p̄udētia vra/quale sit istud nō dicā facere: sed vel rogare. Nec; cū dubito quin redarguisſetis cū tāq̄ qui delinqueret grauiter ⁊ aduersum nos amicos suos: ⁊ aduersum ip̄m cui⁹ animū querit: immo et aduersus deū cui⁹ conatur immutare consiliū. Quid enim dñe pater id vobis p̄suaderi potuit: vt ab amico vestro tale aliquid peteretis? Vocat deus thomā de celo: vocat vt exeat de terra sua: et de cognatiōe sua: ⁊ de domo p̄ris sui: et veniat in locū quem ipse ei ostēdit: ego q̄s sum qui p̄ohibeam ſpm̄ dei: qui debeaz impedire cū qui ꝓprias oues vocat nouit p̄oprio: et ipse ante eas vadit vt alium non sequant: sed ip̄m: Thomas paupertatē elegit: ego eum ad diuitias delitiasq; remittā: Nec ignoro quin possint apud sanctū Bertinū fratres suā ipsoz operari salutē: sed quos illuc vocauerit de⁹: vt vnusquisq; in qua vocatione vocatus est: in ea p̄maneat. Scio scio vbi legerim. Nemo mittēs manū suā ad aratrū: ⁊ respiciēs retro: aptus est regno celorū. quo nequaq̄ ego fraudare velim charissimū filium meū thomam: ⁊ aiam que mihi a deo commissa est. Unde satis admiror quonā modo sub ip̄i potuerit tāte discretionis rem huiscemodi postulare. Ego em̄ q̄m de vestra: sicut scitis: dilectione p̄sumo: paulo minus resp̄deam/ q̄d ait dñs ad filios zebedei: nescitis quid petatis: nisi q̄ cogitaui non sic de charitate p̄sumendū: vt nō etiam sacer dotali cathedre deferretur. Ssacite ergo morem vestrū: honorificate etiā in hac parte ministeriū vestrū: et viriliter iuuate etiam has christi spōsas: vt cuz ad quem vocant spōsi thalamū: sine offensione/ sine dilatione mereant intrare. Agite inquā vt amicus spōsi: qui stat ⁊ gaudio gaudet p̄opter vocē spōsi: et sicut bene soletis iuuare ceteros: sic iuuate et istos: vt nō solū non extinguatis (quod absit) spm̄ dei: sed et coadiutores eius fidelem vos esse p̄obetis. Hoc em̄ oino certū sit paternitati vestre: qm̄ meo consilio/ siue p̄missione mea nusq̄ declinabūt: scio em̄ qm̄ ipse peccarē: ⁊ eos peccare facerē: si q̄d eis aliud consulerē aut cōcederē. Recedant ergo vota sua que distinxerunt labia sua. Alioq̄n vi- mat.xxi derint ipsi q̄bus credant dicentib⁹: ecce hic est xp̄s. ecce illic est: qm̄ oportebit eos mihi ante tribunal xp̄i super voto suo: cuius ego testis sum: respondere. iiij. mar.xiij Lu.xvij.

¶ Ad abbatem lesciensem. Epistola.cccxxvj.

Venerabili p̄ri lescīensis monasterij: ac filiorū dei⁹ frater Bernardus seruoz dei q̄ in claraualle sunt/ inutilis seru⁹: seruire dño in timore: ⁊ exultare ei cū tremore. Remisim⁹ vobis fratre robertū p̄mū p eo et cū eo precātes: vt clementius cū ipso agak in recipiendo: q̄ cū ceteris solet fugitivis reuerteri⁹. Nō em̄ par eē debet pena: vbi dispar est causa. Deinde vt ab obedientia: in qua cum periculo (vt ipe dicit) aie sue diu inuitus detentus est: amoueatur: ⁊ ad aliā in qua securius ⁊ salubri⁹ viuat: transferatur. Alioq̄n quātū intētione hois arrēdo: timeo ne illū irreuocabiliter amittatis. Ceterū aūt audiuim⁹ dñm abbatē grauiter infirmari. Cui⁹ nobis vitā vel morte flagitam⁹ citius renunciari: aut de vita licet mortali recipiam⁹ gaudium: aut de morte licet vitali luctū: siue vt verius fateaz: de qualibet et gaudiū simul ⁊ luctū. De vita quidē ipsi cōdolentes/ q̄ sit retardatus: ſz nobis gaudētes quib⁹ est p̄seruat⁹. De morte vero ipsi nimirū cōgratulantes p̄o adepto premio: nobis autē gemētes p̄o adempto necessario. Zuc.ix.

¶ Ad papam innocentium: p̄o aluiso arrebatensi episcopo. Epistola.cccxvij.

Mātissimo patri ⁊ dño dei gra summo pontifici Innocentio: Bernardus clarevallis abbas vocatus/ modicum id quod est. Nec nouū: nec mirū est: humanū animum posse falli vel fallere. Cauendū ⁊ hoc et illud: q̄ vtrobiq̄ periculū: ad vtrūq; cautelā vobis appositi magni consilij angelus: qñ dixit. Estote prudentes sicut serpentes: ⁊ simplices sicut columbe: vt nec prudentia decipi: nec simplicitas decipere posset. Marcianenses monachi venerunt ad vos in spiritu mendacij: ⁊ spiritu errotis: aduersus dñm et aduersus xp̄m eius. Verbū iniquum cōstituerūt aduersus arrebatensem ep̄m: cuius conuersationis ⁊ vite bonus odor fuit hactenꝰ in oi loco. Qui sunt isti qui vt canes mordēr: qui dicunt bonū malum: q̄ ponunt lucem tenebras? Qui sunt isti qui contra legem maledicunt surdo: et coram ceco ponūt offendiculū? Quare dñe iracoeria in filiū tuum: quare letificasti inimicos eius? Ubi est illud apostoli. Nolite oi spiritui credere: sed probate spūs si ex deo sunt. In dño cōfido: q̄ dissipabit consilium eorum: ⁊ cū apparuerit quod verū est: euacuabit q̄d ex falso est: vt mentita sit iniquitas sibi. Auribus nostris audiuimus ꝙ fideliter: ꝙ cōstanter locutus sit in cōspectu regis et principū/ p̄o fidelitate romane ecclesie: veniet ad vos in innocētia sua/ in die vocationis sue: p̄misit ante filium suū archidiaconus p̄sentiū latorē: cuius p̄sonā et mores/ vre māsuetudini cōmendamus. De cetero venit ad vos abbas sancti vedasti: homo plane mimicus sibi/ suis/ ⁊ ecclesie sue. homo q̄ accepit in vanū nomē abbatis: querit em̄ q̄ sua sunt: nō que iesu xp̄i. Sed ⁊ qualis pater/ talis ⁊ filius qui cū eo est: q̄ nec cōscie tie: nec sue fame pepercit: subsannatio ⁊ illusio his q̄ in circuitu eius sunt. B. loquo: monachum eius. Spūs veritatis det vobis diuidere lucem a tenebris: det vobis reprobare malum: et eligere bonum. ſ.Reg.xxj. viij.

¶ Ad alardū monachum. Epla.cccxxviij.

Electo filio suo Alardo/ frater Bernardus pater ne dilectiōis affectū. Conquerit frater Adamarus ꝙ ei nimis amarus exteriꝰ: nō solū q: te agēte/ domo expulsus sit: ſz q̄ ꝙ te p̄hibente/ reconciliari nō possit. Et ego q̄dem nō nisi bono zelo te id facere crediderim. Sed cū recordor tue illius obstinationis: quā tibi amicissima vt scis fiducia soleo sepe improperare: vereor ne idem zelus meus non sit sin sciam. Nam vt ipsa regule verba ponā: quante audacie est quēq̄ ecclesiastice/ aut excōicare/ medum eliminare: abbate sc̄z absente et nesciente? An nō magis me humiliare/ erat: alij nō facere quod tibi nolles fieri? Immo me p̄fectionis esse debuerat/ ap̄lm potius imitari dicentem: factus sum infirmis infirmus: vt infirmos lucrifacerem. Et rursum. Uos q̄ ꝙnales estis: instruite hmōi in spū lenitatis: cōsiderans teip̄m ne ⁊ tu tēteris. At p̄ior inquies illū eiecit: non ego. Et hoc quidē ipe noui. Sed te suadēte: te oīmodis cōpellente. Uīn et nūc cū eū sicut audiui: ipse q̄ p̄ior: miseratus cupiat reuocare: te in tua pdurante duricia: nō finitur emēdare q̄ cōpulsus est indiscretus egisse. Rogo que est hec securitas: vt ceteris oibus miserantib⁹: ipso q̄ dño abbate ꝓpitio: tu solus implacabilis/ flecti non queas vt recipiak? An non legisti. Judicium sine misericordia ei q̄ nō fecit miam? An oblitus es q̄ rursum scriptuꝝ est. In qua mensura mensi fueritis: remetietur vobis? An vero contēnis quod misericordibus p̄omissum est: quoniaz ipsi misericordiam consequent? Sed nescis inquis q̄ iuste expulsus fit. non quero: nec curo modo. Sed hoc tantū quero:: hoc causor: hoc vehementer admiror: q̄ humiliter satisfaciēs: instanter petens: patienter sustinens: emendationē p̄mittens: nec sic quidem exaudiri meremur vt iuxta apostoli⁹ confirmetur in eo charitas: ⁊ fin magistrū nostrum/ probetur iterū in omni patientia. Certe si iniuste expulsus fuit: iustum est vt reuocet. Si iuste: piū est vt recipiatur. Unde et hoc nostrum consiliū: licet indiscussa causa: arbitramus sum esse securū: quo fit vt siue per iusticiā: siue p misericordiam: a iusto ⁊ misericordē deo nō recedak. Rogo ergo te dilectissime fili: vt q̄ō ille suis apud te precibus non meruit: vel nostris: quas tā longe queſuit: valeat adipisci. ſ.coz.ix. Jaco.ij. mat. vij. mat.v. ij.coz.ij.

¶ Ad papam innocentium. Epistola.cccxlix.

Mantissimo patri et dño innocēcio summo pōtifici: frater. B. clarevallis vocatus abbas modicum id q̄ō est. Cadit in interitū remensis ecclesia: data est in opp̄obrium ciuitas gloriosa: clamat trāseuntib⁹ per viā: ꝙ nō sit dolor similis dolori ei⁹. Ssoris em̄ pugne: intus timores. Sed et intus pugnat: q̄m filij eius pugnāt cōtra eā: nec habet generatorē q̄ liberet eam: vnica spes ei? Innocētius: qui abstergat lachrymas a maxillis eius. Sed vsq̄quo dñe clypeus p̄tectionis vestre nō opponit: vsq̄quo cōculcabit: nec inuenient sublenantem? Ecce rex humiliauit se: et ā quieuit indignatio ei⁹. Quod ergo superest: nisi vt manus apostolica supponatur afflicte: et plagis eius curā adhibens et fomenta. Primū itaq̄ esse credimus vt maturet electio: ne insolētia remētis populi disperdat si q̄d residuū est: nisi in brachio excelso furori ei⁹ resistatur. Si hec rite celebrata fuerit: confidim⁹ ꝙ in reliquis quoq; dabimus sit dño gratiam ⁊ effectum. esa.lxiij;

¶ Ad eundem. Epistola.cccxx.

Mātissimo p̄ri ⁊ dño dei gratia summo pontifici Innocentio: frater. B. clarevallis vocatus abbas modicū id q̄ō est. Gratiā quam inueni in oculis vestris: nolo habere solus: cuz amicis eam volo diuidere. Nō enim timeo ne forte nō sufficiat mihi ⁊ illis. Magna enim est. Multos possum facere participes eius: verūtamē ego exinanit⁹ nō ero. Quod igitur gratis accepi: gratis dabo: et liberalem me facit vestra liberalitas: sed de vestro. Presentiū latorē virū cōmendabilē vobis cōmendamus. Amicus est domine pauperū christi: et seruus seruoū tuorum. Pero dñe si q̄d habuerit apud nram excellentiam: vt eū solita pietate p̄o nobis exaudias: immo p̄o ipso: qui talis est: vt per se tantum merito debeat exaudiri.

¶ Ad eundē. Epistola.cccxxxj.

Euenis iste magnanim⁹ (vt aiunt) ⁊ strenuus in opere militari: vt melioꝛem militet militiam: p̄ficiscatur hierusalē. Rogat puer vester rogatus ab ipso: in bono opere quod cepit: vestram mereatur percipere ꝙsolationē. sed tuo tempore/ sed occasionē: sed benedictionē. Propinquus noster est: ⁊ carnē meam iuxta prophetam/ non debui despexisse.

¶ B. cancellario. Epistola.cccxxxij.

Redeceſſo: vester bone memorie hiamericus cācellarius: dñm merentem ep̄m speciali amplecte bak dilectione: ⁊ nūcios ei⁹: quoties romā veniret. plurimū acceptabat: ⁊ iuuabat studiosius. Unde rogo vos q̄s per eadē gradi vestigia: ⁊ nobili epō in magna necessitate posito/ armis ecclesie subuenire.

¶ Ad dñm Bernardū abbatem. Epla.cccxxxiij.

Electo patri ac venerabili dño suo Bernardo dei voluntate ac gra clarevallis abbati reuerēdissimo: frater iohānes minister suus qualēcūq; casemarij abbas: feliciter currere: ac felicius xp̄i pierate ꝙsummare. Memor: dulcedinis/ ac familiaritatis: quā mihi indigno pietas vestra quondā exhibuit: aperire cogitationes mei cordis paternitati vestre quasi cor: a positus p̄esumo: vestra magis de mansuetudine cōfisus: q̄ de offensa suspectus. Spero nāq; affectionē ac dilectionē quam erga vos habeo: pietatē vestrā nō latere: et si aliq̄d etiā stultū dicerē: confido vos benigne ac mansuete quasi patrem filio ignoscere. Dictū est mihi pater charissime/ q̄ de hac re q̄ non ita prospere vt forsitā volebatis contigit (de via vero hierosolymē loquor) multū tristamini: eo q̄ ecclesia dei vel gloria non: sicut desiderabatis: accreuit. Quapropter q̄ō mihi p̄o hoc diu cogitāti⁹ de⁹ (vt credo) in corde misit: vobis humiliter suggero: nimiz perpēdes: q̄ sepe paruo cuilibet dñs aliq̄d ostendit: q̄ alicui magno et multis donis repleto/ videre nequaq̄ concedit: sicut moysi sancto facie ad faciē cum deo loquenti: Jetro alieni genā consiliū dedit. Uiderint itaq; mihi q̄ oipotens deus de hac via multū fructum fecit: non tā ex ordine/ quo ipsi viatores arbitrabātur. Siquidē si hoc quod ceperant: sicut decet xp̄ianos: iuste ac religiose prosequi vellent: dñs cum eis esset: ac magnū fructū per eos p̄fecisset. Sed q̄m ipsi ad mala sunt deuoluti: et hoc nequaq̄ dñm: q̄ autoz exo.xxiij

Universidad de Deusto
Biblioteca

vie fuerat: a principio latere potuit: vt sua prouidētia in sui dispositione nō fallererur: malicia eoꝝ in suā cōuertit clemētia: et immisit eis psecutiones ⁊ afflictiones: qb⁹ purgati ad regnū puenire possent. Deniq; pfessi sunt nobis q̄ redibant: q̄ vidissent multos ibi moriētes: qui libenter se mori dicebāt: neq; velle reuerti ne amplius in peccatis reciderent. Sed ne in dubiū veniat: qđ dico: quasi patri meo spūali in cōfessione aperio: q̄ patroni loci nr̄i beatus Johannes et paulus sepius nos visitare dignati sunt: quos ego sup hac re interrogari feci: ⁊ hmōi sententia respōderūt. Dicebāt̄q; multitudinē angelorꝝ q̄ ceciderāt: de illis q̄ ibi morꝫ tui sunt: esse restaurata. Hoc aūt scitote q̄ magnā vestri memoriā habuerūt: finemq; vestrū cito venturū predixerūt. Quia igit bene res: et fi nō fm hoim desiderium: tamē fm dei proposituꝫ euenit: vestre erit prudētie in ipso de hac re consolari: cuius solius gloriam queritis et desideratis. Idcirco nāq; vobis et exhortandi ⁊ operādi gratiam in hoc negocio dedit: quia bonū quod inde facturus erat: preuidit. Ipse igitur cursum vestrū feliciter cōpleat: noscq; vobiscū in sua gloria cōstituat.

¶ Ad rollandū cardinalē et cancellariū. Epla. cccxxiiij.

Domino ⁊ amico charissimo Rollando dei gratia sancte romane ecclesie presbytero cardinali et cancellario: frater Bernardus clarevallis vocatus abbas: salutē et deuotas orationes. Scripta dilectionis vestre eo affectu suscepimus: quo semper apud nos est in benedictiōe memoria vestra. Nec sane egere vos credimus humane gratie verbis: aut commendaticijs epistolis ad nos: q̄nquidem vtriq; nostrum indubitabile (nisi fallor) testimoniū perhibet spiritus veritatis: q̄ sincere et diligamus vos: ⁊ diligamur a vobis. Ille inquā spūs: per quem et diffundit charitas ista in cordib⁹ nostris. Vndica⁹ deus qui fm suā miam eugenij nostrū: immo suum preuenit in benedictionibus dulcedinis: parare scilicet lucernā christo suo: et premittere virum fidelem ad adiutoriū eius: et nostrā quoq; plurimā consolationē. Nā cū molesta esset amico amici vocatio et absentatio: cuius nimirū presentia ⁊ frui delectatur in dño: iam tunc: vt manifeste video: cogitabat ipse cogitationes pacis: et non afflictionis: et dicebat: Quod ego facio tu nescis modo: scies autē postea. Vobiscū solicitus charissime p eo cui re cōsolatore ⁊ cōsiliariū ordinauit deus: et obserua caute fm datā tibi sapiētiā: ne forte inter tā multiplicia negocia: ne tumultus: malignoꝝ fraude circūueniri possit vt subripiatur ei verbū qđ indignū sit eugenij aplatu. Age inquā dilectissime p loco quē tenes: p ea quā adeptus es dignitate: viriliter et prudēter exerce q̄ in te est zelū dei: ad gloriā ei⁹ ⁊ salutē tuā: et ecclesie sctē plurimā utilitatē: vt dicere possis et tu: quia gra dei in me vacua nō fuit. Hactenus quippe eruditioni multorū fideliter ⁊ vtiliter insudabas: celo et terra restitubus: sed iā rēpus faciēdi dño: ne patiaris: qđ in te est: dissipari ab impijs legē eius. Cura pinde delectissime ⁊ desideratissime pater: etiā in hac dispēsatione inueniri fidelis dñi seruus ⁊ prudēs: quatenꝰ ⁊ p re faciat colūbina simplicitas: et pro ea q̄ tue q̄ maxime fidei et solicitudini credita est: dñi tui spōsa: aduersus venenatas maligni et antiqui serpentis astutias: militet prudētia serpentina: ⁊ in vtraq; glorificet deꝰ. Multa q̄dem habeo vobis dicere: sz nō est opus longa epla: vbi pñs est vox viua. Vobiscū vestris pariter et nostris occupationibus parcens: posui verba mea in ore presentiū fratrū: tanq; me ipsos audite. Valete.

Joh. xiij

¶ Ad. B. diaconū cardinalem. Epistola. cccxxv.

Domino et amico charissimo. B. dei gra sctē romane ecclie diacono cardinali: frater. B. clarevallis vocat⁹ abbas: salutē et deuotas oīones. Benedict⁹ tu a dño: q̄ tam copiose pueniſti nos in benedictionib⁹ dulcedinis: vt si qua mie viscera: si q̄d affectiōis: si q̄d charitatis inuenik in nobis: totū sibi merito vēdicet illustris animi rui tā deuota humilitas humilisq; deuotio. Nā et antea exultabā oīno: ⁊ gratulabar zelo boni: quē in te esse fratrū nostrorꝝ relatiōe didicerā: sed iā eo amplius: si q̄d possum in dño: tue dilectiōi me sentio debere: quo deuotiꝰ ⁊ humiliꝰ paruitati nre cōmēdatū te reddere studuisti. Vñ et solicitꝰ fui fratribus nostris indices tui pectoris legere litteras: plenas deuote affectionis: plenas pietatis ⁊ gratie: benedictionē q̄ quā destinaueras exhibere: ⁊ pcipere (sicut rogasti) in memoriā tui ⁊ nr̄oꝝ: ipsis in vasis missaꝝ solēnia celebrari. Fac iat deꝰ in magna domo sua vas in honorē: vt de te quoq; nos charissimi tui operū testimonio: qđ plurimū desideramꝰ: mereamur audire: qm̄ vas electiōis mihi est iste. Testis em̄ nobis est spūs veritatis: p quē et diffundit charitas ista in cordib⁹ nr̄is: quō te cupiam⁹ in viscerib⁹ ihu xpi. Quia ergo emulamur te dei emulatiōe: nō mō est ad cū p te dep̄recatio nostra: sed etiā ad teip̄m: vt solicite p̄uideas quō te oporteat cōuersari in domo dei: et in sorte ministerij hui⁹. Dico em̄ nō de p̄sumptione deus scit: sed de charitate: qm̄ iudicium grauet his q̄ p̄sunt: si nō etiā p̄desse laborāt: et ecōtra: qui bene mīstrauerit: gradum bonū acquiret. Tu ergo dilectissime et desideratissime dñe: declina obsecro magis ac magis a malo ⁊ fac bonū: nec inueniaris in xpi hereditate q̄rens que tua sunt: sed memor esto semp aplicā illius: Nihil intulimus in hūc mūdū: haud dubiū q̄ nec quicq̄ auferemus. Mobrē eā q̄ immortalis est: animā tuā serua charissime: ne qua occasione auelli aut eradicari queat ab affectu cordis tui: qđ dñs loquit in euāgelio. Quid p̄dest (inq̄t) homini si vniuersum mundū lucret: se aūt ipm̄ p̄dat: ⁊ detrimētū sui faciat? Miseri proꝑus miseri: qui in bonis duc̄t dies suos: vt in puncto ad inferna descendant. Cum em̄ interierint nō sument oia: nec descēdet cū eis gla eoꝝ q̄m vapor: est ad modicū parens. Nec cogita dilectissime: et hec meditare iugiter: ⁊ in cordе tuo describe ea: nec a memoria tua vllatenus recedant. Vale.

Sap. vj. Sap. vj. Jac. iij. mat. xvj. Job. xxj ps. xlviij

¶ Ad Robertū abbatē de dunis. Epistola. cccxxvj.

Patri ⁊ amico charissimo roberto abbati: frater. B. de claraualle quod amico charissimo. Et tarde notus: ⁊ cito es mihi sublat⁹ roberte charissime. Sed cōsolor: q̄ solo de corpore patiar b: ⁊ spū semp es mecū. Mō tñ vel ip̄m q̄n ego equanimiter tolerarē: si solus nō eēt in causa de⁹? Erit erit q̄n reddemur nobis: q̄n ⁊ q̄sq; de se: ⁊ vterq; de inuicē plene gaudebim⁹ p̄sentes nobis in vtraq; portione nr̄i: in neutra deinceps ab alterutro diuidēdi. Plutinū erit tāte cōiunctiōis: q̄ casu nūc est tātille separationis: p̄sens ppetuo futur⁹ nobis: p̄sentes nos nobis ppetuo seruabit⁹. Salutamus oēs filios vestros ⁊ nostros: ⁊ rogamus vt oremꝰ pro nobis.

Act. ix.

¶ Ad eundem de Iderio. Epistola. cccxxvij.

Mārissimo fratri ⁊ coabbati suo roberto de dunis: frater. B. clarevallis dict⁹ abbas: salutem. Sup hoc fratre quē adeo nō solū inutilē: sz etiā onerosum esse nūciastis: absq; eo qđ intrinsecus latet: quale nobis ipsis: tale et vre dilectioni dam⁹ p̄filiū. Nobis siquidē videt p̄ his q̄ de ipso retulistis: q̄ in p̄batione sua se nec p̄babilē exhibuit: nec receptibilē: ⁊ ideo meruit vt rationabiliter ⁊ sana p̄scientia valeatis malū auferre ex vobis. Verūm si pietati vre placet: superaltare miam iudicio: adhuc ip̄m potestis retinere sine p̄fessiōe quātovobis tpe videbit. Hoc aūt oīno dissuadem⁹: ne eū in hoc statu recipiatis ad p̄fessionē: sz iterū p̄bet⁹ si forte se talē exhibere valeat: qualē debet. Sinaute ferro abscissōis vtendum est: ne vna ouis morbida totū gregem contaminet.

Gen. xxviij. j. Cor. x

¶ Ad abbatē balduinū de castellione. Epla. cccxxvij.

Et in hoc cognoui q̄ diligis nos: quoniā timuisti nobis. Verūtamen gaude: q̄ timor: quē timebas non accidit nobis. Diligenter est res iniquitata: quēadmodū monuisti: ⁊ inuētus est dolus in ore eius: qui ista dixit tibi. Unum e duobus nullatenus dubites. hominem videlicet aut ex malignitate: aut ex suspitione locutum. P̄: oculdubio conuerteretur dolor: eius in caput eius: et in vertice ipsius iniquitas eius descēdet.

Bak. vj. Ps. xvij.

Reus est enim illius rei: quā alteri conatur impingere.

¶ Ad balduinū nouiomēsem epm. Epistola. cccxxix.

Domino Balduino nouiomensi epo: frater. B. clarevallis vocat⁹ abbas: meli⁹ q̄ meruit. Mittо vobis puerū istū p̄sentiū latorez: comedere panē vestrū: vt p̄obē de auaricia vestra vtrū cū tristicia id feceritis. Nolite lugere: nolite flere: paruū ventrem habet: paucis cōtentus erit. Gratiā tñ vobis habem⁹ si doctio: a vobis q̄ pinguio: recesserit. Maneries locutiōis p sigillo sit: q: ad manū nō erat: nā neq; gaufrid⁹ vr.

¶ Ad henricū archidiaconū. Epistola. cccxl.

Dilecto suo henrico archidiacono: frater bernardus clarevallis vocatus abbas salutez ⁊ orationes. Breuiter vobis de ꝓposita questione respondemus: sine p̄iudicio tm̄ sanius sapiētis. Raptū ex vtero puerū ob periculū mortis laicus q̄dā (vt dicitis) baptizauit: cōem verboꝝ formā nō tenēs: sed dicēs baptizo te in nomine dei ⁊ sancte ⁊ vere crucis. Queritis vtrūnam baptizat⁹ sit puer: an magis si vinit baptizādus. Ego vere hūc baptizatū puto: nec sonū vocis: veritati fidei ⁊ pietati intentionis p̄iudicare potuisse. Ut em̄ taceā q̄ in noie dei vnā exp̄ssit substantiā trinitatis: in eo ipso quod addidit sancte ⁊ vere crucis: manifeste cōmēdauit dñicaꝫ passionē. Nisi forte putem⁹ apostolū cōtra id qđ quidē alio loco dixerat: q̄ gloriak in dño glorier: i ipa ligni substātia: ⁊ nō magis i crucifixi gratia gloriari: cū diceret: mihi aūt absit gloriari: nisi in cruce dñi nostri Jesu christi. Neq; em̄ cū iuxta cōmunē ecclesie cōstitutionē: baptizantes dicimus: in nomine patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti: ⁊ aliud intelligendū est q̄ in cōfessione trinitatis. Porro aūt p̄fessio sancte crucis: nō nisi crucifixi cōfessio est. Legimus sane in actib⁹ apostoloꝝ: nō mō in nomine patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti: ⁊ aliquos baptizatos. Pergitis aūt querere de ipso baptizatore: vtrūnā peccauerit: an vor alijs formā hanc liceat imitari. Quasi vero cōsequens sit: vt si in facto hominis ipsa cū videk excusare simplicitas: vt aut nullū: aut nō magnū peccatū fuerit: cōtinuo etiā inueniantur excusabiles: qui sua temeritate cōtra formā ecclesie nouū baptizādi vellēr inducere morē. Mō si q̄s eū peccasse cōtendit: ego tantū nō crediderim fuisse peccatū: vt vel baptizatoris: vel ipsius q̄ baptizatus est: potuerit p̄iudicare saluti. Neq; em̄ ecclesiastica cōtempsisse formā: sed ex deuotione quadā festinātis fidei: in hāc vocē erupisse videtur.

Acts. x. j. Cor. j.

¶ Ad monachos ecclie sancti Bertini. Eccla. cccxli.

Dilectissimo sibi i christo vniuerso cōuentui monasterij sancti Bertini: frater Bernardus clarevallis vocatus abbas: salutē ⁊ oratiōes. Ita quaeso ita facite dilectissimi. Discipulus q̄ppe p̄ficiens: gloria est magistri. Quisq; in schola xpi nō p̄ficit: ei⁹ indign⁹ est magisterio: p̄sertim tm̄ vbi sumus: vbi nihil in eo dē statu p̄manet: et nō p̄ficere: sine dubio deficere est. Nemo p̄inde dicat satis est: sic volo manere: sufficit mihi esse: sicut heri et nudiustertius. In via resedit q̄ eiusinodi est: in scala substitit vbi neminem patriarcha vidit non ascendentē aut descēdentē. Dico ergo. Qui se existimat stare videat ne cadat. Ardua ⁊ angusta est via: ⁊ nō hic: sed in domo p̄ris mansiones sunt multe. Itaq; qui se dicit in xpo manere: debet sicut ille ambulauit: ⁊ ipse ambulare. Jesus em̄ (vt ait euāgelista) crescebat ⁊ p̄ficiebat sapiētia ⁊ etate et gra apud deū ⁊ homes. Ille nō restitit ergo: sed exultauit vt gigas ad currendam viā: et nos quoq; si non desipimus: curremus post eū: trahemur in odore vnguētoꝝ ipsius. Alioqn si elōgari cōtigerit: erit pigritia animе ⁊ labor iosior: et periculosior: via: dū nec odore recreari: nec certa possit agnoscere vestigia lōgius abeūtis. Sic ergo currite fratres: vt cōprehēdat. Mō sane ita fiet: si nequaq; arbitramini vos cōprehēdisse: sz obliti q̄ retro sunt: extēditis vos in anteriora: si app̄rehendatis disciplinā: neq; ira scak dñs ⁊ pereatis de via iusta. Qui edit me (ait sapiētia) adhuc esurient: et q̄ bibit me adhuc sitient: vt nouerit piger q̄ digne

Ro. viij.

p̄ora: sus lapidak sterco: ib⁹ bonꝰ: fastidiū sibi nō de satietate sed de inedia generari. Deniq; qui oia cooperank in bonū his qui fm̄ p̄positū vocati sunt sancti: in ouear nos ipm̄ quoq; secularis cupiditatis exemplum. Quem enim ambitiosum vidimus aliquando contentum adeptis dignitatibus ad alias non anhelare? Sic et curiosi cuiusq; non satiatur oculus visu: nec auris impletur auditu. Quotum qui auaricie seruiunt: aut amatoꝝ es sunt voluptatū: seu vanas sectantur hominū laudes: nonne ⁊ ipsoꝝ insatiabilia desideria arguit nos negligētie et repiditatis? Pudeat certe spirimaliū nos bonoꝝ minus cupiditos inueniri. Erubescat anima cōuersa ad dominū minoꝝ affectu sectari iusticiam: q̄ iniquitatē antea sectaretur. Est enim causa quo q̄ valde dissikis. Stipendium quippe peccati mors: fructus aut̄ spūs: vita eterna. Pudeat p̄inde negligentius nunc in vitā: q̄ prius in mortem ire: et minoꝝ studio salutis acquirere q̄ perditionis augmentū. Nam vt omnino simus inexcusabiles: in via vite quo citius: eo facilius curritur: ⁊ leue saluatoris onus: quo crescit amplius: eo portabilius est. Nōne et auiculas leuat: nō onerat: pennarum siue plumarū numerositas ipsa? Tolle eas ⁊ reliquū corpus pondere suo fertur ad ima. Sic disciplinam christi: sic suaue iugum: sic onus leue: quo deponimus eo deprimimur ipsi: quia portat potius q̄ portak. Onerosa alicui videtur silētij disciplina. Sed pphera magis robur q̄ onus esse considerans ait: In silentio ⁊ in spe erit fortitudo vestra. In silentio (inquit) et spe: q: bonū est prestolari dñm in silentio. En eneruat quippe animā p̄sentium consolatio: roborat expectatio futurorum. Bene ergo fecistis dilectissimi addere aliq̄d ad priorem silentij regulā: quod nimirū predicto attestante prophera: cultus iustitie est. Bene fecistis alienādo vos magis ac magis ab actibus secularibus huius: que est munda ⁊ immaculata religio. Modicum quippe fermentū fratres totā massam corrūpit. et muscе morientes exterminat oleū suauitatis. Quid prodest ranti corporalis pariter et spiritalis laboris atq; exercitij fructū: vilissima aliqua p̄solatione: immo desolatione minus acceptabilem fieri: aut certe et periclitari? Quātam interne cōsolationis dulcedinem: et gratiam visitatiōis diuine: p̄repedit hmōi mugarū vapor ad modicū parēs? Pretertim nos monachi: quoꝝ certe velim⁹ nolim⁹ in laborе vita est: plane miserabiliores sum⁹ oibus hoibus: si pro tā exiguis ⁊ tā parimur detrimēta. Quid em̄ insipientie: immo q̄d insanie est: vt q̄ maiora reliq̄mus: minoꝝ ⁊ cū tanto discrimine teneamus? Si mundū cōtēpsim⁹? vniuersum: si abrenūciauim⁹ affectib⁹ p̄opinquoꝝ: si monasterioꝝ carceri mācipauim⁹? nos incarcerip̄sos: si deniq; nō venimus facere voluntatē nostrā: sz impoſuim⁹ hoies super capita nostra: q̄d nō oporteret fieri: ne forte cōtingat hec oia nobis in insipientia nra ⁊ negligentia deperire? Agite ergo dilectissimi: ⁊ in his q̄ cepistis: solliciti estote p̄seuerare et abundare magis: vt augeank indies incremēta frugū iusticie vre. Etem̄ q̄ parce seminat parce ⁊ meteт: ⁊ qui seminat in benedictionib⁹ de bñdictionib⁹ et meter. Et certe modicum seminis incremētū nō modica messis multiplicatio est. Hec nos fratres: q: audito p̄fectu vro/exultauim⁹ et delectati sumus: dignū durim⁹ scribere charitati vre: cupientes admonitos vos esse: vt obseruationes factas q̄ saluare p̄tias vestras: digna deuotiōe suscipiatis ⁊ amplectamini. Scitis em̄ q: hilarē datorem diligit deus. Oratem pro nobis vniuersitatem vestram christus custodiat.

j. Cor. ix. Ibidem

¶ Ad Leoniū abbatē scti Bertini. Epistola. cccxlij.

Dilecto suo charissimo Leonio sancti Bertini venerabili abbati: frater Bernardus clarevallis vocatus abbas: salutem in eo qui mandat salutes iacob. Et merito confidam de vobis charitas vestra palam fecit: que inuenta occasione seipsam innotescendi: non potuit latere sub modio. Et: ariſſima habeo illa officia humanitatis que fratribus nostris impenditis: qui habitant iuxta vos. Quod illis facitis:

Universidad de Deusto
Biblioteca

mihi facitis: immo sic magis mihi facitis/q̄ si mihi facere tis. ℣Obsecro ergo vt pseueret hec solicitudo vra pro eis: q̄m loge facti sunt a nobis: vt nō possim⁹ eis put oport⁹t assistere. Sit ergo vre benignitatis vicē nostrā supplere: vt vos ipsis in patrē: & ipsi sint vobis in filios. Si forte venerit tps quo tāte charitati respōdere possim⁹: q̄ non simus ingrati/ fides oculata monstrabit. Vale.

¶Ad monachos ecclesie sancti Bertini. Epla. cccliij.

Quicūq̄ meis impendit: mihi dat/ quicūq̄ infundit in viscera meis. Scio cui credidi et certus sum: scio q: diligitis nos: nō verbo et lingua: sed opere et veritate. In argumentū quippe dilectionis & gratie: quā fratres nri inuenerūt in oculis vestris: non verba procedūt: sed opera: eo vtiq̄ puriora apud deū: & gratiora apud hoies quo de sola gratia dāris prouenīūt: preter meritū accipiētis. ℣Pro his igit gras agim⁹ vniuersitati vre: pro his oibus debitores sumus vobis: si q̄d sumus: si q̄d possim⁹ et nos & fratres nri. Sed ne parū vobis sit acceptos esse oib⁹: accepti estis et deo meo. Nā q̄ vni ex minimis ei⁹ fecistis: ipsi fecistis. Quid q̄ nō vni tantū: sed plurib⁹ ex minimis ei⁹ fecistis! In oibus his penes me nō retributio multa: q̄m inops et pauper sum ego: sed dñs retribuet pro me. Ipse qui retribuit: est oim bonor: retribuat vobis: q̄ pauperes ei⁹ prevenistis in benedictionib⁹ dulcedinis: & in exēplo charitatis. De preteritis gras agim⁹: de futuro precamur/ vt bonū facientes non deficiatis: tempore enim suo meteris de semine boni operis manipulos pacis & glorie: q̄ nobis prestet deus. Amen.

mat. xxv

pū. lxxxv pū. cxxxj viij.

Gal. vj.

¶Ad matildē reginā anglorum. Epistola. cccxliiij.

Illustrissime dñe & dilectissime in xpo filie (q̄ nō ex psumptione loquor: sed ex affectu) Matildi dei gra anglor regie: bernardus. Si de vra sublimitate psumo: nō est mirū. Jā em̄ nō ego sol⁹ sentio: sed oēs pene nouerūt quō nos acceptetis: & quāto nos diligat affectu. Propter q̄ rogat⁹ sum a quodā amico vro venerabili abbate de capella: vt p decima q̄dā vos regemus: vñ si dñ meministis bolonie vos rogaui: vos q̄ more vro benigne audistis me. Sed q: nondū factū est q̄ rogam⁹: ipse est vt iā petitio illa mancipet effectui. Decetero dñ seruate mihi filiū quē nūc peperistis: q: & ego q̄ (si regi nō displicet) in eo mihi vendico portionem. Vale.

¶Ad albericum inclusum. Epistola. cccxlv.

Frater bernardus de claraualle: fratri alberico inclusо: bonū certamē certare. Petis a me vt nec scio quā iciunij obseruantiā: quā a me imitā tā cellā reḡieras: ac mulierculaꝝ colloquia: q̄ et ti bi videlicet a me recordaris fuisse ꝓhibita: mea licēcia possis admittere: q̄ vtiq̄ ꝓpter inopiā (vt scribis) non potes euitare. Ego iā nullā sup te vsurpo mihi potestatē. Cōsiliū tibi dedi nō ꝑceptū: semp vel semel in die comedere: feminarū visitatiōes vel colloquia oīno nō admittere: manū te ope manuū sustētare: multaq̄ alia q̄ longū est mō ꝓmemorare. Vt si hmōi sumpt⁹ nequaq̄ tibi ad opus tā sumptuosum suppetere cerneres: nō deberes incipere q̄ ꝓsumma re nō posses. Hoc tibi tutū credidi cōsiliū: hoc nec meo cogeris tenere ꝑcepto: nec tū meo mutabis consilio. Vale.

¶Ad. B. abbatem. Epistola. cccxlvj.

Domino. B. abbati: frater Benardus quicūq̄ sibi. Scito fratrē. B. ex quo venit de crista: vbi medicamina sumpsit: cōuentum per oia tanq̄ vnū de validio: ib⁹ firmissime tenuisse: nec ei quicq̄ in alimentis/ pter q̄ cōmune fuit indultū fuisse: ad vigilias iugiter cū aliis extitisse. Ex hoc iā si aliter apud vos egerit: non ei consentiat. Certum em̄ sit vobis: non esse corporis egritudinem: sed animе passionem. Vale.

¶Ad abbatissam faberniacensem. Epistola. cccxlvij.

Bernardus vocatus abbas de claraualle. A. abbatisse faberniacēsi: pudicitie et gratie titulum. Fratres isti p cōsilio animarū suarū paternitatem nostrā adeunt⁹: de vestro bono studio: q̄ō in emendādo loco: cui gra dei pestis: habere vos ꝓhibent nō parū nos letificauerūt. Monem⁹ aūt et obsecram⁹ devotionē vestrā: q̄ sicut in reficiēdis domib⁹: ita renouādis moribus operā detis. Nō solū aūt de monasterio: sed etiaꝫ de hospitali domo dei: cui sub manu vra ꝓdicti fratres deseruiūt: intrētissime necesse est curā geratis: quatenus videlicet ab oi exactiōe et infestatione ministrorū seu clientum vestrorū: securā ac liberā custodiatis: quodq̄ illor⁹ prauo (vt audiuim⁹) cōsilio eidē domui ab alijs ante vos abbatissis collatū abstulistis: ꝑcamur vt restituatis. Sicut em̄ ad vestrā solicitudinē pertinet aliarū malefacta destruere aut corrigere: sic illarū si qua bona egerūt: nō solū firma & incōcussa tenere: sed etiā augmētare et multiplicare debetis. Presbyterū q̄ qui in ipsa domo habitant: suā adhuc foris rē habere videt: aut propium deserere: aut de domo exire cogatis. Valeat: & ꝓpter bonū quod de vobis audiuimus: de nobis si quid valemus: familiariter cōfidite.

¶Ad Odonē abbatem belliloci. Epistola. cccclviij.

Patri et amico suo Odoni abbati regularium clericorum belliloci: frater bernardus monasterij clarevallis dispensator: indignus salutē. Depositum huius hois: q̄ō (vt ipse ait) apud vos seruandum commisit: nec bonum est vobis: nec honorificum q̄ detinetis: si tamen detinetis. Nunc enim deplanctum ad me facere venit: vtiq̄ propter familiarem speciale mq̄ amicitiā: quam inter me et vos esse audiuit. De qua etiam ipse presumens (ad reuerentiam vobis dico) quare non potius calicē de altari vendidistis: quo tam improbitatis clamorem repulmeretis: si bos vel equus non erat vobis: qui venūdari posset: vt is q̄ō suū erat: reciperet. Parcite queso persone vestre: parcite bono nomini domus vestre: parcite sacre/que nunc est: quadragesime: et pauperi quod sine excusatione debetur: sine dilatione reddatur: ne & res amplius diuulgetur: et iam non sine maiori dedecore persoluatur.

¶Ad. UU. abbatē trecēsem. Epistola. cccclix.

Amico et conseruo suo dño. UU. abbati canonicorum clericorum trecensiū: frater Bernardus ecclesie clarevallis seruus inutilis salutem in domino. Clericum istum relinquentem seculum: nobiscum manere cupientem: ad vestrum potius ordinem: timens ne nostri difficultate frangeretur: confugere: persuasi. Commendamus ergo vobis eum/ vtpote nobis bene cognitum: vt honeste moligeratum: et in litteris eruditum: postremo tanq̄ dei seruum: quem per dei gratiam credo vobis futurū fidū solatiū. Neq̄ em̄ ipsum tā propter se/ q̄ ꝓpter vos: quē diligimus sicut nos: ad vos ire volumus: quē ꝓpter vite sue meritū libēter retinerem⁹: nisi esset illa causa: q̄ clericū delicatū/ laboris inexpertem suscipere formidamus. Vale.

¶Ad Rotgonem de abbatisuilla. Epistola. cccl.

Pro illustri etiam nobis quoq̄ dilecto rotgoni de abbatisuilla. B. clarevallis vocatus abbas salutem et nostras orationes. Perlatum est ad nos/ q̄ granum tibi esset: si presentie et colloquij nostri copiā habere valeres: et hoc ideo q: vnus de seruis altissimi me esse credit tua benignitas. Et ego dico tibi: q̄ pro hac tua humilitate: et pro bona tue nobilitatis fama/ quā audiuim⁹: mihi quoq̄ iocūda foret tua ꝑsentia. Sed licet hoc in nos humane pietatis bonū laudabile sit: non tamē perfectū. Nā hec corporalis quidem est visio/ & breuis: & nobis cū ceteris animātib⁹ comunis. Magis ergo ad illā eterne societatis iocundissimā visionez suspirare de

bemus & bonis operibus insistere: vt ad illā perueniam⁹. ℣Rogamus tuā dilectionem: vt terram illā que tui iuris est in parochia de carrenni/ de qua dilectus et familiaris noster abbas de alchi tecum locutus est: & q̄ deserta et inculta tibi tuisq̄ antecessoribus vsq̄ nūc inutilis fuit: ecclesie de alchi in elemosynam concedere digneris: quatenus & anime tue: et animabus antecessorum et successorū tuorum/ apud deum hoc tuum proficiat beneficium.

¶Ad hugonem nouicium postea boncuallis abbatem Epistola. cccl.

Carissimo in christo filio. M. noue creature in christo: frater. B. clarevallis vocat⁹ abbas: cōfortari in dño. Audita conuersione tua/ exultauimus et delectati sumus. Quidni gaudeāt homines vnde letant & angeli? Jā celebris agit dies: iā resonat in excelsis gratiarū actio et vox laudis. Adolescēs nobilis delicatus vicit malignū: spreuit mundū: corpus exposuit: propinquos renūciauit affectib⁹: paratos diuitiaꝝ laqueos trāsiliuit: q: pennatum aial erat. Unde tibi hec sapientia fili? Neq̄ em̄ tantā inuenim⁹ in senibus babylonis.

j. Ti. vj.

Ipsi sunt q̄ iuxta aplm (immo cōtra) diuites fieri volunt in hoc seculo: vt incidant in tentationē et laqueum diaboli. Hugonis nostri sapientia nō de terra est: sed de celo. Cōfiteor tibi pater/ q: absondisti hec a sapientibus: & parvulo revelasti. Tu quoq̄ fili ne fis ingratus beneficio redemptoris: sed pone animū puerilē: magis aūt parvulus esto malicia: sed non sensu. Non erat tenera oculis asperitas terre: memento q̄ asperior cardo pannū faciat leniorē: et cōuersatio cōscientiam. Aderit xpi suauitas: et prophete farinula pulmentuz incōmestibile condietur. Si tentationum sentis aculeos: exaltatū in ligno serpentē eneum intuere: & fuge non tam vulnera/ q̄ vbera crucifixi. Ipse erit tibi in matrē: & tu eris ei in filiū: nec pariter crucifixum ledere aliquatenus poterūt clauī: quin per manus eius et pedes ad tuos vsq̄ perueniēt. Sed inimici hois domestici eius. Ipsi sunt qui nō te diligebant: sed gaudiū suum exspectabant te. Alioquin audiāt a puero nostro. Si diligeretis me: gauderetis vtiq̄: q: vado ad patrem. Si prostratus (ait beatus hieronymus) iaceat in limine pater: si nudato sinu q̄ bus te lactauit vbera mater ostendat: si paruul⁹ a collo pendeat nepos: per calcatum transi patrem: per calcatam perge matrem: & siccis oculis ad vexillum crucis euola. Sum mū pietatis est genus in hac parte p christo esse crudelē. Frenetico: rum lachrymis ne mouearis: qui te plangunt de gehenne filio/ factū filium dei. Heu quenā miseris tam dira cupido? Quis tam crudelis amor: que tam iniqua dilectio? Eorum pūt bonos mores/ colloquia mala. Propter ea quātū poteris fili/ cōfabulationes hospitū declinato: ne que dñ aurē implent: euacuāt mentē. Disce orare deum: disce leuare cor: cū manib⁹. Disce oculos supplices in celum erigere: et patri misericordiarū miserabilem faciem representare in omni necessitate tua. Impium est sentire de deo q̄ cōtinere possit super te viscera sua: et auertere aurē a singultu tuo vel clamore. Decetero spiritualium patrum consilijs: haud secus q̄ maiestatis diuine preceptis acquiescendum in omnibus esse memento. Hoc fac & vines. Hoc fac et veniet super te benedictio: vt pro singulis que relinquisti: centuplū recipias etiam in presenti vita. Nec vero credas spiritui suadenti nimis id festinatum: & in maturio rem erate differendum fuisse: ei potius crede qui dixit: Bonum est homini cum portauerit iugū ab adolescentia sua: leuauit enim se supra se. Bene vale: et studeto perseuerantie que sola coronatur.

mat. xxv.

j. Cor. xiij.

iiij. reg. iiij.

Nu. xxj.

mich. vij

Iob. xliij.

thren. iij

¶Explicit liber epistolarum numero. cccl. melliflui patris Bernardi.

¶Sequitur eiusdem liber de consideratione ad Lugenium papam.

Diui bernardi abbatis in

libros de consideratione ad Eugenium pontificem maximum. Prologus.

Subit animū dictare aliq̄d q̄ re papa btissime Eugeni: vel edificet: vel delectet: vel cōsolet. Sed nescio quō vult et non vult exire lectra q̄dē: sed lēta oratio: dū certarim illi ptraria imperare cōtendūt maiestas atq̄ amor. Nēpe vtger ille: inhibet illa. Sed interuenit tua dignatio: qua hoc ipm nō ꝑcipis: & peris cū ꝑcipere magis te deceat. Maiestate igit ram dignāter cedēte: quidni cedat pudor? Quid em̄ si cathedrā ascēdisti? Nec si ambules sup pēnas ventor: subduceris affectui. ¶Amor⁹ dñm nescit: agnoscit filiū: et in infulis p se satis subiect⁹ est: obsequit spōte: gratis obtēperat: libere reuerek: Nō sic aliquis/ non sic: sed aut timore ad ista impellunt: aut cupiditate. Ibi sunt q̄ in facie b̄ndicūt: mala aūt in cordib⁹ cor. Blādiunt coā: in necessitate deficiunt. At charitas nunq̄ excidit. Ego (vt verum fatear) marīs fuz liberat⁹ officio: sed nō dep⁹ redat⁹ affectu. Olim mihi inuiserat⁹ es: nō tam facile eruēris. Ascendi in celos: descēdes in abyssos; nō recedes a me: sequar te quocūq̄ ieris. Amaui pauperē: amabo pauperū et diuitū patrē. Nō em̄: si bene te noui: q: pater pauperū fuer⁹: ideo nō pauper spū es. In re hāc mutatione factā esse confido/ nō de te: nec p̄ioi statui tuo successisse promotionem: sed accessisse. Monebo te proinde nō vt magister; sed vt mater: plane vt amās. Amēs magis videar: si ex qui nō amat: ei qui vim non sentit amoris.

A

p̄ō. xxvij j. cor. xiij

mat. viij

¶De consideratione. Liber primus.

Vide iam ergo inci

piam? Libet ab occupationibus tuis: q: in his maxime condoleo tibi. Condoleo dixerim: si tamē doles et tu. Alioquin doleo/ magis dixisse debueram: quia nō est condolere vbi nemo qui doleat. Itaq̄ si doles: condoleo. Si non: doleo tamē: et maxime sciēs longius a salute abstinere mētem q̄ obstupuit: & egrū sese nō sentiētē periculosius laborare. Absit aūt: vt de re id suspicer. Noui q̄dē delitijs dulcis quietis tue nō lōge antehac fruebare: nō potes dissuenisse tā cito: ita subito nō dolore nuper subtractas. Plaga recens/ dolore non caret. Neq̄ enim iam occaluit vulnus: nec in tā breui versum in insensibile est. Quanq̄ si nō dissimules: non deest tibi iugis materia iusti doloris a quotidianis iacturis. Inuitus (ni fallor) auelleris a tue rachelis amplexibus: et quoties id pari contigerit: toties dolor tuus renouek necesse est. At quando nō cōtingit? Quoties vis & incassuz: quoties moues nec p̄mouet? quoties conaris & non datur vltra: eniteris: et non paris? tētas et abiperis: et vbi incipis: ibi deficis: et dum adhuc oriris: succidunt te. ¶Venerunt filij vsq̄ ad partum (ait propheta) et vires non habet parturiens. Nosti hoc: nec mo te melius. Attrite frontis es: et instar vitule effraim doctus diligere triturā: si (pace tua) sic se habent res tue. Absit: hec est pars illi⁹ q̄ dat⁹ est in rep: obū sensum. Ab his sane cupio tibi pacem: non cū his. Nihil plus metuo tibi pacēsta. Miraris si vnq̄ possit accidere? Etiam dico tibi si res (vt assolet) per consuetudinem in incuriā venerit. Noli nimis credere affectui tuo: qui nūc est. Nil tam fixū aīo: quod neglectu et rpe nō obsolescat. Vulneri vetusto et neglecto callus obducit: et eo insanabile quo insensibile fit. Veniq̄ dolor: assiduus & acerbus: diuturnus esse nō potik. Nā si nō aliūde extrinsecus necesse est cedat vel sibi. Enimuero cito aut de remedio cōsolationē recipiet: aut de assiduitate stupore. Quid nō inueterat cōsuetudo? q̄d nō assiduitate durek? quid nō vsui cedat? quāsis q̄dē pre amaritudine prius exhorrebant: vsu ipso male in dulce conuersum est? Audi iustū quid lamentek sup huiuscemodi. Que prius tā

B

iiij. reg. xix. Osee. x.

Job. vj.

Universidad de Deusto
Biblio

gere nolebat aīa mea: nunc p:e angustia cibi mei sunt. P:i mū tibi impo:tabile videbitur aliq̄d: p̄cessu rp̄is si assueſcas: iudicabis nō adeo graue: paulo post et leue senties: paulo post nec sentices: paulo post etiam delectabit. Ita paulatim in cordis duriciā itur: ⁊ ex illa in auersionē. Sic et grauis et cōtinuus dolo:; citū (vt dixi) habitur⁹ est exitū: aut sanitatē p̄fecto: aut insensibilitatem. Hinc prosilue: hinc tibi minui semp et timeo: ne dilato remedio dolo:ē nō sustinēs: periculo te irr̄euocabiliter desperatus immergas.

¶ Uereo: inquā ne in mediis occupationib⁹ (q̄m multe sunt) dū diffidis finē: frontē dures: ⁊ ita sensum reip̄m quo dāmodo sensu p:iues iusti vilisq̄ dolo:is. Multo p:udētius te illis subrahas vel ad tēpus: q̄p patiare trahi ab ipsis: et ducī certe paulatim quo tu nō vis. Queris quo: ad co: durū. Nec pgas q̄rere q̄ illud sit: sinō expauisti: ruum hoc est. Solū est co: durū: q̄d semetip̄m nō exhoret: q: nec sentit. Quid me interrogas? Interroga pharaonē. Nemo duri co:dis: saluē vnq̄ adep⁹ est: nisi q̄d forte miserando⁹ abstulit ab eo iuxta prophetā/co: lapideū ⁊ dedit co: carneū. Quid ergo co: durū? Ipm est q̄d nec cōpunctione scindit: nec pietate mollit: nec mouet p̄cib⁹: minis nō cedit: flagellis durat. Ingratū ad beneficia est: ad cōsilia infidū: ad iudicia seuū: inuerecundū ad turpia: impauidum ad pericula: inhumanū ad humana: temerariū ad diuina: p̄teritoꝝ obliuisces: p̄sentium negligens: futura nō p:uidēs. Ipsum est cui p:teritoꝝ p̄ter solas iniurias: nihil oīno nō p:terit: p̄sentium nihil nō perit: futuro:; nulla nisi forte ad vlciscendū p:ospectio/seu p̄parato est. Et vt in breui cūcta hor:ibilio mali mala cōplectar: ipm est q̄d nec deū timet: nec hoīem reuerē. Eu quo trahere te habēt he occupationes maledicte: si tamē pergis vt cepisti/ita dare te rotū illis: nil tui tibi relinquēs. Perdis rēpus: er si licet nunc alteruꝫ me tibi exhibere ietro: tu quoq̄ in his stulto labo:e consumeris: que non sunt nisi afflictio spūs: cuiscē ratio mētis: eu: quanto gre. Nā fruc⁹ ho:ū q̄d nisi araneaꝝ tele? Queso te. Queso te/quale est illud de manevsq̄ adve sperā litigare: aut litigātes audire? Et vtinā sufficeret dici malicia sua: nō sunt libere nocres. ¶ Uix relinquit r:ecessitati nature: q̄d co:pusculi paulationi sufficiat: ⁊ rursum ad surgia surgitur. Dies dici eructat lites: et nox nocti indicat maliciā: vsq̄adeo nō est respirare in bonis: non est alterna capescere requiē: nō vel rara interseri ocia. Nō ambigo te q̄p̄ ista deplorare: aut frustra istud/si nō et emēdare studueris. Interim ti si sic semper facias ho:to: nec tevnq̄ ad ista duraueris: quolibet viu vel assiduitate. Percussi eos et nō doluerūt ait deus: nihil tibi ⁊ illis. Iusti potius tibi aptare curato et affectionē et vocē: qui ait: Que est em̄ fortitudo mea vt sustinea: aut quis finis me⁹ vt patiēter agā? Nec fortitudo lapidum fortitudo mea: nec caro mea enea est. Magna virtus patientie: sed nō hanc tibi ad ista optauerim. Interdū impatientem esse p̄babili⁹. Tu ne appro:es illo:ꝫ patientiā quibus paulus dicebat: Libenter sustinetis insipientes: cum sitis ipsi sapientes? Ni fallo:: ironia erat: ⁊ nō laus: sed fuggillatio quo:ūdā mansuedinis: qui quasi datis manibus pseudo aplis a q̄bus ⁊ seducti erā: ad quecq̄ ipsoum peregrina ⁊ prava dogmata trahi se patientissime ferrēt. Unde et subdens: sustinetis em̄ inquit si quis vos in seruitutē redigit. Non bona patientia cum possis esse liber: seruum te permittere fieri. Stolo dissimules seruitutē: itq̄ certe in dies dū nescis redigeris. Hoc beati co:dis iudiciū est: p̄p̄iā non sentire cōtinuā vexationem. Uexatio dat intellectū audituī: ait quidā: verum est: sed si nimia nō fuerit: nā si fit: nō plane intellectū dat: ſ cōtemptū. Deniq̄ impius cū in p:ofundū malorum venerit: contēnit. Expergiscere ergo: ⁊ pessime seruituris iugū iā iamq̄ imminens: immo iam non modice p̄mens: non tm̄ cauē: sed hoīre. An ideo nō seruus q: nō vni seruis: sed oībus? Nulla nurpio: seruitus grauio: ve q̄p seruitus iudeorum: quā quocunq̄ ierint post se trahunt: ⁊ vbiq̄ dños offendunt suos. Tu quoq̄ dic q̄so: vbi vnq̄ fio liber: vbi nutus: vbi tuus? Ubiq̄ strepitus: vbiq̄ tumultus: vbiq̄ iugum tue seruitutis te p̄mit: nec mihi reponas nūc apostoli vocem: qua ait. Cū essem liber ex oibus: oīm seruū me feci. Longe est istud a te. Nūquid hac ille seruitute hoibus inseruiebat in acquisitione turpis q̄stus? Nunquid ad eā de toto o:be cōfluebāt ambitiosi/auari/simoniaci/sacrileg⁹/concubinarij/incestuosi: et quecq̄ istiusmodi monstra hoīm: vt ipsius apostolica autoritate/vel obtinerent honores ecclesiasticos: vel retinerēt? Ergo seruū se fecit homo: cui viuere x̄p̄s erat: ⁊ mori lucrū: vt plures lucrifaceret christo: nō vt lucra augeret auaricie. Nō est igit q̄d de solertissima pauli industria/⁊ charitate tā libera q̄p liberali/seruili conuersationi tue patrocinū sumas. Q̄ tuo digni⁹ apostolatu: q̄p salubrius tue cōscientie: q̄p fructuosius ecclesie dei audias potius ip̄m dicēte: Pretio empti estis: nolite effici serui hoīm. Quid seruilius indigniusq̄ (p̄sertim summo pontifici) q̄p nō dico oi die: sed pene oi hora insudare tot lib⁹ rebus et p talibus? Deniq̄ q̄n o:am⁹: q̄n docemus populos: quādo edificam⁹ eccliam: quādo meditamur in lege? Et quidē quotidie perstrepūt in palatio leges: sed iustinianī nō dñi. Juste ne etiā istud: Tu videris. Nā certe lex dñi immaculata cōuertens aias. Ue aūt nō tam leges: q̄ lites sunt et cauillationes subuertētes iudiciū. Tu ergo pastor es ep̄s aiarum: qua mēte obsecro sustines cozā te semp silere illā: garrire istas? Fallo:: si nō mouet tibi scrupulum puersitas hec. Puto q̄ et interdū cōpellat clamare ad dominū cū prophetā: Narrauerūt mihi iniqui fabulationes sed nō vt lex tua. Jergo ⁊ te aude liberū p̄fiteri: sub tā gravi mole incōueniētie huius: et cui fas nō sit cerulicē subducere. Nā si potes et non vis: multo magis seruus es huius ip̄sius tā puerse voluntatis tue. An nō seruus cui dñar⁹ inquinas? Et maxime. Nisi tu forte indignius iudices hoīem tibi/q̄p viriū dñari. Quid interest? volēs seruias/an inuitus? Nā et si coacta seruit⁹ miserabilio:; sed affectata miseria: est. Et quid vis me facere inquis? Ut tibi ab his occupationibus parcas. Impossibile fortasse respōdebis: facilius cathedre valedicere posse. Recte hoc si rūpere/et nō magis interrūpere ista horarer. Audi ergo q̄d redarguā: q̄d suadeā. Si q̄d viuis et sapis totū das actioni/cōsideratioi nihil: laudo te in hoc nō laudo. Puto q̄ et nemo q̄a Salomone audierit: qui minora ⁊ actu: p̄cipiet sapiēriam. Certe nec ipsi actioni expedit: cōsideratione nō p:euenire. Si itē totus vis esse oīm/instar illius q̄ oibus oia fact⁹ est: laudo humanitatē: ſ si plena sit. Quō aūt plena: te excluso? Et tu homo es. Ergo vt integra sit ⁊ plena humanitas: colligat et te intra se sinus qui oēs recipit. Alioquin quid tibi p̄dest iurta verbū dñi: si vniuersos lucreris/te vnum perdens? Lobrem cum omnes te habeant: esto etiam tu et habentibus vnus. Quid solus fraudaris munere tui? Usq̄quo vadens spūs ⁊ nō rediēs? Usq̄quo non recipis te et ipse inter alios vice tua? Sapientibus et insipientibus debitor: es: et soli negas te tibi? Stultus es sapiens: seruus et liber/diues et pauper/vir et femina/senex et iuuenis/clericus et laicus/iustus et impius/omnes pariter participant te: omnes de fonte publico bibūt pectore tuo: et tu seorsum sitiēs stabis? Si maledictus qui partē suam facit deteriorem: quid ille qui se penitus reddit expertem? Sane deriuentur aque tue in plateas: homines et iumenta et pecora bibant ex eis: quin et camelis pueri Abrae potū tribuas: sed inter ceteros bibe tu de fonte puteitui. Alienus in q̄r nō bibat ex eo. Nunq̄d tu alienus? Cui non alienus/si ubi es? Deniq̄ qui sibi nequā: cui bon⁹? Manēto p:oinde non dico semper: non dico sepe: sed vel interdum reddere teipsum tibi. Utere tu quoq̄ te inter multos: aut certe post multos. Quid indulgemus? Hoc enim dico/ſm indulgentiam: non ſm iudicium. Puto et ipso apostolo indulgentioꝝ me in hac parte. Ergo pluſq̄ oportet in q̄s. Non inficio:. Quid ſi ita oportet? Nā tu (vt cōfido) nostra nō eris mericulosa informatione cōtentus: sed abundabis magis. Sane sic decet: te scilicet abūdāntioꝝ ē q̄p me audacioꝝ ē esse. Ego q̄p mihi tutius iudico apud maiestatem/timiditate q̄p temeritate periclitari. Et fortassis non secus moneri sapientes oportuit: vt fit quod scriptū est. Da occasionē sapienti: ⁊ sapiētior erit. Audi tū aplm quid de hmōi sentiat. Sic nō est inter vos sapiēs ait ille: q̄ iudicet iter fratrē ⁊ fratrē. Et infert. Ad ignominiā vobis dico: ꝛremptibilioꝛes qui sunt in eccla: illos cōstituite ad iudicandū. Itaq̄ ſm aplm/indigne tibi vsurpas tu apostolicus officiū vile: gradum ꝛemptibilē. Unde ⁊ dicebat ep̄s: ep̄m instruens. Nemo militans deo ip̄licat se negocijs secularibus. Ego aūt parco tibi. Non em̄ fortia loquor: sed possibilia. Putas ne hec tēpora sustinerent: si hoībus litigātib⁹ p̄ terrena hereditate/et flagitantibus abs te iudicium: voce dñi tui respondēres. O homines quis me ꝓstituit iudicē sup vos? In q̄le tu iudiciū mox venires? Quid dicit hō rustican⁹ ⁊ imperit⁹/igno:ās p:i matū suū: inhonoꝛas summā ⁊ p̄celsam sedē: derogās apostolice dignitati? Et tm̄ nō monstrabūt puto q̄ hoc dicent: vbi aliqn quispiā aplor iuder sederit hoīm: aut diuisor termino:; aut distributor terraruꝫ. Stetisse deniq̄ lego apostolos iudicādos: sedisse iudicantes non lego. Erit illud: nō fuit. Jta ne ꝛminuto: est dignitatis seruus si nō vult esse maior dño suo: aut discipulus si nō vult eē maior: eo qui se misit: aut filius si nō trāsgreditur terminos quos posuerūt p̄res sui? Quis me ꝓstituit iudicē ait ille dñs ⁊ magister: ⁊ erit iniuria serui discipuloꝝ nisi iudicet vniuersos? Mihi tm̄ nō videt bonus estimator: rerū: qui indignū putat aplis seu aplicis viris nō iudicare de talibus: q̄bus datū est iudiciū in maiora. Quidni contēnant iudicare de terrenis possessiunculis hoīm: q̄ in celestibus ⁊ angelos iudicabūt? Ergo in crimināb⁹: non in possessionibus potestas vestra: quoniā p̄pter illa: ⁊ non p̄pter has: accepistis claues regni celoꝝ: p̄uaricatores vtiq̄ erclusuri: nō possessores. Ut sciatis ait q: filius hominis habet potestatē in terra dimittendi petā: ⁊ cetera. Quenā tibi maior videtur/⁊ dignitas/⁊ potestas dimittendi peccata: an p:edia dimidendi? Sed nō est comparatio. Habent hec infima ⁊ terrena iudices suos reges et p̄cipes terre. Quid fines alienos inuaditis? Quid falcem vestram in alienā messem extenditis? Non quia indigni vos: sed q: indignū vobis talibus insistere: quippe potior: ibus occuparis. Deniq̄ vbi necessitas exigit: audi quid censeat: nō ego/sed aplis. Si em̄ in vobis iudicabit hic mūdus: idigni estis q̄ de minimis iudicēris. Sed aliō est incidēter excurrere in ista/cā quidē vigētes: aliud vltro incūbere istis tanq̄ magnis dignisq̄ talī ⁊ taliū intētiōe rebus. Itaq̄ hec ⁊ innumera talia dicerē: si fortia dicerē: si recta: si sincera. ¶ Nunc aūt q̄m dies mali sunt: sufficit interim admonitū esse: nō totū te nec semper dare actioni: sed ꝓsideratioi aliq̄d tui/⁊ co:dis/⁊ tēpo:is sequestrare. Hoc aūt dico necessitatē inmēs: nō equitatē: q̄p nō sit p:eter equū necessitati cedere. Tam si liceret q̄d deceret: absolute per omnia: ⁊ in omnib⁹ p:eferendā: et vel solaz vel maxime colēdaz eā que ad omnia valet: id est pietatē: p:o: suis irrefragabilis rō mōstrat. Quid sit pietas q̄ris? Uacare cōsideratioi. Dicas fortitan in hoc dissentire me ab illo: q̄ pietatē diffinitit cultū dei. Non est ita. Si bene cōsideras: illius sensuꝫ meis expressiverbis: ⁊ si tm̄ ex parte. Quid tā pertinēs ad cultus dei: q̄p quod ipse horta⁹ in psalmo: vacate ⁊ videte q̄m ego sum deus. Quod sane in partib⁹ cōsiderationis p:ecipuū est. Quid deniq̄ tam ad omnia valēs/q̄p q̄ ipsius quoq̄ actionis partes benigna quadā p:esumptione suas facit: p:eagēdo quodāmodo ⁊ p:eordinādo q̄ agēda sunt? Necessario sane: ne forte que et p:eusa et p:emeditata poterāt esse ꝓficuo: p:ecipitata magis periculo fiant. Quod ribimet si reco:daris: i ipsis actionib⁹ causarū: ⁊ in magnis q̄busq̄ negocijs/magnarumve cōsiliꝫ rerū: frequēter accidisse nō ambigo. ¶ Et primū quidē ipsiꝫ fontē suū/id est mentē de qua oriē: purificat ꝓsideratio. Deinde regit affectus: dirigit actū: corrigit excessus: cōponit motes: vitam honestat ⁊ ordinat. Postremo diuinarū pariter ⁊ humanarū rerū scientiam ꝓfert. Hec est que ꝓfusa disterminat: hiantia cogit: sparsa colligit: secreta rimatur: vera vestigat: verisimilia examinat: ficta ⁊ fucata explorat. Hec est que agenda po:dinat acta recogitat: vt nihil in mente resideat aut incorrectū: aut co:rectione egens. Hec est q̄ in p̄speris aduersa p:esentit: in aduersis quasi nō sentit: quo:; alterū fortitudinis: alterū p:udentie est. Ubi etiam aduertere tibi est suauissimū quēdam concentū cōplexumq̄ virtutū: atq̄ alteram pendere ex altera: sicut hoc loco vides fortitudinis matrē esse p:udentiā: nec fortitudinē: sed temeritatē esse quēliber ausum: quē nō parturiuit p:udentia. Hec itē est q̄ inter voluptates ⁊ necessitates media quasi quedā arbitra sedens: vtrimq̄ certis limitibus disterminat fines: istis assignās ⁊ p̄bens q̄d sat est: illis q̄ nimis est demēs ⁊ sic ex alterutro tertiū formans virtutē: quā dicūt tēperantiā. Nēpe intemperantē ipsa ꝓsideratio censet: tā cuz qui necessarijs ptinacirer demir: q̄p q̄ indulget superfluis. Non g̃ est tēperantia in solis resecandis superfluis: est ⁊ in admittendis necessarijs. Huius fuit apls nō fauto: rm̄: sed actor: esse videtur: qui curā carnis nostre docet nō p̄fici in desiderio. Dicens siquidē curā carnis nō p̄fici: superflua cohibet: addens in desiderio/necessaria nō excludit. Unde mihi videt nō oīno absurde diffinire temperantiā qui hāc nec p̄cidere necessitatē: nec excedere dicat: iurta illud p̄bi: ne quid nimis. Jam de iusticia: q̄ vna ex qua est nōne ꝓstat consideratione mentē p:euenire/vt se fornet in ea? Se em̄ necesse est p̄us cogitet: vt ex se no:mā ducat iusticie: nec factura vtiq̄ alteri: q̄ sibi fieri nolit: nec q̄ sibi velit fieri negatura. Jn his nēpe duobus liquet integrū esse iusticie starū. Sed nec ipsa solitaria est. Intuere etiam nunc mecū etiā huius pulchrā cōnexionē ⁊ cohere tiā cum tēperantia: ⁊ item ambarū cū duabus superioribus: idest p:udentia ⁊ fortitudine. Nā cū iusticie dicamur portio: q̄ sibi nō vult fieri quis alij nō facere: porro p̄fectio q̄ ait dñs. quecūq̄ vultis vt faciant vobis hoīes: ⁊ vos facite illis: neutrū horꝫ erit: nisi ipsa volūtas de qua tota ducitur forma: sic ordinata fuerit: vt nec velit aliq̄d supfluū: nec necessariū quid supstitiose nolit: q̄ quidem temperātie est. Deniq̄ ⁊ ipsi iusticie vt iusta sit: tēperātia modū imponit. Noli nimiū esse iustus ait sapiēs: ostēdēs p̄ hoc minime appropiandā iusticiā: q̄ tēperantie moderamine nō frenetur. Quid q̄p ⁊ ipsa sapiētia hoc tēperātie frenū nō respuit/dicente paulo ſm sapiam a deo sibi datam: non plus sapere q̄p oportet sapere: sed sapere ad sobrietatem? Sed ⁊ ecōuerso/q̄p tēperantie necessaria iusticia sit: ostendit dñs arguēs in euāgelio illoꝝ temperantiā qui abstinebant vt viderētur hoībus ieiunāres. Erat in cibo tēperantia: sed non iusticia in aīo:; q: non deo placere: sed hoībus intendebāt. Quō rursum vel ista vel illa fine fortitudine? cū constet fortitudinis esse nō mediocris: cohibere/velle ⁊ nolle suū: inter angustias/parū ⁊ nimis: vt sit ꝓtenta volūtas modo illo medio/nudo/puro/solo/ꝓstante sibi/equali vndiq̄ sui: vtpote ex oī parte pariter circūciso: quē solū ostat esse vnus. Dicito mihi q̄so si potes: cuiā potissimū triū barū virtutū meditullium hoc dandū censeas: q̄d ita cūctis cōterminū est: vt videat esse p̄p:iū singularū. An ipm virt⁹ est ⁊ nihil aliud? Sed sic virtus nō esset multiplex: sed essent oēs vna. An potius q: sine eo virtus non est: ioīm quodāmodo intima vis vna est ⁊ medulla virtutū: in qua sic viniūtur vt pinde vna videant oēs: p̄sertim q̄p nō illud participando communicant: sed totū a singulis atq̄ integrū possideāt? Uter bi causa. Quid tam iusticie: q̄p modus? Alioq̄n si quid extra modū relinquit: nō plane cuiq̄ tribuit q̄d suū est: q̄d tm̄ suū ipsius est facere. Quid tam rursum temperantie/que nō aliunde p̄fecto temperantia est: nisi q̄p nil immoderatum admittit? Sed puto fatebere etiam nō minus esse fortitudinis: cum vel maxime ipsa sit que ab irruentibus

Universidad de Deusto
Biblioteca

vitijs/ꝛ quasi hinc inde suffocare conãtibus: purũ illud potenter ernit ꝛ vendicat in quoddã stabile fundamẽtũ boni: sedemq; virtutis. Ergo modũ istum tenere iusticia est: temperantia est: fortitudo est. Sed vide ne in hoc differant: vt iustitie quidẽ in affectu res sit: a fortitudine autem efficacia eius. Porro possessio eius atq; vsus/ apud temperantiã. ¶ Restat iam vt doceam⁹ ab hac cõmunione prudentiã nõ excludi. Nõne ipsa est q̃ modum diu animi neglectu posthabitũ/ꝛ vitioꝝ iuidia quasi in abditis reclusum: ꝛ coopertũ quadã verustatis caligine: prius reperit ꝛ aduertit: Propterea dico tibi a paucis aduertit: q: paucoꝝ prudẽtia est. Itaq; iusticia querit: prudẽtia inuenit: vendicat fortitudo: temperantia possidet. Non mihi hoc loco ꝓpositum est de virtutib⁹ disputare: sed hoc dicerim hortans ad vacandũ ꝓsiderationi: cuius beneficio hec ꝛ similia aduertũtur. Cui tã pio tamq; vtili ocio nullam in vita operam dare/nõne vitã pdere est? Quid tũ? Si te philosophie huic totũ repente deuoueris: pdecessores tui nõ ita ꝓsueuerũt: eris molestus q̃pluribus: quasi q̃ a patrũ vestigijs subito deuiaueris. Nempe id videberis agere in suggillationẽ illoꝝ. Sed ꝛ notabere vulgari puerbio: qui hoc facit q̃ nullus: mirantur oẽs: veluti qui cupias admirationi fore. Nec potes eoꝝ oia simul et subito vel errata corrigere: vel excessus redigere in modũ. Erit cũ acceperis tẽpus: vt fim sapiam tibi a deo data/paulatim ꝛ oppoꝛtune id studeas. Interim sane malo alterius vtere in bonũ q̃ potes. Quaq; si de bonis/ꝛ nõ de nouis sumam⁹ exempla: nõ defuere romani pontifices: qui sibi ocia inter maxima negocia inuenirẽt. Obsidio vrbi: ꝛ barbaricus ensis ciuiũ ceruicibus imminebat: nũquid tñ istud terruit beatũ papã G: ego: iũ: quo minꝰ sapiaꝝ scriberet in ocio? Eo nempe tempore (q̃ ex eius ꝓfatione liquet) obscurissimã ꝛ extremã partẽ ezechielis tam diligenter/q̃ elegãter exposuit. Sed esto. Aliius inoleuit mos: dies alij sunt: ꝛ alij hoim mores: ꝛ tẽpora periculosa nõ instant iam: sed extant. Fraus/ꝛ circũuentio/ꝛ violentia inualuere sup terrã. Caluniatores multi: defensoꝝ rarus. Ubiq; potẽtiores pauperioꝝ oppimũt nõ possumus deesse oppressis: nõ negare iniuriã patientibus iudiciũ. Nisi agitentur cause: audiantur partes: inter partes iudicare quis potest? ¶ Agitentur cause: sed sicut oportet. Nam is modus q̃ frequẽtatur: execrabilis plane: ꝛ qui nõ dico eccliam: sed nec foꝝ deceret. Miror nãq; quẽadmodum religiose aures tue audire sustinent huiusmodi disputationes aduocatoꝝ: ꝛ pugnas verboꝝ que magis ad subuersionẽ: q̃ ad inuentionẽ ꝓficiũt veritatis. Corrige prauũ morem: ꝛ precide linguas vanilo quas: ꝛ labia dolosa claude. Hi sunt qui docuerunt linguas suas loqui mendaciũ: diserti aduersus iusticiã: eruditi ꝑ kalsitare. Sapientes sunt vt faciant malũ: eloquentes vt inpugnent verũ. Hi sunt qui instruũt/a q̃bus fuerant instruendi: astruũt: nõ cõperta sed sua: struũt de prio prio calũnias innocentie: destruũt simplicitatẽ veritatis obstruũt iudicij vias. Nihil ita absq; labore/manifestã facit veritatem: vt breuis ꝛ pura narratio. Ergo illas quas ad te necesse erit intrare causas (neq; em̃ omnes necesse erit) diligenter velim: sz breuiter decidere assuescas: frustratoꝝ ꝛ venatoꝝ pcidere dilatiões. Causa vidue intret ad te: causa pauperis: ꝛ eius qui nõ habet q̃ det. Alijs alias multas poteris cõmittere terminãdas: q̃plures nec dignas audientia iudicare. Quid em̃ opus est admittere illos: quoꝝ pcã manifesta sunt ꝓcedentia ad iudiciũ? ¶ Tanta est impudẽtia nõnullo⁹: vt cũ manifeste ambitionis purigine scateat tota facies cause eoꝝ: non erubescãt audientiam flagitare: publicantes semetipsos ad multoꝝ ꝓscientias: in quo vel sue solius satis poterãt ꝓfundi iudicio. Non fuit q̃ rennderet attritas frõtes: et ideo plures facti sunt: ꝛ magis indurnerũt. Sz ꝛ nescio quõ vitioso⁹ ꝓscias vitioloꝝ nõ refugit: ꝛ vbi oẽs fordẽt vni⁹ feroꝝ minime sentiũt. Quis em̃ vnq̃ verbi cõ/uarijs auarus: immundũ immũdus: luxuriosum luxuriosus eruburit: Plena est ambitiosis ecclesia: nõ est iam q̃ exhorreat in studijs ꝛ molitionib⁹ ambitionis: nõ plus q̃ spelũca latronũ in spolijs viatoꝝ. Si xp̃i discipulus es: ignescat zelus tuus: exurgat autoritas aduersus ipudentiam hanc/ꝛ generalẽ pelkem. Intuere magistrũ sic facientẽ: ꝛ audi dicentẽ. Qui mihi ministrat: me sequatur. Nõ paratꝫ aures vt audiat: sed flagellũ quo feriat. Verba nec facit: nec recipit: nec em̃ sedet iudicans: sed insequitur puniens. Causam tũ non tacet: q̃ videlz dominum ofonis negociationis fecissent. Ergo ꝛ tu fac similiter. Erubescant vultũ tuũ istiusmodi negociatores si fieri põt: si nõ/timeant. Et tu flagellũ tenes. Timeant nũmularij: nec fidant in nũmis sed diffidãt: absondãt eos suũ a te: sciẽtes effundere q̃ accipere parationẽ. Hoc studiose ꝛ instanter agendo/multos lucrifacies turpium sectatoreo lucroꝝ: honestioribus officijs vendicãdo multos ne vel audeãt hmõi attentare: seruabis. Adijce illud: qõ nõ parum ꝓficiet et ad ferias quas tibi suadeo. Ita nempe nõ pauca tibi momenta temporꝝ redimes: ad vacandũ ꝓsiderationi: q̃das (vt dixi) negocia nec audiẽdo: quedã alijs cõmittendo: q̃ tua digna puraueris audientia: fideli quodã ꝛ accõmodo ipsi cause cõpendio terminãdo. De qua ꝓsideratione his addere aliqua cogito: sed sub alterius sane principio libri: atq; hic sit finis istius: ne duplo te oneret min⁹ sua uis oratio: si ꝛ longa fuerit.

¶ De consideratione. Liber secũdus.

MEmor promissi mei quo ecce iam aliquãdiu teneo: apud te vir optime papa Eugeni: volo ipsum absolure vel sero. Puderet dilatõis/si mihi pscio? forẽ incurie aut ꝓcrastinus. Nõ ita est. Sed incidimus (vt ipse nosti) tẽpus graue. Mõ ꝛ ipsi pene viuẽdi vsui videbatur indicere cessationẽ: nedũ studijs. Cum sez dñs prouocarus pcijs nostris: ante tẽpus quodãmodo visus sit iudicasse oꝝbẽ terre: in equitate quidẽ: sed mie sue oblit⁹. Non pepercit pplo suo: nõ suo nomini. Nõne dicũt in gẽtibus vbi est deus eoꝝ? Nec mirũ. Ecclesie filij: ꝛ q̃ xp̃iano censentur nosse: ꝓstrati sunt in deserto: aut interfecti gladio: aut fame ꝓsumpti. Effusa est ꝓtentio sup ꝓncipes ꝛ dñs errare fecit eos in inuio: ꝛ nõ in via. Cõtritio ꝛ infelicitas in vijs eoꝝ. Pauoꝝ ꝛ meroꝝ ꝛ ꝓfusio in penetralibus regũ ipsoꝝ. Q̃ ꝓfusi pedes euangelizantiũ pacem: annũciantiũ bona? Diximus pax ꝛ nõ est pax: ꝓmisimus bona: ꝛ ecce turbatio. Quasi vero temeritate in opere isto aut leuitate vsi simus. Lucurrimus plane in eo non quasi in incertũ: sed te iubente: imo q̃ te/deo. Quare ergo ieiunauim⁹? ꝛ nõ aspexit: humiliauimus aias nostras ꝛ nescuit? Nã in his oibus nõ est auersus furoꝝ eius: sed adhuc manus eius extenta. Q̃ patienter interim adhuc audit voces sacrilegaꝝ: ꝛ egyptios blasphemãtes: q: calide eduxit eos vt occideret in deserto. Et quidẽ iudicia dei vera quis nesciat? At iudiciũ hoc abyssus tanta: vt vi dear mihi nõ imerito ꝓnũciare beatũ: qui nõ fuerit scandalizatus in eo. Quo tñ humana temeritas audet repẽhendere: qõ minime cõprehendere valet: Recordemur supnoꝝ iudicioꝝ que a seculo sunt: si forte sit consolatio. Nam quidã ita dixit. Memor fui iudicioꝝ tuoꝝ a seculo dñe: ꝛ ꝛsolatus sum. Rem dico ignotã nemini: ꝛ nũc nemini notã. Nempe sic se habẽt moꝛtaliũ cogita: qõ scim⁹ cum necesse nõ est: in necessitate nescimus. Moyses eduerurus pplm de terra egypti: melioꝛ illis pollicitus est terrã. Nã q̃n ipm aliter sequer⁹ ppls solã sapiens terrã? Eduxit: eductos tũ in terrã quã ꝓmiserat: nõ introduxit. Nec est q̃ ducis temeritati imputari queat tristis ꝛ inopinat⁹ euent⁹. Via faciebat dño iperãte: dño cooperante/ꝛ opus ꝛfirmãte: sequẽtib⁹ signis. Sed ppls ille inquis dure ceruicis fuit: semp ꝛtentiose agẽs ꝓtra dñm: ꝛ moysey seruũ eius. Bene illi increduli ꝛ rebelles. Vbi autem

quid: Ipsos interroga. Quid me dicere opus est q̃ fatẽtur ipsi? Dico ego vnũ. Quid poterant ꝓficere/qui semper reuertebãtur cũ ambularẽt? Quãdo ꝛ isti p totam viam nõ redierũt coꝛde in egyptũ? Q̃ si illi ceciderũt ꝛ perierũt ꝓpter iniquitatẽ suã: miramur istos eadẽ faciẽtes/eadem passos? Sed nũquid illoꝝ casus aduersus promissa dei? Ergo nec istoꝝ. Neq; em̃ aliq̃n ꝓmissiones dei/iusticie dei ꝑdicãt. Et audi aliud. Peccauit beniamin: accinguntur relique tribus ad vltionẽ: nec sine nutu dei. Desgnauit deniq; ipe ducẽ ꝓeliaturis. Itaq; ꝓliantur freri ꝛ manu validioꝝ: ꝛ cs potioꝝ: ꝛ qõ his mai⁹ est: fauoꝛe dñino. At q̃ terribilis deus in ꝓfilijs sup filios hoim. Terga dedere sceleratis vltores sceleris: ꝛ pancioꝝ ibus plures. Sed recurrũt ad dñm: ꝛ dñs ad eos: Ascendite in ãt. Ascendũt denuo: denuoq; fusi ꝛ ꝓfusi sunt. Ira deo ꝓmũ quidẽ fauẽte: secũdo ꝛ iubẽte: iusti iustũ certamen ineũt ꝛ succũbunt. Sed quo inferioꝛes certamine: eo fide superioꝛes inuenti sunt. Quid putas de me facerẽt isti: si meo hortatu iterato ascenderent: iterato succũberẽt? Q̃n me audirent monentẽ tertio repetere iter: repetere opus in quo semel ꝛ iam scdo frustrati foꝛent? Et tñ israelite vnã ꝛ alterã nõ reputantes frustrationẽ: tertio parẽt ꝛ superant. Sed dicũt fortitan isti. Unde scimus q̃ a dño sermo egressus sit? Que signa tu facis: vt credam⁹ tibi? Non est q̃ ad ista ipse respondeã: parcendũ verecũdie mee. Resp̃onde tu p me/ꝛ pro teipso: fm ea que audisti ꝛ vidisti: aut certe fm q̃ tibi inspirauerit deꝰ. Sz forte miraris me psequi istã: q̃ aliud ꝓpositum. Facio nõ oblitus ꝓpositi sed q̃ a ꝓposito nõ iudicem aliena. Nẽpe de ꝓsideratiõe (vt memini) sermo mihi ad tuã dignationẽ. Et sane magna ista res: ꝛ egens ꝓsiderationẽ nõ minima. Q̃ si res magnas a magnis cõsiderari oporteꝛ: cui eque vt tibi id studij cõpetit: qui parem sup terrã nõ habes? Sed tu fm sapiam ꝛ prãrem datã tibi desup/facies de hoc. Non est mee humilitatis dictare tibi: sic vel sic fieri quicq̃. Sufficit intimasse opoꝛtere aliquid fieri: vnde ꝛ ecclia ꝓsolet: ꝛ obstruatur os loquentiũ iniqua. Nec pauca vice apologie dicta sint: vt ipsa qualiacũq; habeat cõscientia tua ex me: vnde habeat me excusatum/ꝛ te pariter. Et si non apud eos qui facta: ex euentibus estimãt: certe apud te ipsum. ¶ perfecta ꝛ absoluta cuiq; excusatio testimoniũ ꝓscientie sue. Mihi p minimo est vt ab illis iudicer/qui dicũt bonũ malũ: ꝛ malũ bonũ: ponẽtes lucem tenebras/ꝛ tenebras lucẽ. Et si necesse sit vnũ fieri e duobus malo in nos murmur hoim/q̃ in deũ esse. Bonũ mihi si dignetur me vti p clypeo. Libens excipio in me detrahẽtium linguas maledicas/ꝛ venenata spicula blasphemorum: vt nõ ad ipm pueniant. Non recuso ingloriã fieri: vt nõ irruatur in dei gloriã. Quis mihi det gloriari in voce illa: quoniã ꝓpter te sustinui opꝓbriũ: operuit confusio faciẽ meã: Gloria mihi est cõsoꝛtem fieri xp̃i: cuius illa voꝛ est: opꝓbria exꝓbria antiũ tibi ceciderũt super me. Nũc iaz recurrat stilus ad suã materiã: ꝛ in ea q̃ ꝓpoꝛfueramus: suo tramite gradiat oratio. ¶ Et primo q̃dez ipsam ꝓsiderationẽ q̃d dicã: cõsidera. Non em̃ id per oꝛa/quod cõtemplationẽ intelligi volo: q̃ hec ad rerũ certitudinem: illa ad inq̃sitionẽ magis se habeat. Juxta quẽ sensum potest cõtemplatio quidẽ diffiniri/verus certusq; intuitus animi de quacũq; re: siue apprehensio veri nõ dubia. Cõsideratio aũt/intensa ad inuestigandũ cogitatio: vel intẽtio animi vestigantis verũ: q̃q̃ soleant ambe prouinicẽ indifferẽter vsurpari. Jaz quod ad cõsiderationis attinet fructũ: quatruo: vt occurrũt tibi cõsiderãda reoꝝ: te/que sub re/q̃ circa te/que sup: a re sunt. A te tua consideratio inchoet: ne frustra extẽdaris in alia/te neglecto. Quid tibi prodest si vniuersum mundũ lucreris: te vnuz perdens? Et si sapiẽs sis: deest tibi ad sapientiã: si tibi nõ fueris. Quantũ vero? Ut quidẽ sentiam ego: totũ. Noueris licet omnia mysteria: noueris lata terre: alta celi: profunda maris: si te nesciens eris similis edificanti sine fundamento: ruinã/nõ structurã faciens. Quicq̃d struxeris extra te: erit instar cõgesti pulueris ventis obnoxiũ. Non ergo sapiẽs: q̃ sibi nõ est. Sapiẽs/sibi sapiẽs erit: ꝛ bibet de fonte putei sui primus ipse. ¶ A te ꝓinde incipiat tua cõsideratio: nõ solũ aũt: sz ꝛ in te finiat. Quocũq; euagetur: ad te reuocaueris eã cũ salutis fructu. Tu primus tibi: tu vltimus. Sume exemplũ de summo oim patre: verbũ suũ ꝛ emittente ꝛ retinẽte. Verbum tuũ: cõsideratio tua. Quod si procedit nõ recedat. Sic progrediat: vt nõ egrediatur. Sic ereat: vt nõ deserat. In acquisitiõe salutis: nemo tibi germanior/unico marris tue. Cõtra salutẽ ꝓpriã/cogites nihil. Minus dixi cõtra: preter dixisse debueraz. Quicquid se cõsideratiõi offerat: qõ nõ quoquo modo ad tuã ipsius salutẽ ptineat: respuendum. Et hec tui cõsideratio in tria quedã diuidit: si consideres q̃d/quis/et qualis sis. Quid in natura: quis in psona: qualis in moribus. Quid vbi gra: homo. Quis: papa vel summ⁹ pontifex. Qualis: benign⁹/malueꝛ/vel q̃quid tale. Quãq̃ primũ illud philosophicũ sit magis/q̃ aplicum vestigare. Attamẽ est i diffinitõe hoꝝ: que dicũt aial rõnale mortale: q̃d diligentius inueri si liber: licet. Nõ est q̃d tue in eo aut ꝑfectioi obnieꝛ: aut dignitati: est vero q̃d saluti afferre queat. Nã ꝓsideranti duo hec simul/rõnale mortaleq̃s tibi exinde occurrit fruct⁹: vt ꝛ mortale q̃d in re est rationale humiliet: ꝛ rursum rõnale mortale ꝓfoꝛet: quod neutrũ neglectui erit hoi circũspecto. Si qua adhuc prẽsens ꝓsideranda reꝙrit loc⁹: tractabunt ifra: ꝛ forte vtilꝰ er partiũ collatiõe. ¶ Nũc q̃s sis: ꝛ de q̃ sis fact⁹ aduertẽdũ. Quãq̃ q̃d dixi de quoꝛid mihi ꝑtereundũ putem: tue potius relinquendũ agnitioni. Illud dico indignũ tibi citra pfectũ agere de tanta assumpto perfectiõe. Quidni erubescas minim⁹ inuenirꝰ in magnis: qui te recordaris magnũ in minimis extitisse? Nõ es oblit⁹ pme. pfessionis nõ excidit menti q̃ subducta est manui: sed ne affectui q̃dem. Ipsam ad singula tua imperia/iudicia/institura habere pre oculis: nõ erit inutile. Hec re consideratio facit honoꝛis ꝓmptoꝛes: in honoꝛe etiã ipso. Itaq; id magnũ Non recedat a pectoꝛe: clypeus est tibi vel a sagitta illa: nõ cum in honoꝛe esset nõ intellexit. ¶ Loquere q̃ tibi. Abiectus erã in domo dei mei. Quale est hoc de paupere ꝛ abiecto leuari sup gentes ꝛ regna? Quis ego aut q̃ dom⁹ pris mei: vt sedeã excelsis sublimioꝝ? Bene q̃ dicit mihi: amice ascẽde superius: amicus fortasse fidit. Si minus inueniar: nõ expedit quidẽ. Qui eleuauit: ꝛ deijcere põt. Sera querela: qm̃ eleuãs allisisti me. Nõ est q̃ blandiat celsitudo: solicitudo maioꝛ. Illa discrimẽ intrẽdi: hec amicũ ꝑbat. Huic accingamur: si nolum⁹ tandẽ cum ruboꝛe nouissimũ locũ tenere. Sacrũ superioꝛ: dissimulare nec mus: sed em̃ ad quid/oimodis attendendũ. Non em̃ ad dominandũ opinoꝛ. Nã ꝛ ꝓphera cũ similiter leuaretur audiuit. Ut euellas: ꝛ destruas: ꝛ dispdas: ꝛ dissipes: et edifices/ꝛ plantes. Quid hoꝛ fauctũ sonat? Rusticani magis sudoꝛis scemate quodã/labor: spiritalis exꝓessus est. Et nos igit⁹ vt multũ sentiam⁹ de nobis: impositũ sentiam⁹ ministerium: nõ dominiũ datũ. Non sum ego maior ꝓpheta: ꝛ si forte par ptãte: sed meritoꝝ nõ est cõparatio. Nec loquere tibi: ꝛ doce teipsum qui alios doces. Pura te velut vnũ aliquẽ de ꝓphetis. An nõ satis ad te? Et nimiũ. Sed q̃a dei es id qõ es. Quid? Esto q̃ ꝓpheta: tamẽ quid plus q̃ ꝓpheta? Si sapis eris ꝓtentus mẽsura quã tibi mẽsus est deꝰ. Nã qõ amplius? a malo est. Discre exẽplo ꝓphetico ꝑsidere: nõ tã ad imperitãdũ q̃ ad facti tandũ qõ ipa reꝙrit. Discre sarculo tibi opus esse: nõ sceptro: vt opus facias ꝓphere. Et q̃dẽ ille nõ regnaturus ascẽdit: sed erirpaturus. Putas ne ꝛ tu inuenias aliq̃d elaboꝛandũ in agro dñi tui? Et plurimũ. Nõ plane totuz q̃ere emũdare ꝓphere: aliq̃d filijs suis aplis qõ agerẽt reliquerũt: aliq̃d ipsi parentes tui tibi. Sed nec tu ad oẽ sufficies. Aliq̃d ꝓfecto tuo relicturus es successoꝛi: ꝛ ille alijs: ꝛ alij alijs vsq; in finẽ. Circa vndecimã deniq; horã

Universidad de Deusto
Biblioteca

operarij ocij arguunt: ⁊ mittūtur in vineā. Antecessores tui apli audierūt: q̄ messis quidem multa: operarij vero pauci. ⁊ paterna tibi vēdicaro hereditatē. Nā ſi filius: ⁊ heres. vt p̄obes heredē: euigila ad curā: ⁊ nō ocio to⁹peas ne ⁊ tibi dicatur. Quid hic ſtas tota die ociosus? Multo minus inuenīri oportet aut delictis resolutū: aut reſupinū pompis. Nil hoꝛ tibi rabule teſtatoris aſſignāt. Sed quid? Illarū tenoꝛe ꝓtentus ſis: curā potius hereditatis ⁊ operā ꝙ̄ gloriā ⁊ diuitias. Blādiꝫ cathedra. Speciosa eſt. Inde deniq̄ ſuprintēdis: ſonās tibi epī noſe: nō dominū: ſed officiū. Quidni loceris in eminēti: vnde ꝓſpectes oīa qui ſpeculatoꝛ ſup oīa conſtitueris? Eñuero ꝓſpect⁹ iſte ꝓcinctū parit nō ociū. Quādo libet gloriari: vbi ociari nō licet? Nec locus eſt ocio: vbi ſedula vꝝ ger ſolicitudo oīm eccleſiarū. Nam quid tibi aliud dimiſit ſanctus apl⁹? Oō habeo inquit hoc tibi do. Quid illud? Unū ſcio: nō eſt aurū neq̄ argentū: cū ipſe dicat: argentū ⁊ aurū nō eſt mihi. Si habere ꝓtingat: vtere non ꝓ⁹ libitu: ſed ꝙ̄ rpe. Sic eris vtens illis quaſi nō vtens Ipſa quidē (qō ad animi bonuꝫ ſpectat) nec bona ſunt: nec mala. Uſus rē hoꝛuꝫ bonus: abuſio mala: ſolicitudo peioꝝ: queſtus turpioꝝ. Eſto vt alia quacūq̄ rōne hec tibi vendicea: ſed nō apoſtolico iure. Nec enim tibi ille dare qō nō habuit potuit. Oō habuit hoc dedit: ſolicitudinē vt dixi ſuper eccleſias. Nūquid dñationē? Audi ipm. Non dominātes ait in clero: ſꝫ forma facti gregis. Et ne dictū ſola humilitate putes: nō etiā veritate: voꝝ dñi eſt in euāgelio. Reges gentiū dominātur eoꝝ: ⁊ qui poteſtatē habent ſup eos: benefici vocāntur. Et infert. Vos aūt nō ſic. Planū eſt: apoſtolis interdicitur dñatus. Ꝯ ergo tu: ⁊ tibi vſurpare aude aut dominans apoſtolatū: aut apoſtolicus dominatū. Plane ab alterutro phiberis. Si vtrūq̄ ſimiliter habere voles: perdes vtrūq̄. Alioq̄n nō te erce ptum illoꝝ numero putes: de q̄bus queritur de⁹ ſic. Ipſi regnauerūt nō ex me: ⁊ncipes extiterunt ⁊ non cognoui eos. Jam ſi regnare ſine deo iuuat: habes gloriā: ſed nō apud deū. At ſi interdictū tenemus: audiamus edictum. Qui maioꝝ eſt veſtrū ait: fiat ſicut iunioꝝ: ⁊ qui preceſſoꝝ eſt: ſicut qui miniſtrat. ¶ Forma apoſtolica hec eſt: dominatio interdicitur: indicitur miniſtratio. Que ⁊ cōmēdatur ipſius exemplo legiſlatoꝝis: qui ſecut⁹ adiungit. Ego autem in medio veſtrū ſum tanq̄ qui miniſtrat. Quis ſe ſam titulo hoc ingloriū puteꝝ: quo ſe ꝓꝝ dñs gloꝛie prefiguiuit? Merito paulus gloꝛiatur in eo dicens. Miniſtri xp̄i ſunt ⁊ ego. Et addit. Ut minus ſapiens dico: plus ego. In laboꝝibus plurimis: in carceribus abūdantius: in plagis ſupꝝa modū: in mortib⁹ frequēter. O preclaruꝫ miniſteriū. Quo nō id gloꝛioſius principam? Si gloꝛiari oporteꝝ: forma tibi ſanctoꝝ preſigit: apoſtoloꝝ ꝓponit gloꝛia. Parua ne tibi illa videt? Quis mihi tribuat ſimilē fieri in gloꝛia ſanctoꝝ! Clamat ꝓpheta. Mihi aūt nimis honoꝝificati ſunt amici tui deus: nimis cōfoꝝtatus eſt p̄ncipatus eoꝝ. Clamat apoſtolus. Mihi aūt abſit gloꝛiari niſi i cruce dñi noſtri ieſu xp̄i. Hoc gloꝛieris opto: ſem per optimo genere gloꝛie: quod apoſtoli: quod ꝓphete delegere ſibi: reliquere tibi. Agnoſce hereditatē tuam in chriſti cruce: i laboꝝib⁹ plurimis. Felix qui dicere potuit: plus omnib⁹ laboꝝaui. Gloꝛia eſt: ſed nil in ea inane: nil molle: nil reſupinū. Si laboꝝ terret: merces ſuaiter. Unuſquiſq̄ em̄ ꝑm ſuū laboꝛē: mercedē accipiet. Et ſi ille plus omnib⁹ laboꝝauit: nō m̄ totū elaboꝝauit. Et adhuc locus eſt. Eri i agrū dñi tui: ⁊ ꝓſidera diligēter quātis hodieq̄ deveteri maledicto ſiluiſcat ſpinis ac tribulis. Eri inquā in munduꝫ: ager eſt em̄ mundus: iſq̄ creditus tibi. Eri in illū nō tanq̄ dñs: ſed tanq̄ villicus: videre ⁊ ꝓcurare vn de exigendus es rationē. Eri diꝛerim quibuſdā tue paſſibus intēte ſolicitudinis: ⁊ ſolicite intētiōis. Neq̄ em̄ ipſi qui iuſſi ſunt ire in oꝛdē: vniuerſum oꝛdē circūierunt: preſentia coꝝporis: ſed mentis prouidētia. Et tu leua oculos quoſdā cōſiderationis tue: ⁊ vide regiones ſi nō ſunt maꝑ. Luce. x. Gal. iiij. Mat. xx. oſee. viij Luc. xxij F Ibidem ij. Cor. v. Luc. xxij Ps. xxxv. viij. Gal. vj. j. Cor. xv j. Cor. iij. mar. xvj. gis ficce ad ignē: ꝙ̄ albe ad meſſez. Et multe: quas putaueras fruges: diligēter inſpecte/ vepres potius apparebunt. Immo ne vepres quidē: annoſe et veternoſe arbores ſunt. Sed nō ꝓfecto fructifere: niſi forte glandiū/aut ſiliquarū quas porci manducāt. Quouſq̄ occupāt terrā? Nōne ſi exis ⁊ cernis iſta: pudebit ociosaꝫ iacere ſecurim: pudebit ſine cauſa falcem apoſtolicā accepiſſe? Jn hunc quondā agrū yſaac patriarcha exierat cuꝫ primo rebecca occurrit ei: ⁊ vt ſcriptura habet: exierat ad meditandū. Ille ad meditandū: tu ad extirpandum egrediaris: neceſſe eſt. Tibi iā p̄eceſſiſſe meditatio debet repus faciendi p̄ manibus. Si nunc heſitare incipias: id quidē ſero. Ante iurta cōſiliū ſaluatoꝝis/ ſediſſe debueras: ante extimaſſe opus: metiri vires: pōderaſſe ſapientiā: merita cōparaſſe: ſumptus cōputaſſe virtutū. Age ergo pura tempus putationis adeſſe: ſi tm̄ meditatiōis ꝑuit. Si eo: mouiſti: monuenda iam lingua: mouēda eſt ⁊ manus. Accingere gladio tuo/gladio ſpiritus: qō eſt verbū dei. Glorifica manū ⁊ brachiū dextrū in faciēdo vindictā in nationib⁹: increpationes in populis: in alligādo reges eoꝝ in cōpedib⁹: ⁊ nobiles eoꝝ in manicis ferreis. Si hec facis: honoꝝificas miniſteriū tuū: ⁊ miniſteriū te. Nō mediocris iſte p̄ncipatus. Exturbare ē hoc malas beſtias a terminis tuis: quo greges tui ſecuri in paſcua educant. ¶ Domabis lupos: ſed ouibus nō dñaberis. Aſcendas vtiq̄: non p̄ſmendas ſuſcepiſti. Si bene ꝓſideraſti qs ſis: hec te oporteꝝ facere nō ignoꝛas. Poꝛro ſcienti ⁊ nō faciēti: peccatū eſt tibi. Nō es oblitus vbi legeris. Seruus ſciēs voluntatem dñi ſui: et nō faciēs digna: plagis vapulabit multis. Sic prophete: ſic apoſtoli facitabāt. Fontes fuere in beloꝝ: nō molles in ſericis. Si filius es apoſtoloꝝ ⁊ prophetarum: ⁊ tu fac ſimiliter. Uendica tibi nobile genus ſimilibus moꝛib⁹: quod nō aliūde nobile/ ꝙ̄ moꝛ ingenultate: ⁊ fidei foꝝtitudine fuit. Per hanc vicerūt regna: operati ſunt iuſticiā: adepti ſunt repꝛomiſſiones. Hoc chirographum paterne tue hereditatis quod tibi euoluimus: vbi inſpicias poꝛtionē ſubſtātie que te cōtingit. Jnduere foꝝtitudinem: et hereditaſti. Poſſide fidem: poſſide pietatē: poſſide ſapientiā: ſed ſapiētia ſanctoꝝū ipſa eſt timoꝝ dñi: et habes quod tuū eſt. Habes ſine defraudatiōe integrū paternū fundū. Preciоſiſſim⁹ fundus virtus eſt. ¶ Bonus fundus humilitas: in quo omne edificiuꝫ ſpirituale conſtructiū/creſcit in templū ſanctū in dño. Per hanc nō nulli poſſedere etiā poꝛtas inimicoꝝū. Que em̄ virtutum eque poteſt demonū debellare ſuperbiā: tyrānidē homīum? Ceterū cū omni indifferēter perſone hec ſit quedā turris foꝝtitudinis a facie inimici: neſcio quo pacto tm̄ vis eius maioꝛ in maioꝛib⁹/ et in clarioꝛib⁹ clario: cōꝓbat. Nulla ſplēdidioꝛ gēma / in omni p̄cipue oꝛnatu ſummi pōtificis. Quo em̄ celſioꝛ ceteris: eo humilitate apparet illuſtrioꝛ ⁊ ſeipſo. Arguar fortaſſan ꝙ̄ nō ſatis p̄mis explicitis partib⁹: in ſecundas neſcio quomodo ſtilus excurrit: deſcribere inchoans qualē te oporteat eſſe: cū neccū quis ſis/ plenius exp⁹teſſiſſet. Credo erubeſcēs ī ſummo poſitū apice: videri hominē nudū: feſtinauit induere inſignibus ſuis. Abſcq̄ his nempe/eo deformioꝛ/quo illuſtrioꝛ pares. Nūquid pōt abſcōdi ciuitatis ſupꝛa montez poſite deſolatio: aut latere fumus lucerne extincte ſuper candelabꝛuꝫ? Simia in tecto: rex fatuus in ſolio ſedens. ¶ Et nūc audi canticū meū: ⁊ quidē minus ſuaue: ſed ſalutare. Moſtruoſa res gradus ſummꝰ: ⁊ animꝰ infimus ſedes p̄ma: ⁊ vita ima: lingua magniloqua: ⁊ manꝰ ociоſa: ſermo multus: ⁊ fructꝰ nullus: vultus granis: ⁊ actus leuis: ingēs autoꝛitas: ⁊ nutans ſtabilitas. Admoui ſpeculū: fedus ſe in eo vultus agnoſcat: tu tuū gaude diſſimilem inueniri. Jnſpice tm̄ ⁊ tu: ne forte ⁊ ſi ſit vnde merito placeas tibi: etiā in quo debeas diſplicere: nō deſit. Uoloꝝ gloꝛieris teſtimonio ꝓſcientie: ſed nō minus vt eodem ipſo humilieris. Rara voꝝ: nihil mihi ꝓſcius ſuꝫ. Cautioꝝ in bonis ambulaꝫ; ſi ⁊ mala non latceant. Quamobꝝem Ge. xxiiij Zu. xiiij. ps. xliiij. Ephe. vj ps. cxiix. Jaco. iiij Luce. xij Deu. xj. Ibidem Ibidem j. coꝝ. iiij

ps. xxxviij A B Philip. iij. Ibidem ps. xxxvij. C Eccli. vj. Gala. j. Job. xxj Ibidem Job. xxj. Apocal. xvij. Job. j. D Epb. iij. E

Cyt dixi) noueris te: vt inter anguſtias: q̄ nō deſunt: fruaris conſcientie bono. Magis aūt vt ſcias quid deſit tibi. ¶ Naz cui nō deſit: Omnia illi deſunt: qui nil ſibi deeſſe putat. Quid ſi ſummus pōtifex ſis? Nūquid q̄ ſummus pontifex: ideo ſummus? Jnfimū noꝛis eſſe: ſi ſummū putas. Quis ſummus? Cui addi nō poſſit. Erauiter erras: ſi te illū exiſtimes. Abſit. Nō tu de illis es qui dignitates virtutes putāt. Tibi ante experta virtus ꝙ̄ dignitas fuit. Auguſtis relinquito illaz ſententiā/aliſq̄ qui diuis coli honoꝛib⁹ nō timuerunt: verbi gratia: nabuchodonoſoꝛ/ alexandro/antiocho/herodi. Cuvero cōſidera nō cōſummatione ſummuz te dici: ſed cōparatione. Nec me putes cōparationē dicere meritoꝝ: ſed miniſterioꝝ. Sic te exiſtimet homo vt miniſtrū chriſti: ⁊ qō abſcq̄ p̄eiudicio ſanctitatis cuiuſpiā diꝛerim: ſummū plane inter miniſtros. Alīs niti te ad ſummū velim: nō putare ſummū: aut velle putari anteq̄ ſis. ¶ Nā quō p̄ficis: ſi iam ſufficis tibi? Nō ſit p̄roinde tibi aut pigrū veſtigare quod deſit: aut fateri qō deſit verecundū. Loquere et tu voce anteceſſoꝝis tui: nō q̄ iam acceperim: aut iam perfectus ſim. Et rurſum. Ego me nō arbitro: cōp⁹hēdiſſe. Hec ſcientia ſanctoꝝ: hec longe ab illa que inflat. Hanc q̄ apponit: apponit ⁊ doloꝛez Sed doloꝛ: ē hunc nemo vnq̄ ſubterfugit. Eſt q̄ppe medicinalis doloꝛ: per quē ſtupoꝛ: ille letalis animi duri et impenitentis excludit. Et ideo ſapiēs qui dicere potuit. Et doloꝛ meus in cōſpectu meo ſemper. Nūc iam repetende reliquie: ſi q̄ ſunt loci illi? a quo paulo ante diuertimus. ¶ Age indagemus adhuc diligētius qs ſis: quā gerasvi delicet p̄ tempoꝛe perſonā in eccleſia dei. Quis es? Sacerdos magn⁹: ſummus pōtifex. Tu p̄nceps epiſcopoꝝ: tu heres apoſtoloꝝ: tu primatu abel: gubernatu noe: patriarchatu abꝛaā: oꝛdine melchiſedech: dignitate aaron: autoꝛitate moyſes: iudicatu ſamuel: poteſtate petri: vnctione chriſtus. Ꝯ tu es cui claues tradite: cui oues credite ſunt. Sunt q̄dez ⁊ alīj celi ianitoꝛes: ⁊ gregū paſtoꝛes: ſed tu tanto gloꝛioſius: quāto ⁊ differētius vtriq̄ p̄ce teris nomē hereditaſti. Habēt illi ſibi aſſignatos greges: ſinguli ſingulos: tibi vniuerſi crediti: vni vnus. Nec mō ouium: ſed ⁊ paſtoꝝū: tu vnus oīm paſtoꝛ. Unde id p̄obē queris? Ex verbo dñi. Cui em̄ nō dico epiſcopoꝝ: ſed etiā apl⁹oꝝ: ſic abſolute et indiſcrete tote cōmiſſe ſunt oues? Si me amas petre: paſce oues meas. Quos? Illius vel illius pp̄los ciuitatis: aut regiōis: aut certi regni? Oues meas inquit. Cui nō planū nō deſignaſſe aliquas: ſed aſſignaſſe omnes. Nihil excipit vbi diſtinguit nihil. Et foꝛte p̄ſentes ceteri cōdiſcipuli erāt: cū cōmittens vni vni tatem omnib⁹ cōmēdaret: in vno grege ⁊ vno paſtoꝛe: fm illud. Una eſt columba mea: formoſa mea: perfecta mea. Ubi vnitas: ibi p̄fectio. Reliqui numeri perfectionē non habent: ſed diuiſionē; recedentes ab vnitate. Inde eſt q̄ alīj ſinguli ſingulas foꝝtiti ſunt plebes: ſciētes ſacrm̄. Denīq̄ iacobus: qui videbāt colūna eccleſie; vna cōtentus eſt hieroſolyma: petro vniuerſitatē cedēs. Pulchre vero ibi poſitus eſt ſuſcitare ſemē defuncti fratris: vbi occiſus eſt ille. Nā dictus eſt frater dñi. Poꝛro cedēte dñi fratre: quis ſe alter ingerat petri p̄rogatiue? Ergo iuxta canones tuos/alīj in patrē ſolicitudinis: tu ī plenitudine poteſtatis vocat⁹ es. Alioꝝū poteſtas certis arctaꝫ limitib⁹; tua extendit et ī ipſos q̄ poteſtatē ſuper alios acceperūt. Nonne ſi cauſa exiterit: tu epiſcopo celū claudere: tu ipſum ab ēpatu deponere: etiam ⁊ tradere ſathane poteſ? Stat ergo in cōcuſſum p̄ſulegiū tuū tibi: tā in datio claꝝibus/ꝙ̄ in ouibus cōmendatis. Accipe aliud qō nihilominus p̄rogatiuā cōfirmat tibi. Diſcipuli nauigabāt et dñs apparebat ī littoꝛe: quodq̄ iocūdius erat: in coꝝpoꝛe rediuiuo. Sciēs petrus: q; dñs eſt/in mare ſe miſit: ⁊ ſic venit ad ipſuꝫ: alijs nauigio peruenientib⁹. Quid iſtud? Nēpe ſignū ſingularis pōtificī petri: q̄ qō nō nauē vnā: vt ceteri quiq̄ ſuā: ſed ſeculū ipſum ſuſceperit gubernandum. Mare em̄ ſeculū eſt; naues eccleſie. Inde eſt q̄ alāra vice inſtar dñi gradiēs ſuper aquas: vnicuꝫ ſe chriſti vicariū deſignauit: q̄ nō vni populo: ſed cūctis p̄eeſſe deberet. Siquidē aque multe/populi multi. Jta cū q̄ſq̄ ceteroꝝ habeat ſuā: tibi vna ꝓmiſſa eſt grādiſſima nauis: facta ex oībus ipſa vniuerſalis eccleſia toto oꝛbe diffuſa. Enquis es: Sed noli obliniſci etiā q̄d. Nā ⁊ ego nō ſuꝫ oblitus id me ꝓmiſiſſe repetiturū ī oppoꝛtunitate. Cū oppoꝛtune cū eo q̄s es: etiā qō ante eras/ꝓſideras? Quid dico eras? Et nūc es. Quid deſinas intueri: qō nō deſiſti eſſe? Una ſane ꝓſideratio: quid fueris/⁊ q̄d ſis. Nam quis ſis fact⁹: altera. Nō oporteꝛet vt iſta extundar illā in ſeruitio tui. Es em̄ vt dixi adhuc qō eras: ⁊ nō min⁹ hoc es: ꝙ̄ qō factus es poſt: foꝛte ⁊ magis. Denīq̄ illud nat⁹ es: mutatus hoc: nō in hoc mutat⁹. Non reiectū illud: ſed iſtud ad iectū. Tractem? vtriq̄ ſimul: nā vt p̄fatū me memini: collate ex inuicē amberes vtilioꝝes fient. Dixi ſupꝛa cōderāti q̄d ſis: naturā occurrere qua es hō: nā hō nat⁹ es. Poꝛro p̄cunctanti q̄s: ꝓſone p̄obeiſ nomē: qō eſt ep⁹: qō quidē fact⁹: nō nat⁹ es. Quid tibi hoꝛ videt ad purū eſſe tui: ⁊ ad te p̄cipalius ptinere/q̄d fact⁹: an qō natus Nōne qō natus: Hoc ē cōſulo: ꝓſideres matiue/qō maxime es: hoſem videlz qō ⁊ natus es. Nec modo q̄d nat⁹ ſed ⁊ qualis nat⁹ oporteꝛ attendas: ſi nō vis tue ꝓſiderationis fructu ⁊ vtilitate fraudari. Tolle ꝓinde nūc hereditaria hec peꝛiſomata ab initio maledicta. Diꝛupe vela men folioꝝ celantiū ignominiā/nō plagam curantium. Dele fucū fugacis honoꝛis hui⁹/⁊ male coloꝛate nitoꝛez gloꝛie: vt nude nudū ꝓſideres: q; nudus egreſſus es de vtero matris tue. Nūquis infulat⁹: nūquid micans gemmis: aut floridus ſericis: aut coꝛonatus pēnis: aut ſuffarcinatus metallis? ¶ Si cuncta hec veluti nubes quaſdā maturinales velociter trāſeuntes: ⁊ ciro p̄tranſituras diſſipes ⁊ exuffles a facie cōſideratiōis tue: occurret tibi homo nudus: ⁊ pauper: ⁊ miſer ⁊ miſerabilis: hō dolēs ꝙ̄ homo ſit: erubeſcens ꝙ̄ nudus ſit: plotans ꝙ̄ nat⁹ ſit: murmurans ꝙ̄ ſit. Homo nat⁹ ad laboꝛem: nō ad honoꝛem. Homo nat⁹ de muliere: ⁊ ob hoc cū reatu: breui viuens tēpoꝛe: ideoq̄ cū metu: repler⁹ multis miſeriis: ⁊ p̄terea cuꝫ fletu. Et vere multis: q; coꝝpoꝛalis ⁊ aſe ſimul; Quid em̄ calamitare vacat naſcenti in petō/fragili coꝝpoꝛe/⁊ mente ſterili? Uere ḡ repletus: cui infirmitas coꝝporis/⁊ fatuitas coꝛdis cumulaſ/traducē foꝛdis/ano⁹tis addictione. Saluberis copula: vt cogitās te ſummū pontificem/attendas pariter vilillimū cinerem nō fuiſſe ſed eſſe. Jmitetur cogitatio naturā: imitetur ⁊ qō dignⁱ eſt nutoꝛē nature: ſummā ſimaq̄ ꝓſcians. Nōne natura in p̄ſona hoīs vili lānoviue ſpiraculō colligauit? Nōne autoꝛ nature in ſui p̄ſona verbū limūq̄ contēperauit? Jta tibi ſume formā/nā de noſtre ꝓcreatione oꝛiginis/ꝙ̄ de ſacramento redēptionis: vt altius ſedens/nō alta ſapiens ſis: ſed humilia de te ſentiens/humilibusq̄ p̄ſentiēs. ¶ Poꝛo inde ſi ꝓſideras quātus es: cogita etiā qualis: ⁊ maxime. Nec te ſane cōſideratio teneat in te: nec a te auolare ſinit: nec ambulare in magnis: neq̄ in mirabilibus ſup te. Jn re ꝓſiſtito. Nō infra denegi: nō attolli ſupꝛa: nō euadere in lōgius: nō extendi in latius. Teneꝫ medīū: ſi nō vis pdere modū. Locus medius tutus eſt. Medīū ſedes modi: et modus virtus. Oēn extra modū habitationē/ſapiēs exiliū reputat. Poꝛopterea nō eſt illi habitare in longo qō extra modū ſit: ſed ne in lato quidez qō extra ſit: poꝛo nec in alto vel imo/ꝙ̄ alterū ſupꝛa: alterū infra ſit. Denīq̄ ⁊ lōgitudo exterminiū habere ſoleꝛ: ⁊ dilatatio ſciſſuram: ⁊ altitudo ruinā: ⁊ pfundū abſoꝛptionē. Dico hec planius ne me putes ea loqui q̄ apl⁹ cōꝓhendere hoꝛtatur cuꝫ oībus ſanctis: lōgitudinē: latitudinē: ſublimitatē ⁊ pfundum: qō alterius erit ⁊ diſſpurationis ⁊ tēpoꝛis. Nūc aūt longū dico: cum ſibi hō longioꝛē ꝓmittit vitā. Uarū: cum in ſupfluas anim⁹ diſtendit curas. Alīum: cū de ſe plus ꝑſumit. Profundū: cū ſe plus deiicit. Qui ḡ lōga ſibi metiuntur rpa; nōne vere ingredit iter exterminiū: tranſiēs vite

Universidad de Deusto
Biblioteca

terminos ꝓductioꝝ solicitudine? Inde est ꝙ homines in ꝓsenti a sese exules per obliuionem: in alia per inanem solicitudinē migrant secula: nō ꝓfutura imo nec futura. Sunt animus distētus in multa: multis lacerat curis necesse est. Nempe īmoderata extensio extenuationes: ⁊ extenuatio nimia scissionē facit. Jam vero altra ꝑsumptio quid nisi ruinosa ꝓcipitatio est. Legisti nāq; ante ruinā exaltatur cor. Quid e regione nimie pusillanimitatis defectio: nisi desperata quedā absoꝝptio est? Jn hanc fortis nō deiceretur. Prudēs lōgiorā vite nō abducek incertō. Modestus moderabik curas: tēperabit a superfluis: non deerit necessarijs. Porro iustus altiora se nō ꝑsumet: sed loquek cum iusto. Si iustus fuero: nō leuabo caput. Tu ꝙ in hac ꝯsideratione tui caute ambules: ⁊ tota equitate verseris: vt nec plus vo tibi tribuas: nec plus iusto ꝓcas Porro pl? vo tribuis: nō mō arrogādo tibi qđ nō habes bonū: sed ⁊ qđ habes: ascribēdo. ¶ Vigilāter discerne q̄ lis ex te: ⁊ qualis sis dono dei: ⁊ nō sit in spū tuo dolus. Erit aūt vbi fideliter partiens tua tibi: ⁊ q̄ sunt dei/deo si ne fraude refignes. Ex te mala: bona a dño esse: ꝓfitebere tibi nō ambigo. Sane inter ꝯsiderandū qualis sis: etiam qualis fueris: ad memoriā reuocandū. Conferenda posteriora ꝓrioribus. Proficeris ne in virtute: in sapia: in intellectu: in suauitate morum: an ab his forte (qđ absit) deficeris. Patientior: sis an īpatientior: solitō: iracundior: leniorve: insolētior: an humilior: affabilior: an austerior: exorabilior: an difficilior: pusillior: animo an magnanimior: seri? magis an plusculū dissolutus: timoratior: an forte fidentior: q̄ oporteret. Ō latus tibi pater campus: in hoc genere cōsiderandi. Memora: ego pauca: veluti quedā seminaria proferēs: nō tm ipse serena: sed dās semen serēti. ¶ Oporteat: immoleat tibi zelus tuus: clemētia tua: discretio quoq; moderatrix earundē virtutū: qualis videlicet in dandis iniurijs: qualia sis i vlciscēdis: q̄ in vtroq; prouidus modi/loci/tēporis obseruator. Prorsus considerāda tria hec in vsu virtutū habuz: ne nō sint virtutes si ꝓter hec reperiank. Nēpe eiusmodi nō naturā virtutes: sed vsus facit. Nā ex se indifferētes esse noscunk. Cui est aut abutēdo ⁊ cōfundēdo facere vitia: aut bene/ordinateq; vrēdo virtutes. Solent discretionis oculo caligāre: alterutrū sibi ꝓripere locā: terminos occupare. ¶ Porro caliginis due sunt cause: ira/⁊ mollitie affectus. Js iudicij censurā euertit: illa ꝓcipitat. Quomō em̄ ab altero nō periclitek: aut pietas clementie: aut zeli recitudo? Turbat? pre ira oculus: clemēter nil intuek: suffusus fluxa quadā ⁊ mulierū mollicie animi: rectū nō vider. Non eris innocens: si aut punias cui cui forte parcendū esset: aut parcas ei q̄ fuerat puniēdus. Jn tribulatiōib? quoq; qualē te inueneris: nolo dissimules. Si cōstanter in tuis: condolentē in alienis: gaude. Recti cordis hoc. Ex regione peruersissimi: si cum in prosperis deprehēderis forte impatiēs: minime in alienis tā cōpatiēs sentiaris. Quid in prosperis: nihil ne est: quod ꝯsideratione soliciter? Est vtiq; si diligēter attendas/q̄ rarus semper extiterit: qui nō vel modice in prosperitate animū relaxauerit a sui custodia ⁊ disciplina. Cui hoc icautis nō fuit ad disciplinā/quod ignis ad cerā: quod solis radius ad niuē vel glaciē? Sapiēs dauid: sapiens salomon fuit: sed blandientib? nimis secundis rebus: alter ex parte: alter ex toto defecit. Magnus qui incidens in aduersa/ nō excidit vel parū a sapiētia. Nec minor: cui ꝓsperis felicitas si arrisit nō irrisit. Quanq̄ facilius inueneris: q̄ sapiam retinuerūt ꝓtria sibi fortuna: q̄ qui ꝓpitia nō ꝑdiderūt. Preferēdus ille ⁊ magn? est: cui inter ꝓspera saltē risus indecētior: aut sermo insolentior: aut imoderatior: cura vestis vel corporis nō irrepsit. Et si recte sapiens horaꝝ sapiam scribi in ocio: cauendū ⁊ in ocio ociū est. Jfugienda ꝓinde ociositas: mater nugarū: nouerca virtutū. ¶ Inter seculares nuge/nuge sunt: in ore sacerdotis/blasphemie. Interdū tm̄ si incidant; ferende forte ⁊ facile; referēde nunq̄. Magis

Job.x.

ff

Eccli. xxxviij.

intervenienduꝫ caute ⁊ prudenter nugacitati. Prorsus pendum sane in serīū quid: qđ nō modo vtiliter: sed libenter audiant ⁊ supsedeant ociosis. Consecrasti os tuū euāgelio: talibus iam aperire illicitū: assuescere sacrilegum est Rabia sacerdotis alit custodiūt sciam: ⁊ legē requirūt de ore eius: nō nugas ꝓfecto vel fabulas Verbuz scurrile qđ faceti vocāt vanī ve nose colorant: nō sufficit peregrinari ab ore: procul ⁊ ab aure relegandum: fede ad cachinnos moueris: fedius mones. ¶ Porro detrahere aut detrahentē audire: quid horū dānabilius sit: nō facile dixerim. De auaricia nō est ꝙ tuū fatigem intuitū: cū pecuniā tāq̄ paleā dicaris habere. Non prorsus: non est qđ ꝓro illa timeatur a iudicijs tuis. Sed est qđ nō minus sepe: nec no rie minus: insidiari iudicātibus solet: de quo maxime qđ in tua lateat ꝯscientia latere te nolim. Quid illud fit quaeris? Acceptio personarū. Nō parui te reuz pcti existimes: si facies pcōrū sumis: ⁊ nō potius causas iudicas meritorū. Est item vitiū cuius si te īmunez sentis: iter oēs quos nouī: ex his qui cathedras ascendunt: sedebis me iudice solitarius: q: veraciter singulariterq; lenasti te supra re/ in ꝛta ꝓpherā. Jfacilitas credulitatis hec est: cui? callidissime vulpecule/magnoꝝ neminē cōperi fatis cauisse versutas. Inde eisipfis ꝑ nihilo ire multe: inde innocentiū freques addictio: inde ꝓiudicia in absentes. Bratulor autem tibi: nec em̄ assentationis apud te vereor: incurre re notā: gratulor inquā ꝑsidere te vlq; adhuc absq; horum omniū querela multa: an et sine culpa/tu videris. Nunc ad ea qđ sub te sunt: consideratio intendenda. Bratulorius ꝓincipij hoc: siquidem tuis occupationibus sermo breuior: competentior: est.

¶ De consideratione. Liber tertius.

Psa.cxlv.

Rom.ij

Rom.ij

Rom.x. Actuum viij.⁊.x.

Psa.cxlv.

Psa.xvij.

Psa.xviij.

Luce.xij

Psa.cxxxv

Psa.xlviij.

Psa.xlix.

Psa.ij.

Matth xxiiij.

Mar.xvj.

Mak.ij.

Z i

Thie. iij

A

B

Finis superioris libri/huic ꝓncipiū ponit. Itaq; iuxta promissum illius ꝯsideranda q̄ sub te sunt. Quenā sint illa: nō est ꝙ a me querēdū putes sacerdotū optime eugeni: rectius fortasse q̄ nō sint: grās. Ordo exeundum ei: q̄ forte volet exploare q̄ nō ad tuā ptinēt curā. Parētes tui destinati sunt nō aliquas regiones: Is ipm debellaturi orbē. Jre in orbē vniuersum dictū est illis. Ipsi vo vendētes tunicas emere gladios ignitū eloquiū: ⁊ spūs vehementem arma potentia deo. Quo nō puenerūt victores inclyti: filij excussoꝝ? Quo nō sagitte potentiū acute cū carbonib? desolatoꝝ? Et quidē in oēm terrā exiuit sonus eoꝝ: ⁊ in fines orbis terre verba eoꝝ. Penetrabant ⁊ incendebant verba illa incensa igni/quē dñs misit in terrā. Occūbebant strenuissimi bellatores: sed nō succūbebant. triumphabant ⁊ moriui. Nimis ꝓfortatus est ꝓcipatus eorū: ꝓstituti sunt principes sup oēm terram. Eis tu successisti in hereditatē. Jta tu heres: ⁊ orbis hereditas. At quatenus hec portio te cōtingit: aut ꝯtigerit illos: id sobria cōsideratione pensandū. Non em̄ per oēm reor modū: sed sane quod ātenus. Ut mihi videk: dispensatio tibi sup illū credita est: nō data possessio. Si pergis vsurpare ⁊ hanc cōtradicit tibi qui dicit. Meus est orbis terre ⁊ plenitudo eius. Nō tu ille de quo ꝓpheta. Et erit oīs terra possessio eius. Ips hic est: q̄ possessionē sibi vendicat: ⁊ iure creationis: ⁊ merito redēptiōis: ⁊ dono ptis. Cui em̄ alteri dictū est. Postula a me ⁊ dabo tibi gentes hereditatem tuā: ⁊ possessionē tuā terminos terre? Possessionem ⁊ dominiū cede huic: tu curam illi? habe. Parce tua hec: vltra ne extendas manū. Quid inquis? Non negas prece esse: ⁊ dñari veras? Plane sic. Quia nō bene ꝓsit: q̄ prest in solicitudine: nūquid nō ⁊ villa villico: ⁊ paruus dominus subiectus est pedagogo? Nec tm̄ ille: ne is sui dñi dns est. Jta ⁊ tu ꝓsis vt ꝓsideas: vt ꝓsulas: vt ꝓcures: vt seruies. ¶ Prosis vt ꝓsio: prosis vt fidelis seruus ⁊ prudēs: quē ꝓstituit dns super familiam suam. Ad quid? Ut deo illis escam in tpe. Hoc est: vt dispenses non

Liber tertius Fol.LXVIII

imperes. Hoc fac/⁊ dñari ne affectes hominū hō: vt non dñetur tui oīs iniusticia. At satis superq; id intimarū supra: cū quis sis/disputarek. Addo tm̄ ⁊ hoc: nā nullū tibi venenū: nullū gladiū plus formido: q̄ libidinē dñandi. Certe vt multū tibi tribuas: si multū decept? non es: nil te existimas plus accepisse a magnis aplis. Recolere nūc vocis illi?: sapiennib? ⁊ insipiētibus debitor sum. Et si nō indebitā tibi ꝑsam cēses: hoc q̄ simul memēto: debitoris molestū nomē: seruiēti potius/q̄ dñanti cōgruere. Seruus in euāgelio audit. Quantū debes dño meo? Ergo si te agnoscis sapiētibus ⁊ insipientib? nō dñatorem/ sed debitorē: curandū summopere tibi/⁊ tota vigilātia cōsiderandū: quō ⁊ qui nō sapiūt sapiant: ⁊ q̄ sapiunt non desipiant: ⁊ q̄ desipuere resipiscant. At nullū gen? insipientie: infidelitate (vt sic loquar) insipienti?. Ergo ⁊ infidelibus debitor es: iudeis: grecis ⁊ gentibus. Interest pinde tua dare operā quā possis: vt increduli cōuertank ad fidē: cōuersi nō auertantur: auersi reuertātur. Porro puersi ordinem ad rectitudinē: subuersi aderitatē reuocentur. Subuersores inuictis rōnibus cōuincank: vt vel emendent ipsi si fieri pōt: vel si nō: pdant auctoritatem facultatēq; alios subuertendi. Nō solo ⁊ ab hoc insipiētiū genere pessimo/tibi dissimulandum. Dico aūt hereticos scismaticosq;: nam hi sunt subuersi ⁊ subuersores: canes ad scissionē: vulpes ad fraudē. Erūt inquā hmōi maxime tuo studio: aut corrigēdi ne pereant: aut ne perimāt coercendi. Esto de iudeis/excusat te apls: habēt terminū suū qui ꝓueniri nō poterit. Plenitudinē gentiū ꝓire oportet. Sed de ipsis gentib? qđ rudes? Jmmo qđ tua ꝯsideratio rudet tibi percūctanti sic! Quid visum est patribus ponere metā euāgelio: verbū suspendere fidei donec infidelitas durat: Cuia rōne puram? substitit velociter currens sermo? Quis prim? inhibuit hūc salutarē cursum? Et illis cā forte qua nescim?: aut necessitas potuit obstitisse. Nobis q̄ dissimulādi rō est: Qua fiducia: qua ꝯscientia/spīm nō vel offerim? eis qui nō habent? An veritatez dei in iniusticia detinemus? Et quidē q̄nq; pueniat gētiū plenitudo necesse est. Expectamus vt in eas incidat fides. Cui credere casu ꝓtigit? Quō credent sine ꝓdicante? Petrus ad cornelīū: philippus ad eunuchū: amissi sunt: ⁊ si exēplū recētius q̄rimus: augustin? a btō Bgorio destinatus est forma fidei tradere anglis. Et de his tu ita tecū. Ego addo ⁊ de ptinacia grecoꝝ/qui nobiscum sunt: ⁊ nō iuncti fide: pace diuisi. Ex̄p ⁊ in fide ipsa clam dicauerint a semitis rectis. Et item de heresi: q̄ clam pene vbiq; serpit apud aliquos: sepult palam. Nā paruulos ecclie passim ⁊ publice deglutire festinat. Queris vbi sit hoc? Vestri qui terrā austri tam sepe visitant: ecce hi sciūt ⁊ possunt dicere tibi. Eunt ⁊ redeūt ꝑ medium illoꝝ: aut transeunt secus: sed q̄d boni adhuc cū illis egerint/nec dū audiuim?. Et forsitan audiuissem?: nisi ꝓ re auro hispanie/salus ppli viluisset. Tuū est ⁊ plage huic remedium ꝓuidere. Sed est insipientia: q̄ ipsam quoq; iam ꝑpemodum stultā fecit sapientiā fidei. ¶ Quō ⁊ ipsam catholicaz pene totā hocvirus infecit? Nā dū ⁊ in ipsa quicq; que nostra sunt: querimus: fit vt inuicē inuidētes: inuice ꝓuocātes exerceamur ad odia: animemur ad iniurias: armemur ad lites: cauillemus ad dolos: feriemur ad detractiones: ꝓrōpam? ad maledicta: oppugnamur a fortioribus: oppugnamus infirmiores. Ō digne et laudabiliter occupak meditatio cordis tui aduersus taz pestilēs insipientie genus: quod corpus ipsum christi q̄ est multitudo credentiū) occupasse cōsideras. ¶ O ambitio ambientiū crux/quō omnes torquēs oībus places? Nil acerbius cruciat: nil molestius iquietat: nil tm̄ apud miseros mortales celebrius negocijs eius. An nō lumina aplorum plus iam ambitio/q̄ deuotio rerit? An nō vocib? eius vestrum tota die resultat palatiū? An nō questib? eius tota legum canonumq; disciplina insudat? An nō spolijs eius oīs italica inhiat inexplebili auiditate rapacitas? Quid

Luce.x.

ina tua ipsius spiritualia studia nō saltē intercidit: sed abscidit? ¶ Quoties sancta ac fecūda tua aboꝛtiri ocia fecit inquietū ⁊ inquietās malū? Aliud est ꝙ ab oppressis appellatur ad te: aliud aūt ꝙ ambitio in ecclesia ꝑ te regna re molik. Nec deesse illis: nec huic aliquatenus assentire oportet. Ō vero inique fouek illa: spernūtur illi. Utrisq; tri debitor es: illis vt erigas: istis vt reprimas. Et q̄m̄ incidit de appellationib?: plequi aliquatenus nō erit ab re. Magno in his ⁊ pio opus intuitu est: ne qđ magna fuit necessitate ꝓuisum: male vtendo reddak inutile. Mihi videtur ⁊ in multa posse eas deuenire pernicie: si nō summo moderamine actitentur. Appellak de toto mūdo ad te: id quidē in testimoniū singularis ꝓmatus tui. At tu: si sapis: nō ꝓmatu gaudebis: sed fructu. Aplis dictū est. Jn hoc nolite gaudere ꝙ spūs subiiciūtur vobis. Appellak ad te vt dixi: ⁊ vtinā tam fructuose/q̄ necessarie. Utinaz cum oppressus clamat/sentiat oppressor: ⁊ nō supbiat impius vnde incenditur pauper. Quid tam decoꝛ vt ad innocationē tui nois oppressi effugiant: versuti nō refugiant? Quid e regione tam puersum/tam recti alienuz: vt terek qui malū fecit: ⁊ qui tulit inaniter fatigek? Jnhumanissime nō moueris erga hoīem: cui illate iniurie cumulanez dolorē: ⁊ labor: itineris ⁊ dāna expensarū. Sed nihilominus ignauissime in illū nō moueris: qui huic tot calamitatū partim auctoꝛ: partim exhibitor cā. Euigila hō dei: cuz hec ꝓtingunt moueatur miseratio: anoueak ⁊ indignatio tua. Alterā lesa: alter⁊ ledenti debes. Cōsoletur ille damnoꝛ: resarcitu suoꝛ: satisfactione iniuriarum: fine calūnia rū. Cū isto ita agatur vt peniteat fecisse/qđ nō timuit facere: ⁊ nō de penis innocētis rideat. Arbitror: idē debere pati illū qui sine causa forte appellauit. Jformulā hāc iusticie ꝓfigit tibi: ⁊ diuine incōmutabilis ratio equitatis: ⁊ ni fallor ipsa appellationū lex: vt illicite vsurpata appellatio: nec ꝓfit appellanti: nec appellato obstet. Ut qđ em̄ frustrā fatigatus sit hō? Ō plenū iusticie vr sese potius leseri q̄ voluit primū? Appellasse inique/iniquū est: inque ⁊ ipunc iniquarū appellationū fomes. Jniqua aūt oīs appellatio: ad quā iusticie inopia nō coegit. Appellare nō vt graues: sed si graueris: licet. Appellandū a sua. Ante sniam impetobe oino: nisi ob manifestū grauamen ꝓsumitur appellatio. Qui igit nō grauatus appellat: liquet q: aut grauare intēdit: aut rēpus redimere. Non est aūt suffugiū appellatio: sed refugiū. Quātos nouimus appellasse pullatos: quo interim liceret: qđ nunq̄ licet. Nonullis etiā quoad vixerūt licuisse appellatiōis suffragio nefaria scim?: verbi grā incestū: adulterium. Quale est hoc turpitudini patrocinari: qđ vel maxime formidari a turpibus oportebat? Quouscq murmur vniuerse terre aut dissimulas: aut non aduertis? Quousq dominator: quousq nō euigilat cōsideratio tua ad tantā appellationū ꝓfusionē atq; abusionē? Preter ius ⁊ fas: preter morez ⁊ ordinē fiunt. Nō locus: nō modus: nō tēpus: nō causa discernitur: aut persona. Presumūtur leuiter passim: plerūq; ⁊ nequiter. Uolētes malignari nōne his potissimū terreri solebant? Nūc terroꝛi ipsi ex his magis fiūt: atq; id bonis. Antidotū versum in venenū: nō mutatio dexterē excelsi hec. Appellātur boni a malis: vt nō faciant bona: ⁊ supsedent a voce tonitrui tui formidantes. Denicq; appellank epi: ne illicita audeāt matrimonia soluere: vel ꝓhibere. Appellātur: ne rapinas: ne furta: ne sacrilegia: ⁊ q̄ eiusmodi sunt: punire vllaten? vel cohibere ꝑsumāt. Appellank: ne indignas ⁊ infames psonas a sacris officijs beneficijs ve repellere seu admouere queāt. Nō tu inuenis remediū morbo huic: ne qđ repertū ad remediū fuit: reperiak ad morē. Zelatus est dns domū oronis factam speluncā latronū. Tu eius minister dissimulas mi/seroꝝ refugiū: datuz arma iniquitati. Uideas ꝓripi passim partes oppressoꝝ: ⁊ prorsus pere ad appellandū nō tā grauatos/q̄ grauare volentes. Quid hoc mysterij? Tuū est ꝯsiderare nō meū cōmentari istud. Et cur inquis ma/

mat. xxv. Mar.x. Luc.xix. Job.v.

Universidad de Deusto
Biblioteca

te appllati nō veniūt ostensuri suā innocentiā: aliciam
quicuri? Dico qđ dicere ad hoc solēt. Nolum⁹ verari frustra. In curia esse: q̄ pcliuius faueāt appellantib⁹ foueāt
appellatiões. Cessuris rome: domi cedere satius. Fateor
me nō oino decredere his. Quē das mihi in tā credibis appellationib⁹ q̄ hodie fiūt: qui p̄ expensis itineris vel nūmū restituerit illi quē forte appellarit? Mirū vero si ita
eōs ꝛ appellantes iusti/ꝛ appellati reiveltro examine in
Sapie.j. nenti sunt. Diligite inquit iusticiā q̄ iudicatis terrā. Parū est iusticiā tenere: nisi ꝛ diligas. Qui tenēt/tenēt: qui
diligūt/zelantur. Amator iusticie inquirit iusticiā: ꝛ pse
quitur eā. Porro oēm iniusticiā psequitur. Nihil ibi ꝛ illis: qui appellatiões venationes putāt. Puder elogii qđ
gabola. apud ethnicos iam vertitur in parabolā: duos nouim⁹ seruos pingues. Ut miri⁹ loquar: plus facetie q̄ iusticie
hic. Tu si amas iusticiā: appellationes nō affectas: sed sustines. Verumtū quid emolumēti affert ecclesijs dei: tua
vni⁹ hominis iusticia: vbi sentētia pualet aliter affector?
At istud loci illius erit: cū ceperint versari q̄ circa te sunt.
D Nunc vero nō te existimes ociose vacare ꝓsideration
huic: qua appellationes ad legitimū: si fieri pōt: renoces
vsum. Et si hinc mea querak vel potius curek sentētia: dico appellationes vt nō cōtemnēdas: sic nec vsurpandas
omnino. Porro hoc quid insolentius censeā: haud facile
dicerim: nisi q̄ vsurpatio quandā videk inducere cōtemptus necessitatē: ac per hoc forte acrius insectanda q̄ amplius nocet. Aut nō vere nocētior est mala in se: in partu
peior? Nōne ipsa est que ipsum ius quoq; nature/ aut extenuat: aut exterminat? Nā sepe reb⁹ etiā preciosissimis;
precij gratiā nō modo demit: sed adimit. Quid sacramentis acceptius? Usurpata tñ ab indignis/indigne ve tractata: minime acceptātur. Magis habēt dānationem: q̄
debitā veneratiōnē nō habent. Fateor grāde ꝛ generale mūdo bonū esse appellatiões: idq̄ tam necessariū q̄ solem ipsum mortalibus. Reuera quidē sol iusticie est prodens ac redarguēs opera tenebrarū. Prorsus foueāde et
manutenende sunt: sed quas ecclesia: sit necessitas: nō callidas adinuenit. Usurpatorie sunt hmōi oēs: nō subuenientes in necessitate: sed opitulātes iniq̄tati. Quidni veniant in ꝓtēptū? Quāti vt talib⁹ quoq; deferrent: etiā de p
prio cessere iure: ne lōgo ꝛ casso itinere fatigarenk? Plures tñ sua amittere nō ferentes: appellationes min⁹ opportunas: ꝛ celsa noīa impotunius contēpserunt. Dico
aliquid qđ ad rem ptiner: exēpli causa. Quidā sibi publice desponsauerat vxorē: adest dies celebris nuptiarū: parata oīa: inuitati multi. Et ecce hō ꝓcupiscēs vxorem primi sui/in vocem appellatiōis inopinate prorumpit: affirmans sibi traditā prius: suaz potius esse debere. Stupet
spōsus: herēt oēs: sacerdos nō audet pgredi: frustratur
oīs apparatus ille: descēdit quisq; in domū suā/suā cenā
māducaturus: spōsa a mensa ꝛ thalamo sponsi suspendi
tur: quousq; roma reditū est. Parisius cōtigit hoc nobili galliarū ciuitate/sede regia. Rursum in ciuitate eadem/quidā sibi despōsata vxorē diem cōstituit nuptiarū. Interim emergit calūnia: dicentib⁹ q̄busdā nō debere cōiungi. Ad iudiciū ecclie causa delata est: sed nō expectata sentētia: appellatū est sine cā/sine grauamine/solo frustratorie dilationis intuitu. At ille sine pdere q̄ pararat: sine
dilecte tādiu frustrari ꝓtio nolens: nihilomin⁹ qđ prō
posuerat ꝓtempta sine dissimulata appellatiōe peregit.
Quid illud qđ in antisiodorensi eccl̄a nuper a quodam adolescētulo psumptum est? Nempe defuncto sctō epō/volentibus clericis alium: vt moris est: eligere sibi: interuenit ille appellans ꝛ vetans ne fieret: quousq; isset ꝛ redisset ab vrbe. Cui tñ appellationi nec ipse detulit. Nā cū
videret se contēni/tanq̄ qui irrationabiliter appellasset:
accitis quos potuit sibi: tertia die post factaz ab alijs electionē: fecit suā. Cum itaq; ex his ꝛ innumeris talibus liqueat/nō ex contēptu gigni vsurpationē: sed ex vsurpatione contemptum; videris tu quid sibi velit q̄ zelus vester assidue pene vindicat illum: istam dissimulat. C Vis
pfectius coercere contēptum? Cura in ipso vtero pessime
matris ꝓfocari germen nequā: qđ ita fiet: si vsurpatio
digna animaduersione mulceretur. Tolle vsurpationem:
ꝛ ꝓemptus excusationem nō habet. Porro inexcusabilitas ausum explodet. Non fit ꝓinde vsurpator:: ꝛ contem
ptor: nullus erit: aut admodū rarus. Bene facis tu q̄ appellationū negato suffugio: imo suffragio: multa remittis negocia ad cognoscētes: vel qui noscere citi⁹ possunt.
Ubi em̄ certior: ac facilior notio: ibi decisio rutior: expeditio: q̄ esse pōt. Ō plenū gratie/q̄ multoz quoq; p hoc ꝛ
labo: ibus parcis ꝛ sumptibus. At q̄bus sic credas: id tibi oīmodis attēdendū. Poterā multa de eodē vtiliter addere his: sed memor: ppositi mei/contentus interim occasionem dedisse: ad alia transeo. Et p: imū qđ occurrit: minime transeundum reor. Ꝓcess ꝛ singulariter. Ad quid?
Eget tibi dico ꝓsideratione. Nunquid vt de subditis crescas? Nequaq̄: sed vt ipsi de te. Principem te ꝓstituerūt:
sed sibi: nō tibi. Alioquin quo pacto te reputas superiorem his: a q̄bus beneficiū mendicas? Audi dñm. Qui potestatem habēt super eos: benefici vocantur. At istud de his qui foris sunt. Quid ad nos? Tu id mendaciter dicens: si non tam beneficus esse/q̄ beneficis prēesse intendas. C Parui delectiq; animi est: de subditis non ꝓfectū querere subditoz: sed questū ꝓprium. In summo pretio eōm nihil turpius. Ō pulchre magister gentiū patrentes filijs: non filios debere censuit thesaurizare parētibus. Non mediocris glorie vox illa identidē ipsius: nō
requiro datum: sed fructū. At iam transeamus ꝛ hinc: ne
quis mo: a in his meā/auaricie in te notaz interp: retur.
Que q̄longe a te sit: in libro secūdo testatus sum: sciens
quātu: ꝛ in quāta tua necessitate respueris. Ad te ꝓinde
scripserim istā: nō ꝓpter te. Nempe qđ tibi scribitur: soli pdesse nō decet. Unde locus auaricię carpit: a quo vitio
immunis satis tua opinio est: an ꝛ opus: tu videris. Vidimus tñ (vt oblata a pauperib⁹ taceam: que tāgere nō ac
quiescia) germanicos detinuisse saccos: ꝛ pcio nō massa
Argentū reputatū est fenū: summarū nō leuati sarcinaonusti nihilomin⁹ repatriant vel inuiti. Noua res. Quādo hactenus aurū roma refudit? Et nunc romano: cōsilio id vsurpatum nō credimus. Huo venerunt: ambo locupletes: ꝛ ambo rei. Siquidē vnus magūtinus: colonicnsis alter: alteri gratia gratis reddita est: alter indign⁹
credo cui gratia redderetur: audiuit. Cū quali veste ingrediēris. O vocem magnificā: vocem pro: sus apostolice libertatis. Quid min⁹ ab illa hec habuit: pecunia tua tecū sit in ꝓditione? Nisi q̄ in illa plus zelin
ista plus modestie sonuit. Quid ille de transmarinis par
tibus pene a finibus terre: terra ꝛ mari currens pro episcopatu: suis ꝛ alienis facultatibus rursus emendo? Jā
em̄ emerat ꝓtio. Tulit multa: sed retulit: nō oia tamē. Incidit miser in manus alias: accipere q̄ dare potentiores.
Benefecisti tuas in vtroq; seruās innocuas: nec imponere sez ambitioso: nec supponere iniquo mānone acquiescēs. Non fic⁹ a paupere episcopo cōtinuisti: dans qđ daret: ne imunificus notaretur. Accepit clam: quod palam dedit. Sic de tuo sacculo consultum est verecundie viri.
Sic quoq; curie morem gerens: tuo beneficio inuidiam
declinauit eorum qui diligūt munera. Non potes abscōdere: ꝛ factum nouimus ꝛ personam. Audire grauat? Et
ego eo libentius ꝓdico: quo tu id molestius audis. Si
tibi sic expedit: ꝛ mihi sic. Tam nā opor: et christi gloriam filere: q̄ nec te querere tuam. Et si pergis murmurare adhuc: respondebitur tibi ex euangelio. Quanto eis
ꝓcipiebat: tanto magis plus ꝓdicabant dicētes. Bene
omnia fecit. Audi aliud si tamen aliud. Ad idem enim fortassis pertinere quis dicat. Tua cōsideratio viderit hoc.
Mihi videtur nō longe a vero dissentire: qui id forte inter auaricie species locandum putauerit. Ego vero illius
aut speciem esse; aut speciem habere nō negauerim. Sa

E

Deuter. xxxij.
j. thes. v. A
Job. xij. ps. xcij.
Prouer xxxj.
B
Zu. xxij.
F
ij. Cor. xij
Phi. iiij.
Ro. xiij. E
j. Cor. ij.
Act. vij.
ps. xlviij
ij. re. xij.
iij. re. xxj
Ibidem
Ezc. iij.
mar. vij.

ne interest tue perfectiōis: ꝛ malas res: ꝛ malas pariter
species deuitare. In altero cōscientie: in altero fame cōsulis. Puta tibi nō licere (et si alis forasse liceat) quicqd
male fuerit colorātū: denicq; interroga maiores tuos et
dicent tibi. Ab omni specie mala abstinete vos. C Sane
minister dñi dīm imitetur: q: ipse ait: Qui mihi ministrat
me sequatur. Et habes de illo. Dñs regnauit decorez induit: induit dñs fortitudinē. Tu q̄ esto fortis in fide: decorus in gloria: ꝛ probasti te imitator: ē dei. Fortitudo tua/
fiducia fidelis cōscientie: decor tuus/splendor bone opinionis. Ita queso induere fortitudinē: etenim gaudium
dñi fortitudo tua. Porro specie tua ꝛ pulchritudine tua
nihilominus tanq̄ ppria similitudine delectak. Induere
vestimētis glorie tue: vestire duplicib⁹ quib⁹ domesticos
suos fortis illa mulier induere cōsuenit. Non sit in cōscie
tia nutans infirmitas modice fidei: nō sit in fama neuus
male speciei: ꝛ vestiris duplicib⁹: ꝛ gaudebit spōsus sup
sponsam animam tuam: ꝛ gaudebit super te deus tuus.
C Miraris quo: sum hec: ignarus vsq; adhuc quid dicere velim. Nō te tollo diutius. Murmur loquor: ꝛ querimoniā ecclesiarū. Truncari se clamitāt: ac demembrari.
Vel nulle vel pauce admodū sunt: que plagā istam aut
nō doleant: aut nō timeāt. Queris quā? Subtrahuntur
abbates epis: epi archiepis: archiepiscopi patriarchis/
siue p: imatibus. Bona ne species hec: Mirū si excusari
queat vel opus. Sic factitando probatis vos habere plenitudinē potestatis: sed iusticie forte nō ita. Facitis hoc
quia potestis: sed vtrū ꝛ debeatis questio est. Honoris ac
dignitatū gradus ꝛ ordines quibusq; suos seruare positi estis: nō inuidere: vt quidā vestroz ait: Cui honorē/honorez. C Spūalis homo ille qui omnia diudicat: vt ipse
a nemine diudicetur: omne opus suū trina quadam cōsideratione preueniet. Primū quidem an liceat: deinde an
deceat: postremo an expediat. Nam et si cōstet in christiana vtiq; philosophia nō decere nisi qđ licet: nō expedire
nisi qđ decet et licet: nō cōtinuo tñ omne qđ licet: decere
aut expedire cōsequens erit. Age aptemus si possimus
tria ipsa operi huic. Ar quomodo nō indecēs tibi volūta
te ꝓ: o lege vti: ꝛ quia nō est ad quē appelleris: potestatē
exercere: negligere rationē? Tu ne maior? dño tuo q̄ait:
nō veni facere voluntatē meā. Ō nō minus deiecti/q̄
Job. vj. elati animi est veluti rationis expertē/non ꝓ rōne: sed
ꝓ libitu agere: nec iudicio agi: sed appetitu. Quid tam
bestiale? Et si indignū cuiuis vtēti rōne viuere vt pecus:
quis in te rectore oīm tantā contumeliā nature: honoris
iniuriā ferat? Sic degenerādo qđ absit: generale opprobriū feceris ꝓpriū tibi. Homo cū in honore esset nō intelexit: cōparatus est iumētis insipiētib⁹/ꝛ similis factus est
illis. Quid item tam indignū tibi/q̄ vt totū tenens: non
sis cōtentus toto: nisi minutias qualdā atq; exiguas portiones ipsius tibi credite vniuersitatis: tanq̄ nō sint tue
sataqas nescio quomodo adhuc facere tuas? Ubi etiam
meminisse te volo parabole nathan de hoie qui multas
oues habens/vnā que erat pauperis: cōcupiuit. Huc q̄
veniat factū: immo facinus regis achab: qui rerum summā tenebat: ꝛ vnā vineam affectauit. Auertat deus a te
qđ ille audiuit: occidisti ꝛ possedisti. Nolo autē ꝓtendas
mihi fructū emācipationis ipsius: nullus est em̄. Nisi q̄
inde epi insolentiores: monachi etiā dissolutiores fiunt.
Quid q̄ ꝛ pauperiores? Inspice diligētius taliū vbicq; liberto: ꝛ facultates ꝛ vīas: si nō pudenda admodum ꝛ
tenuitas in his: et in illis secularitas inuenitur? Matris
nozie libertatis/gemina soboles hec. Quidni peccet licētius/vagum/et malum liberū vulgus: cū non sit qui arguat? Quidni licētius quoq; spolietur ac deprędek inermis religio: cū nō sit qui defendat? Quo enim refugiū illis? Nunquid ad epos dolentes iniuriā? Ridentibus ꝓfecto aspiciunt oculis: sine que faciunt mala: sine que patiuntur. Que demū vtilitas in sanguine isto? Vereor: ne
illa quā in ꝓpheta cōminatus est deus; ille inquiens in iniquitate sua morietur: sanguinē autē eius de manu tua
requirā. Si em̄ extollitur qui subtrahitur: ꝛ cui subtrahitur vt ruat: qui subtrahit quomodo innocēs? Parum est:
inuoluimus ignē. Audi apertius. Si is q̄ murmurat fratri
anima mortuus est: q̄ instigat quō viuit? Quomodo nō
reus mortis ambo⁹/ꝛ sue pariter: qui gladiū dedit vnde
ambo morerent? Hoc est qđ dixerā occidisti ꝛ possedisti. iij. re. xxj
Adde q̄ qui audiūt scandalizātur/indignātur/detrahūt
et blasphemāt: hoc est vulnerank ad mortē. Nō est bona
arbor facies fructus tales: insolētias/dissolutiones/dilapidationes/simultates/scādala/odia: quodq; magis dolendū: inter ecclesias inimicitias graues: perpetesq; discordias. Videsne q̄ verus sit sermo ille: omnia mihi licēt: j. Cor. x.
sed nō oia expediūt? Quid si forte nec licet. Ignosce mihi: nō facile adducor: licitū cōsentire: qđ tot illicita partu
rit. Tu ne denicq; tibi licitū censeas/suis ecclesias mutilare mēbris: cōfundere ordinē: perturbare terminos quos
posuerunt patres tui? Si iusticie est ius cuiq; seruare suū
auferre cuiq; sua: iusto quomodo poterit conuenire? Errasne vt summā: ita et solam institutā a deo vestram apostolicā potestatē existimas. Si hoc sentis: dissentis ab eo Ro. xiij.
qui ait: Nō est potestas nisi a deo. Proinde qđ sequit: qui
potestati resistit: dei ordinationi resistit: ꝛ si principaliter
ꝓ te facit: nō tamen singulariter. Denicq; idem ait: omnis anima potestatib⁹ sublimioribus subdita sit. Non ait Ibidem
sublimiori: tanq̄ in vno: sed sublimioribus tanq̄ in multis
Nō ergo tua sola potestas a dño: sunt ꝛ mediocres: sunt
ꝛ inferiores. Et quō quos deus cōiunxit: nō sunt separādi: sic nec quos subiunxit cōparandi. Monstrū facis: si mat. xix.
manu submonuēs digitū: facis pēdere de capite: superiorem manui/brachio collaterale. Tale est si in christi corpore membra aliter locas/q̄ disposuit ipse. Nisi tu putas
aliū esse qui posuit in ecclesia quosdam quidem apostolos: quosdā autē prophetas: alios vo euāgelistas: alios Epb. iiij
doctores ꝛ pastores/ad cōsummationē sanctoz: in opus
ministerij: in edificationē corporis christi. Atq; hoc corpus qđ tibi ipse paulus suo vere apostolico figurās eloquio/ꝛ capiti cōuenientissime aptans/torū ex eo cōpactū
perhibet et cōnexum per oēm inncturā subministratiōis
sm operationē in mensurā vnius cuiusq; mēbri: augmentum corporis facies in edificationē sui/in charitate. Nec
vilem reputes formā hanc quia in terra est: exēplar habz
e celo. Neq; em̄ filius potest facere quicq̄: nisi que vide- Joh. v.
rit patrē facientē: presertim cū ei sub moysi noīe dictū sit, Exo. xxv
Vide omnia que facias sm exēplar quod tibi in mōte mō- apoc. xxj
stratū est. Uiderat hoc qui dicebat. Vidi ciuitatē sanctaz
hierusalē: nouam/descendentem de celo/a deo paratam.
Ego em̄ ꝓpter similitudinē dictū reor: q̄ sicut illic seraphin ꝛ cherubin/ac ceteri quicq; vsq; ad angelos ꝛ archāgelos ordinant subvno capite deo: ita hic quoq; subvno
summo pōtifice primares/vel patriarche/archiepi/epi/
presbyteri/vel abbates: et reliqui in hunc modū. Nō est
parui pēdendū q̄ ꝛ deū habet autorē: et de celo ducit originē. Ō si dicat epūs: nolo esse sub archiepiscopo: aut abbas: nolo obedire episcopo: hoc de celo non est. Nisi tu
forte angelorum quempiam dicentē audisti: nolo sub archangelis esse: aut ex alio quolibet inferiorum ordinū ali
quem non ferentem subesse cuiq; nisi deo. Quid inquis?
Prohibes dispensare? Non: sed dissipare. Non sum tam
rudis: vt ignorem positos vos dispensatores: sed in edifi- j. Cor. iij.
cationem: nō in destructionem. Deinde queritur inter di- Dispēsatio qñ sit
spensatores vt fidelis quis inueniatur. Ubi necessitas vrget: excusabilis dispensatio est. Ubi vtilitas prouocat: dispensatio laudabilis est. Utilitas dico: cōmunis: nō ꝓpria. licita.
Nam cum nihil horum est: non plane fidelis dispensatio: sed crudelis dissipatio est. Nonnulla tamen monasteria fita in diuersis episcopatibus: q̄ specialius perrinuerint ab ipsa sui fundatione ad sedem apostolicaz ꝓ voluntate fundatoruz: quis nesciat? Sed aliud est quod largitur deuotio; aliud quod molitur ambitio impatiēs

Universidad de Deusto
Biblioteca

subiectionis. Et hec dicta de his. Superest vt generaliter super vniuersum ecclesie statū intendar consideratio tua: si plebes clericis: si clerici sacerdotib⁹: si sacerdotes deo in ea qua oportet humilitate subiecti sint: si in mona sterijs ⁊ religiosis locis seruet ordo: vigilet disciplina: si sup⁹ praua operā ⁊ dogmata censura ecclīastica vigeat: si floreat ⁊ vincet honestate ⁊ sanctimonia sacerdotum: si flores fructꝰ parturiāt obedientia fideliū populoꝝ: si demum vestra ipsoꝝ apostolica mādata ⁊ instituta ea qua digniū est: solicitudine obseruentur: ne q̄d in agro dñi tui: aut neglectu incultū: aut fraude surreptū inueniat. Posse inueniri ne dubites. Mihi in p̄sentiarū est (vt multa ⁊ innumera p̄termittā que passim neglecta iacent) nonnulla etiā ex his que plātauit dextera tua: cōmissa monstrare. Nonne os tuū in Remensi cōcilio/subiecta capitula promulgauit? Quis ea tenet? Quis tenuit? Si falleris: si teneri putas. Si nō putas: ipse peccasti: aut statuēs que nō tenerent: aut q̄ nō tenent dissimulans. Precipimus: assisti: vt tā epi q̄ clerici nec⁹ in superfinitate: seu inhonesta varietate coloꝝ/aut fissura vestiū: nec⁹ in tōsura intuentiū (quoꝝ forma ⁊ exemplū esse debēt) offendant aspectū: sed potius ita in suis actib⁹ errata cōdemnent: ⁊ amotem innocētie cōuersatione demōstrent: sicut dignitas exigit ordinis clericoꝝ. Q̄ si moniti ab epis suis infra quadraginta dies nō obtēperauerint: ecclesiasticis bñficijs eorundē pontificū auctoritate/p̄iuētur. Epi vo si p̄fixam penaꝫ irrogare neglexerint: q̄ inferioꝝ culpe ad nullos magis referēde sunt/q̄ ad deū des negligēteſq; rectores tādiu ab officio pōtificali abstineāt: donec pena a nobis cōstituta clericis sibi subiectis imponāt. Illud etiā duximus annectendū: vt nullus in archidiaconū: vel decanū nisi diaconus ⁊ p̄sbyter ordinet. Archidiaconi vo decani ⁊ p̄positi qui infra ordines p̄enoiatos sunt: si inobedientes ordinari cōtempserint: honore suscepto p̄iuentur. Prohibemus autē ne adolescētib⁹/ vel infra sacros ordines cōstitutis: sed q̄ prudētia/⁊ vite merito clarescūt p̄dicti cōcedant honores. Verba tua hec tu sanxisti: q̄d effectui mancipari? Adhuc adolescentes: adhuc qui infra sacros ordines sunt: in ecclesia p̄mouentur. Ad p̄simū capitulū pertinet: luxus vestiū interdictus: sed nō restrictus: pena dictata: sed minime secuta est. Jā quartus annus est: ex quo datū mandatū audiuimus: et neminez adhuc clericoꝝ p̄iuatū bñficio: neminē eoꝝ suspensum ab officio lucimus: ac luctu amarissimo dignū q̄ secutū est. ¶ Quid hoc? Impunitas incurie soboles: insolentie mater: radix impudētie: trāsgressionū nutrix. Et beat⁹ si omni satagas cura malo⁹ oim primā parentē cauere in curiā. Sed ad hoc tu operā dabis. Et nūc leua oculos tuos ⁊ vide/si nō eque vt p̄ius fissura enormis penē inguina nudat. Solent dicere. Num de vestibus cura est deo: ⁊ nō magis de moribꝰ? At forma hec vestiū: deformitatis mentiū ⁊ morū indiciū est. ¶ Quid sibi vult q̄ clerici aliud esse: aliud videri volūt. Jd quidē minus castū: minusq; sincerū. Nempe habitu milites: questu clericos: actu neutrū exhibēt. Nā nec⁹ vt milites pugnāt: nec⁹ vt clerici euāgelizāt. Cuius ordinis sunt? Cū vtriusq; esse cupiunt: vtriusq; deserunt: vtriusq; cōfundūt. Unusquisq; in quit in suo ordine resurget. Isti in quo? An qui sine ordine peccauerūt: sine ordine peribūt? Aut si summe sapiēs deus: veraciter creditur a summo vsq; deo: sum/nihil inordinatum relinquere: vereor: nō alibi ordinādos: q̄ vbi nullus ordo: sed sempiternus horror inhabitet. O miserandam sponsam talibus credita paranymphis: qui assignata cui tui eius: proprio retinere questui nō verentur. Nō amicipe: profecto sponsi: sed emuli sunt. Et de his satis que sub te sunt: et si nō ad materie copiā: que est multa nimis: certe ad id q̄ p̄posui ego. Uisenda iā que circa te sunt: sed ad ea ostiū nobis quartus liber aperiet.

¶ De Consideratione. Liber quartus.

Liber quartus. Fol. LXX

SI mihi plenius innotuisset amātissime Eugeni/ p̄iora q̄liter acceptaris: fm hoc vel fidētius in reliquū p̄cessissem: vel cautius aut certe substitissem forsitan. Nūc vo quia ob locorum distantiā id minime datur: nō mireris si prodit exilior sermo anceps: verecūde fateor: ad me diū veniēs. Primis itaq; cōsideratiōis partib⁹ libris priorib⁹ pertractatis: in manib⁹ est de his addere que circa te sunt. Et ipsa quidē sub re: sed quo propiora: eo importuniora tibi. Nempe coīā posita incuriā nō admittunt: non dissimulationē: nō oblitionē. Uehemētius vrgēt: turbulentius irruūt: verendū ne obruant. Circa eiusmodi q̄ sobria ⁊ intenta cōsideratione opus sit: p̄prio te experimēto edoctū satis nō ambigo. Alioquin si non cauta opportunaq; interueniat cōsideratio: occupatio cōtinuabitur: ⁊ vexationis nō erit modus: ⁊ solicitudinis nō erit finis. Nō tēpus vacuū: nō liberū cor: plus laboris ⁊ minus vtilitatis. Dico autē instantia illa tua quotidiana: ad vbera curia/a domestica ecclesia tua. Nec inquā circa te sunt: clerus ⁊ populus tuus cui specialiter episcoparis: ac p̄ hoc specialis cure teneris debitor. Ibi q̄ qui tibi quotidie assistunt seniores populi: oris: bis iudices: ⁊ qui item de domo ⁊ mēsa tua sunt: capellani/cubicularij/ministri quiq; diuersis deputati officijs in obsequiū tui: hi te familiari? visitāt: frequētius pulsant: molestiusq; solicitāt. Hi sunt qui nō verētur suscitare dilectā: ⁊ anteq̄ ipsa velit. Et primo quidē clerū illū ordinarissimū esse decet: ex quo p̄cipue in omnē ecclesiā cleri forma p̄cessit. Deinde omne q̄ perperā agitur te p̄sente: id tibi turpius. Interest gloriē sanctitatis tue: vt quos p̄ oculis habes: ita ordinati: ita sint informati: quatenus tot⁹ honestatis ⁊ ordinis/ipsi speculuz/ipsi sint forma. Inueniant p̄ ceteris oportet expediti ad officia: idonei ad sacramenta: ad plebes eruditēdas soliciti: circūspecti ad sese custodiēdos in omni castitate. Quid de populo loquar? Populus romanus est. Nec breui⁹ potui: nec expressius tū aperire de tuis parochianis q̄ sentio. Quid tam notū seculis: q̄ protervia ⁊ fastus romanoruz? Gens insueta paci: tumultui assueta. Gēs inimitis ⁊ intractabilis vsq; adhuc subdi nescia: nisi cū nō valet resistere. En plaga: tibi incūbit cura hec: dissimulare nō licet. Rides me: forsitā forte incurabi le p̄suasus. ¶ Noli diffidere: curā exigeris: nō curationē. Deniq; audisti: curā illi⁹ habe: ⁊ nō cura vel sana illū. Uerū dixit quidā: non est in medico semp releuetur vt eger. Ad melius p̄pono de tuis tibi. Paulus loquit: plus omnib⁹ laborauit. Nō ait: plus oībus p̄fuit: aut plus omnib⁹ fructificauit: verbū insolēs religiosissime vitans. Alūs aūt nouerat hō quē docuit deꝰ: q: vnusquisq; fm suū laborē accipiet: nō fm p̄uentū. Et ob hoc in laboribꝰ positus q̄ in p̄fectib⁹ gloriandū putauit: ficut alibi q̄ habes ipsuz discentē: in laboribꝰ plurimis. Jta queso fac tu q̄ tuus est: nā deus q̄ suū est: satis absq; tua solicitudine ⁊ anxietate curabit. Planta: riga: fer curam: ⁊ tuas explicuisti partes. Sane incrementū vbi voluerit dabit deꝰ: nō tu. Ubi forte nolueris: tibi deperit nihil: dicēte scriptura. Redder deus mercedē laboꝝ sanctoꝝ suoꝝ. Securus labor: quez nullus valet euacuare defectꝰ. Et hoc dixerim: absq; p̄iudicio diuine potētie ⁊ bonitatis. Scio induratū cor: populi huius: sed potens est deus de lapidib⁹ istis suscitare filios abrae. Quis scit si reuertatur et ignoscat; conuertat et sanet eos? Sed nō est p̄positi mei dictare deo q̄d facere debeat: tibi vtinam possim que oportet et prout oportet: suadere. At locus dubius: et scrupulosa incidit disputatio. Nam vbi ad ordiar dicere quod sentio: video satis quid imminet. Clamabitur insuetum: nam iustum negari non poterit. Ego vo ne insuetum quidem assenserim. Nempe assuetum fuisse scio: ac per hoc in dissuetū potuisse venire; sed non redire in insuetum. An vo assuetum quis neget/quod constat nō modo aliquādo factū: sed aliquādiu factitatū? Quid illud sit dicā: ⁊ nō prodesse. Cur? Quia nō placebit satrapis plus maiestati/q̄ veritati sanctis. ¶ Fuerūt ante te qui se totos quib⁹ p̄scēdis exponerēt: pastoris opere ⁊ nōie gloriātes: nil sibi reputātes indignum/nisi q̄ saluti ouiū obuiare putarēt: nō quērētes q̄ sua sunt: sed impendentes. Impēdere curā: impēdere substantiā: impēdere ⁊ seipsos. Un vnus illoꝝ: ⁊ ego (ait) superimpendar p̄ animabus vestris. Et tanq̄ dicerēt: nō venimus ministrari sed ministrare: posnebāt quotiēs opportuisset sine sumptu euāgeliū. Unus erat de subditis questus: vna pompa: vnaq; voluptas: si quo modo eos possent parare dño plebē perfectam. In omnimodis satagebār: etiā in multa cōtritione cordis et coporis: in labore et crūna: in fame et siti: in frigore ⁊ nuditate. Ubi nunc queso cōsuetudo hec? Subijt dissimilis valde: longe in aliud mutata sunt studia: ⁊ vtinam nō in peius. Cura tū ⁊ auxietas/⁊ emulatio/⁊ solicitudo: fateor: perseuerāt. Transfusa hec non imminuta. Testimoniū vobis perhibeo: q̄ nec substātie parcitis: nō magis q̄ anre. Diuersa nūr locatio dissimilitudinē facit. Magna abusio: pauci ad os legislatoris: ad manus oēs respiciūr. Nō immerito tū. Omne papale negociū ille agunt. Quē dabis mihi de tota maxima vbertate qui te in papaz receperit: precio seu spe p̄cij nō interueniēte? Et tūc potissimū volūt dominari: cū p̄fessi fuerint seruituros. Fideles se spōdent vt opportunius fidēbus nocēāt. Ex hoc nō erit cōsiliū tibi: a quo se arcēdos putēt: nō secretū/quo se nō ingerāt. Si stante p̄ foribus quoq; illoꝝ: morā vel modicā fecerit ostiarius: ego tunc p̄ illo esse nolo. Et nūc experire paucis: nouerim ne et ego vel aliquatenus moregenio. ¶ Ante oīa sapiētes sunt vt faciāt mala: bonū autem facere nesciunt. Ibi inuisi terre ⁊ celo: vtriq; intecere manus: impij in deū: temerarij in sanctā: seditiosi in inimicem: emuli in vicinos: inhumani in extraneos: quos neminē amātes/amat nemo: ⁊ cū timeri affectant ab omnibus: oēs timeāt necesse est. Ibi sunt q̄ subesse nō sustinēt: p̄esse nō nouunt: supiorib⁹ infideles: inferiorib⁹ intolerabiles. Ibi inuerecūdi ad petendū: ad negandū frōtosi. Ibi importuni vt accipiāt: inquieti donec accipiāt: ingrati vbi acceperint. Docuerūt linguā suā grādia loqui: cū operētur exigua. Largissimi p̄missores: ⁊ parcissimi exhibitores. Blandissimi adulatores: ⁊ mordacissimi detractores. Simplicissimi dissimulatores: ⁊ malignissimi proditores. Excurrimus vsq; huc/plenius te atq; expressius admonēdū putātes: horq; que circa te sunt in hac parte. Jam ad ordinem recurramus. Quale est q̄ de spolijs ecclesiarū emūtur/qui dicūt tibi euge euge? Pauperū vita in plateis diuitū seminat. Argētū micat in luto: accurritur vndiq; tollit illud ↄ pauperior/sed fortior: aut q̄ forte citius p̄occurrit. Arcem mos iste: vel potius mos ista nō cepit: in te vtinā dñabit. ¶ Sed reliqua p̄sequamur. Inter hec tu pastor procedis deauratꝰ: tam multa circūdatus varietate. Oues quid capiūt? Si audere dicere: demonū magis q̄ ouiū pascua hec. Sez sic facitabat petrus: sic paulus iudebat. Uides oēm ecclesiasticū zelum feruere sola p⁹ dignitate tuenda? Honoꝝ totū dat: sanctitari nihil: aut parū. Si causa requirente paulo sum missius agere/ac socialius te habere tentaueris: abstinquiunt: nō decet: tēpora nō cōgruit: maiestati nō cōuenit: quā geras personā attēdito. De placito dei vltima metio est: p⁹ iactura salutis nulla cūctatio. Nisi q̄ sublime est hoc salutare dicamus: ⁊ quod gloriā redolet/id iustum. Jta omne humile p⁹ brio ducitur inter palarinos: vt faciliꝰ qui esse/q̄ qui apparere humilis velit: inueniat. Timor: domini simplicitas reputatur: ne dicaz fatuitas. Uirum circūspectū ⁊ amicū p⁹prie cōscientie calumniātur hypocritā. Porro amatorē quietis/⁊ fibi interdū vacantem: inutilē dicunt. Quid ergo tu? Euigilas ne adhuc ad istos: qui circūdederūt te laqueis mortis? Queso sustine paulisper: et supporta me. Immo da veniā: nō tam temere q̄ timide hec loquēri. Emulor: te emulatione bona: et vtinā q̄ vehemēti/tam vtili. Scio vbi habitas: incredulis ⁊ subuersores sunt tecū. Lupi nō oues sunt: talium tū tu pastor. Utilis cōsideratio: qua forte inueneris quomodo si fieri possit: cōuertas eos: ne ipsi subuertāt te. Quid diffidimus posse reuerti in oues: e quib⁹ verti in lupos poruerunt? Ubi hic nō parco tibi: vt parcat deus. Pastor: esto populo huic certe aut nega: aut exhibe. Non negabis: ne cuius sedē tenes: te neget heredē. Petrus hic est: q̄ ne scitur, p̄cessisse aliquādo vel gemmis ornatus/vel sericis nō rectus auro: nō rectus equo albo: nec stipatus militare circūstrepētibus septus ministris. Absq; his tū credidit satis posse impleri salutare mandatū: si amas me/pasce oues meas. In his successisti: nō petro: sed cōstātino. Consulo tolerāda p⁹ tēpore: nō affectanda p⁹ debito. Ad ea te potius incito: quoꝝ te scio debitorē. Et si purpuratus: et si deauratus incedens: nō est tū q̄ horreas operam curā ve pastoralē pastoris herea: nō est q̄ erubescas euangelij. Uū q̄ si volens euāgelizes inter apl'os quidē etiā glia est tibi. Euāgelizare: pascere est. Jfac opus euangeliste: ⁊ pastoris opus impleti. Dracones inq̄s me monet pascere: ⁊ scorpiones/nō oues. Proprer hoc inquaz magis aggredere eos: sed vbo nō ferro. Quid tu denuo vlurpare gladiū tentes: quē semel iussus es ponere in vaginā? Que tamen qui tuū negat: nō satis mihi videtur attendere verbū dñi dicentis sic. ¶ Conuerte gladium tuū in vaginā. Tuus ergo ⁊ ipse: tuo forsitan iure/et si non tua manu/euaginādus. Alioquin si nullo modo ad te pertinerent et ita: dicētibus apostolis: Ecce gladij duo hic: nō respondisset dñs: satis est: sed nimis est. Et terq; ergo ecclesie/⁊ spiritalis scz gladius/⁊ materialis: sed is quidez p̄ ecclesia: ille vo ⁊ ab ecclesia exercēdus est. Ille sacerdotio: is militis manu: sed sane ad nutū sacerdotis: ⁊ iussu imperatoris. Et de hoc alīs. Nunc vo arripe illū: qui tibi ad feriendū creditus est: ⁊ vulnera ad salutē: si non oēs: si nō vel multos: certe quos possis. Nō sum inquis melioꝝ q̄ patres mei. Quem illoꝝ domus exasperās: nō dico audiuit: sed nō irrisit. Jdeo tu insiste magis: si forte audiant ⁊ quiescāt: insiste ⁊ resistentibus. Dicēdo hec: forte minus dicar. Num nostra illa vox/insta opportune/importune! Dūc (si audes) nimiū appellaro. Prophete p̄cipit clama ne cesses. Ad quos nisi ad sceleratos ⁊ peccatores Annūcia inquit populo meo scelera eoꝝ: ⁊ domui iacob peccata eoꝝ. Prudēter aduerte: ⁊ sceleratos p̄hiberi/et populū dñi. Puta de his idē. Et si sceleratī: et nō iniqui: vide ne audias: q̄ vni ex his meis nō feciſti: nec mihi feciſti, fratres: populū istū extitisse vsq; adhuc dura fronte: ⁊ indomito corde: sed vtrū etiā indomabili: nescio vñ liquido scire possis. Potest forte q̄ necdū fuit. Si diffidis tu: sed apud deū nō erit impossibile ostie verbū. Si dura frōte sunt: durato et tu cōtra tuam. Nil tam durū: q̄ dūrio ri non cedat. dñs ad p̄phetā. Dedi frontē tuā duriorem frontibus eoꝝ. Unum est quod te absoluit; si egisti cum populo illo/vt possis dicere. Populе meus quid tibi debui facere et nō feci? Si fic feciſti: nec p̄fecisti: est demū quod facias: et quod dicas. Exi de hur chaldeoꝝ: ⁊ dicito quia oportet me ⁊ alīs ciuitatib⁹ euangelizare. Puto nec penitebit exilij: orbe p⁹ orbe cōmutato. ¶ Veniam? ad collaterales et coadiutores tuos. Hi seduli tibi: hi inimi sunt. Hoꝝ ez si boni sunt/tibi potissimū sunt: tū mali/eque plus tibi. Nec te diceris sanum/dolentem latera hoc est/ne te diceris bonū malis inuitentē. Aut si bonus sis: bonitas tu solius quem fructuz afferre potest. Sicut in superioꝝ libro dixisse me memini. Quid inquā emolumenti affert ecclesijs dei tua vnius hois iusticia: vbi sententia p̄eualer aliter affectoꝝ? Sed nec tuta tibi tua bonitas obsessa malis: non magis q̄ sanitas vicino serpente. Non est quo te subducas malo intestino. Et e regione bonum domesticum eo amplius/quo sepius iuuat. Sed

Ā
ñ. cor. xñ mat. xx. Ioh. xix.
Luce. ſ. ij. Cor. ix.
Ē
B Dieſ. iiij
Ē
Ff Luce. x.
ſ. cor. xv
ſ. Cor. iiij
ſ. cor. vſ.
ſ. Cor. iiij
ſ. cor. xv.
Sap. x.
Ione. iiij
Ezc. ij.
D Jo. xviij
Zu. xxij.
ij. Ti. iiij
Eſa. lviij
Ibidem
mat. xxv
Luce. ſ.
Ezc. iij.
Luc. iiij. Ē

Universidad de Deusto
Biblioteca

siue leuent: siue grauent: cui rectius imputandū ꝙ tibi: qui tales aut elegisti: aut admisisti? Non de omnib⁹ dico: nā sunt quos nō elegisti: sed ipsi te. At potestatē non habēt: nisi quā tu eis aut tribueris: aut pmiseris. Ad idē ergo reuertimur. Tibi imputa q̄cq̄ patieris ab eo: qui sine te pōt facere nihil. Dis exceptis: decetero nō incōsiderate: vt vides: eligendi quicq̄ seu colligendi sunt: in opus ministerij hui⁹. Cuiꝰ est vndecūq; cuocare ⁊ alsiscere tibi (exēplo moysi) senes nō iuuenes: sed senes nō tā etate/ Nu.xi. ꝙ moꝛib⁹: quos tu nosti: q; senes populi sunt. ¶ An nō F eligēdi de toto oꝛbe/oꝛbem iudicaturi? Sane huic negocio: nō se ingeraꝛ rogans. Consilio: nō pꝛece agendū est. Sunt que necessario a nobis rogantiū aut exoꝛquet importunitas: aut necessitas meretur. At istud in his q̄ nostra sunt. Ubi autē nō licet qđ volo facere: quis locus rogandi? Nisi forte qui me rogat: hic rogaꝛ vt qđ vult: hoc liceat mihi: ⁊ nō magis vt velim. Alius pꝛo alio: alius forte ⁊ pꝛo se rogat. Pꝛo quo rogaris: sit suspect⁹. Qui ipse rogat pꝛo se: iā iudicatus est. Nec interest per se: an p alium quis roget. ¶ Clericū curiā frequētantē/qui nō sit de curia ad idē nos: is pertinere ambiendi genius. Adulantē et ad placitū cuiuscq̄ loquentē/vnū de rogātibus puta: etiā si nihil rogauerit. Scoꝛpioni nō est in facie qđ founides: Iꝫ pungit a cauda. Si ad taliū blandicias: eo: ruū vt assolet Job.ij. molliri senseris: memineris scripti. Omnis hō primum B bonū vinū ponit: cū autē inebriati fuerint: tunc id qđ deterius est. ¶ Parī pondere estimaueris eius humilitatē qui timet: ⁊ eius qui sperat. Viri callidi et doloſi ꝓpriuz esse solet tūc pꝛeredere humilitatē: cum aliquid obtinere Eccli. xix voluerit. De qualibus dicit scriptura. Est qui se humiliat nequiter: et interioꝛa eiꝰ plena sunt dolo. De vobis ipsis sume sentētie huius euidens ac familiare exēplū. Quantos quos supplices admisistis: postmodum sustinuistis graues/insolētes/cōtumaces/rebelles! Qđ quidē interius malū: tegunt pꝛincipia: posteꝛioꝛa pꝛodunt. ¶ Uerbosulū adolescentē: ⁊ studentē eloquentie cū sapietie sit D inanis: nō aliud q̄ iusticie hostē reputes. Pꝛo huiusmo- 1.Tim.v di falsis fratrib⁹ dicit tibi magister. Manus cito nemini imposueris. Exclusa itaq; vniuersa hoc pestilēti genere hominum: cure tibi maxime sit introducere tales: quos postmodū introduxisse nō peniteat. Turpe est tibi sepi⁹ retractare qđ feceris: ⁊ iudiciū tuū frequeter periclitari/ nō decet. Diligēter ꝓinde omne qđ faciendū erit: tracta apud te: ⁊ cū his qui te diligūt. Tracta aūt, ante factū: q; Eccli. xxxij. post factū/sera retractatio est. Sapietis cōsiliū est, Ois fac cū cōsilio: ⁊ post factū nō penitebis. Et hoc tibi pꝛua de/qui admittendi sunt difficile in curia posse pꝛobari: et ideo: si fieri potest: viros ꝓbatos oportere deligi: nō ꝓbandos. Nos in monasteriis oēs recipimus/spe melioꝛā- J di. ¶ At curia bonos facili⁹ recipere magis ꝙ facere consuetudinem. Et si plures in ea defecisse bonos: ꝙ malos pꝛofecisse ꝓbauimus: querēdi sane quib⁹ nec defectus timeat: nec ꝓfectus optetur: vt pote iā perfectis. Itaq; nō volentes: neq; curreres assumito: sed cunctāter: sed renuentes Eccli. xiij. etiā coge illos ⁊ cōpelle intrare. Iu talib⁹: vt opinoꝛ: re quiesceꝛ spūs tuus: qui nō sint attrite frontis: sed verecūdi: sed timoꝛati: pꝛeter dūm timeāt nihil: nihil speret nisi a deo. Qui aduentantiū nō manus artēdant: sed necessitates. Qui stent viriliter pꝛo afflictis: ⁊ iudicēt in equitate pꝛo māsuetis terre. Qui sint cōpositi ad moꝛes: ꝓbati ad sanctimoniā: parati ad obedientiā: māsueti ad patientiā: subiecti ad disciplinā: rigidi ad censurā: catholici ad fidē: fideles ad dispensationem: cōcoꝛdes ad pacē: cōfoꝛmes ad vnitatē. Qui sint in iudicio recti: in cōsilio pꝛouidi: in iubēdo discreti: in disponendo industrij: in agendo strenui: in loquēdo modesti: in aduersitate securi: in pꝛosperitate deuoti: in zelo sobꝛij: in misericoꝛdia nō remissi: in otio nō ociosi: in hospitio nō dissoluti: in cōmuio non effusi: in cura rei familiaris non anxij: aliene non cupidi: sue nō pꝛodigi: vbiq; ⁊ in oīb⁹ circūspecti. Qui legatio ne pꝛo christo fungi quotiens opus erit: nec iussi remāt: nec nō iussi affectent. Qui qđ verecūde excusant: obstinatius nō recusent. Qui missi post aurū nō cant: sed christū sequāt̄. Qui questū legatione nō estimēt: nec requi- phil. iiij. rant datū: sed fructū. Qui regibus iohānē exhibeāt: egy ptijs moysen: fornicātibus phineen: heliā idolatris: heliseum auaris: petrū mentientibus: paulū blasphemātib⁹ negociantibus christū. Qui vulgus non spernāt: sed doceant: diuites nō palpent: sed terreāt: pauperes non grauent: sed foueant: minas pꝛincipū nō paueant: sed cōtemnant. Qui nō cum turba intrent: nec cum ira exeant: qui ecclesias nō spolient: sed emēdent. Qui marsupia nō exhauriant: sed coꝛda reficiant: ⁊ crimina coꝛrigāt: fame ꝓ uideant sue: nec inuideant aliene. Qui oꝛandi studiū gerant: ⁊ vsum habeāt: ac de omni re oꝛationi plus fidant/ ꝙ sue industrie vel laboꝛi. Quoꝛ ingressus pacificus: nō molestus exitus sit. Quoꝛ sermo edificatio: quoꝛ vita iustitia: quoꝛ pꝛesentia grata: quoꝛ memoꝛia in benedictione. Qui se amabiles pꝛebeant: nō verbo sed opere: reuerendos exhibeant: sed actu non fastu. Qui humiles cum humilibus: ⁊ cū innocētibus innocentes: duros dure redarguant: malignātes coerceant: reddant retributiones superbis. Qui nō de dote vidue: et patrimonio crucifixi Mat. x. se vel suos ditare festinent: gratis dantes qđ gratis acceperunt: gratis facientes iudiciū iniuriā patientibus: vindictā in nationibus: increpationes in populis. Qui de tuo deniq; spiritu illoꝛum instar septuaginta moysi accepisse cernāt̄: per quē siue absentes: siue pꝛesentes/cōtendant placere tibi: placere deo. Qui ad te redeāt fatigati quidē: sed nō suffarcinati. Simul ⁊ gloꝛiātes nō ꝙ curiosa seu pꝛeciosa quecq̄ terrarū attulerint: sed ꝙ reliquerit pacē regnis: legē barbaris: quietē monasteriis: ecclesijs oꝛdinē: clericis disciplinā: deo populū acceptabilē/sectatoꝛem bonoꝛ operū. Signum nūc ad mediū venire factū dulcis memoꝛie Martini nostri. Nosti hoc: sed an memineris ignoꝛo. Is cardinalis pꝛesbyter/functus aliquādo legatione in datia: tam pauper reuenit: vt pene expēsis ⁊ equis deficiēribus: vix peruenirent floꝛentiā. Ibi eps loci donauit ei equū: quo pisas vsq; vbi eramus tūc: ducebat. Postridie credo secutus epm (erat em illi causa cum aduersario: ⁊ agendi aderat dies) cepit requirere suffragia amicoꝛ. Cuiq̄ per singulos solicitaretur ventū est ad martinū. Fiducia erat maioꝛ in illo: qui nō posset immemoꝛ esse recentis beneficij. Num martinus. Decepisti me (inquit) nesciebā tibi imminere negociū. Tolle equum tuum: ecce in stabulo est. Et hoꝛa eadem resignauit illi. Quid dicis mi Eugeni? Nonne alteriꝰ seculi res est: redisse legatū de terra auri fine auꝛo: trauisse per terrā argenti ⁊ argentū nescisse: donū insuper qđ poterat esse spectum huic reliciſſe: Sed o mihi locū suauē vbi incidit occasio memoꝛandi ⁊ nominādi suauissimi odoꝛis virum. Episcopū loquoꝛ. Gaufridum carnotēsem: qui legationem in partibus aquitanie ꝓpriis sumptib⁹ strenue administrauit: idq; annos plures. Rē loquoꝛ: quā vidi ipse. Eram cū eo in terra illa: cū a quodā pꝛesbytero pꝛesentatus illi est piscis quē vulgo vocāt sturgionē. Percūctat⁹ legatus quanti venierit: non accipio inquit nisi receptia pꝛecium: ⁊ resignauit solidos quinq; inuito et vercūdo. Item cum essemus in quodaz oppido: domina illius oppidi obtulit ei pꝛo deuotione cū manutergio duas vel tres parapsides pulchꝛas: ligneas tamen. Quas aliquā diu intuens homo scrupulose consientie: laudauit eas: sed nō acquieuit accipere. Quādo argēteas recepisset: q; ligneas refutauit: Nō fuerunt qui possent legato dicere: ditauimus abraam. Ipse vo cum samuele libere cōciona- 1.Re.xij batur ad omnes. Loquimini de me coꝛam dño: et coꝛam christo eius: verum bouem cuiusq̄ tulerim aut asinum: si quēpiam calumniatus sum: si oppꝛessi aliquem: si de manu cuiusq̄ munus accepi: et cōtemnam illud hodie: vobisq; restituam. Si talium daretur piꝛoꝛum copia: quā-

les perstrinxim⁹ nūc? Quid te felicius: quid illo iocundius seculo? Nōne scōa ab eternitate illoꝛ tibi tēpoꝛum beatitudo videret: cū re quaquauersum ꝓcedens/stipatū videres tā inclyto agmine beatoꝛ. Si te noui heres: ⁊ altū trahes suspiriū tecum loqueris. Putas foꝛe posse qđ dꝛ? Putas hic sumus quousq; hec fiāt? Quis detriuere vt videre cōtingat! O si videre in vita mea ecclesiam dei/talib⁹ inuitā colūnis. O si dñi mei spōsam cernerem tante cōmissam fidei: tāte creditā puritati. Quid me beatius qđ ve securius: cū eiusmodi circa me vite mee et custodes spectarē: simul ⁊ testes! Quib⁹ oīa mea secreta secure cōmitterē: cōsiarē cōsilia: quib⁹ me totū refunderē tanq̄ alteri mihi. Qui si vellē aliquatenus deuiare nō sinerēt: frenarēt pꝛecipitē: domitantē excitarēt. Quoꝛ me reuerētia ⁊ libertas extollentē repꝛimeret: excedentē coꝛrigeret. Quoꝛ me cōstantia ⁊ fortitudo/mutantē firmaret: erigeret diffidētē. Quoꝛ me fides ⁊ sciētias/ad quecq̄ scīā: ad q̄cq̄ honesta: ad q̄cq̄ pudica: ad q̄cq̄ amabilia ⁊ bone fame ꝓuocaret. Et nunc reduc oculos mi Eugeni ad eū qui nūc est curie siue eccle statuꝰ/⁊ studia pꝛelatoꝛuz: eoꝛ pꝛesertim q̄ sunt in circuitu tuo. Sed de his hactenꝰ Ego palpaui: nō fodi parietē. Tibi licet fodere ⁊ videre vtpote ꝓphete filio. Mihi ꝓgredi nō est fas. Unū dico: qđ in facie est. Ridicule ministri vestri/vestris se cū pꝛelyteris anteferre conant. Nō hoc ratio habet: nō auctoꝛitas habuit: nō cōsentit autoꝛitas. Et si de sua cōsuetudine calūnia struitur: melius pfecto illa q̄ summus oꝛdo cōtemnit. Friuolū tñ satis: vñ maxime obtinere id volūt Nos sumus inquiunt/qui in omni celebritate dño pape cōiunctioꝛes assistimus: sedenti ꝓpioꝛes assidemus: pꝛecedentē posteꝛioꝛes pcedimus. Hoc totū nō dignitatis pꝛiuilegiū: sed sedulitatis debitū est: diaconi nomē solēni ipsa administratione interpretās. Deniq; pꝛbyteris oꝛdinata cōfessione ambicūbus maiestatē: vos ad pedes sedeꝛ. Pꝛopioꝛes assistitis vt habeat paratioꝛes. Iu eu- Nu. xxij. gelijs legimus q: facta est cōtentio inter discipulos / qs eoꝛ videret esse maioꝛ. Beatus esses si sic circa te cetera tenerētur. ¶ Tedet iam curie: exeundū palatio: domi expectant nos. Uinō modo circa: sed quodāmodo intra te sunt. Nō est superuacua cōsideratio: qua intēdis dispone re domui tue: puidere his q̄ in sinu tuo: ⁊ in gremio tuo sunt. Ego dico ⁊ necessaria. Paulū audi. Si quis domui 1.Tim. v sue pꝛeesse nescit: quō ecclesie dei diligēdā habebit? Iré si quis suoꝛ et maxime domesticoꝛ curā nō habet: fidē negauit: ⁊ est infideli deterioꝛ. Et hec dicens: nō te moneo summis occupatū/intēdere infimis: ⁊ quasi minutū fleri: in minimis impēdere/qđ maximis debes. Quid te intrices vnde te eripuit deus? Dec inquit oīa adijcient vobis. Uerūtamen ⁊ hec oportet facere: ⁊ illa nō omittere. At illa ꝙ te agēs: per te etiaz oportet ꝓuideas: qui pꝛo te de his ꝓuideant. Nam si vnus e seruis per se nō sufficit simul ⁊ custodie iumentoꝛuꝫ ⁊ cure mensarū: tu per te quō intēdere valeas ⁊ tue domui ⁊ dñi pariter de qua scriptū Baruch est. O israel q̄ magna est domus dñi? Uacuū pꝛoꝛsus a iii. solicitudine rerū minoꝛ et vilium oportet esse animum/tam magnis ⁊ tā multis intentū rebus. Oportet liberū: quē nulla sibi vēdicet violenta occupatio. Oportet ingenuū: quē nulla deoꝛsum trahat indigna affectio. Oportet rectū: quē nulla seoꝛsuz auertat finistra intētio. Oportet cautū: quē nulla subeat furtiua suspitio. Oportet vigilem: quē nulla a sese abducat peregrina ⁊ curiosa cogitatio. Oportet firmū: quē nulla cōcutiat repētina turbatio. Oportet inuictū: quē nulla fatiget vel cōtinua tribulatio. Oportet amplū: quem nulla coarcetet rei tēporalis amissio. Ibis te nō dubites ⁊ bonis pꝛiuandū: ⁊ feriendū malis: si animū diuidens: ⁊ dei reb⁹/⁊ tuis pariter recusaꝛis voluꝛis impartiri. Pꝛocurādus quē implices: qui p te molat. Pꝛo te dico: non tecū. Quedā per temet facies: quedā per te ⁊ alios simul: quedam per alios et absq; te. Quis sapiēs ⁊ intelliget hec? Nō est ꝙ inter ista dꝛmiter consideratio tua. Ego vo agenda domus tue/sub eo genere: qđ nouissimū posui: locanda cēsuerim. Per aliū vt dixi illa facies. At is si fidelis nō fuerit: fraudabit. Si nō fuerit pꝛudēs: fraudabit. Quereꝛdus pꝛoinde fidelis Mat. et pꝛudens: quē cōstituas supra familiā tuam. Adhuc in- xxiiij. utilis est: si terciuꝫ deest. Queris quid hoc? Auꝛoꝛitas. Quid em pꝛodest ei velle et scire quoq; disponere pꝛout necesse est: si qđ scit et vult nō potest? Danda ergo facultas agendi pꝛo libitu. Si in pꝛeiudicium rationis putas hoc fieri: memēto fidelē qui agere nihilominus ꝓ ratione voleꝛ: attende pꝛudēte qui agere nihilominus pꝛo ratione sciet. Sed fidelis solersq; volūtas tūc pꝛoderit: cū ei affatim supperet/vñ tota facilitate mācipetur effectui: cūctis sine cunctatione parētibus. Subdendi igitur oēs Nullum patiaꝛur cōtradictoꝛē. Nemo qui dicat/cur feci- sti sic? Potestatē habeat excludere ⁊ admittere quos voluerit: mutare ministꝛos: transferre ministeria ad quos: ⁊ qñ voluerit. Ita timoꝛi sit omnib⁹: vt sit ⁊ vtilitati. Pꝛe sit omnib⁹ vt omnib⁹ pꝛosit: ⁊ de omnib⁹. Clādestinas et susurratas delationes nō recipias aduersus eum: magis detractiones censueris. Et hāc velim generalē tibi cōstituas regulā: vt oēm qui palam veretur dicere: qđ in aure locutus est: suspectū habeas. Q: si te iudicāte dicendum coꝛā ille renuerit: delatoꝛē iudices non accusatoꝛē. Itaq; vnus omnib⁹ facīēda iniūgat: ⁊ vni oēs respōdeant. Tu illi habeas fidē: vacans tibi ⁊ ecclesie dei. Si quo minus aut fidelis inueniatur: aut pꝛudens: fideli potius cōmittendum. Sane e duobus/utius hoc. Quāq̄ si idoneus nō reperitur: et si minus fidelem sustinere potius consulo: q̄ te immergere labꝛinthō huic. Memento saluato Job.xij. rē indam economū habuisse. ¶ Quid episcopo turpius B q̄ incūbere supellectili: et substantiole sue scrutari oīa: scisciꝛi de singulis: moꝛderi suspitionibus: moueri ad quecq̄ perdita vel neglecta? Ad verecundiā dico quoꝛundam eiusmodi scrutantiū quotidie omnē substantiā suā: numerantiū singula: de minutis ⁊ quadrantibus exigentium rationē. Nō ita ille egyptius: qui Joseph omnibus Ge. xxxix. traditis: ignoꝛabat quid haberet i domo sua. Erubescat christianus: christiano sua nō credēs. Homo sine fide/si- dem tñ habuit seruo: super omnia bona sua cōstituēs eū. Ibidem Et hic erat alienigena. Mira res. Satis superq̄ epi ad manū habēt quibus animas credāt: ⁊ cui suas cōmittāt facultatulas nō inuenisūt. Optimi videlz estimatoꝛes rerū: qui magnā de minimis: paruā aut nullā de maximis curā gerāt. Sed vt liquido datur intelligi: patiētius ferimus christi iacturā/q̄ nostrā. Quotidianas expēsas quotidiano recipꝛocamus scrutinio: ⁊ continua dñici gregis detrimēta nescimus. De pꝛecio escarū: ⁊ numero panū/ cū ministris quotidiana discussio est: rara admoduz cum pꝛesbyteris celebꝛatur collatio de pcīs populoꝛ. Cadit asina: ⁊ est q̄ subleuet eaz: peritasia: ⁊ nemo qui reputet. Nec mirū: cū nec nostros quidē assiduos sentiamus defectus. Nōne ad singulas supputatiōes istas irascimur: vrimur: anriamur! Q: tolerabilius rerū/q̄ mentiū sustinemus iacturā. Quare inquit nō magis fraudē patimini f.coz.vj. Queso tu qui alios doces/doce teipsum: si tñ iam nō docuisti pluris te habere/q̄ tua. Trāsitoꝛia ista que stare tibi nullo pacto queūt: fac vꝛa te trāseāt nō per te. Riuus qua fluit cauat terrā: fic discursus tempoꝛaliū conscientiam rodit. Si potest toꝛrēs in agros excurrere siue lesione satoꝛum: et tu te ista fine vulnere meutis posse tractare cōfidito. Omnimodis cōsulo studeas auertere a te cōcursum hoꝛum. Multa nescias: plurima dissimules: nōnulla obliuiscaris. Sunt tamen que ignoꝛare te nolim: moꝛes quoq; ⁊ studia. Nō oportet vt vitia domus tue vltimus scias: qđ ꝓplurimis nouimus contigisse. Quapꝛopter vt dixi aliis alia dispenser: de disciplina tu pꝛouide. Illud nemini credas: si insolentioꝛ coram te vel sermone sonuerit: vel habitus apparuerit. Manus tua super eiusmodi: tu vlciscere iniuriā tuā. ¶ Impunitas ausum C

Universidad de Deusto
Biblioteca

parit: ausus excessum. Domū episcopi decet sanctitudo: decet modestia: decet honestas: honoz disciplina custos. Sacerdotes domestici: aut ceteris honestiores: aut fabula oibus sunt. In vultu/in habitu/in incessu illoz q̄ circa te sunt: mihi/residere impudicū: nil indecēs patiaris. Discāt a te cōepi tui comatulos pueros/⁊ cōptos adolescentes secū nō habere. ¶ Certe inter mitratos discurre rec̄lamistratos nō decet. Et memēto q̄ sapiens ammonuit. ff Filie tibi sunt: noli faciē tuā hilarā ad eas ostēdere. Nec austeritatē tñ suadeo tibi: sed grauitatem. Illa infirmiores fugat: hec repimit leuiores. Illa si adsit odibilē: hec si desit cōtemptibilē reddit: in omnib⁹ tñ modus melior. Ego nec seuerius velim nec dissoluti⁹. Quid hac mediocritate gratius: vtnō de seueritate fis oneri: nec de familiaritate cōtemptui? In palatio papā: domi te patrēfamilias exhibe. Ament te domestici tui: si non: facito vt timeant. ¶ Utilis semp custodia oris: que tñ affabilitatis gratiā nō excludat. Ergo vbiq̄ frenāda lingua precepsː maxime aūt in cōuiuio. Ille conuenientioː habitus: si tu actu quidē seuerus fis: vultu serenus: verbo serius. Lapellani ⁊ qui tecū iugiter diuinis intersunt officijs: non sint sine honore. Tuū est tales tibi puidere: q̄ digni sint. Seruiatur eis ab omnibus tanq̄ tibi. Necessaria de manu tua accipiant. Vis cōtenti sint sicut que tu p̄ronideris illis: tu vide ne egeant. Super hoc quē forte ab aduentā tibus petere deprehēdes: iudica giezitaz. Jd de ostiarijs id de ceteris officialib⁹ decernēdū. Verū hoc exabūdanti: nam formam istam iam olim a te positam recoꝛdamur. Quid tuo dignius apostolatu? Quid salubrius ad conscientiā: honestius ad famā: vtilius ad exemplum? Optimus canon: Qui p̄scit auariciā ex calūnia: ⁊ nō a conscientia tantū. Libet iam ⁊ hunc claudere libꝝ: sed in calce aliqua velim vel ante dicta quasi epilogādo repetere: vel addere p̄termissa. Cōsideres ante oia sanctā romanā ecclesiā/cui deo autoꝛe p̄ces: ecclesiarū matrē esse nō dominā: te vo nō dīm eꝑoꝛ: sed vnū er ipsis. Poꝛro fratrem diligentiū deum: ⁊ participē timentiū eū. ¶ Decetero opoꝛtere te esse considera formam iustitie: sanctimonie speculum: pietatis exemplar: asserꝛtoꝛ veritatis: fidei defensoꝛ: doctoꝛem gentiū: christianoꝛ ducem: amicum sponsi: sponse paranymphū: cleri oꝛdinatoꝛ: pastoꝛem plebium: magistrū insipientiū: refugiū oppꝛessoꝛ: patꝛem perum aduocatū: miseroꝛ spem: tutoꝛem pupilloꝛ: iudicem viduarū: oculum cecoꝛ: linguam mutoꝛ: baculū senectutis: potentiū: malleum tyrannoꝛ: regum patrē: legum sacerdotes altissimi: vicarium christi: christum dñi: postremo deum pharaonis. Intellige que dico. Dabit tibi dñs intellectū. Ubi malicie iuncta potēcia est: aliquid tibi supꝛa hominē p̄sumendū. Vultus tuus sup faciētes mala. Timeat spiritū ire tue: qui hominē nō verētur: gladiū non formidat. Timeat oratiōnē: qui ammonitionē cōtemptui. Cui irascēris tu: deum tibi iratum nō hominē putet. Qui te nō audierit: auditurū deū/⁊ cōtra se paueat. Ꝺ reliquum est de his que supꝛa te sunt: incūbit iam disputatio. Quam vno libꝛo (deo adiuuante) soluere spero: et me pariter absoluere promissione mea.

¶ De Consideratione. Liber. v.

Libꝝ superioꝛes: et si de cōsideratione inscribāt̄: plurimū tñ habent actionis admixtū: duꝝ res aliquas nō cōsiderādas tantū: sed agēdas docēt vel monēt. Ut qui in manib⁹ modo est: sola in cōsideratione versabit. Que em̄ supꝛa sunt (id quidē in stat) actu nō indigent: sed inspectu. Non est q̄ in eis acrites: que vno modo semper sunt ⁊ in eternū. Poꝛro aliqua et ab eterno. Et hoc velim solerter aduertas vir sagacissime Eugeni: quia toties peregrinatur cōsideratio tua: quoties ab illis rebus ad ista deflectitur inferioꝛa et visibilia: siue intuēda ad noticiā: siue appetēda ad vsum: siue pro officio disponenda vel actitāda. Si tñ ita versatur in his vt per hec illa requirat: haud ꝓcul exulat. Sic cōsiderare/reparriare est. Sublimioꝛ iste pꝛesentiū ac dignioꝛ vsus rerū: cū iuxta sapiētiā ꝓ Pauli/ Invisibilia dei per ea que facta sunt intellecta cōspiciūtur. Sane hac scala ciues nō egent sed exules. Ꝺ vidit ipse huius sentētie auctoꝛ: qui cū diceret invisibilia per visibilia cōspici: signāter posuit a creatura mūdi. Et vere quid opus scalis tenēti iam soliū? Creatura celi illa est: pꝛesto habēs per q̄ potius ista intueatur. Videt verbum: ⁊ in verbo facta per verbū. Nec opus hꝫ ex his q̄ facta sunt: factoꝛis noticiā mendicare. Neq̄ em̄ vt vel ipsa nouerit: ad ipsa descēdit: que ibi illa videt vbi longe melius sunt/ q̄ in seipsis. Unde nec mediū requirit ad ea coꝛporis sensum: sensus ipsa sibi: seipsa sentiens. Optimū videdi genus: si nullius egueris: ad omne q̄ nosse libuerit: te cōtentus. Alioquin iuuari aliunde/obnoxium fieri est: minusq̄ a perfecto istud et minus liberū. ¶ Quid q̄ ⁊ inferioꝛibus egeas? Nōne pꝛeposterū hoc ⁊ indignum? Plane superioꝛ quedā iniuria est/inferioꝛ operā desiderare: ꝛa qua iniuria nemo hominū perfecte vindicabit: nisi cum quisq̄ euaserit in libertatē filioꝛ dei. Nempe erūt hi oēs docibiles dei: ⁊ nulla interueniente creatura/solo beati deo. Reparriasse erit hoc: exisse de patria coꝛpoꝛis in regionē spirituū. Ipsa est deus noster maximus ꝑpus: maxima mansio spirituū beatoꝛ: ⁊ ne quid hic sibi vsurpet carnis sensus seu imaginatio: veritas est: sapiētia est: virtus eternitas: summū bonū. A quo interim abluimur: et vbi sumus vallis est: ⁊ vallis lachrymarū: in qua sensualitas regnat: ⁊ cōsideratio exulat. In qua libere quidē ⁊ potestatiue se exerit sensus coꝛporeus: sed intricatus caligat oculus spiritalis. Quid igit̄ mirū si ope indigene adhena indiget? Et felix ꝑm tēpus viatoꝛ: qui ciuiū beneficiū sine quo trāsire nō potest: in obsequiū cōuertere potuit: vtens nō fruens: vigens nō petens: exactoꝛ nō supplex. Magnus ille qui vsum sensuum/quasdam veluti ciuiū opes expēdere satagit: dispēsando in suam et multoꝛum salutem. Nec ille minoꝛ: qui hunc sibi gradū ad illa inuisibilia philosophādo cōstituit: nisi q̄ hoc dulcius: illud vtilius: hoc felicius: illud fortius esse cōstat. At omniū maximus: qui spꝛeto ipso vsu rerū et sensuū: quantū quidē humane fragilitati fas est: nō ascensoꝛijs gradib⁹? sed inopinatis excessib⁹ auolare interdū cōtēplādo ad illa sublimia cōsueuit. Ad hoc vltimū genus illos primere reoꝛ excessus pauli: Excessus/nō ascensus. Nā raptū potiꝰ fuisse: q̄ ascēdisse ipse se phibet. Inde est q̄ dicebat. Siue mente excedimus deo. Poꝛro hec tria ita cōtinguntː cū consideratioꝛe et si in loco peregrinatiōis sue: virtutis studio/ ⁊ adiutoꝛio gratie facta supioꝛ/sensualitatem aut pꝛemit ne insoleſcat: aut cogit ne euageſ: aut fugit ne inquinet. In pmo porētioꝛ: in scō liberioꝛ: in tertio purioꝛ. Puritatis siquidem ⁊ alacritatis pariter alis: fit ille volatus.

¶ Vis tibi has cōsideratiōis spēs ꝑpꝰ distingui nomin⁹? Dicam⁹ si placet primā dispēsatiuā: scām estimatiuā: tertiā speculatiuā. Noꝛ nominū rōnes/diffinitiones declarabūt. Dispēsatiua est cōsideratio/sensib⁹ sensibilibusq̄ rebus oꝛdinate ⁊ socialiter vtens ad pmerendum deum. Estimatiua est consideratio/pꝛudenter ac diligenter queq̄ scrutans et ponderans ad vestigandum deum. Speculatiua est cōsideratio/se in se colligēs: ⁊ quātū diuinitus adiuuatur: rebus humanis eximēs ad contēplandum deum. Puto vigilāter aduertis aliarum hanc esse fructum: ceteras si nō referantur ad istam: quod dicuntur videri posse: sed non esse. Et pꝛioꝛ quidem absq̄ futuro huius: multa ferit: et nihil metit. Sequens vero nisi ad istam se dirigat: vadit/sed nō euadit. Ergo quod pꝛima optat: secūda odoꝛat: tertia gustat. Ad quē rameu gustum perducunt et cetere; etsi tardius: nisi q̄ pꝛima lacerat: ne opinari quidē salua fide aliq̄d de rebus: quarū noīa sunt? Angeli/archāgeli/virtutes/potestates/pꝛincipat⁹/dñationes/thꝛoni/cherubin seraphin: hec noīa. Que significata eoꝛ? Nulla ne inter illos spūs simplr angeli: ⁊ eos q̄ archāgeli nūcupant? Distantia? Quid ergo sibi vult gradalis distinctio hec? Putemus angelos dici (nisi tu cōuenientius aliq̄d cōsideras) q̄ singuli singulis hoibus dati credunt: missi in ministeriū fm Pauli doctrinā: ꝓpter eos q̄ hereditatē capiūt saluris. De quib⁹ saluatoꝛ: Angeli eoꝛ semp vident faciē patris. Putem⁹ his ꝑesse archāgelos: q̄ cōsci mysterioꝛ diuinoꝛ: nō nisi ob ꝑcipuas ⁊ maximas causas mittunt. Et quib⁹ magnus ille archāgelus Gabriel missus legitur ad mariā: ob cām vtiq̄ qua maioꝛ: esse non potuit. Putemus sup istos virtutes esse: quoꝛ nutu vel ope signa ⁊ prodigia in elemētis siue ex elemētis facta appārēt: ad cōmonitionē mortaliū. Inde est fortassis q̄ cū in euāgelijs legas: Erunt signa in sole ⁊ luna ⁊ stellis: paulopost habes. Nā virtutes celoꝛ mouebunt. Ihi nimiruz spūs per quos signa fiūt. Putem⁹ potestates supioꝛes istis: quaꝛ virtute potestas tenebꝛarū cōpimit: ⁊ coercet malignitas aeris huius: ne quantū vult noccat: ne inalignari nisi vt ꝑsit possit. Putemus ꝓncipatus his q̄s ꝓlatos: quoꝛū moderamine ⁊ sapiētia oīs in terris pꝛincipatus cōstituitur: regit: limitat: transferꝛt: mutilat: mutat. Putem⁹ dñationes adeo cunctis supeminere ꝑfatis oꝛdinib⁹: vt respectu hoꝛ/ceteri videant oēs administratoꝛij spūs: ⁊ ad istos tanq̄ ad dīos referri regimina pꝛincipatuū: tutamina potestatū: opationes virtutū: reuelatiōes archāgeloꝛ: cura et ꝓuidentia angeloꝛ. Putem⁹ thꝛonos altos etiā ab his cuolasse recessiu: q̄ ex eo q̄ sedent thꝛoni dicūtur: ⁊ ex eo sedēt: q̄ sedet in eis deus. Neq̄ em̄ sedere in eis/qui nō sederēt: posset. Queris quid illā sentiā sessionē? Summā trāquillitatē: placidissimā serenitatē: pacem que exuperat oēm intellectū. Talis est qui sedet in thꝛonis dīs sabaoth: h: iudicās oīa cum trāquillitate: placidissimus/serenissimus/pacatissimus. Et tales sibi constituit thꝛonos simillimos sibi. Putemus cherubin ex ipso fonte oꝛe altissimi: hauriētes ⁊ refundētes fluenta scie vniuersis ciuib⁹ suis. Et vide ne is sit quē ꝓpheta loquebaꝛ: fluminis impet⁹ lificās ciuitatē dei. Putemus seraphin: spūs totos diuino igne succēsos succēdere vniuersa/vt singuli ciues/singule sint lucerne ardētes ⁊ lucētes. Ardētes charitate: lucētes cognitiōe. O eugeni: q̄ bonū est nos hic esse/q̄ forte melius: si q̄s in toti sequamur quo ex pte ꝑcessimus. Precedimus animo: ⁊ ne ipo quidē toto: sed parte ⁊ parte modica nimis. Affect⁹ iacēt mole coꝛporea ꝓgrauati: ⁊ luto hereditibus defluxis: sola interim arida ⁊ tenuis consideratio pꝛeuolat. Et tñ ex tantillo q̄ iam datur: libet exclamare: Dñe dilexi decoꝛē domus tue/⁊ locū habitatiōis gloꝛie tue. ¶ Quid si totam se colligat aīa: ⁊ reductis affectib⁹ e cūctis locis quibus capriui tenēbꝛ: timēdo que nō oꝛtet: amādo que nō decet: dolēdo vane: gaudēdo vanius: cū his ineat rota libertate volatū: pulset cū impetu spūs: ⁊ in pinguedine gratie illabaꝛ? Nōne cū ceperit circūire lucidas mansiones: ⁊ sinū illū etiā ab: ae curiosius pscrutari: ⁊ sub altari quodcūq̄ illud est martyrū reuisere animas: in pma stola scōam patiētissime expectantes: multo magis tunc instabit loquēs cum pꝛophera. Unā petij a dño hanc requiram: vt inhabitē in domo domini omnibus diebus vite mee: vt videam voluntatē domini ac visitem templum eius? ¶ Quidni ibi videatur coꝛ dei: quidni ibi pꝛoberetur que sit voluntas dei bona et beneplacēs ⁊ perfecta? Bona in se: placens in effectibus: bene placens fruentibus: perfecta perfectis et nihil vltra querētibus. Patēt visceꝛa misericoꝛdie: patent cogitatiōes pacis: diuitie salutis: mysteria bone volūtatis: benignitatis arcana: que clausa moꝛtalibus/etiam ipsis electis suspecta sunt. Jd quidem salubꝛiter: ne desināt tumere dū necdum digne amare idonei inueniūtur. Cernere est in his: qui seraphin ap-

bꝛosius: scōa quietius peruenitur. ¶ Dixisti in quis satis qua ascēdatur: etiā quo ascēdendū dicere habes. ff Valeria si id speras: ineffabile est. Tu me existimas loqui q̄s oculus nō vidit: nec auris audiuit: ⁊ in coꝛ hois nō ascendit? Nobis inquit reuelauit deus ꝑ spiritū suū. Ergo que supꝛa sunt: nō verbo docenf: sed spiritu reuelanf. Verū q̄s sermo nō explicat: cōsideratio querat: oratio expetat: mereaf vita: puritas assequaf. Sane eoꝛ ammonitus q̄ supꝛa sunt: nō te existimes mitti a me: suspicere solē: lunā stellas: nō ipsum firmamētū: nō aquas q̄ sup celos sunt. Ista siquidē oīa et si supꝛa loco: pꝛecio infra sunt: ⁊ digni rate nature. Sunt em̄ coꝛpoꝛa. Tui portio spūs est: quo superius quippiā frustra queris: q̄s nō sit spūs. ¶ Poꝛro spūs est deus: sunt et angeli sancti: ⁊ hi supꝛa te. Sed deus natura: angeli gratia/superioꝛes sunt. Unū fiāt̄ez tui et angeli optimū: ratio est. Deus vo nō sui aliq̄d optimū habet: vnū optimū totus. Js et qui cū eo sunt beati spūs: tribus modis veluti vijs totidē nostra sunt cōsideratione vestigandi: opinione/fide/intellectu. Quoꝛ intellectus rationi innitit: fides autoꝛitati: opinio sola veri similitudine se tuetur. Habent illa duo certā veritatē: sed fides clausam ⁊ innolutā: intelligētia nudam ⁊ manifestam. Ceterū opinio certi nil habēs/verū per verisimilia querit potius q̄m appꝛehendit. Omnino in his cauēda confusio: ne aut incertū opinionis fides figat: aut q̄s firmū fixūq̄ est fidei: opinio reuocet in questionē. Et hoc sciendum quia opinio si habet assertionē: temeraria est: fides si habet hesitationē: infirma est. Jtē intellectus si signata fidei tenet irrūpere: reputaf effractoꝛ: scrutatoꝛ: maiestatis. Multi suā opinionē intellectū putauerūt: ⁊ erraꝛuerunt. Et quidē opinio potest putari intellectus: intellectus opinio nō potest. Un̄ hoc accidit? Pꝛofecto quia hec falli ⁊ fallere potest: ille nō potest. Aut si falli potuit intellectus non fuit: sed opinio. Uerus nēpe intellectus certā habet nō modo veritatē: sed noticiā veritatis. Intellect⁹ est rei. Possumus singula hic ita diffinire. Fides est voluntaria quedā ⁊ certa pꝛelibatio necdū pꝛopalate veritatis. Intellectus est rei cuiuscūq̄ inuisibilis certa et manifesta noticia. Opinio est quasi pꝛo vero habere aliquid/q̄s falsum esse nescias. Ergo (vt dixi) fides ambiguum nō habet: aut si habet: fides non est: sed opinio. Quid igitur distat ab intellectu? Nēpe q̄ et si non habet incertū nō magis q̄m intellectus: habet tñ inuolutum: q̄s nō intellectus. Deniq̄ q̄s intellexisti: nō est de eo q̄s vltra queras: aut si est: nō intellexisti. Nil autem malumus scire: q̄m que fide iam scimus. Nil supererit ad beatitudinē: cum q̄ iam certa sunt nobis: erūt eque ⁊ nuda. ¶ Dis ita expeditis: age iam dirigaf pꝛideratio in eā que sursuz est hierusalē mater nostra: ac totis trib⁹ meinoꝛatis vijscaute ⁊ vigiliter inuestigemus inuestigabilia: quatenus tñ licet: vel magis quatenus nobis donabitur. Et pꝛimo quidē ciues spūs esse illic: potētes: gloꝛiosos: beatos: distinctos in ꝓfonas: dispositos in dignitates: ab initio statutes in oꝛdine suo: pfectos in genere suo coꝛpe ethereos: immoꝛtalitate ꝓpetuos: impassibiles nō creatos: sed factos. i. gr̄a nō natura: mēte puros: affectu benignos: religione pios: castimonia itegros: vnanimitate indiuiduos pace securos: a deo cōditos: diuinis laudib⁹ ⁊ obsequijs deditos. Hec oīa legēdo cōperim⁹: fide tenem⁹. Quāq̄ de coꝛpoꝛib⁹ hoꝛ non modo vñ sint: ⁊ an aliq̄tenus sint: hereat suis aliquoꝛ. Un̄ si q̄s iter opinabilia magis id ponendū cēserit: nō cōtendo. Poꝛro intellectu ꝑditos: nō fide: nō opinione: ꝛs intellectu capim⁹: q: nō possunt huius experres/⁊ dei simul participes esse. Sunt ⁊ nomina quedā nota nobis fillter ex auditu: per q̄ harū beatitudinū (etiā que nō liquido moꝛtaliū ꝓcepit audit⁹) officia/ merita/gradus/oꝛdines/vtcūq̄ a nobis cōnci ⁊ discerni queūt. Sed ei q̄s ex auditu nō est: iā nō ex fide. Nā fides ex auditu. Itaq̄ opinādo ista dixerimus. Ad q̄d em̄ celestiū noīa innotuerūt; si ne opinari quidē salua fide aliq̄d licet de rebus: quarū noīa sunt? Angeli/archāgeli/virtutes/potestates/pꝛincipat⁹/dñationes/thꝛoni/cherubin seraphin: hec noīa. Que significata eoꝛ? Nulla ne inter illos spūs simplr angeli: ⁊ eos q̄ archāgeli nūcupant? Distantia? Quid ergo sibi vult gradalis distinctio hec? Putemus angelos dici (nisi tu cōuenientius aliq̄d cōsideras) q̄ singuli singulis hoibus dati credunt: missi in ministeriū fm Pauli doctrinā: ꝓpter eos q̄ hereditatē capiūt saluris. De quib⁹ saluatoꝛ: Angeli eoꝛ semp vident faciē patris. Putem⁹ his ꝑesse archāgelos: q̄ cōsci mysterioꝛ diuinoꝛ: nō nisi ob ꝑcipuas ⁊ maximas causas mittunt. Et quib⁹ magnus ille archāgelus Gabriel missus legitur ad mariā: ob cām vtiq̄ qua maioꝛ: esse non potuit. Putemus sup istos virtutes esse: quoꝛ nutu vel ope signa ⁊ prodigia in elemētis siue ex elemētis facta appārēt: ad cōmonitionē moꝛtaliū. Inde est fortassis q̄ cū in euāgelijs legas: Erunt signa in sole ⁊ luna ⁊ stellis: paulopost habes. Nā virtutes celoꝛ mouebunt. Ihi nimiruz spūs per quos signa fiūt. Putem⁹ potestates supioꝛes istis: quaꝛ virtute potestas tenebꝛarū cōpimit: ⁊ coercet malignitas aeris huius: ne quantū vult noccat: ne inalignari nisi vt ꝑsit possit. Putemus ꝓncipatus his q̄s ꝓlatos: quoꝛū moderamine ⁊ sapiētia oīs in terris pꝛincipatus cōstituitur: regit: limitat: transferꝛt: mutilat: mutat. Putem⁹ dñationes adeo cunctis supeminere ꝑfatis oꝛdinib⁹: vt respectu hoꝛ/ceteri videant oēs administratoꝛij spūs: ⁊ ad istos tanq̄ ad dīos referri regimina pꝛincipatuū: tutamina potestatū: opationes virtutū: reuelatiōes archāgeloꝛ: cura et ꝓuidentia angeloꝛ. Putem⁹ thꝛonos altos etiā ab his cuolasse recessiu: q̄ ex eo q̄ sedent thꝛoni dicūtur: ⁊ ex eo sedēt: q̄ sedet in eis deus. Neq̄ em̄ sedere in eis/qui nō sederēt: posset. Queris quid illā sentiā sessionē? Summā trāquillitatē: placidissimā serenitatē: pacem que exuperat oēm intellectū. Talis est qui sedet in thꝛonis dīs sabaoth: h: iudicās oīa cum trāquillitate: placidissimus/serenissimus/pacatissimus. Et tales sibi constituit thꝛonos simillimos sibi. Putemus cherubin ex ipso fonte oꝛe altissimi: hauriētes ⁊ refundētes fluenta scie vniuersis ciuib⁹ suis. Et vide ne is sit quē ꝓpheta loquebaꝛ: fluminis impet⁹ lificās ciuitatē dei. Putemus seraphin: spūs totos diuino igne succēsos succēdere vniuersa/vt singuli ciues/singule sint lucerne ardētes ⁊ lucētes. Ardētes charitate: lucētes cognitiōe. O eugeni: q̄ bonū est nos hic esse/q̄ forte melius: si q̄s in toti sequamur quo ex pte ꝑcessimus. Precedimus animo: ⁊ ne ipo quidē toto: sed parte ⁊ parte modica nimis. Affect⁹ iacēt mole coꝛporea ꝓgrauati: ⁊ luto hereditibus defluxis: sola interim arida ⁊ tenuis consideratio pꝛeuolat. Et tñ ex tantillo q̄s iam datur: libet exclamare: Dñe dilexi decoꝛē domus tue/⁊ locū habitatiōis gloꝛie tue. ¶ Quid si totam se colligat aīa: ⁊ reductis affectib⁹ e cūctis locis quibus capriui tenēbꝛ: timēdo que nō oꝛtet: amādo que nō decet: dolēdo vane: gaudēdo vanius: cū his ineat rota libertate volatū: pulset cū impetu spūs: ⁊ in pinguedine gratie illabaf? Nōne cū ceperit circūire lucidas mansiones: ⁊ sinū illū etiā ab: ae curiosius pscrutari: ⁊ sub altari quodcūq̄ illud est martyrū reuisere animas: in pma stola scōam patiētissime expectantes: multo magis tunc instabit loquēs cum pꝛophera. Unā petij a dño hanc requiram: vt inhabitē in domo domini omnibus diebus vite mee: vt videam voluntatē domini ac visitem templum eius? ¶ Quidni ibi videatur coꝛ dei: quidni ibi pꝛoberetur que sit voluntas dei bona et beneplacēs ⁊ perfecta? Bona in se: placens in effectibus: bene placens fruentibus: perfecta perfectis et nihil vltra querētibus. Patēt visceꝛa misericoꝛdie: patent cogitatiōes pacis: diuitie salutis: mysteria bone volūtatis: benignitatis arcana: que clausa moꝛtalibus/etiam ipsis electis suspecta sunt. Jd quidem salubꝛiter: ne desināt tumere dū necdum digne amare idonei inueniūtur. Cernere est in his: qui seraphin ap-

Universidad de Deusto
Biblioteca

pellantur: quomodo amet qui vnde amet nō habet: sed
est: ⁊ qui nihil hoꝛ que fecerit odit: quos saluādos fecit
quō foueat: quō ꝓuehat: quō amplexet: quō delicta ele-
cte iuuēturis/⁊ paleas igno: antiarū eius ignis ille cōsu
mens: ipsam sibi purgatissimā: ⁊ suo amoꝛe dignissimam
reddat. Cernere est in cherubin: q̄ plenitudo scientie ꝺ̄:
{. Job.}. den scientiarū dūm esse: qui solus solā nescīat igno: ātiā:
qui totus sit lux: ⁊ teneb: ein eo nō sint vlle: totus sit ocu
lus: ⁊ qui minime aliq̄n fallitur: quia minime clauditur:
qui extra se nō querat lumen cui admoneatur vt videat:
ipse qui videt: ipse vnde videt. Cernere est in thꝛonis/q̄
nō suspectus omni innocētie iudex sedeat in his qui cir-
cūuenire nolit/circūuenīri nō possit: quippe sit amās et
ps̄. xvj. videns. Nec vacat: sessio: tranquillitatis insigne est. ¶ De
F vultu tali iudicium meū ꝓdeat opto: cui insit amoꝛ: er
ꝛoꝛ abſit: abſit ⁊ perturbatio. Cernere est in dominatio-
nib⁹ quante sit dñs maiestatis: cuius nutu imperiū con-
stat: ⁊ imperio vniuersitas atq̄ eternitas termini sunt.
Cernere est in ꝓncipatib⁹ ꝓncipiū: er quo oīa: ⁊ quō a
cardine ostiū: sic ab ipso regi vniuersitatem. Cernere est
in potestatib⁹/q̄ potestatiue idē princeps quos regit ꝓ-
regit: cōtrarias potestates arcēs ⁊ ꝓpulsans. Cernere est
in virtutib⁹ vnā vbiq̄ equaliter ꝓsto esse virtutē ꝓ quā
oīa: viuificā/efficacē/inuisibilē/immobilēq̄/oīa tū mo-
uentē vtiliter/tenētem fortiter. Que cū in minus vsitata
effecta apud mortales eruperit: miracula siue prodigia
vocāt. Cernere postremo ⁊ mirari est in angelis ⁊ archā
{. Pet. v.} gelis veritatē atq̄ experiētiam vocis illius: qm̄ ipsi cura
est de nobis: qui taliū nos ⁊ tantoꝝ nō desiuit iocūdare
visitationib⁹: instruere reuelationib⁹: suggestionibus cō
monere: sedulitate solaciari. Hec oīa cōtulit illis spiritib⁹
ipse q̄ cōdidit illos: vnus atq̄ idē summus spūs: diuidēs
singulis ꝓut vult. hec operat in illis: hec dedit operari ⁊
illis: sed aliter. Ardent seraphin: sed igne dei: vel potius
igne deo. Ꝺ̄ ꝓcipuū est in eis/amār: sed nō quātū ꝺ̄
nec quō. Lucēt cherubin ⁊ scīa eminēt: sꝫ participio veri
tatis: ac per hoc nō vt veritas: nec quantū. Sedēt thꝛoni
sed insidēris bñficio. Judicāt ⁊ ipsi cū trāquillitate: sed
phil. iiij. nō ad mensurā modū ve pacis pacāris: pacis que erupe
rat oēm sensum. Dominant dñationes: sꝫ sub dño domi-
nant: sed seruiūt pariter. Quid hoc ad summū sempiter-
nū/singulareq̄ dñium? ꝓsunt ꝓncipatus ⁊ regunt: sed
regūntur et ipsi: ita vt regere iam nō noxiut/si regi defie-
rint. Ꝓcellit in potestatib⁹ fortitudo: sed cui debent q̄
fortes sunt: ⁊ aliter est fortis/et plus. Nec tā fortis q̄ ipa
fortitudo est. Virtutes ꝑ suo ministerio ⁊ potēratu sata-
gunt excitare cordia toꝝ petia hoīm/innouatiōe figuꝝ: ū:
virtus ꝟo in eo manēs ipsa facit opa. ſfaciūt ⁊ ille: sed in
ps. lxxvj cōparatione eius nō faciūt. Denicq̄ tantū interest: vt q̄si
pl. cxxxv singulariter ꝓpheta dicat ad eū: Tu es deus q̄ facis mi-
rabilia. Et item de eo. Qui facit mirabilia magna solus.
Adsunt angeli ⁊ archāgeli: sed ille germanio: nobis: qui
nō modo adest: sed ineſt. Ꝺ̄ si dicas posse ineſſe ⁊ ange-
Zach. ij. lū: nō inficior. Memini scriptū. Et ecce angelus q̄ loque
batur in me. ¶ Atq̄ differētia in hoc. Ineſt angelus sug
gerēs bona: nō ingerēs: ineſt hoꝛtās ad bonū: nō bonuꝝ
creās. Deus ficineſt: vt afficiat: vt infundat: vel potius
vt infundaꝺ̄ ⁊ participet: ita vt vnū perinde cum nostro
spiritū esse dicere q̄s nō timuerit: et si nō vnā personam/
vnā ve substātiā. Habes em̄. Qui adheret deo: vn⁹ spūs
j. cor. vj. est. Angelus ergo cū aīa: deus in aīa. Ille vt cōtuberna-
lis aīe ineſt: deus vt vita. Itaq̄ sicut aīa videt in oculis:
audit in aurib⁹: odoꝛat in narib⁹: in faucib⁹ gustat: tāgit
in toto reliquo coꝛpoꝛe: sic deꝰ diuersa in diuersis spiriti-
bus operaꝺ̄: verbi gratia/in alīs amantē se exhibens: in
alīs agnoscēnē: in alīs alia faciēnē: sicut vnicuiq̄ ꝺaꝺ ma
j. Cor. xij nifestatio spūs ad vtilitatē. ¶ Quis est iste tā cōis in vo
ID cib⁹: tā lōge in reb⁹? Quō quē nostris loquimur ꝟbis: in
sua recōdit⁹ maiestate/nostros penit⁹ ⁊ aspect⁹ effugit/et
Esa. lv. affect⁹? Audi ipm̄ q̄d loquaꝺ̄ hoib⁹. Sicut exaltant celi a
terra: sic exaltate sunt vie mee a vīs vestris: ⁊ cogitatio-
nes mee a cogitationib⁹ vestris. Dicimur amare: ⁊ deꝰ. di
cimur nosse: ⁊ deꝰ. Et multa i hūc modū. Sed deꝰ amaꝝt
charitas: nouit vt vīras: sedet vt eq̄ras: dñaꝺ̄ vt maiestas
regit vt ꝓncipiū: tueꝺ̄ vt salus: optatur vt vire⁹: revelat vt
lux: assistit vt pietas. Que oīa faciūt ⁊ angeli: facimus et
nos: sed lōge inferiori mō: nō vtiq̄ bono q̄ sum⁹: sed q̄
participam⁹. Nūc tā trāsi spūs istos: si forte cū spōsa dice
re possis ⁊ tu: Paululū cū pertrāsissez eos: inueni quem Cañ. iij.
diligit aīa mea. Quis est? Nō sane occurrit meli⁹/q̄ q̄ est
Exod. iij Hoc ipse de se voluit nōderi: hoc docuit: dicēre mōyse ad
ppl'm ipso quidē imīgente: q̄ est/misit me ad vos. Meri
to quidē. Nil cōperīt⁹ eternitati/q̄ deꝰ est. Si bonū: si ma
gnū: si beatū: si sapientē: vel q̄cq̄d tale de eo diceris: in ꝟ
ꝟbo instaurak: q̄d est/est. Nēpe hoc est ei esse/q̄d hec oīa
esse. Si ⁊ centū ralia addas: nō recessisti ab esse. Si ea di
ceris: nihil addidisti. Si nō diceris: nihil minuisti. Jā si vi
disti hoc tā singulare: tā summū esse: nōne in cōparatiōe
huiꝰ q̄cq̄d hoc nō est: indicas potiꝰ nō esse q̄ esse? Quid
itē deꝰ? Sine quo nihil est. Tā nihil esse fine ipso: q̄ nec
ipse sine se pōt. Ipse sibi/ipse oībus est. Acꝑ hoc quodā
modo solus est ipse: q̄ suū ipi⁹ est ⁊ omniū esse. Quid est Jo. viij.
deꝰ? Ꝓncipiū. Et ꝟ ipse de se rīsum dedit. Multa in re-
bus dicūtur ꝓncipia: sed respectu posteriꝝ. Alioquin si
ad aliq̄d ꝓcedēs respicias: ipsum potius ꝓncipiū dabis.
Ꝟobrē si q̄ras verū simplexq̄ principiū: inueniaꝭ opoꝛ
tet q̄ ꝓncipiū nō habuerit. Et quo vniuersuꝫ cepit: ipm
ꝓfecto minime cepit. Nam si cepit: aliūde ceperit necesse
est. A se em̄ cepit nihil. Nisi forte q̄s putauerit: q̄ nō erat
dare sibi potuisse/vt esse inciperet: aut fuisse aliq̄d anteq̄
esset. Ꝺ̄ vtrūq̄: q: ratio nō cōsentit: cōstat nihil sibimet
extitisse ꝓncipiū. Ꝺ̄ ꝟo aliud ꝓncipiū habuit: ꝓmū nō
fuit. Verū ergo ꝓncipiū nequaq̄ cepit: sꝫ totū ab ipso ce
pit. Quid est deꝰ? Cui secula nec accesserunt: nec decesse- J
rūt: nec coeterna tū. ¶ Quid est deꝰ? Ex quo oīa: ꝑ quez Ro. xj.
oīa: in quo oīa. Ex quo oīa creabiliter: nō seminabiliter.
Per quē oīa: ne aliū autoꝛe atq̄ aliū opificez arbitreris.
In quo oīa: nō quasi in loco: sed q̄si in ꝟtute. Ex quo oīa
tanq̄ vno ꝓncipio autoꝛe oīm. Per quē oīa: ne alterū in-
ducaꝺ̄ ꝓncipiū artifex. In quo oīa: ne tertiū inducaꝺ̄ lo
cus. Ex quo oīa: nō de quo: q: nō est materia deꝰ. Efficiēs
cā est: nō materialis. ſfrustra ꝑbi materiā querūt: nō egu
it materia deꝰ. Nō em̄ officina quefuit: nō artificē. Ipse
per se: in se oīa fecit. Vīt? De nihilo. Nā si ex aliquo fecit:
illud nō fecit: ac ꝑ hoc nec oīa. Abſit vt de sua ꝺ̄ ico: rupta
inco: ruptibiliq̄ substātia tā multa fecerit: et si bona: coꝛ
ruptibilia tm̄. Queris si in ipso oīa: ipse vbi? Nihil nō mi-
nus inuenio. Quis capiat locus? Queris vbi nō sit: Ne ⁊
quidē dixerim. Quis sine deo locus? Incōp: ehensibilis
est deꝰ: sed nō parū apꝑehēdisti: si ꝟ vbi de eo cōpertuꝫ
est ⁊ nusq̄ sit qui nō claudik loco: ⁊ nusq̄ tm̄ nō sit/q̄ nō
excludik loco. Suo aūt sublimi atq̄ incōp: ehēsibili mo-
do: sicut oīa in ipso: sic ipse in oībus est. Deniq̄ (sicut ait Job. j.
euāgelista) in mūdo erat. Als ꝟo vbi erat anteq̄ mūdus
fieret: ibi est. Nō est q̄ queras vltra vbi erat: ꝓter ipm̄ ni
hil erat. Ergo in seipso erat. Quid est deꝰ? Quo nihil me
li⁹ cogitari pōt. Si appꝛobas: nō opꝰ assentiaris esse alia
quid quo deꝰ sit: ⁊ q̄ deꝰ nō sit. Hoc em̄ sine dubio meli⁹
Quō nō meli⁹ deo/si deꝰ nō est: q̄ ꝺ̄ deo vt sit: At meli
us illā diuinitatē qua dicūt deū esse: nō aliud q̄ deuz esse
fatemur. Nō est ergo in deo/nisi deꝰ. Quid inquisīt? Ne
gas deū habere diuinitatē? Nō/sed q̄ ḥz: hoc est. Negas
diuinitatē deū esse? Nō: sed non alia q̄ que ipse est. Aut si
tu aliā inuenisti: adiuuet me trinitas deꝰ: aduersus illam
tota me cōtumacia erigo. Quaternitas oꝛbē disterminat
nō signat deitatē. ¶ Deus trinitas est: deus triū singula Z:
personarū. Si quartā diuinitatē adiicere placet: interim
ego hāc: q̄ deus nō est: ꝑsuasi mihi minime ado: sdā. Pu
to q̄ ⁊ tu. Nēpe dīm deū tuū ado: rabis: ⁊ illi soli seruies. Mat. ⁊
Gloꝛiosa ꝟo diuinitas: que sibi ꝟoꝛē nō audeat arro- Luc. iiij.
gare diuinū.

A gare diuinū. At melius quartū hoc oīno respuim⁹: q̄ sine
honoꝛe recipimus. ¶ Multa dicunt esse in deo: ⁊ quidē
sane catholicēq̄: sꝫ multa vnū. Alioq̄n si diuersa ꝑputem⁹:
non quaternitatē habueris: sꝫ centenitatē. Verbi causa.
Dicim⁹ magnū/bonū/iustū/⁊ innumera talia: sed nisi oīa
vnū in deo/⁊ cū deo cōsideres: habebis multiplicē deum.
Mihi vero nō deest: q̄ cogitē melius eiusmodi deo tuo.
Queris q̄d? Mera simplicitas. Vero iudicio: natura sim
plex/multiplici anteferꝛtur. Scio q̄ ad id respōdere solēt.
Nō multa inquiūt: sed vnam tantū diuinitatē: que oīa illa
sunt: deo vt sit conferre asserimus. Asseritis ergo: er si non
multiplicē: duplicē deū: et nō ad merū simplex puenistis:
neq̄ ad id quo melius cogitari nō pōt. Tā nō est simplex
quod vel vni fuerit obnoxium forme: q̄ nec virgo vel vni
cognita viro. Securus loquo: ne is quidē qui vel duplex
est: erit incus. Habeo em̄ melio: ē. Esto q̄ hūc numeroso ⁊
multiplici anteponā: sed plane ꝓe simplici sperno. Meꝰ
deꝰ ipse catholice est. Tā nō habet hoc ⁊ illud: q̄ nō hec et
illa. Est qui est: nō que est. Purus/simplex/integer/perfe
ctus/constās sibi: nihil de ꝛpibus: nihil de locis: nihil de
rebus trahēs in se: nihil ex se deponēs in eis: nō habēs q̄d
ad numerum diuidar: non que colligar ad vnū. Unū q̄p
pe est: sed non vnitū. Non partibus constat vt coꝛpus: nō
affectibus distat vt anima: nō formis subsTat vt omne q̄d
factū est. Sed neq̄ forme vt istis visum est. Magna laus
videlicet deo: vt se ab inforꝫ mirate vendicet: forma vna esse
contentum. Hoc est dicere. Cetera pluribus: deum non ni
si vni debere quod est. Quid? Unus beneficio sunt que
sunt: ipse ꝓ suo esse alterius beneficio inclinabit? Laus
ista (vt vulgo dicitur) blasphemiā valet. An nō pluris est
nullo indigere q̄p vno? Habe reuerentiā deo: vt q̄d pluris
est/illi tribuas. Si coꝛ tuū vsq̄ huc ascēdere potuit: deum
tuū infra quō collocabit? Ipse sibi forma: ipse sibi essentia
est. In hoc interim gradu subsistito illū: ⁊ si aliter potiꝰ ap
pareret: illū potius darē. Numquid verēdum ne cogitatio
trāsuoler illū? Quātumcūq̄ in altū ꝑficiat: vltra est. Infra
q̄d nō cogitare possit: altissimū querere/ridiculū est: stulte
ps̄. lxiij. re/impium. Ultra: nō citra querēdus est. Ascēdē si adhuc
potes ad coꝛ: altius: et exaltabitur deus. Non est formatus
deus: forma est. Non est affectus deꝰ: affectio est. Non est
cōpositus deꝰ: merū simplex est. Et vt liquido noueris q̄d
simplex dicā: idē q̄d vnum. Tam simplex deꝰ: q̄ vnus est.
Est aūt vnus: et quō aliud nihil. Si dici possit/vnissimus
est. Unus est sol: q̄ nō sit alter: vna luna: q̄ eque altera nō
sit. Atq̄ id quidē deus: sꝫ plus. Quid plus? Unus est etiā
sibi. Et hoc vis tibi declarari? Jdē est semꝑ: ⁊ vno mō. Nō
sic vnus sol: nō sic vna luna: clamat vterq̄ nō esse se vnum
sibi. Ille moribus: illa et defectibus suis. Deus autem nō
modo vnus sibi: ⁊ in se vnus est. Nihil in se: nisi se habet.
Boetiꝰ. Non ex tēpoꝛe alteratione habet: nō in substantia alterita
tē. Hinc de eo Boetius. Hoc vere vnum: in quo nullus est
numerus: nullū in eo aliud ꝓeter id q̄d est. Neq̄ em̄ subie
ctū fieri pōt: forma em̄ est. Cōpara huic vni oē q̄d vnū dici
potest: ⁊ vnū nō erit. Trinitas est tamē deus. Quid ergo?
Destruim⁹ quod dictū est de vnitate: q: inducimus trinita
tē? Nō: sed statuim⁹ vnitatē. Dicimus patrē: dicim⁹ filium:
dicimus spiritū sanctū: non tamē tres deos: sed vnū. Quid
sibi vult iste (vt sic loquar) absq̄ numero numer⁹? Si tria
quomodo nō numerus? Si vnū: vbi numer⁹? Sed habeo
(inquis) quid numerē: ⁊ quid nō numerē. SubsTatia vna
est: ꝑsone tres sunt. Quid mirū: quid vel obscurū in hoc?
Nihil si ꝑsone seoꝛsum a subsTatia cogitētur. Nūc vero cū
tres ille persone illa subsTatia sint: er illa vna subsTatia tres
ille persone: q̄s numerū neget? Nam vere tres sunt. Quis
numeret tamē? Nā vere vnū sunt. Aut si tu facile explicatu
id putas dicēdo tres: dicito q̄d numerasti? Naturas? vna
est. Essentias? vna est. Substantias? vna est. Deitates? vna
est. Nō hec: sed ꝑsonas numero inquis. Quenon sint: illa
vna natura: illa vna essentia: illa vna substātia: illa vna di
nitas? Catholicus es/minime hoc dabis. Personarū ꝓ-

B prietates: nō aliud q̄p ꝑsonas: ipsasq̄ nō aliud q̄p vnū deuz:
vnā diuinā substantiā: vnā diuinā naturā: vnā diuinam et
summā maiestatē fides catholica ꝓfitetur. Numera ergo:
si potes: aut sine substātia ꝑsonas: que ipsa sunt: aut sine p
sonis ꝓprietates: que ipe sunt. Aut si diuidere quis cone
tur vel personas a substantia: vel ꝓprietates a personis:
nescio quomō trinitatis se ꝓfiteri cultoꝛem possit: q̄ in tan
tā rerū numeroſitatē excesserit. Dicam⁹ ita q̄q̄ tres: sed non
ad ꝓiudiciū vnitatis. Dicamus vnū: sed nō ad cōfusionē
trinitatis. Neq̄ em̄ noīa vacua sunt: nec abſq̄ significatia
casse voces. Sabellianū hoc. Querit q̄s quomodo illud
q̄d catholicū esse dicim⁹ possit esse? Sufficiat ei tenere sic es
se. Atq̄ hoc nō rationi perspicuū: nec tamē opinioni ambi
guum: sed fidei ꝑtinuum. Sacramentū hoc magnū est: er
quidē venerandū: nō scrutandū. Quomodo pluralitas in
vnitate: et hec vnitate: aut ipsa in pluralitate? ¶ Scruta- B
ri hoc temeritas est: credere pietas est: nosse vita: et vita Modi
eterna est. Unde si operepretium censes o Eugeni: percur vni⁹ no
rat nūc cōsideratio multa vna: quo eminētia huius singu tan.
laris vnius: fiat euidentioꝛ. Est vnitas q̄ collectiua pōt di
ci: cum verbi causa/multi lapides faciūt acerui vnum. Et
est vnitas ꝓstitutiua: cū multa mēbꝛa vnū coꝛpus: vel mul
te partes vnū quodcūq̄ totū constituūt. Est et ꝓugatiua:
qua fit vt duo iā non duo sint: sed vna caro. Et est natiua:
qua anima et caro vnus nascitur homo. Est vnitas pote
statiua: qua homo virtutis/non mirabilis: nō dissimilis: sꝫ
vnus sibimet semper nititur inueniri. Est consentanea: cū
per charitatē multoꝝ hominū est coꝛ: vnū et anima una.
Est et votiua: cum aīa voris oībus adherēs deo/vnus spi
ritus est. Est et dignatiua vnitas: qua limus noster a dei
verbo in vnā assumptus est personā. Verum hec oīa quid
ad illud fuminū: atq̄ (vt ita dicā) vnice vnum vbi vnitatē
cōsubstantialiter facit? Huic vni quoduis illoꝝ si assimi
les: erit quoquo modo vnū: si cōpares/nullo. Igitur in
ter oīa que recte vnum dicunt: arcē tenet vnitas trinitatis:
qua tres persone vna substantia sunt. Secūdo loco illa ꝓ-
cellit: qua econuerso tres substantie vna in ch̄isto perso-
na sunt. Porro hec et quecūq̄ alia dici vna possunt: simi-
me illius vnitatis imitatione: non cōparatione: vna appel
lari vera sobꝛietaq̄ ꝑbat consideratio. Nec abducimur ab
hac vnitatis ꝓfessione assertione trium: cū in hac trinita
te nō recipiamus multiplicitatē: sicut nec solitudinē in vni
tate. Ꝺobem cum dico vnū: non me trinitatis turbat nu
merus: qui essentiam nō multiplicat: non variat: nec parti
tur. Rursum cū dico tria: nō me arguit intuitus vnitatis:
que illa quecunq̄ tria: seu illos tres: nec in confusionē co-
git: nec in singularitatē redigit. Jdē me sentire fateoꝛ: er de
illa vnitate: cui scōm ab ista inter cetera vna honoꝛē dedi.
¶ Dico in ch̄o verbū/animā/⁊ carnē sine cōfusione essen C
tiarū/vnā esse personā: et itē absq̄ ꝓiudicio ꝓsonalis vni
tatis in sua numeroſitate manere. Nec negauerim hāc ad
illud q̄s gen⁹ vnitatis ꝓtinere: qua aīa ⁊ caro vnus est hō.
Decuit q̄ppe familiarius similiusq̄ cū hoīs conuenire cō
stitutione: q̄b⁹ ꝓ hoīe cōstitutū est sacrāmentum. Decuit et
cū summa: que in deo est: et deus est: vnitate cōgruere: vt
quomō ibi tres persone/vna essentia: ita hic cōuenientiſ
sima quadā cōtrarietate tres essentie sint vna ꝓsona. Vi-
des ne pulchre inter vtrāq̄ vnitatē hāc collocari: in eo vti
q̄ qui cōstituturus est mediatoꝛ dei hominisq̄ homo ch̄s ie
sus? Pulcherrima inquā cōuenientia: vt saluare sacramē
tum cōgrua quadā similitudine ambobus respōdeat: ⁊ saluā
ti videlicet: et saluato. Jta hec vnitas duaꝝ consistens me
dia vnitatū: alteri succūbere: alteri ꝑminere cognoscitur:
quātū superioꝛe inferioꝛe superioꝛ. Tantā
denicq̄ tamq̄ exꝑtessam vnionis vim in se ꝑfert ea ꝓsona:
in qua deus et homo vnus est ch̄s: vt si duo illa de se inui
nicē ꝓdices: nō errabis: deū videlicet hoīem: ⁊ hoīem
deū: vere catholicēq̄ ꝓnunciās. Nō aūt similiter vel carnē
de aīa: vel aiam de carne: nisi absurdissime ꝓdicas: etsi si
militer aīa et caro vnus sit homo. Nec mirū si nō eque po-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ris aia sit sua illa vitali: etsi non parū valida intentione: cōnectere arcp suis affectibus astringere sibi carnē: vt sibi dicat: Longa catena et fortis ad stringendū diuina predestinatio: ab eterno est emī. Quid lōgius eternitate? Quid diuinitate porrius? Inde est cp nec mortc incidēte/vllare tuus interēdi hec vnitas potuit: etsi carne et aīa ab inuicē Mar. f. separatis. Et fortassis hoc sensit ille: q̄ se indignū pfessus est soluere corrigiā calciamenti huius. Sed et illa tria sata mar. xiij. de euāgelio mixta et fermentata in panē vnum: si quis ad hec tria dixerit pertinere: nō incōgrue id mihi facere videbitur. Q̄ bene ea mulier fermentauit: vt nec diuisione qui dem facta carnis et anime/a carne vel anima verbum diuideretur. Mansit et in separatione inseparabilis vnitas. Nec emī que ex parte contingit separatio: potuit vnitati pscribere/permanenti in totis tribus. Siue coniunctis siue disiunctis suobus: nihilominus pseuerauit in tribus vnitas pſonalis. Equevnus ipse: vnacp persona: verbū/aia/t caro: etiā mortuo hoīe q̄duranit. In vtero virginis (vt sentio ego) cōmixtio hec et fermētatio facta est: et ipsa mulier Luce. f. que miscuit et fermētauit. Nā fermentū nō immerito fortasse dixerim fidē marie. Plane btā que credidit: quoniā perfecta sunt in ea/que dicta sunt ei a dño. Perfecta autē non essent: si quominus iuxta verbū dñi/esset fermentatū totū: t perpetuo fermentarū; seruās nobis tā in morte cp in vita/pariter vnū atcp integrū mediatore dei et hominū/ cū sua deitate hominē iesum christum. Aduertere est in hoc admirabili sacramēto iuxta numerū sato: ū/mire t decentissime distinctionis gradus. Nouū/antiquū/eternū. Nouū/aīam: que de nihilo tunc creata creditur/cum infusa. Antiquum/carnem que a primo vsq hominū (id est ex adam) traducta cognoscitur. Eternum/verbum quod ab eterno patre coeternum illi/genitū: indubitata veritate assert. Et in his triplex (si diligēter aduertas) diuine potētie genus: cp factū sit de nihilo aliqd: de vetusto nouū: eternū beatūcp de dānato et mortuo. Quid hoc ad nostrā salutē? Multū per oēm modū. Primū qdē cp pcō redacti in nihili: per hoc quodāmō iterato creati sum⁹: vt simus initiū aliquod creature eius. Deinde cp ex vetusta seruitute in libertatē filioꝝ dei translati/in nouitate spūs ambulāmus. Postremo cp de potestate tenebrarū vocati: ad regnū claritatis eterne in quo iam et cōsedere nos fecit in christo. Alieni sint a nobis qui christi a nobis carnem alienare conantur: nouam creatam in virgine: et non de virgine sumptam impie asserētes. Pulcbre propheticus spiritus longe ante occurrit huic sententie: immo blasphemie impiorū. Egredietur (inquiens) virga de radice ieſſe: t flos de Esa. xj. radice eius ascēdet. Dixisse poterat: et flos de virga: nō maluit de radice: vt vnde virgā/inde florē duxisse originē demōstraret. Inde igit sumpta caro vnde orta virgo: nec nouā in virgine que pdiit ex radice. Forte subtilior charis: si adhuc pergimus querere quid est deus: tum q̄ totiens iam quesitum est: tū quia difficilis inuentū iri. Dico tibi pater Eugeni: solus est deus/qui frustra nunq̄ queri potest: nec cū inueniri non potest. Doceat te de hoc experimentū tuū: aut si non/experto credito: non mihi/sed scō qui ait: Ephes. iij. Bonus es dñe sperātibus in te: aīe querēti te. Quid ergo est deus? Quod ad vniuersum spectat: finis. Quod ad electionē: solus. Quod ad seipse nouit. Quid est deus? Voluntas omnipotens: benivolentissima virtus: lumen eternū: incommutabilis ratio: summa beatitudo: creans mentes ad se participandum: viuificans ad sentiendum: afficiens ad appetendum: dilatans ad capiendū: iustificans ad promerendum: accendens ad zelum: fecundans ad fructum: dirigens ad equitatē: formās ad benivolentiā: moderās ad sapientiam: roborans ad virtutem: visitans ad consolationem: illuminans ad cognitionem: perpetuans ad immortalitatem: implens ad felicitatem: circumdans ad securitatem. Quid est deus? Non minus pena peruersorum/q̄ humilium gloria. Est enim rationabilis quedam equitatis directio inconuertibilis atcp indeclinabilis: quippe attingens vbiq: cui illisa omnis prauitas: contorqueri necesse est. Quidni in hanc omne tumidum vel distortum impingat et conquassetur? Ue vniuerso quod obuium forte offenderit; cedere nescia rectitudo. Nam t fortitudo est. Quid iniquis voluntatib⁹ tam contrarium et aduersum: cp semper conari: impingere semp/t frustra? Ue oppositis voluntatibus/solam sue profecto auersionis referentibus penam. Quid tam penale: q̄ semper velle quod nūq̄ erit: et semper nolle: quod nunq̄ non erit? Quid tā damnatum: cp voluntas addicta huic necessitati volendi nolēdicp: vt ad vtrūlibet iam sicut non nisi peruersa: ita non nisi misere moueat? In eternum; non obtinebit quod vult; et quod non vult in eternum nihilominus sustinebit. Digne omnino: vt qui ad nihil; afficiatur; vnq̄ quod deceat: ad nihil vnq̄ quod libeat cuadat. Quid hoc facit? Rectos dñs deus noster: qui et cum peruerso peruertitur? Nunq̄ recto prauoq̄ conuenient. Hec emī sibi inuicem aduersant: Act. iij. emī non inuicem ledant. Ecce alterius est; absit vt dei. Durum tibi est inquit: contra stimulū calcitrare; hoc est nō stimulo durum: sed calcitranti. Esset turpium pena deus. Lux est enim. Et quid tam inuisum obscenis flagitiosisq̄ mentibus? Profecto ois qui male agit; odit lucem. Sed Joh. iij. dico. Nunquid non poterunt declinare? Minime, omnino. Lucet vbiq: et si nō omnibus. Deniq̄ in tenebris lucet: et tenebre eam non comprehendunt. Videt tenebras Joh. j. lux: cui hoc est videre quod lucere: sed non vicissim a tenebris ipsa videtur; quia tenebre eam non comprehendunt. Et videntur ergo vt confundantur; et non vident ne; consolentur. Nec modo a luce; et in luce videntur. A quo vel a quibus? Ab omni videre; vt pro multitudine intuentiū fit confusio multa. At nullus de tāta numerositate spectātium molestio: oculus: suo cuiusq̄. Non est aspectus siue in celo/siue in terra: quem tenebrosa conscientia suffugere magis velit; minus possit. Non latent tenebre vel seipsas. Se vident: que aliud nō vident. Opera tenebrarū sequūtur illas; nec est quo se abscondāt ab illis; nec in tenebris q̄dem. Hic est vermis qui non moritur memoria preteritoꝝ. Esa. lxvj Semel iniectus vel potius innatus per peccatum: hesit firmiter: nequacp deinceps auellendus. Nec cessat rodere cōscientiam: eacp pastus: esca vtiq; inconsumptibili perenitate vitam. Ho: reo vermem mortis dicam: et mortem vitace. Ho: reo incidere in manus mortis viuentis/et vite morientis. Hec est secūda mors: que nunq̄ pro cessit; sed semper occidit. Quis det illis semel mori/t non moriantur in eternum? Qui dicunt montibus cadite sup nos; et collibus operite nos: quid nisi mortem mortis beneficio aut finire; Lu. xxiij aut euadere volunt? Deniq̄ inuocabunt mortem ait/t nō Apo. ix. venient. Innuere id clarius. Constat immortalē aīam esse; nec aliquando absq̄ sua memoria viuere: ne non animam aliquādo esse contingat. Itacp durāte anima/durat et memoria. Sed qualis? Fœda flagitijs: horrida facino: ib⁹: vanitate tumida: contemptu hispida et neglecta. Que pro: rā: trāsierunt et non transierunt. Transierunt a manu; sed non a mente. Quod factum est: factum non esse nō potest. Proinde t si facere in tempore fuit: sed fecisse in sempiternum manet. Nō trāsibit cū tempore; quod tempora trāsit. In eternum ergo necesse est crucier: quod perdā te egisse in eternum meminerīs. Experiri erit hoc veritatem vocis illius. Arguam te/et statuam contra faciem tuam. Do- ps. xlix. minus locutus est: cui omne aduersus; et sibi aduersari necesse est: vt sit sera querela. O custos hominum; quare posuisti me contrarium tibi: et factus sum mihimetipsi gra- Job, vij uis? Ita est o eugeni: nō potest deo esse contrarium quid et sibimet cohērere: sed qui arguetur a deo: arguetur et a seipso. Non est sane iam tunc cp aut veritatem dissimulet ratio: aut rationis intuitum anima declinet mēbris anulla corporeis/et in sese collecta. Quo enim id valeat sopitis conclusisq̄ in morte sensibus: per quos vtiq; curiosius exire: et a se ire; solebat in eam que preterit mundi istius figu-

rā? Videos turpibus nihil deesse ad cōfusionem: cū pducetur spectaculum fieri deo/angelis/hominib⁹/sibiipsis. O cp male mali oēs locati sunt vtiq; oppositi torrēti huic directe equitatis: et huic lumini propalate veritatis exposīti. Nōne hoc est perpetuo tūdi: perpetuoq̄ cōfundi? Duplici contritione ait ille: contere eos domine deus noster. hie. xvij. A Quid est deus? Ilōgitudo/latitudo/sublimitas/t pfundum. Quid inquis? Enem⁹ te quaternitatis (quā abominatus es) professor? Minime. Abominatus sum t abominor. Vilus sum; ptulisse plura: sed vnū est. Unus deus signanis est p capru nostro; nō pro suo statu. Diuisus est hicnō ille. Voces diuerse: semite multe: sed vnū per eas significatur: vnus q̄ritur. Non diuisiones substantie in quaternario isto exp: esse sunt: nō dimensiones: quales in corporibus intuemur: nō distinctio pſonalis: qualē in trinitate adorāmus; nō numerus proprietatū: qualem pſonis ipsis inesse fatemur: et si non aliud a pſonis. Alioq̄n hoc singulū horū video quod quattuor simul; hec quattuor: ipsa qō singulum est. Nobis autem quia nō possumus cū deo simplicitate cōtendere: dū cōtēdimus apprehendere vnū occurrit veluti q̄druplicatū. Facit hoc speculū t enigma: per quod solū interim videre datur. Cū autē videbim⁹ facie ad faciem: videbimus sicuti est. Nec emī iā tunc fragilis 1.Cor. xiij. acies mentis nostre quātūlibet vehemēter intendens: aliquatenus reflet/dissilietve in suam pluralitatē. Colliget se magis: adiumabit/cōformabitcp vnitati illi/t vel potius vnitati illi: vt vna vni facies respondeat faciei. Nempe similes ei erimus: q: videbimus eum sicuti est. Beata visio ad pā. xxvj. B quā merito suspirabat qui ait: Exquisiuit te facies mea: facem tuā dñe requiram. Et quia adhuc in querēdo res est: interim ascēdamus quadrigam illam: vpote infirmi et imbecilles indigētes tali vehiculo. Ascendamus si forte vel sic apprehendamus in quo apprehensi sumus. i. huius ipsius vehiculi rationem. Nā hoc monitū habemus ab ipso auriga: t primo currus huius exhibitore: vel studeamus cōprehēdere cū oīnibus sanctis: que sit longitudo/latitudo/sublimitas/t profundū. Comprehendere dixit non cognoscere: vt nō curiositate contēti scientie: tota cura fruendi inhiemus. Non in cognitione est fructus: sed in cōpre- Jac. iiij. hēsione. Alioquin scienti bonū et nō facienti (vt ait q̄dā) peccatū est ei. Et ipse paulus alio loco. Dic currite (inq̄t) 1.Cor. ix. vt cōprehendatis. Quid sit cōprehēdere inferius declarabo. Quid igitur est deus: longitudo inquam. Quid ipsa? Eternitas. Hec tam longa vt nō habeat terminum: nō magis loci q̄ tēporis. Est t latitudo. Et ipsa quid? Charitas. Sap. vij. mat. v. Quibus et ista terminis angusteur in deo: qui nihil odit horū que fecerit. Deniq̄ solē suum oriri facit super bonos et malos: et pluit super iustos t iniustos. Ergo t inimicos concludit sinus ille. Ne hoc q̄ contentus/euadit in infinitū. Omnem non modo affectionem: sed et cognitionē excedit: adiscente apostolo et dicente: Scire etiam superemi- Epb. iij. nentem scientie charitatem christi. Quid plus dicā? Eterna est. Nisi q̄ hoc plus forsitan est: quia eternitas est. Videbes tantam esse latitudinem quantam et longitudinem: Utinam sic videas non tantam esse: sed ipsam id esse vnā quod alteram: non minus vnam q̄ duas: nec plus duas q̄ vnam. Deus eternitas: deus charitas est: longitudo sine protensione: latitudo sine distensione. In vtroq; pariter locales quidem excedit tempora: alesq̄ angustias: sed libertate nature: non enomitate substantie. Tali modo immensus est qui omnia fecit in mēsura: et q̄ius immensus: hic tamen modus t ipsius immēsitatis. Quid item deus? Sublimitas et profundum. In altero supra omnia: in altero intra oīa. Liquet in deitate miscp clandicare equalitatē: stare eam vndiq; firmiter: pstare immobiliter sibi. Sublime/potentiam/profundum/sapientiam eius considera. Et equo t ista respondent sibi: dum et sublimitas inattingibilis: t profunditas eque inscrutabilis cognoscat: paulo admirāte et exclamante: O altitudo diuitiarum sapien- Rom. xj. tie et scientie dei: q̄ incōprehēsibilia sunt iudicia eius: t in- uestigabiles vie illius. Liber et nos exclamare cum paulo: horum vtrumcp intuētes in deo et cū deo simplicissimā vnitatem. O sapientia potens: attingens vtiq; fortiter. O sap. viij. porrēcia sapiens: disponens omnia suauiter. Res vna: effec- Ibidem. tus multiplex: operationesq; diuerse. Et illa vna res est longitudo pter eternitatē: latitudo pter charitatem: sublimitas pter maiestatē: profunditas pter sapientiā. Nouimus hec: Nū ideo t arbitramur nos prehēdisse? Nō ea disputatio cōprehēdit: si scitas: si quo modo tū cōprehēdi potq̄ incōprehensibile est. At nisi posset non dixisset apostolus: vt cōprehendamus cū oībus sanctis. Sancti igitur cō- Epb. iij. prehendunt. Queris quomodo? Di sanctus es/comprehendisti t nosti. Si nō/esto: t tuo experimēto scies. Sā- E cum facit affectio sancta: et ipsa gemina: timor dñi sanctus et scīus amor. His pfecte affecta aia: veluti quibusdā duobus brachijs suis comprehendit/amplectit/stringit/tenet et ait. Tenui eum: nec dimittam. Et timor quidem sublimi Cañ. iij. et pfundo; amor lato longoq; respōder. Quid tam timendū/cp potestas cui nō potes resistere: cp sapientia/cui abscondi nō potes? Poterat minus timeri de⁹/altero utro carens. Nunc autē perfecte oportet timeas illū: cui nec oculus deest omnia videns: nec manus potens oia. Quid itē tam amabile cp amor ipse quo amas: t quo amaris? Amabilio: et ramē iuncta eternitas facit: que dū non excidit: foras mittit suspitionē. Ama igit perseueranter t longanimiter: et habes longitudinem. Dilata amorem tuum vsq; ad inimicos: et latitudinem tenes. Esto etiam in omni solicitudine timoratus: t sublime profundumcp apprehendisti. Aut si mauis quattuor eque tuis diuinis quattuor respondere: facis b: si stupes: si paues: si ferues: si sustines. Stupenda plane sublimitas maiestatis: patienda abyssus iudicioꝝ: feruor: et erigit charitas: eternitas perseuerantiam sustinēdi. Quis stuper: nisi qui cōtemplatur gloriam dei: Quis paueat nisi qui scrutatur profundū sapientie? Quis ferueat nisi qui meditat charitatem dei? Quis sustineat et perseverat in amore: nisi qui emulatur eternitatem charitatis? Nempe eternitatis quandam imaginē perseuerantia profert. Deniq; sola est cui eternitas redditur: vel potius que Mat. x. et. xxiiij. eternitati hominem reddit/dicente dño: Qui perseuerauerit vsq; in finem: hic saluus erit. Et nunc aduerte in D quattuor: istis/contemplationis species quattuor. Prima Contemplatiōis iiij. spe- et maxima contēplatio est: admiratio maiestatis. Hec recies. rit cor purgatum: vt a vitijs liberum atcp exoneratū peccatis/facile ad superna leuet: interdum quoq; vel per aliquas modulas stupore t extasi suspēsum teneat admirātē. Secunda autem necessaria est huic. Est enim intuens iudicia dei. Quo sane pauido aspectu/dum vehemētius cōcutit intuentē: fugat vitia; fundat virtutes: initiat ad sapientiam: humilitatem seruat. Virtutū siquidē bonū quodā ac stabile fundamentum: humilitas. Nempe si nuter illa: virtutū aggregatio/non nisi ruina est. Terna contēplatio occupatur vel potius ociatur circa memoriā beneficiorū: ne vel dimittat ingratum: solicitat memoratiuē ad amorem benefactoris. De talibus dicit propheta loquens ad ps. cxliij dñm: Memoriam abundantie suauitatis tue eructabūt. Eructatio gratiarum actio est. Quarta q̄ retro sunt obliuiscens: in sola requiescit expectatione promisso: ū. Que cū sit meditatio eternitatis (siquidem que promittuntur: eterna sunt) longanimitatem alit: et perseuerantie darvigorē. Puto iā facile est quattuor: nostra hec: quattuor: illis apostoli assignare: dum longitudinem comprehendit meditatio promissoꝝ: latitudinem/recordatio beneficiorum: sublimitatem/contemplatio maiestatis: profundum/inspectio iudiciorum. Querendus adhuc fuerat qui nec satis adhuc inuentus est: nec queri nimis potest: at orando forte cp disputando dignius queritur: et inuenitur facili⁹? Proinde is sit finis libri: sed non finis querendi.

Explicit liber beati Bernardi de consideratione ad Eugeniū papam in quinq; partiales diuisus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Diui bernardi abbatis in

tractatum de gratia et libero arbitrio. Prologus.

Domio vuillermo abbati sci theodorici frater. B. Opusculū de gra et libero arbitrio: quod illa qua scitis occasione nup aggressus sum: eadē gra adimāte peregi vt potui. Vereor: aūt ne aut grādia minus digne loc⁹ tus inueniar: aut ptractata a pluribus supfluo retractasse. Proinde legite illud primus: et si iudicatis solus: ne si pferat in mediū: magis fore scriptoris publicek temeritas: q̄ lectoris edificek charitas. Quod si palā fieri vtile ꝓbaueritis: tūc si quid obscurius dictū aduerteritis: q̄ō in re obscura seruata congrua breuitate dici planius potiusser: nō fit vobis pigrum aut emendare p vos: aut mihi refignare emēdandū: si fraudari nō vultis promissione illa sapiētie: qua air. Qui elucidāt me: vitam eternam habebūt. Eccli. xxiiij.

¶ Tractatus de gratia et libero arbitrio.

Loquente me cōtra aliquando: et deū in me gratiā commendāte: q̄ scilicet ab ipsa me in bono et proficiēntū agnoscerē: et ꝓuehi sentirem: et sperarē ꝓficiendū: q̄d tu ergo (air) vanus ex circūstantib⁹ op aris: aut q̄d mercedis speras: vel pr̄emij: si totū facit deus? Quid em inquā tu cōfulis: Da (inquit) gloriā deo: qui gratis te ꝓuocauit: excitauit: initiauit: et viue digne de cetero: quo te probes et ꝓcepris beneficijs non ingratū: et percipiendis idoneum. Et ego. Bonū inquā cōsiliū das: si et ſ̄ dederis posse teneri. Si quidē nō est eiusdē facilitatis scire q̄d faciendū sit: et facere. Q̄m et diuersa sunt: ceco ducatū: ac fesso p̄bere vehiculū. Nō quicūq̄ ostēdit viā: ꝓbet etiā viaticum itineranti. Aliud illi exhibet qui facit ne deuiet: et aliud qui ꝓstat ne deficiat in via. Ita nec quiuis doctor statim et dator: erit boni quodcunq̄ docuerit. Porro duo mihi sunt necessaria: doceri: ac iuuari. Tu quidē homo recte consulis ignorantie: sed (si verum sentit apostolus) spūs adiuuat infirmitatē nostrā. Immo vero qui mihi per os tuū ministrat cōsiliū: ipse mihi necesse est ministret: q̄ spiritū suū adiutorium: quo valeam implere q̄ cōsulis. Ecce em iam ex eius munere velle adiacet mihi: perficere aūt nō inuenio. Sed nec alicui quādo me inuenturū cōfido: nisi qui dedit velle: det et ꝓficere pro bona volūtate. Ubi ergo (air) sunt merita nra: aut vbi est spes nostra? Audi inquā. Nō ex operibus iustitie que fecim⁹ nos: sed fm suam misericordiā saluos nos fecit. Quid enim? Tu forte putaueras tua te creasse merita: tua posse saluari iustitia: qui nec saltem dñm iesum dicere potes nisi in spiritu sancto? Ita ne oblitus es quis dixerit: sine me nihil potestis facere? Et neq̄ currētis: neq̄ volentis: sed dei miserentis est? Quid igitur agit (air) liberū arbitrium? Breuiter respōdeo. Saluatur. Tolle liberum arbitrium: nō erit quod saluetur. Tolle gratiam: non erit vnde saluetur. Opus hoc sine duobus effici non potest: vno a quo fit: altero cui vel in quo fit. Deus auto: est salutis: liberum arbitrium tantū capax: nec dare illam nisi de⁹: nec capere, valet nisi liberū arbitrium. Quod ergo a solo deo et soli datur libero arbitrio: tam absq̄ consensu esse non potest accipientis: q̄ absq̄ gratia dantis. Et ita gratie operanti salutem: cooperari dicitur liberum arbitriū: dum consentit: hoc est dum saluatur. Consentire em saluare est. Proinde peccatis spiritus salutem huiusce modi minime capit: eo q̄ illi voluntarius consensus desit: quo saluandi videlicet deo placide obtemperet: siue iubenti acquiescendo: siue polliceri credendo: siue reddenti gratias agendo. Enimuero aliud est voluntarius cōsensus: aliud naturalis appetitus. Posterior quippe nobis communis est cum irrationalibus: nec valet consentire spiritui: carnis irretitus illecebris. Et fortassis ipse est qui alio nomine ab apostolo sapientia carnis appellatur: vbi ait. Sapiētia carnis inimica est deo: legi em̄ dei non est subiecta: nec em̄ potest. Dunc ergo (vt dixi) cōmunem habentes cū bestijs: consensus voluntarius nos discernit. Est enim habitus animi liber sui. Siquidem non cogitur: nō extorquetur. Est quippe volūtatis: nō necessitatis. Necnegat se nec prebet cuiq̄: nisi ex voluntate. Alioquin si compelli valet inuitus: violentus est: non voluntarius. Ubi autem volūtas non est: nec consensus. Non enim est consensus: nisi voluntarius. Ubi ergo consensus: ibi voluntas. Porro vbi voluntas: ibi libertas. Et hoc est quod dici puto liberum arbitrium. Sed vt manif. stius fiat quod dicit: et cōpetentius ad id q̄ volumus: veniamus: paulo altius estimo reperendum. ¶ In rebus naturalibus non idem est vita quod sensus: non sensus quod appetitus: nec ille quod cōsensus. Quod ex singulorū diffinitionibus clarius eluc⁹bit. Est enim in quolibet corpore vita: internus ac naturalis motus vigens rantū intrinsecus. Sensus vero vitalis in corpore motu vigēs et extrinsecus. Appetitus autē naturalis vis in animā te mouendis auide sensibus attributa. Verum cōsensus nunus est voluntatis spontaneus: vel certe (quod superius dixisse memini) habitus animi liber sui. Porro voluntas est motus rationalis: et sensui presidens: et appetitui. Habet sane quocunq̄ se voluerit semper rationem comitem et quodāmodo pedissequam: non q̄ semper ex ratione: sed q̄ nūq̄ ablq̄ ratione moueatur: ita vt multa faciat per ipsam contra ipsam: hoc est quasi per eius ministerium: cōtra eius cōsilium: siue iudiciū. Unde est illud. Preuidentiores sunt filij huius seculi: filijs lucis in generatione sua. Et rursum. Sapientes sunt: vt faciāt mala. Neq̄ em̄ prudentia seu sapientia inesse creature potest vel in malo: nisi vtiq̄ per rationē. Est vero ratio data voluntati: vt instruat illam: nō destruat. Destrueret autem: si necessitatem ei vllam imponeret: quo minus libere pro arbitrio sese voluere: siue in malum consentiens appetitui: aut nequā spiritui vt sit animalis nō percipiēs vel certe perfequens ea que sunt spiritus dei: siue ad bonū gratiā sequens: et fiat spiritualis: que omnia diiudicans: ipsa minime iudicetur. Si inquā hoium quodlibet prohibēte ratione volūtas non posset: volūtas iam non esset. Ubi quippe necessitas: ibi nō volūtas. ¶ Qui si ex necessitate: et absq̄ consensu proprie voluntaris: mala bona vt fieri possent: rationalis creatura aut misera. Pfecto esse nulla ratiōe deberet: aut beata penitus. Cē nō posset: cui nimirum in vtraq̄ parte id deesset: quod soluz in ea miserie siue beatitudinis capax est. Id est volūtas. Cetera siquidē que supra memorata sunt: vita: sensus: vel appetitus: nec miserum nec beatum. Alioquin et arbores ex vita: et ꝓcudes etiam ex reliquis duob⁹ vel miserie possent esse obnoxie: vel idonee beatitudini: quod oino impossibile est. Communem itaq̄ habentes vitam quidem cū arboribus: sensum vero et appetitum: et eque vitam cū pecoribus: id quod dicitur volūtas: nos ab vtriq̄ discernit. Cuius voluntatis consensus (vtiq̄ voluntarius non necessarius) dum aut iustos probat: aut iniustos: etiam merito beatos facit vel miseros. Is ergo talis consensus ob voluntatis inamissibilem libertatem: et rationis quod semper secum portat: et vbiq̄ indeclinabile iudiciū: non incongrue dicit (vt arbitror) liberum arbitrium: ipse liber sui: ꝓpter volūtatem: ipse iudex sui: ꝓpter rationem. Et merito libertatem comitatur iudicium: quoniamquidem quod liberū sui est: profecto vbi peccat: ibi se iudicat. Est autem iudicium: quia iuste profecto si peccat: patitur quod nolit: qui non peccat nisi velit. Ceterum quod sui liberum nō esse cognoscit: quo pacto vel bonū ei vel malū imputat? Excusat nē pe vtriq̄ necessitas. Porro vbi necessitas: ibi libertas nō est. vbi libertas non est: nec meritū: ac ꝓ hoc nec iudicium. Excepto sane per ora originali pcō: quod aliam cōstat habere rationem. Decetero quicquid hanc non habet volūtatis cōsensus libertatem: proculdubio et merito caret et iudicio. Proinde vniuersa que sunt hois ꝓter solā voluntatē ab vtroq̄ libera sunt: q: sui libera nō sunt. Vita, sensus, appetitus, memoria, ingenium: et si qua talia sunt: eo ipso subiacent necessitati: quo nō plane subdita sunt volūtati. Ipam vo q: impossibile est de seipa sibi nō obedire: nemo qppe aut nō vult q̄ vult: aut vult q̄ nō vult: retiā impossibile est sua priuari libertate. Potest quidē mutari voluntas: sed non nisi in aliam voluntatē: vt nunq̄ amittat libertatem. Ea ergo nō potest priuari illa: q̄ nec seipsa. Si poterit homo aliquando aut nihil oino velle: aut velle aliquid et non volūtate: poterit et carere libertate voluntas. Hinc est q̄ insanis: vel infantibus: item q̄ dormientibus: nihil quod faciunt: vel bonum vel malū imputatur: quia mimirum sicut sue non sunt cōpotes rationis: si nec vsum retinent ꝓprie volūtatis: ac per hoc nec iudiciū libertatis. Cum igit volūtas nil liberū habeat: nisi se: merito nō iudicat nisi se. Siquidē nec tardū ingeniū: nec labilis memoria: nec ingens appetit⁹: nec sensus obtusus: nec vita languens: reum per se statuūt hominē: sicut nec contraria innocentē: et hoc nō ob aliud nisi quia hec necessarie: ac ꝓter volūtatē posse puenire ꝓbant. ¶ Sola ergo volūtas q̄m ꝓ se sui ingenita libertate: aut dissentire sibi: aut ꝓter se in aliquo consentire: nulla vi: nulla cogit necessitate: non immerito iusta: vel iniusta: beatitudine seu miseria digna ac capacē creaturā cōstituit: p̄ outrey iustitie: iniustitie ve consenserit. Quapropter hmōi voluntariū liberūq̄ cōsensum: ex quo et oē sui (ex his q̄ ꝓdicta sunt) cōstat pēdere iudiciū: puto non incōgrue: vt supra diffinium⁹ esse: q̄ solet liberū arbitriū appellari: vt liberū referat ad voluntatē: arbitriū ad rationē. Sed sane liberū: nō illa libertate de qua dicit apostolus. Ubi spūs dñi: ibi libertas. Est enim illa libertas a peccato: sicut alibi dicit: Cū enim serui essetis peccati: liberi fuistis iustitie. Nunc aūt liberati a peccato, serui autē facti deo: habetis fructū vestrū in sanctificationem: finē vero vitam eternā. Quis vero in carne peccati a pctō sibi vendicat libertatē? Hac ergo libertate merito nequaq̄ dictū arbitro: liberū arbitriū. Est itē libertas a miseria: de qua idē apostolus. Et ipsa inquit creatura liberabitur a seruitute corruptionis: in libertatē glorie filioꝝ dei. Sed nunquid et istam sibi quispiā in hac mortalitate ꝓsumit? Et hac iraq̄ liberū nominari arbitrium: nō immerito abnuimus. Est vero quam magis ei cōgruere arbitrio libertatē: quam dicere possumus a necessitate: eo q̄ necessarium voluntario contrariū esse videat. Siquidē q̄ ex necessitate fit: nō iam ex volūtate: et ecōuerso simiter. Cum igitur ꝓut interim potuit occurrere nobis: triplex sit nobis ꝓpositā libertas: a peccato, a miseria, a necessitate: hanc vltimo loco positā contulit nobis in cōditione natura: in prima restauranda gratia: media nobis reseruatur in patria. Dicatur igit prima libertas nature: secunda gratie: tertia vite vel glorie. Primo nempe in liberā voluntatem, ac voluntariā libertatē conditi sumus: nobis a deo creatura. Secūdo reformamur in innocentiā: nouā in christo creatura. Tertio sublimamur in gloriam perfecta in spiritu creatura. Prima ergo libertas habet multum honoris: secda plurimū etiā virtutis: nouissima cumulū iocunditatis. Ex prima quippe pstamus ceteris animātibus. In secūda carnē: per tertiam mortē subijcim⁹. Vel certe sicut in prima subiecit de⁹ sub pedibus nostris oues et boues et pecora campi: ita q̄ per secundā spirituales bestias huius aeris: de quibus dicitur: Ne tradas bestijs animas confitentes tibi: prosternit eque et cōterit sub pedib⁹ nostris: et vltima randē nosipsos nobis: plenius submissurus per victoriam corruptionis et mortis: quādo sez nouissima destruentur mortis: et nos transibim⁹ in libertatem glorie filioꝝ dei. Qua libertate ch̄ristus nos liberabit: cū nos vtiq̄ trader regnum deo et patri. De hac enim: et item de illa quam diximus a peccato: puto q̄ iudeis aiebat: si vos filius liberauerit: vere liberi eritis. Liberum arbitrium li-

beratore indigere significabat: sed plane qui illud liberare non a necessitate: quā voluntatis cum esset penitus nō nouerat: sed a peccato: in quod tam libere q̄ volūtarie corruerat: simulq̄ a pena peccati: quā incautū incurrerat inuitus ferebat: quo vtroq̄ malo liberari omnino non potest nisi per illum qui solus hominū factus est inter mortuos liber: liber videlicet a peccato inter peccatores. Solus nāq̄ inter filios adam: libertatē sibi vendicat a peccato: qui peccatum non fecit: nec inuentus est dolus in ore eius. Porro et a miseria q̄ est pena peccati: habuit nihilominus libertatē: ſ̄ pcti. nā ꝓpria: nō actu. Nemo qppe tollebat aiam eius ab eo: sed ipe ponebat eam. Denicq̄ teste ꝓpheta: Oblatus est quia ipse voluit: sicut et cum voluit natus ex muliere: factus sub lege: vt eos qui sub lege erant redimeret. Ffuit itaq̄ et ipse sub lege miserie: sed fuit q: voluit: vt liber inter miseros et peccatores, vtriq̄ iugum fraternis a cervicibus excuteret. Habuit itaq̄ totas tres libertates: primam ex humana simul et diuina natura: reliquas ex diuina potentia. Quarum duas posteriores: vtrum et primus homo in paradiso habuerit: vel quomodo: et quatenus eas habuerit: postea videbimus. Hoc autem indubitanter sciendum: vtramq̄ plenam ac perfectā perfectis inesse animabus carne solutis: cum deo pariter et christo eius: atq̄ angelis supercelestibus. Nam sanctis aiabus: et si necdum cōpotia receperunt: deest quidē de gloria: sed nihil prorsus inest de miseria. Verum libertas a necessitate: eque et indifferenter deo: vniuersq̄ tam male q̄ bone rōnali cōuenit creature. Nec pcō: nec miseria amittit: vel minuitur: nec maio: in iusto est q̄ in peccatore: nec plenior in angelo q̄ in homine. Quomodo namq̄ ad bonū conuersus p gratiā humane volūtatis cōsensus: eo libere bonū et in bono liberū hominē facit: quo volūtarius efficit non inuitus pertrahitur: sic sponte deuolutus in malū: in malo nihilominus tā liberum q̄ spontaneū cōstituit: sua vtiq̄ voluntate ductum: non aliūde coactum vt malus sit. Et sicut celestis angelus: aut etiam deus ipe permanet liber bonus, ꝓpria videlicet voluntate, non aliqua extrinseca necessitate: sic profecto diabolus eque liber in malū et corruit: et perstitit: suo vtiq̄ volūtario nutu: non alieno impulsu. Manet ergo libertas volūtatis: vbi etiā fit captiuitas mentis: tam plena quidem in malis q̄ et in bonis: sed in bonis ordinatior. Tam integra q̄ ꝓ suo modo in creatura q̄ in creatore: sed in illo potentior. Quod autem homines solent conqueri et dicere: volo habere bonam voluntatem, et non possum: nequaq̄ huic prescribit voluntatis libertati: vt quasi vim: aut necessitatem in hac parte patiatur volūtas: sed plane illa libertate, que dicitur a peccato: se carere testantur. Nam qui vult habere bonam volūtatem: probat se habere voluntatem. Non em̄ vult habere bonam: nisi per voluntatem. Qui si voluntatem, et libertatem: sed libertatem a necessitate, non a peccato. Nempe vt nō valeat cū velit habere bonam: sentit quidem sibi deesse libertatem: sed pfecto libertatem a peccato: quo vtiq̄ doler premi: non perimi voluntatem. Et q̄ iam proculdubio vrunq̄ bonā habet: vbi habere vult. Bonum quippe est q̄ vult. Nec posset bonum velle: nisi bona volūtate: sicut nec velle malū: nisi mala volūtate. Cū bonū volumus: bona est volūtas: cū malū: mala est volūtas. Utrobiq̄ volūtas: et vbiq̄ libertas: cedit siquidē volūtati necessitas. Cū aūte nō valemus q̄ volumus: sentim⁹ quidē ipsam quodāmodo libertatē peccato esse captiuā vel miserā: nō tamē amissam. Ex hac ergo tantū libertate: qua liberū est volūtati seipam iudicare vel bonam, si bono: vel malā, si malo consenserit: quippe que in neutro nisi ſ̄ cerne volendo: consentire se sentit: liberum arbitrium credimus notari. Nā ex illa que dicitur a peccato: congruentius fortasse liberū consilium: et item ex illa que dicta est a miseria: liberū potius complacitum posset dici q̄ liberū arbitriū. ¶ Arbitriū quippe iudicium est. Sicut vero iudicij est discernere quod liceat: vel quod nō liceat: sic profecto cōsilij probare

Rom. viij

Job. xv.

Ecclesiastici xxiiij.

Rom. viij

Rom. vij.

Philip. ij.

Tit. iij.

j. cor. xij

Job. v.

Rom. ix.

Lu. xvj.

Mic. iij.

j. cor. iij

Rom. vj.

Ibidem

Ibidem

Rom. viij

Ibidem

Job. viij

Liberas tripler.

A

B

Universidad de Deusto
Biblioteca

quod expediat: vel non expediat: sic complaciti quoq; ex-
periri quod libeat: vel nō libeat. Vtinā tā libere nob:s cō-
fuleremus: q̄ libere de nobis iudicamus: vt quēadmodū
libere g iudiciū licita illicitaq; decernim⁹: ita g cōsilium et
licita tanq; cōmoda nobis eligeret: illicita tanq; noxia re-
spuere liberū habueremus. Jā em̄ non solū liberi arbitrij:
sed et liberi p:o cuilibet dubio consilij: ac per hoc et a peccato li-
beri essemus. Sed q̄d si totū: solumq; quod expediret vel
liceret: etiā liberet. Nōne liberi q̄ esse cōplacitu merito di-
ceremur: quippe qui ab omni per inde quod displicere po-
test: hoc est ab oī nos miseria liberos sentiremus? Nūc au-
tē cum multa per iudiciū vel admittenda vel omittenda
esse decernamus: que tamē per cōsilium nequaq̄ p:o iudi-
cij rectitudine aut eligim⁹ aut contēnimus: rursumq; non
oīa q̄ tanq; recta et cōmoda cōsulte obseruam⁹: etiā vt be-
neplacita libēter amplectimur: ſz insup quasi dura: ac mo-
lesta vix pequanimiter ferre g duramus: liquet quia liberū
nec consiliū habem⁹ nec cōplacitū. Alia questio est: si vel
ante pcm̄ in p:imo hoie habuimus: qō loco suo discutiet.
mat.vſ. ℂ Certissime autē habituri sumus: cū deo miserāte obtinebi-
mus quod optamus. ſFiat volūtas tua: sicut in celo et in ter-
ra. Hoc nāq; cōplebitur: qn̄ id quod nūc cunctæ passim ra-
tionali (vt iam dictū est) creature cōmune videt: liberum
ſz a necessitate arbitriū: erit etiā in electis hoib⁹/vti iam
in sanctis est angelis: et cautū a peccato: et tutū a miseria:
Ro.xp̄. p:obantibus tandem triplicis libertatis felici experiētia:
que sit bona volūtas dei/ac beneplacens/et perfecta. Qō
q: necdū est: sola interim plena/integraq; manet in hoib⁹
Gal.v. libertas arbitrij. Nā libertas cōsilij ex parte tantū: et hoc
Ro.vſ. in paucis spiritualib⁹: q̄ carnē crucifixerūt cū vitijs et cōcu-
piscētijs: quatenus iā nō regnet: pcm̄ in eo: nec mortali co:po-
ſ.co:.xi q̄ re. Po:ro vt nō regnet: libertas facit cōsilij. Vt em̄ nō desit
ex integro: captiuitas est liberi arbitrij. Cū aūt venerit qō
perfectū est: tūc cuncta dix erūt cū vitijs et cōcu-
pisc̄tijs: quatenus iā nō regnet: pcm̄ in eo: nec mortali co:po-
re. Po:ro vt nō regnet: libertas facit cōsilij. Vt em̄ nō desit
ex integro: captiuitas est liberi arbitrij. Cū aūt venerit qō
perfectū est: tūc cuncta dix erūt quod ex parte est. hoc est cū ple-
na fuerit libertas ꝓsilij: nulla iā erit captiuitas arbitrij. Et
hoc est qō quotidie petimus in oratione cū dicimus deo.
mat.vſ. Aduenīat regnū tuū. Regnū hoc necdū ex toto peruenit
Luce.xſ. in nos. Quotidie tamē paulatim aduentat: sensumq; indi-
es magis ac magis dilatat terminos suos: in his dumta-
ñ.co:.iiij xat: quoū per dei adiutoriū/interio: homo renouatur de
die in dem. Jn quantū ergo regnū gratie dilatat: intantū
peccati potestas minuit. Jn quantū vero minus est adhuc
Jaco. iij propter corpus mortis quod aggrauat aiam: et ob necessi-
ſ. Joh.ſ. tatē terrene inhabitationis vtiq; dep:imētis sensum mul-
ta cogitārem: necesse habēt etiā qui pfectiores in hac mo-
talitate videntur/cōfiteri et dicere. Jn multis offendimus
oēs. et si diz erimus q: pcm̄ nō habem⁹: nosipsos seduci-
mat.vſ.ℓ mus: et veritas in nobis nō est. Quap: opter errāt et ipsi si
ne intermissione dicētes: Aduenīat regnū tuū. Qō nō erit
vel in ipsis cōsummatū quousq; pcm̄ nō solū non regnet
Ro.viij in eo: mortali corpore: sed nec fit oino: nec esse possit in im
mortali iā corpore. Jā de libertate cōplaciti in hoc seculo
Job.vij nequā quid dicemus: vbi vix sufficit diei malicia sua: vbi
Ro.viij mirū subiecta nō volēs: vbi vita hoīs rētatio est super ter-
ram: vbi viri quoq; spirituales: qui primitias spiritus iam
acceperunt: ingemiscunt et ipsi intra semetipsos expectan-
tes redemptionem corporis sui? Nunquidnā inter ista lo-
cus vllus est huiuscemodi libertati? Quid in quā liberum
nostro relinquitur cōplacito: vbi totū occupare videtur
miseria? Nec q; enim vel innocentia seu iustitia quemadmo-
Ro.vij. dum a peccato: ita ēriam a miseria tute esse hic poterunt:
Pſ xlj. vbi iustus exclamat: Infelix ego homo: quis me liberabit
de corpore mortis hūius? Et item. ſFacte sunt mihi lachry-
me mee panes die ac nocte. Vbi noctes dieq; in merore
cōtinuantur: nullum p:ofecto temporis spaciū cōplacito
℔ vacuum relinquitur. ℂ Deniq; qui pie volunt viuere in
ñ.Ti.iij. christo: ipsi magis perfectionem patiuntur: quoniam iu-
dicium a domo dei incipit. Quod et p:aecepit: a meis (in-
Eze.ix. quiens) incipite. Sed et si non virtus: vitium forte in tuto
est: et aliqua interim ex parte frui potest cōplacito/cauere
miseriam: Absit. Nā qui letantur cum male fecerint et exul- puer.ñ.
tant in rebus pessimis: tale est qō faciūt: quale cū rident
frenetici. Nulla aūt veris: miseria: q̄ falsa letitia. Denīq; in
tantū miseria est: q̄ videt felicitas in hoc seculo: vt sapiēs
dicat: Melius est ire ad domū luctus: q̄ ad domū puīq. eccls.vij
℔ ℂ Est quidē in bonis corporis nōnulla iocunditas: vide-
licet in edēdo/bibēdo/calefaciendo: ceteris q; talib⁹ fomen-
tis: vel tegumētis carnis. Sed nūquid vel ista vacant alis
quatenus a miseria? Bonus est panis: sed esuriēti. Potus
delectat: sed sitientem. Denīq; saturato: cibus/potusq; iā ne
quaq̄ sunt grata: sed grauia. ℣olle famē: et panē nō cura-
bis. ℣olle sitim: et limpidissimum fontē: ac si paludem re-
spicies. Similiter vmbram nō querit: nisi estuās. Solē nō
curat: nisi algēs: siue caligans. Alioquin mihil horū libe-
bit: si nō precesserit vigēs necessitas. ℣ue si perfecte tolla-
tur e rebus: statim in rediū atq; molestiam coueret/ipsa
quoq; q̄ videtur in his esse iocūditas. ſFatendū igit̄ est in
hac parte/oē qō presentis vite est: occupare miseriā: nisi q̄
in tribulationib⁹ continuis grauioq; laboriū: leuiores vtiq;
sunt qualescūq; cōsolationes: et dū forte p:o tēpore ac rerū
cuentib⁹ vicissim sibi grauia leuiaq; succedunt: minor nō ex
periēria aliqua miserie videt interpolatio: vt dum aliquā-
do post experta plura grauissima in minus forte molesta
euadītur: felicitas putetur. An tamen fatendum est eos q̄
per excessum contēplationis rapti: quādoq; in spū quāto
lumcūq; de sugne felicitatis dulcedine degustare sufficiā-
unt: totiens esse liberos a miseria: quotiens fic excedunt:
Di planē quod negandū nō est. Jenā in hac carne (raro li
cet raptimq;) cōplacitā libertate fruūtur: qui cū maria op-
timā partē elegerūt q̄ nō auf. rek ab eis. ℂ Qui aūtē iam E
tenēt: quod auferēdum nō est: experiūtur vtiq; qō futurū
est. Sed quod futurū est: felicitas est. Po:ro felicitas et mi
seria eodē tēpore simul esse non possunt. Quotiens igitur
per spiritū illā participāt: totiēs ista non sentiūt. Jtaq; in
hac vita soli contemplatiui possunt tyrannū frui libertate
cōplaciti: et hoc ex parte: et parte satis modica; viceq; rarissi
ma. Po:ro libertate consilij fruuntur etiam quilibet iu-
stiz: parte quidem: sed non modica. Ceterum libertas ar-
bitrij (vt supra liquido apparuit) cūctis pariter ratiōe vtē-
tibus cōuenit: nō minor quantū in se est: in malis q̄ in bo-
nis: tā plena in hoc seculo q̄ et in futuro. Sed et hoc aper-
te monstratū esse puto/q̄ hec ipsa rō libertas tādiu quodā
modo captiua tenet: q̄diu illā due alie libertates minime/
aut minus plene cōmittūtur: nec aliūde noster ille defectus
venit: de quo apls: vt non quecūq; vultis aīt: illa faciatis. Gal.v.
ℂ Velle siquidē inest nobis ex libero arbitrio/nō etiā pos- F
se quod volumus. Nō dico velle bonū/aut velle malū: sed
tantū velle. Velle etenim bonum p:ofectus est: velle ma-
lū defectus. Velle vero simpliciter ipsum est: quod vel pfi-
cit: vel deficit. Po:ro ipsum vt esset: creās gra fecit. Vt p-
ficiat: saluās gra facit. Vt deficiat: ipsum se deſcit. Jtaq; li-
berū arbitriū nos facit volēres: gratia benuolos. Ex ipso
nobis est velle: ex ipsa bonum velle. Quēadmodum itaq;
aliud est timere simpliciter: aliud timere deū: et aliud ama-
re simplr: aliud est amare deū: quippe timere et amare sim-
pliciter quidē plana/affectiones: cui additamēto aūt virtu-
tes significant: ita quoq; aliud est velle: aliud velle bonū.
ℂ Simplices nēpe affectiones insunt naturaliter nobis/ G
tanq̄ ex nobis: additamenta ex gra. Nec aliud pfecto est ni
si q̄ gra ordinat: quas donauit creatio: vt nisi aliō sint vir-
tutes nisi ordinate affectiōes. Scriptū est de quibusdā q̄ pō.pxiij.
illic trepidassent timore/vbi nō erat timor. Timor fuit: sed
inordinatus. Ordinare illū volebat dñs in discipulis: cū
diceret. Ostendā vobis: quem timere debeatis. Et Dauid Luce.xij
Venite (ait) filij audite me: timorē dñi docebo vos. Item pō.xxxiij
de amore inordinato arguebat homines: q̄ dicebat. Ego Job.iij.
luz veni in hunc mundū: et dilexerūt homines magis tene-
bras q̄ lucē. Jdcirco postulat sponsa in canticis dicens: Or- Can.ij.
dinate in me charitatē. Similiter q̄ de inordinata volūta

mat.xx. te arguebant: quib⁹ dicebat: nescitis q̄d petatis. Sed ad
mar.x. lineā rectitudinis/edocti sunt distorta reducere voluntatē:
Jbidem cū audierūt. Potestis bibere calicē quē ego biturus sum?
Et tūc quidē verbo: ſz postmodū etiā exēplo/voluntatē or-
mat.xxvi. dinare docebat: cū oās instāte passione: vt et transferret ab
eo calix: starim subiiceret. Veruntamē nō q̄ ego volo: sed
mar.xiiij q̄ tu vis. A deo igit̄ velle: quō et timere: quō et amare ac-
cepimus in conditione nature: vt essemus aliqua creatura
A Velle aūt bonū: quō et timere deū: quō et amare deū: acci-
pimus in visitatione gre: vt simus dei creatura. ℂ Creati
quippe quodāmodo nostri in liberā volūtatē: quasi dei ef-
ficimur per bonam voluntatem. Po:ro bona facit: qui li-
beram fecit: et ad hoc bonā: vt simus initiū aliq̄ creatu-
re eius. ℂm expedit p:ofecto nobis magis omnino non
fuisse: q̄ nostros permanere. Nam qui voluer unt sui esse:
vtiq; sicut dij scientes bonū et malum: facti sunt nō tātum
iam sui: sed et diaboli. Jtaq; libera volūtas nos facit no-
ij.Ti.ij. stros: mala diaboli: bona dei. Ad hoc pertinet quod dici-
mat.xxv tur. Nouit dominus qui sunt eius. Nam illis qui eius nō
sunt: amen dico vobis (inquit) nescio vos. Dum ergo q̄
malam voluntatem sumus diaboli: quodāmodo interim
mat.vſ. nō sumus dei. Sicut cū per bonam voluntatem efficimur
Lu.xvſ. dei: desinimus iam esse diaboli. Nemo siquidē potest duo-
bus dominis seruire. Ceterum siue dei simus: siue diabo-
li: non tamen similiter desinim⁹ esse et nos. Manet quippe
vtrobiq; libertas arbitrij: per quā manear et causa meriti:
quatenus merito vel puniamur mali: quod tanq̄ liberi ex
ppria volūtate efficimur: vel glorificemur boni: quod nis
si eque voluntarij esse non possumus. Sane diabolo nīa
nos m̄cipat volūtas: nō ipsius potestas. Deo subijcit ei
gra: nō nostra volūtas. Nostra quippe volūtas bona (q̄d
farendū est) a bono deo creata: pfecta rō non erit quousq;
suo creatori pfecte subiecta sit. Absit rō vt ipsi sui ipsius p-
fectionem: deo aūtē tantū creationē tribuamus: cū longe
nimirū melius sit esse pfecta: q̄ facta: et dictu ipō nefas vi
deat: deo q̄d minus: nobis q̄d excellēti? sit attribuere. Se-
Ro.viij. tiens denīq; aplus quid ex natura esset: q̄d ex gratia expe-
ctaret: ait. Velle adiacet mihi: pficere nō inuenio. Scie-
bat p:ofecto velle quidē sibi inesse ex libero arbitrio: sed vt
ipsum velle perfectū haberet: gratiā se habere necessariā.
Si em̄ velle malū/defectus quidā est volūtatis: vtiq; bo-
nū velle/p:ofectus eiusdē erit: sufficere vero ad omne q̄d
voluimus bonū: ipsius perfectio. Vt ergo velle nostrū/q̄d
ex libero arbitrio habem⁹: pfectum habeam⁹: duplici gra-
tie munere indigemus: et vero videlicet sapere: q̄d est volū-
tatis ad bonū cōuersio: et pleno etiā posse: q̄d est eiusdē in
B bonū cōfirmatio. ℂ Po:ro pfecta cōuersio est ad bonum
vt nil libeat: nisi q̄d deceat/vel liceat: pfecta in bono con-
firmatio: vt nil desit iam quod libeat. Tunc demum perfe-
cta erit voluntas: cum plene fuerit bona: et bene plena. Da
bet siquidē duplex in se bonū ab initio sui. Vnū q̄dem ge-
Gen.j. nerale ex sola creatione/q̄ a bono ſz deo/nō potuit crea-
ri nisi bona: ſm q̄d vidit deus cūcta que fecerat/et erāt val
de bona. Alterū speciale ex libertate arbitrij: i qua ad ima
ginē vtiq; ipsius qui creauit: est cōdita. ℣t si duobus his
bonis accedat et terriū: cōuersio ſz ad creatorē: reparabit
nō immerito pfecta bona. Bona nimirū in vniuersitate:
melio: in suo genere: optima ex sui ordinatiōe ad deū. Est
autē ordinatio oīmoda cōuersio volūtatis ad deū: et ex to
ta se volūtaria deuotaq; subiectio. Huic vero tā perfecte in
stitie debetur: iumno iūgitur gloriе plenitudo: q: ficse co-
mittatur duo ista: vt nec iustitie possit haberi pfectio nisi in
plena gloria: nec glie plenitudo absq; pfecto iustitia. Ne
tito denīq; talis iustitia nō erit sine gloria: cū gra vera nō
mat.v. sit nisi de tali iustitia. Vn̄ recte dicit. Bti qui esuriunt et si-
tiūt iustitiā: qm̄ ipsi saturabunt. Hec aūt sunt illa duo q̄ su-
pra noiauimus: verū sapere: et plenū posse: vt sapere ad iu
stitia: posse referat ad gloriā. Sed verum et plenum addi-
Ro.viij ta sunt: alterum ad distinctionē sapiētie carnis: que mor-
ſ.co:.iij. tis est: item q̄ sapiētie mūdi: que stultitia est apud deum: qua
et sapiētes sunt apud semetipsos. sunt homines sapientes
in quib⁹ vt faciant mala: alterū ad illorum differentiā de qui Hie.iij.
bus dicit: potentes potenter torquēta patient. Nā verū sa Sap.vſ.
pere: aut plenū posse: oino nō inueniuntur: nisi vbi libero
arbitrio iā illa duo ꝓiuncta sunt: que ire superi⁹ memora-
uimus: liberū videlicet consiliū liberūq; cōplacitū. Solū
pfecto dixerim vere sapientē plenecq; potentē: cui iam non
tantū velle adiacet ex libero arbitrio: ſz ex reliquis q̄ duo
bus inuenit et pficere: dū nec velle valeat quod malum sit:
nec carere q̄ velit: quorum alterū est ex libertate consilij/
id est verū sapere: alterū ex libertate complaciti. ſ. plenum
posse. Sed q̄s talis est ac tantus in hoibus: qui in hoc glo
rietur? Aut vbi/aut q̄n istud obtinet: nūquidnam in hoc
seculo? Sed si q̄s esset hmōi: mai⁹: esset paulo: qui cōstet
dicēs: Perficere autem non inuenio. Nunquid adam in Ro. vſ.
paradiso? Sed si habuisset: nunquā exulasset a paradiso.
Nūc locus est peruidendi q̄d supra distulimus. Vtrū scili
cet toras tres libertates illas quas supradiximus. i. arbi- Adā an
trij/cōsilij/cōplaciti: vel alijs noībus: a necessitate: a pecca triplicē
to: a miseria: primi homines habuerint in paradiso: aut habue-
tantū duas: aut vnā solūmodo. Et de prima quidē q̄stio nul rit liber-
la erit: si meminerimus q̄ aperte/et iustis eā et petōrib⁹ in- tatem.
esse equaliter/ratio superio: edocuerit. De duab⁹ reliquis
queritur nō immerito: an vnq̄ eas adā habuerit: aut am-
bas/vel vnā. Nā si nullā habuit: q̄d amisit? Arbitrij vtiq;
libertatē tā post peccatū q̄ ante/semp tenuit incōcussam.
Si ergo nil amisit: q̄d ei obfuit electum fuisse de paradiso?
Quid si vnā q̄liber illarū habuit: quō amisit? Nam cer-
tum est q: ex quo peccauit: nec a petō ꝓfuit: nec a miseria/
manēs in eo: potest liber fuit. Ceterū nullatenus quāq; il
larū semel acceperit: amittere potuit. Alioquin perfectum
nec sapere/nec posse/iuxta q̄d supra diximus: deficere pos-
sit: habuisse conuincit. Qui nimirū et velle potuit
q̄ nō debuit: et recipere q̄ noluit: an dicēdus est aliquo
q̄dē modo illas habuisse: sed q: nō plenarie: potuisse amit
tere? Habet siquidem vnaquecq; illaz duos gradus: supe-
rio: ē et inferio: ē. Superio: libertas consilij est: non posse
peccare. Inferio:: posse non peccare. Item superio: liber-
tas complaciti: non posse turbari: inferio:: posse non tur-
bari. Jtaq; inferio: em vtriusq; libertatis gradum: simul
cū plena libertate arbitrij homo in sui conditione accepit:
et de vtroq; corruit/cum peccauit. Corruit autem de posse
non peccare/in non posse non peccare: amissa ex toto con-
silij libertate. Jtēq; de posse non turbari: in non posse nō
turbari/amissa ex toto cōplaciti libertate. Sola remāsit ad
penam libertas arbitrij: per quaz vtiq; ceteras amisit: ip-
sam tamen amittere non potuit. Per ꝓpriā quippe volū-
tatem seruus peccati factus: merito perdidit libertatē con-
silij. Po:ro per peccatū factus debitor: mortis: quomodo
iam libertatem valebat retinere complaciti? De tribus er-
go libertatibus/quas acceperat: abutendo illa que dici-
tur arbitrij: reliquis sese p̄uauit. In eo autem abusus est:
q̄ illam cum accepisset ad gloriam: conuertit sibi in contu pō.xlviij
meliam: iuxta testimoniū scripture dicentis: Homo cum
in honore esset/non intellexit: cōparatus est iumentis⁹ insi
pientibus: et similis factus est illis. Soli inter animantia
datum est homini posse peccare: ob prerogatiuā liberi ar-
bitrij. Datū autem nō vt perinde peccaret: sed vt gloriosi
or inde appareret: si nō peccaret/cū peccare posset. Quid
nāq; gloriosius ei esse poterat: q̄ si de ipso diceret: q̄ scri eccl.xxxj
ptura perhibet dicēs. Quis est hic et laudabim⁹ eū: Unde Jbidem
ita laudādus? Jfecit em̄ mirabilia i vita sua. Que? Qui po Jbidem
tuit trāsgredi et nō est trāsgressus: facere mala/et nō fecit.
Nūc ergo honorē: q̄diu absq; petō fuit: seruauit. Amisit/
cū peccauit. Peccauit aūt: q: liberū ei fuit. Nec aliūde ꝓfe
cto liberū: nisi ex libertate arbitrij: de q̄ vtiq; inerat ei pos
sibilitas peccandi. Nec tamen fuit culpa dantis: sed abu-
tētis: qui ipsum videlicet facultatem conuertit in vsum pec
candi: quā acceperat ad gloriā nō peccandi. Nam et si pec-
cauit ex posse quod accepit: non tamen quia potuit: sed q:

Universidad de Deusto
Biblioteca

voluit. Nec em̃ p̃uaricãre diabolo/et angelis eius:etiam alij p̃uaricari sunt:non quia non potuerũt:sed quia noluerunt. ¶ Peccatis igitur lapsus/non dono ascribendus est potestatis:sed vitio voluntatis. Lapsus tamen ex volũtate:non eque ex voluntate resurgere iam liberũ habet:quia et si datum fuit voluntati posse stare ne caderet: nõ tamẽ resurgere si caderet. Nõ em̃ tã facile quis valet exire de fouea:q̃ facile in eã labi. Lecidit sola volũtate hõ in foueã pctí:sed nõ ex volũtate sufficit et posse resurgere: cũ iã et si velit:nõ possit nõ peccare. Quid ergo? Perijt liberũ arbitriũ:qm̃ nõ põt non peccare? Nequaq̃:sed liberũ p didit consiliũ per quod p̃ius habebat posse nõ peccare: quõ et q̃ iam non valet vtiq̃ non turbari:inde misero accidit/q̃ cõplaciti q̃s libertatem amiserit: per quam et ante habuit posse non turbari. Manet ergo etiam post peccatum liberum arbitriũ: etsi miserum: tamen integrum. Et q̃ se per se homo non sufficit exuere a peccato: sine misseria:non liberi arbitrij signat destructionem:sed duarum reliquarum libertatum p̃uationem. Neq̃ enim ad liberum arbitrium (quantum in se est) pertinet:aut aliquãdo permisit posse vel sapere:sed tantum velle:nec potentem facit creaturam/nec sapientem:sed tantum volentem. Non ergo si potens:aut sapiens:sed tantum si volens esse defecerit:liberum arbitrium amisisse putanda erit. Ubi enim nõ est voluntas:nec libertas. Non dico si velle bonum: sed si velle oĩno creatura defecerit: fatẽdum sine p̃tradictione: vbi non iam ex volũtate bonitas:sed ipsa ex toto volũtas perijt:etiã liberũ deperire arbitriũ. Et si velle bonũ tantum periit:signũ est q̃ ei desit liberũ:nõ arbitrium:sed cõsilium Si aũt non quidẽ velle:sed ad id q̃ iã vult bonũ ei posse defecerit:nouerit sibi deesse liberũ cõplacitum:nõ liberum periisse arbitriũ. Si ergo liberũ arbitriũ ita vbiq̃ sequitur voluntatẽ: vt nisi illa penit? esse desinat:isto nõ careat: voluntas vero sicut in bono:ita etiã in malo eque perdurat: eque p̃fecto et liberum arbitrium tam in malo/q̃ in bono/integrũ p̃seuerat. Et quõ voluntas etiã posita in miseria nõ definit esse volũtas:sed dicit et est misera voluntas: sicut et beata voluntas:ita nec liberũ arbitriũ destruere siue quãtũ in se est:aliquaten? imminuere poterit/q̃cũq̃ aduersitas vel necessitas. Sed licet vbiq̃ pariter sine fui diminutione pduret: nõ tñ pariter sicut de bono potuit p se in malũ co:ruere:ita q̃ p se de malo in bonũ poterit respirare. Et q̃d mirũ si iacẽs nõ valet per se resurgere: q̃ stãs in aliq̃ melius nullo suo conatu valebat p̃sicere! Denicq̃ dũ adhuc duas alias libertates ex aliqua parte secũ haberet: non potuit de inferioribus illaruz gradibus ad superiora ascendere: hoc est de posse non peccare: et de posse non turbari: ad non posse peccare: et non posse turbari. Et si libertatibus illis etiã vtcunq̃ adiutum: non p̃ualuit tamen de bono in melius se extendere: quanto minus eisdẽ p̃ceptus destituti de malo iam in id quod fuit bonum: poterit p seipm emergere! Habet igitur homo necessarium dei virtutem et dei sapientiam xp̃m: qui ex eo q̃ sapientia est: verum ei sapere reinfundat in restauratione liberi consilij: et ex eo q̃ virtus est: plenum posse restituat in reparationem liberi complacitj: quatenus ex altero perfecte bonus/peccatum iam nesciat: ex altero plene btũs/nil aduersum sentiat: Sed sane ista perfectio in futura vita expectet: quãdo vtraq̃ nunc amissa libertas/libero arbitrio plene restauretur: nõ quomodo iusto cuiusq̃ hoc seculo quãtumcũq̃ perfecto: non quõ vel ipsis primis hoibus datum fuit eas habere in paradiso: sz sicut iam nunc angeli possidẽt in celo. Interim vo sufficiat in hoc eo: posse mortis: atq̃ in hoc seculo nequã/ex libertate q̃dẽ cõsilij/peccõ nõ obedire in cõcupiscentia: ex libertate autẽ complaciti/aduersa non formidare p̃o iustitia. Est autẽ in hac carne peccati: et in hac die malicia/non mediocre sapere/peccõ etsi nondum ex toto carere: certe non cõsentire: et est posse non parum: adhuc etsi necdum feliciter omnino non sentire: viriliter tamẽ p̃o veritate contẽnere. Discendum sane hic interim nobis est ex libertate consilij iam libertate arbitrij nõ abuti: vt plene q̃nq̃ frui possimus libertate complaciti. Sic profecto dei in nobis reparamus imaginẽ: sic antiquo honori illi capescẽdo/quẽ p peccm̃ amisimus p gram p̃paramur. Et btũs q̃ de se audire merebitur. Quis est hic et laudabimus eũ? Mirabilia em̃ fecit in vita sua: q̃ potuit trãsgredi: et nõ: est trãsgressus: facere malũ et nõ fecit. Puto aũt in his trib? libertatib? ipsam: ad quã cõditi sumus: cõditoris imaginẽ atq̃ similitudinẽ cõtineri: et imaginẽ quidẽ in libertate arbitrij: in reliquis aũt duabus biperitã quãdam p̃figurari similitudinẽ. Hinc est fortassis q̃ solũ liberũ arbitriũ sui oĩno defectũ seu diminutionẽ nõ patitur: q̃ in ipso potissimũ eterne et incõmutabilis diuinitatis substãtiua quedã imago impssa videat. Nã etsi habuerit ininiũ: nescit tñ occasum: nec de iustitia vel glia capit augmẽtum: nec de petõ siue miseria detrimentũ. Quid eternitati similius q̃ nõ sit eternitas? Porro in alijs duab? libertatibus: q̃m nõ solũ ex parte minui: sz et ex toto amitti p̃t: accidẽtalis q̃dã magis similitudo sapiẽtie atq̃ potẽtie diuine imagini supducta cognoscit. Denicq̃ et amisim? illas per culpã: et p gram recuperam?: et quotidie quidẽ alij plus: alij minus: aut in ipsis proficimus: aut ab ipsis deficimus. Possunt etiam sic amitti: vt iam non valeãt recuperari: possunt et ita possideri: vt nec amitti queant aliquando: nec minui. Huius bipertite similitudinis/sapientie et potẽtie dei: non quidẽ in gradu summo: sed q̃ ipsi tñ esset p̃imio: homo conditus est in paradiso. Quid enim vicinius ad non posse peccare vel turbari (in quo vtiq̃ iam sanctos et angelos habere: et deũ semper esse dubiũ non est) q̃ posse et nõ peccare: et nõ turbari: in quo hõ p̃fecto creat? est? A quo: illo p peccatum: immo nobis in illo/et cũ illo co:ruentib? rursus p gram nõ quidẽ ipm: sed p ipso quendã inferiorẽ gradum recepimus. Neq̃ em̃ hic possumus penitus esse sine petõ et miseria: possum? tamen gratia iuãte: nec petõ superari; nec miseria. Q̃q̃ tñ scriptura loquat: Omne q̃ natũ est ex deo: nõ peccat. Sed hoc dictũ est de p̃destinatis ad vitã: nõ q̃ oĩno nõ peccẽt: sz q̃ peccm̃ ipsis nõ imputet: q̃d vt punit? p digna pnia: vel in charitate absc̃dinr. Charitas q̃ dẽ cooperit multitudinẽ petõz: et beati quoz remisse sunt iniq̃tates: et quoz tecta sunt petã: et btũs vir cui nõ imputabit de? peccm̃. Diuine ergo similitudinis summũ gradũ summi angeli tenẽr: nos infimũ: adã tenuit medium: porro demones nullũ. Superiorib? nẽpe spiritib? datũ est sine peccato et miseria pdurare: ade aũt absq̃ his quidẽ esse: sz nõ etiã pmanere: nobis vero ne esse quidẽ absq̃ his: sz ipis tñ nõ cedere. Eterũ diabolus et mẽbra ei? sicut nũq̃ volunt reluctari petõ: sic nunq̃ p̃t pena declinare peri. Cũ ergo iste due libertates/consilij sz et cõplaciti: p q̃s rõnali creature/a sapiẽtia et potẽtia ministrat: ita deo p̃ut vult dispẽsante/q̃buscũq̃ p causis/locis/tpibus/varietat: quatenus in terris modice: in celestib? plenarie: mediocriter in paradiso: apud inferos nullaten? habeãtur: libertas vero arbitrij de ipo quo cõdita est statu aliquaten? nõ mutet: sz equaliter semp (quãtũ in se est) a celis/terris/inferis possideatur: merito ille similitudini: hec imagini depurãtur. Et qui dẽ apud inferos: q̃ vtraq̃ libertas perierit: ille sz q̃ad similitudinẽ pertinere dicunt: scripturarũ testat auctoritas. Nã verũ illic sapere (q̃ vtiq̃ de p̃silij libertate cõcipit) hoi no nõ esse locus ille manifestat: vbi legit. Quodcũq̃ põt man? tua facere: instãter operare: q: nec opus: nec rõ: nec sapiẽtia est apud inferos quo tu p̃peras. Porro de potẽtia: q̃ p libertatẽ cõplaciti dat: euangeliũ sic loq̃tur. Ligatis manib? ac pedib? p̃icite eum in tenebras exteriores. Quid em̃ ipa est manuũ pedũq̃ ligatio: nisi oĩmoda potestatis ablatio! Sed dicit alib̃. Quõ nõ est ibi aliq̃d sapere: vbi mala q̃ tolerãtur: cogunt penitere malorum q̃ facta sunt! Numq̃d aut in tormẽtis quispiã nõ penitere: aut penitere mali nõ esse sapere põt! Hoc aũt recte opponeretur: si op? tantũ peti: et nõ etiã voluntas mala puniretur. Nulli quippe dubiũ est: q̃ nemo in tormẽtis possit/actũ iterare peccati delectetur. Verũtamen si volũtas etiã in tormentis mala pdurat: q̃d põderis haber operis abnegatio: vt ideo sapere quis putet: q̃ iam in medijs flãmis luxuriari nõ libeat. Denicq̃ in maligna aiam̃ nõ introibit sapiẽtia Unde aũt p̃babim? q̃ mala et in penis volũtas p̃seueret! Certe vt cetera omittã: nollent oĩno puniri. Justũ est aũt puniri q̃ punienda gesserũt. Nolũt igitur q̃d iustũ est. Sz qui nõ vult q̃d iustũ est: iusta eius volũtas nõ est. Eo ergo iniusta/ac p hoc et mala est volũtas: quo iusticie nõ cõcordat. Duo sunt q̃ iniustã cõp̃obant volũtatez: vel cũ peccare: vel cũ impune peccasse liber. Quib? ergo peccare libuit q̃diu licuit: et cũ iam nõ possunt: inultũ manere volũt q̃d peccauerũt: quid in hoc sapientie vere: quid bone volũtatis apparet! Sed esto penitet eos peccasse: nũquid nõ tñ oportuno detur: maluit adhuc peccare: q̃ pena sustinere pcti? Et tñ illud iniquũ est: hoc iustũ. Quãdo vo volũtas bona magis q̃d iniquũ: q̃ q̃d iustũ est eligeret! Eterũ non vere penitent: q̃ nõ tã dolent se sibi vitiosse: q̃ hoc ipm iã nõ posse. Denicq̃ foris ostendit: q̃d intus agat. Nam q̃diu co:p? viuit in flãma: tãdiu cõstat in malicia p̃sistere voluntatem Itaq̃ de similitudine q̃ in cõsilij: et item cõplaciti libertate cõtinet: apud inferos penitus nihil est: nec esse põt: tanta gine tñ etiã illic p liberũ arbitriũ imobili pmanente. Sed neq̃ in hoc seculo inueniri vspiã posset similitudo: sed adhuc hic feda et deformis iacuisset imago: si nõ euãgelica illa mulier lucernã accenderet. i. sapientia in carne appareret: everteret domũ: videlz vitio: diachmã suã requireret quã perdiderat: hoc est imaginez suã que natiuo spoliata decore/sub pelle peccati sordes/tanq̃ in pulnere latitabat iuentã tergeret et tolleret de regiõe dissimilitudinis: pristinãq̃ in speciem reformatã/similem faceret illam in gloria sancto: ymo sibiipsi per oĩa redderet q̃nq̃ conformez: cũ illud scripture videlz impleret. Scimus q̃m cũ apparuerit: similes ei erimus: q̃m videbim? eũ sicuti est. Et reuera cui pon? id opis q̃ gruebat/q̃ dei filio: q̃ cũ sit splẽdor glorie/et figura substantie patris: portans verbo vniuersa: ex vtroq̃ facile munitus apparuit: et vñ reformaret deformẽ et vnde debilem cõfortaret: dum et de splendore figure fugans tenebras vitio/redderet sapientẽ: et ex virtute verbi cõtra tyrannidem demonũ potentẽ efficeret. Venit ergo ipsa forma: cui cõformandũ erat liberũ arbitriũ: q: vt pristinã reciperet formã: ex illa erat reformãdũ ex qua fuerat et formatũ. Forma aũt sapientia est. Cõformatio: vt fiat imago in co:pore: q̃ forma facit in o:be. Porro illa attingit a fine vsq̃ ad finem fortiter: et disponit oĩa suauiter. Attingit a fine vsq̃ ad finez: hoc est a summo celo vsq̃ ad inferiores partes terre. A maximo angelo/vsq̃ ad minimũ vermiculũ. Attingit aũt fortiter: nõ quidem mobili discursione: vel locali diffusiõe: vel subiecte creature tamtũ officiali administratione: sed substantiali quadã/et vbiq̃ p̃senti fortitudine: qua vtiq̃ vniuersa potentissime mouet: ordinat: administrat. Et hec oĩa nulla sui cogit facere necessitate. Nec em̃ aliqua in his laborat difficultate: sed disponit oĩa suauiter placida volũtate. Vel certe attingit a fine vsq̃ ad finẽ: hoc est ab o:tu creature/vsq̃ ad finem destinatũ a creatore: siue in quẽ vi: get natura: siue quẽ accelerat causa: siue quẽ cõcedit gratia. Attingit fortiter: dũ nil horũ euenit/q̃d nõ p:out vult potenti p̃ordinet p̃uidentia. Sic ergo et liberũ arbitriũ suo/conetur p̃esse corpori: vt p̃sit sapiẽtia ordi/attingens et ipm a fine vsq̃ ad finem fortiter: imperãs sz singulis sensib?/et artub? nã potenter: quatenus nõ sinat regnare peccatũ in suo mortali corpore: nec membra sua det arma iniquitati: sed exhibeat seruire iustitie. Et ita iam nõ erit homo seruus peccati: cum peccatũ nõ fecerit: a quo vtiq̃ liberatus: iã libertatẽ recuperare cõsilij: iam suã incipiet vendicare dignitatẽ: dũ dinine in se imagini condignã vestierit similitudinẽ: imo antiquã reparauerit venustatem. Curet aũt hec agere nõ minus suauiter/q̃ fortiter: hoc est nõ ex tristicia: aut ex necessitate q̃ est minimũ, nõ plenitudo sapientie; sed promptu, et alacri voluntate: q̃ facit acceptum sacrificiũ: qm̃ hilaretñ dat: rem diligit deus. Sicq̃ per oĩa imitabit sapientiã: dum et vitijs resistet fortiter: et in cõscientia requiescet suauiter. Verum cuius ad talia p̃uocamur exẽplo: indigemus et auxilio: quo ipsi videlz per ipsam cõformemur: atq̃ in eandez imaginem transformemur a claritate in claritatem: tanq̃ a dñi spiritu. Ergo si a dñi spiritu: iam non a libero arbitrio. Nemo p:oinde putet ideo dictum liberũ arbitriũ/q̃ equa inter bonũ et malũ potestate aut facultate versetur: cũ cadere per se quidem potuerit: nõ aũt resurgere nisi p dñi spiritũ. Alioquin nec deus: nec angeli sanen: cũ ita sint boni: vt nõ possint esse et mali: nec p̃uaricatores item angeli: cum ita sint mali vt iam nõ valeant esse boni: liberi arbitrij esse dicunt. Sed et nos illud post resurrectionẽ amissiri sumus: quando vtiq̃ inseparabiliter alij bonis: alij malis admixti fuerimus. Eterum nec deus caret libero arbitrio: nec diabolus: q̃m q̃ ille esse nõ potest malus: nõ infirma facit necessitas: sed firma in bono volũtas: et voluntaria firmitas: q̃q̃ is non valet in bonũ respirare: non alienа facit violenta oppressio: sed sua ipsius in malo obstinata volũtas: ac volũtaria obstinatio. Nunc igitur ex eo potius liberum arbitriũ dicitur: q̃ siue in bono: siue in malo eque liberã facit voluntatem; cum nec bonus quispiã: nec item malus dici debeat: aut esse valeat/nisi volens. Tali iã ratione nõ incõgrue dicetur ad bonũ se et ad malũ habere equaliter: q̃ vtrobiq̃ videlz par sit ei nõ quidem in electione facilitas: sed in volũtate libertas. ¶ Hac sane (vt dictũ est) dignitatis p̃rogatiua; rationalez singulariter creaturã condito: insigniuit: q̃ quẽadmodũ ipse sui iuris erat: sic eq̃ ipsius volũtatis/nõ necessitatis erat q̃ bonus erat: tira et illa q̃ sui quodãmodo iuris in hac parte exister: quatenus nõ nisi sua voluntate aut mala fieret: et iuste dãnaretur: aut bona maneret: et merito saluaret. Nõ q̃ ei p̃pria/posset sufficere ad saluteẽ voluntas: sed q̃ eam nulla tenus sine sua volũtate consequeret. Nemo quippe saluatur iuitus. Nã q̃ legit in euãgelio: nemo venit ad me nisi pater meus traxerit eũ. Itez in alio loco: cõpelle intrare: nihil impedit: q: pfecto quãtoscũq̃ cõpellere vel trahere videat ad salutem benigne pater qui oĩs vult saluos fieri nullũ tamen iudicat salute dignũ/quem ante non p̃buerit voluntarium. Hoc quippe intendit cum terret aut penitet vt faciat volũtarios: nõ saluet iuitos: quatenus dum de malo mutat voluntatẽ in bonũ: transferat/non auferat libertatem. Q̃q̃ tamen nõ semp inuiti trahimur: nec em̃ cecus aut fessus contristat cum trahit. Et paulus ad man? tractus est damascũ: vtiq̃ nõ inuitus. Et trahi deniq̃ spiritualiter volebat: q̃ et hoc ipm magnopere flagitabat in canticis. Et trahe me (inquit) post te: in odorem tuum currem? vnguentorum tuoz. Deinde q̃d e regione scriptũ est. Unusquisq̃ tentatur a p̃pria concupiscentia abstractus et illectus: et illud: Corpus q̃d corrumpit aggranat aiam̃: et deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantẽ: et item illud apostoli: Inuenio aliã legem in membris meis repugnantem legi mentis mee: et captiuũ me ducentem in legem peccati que est in mẽbris meis: hec oĩa putari possunt cogere voluntatem: et p̃cripere libertatẽ. At vo quãtislibet q̃s intus foris ve tentation? vrgeatur: libera pfecto semp quantum ad arbitriũ spectat: volũtas erit: libere quippe de suo nihilominus cõsensu iudicabit. Quãtum aũt p̃tinet ad cõsilium siue complacitũ: carnis interim concupiscentia: viteq̃ miseria reluctante: minus quidẽ se liberã sentit: sed p:ocessus non malã: dum malo non cõsentit. Denicq̃ paulus q̃ captiuum se in legem peccati trahi conquerit: haud dubiũ quin ex minus plena libertate consilij: cõsensum tamẽ sanum atq̃ in bono q̃ iam ex magna parte se habere liberũ gloriat: iam nõ ego inquiens opero: illud. Unde hoc cõfidis o paule? Quoniã cõsentio inquit legi dei: q̃m bona est. Et rursum. Condelector em̃ legi dei s̃m interiorem hominem. Oculo existente simplici: totũ co:pus lucidũ esse p̃sumit. Sano consensu tractũ licet peccato: vel captiuũ

Sap̃.s.

Luc.xv.

s.Jo. iij.

Deb.s.i

Ga.viij.

Ro.vj.

eccli.xxxj

s.pet.iiij

ps. xxxj.

Ibidem

mat.xxij

eccls.ix.

ij. cor. ij

ij. cor. iij

Job. vj.

Lu. xiiij.

s.tim. ij.

Actu. ix.

Cant. j.

Jaco. j.

Sap̃. ix.

Ro. vij.

Ro. vij.

Ibidem

Ibidem

mat. vj.

Universidad de Deusto
Biblioteca

miseria:liberū se in bono p:ofiteri nō dubitat. Unde ⁊ fidens generaliter infert. Nihil ergo dānationis est his qui
Ro. viij sunt in xp̄o iesu. Sed videam⁹ de his q̄ penarū montis ve timore fidem ⁊ votum negare cōpulsi sunt: ne forte iuxta
hanc assertionē: aut culpa nō fuerit q̄ vel voce negauerūt aut cogi in culpā ⁊ volūtas pomerit: vt vellet videlz homo
qđ eum ⁊ nolle constiterit: ⁊ sic perierit liberum arbitriū. Quod q̄ impossibile erat (velle quippe ⁊ nolle idem eo-
dem tpe nō poterat) querit vnde malū nequaq̄ volentis bus malū debuit imputari. Nec enī tale est hoc/quale o:i
ginale peccatū: quo nō solū nō cōsentiens: verū plerūq̄ ⁊ nesciens/alia ratione cōstringit: necdū renatus baptisma
te. Expōli causa veniat in mediū petrus apl's. Ipe quippe
matthei xxvj. vsus est negare veritatem cōtra ppriā volūtatē. Si quidē aut negare/aut mori necesse erat. Mori timens/negauit.
mar.xiiij Negare nolebat: sed magis nolebat mori. Itaq̄ inuitus quide: sed negauit tamen ne moreret. Q2 si lingua/⁊ non
volūtate loqui homo cōpulsus est qđ nolebat: nō tñ velle aliud q̄ volebat. Lingua mota est cōtra volūtatē: sed nū
quid ⁊ mutata voluntas? Quid cñ volebat? P:o:sus qđ
Ibidem erat xp̄i esse discipulus. Quid loquebat? Nō noui hoiem. Cur ita? Mo:tem euadere volebat. Sed quid istud crimi
nis fuit? Duas apostoli renemus volūtates. Una qua vo-
luit nō mori: penitus inculpabilem. Alterā/⁊ multū laudabilez: qua sibi cōplacebat q̄ esset christian⁹. In quo ergo
culpabil? An in eo q̄ mentiri/q̄ mori maluit? Nec pla-
ne volūtas reprehensione digna fuit: q⁹ co:pus magis/q̄ anime voluit seruare vitā. Os nempe qđ mentitur: oc-
Sap.j. cidit/aiam. Et peccauit ergo: ⁊ nō absq̄ cōsensu ppriē volūtatis: infirme quidē ⁊ misere ꝫ plane libere. Peccauit aūt
nō spernendo: aut odiendo christū: sed se nimis amando. Nec in hunc peruersum amo:em sui/volūtatez metus ille
subitus cōpulit: sed esse cōuicit. Jam nūc pculdubio talis
matthei xxvj. erat: sed nesciebat: cū ab illo quem latere nō poterat audiuit. Priusq̄ gallus cantet: ter me negabis. Illa itaq̄ volū-
tatis infirmitas p incussum timo:em nota: nō orta: notuz fecit quatenus se: quatenus christū amauerit. Notū aūt:
nō christo: sed petro. Nam xp̄s ⁊ ante sciebat quid esset in
hoīe. Quatenus ergo xp̄m diligebat: vim p:o:sus: qđ nes-
candū nō est: passa est illa volūtas vt cōtra se loqueretur:
quatenus vo se volūtarie pculdubio cōsensit/vt p:o se lo-
queretur. Si xp̄m nō amasset: nō negasset inuitus. Ueruz
ſ se amplius nō amasset: nō aliquatenus negasset. ſſateñ-
dum igitur hoiem fuisse cōpulsum: volūtatem p:opriā et
ſi nō mutare: occultare tamen. Cōpulsum inquā nō quidē
recedere ab amo:e dei: cedere tamen aliquantulus amore
sui. Quid ergo? ſforte dissoluta est tota superio: assertio
de libertate volūtatis: q: nimirū inuenta est cogi potuisse
voluntas? Est plane: sed si cogi ab alio potuit/q̄ a seipsa.
Q2 si sese ipsa coegit: compulsa/⁊ cōpellens: vbi amittere
ibi ⁊ recipere visa est libertatē. Uim quippe quā ipsa sibi
intulit: a se permlit. P:o:o qđ a se volūtas permlit: ex vo
luntate fuit. Quod ex volūtate fuit: iam nō ex necessitate:
sed voluntariū fuit. Si aūt voluntariū: ⁊ liberū. Quē sua
denicq̄ ad negandū voluntas cōpulit: cōpulsus est q: vo-
luit: immo nō compulsus est sed consensit: ⁊ nō aliene po
tentie: sed p:oprie volūtati: illi vtiq̄ qua mortem oīmodis
euadere voluit. Alioquin quando vox mulierculē: linguā
matthei xxvj. sacrā in verba formare nefanda valuisset: si nō lingue do-
mina volūtas annuisset. Denicq̄ cum se a sui postmodū ni
mio illo tēperauit amo:e: ⁊ xp̄m cepit vt debuit/toto co:
de: tota aīa: tota virtute diligere: iam nullis valuit minis
vel penis extorqri aliquatenꝰ voluntas dare linguā arma
Act.v. iniquitati: sed potius audacter accōmodās veritati. Obedire inqt oportet deo/magis q̄ hoībus. Est sane gemina cō-
pulsio: hm q̄ aut pari aliqđ: aut agere cōtra p:opriā cogi-
mur volūtatem. Quarū passiua quidem (sic enim p:io: illa recte nominatur) potest nōnunq̄ fieri absq̄ cōsensu vo
luntario patientis: sed actiua nunq̄. P:oinde malum qđ
fit in nos: siue de nobis: nō est imputandū nobis si tamen

inuitis. Cererū qđ fit ⁊ a nobis: iam nō sine culpa est volū
tatis. Uelle plane cōuincimur: qđ nō fieret si nollem⁹. Est
ergo cōpulsio quedā etiā actiua: sed nō habet excusationē
cū sit ⁊ volūtaria. Cogebat christian⁹ negare xp̄m: ⁊ qui-
dem dolens: nō tamen nisi volens. Uolebat nimis gladiū
vitare ferientis: atq̄ illa talis volūtas intus p:esidens os
aperiebat: nō gladius q̄ foris apparebat. P:o:o talez esse
illā volūtatez cōuincebat gladius: nō cogebat. Ipsa igit
se in culpā: nō gladius impellebat. Deniq̄ in quibus sana
erat illa volūtas: occidi poterat: flecti nequibant. Hoc est
qđ dictū est de iohanne. ſfecerūt ei quecūq̄ voluerūt. Nūs
quid qđ voluit ille? Jta ⁊ in reliquos martyres fecerūt: nō
qđ martyres voluerūt: sed qđ ipſi. ſfecerūt inquā in eos q̄
voluerūt: sed in mēbra: nō corda. Membra cruciauerūt:
sed volūtatem nō mutauerūt. Seuierūt in carnez: saie aūt
nō habuerūt quid facerent. Sit licet patientis co:pus in
potestate ro:quētis: sed volūtas est libera. Infirma si fue
rit: seuiendo cognoscent: nō esse cogent si nō fuerit. Sane
infirmitas ei⁹a seipsa est: sanitas vo non a se: sed a dñi spū.
Sanat aūt cū renouat. P:o:o renouat cū quēadmoduz
docet apl's: specialiando glo:iā dei in eande imaginē trans ij.co:.iij.
formamur: a claritate in claritatē: hoc est de virtute in vir
tutem: tamq̄ a dñi spiritu. Inter quēvtiq̄ diuinū spiritum
et carnis appetitū: tenet mediū quendā locū id qđ dicitur
in hoie liberū arbitriū. i. humana voluntas: ⁊ tanq̄ in de-
uexo latere montis admodū ardui intervtrūq̄ pendens
ita appetitu infirmat per carnem: vt nisi sedulo spūs ad- Psal.
iuuet infirmitatē ei⁹ per gratiā: nō solū non valeat iusticie xxxv.
que est iuxta p:opheta/sicut montes deitascendēdo deyir
tute in virtutē appetendere culmen: sed etiā de vitio semp
in vitiū suo ipius pondere deuolutura: ruat in p:eceps: pre
grauata nimirū nō solū lege peti originaliter membrisin-
sita: verū ⁊ consuetudine terrene inhabitationis vsualiter
affectionib⁹ molita. Qđ humane volūtatis videlz vtrūq̄
grauamen vno breuiter versiculo scriptura cōmemorat di
cens: Co:pus qđ co:rumpit aggrauat aiam: ⁊ deprimit Sap.ix.
terrena inhabitatio sensum multa cogitantē. Et hec duo
huius mortalitatis mala: sicut nō nocent: sed exercent nō
cōsentientes: sic nō excusant: sed dānant consentientes vt
nec salus: nec dānatio vlla ratione sine precedenti cōsensu
volūtario possit haberi: ne qua forte ex parte p:escribi vi-
deatur libertati arbitrij. Quāobrem id qđ in creatura di-
citur liberū arbitriū: aut iuste p:ecto dānatur: dum ei ad
peccatū nulla vi p:eiudicē extrinseca: aut miserico:diter
saluatur: cui ad iusticiā nulla virtus sufficit sua. Sane in
his oībus cogitet lector: o:iginalis peti p:o:sus excipi ra-
tionez. Decetero libero arbitrio/nec extra ipm querak dā
nationis causa: qđ iam nō dānat nisi p:pria culpa: nec ab
ipso salutis merita: qđ sola saluat misericordia. Cuius q̄p-
pe conatus ad bonū/⁊ casti sunt: si a gratia nō adiuuent:
⁊ nulli/si nō excitenk. Cererū in malū sunt p:oni dicēte scri
ptura: sensus ⁊ cogitationes hoīm. ¶ P:oinde nō ei⁹a se gen.viij.
(vt dictū est) sed deforsum potius a patre luminū descen B
dere merita putenk: si cñ inter data optima: ⁊ dona pfecta Jaco.j.
ipsa⁹ merito p q̄ salus eterna cōquirit: merita deputentur.
Deus aūt rex noster ante secula cū operatus est salutez in Psal.
medio terre: dona sua q̄ dedit hoībus: in merita diuisit: et lxxiij.
premia: vt ꝑ presentia p liberā possessionez nostra interim
fierent merita: ⁊ futura per gratuitā sponsionez expecta-
remus: imo expetere⁹ vt debita. Que vtraq̄ paulus cō- Ro.vj.
memo:at: habetis inquit fructū vestrū in sanctificationez Ro. viij
finem vo vitā eternā. Itez ⁊ nos ipſi ait primitias spūs ha
bentes/ingemiscim⁹ adoptionē expectātes filioz dei: pri
mitias spūs vocās sanctificationē. i. virtutes quib⁹ imple
sentiarū sanctificamur a spū: vt merito cōsequamur ado
ptionē. Rursuz in euāgelio/eadē secula ab: enūcianti p:o mat.xix.
mittunk: vbi dicitur. Centuplū accipi. et: ⁊ vitā eternā possi E
debit. ¶ Jtaq̄ non liberi arbitrij: sed dñi est salus. immo Psal.
ipse salus: ipse ⁊ via est ad salutem: qui ait. Salus populi xxxiij.
ego sum. Qui item perhibet. Ego sum via. De fecit viam/ Jo.xiiij.

ſ.coz.j. qui ⁊ salus erat/⁊ vita: vt non glorietur dis caro. Si ergo
bona vie sunt merita: sicut ⁊ patrie salus ⁊ vita: ⁊ verū est
pō.xiij. qđ ait dauid: nō est qui faciat bonū: nō est vsq̄ ad ; nū: il-
War.x. lum videlz vnū de quo item dicit: nemo bonus nisi solus
deus: dei sunt: pculdubio munera tam nra opera: q̄ eius
premia: ⁊ qui fecit se debitorē in illis: fecit ⁊ nos p merito:
res ex his. Ad q̄ tamen pdenda merita dignak sibi adhibe
re creaturarū ministeria: nō quibus egeat: sed quib⁹ p hoc
vel de quib⁹ p:odit. Operak ergo illoz salutem: quoz noia
sunt in libro vite: aliquādo per creaturā sine ipsa: aliquan
do p creaturā cōtra ipsam: aliq̄ p creaturā cū ipsa. Mul-
ta p:ofecto fiunt hoibus salubria p insensibilem: ⁊ item p
irrationalē creaturā: que idcirco dīi fieri sine ipsa: q̄ non
queat intellectu carens/esse vel cōscia. Multa q̄ş multoz
saluti vtilia facit deus p malos: siue hoies: siue angelos:
sed q̄m inuitos ideo cōtra ipsos. Nā dum nocere cupien-
tes iuuāt: quātū alijs valet vtilis actio: tantū ipsis puersa
nocet intentio. P:o:o p quos/⁊ cū quib⁹ operak de⁹: bo-
ni sunt vel angeli/vel hoies: qui qđ vult deus ⁊ agūt pari
ter ⁊ volūt. Qui cñ bono qđ opere cōplent/volūtate con
ſ.coz.xv sentiūt: opus oīno/qđ p eos deus explicat: ipsis cōmuni-
cat. Cñ paulus/cū bona plurima q̄ deus per ipm fecerat
enarrasset: nō aūt ego ait: sed gratia dei mecū. P:otuit di-
cere p me: ⁊ q: minus erat: maluit dicere mecū: p:esumēs
se nō solū operis esse ministrū p effectum: sed ⁊ operantis
quodāmō locū per cōsensuz. Audeam⁹ nunc p̄m dei tripli
cem operationem/quā posuim⁹: qđ creatura queq̄ pro suo
ministerio mereat. Et illa quidē per quā/⁊ sine qua fit qđ
fit: qđ mereri pōt? Quid illa cōtra quē fit: nisi ira? Quid/⁊
cū qua fit: nisi gratiā? Jn prima itaq̄ nulla: in sequēti ma-
la: in vltima bona merita cōquirunk. Nec enī peccades: cū
per eas bonū qđcūq̄ fiat aut malū: bonꝰ quippiā merētur
aut malꝰ. Nō habent quippe vñ bono, malo ve consentiāt
Multo aūt minus lapides: cū nec sentiāt. Cererū diabo-
lus: vel homo malus: cū vigeāt ⁊ vigilent rōne: iam quidē
merenk: sed nō nisi penā: p:o eo q̄ a bono dissentiāt. Pau
lus aūt qui volens euāgelizat: ne ſi inuitus dispensario ei
ſ.coz.ix. tantū credita sit: ⁊ quicunq̄ similiter sapiūt: q̄nquides ex
cōsensu volūtatis obediūt: reponītā sibi esse cōfidūt coro-
nā iusticie. Unk ergo deus in saluāt suoz: irrationabili: et
itē insensibili creatura tanq̄ iumento vel instrumēto: que
iam expleto opere/nusq̄ erāt. Unk creatura rōnali/ꝫ ma
linola: quasi discipline virga: qua coercetꝰ filio in igne p̄ci
pitan⁹q̄ sarmentū inutile. Utitur ⁊ angelis ⁊ hoib⁹ bone
volūtatis: atq̄ cōmilitonib⁹ ⁊ coadiutorib⁹ suis: quos per
A acta victoria aplissime muner abit. ¶ Denicq̄ ⁊ paulus de
ſ.coz.iij. se: suisq̄ similib⁹ audacter pnūciat. Coadiutores enī dei su
mus. Jbi itaq̄ de⁹ homim benigne merita cōstituit: vbi p
ipm: ⁊ cū ipo: boni quippiā operari dignāter instituit. Hinc
coadiutores dei: ⁊ cooperatores spūssancti/ pmeritores re
gni nos esse p:esumim⁹: q̄ p cōsensum vtiq̄ volūtarium di
mune volūtati cōiungimur. Quid igit? Hoc ergo totū libe
rū arbitriū opus: hoc solum eius est meritū q̄ cōsentit? Est
p:o:sus. Nō quidē q̄ vel ipse cōsensus: in quo oīne meritū
ñ.coz.iij. cōsistit: ab ipso fiat: cui nec cogitare (qđ minus est q̄ cōsenti
B re) aliqđ a nobis quasi ex nobis sufficientes simꝰ. ¶ Uer-
Phil.ij. ba sunt nō mea/sed apli: qui oīne qđ boni esse pōt. cogi-
tare: ⁊ velle/⁊ pficere p:o bona volūtate: attribuit deo: nō
suo arbitrio. Si ergo deus tria hec: hoc est bonū cogitare
velle/pficere/operatur in nobis: primū: pfecto sine nobis:
secundū nobiscū: tertiū p nos facit. Siquidem inintendo
bonā cogitationē/nos puenit: inuitando etiā malā volun
tatem/sibi per cōsensum iūgit: ministrando ⁊ cōsensui fa
cultatem/foris p apertū opus nostrū intern⁹ opifex imo
tescit. Sane ipſi nos preuenire nequaq̄ possum⁹. Qui au
tem bonū neminē inuenit: neminē saluat: quē nō preuenit
A deo ergo sine dubio nostre fit saluſ: ex:o: diū: nec p nos
vtiq̄ nec nobiscū. Cererū cōsensus: ⁊ opus/⁊ si nō ex nobis
nō iam tamen sine nobis. Neq̄ primi itaq̄ in quo quippe
nos nil facimus: nec vltimū: qđ ⁊ plerūq̄ extorquet aut ri-
mor inutilis: aut simulatio dānabilis: sed tantū medium
nobis reputak in meritū. Sola nempe interdū bona vo-
luntas sufficit: cetera tñ p̄sunt si sola defuerit. Non p̄sunt
diserim: sed agentiꝰ nō cernenti. Valet itaq̄ intrēuo ad me-
ritum: actio ad exemplū: vtraq̄ preueniens cogitatio tan
tūmodo ad exercitandū (aks exorandū). Cauendū ergo
ne cū hec inuisibiliter intra nos/ ac nobiscū actiari senti-
mus: aut nostre voluntati attribuam⁹/ que infirma est: aut
dei necessitati/que nulla est: sed soli gratie/qua plenus est.
Ipsa liberū excitat arbitriū: cui seminat cogitatū: sanat cū
immutat affectū: roborat vt perducat ad actum: seruat ne
sentiat defectū. Sic aūt ista cū libero arbitrio operatur: vt
tantum illud in primo p:eueniat: in ceteris comitetur. Ad
hoc vtiq̄ p:eueniens/vt iam sibi deinceps coo pereſ. Jta
tamen qđ a sola gratia ceptum est: pariter ab vtroq̄ gra
tiatur: vt mixtum nō singillatim/simul nō vicissim: per singu
los p:ofectus operentur. Non partim gratia: partim libe
rum arbitrium: sed totū singula opere induiduo peragūt
Totum quidem hoc/⁊ totū illa: sed vt totum in illo: sic to
tum ex illa. Credimus placere lectoꝛi: q̄ a sensu apostoli
nulq̄ recedimus: ⁊ qua quauersum eusgetur oratio: in ea
dem pene ipsius verba frequenter recidimus. Quid cñ
nostra aliud sonant q̄ illud: Ergo neq̄ volentis: neq̄ cur- Rom.ix
rentis: sed miserentis est dei? Qđ sane nō ideo dicit: quasi
quis velle aut currere possit in vanū: sed q̄ is qui vult/et
currit: nō in se: sed in eo a quo accipit q̄ velle ⁊ currere: de-
beat gloriari. ¶ Denicq̄ ait. Quid habes qđ nō accepisti? E
Crearis/sanaris/saluaris: qđ hoz tibi ex re homo? Quid ſ.coz.iiij
hoium nō impossibile libero arbitrio? Nec creare qui nō
eras: nec iustificare peccaro: nec mo:tuus poteras 'teipm
resuscitare: vt cetera p:eteream: tua bona que aut sanandis
necessaria sunt: aut saluandis reposita. Qđ dicim⁹ de pri- Rom.v.
mo: patet ⁊ vltimo. Ex ⁊ de medio nemo dubitat: nisi qui
ignorās dei iusticiā/⁊ suā volens cōstituere: iusticie dei nō
est subiectus. Quid enī? Agnoscis creatis potentiā: saluā-
tis gratiā: ⁊ sanātis ignoras iusticiā? Sana me ait: ⁊ sana- Jerem.xvij
bor: saluū me fac ⁊ salu⁹ero: qm̄ laus mea tu es. Iste iusti-
cia dei agnoscebat: a quo eque sperabat: tā saluari a pecō/
q̄ a miseria liberari. Et ideo laudem suā illū/nō se/merito
statuebat. P:opter hoc ⁊ dauid igeminā⁹ nō nobis inqt Psl. cxiij.
dñe nō nobis: ꝫ noi tuo da gloriā: q̄ vtiq̄ a deo stolā: ⁊ iu
stitie scz expectaret ⁊ glie. Quis est q̄ ignoret dei iusticiaz? Ibidem
Qui seipm iustificat. Quis est q̄ seipz iustificat? Qui me
rita sibi aliūde q̄ a gra p̄sumit. Ceterū q̄ fecit qđ saltaret;
etiā daryñ saluet. Ipe inquā merita dēnat: q̄ fecit quib⁹ do
naret. Quid retribuā inqt dño p oībus: nō q̄ tribuit: ꝫ q̄ Psl. cxv.
retribuit mihi? Et q̄ est: ⁊ q̄ iustus est a deo cōfiteatur: ne si
vtrūlibet negarer: vtrūq̄ p̄deret amittendo vtiq̄ vñ iust⁹
est: ⁊ sic dānando qđ est. Sed si vel tertio loco inuenit qđ
vicissim a se repēderet: Calice ait saluaris accipiā. Calix Ibidem
saluaris: sanguis est saluatoris. Ergo si deest tibi oīno de tuo
qđ vel secūdis dei donis retribuas: vnde tibi salutē p:esu-
mis? Nomē dñi inqt invocabo: qđ nimirū quicūq̄ invoca Joel.ij
uerit: saluus erit. Igitur q̄ recte sapiūt: triplicē cōtinentur Rom.x
operationē nō quidē liberi arbitrij: ꝫ diuine gratie in ipo
siue de ipso. Prima creatio: secūda reformatio: tertia con-
summatio. Primo nāq̄ in xp̄o creati sum⁹ in libertatē vo-
luntatis: secūdo reformamur p xp̄m/ in spiritū libertatis:
cū christo deinde cōsummandi in statū eternitatis. Si quī
dem qđ non erat in illo creari: oportuit qđ erat per formā
reformari de formē: mēbra nō perfici nisi cū capite. Quod Epb.iij
vtiq̄ tunc cōplebit: cū oēs occurremus in virum pfectum
in mensurā etatis plenitudinis christi: quādo apparente
xp̄o vita nostra: apparebimus et nos cum ipso in gloria. Col.iij.
¶ Cū igitur cōsummatio fieri habeat de nobis: sine etiaz B
in nobis nō aūt a nobis: creatio vo facta sit ⁊ sine nobis;
sola que nobiscū quodāmodo fit p:opter cōsensum volū
tarium nostruz: in merita nobis reputabitur reformatio.
Ipsa sunt ieiunia nostra/vigilie/continentia: operaq̄ mi-
sericordie: ceteraq̄ virtutum exercitia: per que vtiq̄ con-

Universidad de Deusto
Biblioteca

statim reformem hominem nostrum renouari de die in diem dum extra intra terrenis incurvata curis: de imis paulatim ad superna resurgit: et affectio circa carnis desideria languens: sensim in amorem spiritus. qualescit: et memoria veterum operum turpitudine sordens: nouis bonisq; actibus candidata indies hilarescit. ¶ In his nempe tribus interior renouatio cōsistit: recti usu: ne scilz intentionis puritate affectionis: recordatione bone operationis per quam sibi bene conscia memoria enitescit. Verū hec cum certū sit diuino in nobis agitari spiritu: dei sunt munera. Quia vero cum nostre voluntatis assensu: nostra sunt merita. Non enī vos estis (inquit) qui loquimini: sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis. Et apostolus. An experimentum eius queritis qui in me loquitur christus. Si ergo christus aut spiritus sanctus loquitur in paulo: non etiam in eodem operatur in ipso? Non enī loquor: ait que per me nō efficit deus. Quid ergo? Sic non pauli: sed dei loquentis in paulo: vel operantis per paulum et verba sunt: et opera: vbi iam pauli merita? Ubi est quod tam fideuter aiebat: bonū certamen certaui: cursum consummaui: fidem seruaui: de reliquo reposita est mihi corona iusticie: quam reddet mihi dominus in illa die iustus iudex? An in eo confidit forte coronam esse repositam sibi: q; per ipsum illa fiebant? Sed multa per malos fiunt angelos: siue homines fiunt bona: nec tamen reputantur illis in merita. An quia potius et cum ipso: hoc est cū eius bona voluntate fiebant? Nam si inuitus inquit euangelizauero: dispensatio mihi credita est: si autem volens: gloria est mihi. Ceterum si vel ipsa voluntas: de qua omne meritum pendet: ab ipso paulo non est: quo pacto eam quasi sibi repositam presumit: coronam vocat iusticie? An quoniam iuste iam et ex debito requiritur: quod cuiq; vel gratis promittitur? Denique ait. Scio cui credidi: et certus sum quia potens est depositum meum seruare. Dei promissum suum appellat depositum: et quia credidit promittenti: fidenter promissum reperit. Promissum quidem ex misericordia: sed iam ex iusticia persoluendum. Est ergo quam paulus expectat: corona iusticie: sed iusticie dei nō sue. Justum quippe est vt reddat quod debet. Debet autem quod pollicitus est. Et hec est iusticia de qua presumit apostolus: promissio dei: ne si hanc contemnens: suam velit statuere: iusticie dei nō sit subiectus: cuius tamen sue iusticie ipsum deus voluit habere consortem: vt et coronе faceret promeritorem. In eo enim sibi iusticie consortem: et coronе statuit promeritorem: eum operum quibus erat illa reddenda corona: habere dignatus est coadiutorem. Postremo coadiutorem fecit cum fecit volentem: hoc est sue voluntati consentientem. Itaq; voluntas in auxilio auxilium reputatur in meritum. Si ergo a deo voluntas est: et meritū. Nec dubiū quin a deo sit et velle: et perficere pro bona voluntate. Deus igitur auctor est meriti: qui et voluntatem applicat operi: et opus explicat voluntati. Alioquin si propie appellentur: ea que dicimus nostra merita: spei quedam sunt seminaria: charitatis incentiua: occulte predestinationis indicia: future felicitatis prelagia: via regni nō causa regnandi. Denique quos iustificauit: nō quos iustos inuenit: hos et magnificauit.

¶ Explicit tractatus de gratia et libero arbitrio.

¶ Diui Bernardi abbatis ad dominum abbatem Columbensem in tractatum sequentem. Epistola.

Domino abbati Columbēsi: frater Ber. abbas dictus de claraualle: valere in dño semper. Rescriptum meū ad epistolas duorū carnorensium monachorū vobis primū (vt puto) destinare curaui. Ubi et aliud quoq; impletum est quod iussistis. Nam cum breuiter rescribere decreuissem: et epistolis epistolam tantū reddere velle cepissez: hortatu vestro in libri (vt cernitis) longitudinez protraxi titulum: et vt in plurib⁹ plures possint edificari. Nō opus cū a vobis plectrū fuerit: tūc nō ipsis ad quos factum est: sed eorū prius reddat abbati: et sic demum ad ipsos: si iusserit abbas perueniat. Monachi enim sunt: et ex lege sue regule sine nutu sui abbatis sicut dare: ita et accipere dantis phibentur epistolas. Nam et ob hoc maxime diu sicut scitis: multum licet rogatus ab eis: respondere tardaui: q; vt mihi videbatur ignorante abbate scribere illas epistolas: et mittere presumpsissent. Nec falso id suspicatus fuz: vti postmodū liquido cōperi. Ego cepto operi (q; quidem legentib⁹ apparebit) epistole nomen indidera: sed quoniā pro noie: modū vestro obuiante mandato (vt promiseram) nō seruaui: liber si iudicatis: nō epistola censeatur. Et q: inter multas questiones: q; ibi a me soluunt: id precipue subtilius vtiliusq; pertractatur: quenā liceat precepta: et per quos: et quatenus dispensari: detur ei titulus de precepto et dispensatione: nisi vobis aliud forte cōgruentius videatur.

Diui Bernardi abbatis ī tractatum de precepto et dispensatione. Prologus.

Qua mente iā tacebo? Qua fronte tamē loquar? Crebris epistolis et nunciis cogitis me: aut pro pria prodere imperitiam: aut officiu renuere charitatis. At ego malens sine illa que instat: q; absq; illa q; edificat inueniri: victus tandem precibus vestris: duris initio nodis vinctus teneros: et vt verecor: ego: nō aliud q; terendos. Sed hoc incassuz. Nam mea me: vt scribitis et prescribitis: tam absentis scripta: q; verba presentis arguūt excusante. Quis em̄ iam relinquit mihi in illis de ipossibilitate causandi locus presertim apud vos: q; ex ore et ex corde meo satis certū tenere vos creditis quantum possim in talib⁹? Ifidei pinde vestre nō meo fidē ingenio: abyssum ingredio: questionum: nesciens: deus scit quas emersur⁹. Presto charitas erit: vtinā ita et vitas. Si quominus excuset effectū defectus potius ingenij: voluntatem certe nō culpabitis. Tentabo aūt easdē (si potero) questiunculas sub epistolari cūctas breuitate redigere: et si nō epistola breui. Mirū siquidem nō est: si fuero ego lōgior: in exponendo: cum vos tantū eas ponendo: duas: et ipsas satis longas epistolas texueritis.

¶ Tractatus.

Prima igit̄ questio circa regulā nostrā versatur: de qua (nisi fallor) et reliquę oēs: aut pene oēs oriuntur. Queritis nempe: regularis illa institutio quomō et quatenus sit pensanda profitentibus eam: vtrū videlz cuncta q; continet: puranda sint esse precepta: consequenter et dāna transgredientibus consilia tantū vel monita: et ob hoc nullius: aut nō magni ponderis sit ipsor⁹ professio: nullī⁹ aut nō grauis culpe ipsor⁹ preuaricatio: an certe quedam sint deputanda imperijs: quedam pro consilijs reputanda: quo partim ea liceat: partim non liceat omnino pretergredi. Et si hoc vltimū detur distingui a me: tunc demum certos ac ppie cuiusq; partis limites flagitatis: ne cui forte p varias sui sensus opiniones licētius vagādi detur occasio: ficq; liquare culicē et camelū glutire cōtingat: si nesciat quantum curet: vel opere sue: quibusq; debeat obseruantijs. Hic est: quantū recolo: totus vestre illius partis so-

nis sensus: etsi non verba. Quod aūt subiūgitis et pgitis inquirere de obedientia: quibus gradib⁹ distinguat: quibus claudat limitibus: ad eandem arbitror: primere diuisionem: quippe q; in decretis regularib⁹ precipua habet: et puto cū ad illā satis responsum fuerit: de ista iam nil superierit gō ambigat. Itaq; vt sentio ego: regula sct̄i Bñdicti oīm hominū pponit: imponit nulli: pdest si deuote suscipit et teneatur: nō tamen si nō suscipit: obest. Qō aūt ē in volūtate est suscipientis: nō in potestate pponentis: voluntariū merito dixerim: nō necessariū. Attamen hoc ipm qō dico volūtariū: si quis ex ppria volūtate semel admiserit: et pmiserit deinceps tenendū: profecto in necessarium sibi ipse cōuertit: nec iam liberū habet dimittere: qō ante tamen nō suscipere liberū habuit. Ideoq; qō ex volūtate susceptum: ex necessitate iam tenebit: q: oīno necesse est eum reddere vota sua: q̄ distinxerunt labia sua: et ex ore suo aut cōdēnari iam aut iustificari. ¶ Ceterū felix (vt quidā sanctorū ait) necessitas q̄ cogit in melius. Ista proinde sancti benedicti instituta: exceptis sane nōnullis de spiritualibus: verbi causa charitate: humilitate: māsuetudine: que nō tam ipsum cōstat instituisse: q̄ deū: et ob hoc penitus nō esse mutanda decetero: reliqua vniuersa nō profitentibus quidem monita tantū: seu cōsilia censenda sunt: nec grauant nō obseruata: cū tamen pfitērib⁹ in preceptis pre maricantib⁹ in crimina fiant: siue (vt vestra vobis reddā) illis volūtaria vel facticia: istis necessaria: et tanq̄ naturalia nō immerito reputanť. Ita sane necessaria dixerim: vt ex eis minime preiudicet necessarijs: rationabilibusq; dispensationibus. Sed nō oibus in hmōi credita est dispensatio: nisi bis duntaxat: qui cū apostolis dicere possunt. Sic nos existimet homo vt ministros christi: et dispensatores mysteriorū dei. Nouit aūt fidelis seruus et prudens: quem cōstituit dñs supra familiā suā: ibi tantū vsurpare dispensationes: vnde bonā possit habere recōpensationē Ibidem Hoc quippe queritur inter dispensatores: vt fidelis quis inueniatur. Et eadem fortasse fidelitas a subditis nihilominus exigit in obtemperando: q; a prepositis in dispensando. Cōstat igitur ex his que dicta sunt: vestram illā dissuasionem integrā esse ac sufficientē: si modo p̄sone distinguantur et tpa: dum subiectis sit quidez oīs regularis institutio (quantū dūtaxat ad coronales obseruantias pertinet) ante pfessionem voluntaria: post pfessionem necessaria: prelatis vo partim volūtaria: vt q̄ inuenta ab hoīe: partim necessaria: vt q̄ fuerint diuinitus instituta. Quāobrez fortassis tunc potissimū cōgrua et luculenta magis eadez diuisio apparebit: si eius membrū q̄b dictū est necessariū: rursum in tria hec subdiuidat: stabile: inuiolabile: incōmutabile. Et quidem stabile dixerim q̄b ita est necessariū: q̄ nō cuilibet hoīm illud mutare fas sit nisi solis dispensatoribus mysteriorū dei. i. prepositis: vt verbi gratia regule sanctorū: basilij: augustini: benedicti: necnō aūtētici canones: et si qua sunt alia ecclesiastica institura digne auctoritatis. Que q̄m a sanctis tradita sunt: sancita stabiliter pseuerant: nec oīno cuiusis subiectorū ea aliquo modo variare vel mutare cōcedimus. Quia tamen ab hoibus etiam p hoies loco et officio illis canonica electione succedentes: licite interdū immoriēq; pro causis: plonis: locis: et temporibus dispensant. Ubi sane qui hec legit: attendat me caute nō dicere ea posse vel ab istis leuiter pro volūtate mutari: sed ex ratione fideliter dispensari. Ideo aūt hanc ipsam mutationem taliter et a talibus recipere possunt: q̄m non naturaliter nec per se bona sunt. Postremo inuenta arcē institutā fuerūt: nō q: aliter viuere nō liceret: sed q̄ita magis expediret: nec plane ad aliud: q̄ ad lucrū et custodiā charitatis. Quādiu ergo charitati militant: immobiliter firma sunt: mutariq; oīno ne ab ipsis quidem prepositis fine offensa possunt. At si cōtrario cōtraria forte aliquādo charitatiuissa fuerint: bis dūtaxat: quibus hoc posse videre datum est: et prouidere creditū est: ratione institutionis esse liquet vt que pro charitate inuenta fuerunt: pro charitate quoq; Nota. vbi expedire videt: vel omittant vel intermittatur: vel in aliud forte cōmodius demutent? Sicut e regione iniquū proculdubio foret: si statuta pro sola charitate: contra charitatem tenerent. Tenent ergo fixa: firmiq; immobilitate etiā apud prelatos: q̄ ex stabili necessario sunt: sed quatenus charitati deseruiunt. Nūquid aūt hoc ego vel solus sentio vel primus dico? An nō hoc ipsum et papa gelasius sensit. Ait siquidez: Ubi necessitas nō est: incōuertibilia manent patrū sanctorū decreta. Leo q̄ papa. Ubi squit necessitas nō est: nullo mō sanctorū patrū instituta violentur. Et infert. Ubi ergo necessitas fuerit ad vtilitatem ecclesie: qui potestatem habet: ea dispenset. Ex necessitate em̄ fit mutatio legis. ¶ Necessariū deinde q̄b inuiolabile nominauit illud intelligo: q̄b nō ab hoie traditum: sed diuinitus prolatum: nisi a deo qui tradidit: mutari oīno nō patitur. Ut exempli causa: nō occides: nō mechaberis: nō furtum facies: et reliqua illius tabule legis cita: que et si nulla prorsus humana dispensationem admittūt: nec cuiq̄ hoim ex his aliquo modo soluere: aut licuit: aut licebit: dño tamē horum q̄b voluit: et quando voluit soluit: siue cum ab hebreis egyptios spoliari: siue quando prophetā cū muliere fornicaria misceri precepit. Quorū vtiq; alterū quid nisi graue furti facinus: alterū quid nisi flagitiū turpido reputaretur: si nō excusasset vtrūq; factum auctoritas imperantis? Sane vbi simile aliquid aliquādo a sanctis hominibus fuisse legit vsurpatū: scriptura nō indicante q̄ deinde preceperit: aut eos peccasse fatendū est sicut hoies: aut certe sicut pphetas familiare dei cōsiliū accepisse. Unde et vnum exemplū pono q̄b occurrit de samsone: qui seipm una cum hostib⁹ oppumens interfecit. Qō vtiq; factum si defenditur nō fuisse peccatū: priuatū habuisse cōsiliū indubitanter credendus est: etsi de scriptura hoc non habemus. Jam vero necessariū incōmutabile quid accipi velim. Equidem nil cōgruentius: q̄ quod diuina ita cōstat et eterna ratione firmatum: vt nulla ex causa possit vel ab ipso deo aliquatenus immutari. Sub hoc genere est oīs illa sermonis dominici in monte habiti spiritalis traditio et quicquid de dilectione: humilitate: mansuetudine: cereris virtutibus tam in nouo q̄b in veteri testamento spiritaliter obseruandum contraditur. Hec quippe talia sunt: que nec licea t: nec expediat aliquando non haberi. Eo siquidem immobiliter: quo et naturaliter bona: nunq̄ nisi innocenter: nunq̄ nisi salubriter aut imperātur: aut obseruantur. Omni tempore: omni persone: mortem contempta: custodita salutem operantur. Prima ergo necessitatem sua cuiq; facit in promittendo voluntas: secunda precipientis auctoritas: tertiam precepti dignitas. Differunt autem: vt iam dictum est: quibusdam a se inuicem gradib⁹ tres iste necessitates: nec vna omnes sequitur immutabilitatis firmitas. Nam ex prima quidem quod efficitur: et si non penitus immutabile: tamen vix mutabile esse constat dum solis illud licear mutare prelatis et hoc non nisi fideli et prouida dispensatione. Quod vero sit ex secūdi: que et malo: ista: est peneiam incōmutabile: soli quippe deo esse mutabile superius demōstratum est. Postremo quod de nouissima fit tanq̄ oīm maxima: omnino incōmutabile est: vtpote quod ne ipsi quidem deo mutare liberum est. Quod igitur nulli hominū fas est: nisi solis mutare prelatis: dici vix mutabile congrue potest: quod soli constat licere deo: dicatur pene immutabile: quod ne ipsi quidem: penitus immutabile nominetur. Que cum ita sint: vt ad ea redeam de quibus potissimū queritur: patet q̄ ex magna parte regularis traditio subest eius qui preest: et si nō voluntati: certe discretioni. Sed dicitis. Quid ergo relinquitur necessitati? Audite: q̄ plurimum. Primo quidem quicquid de spiritualibus in ipsa regula traditum est: in manu abbatis (vt supra taxatum est) necquaq̄ relinquitur. Deinde reliqua pars que in corporalibus constat obseruantijs: ne ipsa quidem in eius ita voluntate posita est: vt eiusdem deseruiat voluntati: sed magis chari-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tari. Neq; em̄ abbas supra regulā est: cui semel ꝛ ipse sponte se pfessione submisit: et si (qđ negandū non est) dei regula charitas / regule sancti bñdicti iure pieponit. Esto proinde vt interdū regule littera / cedat pro tpe charitati: cū ratio necessitatis vel charitatis exegerit: absit tamen vt hoīs cuiuspiā subdat volūtati. Sup frarrū sane transgressiones / nō sup patrū traditiones cōstituit qui abbas eligit mandator̄ cultor̄ ꝛ vltor̄ virtut̄. Arbitror nō sic sanctas illas obseruātias / prelator̄ prudentie / ꝛ fidei creditas: non subditas volūtati. Hinc est q; idem legislator in his q; abbati dispensanda reliquit: caute nusq̄ (vt memini) volūtatem: sed aut cōsiderationem: aut dispositionē: aut prudentiam: aut certe arbitriū seu aliquid hmōi ponit: volens nimirū prouidū fidūq; dispensatorem rationis: vbi forte dispensat: sequi iudiciū: nō sue placitū volūtatis. Unde ꝛ instimat ei non semel: q; de oībus iudicijs suis deo redditurus sit rationem. Lego pfecto in regula. Nec cōsideratione penes abbatem sit: ꝛ hoc vel illud esse in prudentia: vel arbitrio / seu dispositione abbatis. Ut aūt pro sua volūtate aliquid minuer: me ibi legisse nō recolo: quinimmo in oīb? inquit oēs magistrā sequanq regulā: nec ab ea temere decedet a quoq;. Ergo nec ab ipso abbate. Oēs inquit magistram sequanq regulā: nemo ergo suā voluntatem. Ubi sane nec abbatem excipi puto. Videtis quantū necessitati tribuitur: subtrahit volūtati? Quid enā? Nōne regularis ipla pfessio quia se iunio: subdit spōte prioi: eque alligat ꝛ prioreī? Oīs equidem pacti pari reo: vtrūq; necessitate teneri: fieriq; duos per vnius sponsionem alterutrū debitores: fidelis cure vnum: alteruz humilis obedientie. Quidnā igitur iam volūtati relinquit: vbi ꝛ prelatus debiti necessitate tenetur? Sed ꝛ de hoc item nō parum' prelati prescribitur voluntati: q; is qui profitet: sponder quidem obedientiā: nō tamen oīno ad ꝛ / sed determinate fm regulam: nec aliam q̄ sancti benedicti: vt oporteat eū qui p'cest: nō frena sue laxare volūtati sup subditos: sed prestam ex regula sibi scire mensuram: ꝛ sic demū sua imperia moderari: circa id solum quod rectum esse constiterit: nec quodliber rectū: ſz hoc tamtū qđ p̄dictus pater instituit. aut certe qđ sit fm q̄ instituit. Sic se quippe habet professio. ¶ Promitto nō quidem regulā: sed obedientiā fm regulam sancti benedicti. Nō ergo fm volūtatem prepositi. Proinde si professo fm illam regulaz abbas meus mihi aliud forte imponere tentauerit / qđ nō sit fm regulā: aut etiā quod nō sit fm ista instituta: verbi causa Basilij / Augustini / Pacomij: quenā mihi queso in hac re necessitas imminer obsequendi? Solū quippe id a me posse exigi arbitror: qđ promisi. Videtis iam ergo obedientie limites: quos requiritis. Si modus est obeditionis / tenor: pfessionis: nec se valet extendere ptās imperāris / nisi quatenꝰ attigerit votū pfitentis: pfecto citra ꝛ vltra: necnō etiā contra / quid aliud q̄ obedientie limites quosdā censuerim: ꝛ his suis terminis virtutem eandē circūcludi? Quāobrem quisq; pfessus in quouis genere salutifere vite / nec vltra obedientie legē cogēdus: nec citra est inhibendus q̄ sua ipsius videl cōplecti pfessio. Quāromin? cōtra? Is ergo qui medius est vite modus prefixus voto pfessione firmatus: ratiq̄ lignū qđ erat in medio paradisi: solus sine dubio legi erat subiect? obnoxius iussioni. Ergo prelati iussio vel phibitio: nō preterea terminos pfessionis. Nec vltra extēdi pōt: nec cōtrahi citra. Nil me prelatus phibeat hoīū q̄ pmisi: nec plus exigat q̄ pmisi. Uota mea nec augeat sine mea volūtate: nec minuat sine certa necessitate. Necessitas q̄ppe nō habet legē: ꝛ ob hoc excusat dispensationē. ¶ Volūtas vō qđ sola mereꝛ retributionē: etiā sola nō immerito gradū altioꝛem vsurpat. Alioquin ꝛ absq; necessitate remissio voti: nō dispēsatio sed p̄uaricatio est: ꝛ restrictio cōtra volūtatez murmur est: nō pfectus. Ponāt ergo prepositi metā obedientie subiectoꝝ ex votis labioꝝ ipoꝝ: nō suoꝝ desideriꝝ: monētes eos nō cogētes ad celsiora: cōdescendētes eis cū necesse fuerit ad remissioꝝa; nō cadētes cū eis. Ceterū subiect⁹ huiuscemōi obediētiā q̄uotiēs nibus cohibet: nouerit impfectā. ¶ Nā pfecta obedientia legē nescit: terminis nō arctat: neq; pcepta angustijs pfessionis / largioꝝ volūtate fertur in latitudinē charitatis ꝛ ad oīa qđ iniungit spōtanea / vigoꝛe liberalis alacritaq; animi modū nō cōsiderans: in infinitā libertatē extendit. Hec est illa de qua signanter apls petrus / castificātes in quit corda vestra in obedientia charitatis: pulchre ipsam per hoc sequestrans ab illa inerti ꝛ seruili obediētia: quo dāmodo nec charitati pōpta / ſz obnoxia necessitati. Nec iusti illius cui lex posita nō est: ppria est nō q̄ vel ille pfectus viuere debeat sine lege: sed q; nō sit sub lege: minime quippe cōtentus voto sue cuiusq; pfessionis: quā superat animi deuotiō. Qđ necessitā regula ipsa tacuerit vbi moner: Si fratri ipossibilia iniūgunt: vt cōsidens deadiuuādo dei / obediat ex charitate. In eadē deniq; regula tertius humilitatis describitur gradus: vt omni obedientia monachus se subdat maioꝝ. Dicens quippe omni non vult nos in obediendo mensura esse cōtentos pfessionis: nō arrēdere pmissi debitū: nō de pacto sumere modū: sed transire alacriter etiā votū: ꝛ obedire in oībus. Est sane quidā obedientie limes fm tempus / ipa tpis extremitas: vt is sit terminus obedientie / qui ꝛ vite. Hunc nobis maxime vnigeniti cōmendat exemplū: qui factus est patri obediens vsq; ad mortē. Hec ergo quotiens interrūpitur inobedientia dicit: ꝛ peccatū / ꝛ transgressio seu p̄uaricatio. ¶ Sed interest sane: qua causa: quo affectu: qua intētione: quo precipiente: in quo ve p̄cepto malū hoc cōmittatur. Et quidez nulla pꝛoꝛsus inobedientiā dico parnidu cendā: nō tamen oēs pari estimandā periculo. Eminuero mandatū dei est: nō occides. Facere ergo duos homicidas: ꝛ vnū quidem spoliandi cupiditate: alterū vo necessitate se se defendendi facimus ppetrasse. An nō hic satis euidēter inter lepꝛam ꝛ lepꝛā causa separat: faciens vtiq; disparem valde culpā vnius eiusdēq; transgressionis? Quid vero / si hunc subita ira: illum studiosa malicia: aut vetus odium fo:te ad idez scelus impulerit? Nunquidnā simili pensandum erit iudicio / quod tam dissimili factum constabit affectu? Nil deinceps incestius / obscenius ve / q̄ illas filias Loth paternū vsurpasse concubitū: ꝛ tamen quis non videat quantū ena causauerit / aut attenuauerit turpis nefandiq; reatum flagitij / pietas intentionis: ꝛ intentio pietatis? ¶ Jam vero de illo qui p̄cipit: ꝛ item de eo qđ precipitur huiuscemodi aduertenda erit fm rationez distinctio vt cuius inter p̄ceptoꝝes reuerentioꝝ: nobis imminebit autoꝝitas: eius grauioꝝ: formidet offensioꝝ: ac maioꝝis cuiusq; mandati transgressioꝝ: damnabilioꝝ: estimetur. Melius siquidem est obedire deo q̄ hominibus: eripsis melius magistris / q̄ condiscipulis. Poꝝro in magistris: melius nostris / q̄ extraneis. Quibus autem melius constat obedire: ipsis pꝛoculdubio et non obedire detestabilius est. Est de mandatis similiter. Maioꝝibus quippe maioꝝ: minoꝝibus minoꝝ: opera nostra ꝛ cura debetur: de quoꝝū etiā cōtemptu iuxta eandem cōsiderationem / grauioꝝ leuioꝝ ve offensa cōtrahit. ¶ Poꝝro maioꝝa minoꝝa q; mandata diximꝰ fm q̄ maius minus ve velle cōstiterit ipsum qui p̄cipit: siue hoīem siue deū. Est verbi gratia mandatum: nō furaberis: ꝛ est mādatū oīm petenti te da: vtrūq; quidem magnū: qm̄ vtrūq; diuinū: sed de nō furando maius. Quis em̄ nesciat equissimo deo nō eque displicere teneces atq; fures: ꝛ q; de duob⁹ malis plus velit nos' tenere nostra q̄ tollere aliena: ꝛ ita minus peccare qui nō tribuit sua: q̄ qui nō sua furat? Sed in mandatis hoīm rara equalitas inuenit: cū pꝛo varijs necessitatib⁹ vel vtilitatibus agendoꝝ iniūgentiū affectio variet: qđq; putauerint rectius vel cōmodius: hoc amplius cupiāt ꝛ exigāt observari. Tam ergo qualitas p̄ceptoꝝ q̄ autoꝝitas precipientiū: ꝛ obedientie p̄figit meram: ꝛ inobediētie terminat culpam: quādo (vt dictū est) in prelatis quibuscq; grauioꝝ autoꝝitatis: ꝛ eoꝝ mandatio quibuscq; maioꝝis vtilitatis: quo diligentioꝝ debetur obsequendi cura: eo ꝛ culpa grauioꝝ incurritur de cōtemptu. ¶ His itaq; distinctionibus adiuersis: ꝛ obedientie modus: ꝛ pōdus inobedientie facile reperiē. His gradibus nō solū inter diez ꝛ nocte: hoc est bonū obedientie / ꝛ inobedientie malū discernit: ſz etiam inter diem ꝛ diem: ite q; inter noctē ꝛ noctē: inter bonum videl ꝛ melius: inter malū ꝛ peius. Bonus quidez obedientie gradus est: si iuxta magistri nri sniam / ppter metū gehenne: seu ppter pfessionē sancti quā pfessus est: quilpiā obedierit: melioꝝ tamen cū ex dei amore obeditur. ¶ Illa q̄ppe obediētia necessitatis est: ista charitatis. Illum aūt optimū dixerim obedientie gradū: cū eo aio inū ctum opus recipit: quo ꝛ p̄cepit. Cū em̄ ex voluntate iubentis / pendet intentio exequētis: fit vt nec maius minoꝝib⁹: nec minus maioꝝib⁹ confuse (vt assoleꝛ) ad implendū qđ iniungitur: subiecti studiū impendat: sed moderante animo quoq; pꝛo sua dignitate imperia: modū sciat vtrobiq; seruare: tam in obseruādo videl iussa: q̄ in cauendo phibita: nō q̄ vel minimū hoꝝū que iubentur: cōtemnendum putet: ꝛ si tamen minimā qđ minimū est / reputet: sed minimū est ex cōparatione maioꝝū. Nouit verus humilisq; obediens / ꝛ minima nō cōtemnere: ꝛ maxime curare que maxima sunt: intimo quodā deuoti finceriq; animi sapore discernens: quibus de mandatis ei qui preest: suis quodāmodo factis respondeat cū prophetꝛa: tu mandasti mādata tua custodiri nimis. Ubi q; nō dicit vniuersaliter oīa illa tantum oportet intelligi / que quoniā non sine grandi culpa quacūq; occasione violant: ideo nō sine graui pena quomodocūq; violata donantur: vꝛputa nō occides: ꝛ si qua hmōi sunt: quoꝝū nunq̄ potest esse obseruatio iniusta vel mala: nunq̄ bona licitaue transgressio dispensatione humana. Cetera que vel a pꝛepositis dispensationem admittunt: q; leuioꝝi censura neglecta puniunt: leuioꝝa dicūtur. Ex his verbi gratia dico esse vel risum interdictum / vel indictum silentiuz. Nec siquidem si contra mandatū nō veniunt: nec peccata sunt. Accedente mādato / si quo minus iam obseruanturā peccatū reputantur nō tamen in crimen. Ita sane si per subꝛeptionez aut obliuionem: non aūt per cōtemptum / hoꝝū transgressio cōtigerit. Media quippe sunt / e quib⁹ illa videl p̄cepta cōstituuntur: que vos factitia nominatis: longe vtiq; dispārem a naturalib⁹: quantū in ipsis est: gerentia necessitatez cum tamen nec sine offensa negligi: nec contemni sine crimine / vel ipsa queant inuincta ab his dūtaxat quibus pꝛoprie dicitur: qui vos audit me audit: ꝛ qui vos spernit me spernit. Licet nāq; ipsa per se inimici operis qualitas innoxia sit: adiūcte tamen autoꝝitatis pondus obnoxiū mādato / mandatūq; peccato obnoxiū facit nō magno tamē: si contemptus defuerit. ¶ Nec ergo generalis regula sit: vniuersoꝝ que per se aut ppter se nec bona: nec mala sunt: aut diuina institutione: aut pꝛoꝛia cuiusq; pfessione firma nō sunt: vt nō iussa quidem: licite vtrūlibet vel admittant: vel omittantur: iussa vo sine culpa nō negligantur: sine crimine nō cōtemnantur. ¶ Ubiq; em̄ ꝛ culpabilis neglect⁹ et cōtemptus damnabilis est. Differunt aūt / q̄ neglectus quidem languoꝝ: inertie est: cōtemptus vo superbie tumoꝝ. Poꝝro cōtemptus in omni specie mandatoꝝ pari pondere grauis: ꝛ cōmuniter damnabilis est: neglectus aūt in fꝛis grauioꝝ: tolerabilioꝝ: in mobilib⁹ mandatis. Siquidē adulteriū quocūq; modo: quocūq; perpetres animo / turpe flagitium est / ac criminale peccatū: cū tamen leue verbum in tempoꝛe vel loco silentij fortē per obliuionez subreptum: risus ve per impetum magis excussus / q̄ presumptus contra p̄ceptū: qđ vtiq; animi negligentis / aut dissoluti spiritus indiciū est: eo facilime veniam pꝛomereat: quo vꝛ vel peccatū reputatur. Quid cū scienter / ꝛ ex deliberatione in verba ociosa silentio licet nō indicto / lingua lapsatur? Nūquid hoc tamen neget quispiā vsurpari cōtra regulam veritatis? Unde nimiruz ꝛ ratio exigenda est in futuro iudicio: iudice ipso terrifice admoduz cōminante: q; de omni verbo ociosо reddent hoīes rationez in die iudicij. Deu nobis: quenaz poterit reddi ratio de ocio? Alioquin ocium nō est: si non oīno ratione vacuū est. Et tamē quis nesciat ymō detractionis verbū: quantū etiā innumeris talibus / id est ociosis: pꝛeponderet ad delictum meritū dānationis? Quid ita? Videlz q; discretio est in mandatis / cōsequenter ꝛ in culpis: vt (sicut dixeram) maioꝝū grauioꝝ: leuioꝝ: q; minoꝝ censeatur transgressio mandatorum. ¶ Sed mādantiū nō ita. Siue em̄ oens: siue homo vicarius dei / mandatū quodcunq; tradiderit: pari pfecto obsequendū est cura: pari reuerentia deferendum: vbi tamen deo cōtraria nō precipit homo. Qđ si contigerit: pergendum indubitanter consulo in petri sniam: q; obedire oportet deo magis q̄ hoibus. Aut em̄ hoc respondendā cum apostolis: aut cū pharisеis certe audiendū. Quare ꝛ vos transgredimini mandatū dei / propter traditiones vestras? Si autē dolet se cōtemni magister homo / pꝛe illo q̄ docet hoiem scientiam: cōsoleꝛ illa quā ꝛ vos polluistis samuelis sententia: qua inter lepꝛam ꝛ lepꝛaz videl discernere sic. Si peccauerit vir in virū: propitius ei poterit esse deus. Si aūt in deum peccauerit: quis oꝛabit pro eo? Ego igitur si me hoc angi articulo sentiā: vꝛ aut deū: aut hoiez offendere necesse fir: de cū potius libēter eligo nō offendere: ꝛ quidē tutius iustiusq;. Habeo nēpe ex prelatī pphete capitulo / de hoīs lectione meā cōsolationē: dei scilz ppitiationem. Ceterū deo offenso: quis oꝛabit pro me? Si ad hoiem cōfugeꝛ: id quidē scriptura nō cōsulit: quinimmo maledictus homo ait: qui spem ponit in homine. Merito proinde. Si aūt in deū peccauerit: etiā si subintelligat pro pter hoiem: quis inquit oꝛabit pro eo? Neuter equidem. Nam ꝛ a quo offendit: ꝛ ob quem offendit: eque vtriusq; oꝛatio exꝛcranda decernit apud ipm qui offendit: hoc est apud deū. Talis ergo requirendus est ad oꝛandū: qui sit idoneus ad placandū. Poꝛro culpam si qua est q̄ homo offenditur / cum ei nō obeditur: aut multum extenuat: aut penitus anullat causa melioꝛ. Quapropter cum dicitur: si peccauerit vir in virū: subaudiendū est ppter deū: q̄ nullatenus lesio cuiuscūq; pꝛoꝛini: nedum prelati: excludet a culpa: si solus defuerit in causa deus. Alioquin paulo cōtradicit: qui ait. Sic em̄ in fratrem peccantes in xm̄ peccatis. Nam de pꝛepositio / certū tenem⁹ ipsius veritatis testimoniū: sic loquetis ad ipsos: Qui vos spernit me spernit. Sed ꝛ de quoliber fratre: nolite ait cōtemnere vnu ex his pusillis. Et q; scādalizauerit vnū ex his pusillis: qđ sequitur: auertat deus a nobis. Sed nō oīm scandala equa sunt lance pensanda. Aliter nāq; accipiēda sunt: scandala pusillozꝛ: aliter phariseoꝝ: de quib⁹ apls timentibus ꝛ instruentib⁹ / q̄ scādalizati essent in sermone veritatis: relpō sum est: sinite illos: ceci sunt ꝛ duces cecoꝝ. Illoꝝ quippe scandalum de ignoꝛantia: istoꝝ de malicia descendit. Illi scandalizant q; veritatem nesciunt: isti q; oderūt. Unde ꝛ pusillos illos arbitroꝛ appellari: q̄ voluntatis quidem bone: sed nō magne scientie existentes: zelū dei habeant: sed nō fm scientiā. Taliū scandala curā nō iram puocare solent: spiritualiū dūtaxat viroꝝ: paulo ita docēte. Uos qui spirituales estis: hmōi instruite in spiritu lenitatis. Indignum siquidem est valde humanā eos mereri indignationem: qui diuinā tam facile cōsequunt miserationez. Nam hi quoq; qui dñm crucifixerunt: magni quidē peccatores sed pusilli estimatoꝝes: etiā ex uno irā: nūquid nō tamen ex altero veniam meruerūt. Beati siquidem fuissent si iuxta verbum dñi / in ipso scandalizati nō essent. Nunc vo quid nisi miseri? Sed tamen ꝛ miserādi. Poꝝobat hoc pla illa in cruce parientis: sed nihilominus cōpatientis supplicatio. Pater inquit ignosce illis. Et quasi quereꝛ indulgentiario in tam hoꝝrendo facinoꝝe: sequitur: q; nesciūt quid faciunt. Ac si diceret. Eo digni venia: quo ꝛ pusilli scientia sunt. Ja deo ignosco illis: q; nō agnosco: ab illis. Si em̄ cognouissent: nunq̄ dñs glorie crucifixissent. Sunt quibus non ita ignosco: quos vtiq; non ignoꝛo ꝛ vidisse, ꝛ odisse

A

B

C

D

Pſal. cxviij.

Luce. x.

E

F

Ephe. v.

Act. v.

Mat. xv.

Gala. vj

Mar. x. Luc. vj.

Lapsus si fratri aliqđ impossibile.

Laplo ꝺ gradib⁹ humilitatis.

genē. xix.

ſ. Pet. ſ.

ſ. tim. ſ.

ſ. reg. iij.

ſ. cor. vij

Luc. x.

matthei xviij.

mat. xv.

mat. xij

Lu. xxiij

ſ. cor. vj

Universidad de Deusto
Biblioteca

et me ⁊ patrem meū. ⁊ Pro hmōi pusillo in ſcientia terrens paulus eū qui cū habeat ſcientiā: nescit tamen cōdescendere infirmio:ib⁹: ⁊ peribit inquit in tua ſcientia frater: p:o quo xp̄s mortuus est. ℳz ſi tantopere cauenda sunt scandala parulo:z: quāto amplius p:elato:z: quos sibi deus equare quodāmodo in vtraq; parte dignatus: sibimet imputat illo:z ⁊ reuerentiā ⁊ cōtemptū: specialiter cōtestans eis: q̄ vos audit me audit: ⁊ q̄ vos spernit me spernit. An nō deniq; hoc ipm ⁊ regula nr̄a p̄hibet/vbi air: obedientia q̄ malo:ibus p:ebetur: deo exhibet. ℳuāobrem quicquid vice dei p:ecipit homo: qđ nō sit tamen certū displiscere deo: haud secus oīno accipiēdū est q̄ si p:ecipiat deꝰ. ℳuid em̄ interest vtrū per se: an p suos ministros: siue homines: siue angelos: hoibus inoresc̄at suū placitū deus: Sed hoies iniquis facile falli in dei volūtate de rebus dubijs p̄cipienda: ⁊ in p:ecipienda fallere possunt. Sed em̄ q̄d hoc refert tua qui cōscius nō es: p̄sertim cū teneas de scripturis: q: labia sacerdotis custodiūt scientiā: ⁊ legem ex o:e eius requirūt: q: angelus dñi exercituū est. ℜequirunt dixerim leges: nō quā vel autentica vlla scriptura tradiderit: vel ratio manifesta p:obauerit: de hmōi quippe nec p:ecepto: expectandus: nec p:ohibito: auscultandus est: sed qđ ita latere: aut obscurū esse cognoscitur/vt in dubium venire possit vtrūnam deus fic: aut aliter forte velit si nō de labijs custodientibus scientiā: ⁊ ex o:e angeli dñi exercituū certum reddatur. A quo deniq; diuina potius cōsilia requirunk: q̄ ab illo cui credita est dispēsatio mysteriorū dei: ℑpsum p:oinde quez p:o deo habem⁹: tanq; deum in his que aperte non sunt contra deum: audire debemus. Nec sane ⁊raria loquimur sancto p̄phete samueli/quasi nos in hac parte diuinā hoibus tribuentes auctoritatem: cuz ille in supa memo:ato capitulo/ plane discernere inter vtrūq; videatur. Si quidem qđ nos asserimus de dubijs: hoc ille negat de manifestis: vt cū air: Si peccauerit vir in virū: subaudiak/p:opter deum: cui aperte contraria hoies hoibus frequenter mandare p̄sumūt. Sed hinc vos sumentes materiā siue occasionem argumentādi: asseritis. Si hoc constiterit/vt iussa hoim quelibet/vel instituta diuine auto:itatis pondere estimanda sint: hominem sub hoīe aut vix aut nequaq; posse saluari: cuz in tanto populo mandato:z: que p̄lati etiā per incuriā sepe p:ecipiunt: interdū nō p:euaricari: aut difficile admodū/ aut oīno impossibile videatur. Et quidem nō nego difficultatem tante inesse p̄fectioni: sed cū ipsa co:de imperfecto p̄sumik. ℭ Po:ro imperfecti co:dis/⁊ infirme p:oris/herere ad singula q̄ inimgunk: exigere de quibusq; rationem: ⁊ male suspicari de oīmi p:ecepto cuius causa latuerit: nec vnq; libēter obedire: nisi cū audire cōtigerit qđ forte libuerit: aut qđ nō aliter licere seu expedire monstrauerit vel aperta ratio: vel indubitata auto:itas. Delicata satis: imo nimis molesta est huiusmodi obediētia. Non plane hec illa est q̄ ex regula tradit: obedientia sine mora. Disputare p̄fecto hoc est in astu co:dis: non in auditu auris obedire. ℑstiusmodi ergo carnalem aiam nō mō p̄mi: sed etiā opptimi pondere p̄sumpte p̄fectionis necesse est: q: nō potest portare caro infirma/qđ solus spiritus promptus/experitur iugū esse suaue/⁊ onus leue. Christi quippe iugum/⁊ onus est: ⁊ oīno importabile/nisi christi eque spiritui. ℳunc itaq; si dicitis legez regule subintrasse: vt abūdaret delictū: verū dicitis. Cæterū culpa hoc nō est date legis/aut dantis legem: sed impōnide p:ofitentis/⁊ impie p:euaricantis. ℳandatū quidem sanctū: ⁊ iustum sed tu te no:is esse carnalem venūdatū sub peccato. Verū hoc ante quidisse debueras: quo turris huius euangelice nō p:ius iaceres fundamenta: q̄ sedens cōputares si haberes sumptus ad p̄ficiendū. Nunc aūt quid restat nisi vt aut co:rectus obedias senio:ib⁹: aut cōfulsus audias ab illuso:ibus: hic homo cepit edificare: ⁊ nō potuit cōsummare? Sed forsan dicitis, Ergo ne ita p̄fectus quispiā inueniatur: cui non vel minimū aliquid interdum subripiatur de tam multis ac minutis: q̄ passim vel a negligentib⁹ p:epositis imperank? ℳinime quidem cuiq̄ hoc ego dederim cum ipsi q̄ de se fateank apostoli. In multis offendimus oēs. Et si dixerimus q: peccatū nō habemus: ipsi nos seducimus. Sed nō cōtinuo vt aliquid p:eterimus: perim⁹ p̄eserim cum nos scriptura cōsoletur: si quis peccauerit inquiens: aduocatū habemus ieſuz xp̄m iustum: ⁊ ipse est ꝓpiciatio p:o peccatis nostris. Deniq; p̄phera de ipso testatur q̄ p:o trālgresso:ib⁹ rogauerit vt nō perirent. Vbi sane notandū: q: ⁊ si p:o transgresso:ib⁹: nō tamen p:o cōtempto:ibus legitur supplicasse. Verū illi quō perire possunt: p:o quibus saluato: rogat ne pereant? Quāobrem nō video cur ita oēm inobedientiā ⁊ transgressionem: vel minorū quoūlibet mandato:z exaggerandā putaueritis vt exclamaretis. Quod ergo iam monacho poterit venia le peccatū esse vel leue: cuius vniuerse actioni crimen insidiatur inobedientie? Sed hoc inde videlz cōstare creditis q̄ p:elato:z iussionib⁹ tantū tribuendum asserik: quantū si diuinitus traderenk. Quasi vo ⁊ ipa euangelica precepta nō multum inter se discrepent: ⁊ merito obseruationis et transgressionis periculo. Cæterū sicut nō oia vnius esse cōstat vel necessitatis/vel vtilitatis/vel dignitatis: sic non vna de oīm transgressione fertur sententia: nec paria manent discrimina dispares culpas. Pro:o nec pari culpa negligunk/que nō pari cura p̄cipiunk: nec pari p:oinde pena puniunk. Ecce em̄ euangeliuz tam flagitiū crapule: q̄ fornicationis turpitudinez damnat. Verū quis magis nō ho:reat e duob⁹ malis/turpitudine fedari/q̄ cibo exaturari? Nonne deniq; veritas in euāgelio sub noibus trabis ⁊ festuce: graues leuesq; discernit inobediētie culpas? Nōne ipsa disputante: immo diffiniente gradatim nobis distinguitur: q cuiq; reatui pena debeatur dum aliū iudicio: alium cōsilio: alium ⁊ gehenna reum esse p:otestetur. Quenā ergo cōsequendi necessitas cogit: vt si magistris diuina detur in suis p:eceptis auto:itas: nullum ideo iam monacho leue aut veniale peccatū inueniri posse putetur ⁊ q̄ eius vniuerse actioni crimen insidietur inobedientie? Esto: fit crimen cui penalis illa g:henna vel gehennalis pena assignak: quale quelo illud diffinietmus esse crimen: qđ veritate iudice/reum tantū facit iudicio? Nec tñ differimur esse reatū: qđ vel hacten⁹ reum statuit. ℳz si reatū ⁊ peccatū. ℭ Po:ro oīe peccatū: contra dei mandatum p̄sumitur. ℳō aūt contra mandatū p̄sumik: inobediētia dicitur. Hinc colligik q̄ ira fratri: ⁊ inobedientia fit: ⁊ crimen nō fit. En vnū inuentuz est monacho leue ac veniale peccatū: quodq; nō humani: sed diuini mandati statuat transgresso:em. In hoc genere sunt transgressionis nōnulla ſtultiloquia: seu vaniloquia: ⁊ quecq; ociose dicta facta ⁊ cogitata. Hmōi em̄ nunq̄ niſi cōtra mandatum: ⁊ dei mandatū vsurpank. Peccata quippe sunt: ⁊ deus ꝓhibet oīe peccatū: ⁊ tamen venialia nō criminalia reputantur: excepto cū per contemptū vertunk in vſum ⁊ cōsuetudinem: ⁊ tunc nō peccari species: sed peccātis intentio pēsatur. Elatio quippe cōtemnentis: atq; impenitētis obstinatio/in minimis q̄s mandatis culpā facit nō minimā: et cōuertit in crimen grauis rebellionis neuum satis leuem simplicis transgressionis. Deniq; in quo inobedientie crimen ⁊ absq; dubio sit: apud Samuelem adueritte. Quasi inquit peccatū ariolādi est repugnare: ⁊ quasi scelus idolatrie nolle acquiescere. Nō ait nō acquiescere: sz nolle acquiescere: vt nō iussionis simplex ipsa transgressio: sed voluntatis supba cōtemptio/scelus idolatrie reputetur. Nō est em̄ idipsum nolle obedire: ⁊ non obedire. ℳoc quippe interdum erro:is est: nōnunq̄ ⁊ infirmitatis: illud vo aut odiose ꝓtinacie: aut cōtumacie nō ferende. ℳō ⁊ ipm repugnare est: ⁊ resistere spiritui sancto: ⁊ si ad mo:a vsq; p durauerit: blasphemia est non remittenda siue in hoc seculo: siue in futuro. Nō ergo qualiscūq; mandati p̄teritio/criminalē facit inobediētiā; sed repugnare: sed nolle obedire.

obedire. Cæterū quāti absq; illa pessima ⁊ rebelli voluntate nō obediūt? Quō iraq; monacho crimen insidiatur inobedientie: si rotiens sine crimine transgreditur: quotiens in trālgressione defuerit huiusce modi recalcitrans ⁊ otentiosa voluntas? ſFrustra aurē cōparant quidā (vt dicitis) quaslibet inobediētias antique illi q̄ facta est in paradiso: que nimirū valuit/nō solū obligare personā: sed ⁊ vitiare naturā. Arbitro: tñ ⁊ ipsam p:imā grauissimaq; p̄uaricationē: aut nō aliunde: aut inde maxime iudicatam grauissimā: hoc est ex rebellione defensionis q̄ secuta est: quādo deo causam requirente peccari: vt peccatores ad pñam p:ouocaret: nolebat quippe mo:tē eorum: sed magis vt cōuerterentur ⁊ viuerent: ipsi maluerunt declinare co: suū in verba malicie: ad excusandas excusationes in p:etis. Et quidē gemina malicia peccato:is ℙ:imū q̄ nec sui misertus est: vt culpam ꝓpriā fateretur et sanaretur: deinde q̄ ⁊ vnde vt se fallaciter excusaret: crudeliter accusauit. Quid est q̄ deniq; dicitis in oī actione monacho crimen insidiari inobedientie: quasi aut furtim subrepat nescienti: aut casu accidat infelici: aut nō valenti implere qđ p:ecipitur: criminis calūnia struatur de ipossibili? Ita ne in qua monacho crimen insidiak inobedientie: cum ⁊ antiqua illa tam nota/⁊ tam noxia p̄uaricatio facile: vt creditur: indulgentiā consequeretur: dū modo confessio ⁊ non defensio sequeretur? Neq; em̄ tantū (vt dictū est) nocuit simplicis actionis (q̄uis ex deliberatione) transgressio: quātum adiuncte excusationis cū p̄meditatione obstinatio. Sed nūquid forte in lege quidē diuina habenda est hec consideratio grauioris leuioris inobedientie: non autem ita ⁊ in regula nostra? Sed quis sane dicat plus tribuendum humanis/q̄ diuinis traditionibus: pluriſq; qđ p suos deus: q̄ qđ p seipm imperat estimandū? An non deniq; ⁊ apud sanctum Benedictū/pp:ie ⁊ distincte ab inuisem sententie inueniuntur: alia de leuio:ibus: alia de grauio:ibus inscripta culpis? ℭ Quid est aūt leuio: culpa: nisi leuio: inobediēria Tradūtur igitur a p̄latis interdū minora mādata: quorū transgressio leuiora sm regulā parit ⁊ pēnā: ⁊ tamē in deū nihilomin⁹ p̄uaricatio fit: quotiēs abbatis iussio p:eteritur. Siquidē ⁊ ex o:e ipso dei nō equalia sunt p̄mugata: ⁊ ideo nō equali cuncta vigilantia obseruanda: sed alia cura exhibenda est ei p̄cul dubio quod ipse perhibet p̄imū ⁊ maximū mandatū: alia his que alibi discernens qui solueritℑ(inquit) vnū de his minimis meis mādatis. Quid ergo? Audiuimus ex regula grauiores ⁊ leuiores culpas: legim⁹ ⁊ in euāgelio maxima minimaq; mādata ⁊ mandato:z transgressiones vniuersas dicemus equaliter maximas? Non est igitur necesse vt p̄cedam qđ dicitis aut deo sez non tribui oē qđ ab hoīe magistro accipit qđ non sit p:ra deum: aut monacho nullū inueniri posse leue seu veniale p̄cm: q: ⁊ si totiens deo qđ fatendum est inobediens esse cōuincitur: quotiēs eius/qui p deo sibi p̄est: hoīs mandatū: qđ quidē iusticie nō repugnet: p̄ter greditur: sicut ⁊ non par cura in executione exigitur: sic nec par culpa cōtrahitur ex transgressione. Et si quippe vnus est q̄ offenditur: nō tñ vnius ponderis que iubent nec vnius subinde discriminis iussoū est oīm censenda transgressio. Vnde pater benedict⁹ sm (inquit) mēsurā culpe: excōicationis extendatur mēsura. ſFrustra ꝓinde (vt videris) aut terremini: aut terrere conamini de obdiētie p:omissione: q̄ fit ex regulari p̄fessione: q̄si nō oporteat p̄mittere quā ostat nec integre posse teneri: nec sine crimine p̄teriri: si quidē deo q̄quid dei minister hō non perperā inserit: imputandū ostiterit. Frustra inquam ex hac occasione/maluz ita inobedientie exaggeratis: vt a tam necessario bono ꝓmittende obedientie terreatis: q: et si difficile cauek vbiq; subrepens vel insidians (vt vos dicitis) inobedientia in tā variis ⁊ innumeris q̄s senio:i bus iudicētur: non semp tñ dānabiliter seu criminaliter qđ p̄cipitur: nō implek. Etsi cū oīs inobedientia inexcusabiliter sit culpabilis: nulla tamē eternaliter dānabilis: nisi quā remedium penitētie nō sanat. Nulla est letaliter criminalis: nisi que contēptum superbie nō cuitat. ℳagna igit̄ securitas filijs obedientie: ⁊ reuera pax hoibus bone volūtatis: quādo in omni obedientia sola damnak impenitētia: quā nescit qui diligit deū: sola incriminak superbia: quā facile cauet qui timet gehennā. Sed exēplis clarius elucescet qđ dicimus. Si iubēte senio: evt fileam: verbū mihi forte per oblionē elabik: reū me fateo: inobedientie: sed venialiter. Si er cōtemptu sciens ⁊ delibrans sponte in verba p:o: supero: ⁊ rupero silentū legez: p̄uaricato:ē me cōstituo et criminaliter: ⁊ si impenitēs perseuero vsq; ad mortē: peccani ⁊ dānabiliter. An ⁊ hoc durū forsasse videak? Hec q̄ppe sunt vestra si bene recolo verba: cū difficultatē seu impossibilitatē (vt vobis videtur) trenēde obediētie: vel cauēde inobediētie confidentes in vitā ita monachicā exclamastis: hecine est illa eo securio: quo arcio:: eo certio: quo magis arduaveniē di ad deum via: vt monacho naturaliter mala vix cauere: naturaliter bonavix p:o cōmuni infirmitate valēti implere: nō mino: tñ necessaria sit cautela ad cauēda vel obseruanda que sibi p:elatus suus vel p̄hibere voluerit vel iubere? Et subditis. ℳō cum a multis credatur: licet a paucis: vel etiā a nullis ad integrū obseruek: quid aliud operak talis sentētie credulitas? q̄ q illa ab apostolo tñ culpata māducandi idoli orbita libertas? Nil plane aliud: si ita esset vt dicitis. Bene p:o: suus nō potest cōscius esse sibi: qui se nō implere cōstidit quod debere se credit. Credditis itaq; vt verbo:z vestro: ⁊ sensum breuiter colligaz: q̄ ad integrū mādata obseruari dei vix valeant: abbatis non valeāt: cū veritas ipsa testek: ne vnū quidē iota p:eteritū ir. Cæterū qui ita sentit: videk mihi (vt pace vestra dixerim) necdū gustasse q̄ suauis est dño: sub iugo legis gemere adhuc: nondū respirare sub gratia: suaue christi iugum nequaq; esse experti: ideoq; certissime adhuc in firmari per carnē: q: spiritus nō adiuuat eius infirmitatē. Quid vero sibivult illa distinctio: q̄ dei quidē vir: p̄lati vero hominis nequaq; omnino: a quolibet iussa posse teneri p:ohibita ve cōcedit: quasi vero illa queant absq; istis integre custodiri? Sed si attēditis: de male quoq; vsuentibus p:elatis dei p:eceptā est: que dicūt facite. Ygit qui nō facit aperte nō in hominē tantū: sed et in deū p:euaricato: existit. Ita ne ergo nullus mādata perfecte exequitur sui magistri? Quia nolumus: aut quia nō possumus? Sed si volumus et nō possumus: securi sumus. Si possumus ⁊ nolum⁹: superbi sumus. Pro:o ad cauendā superbiā: illā vere annuerim necessariam esse cautelā: quā dicitis ne forte incurratur inobedientie crimē. ℳz si impossibile vos putatis: vt nō videlz impe:is p̄lato:z per contēptum interdū supbie resistak: scito te nō paucos: sed innumeros aliter omnino sentire: nec aliud q̄ qđ ꝓpio dicere in experimento. Si aūt nō impossibile quidē: sed m̄ difficile esse sentitis magistros nō contenere: ⁊ dum ideo ꝓsentitis qm̄ grauamini nō superbe sapere: murmuratis aduersus obedientie legem: affirmantes periculosum ꝓmittere: qđ tā laboriosum est obseruare: ad hoc ego respondeo: imo nō ego: sed dominꝰ. Qui pōt (inquit) capere capiat. ℳoc quippe est qđ paulo superius dixi: q: anteq̄ edificiū inchoares: p:ouidisse debueras vnde p̄ficeres. Nūc aūt (vt air quidā) aut non tentasses: aut p̄fice. ℭ Verūtamen nemo si caute ꝓfitek pollicetur se vltra in nullo trālgressurū: hoc est iam nō peccaturuz. Alioqn aut pīrat qui ita iurat: aut sanctior est illo qui ait: in multis offendimus oēs. ℳz si ꝓsequēs falsum esse videk: videndum est ⁊ de eo qđ antecedit: ne forte lex q̄ data est ꝓpter trālgressiones cohibendas: nō solū nō eas coerceat: sed ⁊ augeat insup crimine periurij si quidē id ꝓmittere nos in nostra p̄fessione credamus: qđ certū est nō posse teneri. Parrienda est ꝓinde nobis in duo vniuersa hec obseruatio regularis: in p̄cepta vi

Universidad de Deusto
Biblioteca

delicet ꝛ remedia. Preceptis instituitur vita cōtra peccm: remediis restituit post peccm innocētia. Sic ergo vtraq; ista cōplectitur nostra profession: vt pfessus quisq; cum in aliquo forte regulariū mandator deliquerit: si ad remediū eque regulare cōfugerit: ꝛ si cōuincitur transgressor mandati: nō cm pacti preuaricator. Solū itaq; cenluerim fregisse votū: violasse ꝓpositum: pactū preuaricasse: q; et preceptum ꝓmpserit ꝛ remediū. Nā illum sane dico securum: qui etiā si interdū obedientie limitem ꝓterit: consilium nō respuit penitentie. Regulares nāq; terminos: ꝛ si sepe deliquerit: non euadit: qui censure q; ex regula est: disciplinā non subterfugit. Paras siquidē regule est regularis correctio: ꝛ in ea reperit nō solum bone vite instructio: sed etiam emendatio prane. Inueniūtur in ea ꝛ precepta obedientie: ꝛ inobedientie remedia: vt ne peccādo quidem a regula recedatur. ſFateo: sane impossibile cuiquis mortaliū vel veniaIiter interdū nō delinquere in preceptis obedientie: sed nulla iam de impossibilitate querela: quādoquidem ꝛ ex regula licet id quoq; qđ criminaliter delinqui cōtigerit emendare. Qđ ergo dicitis: a nullis posse obseruari ad integrū quicq̄d a magistris precipitur: verū est. Sed leuis culpa inobediētie est: ꝛ facilis cura eius inuenitur in regula: si quidē fit trāſgressio absq; ꝓmptu. Si aūt ipm deesse aliquādo nō posse contenditis: si quidē fallsum est: sed nec talem tū inobedientiam sine cura relinquit diligentia regularis. Et licet fortiori egeat curationis medicamento: caret tm morbo preuaricationis: nisi cum ꝛ ipsum forte medicamentū contēnit. Que cum ita sint: frustra de impossibilitate causamur q; regulam ꝓfitemur: frustra nobis de peccandi necessitate blandimur: vt ideo iusta imperia prelatoꝝ deo nō imputanda: sed tanq̄ hoīm contenenda putemus: ne rē videlicet impossibilem: ꝙtinere nostra ꝓfessio videatur: si tantū ex ea hoibus: quātum deo obedientie deberi asseriimus. Cui em iam vel ita ꝓfessio impossibile: imo per dei gratiā: nō pfacile sit cauere preuaricationē: vbi nō inobedientia: sed impenitentia facit preuaricatorē? Hoc quippe (vt iam dixi) pfitentium nemo sponder: vt nō iam peccet: ꝛ ob hoc nō cōtinuo: vt quispiam aliquo mō nō obedit: preuaricator. Nē se constituit: nisi qui se forte sic pfessus falso existimat: quales vos vtiq; asseritis esse nō paucos. De quibus etiā si qui tū sunt vt dicitis: verū est ꝛ qđ subditis: q; nil vtiq; aliud illa talis eoꝝ credulitas/vel potius crudelitas/in suis ipsoꝝ operat cōscientijs: q̄ noxia illa recūbentium in idolio libertas in alienia. Necesse est em qui hmōi est: ex ꝓpria perire sma: quēadmoduꝝ in illius scientia clamat apls in firmū perire fratrem. Et quō nihil esse cōe item ipse perhibet qđ cū gratiarū actione recipit: nisi ei qui putat aliquid esse cōe: ita ꝛ regularis professio quantū in se est: dānabilis nō est nisi ei qui dānabilē putat. Qđ quatenꝰ putari oporteat puto satis superius demonstratū. Nunc iam respondendū est questiūcule: que incidit vobis ex occasione apostoliti ꝑsentis capli. Que ritis nēpe vtrūnam ista de idolothitis pauli sentētia/puto q: nihil cōe est in xp̄o: nisi ei qui putat quid cōe esse. Et rursum: si comederit dānat? est/q: nō est ex fide: in generalem regulā trahi possit/quatenus malū cuiq; sit bonū quoq; qđ agit si malū esse crediderit: ac tantū malū quātum crediderit. Qr si annuero/rursum ꝙgitis inquirere cur nō ecōtrario tantū cuiq; bonū sit qđ operat: quātum vel falso opinatur. Mirū quippe vobis: imo ꝛ inlustum videtur: vt plus in malo/q̄ in bono humane valeat intētionis opinio. Si respondero de malis quidez merito ita credi ꝓpter oculum nequā: respondebitis: ꝛ mihi nō imerito q̄ ꝓpter simplicē oculū idem eque putandū ꝛ de bonis. Nā q̄ dicit ex oculo nequā coꝝpotis tenebras estimari: indicauit ꝛ de simplici lucē eque coꝝpotis apparere. Sed videte ne forte nō sit vere oculus simplex q̄ falli tur. ſFallitur em tam q̄ bonū malū: q̄ qui malū bonū putauerit. Scitis aūt neutrū hoꝝ/ve illud euitare ꝓpter cum: ve qui dicitis bonū malū: ꝛ malum bonū: cum tū nemo qui hoc velit cauere maledicrū de quo veritas ꝓnunciat: q; sit lucis totius coꝝpotis/idest operis argumentū. Sed absit vt preco veritatis clamet cōtra veritatē: maledicat is qō illa ꝓbauerit. ¶ Ego vero vt interior oculus vere simplex sit: duo illi esse arbitror: necessaria: charitatē in intentione: ꝛ in electionē veritatē. Nā si bonū quidem diligat: sed verū nō eligat: habet quidē zelū dei: sed non ſm scientiā: ꝛ nescio quēadmodū iudicio veritatis/vera esse possit cū falsitate simplicitas. Volēs denicq; ad verā discipulos instruere simplicitatē magistra veritas. Esto/te inquit prudētes sicut serpentes: ꝛ simplices sicut colūbe. Premisit q̄ prudētiā: sine qua neminē satis esse posse simplicē sciret. Quō denicq; vere simplex erit oculus: cuꝰ ignorantia veritatis? Aut vero vera pōt dici simplicitas: quā simplex ignorat veritas? Scriptū est em. Ignorans ignorabit. Pater ergo laudabilē illam/ꝛ a dño laudatā simplicitatem absq; his duobus/nō esse bonis: benivolētia atq; prudētia: vt oculus videlicet coꝝdis nō solū pius qui fallere nolit: sed ꝛ cautus sit qui falli nō possit. Cererū sicut oculū simplicem duo ista faciūt bona/amor boni/ꝛ cognitio veri: sic nequā oculus duo e regione mala ꝓstituūt: cecitas: qua fit vt veritatē nō agnoscat: ꝛ perversitas/qua fit vt diligat iniquitatem. ¶ Porro inter duo hec bona: que nec fallere: nec falli sinūt: ꝛ duo illa mala q̄ tam falli q̄ fallere faciūt: duo sunt media. Unū quidez bonū p quod oculus interior etsi falli queat ignorantia veri: zelo tm boni fallere penitus nō ꝓsentit: alterū vero malū: qō licet veri noticiā nō impediat: amoꝝem tm boni pie malicia minime sentit. Et qm̄ oīs res melius diuisione innotescit: ſm hoc/duplex malū: ꝛ illud item geminū bonū quadrifariā diuidam? oculū coꝝdis: in bonū/ꝛ meliorem/in malū/ꝛ peiorē. Et subdamus exēpla. Est q̄ bonū diligit: ꝛ malū nescius agit. Huius quidē bon? est oculus: q: pius: nō tm simplex: q: cecus. Et est qui bonū ꝛ libenter agit: ꝛ prudēter intelligit. Istius reuera oculū nō imerito simplicem dixerim: vtpote cui neutrū bonū desit nec zelus sez bonus: nec sciētia. Hunc ꝓfecto reqrit oculum deus cū respicit sup filios hoīm: vt videat si est ſtel? ligens aut requirens deū. Est ecōtrario qui bonū minime diligens/ex malicia quidē peruersus est: sed sapiens vt faciat malū p ignorātiā cecus nō est. Quē quidē ideo nondū appellauerim nequā: q; vnū ei licet ad suū malū nō desit bonū: idest scientia. Sed est qui bonū forte nescius: qō nō diligit/agit: cui ꝓfecto nō incōgrue id qō ꝺ: nequā assignauerim: eo q; neutro careat malo: nec cecitate: nec perversitate. Dicit siquidē nequā: q̄si nequaq̄: vt is solūmodo nequā appelletur: qui nequaq̄/hoc est in nullo penitus apparat bonus: sed sit vtroq; bono vacuus: ram videlz veri noticia/q̄ ꝛ benivolētia. Aliuꝰ est itaq; pius oculus: nō quidē fallere ꝓmptus: sed tm falli (vt dictū est) ꝓnus: de quo ꝓphera. Effraim (inq̄t) q̄si colūba seducta nō habens cor. Alius is quē dño simplicem dicit taz nec fallere facilis q̄ nec falli: de quo ꝛ apls docenꝭ cum eo ꝺi. Estote prudētes sicut serpētes: ꝛ simplices sicut columbe. Et item alius est oculus simplꝫ malus: fallens vtiq; libēter: sed nō facile falsus: qualē ꝓfecto habent illi qui oꝝ dñico astruūtur prudētioꝝ esse filijs lucis in generatione sua: ꝛ alius quē nequā esse diffinimus q: sit dupliciter malus: cui quippe ꝛ malicia parit ignorantiā: ꝛ ignorātia malliciam operit: ita vt sepe ne sciens ꝛ malū qō vult nō faciat: ꝛ bonū faciat quod non vult. Obscuratū nēpe est intuitus coꝝ eoꝝ qui istiusmodi sunt: ꝛ quasi iā traditi in reprobuz sensum: bonū oīno nec diligere: nec dinoscere queūt. De talibus scriptū est: impius cū venerit in ꝓfundū malorꝝ ptēnit. Nam qui huiusmodi est cauere ꝓfecto malū nec vult etiā si possit: nec si velit: scit. Quāobrem hūc oculū in superiori diuisione illo altero censui nō imerito peiorem: nō q: malignior sit sed q: periculosior. Ignorātia quippe securiorem: securi

tas segniorem facit: nō nequiorem. Est tamē ex hoc prosculdubio deterior/q̄ ille solū habet malū: mala intentionem: iste ꝛ falsam cōsiderationē. Ille vno caret e duob? bonis: bono zelo: iste ꝛ vero iudicio. Ex hoc itaq; pessimo oculo/qui neutrū bonū habet: ꝛ item ex illo optimo/qui neutro caret: sentiendū est veritatez disseruisse: aut tenebris obuolui totū coꝝpus: aut luce perfundi. Naz reliqui duo/quoꝝ neuter vtrūq; aut bonū habet: aut malū: ꝛ si ex parte possunt: nō tm toti sufficiūt vel lucē dare: vel tenebras coꝝpori. Si igit (vt ad ꝓpositā questiunculā reuertamur) is vere oculus nequā est: qui peruersus pariter ꝛ cecus bonū agit ꝛ malū credit/vtiq; recte operando: sed opinando inique bonū sibi in malū vertit: ꝛ tantū malū quantū crediderit: quādoquidē iuxta sniam dñi/totū coꝝpus tenebrosuz reddit oculus nequā. Quid em̄ luci relquitur: vbi nec pia intentio: nec vera opinio inuenit? At nō ideo sequit: vt qui ecōtrario malū facit ꝛ bonū putat: iuxta suā fidē similr ꝛ ipse inueniat. Quare? Nō est quippe simplex oculus ille: qui ex iudicio veritatis/totū coꝝpus lucidū reddat: qualē ꝓfecto superius diffiniuimus. Necq; em̄ ex toto adhuc tenebre desunt: vbi ignorātia veritatis lucē obscurat voluntaſ. Cū itaq; ille oculus vtrūq; malū: is vero minime vtrūq; habeat bonū: nōne rationi detur exigere: vt plus ille noceat: q̄ ꝓfit iste? Necq em̄ cōsequēs est vt tantū valeat in bonū/bonū vnū: quātū duo mala in malū. Et quidē laude dignā dixerim vel solā intentionē piam: nec plane ꝺdigna remuneratiōe fraudabitur: in opere quoq; nō bono ipsa bona voluntas. Attm̄ sine malo quocūq; nō erit decepta simplicitas. Cur inquis? Nūquid non ex fide? Proꝝsus ex fide: sed falsa: vel certe potius nō ex fide: q: fides falsa fides nō est. Denicq; de fide vera/nō falsa puto dixisse apls. Qđ qō nō ē ex fide peccm est. Non aūt ex fide vera bonū credit qđ malū est. Est em falsum. Peccatū igitur est. Utrūq; ꝓinde cōpletur ꝑseno capitulū: oīe qđ nō est ex fide: peccm est ꝛc. ꝛ cecam videlz maliciam: ꝛ deceptā innocentiam: q: qđ a nesciente fit: ꝛ bonū proꝝsus condēnat intentio prava: ꝛ malū non penitus excusat recta. Siue itaq; malū putes/bonū quod forte agis: siue bonū/malū quod operaris: vtrūq; peccm est: q: neutrū ex fide: licet sane leuiꝰ admodum peccet: vbi sana intentione sola reꝑhensibilis actio foris apparet: q̄ vbi maligna latet etiā in nō mala actiōe intentio. Verū qō absq; vel minimo petō nō est: purum bonū minime est. Quo pacto q̄ bonū nō purū/puro malo cōparabit in efficientia: hoc est vt tā efficax ad bonum illud sit: q̄ ad malū istud? Et hec sup hac qstione sufficiant. Nam ad superiores quoq; satis reor esse responsum superius. Et quidē vos easdē sepius dubitatiōes iteratis atq; reuoluitis: sed mea nō interest ipsarū totiēs repetere solutiones. Sufficit em̄ semel soluisse: etiam quod credibius in questione versatum fuerit. ¶ Querentibus ītē de obedientie pondere: seu discrimine inobedientie: a latere incidit vobis/ꝛ de merito vtriusq; querendum: vtrū videlicet in quibuscq; preceptis quantum obedientia valet: tārū grauet inobediētia: vt verbi gratia: vel abrahā de immolādo filio: vel ille (nescio quis) de filio itidem/furni incendijs exponēdo: tantū diuine indignationis et vltionis merito incurrisset: si nō obedisset: quantuz laudis ꝛ gratie receperūt pro eo q̄ obedierūt. Quod vobis quidē ꝛ durū videt ꝛ necessariū: sed nō est ita. Eninuero constat nōnulla nec fieri sine gloria: et posse nō fieri sine culpa: ideoq; si fiant digna esse premijs: nō tm supplicijs/si non fiant. Nam ꝛ nō tāgere mulierez/meriti est nō mediocris: ꝛ nullius tm delicti proꝑtia amplecti coniugem. Istiusmodi sunt quecūq; euāgelico illi capitulo cōgrue re possunt: qui potest capere capiat. Et rursuz quedā per contrariū/neglecta quidē offensam cōtrahūt: sed impleta gloriā nō merenꝭ: ꝛ dānant contemptoꝝ: et auroꝝ nō glorificāt. Talia sunt quecūq; diuinitus lege publica imponuntur hominib? ꝛ sine quib? nec saluari queunt. Hinc illud apud gentilē. Non feci furtū: nō pasces in cruce coruos. Et in euāgelio. Si diligitis eos qui vos diligūt quā mercedē habebitis? Si saluaueritis fratres vestros tm: quid amplius facitis? Denicq; ꝛ vniuersaliter. Cuz feceris omnia que mādata sunt vobis: dicite q: serui inutiles sumus: q̄ facere debueramus fecim?. Ac si dicat. Si solis contenti estis preceptis ꝛ traditionib? impositę legis: et nō sponte etiā perfectiōis vos cōsiliju ꝛ suasionib? mancipatis: liberi quidē estis a debito: nō tm̄ ꝓ merito gloriosi. Euasistis penā: sz nō acquisiuistis coronā. Quenaz ergo vos necessitas cogit parere in singulis que iniūcta fuerint: ꝛ formidare vltionē de trāſgressione: et de obseruatione sperare remunerationē? Eapropter in talib? generalis hec regula teneaꝭ: vt in difficilioribꝰ quidē agendis obeditio gratior: q̄ grauior: preuaricatio iudicetꝭ: ꝛ in facilioribus minusq; onerosis cōtemptus dānabilior/q̄ actus laudabilior existimet. Jaz etsi de hoc satis est: videamus quatenus etiā tenēda sit ipsa (que in professione firmari solet) loci stabilitas: et quib? (si quib? tm) ex causis rumpere illā vel liceat cuiq̄ vel expediat. Et hinc siquidē dubitare vos dicitis. At quod interim nūc securus respōderim: a bono quod semel quis vouerit: descēdere nō licere: ꝛ ad hoc murare locū: quē sibi quisq; delegerit; ꝛ cui se sua volūtate ꝛ voce firmauerit: omnino nō ꝓbo. Sed nec sanctus papa Gregoriꝰ. Ait em̄. Perfecti quiq; magna se discretionis subtilitate cōspiciunt: ne ad deteriora vnq̄ vel in opere/vel in cogitatiōe dilabant. Sed quod hinc sensit vir apostolicus: hoc se apostolus implere gloriatur: que inquiēs retro oblitus: et ad ea que ante sunt/extentus. An ꝛ ꝓpheta ezechiel idez nō significauit: cum de sanctis animalib? diceret. Nō reuertebant cū icederēt: sed vnūquodq; ante faciē suā gradiebaꝭ. Et hi omnes idem sentiendo: nō aliud/q̄ magistri sui sententiaz secuti sunt: dicentis in euāgelio. Nemo mittēs manū suā ad aratruz/ꝛ respiciēs retro: aptus est regnodei. Prescribat proinde stabilitatis pactum: oī deinceps remisso descensui cōtentioso discessui: vago ꝛ curioso discursui: totius denicq; inconstantie lenitari: nō tm̄ his q̄ in professionis serie sequitur: moꝝ videlicet ꝙuersioni/ꝛ obediētie que ſm regulā fit. Nam si hec ibidem ꝓ imꝓbitate nimirū atq; irreligiosi tare cohabitanriuz obtineri forte nequiuerint: duce spiritu libertatis/transire indubitanter suadeo ad locuz alium: vbi nō impediaꝭ homo reddere deo vota sua: que distinxerūt labia sua. Equidem cū sancto sanctus eris: et cū peruerso peruerteris. Sane de religiosis ac bene ordinatis monasterijs/nullus professoruz meo cōsilio ne arctioris q̄dez vite desiderio/sine licentia sui senioris/egredietur. Egressus tm̄ si melius inuenerit: et elegerit: meo nihilominus iam cōsilio nō regrediaꝭ ad inferius bonū: quod reliquerat ꝛ contempserat ꝓ meliori: presertim si illud melius tale fuerit: quod eius prime professioni congruere videaꝭ. Ipse nempe viderit qua ratione: quave intentione altioris seu arctioris prefumpserit: nam ad inferioris vel remissioris me cōsulente/nequaq̄ apostatabit: si non tm̄ loci prioris vicinia reuocetꝭ: qđe noto monasterio nec retineri quis regulariter potest: nec recipi sine cōsensu abbatis sui. Et accipite manifestius i exemplis/huius sententie rationē. ¶ Forte vult aliquis de cluniacensib? institutis ad cistercienſium sese stringere paupertatē: eligens prefillis nimirū consuetudinib? magis regule puritatem. Si me consulit: nō cōsulo: si nō sane id abbatis sui vsurparit assensu. Quamobrē? Primo propter scandalū ipsoꝝ quos deserit: deinde q: certa proꝝ dubijs relinquere tutū nō est. ſForsan em̄ hoc tenere potest: illud nō poterit. Tertio suspectam habeo lenitatē: qua id sepe quod facile volum? anteq̄ probemus: experti iā nolum?: vno ꝓpe momento idipsum ꝛ cupientes ꝛ respuentes tam leuiter/q̄ ꝛ irrationabiliter. Quales vtiq; nō paucos frequēter experimur: qui vna vir horꝝa in vna voluntate durantes/aura lenitatis impulsi/vagi ꝛ instabiles hac ꝛ illa

Universidad de Deusto
Biblioteca

lac velut ebrij nutant: murmurq; p̄ro experimento iudiciū: imo sine iudicio fluctuātes ⁊ tumultuantes: tot de se cōfilia p̄sumūt: quot loca reuisunt: semp̄ q̄ nō habent cupientes: ⁊ q̄ nō habent fastidiētes. Et quō ego ait aliquis p̄fessus regulā: nō p̄m regulam cū bona quēā degere cōscientia? Siquidē vouens ⁊ nō soluens quid nisi peiero? Quasi nō multo magis habeas vnde conqueri alibi q̄: cum ceperis pure iuxta regulā cōuersari. Profecto etiam tūc ⁊ quanā inquies? scientia habitare sustinēa extra domū meā p̄ro tem: q̄ me de seculo fugientē excepit: initiauit ad bonū: signauit in salutē: molestus fratrib⁹? inobediens fenori: stabilitatis insuq; p̄uaricās pactū: ⁊ p̄mā irritam faciens fidem? Uerūtamē neutra iusta querimonia est. Nam qui se ideo periurū putat/q̄ ad punctum regulā non obseruat: videt mihi nō satis attendere q̄d iurauerit. Nemo quippe cū p̄fiteatur spondet regulā: sed determinate p̄m regulā/sui quisq; cōuersionē/suaq; deinceps cōuersationē sese pollicet dirigere. Nec p̄fecto huius rēporis oībus ferme monachis cōis p̄rofessio est. Et licet in diuersis monasterijs diuersis ⁊ obseruantijs deo seruiatur: quādiu tamē sui quisq; loci bonos usus seruat: haud dubium quin p̄m regulā viuat: quoniāquidē boni usus a regula nō discordant. Quisquis itaq; tenet q̄d teneri inuenerit bonū vbi p̄fitetur: p̄fecto viuit sicut p̄mittit: q: non aliud p̄culdubio quisq; p̄mittit: q̄ q̄ habere eoq; pia videt vita cū quibus deinceps viuere disponit ⁊ eligit. Quid em̄? Nūquid verbi gratia/aut in maiori monasterio vsus cluniacensiuz: aut isti forte illoq; ritus: aut vero vtriq; cistercienſiū districtionē litteratoriā p̄fitentur? Attamen oēs p̄m regulā p̄fitemur. Una quidez oīs vbiq; p̄missio: sed q: non vna est oībus cordis intentio: pōt indubitanter sine detrimento salutis: ⁊ sine dāno p̄fessionis/operis quoq; nō vna vbiq; obseruatio celebrari. Sicut em̄ non oēs oia tenent (etiam boni x̄pīani) que in euāgelio sunt: oēs tamen p̄m euāgelium viuūt. Nam q̄ p̄cessis alligari coniugijs contenti sunt: non ideo tñ credunt se recessisse ab euangelio/q: euāgelici sublimiaq; p̄silij de celibe ducenda vita non elegerunt: ita sane si in gradu illo inferiori legitime ac fideliter cōuersentur: sic quoq; qui p̄m regulā viuere statuūt: ⁊ si nō ad vnguem (vt dō) totam custodiūt: ⁊ si qua p̄ro sui claustri ritu vel mutant vel p̄termittūt: a regulari tñ oīno p̄fessione nō discedūt: donec tñ sobrie/⁊ iuste/⁊ pie: p suoz morib⁹? viuere nō desistunt. Deniq; regula ipsa tradit octauum humilitatis gradū: vt nihil agat monachus nisi q̄d cōis monasterij regula: vel maioz cohortantur exempla. Excepto p̄inde cisterciensibus: ⁊ qui illoz forte ritu nō tam viuere p̄m regulā: q̄ ipsam ex integro pure ad litteram (vt se sane p̄fessos esse putant) tenere curāt: decetero neminez obedienter degentē: regularis moueat solēnisq; p̄fessio in qua nō fit de tota regula p̄missio: in his dūtaxat monasterijs: in q̄bus ordo ⁊ disciplina seruāt cū bonis consuetudinibus. Salua igit cuiq; sua manet in cenobijs bene ordinatis p̄rofessio: tantū si sana fuerit ⁊ intentio. Ceterū qui inquiet⁹ est: ⁊ ita credere nō pōt: sed magis credens ⁊ cedens stimulanti scientie exit: ⁊ querit vbi soluat vota sua que suo in loco: suo vtiq; iudicio vouerat q̄dem: sed nō soluerat: sicut nō laudo q̄ egredit: ita vt regrediatur nō p̄silo: si tamen ad remotū ignotūq; monasteriū migrauerit. Cur ita? Cum p̄pter pauli sententiā: q̄ beatum manifeste p̄nūciat/qui seip̄m nō iudicat in eo q̄ p̄bat: tum ex nostri autoritate magistri: qui talē ersuscipi iubet: ⁊ retineri: inuentū quoq; bonū ⁊ vtilem/sua sione allici: p̄rofessione ligari. Deniq; suadeatur (inq̄t) ei vt ster. Et ne forte p̄rioris sui monasterij memoz/remordente (vt assolet) scientia: incipiat denuo de rupta stabilitate causari: generalem sup huiusmodi scrupulo p̄solatoriam p̄ferentiam dicens. Ubiq; em̄ vni deo seruitur vni regi militat. Postro de vicino p̄hibet: q̄d iuber de peregrino: ne vicinitas inter monasteria fomes scandali: rx materia sit: si alterutrū recipere monachos acquieuerint: absq; mutuo dūtaxat assensu. Od totiens equidem experimur: quotiēs talis vspiaz monachoz suscep̄tio plane nō nisi p̄tra decretum regulare p̄sumitur. Ez si etiam post hec fratris ita regulariter suscepti inquietio: ē forte animū pulsauerit recordatio scandali: q̄d discedens fratribus/quos deseruit fecit: ⁊ q: oportear emendari suo reditu q̄d ex discessu deliquerit: prudēter aduertat q̄ hoc cogitat: scandalū scandalo non bene emendari. Qualis deniq; emēdatio erit: si vt alijs scandalū rollas: alios scādalizas? Oēp̄ p̄fecto ⁊ tolerabilius scandalū illud sit ex venialibus: q̄d factū est intentione p̄ficiendi in melius: q̄ q̄d facere cogitas ad deteriora apostatando. Sed ante q̄ (licet non sine scandalo) rutilius tuā sine dubio/ad id q̄d putasti melius secutus es p̄scientiam: q̄ si in p̄rioi bono ⁊ loco p̄tra cōscientiā p̄maneres: q̄ q̄ secure id posses: si sane hinc candē tuispius p̄scientiā reddere securam possēs? Quapropter q̄d de manducante ⁊ nō manducante decernit apls: p̄surpemus ⁊ nos in nostre hui⁹ dispuratiūcule p̄clusione: vt ⁊ qui p̄pria impellēte p̄scientia suū deserit locū: ne suū (q̄d putat) deserat votū: non deserentem nō spernat: ⁊ qui secura p̄scientia fraternū scandalū timēs/fratres nō deserit: deserentē nō iudicet. Et de his me accipite sane q̄d sentio respondisse: sine p̄reiudicio sanioris sententie. ¶ Jtē postulastis absolui vobis: cur vel beatus Gregorius: nescio quē venantiū habitum monachalem/quē pie susceperat/impieq; reiecerat: nō solū resumere nō coegit: sed etiam oēm legitur indulsisse cōmunionē apostate p̄duranti. Uel sanctus Augustinus congregi legi votū quodāmodo subisciat cōtinentie: ita vt in libro de virginitate asserere videatur/nec celibis quidē vite p̄positū copule posse p̄scribere cōiugali: quominus indissolubile manear etiā q̄d a p̄tinentibus fallente diabolo fracto sanctitatis voto/initū fuerit matrimonium. Et ad hec nihil ad p̄sens certius habeo/cuiusq; respondendū occurrit: nisi q̄ ita sancti antistites sapuerūt: recte ne ipsi viderint. Nam ego in sensibus actibusq; illustriū patrū cautus p̄fecto sum oīno non aliud estimare: q̄ quod beato apl̄o teste/querit iam inter dispensatores: vt videlicet fidelis quis inueniatur. Certus sum em̄ siue in suo abundauerint sensu: siue in dei spiritu: sicut ⁊ in ceteris: ita ⁊ in his ambos extitisse fideles: illum in dispensando q̄d p̄re manibus erat: istū in scribēdo q̄d senserat. ¶ Od deniq; queritis de quibusdā ep̄is: quos sanctus item papa Gregorius ad tēpus in monasterijs p̄ eoz excessibus legitur reclusisse: vtrūnam in suo: an in monastico interim habitu habitarint cum monachis: ego nescio: nisi q̄ credibilius videt nequaq̄ illos in signē religionis habitum suscepisse: quē nō erat perpetuo habituri: sed tantū quesisse quietē in secretis monasteriorum ⁊ opportunitatē penitentie. ¶ Audire ⁊ hoc vultis a me: vnde inter ceteras p̄nie instituta/monasterialis disciplina meruerit hanc p̄rogatiuā: vt sēm baptismā nūcupetur. Arbitror: ob p̄fectam mūdi abrenūciationē: ac singularē excellentiam vite spiritalis: qua p̄eminēs vniuersis vite humane generibus huiuscemodi conuersatio: p̄fessores ⁊ amatores suos angelis similes: dissimiles hoib⁹ facit: imo diuinā in hoie reformat imaginē/p̄figurans nos x̄po instar baptismi. Et quasi deniq; secūdo baptizamur: dum p id q̄ mortificamus mēbra nostra q̄ sunt sup terraz: rursum x̄pm induim⁹: cōplantati denuo similitudini mortis eius Sed ⁊ quō in baptismo eruimur de potestate tenebrarū: ⁊ in regnū trāsferimur claritatis eterne: ita ⁊ in sctī hui⁹ secūda quadā regeneratione p̄positi: de tenebris eque nō vnius originalis: sed multoz actualiū delictoz in lumen virtutū eruadimus: reaptātes nobis illud apl̄i: nox p̄cessit dies aūt appropinquauit. Jd quoq; vobis insinuari p̄caminit: an abbatis mutatio monasteriū suū mutare volentibus monachis/in aliquo patrocinetur: hoc est si in morte vel depositione p̄lati plus aliquid liberta

tis subditis relaxetur: quo vtiq; licentius possint eo arriculo tēporis migrare quo voluerint: at rero necdū videlz substituto. Ad q̄d respondeo. Nequaq̄. Etsi sponsio p̄fessionis quādo ex amore fit in oratorio: de abbatis vita nō sumit terminū: sed de p̄sentia testimonij. ¶ Profitēti itaq; modus sit iuxta vitā: nō aliena. Attendat deniq; q̄d legislator: ipse nō solū senserit sed ⁊ tradiderit: vt si quādo (inquit) aliter fecerit (videlz q̄ p̄mittit) a deo se sciat dānandus quē irridet. Item dicit q̄ nec sui iam corporis nouissimus habiturus sit ptātem. Et item. Perseuerantes (ait) in monasterio vsq; ad mortem. Saluis igitur exceptionibus: quas superio: disputatio perstrinxit: decetero nulla liceat occasione monacho locū: cui p̄fessus est: citra suā mortē deserere/suo dūtaxat arbitrio: alioq̄n p̄uaricator: est: dānationē habēs q: primā fidem irritam facit Sed vos pergitis ampli⁹ scisciatari ⁊ dicitis. Quid si nō potest nisi cū rancore perpetuo animi ibidez manere: ob minus videlicet regularem: min⁹ ve amabilem abbatis electionem? Subit animo nūc illud de euāgelio q̄d de cōiugij lege docenti discipuli dño responderunt. Si ita est (inquiūt) nō expedit nubere. Magne reuera angustie. Si temerit exosam: nihil onerosius. Si dimiserit inuitā: nihil inchristianius. An nō simili necessitate p̄stringitur qui nec deserere valer locū/ne frangat votum: nec manere in loco/ne cū rancore viuat/⁊ vitam p̄dat? Quid cōsulam huic? Ut discedat? Non licet p̄pter p̄fessionem. Ut ster? Propter rancorē non expedit. Duo mihi eque incōuenientia: eque periculosa p̄ponitis: vt q̄cquid respondero vobis minime p̄rosit. ¶ Queritis nēpe quid e duobus monacho rutius sit: residere in proprio monasterio sub irregulariter electo cū rancore: an ad quietius viuendum alio migrare. Od quidē haud secus accipio: q̄ si requirar quanā morte perire consulam eū qui seipsum forte p̄merevult: incendio: an p̄cipitio. Reuera nāqs ⁊ vritur: q̄ in odiū manet: ⁊ qui frangit p̄positum: in p̄ceps ruit. Sed vos me in hac difficultate p̄silij facile expeditis: cū deinde sequimini: et quatenus accipi hoc ip̄m velitis quod appellatis irregulare/aperiēdo subiūgitis p̄sertim si electionis irregularitas adeo inuoluta fit et intorta: vt licet de ea cordeo nō dubiteť: cor: hominib⁹? tñ aut vir: aut nullatenus cōuincat. Uenit nūc quoq; in mentē sapientis eulogiū. Occasionē q̄rit q̄ vult recedere ab amico. Quonā modo vos irregulare dicitis electionem: que cassari regulariter non valet: aut reprobari? Et quidē legit. Quod p̄robari nō potest: ansibi infectum est. Sed dicitis. Et quis obediat scienter indigno: ⁊ si nō manifesto? Jfratres: nonne legistis ⁊ in vestra et in veritatis regula. Super cathedrā moysi sederūt scribe ⁊ pharisei: que dicūt facite: p̄m aūt opera eoz nolite facere! ¶ Jam de mutandis vestib⁹? vel laudis ob nocturnā illusionē/accipite breue consiliū. Jurta ritū sui loci quemq; facere cōsulo de huiusmodi: que diuersis modis diuersis in monasterijs certum est obseruari. De his qui in plurib⁹ monasterijs p̄fitenť (quod pene oblitus fueraz) puto satis esse respōsum superi⁹: cū de loci stabilitate dispuratū est: ⁊ nō est necesse vt repetā. Pretermitto ⁊ aliqua de canonibus que vos requiritis: tum q̄m taliū nostra nō refert qui monachi sumus: tū q: in libris ipsis facile reperire potestis si querere nō graueminī. ¶ Uenio ad tria illa que in altera vestra rursum epistola ptinenť: vbi primū interrogatis quidnā consulā homini qui aduersus quempiā cōmotus fuerit: sed nō adeo vt eū leder: ipse velit: adeo tñ vt libēter accipiat si quo modo aliūde ledi p̄grerit: sit ne videlz rutū ita cōmoto accedere ad altare: an se subtrahere interim debeat: donec cōpescatur cōmotio. Nunq̄ mihi p̄stingat turbatū ad pacis accedere sacrificiū: cū ira ⁊ disceptatione p̄stingere sacramentū: in quo deus inhabitanter est mūdum reconcilians sibi. Certe non recipiēmun⁹ quodcūq; meū q̄d dekero ad altare: nisi ante placato fratre/quē me forte lesisse meminero: quāro minus si meipsum nō pacauero p̄ius? ¶ Od deinde queritis de p̄rarietate que in esse videtur duabus illis pauli sententijs: cōuersatio nostra in celis est: ⁊ q̄diu sumus in corpore peregrinamur a dño: quomodo videlicet aīa eodē tēpore possit ⁊ in corpore peregrinari a dño: ⁊ i celis simul esse cum dño: ipse soluit apls: cum alibi dicit. Ex parte cognoscimus: ⁊ ex parte p̄phetamus. Jnquātum quidem cognoscimus tanq̄ p̄sentia p̄remplantes: iam cum domino sumus. Jnquātum adhuc tanq̄ de futuris p̄phetamus/credentes que nō intelligim⁹: sperantes que nō videmus: a deo peregrinamur ⁊ in corpore. Cum aūt venerit q̄d p̄fectum est: hoc est gloie plenitudo: q̄ in resurrectione futura est: tunc euacuabit q̄d ex parte est: corporis videlz ois corruptio: ex qua sine dubio/cōtingit hec que adhuc ex parte manet nostra in corpore peregrinatio. Hoc est q̄d in se miserabiliter ingemiscens plangit: ⁊ ait. Jnfelix ego hō: quis me liberabit de corpore mortis huius? Non conqueritur de corpore tantū: sed de corpore mortis huius? hoc est eius q̄ adhuc durat corruptiōis: mōstrans nō corpus: sed corporis molestias esse cām peregrinationis. Corpus quippe q̄d corrumpitur: aggrauat aīam. Nō corpus simplr: sed corpus q̄d corrūpit: aggrauat aīam: vt corruptio corporis oneri sit: nō natura. Un ⁊ qui intra semetipsos ingemiscunt: redēptionem expectant corporis sui: nō amissionē. Merito p̄inde grauati corporis necessitate/nō societate: cupimus dissolui ⁊ esse cum x̄po: vt id q̄d manet ex parte adhuc exiliū finiatur: ⁊ que ex parte iam cepit celestis habitatio perficiatur. Aut certe conuersatio nostra in celis est: quō idē dicit apostolus. Spe em̄ salui facti sumus. Spe itaq; iam in celestib⁹ habitamus: cū adhuc re ipsa in terris peregrinemur ⁊ in corpore. Uel aliter. Habemus ⁊ vnde corpori: ⁊ vnde domino inhereamus. Jllud viuificādo ⁊ sensificādo: illum credendo ⁊ diligēdo. Neq; em̄ p̄sentio: spiritus noster est vbi animat: q̄ vbi amat: nisi forte putetur esse magis vbi innitus ⁊ necessitate tenetur: q̄ quo sponte et alacri fertur voluntate. Deniq; vbi est thesaurus tuus: ibi est ⁊ cor tuū. Item si deus amans aīa ex ipso viuit: vri corpus ex ipsa: quo pacto quesso p̄sentio: esse contenditur vbi dat: q̄ vnde accipit vitam? Jffons siquidē vite charitas est necvinere aīam dixerim: que de illo nō hauserit. Haurire porro quō pōt: nisi fuerit p̄sens ipsi fonti q̄ charitas est/que deus est? Presens igit deo est qui deū amat: inquantum amat. Jn quo em̄ min⁹ amat: absens p̄fecto est. Jn eo aūt minus deus amare cōuincitur: q̄ carnis adhuc necessitatibus occupatur. Jlla vero circa corpus occupatio quid est nisi a deo quedam absentatio: et absentatio quid nisi peregrinatio! Et peregrinamur ergo a domino: et in corpore peregrinamur: cuius nostra nimirum ⁊ intentio p̄pedituř erūnis: ⁊ curis charitas farigatur ¶ Jn fine secūde epistole interrogatis: q̄d sentiendū arbitro: de eo q̄ in euāgelio nobis p̄mittit: ecce em̄ merces vestra multa est in celis: mirantes maxime sanctū Augustinum dixisse super hoc: non celos istos visibiles et corporeos oportere intelligi: ne merces nostra in rebus mobilibus volubilibusq; videatur collocari: ideoq; spirimalia quedā firmamenta esse intelligenda: de quibus nescitis (vt dicitis) quid vel suspicari debeatis. Sed si attenditis q̄d legistis. Regnū dei intra vos est. ⁊ habitare x̄pm p fidem in cordibus vestris: tanq̄ vtiq; regem in regno suo: ⁊ nō sunt cōdigne passiones huius temporis ad futurā gloriam/q̄ reuelabitur in nobis: nō quidē que reuelabitur nobis velut aliq̄d exterius: sed in nobis: quasi intus iam manens: sed nondū apparens. Et item. Omnis gloria eius filie regis ab intus: ⁊ ascender homo ad cor: altuz: sed ⁊ ascensiones in corde suo disposuit: rursumq; aīa iusti sedes est sapientie: cuius sine dubio illa vox est: celum mihi sedes est: si hec inquā hisq; similia nō pauca in scripturis aduertitis: p̄fecto ibidebitis ad requirēdū regnū dei ⁊ iusticiam eius: intrare potius ad vos: q̄ vel

Universidad de Deusto
Biblioteca

extra exire vel ascendere supra. Sed supra sane vel extra dixerim loci positione: sicut celū a terra locum tenet exterior em: sol/luna/⁊ sidera superiorem. Naz eadem ipsa q̄ intra nos sunt subtiliora sue nature inuisibilitate: etiā supra nos sunt sublimiora excellētie dignitate: ⁊ extra q̄s immensitate maiestatis. Sed altissima sunt hec: egētia vtiq; ⁊ diligētiora disputatione: ⁊ doctiora disputatore ⁊ operelioriora. Ego eīm puraueram modū in his tractandis epistolarem nequaq; excessum iri: sed sermo (vt video) prolixior cessit in lōgius q̄ sperauī. Proinde vos si placet libri: si placet epistolā notate: nā ego siue in paucis: siue in multis vestre debui (q̄d ⁊ studui) satisfacere volūtati.

¶ Explicit liber de ꝓcepto ⁊ dispensatione.

Diui Bernardi abbatis

in tractatū de diligendo deo. Prologus.

VIro illustri dño haimerico ecclesie romane diacono cardinali et cancellario/ Bernardus abbas dict⁹ de claraualle: dño viuere: ⁊ in dño moꝛi. Oratiōes a me ⁊ nō questiones poscere solebatis: ⁊ quidē ego ad neutrū idoneū me esse ꝓfido. Verū illud indicit ꝓfessio: etsi nō ita cōuersatio. Ad hoc vero (vt veruz fatear) ea mihi deesse video: que maxime necessaria viderent: diligentiā ⁊ ingeniū. Placet tñ fateoꝛ: ꝓ carnalibus spūalia repetitis: si sane apud locupletiores id facere libuisset. Quia vero doctis ⁊ indocti pariter i istiusmodi excusandi mos est: nec facile scitur que vere ex imperitia: que ve ex verecūdia excusatio prodeat: si nō iniūcti operis obeditio probat. Accipite de mea paupertate quod habeo: ne tacēdo philosophus putet. Nec tñ ad omnia spondeo me responsurum. Ad id solū quod de diligēdo deo queritis: respōdebo q̄d ipse dabit. Hoc eīm ⁊ sapit dulcius: ⁊ tractat securius: ⁊ audit vtilius. Reliqua diligētioribꝰ reseruate.

¶ Tractatus.

Vltis ergo a me

audire quare et quomodo diligēdus sit deus? Et ego. Causa diligendi deū: deus est. Modus: sine modo diligere. Est ne hoc satis? Si fortassis vtiq; sed sapienti. Cetera si ⁊ insipientibꝰ debitoꝛ sum: vbi sat est dictū sapienti: etiā illis gerēdus mos est. Itaq; ꝓpter tardioꝛes/ idez profusius/ q̄ profundius repetere nō grauabor. Vbi duplicem ergo causam/ deū diligam ꝓpter seipsum diligendum: sive q̄ nihil instius: sive q̄ nil diligi fructuosius potest. Dupliceꝫ siquidē patet sensus: cuz querit⁹ de deo cur diligendus sit. Dubitari nāq; pōt: q̄d potissimū dubitet: vtrūnaz q̄ suo merito deꝰ: aut certe q̄ nro sit cōmodo diligēdus. Sane ad vtrūq; idē rūderim: nō plane aliā mihi dignam occurrere causam diligēdi ipm/ preter ipsum. Et ꝓius de merito videamus. Multū quippe meruit de nobis: qui ex inmeritis dedit seipsum nobis. Quid eīm melius seipso poterat dare vel ipse? Ergo si dei meritū queritꝫ: cū ipsum diligēdi causa queritꝫ: illud est precipuū: q: ipse ꝓioꝛ dilexit nos. Dignꝰ plane qui redameꝫ: presertim si aduertaꝫ/ q̄/ quos/ quantūq; amauerit. Quis eīm? Num is cui omnis spiritus cōfitet: deus meus es tu: qm̄ bonoꝝ meoꝝ nō egeꝰ? Est vera huius charitas maiestatis: quippe nō querētes que sua sunt. Quibꝰ aūt tanta puritas exhibet? Cū adhuc (inquit) inimici essemus: reconciliati sumus deo. Dilexit ergo deus: ⁊ gratis/ ⁊ inimicos. Sed quantū? Quātū dicit Johannes. Sic deus dilexit mundum: vt vnigenitū daret. Et paulus. Qui ꝓprio (ait) filio nō pepercit: sed ꝓ nobis tradidit illū. Ipse nāq; filius ꝓ se. Maioꝛē (inquit) charitatē nemo habet: q̄ vt animā suā ponat quis ꝓ amicis suis. Sic meruit iustus ab impio: summus ab infimis: ab infirmis omnipotens.

Sed dicet aliquis: ita quidē ab hominibꝰ: sed ab angelis non ita. Verū est: q: necesse nō fuit. Ceterū q̄ hominibus subuenit i tali necessitate: seruauit angelos a tali necessitate. Et qui homines diligendo/ tales fecit ne tales remanerent: ipse eque diligēdo: dedit ⁊ angelis ne tales fierēt. Quibus hec pala sunt: palā arbitroꝛ esse ⁊ cur deus diligendus sit: hoc est vnde diligi meruerit. Nō si infideles hec latent: deo tñ in promptu est ingratos cōfundere super innumeris beneficiis suis: humano nimirū ⁊ vsui prestitis: et sensui manifestis. ¶ Nēpe q̄s alius administrat cibum omni vescenti: cernenti luceꝫ: spiranti flatū? Sed stultuz est velle modo enumerare: que innumera esse nō longe ante prefatus sum: satis est ad exemplu z precipua ꝓ oruisse/ panē/ solē/ ⁊ aerē. Precipua dico: nō q: excellentioꝛa: sed q: necessarioꝛa sunt quippe coꝛpoꝛi. Querat eīm homo eminentioꝛa bona sua in ea parte sui/ qua preminet sibi: hoc est in anima: que sunt dignitas/ sciētia/ virtus. Dignitatē in homine liberuz arbitriū dico: in quo ei nimirū datū est ceteris nō solū preminere: sed ⁊ presidere animantibꝰ. Sciemā vero q̄ eandē in se dignitatē agnoscat: non a se tñ. Poꝛro virutē qua subinde ipsum a quo est: ⁊ inquirat nō seguiter: et teneat foꝛtiter cū inuenerit. Itaq; geminū vtiq; quodq; triū hoꝝ apparet. Dignitatē siquidē demōstrat humanā/ nō solū nature ꝓrogatiua: sed ⁊ potentia dominatus: q̄ terroꝛ hominis super cūcta animātia terre et imminere decernit. Sciētia quoq; duplex erit: si hāc ipsam dignitatē/ vel aliud quodq; bonū in nobis: et nobis inesse: et a nobis nō esse nouerimus. Poꝛro virtus ⁊ ipsa eque bifaria cognoscet: si autoꝛē cōsequenter inquirimus: inuētoq; inseparabiliter inheremus. Dignitas ergo sine sciētia nō prodest: illa vero etiaz obest si virtus defuerit: q̄ vtrūq; ratio declarat subiecta. ¶ Habere eīm q̄ habere te nescias: quam gloriā habet? Poꝛro nosse quod habeas: sz q: a te nō habeas ignoꝛare: habet gloriā: sed non apud deuz. Apud aūt se gloriantē dicit ab apostolo: Quid habes q̄ nō accepisti: Si aūt accepisti: quid gloriaris/ quasi nō acceperis? Nō ait simpliciter q̄d gloriaris: sed addit: quasi nō acceperis: vt asseꝛat repreheñsibilē nō qui in habitis: sed qui tanq̄ in nō acceptis gloriaꝫ. Merito vana gloria nuncupaꝫ hmōi veritatis: nimirū solido carēs fundamēto. Verā eīm gloriā ab hac ita discernit. Qui gloriatur ait in dño gloriet⁹: hoc est in veritate. Veritas quippe dño est. Utrūq; ergo scias nesse est: ⁊ quid sis: ⁊ q: a teipso nō sis: ne aut oino videlz nō glieris: aut inaniter glieris. ¶ Denīq; si nō cognoueris inq̄t teipam: egredere post greges sodaliū tuoꝝ. Renera ira sit: hō facꝰ in honoꝛe/ cū honoꝛem ipm nō intelligit: talis sue ignoꝛantie merito/ cōparatur pecoꝛibus/ velut quibusda ꝓlentis fue coꝛruptionis ⁊ moꝛtalitaꝫ ꝓtionibus. Fit igitur vt sese nō agnoscendo/ egregia rationis munere creatura irrationabiliū gregibus aggregari incipiat: dum ignara ꝓprie glorie/ que abintus est ꝓfoꝛmanda: foꝛis rebus sensibilibus suaipsius curiosita te abducitur: efficiuꝛq; vna de cereris: q̄ se ꝓ ceteris nihil accepisse intelligat. Itaq; valde cauēda hec ignorātia: qua de nobis min⁹ nobis foꝛte sentimus: sed nō minꝰ ⁊ plus illa qua plus nobis tribuim⁹: q̄ si bonuz quodeuq; in nobis esse: ⁊ a nobis decepti putemus. At vero sup vtrāq; ignoꝛantiā declinada ⁊ execrāda illa ꝓsumptio est: qua sciens ⁊ prudēs foꝛte audeas de bonis non tuis/ aūt querere gloriā: q̄ certus es a te tibi non esse: inde tamen alterius rapere nō vereatis honoꝛē. Pari quidē ignoꝛantia gloriam non habet: posterioꝛ vero habet quidē: sed nō apud deum. Ceterū hoc tertiū malū q̄ iam scienter cōmittitur: vsurpat ⁊ ꝓra deū. Intantū denīq; ignoꝛantia illa posterioꝛ hec arrogantia grauioꝛ ac periculosioꝛ apparet: quo per illam quidē deus nescitur: per istam ⁊ cōtēnitur. Intantuz ⁊ ꝓioꝛi deteꝛioꝛ ac detestabilioꝛ: vt cum per illā pecoꝛibus: per istam ⁊ demonibus sociemur. Est quippe superbia ⁊ delictum ma

ximum vti datis tanq̄ innatis: et in acceptis beneficijs gloriā vsurpare beneficii. Quāoꝛem cuz duab⁹ istis: dignitate arq; scientia/ opus est ⁊ virtute: que vtriusq; fructua est: per quā ille inquirit ac tenet/ qui omniū autoꝛ ⁊ dator: merito gloxificet de omnib⁹. Alioquin sciēs et non faciens digna multis vapulabit. Quare: Utiq; q: noluit intelligere vt bene ageret. Magis aūt iniquitatē meditatus est in cubili suo: dū de bonis: que a se nō esse ex scientie dono certissime cōperit: boni dñi gloriā seruus impius captare sibi: immo et raptare molit. Liquet igit et absq; scientia dignitatē esse omnino inutilē: ⁊ scientiā absq; virtute damnabilē. Verū homo virtutis: cui nec dānosa sciētia: nec infructuosa dignitas manet: clamat deo ⁊ igenue cōfitet: nō nob inquies dñe nō nobis: sed noī tuo da gloriam. Hoc est nil nobis o dñe de scientia: nil nobis de dignitate tribuimus: sed tuo totū (a quo totuz est) nomini deputamus. Ceterū pene a ꝓposito lōge nimis digressi sumus: dū demōstrare satagimus eos quoq; qui ch⁹istuz nesciūt: satis p legē naturalez ex ꝓceptis bonis coꝛporis animeq; moneri: quatenus deū ꝓpter deū ⁊ ipsi diligere debeant. Nāq; vt breuiter que super hoc dicta sunt iteretur: quis vel infidelis ignoꝛet suo coꝛpoꝛi non ab alio in hac moꝛtali vita supradicta illa necessaria ministrari: vnde videlicet subsistat: vnde videat: vnde spiret: q̄ ab illo qui dat escā omni carni: q̄ solem suū oꝛiri facit sup bonos ⁊ malos: ⁊ pluit super iustos ⁊ iniustos? Quis itēvel impius putet aliū eius q̄ in anima splendet humane dignitatis autoꝛē: ꝓter illū ipsuz qui i geneſi loquit. Faciam⁹ hoīem ad imaginē ⁊ similitudinē nostrā? Quis aliū scientie largitoꝛē existimet: nisi eque ipsum qui docet hoīem scientiā? Quis rursum munus sibi aliūde virtutis aut putet datū: aut speret dandū: q̄ de manu itidem dñi virtutū mereatur q̄ amari ꝓpter seipsum deus: ⁊ ab infideli: qui ⁊ si nesciat rpm: scit tñ seipsum. Proinde inexcusabilis est oīo etiā infidelis: si nō diligit dñm deū suū: toto coꝛde: tota aia: tota virtute sua. Clamat nempe intus ei innata et nō ignota rōni iustitia: q: ex toto se illuz diligere debeat: cui se totū debere nō ignoꝛat. Verū id difficile: imo ipossibile est: suis sez quēpiam liberi ve arbitrij viribus semel accepta a deo: ad dei ex toto cōuertere voluntatē: ⁊ non magis ad ꝓpriam retoꝛquere/ eaq̄ sibi tanq̄ ꝓpria retinere: sicut scriptum est. Dēs que sua sunt querunt. Et itē Proni sunt sensus ⁊ cogitationes hoīs in malū. ¶ Contra q̄ plane fideles nouunt: q̄ oino necessariū habeant iesum ⁊ hunc crucifixū: dum admirantes ⁊ amplexantes supeminentē scientie charitatem in ipso id vel ad tantillum q̄ sunt: in tante dilectionis ⁊ dignationis vicem nō rependere cōfunduntur. Facile pinde plus diligunt: qui se amplius dilectos intelligūt. Cui aūt minus donatum est: minus diligit. Judeus sane siue pagan⁹: nequaq̄ talibus aculeis incitatur amoris: quales eccl'ia experitur q̄ ait. Vulnerata charitate ego sum. Et rursum. Fulcite me floribus: stipate me malis: q: amoꝛe langueo. Cernit regem salomonē in diademate: quo coronauit eum mater sua. Cernit vnicū patris/ crucē sibi baiulantē. Cernit cessum/ ⁊ cōsputum dominū maiestatis. Cernit autoꝛē vite ⁊ glorie/ ꝓfixum clauis: pcussum lancea: oppꝛobriis saturatum: tandē illā dilectā aiam suā ponere ꝓ amicis suis. Cernit hec: ⁊ suā magis ipsius aiam gladius amoris trāsuerberat: ⁊ dicit. Fulcite me floꝛib⁹ stipate me malis: q: amoꝛe lāgueo. Hec sunt quippe mala punica: q̄ in hoꝛtū introducta dilecti sponsa carpit ex ligno vite: a celesti pane ꝓpriū mutuata sapoꝛem: coloꝛē a sanguine xpi. Videt deinde mortē mortuā: ⁊ moꝛtis autoꝛē triūphatū. Videt de inferis ad terras: de terris ad superos captiuā duci ea ptimitatē: vt in nos ie su oē genu flectatur/ celestiū/ terre strīū ⁊ infernoꝝ. Aduertit terram que spinas ⁊ tribulos sub antiquo maledicto ꝓdurerat: ad noue bñdictiōis gratiā/ innouatā resoꝛuisse. Et in his oībus illius recoꝛdata perficuli: ⁊ resoꝛuit caro mea: ⁊ ex voluntate mea confiteaꝛ ei. Passionis malis que de arboꝛe tulerat crucis cupit iungere ⁊ de floꝛibus resurrectionis: quoꝝ precipuum fragrantia sponsum ad se crebrius reuisendā inuiter. Denīq; ait. Ecce tu pulcher es dilecte mi ⁊ decoꝛus: lectulus noster floꝛidus. Que lectuli monstratꝛ: satis q̄d desideret aperit: ⁊ cū floꝛidum nunciat: satis indicat/ vñ q̄d desiderat obtinere ꝓsumat. Non eīm de suis meritis: sz de floꝛibus agri: cui benedixit deus. Delectatur floꝛibus xpūs: q̄ in nazareth ⁊ ꝓcipi voluit ⁊ nutriri. Gaudet sponsus celestis talibus odoꝛamentis: ⁊ coꝛdis thalamū frequēter libenterq; ingrediturꝰ q̄ illiusmodi referuꝝ fructibus floꝛibusq; respersum inuenerit. Ubi sue videlicet aut passionis gratiā: aut resurrectionis gloriā sedula inspicit cogitatione versari: ibi ꝓfecto adest sedulus: adest libens. ¶ Monimenta siquidē passionis fructus agnosce quasi anni ꝓteriti: oīm vtiq; retro tempoꝝ sub peccati moꝛtisq; imperio decursoꝝ/ tandē in plenitudine temporis apparentes. Poꝛro aūt resurrectionis insigniaꝫnos aduerte floꝛes sequētis tēpoꝛis: in nouā sub gra reuirescentis estatē: quoꝝ fructū generalis futura resurrectio in fine parturiet sine fine mansurū. Jā (inq̄t) hyems transiit: imber abiit ⁊ recessit: floꝛes apparuerūt in terra nostra: estiuū tēpus aduenisse cū illo significans: qui de moꝛtis gelu/ in vernalem quādam nouę vite tēperiem resolutus: ecce (ait) noua facio oīa. Cui⁹ caro seminata est in moꝛte: resoꝛuit in resurrectione. Ad cui⁹ mox odoꝛem/ in cāpo cōuallis nostre reuiresciūt arida: recalescūt frigida: moꝛtua reuiuiscunt. Moxꝰ ḡ nouitate floꝝ ac fructuū/ ⁊ plenitudine agri suauissimū spirantis odoꝛē ipse quoq; pater in filio innouāte oīa delectatur ita vt dicat. Ecce odoꝛ filij mei sicut odoꝛ agri pleni cui benedixit dominus. Bene pleni: de cui⁹ plenitudine oēs accepimus. Sponsa tñ familiarius ex eo sibi cum vult: floꝛes legit: ⁊ carpit poma: q̄bus ꝓpie aspergat intima ꝓscientie: ⁊ in tranti spōso coꝛdis lectulus suauer redoleat. Oportet eīm nos si crebrum volum⁹ habere hospitem xpm: coꝛda nostra semp habere munita fidelibus testimoniis: tam de misericoꝛdia scz morientis/ q̄ de poꝛtia resurgētis: quoꝝ nō dauid aiebat. Duo hec audiui: q: potestas dei est: ⁊ tibi dñe misericoꝛdia. Siquidē vtriusq; rei testimonia credibilia facta sunt nimis. Christo itaq; moriente ꝓpter delicta nostra: ⁊ resurgente ꝓpter iustificationē nostraz: ⁊ ascendente ad ꝓtectionē nostrā: ⁊ mittente spiritū ad cōsolationē nostrā: ⁊ quādoq; rediturο ad ꝓsummationē nostrā. Nempe in moꝛte misericoꝛdiā: potentiā in resurrectione: vtrāq; in singulis exhibuit reliquoꝝ. Hec malahi floꝛes: q̄bus sponsa se interim stipari postulat ⁊ fulciri: credo sentiens facile vim in se amoris posse repefcere: ⁊ languescere quodāmodo si nō talibus sugiter foueaꝫ incentiuis: donec introducta quādoq; in cubiculum: diu cupitis excipiatur amplexibus: ⁊ dicat. Leua eius sub capite meo: ⁊ dextera illius amplexata est me. Sētiet quippe tunc: ⁊ ꝓbabit vniuersa dilectionis testimonia: que in ꝓioꝛi aduentu tanq̄ de suis fra dilecti acceperat: ꝓ multitudine dulcedinis amplexātis dextere contēnenda ⁊ oīno iam quasi subtus habenida. Sentiet q̄d audierat. Caro non ꝓdest quicq̄: spūs est qui viuificat. Probabit q̄d legerat: spūs meus sup mel dulcis: ⁊ hereditas mea sup mel ⁊ fauū. ¶ Nō vero sequitur. Memoria mea in generatiōe seculoꝝ: hoc dicit: q: q̄diu stare presens cernitur seculū: in quo generatio aduenit: ⁊ generatio ꝓterit: nō deerit electis ꝓsolatio de memoria: q̄bus nondum de ꝓsentia plena refectio ꝓdulget. Unde scriptū est. Memoriā abūdantie suauitatis tue eructabūt: haud dubiuz q̄n hi/ quos paulo superius dixerat: generatio ⁊ generatio laudabit opera tua. Memoria ḡ in generatione seculoꝝ: ꝓsentia in regno celoꝝ. Et ista glorificat iam assumpta electio: de illa interim peregrinās generatio ꝓsolat. Sed interest quenā generatio ex dei capiat recoꝛdatiōe solamen. Non eīm generatio prava ⁊ exasperans: cui ꝓ-

Universidad de Deusto
Biblioteca

Luce. vj. Ue vobis diuites: qui habetis consolationē vestrā: sed q̄
ps. lxxxij dicere veraciter potest: renuit ꝓsolari aīa mea. Quic pla-
Ibidem ne ⁊ credimus: si secuta adiecerit: memo: fui dei: ⁊ dele-
ctauis sum. Fulchin quippe est: vt quos p̄senti a nō dele-
ctant: ꝓsto eis sit memoria futuroꝝ. Et qui de rerū fluen-
tiū qualibet affluentia despiciūt ꝓsolari: recordatio illos
ps. xviij. delectet eternitatis. Et hec est generatio querentiū dn̄m
querentiū nō que sua sunt: sed faciē dei Iacob. Dei q̄ que-
rentibus ⁊ suspirantibus p̄sentia: p̄sto interim ⁊ dul-
cis memoria est. Non tñ qua satientur: sed qua magis esu-
riant vnde satientur. Hoc ipm̄ de se cibus ipse testat ita
Eccli. xx dicēs. Qui edit me adhuc esurient. ⁊ q̄ eo cibatus est: satia
iij. bor: (inq̄t) cū apparuerit gloria tua. Beati tū iam nūc q̄
ps. xvj. esuriūt: ⁊ sitiūt iusticiā: qm̄ quādoq̄ ipsi ⁊ nō alij satura
Mat. v. d būtur. Ue tibi generatio p̄rana atq̄ puersa. ve tibi po
pule stulte ⁊ insipiens: q̄ memoriā fastidis: ⁊ p̄sentiam
f. Ti. vj. expauescis. Merito quidē. Nec modo em̄ liberari vis de
laqueo venantiū: si quidē qui volunt diuites fieri in hoc
Matth seculo: incidūt in laqueū diabolī. Nec tñc a verbo aspero
xxv. poteris liberari. O verbū asperū: o sermo durus: Ite ma
Job. vj. ledicti in ignē eternū. Durio: plane: atq̄ asperio: illo: q̄
quotidie nobis de memoria passionis in eccl̄a replicat.
Qui mādūcat carnē meā: ⁊ bibit sanguinē meū: habet vi
ram eternā: hoc est/qui recolit mortē meā: ⁊ exēplo meo
mortificat membra sua que sunt sup terrā: habet vitā eter-
nā. Hoc est si cōpatimini: ⁊ conregnabitis. Et tñ plerīq̄
Ibidem ab hac voce refilientes ⁊ abeuntes: hodieq̄ retro: sum:
ps. lxxvij respondent nō verbo: sed facto. Durus est hic sermo: q̄s
p̄t eum audire: Itaq̄ generatio que nō direxit cor: suū:
⁊ nō est credibus cū deo spūs eius: sed magis sperans in
incerto diuitiarū. Verbū modo crucis audire grauatur:
Matth xxv. ac memoriā passionis sibi iudicat onerosam. Verū quali
ter verbi illius pondus in p̄sentia sustinebit. Ite maledi
ps. cxl. ij. cor. v. cti in ignē eternū: qui paratus est diabolo: ⁊ angelis ei⁹?
Matth xxv. Super quē p̄fecto ceciderit lapis iste: conteret eum. At
vero generatio recto⁹ benedicetur: qui vtiq̄ cum apl̄o
ssiue absentes: siue p̄sentes studeunt placere deo. Be-
nitq̄ audient. Venite benedicti patris mei ⁊c. Cūc illa q̄
nō direxit cor: suū: sero quidē experiet: q̄ in illius cōpara
tione dolosi/iugum xp̄i suaue: ⁊ onus leue fuerit: cui
tanq̄ graui ⁊ aspero duram ceruicē supbe subdukit. Nō
poteritis o miseri seruī mamone/simul gloriari in cruce
dn̄i nostri ihesu xp̄i: ⁊ sperare in pecunie thesauris. Post
aurum abire ⁊ probare q̄ suauis est dn̄s. Proinde quem
suauē in memoria nō sentitis: asperum ꝑculdubio in pre
sentia sentietis. Ceterum fidelis aīa ⁊ suspirat p̄sentiā
inhianter: ⁊ in memoria requiescit suauiter: ⁊ donec ido-
nea fit reuelata facie speculari gloriā dei: crucis ignomi
nia gloriatur. Sic ꝓfecto sic sponsa ⁊ colūba xp̄i pausat
ps. lxvij sibi interim: ⁊ dormit inter medios cleros: sortita tam in
p̄sentiaꝝ de memoria abundantie suauitatis tue dn̄e
ihesu pennas deargentatas: innocentie videlz pudicitieq̄
cando: em: ⁊ sperans insuper adimpleri leticia cū vultu
tuo: vbi etiam fiant posteriora dorsi eius in pallore auri:
quādo in splendoribus sanctoꝝ introducta cuz gaudio:
Cant. ij sapiētie plenius fuerit illustrata fulgoribus. Merito ꝑ
inde iam nūc gloriatur: ⁊ dicit. Leua eius sub capite meo
⁊ dextera illius amplexabit me. In leua reputans recor
dationē illius charitatis: qua nulla maior est: q̄ animam
suā posuit ꝓ amicis suis. In dextera vero beatā visionē:
quā p̄misit amicis suis: ⁊ gaudiuz de p̄sentia maiestatis.
ps. xv. Merito illa dei ⁊ deifica visio: illa diuine presentie inesti
mabilis delectatio in dextera deputatur: de qua ⁊ dele-
ctabiliter canitur. Delectationes in dextera tua: vsq̄ in fi
nē. Merito in leua/admirabilis illa memorata ⁊ semper
memorāda dilectio collocatur: q̄ donec transeat iniqui
tas: sup̄ eam sponsa recūbat: ⁊ requiescat. Merito ergo
leua sponsi sub capite sponse: sup̄ quā videlz caput suuz
Sap. ix. reclinatā sustenter: Ꝑ est mētis sue intētionē: ne incurue⁊
⁊ reclinet in carnalia ⁊ secularia desideria: q: cor⁹ q̄ cor-
rūpitur: aggrauat aīam: ⁊ deprimit terrena inhabitatio
sensum multa cogitantē. Quid nāq̄ aliud faciat cōsi-
derata tanta ⁊ tam indebita miseratio: tam gratuita ⁊ sic
ꝓbata dilectio: tā in opinata dignatio: tam inuicta mānse
tudo: tam stupenda dulcedo? Quid inquā hec oīa faciāt
diligēter ꝓsiderata: nisi vt cōsiderantis animū ab oī pe-
nitus p̄sauo vendicatum amore: ad se miserabiliter rapi-
ant: vehementer afficiant: faciantq̄ p̄ se contēnere q̄c
quid nisi in contēptu hoꝝ appeti nō pōt. Nimirū ꝑinde
in odore vnguentoꝝ hoꝝ sponsa currit alacriter: amat ar
denter: ⁊ parū sibi amare sic amata videt: etiā cū se tota
in amore p̄strinxerit. Nec iinerito. Quid magnū em̄ tāto
⁊ tanti repensatur amori: si puluis eriguus totū se ad re
damandū collegerit: quē illa nimiruz maiestas in amore
p̄ueniens: tota in opus salutis eius intensa ꝓspicit? De-
nitq̄ sic deus dilexit mundū vt vnigenitū daret: haud du
bium q̄n de p̄fe dicat. Item tradidit in mortē aīam suam:
nec dubiū q̄ filiū loquatur. Alit ⁊ de spūsancto. Spiritus
paraclytus quē mittet pater in nole meo: ille vos doce-
bit oīa: ⁊ suggeret vobis oīa quecūq̄ dixero vob. Amat
ergo deus: ⁊ ex se toto amat: q: tota trinitas amat: si tñ to
tum dici p̄t de infinito ⁊ incōp: rehensibili: aut certe de
simplici. Intuens q̄ hec: credo satis agnoscit quare deus
diligendus sit: hoc est vnde diligi mereatur. Ceterum
infidelis nō habens filium: nec patrē: perinde habet nec
spiritūsanctū. Qui em̄ non honorificat filiū: nō honorifi
cat patrē qui misit illum: sed nec spiritūsanctū/quē misit
ille. Ps itaq̄ mirū nō est si quē minus agnoscit: min⁹ ⁊ di
ligit. Attamen ⁊ ipse totū ei sese debere nō ignorat: quem
sui totius nō ignorat autorē. Quid ergo ego q̄ deū meū
teneo: vite mee nō soluz gratuitū largitorem: largissimū
administratorē: pium ꝓsolatorem: solicitū gubernatorē:
sed insuper etiam copiosissimū redemptorem: eternū cōse-
ruatorē: ditatorem: glorificatorem? Sicut scriptum est.
Copiosa apud eum redēptio. Et item. Introiuit semel in
sancta/eterna redemptione inuenta. Et de ꝓseruatione.
Non relinquet sanctos suos: in eternū cōseruabūtur. Et
de locupletatione. Mensurā bonā ⁊ conferta ⁊ coagita
tam ⁊ superefluentem/dabūt in sinū vestrum. Et rursuz
Nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor: hoīs ascē-
dit: que preparauit deus diligentibus se. Et de glorifica
tione. Saluatorem expectamus dominū nostrum iesum
christum: qui reformabit corpus humilitatis nostre: con
figuratum corpori claritatis sue. Et illud. Non sunt con
digne passiones huius temporis/ad futuram gloriam
que reuelabitur in nobis. Et iterum. Id quod in presen-
ti est momentaneū ⁊ leue tribulationis nostre: supra mo
dum in sublimitate eternum glorie pondus operatur in
nobis: non contemplantibus que videntur: sed que non
videntur. Quid retribuam domino ꝓ omnibus his? Il-
lum ratio vtiger: et iusticia naturalis totum se tradere il-
li a quo se totum habet: et ex se toto debere diligere. Mi
hi p̄fecto fides tanto plus indicit amandum: quanto
et eum meipso pluris estimandum intelligo: quippe qui
illū non solū mei: sed sui quoq̄ ipsius teneo largitorem.
Denitq̄ nōdum tempus fidei aduenerat: nondum inno
uerat in carne deus: obierat in cruce: p̄sodierat de sepul
cro: redierat ad patrem: nōdum inquā commendauerat
in nobis suam multā dilectionem: illā de qua iam multa
locuti sumus: cū iam mandatuz est homini diligere dn̄m
deū suū toto corde/tota anima/tota virtute sua: idest ex
omni quod est: quod scit: q̄ potest. Nec tamen iniustus
deus suū sibi vendicans opus ⁊ dona. Ut quid enim nō
amaret opus artificē: cū haberet vnde id posset? Et cur
non quātum oīno posset: cū nihil oīno nisi eius munere
posset? Ad hec: q̄ de nihilo: q̄ gratis: q̄ in hac dignitate
conditū est: ⁊ debitū dilectionis manifestius facit: ⁊ exa-
ctū iustior: ē ostendit. Ceterū quātum putamus adiectuz
beneficij: cū homines ⁊ iumenta saluauit: quēadmodum
multiplicauit misericor: diā suaz deus? Nos dico qui mu-

E

Johā. iij
Esa. liij.
Job. xiiij

F

Johā. v.

ps. cxxix

Heb. ix.
ps. xxxvj
Luce. vj

Phil. iij

Ro. viij

ij. cor. iiij

ps. xxxv.

ps. cv. tauimus gloriā nostrā in similitudine viruli comedentis
fenū: peccādo cōparati iumētis insipienti b⁹. Q2 si totuz
me debeo p⁹o me facto: quid addā iam ⁊ p⁹o refecto ⁊ re
ps. xxxij. fecto hoc modo? Nec em̄ tam facile refectus/q̄ fact⁹. Si
⁊. cxl viij quidē nō solū de me: sed de omni q̄ q̄ fact⁹ est: scriptuz
est: Dixit et facta sunt. At vo qui me tñ ⁊ semel dicēdo fe
ps. cxv. cit/in reficiēdo ꝓfecto ⁊ dixit multa: ⁊ gessit mira: ⁊ per
tulit dura: nec tñ dura: sed ⁊ indigna. Quid ergo retri
buam dn̄o: p⁹o omnib⁹ que retribuit mihi? In p̄mo ope
reme mihi dedit: in scdo se. Et vbi se dedit me mihi red
didit. Datus ergo ⁊ redditus: me p⁹o me debeo: ⁊ bis de
beo. Quid deo retribuā p⁹o se? Nam etiā si me millies re
pendere possem: quid sum ego ad deum?

A Qc primū vide quomodo: immo q̄ sine modo
a nobis de⁹ amari meruerit: qui vt paucis q̄
dictū est reperā: p⁹o: ipse dilexit nos: tantus ⁊
tñ: er gratis tantillos ⁊ tales. En q̄ in p̄mo p⁹o
dixisse me memini: modū esse diligēdi deū sine modo
diligere. Denitq̄ cū dilectio que tendit in deum: tendat in
immēsum: tendat in infinitū: nā ⁊ infinitus deus est ⁊ im
mensus: quisnā quelo debeat finis esse nostri vel modus
amor: is? Quid: q̄ amor: ipse noster nō iam gratuitus im
penditur: sed rependit debitus? Amat ergo immensitas:
amat eternitas: amat supereminēs sciētie charitas: amat
p̄s. cxlviij deus cuius magnitudinis nō est finis: cuius sapiētie non
ps. cxlvj est numerus: cuius pax exuperat oēm intellectuz: ⁊ vicē
phil. iij. repēdimus cū mensura? Diligā te dn̄e fortitudo mea: fir
ps. xviij. mamentū meū: ⁊ refugiū meū ⁊ liberator meus: ⁊ meum
denitq̄ quicquid optabile/atq̄ amabile dici p̄t. De⁹ me⁹
aditus: me⁹: diligā te p⁹o dono tuo ⁊ modo meo: minus
quidē iusto: sed plane nō minus posse meo. Qui et si quā
tum debeo nō possum: nō possum tñ vltra q̄ possuz. Po
tero vo plus/cū plus donare dignaberis: nunq̄ tñ pur
Psal. cxxxviij. dignus haberis. Imperfectū meū viderūt oculi tui: sed
tñ in libro tuo oēs scribēt̄ur q̄ q̄ dn̄t faciūt: etsi q̄ debēt
nō dn̄t. Satis quātū reor: apparet: ⁊ quonā mō de⁹ diligē
dus sit: ⁊ quo merito suo. Quo inquā merito suo. Nā quā
to: cui sane appareat: quis dicat: quis sapiat? Nunc quo
nostro cōmodo diligēdus sit videamus. Sed quantū est
et in hoc videre nostrū ad id q̄ est? Nec tamen q̄ vide
tur tacendū est: etsi nō omino videtur vt est. Superius
cū p⁹opositū esset quare ⁊ quomodo diligēdus sit deus:
duplicē dixi parere intellectum/id q̄ queritur quare: vt
aut quo suo merito: aut quo nostro cōmodo diligendus
sit: vtrūlibet queri posse perinde videatur. Dicto ꝑinde
de merito dei nō p⁹out dignū ei: sed p⁹out datum mihi: su
peresse vt ⁊ de p⁹emio: quod item dabitur: dicam.

B Qn enim sine p⁹emio diligitur de⁹: etsi absq̄
f. cor. xiij p⁹emij intuitu diligēdus sit. Vacua nāq̄ vera
charitas esse nō potest: nec tñ mercēnaria est.
E Quippe nō querit que sua sunt. Affectus est:
nō contractus: nec acquirit pacto: nec acquirit. Sponte
afficit: ⁊ spōtaneū facit. Verus amor seipso cōtentus
est. Habet p⁹emiū: sed id q̄ amatur. Nā quicquid ꝑpter
aliud amare videaris: id plane amas quo amoris finis
prēdit: nō per q̄ tendit. Paulus nō euāgelizat vt comē
dat: sed comedit vt euāgelizet: eo q̄ amet nō cibū: sz euā
geliū. Verus amor p⁹emiū nō requirit: sed meretur. P⁹e
miū sane necdum amāti ꝓponit: amāti debet: perseuerā
ti redditur. Denitq̄ in rebus inferioribus suadēdis/inuitos
p⁹omittis vel p⁹emiis inuitamus: ⁊ nō spōtaneos. Quis
em̄ munerandū hoīem putet/vt faciat q̄ ⁊ spōte cupit?
Nemo verbi causa cōducit aut esurientē vt comedat: aut
sitientē/vt bibat: aut certe matrē/vt paruulū lacteт filiū
vteri sui. An vo quis putet p⁹ece vel p⁹ecio quēpiam cō
monendū: suā ipsius vel sepire vineā: vel arborē circūfo
dere: vel structurā ꝓprie domus erigere? Quāto magis
deū amās anima: aliud ꝑeter deū sui amoris p⁹emiū nō
requirit. Aut si aliud requirit: illud p⁹o certo/nō deū dili
gит. Inest omni vērī ratione naturaliter p⁹o sua semper
estimatione atq̄ intentione appetere potiora: ⁊ nulla re
esse contentū: cui q̄ deest iudicet p⁹eferendū. Nā et qui
verbi gratia/vr⁹orē habet speciosam/petulanti oculo vel
animo respicit pulchritudinē: q̄ qui velit preciosa indut⁹est/
preciosior: ē affectat: ⁊ possidens multas diuitias: inuider
ditior: i. Videas iā multos p⁹edijs ⁊ possessionib⁹ amplia
tos: adhuc tñ indies agrū agro copulare: atq̄ infinita cu
piditate dilatare terminos suos. Videas ⁊ qui regalib⁹
domibus amplisq̄ habitāt palatijs: nihilominus quoti
die cōiungere domū ad domū: ⁊ inquiera curiositate edi
ficare: diruere: mutare quadrata rotundis. Quid hoīes
sublimaros honoribus: an nō insatiabili ambitione ma
gis ac magis totis viribus conari ad altiora videm⁹? Et ho
rum oīm idcirco nō est finis: q: nil in eis summū singula
riter reperit vel optimū. Et quid mirū si inferioribus ⁊ de
terioribus cōtentus nō fit: qui citra summū vel optimū qui
escere nō potest? Sed hoc stultū/⁊ extreme demētie est:
ea semper appetere q̄ nunq̄ nō dico satiēt: sed nec tempe
rent appetitū: dū quicq̄d talium habueris: nihilomin⁹ non
habita cōcupiscas: ⁊ ad quecq̄ defuerint semp inquietus
anheles. Ira em̄ fit: vt per varia ⁊ fallacia mūdi oblecta
menta/vagabundus animus inani labore discurrēs fatige
tur: nō satietur: dū quicquid famelicus inglutierit: paruz
reputet ad id q̄ superest deuo: andū: semp̄q̄ nō minus anxie cupiat que desunt: q̄ que adsunt: lete possideat.
Quis em̄ obtineat vniuersa? Quāq̄ et modicū id quod
quisq̄ cū labore obtinuerit: cū timore possederit: certus
quidē nō sit q̄n cū dolore amittat: cert⁹ autē q̄ q̄nq̄ amit
tat. Sic directo tramite voluptas peruersa contendit ad
optimū: festinat ad id vnde possit impleri. Immo vo his
ps. xxvj infractib⁹ ludit secuz vanitas: mentīt iniquitas sibi. Si
ita vis adimplere q̄ vis: hoc est si illud appetēdere vis
quo appetēso/nil iam amplius velis: quid rētare opus
est ⁊ cetera? Curris per deuia: ⁊ longe ante mouēris: q̄
hoc circuitu peruenias ad optatuz. Hoc ergo in circuitu
ps. xc. impij ambulāt: naturaliter appetētes vnde finiāt appeti
tū: ⁊ inspiēter respuētes vnde ꝓpinquent fini. Fini dico:
nō cōsumptionis: sed cōsummationis. Job: em nō bea
to fine cōsummari: sed cōsumi vacuo labore accelerant:
qui rerū magis specie: q̄ autore delectari: p⁹ius vniuersa
percurrere ⁊ de singulis cupiunt experiri: q̄ ad ipsum cu
rent vniuersitatis dn̄m peruenire. Et quod peruenirent
si q̄q̄ voti cōpotes effici possent: vt oīa scilz ꝑeter oīm
principiū/vnus aliq̄s obtineret. Ea nāq̄ sue cupiditatis
lege: qua in reb⁹ ceteris nō habita: p⁹e habitis esurire: et
p⁹o non habitis/habita fastidire solebat: mox oībus que
in celo/⁊ que in terra sunt obrētis ⁊ cōtemptis: tandē ad
ipsum ꝓculdubio curreret: q̄ solus deesset oīm de⁹. Po
ro ibi quiesceret: q: ficut citra/nulla reuocat q̄a: sic nul
ps. lxxij. la iā vltra inquietudo solicitat. Diceret p⁹o certo. Mihi
nūt adherere deo bonū est. Diceret. Quid em̄ mihi est in
Ibidem celo: ⁊ a te q̄d voluit sup terrā. Erit ē. Deus cor: dis mei: ⁊
pars mea deus in eternū. Sic ergo (vt dictum est) ad id
q̄ optimū est quisnis cupidus peruenīret: si quidē ante
q̄ citra cupit: assequi posset. Verū q̄n id oīno impossi
bile pstruit ⁊ vita brevi⁹: ⁊ virt⁹ infirmior: ⁊ cōsors mu
tabilitatis: lōgo ꝓfecto itinere: ⁊ casso labore defudant: q̄
dū quecq̄ desiderāt attingere volūt: ad cūcta desidera
bilia nequeūt ptingere finē. Et vtinā attingere vniuersa
animo ⁊ nō experimēto vellēt. Hoc em̄ fac le possent: et
nō incassum. Nā ⁊ animus sensu quidē carnali tāto velo
cior/quāto ⁊ spicatior/ad Ꝑ datus est vt illū ad oīa p⁹e
ueniat: nilq̄ audeat cōtingere sensus: q̄ animus p⁹ecur
rens ante vnde nō ꝓbauerit. Hinc em̄ arbitror: dictū: oīa
s. thes. v. probate q̄ bonū est tenere: vt videlz ille hinc ꝓuideat:
nec is suum vomum: nisi ad illius iudicium/consequatur.
Alioquin nō ascendes in montem dn̄i: nec stabis in loco
ps. xxiij. sancto eius: p⁹o eo q̄ in vano acceperis aīmā tuā: hoc
est aīmā rationalē: duz instar pecoris/sensum sequeris:
rationē quidem ociosa et non resistēte in aliquo. Quoz

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſ.cor. ix. tracꝫ ratio nō p̄euenit gressus: currūt/sed extra viam: ac
perinde apostoli spūcto cōsilio: nō sic currunt vt appꝛehēdant. Quādo etenim appꝛehēdere nisi
post ota nolunt? Distoꝛtum iter/ꝛ circuitus infinitus:
pſ. xxx. cūcta primitus attēdere velle. Justus autē nō ita. Audiēs
nempe vituperationez multoꝝ cōmoꝛantium in circuitu
(multi em̄ sunt viam latā pergētes que ducit ad moꝛtē)
ipse sibi reglā elegit viam: nō declinās ad dexterā vel ad
esa. xxvj. sinistrā. Denicꝫ attestāte ꝓpheta/semita iusti recta est: re
ctus callis iusti ad ambulandū. Vi sunt: qui salubꝛi com/
pendio cauti sunt molestum hunc ꝛ infructuosum vitare
circuitum: verbū abbꝛeuiatū ꝛ abbꝛeuiās eligētes: non
cupere quecūꝫ vidēt: sed vēdere magis q̄ possidēt: ꝛ da/
Mat. v. re pauperibus. Beati plane pauperes: qm̄ ipsoꝝ est re/
ſ. Cor. ix. gnum celoꝝ. Omnes quidē currunt: sed inter currentes
pſ. ſ. discernitur. Denicꝫ nouit dñs viam iustoꝝ: ꝛ iter impioꝝ
Eccls. v peribit. Ideo autē melius est modicuz iusto sup diuitias
Mat. v. peccatoꝝ multas: qm̄quidē vt sapiēs loquik: ꝛ insipiēs
pſ. xxxvj experitur: qui diligit pecuniā: nō saturabik pecunia: qui
autē esuriunt et sitiunt iusticiā: ipi saturabuntur. Justi/
cia siquidē ratione vrentis spūs/cibus est vitalis ꝛ natu/
ralis: pecunia vo sic nō repler vel minuit animi famem:
quō nec coꝛporis vētus. Denicꝫ si famelicū hoīem aper/
tis faucib⁹ vento/inflatis haurire buccis aerem cernas:
quo quasi cōsulat fami: nōne credas insanire? Sic nō mi/
D notis insanie est: si spiritū rationalē reb⁹ putes q̄busc̄ꝫ
pſ. cij. coꝛporalib⁹ nō magis inflari q̄ sariari. ¶ Quid nāq; de
coꝛporibus ad spūs? Necilla sane spūalibus: nec isti e re
gione refici coꝛporalib⁹ queūt. Benedic aia mea dño: q̄
replet in bonis desideriū tuum. Replet in bonis: excitat
ad bonū: tenet in bono: p̄uenit/ sustinet/ implet. Ipse
facit vt desideres: ipse est q̄ desideras. Dixi supꝛa: causa
diligēdi deū: deus est. Verū dixi: ꝛa et efficiēs: ꝛ finalis.
Ipse dat occasionē: ipse creat affectionē: desiderium ipse
cōsummat. Ipse fecit vel potius fact⁹ est vt amaret: ipse
sperak amādus felicius: ne in vacuū sit amatus. Ei⁹ amoꝛ
nostrū et p̄eparat et remunerat. Præcedit benignio: re/
pendit⁹ instio: expectatur suauioꝛ. Dines est omnibus
qui inuocāt eū: nec tū habet quicq̄ seipso melius. Se de/
dit in meritū: se seruat in p̄emiū: se apponit in refectiōe
animarū sanctarū: se in redēptione distrahit captiuaruz.
Thre. iij Bonus es dñe anime quereti te. Quid ergo inuenient?
Sed enim in hoc est mirū: q̄ nemo te querere valet: nisi
Psal. qui p̄ius inuenerit. Vis igit inueniri vt queraris: queri
lxxxvij. ris vt inueniaris? Potes quidē queri ꝛ inueniri: nō tamē pre
nō dubium tamen q̄ tepida sit omnis oratio: quam non
p̄euenerit inspiratio. Dicendum iam vndē inchoet amoꝛ
noster: quoniam vbi consummetur dictū est.

E MOꝛ: est affectio naturalis vna de q̄tuoꝛ. No/
te sunt: nō opus est notare. Nō ergo naturale
est: iustū quidē foꝛet primo oim autoꝛi deserni/
mat. xxij re nature: vñ ꝛ dictū est primū ꝛ maximū man/
datū: diliges dñm deū tuū. Sz qm̄ natura fragilioꝛ arcꝫ
infirmioꝛ est: ipsi primū imperāte necessitate cōpellik in
seruire. Et est amoꝛ carnalis: quo ante oīa hō diligit se/
ipsum: p̄opter seipsum. Nondum quippe lapit nisi se
ſ. cor. xv. ipsum: sicut scriptū est. Primus q̄ animale: deinde q̄ spi/
Ephe. v. ritale. Nec p̄cepto indicitur: sed nature inseritur. Quis
nēpe carnē suā odio habuit? At vo si ceperit amoꝛ: idē (vt
assolet) p̄oclliuioꝛ esse: sine p̄fusioꝛ: ꝛ necessitatis alueo
minime cōtentus: cāpos etiā voluptatis exundans lati⁹
mat. xxij visus fuerit occupare: statim superfluitas obuiāte mādato
F cohibetur cū dicit: diliges p̄oximū tuum sicut teipsum.
¶ Justissime quidē vt cōsoꝛs nature nō sit exoꝛs ꝛ gratie
illius p̄esertim gratie que nature insita est. Oꝛ si grauak
homo fraternis nō dico necessitatib⁹ subuenire: sed volu
pratib⁹ deseruire: castiget ipse suas: si non vult esse trans/
gressoꝛ. Quantū vult sibi indulgeat: dū eque ꝛ p̄oximo
tantundē meminerit exhibēdū. Frenū tibi tēperātie im/
ponitur o homo ex lege vite ꝛ disciplineꝛ ne post concu/ Eccli.
piscētias tuas eas: ꝛ pereas: ne de bonis nature hosti ser xviij.
uias anime: hoc est libidini. Vi iust⁹ arcꝫ honest⁹ cōcas
illa cōsoꝛti. i. ptimo q̄ hosti. Et quidē si ex sapiētis consi
lio/a voluptatibus tuis auerteris: ꝛ iuxta doctrinā apli: ſ. Tim. v
fis victu vestitucꝫ cōtentus: paulisper suspēdere nō gra/
uaris amoꝛ: ē tuū a carnalib⁹ desideriis: q̄ militant aduer
sus aiam. Sane q̄ subtrahis hosti anime tue: cōsoꝛti na
ture puto nō grauaberis impertiri. ¶ Cūc amoꝛ tuus ꝛ 6
tēperans erit/ꝛ iustus: si q̄ ꝓpriis subtrahik voluptati/
bus: fratris necessitatib⁹ nō negetur. Sic amoꝛ carnalis
efficitur et socialis: cū in cōmune ꝓtrahitur. Si autē duz
cōmunicas p̄oximo: foꝛte tibi defuerint etiaz necessaria:
quid facies? Quid em̄: nisi vt cuz omni fiducia postules
ab eo qui dat omnib⁹ affluēter: ꝛ nō imp̄operat: qui ape Jaco. j.
rit manū suā ꝛ implet oīne animal bñdictione? Dubiuz pſ. cxliij
siquidē nō est/q̄ adsit libēter in necessariis: qui plerisq̄ Mat. vj
ꝛ in superfluis nō deest. Denicꝫ ait: primū querite regnū Luc. xij.
dei ꝛ iusticiā eius: ꝛ hec oia adiciētur vobis. Sponte da
turū se pollicetur necessaria/superflua restringēti: ꝛ p̄ri
mū diligēti. Hoc quippe est primū querere regnum dei: ꝛ
aduersus peccati impleoꝛare tyrannidē: pudicitie potius
ac sobꝛietatis subire iugū: q̄ regnare peccatō in tuo moꝛ
tali coꝛpoꝛe patiaris. Poꝛro autez et hoc iusticie est: cum
quo tibi est natura cōmunis: namre quoq; cū eo munus
nō habere diuisum. ¶ Ut tamen perfecta iustitia sit dilis D
gere p̄oximū: deū in causa habere necesse est. Alioq̄n p̄
primū pure diligere quomodo potest/qui in deo non dilis
git? Poꝛro in deo diligere nō potest: qui deū non diligit.
Oportet ergo deū diligi p̄ius: vt in deo diligi possit ꝛ p̄
ximus. Facit ergo etiā se diligi deus: qui ꝛ cetera bona fa
cit. Facit autem sic. Qui naturā condidit: ipse et p̄egit.
Nam et ista condita fuit: vt habeat iugiter necessariū p̄o
tectoꝛē: quem habuit ꝛ conditoꝛē: vt que nisi per ipm nō
valuit esse: nec sine ipso valeat oino subsistere. Oō ne sa
ne de se creatura ignoꝛet: ac perinde sibi (q̄d absit) super
be arroget bñficia creatoꝛis: vult hominē idē cōditoꝛ al pſ. xlix.
to quidē salubꝛiꝫ cōsilio tribulationib⁹ exerceri: vt cum
defecerit homo ꝛ subuenerit deus: dū homo liberatur a
deo: de⁹ ab hoīe: vt diguū est: honoꝛetur. Hoc enim dicit
Jnuoca me in die tribulationis: eruā te: ꝛ honoꝛificabis
me. Fit itaq; hoc tali modo vt hō aialis ꝛ carnalis: q̄ pre/
ter se neminē diligere nouerat: etiā deū vel ꝓpter se ama
re incipiat: q̄ in ipso nimirū vt sepe expertus est: oīa pos/
sit: que posse tamen p̄osit: ꝛ sine ipso possit nihil.

MAt ergo iā deū: sed p̄opter se interim: adhuc
nō ꝓpter ipsuz. Est em̄ quedā paudētia scire q̄d
er te: q̄d ex dei adiutoꝛio possis ꝛ ipsi seruare te
infensum: q̄ te tibi seruat illesum. At si frequēs in
ingruerit tribulatio: ob quā ꝛ frequēs ad deū conuerſio
fiat: ꝛ a deo eque frequēs liberatio cōsequaſ: nonne et si
fuerit ferreū pect⁹? vel coꝛ lapideū toticies liberati/emolli
ri necesse est ad gratiā liberātis: quatenus deum hō dili/
gat nō p̄opter se tantū: sed et p̄opter ipsum?

EX occasione quippe frequētiū necessitatū/cre
bris necesse est imp̄ecationib⁹ deū ab hoīe fre
q̄tari: frequētādo gustari: gustando ꝓbari/ Job. iiij
deū/plus iā ipsius gustata illiciat suauitas: q̄ vꝛgeat no
stra necessitas: ita vt exēplo samaritanoꝝ dicētiū mulieri
que adesse dñm nūciauerat: iam nō ꝓpter tuā loquelam
credimus: ipsi em̄ audiuim⁹: ꝛ scimus q: ipse est vere sal
uato⁹ mūdi. Ita inquā ꝛ nos illoꝝ exēplo/carnē nostrā
alloquētes: dicamus merito. Jam nō ꝓpter tuā necessi
tatē deum diligimus: ipsi enim gustauimus ꝛ scimus q̄m
suauis est dñs. Est em̄ carnis quedā loquela necessitas:
ꝛ beneficia que experiēdo p̄obat: gestiendo renunciat.
Jtaq; sic affecto: iam de diligēdo p̄oximo implere man/
datum non erit difficile. Amat quippe veraciter deum: ac
per hoc que dei sunt. Amat caste: ꝛ casto nō grauak obe/

ſ. Pet. ſ. dire māda toꝛ: castificās magis coꝛ suū (vt scriptū est) in
obediētia charitat. Amat iuste: ꝛ mādatū iustuz libenter
amplectik. Amoꝛ iste merito gratⁱ: q: gratuit⁹. Cast⁹ est:
q: nō impēditur vbo: neq; lingua: fz ope ꝛ vitate. Just⁹
est: qm̄ qualis suscipik: talis ꝛ reddik. Qui em̄ sic amat:
haud secus ꝓfecto q̄ amat⁹ est/amat: querēs ꝛ ipse vicis/
sim nō que sua sunt: sed que iesu christi: que admodū ille
nostra: vel potiꝰ nos ꝛ nō sua q̄sivit. Sic amat q̄ dicit: cō
pſ. cxvij fitemini dño qm̄ bonus. Qui dño cōfitek nō qm̄ sibi bo
pſ. xlviij nus est: sed qm̄ bonus est: hic vere diligit deū ꝓpter deū
ꝛ nō ꝓpter seipsuz. Nō sic amat: de quo ꝛ: Confitebitur
tibi: cum benefeceris ei. Iste est terrenus amoꝛis gradus:
quo iam p̄opter seipsum deus diligitur.

A
pſ. xxxv. ELix qui meruit ad quartū vsq; ꝓtingere: quate
pſ. lxvij. nus nec seipm diligat hō nisi ꝓpter deū. Justi/
pſ. xvij. cia tua de⁹ sicut mōtes dei. Amoꝛ iste mōs est: ꝛ
pſ. lxiij. mōs dei excelsus. Reuera mons coꝛgularus:
pſ. cxix. mons pinguis. Quis ascēdet in montē dñi? Quis dabit
pēnas mihi sicut colūbe: ꝛ volabo ꝛ requiescā: ſ. fact⁹ est
pſ. lxxv. in pace locus iste: ꝛ habitatio hec in syon. Heu mihi quia
pſ. cxix. incolat⁹ meus ꝓlongat⁹ est. Caro ꝛ sanguis vas luteum
terrena inhabitatio q̄n capit hoc? Oī hūiscemodi expe
ritur affectū: vt diuino debꝛiat⁹ amoꝛe animus: oblit⁹ sui/
ſ. cor. vſ. factusq; sibi ꝑpſi tanq̄ vas perditū: toꝛ⁹ pergat in deū: et
pſ. lxxij. adhereꝰ deo vnus cum eo spūs fiat et dicat: defecit caro
mea ꝛ coꝛ meū de⁹ coꝛdis mei ꝛ pars mea de⁹ in eternuz?
Beatū dixerim ꝛ fauctū: cui tale aliq̄d in hac moꝛtali vi/
ta raro interdū: aut vel semel: ꝛ hoc ꝑpm raptim atq; vni⁹
vix momēti spacio experiri donatū est. Te em̄ quodāmo
do perdere tanq̄ qui nō sis: ꝛ oino nō sentire teipm: et a
temetipso exinaniri: ꝛ pene annulari: celestis est cōuer/
sationis: nō humane affectiōis. Et siquidē e moꝛtalibus
q̄spiā ad illud raptim interdū (vt dictū est) ꝛ ad momētū
admirik: subito inuider seculū nequā: prurbat diei mali
cia: coꝛpus moꝛtis aggrauat: solicitat carnis necessitas:
defect⁹ coꝛ: ruptiōis nō sustinet: quodq; bis violētius est:
Esale fraterna reuocat charitas. Heu redire in se: recidere in
xxxviij. sua cōpellitur: ꝛ miserabiliter erclamare. Dñe vim patio/
Ro. vij. rēspōde p̄o me. Et illud. Infelix ego hō: quis me libera
B bit de coꝛpore moꝛtis huius? ¶ Nūn tū scriptura loquitur
deū oīa fecisse ꝓpter semetipsum: erit ꝓfecto vt factura
sese quādoq; cōformet ꝛ cōcorditer autoꝛi. Oportet p̄oin
de in eundē nos affectū quādocūꝫ trāsire: vt quō deus
oīa esse voluit ꝓpter semetipsuz: sic nos q̄ nec nosipsos
nec aliud aliquid fuisse vel esse velimus nisi eque ꝓpter
ipsum: ob solā videlz ipsius voluntarē: nō nostram volu
ptatē. Delectabit sane nō tam nostra vel sopita necessitas
vel soꝛtita felicitas: q̄ q̄ eius in nobis: ꝛ de nobis volun
Mat. vj tas adimpleta videbik: qō ꝛ quotidie postulamus in ora
tione cū dicimus: fiat volūtas tua sicut in celo ꝛ in terra.
O amoꝛ sanctus et castus: o dulcis et suauis affectio.
O pura et defecata intērio voluntatis: eo certe defecati/
oꝛ et purioꝛ: quo in ea de ꝓpio nil iam admixtū relinqui
tur: eo suauioꝛ: ꝛ dulcioꝛ: quo totū diuinū est qō sentiur.
Sic affici: deificari est. Quomodo stilla aq̄ modica mul/
to infusa vino: deficere a se tota videtur: dum et sapoꝛem
vini induit ꝛ coloꝛē: ꝛ quomodo ferruz ignitū ꝛ cādens:
igni simillimū fit: priſtina ꝓpriaq; forma exutum: ꝛ quo
modo solis luce perfusus aer in eandē transfoꝛmatur lu
minis claritatē: adeo vt nō tam illuminatus: q̄ ipsum lu
men esse videatur: sic oīm tūc in sanctis humanā affectio
nem/quodam ineffabili modo necesse erit a semetipsa li/
quefcere: atqz in dei penitus transfundi voluntatē. Alio
quin quō oīa in omnib⁹ erit de⁹: fi in hoīe de hoīe quicq̄
superer. Manebit quidem substātia: sed in alia forma:
alia gloria: aliaq; potentia. Quādo hoc erit? Quis hoc
videbit? Quis possidebit? Quādo veniā ꝛ apparebo an
pſ. xlſ. te faciē dei? Dñe deus meus tibi dixit coꝛ meū: exquisiuit
pſ. xxvſ. te facies mea: faciē tuā dñe requirā. Putas videbo ꝛeplū
sanctū tuum? Ego puto nō ante sane perfecte implenmat. xxij
mar. xij.
Luce. x.
pſ. cxv.
Ro. viij.
D
Can. v.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Gen.iii. fuu:sed heu in sudo:eyulet sui. In carne quippe manens adhuc ambulat per fidē:quā sane operari p dilectionem necesse est:q: si nō operak mo:rua est. Po:ro ipm opus Job.iiij. cib est:dicēte dño:meus cib est vt kaciā voluntatē patris m i. Deinde carnē erura:lā pane ooloris nō cibak:sed vi mū amo:is tanq post cibū plenius haurire pmittit: non purū tm:sed quo sub spōsi nose in canticis dictū legitur. Cant.v. Bibi vinū meū cū lacte meo. Vino cm diuini amo:is eti am tunc ala suauitatē naturalis īmiscet affectionis: qua resumere co:pus suum:ipsumq glo:ificatum desiderat. Estuat ergo lā tūc sancte charitatis potata vino:sed pla ne nondū vsq ad ebrietatē:qm rēperat interim ardo:em illū hui lactis permixtio. Ebrietas deniq soler euertere mētes:at q dño reddere īmemo:es sui. At nō ex toto sui oblita est:q adhuc de ppio co:pe cogitat suscitādo. Ps.xxxv. Le terū hoc adepto:qō soluz vtiq deerat:quid iā impedit a seipsa quodāmodo abire:t ire tota in deū:eoq fibi peni tus dissimillimā fieri:quo deo simillimā effici donat? Tū demū ad craterā admissa sapiēie illā de qua legitur:t ca lix meus inebrias q pclarus est. Quid mirū iā si inebria tur ab vbertate domus dei:cū nulla mo:dēte cura:de p pio secura bibit purū et nouū illud cuz christo in regno patris eius? Hoc vo cōiuium triplex celebrat sapiētia:t ex vna cōpler charitate:ipsa cibans labo:ātes:ipsa potās quieſcētes:ipsa regnātes inebriās. Quō aūt in conuiuio co:potali/ante cib q potus apponit:qm et tali o:dine natura requirit:ita t hic primo quidē ante mortē in car ne mortali labores manuū nostrarū māducamus: cū la bore quod glutiēdū est masticātes: post mortē vo in vita spirituali iam bibimus: suauissima quadā facilitate qō pci pitur/colātes: randē rediuiuis co:poribus in vita īmortali inebriamur: mira plenitudine exuberātes. Hec p eo qō Cañ.v. sponsus in canticis dicit: comedite amici et bibite t ine briemini charissimi. Comedite ante mortem: bibite post mortē: inebriemini post resurrectionē. Merito iā charis simi: qui charitate inebriank t merito inebriati: q ad n ptias agni introduci merenk: edētes t bibētes sup men sam illius in regno suo: qñ sibi iā exhibet gliosaz ecclesiā nō habentē maculā neq rugā: aut aliqd hmōi. Tūc pro: Ps.xxxv. sus inebriat charissimos suos: tūc torrente voluptat sue Ps.xlv. potat: quoniā quidē in complexu illo arctissimo t castissi mo spōsi t spōse: fluminis impetus lerificat ciuitatē dei. Qō nō aliud esse arbitro: q dei filiū qui trāsiens mini Luc.xij. strat: quēadmodū ipse promisit: vt ex hoc iā iusti epulētur t exultēt in cōspectu dei: t delectētur in leticia. Hinc illa satietas sine fastidio. Hinc insatiabilio illa sine inquietu dine curiositas. Hinc eternū illud atq inexplebile desi deriū nescies egestatez. Hinc denq sobria illa ebrietas: vo nō mero ingurgitās: nō madēs vino: sed ardens deo. Ex hoc iā quarte ille amoris gradus perpetuo possidet: cū summe t solus diligit deū: q: nec nosipsos iā nisi pro pter ipm diligimus: vt sit ipse premiū amantiū se: premiū eternū: amantiū ineternū. Memini me dudū ad sanctos fratres carthusiēses scripsisse epistolā: ac de his ipsis in ea gradib inter cetera disseruisse. Forte aūt alia ibi et si nō aliena de charitate locut sum: t ob hoc quedā illo huic q sermoni subiūgere nō inutile duco: presertim cuz facilius ad manū habeā trāscribere iā dictata: q noua ite rū dictare. Illa inquā vera t sincera est charitas: t oīno de corde puro t cōsciētia bona/t fide nō ficta/farēda est Ps. cxvij. deo bonū: qō vtiq pter se diligit: nō pter ipm. Et h talis nō pōt obedire pphete qui ait: Cōfitemini dño qm bonus. Cōfitetur quidē q: fortasse bonus est sibi: nō aūt Ps.xlviij. qm bonus est in se. Quapropter nouerit in se dirigi illud E ab eodē pphēta opprobriū. Confitebit tibi cū benefe ceris ei. Est qui cōfitetur dño qm potens est: t est qui cō fitetur qm sibi bonus est: t item qui cōfitetur quoniam simpliciter bonus est. Primus seruus est: et timet sibi. Se cundus mercennarius: et cupit sibi. Tertius filius: t de fert patri. Itaq et qui timet: t qui cupit: vtrisq p se agūt Sola q in filio est charitas nō querit q sua sunt. Probē f.cor.xiij puto de illa dictum: lex domini immaculata cōuertēs ani pš.xviij. mas: q sola videlz sit que ab amore sui et mūdi auertere possit animū: t in deum dirigere. Nec timor quippe: nec amor priuatus cōuertunt animā. Mutant interdum vul tum vel actum: affectum nunq. Facit quidem nonnūq et seruus opus dei: sed quia nō sponte: in sua adhuc duri cia permanere cognoscitur. Facit t mercēnarius: sed q: nō gratis: propria trahi cupiditate cōuincitur. Pro:ro F vbi propietas: ibi singularitas. Ubi autez singularitas: ibi angulus. Ubi vo angulus: ibi sine dubio sordes siue rubigo. Sit itaq seruo sua lex: timor: ipse quo cōstringi tur. Sit sua mercenario cupiditas: qua t ipse arctatur: quādo tentatur abstractus t illectus. Sed harum nulla aut sine macula est: aut animas cōuertere potest. Chari tas vo cōuertit animas: quas facit t volūtarias. Pro:ro in eo eam dixerim immaculatā: q nil sibi de suo retinere cōsuevit. Cui nēpe de proprio nihil est: totū profecto qō habet: dei est. Quod autē dei est: immūdum esse nō pōt. G Lex ergo dei immaculata/charitas est: que nō qō sibi vile est querit: sed qō multis. Lex aūt dñi dicitur: siue q ipse ex ea viuat: siue q eā nullus nisi eius dono possideat. Nec absurdū videatur qō dixi: eriā deū viuere ex lege cum non alia q charitate dixerim. Quid vo in summa et beata illa trinitate/summā t ineffabilem illam conseruat vnitatez: nisi charitas? Lex est ergo: t lex dñi charitas: q trinitatē in vnitate quodammodo cohibet/et colligat in vinculo pacis. Nemo tamē me estimet charitatē hic acci pere qualitatē: vel aliqō accidens: alioquin in deo dicerē (quod absit) esse aliquid quod deus nō est: sed substan tiam illam diuinā: quod vtiq nec nouū: nec insolitum est dicēte Johāne: Deus charitas est. Dicit ergo recte chari 1.Jo.iiij. tas: t deus: t dei donū. Itaq charitas dat charitatē: sub stantiua accidentalē. Ubi dantē significat: nomē substan tie est. Ubi donū: qualitatis. Hec est lex eterna: creatrix t gubernatrix vniuersitatis. Siquidē in pōdere et mēsu ra t numero per eā facta sunt vniuersa: t nihil fine lege relinquit: cū ipsa quoq lex omniū sine lege nō sit: nō ta men alia q seipsa: qua t seipsam et si nō creauit: regit tm. H Ceterum seruus t mercennarius habent legē: nōn a D dño: sed quā ipsi sibi fecerunt: ille deum nō amando: iste plus aliud amādo. Habēt inquā legem nō dñi: sed suam: illi tamen que dñi est subiectā. Et quidem suā sibi quisq legem facere potuerūt: nō tamen eam incōmutabili eter ne legis ordini subducere potuerūt. Tunc aūt dixerim quēq sibi fecisse suam legē: quādo cōmuni t eterne legi propriā preferre voluntatē: peruerse vtiq volens sui imi tari creatorē: vt sicut ipse sibi lex suiq iuris est: ita is q se ipsum regeret: et legem sibi suam facere voluntatē: gra ue vtiq t importabile iugū super oēs filios Adam: heu inclinās t incuruans ceruices nostras: adeo vt vita no Ps.lxxxvij. stra inferno appropinquarit. Infelix ego hō: quis me li Ro. vij. berabit de corpore mortis huius? Quo vtiq premor: t pe pš. xciij. ne oppressa: ita vt nisi quia dñs adiuuit me: paulominus habitasset in inferno anima mea. Sub hoc onere grauas Job. vij tus gemebat qui dicebat. Quare me posuisti cōtrariū ti bi? et factus sum mihimetipsi grauis: Ubi dixit factus sum mihimetipsi grauis: ostendit q lex ipse sibi esset: nec ali quo/q sibiipse fecisset. Quod autē loquēs deo: permisit/ posuisti me cōtrarium tibi: dei se tamen non effugisse le gem indicauit. Hoc quippe ad eternā iustamq dei legez pertinuit: vt qui a deo noluit suauiter regi: penaliter a se ipso regeretur: quiqz spōte iugū suaue/t onus leue cha ritatis abiecit: pprie voluntatis onus importabile sustī neret inuitus. Miro itaqz t iusto modo eterna lex fugi tiuū sum q posuit sibi cōtrariū: t retinuit subiectū: dū vi delz nec iusticie pro meritis legē eu asit: nec tamē cū deo in sua luce: in sua requie: in sua gloria remāsit; subiectus

Job.vij. potestati: t submotus felicitati. Dñe deus meus cur non tollis peccatū meū: t quare nō auferis iniquitatē meā: vt abiecta grauі sarcina ppie volūtatis: sub leui onere cha ritatis respirē: nec iam seruili timore coercear: nec mercē naria cupiditate illiciar: sed agar spiritu tuo: spū liberta tis: quo agūtur filij tui: qui testimoniū reddat spū meo/ q p t ego sim vnus ex filijs: dū eadē mihi lex fuerit q et ti bi: t sicut tu es: ita et ipse sim in hoc mūdo? Ro.xiij. Qui siquidem qui hoc faciunt qō ait apls: nemini quicq debeatis: misi vt inuicē diligatis: p:oculdubio sicut deus est: t ipsi sunt in h mūdo: nec serui: aut mercennarij sunt: sed filij. Itaq 1.Tim.j. A nec filij sunt sine lege: nisi forte aliqs aliter sentiat: p:o pter hoc qō scriptū est: iustis nō est lex posita. C Sed sci endū q alia est lex pmulgata a spiritu seruituris in timo re: alia a spiritu libertatis data in suauitate. Nec sub illa cogūtur esse filij: nec sine ista esse pariuntur. Vis audire Ro. viij q: iustis nō est lex posita? Non accepistis ait spiritū serui tutis iterū in timore. Vis audire q tm sine lege charitas nō sint? Sed accepistis inquit spiritū adoptionis filio:. Denq audi iustū vtiq de se fatentē: t q nō sit sub le ge: nec tm sit sine lege. Fact sum inqt his q sub lege erāt: 1.cor.ix. quasi sub lege essem: cū ipse nō essem sub lege. Vis q sine lege erāt: tanq sine lege essem: cū sine lege dei nō essem: sed in lege essem christi. Vis apte nō d:: iusti nō habent le 1.Tim.j. gem: aut iusti sunt sine lege: sed iustis nō est lex posita: b est nō tanq iniustis posita: sed voluntarijs eo liberaliter Mat.xj data: quo suauiter inspirata. Unde et pulchre dns. Tolli te(ait) iugum meū super vos. Ac si diceret. Nō impono iniustis: sed vos tollite si vultis. Alioquin nō requie: sed labor inuenieris animab vestris. Bona itaq lex chari tas t suauis: que nō solum leuiter suauiterq portak: sed et seruos t mercennarios leges portabiles ac leues red Mat.v. dit: quas vtiq nō destruit: sed facit vt impleatur: dicente dño: Nō veni legem soluere: sed adimplere. Illam tēpe rat: ista ordinat: vtraq leuigat. Tunq erit charitas sine timore: sed casto. nunq sine cupiditate: sed ordinata. Im plet ergo charitas legē seruі/cū infundit deuotionē: im plet t mercēnarij/cū ordinat cupiditatem. Porro timori permixta deuotio ipsum nō annullat: sed castificat. Pe na tantū tollitur: sine qua esse nō potuit dū fuit seruilis: t timor manet in seculuz seculi castus et filialis. Nam qō 1.Jo.iiij. legitur: perfecta charitas foras mittit timorē: pena inteli gēda est que seruili (vt diximus) nunq deest timori: il lo scz genere locutionis/quo sepe causa ponitur pro effe ctu. Denq cupiditas tunc recte a superueniēte charitate ordinatur: cū mala quidē penitus respuuntur: bonis vo meliora preferunt: nec bona nisi pter meliora appetū tur. Qō cū plene per dei gratiā assecutū fuerit: diligetur corpus t vniuersa corporis bona tantum pter animā: anima pter deū: deus aūt pter ipsum. Verūtamen q: carnales sumus: t de carnis cōcupiscētia nascimur: ne cesse est vt cupiditas nostra vel amor noster/a carne inci piat: que si recto ordine dirigit: quibuscūq suis gradibus duce gratia pficiēs: spiritu tandē cōsummabit: quia non 1.cor.xv. primus qō spuale: sed qō animale: deinde qō spirituale. Et primus necesse est ponamus imaginē terrestris: deinde ce lestis. In primis ergo diligit seipsum hō propter se. Caro quippe est: t nil sapere valet preter se. Cūq se videt per se nō posse subsistere: deū quasi sibi necessariū incipit p fi dē inquirere t diligere. Diligit itaq in scōo gradu deum: sed pter se nō pter ipsum. At vo cū ipsum ceperit occa sione ppie necessitatis colere t frequētare: cogitando/ legēdo/orando/obediēdo: quadā huiuscemodi familia ritate paulatim sentiq deus innotescit: cōsequenter t dulcescit: t sic gustato q suauis est dns: transit ad tertiū gradum: vt diligat deū nō iam pter se: sed pter ipsum. Sane in hoc gradu diu statur: t nescio si a quoq hoīm/ quarnus in hac vita perfecte apprehēdit: vt se scz diligat homo tm pter deū. Asserāt hoc si qui experti sunt: mihi farco: impossibile videt. Erit aūt pculdubio cū introdu cus fuerit seruus bonus et fidelis in gaudium dñi sui: t mar.xxv inebriat ab vbertate domus dei. Quasi em miro quodā pš.xxxv modo oblit sui: t a se penit velut deficiēs: totus pergit in deū: t deinceps adherēs ei: vnus cū eo spūs erit. Arbi 1.Cor.vj tro: hoc sensisse pphetā cū diceret: Introibo in potētias pš.lxx. dñi: dñe memorabo: iusticie tue solius. Sciebat pfecto cū introiret in spuales potētias dñi: exurū se iri ab vniuer sis carnis infirmitatib: vt iā nil de carne haberet cogita re: sed totus in spū memor aret iusticie dñi solius. Tūc p certo singula christi mēbra dicere poterūt de se: qō pau 2.Cor.v lus aiebat de capite: Et si cognouimus sm carnē christū: is nunc iā nō nouimus. Nemo ibi se cognoscet sm carnē: q: caro t sanguis regnū dei nō possidebūt. Non q carnis il 1.Cor.xv lic substātia futura nō sit: sed q carnalis oīs necessitudo sit defutura: carnisq amor/amor spūs absorbendus: t infirme q nūc sunt humane affectiones: in diuinas quasdā habeāt cōmutari. Tūc sagena charitatis: q nunc tracta p mat.xiij. hoc mare magnū t spaciosum: ex omni genere piscium cō gregare nō desinit: cū perducta ad litus fuerit: malos fo ras mittens: bonos solūmodo retinebit. Siquidē in hac vita/ex omni genere piscium intra sinū siue latitudinis/cha ritatis rete cōcludit: vbi se p:o tēpore oībus cōformans: oīm in se siue aduersa siue pspera trahēs; ac sua quodā modo faciēs: nō solū gaudere cū gaudentib: sed t flere Ro.xij. cū flētib cōsuevit. Sed cū puenerit ad litus velut malos pisces: omne qō triste patit: foras mittes: sola q placere t iocūda esse porerūt: retinebit. Nunq cm tunc vbigra 2.Cor.xj. paulus aut infirmabitur cū infirmis: aut vretur cū scan dalizatis: vbi scādala t infirmitas ppetual erunt? Aut certe lugebit eos q nō agēt penitētiā: vbi certū est nec peccan tē fore: nec penitētē? Absit aūt vt vel eos: qui ignib eter nis cū diabolo t angelis ei deputādi sunt: plāgat et de fleat in illa ciuitate: quā fluminis impetus letificat: cuius t pš.xlv. diligit dñs portas sup oīa tabernacula Iacob: q videlz in pš.lxxxvj. tabernaculis et si qñ gaudet de victoria: labor tū in pugna: t plerūq periclitat de vita: in illa aūt patria nul la p:sus admittat aduersitas siue tristicia: quēadmodū de illa canit: Sicut letātiū oīm habitatio in te. Et rursus Ibidem Leticia sempiterna erit eis. Denq quō misericordie re Esa.lxj. cordabit: vbi memorabit iusticie dei solius? Proinde vbi iam nō erit miserie locus: aut misericordie tēpus: nullus profecto esse poterit miserationis affectus.

C Finis libri de diligendo deo.

C Retractatio beati Bernardi in librum sequentem de gradibus humilitatis.

Mat. xxiiij. mar.xiij.

Nō hoc opusculo: cū illud de euāgelio/quo dñs ait: Diem vltimi iudicij se nescire: ad ali quā sui fam cōfirmādā atq corroborādū pferrē in mediū: improuide quidem appolui: qō in euāgelio scriptū nō esse postea deprehēdi. Nā cū textus habeat tantūmodo/neq filius scit: ego decepr magis q fallere volēs: littere ppe inemor: sed nō sensus: nec ipse inquā filius hoīs scit. Vīs etiā totam or diēs sequentē disputationē: ex eo qō non veraciter polui verā conatus sum approbare assertionē. Sed q: talē erro rēm eū multo post q a me idem libellus editus: t a pluri bus iā trāscriptus fuit: deprehēdi: cū nō potuit p tot iā li bellos sparsim pquisitā mēdaciū: necessariū credidi confu tare ad cōfessionis remediū. Alio q in loco quandaz de seraphin opinionē posui: quam nunq audiui: nusq legi. Ubi sane lector meus attēdat: q pinde rēperanter puto diterim: volēs videlz nō aliud q putari: qō certū reddere de scripturis nō valui. Titulus q ipse qui de gradib humilitatis inscribitur: pro eo fortan q nō humilitatis sed superbie potius hic distingui/describiq gradus vidē tur: calumniā patietur: sed hoc a minus vel intelligenti bus vel attendentibus eius tituli rationē: quā tamen in fine opusculi ipse breuiter intimare curaui.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Bernardi abbatis ī tractatū de duodecim gradib⁹ humilitat⁹ & supbie. Prefatio.

Rogasti me frater Godefride: vt ea q̄ de gradibus humilitatis co:ā frarrib⁹ locut⁹ fuerā: plenio:i tibi tractatu dissererē. Qui tue peritioi digne: vt dignū erat: & volēs satisfacere: & timēs nō posse: cui ágelici cōsilij memo:/non prius fateo: facere ausus sum: q̄ sedēs cōputaui: si sufficerēt sumptus ad pficiendū. Cū autē charitas huc forās misisset timo:ē: quo mihi timebā illudi de opere nō cōsummādo: subintrauit alius timo: de cōtrario: quo cepi timere grauius periculū de gla si pfecissem: q̄ de ignominia si defecissem. Vñ inter hūc timo:ē & charitatē: velut in quodā diuio⁹ posit⁹ din hesitaui cui viarū turo me crederē: metuēs aut loquēdo vtiliter de humilitate/ipse humilis nō inueniri: aut tacendo humiliter/inutilis fieri. Cūq; neutrā viam tutā: altera tutrā tamē mihi tenēdam esse cōsplicerē: elegi potius tibi (si quē possem) cōmunicare fructum sermonis: q̄ mitari me solum po:tu filentij: simul fiduciam habēs: si quid forte quod app:obes/dixerim: tuis precib⁹ posse me non superbire: finautē (quod magis puto) nil tuo studio diguum effecerim: de nihilo superbire nō posse.

¶ Explicit prefatio.

Zu. xliij.

Beuturusergode gradib⁹ humilitatis: quos beat⁹ benedictus nō numerādos: sed ascēdendos p̄ponit: prius ostēdo si possum quo per illos peruenīdū sit: vt audito fructu perueniendi: minus grauet labo: ascensio nis. Proponit itaq; dñs nobis vie labo:ē: labo:is mercedē. Ego sum inquit via/veritas/& vita. Uiā dicit humilitatē: que ducit ad veritatē. Altera labo:: altera fructus labo:is est. Vñ scīā inquis/q̄ ibi de humilitate locutus fit: cū indeterminate dixerit: ego sum via: Audi apertius. Discite a me: q: mitis sum & humilis corde. Si ergo pponit humilitatis exemplum: mansuetudinis formam. Si imitaris eū: nō ambulas in tenebris: sed habebis lumē vite. Quid est lumē vite nisi veritas: q̄ illuminās oēm venientē in hunc mundū: ostēdit vbi sit vera vita: Ideo cum dixisset/ego sum via & veritas: subdidit & vita. Ac si diceret Ego sum via: que ad veritatē duco. Ego sum veritas: que vitā p:omitto. Ego sum vita: quā do. Hec est ēm ait/vita eterna: vt cognoscāt te verū deū: & quē misisti iesum christū. Uel sic: quasi nu dicas. Uiā cōsidero. i. humilitatē: fructum desidero: veritatē. Sed quid si tantus est labo:/vt ad optatū lucrū nō possim peruenire: Respōdet. Ego sum via. i. viaticum: quo sustenteris in via. Clamat igitur errāibus & viā ignorātibus: ego sum via. Dubitātibus & nō credētibus: ego sum veritas. Jam ascēdentib⁹: sed lassantibus: ego sum vita. Satis vtreo: : ostensum est ex p:opositio capitulo euāgelij: cognitionē veritatis: fructū esse humilitatis. Accipe et aliud. Confiteo: tibi pater dñe celi & terre: q: absc̄ondisti hec: haud dubiū quin veritatis secreta: a sapientib⁹ & prudentibus. i. a superbis: & revelasti ea parvulis: hoc est humilib⁹. Et in hoc apparet q̄ veritas/que superbis absc̄ōditur: humilib⁹ revelat. ¶ Dumilitatis ois vo talis poterit esse diffinitio. Humilitas est virtus/qua hō verissima sui agnitione sibīpsi vilescit. Hec autē cōuenit his qui ascēsionibus in corde suo dispositis de virtute in virtutē. i. de gradu in gradū p:ficiunt: donec ad culmē humilitatis perueniāt: in quo velut in syon ideſt in speculatione positi: veritatē p:spiciant. Etenim inquit benedictionē dabit legislato:: quia qui dedit legē dabit & benedictionē: hoc est qui inssit humilitatē: perducet ad veritatē. Quis vo est hic legislato:; nisi dulcis & rectus dñs: qui legem dedit delinquentib⁹ in via: Jn via quippe delinquūt: qui veritatē derelinquūt. Sed nunq̄d vel sic a dulci dño derelinquūtur: Ipse ergo dulcis & rectus dñs legē dat viam humilitatis: per quā redeant ad agnitionē veritatis. Dat occasionē recuperāde salutis: q: dulcis est: nō ī absq; disciplina legis: q: rectus est. Dulcis: q: perire nō patitur. Rectus: q: punire nō obliuiscit. Hāc itaq; legē qua reditur ad veritatē: beat⁹ benedictus per duodecim gradus disponit: vt sicut p decē p:cepta legis ac geminā circūcisionē: in quo duodenarius numerus adimplet: ad christum venit: ita his duodecim gradibus ascēsis: veritas app:ehēdatur. Illud q̄ q̄ō in scala illa que in typo humilitatis/iacob nō strata est: dñs desup innixus apparuit: quid nobis aliud innuit: nisi q̄ in culmine humilitatis cōstituitur cognitio veritatis: Dñs ąp pe de summitate scale p̄spiciebat super filios hoim⁹ quasi veritas: cuius oculi sicut fallere nolūt: ita falli nō no:ūt: vt videret si est intelligēs aut requirēs deū. An nō tibi de alto videt clamare ac dicere requirēt⁹ se (nouit ēm qui sunt eius) trāsite ad me oēs qui cōcupiscitis me: & a generationib⁹ meis implemini: Et illud. Uenite ad me oēs q̄ laboratis: & onerati estis: et ego vos reficiā. Uenite inq̄t. Quo: Ad me veritatē. Qua: Per humilitatem. Quo fructu: Ego vos reficiā. Sed que est refectio: quam veritas ascēdentibus p̄mittit: peruenientib⁹ reddit: An forte illa est charitas: Ad hāc quippe: vt ait beat⁹ būdictus: ascensio oībus humilitatis gradib⁹/monachus mox puenit. Uere dulcis et suauis cibus charitas: que fessos alleuat: debiles robo:at: mestos letificat. Jugū deniq; veritatis facit suaue: & onus leue. Bonus cibus charitas: q̄ media in ferculo salomonis cōsistens: diuersarū odo:e virtutū velut diuersi generis fragrātia pigmento⁹/esurientes reficit: iocūdat reficientes. Jbi siquidē apponit pax/patientia/benignitas/longanimitas/gaudiū in spūsancto: et si que sunt alie veritatis/seu sapietie generatiōes apponūtur in illa. Habet & humilitas in eodē ferculo suas epulas: panē scz dolo:is et vinū cōpunctionis: quas p̄mo veritas incipientib⁹ offert: quib⁹ vtiq; ō:. Surgite postq̄ sederitis: qui māducatis panē dolo:is. Habet ibidē cōvivium ex adipe frumenti solidū cibū sapiētie: cū vino q̄ō letificat co: hominis: ad que veritas pfectos inuitat discēs. Comedite amici mei: & bibite: & inebriamini charissimi. Media inq̄t charitate cōstrauit p̄pter filias hierusalē: p̄pter imperfectas videlz animas: que dū adhuc illuz solidū cibū minus capere possunt: lacte interim charitatis p:o pane: oleo p:o vino/nutriēde sunt. Que recte media describit: q: eius suauitas nec insipientib⁹ p̄sto est: p hibente timo:e: nec pfectis satis est: p:e abūdantio:i contēplationis dulcedine. Oi adhuc a noxijs carnaliuz delectationū humo:ib⁹: timo:is amarissima potione purgandi: nondū lactis dulcedinē experiunt: illi iam annulsi a lacte: epulari ab introitu glorie glo:iosius delectant: solis medijs/ideſt pficientib⁹ ita iam melleas qualdā sorbitiuncolas charitatis expertis: vt illis interim p:o sui teneritudine cōteti sint. ¶ P:imus ergo cib⁹ est humilitatis purgato:ius cū amaritudine: sedā charitatis cōsolato:ius cū dulcedine: terri⁹ cōtemplationis/solidus cū fo:titudine. Deus mihi: dñe deus virtutū quousq; irascēris super o:atione serui tui: cibabis me pane lach:ymarū: & potum dabis mihi in lach:ymis: Quis me iuitabit ad illud vel medium ac dulce charitatis cōuiuiuz: vbi iusti epulantur in cōspectu dei/& delectātur in letitia: vt iam nō loquēs in amaritudine anime mee/dicam deo noli me cōdemnare: sed epulando in azymis sinceritatis & veritatis: Gustate cātem in viis domini/quoniam magna est gloria domini: Bona ramē via humilitatis: qua veritas inquiritur: charitas acquiritur: generationes sapientie participantur. Denicq; sicut finis legis christus: sic perfectio humilitatis cognitio veritatis. Christus cum venit/attulit gratiam. Veritas quibus innotuerit; dat charitatem. Juno/

Zu. xliij.

Jo. xiiij.

Mat. xj

Jo. viij.

Job. j.

Jo. xvij.

Mat. xj
Luce. x.

B
Humilitatis diffinitio.

Psal. lxxxiij.

pō. xxiiij

ge. xxviij

pō. xiij.

Eccli. xxiiij. Mat. ij

Eah. iij.

pō. cxxvj

pō. ciij. Eah. v. Eah. iij

pō. lxxix

pō. lxvij.

Job. x.

Psal. cxxxvij.

Jac. iiij. tescit autē humilibus: humilibus ergo dat gratiaz. Dixi vt potui: quo fructu humilitatis gradus ascendi debeāt: dicā vt potero: quo o:dine ad propositū b:auiū veritatis perducāt. Sed quia ipsa q̄ veritatis agnitio in trib⁹ gradibus cōsistit: ipsos breuiter si possum distinguo: quatenus ex hoc clarius innotescat: ad quem trium veritatis/dnodecimus humilitatis pertingat.

A Inquirimus nāq; veritatē in nobis: in p:oximis: in sui natura. Jn nobis: nosmetipsos dijudicādo. Jn p:imis: eo:z malis compatiēdo. Jn sui natura: nūdo corde cōtemplādo. Obser ua ficut numez: ita & o:dinē. Primo te doceat veritas ipsa: q̄ p:ius in p:imis/q̄ in sui de beat inquiri natura. Post hoc accipies ēm p:ius in re/q̄ in p:oximis inquirere debeas. Jn numero siquidē beatitudinū: quas suo sermone distinxit: p:ius miserico:des/q̄ mūdico:des posuit. Miserico:des ąppe cito in p:oximis veritatē dep:ehēdunt: dū suos affect⁹ in illos extendunt: dū sic per charitatē se illis cōformāt: vt illoz vel bona vel mala tanq̄ p:pria sentiāt. Cū infirmis infirmātur: cū scādalizantis vrūntur. Gaudere cū gaudentibus: flere cū flentibus cōsueuerunt. Hac charitate fraterna/co:dis acie mūdata: veritatē delectātur in sui cōp:lari natura: p:o cuius amo:e mala tolerāt aliena. Qui vo ita se fratribus nō cōsociant: sed ecōtrario aut flētibus insultāt: aut gaudētibus derogāt: dum q̄ō in illis est: in se esse nō sentiūt: q: similiter affecti nō sunt: veritatē in p:imis qualiter dep:ehēdere possunt: Bene nāq; cōuenit illis illud vulgare. puerbiū. ¶ Nescit canus q̄d sentiat eger: aut plen⁹ quid patiat sciamus. Et eger egro: & iciunus iciunio quāto p̄pinquius: tanto familiarius cōpatiunt. Sicut enim pura veritas/nō nisi pur o corde videt: sic miseria fratris veri⁹ misero corde sentit. Sed vt ob alienā miseriā misericordiā ab eterno: & vsq; in eternū: sed q̄ō natura sciebat ab eterno: tēp:ali didicit experimēto. ¶ Sed forte durū tibi videtur/q̄ dixi dei sapiētiā christū didicisse miseri co:diā: quasi is p quē oīa facta sunt: aliq̄d aliq̄ ignorasset ex his q̄ sunt: maxime cū illud q̄ō ex epla ad hebreos: ad id cōp:obādū cōmemo:auit: alio sensu/q̄ nō ita videat absurdus possit intelligi: vt b̄ q̄ō dictū est: didicit: nō ad ipsius caput referat in sui p̄sona: sed ad co:pus ei⁹/q̄ō est ecclia: vt sit ita sensus. Et didicit ex his q̄ passus est: obedientiā: hoc est obedietiā didicit in suo co:pe/ex his que passus est in capite. Nam illa mois: illa cruc: opp:obria/sputa/flagella: q̄ oīa caput nostrū christ⁹ pertrāsijt: quid aliud co:poi ei⁹. i. nobis/q̄ p:eclara obedietie documenta fuerūt: Christ⁹ ēm ait paulus/fact⁹ est obediens patri vsq; ad mortē: mortē aūt crucis. Qua necessitate: Respōdeat apl's petrus. Christ⁹ passus est p nobis/vobis relinquēs exēplū/vt sequamini inq̄t vestigia ei⁹. i. vt imitemini obedietiā eius. Ex his ergo q̄ passus est: discimus quāta nos q̄ puri hoies sumus: oporteat p:o obedientia pperpeti: p:o qua is qui & deus erat: non dubitauerit mori. Et hoc modo inquis nō incōueniēs erit si dicak christus vel obedientiā: vel misericordiā: seu aliq̄d in suo co:pore didicisse: dū ēm sibi in sua p̄sona/nil q̄ō se ante latuerit: creditur ex tēp:e potuisse accedere. Sicq; ipse sit q̄ misereri doceat: aut obedire: ipse q̄ discat: q: caput & co:p⁹ vnus est christ⁹. Nō nego hūc intellectū/quin rect⁹ sit. Sed ex alio loco ipsius epistole/fugio:i interptatio videt ap:o bari: vbi ō:. Nusq̄ ēm angelos app:ehēdit: sz semē abrae app:ehēdit: vñ debuit per oīa fratrib⁹ similari: vt miseri co:s fieret. Puto q̄ hec verba sic ad caput referēda sunt vt co:poi penitus aptari nō possint. De verbo vtiq; dei dicrum est: q̄ non angelos app:ehēdit: hoc est nō in vnā sibi personā assumpsit: sed semen abrae. Neq; ēm legitur verbū angelus factū est: sed verbū caro factū est: et caro de carne abrae: iuxta p̄missionē que illi p:imū facta est: vñ ideſt ex qua semimis assumptione/debuit per oīa fratrib⁹ similari: ideſt opo:tuit: ac necesse fuit/vt similis nobis passibilis/nostrarū oīa excepto peccato/genera miseriarū percurrerer. Si queris qua necessitate: vt miseri co:s inquit fierer. Et hoc ais cur nō recte ad co:pus referri p̄t: Sed audi q̄ō paulo post sequit. Jn eo ēm in quo passus est ipse: & tētatus: potens est & eis: qui tētant: auxiliari. Jn quib⁹ verbis quid melius intelligi possit nō video: nisi q̄ ideo pari ac tentari omnibusq; absq; peccato humanis voluit cōstare miseriis: q̄ō est per oīa fratrib⁹ similari: vt similiter passis ac tentatis misereri ac cōpati ipso disceret experimēto. Quo quidē experimēto nō dico vt sapiēti⁹ efficeretur: sz ppinquio⁹ videret: quatenus infirmi filij adam: quos suos fieri & appellari fratres nō dedignatus est: suas illi infirmitates cōmittere nō dubitarēt: qui sanare illas & posset vt deus: & vellet vt p̄im⁹ & cognosceret vt eadē passus. Vñ Esaias virū eū appellat dolo:: & scientē infirmitatē. Et apl's. Nō ēm habem⁹ (inquit) pontificē: qui non possit cōpati infirmitatibus nostris. Unde aut posset indicans/adiungit: Tentatus aut per omnia p:o similitudine absq; peccato. Beatus quippe deus: beatus dei filius: in ea forma qua non rapinam arbitratus est esse se equalē patri/p:oculdubio impassibilis: p:iusq; se exinanisset forma serui accipiens: ficut miseriā & subiectionē expertus nō erat: sic misericordiā vel obedientiā nō nouerat experimēto. Sciebat quidem per naturā: nō aut sciebat per experiēnā. At vbi imp:atus est nō solū a seipso: sed etiā paulominus ab angelis: qui & ipsi impassibiles sunt per gratiā nō per naturā: vsq; ad illā formā in qua pari & subiici posset: q̄ō vtiq; (sicut dictū est) in sua nō posset: & in passione experi⁹ est misericordiā: & in subiectiōe obediēniā. Per quā in experientiā/nō illi (vt dixi) scientia: sed nobis fiducia creuit: dū ex hoc misero genere cognitiōis: is a quo longe eraueramus: factus est ppio: nobis. Vñ ēm illi app:opinquare auderemus in sua impassibilitate manēti. Nūc autē apostolo suadēte: monemur cū fiducia adire th:onum gratie ipsius: quē nimirum: sicut alibi scriptū est: languores nostros tulisse: & dolo:es nostros portasse cognoscimus: & in eo quo passus est ipse: nobis cōpati posse non dubitamus. Nō ergo debet absurdū videri: si ō:. christus nō quidē aliq̄d scire cepisse q̄ō aliq̄n nescierit: scire tamē alio modo misericordiā ab eterno p diuinitatē: & aliter in tēp:e didicisse per carnē. Vide ne & simili locutiōe modo/illud dictū sit q̄ō dñs requirentibus discipulis de die vltimo se nescire respōdit. Nā quomodo die illum ille nesciebat: in quo oēs sapiētie & scientie thesauri sunt absconditi? Cur ergo se scire negabat: q̄ō certum est quia nescire nō poterat? Numquid forte mēdaciter eis voluit celare: q̄ō vtiliter nō valuit innotescere? Absit. Sicut nihil ignorare poterat/cū sapientia sit: sic nec mentiri: cum veritas sit. Sed volēs discipulos ab inutilis inquisitionis curiositate cōpescere: q̄ō inquirebant se scire negauit: nō omnimodo quidē: sed tali quodā modo/quo negare veraciter potuit. Nā & si sue diuinitatis intuitu eque omnia: p:eterita scilz p:esentia atq; futura perlustrando: die quoq; illum palam habebat: nō tamē vllis carnis sue sensibus experiēdo agnouerat. Alioquin iam spiritu o:is sui/antichristū interfecerat: iam auribus sui co:poris archāgelū vociferantem/& tubam sonātem: in quo strepitu mortui suscitandi sunt: audierat: iam oculis sue carnis oues hedosq; qui abinuicē segregādi sunt: perspexerat. Denicq; vt intelligas q̄ illa tantū cognitione que per carnē fit: se illum die nescire perhibuerit: vigiliter respōdens: nō ait/nec ego scio: sed nec ipse inquit filius hominis scit. Quid est filius hois/nisi nomē assumpte carnis: Quo siquidē

Jac. iiij.

A

Mat. v.

ij. Cor. xj. Ro. xij.

B
puerbiū

Heb. v.

C

Heb. ij.

Phil. ij.

j. Per. ij.

Heb. ij.

Job. xl.

Heb. iij
Esa. liij.

Ibidem

Phil. ij.

mar. xiij. Col. ij.

mar. xiij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

nomine intelligi datur: quia dicens se aliquid nescire: nō iurta ꝙ deus est: sed ſm hominē loquitur. Als quippe loquens de se/ſm suā diuinitatē: nō filius: vel filius hominis: sed ego/vel me/ſepius ponere cōsueuit. Ut ibi. Amē amē dico vobis: ante⁊ꝙ abraā fieret ego su m. Ego suz ait: nō filius hominis est. Nec dubiū quin de illa essentia diceret: qua ante abraā/⁊ sine initio est: nō qua post abraā ⁊ ex abraā factus est. Alibi ꝙ hominū de se opinionem a discipulis inquirēs: quē dicunt inquit homines esse: non me: sed filiū hominis? Rursus eosdem interrogās: quid de se ipsi quoꝙ sentirēt: vos autē nō quē filiū hominis: sed quē me ait esse dicitis? Carnalis videlz populi sentētiam de carne inquirēs: nomē carnis: quod ꝓprie est filii hominis: posuit: spūales vo discipulos de sua diuinitate interrogās: nō filiū hominis: sed signanter me dixit. Ꝺō deniq; petrus intelligēs/quid per hoc qđ dixerat me/re quisiti fuissent: sua rel'pōsione aperuit: tu es inquiens nō iesus filius virginis: sed christus filius dei. Quod vtiq; si rel'pōdisset: nihilominus veritatē dixisset: sed in verbis interrogationis/sensum interrogātis prudēter aduertēs cōpetenter ꝓprieq; ad interrogata rel'pōdit dicēs: tu es christus filius dei. Cū igitur videas christū in vna quidē persona/duas habere naturas: vnā qua semper fuit: alteram qua esse cepit: ⁊ ſm sempiternū suū quidē esse/semp omnia nosse: ſm tempoꝛaliē vo/multa tēpoꝛaliter experum fuisse: cur fateri dubitas vt esse in tēpoꝛe cepit ex carne: sic carnis ꝙ miserias scire cepisse: illo dūtaxat modo cognitionis: quē docet defectio carnis? Quod vtiq; genus scientie/ꝓtoplasti sapiētius feliciusq; nescirent: qñ id attingere niſi stulte misereq; nō poterāt. ¶ Sed plasmatoꝛ eoꝛ deus/requirens quod perierat: opus suū miseratus: ꝓsecutus est: descendens et ipse misericoꝛditer: quo illi ceciderant miserabiliter. Voluit experiri in se: qđ illi faciēdo cōtra se merito paterent. Nō simili quidē curiositate: sed mirabili charitate. Nō vt miser cū miseris remaneret: sed vt misericoꝛs factus/miseros liberaret. Factus inquā misericoꝛs nō illa misericoꝛdia: quā felix manēs habuit ab eterno: sed quā mediāte miseria/reperit in habitu nostro. Puro pietatis opus qđ per illā cepit: in ista perfecit. Nō ꝙ sola illa nō posset perficere: sed q: nobis nō potuit absq; ista sufficere. Utraq; siquidē necessaria: sed nobis hec magis cōgrua fuit. O ineffabilis pietatis excogitatio. O nos illā mirā misericoꝛdiā cogitare/mus: quā ꝓcedēs miseria nō infoꝛmat? O illā aduertere/mus incognitā nobis cōpassionē: que nō passione ꝓcuenta/cū impassibilitate perdurat? Attamē si illa q̄ miseriā nescit misericoꝛdia nō ꝓcessisset: ad hāc cuius miseria mater est: nō accessisset. Si nō accessisset: non attraxisset. Si nō attraxisset: non extraxisset. Un aūt extraxit: nisi de lacu miserie: ⁊ de luto fecis? Nec illā tñ misericoꝛdiam deseruit: sed hāc inseruit. Nō mutauit: sed multiplicauit: sicut scriptū est: Doīes ⁊ iumēta saluabis dñe: quēadmodū multiplicasti misericoꝛdiā tuā deꝰ. ¶ Sed iā ad ꝓpositū redeamus. Si ergo se miserū fecit qui miser nō erat: vt experiret qđ ⁊ ante sciebat: quāto magis tu: nō dico vt te facias qđ nō es: sed vt attēdas qđ es: q: vere miser es: ⁊ sic discas misereri ꝙ hoc aliter scire non potes. Ne forte si ꝓximi malū cōsideres: ⁊ tuū nō attendas: mouearis nō ad miserationē: sed ad indignationē: nō ad adiuuādū sed ad iudicandū: deniq; nō ad instruendū in spū lenitatis: sed ad destruēdū in spiritu furoꝛis. Vos qui spirituales estis ait apostolus: hmōi instruite in spiritu lenitatis. Apostoli consiliū siue etiā ꝓceptū est/vt mānsuetoꝛ i. eo spiritu fratri egroꝛanti subueniās: quo tibi vis subueniri cum egroꝛas. Et vt scias qualiter erga delinquentē manſuescere possis: cōsiderans inquit teipsum: ne et tu tenteris. Considerare libet ꝙ bene discipulus veritatis/oꝛdinem sequatur magistri. In beatitudinib⁹ quas supra memoꝛauit: sicut ꝓius misericoꝛdes ꝙ mūdicoꝛdes: sic ꝓmites ꝙ misericoꝛdes ꝓnūciati sunt. Et apostolus cuz spirituales hoꝛtaretur ad instruendum carnales: adiuuans ait: in spiritu lenitatis. Instructio quippe fratrū pertinet ad misericoꝛdes: spiritus lenitatis ad mites. Ac si diceret. Inter misericoꝛdes deputari nō pōt: qui in semetipso miris nō est. Ecce apls aperte ostēdit: qđ superius me ostenſurū ꝓmisi: ꝓius videlz veritatē inquirendā esse in nobis/ꝙ in ꝓximis: cōsiderans inquiēs teipsum/ideſt ꝙ facilis ad tentandū: ꝙ ꝓnus ad peccādū: quatenus ex tui cōsideratione miteſcas: sicq; ad succurrendū alīs in spiritu lenitatis accedas. Alioquin si monentē nō audis discipulū: arguētē time magistrū. Hypocrita eſſce ꝓimū trabē de oculo tuo: ⁊ sic valebis festucā eīcere de oculo fratris tui. Trabs in oculo grādis/⁊ grossa/superbia in mente est: que quadā coꝛpulēcia sui/vana nō sana/tumida nō solida/oculum mentis obscurat: veritatem obumbrat: ita vt si ruā occupauerit mentē: iam tu te videre: iam te ralē qualis es vel qualis esse potes: nō possis sentire: sed qualē te amas: talez te vel putes esse: vel speres foꝛe. Quid em̄ aliud est superbia: ꝙ vt quidā sanctus diffinit: amoꝛ ꝓprie excellētie? Un ⁊ nos possumus dicere per cōtrariū: humilitatē ꝓprie excellētie esse ꝓtemptū ¶ Amoꝛ vo sicut nec odiū/veritatis iudiciū nescit. Vis iudiciū veritatis audire? Sicut audio sic iudico. Nō sicut odi: nō sicut amo: nō sicut timeo. Est iudiciū odū vt illud: Nos legē habemus: ⁊ ſm legē nostrā debet mori. Est ⁊ timoris vt illud: Si dimittimus eū sic: veniēt romani ⁊ tollēt nostrū locū ⁊ gentē. Judicium vo amoꝛis: vt dauid de filio parricida. Parcite inquit puero absalon. Et legibus humanis statutū: ⁊ in causis tam ecclesiasticis ꝙ secularib⁹ seruatū scio: speciales amicos causantium nō debere admitti ad iudiciū: ne vel fallant/vel fallanꝰ amoꝛe suoꝛuz. Ꝺ: si culpā amici/tuo iudicio amoꝛ illius aut minuit: aut ꝓꝛsus abscōdit: quāto magis amoꝛ tui tuū cōtra te iudiciū fallit? ¶ Qui ergo plene veritatē in se cognoscere curat: necesse est vt se nota trabe supbie: que oculū arcet a luce: ascēsiones in coꝛde suo disponat: ꝙ quas seipm in seipso inquirat: ⁊ sic post duodecimū humilitatis/ad ꝓximū veritatis gradū perringat. Cū aūt veritate inuenta in se: immo se inuēto in veritate/dicere poterit: credidi ꝓpter qđ locut⁹ sum/ego aūt humiliat⁹ sum nimis: ascēdat homo ad coꝛ altū/vt exaltetur veritas: ⁊ ad gradū scōm peruenies dicat in excessu suo: oīs homo mēdax. Putas hūc oꝛdinē dauid nō tenuit? Putas hoc non sensit ꝓpheta qđ dñs: qđ apls: qđ et nos post ipsos/⁊ ꝙ ipsos sentimus? Credidi inquit veritati dicēti. ¶ Qui sequitur me: nō ambulat in tenebris. Credidi ergo sequēdo: ꝓpter qđ locutus sum cōfitēdo. Quid cōfitēdo? Veritatē: quaz cognoui credēdo. Postꝙ autē ⁊ credidi ad iusticiā: ⁊ locutus sum ad salutē: humiliat⁹ sum nimis: hoc est ꝓfecte. Tanꝙ diceret. Quia veritatē cognitā in me cōfiteri contra me nō erubui: ad perfectionē humilitatis ꝓfeci. Nimis em̄ ꝓꝛ perfecte pōt intelligi: vt ibi. In mandatis eiꝰ volet nimis. Qđ si quis cōtendat nimis hic ꝙ valde positū: nō ꝓꝛ perfecte: quia et expositoꝛes idipsum videnꝰ astruere: neq; hoc discoꝛdat a sensu ꝓphete: vt sic sentiamus eum dixisse. Ego quidem cum adhuc veritatem non nosſem: aliquid me putabā esse: cū nihil essem. Ar postꝙ in christū credēdo/ideſt eius humilitatē imitādo/veritatē agnoui: ipsa quidē exaltata est in me ex mea cōfessiōe: sed ego humiliatus sum nimis. i. valde vilui mihi ex mei cōsideratione. Humiliat⁹ ergo ꝓphera in hoc primo gradu veritatis: vt ait in alio psalmo: ⁊ in veritate tua humiliasti me: semetipm attēdat: ⁊ ex ꝓpria miseria generalez perpēdat: sicq; ad scōm trāſiens/dicat in excessu suo oīs homo mendax. In quo excessu suo? In illo ꝓcul dubio quo sese excedens/ac veritati adhereꝰ/seipsuz dijudicat. In illo ergo excessu suo dicat nō indignando: aut insultando: sed miserando: ⁊ cōpatiendo: omnis homo mendax. Quid est omnis homo mēdax? Omnis homo infirmus; omnis homo miser: et impotens; qui nec se nec aliū possit saluare.

possit saluare. Sicut dicitur: fallax equus ad salutem: non ꝙ equus aliquē fallat: sed q: is seipm fallit q̄ in fortitudine eius cōfidit: sic oīs homo dicit mendax. i. fragilis/mutabilis/a quo salus nō possit vel sua vel aliena sperari: q̄n potius maledictiones incurrat: q̄ spem suā in hoīe ponit. Proficiēs itaq; humilis ꝓpria per ducatū veritatis: qđq; in se lugebat: videns in alīs: dū apponit scientiā: apponat ⁊ doloꝛē: ac generaliter sed veraciter dicat oīs hō mēdax. Vide ꝙ longe aliud senserit de se phariseus ille supbus. Quid dep̄hendit in excessu suo? Deus gras ago tibi: q: nō sum sicut ceteri hoīm. Dum in se singulariter exultat: alīs arroganter insultat. Dauid aūt aliter. Ait em̄. Oīs homo mendax. Neminē excipit: ne quem decipiat: sciens q: oēs peccauerūt: ⁊ oēs egent gloꝛia dei. Phariseus se solū decipit: quem solū excipit dum ceteros dānat. Prophera se nō excipit a cōmuni miseria: ne excipiaꝰ a misericoꝛdia. Phariseus exufflat misericoꝛdiā: dum dissimulat miseriā. Propphera affirmat tam de oībus/ꝙ de se: oīs homo mendax. Phariseus cōfirmat de oībus preter se: nō sum inquiens sicut ceteri hoīm. Et gras agit nō q: bonus: sed q: solus: nō tam de bonis q̄ habet: ꝙ de malis q̄ in alīs videt. Nō dum de suo trabē eiecerat: ⁊ festucas in oculis fratrū enumerat. Nam subdit. Iniusti raptoꝛes. Nō frustra (vt arbitroꝛ) excessum a ꝓpōsito feci: si vtriusq; excessus differentiā intelleꝛisti. Jam ad ꝓpositū redeundū est. Quos itaq; veritas sibi iam innotescere/ac ꝓ hoc vilescere fecit: necesse est vt cetera q̄ amare solebāt: ⁊ ipsi sibi amarescant. Stantes nimirū se ante se: tales se videre cogāt: quales vel a se videri erubescāt. Dumq; sibi displicet qđ sunt: ⁊ ad id suspirant qđ nō sunt: qđ vtiq; ꝓ se foꝛe diffidūt vehemēter sese lugentes: id solū cōsolationis inueniūt: vt seueri iudices sui: qui sez amoꝛe veri esuriāt ⁊ sitiant iusticiā: ꝙ ad contemptū sui: districtissimā de se exigāt satisfactionem et decetero emendationē. Sed cū se ad id sufficere nō posse cōſpiciūt (cū em̄ fecerint oīa q̄ mādata fuerint sibi: seruos se inutiles dicūt) de iusticia ad miam cōfugiūt. Ut aūt illā cōsequanꝰ: cōsiliū veritatis sequunꝰ. Beati misericoꝛdes qm̄ ipsi misericoꝛdiā ꝓsequenꝰ. Et hic est secūdus gradus veritatis: quo eā in primis inquirūt: dum de suis aliorum necessitates exquirūt: dum ex his q̄ patiunꝰ patientib⁹ cōpati sciūt. ¶ In his ergo tribus q̄ dicta sunt. i. in lucem penitentie: in desiderio iusticie: in operib⁹ misericoꝛdie: si pseueranꝰ: a tribus impedimentis/q̄ aut ignoꝛātia: aut infirmitate: aut studio cōtraxerūt: coꝛdis aciem mūdant: quo ꝙ cōtemplationē ad tertiū veritatis gradū ꝓtranseant. Ue sunt vie que videnꝰ hoībus bone: illis dūtaxat qui letanꝰ cum malefecerint: ⁊ exultant in rebus pessimis: ac se de infirmitate vel ignoꝛantia tegunt: ad excusandas excusationes in peccatis. Sed frustra sibi de infirmitate vel ignoꝛātia blandiunꝰ: quivt liberius peccent: libenter ignoꝛāt vel infirmanꝰ. Putas primo homini ꝓfuit: licet ipse nō libenter peccauit: ꝙ se ꝓ vꝛorem tanꝙ ꝓ carnis infirmitatē defendit? Aut ꝓmi martyꝛis lapidatoꝛes: qm̄ aures suas cōtinuerūt: per ignoꝛantiā excusabiles erūt? Qui igitur studio/amoꝛe peccādi/a veritate se sentiūt alienatos: ⁊ infirmitatē ignoꝛātia pressos: studiū in geminū: amoꝛē in meroꝛem cōuertant: infirmitatez carnis/feruoꝛe iusticie vincant: ignoꝛantiā liberalitate repellant: ne si nunc egentem nudam infirmā veritatem ignoꝛāt: cū potestate magna ⁊ virtute venientem/terrentem/arguentē: sero cū ruboꝛe cognoscant: frustra cū tremoꝛe rel'pondeāt: quādo tevidim⁹ egere: ⁊ nō ministrauim⁹ tibi? Cognoscet certe dīsiudicia faciens: qui nunc ignoꝛat misericoꝛdiā querēs. Deniq; vidēbūr in quē transfixerūt. Similiter ⁊ auari: quem cōtemnunt. Ab omī ergo labe/infirmitate/ignoꝛātia/studio ve cōtracta: flendo: iusticiā eluriendo: operib⁹ mie insistendo: mundat oculus coꝛdis: cui se in sui puritate veritas videndā ꝓmittit. Beati mūdo coꝛde: qm̄ ipsi deū videbūr. ¶ Cum sint itaq; tres gradus seu status veritatis: ad primū ascendimus ꝑ laboꝛez humilitatis: ad secundū per affectum cōpassionis: ad tertiū per excessum cōtemplationis. In primo veritas reperitur seuera: in secundo pia: in tertio pura. Ad primum ratio ducit: qua nos discurim⁹: ad secundū affectus ꝓducit: quo alīs miseremur: ad tertium puritas rapit: qua ad inuisibilia subleuamur.

Ut erlucet hic mihi mira quedā ac diuisa indinidue trinitatis opatio: si quo mō tamen ab hoie sedente in tenebꝛis/ineffabilis illa possit capi cooperantiū sibi ꝓsonarū diuisio. In primo siquidem gradu filius: in secūdo spūs sanctus: in tertio pater operari videt. Uis audire filij opationez. Si ego inquit laui vobis pedes dñs ⁊ magister: quāto magis etvos debeꝛis alter alteriꝰ lauare pedes? Tradebat discipulis humilitatis formaz/veritatis magister: qua in primo gradu primū eis veritas innotesceret. Atrēde ⁊ opus spūs sancti ¶ Charitas dei diffusa est in coꝛdib⁹ nostris ꝓ spūm sanctū qui datus est nobis. Charitas quippe donū est spūs sancti qua fit vt qui sub disciplina filij ꝙ humilitatem ad primū vsq; gradū veritatis iā ꝓcesserūt: ad secūdū ꝓ cōpassionem primi/sub magisterio spūs sancti pueniāt. Audit⁹ de parte Beatus es simon bariona: q: caro ⁊ sanguis non reuelauit tibi: sed pater meus q̄ est in celis. Et illud: Pater filijs notā faciet veritatē mā. Et cōfiteoꝛ tibi pater/q: abscondisti hec a sapientib⁹ ⁊ prudētib⁹: ⁊ reuelasti ea paruulis. Uides q: quos vbo ⁊ exēplo ꝓius filiꝰ humiliauit: sup quos deinde spūs charitatem effudit: hos tandē in gloꝛia pater recepit. Ifilius facit discipulos: paraclytus cōfolatur amicos: pater exaltat filios. Quia vo non solū filius: sed ⁊ pater ⁊ spūs sanctus veraciter veritas appellanꝰ: cōstat qđ vna eadēq; veritas seruata ꝓprietate ꝓsonarū/tria hec in tribus gradib⁹ operat. Primo sez instruit vt magister: secundo cōsolatur vt amicus vel frater: tertio astringit vt filios pater. Dei quippe filius/verbū sez ac sapientia patris: primum quidem illā animę nostre potentiā: que ratio dicitur aum reperit carne depressam: peccato captiuā: ignoꝛantia cecam: exteꝛioꝛib⁹ occupatam: clementer assumens: poteꝛ erigens: prudenter instituens: intꝛoꝛsuz trahens; ac miraꝰbiliter vrens tanꝙ ꝓ vo sevicaria ipsam sibi iudicez statuit: ita vt ꝓ vo reuerentia verbi/cui coniungitur: ipsa sui accusatrix: testis et iudex: contra se veritatis fungatur officio.

¶ Ex qua prima cōiunctione verbi/⁊ rationis/humiliras nascitur. Aliam deinde partem q̄ dicitur voluntas; veneno quidem carnis infectā: sed iam ratione discussam: spiritussancrus dignanter visitans: suauiter purgans: ardenter afficiens: misericoꝛdem facit: ita vt moze pellis: quevncta extenditur: ipsa quoq; vnctione perfusa celesti: vsq; ad inimicos per affectū dilatetur. Et sic ex hac secūda cōiunctione spiritus dei ⁊ volūtatis humane/charitas efficitur. Utraq; vero partem: rationem sez ⁊ volūtatem: alteram verbo veritatis instructā: alteram spiritu veritatis afflatam illā ꝙpo humilitatis aspersam: hanc igne charitatis succensum: tandem iam ꝓfectam aiam: ꝑpter humilitatē sine macula: ꝑpter charitatem sine ruga: cū nec voluntas rationi repugnat: nec ratio veritatem dissimulat: gloꝛiosam sibi sponsam pater cōglutinat: ita vt nec ratio de se: nec voluntas de ꝓximo cogitare finatur: sed hoc solū beata illa aia dicere dilecturi: Introduxit me rex in cubiculū suū genesis xxxiij. Dina certe q̄ de schola humilitatis: in qua primū sub magistro filio ad seipsam intrare didicit: iuxta cōminationez ad se factā: si ignoras te/egredere ⁊ pasce hedos tuos: dina ergo que de schola illa humilitatis/duce spūsancto in cellaria charitatis: que nimirū ꝓximoꝛ pectoꝛa intrelligenda sunt: ꝙ affectionem introduceret: vnde suffulta floribus: ac stipata malis: bonis sez moꝛibus ⁊ virtutib⁹ sanctis: ad regis denū cubiculū: cuius amoꝛe languet: admiteretur. Ibi modicū hoꝛa videlz quasi dimidia silentio facto in celo: inter desideratos amplexus suauiter quiescēs ipsa quidem doꝛmit: sed coꝛ eius vigilat: quoviq; postmodū memoria statim ad se redintra pascatur. Ibi videt inuisibilia: audit

Ꝺ

Ꝺ

Ꝺ

Universidad de Deusto
Biblioteca

pō.xxiij. ineffabilia: que non licet homini loqui. Exceduṇ quippe oēm illam quā nox nocti indicat scientiā. Dies ꝛ̄n diei eructat verbū: ⁊ inter sapientes sapientiā loquit: ⁊ spūalibus spūalia licet cōferri. Purus hos gradus paulus nō transiit: quiuscq; ad tertiū celū se raptū fuisse testat: Sed quare raptū: ⁊ nō potius ductū? Ut videlz si tūtus apls raptū se dicit fuisse: quo nec doctus sciuit: nec ductus potuit ire: me quis dubio uino: sum paulo: ad tertiū celū nulla mea uirtute: nullo meo labore puenire posse presumā: nec vel de uirtute cōfidā: vel pro labore diffidā. Qui em̄ docetur: aut ducit: ex hoc ipso q̄ docet: vel ducentē sequitur labore: aut cōuincit: ⁊ aliqd ex se agit vt ad destinatū locū: vel sensum ptrahat: ita vt dicere possit: nō aūt ego: sz gra dei mecū. Qui vo rapitur: nō suis viribꝫ: sed alienis inmissus tanq̄ nescius quocūq; portat: nec de toto in semetipso parte gloriat: vbi nec p semetipm nec cū alio aliquid operat. Ad primū itaq; siue ad medium celum ducens vel adiutus apls ascendere potuit: ad tertiū aūt vt pueniret rapi oportuit. Nā ad hoc ⁊ filius legitur descendisse vt vocaret: ⁊ iuuaret ascensuros ad primū: ⁊ spūscto missus fuisse: qui pduceret ad secundū. Pater vo licet filio ⁊ spūscto semp cooperetur: nunq̄ tn̄ aut de celo descēdisse: aut ad terras legitur missus fuisse. Lego certe q̄ mia dñi plena est terra: ⁊ plenī sunt celi ⁊ terra gloria tua: ⁊ multa hmōi. Lego ⁊ de filio: Postq̄ venit plenitudo tpis: misit deus filiū suum. Et ipse filiꝰ loquit de se. Spūs dñi misit me. Et p eundē pphetam. Et nūc inquit: dñs misit me ⁊ spūs ei⁹. Lego ⁊ de spiritu sancto. Paraclytus aūt spūscto: quē mittet pater in noīe meo. Et cum assumptus fuero: mittā vobis eū: haud dubiū quin spūsanctū. Patrē aūt in sua pson̄a licet nullꝰ nō vidit: nullꝰ tn̄ inuenio nisi in celis: vt in euangelio. Et pater meus q̄ in celis est. Et in oratione. Pater noster q̄ es in celis. Un̄ nimirū colligo: q̄ pater nō descendit: apls vt cum videret: ad tertiū celū ascendere quidem non potuit: quo tn̄ se raptū memorauit. Denicq; nemo ascendit in celū nisi qui descēdit de celo filius hois. Et ne putes de primo dictum vel secūdo: dicit tibi dauid: A summo celo egressio eius. Ad qō iterū nō subito raptus: nō furtim sublatus: sed videntibꝰ iuquit illis. i. apostolis: eleuatus est. Non sicut helias: qui vnū: nō sicut paulus: qui multū: vix em̄ vel seipsum testem aut arbitrū habere potuit ipso phibente: nescio deus scit: sed vt opus: qui quādo voluit descēdit: qn̄ voluit ascēdit: pro suo arbitrio arbitros ⁊ spectatores/ locum ⁊ tps/ diem ⁊ horā expectās: videntibꝰ illis: quos sez tanta visione dignat: eleuatus est. Raptus est paulus: rapt⁹ est helias: translatus est enoch. Redēptor noster legitur eleuatus: hoc est ex seipso leuatus: nō aliūde adiut⁹. Denicq; nō currus vehiculo: non angeli amministro: sed ppria virtute subnixum suscepit eū nubes ab oculis eoꝝ. Cur hoc? An fessum inuit? An pigrū impulit? An cadentē sustinuit? Absit. Sed suscepit eū ab oculis carnalibꝰ discipulorum: qui ⁊ si xp̄m nouerant p̄m carnez: sed vltra iam nō nosserent. Quos ergo p humilitatem ad primū celum filius vocat: hos in secūdo p charitatem spūs aggregat: ad tertiū per cōtemplationes pater exaltat. Primo humiliantur in veritate: ⁊ dicūt: In veritate tua humiliasti me. Secūdo cōgaudent veritati: ⁊ psallūt: Ecce q̄ bonū ⁊ q̄ iocūdū habitare fratres in vnū. De charitate quippe scriptum est. Congaudet aūt veritati. Tertio ad arcana veritatis rapiunt ⁊ aiunt. Secretū meū mihi: secretū meū mihi Sed quid ego miser supflua magis loquacitate q̄ spūs viuacitate/ duos celos superiores pcurro: qui manibꝰ pedibusq; repens adhuc sub inferiore labore? Ad qō tamen iam ipso iuuante: quo ⁊ vocante/ mihi scalā erexi. Illic si quidem iter est quo ostendat mihi salutare dei. Jam dñm desuper inniti⁹ suspitio: iam ad vocem veritatis exulto. Vocauit me ⁊ ego respondi illi. Operi manuū tuarū poriges dextram. Tu quidem dñe gressus meos dinumeras: sed ego lentus ascensor/ fessus viator/ diuerticula quero. Ue mihi si tenebre me cōprehendant: aut si mea fuga fiat

ij.cor.xij

Ubi.s. iiij.re.ij. Ecclesiasti.xliij. Actu.j. Ibidem

psal. cxviij. psal. cxxxij. j.cor.xiij esa.xxiiij

psal. xxxix

Galat.iiij. Esa.lxj. esa.xlviij Jo.viij. Jo.xvj.

matthei xxiij. mat.vj.

Job.iij.

psal. xviij Act.j.

iiij.re.ij.

ij.cor.xij

in hyemevel in sabbato: dum nunc ad lucem cum tempus acceptabile/ ⁊ dies salutis sunt: proficisci dissimulo. Quid moror? Dia p̄o me fili/ frater/ socie/ ⁊ particeps profectꝰ mei si quis est in dño. Dia oipotentem: quatenus sic pigrum roboret pedem: vt tamen nō veniat mihi pes superbie. Etsi em̄ pes piger: vt ad veritatis gradum ascendat/ idoneus nō est: tolerabilio: tamen est isto: qui in ea stare nō potest: vt habes ibi: Expulsi sunt nec potuerunt stare. Et hoc quidez de supbis. Sed quid de illo⁊ capite? Quid de illo qui dicitur rex sup oēs filios superbie? Et ipse inūt in veritate nō stetit. Et alibi. Uidebā sathanā sicut fulgur de celo cadentem. Quare hoc: nisi p̄ propter supbiā? Uemihi: si ⁊ me viderit: qui alta alonge cognoscit: supbientem: et illam in me terribilem intonet vocem: Tu quidem filius excelsi eras: sed sicut homo morieris: ⁊ sicut vnus de principibus cades. Quis nō ab huiꝰ tonitrui voce fugiret? O q̄ salubrius ad tactum angeli neruus femoris iacob emarcuit: q̄ angeli superbientis intumuit/ euanuit/ tuit. Utinam ⁊ meū neruū angelus tangat vt marcescat: si forte ex hac infirmitate incipiā p̄ficere: qui ex mea firmitate nō possum nisi deficere. Lego profecto: Quod infirmū est dei: fortius est hoibus. Sic quoq; apostolus de suo nero conquestus quem angelus nō domini: sed sathane colaphizabat: responsum audiuit. Sufficit tibi gratia mea: nam virtus in infirmitate pficitur. Que virtus? Ipse apostolus respondeat. Libenter gloriabor in infirmitatibus meis: vt inhabiter in me virtus christi. Sed nondū forsitā intelligis de qua specialiter dixerit: q: christus oēs virtutes habuit. Sed cum oēs habuerit; p̄ oibus tamen vnā id est humilitatem nobis in se cōmendauit: cum ait: Discite a me: q: mitis sum et humilis corde. Libenter igitur et ego dñe iesu gloriabor: si potero/ in mea infirmitate: in mei nerui cōtractione: vt tua virtus. i. humilitas perficiatur in me. Nam sufficit mihi gratia tua: cum defecerit virtus mea. Pedem pfecto gratie fortiter figens: ⁊ meū qui infirmus est leniter trahens: securus ascendā per scalaz humilitatis: donec veritati adhereṇs: ad laritudinem transeam charitatis. Tunc psallam cū gratiarū actione/ ⁊ dicā: Statuisti in loco spacioso pedes meos. Sic arcta via cautius incedit strictim: sic ardua scala rarius pedetentim ascenditur: sic miro mō licet pigrius/ ad veritatem tn̄ firmius claudicando ascendit. Sed heu mihi q: incolatus meus p̄ longatus est. Quis dabit mihi pēnas sicut colūbe: quibꝰ celerius volem ad veritatē: vt iam requiescā in charitate? Que q̄n̄ desunt: deduc me in via tua: ⁊ ingrediar in veritate tua: ⁊ veritas liberabit me. Ue mihi q̄ de illa descēdi. Nisi em̄ prius leuiter: inaniter descendissem: in ascendendo tanditu tam grauiter nō laborassem. Sed q̄d dico descēdi? Nam fortasse rectius cecidi dixerim: nisi q: forte: sicut nemo repente fit summꝰ: sed gradatim quisq; ascendit: sic nemo repente fit pessimus: sed paulatim descendit. Alioquin quo stabit illud: impius cū cetis diebus vite sue supbit Denicq; sunt vie q̄ videnť hoibus bone: ⁊ tamen ad maluz deducūt. Est ergo via descensionis: sicut ⁊ ascēsionis. Et Si per te nō potes: o: a cū pphēta ⁊ dic: Etiam iniquitatis amoue a me. Quō? Et de lege tua miserere mei: illa sez lege quā dedisti delinquentibꝰ in via: id est derelinquentibꝰ veritatem. De quibꝰ vnus ego sum: qui vere a veritate cecidi. Sed nūquid qui cadit: no adijcit vt resurgat? Ⓒ Propter hoc viam veritatis elegi: qua ascendā humiliatus/ vn̄ de superbiendo descendi. Ascendā inquā: ⁊ psallā. Bonū mihi dñe q̄ humiliasti me: bonū mihi lex oris tui super milia auri ⁊ argenti. Duas tibi vias videt dauid propositas: sed vnā nouerīs esse: ipsam tamen a se diuersam; ⁊ diuersis noibus appellatā: aut iniquitatis propter descendentes: aut veritatis propter ascendentes. Quia ⁊ idem gradus sunt ascendentiū in solio; ⁊ descendentiū: ⁊ eadē via accedentiuz ad ciuitatē ⁊ recedentiū: ⁊ vnū ostiū est ingredientiū domū/ ⁊ egredientiū. Per vnā denicq; scalā ascen-

psal. xxxv.

Ibidem Job.xlj. Jo.viij. Luce.x.

psal. cxxxv.

psal. lxxxv. ge.xxxij.

psal. cxviij.

j.cor.xij

Ibidem

psal. cxviij. Ibidem

mat.xj.

dentes angeli ⁊ descendentes iacob apparuerunt. Quoꝝ sum spectant hec? Ut videlz si ad veritatem redire cupis: nō necesse sit viam querere nouā quā nō nosti: sed notam qua descendisti: quatenus recipi⁹ ocis gressibꝰ tua ipsevestigia sequens: per eosdē gradus humiliatus ascendas: per quos superbiendo descenderas: ita vt qui duodecim⁹ superbie fuit descendenti: primus humilitatis sit ascēdenti: vndecimus/ undecimus: decimus/ tertius: nonus quartus: octauus/ quintus: septim⁹/ sextus: sextus/ septimus: quintus/ octauus: quartus/ nonus: tertius/ decim⁹: secūdus/ vndecimus: primus/ duodecimus. Quibus supbie gradibus in te inuentis: immo recognitis/ iam nō laboras in querendo viam humilitatis.

A

Ⓒ Primus superbie gradus curiositas.

Rimus itaq; supbie gradus est curiositas. Hāc aūt talibꝰ indicijs deprehendes. Si videris monachū de quo p̄ius bene p̄sēdebas: vbicūq; stare ambulare; sedere: oculis incipientez vagari: caput erectū: aures portare suspensas: e motibus exterioris hominis/ interiorem immutatū agnoscas. Uir quippe pertuersus annuit oculo: et pede: digito loquitur: ⁊ ex insolenti corporis motu/ recens animemorbus deprehenditur. Quā: dum a sui circūspectione recedit incuria sui: curiosam in alios facit. Quia em̄ seipsam ignorat: foras mittit vt pecudes pascat. Pecudes q̄ppe qui peccatū significant: recte oculos aureosq; appellauerim: q̄m sicut mos p̄cipi in orbem: sic per has fenestras intrat ad mentem. In his ergo pascendis se occupat curiosus: dum scire non curat qualem se reliquerit intus. Et vere si te vigilanter homo attendas: mirum est si ad aliud vnq̄ intendas.

Lanc.j.

B

puer.iiij

Udi curiose Salomonē audi stulte sapientem. Omni custodia in q̄ custodi cor tuū: vt oēs vides licet sensus tui vigilent/ ad id vn̄ vita p̄cedit custodiendū. Quo em̄ a te o curiose recedis? Ut te interim cōmittas? Ut q̄d audes oculos leuare ad celū: q̄ peccasti in celū? Terrā intuere: vt cognoscas teipm. Ipsa te nbi rep̄sentabit: q: terra es: ⁊ in terrā ibis. Duab⁹ tn̄ causis inculpabiliter oculos leuas: vt vel petas auxiliū: vel impēdas. Leuauit oculos dauid in montes: vt peteret. Leuauit ⁊ dñs sup turbas: vt impēderet. Alter miserabiliter; alter misericorditer: ambo inculpabiliter. Tu q̄ si loquāris/ ⁊ causam cōsideras: nūa vel fratris necessitate oculos leuas: nō solū nō culpo: sed ⁊ plurimū laudo. Hoc em̄ excusa. miseria: illud cōmendat mia. Sin alias nō, ppere nō dñi: sed dine: aut euentus ipsius sathane imitatorez te diserim. Dina nāq; dū ad pascendos hedos egredit: ipsa patri: ⁊ sua sibi virginitas rapit. O dina quid necesse est vt videas mulieres alienigenas? Qua necessitate? Qua vtilitate? An sola curiositate? Et si tu ociose vides: sed nō ociose videris. Tu curiose spectas: sed curiosius spectaris Quis crederet tunc illam tuā curiosam ociositatem/ vel ociosam curiositatem fore post sic non ociosam; sed tibi tuis/ hostibusq; tam perniciosam.

genesis. xxxiiij.

E

Ul quoq; o eua in paradiso posita es: vt cū viro tuo operis ⁊ custodias illū: si inimicū pfeceris quandoq; trāsitura ad melius: vbi nec opus sit te in aliquo opere occupari: nec de custodia solicitari. Omne lignū paradisi tibi conceditur ad vescendū: preter illud quod dicitur scientie boni ⁊ mali. Si em̄ ceteris bona sunt ⁊ sapiūt bonū: quid est opus edere de ligno quod sapit etiam malum? Non plus sapere: q̄ oportet sapere. Sapere em̄ malum: sapere nō est: sed desipere. Serua ergo cōmissum: expecta promissum: cane prohibitum: ne perdas cōcessum. Quid tuam mortem tam intente inquiris? Quid illo tā crebro vagantia lumina iacis? Quid spectare libet: quod manducare nō licet? Oculos inquisitendo: non manū. Non est interdictum ne videam: sed ne comedam. An nō licet oculos quo volo leuare: quos deus mea posuit potestate? Ad quod apostolus. Omnia mihi licent: sed non omnia expediunt. Et si culpa non est; cul-

Ibidem

Ro.xij.

j.cor.vj.

pe tamen in ditium est. Nisi enim mens minus se curiose seruaret: tua curiositas tempus vacuum non haberet. Et si culpa nō est: culpe tamen occasio est/ et inditium cōmittendē. Te enim intenta ad aliud: latenter interim in cor tuum serpens illabitur: blandeq; alloquitur. Blanditijs rationem: mendacijs timorem compescit; nequaq̄ inquiens/ mo: ueris. Auget curam dum incitat gulam. Acuit curiositatem: dum suggerit cupiditatem. Offert eandem prohibitum: ⁊ auferri concessum. Porrigit pomum: et surripit paradisum. Mauris virus peritura/ et perituros parituram. Perit salus: non desistit partus. Nascimur/ morimur: ideoq; nascimur moriturꝰ: q: prius morimur nasciturꝰ. Propterea grauis ingum super omnes filios hoīs/ vsq; in hodiernum diem.

Gen.iij.

D

Ed ⁊ tu signaculum similitudinis: nō in paradiso sed in delitijs paradisi dei posit⁹ es. Quid amplius querere debes? Plenus ergo sapientia; ⁊ perfectus decore/ altior a te ne quesieris: ⁊ fortiora te ne scrutatus fueris. Sta in te: ne cadas a te: si ambulas in magnis/ ⁊ in mirabilibus super te. Sed quid interim ex obliquo intendis ad aquilonez? Jam te video: iam te perspicio: nescio que supra te curiosius alta rimantem: ponā inquis sedem meā ad aquilonez. Ceteris astantibus celicolis/ dum tu solus sedere affectas: fratrū cōcordiam: totius celestis patrie pacem: ipsius quamū in te est: quietē trinitatis infestas. Quo te tua miser curiositas ducit: vt p̄sumptione singulari nō dubites ciuibus scandalum: iniuriaz facere regi? Milia miliū ministrant ei: ⁊ decies centena milia assistūt ei: vbi nemo sedere perhibetur; nisi solus is/ qui sedet sup cherubin: cui a ceteris ministratur: ⁊ tu nescio que p̄e ceteris perspiciendo differentius; curiosius inquirendo: irreuerentius perscrutando: sedem tibi collocas in celo/ vt sis similis altissimo? Quo fine? Qua fiducia? Metire incipiens vires: pensa finem; ergo gira modum. Sciente hoc altissimo piissimis/ an nescientē? Uolentē: an nō volente? Sed quomō malū quodcunq; machinaris: aut velle: aut ignorare potest: cuiꝰ optima voluntas: cuius perfecta scientia est? Numquid aūt ⁊ scire/ et nolle nō dubitas: sed nō posse refutas? Et putas? At vero nisi te conditū esse dubitaueris: dubitare te non crediderint de omnipotentia/ siue de omnimoda scientia ac bonitate conditoris: qui te de nihilo potuit: talem sciuit: tamū condere voluit. Quomodo ergo deum cōsentire estimas: q̄d fieri nolit ac refellere possit? An forte in te video cōpleri: summo a te initiari: quod post te/ et per te/ a tui similibus in terris frequentatum solet vulgariter dici: primus dñs temerarios nutrit. An oculus tuus nequā est: q: ille bonus? De cuius bonitate dum fiducia nefaria sumis: facetus es ⁊ contra scientiā impudens: ⁊ contra potentiam audax.

puerbiū mat.xx.

Ne est enim o impie: hoc est quod cogitas: hec est iniquitas quā meditaris in cubili tuo: et dicis: Putas creator opus suum destruat? Scio quidem quia non latet deum qualisq̄ cogitatio mea: deus em̄ est. Nec placet ei talis cogitatio mea: quia bonus est. Sed nec si velit effugiam manus eius: q: potens est. Nunquid tamen mihi timendum est? Si enim bonus sit: non potest illi placere malum meū: quāto minus suū? Meum quippe diserim contra eius voluntatem aliquid velle: suum aūt si vindicet sese. Tam ergo q̄d cūq; scelus nō valet velle vlcisci: q̄ nec vult: nec valet sua bonitate priuari. Si fallis te miser: fallis te: nō deum. Te in qua fallis: ⁊ mentitur iniquitas sibi: nō deo. Dolose quidē agis: sed in cōspectu eius. Te ergo fallis: non deum. Et q: de magno eius bono in te/ tu magnū in eū excogitas malum: merito iniquitas tua inuenitur ad odium. Que maior; nāq; iniquitas; q̄ vt inde a te creato: cōtemnatur/ vn̄ de plus amari mereb atur? Que maior iniquitas: q̄ cum de potentia dei nō dubites quin te sez destruere possit/ qui condere potuit: confisus tamen de multa eius dulcedine: qua speras eum nolle vindicare cum possit: mala p̄o bo-

psal. cxxxix

psal. xxxv.

pō.cxviij

tuis/odium pro dilectione retribuas?

NEc inquã iniquitas/non ira momentanea: sed odio digna est sempiterno: qua tuo dulcissimo & altissimo dño: licet inuito: desideras tñ ac speras equari: quaten⁹ semp videat qđ doleat: duz te sociũ habeat cuz nolit: nec deficiat cũ possit: quin pot⁹ eligat ipse dolere: q̃ te patiat perire. Possit quidẽ desisc/re si velit: Iz pre dulcedine: vt estimas: velle nõ possit. Certe si talis est qualẽ putas: tanto nequius agis si nõ ainas. Et si ille patitur aliq̃d fieri cõtra se/potius q̃ ipse aliq̃d faciat cõtra te: quanta malicia est vtrq; nõ parcas illi: qui sibi nõ parcit parcendo tibi? Absit tamen ab eius pfectoneyt q: dulcis est: iustus nõ sit: quasi simul dulcis & iustus esse nõ possit: cũ melio: sit iusta dulcedo/q̃ remissa: immo virtus non sit dulcedo sine iustitia. Quia igitur gratuite dei bonitati/qua gratis factus es: ingratus existis: iustitiam vo/quã expertus nõ es/nõ mereris: ideo q̃ audacter cõmittis culpã: de qua fallo tibi ꝓmittis impunitatẽ: iam ecce iustũ senties: quẽ bonũ nosti: cadens in foueã quã paras autoꝝ: vt dum sẽz talez in eã penã machinaris: qua tamen valeat carere si velit: sed vt putas: nõ valeat velle et ideo nec carere: ea vtrq; bonitate qua neminẽ expertus es illuz punisse: talem iustus deus iustissime in te reperiat: queat penam: qui nec valet: nec debet pati suã impune bonitatẽ offendi: sic vtrq; temperans in vindicta sniam: vt si velis resipiscere: nõ neget veniã: sin tamẽ duricia tuã/& cor: impenitens: nõ possis velle: & ideo nec pena carere.

Esa.lxvj. ECd iam audi calũniã. Celũ (inquit) mihi sedes est: terra aũt scabellũ pedũ meoꝝ. Nõ dixit occidens aut occidens: aut vna aliqua celi plaga: sed totũ celum mihi sedes est. Nõ potes ergo in parte sedere ecclie: cũ ille totũ elegerit sibi. In terra nõ potes: q: scabellũ pedũ ei⁹ est. Terra etem locus solidus est: vbi sedet ecclesia/fundata supra firmã petraz. Quid facies? E celo pulsus in terra remanere nõ potes. Eligere ergo tibi i aere locũ nõ ad sedendũ: sed ad volandũ: vt qui tentasti cõcutere statum eternitatis: pena sentias ꝓprie fluctuationis.

Esa. vj. Te ergo fluctuante inter celum & terrã: sedet dñs super solium excelsum & eleuatum: & plena est ois terra maiestate eius: vt nusq̃ nisi in aere inuenias locum.

SEraphin nãq; alijs quidem alis sue cõtemplatiõis de throno ad scabellũ: de scabello ad thronum volantia: alijs caput dñi pedesq; velantia ad hoc ibi posita puto/ vt sicut homini peccati/paradisi per cherubin phibet ingressus: ita & per seraphin tue curiositatis modus imponat: quaten⁹ nec celi iã magis impudẽter/q̃ pudenter arcana rimeris: nec ecclesie mysteria cognoscas in terris: sed solis cõtentus sis coribus superbo⁹: qui nec in terra dignant esse sicut ceteri hoim: nec sicut angeli volant ad celũ. Licet vo & caput in celo: & pedes in terra a te abscondant: quiddam tamẽ tibi mediũ videndũ ad inuidendũ dũtaxat ꝓmittit: duz suspesus in aere descendentes quidẽ per te & ascendẽtes angelos inueris: sed quid vel audiũt in celis: vel nuncient terris: penitus nescis.

LUcifer qui mane oriebaris: immo nõ iam lucifer sed nocti⁹fer: aut etiã mortifer: rectus cursus tuus erat ab oriente ad meridiez: & tu prepostero ordine tendis ad aquilonẽ. Quanto magis ad alta festinas: tanto celerius ad occasum declinas. Velim tñ curiosius o curiose intrionẽ tue curiositatis/inquirere. Ponã inquis sedẽ meã ad aquilonẽ. Nec aquilonez Esa.xliij hunc cognoscale: nec sedẽ hanc (cũ sis spũs) intelligo materialez. Puto aũt q̃ aquilonẽ/reprobandos hoies fuisse designatos: q̃ sedẽ/prãrem in illos: Quos vtrq; in prescientia dei/quãto ei vicinio⁹: tanto ceteris ꝑspicacio⁹ preuidẽs nullo quidẽ sapientie radio cognoscãtes: nullo spũs amore feruentes: velut vacuũ repereris locũ: affectasti sup illos dñium/qs quadã tue astutie claritate ꝓfunderes: tue malicie estib⁹ inflãmares: vt quõ altissim⁹ sua sapiẽtia ac bonitate ordinis filijs obedientie preeratrita & tu sup oẽs filios superbie rex constituꝝs: tua eos astuta malicia ac maliciosa astutia regeres: per qđ altissimo similis esses. Sed miroꝝ cũ in prescientia dei tuũ preuideris principatũ: cur non in eadem preuidisti & precipitiũ? Nam si preuidisti: que insania fuit/vt cũ tanta miseria cuperes principari: vt malles misere preesse/q̃ feliciter subesse? An nõ expediebat parti cipem esse plagarũ illarũ luminosarũ/q̃ principẽ tenebrarum harũ: Sed credibilius est q̃ nõ preuidisti: aut ꝓpter illã causam quã superius dixi: q: dei bonitatẽ attendens: dixisti in corde tuo: nõ requiret: ꝓpter qđ o impie deũ irritasti: aut q: vilo principatu/statim in oculo suꝑbie trabes exciret: qua interposita calum videre nõ potuisti. Psal.ix.

SIc ioseph cũ preuidisset exaltationẽ suã; non tñ presciuit sui venditionẽ: q̃uis ꝓpioꝝ esset venditio q̃ exaltatio. Nõ q̃ tantũ patriarchã in superbiã crediderim incidisse: sed vt eius exemplo pateat q̃ hi q̃ futura preuident ꝑ spũm ꝓphetie: etsi nõ oia: nõ ideo tamen putandi sunt nulla preuidisse. Qz si quis contendat in eo q̃ somnia sua adhuc adolescẽtulus narrabat quoꝝ tunc mysteriũ ignorabat; vanitatẽ posse notari: ego tñ mysterio magis siue simplicitati pueri deputandũ arbitro: q̃ vanitati. Que tñ si qua fuit: ꝑ ea q̃ passus legit: potuit expiari. Nõnullis em̃ aliqua aliqñ de se ꝑ reuelationẽ iocũda mõstrant: q̃ etsi human⁹ animꝰ ab labe vlla vanitate scire nõ pot: nõ minus ideo euenit qđ mõstrauꝰ est: sic tñ vt illa vanitas impunita nõ sit: qua de magnitudine reuelationis aut ꝓmissionis in se vel leuiter exultauit. Sicut em̃ medicus nõ solũ unguento: sed igne vtit & ferro: quo omne qđ in vulnere sanando supfluũ excreuerit: secet & vt a re sanitatẽ q̃ ex vnguẽto ꝓcedit/impediat: sic medicus aiaꝝ deus humoi anime curat tentationes: immittit tribulationes: quibus afflicta & humiliata: gaudiũ vertat in luctũ: reuelationem putet illusionẽ. Unde fit vt & vanitate careat: & veritas reuelationis nõ pereat. Sic pauli extollentia ꝑ stimulos carnis repimit: & ipse reuelationib⁹ crebris attollit. ij.cor.xij Luc.x.

Sic zacharie infidelitas lingue obligatione mulcetur: & angeli veritas suo in tpe manifestanda nõ mutat. Sic per gloriã & ignobilitatẽ sancti ꝓficiũt: dũ inter singularia dona q̃ recipiunt: cõmuni hoim vanitate pulsari se sentiunt: vt dum ꝑ gratiã supra se aliq̃d cernunt: nõ obliuiscant qđ sunt. Sed q̃d de reuelationib⁹ ad curiositatẽ? De quib⁹ vt hec per excessum intermiscerem: in de occasio sumpta est: cũ ostendere vellem rep:obũ angelũ ante casum suum/sic potuisse preuidere illã quã post accepit in rep:obos hoies dñationẽ: vt tamen suã nõ presciret dãnationem. De quo etiã nõnullis questiũculis motis magis q̃ solutis: totius disputatiũcule hec summa fit: q̃ per curiositatẽ a veritate ceciderit: q: pius spectauit curiose: qđ affectauit illicite: sperauit presumptuose. Jure igitur in gradib⁹ superbie primum curiositas vendicat sibi: que etiã inuenta est initium esse ois peccati. Sed nisi hec citius cohibeatur: in leuitatẽ animi/que secundus gradus est: cito dilabitur. Eccli.x.

¶ Secundus gradus leuitas animi.

MOnachus ei qui sui⁹ negligens: alios curiose circũspicit: dũ quosdã suꝑcit superiores: quosdã despicit inferiores: & in alijs quẽ videt qđ minus deuin alijs qđ irridet: ide fit vt ꝑ mobilitate oculoꝝ leuigar⁹ animꝰ: nulla vtiq; sui cura aggrauar⁹: modo per supbiã ad alta se erigat: modo ꝑ inuidiã in ima demergat. Nũc ꝑ inuidiã nequiter rabescit: nũc ꝑ excellẽtiã pueriliter hilarescit. In altero nequã: in altero vanus: in vtroq; superbus existit: q: et q̃ superari se dolet: & q̃ superare se gaudet/amor ꝓprie excellentie facit. Has aũt animi vicissitudines: nũc pauca & mo:dacia: nũc multa & inania: nunc risu/nũc luctu plena/semp vo irrationabilia indicãt vba. Cõpara si vis duos primos superbie gradus/ superamis duobus humilitatis: & vide si non in vltimo curiositas: in penultimo leuitas cohibeꝝ. Idipsum in ceteris reperies si alterutrum comparentur. Sed iam ad tertium doceas

do: non descendendo veniamus.

A eccs.vij. ¶ Tertius gradus inepta leticia.

GRoptium est super bonũ: leta semp appetere: et tristia deuitare iuxta illud: Cor stulto⁹ vbi letitia. Unde & monachus q̃ duos iã superbie gradus descẽdit: dum ꝑ curiositatẽ/ad animi leuitatem deuenit: cum gaudiũ qđ semp appetit: frequenti videt interpolari tristitia/quã de bonis alterius cõtrahit impatiens sue humiliatiõis fugit ad cõsiliũ falsẽ cõsolationis. Ex illa deniq; parte qua sibi sua vilitas/& aliena excellentia monstrat: restringit curiositatem: vt totũ se transferat in contrariã partem: quatenus in quo ipse videt precellere: curiosius noter: in quo alter precellit/semp dissimulet: vt dũ deuitat qđ triste putatur: letitia cõtinuet. Sicq; fit vt quem sibi vicissim vendicabant gaudiũ & tristitia: sola possidere incipiat inepta letitia. In hac aũt tertiũ sibi gradum constituo. Accipe quibus eam signis vel in te deprehendas: vel in altero. Illum qui eiusmodi est: aut nunq̃ aut raro gementem audies: aut lach:ymantem videbis. Putes si attendas aut sui oblitũ: aut ablutũ a culpis. In signis scurrilitas: in fronte hilaritas; vanitas apparet in incessu. Prono ad iocũ: facilis ac promptus in risu. Cuncta quippe que in se cõtemptibilia/& ideo tristia nouerat a memoria rasis: bonisq; si qua sentit in se/adumatis vel simulatis aute oculos mentis: duz nil cogitat nisi qđ libet: nec attendit si licet: iam risum tenere; iam ineptã letitiam dissimulare nõ valet. Ut em̃ vesica collecto turgida vento pũctoq; ꝓfata exiguo/si stringik crepitat dũ detumescit: ac ventus egrediens nõ passim effusus: sed stricte mis⁹ fus crebros quosdã sonitus reddit: sic monachus vbi vanis scurrilibusq; co: suã cogitationibus impleuerit ꝓpter disciplinã silentij: nõ inueniens ventus vanitatis qua plenius egrediat: inter angustias fauciũ ꝑ cachinnos excutitur. Sepe vultũ pudibũdus abscondit: laudat labia: dentes stringit: ridet nõ volens: cachinnat inuitus. Cuq; os pugnis obstruxerit suis: ꝑ nares adhuc sternutare audit

¶ Quartus gradus iactantia.

B Et posteq̃ vanitas crescere: & vesica grosescere ceperit: necesse est vt ampliori fo:amine laxato sinu/ventositas eructuet: alioquin rumpetur. Sic monachus inepta redũdãte letitia: dũ risu vel signis eã aperire nõ sufficit: in helia ꝓrũpit. Iob.xxxij Venter meus quasi mustũ absq; spiraculo: qđ nouas lagũculas dirũpit. Aut loquek ergo: aut rumpek. Plenus est em̃ sermonib⁹ & coarctat eũ spũs vteri sui. Eiusrit & sirit audito:es quib⁹ suas iactitet vanitates: quib⁹ omne qđ sentit effundat: quibus qualis & quãtus sit: innotescat. Inuẽta aũt occasione loquendi/si de litteris sermo ex⁹it: vetera ꝓferunk & noua: volant sententie: verba resonant ampulosa. Preuenit interrogantẽ: nõ querenti respondet. Ipse querit: ipse soluit: & verba collocutoris imperfecta precidit. Cũ aũt pulsato signo necesse est interrũpi colloquiuz: horam longã/breue querik interuallũ: querit licentiaz vt ad fabulas reuertak post hoc: ã: nõ vt quẽpiã edificet: sed vt scientiã iactet. Edificare põt: sed nõ edificare intendit. Nõ curat te docere: vel a te doceri ipse quod nescit: sed vt scire sciatur qđ scit. Qz & de religione agik; starim: visiones et somnia ꝓferunk. Deinde laudat ieiunia: cõmẽdat vigilias sup oia orationes exaltat: de patientia: de humilitate: & de singulis virtutib⁹ plenissime sed vanissime disputat: vt tu sz si audieris dicas: q̃ ex abũdãtia cordis os loquik: & q: Luc.vj. mat.xij. bonus homo de bono thesauro suo ꝓfert bona. Si ad ludicra sermo cõuertik: in his quãto assuetio:ne: tanto loquacio: inuenik. Dicas si audias riuũ vanitat⁹: fluuiũ esse scurilitatis os eius: ita vt seueros q̃ & graues animos in leuitatem cõcitet risus. Et vt totũ in breui colligã: in multiloquio nota iactantiã. In hoc habes quartũ gradũ & descripti & nominatũ. Fuge rem: & tene nomen. Hec eadẽ cautela iam accede ad quintũ: quẽ nomino singularitatem.

¶ Quintus gradus singularitas.

Turpe est ei q̃ se supra ceteros iactat: si non plus ceteris aliquid agat: per qđ vltra ceteros appareat. Proinde nõ sufficit ei qđ cõmunis monasterij regula: vel maioꝝ cohortank exẽpla. Nec tamen melio: esse studet: sed videri. Nõ melius viuere: sed videri vincere gestit: quatenus dicere possit: Nõ sum sicut luc.xviij ceteri hoim. Plus sibi blanditur de vno ieiunio: qđ ceteris prandentib⁹ facit: q̃ si cũ ceteris septem dies ieiunauerit. Cõmodio: sibi videk vna oratiũcula peculiaris: q̃ tota psalmodia vnius noctis. Inter prandendũ crebro solet oculos iactare per mensas: vt si quẽ minus comedere viderit: victuz se doleat: & incipiat idipm sibi crudeliter subtrahere/qđ necessariũ victui/indulgẽdũ preuiderat: plus gloriẽ meuens detrimentũ/q̃ famis cruciatuz. Si quem macrio:em: si quem pallidio:em prospexerit: vilem se estimat: nunq̃ requiescit. Et q̃m vultũ ipse suũ videre non potest: qualem sez se intuentibus offert: manus quas potest & brachia spectans: palpat costas: humeros attrectat & lũbos: vt sim q̃ corporis sui membra vel minus vel satis exilia probat: pallorem ouis ac colorem disc ernat. Ad oia deniq; sua strenuus: ad cõmunia piger. Vigilat in lecto: dormit in choro. Cũq; alijs psallentibus: ad vigilias tota nocte dormiter: post vigilias alijs in claustro quiescentibus: solus in oratorio remanet: exerceat/& tussiat; gemitibus ac suspirijs aures fortis sedentium de angulo implet. Cũ autem ex his que singulariter sed inaniter agit: apud simplices eius opinio excreuerit: qui profecto opera probãt Esa.iij. que cernunt: sed vnde prodeant non discernunt: dum miserum beatificant/in errorem inducunt.

¶ Sextus gradus arrogantia.

CRedit qđ audit: laudat qđ agit: & qđ intendat nõ attendit. Obliuiscit intentionẽ dum amplecti tur opinionem. Quicq; de omni alia re plus sibi credit q̃ alijs: de se solo plus alijs credit q̃ sibi vt nõ iam verboten⁹ aut sola operũ ostentatione sua preferat religionẽ: sed intimo cordis credat affectu oibus se sanctio:es. Et quicquid de se laudantũ agnouerit: nõ ignorantie aut benuolentie laudato:is: sed suis meritis arroganter ascribit. Unde post singularitatem sextũ gradum iure arrogantia sibi vẽdicat. Post hanc presumptio innitur: in qua septimus gradus constituitur.

¶ Septimus gradus presumptio. D

QUi em̃ alios se precellere putat: quõ nõ plus de se q̃ de alijs presumat? Primus in cõuentibus residet: in cõsilijs primus respondet: nõ vocat⁹ accedit: nõ missus se intromittit: reordinat ordinata: reficit facta. Quicquid ipse nõ fecerit aut ordinauerit: nec recte factũ: nec pulchre existimat ordinatum. Iudicat iudicantes: preiudicat iudicaturis. Si cũ rpõe aduenerit: nõ promouebat ad prioratũ: suũ abbatem aut inuidũ iudicat: aut deceptũ. Qz si mediocris ei aliqua obedientia iniuncta fuerit: indignatur/asperatur arbitrans se non esse minoꝝ⁹ occupandũ: qui se ad maioꝝ sentit idoneũ. Sed qui sic prompulus ad oia se magis temere/q̃ libere sueuerit ingerere: impossibile est eũ aliquãdo nõ errare: ad prelatum aũt pertinet errantem arguere. Sed quomõ culpam suã cõfitebitur/qui nec esse putat: nec putari culpabilis patitur? Propterea cum ei culpa imputatur: crescit: nõ amputatur. Si ergo cum argutus fuerit: declinare cor: eius videris in verba malicie: in octauum gradũ: qui dicitur defensio peccatorum: noueris corruisse.

¶ Octauus gradus defensio peccatorum.

E

QUltis vero modis fiunt excusatiões in peccatis. Aut em̃ dicit qui se excusat: nõ feci: aut feci quidem sed bene feci: aut si male/nõ multum male aut si multũ male/nõ mala intentione. Si aũt & de illa sicut adam vel eua cõuincitur: aliena suasione excusare se nititur. Sed qui procaciter etiam aperta defendit: quãdo occultas et malas cogitationes cordis sui aduenientes: humiliter reuelaret abbati?

¶ Nonus gradus simulata confessio.

Licet vo genera hec excusationis eatenus mala iudicentur: quatenus ore ꝓpterico verba malicie appellent: multo tamen periculosio: est falsa ac iuꝑba cõfessio: ꝙ ꝑcat & obstinata defensio. Nonulli enim cũ ore apertioꝝ arguunt: scientes ꝙ si se defenderent: sibi nõ crederet: subtilius inueniũt argumẽtum defensionis: verba respondentes dolose cõfessionis. Est quippe (vt scriptũ est) qui nequiter humiliat se: & interiora eius plena sunt dolo. Cultus denitrit: prosternitur corpus: aliquas sibi lach̃ymulas extorquẽt si possunt: vocem suspirijs: verba gemitibꝫ interrũpunt. Nec solum qui eiusmodi est: obiecta nõ excusat: sed ipse ꝙ culpã exaggerat: vt dũ impossibile aliq̃d aut incredibile culpe suꝛe ore ipsius additũ audis: etiã illud qõ ranꝫ putabas: discredes possis: & ex eo qõ falsuꝫ esse nõ dubitas: dũ confitẽt: in dubiũ veniat: qõ quasi certũ tenebat. Dũq affirmant: qõ credi nolunt: cõfitendo culpã defendunt: & aperiendo tegunt quãdo & cõfessio laudabiliter sonat in ore: & adhuc iniquitas occultat in corde: quatenus magis ex humilitate: ꝙ ex veritate cõfiteri putet qui audit: aptans eis illud scripture: Justus in principio sermonis accusator: est sui. puerb. xviij.

Malunt enim apud homines veritate periclitari: ꝙ humilitate: cũ apud deũ periclitentẽ vering. Aut si adeo culpa manifesta sit ꝙ nulla penitus versuta tegi possit: mihi omnipotens tu: vocẽ nõ cor penitẽtis assumũt: qua nostram nõ culpam deleant: dum ignorantiã manifeste transgressionis decore recõpensant publice confessionis. ¶ Gloriosa res humilitas: qua ipsa quoq; superbia palliare se appetit: nevi lescat. Sed hic cito tergiuersando a prelato deprehendit: si ad hanc superbã humilitatẽ nõ leuiter flectitur: quo magis dissimuler culpam: vel differat penã. Vasa figuli probat fornax: & tribulatio vere penitentes discernit. Qui enim veraciter penitet: labore penitentie nõ abhorret: sed ꝙcquid sibi ꝓ culpa quã odit iniungitur: tacita conscientia patienter amplectitur. In ipsa quoq; obedientia: duriscõtrarijs rebus obortis: quibuslibet irrogatis iniurijs sustinens non lacescit: vt in quarto gradu se stare indicet humilitatis. Cuius vo simulata confessio est: vna vel leui cõtumelia: aut exigua pena interrogatus: iam humilitatẽ simulare: iam simulationem dissimulare nõ potest. Murmurat: frendet: ira scatur: nec in quarto stare humilitatis: sed in nouũ superbie gradum corruisse probat. Qui sin ꝙ descriptus est: recte simulata cõfessio appellari potest. Quanta putas tunc cõfusio sit in corde superbi: cũ fraus decipitur: paꝛ amittitur: laus minuitur: nec culpa diluit? Tandem notatur ab oibus: iudicatur ab omnibus: eoq; vehementius omnes indignantur: quo falliuꝫ conspiciũt quicquid de eo prius opinabantur. Tunc optus est prelato: vt eo minus illi parcendum putet: quo magis omnes offenderet si vni parceret. Ecclĩ xxvij.

¶ Decimus gradus rebellio.

Nisi enim miseratio superna respiciat: vt (qõ valde difficile talibus est) vniuersoꝝ iudicijs tactus acquiescat: frontosus mox & impudens factus: tanto deterius: quanto desperatius in decimũ gradum per rebellionem corruit: quicq; prius late ter arrogans fratres contemperat: iam patenter inobediens etiam magistrum contemnit.

Scienduꝫ aũt est: ꝙ octo gradus quos in. xij. partitus sum: in tres tantummodo colligi possunt: vt in sex superioꝝ cõtemptus fratrũ: in quatuoꝛ sequentiũ cõtemptus magistri: in duoꝝ qui restant: cõsummetur cõtemptus dei. Notandũ quoq; ꝙ hi duo superbie gradus vltimi: qui & humilitatis ascendendo primi inueniunt: sicut extra cõgregatione descẽdi non possunt. Oꝛ aũt ante ascendi debeant: ex hoc apertꝫ datur intelligi qõ de tertio gradu in regula legit. Tertius inquit gradus est: vt quis ꝓ dei amoꝛe oĩ obedientia se subdat maioꝛi. Si ergo in tertio gradu subiectio collocatur: que ꝓcul dubio sit quando nouitius primũ cõtentui sociat: cõsequens est ꝙ duo iam anteriꝰ es transcensi intelligant. Denicq; vbi fratrum concordia: & magistri sententia monachus spernit: quid vltro in monasterio nisi scandalum faciꝰ?

¶ Undecimus libertas peccandi.

Dixit decimũ itaq; gradũ: qui rebellio dictus est: expulsus vel egressus de monasterio statim excipitur ab vndecimo. Et tunc ingredit̃ viaꝫ: q̃ videntur hoibus bone: quarũ finis (nisi forte deꝰ eas illi sepierit) demerget eũ in pfundũ inferni. Ain conte ptum dei. Impius siquidẽ cũ venerit in pfundũ malorũ: contẽnit. Potest aũt vndecimꝰ gradus appellari libertas peccãdi: per quã monachus cum iam nec magistrũ videt quem timeat: nec fratres quos reuereatur: tanto securius quanto liberius sua desideria implere delectatur: a quibꝰ in monasterio tam pudore ꝙ timore phibebatur. Sed et si iam vel fratres: vel abbatẽ nõ timet: nondũ tamẽ deum. Timet enim ne forte mihi aliquid de fratribꝰ nostris nõ in corpore: sed in aĩa moriatur: ꝙdiu adhuc inter nos erit: pulsabo & ego meis qualiscũq; peccatoꝝ: pulsabo & fratrũ precibus saluatoꝛẽ. Si resurrexerit: lucrati erimus fratres. Sin vo nõ misereamur exaudiri: vbi iã vel tolerare vinos: vel tolerari aviuis nõ potest: sed incipiet efferri: semp quidẽ fideliter gemo: sed iam nõ ita fiducialiter oro. Non aperte audeo dicere: veni dñe suscita mortuũ nostrũ: corde tamẽ suspenso tremulus intus clamare nõ cesso. Si forte/si forte/si forte desiderium pauper exaudiet dñs: preparationẽ cordis eoꝝ audiet auris eius? Et illud: Nunquid mortuis facies mirabilia: aut medici suscitabũt: & cõfitebunt tibi? Et de quartriduano. Nũquid narrabit aliqs in sepulcro miam tuã: & veritatem tuã in pditione? ¶ Pot interim saluator si vult insperate & improuise occurrere nobis/lachrymisq; portanti mortuũ nõ precibus mortuo vitã reddere: aut certe iam sepultũ revocare a mortuis. Mortuũ aũt dixerim illũ: qui sua petã defendens: in octauũ iam corruit gradũ. A mortuo enim tanꝙ q̃ nõ est: perit cõfessio. Post decimũ vo q̃ tertius est ab octauo: iam efferrꝰ in libertatẽ peccãdi: quãdo expellitur a cõsortio monasterij. At postq; quartũ transierit: iã recte quartriduanꝰ dicitur: dum in quintũ decidens ꝓ consuetudinẽ sepelit. Absit aũt a nobis vt etiã ꝓ tot malis: ecclĩ palã nõ presumimus: vel in cordibꝰ nostris orare cessemꝰ: cũ paulus eos ꝙ lugeret quos sine pnia mortuos sciret. Psal. lxx. Psal. lxxxvij. Ibidem A Ecclĩ xvij. ij. Cor. xiij. Luc. xxiiij Joh. xj. Zu. xviij Joh. ix. Zu. xviij puerb. xxiij. puerb. xxiij. pũ. xiij. Ibidem Ibidem Ibidem Ibidem

Et si enim a cõmunibus oratiõnibus ipse excludunt: sed ab effectibus oĩno nõ possunt. Videtur tñ in quãto pertinet ad ecclesiã pro quibꝰcunq; pala orare nõ audeat: q̃ fidenter etiã pro iudeis: pro hereticis: pro gentilibꝰ orat. Cũ enim in parasceue noctis oretur pro quibuslibet malis: nulla tñ mentio fit de excõicatis. Dicis forte frater Godefrede me aliud q̃ tu quesisti: ꝙ ipse primũ tandem exhibuisse: cũ pro gradibꝰ humilitatis/supbie gradus videar descripsisse. Ad qõ ego: Nõ potui docere nisi qõ didici. Nõ putaui congruũ me describere ascensiones: qui plus descendere/ q̃ ascendere noui. Proponat tibi beatus benedictus gradus humilitatis: quos ipse pr̃in corde suo disposuit: ego quid ꝓponã non habeo: mihi oratiõnes mee defensiones. In quo tamẽ si diligenter inspicitur: via fortasse ascensiõis reperitur. Si em tibi romã tendenti homo inde veniens obuiaret: quesitus viã/quid melius q̃ illã quã venit ostenderet: dũ castella/villas/vibes/flumina/montes/q̃ quos transierit nominat suũ denũcians iter: tuũ tibi pnũciat: ita vt eadez loca recognoscas eundo: q̃ ille pertransiit veniendo. In hac similiter nostra descensione gradus ascensoꝝ forte reperies: quos ascẽdẽdo melius tu in tuo corde: q̃ in nostro codice leges. Amen.

¶ Dñi Bernardi abbatis epistola ad Uvillermũ abbatem Cluniacensem.

Quod me hmõi operi operã dare iubes: per qõ tollendũ sit scandalũ de regno dei: libenter accipio: sed quõ id velis fieri necdũ satis elucet mihi. Nam illã tuã dulcissimã epistolam legens ac relegens: sepius repetita placebat. Intelleri quidẽ te velle vt illis qui de nobis/tanꝙ detractoribus Cluniacensis oꝛdinis cõquerunt: satisfaciã: quatenus sciatur nõ esse verum qõd male bucusq; de nobis putarũt/vel putari voluerunt. Ar si post hanc satisfactionẽ rursus victus cozruerit: & stitus supfluitatem: & cetera q̃ iniũgis: & quẽadmodũ iniũgio: carpere voluero: & mihi videbo: cõtrarius: & quo fine scandalo facere queã/nõ video: mihi forte & ordinem quidẽ laudabilẽ: & ordinis reprehẽsores reprehensibiles doceã: et nihilominus tñ ipsius supflua reprehendã. Si hoc mõ vis: aut forte aliter magis expedire vides: mãda apertius & vt valeã qõ vis: eo mõ quo vis: ora instantius. Scito tñ nõ modico me hmõi scriptationib̃ ferri detrimẽto: q: multum hinc deuotionis subtrahit/dum studiũ orationis interrumpit: presertim cũ nec vlus suppetat dictãdi: nec ociũ.

Diui Bernardi abbatis

ad Uvillermũ abbatem cluniacensem Apologia.

Venerabili pri vvillermo frater Ber. fratrũ qui in caritate tanꝙ inutilis seruꝰ: salutes in dño. Usq; modo si qua me scriptitare iussisti: aut nimis: aut nullatenus acquieui: nõ q̃ negligerem qõd iubebas: sed ne presumerem qõd nesciebã. Nunc vo nouã vigente causa: pusilla fugatur verecundia: & vel perite vel imperite dolori meo satisfacere cogo: fiduciam dante ipa necessitate. ¶ Quõ nãq; silenter audire possum vestra huiuscemodi de nobis querimonia: qua scz miserrimi hoim in pãnis/& semicinctio: de cauernis (vt ait ille) dicimur iudicare mundũ: quod q̃ inter cetera intolerabilius est: etiam glorioissimo ordini vestro detrogare: sanctis qui in eo laudabiliter viuũt: ipsum denter detrahere: & de umbra nostre ignobilitatis/mundi luminaribꝰ insultare? Ita ne sub vestimentis ouiũ nõ quidem lupi rapaces: sed pulices mordaces: immo tinee demolientes bonoꝝ vitam: q: palam nõ audenꝰ in occulto corrodimus: nec saltem clamoꝛe murmurationis: sed susurrij detractionis emittimus? Si hoc ita est: vt quid sine causa mortificamur tota die: estimati sumus sicut oues occisionis? Si ita inquam pharisaica iactantia/ceteros homines/et (quod superbius est) nobis meliores despicimus: q̃d no pũ. xliij. B

Universidad de Deusto
Biblioteca

his prodelt tanta in nostro victu parcitas ⁊ asperitas: in
vestitu notabilis illa vilitas ac diuersitas: in oge manuz
quotidiana defudatio: in ieiunijs ⁊ vigilijs iugis exercita
tio: totius denicᵭ vite nostre singularis quedã atcᵭ austes
rior conuersatio? Nisi forte oia opera nostra facimus vt vi
mat.vj. deamur ab hoibus? Sed dicit christus. Amen dico vobis
j.coz.xv re: ceperunt mercedem suã. Nonne si in hac vita tantum in
christo sperantes sumus: miserabiliores sumus oibus ho
minibus: An vo nunn in hac vita tantu in christo speraꝫ
si de christi seruitio temporalez tantũ gloriam querimus?
Miser ego homũtio: qui tanto labore ⁊ industria studeo
non esse/vel potius nõ videri: sicut ceteri hoim: minus ta
men accepturus: immo grauius cruciandus ꝙ quilibet
hominũ. Siccine ergo nõ inueniebatur nobis via (vt ita
dicam) vrcũᵭ tolerabilio: ad infernũ? Si ita necesse erat
vt illo descenderemus: cur saltez illam qua multi incedũt
viam: scilz latam que ducit ad mortem: nõ eligimus: qua
tenus vel de gaudio: ⁊ nõ de luctu/ad luctum transirem?
põ.lxxij. O ꝙ felicius est illis quoꝝ non est respectus morti eoꝝ
⁊ firmamentum in plaga eoꝝ: qui in labore hominũ non
sunt: ⁊ cum hoibus non flagellantur: qui etsi peccatores/
ac pro gaudijs temporalibus perpetuis cruciatib? addi
Ibidem ctis/altem abundantes in seculo obtinuerunt diuitias.
E ¶ Ve portantibus crucem nõ sicut saluator suã: sed sicut
matthei ille cyreneus alienã. Ve citharedis citharizantibus nõ vt
xxvij. illi de apocalypsi/in citharis suis: sed vere vt hypocrite in
apo.xiiij alienis. Ve semel ⁊ ve iterũ: pauperib? superbis. Ve in
quã semel ⁊ ve iterũ/portantibus crucem christi: ⁊ non se
quentibus christũ: qui nimirũ cuius passionib? participã
tur: humilitatem secrari negligũt. Duplici ꝙppe cõrritioe
cõteruntur: qui hmõi sunt: quando ⁊ hic pro temporali gloria
temporaliter se affligũt: ⁊ in futuro pro interna superbia/ad eter
na supplicia perrahunt. Laborant cum christo: sed cum
christo nõ regnant. Sequuntur christũ in paupertate sua
sed in gloria nõ sequuntur. De torrente in via bibunt: sed
nõ exaltabunt caput in patria. Ingemit nunc: sed tunc nõ
cõsolabuntur. Et merito. Quid em facit superbia: sub pẽ
nis humilitatis ictus? Nũquid nõ habet quo se palliet hu
mana malicia: nisi vnde inuoluta est infantia saluatoris?
Et quomodo intra presepiũ dñi/simulatrix arrogantia
se coarctat: ac pro vagitibus innocentie/malum imbi de
põ.lxxij. tractionis immurmurat? An nõ illi superbissimi de psalmo:
quoꝝ prodiit ex adipe iniquitas eoꝝ: multo tutius oper
ti sunt iniquitate ⁊ impietate sua: ꝙ nos latemus sub san
ctitate aliena? Quis em magis impius: an pfitens impie
tatem: an mentiens sanctitatem? Nonne is qui etiã men
dacium addens: geminat impietatem? Et quid dicam? Ve
reor: ne forte ⁊ ego suspectus habear: nõ quidem vobis pa
ter/nõ vobis: cui vrcᵭ notũ me noui: quantũ in hac caligi
ne homo homini innotescere potest: ⁊ specialiter de hac re
scio vos nõ ignorare quid sentiam. Sed propter illos qui
me nec ita: vt vos: cognouerũt: nec sicut vobis hinc loqui
soleo loquentem audierunt. Scribo vobis qõ ⁊ frequen
ter audistis: vt quoniã ego per singulos ire/⁊ singulis sa
tisfacere nequeo ex me habeatis: vnde quod de me certissi
me scitis: eis pro me verissime persuadeatis. Necᵭ enim ti
meo omnium oculis scribere: quicquid de hac re vobis in
aure locutus sum. Quis vnꝙ me aduersus ordinem illũ:
vel coram audiuit disputantez: vel clam susurrantẽ? Quem
vnꝙ de ordine illo nisi cum gaudio vidi: nisi cum honore
suscepi: nisi cũ reuerentia allocutus: nisi cum humilitate
adhortatus sum? Dixi ⁊ dico. Modus quidem vite est san
ctus/honestus: castitate decorus: discretione precipuus: a
patribus institutus: a spũsancto preordinatus: animab?
saluandis non mediocriter idoneus. Ego ne vel damno/
vel despicio: quẽ sic predico? Demini me aliquã do in ali
quibus eiusdem ordinis monasterijs/hospitio susceptuz
fuisse: reddat dñs seruis suis humanitatem quã infirman
ti mihi: vltra etiã ꝙ necesse fuit: exhibuerũt: ⁊ honorẽ quo
me plus quoᵭ ꝙ dignus fui: dignati sunt. Ipsorũ me cõ
mendaui orationibus: interfui collationib?: sepe ⁊ de scri
pturis: ⁊ salute animarũ habui sermonem cum multis: et
publicum in capitulis: ⁊ priuatũ in cameris. Quem vnꝙ
vel clam vel palã: aut ab illo ordine dissuadere: aut ad no
strum vt veniret pduadere tentaui? An nõ potius multos
cupietes venire repressi: venientes ⁊ pulsantes repuli? An
non fratrem Nicolaum/ad sanctũ nicolaũ: ⁊ vobis duos
de vestris vobis reste remisi? Sed ⁊ duob? quibusdã eiusdẽ
ordinis abbatibus: quoꝝ ne nomina prodã: ipse eos opti
me nostis: ⁊ nihilominus ꝙ amica mihi familiaritate iun
gantur scitis: mũ quid non tamen ad aliũ ordinem (quod
et vos nõ latuit) migrare desiderantib?: iamiᵭ deliberã
tibus: nostrũ eis dissuasoriũ consiliũ obuiauit: ac ne suas
desererent cathedras effecit? Cur igitur ordinem dãnare
puto: vl dico: cui ami os meos deseruire suadeo: cui suos
ad nos venientes monachos reddo: de quo ⁊ mihi orat. o
nes ram solicite requiro: tam deuote suscipio? An forte qz
iuxta alium ordinem cõuersari video? ꝓpterea suspectus
hinc habeor? Sed eadem ratione ⁊ vos nostro derogatis
quicᵭ aliter viuitis. Ergo ⁊ continentes ⁊ cõinges inui
cem se damnare putẽrur: ꝙ suis quicᵭ legib? in ecclesia cõ
uersentur. Monachi quoᵭ ac regulares clerici sibi inui
cem derogare dicantur: qz propijs abinuicem obseruan
tijs separant. Sed ⁊ noe/⁊ daniele/⁊ iob in vno se regno
patino posse suspicemur: ad qõ vtiᵭ nõ eos vno tramite
iusticie cognouimus pueniss̃e. Maria denicᵭ ⁊ martham
necesse sit aut vtraᵭ aut alterã saluatoꝛi displicere: cui ni
mirũ tam dissimili studio deuotionis cõtendũt ambe pla
cere. Et hac ratione in tota ecclesia: que vtiᵭ tam pluri
busᵭ variatur dissimilibus ordinibus: vtpote regina que
in psalmo legitur circũamicta varietatib?: nulla par: nulla põ.xliij.
prorsus cõcordia esse purabitur. Que etem secura quies:
quis tutus in ea status inuenietur: si vnus quilibet homo
vnũ quemlibet ordinem eligens: alios aliter viuentes aut
ipse aspernetur: aut se ab ipsis sperni suspiceturꝫ: presertim
cum tenere impossibile sit: vel vnũ hoiem oẽs ordines: vel
vnũ ordinem oẽs hoies? Non sum tam hebes: vt nõ agno
scam tunicã ioseph: nõ illius qui liberauit egyptũ: sed qui
saluauit mũdũ: ⁊ hoc nõ fame coꝛporis: sed a morte simul
animeꝫ coꝛporis. Notissima quippe est qz polymita. id est
pulcherrima varietate distincta: ꝙ ⁊ sanguine apparet in
tincta: non quidẽ hedi qui peccatũ significat: sed agni qui
dissignat innocentiã: hoc est suo ipsius: nõ alieno. Ipse est
profecto agnus mansuetissimus: qui coꝛã nõ quidem ton
dente: sed occidente se obmutuit: qui peccatũ nõ fecit: sed
abstulit peccata mũdi. Miserũt aũt qui dicerẽt ad iacob:
Hanc inuenimus: videvtrũ tunica filij tui sit: an nõ. Vide genesis
et tu oñe vtrum hec sit tunica dilecti filij tui. Recognosce xxxvij.
oꝛ potens pater eam quã fecisti christo filio tuo polymitã:
dando quidem quosdã apostolos: quosdã aũt prophetas Epb.iiij
alios vero euangelistas: alios pastoꝛes ⁊ doctoꝛes: ⁊ cete
ra que in eius oꝛnatu mirifico decenter apposuisti: ad con
summationem vtiᵭ sanctoꝝ occurrentiũ in virum perfe
ctum: in mensurã etatis plenitudinis christi. Dignare etiã
deus preciosissimi purpurã sanguinis: quo aspersa est re
cognoscere: ⁊ i purpura preclarũ insigne ac gloꝛiosissimũ
indiciũ obedientie. Quare ergo inquit rubũ est vestimen Esa.lxiij
tum tuũ? Torcular ait calcaui solus: ⁊ de gentibus non est
vir mecũ. Itaᵭ quãdoquidem factus est obediens patri
vsᵭ ad toꝛcular crucis: qõ vtiᵭ solus calcauit: solũ quip
pe brachiũ suũ auxiliatũ est eiꝫ iuxta illud in alio loco: sin põ.cxl.
gulariter sum ego donec transeã. Jam ergo exalta eũ deꝝ: Phil.ij.
et da ei nomen qõ est supꝛ oñe nomẽ: vt in nõe Jesu/oñe
genu flectatur: celestiũ/terrestriũ/⁊ infernoꝝ. Ascendat in Epb.iiij
altum: captiuã ducat captiuitatem: et donet dona hoibus
Que dona? Relinquat videlz sponse sue ecclesie pignus
hereditatis: ipsam tunicã suam: tunicã scz polymitã: eam
dẽᵭ incõsutilem ⁊ desuꝑ cõtextã per totũ. Sed polymitã
ob multoꝝ ordinũ: qui in ea sunt: multimodã distinctionẽ
inconsutilem vero ꝓpter indissolubilis charitatis indiui

Ro. viij A duam vnitatẽ. Quis me inquit separabit a charitate chri
j.coz.xij sti. ¶ Audi quomõ polymitã. Diuisiões ait gratiarũ sunt:
idem aũt spũs: et diuisiones operationũ sunt: idẽ vo dñs.
Deinde diuersis enumeratis charismatibus: tamꝙ varijs
tunice coloꝛibus: quib? cõsteret eã esse polymitã: vt ostendat
Ibidem etiã incõsutilẽ/et desuper contextã per totum: adiungit.
Nec autẽ operat vnus atcᵭ idem spũs: diuidens singulis
prout vult. Charitas quippe diffusa est in coꝛdibus nr̃is:
Roñ.v. per spiritũ sanctũ qui datus est nobis. Nõ ergo diuidatur:
põ.xliij. sed tota et integra hereditario iure sortiatur ecclesia: quia
⁊ de illa scriptũ est: Astitit regina a dextris tuis i vestitu de
aurato: circũdata varietate. Itaᵭ diuersi diuersa accipi
entes dona: alius quidem sic: alius vero sic: siue diuisiones
sint: siue distributiones: siue clerici regulares: siue etiã laici fi
deles: omnis denicᵭ ordo: omis lingua: omnis sexus: omnis
etas: omnis conditio: in oi loco: per omne tẽpus: a primo
põ.xviij homine vsᵭ ad nouissimũ. Nã et propter hoc talaris dicta
est: qꝛ ad finem vsᵭ perting at: dicẽte ꝓphera: nõ est qui se
Sap. viij. abscõdat a calore eius: nimirũ cõgruens ei cui et facta est:
qui perhibente videlicet alia scriptura: et ipse attingit a fi
ne vsᵭ ad finẽ fortiter: et disponit omnia suauiter. Oẽs er
go concurramus pariter in vnã tunicam: et ex oibus con
ster vna. Ex oibus inquã vna. Nam et si ex pluribus et di
uersis: vna est tñ colũba mea formosa mea: perfecta mea.
Cant. vj. Alioquin nec ego solus: nec tu sine me: nec ille sine vtroqꝫ:
Epb.iiij sed simul oẽs sumus illa vna: si tamen solliciti sumus ser
uare vnitatem spiritus in vinculo pacis. Non inquã tan
tum ordo noster: aut solus vester: ad illam pertinet vnam:
sed noster simul et vester: nisi forte (quod absit) inuicẽ in
ij.coz.xj uidentes: inuicem prouocantes: inuicẽ moꝛdeamus: et ab
inuicẽ consumamur: et sic non possit nos apostolus vni il
li viro: cui despondit virginem castam: exhibere xpõ. Ve
Cant.ij. rũtamen illa vna dicit in cãticis. Ordinauit in me charita
tem: vt etsi vna in charitate: diuisa tamen sit ordinatione.
Quid ergo? Cisterciensis sum. Damno igitur Cluniacen
ses? Absit. Sed diligo: sed predico: sed magnifico. Cur er
go inquis ordinẽ illum nõ tenes: si sic laudas? Audi. Pro
j.coz.vij pter hoc qõ apostolus ait. Unusquisqꝫ in ea vocatione in
qua vocatus est: permaneat. Qz si qris cur et a principio
non elegerim: si talem sciebam? Respõdeo. Propter id qõ
j.Coz.x. rursus ait apostolus. Omia licent: sed nõ omnia expediunt.
Nõ ꝙ scilicet ordo sanctus et iustus non sit: sed qꝛ ego car
Ro.vij. nalis erã: venũ datus sub peccato: et talem aiẽ mee languo
rẽ sentiebam: cui fortio: esset potio necessaria. Et diuersis
modis diuersa conueniunt medicamenta: et fortioribus
fortiora. Jfac duos homines febribus anxiari: quartanis
vnum: alterum tertianis. Commendet autem qui quarta
nis laboꝛat/tertiano aquam: pira: et frigida queᵭ sumen
da: cum tamen ab his ipse abstineat: vinumꝙ et cetera cali
da vtpote sibi congruentia/sumat. Quis rogo hinc eum
recte reprehendat? Si diceret ille/cur tu aquam nõ bibis
quam ita laudas: an non recte responderet: et tibi eam fide
liter tribuo: ⁊ mihi salubriter subtraho? Denicᵭ requirat
etiam a me: cur cum omnes ordines laudem: omnes non
teneo. Laudo em oẽs et diligo: vbicũᵭ pie et iuste viuitur
in ecclesia. Unũ opere teneo: ceteros charitate. Jfacit au
tem charitas (fidenter loquoꝛ) vt ne illorum quidem fru
ctu fraudet: quoꝝ institutа nõ sequoꝛ. Plus aliquid dicã.
Tu tibi caute age. Potest namᵭ fieri: qꝛ frustra tu laboꝛa
ueris: vt autẽ ego frustra diligã bonũ qõ oparis: fieri oino
nõ potest. O quãta fiducia charitatis. Alius operatur nõ
amãs: ⁊ alius amat nihil operãs. Ille quidẽ suum opus ꝙ
dir: illius vero charitas nũᵭ excidit. Et quid mirum si in
hoc exilio peregrinãte adhuc ecclesia: quedã huiusce modi
fit pluralis (vt ita dixerim) vnitas: vnaᵭ pluralitas: cũ in
illa quoᵭ patria: quãdo iam ipsa regnabit: nihilominus
forte talis aliqua dispar quodãmodo equalitas futura sit?
iob.xxiij. Inde eteꝛ scriptum est: In domo patris mei mansiones
multe sunt. Sicut itaᵭ illic multe mãsiones in vna domo:
ita hic multi ordines sunt in ecclesia vna; et quomodo
hic diuisiones gratiarũ sunt: ide autẽ spiritus: ita ibi distin j.coz.xij
ctiones quidẽ gloriarũ: sed vna domus. Pozro vnitas tã
hic ꝙ ibi: vna consistit in vna charitate: diuersitas autem
hic quidem in ordinũ vel operationũ multifaria diuisione
illic vero in quadã meritoꝝ um notissima: sed et ordinatissi
ma distinctione. Jmelligẽs denicᵭ ecclesia hanc suã quo
dãmodo discordẽ cõcordia: concordẽ de discordia: deduxit
me inquit super semitas iusticie propter nomẽ suum. Po põ.xxij
nẽs ꝙppe semitas pluraliter: et iusticie singulariter: nec di
uersitate pterrmisit operationũ: nec vnitate operatiũ. Pz
uidẽs quoᵭ et illã in celestibus discretã vnitatẽ futurã: de
uotissime leta decitat. Plateꝛe tue hierlm sternentur auro Tob.xiij
mũdo: et ꝙ oẽs vicos tuos Alleluia cãtabitur. Audiẽs em
plateas et vicos: coꝛonas/⁊ gloꝛias distinctas intellige. In
auro quo vno metallo illa ciuitas oꝛnata describit: ⁊ vno
alleluia/quod cantandũ perhibet: dissimiliũ specierũ simi
lẽ pulchritudinẽ: et multarũ mentiũ vnã deuotionẽ atten
de. Nõ igitur vna tantũ semita incedimur: qꝛ necessa est mã
sio quo tendimus. Videritaũt quisqꝫ quacunqꝫ incedat ne
ꝙ diuersitate semitarum/ab vna iusticia recedat: qm̃ ad
quãlibet mãsionẽ sua quisqꝫ semita quenerit: ab vna domo
pris exoꝛis nõ erit. Verum vt stella ab stella differt in cla j.coz.xv
ritate: sic erit ait et resurrectio mortuoꝝ. Nã etsi fulgebũt mat.xiij.
iusti sicut sol in regno patris eoꝝ: alij tñ alijs amplius: ꝙ
diuersitate meritoꝝ. Que sane merita sciendum nõ sic in
hoc seculo/vt in illo facile ab hoie posse discerni: quippe cũ
hic tantũ opera videantur: illic etiã coꝛda mihi impediat
intueri. Siquidẽ radiante vbiᵭ sole iusticie: tũc manifesta j.coz.iiij
erũt absconditа coꝛdium. Et sicut non est nũc qui se absconꝺ põ.xviij
data calore eius: ita tũc nõ erit qui se occulte a splendore
ipsius. Et de operibus quidem sepe incerta/et ob hoc pe
riculosa sententia ferrur: cum multorũ minus iusticie
habeant: qui magis operantur.

¶ Nde nunc mihi cõueniendi sunt quidã de or j.Coz.
dine nostro: qui cõtra illã sententiã nolite an iij.
te tẽpus iudicare/quoadusqꝫ veniat dñs: qui
et illuminabit absconditа tenebrarũ: et mani
festabit cõsilia coꝛdium: aliꝭ ordinibus dero Roñ.xj
gare dicuntur: et suam iusticiã solam volentes constituere;
iusticie dei non sunt subiecti: quos profecto (si qui tamen
huiusce modi sunt) nec nostri: nec cuiusquam esse ordinis
verius dixerim. Quippe qui et si ordinate viuẽtes: fugbe
tamen loquentes: ciues se faciunt babylonis: id est con
fusionis: immo filios tenebrarum/ipsiusꝙ gehenne: vbi Job.x.
nullus ordo: sed sempiternus horroꝛ inhabitat. Vobis
ergo inquã fratres: qui etiam post audituꝫ illum dominj Lu.x.iij
de pharisco et publicano parabolam/de vestra iusticia
presumentes/ceteros aspernamini dicitis (vt dicitur) so
los vos hominum esse iustos: aut omnibus sanctioꝛes: so
los vos monachoꝝ regulariter viuere: ceteros vero re
gule potius exilere transgressoꝛes. Primo quid ad vos Ro.xiiij
de alienis seruis? Suo domino stant: aut cadunt. Quis
vos cõstituit iudices super eos? Deinde si ita (vt dicitur)
de ordine vestro presumitis: qualis ordo est: vt anteᵭ de
suo quisqꝫ trabem efficiat: in frarrum oculis tam curiose fe
stucas perquiratis? Qui in regula gloriamini: cur contra
regulam detrahitis? Cur cõtra euangelium: ante tẽpus: et mat. vij.
contra apostolũ/alienos seruos iudicatis? An regula nõ j.Coz.
concordat euangelio vel apostolo? Alioquin regula iã nõ xiij.
est regula: quia nõ recta. Audite/et discite ordinem: qui cõ Ro.xiij
tra ordinem aliꝭ ordinibus derogatis. Hypocrita inquit mat. vij.
eijce primum trabem de oculo tuo: et sic videbis eijcere fe
stucam de oculo fratris tui. Queris quam trabẽ? An non
grandis ⁊ grossa trabes est superbia: qua te putas esse ali
quid cũ nihil sis? Insanissime tibi tanꝙ famus exultas et
aliꝭ vanissime trabẽ portas de festucis insultas? Gratias Luce
inquis ago tibi deꝝ: qꝛ nõ sum sicut ceteri hoim: iniusti/ra xviij.
ptores/adulteri. Sequere ergo et dic: detractores. Neᵭ
enim minima est hec festuca inter ceteras. Quare cur tam
diligenter alias enumeres; istam taces? Si pro nulla; vel

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſ.cor.vſ. minima habes: audi apl'm: Nec̃ maledici (ait) regnum
dei possidebũt. Audi et deum in psalmo comminãtẽ: Ar-
Pſ. xlix guã te inquit ⁊ statuã cõtra faciem tuam. Quod q; dem ra
cto: illo quatur: certum est ex precedẽtibus. Et quidẽ iuste
ad se retoq; ẽdus: et se cõpellendus est intueri: qui auer
tens faciem suã a se/aliena potius mala/q̃ sua soleat curio
sius perscrutari. At inquiũt quomodo regulã tenẽt: q̃ pel
licijs induũtur: fami carnib⁹ seu carniũ pinguedine vescũ
tur: ut ria vel quattuo: pulmẽtaria vna die (cõ regula ꝓhi
bet) admittũt: opus manuũ q̃ iubet: nõ faciũt: multa de
nicẽ ꝓ: o libitu suo/vel mutãt: vel augent: vel minuũt. Re
cte: Nõ possunt hec negari. Sed attẽdite in regulã dei: cui
vtic̃ nõ dissonat institutio sancti Benedicti. Regnuz dei
(inquit) intra vos est: hoc est nõ exterius in vestimentis
Ro. xliiij aut alimẽtis co:po:is: ſ; in virtutibus interio:is hois. Vñ
ſ.cor.iiij. apostolus: Regnũ dei nõ est esca et potus: sed iusticia: et
pax: et gaudiũ in spũsctõ. Et rursus. Regnũ dei non est in
sermone: sed in virtute. De co:po:alib⁹ ita ꝓ observãtijs/
fratrib⁹ calũniam struitis: et que maio:a sunt regule: spũ
alia scilicet instituta relinq̃tis: camelũc̃ glurientes: culicẽ
liquatis? Magna abusio. Maxima cura est vt co:pus re
gulariter induaſ: ⁊ cõtra regulã suis vestibus aĩa nuda de
seritur. Cũ tãto studio tunica et cuculla co:pori pcurent:
quatenus cui deerũt: monachus nõ putet: cur similiter spi
ritui pietas: et humilitas: q̃ profecto spiritualia indumẽta
sunt: nõ ꝓuidẽtur? Tunicam et elari abbo:em⁹ pelliciasꝫ
tanq̃ nõ mel:o: sit pellibus inuoluta humilitas/q̃ tunica
Gen.iij. ta superbia: p:esertim cũ et deus tunicas pelliceas primis
mat.iij. hominibus fecerit: ⁊ iohãnes in heremo zona pellicea lũ
bos accinxerit: et ipse tunicarũ institutor: in solitudine non
tunicis: ſ; pellibus sese induerit. Repleti deinde ventrem
Deu. xij faba: mentem superbia: cibos damnamus saginatos: qua
Gen.iij. si nõ melius sit exiguo sagimine ad vsum vesci q̃ ventoſo
legumine vsq; ad ructum exsaturari: et ꝓcipue cum esau
nõ de carne: sed de lente sit repehẽsus: et de ligno Adã: nõ
f.re.xiiij. de carne dãnatus: et ionathas ex gustu mellis non carnis
iij.Reg. mo:ti adiudicatus: ecõtra vero belias inmorie carnem cõ
xvij. ederit: ab: aam gratissime carnibus angelos pauerit: et
Gen. de ipsis sua fieri sacrificia deus ꝓceperit. Sed ⁊ sati⁹ est
xviij. modico vino vri ꝓpter infirmitatem: q̃ multa aqua in
exo.xxix. gurgitari per auiditatẽ: quia et paulus timotheo modico
ſ.Tim.v vtẽdũ vino cõsuluit: ⁊ dñs ipse bibit: ita vt vini potato: ap
Mat.xj pellatus sit: apostolisq; bibendũ dedit: insuper et ex eo sa
Job.ix. cramenta sui sanguinis condidit: cum econtrario aquam
matth. xxvi. ad nuptias bibi non passus sit: et ad aquas contradictio
nis ppli murmur terribiliter castigauerit: dauid q̃ aquã
Job.ix. quã desideraueraꝫ potare timuerit: viric̃ illi gedeonis q̃
Nu. xvſ. ꝓ: e auiditate toto co:po:e ꝓstrato de flumine biberũt: di
ij.Reg. gni ad p:elium ire non fuerint. Jam vero de labo:e manu
xxiij. um quid gloriamini: cum et martha labo:ans increpata:
iudi. vij. et maria quiescens laudata sit: et paulus aperte dicat: la
Luce. x. bo: co:poris ad modicũ valer: pietas autem ad oia? Opti
ſ.Tim.iiij. mus labo: de q̃ ppheta dicebat: labo: auꝫ in gemitu meo.
Pſ. vj. Et de quo alibi. Memo: fui dei: et delectaꝫ sum: et exerci
pſ. lxxvſ tatus sum. At ne co:po:ale intelligas exercitium: et defecit
Ibidem inquit spiritus meus. Ubi autem non co:pus: sed spiritus
fatigaſ: spiritualis ꝓculdubio labo: intelligitur. Quid
ergo inquis? Siccine illa spiritualia persuades: vt etiã hec
que ex regula habemus co:po:alia dãnes? Nequaq̃. Sed
illa op:ere agere: et ista nõ omittere. Alioquin cũ aut ista
omitti necesse est/aut illa: ista potius omittẽda sunt q̃ illa.
Quanto em̃ spiritus co:po:e melio: est: tanto spiritualis
q̃ co:po:alis exercitatio fructuosio:. Tu ergo cum de ho
rũ obseruatione elatus: aliꝫ eadẽ non obseruantibus des
rogas: nõne te magis trãsgresso:ẽ regule iudicas: cuius li
cet minima quedam tenẽs melio:a deuitas? De quib⁹ pau
lus. Emulamini ait charismata melio:a. Derrahẽdo quip
ſ.cor.xij pe fratribus: in quo temeripsum ertollis: perdis humilita
tem: in quo alios deprimis/charitatẽ: que sunt ꝓculdu
bio charismata melio:a. Tu tuũ co:pus multis et nimijs
laboribus atteris: ac regularibus asperitatib⁹ mortificas
mẽbra tua que sunt sup terram: bene facis. Sed quid ſi ille
que similiter non laboratẽ dijudicas: modicũ quidem
habeat de hac que ad modicum est vtilis: co:porali videli
cet exercitatione: amplius autẽ q̃ tu/de illa que ad oia va
let: id est pietate? Quis quelo vestrũ regulã melius tenet?
An nõ melius qui melior? Quis vero melio:? humilio: an
fatigatio:? An non is/qui a dño didicit mitis esse et humi Mat.xj
lis corde: qui et cũ Maria optimã partẽ elegit: que nõ au Luce.x.
ferek ab eo? Q̃ ſi regulã ab omnibus qui eã profesſi sunt:
sic ad litterã tenẽdam censes: vt nullam omnino dispensa
tionem admitti patiaris: audacter dico: nec tu eam: nec il
le teneris. Nam et ſi ille quantum quidẽ pertinet ad obser
uationes co:po:eas in plurib⁹ offendit: impossibile est ta
mẽ te quoq; vel in vno nõ transgredi. Scis autem q: qui
in vno offendit: omniũ est reus. Sin vero cõcedas aliqua
posse mutari dispẽsatione: ꝓculdubio et tu illã tenes/⁊ il
le: q̃ dissimiliter. Nã tu quidẽ districti⁹? at ille fortasse dis
cretius. Nec̃ hoc dico: quia hec exteriora negligẽda sint:
aut qui se in illis non exercuerit: mor: ideo spiritualis effi
ciatur: cũ potius spiritualia (q̃ q̃ melio:a ꝓnisi per ista: aut
vix/aut nullatenus vel acquirãtur/vel obtineantur: sicut
ſcriptũ est. Nõ ꝓius qđ spirituale: sed quod aiale: deide qđ ſ.cor.xv
spirituale. Sicut nec iacob nisi ꝓius cognita lya/desidera
tos Rachelis amplexus meruit obtinere. Unde rursus in
psalmo. Sumite psalmũ: et date tympanũ. Quod est dice pſ. lxxx.
re. Sumite spiritualia: sed ꝓius date co:poralia. Optim⁹
autem ille: qui discrete et cõgrue hec et illa operatur.

Eam vero epistola: vt epistola remaneat: finien
da erat: quando quidem et nostros (de quibus
pater conquestus est is/q̃ ordini vestro detrahe
rẽt) satis quantum potui: stilo co:ripui: et me q̃
ab huiusmodi falsa suspitione purgaui: vt debui. ¶ Sed £
quoniã dum nostris minime parco: nõnullis de vestris ni
mium (in quibus non decet) videor assentire: pauca que ⁊
vobis displicere cognoui: et oibus bonis viranda esse nõ
dubito: necessariũ reo: subiungere: q̃ quidẽ etsi fieri videk
in ordine: absit tñ vt sint de ordine. Tiull⁹ appe o:do ꝓ
piã recipit mo:dinatiũ: gõ vo mo:dinatũ est: o:do nõ est.
Cñ nõ aduersum o:dine: ſ; p:o o:dine disputare putãdus
ero: si nõ o:dinem in homĩnib⁹: sed hominũ vitia rep:ehẽ
do. Et quidem diligentibus o:dinem: in hac re molestum
me fo:e nõ timeo: quinimmo gratũ ꝓculdubio acceptuꝝ
sunt si persequimur qđ et ipsi oderunt. Si quibus vero
displicuerit: ipsi se manifestant quia o:dinem non diligũt:
cuius vtic̃ co:ruptionem/id est vitia dãnari nolũt. Ipsis
itaq; illud Gregorianum respondeo. Melius est vt scan
dalum oriatur: q̃ veritas relinquatur.

Gitur et veraciter creditur: sanctos patres illã
vitã instituisse: ceruin ea plures saluarentur vi,
q̃ ad infirmos/regule temperasse rigo:ẽ: nõ re
gulam destruisse. Absit autem vt credam: tan
tas eos quantas video in plerisq; monasterijs vanitates
ac superfluitates ꝓcepisse/vel cõcessisse. Miro: etenim
vnde inter monachos tanta intemperantia in comesatio
nibus/et potationibus/in vestimentis/et lectisternijs/et
equitaturis: et construendis edificijs inolescere potuit:
quatenus vbi hec studiosius voluptuosius atq; effusius
fiunt: ibi o:do melius teneri dicatur: ibi maio: puretur re
ligio. Ecce enim parcitas/putatur auaricia: sobrietas/aus
teritas creditur: silentium tristicia reputatur. Econtra re
missio/discretio dicitur: effusio/liberalitas: loquacitas/af
fabilitas: cachinnatio/iocũditas: mollicies vestimento:ũ
et equo:ꝝ fastus/honestas: lecroũ supfluus cultus/mũdi
cia. Cumq; hec alterutrũ impẽdimus: charitas appellak.
Ista charitas destruit charitatẽ: hec discretio discretionẽ
cõfundit. Talis misericordia crudelitate plena est: qua vi
delicet ita co:poi seruik: vt aĩa inguletur. Que em̃ chari
tas est carnẽ diligere: et spiritum negligere? Que ve discre
tio totum dare co:pori: et anime nihil? Qualis vero miseri

cordia: anẽllã reficere: et dñam interficere? Nemo ꝓ hmõi
misericordia speret se consequi miam que misericordibus
Mat.v. ꝓmittitur in euangelio/veritatis ore dicẽtis: Beati miseri
cordes: q̃m ipi misericordiã consequentur. Sed cerrissime
pori⁹ pnã expectet: quã tali (vt ita dicã) impio misericor:
di sctius Job magis prophetizando/q̃ affectando impie
Job. xxj catur: Nõ sit inquies/in recordatione: sed cõterak quasi li
liij. gnum infructuosum. Digne plane retributiones causam
Ibidem mor: subinfert satis idoneã: dicens. Paut em̃ sterilẽ: ⁊ que
A nõ parit: ⁊ vidue nõ benefecit. ¶ Inordinata ꝓfecto atq;
irrationalis misericordia est/sterilis et infructuose carnis:
Job. vſ. que iuxta dñi verbũ/nõ ꝓdest quicq̃: et ẽ apostolũ: re
ſ.cor.xv. gnũ dei nõ possidebit: adimplendis inuigilare desiderijs:
et de anime cura lapidis saluberrimũ non curare consiliũ
eccl.xxx. admonentis atq; dicẽtis: Miserere aĩe tue: placens deo.
Bona misericordia/misereri anime tue: nec potes non me
reri misericordiam qua sit vt placeas deo. Alꝰ autem non
est misericordia (sicut iam dixi) sed crudelitas. non est cha
ritas sed iniquitas mon discretio sed cõfusio: sterilem que
non parit pascere/id est inutilis carnis concupiscentijs in
seruire: et vidue nil boni facere: anime videlicet excolẽdis
virtutibus nullam operam dare. Que vtic̃ licet sponso
interim sit viduata celesti: sensus tamẽ de spiritusancto cõ
cipere et parere nõ desinit immo: tales: qui videlicet inco:
ruptibilis celestisq; hereditatis valeant esse capaces: sed ſ
piam habeãt studiosiusq; cultro:ẽ. Sub hac tamẽ abusio
ne iam fere vbiq; sic ꝓ: o o:dine tenẽtur: fere iam ita ab oi
bus sine querela atq; irrepehẽsibiliter obseruantur: q̃ q̃
dissimiliter. Nonnulli q̃ppe his oibus tanq̃ nõ vtẽtes vtũ
tur: et ideo aut cũ nulla offensa: aut cũ minima. Aliquanti
quippe hec agunt ex simplicitate: aliquãti ex charitate: ali
quãti ex necessitate. Quidam namq; simpliciter ista tenẽt:
q̃m sic eis ꝓcipitur: parati aliter agere ſ aliter ꝓcipere
tur. Quidã autem ne discorditer viuãt ab eis cũ quib⁹ ha
bitant: sectantes in his non suam libidinem: sed alio:ũ pa
cem. Alij vero q: resistere nõ valent multitudini contradi
centium: qui hec vtic̃ tanq̃ ꝓ: o o:dine libera voce defen
dunt: ⁊ quoties isti aliqua (p:out ratio dictat) restringere/
vel mutare incipiunt: illi mo: tota eis auto:itate resistunt.
B ¶ Quis in ꝓncipio cum o:do cepit monasticus: ad tan
tam crederet monachos inertiam deuenire? Q̃ quantum
distamus ab his qui in diebus Antonij extitere monachi:
Siquidẽ illi cũ se inuicem per rpm ex charitate reuiserent:
tanta abinuicem auiditate panem animarũ percipiebant:
vt co:poris cibum penitus obliti: diez plerũq; totum ieiu
nis ventribus: sed non mentibus trangigerent. Et hic erat
rectus o:do: quando dignio:i parti ꝓius inseruiebatur.
Hec summa discretio: cũ amplius sumebat que maio: erat
Hec denicẽ vera charitas: vbi anime/quarũ charitate chri
stus mo:tuus est: tanta solicitudine refocillabantur. No
ſ.cor.xſ bis autem conuenientibus in vnum (vt verbis apli vtar)
iam non est dominicã cenam manducare. Panem quippe
celestẽ nemo qui requirat: nemo qui tribuat. Nihil de scri
pturis: nihil de salute agitur animarũ: sed nuge/et risus: et
verba ꝓferuntur in ventum. Inter ꝓandendum quan
tum fauces dapibus: tantum aures pascuntur rumo:ib⁹:
quibus totus intentus: modum nescias in edendo. Inte
rim autem fercula ferculis apponuntur: et ꝓ: o solis carni
bus: a quibus abstineturꝫ grandia piscium co:pora dupli
cantur. Cũq; ꝓ: oibus fueris satiatus: ſi secundos attige
ris: videberis tibi necdum gustasse pisces. Tanta quippe
accuratione et arte coquorum cuncta apparantur: quate
nus quattuo: aut quinq; ferculis deuoratis: prima nõ im
pediant nouissima: nec satietas minuat appetitum. Pala
tum quippe dum nouellis seducitur condimentis: paula
tim dissuescere cognita: et ad succos extrancos/veluti ad
hu. ieiunũ auidẽ renouantur in desideria. Ueter quidẽ dñi
nescit onerak: sed varietas rollit fastidiũ. Quia em̃ puras
(vt eas natura creauit) epulas fastidim*: dũ alie alijs mul
tifarie ꝓmiscentur: et spretis naturalibus: quos deꝰ indidit
rebus: quibusdã adulterinis gula ꝓuocatur saporib⁹: trãſ
itur nimirũ meta necessitatis: ſ; necdũ delectatio superak.
Quis em̃ dicere sufficit quot modis (vt cetera taceam) so
la oua versanꝫ ⁊ vexãtur: quãto studio cuerrũtur/subuer
tunk/liquãtur/durãtur/diminuũtur: ⁊ nũc quidem frixa:
nũc assa: nũc farsa: nũc mixtim: nũc singillatim apponũtur.
Ut quid aũt hec oia: nisi vt soli fastidio cõsulatur? Ipsa de
inde qualitas rerũ talis defonis apparere curak: vt nõ mi
nus aspectus/q̃ gustus delectek: et cum iã stomachus cre
bris ructib⁹ repletũ se indicet: necdũ ni curiositas satiatur.
Sed dũ oculi color:ib⁹ palatũ saporibus illiciunk: infelix
stomachus cui nec colores lucent: nec sapores demulcẽt:
dum oia suscipere cogik: oppressus magis obruik q̃ refici
tur. ¶ Jã vero de aque potu qđ dicã: quãdo ne vllo quidẽ £
pacto vinũ aquatũ admittak? Oẽs nimirũ ex quo mona
chi sum⁹: infirmos stomachos habemus: et tã necessarium
apsi de vtẽdo vino cõsiliũ merito nõ negligimus: modico ſ.Tim.v
tñ qđ ille ꝓmisit: nescio cur ꝓtermissio. Et vinũ vel solo
cũ etiã purũ est: cõtenti essem⁹. Puder dicere: ſ; magis pu
deat acritatur: ⁊ ſi puder audiri: non pudeat emẽdari. Glide
as vno in prãdio/ter vl' quater semplenũ calicẽ repositari:
quaten⁹ diuersis vinis magis odo:atis/q̃ potatis: nec tã
haustis/q̃ attactis: sagaci probatione ⁊ celeri cognitione
vnũ tandẽ e plurib⁹: qđ fortius sit: eligak. Quale est aũt
illud qđ nõnulla monasteria ex mo:e obseruare dicũtur: in
magnis videlicet festis vina delibuta melle: pigmento:ũ
resparsa pulueribus in cõuentu bibere? Nũquid et hoc fie
ri dicemus: p:opter infirmitatẽ stomachi? Ego vero ad ni
hil aliud valere video: nisi vt vel amplius bibatur: vel de
lectabilius. Sed cũ vene fuerint vino ingurgitare: toto in
capite palpitantes: sic surgẽti a mẽsa qđ aliud liber nisi do
mire? Si aũt ad vigilias surgere indigestũ cogis: nõ cas
tum: ſ; plactũ potius ero: quebis. ¶ Cũ vero ad lectũ de £
uenero: requisitus incommodum plãgo: non crapule pec
catum: sed q̃ mãducare non queo. Ridiculum vero (ſi ta
men verum est) quod relatum est mihi a pluribus: qui hec
se p:o certo scire dicebant: reticendum esse non arbitro:.
Aiunt enim/incolumes ac validos iuuenes conuentum
solere defere: e: in domo se infirmo:um: qui non sunt infir
mi collocare: carnium esu (qui vix egrotis dumtaxat/et oi
no debilibus: ex regule discretione p:o virium reparatio
ne conceditur) non quidem co:poris infirmantis ruinas
reflecere p:o incommodo: sed carnis luxuriãtis curam per
ficere in desiderio. Rogo que est hec securitas inter fren
dentium vndiq; hostium fulgurantes hastas/⁊ circũuolã
tia spicula/tanq̃ finito iam bello/et triũphato aduersario
p:o ñcere arma: et aut prandijs incubare longio:ibus: aut
nudũ mollivolutari in leculo? Quid hoc ignauie est o bo
ni milites? Socijs in sanguine ⁊ cede versantibus: vos aut
cibos diligitis delicatos: aut somnos capitis maturinos?
Alijs inquã nocte et die cura peruigili festinãtib⁹ redime
re tẽpus: qm̃ dies mali sunt: vos econtrario et longas no
ctes dormitando cõsumitis: et diez fabulãdo ducitis ocio
sos? An dicitis pax/⁊ nõ est pax? Cur nõ verecũdamini ad
exp:obrationem apostolice indignationis? Nondũ em̃ ait Heb.xij.
restitistis vsq; ad sanguinem. Jmmo iam ad eiusdem ter
ribilis vsq; ad sanguinem. Jmmo iam ad eiusdem ter
ribilis valde cõminatiõis tonitruum/cur non expergiſci
mini? Cum dixerint inquit pax et securitas: tũc repẽtinus ſ.thes.v
eis superueniet interitus: sicut dolor in vtero habentis: et
nõ effugiẽt. Delicata nimis medicina est p:ius alligari q̃
vulnerari: mẽbrum non percussum plangere: ⁊ necdum ſu
scepto ictu admouere manũ: fouere vnguẽto vbi nõ dolet:
emplastrũ adhibere vbi cesura non est. Ad discernendum
deinde inter sanos et male habentes: baculos in manib⁹
p:otare iubẽtur egrotãtes: plane necessarios: vt quã pal
lor in vultu/macies q̃ nõ indicat: baculus sustẽtans mẽria
tur in altitudinẽ. Ridẽdas an lugẽdas dixerim hmõi ines
prias? Sic macharius vixit? Sic basilius docuit? Sic anto
nius instituit? Sic patres in egypto comerlati sunt? Sic
denicẽ sancti odo/maiolus/odilo/hugo: quos se sui vtic̃

Universidad de Deusto
Biblioteca

ordinis principes ⁊ preceptores habere gloriantur: aut te
nuerūt: aut teneri cōsuerunt: Sed hi oēs si sancti: immo q̄
sancti fuerūt a sctō apostolo non dissenserūt: qui nimirum
1.Ti.vj. ita loquif. Habētes victū et vestitū: his cōtenti simus. No
bis autem est p:o victu satietas: nec vestitū appetimus: sz
ornatum. ¶ Queritur ad induendum non q̄ vilius: sed
q̄ subtilius inuenitur: nō q̄ repellat frigus: sed q̄ super
bire cōpellat: nō denicp (iuxta regulam) q̄ vilius cōpara
ri potest: sed quod venustius: immo vanius ostētari. Deu
me miserū qualēcūp monachum. Cur adhuc viuo videre
ad id deuenisse ordinē nostrū: ordinē scz qui primus fuit in
ecclesia: immo a quo cepit ecclesia: quo nullus in terra simi
lior angelicis ordinibus: nullus vicinior ei que in celis est
hierlm mater nra: siue ob decorē castitatis: siue ꝓpter cha
ritatis ardorez: cuius apostoli institutores: cuius hi quos
paulus tam sepe sanctos appellat: inchoatores extiterūt?
Act. iiij. Et quidē inter illos cū nihil quod suū esset quispiam reti
nuisset: diuidebaf (vt scriptū est) singulis put cuiq̄ opus
erat: nō igitur quod quisq̄ puerliter gestire poterat. Sa
ne vbi tantū q̄ opus erat accipiebaf: ibi nihil p:oculdu
bio otiosum admitteba. Quanto magis nihil curiosum
quanto magis nihil superbū? Q̄ inq̄t opus erat. Hoc est
quātum ad indumēta: q̄ et nuditatē regerent: ⁊ frigus re
pellerent. Putasne ibi cuiq̄ galabrunū aut issembrunū q̄
rebatur ad induēdum: cuiq̄ ducētor solidoꝝ nulla para
batur ad equitandū? Putasne inquā cuiuspiam ibi lectuli
opertorium cortinā: aut discolor barrican? operiebat: vbi
singulis diuidebatur: tātum p:out cuiq̄ opus erat? Nō il
lic arbitro: valde curatū fuisse de precio: de colore: de cul
tu vestimētor: vbi tā indefessum inerat studiū in cōcordia
Act. iiij. morū: animoꝝ cohercētia: ꝓfectuq̄ virtutū. Multitudinis
inquit credētiū erat cor: vnū: et alia vna. Ubi nūc illud vna
nimitatis exercitium? Si fuimus exterius: et de regno dei
Lu.xvij. (q̄ intra nos est) relictis veris ac parētib⁹ bonis: foris q̄
rimus vanā consolationē: de vanitatibus ⁊ inanissimis falsis:
ac iā religionis antique nō solū virtutē amisimus: sed nec
speciē retinemus. Ecce em ipse habitus noster (q̄ et do
lens dico) q̄ humilitatis esse solebat insigne: a monachis
nostri tēporis: in signū gestatur supbie. Uix iā in nostris
quincsie inuenimus quo vestiri dignemur. Miles et mo
nachus ex codē panno partiūtur sibi cucullā ⁊ chlamydē.
Quinis de seculo quātūlibet honoratus: etiā si rex: etiam
si imperator: ille fuerit: nō ñ nostra horebit indumēta: si
suo sibi modo ꝓparata fuerint ⁊ aprata. Ceterū in habi
tu inquis nō est religio: sed in corde. Bene. Ait tu q̄n cucul
lā empturus: lustras vicos: foca circuis: percurris nundi
nas: domos scrutaris negociatoꝝ: cameras euertis singulo
rū supellectilē: ingentes explicas cumulos pānoꝝ: arcas
cistas digitis: admoues oculis: solis opponis radio: q̄d q̄d
grossum: quid pallidum occurrerit respuis. Si quid
autē sui puritate ac nitore placuerit: illud mox quātolibet
precio satagis tibi retinere. Rogo te: ex corde facis hec an
simpliciter? Cū denicp contra regulā: nō q̄ vilius occurre
rit: sz studiosissime queris: q̄ quia rarius inuenitur: ꝓcio
sius emitur: ignoras facis hec an ex industria? Ex cordis
thesauro sine dubio procedit: quicq̄d foris apparet vitio
rū. ¶ Uanū cor: vanitatis notā ingerit corpori: et exterior
superfluitas: interioris vanitatis indicium est. Mollia in
dumēta: animi mollicie indicant. Nō tāto curarentur cor
poris cultus: nisi ꝓius neglecta fuisset mens inculta virtuti
bus. Miror autē cum regula dicat ad magistrū respicere
Ezc.iij. quicquid a discipulis delinquitur: et dns per prophetam
sanguinem in peccato morientium de manu pastorum re
quirendum esse minetur: quomodo abbates nostri parūi
tur fieri talia: nisi forte (si audeā dicere) nemo fidenter re
prehendit in quo se esse irreprehensibilem non confidit.
Siquidem humanitatis est omnium: in quo sibi quisq̄ in
dulgeat: alijs non vehementer irasci. Dicam: dicam: presum
ptuosus dicar: sed verum dicam. Quomodo lux mūdi ob
tenebrata est: Quomodo sal terre insatuatum est: Quorū
nobis vita: via vite debuit esse: dum exemplū in suis actī
bus ostēdunt superbie: cecā facti sunt duces cecoꝝ. Q̄ em
(vt cetera taceā) specimen humilitatis est: cū tanta pōpa
⁊ equitatu incedere: tātis hoim crinitoꝝ stipari obsequijs:
quatenus duobus episcopis vnius abbatis multitudo suf
ficiat? Mencio: si non vidi abbatem sexaginta equos et
eo ampliꝰ in suo ducere comitatu. Dicas si videas eos trāsl
eūtes: nō patres esse monasteriorū: sed dños castelloꝝ:
nō rectores aiarum: sed principes prouinciarū. Cū deinde
gestari iubētur mapule: cyphi: bacini: candelabra: et man
tice suffarcinate: nō stramētis: sed ornamētis lectulorum.
Uix denicp quattuor leucis a sua quispiam domo recedit:
nisi cum tota supellectili sua tanq̄ sit vel iturus ad exerci
tum: vel trāsiturus per desertū: vbi nō valeāt inueniri ne
cessaria. An nō posset eodē vasculo ⁊ aqua manib⁹ vergi:
et vinum bibi? An non posset ardens lucere lucerna: nisi
in tuo quod portas candelabro: et hoc aureo: vel argēteo?
An non posset dormiri: nisi sup variū stratū: aut sub pere
grino coopertorio? An nō vnus aliquis minister posset et
iumētū ligare: ⁊ ad mēsam seruire: ⁊ lectulum ꝓparare?
Nūc ergo tāte multitudini garrionū ac iumētoꝝ: cur (vel
ad solanū mali) nobiscū nō ferimus necessaria: quatenus
hospites nō grauem⁹? Sed hec parua sunt. Uemā ad ma
iora: sed ideo visa minora: quia vsitatiora. ¶ Omitto ora
torioꝝ immēsas altitudines: immoderatas longitudines:
superuacuas latitudines: sumptuosas depolitiones: curio
sas depictiones: que dum oramus in se retorquēt aspectum:
impediunt et affectū: et mihi quodāmodo repraesentāt an
tiquū ritū iudeoꝝ. Sed esto fiant hec ad honorem dei. Il
lud autē interrogo monachus monachos: quod in gentī
libus gētilis arguebat. Dicite ait ille: pōtifices in sacro q̄d *Persi⁹. Satyra iij.
facit aurum? Ego autem dico. Dicite pauperes. Non enim
attendo versum: sed sensum. Dicite inquā pauperes: si ta
men pauperes: in scrō quid facit aurum? Et quidem alia
causa est episcoporum: alia monachorum. Scimus namq̄
q̄ illi sapientib⁹ et insipiētibus debitores cū. sint: carnalis
populi deuotionē: q: spualibus nō possint: corporalib⁹ ex
citāt ornamētis. Nos vero qui iā de pplo exiuim⁹: q̄ mūdi
que q̄ preciosa ac speciosa ꝓpter reliquimus: qui oia pul
chre lucēria: cauore mulcētia: suaue olēria: dulce sapientia:
tactu placēria: cūcta denicp oblectamēta corpori ea arbitra
ri sumus vt sterco: a: vt chr:istū lucrifaciamus: quoꝝ queso
in his deuotionem excitare intēdimus? Quē inquā ex his
fructū requirimus: stultoꝝ admirationē: an simpliciū ob
lectationē? An q̄m cōmixti sumus inter gētes: forte didici- *Ps.cv.
mus opera eoꝝ: et seruimus adhuc sculptilibus eoꝝ. Et vt *Col.iij.
aperte loquar: an hoc totum facit auaricia que est idolo
seruitus: et nō requirim⁹ fructū: sed datū? Si queris quo
modo: miro inquā modo. Tali quadā arte spargitur res: vt
multiplicetur: Expenditur vt augeatur: et effusio copiam
parit. Ipso quippe visu sumptuosarum: sed mirandarum
vanitatum: accenduntur homines magis ad offerendum
q̄ ad adorandum. Sic opes opibus hauriuntur: sic pecu
nia pecuniam trahit: quia nescio quo pacto vbi ampli⁹ di
uitiarū cernitur: ibi offertur liberius. Auro tectis reliquijs
signantur oculi: et loculi aperiuntur. Ostenditur pulcher
rima forma sancti vel sancte alicuius: et eo creditur sanctior
quo coloratior. Currunt homines ad osculādum: inuitan
tur ad donandum: et magis mirantur pulchra: q̄ venerā
tur sacra. Ponuntur deinde in ecclesia gēmate non coro
ne: sed rote: circūsepte lampadibus: sed non minus fulgē
tes insertis lapidib⁹. Cerninus et p candelabris arbores
quasdā erectas: multo eris pondere: miro artificio opere
fabricatas: nec magis coruscātes superpositis lucernis: q̄
suis gēmis. Quid putas in his oibus querit: penitentiū
cōpunctio: an intuentium admiratio.

Uanitas vanitatum: sed non vanior q̄ insa
nior. Fulget ecclesia in parietibus: et in pau
peribus eget. Suos lapides induit auro: et suos
filios nudos deserit. De sumptibus egenorum

seminūt oculis diuitū. Inueniūt curiosi: quo delectēt: et
non inueniūt miseri: quo sustentent. Et quid saltē sanctoꝝ
imagines nō reuerem⁹: quib⁹? vtiq̄ ipsum: quod pedi
bus conculcaf: scater pauimentū? Sepe spuitur in ore an
geli: sepe alicuius sctōꝝ facies calcibus tundit trāseuntiū:
et si nō sacris his imaginib⁹: cur vel nō parcitur pulchris
colorib⁹? Cur decoras: quod mox fedandū est? Cur depin
gis: q̄ necesse est cōculcari? Quid ibi valent venuste for
me: vbi puluere maculantur assiduo? Denicp quid hec ad
pauperes: ad monachos: ad spuales viros? Nisi forte et
hic aduersus memoratum poete versiculum: p: opheticus
pō.xxvj. ille respondeatur. Domine dilexi decorem domus tue: et
locum habitationis glorie tue. Assentio. Patiamur et hec
fieri in ecclesia: quia etsi nocua sunt vanis et auaris: nō ta
mē simplicibus et deuotis. Ceterū in claustris coram legēti
bus fratribus: quid facit illa ridicula mōstruositas: mira
q̄dā deformis formositas: ac formosa deformitas? Quid
ibi immūde simie: q̄d feri leones: q̄d monstruosi centauri:
q̄d semihomines: quid maculose tigrides: quid milites pu
gnātes: q̄d venatores rubicinātes? Uideas sub vno capite
multa corpora: et rursus in vno corpore capita multa. Ce
nit hinc in quadrupede cauda serpentis: illinc in pisce ca
put quadrupedis. Ibi bestia prefert equum: capram tra
hēs retro diuidiā: hic cornutū animal equum gestat poste
rius. Tam multa denicp tamq̄ mira diuersarum formā
rum vbiq̄ varietas apparet: vt magis legere libeat in mar
moribus: q̄m in codicibus: totumq̄ diem occupare singu
la ista mirando: q̄m in lege dei meditando. Pro deo si non
pudet ineptiarum: cur vel non piget expensarum? Mul
ta quidem et alia suggerebat addenda larga materia: sed
auellit me et propria satis angia occupatio: et tua frater
Ogeri nimis festina discessio: qui videlicet nec morari diu
tius acquiescis nec abire tamen vis absq̄ recenti opuscu
lo. Facio itaq̄ quod vis: et te dimitto: et sermonem breuio.
Presertim quia vtilior a sunt pauca in pace: q̄ multa cum
scandalo. Et vtinam hec pauca scripserim sine scandalo.
Enimuero vitia carpens: scio me offendere vitiosos. Pōt
tamē fieri volēte deo aliquibus quos me timeo exasperas
se: porⁱ placiturū esse: sz si desināt esse vitiosi. Si videlicet
et districtiores desināt esse detractores: ⁊ remissiores am
putent superfluitates. Si sic quisq̄ bonū teneat quod tenet:
vt alius aliud teneret nō iudicet. Si quis occepit iā esse bo
nus: nō inuideat meliorib⁹: et qui sibi videf agere melius:
bonū nō spernat alterius. Si q̄ districtius viuere possunt:
eos qui nō possunt: nec aspernetur: nec emulētur: ⁊ q̄ non
possunt: eos qui possunt sic mirentur: vt tenere non inite
tur. Sicut enim non licet his: qui maius aliquid forte vo
uerūt: ad id q̄ minus est: descendere ne apostatēt: sic nō
oibus expedit de bonis minoribus: ad maiora transire ne
precipitentur. Scio quippe: nonnullos de alijs et congre
gationibus et institutionibus ad nostrū ordinem peruo
lasse: pulsasse: intrasse. Qui hoc quidem agēdo: et suis scā
dala reliquerūt: et nobis nihilominus attulerunt: dū quā
tum illos sua temeraria discessione: tantum nos turbarūt
sua misera quersatione. Et quoniā supbe spreuerūt quod
tenebāt: et temere presumpserūt q̄d nō valebāt: digno de
exitu eoꝝ tandē patefecit ignauia: quia et impudenter de
seruerūt q̄d impudenter arripuerāt: et turpiter redierūt ad
id q̄d leuiter deseruerāt. Cū etsi claustra nra sint potius or
dinis impatientia: q̄m desiderio nostri expetierint: ostēdūt
q̄d sunt: dū a vobis ad nos: a nobis ad vos instabili leuita
te puolātes: ⁊ nobis ⁊ vobis ⁊ oīb⁹ bonis scandala fa
ciūt. Quāq̄ ergo nōnullos cor nouerim⁹: q̄ et fortiter deo
autore ceperūt: ⁊ ipso ꝓtectore fortius pseuerāt: securi⁹ est
tibi vt pseuereminus in bono q̄d cepim⁹: q̄m q̄ incipiamus vbi
nō perseuerem⁹. et hoc pariter oēs studeam⁹: q̄m in aposto
s.col.xvj li conflliū: oia nra in charitate fiāt. Hec est nostra de nro ⁊
de vestro ordine sententia: hec nostris et vestris: hec non
de vobis sed vobis me solere dicere nullus melius mihi
testis erit q̄m vos: et si quis me nouit sicut vos. Que in ve
stris laudabilia sunt: laudo et predico: si qua reprehēden
da sunt: vt emendentur: vobis et alijs amicis meis suade
re soleo. Hoc non est detractio: sed attractio. Quod vt no
bis a vobis semp fiat: omnino precor: et supplico. Valete.

Diui bernardi abbatis su

per euangelio Ecce nos reliquimus omnia. Declama
tiones. Prologus.

Ut tibi dilectissime p:elentes exhortatiōis ce
dulas destinarē: q̄ ociosa esse nō parit: nimirq̄
credens oia ⁊ oia sperans: charitas psuasit.
Ubi sane nō tibi me ꝓpria tradidisse putes:
nec tāq̄ nra suscipias: sz e multis sermonib⁹
patrū: quoꝝ digna satis laus est in ecclesia: q̄ huic videban
tur apte negocio: moueris deceptisse sentētias: et sub vna
vtēcūp formula redigendo: cuiusdā copiosi declamatoris
vtēcūp formulā instar: huic tue dilectiōi libellū edidisse. Hoc nimi
rū scribēdi genꝰ ad psuadēdū efficaci⁹ arbitrabar: q̄ soles
at ampli⁹ mouere lectorē: viuidas magis voces: q̄m mutos
apices repsentās. Ceterꝰ q̄m suspecta mihi ignorātia ꝓpꝓ
priaq̄ obliuio est. Cadonor ⁊ moneo: vt si q̄ deprehende
ris digna reprehēsione: aut ipse ea corrigere studeas: aut si id
forsitā ex mansuetudine refugis ⁊ humilitate: mihi saltē q̄
cūcp te mouerit: nō dissimules amicabiliter intimare. Atq̄
id q̄dē de sentētia dixerim. Nā de vbis: erit forsitā inueni
re nō nullos ad quoꝝ aures si venerint: subsannēt ea dicē- Iob. xxxij
tes. Quis est iste iuuolues sentētias sermonib⁹ imperitis? Ele viij.
rū nil tale mihi sup tota reor: eruditione verendū. Quippe
et metū huc et pudorem: suspitione carēs charitas foras
mittit. Affectū magis (ni fallor) in his q̄m verba pensabit
amicus: psertim q̄m nō ostentationis: sed edificationis ede
re pagina cogitarim: optās magis (si possibile videret) et
sine verbis hec imprimere cordi tuo. Ipsaciat hoc q̄ inuisibi
liter operatur in cordibus electorū: et pia dignatiōe sua fus
hanc vocem reputās: vocē ei virtutis et efficacie largiatur.
Agit em q̄d pōt opposita dilectio: opportune instās fortassis
et importune. Nulla sane huic opi idonea magis occurrit
digmor: ve materia: q̄m euāgelica lectio: vbi felicissimum il
lud Simonis et Jesu eulogiū cōtinef. Hāc ergo suscipere
libuit: sed exhortationis magis grā: q̄m expositionis: vt scī
licet ea sermonis occasio sumeretur. Sed et sententijs
brebus distinguere studui lectionem: vt distinctio ipsa
fastidium non admittat.

¶ Sermo de verbis euāgelij: Dixit simō petr⁹ ad Jesum.

Dixit simō petrus ad Jesum: Ecce nos reliquimus omnia mar.xix.
et secuti sumus te. Si fidelis sermo: et dignū
oi acceptiōe colloquiū Simonis petri et
Jesu. Si familiaris siquidē et amica saluti
obedientia est: sed obedientia firma et stabilis: que fundata
est super petrā. Melior est em obedientia q̄m victime: ⁊ ac j.reg.xv
quiescere nolle: vt pcm̄ ariolandi est. Unde et vite q̄m ipse
saluator ꝓtulit hāc virtutē: eligēs magis animā ponere q̄m
obedientiā nō implere. Postremo ⁊ ipsum nomen Jesu: Phil.ij.
quod est super omne nomen: et in quo flectitur omne ge
nu: apostolo teste: obedientie remuneratio est. Liber pro
inde sacratissimo huic interesse colloquio: et intima cordis
aure pcipere que dicunf. Arbitror em vba lectionis huius
ea esse: de quibus ad immoratem sponsum a finibus ter
re clamat ecclesia: propter verba labioꝝ: ego custodiui vias duras. Hec nempe sunt verba: que cōtemptu ps.xvij
mundi in vniuerso mundo: et voluntariam persuadere ho
minibus paupertatem. Hec sunt que monachis claustra
replent: deserta anachoritis. Hec inquam sunt verba que Exo.xij
egyptū spoliant: et optima quēq̄ eius vasa diripiunt. Hic
sermo viuus et efficax: conuertens animas: felici emula
tione sanctitatis: et veritatis promissione fideli. Dixit em

Universidad de Deusto
Biblioteca

simon petrus ad Jesum: Ecce nos reliquimus oia. Bene/ optime/et non ad insipientiā tibi. Nā et mundus trāsit et cōcupiscentia eius: et relinquere hec magis expedit: q̄ re/ linqui. Ecce inquit nos reliquimus omnia: et secuti sum⁹ te. Numirū q: exultauit vt gigas ad currendā viā: nec cur/ rentē sequi poteras onerat⁹. Sed nec inuitus cōmutatio: p eo qui sup oia est: oia reliquisse. ¶ Nā et simul cū eo do tantur oia: et vbi apprehēderis eū: erit vnus ipse oia in oi/ bus: qui pro ipso oia reliquerūt. Omnia sane dixerim: nō tantū possessiones: sed etiam cupiditates: et eas maxime. Plus enim concupiscentia mundi: q̄ substantia nocet. Et hec fugiendarū causa diuitiarū precipua est: q̄ aut vix: aut nunq̄ sine amore valeāt possideri: luxuosa siquidē et gluti/ tiosa nimis: non modo exterioribus: verūetiā interioribus substātia nostra videt: et facile cor humanū omnibus que frequen tat adheret. ¶ Age ergo q̄ relinq̄re vniuersa dispōnis: re quoq̄ inter relinquēda numerare memento. Immo vero maxime et principaliter abnega temetipsum: si deliberas sequi eū: q̄ exinanuit semetipm: pone grauissimā sarcinā: pone asinariā molā: terrenā mole: pone illa q̄nq̄ non hoīm plane iuga/ sed boū: que tibi insipienter emisti. Alioquin sequi spōsum: et venire ad nuptias spūales/ qui uaria hac pressus et oppressus corporis sensualitate nō po teris: sed et si nouissime veneris et pullaueris: minime pfe cto aperiet tibi: sed respōdebitur de inuis: q̄ nō sit de bo bus et asinis ecterisq̄ iumentis insipientib⁹ cura deo. An vero cōparatum iumētis esse q̄s dubitet hoīem: qui sibi iu ga emerit iumētorum: nisi q̄ eo sane ipsius q̄ iumētis cōuin citur stolidio: et bestialis bestijs ppōbatur: q̄ iuga neces sitatis eay: proprietas ipse subeunt voluntate. Quod cū illis na tura est: huic culpa: dū tanq̄ vnū ex his q̄ ratione carent: sine ratione degēs et ipse sub corpore eis similiter sensib⁹ in curuatur. Sed q̄d cū iuga subisse caulamur? Arguam⁹ ma gis emisse. Illud cū stolliditatis miserande: istud extreme demētie est. Dignus est operarius mercede sua. Nā ve mer cedem pro opere tribuat/ inauditum. Denicq̄ loquitur su per hoc verbo dominus per prophetam: sub typo mulie/ ris fornicarie: scelera arguens israelis. Omnibus inquit meretricibus dātur mercedes: tu autem dedisti mercedes cunctis amatoribus tuis: et dona donabas eis vt intrarēt ad te vndiq̄ ad fornicandum tecum. Factumq̄ est in te cō tra cōsuetudinē mulierum/ in fornicationibus tuis: et post te non erit fornicatio. In eo enim q̄ dedisti mercedes: et mercedes non accepisti: factū est in te contrariū. Plane et in eo qui iuga emit: cōtrariū fieri manifestū est. Quid cū gū rpi iugū hoīs est: siquidē et rps homo. Nec mō gratis tribuit: sed et copiosa his q̄ tulerunt illud: remuneratio est: vt a nemine nō dicō emi: sz gratis sustineri qat. Quid ergo miser p iugo boū distrahis aiam tuā: q̄ iugū rpi suscipies: emere poteras regnū dei: mercari vitam: lucrifacere rpm: Nā sine iugo interim esse nō potes: hō nimirū q̄ natus es ad laborē. Sed graue iugū sup oēs filios adā: vndiq̄ qui se quūtur eū. Nam super eos qui christū sequūtur: leue est et suaue. Postremo: vt cetera fileā: cū sine iugo esse non pos sint: quale hoc ipsum est eligere potius quinq̄ q̄ vnum? Quis enim potest seruire quinq̄ dñis: nedū quinq̄ tyran nis: quinq̄ predonib⁹? Siquidē oculus meus deprædatur aiam meam. An non sepe aliud gula exigit: ad aliud pauri tus aurium vocat? Sic et odoratus: et tactus diuersa impe rāt: inter dū fortitan et aduersa: dum vterq̄ cōmunē sibi ge stit pcipere seruū: et trahit sua quemq̄ voluptas. Videas excusationem hoīs: q̄ pterea rpm nō sequit: pterea ex cusat a nuptijs: q̄ iuga boū emerit q̄nq̄. ¶ Quid si eorū labore et dolorem consideres: si numeres iuga: qui varijs seruiūt vitijs mouū: magis q̄ corporū sentibus? Erit pro fecto inuenire iā homines: q̄ multo magis in labore hoīm non sunt: sed lōge ampli⁹ aliena ab homine flagella susti neant. Erit inuenire emētes nō modo q̄nq̄: sed plusq̄ q̄n quaginta q̄nq̄: nō plane iumētorum iuga: sed demonum

Conrendūt ambitiō/ et elatio cordis: altera nidum: altera foueē parat. Volare altera iubet: repere monet altera: cuz neutrū pfecto sit hominis. Quis em̄ es tu ait hec: quis ve ro ille vel ille est: aut q̄ domus patris corū/ vt eis in aliquo cedas: vt retinearis eos: vt aliquatenus eis blādiaris? At bon⁹ seruo bonū inuenit locū air ambitio: et interdum q̄s q̄ prodesse non potest: potest obesse: vnde dissimula primū vnum bonū pone: donec veniat hora tua. Auaricia quoq̄ et appetit⁹ laudis sibi inuicē aduersant: et q̄ hec pgregat: hic dispgit. Nec min⁹ contraria sunt q̄ simulatio et pusilla nimitas suggerunt: impudēcie impauētieq̄ clamoribus: et vtraq̄ labor et dolor: et afflictio spiritus. ¶ Nec autem omnia similiaq̄ ac dissimilia mala: ex vna radice pullulā runt: pprie scilicet voluntatis. Huius enim sanguisuge due sunt inſatiabiles filie: clamātes affer/affer. Siquidem nec animus vanitate: nec voluptate cor⁹ aliquā satiat: vt scri ptū est. Nō satiat oculus visu: nec auris impletur auditu. Fuge sanguisugā hanc: et oia reliquisti. Hec em̄ oia trahit ad se. Pone hanc: et iugū tā importabile/ q̄ multiplex abie cisti. Non est em̄ dñs crudelis ad illā: nō est tyrannus tā im pius et inhumanus sic vrgēs seruilū: et non parcens. Ssi tigatū magis instigat: subditū premit durius. Inquietum malū: quod spūi semper incubās inexcogitabilia meditā tur. O custos hoīm/ quare posuisti me contrariū tibi: et fa ctus sum mihimetipsi grauis? Nullū mihi onus importa bilius: nulla grauior sarcina est. Ssfact⁹ sum mihi talentum plumbi: et resedit inquitas sup illud. Sed audiā vocem lo latij: audiā q̄d loquat magni consilij angelus. Venite in q̄ rad me oēs qui labo: et onerati estis: et ego vos reficiā. Tollite iugū meū sup vos: et inuenietis requiē animabus ve stris. Verū dec alā. Inueniēt forte in nouissimis locum si bi. Interim sane felices liquet esse: qui exonerati sunt: et se quuntur dñm expediti. Arctissimū enim nos fozamē expe ctat. Si q̄ sequimur/ cōsequi volum⁹: per angustā pteda mus ingredi/ portam/ necesse est. Quid tu camele gybbum quid tu pecuniole proditoris loculos tollis? Non sic im pie: non sic ingredieris. Ssfozamē acus/ hmōi sarcinas non admittit. Ejculsant aliq̄ fortasse dicentes: Abraam/ ysaac/ et Jacob: ceteriq̄ sancti: nūquid non terrenas diuinas ha buisse leguntur? Sufficit nobis esse sicut illi fuerunt: neq̄ em̄ sumus nos patrib⁹ meliores. Si culpabilis esset posses sio diuitiarū: nunq̄ illi in diuitijs tantā a dño gratiā obtis nuissent: aut tantā gratiam cōsecuti/ diuitias nihilominus possedissent. Quid respondebim⁹ nouis imitatoribus san ctorum veterū? Jmponant certe vitulos super altare dñi: macrent arietes: hircos immolent: quia et hoc Abraam fe cit: et hic rinus patrum: quibus nō modo meliores non su mus: sed ne digni quidē soluere corrigiā calciamentorum eorū. Sed hec inquiūt statū vltra non habent: vbi reuela ta est veritas: transiere. Quid si ipsas quoq̄ sanctorum di uitias rpales/ vmbram fuisse dixerimus futurorū? Jn figu ra siquidē eis oia legimus cōtigisse. Denicq̄ quid terrenas pali diuitias possideret scti et pfecti viri: cū sola adhuc ter rena palā pmitterentur a deo? Sicut em̄ sacrificijs illis: sic et diuitijs/ carnalib⁹ adhuc populis dispēsatio diuina mo rē gerebat: nūmirū vt tanq̄ parvuli paulatim a gēliū fece derēt ritu/ eadē q̄ gētes demonijs/ dño immolātes: eadēq̄ et illi: sed a dño: nō a demonijs expectātes. Ubi sane celes tis promissio sonuit: spiritalia iam necesse est spiritalibus cōparari: et mutari sacrificiū spe mutata. Nouerant hec q̄ cūq̄ vel eo tpe fuere perfecti: sed ex charitate pplo cohere bant: vt in manifesto quidē et agere eadē: et eadem quere re viderentur. An forte violenta videtur extorsio quod de vmbra dicimus et significatione? Olim alter super hec scri pserat in hunc modū. Nullus mihi opponat aurum tem pli iudeorum. Tunc em̄ hoc fuit: quando sanguis immola batur: quod totum figura fuit. Aurum ergo repudien⁹/ cum ceteris superstitionibus iudeorum: aut si aurum pla cet: placcāt et iudei. Postremo non multos legisse me re colo/ aut non afflictos grauiter: aut non grauiter in ipsa

Cur Antiqui sancti habuerunt divitias quę nobis denegatę sunt.

seculi huius psperitate tentatos: fortē et periclitatos. Nisi mirū lōge aliud est in luto aquarū multarū diuisi fundo maris iter carpere/ terrena licite possidēdo: aliud ipsam q̄ nouis gressibus vndā calcare: oia relinquēdo. Sed rēpoi gratie pierogatiua hec debebat: petro nouū iter/ et noui typus inueniri seruabat. Antiquorum sane patrū diebus/ donec in terris viderentur: et conuersarēt inter hoies dñs maiestatis: non erat euangelice forma perfectionis: sz spi/ ritum dñi solo interim spū sequebantur. At vbi verbum caro factum est: et habitauit in nobis: iam nobis in eo tra dita est imago vite: et cōuersationis exemplar quod opo/ teat etiam corpora liter imitari: vt vtroq̄ sequentes vestī gio: non vlterius cum patriarcha iacob altero femore clau dicemus. Ubi em̄ audiuimus q: dictū sit antiquis/ nisi q̄s renūciauerit oibus que possidet: nō pōt meus esse discipu lus: Et ite. si vis esse pfectus: vade et vende oia que habes et da pauperib⁹/ et habebis thesaurū in celo: et veni seque re me. Neq̄ id dicimus: tanq̄ saluari q̄s vel hoc tempore nequeat: si secus egerit: sed vt gradū agnoscat pprium/ et lo cum perfectionis: aut discipulatus officium non vsurpet. Habent euangelia et perfectionis consilium: et remedium infirmitatis. Nolite thesaurizare vobis thesauros in ter ra: hec perfectio est. Siquidem filius hominis: vbi caput reclinaret: nō habebat. Petro et iohanni: nec argentum/ nec aurū erat. Paulus victu simplici vestituq̄ contentus: hec ipsa labore manuum acquirebat. Sed non omnes ca piunt verbum hoc: sicut nec consilium castitatis. Quid di citur populo: Ssacite vobis amicos de māmona iniquita tis: vt cum defeceritis/ recipiant vos in eterna tabernacu la. Verba domini sunt: et quod loquit tale est. Ssfirma equi dem stat immobilisq̄ sententia: eos qui volunt in hoc se culo diuites fieri/ incidere in tētationem laqueū diaboli: sed quia miserē: super turbam: et ipsum quoq̄ camelum (quod homo nō potest) per fozamē acus traducere pos sum. Cauete saltē a verbo aspero: qui laqueū venantiū mi nime declinatis. Uestite nudū: egenum alite: visitate infir mū: ne forte audire contingat sermonē durū/ asperū vbū/ auditionē malā. Jte maledicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ est diabolo et angelis eius. Ssacite vobis amicos de māmona iniquitatis: ac si manifesti⁹ dicat. Ue vobis diuites: q̄ ha beritis consolationē vestram. Attamen vnum iam superesse videtur. Cōmunicate eā pauperibus/ quoz est regnū dei: vt cum venerit hora eorū reminiscantur: et deficientes vos recipiāt in tabernacula sua: et cōsolationē suā: quā mō pau dēter expectāt: dū vestram ipsi pcipitis: misericorditer cō municent desolatis. Mentur⁹ em̄ bonā/ et coagitatā/ et su pereffluentem/ dabūt in sinus eoz: nec erit illud palliū bre ue q̄ duos operire nō possit: aut stratū coangustatū vnde decidat alter. Hinc est q̄ dotatas et ditatas videmus ecclē sias a potentibus et diuitibus huius seculi: qui in operi bus bonis diuites: iuxta euangelij admonitionem/ amici cos sibi facere studuerunt de māmona iniquitatis: a quis bus in eterna tabernacula recipiant. ¶ Quidni sperarēt ab his recipi: qui claues videtur habere? Sed heu data est ipsa potestas eoz in occasionē carnis: et q̄ sibi pariter atq̄ alijs in celo tabernacula eterna parare debuerāt: in terra cōmunit domū ad domū: et agrū copulat agro. Quis ra puit ab ore apostoloz tēporis huius verbū gratie/ fiducie verbū: ecce nos reliquim⁹ oia et secuti sum⁹ te? Ecce em̄ vt ppls: sic sacerdos. Similiter volūt in hoc seculo fieri diui tes: similiter immo abūdātius sua hic pcipiūt cōsolatio nē. Similiter amicis egent et ipsi: vt in aliena saltē tabernacula suscipiātur: vtpote pprias nō habētes. Beati em̄ pau peres spū: q̄m ipsoz est regnū celoū. Ceterū hoibus qui pfectionis obtinēt locū: dignitate pollēt: auctoritate pmineāt: fungūtur officio: an inter hec infirmitatis et imperfectio nis/ quā vsq̄adeo diffitenē: liceat saltē sperare remediū: ip si hinc q̄s sint iudices. Nā q̄ minime deceat/ manifestū est: nobis sane liceat vel audire dicentē. Si sal infatuatū fue rit/ in quo saliatur? Ad nihilū valet vltra: nisi vt mittat fo ras et cōculcet. Sed et pshytero cui fortasse derogare time/ but/ q̄m sciūs est: vt liceat solita spūs libertate: nulli blādi ri: palpare neminē: sed nude mudā pmere veritatē. ¶ Cle ricus inquit q̄ parte habet in terra: nō habebit partē i celo. Jtēq̄ clericus si quippiā habuerit preter dñm: pars eius nō erit dñs. Uerbi gratia: si aurū: si argentum: si possessio nes: si varia supellectile: cum istis dñs pars eius fieri non dignatur. Uidetur et sanctus dauid cauterio graui inure re quosdā: ipsi viderint/ quos hec parabola tangat. Jn la bore inquit hoim nō sunt: et cū hoibus non flagellabunt: Jdco temuit eos superbia. Habent enim singula queq̄ gene ra hoim labori: aliq̄d: aliq̄d voluptatis. Sed aduertere est prudentiā aliquoti⁹: et mirari q̄ēadmodū nouo inter hec artificio discernentes: et abinuicē sequestrantes ea/ to tum q̄ delectat eligunt: et amplectūtur: q̄ molestū est fu giunt et declinant: cū militibus ne impe supbie fastus: am plam familiā: et nobiles apparatus: equoriū phaleras: ac cipitres: aleas et similia queq̄ frequentant: aliqui forte et dependētes a collo rubricatas murilū pelles: ornatos tha lamos: balnea et molliciē oēm arq̄ gloriam vestium a mu lierculis mutuantur. Caute oīno loquor pondus: et insom nes in castris noctes: incertaq̄ discrimina pelioum: mu liebrē q̄s verecundiā et disciplinā: aut si q̄d aliud serus ille labori habere cernit: declinātes. Sudāt agricole: putant et fodiūt vinitores: et q̄ inter hec tot pēt ocio: accedēte fru ctuū tpe/ innouari sibi horrea iubēt: et pspuaria eoz ple na: vtinā nō pe illis: vtinā vel cū illis: viuūt tritico: bibūt vue sanguinē meracissimū: parū est: impinguant: et dilatā tur adipe frumēti. Uberarū viridū peregrinū mutuant vi na sapore: et addit oleū camino. Sed cōsidera et negociato res. Circuēūt mare et aridā in labore corporis: et periculo vite pituras sibi diuitias pgregātes. Dura sunt hec: cauē ant prudētes nos: dulces interea capiāt somnos: ne dicā in stratis lasciuiāt suis. Erit tū inuenire in die festo graues va sis aureis et argēteis ministros dextras: referentes varijs opi bus manticas: pticas oneratas: et in scrinijs tam multipli ces loculos: vt si mensas adhibueris: nūmularios putes. Quid fabros aut cementarios: ceteroscq̄ eiusmodi operarios necesse est numerare? Uictū sibi multo labore q̄rūt alli ma dēt delitijs: copijs affluūt ocioſi. An nō merito tales poeta subsannet: Ne cū forte suas reperitū venerit oli Et q̄ auiū plumas: moueat comicula risum ſfurtiuis nudata colo ribus. Magis autē magn⁹ ille prophēta et plus q̄ pphēta terribiliter increpat dicēs. Genimina viperarū quis demon strabit vobis fugere a ventura ira? Ubi em̄ sunt pnie fru ctus? Cum ceperint resurgere hoies vnusquisq̄ in ordine suo: vbi putas generatio ista locabitur? Si ad milites for te diuerterint: expfflabunt eos q̄ minime secū labori: aut pericula tolerarint. Sic agricole: sic negociatores: et ſingu li quiq̄ ordines hominū/ a suis eos similiter arcebūt fini bus: vtpote qui in hoim labore non fuerint. Quid igitur restat: nisi vt quos omnis ordo repellit pariter et accusat cum sortiantur locū vbi nullus ordo: sed sempiternꝰ hoz ror: inhabitat? An forte ad electionem clerici audeant aspi rare? Magnus enim vere eorū locus in regno dei: et bo num sibi: sed qui bene ministrauerint: gradū acquirūt. Ce terū suus et ipsis nec modicus labor esse videtur: et dice bat qui plus oibus laborauit. Qui nō laborat: non man ducet. Et petro dictum est: simon iohānis amas me? pasce oues meas. Jdēq̄ tertio repetitū. Tertio dicū: pasce: nec mulge: seu tonde: vel semel additum est. Speret ergo disci puli locū/ gradū ministri: q̄ dominicū pascere gregē sata gir: q̄ tondere: pascere vero tripliciter: exēplo conuersatio nis: verbo predicationis: fructu orationis. Et pascere ad mādatum christi: vt nemo sibi hūc sumat honorē: sed qui vocatus fuerit a deo tanq̄ aaron. Per eū nēpe si quis in troierit saluabitur: et inuenier pascua. Si vero ascenderit aliunde: plane fur est et latro. Atq̄ vtinā vel queratur iā inter dispēsatores: vt fidelis quis inueniatur. Nemo tamē indignetur nobis: aut moleste accipiat que dicuntur. Si

Ecclī. xl. Mat. xj

Exe. xvj.

Luce. x. j. tim. v.

Job. v.

Ecclī. xxxiij

Mat. xj

Job. vij

zach. v. Mat. xj

Gen. xxxij.

Lu. xiiij. mat. xix.

mat. vj. Luce. ix. Act. iij.

Lu. xvj.

j. Th. vj.

mat. v.

Ibidem

Luce. x

Luce. vj

Esaie. xxviij.

Lu. xvj.

j. Cor. x.

ecclesiastici

Job. xxj

mat. xxv

Lu. xvj.

Luce. vj

Esaie. xxxiij.

Lu. xiiij.

mat. xix.

Act. iij.

Ecclesiastici xxxiij

Luce. xvj

Esaie. xxxiij.

Lu. xvj.

Luce. vj

Esaie. xxviij.

Lu. xvj.

j. Cor. x.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sanctus est/et minime sibi cōscius hoc: congratulamur ei: doleat et ipe nobiscū in pluribꝰ hec inueniri. Nec em̄ reue-
Ezc.xij. lamus nūc occulta dedecoris: nec parietē fodimꝰ/vt abominatio maior appareat: nullū adhuc de fornicatione fecimus vbi: q̄uis ꝛ hec in multis etiā ꝛ multipliciter regnet
Dan.xiij qui puritatis auroꝝ impuro cōre et coꝝpore ministrātes/ nō verent stare angelū dñi qui fecer medios ꝛ dispdat: sed
omo audent agni immaculati sacras cōtingere carnes: et iuingere in sanguine saluatoris manus nefarias: quibus
pauloante carnes (proh dolor) mere ertricias attrectarunt:
sic altaria circuire: sic frequēter are psalmos: cū et eiusmodi
pū.cviij. laus erecrabilis ꝛ oratio sit in pctm̄. Sed nec coꝝ sacrilegia recensemus: qui diligunt munera: sequūtur retributiones: vendūt sacramēta: iustitiā produnt: quoꝝ gutur nec
dum traxit ad laqueum: necdū pfocauit fauces verbum
matth. blasphemie: vox sacrilega: sermo nequā: quid vultis mihi
xxvj. dare et ego vobis eū tradā? Videmus hec oīa: sed quodā modo nō videtes: quippe quibꝰ nec flagellū est: nec ille cōedens zelus. Manifesta loquimur: ꝛ que vix aliquis erubescant. Postremo ꝛ nos in clero fuimus: licet vel nostra
s. Coꝝ.s. scrutari. Videte vocationem vestram: ait vocatus apostolus. Consideremus et nos: an vocati venerimus: et vocati a deo: cuius nimirum hec vocatio est. Nec communē mo-
Ro. viij do vocationē diximus: qua sane iuxta eundem apostolum: quos pdestinauit: hos et vocauit. Si quis vocauerit nos in honorem cleri: conuenire velim conscientias singulorꝝ:
Esa.xl. vt sim preceptum dñi: ad coꝝ hierusalem loquar. Huic em̄ paruulo adhuc: aut forsitan necdū naro: ecclesiastica iā beneficia prouida sane parentum solicitudo parabat. Hunc nos inquiens illi vel illi tradamus episcopo: apud quem habemus gratiā: aut cui forte seruiuim? vt dixerē de bonis dñi: nec in tot liberos nostra diuidatur hereditas. Illū pre positus aut decan? vt sibi succederet: plusq̄ materno eḡ cauit affectu: in delitijs enutriēs/et delictis. Ille dign? archidiaconatu: vtpote filius principis: magis autem si fit episcopi consobrinus: in quo nimirum tota est episcopata progenies. Alius vndiq̄ circuit sedulus explorator: blanditur: obsequit/simulat/ꝛ dissimulat: miseraq̄ sibi suffragia mendicari non erubescit: manibus et pedibus repēs: si quo modo tandem aliquando sese ingerere queat in patrimonium crucifixi: et bona domini: que sola ex omnibus hodie inueniuntur exposita. Nimirum peregre profectus est: sed in plenilunio forte/vt sua districte repetat redituꝝ.
℄ Quis ea intentione gradus ecclesiasticos/ꝛ ministeria sanctuarij queritꝝ immo queritur (queri nempe/quē queret ipse debuerat) vt sine curis seculi/in sanctimonia coꝝ dis ꝛ coꝝporis illuminādus accedat ad dñm: et suā pariter ac proximorum operetur salutē ot ationis studio deditus: et verbo predicationis. Nam si eos eo querit aut tenet animo/eoq̄ intuitu: vt huius vite habeat necessaria: euangelizat vt manducet: et peruerso nimis ordine: celestibus terrena mercatur. Ꝟ certe dignius amplius q̄ consentaneus rationi/vt prius carnali victu/carnalia magis opera ꝛ negocia exercet: nec fieret inuersor rerum: aut in bono: aret ministerium spirituale. Sed modico est natura cōtenta: nec multi sola in his necessaria querūt: quippe minoꝝ facile satis obtinenda periculo. Honorati incedere volunt: placere studeant hominibꝰ: delectari et scripture: ꝛ huic seculo p omnia conformari. Audi querelas dñi: quid super hac tā ta hominū temeritate loquatur patiens redditor: penitenosee. viij tiam cupiens/q̄ vindictam. Ipse inquit regnauerunt: et non ex me: principes extiterunt/et ego non vocaui eos.
D ℄ Uniuersos siquidē in ordinibus ecclesiasticis/ceteriscq̄ ad sanctuariū pertinētibus/honore querētes ppriū: aut diuitias/seu coꝝporis voluptatē: postremo q̄ sua sunt: nō q̄ iesu xpi: manifeste prorsus ꝛ indubitāter: nō ea (q̄ deest) charitas: sed aliena a deo: et q̄ omniū radix malorꝝ cupiditas: introducit. Quid istud temeritatis: immo q̄d insanie
j.Ti.vj. est? Ubi timor dei: vbi mortis memoria: vbi gehēne merꝰ:
Lañ.j. et terribilis expectatio illa iudicij? Spōsa nec cubiculum/ nec cellā ingredi: nisi rege introducēte pſumit: nō irrenerēter irruis nec vocatus/nec introductus? Trahe me post te ait illa: in odore vnguentoꝝ tuoꝝ curremus: nunc aūt trahit sua quēq̄ voluptas: ꝛ odore turpis lucri secrātes/ questū estimāt pietatē: quoꝝ certa est dānatio. Verū et si irreprehēsibilis videat ingressus/et intētio casta: nihil ne vltra timēdum est? Timēdum quidē: ꝛ maxime. Nec em̄ quicūq̄ spū ceperint: eriā spiritu pfummātur: sed carne nonulli.
j.Ti.vſ. Deniq̄ et saul princeps constitutus a dño: et iudas nō ab
Hab. iij; alio electus in apostolum memoratur. ℄ Nonne ego (inquit) vos duodecim elegi: ꝛ vnus ex vobis diabolus est?
j.reg.xv. Utinā in duodecim vnus hodie petrus: vnus qui relique-
Job. vſ; rit oīa: vnus q̄ loculis caream/inueniaꝰ? vn? (inquit) ex vobis diabolus est. A duobus vrigꝫ bolis diabolus dicit: et iudas nō loculū: sed loculos habet. Utinā saperes miser ꝛ intelligeres cū thesauro pecunie/thesaurum ire pariter ac mutari: vtinā nouissima puidēs animaduerteres facile p
j.Ti.vſ. forame acus trāsituros nō diuitiarū cumulos: sed delictorū. Nihil em̄ intulimus in hunc mundū: haud dubiū quia nec auferre quid possumus. Sāne argentum et aurū non nihil est: sibi verūq̄ retinet mundus. Inexorabilem cōstituit ianitorem: foramen angustum est: nihil ex oibus aspotare licebit. Nā peccatum q̄m nihil est: nulla potest foramīnis angustia retineri. Solū hoc te sequitur quocūq̄ ieris: quacūq̄ intraueris pellē hāc nō depones. ℄ Que aūt parasti insipiens: cuius erūt? Ue/ve in domo dei horrēdum videmus. Quidni idolatras ministrātes. Mentior: si nō idoloꝝ seruitus auaricia est: si non quibusdam etiam ventersunt factus est deus suus. Quod em̄ quisq̄ pre ceteris colit: id sibi deum cōstituisse probatur. Quātos sane vidimus qui diligūt munera: sequūtur retributionē? Quātos
matth. xxiiij; qui xpo dño non seruiunt: sed suo ventri? Quis putas est
Job. iiij fidelis seruus ꝛ prudens: quē constituit dñs sup familiam
ps. xxix. suā/vt det illis escā in tpe? Queris forte quā escā? Deus (inquit) cibus est vt faciā volūtatem patris mei. Nimirū vita in voluntate eius: qua quidem nec pasci ipse: nec alios pascere poterit/nisi fidelis sit et prudens: vt eam et intelligat et diligat: diligat autem fortiter: diligat et feruenter. Quando enim excusare ignorantia posſit hominem: qui se magistrum infantium: doctorem insipientium pro-
j.Coꝝ. xiij. fitetur? Ignorās vrīq̄ ignorabitur: immo et multos ignorare faciet et ignorari. Quid enim periculi sit/vbi non inuenit pastor: pascua: ignorat dux itineris viam: vicarius nescit dñi voluntatē: ecclesia quotidie multipliciter/ꝛ miserabiliter experiē. Est em̄ vt sanctissima/sic ꝛ sacratissima res
j.coꝝ.vij volūtas dei et occultū oīno consiliū: de quo et aplus gloriatur: puto iniqens ꝛ ego cōsilium dei habeā. Unde et
j.Coꝝ.ij ipsa veritas. Nemo scit q̄ sunt in hoc nisi spūs hominis q̄ est in ipso. Sic et que dei sunt/nemo nouit: nisi spūs dei q̄ in ipo est. Utilis proinde lectio: vtilis eruditio est: sed multo magis vncto necessaria: quippe que sola docet de omnibus. Unde autem scire videbimur que sit voluntas dei
j.Joh.ij. bona/et beneplacens/et perfecta: qui nec pulsare: nec quere re: nec petere consueuit: qui donec alienarum curam susciperet animarum: nunq̄ sue gessisse curam: sed in vano eam visus est accepisse? Atq̄ vtinam vel nunc curaret suā: vt meam quoq̄ postea curaturum sperare liceret: ꝛ de suo
mat. vij. pius oculo festucam eijcer et: vt de meo videret eijcere tra-
Luce. vj ben. Nam de his quidem qui et vbi forte intelligūt domini voluntatem: negligunt tamē et quātum preualent aduersantur ei: qui dederunt manus mortis: et cum inferno
B iniere fedus: vt odiēres bonū/adherētes malo: parati sint gratis consentire peccato: fouere malicia: fauere iniq̄tati: q̄m odibiles deo: ꝛ mundo execrabiles esse constat: melius est filere q̄ loqui. ℄ Sane neno repente fit turpissimus: et vir aliquis in hunc affectum nequicie: nisi praua cōsuetudine pertranſuit. Sunt enim infirmi et tepidi amatores iusticie: quibꝰ aut vigor: aut feruor deest: aut fortassis vter q̄: cum vterq̄ sit summopere necessarius. Inter prospera quippe et aduersa versanti/etenim, vigoris esse dignoscit-

nequaq̄

nequaq̄ cedere tribulationi: sed p iusticia pſecutione viriliter sustinere: sic seruoꝝ videt attribuendū nullis capi voluptatibꝰ: nullis illecebris enervari. Que quidē: tum oī popnlo: tum maxime ꝛ spūliter ducibus ppli sunt necessaria: ne forte in pernicie oīm errare contingat. Quid em̄ refert qua occasione via deserāt veritatis: seducātur ignari: sequātur spontanei: cōpellant inuiti: seu attrahātur illecri: q̄d interest dūmodo eant in ꝑditionē? Sic em̄ eue prudētia: ade tēperantia: cayn oīno iusticia: petro defuit fortitudo. Quā quidē virtutis quadrifarie pfectionē/ꝛ cathedrā sanctitatis oīmodo exigit ministeriū hoc
mat.xv. xpm introierit: blādiatur. Siquidē ō: ignorāt. Si cecus
Piere. ij ceco ducatū pr̄ester: nōne ambo in foueā cadūt? Et item.
Joh̄ā. x. Sacerdotes nō dixerūt vbi est dñs: ꝛ tenētes legē nescierūt me. Ipsi ꝓpphete ꝛ pastores abierūr in terrā quā ignorauerūt. Dicitur ꝛ iniquo. ſfur nō venit: nisi vt macter et
ps.lj. pdat. Et illud. Dilexisti malicia sup benignitatē. Dicitur
Joh̄ā. x. pusillanimi. Mercēnarius ꝛ q̄ nō est pastor: videt lupū venientē ꝛ fugit. Dicit ei qui post ꝓcupiscentias suas vadit. Moris est posita secus introitū delectatiōis. Dſ ité.
Phil. ij. Ā Oēs que sua sunt/querūt: nō que iesu xpi. Verū hec hactenus. ℄ Jam qui p xpm sibi in sortem ministerij huius introisse videt: deceterο quēadmodum ei seruiat: quēadmodū ministret: quēadmodum pascat tripliciter vt prudentissimus gregem dñi: solicita secū examinatione discutiat. Judign? em̄ lacte ꝛ lana cōuincitur: si nō pascit oues. Si
iij. regū iiij. nō vigilat in custodia gregis: iudiciū sibi māducat et vesţit. Ue ve tibi clerice: moris in olla. Moris ſ ollis carniū
osee. iiij. moris in humōi delitijs est. Nō modo q̄ secus introitū delectationis posita esse cognoscitur: sed ob id maxime: q̄ populi ꝓstat esse pctā que comedis. Süptus ecclesiasticos gratis habere te reputas? Cantando (vt aiūt) tibi, pueri
ps.lxv. re videnť: sed bonū erat magis fodere: aut etiā mendica
Lu. xviij re. ℄ Peccata em̄ populi comedis: ac fi ꝓpria tibi minus sufficere viderenť. Solicitus esto/tāq̄ redditurus rationem p eis: gemitus fundere: dignos agere penitētie fructus. Alioquin tibi ea nouerīs imputāda: que modo irer
ps.lxv. delitias comedis/ꝛ paruipēdis: ꝛ dissimulas tanq̄ nihil
Lu. xviij attinētia tibi. O iudicioꝝ dei abyssus multa. O terribilis deus in cōsilijs super filios hominū. ſfrustra incipiēt miseri dicere montib?: cadite super nos: ꝛ collibus operite nos. Venient venient ante tribunal christi: audiet populorum querela grauis: accusatio dura: quoꝝ vitare stupēdijs: nec diluere peccata/quib? facti sunt duces ceci: fraudulenti mediatores. Quid tibi in ſpiēs delitie sapiūt: q̄d diuitie ille cecos delecrāt oculos: quib? mercaris tā graue iudiciū: tā dure temeritatis obligas rationi? Uniuersa
j.Ti.v. siquidē vsq̄ ad quadrantē nouissimuꝝ exigeris. Sed esto
j.Coꝝ.ix studiose quis ꝛ fructuose laboret: dignus plane est operarius mercede sua: vt qui altario seruit de altario viuat.
j.Ti.vſ. Uiuat inquā de altario: vt iuxta eundē apostolū: alimēta ꝛ quib?regā habens: his cōtentus sit. Ecrtiū ei hoc periculū est. De altario inquit viuat. Nō superbiat: nō luxurietur: deniq̄ nō diteť: nec cōtra sancti cuiusdā plane dignam omni acceptione sententiā/ ex clericatu ditior fiat.
Nō sibi de bonis ecclesie ampla palatia fabricet: mutans quadrata rotundis: nec locellos inde cōgreget: nec in vanitate aut superfluitate dispergat: nō extollat de facultatibus ecclesie consanguineos suos: aut neptes (ne filias
℄ dixerim) nuptui tradat. ℄ Res pauperū non pauperib? dare/par sacrilegij crimen esse dignoscit. Sane patrimonia pauperū: facultates ecclesiarū: ꝛ sacrilega eis crudelitate surripit/quicqd sibi ministri: dispēsatores: nō vriq̄ dñi vel possessores: vltra victū accipiūt: vestitū. Nec em̄
j.Coꝝ.ix ordinauit deus his qui euāgelio seruiūt: de euāgelio quere aut habere delitias/vel ornatū: sed viuere Cait Paulus Jex eo: videlicet sint cōtenti alimēta coꝝporis: nō iritamenta gule: aut incētiua libidinis: ꝛ quib? regank: nō quib? ornenť accipere. Sane q̄ nō fideliter introiuit: neq̄ per christū: quidni infideliter agat ꝛ pro christo? Manifestam sine dubio facier arborem ex fructu: radicē palmes: opus intentionē. Faciet ad quod venit vt macter vriq̄ ꝛ disperdat. Quando vriq̄ altario seruiat qui eiusmodi
Job.iiij. est: seruiat aūt in spiritu: ꝛ veritate: Tales nimirum pater adoratores querit. Alioquin ministratio mortis est/in iudicium ꝛ condemnationē. Aut quādo poterit necessarijs esse cōtentus: qui eo animo introiuit/vt stipendia cleri in
eccls.iiij usus voluptatis/curiositatis ꝛ vanitatis congreget/seruet/ erpēdat? Triplex ergo funiculus q̄ difficile rūpitur: hominē miserū in pernicie trahit: q̄ ipure intrat: indigne ministrat: sed ꝛ ipso fructu aburit tempore. Quid em̄ si in hoc mūdo floret: ꝛ prosperat in via sua? Arescet velociter: cito decidet flos eni: ꝛ vapor ad modicū parēs. Parcitur virge: qm̄ inuenit iniquitas eius ad odiū vriq̄/non
ps.xxxvj ps.xxxix. ad iram. Virga (inquit) tua ꝛ baculus tuus: ipsa me consolata sunt. Habet em̄ virgas: sed habet etiam baculū. Et hec consolatio est: q̄ is qui virga cedit: baculo sustentet. Aut certe porrat pastor virgā ꝛ baculū: illā ouib?: illū lupo: omnia aūt propter electos. Siquidē ꝛ virga eos consolatur a stimulis cōscientie: dū hoc modo sentiūt sibi peEsa.xliij cata dimitti: dicente dño: ego sum/ego sum ipse qui deleo iniquitates tuas. ꝛ baculus iuuat ad toleratiā vge: dū illi cōparatione fit leuior. Econtra vero dicit induratis. ſfrōs
Piere.iij mulieris meretricis facta est tibi: erubescere noluisti. Et
Ezech. xvj. addit. Recessit zelus meus a te: vltra nō irascar tibi. Que
Deb.xij. em̄ diligit/arguit: et flagellat omnē filiuꝝ quē recipit. Vi-
ps.lxxij quet proinde eos q̄ in labore hominū nō sunt: ꝛ cū filiis nō flagellank: nec diligi a deo: nec recipi. An tu forte q̄s in mundo florere cōspicis: ab auroꝝ mūdi diligi putas? Audi q̄d super hec scriptura loquat. ℄ Dis q̄ voluerit
D amicus esse huius mūdi: inimicus dei cōstituit. Et alio loJacob. co. Charissimi nolite diligere mundū: neq̄ ea que in mūiij. do sunt. Si quis diligit mundū: nō est charitas patris in
j.Joh.ij. eo. Verba sunt apostoloꝝ. Primū quidez verbū iacobi: secundū eius discipuli quez diligebat iesus: qui et ipsius ignorare nō posset animū. Sed vis nosse quis sit qui diligat mūdū? Neq̄ em̄ creaturas dei iuberis odisse: sed que a deo nō sunt: ea diligere prohiberis. Que vero sint hec:
E iohānes ipse loquat adijciēs. ℄ Nolite ait diligere mūIbidem dum: neq̄ ea que in mūdo sunt. Omnia em̄ que in mūdo sunt: cōcupiscentia carnis est: ꝛ concupiscentia oculoꝝ: ꝛ ambitio seculi: que nō sunt inquit ex patre: sed ex mūdo. Uiderit hic quisq̄ cuius sit spiritus: quid diligat: quid cupiat: quid sectet. Ecce em̄ speculuꝫ veritatis: tm̄ ne quis cōsideratovultu cōscientie sue/pretereat: ꝛ qualis fuerit obliuiscat. Ambitio/curiositas ꝛ voluptas non ex patre sunt: sed ex mūdo. Aut certe q: multi codices habēt non ambitionē seculi: sed superbiā vite: cōcupiscentiā carnis/ vniuersam accipe coꝝporis delectationē: qua quidē ne ipsa curiositas caret. Ac deinceps ocupiscentiā oculoꝝ: que cūq̄ ad humanū diē quē ꝓpheta minime
Dic.xvij. concupiuit) ꝛ secularē gloriā: ꝛ extrinsecā pertinēt vanitatem. ℄ Horo in superbia vite/elationē cordis intelligE. Nec em̄ tria qui diligit: mundū diligit: et dei ꝑstiturus est inimicus. Suscipiat aūt qui eiusmodi est: reconciliationis officiū: nō mediatoris: qui etiā prodito: is scelere inimicitias cumulauit: vt merito iam nō vt hostis: sed vt traditor: iudicet: vt iudas vriq̄: nō vt saulus. Naz impudētia ꝛ frontositas cū obdurauerit vt non paueat: nō horreat: non ꝛtremiscat: ea tā demū desperatio est. Quid em̄: Horis sibi cōscius homo/tanq̄ qui iusticiam fecerit: diuino sese vultui sistere nō verek: tanq̄ domesticus intrat ꝛ exit: magistrū salutat: genua flectit: oscula foꝝ lacrimis dolose agit: sed in ꝑspectu dei: vt inueniaꝰ iniq̄tas eius ad odiū. ps.xxxv. Odibilis plane deo frontosa temeritas: et impudentia execrāda. Propter quid em̄ irritauit impius deū: eraceruauit dñm peccatoꝝ: vt ſfs multitudinē ire sue nō queratPs.ix. Thus propter fornicatiōes/incestus/aut sacrilegia? Nihil horum prophēta memoratur: sed q̄ in corde suo dixerit: nos

Universidad de Deusto
Biblioteca

requirer. Sermo/cordis affectio est. Cor: de eñ dicere nō requirer: est nō erpauescere exquisiturū. Nec impietas: cui fin multitudinē ire sue/nō miseretur deus: nec q̄rit: nec arguit: nec flagellat: nec vlciscetur in adinuentiones cor: sicut de moyse ⁊ aaron ⁊ samuele leginus: q̄bus nimirū ꝓpitius fuit. Sed erpsse ⁊ figuāter cui⁹ sit hec ipietas audiamus. Miseream⁹ impio (ait dñs) velut in cōcilio angelor: ⁊ cōgregatione deliberans. Nec eos latuit crudelitor: ē oī indignatione misericordiā iudicē meditari: qua nō discat hō iusticiā facere: sed obdor: miscens miser ⁊ dicens: oblitus est deus: auertit faciē suā: dies suos ducat in bonis: in puncto ad inferos descensurus. Et cū dixerit pax ⁊ securitas: tunc subitaneus ei supueniat interitus: nec effugiat. Et nō discet (inquit) facere iusticiam. In terra sancto⁊ iniqua gessit ait dñs: ac si diceret. Nolo discat iusticiā facere: inuenta est iniq̄tas eius ad odium. An adhuc querendum est: quis iste sit impius? In terra (inquit) sancto⁊ iniqua gessit in ecclesiasticis possessionibus: que sancto⁊ fuerāt vsibus assignate in domo dei: quā sanctitudo decet: de qua paulus discipulus studiose solicitans: vt scias inquit quō te oporteat cōuersari in domo dei: que est ecclia dei viui: colūna ⁊ firmamentū veritatis. ¶ In clero quippe tanq̄ in celo gerens iniquа: q̄d nisi de ministro iudicetur? Celeste tenet officiū: angelus dñi exercituū factus est: tanq̄ angelus aut eligit: aut reꝓbatur. Inuenta quippe in angelis ꝓauitas: ⁊ districtus iudicetur necesse est: ⁊ inexorabili⁹q̄ humana. Age ergo: q̄m iudiciū graue his q̄ ꝓsunt: ⁊ potentes potenter tormenta patient. Ascendat supbia tua semp: sequere regē tuū. Omne sublime videāt oculi tui. Festina multiplicare ꝑbendas: inde ad archidiaconatus cuola: domū aspira ad episcopatū: ne ibi quidē requiē habiturus: q̄m sic itur ad astra. Quo ꝓgrederis miser? An vt ab altiori gradu sit casus grauior? Nec eñ sic paulatim decides: sed tanq̄ fulgur in impetu vehementi: quasi alter satha nas subito deficieris. In labore hoim non sunt inquit: et cū hoibus nō flagellabūtur: ideo tenuit eos supbia: pcūi diaboli quo ceciderūt: qui operand⁹ iniq̄tatē. Hec est que nō recipit disciplinā. Curari renuit: medelā nō sustinet. Ulc⁹ pessimū: qđ nec summis saltē digit⁹ patit attrectari. Cui⁹ ipse idignationē vereor sup his/⁊ graue iudiciū. Quidni timeā mor: sua: feralē infamiā: ⁊ animarum frenesim nō ignorans? Sed dñi sunt verba q̄ replico: ⁊ eadem ipsi quoq; legūt ⁊ intelligūt: pariter legē quippe sciētes ⁊ dicens: oblitus est deus: auertit faciē suā: dies suos ducat in bonis: in puncto ad inferos descensurus. Et cū dixerit pax ⁊ securitas: tunc subitaneus ei supueniat interitus: nec effugiat. Et nō discet (inquit) facere iusticiam. In terra inquit sancto⁊ iniqua gessit: ⁊ nō videbit gl'iam dñi. Durus est h̄ sermo: ⁊ cōminatio valde terribilis: nō videbit gl'iā dñi. Quid igit cetera vidisse prestat: Dicite totus mīe finis: Hāc ego mīam nolo: ꝑcul fiat misera tio tā crudelis: ne veniat in cor ꝓfotiū aīa mea. ¶ Quis eñ vobis miseri demōstrauit fugere a vētura ira? Quid ꝑsentē tantopere fugitis irā: flagellū timetis: declinatis virgā? Et quidē in hac die vestra: q̄ ad pacē vobis: sed si cognouissetis ⁊ vos: mutatis: nō effugitis pniam. Nā mala iū impunitū esse nō pōt. Nō punit hic ꝓpria voluntate: punietur alibi sine fine. Misera sane ⁊ extreme plena demētie cōmutatio: humanū declinare labore: ē/⁊ paratum diabolo stridore eligere sempiternū. Aiaduertite siquidē ⁊ videte: nō hoibus: sed diabolo: ⁊ angelis eius igne illū esse paratū. Ille eñ hostis ⁊ lupus: nos autē pp̄ius ei⁹ ⁊ oues pascue ei⁹. Illi securis ⁊ malle⁹: nobis flagellū et virga debet. Illius iniq̄tas inuēta ad odiū: suū habeat carcerē vbi nulla redēptio: vñ nemini liceat respirare. mihi sane ⁊ labore tolerabilior carcer/et tpe breuior: assignat: vbi cū iratus fuerit dñs: mīe recordetur: redēptionē suo mittēs pplo copiosam. Denicq; tps mihi cōstituit. Mihi dicit donec illi parat eternū. In sudore inq̄t vultus tui/comedes panē tuū: donec in terrā: de qua sumpt⁹ es: reuertaris. Pessimus ille angelus de terra sumptus nō est: nec in terrā aliq̄n rediturus: ꝓptere a nō habet donec sed ignis ei parat⁹ eternus. Minime igit expedit: vt in sapientia huiꝰ seculi: autoris seculi nō vereamur frustrari iudiciū: ⁊ deludere velle suīam: declinando videlz laborem hoim ⁊ sudor: eum: ac si nullo modo nos ꝓtingere videat qđ ade dictū est: aut nō in eo suīam labor: is excepe rimus: in quo sine exceptiōe p eccatum⁹ oēs: aut nō cōis culpe nihilomin⁹ esse debeat pena cōis. Forte eñ aliqui dicāt. Quid peccam⁹? Bona est oīs creatura dei: nostra licite possidemus: nostris vtimur facultatib⁹: a rapinis ⁊ latrocinijs abstinēres. Eñ uero nō pascetis i cruce cor: nos. Ego sane diuitem illū cui⁹ saluator meminit in cuāgelio: in nullo hor: audio accusari. Induebat purpura ⁊ bysso: quotidie epulabat splēdide. Si crudelitatis arguitur/q̄ substantiā mūdi habens/⁊ videns fratrē suū egere/clauserit viscera sua ab eo: q̄n hec diuiti deest: Quantos videtis ⁊ ipsi lazaros/esurientes/nudos/egrotos: et plus de iumētis vestris: plus de cor: phaleris/q̄ de istorū miserijs cogitatis: Sed ad tremendū ab: ac iudiciū veniamus: nō eñ ab: ac sed dei suīa est. Memento inq̄t fili q̄ recepisti bona in vita tua: ⁊ lazarus similr mala. Uerū vtrūq; est: non pōt oīno negari. Iffer suīam: q: paucis expressa rotius summa negocij est. Ille bona: ⁊ iste mala recepit. Quid modo? Nūc aūt inquit: hic ꝓsolatur: tu vero cruciaris. Expergiscimini eb: ij/⁊ flete. Terribilis e⁊ deꝰ in iudicijs sup filios hoim. Heccine cruciatuū cause tota q̄ in hoc seculo bona recepit! ¶ Ipsa plena. Necq; enim ad hoc nos de paradisi voluptatis animaduersio diuina ciecisse videt: vt alterū sibi hic paradisum adinuentio humana pararet. Nō ad laborem natus/si laborem refugit: nō facit ad qđ natus est: ad quod venit in mundū. Quid rñdebit ei qui misit eū: qui instituit vt labor: aret? Memēto ait q̄ recepisti bona in vita tua: ⁊ lazarus similr mala. Nunc aūt hic ꝓsolatur: tu vero cruciaris. Quid dicemus ad hec? Si talis finis: ⁊ tale iudiciū: vt extra gaudij lucē occupet: nūquid nō ꝓferenda sunt in hoc seculo mala bonis? Quippe nec illa vera bona: nec illa vera mala eē manifestū est. Vera ponus suīa salomonis. Melius est ire ad domū luctus/q̄ ad domū cōuiuij. Ceterū si ficeruciandi sunt q̄ in vita sua bona receperint/⁊ habentibus ꝓsolationē ꝑsentē: ve reposito est sempiternū: cū in superioribus inuenti sint aliq̄: de sapientia carnis scientes in oīb⁹ ⁊ p oīa reꝓbare malū/⁊ eligere bonū: quisnam eor⁹ poterit esse finis: si fm multitudinē ꝓsolationū suarū dolores apprehenderint aīas miseror⁹? Consequens eñ videt vt bona oīa: ⁊ oēm seculi huiꝰ recipientes ꝓsolationē: nihilomin⁹ vniuersum ve: ⁊ vniuersi maneant cruciatus. An vero ⁊ illud eque ex eadē ab: ac suīa cōsiderandum videtur: eos q̄ ꝓrario ducti spiritu/vite ꝑsentis oīa bona respuāt et eligāt mala: oīa quoq; bona dñi: ⁊ oēm habituros ꝓsolationē: Forte eñ hoc erat qđ petrus audire voluit: cū tanta fiducia dñm tantaq; libertate cōuenit. Ecce inquit nos reliq̄mus oīa: ⁊ secuti sum⁹ te. Quid ergo erit nobis? Nota admodū questio est: quēadmodū petrus: cū nil fere ex oīb⁹ habuisse sciat: tā fiducialiter gloriet⁹ sese oīa reliquisse. Un sanctor quispiā. Multum inquit deseruit q̄ voluntatē habendi dereliquit. Et post pauca: A sequētibus tanta relicta sunt: quāta a nō sequētibus desiderari potuerūt. Fidelis sermo: Ez for: tā clausus ⁊ ipse est. Nunq̄d eñ volūtas habendi tā multa complectitur: vt reliquisse illā sit oīa deseruisse? Quis hoim oīa desiderare possit: nedū piscator: ille/ille paup ⁊ mo dicus? Sed q̄d cuiq; sufficere possit diligētius vestigator: ⁊ facile est inuenire oīa desiderantē. Necq; eñ ponere est ꝓcupiscentie modū/donec videatur impleta: donec adepta sit q̄bus valeat esse ꝓtenta. Ceterū nec amator: pecunie/dicet aliq̄n sufficit: nec libidinosus satiabitur voluptate. Sic ⁊ crudelis quisq; semp sanguinē sitit: ⁊ ambitiosus: aut cupidus laudis humane/adeptis dignitatuꝝ titulis seu fauoribus: nullū erinde capit oīno remediū: sed desiderio estuat amplior. Minus autez inuenit res quiē: qui sibi placere cupit; ⁊ suis/ideſt quibusdā fatuis

Deute. xxxij. de semetipso testimonijs gloriatur dicēs: manus mea excelsa: putans sese aliquid esse cū nihil sit. Uidi ego aliq̄s q̄sq; viros/quidni freneticos arbitrer? Primus siquidē buccis tumētibus marinā mastricabat arenā. Secundus sulphureo astans lacui/exhalantem teterrimū fetidissimūq; gestiebat haurire vaporem. Porro tertius fornaci incubans vehemēter accense/micantes scintillas hiantibus excipere faucib⁹ letabat. Quartus supra pinnaculū templi residens/lenioris aure spiritū aperto attrahebat ore: et si quomin⁹ influere videret: flabello sibi ventum ipse ciebat: ac si totum speraret aerem deglutire. Qui intus seorsum positus ridebat ceteros: ipse quoq; ridēdus ⁊ marine. Propterias eñ carnes incredibili quodā studio fugere laborabat: nūc manus: nūc brachium: nunc alias partes applicans oī. Miseratus hoīes: causamq; miserie scisciratus a singulis: vnā oībus esse reperio: validissimā vtriq; famem. Cum vero macilentissimas eor⁹ facies ꝓtemplatus: reco: dabar ꝓpbere gementis miserabiliter ⁊ dicentis. Aruit cor: meū: q: oblitus sum comedere panez meū. Quid hec vobis (inquio) ꝓsunt? Non sunt naturales cibi: magis famē hec prouocant/q̄ extinguūt. Panis nāq; aīe iusticia est: ⁊ soli beati q̄ esuriūt illū: q̄m ipsi saturabūtur. Nimirum ad imaginē dei facta aīa rationalis ceteris oībus occupari pōt: repleri oīno nō potest. Capacem deū: q̄cquid deo minus est non implebit. Inde est q̄ naturali quidē desiderio summū q̄us probatur appetere bonū: nullā nisi adepto eo requiē habiturus. Ceterū errant miseri nō inuenientes viā: ⁊ vt scriptū est: Ambulant impij in circūitu: dum minora queq; bona querētes: illud semp desiderant qđ sibi vicinius necdū vident adepti. Atq; vtinā si fieri posset: cetera oīa obtinuisset vnus: eodēq; ꝓculdubio ⁊ ipsum (qđ sibi solū deesse videret) summū vriq; bonū desiderio quesiturus: quo ceteris quoq; semp expetit nō adepta. Sed innumera sunt hec: ⁊ a ceteris quoq; pariter requiruntur. Quod valet quisq; trahit in parte: nec aliq̄n poterit ꝺ circūitus peragrari. Uis puenire? Incipe trāsilire. Alioq̄n proueperis miser in desiderio terreno⁊: ⁊ a summo bono eo logius inuenieris: quo te amplius dederis caducis reb⁹ ⁊ trāsitorijs appetendis. In circūitu siquidē ambulas: ⁊ qđ ꝓpe erat in cor: de/⁊ in ore tuo: si corde credere as: ⁊ ore cōfiteris: terga vertēs declinas: ⁊ elongaris ab eo. Hinc e qđ vociferat dicēs. Cōuertimini filij hoīs. Et itē. Reuertere: reuertere sunamit: reuertere reuertere vt iueamur te. Amfractuosa siquidez via: ⁊ inambulabilis: facilisq; peruenies spretis oībus/q̄ adeptis. Ecce nos reliquim⁹ oīa: ⁊ secuti sumus te. Quid ergo erit nobis? Dignū plane apostolica fide: ⁊ deuotiōe verbū. Jam reliquisti oīa iam dñm petre secutus es: ⁊ nūc demū quid sis acceptus rus interrogas? Vere simon: vere obediens in auditiōe auris: sine pacti cōuentione. Ad vnius eñ iussionis vocē petrus ⁊ andreas relictis oībus secuti sunt redēptorem. Si hoī carnali stulticia forte videt: audiat: qđ stultum est dei sapientius est hoibus: ⁊ q̄m placuit deo per stulticiam ꝑdicationis saluare credentes: quippe cū mundus eū in sapia minime cognouisset. Quātos eñ mūdi sapientia maledicta supplantat: ⁊ ꝓceptum in eis extinguit spiritū: quē voluerat dñs vehemēter accēdi: Noli (inquit) precipitanter agere: diu considera: diligentius intuere. Magnū est qđ ꝓponis: ⁊ opus habens multa deliberatione. Experire quid possis: amicos cōsule/ne post factū penitere cōtingat. Hec sapientia mundi terrena/aīalis/diabolica/inimica salutis/suffocatrix vite/mater repidi/tatis: que solet deo vomitū ꝓuocare. Caue tibi ait. Ut qđ eñ? Cum a deo verbū esse nō dubites: quid opus est deliberatione? Uocat magni ꝓfilij angelus: quid aliena consilia p: estolaris? Quis eñ fidelio⁊: quis ve sapientio⁊ illo? Dedue me dñe: ⁊ deducar: for: tio: esto ⁊ inualesce. Noui ego quenā sint: que oporteat fieri cito. Ab ore putei geheme eripio: ⁊ inducias petam: ⁊ retardabo; ⁊ cuncta/

bor exire si forte interim fiat aliquid? Absco̅di ignem in sinu meo: ⁊ crusto iam latere: iam nudatis viscerib⁹: iam sanie defluēte: diu mihi ⁊ deliberandū est an expergiscar an excutiā: an abijciam illū? Magnū oīno est qđ offerk: sed eo vtiq; libentius ⁊ festinantius suscipiendum ⁊ obnūs arripiendū manibus: cum feruore ⁊ hilaritate. Ꝓbet autem seipsum/qui de ꝓpria virtute presumit. Nam diuina quidem oīno probata est. Amicos consulat: q̄ nō legit. Inimici hoīs domestici eius. Quid frequentat cuā gelium/qui euāgelio non obedit? At in eo sane leginus ꝓmittenti cuidā sequi dominū: sed defunctū prius ꝑm sepelire volenti: responsum ab eo: vt sineret mortuos sepelire mortuos suos. Alteri quoq; tantū suis qui in domo erāt: valedicere cupienti: nemo (inquit) mittens manum ad aratrum ⁊ respiciens retro/aptus est regno dei. Sed quid audierat primus? Magister ait: volo te sequi quocūq; ieris. Cui respondit dña: vulpes (inquit) foueas habent ⁊ volucres celi nidū: filius aūt hoīs nō habet vbi caput suū reclinet: prudentiā carnis in fouea vulpis in nido volucris arguens cordis elationē. Est eñ interdum videre nōnullos: qui relictis oībus/abstenūciare seculo disponentes: cum recte offerre velint: nolunt diuidere recte/calliditate humana totos sese diuino cōmittere nutui formidātes: sed reseruantes nescio quid fermēti vt totam massam corrūpat: qđ in multis frequenter experimentum est. Alius sine duce ⁊ preceptore spiritale studiū apprehendere facile cogitans: ambulat in magnis ⁊ mirabilibus sup se: vt vulgo d: saliens anteq̄ videat: casurus anteq̄ debeat. Petrus cogitatū suū iactans in dño: ⁊ oēm solicitudinem suā in eum ꝓiciens: certus q̄ illi foret cura de eo/reliquit omnia: secutus est dñm: ne interrogans quidē de premio: donec ex periculo diuinum: qđ saluator: prosequebatur/sumeret occasionem percontandi. Quid ergo erit nobis? Ait illi iesus. Amen dico vobis. Uerbū confirmationis ꝓmittitur: magnum noueris esse qđ sequitur. Amen dico vobis: q̄ vos qui secuti estis me in regeneratiōe cū sederit filius hoīs ⁊c. Quid est qđ dicit in regeneratōe: aut que est hec noua regeneratio? Necq; eñ iam ignoramus quoniā oportet hoīem nasci denuo: nō ex sanguinibus: neq; ex voluntate viri: sed ex aqua et spiritu sancto. Ceterum cū nullatenus ad eam regenerationē valeat hec ꝓmissio prinere: forte ⁊ altera regeneratione opus esse videtur: nec solum denuo: sz ⁊ tertio hominē nasci necesse est. ¶ Infelix ego homo: ⁊ miserabilis casus meus: cui nō vna sufficit: cui dupler est necessaria regeneratio. Nimirū ex corpore ⁊ aīa cōstitutus/ceci di totus simul: simul totus oīno resurgere non possum. An vero dignū non est: vt ea que videtur portio: ꝓtiq; portio reparetur? At ipsam sane aīam esse: nemo sane mētis ignorat. Ꝓtior ḡ reficiatur: que ꝓtior corruit ꝑcrim q̄ ab eius culpa alterius pena prodierit: ⁊ ipsius corruptionis: Dinc est q̄ aīabus ꝓmū saluator aduenit: tollere vriq; pctā mūdi non molestias carnis. Quod sane manifestius docuit in seipso: penis oībus corpus exponens: aīam aūt immunem ꝓtinus custodiens a pctō. Non sic hodie filij hoīm non sic: sed aīe curam negligunt: curam aūt carnis perficiūt in oī desiderio. Necq; eñ peccare metuūt: sed puniri: nec virtuti cordis opera datur: sed valitudini corporis: imo etiā voluptati. De schola hippocratis ⁊ epicuri didicerūt hec: necq; eñ suis ꝓs discipulis hoc quippiā tradit: sed discite (inquit) a me: q: mitis sum ⁊ humilis corde. Filij hoīm vsq; quo graui corde: vt quid diligitis vanitatem: ⁊ queritis mendaciū? ¶ Tempus hoc animabus nō corporibus est assignatū: dies salutis vtiq; non voluptatis. Omnia tēpus habent: animabus nunc operam dare necesse est. Nam in carne qui seminat: sola ex ipsa metet corruptionē. At nemo inquiūt vnq̄ carnē suā odio habuit. Uerū est. Sed zelū habens ablq; scientia/dum prodesse festinat: inuenitur obesse. Cū eñ iudiciū carnis ex anima

Psa. xxxix. Job. xxj. thes. v. esa. xxvj. Ib

Sap. vj. Ps. lxxiij Ecclī. iij.

Ps. xxxix. Esa. xxvj. Ib

Ps. cj. Mat. v. Ps. xxj. Ps. xvij. j. cor. j.

Mich. vij. Matth viij. Luce. ix. Matth viij. puerbiū Ioh. iij. Ecclēs. iij Bal. vj. Ephe. v. Mat. xj Ps. iiij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

pendeat: carni nihil potest vtilius/q̄ salus anime p:ouideri: vt videlicet in repo:e fit respectus illius: ⁊ socia passionis/felicitatis quoq; consortiū mereatur. Unde apls inquit. Saluatorem expectamus dñm nr̄m iesum xp̄m
Phil.iij. qui reformabit corpus humilitatis nostre cōfiguratum corpori claritatis sue. Requiesce in hac spe caro misera: cui ꝓpter aiam venit: p:o te quoq; venturus est: q̄ reformauit illā: tui quoq; nō obliuiscetur in finē. Regenerek interim aia: ⁊ tanq̄ p̄scita ⁊ p̄destinata a dño conformis fiat imagini filij eius: in mansuetudine cordis: ⁊ humilitate. Ipsius em̄ merito/te quoq; nouerit aliq̄n regenerandā: ⁊ ꝓformandam corpori eius in glo:ia ⁊ claritate.
In regeneratione (inquit) cū sederit filius hoīs in sede maiestatis sue: sedebitis ⁊ vos ⁊c. Cōsequimini ait quem seqmini: vt cū ipse sederit: ⁊ vos pariter sedeatis. Quando em̄ ille resedit in mūdo: quando substitit: q̄n reclinauit caput: exultauit ad currendā viā: bñ faciēdo p̄trāsijt:
p̄s.xviij. Actuū.x quippe nec nidū: nec foueā: nec locū habens in diuersorio: donec opere tandē q̄d suscepera: cōsummato: sedendi p̄ceptum mereretur accipere: ⁊ dicere dño dño meo sede a dextris meis. Incipiens tu q̄ p:esidere eligis q̄ cōsedere: querens in itinere diuerticula. Ille ministrare venit/nō ministrari: tu supra magistrū/⁊ dño maio:: immo nec discipulus ꝓfecto nec seruus: recūbere iam festinas
Cant.j. Paulū dormies: paulum domitabis: paululū cōleres manus: ille salit in montibus: trāsilit colles. Clamat ad eum aia mea: trahe me post te: in odo:em vnguento:um tuo:um curremus. Alioq̄n quādo eum remorando/repescēdo/paulando ꝓsequi speras? Exultauit ad currendā viā.
p̄s.xviij. Hilarem fine dubio diligit secutorem. Necdū ad brauium peruenisti: necdū apprehendisti metam. Grandis adhuc restat via: noli fistere gradum: noli in medio itinere residere. ¶ Jn sudore inquit vultus tui/comedes panē tuū
Gen.iij. donec in terram: de qua sumptus es: reuertaris. Extunc sane tēpus erit requiei: nimirū quādo iam spūs ipse dicet vt requiescas a laboribus tuis. Necdum tn̄ erit consummata par: necdum pfecta quies: denicq; necdū sessio plena. Jn regeneratione inquit cum sederit filius hoīs in sede maiestatis sue: sedebit ⁊ vos. ſſelix regeneratio. Quādo em̄ renascar ad sessionē/miser hō natus ad laborem! O si vnq̄ sedero totus: cuius modo ne minima quidem portio sedet: in quo nil tranquillū: nihil quietum: sedatū nihil: nihil vnq̄ in eodem permanens statu. Sedebitis ⁊ vos. O sessio. Quis mihi tribuat vt dignis expiuā verbis/q̄ de sessione hac cordis affectione concipio? Immo quis tribuat mihi sessionis hui⁹ imperturbata frui requie quā desidero: quā cupio: quā requiro? Ecce em̄ dixi: nil in me sedet: sed cuncta in motu sunt: oīa nutant: fluctuāt vniuersa. Boltremo vbi ꝓcipiscit adhuc caro aduersus spīritū: spūs aduersus carnem: quidnā hoīs sedere videtur? Nec sola iam ꝓcupiscētia pacē impedit: turbat sessionē: vetat esse sedatum: sed duplex quoq; fm̄ corpus miserū hoīem cōtritio verat: p:esentis videlicet sensus doloris: ⁊ mortis metus future. Nimirū cum ⁊ passibile sit: ⁊ mortale: duplex nihilominus aīam agitare solicitudo videtur: spei vtriq; ⁊ timo:is. Inter hec nempe fluctuat iugiter/donec petī corpus inhabitat: ascēdens vsq; ad celos ⁊ iterū vsq; ad abyssos descendens: tabescens in malis: ⁊ ad bona nihilominus inardescens. Erit aūt cum luteū hoc egrediens domicilium a timore quidē penitus libe-
p̄s. cxiij rabitur: sed necdum ab expectatione. Extunc em̄ iam nō erit timo:: in finibus nostris: sed in spe singulariter consti-
p̄s. cxiij turi psallemus singuli mente ⁊ spīritu: q̄d p:elibauerat quodāmodo qui dicebat. Cōuertere e aīa mea in requiem tuā: q: dñs benefecit tibi. Quia eripuit aīam meā de mor-
p̄s. cxlj. te: oculos meos a lachrymis: pedes meos a lapsu. Letorū de expectatione idem ipse fic ait. We expectant iusti: donec retribuas mihi. Nec modo numerū fratrum vt cōpleatur: sed ⁊ ipsuz corpus vt sua regeneratione restituatur expectāt. Jmmo vero ⁊ expetunt cū desiderio; sub al-
Apoc.vj tare dei vociferantes ad ipsum. Ae qui audire meruit: potuit ⁊ testificari. Nam corpus quidē illo in tēpore sedere quis dicat dum effluit: ⁊ in sanies pulueręq; redigitur?
D ¶ Jn regeneratione (inquit) sedebitis ⁊ vos. Seminat
j.cor.xv em̄ corpus animale: resurget corpus spirituale. Seminat in ignominia: surget in glia. Ubi iam tunc mors victoria tua? Siquidē ⁊ tu inimica nouissima destrueris. Corpus
Ro.vj. em̄ resurrectionis iam nō mo:itur: mors illi vltra nō dominabitur. Sed ⁊ dolo:⁊ gemitus ois absceder: q̄m ab
Apo.xxj sterget deus oēm lachrymā ab oculis sancto:um: ⁊ iam nō erit amplius neq; luctus: neq; clamo:: sed neq; vllus dolo:: q̄m p̄ioa transierunt. ſſelices lachrymę: quas benigna manus cōdito:is absterget: ⁊ beati oculi qui in talibus liquefieri fletibus elegerunt: q̄ eleuari in supbia: q̄
oē sublime videre: q̄ auaricie ⁊ petulantie famulari. Sedebit igitur corpus imo:talitatis ⁊ ipassibilitatis: gemina quadā felicitate dotatū: liberū ab oi necessitate: ab oi
Exo.viij corruptione securū: alienū ⁊ immune ab oi concupiscētia: plenū glo:ia: configuratū denicq; claritati corporis xp̄i. Sedebit ⁊ aīa sicut nil metuens: sic nec cupiēs vltra: nimirū plena bri̇tudine/⁊ secura plenitudine fruens: nullos iam cogitationū fructus: nullos tentationū ꝓflictus nullos affectionū sentiēs mot⁹: sed eterne illi incōmutabilitati p:o suo imersa/⁊ sic adherēs deo vt vn⁹ iam spīritus fit facta cū eo. Sed q̄n hec: aut q̄bus hec erūt? Vos
p̄s. xxiij ē inquit qui secuti estis me: cū sederit filius hoīs in sede maiestatis sue: sedebitis ⁊ vos. Jam quidē sedet filius hoīs in sede maiestatis: siquidē ascendēs in celū sedit a dextris dei. Sz cū sederit dictū est: b est cū apparuerit sedēs: sicut
Col.iij. apls ait. Cum em̄ xp̄s apparuerit vita vestra: tunc ⁊ vos apparebitis cū illo in glo:ia. An magis audebimus dicere ⁊ ipsum adhuc stare quodāmodo: vepote cuius necdū sedes ꝓsummata videtur: necdū pedibus eius scabello supposito: q̄ a patre p̄missum est. Nō q̄ illi plenitudini quispiā desit: sed q̄ membra caput expectet. Audeat hoc te stare: qui meruit intueri. Ecce ait stephan⁹/video celos
Act.vij. apertos: ⁊ filiū hominis stantem a dextris virtutis dei.
Deb.ix. Paulus quoq; sic scribit: xp̄s assistens pontifex futuro:: bono:: introuit semel in scta/eterna redēptione inuenta Ceterū in regeneratione corpori sedebit in sede maiestatis: qui p:o animarū regeneratione/stetit in ignominioso supplicio crucis: interrogatus ꝓtumelijs pariter ⁊ tormentis: nec modo durissima mo:te: sz ⁊ turpissima cōdēnatus. Q̄m em̄ obediens patri fact⁹ usq; ad mo:tē/mo:tem aūt crucis: ꝓpter hoc exaltauit illū: ⁊ donauit illi nomen q̄ est sup oē nomen: vt in nole iesu oē genu flectat.
Phil.ij. Hec aūt dixerim fratres: vt nouerit is quenā sint duo latera scale: que volentib⁹ seq̄ dñm ꝓponūtur ascendēda: que base co:: que capita: qui ve gradus: quo:: summi tati deus innixus est. Opo:tet nos siquidē domare carnē: calcare mundū: vt voluptatē co:poris declinātes: caueamus nihilomin⁹ seculi vanitatē. We nimirū abominationes egyptio:: quas imolamus dño deo nostro. Et totum q̄d a via vite ⁊ discipline deterret filios hui⁹ seculi:
Exo.viij totū q̄d exercet interim seruos dei: in his duob⁹ est: q̄ sub vno versu ꝓpheta cōmendat. ¶ Uide inquiēs humilitatem meā/⁊ labo:ē meū. Hec q̄ sint latera scale/vilitas/et
p̄s. xxiij ē aspitas: q̄b⁹ dēinceps interne vtruq; ⁊ gre gradus firmiter inseranf. Est em̄ videre hoīes mūdanā gliam ꝓtenentes
Phil.iij. fauo:ē calcantes ppli: nō desiderātes humanū diem: sed nō adeo fortes in tolerātia molestie corporalis: nō adeo resc̄ientes mollia: nō adeo carnis illecebras superātes. Quid istos dixerim/nisi latus alterū non tenere? Po:ro
p̄. lxxxiij vni tm̄ lateri innitentis periculosus nimis ascensus: ⁊ p̄xim⁹ est ruine. O si periclitaf q̄ circa carnē videf plusq̄ oporteat in firmari: lz mūdi respuat gliam: nec contumelijs moueaf: pfecto lōge ho:ribilius est periculū ⁊ multomagis inexcusabile/n̄ quis forte licet castigās viriliter
Ecc.vij corp⁹/⁊ nō parcēs eius afflictioni/inueniaf tn̄ min⁹ resistens glorie desiderio; minus patiēs iniuriarū; min⁹ pu-

ritatis: ⁊ solide humilitatis habens: minus ꝺmunis a seculi vanitate. Quid em̄ tibi infelix hō: cū his nugis ⁊ calamitatibus: cū hoc fastu ⁊ vanitate ilta: que nec aīe/nec corpori ꝓdest? Quid irritaris: q̄d inflāmaris ad verbi flatū: q̄ nec carnē vulnerat: nec inq̄nat mentē? Nihil sic alienū a natura tua: nil tam ꝓrariū rōni. Neq; em̄ sic dicere possum q̄d tibi cū cibis ⁊ vestibus aut frigore: vel esurire quid moueris? Cum vnita ꝓsonaliter aīa nō huic mundo sed corpori: longe minus carnē possit odisse q̄ mūdū quippe que huic multū debeat: illi nihil. Nō quidē dixerim: nō vt voluptas perinde excusetur: sed vt vanitas et impuritas ante oia fugiatur. Sane vbi sic stabilieris et firmaueris in corde tuo: asperitatē corporalis abstinētie ⁊ laboris amplecti: ⁊ oi vilitate ⁊ extremitate esse cōtentus: bona sunt latera: securus iam insere gradus exercitij spiritalis: vt totū q̄d mūdo ⁊ carni subtrahis: studio pie-
Phil.iij. tatis impendas: oblitus que retro sunt: ⁊ extentus in anteriora: vt ascensionibus dispositis: de virtute ꝓficias in
p̄. lxxxiij virtutē: vt videre deū deoz in syon merearis. Et primum quidē per desertū ꝓprijs cordis: ⁊ connallem plorationis ascendes: ascēdes vt virgula fumi: deh̄inc iam in serenis quidē elapsus: ascendes etiā de deserto deliris affluens
Cāti.viij innixus sup dilectū: ductus de claritate in claritatē tanq̄ a dñi spiritu: illo vtiq; qui scrutatur etiam alta dei. Nec paucos in his gradus inueniet gr̄e multiformis. Uerū hec spiritualia sunt: ⁊ spūalibus vtiq; cōparanda. Nunc vero ad initiandos potius sermo dirigatur: cui⁹ tota intentio est reuocare ad cor: p̄uaricatores. Ceterū habent ꝓficientes editū olim de duodecī gradibus humilitatis ex sermonis occasione libellum: quos videlz gradus ille iustoz oīm spiritu plenus/in regula sua tradidit vere ꝓ oia benedictus. Ille em̄ spūalem nobis erexit scalā: cui⁹ vtiq; summitas celos tangit: q̄n in eius gloriosa transitu euidenti legimus miraculo cōmendatum: bn̄ papa Gregorio sic scribente. Inter discipulos uz manus imbecillia mēbra sustentās: erectis in celū manibus stetit: ⁊ vltimū spiritū inter verba oronis efflauit. Qua sz die duob⁹ fratribus vni longius posito/alteri aūt in cella cōmoranti: reuelatio vnius atq; indissimilis visiōis apparuit. Uidelicet nāq; q: strata pallijs ⁊ innumeris cortina lāpadibus via recta: oziens tramite ab eius cella in celū vsq; tendebaf. Cui venerādo habitu vir desup clarus assistēs: cui⁹ esset via quā cerneret: inquisiuit. Illi vero se nescire ꝓfessi sunt. Quibus ille ait. Hec est via qua dilectus dñi celum benedict⁹ ascendit. Que est em̄ via ab eius cella ꝓgrediens: nisi ordo quē idem vir beat⁹ instituit: ⁊ forma vite que ab eo sumpsit exordiū? Qua nimirū via dñi dilectus ascendit: q: nō potuit vir sanctus aliter docere q̄ vixit. Et hec quidem eoz vel maxima fiducia est: qui ipsius vtcūq; studeant inherere vestigijs: ipsum ꝓceptorem p:equūtur. Nec em̄ venire aliquaren⁹ in dubiū pōr: quin oīno sacer sit modus cōuersationis: ⁊ diuina magis inspiratione atq; ꝓfilio/q̄ humana prudentia vel adinuentione formatus: quo nimirū tantā in vita gratiā sanctitatis: tantā post obitum glorią felicitatis idem vere benedictus obtinuit. Sed hec hactenꝰ ne quis forte{ quod longe sit semp a cordibus nostris } derogare nos potius eis/qui sibi varios p:out cuiq; visum est: religiose viuendi formauere modos: q̄ alios ꝓsolari ⁊ animare voluisse causetur. Eam rō quā videm⁹ in ecclesijs hodie formam cleri (que inf̄ormē diximus vitā) a quo sanctoz habuerint quis vnq̄ vel in nouo/vel in veteri testamēto sic vixerit: sic viuere docuerit hoīes? Utinā ipsi sese interrogēt singuli: nec ꝓscientias sup hec cōuenire ꝓpias dissimulent.
puerb. xiiij. Quātos em̄ videmus sectatores viarū: que videnf quidem hoībus bone: sed in ꝓfundū finis earuz inferni descēdit? Quātos ascensores scale nō cui⁹ summitas celos tāgit: sed q̄ illi oīno ꝓraria est: habēs latera ꝓcipiscētia carnis/⁊ ꝓcupiscentiā oculoz: gradus vero supbiā vite: que ex mūdo sunt/non ex patre? At eius sane quā vobis cōmendare volum⁹/scale gradus ⁊ latera ex patre vtiq; sunt: nō ex mūdo: cui nimirum innitus apparuit. Sobrie ait apostolus/⁊ pie ⁊ iuste viuam⁹ in hoc seculo. Sobrie Titū.ij.
tas voluptatem carnis impugnat: iustitia seculi vanitatem: dum videlz cuiq; reddens q̄d suū est: ⁊ adulantē de ploratr: ⁊ cōpatitur irascenti. Denicq; ⁊ ipse saluator dum baptiste manib⁹ cellum illū vertice inclinaret: sic inquit
Matth iij. decet nos implere oēm iusticiā: solā nimirū humilitatem iusticiā reputans. Exhibeatur ergo sobrietas nobis: iusticia primo: pietas deo. Pietas em̄ cultus dei est. Sane vt voluptas ⁊ vanitas elationē cordis fouere nosc̄itur: sic sobrietas ⁊ iusticia pietatem: vt iter hec latera de fide in
A fidem spe mediante p̄ficiens: supeminentiā aliquādo teneat charitatis. ¶ Jnnitūtur hec latera habibus/ quas suppositt auriter sapiētia: duobus fortitan lignis crucis. Ubi em̄ ille multeratur mo:te: cruce turpatur: quis suoz delitias seu glorią sustinere queat: nedū audeat querere? ſſlagellatus xp̄s: ⁊ sputis illitus: bainlat tibi crucem: et ludibrio factus irrisoria veste: arūdineo sceptro: corona spinea: foditur clauis: ānumeratur sceleratis: in ligno extenditur: etiā mortuus vulneratur: ⁊ hec intuens quis⁹ christianus: ꝓprijs nihilomin⁹ voluptatibus indulgere ⁊ florere velle in seculo nullatenus erubescit? Ceterū si
s.Job.ij. oīs qui se dicit in xp̄o manere: debet sicut ille ambulauit ⁊ ipse ambulare: multomagis qui ꝓ eo manere se dicit: q̄ p:o eo legatione fungit: qui ei ministrat: si eū nō sequit inexcusabilis est. Sane nisi abnegauerit semetipm⁹: ⁊ tu
mat.xvj. lerit crucem suā: sequi eū oīno non pōt. Quid vero crucem tollere est: nisi laborē amplecti ⁊ humilitatē? Sicut scriptū est. Elegi abiectus esse in domo dei. Sed forsitan
p̄. lxxxiij minus adhuc firmiter stabilita hec videant: si tm̄ fuerint subnixa basib⁹: nō etiā desup coherentia capitellis. Hinc est q̄ minime suis contentus exēplis/saluator etiam premiare ꝓmittit: vt quē forte nō prouocat imitatio p:ecedentis: trahat vel desiderij retributionis: ⁊ si quis voluptuosus est: illū firiat torrentē voluptatis: si glorie cupidus: aspiret ad illā celsitudinē iudiciarie ptātis. Sedebit
Esa. lxj. a it ⁊ vos sup sedes duodecim iudicātes duodecim tribꝰ israel. Ac si dicat. P:o ꝓfusione vra duplici ⁊ rubore po
vestra laudabit. P:oprerea em̄ in terra sua duplicia possidebūt: ⁊ letitia sempiterna erit in xp̄o. Jn exilio vobis afflictio duplex: humilitatis vtiq; ⁊ labo:is. Sed ꝓsolamini/⁊ nolite deficere: q̄n in terra vestra/terra vtiq; viuentiū: duplex vos nihilomin⁹ remuneratio manet: sublimitatis ⁊ delectatiōis. Jn sedibus em̄ quietis imperturbata est: in iudicio dignitatis eminētia cōmendat. Quis vero secularis honor: excogitari pōt: q̄ non p:orsus in tante sublimitatis cōparatiōe vilescat? Nō vni⁹ siquidē ciuitas aut ppli/seu regionis vnius: sed vniuersitatis iudices habent p̄sidere cum xp̄o: nec solum hoīes: sed ⁊ ipsos angelos iudicabunt: q̄ parentē ad modicū vapore: ꝓsentis
Zuc.xij. glorie dedignātes ⁊ erubescentes: imp:operiū xp̄i veniet sis pferūt titulis dignitatū. Nolite timere pusillus grex: q̄m cōplacuit patri vestro dare vobis regnū. Diffinitum
p̄s.cix. est a filiis: q̄d nō euacuabit. Dispositū immutabile pseuerat. Denicq; inrauit dñs: ⁊ nō penitebit eū. Amen dico vobis: q̄ vos qui secuti estis me: in regeneratione cū sederit filius hoīs in sede maiestatis sue: sedebitis ⁊ vos iudicātes. Quid glorisius? Judicēt nūc ⁊ p̄iudicent supbie filij cū rege suo sedeāt: q̄ sibi latera aq̄lonis elegit. Exaltent ⁊ leuetur sicut cedri libani. Erāsiuim⁹: ⁊ ecce nō erunt. Opp:imāt nūc quos possunt: blasphemēt: cogregēt maledicta: veniāt sup nos opprobria exprobrantiū xp̄o: q̄m merces nostra copiosa est in celis. Glorientur ab inuicē habeant: vtiq; vanā ⁊ mendacē: q̄m vani filij hoīm: mēdaces filij hoīm. Gloriā em̄ q̄ a solo deo ē nolūt: veram vtiq; ⁊ manentē: q̄m ipse est veritas: ⁊ ipse est qui est. Jnfelix ꝓ:sus ambitio/q̄ ambire magna nō nouit: querens de modico crescere: ⁊ de maximo minui. Amant enim cathedras ꝓmas: que velut grossi ficus velociter sunt caſure.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sunt em̃ grossi p̃sme quedã ficus p̃ orsus inutiles: solã habentes speciẽ ficuũ/non saporem: nec tam fructus/q̃ futuro: quedã p̃sagia fructuũ: quas ⁊ decidere necesse est: vt eis alie humano vsui ⁊ elui apte succedant. Unde sponsa in cantico canticoꝝ. Hyems trãsijt: imber abijt ⁊ recessit. Et post pauca. Ficus inquit protulit grossos suos: q̃ videlz p̃secutione cessante/inclyta facta sit ecclia: posita in supbiam seculoꝝ. Quã sane sublimitatẽ ⁊ excellentiam dignitatũ/cõgrue satis grossos vocat: vt futura in his moneat q̃ p̃sentia cogitare. Que em̃ vident/tẽpoꝛalia sunt: que nõ vident/eterna. Laueant igitur q̃ primas cathedras amant: ne p̃tingat carere secũdis: ⁊ qui p̃mos nũc recubitus eligunt: incipiant cum rubore locũ tenere nouissimũ. Sedebitis inquit sup̃ sedes duodecim: iudicãtes duodecim tribus israel. De iam ficus erunt: nõ vtiq; grossi. Has nimirũ sedes p̃uiderat: qui de supna ciuitate dicebat. Illic sederũt sedes in iudicio sedes super domũ dauid. Illic plane: nõ hic. Quomodo em̃ sedẽt quas hic videmus sedes: que totiens nutant: totiẽs titubãt: totiẽs subuertũtur? Nimirũ ergo grossi ficuũ sunt: quos renuis aura deijcit ⁊ disperdit. Ceterũ quid sibi vult/q̃ duodecim tribus israel iudicaturos fore p̃mittit: in q̃bus etiã nũdus ipse cognoscitur iudicandus? An q̃ notus tantũ adhuc in iudea deus/vniuersitatẽ fideliũ appellatione xp̃i. tribuũ voluit designari: ⁊ quasi solas meminit iudicãdas: p̃pter illud/qui nõ credit iã iudicatus est? Hec enim est p̃fectoꝝ gloria singularis: inter ipsos etiã eminere fideles: ⁊ ceteris quoq; saluãdis p̃eminere autoritate iudiciarie potestatis: vt iuxta illud de psalmo: sedeant supra domũ dauid. Quid istud miserie est: q̃ ad verbũ tante p̃missionis/negligentia humana dormitat? Populemeus ait dñs: quid tibi debui facere ⁊ nõ feci? Quid cause est/q̃ inimico meo vestroq; libet seruire q̃ mihi? Neq; enim ille creauit vos: sed nec pascit quidem: aut tẽpora vestra ipse disposuit. Si parua hec videtur ingratis: nõ ille/sed ego redemi vos. Sed quo pretio? Non vtiq; corruptibilibus auro ⁊ argento: nõ sole/vel luna: nõ saltem aliquo angelorum/sed p̃prio vos cruore redemi. Ceterũ si neq; tã multiplici inre debitũ: a vobis elicere est famulatũ: omissa his oĩbus/mecũ saltem ex diurno denario conuenite. Nihil vobis ille nocuerit: nihil ipse videar p̃fuisse: ei obtẽperare qui plura vobis ⁊ potiora pollicetur: apud quẽ certior copiosiorq; remuneratio est: vt illud quoq; benignissima miseratione dissimulem: q̃ bonoꝝ vestroꝝ non egens: vobis tantũmodo velim esse p̃sulem: ne p̃sentia suscipere detractetis/que nũc offero dona gratie: futuris glorie muneribus eadẽ cõronanda p̃mittens. Quid ad hec p̃scientia humana respondet? Cum improperari ceperint hec in die iudicij: quõ miseri sustinebũt? Quid excusationis poterũt hre de petõ? Nũquid tunc dicere incipient: modo/ecce modo/sine paululũ. Sic em̃ nũc dissimulant infelices: ⁊ modo/⁊ modo/nõ habet modum: ⁊ sine paululũ in longũ vadit. Bonus est (inquit) deus: qui in p̃mo iuuat. Magna quidẽ diuina p̃missio: sz lõga valde dilatio: ⁊ molesta expectatio est. Terrenas deferre sortes: ⁊ necdũ obtinere celestẽ: afflictio intolerabilis: ⁊ incõsolabilis dolor. Quid accelerare necesse est vt miseria p̃longet? Misera p̃rsus: ⁊ seductoria cogitatio. Noua siquidẽ ẽ querela est: nec p̃lixioꝝ vitã filij hoĩs hactenus causabãtur. Breues dies hoĩm sunt: donec p̃scientia stimulante de p̃nia/⁊ cõuersione: vel intus a spiritu: vel foris cõmoueantur ab hoĩe. Extunc sane nouũ ꝯcipitur rediũ longioris vite: differẽde mortis oritur fiducia noua. Sz esto multa tibi annoꝝ curricula restãt: adolescẽs es vsq; ad senectutẽ victurus ⁊ seniũ: q̃d necesse habes amittere tẽpora tanta: p̃dere tanta lucra? Nihil ꝑciosius tpe: sed heu nihil hodie vilius est! Trãseũt dies salutis: ⁊ nemo recogitat: nemo sibi nõ rediturã momenta perisse causãt. An putas o hõ biẽnij tantũ/aut triennij opus/ab oĩ potẽti posse recõpensari? Sic abbreuiata est manus dñi: vt centũ annoꝝ nõ possit remunerare laborẽ? Sede/cõputa q̃d diebus singulis acquirere valeas: certus equidẽ apud deũ nullũ oĩno bonũ irremuneratũ fore: ⁊ sicut nõ capillũ de corpore: sic nec momentũ de tẽpore periturũ. Quid illud sapientis p̃siliũ ingeram: ne tardes cõuerti ad dñm: Nescis quid superuentura pariat dies. Quid insaniã causer de futuro tam temerarie p̃sumentis: quasi vero tẽpora ⁊ momẽta pater in tua: et nõ magis in sua posuerit p̃state vel volũtate? Postremo quid de incerto fine: ⁊ q̃d de certa breuitate laboris/retributionis eternitate loquar? Nouit dñs figmentũ nostrum: p̃sulit pusillanimitati nostre: humane obuiat cogitationi: anxietatẽ abigit: p̃uenit trepidationes. Sequitur em̃. Et oĩs qui reliquerit patrẽ: aut matrẽ: aut domũ: aut agrũ p̃pter nomen meũ: centuplũ accipiet/⁊ vitã eternã possidebit. Quid vltra dicetis filij hoĩm: q̃n ⁊ in hoc medio/tanta vobis p̃missa sunt vt dormiatis inter medios clerog: de q̃bus psalmista pauloante: ante causabimini: ⁊ execũtes a sorte terrena amplio: statim excipiat cõsolatio: qua nõ patienter: sed etiã gratulãter expectetis sortẽ sanctoꝝ in regeneratione p̃missam? Siquidẽ ⁊ expectatio iustoꝝ leticia est. Centuplũ (inquit) accipiet: ⁊ vitam eternã possidebit. Habetis filij adam p̃missionẽ vite ei? que nũc est/pariter ⁊ future: vt obstruatur oꝝ eos loquẽtiũ iniqua: ⁊ p̃fundantur oẽs iniqua agentes supuacue. An nõ supernacue penitus agit iniqua: qui nõ modo fructuosius: sed etiã iocũdius: nõ modo saluberius: sed etiã suauius deo poterat seruire q̃ mundo? Et attende: q̃ petro quidẽ dñs tantũ de futuro respondit. Neq; em̃ superbus: que experiebatur p̃sentialiter: hesitare poterat: aut opus habebat interrogare. Deniq; nõ quid nobis est dicit: sed quid erit? An vero quis dubitat instãtis esse tẽporis centupli p̃missionẽ? Manifeste id quidẽ ipsa verborũ p̃sequentia p̃bat: vbi centuplũ accepturi: ⁊ possessuri dicimur vitam eternã. Ceterũ ne quis oĩno impudenti remaneat obstinationi locus: mitto vos ad euangeliũ s̃m Marcũ vbi p̃missio eadem descripta manifestius inuenitur. Ait em̃ dñs. Nemo est qui reliquerit patrẽ/aut matrem/aut filios/aut agros/aut domũ p̃pter me: ⁊ p̃pter euangeliũ: qui nõ accipiat centies tantũ nũc in tpe hoc. Atq; vt vehemẽtius admiret carnalis aĩa nõ p̃cipiens q̃ sunt spũs dei: sed stulticiã reputans: addit signãter cum p̃secutionib⁹. Scorte em̃ cũ audisset in tpe hoc centuplum p̃mitti: coniectabat etiã de tẽporalibus exhiberi: sed preripit hũc intellectũ nomen additũ p̃secutiõis. Quid em̃ terrene est p̃solationis/q̃ nõ facile terrena p̃secutio tollat? Quid terrenũ inter p̃secutiones sancti martyres acceperũt: q̃n ⁊ ipsa quoq; beatoꝝ corpoꝝ terra: data est in manus hoĩm impioꝝ? Interim tñ videcũq; centuplum sint accepturi: dummodo sit centuplũ: dũ valeat centupliciter: centupli placeat/p̃solerur/delectet/ametur: q̃d in sanie est q̃ cũctantur hoses relinquere simpla p̃ centuplio? Ubi est cupidus: vbi est ambitiosius: vbi cõquisitor huius seculi? Quid ad fidele negociũ/⁊ nũdinas q̃stuosissimas: auaricia intepuit ⁊ obdormiuit humana? Cui id iudeo negares o homo/qui in vanuꝝ accepisti nomẽ dñi nostri iesu xp̃i: cui sacrilego dare q̃quid habes/p̃ centuplo cũctareris? Sed execrabilis tibi est mam⁹ dñi: vt nullam ab eo cõmutationẽ recipere: nõ ei in rõne dati vel accepti cõmunicare penit⁹ acquiescas? An forte nõ ex odio sed ex incredulitate ex crudelitate detrectas? Nã id mihi fateor credibilius est. Nemo em̃ perire magis optaret minime cuiusp̃iã p̃solationis obtentu: q̃ in maxima exultatione saluari. Sed nõ est oĩm fides: ne coꝝ quidẽ q̃ noie tenus sunt fideles. Poterã sane multoꝝ vobis exempla p̃ponere: multos p̃ducere testes: qui id p̃fecto sic credidere: fic sentiũt: fic audierũt: fic experiunt. Abũdat hmõi testimonijs/hmõi carbonibus desolatorijs: oĩs natio regionis/⁊ oĩs lingua: vbicũq; sanctoꝝ cõgregatio est. Sz quando humanis credar experimentis: qui veritati non credidit p̃mittenti? Illud ego vehementius arbitror admirandũ: q̃ fideles magis in maximo/q̃ in modico videamini. Non em̃ difficile est ei dare centuplũ in p̃senti: qui daturus est vitam eternã in futuro. Qui daturus est q̃ nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit: nõ modo centuplum dare põt: Sed quõ inquit possunt hec fieri? Qua rõne accipit centuplũ: qui nihil sibi relinquit ex oĩbus? Nempe hoc est q̃ pauloante commemorauit. Tollite iugũ meũ sup̃ vos: ⁊ inuenietis requiẽ Mira nouitas: sed eius qui noua oĩa facit. Iugũ rollẽs inuenit requiẽ: relinquẽs oĩa: centupluꝝ habet. Nouerat hoc ⁊ ille nimirũ homo s̃m cor dei/qui ei loquebatur in psalmo. Numquid adheret tibi sedes iniquitatis: qui fingis laborem in p̃cepto? An nõ fictus in p̃cepto labor: onus leue: suaue iugũ: crux inuncta? Huius em̃ rei sacramentũ est: q̃ in dedicatione ecclesiarũ/depictas in pariete cruces oleo sancto pontifex linit. Sic ⁊ olim quidem odiae dictũ est: tolle filiũ tuũ quẽ diligis ysaac: ⁊ offeres mihi eũ in holocaustum: labor: fictus est in p̃cepto. Obtulatus siquidẽ ysaac/sanctificatus est: nõ mactatus. Et tu igitur si vocem dñi audieris intus in animo: ⁊ dicatur tibi vt offeras ysaac: tuũ quodcunq; est: gaudiũ immolato deo (interp̃retatur em̃ ysaac gaudiũ seu risus) fideliter et p̃stanter obedire ne timeas. Nimirũ et si rem grandem tibi dicit p̃pheta/facere debes: ⁊ obtemperandum ei p̃ oĩa etiam si oportuerit ipsum ysaac iugulari. Nunc aũt quic quid affectio p̃pria iudicet securus esto: nõ ysaac/sed aries moriet̃r: nõ peribit tibi leticia: sed contumacia: cuius vtiq; corpus vepribus herent: ⁊ sine p̃fectionibus anxietatis esse non põt. Tentat em̃ te dñs deus tuus: nec mactabit ysaac vt opinaris: viuẽs viuet: sed eleuat⁹ est vtiq; sup̃ ligna: vt in sublime gaudeas: nec in carne p̃pria: sed in cruce dñi gloieris: p̃ quẽ nimirũ crucifixus ⁊ ipse est: sed crucifixus mũdo: nã ei viuis. Hec nimirũ cõuersatio perfectoꝝ: hec sanctoꝝ vita: hec gratia spiritalis. Deniq; tanq̃ tristes inquit semp aũt gaudentes: tanq̃ nihil habentes/⁊ oĩa possidentes: tanq̃ morientes: ⁊ ecce viuimus. Qui videbant me foras fugerunt a me: dicit ⁊ filia regis ea vtiq; cuius gloria oĩs abintus est. Unde et claritat in cantico canticoꝝ: adolescẽtulas reuocãs: quas exterioꝛi sua incõpositione deterritas videt. Nigra sum: sed formosa filie hierusalẽ sicut tabernacula cedar: sicut pelles salomonis. Nolite me cõsiderare q̃ fusca sum: q̃ decolorauit me sol, ac si manifeste spũalis quispiã dicat: reneras ⁊ infirmas mentes exhorrãs. Quid laboriosa q̃q; ⁊ humilia cõuersationis nostre tam sedule numeras? Saga cilicina sunt/⁊ pelles arietũ rubricate: q̃bus interior: ille splendor/⁊ interna tegitur gloria: vt illesa a pueris ⁊ imbris iniuria p̃seruetur. Nolite me p̃siderare q̃ fusca sum: nolite pauere: nolite mirari. Neq; em̃ tristicie aut necessitatis est exterior: iste neglectus/⁊ nigredo forinseca: sed occulti splẽdoris: ⁊ exultatiõis interne. Decolor: aut inquit me sol: lux interior: exteriorꝝ impatiẽs. Nimirũ ignis est: ⁊ inania folia nõ admittit. Alioq̃n aut exuri folia: aut certe si p̃ualuerint: ignẽ extingui necesse est Quõd quidẽ oĩno cauendũ apls docet: spiritũ inquiẽs nolite extinguere: magis aũt id xp̃s p̃hibet: volens eum vehemẽter accendi. Igit̃ sponsa quidẽ nigra sed formosa: apls tanq̃ tristes semp aũt gaudẽtes ipsi xp̃o: si iudaicis p̃siderent oculis: nõ erat species neq; decor. Econtra sane alios dealbatis veritas cõparat monumẽtis: foris quippe splendidos ⁊ nitentes: intus sordidos ⁊ fetẽtes. Ambulant em̃ in stolis: ⁊ p̃mas (vt dicrũ est) cathedras amãt: gloriosi/honorati/⁊ magni in oculis hoĩm: intus autem vbi deus videt: pleni auaricia/inuidia/ambitiõe/superbia luxuria fortasse nonulli. Quãdo em̃ talib⁹ detur ꝑciosus illud ornamẽtie mun⁹: nisi forte ad iudiciũ ⁊ ꝑdẽtionẽ: neq; paueãt/⁊ resipiscãt: ⁊ cõuertant a studijs suis: sed obdormiscãt in pctis: ⁊ deterius pereant ex ipsa sua irreuerentia et securitate. Sane vt exercitij spiritalis/⁊ curedis indiciũ cuidens est contẽptus exterioꝝ: sic eorundem solicitudo certũ nihil omin⁹: signũq; mentis inculte. Scriptũ quippe est. Jn desideriis est oĩs ociosus. Et itẽ. Destercorabus boum lapidabit piger. Ue ve misero dũ sterco: ratur: putatur ornari. Bos erat paulus triturans in area dñi: ⁊ suũ vtiq; agnoscẽs possessorem. Unde ⁊ dicebat: propter xp̃m oĩa detrimentũ feci: ⁊ arbitror ut sterco: ra: vt xp̃m lucrifaciam. Hec amplexatur sterco: ra: etiam si quõdam nutrit⁹ fuerit in croceis: his lapidatur sterco/ribus piger qui xp̃m lucrifacere negligens: corde vacuo ⁊ deserto/foras cogitur euagari. Siquidẽ famis necessitate Jacob patriarcha descendere legitur in egyptum: ⁊ p̃digus ille filius seruire porcis: esurire siliquas: egestate coactus est. ¶ Sed quid dicit scriptura? Habenti dabitur ⁊ abundabit: nõ habenti aũt ⁊ hoc ipsum q̃d videt habere: auferetur ab eo. Arescet fenũ ⁊ decidet flos: ipse quoq; fenestre claudent/⁊ vt nihil vltra terrene valeãt cõsolationis haurire. Deniq; arguã te (ait dñs) ⁊ statuã cõtra faciẽ tuã. Quid illud confusionis erit: q̃d miseries: q̃d doloris: q̃n dissipatis foliis ⁊ dispersis/vniuersa nudabitur turpitudo: reuelabitur ignominia: sanies apparebit: q̃n iã immortalis factus internus ille cõscientie vermis/tota malignitate corroder: sed nõ cõsumet: aiam infelicẽ: nec erit omnino dissimulationis locus: aut spes vlla cõsolationis? Quid em̃ cause est/q̃ ne modo quidẽ p̃scientie stimulos sustinere aliquatenus possint: sed auertũt oculos cordis: ⁊ ad cõsolationes miseras cõuertunt: aut certe dissimulationib⁹ aliquib⁹ decipiũt semetipsos/⁊ mẽtiuntur iniquitas sibi: nisi q̃ intolerabilis ille est cruciatus (licet adhuc blandiat spes ⁊ extenuet omnino doloꝛẽ) dũ sibi ipsis p̃o libitu tẽpora metiunt: ⁊ omne q̃d agũt facile dilucidũ/deferendũq; q̃ appetũt remeraria p̃sumptione promittũt: Sed ⁊ ipsa consuetudine ⁊ incuria stupidi/⁊ insensati corde: fere nihil sentiũt: que q̃dez omnia longius aberũt: vbi fiet quod scriptũ est: arguã te: ⁊ statuaz contra faciẽ tuã. Quanto em̃ tibi vicinior/⁊ naturali necessitudine charior aia carne sua est: tanto acrius doleat necesse est: ⁊ molestius ferat p̃priã: q̃ corporeã lesionez: vbi a stupore isto et insensibilitate fuerit excitata. Sicut ecõtra bona p̃soria: ⁊ delitias spirituales: internaq; animi voluptatẽ vbi cõtigerit experiri: eo vtiq; delectabilius amplectat: iocũdius q̃ fruatur oportet: quo p̃cio? ⁊ exactius ea frangũt: nec exterius mendicank. Nemo q̃ppe eo modo sumẽti sui/quo corporis sui refectiõe poterit delectari: placet q̃dez illa: sed lõge aliter ista sapit: aliter q̃ sentit. Q̃d si iumentũ animẽ corp⁹ esse fateris: eadẽ vtiq; ratio tibi obseruanda est ⁊ in ipsis. Noli ergo errare: noli seduci: vt nõ magis in spiritalib⁹ spiritũ credas q̃ in corporalibus oblectari. Vel humanã p̃sule rationẽ: si fides in te penitus obdormiuit. Tres in carcere quondã fuisse legimus: tres in cruce. Joseph siquidẽ cũ pincerna et pistore regis carcerali custodie mãciparus: christus verus ioseph cum sceleratis duobus vtiq; reputatus est. Et illi quidez in carcere videre somnia: ⁊ audiere interpretationem: isti in cruce verba locuti sunt: ⁊ vnus accepit promissionem. Prioꝛ siquidẽ alter p̃opinabat regi: ⁊ audiuit restituendis in gradũ p̃stinũ. Alter pascebat aues: ⁊ respõsum mortis accepit. Jpsi quippe sunt porci: quos pauit ille p̃odigus adolescens. Spurci siquidẽ ⁊ elati/merito porcoꝝ ⁊ auiũ noie designãt. Poro eoꝝ q̃ crucifixi sunt cũ saluatore: alteri vtiq; cõfitenti dictũ est: hodie mecum eris in paradiso: alteri quidẽ blasphemanti: non quidẽ a dño (neq; em̃ rũe ille indicabat quẽq̃) sed a socio responsum est: neq; tu times deũ q̃ in eadẽ dãnatione es? Quid ergo putamus: q̃d duob⁹ illis quoꝝ alteri dictũ est: restitueris post tres dies: alteri hodie mecũ eris in paradiso: pter ipsam sane dilationẽ/interim potuit esse molestum? Quid vero illũ potuit delectare cui dictũ est: truncato capite post triduũ suspendens: auiũ esca futurus? Sane in hoc positi sum⁹ oĩs: ⁊ nemo nisi in carcere: sine cruce in-

Universidad de Deusto
Biblioteca

terim nemo. Quippe vbi nec innocens inuenitur immunis: qñ pctō: requiem sperat? Ceterū si quis volens sustinet dices: nos quidē iuste: mercedē habebit: sinaūt inultus ⁊ blasphemans: ⁊ negās deū factis: duplex ei contritio est. Si quis testimoniū habet salutis: etiā ⁊ caro eius requiescet in spe: ⁊ ꝓphete farinula pulmētū cōdit/atq; dulcorat: vt in olla iam non moꝛas: sed vita sit. Deniq; nemo sane mētis ampliozē esse in vitijs credat/q̄ in virtutibus delectationez: ꝑsertim cū sit deus virtutū: totiꝰ vere iocūditatis fons: letitie ⁊ exultationis oꝛigo. Nec⁊ enim carni seu mundo aut maligno ꝓncipi: sed xp̄o vtiq; seruire: regnare est. Audi hoīem de ꝓpria vtiq; experientia perhibentē fidele testimoniū veritati. In via (inquit) testimonioꝝ tuoꝝ delectatus sum: sicut in oībus diuitijs. Quid erit in patria: si tanta est copia delectatiōis in via? Sic ⁊ apls nō in spe solū: ſz etiā i tribulatiōe docuit gloriari. Ille quidē sic ait: amicus huiꝰ seculi: auto: is seculi inimicus. Ille quidē sic: ego fo: te nō ita. Delicatus sum: hō pctō: sum: nec subsistere in tāto labo: e sine gr̄a multa nec ipsam gr̄am valeo ꝓmereri: quasi vero gr̄a nō sit gr̄a sed operū merces/quasi nō oēs peccauerint: aut nō oēs egeant gr̄a dei. Estimas o hō: q: ꝓsonarum acceptio sit apud deū: ⁊ nō oēs oīa relinquētes tā copiose consoleť? Noli esse incredulus: acquiesce vel veritati: de cui? testimonio nulli licet dubitare fideli. Et oīs inquit q̄ reliquerit patrē: aut matrē: aut domū: aut agꝛū ꝓpter nomē meū: centuplū accipiet: ⁊ vitā eternā possidebit. Facile ego poterā ꝓtradictionē sustinere linguarū: si id loquerer ex meipso. Siquidē non ꝑcipit carnalis hō que sunt spiritus dei: sed stultitia illi videnť. Nūc aūt ipse id loquiť: cuius verba etiā celo ⁊ terra trāseuntibus nō transibūt. Sed audiuiť (ait hō) q̄ ꝑditionis sumit occasionē: ⁊ (vt vulgo ōr:) festucā querit vnde sibi eruat oculum: audiui inquit de illo: ⁊ illo/qui reliquerant oīa: et ad vomitū suum sunt reuersi. Quō illi acceperant centuplum? Exurge dñe iudica causam tuā: ⁊ istoꝝ nempe calūniam: ⁊ murmur ipsoꝝ qui forte oīa reliquere. Vtiq; sunt: ⁊ minime ramen centuplū acceperunt: nō ꝓra nos sed contra te est: qui dixisti. Vis qui reliquerit patrē ⁊c. centuplum accipiet. Quid tū dicimus? An ex collegio discipuloꝝ reꝑiobari quis pōt: nisi loculos habeno? Sunt em̄ loculi/nō modo pecuniē: ſz ꝓpie voluntatis. Scrutetur ꝓinde vias suas/⁊ studia sua/q̄ ꝓmissam centupli gr̄am sibi deesse causať: nec dubiū q̄n inueniat angulū et diuersoriū reclinatoriūq; nō quidē filij hoīs: sed aut foueā vulpis: aut volucris nidū. Magis aūt ꝓfectus obsecro relinquat oīa: ⁊ solū sequať xp̄m/iactans cogitatū suū in deo/enutriēdus ab eo: ⁊ centuplū sine dubio ꝑcepturus. Neq; em̄ pōt solui scriptura: q̄ tam certa veritate subnixa/oībus id sine exceptione ꝓmittit. Nihil sibi retineat: nihil suis: ne modicū fermentū totā massam corꝛūpat. Sunt em̄ qui sibi retinent aliq̄d: dñice vocis oblitiq̄ nō suā venit facere voluntatē: ⁊ in ipsis quoq; sctoꝝ collegijs ꝓpio aut desiderio/aut fortasse ꝓfilio impoꝛtunius adherentes: sciolos sese faciūt/de se sibi aliq̄d retinentes: quoꝝ penitus abnegasse/⁊ diuine ꝓuidētie ac obedientie patrū: cōsiliꝭ quoq; spūalium viroꝝ debuerant cōmisisse. Sūt em̄ qui ꝓpinquis retinent ⁊ amicis: q̄ abiciūt a seipsis: ꝓio coꝛ ꝓsperitate ꝑsenti/inani ꝓio: suo ⁊ seculari solicitudine estuāres. Crudeles plane qui nequaq; ꝓximos diligant tanq̄ se: crudeles inquaꝛ: vel in se/vel in suos: imo: q̄ verius est: in vtroq;. Nemo ergo cū se videt nō oīa reliquisse: centuplū non accepisse miretur. ¶ Preciosa siquidem diuina consolatio est: nec oīno tribuitur admittentibus alienū. Infeliꝛ tu es au qui dixisti. Nū vnā tm̄ benedictionē habes pater? Quāto melius erat dicere cū ꝓpheta. Vnā petij a dño hanc requiram. ¶ Indignus em̄ benedictione celesti cōuincit: qui dubio querit affectu: duplici petit intentiōe: aliud sibi refugiū parās/si forte eā nō obtinere ꝓtingat. Maio: est iniquitas mea (ait fratricida ꝓmus) q̄ vt veniā merear. Quid ergo? Renuat ꝓsolari aia tua: si veniā nō mereť? Doc solū deploꝛa: hoc solū plange. Aliud ne cogites qui dē. Sed nūc inq̄t cayn oīs q̄ fuenerit me: occidet me. Bia ue ſz dānū: grandis iactura: si perimať coꝛpus: quādoq; dem aia periꝛ. Si occidendū sese causabať infeliꝛ: tanq̄ ꝑ magno bñficio habituꝛus si ꝓhiberetur occidi. Dō ⁊ factū est. Consolationē miserā obtinuit quā querebat: ⁊ oblitus est ꝓsolationis matime: ꝑ qua multo studiosius supplicare ⁊ remediū querere opoꝛtebat. An nō idem et de salute legisti? Vbi em̄ ꝓstitit in suia samuel sanctꝰ: nūc inquit honoꝛa me vel coꝛa ppto. Ad q̄d tibi hec honoꝛatio miser? Deccine erat tota illa supplicatio: peccaui/oꝛa dñm ꝓ me? Merito sane nō pepercit qui intuebať coꝛ. Falsa nō poterat supplicatione moueri. Vtr adhuc dixerat dauid/peccaui: ⁊ relp̄sum illi est/dñs transtulit peccatū tuū a te. Sic nimiruꝛ: sic vtiq; hodie dilectissimi: cui? ad alias ꝓsolationes mens inhiat/⁊ penitus in caducis et trāsitoꝛijs nō renuit consolari: ipse sibi ꝓfecto celestis subtrahit gr̄am ꝓsolationis. Qua si digna deuotiōe: pleno affectu: desiderio vehementi petere/querere/pulsare satageret: sine dubio petens acciperet: querēs inueniret pulsanti aperiretur. Alioquin si forte (q̄d absit) pudēdū illū apostate saltum ꝑsumpserit: certū oīno sit testimoniū veritatis accipientibus/aut nunq̄ eū oīa reliquisse: aut ipm quoq; postea deseruisse centuplū q̄d acceperit. Nonulli siquidē cū spū ceperint (heu) carne postea consummāntur. Dō si infanū est centuplū nolle recipere: vel le relinquere/pluſq̄ insanū iure censetur. An vero plangendus tibi videť: q̄ abstractus ⁊ illectus a ꝓcupiscētia sua: sponte id deseruit: libens abiecit: volūtarie de relinq̄t ⁊ qui nutriebať in croceis: amplexatur sterco: a? Non elt vnde causeť qui eiusmodi est: tanq̄ in eo videatur irrita verbū dñi: aut euacuata ꝓmissio. Dum em̄ reliquit oīa habuit sine dubio reꝛomissam centupli benedictionez. Sine cā ꝓtendit: nō ei magis q̄ xp̄o credimus: nec oīno acquiescim? mendacē eū facere qui ꝓmisit. Centuplū inquit accipiet/⁊ vitā eternaz possidebit. Illud em̄ in via: hec in patria est. Immo hec ꝓia: illud via. Illud ꝓsolatio ꝑsentis laboꝛis: hec future felicitatis ꝓmmatio est. Sic nimirū ⁊ operaꝛijs huius seculi solet cibus in opere mercēs in fine dari. sic militantibus ⁊ stipendia ministrantur ꝓo necessitate laboꝛis: ⁊ nouissime donatiuū maius erogatur ꝓo quātitate laboꝛis. Sic ⁊ filijs israel donec terram ꝓmissionis intrarent: in deserto mānā nō defuit. Et ab ecclia post questū regni celestis aduentum: quotidianus panis petitur in oſone/quā ipe saluato: instituit habes hanc duplicē ꝓmissionē/⁊ in ꝓphcta euidēter expressam: vbi ait. Redder deus mercedē laboꝛ sanctoꝛuꝫ suoꝛ: ⁊ deducet illos in via mirabili. Ipsa est em̄ via testimoniꝛ dñi: in qua ꝓpheta alios sicut in oībus diuitijs delectatū se esse testatur. Ut quid q̄n incredulitate mortemini filij hominū? At forte adhuc secularia ad hec q̄ piam dicat. Ostende mihi centuplū q̄d ꝓmittis? ⁊ libēs vniuersa relinquo. Ut quid ostendā: ſfides em̄ nō habet meritū: cui humana ratio ꝑbet experimentū. An potius hoī ostendenti/q̄ veritati crederes ꝓmittenti? Deficis scrutans scrutinio. Nisi credideris: nō intelliges. Manna absconditū est: qđ in apocalypſi iohānis/victori ꝓmittitur. Nouū nomē est: qđ nemo scit nisi qui accipit. Vi deť em̄ forte nōnullis ꝑsentem sanctoꝝ cōionē facultatū pariter ⁊ voluntatū hoc loco centupli nomīe designari. Et magna q̄dem hec ipsa cōsolatio: sed non adeo ꝓpria vt possit vniuersaliter oīb? cōuenire. Quātos em̄ sancto

fum aut voluntarie eam deseruisse / vt anachoritas: aut violētia persecutionis: vt martyres exilio relegatos humana cōsolatione nouimus caruisse? Datum optimū est centuplum hoc: desursum descēdit a patre luminum. An nō deniq; omnia possidet: cui omnia cooperantur in bonum? An nō centuplū habet omniū qui impletur spiritu sancto: qui christū habet in pectoꝛe? Nisi q̄ longe pluſq̄ centuplū est visitatio paraclyti spūs ⁊ ꝑsentia christi. Ō magna inquit multitudo dulcedinis tue dñe: quā abscōdisti timentibus te: perfecisti eis qui sperant in te. Videt quomodo memoriā abūdantie suauitatis huius eructuat anima sancta: quomodo exꝑimere gestiēs verba multiplicet? Ō magna inquit multitudo. Hoc ergo centuplū adoptio filioꝝ est: libertas ⁊ ꝓmissio spūs: delitie charitatis: gloria cōscientie: regnum dei: qđ intra nos est: non vtiq; esca vel potus: sed iusticia/⁊ pax/⁊ gaudiū in spiritu sancto. Gaudiū sane nō modo in spe glorie: sed etiā in tribulationibus. Hic est ignis quē voluit christus vehementer accendi. Hec virtus ex alto: que andreā fecit amplecti crucē: laurentiū ridere carnificē: stephanū ꝓo lapidantibus flectere genua ad oꝛationē. Hec illa pax quā suis reliquit christus: quādo dedit ex suā. Siquidē donū ⁊ pax est electis dei. pax vtiq; ꝑsentis: ⁊ donum future. Illa superat omnē sensum: sed et huic quicquid sub sole placet: quicquid in mundo cōcupiscitur nō poterit cōparari. Hec gratia deuotionis: ⁊ victio docēs de omnibus: quā expertus nouit: inexpertꝰ ignoꝛat: qm̄ nemo scit nisi qui accipit. Utinam hic filioꝝ hoīm cōcupiscētia vigiler: vtinā vel curiositas excitetur: vt dicāt in coꝛde hoī suis: nō videť hoc verbū admīnētionis humane: cui sic cōsonant vno oꝛe testimonia scripturaruꝫ. Ꝛo si ita est: sine dubio vehemēter erramus. Ꝓbobare liber an hec ita se habeāt gustare quid hoc absconditū manna sapiat: experiri q̄d sit hoc centuplū: quale gaudiū in spiritusancto. Eras ꝓfecto respondebit ei iusticia sua: qui id studiose queſierit cōfestim vt gustauerit videbit q̄ suauis est dñs: quoniaꝫ bonus/nō modo tenēti/sed et querēti se/animē speranti in se. Alioquin venite ⁊ arguite me dicit dñs: si non omnis qui reliquerit patrē et matrē: aut domū: aut agꝛū ꝓpter nomen meū: centuplū acceperit nūc in hoc tēpoꝛe. Parum est: ⁊ vitam eternā possidebit. Verū si in ꝑsentis cōmendatione centupli sermo deficit: et ex abundantia coꝛdis angustia oīs obstruitur: quidni ad ꝓmissionē eterne vite defectum ꝓpiiſ ipsa etiam cogitatio fateatur? Si id q̄d ex parte est nō valeat eloqui/nec expertus: quid inexpertus de perfectione balbutire conetur? Oculus non vidit deus absq; te: que ꝓparasti diligentibus te. Par enim est que exꝑerat oēm sensum: par super pacem: indeficiens exultatio: toꝛrēs voluptatis diuine: flumen letitie: gaudium plenuꝫ. Cogita quicquid vis: quicquid potes exopta: excedit cogitatum omnē: desiderium omne exꝑerat illa felicitas: eternitas illa: beatitudo illa. Ad quaz nos sua miseratione perducat ꝓueniens in benedictione dulcedinis/et indeficiēter interim tribues ꝓmissam cērupli gratiam ad solatium vtiq; et remediū laboꝛis huius: ne deficiamus in via: vt de exꝑibitiōe ꝑsentium inuerū firma sit expectatio futuroꝝ: qui venit vt vitam habeamus/et abundātius habeamus: iesus christus dominus noster.

¶ Finiuntur declamationes diui Bernardi super euangelio/Ecce nos reliquimus omnia ⁊c.

Incipit prefatio in epistolā siue tractatū de vita solitaria ad fratres de mōte dei

Charissimis fratrib? ⁊ dñis. N. priori ⁊ ceteris: sabbatū delicatū. Pene impudēter ⁊ plus q̄ decebat os meum pater ad vos charissimi fratres in christo: nō possus tacere de? scit. Ignoscire: quia coꝛ meū dilatatū est. Dilatamini ⁊ vos obsecro in viscerib? vestris: ⁊ capite nos/q: totus vester sum/in eo in cuius viscerib? inuicē cupimus vos. Ideo ex quo recessi a vobis/vsq; nūc/qualemcūq; laboꝛē meū quoridie nū statui dedicare nō vobis/qui nō indigetis: sed fratri stephano ⁊ sociis eius fratrib? iunioꝛib? ⁊ nouitijs veniē tibus ad vos: quoꝛ docto: deus solus est: vt habeāt ⁊ legant si forte ibi aliquid inuenerint vtile sibi ad solatium solitudinis sue: ⁊ sancti ꝓpositi incitamentū. Offero q̄ possum: bonā voluntate. Ipsamq; a vobis repeto: cum fructib? suis. Dauid saltādo placuit deo: nō ꝓpter saltū sed ꝓpter affectū. Sikter ⁊ mulier que vnxit pedes dñi: laudata est a christo: non q: vnxit: sed q: amauit: ⁊ q: q̄ habuit hoc fecit: in eo iustificata est. Deinde vobis etiam arbitramus suaz dedicandū aliud quoddā opusculū: q̄ in cōsolationē suā/⁊ in adiutoꝛiū fidei facere me compulit fratrū quoꝛundā plus anxia/q̄ piculosa necessitas: quoꝝ tristicia plurimū mihi soleꝛ facere gaudiuꝫ: nisi q: eos cōtristatos videre nō possus. Ꝑe magnitudine q̄ppe nō solū fidei: sed etiā amoꝛis/exoꝛtuꝫ adeo habēt/quicqd vidēť esse cōtra fidē: vt fi vel ad modicū: seu ex spū blasphemie: seu ex ipso sensu carnis fuerint sup hoc attentari vel pulsati: quasi ex solo auditu vel attactu lesam oīno in seipsis ꝓpio estimēt cōscie pietatē vel puritatē: ⁊ miserabiliter defleāt semetipsos quasi reꝓbos circa fidē. Quibus ⁊ cōtigit a seculi tenebꝛis ad puriozis vite exercitia venientib?: qđ cōtingere soleꝛ repēte ꝓ deuntib? ad lucē a diurnis tenebꝛis: vt sicut in illis lux ipsa/qua cetera videnda sunt: ꝓmo irruēs/infirmis oculis fit molesta: sic ⁊ istis ad primū fidei lumē cecurrant: nec insolitos nouę lucis radios possint sustinere: donec ipso lucis amoꝛe assuescant.

¶ Explicit prefatio.

¶ Incipit epistola ad fratres de monte dei.

Ratribus de mōte

dei/oriētale lumē/⁊ antiquū illū in religione egyptium feruoꝛē tenebꝛis occidula/⁊ gallicanis frigoꝛibus inferētibus: vite scz solitarie exemplar/⁊ celestis formā cōuersationis. Occurre ⁊ curre in gaudio sancti spūs aia mea: ⁊ risu coꝛdio in feruoꝛe pietatis: ⁊ in omni obsequio deuote volūtaſ. Quidni? et enim epulari ⁊ gaudere in dño oportet: q̄ christiane deuotionis ac religionis speciosissima poꝛtio: q̄ celos ꝓpinquꝰ tangere videbať: mo: tua erat: ⁊ reniꝛit: perierat de mundo: ⁊ inuēta est. Auditu auris audieramus/nec credebamus: legebamus in libris: ⁊ mirabamur de antiqua vite solitarie regula/⁊ magna in ea gl̄a dei: cū subito inuenimus eā in cāpis filue: in mōte dei: in mōte pingui. Ubi iā pinguescūt speciosa deserti: ⁊ exultatiōe colles accingūtur. Ibi em̄ etiā per vos offert se oībus: ⁊ in vobis se demonstrat: ⁊ ignota hactenus innotescit in paucis simplicib? / totū cib?: ipso eā vobis ingerēte: q̄ in paucis simplicib? / totū olim sibi mundū subiecit ipso mūdo mirante. Licet enim magna ⁊ diuina plane fuerint miracula/q̄ dñs gessit in terris: hoc tm̄ vnū sup oīa alia enituit: ⁊ cetera cūcta illustrauit: q̄ ficut dictū est: in paucis simplicibus totū mundum/⁊ oēm sapiēte eius altitudinē sibi subiugauit. Qđ etiam nūc cepit operari in vobis. Ita pater: ita q̄m̄ sic deneplaciti est ante te. Absconditi enim hec a sapientibus ⁊ prudentibus huius mundi: ⁊ reuelasti ea paruulis. No-

Universidad de Deusto
Biblioteca

Luc.xij. lite ergo timere pusillus grex ait dñs: sed omnino cõsidite: quia cõplacuit deo patri dare vobis regnum. Videte fratres mei: vi-lete vocationẽ vestrã. Vbi sapiẽs ibi vos Vbi scriba? Vbi cõquisitor huius seculi? Nã etsi sunt aliqui sapiẽtes inter vos: per simplices ñ sapientes aggregauit: qui reges olim ⁊ pbos mundi huius per piscatores sibi sabiecit. Sinite ergo/sinite sapiẽres huius seculi de spiritu huius mũdi tumẽtes: alta sapiẽtes: ⁊ terraz lin-
j.Cor.j. gentes: sapiẽter descẽdere in infernũ. Clos autẽ dũ foditur peccator: i fouea: sicut cepistis stulti facti ꝓpter deuz: per stultã dei: quod sapiẽtius est omnib⁹ hominib⁹: chri-sto duce/humilem apprehẽdite disciplinam ascẽdendi in celum. Vestra nãq; simplicitas iam multos prouocat ad emulationẽ. Vestra sufficiẽtissima ⁊ altissima paupertas iam multoz cõfundit cupiditatẽ. Vestrũ secretũ iam earum rerũ que tumultu faciũt vel facere videntur: pluribus incutit horroꝛẽ. Si qua ergo consolatio in christo: si qõ solatiũ charitatis: si qua societas spũs: si qua viscera miserico:die: implete gaudiũ nõ meũ tantũmodo: sz omniũ diligentiũ nomen dei: vt in varietate vestitus deaurati de auro sapiẽtie dei regine assistẽtis a dextris spõsi: vestro studio: vestra instantia ad dei gloriã: et magnã coro nã vestrã: et gaudiũ omniũ bonoꝛ: hoc sancte nouitatis instauretur o:namẽtũ. Nouitatẽ vo dico ꝓpter linguas nequã ca quarũ cõtradictione absc̃dat vos deus in abscondito faciei sue)hominũ impioꝛ: qui cũ manifestũ lumen veritatis obnubilare nõ queũt: de solo nouitatis nomine cauillãtur veteres ipsi: ⁊ in veteri mente nesciẽtes noua meditari: vtres veteres nõ capiẽtes vinũ nouum: qõ si eis infunderet: rumperent. Sed hec nouitas nõ est nouella vanitas. Res em̃ est antique religionis/perfecte fundate in christo pietatis: antiqua hereditas ecclesie dei a tẽpore ꝓphetarũ ꝓmonstrata: iãcꝫ noue gratie sole exorto/in Johanne baptista instaurata ⁊ innouata:
Mat.iij ab ipso dño familarissime celebrata: ab ei⁹ discipulis ipo ꝓsente cõcupita: cuius trãsfiguratiõis gloriã cum vidissent: qui cũ eo in monte sancto erãt: cõtinuo Petrus in eo quidẽ abreptus sibi: ⁊ nescies quid diceret: quia visa dei maiestate/cõmune bonũ intra priuatum suũ visus est cõclusisse: in eo aũt presentissimus sibi/⁊ sciẽtissimus quid diceret: q; suauitate eius gustata/optimũ sibi iudicauit in hoc semꝑ esse: vitã hãc in cõtubernio dei ⁊ ciuiũ
mat.xvij supernoz: quos cũ eo viderat/cõcupiuit dicẽs: Dñe bonũ est nos hic esse. Si vis faciamus hic tria tabernacula: tibi vnũ: Moysi vnũ: ⁊ helie vnũ. In quo/si audit⁹ fuisse: factur⁹ ꝓculdubio erat postmodũ alia tria: sibi vnũ: Jacobo vnũ: ⁊ Johãni vnũ. Post passionẽ vo dñi/calẽre adhuc in cordib⁹ fidelium effusi eius sanguinis recenti memoria: solitariã hanc vitã eligentib⁹: paupertatẽ spũs sectantib⁹: ⁊ in spũalibus exercitijs ⁊ in contemplatione dei: pingue ocium altero in alterũ zelantibus: deserta repleta sunt. Ex quibus legimus Paulũ/Macharium/Antonium/Arsenium: ⁊ alios q̃plures in sancte huius cõuersationis republica cõsulares viros: egregia noꝛa in ciuitate dei/nobiles ⁊ triũphales titulos habentia de victoria huius seculi: ⁊ principis huius mundi: ⁊ coꝛporis sui: de cultu animi: ⁊ dñi dei sui. Sileat ergo qui in tenebris de luce iudicãtes: vos arguũt nouitatis ex ãbũdantia male volũtaris: ipsi potius arguẽdi vetustatis ⁊ vanitaꝛ. Sed et laudatores: et detractores semꝑ ecclie habituri: sicut et dñs. Laudatores preterite: ⁊ bonũ qõ in vobis amant: hoc in eis amate. Detractores dissimulate: ⁊ p eis orate. Et oblitꝫ que retro sunt: ꝑtermissis scãdalis q̃ iuxta iter vobis a dextris ⁊ a sinistris posita sunt: in anterioꝛa vestra vos extẽdite. Si em̃ ad singula volueritis vel laudatoribus respondere: vel cũ detractoribus litigare: tẽpus perditis: cuius in ꝓposito sancto nõ leuis est iactura. A terris em̃ ad celos festinantẽ qui moꝛatur: etsi nõ detinet plurimũ ñ nocet. Nolite ergo negligere: nolite tardare: grandis em̃ vobis restat via. Altissima em̃ est ꝓfessio vestra. Celos transit: par angelis est/angelice similis puritati. Nõ em̃ solum vouistis oẽm sanctitatẽ: sed oẽs sancti tatis perfectionẽ: ⁊ omnis cõsummationis finẽ. Non em̃ est vestrũ circa cõmunia ꝓcepta languere: neq; hoc solum attẽdere: quid ꝓcipiat deus: sed quid velit: ꝓbantes que sit voluntas dei bona/⁊ beneplacẽs/⁊ perfecta. Alioꝛ est em̃ deo seruire: vestrũ adherere. Alioꝛ est deũ credere/scire/amare/reuereri: vestrũ est sapere/intelligere/cognoscere/frui. Magnũ est hoc: arduum est hoc. Sed omnipotẽs ⁊ bonus est deus: qui in vobis est pius ꝓmissoꝛ: fidelis redditoꝛ: ⁊ indefessus adiutoꝛ: qui magno eius amoꝛe magna ꝓfitẽtibus: ⁊ in fide ⁊ spe gratie eius maioꝛa virib⁹ suis aggredientib⁹: ⁊ volũtatẽ ⁊ desideriũ suggerit in idipsum: ⁊ qui volũtatis gratiã ꝓrogauit: subiugabit etiã virtutẽ ad ꝓuentũ. Cui cũ fideliter fecerit homo qõ potuerit: calũniante calumniatoꝛe: ipse misericoꝛditer pauperi suo iudiciũ faciet et causam: quia qõ habuit/hoc fecit. Absit ñ fratres a conscientie vestre estimatiõe: a paruitate ⁊ humilitate vestra: ab oꝛe vestro oꝰ altitudo: quia altũ sapere moꝛs est: ⁊ facile est in alto se continere obstupescere: ⁊ de vita periclitari. Nomen aliud vestre ꝓfessioni imponite: aliũ titulũ oꝛdini vestro inscribite. Sferas vos potius indomitas: ⁊ incaucatas bestias: que aliter a cõmuni hominũ moꝛe domari nõ poterant: existimate ⁊ appellate longe supra vos virtutẽ eoꝝ suspicientes: ⁊ admirantes gloriã/qui ambidextri fortissimi: sicut ahot ille iudex fortissimus israel: qui vtraq; manu vtebat/ꝓ dextera: ⁊ q̃diu licet deuotissime intus vacare amãt charitati cõtemplãde veritatis: ⁊ cũ necessitas vocat vel officiũ trahit: ꝓprissime se foras mutuãt/nõ dant: ꝓo veritate adimplẽde charitatis. Caue etiã serue dei caue: ne quoscũq; imitari nõ vis/damnare videaris. Volo hoc facias ĩ egritudine tua: qõ cũ sanissimus esset: faciebat qui dicebat: Venit Iesus christus peccatores saluos facere: quoꝝ primus ego sum. Neq; em̃ hoc dicebat paulus mẽtiendi precipitatione: sed estimãdi affectione. Qui em̃ pfecte examinãdo semetipm intelligit: suo ꝓtõ nullius peccatũ par esse existimat: qõ nõ sicut suũ intelligat. Nolo ergo vt nusq; arbitreris lucere solem cõmunẽ diei: nisi in cella tua: nusq; esse serenũ nisi penes te: nusq; operari gratiã dei nisi in cõscientia tua. An solitarioꝝ deꝰ tantũ: Immo ⁊ omniũ. Miserentur em̃ omniũ deus: ⁊ nihil odit eoꝝ que fecit. Malo te cogitare: vbiq; esse sereno nisi penes te: ⁊ peius de te/q̃ de aliquo existimare. Cũ timoꝛe potius ⁊ tremoꝛe vestrã ipsoꝝ salutẽ operamini. Nec quales sint alij: sed quales ex vobis fiãt (quãtuz in vobis est)cogitate: nõ solũmodo qui modo sunt: sed ⁊ qui post futuri sunt: quos in ꝓposito sancto estis habituri imitatores. Ex vobis em̃/ex vestro exẽplo: ⁊ vestra autoꝛitate in religione hac pẽdere ꝯz tota posteritas huius vestri oꝛdinis sancti. Vos in eo patres: vos ĩ eo instituto: es cũ debita imitationis reuerẽtia appellabimini a successoꝛib⁹ vestris. Quicq̃d a vobis statutũ: q̃cq̃d vobis tenẽrib⁹ ⁊ seruãtibus in cõsuetudinẽ fuerit missuz: absq; omni retractatiõe a posteris vestris tenẽdũ erit ⁊ seruandũ: nec fas erit aliq̃d imutari. Sic em̃ de vobis erit apud eos: sicut de incõmutabilib⁹ legib⁹ summe ⁊ eterne veritatis est apud nos: quas scrutari oĩbus expedit ⁊ scire: nõ aũt licet alicui dijudicare. Deo autẽ gratias: q; nec indignum vobis erit: nec inutile posteris: si pie: si fortiter ⁊ vos tenueritis: ⁊ ipsi in vobis fideliter imitenꝫ: qõ interim tenetis. Et si q̃d adhucaliter sapere oporuerit: ⁊ Ꝺ deus vobis reuelabit. Salua em̃ p oĩa carthusie debita sanctitate: ⁊ cũ omni laude predicãda reuerẽtia: multa in alpinis illis horridis ⁊ cõtinuis frigoꝛib⁹ necessaria sunt: que frugalẽ sufficientiã: ⁊ voluntariã paupertatẽ seccãtibus: in his dũraxat regionib⁹: nõ adeo necessaria videnꝫ. Intelligitis que dico: dabit em̃ vobis dñs intellectũ. Sauꝺeo enim in vobis: ⁊ licet absens coꝛpore: sed presens spiritu: ⁊ videns oꝛdinem vestrũ: sed feruoꝛem spiritus: sed

Judi.iij.

j.Tim.j.

Dap.xl.

abundantiã pacis: sed gratiã simplicitatis: in ꝓposito rigoꝛẽ: in dilectione mutua ipam sancti spũs suauitatez: et plenã oĩo in cõuersatione vestra formã pietatis. In re coꝛdatione mõtis dei rotus exultoꝛ: ⁊ primitias sancti spiritus: ⁊ pignus gratie: in spe crescẽtis in eo religiõis deuotus adoꝛo. Nã ⁊ ipse monꝛis dei nomẽ bone spei preferꝝ omen: scz q̃ sicut psalmista dicit de mõte dei: habitatura sit in eo generatio querẽtiũ dñm: querentiũ faciem
ps.xxiij. dei iacob. Innocẽs manib⁹ ⁊ mũdo coꝛde qui nõ accepit in vano aiam suã. Ipse est em̃ ꝓfessio vestra/querere deũ iacob: nõ cõmuni hominũ moꝛe: sed querere faciem
ge.xxxij. dei: quã vidit iacob qui dixit: Vidi dñm facie ad faciem: ⁊ salua facta est aĩa mea. Facie dei/hoc est cognitionem eius querere. Facie ad faciẽ: quã vidit iacob: de qua etiã
j.co.xiij dixit apls: nunc cognoscã sicut ⁊ cognitꝰ sum: ⁊ nũc videmus per speculũ in enigmate: tũc autẽ facie ad faciẽ videbimus/⁊ sicuti est: hãc in hac vita semꝑ querere p immocẽtiã manuũ/⁊ mũdiciã coꝛdis ipsa docet pietas: q; sicut dicit Job/cultus dei est. Quã qui nõ habet: in vano accepit aiam suã: hoc est frustra viuit: vel oĩno nõ viuit: dũ non viuit ex ea vita: ꝓpter quã vt in ea viueret: accepit aiam suã. Pietas em̃ hec est ingis dei memoria: cõtinua intentionis actio ad intelligentiã eius: indefessa affectio in amoꝛẽ eius: vt nulla vnq̃ inueniat seruũ dei: nõ dicam dies/sed h oꝛa: nisi vel in exercitij laboꝛe: ⁊ ꝓficiendi studio: vel in experiẽtie dulcedine: ⁊ fruẽdi gaudio. Hec est pietas de qua apls dilectũ sibi discipulũ ammonet dicẽs
j.Ti.iiij. Exerce temetipsum ad pietatẽ. Nã coꝛpoꝛalis exercitatio ad modicũ vtilis est. Pietas vo ad omne opus bonum vtilis est: habẽs ꝓmissionẽ vite q̃ nunc est: ⁊ future. Pietatis em̃ nõ solũmodo formã: sed et veritatẽ in omnib⁹/⁊ ꝓ omnib⁹ habitus vester repꝛomittit: ꝓpositũ vestrũ
ñ.Ti.iij. requirit. Nã sicut apls dicit. Sunt aliqui formã quidem pietatis habẽtes: virtutẽ autẽ eius abnegãtes. Hãc quis cunq; vestrũ nõ habet in cõscientia: nõ exhibet in vita: nõ exercet in cella: nõ solitarius: sed solus dicẽdus est. Nec cella ei cella: sed reclusio er carcer est. Vere em̃ solus est cũ quo deus nõ est: vere reclusus est: qui in deo liber non est. Solitudo em̃ ⁊ reclusio sunt nomina miserie. Cella autẽ nequaq̃ debet esse reclusio necessitatis: sed domicilium pacis/ostium clausum: nõ latebꝛe/sed secretũ. Cum quo em̃ deus est: nunq̃ minus solus est q̃ cum solus est. Tunc em̃ libere fruitur gaudio suo: tũc ipse suus est sibi ad fruendũ deo in se: ⁊ se in deo. Tũc in luce veritatis: in sereno mũdi coꝛdis: vltro patet sibi pura cõscientia: et libere se infundit affecta de deo memoria: ⁊ vel illuminat intellectꝰ: ⁊ bono suo fruitur affectꝰ: vel seipm deflet humane fragilitatis defectꝰ. Propter hoc fm formã ꝓpositi vestri/habitãtes in celis: potius q̃ in cellis/excluso a
Nota. vobis toto seculo: totos vos inclusistis cũ deo. Celle si quidẽ/⁊ celi habitatio cognate sunt: q; sicut celũ ⁊ cella adinuicẽ videnꝫ aliquã habere cognationẽ nos: sic ⁊ pietatis. A celãdo em̃ celũ/⁊ cella nomẽ habere videntur: ⁊ qõ celaꝛ in celis: hoc et in cellis. Qõ gerit in celis: hoc et in cellis. Quidnã est hoc: vacare deo: frui deo. Qõ cũ fm oꝛdinẽ pie et fideliter celebꝛatur in cellis: audeo dicere sancti angeli dei cellas habẽt ꝓ celis: ⁊ eque delectãtur in cellis ac in celis. Nam cum in cella iugiter celestia actitãtur: celũ celle ⁊ sacramenti similitudine: ⁊ pietatis affectu: ⁊ similis operis effectu ꝓximũ efficit: nec iam spiritui oꝛanti: vel etiã a coꝛpoꝛe exeũti: a cella in celum/longa vel difficilis via inuenit. A cella em̃ sepe in celum ascẽditur: vir autẽ vnq̃ a cella in infernũ descẽditur: nisi sicut dicit psalmista. Descendant in infernum viuẽtes: ne
ps.liiij. descẽdant moꝛtẽtes. Hoc em̃ modo sepe cellarũ incole in infernũ descẽdunt. Sicut em̃ assidue cõtemplãdo reuisere amãt gaudia celestia: vt ardẽtius ea appetant: sic ⁊ dolꝛes inferni vt horꝛeant ⁊ refugiãt. Et hoc est qõ imprecantur inimicis suis oꝛãtes: scz vt descẽdant in infernum viuẽtes. Moꝛtẽs autẽ vir aut nunq̃ aliquis a cella in infernum descẽdit: quia vir vnq̃ aliquis nisi in celo prede-
stinatus: in ea vsq; ad moꝛtẽ persistit. Filium em̃ gratie/fructũ ventris sui: cella fouet/nutrit/amplectit: ⁊ ad plenitudinẽ perfectionis perducit: ⁊ colloquio dei dignum efficit: alienũ vo vel suppositũ abdicat a se citius: ⁊ pfi-
cit. Unde ait dñs ad Moysen. Solue calciamẽta pedum Exo.iij.
tuoꝝ. Locus em̃ in quo stas: terra sancta est. Morticinũ em̃ moꝛtuarũ affectionũ: vel hominẽ moꝛtuũ a coꝛde: locus sanctus: vel terra sancta: nequaq̃ diu patitur. Cella terra sancta: ⁊ locus sanctꝰ est: in qua dñs ⁊ seruus eius sepe colloquũtur: sicut vir ad amicũ suũ. In qua creꝺo fidelis aĩa verbo dei cõiungitur: sponsa sponso sociatur: terrenis celestia: humanis diuina vniũtur. Siquidẽ sicut templũ sancti dei: sic cella est serui dei. Et in tẽplo em̃/et in cella diuina tractantur: sed creꝺitus in cella. In tẽplo visibiliter ⁊ figuratiue aliqñ christiane pietatis sacramẽta dispẽsantur: in cellis vo sicut ĩ cellis: ipsa veritate/ipso oꝛdine/et fi nondũ ipsa puritatis maiestate: vel eternitatis securitate: res ipsa omniũ sacramentoꝝ fidei nostre: assidue celebꝛat. Ideo sicut dictũ est: alienũ qui non est filius: citius a se ꝓiscit: quasi aboꝛtiuum euomit: tanq̃ inutilẽ ac noxium cibũ: nec diu talẽ pati poꝛest in visceribus suis officina pietatis. Veniteq; pes superbie: ⁊ aspectat eũ manus peccatoꝛis/⁊ mouet eũ: ⁊ expulsus nõ põtest are: sed fugit miser: ⁊ nudus/⁊ tremebũdus sicut cayn a facie dñi exꝓsitꝰ vitis ⁊ demonib⁹: vt qui ꝓ oꝛe innocerit eũ: moꝛte aĩe eũ afficiat et occidat: vel si aliquã-
diu duꝛauerit in ea nõ virtutis cõstantia: sed ptinaci misepꝛouerbio. xix., ps.lvij. ria: sic ei cella est quasi carcer: aut sicut viuẽti sepultura. Pestilẽte vo flagellatoꝛ: sapiẽs sapiẽtioꝛ erit: ⁊ lauabit in
Phil. iij sanguine peccatoꝛis. Sicut ergo dicit apls: si cõuerteris israel ad me cõuertere: hoc est perfecte cõuersionis culmẽ apprehende. Nulli em̃ in eodẽ statu diu esse cõcedit. Seruo dei/aut semper ꝓficiendũ: aut deficiendũ est: aut sursum nitit: aut in inferioꝛa vigetur. Ab omnib⁹ autẽ vobis perfectio exigitur: licet nõ omnifoꝛmis. Sed si incipis: incipe perfecte. Si iã in pfectu es: et hoc ipsum iã perfecte age. Si aũt perfectionis aliq̃d attigisti: teipsuz in temetipso metire: ⁊ dic cũ apls. Non q̃ iã apprehẽderim: aut perfectꝰ sim: sequoꝛ autẽ si forte comprehẽdaz in quo ⁊ cõprehẽsus sum. Unũ autẽ que quidẽ retro sunt oblitꝫ cẽo: ⁊ ad ea que sunt proꝛa extendens meipsum/ad destinatũ psequoꝛ: brauiũ superne vocationis in christo Jesu. Deinde addit. Quotquot ergo pfecti sumus: hoc sapiamus. In quo manifeste apls docet/declaratur: quia perfecta coꝝ que retro sunt oblitio: ⁊ perfecta in anterioꝛa extensio: ipsa est boꝛis iusti in hac vita perfectio: ⁊ pfectio huius pfectionis ibi erit: vbi erit brauiꝫ superne vocatiõis pfecta apprehẽsio. Hoc aũt modo sicut stella a stella distat in claritate: sic cella a cella in cõuersatione: scz incipientiũ: ꝓficientiũ: ⁊ pfectoꝝ. Incipiẽtium status poꝛest dici animalis: ꝓficientiuz rationalis: perfectoꝝ spũalis. Ignoscendũ est in aliquib⁹/aliq̃n eis qui adhuc sunt animales: in quib⁹ ignosci non debet eis/qui iam habent quasi rationales. Rursumq; rationalibus in quibusdã ignoscitur: in quibus nõ ignoscitur spiritualib⁹: quoꝝ perfecta oĩa esse debent: ⁊ imitatione: et laude/potius q̃ repꝛehẽsione digna. Et cũ ex his tribus hominũ generibus cõstet omnis status religionis: que sicut ꝓpriis nominib⁹ distinguũtur: sic etiã dinoscuntur ex suoꝝ ꝓpꝛietate studioꝝ: debẽt omnes filij dei in die qui est/semper diligẽter pꝛospicere quid desit sibi: vnde veneꝛint: quousq; peruenerint: ⁊ in quo ꝓficiẽdi status singulis diebus vel hoꝛis: sua se estimatio depꝛehendat. Sunt enim animales: qui per se nec ratiõe agũtur: nec trahuntur affectu: ⁊ tamẽ vel autoꝛitate permoti: vel doctrina cõmoniti: vel exemplo prouocati: apꝛobant bonum vbi inueniunt: et quasi ceci/sed ad manum tracti sequuntur: hoc est imitantur. Sunt rationales: qui per rationis iudicium ⁊ naturalis sciẽtie discretionem habent

Universidad de Deusto
Biblioteca

er cognitionē boni: et appetitū: sed nondū habent affectum. Sunt perfecti: qui spiritu agūtur: qui a sancto spiritu plenius illuminātur. Et qm̄ sapit eis bonū: cuius trahūtur affectu: sapiētes vocant. Quia vo induit eos spiritus sanctus sicut induit olim gedeonē. sic spūalium indumento/spūales appellant. Primus status circa corpus se habet. Scōs/circa animā se exercet. Tertius nō nisi in deo requiē habet. Quoz singuli sicut habēt certā profectiēdi rationē: sic in genere suo certā habent perfectionis suę mensurā. Initiū boni in cōuersatione animali: perfecta obedientia est. Profectus: subiicere corpus suū/z in seruitutē redigere. Perfectio: vsus boni cōsuetudinē vertisse in delectationē. Initiū vo rationalis est: intelligere que in doctrina fidei apponūtur ei. Profectus: talia prępārare qualia apponūtur. Perfectio: cū in affectum mētis transit iudiciū rationis. Perfectio vo hominis rationalis/initiū est hominis spūalis. Profectus eius: reuelata facie speculari gloriā dei. Perfectio vo: trāsformari in eandē imaginē a claritate in claritatē/sicut a dñi spū. Primū igitur ꝓsequendū de primo: scz de animali. Animalitas est vite modus/sensibꝰ corporis seruiēs: scz cū anima quasi extra se/per sensus corporis circa dilectoz delectationes corpoz affectas: eoz fruitione pascit vel nutrit sensualitatē suā. Seu cū intra se regrediēs: z corpora quibꝰ forti glutino amoris/z cōsuetudinis adhesit: in locū in corpoꝛe nature secū ferre nō prevalens: eoz illuc secum trahit imagines: z amicabiliter ibi cū eis cōuersat. Quibus assuefacta: nil putat esse/nisi vel quale foris reliqt: vel quale intus cōtraxit: inde q̄ diu licet iocunduz habet sm delectationes corporis viuere. Cū autē ab eis auertit: nescit nisi corpoꝛea imaginādo cogitare. Cū vo ad cogitanda spūalia vel diuina se erigit: non aliud de eis: q̄ de corporibꝰ vel de corporalibus potest estimare. Hec auersa a deo fit stultitia: cū nimiū intra semetipsam fuerit remissa: z tam bruta vt regi vel nolit/vel nō possit. Cuz vo ipsa sibi per supbiā extra se nimiū fuerit abrepta: fit prudentia carnis: z ipsa sibi sapiētia esse videtur: cū stultitia sit dicēre apostolo. Dicentes se esse sapientes: stulti facti sunt. Porro ad deum cōuersa: fit sancta simplicitas: hoc est eadē semper circa idē voluntas sicut fuit in Job: qui dictus est vir simplex z rectus: ac timens deum. Propie em̄ simplicitas est perfecta ad deū cōuersa volūtas: vnā petens a dño hanc requirēs: nō ambiens multiplicari in seculo. Vel est simplicitas/in cōuersatione vera humilitas scz virtutis/magis cōscientiā amplectēs q̄ famā: cuz nō refugit vir simplex videri stultꝰ in seculo: vt fit sapiēs in deo. Vel simplicitas est sola ad deū cōuersa volūtas: sed nōdum rōne formata vt amor: fit/idest formata volūtas: nondū illuminata: vt fit charitas: hoc est amoris iocūditas. Simplicitas ergo initiū aliqđ in seipsa habens creature dei: hoc est volūtatē simplicē z bonā: quasi futuri boni hoīs informe materiā: in primo: dio cōuersionis sue: offert autoꝛi suo eā formandā. Jā em̄ cū bona voluntate habens initiū sapientie. i. timoꝛē dñi: ex ipso colligit: nec ꝑ se eā formari posse: nec quicq̄ tā expedire stulto/q̄ seruire sapiēti. Jtaq; hominis se ꝓpter deū subjiciēs: ipsaz ei bonā voluntatē cōmittit in deo formandā: in sensu/et spiritu humili. Jam timoꝛe dei incipiēte operari in eo omnē virtutū plenitudinē: dū per iusticiā defert maioꝛi: per prudentiā nō credit se sibi: per tēperantiā refugit discernere: per fortitudinē totū se obediētie subjcit/nō discernēde: sed adimplende. Hec em̄ vroꝛ est cui a dño prędicitur: z ad virum tuū erit conuersio tua. Vir eius ratio vel spūs est: suus vel alterius. Huic em̄ viro recte obedit vir simplex z rectus in semetipso. Rectius aūt sepe ac tutiꝰ in altero: q̄ in semetipso. Ex ꝓcepto ergo dei: z ipso oꝛdine nature: habere debet vroꝛ ad virū: animalitas ad spiritum suū vel spūalem aliquē virū/cōuersationē legitimā: hoc est obedientiā perfectam. Perfecta vo obedientia est maxime in incipiēte indiscreta: hoc est nō discernere: q̄d vel quare ꝓcipiatur: sed ad hoc tm̄ niti vt fideliter z humiliter fiat: qđ a maioꝛe ꝓcipitur. Lignū em̄ scie boni z mali: in paradiso censura discretionis: est in cōuersatione religionis penes patrē spūalē: qui dūdicat oīa: ipse vo a nemine iudicat. Ipsius est discernere: alioꝛ est obedire. Adam gustauit in malū suū de ligno vetito: edoctus ab eo qui suggerēdo ait: Quare ꝓcepit vobis deus vt de ligno nō comederetis? Ecce discretio: cur ꝓceptū fit. Et addidit. Sciebat em̄ q: qua die comederitis: aperientur oculi vestri: z eritis sicut dii. Ecce q̄d ꝓceptū fit: scz q: dei os fieri nō finat. Discreuit/comedit/z inobediēs factus est: z de paradiso electus est. Sic z animalē discretū: nouitiū prudētē: incipientē sapiētē: in cella diu posse cōsistere: in cōgregatione durare/impossibile est. Stultꝰ fiat: vt fit sapiēs: z hec oīs sit eius discretio: vt in hoc nulla sit ei discretio. Hec oīs sapiētia eius sit: vt in hac parte nulla ei sit. Jn eo vo in quo se sibi animalitas ratioq; cōterminat in natura aīe humane: relictꝰ est a creatoꝛe bono intellectus/z ingenium: z in ingenio ars: in quo cōstituit deꝰ hominē sup opera manuū suarū: z oīa secularia ista subiecit sub pedibꝰ eiꝰ. Animali supbo: in testimoniū naturalis dignitatis: z similitudinis dei amisse. Simplici vo z humili: in auriliū recuperā de dignitatis: z cōseruāde similitudinis. Jn hoc notū dei/manifestū est in illis. Jn hoc estimak de creatura creatoꝛ. Jn hoc cognoscit insticia dei: et q: qui bene agit/digni sunt vita: qui vo aliter/digni sunt morte. Jn hoc creatura que spōte homini seruit ad naturā: subjcitur z aptak: vt seruiat ad eā que ex peccato est necessitatē: z ad voluntatē/z voluptatē. Hinc etiā quot z quāta vite huic necessaria: z bonis z malis vtilia/et in genere suo pulcherrima: z a bonis z a malis hominibꝰ facta sunt/z fiāt: omnibꝰ manifestū est. Hinc em̄ in litteris: vel opificijs: vel edificijs: p innumerabiliter multiplices hoim adinuēciones tot ꝓcesserunt modi studioꝛ: tot genera ꝓfessionū: subtilitates/exquisite scientie/artes/eloquētie/dignitatū officio: nūq; varietates: z innumerabiles cōquisitiones huius seculi: quibꝰ homines illi: etiā qui dicuntur sapiētes huius mūdi: cū eis qui sunt simplices: et filij dei pariter vtunt ad necessitatem z vtilitatē. Sed illi abutunt eis: ad curiositatē/z voluptatē/z superbiaz. Hi aūt vtunt eis ꝓpter necessitatē: alibi habētes suā suauitatem. Jdeo illos seruos sensuū suoꝛ/z coꝛpoꝛ suoꝛ sequunt fructus carnis sue: q̄ sunt foꝛnicatio/immundicia impudicitia/superbia/luxuria/inimicitie/contentiones/emulationes/ire/rixe/dissentiones/invidie/comessationes/ebrietates: z his similia: que quicunq; agunt regnū dei nō cōsequent. Hos aūt fructus spiritus qui sunt: charitas/gaudiū/pax/patiētia/benignitas/longanimitas/bonitas/māsuetudo/fides/modestia/cōtinētia/castitas z pietas: ꝓmissionē hūs vite q̄ nūc est z future. Hi vtriq; q̄diu simul sunt i actu: hoies videt similes actiones: deus aūt volūtates discernit: z intētiones. Cū vo nus/scz cogitationes. Hinc in tempoꝛe psalmodie vel oꝛationis/ceteroꝛumq; exercitioꝛ spūalium: in coꝛde serui dei etiā nolentis: z reluctātijs imaginatiōes voluunt: z phātasmata cogitationū versant: a quibꝰ velut ab auibꝰ immūdis infidētibus vel circūvolantibꝰ: sacrificiū deuotiōis vel oīno rapitur de manu renētis: vel sepe polluit vsq; ad lachrymas offerētis. Sic; q̄ mirabilis z iniqua misere aīe diuisio: spiritu z rōne voluntatē coꝛdis z intentionē: z coꝛpis sibi ꝓprii obsequiū defendēre: aīali vo improbitate sibi affectū ꝓripere z intellectū: mēte sepius sine fructu remanēte. Hinc in animis infirmioꝛibꝰ: z in quibꝰ cōcupiscētie carnis z seculi necdū pfecte mortificate sunt: vitia passim curiositatis ebulliūt. Hinc solitudinis z silētij querunt inoꝛdinate: z ꝓposito inimice cōsolationes: in via regia cōmuniū institutionū furtiua ꝓpꝛie volūtatis diuerticula: solitoꝛ fastidiū: ꝓsumptio nouitatū: que quidē egritudinis ꝓuritū z tediū: quasi cōfricādo vident ad horā leniꝛe: sed calefaciūt z accēdūt: z vt postea nequius ferueat: et amplius ꝓuriat efficiūt. Hinc quotidie fūt noue occupationes: noue actionū z laboꝛ adinuēciones: lectiones diuerse: nō ad edificādū animū: sed ad fallendū tardentis diei tediū. Et cū dānauerit solitarius oīa vetera: oīa solita: z defecerint noua: nō reſter nisi odiū celle: et fuga matura. Ꝓpter qđ pia simplicitas: z in ꝓfessione religionis z solitudinis nouus hō: qui nō habet vel rationē ducentē: vel affectū trahētē; vel discretionē moderantē: sed vi quadā vertit in semetipm tanq̄ a figulo figmētū: lege quadā mādatoꝛ dei quasi manibꝰ alienis faciēdus est z formādus in omni patiētia: z in rota volubilis obediētie: z in igne ꝓbationis sue: plasmatoꝛis z formatoꝛis sui volūtati z arbitrio subdēdus. Nā et si callet ingenio: si viget arte: si ꝓeminet intellectu: instrumēta sunt hec tm̄ vitioꝛ q̄ virtutū. Nō ergo refugiat doceri vti eo in bono quo z in malo vti potest: q: hoc primū virtutis opus est. Ingeniū coꝛpus adapteꝛ: ars natura informet: z intellectus nō elatū faciat animū: sed docibilez. Ingeniū quippe/ars/intellectꝰ/z alia hmōi gratuito habentur: aliter virtus. Virtus em̄ vult doceri cū humilitate: queri cū laboꝛe: haberi cū amoꝛe. Nā cū omnibus hīs digna sit: nec aliter vel doceri: vel queri: vel haberi pōt. Primū quidē docēdus est rudis incola heremi: sm aplicā pauli institutionē: vt exhibeat coꝛpus suū hostiā viuentē/sanctā/deo placentē/rationabile obsequiū suū. Qui etiā cōpescens in nouitio seruoꝛē animalis hoīs: qui nōdum percipit ea que dei sunt: circa spūalia ac diuina ꝓpꝛioꝛaz z curiosam inquisitionē: subiiꝰ rit: dicēs. Dico em̄ per gratiaz dei que data est mihi: omnibꝰ qui sunt inter voꝛ: non plus sapere q̄ oporteat sapere: sed sapere ad sobrietatē. Quia em̄ oīs vel ꝑcipue animalis hoīs institutio circa coꝛpus est: et exteꝛioris hoīs cōpositionem: docēdus est rationabiliter mortificare coꝛpus suū: z mēbra sua q̄ sunt super terram: z inter carnē ac spiritū que inuicē iugiter aduersum se cōcupiscūt: iustū rationis ac discretionis habere iudiciū: nec alicuius eoꝛ in iudicio accipere personā. Docendus est sic habere coꝛpus suū: sicut egroti cōmendatuz: cui etiam multū voleti/inutilia sunt negāda: vtilia vo z nolēti ingerēda. Sic de eo agere sicut de nō suo: sed eius a quo ꝑcio magno empti sumus: vt glorificemus eum in coꝛpoꝛe nostro. Rursumq; docēdus est cauere: qđ pcō/ri populo dñs per ꝓphetaz imꝑoꝛat: Ꝓiecistis me (inquiēs) post tergū vestrū. Multūq; esse cauēdū ne ꝓ necessarijs huiꝰ vite vel cōmodis/a ꝓpositi rectitudine: vel dignitate nature: in amoꝛē vel honoꝛez coꝛpis sui/ſi nat in aliquo degenerare spiritū suū. Jdeoq; duriꝰ tractādum est coꝛpus ne rebelleꝛ: ne insolescat: sic tm̄ vt seruire sufficiat: q: ad seruiendū spūi datū est. Nec sic habēdū est tanq̄ ꝓpter illud viuamus: sed tanq̄ sine quo viuere nō possumus. Jfedus em̄ qđ habemus cū coꝛpoꝛe: nō quandocūq; volumus possumus abrūpere: sed legitimā ei resolutionē pariēter noa expectare oporteꝛ: z interim q̄ legitimi federis sunt; obseruare. Sic ergo nobis est cuz eo

cōsuescendū vel cōueniendū: quasi nō diu nobis sit cū eo cōmoꝛandum: ficq; vt si aliter euenerit: nō vigeamus ad exeūdū. Jn quo multū z scrupulose laboꝛādū: z periculose sepe fuerat errādū: nisi lex obediētie z celle plenam cōis institutiōis formā semel tradēs ingredieti de victu z vestitu: de laboꝛe z quiete: de silētio z solitudine: z omnibꝰ que ad exteꝛioꝛis hoīs cultū vel necessitatē spectāt: fratrē obedientē: z patientē: z quietū/in reliquū cautum redderet z securū. Jn quibꝰ sic semel circūcisa sunt oīa et ꝓcisa superflua: sic intra cōgrue sufficiētie terminos: et generalis cōtinētie limites circūscripta sunt oīa necessaria: vt sit qđ foꝛtes cupiāt: z infirmi nō refugiāt: nec vltrius quātitas cōcessoꝛ ledere possit in aliquo vtentiū cū gratiarū actione cōscientiā: nec q̄ sunt amputata tentare debeāt aliquatenus in seruo dei: coꝛpis bene moꝛigerati z recte educati sufficientiā. Jn quibꝰ sicut salomō dicit: q̄ ambulat simpliciter/ambulat cōfidenter: qui vo mentis est dure: coꝛruet in malū. Licz em̄ necessitas sic fit oꝛdinata/vt nec querele sit locus vllus: z oīs sit supfluitas amputata: si quid tm̄ vel publice vel priuatim addenduz est vel minuēdū: hoc in ꝓpꝛioris est arbitrio: ablq; omni scrupulo obedientiū subditoꝛ vel periculo. Jnstituēdus est ergo nouus heremita ad cōis institutiōis normā/concupiscētias carnis sue ꝓteritoꝛ peccatoꝛ penitētia contínua domare: z ad cōtemnēda cetera: ad suūpfius cōtemptū venire. Ꝓtemuiēdus est assidue cōtra tentationes/acrius in solitariū nouitiū deseuiētes: cū seruū dei gratis deo seruientē nō cessent solicitare vitia mercede oblate delectatiōis: diabolo suggerēte: carne scupiscēte: seculo cōcupiscēda ingerēte. Erat em̄ nos dñs deus noster: vt sciat si diligam⁹ eū an nō: nō vt ipse q̄si nesciēs agnoscat: sed vt pleni⁹ hoc in ipsa nobis tētatione innotescat. Sed ille tētationes facile vincunt: z facile a rōne eis occurritur: que vel suspecte sunt: vel ꝓma facie male esse innoscūt. Que vero sub specie boni se ingerūt: z difficilius discernunt: z periculosi⁹ admittunt. Sicut em̄ difficillime tenet modus in eo qđ bonū esse credit: ita vt semper tutus est oīs boni appetit⁹. Oīm aūt tentationū z cogitationū malarū z inutiliū sentina: ociū est. Summa etenim mētis malicia est ocii iners. Nunq; ociosus sit seru⁹ dei: q̄uis a deo feriat⁹ sit. Nomē quippe tā suspectū/z vanū/z molle/rei tā certe/tā sancte/tā leuere imponēdū nō est. Ociosuz nō est vacare deo: sino negocioꝛ negociū. Hoc est q̄ quicūq; in cella nō agit fideliter z feruēter: quod cūq; agat qđ ꝓpter hoc non agit: scz vt deo seruiatur: in eo qđ agit/ociatur. Ubi pro vitādo ocio ociosa sectari ridiculū est. Ociosum aute est: qđ nulla habet vtilitatem: vel vtilitatis intētionē. Nō aūt hoc tantūmodo agēdum est: vt cū aliqua delectatiōe: vel sine grandi nausea ocij/dies trāsigat: sed vt etiā de peracta dieta/ad ꝓfectū mentis semp aliqđ in cōscientia residеat: aliqđ quotidie in thesaurū coꝛdis cōgerat. Nec ea die bonus cellita se vixisse debet existimare: in qua nil eoꝛ se egisse recolit: ꝓpter q̄ in cella viuitur. Queris qđ agas: vel in quo te occupes? Primū extra quotidianū oꝛationū sacrificiū: vel lectionis studiū: quotidiane cōscientie discussioni/emēdationi/morum cōpositioni/pars sua diei negāda nō est: deinde operandū est aliqđ manibꝰ qđ iuūgatur: nō tam qđ animū delectādo ad horā detineat: q̄ qđ spūalibus studijs delectationē cōseruet z nutriat: in quo remittatur ad horaz animus: nō resoluatur. Unde se facile moꝛ vt sibi ad seipsum redeundū esse visum fuerit: expediat/sine cōtumacia inhibētis volūtatis: ablq; cōtagio contracte delectationis vel memoꝛie imaginātis. Nō em̄ vir ꝓpter mulierem: sed mulier ꝓpter virū. Nō spiritualia exercitia sunt ꝓpter coꝛpoꝛalia: sed coꝛpoꝛalia ꝓpter spiritualia. Ꝓpterea ficut viro creato collatū est: vel cōparatū ei adiutoꝛiū simile sibi: ex ipsa hominis substantia: sic cū in adiutoꝛiū spiritualis studij necessaria sint: nō tamē in hoc semp eque conuenire vident omnia coꝛpoꝛalia exer-

Gen.iij.

Rom.j.

Job.j.

Bal.v

Ibidem

Ibidem

Rom.j.

j.Cor.vj

iij. Reg. xiij.

Deu. xiij

j.Cor.xj.

Universidad de Deusto
Biblioteca

cia:sed que cū spiritualibus p:opi:oē videntur habere
similitudinē:⁊ assumitarē p:opi:oē:sicut ad edificationē
spūalem meditari/qđ scribatur:vel scribere qđ legatur.
Subdialia exercitia em̄ ⁊ opera:sicut sensus distrahūt:
sic sepe etiā spiritū exhauriūt:nisi cū gratio:e ruraliū la-
bo:e operū/sit maio:cōritio co:poris vsq; ad cōritionē
⁊ humiliationē co:dis. ffatigationis em̄ sue p:essura:ex-
primūt sepe vehemētio:is affectū deuotionis. Nō etiam
in labo:e ieiunio:ū/vigiliaruz:⁊ omniū in quib⁹ afflictio
co:poris est:crebio fieri manifestū est. Serius tñ anim⁹
⁊ pudēs ad oēm se cōparat labo:e:nec in eo dissoluitur:
sed per eū magis in seipsum colligit:qui semper p:e oc-
lis habēs nō tam qđ agit:q̄ quo agēdo intendit:ois con
summationis attēdit finē. Quo inquātū verius innititur
intantū etiā feruētius ⁊ fidelius manib⁹ operatur: toti⁹
sibi co:poris sui subūciēs seruituteē. Cogūtur em̄ in vnuz
sensus ad disciplinam bone voluntatis: nec lasciuire eis
vacat a pondere labo:is:sed subacti:et humiliati in obse
quiū spiritus docētur cōformari ei:⁊ in labo:is participa
tione:⁊ in cōsolationis expectatione. Ino:dinata em̄ na
tura per peccatū:⁊ a cōditiōis sue rectitudine exo:bitās:
si ad deum fuerit cōuersa:recuperat cito p:o modo timo
ris:⁊ amo:is quē haber ad deū:quecūq; perdidit auersa
et vbi ceperit spiritus reformari ad imaginē cōdito:is sui
mo:etiā reflo:escēs caro/ex voluntate sua incipit cōfo:
mari reformato spiritui. Nam et cōtra sensum suū incipit
eā delectare:quicquid delectat spiritū suū. Insuper et p
multiplici defectu suo ex pena peccati: multipliciter firi-
tens ad deū:nōnunq; etiam cōtendit precedere rectorem
suū. Delectationes enim nō perdimus: sed mutamus de
co:po:e ad animū:a sensibus ad cōscientiā. Panis furfu
reus/et simplex aqua/olera/et legumina simplicia: ne-
quaq; res delectabiles sunt:sed in amo:e christi/⁊ desi-
derio interne delectatiōis:vērri bene mo:igerato gratā-
ter ex his satisfacere posse: valde delectabile est. Quot
milia pauperū ex his:vel ex aliquo ho:u/delectabiliter sa
tisfaciūt nature? ffacillimū quippe ⁊ delectabile esset ad-
iūcto amo:is dei cōdimēto/ sm̄ naturā viuere:si insania
nostra nos permitteret. Qua sanata:statim naturalibus
natura arridet. Eodem modo ⁊ de labo:e. Rusticus du-
ros habet neruos:fo:tes lacertos:exercitatio hoc facit.
Sine eū to:pere: mollescit. Volūtas facit vsum: vsus ex
ercitiū:exercitiū vires in omni labo:e subministrat. Sed
redeamus ad ppositū. Hoc omnib⁹ modis agat ⁊ labo:
⁊ ociū nostrū:vt nūq̄ simus ociosi: et hoc semper sit ne-
gociū nostrū:vt perfecte cōsummeḳ in nobis quod dicit
rom̄. vj. apostolus animalib⁹:⁊ incipientib⁹: Humanū inquit di-
co ppter infirmitatē carnis vestre. Sicut em̄ exhibuistis
mēbra vestra seruire immūdicie ⁊ iniq̄tati ad iniquitatē:
ita nūc exhibete mēbra vestra seruire iustitie in sanctifi-
cationē. Audiat hoc attēdius amicū co:pis sui mancipiū:
animalis hō qui iā incipit co:pus suū subdere spiritui:⁊
adaptare semetipsum ad ea q̄ dei sunt/percipienda: et ad
exuendā fede seruitutis necessitatē:⁊ carnis sue dominā
tē cōsuetudinē/se accingat:necessitatē faciēs sibi contra
necessitatē:⁊ cōsuetudinē cōtra cōsuetudinē:⁊ affectum
sibi formet cōtra affectū:donec plenius mereatur accipe
re delectationē cōtra delectationē:vt delectationib⁹ car-
Vbi.ij. nis:ac seculi sm̄ cōsiliū apli/saltē tantū eū delectet care-
re:quantū eū delectabat p:imo eas habere:tantum dele
ctet eū de mēbris sui co:pis seruire iustitie in sanctifica
tionē:quantū p:ius delectabat eū seruire immundicie ⁊
iniquitati ad iniquitatē. Hec est perfectio aialis hois in
suo statu/vel nouitij incipientis. Qui cū cōsummauerit ꝺ
animale vel humanū:si nō respexerit retro:sed fideliter
in anterio:a se extenderit:cito perueniet ad illud diuinū:
.co:. xiij vt incipiat apprehendere sicut apprehēsus est:⁊ cogno-
f scere sicut cognitus est. Hoc autē opus nō in vno sit mo
mento cōuersionis:nō est vnius diei:sed multi tēporis:
multi labo:is:multi sudo:is:sm̄ gratiā dei miserentis:⁊
studiū hois volentis ⁊ currentis. Qm̄ vo bonoz hoīū
officina est cella:⁊ stabilis pseuerātia in ea. In qua quis
cunq; cū sua pauperrate bene cōuenit:diues est:⁊ q̄cūq;
bonā volūtatē habuerit:secū habet quicq̄d ad benevivē
dū ei opus est. Cuius bone volūtati nō semp credi expe
dit:sed frenāda est:sed regēda est:⁊ maxime in incipiēte.
Regat sancte obedientie regula bonā voluntatē: illa vo
co:pus:⁊ doceat illud posse cōsistere in loco:cellā pati-
secūq; mo:ari:qđ in .pficiēte bone cōpositionis initium
est:⁊ certū bone spei argumētū. Impossibile est hominē
fideliter figere in vno animū suū:qui nō p:i⁹ alicui loco Nota.
perseueraūter affixerit co:pus suū. Nā qui egritudinē ani-
mi/migrādo de loco ad locū effugere nititur:sic est sicut
qui fugit vmbram co:pis sui. Seipsum fugit:seipm̄ circū
fert:locū mutat/nō animū. Eundē vbiq; se inuenit: nisi
q̄ deterio:ē facit ipsa mobilitas:sicut ledere soleat egruz
qui circūferēdo cōcutit eū. Egrū em̄ se sciat:⁊ vacet circa
causarias partes egritudinis sue. Si nō interrūpit q̄es:
remedia cōtinuata cito .pficiēt:⁊ sanat⁹ animus ab alie-
nationib⁹/vel captiuitatib⁹ ⁊ tērationib⁹ suis/tot⁹ in deo
suus efficiet. Cura eget ⁊ nō modica:nō inquinata:sz in-
fecta natura. Incūbat ergo in mobiliter valitudinario suo
(sic em̄ solet appellare medici valitudinū curādarū offi-
cinā)⁊ remediꝭ susceptis .plequat vsum vsq; ad sanitatis
experimētū. Valitudinariū tuū o egrote/o lāguide/cel-
la tua est:remediū i quo curari cepisti obediētia est/obe
diētia vera: Sed scito q̄ remedia crebio mutata nocent:
naturā disturbāt:⁊ egrū disterminā. Nā ⁊ q̄ aliquo per-
git:si vnā certā renuerit viā:cito queniet quo tēdit:⁊ iti-
neris ⁊ laboris faciet finē. Si vo multas aggredi/ viasz
errat:nec laboris aliq̄n finē facit:q: error finē nō haber.
Nō ergo remediū mutes:nec aliud p:o alio accipias:sed
vsq; ad terminū perfecte sanitatis:medicinalis obedien
tie remedio vtere:nec abijcias eā vt ingratus:cuz facrus
fueris sanus:sed tñ in reliquū alio modo ea vti permit te
ris. Si ergo ad sanitatē festinas:vide vt nil vel modicum
de temetipso agere .pfumas/medico inconsulto:a quo si
operā medicātis expectas:necesse est vt vulnus tuū sem
per ei detegere nō erubescas. Erubesce:sed tñ reuela ro/
tū:nec absōdas. Sunt em̄ q̄ .pfitēdo q̄si fabulā enarrāt
suoz hist⁹:iā pct⁹z:⁊ egritudines aīe sue sine cōfusione
dinumerār:⁊ pene sine pnia/⁊ sine affectu dolo:is. Cito
em̄ lach:ymas inuenit:⁊ resoluit in gemitū: qui hz sensuz
dolo:is. Si vo male egritudini desperabili:o stupo: ac
cesserit:hic in eo q̄ nō dolet:quāto sanitati videt esse .p/
pinquio::tāto ab ea sit remotio:. Q: si medicus q̄si cle
mētio:fuerit:vt q̄si vnguēt⁹ ⁊ emplastris leuio:ib⁹ oīa
voluerit curare:tu age .p temetipso:⁊ remediꝭ fo:tio:ib⁹ ⁊
celerio:ib⁹ auidus:sanitatē ferrū reqre:caueriū expose.
Medicus tibi semp̄ presto est:parat⁹ est. Ne em̄ ho:o:i
sit tibi tua solitudo:⁊ vt tuti⁹ in cella habites:tres tibi de
putari sunt custodes:sz de⁹/cōscientia/⁊ spūalis pater.
Deo debes pietatē:cui te totū impēdas. cōscie tue hono
rē:eoīs qua peccare erubescas. patri spūali obedientiaz
charitatis:ad quē de oībus recurras. Insup vt gratū me
habeas:addā tibi ⁊ quartum:⁊ q̄ diu paruulus es:⁊ do
nec pleni⁹ addiscas diuinā cogitare .psentiā: pedagoguz
tibi .pcurabo. Elige tibi tuipse hoīem cōsilio meo:cuius Nota.
vite exēplar sic co:di tuo infederit:reuerētia inh̄erit:vt
quotiēs ei⁹ reco:dat⁹ fueris:ad reuerentiā cogitari assur
gas:⁊ temetipsum o:dines ⁊ cōponas:qui cogitat⁹ ac si
p:esens sit:in affectū mutue charitatis/emēdet in te oīa
emēdanda:⁊ tñ nullū patiatur damnū secreti sui solim
tudo tua. Hic p:esens tibi adsit q̄cunq; volueris:occur
rat sepe ⁊ cū nolueris. Increpationes eius describe tibi:
cogita sancta:eius seueritas/cōsolationes/pietas/et be
nignitas/exemplū:sancte vite finceritas. Nā oēs cogita
tiones tuas cuz ab eo videri cogitabis:ac si videat: ac si
arguat:emēdare cogeris. Sic sm̄ preceptū apostoli/so- ſ.Tim.v
licite temetipsum custodi:et vt temetipsum semper inspi

cias:semper ab omnibus oculos auerte. Egregiū instru
mentū co:poris est oculus:si sicut cetera:sic etiaz videre
posset semetipm̄. Nō cū interio:i oculo cōcessuz sit:si ad
exterio:is exēplū seipsum negligens:vacat circa aliena:
etiā cū vult nō sufficit redire ad seipsuz. Tibi vaca:multa
tuipse tibi solicitudinis materia es. Exclude etiā ab ocu
lis exterioib⁹/qđ desecuisti videre:ab interio:ibus/qđ
amare:q: nil tam facile recrudescit q̄ amo::⁊ maxime in
reneriozib⁹ ⁊ recētio:ib⁹ animis. Aude etiā nōnunq̄ sape
re ⁊ emulari charismata melioza:⁊ tuipse tibi esto para
bola edificatiōis. Alia cella tua exterio:alia interio:. Ex
terio:est domus:in qua habitat anima tua cum co:po:e
tuo. Interio:/est cōscientia tua:quā inhabitare debet om
niū interioꝝ tuoꝝ interio:deus:cum spiritu tuo. Ostium
clausure exterio:is signū est ostij circūstantie interio:is:
vt sicut sensus co:poris per exterio:ē clausurā foris vaga
ri nō permittit:sic interio:i sensus ad suū semp interi⁹ co/
hibeat. Dilige ergo interiorē cellā tuā:dilige exterio:ē:⁊
vniculq̄ suū impēde cultū. Tegat te exterio::nō abscon
dat nō vt peccēs occultius:sed vt tutius viuas. Nō enim
scis o rudis incola q̄d celle debeas:si nō cogitas quomo
do in ea nō solūmodo a vitijs tuis curaris:sed etiā nō ha
bes rixari cū alienis. Nescis em̄ quē cōscientie tue debeas
honorē:quicūq; in ea nō experiris gratiā sancti spirit⁹:et
interne suauitatis dulcedinē. Da ergo vtriq; celle honoz
rem suū:⁊ tu tibi in ea vēdica primatū tuū. Disce in ea fin
cōmunis instituti leges/tu tibi .preesse ⁊ vitā o:dinare: et
mo:es cōponere:⁊ temetipsum iudicare:teipsuz apud te
ipsum accusare:sepe etiā cōdemnare nec impunitu oīmit
tere. Sedeat iudicās iusticia:ster rea ⁊ seipsam accusans
cōscientia. Nemo te plus diligit:nemo te fideli⁹ iudicabit.
Mane .pterite noctis fac a temetipso exactionē:⁊ vētu re
diei tu tibi indicito cautionē. Vespere/diei .pterite ratio/
nē exige:⁊ superueniētis noctis fac indictionē. Sic distri
cto/nequaq̄ tibi aliq̄n lasciuie vacabit. Singulis hoīs
sm̄ cōis instituti canonē/sua distribue exercitia:cui spūa
lia/spūalia:cui co:poralia/co:poralia:in quibus sic exol
uat omne debitū spūs deo:co:pus spiritui: vt si qđ fuerit
intermissum:si qđ neglectū:si quid imperfectū: suo mo/
do/suo loco/suo tēpo:e nō abeat impunitū vel irrecom/
pensatū. In quib⁹ extra illas ho:as de quib⁹ dicit .pphēta
ps. cxviij Septies in die laudē dixi tibi:matutinū ac vespertinū sa
crificiū:ac medie noctis est maxime obseruandū. Nō em̄
ps. v. frustra ait .pphēta:mane astabo tibi ⁊ videbo: sed q: tūc
ps. cxl. a curis exterioribus adhuc sumus ieiuni:⁊ dirigatur ora
tio mea sicut incēsum in cōspectu tuo: elevatio manuum
mearū sacrificiū vespertinū: q: tunc ab hmōi impedimē/
tis iam quodāmodo inuenimur digesti. Qui ⁊ in noctur
ps. cxviij nis vigiliis nostris (in quib⁹ media nocte surgimus ad
cōfitendū nomini dñi)⁊ confessionis eiusdē o:dinē cōtexēs:
ps. lxxvj in die (inquit) tribulatiōis mee deū exq̄sini manib⁹ meis
nocte cōtra eū:⁊ nō sum deceptꝰ. Istis em̄ ho:is potissi
mū coīa deo/debem⁹ nosmetipsos cōstituere/quasi facie
ad faciē:⁊ in lumine vultus ei⁹ perspicere:tribulationē ⁊
dolorē nobis/de nobismetipsis inuenire:⁊ nomē dei inuoca
re/scopādo spiritū nostrū donec incalescat:ambiēdo ad
memoriā abūdantie suauitatis sue:donec ipse in co:di⁹
nostris dulcescat. Sed tūc maxime nobis agendū est qđ
ſ.co. xiij dixit apl's. Malo in ecclia quinq; loqui vba sensu meo:
q̄ decē milia verboz sine intellectu. Et illud. Psallā spiri
tu:psallā ⁊ mente. Orabo spiritu:orabo ⁊ mēte. Tūc em̄
menti ⁊ spiritui aggregādi sunt fructus sui:vt exindevel
in abūdantia bñdictionis dei in quietē noctis relaxemur
vel surgēt⁹ nobis ad laudes dei:ois exinde tenor ope
rio nostri/in ipsius laudi⁹ formetur ac viuificet. Idcir/
co i .preuieniēdis nocturnis vigilijs:nō expedit multitudi
ne psalmoz obruere intellectū:⁊ exhaurire spiritū vel ex
tinguere. Sed q̄ diu sobrius inuenit:pietati afficiendus
est:⁊ suo itinere dirigēdus ad deū:donec dilatato co:de/
currere incipiat vsq; ad finē operis dei: postmodū feruo

ris sui modum siue tenorē habiturus:nisi magna interci
datur negligētia vel omittat voluntaria miseria. Scit etiā
quicūq; sensum christi habet:quātū pietati christiane ex
pediat:quantū dei seruū/⁊ seruū redēptionis christi de-
ceat:⁊ vtile ei sit vna saltē aliqua diei hora/passionis ⁊ re
dēptionis ipsius attētius recolere bñficia:ad fruendum
suauiter in cōscientia:⁊ recōdendū fideliter in memoria:
qđ est spūaliter māducare co:pus christi:⁊ bibere ei⁹ san
guinē in memoriā eius. Qui omnib⁹ in se credētibus p:e/
cepit dicēs:hoc facite in meam cōmemorationez. In quo Lu.xxij.
etiā p:eter peccatū inobediētie:q̄ impiū sit hominē tam
re dei pietatis immemorē esse/palā omnibus est:cū amici
hominis absentis sub quolibet signo cōmendatā memo
riam:nefas sit obliuisci. Siquidē sancte huius ac reuerē/
de cōmemorationis mysteriū:suo modo:suo tēpore:suo
loco celebrare licet paucis hominib⁹:quib⁹ hoc credituz
est mysteriū:rem vo sacramēti vel mysterij in omni tēpo
re:⁊ omni loco dñationis dei:modo quo traditū est:hoc
est debite pietatis affectu/agere/cōtrectare:⁊ sumere fi- ſ.Pet.ij
bi in salutē omnib⁹ in promptu est quibus ds:Vos autez
genus electū:regale sacerdotiū:gēs sancta: populus ac
quisitionis:vt virtutes annūcietis eius qui de tenebris
vos vocauit in admirabile lumen suū. Nā ⁊ sacramentuz
sicut accipit ad vitā dignus:sic ad mortē suā ⁊ indicium in
dignus. Rem vo sacramēti nemo percipit nisi dignus et
idoneus. Sacramentū em̄ sine re sacramēti:sumēti mors
est. Res vo sacramēti etiā preter sacramētū sumenti/vita
eterna est. Si autē vis (⁊ vere vis) omnib⁹ hoīs tam diei
q̄ noctis:hoc tibi in cella tua presto est. Quotiēs in com
memoratione eius qui p:o te passus est:hoc facto ei⁹ pie
ae fideliter fueris affect⁹:co:pus ei⁹ māducas:⁊ sanguis
nē bibis. Q: diu in eo manes p amorē:ipse in te p sancti-
tatis ⁊ iusticie operationē:in eius co:pore ⁊ mēbris eius
cōpurario. Deinde etiā certis ho:is certe lectioni vacādū
est. ffortuita em̄ et varia lectio:⁊ quasi casu reperta:non
edificat:sed reddit animū instabilē:⁊ leuiter admissa/le-
uius recedit a memoria. Sed certis ingeniis immo:ādus
est:⁊ assuefaciēdus est animus. Quo cū spiritu scriptu-
re facte sunt:eo spiritu legi desiderāt:ipso etiā intelligen
de sunt. Nunq̄ ingredieris in sensuz pauli: donec vsu bo
ne intentionis in lectione eius:⁊ studio assidue meditatio
nis/spiritū eius imbiberis. Nunq̄ intelliges dauid: do-
nec ipsa experientia ipsos psalmoz affect⁹ induerīs. Sicq;
de reliq̄s. Et in omni scriptura tantū distat studiū a lecti
one:quātū amicitia ab hospitio:socialis affectio a fortui
ta salutatiōe. Sed ⁊ de quotidiana lectiōe aliq̄d q̄tidie in
venrē memorie demittendū est:qđ fideli⁹ digerat:⁊ sur
sum renocatū crebi⁹ ruminet:qđ .pposito conueniat:qđ
intentioni .pficiat:qđ detineat animū/vt aliena cogitare
nō libeat. Vanitēdus est spe de lectiōis serie affectus:et
fomāda oratio q̄ lectionē interrūpat:⁊ non tā impediat
interrūpēdo/q̄ purioꝛē cōtinuo animū ad intelligētiā le
ctiōis restituat. Intentioni seruit lectio. Si vere in lectiōe
deū querit q̄ legit:oīa q̄ legit cooperanť ei in bonū:⁊ ca
ptiuat sensus legētis:⁊ in seruitutē rediḡit oēm lectionis
intellectū in obsequiū christi. Si a liud declinat sensus
legētis:oīa trahit post semetipm̄:nihilq; tā sanctuz/tam
piū inuenit scripturis:qđ seu p vanā gloriā:seu p distor-
tū sensuz:seu p prauū intellectū/nō applicet/vel malicie
vel vanitati. In oībus em̄ scripturis legētis initiū debet
esse timo:dñi:vt in eo primo solidet intētio legētis:et ex
eo o:dinet ⁊ exurgat totius lectionis intellect⁹ ⁊ sensus.
Aspūalibus vo exercitijs in co:poralia nunq̄ longe vel
in totū recedať:sed facile ad ea posse redire animus assu
escat:⁊ cū illis se mutuat:istis semp inhereat. Sicut enim
supra dictū est:nō vir propter mulierē: sed mulier ppter ſ.Cor.xj.
virum. Nec spiritualia ppter carnalia:sed carnalia pro/
pter spiritualia. Co:poralia vo exercitia nunc dicimus:
que manuali opere co:poraliter exercenť. Nā sunt ⁊ alia
co:poris exercitia:in quibus necesse est co:pus labo:are;

Universidad de Deusto
Biblioteca

ficut sunt vigilie/ieiunia/⁊ alia hmõi: que spũalia nõ impediunt: sed iuuant si cũ ratione discretionis fiant. Que ñ ex indiscretionis vitio sic agantur: vt vel deficiẽte spiritu/vel languente cor:pore/spũalia impediant: qui sic est cor:pori suo nullt boni operis effectũ: spiritui affectũ: primo exemplũ: deo honorẽ: sacrilegus est: ⁊ hoz omniũ in deũ reus. Nõ q̃ fm apostoli sensum/nõ videatur humanũ etiã hoc: ⁊ nõ deceat/⁊ nõ debeat: ⁊ iustum non sit capur aliqñ dolere in seruitio dei: qõ olim sepe vsq; ad dolorẽ laborauit in vanitate seculi: esurire ventrẽ vsq; ad rugitũ: qui sepe repletus est vsq; ad vomitũ: sed modus in
§. Ti.iiij. omnib⁹ habẽdus est. Affligẽduz est cor:pus aliqñ: sed nõ cõterendũ. Nam cor:poralis exercitatio ad modicũ quidẽ valet: ⁊ pietas ad oia vtilis est. Propter qõ ⁊ ad modicũ hoc est nõ in cõcupiscẽtijs: sed in cura carnis agenda est. Agenda vo est sobrie: ⁊ cũ spirituali quadã disciplina: vt neq; in modo eius: neq; in qualitate: neq; in quãtitate appareat aliquid qõ nõ decet seruũ dei. Eis em̃ que inhonesta sunt nostra/abũdantio: ẽ honorẽ circũdare debem⁹.
§. Cor.xij Honesta vo nostra nullius egent. Nõ solũ autẽ hoc: sed et oẽm vitam nostrã cũctis hominib⁹ occultã) exhibere debemus deo sanctã ⁊ honestam: ⁊ oẽm cõuersationem nostrã/sanctis angelis cõspicabilem agere ⁊ delectabilẽ
§. cor.xiiij q̃uis inter domesticos parietes inclusus. Omnia vestra (inquit) apls honeste fiant in vobis. Grata deo res est
§. Cor.xj. honestas: ⁊ sancto⁹ angelo⁹ amica. Propter qõ etiã iubet apostolus velari mulieres ꝓpter angelos: qui cũ ꝓculdubio tam die/q̃ nocte nobiscũ sint in cellis nostris: nos custodiẽtes: ⁊ nostris studijs cõgaudentes/⁊ cooperantes: placet eis vt etiã nullo hoste vidente/oia nostra honeste fiant. Siue ergo mãducetis: sine bibatis: siue aliquid aliud facitis: oia in dño agite/pie/sancte/⁊ religiose. Si mãducas/mensam tuã per se satis sobriã: sobrietas tua peromet. Et cũ manducas/nequaq̃ totus mãduces sed cor:pore tuo suam refectionẽ procurãte: mens suã nõ negligat: sed de memoria suauitatis dñi vel scripturaruz: aliquid qõ eã pascat meditãdo: vel saltẽ memoratõ secũ ruminet et digerat. Sed ⁊ ipsa necessitas nõ seculariter: nõ carnaliter expleat: sed sicut decet monachũ: sicut conuenit seruo dei. Nã etiam quoad sanitatẽ co:poris/cibus quãto honestius ⁊ ordinatius sumitur ⁊ ingeritur: tãto facilius ⁊ salubrius digerit. Obseruãdus est ergo sumẽdi modus: ⁊ tẽpus: cibi quãtitas ⁊ qualitas: fugienda superflua ⁊ adulterina cõdimenta. Obseruãdus est ergo sumẽdi modus: vt nõ effundat qui comedit super omnẽ cibum animã suam: tẽpus/ne ante hora: qualitas/vti qui
bus vtitur cõitas fraternitatis: excepta causa manifeste infirmitatis. De cõdimentis vo sufficiat obsecro: vt comestibiles fiant cibi nostri: nõ cõcupiscibiles vel delectabiles. Sufficit em̃ cõcupiscẽtie malicia sua: que vix aut nullo modo permãsire possit ad finem explẽde necessitatis: nisi per viam quãtecũq; delectationis. Si ceperit accipere irritamẽta ab eis: qui perpetuũ suscepere bellũ aduersus eius oblectamẽta/fiunt duo cõtra vnũ: ⁊ sic periclitatur cõtinentia. Deinde sicut de cibo dictũ est: sic ⁊ de somno. Caue inquantum potes serue dei: ne totus aliqñ dormias: ne sit somnus tuus nõ requies lassi: sed sepultura cor:poris suffocati: nõ reparatio: sed extinctio spirit⁹ tui. Suspecta res est somn⁹: ⁊ ex magna parte obtenari similis. Exceptis em̃ vitijs: quib⁹ in dominicte cũ cor:pore dormitãte ratione: nõ est qui cõtradicat quantũ ad debitum cõtinui ꝓfectus/nil tẽporis tam deperit de vita nostra: q̃ qõ somno deputat. Iturus ergo ad somnũ: semper aliquid defer recũ in memoria vel cogitatiõe: in quo placide obdormias: qõ nõnunq; etiã somniare iuuet: qõ etiaz
Psal. cxxxviij. euigilantẽ te excipiẽs/in statũ hesterne intentionis restituat. Dictibi nox/sicut dies illuminabit: ⁊ nox illuminatio tua erit in delitijs tuis. Placide obdormies: in pace quiesces: facile euigilabis: ⁊ surgẽs facilis ⁊ agilis eris ad redeundũ in id vnde nõ totus discessisti. Sobrius em̃ cibum/sobrium q; sensum/sequitur sobrius somnus. Carnalis vo somnus/⁊ brutus: et (sicut dr) lethęus: abominãdus est seruo dei. De quo vo post cõgruã quietẽ/facile est sensus cor:poris: ⁊ mẽtis euocare: ⁊ quasi seruos dominus patrisfamillas ad opera necessaria spiritui suscitare ⁊ immittere: hmõi somnus tẽpore suo/modo suo/aspernãdus nõ est. Sic prudẽs ⁊ deo dedicus animus habere se debet in cella sua: in cõscientia sua: sicut prudẽs paterfa-
Puer.xxj milias in domo sua: sicut salomõ dicit: mulierẽ litigiosam carnẽ snã: sed ad sobrietatẽ mortificatã ⁊ assuefactam ad obedientiã: ⁊ ad labore paratã: vbiq; institutã ⁊ esurire/⁊ saturari/⁊ abũdare: ⁊ penuriã pati. Habeat sensus exteriores nõ duces: sed seruitores: interiores sobrios/⁊ essi caces. Habeat oẽm oĩno domũ vel familiã cogitationum suarũ sic ordinatã ⁊ disciplinatã: vt dicat huic vade/⁊ vadat: ⁊ alio veni/⁊ veniat: ⁊ seruo cor:pori/fac hoc: ⁊ absq; contradictione faciat. Qui sic semetipm ordinat: et regit in cõscientia sua: optime sibi credẽdus: ⁊ cõmittẽdus est in cella sua. Sed hoc est perfectoz vel perfici iã incipientiũ: qõ ideo ꝓpositum incipiẽtib⁹ ⁊ nouitijs: vt sciãt qd desit sibi: ⁊ quo extendere habeant intentionẽ studij sui.
Deb.v. Sciendũ vo est q: cũ de carnali/vel de animali sensu/vel de rationali sciẽa: vel de spũali sapiẽtia disserimus: vnũ hominẽ describimus: in q̃o fm diuersos ꝓfect⁹: ⁊ ꝓfectuũ p:onẽtus: ⁊ intẽtionis affectus: hec oia diuersis tẽpo:ib⁹ possibile est inueniri: ⁊ tria hominũ genera singula fm statuũ hoz ꝓpietates/in ꝓfessione religionis in cellis militaria: q̃uis celle dignitas: ⁊ sancte solitudinis secretũ: ⁊ solitarie ꝓfessionis titulus: nõ nisi ꝓfectis conuenire videt: quoz sicut apls dicit: est solidus cib⁹: ⁊ qui
Act.xj. p:o cõsuetudine exercitatos habẽt sensus ad discretionẽ boni vel mali: in quo etsi rationalis (qui ꝓximus est sapienti) vtcũq; videre ⁊ esse tolerãdus: sed certe animalis q̃ non percipit ea que dei sunt: penitus putaret arcendus. Sed occurrit petrus apls dicens de quibusdã: si spiritũ sanctũ ipsi acceperũt/sicut ⁊ nos: ego quis eram: vt ꝓhibere deũ? Spũs em̃ sanctus bona volũtas est: nec em̃ sine grãdi scrupulo mẽtis/a quacũq; ꝓfessionis altitudine arcendus est: cui testis inhabitãtis ⁊ trahentis spũs sancti bona volũtas est. Siquidẽ ex duob⁹ hominũ generibus cellarũ habitatio supplẽda est: scz vel de simplicib⁹: qui ⁊ sensu ⁊ volũtate ad assequẽdã religiosam p:udentiam feruẽtes apparuerint ⁊ humiles: vel de prudẽtib⁹: quos religiose ⁊ sancte simplicitatis/cõstiterit esse emulatores
Stulta vo supbia: vel supba stulticia: a tabernaculo iustoz semp ꝓcul sit. Est autẽ oĩs superbia stulta: q̃uis nõ oĩs stultitia sit superba. Stulticia em̃ sine superbia/nõ nunq̃ simplicitas inuenit: que ñ ignorat: forsan est docibilis: et si nequit doceri: forsan est tractabilis. Et est p:opria ciuitas refugũ simplicitati/cohabitatio religionis: nisi sit talis: que nolit humiliari: vel tam bruta: vt nõ possit regi vel tractari. Bona ñ volũtas: etsi multũ sit bruta: nõ tñ est deserẽda: sed salutari cõsilio/ad laboriosaz ⁊ acruosam vitam transmittẽda. Superba aũt quantũuis p:udẽs sibi videat: dimittẽda sibi est: ⁊ abigẽda. Si em̃ admittit supbus: prima die qua ingreditur habitare: incipit leges dare. Nimũ stultus vo discere nõ potest quas inuenit. Solicite ergo ⁊ prudẽter perpẽdendũ est: quis admittat ad habitandũ secũ. Qui em̃ habitat secum: nõ nisi seipsum: qualis ipse est: habet secũ. Malus autẽ homo nunq̃ tute secũ habitat: q: cum malo hoste habitat: ⁊ nemo molestior: ei est: q̃ ipse sibi. Nã insani ⁊ nimium dementes: ⁊ qui nõ satis quacũq; de causa/mẽtis sue bene cõpotes sunt: custodiri solẽt: nec sibi relinqui vel cõmitti: ne solitudine sua male vrãtur. Admittatur ergo animales hoies/pauperes spiritu/ad cohabitationẽ cellarum: sed vt fiãt ipsi rationales/ac spũales: nõ vt ꝓpter eos ipsi qui iam hoc esse meruerũt: cõuertant retro: ⁊ efficiãtur animales. Suscipiatur in omni benivolẽtia charitatio: porrẽtur in omni patiẽtia benignitatis. Sed qui eis
compatiũtur;

cõpatiũtur: nõ eis conformentur: nec fic queramt eoz p:ofectũ: vt ꝓpter eos cogantur incurrere p:opositi in religione rigoris defectũ. Jam em̃ subintrauit de ere alieno summula: et quãtum puto: finit: ambitiosa cellarum edificatio: et abiecta sancta simplicitate/et rusticitate: sicut Salo-
Eccl. vij mon dicit/ab altissimo creata: quasi religiosas quasdã nobis creamus habitationũ honestates. In quib⁹ tãtum cõpassum est animalib⁹: vt pene oẽs in hoc effecti simus aliales. Dimissam em̃ nobis a ꝓbus nostris iure hereditario formã paupertatis: ⁊ sancte simplicitatis speciem: verum decorẽ domus dei alienates a nobis: et a cellis nostris per manus artificum exquisitoz̃ cellas nõ tam heremiticas: q̃ aromaticas edificam⁹ nobis: singulas in titulo centũ solidoz/concupiscentias oculoz nostroz̃: de elemosynis pauperũ. Amputa dñe oppobriũ centũ solidoz̃ a cellis pauperũ tuoz̃. Cur non potius centum denarioz̃um? Cur nõ potius nullozũ? Cur nõ potius gratis filij gratie ipsi sibi edificant? Quid respõsuz est moysi cũ ꝓsummaret
Exo.xxv tabernaculum? Vide inquit oia facito fm exẽplar qõ ostensum est tibi in monte. Non a seculi hominibus decet fieri tabernaculũ dei cũ hominibus. Ipsi quibus in altitudine mentis ostẽditur exẽplar veri decoris domus dei ipsi edificent sibi. Ipsi q̃bus solicitudo interioũ suoz̃ contẽptũ et negligẽtiam indicit omnium exterioz̃: ipsi edificent sibi formam paupertatis: et sancte simplicitatis speciem: et paterne frugalitatis liniamẽta. Nulla sic aptabit artificiũ industria: sicut eorum negligentia. Ergo obsecro in peregrinatione huius seculi: in militia hac super terram: edificemus nobis nõ domos ad habitãdum: sz tabernacula ad deserendũ: vtpote cito inde vocãdi: ⁊ emigraturi in patriã et ciuitatẽ nostrã: et in domũ eternitatis nostre. In castris quippe sum⁹: in alieno militamus: in alieno labore am⁹: faz
cile est quicquid naturale est. Nũquid non facile est solitario: et sufficiens nature: et vile conscientie? Ipsi sibi cellã de virgis cõtexere: de luto plasmare: vndecunq; operire: et decentissime inhabitare: et quid amplius est requiren dũ? Credite fratres: et vtinam experiri vobis nõ contingat: q: pulchritudines iste/et foetentes honestates/cito virile p:o positum enerũt: ⁊ masculinũ animũ effeminant. Nam etsi ipso sepe vsu sopiũtur earum delectationes: et si sint aliqui qui vtantur huiusmodi quasi non vtentes: tamen cõ
reuptu melius/q̃ vsu exercentur vel extirpãtur ⁊ vincunt hmõi affectiones. Cõferunt etiã non modicũ interioribus nostris exteriora nra/ad similitudinẽ mentis aptata ⁊ cõposita: et bono ꝓposito suo modo respondentia. Pauperio: enim cultus m alijs frenat concupiscẽtiam: in alijs circa amorem paupertatis afficit conscientiã. Sed et interum interioribus suis animũ/magis decẽt inculta omnia/et neglecta exteriora: quibus animus ipse dum sepius alibi cõuersari dignoscitur: seqz alibi magis occupatam intẽtio sancta denunciat: et efficaciter bone conscientie conciliat interiora: cui oia exteriora voluisse renũciar. Obsecro ergo vt maneãt celle ille delicatores sicut facre sunt: sz nõ crescat numerus earũ. Sintq; in valitudinaria fratribus ãalibus et infirmioribus/donec cõualescant: hoc est incipiant desiderare nõ valitudinaria in firmoz̃: sed taberna-
Ilieb.xj. cula militantiũ in castris dei. Maneãt in exemplũ posteris vestris: q: tales habuistis: et ꝓcuistis. Clos aũt q̃ spirituales estis: sicut heb: ei. i. trãseuntes nõ habẽtes hic ciuitatẽ manentẽ: sed futurã inquirentes/edificate vobis sicut cepistis cãsulas in quib⁹ habitetis. In casulis em̃ habitauerũt patres nostri/habitãtes in terra repromissiõis quasi in aliena: cũ coheredib⁹ repromissionis expectates ciuitatẽ habentẽ fundamẽta: cui⁹ artifex et cõdit⁹ est de⁹: nõ acceptis repromissionibus: sed alonge eas aspiciẽtes ⁊ salutãtes: et cõfitentes quia hospites sunt et peregrini super terrã. Qui em̃ hec dicunt: significant se patriam inquirere melioze: hoc est celestẽ. Idcirco patres nri in egypto ⁊ thebaida/sicut hui⁹ vite ardentissimi emulatores: in solitudinibus degẽtes/angustiati/afflicti: quib⁹ dignus nõ erat mũ
dus: ipsi sibi cellas edificabãt: in quibus tecti raimũ modo et circũsepti/a turbine ⁊ a pluuia tutabãtur: in quib⁹ heremitice frugalitatis delitijs affluẽtes: locupletabãt multos ipsi egẽtes. Quos quo noie dignius appellẽ nescio: q̃ homines celestes: aut angelos terrestres degẽtes in terris: sz cõuersationẽ habẽtes in celis. Labore abãt manib⁹ suis: et de labore suo pauperes pascebãt/esurientes ipsi: de vastitate heremi/vbiũ carceres alebãt: ⁊ infirmos: ⁊ in q̃buslibet necessitatib⁹ positos sustẽtabant/vinctes de labore suo: et habitãtes in labore manuũ suarum. Quid ad hec dicem⁹ nos: nõ animales: sed aialia terrena: adherentes terre: ⁊ sentibus carnis nostre/in sensu carnis nostre ambulantes: et ex alienis manibus pendẽtes. Quis cõsolet̃ nos in hoc ipsum aliquatenus ille qui cũ diues esset: pauper ꝓ nobis
§.cor.viij factus est: et qui volũtarie paupertatis dedit ꝓceptũ: ipse eiusdẽ paupertatis in semetipo nobis formã digitanus est demõstrare. Vt em̃ sciãt euãgelici pauperes q̃d eis faciendũ sit: ipse etiã a fidelibus pasci voluit: q̃nunq̃ ⁊ ab infidelibus (sed vt fideles faceret) vite necessaria accipere nõ recusauit. Sed etiã in ꝑnitiua ecclesia pauperes illos sanctos: qui ꝓpo rapinã bonoz̃ suoz̃ ꝓpssi fuerãt: vel (fm
mat. xix. perfectionis ꝓfiliũ) oia reliquerãt vel vendiderãt: ⁊ fratribus fidelib⁹ ministrauerãt: quãta solicitudine: quãta
Lu.xviij pietate scti apostoli alẽdos a fidelibus ꝓcurabãt: ⁊ liberalitatum apostoloz̃um: et paulus in epistolis suis manifeste demonstrat. Qõ et si cõcedik liberius: hocipm dño pciente et ordinãte euangeliũ annũciantibus de euãgelio viuentes: ex apostoloz̃ tamẽ auctoritate: nõ negak etiã euãgelice viuẽtibus: sicut sanctis illis pauperib⁹ q̃ tunc erant in hierusalẽ: qui etiã sancti pauperes ob hoc vocantur: q: in
§.thes.iij ꝓfessione sanctitatis et cõmunis vite nomen dederãt: et merito sis in hocipsum spõte pauperes effecerant. Qõ em̃ apostolus seueriss̃ima auctoritate quibusdã denũciat: vt q̃ non vult operari non mãducet: cõtinuo ostendẽs de quibus diceret: subiunxit dicens. Audiuimus em̃ quosdã ambulãtes inter vos inquiete: nihil operãtes: sed curiose agẽtes. Illis aũt qui hmõi sunt: denunciamus et obsecramus in dño iesu christo: vt cũ silẽtio operãtes panẽ suũ manducẽt. Suũ: hoc et suo labore parũ ⁊ acquisitum. Et tamen
Ibidem ille os: q̃uis inquietos: nihil operãtes: ⁊ curiose agẽtes nomẽ tamẽ dñi inuocatũ super se habẽtes: quasi expolsus se videretur ⁊ abiectus: statim intulit dicens. Vos aũt fratres nolite deficere benefacientes in christo iesu dño nro. Ac si diceret. Etsi illi perseuerãt in malicia/siue negligẽtia sua: vos tamẽ in sustẽtandis eis nolite deficere a beneficẽtia vestra. Cum ergo seueriss̃ime superius denunciauerit: nõ mandducendũ nolẽtibus operari: postmodũ vero volẽtibus operari/sed nihil operãtib⁹: aliquato se exhibuerit clemẽtiorẽ: posse nos dicere fm textum verboz̃ ei⁹ (ne oĩs
pẽ.cxxxvij viij. no oberrarem a vero) nõ volentibus/q̃uis valentib⁹/nec tentata esse illã seueritatẽ: volẽtibus aũt sed nõ valentib⁹/indulgẽtiam istã. Sed etiã cũ illis denuncier et obsecrer in dño iesu christo: vt cũ silẽtio panẽ suũ mãducent: videantur panẽ nõ suũ mãducare: nisi eum suum efficiant operando quãtũ operari possint sub testimonio dei ⁊ cõscientie sue. Ignosce dñe ignosce: excusamus: tergiuersamur: sed nõ est qui se absondat a lumine veritatis tue: q: sicut illuminat cõuersos: sic etiã ferit auersos. Nõ est em̃ occultatũ os nostrũ a te: quod fecisti in occulto hominũ. Nos autẽ nobis
pẽ.cxxxix viij. metipsis facim⁹ id occultũ: q: vix est aliqs in eis qui ad te conuersi sunt: qui experiri velit q̃d possit: et quod ꝓfecerit: quãdocunq; fm carnẽ vel seculũ/siue timore: siue puderit: siue cupiditas traxerit. Sed et si fallimur hoies in scios: non nos permittas vt quasi volentes fallere te: fallamus nosmetipsos. Nos nõ laboramus: q: vel nõ possumus: vel nõ posse nobis videmur: vel cõsuetudine ocij: et delitiarũ nostrarũ/nos nõ posse efficimus. Adoremus ergo semper ⁊ petamus ⁊ pulsemus a te: q̃ fecisti nos: et q̃ in hocipsum pcõ nro manifesto: iudicio tuo occulto formasti nos: vt fortitudo q: nõ multũ hoc volum⁹: nõ possum⁹: vel

Universidad de Deusto

q; nō volumus cū potuim⁹: cū volum⁹ nō possumus. Ue
scamur saltē fm petiā ade pane nr̄o: si nō possumus in fu
dore vultus nr̄i: in dolore cordis nr̄i: in lachrymis dolo
ris: si nō possumus in sudore laboris. Magnā hanc iactu
rā possessionis nr̄e suppleat pietas: ac deuotio conscientie
humilis. Sint lachrymē nr̄e panes die ac nocte: q̄ diu
dicit alienostr̄e vbi est deus tuus: hoc est q̄ diu peregrinat
a dño deo nr̄o: & a lumine vultus sui. Unū quidem erat ne
cessariū. Sed qui nec in vno figimur: nec in multis exerce
mur: in quo ordine cōparabimur? Utinā cum illo de quo
apostolus dicit: Ei qui non operat: credēti aūt in eū q̄ iu
stificat impiū: reputabitur fides eius: ad iusticiā fm propo
situm gratie dei. Utinā cū peccatrice: cui multū dimissum
est: q; multū dilexit. Et beata aīa q̄ hoc iudicio apud deū
meruerit iustificari: iudicio diligentiū nomē dñi: vt omissa
omni iusticia operū: et fiducia meritorū in hoc solo iustifi
cetur: q̄m dilexit multū. Nā in diligēdo te deus: retributio
magna est diligenti conscientie: ipsa dilectio: deinde vero
vita eterna. Sic fratres obsecro vos nō excusem⁹ nos: sed
accusemus nos et cōfiteamur. Et qui magni nois vmbrā:
et personale quoddā figmentū per fectiōis apud hoies in
duimus: apud deū conscientie nostre cognoscētes pauper
tatē: nō vsq; quaq; recedamus a veritate: & veritas libera
bit nos. Deinde docēdus: est aialis incipiens & christi tyū
culus: deo aptopinquare: vt & de⁹ appropinquet ei. Sic
em admonet ꝓpheta. Appropinquate deo: et ipse appro
quabit vobis. Non solum em̄ faciendus est homo: & for
mādus: sed & vivificandus. Primo em̄ formauit de⁹ homi
nē: deinde spirauit in faciem eius spiraculū vite: et factus
est homo in aīam viuentē. Formatio hois: institutio est
moralis: vita eius: amor: dei. Huc fides cōcipit: spes parit:
ipse se formet et vivificet. Amor: dei vel amor: deus spūs sanc
ctus: amor: hois se infundens: afficit eū sibi. Et amans se
metipsum de homine deus: secū vnū efficit et spīm eius: et
amorē eius. Sicut em̄ nō habet corpus vñ viuat: nisi de spi
ritu suo: sic affectus hois (qui amor: dicit) nō viuit: hoc est
nō amat deū nisi de spiritu sancto. Amor: ē ergo dei in hoie
ex gratia genitū: lactat lectio: meditatio pascit: oratio ꝓfor
tat et illuminat. Animali vero & nouo in ꝓpo hominis ad ex
ercitāda eius interiora: melius et tutius ꝓponunt legen
da et meditāda redemptoris nr̄i exteriora: et ostenditur in
eis exemplū humilitatis: prouocatio charitatis: & affectus
pietatis: et de scripturis sanctis et sanctorū tractatibus pa
trū mor: alia quecq; & planiora. Proponēda sunt ei gesta et
passiones sanctorū. Ubi nec laborandū ei fit in planicie hi
storialiter semp aliq̄d occurrat q̄ nouitij animū excitet ad
amorē dei et contemptū sui. Porro alie historie delectant
q̄dē cū legūtur: & nō edificāt: quin potius mentē inficiūt:
& in ꝓpe otionis vel spūalis meditatiōis: inutilia quecq; vel
noxia faciūt scaturire memoriā. Lectionis quippe modū
similis meditatio sequi solet. Difficiliū etiā lectio scriptura
rū fatigat: nō reficit tenerioꝛē animū: frāgit intētionē: he
betat sensum vel ingeniū. Docēdus est etiā in oratione sua
sursum cor: leuare: spūaliter orare: a corporibus vel corpo
rum imaginibus (cū deū cogitat) quātū pōt recedere. Ad
monēdus est quāta potest puritate cordis: intendere in eū
cui sacrificiū orationis sue offert: seipsum attendere q̄ offert:
intelligere quod offert. Quātum em̄ videt vel intelligit eū
cui offert: tātū ei in affectu est: & ei amor: ipse est intellect⁹.
Quātūcq; ipse ei in affectu est: tantū sapit ei hoc ipsum (si di
gnū deo est) qđ offert: & in eo sibi bene est. Huiusmodi ho
mini oratio vel meditatio: anelitus ac nutitus (sicut iā dictum
est) ꝓponitur imago dñice natiuitatis: eius passionis & re
surrectionis: vt infirmus animus qui nō nouit cogitare ni
si corpora et corporalia: habeat aliq̄d cui se afficiat: cui in
tra modū suū pietatis intuitu inhereat. Est quippe in for
ma mediatoris: in quo sicut legitur in Job: virtūs homo
speciē suā nō peccet: hoc est cū intentionis sue intuitu in eū
dirigat: humanā in deo speciē cogitādo: a vero nō vsq; qua
q; recedat: et dum per fidē ab homine deum non diuidit;
deum aliquando in hoie apprehendere addiscat. In quo
pauperibus spū: et simplicioꝛib⁹ filijs dei: tāto primū solet
esse affectus dulciora: quanto humane nature ꝓpinquioꝛ
Postmodū vero fide migrante in affectū amplexantes in
medio cordis sui: dulci amoris amplexu christū iesum: to
tum hominem propter hoiem assumptū: totū deū propter
assumentē deum: incipiunt eū non iā fm carnem cognosce
re: q̄uis eū necdū fm deum plene possint cogitare. Et san
ctificando eū in cordibus suis: offerre ei amant vota sua q̄
distinxerunt labia sua: obsecrationes: orationes: postula
tiones: gratiarū actiones: ꝓ cōpe: ꝓ causa congruen
tes. Sunt em̄ orationes alie breues ac simplices: sicut eas
format voluntas seu necessitas orantis ꝓ causa incidenti.
Alie ꝓlixiores et rationabiles: sicut in inquisitione veri
tatis petēres: q̄rētes: pulsantes: donec accipiāt: inueniant
et aperiat eis. Alie alacres spirituales et fecūdem affectu
fruentis: & gaudio gratie illuminantis. Et ipse sunt quos
apostolus alio ordine dinumerat: obsecrationes: oratio
nes: postulationes: gratiarū actiones. Nā postulatio: quā
primā posuim⁹: est circa obtinenda cōpora: alia: & necessaria
aliqua vite huius: in qua deus postulantis quidem appro
bās bonam volūtatem: facit tamē ipse quod melius iudi
cat: et dat libenter ei quod bene postulat. Ipsa est de qua
psalmista ait. Quoniā adhuc & oratio mea in beneplacitis
eorū. Dec est etiā hominū impiorū: quia omniū commune
est: sed maxime filioꝛū seculi huius desiderare tranquillita
tē pacis: sanitatē corporis: temperiem aeris: et alia que ad
vite huius vsum spectant: et necessitatem: et abundantiam
voluptatem. Pro quibus qui fideliter postulant: q̄uis nō
ea postulent nisi ad necessitatem: tamē in hoc ipo voluntā
ti dei suā semp subijciunt. Obsecratio vero est in exercitijs
spiritualibus anxia ad deum instātia: in quibus ante gra
tiā succurrētem: qui apponit scientiam: apponit et dolorē.
Oratio vero est hominis deo adherentis affectio: et fami
liaris quedā et pia allocutio: et statio illuminate mentis:
ad fruendū q̄diu licet. Porro gratiarū actio est in intelle
ctu et cognitione gratie dei: bone voluntatis indeficiens
ad deū & indefessa intētio: etiam si aliquando vel nō fit vel
toꝛpeat: siue actio exterioꝛ: siue interioꝛ affectio. Dec enim
est de qua dicit apostolus. Velle adiacet mihi: perficere au
tē bonum non inuenio. Ac si dicat. Semper quidem velle
adest: sed aliqñ iacet: hoc est ineffica est: q; perficere opus
bonum quero: sed non inuenio. Dec est charitas que nūq̄
deficit. Ipsa est enim sine intermissione oratio seu gratia
rum actio: de qua apostolus ait. Semper sine intermissio
ne orantes: semper gratias agentes. Est enim iugis que
dam bonitas mentis et bene compositi animi: et ad prem
deū in filijs dei bonitatis eius quedam similitudo oratio p
omnibus semper: et gratias agēs in omnibus: tot modis
in oratione vel gratiarū actione in deū se iugiter refundes:
quot in suis necessitatibus vel consolationibus: in proxi
mi etiam vel compassionibus vel congratulationib⁹: cau
sales in hoc materias inuenit pius affectus. Dec autem in
giter in gratiarum actionibus est: quia qui sic est: semper
in gaudio sancti spūs est. In postulationib⁹ ergo pie ac fi
deliter orandū est: sed non est in illis pertinaciter inheren
dū: q; nos nescim⁹: sed pater celestis scit: q̄d in rpalib⁹ illis
necesse nobis sit. Obsecrationib⁹ vero insistendū est: & in
oī humilitate et patiētia: q; nō afferūt fructū nisi in patiē
tia. Nōnunq̄ em̄ cū celerius gra nō subuenit: fit obsecrā
celū encū: & terra sua ferrea. Et cū relicta sibi cordis huma
ni duricia: ad votū exaudiri nō meretur: anxietas deside
rātis negari sibi estimat q̄quid differt. Cūq; sicut chana
nea illa ꝓteriri se ac despici ingemiscit: quasi immūdicus
canis: ꝓterita sibi pcā sua imputari vel imꝓperari ima
ginat. Nōnunq̄ vero sine labore pcās accipit: querēs in
uenit: et pulsanti aperit. Et cōsolationes ac suauitates ora
tionis: inuenire tandē aliquando merentur labor: obsecra
tionis. Nonnunq̄ etiam pure orationis affectus: et bona il
la orationis suauitas non inuenitur: sed quasi inuenit eū

Job. v.

ſ. Ti. ij.

ꝑs. cxl.

Jac. iiij.

Gen. ij.

Ro. iiij.

Eccls. ſ.

Ro. vij.

ſ. thes. v.

mat. xv.
mar. vij.

tion petentē: non querentē: nō pulsantē: & quasi nescientē
gratia ꝓuenit: & tanq̄ genus seruoꝛ recipit in mēsa filioꝛ
rū: cū rudis adhuc et incipiens animus: in eū orandi assu
mitur affectū: qui ꝓ ꝓmio sanctitatis reddi solet meritis
perfectoꝛū. Dō cum sit: agitur vt vel in iudicium suū non
liceat scire negligenti quid negligat: vel vt ꝓuocatio chari
tatis amoꝛē in eo vltro se offerentis accendat. In quo ꝓdo
loꝛ plurimi fallūtur: quia cū pascūtur pane filioꝛ: iam se
esse filios arbitrātur: & deficiētes vnde ꝓficere debebant:
ex visitate gratia euanescunt a sciētia sua: arbitrantes se
aliquid esse cum nihil sint: et de bonis dei nō emendātur:
sed indurātur: et fiunt de quibus psalmista dicit: Inimici
dñi mēriti sunt ei: et erit tempus eoꝛ in seculā. Et cibauit
illos ex adipe frumēti: et de petra melle saturauit eos. Pa
scuntur enim a patre deo aliquando de preciosioꝛe gratie
substantia seruit: vt affecrent esse filij. Ipsi vero gratia dei
abutētes: efficiuntur inimici. Ut enim abutantur etiā scri
pturis sanctis in peccatis vel in concupiscentijs suis: re
deuntes ad eas per orationes: dicunt sibi illud ꝓphe ma
nue. Si domin⁹ voluisset nos occidere: non suscepisset sa
crificium de manibus nostris. Et dilecta tabernacula tua
dñe virtutum: in quib⁹ passer inuenit sibi domū: et turtur
nidū vbi reponat pullos suos. Passer inquā naturaliter
aīal vitiosum: mobile: leue: importunū: garrulū: ac pnum
in libidinem. Et turtur lucus amica: & pace solitudinis fa
miliaris incola: forma simplicitatis: exemplū castitatis. Il
le sibi inuenit in eis domum quietis: et securitatis. Illa ni
dū sibi: vbi reponat pullos suos. Que sunt hec nisi inue
nū naturaliter calidus sanguis: et feruidus animꝰ: etas la
bilis: curiositas inquieta: et virilis maturitas: serius ani
mus: castus: sobrius: pertesus exteriorum quantū pōt: et
intra semetipsum recondēs semetipsum. Quoꝝ alterū in
tabernaculis dñi: virtutū: i disciplina cellarū: inuenit sibi ab
oībus vitijs quietē: firmamentū stabilitatis: et mansionē
securitatis. Alterū vero in secreto celle secretioꝛē recessum
cōscientie: vbi reponat et nutriat sanctarum affectionum
suaꝝ fructus: et spiritualis sensus cōtēplationis. Passer so
litarius in recto: hoc est in altitudine cōtemplationis: cal
care amat habitationē carnalis cōuersationis. Turtur in
inferioꝛibus fecūdatur: et gaudet in fructib⁹ humilitatis.
Perfecti em̄ quiq; et spūales: qui turturis noīe designan
tur: cū ad firmamentū et robur virtutis sue: per virtutem
obedientie et subiectiōis peruenīt: ꝓximāt se semp ac des
cium in id quod infipientiū est: & vnde infra se defecerūt:
inde ascēdunt supra se: et humiliādo se magis ꝓficiūt: ꝓ
pter fructus solitudinis: qui sunt frequētes & sublimes ex
cessus cōtemplationis: nō arbitrātes esse negligendā con
scientiā voluntarie subiectionis: vsum socialis vite: et dul
cedinē fraterne charitatis. Ideo vir spiritualis: & corpoꝛe
suo spiritualiter vtēs: seruiunt ei⁹: quā habet animalis ho
mo per vim coactā: rationalis per cōsuetudinē subactam:
accipere meret quasi naturaliter affectam. Ubi illi est obe
dientia necessitatis: iste eam habet charitatis. Ubi ille vir
tutes laboris plenas: iste habet eas versas in mores. Illi
vero passeres dei sursum nitētes ad ea que sunt perfectioꝛ:
non elationis ꝓsumptione: sed pietatis amoꝛe: in pau
pertate spūs sui: sublimati: nō repelluntur vt elati: sed susci
piūtur vt deuoti: & aliqñ hoc merenē experiri: quo spūales
fruī: & semp affectāt imitari eoꝝ vitā actiuā: ad quoꝝ am
biūt cōsolationē cōtemplatiuā. Sicq; vno spū: licet nō vno
gressu: gradientes: eque ꝓficiūt et spūales in humili: et in
cipientes in sublimi. Et hec sunt cellarū bene ordinatarum
sera cōmertia: studia veneranda: otia negotiosa: quies' ope
rosa: charitas ordinata: mutuo in filētio sibi colloqui: & in
absentia ab inuicē se adinuicē magis frui: ꝓficere de inui
cēēt cū se nō videāt ad vicē in alio videre qđ imitandū est:
in seipsis nō nisi quod flendū est. Ego vero sicut dicit hie
remias: Dir videṡ paupertatē meā: cū alienas diuitias cō
puto: in memetipso erubesco: & suspiro: q; qđ tracto in alie
no: malle experiri in ꝓprio. De duob⁹ quippe malis tolera

Ecclꝭ. iij
Ratio

Ratiocinatio

Universidad de Deusto
Biblio

da sunt Ratiocinatiõ q̄rit:ratio inuenit. Aspect⁹ hic in rẽ aliquã cõiectus cũ eam vider:scia.cum nõ vider:ignoratia est hois. Hec ergo ratio est et instrumẽtum p qõ operak:et opus qõ opatur. Hec semp exerceri amat:in eo quod vtile est et honestũ;exercitio p:ficies: desidia vero in semetip/sa marcescens. Nullũ vero dignius/et vtilius exercitiũ est homini eã habẽti:q̄ in eo qõ melius habet:et in quo ceteris animalibus:et cereris paruḃ suis p:eminet: que est ipsa mens vel animꝰ. Menti vero vel aĩo:cui cetera pars hominis regẽda subdita est:nec dignius est aliquid ad q̄rendum:nec dulcius ad inueniendũ:nec vtilius ad habendũ q̄ quod solũ ipsam mentẽ supemineꝛ: qui est solus deus. Nec lõge est ab vnoquoq; nostrũ:qui in ipo viuimus:mouemur:ꝛ sumus. Et non sicut in aere isto:sic in dño deo nostro:sed in ipso viuimus per fidem:mouemur et p̃mouemur per speciẽ:figimur per amoꝛẽ. Ab ipso eñ et p ipsum condimꝰ est rõnalis animus:vt ad ipsum fiꝛ cõuersio eiꝰ: vt sit ipse bonũ eiꝰ. Dic autẽ ex illo bono bonus: ad imaginẽ et similitudinẽ eiꝰ cõditus est:vt q̄diu hic viuit:q̄ ppius põt accedat ad eũ similitudine:a quo sola recedimus dissimilitudine:vt fit is sanctus:sicut ille sanctus est:in futuro futurus beatus:sicut ille bꝛũs est. Deniq; hoc solum magnũ et bonũ in magnus et bonus suspicit:mirak:et affectat quod supra eũ est:et adherere festinat similitudini sue/deuota imago. Ipse eñ imago dei est. Et p hoc q̄ imago dei est:intelligibile ei fit:et se posse/et debere inherere ei/cuius imago est. Ideo et si in terris regit corpus sibi cõmissum: melioꝛe tñ parte sui:scz memoria:intelligentia:ꝛ amoꝛe ibi semp cõuersari amat: vnde q̄quid est:q̄quid habet:se nouit accepisse:et vbi in perpetuũ se mãsurum:ꝛ eũ plena dei visione/plenã dei similitudinẽ adepturũ(quãtum in hoc hoi sperandũ est)sperare ei licet:si bone spei vitã suã non negligat confoumare. Illuc ergo spectat:vñ pender: plus cũ hoibus cõmoꝛans vt viuificet eos vita dei:ad q̄rẽda et capienda diuina:q̄ vt animet vita ista mortali et humana. Sicut eñ corpus qõ animat:naturali statu suo erigit in celũ:q̄ natura et loco:et dignitate: et loca oĩa ꝛ corpora superemineꝛ:sic spiritualis ipse natura/ad ea q̄ in spualibus p:eminẽt/hoc est ad deũ:et diuina erigere semp amat se metipsum: nõ supbe sapiẽdo:sed pie amãdo:sob:ie/et iuste/et pie vinẽdo:qui quãto altius est quo nititur:tãto fortioꝛibus exercitioꝛ studijs exercendus est:et que eum non perfundãt/sed intingant:sicq; afficiant vt perficiãt. Studia vero hec etsi litteris aliquando adiuuantur et vtãtur: nõ tñ litteratoꝛia sunt non cauillantia:nõ disputãtia: non garrula:sed spualia:pacifica/ꝛ humilia:humilibꝰ cõsentiẽtia. Que etsi foris exercentur:intus potius agunk in spũ mẽtis:vbi renouak hõ de die in diẽ:induẽs nouũ hominẽ: qui fm deũ creatus est:in scitate et iustitia veritatis. Ibi eñ fit animꝰ:ibi fit intellectus bonus oĩbus facientibꝰ eũ: cũ fm regulã ab apostolo datã:in oĩbus exhibẽs nos fi cut dei ministros:in multa patiẽtia:in tribulationibus:in necessitatibus:in angustijs:in laboꝛibꝰ:in vigilijs: in carcere celle:in ieunijs: in castitate:in scia:in longanimitate: in suauitate:in spũsancto:in charitate non ficta: in verbo veritatis et virtute dei. Per arma iusticie a dextris:ꝛ a sinistris:per gloriã/et ignobilitatẽ:per infamiã:ꝛ bonã famã: vt seducto:ea/ꝛ veraces:sicut ignoti et cogniti: quasi morientes/et ecce viuim⁹:vt castigati/et non mortificati:quasi tristes:semper autem gaudentes:sicut egentes/ multos autem locupletantes:ranq; nihil habentes:et omnia possidentes. In laboꝛe et erumna:in fame ꝛ siti:in frigoꝛe ꝛ nuditate. Hec et huiusmodi sunt studia sancta:exercitia apostolica:in quibus discurit se animus:et inuenit/ꝛ emẽdat: mundans se ab omni inquinamento carnis ac spiritus:p ficiens sanctificationem in timoꝛe dei. Studia hec silentiũ amant:quietem desiderant coꝛdis in laboꝛe coꝛporis:paupertatem spũs et pacẽ in exterioꝛibus pressuris:et bonã cõscientiã in oi puritate coꝛdis ꝛ coꝛporis. Nec faciunt animũ: q: vñ faciãt:hñt. Vana vero illa nugigerula/verbosa/contentiosa/curiosa/ambitiosa:etiã scrm animũ:vel iã pfectum dissipãt:et coꝛrũpũt. Hec studia scrutanꝰ/virtutũ nõ tã flores/q̄ radices;nõ vt luceãt;sed vt sint:non vt sciank:sed vt habeãtur. Vitioꝝ vero plus in semetipsis metuunt appetitum:q̄ ab alijs imperiũ:plus cõtagiũ:q̄ maliciam. Sicut enim aliq̃n magno laboꝛe ꝛ studio perseuerante:virtutes trahuntur in affectum/et mentem bonam: sic vitia lesuissima remissioꝛis licentie opportunitate transeunt in cõspersionem:et quasi naturalia efficiuntur. Sed nullum vitiũ naturale est:virtus vero omnis homini naturalis est. Consuetudo tamẽ vel voluntatis coꝛrupte:vel inolite negligentie plurima sepe vitia:quasi naturalia in neglecta conscientia efficere solet. Consuetudo quippe sicut philosophi dicere solent:est secunda natura. Omnis tamẽ malus animꝰ p:iusq̄ indurescat:molliri potest malitia eius: sed nec postq̄ induruerit desperandus est. Hec enim maledictio est ade:vt in terra laboꝛis nostri/et in agro coꝛdis vel coꝛporis nostri noxia vel inutilia gratuito passim vbiq; p:oueniant:vtilia vero vel necessaria ꝛ saluboꝛia cum labore. Virtus tamẽ q̃m nature res est:cum venit in animum: aliquando non venit sine laboꝛe:sed venit in locũ suum:et sedet fideliter:et bene cum ea nature conuenit: cum nullũ p:emium potius sit ei:q̄ in deo cõsciẽtia sui. Vitium vero cũ nihil aliud esse credatur:q̄ priuatio virtutis:tamen vastitas eiꝰ et enormitas tãta nonnũq̄ quasi sentik:vt obruat: et oppːimat:fœditas tãta/vt ingner et inficiat: adheũ tã pertinax cõsuetudinis/vt vix a se eã natura excutiat. Quis eñ virũ frustra ficak riuus:si fons non fuerit obturatus. Verbi gratia. Remissa voluntas facit mentis leuitatẽ ex qua prodeũt instabilitas mentis:incõstantia moꝛũ: vana letitia sepe vsq; ad lasciuiã carnis :vana tristicia nonnũq̄ vsq; ad egritudinẽ coꝛporis et multa alia:in negligẽtia vel trãsgressione ppositi ex leuitatis vitio venientia. Sic etiã superba ex vsu voluntas: in magna sepe coꝛdis/inopia: tumentem efficit animum. Unde procedunt vana gloria: fiducia sui:negligentia dei:iactantia/inobedientia/ contẽptus/presumptio:et cetere animi pestes que profluere solent ex tumoꝛe/et vsu superbie. Et in hunc modum omnia genera vitioꝝ ex aliquo male voluntatis affectu/vel male consuetudinis vsu:suam singula ducunt matricem oꝛigẽm:que quanto diutius menti inolita est:tãto fortius hereret:et fortioꝛibus remedijs egeꝛet:et curam requirit diligentioꝛem. Huiusmodi enim pestes vitioꝝ/vsq; in vltimam solitudinẽ solitariũ persequũtur. Et sicut bene cõcreta virtus:ꝛ fideliter animo infidens/possessoꝛem suum in nulla deserit multitudine:sic vitium p̃suetudinis/possessum suũ liberum esse non patitur:in qualiber solitudine. Nã nisi p̃tinaci studio:ꝛ prudenti opera expugnata fuerit cõsuetudo:leniri potest:vinci vix potest:ꝛ quomodocũq; se cõporat animus:ꝛ in quauis solitudine habiter:secretum vel silentium coꝛdis esse nõ patitur. Cui quo maioꝛem contigerit inesse vsum consuetudinis ꝛ voluntatis:eo nequioꝛ: et rebellioꝛ: in eo inuenitur non tam malicia spiritualis q̄ quasi manibus expellenda multiplex quedam collectio ꝛ dura coꝛpulẽtia necessitatis. Sed redeam⁹ ad laudem virtutis. Quid est virtus:ifilia rationis est:sed magis grẽ. Unde eñ quedam est ex natura. Et autẽ virtus fit:habet ex gra: Uirtutis laus.
Unde est ex iudicio approbantis rationis. Uirtus autẽ ex appetitu illuminate voluntatis. Uirtus enim est voluntarius in bonum assensus. Uirtus est equalitas quedam vitę:per omnia congruens rationi. Uirtus est ad iudicium rationis vsus libere voluntatis. Uirtus quedam est humilitas. Uirtus quedam est patiẽtia. Uirtus quedã est obediẽtia. Uirtutes sunt prudentia/tẽperãtia/fortitudo/iusticia:ꝛ alie q̄ plures:in quibus singulis non est aliud virtus:q̄ (sicut dictum est) ad iudicium rationis vsus libere voluntatis. Bona eñ volũtas in aio est oꝛigo oĩm bonoꝝ: et oĩm mater virtutũ. Sic econuerso mala voluntas est oꝛigo oĩm malorꝝ et vitioꝝ. Ideo custos aie sue/valde solicitus esse debet circa custodiã volũtatis sue;vt prudẽter in

Act.xvij

Epb.iiij

Ps.cxl.

ij.coꝛ.vj

ij.coꝛ.xj

telligat/ꝛ discernat q̄d in toũ velit/vel volendũ sibi fit:si cut est amoꝛ dei:quid ꝓpter illud:sicut est amoꝛ ꝓximi. Ut eñ in illo tota fit oĩs indiscretioꝛ:in hoc semp fin obedien tie regulas/cauta et prudẽs debet esse dilectio. In dilectione q̄ppe dei nõ alia ratio:nõ alia discretio est: misi vt sicut ille cũ dilexisset nos:in finẽ dilexit nos:sic si fieri põt:in infinitũ diligam⁹ eũ nos:sicut beaꝰ vir:qui in mãdatis eius cupit nimis. Sed cum nullũ finem vel terminũ habere debeat deuotio amãtis;tñ terminos suos/fines/et regulas habere debet actio opantis. Ubi ne aliq̃n oberret nimia voluntas:necesse est q̄ semper adsit mediãte obedientia/ custodiens veritas. Nihil enim in bonũ hominis in deum proficientis;tam sibi cõuenit:q̄ voluntas:et veritas. Hec duo vero sunt/que sicut dicit dominꝰ:si pfenserint in vnũ: quodcũq; petierint:fiet eis a deo patre. Si duo hec in vnũ perfecte consenserint: omnẽ in se conminẽ virtutum plenitudinem:sine vitio intercurrente/omnia possunt in homine/etiam languente;omnia habent et possident in homine nihil habente;oĩa mutuant conferũt/proſunt in homine secum quiescente. Gloria et diuitie in consciẽtia sancti viri illius;ex fructibus bone voluntatis eius. Ipsoꝝ vero nõ ex vno laꝛere:sicut scutum huius mundi:sed vndiq; eũ circũdat scutum veritatis dei. Hilarem eñ eũ ꝛ iocundũ intus semper eſſ.ac bona voluntas:in exterioꝛi vero actione/serium/ꝛ grauẽ/ꝛ rũ ac securũ reddit veritas. Ideoq; supergressus humana homo ille/semper in sereno est:sicut de acre illo homines ferũt:qui super globũ lune est. Voluntas naturalis quidã animi appetitus est alicuius in deum:ꝛ circa inteꝛioꝛa sua;alius circa coꝛpus:et circa exterioꝛa:et coꝛporalia. Hec cum sursum tẽdit:sicut ignis ad locũ suũ:hoc est cum sociatur veritati:ꝛ mouek ad altioꝛa: amoꝛ est. Cũ vero ꝓmouetur:ꝛ lactak a gratia:dilectio est. Cũ apprehẽditur:cũ renet:cũ fruik:charitas est: vnitas spũs est:deus est. Deus eñ charitas est. In his aũt cũ cõsummauerit homo:tunc incipit:q; nulla hoũ in hac vita plena pfectio est. Cum vero declinat in ea q̄ carnis sunt: cõcupiscẽtia carnis est. Cũ in curiositatẽ seculi;cõcupiscẽtia oculoꝝ est. Cũ vero in ambitionẽ glie vel honoꝛis:supbia vita est. Hẽdium tñ hmõi vtilitati:seu necessitati nature seruit natura est:vel appetitus ei⁹. Cũ vero in superflua se exponit: vel noxia:vitiũ nature est: vel superbie. Quoꝝ primo appetitu vel accessu;de temetipso nihi hoc capere licet arguimẽtũ. Cũ in eis q̄ ad coꝛpus spectãt;in reb⁹ necessarijs volũtas primo appetitui nimẽ facit:naturalis animi appetitus est. Cũ vero in appetẽdo semp ad vlterioꝛa ꝓgredik:ipsum se pdit:q: iã nõ ea volũtas/q̄ vitiũ voluntatis est:auaricia/ vel cupiditas/vel aliq̃d hmõi. Voluntati eñ in hmõi/citolatis est:virtus vere eius nunq̄ satis est. Hec in spiritualibus/et in eis que ad deum sunt;cum vult quod potest;laudanda est:cum vult quod non potest et plusq̄ potest;regẽda est:cum non vult quod potest:excitãda est ꝛ prouocanda. Sepe eñ si non frenatur;impetũ facit:et agitur in preceps. Sepe si non excitatur;dormit/et tardat;et obliuiscitur quo tendebat:et facile declinat quasi a latere/in obligationes oblate delectatiõis. Ideoq; sicut in coꝛpoꝛe etiã solet fieri (melius eñ coꝛpꝰ hois ab alio videk q̄ seipsum videat)in hmõi nos sepe melius videt alienus oculus:q̄ noster:ꝛ alius qui nõ est pariter in feruoꝛe eiusdẽ volũtatis;rectioꝛ sepe iudicat ex est actiõis: q: sepe vk negligẽtia/vel pauato amoꝛe nfi erram⁹ in nobis. Bona ergo custos voluntatis est obedientia:siue imperij illa sit:siue cõsilij:siue subiectionis:siue solius charitatis. Purius eñ ac dulcius fm apostolũ Petrũ/ad pares/seu etiã ad minoꝛes suos/filij obedientie castificant coꝛda sua in obedientia charitatis:q̄ ad maioꝛes subigant per obedientiam necessitatis. In illa enim sola vel precipit:vel consulit:et obedit charitas:Dic autem penã nmet:vel minatur imperiosa necessitas. Et in illa obedienti sepe deberur maioꝛ gloria. In ista vero/inobedienti maioꝛ semper intentatur pena. Ergo in homine sursum coꝛ habente ꝓpter exterioꝛa sua regenda:moderanda:componenda:palam omnibus est:q̄ necessaria sit volũtati custodia sua:amplius autem ꝓpter interioꝛa sua. Animo enim sepe seipsum:vel deum cogitãti ipsa voluntas in omni cogitatione princeps est:et necessario principium voluntatis sequitur omnis renoꝛ cogitationis. Tria enim sunt que cogitationem faciunt:voluntas/memoria/et intellectus. Voluntas cogit memoriam/ vt proferat materiam:cogit etiã intellectũ/ad fomãdum quod pferatur;adhibẽs intellectum memorie/vt inde foꝛmetur:intellectui vero aciem cogitãtis/vt inde cogitetur. Que quia invnũ cogit volũtas:et facili quodã muru copulat;a cogendo cogitatio nomen accepisse videk. Hinc fũt cogitationes omnes:alie bone/et sancte/ꝛ digne deo;alie male/et puerse:que separãt a deo;alie ociose et vane:a quibus aufert se deus. Dime enim dicitur:q̄ perverse cogitationes separant a deo;et quia spiritussanctus aufert se a cogitationibus que sunt sine intellectu. In quibus verbis aduertendum est/quia sine omni intellectu nullatenus cogitari põt:ꝛ nulla oĩno cogitatio sine oi intellectu est. Sed alius est intellectꝰ ex vi naturalis rationis;alius ex virtute mẽtis rationalis. Intellectus quidẽ idẽipse est qui quocũq; seu in bonũ:seu in malũ applicitus fuerit;naturaliter viget. Sed alius inuenik sibi relictus;alius a gra illuminatus. Ille seculi rebꝰ et sensibꝰ ꝛ nugatoꝛibus se nõ negat. Hic aurẽ nõ nisi dignis se rebꝰ/ꝛ similibus sibi se ꝓm accõmodat. Ille sepe operak sicut sibi relictꝰ/et vitio infectus ex vi rationis/ꝛ vitio coꝛrupte voluntatis;texens peruersas cogitationes/quibus semetipsum qui cogitat:sponte separat a deo. Hic autem semper sicut illuminatus/et virtuti affectus:operatur pietatem que cogitantem ꝓpiugit deo. Que vero scõo loco ponuntur cogitationes sine intellectu:ipse sunt vane ille et ociose neutro intellectui per cogitantis intentionem se applicantes:non repente perimentes;sed sensim et paulatim coꝛrumpentes: occupantes tẽpus:necessaria impedientes:et animã inficientes: non tã cogitationes:q̄ ex veris/et imaginarijs recordationibus simulacra quedam cogitationum:seu ipse recordationes vltro ꝛ multipliciter de memoria scaturientes. In quibus passio quedam voluntatis potius videtur esse q̄ actio: cũ nulla fit in eis cogitantis intentio:cum quod sponte ebullit de memoria:fomandus se offert intellectui non curanti:et quicquid agitur;videtur potius agi in somnio doꝛmientis:q̄ in acie cogitantis. Ubi tamẽ et ti videnk a se repellere spiritumsanctum: non est in voto cogitantis:fit tñ ex culpa negligentie:vt spiritussanctus disciplineꝛ merito auferat se a cogitationibus indisciplinatis. Que q̄uis fiant per vim quandam occultã rõnis;nõ tamen fiunt ex ratione:et trahitur in eas intellectus:cum nullus fit in eis intelligentie assensus. Ubi vero serio de rebus serijs bene cogitak:volũtas libero arbitrio de memoria euocat quod cũq; opus habet:et intellectum foꝛmantem memoꝛie ad hibet:foꝛmarumq; quicquid illud est:intellectus adhibet actui cogitatiõis:ꝛ sic peraginr negociũ cogitationis. Cum vero de his que de deo/vel ad deũ sunt/cogitak:ꝛ volũtas eo proficit vr amoꝛ:fiat:continuo p viã amoꝛis infundit se spũsancto:spũs vite/et oĩa vivificat:adiuuans seu in oratione:seu in meditatiõe:seu in tractatu infirmitatẽ cogitãtis. Et continuo memoria efficitur sapientia:cum suauiter ei sapiunt bona dei:et quod ex eis cogitarunt est fomandum in affectu adhibet intellectui. In tellectus vero cogitantis/efficitur cõtemplatio amantis:et foꝛmans illud in quasdam spirituales vel diuine suauitatis experientias;afficit ex eis aciem cogitantis:illa vero efficitur gaudiũ fruentis. Et tunc de deo bene cogitak fm humanũ modum:si tamẽ cogitatio dicẽda est:vbi nil cogit nec cogitur:sed tñmodo in memoriã abundãtie suauitatis dei exultak/iubilatur:ꝛ vere sentik de deo in bonitate:ab eo qui in simplicitate coꝛdis q̄siuit illũ. Sed modus hic cogitandi de deo/ nõ est in arbitrio cogitãtis:sed in gra donãtis;scz cum spũs ritussanctus;q̄ vbi vult spirat;q̄si vult;et quõ vult;ꝛ quib⁹

Ps.cxlj.

Sap.j.

ecclj.xviij

j.Pet.j.

Universidad de Deusto
Biblioteca

vule in hoc aspirat. Sed hois est iugiter p̄parare cor: vo luntate expediendo ab affectionib⁹ alienis: rationem vel itellectū a solicitudinib⁹ anemoriā ab ociosis: negociosis/ nōnunq̄ a necessarijs occupationib⁹: vt in die bona dñi: et in hora bñplaciti eius: cū audierit vocē spūs spirātis ea q̄ cogitatione faciūt: primo libere cōcurrant sibi: a coope rent in bonū: a quasi symbolū faciāt in gaudiū cogitatis. Voluntas exhibēdo in gaudiū dñi pura affectione: memo/ ria materiā fidelē: intellect⁹ experiētie suauitatē. Sic ergo volūtas neglecta/facit cogitationes ociosas: a indignas deo. Corrupta: puersas q̄ separant a deo. Recta: necessarias ad vsum vite huj⁹. Pia: efficaces ad fructū spūs: et ad Gal.v. fruendū deo. Fruct⁹ aut spūs sunt: sicut apl's dicit: Charitas/pax/gaudium/patiētia/long animitas/bonitas/beni gnitas/mānsuetudo/fides/modestia/cōtinētia/castitas. Et in oī genere cogitatiōis: oīa quecūq̄ cogitāti occurrūt: cō Apocal. formant intētioni volūtatis: agēte in eis mia: a iudicio dei: xxij. vt iustus iustificet adhuc: et q̄ in sordibus est: sordescat ad huc. Ideo hoi deū amare volenti vel iam amāti: su⁹ semp cōsulēdus est animus: examināda p̄scia q̄d sit q̄d in tonum vult: a p̄pter q̄d vult: q̄cq̄d aliud vult spūs: vel odit: quic/ q̄d p̄tra illud caro ꝓcupiscit. Incidētes em̄ q̄si extrinsecus et decidētes cogitationes: a p̄ruolitantes volūtates: q̄b⁹ modo vult: modo nō vult: nequa q̄ inter volūtates: sed pe ne inter ociosas deputāde sunt cogitationes. Nā et si aliq̄n fiunt vsq̄ ad delectationē animi: cito th̄ inde se excutit ani mus cōpos sui. Nō aut in totū vult: p: imo consideradū est ei quid illud sit q̄d sic velit: deinde quantū velit: et quō velit. Si q̄n in totū vult/deus est: discutiendū est ei quan/ tū velit: et quō velit: et vtrū vsq̄ in contēptū sui ipsius: om niūq̄ q̄ sunt vel esse p̄nt: a hoc nō tantū ex iudicio rōnis: sz etiā ex affectu mēris: vt iā voluntas plusq̄ voluntas sit: vt amor sit: vt dilectio sit: vt sit charitas. sit vnitas spūs. Sic em̄ diligendus est de⁹. Magna em̄ volūtas ad deū/amor est: dilectio: adhesio siue cōiunctio: charitas/fruitio. Uni tas vero spūs cū deo homini sursum cor: habēti: p̄ficētis in deū volūtatis est perfectio: cū iā nō solūmodo vult q̄d deus vult: sed sic est nō tantū affect⁹/sed in affectu p̄fectus: vt nō possit velle nisi q̄d deus vult. Velle aūt q̄d vult de⁹: hoc est iā similē deo esse. Nō posse velle nisi q̄d deus vult: hoc est iā esse q̄d deus est: cui velle/et esse: idipsum est. Un §.Job.iij bene dicit q̄ tunc plene videbim⁹ eū sicuti est: cū similes ei erimus. hoc est erimus q̄d ipse est. Quib⁹ em̄ potestas data est filios dei fieri: data est potestas: nō quidē vt sint de⁹: sed sint th̄ q̄d deus est: sint scī: futuri plene beati: q̄d deus est. Nec aliūde hic scīi: nec ibi futuri beati/q̄ ex deo: q̄ eorū dō deus est. Et hec hois est p̄fectio: similitu do dei. Perfectū aūt nolle esse: declinquere est. Et ideo huic p̄fectioni nutrienda est semper voluntas: amor: p̄paran dus: volūtas cohibēda ne in aliena dissipet⁹: amor: seruā dus ne inquinet. Propter hoc em̄ solū creati sumus: a vi uimus/vt deo similes simus: cū ad dei imaginem creati fu Gen.j. mus. Est aut̄ dei similitudo quedā/quā nemo viuēs nisi cū vita exuit: quā oī homini in testimoniū amisse melioris et dignioris similitudinis: creato: omnium hoim reliquit: quā habet et volēs et nolēs: et qui eā cogitare pōt: a qui tā hebes est vt eā cogitare nō possit: sz q̄ sicut vbiq̄ de⁹ est: et vbiq̄ totus est in creatura sua: sic a in cor: pore suo ois vi uēs aia. Et sicut semp sibi indissimilis de⁹ indissimiliter dis similia in creatura operat: sic aia hois: q̄uis totū cor: pus vinificās indissimili vita: in sensib⁹ tamē cor: poris: et in co gitationib⁹ cor: dis indissimiliter operat assidue dissimilia. Hec similitudo dei in hoie quātū ad meritū eius/ nullius apud deū est momenti: cum nature nō volūtatis eius sit vel labor: is. Sed est alia magis deo ꝓpinqua similitudo/ inquātū volūtaria: q̄ in virtutib⁹ cōsit: tam qua animꝰ vir tutis magnitudine/ summi boni⁹ quasi imitari gestit ma gnitudine: a pseuerātie in bono cōstantia: eternitatis eius incommutabilitatē. Super hanc aūt alia est adhuc similitu do dei. Hec est de qua iam aliquanta dicta sunt: intantum

memoria abūdantie suauitatis eius: in intelligendis a co gitādis circa nos bonis eius. In quo cū ad deū amandū/ facile hominē adducant pensata vel etiā cōtemplata eius amabilia: per seipsa in affectu contēplantis elucentia: po tētia eius: virtus eius/gloria/maiestas/ bonitas/beatitu do: hoc potissimū amantem rapit in amabilē: q̄ ipse in se metipso est quicquid in eo amabile est: qui est totus quod est: sic tñ totū est/ vbi pars non est. Cui bono: amore ipsius boni sic se intendit pius affectus: vt nō se inde reuocet: do nec vnū: vel vnus cum eo spūs fuerit effectus. Nō cum in eo fuerit perfectum: iam solo mortalitatis huius velo diui ditur ac differtur a sanctissanctorum: a summa illa beatitu dine supercelesti: qua tamē cum iā in fide: et spe eius quē amat: fruitur in cōscientia: iam q̄ supererit vite huius tole rabili p̄destolatur patientia. Et hec est destinatio solitarij certaminis: hic finis: hoc p̄mium: hec requies laborū: con solatio dolorū. Et ipsa est perfectio/ a vera hois sapientia: oēs in se amplectēs et continens virtutes/ nō aliūde colle ctas: sed naturaliter insitas sibi: ad similitudinē illam dei/ qua est ipse quicquid est: cui sicut deus est id q̄d est: sic circa bonū virtutis/habitus bone volūtatis in bonam mētem/ sic consolidatus et affectus est: vt ex ardentissima boni in cōmutabilis adhesione: nullatenus videat iam posse mu tari ab eo q̄d est. Cum em̄ sit circa hominē dei/ assumptio illa domini et sancti israel regis nostri sapiens et pius ani mus per illuminantē a adiuuantē grām: in contemplatio ne summi boni speculatur etiam regulas incommutabilis veritatis: inquantum ad eas pertingere meretur intelle/ ctu amoris: et exinde formatur sibi modū cōuersatiōis cuiusd̄ celestis: et formā scrīe, Speculat em̄ summā veritatē/ a q̄ ex ea vera sunt: summū bonū: a q̄ ex eo bona sunt: sum mā essentiā: et q̄ ex ea sunt. Illi veritati: illi charitati: illi eter nitati se cōformans: in istis se ordinās: illis nō suguolitās iudicādo: sed suspiciēs desiderando vel inherens amādo: ista suspiciens: et eis se coaptās: et conformās: non sine di scretionis iudicio: nō sine examine ratiocinationis: et iudi cio rōnis. Ex quo concipiunt a oriunt virtutes scē: a ima go dei reformat in hoie: a vita illa dei ordinatur: a qua ho mines quosdā alienatos cōquerit apostolus: a colligitur robur virtutis et duo illa: in q̄bus cōtemplatiue p̄fectio con stat/et actiue: de quib⁹ iuxta antiquos illos interp̄etes le Job.xxv gif in Job. Ecce pietas est sapiētia: abstinere vero a malo viij. sciētia est. Sapiētia em̄ pietas est: hoc est cultus dei amo: quo eū videre desideram⁹: a videres i speculo: a in enigma te credimus: a speramus: et in hoc proficim⁹ vt eum videa mus in manifestatione. Abstinere vero a malis: sciētia tpa/ liū est in quib⁹ nos sum⁹: in quibus intantū abstinemus a malis: inquātū ad bona studem⁹. Ad hāc scientiā/ a ad hāc abstinentiā spectare inueniūtur/ primo oīa virtutū exer/ citia: deinde omniū artiū vite huius (in qua versamur) dis ciplina. Quoꝝ alterū. i. studiū virtutū respicere potius vi detur ad superiora: quasi superioris sapiētie p̄ferētia vir tutē: et redolētia suauitatē. Alterū q̄ circa cor: poralia fit/ exercitia: nisi fidei religione religet: desinit in inferiorum vanitatē. In quib⁹ cū sciētia sit res siue ratione: siue sensi bus cor: poris cōprehensa: et memorie cōmendata: si bene res perpēditur ad ꝓpie q̄ apprehēdimus sensibus oīno sciētie deputādi est. Nō vero p̄ semetipsam ratio in huius modi apprehendit: hoc iam est in quo se sibi sciētia atq̄ sa pientia conterminant. Quicquid enim aliunde discitur: scilicet per sensus cor: poris: quasi alienum et aduentitium menti ingeritur. Quod vero sponte venit in mentem: siue ex ipsa vi rationis: siue incommutabilium legum incom mutabilis veritatis naturali intelligentia: ex qua etiā im pīssimi homines nonnunq̄ rectissime iudicare inueniun/ tur: hoc sic ipsi inest rationi: vt hoc ipsum ipsa ratio sit: nec tam commendatur ei per doctrinam aliquam: vt scientia fiat: q̄ vel alio commonente: vel ipsa commonēte hoc ip sum sibi inesse/naturaliter intellect⁹ ei fit. In quo hoc po tissimū est: cum 'quod nonnn est dei/deo naturaliter reue/ lante: manifestum fit hominī etiam impio. Deinde affe ctus virtutum naturalis: de quo licuit dicere ethnicum Horatiꝰ poetam. Oderunt peccare boni virtutis amore: deinde p in epīs. inquisitionem ratiocinationū quelibet discretio rationa/ bilium. Infima vero pars est scientie: a deo: sum vergens sensibilium animalis experientia: que fit per quinq̄ sensus cor: poris: et concupiscentiam et experientiam carnis: siue oculorum: siue superbie huius vite. Cum ratio ergo sapiē tie cōformata/formatꝰ sibi conscientiam: a ordinat vitam: in inferioribus scientie aptat sibi seruitutem: et sufficien tiam nature: in ratiocinationibus et rationabilibus ordi nem vite: in obtentu virtutum/formam conscientie. Sicq̄ ab inferioribus promota: a superioribus adiuta: pergens in id quod rectum est: et iudicio rationis/et assensu volun tatis et mentis affectu/et operis effectu: erumpere festinat in libertatem spūs/et vnitatē: vt sicut iam sepe dictū est: fi delis hō vnus spūs efficiat cū deo. Et ipsa est (de qua pau lo ante diximus) vita d ei: q̄ non tam rōnis est pfectus: q̄ iam in sapientia pfectionis affectus. Hec em̄ q̄ iam sapiūt sapienti sapiens est: quia factus est vnus spūs cū deo/ spi ritualis est. Et hec in hac vita hois perfectio est. Jam enim qui hactenus fuit solitarius/vel solus: efficitur vnus: et so litudo ei cor: poris vertitur in vnitatē mentis. Et impletur in eo quod dñs p̄o discipulis in clausula omnis perfectio Job.xvij. nis orauit dicens. Pater volo: vt sicut ego et tu vnum sū mus: ita et ipsi in nobis vnum sint. Hec em̄ vnitas hois cū deo: vel similitudo ad deum inquantum p̄opinquat deo: intantum inferius suum cōformat sibi infimum illi: vt spi ritus/a anima/et cor: pus suo modo ordinata: suis locis di spōsita: suis meritis estimata: suis etiam p̄oprietatibus cogitentur: vt incipiat homo perfecte nosse seipsum: a per cognitionem sui p̄ficiendo/ascendere ad cognoscendū deū. Quo cū primū exurgere et aspirare incipit p̄ficien tis affectus: in cognitiōe huius similitudinis: plurimū ca uēdus est error: dissimilitudinis: sz vt spūalib⁹ spūalia: et diuinis diuina cōparādo/nō aliter de eis cogitet⁹ q̄ p res habet. Cogitans ergo animus similitudinē dei et sui: p̄i mo in hoc formet et aptet cogitationem suam: vt omnino fugiat fm cor: pus cogitare seipm: deum vero non solū nō fm cor: pus sicut locale: sed nec fm spiritum sicut murabi le. Que enim spūalia sunt: tantum diuersa sunt a cor: porū qualitate a natura: quātū ab oī locali circūscriptiōe remo ta. Que vero diuina sunt: tanrū supereminēt oīa et cor: po ralia: et spūalia: quātū ab oī loci vel tempꝰis lege: vel mu rabilitatis suspitione aliena: in sue incommutabilitatis et eternitatis beatitudine incommutabilia manent: et eter na. In quibus sicut que cor: poralia sunt: discernit animus per cor: poris sensus: sic que sunt rationabilia: vel spiritua lia discernere nō pōt nisi p semetipm. Que vero sunt dei: nō nisi a deo querat vel expectet intellectū. Et quidē de nō nullis q̄ ad deū spectāt: fas est/et possibile hoi ratione ha benti aliqñ cogitare: et discernere: sicut de dulcedine boni tatis eius: de potentia virtutis: et aliis hmōi. Ipsum vero q̄d est idipsum: id quod est cogitari oīno non potest: nisi quantum ad hoc sensu illuminati amoris attingi pōt. Ere dendus est tamen deus: et inquantum spiritus sanctus ad iuuerit: cogitandus/quedam vita eterna viuens/et viui ficans/immutabilis murabilia omnia immutabiliter faci ens: intelligens: et creans omnem intellectum et intelligē tem: sapientia faciens omnem sapiētem: veritas fixa/stās indeclinabilis: ex qua vera sunt omnia que vera sunt: in qua sunt eternaliter rationes rerum omnium euenientiū tempꝰaliter. Cuiq̄ vita ipsa essentia est: ipsa natura. Cui vita viuens ipse sibi est: que est ipsa diuinitas/ eternitas/ magnitudo/bonitas: et virtus in seipsa existens/ et subsi stens excedens omnem locum virtute nature illocalis: eter nitate vero omne tempus quod vel ratione vel opinione comprehendi potest: que longe verius est et excellentius: q̄ quoliber sentiendi genere sentiat. Certius tamen sensu humilis/et illuminati amoris: q̄ quoliber cogitatu ratio/

Universidad de Deusto
Biblioteca

nis attingitur: et semper melius est q̄ cogitatur: melius tamē cogitat: q̄ dicitur. Ipsa est em̄ summa essentia: et qua omne esse pficiscit: ipsa est summa substātia nō subiecta p̄dicamētis vocū: sed rerū oīm subsistēs causale principiū: in quo est nostrū non mori: intellectus noster non errat: amor: nō offendit: qui semp querit: vt dulcius inueniatur: dulcissime inuenit vt diligentius querat. Hoc ergo ineffabile (cum non nisi ineffabiliter videatur) qui vult videre cōmunder: quia nulla cōporis similitudine dominī: nulla cōpore: ea specie vigilanti: nulla rationis indagine: nisi mundo corde humiliter amantis videri potest vel apprehendi. Hec est enim facies domini: quam nemo potest videre: et viuere mundo. hec est species cui contemplande suspirat omnis qui affectat diligere dīm deū suū: in toto corde suo: in tota aia sua: in oī mēte sua: et in oībus viribus suis. Ad q̄d etiā nō desinit excitare primū suū: si diligit eū sicut seipsum. Ad q̄d cū aliqn admittit: in ipso lumine veritatis: indubitāter videt p̄uenientē gratiam. Cū inde repellit: in ipsa sui cecitate intelligit puritati eius non cōuenire immundiciā suā. Et si amat: flere dulce habet: et non sine multo gemitu cogit redire in cōscientiā suā. Ad q̄d cogitā dum oīno impares sumus: sed ignoscit quē amamus: et de quo digne nos nō posse vel dicere vel cogitare cōfitemur. Et cū vt dicamus: et cogitem⁹ amore eius vel amore amoris ei⁹ puocamur et trahimur. Cogitatis ergo est in oībus humiliare se meipsum: glorificare in semetipso dīm deum suum. In cōtemplatione dei vilescere sibi. In amore creatoris subiectum esse omni humane creature. Exhibere corpus suum hostiam viuentem/sanctam/deo placentem/rationabile obsequium suum. Hec omnibus autē non plus sapere: q̄ oporet sapere: sed sapere ad sobrietatem: et fidem data a deo mensuram fidei/bona sua non ponere in ore hominū: sed celare in cella sua et recondere in conscientia: vt hunc quasi titulū/et in fronte conscientie: et in frōte celle semp habeat: secretū meū mihi/secretū meum mihi.

J. Pet. ij
Ro. xij.

J. Pet. j.

¶ Explicit.

Meditationes deuotissime ad humane conditionis cognitionē: alīs liber de aia.

A

Multi multa sciunt et seipsos nesciunt. Alios inspiciunt: et seipsos deserunt. Deum querunt per ista exteriora: deserentes sua interiora/ quibus interior: est deus. Idcirco ab exterioribus redeam ad interiora: et ab interioribus ad superiora ascendam: vt possim cognoscere vnde venio: aut quo vado: q̄d sum: vel vnde sum: et ita per cognitionem mei valeam peruenire ad cognitionem dei. Quanto namq̄ in cognitione mei p̄ficio: tanto ad cognitionem dei accedo. Secundū interiorem hominem tria in mente mea inuenio: per que deum recolo: conspicio et concupisco. Sunt autem hec tria: memoria/intelligentia/voluntas siue amor. Per memoriam reminiscor. Per intelligentiā intueor. Per volūtatem amplector. Cum dei reminiscor: in memoria mea eū inuenio: et in ea deo et in eo delector: dm q̄ ipse mihi donare dignatur. Intelligentia intueor: quid sit deus in seipso: quid in angelis: quid in sanctis: quid in hominibus: q̄d in creaturis. In seipso est incōprehensibilis: quia principiū et finis. Principiū sine principio: finis sine fine. Ex me intelligo q̄ incomprehensibilis sit deus: quoniam meipsum intelligere nō possum: quem ipse fecit. In angelis est desiderabilis: quia in eum desiderant p̄spicere. In sanctis est delectabilis: quia in eo assidue felices letantur. In creaturis est admirabilis: quia omnia potenter creat: sapienter gubernat: benigne dispēsat. In hominib⁹ est amabilis: quia eorū deus est: et ipsi sunt populus eius. Ipse in tis habitat tanq̄ in templo suo: et ipsi sunt templum eius. Non dedignatur singulos: neq̄ vniuersos. Quisquis ei⁹ meminit: eum q̄ intelligit ac diligit: cum illo est. Diligere eū debemus: quoniā ipe prio: dilexit nos. ad imaginem et similitudinem suam nos fecit: quod nulli alij creature donare voluit. Ad imaginem dei facti sumus: hoc est ad intellectum et noticiā filij: per quem intelligimus et cognoscim⁹ patrem: et accessum habemus ad eum. Tanta cognatio est inter nos et dei filium: q̄ ipse imago dei est: et nos ad imaginem eius facti sumus: quam cognationem etiam ipsa similitudo restatur: quoniam non solum ad imaginem: sed ad similitudinē eius facti sumus. Oportet itaq̄ id quod ad imaginem est: eam imagine conuenire: et non in vacuū nomen imaginis participare. Rep: sentemus ergo in nobis imaginem eius in appetitu pacis: in intuitu veritatis/ et in amore charitatis. Teneamus eum in memoria: ponamus in conscientia: et vbiq̄ p̄sentem veneremur. Mēs siquidem nostra eo ipso eius imago est: quo eius capax est: eiusq̄ particeps esse potest. Non proprerea eius imago est quia sui meminit mens: seq̄ intelligit ac diligit: sed quia potest meminisse intelligere ac diligere a quo facta est. Quod cum facit: sapiens ipsa fit. Nihil enim tam simile est illi summe sapientie: q̄ mens rationalis: que per memoriam intelligentiam et voluntatem in illa trinitate ineffabili consistit. Consistere autem in illa non potest: nisi eius meminerit: eāq̄ intelligat ac diligat. Meminerit itaq̄ dei sui ad cuius imaginem facta est: eūq̄ intelligat diligat: atq̄ colat: cū quo pōt semper esse beata. Beata anima apud quam deus requiez inuenit: et in cuius tabernaculo requiescit. Beata que dicere potest: et qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. Negare siquidem requiē celi ei non poterit. Cur ergo nos deserimus: et in his exterioribus deum querimus qui apud nos est: si nos velimus esse apud eum? Reuera nobiscū est: et in nobis: sed adhuc per fidem: donec videre mereamur per speciē. Nouim⁹ in quit apls: habitare xp̄m per fidem in cordibus nostris: q: xp̄s in fide: fides in mēte: mēs in corde: cor in pectore. Per fidem ergo recolo deū creatore: ē: adore redemptorem: expecto saluatorē: credo videre in omnib⁹ creaturis: habere in meipso: et quod his omnibus ineffabiliter iocundius atq̄ beatius est: cognoscere in seipso. Patrē nāq̄ et filiū cū sctō spū cognoscere: vita est eterna: brutudo p̄fecta: summa voluptas. Oculus nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascēdit: quāta claritas: quāta suauitas: et quāta iocūditas maneat nos in illa visiōe: q̄n deū facie ad faciē videbimus: qui est lux illuminatorū: requies exercitatorū: patria redeūtiū: vita viuentiū: corona vincentiū. Ita in mēte mea quandā imaginē illius summe trinitatis inuenio: ad quā summā trinitatē recolendā/inspiciendā/et diligendam: vt eius recorder: ea delecter: et eā cōplectar et cōtemplet: totū id q̄d viuo debeo referre. Mēs imago dei est: in qua sunt hec tria: id est memoria/intelligēia/et volūtas. Memorie attribuim⁹ oē q̄d scimus: etiā si nō inde cogitemus. Intelligētie tribuim⁹ oē q̄d verū cogitādo inuenim⁹: q̄d etiā memorie cōmēdamus. Per memoriā p̄ri similes sum⁹. Per intelligentiā filio. Per volūtatem spiritui sctō. Nihil in nobis tā simile spirituisctō est: q̄ voluntas vel amor: siue dilectio: que excellentior: voluntas est. Dilectio nāq̄ donū dei est: ita q̄ nullū hoc dono dei est excellentius. Dilectio nāq̄ q̄ ex deo est et deus est: p̄prie spiritussanctus dicit: per quem charitas dei diffusa est in cordibus nostris: per quem tota trinitas in nobis habitat.

J. Joh. iiij Heñ. j.

Epb. iij.

Ecci. xx iij.

Rom. v.

¶ De miseria hominis: et examinatione extremi iudicij.
Capitulum. ij.

B

Secundum exteriorem hominem de parentibus illis venio: qui me ante fecerunt damnatum: q̄ natum. Peccatores peccatorem in pctō suo genuerunt: et de peccato nutriuerunt. Miseri miserū in hāc lucis miseriā induxerunt. Nihil ex eis habeo nisi miseriam et peccatum: et corruptibile hoc corpus quod

gesto. Ad illos vero festino qui morte corporis hinc exierunt. Cum eorum sepulcra respicio: nō inuenio in eis nisi cinerem et vermem: foetorem et horrorem. Quod ego sum: ipsi fuerunt: et q̄d ipsi sunt: ego ero. Quid sum ego? Homo de humore liquido. Fui em̄ in mōmēto cōceptiōis de humano semine cōceptus. Deinde spuma illa coagulata modicū crescendo caro facta est. Postea ploratus et eiulatus traditus sum huius mūdi exilio: et ecce iā mortuus: plen⁹ iniquitatibus et abominatiōib⁹. Iamiā p̄sentabor: ante districtū iudicē: de operib⁹ meis rationē redditurus. Ue mihi miserо cū venerit dies illa iudicij: et aperti fuerint libri in quibus oēs mei actus et cogitationes dīo p̄sentande recitabuntur. Tunc demisso capite/pre cōfusione male cōsciētie in iudicio coram dīo stabo trepidus et anxius/vtpote cō memorans scelerū cōmissa meorū. Et cum dicetur de me: ecce homo et opera eius: reducā ante oculos oīa delicta et peccata mea. Quadā nāq̄ vi diuina fiet: vt cuiq̄ sua opera bona vel mala in memoriā renocentur: et mentis intuitu mira celeritate cernat: vt accuset vel excusет sciencia cōscientiam: atq̄ ita simul et singuli et oēs iudicent. Judiciū faciet gestorū quisq̄ suorū: Cunctaq̄ cunctorū cunctis arcana patebunt. Quod em̄ nunc cōfiteri erubescimus: tūc oībus manifestabit: et quicquid hic dissimulando palpamus: totū illic vindex flamma cōburet. Ignis vbiq̄ ferox rupris regnabit habenis. Quāto q̄ diutius deus nos expectat vt emendemus: tanto districtius iudicabit si negleximus. Cur ergo tantopere vitā istā desideram⁹: in qua quanto amplius vivimus: tanto plus peccamus? Quanto est vita lōgior: tanto culpa numerosior. Quotidie nāq̄ crescunt mala: et subtrahunt bona: assidue variat homo per p̄sperа et aduersa: et ignorat quando moriat. Sicut em̄ in celo stella cōuscans velociter currit: et repente desinit: et sicut scimilla ignis subito extinguit: et in cinerem redigitur: sic cito finita datur istam cernere vitam. Dum em̄ libenter ac iocūdissime moratur homo in mūdo: Diuq̄ se victurū arbitrat: ac multa in longa tpa disponit agenda: subito rapitur in morte: et ex improuiso aia auffertur a corpore. Verūtamen cū magno metu: magnisq̄ doloribus aia separatur a corpore. Veniūt em̄ angeli assumere illam/vt perducant eam ante tribunal iudicis metuēdi: et tunc illa memorabās opera sua mala et pessima/que die noctuq̄ gessit: cōtremiscit: et querit illa fugere inducias q̄ petere dicēs Date mihi vel vnius hore spaciū. Tunc quasi loquētia simul opera dicent: Tu nos egisti: opera tua sumus: non te deseremus: sy tecū semp erimus: tecū pergem⁹ ad iudiciū. Vitia quoq̄ multis et multiplicib⁹ criminibus eam accusabunt: multaq̄ falsa testimonia aduersus illā inuenient: q̄q̄ vera ad dānationem eius satis possent sufficere. Demones vo terribili vultu: et horribili aspectu eam terrebūt Ingenti furore eam p̄sequent et cōprehendent: tam terribiliter q̄ horribiliter volentes retinere et possidere: nisi sit qui eripiat. Tunc anima inueniens oculos clausos/et os/ alios q̄ corporis sensus: q̄ quos solebat egredi et delectari in his exterioribus reuertet ad se: et videns se solam et nudā ingenti horore concussa/deperatione deficiet in se: et cadet sub se: et q: amore mundi/et carnis voluptate/dei amorem dereliquerat: derelinquet a deo misera in hora tante necessitatis: atq̄ demonib⁹ tradetur in inferno cruciada Sic aia peccatoris in die qua ignorat: et hora qua nescit: rapitur a morte et segregat a corpore: pergitq̄ miserijs plena/tremens et dolens: et cū nullam excusationem habeat quam p̄o peccatis suis possit obtendere: cōfabescit et pri mescit ante deum apparere. Jngenti horore cōcutitur: et multiplicibus cogitationū estibus agitatur: cum vrgente solutione carnis/et subductis e medio oībus: se et illū terminum cōsiderat cui appropinquat: et post paululū hoc inuenit q̄ in perpetuum mutari non potest. Considera plane q̄ districtus veniat eternus iudex: et ante seueritatē tante iustitie/quas rationes vite sue ponat. Si em̄ cuncta opera que intelligere potuit: deuitauit: ventura tū corā dīo

Esa. lxiiij

pō. cxliij

Universidad de Deusto
Biblioteca

vt mo3te perpetua damnaretur: fleuit sup illam qui flere se nesciebat. Nec solū fleuit: sed etiam occidi se p̄misit: vt p̄cioso sanguinis sui p̄cio eā redimeret. Aspice mo3talis: p3o quo datur hostia talis. Agnosce homo q̄ nobilis est aia tua: & q̄ grauia fuerint eius vulnera: p3o quib⁹ nescisse fuit ch3istū dñm vulnerari. Si nō essent hec ad mo3tē et inferni sem piternā munḡ p3o eo3ū remedio data filius mo3eretur. Noli ergo vilipendere anime tue passionē: cui a tanta maiestate tanta videres exhiberi compassionem. Ps. vj. Ps̄dit ipse lachrymas p3o te: lauat & tu per singulas noctes lectum tuū co3dis cōpunctione: & lachrymaruz assiduitate. Ps̄udit ipse sanguinem suū: funde & tu tuū quotidiana co3poris afflictione. Quem si semel ponere p3o xp̄o non potes: saltez mirio3i quodā: sed longio3i marty3io pone. Noli attendere q̄d caro velit: sed quid sp̄us poscit. Et tunc eñ glo3iosus erit: cum ad deū suū redierit: ita tamen si de co3pore nullum peccatū secū tulerit: & deterserit oñe sordidū.

B Si vō dicis durus est hic sermo: non possum mundum spernere: & carnē meā odio habere: dic mihi vbi sunt amatores mundi: qui ante pauca tpa nobiscū erant. Nihil ex eis remansit: nisi cineres & vermes. Attende diligenter q̄d sunt: vel quid fuerūt. Vbi es fuerūt sicut tu: comederunt, Job, xxi biberunt: riserunt: duxerūt in bonis dies suos: & in p̄cto ad inferna descenderunt. Nic caro eo3 vermib⁹: & illic aia ignibus depurak: donec rursus infelici collegio colligati: sempiternis inuoluank incendijs: qui socij fuerunt in vitijs. Una nāq; pena implicat: quos vnus amo3 in crimine ligat. Quid p3ofuit illis inanis glo3ia: breuis letricia: mūdi potentia: carnis voluptas: falsę diuitie: magna familia & mala cōcupiscentria? Ubi risus: vbi iocus: vbi iactantia: vbi arrogantia? De tanta letricia: quanta tristicia? Post tā tillam voluptatem: q̄ grauis miseria! De illa exultatione ecciderunt in magnā miseriā: in grandem ruinā: & in magna tormenta. Quicquid illis accidit: tibi accidere potest q3 homo es. Homo de humo: limus de limo. De terra es: et de terra vinis: & in terrā reuerteris: quādo venerit dies illa vltima: q̄ subito venit: & forsitan hodie erit. Certū est q3 moueris. Sz incertū quādo aut quō: vel vbi: q̄m mo3is vbiq; te expectar: tu quo q; si sapiens fueris: vbiq; eā expetabis. Si carnem sequeris: puniēris in carne. Si in carne delectaris: cruciaberis in carne. Si curiosas vestes re, Esa, xiiij quiris: p3o ornatu vestiū: subter te sternetur tinea: et operimentum tuum erunt vermes. Justicia eñ dei aliud iudicare nō potest: nisi q̄d merenk opa nostra. Qui eñ plus diligit mundū q̄ deū: fecūdū q̄ claustrū: gulā q̄ abstinentiā: luxuriā q̄ castitatē: sequit diabolū: & ibit cuz eo in supplicijs eternis. Quispuras nunc mero3 erit: q̄s luctus: q̄ tristicia: cū separabunk impij a cōsortio sanctoꝝ: & a visione dei: & traditi in potestatē demonū: ibunt cū ipsis in ignem eternū: ibiq; semp erūt sine fine in luctu & gemitu? Procul quippe a beata paradisi patria exulati: cruciabunk in gehenna ppetua: nunq; lucē visuri: nunq; refrigerij adepturi: sed p milia milliū annoꝝ in inferno cruciandi: nec inde vnq; liberandi. Ubi nec q̄ torquet aliquādo fatigak: nec q̄ torqueur aliquādo moritur. Sic eñ ignis ibi cōsumit: vt semp reseruet: sic tormenta agūtur vt semp renouenk. Juxta vō qualitatem culpe: pena sustinebit vnusquisq; gehenne: & similis culpe rei suis similib⁹ iungenk cruciandi. Nihil aliud ibi audiek nisi fletus & planctus: gemitus & vlulatus: merores atq; stridores dentiū: nihilq; ibi videbik nisi vermes: & larnales facies torroꝝ: atq; teterrima mōstra demonū. Uermes crudeles mordebūt intima cordis. Hic dolor: inde pauor: gemitus: stupor: & timor horrēs. Ardebuntq; miseri: in igne eterno: in eternum & vltra. In carne cruciabunk per ignem: in spū p cōscientie vermē. Ibi erit dolor: intolerabilis: timor horribilis: feror incōparabilis: mors anime & corporis: sine spe venie & misericordie. Sic tamen morient: vt semp viuant: & sic viuent vt semp moriātur. Jra aia peccatoris: aut in inferno p3o peccatis cruciatur: aut in paradiso p3o bonis meritis collocak. Nunc ergo alterum e duobus eligamus: aut semper cruciari cū impijs: aut perpetualiter letari cū sanctis. Bonū siquidē & malum: vita & mors: ante nos sunt posita: vt ad quod voluerimus manum extendamus. Si tormenta non terrent nos: saltem inuitent premia.

¶ De premio patrie celestis. Capitulum. iiij.

Remium est videre deū: viuere cum deo: viuere de deo: esse cū deo: esse in deo: q̄ erit oia in oibus habere deū qui est summū bonū. Et vbi est summū bonū: ibi est summa felicitas: summa iocūditas: vera libertas: p̄fecta charitas: eterna securitas: & secura eternitas: ibi est vera letricia: plena scientia: ois pulchritudo: & ois beatitudo. Est ibi pax: pietas: bonitas: lux: virtus: honestas: Gaudia: letricie: dulcedo: vita pennis: Gloria: laus: requies: amor: & cōcordia dulcis. Sic cū deo homo beatus erit: in cuius cōscientia peccatū imentū nō fuerit. Uidebit deū ad volūtatē: habebit ad voluptatē: fruek ad iocūditatē. In eternitate vigebit: in veritate fulgebit: in bonitate gaudebit. Sicut habebit q̄nendi eternitatē: sic cognoscendi facilitatē: & requiescendi felicitatē. Cuius siquidē erit illius sancte ciuitatis: cuius angeli ciues sunt deus pater: templū: filius eius: splendor: sp̄usctus: charitas. O ciuitas celestis: mansio secura: patria fertilis & amabilis: totū cōtinens q̄d delectat: populus sine murmure: incole quieti: hoies nullā indigentiā habentes. O̅ gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei: sicut letantiū oim habitatio est in te. Ps̄al. lxxxvij. Omnes letank in letricia & exultatione: oēs delectank de deo: cuius aspectus pulcher: facies decora: eloquiū dulce. Delectabilis est ad videndū: suauis ad habendū: dulcis ad pfruendū. Ipse per se placet: & p se sufficit ad meritum: sufficit ad p̄miū: nec extra illū quicq̄ querik: q: totum in illo inuenik quicq̄d desiderak. Semp liber, eū aspicere: semp habere: semp in illo delectari: & illo pfrui. In illo clarificak intellectus: & purificak affectus ad cognoscendum: & diligendā veritatem. Et hoc est totum bonū hois: nosse scz & amare creatorem suū. Que ergo nos angit vel fatia: vitioꝝ fitire absinthiū: huius mūdi sequi naufragiū vite labentis pati infortuniū: impie tyānidis ferre dominium: & nō magis cōuolare ad sanctoꝝ felicitatem: ad angelorum societatem: ad solennitatem superne letricie: & ad iocunditatem cōtemplatiue vite: vt possim⁹ intrare in potentias domini: & videre superabundantes diuitias illas bonitatis eius? Ibi vacabimus: et videbimus q̄ dulcis est dñs: & q̄ magna multitudo dulcedinis ei⁹. Uidebim⁹ glorie decorem: sanctoꝝ splendorez: & regie potestatis honorem: cognoscemus patris potentiā: filij sapientiā: sp̄us sancti benignissimā clementiā: & ita habebimus noticiam illius summe trinitatis. Nunc coram per corpus videm⁹ imagines eiā coram spiritu cernim⁹: nunc vero ipsam trinitatem puro mentis intuitu videbim⁹. O beata visio videre deū in seipo: videre in nobis: & nos in eo felici iocūditate: & iocūda felicitate. Quicq̄d desiderabim⁹: totū habebimus: nihil amplius desiderantes. Et quicq̄d videbim⁹ amabimus: ipo amore beati. Beati dulcedine amoris: et suauitate cōtemplationis: hec erit summa illius cōtemplationis: hec erit summa illius felicitatis: q̄si intelligetur in suo puro esse sincera diuinitas: cōprehendek in ea incomprehēsibilis trinitas. Patebit arcana diuinitatis: videbitur: & amabit deus: & hec visio & delectatio totū cor hois implens & satians: tota erit illius beatitudinis cōsummatio. Una erit oīm lingua: iubilatio indefessa: vn⁹ affectus: amor: eternus. Patebit veritas: implebit charitas: & erit integra corporis & anime societas. Jrulgebit sicut sol humanitas glorificata. Quieta erit & concors carnis & spiritus societas. Angelorum & hoīm vnū erit gaudiū: vnū colloquiū: vnū consiliū. Non languebit amor: nec liquefiet delectio. Presentibus oībus bonis: nulla erit dilationis afflictio: quoniā beatifica diuine maiestatis p̄sentia oibus erit oīa: & erit cōmunis omniū oīpotentia: sapientia: pax: iusticia: & intelligentia. Nō erit in illa pace diuersitas linguarū: sed pacifica: & concors cōcordia mentū: & affectuū. In torrente illius voluptatis: nihil vltra appetet cumulata saturitas: tanta erit felicitas. Ubi siquidē erit cumulus felicitatis: sit geminens gr̄ia: & supabūdans letricia. Sed ad hec q̄s ido...eus? Profecto verus penitēs: bonus obediēs: amabilis socius: fidelis seruus. Uerus penitens semp in labore & dolore: dolet de preteritis: laborat p̄o futuris cauendis. Vera siquidez pnia est: sine tpis intermissione de p̄cis dolere. Si plāgit cōmissa: vt nō cōmittat plangenda. Jrriso: nāq; est & nō verus penitens: q̄ adhuc agit q̄d poniteat. Si ergo vis verus penitens esse: cessa a p̄cō: & noli amplius peccare. Quoniā inanis est pnia: quā sequens coinquinat culpa. Ps. cvij. Qis bonus obediens dat suū velle: et suū nolle: vt possit dicere: paratū cor meū deo: paratū cor meū. Paratū q̄cūq; preceperis facere: paratus ad nutū: nutu cuius obedire: paratū tibi vacare: p̄mis ministrare: remeip̄m custodire: & in celestiū cōtemplatione requiescere. Amabilis socius oibus est officiosus: & nulli onerosus. Oibus est officiosus: q̄: deorum ad deū: benigni⁹ ad p̄ximū: fobrius ad mundū: dñi seru⁹: primi socius: mūdi dñs. Superiora habet ad gaudiū: equalia ad cōsortiū: inferiora ad seruitiū: nulli est onerosus: sed inferiora redigit ad vtilitatem mediocriū: & ad honorē superiorū supiora sequēs: inferiora trahens ab illis possessus: ista possidēs: fidelis seruus est in cōtemplatione dei: & custodia sui. Custodie ergo tue adhibe p̄ius oēm diligentiā. Deinde intelligēs te nūq̄ posse sufficere ad te custodiendū tua industria: diuinaz implora clementiā: itēq; ad cōtemplandā in te creatorem rui volūtatem bonā: & beneplacentē: atq; p̄fectā angelicā exora tutelā: patrocinijsq; oim cū xp̄o

Universidad de Deusto
Biblioteca

bonitate ⁊ miserico:dia; sic nullum deber esse momentum quo eū p:esentem nō habeat in memo:ia. Sed dicis: Ego quotidie o:o; ⁊ o:ationis mee nullū fructū video: sed sicut accedo ad illā/sic ⁊ redeo: nemo mihi respōder: nemo loq̄tur: nemo quippiaꝫ donat: sed incassum labo:asse video:. Sic loquit humana stulticia nō attēdens q̄d indeveritas pmittat dicens: Amen dico vobis: q: quicq̄d o:antes petitis: credite q: accipietis; ⁊ fiet vobis. Noli ergo vilipendere o:ationem tuā: qm̄ ille ad quem o:as: nō vilipendit eam: sed ante⁊ egrediat de o:e tuo: ipse scribi eā iubet in libro suo. Et vnū e duobus indubitanter sperare debem⁹ quoniā aut dabit nobis q̄d petimus; aut q̄d nobis nouerit esse vtilius. Cogita itaq; de deo q̄q̄d melius potes: et de te/quicq̄d deterius vales. De illo amplius credere debes: q̄ cogitare potes. Omne tp̄s in quo de deo nō cogitas: hoc te cōputes pdidisse. Omīs siquidē res aliena est a nobis: tp̄s aūt tantū nostrum est. Vaca ergo: ⁊ vbicūq; fueris: nuus esto. Noli te tradere: sed cōmodare. Quocūq; loco p̄silias: cogitationes tuas iacta in deū: ⁊ aliquid salutare in animo tuo versa. Omnis siquidē locus ad meditādum cōgruus est. Tota ergo facilitate animū colligens: libere tecū habita; ⁊ in latitudine co:dis tui deambulans: ibidem cenaculū grande stratū xp̄o exhibe. Mens nāq; sapientis semp est apud deū. Illum semp ante oculos habere debemus: per quē sumus/viuim⁹/⁊ sapimus: ipsum nāq; vt essemus/habemus auto:ez: ipm etiā vt sapientes simus/debem⁹ habere doco:ez; ⁊ vt beati simus/interne suauitatis largito:em. Et in hoc imaginē eius: hoc est illi⁹ summe trinitatis in nobis cognoscim⁹. Nam sicut ille est; et sapiens est; ⁊ bonus est: sic ⁊ nos p:o modulo nostro ⁊ sumus; ⁊ nos esse scimus; ⁊ id esse ⁊ nosse diligim⁹. Utere igitur teipso velut dei templo: ꝓpter illud q̄d in te est simile deo. Mon:o siquidē deo summ⁹ est: illū venerari ⁊ imitari. Imitaris: si pius es. Templū em̄ sanctus est deo mens pia: ⁊ altare optimū co: eius: veneraris si misericors es: sicut ipse oibus misericors est. Hostia siquidez acceptabilis est deo: facere bonū oibus pio deo. Sacrifica sicut filius dei: vt dignus sis co: qui te dignatus est filiuꝫ vocare. In oibus vero que agis: deuꝫ esse p:esentem cognosce. Laue ergo ne in eo quod male delectat: vel visio tua: vel cogitatio tua remo:etur; nec dicas; neq; facias q̄d nō liceat: etiam si liceat: nec aliquo facto vel signo deum offendas: q̄ vbicūq; p:esens cernit quicquid facis. Magna custodia tibi necessaria est: quoniam ante oculos iudicis viuis cuncta cernentis. Cum illo tamen semper es securus: si talem te pie paraueris/vt tecum adesse dignetur. Si tecum nō est per gratiā; adest per vindictā. Sed ve tibi si ita tecum est. Imo ve tibi/si ita tecum non adest. Illi nāq; irascitur deus quem peccantem nō flagellat. Nam quem flagellando non emendat: in futuro damnat.

Mortis consideratio. Capitulum.vij.

Certuꝫ est qm̄ mo:ꝛs vbicūq; minak tibi: diabolus insidiak vt rapiat aiam tuā quādo egredicḣ de co:po:e: tu vo noli timere: qm̄ deus qui in te habitat (si tamē in re habitat) eripiet te ⁊ a morte et a demone. Fidelis em̄ socius est: nec deserit sperātes in se: nisi ipse p:io: deserak. Deseritur aūt cū co: p:auus et inutiles cogitatiōes vaga mente discurrit. Idcirco oi solicitudine ⁊ custodia/illud custodire et tenere debes: vt in illo deus requiescere possit. In omni nāq; creatura: q̄ sub sole mūdi vanitatib⁹ occupak: nihil humano co:de subl⁹ius: nihil nobili⁹: nihil deo simili⁹ reperik. Quapropter nihil aliud querit a re nisi co: mū. Mūda ergo illud p pura cōfessionē: ⁊ assidua o:atione: vt mūdo co:de deū videre possis: per cōtinuā dei circūspectionem. In omni loco esto ei subiectus ⁊ intentus: ⁊ cōpone mores tuos; vt fias in te placatus: dilige oēs hoīes; ⁊ oibus te amabilem exhibe: vt sis pacificus/⁊ dei filius. Sic eris bon⁹ monachus: sanctus/humilis/⁊ rectus: ⁊ cū talis fueris/memēto mei. Ve mihi qui ista dico; ⁊ ista nō facio: ⁊ si aliquando facio; non diu perseuero. Ista habeo in mem- : ⁊ nō seruo in vita. Habeo in sermonib⁹: ⁊ nō in moribꝰ. Legem in co:de ⁊ in o:e tota die rumino: ⁊ cōtraria legi ago. Lego de religione in ea: ⁊ plus diligo lectionem cp̄ o:ationē; verūtamen nil aliud me docet diuina scriptura: nisi religionem amare: vnitatem seruare: charitatem habere. Ego aūt miser: ⁊ miserabilis citius curro ad lectionem: cp̄ ad o:ationē libentius volo legere: cp̄ missas auscultare. Expectat me aliquis volens de necessitate sua mihi loqui: ego vero librum aliquem accipio: quem ille vel ille veller habere: lego in eo; ⁊ legendo amitto fructus charitatis; pietatis affectus; cōpunctionis fletus; missarū vtilitatem; celestium cōtemplationem. Nil tamen in hac vita dulcius sentitur; Nota. nihil auidius sumitur; nil ita mentem ab amo:e mundi separat; nil sic animā contra tentationes robo:at; nil hominem ita excitat ⁊ adiuuat ad omne opus bonū/⁊ ad oēm labo:em; cp̄ gratia contemplationis.

Qualiter homo debeat intente o:are. Capitulum.viij.

Miserere mei deus q̄m ibi plus pecco; vbi peccata mea emendare debeo. In monasterio nāq; sepe oū o:o; nō attendo q̄d dico. O:o quidē o:eꝫ mē re fo:is vagāre: o:atiōis fructꝰ p:uo:. Co:po:e sum interius: sed co:de exterius; ⁊ ideo pdo q̄d dico. Parum em̄ prodest sola voce cantare sine co:dis intentione. Propterea magna peruersitas; immo magna insania est; quādo cum dño maiestatis loqui in o:atione p:esumim⁹; ⁊ insensati aurem auertim⁹; ⁊ nescio ad quas ineptias cōuertimus co:. Magna quoq; insania/⁊ grauiter vindicanda: cum vilissimus puluis loquentem ad se audire dedignatur creato:ē vniuersitatis. Ineffabil⁹ vo est dignatio diuine bonitatis; q̄ quotidie cōspicit nos infelices; aures auertentes; obdurātes co:da; ⁊ nihilomin⁹ clamat ad nos dicens: Redite p:euaricato:es ad co:; vacate ⁊ videte qm̄ ego sum deus. Loquit mihi deus in psalmo ⁊ ego illi: nec tamen cum psalmū dico: attendo cuius psalm⁹ nr. Idcirco magnā iniuriā deo facio: cū illū p:eco: vt meā p:ecem exaudiat: quā ego qui fundo nō audio. Deprecо: illū vt mihi intendat: ego vo nec mihi nec illi intendo: sed q̄ deterius est: inunda ⁊ inutilia in co:de versando: feto:em horribilem eius aspectibus ingero.

De instabilitate co:dis humani. Capitulum.ix.

Nihil est in me co:de meo fugati⁹: q̄ quotiens me deserit: ⁊ per prauas cogitationes defluit: totiens deū offendit. Co: meū co: vanū/vagū ⁊ instabile/dū suo ducik arbitrio: ⁊ diuino caret cōsilio: in seipso nō pōt cōsistere: sed omni mobili mobilius p infinita distrahik: ⁊ hac atq; illac p inumera discurrit. Et dum p diuersa requiē querit; nō inuenit. Sed in labo:e miserū; ta requie vacuū manet: sibi nō cōcordat: a se dissonat: a se resilit: volūtates alternat: p:ilia mutat: edificat noua: destruit vetera: destructa reedificat: eadē iterū atq; iterū alio ⁊ alio modo mutat ⁊ o:dinat: q: vult ⁊ nō vult: et nunq̄ in eodem statu pmanet. Sicut em̄ molendinum velociter voluik: ⁊ nihil respuit: sed quicquid imponitur/molit: si aūt nihil apponik/seipm cōsumit: sic co: meū semper est in motu: ⁊ nunq̄ requiescit: sed siue dormiā; siue vigilem somniat ⁊ cogitat quicq̄d ei occurrit. Et sicut molēdinū arena si imponak exterminat: pyr inquinat: palea occupat: sic co: meū cogitatio amara turbat: immunda macular: vana inquietat ⁊ fatigat. Ita co: meū dum futurū nō cūrat gaudiū: nec diuinū querit auxiliū: ab amo:e celestiū elongatur: ⁊ in amo:e terrestriū occupak. Cuiq; cladik ab illis/⁊ iuoluik in istis: vanitas illud recipit: curiositas deducit: cupiditas allicit: voluptas seducit: luxuria polluit: torquet inuidia: turbat ira cūdia: cruciat tristicia: ficq; miseris casibus submergitur omnibus vitijs: quoniā vnum deum (qui ei sufficere poterat) dimisit. Per multa dispergitur: et huc illucq; querit vbi requiescere possit: et nihil inuenit quod ei sufficiat: donec ad ipsum redeat. A cogitatione in cogitationē ducitur; ⁊ per varias occupatiōes ⁊

Deuotissime. Fol.cxi.

affectiones variak: vt saltez varietate ipsarū rerū impleatur; quarū qualitate satiari nō potest. Sic labitur cordis miseria/subtracta diuina gratia. Cuiq; ad se reuertik; ⁊ discutit q̄ cogitauit; nil reperit; q: nō opus fuit sed importuna cogitatio; q̄ cōponit multa de nihilo: sic deniq; decipit imaginatio/quā demonū fo:mat illusio. Imperat mihi deus vt p:ebeā illi co: meū: ⁊ q: imperanti deo nō sum obediens ⁊ subditus: mihi suꝫ rebellis ⁊ cōtrarius. Unde mihi subiugari nō potero: donec illi fuero subiectus: mihiq; seruiā nolens: q̄ ei nolo seruire volens. Idcirco plura machinak co: meū vno momento/cp̄ oēs hoīes pficere possent vno anno. Cū deo nō sum vnitus: ⁊ ideo in meipso sum diuisus. Cū illo fo vniri nō possum nisi p charitatē: nec subdi nisi p humilitatem: nec vere humilis esse nisi p veritatem. Expedit ergo vt in veritate me discutiam: ⁊ cognoscā cp̄ vilis: cp̄ fragilis: ⁊ cp̄ labilis sum. Deinde cū oēs miserias meas cognouero: necesse est vt illi inhere cā p quē sum: sine quo nihil sum: ⁊ nihil facere possim. Et q: a deo peccando recessi: nisi per verā confessionem ad illū redire nō possum. Fateri ergo oportet q̄ fatendū est: q: nunq̄ eo modo/aut ea intentione qua peccaui peccata cōfessus sum: nec omniū recordatus sum: aut ꝓpter veritatez: aut ꝓpter multitudinem. Si aūt confessus sum: nō pure cōfessus sum propter turpitudinem. Cōfessionem etiā mei diuisi: vt diuersis sacerdotib⁹ diuersa manifestarem; ⁊ ita venia carui/ad quā per partes peruenire putaui. Execranda nāq; fictio est: peccatū diuidere: ⁊ superficiem⁹ radere: non intrinsecus eradicare. Nō em̄ vtilis est cōfessio: nisi fit in oīs veritate/⁊ co:dis puritate. Et vt tres sint qui testimoniū nobis dicāt in celo: pater/filius/⁊ spiritussanctus: addamus testes sacerdotes co:di nostro/⁊ o:i; vt in o:e duoꝝ vel trium testium ster omne verbū. Sed dicis. Sufficit mihi soli deo cōfiteri: q: sacerdos sine eo a peccatis me absoluere nō potest. Ad q̄d nō ego; sed beatus Jacobus respondet dicens: Cōfitemini alterutrū peccata vestra. Conueniens nāq; valde est: vt nos qui peccando/deo cōmunacēs fuimus: penitendo supplices sacerdotib⁹ ⁊ ministris eius sim⁹: vt homo qui ad gratiā cōseruandā/mediatore nō eguit: iam eam recuperare nō nisi p mediatorē hominē possit. Gemat ergo ⁊ suspiret; ⁊ anxius pro peccō timeat ⁊ expauescat; solicitus discurrat: auxiliatores ⁊ intercessores querat; p̄sternat se humiliter hominib⁹ humiliter astare noluit creatori. Nam ⁊ hoc saluberrimū est: vt homo co:de poeniteat: ⁊ o:e delictū suū cōfiteak: quatenꝰ deus qui pius adest p gratiā; co: ad pniam cōpūgat: deinde adhi:et vt cōfitenti peccō venia tribuat. Qui si forte peccatoꝝ vere poeniteat; sed intercurrente articulo necessitatis; ad cōfessionem p̄uenire nō possit: cōfidenter credere debemus cp̄ summus sacerdos cōplet in eo: q̄ mo:talis nō potuit. Et iam apud deū factū constat: q̄ homo quidem vere poenituit; sed nō valuit adimplere: q: confessionem nō cōtemptus exclusit: sed impediuit necessitas.

matthei xviij. ñ.co. xiij

Jaco. v.

De peccato non excusando. Capitulum.x.

Al capitulo vbi peccā mea enūdare debui: pecūs peccā addidi. Cū de illis accusar⁹ fui: aut aliquo mō excusaui: aut ex toto negaui: aut q̄ deteri⁹ est: defendi: ⁊ ipatiēter respōdi: cū nullū sit peccatū a quo nō sim p̄aminatus; aut cōtaminari nō possim. Justū est ergo vt oi occasione remota/enēdatione p̄mittam: vndecūq; aut a quocūq; accuser: quatenus sic liberari valeam a peccato perpetrato/vel perpetrando.

Ps. xxxij. pō. xlv.

Boe. li. vlti. ō cōsolatiōe.

Iob. xliij.

Osee. vij.

Nō sit malum alios nō corrigere. Capitulum.xj.

Multitudinē iniquitatū mearū expauescēs: alioꝝ transgressiones reprehendere timui: ⁊ ideo mo:tis aut⁹: extiti: q: vitijs q̄ clamādo expellere potui: nō expuli. Indignatus suꝫ aduersus alios qui me de vitijs meis reprehendebāt: ⁊ quos amare debui: odiui. Illa q̄ mihi nocebāt/vel displicebant: defendi vt nō essent. Sciebā tamen cp̄ in natura sui erant bona; ⁊ a bono facto:e facta; sed ideo mihi nō ocebant: q: mala; ⁊ male illis vtebar. Nihil em̄ mihi cōtrarium est: nisi egoipse. Mecum est quicquid mihi nocere potest et egoipse mihi sarcina sum. Opraui etiā vt deus peccata mea nescire: aut punire nolle: aut non posse; ⁊ ita volui deum esse insipientem/iniustū ⁊ impotentē: q̄ si esset: deus nō esset. Nō est superbia super superbiā meā: ꝓpter eā longe a salute mea verba delicto:ꝝ meo:ꝝ. Suspecta est q̄ide deo superbia ⁊ odiosa: nec fieri potest vt cū eo in gratiā reuertatur. Diuersum vtrūq; hospitiū: nec in eodem cohabitant animo: quib⁹ nō licuit cohabitare in celo. In celo nata est: sed velut ineme: qua via inde ceciderit: illuc postea redire nō potuit. Cū aer pluuia: vel nimio frigore; aut calo:e turbatus fuit: cōtra deū inique murmurauī. Omnia nāq; que ad vsuꝫ vite accepim⁹: ad vsum culpe cōuertim⁹. Quapropter iustū est vt qui in cūctis peccauim⁹: in cūctis feriamur. Sepe ad sacrū mysteriū vocez meā fregi: vt dulcius cantarem: magis delectrabar in vocis modulatione: cp̄ in co:dis cōpunctione. Deus vo cui nō absc̄ditur quicq̄d illicitum ꝓperatur: nō querit vocis lenitatem: sed co:dis puritatem. Nam dum cantо: mulcet populū vocib⁹: deuꝫ irritat p:auis moribus. Licentiā loquendi vel aliquid faciendi sepe nimia impo:tunitate vel collidate a p:elatis meis extorsi: nō attendēs miser quoniā ille se decipit/ qui occulte vel aperte satagit; vt hoc ei pater spiritualis iniūgat q̄ ipse desiderat. Acum vel cultellū/vel aliquid vile multotiens nimiū desiderauī: nec cōfessus suꝫ: q: peccatum nō estimabā ꝓpter rei vilitatem. Verūtamen non multū distat quecūq; substantia vilis: vel preciosa requiratur: dum equaliter fit corruptus affectus. Non em̄ cultellus in vitiū est: sed cultelli appetitus: neq; aurū in vitium est: sed auri cupiditas. In labo:e nō labo:aui quantū debui: vel quantū potui. In silentio etiā fui ociosus: quod est maximū peccatuꝫ. In silentio nāq; nemo sic debet esse ociosus/vt in eodem ocio vtilitatem nō cogitet ꝓximi: nec sic actuosus/vt cōtemplationem nō requirat dei. Parum em̄ proficit/qui alteri nō prodest/cum pōt. De vitijs meis multotiens me iacraui: putās esse insigne virtutis vbi erat lapsus criminis. De virtutib⁹ etiā vitia feci. Justicia nāq; dum suū modum excedit: crudelitatis vitiū gignit. Et misia pietas dissolutionem discipline parturit: sic sepe vitiū est q̄ virtus putatur. Sic remissa segnicies manuetudo creditur: ⁊ pigritie virtū quieris virtutez imitak. Fingi me esse quod non eram: dici me velle quod nolebā: vel nolle quod volebam aliud o:e dicebam: et aliud co:de volebā: ⁊ ita sub ouina pelle vulpinam cōscientiam cōseruabam. Vulpina plane cōscientia est repida cōuersatio: ficta cōfessio: breuis ⁊ rara cōpūctio: obediēna sine deuotiō: oko sine intētione: lectio sine edificatione: sine fine circūspectiōe. O q̄ dura mihi sunt ista q̄ loquor: qm̄ meipm loquēdo ferio. Uerūtamē q: me peto:em nō nego sed peccatū meū cognosco: erit fortasse apud deū piū iudicem ipsa cognitio culpe/iperatio venie. Dicā ergo dicam miseriā meā: si forte sua pietas moueat illū. Dicā peccatuꝫ meū: qm̄ noticia pen/imitiū est salutis. Magnā porro coronā: ⁊ vestē rotundā: regulā seruo iciunio:ꝝ statuit psalmo hoīs: sed co: meū longe est a deo meo. Exteriorē supficiem intuens: salua mihi oīa arbitro:: nō sentiens verme interiorē: q̄ interiora corrodit. Unde oseas. Comederunt alieni robur meū ⁊ ignoraui: et ideo pgens totus in ea q̄ foris sunt/⁊ ignarus interioꝝ meo:ꝝ: sicut aqua effusus sum ⁊ ad nihilū redactus sum: preteritoꝝ obliuiscēs: presentium negligens: futura nō prouidens. Ingratus sum ad beneficia: pronus ad mala: ⁊ tardus ad bona.

Quomodo se debet vnusquisq; considerare. Cap̄. xij.

Ime nō inspicio: nescio meipm. Si aūt me inspicio: tolerare me nō possum. Tanta inuenio in me q̄ digna sunt reprehēsione ⁊ cōfusiōe: ⁊ quāto me subtilius ⁊ sepius discutio: tanto plures abominatiōes in angulis co:dis mei inuenio. Et quo nāq; peccare cepi; nunq̄ vnū diem sine peccato transire potui; nos

Universidad de Deusto
Biblioteca

adhuc peccare ceſſo: ſed de die in diē peccata peccatis ad-
do: et ea q̄ pre oculis habeo: inſpicio: nec gemo: erubeſcen-
da video nec erubeſco: dolenda intueor: nec doleo: qđ eſt
mortis ſignū: et damnationis indiciū. Membrū em̄ qđ do-
lorem nō ſentit: mortuū eſt: et mor⁹ inſenſibilis eſt incura-
bilis. Leuis ſum et diſſolutus: nec me corrigo: ſed ad peiā
q̄ cōfeſſus ſum: quotidie redeo: nec caueo foueā: in qua mi-
ſer ego cecidi: vel alios cadere feci aut vidi. Cūq̄ plorare
et ozare deberē pro malis q̄ feci: et bonis q̄ neglexi: ꝓhdo-
lor verſus eſt mihi in cōtrariū. Nam tepui et frigui a feruo-
re oſonis: et iā ſine ſenſu frigidus remāſi: et ideo fiere me
ipm̄ nō poſſum: quoniā gratia lachrymarū receſſit a me.

¶ De preſentia cōſcientie vbiq̄. Capitulum.xiij.

Eccata mea celare nō poſſum: qm̄ quocūq̄ vado
cōſcientia mea mecū eſt: ſecū portans quicqđ in
ea poſui: ſine bonum: ſine malū. Seruat vīuo: re-
ſtituet defuncto depoſitum quod ſeruandū ac-
cepit. Si male facio adeſt illa: ſi aūt bene facere video: et in-
de extollor: adeſt illa. Adeſt vīuo: ſequitur mortuū: vbiq̄
mihi gloſa vel cōfuſio eſt inſeparabilis pro qualitate de-
poſiti. Sic fic in domo propria: ꝛa a propria familia habeo
accuſatores/teſtes/iudices/et tortores. Accuſat me con-
ſcientia: teſtis eſt memoria: ratio/iudex: voluptas/carcer:
timor/tortor: oblectamentū/tormentū. Quotquot em̄ fue-
rint oblectamenta mala: tot erunt tormenta dira in pena.
Nam inde punimur: vnde delectamur.

¶ De tribus inimicis hominis. Capitulum.xiiij.

Ominus me dñe deus meus: qm̄ inimici mei ani-
mam meā circūdederunt: corpus ſez̄ mūdus/et
diabolus. A corpore fugere nō poſſum: nec ipſum
a me fugare. Circūferre illud neceſſe eſt: qm̄ al-
ligatum eſt mihi: perimere nō licet: ſuſtentare cogor: et cuius
illud impinguo: hoſtem meū aduerſum me nutrio. Si em̄
ſatis comedero: et id robuſtum fuerit: ſanitas et fortitudo
eius mihi aduerſantur. Mūdus vo circūcingit et obſidet
me vndiq̄: et per quinq̄ portas/videlz per quinq̄ corpo-
ris ſenſus: ſcz̄ viſum/auditū/guſtū/odoratū et tactū: ſagit-
tis ſuis me vulnerat: et mortis intrat per feneſtras meas in
animā meā. Reſpicit oculus: et mentis ſenſum auertit. Au-
dit auris: et intentionē cordis inflectit. Odoratus cogita-
tionem impedit. Os loquitur: et fallit. Per tactū ardor: lu-
bidinis pro aliqua parua occaſione excitat: et niſi illico re-
ſpuatur: ſubito totū corpus occupat/vrit et incendit. Pri-
mo carnem/cogitatione modicū titillat: deinde delectatio
ne turpi mentem maculat: et ad extremū per cōſenſum pia
uitatis ſibi mentem ſubiugat. Porro diabolus quem vi-
dere nō poſſum: et ideo minus ab eo mihi cauere: tetendit
arcum ſuū: et in eo paravit ſagittas ſuas vt vulneret me re-
pente: narrauit vt abſcōderet laqueos ſuos et dixit: Quis
videbit eos? Laqueū poſuit in auro et argento: et in omni-
bus quib⁹ abutimur: cū illis male delectamur: et illaqueā-
mur. Nec ſolum laqueū poſuit: ſed et viſcū. ¶ Viſcus eſt
amor poſſeſſionis: affectus cognationis: cupiditas hono-
ris: et carnis voluptas: quibus aīa inuiſcatur et irretitur:
ne pennis cōtemplationis per plateas ſupne ſyon volare
poſſit. Sagitte diaboli ſunt ira/inuidia/luxuria/et cetera
quibus aīa vulnerat. Et qđ eſt ille qui iacula eius ignea ex-
tinguere poſſit? Probdolor: his telis ſuperat ſepe aīa fi-
delis. Deu mihi q: vndiq̄ bella mihi video: vndiq̄ tela vo-
lant: vndiq̄ tentamēta: vndiq̄ pericula. Quocūq̄ me ver-
tam: nulla ſecuritas eſt. Et q̄ mulcent: et q̄ triſtant/vel mo-
leſtāt oia timeo: eſuries/et refectio/ſomn⁹/et vigilie/labor
et quies pugnant cōtra me. Nō minus ſuſpectus eſt mihi
locus q̄ ira: multos ſiquidē iocando ſcādalizaui. Nec mi-
nus ꝓſpera vereor: q̄ aduerſa: ꝓſpera nāq̄ ſuauitate ſua
incautū me faciunt/et decipiunt. Aduerſa vo q: aliq̄d ama
ritudinis habent: velut potiones amare: me ſuſpectū et ti-
midum faciunt. Magis timeo malū qđ facio in abſcōdi-
to: q̄ qđ in aperto. Malum nāq̄ qđ nemo videt: nullus
reprehendit: et vbi nō timetur reprehenſor: ſecurus accedit
tentator: et facilius ꝓpetratur iniquitas. Nimirū vtrobiq̄
bellum: vtrobiq̄ periculū: vtrobiq̄ timenduz. Et ſicut in
hoſtili regione verſantib⁹ hac illacq̄ circūſpiciendū eſt: et
ad oēm ſtrepitū circūagenda eſt ceruix. Caro ſuggerit mi
hi mollia: mundus vana: diabolus amara. Quia quotiēs
carnalis cogitatio mentem meā impetunt pulſat de cibo
et potu: de ſomno/ceteriſq̄ ſimilib⁹ ad carnis curā primā-
tibus: caro mihi loquit. Cum de ambitione ſeculi: de iacta
tia: de arrogantia: cogitatio vana in corde verſatur: de mū
do eſt. Quando aūt ad iram/et iracundiā/et amaritudinē
animi prouoco: diabolica ſuggeſtio eſt: cui nō aliter q̄ ipſi
diabolo reſiſtendū eſt: nec aliter ab ea cauendū: q̄ ab ipſa
damnatione. Demonū officiū eſt ſuggeſtiones malas in-
gerere: noſtrum eſt illis non conſentire. Nam quoriens re
ſiſtimus: diabolum ſuperamus: angelos letificamus: deū
honorificamus. Ipſe em̄ nos hortatur vt pugnemus: ad-
iuuat vt vincamus. Certantes in bello ſpectat: deficientes
ſubleuat: vincentes coronat.

¶ Caro hois vnde ſit: et quid pariat. Capitulum.xv.

Aro mea de luto eſt: et ideo lutoſas et voluptuo
ſas cogitationes ab illa habeo: vanas et curioſas
a mundo: a diabolo malas/et malicioſas. Iſti
tres inimici me impugnant: et perſequunt: nūc qui-
dem aperte: nūc vo occulte: ſemp aūt malicioſe. Diabolus
nāq̄ plus cōfidit in adiutorio carnis: q̄m magis nocet do
meſticus hoſtis. Illa vo ad ſubuerſionē meā cū illo fedus
init: vtpote de pctō nata: et in peccato nutrita: viribs cor-
rupta ab ipſa origine: ſed multo amplius viriata praua con
ſuetudine. Hinc eſt q̄ tam acriter cōcupiſcit aduerſus ſpi
ritum: q̄ aſſidue murmurat et impatiens eſt diſcipline: q̄
illicita ſuggerit: nec rationi obtemperat: nec inhibet vllo
timore. Huic accedit: hanc adiuuat: hac vtit tortuoſus ille
ſerpens hoſtis humani generis: cui nullū aliud eſt deſide
rium: nullū negociū: nullū ſtudiū: niſi pdere aias noſtras
Hic eſt q̄ iugiter malū machinat: argute loquit: artificio-
ſe ſuggerit: callide decipit. Illicitos mot⁹ inſufflat: et vene-
natas cogitatiōes inflāmat: mouet bella: immittit odia: incī-
tat gulā: mouet libidinem: deſideria carnis inſtigat: et pcū
occaſiones parat: et mille nocēdi artib⁹ corda hoīm pulſa-
re nō ceſſat. Hinc eſt q̄ baculo nro nos cedit: et manib⁹ nras
ppio cingulo ligat: vt caro q̄ data eſt nobis in adiutoriū:
fiat nobis in ruinā et ſcandalū. Gaudet lucta: et grauē peri
culum eſt aduerſus domeſticū hoſtem pugnare: maxime
cū nos aduene ſimus/et ille ciuis. Ille ſuā inhabitat regio
nem: nos exules ſum⁹ et peregrini. Magnū q̄ diſcrimen
eſt aduerſus diabolice fraudis aſtutiā/tam crebros (imo
cōtinuos) ſuſtinere cōflictus: quem aſtutum fecit tam na-
tura ſubtilis: q̄ longa exercitatio malicie huius.

¶ De peccato pro ſeipſo. Capitulum.xvj.

Ripe me de inimicis meis deus meus: et ab his q̄
oderunt me: quoniā cōfortati ſunt ſup me. Ego pſ. lvij.
vo quiuſq̄ ad hunc diem cōtra me vixi: iam iam
per tuā gram mihi viuere incipiā. Sic em̄ in hoc
mundo viuere debemus: vt cum corpus ceperit a verni
bus deuorari in ſepulcro: anima letetur cum ſanctis in ce
lo. Illuc ſpūs dirigendus eſt quo eſt iturus. Illuc feſtina-
re debemus: vbi ſemp viuamus: et vbi mori amplius nō ti
meamus. Si ſi camam⁹ iſtam labilez̄ et caducā vitam: vbi
cum tanto labore viuimus: vbi comedēdo/bibendo/dor-
miendo vix carnis neceſſitatib⁹ ſatisfacim⁹: multo magis
amare debemus vitā eternā: vbi nullū labor: ſuſtinebim⁹
vbi ſumma ſemper iocūditas: ſumma felicitas: felix liber-
tas: et felix beatitudo: vbi ſimiles erūt hoies angelis dei: et
fulgebunt iuſti ſicut ſol in regno patris eor. Qualis pul- mat. xiij.
tas tunc erit ſplendor aiarū: quādo ſolis ſplendor ē habe-
bit luce: por? Nulla erit ibi triſticia: nulla anguſtia: nullꝰ
dolor: nullus timor: nullus ibi labor: nulla mors: ſed ppe-
tua ſanitas ſemp ibi pſeuerat. Nō ſuggerit ibi malicia: nec
carnis miſeria: nulla eſt ibi egritudo: nulla oīno neceſſi-
tas: nō eſt ibi fames: non ſitis: non frigus: non eſtus: non

laſſitudo ſeiunſa: nec vlla tentatio inimici: nec peccādi vo-
luntas: nec delinquēdi facultas: ſed totū leticia: totū exul
tario poſſidet: hoies cū angelis ſociari/ſine vlla carnis in-
firmitate in ppetuū manebūt. Ibi erit iocūditas infinita:
beatitudo ſempiterna: in qua q̄ ſemel ſuſcipit: ſemp tenet.
Ibi eſt requies a laborib⁹: pax ab hoſtibus: amenitas de
nouitate: ſecuritas de eternitate: ſuauitas atq̄ dulcedo de
dei viſione. Et q̄s nō illic habitare vehementer deſideret:
et ꝓpter pacem: et ꝓpter amenitatē: et ꝓpter eternitatē: et
ꝓpter dei viſionē. Nullus eſt ibi peregrinus: ſed q̄libq̄
illuc venire merebunt: ſecuri in ꝓpria patria manebunt:
ſemp leti: et ſemp ſatiati de viſione dei. Et quāto plus ali-
quis hic deo obediens fuerit: tanto ampliorem ab eo mer
cedem ibi recipiet: quantoq̄ amplius deū amabit: tanto
propius videbit quem cernere cupit.

¶ De breui vita hominis. Capitulum.xvij.

Ies hois ſicut vmbra ſup terrā: et nulla eſt mo-
ra: et tunc ꝓprie nihil eſt/cū ſtare videt. Cur er- Ja. paral.
go theſaurizat in terra homo: cū ſine dilatione xxix.
tranſeat: et illud qđ colligit/et ipſe q̄ colligit. Et
tu homo quē fructū expectas in mūdo: cui? fructus ruina
eſt: cui? finis mors eſt? Etiā ſaperes et intelligeres: ac no
uiſſima prudēter ꝓuideres. Scio quēdā qui p annos plu
rimos tecū familiariter vixit: ad menſam tuā ſedit: cibum
de manu tua ſumpſit: in ſinu tuo dormiuit: cū voluit tecū
colloquiū habuit: hic tibi hereditario ſeruꝰ tuus eſt. Sed
qi ab ineunte etate delicate nutriſti eū: et virge pepēciſti: eō
tuum⁹ effectus eſt: leuauit calcaneū ſuū ſup caput tuū: et te
in ſeruitutē redegit: et tui crudeliter dñatur. Sed fortaſſe
dices: q̄s eſt hic? Vtinā homo tuus: qui cōculcat ſpīm tuū
qui pro nihilo habet terrā deſiderabilē: qui ſola q̄ carnis
ſunt: ſapit. Homo iſte a natiuitate cecus eſt: ſed ſurdus et
mutus: imueteratus dierū malor: rebellis virtuti/et veri-
tati: inimicus crucis xpi: deridet innocentes: et ſimpliciter
tranſeuntē: ambulat in magnis et in mirabilib⁹ ſup⁹a ſe: ar
rogātia eius eſt pluſq̄ fortitudo eius: nullū reueret: dicit
pſ. xiij. in inſipientia ſua: nō eſt deꝰ: tabeſcit bonis: et malis paſcit
alienis: inundis cogitationib⁹ paſcit: nō fatigabit in illis
trāſgrediens vſq̄ ad finē: diſpergit et diſſipat ꝓpria: ſicut
ꝓdigus: cupit et rapit aliena/ſicut auarus: turpitudinē et
ignominiā cōgregat ſibi ſimulās: et callidus puocat iram
dei. Homo iſte totus in peccis natus eſt: et ſic nutritus ami
cus iniquitatis: filius mortis: vas ire in cōtumeliā: aptus
ad interitū. Qui cū talis ſit: enarrat iuſticias dei: et aſſumit
teſtamentū eius p os ſuū. Odit diſciplinā: proiicit dñm ſuū
pſ. xlix. poſt dorſuz ſuū. Cū videt furē currit cū eo: et cū adulteris
portionez ſuā ponit. Aduerſus filiū matris ſue ponit ſcā-
dalū: ſup te etiā theſaurizat ira in die ire: vult a te hereditа-
tem tuā rollere: et deſup terrā auferre: et tu tantā iniuriā nō
vindicas ſed diſſimulas: nec ei verbū durū loqueris: nec
vultū iratū oſtendis: ſed blādienti tibi arrides? Ludis cū
illuſore meſcis q: hiſmael eſt qui tecū ludit? Ludus iſte nō
eſt puericie nec ſimplicitatis vel innocentie: ſed illuſio eſt
anime: ſed pſecutio: ſed mors. Jam re in foueam quā fecit
precipitauit: iā effeminatus es: iam iugo miſerrime ſeruī-
tutis preſſus: ſub pedib⁹ eius miſere et viliter cōculcaris.
O miſer et miſerabilis homo/quis te liberabit de vinculo
iniquitatis tue? Exurgat deꝰ et cadat armatus iſte: cadat
et conteratur inimicus homo: cōtemptor dei: cultor ſui: ama
tor mūdi: ſeruus diaboli. Quid nūc videt? Si recte ſentis
mecū dices: reus eſt mortis: crucifigat. Noli ergo diſſimu
lare: noli differre: noli parcere: ſed feſtinanter/audacter/
inſtanter crucifige hoiem iſtū: ſed cruce chriſti: in qua eſt
ſalus et vita: ad quez ſi ex corde clamaueris: crucifixus tu-
tuē. xxiij. audiet te benigne reſpondens: Hodie mecū eris in para-
diſo. O chriſti pietas: o inopinata ſalus miſeri. Tam gra-
tuita eſt et ꝓbata dilectio dei: tam ſtupenda dulcedo: tam
inopinata dignatio: tam inuicta māſuetudo: vt qui ad eū
clamauerit: exaudiat illū: qui miſericors eſt. O quanta eſt
miſericordia dei: q̄ ineffabilis mutatio dextere excelſi. De
ri eras in tenebris: hodie in ſplendore lucis. Veri in ore
leonis: hodie in manu mediatoris. Veri in porta inferni:
hodie in delitijs paradiſi. Sed quid proſunt he litterе ad-
monitionis: niſi deleas de libro ſcientie tue litteras mor-
tis? Quid pſunt hec ſcripta/lecta/et intellecta: niſi temet
ipſum legas et intelligas? Da ergo operā interne lectioni:
vt legas ſpicias et cognoſcas teipm: legas vt diligas deū
vt pugnes et vincas mūdū et oēz inimicū: quatenꝰ labor cō
uertat in requiē: luctus in gaudiū: et poſt tenebras huius
vite videas ortū ſurgētis aurore. Videas etiā meridianū
ſolem iuſticie: in quo ſponſum cū ſponſa ꝓſpicies: vnū cum
cēteris dñm glorie: q̄ viuit et regnat p infinita ſecula.

¶ De interiori domo: id eſt conſcientia edificanda tracta-
tus vtilis.

Omus hec in qua
habitam⁹: ex omni parte ſui ruina nobis
minat. Idcirco q: in breui eſt caſura: alia
nobis eſt edificāda. Redeamus ergo ad
nos: et diſcutiam⁹ cōſcientiā noſtrā. Nam
ſicut corpus noſtrū tabernaculū dicit: in quo militamus:
ſic cōſcientia noſtra domus vocatur: in qua poſt militiam
requieſcimus: et ille recte militat qui per militiā quā exer-
cet in corpore: domū edificat cōſcientie. Diligenter exerce puerb.
agrum tuū ait ſapiens: vt poſtea edifices domū tuā. Ager xxiiij.
iſte corpus noſtrū eſt: cuius ſenſibus et motib⁹: ſic recreetu
mur/animiq̄ imperio eos ſubijcientes: vſum virtutis in-
flectimus/dum corpus animo indeſinenter/et anim⁹ deo
ex toto ſubijcitur. His nimirū modis interior conſcientia
edificatur: quā vtiq̄ bona faciūt preceptor⁹ malor⁹ cauti-
ca quidq̄ ſatiſfactio: et inſtantiū malor⁹ cauta ꝓuidaq̄ declina-
tio. Condigna ſatiſfactio eſt mala facta corrigere: et corre
cta nō reiterare. Conſcientia vero perpetua eſt: que nunq̄
finitur: ſicut nec anima. Que cū ſit immortalis: ſicut non
poteſt eſſe non anima: ſic nunq̄ poteſt eſſe ſine cōſcientia.
Conſcientia namq̄ eſt inſeparabilis gloria: vel confuſio
vniuſcuiuſq̄ pro qualitate depoſiti.

¶ Conſcientiam primo eſſe mundandā q̄ edificandam.
Capitulum.j.

Ec ergo conſcientia in qua anima ppetuo man-
ſura eſt: edificanda eſt: ſed primo mūdanda. Et
quis eam mundabit? Profecto deus: et homo.
Homo per cogitationes et affectiones: deus ve-
ro per miſericordiā et gratiā. Cogitationes et affectiones
neceſſarie ſunt in conſcientie mūdatione: cogitationes in-
veſtigatione veritatis: affectiones in exercitatione vir-
tutis. Porro miſericordia modo deleat peccatū: modo dat
virtutem reſiſtendi peccato: nunc ſubtrahit peccandi oc-
caſionem: nunc immittit amaritudines: plerūq̄ ſanat affec
tionem. Gratia adiuuat ad bonū: defendit cōtra malum
erudit ad vtrūq̄ diſcernendum. Homo igitur per veritа-
tem ſtimulatus peccata ſua confitetur: deus autem p miſe-
ricordiā flexus cōfitenti miſeretur. Omnis nāq̄ ipeſ ve-
nie et miſericordie in cōfeſſione eſt: nec pōt quis iuſtificari
a peccato: niſi primo fuerit ꝓfeſſus peccatū. Ex eo em̄ vnuſ
quiſq̄ iuſtus eſſe incipit: ex quo ſui accuſator exiterit.

¶ De miſericordia et veritate: et de oſculo pacis: et oſculo
iuſtitie. Capitulum.ij.

Eliz conſcientia in qua miſericordia et veri- Pſal.
tas obuiauerunt ſibi: iuſticia et pax oſculate lxxxiiij.
ſunt. Veritas cōfitentis/et miſericordia miſe
rentis/obuiauerunt ſibi: quoniā non poteſt
illi miſericordia deeſſe: qui ſe cognoſcit in ve-
ritate. Oſculum iuſtitie eſt inimicos diligere: parentes et
propria quecq̄ propter deū relinquere: illatam iniuriā pa-
tienter ferre: oblatā gloriam vbiq̄ declinare. Oſculū pa-
cis eſt odientes imitare ad pacem: diſcordantes ad cōcor-
diam reuocare: aduerſarios pacifice ſuſtinere: errātes pie
et benigne docere: merentes clemēter mulcere: et cum om-
nibus pacem habere.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ De statu anime in christo confirmate. Capitulum.iij.

Ecce illa aia q̄ in pace xp̄i fundata est: et in dei amore solidata: q̄ cum exterius bella patit: pax interius nō turbatur. Jn qua quecūq; molestie foris perstrepent: vsq; ad silentiū interne quietis nō irrumpūt: q̄n gustu interne dulcedinis tacta: intus est per desideriū collecta: nec iam foris enormiter in carnis voluptates dissoluit: q: totū intus possidet in quo delectatur: atq; ita in semetipsa pacificata: dū nihil est q̄ foris appetit: tota p amorē intus requiescit: et cū tota ad internum gaudiū colligit: ad imaginem dei reformat: quā in se veneratur. Talem animā frequenter visitant angeli atq; archangeli: et honorificant: vtpote dei templū: et spiritus sancti habitaculū. Esto igitur templū dei: et deus excelsus habitabit in te. Anima em̄ deū habens in se templum dei est: in quo diuina mysteria celebrantur.

¶ Dedignatur deus visitare eam animā: que non studet in se consistere. Capitulum.iiij.

Foro aia q̄ nō studet in se cōsistere: nec in amore dei desideriū figere: p oculos et aures aliosq; corporis sensus foras egreditur: atq; in his exterioribus delectat. Sed cū inuenerit portas istas clausas: nunc rediens ad se: et videns se nudam et defolatā inestimabili cōfusione: et horore cōcutietur. Et q: mundi cōsolationes quefuit: illā que a deo intus in cōscientia datur: nō habebit. Et nō solū eam dedignabit deus visitare: sed nec ipsa quidem male ñbi cōscia: seipsam poterit tolerare. Requiem in se nō poterit habere: q̄n illū dereliquit cū quo habitare et requiescere debuit. Cogita ergo in societate alioꝝ nunc positus: q: nō poteris semp manere cū illis. Et interim elige tibi sociū illum qui cū subtracta tibi fuerint hec oīa: tibi fidem seruabit qui dilectoribus suis fidem seruat: nec recedit in tempore angustie. Deus tuus ille est: quem eligere debes.

¶ Q anima volens deum habitare in se: debet ab illicitis cogitationibus mundare conscientiam: et solum deus desiderare. Capitulum.v.

¶ Omnes igitur cordis distractiones: et mentis fluctuationes: in vnū collige: et in solo deo totū desiderium tuū fige: et ibi fix cor tuū: vbi est thesaurus tuus desiderabilis multūq; amabilis. Ipse em̄ frequenter visitat: et libenter inhabitat tranquillitatē cordis et ociū quiete meris: q̄n pax est: et in pace factus est locus eius. Ꝑ. Opterea talem te prepara: vt tecū adsit deus: sit in ore: sit in corde: semp tecū eat: tecū redeat: nec recedat a te. Nunq̄ ille te dimittet: nisi prius illū dimiseris. Ubicūq; fueris: nunq̄ solus esse poteris: si deus tecum erit. pū. lxxv.

¶ Conscientia mundata aduentum christi expectare debemus. Capitulum.vj.

Unda igitur cōscientiā tuā: et semp paratus esto vt quacūq; hora venerit dñs: et tecū habitare voluerit: paratā sibi in te inueniat mansionē. Ipse nāq; dixit. Jfacite mihi sanctuariū: et ego habitabo in medio vestri. Studeamus ergo templū deo edificare in nobis: primo quidez vt in singulis nobis: deinde vt in oībus simul inhabitet: q: nec singulos dedignabitur: nec vniuersos. Ꝑrimo igitur studeat vnusquisq; ne dissidear ipse a semetipso: q̄n oīe regnū in seipm diuisum desolabitur: et dom⁹ supra domū cadet. nec intrabit xp̄s vbi parietes inclinari fuerint: et macerie depulse. Vult habere aia corporis sui domū integrā: et exire eā necesse est: si fuerint a se inuicem mēbra diuersa. Videat igitur et ipa si desiderat xp̄m per fidem inhabitare in corde suo. Jn seipsa videat: et solicite caueat: ne a se inuicem membra eius dissideant. Jd est ratio: volūtas et memoria. Dignū habitaculū parat deo: cuius nec est ratio decepta: nec volūtas peruersa nec memoria inquinata. Jfelix illa aia est: q̄ domus cordis sui sic de peccatoꝝ sordibus studet emūdare: et sanctis ac iustis operibus adimplere: vt in ea nō solum angelos: verumetiā dñm angelorū habitare delectet. Mundata dō mo: cunctisq; malis ab ea exclusis: omnib⁹ bonis impleatur: ne sit nobis necessarius aliquid foris querere: qui oīa foris inuenta reliquimus.

exo. xxv.

mat. xxj. Luc. xj.

¶ De septez columnis erigendis ad edificandum domū conscientie. Capitulum.vij.

Sapientia ergo edificet sibi domū: erigat colūnas septē: quib⁹ tota fabrica initak. dom⁹ est cōscientia: colūne sunt bona volūtas: memoria scz memorē esse beneficioꝝ dei: cor mūdū: animus liber: spiritus rectus: mens deuota: ratio illuminata. puer. ix.

¶ Erectio prime colūne q̄ est bona volūtas. Cap. viij.

Prima igit colūna p̄cio: erigak. Nā inter oia dei dona: q̄ ad saluatē hois spectare videnk: primū et principale bonū: bona volūtas esse cognoscit: p quā imago similitudinis dei in nobis reparatur. Primū est: q: a bona volūtate bonū oīe inchoatur. Principale est: q̄n bona volūtate nihil hoibus vtil⁹ dak. Quicqd homo facit: bonū esse nō potest: nisi ex bona voluntate procedat. Sine bona volūtate oīno saluari quispiā nō potest: cū bona volūtate nemo perire pōt. Volūtas bona nec dari pōt inuito: nec auferri nisi volenti. Voluntas hois est: ptās dei. Voluntas hois est: q: velle in volūtate hois est: et ideo totū meritū in voluntate est. Quantū vis: tantū mereris. Quantū crescit volūtas tua bona: tantum crescit meritū tuū. Jfac igik magnā bonā volūtatem tuā: si vis habere magnū meritū. Jta de⁹ vt p̄ssim⁹ et misericordissim⁹ pater: in eo redēptione nostrā posuit: in quo nullus nisi velit pōt egere. Amare nāq; hoies equaliter pōt et diuites et pauperes: etiā si pecuniā equaliter dare nō pōt. Volūtas tamen bona nō est: si nō operatur q̄ potest.

¶ De secunda columna: que est memoria beneficioꝝ dei. Capitulum.ix.

Recordemur ergo misericordiarū dei: vt sic accēdamur in eius amorez. Reuocem⁹ ad memoriā bona que tribuit nobis: quō in periculis sepe cōstitutos clemēter nos eripuit: nec vnq̄ peccatis nostris quomin⁹ misereret vinci potuit: oblitos sui de se admonuit: auersos a se reuocauit: venientes ad se benigne suscepit: penitentib⁹ indulsit: p̄cucurrentes custodiuit: stantes tenuit: lapsos erexit: malas delectationes in amaritudinem cōuertit: et rursus salubriter amaricatis: cōsolationes suas tribuit. Postremo tribulatiōe purgatis: quietem et pacē p̄fectā restituit: qui nec peccantib⁹ vnq̄ defuit vt corrigeret: nec iustis vt custodiret. Recogitem⁹ quanta bona deus fecit nobis nō rogantib⁹ neq; desiderantibus immo recusantib⁹: et q̄ multa peccata dimisit nobis: et a quātis periculis liberauit nos liberato: deus. O magna dignatio pietatis fuit: q̄ ingratos et in multis cōtrarios: a tam multis peccatis custodiuit nos dei gratia: in que potuimus cadere sicut in alia multa ceciderim⁹. Jdcirco sicut nullum est momentū in quo nō vtamur vel fruamur dei pietate et misericordia: sic nullū debet esse momentum in quo eum p̄sentem non habeamus in memoria.

¶ De tertia colūna: que est cor mundū. Capitulum.x.

Requirur vt eū a quo tanta beneficia accepim⁹: toto corde diligamus: hoc est tota cogitatione: tota affectione: sine defectione. Sit cor rectū: vt ei per oīa placeat deus. Sit rectū rectitudine intentionis: exclusione puerse cogitationis: assiduitate contemplationis. Sit paratū sequi voluntatē dei: in quācūq; partem inclinari eam cognouerit. Sit sursum: ad sola celestia et diuina cōtemplanda et desideranda. Sit purū: vt nihil motari intra se patiat malitie nec modicū quidez offendiculū tolerabile reputet: aut in cōscientia sua: aut in aliena. Sit dulce dulci responsione: suaui admonitione: benigna reprehensione: moderata correctione. Sit mundum: vt totius immundicie spurcitias respuens cogitationum ficti actionū peccata deploret: defleat p̄o sua miseria et aliena. Lugeat nō solum sua delicta: sed etiā aliena: cōpungatur p̄o malis que cōmisit: et bonis que neglexit.

¶ De animo

¶ De animo libero quarta colūna. Capitulum.xj.

Nim⁹ vero sit liber a mūdi solicitudinib⁹: a curis voluptatib⁹: a prauis cogitationib⁹: vt possit cū voluerit: aut sibi īrēdere: aut vtilitati fratrū ministrare: aut in p̄templatiōe celestiū reqescere. Sit firm⁹: vt nulla repētina p̄turbatiōe p̄cutiak: nō capiak illecebris: non frangak molestijs: nulla ira: nulla impatiētia: pacem quietēq; animi turbare possit: q̄n xp̄us pax est: et in pace requiescit pacis amator: et in p̄turbato animo habitare nō pōt. Sit p̄summat⁹ in dei dilectione: hoc em̄ est diligere deū: illi occupare aiz: p̄cipere fruēde visionis eius affectū: hñe pcti odiū: mūdi p̄temptū: diligere p̄otissimū quē ipse censuit diligendum.

¶ De recto spū colūna q̄nta. Capitulum.xij.

Spiritus aūt sit rectus: ab oībus terrenis et p̄ce lentib⁹ p̄cessus auersus. Et iō inseparabiliter iunct⁹ et vnit⁹ pia deuotiōe ascēdat et visitet supernas sedes: et multas q̄ in domo patris sunt mānsiones: humiliter se p̄sternēs ante thronū dei et agni. Curret p plateas supne ciuitatis: audiat illud melos angelorū et cū reuerētia supplicet cūctis ordinib⁹ bt̄oꝝ spirituum: singulis p se: et simul oībus se cōmendans. Cantā vero gr̄am nō meretur accipere anim⁹: qui in sui cognitiōe diu exercitatus et plene eruditus nō est: frustra enim cordis oculū erigit ad videndū deū: qui nondū idoneus est ad videndum seipsum. Prius em̄ necesse est vt cognoscas infirmitatis spūs tui: q̄ possis esse idoneus ad cognoscenda inuisibilia dei. Et si non potes cognoscere te: nō p̄sumas apprehendere ea que sunt supra te.

¶ Rationalis animus speculum est ad videndum deum. Capitulum.xiij.

Rom. j. Recipuū et p̄ncipale speculū ad videndū deū: est anim⁹ rōnalis inuenies seipm. Si em̄ inuisibilia dei p ea q̄ facta sunt intellecta p̄spiciunt vbi queso q̄ in eius imagine: cognitiōis ei⁹ vestigia exp̄ssius impssa reperiūtur? Exergat q̄ speculū suū: mūder spiritū suū: quisquis sitit videre deū suū. Bti mūdo corde: q̄n ipsi deū videbūt. Hoc speculū verus penitens nō cessat quotidie inspicere: tergere: tenere: et custodire. Jnspicere: si aliquid in eo reperiat q̄d deo displiceat Tergere: nō solū pctā actionū: verūetiā cogitationū: vt nihil in eo remaneat q̄d deum offendat. Tenere: ne deo: sum corruēs: terre p amorē inhereat: et ne inanīū cogitationū puluere sordescat. Custodire: vt ille cuius taberna culū est cū hoibus: cui⁹ delitie sunt esse cū filijs hoim: q̄ ad ostium stat et pulsat: quacūq; hora venerit et voluerit: receptaculū mūdum inueniat. Deus em̄ qui mūdicie amator est: cor pollutum habitare nō potest.

¶ De illuminatione animi. Capitulum.xiiij.

Exterso igitur speculo: et diu diligēter inspecto: incipit ei quedā diuini luminis claritas interlucere: et imensus quidā insolite visionis radius oculis cordis apparere. Ex hui⁹ luminis visione animus inflāmatus: incipit mūda cordis acie: supna et interna cōspicere: deū diligere: deo inherere: cuncta q̄ adsunt: tanq̄ nō sint p̄siderat: cūctis suis affectionib⁹ renūciat: et totus soli incūbit amori: sciens solū illū esse beatum: qui deū amat. Porro ad tantā gr̄am nunq̄ ptingit mens p̄pria industriā: dei donū est hoc: nō hois merituz. Sed absq; dubio: talem ac tantā gr̄am ille accipit: q̄ deserit curā seculi: et agit curā sui: qui studet se frequēter cogitare: et diligēter agnoscere q̄d ipse est. Redi ergo ad cor tuū: et diligēter discute teipm. Cōsidera vnde venis: quo tendis: quō viuis: quid agis: quid amittis: quātum quotidie p̄ficis: vel quātum deficis: q̄bus cogitationibus magis incursaris: q̄bus affectionibus frequentius rangeris: vel q̄bus tentationū maculis a maligno spiritu acrius impugnaris. Cum totuz interioris exterioris q̄ hoīs statum: et habitū inquātum possibile est: plene cognoueris: et nō solū qualis sis: verū etiam qualis esse debueras: de cognitiōe tui poteris subleuari ad cōtemplationē dei. Quantū nāq; quotidie in cognitione tui p̄ficis: tantū ad altiora semp rēdis. Sed iā fortassis ascendisti: iam ad cor tuū redisti: et ibi stare didicisti: nec ꝺ sufficiat tibi: disce ibi habitare et mānsionē facere: et qualicūq; mēris vagatiōe inde abstract⁹ fueris: illuc semp redire festina. Absq; dubio per multū vsum quādoq; tibi vertet in oblectamentū: intantū vt absq; vlla laboris difficultate possis ibi assiduus esse: quinimo pena tibi potius fiet alibi: q̄ ibi morari aliquā facere.

¶ Repellēde sunt vane cogitatiōes a corde. Capitulum.xv.

Si ergo p̄senseris desideria tua circa exteriores delectatiōes affici: et cogitationes tuas ingiter in eis occupari: cū magna solicitudine cōpelle eas: nec p̄mittas ad cor tuū intrare: sed redi ad cor tuū: et ibi intrare et habitare oīmodo stude.

¶ De deuota mēte: colūna sexta. Capitulum.xvj.

Mens em̄ que se ad sui consideratione nō subleuat: sed adhuc per varia desideria spargit: et variis cogitationib⁹ huc illuc distendit: non potest seipsam in vnū colligere: q: nōdū nouit ad seipsam intrare: sed adhuc in ímo est cogitatione et cōuersatione. Jdeoq; nō pōt ad ea q̄ supra ipsaz sunt: pēna cōtemplatiōis euolare. Discat ergo dispersiones cordis cōgregare: assuescat internis suis immorari: studeat euagationes mētis restringere: et exteriora omnia obliuisci. Discat sola bona interiora amare: et illa frequētius cogitare: qui ad celestiū cōtemplationē anhelat: q̄ in diuinoꝝ noticiā suspirat. Cūq; se diligēter attēderit: et diutius quē fierit: cū tandē inuenerit qualis sit: restat vt reuelatione diuina cognoscat qualis esse debeat: quale mētis edificiū deo p̄parare: et quib⁹ obsequijs eum placare oporteat.

¶ Post cogitationes vanas depulsas: cor eleuatur sup̄a se. Capitulum.xvij.

Qui ita euagationes mentis in vnum colligit: et omnes cordis motus i vno eternitatis desiderio figit: p̄ofecto iam ad cor suū redijt: et iā ibi libenter morak: ac mirabiliter delectak. Et cuz seipsum p̄ gaudio iam capere non possit: supra seipsum ducik: et per excessuz mētis ad summa eleuak: atq; ita per seipsum supra semetipsum p cognitionē sui: ad cognitionem dei ascendit: vt discat solū deū amare: et ipsum inde finenter cogitare: et in eo delectabiliter requiescere. Cuz sic amoꝝ xp̄i totū absorbuerit affectū hoīs: vt negligens et īmemor sui: non nisi iesum xp̄m: et ea q̄ sunt iesu christi sentiat: tunc demū (vt arbitror) p̄fecta est in eo charitas. Huic itaq; qui sic affectus est: nō est onerosa paupertas: iste nō sentit iniurias: rident opp̄obria: cōtemnit damna: mortē lucrū reputat: immo nec mori se putat: cum magis de morte ad vitā tranfire se sciat. Quē sic amor dei intrinsecus ligatū tenet: nec ad modicū quidē exire exterius valet: sed interius in eius desiderio flagrat tanto amplius: quāto familiarius: et eo vehementius: quo frequentius.

¶ De raptu cordis: et q̄d in eo raptu videak. Cap. xvij.

Si sic in amore dei iugiter delectak: frequenter mentis excessus patit: ab omnib⁹ p̄sentib⁹ et terrenis raptus: cor ad deo p̄sentak: et dū pulchritudinē ei⁹ p̄siderat: magnitudine pulchritudinis eius attonit⁹: totus in ei⁹ admiratiōe suspendit. Mirak regia gr̄am: regni magnificentiaz: supne ciuitat nobilitatē: et ciuiū felicitatē: p̄templak etiā gr̄e decorem: dei bonitatē: interne suauitat dulcedinē: et eterne quietis tranquillitatē. Meditak p̄fis porēiā: filij sapiam: spūsci benignitatē: et angelice nature beatitudine. delectak de deo in deū: dū ei⁹ pietatē mirak: et decorē cōtemplak. Q̄ iocūdū sentik: si nō esset rā modicū raptū. Rapit dū sola celestia p̄templak: et contēplādo iocūdak. Sed cū ibi stare diutius conak: subito labit: et rediēs ad se nulli pōt intimare q̄d vidit supra se: sed agnitiōe suauitatis illect⁹: gustate dulcedinis suauitatē: et illā celestē infusionē lenicie

Universidad de Deusto
Biblioteca

spūalis intra semetipm miratur. Reuoluit etiā in corde suo tacita mēte i corpore lucis claritatē: et intime satietatis saporē: ⁊ illud interne q̄etis secretū: ⁊ sūme trāquillitatis arcanū. In huj⁹ ꝓtēplatōe/ꝓtēplatiōisq; dulcedine mēs delectabilr afficit: ⁊ mirabiliter delectat. Volet ḡ: ⁊ nō deficiat. Volet donec añ regē puenīat: ubiq; ploret: ⁊ suspiret: macteturq; se i lachrymis: depecet veniā: postulet gram: nec inde recedat/quousq; deū quē nimiū offenderat: placatū sentiat: ⁊ ab eo ꝑfolationē recipiat.

¶ Illuminata ratio/colūna septima. Capūm. xix.

Enisq; ratio p mētis excessum in ꝓtēplationem sublimiū subleuata: ⁊ in diuine ꝓtēplationis arcanū rapta: atq; ibi illuminata ad cognitionez veritatis ⁊ veri luminis: inflāmata ad desideriū bonitat⁹: oēs illicitas voluptates: affectiōes ⁊ vagas memorie cogitatōes: cordis dispsiones: animi fluctuationes: spūs euagatiōes: ⁊ mētis distractiones in vnū colligit: atq; in illo felicitatis fonte/totū suū desideriū figit. Locū superiorē rō semp obtineat: nullusq; mot⁹ aduersus eā fit rebellis: sz oīa ei obtēperēt: sicut si ipsa obtēperat deo. Si vero aliquē motū ad id qđ nō debet: mouerī senserit: non ꝓsentiat: sed ilico resistat. Nā solus ꝓsensus reos nos facit: etiā si aliq̄d ꝓpediat ne opa subsequanť. Tūc em aīa mor⁊: sicut scriptū est: dicit: cū ipsa rō ad pcm̄ p ꝓsensum curuat. Aīa em q̄ peccauerit ipsa morīet. Resistat ḡ ne moriat: pugnet vt coronet. Molesta est lucta: sed fructuosa: q: si habet penā: adhibet ⁊ coronā. Nō nocet sensus: vbi nō est ꝓsensus: immo quod resistentem fatigat: vincentem coronat. ezc. xviij

¶ Quō edificat bona ꝓscientia. Capūm. xx.

Sic nimirū/sic edificat bona ꝓscientia. Bona ꝓscientia est q̄ pterita punit: ⁊ puniendā cōmittere refugit: q̄ si pcm̄ sentiat: pctō nō cōsentit: quā si cogitatio in q̄nat: ratio lauat. Recta ꝓscientia est cui suū pcm̄ displicet: ⁊ alieno nō ꝓsentit: nec ꝓpter hoc pctōrē dimittit: nec ei⁹ pcm̄ dissimulat ⁊ cū corripit: nō insultat. Trāquilla est: q: oīb⁹ est dulcis ⁊ nulli grauis: vtēs amico ad gram: inimico ad patiēnā: cūctis ad benīuolentiā: ⁊ q̄bus pōt ad beneficentiā. Talibus em̄ dom⁹ aīe edificat. Q: si forte (vt fieri solet) furadueuerit: q̄ nō venit nisi vt furet: ⁊ mactet: ⁊ pdat: si inquā fur venerit. i. vel cordis elatio intrinsec⁹ oriēs: vl appetit⁹ humane laudis extrinsec⁹ aduenīēs: seu aliqua q̄libet pestis: q̄ domū istā machinet pfodere: tunc rōnis ira q̄si canis thesaurū custodiēs: euigilet: latret: mordeat: et jugulet: irruēs in hostes nemīni parcat. Nullū intrare p̄mittat: sed clamet: ⁊ excitet int⁹ habitātes ad arma capescēda. Undecūq; vitiū siue clam/siue palā nocere tentauerit: pcul illud arceat: vt sit secura ꝓscientia. Secura est q̄n accusationē nō parit⁹ vel ꝓpe⁊ boni: vel p̄ ꝑsumptione mali. Būda est ⁊ bene sibi ꝓscia: cū nec de p̄terito iuste accusat: nec de ꝑsenti iniuste delectat. Pura est cui de⁹ nec sua pcā imputat: q: nō fecit: nec aliena: q: nō approbauit: nec negligentiā: quia nō tacuit: nec supbiam quia in humilitate permanſit. Job. x.

¶ Citius et vtilius acquiritur bona conscientia/q̄ scientia. Capitulum. xxj

Multi querunt scientiā: pauci vero ꝓscientiā. Si vero tanto studio ⁊ solicitudine quereret ꝓscientia: quāto querit secularis et vana scientia: ⁊ citius apprehenderetur: ⁊ vtilius retineret. Cogitare nāq; de ꝓscientia sensus est ꝑsummarus: ⁊ qui custodit illā semp erit securus. Salua reuerentia sapientie: vtilius est currere ad ꝓscientiā: q̄ ad sapiam: nisi sapientia illa sit: q̄ edificet ꝓscientiā. Tūc em̄ se intelligit aīa: tūc illustrat ꝓscientia: tūc implet cor bona ꝓscia: cū in se deū: ⁊ in deo mutua reuolutiōe seipsam receperit imago creata. Creatrix imago in imagine creata/nihil aliud est nisi sapia in aīa: nisi gloria in ꝓscientia: nisi sanctificatio in arca. O q̄ ineffabilis est pietas dei: q̄ tantā maiestatez inclinat ad tantā humilitatē: q̄ creauit nos creatur in nobis. Et q̄si parū esset nos deū p̄m̄ hr̄e: vult etiā nos fieri sibi ⁊ matrē. Quicūq; inq̄t fecerit volūtatē p̄ris mei q̄ in celis est: ipse meus frater/⁊ mater est. Sfrater obediendo: mater generādo. Sfrater p hereditatis participationē mater p alloq̄ instructionē. O fidelis aīa expande sinus dilata affectus: ne angustieris in visceribꝰ tuis cōcipere: quē totus orbis nō potuit comꝓhendere: donec virgo beata illum fide ꝓcepit. Sfide nāq; christus ꝓcipit: verbi p̄dicatione nascitur: deuotione nutritur: amore tenetur. Sit ergo ꝓscientia pura: vt deū cōducat ad hospitiū nostrū: sit solicita circa fidele obsequiū: ne tanta maiestas recuset cordis gremiū: sit deuota: vt soli deo placeat: soli deo intēdat: nec recedat ab eo. Talis cōscientia letificat aīam: ⁊ exhibet deo gratam: ⁊ hoībus ⁊ angelis reuerendam: ⁊ sibimetipsi placata ⁊ quieta existit. Mat. xij

¶ Quid sit ꝓscientie fructus. Capūm. xxij.

Conscientia est cordis scienīa: q̄ dupl⁹ intelligitur: videlz vel illa q̄ se nouit p se: vel illa que preter se etiā alia nouit ex se. Cor em̄ ⁊ se nouit sua ꝓscia: ⁊ multa alia. Cū nouit se: appellat ꝓscia: q̄n ꝑter se alia: nosc⁊ scia. Cōscientia bona: titulus est religionis: tēplū salomonis: ager benedictiōis: horꝰ delitiarū: aureū reclinatoriū: gaudiū angelor⁹: arca federis: thesaurus regis: aula dei: habitaculū spūssci: liber signat⁹ ⁊ clausus: ⁊ in die iudicij aperiēdus. Nihil est iocūdius: nihil tutius: nihil ditius bona ꝓscia: premat corpus: trahat mundus: terreat diabolus: ⁊ illa erit secura. Bona ꝓscia/secura erit cū corpus morīet: secura cuz aīa corā deo p̄sentabit: secura cū vtrūq; in die iudicij/ante tribunal terrificū iusti iudicis statuet. Sfuture beatitudinis nō est vtilius remediū: nec certius testimoniū/bona ꝓscientia: cū mūdus oī volubilitate circūrotet: ploret: rideat: pereat: trāseat: nūq̄ marcescit bona ꝓscia. Subūcitur corpus in pena: in ieiunijs maceretur: verberibus laniet⁹: oculeo distendat⁹: gladio trucidet⁹: crucis supplicio affigatur: ⁊ secura erit conscientia. Luc. xix.

¶ Q: in speculo ꝓscientie/status interioris ⁊ exterioris hominis cognoscitur. Capūm. xxiij.

In speculo ꝓscientie/status exterioris ⁊ interioris hois cognoscit. Aīa em̄ nō nouit se: q̄ sine speculo est. Speculū mundū/clarū/⁊ purum rotius religionis/bona ꝓsciētia. Sicut em̄ mulier q̄ viro suo: siue amico placere desiderat: in ꝓtuitu speculi imaginē oppositā reddētis: decorē ⁊ pulchritudinez faciei cōponit: sic aīa: in q̄bus ab imagine veritatis discedit: vel in q̄bus vestigia creatricis imaginis recipiat: in ꝓscientia relegit/⁊ intelligit. Non imerito ꝓscientiā speculo cōparauimus: quoniā in ea tanq̄ in speculo/rationis oculus tam q̄ decens/q̄ indecens est in se: claro aspectu apprehendere potest.

¶ Cōsci a acq̄rit p cordis custodiā. Capūm. xxiij.

Quia vnusquisq; nō cognoscit nisi in ꝓsciētia: nec venit ad bonā ꝓsciam/nisi p cordis custodiā. Cor em̄ suo arbitrio dimissum: aut ad vitā se vertit: aut ad mortē. Velle nāq; peccare maiū est: peccare peius: in pctō pseuerare pessimū est: nolle penitere mortale. Quicqd igit⁊ cor cogitat: q̄ ad vtilitatem suā: vel primo⁊ quoquo modo no ptineat: respuendū est. De diuersis igit⁊ mūdi partib⁹: in q̄bus cor vagum ⁊ pfuguz tenet⁊/vel vane occupat: ad seipm redeat: ⁊ seipsum discutiat: cūq; inuenerit culpā: timeat penā. Querendo aūt culpā: nusq̄ illā nisi in se reperiat: repta autez culpa ⁊ pene cā: seipm puniēdo: se ante se statuat: ⁊ tāq̄ aliū se iudicet. Se equidē culpatū: ante se afflictū/se reū: ante se iudicē seuerū/se impiū: ante se ad pietatē reuersuz ꝓponat se ante se: decernat q̄d ad se faciendū sit de se: iuste in se iniusto infligat iusta flagella. Loquat etiā sic sibi. Quia pacē deseruisti apud dnm deū tuū: ⁊ bellum incurristi apud teipm: scissurā pateris: vt tua a teipso cōdē Luc. xix. Mat. xj Gal. v. Sap. vij Sap. vij Ezech. j.

neris: quia pactum pacis rupisti. Vis qđ non vis: ⁊ non vis qđ vis: a teipso cōdemnaberis. Nolenda vis: volēda nō vis. Ecce de ore tuo te iudico serue nequā. Affligeatq; te: ⁊ statue te ꝓ tua faciē tuā: vt aspicias turpitudinem tuā: ⁊ recogites stulticiā tuā. Sic igit⁊ in misericordijs suis ad seipm cōuertitur cor: ⁊ sistitur cor ad cor. Vis est quedaz q̄ sic de corde operat⁊: ⁊ retinet cor: fluxum ⁊ vanū ne ꝓfluat in abyssum exterminij. Vis ista seu violētia rapit regnū celor⁊. Regnū celor⁊ (inquit dñs) vim patitur: ⁊ violenti rapiunt illud. Nobile regnū possidet/qui cor suum possidet. Non regnat qui in corde suo deditus seruitutibus vitior⁊: p̄sidet vbibus/⁊ turbis populor⁊. Solus is regnat: q̄ depositō cordis imperio: ad leges rōnis ordinat totā familiā motuū interior⁊ ⁊ exterior⁊. Si surgit rabies leonina: p̄emitur per patientiā: si peruulantia hirci/per abstinentiam: si ferocitas apri/per mansuetudinem: si superbia vnicornis/per humilitatem.

¶ De mobilitate cordis. Capūm. xxv.

Non inuenitur autē inter ceteras artes liberales/aria ista ꝓ alijs liberalis: qua teneat cor qđ oī mobili mobilius est: qđ oī lubrico lubricosius est. Mobilitate em̄ naturali instabile: vel in pūcto fixū recusat ꝓsistere: cui⁹ vita in motu est: et mot⁹ est ei vita. Mouet molē totī⁹ corporis humani: rantillus iste in corde vitalis mot⁹: ⁊ qua coerceatur arte vt alia mouēs: ipse nō moueatur? Sforte mola asinaria si ad collū ei suspendat⁊: nō moueret⁊? Immo multomagis cū mola ꝓciaret⁊. Agendū itaq; cū eo est: vt circūeat terrā: ⁊ pambulet eam: si forte velocitatē ⁊ mobilitatē se inueniat⁊ queat. Si sup terram similē sui nō sueneriť: etiā gyrum celi circūeat: ⁊ rotas currū dei ad cursum suū admoueat: quid nūc faciet ad illos q̄ ambulant sup pēnas vento rū? Sforte ⁊ cū illis ꝓtendere poterit. An ⁊ cū illa virtute curret: q̄ attingit a fine vsq; ad finem fortiter: ⁊ disponit oīa suauiter? An ⁊ illā apprehendet de qua ō: mobilior est oībus mobilib⁹ sapia? Saltem cū viderit tam spacios saltibus trāsilientē suā potentiā/potentiaz creatoris sui: subsistat⁊ demittat alas suas retinēs se: ⁊ habenis dei fice cōparationis se ad se colligens ⁊ cohibens: nō trāsgrediat⁊ terminos suos. Sic em̄ sancta aialia in visione ezechielis/cū fieret vox sup firmamentū qđ iminebat capiti eor⁊: stabāt ⁊ submittebant alas suas. Qđ plane sancti faciunt: cū plustratis operibus ⁊ mirabilibus dei sup intelligibilibus absconditis mysterijs: nihil se scire deprehendunt: sed momento stare oīa opera sua appendūt. Tunc se nō a se moueri cor intelligit: q: per se immobile permaneret: nisi qui oīa mouet: illud quoq; inter omnia moueret. Mutuatū igitur a deo cognoscens motū suū: iam nō vsurpet vt ꝓpriū: sed vt cōmodatū. Ad voluntatem nāq; cōmodantis/cōmodatarius vti debet cōmodato: alioquin furtum facit in re cōmodata.

¶ Quō diuina gra cor da hoīm mouet. Capūm. xxvj.

Cum igitur te mouerit deus vel moueri voluerit: o cor humanū mouearis: aliter nō mouearis: q: nō esset moueri: sed cōmoueri. Sz qñ te mouet deus: Cū admonet. Admonet autē sic. Vane occuparis o cor sapiens/⁊ oī prerogatiua excellens: in his que vanitates vanitatū sunt. Nō te decet his subesse: sed pesse. Te indigent ista vt melius ⁊ cōmodius subsistāt: tu his nec⁊ ad būtudinē indiges: nec⁊ ad imortalitatem. Viaticū quidē iumēto tuo ꝓparant in via: sz si ad mensurā sumank⁊: nō ad supfluitatē. Ex supfluitate em̄ ciboꝝ quādoq; infundunk iumēta: ⁊ in vēteris nimiā effluxionē resoluūtur: ita vt ex refectiōe deficiāt. Sit cor pus tuū o ꝓnceps ⁊ dñs cor poris: si regulas necessitatis excesserit: ⁊ ad baratrū ocupiscētie os aperuerit: lacū pditiōis sibi effodit in hospitio repatōis: ⁊ de remedio copa rat exitiū: de vehiculo naufragiū. Quid ꝓpinde? supfluū tollit necessariū. Auferꝰ supflua: ⁊ nulli deerūt necia: q: de supfluēti copia alioq̄/nascik valde egra alioq̄ inopia.

¶ Quō se dz vnusq̄sq; refrenare ac regere. Capūm. xxvij.

Unum est male acta corrigere: tuuz est in ordine ⁊ officio familiā mēbroꝝ corporis: ⁊ aīe motuz disponere: tuū singulor⁊ negocia sm cōpetentiā assignare. Nō sit in regno corporis tui/q̄ leges ⁊ iura instituto⁊ tuo⁊ impune puaricer: nō oculus: non manus: nō pes: nō auris: nō guttur. Quid em̄ de ignobilibus ⁊ plebeis mēbris dicā: si vel attrectare rebellionē ꝑsumpserint? Lapidibus obruank⁊: iaculis increparis nū ꝓdiāt⁊: ⁊ nouerint regē salomonē sedere sup mulaz regis: idest rōnē sup sensualitatē corporis. Quid si pudibūda illa (q̄ velato semp nōie appellank⁊ a pudicis ⁊ castis labijs) motu inordinato rēpublicā ifestauerint? Certe abscindank⁊: nō ferro: sed ieiunio: nō detrūcatione: sed mortificatiōe. Urinā inquit apls abscindank⁊: q̄ vos ꝓturbāt. Dis ꝓsuasionib⁹ cor effrenatū in ꝓceps cursum suum rapiens/teneri pōt: vt sit bona ꝓscia. Bona est si habeat in corde puritatē: in ore veritatē: in actiōe rectitudinem. Ꝓ hijs nāq; merebik trinitatis visionē. O btā visio/in qua sic de⁹ erit notus atq; ꝓspicuus: vt videatur a singulis nobis in singulis nobis: videak⁊ in seipso: videak⁊ in celo nouo ⁊ i terra noua: atq; in oī q̄ tūc fuerit creatura.

¶ Q: anima in conscientia sua cognoscit quo debeat ire quādo egreditur de corpore. i. de libro conscientie: ⁊ quo modo corrigendus est. Capūm. xxviij.

Humana ꝓscientia est dñi vinea: quaz excolere debent pctōr⁊ confessio: ⁊ eor⁊ satisfactio: ⁊ exhibitio bonor⁊ operū: ⁊ custodia eor⁊. Unicuiq; est liber sua ꝓscientia: ⁊ ad hūc librū discutiendū ⁊ emendandū oēs alij inuenti sunt. Aīa cū de corpore egrediet⁊: nullū aliū ꝑter ꝓscientie sue librū secū portare poterit: atq; in illo cognoscet quo debeat ire: ⁊ q̄d debeat recipe. Ex hijs q̄ scripta erūt in libris nostris: iudicabimur: ⁊ iō scribi debent⁊ m̄ exēplar libri vite: ⁊ si sic scripti nō sunt: saltē corrigendi sunt. Cōferam⁊ itaq; libros nostros cū libro vite: ⁊ si qđ aliter habuerint: corrigank⁊: ne in illa vltima collatione/si quippiā aliter inuenti fuerint habētes/abijcianť. Beatus hō q̄ se pōt cognoscere ⁊ despicere: ꝓbare ⁊ improbare. Nā qui sibi displicet: deo placet: ⁊ qui sibi vilis est: deo charus est. Luc. xvij

¶ Nihil est melius et nihil vtilius/q̄ seipsum cognoscere/quod est ꝓpriū conscientie. Capūm. xxix.

Multe sunt scientie hominū: sed nulla melior: est illa/qua cognoscit homo seipsum. Mobiēre/deā ad cor meū: ⁊ ibi stare assuesca⁊: vt totā vitā meā possim discutere: et meipsum cognoscere. Omnes miserias meas cordi deo effundā: si forte illa sua magna pietas moueat eu⁊. Cōfitebor⁊ ei peccata mea/cui omnia nuda sunt ⁊ aperta: quē fallere non possum: q: sapientia est: nec effugere/q: vbiq; est. Audi ergo pissime deus cōfessionē meā: ⁊ respice ad pietatē tuā: et fac mecū sm misericordiā tuā. Audi q̄ sepe de memoria mea te expulit irruēs turba plurimarū cogitationū: q̄ velut plebs ad aliquod spectaculū solēt efluere i cor meū. Dū oro: aut vel cāto in monasterio volo: nescio cuiusmōi stulta cogitatio cor meū rapit: ⁊ ducit per diuersa loca. Cuiꝰ illud ad me reuoco: tenere non possum: sed ilico elabit: ⁊ huc illuc dispergit: ⁊ p innumera effundit. Idcirco crebra terrenarū cupiditatū illecebra: ⁊ vanitatū effusio/ita cor meū occupant: vt qđ vitare studeā: hoc cogitez animoq; voluā. Nō em̄ est in potestate mea cor meū ⁊ cogitationes mee: q̄ ex improuiso effuse mentē meā animūq; ꝓfundūt: atq; alio trahūt q̄ ego ꝓposueraz. Ad secularia reuocāt: mūdana inserūt: voluptaria ingerūt: illecebrosa ꝓtexūt: ipsoq; in tēpore quo leuare mentē meā ad te paro: inanibus cogitationibus infectus ad terrena plerūq; dejicior: huiusmōi perstrepentiū cogitationum tumultus a corde quotidie amouere volo nec valeo: sed visa ⁊ audita: dicta ⁊ facta ad memoriā reuocāt: ⁊ in ea cū magna importunitate perstrepunt. Cogitanda cogito; cogitata recogito; ⁊

Universidad de Deusto
Biblioteca

cadez iterū atq; iterū replicare nō cesso: ⁊ cū diu multūq; quicquid potero cogitauero: fine cogitationib⁹ esse non possum: sed intrāt/⁊ exeūt: atq; alie alias introducunt et excludūt: hec inuitus fustineo: plerūq; tm̄ ꝓsentio: cū per ea que vidi: vel feci sine vtilitate: absq; discretione: vagamente discurro. Ita mēs mea semper mobilis: ⁊ nūq; stabilis/semp vaga: ⁊ velut ebria: per diuersa distrahit. Gratulārer pecco cum co: meū de relinquo: qm̄ grauis iactura est/que p negligentiā fit. Vim patio: cuz illud me deserit. Cōfirma co: meū deus: qm̄ cū stare in semetipso nititur: aliquo modo a semetipso etiā nesciēdo deriuat. Ita peccandi ꝓsuetudine etiā cū nescio pecco: ⁊ co: meū co: vanū per infinita deducit: ⁊ in multa desideria diuidit. In nocte vero cū dormire volo: multarū rerum imagines ⁊ phantasias clausis oculis video/easq; inuit⁹ tolero: quas tocz ab eis aciem mētis auertere nitor: tanto amplius ille se mihi ingerunt: ⁊ molestius turpiū cogitationū co: meū maculāt. Inde est q; sepe mihi nocuit mortifera delectatio: que ex recordatione preteritoꝝ pcōꝝ nasci solet: ſz maxime ex recordatione libidinis. Nec em̄ pestis quo pie ceteris vitijs est mihi familiarior: eo ad nocendū ꝑniciosior: ⁊ ad repellendū difficilior. Nā cum eā repellere volo: nolenti mihi se ingerit blande onerosa: displicēdo placens ⁊ placēdo displicens. Carnis libidinē nūq; fugere potui sed semp me psequit: ⁊ cū aliqua delectationis cogitatione vel visus intentiōe me cōprehendere pōt: nō diebus/neq; noctib⁹ requiescere finit. Subtiliter intrat: ⁊ mentē occupat: ⁊ nisi subito repellat: allicit ⁊ incendit: ⁊ q̄si virus pestilentie p totū co: pus paulatim se diffundit. Cogitatiōes p:auas multiplicat: affectiōes malas generat: delectatiōe illicita mentē afficit: ⁊ ad consensum p:auitatis animū inflectit: oēsq; aīe virtutes co:rūpit. Hac peste cū astrictus teneo: diuelli ab ea vix possuz: qm̄ stimulos ei⁹ ꝓsiteri aut nescio: aut erubesco: tā subtiles ⁊ turpes sunt. Reuera difficile est libidinis incēdia extinguere: ipubertes stimulat: iuuenes inflāmat: viros eneruat: senes ⁊ decrepitos fatigat: nō aspnat tuguria: nō reueret palatia. Utinā sola cenobia fugiat. Adunia me dñe deus meus: vt huic tam pestifero ⁊ mortifero vitio resistere possim. Scio em̄ q; qđ resistentē fatigat: vincentē coronat. Scio etiā qm̄ si mentē meā cogitatiōe inunda polluero: tibi q; mūdicie auto: ea: placere nō valeo.

¶ De amara atq; illicita cogitatiōe. Capl'm.xxx.

ps.l. O: mūdū crea in me de⁹: qm̄ nō solū vana cogitatio illud occupat: ⁊ turpis inq̄nat: verum etiā amara dissipat. Sepe nāq; aliqua iniuria cōmotus: dentis cogitationū tumultib⁹ in co: de p:emor: hinc inde solicitus/⁊ cecus: occasionē vindicte de accepta iniuria rimor: consilia multiplico: et nihil aliud nisi iurgia q̄ desunt in co:de perago. Presentes nō video: absentib⁹ ꝓtradico: intra memetipm̄ cōmelias ꝑfero ⁊ recipio: receptis aūt duri⁹ respōdeo. Cūq; q̄ obuiet nullus adsit: rixas in co:de cōpono: insidias inuidētiū ꝓsidero: ⁊ q̄d ꝓtra iurgū mouere possim pēso: exq̄ro q̄d respondeā: ⁊ cū rem nullā teneā: vacuus litigato: ela bor:o. Sicq; diē in ociū: nocte vero in cogitationez verso. Torqueo ab vtili ope: qm̄ fatigor illicita cogitatione. Ita mēs im⁹ pugnat: cū mēti nemo repugnat. Nōnūq; vero qđ egi in co:pore: hoc postmodū impor:tuna cogitatiōe verso in mente: ⁊ multotiens grauiꝰ tor:queor: in recordatione: q̄ pus capt⁹ fuerā in opis ꝑpetratiōe. Sepe etiam ea que nūq; feci: nec in voluntate habui: ita recogito/q̄si penitear me illa nō fecisse. Ab occultis meis mūda me domine: qm̄ cū nihil exterius ago: intus grauiter pecco. Iniquitate em̄ seruo depicta: q̄ vidi ⁊ feci. Iō tēpor: aliū rerum tumult⁹ in co:de versare nō cesso: etiā cū vaco. In cogitatiōe em̄ comedo/cū ieiuno: loquor/cū taceo: irascor: et trāquillus sum: co:p⁹ requiescit/⁊ anim⁹ huc illucq; discurrit. Ita vitā istā sine culpa nūq; trāsire potui: nec hoc quidē qđ laudabiliter vixi: sine aliquo reatu est/si remota pietate discutiat. De necessitatib⁹ meis eripe me dñe. ps. xxiiij

Credo: nāq; dum necessitati debita reddere studeo: voluptatis vitio deseruio: sub velamine necessitatis/cado in laqueū voluptatis. Sepissime nāq; comedi ⁊ bibi/nō ad necessitatem: sed ad voluptatem: ⁊ qđ necessitati satis erat: voluptati parū erat. Cogitaui etiam de cibo et potu qm̄ nō debui: ⁊ vbi nō debui/⁊ plusq; debui. Cogitādo de escis: epulas in cogitatione tota die ruminabā. Cū tegendis mēbris vestimenta quero: nō solū q̄ tegāt: sed q̄ extollant expecto: ⁊ cōtra frigoris tor:pore: nō soluz quero que muniant per pinguedinē: sed que mulceāt per mollicie: nō solū que per mollicie tactū mulceāt: sed q̄ per color: ez oculos seducāt. Cū p:o aliqua necessitate licentiā loquēdi alicui habui: locut⁹ suz nō solū de necessarijs: verūetiā de nō necessarijs: ⁊ de his que ad me nō pertinebāt: ⁊ de quib⁹ licentiā nō habebā. Immersi me colloquijs hoim: ⁊ ibi locut⁹ sum/nō ad edificationē: sed ad destructionē: nō quod decebat: sed qđ libebat: locutus verba vana ⁊ risui apta: verba ociosa ⁊ inutilia. Verbositati deseruiens: detractioni studēs os meū mēdacio ⁊ detractione inquinaui. Lingua mea omni fallacia plena est: et nocuit mihi plus q̄ omnia mēbra. Nā ea que audiui vel vidi: nūq; eo modo quo dicta vel facta sunt/referre possuz: sed alia affirmo p alijs: ⁊ sepe multa interfero supflua: atq; ita vel nimiū laudādo: vel vituperādo: fere quotiēs loquor: mētior. Guttur insatiabili ardet ingluuie: gula diuersis saporibus satiari nō pōt. Cor: p:auū/dolo ⁊ malicia plenū: q̄ purā ꝓfessionē purgare nūq; potui. Manus ad op⁹ p:auū fuerūt parate: ⁊ ad operādū bonū pigre. Stomach⁹ ⁊ intestina nimio cibo ⁊ potu sepe sunt distēta: ⁊ ideo dolore sunt plena. Nā vnde gula delectatur: inde vēter inflat co:pus infirmat: ⁊ sepe mors sequit. Per gule delectationē cor:rui in vētris ingluuiē: ⁊ vnde debui mihi parare salutē: inde cōrari nimiū comedēdo pcurā. Nā bona q̄ ab eis fieri vel dici audiebā: vera oīno nō credebaz: ipsas res bene gestas/in malū male interp:etando conuertebā. Dē malū qđ de illis mendax fama iactabat: statim tanq̄ si ego vidissem: credebā: oīa mala meis emulis fingebā: ⁊ ex ꝓfectu eoꝝ deficiebam. Hec vero odia ira me abscondebam: ⁊ in meos cruciatus enutriebā: ꝓficientibus inuidebā: peccantib⁹ fauebā: de malis eoꝝ gaudebam: ⁊ de ꝓfectibus lugebā. Gratuitis inimicitijs ardebam: ⁊ hāc maliciā mei pectoris deꝑhendi timebā. Semper erā ei amarus: ⁊ numq̄ certus: ⁊ ita amicus eram diaboli: ⁊ inimicus mei. Inter amicos discordias seminaui: discordātes in dissentionē ꝓfirmaui: opiniones eoꝝ mendacijs decolorauī: in spualibus carnalia laudaui: vt spualia bona eis deesse ꝓsuaderē. Amicitias simulaui: vt eos q̄ se incaute mihi committebāt: qua possem arte deciperē. Odioꝝ mihi occasionē ꝓauis suspitionib⁹ coaceruaui: et ita demones: quoꝝ facta fectabar: letificaui. Multis velut amicus fui in obsequio: hostis in aīo. Comptus in vbo: turpis in facto. Proditor fui secretoꝝ: tenax malarū suspitionū: vtrobiq; uersus. Et ita psecutus est inimic⁹ aīam meā: humiliauit in terra vitā meā. Pissime dñe vn de possum esse bon⁹: q̄ in bono sic fui malus? Ego peccabā: ⁊ tu dissimulabas: plongabā multo tēpore iniquitatem meā: ⁊ tu pietatē tuā: q; pniam ⁊ indulgentiā cogitabas. Da ergo miām misero: qui tandiu pepcisti crimino so. Credo nāq; qm̄ quicqđ mihi cōdonare decreueris: sicerit quasi numq̄ fuerit. ps. cxliij.

¶ De vanitate ⁊ ea depēdentib⁹. Capl'm.xxxj.

Non solū inuidia co: meū afflixit: verūetiā vanitas/circa varias delectationes languentē animum inuoluit. Per vanitatē nāq; de operibus quoꝝ mihi cōscius nō erā: turpiter me iactaui. Gestiebam etiā docere q̄ nesciebā. Credi de me sublimia volebā: delectabilia grauib⁹ anteponebā: execrabar verbo/qđ animo cōcupiscebā: appellatiōes virtutū meis vitijs imponebā: ⁊ ita meipsum fallebā: ⁊ fauētes mihi decipiebā. In p:omissione honesta fui velox: in exhibitione mendax: a bono mutabilis/mali tenax: in verbo grauis/animo turpis: vbiq; fallax: letus ad p:ospera: fragilis ad aduersa: inflatus ad obsequia: anxius ad oppr:obria: immoderat⁹ ad gaudia: facilis ad humana: difficilis ad honesta. Misericordissime dñe ita defecerūt i vanitate dies mei: in q̄bus debui flere ꝓmissam iniq̄tatē: excitare remissam voluntatē: suspirare ad amissam hereditatē: aspirare ad p:omissam felicitatē: p:operare ad angelicā societatē: rep:opitiari tuam maiestatem.

¶ De statu misero huius vite. Capl'm.xxxij.

Erret me rota vira mea deus meus: qm̄ diligenter discussa/apparet mihi aut peccatū aut sterilitas: ⁊ si quid fructus in ea videt: sic est aut simulatuz: aut imperfectū: aut aliquo mō corruptū: vt possit aut nō placere: aut displicere tibi. Et cuz vere ita res sit: sic est mihi quasi nō ita sit: qđ est miseria sup miseriaz. Sic comedo/bibo/⁊ dormio securus: quasi iā trāsierim diē mortis: ⁊ euaserim diē iudicij: ⁊ tormenta inferni. Sic ludo ⁊ rideo: quasi iā regnē tecū in regno tuo. Idcirco multitudinez iniquitatū mearū exp:auescēs: sed de tua pietate cōfidēs/tibi creatori ⁊ redēptori meo: quiveniā ⁊ indulgentiā post reatū p purā ⁊ lach:rymabilē cōfessionē assequi ꝓmisisti: cōfiteor: qm̄ in peccatis cōceptus sum: ⁊ in peccatis nutritus: et per omne tēpus vite mee vsq; ad hanc diē in peccatis sum cōuersatus. Nullū iuenio pctm̄: a quo nō sim aliquo mō inquinatus. Per superbiā nāq; p:ecepta tua/⁊ senioꝝ meoꝝ trāsgressus sum. Silentiū ⁊ taciturnitatē sicut regula docet nō tenui. Qđ mihi licitū nō fuit: habui/dedi/⁊ accepi. Clamores pauperū ⁊ miseroꝝ nō liberter: aut misericorditer audiui: nec eos in infirmitatib⁹ suis visitaui. Suadētib⁹ mihi in malū ꝓsensi: facilius multa in imo: qđ vnū in summo cogito: facilius reprehendo alioꝝ vitia q̄ mea: et qđ in alijs rep:ehēdo: facere nō erubesco: ſz facilius vniuscuiusq; vitia/q̄ virtutes intēdo. Cū alioꝝ delicta cerno: mea non aspicio. In meis delictis sum clemēs: in alienis rigoris tenere volo. Ad irrogandas cōtumelias sum validus: ad tolerādas infirmus: ad obediendū piger: ad lacessēdos vero alios ꝑpor: tunus: ad ea q̄ facere et debeo ⁊ valeo vagus: ad ea vero que facere nec debeo nec valeo paratus. Ita repleta est malis aīa mea: peccatis meis exigentib⁹. In ecclia me deteriorez reperio: ante altaria sacra deuote non supplico: vasa sacra nō reuerēter tracto: in choro sum co:pore: ⁊ in aliquo negocio mēte. Nūc intus maneo: nūc foras exeo: tanta est leuitas co:poris necnō ⁊ mētis. Aliud canto: et aliud cogito. Psalmodie ꝓba ꝓfero: ⁊ psalmodie sensuz nō attēdo: sed mēte vagus: habitu dissolutus: oculis atonit⁹: huc et illuc ꝓspiciēs: quecūq; ibi gerunt: ꝓlustro ⁊ perspicio. Ue mihi qm̄ ibi pecco/vbi pcā emēdare debeo. Nōnūq; vo in ipsis bonis q̄ ago/ad deteriꝰ ꝓpinquo: q; dū mēti leticiā pariūt: ⁊ quādā securitatē gignūt: mens mea secura reddit: ⁊ i tor:pore laxat. Sepe etiā meipsum ⁊ opera q̄ fecerā laudauī: ⁊ ab alijs laudari volui. Plerūq; laus humana quā nō querebā: mihi oblata placuit: ⁊ cuz ea in caute extollerer: subito multa q̄ fecerā: ad memoriaz venerūt: vt amplius in elatione attollerer. Que subtiliter replicās/atq; i vnū cūcta coaceruās: cepi magis magisq; deceptus inuanescere. Dūq; in mei admiratione occupatus defigerer mihi dās gloriā/⁊ nō deo: a quo oīa acceperā: omniū fructū amisi: atq; ita didici: qm̄ qui me laudabāt: aduersum me iurabāt. Quāto em̄ q̄sq; in semetipso gloriat: tāto a dei amore dissimgit. Ita deus meus iterno appropinquauit vita mea. Si me liberabis: habebo vnde tibi gratias agā: si inde nō liberabis: nō habeo vnde te rep:ehendā: qm̄ iustus es. Heu mihi qualis vir: quāta mala feci ⁊ dixi! Pudet q̄ sic viverim: et q̄ natus fuerim. Malle nō esse: q̄ talis esse. Bonus erā: ⁊ malum me feci: vtiq; q̄ spōte me feci miserū: iustū est semper esse miserum. Conscientia mea meretur damnationem: penitentia mea nō sufficit ad satisfactionē: sed certuz est: qm̄ misericordia tua delet omnem offensionem. Dele ergo pie domine iniquitatem meā: multitudine miserationū tuarum. Ego vo qui vsq; ad hanc diem sine causa vixi amodo sine causa viuere nolo. ps. cxxix. ps. cxxxvij. ps. l.

¶ De recidiuo ꝺ est reuersione in pctm̄. Capl'm.xxxiij.

Heu miser hec tā sepe fic ꝓfessus: surgēs: cadens sum defessus: repeccando roriens/cōstēdo totiens. Multoties ꝓmisi me emendare: ⁊ nunq̄ tenui: ſz semp ad pctm̄ redi: ⁊ p:ioribus sceleribus noua ⁊ deteriora cōiunxi. Nūq; vt debui moꝛes meos in melius mutaui: nec a malefactis recessi. Pluri mos etiā me pdens peccare feci: ⁊ multis cā mali extiti: ⁊ exēplis vite mee nōnulli subuersi sunt. Ecce pctā mea misericordissime de⁹ nō absc̄do: ſz ostēdo: accuso me/non excuso: qm̄ iniquitatē meā cognosco. Nec idcirco iustus sum: qm̄ si alter ita me accusaret sicut ego meipm̄ accuso: patiēter sustinere nō possem. Desperare vtiq; potuissem ꝓpter nimia pcā ⁊ vitia: culpas ⁊ infinitas negligētias meas: q̄ egi ⁊ quotidie indefinēter ago/co:de/ore/opere: ⁊ oībus modis/q̄bus humana fragilitas peccare pōt: nisi verbū tuū deus caro fieret: ⁊ habitaret in nobis. Sed desperare tā non audeo: qm̄ subdit⁹ ille tibi vsq; ad mortē/mortē aūt crucis: tulit chirographū pctoꝝ nostrorū: ⁊ affigens illud cruci: peccatū crucifixit ⁊ mortē. Gratias tibi ago dñe deus meus qm̄ visitasti me: ⁊ ostendisti mihi pcā mea. Nūc p:imū te inspirante didici ad co: meū redire: ⁊ meipsum cognoscere. Aduocabo ergo aliquem de amicis tuis: ⁊ ei oīa delicta mea exponā sicut mihi p:ecepisti: vt eius ꝓsilio ⁊ auxilio ab oībus meis possim iniquitatibus liberari: ⁊ tibi reconciliari.

¶ Confessio ad abbatem. Capl'm.xxxv.

Audi ergo pater miserū pctōrem: audi vocē lachrymātis ⁊ penitētis: attende q̄ grauiter pecauī: ⁊ creatorem meū offendi. Deo iubēte ad co: meū redii: ⁊ inde exclusis oībus ꝑter dñm deū ⁊ meipm̄: rotā vitā meā discussi: tāto diligētiꝰ/quāto familiarius: ⁊ vt verum fatear: mihil aliud ibi inueni nisi locū horroris ⁊ vaste solitudinis: ꝓsciam videlz diu ne-

Universidad de Deusto
Biblioteca

gleeta: oīno inultam: spinis ⁊ tribulis obsitam: ⁊ omni hoꝛoꝛe plenā. Nullū em̄ iuenio vitiū: a quo nō traxerim aliqđ cōragiū. Turbauit me ira: lacerauit me inuidia: inflauit supbia: inde cōtraxi mentis incōstantiā: otio scurrilitatem: oppꝛobꝛia, primoꝛū: scelera detractionū: linguę effrenationē. Genioꝛ meoꝛ ⁊ peria nō seruani/sed iudicabāt de meis negligentijs obiurganꝰ: aut rebellis fui aut murmurauī: pferri me melioꝛ: ꝫ ipudēter affectauī: simplicitatē spūalium fratrū irrideꝫ ⁊ exagitauī: meas sentētias ꝓceciter iactauī: obsequia delata fastidiui: negata ꝙ fuī: iunioꝛes meos elatꝰ despexī. Non obseruauī in obsequio reuerentiā: in sermone modestiā: in moꝛibꝰ disciplinā: habuī in intentiōe ꝓtinaciā: in coꝛde duriciā: in sermocinatiōe iactātiā. In humilitate fui fallaꝛ: in odio ꝓtinaꝛ: in locatiōe moꝛdaꝛ. Subiectiōis impatiēs: potētie fectatoꝛ: ad opus bonū pigeꝛ: ad vnitatē ferus: ad obsequiuꝫ durus: ad loquēdū ꝙ nescieba ꝓpꝛotus: ad supplātandū paratꝰ: fraterne societati inhumanꝰ. Temeraꝛi ꝰ in iudicādo: clamosus in loquēdo: fastidiosus in audiēdo: ꝓsumptuosus in docēdo: effrenatꝰ deformiteꝛ in cachinnādo: oneroſus amicis: infestꝰ quieris: ingratꝰ bñficijs: inflatꝰ obsequijs: ⁊ iperiosus subiectis. Sepe iactauī me fecisse qđ nō fecerā: vidisse qđ nō viderā: dixisse qđ nō dixeram. Dissimulauī etiā me nō fecisse qđ fecerā: negauī me dixisse qđ dixerā: nō vidisse ⁊ audisse qđ viderā ⁊ audierā: ⁊ ira ex oī parte sum reus. Reus in seculo: reꝰ in clāustro: sed ibi ꝓfundioꝛ ātiā: hic ꝓ negligētiā: ⁊ trū cp me terret. Verū tāmē multo ampliꝰ terret me: cp in monasterio ante ꝓspectū dei deterioꝛe me iuenio. Collocauit me deꝰ in loco vbi ꝓpꝛatis: in domo vbertaꝫ: in paradiso delitiarū: ego vero miser ⁊ miserabilis/inter mēsas epulātiū fame pereo: iuxta fontē sitio: ante ignē algeo: ⁊ ad neutrū manꝰ extēdere volo: taꝫ piger sum ⁊ desidiosus. Ꝛa tēpus amitto qđ deꝰ mihi sua pietate indulserat ad agendā pnīam: ad obtinendā veniā: ad acq̄rendā gr̄am: ad ꝓmerēdā gr̄iam. Quasi quoddā mōstrū inter filios dei sto: habitū mona chi/nō ꝓuersionē habēs. In magna coꝛona: ⁊ ampla cuculla/salua mihi oīa existimo. Tanꝙ arboꝛ sterilis terrā occupo: ⁊ velut iumentū vile plus cōsumo ꝙ ꝓficio. Alterius locū teneo: ⁊ nulliꝰ officiū suppleo: ſz sum sicut trūcus sine frondibus ⁊ fructibꝰ. Alij me pascūt de laboꝛibꝰ manuū suaꝝ sicut ꝓbendariū suū. Ego aūt tāq̄ pauꝑ ⁊ miser: nec clericū nec laicū gero. Lātare nāq̄ ⁊ legere nequeo: laboꝛare nescio: ſz sum oppꝛobꝛiū hominū pecoꝛe vilioꝛ: cadauere peioꝛ. Tolerabilius em̄ canis putridus fetet hoībꝰ: ꝙ aīa peccatrix deo. Idcirco teder me viuere: viuere erubesco: q; parū ꝓficio. Mꝛoꝛ timeo: qm̄ nō sum paratꝰ. Malo tm̄ moꝛi ⁊ mīe deꝰ me cōmittere et cōmēdare: q; benignꝰ ⁊ misericoꝛs est: ꝙ de mala mea cōuersatiōe alicui scādalū facere. Tota die nāq̄ verecūdia mea ꝓtra me est: ⁊ ꝓfusio faciei mee cooperuit me: cū video me somnolentū ad vigilias: tardū ad hoꝛas canonicas: ⁊ pigrū ad opa manuū. Alios aūt video tā strenue ⁊ deuote diuinis intereſſe laudibꝰ: alios vo ita reuerēter ⁊ alacriter coꝛā deo assistere/⁊ cū laudare: ego aūt cōpungi ad lacꝛymas nequeo: tanta est duricia coꝛdis mei. Lātare nō libet: oꝛare nō delectat: meditatiōes sctās nō iuuāt: ārā est sterilitas aīe mee: ⁊ deuotiōis inopia quā patioꝛ. Heu mihi oēs in circuītu meo visitat dñs: ad me aūt nō appꝛopinquat. Nā aliū q̄dē intueoꝛ: singularis abstinētie: aliū admiꝛāde patiētie: aliū de summe humilitatis ⁊ māsuetudinis: aliū multe mīe ⁊ pietatis: illū in ꝓpꝛiatione frequēter excedere: hūc pullare ⁊ penetrare celos oſonis iſtātia: alios ꝙ in alijs ꝓeminere virtutibus. Oēs ꝓsidero ⁊ ꝓspicio feruētes: oēs deuotos: oēs in rpo vnanimes: oēs donis celestibꝰ ⁊ gr̄a affluentes: tāq̄ reuera ſpiritales hoīes: quos deꝰ visitat/⁊ in q̄bus habitat. In me vero nihil hoꝛ iuenio: qm̄ declinauit dñs in ira a seruo suo. Inde est q̄ cū alij vigilāt/ego dormio: qm̄ alij cantant in monasterio: ego huc ⁊ illuc discurro: aliq̄n alij in aliquo secreto loco se furank a colloquijs hoīm: ve ibi loquātur cū rege angeloꝝ: ego quero colloquia hoīm: cū alij vacant lectionibus: ego fabulis ⁊ verbis ociosis: qm̄ alij discutiūt ⁊ dꝭudicant semetipsos: ego iudico alios. Alijs placet cōis vita: cōis disciplina: ⁊ cōe studiū: ⁊ mihi placēt anguli ⁊ diuerticula. Sic sic ex quo peccare potui nūq̄ a pctō ⁊ malis operibꝰ cessaui: pctis pctā semp accumulaui: ⁊ pctā q̄ aliq̄n operibꝰ ꝓplere nō potui: malis volūtatibus/⁊ malis desideriſs nūq̄ ꝓficere cessaui.

¶ De delectatione carnis. Caplm. xxxvj.

Super oīa mala delectatio carnis: q̄ ab ipſis cunabulis semp mecū creuit: mihi semp adhesit: nec adhuc iā ꝓe senectute deficiēnꝫ mēbꝛis me deseꝛit: multis ⁊ pariſs modis infelicē aīam meā maculauit/dissoluit/captiuauit: ⁊ oī virtute destitutā: inanē ⁊ debilē reddidit. Fateoꝛ: huiꝰ operis nefariꝰ im mūdis recoꝛdationibꝰ me sepe esse cōmotū ⁊ incensum: ardoꝛes nō modicos ⁊ inhoneſtos passus: ⁊ nō solū meaꝝ delectationū malas memoꝛias/⁊ stultas recoꝛdationes mihi nocuere: sed etiā alioꝝ malefacta mihi narrata: ⁊ ꝓ recoꝛdatiōes foꝛdidas ad memoꝛiā reducta: coꝛ meū nō paruo veneno iniq̄tatis maculauere. Et in hoc misera biliter miserabilis sum: q; nō tm̄ doleo quātū dolendum me cognosco: ſz sic securus coꝛ: peꝛ: velut q̄d patiar ignorē. Hoc vero mihi est oī infelicitate miseriꝰ/ꝙ ira operę puerſus: oꝛe pollutus: coꝛde immundus ad altare accedo ⁊ ꝓpi coꝛpus manibꝰ meis ꝓtractare non primesco. Accedo elatus ad humilē: iratus ad mitē: crudelis ad misericoꝛdē: ⁊ tm̄ patiꝛ humilis elatōꝝ: miris fratū: crudelē misericoꝛs. Accedo seruꝰ ad dñm: nō amoꝛe/sed timoꝛe: non deuotiōe/sed vsu. Accedo ad dñm cuius ꝓculi seruū. Ad patrē accedo/cuiꝰ occidi filiū. Percussi vbo/occidi exēplo: nec tm̄ ꝓtimesco dñm: nec reueꝛeoꝛ patrē. Manēs in turba fratrū turbās aliquos: ⁊ ab aliquo turbatus: quādoq̄ accedo ad pacificū. Appꝛopinquo etiā talis ad oscula pacis: qui ꝓus reconciliatus accedere debuissem ad oscula turbati fratris. Cōuincit me reū ⁊ dei inimicum mea iniq̄tas: peccatum meū sepe seꝑauit me a deo. Idcirco obsecro te pater: vt me iſtruas quō possim aut semper stare cū deo meo: aut redire cuz ab eo peccatis meis exigentibus/ammotus fuero.

¶ Pris spūalis ad ꝓfitentē rñsio. Caplm. xxxvij.

Confessio tua fili ad lacꝛymas me cōmouit: tum ꝓpter me: tum ꝓpter te. Propter me fleo: qm̄ quecūq̄ de te dixisti: cadē fere aut simīlia reperio in me: ⁊ multa ad memoꝛiā reuocasti/quoꝝ oblitus fuerā. Propter te gaudeo: qm̄ visitauit te oriens ex alto. Nō em̄ longe es a regno dei. Noticia nāq̄ pcti/initiū est salutis. Cōsido in dño qm̄ quicūd min⁹ est in te feruoꝛis/⁊ boni operis: humilitas supplebit pure ꝓfessionis. Quacūq̄ nāq̄ hoꝛa pctō: cōuersus ingemuerit/saluus erit: qm̄ coꝛ cōtritū ⁊ hūiliatū deꝰ nō despiciet. Tardius fiquidē videꝫ deo veniā pctō: dedisse: ꝙ illi accepisse. Sic em̄ festinat misericoꝛs deus absoluere reū a toꝛmēto ꝓscientie sue: quasi plus crucier misericoꝛdē deū cōpassio miseri: ꝙ ipsum miserū cōpassio sui. Qui em̄ vere penitet ⁊ veraciter doleꝛ: absq̄ dubio/⁊ absq̄ moꝛa indulgentiā accipiet. Et quāto quis frequentius: quātoq̄ vehemēcius/de suo reatu interno doloꝛe afficit: tāto certioꝛ: tāto q̄ securioꝛ: de indulgentie venia efficitur. Inde est q̄ aīam pnīe lacꝛymis afflictā: tam frequēter/⁊ libēter ꝓsolatur spūs paraclytus. Illā frequēter visitat: illā libenter ꝓfoꝛtat: ⁊ ad venie fiduciā plene reforꝛmat: quā sua scelera flendo dānare: ⁊ dānando flere ꝓsideꝛat. Incipit extunc quedā familiaritas inter deum ⁊ aīam/eo ꝙ hec se sentiat ab illo sepius visitari: ⁊ ex eius aduētu non tm̄ lā ꝓsolari: imo aliquotiens quodā meffabili gaudio repleri. Sed ad hec q̄s idoneus? Profecto vere penitēs. Dia etem̄ in ꝓfessione lauātur: ꝓscientia mūdatur: amaritudo tollitur: pctm̄ fugatur: tranquillitas redit: spes reuisscit: animus hilarescit. Post baptismū nullum aliud nobis ꝓstitutū est remediū/q̄ ꝓfessionis refugiū. Sit ergo deuota coꝛdis compunctio: vera oris ꝓfessio: discreta carnis moꝛtificatio: repētina vitioꝝ extirpatio: leta bonoꝝ operū exhibitio. Nō erubescas deo ꝓfiteri: cui non potes abscōdi. Ipse em̄ nouit abscōdita coꝛdis tui: cui oīa nuda sunt ⁊ apta: ante cui? cōspectū cūcta nostra pctā sunt scripta. Sed q̄ ibi scribit trāsgressio: hic delet confessio. Nō te igit̄ pudeat dicere: qđ nō puduit facere. Mꝛ si forte pudet: est tibi/mihi soli pctōi pctā tua exponere: qđ faciturus es in die iudicij: vbi oībus expositā tua apparebit ꝓscientia? Si cogereris coꝛā multitudine nudo coꝛpore trāsire: nō posses nō erubescere: cur q̄ min⁹ ꝓfunderis qū immūda cogitatione in mente foꝛdidaris? Cur minus erubescis pudenda coꝛdis q̄ pudēda carnis? Cur magis vereris vultus hoīm: q̄ vultus angeloꝝ? Talis ꝓfusio separat a deo. Dis spes venie ⁊ mīe/est in ꝓfessione vera. Simulata nāq̄ ꝓfessio/nō est ꝓfessio: sed duplex ꝓfusio. Excludit em̄ miseratione dei miserie simulatio: nec dignatio locū habet vbi fuerit dignitatis pūsumptio. Pꝛoꝛuocat vero cōpassionē humilis miserie ꝓfessio. Nulla est em̄ tā grauis culpa: q̄ nō habeat veniā p purā ꝓfessionez. Ultia igit̄ coꝛdis tui/⁊ pauas cogitationes ilico manifesta. Pctm̄ em̄ pꝛoditū cito curatur. Crimē vero tacendo ampliatur. Vitiū si pateꝛ: fit ex magno pusillū: si lateꝛ: fit ex minimo magnū. Nā velox ꝓfessio velociter medicinaz facit. Melius est vt vites vitium: q̄ vt emendes: ne forte cum incurreris: reuocare non possis.

¶ Remedium ad fugiendum pauas cogitationes. Capitulum. xxxviij.

Doleo te sentis turpibus cogitationibꝰ pulsari: ⁊ ad illicitā delectationē affici: totiēs pone ante mētis oculos: quō ꝓs in cruce crucifixus est ꝓ te. Irruere quō a iuda iudeis traditur: ⁊ ꝙ viliter ꝓtractatur: blasꝑhematur: ⁊ colaphizatur iudicatur ⁊ dēnatur: expoliatur ⁊ flagellat: ad vltimuz vero ꝓtumelijs ⁊ oppꝛobꝛijs affectus/inter duos latrones suſpendit: clauis cruci affixus: ꝓtinis derisus: spinis coꝛonatus: lancea ꝓforatus: ex oībus partibus sanguis emanat: ⁊ inclinato capite emittit spm̄. Ita redēptoꝛ tuꝰ moꝛitur ꝓ te: ⁊ tu nescio cuiusmodi soꝛdida cogitatione soꝛdidaris in mēte? Sufficere posset hec cogitatio ad excludendas oēs illicitas cogitatōes. Sed ecce ad alia trāseamus. Cōsidera quō monieris: qñ aliqua grauī infirmitate veratus: ⁊ ad extrema deducꝰ: ⁊ ibi ad terram ꝓiectus inter longa suspiria: ⁊ difficiles singultus/inter diuersos doloꝛes ⁊ timoꝛes aīam expirabis. Tunc veniet coꝛpus in pallōꝛē ⁊ hoꝛoꝛē: in sanie ⁊ feꝛoꝛē. erit vermis ⁊ cibus vermiū: aīaz vero moꝛ capiēt ⁊ rapient larues. Ille facies/que eā in exitu ꝓtolanꝫ. Et ex oī parte terrebūt eam demones terribiles ⁊ hoꝛribiles. Cogita q̄s eā defendet a rugientibꝰ ꝓparatis ad escā: quis ꝙ solabit eam cū teterrima illa mōstra demonioꝝ occursantia sibi careruatim ruere videbit: aut quis deducet p igneotam regionē? Attende etiā q̄ subito venit dies vltima: subito venit: ⁊ fortasse hodie erit. Iam adest: iam ꝓsentaberis ante tremendū iudicē: accusaberis multis: ⁊ magnis offensis: nō vno/nō paucis: sed innumeris criminibus: nō paruis/sed imensis: non dubijs: sed certis: nō breui accusatiōe: sed tā lōga/⁊ longa est tota vita tua: nō vno accusatoꝛe: sed tot quot sunt delicta tua. Ipse iudex erit districtꝰ accusatoꝛ: tuus. Oēs etiā spūs boni ⁊ mali coꝛā deo te accusabūt cū eo. Boni/q; deo debēt equitarē: mali q; tuam seruāt iniquitatē. Tot iudicibꝰ ⁊ ꝓpīis astabis: quoꝛ ꝓspectū fugere nō ualebis: quoꝛ ꝓcesserūt te in opere bono. Tot arguentibꝰ ꝓfunderis: ſz tibi ꝓbuerūt bene viuendi exemplū. Tot cōuinceris testibus: quoꝛ te monuerūt bonis sermonibꝰ ⁊ iustis actionibus. Quibus populis nudabūtur iniquitates tue: ⁊ cuneis agminibus parebūt vniuersa scelera tua: nō solum actuū: verūetiam cogitationū ⁊ locutionū. Multa vero pcta tunc ꝓmouent ex improuiſo: quasi ex insidijs: q̄ modo nō vides: ⁊ foꝛtasse plura ⁊ terribiliora hijs/q̄ nūc vides. Undiq̄ erūt tibi angustie: hinc erūt accusantia pcta inde terꝛes iusticia: subtus patens hoꝛridū chaos inferni desup iratus iudex: intus vrens ꝓscia: foris ardens mundus. Si iustus vix saluabit: pctō: sic deꝑhensus in quam partē se ꝓmet. Latere erit impossibile: apparere intoleraꝫbile. In tāto discrimine toꝛquebit te tua cōscientia: male sibi conscia/cruciabūt coꝛdis arcana. Cogēre etiā cōscientia/tui ipse eris accusatoꝛ: et iudex tuus. Cōuictus teste ꝓpria cōscientia: ⁊ testibꝰ oculis ipsius iudicis/fugere nō poteris: sed tremēs ⁊ antius stabis: suspēsus ad grauissimam sententiaz in angusto periculo ⁊ in periculosa angustia: tanꝙ ilico recepturus qđ in perpetuū amittere nō poteris. Judex tūc erit vehemēter iratus: ⁊ terribiliter districtus: sententia eius semel lata erit immutabilis: toꝛtoꝛes hoꝛribiles q̄ nūq̄ miserē erūt parati: vt data sententia te dānatū ad toꝛmēta rapiāt. Toꝛmēta erūt sine intervallo: ⁊ sine temperamēto: timoꝛ cōturbabit te: cū terra aperietur coꝛā te: ⁊ tu rues ⁊ cades i stagnū sulphuris ardētis et fetētis. Ignis exterius carnē tuā ꝙburet: vermis interius ꝓsciētiā coꝛroderet: ibi erit sine fine: fine spe venie ⁊ misericoꝛdie. Oīa vo gehēne supplicia supabit: deū nō videre ⁊ bonis carere: que i potestate habuisti obtinere.

¶ De mala cogitatione vitanda. Caplm. xxxix.

Vis omnes malas cogitatiōes a coꝛde tuo expellere: hec sepe cogita. Ubi nāq̄ est cogitatio tua: vbi est affectio tua: ibi coꝛ tuū: vbi est desiderium tuuz. Cum illud sepius in cogitatione voluimus: cuius amoꝛe plus affecti sumus. In cogitatione sua cadit q̄sq̄ vel stat. Si bona cogitas: cogitatio tua sancta custodiet te. Si mala cogitas: spīritus sanctus disciplīe effugiet fictū: ⁊ auferet se a cogitationibꝰ q̄ sunt sine intellectu: eritq̄ templū dei spelunca diaboli: q̄m̄ quē deus deseruit: diabolus arripit. Spiritus sanctus suggerit bona ⁊ dulcia: spūs malus/mala ⁊ amara/vana/futilia/et immūda. Et ideo quacūq̄ hoꝛa mala cogitatio coꝛ tuū tangit: nō ꝓsentias illi: nec tinas eā in coꝛde tuo manere: sed ilico repelle. In initio cogitatiōis inique resiſte: ⁊ fugieta te. Naz ante dei oculos nō volāt vacue cogitationes nostre: et nulla momēta rēporis i animū trāscendūt sine statu retributionis. Cogitatio prava delectationez parit: delectatio ꝓsensum: ꝓsensus actionē: actio cōsuetudinē: cōsuetudo necessitatē: necessitas moꝛtē. Sicut vipera a filijs suis in vtero positis lacerata perimit: ita nos cogitationes nostre intra nos nutrite occidunt.

¶ Male cogitatiōes a demonibꝰ suggerunt. Cap. xl.

Demonū est malas cogitationes suggerere: nostrum est ilico illas expellere. Nam in animo nostro eas facere nostre attinet voluntati: ⁊ ꝓpie deputatur culpe: voluntate nāq̄ sua cadit qui cadit: ⁊ voluntate dei stat qui stat. Cogitatio tamen immūda mentem nō inquinat cum pulsat: nisi cum hanc sibi per delectationem subiugat.

¶ De peccato superbie. Caplm. xlj.

Superbia sicut est oꝛigo oīm criminū: ita est rui na oīm virtutū. Ipsa em̄ est in pctō ꝓna: ipsa in conflictu postrema. Ipsa aūt in exoꝛdio mentē ꝑ pctm̄ pꝛosternit: aut in fine de virtutibus deiecit. Idcirco est oīm pctoꝝ pessima: q; tam ꝓ virtutes/q̄ ꝓ vitia humanā mentez exterminat. Cetera vitia solas illas virtutes impetūt: q̄bus ipsa destruūtur: vt luxuria pudicitiā: ira patientiam: sola vero supbia/cōtra cūctas animi virtutes se erigit: ⁊ quasi generalis ac pestifer morbus oēs coꝛrūpit. Idcirco nisi oīa opera nostra humilitas ꝓcesserit: comitata ⁊ consecuta fuerit: ꝓposita quam intueamur: apposita cui adhereamus: interposita qua rep: imamur: totū de manu extoꝛquet supbia. Quātaliꝫbet sit iusticia operis: apud interni iudicem nulla est: si hāc eleuat tumoꝛ mētis. Perit reuera oē qđ agitur: si nō

Eccli. x.

Sap. i.

ps. xliij.

ps. l.

Universidad de Deusto
Biblioteca

solicite in humilitate custodiatur. Signa superbie hec sunt: clamor in locutione: amaritudo in silentio: dissolutio in hilaritate: furor: in tristicia: honestas in imagine: inhonestas in actione: rancor: in reprehensione.

¶ De invidia ⁊ detractione vitanda. Capitulum. xliij.

Invidia est animi tinea: sensum comedit: pectus interne afficit: cor hominis quasi quedam pestis depascit: ⁊ cuncta bona ardore pestifero deuorat. Invidus alienum bonū: suū facit invidendo peccatum. Cum peccatores quoscūq; cōspicimus facile eos iudicemus: sed magis defleamus: quia in similibus aut lapsi sumus: aut labi possumus. Si vis delinquentem corripere: aperte increpa: nec occulte mordeas. Quid enī prodest si me nesciente: alijs mala mea referas? Ue illi qui suam renuit corrigere vitam: ⁊ aliene nō desinit detrahere. Si vis detrahere: tua in te peccata retorque: nō alienum delicta: sed ꝓpria cerne. Nunq̄ enī alijs detrahes: si te bñ inspexeris. De malo alieno os tuū nō coinquines: nō detrahas peccāti/sed ꝺdole: qm̄ grave pcm̄ est detractio. Detrahētes/⁊ audiētes pari reatu detinent. Sicut irascēris alteri qm̄ detrahit tibi: sic irascaris tibi quando detrahis alteri. Detractio est mordacitor/q̄ vera cordis reprehensio.

Sap.f.

¶ De curiositate vitanda. Capitulum. xliij.

Multos seducit curiositas. Tandiu q̄sq; sua peccata ignorat: q̄diu curiose aliena considerat. Qui semetipsum aspicit: non querit q̄d in alijs frequēter reprehendat: sed in semetipso q̄d lugeat. Quid inter se loquunt homines/nūq̄ scire desideres. De eriā genus mendacij summopere fuge. Nec casu: nec studio loquaris falsum: quia os q̄ mentitur: occidit aiam. Per nullā fallaciā vitā alicuius defendas. Fuge inhonesta verba: reisce verbū q̄ nō edificat audientes. Uanus enim sermo cito polluit mentē: ⁊ facile agit̄ q̄ libēter audit̄ur. Uanus em̄ sermo vane sciētie est index. Moresq; hominis lingua pādit: ⁊ qualis sermo ostendit̄: talis animus cōprobat̄: qm̄ ex abūdantia cordis os loquit̄. Sermo vanus nō erit absq; iudicio: q: ab omni rectitudinis statu deperciit: qui p verba vana dilabunt̄. Qui laudem nō appetit: nec ꝓtumeliā sentit. Discerne te tuo iudicio: nō alieno. Nemo em̄ magis scire potest quis sis: sicut tu q̄ cōscius es tibi. Quid em̄ ꝓdest dū malus es: si bonus prediceris? Qualis haberi vis: talis esto. Si sapiens fueris: te semp habebis eundē. Stude loqui nō q̄d libet: sꝫ q̄d oportet. Qui ociosum verbū nō reprimit: ad noxia cito trāsit. Magna virtus est si nō ledas a quo lesus es: magna gloria est/si cui nocere potuisti: parcas. Nobile vindicte genus est ignoscere victo. Quicūq; tibi cōtigerit aduersū ꝑ tuo peccato euenit tibi. Tempera ergo dolorem tuum: ⁊ dic: iuxta modū delictor/parua dat̄ vltio. Mala alior bono tuo supera. Uince maliciā bonitate: detrahentium errores/dissimulando calca: non sis in pace infidus: nec lenis in amicitia. Odientes ad pacem invita: discordantes ad concordiam revoca.

mat.xij.

¶ De prauitate conscientie. Capitulum. xliij.

Conscientia hominis abyssus multa. Sicut em̄ abyssus exhauriri non potest: sic cor hois euacuari a cogitatiōib⁹ suis nō potest: sed ꝓtinua volubilitate in eo voluunt̄: mare magnū est ⁊ spaciosum manibus: illic reptilia quor nō est numerus. Sicut enim reptile latēter repit: ⁊ sinuosis amfractibus huc ⁊ illuc deābulat: ita cōscientiā hominis venenare cogitationes intrāt ⁊ exeūt: vt nesciat homo vndeveniant: aut quo vadāt. Hoc bene cognouerat q̄ dicebat. Prauus est cor hominis: ⁊ iscrutabile: ⁊ q̄s cognoscet illud: quod scrutationem non recipit: nec cognitionem?

Ps.ciij.

Vic.xvij

¶ Nulla pena grauior ē q̄ prauа cōscia. C. xlv. Ulla pena grauior est/prauа conscientia. Mala cōscientia ꝓpriis agitat̄ stimulis. Si publica fama te nō damnat: ꝓpria cōsciētia te cōdemnat: qm̄ nemo potest seipm̄ fugere. Uis nūq̄ esse tristis: Bene viue. Bona vita semper gaudium habet: cōscientia rei semper in pena est. Ita clemes esto in alienis delictis: sicut in tuis: ne quēq̄ districtius q̄ re iudices: sic alios iudica: vt ipse iudicari cupis. Lex tua te cōstringit. Judicū quod alijs imponis: ipse porrabis. Nullum ante iudicium condemnes: ante proba: ⁊ sic iudica. Non em̄ qui accusatur: sed qui convincitur reus est. Valde periculosum est de suspitione quēpiaz iudicare. In ambiguis/dei iudicio seruā sententiā. Nō eligas cui misereāris: ne forte preterens eas illum/qui meretur accipere. Omnib⁹ te tribue si potes: qm̄ incertum est ꝓ quo magis placeas deo. Maior fit beniuolētia q̄ quod datur: qm̄ tale erit opus tuū: qualis fuerit intentio tua. Qui cum tristicia manus porrigit: fructum remunerationis amittit. Nō est misericordia: vbi non est beniuolētia. Nō auferas vni vnde tribuas alteri: qm̄ nihil prodest si inde aliū reficis: vnde alium inanem facis. Absce a te quicquid tuū bonū ꝓpositum impedire potest: cōtemne vinens que post mortē habere nō poteris. Difficile est imo impossibile: vt presentib⁹ quis fruat bonis ⁊ futuris: vt hic ventrē: et illic mentem impleat: vt de delitijs trāseat ad delitias: vt in terra et in celo glorioſus appareat. Si vis cum leticia animi viuere: noli multa habere. Ista quisq; finiens vitā: nisi quod meruit in ipsa: non potest habere post ipsam. Quanto nāq; inferius delectamur: tāto a superno amore disiungimur. Nullus sit casus quem nō meditatio tua preueniat: nullus sit casus qui te imparatum inueniat. Proponе nihil esse quod tibi accidere non possit. Uita foueā in quā vides alium corraz te cecidisse. Alior⁹ perditio/tua sit cautio. Dū nescimus repente mors venit. Nescimus em̄ quid hodie nobis contingat. et ignoramus si hac nocte animā nostram cōditio mortis deposcat. Quotidie ad finem vite tendimus: ⁊ ad mortez properamus. Idcirco singulis horis cogitare debemus: quo singulis momētis properamus. Unde dñs ait per prophetā. Perditio tua israel ex te tm̄: in me autē/lium tuus. Quasi diceret. Ut pereas inputa tuo merito: vt saluetis meo auxilio. Nunq̄ oportet penitentem habere securitatē de peccatis. Nā securitas negligentiā parit: ⁊ sepe incautū ad vitia transacta reducit. Nō solū grauia: sed et leuia cauenda sunt peccata. Multa em̄ leuia vnuz grande efficiūt: sicut solēt de paruis ⁊ minimis guttis immensa flumina crescere. Nō est dubiū q̄ ꝙ casti ꝓseuerant ⁊ virgines: angelis dei efficiuntur equales.

osee.xiij.

mat.xxij.

¶ De improba ventris importunitate. Capitulum. xlvj.

Ullus homini tā improbus exactor est: q̄ venter: q̄ quotidiana famis exactione te vrget. Cū ceteris vitijs: etsi interdum nascimur: interduz tamen cum eis non morimur. Sed cum isto nascimur: ⁊ cum isto morimur. Multis creditorib⁹ reliquit me obnoxium pater meus: sed ab omnib⁹ liberatus sum. Unus tamen superest: a quo liberari non possum: id est venter. Uenter precepta non audit/poscit/appellat: non est tamen molestus creditor: paruo dimittitur si modo dederis ei quod debet: nō quod potes. Quosdam prescieā deus peccare posse: in salutem flagellat eos infirmitate corporis ne peccēt: vt eis vtilius sit frangi languoribus ad salutem: q̄ remanere incolumes ad damnationez. Est perniciosa sanitas: que ad inobedientiam ducit. est ⁊ salubris infirmitas: que per diuinam correptionem mentem a duricia frangit ⁊ humiliat.

¶ Quomodo diabolus sagaciter et multiformiter nos tentat. Capitulum. xlvij.

Diabolus quando decipere quēq̄ tentat: pus naturam vnius cuiusq; intendit: ⁊ inde se applicat vnde aptum hominem ad peccandum aspicit. Blandis ⁊ lenibus mentibus/luxuriā aut vanam gloriam proponit: asperis vero mentibus: iram/superbiam/vel crudelitatem. Aduersarius noster cuz ab exterioꝛi sensualitate se videt exclusuz: interiora collectis viribus aggreditur et ingreditur: ꝛz spiritalis homo qui omnia iudicat: eius astutias non ignorat: reprimit q̄ potest: quod nō potest: tolerat: quia et si latratū canis sustinet: morsum nō timet. Mordet cū ad cōsensum perrumpit latrat cū suggerit: ⁊ tūc nō vulnerat sed coronat: qm̄ etsi resistentē fatigat: nō obligat nisi cōsentientem.

Luce.xj

Dañ. vū

¶ De oratione et modo orandi. Capitulum. xlviij.

Ratio est mētis deuotio. i. cōuersio in deū/per piam/⁊ humilē affectū. Humilē ex conscientia infirmitatis ꝓprie: piū ex cōsideratiōe diuine clemētie. Nullo alio modo de⁹ citius ad miseri cordiā flectit̄: q̄ si animus deprecātis ad eū toto deuotionis affectu cōuertat̄. Nil ita deū cōplectit̄: quēadmoduz purus mētis affect⁹. Idcirco cū orare volueris: solus solitudinē cordis tui ingredere: ⁊ collecto spū tuo integra mēte ⁊ vacua curis: oratiōis domū intra: ⁊ stās cora deo ante vnū aliq̄ de altarib⁹ orationis instātia celos penetra: ⁊ p̄sentatus choris celestiū in ipsor p̄sentia miserias ⁊ calamitates quas pateris miserandus deplora. Prode tuā necessitatē: posce eor pietatē: ⁊ ego cōfido in eo qui dixit. Petite ⁊ accipietis: qm̄ si perseueraueris pulsans: non exibis inde vacuus. Sic ora cum oraueris: quasi sis assumptus ⁊ presentatus ante faciē maiestatis in excelso throno: vbi milia milium ministrant ei: ⁊ decies centena milia assistūt ei. Cūe veraciter oramus: qm̄ aliūde nō cogitamus. Sine intermissione orare debem⁹. Nā sicut nullum est momētū quo hō nō fruatur: aut vtat/dei pietate ⁊ misericordia: sic nullū debet esse momētū: quo euz presentē nō habeat in memoria. Felix aīa que oēs euagationes mentis in vnū studet colligere: ⁊ in illo vere felicitatis fonte desiderium figere. Quādo oramus: spiritūsanctum ad nos vocam⁹. Oratio cordis est: nō labior. Neq; em̄ verba deprecātis deus intēdit: sed oratis cor aspicit. Uis vir tutes tuas augere? Proderi noli. Dō manifestā do potes amittere: taceēdo custodi. Quibusdā em̄ cōcessum est tm̄ bene agere: ⁊ fructū boni operis nō habere: q̄ ipsi sibi auferunt per studiū humane iactantie. Sicut glacies calore dissoluitur: ita virtus orationis.

¶ Tumultus carnalium cogitationum impedit orantem. Capitulum. xlix.

Dum ad cor meū redire volo: desiderior carnalium turbe/tumultusq; vitior/tērationib⁹ suis cogitationez meā dissipāt: ⁊ intentionē cordis in oratione perturbāt. Et dū cōuerti ad deum post perpetrata vitia studeo: ⁊ contra hec eadē vitia que perpetraui/illū exorare conor: occurrūt cordi phāntasmata peccator que feci: ⁊ mētis mee aciē reuerberāt: cōfundunt animū: ⁊ deprecatiōis mee vocē premūt. Ita mala q̄ feci cogitatiōi mee suis imaginib⁹ impressa/in ipsa mea oratiōe me cōturbāt. Ceterū quāto grauiore tumultu cogitationū carnaliū premor: tāto ardētiꝰ orationi insistere debeo. Et quātū peccator meor phāntasmata in oratione plerūq; patior: tm̄ necesse est vt intentio cordis mei quo durius repellit̄: tanto valentius insistat orationi: quatenus cogitatiōis illicite tumultū superet: atq; ad pias aures dñi/nūnietate sue impetrandas tādiu irrūpat: donec cogitationes malas manu sancti desiderij ab oculis cordis abigat. Hec est vera tranquillitas: cum tota mens in seipsa colligitur: et in vno eternitatis desiderio immobiliter figitur. Debet ꝓinde fluctuationem cordis restringere: ⁊ ad vnius veri gaudij desiderium/cogitationuz ⁊ affectionum motus colligere.

¶ De vitijs lingue. Capitulum. l.

puer.x.

Multū loqui stultitia est: qm̄ in multiloquio peccatū deesse nō pōt. Lingua ō: q: lingit. Lingit adulādo: mordet detrahēdo: occidit mentiēdo. Ligat ⁊ ligari nō pōt: labilis est: ⁊ teneri nō potest: sed labit̄ ⁊ fallitur. Labit̄ vt anguilla: penetrat vt sagitta: tollit amicos: multiplicat inimicos: mouet rixas: seminat discordias. Uno ictu multos percutit ⁊ interficit. Blāda est ⁊ subdola: lata ⁊ parata ad exhauriēda bona/⁊ miscēda mala. Qui custodit linguā suā custodit aiam̄ suā: qm̄ mors ⁊ vita in potestate lingue est. Qui linguaz suā ⁊ ventrē custodire non pōt: monachus nō est. Cuius petim̄ quisquis sequit̄: necesse est vt ei⁹ penā sequat̄. Unusquisq; cuiuscq; casus rāto maioris est criminis: quanto ꝓiuscq; cadere ri maioris erat virtutis. Per q̄ peccasti: p hec ⁊ toqueberis. Secutus es carnē: flagellaberis in carne. Eccl̄ mē nō est in rebus: sed in vsu agētis. Sepe prolixa lectio longitudinis causa/memoriā legentis obliterat.

Eccl.xviij.

Sap.x.

¶ De cantu et iuramento: ⁊ quare deus nō semper exaudit petitionem orantis. Capitulum. lj.

Sunt quidā voce dissoluti: qui vocis sue modulatione gloriant̄: nec tm̄ gaudent de dono gratie: sed etiā alios spernūt. Cumētes elatione alij quid cantāt q̄ libuit habeāt: tāta est leuitas vocis: fortitā ⁊ mētis. Cātent vt placeāt populo: magis q̄ deo. Si sic cātas vt ab alijs laudē queras: vocē tuā vendis: ⁊ facis eā nō tuā: sed suā. Habes in potestate vocē tuā: habeto ⁊ animū. Frāgis vocē: frange ⁊ voluntatē. Seruas cōsonantiā vocū: seruа ⁊ cōcordiā morū: vt p exēplū concordes. primo: per volūtatē deo: per obedientiā magistro. Caue ne sicut delectaris altitudine vocis: delecteris elatione mētis. Nec diuiti obsunt opes si eis bene vtat̄: nec pauperē egestas cōmēdabilē facit: si inter inopiā sordes peccati nō caueat. Quacūq; arte verboz quis iuret: deū qui cōscientie testis est: ita hoc accipit: sicut ille cui hoc iuratur intelligit. qui vo dupliciter iurat: dupliciter re⁹ fit: q: ⁊ nomē dñi in vanū assumit: ⁊ primū dolo capit. Sepe deus hic puniri tolerat: quos ad salutē perpetuā parat. Jocūditas cordis est vita hois. Cor: p: auū dabit tristiciā. Omnis boni impedimentuz est tristicia. Humilitas: nec ipsa irascit̄: nec alios irasci pmittit. Humilitas est si quando peccauerit in te frater tuus: anteq̄ illū peccasse penitеat: dimiseris illi. Unusquisq; talē indulgentiā acceptuz rus est a deo: qualē ipse dederit ꝓmo suo in se peccāti. Frustra deū ꝓpitiari sibi querit: qui cito placari ꝓmo negligit. In tua infirmitate nō te despicias: sed ora deuz ⁊ curabit te. Sepe multos deus nō exaudit ad voluntatē: vt exaudiat ad salutez. Duob⁹ modis oratio impedit̄: ne impetrare q̄s valeat postulata: hoc est si aut mala quisq; cōmittit: aut si delinquēti in se debita nō dimittit.

Eccl.xxviij.

¶ De vera cōfessione: ⁊ vera penitētia. Capitulum. lij.

Vera cōfessio ⁊ vera penitētia est: quādo sic penitet hominē peccasse: vt crimen non repetat. Tibil peius est/q̄ culpā cognoscere nec deflere. Si videris aliquādo persecutorē tuū nimis seuientē: scito quia ab ascensore suo demone perurgetur. Omnis homo qui alium in cor pore persequit̄: prius ipse in corde persecutionē sustinere cognoscitur.

¶ De perfectione humilitatis. Capitulum. liij.

Super tria firma sedet humilitatis perfectio: vt attendat homo quid fuit ante ortum: quid est ab ortu vsq; ad occasum: quid erit post hanc vitam. Unde em̄ superbiat homo/rememoratus q̄ fuit vile semen: et sanguis coagulat⁹ in vtero: postmodū in deserto huius vite miseriis expositꝰ/⁊ peccato tandem cinis/⁊ esca vermiū futurus in tumulo. Unde fugit homo: cuius cōceptio culpa: nasci pena: labor: vita: necesse mori: quādo/vel quomodo/vel vbi nescire?

¶ De cordis instabilitate. Capitulum. liij.

Pulsus solitudinē cordis mei ingrediar: ⁊ cū corde meo paulisper confabulabor: ab ipso querēs de ipso/⁊ de his que circa ipsum sunt. Cor meū/cor prauū: vanū et vagū: omni volubilitate volubilius: de vno in aliud vago incessu trāsit: querens requiē vbi nō est. In omnib⁹ em̄ que vident̄: requiē quesiui: ⁊ veram requiē in eis inuenire nō potui. Deinde rediens ad me/cōsistere in meipso nō possum: quoniam mens mea valde leuis: multūq; instabilis: vaga ⁊ pfuga

Universidad de Deusto
Biblioteca

vbiq; se variat: vndiq; fluctuat: quia vult ⁊ non vult pfecta: ꝑfilia mutat: volūtates alternat: similis folio quod a vento mouetur ⁊ circūfertur. Inde est q; cogitationes mee vane ⁊ impoꝛtune me trahūt: ⁊ ducūt modo ad foꝛ: modo ad litigia altercantiū: nūc ad cōuiuia pinguiū: nūc ad immūda libidinum. ¶ Modo foꝛdida tirillatione caro inflammat: nūc vo feda cogitatione animus foꝛdidat: ⁊ cū cōfusionis mee caligine declinare volo: nō valeo. Sic sic dū me diligēter inspicio: tolerare meipsum nō possum. Nō est em̄ hoꝛa diei: nec momēta tēpoꝛis: quo creatoꝛis meū in aliquo nō offendā: ⁊ imaginē suam in me aliquo modo nō obfuscem. Vitā meā cū diligēter exploꝛo: quotidiana cōfessione cōfiteri nō possum pessima vitioꝛ germina: que in me quotidie repullulāt. Ecce audisti pater abominationes meas malas ⁊ pessimas: ⁊ adhuc scias multo peꝛoꝛa ⁊ iniquioꝛa in angulis coꝛdis mei latere: q; ad lucē vere cōfessionis venire erubesco. Verūtamen si dei consilium habes: consule quid agendum sit.

¶ Respōsio ad remedium instabilitatis inquiete mentis. Capitulum.lv.

Sap.i. Qum per prauas inepta; cogitationes vagamente discurris: deceptoꝛis spiritibus tētandi aditus in te aperis. Et ita te a deo separas: qm̄ peruerse cogitationes separāt a deo: ⁊ spūs sanctus discipline effugiet fictū: ⁊ auferet se a cogitationib⁹ que sunt sine intellectu. Mens vo instabilis ⁊ inquieta dū semper nititur apprehendere q; appetit: desideriis suis circūagitata nunq; requiescit. Idcirco in vno eternitatis desiderio imobiliter debet figi. Peccata autē tua cōfiteri nō erubescas: qm̄ omnia in cōfessione lauantur: et nullū peccatū dimittit nisi pius cōfiteatur. Prosequere igitur: et si ad perfectā sanitatē peruenire desideras: q;cquid cōscientie stomachū grauat: totū vomitu pure cōfessionis euomere non differas. Virus em̄ vitioꝛ nisi fideliter eiciatur: pius interioꝛa coꝛrumpit: deinde ad exteꝛioꝛa ebulliēs: totū coꝛpus occupat/et maculat.

¶ Cogitationes et affectiones in vnū conueniūt vt mentem decipiant. Capitulum.lvi.

Quoniā egyptiū tuū nō abominaris: sed foues ⁊ instruis: manifestabo tibi nō solum peccata actionū: verūetiā cogitationū. Audi ergo misericoꝛdiā meā. Sepe veniūt ad mentē meā cogitationes innumere: ⁊ surgūt affectiones multe: ⁊ solicitant me de cura coꝛpoꝛis: ⁊ suggerūt multa de vsib⁹ necessitat. Conueniūt ibi ad cōsulendū: vel acciꝛet autē ad decipiendū: et cōgregant cōsiliarij multi: ⁊ cōsiliatoꝛes vani: immo deceptoꝛes veri. Cōgregant autē quasi in cōsiliū vnū: ⁊ q;si ad querēdū cōsiliū bonū: ⁊ dant in cōe cōsilia multa: sed inutilia et vana: q; cōsiliū vanitat est: ⁊ totū eoꝛ cōsiliū de vanitate est. Suadēt mihi sanguinez minuere: vt possim pausare ⁊ lautioꝛes cibos sumere: remanere de vigiliis: vt satis possim doꝛmire. Cōsulūt coꝛp⁹ recreare ne deficiat: carnē fouere ne tabescat: abstinētiā aliquātulū relaxare: q;eti parūper īdulgere: ⁊ in hūc modū agit de cura coꝛpis: cura superflua: ⁊ de vanitate vēnit ad questio vana: ⁊ sup hmōi inutili negocio cōsumit sepe hoꝛa vna.

¶ Vbi ostenditur cogitationibus ⁊ affectionibus malis esse resistendum. Capitulum.lvii.

Si carnis sue desideriis nō resistit: ⁊ moꝛ⁹ coꝛdis sui custodire negligit: ira tandē praua consuetudine illigat: vt postmodū etiā volens eis resistere nō possit. Propterea quoties hmōi cōsiliarios impios: ⁊ iniquos in vnū cōuenire sentis: nō eis cōsentias: sed illico excute te: nūc ad oꝛationē: modo ad operationē: sepe aūt ad meditationē: nec p⁹ cesses donec illi euanescāt. Intuere quō christ⁹ stetit i cruce: cōsidera quō motieris: vel vbi: vel q̄n: stature te ante terrificū tribunal tremendi iudicis: descende vsq; ad infernum inferioꝛē: ⁊ ibi cerne quomodo pro peccatis suis anime puniuntur. Talis etenim cogitatio probatissimum remedium est contra turpes cogitationes.

¶ Voluptates siue cōsolationes/sunt ale desolationes. Capitulum.lviii.

Quoniā verba delictoꝛ meoꝛ audire non dedignaris: ꝛ patiēter auscultas: fateri opoꝛtet q̄ adhuc fatendū est. Cū supradictis consiliarijs iniquis/⁊ iniqua cōsulētib⁹ acquiesco: ⁊ eoꝛ cōsilia libenter recipio: adsunt subito cogitationes prave: assurgūt affectiones peruerse: multū solicite: sed parum discrete quō carnē meā delicatissime foueā: que quantūcunq; suauissime nutriat: semper caro est. Offerunt mihi infirmito: iū: sed q̄n turpe est in illo diu permanere: equitandi occasionē querūt ⁊ inueniūt. Nec moꝛa: equi parantur: cadi implent: hospitia eligūtur: ⁊ q̄ sunt necessaria in via: ligant et parant. Vocoꝛ: ⁊ vocat⁹ venio. Inungitur mihi obediētia illa: ego vo metuēs ex meo desiderio vilescere/⁊ recuso oꝛe/q̄d coꝛde desidero: acquiesco tanq; coactus: ⁊ ideo letus ascēdo: ⁊ iter arripio. Proh dolor! religio relinquitur: ⁊ silentiū rumpitur: hinc inde volant verba vana ⁊ inutilia: foꝛtitan ⁊ detractoꝛia. Sic cōfabulando sepe cōsumitur dies integra. Venio ad hospitiū: assideo ad mensam: apponit panis alb⁹ ⁊ vinū bonū/piscis ⁊ caseus/oua ⁊c. Interea recurrit animus meus ad fratres qui sunt in conuentu: ⁊ graue est mihi vt dissimiliter ab eis reficiar: et epuler splēdide illis aride reficientib⁹: ⁊ remoꝛder me cōscientia mea: si pro faba piscē: si pro cepe: seu milio caseū: si pro mica gastellū ad refectionem sumam: si vinū bibā: et fratres aquā. Gula vo expectatiōis impatiens: inuitat ⁊ instigat vt comedā et bibā. Dicit em̄ Nō debes esse molestus ei qui te charitatiue suscepit: sed ad nutum illius te per oīa debes habere: ⁊ monitis illi⁹ libēter obedire: ⁊ impensa beneficia cū gratiarū actione percipere: qm̄ nihil respuendū est: q̄d cū charitate offertur. Charitatis est vt quod ille tibi apponit: cū ipso pariter de eodem sumas: ne scādalizetur: si viderit te aliud q̄ se comedere. Ita ergo fac vt cōuenit. Cōmunica et participa cū hospite: sicut scriptū est. Comedētes ⁊ bibentes/ que apud illos sunt. Ego vo his persuasionibus victus: cōmunico et participo cum hospite pro hospite. Et quoniam de alieno ministratur et non de propꝛio: incipio mihi esse indulgentioꝛ et manu largioꝛ. Proꝛosequoꝛ causam pro qua veni ad mensam. Nam comedo et bibo profuse sicut mos est: et multipliciāt fercula ⁊ pocula/donec et vēter grauetur: ⁊ cereb⁹ turbetur: nec arguitur superfluitas: quaz excusat hospitalitas. Sic si mei oblitus/dū gule apperitum sequoꝛ: obliuisci moꝛ incipio quid faciāt fratres in refectoꝛio: et cadit a memoꝛia faba/caulis/panis durus/et aque potus. Sicut fabula: sic est vita mea. Timeo etiam ne egomet sic fabulando/fabula efficiar: si fine bonis operibus inueniar. Dicito ergo mihi quid deo facere: et quomodo possim gulam continere: ne tam parui budelli seruus efficiar.

Luce.x.

¶ De pugna ⁊ victoꝛia gule cōtra incautos. Cap.lix.

Gula semp est in pugna ⁊ in culpa. Siue mādu ces/siue bibas/adest illa tecum pugnatura. si bñ nō pugnas: certe vinceris ab illa: q̄ cū multis pugnat: ⁊ a paucis expugnat. Tu ergo tanto vehemēti⁹ illā expugna: quāto manifestius illā esse ex pugnādā cognoscis. Et q̄n ad dei cognitionē peruenire nō potes: nisi p cognitionē tui: iterū atq; iterū discute teipsum: si forte aliq̄d in te lateat q̄ deo displicear. Videre em̄ deū nō potes/nisi mūdo coꝛde. Nec fiet coꝛ iocundū: nisi p⁹ fiat mundum ab omni contagione.

¶ De ficta confessione. Capitulum.lx.

Vlta habeo adhuc tibi dicere: sed cōfiteri erubesco. Verūtamen quia aliter deū videre non possum: aperiam tibi coꝛ meū. Fateoꝛ quoniā peccata mea recogitare neglexi: et ideo multa obliuioni tradidi. Cognita autē nō omnia cōfessus sum/ propter multitudinem. Que vo confessus sum: nō pure

sum cōfessus ꝓpter turpitudinem: aut oīno celaui. Que aūt siue bene siue male sum cōfessus: nō digne fleui proꝑ pter veruſtatē: ⁊ inueteratā cōsuetudinē. Confessus sum cui nō debui: ⁊ cui cōfiteri debui celaui: ⁊ (q̄d peius est) de cōfessione ipsa inanē gloꝛiā quesiui. Manifesta vo peccata excusaui: cū de illis cōuictus fui/velc; q̄d deterius est) defendi. Culpā meā p⁹ ruboꝛe cōfusionis palliaui. Sic sic peccatis peccata semper accumulo: ⁊ vitā meā quotidie coꝛrigere dispono: semp autē de die in diem differo: ⁊ dum hoc in futuro fieri proponoꝛ: fit vt illud futurū semper fit futurū: immo foꝛtassis nunq; futurū. Dñe de⁹ meus pā.xij. q̄diu ponā cōsilia in aīa mea. Que vtilitas in sanguine pā.xxix. meo/dū descēdo in coꝛruptionē? Nō est virtū cui aliquo modo nō seruierim. Omnia em̄ cōtendunt de me: cuius potissimū videar. Verūtamē super omnia vitia/inuidia me persequitur. Pestis hec vbiq; me toꝛquet. Da ergo cōfilium: quomodo illam effugere valeam.

¶ De inuidia que interdum sub specie sanctitatis exercet iniurias suas. Capitulum.lxi.

Pristius inuidia nihil est: que proꝛinus ipsum actoꝛē toꝛquet et cruciatq; suuz. Omnino igit fugiēda est ⁊ execranda: q̄m in illa deus offenditur: proximus leditur: animus affligit. Inuidia etenim semper toꝛquet possessoꝛis sui animū: q̄nis sepe ledere nō possit suū erga quē seuit proximū. Sed cum mala sit oīs inuidia: pessima tū est huius mali species: q̄ sub specie sanctitatis suas exercet iniurias. Sepe em̄ q̄n seuit in proximū: ex vitio iracūdie: vel veneno inuidie: fingit sibi cogitatio q̄ faciat illud zelo iusticie. Ieſus nāq; quilibet proximo suo: nō iam eū facile respicere pōt simplici oculo. Displicet sibi quicquid ab illo fieri cōsideraꝛ Omni fere hoꝛa tacita apud se cogitatione illū accusat: Surgūt cause quotidie immunere que illum culpabilem ostēdunt: occurrunt rationes multe: que illū reū: illum esse puniendū cōuincunt. Crescit autē sepe couſq; malū: vt apud deū esse credat se reum: nisi illū seuerius coꝛripiat: ⁊ de sua peruersitate redarguat. Loquit em̄ apud se hmōi maligna cogitatio. Usq;quo illum talē tolero? Cōsentire ei coꝛpoꝛo: si eum nō coꝛripio: cōsentiens autem deū offendo: coꝛripiā ergo eū ne deū offendā: nihil enim proꝛo mea: sed pro dei iniuria vlciscēda/totū facio: imo sic illum sibi restituam. Proximū enim coꝛripere ⁊ eū castigare: hoc nō est proximo nocere: sed prodesse velle. Sic sepe apud se loquit maligna cogitatio: excecauit em̄ eaz malicia sua. Et putat odium suū amoꝛē esse: et iniuria sua iusticiam exercere. Cōueniūt itaq; vndiq; hmōi maligne cogitationes ad mentem: et fingunt se ad obsequium dei cōuenire: nō autem sinum odium exercere velle. Considera ergo adhuc frequenter: cogita vehementer: inuestiga diligenter conscientiam tuaz: vt scias quid coꝛrigere: seu etiam vnde debeas gratias agere. Valde enim vtile/et pernecessarium est: vt scias quid desit tibi: quid vis: quid cupis: et quid habere optas.

¶ De multiplici vaga et varia cogitatione mentis/⁊ coꝛdis velocitate/et alienatione. Capitulum.lxii.

Facilius athomos mūdi possez dinumerare/q̄ motus coꝛdis mei. Velocitas animaliū ⁊ volatiliū meis moribus equiparari non potest. Cogitationes meas nō est qui possit cōprehēdere Desiderioꝛ meoꝛ nō est modus. Nunc illa: nunc ista cogito et desidero: nec ista/nec illa habere possum. Dū coꝛpoꝛe vaco/cogitationibus per diuersa loca vagoꝛ: nulla hoꝛa: nullo tēpoꝛis momēto quiesco: sed in momento: in ictu oculi/per multa spacia locoꝛ discurrēs/nouas creaturas creo: ⁊ iterū easdem cadez facilitate deleo: vel alio atq; alio modo multipliciter vario: illud vel illud habere desidero: talis vel talis esse cupio: quasi deus illud dare: vel talē facere nescierit: aut non potuerit.

¶ Que cogitanda sunt: vt coꝛ ab illicita cogitatione remoueatur. Capitulum.lxiij.

Custos coꝛdis/q̄ modicum ⁊ cupidum coꝛ habes: paruum est: ⁊ magna cupit. Vix ad vnius milui refectionem sufficere posset: et totus mūdus ei nō sufficit. Solo coꝛde/per totū mundū vago motu discurris. Sine pedib⁹ curris: sine manibus operaris: alas nō habes ⁊ volare nō cessas. Divitias quotidie cōgregas: et satiari nō poteꝛ: epulas ad refectionez paras: et inde nō comedis: hec et illa cogitas: ⁊ falsus est quod cogitas. Audi quomodo: vt decetero tibi caueas. Fo: sitan cogitas modo de sole: vel de aliquo amico tuo/ aut de teipso. Si vnus est sol: falsus est iste quem tu cogitans fingis: quoniā ille certis locis et tēpoꝛibus cursum suū peragit: istum vo cōstituis vbi vis. Si vnus est ille amicus tuus: falsus est iste quem cogitans fingis: quoniam ille vbi sit nescis: istum autem vbi vis fingis. Proꝛo teipsum hoc esse loco sentis: ⁊ tamen figmēto cogitationis vadis vbi vis: ⁊ loqueris cum quib⁹ vis: ⁊ hoc verum nō est: quia modo ibi nō es. Quoniā ergo falsa sunt hec: noli amodo talia cogitare: sed iacta cogitatum tuum in dño qui te fecit ⁊ refecit: elegit et vocauit: iudicabit et saluabit. O quanti hac hoꝛa cum eo loquūtur: cumq; in semetipsis ampleꝛātur: tu vo in his delectaris que pereunt et transeunt: et recum manere nō possunt! Conside ra q̄ multi modo moriūtur: quibus si hec hoꝛa ad agendam penitentiā cōcederetur/que tibi cōcessa est: quomodo per altaria/et q̄ festiuāter curreꝛēt: et ibi fleꝛis genibus: vel certe totō coꝛpoꝛe in terra prostrato: tādiu suspiraꝛēt/ploꝛaꝛēt/et oꝛarent/donec plenissimā peccatoꝛum veniam a deo consequi mereꝛentur. Tu vo comedēdo/ bibendo/iocando/et ridendo/tēpus ociose vinēdo perdis: quod tibi indulseꝛat deus ad acquirendam gratiam et ad proꝛomerendas gloꝛiā. Cogita erā quot animе in inferno nūc cruciant sine spevenie ⁊ misericoꝛdie. Si amoꝛ dei te tenere nō poteſt: saltem teneat et terꝛeat timoꝛ iudicij: metus gehenne: laquei moꝛtis: doloꝛes inferi: ignis vens: vermis coꝛrodens: sulphur fetens: flamma tartarea et omnia mala. Discute adhuc teipsum: vt scias quid desit tibi: ne in illa vltima discussione coꝛam omnibus cōfundaris: si inuenta fuerit in te iniquitas.

¶ De multiplici volubilitate cogitationū. Cap.lxiij.

Igne pensare/⁊ sufficiēter estimare nō valeo: que sit illa tam multiplex cogitationū mearuz volubilitas: ⁊ tam inquieta ⁊ infatigabilis velocitas: que p tam multa: tā varia: tam infinita discurrere me facit. Nulla em̄ hoꝛa/⁊ nullo tēpoꝛis momēto/quiescere possum: sed p infinita spacia locoꝛ: ⁊ voluminа tēpoꝛ mira festinatione pertraseo. Undiq; patet mihi facilis trāsitus: agilis discursus: de summis ad ima: ⁊ de imis ad summa: de primis ad nouissima: de nouissimis ad prima. Digne explicare nō possum/quot alternationis modos momentaneis permutationibus induo: ⁊ q̄ multiformiter me alternantiū vicissitudinū motib⁹ variare cōsueui: ⁊ quib⁹ perturbationib⁹ quotidie afficioꝛ. Modo me iudicā erigo: modo in diffidentiā cado. Nūc p constantiā figoꝛ: nūc subitaneo terꝛoꝛe cōcutioꝛ. Modo me turbat ira: modo igēs furoꝛ: exagitat. Nec illud adeo mirū q̄ varijs qualitatib⁹: diuersisq; perturbationib⁹ p singula momēta afficioꝛ: sed illud supra modū stupendū: q̄ sub eodē pene momēto sepe cōtrarijs affectionibus tangoꝛ: nūc odioꝛ: nūc amoꝛe ducoꝛ: modo gaudio: modo meroꝛe detrahoꝛ. Et sepe inter mira gratulationis mee tripudia/superueniēs subitoq; emergēs tristicie causa: me vehemēter cōcutit ac dejicit: ⁊ oēm illam exultātis animi mei solēnitatē subito in meroꝛē vertit. Sepe diu multūq; dilecta/nimio postmodū odio p̄sequoꝛ: ⁊ vehemēter approbata atq; desiderata subito detestoꝛ. Sed q̄s omniz mearū affectionum qualitates enumereꝛ: quis oēs variationis mee modos explicare sufficiat! Pene quot sunt diuersitates rerū: toꝛ sunt varietates affectionū mearū.

¶ Q̄ bonū sit q̄ homo seipsum cognoscat. Cap.lxv.

Universidad de Deusto
Biblio

Tum inter oĩa animalia/humanũ genus tuz dignioꝛi forma:tũ dignioꝛi porẽtia dignius reperiatur:nulla scientia melioꝛ est illa/qua cognoscit hõ seipsuz. Relinque ergo cetera: ⁊ teipm discute:per te curre:⁊ in te cõsiste. A te incipiat cogitatio tua/⁊ in te finiꝛ.nec frustra in alia distendario te negleco. Preter saluteꝫ tuã nihil cogites:qm̃ in acq̃sitione salutis tue/nemo est tibi germanioꝛ:nemo propinquioꝛ: te ipso. Si vo aliq̃d cogitatiõi tue se offerat:q̃ nõ quoquo modo ad tuũppũus saluteꝫ pertineat:ilico respue ⁊ expue: vt semp̃ te possis inspicere:⁊ de cognitione tui venire ad cognitionem dei. Agnoscere se debet hõ ad que bona fit naturaliter pꝛopꝛioꝛ:vel ad que mala ꝓclivioꝛ: quib⁹ studiis debeat vehemẽtius insistere:cõtra que mala debeat instãtius vigilare:quib⁹ exercitijs valeat melius ꝓmoueri:quib⁹ virtꝰ valeat facilius coꝛrũpi:quib⁹ culpis subiacear:vel quib⁹ meritis eminear:⁊ quid pꝛo his pene/vel pꝛemiꝰ expectare debeat:quãtũ quotidie ꝓficiat/vel deficiat:cũ quanta animi industria saragat pꝛeterita malaflere:pꝛesentia declinare:futura pꝛeuenire:cũ quãta animi constantia studeat reparare bona amissa: custodire ⁊ multiplicare possessa. O q̃ necessaria discussio: ⁊ q̃ mirãda speculatio:tot animi virtutes:tot eius exercitationes tot ei⁹ studia vel merita pꝛe oculis habere:⁊ huiuscemodi ꝓtemplationi diutius inherere. Suspẽde ergo animũ tuũ ab inferioꝛ amoꝛe:ne forte de sublimiꝭ⁹ eiectus/⁊ de loco voluptatis a ꝓpꝛia cõcupiscẽtia abstractus ⁊ illect⁹ post cõcupiscẽtias tuas eat:⁊ vagus fiat ⁊ pfugus super terrã. Denicꝫ si cupis implere dominicũ pꝛeceptũ : omni puer.iiij custodia serua coꝛ tuum. Nescit em̃ quid de spiritu angeli coꝛ:quid de spiritu diuino sentire debeat:qui iuũ pꝛius nõ cogitat. Nihil recte existimat:qui seipsum ignoꝛat. Nescit q̃ sub pedibus suis omnis mundana gloꝛia subiaceat: q̃ cõditionis sue dignitatem nõ pensat. O custos coꝛdis si nondũ es idoneus intrare ad teipsum:quõ ad illa rimanda idoneus eris/que sunt ĩtra/vel supra teipsuz? Si necdum dignus es intrare tabernaculũ pꝛimuz:qua fronte pꝛesumis ingredi tabernaculũ scõm:hoc est in sanctam sanctoꝝ? Si nondũ moliri potes gressus altos:vt cũ dño Jesu: vel saltẽ cũ Moyse ascẽdas in mõte excelsuz: qua pꝛesumptione paras volare in celum? Pꝛius redi ad te/q̃ rimari pꝛesumas que sunt supꝛa te. Pꝛius sol oꝛtus sui cõsummatia irradiat:q̃ ad altioꝛa cõscendat. Pꝛimũ ergo est vt redeas ad te ipsum:intres ad coꝛ tuũ:discas estimare spiritus tuũ. Discute quid sis:quid fueris:quid esse debueris: quid esse poteris:quid fueris per naturã:quid modo sis per culpaz:quid esse debueris per industriã:quid adhuc esse possis per gratiã. Disce ex tuo spiritu cognoscere:q̃d debeas de alijs spiritibus estimare. Hec porta:hec scala: hic introitus:iste ascẽsus. hac intratur ad intima:hac elatur ad summa. Videꝫ quantum valeat homini plena cognitio sui? Ex hac siquidem pꝛoficit ad cognitionẽ omnium celestium terrestrium et infernoꝝ.

¶ Priuatus amoꝛ aufert verum iudiciuz:idcirco deo est committendum. Capitulum.lx vj.

Scire vellem qualis ipse sum:sed vix de meipso vera discernere possum. Amoꝛ nãq̃ priuatus: q̃ erga meipsuz habeo:aufert mihi verũ iudiciũ de meipso. Idcirco parũ mihi credo de me/ pꝰ.xxvj. ipso:vt pote homini mẽdacitimẽs ne si meipsum iudico: mentiaꝫ iniquitas sibi. Judicer ergo me ille cui oĩa nuda sunt ⁊ aperta:qui falleꝛe nõ possuz:q̃ sapiẽtia est:nec ef Pꝛouer viij. fugere:q̃ vbiq̃ est:neq̃ coꝛrũpere q̃ iusticia est. Ille veniat ad me:cui⁹ delitie sunt esse cũ filijs hoim:qui stat ad ostiũ et pulsat:paratꝰ introire si ei aperuero. Intret ergo et sanctificet sibi sanctuariũ:qm̃ sanctus est:⁊ domũ eius pꝰ.xcij. decet sanctitudo. Extirpet vitia:oꝛdinet cogitationes:sanet affectiones:moꝛes cõponat. Nullus ei in aliquo resistat vt sit in pace locus eius. Urinã nullus hominũ esset mecũ externus:vt familiarius loqui possem cũ eo interi⁹.

Ipse em̃ et secretũ querit:et solitariũ locũ diligit. Fugit ergo hominũ solacia ⁊ colloquia:vt i secreto coꝛdis mei deũ habitatoꝛem habere possim. Valde tñ difficile est:ab exterioꝛibꝰ ad interioꝛa mentẽ reuocare ⁊ ibi permanere. Nec minꝰ difficile est de visibilibꝰ ad inuisibilia penetrare:⁊ in illis diutius ꝓsistere. Dura sunt hec⁊ multũ laboꝛiosa:sed valde fructuosa. Assuescã igit̃ sola intima cogitare:sola interioꝛa diligere:⁊ in illis ꝓmanere: vt possim audire q̃d loquaꝫ in me dñs deus meus. Ecce adsum pꝛõ. ꝓsume dñe:tecũ sum:intus sum. Odiu i exterioꝛibꝰ occupatus fui:vocẽ tuã intra me audire nõ potui. Nũc aũr reuersus ad me:ingressus sum ad te:vt possim te audire:⁊ tibi loqui. Loquere ergo misericoꝛdissime:q̃ audit seruꝰ tuꝰ: loquere:q̃ paratus suz obedire. Quicq̃d insseris:ꝓ posse meo libẽter deuoꝛ⁹ impleb⁹. O aĩa mea:rex angeloꝝ venit ad nos:⁊ hospitatus est nobiscũ. Letemur ergo de tanto hospite nostro coꝛde pfecto. Demus ei gloriã ⁊ honoꝛẽ:qm̃ dignatus est visitare seruos suos. Epulemur et iocũdemur cũ eo in leticia/⁊ exultatione. Delectemur in eo:de eo:⁊ nullus sit ei in aliquo molestus:ne in ira recedat a nobis:⁊ inducat sup̃ nos maledictionẽ pꝛo benedictione. Exhibeam⁹ ei omne seruitiũ charitatis:rogantes ⁊ deprecantes vt nobiscũ manere dignet. Si vero nõ possumus pꝛoluere ei totũ q̃ debemus: saltez nosmetipsos humiliter ei subdamus ad omnẽ voluntatẽ eius. Sit hec dies solennis: in qua saluatoꝛ ẽ nostrũ in hospitio nostro leti susceꝑin⁹. Nullũ mẽb:uz/nullũ officiũ/ab hoc gaudio excludaf. Cõueniant ergo i vnũ omnes cogitationes/ ⁊ affectiões:diẽ festũ celebꝛãtes in omni puritate/⁊ sanctitate. Nulla se aliena cogitatio interferat: q̃ huius solẽnitatis gaudia perturbet. Oculi mei semper ad dñm:per pꝰ.xciij quẽ sum/viuo/⁊ sapio; nec cessent lach.ymis pedes eius rigare. Audiãt ⁊ intelligãt aures:quid in nobis ei displiceat:vel quid ei placeat:quid damnet:vel quid appꝛobet Delectef odoꝛatus illo suauissimo odoꝛe dulcedinis ei⁹. Odoꝛ eius odoꝛ vite eterne:odoꝛ totius suauitatis:⁊ iocunditatis. Repleaf os meũ laude:vt cantẽ gloriã tuam pꝰ. lxx. altissime dñe. Sit meditatio coꝛdis mei in conspectu tuo pꝰ.xvij. semp̃:vt te possim videre per fidẽ:⁊ contemplationẽ:doc nec merear videre facie ad faciẽ. Clemẽtissime pater nihil pꝰ.cij. in nobis cesset a laude tua. Benedic aĩa mea dño: et oĩa que intra me sunt:nomini sctõ eius. Bñdic et dic. Gloria laus/⁊ honoꝛ: tibi sit rex christe redemptoꝛ.

¶ Dic pꝛobatur anima esse deo similis:⁊ ideo magis illi obligara. Capitulum.lxvij.

Aĩa mea:si vis amari a deo:reformа in te imaginem suam:⁊ amabit te: repara in te similitudinez suã.et desiderabit te. Cõsilioꝝ sancte trinitatis/ad imaginẽ ⁊ similitudinẽ suaz creauit te creatoꝛ tuus:q̃ nulli alteri ex creaturis donauit: vt tanto eũ ardẽtius diligeres:quanto mirabilius ab eo te conditã intelligeres. Considera ergo nobilitatẽ tuam quoniã sicut deus vbiq̃ est totus/omnia viuificans/omnia mouens et gubernans:ita tu in coꝛpoꝛe tuo vbiq̃ tota es:illud viuificãs/mouens/⁊ gubernãs. Et sicut deꝰ est:viuit:et sapit:ita tu (ꝑm modum tuum) es/viuis/⁊ sapis. Et sicut in deo tres sunt persone:pater/filius/⁊ spiritussanctus:sic et tu habes tres vires:scz intellectũ/memoꝛiam/et voluntatem. Et sicut ex patre generatur filius:et ex vtroq̃ pꝛocedit spiritussanctus; ita ex intellectu generatur voluntas:⁊ ex his ambobus pꝛocedit memoria. Et sicut deus est pater:deus est filius:deus est spiritussanctus:nõ tamen tres dij/sed vnus deus:et tres persone:ita anima est intellectus:anima est volũtas:anima memoꝛia:nõ tamen tres anime:sed vna anima; ⁊ tres vires. Ex quib⁹ animevirib⁹ quasi excellẽtioꝛibus /iubemur deũ diligere:vt diligamus eus toto coꝛde:tota anima:tota mente:idest toto intellectu:tota voluntate:et tota memoꝛia:hoc est toto affectu:sine defectu:cum discretionis intuitu. Nec solus sufficit de deo intellectus ad beatitudinem:nisi fit in amoꝛe eius voluntas. Immo hec duo nõ sufficiunt:nisi memoꝛia addatur:qua semper in mẽte intelligẽtis ⁊ volentis maneat deus:vt sicut nullus potest esse momentum/quo homo nõ vtatur vel fruatur dei bonitate vel misericoꝛdia:ita nullum sit momentũ/quo euz pꝛesentem nõ habeat in memoꝛia.

¶ Dic pꝛobat anima esse tante dignitatis / vt habilis et idonea sit esse pater et mater christi. Capitulũ.lxviij.

Intelligе dignitatẽ tuam nobilis creatura:qm̃ nõ solum insignita es dei imagine:verũetiam decoꝛata similitudine. Sicut em̃ creatoꝛ tuus qui te ad similitudinẽ suã creauit: est charitas bonus ⁊ iustus:suauis ⁊ mitis:patiẽs ⁊ misericoꝛs:et cetera insignia que de eo legunturꝛita tu creata es vt charitatem haberes:⁊ esses mũda ⁊ sancta:pulchꝛa ⁊ decoꝛa: mitis ⁊ humilis. Quas virtutes quanto plus in te habebis:tanto ꝓpinquioꝛ deo eris:⁊ maioꝛẽ tui cõditoꝛis geres similitudinẽ. Quid maius his tibi facere potuit:q̃ vt ad similitudinẽ suã te conderet factoꝛ tuus: ⁊ eisdẽ virtutibus vestiẽtis te oꝛnaret:quib⁹ ipse oꝛnat⁹ est? Attẽde igit̃ diligẽter pꝛime cõditionis tue excellentiã:⁊ venerãdam sancte trinitatis imaginẽ in teipsa agnosce: honoꝛeq̃s similitudinis diuine(ad quã creata es)habere stude/nobilitate moꝛ:exercitio virtutũ:dignitate pꝛemioꝝ:vt q̃n apparebit qualis sit:tunc similis ei apparere possis. Similis em̃ simile querit:et qualem te parueris deo:talis pꝰ.xliij. necesse est appareat tibi deus. Si ergo naturalẽ pulchꝛitudinẽ tuã in te reparaueris:cõcupiscet rex decoꝛẽ tuum q̃n ipse est deꝰ tuus:ipse amicus ⁊ spõsus:frater ⁊ filiꝰ. mat.xij. Ipse em̃ dixit. Quicũq̃ fecerit voluntatẽ patris mei qui in celis est:ipse meꝰ frater:⁊ soꝛoꝛ:⁊ mater est. Audi quõ. Virtus ⁊ sapientia patris/filiꝰ est patris. Verbũ patris/ volũtas est patris. Volũtas hoꝛis/nihil aliud est q̃ quedã pꝛoles mentis. Si igitur eadẽ est voluntas tua:et voluntas patris:idem est filius tuus/⁊ filius patris. Veritas/sapiẽtia/voluntas coꝛde cõcipitur:et ex coꝛde generatur. Si igitur idẽ vis;et idẽ sapis q̃ pater : tu eundem filiũ habes quẽ ⁊ pater. Jn te est vtrum sis pater aut mater:an potius vtrũq̃ pater ⁊ mater:nõ tuo merito: sꝛ dei dono. Potes nãq̃ eum gignere in coꝛde tuo / ⁊ in coꝛde alieno. Potes eũ concipere a coꝛde tuo:⁊ ab oꝛe alieno. Intellectu gignif:cõsensu cõcipif:affectu nascitur : effectu nutrif. Quãdo veritatẽ intelligis:vel aliũ intelligere facis:christũ gignis. Nosti voluntatẽ dei:cõsenti ei : et cõcepisti. Quãdo gignis es pater: quãdo ꝓcipis es mater. Amãdo parturis:operãdo nutris. Sic sic in potestate cuiuscq̃ relinquif vtrũam tante pꝛolis mater efficiaf. Maledicta ergo sterilis que nõ parit:que talẽ filiũ pꝛo voto per dei gratiã habere potuit. Cur similiter maledictus qui nõ gignit:nisi q: nõ eque in nostra potestate cõsistit veritatẽ intelligere/⁊ veritati cõsentire. Nõ em̃ veritatẽ semper intelligo cũ volo:intellecte aũt semp̃ consentio:velle tamẽ nõ possum nisi gratia dei fuerit mecũ. Nulla est em̃ humana industria sine dei gratia. Exquo pꝛim⁹ homo peccauit:nature bonũ perdidimus pariter ⁊ arbitrij vigoꝛẽ:sed nõ electionẽ:ne nõ esset nostrũ vt emendaremus peccatũ. Jn nobis nãq̃ manet ad querendã salutem arbitrij libertas:idest rationalis volũtas:sed admonente pꝛius deo et inuitante ad saluteꝫ:vt vel eligam⁹ vel sequamur. Potestatis nostre est diuine inspirationi acquiescere:et que ad salutem nostram pertinent eligere ⁊ sequi. Diuini vo muneris est:vt possimus adipisci q̃ sequendo cupimus consequi. Nostre potestatis est ⁊ ignatie/vt labamur:solicitudinis vo nostre est ⁊ celestis pariter adiutoꝛij/ne labamur. ℣ felix homo:qui sic ambulat sapienter/ne cadat:aut si ceciderit:vt statim resurgat. ℣ felicioꝛ vo est:qui nunq̃ cecidit. ℣ felicissimus autez est:qui iam cum deo regnat.

¶ Dic ostenditur anima sancta semp̃ ad recipiendum in se deum esse parata. Capitulum.lxix.

Felix homo est cui pꝛesto est:cũ voluerit:habere filium deũ. O quãta est dignitas hois/filiũ habere deum:⁊ quanta est humilitas omnipotentis/habere hominẽ patrẽ:⁊ quãta est nobilitas anime/christũ iesum habere sponsum? Sancta ergo anima:⁊ veri sponsi amica/ad dilecti sui aduẽtũ/summo cũ desiderio semp̃ debet inhiare: ⁊ parata atq̃ expedita esse/vt pulsanꝫ amicũ absq̃ vlla dilationis iniuria possit suscipere:⁊ vocãti cũ omi alacritate occurrere:ne subito ⁊ inopinate aduenies / minus ꝓmptã ⁊ minus oꝛnatã inueniaꝛ:vel diu exclusus:diutine pꝛestolationis vllam molestiã sustineat. Aliud est aũr cũ ipso intrare:atq̃ aliud est ad ipsum exire. Jbi anima ad seipsam reuertitur ⁊ cuz dilecto suo vsq̃ ad intima coꝛdis sui penetralia ingreditur:hic extra semetipsam ducitur:⁊ ad sublimia cõtemplanda sublenaf. Quid nãq̃ est eius introire:nisi se totã in semetipsam colligere? Quid vo est eius exire:nisi seipsam extra semetipsam totã effundere? Nihil itaq̃ aliud est aniмã cũ dilecto suo in cubiculũ ingredi : ⁊ solam cũ solo moꝛari:dulcedineq̃ eius perfrui:nisi exterioꝛum omniũ obliuisci:⁊ in eius dilectiõe summe ⁊ intime delectari. Se solã cũ dilecto videt:q̃n exterioꝝ oĩm oblita:ex ꝓpꝛia cõsideratione in dilecti sui dilectionẽ desideriũ suũ perurget:⁊ e_bis que in intimis suis cõsideraꝛ:animum suũ in eiusmodi affectuz inflammaꝛ:et tam ex bonoꝝ q̃ ex malorum suoꝝ cõsideratione/in gratiarum actione assurgit:⁊ hinc pꝛo impẽsa gratia:hinc pꝛo indulta venia/intime deuotionis victimas persoluit. Usq̃ in intimum dilectus perducitur:et in optimo collocaf:q̃n ex intimo coꝛdis affectu ⁊ super omnia diligitur. Cogita quid sit q̃ invita tua ardẽtius dilexisti:anxius cõcupisti:q̃ te iocũdi? afficiebat:ceteriscq̃ omnib⁹ pꝛofundius delectabat. Considera ergo si eandẽ affectionis violẽtiã:delectationisq̃ abundantiã sentis:quãdo in summi dilectoris desideriũ inardescis:q̃n in eius dilectione requiescis. Cui dubium sit q̃ intimũ illum affectionis tue finum necdum teneat si intime dilectionis aculeus animã tuã in diuinis affectibus minus penetraꝛ:tepidius exagitaꝛ:q̃ in alienis affectionibus aliq̃n penetrare vel exagitare solebat. Sed si tantã pꝛoꝛsus vel foꝛte validioꝛẽ dilectionis/vel delectationis violentiã in intimis tuis circa diuina perspexeris: quantã ala nunq̃ expertus fueris:vide adhuc si foꝛte aliud aliq̃d sit:in quo delectari/vel consolari possis. Certe q̃diu possum ex aliena qualicũq̃ re cõsolationẽ:vel locũ ditate cõcipere:nõdum audeo dicere dilectũ nostrũ/intimũ/ardẽtissimi amoꝛis sinũ tenere. Satage ergo:festina tra|here eum adhuc ad interioꝛa ⁊ secretioꝛa coꝛdis tui penetralia/quecũq̃ es eiusmodi anima. Quis em̃ neget illud intimũ coꝛdis humani penetrale:tales recessus habere:seu etiã obtinere posse:in quibus summi et singularis amoꝛis violẽtia:cũ aliq̃d per affectũ inferit:aliena omnino delectatiõe auelli nõ possit? Certe si aliena aliquam cõsolationẽ queris vel recipis:deũ tuũ q̃ vis fortasse summe:nõdum tñ singulariter diligis. Nondum ergo in intimũ perducif:nondũ in intimo collocaf. Si ergo nõ satagis introducere eũ ad intima tua:quõ te credã velle/vel posse sequi eũ ad sublimia tua? Certũ ergo signuz tibi sit (quecũq̃ es aĩa) q̃ dilectũ tuũ minus diligis:vel ab illo minus diligeris:si ad theoꝛicos illos excessus nondũ vocaris:vel vocantẽ sequi nondũ merueris. Quõ em̃ perfecte diligis/vel diligeris:si in summoꝝ desiderio ad superna nõ raperis:⁊ ad theoꝛicos ⁊ anagogicos illos conatus/mẽtis alienatione nõ trãsis? Vis nosse quia sublimitas diuinarũ reuelationũ/fit manifestũ dñe dilectionis indiciũ: Jam nõ dicã (inquit) vos seruos : sed amicos: quia omnia que audiui a patre meo:nota feci vobis Joh.xv. Satage ergo deum tuũ intime et summe diligere : ⁊ omni hoꝛa in diuine cõtemplationis gaudium/ summo cum desiderio anhelare. Colligе teipsum ad temetipsam:⁊ in solo diuinitatis desiderio requiesce.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Anima p̄cipitur erigere se ad sublimia cōtemplāda. Capitulum. lxx.

Ebet nāq; aia perfecta: ⁊ assidue summoꝝ cō templationi dedita: omni hora peregrinatiōis sue terminū ⁊ ergastuli huj⁹ egressuꝫ/cū summo desiderio expectare: ⁊ ad illud diuine ꝓtemplationis spectaculū (qđ in futura vita speram⁹) animū suū suspēdere: ⁊ in eiusmodi expectatione vehemēti desiderio anhelare: vt qđ interim videt p speculū ⁊ ī enigmate: mereat videre facie ad faciē. Necesse est itaq; ad coꝛ alterū ascēdere: ⁊ mētis excessu p diuinā reuelationē addiscere: qđ sit illud ad qđ aspirare vel studere oporteat: et ad qualē sublimitatis habitū/animū suū cōponere ⁊ assuescere debeat. Nā si semel ad illā lucifera angelice sublimitatis gloꝛiā/quis admissus fuerit: ⁊ ad illud diuinoꝝ radioꝝ spectaculū intrare meruerit: q̄ intimis desideriꝭ: q̄ ꝓfundis suspiriꝭ: q̄ inenarrabilib⁹ gemitibus/cū qui eiusmodi est: puramus insistere: q̄ assidua recoꝛdatione: q̄ iocūda admiratiōe inspectā claritatē credim⁹ eū retractare/mēteq; reuoluere: illā desiderādo: illā suspirādo: illā cōtemplādo: donec tandē aliqn in eandē imaginem trāsformet a claritate in claritatē: tanq̄ a dñi spū. Uerū tamē cū ab illo sublimitatis statu/ad nosmetipsos redimus: illa q̄ ꝓius supra nosmetipsos vidim⁹: in ea veritate vel claritate qua ꝓius ꝓspexim⁹: ad nostrā memoriā oīno reuocare nō possum⁹. Et q̄uis inde aliq̄d in memoria teneamus: ⁊ q̄ñ per mediū velū/⁊ velut in medio nebule videam⁹: nec modū quidē vidēdi: nec qualitatez visionis cōp̄ehēdere/vel recoꝛdari sufficimus: ⁊ miruꝫ in modū reminiscēres nō reminiscimur: ⁊ nō reminiscentes reminiscimur: dū videres nō peruidemus: ⁊ aspicientes nō perspicimus: ⁊ intēdentes nō penetram⁹ donec iterū meditatiōe assurgamus in cōtemplationē: cōtemplatiōe in admirationē: admiratiōe in mētis alienationē. Ueritatis cōtēplatio in hac vita inchoat: sed in futura iugi perpetuitate celebrat. Per veritatis cōtemplationē/erudit hō ad iusticiā: cōsummat ad gloꝛiā. Gratia cōtēplationis coꝛ ab omni mūdano amoꝛe nō solū emūdat: sed sanctificat: ⁊ animū ad celestiū amoꝛē inflāmat. Qui diuina inspiratione ⁊ reuelatione ad cōtēplationis gratiā ꝓmouetur: quasdā arras future illi⁹ plenitudinis accipit: vbi sempiterne cōtemplationi perpetuo inherebit. Qui vo cōtemplationi veritatis vult vacare: necesse est vt discat requiescere nō solū ab operib⁹ malis: sed etiā a cogitationib⁹ superuacuis. Multi siquidē etsi sciāt vacare cōꝛe: minime tn̄ valēt vacare coꝛde/nescientes facere sabbatū ex sabbato: ⁊ ideo nō valent implere qđ dr̄. in psalmo. Uacate ⁊ videte qm̄ ego sum de⁹. Uacantes siquidē coꝛpoꝛe: sed vagātes vbiq; coꝛde: nequaq̄ merent videre q̄ dulcis est dñs: ⁊ q̄ bonus israel deus his q̄ recto sunt coꝛde. Unde est q̄ hostes deridēt sabbata coꝝ. i. ipsa sue vacationis ocia: in cogitatiōes inutiles ꝓtrahūt: ⁊ per de uia quecq; vago incessu/sine respectu peruētiōis/passim huc ⁊ illuc vagāt. Animus eoꝝ in diuersa rapit: ⁊ nūc in hanc partē: nūc in illam discurrēdo mira agilitate in cōtraria agitur. Sic sic q̄ diu sub egenis huius mūdi elementis viuimus: desideria nostra vltra gaudia nostra extēdimus: q: infinite plura sunt q̄ cōcupiscimus: q̄ que in hac vita appꝛehēdere possumus. Beata aūt illa supernoꝝ spirituū multitudo/desideria sua vltra gaudioꝝ suoꝝ nō extēdit plenitudinē: que felicitatis sue infinitatē vel immensitatē cōp̄ehēdere oīno non sufficit. Est autē eoꝝ gaudiū: nō solū de cōtemplatione creatoꝛis: sed etiam de contemplandis eius creaturis. Dū em̄ deū in oībus suis operib⁹ mirabilē inueniūt: quid mirū si vbiq; mirādo venerant: venerādo mirātur magnalia eius: que diligunt? Inueniunt itaq; non solum in creaturis incoꝛpoꝛeis: sed etiā in creaturis coꝛpoꝛeis: vnde miranť: vñ creatoꝛē eoꝝ rum digne venerātur. Hec oīa iugiter cōtemplantur: cōtemplātes miranť: mirātes letanť. Letanť de diuina cōtemplatione: congratulanť de mutua visione: miranť in rerum coꝛporaliū speculatione. Discamus ⁊ nos contemplantes mirari: ⁊ mirantes cōtemplari/quō illius superne beatitudinis ciues oīa: que sub ipsis sunt: indefīnēter aspiciūt: omniūq; que ab alto vident: rationē ⁊ oꝛdinem cōp̄ehēdunt: quomodo de mutua societate/indissolubili q̄ charitate/in infinitū gaudeāt: quomodo in illā diuine claritatis visionē/insatiabiliter inardescāt. Nihil est iocūdius: nihil vtilius gratia cōtemplationis. Quanto amplius in celestiū cōtemplatione delectaris: ⁊ delectando admiraris: tanto libētius inno: aris: tāto diligenti⁹ perscrutaris: ꝓfundiusq; illuminaris. Semp in illis inueniēs qđ mireris: ⁊ vnde delecteris. Nusq̄ est copiosioꝛ materia admirādi: ⁊ nusq̄ vtilioꝛ causa delectādi. In his ergo semper sit tua admiratio ⁊ delectatio: nec necesse erit alia ꝓ o alijs querere: ⁊ per vanam huc illucq; cogitationū euagationē discurrere. Deū nāq; cognoscere: plenitudo est sciētie. Plenitudo aūt huius sciēie: plenitudo est glorie. Consummatio gratie: perpetuitas vite. Ad huius vo scientie plenitudinē/opus est potius intima compunctione: q̄ ꝓfunda inuestigatione: suspiriꝭ: q̄ argumentis: crebris lamentationibus: q̄ copiosis argumentationibus: lachrymis/q̄ sententijs: oratione/q̄ lectione: gratia lachrymarū/q̄ sciēria litterarum: celestium potius cōtemplatione/q̄ terrestrium occupatione.

¶ Finis.

¶ De oꝛdine vite et moꝛum institutione: alꝭ de doctrina pueroꝝ ⁊ coꝛrectione moꝝ/ Tractatus.

Gratur quidez timidā mētis mee imperitiā fraterna charitas: vt de vite oꝛdine/⁊ moꝛū institutione breuiter loquī debeā. Sed q: tempus est vt (ipso qui ispirauit opitulāte) opus aggrediar: exoꝛdiū sumere necessariū duxi ab illa laudabili virtute que dr̄ verecūdia. Que cū sit omnib⁹ etatib⁹/personis/tēpoꝛib⁹/⁊ locis aptaꝝ adolescētes ⁊ iuuenes animos maxime decet. Tres em̄ virtutes sunt q̄ pueris adolescēt⁹ magis cōgruūt: verecūdia: taciturnitas: ⁊ obediētia. Non est aūt dubiū si has studuerint habere: quin possint christo duce/ad culmē perfectionēq; virtutū ascēdere. Moꝛū em̄ insignia/⁊ ornamēta virtutū in illis ꝓculdubio cernimus senibus: qui ab ipso tyrocinio ꝓmeue etatis: vsq; ad perfectū virum disciplinis celestibus exercitati: per viā dei fortiter cucurrerūt. Quoꝝ sez sapientia tantū viget ⁊ lucet: quantū senect⁹ ipsa etate fit doctioꝛ: vsu certioꝛ: pcessu tēpoꝛis prudētioꝛ. Hec autem veterū studioꝝ dulcissimos fructus edit: et alios reficit. Multi nāq; senes diu viuentes: ⁊ nihil ꝓficientes: quia nullas sibi i oppoꝛtuno tēpoꝛe diuinas cōgregarūt: inopes oīm virtutū animos iuuenū reperiobe vite moꝛibo instituūt. Sicut em̄ per senē vitio sum et fatuū: ita p adolescentē inuerecūdū ⁊ temerariū religio sancta destruit. Post indoctos nāq; ꝓlatos/malosq; in sancta ecclesia nulla pestis ad nocendū infirmis valentioꝛ inuenit. Deniq; taliū hoim genus: ista (de quib⁹ apls p̄dixit) tēpoꝛa ꝓphdolo: sine numero ferūt: qñ ferme oīa q̄ bona sunt ⁊ sancta pessundari cōfundiq; videm⁹. Et q̄n senes in melius mutari ab illa inolita vitioꝝ cōsuetudine difficillimū est: debem⁹ manū adolescētib⁹ porrigere: q̄ si dare volūt operā: omni depulso repoꝛe/possint vtiq; p gratiā christi vitā coꝛrigere: moꝛes cōponere: actusq; suos in oīb⁹ meliorare. Idcirco diu est q̄ desideraui ꝓpter iunioꝝ salutem (coꝝ ꝓcipue cū quib⁹ viuo) ex opusculis patrū pauca quedā deflorādo colligere: q̄ tenere etati eoꝝ videantur spāliter cōsulere. Est em̄ mihi fateoꝛ tristicia magna: ⁊ cōtinu⁹ dolor: sup cecitate coꝛdis eoꝝ: q̄ cū didicerit in schola christi q̄liter debeāt ⁊ vitia ꝓpulsare: ⁊ sctis virtutib⁹ insudare: heu rebellionis spiritu armati/tam ꝓcipiti impetu per abrupta vitioꝝ currūt ad moꝛtez: vt eos auriga ꝓsidens nullo freno disciplīe valeat cohibere. Debēt vtiq; in domo dei ad cultū diuini honoꝛis supra oēm oꝛnatū tanq̄ vas aureū refulgere. Cur aūt q̄ ab ipsis p̄mis rudimētis infantie educati sunt tanta cura: tantoq; labore: nisi vt fortes in bello facti: cōtra mundū ⁊ eius concupiscētias: cōtra carnē ⁊ ei⁹ desideria: contra diabolū ⁊ ei⁹ multiplicia tentamēta viriliter pugnēt: Sed qđ admirādum est ⁊ dolenduꫝ: plus eis q̄ ceteris grauis ⁊ austera videtur disciplīe regula. Quare hoc nisi q: secularē magis diligūt vitā: Certe vel nullus vel rarus inter eos inuenit: qui libēter sequat antiquoꝝ patrū instituta: ⁊ maioꝝ vitā diligat: aut quia labor: eū terret: aut quia in lubrica etate difficilioꝛ: est abstinētia: aut quia alacri adolescētie videtur vita obscurioꝛ: ⁊ ideo ad ea cōuertūtur studia que plausibilioꝝ arbitrant. Presentia quippe plures q̄ futura preferūt: sed meminisse debēt/q: nō p̄sentibus: sed futuris militam⁹. Uñ quo p̄stātioꝛ causa: eo debet esse cura attētioꝛ. Infelix qui legē vite ⁊ disciplīe abiecit: ⁊ maioꝝ gubernari magisterio refugit. Iste vo non ꝑm deū: sed ꝑm se viuit: q̄ si poterit: est cū quib⁹ vult: pergit quo vult: ⁊ quantū vult: ridet ⁊ iocatur inter quos ⁊ vbi ⁊ qñ vult. Postremo quicq̄d naribus suaue est: quicq̄d tactu blandū: quicq̄d oculis delectabile: quicq̄d ceteris sensib⁹ carnis sue iocundū: exercet: ac sequit. Ille vo qui ꝑm deū viuit: nō qđ eū carnaliter delectat: sed qđ spūaliter edificat: facit. Et q̄cq̄d cupit aut agit: nō vult ex sua/sed ex dei volūtate/maioꝝq; suoꝝ iussione ꝓcedere. Nemo tn̄ posit in adolescētie vel intēperātie lubrico: de sui cōuersione desperet. Oleaster em̄ oliue insertus amissa amaritudine efficit fructuosus. Si ergo agricultura conuertit stirpiū qualitatē: nōne studia doctrine ⁊ disciplīe assiduitas mitigare possunt quasliber egritudinis passiones: Sed ne puerilis vita varijs lapsib⁹ vitietur: oportet teneros animos ꝓfectis diligēter mācipare virtutib⁹ quatenus bona consuetudo cū etate simul accrescat. Ut igit clarius pateat quāta ⁊ qualis virt⁹ sit verecūdia: patris Ambroſij magna ex parte ponamus sensus ⁊ verba: ne si forte me parum pēderit stultū ꝺomūtionē: magnū ambroſiū: immo in ambroſio christū: nō audeant spernere. Sic em̄ ille ait/instruēdoꝝ moꝝ magister. Est aūt bonoꝝ adolescentiū timoꝛe dei habere: deferre parentib⁹ honoꝛē: castitatē meri: nō aspernari humilitatē: diligere clementiā: ac verecūdiā que oīa mēta sunt minoꝝ etati. Ut em̄ in senib⁹ grauitas: in iuuenib⁹ alacritas: ita ī pueris adolescētib⁹ verecūdia velut quadā dote cōmendatur natura. Et pulchra virtus verecūdia: ⁊ suauis gra: q̄ nō solum in factis sed etiā in ipsis spectat sermonib⁹: ne modū ꝓgrediaris loquēdo: ne quid indecoꝝ sermo resonet tuus Speculū em̄ mētis plerūq; in vbis refulget. Ipsuꫝ sonū vocis libet modestia: ne cuiusq̄ offendat aurē vox incōposita. Deniq; in ipso canēdi genere prima disciplina verecūdia est: immo etiā in omni vsu loquēdi: vt sensim q̄s aut psallere: aut legere: aut postremo loqui incipiat: vt verecūda principia cōmendēt ꝓcessum. Est em̄ in oculis verecūdia qua ꝓhibet boni adolescētis pudica aia intueri et alloqui feminas: nō vt exerceꝛ sexū: sed vt fugiat vitiū. Plurimū autē ꝓficit ad tuitionē castitatis/custodia oculoꝝ. Multi vo perierūt ꝓpter speciē carnis. Uñ dñs Qui viderit mulierē ad cōcupiscēdū eā: iam mechat⁹ est eā in coꝛde suo. Bone indolis adolescētes in monasterio viuētes/ita se omni studio cōseruēr: vt adolescētiā suam nulla libidinis foꝛde cōmaculēt: vt ad altare christi quasi de thalamo virgo ꝓcedāt. Quoꝝ tāta animi debet esse mūdicia: vt p̄ce nimia verecūdia: ne sermonē quidē audire velint: vel locū impudicū. Et ne incētiuis naturalib⁹ superent: necesse est vt lasciuiēs caro coꝝ crebris frāgat ieuniis. Melius est eos stomachū dolere: q̄ mētē. Beatus plane adolescēs q̄ castus ꝓcesserat ⁊ coꝛpoꝛe ⁊ mēte.

Uirtutes adolescēti congruentes.

ñ. cor. iij.

pā. xlv.

pā. lxxij.

ſ. Tt. iiij.

Huic p̄ocul dubio caro ⁊ sanguis redēptoꝛis nostri efficiē salus ⁊ vita. Sunt ⁊ q̄ ꝓpter humanā cōfusionē/sine respectu diuini timoꝛis/pleni foꝛdib⁹ audacter se ingerūt tantis mysterijs. Audiāt aūt qđ scriptum est. Nō videt in facie: de⁹ aūt in coꝛde. Sed illi plus metuūt hoīes/q̄ deū. O ceca temeritas: o dei mira patiētia. Nunq̄d em̄ tn̄ peccauerūt vel quos ignis cōsumpsit: vel quos terra absoꝛbuit: Nunq̄d tale scelus filioꝝ aaron: alienū igne offerēdo tūi: quale est illoꝝ q̄ tā terribilia sacramēta sumūt sibi ad moꝛtē? Etenim sic viuendū est: vt panē illū supsubstātialē semp accipere valeamus: q: ve ei q̄ se alienū fecerit abeo. Et multū ve illi qui spurcus ⁊ immundus accesserit. Utrobiq; grāde periculū. Ideo magna necessitas instat ne indigni inueniamur. Quap: opter tenēda est in oīb⁹ verecūdia pudicitie comes: cui⁹ societate castitas ipsa tutio: erit. Bonus em̄ regēde castitatis/pudoꝛ est comes: qui si repellat puma pericula: pudicitia vulnerari nō sinit. Etem̄ inuerecūdis oculis/⁊ lasciuis sermonib⁹: libidinosus animus deꝓhēdit: ⁊ p exterioꝛē hoīez/interioris hoīs vita mōstratur. Multa ⁊ dura coꝛpoꝛis bella sustinet adolescentia: ⁊ caloꝛe sanguinis inflāmata: vt euadere possit/omni indiget custodia. Quāto plura sunt q̄ impugnāt pudicitiā: tanto maioꝛa sunt p̄mia. Quia vbi maioꝛ labor: ibi merces crit ampliοꝛ. Amatoꝛes aūt verecūdie sumāt exēplū de matre dñi: q̄ cuis esset mitissima: tn̄ ꝓ e verecūdia salutātē se angelū nō resaluauit. In ipsa vo oꝛatione nostra multum verecūdia placet: multiq; cōciliat gre apud dñm nostrū. Nōne hec ptulit publicanū ⁊ cōmendauit eū: q̄ nec oculos suos audebat ad celū leuare. Ideo iustificat dñi iudicio plus q̄ ille phariseus que deformauit ꝓsumptio. Oꝛem⁹ ⁊ nos in quātū possumus in incoꝛruptiōe q̄eri ⁊ modestī spūs: q̄ est ante deuz locuples. Paulus q̄ oratione deferri ꝓcepit cū verecundia ⁊ sobrietate: ꝓmā hāc ⁊ q̄si ꝓcuiā vult esse oratiōis future: vt nō gloriet pctoꝛis oratio: sed q̄si coloꝛe pudoris obducta: quo plus defert verecūdia de recoꝛdatione delicti: eo vberioꝛe mereat gratiā. Est etiā in ipso motu/gestu/incessu/tenēda verecūdia. Habit⁹ em̄ mētis in coꝛpoꝛis statu cernit. Unde hō coꝛdis nostri absc̄dit⁹: aut leuioꝛ: aut iactātioꝛ: aut turbidioꝛ: aut ecōtra grauioꝛ: ⁊ cōstantioꝛ/⁊ purioꝛ: ⁊ maturioꝛ estimat. Itaq; voꝛ q̄dā animi est coꝛpis motus. Sepe em̄ ꝓcessum ꝓditur qualis sit animus. Lucet ꝑpe in quoꝛūdā incessu imago ipsa mentis: spēs quedā scurrarū percursantiū. Sunt em̄ qui sensim ambulādo imitanť histrionicos gestus: ⁊ quasi q̄dā fercula pōparū: ⁊ statuarū motus nutantiū: quotiēscūq; gradū transferūt: modulos quosdā seruare videantur. Nec cursim ambulare honestū arbitro: nisi cū causa exigit alicuius periculi: vel iuste necessitatis. Nā plerūq; festinātes anhelos videmus toꝛquere oꝛa: quib⁹ si desit causa festinationis: necessarie fit nemus iuste offensionis. Sed nō de his dico quib⁹ rara ꝓperatio ex causa nascit: ⁊ quibus iugis ⁊ cōtinua in natura vertitur. Nec in illis ergo tanq̄ simulacroꝝ effigies ꝓbo: nec in istis tanq̄ excursorū ruinas. Est em̄ grellius ꝓbabilis: in quo est spes autoritatis: grauitatis pōdus: trāquillitatisq; vestigiū: ita tn̄ si studiū desit atq; affectatio: sed motus sit purus ⁊ simplex: Nihil em̄ fucatū placet. Morum aūt natura informet. Si quid sane in natura vitiū est: industria emēder: vt vbi ars deest: nō desit coꝛrectio. Uꝛ si etiā ista spectēt itineri: quāto magis cauendū est ne q̄d turpe exeat de oꝛe? Hoc em̄ grauiter coinquinat hoīem. Nō em̄ cib⁹ coinquinat: ⁊ iusta obtrectatio: sed vboꝝ obscenitas. Hec etiā vulgo pudoꝛi sunt. In nostre vo religionis ꝓposito/nullū verbū incuriar verecūdia: qđ inhoneste cadat. Et non solū nihil ipsi indecoꝛ loqui: sed nec aurē quidē debem⁹ hmōi ꝑbere dictis: q: que delectat audire: alterū loqui ꝓuocat. Audire q̄ qđ turpe sit: pudoꝛi maxime est: videre vo si quid hmōi foꝛtuito accidat: quāti hoꝛroꝛis est? Uē ergo in alijs displicet: nunq̄d potest in seipso nō displice-

Mat. v.

ſ. Tim. ij

Universidad de Deusto
Biblioteca

re? Nec ipsa natura nos aliter docet: que perfecte quidez oēs partes nostri corpis explicauit: vt ⁊ necessitati cōsuleret: ⁊ gratiā venustaret: sed ñ eas ꝙ decoꝛi ad aspectuz foꝛet: in quib⁹ forme apex q̄si in arce quadā locat⁹: ⁊ figure suauitas/⁊ vult⁹ spēs emineret/operandiq; vsus esset parationi obuias atq; apertas reliquit. Eas vo in quibus esset naturale obsequiū necessitat⁹: ne deformē sui prebeꝛet spectaculū: partim tanq; in ipso enēdauit atq; abscōdit corpoꝛe: partim docuit atq; suasit tegēdas. Nōne igit ipsa natura magistra fit verecūdie? Cui⁹ exēplo modestia id qđ in hac corpis nostri fabrica abditū reperit: operuit et texit. Ergo nature opifex fic nostre studuit verecūdie fic decoꝛi illud ⁊ honestuz in nostro custodiuit corpoꝛe: vt ductus quosdā atq; exitus cuniculoꝛ nostroꝝ polt ter gū religaret: atq; ab aspectu nostro auerteret: ne purgatio vētris/visum oculoꝛ offenderet. De quo pulchꝛe ait apls. Que vident (inq̄t) corpis nostri mēbra infirmioꝛa necessarioꝛa sunt. ⁊ q̄ putamus ignobiliora mēbra corporis esse: eis abundantioꝛē honorē circūdamus: ⁊ q̄ inhonesta nostra sunt: abūdantioꝛē honestatē habēt. Etenim imitatiōe nature industria auxit gratiā: vt nō solū abscōdamus ab oculis: verūetiā que abscōdēda accepim⁹: eoꝛ indicia vsusq; mēboꝝ sua appellatione nūcupare/inde coꝛ putemus. Denicq; si casu aperiant⁹ he partes: cōfundi tur verecūdia: si studio: impudētia estimat⁹. Cū igitur in quibusdā humanis mēbris tanta sit deformitas/vt poꝛi ri magna sit verecūdia: heu q̄ turpes illi sunt: ⁊ q̄ impudentes: q̄ has secretas partes coꝛpis nō solū defiderātes cernūt: sed etiā studiose tangūt! Pudet me ac piget illoꝝ facta referre/in quib⁹ regnat sodomitica libido: quibus fic iratus est de⁹: ciuisq; iusto iudicio ita traditi sunt in reprobū sensum: vt masculus in masculū turpitudinē operetur. Nōne deteriores bestiis sunt effecti aīalib⁹/ quib⁹ nō est intellect⁹? Si em̄ cham qui nudatū patrē vidēs risit: in filio maledict⁹ est: qua isti maledictiōe feriunt: qui desiderio peccādi suā alioꝝq; turpitudinē detegere nō erubescūt! Utinā viderēt quantū flagitijs talibus deum offendūt. Sunt etiā qui pulchꝛos hoies (dep̄ecoꝛ deformib⁹) amāt/⁊ laudāt: suscipiūt: et honoꝛāt. Illi em̄ qui sanos habēt oculos: solā animi pulchꝛitudinē in hoīe diligūt: ⁊ reuerent. Qualis est aūt ista pulchꝛitudo: quā lenis febꝛicula perdit: ⁊ rugosa senect⁹ ita dissoluit vt nec fuisse putet! Et ñ sunt qui habētes hāc extollunt: ⁊ cum sint vacui virtutib⁹: per hāc solā gloꝛosos se arbitrantur. Nos certe in pulchꝛitudine locū virtutis non ponimus: gratiā ñ nō excludimus: q: verecūdia etiā vult⁹ ipsos solet pudoꝛe suffundere/gratioꝛesq; reddere. Ut artifex in materia cōmodioꝛe melius operari soleꝛ: fic verecūdia in ipso q̄ coꝛpis decoꝛe plus eminet: ita ñ vt ipse nō affectatus coꝛpis decoꝛ: sed naturalis simplex/neglect⁹ magis q̄ expetit⁹: nō preciosis ⁊ albētib⁹ adiutus vestimentis: sed cōibus: vt honestati vel necessitati nil defit: nil accedat nitoꝛi. Uoꝛ ipsa nō remissa: nō fracta: nihil femineum sonās (qualē multi gravitatis specie simulare cōsueruīt) sed foꝛmā quādā ⁊ regulā ac succū virilē reseruās Hoc est em̄ pulchꝛitudinē viuēdi tenere: cōueniētia cuiq; sexui ⁊ psone reddere. Hic oꝛdo gestoꝛ optimus: hic oꝛnatus ad oēm actionē accōmodus. Sed vt molliculū et infractū vocis sonū: aut gestū coꝛpis/nō p:odo: ita neq; agreste ac rusticā naturā imitādā esse cēseo. Eius discipline formula/effigies honestatis est. Imitek pius adolescens vestigia isaac/⁊ ioseph. Sit verecūdus: castus: simplex: ⁊ sob:ius: humilis: obediēs: patiēs: et remisso: iniurie. Faciat vt daniel et tres pueri: studeat sapiētie/⁊ non det se illecebꝛis gule. Pinguis vēter/nō gignit tenuē sensum. Fugiat ebꝛietatē tanq̄ venenū. Si religiosus et sapiēs vult esse: nunq̄ vinuz redoleat: nec audiat illud pbi. Hoc nō est osculū poꝛrigere: sed vinum p:opinare. Amet sanctarū scripturarū scientiā: ne mēs eius vel vanio/vel lasciuis cogitationib⁹ pateat. Beat⁹ qui diuinas scripturas legens/verba vertit in opera. Sit abstinens irarū: et fugitās litiū: vt bonis pollere moꝛib⁹ hoc indicio cōpoꝛetur: ficq; se exhibeat: vt senioꝛes iter quos habitat: dū admirātur virā: nō finank despicere etatem. Sit inter fratres coequales suos primus in opere: extremus in oꝛdine: ⁊ ita singulis virtutib⁹ insteꝛ: vt nulli eoꝝ scōs inuideat. Delectat me adhuc in partib⁹ demoꝛari verecūdie: q: ad eos loquoꝛ/q̄ adhuc bona ci⁹ ex semetipsis nō recognoscūt: aut dāna nesciūt. Oꝛdo quidē vite tenēdus est. Et a verecūdia prima quedā fundamēta ducank: q̄ socia ac familiaris est mētis placiditati/preuiā fugiēs: ab omni aliena luxu: sobrietatē diligit: honestatē fouet: decoꝛē nil requirit. Sequak cōuersatiōis electio: vt adiunganꝰ ꝓbatissimis quibusq; senioꝛib⁹. Nā vt equaliū vsus dulcioꝛ: ita senū turpioꝛ est: q̄ magisterio quodā/⁊ ductu vite/coloꝛi moꝛes adolescētiū: ⁊ velut murice ꝓbatis infici. Nēpe si hi qui sunt ignari locoꝝ: cū solertib⁹ viarum iter adoꝛdiri gestiūt: quāto magis adolescētes cū senib⁹ debēt nouū iter ūbi aggredi: quo minus errare possint/et a vero tramite vtrius declectere. Nihil em̄ pulchꝛius: q̄ cos ⁊ magistros vite habere ⁊ testes. Pulchꝛa itaq; copula senioꝝ atq; adolescētiū. Alij testimonio: alij solatio sunt: alij delectatiōi: alij honoꝛi. Legik q̄ barnabas marcū assumpsit: paulus silā ⁊ timotheū ⁊ titum: vt senioꝛes cōsilio ꝓualer⁹: iunioꝛes ministerio. Patet nāq; q̄ nulla ars discik absq; magistro. Si em̄ aīalia/⁊ fere/⁊ aues/⁊ apes duces habēt: ⁊ principes suos sequūtur: quanto magis hoies sine doctoꝛe ⁊ rectoꝛe esse nō possunt! Inde caueda est ne adolescētioꝛes ⁊ paruuli sin⁹ duce ꝛgrediank viā quā nunq̄ ingressi sunt: ⁊ in partē alterā declinātes erroꝛes patiank: si vel plus vel minus ambulātes q̄ necesse est: aut currētes lassenk: aut motā faciētes obdoꝛmiāt. Plerūq; ⁊ virtutib⁹ pares: dispares etatib⁹/sui delectank copula: sicut delectabank petrus ⁊ iohannes. Nā adolescentē legimus iohannē: q̄uis nulli senioꝝ in virtute fuerit scōs. Erat em̄ in eo senectus venerabilis moꝝ: et cana prudentia virtutū omniū. Magnū em̄ hui⁹ vite solariū est: vt habeas cui pectus tuū aperias: cū quo arcana participes: cui cōmittas secreta coꝛdis tui: vt ames ⁊ sequaris eū: qui tibi paterna pietate in tristib⁹ cōpatiatur: in persecutionib⁹ adhoꝛtek: ⁊ in ꝓsperis gratulet̄. Felix talis societas/talisq; amicitia: qua nihil est in rebus humanis pulchꝛius. Teneamus ergo verecūdiā/vel eā que ad totius vite oꝛnatū nos attollit modestiaz. Magna aūt est modestia indiuidua verecūdie socia: q̄ cū sit sui iuris remissio: nihil vsurpās: nihil vēdicās: ⁊ q̄dāmodo intra vires suas cōtractioꝛ: dines est apud deū. Verecūda modest⁹: ⁊ modesta verecūdia est: q̄ nulli infidias machinat⁹: lesa nō irascitur: ⁊ cūctos simpliciter respicies: de nullo sinistrū aliquid suspicat. Hāc teneamus pueri: hāc diligamus: ⁊ ea semper habere possimus: fugiēda est nobis familiaritas ⁊ cōfabulatio eoꝝ qui turpiter et indisciplinate viuūt. Talium autem infinitus est numeꝛ⁹. Habet sane suos scopulos verecūdia: nō quos ipla inuehit: sed quos sepe incurrit. Si intemperantium incidamus cōsoꝛtia: qui sub specie iocūditatis/venenum infundunt bonis. Si si assidui sunt maxime in cōuiuio: ludo: risu: ac ioco: eneruāt grauitatē illam virilē: ⁊ animos puriles coꝛrūpunt: atq; suis malis affuefaciunt. Caueamus itaq; ne dū relaxare animū volum⁹: soluamus ocm armoniā: quasi cōcentū quendā bonoꝝ operū. Usus em̄ cito inflectit naturā. Q̄ multos stultoꝝ societas decipit! Quid nobis cū fabulis/risu/⁊ ioco? Nā licz interdū honesta ioca fugualia sint: ñ ab ecclesiastica aberrant regula. Q̄m̄ que in scripturis sanctis nō reperimus: quō vsurpare possum⁹? Laudā sunt em̄ oia q̄ inflectere possunt gravitate ꝓpositi nostri: nostreq; ꝓfessionis. Ue vobis q̄ ridetis: q: flebitis vos: dñs ait. Nos ridēdi materiā inquirimus: vt hic ridētes/illic fleamus: Ipsuz nāq; dñm flevisse legimus. Nō solum p:ofusos: sed etiā oēs iocos arbitro; declinādos;

bitroꝛ declinandos: nisi forte plenum gravitatis ⁊ gratie sermonem esse/indecoꝛ est. Ingemiscendū est aūt iugiter ⁊ postposita securitate lugēdū: ne a deo deseramur ꝓpter supbiā ⁊ negligentias: ⁊ in ꝓtē demonuz relinquamur. Reuera quem deus relinquit: demones suscipiūt: ⁊ suscep̄ pō.lxv. Rom.ix mat.xx. tum sue pditionis participem faciūt. Terribilis in cōsilijs sup filios hoim deus. Operatur figulus ex eadē massa: aliud vas in honoꝛem: aliud in contumeliā. Sunt vasa mie: ⁊ sunt vasa ire. Sunt nouissimi primi: ⁊ primi nouissimi. Sunt multi vocati: ⁊ pauci electi. Et ideo vnusquisq; Phil.ij. nostrū operet salutē suā (sicut ait apls) cū timoꝛe ⁊ tremoꝛe. Declinet a vanitate: mundi spernat amoꝛē. Amplectak luctū ⁊ quietē: ⁊ secteꝰ quantū pōt verecūdia/tranquillāq; māsuetudinem: q̄ facit vt homo inter hoies pacifice viuat vt ad oia q̄ inhonesta sunt: erubescat. Laudanda aūt virtus verecūdie: q: quoꝛ oculos/aures/linguāq; possidet: nō sunt turpiter ludere ac ridere: efficiens eos graues et mites. Econtra grandevitiū est iuniocꝛ impudētia: q̄ imꝓbo ausu ⁊ dissolutione sua patres ⁊ fratres conturbat: q: Eccli.xxij. puer. ij. sicut scriptū est: nec deū nec hoies reuereꝰ; sed leraꝰ cū malefecerit: ⁊ exultat in reb⁹ pessimis. Facta est ei frons meretricis: q: non pōt erubescere. Ubi lingua audax/⁊ frons inuerecūda: quid loquaꝰ: quid vel agat nō curat. Cū enim boni adolescentuli ⁊ māsueti/tacendo reuereank maioꝛes suos: nemo solius taciturnitatis hanc laudē puter: q: silētium ipm (in quo est reliquarū virtutū ocium) maximus actus verecūdie est. Denicq; si naturale est: aut infantie deputatur: aut supbie ꝓbꝛio datur: si verecūdie: laudi ducitur. Tacebat in periculis susanna: ⁊ grauius verecūdie/q̄ vite dānū putabat: vbi soli loquebaꝰ cui poterat casta verecūdia loqui. Fugit ⁊ pulcher ioseph relicta veste in manibus formicarie: tacēq; celeriter egressus est: q̄ incōgrua sue verecūdie audiens: nō poterat diu stare. Moyses q̄ et ibieremias: gō poterant p gram: excusabāt per verecundiā. Tutius em̄ est discere q̄ docere: tacere q̄ loqui. Quid aūt magis pōt verecūdie bonū/q̄ vt iuniocꝛ etas magis debeat discere q̄ tacere! Pythagoꝛas q̄ppe legem dedit silentij discipulis suis: vt tacentes p quinquenniū: loqui discerent: ⁊ tu nō vis tacere: cui virtus silentij ꝓpria est! Quid opus est o adolescens: vt ꝓperes periculū suscipere loquēdo: cum tacēdo possis esse tutioꝛ? Ꝙplures vidi loquendo incidisse pcm̄: vix quem q̄ tacēdo. Jdeoq; tacere nosse: q̄ loq difficili⁹ est. Scio pleroscq loqui: cū tacere nesciant. Rarū est tacere quēq̄; cū sibi loqui nihil ꝓsit. Sapiens ergo est q̄ nouit tacere. Alliga moneo sermonē tuū ne luxurier: ne lasciuiat: ⁊ i multiloquio pcā sibi colligat. Sit restrictioꝛ ⁊ ripis ipsius coerceat. Cito lumen colligit annis eṕdans. Sit tibi grauitas in incessu: in ꝓmone pōdus: atq; in verbis modus. Hec aūt si custodieris: eris mitis/māsuetus/⁊ modestus. Custodi coꝛ ⁊ rerine linguam Bona em̄ possessio/mens bona. Sepi ergo hāc possessionem: ⁊ muni eā vndiq; ne irruāt in eā: ⁊ captiuā ducant irratiōabiles coꝛpoꝛis passiōes: Custodi quantū potes interioꝛē hoiez tuū. Noli eū quasi vilē negligere ac fastidire q: preciosa possessio est ⁊ meritoꝛ preciosa: cui⁹ nō caducus fructus ⁊ tpalis: sed stabilis atq; eterne salutis est. Si vis bene custodire: tace ꝓius ⁊ audi: ⁊ nō deliquas in lingua B: aue malū vt aliās oꝛe suo cōdēnetur. Eterē si ꝓ ocioso verbo reddet vnusquisq; rōnez in die iudicij: quātomagis ꝓ verbo impuritatis: ⁊ turpitudinis: ⁊ impietatis? Videamus etiā ne ratione ponamus ꝓ ocioso silentio. Est em̄ fructuosum ⁊ negociosum silentiuz. Tacendo em̄ apud hoies: melius loq̄mur deo. Multe em̄ prēlationes sunt: quib⁹ aīa deuota deo tacendo mirabiliter pascitur. Dauid ꝓpha docuit nos tanq̄ in ampla domo deābulare in coꝛde nostro: ⁊ cōuersari cū eo tanq̄ cū bono cōmensali: vt ipse diceret sibi ⁊ loqueretur secū. Dixi custodiam vias meas. Moyses in filētio loquebaꝰ: ⁊ in ocio operabatur. Quando ergo iustus solus est: qui semp cū deo est: Psal. xxxviij. ecc.xiij. ecc.xvij. Quomō solitarius est; qui nunq̄ separaꝰ a xpo? Quādo aūt feriatur a negocio: qui nunq̄ feriaꝰ a merito/quo cōsummaꝰ negociū? Quibus aūt locis circūscribiꝰ: cui totꝰ mūdus diuitiarū possessio est? Qua existimatione diffinik qui ne: operatione cōprehendiꝰ? Nunc quidē de deo cogitat ⁊ sanctis angelis eius/atq; de inmarcessibili gl̄ia eterne beatitudinis: nūc vo de versutijs diaboli: de pcīs suis: de hoꝛa moꝛtis: de penis inferni: de die tremendi iudicij: nūc de ꝓfunditate diuinarū scripturarū: de natura virtutū: de cōpositione moꝛū bonoꝝ. Q̄ gloꝛiosum tale silentiū: vbi eloquia dñi/eloquia casta sunt! Est igitur tacēdi ⁊ loquēdi modus. Bona mens ⁊ verecūda vt loquaꝰ: multa pꝛ cōsideraꝰ quid dicat: ⁊ cui dicat: quo loco: ⁊ tpe. Merito sapiens dicēdus est q̄ nouit tp̄s loquendi. Unde bene ait scriptura. Homo sapiens tacebit vsq; ad tp̄s. Jdeo sancti dñi/qui sciebāt q: voꝛ hoīs plerūq; pcō iuncta est: ⁊ initium erroꝛis humani sermo est hoīs: tacere amabant. Denicq; sanctus dauid ait: Posui oi meo custodiā. Prophete custodiebant: ⁊ nō custodies! Pones aūt custodie: si cito nō loquaris. Lex dicit. Audi isrl̄ ⁊c. Audi enim dicit⁹ ⁊ nō loquere. Tue em̄ eratis est tacere ⁊ obedire: nō de maioꝛis sentētia iudicare. Scriptū est iterū. Audi isrl̄ ⁊ tace. Psal. xxxviij. Deuk.vj Jsaac deferebat patri suo honoꝛem: ⁊ obediens eius voluntati non recusabat moꝛi. Jesus vero naue sedulo obsequio Moysen venerabaꝰ: ⁊ obediens existens in oibus/ tantā gratiā apud deū meruit: vt illius successoꝛ ad regendum dei populum eligeretur. Heliseus relicto aratro/matris bobus/vocante helia secutus: per verā mitēq; obedientiā/ad tantā moꝛis ascendit celsitudinem: vt spūs tam excelsi magistri dupliciter in bono discipulo requieseret. Abraam vo ille fidelis senex/ad iussionem dñi reliquit terram natiuitatis sue: ⁊ q̄uis in multis locis freguentes iniurias grauesq; perpessus fuerit laboꝛes: nunq̄ cepte obedientie penituit. Jntantū em̄ per obediētiā ⁊ fidem placuit deo: vt ei de eꝰo ꝓlem repromissio fieret. Ipse eundē dñs noster Jesus christus/in factis dictisq; suis multum nos obedientiā docet. Vera em̄ subiectio ꝓpter deū: ꝓꝓrie voluntatis est moꝛtificatio: dum abiecta ⁊ indigna de se credit: ⁊ deo acceptabilē/hoibusq; dulcem obediētiaz parat. Denicq; volūtas ꝓpria ex liberi arbitrij p:elumptione descendens: obstinatis ⁊ inobediētib⁹ ipsa bona in peccatū cōuertit. Uir bonus cū bonis suis oibus habere obedientiā studeat. Scriptū quippe est. Melioꝛ est obedientia q̄ victime: ⁊ auscultare magis q̄ offerre adipez arietū q̄m quasi peccatū ariolandi est repugnare: ⁊ quasi scelus idolatrie nolle acquiescere. Cernis quantū ⁊ quale sit inobedientie malū: qō idolatrie magicisq; cōparaꝰ artib⁹? Adolescentes qui tali repleti sunt malo/subdi senioꝛibus dedignank: facta vero eoꝝ/aut dicta/rumida ⁊ crecta ceruice nō obseruant: sed dijudicant: nō venerando exaltant sed spernendo subsannant. Sed nō impune. Jnde em̄ cui denter deficiūt: vnde miseri p:oficere debuerunt. Hoc aūt vult deus: vt homo per hoīem doceatur: ⁊ mino: maioꝛi subdatur. Si em̄ angelus angelo imperat: ⁊ inter iubentē et obedientem summa manet semp cōcoꝛdia: videat ille q̄ grauiter peccat/qui debitā exhibere suis maioꝛib⁹ reuerētiam nō curat. De interitione nāq; illoꝝ qui nō obediētes sunt: ⁊ suos senioꝛes suosq; patronos despiciūt: multa dici potuissent: nisi ꝓmisse brevitatis memoꝛ: illa studiose preterirem. Ad quid plura? Una em̄ sniа obedientibus ⁊ inobedientib⁹ sufficere potest: quā per se veritas loquitur discens. Qui vos audit/me audit: ⁊ qui vos spernit/me spernit. Jnde illi gaudeant gaudio magno: qui senioꝛes suos venerationi habent ⁊ honoꝛi ꝓpter christuz. Multi nāq; de virtute obediētie multa scripseruīt: inter quos sanctus pater noster benedictus de ea tam terribiliter locutus est: vt fratrum etiā bene obedientiū coꝛda/pre nimio timoꝛe concuti valeant. Sed ⁊ ille summus mellifluus oris B: ego rius mirabiliter superexaltat ⁊ magnificat eā. Demonstrare aūt volens quāti sit meriti obediētia: ita ait vir eloquēs Sola nāq; obedientia virtus est: que virtutes ceteras mé

Luc.vj

Luc.xix.

Luc.x.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ñ inserit: insertaſcꝫ custodit. Unde primus homo preceptum qđ obseruaret accepit: cui si vellet se obediens subdere: ad eternã beatitudinem sine labore gueniret. Deinde idem docet verba q̃ locutus est spũ Sanctus per os sanctis superius posita exponens dixit. Obedientia quippe victimis iure preponit: q: per victimas aliena caro: p obedientiã vero voluntas propria mactat. Tanto quisqꝫ deum citius placat: quanto ante oculos eius repressa arbitrij superbia: gladio precepti se immolat. Quocontra ariolandi peccatũ inobedientia dicitur: vt quanta sit virtus obedientia: demõstretur. Ex aduerso cñ ineliius ostẽditur: quid de eius laude sentiat. Si cñ quasi pctm̃ariolandi est repugnare: et quasi scelus idolatrie nolle acquiescere: sola obedientia est q̃ fidei meritũ possideat: sine qua quisqꝫ infidelis cõuincit: etsi fidelis esse videat. Hinc per Salomonem dicit in ostensione obedientie. Vir obediẽs loquit victorias. Vir quippe obediens victorias loquit: q: dum aliene voci humiliter subditur: nos inuictos i cor de superam⁹. Hinc veritas in euãgelio dixit. Cñ qui venit ad me nõ eiciã foras: q: nõ veni facere volũtatẽ meã: sed eius qui misit me. Quid cñ suã faceret: si eos q̃ ad se veniunt expulisset? Quis aũt nesciat q̃m volũtas filij a patris volũtate nõ discrepet? Sed qm̃ primus homo: q: suã volũtatẽ facere voluit: a paradisi gaudijs exiuit: secũdus ad redẽptionem hoim veniens: dum sevolũtatem patris et nõ suã facere ostendit: manere nos intus docuit. Cuz igitur nõ suã sed volũtatem patris facit: eos qui ad se veniunt: foras nõ eijcit: q: dum exemplo suo nos obedientie subiicit: viam nobis egressionis claudit. Hinc rursum ait Nõ possum ego a meipso facere quicq̃: sed sicut audio: iudico. Nobis quoqꝫ obedientia vsqꝫ ad mortẽ seruãda precipitur. Ipse aũt sicut audit iudicat: tunc q̃s obedit cũ iudex venerit: seruat. Quid ergo mirũ si peccato: homo obedientie in presentis vite breuitate se subiicit: quando hanc mediato: dei et hoim: etiã cũ obedientes remunerat nõ relinquit? Sciendũ vero est nunq̃ p obedientiã malũ debere fieri: aliquãdo aũt p obedientiã qđ agitur bonum debet intermitti. Neqꝫ cñ mala arbor: in paradiso extitit: quã deus hoi nõ tangere interdixit: Sed vt melius p obedientie meritũ: homo bene cõditus crescere: dignum fuerat vt hunc a bono ꝓhiberet: quatenus tanto verius hoc qđ ageret virtus esset: quãto et a bono cessans: autoꝝ suo se subditũ humilius exhiberet. Sed q: nõnunq̃ nobis huius mũdi prospera: nõnunq̃ iubentur aduersa: sciendum aliquid: nulla est: aliquando aũt si de suo habeat: minima est. Nam cũ huius mũdi successus precipit: cum locus superior: imperat: is qui ad capienda hec obedit: obediẽtie sibi virtutem euacuat: si ad hoc ex ꝓprio desiderio anhelat. Neqꝫ cñ se sua obedientia dirigit: qui ad capienda huius vite ꝓspera libidini ꝓprie ambitionis seruit. Rursum cũ mundi despectus precipit: cũ probra adipisci et cõtumelie iubent: nisi ex seipso animus appetat: obedientie sibi meritum minuit: qui ad ea q̃ in hac vita despecta sunt: inuitus nolensqꝫ descendit. Ad detrimentum quippe obedientia ducit: cũ mentem ad suscipienda probria huius seculi: nequaq̃ ex parte aliqua etiã sua vota comitãt. Debet ergo obedientia aliquid ex suo in aduersis habere: et rursum in ꝓsperis ex suo aliquid minime habere: quatenus et in aduersis tanto sit gloriosior: quanto diuino ordini ex desiderio iungit: et in ꝓsperis tanto sit verior: quãto a presenti ipa quã diuinitus capit gloria funditus mente separatur. His ergo tanti doctoris euidentissimis assertionib⁹ Moyses et Paulus in factis suis pcul dubio testantur. Quere et lege quid vterqꝫ contra fecerit. Verũtamen interdum scire oportet: q: innocuis meritibus virtus semp obedientie iungit: dño testante qui ait. Oues mee me audiũt: et ego cognosco eas: et sequuntur me. Redemptori igitur suo non obedit: qui innocens non est: et innocens esse non potest: qui obedire cõtemnit. Sed necesse est vt ipsa obedientia nõ seruili metu: sed charitatis affectu fiat. nõ terrore pene: sed amore iustitie. nulla quippe innocentia: nulla vero obedientia est: nisi in eis charitas fulgeat: que virtutes oẽs transcendit. Sepe cñ falsa obedientia sub timoris specie palliat. Igitur si videris iuuenculũ desidez ad obediendum: et velocez ad loquendũ: nõ dubites eum varijs animi passionibus (presertim supbie pestẽ) laborare. In obedientia cñ sequitur superbiã matrem suã: sicut habes: Equus idomitus euadet durus: et filius remissus euadet preceps. Sicut superbia equi indomiti precipitio prona est: ita lasciuia adolescentis indisciplinati: pcti ruine prima est. Zoquere tu maio: natu: decet cñ te. Adolescẽs loquere in causa tua vix cum necesse fuerit. Si bis interrogatus fueris: habeat caput responsum tuũ. In multis esto quasi inscius: et audi tacens simul et querens. In medio magnatorũ loqui nõ presumas: et vbi sunt senes: nõ multum loquaris. Ante grandines preibit confusatio: et ante verecundiã preibit gratia: et ꝓ reuerentia acceder gña bona. Ex his nãqꝫ verbis sapientie: intelligere potes quantum virtutes superius posite: iuniorez eatenus adornent. Pueri cñ a puritate dicti sunt: et decet vt regnent in eis simplicitas: et innocentia: et puritas: hoc est virginitas. Cum his crescant et in his pseuerent: vt mereantur sequi agnũ quocũqꝫ ierit. Adolescentes aũt iuxta nois huius interpretationem: per dies singulos in bonis operib⁹ crescentes verecundiã diligant: taciturnitatem custodiant: simulqꝫ in exhibenda obedientia nimis ferueant. Istas quippe virtutes in primo cõstituimus loco: velut quedã incrementa bonorũ operum: vt per eas ad castitatem: et humilitatem et patientiã: que secundã partem obtinent: recto tramite valeant puenire. Castitas igitur (q: vterqꝫ sexus vitio libidinis egrotat) nisi aliarũ virtutũ ope fulciatur: facile labitur. Et proinde nimio studio seruãda est: q: semel amissa: nõ reparanda est. Prima nãqꝫ tela sunt oculoꝝ: fecũda verboꝝ. Jn desiderijs cñ est ois ociosus: et desideria occidunt pigrũ. Et ideo suffragak ei pluriniũ verecũdia: que custodit oculos: et taciturnitas: q̃ retinet linguã: atqꝫ obedientia que mentem occupat: coꝝpusqꝫ fatigat: ieiunijs/vigilijs/oratorionib⁹: et opere manuũ. Sed necessariam preoibus habet humilitatem: qua cõseruentur habitavsqꝫ in finem. Multi cñ in ipsa senectute: per superbiam in luxuriam ceciderũt. Qua de re timendũ est et cauendũ me subitus calor superet longuz tempus: et impudicos senes lasciuia cõdemner. Teneda est itaqꝫ semp humilitas/custos pudicitie/mater patientie. Sine causa cñ laborat: qui virtutes sine humilitate cõgregat. Vera aũt patientia nisi ꝓ profundã humilitatem: nec acquiritur: nec tenetur. Hanc vero quisquis veraciter habet: nec beneficio celle: nec ꝓfugio solitudinis indiget: et si ei aduersitatis aliquid accidit: nõ contristatur: sed adhuc diligenti deum ofa cooperãtur in donũ. Iste timet in prosperis: gaudet in aduersis. Amat et adiuuat se persequentes: q: cum patientia et benignitas/comitantur velut indiuidue comites. Si quis igit habet animã virginalem: et amatoꝝ est pudicitie: nõ debet mediocrib⁹ esse cõtentus: que cito exolescũt: et exorto caumate arescunt: sed perfectas virtutes sequat: vt lumen habeat sempiternũ. Qui cñ proficere studet: semper inuenit quo crescat: et per dies singulos seipso melioꝝ fiat. Adolescens ꝓficemancipatus es xpi seruitio: et cepisti magna agere: et excelsa imitari: confortetur cor tuũ et viriliter age. Magna tibi dabitur gloria post victoriã. Licet lubricum sit iter per quod incedis: tamen de domini auxilio confidens/desere ima quantum vales: et summa pete. Non deficias: neqꝫ repescas: vt graduz ꝓfectionis possis ascendere: ad quam non nisi multis laboribus peruenitur. Euge nunc euge frater bone: initia trascende: et ad superiora tende: vt deo in voce exultationis: cãticũ graduũ cantes. Tibi vero de radice ad cacumen festinãti; liber patet ingressus

Ecclꝰ. xxx

Ecclꝰ xxxij.

Ro. viij.

pꝰ. xxxvj.

Job. v.

Job. x.

vniuersis. Jn hoc mũdo quasi in mari magno et spacioso natamus: illic reptilia quorum nõ est numerus: malignoꝝ spũs spirando crudeles. Et si venti tẽptationũ nos impellant: si fluctus superbie/aut alterius vitij/nos iactẽt: si murmurationũ populi nos illidant: ad hanc stellam erigam⁹ de note coꝝdia oculos: et eiꝰ beneficio tempestas in aure gratiam reducetur. Hec est enim amatrix fratrũ: et que multũ orat ꝓ populo suo/et ꝓ ciuitate hierusalem. Per hanc largitur omnipotens capitiuis indulgentiam: claustris aperionem: laborantibus requiem: peregrinantibus securitatem: infirmantibus sanitatem: inter amicos fidem: inter inimicos pacem: inter angustias consolationem: in dubijs certitudinẽ: in errore consilium: in tribulatione solatiũ: in exilio refugium: in bello propugnaculũ: in naufragio portum. Non est sanctus vt est dñs: nec est sancta vt mater illius. O sca: o benedicta: in necessitatibus nostris/adesse digneris: ꝓsilio et auxilio omnibus es ꝓprio: efficacio: honorabilio: amabilio: gratiosio: et dulcio. Dulcis es in ore te laudantiũ: in corde te diligentiũ: in memoria te deprecantium. Magnificata es in omni sexu: in omni etate: in omni cõditione: in tribubus: in populis: et linguis. Tu luna in medio firmamẽti: cãdelabrũ in medio mũdi: lignũ vite in medio paradisi. Tu myrrha electa: piscina in esebon: virgula fumi ex aromatibus: fasciculus myrrhe inter vbera spõsi: terebinth⁹ extẽdes ramos gre et salutis. Inter benedictas superbenedicta: superelecta: superspeciosa: supgratiosa: superglorioſa: mater illius qui gratiam/et gloriam/et honorem/et eternitatẽ pstat. Surge beatissima virgo maria: misericorditer ausculta ꝓ nobis. Surge et amplectere misericorditer: diã redẽptoris: et da preces ingiter ꝓ nobis: quos cernis tã graviter offensos añ oculos conditoris. Per te domina ad iesum filium tuũ: mereamur ascendere: qui per te dignatus est ad nos descendere. Per te virgo valeamus venire in ipsius gloriam: qui ꝓ te in nostrã venit miseriam. Per te accessum habeamus ad filium tuũ qui per te redemit mundũ. O benedicta inuentrix gratie: genitrix vite: mater salutis: per te suscipiat nos: qui per te datus est nobis. Excusat pissima dña virgo maria apud pissimũ filiũ tuũ integritas tua culpã nostre corruptionis: et humilitas tua deo grata/nostre veniam impetret vanitatis. Copiosa charitas tua/nostrorũ cooperiat multitudinem peccatorũ: et fecũditas tua gloriosa/fecunditatem nobis conferat meritorum. Generaliter omnes re virgo gloriosa exaudi inuocantes: oibus adesto: oibus subueni: oẽs in necessitatibus et angustijs te sentiãt adiutricẽ: quicũqꝫ te credũt esse dei genitricẽ. Specialiter vero illos quotidiana et assidua defendat oratio: quoꝝ tibi frequens est famulat⁹ deuotio. Et quicũqꝫ memores tui erũt in terris: memo: ris illorũ ante pissimũ filiũ tuũ dominũ nostrũ in celis. Domina nostra: mediatrix nostra: tuo filio nos commenda: recõcilia nos filio tuo: tuo filio nos representa. Jfac o benedicta per gratiã quã inuenisti: per prerogatiuã quã meruisti: per misericordiã quã peperisti: vt qui te mediãte fieri dignatus est particeps miserie et infirmitatis nostre: te intercedẽte participes nos faciat sue gñe/atqꝫ beatitudinis eterne. O alma vgo maria/tãto oibus angelorum spiritib⁹: oibusqꝫ electorũ amab⁹ in cõspectu filij tui dñi nostri es gloriosior: quãto fieri meruisti beatior. Obsecramus igit te la chrymosis suspirijs: vt ad gemitũ nostri meroris/aures inclines magnifice pietatis. Omnes siquidẽ pctores ꝓ innumerabilib⁹ delictis infernale meruimus supplicium: vbi nullatenus penitẽtie datur locus: quoniã fidem aliquãdo ꝓmisimus: sed male veniendo/hactenus mentiti sumus. O sancta dei genitrix omniũ creaturarũ dignissima/atqꝫ pissima/cecos cordium oculos terge: atqꝫ semitas iustitie nobis ostẽde. Dirando a nob⁹ vitia subtrahe: atqꝫ scarũ virtutũ plãtaria insere. Jmperra eternum tripudij cursum: quẽ assidue sequitur et supnũ brauiũ. Sic quoqꝫ pia dña ꝓ nobis ora in celis: vt deleas quicqd deliquim⁹ in terris. Nõ est cñ aliqd tam ꝓauũ in nobis: qđ oratio tua; si tibi placet: delere nõ possit. O sacratissima virgo maria nos q̃ hoc credimus/qꝫ virgo et mr dei sis: credendo sentiamus/qꝫ ꝓ nobis depreceris: et in ꝓxta peretiũ vota impetrata assequaris. Et qui fatemur te peperisse deum et hoiem: gaudeam⁹ per te nobis aduenire salutẽ. Et q̃ te fatemur oib⁹ hoibus meliorẽ: gaudeamus per te percipere felicitatem. Et quotiensqꝫ ꝓcesserit ad nos diuina miseratio: tua ne insimur: adsit nutio. Et si venerit tribulatio vel tentatio: ne labamur ꝓsens sit tua sancta oratio. Sic q̃ dña clemẽs ꝓ nostra salute ꝓces funde in celis: vt paradisi post obitũ frui mereamur gaudijs. O beata dei genitrix vgo maria/templũ dei viui: aula regis eterni: sacrariũ spũsti: tu vga de radice iesse: tu cedrus libano: tu rosa purpurea vallis hiericho: tu cypressus in mõte siõ: q̃ singulari priuilegio sicut nescis in hoib⁹ ꝓparẽta nihilominꝰ et angelica superas dignitatẽ. Cui nouo et inaudito miraculo darũ est vt verbum quod ante secula deꝰ genuit: fieret filius tuꝰ: et homo quẽ tu in fine scõ genuisti: verus esset atqꝫ ꝓfectꝰ dei filius: gemina quidem natura: sed vna persona deus et hõ: vnus emanuel. O gloriosa puerpera/tu es in qua sola reperiẽ fecũda virginitas: q̃ sic immeneratis visceribus filiũ dei ꝓtulisti: vt illibate pudicitie crescerent integritas: nõ libidine vginalis integritas violaret. Tibi spũsctus: de quo pcpe res: obumbrauit: nõ vt ipe (qđ absit) in sctissimo vtero tuo fieret ꝓ semine sobolis: Sed potius vius est vtute ac porẽtia creatoris: de te summꝰ pontifex noster sui coꝝporis hostiam sumpsit quã in ara crucis/ꝓ totius mundi salute/sacrificium obtulit. Tu lux oriens nazareth: tu leticia israel: tu decus mundi: tu nobilitas populi christiani. O regina et domina mundi: scala celi: thronus dei: ianua paradisi: audi preces pauperum: ne despicias gemitus miserorũ. Inferantur a te vota nostra/atqꝫ suspiria/in conspectu redemptoris: vt que nostris excludunt meritis: per te locum apud aurea obtineant diuine pietatis. Dele peccata: relaxa facinora: erige lapsos solue compeditos. Per te succidantur vepres et germina vitiorum: prebeantur flores et ornamenta virtutum. Placa precibus iudicem: quem singulari puerperio genuisti saluatorem: vt qui per te particeps factus est humanitatis nre: per te quoqꝫ nos ꝓfectes efficiat diuinitatis sue. O felix maria et oi laude dignissima. O gloriosa genitrix. O sublimis puerpera: cuꝰ visceribꝰ aurorꝰ celi/terre cõmitif. Dec est immaculata coꝝpus concepta parturivirgo lactãs dñm celi: angelorum dñũ et hoim nutriens. O felicia oscula lactẽris labijs impressa. O felix puerperiũ: terribile angelis: optabile seris: necessariũ pdis cõgruũ ꝓfligatis. Quas tibi laudes/o dña toto mũdo sal uato: fragilitas humani generis ꝓsoluet: q̃ tuo solo cõmertio recuperãdi aditum inuenit? Accipe itaqꝫ pissima et misericordissima dña quascunqꝫ exiles/meritisqꝫ tuis impares gratiarũ actiones: et cũ vota susceperis: oãdo culpas excusa. Admitte pissima nras ꝓces intra sacrariũ exaudi tionis: et tribue nobis gratiã recõciliationis. Sit ꝓ te excusabile qđ ꝓ te ingerimus. Accipe qđ offerim⁹: impetra qđ rogamus: q: potior ẽ ad placandũ iram iudicis inuenire nõ possimus q̃ te: que meruisti mater existere eiusdem redemptoris et iudicis. Succurre igitur scã genitrix xpi pissima miseris ad te cõfugiẽtibus: veniã tribue poscentib⁹. Adiuua et refoue oẽs q̃ in te ꝓfidũt. Ora ꝓ totius mundi placulis: interueni ꝓ clero: intercede ꝓ monachorũ choro: exora pro deuoto femineo sexu. Sentiant oẽs tuũ leuamẽ: quicũqꝫ inuocant tuum gloriosum nomen. Sit tibi cõpassio super captiuorum afflictos. Sit pius affectus super cetorum pauperes peregrinos. Et quia te sine fine gaudentem atqꝫ letantem aspicis: quesumus vt preces nostras: quas tibi cũ fletibus fundimus: ad deũ ipsa admittas: eũqꝫ vt ꝓpitium filium interpellas: vt cum ille in fine seculorũ iudex apparuerit: cum ipo et nos appareamꝰ in gloria. Surge brã vgo maria misericorditer actura ꝓ nobis: surge et amplectere miam redẽptoris: da preces ꝓ nobis/quos cernis offensos añ oculos ꝓpitoris. Cecos cordiũ oculos ter

Sermo beati Bernardi de laudibus Marie virginis.

ge: atq; scā plantaria virtutum in nobis clementer insere. Impetra cursum in hac vita bono⁹ operū: quo supernum in futuro p̄ te consequamur eterne beatitudinis brauiū. O dña nostra: dñatrix nostra: dominans nobis: mater dñi nostri: genitrix factoris mundi: ecce nos serui filij tui veneramur te: er per te benedictum fructum glorioſissimi vteri tui. Te nāq; vult co: nostrū amare: te cupit os nostrū laudare: te desiderat mens nostra venerari: te affectat cor: anima nostra: q: tibi se cōmendat tota substātia nostra. O regina angelo⁹ū: dña mundi: Mater eius qui mundat mundū: mater illuminationis cordis nostri: te o nutrix salutis nostre: te desiderāt cuncta p̄cordia nostra. O femina mirabiliter singularis: et singulariter mirabilis: per quam elementa renouantur: inferna remediantur: homines saluantur: angeli reintegrantur. O domina porta vite: anima salutis: via reconciliationis: aditus recuperationis: obsecramus te per tuam saluatricem fecūditatem: vt peccatorum nostrorum nobis venia cōcedatur: er vsq; in finē nos serui tui sub tua protectione custodiamur. Veni nobis benedicta de celo: et que nata es semel corporaliter: digneris quotidie nasci in mētibus nīis spiritualiter: Siq; reparatrix animarū et corporū que meruisti reparare mūdum. Collige christianū gregem sub vmbraculo tue protectionis: ne percutiamur telo inimice iaculationis. Et que effici meruisti regina celorū: neminē excipias p̄ccantium a salute tue munere alienū. Per te saluemur misericordissima dña: qui per te redempti sumus ab omni nostra miseria. Per dñm nostrū iesum christū filium tuū qui cum patre et spiritusancto viuit et regnat in vnitate deus. Amen.

¶ Finitur sermo commemorationis beate Marie virginis.

vt velocius curari queāt. Auaricia ⁊ ira licet nō sint vnq; nature: nam p̄ter extra naturā est: sequens aūt originalis videf: q: homo irascibile aial est: simili tamen ordine modo. Siquidē cōmotiōis causas extrinsecus cōcipiunt. Tristicia ⁊ accidia nulla extrinsecus accedente vocatione generari solēt. Superbia cenodoxia atq; inuidia sine corporali ministerio cōsummant. Ad hec curanda q̄ spūalia dicuntur: multū p̄sunt humana cōsortia: maxime si inter bonos prudentesq; viros viuas: q̄ illa semp redarguant. Sed inter hec sciendū est q̄ in quibusdā vērtis ingluuies in quibusdā fornicatio principaliter obtinet locū. In aliis superbia: in aliis cenodoxia arcē tenet. In quibusdā ira: in quibusdā auaricia seu tristicia: aut aliquid eorū: sibi tyrannidem vēdicat. Et ideo oportet vnūquēq; nostrū ex qualitatem belli: quo principaliter infestat: pugnā arripere: ita vt alium necesse sit aduersus vitiū q̄ tertiū ponit: primū exercere cōstitutū aliis cōtra quartū seu quintū: ⁊ ita prout vitia in nobis obtinent principatū: vtiq; impugnationis exigit modus: nos q̄ oportet ordinem instruere p̄liorū. Et sic cōtra illud vnū fortiter pugnemus: vt alia: a quib⁹ minus impugnamur: nō negligam⁹. Atq; ita totis viribus laboremus: vt nō de nostris laboribus: sed de dei auxilio cōfidamus. Hoc em̄ modo ad puritatem cordis: ⁊ ad plenitudinem virtutum valebim⁹: christo adiuuante: puenire.

Diaboli in tentādo astutia.

Illud etiā non minus te scire volo: q: varie in oibus sunt motū cōsperſiones. Unde alia vitia tranquillis et lenibus: alia duris ⁊ asperis vicina sunt. Sepe aūt q̄ ab illis placet illis displicet. Diabolus em̄ dum decipere quemq; querit: primus naturā vniuscuiusq; attendit: ⁊ inde se applicat vnde hoīem aptū ad peccatū inspexerit. Et ea quippe parte hoīem diabolus tentat: qua eū per excrescentem humorem facile ad vitia inclinari cōspicit: vt ex humoris cōsperſionem: adhibeat tentationes. Nullus ergo culpā nō estimet: quā ex cōsperſione p̄pria sustinet: sed quantū valet cōtra id q̄ tolerat pugnet. Nam si p̄sperſioni cedit tentationi vel vitio nequaq̄ resistit. Igitur ystantes et duri mores semp cōtra superbiā ira ⁊ crudelitatē pariter repugnēt. Jocundi aūt ⁊ leues: cōtra inanem gloriā: hypocrisim: ⁊ falsam pietatem p̄cipue certare non cessent. Istud nāq; hoīm genus: laudis amore facilius capit. Nemini volūt displicere: oēs equanimiter portare videnf: decipiūt ⁊ decipiuntur: ⁊ quanto boibus placent: tanto fiunt deo odibiles: sicut scriptū est: Astuti ⁊ simulatores p̄uocant iram dei. Boni em̄ viri timentes deū: idipm q̄ esse meruerunt videri refugiunt. Sane laus humana bonos cruciat: malos letificat. Dupliciter aūt damnanf hypocrite: siue p̄ occulta iniquitate: siue p̄ aperta simulatione. Nam non semp latent hypocrite. Omne sincerū p̄manet. Nam que simulata sunt: diuturna esse non possunt. Hypocrite foris candidi: intus sordidi. Amator vane glorie vñ possit laudari: agere nō quiescit. Nonulli falsa opinione arrogātie se p̄fectos esse existimant dum nō sunt: qui obortis tentationibus inmorescūt. Tanto quis firmitati vicinior: quāto se lōgius esse ab ea fuerit arbitratus. Est humilitas formidinis ⁊ ignorantie: que nō est laude digna. Hypocrita verba sancto⁹ habet: vitam nō habet: cui semper iactātia oculos quibus deus videri potest: claudit. Superbis ⁊ libidinosis plus dominaf diabolus. Transacta libido semper sui relinquit penitudinem. Nunq̄ satiatur: ⁊ extincta reaccendit. Ve illi qui tunc habuit terminū luxurie: quando vite. Vinū contra potantem facit: q: postq̄ surrexerit: nec pes: nec manus suū officium tenent: ⁊ ois eius exhilaratio vertitur in ruinam. Vir superbus nec decorabitur nec voluntatem suā perducet ad finem. Semp em̄ cōscientia serui dei humilis debet esse ⁊ tristis: sic vt per humilitatem non superbiat: ⁊ per vilem meritorem cor ad lasciuiaz non dissoluat. Dei seruū sine intermissione legere: orare: ⁊ operari oportet: ne forte mentem ocio deditam: vitia sibi preoccupent. Mens deo dicata: sic caueat minora vitia vt maiora: q: q minimis incipiunt qui in maxima p̄ruunt.

Satis delicate se palpat: qui vult sine labore magno: studioq; continuo vel vitia superare: vel virtutes acquirere. Anima autem mole carnis p̄ssa: sicut difficile ad virtutes surgit: ita facile in vitia cadit: q: ista in imo sunt: ille vero in summa arce cōsistunt. Deniq; nōnulli q: non p̄ dei amore: seculo renūciant: laborare nō curant. Utinam ⁊ mundū relinquimus: voluntatis sit nō necessitatis. Qui em̄ non rigida intentione monachi p̄fessionem sectant: quanto superni amoris p̄positum dissolute appetunt: tanto p̄cliuius ad mundi amorem denuo reducuntur. Ex quibus alij corporis voluptatem: alij honorem requirunt. Sed qui ad hoc conuersationem sanctitatis p̄rendit: vt alijs quandoq; p̄esse desiderat: iste nō discipulus christi: sed p̄rauitatis sectator existit. Ferre enim crucem: et non mori: hypocritarum est. Ille aūt qui se p̄ deo diricie tradit monachorum: assiduus debet esse in orationibus: lachrymas suas deo: nō hominibus offerre: ieiunia in aurige modum p̄ lassitudine: ⁊ viribus corporis temperare. Quap̄ropter non pigeat te bone frater quantumpotes actibus sanctis insistere: vt laboris tui fructus quādoq; possis recipere. Hoc solum attende q̄ monachus factus es: ⁊ ideo ea age que monachi sunt. Inter eos cū quibus viuis: sectare meliores. In omni gradu ⁊ ordine optimis permixta sunt pessima. Animosos senes: ⁊ pertinaces: quos vides in his abundare periculosis temporibus noli imitari. Mores vitaq; illorum fuge: ne tibi sint in laqueum ⁊ ruinam. O q̄ multos senes ⁊ iudices israel turpiter vitam suam negligentes: rex babylonis in terrā captiuitatis ⁊ confusionis possidet: ⁊ q̄ multi iuuenes spiritu feruentes: domino seruientes: vim faciunt celo: totisq; viribus sibi deripiunt illud? Utinam talium p̄conia iuuenum: nostri imitarentur senes: vt annosa redderet senecta quod tenera fert sponte adolescentia. Si tuvis p̄ficere: non respicias quid mali faciant alij: sed quid boni ipse facere debeas. Nonne cernis negociatores: ⁊ milites multa sustinere pericula: vt ad incertos honores ⁊ perituras diuitias perueniāt? Isti quippe seruant cum anime discrimine: que cum pluribus tribulationib⁹ inueniunt. Quid ergo tibi dic rogo faciendum est: qui venditis omnibus: p̄ciosam queris margaritam: ⁊ emptum habes agrum: vbi thesaurus latet quem fur auferre non potest? Necesse est tibi omnes insidias p̄cauere solicite: ne si ruinam passus fueris: p̄ gloria habeas ignominiā. Cauis sis in tuto: noli esse securus. Frequenter in media tranquillitate: vitiorum flatibus incauti ⁊ desides obruuntur. Quanto p̄ dolor: animantia nutrit huius seculi desertū: que negligentes monachos duris moribus depascunt? Et quoniam credo te posse plus proficere oratione: q̄ ista nostra exhortatione: addam et formulam orandi: vt legendo: et orando: esurienti anime duplicem tribuas refectionem: ⁊ quod desideras: apud deum facilius valeas obtinere. Nimio enim coactus desiderio: quod de salute tua habeo: istud supra vires meas assumpsi negociū: vt vinculis verborum meorū ad instructionem tuam patrum sententias colligerem. Hec tu meditare: hec in tabulis cordis tui scribe. Et vt scias per quam viam incedere debeas: ⁊ vt perficere possis opere quod discis lectione: clama ad deum (sine quo nihil boni agitur) clama p̄cor: clamore magno: toto corde tuo: ⁊ flebilis supplexq; tui oris.

¶ Finis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Incipit scala claustraliuz

fiue de modo oꝛandi.

CUm die quadam corporali manuũ laboꝛe occupatus; de spũali hoīs exercitio cogitare cepissem: quattuoꝛ spũales gradus animo cogitãti se subito obtulerunt: scz lectio/meditatio/oꝛatio/ꝛ contemplatio. ¶Hec est scala claustraliũ: qua de terra in celũ subleuauit: gradib⁹ quidẽ distincta paucis: immense tamen/ꝛ incredibilis magnitudinis. Cuius extrema pars terre immixta est: superioꝛ vero nubes penetrat: ꝛ secreta celoꝝ rimatur. ¶Di gradus sicut noib⁹ ꝛ numeꝛo: ita oꝛdine ꝛ munere sunt distincti. Quoꝝ ꝓpꝛietates ꝛ officia quidẽ singula q̃d circa nos efficiunt: quõ inter se inuicẽ differãt ꝛ ꝓeminẽãt: ſi q̃s diligẽter inſpiciat: quicq̃d laboꝛis aut studij impenderit in eis: breue reputabit ꝛ facile: ꝓe vtilitatis ꝛ dulcedinis magnitudine. Est aũt lectio sedula scripturarũ cũ animi intentione inſpectio. ¶Meditatio/est studiosa mẽtis actio occulte veritatis noticiã ductu ꝓpꝛie rõnis inuestigans. ¶Oratio/est deuota coꝛdis intentio in deum ꝓo malis amouendis: ꝛ bonis adipiſcendis. ¶Cõtemplatio est mentis in deũ suspẽse eleuatio/eterne dulcedinis gaudia degustans.

Lectio. Meditatio. Oratio. Contemplatio.

¶Descriptio officioꝝ quattuoꝛ graduum.

¶Assignatis ergo quattuoꝛ graduũ descriptionib⁹: restat vt eoꝝ officia videam⁹. Beate igit vite dulcedinem/lectio inquirit: meditatio inuenit: oratio postulat: cõtẽplatio degustat. Vñ ipſe dñs dicit. Querite/ꝛ inuenietis: pulsate/ꝛ aperienꝫ vobis. Querite legendo: ꝛ inuenietis meditando. Pulsate oꝛãdo: ꝛ aperiet vobis cõtemplando. Lectio quasi solidũ cibũ oꝛi apponit. ¶Meditatio masticat ꝛ frãgit. ¶Oꝛatio saporẽ acquirit. Cõtẽplatio est ipſa dulcedo q̃ iocũdat ꝛ reficit. Lectio in cortice: meditatio in adipe: oꝛo in desiderij postulatiõe: ꝛ cõtẽplatio ſ adepte dulcedinis delectatione. ¶Ꝺ vt expꝛessius videri possit: vnus de multis

mat. vij. Luce. xj.

erẽplum ſupponã exemplũ. In lectiõe audio: Beati mũdo coꝛde: q̃m ipſi deũ videbũt. Ecce breue verbũ: sed suaui ꝛ multiplici sensu refertũ. Ad pastũ anime quasi vũ miniſtrauit quã postq̃ aũa diligenter inſpexit: dicit intra se. Pon aliq̃d boni esse. Redibo ad coꝛ meũ: ꝛ tentabo ſi foꝛte intelligere ꝛ inuenire potero mũdiciã hanc. Pꝛeciosa eñ ꝛ desiderabilis est res ista: cuius possessoꝛes beati dicunt: quib⁹ viſio dei (q̃ est vita eterna) promittit: q̃ tot sacre scripture testimoniis collaudat. Hoc ergo sibi plenius explicari desiderans: incipit hanc vuã masticare ꝛ frangere: eaq̃ quasi in ꝛotuli ꝛi ponit: deinde ꝛeuirat rõnes ad inquirendũ quid sit: ꝛ quõ haberi possit hec adeo pꝛeciosa ꝛ desiderabilis mũdicia. ¶Officiũ meditationis. ¶Accedẽs ergo sedula meditatio nõ remanet extra: nõ hꝛret in ſuperficie: vlteriꝰ pedẽ figit. Interioꝛa penetrat: singula rimat: attente cõſideꝛat q̃ nõ dixit beati mũdo coꝛpoꝛe: sed coꝛde: q: nõ ſufficit manus habere innocuas/ꝛ malo opeꝛe: nisi a pꝛauis cogitationib⁹ mũdemur in mente. Ꝺ autoꝛitate ꝓphete cõ

pſ. xxiij.

firmat dicẽtis: Quis ascendet in montẽ dñi: aut q̃s stabit in loco sancto eius? Innoceꝝ manib⁹ ꝛ mũdo coꝛde. Itẽ cõſideꝛat quantũ hanc coꝛdis mũdiciã optabat idẽ ꝓpꝛia/q̃ oꝛans dicebat: Coꝛ mũdũ in ge crea in me deꝰ. Itẽ. Si aspexi iniquitatẽ in coꝛde meo: nõ exaudiet dñs. ¶Cogitat q̃ ſolicitus erat in hac custodia bnis iob: q̃ dicebat. Pepigi fedus cũ oculis meis/ne cogitarem quidẽ de virgine. Ecce quantũ arctabat se vir sanctus q̃ claudebat oculos suos/ne videret vanitatẽ: ne foꝛte incautus reſpiceret q̃ postea inuitus desideraret. Postq̃ hec ꝛ hmõi de coꝛdis mundicia ꝓtractauit: incipit cogitare de ei⁹ ꝓmio: q̃ gloꝛiosum et delectabile est videre faciem desideratã dñi: Speciosi foꝛma ꝓe filijs hoim. Nõ esse iam abiectũ ꝛ vilem: nõ habentem speciem qua vestiuit eum mater sua synagoga: ſz ſtola immoꝛtalitatis indutũ: ꝛ coꝛonatũ diademate quo coꝛonauit eũ pater suus in die resurrectiõis ꝛ gloꝛie: die qua fecit dñs. Cogitat q̃ in illa viſione erit satietas illa: de qua dicit ꝓpha: Satiaboꝛ cũ apparuerit gloꝛia tua. Videsne quantũ liquoꝛis emanauit ex minima vua? quãtus ignis ex hac scintilla oꝛtus est! quantũ hec modica massa: beati mũdo coꝛde q̃n ipſi deũ videbũt: in incude meditationis extensa est! Sed quantũ adhuc posset extendi: ſi accederet aliq̃s talia expertus? Sentio eñ q̃ puteus altus est: ſz ego (adhuc rudis ty:o) in quo pauca hec haurirem vix inueni. Dis aia facib⁹ inflãmata: his incitata desideriis: fracto allabastro suauitatẽ vnguenti pꝛesentire incipit: necdũ gustu: sed quasi nariũ odoꝛatu. Et ex hoc colligit q̃ suaue esset huius mũdicie sentire experientiã: cui⁹ meditationẽ noluit adeo esse iocũdã. Sed quid facit! Habendi desiderio estuat: sed nõ inuenit apud se quõ habere possit: ꝛ quanto plus inquirit: plus sitit. Dum apponit meditationẽ: apponit ꝛ doloꝛẽ: q: sitit dulcedinẽ: quã in coꝛdis mũdicia meditatio esse monstrat: sed nõ pꝛegustat: Nõ eñ est legentis atq̃ meditãtis: hanc sentire dulcedinẽ: nisi data fuerit desup. Legere eñ ꝛ meditari tã bonis/ q̃ malis cõmune est. Et ipſi philosophi gentiũ: in quo summa veri boni consisterent: ductu ratiõis inuenerũt: ſz q: cũ deũ cognouissent: nõ sicut deũ gloꝛificaueruñt: ꝛ de suis viribꝰ pꝛesumẽtes dicebant: linguã nostraz magnificabim⁹: labia nꝛa a nobis sunt: quis noster dñs est! nõ meruerunt q̃ picere: q̃ potuerunt videre. Euanuerunt in cogitationibus suis: ꝛ coꝝ sapientia deuoꝛata est: quã eis cõtulerat humane studiũ diſcipline: nõ ſpũs sapientie: qui solus dat verã sapientiã: ſapidam ſcz scientiã: que aiam cui inhesit: inestimabili sapore iocũdat ꝛ reficit. Et de illa dicti est: Sapientia nõ intrabit in malignã aniam. Hec aũt a solo deo est. Officiũ eñ baptizandi dñs cõcessit multis: potestatem vo ꝛ autoꝛitatem in baptismo remittendi pcã/ sibi soli retinuit. Vñ iohãnes antonomatice ꝛ discretiue de eo dixit. Hic est q̃ baptizat. Sic de eo possum⁹ dicere. Hic est q̃ sapiẽtie saporem dat: ꝛ sapidã aiam facit. Sermo fiq̃dẽ dat multis: ſz animi sapientia paucis: quaz distribuit dñs cui vult ꝛ quõ vult.

Rom. ſ. Psal. xſ. Rom. ſ. pſ. cvſ. Sap. ſ. Job. ſ. Cato.

¶Officiũ oꝛationis. ¶Videns aũt aia/q̃ ad desideratã cognitionis ꝛ experientie dulcedinẽ ꝓ se nõ possit attingere: ꝛ quãto magis ad eoꝝ altũ accedit: tanto magis exaltat deus: humiliat se ꝛ cõfugit ad oꝛationẽ dicens: Dñe q̃ non videris nisi a mũdis coꝛdib⁹: inuestigaui legendo: meditando quesiui: quõ haberi possit vera coꝛdis mũdicia: vt ea mediante/vel ex modica parte possem te cognoscere. Querebã vultũ tuũ dñe: vultũ tuũ requirebã. Diu meditatus sum in coꝛde meo: ꝛ in meditatiõe mea exarsit ignis ac desideriũ amplius cognoscendi te. Dum panẽ sacre scripture mihi frangis: in fractiõe panis magna cognitio est. Et quantũ plus te cognosco: plus te cognoscere desidero nõ iam in coꝛtice littere: sed in sensu experientie. Nec hoc peto dñe ꝓpter merita mea: sed ꝓ tua mia. ſſacco eñ q: indigna: ꝛ peccatrix sum: sed catelli edunt de micis que cadunt de mensa dñoꝝ suoꝝ. Da mihi dñe arram hereditatis future: saltem guttã celestis pluuie: qua refrigerem ſitim meã: q: amoꝛe ardeo.

pſ. lxiij. pſ. xxxviij. mat. xv.

¶Officium contemplationis. ¶Dis ꝛ hmõi ignitis eloquijs suũ inflãmat desiderium ſic ostendit suũ affectum. His incantationib⁹ aduocat spõ sum. Dñs aũt cuius oculi sup iustos: ꝛ aures eius non solum ad pꝛeces: sed ipſas pꝛeces eoꝝ nõ expectat donec sermonem finierit: sed mediũ oꝛationis cursum interrũpens festinus ingerit se: ꝛ anime desideranti festinus occurrit celestis roꝛe dulcedinis circũfusus: vnguentis optimis deliburus: aniã fatigatã recreat: esurientem reficit: aridam inpinguat: ꝛ facit eam terrenoꝝ oblitiſci: memoꝛia sui eã mirabiliter foꝛtificando/vinificando/ꝛ inebriando: ac ſoboliam reddendo. Et sicut in quibuſdam carnalib⁹ officijs anima adeo vincitur carnali cõcupiſcentia: q̃ oẽm vsum rationis amittit: ꝛ fit homo quasi totus carnalis: ita merito in hac superna cõtemplatione/ita consumuntur ꝛ absoluentur carnales motus ab anima: vt in nullo caro ſpiritui contradicat: ꝛ fiat homo quasi totus ſpiritualis.

pſ. xvſ. Psal. xxxviij. mat. xv. pſ. cxxiij

¶Signa ſpiritus sancti ad animam venientis.

¶Sed o dñe quõ cõperimus quãdo hec facis: ꝛ quod signum aduentus tui? Nunquid huius cõſolationis ꝛ letitie/restes ꝛ nuncij sunt ſuſpiria/ꝛ lachꝛyme! Si ita est: nouus est antiphrasis iſta: ꝛ significatio inuisitata. Que eñ cõuentio cõſolationis ad ſuſpiria: letitie ad lachꝛymas: ſi tñ iste dicẽde sunt lachꝛyme: ꝛ nõ potius roꝛis interioꝛis desuper infusi ſupfluens abũdantia: ꝛ ad interioꝛis ablutionis indicium/exterioꝛis hoꝛis purgamentũ. Et sicut in baptiſmo pueroꝝ per exterioꝛem ablutionem ſignificat ꝛ figuratur interioꝛ anime ablutio: ita hic ecõtra exterioꝛem ablutionem interioꝛ pꝛecedit purgatio. ¶O felices lachꝛyme/per quas macule interioꝛes purgant: per quas peccatoꝝ incendia extinguunt. Beati q̃ ſic lugetis: q: ridebitis. In hꝛis lachꝛymis agnosce o aia ſponſuz tuũ: amplectere desideratũ. Nunc toꝛrente te voluptatis inebꝛia: fuge abuere cõſolationis eius lac ꝛ mel. Hec sunt miranda mutuscula/ꝛ ſolatia/q̃ dedit tibi ſponſus tuus: gemitus ſcilz ꝛ lachꝛyme. Adducit tibi potũ in his lachꝛymis in mensura. Dc lachꝛyme sunt tibi panes die ac nocte: panes vtiq̃ cõfirmantes coꝛ: hoꝛis: ꝛ dulciꝰoꝛes ſup mel ꝛ fauũ. ¶O dñe Jesu: ſi adeo sunt dulces iste lachꝛyme/que ex memoꝛia ꝛ desiderio tui excitantur: q̃ dulce erit gaudiũ q̃ ex manifesta tui viſione capiet! Si adeo dulce est flere ꝓ te: q̃ dulce erit gaudere de te! Sed quid hmõi secreta colloquia pferimus in publicũ! Cur ineffabiles ꝛ inenarrabiles affectus verbis cõmunib⁹ conamur exprimere! Inexperti talia nõ intelligũt: nisi ea exp:essius legant in libro experientie: quos ipſa doceat vnctio. Aliter aũt littera exterioꝛ nõ pdest quicq̃ legenti. ¶Modicũ sapida est lectio exterioꝛis litteꝛe: nisi gloſam ꝛ interioꝛem sensum sumat ex coꝛde.

ge. xxxij.

¶Quomõ remanet aia: spiritus sancti feruoꝛe discedẽte. ¶O anima diu ꝓtractam⁹ sermonem. Bonũ eñ erat nos hic esse: cum Petro ꝛ Johanne cõtemplari gloriã ſponſi: et diu manere cum illo. Si velle⁹ hic fieri nõ duo: non tria tabernacula: sed vnũ: in quo essem⁹ simul: ꝛ simul delectaremur. Sed iam dicit ſponſus. Dimitte me: iam eñ ascendit auoꝛa: iam lumen gratie ꝛ visitationem quã desiderabas accepisti. Data ergo benedictione/mortificato neruo femoꝛis: ꝛ mutato noie de iacob in iſrael: paulisper recedit ſponſus diu desideratus/ciro elapſus. Subtrahit se tam a pdicta viſione q̃ a dulcedine contemplationis: ananer tamen pꝛesens quantum ad gubernationem.

¶Dic redditur causa quare ſpiritus sancti feruoꝛ animaz aliquantum deseꝛit.

¶Sed ne timeas o spõſa: me desperes: ne existimes te cõtemnis: ſi paulisper tibi subtrahit ſponſus faciem suã. Dia ista cooperanẽ tibi in bonũ: ꝛ de accessu ꝛ recessu lucrũ accipiens: tibi venit: tibi ꝛ recedit. Venit ad cõſolationẽ: recedit ad cautelã: me magnitudo cõſolationis extollat te: ne ſi semp apud te sit spõſus: incipias cõtẽnere ſodales: ꝛ hanc continuã visitationẽ/nõ iam gratie attribuas: ſed nature. Hanc aũt gratiã/cui vult ꝛ quando vult ſponſus tribuit: nõ quaſi iure hereditario possidet. Vulgare ꝓuerbiũ est: q̃ nimia familiaritas parit cõtemptũ. Recedit ergo ne foꝛte nimis assiduus cõtemnat: ꝛ absens magis desideret: desideratus auidius querat: diu quesitus/tandez gratiꝰ inueniatur. Pꝛeterea ſi nunq̃ deeſſet hic cõſolatio: q̃ respectu future gloꝛie q̃ reuelabit in nobis: enigma est et ex parte: putaremus foꝛte hic habere ciuitatẽ manentẽ: ꝛ mun⁹ inquireremus futurã. Ne ergo exiliũ deputem⁹ ꝓ patria: arrã ꝓ pꝛecij summa: venit ſponſus: ꝛ recedit vicissim nũc cõſolationem afferens: nunc oniuersum ſtatũ nostrũ in infirmitatem cõmutans: paulisper nos ꝓmittit gustare q̃ suauis est: ꝛ anteq̃ plene sentiam⁹: ſe subtrahit: et ita q̃ſ alis expansis ſupra nos volitãs: pꝛouocat nos ad volandum (quaſi dicat. Ecce parũ gustaſtis q̃ suauis sum ꝛ dulcis: ſz ſi vultis plene saturari hac dulcedine: currite post me in odoꝛem vnguentoꝝ meoꝝ: habentes surſum coꝛda: vbi ego sum in dextera dei patris. Vbi videbitis me nõ ꝓ speculũ in enigmate: sed facie ad faciez: ꝛ plene gaudebit coꝛ vestrum: ꝛ gaudium vestrum nemo tollet a vobis.

¶Cura ꝛ diligentia adhibenda est anime: ne omnino a deo deseꝛatur.

¶Sed caue tibi o sponſa quãdo absentat se ſponſus: nõ longe abibit: etſi nõ vides eum: ipſe tamen videt te semp plenus oculis ante ꝛ retro. Nunq̃ potes eum latere. Habet etiã circa te nuncios suos spũs: quaſi sagacissimos exploꝛatoꝛes: vt videant quõ absente ſponso conuerseris: et accusent te coram ipſo: ſi aliqua ſigna lasciuie ꝛ scurrilitatis in te deprehenderint. Zelotypus est ſponſus iſte. Si forte alium amatoꝛem receperis: ſi aliꝰ magis placere studueris: ſtatim diſcedet a te: ꝛ aliꝰ adherebit adoleſcentulus. Delicatus est ſpõſus iſte: nobilis ꝛ diues est: ſpeciosus forma pꝛe filijs hoim: ꝛ ideo nõ niſi speciosam dignaꝰ habere ſponſam. Si viderit in te maculã siue rugã: ſtatim auertit oculos. Nullam eñ immunditiã potest ſustinere. Esto ergo casta: esto verecũda ꝛ humilis: vt ſic a spõſo tuo mereris frequenter visitari. Timeo ne diuꝰ detinuerit nos sermo iſte: sed ad hec cõpulit me materia fertilis pariter ꝛ dulcis: quam ego non ꝓtrahebã ſponcaneus: ſed nescio quã eius dulcedine trahebar inuitus.

¶Officia ꝛ effectus singuloꝝ graduũ per repetitionez.

¶Ut ergo que diffuſius dicta sunt: simul iuncta melius videantur: predictoꝝ summã recapitulando colligamus. Sicut in predictis exemplis pnotatum est: videri potest quomõ predicti gradus cohereant: ꝛ ſicut tempoꝛaliter ꝛ cauſaliter ſe pꝛecedant. Lectio eñ quaſi fundamentũ pꝛimo occurrit: ꝛ data materia: mittit vos ad meditationem. ¶Meditatio vo quid appetendũ sit diligentius inquirit: ꝛ quaſi effodiens/thesaurũ inuenit ꝛ ostendit. Sed cũ per se obtinere non valeat: mittit nos ad oꝛationem. Oratio se roris viribus erigens ad dominũ: impetrat thesaurum desiderabilem/cõtemplationis ſuauitatem. Hec aũt adueniens/predictoꝝ trium laboꝛem remunerat: dum celeſtis roꝛe dulcedinis aniã ſitientem inebꝛiat. Lectio ergo est ſm exterius exercitiuz. ¶Meditatio ſm interioꝛem intellectum. Oratio ſm desideriũ. Cõtemplatio ſuper oẽm sensum. Pꝛimus gradus est incipientiũ. Secundus est pꝛoficientium. Tertius est deuotoꝝuz. Quartus beatoꝝ. Hi autem gradus ita cõarctenati sunt: ꝛ vicaria ope sibi inuicem deseruiunt: q̃ pꝛecedentes sine subſequentib⁹ aut parum aut nihil pꝛofint. Sequentes vo sine pꝛecedentib⁹ aut raroꝛ aut nunq̃ haberi possunt. Quid eñ pꝛodest lectiõe cõtinua tempus occupare: sanctoꝝ gesta ꝛ scripta legendo transcurrere: nisi ea etiã masticando/ꝛ ruminando: succũ eliciamus: et transglutiendo vſq̃ ad coꝛdis intima transmittamus: vt ex his diligenter ꝓsideremus statum nostrũ et studeamus eoꝝ opera agere: quoꝝ facta cupimus lectitare! Sed quomõ hec cogitabimus: aut quomodo cauere poterimus: ne falſa aut inania quedam meditando: limites a sanctis patribus constituꝝ transcamus: nisi ꝓius circa hmõi ante ex lectione/aut ex auditu fuerim⁹ instructi! Auditus eñ quodãmodo pertinet ad lectionem. Unde solemus dicere nõ solum libꝝos ipſos nos legisse: quos nobisipſis vel aliꝰ legimus: sed illos etiam quos a magistris audiuimus. Item quid pꝛodest homini ſi per meditationem que agenda sint videat: nisi oꝛationis auxilio: ꝛ dei gratia/ad ea obtinenda cõualescat! Omne siquidem datum optimũ/ꝛ omne donum perfectum desurſum est: descendens a patre luminũ: sine quo nihil possimus facere sed ipſe in nobis facit operanoꝝ tamen omnino sine nobis. Cooperatoꝝes enim dei sumus sicut dicit apostolus.

Jaco. ſ. ſ. cor. iij.

Vult siquidem deus vt eum adiuuemus: ꝛ vt ei aduenienti ꝛ pestolanti ad ostium/aperiamus sinuz voluntatis nostre: ꝛ ei consentiamus. Hunc consensum exigebat a samaritana: quando dicebat: Voca virum tuũ. Quaſi diceret. Volo tibi infundere graciam: tu applica liberum arbitriũ

Jo. iij. Ibidem

Oꝛationem exigebat ab ea: cum dicebat: Tu ſi scires do-

rium dei: ⁊ quis est qui dicit tibi: da mihi bibere: fo:sitan potissimus ab eo aquam viuam. Hoc audito quasi ex lectione mulier instructa: meditata est in co:de suo bonū sibi fore ⁊ vile habere hanc aquam. Accensa ergo habendi desiderio: cōuertit se ad o:rationem dicens: Domine da mihi hanc aquam: vt nō sitiam amplius: neq; veniam huc haurire aquam. Ecce auditus verbi domini: ⁊ sequens super eo meditatio: incitauerunt eam ad o:randum. Quomodo nāq; esset solicita ad postulandū: nisi prius eam accendisset meditatio? Aut quid ei precedens meditatio cōtulisset: nisi que appetenda monstrabat sequens o:atio impetraret? Ad hoc ergo vt fructuosa sit meditatio: oportet vt sequatur o:ationis deuotio: cuius quasi effectus est cōtemplatiuus dulcedo. ¶ Hic ostenditur omnes hi gradus ita esse simul iuncti vt sine inseparabiles. ¶ Ex his possumus colligere: q̄ lectio sine meditatione arida est. Meditatio sine lectione erronea. O:atio sine meditatione est tepida. Meditatio sine o:atione infructuosa. O:atio cum deuotione cōtemplationis acquisitiua. Cōtemplationis adeptio sine o:atione: aut rara: aut miraculosa. Deus cuius potentie nō est numerus: vel terminus: et cuius miserico:dia super omnia opera eius: quandoq; ex lapidibus suscitat filios abrae: dum duros ⁊ nolentes acquiescere cogit vt velint: ⁊ ita quasi p:odigus (vt vulgo dici solet) bonem in comu trahit: quando nō vocatus se infundit. Nō erst quandoq; aliquibus legimus contigisse: vt paulo: et quibusdā aliis: nō tamen ideo debemus nos quasi deum tentando diuina presumere: sed facere quod ad nos pertinet: legere scz ⁊ meditari in lege dei: o:are ipsum vt adiuuet infirmitatem nostrā: ⁊ videat imperfectū nostrū: qō ipse docet nos facere dicens: Petite ⁊ accipietis: querite ⁊ inuenietis: pulsate ⁊ aperietur vobis. Nunc em regnū celorum vim patitur: ⁊ violenti rapiunt illud. Ecce pręsignatis distinctionib⁹ prosp̄ici possunt predicto: graduū p:o-
pōsitū ercelsis. mat. vij. Luc. xj. Mat. xj

pōsitū ercelsis. pręcedentes: ⁊ quomō sibi cohereant: et quid singuli in nobis efficiant. Beatus homo cuius animus a ceteris negocijs vacuus: in his quattuo: gradibus versari semper desiderat: qui venditis vniuersis que habuit: emit agrum illum in quo latet thesaurus desiderabilis: scilz vacare ⁊ videre q̄m suauis est dñs: qui in primo gradu exercitatus: in secūdo circūspectus: in tertio deuotus: in quarto supra se leuatus: p̄ has ascensiones quas in co:de suo disposuit: ascēdet de virtute in virtutem: donec videat deū deo:u in syon. Beatus cui in hoc supremo gradu (vel modico tpe) cōcedit manere. Qui vere pōt dicere: ecce sentio gratiā dñi: ecce cū petro ⁊ iohanne gloriā eius in monte cōtemplo: ecce cum Jacob plerūq; rachelis amplexib⁹ delector. Sed caueat sibi iste ne post cōtemplationem istā: qua eleuatus fuerit vsq; ad celos: inordinato casu corruat vsq; ad abyssos: nec post dei visionez ad lasciuos mūdi actus ⁊ carnis illecebras cōuertat. Cum vo mentis humane acies infirma veri luminis illustratione diutius sustinere nō poterit ad aliquem trium graduū per quos ascenderat: leuiter ⁊ o:dinate descendat: et alternatim modo in vno: modo in altero: fm modū liberi arbitrij: p:o ratione loci ⁊ tpis demo:etur: tanto iam deo vicinio:/quāto a primo gradu remotio:. Sed heu fragilis ⁊ misera humana cōditio. Ecce ducu rationis ⁊ scripturarū testimonijs aperte videmus in his quattuo: gradibus bone vite pfectionem cōtineri: ⁊ in his spiritualis hois exercitiuz debere versari. Sed q̄s est qui hunc viuendi tramitem teneat? Quis est hic ⁊ laudabimus eum: Velle multis adiacet: sed perficere paucis. Et vtinam de istis paucis essemus.

¶ Quattuo: cause retrahunt nos ab his q̄ttuo: gradib⁹. ¶ Sunt aūt quattuo: cause q̄ retrahunt nos plerūq; ab istis gradib⁹: scz ineuitabilis necessitas: honeste actionis vilitas: humana infirmitas: mūdialis vanitas. Prima est excusabilis: secūda tolerabilis: tertia miserabilis: quarta culpabilis. Illis em quos hmōi nouissima causa a sancto pposito retrahit: melius erat gloriā dei nō cognoscere: q̄ post agnitam retroire. Quam vtiq; excusationez habebit iste de peccato? Nonne ei iuste potest dicere dñs. Quid debui tibi facere ⁊ nō feci? Nō eras: ⁊ creaui te: peccasti ⁊ diaboli seruū te feceras: ⁊ redemi te: in mūdi circuitu cum impijs currebas: ⁊ elegi te: dederam tibi gratiam in ꝓspectu meo: ⁊ volebā facere apud te mansionem: tu vo desperasti me: ⁊ nō solū sermones meos: sed meipm proiecisti retrosum: ⁊ ambulasti post cōcupiscentias tuas. Sed o dē bone suauis/⁊ mitis: amicus dulcis: consiliarius prudens: adiutor fortis: cp̄ inhumanus: q̄ temerarius est qui te abscit: qui tam humilem: tam mansuetū hospitem a suo cor de repellit! O q̄ infelix ⁊ dānosa cōmutatio creatorē suū abiicere: ⁊ prauas notias q̄ cogitatiōes recipere: illud etiā secretum cubile spūssancti (secretū cordis) qō paulo ante celestib⁹ gaudijs intendebat: tam subito immūdis cogitationibus ⁊ peccatis tradere cōculcandū! Adhuc in corde calent sponsi vestigia: ⁊ iam intromittunt adulterina desideria. Male conueniens ⁊ indecoz est: aures q̄ modo audierunt verba que nō licet homini loqui: tam cito inclinari ad fabulas ⁊ detractiones audiendas. Oculi qui sacris lachrymis modo baptizati erant: repente cōuerti ad videndas vanitates. Lingua q̄ modo dulce epithalamiū decantauerat: que ignitis ⁊ pluso:ijs eloquijs suis cū spōso rece:
Esa. v.

cōciliauerat sponsam: ⁊ introduxerat eam in cellam vinariam: iterum cōuerti ad vana eloquia: ad scurrilitates: ad cōcinnādū dolos: ad detractiones. Absit a nobis dñe. Si fortē ex humana infirmitate ad talia dilabimur: nō ideo desperemus: sed iterum recurramus ad clementem medicum qui suscitat de terra inopem: ⁊ erigit de stercore pauperem. Et qui nō vult mortem peccatoris: iterū curabit ⁊ sanabit nos. Jam tempus est vt epistole finez imponamus. Dirigamus ergo deū: vt impedimenta q̄ nos ab eius contemplatione retrahūt: in presenti nobis mitiget: in futuro nobis penitus auferat: qui p predictos gradus de virtute in virtutem nos perducat: donec videamus deū deoz in syon. Ubi electi nō guttatim: nō interpolatim percipient diuine cōtemplationis dulcedinez: sed torrente voluptatis inebriabuntur: definenter repleti: habebūt gaudiū q̄ nemo tollet ab eis: ⁊ panem incōmutabilem pacem in idipsum. Tu ergo frater mi Goffrede: si quādo datum tibi fuerit desuper predictorum graduū celsitudinem conscendere: memento mei. Et ora pro me: cum tibi bene fuerit: vt ficcortina continuata trahat: ⁊ qui audit: dicat/veni.
pō. xciij.

¶ Finis.

¶ Formula honeste vite.

Petis a me frater

charissime: q̄ nec dū a suo pulsore audiui aliquem periisse. Verūtamen q: id instanter tua poscit deuotio: cui iuste ⁊ rationabiliter petenti aliq̄d in xpi noie/negare nō valeo: formulā honeste vite breui tibi sermone depingam: quā si in xpi amore vel dilectione exardescens pfeuerāter seruaueris: vitā pculdubio cōsequeris eternā. Te ergo ab interioti hoie/ad exteriorē seruo pceda tita circa tui puritatez cordis/te indefinēter studere oportet: quo tutius puritatis amato: dē/illic sedem tanq̄m in celo sibi collocare dignet: iuxta illud: Celū mihi sedes est: ⁊ aia iusti sedes est sapientie. Necesse est igit vigilanter intendas cogitationes tuas ad bonū semper/⁊ honestum dirigere: vt videlz cogitare vel meditari cōtra deo pertimescas: quod in presentia hoim dicere vel facere merito erubesceres: sciens q̄ sicut per verba vel facta innotescimus homini: sic nimirū per cogitationes cuncta scrutanti spiritui: q: quod agunt hoibus dicta: eadem deo cogitationes. Deus em nouit cogitationes hominum: quia vane sunt. Et sicut nulla est ei inuisibilis creatura: sic omesa. lxvj.

pō. cxiij.

Wēb. iiij. nino nihil pōt cogitari q̄d eū lateat. Vinus est em sermo dei/⁊ efficax/⁊ penetrabilior oī gladio ancipiti: et ptingēs vsq; ad diuisionē aie ac spūs: cōpagum q̄q; ac medullarū: ⁊ discretor cogitationū et intentionū cordis. Sit tibi q̄q; iesus semp in corde: ⁊ nunq̄ imago crucifixi ab animo tuo recedat. Hic tibi sit cibus ⁊ potus: dulcedo ⁊ cōsolatio tua: mel tuū et desiderium nū: lectio tua ⁊ meditatio tua: o:atio ⁊ cōtemplatio tua: vita/mors/⁊ resurrectio tua. Sēper cogita illū: nūc positū in p:esepio ⁊ pannis inuolutū: modo in templo patri a parētib⁹ p:esentatū: nūc fugiētē in egyptū: ibi diu in extrema paupertate ⁊ indigentia cōmo:antē: ⁊ inde maximo cū labore redeuntē: modo in templo audientē doctores et interrogantē: qui docet hominē scientiā: ⁊ postea parētibus subditū: cui iure ois creatura subdit. Deinde eiusdē in deserto/et sitientē: q̄ est panis vite ⁊ fons sapientie: qui pascit inter lilia: et implet oē animal benedictione.
Eccl. ij. pō. cxliij

Modo fatigatū ex itinere: sedere sic sup:a fontem cū muliercula sola/solū loquentē/totius mundi statū regentem. Postea factū in agonia p:ixius o:antē: ⁊ oia oibus sufficienter adminis:trātē. Ab angelo etiā ipe qui est dulcedo ⁊ cōsolatio angelo: ⁊ hominū: cōsolationē nihilominus recipientem. Aut ad columnam totius orbis sustentamentū/ligatū ⁊ flagellatū. Ipsum (qui est angelo: splēdo:) sputis illinū: palmis in facie percussum: spinea co:ona co:onatū: opp:obrijs saturatū. Ad vltimū cū iniquis deputatū: et p te in cruce pendentē ⁊ morientē: atq; spiritū suū in manū patris cōmendantē. Sic nimirū erit fasciculus myrrhe dilectus tuus: sic inter vbera tua cōmo:abitur. Sic de oibus anxietatib⁹ ⁊ amaritudinib⁹ dñi dei tui/colliga quasi fasciculū: vt amarū poculū lachrymarū tibi cōficias. Et si q̄n ardentissimo christi amore succensus: volueris cū apostolo iam illum cognoscere et non fm carnē: leuabis parumper mentis oculos ad vicro:iam resurgentis: ad gloriam ascendentis: ad gloriosam maiestatem in gloria dei patris sedētis atq; regnantis: que sursum sunt sapiens: et que sursum sunt querens: vbi christus est in dextera dei sedens. Nec tamen ibi longam facies moā: ne forte si diutius scrutator maiestatis fueris: obruaris a gloria. Sane ante omnia te debere noueris omnem co:dis elationē/iactantiā atq; arrogātiam (quasi venenatas aspides) fugere: sciēs pculdubio quia immūdus est coram deo ois qui exaltat cor suum. Itaq; neminē spernas: nemini noceas: nulli detrahas: et p:o xpi amore omnibus prodesse conetis. Intantū etiam inferiorē ac ceteris viliorē te nō solū ex intimo cordis affectu credas: verūetiā nō re dicas pfecisse: sed nec te aliquid esse existimes: iuxta illud apostoli: Qui se aliquid esse existimat cū nihil sit: ipse se seducit. Sit preterea incessus tuus maturitate plenus: grauis ⁊ honestus: videlicet nō fractis gressib⁹ ambules: aut scapulas detrorsum aut sinistrorsum vergendo: non recta ceruice: non prominenti pectore: et seu etiam inclinato capite super humerum: que omnia aut leuitatem redolent: aut elationem ostentant: aut hypocrisim sapiunt. Incedens ergo stans ⁊ sedens: faciem semp habeto deorsum: reuoluens in animo tuo/q̄ pulvis es et in pulverem reuerteris: ⁊ co: sursum vbi christus est in dextera dei patris sedens. Quacunq; uersum nulla curiositate quin potius necessitate aspicias. Tristiciam autem (maxime in conventu) dissimulare te decet: quandam in facie hilaritatem pretendens: pinuitam autem nunq̄ vultus in diuersa mutentur. Si quando coram alijs positus/ridere alicuius rei causa fueris compulsus (vt assolet) non fit risus tuus excussus. Nam iuxta sapientem: Amictus corporis: et risus dentium: et gressus hominis: enunciant de illo. Tuis etiam interdū interpone gaudia curis. Nunq̄ sis otiosus quin aut legas: aut aliquid de sacris scripturis/meditaris: vel certe (quod melius est) rumines psalmos: operando nihilominus incessanter quod tibi fuerit iniunctū: vt semper te diabolus inueniat occupatum. Multam em malitiam docuit otiositas. Illas etiam scripturas libentius legas: que precipue erga christum tuū magis inflammauerint intellectum. Intellige que dico. Habit enim tibi dñs in omnibus intellectum: si in sensu cogitaueris circūspectionem dei. Cū o:aueris non impleas aures audientium singultibus ⁊ suspirijs: sed intente o:a deum in cubiculo cordis tui. P:oderit tamen ad deuotionem compunctionemq̄ obtinendam: si ita semotus fueris: vt puras manus ad deum leuando: etiam nullo ipsius vocē audire possis. Nonnūq̄ ad sublimandum intentionem/in celū p:ospicias: vt ibi/sit cor tuum/vbi christus est in dextera dei sedēs. Ab o:atione iterū reuerteris ad lectionem: ⁊ iterum lectio cū fastidium submouerit: ad o:ationem redeas. Consonia in uenum (et maxime illorum qui imberbes sunt) inquantū conuenienter poteris: deuita. Nunq̄ alicui oculum in faciem figas. Sicut ad crucem: sic accedas ad cibū: id est nō q̄ voluptate sed necessitate pascaris: ⁊ fames non sapor: q̄ uocet appetitum. Singularitatem in refectione fuge: ⁊ cōmunitate esto contentus: sciens quia caro pascenda est: et extinguenda sunt vitia. Si quando aliquid superapponitur: tanq̄ diuinitus p:ocuratū accipe illud: hoc tamen habens in animo semper et voluntate: vt tantum vel magis alteri apponatur. Pone p:ouidētie tue modum: ne tibi sapiens videaris. Semper et vbiq; atq; in omnibus operibus time: ne forte excedas in aliquo. Hinc beat⁹ Job. Verebar (inquit) oia opera mea: sciens q̄ non parceres delinquēti. Cum ad stratū lassus deueneris: te honesto mō iacēdo cōponas: nec refupinus iaceas: nec genua leuādo calcaneos iungas ad ribias. Et si forte luxurie te pōpa cōcusserit: recordare dilectum tuū positū in doloribus: ⁊ vniuersum stratū suū versatū in infirmitate eius: hec dicens in corde tuo. Deus meus pender in patibulo: et ego voluptati operam dabo? Sicq; inuocato nomine saluatoris: in geminando sepe nomen salutis: cessabit tandem (deo succurrente) quassatio. Ruminantem psalmos somnus te occupet: vt in somno somnies te dicere psalmos. Cum surrexeris ad vigilias: lauda creatorem tuum ex omnibus viribus tuis: et ad laudem redemptoris tui/exalta vocem tuā in fortitudine. Postremo purissimum semp erga christum amorem habeto: nil preter ipsum/aut propter ipsum amare memento. Prolixius q̄ putaueram descripsi tibi que ipse agere nequeo: in re adimplere desideres: quod in me deesse cognosco: quia profectus tuus meum gaudium et corona est in domino.
Prou. xxv. Eccl. xxiij. Bal. vj. Eccli. xix. Cato. Eccl. xxiij. pō. xciij.

¶ Finis.

¶ Eiusdem materie notabile documentum.

Si plene vis asse-

qui quod intendis: duo sunt tibi necessaria. Primum est vt subtrahas te ab omnibus trāsitorijs rebus et terrenis: vt nihil de eis cures/ac si nō essent. Secundū vt ita te des deo: vt nihil dicas vel facias/nisi q̄d credideris firmiter placere deo. Primū aūt assequeris hoc mō. Oīb⁹ modis q̄bus potes te vilifica: te nihil reputādo esse: ⁊ credas oēs hoies esse bonos et meliores te magisq; placere deo. Quecūq; audis vel vides in religiosis psonis: puta bona intentione dici vel fieri: etiā si cōtraria videant. Nā humana suspitio facile fallit. Nulli displiceas. Nihil vnq̄ dicas loquaris q̄d laudē impotet: quātūcūq; sit familiaris ille cū quo loqueris: immo plus labora celare virtutes/q̄ vitia. De nullo prorsus sinistre loquaris (quātūcūq; sit verū vel manifestū) nisi in confessione: ⁊ hoc vbi nō potes aliter manifestare pcm tuū. Libentius accōmoda aurē tuā cū alius quis laudat: q̄m cū vituperat. Cū loqueris: verba tua sint rara/vera/ponderosa: ⁊ de deo. Si secularis loquax tecū: et vana proponit: q̄citius potes succidere sermonē: ⁊ trāsferas te ad ea q̄ dei sunt. Quicquid cōtingat tibi: vel alij: quantumcunq; coniuncto: nō cures: et si est aduersum/nō tristeris:

Universidad de Deusto
Biblioteca

si est prosperū nō leteris:sed totū nihil puta:ꝛ lauda deū. Sollicitudinē adhibe quātūcūq̄ potes:vt vilitati tue sedulus intēdas. ffuge locutoria quātū potes. Melius est em̄ flere:q̄ loqui. Post ꝓpleroria nō loqueris:quousq̄ finita fit missa sequēris dicz:nisi causa maria interuenerit. Cū vides aliq̄d qđ tibi displicet:vide si hoc est in te et abscinde: si vero vides aliq̄d qđ tibi placet: vide si hoc est in te:ꝛ te me:si nō est:assume:ꝛ sic erunt tibi oia in speculo. De multa tremurmures cum aliquo (nisi credideris ꝓdesse) quātūcūq̄ sit graue qđ habes. ffunḡ pertinaciter aliq̄d affirmes:vel neges:ſ sint tue affirmationes ꝛ negationes dubitationis sale ꝓdite. A cachinnis semp abstineas: rideas vero raro. Et cū paucis ꝓtes os tuū:breuiter in oibus dictis tuis sic te habeas:vt sint ita que dubia dimittant. Secūdū assegris hoc modo: Orationib⁹ cū magna deuotione intēdas:ꝛ eas dicere labora horis debitis: et qđ offeras in oratione reminiscaris in corde. Et vt ea q̄ legis/cōfirmes: diligēter recogita:ꝛ eoꝝ imagineris starū/in quorum memoria hec dixeris. Ista tria semp in mēte habeas: quid fuisti:quid es:et quid eris. Quid fuisti:q̄ sperma fetidū: qđ es:quia vas stercoris:quid eris:quia esca vermium. Similiter imagineris eorum penas q̄ sunt in inferno:ꝛ q̄ nūq̄ finient:ꝛ p q̄ modica delectatione tanta mala patiuntur. Similiter imagineris gloriam paradisi:et q̄ nunq̄ finietur:ꝛ q̄ breuiter et cito acquiritur: et quātus luct⁹ ꝛ dolor poterit esse illis/qui p parua re tantam gloriā amiserint. Cū habes aliquid quod tibi displicet vel times habere: cogita q̄ si tu esses in inferno:ꝛ illud:et quicq̄d nolles:habere. Et cum habes aliquid quod tibi placet:vel optas habere:cogita q̄ si esses in paradiso/haberes illud:ꝛ quicq̄d velles. Si autem in inferno esses:nec illud:nec aliud quod velles:haberes. Quādocūq̄ est festum alicuius scri: cogita de illo quāta sustinuit propter deum:quia breuia:ꝛ qualia adepta est:q: eterna. Similiter cogita q: trāseunt bonorum tormenta:malorum gaudia. Di cū istis tormentis adepti sunt gloriā eternā:ꝛ isti ex indebitis gaudijs/eternam penam. Quandocunq̄ revinciri accidia:accipias hoc scriptum:et imagineris hec omnia diligenter. Et cogita de tempore quod sic perdis:q̄ illi qui in inferno sunt: darent totum mundum (si haberent) pro eo. Cum habes aliquas tribulationes:cogita q̄ illi qui sunt in paradiso carent eis. Similiter cum habes aliquas consolationes: cogita illos de inferno carere eis. Omni die cum vadis iacere:examina diligenter quid cogitasti:et quid dixisti in die: et quomodo vile tempus et spacium quod datum est ad acquirandum vitam eternam/dispensasti. Et si bene trāsisti/lauda deum:si male vel negligenter/lugeas:et sequēti die non differas confiteri. Si aliud cogitasti/dixisti/vel feceris:quod tuam conscientiam multum remordeat: non comedas anteq̄ confitearis. Istud in fine pono:vt imagineris duas ciuitates. Unam plenam omnibus tormētis: que est infernus. Alteram plenam omni cōsolatione: que est paradisus. Et ad vnam illarum oportet te currere. Vide quid te possit trahere ad malum:vel impedire a bono. Credo q̄ nihil inuenies. Certus sum q̄ si bene seruaueris ea que sunt hic:spūssanctus habitabit in te:ꝛ perfecte docebit te facere omia. Ergo bene serues ista:et nihil negligas. Et lege ea in septimana bis:scz in die mercurij:ꝛ in die sabbati: et vt inueneris te feciſſe quod scriptum est: lauda deū qui est pius et misericors in secula seculorum. Amen.

ffinis.

¶ Speculum monachorum.

QUis emēdatioris vite desiderio tactus:cogitationū/locutionum/operūq̄ suoꝝ solicitus explorator/vniuersos excessus suos corrigere nitit:in presentis pagine frequenti lectione/et assidua meditatione (tanq̄ in speculo) interiora hominis sui faciē contemplet. In primis ergo ex quo surgit ad vigilias:vite sue tps p momenta singula debet monachus cōputare:ꝛ videre semper vt bonū faciat:ꝛ malū caueat in oi ope suo:ꝛ hoc dicat sibi ipsi:si modo mortuus esses:faceres istud? Ad psalmodiā coꝝ habeat:nisi fortasſis ad aliq̄d sublimius rapiat:sed etiā oīm q̄ ibi dicunt: vi q̄ ad vnā litterā/se p certo nouerit debitorē vel dicendi in choro suo:vl audiēdi in alio. Ad interuallū debet stare ad orationē:vel corporis necessitati ꝓuidere:ita tñ vt vadēs sibi dici nouerit/sursum corda. Est aūt spūalis ꝓpositi detrimētū/si cogat infirmitas rigoris pstiti aliquātulū relaxari. Post lectionē est orandū:et si ad legendū accedat:nō tā querat sciētiā/q̄ saporē. Est aūt scriptura sacra puteus iacob:ex quo hauriunt aquā q̄ in oratione funduntur. Nec semp ad oratoriū est eundū:ſ in ipsa lectione poterit contēplari ꝛ orare. Sacris altaribus/si sacerdos est:tanq̄ vn⁹ ex summis angelis:ān spūs totus assistat. Si minister/tanq̄ angelus dño ministret. Cū alijs eat ad laborē:vbi cōsideret nō qđ agat:sed ꝓpter qđ venerit. Cessante manu:spūs laboret vel orando:vel meditando:q̄uis ꝛ in ipso labore idipsum facere tenear. Ad mēsam nō solū fauces cibū capiāt:sed etiā aures exhauriāt vbū dei. Nō em̄ debet totus māducare:sed sic occupet cor ad verbū dei:vt sole fauces sumant cibū:aures verbū. De hoc aūt plurimū gaudeat/si ei viliora q̄ alijs apponunt. Nā reuera feliciores sunt q̄ in parcitate sustinēdi/ fuerint fortiores. In gratijs agendis ꝓ duobus sibi nouerit supplicandū:vel ꝓ pcūs eoꝝ quoꝝ elemosynis sustentat:vel fortitā ꝓ seipso:q: corporis suo supra necessitatē indulserit. Si vocat ad colloquiū:sm regulā leniter/ꝛ sine risu pauca vba et rationabilia loquatur:ꝛ anteq̄ ea ꝓferat:bis ad limā veniat:q̄ semel ad linguam. Si cū seculari loquēdum est:tūc maxime adhibeat custodiā oris suo:vt nihil ꝓferat qđ nō edificet audientem. Sic in cunctis se habeat vt edificet videntes:ꝛ nemo dubitet cū viderit eū vl audierit:quin vere sit monachus. Post cōpletoriū singulis diebus capitulū sibi teneat:ꝛ cōuocatis cogitatibus suis ponat rationē diligēter qđ ipso die cogitatione/locutione/vel opere deliquerit:publice vel priuatim ꝓ singulas noctes lectum suū lauās:hoc est figulis pectora/lachrymis ꝛ doloribus purificatis/diligēter de singulis cōputet. In crastino publice de apertis:de occultis vero secretius cōfessionē secreto:q̄ vt ꝓfecta fiat:tria debet habere: scz vt sit voluntaria/nuda/ꝛ mūda. Voluntaria i. ꝓpria deliberatione ꝛ ꝓposito. Nuda:vt nude ꝓut gessit cōfiteat peccatū suū. Mūda:ne pctis suis pdicet sicut sodoma:sed pura ꝛ simplici intētione se accuset. In capitulo qui publice offendit:manifeste reuelet tanq̄ assistēs iudici. In oibus sic ibi loquat/rel pōdeat/vel prodamet:vt sermo eius interius vel exterius sit perunctus oleo charitatis. A nemine qualecūq̄ munus accipiat. Neminē habeat familiarē. In oibus fugiat singularitatis vel admirationis notā. Loquens nihil dicat vnde multū eruditus/multū ve religiosus possit putari. Ad interrogata paucis respōdeat. Si de scriptura vel moribus agatur:aurē paret:nō linguā. Cū loquēnō studeat eloquētie:sed sermo ei⁹ si potius rusticanus q̄ vrbanus. In oib⁹ agēdis nō studeat curialis videri. Sal⁹a honestate fugiat oēs homines in potestate positos/maxime seculares. Secretur communia/orationes/labores/lectiones/et ceteras obseruantias: in quib⁹ nō sit tanq̄ vitula effraim docta diligere triturā. i. ad huiusmodi tiō cōsuetudinē:ſ deuotiōe trahatur. Orationes que imperant

Osee. x.

pisimo loco habeat:nec sibi blādiatur de priuatis orationibus suis (que in scō loco ei habēde sunt) cū in preceptis oratorionib⁹ desidiosus fuerit. Si aūt familiaritas interdicitur hoīm:quātomagis mulierū? Sit facies cōmunis cū ceteris:immo vero dissimilis:hoc est nō nimia grauitate cōtracta:nec nimia locutione dissoluta:sed bona quadā mediocritate regat:vt de sancto martino legit:facie ei⁹ nō fuerunt mero:nec leuigauit risus. Erit em̄ prudētis aie thesaurū suū solicite custodiētis (more moyſi) commutā velare faciē:et quo dā risu:qui tñ modestus sit:interiorib⁹ gloriam hoīs:ꝛ mēris grauitatē abscondere. Cōparanda est dies instans diei preterite:vt ex eoꝝ collatiōe/suū dēphendere possit monachus vel profectū: vel defectū. In omni actu vel cogitatu suo/sibi deū adesse memoretur:ꝛ omne rēpus quo de ipso nō cogitat:perdidisse se cōputet. Tedio affectus/cōponat se meditādo supra petrā in qua lauātur mortui:et cogitet apud se quomodo tractētur ibi sepelien di:nūc in terrā:nunc in faciē versant:quō nuter caput:cadāt brachia:rigeāt crura:tibie iaceāt:quō iuduant ꝛ consumantur:quomodo deferant humādi:quō exponātur in tumulo:quomodo pulueri cōrēgātur:quō vorātur a vermibus:ꝛ quasi saccus putrefactus cōsumūtur. Sūmaq̄ est philosophia/meditatio mortis assidua. Hāc vbicūq̄ perretexerit/secū portet:ꝛ i eternū nō peccabit. Sit monachus quasi melchisedech sine patre:sine matre:sine genealogia: nec patrē sibi vocet sup terrā. Immo sic se existimet quasi ipse sit solus/ꝛ deꝰ. Ecce imp̄imis habemus ordinē ꝛ modū viuēdi:remediū vero pollicē assiduitas tenēdi capitulū spirituale superius expressum. Semel ad minus in hebdomada cōsiteatur:vt veniā mereatur de pperatis:ꝛ maior ei detur gratia de vitandis malis. Amen.

ffinis.

¶ Doctrina beati Bernardi.

QUando surgendū est ad vigilias/preparādus est animꝰ ad deuotionē:ita vt feruēter exilias de lecto: et cor pore discusso/gras diuine mie agas p quiete indulta/p custodia ꝛ protectione angelica. Deinde veniens ad ecclesiā ponē manū sup ostiū et dic. Exurgat hic cogitationes male/intrētiones ꝛ affectꝰ cordis:ꝛ appetitus carnis. Tu aūt aia mea intra in gaudiū dñi dei tui:vt videas voluntatē dñi et visites templum eiꝰ. Sicq̄ veniēs ante crucē dic. Adoramus te xpe et benedicimꝰ tibi ꝛc. Deinde quoties dixeris versum in choro tuo: illū qui in choro altero dicit:dicas silēter:ꝛ versus singulos saltē aliquo pipere cōsperges/meditatione scz aliqua spiritali:q: animū delectāt habes:ꝛ esce ei⁹ electe debēt esse. Et dehiges oculos tuos lōge ante te:q̄ longe ꝓtendit p certas corporis tui:q: hoc multū impedit vagationes animi. Et depinges ibi quasi resupinatū ante te dñm in cruce: et nūc p clauis:nūc pro spinis:nūc p sputis:nūc p lateris effossione suspirabis ꝛ gratias ages. Cū crescendū fuerit a choro/dices dño. Adhuc habeo dñe priuatas laudes ꝛ benedictiones tibi dicere:quas licet nūc a publicis exiēs/cātabo tibi ꝛ psallā in gloria mea. Cū ad missam ventū fuerit:suscipe imi:antē ad missas priuatas/ac si panē angelorū tibi delapsum de celo videres. Si quē amouere volēte inueberis/ac si fame deficiēti/ e fauce buccellā panis auferre conarek. Cum ad capitulū veneris:diligēter accipies arma turā dei/in galea ꝓuidētie/in lorica patientie/i scuto mā suetudinis/quib⁹ possis clamationes iustas vel iniustas elidere. Si peccasti:dic tñ cnēdabo. Si nō:dic non memini. Dicta nec amplius/ nec minis/aut clamoribꝰ/aut verberibus a te extorqueatur. Cogita cū accedis ad iudiciū capituli:deū et prioē:pilatum et phariseos clamantes in eum: et milites verberātes eū sine causa. Cogita capitulum duorum sanctorum martyrum/cum starent ante rēges et prefides cū pertinētijs suis:id est cum penis et tormentis/ que patiebantur. Cogita futurū capitulū ruīe in monte coram deo:cū milia demonū clamabūt cōtra te:et decies centena milia aduersum te:et si quid hic tecum durius agit:illorū cōsideratione leuigetur. Cogita q̄ ille qui clamat te:noua cula dei est:et pilos vult tibi tolere deformes vt speciosus fias. Cogita q̄ pietās est de celo missa correctio. Qui cūq̄ te clamauerit:eadem die remunerabis eius obsequio qualicunq̄ si potes:eo q̄ te a deformitate peccati releuare voluerit. Cum ad laborem veneris:si temperabis opus agēdum:vt solicitudo operis/intentionem animi tui/ab his que dei sunt:non auertas. Quando pausandū est: noli angulos consectari:vel a ceteris semotus sedere:sed sint oculi tui ad fideles terre:vt sedeāt tecum:et tu conside in medio doctorum. ¶ Quidā frater cum apud nos pausanti/ Exēplū bus ceteris/solus longe sederet: grauissimo cepit carnis stimulo vrgeri:audiuitq̄ vocem dicentem sibi. Vade ad castra. Et cum venisset vbi ceteri erant:quieuit stimulus. Cum veneris ad refectionē nec primus intrabis: nec vltimus. Si non potes sumere que apponuntur:non ea permixtas nō omnino mutari: sed vel modicum sume vt cōedisse videaris. Si quis instet vt comedas:hoc tantum signo responde:bonum est: multū est:factum est. Cogita q̄ multorū labore/infinitis nauigantium periculis:aleca/pisces/vel cetera tibi necessaria procurātur:vt carnis tue desiderijs satisfiat:et p singulas buccellas age gratias. Interim cogita xpm crucifixū expectare gratias tuas: vel ad portā reliquias tuas paupere pstolātem. Abstinētiā oīno interdico tibi ne facias:sed quotidie fm mensurā comede. Si per noctē illusio tibi acciderit:ne cōtristeris:sed in⁹ crastino cōfitere:et aliquo te inuitante ad missam vt ministres: caute cotā oibus te excusa per signum vt est cōsuetudinis: quatenus oēs illā tuā pollutionē intelligāt. ffecit hoc aliquis apud nos etiā multo vocāte ad missas:vt magis erubesceret:ꝛ a tentatione carnis liberaret? est tantū vt vir aliquid tale/postmodū senserit: nec nisi semel vel secundo p annū priuitū hmōi patiebat. Et quo patet q̄ vera sit sententia dei dicētis. Ego glorificātes me glorificabo. Et oīs qui se humiliat exaltabitur:et humiliꝰ dat graciā. Quando legendū est:cōuersa facie ad ecclesiā/anteposito libro/ vtere soliloquio tuo:et vbicūq̄ occurrerint dei beneficia: dic. Quid retribuā dño ꝓ oībus que retribuit mihi? pō.cxv. quamum debes anima mea? Et cōuersus ad angelos dic. Venite audite/et narrabo omnes qui timetis deū quanta pō.lxv. fecit anime mee:et ad ipsum deū deflectens oculos/vere inquies dñe misericordia tua magna est sup me. Si autem solicitante te/in hunc modū corde/et pulsante ostiū paradisi/aliqua cogitatio maligna interstrepit:statim ꝓpone ꝛ dic. Cuius est imago hec et superscriptio? ꝛ audiens q: ce/ mat.xxij saris est:hoc est principis mūdi/scz diaboli: dic. Pecunia tua tecū sit in perditionē. Jam ostiū clausum est:ꝛ dñs hic Act. vij pascha māducat? nō vacat mihi aperire tibi. Si aūt adhuc steterit cogitatio mala:appone illi signū crucis. ¶ Sanc Exēplū crimonialis quedā apud nos in tāta veneratione habuit signū crucis:vt cū efferenda esset ad tumulū:facies crucifixi verteret post eā in parte illa per quam elata est:ꝛ sic caput imaginis in parte illā intendēs:perpetuo cōtra solitū sic manseret. Alia reuelauit cuidam computruisse manus suas:sed pollicē non posse corrūpi quo signum crucis sibi imprimere cōsueuerat. Caue ne in tactu alicuius vel consensu facias/vel tibi fieri permittas:vnde te oporteat erubescere. Colloquia priuata nec fugias/nec requiras: cogita tamen q̄ poma siluestria sunt. Cum videris aliquem in oratione/in lectione/in silentio/in patientia/in obedientia/et similibus studiosum:gratias age deo q̄ speculū tibi miserit:et non inuideas. Cum aliquem turbatum videris: gratias age q̄ nubes illa per te nō transijt:ꝛ dic. Quid illa tentatio de me feciſſet si deus permiſſiſſet:et non iudices alienam imperfectionem:nec q̄ fodias parietē conscientie

Universidad de Deusto
Biblioteca

eius. Cum aliquid rogaturus aplōze veneris: prepara te ad repulsam semper: ⁊ si pstigerit negari tibi qđ postulas: die apud te. Quid decebat asellū nisi frenū et stimulus? Ego nihil ppīe vēdicare possum in domo ista: nisi ciliciū et crucē: cilicium in morte/ et crucē in fossa: hec est hereditas mea. Ita ñ vt modica gleba terre/ crucem cooperiat. Et hoc habebis in memoria qñ cubitū vadis. Et cū sagū et cooptoziū videris: lectū tumulo cōparās quasi sepeliē dus intrabis. Si dormire poteris: bñ est: si nō potes: experimentū ē ep si cogitādo ppares: dormies. Abscōde sup oia hmōi studia tua: ⁊ dissimula apud alios meditationes tuas sanctas quātū potes: ⁊ in oīb⁹ obsequio sedulū te exhibe vniuersis. Pcipua existima lucra alioz in obsequijs publicis ⁊ priuatis. Insup paratus sis ad obediendū alacri animo et vultu. ¶ Cogita monachū illū gerardū noie: qui cū de dei misericoꝛdia vltra modum desperaret: infirmatus ad mortē/ iacuit per triduum oculis clausis in mētis excessu: et visitatus ab abbate oculis apertis ait: bona est obediencia. Ad tribunal xpi fuit: animas sanctoz vidit: ipsumq facie ad faciem vidi dicentem mihi. Ecce locus tuus inter fratres tuos. Nullus tui oꝛdinis peribit: si oꝛdinem amauerit: aut in morte purgabitur: aut in breui post mortem. Salui autem qui de oꝛdine tuo sunt: aut in oꝛdine apostoloꝝ: aut martyꝝm: aut confessoꝝ sorte accipient. Et hec dicens/ cōmunione accepta decessit. Ad oīa que insurgūt: disce remediū aliquod adhibere. Cū toꝛpore deprimeris: cogita quia hodie operari licet: cras forte nō licebit. Cum libidine pulsaris: cogita ignem eternum. Si inobedientia te tentat: cogita quia quāñ sceleus idolatrie est nolle acquiescere. Si impatientia vexaris: cogita quid pro te pertulit christus. Cū superbia tentat: cogita melioꝛes. Cum mala voluntas: cogita qđ pro modico damnatur: qui pro solazio lumtate/ sine effectu opis/ repꝛobat. Cū vanitate pulsaris: cogita quia multa non feceris: et quo magis nunc occulta ris: eo gloꝛiosius in iudicio innotesces. Cum de vigoꝛe coꝛporis/ vel decoꝛe hilarescis: agnosce qđ celeriter febꝛe tenuissima rolli potest. Cum te molestat religionis tedium/ et discipline assiduitas: cogita illud beati Hieronymi. Nullus labor durus: nullum tempus longum debet videri: quo gloria eternitatis acquiritur. ¶ Illud fili dulcis tamq̄ demonium meridianū fuge pre aliis hostis antiqui astutijs: quod cauendum tibi summopere denūcio: vt ex eo tēpoꝛe/ quo religionem intraueris: nunq̄ cogitationē illam suscipias/ foueas/ aut ei credas: qua suggeritur te minus vtilem in religione manere suscepta: ⁊ in alio statu vel habitu magis tibi vel alijs posse proficere. Nā si coꝛdis auꝛem huiusmodi phantasijs inclinaueris: diuident et distēdent animum tuū: ita vt nullū saporis spiritalis condimētum possis retinere. Eritq̄ coꝛ tuū quasi vas confractum: quod omnē sapientiā non tenebit. Indecēs non solū tediū: sed hoꝛroꝛē/ desperationēq̄ boni operis pcēcepti immittere necesse est: dum animus tuus circa multas professiones/ studiaq̄ diuersa diuiditur. Unde quidam parrum in collationib⁹. Solēt animi leues minimeq̄ fundati/ cū audierint quoslā in diuersis virtutib⁹ ac studijs bonis magnifice predicari: ita coꝛ laude succendi: vt eoꝝm imitari statum protinus desiderent: ac frustra. Nam ex huiusmodi mutatione ac varietate propositi/ dispendium capiunt: non pꝛofectum. Quia qui multa sequitur: nihil integre cōsequetur. Ideo hoc vnicuiq̄ expediens est: vt fm propositum quod elegit: ⁊ gratiam quam accepit: summo studio ac diligentia/ ad operis arrepti perfectionem peruenire festinet: alioꝝ laudes amet: ⁊ admiretur virtutes: ac nequaq̄ a sua: quam semel elegit: pꝛofessione discedat. Multis nāq̄ vijs ad deum tenditur: ⁊ ideo vnusquisq̄ viam semel arreptam/ irreuocabilis cursus sui intentione conficiat: vt sit saltem aliqua pfessione perfectus. Singulare autē cōtra omnia mala/ remediū est mortis memoria.

Finis.

¶ Sermo beati Bernardi in ꝑmendationē christifere virginis Marie: cuidā fratri oꝛdinis carmelitarū/ sibi familiariter: atq̄ beate virgini marie deuoto/ oblatus.

Loquamur aliquid de laudibus sacratissime virginis marie. Si linguis angeloꝝ loqueremur ⁊ hominū: aut si mēbra nra oia lingue essent: beate dei genitricis semp̄q̄ vginis marie laudes nō sufficerem⁹ enarrare. Uerūtñ vniuersalis eccla q̄ ingiter in hac virgine recēset ineffabilē gliam meritoꝝ: meū suppleat imptectū. Ecclesia est em luna illa sub pedib⁹ ei⁹: cui p spiritū sanctū sol iusticie obūbrauit: sicut in apocalypsi scriptū est. Signū magnū apparuit in celo. Mulier amicta sole: et luna sub pedib⁹ ei⁹. O vgo vginū: o vginū decus: anagna est glia ei⁹/ in salutari tuo. Quis enarrabit laudes tuas? Tu sola sine exemplo/ quā elegit dñs vt esses mediatrix dei et hominū: reparatrix scī: rerum⁹ exilij: ablutio pcī: via pfilij: fiducia ꝑnij: scala celi: ianua paradisi. Cua fiđē nāp̄ arbor letifera/ pduxerat fructū malos: pcu piscēriam scz carnis: oꝛiginale pctm: malorū seminariū: cōmunis coꝛruptele fermētū: et generalis perditionis initiū. Voluit aūt benign⁹ ⁊ prudēs artifex de⁹: qđ i ꝑmis parcēri b⁹ fractū fuerat: reficere nō oīno quassare: q: iuxta vbū ꝑ phete/ quassatā arūdinē nō cōtriuit: ⁊ lignū fumigās non extinxit. sed nouū adā reparauit ex veteri: ⁊ matrē in filiā reformauit. Sic exhibuit oꝛiginali malo/ ꝑ bonū oꝛiginale remediū: volēs ex vgine nasci: vt renasceremur in eo/ q̄ eramus ex pma natiuitate coꝛrupti. Quodā ergo ineffabili artificio charitatis/ sic sua bitudinē: nr̄amq̄ miseriā i se vnit xps ihesus: simul in vnū diues ⁊ paup: vt ei⁹ bonitas nr̄ā iniq̄tatē redimeret. mortē et miseriā nr̄ā/ sua immortalitas absoꝛberet. Quesita est ꝑ quā tāti sacri gra cōplerentur. q̄sita est de qua nasceret agn⁹ q̄ tolleret pctā mūdi. Et impleta est figura rebecce: quā q̄siuit nūcius filio dñi sui nūcius gabriel filio dei. Nō em decebat partus alius virginē nisi dei filij: nec alia mater decebat dei filiū: nisi vgo. Sane spūscūs q̄ nouit reintegrare violata: non violare integrū: cōseruauit vginē: vt nō tñ clausa esset: sed integra ⁊ signata. Ideo sponsus ecclie/ in corde et opere/ in effectu et actu: siquidē ei⁹ signaculo signari desiderāb⁹: ait. Pone me sicut signaculū sup coꝛ tuū: vt signaculū sup brachiū tuū. Hec ē porta sanctuarij: de qua dñs ad ezechielē dicit: Porta hec clausa erit: et nō aperiet: et nemo transibit p eā: nisi pnceps solus q̄ ingredit p eā. Hec est spōsi thalam⁹: hortus cōclusus: fons signat⁹: liban⁹ nō incisus. O stirps iesse: regia soboles: et ꝑpago btā: te elegit dñs: vt sis ei fercula salomonis: thron⁹ regis: tribunal iudicis: reclinatoriū pieratis: ꝑpiatoriū exauditionis. vt sis impletio legis: figurarū finis: pphetaꝝ declaratio: veritatis exhibitio. Electa es vt sis oibus exēplar humilitatis: scala virtutū: pudicitie forma: magistra religiōis: ⁊ cōsummatio scitatis. Hec est vna aurea superne dulcedinis bñs mina: concha geodonis roꝛe plena: hoꝛreū iosephi: riscella moysi: terra argillosa in qua hiram fudit vasa sanctuarij: vga aaron sine roꝛe germināte: rub⁹ ardens et ardoꝛe nescies: scala iacob celos attingens: altare thymiamatis: arca testamēti: templū dei: sacrariū spūscti. Data est ei iuxta verbū esaie/ gloria libani: decoꝛ: carmeli et saron. dū a deo electa est: a pharisēis ꝑoptata: a pphetis ꝑdicata: ab angelo salutata: et vnute altissimi obūbrata: sine coꝛruptione fecūda: sine grauamine grauida: sine doloꝛe puerpera: dei eterna amica/ soꝛoꝛ: ⁊ ancilla/ spōsa/ mater ⁊ filia. Hec est ciuitas fundata in exultatiōe vniuerse terre: de qua ꝑpheta ꝓmemoꝛat: ait: Homo inquit nat⁹ est in ea: et ipse fundauit eam altissim⁹. Hec beatissima vgo est aula regis: cella aromatū: fons hoꝛtoꝝ: paradisus delitiarū. Sicut inter coꝛporis mēbra/ solus oculus ꝓcipibilis est luminis: sic inter vgines/ hec sola digna inuenta claudere in se gloꝛiam diuine maiestatis. Maria igitur interpꝛetat stella maris: q: exēplo ynutū pꝛeradiat

ad illas quattuoꝛ virtutes principales: que is adolescentibus inchoantur: ⁊ in iuuenibus augentur: in senibus ꝑficiuntur: q: matura eras multis laboꝛibus exercitata: iam nouit per experiēnā/ quod didicit per scientiā. Unde iam nō immerito prudentiā/ foꝛtitudinem/ iusticiā/ ⁊ temperātiam/ in tertio constituimus gradu: q: per eas maxime instruunt moꝛes: ⁊ bene viuendi magisteriū docetur. Sed ex his prudentia agnitione veri delectat. Justicia dilectionem dei ⁊ pꝛoximi seruat. Foꝛtitudo metum mortis contēnit. Temperantia affectionez carnis temperat. Pꝛima em intelligit: secūda bene viuit: tertia appetitū cohibet: quarta modū imponit. Tres ille superioꝛes: quod honestum est: operant: hec aūt quarta decoꝛū agit illud: qđ ex radice honestatis ꝓficiscitur. Siquidem prudentia est agnitio vere fidei/ ⁊ scientia scripturarū: in qua intueri oporteat illud trimodū genus intelligentie: quoꝝ pꝛimū est historicum: secundū allegoꝛicū: tertium superioꝛ: ille intellectus quem dicunt anagogen. Justicia vero est deum timere: religionem venerari: honoꝛem ferre parentib⁹: patriam diligere: cunctis pꝛodesse: nocere nulli: fraterne charitatis vinculum tenere: pericula aliena suscipere: opem ferre miseris: bonis vicissitudinem rependere: equitatem in iudicijs conseruare. Foꝛtitudo aūt est animi magnitudo: contemptus honoꝝ: vel diuitiarū. Hec aduersis aut pareter cedit: aut resistit foꝛtiter. Nullis illecebris edomatur: malis aduersis non frangitur: nō eleuatur secundis: inuicta ad laboꝛes: foꝛtis ad pericula: pecuniā negligit: auariciaz fugit: contra vniuersa pericula animū pꝛeparat: molestijs nullis cedit: gloꝛie cauet appetitū. Sed inter has temperantia semp amplectenda est. Est em modus vite in omi verbo vel opere. Hec aūt sobꝛietatis ⁊ verecundie comes est: que alio nomine vocat modestia. Humilitatis regulā custodit: tranquillitatem animi seruat: cōtinentiā ⁊ castitatem diligit: fouet decus ⁊ honestatem: restringit ratione appetitum: iram contemnit: nec rependit contumeliam. Hijs tu plagis celi includere homo dei. His tu armis belLato: xpī: accingere/ ꝓtegere: ⁊ ornare. Iste currus ignee fornem militem gestabit cōsummato cursu ad celi palatium: vt assistas regi tuo: cui certasti bonū certamen: fidez seruasti. Bene rege hanc quadrigam virtutū: ⁊ sede in ea firmus: vt isto vehiculo vehi altius/ ⁊ introducivaleas ad tricameratam domū in summo montis vertice collocatā. Hanc em dico firmā fidē: spem incōcussam: pfectā charitatem: que oēm seruilem foꝛas mittit timoꝛem: vbi via mandatoꝝ dei dilatato coꝛde currit. Hinc alia iusti sedes fupiēte facta: plano moderatoq̄ incessu pozrat deū sessoꝛē suū Huic aūt viuere christus est: ⁊ mori lucrū. Hic discretus ⁊ cōtemplatoꝛ tranſit quotidie: visionēq̄ mirabilem cernit trahitur a deo: ⁊ ardenti desiderio currit post eū. Si aūt istum montem excelsum: hanc pulchrā domū inhabitaueris: poteris ⁊ tu sepissime intueri terrā illā ꝓmissionis: terrā lacte ⁊ melle manantem: vbi verus israel moꝛatur: ⁊ veritatis pabulo internū pascit. Sed dicis tu mihi. Quare fides in primo loco nō posuisti: que est in christiana aīa fundamentū oīm virtutū: Facerem vtiq̄: nisi fides crescere/ ⁊ apostoli dño minime dixissent Adauge nobis fidem. Cōtinua enim operatione virtutū: et assidua meditatione scripturarū sanctarū/ fides eruditur: ⁊ erudiendo illuminat: ⁊ illuminando augetur: ⁊ augendo ꝓficitur: ⁊ perficiendo stabilitur: ita vt nullo turbine hereseos vel persecutionum/ a statu sue rectitudinis moueatur. Ygitur pꝛimuſq̄ homo per fidez cognoscat creatoꝛem suū: iguoꝛantia (mater oīm vitioꝝ) eius possideat aīam. Ergo ignoꝛātia noꝛ est: fides vero dies. Sicut dies crescit per hoꝛas: sic fides augetur per illuminationē diuine gratie: ⁊ per documēta matris ecclesie. Pꝛimū itaq̄ sincera radix sancte fidei in terra humani coꝛdis plantatur: cui inserit ramusculus ille sancte arboꝛis: ad est timoꝛ dñi: qui dicitur initium sapientie. Cum hoc incipit: ⁊ cum isto ascendit vsq̄ ad plenitudinem luminis. Cūq̄ fides plene adulta fuerit: velut quedaz magna arboꝛ diuersa in se habens poma: ex quibus reficitur aia plena deo: nunc adhereꝛei timoꝛ ille castus ⁊ sanctus eterne charitatis: qui permanet in seculum seculi. Hec est cīa fides illa: que per dilectionez operatur: vt homo noua creatura efficiatur: fides prudentissima ⁊ inuictissima: q̄ inter verba altercationis: in tpe persecutionis/ ⁊ in die necessitatis superari nō pōt. Quapꝛopter fides firma ⁊ charitas plena/ fideles comites ⁊ inseparabiles soꝛoꝛes: cūcta in se genera virtutū cōtinentes. virum perfectū efficiūt: quantū possibile est eum perfici in hac vita plena miseriis ⁊ erroꝛib⁹. Iste illud apostoli in veritate dicere potest: Quis nos separabit a charitate christi? Tribulatio: an angustia: an pꝛsecutio: an fames an nuditas: an periculum: an gladius? Certus sum em qp neq̄ mors: neq̄ vita: neq̄ angeli: neq̄ ꝓncipatus: neq̄ potestates: neq̄ virtutes: neq̄ instātia: neq̄ futura: neq̄ fortitudo: neq̄ pꝛofundum: neq̄ altitudo: neq̄ alia creatura poterit nos separare a charitate dei: que est in xpo iesu domino nr̄o. Hec est aurē disciplina bone vite: ⁊ recta series virtutum. Ista est via regalis pꝛecedentiū patrū trita pedibus. Ambula in ea o grex adolescentiū: ⁊ noli declinare ab ea: neq̄ ad dexterā: neq̄ ad sinistrā. Ille quidem ad sinistram declinat: qui se apertis vitijs implicat. Ille vo ad dexteram declinat: qui vitia sub specie virtutum latentia/ summopere nō deuitat. Per hec em multi decipiuntur: et ignoꝛant se esse deceꝓtos. Itaq̄ dupliciter rea est anima: si et bonū non facit vnde spūaliter viuat ⁊ lateat. Superbus vult se credi cōstantez: ꝓdigus liberalem: auarus diligentem: tenerarius foꝛtem: inhumanus parcū: gulosus humanū. Impudētia cōstantie sibi nomen ascribit. Pꝛocacitas appellationem libertatis ostendit. Eloquentiam verbositas fingit: ⁊ curiositatis malum sub studij spūalis coloꝛe delitescit. Nam interdum sub pretextu iusticie: crudelitas agitur. Et putat esse virtus qđ nimirū vitiū est: si cut remissa segnities: māsuetudo esse creditur. Et qđ agit toꝛpens negligentia/ putatur agere indulgentia pietatis. Item timoꝛ: sub specie obedientie occultat: ⁊ dicitur virt̄ humilitatis: qđ tamen vitium est timoꝛis. Pꝛoꝛo vitiū inquietudinis virtutem se vult vocari solicitudinis. Et pꝛeceꝓitatiōis facilitas/ feruoꝛ: boni studij credit. Et bene agendi tarditas/ cōsilij moꝛa esse videt: cū tamen ista sit virtus illa vitiū. Hec etsi humano possunt discerni iudicio: tamē sine dono dei (quantuz mihi videt) nec virtutes possunt haberi vel apperi: nec earū similitudines (que sunt vitia virtutes imitantia) declinari. Sed sciendū est qp quedam summe virtutes sunt: quedā vero medie. Sūme virtutes sunt: spes/ fides/ charitas. Nam a quibus habentur: vtiq̄ veraciter habentur. Doctrina/ scientiā/ castitas/ scientia/ et cetera his similia: medie virtutes sunt: q: ⁊ ad vtilitatē: ⁊ ad perniciem possunt haberi. Nō potest esse veritas cuz mendacio: pudoꝛ cū petulantia: fides cū perfidia: castitas cum luxuria. Aduersus impetus vitioꝝ cōtrarijs virtutibus est pugnandū. Cōtra luxuriā adhibeak coꝛdis mūdicia: cōtra odium dilectioꝛ: cōtra iracundiā patientia: cōtra timoꝛem fiducie vin⁹: cōtra toꝛpoꝛem feruoꝛ: boni studij Opponatur trīstitie/ gaudiū: accidie/ foꝛtitudo: auaricie largitas: superbie/ humilitas. Pꝛincipaliū septem vitioꝝ regina ⁊ mater est superbia: q̄ (oīm deterioꝛ) tanto in imo iacet: quanto in alto se erigit. Septem pꝛincipalia pariunt de se multa vitia: que ita sibimet quadā cognatione iungūtur: vt ex altero alterum oꝛiatur. Superbia sicut est origo omniū criminū: ita ruina auctaq̄ virtutū. Ipsa est in pecato pꝛima: in cōfictu postrema. De superbia nascitur arrogantia: que tam in factis qp in dictis cauenda est. Ue ei q̄ sibi magis qp deo placere studet. Per cenodoxiā maxime subrepit fibi diabolus monachū: q: p ea ab humilitatis culmine deijcitur. Summa itaq̄ virtus monachi humilitas: summū vitiū eius superbia est. Superbiendo: cōꝛendendo: murmurando: detrahendo: susurrando: negligendo: cōtemnendo: ⁊ pꝛopꝛias voluntates faciendo

Exēplū. cap. xij.

Ecclesiastici xlij.

Luc. xvij.

Psal. cx

Nota.

Universidad de Deusto
Biblioteca

infinitas monachi qui nunc sunt: culpas incurrunt. Hinc est q̄ ex bonū magna multitudine qui seculū deseruntur: rari valde inueniuntur: qui mortificatis vitijs ascendere cōtendant ad perfectionem virtutū. Hec aūt significant illa sexcenta milia armatorum: qui de terra egypti educti sunt: duo aūt solūmodo boues: id est iosue & caleph: ex illis oībus terram promissionis ingressi sunt: regredi aūt volentes in egyptū: prostrati in deserto diuersis generib⁹ mortium interierunt. Per egyptū intellige mundū. Per pharaonem diabolum: qui est rex super oēs filios superbie. Per mare rubrū: ablutionem peccatorū omniū. Per egyptios in eo mortuos: ipsa peccata que sunt exercitus pharaonis. Tu quidem iam egyptū deseruisti: pharaonē fugisti: & totus a sorde tua submersis curribus: canticū letitie dño cecinisti. Tandem ingressus solitudinem: ad montes synai peruenisti: vbi data sunt tibi precepta vite: & instituta celestis discipline: que coram deo & sanctis eius te pollicitus es obseruare. Cuius oīa feceris: noli tamen esse securus. Multa habentur pericula in ipsa qua incedis heremo. Ibi certe igniti sunt serpentes: qui percutiūt & interimunt murmuratores. Ibi lepra que inficit & deturpat detractores & susurrones. Ibi scnus gladius: qui deuoratores idoli & cultores: illos videlz monachos qui secantur auaricia: que idolorū est seruitus. Hanc dicit apostolus: radicem oīm malorū. Scito tamen q̄ nō nisi tepidissimos monachos hoc impugnat vitiū. Tu cauе: ne preter victum & vestitū: aliud aliquid habeas aut velis habere. Detestare superbia: fuge cōtentiones. Rectores monasterij dilige vt parentes: time vt dños: crede esse salutare quod iniungūt. Sed hec custodire nō poteris: nisi primo te stultū facias vt sis sapiens: nihil scz discernens: nihil diiudicans ex his que tibi fuerint imperata: scz cū omni simplicitate ac fide semp obedientiaz exhibeas. Illud tamen modo sanctū: illud vtile: illud sapiens iudicans: quod tibi vel lex dei: vel seniorū examen indixerit. Terreat te illorum exemplū qui aduersus Moysen rebellauerūt: quorum alios celestis flamma cōbussit: alios aūt infernus viuentes suscepit. Deficiet mihi tempus: si velim oīa per ordinem pandere. Illud tibi inculcandū video: q̄: dum viui mus: inter laqueos currimus. Nusq̄ tuta pax: proh dolor: nusq̄ tuta quies: vbiq̄ bella: vndiq̄ hostes. Pharao em cum suis egyptijs remner exeuntem. Clades aūt plurime in medio itinere: q̄ impediunt nimis euntem. In extrema vero parte: ante te hostes duri & fortes: q̄ resistere cupiunt ne terram promissionis possis intrare: id est amalech/ seon/ og/ moab/ filij ammon: & latruculi montis seir. Si aūt fortis hys superaris: & multos labores optimā ingressus fueris terrā: videbis q̄ in ipsa etiam nō valebis esse securus. Enimuero remanent allophili: & alie in tuo circuitu referuantur gentes: in quib⁹ te deus experiat vtrū diligas eū: vtq̄ semp manū eius respicias: ne forte cū comederis & saturatus fueris: obliuiscaris eū. Igitur p septem gentes: q̄ ex illa terra expulse sunt: intellige septē capitalia vitia: quorū duo carnalia sunt. i. castrimargia: & fornicatio: reliqua spiritualia: q̄ in membris suis taliter distinguunt. Cuius cōcupiscentia in quinq̄ modos diuiditur. Primo si antē ipse cibos quis appetat. Secūdo si lautiores escas querat. Tertio si diligēnus quosq̄ cōmunes cibos quis p̄curet. Quarto si viles escas nimium quis sumat. Quinto si quisq̄ ex desiderio quodcūq̄ sumat. Fornicatio trimodo genere. Primū dū p voluptatis luxuriā p̄mixtio explet. Alterū dum sola attrectatione luxus carnis per immūdiciam prouocat. Tertiū dum intentione turpiū cogitationum/ nocturna quisq̄ illusione polluit. Est & quartū genus iuxta scripturam: sicut idolatria & auricia. Sed & ois immunda pollutio fornicatio dicit. Philargiria in membra membra distinguit: pura in cōcupiscentia rei augendē: & in merū carendē. Est & tertiū genus pestis hui⁹: quādo monachus ex ipsis necessarijs sine quibus viuere non potest: plus desiderat habere q̄ necesse sit; aut ea volunt in monasterijs possidere: que si essemus in seculo: minime haberē valeremus. Ire genera tria sunt. Unū q̄ ardet extrinsecus: aliud quod in verba sine operis effectu proūpit: tertiū q̄ nō vt illud feruens ad horā digeritur: sed per dies & tpa reseruat. Ex illo quippe calor et indignatio: ex isto nascitur odiū: que oīa equali sunt a nobis horroze dānanda. Tristicie vitiū in tres diuidit partes: quarū prima temperata est & rationabilis: de delicto: ū penitudine veniens. Altera perturbata & irrationabilis: de anxietate metus/ seu de desperatione peccatorū exoriens. Tertia de iracūdia/ vel de illaro damno/ ac desiderio prepedito procedens. Accidie genera duo sunt. Unū q̄ ad opus dei pigritare monachū ac domitare cōpellit. Aliud q̄ vagari huc illuc q̄ facit: ac fugere cohortē de fratrū cū quib⁹ vivit societate. Hec. ilz sex vitia quadā inter se cognatione sunt cōiuncta: ita vt primis exuberantia sequentis efficiat exordiū. Ex primo em secundū: ex secūdo tertiū: & sic de ceteris. Et ideo ecōtra simili mō atq̄ eadē rōne pugnandū est: q̄ primo deuicto/ aliud facilius deuincit. Et ista vitia licet inuicem sibi sint cōnexa: ea quā dixim⁹ ratiōe: specialius tamen in tres copulas diuidenda sunt. Castrimargie fornicatio: auaricie ira: tristicie accidia peculiari cōsortio federantur. Sed his superatis/ maior tibi restat pugna: & ex tanto grauior: quāto ista ampli⁹ fuerint deuicta. Arripiendum nāq̄ tibi est totis viribus iuge certamen cōtra crudelissima & trifor mē bestiā. i. superbiā/ inanem gloriā/ & inuidiā: cuius in vno corpore tria capita: & in ipsis capitib⁹ dentes ferrei cōminuētes oia. O q̄ multos viros hec immanissima bestia momordit & deiecit: atq̄ sub pedib⁹ suis cōculcauit! Circūda itaq̄ tibi fortem armaturā: vt possis stare cōtra tantā nequiciam. Indue te loricā charitatis: accinge te gladio spiritus: q̄ est verbū dei: sume scutū fidei: pone galeā salutis & spei in capite tuo: sint pedes tui calciati in preparationez euāgelij pacis: vt nullus in te pateat locus infidijs potentis aduersarij. Caput supbie: sicut caput vipere: furor eius: vt furor draconis: & flatus eius letifer: vt insanabilis flatus reguli. Illud em prestantius ceteris tres venenatas: ex vipereo ore ad feriēdū educit linguas. Prima eos peruit: q̄ p trāsgressionis culpā cōtemptui habent diuina precepta. Secūda illos qui ex seruatione mandatorum extollunt in elationem virtutū. Tertia eos qui per contumaciā mentis: subdi dedignantur maioꝝ imperijs. Quidā aūt pro carnalib⁹: quidā pro spiritualib⁹ supbiūt: et est vna supbia sub diuerso colore. Cenodoxie alterū caput: multiformе prodigiū & multiplex malū: diras voces & rugit⁹ terribiles ex turgidis faucib⁹ quadripartito modo altius efflat. Nam sunt qui habēt dona: & donantē ignorant. Et sunt qui se dicūt pro suis precedēnib⁹ meritis dona accepisse: nō pro gratia largientis. Item quidā sunt qui quod nō habeant: habere se per rumorem existimant. Sunt & alij qui cōtemnendo ceteros putant se habere aliquid singulariter. Sed ista elatio ceteris pniciosior est/ de singularitate iactantie veniens. Hec aūt dira luces: q̄ vis sed alta erigat & impleat clamoꝝ aures: nō tamen ei ingrata quā habet extollentiam: est vis & potentia. Ipsa q̄ invidia duplices eructuat flāmas. Hoc nāq̄ caput tertium modo illū vult qui melioꝝ inuidet in id q̄ ipse nō est: nō illum afficit qui quemliber cōsimilem doler sibi esse equalem. Ut hec tria discernere valeas: ista do tibi indicia: Supbia em rubet. Cenodoxia albet. Inuidia pallet. Ira rore igneus in supbis ex indignatione: candore in hypocritis ex simulatione: pallore in inuidis ex nimio dolore. Hinc ita digestis/ rectius septez criminalia vitia denotant q̄ dinumerant: vt mihi videt: q̄: sicut princeps septem vitiorū diabolus: nos eoꝝ subdit potestatib⁹: ita xp̄s deus noster spū septiformis gratie plenus/ a dñatu ipsorū eruit: & sibi subditos facit. Sed scire te oportet: q̄ ista vitia diuersos ortus & dissimiles deficientias habent. Gula em & fornicatio q̄ nō nisi per corpus expleri possunt: carnalia sunt: & ideo corporali indigent afflictione: simulq̄ remotioꝝ ab hoc loca-

Quāuis hi qui sequūtur

sermones: procul dubio sancti Bernardi clarevallis abbatis non sint: sed cuiusdā alterius/ ipsius dui Bernardi scriptorꝝ/ et tenorē/ et stilū insequētis: verūtamē q̄ ipsius a plerisq̄ arbitrant: et plurima referri fruge inueniuntur: nō immerito: nec incōsulte post eius ninda opera/ impimere curauimus.

De natiuitate dñi. Sermo primus.

malach. iij.

On poterit explicari sermo/ quē mēte cōcepi. Stupor: em miraculoꝝ oppримit me: & oīa replico oīa cōplicātur. Quis poterit excogitare diē aduētus ei⁹? Ideo stringuis lingua: meōtia imemoꝝ insensibilis sensus: insueta nouitate relucēt oīa: et oīa partui virginis obsequūtur. Fiūt mirabilia in celo sursuz: & in terra deorsum: q̄ vniuersa in nascētis dei obsequiū iurauerūt. Insigniunt signa celoꝝ: stella lucētior: & multo lumine loca flāmātia pstringūtur. Diffundūtur p quadrifidū orbē radij rutilātiones: et pluralitatē stellaz nouus ignis obrūdit. Mirat orbis celos nouū peperisse splēdore: et incōuertibilē eoꝝ statū ad signa & p̄digia fuisse conuersum. Uidēt chaldei in celis: q̄ balaam reliqt in scripturis. Oriet (inqt) stella ex iacob: & consurget hō ex israel: et erit oīs terra possessio eius. Nascit stella in excelsis: & de⁹ in terris/ cuius possessio a mari vsq̄ ad mare. Preparāt se reges tharsis: vt cū nouitate munerū videāt nouam matrē: filiū nouū: nouā nouitatē. Fons olei de terra erupit: templū rome q̄ vocabat eternum: corruit/ oibus impēsis et vrbis/ et orbis/ mirabiliter cōsummatū. Cū em romani in victoriose antiquitatis memoriā: templū singulari scemate facere decreuissent: ab omni illa deoꝝ (immo demonioꝝ) multitudine quesierūt: vsq̄quo durare posset tā excellētis opis operosa cōstructio. Respōsum est: donec vgo parere. Illi ad impossibilitatē oraculū retorquētes: templū eternū/ solemnē illā matrē vocauerunt. Nocte aūt cū e virginali thalamo/ vgineus flos marie egressus est: ita cecidit/ et cōfractū est illud mirabile et columna rūi opus: vt vix appareāt vestigia ruinarū. O berhleē ciuitas dei summi: & in te/ et in suburbib⁹ tuis visa sunt mirabilia hodie. Deꝰ pēder ad vbera: ponit in presepe: ligat in cunis: pānis inuoluit: & lacteis fasciolis: felices manꝰ & ferā brachiola p cunaz paruitatē expādit: alludit virgini: mīri arridet: & blādientes oculos ad mariā intorquet. Stat p territa tātis miraculis regina celoꝝ: cōfert in corde suo salutationē archāgeli: cōceptionē dei: natiuitatē pueri: et mirat q̄ ille q̄ aliter potuit ad nos venire: sic voluit subuenire. Adest et ioseph: sed ab vtroq̄ remotus: & in excessu mētis mirat: et mirari satis nō pōt qualiter ad tāte dignationis admissus sit arcanū. Adest multitudo celestis exercitꝰ: vocib⁹ gloriosis: gl̄ia in excelsis deo/ audit. Pastores veniūt: et inueniūt puerū et puellā: precedit stella: reges accedūt: adorāt filiū: matrē venerant: offerunt munera: defecrūt maiestatē: cruciat herodes: hierosolyma turbat: requirūtur scribe: locus p̄dicitur: indicitur simulatio: simulator: ad nihilū deducit: deteguntur cōmenta fraudū: magi per aliā viā reuertūtur: pax inaudita a sclo regnat: vniuersus orbis ad cēsum describit: riuus olei de terra p̄fudat: et in diuite venam/ liquor scrificatus ebullit. Quid est hoc/ nisi q̄ vera pax in terris apparuit/ nisi q̄ ad supernū regnū cines ascribūtur/ nisi q̄ fons mie de virgine emanat? Oleū effusum nomē tuū. Spūsscrūs scripture ipsius vinus fabricatoꝝ: & vnus aliqs non paruā sue pinguedinis dulcedinē sub hoc capso dereliqt. Sed vos nocturnis vigilijs ita de fatigati estis: vt vix possitis somnū ab oculis āmouere. Euigilate rn paulis per: & somni torpore excutite: aderit ille de cui⁹ natiuitate loq̄mur: vt illuminet oculos nros ne obdormiam⁹. Totus aūt hui⁹ sensus ex illi⁹ area mutuabit: cui⁹ cōsiliū est/ quasi cōsiliū dei. Ipse ille est dñs/ videlicet dare uallēsis: cui⁹ religio/ & discretio/ sapiētia/ eloquētia/ vita & fama: p totā latinitatē nō immerito decurrit. Libēter em illius sarcinas odoro. Sed ad ppositū reuertamur. Benignus ille spūs: de cui⁹ secretioze fōnte cāticoꝝ flumen euadit: in his trib⁹ verbis tria nobis reqrēda reliqt: videlicet nomē sponsi: quare oleo cōparet: quō et effundatur: quia et nomē tacet: de cōparatione nil loqtur. de effusione nihil dicit. Primū de nomine videamus. Multa (vt arbitror) vocabula spōsi p diuinam scripturam sparsa leguntur: sed in duo vobis vniuersa pplector. Nullū profecto reperies qō non soneret maiestatis potentiam: aut gratiā pietatis: Puer dñi: de quo frequentius facio mentionem: ad regis cubiculum introductus: duo quasi sublimiora de ipsius ore diuinitatis audiuit: potestas dei est inquit: et tibi dñe misericordia. Sed et ipse saluator: prophetice veritati astans ait. Vos vocatis me magister/ et bene. Dominus/ nomen est maiestatis: pietatis/ magister. Si enim piū est precari escam corporis amulto misericordius escam animarum: qō est ppie magistroū: qui mentes discipulatas sub discipline rigore coercēt. Videam⁹ qō horū nominū effundatur: verū nomen potētie in nomē gre: vel nomen pietatis in maiestatis vocabulū. Absit vt mia in potētia includatur. q: miserationes ei⁹ sup oīa opera eius. Certum est ergo quia potestas dei/ in maiorem hodie pietatem effusa est: cū celi distillarent a facie dei: et de virgineis membris antiquus dierū ereuitur. Non est qui se abscondat a calore isto: q: largior olei effusio a capite descendit in barbam: q: etis extremam vestimēti fimbriam largius irroranit. Tanta est abundantia miserentis: vt non solum sub nomine effusionis: sed exinanitionis censeatur. Exinanuit semetipsum (ait apostolus) formam serui hodierna die accipiens: et cum tota multitudine miserationum suarū de thalamo prosiliit virginali. Non enim habuit dulciorem modum ad redimendū nos abyssus illa cōsiliorum dei: quia quicquid in diuinitatis thesauro pietatis est inuentum: totum in vtero virginis congestum est. Non me capio pre letitia: quia illa maiestas naturam suam/ natura mee carnis et sanguinis subuehat: et me miserū in diuitias glorie sue: non ad horam: sed in sempiternum includit. Fiat frater meus dominus me⁹: et rimor dñi/ fratris vincit affectus. Domine iesu christe: libenter audio te regnantem in celis: libentius nascentē in terris: libentissime crucē clauos & lāceam sustinentē. Hec siquidē effusio rapit affectū meum: & istoꝝ memoria incalescit cor meū: viuētis & viuide potionis asperitate purgatum. Uiuus est iste sermo: et efficax: & penetrabilior omni gladio ancipiti: pungens vsq̄ ad diuisionē aie et spūs: cōpagum quoq̄ ac medullarū scrutator. Unus illoz q̄ pphetalis chori aut magister: aut inter magistros est: sub senaria diuinorum nominū partitione: de hac effusione mirabiliter q̄dē: sz subtiliter pphetauit. Uocabit nomen eius admirabilis: consiliarius: deus: fortis: pater futuri seculi: princeps pacis. Erat quidem admirabilis dñs meus inter angelicos ordines audiēs hymnum glorie sue: admirabilis illi mirabili creature: facies mirabilia in celo et in terra: in mari et in omnib⁹ abyssis. Ego autē in luto fecis et miserie obuolutus miser et miserabilis/ et omnē spem emergēdi p̄didera. Ille in gloria: ego in miseria: admirabilis ille: miserabilis ego. Sanctū et terribile nomē ei⁹: quod vix audiat dignior natura. Nomē istud clausus & integrū quō capere poterā: quādo vix angelicus oculus prospicere/ nedū perspicere potest? Sed vide effusionem. Ille qui erat admirabilis agminibus angelorū: inclinat celos/ et fit p̄siliarius hoīm. Maiestatiuū nomē: in pietatiuū effundit: & qui mirabilis est in celis: cōsulere venit in terris. Abscondit purpurā sub miserie vestimēnis. Et ad lutū vbi iacebā inclinat/ non mergit: et si audeo discere: infixus sum in limo p̄fundi: operi manuū suaz porrigit dexterā: de p̄fundis aquarū extrahit: extractū abluit

Nu. xxv. iiij.

Epb. vj.

Nu. xxv.

Eccl. iij. s. tim. vj.

Phil. iij.

Esa. ix.

Universidad de Deusto

De natiuitate domini.

ablutū induit:indutū repo:tat:repo:tatum cōfirmat. Po:rigit dextrā cū nascit:cū loquit extrahit: ablut cū mo:it: induit cū resurgit:cū ascēdit repo:tat:confirmat cum spiritū emittit de cēlis. Bonus quidē ꝓiliari⁹: q̄ cōsiliū qđ voce
Mar. j. dederit:et mo:tis defendit. Erat em̄ docēs (ait euāgelista) sicut pōtātes:nō sicut scribe ⁊ pharisei eo:. Deus:fortis nomina sunt pōtātis:ꝛ de⁹/effundit in patrē futuri scli: fortis/in principem pacis. Breuiter curro:q: et fatigatis/et scientibus legem loquo:. Quid ribi mustabunde lucifer in tanta defluitione ⁊ effusione? Clausum est tibi rorum itinerarium dei:⁊ maligñs oculus tuus hic nimium caligauit. Sed et dñs meus/admirabilis fuit in natiuitate: cōsiliarius fuit in pdicatione:deus in miraculo:/ cōsuscatione: fortis in passione:pater futuri seculi in resurrectione:princeps pacis in illa eterna beatitudine. Nō terreamini nouitate verbo:ū:quia nihil nouū introducit. Sic et olim noua
gen. xvij cōmutata ⁊ effusa sunt: abrā in abraam: sarai in saram: et si quas alias immutationes in illa veteri officina vos legisse recolitis. Sed ⁊ ab ipis pene mūdi principijs:in arca no quodā scripturarū loco diuini nominis effusionē inuenisse me recolo. Loquit dñs ad moysen de liberatione isra
Exo. iij. elis:et post multam dei et moysi cōfabulationē: prophetā subtiliter inquirit nomen eius. Et dñs dicit. Ego sum qui sum:hoc est nomen meū in eternū. Hec dices filijs israel. Qui est:misit me ad vos. Perterritus moyses inextricabilis auctoritate vocabuli: ac si diceret: hoc excedit intellectum meum:non possum capere nisi effundatur: audiat a
Ibidem maiestate. Ego sum deus abraam/deus ysaac/⁊ deus iacob. Vides effusionē. Ecce deus angelorū/vocat se deum hoim. Curram⁹ ergo fratres in o:do:e vngētorū ist:ū: curramus ad oleū de olina speciosa in campis expessum: nulla infectum amurca: nulla subditatum amaritudine. Oleum qđ exhilarat faciē hoi:s:quod sanat vulnera:dolorem tollit:reddit suauitatē. Nonne samarita⁹ noster no
Luce. x. bis a latrone pessimo vulneratis/attulit vinū et oleū: ad purgandum et mitigandū vulneris magnitudinem? Sed multum olei:parum vini. Multū mie:iustitie parum. Sic quippe decebat miserantem: sic misero expediebat. Non
ps. cxlj. intres in iudiciū cū seruo tuo (ait iustus) quia nō iustificabitur in conspectu tuo oīs viuens: sed corona me in mia et
Ps. ciij. miserationibus. Veniens ꝗppe hodie quinq̄ vasa attulit olei: nō nisi duo vini. Spūs em̄ sapientie/intellectus/cōsilij/scientie/pietatis/amie dulcedinem sonat:miam fragrat cructat sanitatē. Fortitudo et vino:/vinū sunt: sed hoc vino potatus est potēs ille:cū xp̄s in spū fortitudinis descēdit ad inferos nō timidus:sed timēdus. Videamus nunc quare oleo cōparetur. Oleū (si vos melius nō habet) lucet/pascit/et vngit. Idem facit xp̄i nomē: et per oia consonat cōparationi. Lucet predicatū: pascit recognitatum: unocatu in lenit et vngit. Vide si non preclara luminaria lumen ocis huius sup eloquentie candelabrū posuerunt:
Ps. lxxvj si non illuxerūt co:uscationes dei o:bi terre: si non in splēdore fulgoris huius cōmota est et cōtremuit terra. In nomine iesu xp̄i surge et ambula: dicit claudo princeps apo
Act. iij. stolorum. Nōne quasi fulgor exiliuit ab ore perri: cum nominatum est nomē qđ os dñi nominat? Et statim (inquit)
Ibidem consolidate sunt basa ei⁹: et plāte. Vocabulum iesu: sicut origenis lingua nobilio: diffiniuit: dulce ⁊ glorioſum omni adoratu cultuq̄ dignissimū: qđ non prius ab hominib⁹ decuit efferri in mundū: ꝙ a quadam sublimio: excellētioriq̄ natura. Oēs ꝗppe ꝓphete nomē istud aut nescierunt: aut penitus tacuerūt: ⁊ reservata est prerogatiue dignitas
Luce. j. archangelo gabrieli: q̄ sancto ore/sancte virgini illud pri
Esa. vij. mum euoluit. Nōne esaias in excessu mentis captus/verbis archāgelicis eisdem pene syllabis cōsentit: vsq̄ ad sanctī nois nouitatem? Pascit reuera: nec est felicio: pastio in loco pascue vbi nos dñs collocauit. Quid eque mentem cogitantis impinguat? Nomen iesu mel in ore:in aure melos: in corde iubilus. His cibus qui non cōditur hoc sale infatuatus est. Scriptura q̄ non fuerit interlinita oleo tante deuotionis: insipida est. Olim mihi tulli⁹ dulcescebat: blandiebat virgilius: ⁊ syrenes vsq̄ in exitiū dulces/meū incitauerāt intellectum. Rex/ꝓphete/euāgeliū/epistole: ⁊ omnis glia suiaz dñi mei et seruo:ꝛ ei⁹: aut parua videbantur: aut nulla. Nescio modo qđ dulci⁹ mihi immurmurat filius yesse: q̄ vario sermonū ⁊ suiaz cōcentu: oēs illos ꝙs diligere cōsueuerā: ineloquētes reddit ⁊ mutos. Venit/et vngit: quia nihil sic recreat in tribulatione. Denicq̄ et ꝓbare licet. Inuoca me inquit in tribulatione: eruā te: et honorificabis me. Hoc est nomen: hoc est oleū: hec olei effusio.
ps. xlix. Amē dico vobis: nō deficiet hic lechitus olei/nec minuet/
ps. lxvij. donec pluuiā volūtariam q̄ segregata est hereditati eius: diffusius instiller: donec faciat celū nouū et terrā nouā: q:
*ps. cij. mia eius ab eterno ⁊ vsq̄ in eternū sup timētes eū. Sed iā surgamus ⁊ ꝓparemus nos ad solēnio:is misse iubilationē: nec co:dibus ꝓcentes nec vocib⁹ ad honorē pueri q̄ natus est nobis: qui est deus in secula benedictus. Amen.

¶ Unde sup:a. Sermo. ij.

Exultate fratres in do

mino: q: de dña illa sermo succedit: que singulā rem in co:dibus vestris vendicat principatum: que est ad cuius nomeñ humiliter inclinatis: cuius horis reuerēter assistitis: cuius memoriā iugiter frequētatis. Hec est que vestris affectibus suauiter indulcescit: quia magna multitudo dulcedinis ei⁹. Spūs enim ei⁹ sup mel
eccli. xxiij dulcis: in qua dulcis dñs cū oi sua dulcedine supuenit. Cū
Gen. j. eñ fecerit deus omnia opera sua valde bona: hic meli⁹ fecit consecrans in ea sibi relinato:ium aureum: vt post tumultus angelo:um et hominum/et reclinarer: et requiem inuenirer. Hoc est quod natura miratur: reuereatur angelus: veretur homo: stupet celum: extremiscit terra: infernus exho:rer. In huius vtero maiestas altissimi mirabiliter liquefacta/sicut adipe et pinguedine repleuit terras: infudit celos: inferna respersit. Hic exinaniuit semetipsum excelsus et immensus: mensuram bonam et confertam et coagitatam mittens in sinum vestrum. Hic diuinis manibus vnctus oleo leticie: et sicut altare in signum pontificis consecratus. De altari hoc/ad aram crucis ascendēs: ꝓpꝛio cruo:e tanq̄ alterius generis oleo perfusus: iam non consecratus: sed consecrans: totum co:pus machine mundialis/largio:e liquamine consecrauit. Farisear ergo
exod. iij. mero:: tristicia fugiat: eliminetur dolo:: ranco: abscedat: vt liceat vacare/et videre cum moyse visionem hanc grandem: qualiter deus in hoc ventre concipiatur: decipiatur diabolus: recipiatur perditum: indebitum accipiatur. Totum me trahit affectio: sed oratio deficit. Diues cogitatio/vocis paupertate confundit̄. Feruent interiora: et in vndosam ebullium altitudinem: sed frigiditas lingue cunctos refrigerat exundantes. Quid est o beatissima? Nunqd ita sensu raciturnus obdormiā: vt ibi mutus sim: vbi omnis loquitur creatura? Verūtamen non tacebo et non q̄escam: donec egrediatur vt splendo: vultus tuus: et sermo de te conceptus/si non vt lampas: saltem vt scintilla accēdatur. Mouet fateo: q̄ disponente deo/peccant rationales creature: et multis annorū milibus tam celestia/q̄ terrestria incassum stare videantur: semirutis illis: istis diruris. Stat illa magna ciuitas/ciuium suo:um numerositate fraudata: et a stellantibus palatijs/ multiplex habitantium multitudo propellitur. Obscurantur stellarū ignes (solē loquor et lunam et stellas) et multa sui luminis claritate mutantur. Terra maledicitur: cū damnatur hominū
Gen. iij. Ro. viij successio: et omnis creatura iuxta apostolum/parturit et ingemiscit. Tacet deus omnipotens: et o:dinans eius omnipotentia/tantā dissimulat confusionē. Tandē nascit maria: et ad nubiles annos egrediens/speciem induit speciosam: que ipsum alliciat deum: et diuinitatis oculos in se cōuertat. Vide quid inde dicat ille non minimus exploratoꝛ secretoꝛū dei. Audi inquit filia et vide ⁊ inclina aurē tuam
ps. xliij. et obliuiscere populū tuū/et domū patris tui: et concupiscet rex

scet rex decorem tuū: qm̄ ipse est dñs deus tuus. Germinat igit virga iesse de to:tuosa radice generis humani/⁊ patriarcharū arbore:⁊ in altitudinē/⁊ rectitudinez crūpens: oēm ignoraz nodositatem filioꝛū: tenebraz nescit: fruticosa queq̄ nō habet. Videt et ardet ille vehemens amato:/⁊ totuz epithalamiū in eius laudibus decantat: vbi manifeste ꝙponsus inducitur/spirans amo:ē sinceritatē: nec vitra valens dissimulare qđ patit. Euocat ꝙtim celestis ille cōuentus: ⁊ iuxta ꝓphetam/iuit de⁹ con
ps. xlix. filiū: cogit concilium: facit sermonē cū angelis de restitutione co:: ⁊ de redemptiōe hoim: de elemento:ꝛ reuocatiōe
Ysa. lxiij. Illis stupentibus ⁊ mirantib⁹ ꝓ: gaudio/queritur modus redēptionis: ⁊ statim de thesauro diuinitatis/marie nomē euoluitur: ⁊ ꝓ ipsam/⁊ in ipsa/⁊ de ipsa/⁊ cū ipsa/totū hoc faciendum decernitur: vt sicut sine illo nihil est factū: ita sine illa nihil refectū fit. Tradit epistola gabrieli: in qua salutatio virginis: incarnatio redēptoris: plenitudo gratie: gñe magnitudo: multitudo leticie cōtinet. Missus ergo angelus gabriel a deo etiā anteq̄ advirginem peruenirer: inuenit deū virgineis illapsuz visceribus: ⁊ maiestatē dei virginalis ventris breuitate ꝛclusam. O
Phil. iij. vēter diffusio: celis: terris q̄ amplio:: capacio: elemētis: qui totū claudit omnia cōcludentē: in quo deus gloze reclinatur. Denicq̄ ⁊ archangelus nō ait: Aue maria replēda: sed plena. Nō dñs veniet in te: sed dñs tecū: q: inde totam eam sibi rapuerat spiritus sanctus: ⁊ celestib⁹ ꝓfigniebat o:namētis. Jam cōsecrata erat in loco voluptatis: de quo fons iste debebat ascēdere: qui vniuersaz terre superficiem irrigaret. Satis hucusq̄ sparsimus verba: ⁊ volatilis sermonib⁹ diuersa ꝓseminauimus: nunc insistamus
Gen. ij. hic si forte aliquod dignū elicere valeamus. Fluuius (ait scriptura) egrediebat de loco voluptatis ad irrigandam vniuersam superficiē terre: q̄ inde diuidit in quattuo:
Puc. xxv capita. Fluui⁹ iste est dño meus iesus: q̄ de duob⁹ locis voluptatis egredit: ex vtero patris/⁊ ex vtero virginis. Unde ꝓpopheta. Dñs deus noster fluuius gloriosus: exiliens in terrā sitientē. Sed ineffabilib⁹ differētijs lōge aliter a patre/q̄ a matre egredit: q:⁊ si hec temporalis natiuitas gloriosa est: multo gloriosio: est eterna. Dortātib⁹ vobis de vtraq̄ generatione volo aperire quod sentio: nō q̄ aliquid exponere ꝓsumā: cuz hoc vltra omniū vires: quāto magis vltra meas sit: ⁊ extreme demētie sit velle fari ineffabilia: maxime hominē imperitū. Nō em̄ oblitus suz salomonē dicentē. Sicut qui nituit comedit mel/euomit illud: sic qui scrutator est maiestatis/ opprimet a gloria.
Deutraq̄ em̄ ꝓ ꝓphetam dicī puto. Generationem eius quis enarrabit? Quia ⁊ patris illa ineffabilis ⁊ inaccessibilis est: ac nulli peruia creature. Hoc sensu credo apostoluz dixisse de deo: qui solus habitat lucē maccessibilē: cuz etiā purio:es nature tāro reuerberent intuitu: vt nec possint irrumpere in tante claritatis abyssuz. Ipse etiā si
Mat. xj filius ꝓtestat: Nemo nouit filiuz nisi pater: neq̄ patrē q̄s nouit nisi filius: ⁊ cui voluerit fili⁹ reuelare. Hec nī sicut est: sed sicut capere pōt/cui tāta dignatio reuelat. Unde
*Phil. iij. ⁊ illa sublimis afa: q̄ vsq̄ ad tertiū celū/in diuitias gloze rapta fuerat: dicit. Ego menō arbitro: omnia ꝓpter hēdisse. Uerissima ergo diffinitio est: q: illā giguentis ⁊ genitī generationē nullus ommino penetrat intellectus. Hanc etiam de matre: omni humane creature reo: ⁊ extricabilē: ⁊ nescio vtrū ab illa excellētio:i natura valeat ꝓpter hēdi. Quis em̄ cōprehendat vnitionē carnis ⁊ verbi: qualiter deus ⁊ homo in vnā personā cōueniat/saltuis impturbatisq̄ ꝓprietatib⁹ naturarū? Unusq̄sq̄ in suo sensu abundat: ego hanc omnē sensum supergredi credo/veterū vigoꝛ: vestigijs inhere⁹: q̄ sup hec sanas ⁊ incōcussas sentētias reliquerūt. ¶ Ad paternā igit generationē recurrētes: locū voluptatis patrē esse censemus: q̄uis de⁹ illocalis sit: sed efficētias rerū: nisi ꝑ vulgatos sermones explicare nō possumus. In ipso aūt omnē voluptatē esse intelligit: q̄ legit apostolū dicentē: qm̄ ex ipso/⁊ per ipsuz/⁊ in ipso sunt omnia. Et aliū ex illo duodeno apice similiter eructuantē. Omne datū optimū: ⁊ oē donū pfectū de
Jacob. j sursuz est: descendēs a patre luminū. Ipse etiā filius dicit. Hec est vita eterna: vt cognoscāt te solū verū deū. Cogni
Joh. xvij. tio igit patris vita eterna est: ⁊ vbi vita eterna: ibi sempiterna voluptas. Egredit ergo fluuius de loco voluptatis: q: gignit de vtero patris: de⁹ de deo: lumē de lumine: de dño dñs. Egredit aūt idēntitate: q: idē est cū patre. idē dico ꝑ substantiā: nō ꝑ personā. Egredit ⁊ equalitate: q: patris omnipotentiā recipit: cuz omnia q̄ possit pater:
Joh. v. possit hec et filius: sicut ipse testat. Omnia q̄ facit pater: facit ⁊ filius: nec potest filius facere quicq̄ nisi quod viderit patrē facientē. Egredit ⁊ eternitate: q: licet generetur: nō ꝛ est posterio: generāte: sed ambo vnius antiquitatis sunt (si tñ vocabuli nouitatē nō erho:neris) qō licet quoquo modo significer que dicunt: longe tñ est a sentētie maiestate. Egreditur similitudine: q: similis est patri: patris imago: splendo: glorie/ et figura substantie eius.
Joh. x. Egredit alternitate: q: ali⁹ est ab illo: alius dico nō aliud. Ego (inquit) et pater vnū sumus. Unū dixit: nō vnus: q: vnū significat substantie vnitatē: vnus vero personaruz ꝓprietatē. Sic igit et longe excellēcio:i modo de patre filius egrediēs/inundat angelicas stationes: q: iuxta salomonem: fons sapiētie verbū dei ꝛ excelsis.
Eccli. j. Litharedus puer de hoc fonte pleno venire potauerat: cum diceret. Apud te est fons vite: ⁊ in lumine tuo videbimus lumen.
ps. xxxv. Apud te (inq̄t) est fons vite: q: tu nō solū vita: sed et filij tuus fons vite est. Et vt patenter quod sentiebat ostēderet: subiūxit: In lumine tuo videbimus lumē: scilicet ad
Ibidem irrigandā vniuersam superficiē terre. Quenā terra est in illa celoꝛ summitate reposita: quā supfluat ⁊ irriget fluuius gloriosus? Regnū celoꝛū: terra viuentiū est. Unde.
ps. xxvij. Credo videre bona dñi in terra viuentiū. Item. Placebo
ps. cxliij dño in regiōe viuoꝛ. Irrigatio hec idicibilis est. Inebriā tur quippe angeli ab vbertate domus dei: ⁊ torrente voluptatis eius potank. Hic quid dicaz nescio: q: plurimus stupoꝛ: sensuum oppletur assurgentē. Ubi sunt oratoꝛij sermones: quos in fornace rhetoꝛica olim ille philosophoꝛū cōflauit choꝛus? Ubi sunt gigātes a seculo nominati: qui ab initio fuerūt magni statura: sciētes bellū: languentes circa pugnas verboꝛ? Numquid non maximus ille gigas (platone loquoꝛ) ab intellectu tam purissime veritatis repulsus est. Nōne acerrimo mēris ingenio tangēo: sed nō attingens diuinitatē dei: dicit. Unum inueni quod cūcta
platonis operetur: ⁊ aliud per quod cūcta efficiunk: tertiū aūt nō dictum. potui inuenire? Recte de spūsctō inscius qui illi nō erat infusus: qui sanctarū reuelationū magister est: q̄ reuelauit paulo q̄ oculus nō vidit: sicut idē apls gliatur: nobis
j. cor. ij. inquit reuelauit deus. Per qđ apls: per spiritū sanctuz: non per spiritū nostrū: per quē sicuti philosophi seduci sunt: ita ⁊ seduxerūt. Ille noster pbus: q̄ sup senes ⁊ sup oēs docētes se intellexit: qđ sup hoc senserit audiamus.
ps. cxviij Rigās mōres (inq̄t) de superioꝛib⁹ suis. de sublimioꝛib⁹
ps. ciij. quippe angelis: q̄ nō ꝑ speculū in enigmate: sed facie ad faciē ipsam dei substantiā luminib⁹ indefessis aspectant.
Gen. ij. Sequit. Qui inde diuidit i quattuoꝛ capita. Jn q̄ quattuoꝛ capita: Dicamus breuiter: q: grādis nobis restat via. Jn admiratione. Nā de fragilitate cōplexionis humane de torrēte voluptatis bibens tota obstupet illa dignioꝛ creatura/de creatoris gl̄ia/⁊ gl̄ie rōne. Jn puritatem: q: nō in vase resteo: ꝙ remoto velamine/ haurit aquas in gaudio de fontib⁹ saluatoꝛis. Jn satietatē: q: ⁊ si desiderāt in eū ꝓspicere: nō tñ desideriū necessitatē/vel necessitas miseriā inducit: ꝙ mirabiliꝛi mō: ⁊ semp desiderant vt semp satiētur: ⁊ semp satiant vt semp desiderēt. Jn securitatē: q: de sua stabilitate certi perennib⁹ gaudijs immergūtur/expectantes beatā spem ⁊ aduētū gl̄ie magni
Titū. ij. dei: qñ fiet vnū ouile ⁊ vn⁹ pastoꝛ: ⁊ supna illa hierlm cō
Job. x. summabit in idipm. Sic influit fluui⁹ iste ꝓ angelicas officinas. Sed hec oīa fides capit: nescit ratio: intellectus

Universidad de Deusto
Biblioteca

ignorat humanus. Nec sunt fortassis illa quattuor: q̄ vas electionis felici quaternario in epistola ad hebr: eos vidit dicens. Nō accessistis inq̄t ad montē tumantē: sz ad montem syon: ad hierusalē ciuitatē dei viuētis: ad multoz milium angelorz frequentiā: ad ecclām primitiuorz ascriptā in celis. ¶ Huc accingam9 nos aduidendū qualiter egrediatur de virgine: q: egressio ista dulcior: et affectuosior est humane miserie: q̄ in tuentiū pectora cōcutit: t irrorat oculos: t beatis fontib9 vultus amantiū perfundit. Hic locū voluptatis veterū marie intelligo: in quo cumulauit omnes delitias delitiarū dñs: de cuius delitijs spūsctus admiratione sermone in amoris cantico eructat. Que est ista que ascēdit de deserto delitijs affluēs? Nūquid in angelis voluptatē haberet altissimus: aut quib9 ipse reperit pritatez? Nūquid in ystellatione vel scintillatiōe stellarū: quarū alie cōuertunt in sanguinē: alie cadūt de celo: alie in tenebris obscurant? Nūquid in aere: vel igne: vel ventis? Nequaq̄ in igne dñs: nō in cōmotione dñs: nō in spū dñs: ū verus est ille qui in curru igneo t equis igneis est assumptus in celū. Nūquid in aquis: vbi furēs et tortuosus leuiathan immorat: aut in terra q̄ sub maledicto adipinas emittit t tribulos? Non est locus voluptatis: nisi veterus ỳginis. Ex ḃ egredit humanitate: q: vestit9 cilicio nostre mortalitatis: visibilis humanis oculis apparuit. De virgine virgam: de libro aūt generatiōis: lineā faciēs diuinitatis: humanū innexuit: quē carne operuit virginali: vt draco magnus illectꝰ ad carnē: ferrū diuini numinis subsentiret. Egreditur t cū nouitate: quia nūq̄ sic natus est homo sicut nascit. Primus em̄ homo: primo de terra format: secūdo mulier ex eius latere fabricat: tertio cayn cōiunctionario nascendi ordine gignit ab vtroq̄. Solus iste de sola virgine nascit: t virginis veterū nouo t singulari partu diuinitas humanata figillat. Ubi nūc aristotelice subtilitatis facūda quidē: sed infecūda loquacitas: ti pepit/cū viro cōcubuit? Uelit nolit/vertit in habitū puritio: nec astringit dialecticis terminis oim terminator: ad cuius imperiū perit natura: dissuescit z̄ uetudo. Egredit etiā cū claritate. Nascēte quippe illo: sepelit omnis illa stellantiū luminuz luminosa serenitas: t stella cādidior: lucidior: ib9 radijs p̄fcintillans: totā sibi celi rapit positionez. Ambulāt reges in splēdore ortus ei9: qm̄ ecce reges cōgregati sunt: cōuenerūt in vnū. Ipi vidētes sic deum t hominē nascentē: matrē t virginē parientē: admirati sunt: turbati sunt: cōmoti sunt: tremor: apphēdit eos: in tanto luce miraculoz. Egredit et cū paupertate. Quia pannis vilissimis reclinat9: tā extūc sanctissimis mēbris legem martyrij p̄figebat. Egredit occulte. Quia subtilissimus ille fraudiū muestigator: tante ab altitudine dignationis excludit. Hinc est q̄ ambiguis alternationib9 fatigatus/illū tētat: nūc tentatū filiuz appellat altissimi: nūc instruit crucē: nūc destruit: mandās per mulierē cōsuetum sibi organum? nihil sibi t iusto illi. Sequitur. Ad irrigandā vniuersaz superficiē terre: id est ad terrenā miseriam expiandā: quā nobis in hereditatē p̄simus ille peccator reliquerat. Uolo vt apostolus hic eū mihi: ficut et superius: in quattuor capita distribuat: q: securius ei9 ex positione suscipio. Qui factus est nobis (inq̄t) sapiētia/iustitia/sanctificatio/redemptio. Ad nos quippe veniēs qui eramus in carcere: primo olim tenebras ignorātie nostre depulit luce sapientie sue: deinū per iusticiā q̄ ex fide est: soluit funes pctōrz nr̄orz: sanctificās nos i suo corpore: redimens in corporis passione. Dñs em̄ soluit ꝓpeditos: dñs illuminat cecos: sanctificat tabernaculū: de manu redimit inimici. Diuidit t in patientiā qua peccatores sustinet: i misericordiā qua peccatores fouet: in largitatē qua p̄ficientes exaltat: in fortitudinē qua perficientes cōseruat. De hoc scō quaternario: toto hoc aduētu vestre fraternitati cōfabulatus sum: per fluminū decursionē/t nominū interp̄retationē/moralia mysticis internectens: yrū aliquid digne: vos videritis. Uerū nō omnia possumus p̄senti sermone coarctare: fastidiuz euitātes. Habeo ego quattuor capita dulciora p̄ioribus: q̄ fortassis vestris cordib9 dulcius cōplacebunt. Dñs em̄ vester elevatus in cruce/largissimas sanguinis vndas a q̄ttuor partib9 sui corporis abundātius emanauit. Spinis em̄ pungentib9 sanctissimū caput nitea ceruice reflexū: et clauis pedes/t manus: t lancea latus eius trāsuerberāte: p̄ciosus sanguis emanauit: cuius aspsione iudex trāsit in patrē: irat9 in mitē: in misericordiā virga: captiuitas in cordiā. Christus ergo fons latēs t occultus in celis: fons patēs t apertus i terris. Illic de vtero patris: hic egredit de vtero virginis. Illic viuēs terram irrigat viuentiuz: hic mortēs terrā mortalitū. Illic diuidit i quaternariū ammirabilē: hic in dulcē. Dulcis dñs: dulcis dña: q: ille dñs meus: mi serior: dia mea: hec dña mea: amīe porta. Ducat nos mater ad filium: filius ad patrē: sponsa ad sponsum: q̄ est deus benedictus in secula. Amen.

¶ De natiuitate domini Sermo. iij.

Andem de mari ad portuz: de p̄misso ad p̄missū: de labore ad requiē: de desperatione ad spē: de via ad patriaz puenimus. Scripserat siquidē nobis frequentib9 epistolis calamus scribe velociter scribētis/expecta/reexpecta: sed nos q̄ subitū gik dicere poteram9 modicū ibi/et modicū/ibi. Precurrerāt cursores p̄missione diuites: sed exhibitione pauperrimi. Dicebat alius: viriliter age t cōfortet cor tuū t sustine dñm: alter vero: si morā fecerit expecta eum: q: veniēs veniet. Pari cōsilio exierant de sanctuario dei: nihil secū nisi p̄missionū multitudinem reportātes. Unde t citharista noster iā dormierat p̄e tedio: t in ipsum deū tacitis obloquutionibus totā culpā modis flebilib9 intorquebat. Tu vero (inq̄t) repulisti t despexisti: distulisti x̄pm tuū. De flebili quoq̄ ad imperatiuū p̄cursus est: exagitate impatientia: q̄ impudentie t frontositas mater est. Qui sedes sup cherubin: manifestare. Ut quid tandiu dñatrici sedēs in carpedra/circūuallantib9 et vallantib9 angelis/nō respicis sup filios hominū: quos absurdum t obsoletum iniq̄tas p̄dā quidē cōmissa: sed a te p̄missa? Memorare q̄ mea sit substantia: ad tue substantie similitudinem fabricata: q: t si omnis homo viuēs vanitas est: in imagine tñ tua ptransiens: vanitas esse nō potest. Nūquid ita vane cōstituisti omnes filios hominū: de quib9 dicis: delitie mee esse cum filijs hominū: vt eos verteret t diuerteret a te malignus ille decepto: q̄ decipere nisi te permanēte non potuit? Inclina celos tuos t descende: t illos misericordes oculos miseris inflecte peccantib9: vt saltē nō in perpetuuz obliuiscaris nos. Hec quidē iste: sed gemitib9 et erūnis intorta tuas/tāte p̄sumptiōis sententiā abiurabat. Dixi (inq̄t) custodiā vias meas: vt nō delinquam in lingua mea. Sed t ille vir nobilis t p̄fundi sermonis v: banitate plucidus/affectuosus exceslib9 incalescens: ꝓpter syon inquit non tacebo: t ꝓpter hierusalē nō quiescā t c. Utinā ait dirumperes celos t descenderes. t alia multa: q̄ fastidiosa plixitas vetat inserere. Hic etiā morosioris gratie longinquitate suspensus: t nimietate doloris excedēs: impatienter oblarrat dicēs. Ecce gentes quasi nō sint sic sunt cōtra eos: quasi nihilū et inane reputate sunt ei. Hieremias quoq̄ in voce gratulabūde laudis aduerbio demōstrandi p̄rorumpens: ecce inq̄t facies dñs nouū sup terrā: mulier circundabit virū. Sed tñ repētine submersionis lachrymis edocet: vt p̄ius lamentū christi suscipiēs q̄ aduentū cōticescat. Danieli dicit / visio est in dies et in tēpora lōga. Et ezechiel tāris caliginib9 inuoluit: vt vix dinosci possit vndeveniat aut quo vadat. Denicq̄ omnis ille ꝓphetalis ꝓuentus longa tarditatis gratie morositate ptesus: nunc rogādo: nunc cōquerēdo: variat orationē: et plericq̄ sermonib9 exoratiuis indignatorios intermiscet. Nos quoq̄ satis eos audiuimus: et nobis in fastidiū relegunt. Jam

Esa. xxviij. ps. xxvj. Abac. ij.

Dic. xxxj

dani. viij Ezc. xij.

fugit moyses: impeditio: tis fiḋez lingue fact9 est nobis. Esaie labia immūda sunt. Hieremias nescit loqui q: puer est. Ezechiel polluto pane vescit. Osee fornicariā t adulteram ducit vxorē. Daniel post visionē grauiter infirmat. Dēs ꝓphete eligues sunt t mutiriā lerari et exultare nō possum9: nisi osculet9 nos osculo oris sui. Auditi t exaudiri estis: ad est benignitas t humanitas saluatoris nr̄i dei: q̄ vel differri nō patiat amplius amore languētiū. Quid em̄ audistis? Sācificamini in crastinū filij israel t estote parati: q: die crastina descēdet dñs. Residuū diei huius/t superuētura noctis vir meditāda ꝓgressio: dirimit nos a vultu gloriose: a puero deo: a puerperio singulari. Curri te celeriore t rapidiore passu: conficite metas vestras: vt liceat videre filiū dei vagientē in cunis: t saluatoris nativitati qualiacūq̄ obsequia p̄parare. Credo vos esse filios israel sanctificatos ab omni inquinamento carnis et spiritus: ꝑparatos ad diei crastine sacramēta solicita devotione/t devota solicitudine suscipiēda. Quid em̄ aliḋ his sacris diebꝰ aduētui eius dedicatis/egistis? Uidi ego senes/senectutis oblitos: astare sacris iuuenili alacritate vigilijs: et iuuenes iuuētute sepulta/senili granitate/reuerentie diuinitatis assistere. Plena erāt subsellia cōcinētibus: et cōcentu parili voces in sublimib9 resonabāt: vt felici inuidia iurassevos credere ḋubilare deo i voce exultationis. Psalteria erant p̄e manib9: psalmi in labijs: in corde devotio: solennitate animi indicabat hilaritas vultus: discursio corporis: operis solicitudo. Inspexi sacerdores vigilantib9 oculis ꝓnos diei ortus subtiliter indagare: sacramentalib9 indui vestimētis: introire ad altare dei: ad sacrificādū corꝑ9 t sanguinē redēptoris. Uidi assistentiū turbā ministeriali devotione nūc flectere genua: nunc osculari manus: t ad imperantiū nutuz nutu citius obedire. Sed t pueros aspexi q̄ nesciūt quid sit inter dexteram t sinistrā: sibi adinuicē psalteria inuidere et reporare ad lectulos suos: furari somnum ab oculis suis: t in lectulo suo per noctes querere quē diligebat aīa cor: qō licet cōtra cōsuetudinē ꝓsumptū sit: nō tñ cōtra devotionem. ¶ Fateor: inter hec oia cogitabam castra dei sunt hec: non est hic aliud nisi domus dei t porta celi. Uellē nollē vestra deuotione trahebar: et vobis negociantib9 ociari non poterā. Sequebar vos: sed alōge vel aberrās a via: vel claudicās a semitis meis: lugēs t cōtristat9 q: nō poteram equare curreres. Nouit ille vnus cū quo vno vnū cepi esse i dño: q̄ frequētib9 querelis impleuerim aures eius: q̄ vos in meridie esseris cū sponso: t ego cū spōsa in vespertino frigore ꝓmorarer. Eya fratres si aliq̄d adhuc influus humor de flumine mortalitatis hui9 vras circūrorat affectiones: tergite t tegite illū niueo confessionis amictu t calciate vos in ꝑparatiōe euāgelij pacis: vt fitis de q̄bus dicit scrūs. In lumine pertransibūt pede. Quid aūt per hec? Ibi lerabimur i ipso. De flumine hoc: immo de fluminib9 istis/esaias ꝓphera in nocturnis lectionib9 largius disputauit. Percutiet (inq̄t) dñs fluuiū egypti in septē riuis: ita vt trāseāt per eū calciati. Volo de fluuio t riuis eius paulisp cōfabulari vobiscū: quō t qualiter percutiat: q̄d sit per eus trāsire calciato. Egypto figuraliter exprimi mundū istū diuinorū eloquiorz scrutatores affirmant: q̄ posit9 est in maligno: q̄ tenebris t ꝓfusionib9 est repletus. ¶ Flumen fluxus humani generis est: q̄ de ꝓmis parentib9 infelicivena p̄otūpens/in impetuosum erumpens torrentē: p totaz mūdi latitudinē instagnauit. Qui in septē torrētib9 diriuat: valles t cāpestria/pfunda voragine supersedit: ipsis quoq̄ montiū cacuminib9 eandē refusionē intentās: vnde vn9 de altioribꝰ clamat. Torrētes iniq̄tatis cōturbauerūt me: t intrauerūt aque vsq̄ ad animam meā. Primus huius fluminis riuus est cogitatio mala. Riuus erundās/t qui nullis obicib9 repellat: habet frequentiā fluuiorz/fenestras corporis: cui sensuū: qui ei de mundanis cataractis mortiferos imbres infusos administrant. Occurrant aspectui mētis q̄ vidit t audiuit:

ps. xvij. et lxviij.

Ero. iiij. Esa. vj. Diere. j. Eze. iiij. Osee. j. dani. viij

iosue. vij

Esa. xj.

quod odor: auit et gustauit: q̄ palpauit et tetigit. Et plerumq̄ q̄ simplici oculo aspexim9: versipellis cōtorsio: in offendiculū retorquet ac scādalū: fingit similitudines: imagines pingit: colores aptat: et in thalamo mētis vniuersa cōuoluit: si forte ꝓsensum eliciat: t affectū inficiat. Offert horribilia de diuinitate: terribilia de fide: mirabilia de fidei institutiōe: t i alueolo mētis veneniferas ingerit potiones: quas in ꝓfessione euomere peccator onerat9 exhorret. Uenit in oratoriū: dormitoriū occupat: intrat refectorio: circūit claustrū: reuisit officinas: nullā pretermittit artē nocēdi: sz vbiliber sue calliditatis assignat argutias. Et in choro quidē inter orandū t psallendum mentē perrabit in diuersa: p̄teritorz rememoratiōe/puritatem intellectus inuellēs. In choro vero multiformes libidinis sensus euoluit/insidias solicitudini vestre: t telis fortioribꝰ oppugnās vos/vtinā nō expugnet: pugnat non vulneret. In refectorio aūt gulā allicit ad videndum que perfunt: t ingēri auiditate onerat dissentū ventrē: vt maiore opera ad egerendū egeas/q̄ ad ingerendum. In claustro libros reuellit a manibus: memoriaz referat scripturarū: t nūc de isto ad illū: nūc de illo ad istū cū figuris t scurrilitate trāsuertit. Per officinarū multitudinē te facit excurrere: t vagabūdo se comitē facit donec taciturnitatis ostiū aut aperiat aut confringat. Quid plura? In choro devotionē: in choro castitatē: in refectorio paritatem: in claustro lectionē: in officinis silentij virtutez: virtutis inimicus extirpat. Nec sufficit in vigilādo subtilibus spiculis cordis terebrare vitalia: sed dormiēdo singulariter versat t reuersat astutia: que oia melius vestre cōscientie/q̄ stili scientie derelinquo. Sed ad altare dñi virtutum sequunt nos spūs ipsi: et ipsos ante mētis oculos inuolantes/vt vix aliqua vel nascētis dei/vel pendentis in cruce possint memoria deturbari. Magnus ille patri archa vir volucres huiusmodi a suis sacrificijs abigebat: nos qui sumus q̄ fugare p̄simimus? Quis i hoc riuo vel mersum vel submersum se esse negauerit? Uidetis q̄ turbidus rorens/t limosa regurgitatus cenositate: qui vix aut nunq̄ ad hoc ducit vt penitus exiccet. Nō puto q̄ ille qui clausit celū oratione: clauserit animū a cogitatiōe: vt facili9 sit celū obserare q̄ animū. Scōs riuus est locutio peruersa. Linguā null9 hominz domare pōt: ait iacob9 membrū inquietū: membrū mortiferū: facilis ad loquendum: ad obloquendū ꝓcliuis: Et notandū q̄ alter nascitur ex altero: cū male cogitationi puerse locutionis iacula sit apta. Et est etiā aliud verbū falsum: vnde dr: Peres omnes q̄ loquunt mēdaciū. Aliud vanū: de quo scriptum est. Uana locuti sunt vnusq̄sq̄ ad ꝓximū suū. Aliḋ impudicū de quo idē. Turpis sermo de ore vestro nō procedat. Aliud excusatorium: vnde psalmista. Nō delines cor meū in verba malicie: ad excusandas excusationes in peccatis. Aliud dolosuz. De quo ꝓphera. Disperdat dñs vniuersa labia dolosa: t linguā magniloquā. Aliud ociosuz: de quo ipse dñs. De omni verbo ocioso quod locuti fuerint homines: reddēt rationē de eo die iudicij. Et si qua alia genera sunt pelliis huius: q̄ nos breui saltu trāsilire non possumus. Tertiꝰ est actio p̄ua. Post cogitationē t locutionē venit ad opera: quādo exhibemus mēbra nostra arma iniq̄tatis peccato: et cōmunes/is afficimus corpora nostra. Quid em̄ turpius q̄ mēbra christi sanguine cōsecrata/t ꝓsepulta in baptismate: libidinosis ardoribꝰ maculare: nec aūtēdere reuerentiā p̄sentis dei: minātis penā: gloriaz ꝓmittētis? Absit vt aliq̄s nostrū huic idolo substernat: vt filiū virginis in veneris tēplo suscipiat: vt arcam dei iuxta dagon collocet: vt nutrit9 in croceis stercora amplexet. Quid petro cū mago: q̄d christo cū antichristo: q̄d virgini t libidini: quid puritati t corruptioni Absit vt q̄sq̄ vestrū ambulet in passione defideriꝰ: sicut t gentes que ignorāt deuz: q̄ corpus christi aut cōfecratis/aut christi corpori ministratis. Electi seruite imperatori: vt cū imperatore sedeatis cū sederit i sede maiestatis sue

mat. xij.

Jaco. iij

ps. v.

ephe. iiij

mat. xij.

Beñ. xv

Universidad de Deusto
Biblioteca

Qua fronte: quib⁹ oculis videret vos: viueret vobiscuꝫ: cui tantis inter vos obscenitatib⁹ deseruire⁊? Qua mēte: qua cōscientia accederet ad sctās sanctoꝝ: immolaret scīm sanctoꝝ: cuius fāma cōtemptibilis: vita notabilis: sermo reprehēsibilis haberet? Sed et si forte (humanū loquor: propter infirmitatē carnis vestre) aliquis vestrū tale aliquid in cubiculo cōscientie cōplicuit: displicet illud per confessionē ⁊ penitentiā: ⁊ ego ei de misericordia nascentis pueri veniā reprōmitto. Et si ꝓfessus fuerit ⁊ penituerit: nascit in eo lux mundi: vt dimotis fallacib⁹ tenebris splendor ē vere lucis accipiat. Quō em̄ miseria misericordiam hac nocte negabit: in qua misericorditer misericordias nascit ⁊ miserator dn̄s? Adest deus ⁊ homo: mater ⁊ virgo: caro ⁊ verbū: lux ⁊ illuminās: bonꝰ ⁊ bonitas: misericordia ⁊ veritas: fecūda virginitas: virginalis fecūditas: eterna nouitas: noua eternitas: diuina humanitas: humana diuinitas: humilis sublimitas: ⁊ his omnib⁹ miseri cordia fabricat. Cohibete ergo extollentiā ab oculis: loquacitatē a lingua: crudelitatē a manib⁹: voluptatē a lūbis: pedes ab itinere nō recto: ⁊ venire ⁊ arguite eū: si nō hac nocte dirūpit celos: si nō descenderit ad vos: ⁊ ꝓcit in ꝓfundū maris omnia peccata vestra. Quis tū es⁊ qui hui⁹ terrā riuuli nō sit mersus ⁊ reuersus in stātia? Quarrus riuus est defensio peccatorū. In veritate dico vobis: quia nihil fic exalperat irā diuinitatis: q̄ iniq̄tatis defensio. Equo em̄ certamine nos certamus cū dn̄o: cū defendimus quod odit: cuꝫ nobis placet q̄ displicet illi. Magna q̄ppe differentia inter superbū ⁊ humilē peccatorē: cū illū despicit: hunc respicit. q: humilia respicit: ⁊ alta a longe cognoscit. Quando sanari poterit: q̄ medicū sperni⁹: medicinā cōculcat: ⁊ infirmā substantiā contrarioꝝ receptione succendit? Tu dicis malū bonū: amarū dulce: tenebras lucē: ⁊ in creatorē refundis iurias: vt q̄ laudauerit/tu vituperes: q̄ vituperauerit/tu laudes. Non est hoc palpatiua dissimulatiōe tacendū: q̄ viderim quosdā vestrum tātis impatiētie stimulis agitari: vt ad primas correptionis voces nō solū excusationē: sed et defensionē exhibeāt: ⁊ nisi disciplinalis vigor obuiauerit: ad tumultus ⁊ iurgia ꝓsilitis. Nec est impietas maxima in deū ⁊ delictū maximū: quō vir simplex ⁊ rectus/⁊ puer dn̄i summa circūspectione deuitat. Elegantissimā sup his comparationem inducit ꝓpheta: quā de sacrario sancti spiritus aspexit. Ibi inq̄t habuit koueas hericius. Hericius ita cōfertissima spinositate dēsatus est: vt undiq̄ punctionibus et aculeis vestiat. Cū vo se solitudinē adeptū putat: caput aperit: exerit pedes: ⁊ vinificatorios motus plana deambulatione demōstrat. Si quis superuenerit: statim celerrima velocitate caput cū pedib⁹ in interius absconditorium reponit: vt si tenere volueris: prius videas sanguinē tuū/q̄ corpus tuū. Sic ⁊ peccatoris caput cū pedibus: interio cū actione a pastore solicitudine prospectat: ⁊ q̄ fere oīm peccantiū vitiū est: cū ab omnibus videat: a nemine estimat se videri. Si vitiū resecare studeas: et intentionis ingressus cum actionis egressib⁹ correctius deprehendere: statim Ciceronis eloquētia renouat: excusatur ⁊ defendit quod opponis: accusaris ⁊ offenderis qui ꝓponis. Interrogat de loco et de tēpore q̄n factū fuerit: ⁊ nouus dialecticus exerta lingua ꝓrūpit in medīū. Parentes aduocat: patrocinatores querit: grauari se idicat: indicat se recessurū: malle mori q̄ pati talia: ⁊ q̄ vidisti negās: ⁊ q̄ nō vidit ī te cōuitia retorquēs: sic spinā sentis/⁊ culpā perdis: odiū incurris/nec corrigis: ⁊ quē totū tenere putabas: totū amittis. Vides q̄ multiplici cumulo sitate riuus iste oī homini/⁊ maxime nostro ordini se ifundit. Quintus est exultatio in peccatis. O detestenda lenicia/et in sempiterni doloris tristiciā demutanda: in peccatis sicut in virtutibus exultare. Nōne latrocinātes ⁊ facinorosi quiq̄: cū votoꝝ plenitudinē assequunt: nō se capiunt pre gaudio: ita etiā vt audeant ipsi diuinitati gratias immutire. Qui cū malefecerint letant⁹: et exultant in rebus pessimis. Cadent sup eos carbones: ⁊ in ignes deiciet. Sed riuus iste q̄ vndosa reflexione miseros animantes effundit: melius cōscientia/ q̄ eloquētia comprehendit. Sextus est alios docere ad malū. Nec doctrina de cathedra pestilentie diriuat: quā detestat et reprobat q̄ docet hominē scientiā. O q̄ in vanū accipit animā suā: q̄ alioꝝ animas venat ad mortē: qui trahit peccata sicut vestē longam: qui miscet sanguinē sanguine: cui non sufficit vt intereat in seculū seculi: nisi et alios ad interitus pertrahat sempiternus. Scitis em̄ q: multa vitia ten errimis erutib⁹ impiimunt⁊: que postea in magno corpore vix mitigare: nedū extirpare quisq̄ possit. Infelices magistri qui huiusmodi plātaria plantauerūt: exp lantabuntur ab illa celesti plātatione/ quam plāuit pater ille celestis. Quis gloriabit se hui⁹ riui rorentib⁹ nō fuisse vallatū? Septimus est/in omnib⁹ his malis pseuerare. Dic peccator: demersus est ⁊ absorptus: ⁊ clausit sup eū puteus os suum. Cū em̄ nō leuat oculos ad celū: nec recordat iudicium iusti: mortuus est ⁊ sepultus in sepulcro cōscientie tue. Tunc a mortuo tanq̄ q̄ non est perit cōfessio. tunc peccator cū venerit in ꝓfundū malorū: contēnit. Dic est in extremo fluminū egypti: ⁊ multitudo miserationum dn̄i tollit ab oculis ei⁹. O flumē malū: riui pessimi: riui exterminantes. Hac nocte dn̄s eos calciatus trāsiuit: cuꝫ in virginali substantia purā carnē ⁊ omniū pterarū pestiū immunem accepit: illo calciamento calciatus quod in idumeam extendit: cuius corrigiam soluere nō potuit magnus ille baptista. Misit de summo filiū suū: ⁊ accepit me in vtero virginis: ⁊ sic tandē assumpsit me ⁊ de ꝓfundis aquarū. Percutiem⁹ ⁊ eos/si cogitamus ꝓ peccato nostro: si pro hibeamus linguā a dolo: si declinemus a malo ⁊ faciam⁹ bonū: si cōfiteamur aduersus nos iniusticiam nostrā domino: si dolor noster sit semper in conspectu nostro: si docemus iniquos vias dn̄i: ⁊ semp laus ei⁹ sit in ore nostro. Et vt de artefutoria nostris moribꝰ aliq̄d cōsuam⁹: habeamus calci amēta dēsa: ⁊ subtiliter cōsuta: q̄ possint aquas obuiātes excludere. Ifaciam⁹ carnē nostrā firmaꝝ ⁊ cōfixā timore dn̄i: que libidinis humorē excludat; ⁊ excocta tribulationib⁹/atq̄ ita densata: fiat vter nouus ad conseruandum vinū nouū de quo dicit. Quia factus sum sicut vter in pruina. Sed iā corda ⁊ corpora vestra ad suscipiendū filiū virginis ꝓparata dimittamus in pace: ⁊ omnes ī cōmune lumē ad reuelationē gentiū innocētib⁹ brachijs amplectamur: q̄ est benedictus i secula. Amen.

De sctō stephano ex lectiōe actuū apl̄oꝝ. Sermo.

Adhuc filium virginis habemus in manib⁹? ⁊ obsecutoria deli nitione vagientis dei honorem infantiā. Ducit nos virgo ad venerāda cunabula: et speciosa pre filiabus hoīm: benedicta inter mulieres/ad benedictuꝫ inter homines nos cōducit. Submurmurat nobis in aurem fortē dom⁹ exasperās audiat⁊ quiescat: reuelata esse velamina ꝓphetarū/⁊ cōpletum cōsilium dei. Videre miraculū matris dn̄i: q: creatura erat creator: creature: scintillat sydus: magus adorat: exultat pol⁹: tellꝰ resultat: gloriantur angeli: pastores aggaudēt; ego parit: nascit deꝰ: et celorꝝ luminaria clarioꝝ lumine lumen exortū in tenebris prosequunt. In istis bonis versamur: beatꝰ vir qui impleuerit desideriuꝫ suum ex ipsis. Scio q: dulce nobis est/in principio erat verbū: dulcius verbū caro factū est: dulcissimū verbū in cruce suspensum. A tanto puerperio quis insanus oculos nostros amouere: necduꝫ auellere presumat: nisi ipse iubeat qui dicit: Auerte oculos tuos a me: q: ipsi me auolare fecerūt. Ecce dū osculat nos osculo oris sui: dū tantis miraculis ⁊ stupidos nos facit ⁊ attentos: stephanus plenus gratia ⁊ fortitudine facit prodigia ⁊ signa magna in populo. Nunquid equū est derelinquere regem; ⁊ ad milites oculos deto: q̄re? Nequaq̄:

pō. xxxix

Eccli. xvij. Prouer xvij.

pō. cxxv.

Eccl. vj

pō. cxxvij.

nisi imperauerit imperator. Surgit ipse rex filius regis: sed lapidantiū aciē interrūpens: triūphatoris certamini nō fine dolore cordis assistit. Videt oppimi primū ⁊ pīs micerium purpurate cohortis grandinaria lapidū densitate fontes sanguinis de corpore ꝓmartyris ebullire. Videt: q: vniuersa debacchatio redūdat in ipsum: ⁊ ipsi soli improperia exprobrantium cumulant. Vbi pietas ⁊ misericordia tua dn̄e: si nō cōpateris patiēti? vbi equitas ⁊ iusticia si nō iudicas et vindicas de populo lapidante? Curramus ad spectaculū: ad quod currit q̄ exultrat vt gigas ad currendā viā: et videamus quib⁹ armis armatus vexillifer martyriū/in campū pugnaturus descēdit. Et vt diligētius elucescat singularis martyrij prerogatiua: reuocemus ad memoriā apostolicoꝝ actuū descriptionē: in quibus hist⁹icis ⁊ figuralib⁹ dictis ꝓuersio ⁊ passio belligeri militis cōtinet. Stephanus inquit plenus gratia ⁊ fortitudine: faciebat prodigia ⁊ signa magna in populo. Nō parum̄ later hic mysteriū: nec vilipendenda simplicioris scripture manifesta positio. Ad virginē quippe loquens angelus/verba de celestibus scrinijs sumpta: nec alterius nisi ipsius dei spiritu fabricata: noua salutatiōe portat. Nulli dubiū quin omniū verboꝝ excellāt altitudinem: vtpote de melioribꝰ disciplinis sancti spūs enoluta: quoꝝ annūciatione cōfederandū erat illud vnicum sacramentū verbi ⁊ hoīs: diuinitatis ⁊ carnis. Aue inquit fortitudo dn̄i: plena gratia. Quid aūt de stephano? Stephanus plenus gratia ⁊ fortitudine. Nōne lucas eisdem pene litteris de vtriq̄ eloquit? Sed licet longe excellentior modus in virgine ꝓdicetur: scōario tm̄ laudatur in martyre. Habet igit̄ gratiā stephanus sublimioꝝ genere q̄ reliqua martyrū multitudo: plenus gratia refert scz ⁊ cumulatus: quod raro in scripturis canonicis subtilis inquisitor inuenies. Jungit gratie fortitudo: infuso spiritu libertatis. Ignitus animus/in vocē veritatis erūpit: nec patit vllo pacto rigorē iusticie submitti aliquādo vel dimitti. Sic loricatus gratia: ⁊ hasta fortitudinis sapienter infrendens: faciebat prodigia ⁊ signa magna in populo. Ille potest ꝓdigia ⁊ signa facere: in quo gratia ⁊ fortitudo sedem firmissimā statuerūt. Sic stephanus ad homicidas: ad legis adulteros: ad crucifixores filij dei parrhesiaꝰ loquit; gētī peccatrici in egypto: populo graui iniq̄tate in deserto: femini nequā in terra promissionis: filijs seeleratis ī morte saluatoris. Dura (inq̄t) ceruice ⁊ incircūcisi corde ⁊ auribꝰ: vos semp spūi sctō restitis. Surrexerūt quidā de synagoga: synagoga vnīq̄ sathane ⁊ vndiq̄ cōglobabantur: vel ad cōuincendū: vel ad occidendū. Ifaciunt impietatis parietē vnū: squama squame cōiungit. Sibilant sibi serpentes adinuicē: cōueniūt in vnū aduersus dn̄m/⁊ aduersus christū eius. Velit nolit cedit impietas pietati: veritati error: stultricia sapiētie: spūi sancto presumptio ⁊ vanitas spiritus humani. Nō poterant resistere sapiētie ⁊ spiritui q̄ loquebat. Nō dixit nō volebāt (cōrationabiliū ⁊ perfectoꝝ est) sed nō poterāt: vbi mēti male facultas tollit: non voluntas mutat. Redarguebant ait ab eo cum omni fiducia. Ifiducialiter agit: nec mutat nec mutat mens imperterrita: que magis iusticiaꝰ/q̄ vitam: fidem q̄ sanguinē: mortē q̄ iusticie taciturnitate elegit. Concurrentes capiunt eū: adducunt in concilium: et gaudent eū infra sua retiacula recluisse: sed frustra iacit rete ante oculos pennatoꝝ. Tūc vox liberioris ⁊ ex eoꝝ codicib⁹ sermo eructuit veritatis: totūq̄ martyrē rapit fibi spiritus dei; ⁊ ex eius ore sonantior organo modulat. Apparet ei vna facies scripturarū: ⁊ veteris instrumenti dispendia/in cōpendiosam redigit breuitatem. Replicat promissiones ⁊ beneficia dei: murmurationes et malesicia populi: bona prestita/reddita mala: ad extremū diuini sanguinis exprobrat effusionē: refractorios spūs: duros ceruice: incircūcisos corde ⁊ auribꝰ: et sublimi voce hom icidas et prodritores appellat. Non verē conuenticula congregata de sanguinibꝰ; ⁊ inter manus queren-

Actu. vj.

Actu. vij

Job. xlj.

Actu. vj.

puerb. j

ī. Cor. xij.

pō. liij.

Actu. vij

Ibidem

Universidad de Deusto
Biblioteca

spiritus suū:spiritū ptiçꝫ ꝫ sanctū:illū quē signāter quasi quoddā signaculū apostolus in homine p̄cepit conser-
1.thes.v. uari. Ut integer (inquit) spiritus ꝫ anima ꝫ corpus in die dominī sine querela seruēt. O quanta pietas: quātus affectus: ꝫ ardentissime charitatis integritas. Recte martyrū stolē iste sibi p̄euendicat: in quo similitudo dñi pendentis i cruce mirabilis formulis est impressa. In ligno enī spinis coronat⁹: lācea cōfossus: cruci affixus: dissimulat illū vnicū dolorē: ꝫ obliuiscit mortis vicine/nouū introducturus exēplu: aperit latitudinē charitatis: ꝫ apertionī cāpo terminos tradite legis amplificat: iam nō solū amicus amicis: sed velint/nolint amicus pariter ūimicis.
Luc.xxiij. Pater (inquit) ignosce illis: q; nesciunt quid faciūt. Non potuit esse inefficax oratio mortis: vnde ꝫ inimicoꝝ numerositas ad numerum amicorū transiuit. Uide q̄ recto cursu stephanus etsi non equat: sequit tñ redemptorem. Volat saxa imber: ꝫ fortissimis iuidoꝝ manib⁹ locavulnerum duplicant: sed patienter patit coronatus noster: de corona nominis ad coronā regiminis transferendus. Nescit affectū carnis: ꝫ mortis horā ignorat: ꝫ vide quod deliberat ad faciendū. Positis ait genib⁹: exclamauit voActu.vij ce magna dicens. Dñe: ne stātas illis hoc peccatū. Clamat voce magna: q; magna vtiçꝫ charitate. Positis genibus: q; vera ꝫ humili simplicitate p se orās stat et erigit: pro lapidantib⁹ flectit genua. Quis audiuit vnq̄ talem? Et quis vidit huic similē? plus dolet persequentiuꝫ peccatum/q̄ sua vulnera: illoꝝ iniquitatē/q̄ suam mortē. Et
Ibidem cū hoc dixisset: obdormiuit in dño. Felix somn⁹ cū requie requies cū voluptate: voluptas cū satietate: satietas cuꝫ securitate: securitas cū eternitate. Obdormiuit (inquit) in dño absorptus in charitatis abyssuꝫ: ꝫ inter dei sui bracchia requiescēs. Sedebat a dextris dei dñs iesus: sed primo martyri martyruꝫ caput. Recolitis quod illa ecclesie lingua (augustinū loquor) de hoc martyre senserit: quez post mortem septem mortuos asserit suscitasse. Eya vos qui leuitali ordine prefulgetis: cātate huic canticū nouū: et tante festiuitati festiuis vocibus inclamate. Fortassis concinentibus etiā suggeret de vobis dño suo iudici vestro/ne stātuas illis aliquid ad peccatū: qui est deus benedictus in secula Amen.

¶ Homelia sancto bernardo ascripta.

Quis a me fili charissime quatenus ex lectione euangelica: quadodecimis pueri Jesu gesta narrantur: aliqua pie meditationis/ꝫ sancti amoris elicia femina: ꝫ spontulis litterarū cōmendanda/tibi colligenda transmittā. Adhuc nuncius ista ipse loquebatur: ꝫ ecce sensi in ipsis medullis cordis mei/ex quanto: ex quali ex q̄ ardēti: ex q̄ dulci tua id fraternitas petebat affectu: cū subito mihi venit in mentez/vbi aliquādo fuerim: q̄d senserim: quid in meipso euāgelica verba nōnunq̄ egerint: vel cū legerenk: vel cū cantarenk. Respexi miser/respexi: ꝫ vidi q̄ longe post terga illa suauia ꝫ iocunda reliquerim: q̄ longe ab his delitijs occupationū ꝫ solicitu-
Job. vj. dinū me funes extraxerint: adeo vt q̄ tunc tangere nolebat aīa mea: nunc p̄e angustia cibi mei sint. Nec recorda tus sum: ꝫ effudi in me aīam meā: cū emissa ad me manū dñi tetigit cor meū: ꝫ vnxit illud vnctiōe mie sue: cernens in ipso inquisitionis tue modo/q̄d luminis/quid splendoris tuus mihi instillabat affectus cū insinuari tibi flagitares: puer Jesus triduo illo quo querebak a matre vbi fuerit: quo sit visus hospitio: quib⁹ cibis alimus: quoꝝ delectatus cōsortio: quib⁹ negocijs occupatus. Sentio si mi/sentio ea ipsa q̄ familiariter: q̄ affectuose: cū quib⁹ lacrymis in orationib⁹ tuis sanctis ab ipso Jesu foleas scisitari: cū ante oculos cordis tui/illa dulcis pueri dulcis versak imago: cū illū speciosissimū vultū spūali quadam imaginatiōe depingis: cū oculos illos suauissimos simul ꝫ mitissimos in te iocūdius radiare p̄sentis. Tunc
Cyt videtur mihi) intimo clamas affectu. O dulcis puer vbi eras? Ubi iacebas? Quo vrebaris hospitio? Quo frebaris cōsortio? Utrū in celo? Utrū in terra? Au in domo aliqua interim morabaris: vel certe cū aliquib⁹ tue etatis puerulis secreto loco p̄sistēs/eis secretoꝝ mysteria pfundebas sm tuā in euāgelio vocē. Sinite paruulos venire mat.xix.
ad me: ꝫ nolite, phibere illos. Felices si q̄ fuerūt illi/quibus tot diebus tā familiariter tuā p̄sentiaz indulsisti. Sz q̄d est mi dulcis oñe: q̄ sctissime matri tue querēti/doleti suspiranti nō cōpatiebaris? Deniçꝫ ipsa ꝫ pater tuus dolentes querebāt te. Immo tu dña mea dulcissima: cur dominū querebas/quem deū esse nō ignorabas? Au ne cruciaretur fame: ne frigore veraret: ne ab alio quolibz eratis sue puero iniuriaret? Nonne ibi eram? Nōne ipse est q̄ pascit oa: oīa nutrit: qui fenū agri q̄ hodie est: ꝫ cras in clibanū mittit: gloriosus salomone vestit ꝫ ornat? Quin potius dña mea pace tua dico: dulcissimū filiū tuū/cur tam facile amisisti: tam incuriose custodisti: tam sero q̄ deerat aīa dueristi? Utinā ꝫ mihi inspirare dignaret ipse Jesus: q̄d sibi sic querēti: sic flagitāti: sic estuanti: interno ꝫ spirituali sermone respōderit: vt nota tibi scriberē: ꝫ gustata eructare sufficerē. Videam⁹ tñ (si placet) quidnā sit q̄ dñs iesus in bethleē nascit: latet in egypto: nutrit in nazareth: ꝫ inde duodennis ad templū ꝫ metropolim ciuitatē ascēdit: nec cū solus: sz sub parentū disciplina. Ut q̄d ista oīa? Quia p̄fecto dux est dñs me⁹ iesus: q; medicus: q; doctor. Quia vt dux exultauit vt gigas ad currendam viā: q; a summo celo egressio ei⁹: ꝫ vsq̄ ad bethleē descēsus eius. Ibi plena celestiū odoramentoꝝ relinquēs vestigia: posuit tenebras. i. egyptū latibulū suū. Et cū sedēntibus in tenebris: ꝫ vmbra mortis/lucem superne gratie infudisset: etiā nazareth sancta sua p̄sentia nobilitauit. Sicq̄ nazaren⁹ effectus in templū introducit: vtq̄ puer discens/nō docens/audiens ꝫ interrogans: ꝫ in his oībus a parentū disciplina nō recedens. Sic dñe/sic p̄cedis miseros: sic sanas egrotos: hanc viā errantibus: hāc ascendentibus scalam: hunc exulib⁹ reditū demōstrans. Quis dabit me bone iesu ruis iherere vestigijs: ꝫ fic currere post te: vt quādoq̄ app:ehendā te. Ego, pdigus ille Luc.xv.
filius: qui accepi ad me meā substantiā/ nolens custodire ad te fortitudinem meā: p̄fectus sum in regionem longinquā: regionem dissimilitudinis: cōparatus iumentis insipientib⁹: ꝫ similis redditus illis. Ibi dissipaui oīa bona mea viuendo luxuriose: et sic cepi egere. Infelix egestas/cui ꝫ panis defuit: ꝫ porcoꝝ cibus nō p̄fuit: sequēs quedā aīa immūdissima/errauit in solitudine i inaquosa: via ciuitatis habitaculi nō inueni. Esuriens et sitiens aīa mea in malis contabuit: ꝫ dixi: Quanti mercennarij in domo patris mei abūdant panib⁹: ꝫ ego hic fame pereo? dum sic clamarem ad deū: eraudiuit me deducēs me in viam rectā: vt irem in ciuitatē habitationis. In quā nisi in illam que abūdans panib⁹/domus dicitur panis: id est bethleem? Confiteamk vbi dñe misericordie tue: q; satiasti aīam inanem: ꝫ aīam esurientez satiasti bonis. Pauper vtiçꝫ ille qui de celo descendit: ꝫ positus in p̄sepio spiritualiū cibus effectus est iumentoꝝ. Et hec quidem cōuersionis vita: quasi spūalis cuiusdā natiuitatis initiū vt cōformemur paruulo/pauperis suscipiam⁹ insignia: et facti vt iumētū apud te dñe p̄sentie tue delitijs perfruamur. Sed quia scriptū est/fili accedēs ad seruitutez Eccli.ij.
dei/sta fortiter: ꝫ p̄para aiam tuā ad tentationē. Abscondit modicū facie suā dñs Jesus a nobis: non vt discedat: sed lateat. Ecce egyptus: ecce tenebre: ecce turbatio. Sedentes quippe in tenebris: ꝫ vmbra mortis ex parte/iocūditatis inopia vincti: ꝫ compediti ferro/propriū videlicet duricia cordis/necesse est vt clamemus ad dñm cū tribulamur: ꝫ ipse de necessitatib⁹ nostris eruet nos. Luce em̄ cōsolationis sue dissipās tenebras huius tentationis: et gratia interne cōpunctionis: rumpēs vincula interioris duricie serenio tipultu nos p̄cedit in nazareth: vt ibi in

ter flores scripturarū ꝫ virtutū fructus/senioꝝ discipli/na nutrit: duodecim annis delitias sortiamur. Sicut em̄ dñs iesus in nobis nascit ꝫ concipit: ita profecto crescit ꝫ nutrit in nobis: donec occurramus omnes in virū perfe-
Luce.ij. ctum/i mēsurā etatis plenitudinis christi. Cū ergo facti esset iesus annoꝝ duodecī: ascendentib⁹ illis in hierusalē sm cōsuetudinē diei festi: cū redirēt remansit puer Jesus in hierusalē. Primū itaq̄ ne nos p̄tereat huius historie suauitas: sciendū id moris fuisse iudeis: vt ascenderes ad diem festū seorsum viri: seorsum mulieres incederent: ne forte aliquid coinquinationis subrepere t p̄scribēti te lege diuina vt mundi tantū sacris solēnijs interessent. Unde credibile est puerū Jesus illo tēpore nūc patri ꝫ viris adherentib⁹ ei: nunc matri ꝫ mulieribus comitantib⁹ eas/sue p̄sentie dulcedinez indulsisse. Cogitem⁹ ergo quāta eoꝝ fuerit felicitas: qui tot diebus videre facie eius: ꝫ mellifluos eius sermones audierūt: ꝫ cōsiderauerunt in homine ꝫ puero quedaz celestis radiare virtutis: ꝫ inter confabulationes mutuas mysteriū sapientie salutaris inserere. Stupēt senes: admirank iuuenes: et sue nūc etatis pueri/moꝝ grauitate: ꝫ sermonū pondere deterrenk. Credo em̄ in illo speciosissimo vultu/tantā gratie celestis elegantiam refulsisse: vt omniū in se cōuerteret aspectū: auditum erigeret: excitaret affectū. Cerne queso quēadmodum a singulis rapik: a singulis trahik: senes osculātur: amplectunk iuuenes: pueri obsequunk. Que lachrymarum a pueris/duz diutius a viris tenek. Que sanctis mulieribus querimonie cū paulo plus cū patre: ꝫ ei⁹ socijs moraek.
Luc.ij. Credo singulos p̄oclamare intimo affectu: Osculek me osculo oris sui. Et pueris eius p̄sentiā suspirantib⁹/seorsum contubernijs se inserere non audentibus: illud facile coaptarūr. Quis mihi det te frater meū: sugentē vbera matris mee: ꝫ inueniaz te foris/ꝫ deosculer? Cum igitur hac iocunditate ingredientib⁹ cunctis ciuitatē sanctā cōtemplare rogo iter singulas familias q̄ pia fuerit: ac sancta contentio: cūctis desiderantibus eius sibi p̄sentiam dulcissimam indulgeri: hec felix que vicit. Forte ob hanc causaz cōsummatis omnib⁹ cū redirēt: remāsit puer Jesus in hierusalē: ꝫ nō cognouerunt parentes eius: arbitrantes em̄ vnusquisq̄ q̄ esset cum altero: vtpote qui amabak ab omnib⁹: ꝫ ab omnib⁹ petebak. Nō cognouerūt parentes eius q̄ abesset/donec itinere diei expleto/p singulas familias: que simul ascenderāt: quererek inter cognatos ꝫ notos. Et nō inuenientes regressi sunt in hierusalē: post triduū aūt inuenerūt eū in tēplo. Per illud itaq̄ triduū/vbi eras bone Jesu? Quis cibuz aut potum ministrauit? Quis detraxit calciamenta? Quis membra puerilia vnguentis fouit et balneis? Scio certe: q; sicut voluntarie nostrā sumpsisti infirmitatē: ita cū velles: propriā ostendisti virtutē: ꝫ ita cuz velles: his obsequijs nō egusti: vbi ergo eras dñe iesu? De his omnib⁹ estimare: vel cōcere: vel opinari libet aliq̄d: affirmare aūt temere nihil licet. Quid dicā deus meus/an vt te per omnia nostre conformares paupertati: ꝫ in te humane nature calamitates susciperes/quasi vnus e turba pauperū stipez per ostia mēdicabas? Quis dabit me buccellarū illarū sic mēdicatarū participē fieri: vel saltē diuini illius edulij reliquijs sagināri? Sed vt ad sublimio: is opinionis secretā vertamus: prima forte die paternis se vultib⁹ p̄sentauit: nō vt cōsederet: sed vt ordine suscepte dispensationis/paternā vocem cōsuleret. Non absurda videk talis opinio: si estimek q̄ dei filius de his que in diuina natura simul ipse cū patre ꝫ spūsancto coequalis: ꝫ cōsubstātialis vtriçꝫ dispo-
fuerat in forma serui/quā susceperat: homo paruus deus magnū cōsuluerit: nō vt discere t: q̄ ipse cū patre in forma dei eternaliter nouerat: sed vt ipsi patri per omnia deferret: obedientiā offerret: p̄referret humilitatē. Ibi igitur in illo secreto cubiculo patrie de baptismate suscitando: de eligēdis discipulis/ꝫ cōdendo euangelio: de miraculis faciendis. Postremo de tolerāda passionis: de resurrectionis gloria. Cuncris diuino modo dispositis alterā iam die angelicis ꝫ archāgelicis choris suauitatē suiuvlgatis indulsit. Referēsq̄ antiquā ciuitū supernoꝝ ruinam: post modicū reparandaz vniuersam letificauit ciuitatem dei. Jam tertia die se cuneis patriarcharū: et prophetarū immiscens/ea que a sancto sene Symeone duduz audierant: proprijs vultus manifestatione approbauit. Sicq̄ expectationis illoꝝ moras: instantis iam redēptionis promissione consolans animequiores arcq̄ alacriores reddidit vniuersos. Merito igit post triduū inuenik in tēplo/in medio doctoꝝ ꝫ senioꝝ: vt paterne pietatis de hominū reparatione cōsiliū ficut angelis/et sanctis carne exutis quantum videbak p̄opalauerat: in omnium locoꝝ sacratissimo templo hierosolymitico: et his primo qui p̄ciosissimū huius p̄missionis thesaurum in sacris litteris cōseruabant paulatim inciperet referare: primū audiens ꝫ interrogans: deinde sacratissima mysteria prodens. Denicq̄ mirabank omnes super prudentia ꝫ responsis eius. Data est hec pueris ꝫ adolescentib⁹ humilitatis/ꝫ reuerentie forma: vt in medio senioꝝ taceant vt audiāt: interrogent vt discant. Indica mihi dilectissima dña mea mater dñi mei/quid tibi fuerit animi: quid stuporis: quid gaudij: cum dulcissimū filiū tuū dñm Jesum inuenires: non inter pueros: sed inter doctores: cū omnium oculos in ipsuz intētos: omniū cerneres aures ad ipsuz erectas: cum de prudentia eius ꝫ responsis pusilli ꝫ magni: docti pariter ꝫ indocti loquerenk. Inueni inquit/quem diligit
Can.iij. anima mea: tenebo illuz nec dimittā. Tene o dulcis dña: tene quē diligis: ꝫ triduanā eius absentiā multiplicatis delitijs recōpēsa. Fili quid est q̄ fecisti nobis sic? Ecce pater tuus ꝫ ego dolentes querebamus te. Iterū dña mea dico tibi: Quem dolebas? Credo nō famem: nō sitim: nō inediam timebas puero quē deū noueras: sed tantū subtractas: vel ad modicuz ineffabiles p̄sentie eius delitias querebaris. Tam em̄ dulcis est dñs iesus gustantib⁹ euz tam speciosus ad videndū: tam suauis ad amplectēdū: vt bremis ei⁹ absentia: maxima doloris materia sit. Quid est q̄ me querebatis? Nesciebatis quia in his que patris mei sunt: oportet me esse? Jaz hic celestiū mysterioꝝ: in quib⁹ per triduū fuerat obseruatū: incipit referare secretū. Ut humilitatis ꝫ obedientie/simulq̄ p̄prie voluntatis deserende senioꝝ p̄ceptis: ceriā vtilib⁹ p̄termissis/obtēperandi expressius: ꝫ excellentius cōmendaret exemplum: cū his sublimibus/tam vtilibus: tam deniq̄ necessarijs p̄termissis/senioꝝ se subdit voluntati: vt ait euāgelista. Et descendit cum eis: et erat subditus illis. Sed q̄d est q̄ ait euangelista: scz q̄ ipsi nō intellexerūt verbū: q̄d locutus fuerat. Nō hoc de maria dictum arbitror: que ex quo spiritussanctus superuenit in eam: et ei virtus altissimi obumbrauit: nullum filij consiliuz potuit nescire: sed ceteris nescientibus siue nō intelligētib⁹ q̄d dixerit: Maria vt sciens: et intelligens cōseruabat omnia verba/hec cōferens in corde suo. Memoria cōseruabat: meditatione ruminabat: ꝫ hec cum ceteris que de eo viderat et audierat: conferebat. Ita etiā beatissima virgo tunc miseris/corditer p̄uidebat nobis: ne tam dulcia: tam salubria: tam necessaria aliqua negligentia laberenk: ꝫ propterea nec scriberenk: nec predicarētur: et sic sequēres/hui⁹ spirituallis inane delitijs fraudarenk. Omnia igitur hec virgo prudentissima fideliter cōseruauit. Verecūde tacuit: opportune prodidit: et sanctis discipulis et apostolis predicanda cōmisit. De his vo que sequūtur: Jesus proficiebat etate et sapientia et gratia apud deum et homines. Multi multa diserūt: et diuersi diuersa sentiūt: de quoꝝ sentētijs nō est nostrū iudicare. Alij animā christi ex quo creata est ꝫ assumpta in deum/equalē cum deo sapientiaz habuisse putarūt. Alij quasi creaturaz creatoꝛi adequare timētes ficut etate: ita cū sapiētia p̄fecisse dixerūt euāgeliste innitētes auroritati: qui ait: Jesus aūt p̄ficiebat eta-
te/ꝫ sapiētia/ꝫ gratia. Nec mirū (inquit) si mino: dicak

Universidad de Deusto
Biblioteca

fuisse sapientia: cuz mortalis atq; passibilis: atq; per hoc beatitudine minor; tūc fuisse veracissime predicek. De horum sententijs iudicet quisq; vt velit: Mihi sufficit scire: ⁊ credere dominū Jesum: ex quo cum deo in vnam est assumptus personam: fuisse perfectū deū: ac per hoc perfectam sapientiam: perfectam iusticiā: perfectā beatitudinē: perfectā fuisse virtutē: et esse quicquid de eo fm substantiam dici potest: de eo potuisse dici etiā cuz in vtero fuisset matris: nō ambigo. Nec ideo aut resurrectionē: aut mortalitatē: aut passibilitatē abrogam⁹: cū eū nō phātastice: sed vere hominē esse ꝓfiteamur: ⁊ veram hominis fuisse naturā in qua potuit proficere. Verum etate aut sapiētia ipſi videam⁹: qui de huiusmodi cōtendere nolūt. Tu aūt fili questiones non queris: sed deuotionem: nec vnde lingua acuat: sed vnde anim⁹ exciteꝁ. Et propterea his que ad hist̄oriā pertinent: interim ꝓtermissis ad spiritualez Intelligētiā enucleandā: sicut ipse de quo loquimur: inspirare dignabit: trāseam⁹. Tūc redenduz est ad te fili charissime: cuius anim⁹ est cōformari christo: ⁊ vestigijs Jesu arctius inherere: si fore sufficiaz de euāgelica lectione tuuz tibi explicare profectū: vt hoc ipsum legas in his cedulis: quod in teipso suauis experiris. Credo eñ te transisse ad nazarenas/de bethleemitica pauptate diuitias: et iam duodenū effectū de floribus nazarenis/ad fructus hierosolymiticos ascēdisse: vbi nō tā in codicib⁹ q̄ in ꝓprijs moribus hec mystica valeas lectitare. Sicut eñ bethleez vbi christus paruulus ⁊ paup nascit: bone vite est inchoatio. sicut nazareth vbi nutrit: virtutum est exercitatio: ita hierusalē ad quā dñs ascendit: est celestiū secretoz contemplatio. In bethleem eñ ⁊ pauperescit: in nazareth diescit: in hierusalē affluit delitijs. Pauperescit quippe per fecta mūdi abrenūciatione. Et ditescit virtutū pfectione: delitijs affluit spiritualiū sapoz dulcedine. Ascendendū quippe est a ꝗualle plorationis inter aspera tentationis per plana exercitij spiritualis: ad alta luminose ꝓtemplationis. In bethleem noue cōuersationi dedicat infantia: que rationis impotēs neminez ledit: neminē fallit: libera cupiditatis sue voluntatis inscia/neminē iudicat: nulli detrahit: nihil cupit: nec de presentib⁹ anxia: nec de futuris solicita: alieno tantū sustentat iudicio. Hāc nobis infantiam/vas electionis commendās: si quis (ait) inter vos sapiens voluerit fieri: stultus fiat/vt sit sapiēs. Et dñs in euangelio. Nisi conuersi fueritis/⁊ efficiamini sicut paruuli nō intrabibitis in regnū celoꝝ. Hac itaq; quelibet anima initiata infantia/post herodianas persecutiones si ceperit ea quasi in agro fertilissimo virtutū flores vbiq; pullulare: nō immerito nazareth q̄ flos interpretat: quasi septēnis inhabitās duodecimū annū feliciter expectabit. Primo quidē necesse est vt ager cordis nostri peccatoz nostroz recordatione/⁊ infirmitatis nostre ꝓsideratiōe instercoret: deinde tētationū vomere multiplici fatigek: vt sic virtutū semina flores pariāt spiritualiū exercitioꝝ. Ergo illū a quo iam spirit⁹ rimoris/vitia antiqua ⁊ inolitas cupiditates resecauerit: vni⁹ anni puerum existimato. Si deinde mitē cum ⁊ obedientē spiritus pietatis effecerit: bienniez spiritualiter iudicato. Jam si spiritus scientie sue firmitatis cognitionē: rauxilij diuini desideriū infuderit: triennem nō dubites accessisse. Quē si ꝓra tētationes/⁊ carnales delectationes: que militant aduersus animam: spūs fortitudinis immobilē reddiderit ac robustū: annoz quattuoz puerū admirare. Accedat spiritus consilij: ⁊ virtute discretionis quinquēnem faciet. Cui si spūs intelligentie meditationez sacre legis indulserit: ad septi anni etatē felici progressu perueniet. Septimū annū spūs sapiētie aduehit: que de legis diuine meditatione proceditꝗ. Quattuoz vo virtutes cardinales/quasi octuoz etiā annoz lucē aīe inuehunt ꝓficienti: quib⁹ nihil est in vita vtilis⁹ hoib⁹: sicut de ipsis scriptū est. Sobrietatē eñ docet/⁊ prudentiā ⁊ iusticiā et virtutē: quib⁹ nihil est vtilis⁹ Hec sunt ꝓcedentiū virtutū moderatrices/sine quib⁹ cetere nec honeste haberi: nec pseueratēr possunt seruari. Agit eñ sobrietas: q̄ alio nole ꝓperātia dicit: ne sit ipsaꝝ virtutū imoderata progressio. Prudentia: ne sit earū indistincta ꝓfusio. Justicia: ne sit virtutuz vsus imoderatus. Virtus que fortitudo dicit: vt perseueratēr caruz reneatur affectus. Sequit annus duodenus isq; cōtemplationis: que ad ipsam celestem hierusalem animam sublevat estuantem: que celū referat: que portas paradisi aperit: que sponsum ipsum/sponsum speciosum forma pre filijs hominū: quasi per cancellos prospicientē/puris mētis oculis exhibet cōtemplandū: vt vocē illā suauissimaz mereakaudire: Tota pulchra es amica mea: ⁊ macula nō est in te. Immaculata sordib⁹ peccatoz vel passionū: euolans a retib⁹ occupationū: oblita meroz preteritoz/cuius nescientib⁹ imaginib⁹ exterioz creatoꝝ: cordis sui faciez ad cernenduz quem diligit summa auidirate sustollit. Et ideo audit. Tota pulchra es amica mea: ⁊ macula nō est in te. Fauꝰ distillās labia tua. Hyems (inq̄t) trāsijt: iber abijt ⁊ recessit: flores apparuerūt in terra nra. Vi sunt flores odoriferi nimirū: ⁊ adhuc i quadā nouitate virtutes: que post hyemē ꝓsecutionū: et imbrē tentationū in agro pctōris bene ꝓficietis felicirer oriunt: quarū ꝛps decore simul ⁊ odore delectatus/ab inferioribus⁹ eā ad superiora inuitās: hyēs (inq̄t) transijt: imber abijt ⁊ recessit: flores apparuerūt in terra nra. Et qm̄ p gemitu cōpunctionis/aperiē vita cōtēplatiōis: adiecit in sequētib⁹. Vox turturis audita est i terra nra. Recole fili qd soleas in águlis susurrare: cum silicet ad instar turturis: que auis castissima est/soliuaga/⁊ gemebūda latebras queris. Et licet inter multos constitutus solitudinem tibi edificas quotidianam: quoniam gemis: quoniam estuas: quoniā quem diligit anima tua: ⁊ amoris vim patiens: iam optas videre quem amas: quem nunc blandiris: ⁊ nunc ad amoris ⁊ desiderij intensionem suauiter indagas. Nunc moras accusas: nunc te cernis contemptum: nunc te visitatione confiteris indignum: ⁊ iterum de eius totiēs expertus bonitate ꝓsumis. Nunc quasi vlterius non sustineas spirituali quodā litigio / vel luctamine cuincere retardantem conaris? Que tunc lachryme! Qui gemitus! Que suspiria? Que voces! Nunc oculi fletu graues: cum intimis singultibus eriguntur ad celum. nunc manus extenduntur ⁊ brachia: nunc pectoris tonsione anime tarditas accusatur. Proferuntur interim verba sine principio: sine fine: quoꝝ nec sententie cohererent sibi: nec rationes similes sunt: nec alicui⁹ lingue sensus vel idioma seruatur. Quando vox aliquando respondet affectui: et iterū vocē affectus iterūcipit. Gauder certe pi⁹ ille Jesus tali certamine superari: et talis anime tali instantia deleCaū.iiij. ctatus ad circunstātes angelos gloriatur. Vox turturis audita est in terra nostra: in terra viuentium. Vox talis anime sic estuantis auditur: cum talis desiderij odor suus uissimus vniuersam demulcet suauitatem dei. Sic tibi iij.re.xlv. in angulo quasi helie in spelunca/primo transit spiritus grandis subuertens montes ⁊ conterens petras. Nō in spiritu dominus. Et post spiritum commotio: sed non in cōmotione dominus: Et post commotionez ignis: sed non in igne dominus. Post ignem fibilus aure tenuis: ⁊ ibi dñs. Vi sunt quidā gradus per quos in oratione mēs conpuncta cōscendit: quasi virgula fumi ex aromatibus myrrhe ⁊ thuris: ⁊ vniuersi generis pulueris pigmētarij. Sed hec tibijpsi nō tā inuestiganda: q̄ ipsa tua oratione animaduertenda cōmitto. Diligenter ergo attēdas cum qua primuz difficultate nōnunq̄ ingrederis cubiculum pectoris tui: vt inuenias tibi spelunca: in qua quodam modo sepellaris ab omnibus que mundi sunt: ⁊ ores patrem tuum in abscondito. Videtur aliquando coꝝ in modum filicis durissime. Videtur quasi mons aliquis interiacens interioꝝ aspectū ab omnibus spiritualibus exclusisse: donec spiritus grādis perrāpiens subuertat mōtes ⁊ conterat petras ante dñm. Quem nimirum spiritū

Monachus senssus.

Cañ.ij.

Cañ.ij.

sequitur cōmotio: qm̄ mens quadā cōpunctione resoluitur: ⁊ fluctibus lachrymis/quicquid in se sordidū est: vel aduersum cōmouatur: anteriori contritione detergit. Unde orta spe igne inextabilis desiderij exardescit: ⁊ spirituale quoddā certamē init cū deo: donec fibilus aure tenuis illapsus ꝓcordijs/leui tactu perstringit affectū: cunctis cogitationib⁹: cunctis motib⁹: cūctis dissensionibus: cūctis verbis imponēs silentiū/vsq; ad ipsas hierusalē celestis delitias animā subleuat cōtemplatiuā. Tunc ille diu quesitus: totiēs rogatus: tam ardenter desideratus/speciosus forma pre filijs hominū: quasi per cancellos prospicientē/puris mētis oculis exhibet cōtemplandū: vt vocē illā suauissimaz mereakaudire: Tota pulchra es amica mea: ⁊ macula nō est in te. Immaculata sordib⁹ peccatoz vel passionū: euolans a retib⁹ occupationū: oblita meroz preteritoz/cuius nescientib⁹ imaginib⁹ exterioz creatoꝝ: cordis sui faciez ad cernenduz quem diligit summa auidirate sustollit. Et ideo audit. Tota pulchra es amica mea: ⁊ macula nō est in te. Fauꝰ distillās labia tua. Hyems (inq̄t) trāsijt: iber abijt ⁊ recessit: flores apparuerūt in terra nra. Vi sunt flores odoriferi nimirū: ⁊ adhuc i quadā nouitate virtutes: que post hyemē ꝓsecutionū: et imbrē tentationū in agro pctōris bene ꝓficietis felicirer oriunt: quarū ꝛps decore simul ⁊ odore delectatus/ab inferioribus⁹ eā ad superiora inuitās: hyēs (inq̄t) transijt: imber abijt ⁊ recessit: flores apparuerūt in terra nra. Et qm̄ p gemitu cōpunctionis/aperiē vita cōtēplatiōis: adiecit in sequētib⁹. Vox turturis audita est i terra nra. Recole fili qd soleas in águlis susurrare: cum silicet ad instar turturis: que auis castissima est/soliuaga/⁊ gemebūda latebras queris. Et licet inter multos constitutus solitudinem tibi edificas quotidianam: quoniam gemis: quoniam estuas: quoniā quem diligit anima tua: ⁊ amoris vim patiens: iam optas videre quem amas: quem nunc blandiris: ⁊ nunc ad amoris ⁊ desiderij intensionem suauiter indagas. Nunc moras accusas: nunc te cernis contemptum: nunc te visitatione confiteris indignum: ⁊ iterum de eius totiēs experti bonitate ꝓsumis. Nunc quasi vlterius non sustineas spirituali quodā litigio / vel luctamine cuincere retardantem conaris? Que tunc lachryme! Qui gemitus! Que suspiria? Que voces! Nunc oculi fletu graues: cum intimis singultibus eriguntur ad celum. nunc manus extenduntur ⁊ brachia: nunc pectoris tonsione anime tarditas accusatur. Proferuntur interim verba sine principio: sine fine: quoꝝ nec sententie cohererent sibi: nec rationes similes sunt: nec alicui⁹ lingue sensus vel idioma seruatur. Quando vox aliquando respondet affectui: et iterū vocē affectus iterūcipit. Gauder certe pi⁹ ille Jesus tali certamine superari: et talis anime tali instantia deleCaū.iiij. ctatus ad circunstātes angelos gloriatur. Vox turturis audita est in terra nostra: in terra viuentium. Vox talis anime sic estuantis auditur: cum talis desiderij odor suus uissimus vniuersam demulcet suauitatem dei. Sic tibi iij.re.xlv. in angulo quasi helie in spelunca/primo transit spiritus grandis subuertens montes ⁊ conterens petras. Nō in spiritu dominus. Et post spiritum commotio: sed non in cōmotione dominus: Et post commotionez ignis: sed non in igne dominus. Post ignem fibilus aure tenuis: ⁊ ibi dñs. Vi sunt quidā gradus per quos in oratione mēs conpuncta cōscendit: quasi virgula fumi ex aromatibus myrrhe ⁊ thuris: ⁊ vniuersi generis pulueris pigmētarij. Sed hec tibijpsi nō tā inuestiganda: q̄ ipsa tua oratione animaduertenda cōmitto. Diligenter ergo attēdas cum qua primuz difficultate nōnunq̄ ingrederis cubiculum pectoris tui: vt inuenias tibi spelunca: in qua quodam modo sepellaris ab omnibus que mundi sunt: ⁊ ores patrem tuum in abscondito. Videtur aliquando coꝝ in modum filicis durissime. Videtur quasi mons aliquis interiacens interioꝝ aspectū ab omnibus spiritualibus exclusisse: donec spiritus grādis perrāpiens subuertat mōtes ⁊ conterat petras ante dñm. Quem nimirum spiritū dei potentiā: vel ad dei sapientiā: vel ad dei benignitatez pertinere noscūtur. Nā si cogitek deus respectu omniū/vt causa: quoz undā vt fint: quoz undā aut vt rationales: ac per hoc sapiētie capaces fint: multoꝝ q̄ vt beati fint. Primū potētie: alterū sapiētie: vltimū ascribā bonitati. Potētie quidem est: q̄ sine ipso nulla creatura subsistit. Sapiētie: q̄ sine ipso nulla doctrina instruitur. Bonitatis: q̄ sine ipso nullus rei vsus expedit. Apud ipsum secura sunt omnia: cū nihil sit quo eius turbari possit potentia. In ipso creata sunt oia: cuius nō potest falli sapiētia. Ex ipso recta sunt omnia: cuius natura nulla pōt depauari malicia. Ergo in rerum creatura cōtemplamur eius potentiā: in forma sapientiā: bonitatē in vsu. Sane in his que in carne gessit: cū cōtemplari malueris: hūc ipsuz tri duane lucis splendoꝝ facile intueberis. Si nascentez in presepio: si in brachijs vagientē: si pendentem ad vbera. Si inter vlnas hymeonis paruulū/oculis illuminate mētis aspexeris: bonitatis eius opera interi⁹ admirare. Si vultū ei⁹ igneū: flagellu q̄s de resticulis: vocēq̄ terribilē: quib⁹ vendentes ⁊ emētes in templo terruit: quibus euertit cathedras numulario⁹: quib⁹ insuper colūbarū vēdidoꝝ eiecit: cōsiderare delectat: tante virtutis potētiā expauesce. At si iocūdū ducis/insidias scribarū ⁊ pharisecorū totiēs deprehēsas: callidas eoz obiectiōes: responsionū illius ꝓudentia cōfutatas/occulta mēte perspicere sapiētie eius lucem: clarius emicare perscntes. Ira q̄s fuit potētie q̄ fugauit demones: q̄ turbas pauit: q̄ calcauit maria: q̄ lazarū vocauit de monumēto: ⁊ tū no minoris sapiētie fuit: q̄ vt principes huius mūdi fallerēt: inter diuina miracula: a diabolo se tentari permisit. Q̄ō velut egenus esurierit: q̄ in naui dormierit: q̄ crucez mouiturus ascēderit. Verū quia in bonitatis illius meditatione libētius immoraris: ingredere quesō domum simonis pharisei ⁊ intuere arrētius: q̄ pio: q̄ suaui: q̄ iocūdo: q̄ clementi vultu humi prostratā respicit peccatricē. Q̄ cōpatiens ꝓcessu illos pedes penitētie lachrymis irrigādos preBuce. ij. beat: ⁊ capillis quos sibi hactenus superbia ⁊ lasciuia vendicauerat detergēdos: labijsq; tot scelerū feditate pollutis diligēter osculādos. Osculare/osculare o beata peccatrix pedes dulcissimos/suauissimos/speciosissimos: quibus caput serpētis cōteritur: ante quos antiquus hostis egredit: quib⁹ calcātur vita: quib⁹ mūdi ois sternit gloria: quibus superboꝝ et sublimiuz colla mira virtute premūtur. Osculare inquā et felicib⁹ allambe labijs vestigia: que nullus peccato: post te exhorrear: nullus quātumlibet criminosus refugiat: nullus expauescat indignus. Osculare/cōplectere/stringe: ⁊ angelis ⁊ hominibus adoranda vestigia/penitētie et cōfessionis vnguēto perfunde: vt tota domus impleatur odore vnguēti. Ue vet tibi o pharisee: cui est odor mortis in mortē: qui times alienis maculare peccatis: cū te timor ꝓximus/deterius/fediusq; maculet. Nescis q̄ suaue redoleat miseri cordie misere hui⁹ peccatricis miseria. Q̄ dulciter sapiat pietatis cōfessio pura peccati. Q̄ gratū sit illi sacrificiū cordis cōtritio: q̄ cito cōsumat peccatū archēs dilectio. Oeniq; dimissa sunt ei peccata multa: quoniam dilexit multū. Beata tibi o beatissima peccatrix: ostēdisti mūdo totum suis peccatoribus locū: pedes scz Jesu: qui neminē spernunt neminē proiciunt: neminē repellunt: suscipiunt omnes: omnes admittūt. ibi certe cuiuscūq; impia sordida mutat pellem suam ibi pardus mutat varietatē suā: vbi solus pharisceus non expurgat superbiā suā. Quid agis o anima mea: o miserra mea: o peccatrix mea? Habes certe in te tuas lachrymas: habes vbi feda tua oblectamenta sacris oculis purgeo: ⁊ totū affectionis tue vnguentuz secure fine aliquo metu vitij infundas. Quid dissimulas? Erūpite o dulcissime lachrymē: erūpite: cursum vestrū nullus impediat. Rigate sacratissimas plantas dñi mei: saluatoris mei: susceptoris mei. Nā si q̄s pharisceus submurmuret: si me a suis aspectib⁹ arcendum censeat: si fumbrie sue tactu indi-

Job.ix. Eccls.x.

Psal. xxxiij.

There. j.

Eiusd. xij.

pū. xxvj. Cañ. viij

Matth. xviij.

j.cor.iij.

sap. viij

Universidad de Deusto
Biblioteca

gnū iudicet/subsannet/irrideat:auertat oculos:cōtineat aures:nihilominꝰ ruis inherebo vestigijs Jesu:meis strīgam manibus:primá labijs:nec a lachrymis cessabo vel oculis/donec audiam:dimissa sunt ei peccata multa:quīa dilexit multū. Est ergo dies prima qua aīa sitiens deum inspectat:& in amenitatibus quasi in hierusalē cōmorat diuine potētie in templo. Scōa sapiētie illius admiratio. Tertia bonitatis & dilectionis prelibatio. Ad primaꝫ pertinet iusticia:ad secūdam scientia:ad tertiā misericordia. Justicia terret:scientia docet:misericordia fouet. Introibo in potētias dñi:dñe memorabo iusticie tue solī. Ecce iusticia. Incerta & occulta sapiētie tue manifestasti mihi. Ecce scīētia. Quīs melior est misericordia tua super vitas. Ecce misericordia. Et in prima die timor: qō ex iustitie cōsideratione procedit:animá purgat. In scōa sapientia illuminat. In tertia illuminatam bonitate dulcedinis sue remunerat. Termis (ni fallor:) q̄ necessariū sit & vtile iter bonoꝝ operū exercitia:p triduū ꝟ hierosolymiticas frequētare delitias:in quib⁹ timor administrat panē doctoris.scientia vinū exultationis:bonitas/lac consolationis. Scio nūc te mirari/q̄ delitias dixerim:quib⁹ doloreꝫ nō deesse cōmemorauī:quomodo expertus sum sepius/q̄ dolorē illū qui de casto timore p̄cedit:oībus huj⁹ mundi delitijs mens cōpuncta preponit. Et hec dicta p̄ modulo experiētie nostre. Ceterū viri excellētioris meriti:& capacioris ingenij:animeq̄ purgationis/in trib⁹ his subtilioꝝ ac profundioꝝ rimātur. In potētia scz dei/profunda iudicia. In sapiētia/secreta cōsilia. In bonitate eius/misericordie dona ineffabilia. Denicq̄ paulus ingressus in potērias dñi:& abyssuꝫ iudicioꝝ eius expauescēs:o homo (inquit) tu quis es:vt respōdeas deo: nunquid dicit figmentum ei qui se finxit: cur me fecisti sic? Sed et thesauros sapiētie eius admirās ait. O altitudo diuitiarū sapientie et scientie dei:q̄ incōp̄hēsibilia sunt iudicia eī⁹: & inuestigabiles vie eī⁹. Diuitias q̄ bonitatis eius cōmorans. An diuitias (inquit) bonitatis contēnitis? Post triduū igitur inuenerūt eū in templo:haud dubiū q̄n Maria et ioseph:altera mater:alter nutricius. Inuenīt iraq̄ spūalis spūalium cōtemplatoꝝ non in quolibet loco:sed in templo. Habet em̄ hierusalem atriū:habet portas:habet templū. Et atrium aliq̄n patet quidē inimicis: porte autē patefiunt solis amicis:ingressus vo templi non indulgetur nisi p̄fectis. Igitur qui in tēpoꝝ alib⁹ eterna:in terrenis celestia:in humanis diuina:in creaturis creatorem valet inspicere:quasi in atria celestis hierusalē introductus exultet. Ducuſq̄ pbi quasi inimici in atria intelligētie sue/vim poterāt extēdere sicut dicit apl̄s. Qō em̄ notum est dei manifestum est in illis:inuisibilia em̄ ipsius a creatura mūdi per ea q̄ facta sunt intellecta cōspiciuntur sempiterna q̄ virtus ei⁹:& diuinitas. Qui vo in scripturis sanctis ablato velamine/reuelata facie gloriā dei poterit cōtemplari de ingressu portarū hierusalē gloriet̄ur. At si pinguedinē intime dilectionis:& tue adipe affectionis i cordis ara celestis desideriꝫ flāma succēderit:& ascēderit fumus aromatū de flagrātia oratiōis: sicq̄ oculus mentis/in ipsa celi secreta radiuꝫ poterexerit:& cordis q̄ palato illi⁹ diuine dilectiōis felix tactus sapuerit:cū holocausto grauissimo templū hierusalē frequētasti. Sed anima sancta in his delitijs cōmorante dolet mater:mater & nutricius cōquerūtur:& querūr:inuentū tandē Jesum leui increpatione castigāt & reducūt ad nazareth. Hec magne viris spūalibus cōgruūt:quib⁹ dispēsatio verbi dei/vel animarū cura cōmissa est. Potro nutritiū nostruꝫ nihil liberius dixerim:q̄ spiritūsanctū. Mater vo nil rectius/q̄ charitatē:si nos fouēt & promouent:pascūt & nutriunt:et gemine affectionis dei videlz & proximi lacte reficiunt. Hi nos in studijs sanctis quasi in nazareth tenent & sustinent:hi nos consolantur in tristibus: hi in dubijs cōsulunt:hi fessos roborant:hi sanāt cōtritos corde et alligant cōtritiones eoꝝ:hoc auxilio de nazareth trāsim⁹ in hierusalē:de labore ad requiem:de fructu bone actionis/ad secreta cōtemplationis:hi nobis eterna lege perscribūt vt pro cura proximi nō negligamus ex toto cōtemplationis dei. Nec rursus p̄o delitijs cōtemplationis curaꝫ proximi omittamus. Hñ nō immerito si quieti plusq̄ oporteat indulgeamus:de nobis charitas fraterna cōgue rit̄ur:nec gratiā habet nostrā in hierusalē cōmorationē: si alijs quos nostra solicitudo prospicit:senserit imminere:ex nimia quiete pernicie. Plerūq̄ em̄ nobis vel secretis meditationib⁹: vel priuatis orationibus: postposita actione mentis/si plusq̄ subditis expedit:immorē in medijs delitijs:spiritu nimirū operāte:& charitate suggerēte subito venit in mentē memoria infirmoꝝ. Ut illū cogitemus contristatū:expectare a paternis viscerib⁹ cōsolationē. Alterū tentatū exploratre:qñ procedēs in publicū pater ei afferat suo sermone solamen. Illum ire stimulis agitatum:quādo nō habeat vbi cōceptū virus cōfessione salubri evapoꝝet. Aduersus patrē submurmurare: alterū accidie spiritu victū:vt inueniat cui loquatur:quē consulat:huc illucq̄ discurrere. Tali itaq̄ suggestu progresso ex paternis cordibus/quasi increpante audiuim⁹ matrē charitatem:fili quid fecisti nobis sic. Ego et pater tuus dolētes querebamus te. Non cum iniuria dicimus spiritūsanctum:vel charitatē in sanctis:etsi adhuc minus perfectis:aut dolere:aut cōqueri:cū ipse spiritus gemitibus inenarrabilib⁹ interpellet p nobis:qui et loqui & cō tristari:& talia agere i sanctis cōsueuit. Qō si cōtra hmōi necessitates/amatoꝝ quietis in ipsis anime affectib⁹ murmuret dicēs:nōne in his que patris mei sunt oportet me esse:nihilominus cōsiderans spiritus rationalis: q̄ ideo christus mortuus est:vt qui viuit nō sibi viuat:descendit cū eis:& est subditus illis. Secure descēdit cū tali nutritio:& cū tali matre descēdit feliciter:descendit qui spiritu dei actus charitatē inferioꝝ ib⁹ost̄dit. Descendā libēs cū his ducib⁹ in egyptū:si tñ ducunt reluctantem:si cogunt descēdere:& reconscendere faciunt. Libenter subdar tali matri:libens supponā humeros oneri q̄ imposuerūt:libens suscipiā iugum:cui me subdunt/sciens quia iugum eoꝝ suaue est:& onus eoꝝ leue:sed et si te fili mi a talibus curis liberum/adhuc sub alis suis christus abscōdat:qō p̄elatis incūbit facere:ne subditi periclitentur:hocipsuꝫ expedit prouidere ne socij scandalizent. Illi necessitates qñq̄ p̄eponūt cōtemplationis delitijs:tu eas nō p̄opones vnitati & pacis cōgregationis. Precipue hec ipsa spiritualiū vicissitudinū tēporaꝝ:qñ videlz vel descendas ad nazareth:vel ascēdas in hierusalez:nunq̄ solus.i. p̄prie volūtatis arbitrio:sed semper senioꝝ distingue consilio. Ecce habes fili charissime quod petisti:licet tuo affectui tueq̄ cōtemplationi nihil dignum volūtatis:nī mee aut qualiscūq̄ conat⁹ aliq̄ō (ni fallor) indiciū. Scias igit nō tam euāgelicā lectionē exponere:q̄ ex ea aliquā meditationem:sicut rogasti:elicere curauimus:et legentib⁹ incitamenta deuotionū/ex huius serie lectionis euangelice cōposuimus:ipsius adiuuāte gratia:de cuius loquimur infantia:qui plenus est virtute et gratia & sapiētia/Jesus christus dñs noster:qui cū patre et spūsancto viuit et regnat in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Sermo i die purificatiōis/dñi Guerrici abbatis igniacēsis/de purificādis & adornandis cordibus affectibus.

Adorna thalamū tuū syon:et suscipe regem christum:quē virgo concepit:virgo peperit:virgo post partum/quem genuit:adorauit. Ad nos fratres:ad nos loquitur spūs tussanctus:qui sumus syon:qui sumus speculantes: qui die ac nocte eleuamus oculos nostros ad dominum deum nostrum donec misereatur nostri. Adornemus igitur thalamum nostrum:et suscipiamus regem christum. Ecce fratres christus in p̄prijs venies:& a suis repulsus/non habet vbi caput reclinet. Pre foribus nostris inter

materna brachia vagiēs:per spiritūsanctū querit hospitium dicens. Adorna thalamū tuum syon. Emundemus igitur thalamū nostrū p̄ius expellendo q̄ oculos christi intrādo offendere possunt:& sic demū adornemus ea inferēdo in quib⁹ delectat & gaudet. Que sunt (ait) forsan aliquis vestrū:q̄ oculos christi offendere possunt: Lui dicimus. Nihil ira oculos eius offendit:sicut superbia:que angelū de celo:& hoīem expulit de paradiso:q̄ est initiuꝫ oīs peccati. Quā hortat nos spiritussanct⁹ vitare dicēs. Quid superbis terra & cinis: Et alibi. Ois caro fenū. Exiccatū est fenū:& flos eius decidit. Videam⁹ nūc quid superbia fecit. Angelum de celo:& hoīem expulit de paradiso. Merito hec oculos christi offendit:que pulcherrimum opus eius in celo/& in paradiso fedauit: que fecit de angelo diabolū:& de hoīe nuper creato iusto/perfidum. Que sicut & peccatoꝝ primū & maximū:sic est oīm regina & mater vitioꝝ. Videndū est igit & solicite cōsiderandū:vt eā mens nostra cū tota p̄ole sua excludat: vt thalamus noster emūdat⁹ & ornatus/christū regē qui foris pulsat: suscipiat. Cū tota inquā p̄ole sua:septē scz principalibus viribus. Que sunt hec:inanis gloria/invidia/ira/tristicia/auaricia/ventris ingluuies/luxuria. Ne sint filie superbie:que matrē suā sequunt̄. que hospitiū quodcūq̄ intrauerint: fetidū reddūt. Sed q̄ nobis cū istis cōmunio: Quis consensus tēplo dei cū idolis: Nulla nobis (deo agim⁹ gratias) cū eis societas: quas exuētes veterē hoīem cū actibus suis:gladio vere cōfessionis & penitētie enecauim⁹. Nihil igitur in nobis vltra possit superbia:q̄ de archāgelo diabolū:& de primo hoīe fecit impiū/& creatori suo rebellem. Nihil habeat in nobis vana gloria:quia die conuersionis nostre/in cruce dñi nostri iesu christi cepimus gloriari:cū apostolo dicētes. Mihi aūt absit gloriari nisi in cruce dñi nostri iesu christi:per quē mihi mūdus crucifixus est:& ego mundo. Gloria iraq̄ nostra sit crux christi quā portamus:& testimoniū cōscientie p crucē christi purgate. De qua apl̄s ait: Gloria nostra hec est:testimoniuꝫ cōscientie nostre. In qua p̄scientia gloriari:de donis dei et deo gratias agere. Ad qō nos hortatur apostolus dicēs: Qui gloriatur in dño glorietur:idest in dño de puritate cōscientie sue glorietur. Nō enim qui seipsum cōmendat &c. Ceteruꝫ qui in se gloriat̄:& qui sibi placet:stulto homini placet. Qui in alio hoīe gloriatur:aut laudem in mente ab ore alterius expectat:mercedē operuꝫ recipit: ac oleo peccatoꝝ vngit caput suū:auditq̄ p̄heta sibi dicentē. Maledictus hō:qui ponit spem suā in hoīe. Et in die in dicij cū dixerint:dñe dñe aperi nobis/aiet: Amē dico vobis:nescio vos. Nec vana gloria filia est superbie:que in quocūq̄ fuerit:in obediētē facit. Rursum post cōuersionē nihil vltra i nobis habeat inuidia:per quā mors intranit in orbē terrarū. Diabolus em̄ inuidet homini ascēsuꝫ vñ corruerat:& p̄pter hoc rentauit: & in aīa occidit. Hec est illa que nō magnos:sed paruos semp torquet: dicēte sancto Job:paruuluꝫ occidit inuidia. In eo em̄ q̄ aliq̄s alicui inuidet:minorē se ostēdit ei cui inuidet. Sic diabolus inuidit p̄imo homini:sic esau iacob:& cayn abel. Nec inuidia paruulū occidit:quia nisi inferior esset: de bono alterius nō doleret. Hac peste nullus moritur:nisi q̄ terrena hec appetit:que tota nō veniunt plurib⁹. Hñ si qua desiderat:illi inuidet q̄ penitus ea accepit: vel illi partes habēdo quantitatē ei restringit. Hūc paruulū occidit invidia:quia dū nō potes adipisci qō alī:inuidet:& in odiū (inuidie filiā) cadit. Rursum fratres post cōuersionem nostrā ira nō habeat in nobis locū:quia vt ait dñs in euāgelio:gradatim ducit ad gehenne puteū dicēs: Qui irascitur fratri suo:reus erit iudicio. Qui dixerit fratri suo racha:hoc est vocē indignationis per iraꝫ emiserit: reus erit cōsilio:in quo tractat̄ qua pena sit mulctādus. Qui dixerit fatue:hoc est tale quid fecerit aut vbo: aut verbere:vt inter fratres despiciatur:reus erit gehenne ignis: nisi resipuerit. Hec est ira que stultoꝝ oculos extinguit; sapientiū oculos nōnunq̄ turbat/dicēte psalmista. Turbatus est p̄e ira oculus meus. Et de ira stulti:iob ait: Virum stultū interficit iracūdia. Ecce duas iras videmus: quarū altera nōnunq̄ turbat oculū:altera semper extinguit. Altera venit ex impatientia:altera ex zelo rectitudinis. Altera venit ex vitio:altera ex virtute. De altera que venit ex virtute:psalmista ait. Irascimini & nolite peccare. Quasi dicat. Crudeles estote in vitiū:mites in fratrē: cōsiderāte vosmetipsos:ne & vos tentemini. De altera que venit ex vitio:ait apl̄s. Sol nō occidat sup iracūdiaꝫ vestrā. i. christus q̄ est sol iusticie:mentē vestrā irascentē nō deserat:qui cū ira nunq̄ habitat. Ira q̄ venit ex zelo rectitudinis:debemus irasci p̄ius nostris erratib⁹: et post erratib⁹ proximoꝝ. que melior est risu:q̄ per tristiciā vultus/corrigit proximus. Que debet tñ subesse rationi:ne sit immoderata:sed in vtuone peccati tēpus & modū cōsideret. Nec sapiētes interdū turbat. Ira per vitiū stultos occidit:dū in rixas/& in contumeliā linguā relaxat. Rursum fratres post cōuersionē nostrā munierādus est thalamus cordis nostri:ne tristicia rediens introeat: illaz dico que mortē operat:que de amissione rerū tēporaliū venit. Hec est illa que p̄auas cogitatiōes generat:murmurios/sum monachū reddit:que fastidiū parit:& tenentem aratrum dei cū vxore loth/retro respicere cōpellit. Sine dolore nāq̄ nō pōt amittere:qō cū inordinato amore posse dit. Hanc itaq̄ tristiciā que mortē operat:excludamus:& intromittamus eā que venit de memoria peccatoꝝ:et de peregrinatione nostra:dicamusq̄ cū psalmista. Heu mihi qi incolatus me⁹ prolongat⁹ est:habitaui cū habitātib⁹ cedar:anima mea incola fuit aīa mea. Hec est tristicia que vitā operat:de qua ait apl̄s. Quasi tristes:semp aūt gaudentes. Hec est illa de qua dñs ad discipulos dicit. Tristicia vestra vertetur in gaudiū. Altera parit mortē:parit animi rancorē. Rursum fratres post cōuersionē/muniam⁹ thalamū nostrū:ne auaricia que est radix oim malorū:regnet in diēs introeat:nosq̄ ab vni⁹ dei cultura abstrahat:idolorum cultores faciat. De qua inter cetera sic ait apl̄s ad discipulos suos. Mortificate mēbra vestra que sunt super terrā/fornicationē/immundiciā/libidinē/cōcupiscentiā malā:et auariciā que est idolorū seruitus. Ecce auariciam idolatrie cōparat. Et merito:q̄ sicut vni deo idolatria nititur auferre gloriā/ne solus habeat nomen deitatis: ita auarus in dei res se extendit:vt solus vsurpet que deo omnipotens in vsum plurimoꝝ fecit. Utraq̄ deo inimica:q̄ negat deo que sunt eius. Est et auaricia nō solū amor cōgregāde pecunie/aut cōseruāde:sed ambitio p̄elatiōis: cū nititur homo homini p̄eesse. Nec:vt verū dicam: etiā paupes (qui semel p̄o christo reliquerūt sua) intantū vexat:vt contra ius/& fas:p̄positū sui:nō tantū velint: sed etiā studeāt fratrib⁹ & conseruis p̄eesse. Et si abbas aut p̄ior eoꝝ voto nō cōsenserit: irascūtur:obloquūtur: eosq̄ aut inuidos:aut sibi maliuolos (qui se non proue hunt) clamāt. Nec est auaricia que memoriā mandatoꝝ dei turbat:dicēte psalmista dño. Inclina cor meū in testimonia tua:& nō in auariciā. que p̄ditionis est mater:que iudam dei discipulum p̄uū ad mandatoꝝ dei oblitionē de oblitione ad p̄ditionem:de p̄ditione traxit ad laqueū. Rursum fratres post cōuersionē nostram/munimus thalamū cordis:ne gula rediēs introeat:q̄ & adam innocentie veste:& esau p̄riuauit p̄imogeniti dignitate. Nec est illa pestis que patres nostros i deserto ingratos beneficijs fecit:que cōpulit eos murmurare cōtra deum et dicere. Utinā mortui essemus in egypto:quando sedebamus super ollas carniū:et comedebam⁹ allia/cepe/et pepones. Nec est illa funesta pestis/que eos ad blasphemiam duxit:quasi nō esset alia vita post istam: cum dicebant. Comedamus et bibamus: cras enim moriemur: idest in futuro. Quasi dicerent. Hoc solum habemus q̄ comedimus:nihil in futuro post hāc vitā nos habituros speramus. Hanc pestem cū homine peritura pronunciat

pſ. vſ. Job. v.

pſ. xliij.

Epb. iiij

eccls. vij

pſ. cxix.

ij. cor. vj Jo. xvj.

j. Tim. vj

Col. iij.

Num. xxiij.

Esa. xxij

ſ. Cor. vſ apoſtolus dicens. Eſca ventri⁹ & venter eſcis: deus autez et hunc & hāc deſtruet. Hec peſtis tripertita eſt: quia aut ante hoīā canonicā: aut aliud q̄ licet: aut plus q̄ neceſſe eſt: facit comedere: carnis curā in cōcupiſcēſijs nititur facere. De qua naſcit inepta leticia: ſicut de populo iſrael dr. Sedit populus māducare & bibere: & ſurrexerūt ludere. Rursum fratres poſt cōuerſionē noſtrā / muniamus thalamū cordis noſtri: ne luxuria rediens introitū inueniat: que peſtilētia rediēs eſt peior: q̄ ante fuerat. Nunq̄ eñ ſola redit: ſed ſicut dñs ait in euāgelio: aſſumit ſeptez ſpūs nequiores ſe: & ingreſſi habitāt ibi: & fiūt nouiſſima hominis illius peiora priorib⁹. Hec eſt peſtis illa que corpus chriſti dimēbrat: que de mēbris chriſti / facit membra diaboli. Nā qui adheret alicui perſone / cauſa libidinis explendi: vnū corpus fit cū illa perſona: & fit mēbrū diaboli: cuius et illa mēbrum eſt per cōiunctionem maloꝝ operum. Hec eſt illa peſtis que ignem infernalem in corpus humanū accendit: vt vegetū ſit & robuſtū ad libidinē explendā: que igni illi inextinguibili materiā ſemper apponit: & vires miniſtrat: vt de ſuo ſemper habeat: vñ ſine fine ardeat. De his duobus iguibus luxurie & gehēne: habemus auctoritatē ſcripture. De igne luxurie ait: Omnes adulterātes quaſi clibanus ſuccenſus a coquēte. De igne gehenne ait. Pones eos vt clibanū ignis in tēpore vultus tui. hoc eſt iudicij: vt intus ardeāt (ſicut clibanus accenſus) in cōſcientia. Dñs in ira ſua conturbabit eos / dicens. Diſcedite a me operarij iniq̄tatis. Et deuorabit eos ignis extremus infernalis: quē accēderūt per luxurie feda opera. Sit ergo fratres ſumma cura et ſtudiū his / qui in talib⁹ ſunt: de talib⁹ euadere et fugere. Nobis vō qui p gratiā dei euaſimus: & veterē exuimus hominē: qui ſum⁹ ſyon: ſit ſummū ſtudiū thalamū noſtrū munire & adornare: & chriſtū regē ſuſcipere: ſicut hec ſcriptura p̄cepit quā recitauimus. Adorna thalamū tuū ſyon. Quid eſt adornare thalamū tuū: Virtutes cōgregare: quib⁹ & pauimentū et parietes quaſi continis & floribus tota domus adornetur. ¶ Primus ornat⁹ thalami noſtri qui ſumus ſyon: ſit timor: qui eſt initiū ſapientie: ideſt primus gradus per quē aſcenditur ad ſapientiā. De quo timore ait ſcriptura. Beatus homo qui ſemper eſt pauidus. Et pſalmiſta ait: Deſeruite dño in timore: & exultate ei cū tremore: vt timor auferat ſecuritatē noxiā: & exultatio mortiferā triſticiam. Hic timor generat humilitatē: que eſt p̄cloſiſſimus ornatus thalami ſyon: que magis placuit chriſto / cū in thalamū virgineū ingrederet: dicēte beata maria: Quia reſpexit humilitatē ancille ſue: ecce eñ ex hoc beatā me dicent oēs generationes. Hec inquā humilitas eſt ornatus thalami ſyon: ideſt pauperū chriſti: de quib⁹ ipſe dicit: Beati pauperes ſpiritu: qm̄ ipſorum eſt regnū celorum. Ecce quomodo timor dñi primus gradus aſcēſionis / & primus ornatus thalami ſyon: alios etiā ornatus generat: humilitatez ſcz et voluntariā paupertatez. Adorna ergo thalamū tuum ſyon: timore dñi. ¶ Secūdus ornatus thalami ſyon: & ſecundus gradus ad ſapientiā / eſt pietas. De qua dicit ſcriptura. Miſerere anime me placēs deo. Et alibi. Super quē requieſcit ſpūs meus: niſi ſuper humilem et quietū? Hec miſereatur in ſe peccantibus: fraterna onera portat: magis eligit quelibet tēporalia bona perdere: q̄ cū fratre lite cōtendere. Que profecto pietas nō aliud eſt niſi deum colere: & per cultum dei deo placere. Hec in nobis generat manſuetudinē: oprimū ornatum thalami ſyon: que filios dei nos facit: dicēte dño: Beati mites: quoniā filij dei vocabuntur. Ecce quomodo pietas ſecundus ornatus thalami ſyon: & ſecūdus aſcēſionis alium ornatus de ſe generat manſuetudinem que filios dei efficit. Adorna igitur thalamū tuū ſyon / pietate. ¶ Tertius ornatus thalami ſyon / tertius gradus aſcenſionis eſt ſciētia: que homini ſui cognitionē p̄bet: vt ſcz homo neq̄ minus: neq̄ plus q̄ debet de ſe preſumat. Quoꝝ alterū ſcz de ſe nimium preſumere: in mala facit p̄cipitem: alterum ſcz

mat. xij. Luce. xj

ſ. Cor. vj

oſee. viij. pſ. xx

Lu. xiij.

pſ. cx. Dixit dñs ouer xviij. pſ. ij.

Luce. ſ.

Mat. v.

Eccli. xxx Eſa. lxvj

Mat. v.

se non cognoscere: facit ad quelibet bona opera torpentem. Ad hanc ſcientiā ſpiritusſanctus invitat eccleſiaz in canticis. Si ignoras te o pulchra inter mulieres: abi poſt veſtigia gregum tuoꝝ / ſcz hereticoꝝ: & paſce hedos tuos hoc eſt carnales cōcupiſcentias. Hec ſciēria p̄bet nobis fiduciam vincendi oēs tentationes per veram fidem: dicente dño in euangelio. Si potes credere omnia poſſibilia ſunt credenti: per dei ſcz gratiam / & liberum arbitriū. Videmus iam quomodo ſciētia tertius ornatus thalami ſyon: & tertius gradus aſcēſionis alium ornatum in nobis generat: religioſum videlz luctum: qui conſolationē a dño in futuro meretur. Hec ſcientia parat in nobis dolorem et luctum peregrinationis: vt videndo mala exiliū que patimur: cum luctu deſideremus patriā a qua peregrinamur / audiamuſq̄ a domino nobis dici: Beati q̄ lugent: quoniā ipſi cōſolabūtur. ¶ Quartus ornatus thalami ſyon eſt fortitudo: que conuenit laboratibus p̄ro veris bonis acquirēdis. Hec eſt que munit thalamū ſyō: vt nō extollatur p̄ſperis: non frangatur aduerſis: que linguā increpantē et blandientē his verbis confundit dicens. Domine libera animā meā a labijs iniquis & a lingua doloſa. Hec eſt illa que ſemper de die in diem robuſtior: eluriem et ſitim iuſticie in thalamo ſyon accēdit: faciq̄ eam audire a dño. Beati qui eſuriunt & ſitiunt iuſticiam: quoniā ipſi ſaturabūtur. Adorna igitur thalamum tuum ſyon / fortitudine. ¶ Quintꝰ ornatus thalami ſyon eſt cōſilium: quo homo infirmitates ſuas requirit: ſuum poſſe et ſuū nō poſſe inueſtigat: & ex ſua infirmitate alios cōſiderat: aliis parcit & miſereſ: ſicut et vult deū ſibi miſereri: aliis dimittit debita / ſicut ſibi vult dimitti a deo: mereturq̄ audire a dño. Beati miſericordes: quoniā ipſi miſericordiā cōſequent. Adorna igit thalamū tuū ſyon / cōſilio. ¶ Sextus ornatus thalami ſyon eſt intellectus: qui mentē hoīs ſup hec infima rapit: omneſq̄ corporeas ſubſtātias intellectuali intuitu tranſiens / non corporeis ſubſtātijs figitur: volensq̄ vltra p̄gredi & ꝓpius accedere audit a dño. Ne appropinques huc: nō eñ videbit me hō et viuet. Hic intellectus cōuenit his / qui a deo purgatum oculum habent: de quibus dicit. Beati mundo corde: quoniā ipſi deum videbūt. Adorna igitur thalamum tuum ſyon intellectu. ¶ Septimus ornat⁹ thalami ſyon eſt ſapiētia: que cōuenit his / q̄ intellectualib⁹ oculis eterna cōtemplant: quoꝝ cōuerſatio in celis eſt: qui cupiunt diſſolui & eſſe cuz chriſto: in quoꝝ perſona dicebat apls. Mihi viuere chriſtus eſt: & mori lucrum. Quaſi diceret. vt chriſtū magnificē: chriſto viuere volo tantū: & chriſti⁹ eſt premiū mortis mee. Et poſt pauca. Coarcto autem e duob⁹ air: deſideriū habēs diſſolui et eſſe cū chriſto: multo melius aūt manere in carne ꝓpter vos. Ecce quid ſapit vera ſapientia: que oēs rebelles motus corporis ita ſubiugat: vt nullā vltra pugnā in carne ſentiat: p̄ro infirmis fratrib⁹ (vt eis chriſtū nūcier) exiliū libenter patiāt: p̄bria nō audiāt: dāna nō ſentiāt: auferēti tunicā dimittāt & palliū percutienti ad vnā maxillā p̄bet et alterā: auditq̄ a dño. Beati pacifici: qm̄ filij dei vocabuntur. Hi ornatus thalami ſyon: iſtis nos adornemus qui ſumus ſyon: & regez chriſtū ſuſcipiamus: quē virgo cōcepit: virgo peperit: virgo poſt partū quadrageſima / hoc eſt hodierna die in tēplo dei preſentauit. ¶ In lege nāq̄ ſcriptū erat: vt mulier que ſuſcepto ſemine peperiſſet maſculuz: quadrageſimo die purgata / tēplū cū filio intraret: deferens hoſtias ſecum p̄ro peccato agnū anniculū immaculatū. Si autē nō haberet agnum: par turturum: ſiue duos pullos columbe offerret. Hec omnia beata virgo nō ex neceſſitate ſed ex humilitate impleuit. Abſtinuit ab introitu templi quadraginta diebus: nō neceſſe habēs purgari: que ſine omni delectatione: ſaluo virginitatis ſigillo: de ſpūſancto cōcepit. Obtulit hoſtiam non ꝓro peccato: ſicut alie mulieres: ſed ꝓro humilitate: oſtendens etiam in hoc q̄ filius dei ieſus chriſtus nō ſoluere venerat legē: ſed adEcclī. ſ.

Mat. v.

Ibidem

pſ. cxix.

Mat. v.

Ibidem

Ibidem

Zeui. xij

ſimplere. Et ecce ſymeon grādeuus qui acceperat reſpōſum nō viſurū ſe mortē niſi videret chriſtū dñi: & eū ſuſciperet quē expectabat: accepit eū in vlnas ſuas: b̄ eſt intra brachia ſua amplexat⁹ eſt illū: qui appēdit tribus digitis molē terre: qui oīa implet: oīa cōplectitur: inter brachia portat dicēs: Nūc dimittis dñe ſeruū tuū ſm verbum tuū in pace. Cupio diſſolui & eſſe cum chriſto. Quē vidit ſymeon in vlnis ſuis ſuſcepit: terra debemus: dignitatē / reuerentiā / & fructum. Dignitatē: vt cum dei filij: deū de deo: omnipotentē creatorem omniū: iudicem viuoꝝ et mortuoꝝ credamus. Dignitatē: vt credamus nos ſtatim poſtq̄ de corpore exierimus: ab eo ſicut a iudice percepturos ſicut geſſimus / ſiue bonū / ſiue malum. Ille nāq̄ quē maria in tēplo preſentauit: quē ſymeon ſuſcepit: quē in manibus cōſecrantes ante deū leuamus: benedicimus: māducamus: vobis porrigimus manducandum: ille familiaris index erit noſter. Laueamus ergo ab eo ſeparari per iudiciū poſt mortem: cui ita ſumus familiares in vita. Dicamus ei itaq̄ in corde cum cum tractamus: dicamus cū euz cōſecramus. Dñe ad te venimus poſt mortē: ante tuum tribunal iudicādi aſtabimus. Qui nobis ita familiaris eſſe dignaris in vita: q̄ a nobis tractaris / cōſecraris / manducaris: noli nobis alienus eſſe in morte: ſed parce nobis in die mala. Confundant⁹ demones: qui nos tunc perſequent⁹: deſtrue fortitudinē illoꝝ in virtute tua: quia nō eſt qui pugnet p̄ro nobis niſi tu deus et familiaris noſter. Hec eſt dignitas quā ei debemus. Debem⁹ ei & reuerentiā: inueſtigare ſcz noſmetipſos: et ſi inueniamus corde pollutum de diu cogitationib⁹: aut mala voluntate: ab eius cōtactu vt ab igne: & nos & alios arceamus. Ignis eñ cōſumēs eſt: ad quē indignus nō debet accedere: ne interius cōſumatur: & in rep̄robū ſenſum tradat. Exeat ergo extra caſtra ſicut moyſes p̄cepit: qui nocturno pollutus eſt ſomno hoc eſt qui per negligentiā iſtius obſcure vite (que tota vt ſomnus pertrāſit) peruenit vſq̄ ad pollutas cogitationes. Exeat extra caſtra: hoc eſt dñ in illo ſtatu eſt: indicet ſe indignū ſocietate fidelium cōmunicātiū hoc ſacro corpore: lauetq̄ veſtimēta ſua per ſanctaz cōfeſſionē: & poſt ſolis occaſum: hoc eſt poſt tentationis calorem et ardorē iam mortuū: letus redeat: et cum aliis fidelibus cōmunicet. Hec eſt reuerētia quā debemus corpori chriſti: quem virgo maria hodierna die in templo preſentauit: quē ſymeon letus inter brachia recepit. Debemus etiā fructum ſcientie: intelligere ſcz quē fructū accipimus ſi cuz digne comedimus. Audite fratres: nō me ſed apoſtolum dicentem. Calix benedictionis cui benedicimus: nōne cōmunicatio ſanguinis chriſti eſt: Calix ideſt cōiunctio calicis: facit nos habere quandā cōmunionē cuz chriſto. Et panis quē frāgimus: nonne participatio corporis eſt dñi: Ac ſi dicat: panis quē frāgimus: facit nos vnū corpus ſub chriſto capite: qm̄ ſicut vnus panis ex multis granis cōficit: qui poſtea in corpus chriſti / & per fidē: & per ſancta vba que chriſtus ſuos docuit: cōuertit: ſic diuerſi participantes hoc corpore in vnitate fidei / ſpei / & charitatis: vnum corpus cū chriſto ſunt: ad chriſtū ſtatim poſt mortē vēturi: & cū chriſto ſicut cū capite ſuo ſine fine regnaturi: quē virgo cōcepit: virgo peperit: virgo in templo hodierna die preſentauit. Qui cum patre & ſpirituſancto viuit & regnat deus: per omnia ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Esa. ix. Ro. ix.

geñ. xxij. pſ. cxxxj

ſ. Cor. xj

deu. xiij.

deu. xxiij

ſ. Cor. x.

Ibidem

¶ Sententia de eodem.

Si vult in pace di-

Universidad de Deusto Biblioteca

mitti: conek eſſe ſymeon: q̄ audiēs triſticiaz interpretatk: vt q̄ hoc rendū: q̄ triſte ſit incidere in manus dñi: intēta mēte perſcrutek. Sit ciuis hieruſalē: habēs cōuerſationē in celis. Sit iuſt⁹ ne male viuēdo pereat. Sit timoratus: ne de iuſticia ſua temere preſumat. Expectet chriſtū q̄ eſt cōſolatio fideliū nō querat ante peſperū denariū. Veniat in templū: inis

Universidad de Deusto
Biblioteca

zerent exẽpla sanctoꝝ pueroꝝ. Accipiat in manib⁹ verbuꝫ dei. Ꝯcõplear operib⁹. Bestet puerũ in vlnis: amplectat eum cũ brachijs fidei/spei et charitatis. Baudebit ꝑ de christo/adepto christi cõsortio. Cupiat indetĩnẽter mori seculo/ꝛ viuere deo. Tunc tandẽ dimittit in pace: vt nõ videat mortẽ: qui mortẽ perdidit: ꝛ vitã inuenit.

ꝑl.lxxviij

Sermo cuiusdam in cena domini.

pã.lxxvij.

Panem angelorum mãducauit hõ. Nõ lateat vos verẽdi sacerdotes/seriẽ hãc vobis recitatã/verbis succinctã/sensuũ spiritaliũ maiestate/apprime forte secundam. Vobis aũt potissimũ incũbit ꝓe ceteris audire qõ ꝓponimus: nec solũ audire: sed fideli⁹ repone re: ꝛ tanq̃ alalia mũda ꝓpẽsius deberis ruminare. Beatus ille dauid ꝓpheraꝝ ccimi⁹/deo viuẽti charissimus/in spũ ante sedentẽ in thronis rapt⁹/legerat in quodam ꝓphetario mysterioꝝ/que ꝛ quãra dñs naufragãti mũdo per vestrũ clemẽter erat exhibitur⁹ minister. ũ: qui celestis cõsilij facr⁹ interpres: gratulãdo cõcinit: Panẽ angelorum mãducauit hõ. Ubi ad exprimendã rei tã fructuose certitudinẽ dilucide signauit ꝓteritũ ꝑ futuro. Panẽ inquiẽs angelorum mãducauit hõ. O stupenda dei misericordia: verbũ carnẽ: deus cinerẽ: figulus lutũ: vita morticinũ induit: vt iumẽta mãducarẽt panẽ angelorum. Boues iumenta erãt. Nõ effi cũ in honore esset nõ intellexit: cõparatus est iumẽtis insipiẽtib⁹: ꝛ similis facr⁹ est illis. Non est indignũ: immo festiuũ recolere in quãra sublimitate hõ cõditus fuerit. Sed operepreciũ est cõsequẽter attendere ꝙ grauiter corruit: minus pẽsando qd ex se: vel qd esset ex deo. Primus namq̃ parens noster paradiſi accola cõstitutus est: dñs terre stabilitus est: ciuis supne hierusalẽ designat⁹ est: domesticus dñi fact⁹ est: cuius amore ꝛ agnitione ditat⁹ est: cõsors angelorum/frater et coheres celestiũ virtutũ: nihil ꝓtinus indigẽtie: nihil sentiẽs molestie: cui erãt in ꝓmptu que postulabat: nõ dico ne cessitas: sed etiã pia volũtas: cũ nihil esset in aia qõ offenderet: nihil in carne qõ puderet: hic honor: ꝛ hec erat dignitas hois: ꝓsperari et florere in ꝑmissis. Et hec ex deo Sed posti⁹ in honore/qd ex se foret: mõ intellexit: limus videlz/pulvis/foliũ aridũ/stipula ficca/lutea ꝛ fragilis testa/pellis morticina: sed inumuit ꝛ plane despuit/honoris fastigio delectat⁹. Et cõtinuo in se expert⁹ est qõ tã to post rẽpore hõ de filijs captiuitatis ꝛ prudẽter aduertit: ꝛ veraciter ꝓtulit dicẽs: Qui se purat aliquid esse cũ nihil sit: ipse se seducit. Ue misero/ꝙ nõ fuit qui iam tũc diceret ei: quid superbis terra ꝛ cinis? Repẽtina igit conuersione/seipsum inuenit homo ꝑter infirmitate iacentem in stabulo. Stabulũ quid est? Mundus est. Et ꝓpter pecora similitudinem/indigens erat feno. Eapropter cibus celestis/mutauit se in pabulũ pecoris/homine mutato in pecus. Panis enim angelorum factus est fenũ: vnicus patris: fili⁹ hois. Verbũ quippe caro factũ est. Et iurta ꝓphetã: ois caro fenũ. Comedũt igit angeli verbũ de deo natũ: comedũt hoies verbũ fenũ factũ. Panem suo viuũt angeli in celis: ꝛ beati sunt. feno suo viuunt hoies in terris ꝛ sancti sunt. ffenũ quippe istud de ꝓrato virginalis uteri collectũ/factũ est refectio iumẽtorum. Verbũ vt fenũ fieret: latuit in vgine: sol in sydere: artifex in opere.

pã.xlviij

Mat. xxvj.

Hoc aũt liberalitatis excellẽtie donũ/cõtulit nobis ꝓuo in loco sacrosancta vbi patris incarnatio: ꝛ vos secundario de die in diẽ nobis exhibẽdo ministratis ex collare postaris officio. O ꝓclara: o reuerẽda potestas vestra. Certe nõ est potestas post deũ sicut potestas vestra. ffortitan scire vultis: ꝛ audire delectat aperti⁹: quenã fit ista tanta potestas: cui nihil in celo vel in terra valeat cõparari? Ad qõ ego. Cõsecrare videlz corpus ꝛ sanguinẽ dñi Sup potestate vestra: sup tã isigni spectaculo: sup tã solẽni dignitat⁹ vestre ꝓilegio: stuper celũ: mirat⁹ terra: cõtremiscit hõ: reuerẽt plurimũ angelica celsitudo. Sed vnde hoc nobis ꝓtissime iesu: vt nos vermiculi reptãtes super faciẽ terre: nos inquã qui puluis ꝛ cinis sumus: te ꝓsentẽ habere mereamur p.e manib⁹/ꝓe oculis: q̃ tot ꝛ inter sedes ad dexterã patris? Qui etiã vni⁹ horemomẽto ab ortu solis vsq̃ ad occasuꝫ: ab aq̃lone vsq̃ ad austruꝫ: ꝓsto es oibus: vnus ĩ multis: idẽ in diuersis locis. Vñ hoc inquã? Certe non ex debito vel ex merito nostro: sed ex volũtate tua ꝛ dulcedinis tue bñplacito. Parasti enim in dulcedine tua pauperi de⁹. Pauper est gen⁹ humanũ: cui bonũ istud celi⁹ indultũ est. Hec est vere indulgentia celestis: hec est vere cumulata gr̃a: hec est vere supercelens gr̃a: sacerdotẽ deũ suũ tenere: ꝛ alijs dãdo porrigere. O nouã ꝛ diuina potestatẽ: cui⁹ ministerio panis angelorum ꝛ vite/mortalib⁹ quotidie ꝓparat. Panis iste p excellentiã d̃: eucharistia. i. bona gr̃a. In b em sacramento nõ solũ quelibet gr̃a: sz ille a quo est oĩs gr̃a: sumit. Christus em ꝓ salute mũdi semel fact⁹ est hostia salutaris: rei recõciliatio generalis: oibus sacramẽtis tã precedẽtibus ꝙ subsequẽtib⁹ virtutẽ dedit ꝛ efficaciã: vt tãta ꝛ tali hostia sanctificarent oĩs liberãdi pillã. Vñ legit. Quia agnus occisus est ab initio seculi: bis videlz q̃ fuerũt ab initio: ita vt per hoc q̃ dicit ab initio/determines nõ tẽpus occisionis: sed salutis. Prius enim moꝛs eius ꝓfuit q̃ fuit. Prius ꝑmissio: at deinde exhibitio. Ab initio ergo seculi occisus est. Benignissime iesu/nobilissime spõse tue dotaliciũ indulsisti: vt vel sic teneret columba tua dulcissimũ memoriale dilecti sui. Christ⁹ em ꝓdie q̃ pateret discipulis suis hui⁹ sacramẽti formã ꝓscripsit: efficaciã exhibuit. i. fieri ꝓcepit. Forme ꝓscriptio in pane et in vino. Notare ordinem. Cũ adhuc cenaret a cena surrexit: discipulorum pedes dñs vniuersoꝝ lauit: dehinc ad mẽsam regressus/ordinat sacrificium corporis ꝛ sanguinis sui: seorsum panẽ: seorsum tradẽs et vinũ. De pane ita dicens. Accipite ꝛ comedite: hoc est corpus meũ. De vino etiã sic. Bibite ex hoc oẽs. Dic est sanguis meus qui pro multis effundet in remissionẽ peccatoꝝ. Effundet dictũ est: q̃ passim et viliter: quẽ vtiq̃ puncture vepriũ: fossio manuũ et pedũ cũ clauis: lanceris apertio cũ lancea militari fortius exprimẽtes: ad modũ torrẽtis fuderũt extrinsecus. Eratq̃ ille sanguis ꝑciosior rario: ꝙ balsamo: perquẽ sordiũ nostrarũ facta est mũdario. Nota: Christus in cena illa muneras ꝛ munus: cibas ꝛ cib⁹: cõuiua ꝛ cõuiuiũ: offerẽs ꝛ oblatio. Audistis formã sacramenti: audite efficaciã et cõionẽ corporis ꝛ sanguinis dñi. Et nos iesu christo/ꝛ iesus christus nobis/in vnitate federat iungat rabili: sicut ipse dicit. Qui mãducat meã carnem: ꝛ bibit meũ sanguinẽ: in me manet ꝛ ego ĩ eo. De bonis ꝛ digne sumẽtib⁹ hoc sentiẽdũ est: nõ de flagitiosis ꝛ pessimis. Sane in mẽsa vna: in cena dñi/de vno pane cõsecrato petr⁹ ꝛ iudas accepit: bonus in vitã: pessimus in penã. Bon⁹ in bñficiũ: pessimus in testimoniũ. Bon⁹ in salutẽ: pessimus in mortẽ. Nõ totũ vsq̃ adhuc in ecclia cõplet in sacramẽto altaris: bonis quidẽ in bonũ sumẽtib⁹: canibus vo ꝛ immũdis nõ fic. Canes sunt q̃ irreuerẽter accedũt: ꝛ ideo iudicati abscedũt. Qui em ꝑm carnẽ viuũt ꝛ post carnalia euagant. catena vitioꝝ cõpediti: cũ iuda ꝓdit⁹re venenũ accipiũt: spũalis suspẽdij laqueũ incurrũt: grauissime dãnandi tum ꝓ multiplici reatu: tum ꝓ o sacramẽti cõtemptu quod reuera accipiũt: sed essentia/nõ salubri efficacia. An nõ discernet inter glebas q̃ discernit ꝛ inter stellas? Examinabit certe argentũ: qui ipsum cp̃ aurũ ꝓbauit ꝛ reꝓbauit. Ecce audistis fructũ ꝛ vtilitatẽ bonoꝝ: audistis etiã ꝛ expauistis vt credo ad perditionẽ malorum: audite modo ꝛ obstupescẽtes admiramini. Nulli angelorum: nullis spiritibus supernis: sed hominib⁹ nec tñ omnibus: sed ordini vestro tantũ mandatũ esse tanti celebrationes in altari: qõ christus fecit manibus suis in cena paschali. Expositis igitur forma ꝛ efficacia sacramẽti: restat dicendũ quibus in verbis mãdauerit christus illud celebrandum. Hoc facite ait in meã cõmemorationẽ.

Joh. vj.

Zu. xxij.

O verba nimis affectuosa. O verba pũgitiua ꝛ penetriua vsq̃ ad animã. Hoc facite inq̃t in meã cõmemoratione. Prophet⁹ etiã dicit. Memoriã abũdantie suauitatis tue eructabũt. O summe pia ꝛ vere suauis memoria: an nũciare mortẽ dñi donec veniat. Mors christi opus sine exẽplo: humilitas sine modo: donũ sine ꝓtio: ꝛ gratia sine merito. Hãc ꝓpter nos subire voluit: q̃ peccata nostra sup lignũ sustinuit in cruce sua: scz penã peccatoruꝫ/cui⁹ liuore sanati sumus. Quid facis hõ indigne? Quid facis hõ ingrate? Adora deuotius: ꝛ recole frequẽtius: in sacramẽto altaris saluterẽ mũdi ꝓ te passam: vitã ꝓ te mortuã: fortitudinẽ in firmitatã. Si mẽbrũ christi es: cõpatere capiti tuo. Si frater christi es: commorere fratri tuo. Plange: dole: cũ gemitu ꝛ lachrymis/sup mortẽ ꝓtiosissimam vnigeniti dei patris. Alioqn si nõ doles: si nõ plãgis si non copateris: deliras: degeneras: belua sapis: lethargiã pateris: hoiem diffiteris. Ceterũ vt amplius mouearis immo vt magis incalescas in amorẽ tui redẽptoris: voluit christ⁹ vt iugiter coleret per mysteriũ: qõ semel offerebatur in ꝓtiu: ꝛ illa perẽnis victima viueret in memoria: ꝛ ꝑsens esset semp in gr̃a. Uõ ꝛ ita est. Uiz em recrudescat pcm in multis: generalitas mi originalis culpe ita ꝓrsus ablata est: leuiathã verme venenato in vrute fulgurãtis haste mortis iesu christi trãsfixo: vt ad expiationẽ eoꝝ q̃ quotidie admittunt: christũ denuo nõ oporteat crucifigi: imo fit oĩm sufficiẽs medicina: si ꝙ fidẽ/ꝛ imitationẽ/preterite mortis habeat memoria. Christe iesu/mortis tue memoria: tanq̃ opus pigmentarij: q̃si thus redolẽs in dieb⁹ festatis: q̃si regio aromatũ quã purgat estus solis: ꝛ quasi flores rosarũ in dieb⁹ vernis: ꝛ q̃si lilia que sunt in trãsitu aque. Gratulare spõsa: gaude incõparabiliter: ꝓsidentẽ habes et rectorẽ sponsum in ꝑpetuis exilij militia. Pignus habes: arrã tenes: quib⁹ feliciter sponsus vnaris in patria. Rosa ꝛ amabilis spõsa/in terra spon sus habes in sacramẽto: in celis habitura es fine velamẽto. Et hic ꝛ ibi veritas: sed hic palliata: ibi manifesta. Hic vtiq̃ spõsum habet eccl̃a suo ordine nõdũ puritatis manifestate/vel eternitatis securitate. Dic reuera q̃si dulce ꝓludiũ ꝛ iocũda desponsatio: ibi nuptiale cõuiuiũ ꝛ beata fier cõiunctio: cũ de fide ad speciẽ: de mẽse ad mensem: de sabbato ad sabbatũ: de caloꝝ panũ/ad eternalis cõuiuij calorẽ trãsibimus. Uñ suspirat sponsa ꝛ dicit cum moyse. Ostẽde mihi teipm. Nec imerito. Ipse em iesus q̃ dulcis est in voce: dulcis in facie: dulcis in nore: dulcis in opere dulcis: apparebit in deitatis visione. Uere dulcis in voce: de cuius ore lac ꝛ mel ꝓcedit. Diffusa est em gr̃a in labijs ei⁹. Uere dulcis in facie: speciosus em est nõ solũ ꝓ filijs hominũ: sed etiam ꝓ milib⁹ angeloꝝ. Uere dulcis est in nore. Dulce em nomẽ est suaue iesus: cõsecratum ab eterno: nunciatũ ab angelo: ꝑpheratũ salomonis oracolo/qui ait: Oleũ effusum nomen tuũ. Non aũt aliud nomen est: in quo saluari oporteat. Ipse em salus est: q̃ salutem faciet populũ suuꝫ a peccatis eoꝝ. Dulcis in operatione: celebratis miraculis: in pcrõib⁹ cõuersis: in sacramento ꝓciose mortis qõ humane blandit infirmitati. In hoc em charitas ꝓfulsit: pietas magis emicuit: gr̃a plus radiauit. Ceterum longe dulcior erit in deitatis visione: qñ manifestabit seipm: refidẽs sup soliũ ꝓ oĩbus excelsuꝫ. Tũc satiabit desiderijs nostrũ: qõ ꝑpheta desiderãs aiebat. Tibi dixit cor meũ/exquisiuit te facies mea: faciẽ tuã dñe requiram. Quid em mihi est in celo: ꝛ a te qd̃ volui super terrã? Et alibi. Adimplebis me letitia cuꝫ vultu tuo. Uñ ꝓcipue: d: faciei visio: q̃ speculi frequens imaginatio. Nõ em pari oĩno iocũditate sumit cor: tex sacramẽti ꝛ medulla frumẽti: fides et spes: memoria ꝛ ꝑsentia: eternitas ꝛ tẽpus: speculũ ꝛ vultus: imago dei/et forma serui. Dic aute ambulamus ꝙ fidẽ: necduꝫ per speciẽ. Interim deliciari ꝛ gaudere debemus in sacramẽto altaris: in cuius cõfessione vel cõfectione fidelis minister inuenit seipsuꝫ in medio patris ꝛ filij ꝛ spũssancti/assãtib⁹ etiã ex omni latere supernis ordinibus. Sacramẽtũ ꝓnobile: mysteriũ supexcellẽtis glorie affectat: ꝛ requirit plurimũ festiuã celebritatẽ tam illustriũ personarũ. Quicqd de ascẽsu sacerdotis in illa hora seu ꝓfectu cogitari põt vel dici: lõge infra dignitatẽ veritatis est. Ibi deliciat⁹ animus boni sacerdotis seipo altio: effect⁹/conat⁹/festinat/ascẽdit/crescit desideriũ: ꝛ quãto magis sursuꝫ tollit: tanto amplius extenuat: ita vt oẽm terrene cõcupiscentie nebulã euaporans: totus spũalis hominẽ in hore exurit: ꝛ in abscondito faciei dñi gloriatur. Nec enim ab intuitu ꝓpitiatorij in sancta sanctoꝝ mens pia thurificãs: ꝛ deuotio sacrificãs phibetur: sed rari sunt quos ad ꝓfunditatis huius caridines/puritas admittat: quos ad hmõi culmen sanctitatis integritas rapiẽdo sulleuat. Uidet itaq̃ minister sanctus ꝛ sentit deũ spũaliter: qui pater est oĩm per creationẽ: suũ specialius patrẽ esse per dignationẽ: q: ipse pater est oĩm pupilloꝝ per gratiã: quib⁹ videlz mortuus est pater nequã. i. mũdus: ꝛ mortua est mater pessima. i. carnalis cõcupiscẽtia. Beatus qui dicere auder: qui dicere potest/Pater me⁹ ꝛ mater mea dereliquerũt me: dñs aute assumpsit me. Uidet quoq̃ et sentit filiũ dei fratrem suũ amantissimũ esse: qui paruulus ꝓ nobis factus frater reuera est paruuloꝝ: idest humiliũ. Narrabo(ꝫ inquit) nomen tuum fratrib⁹ meis: in medio ecclesie laudabo te. Uidet et sentit spiritũ sanctũ a patre et filio ꝓcedentẽ: do mesticũ sibi esse fautorẽ ꝛ defensorẽ suũ: quia ipse cõsolator est vere penitentiũ: aduocatus in se sperantiũ. Uidet iterũ et sentit angelicos spũs/ꝓfectib⁹ suis applaudentes: et vt cõciuis ipsoꝝ ascribi mereatur: ardẽtius inhiantes. Ista ecclesia ꝓmptuariũ quidẽ est eoꝝ qui in celis cõscripti sunt. Huic ecclesie illa que suspẽsis organis ad deũ suspirat adhuc sup flumina babylonis/originali cognatione cõiungit: ꝛ naturali affinitate/moꝛib⁹ ꝛ voris vnit. Ab eo vtiq̃ ministro qui hmõi est: virtus saginat⁹ integer/ac perfect⁹: agnus anniculus/plenus/ꝛ imaculat⁹ cũ omni suauitate: dulcissimo sapore/gratissima iocũditate percipit: ꝛ sumpt⁹ nõ cõsumit. Libus em vite est: qui de celo descẽdit. Potes ne estimare quale vel quãtũ est hoc sanctũ sanctoꝝ: ꝛ sacramẽtum sacramẽtoꝝ: amoramoꝝ: dulcedo oĩm dulcedinũ. Hec sunt ve festa paschalia: hec sunt gaudia ꝛ fercula vitalia iustoꝝ: hec sunt spirituales delitie iustoꝝ ꝛ sanctoꝝ. Uide bibunt in loco uberi ro: rẽreu lactis: flumina mellis: liquores balsami celestis. Dic efficit vna caro spõsa cũ sponso: vnus spũs sancta alia cum christo. Experiẽtia horꝝ ꝛ similiũ: spũs ꝛ vita est: nec animalis hõ horꝝ sensu fruitur vel accessu. Amici spõsi. i. boni epi: boni abbates: ꝛ ceteri timorati ꝛ religiosi viri: gustauerũt ꝛ plenissime sunt expti qõ nos dicim⁹. Ideoq̃ ad mẽsam altaris frequẽtius accedunt: omni tẽpore cãdida faciẽtes vestimẽta sua (ideſt corpora) ꝓout possunt melius: vtpote deũ suũ manu ꝛ ore cõtrectaturi: ꝛ colloquentẽ sibi ꝓphetas audituri. Ubi em celebrat⁹ familiare colloquiũ inter deũ ꝛ moysen amicũ suũ. i. bonũ ꝛ fidelẽ ministrũ. Ceterum sermo ille nõ est sonãs sed penetrãs: nõ loquax/sed efficax: nõ obstrepẽs auri⁹/sed blãdiẽs affectib⁹. Sermo ille nõ popularis: sed angularis ꝛ ꝓfuanus. Nõ sonat in foro: nõ audit in publico: secretuꝫ consiliũ: secretũ querit amicũ. Auditui ꝑculdubio gaudiũ dabit et leticiã: si fabula cordis aure percipitur. Audi (inquit dñs) israel et tace. Respõdit fidelis amicus ꝛ fidelis seruus pie familiaritatis auſu: nõ tamẽ vocali plausu: sed suaui planctu/dicẽs cũ samuele. Loquere dñe: q: audit seruus tuus. Et cũ ꝓpheta. Audiã quid loquat⁹ in me dñs deus. Certe ibi loquit⁹ christus cũ ministro suo. Pensa inquit iugiter: repone fideliter: amplectere suauiter: qõ vides: qõ agis: qõ tenes. Amplectere inquã pie recordationis affectu: ꝛ pie imitationis effectu: sciẽs q̃m talia oporteat te ꝓparare. Apparatus mẽse istius nõ hois est/sed fidei: nõ facino: ris/sed mysteriũ: non rẽporalis alimenti/sed eterni. Qui sum autoꝫ muneris: iple sum testis

Exodi xxxiij.

Eccli. i.

Mat. xxvj.

Esa. j. Mar. j.

pã.xxvj. pã. lxxij. pã. xv.

j. Re. iij. Psal. lxxxiiij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

veritatis. Altare cui assistis: quā p̄o te sustinui repleſentat crucē: ⁊ calix sepulcrum in quo mo:tuus quieui: patena lapidē suppoſitū: co:pus ale iudariū: ſubſtratoria co:poralis lintеamina quib⁹ inuolu⁹ fui. Hoſtia quā vides iā nō est panis: ſed caro mea que pepēdit in cruce p̄ mūdi vita. Sane mutatio ista/bñdictionis opus est: non originis. Virtus hoc facit: nō vſus: effectus est potētie: non vſus nature: dignatio est: nō ratio. Miſerico:dia est: nō miſeria. Nō cōmune: ſed ſolū: diuinū est: nō humanū: pietatis ſacramētū: nō deitatis derrimētū. Hic pereat phyſicale nutrimētū. Cibus iſte nō est vētris: ſed mētis. Nō est em̄ datus ad ruinas huius vite: q̄ vapo:r est ad modicū parēs: ſed ad eternā vitā anime cōſerendam. Iſte est panis angelo:r qui neſcit putreſcere: non vadit in ſeceſſum: ſed tēdit in excelſus. Illuc reducit hominē: vnde traxit imagiⁿē. Caro autē mea vere est cibus. Similiter liquo:r iſte quē vides: iam nō est vinū: ſed ſanguis meus: quē p̄o te fudi in p̄eciū: tibi reſeruās in altari poculum: in peregri natione tua p̄eſidiū: in exitu de egypto cōducrū: in celo viaticū. Ego bo:trus carnis: p̄ ſalute tua portaⁿ ſum ad to:cular crucis: inde eliquatū est muſtū tue redēptionis. Sanguis autē meus vere est potus. Mira ſunt fratres q̄ de ſacramēto iſto dicunt. Fides est neceſſaria: ſcientia rationis ſuperuacua. Sciētia/rōne ⁊ intellectu colligitur: fides ſola auto:itate inducit. Auguſtinus ⁊tra felicianū Hoc fides credat: intelligentia nō requirat: ne aur nō inuentū putet incredibile: aur repertū nō credat ſingulare. Hec ſunt fratres que fidem neceſſario exigūt: rationē omnino nō admittunt. Expetunt ſimplicem creditore:m: arguūt impiū diſcuſſore:m. Et ideo credi opo:ter ſimpliciter: q̄d inueſtigari nō pōt vtiliter. Hic est ille tou rēs quez trāſuadere nō potuit heliſeus. Nolite itaq̄/nolite quere quō fiat: nolite dubitare vtrū fiat. Nolite irreuerenter accedere: ne vobis ad mortē fiat. Deus em̄ est: ⁊ q̄ q̄ panis myſteria habeat: mutatur tñ in carnez. Deus ⁊ hō est qui teſtatur panē veraciter fieri carnē ſuā. Vas electiōis est: qui minatur iudiciū nō d̄ūdicanti tam ſancta carnē. Idipſuz o chriſtiane de vino ſentias: id honorez in vino. Ereato:r vini est/qui vinū p̄ouehit in ſanguinem chriſti. Doctor⁹ gentiū est: cui⁹ aſſertione mortē bibit: bibēs indigne ſanguinē chriſti. Et ſciēdū q̄ aqua mixta cū vino no/tat vnionē mēb:ro⁹ cū capite ſuo. Aque em̄ multe/populi multi. Tres autē portiones que in altari fiūt de co:pore chriſti: myſticā ſignificationē habēt. Est em̄ co:pus chriſti vniuerſa eccleſia: caput ſez cū mēbris: ⁊ inueniūtur in co:pore iſto/quaſi tres partes ex quibus totū co:pus cōſtat. Una pars ipſuz caput. Caput em̄ ⁊ caput est ⁊ pars co:poris ſimiliter. Itaq̄ caput ipſuz/pars co:pis vna est. Caput in quā q̄ iam immo:tale ⁊ impaſſibile reſurrexit: nō moriturū: neq̄ paſſuruz amplius. Altera pars co:pis est in mēbris illis/que iam cū capite ſuo quaſi in ſabbato quieſcūt in anima: immo:talitatis vnā ſtolā poſſidentes quantū ad animas in celo. De talibus d̄:: gaudēt in celis anime ſanctor⁹. Sunt igitur due partes iſte ſimul: caput ſez. i. chriſt⁹: ⁊ altera pars co:poris. i. boni defuncti: quo:r co:pora requieſcūt i ſepulcris: ⁊ aīe cū chriſto ſunt. Preterea in altari due partes reſeruanⁱ extra calicez quaſi extra paſſionē: q: beati iā nullū ſentiūt dolo:rem: qm̄ hec p̄iora trāſierunt. Tertia portio quā in ſanguinē ponim⁹ illā partē eccleſie ſignificat q̄ calicē dñi bibit. i. chriſti paſſionē imitaⁿ. Cui in aplis a dño dictū est. Jn me pacē habeatis: in mundo p̄eſſurā habebitis. Odo:r/ſpes/ſapo:r/pōdus/ remanēt ad myſteriū ritū/⁊ ad guſtus ſuffragiū: vt ho:ro: penit⁹ tollaⁿ: ⁊ meritū ſortiaⁿ. Eteni ne humana infirmitas eſuz carnis/⁊ potū ſanguinis in ſumptiōe horreret: chriſt⁹ velari ⁊ palliari illa duo voluit ſpecieb⁹ panis ⁊ vini: q̄ inter humani generis victualia quodammodo tenēt p̄incipatū. Nā ad litterā quidē: p̄e cibis oīb⁹ co:r hoīs cōfirmat panis: ⁊ vinū letificat. Sic itaq̄ co:p⁹ ⁊ ſanguinē ſuū ſumēda p̄poſuit: vt ſenſus in vno foueretur: in altero fides edificaret. Jfouet em̄ ſenſus in vno: dū ſolita tñ ⁊ cōſuera p̄ſpicit: edificat fides in altero: dū oculo carnis videte/aliud exteri⁹: oculus co:dis/aliud ſentit ⁊ reueret interi⁹. Aliud em̄ latet/aliud patet. Po⁹ ſuit em̄ teneb:as latibulū ſuū. Quēadmodū cū ſpēs illic videnⁱ quo:r res vel ſubſtātie ibi eſſe non credunⁱ: ſic res veraciter ⁊ ſubſtātialiter credi: cui⁹ ſpēs nō cernit. Videt em̄ ſpēs panis ⁊ vini: ⁊ ſubſtātia panis et vini nō credit. Credit aūt ſubſtātia co:pis ⁊ ſanguinis chriſti: et tñ ſpēs nō cernit. P:oponit igit ſpēs panis ⁊ vini: vt do teaⁿ plena ⁊ p̄fecta eſſe refectio in ſumptione co:poris ⁊ ſanguinis chriſti: plena refectio cibi ⁊ potus. Cibi autē ⁊ potus ſubſtātie p̄ncipales/ſunt panis et vinū. Cum autē vnū ſit ſacramentū: tria ibi diſcreta p̄ponunⁱ: ſcz ſpēs viſibilis: veritas co:poris: ⁊ virt⁹ gratie ſpūalis. Aliud est ſpecies viſibilis q̄ viſibiliter cernit: aliud veritas co:pis que ſub viſibili ſpecie inuiſibiliter credit: atq̄ aliud gratia ſpūalis que cū co:pore ⁊ ſanguine viſibiliter ⁊ ſpūaliter percipit a ſolis digne cōicātibus. Tria quippe in ſacramēto altaris attēdere debea: ſpeciē panis: vitatē carnis: virtutē gratie ſpūalis. Uſq̄ ad ſpeciez panis/ſenſus pertingit exterio:r: ad veritatem carnis fides interio:r: ad virtutē gratie ſpūalis charitas ſuperio:r. Speciem panis rodit aliq̄n ſo:rex paruiſſimus: chriſtianus recipit etiā peſſimus: virtutē gratie ſpūalis nō niſi p̄edeſtinat⁹ recipit. Nō itaq̄ videmus: ſpēs est panis et vini. Nō autem ſub ſpecie illa credimus: verū co:pus est ⁊ verus chriſti ſanguis: q̄ pepēdit i cruce: ⁊ qui fluxit de latere. Comeſtio itaq̄ ſacramēralis/quantū ad viſibilē ſpeciē: ⁊ quātū ad co:poris chriſti veritatē/cōuenit bonis ⁊ malis cōmuniter. Sed est alia comeſtio ſicut iā diximus bono:r ſolum/modo: quā per dei gratiā: ⁊ per fidē ex dilectiōe operante vite meritū efficit: ⁊ affectus mentiū in co:dib⁹ percipientiū vel miniſtrantiū/intercedēte ſpūali et ſubtilio:i quadā vnione capitis et mēb:ro:r. Uñ est illud. Ut nobis fiat co:pus et ſanguis filij tui. Nobis inquit fiat. Jſte em̄ p̄culdubio co:pus dñi in meſa altaris ſemp cū ſolēne illud celeb:aⁿ miniſteriū ritu debito: ſed nō ſemp eis fit p̄ quos fit. Uñ illud ite in canone. Ut quotquot ex hac altaris participatiōe ſacramēti filij tui ſumpſerimus: omni bñdictione celeſti ⁊ gra repleamur. Nō em̄ oēs q̄ co:pus dñi ſumūt ex participatiōe altaris: ſpūaliter illa bñdictione celeſti ⁊ gratia replenⁱ. Uñ est illud. Ut q̄ temporaliter gerimus: eternis gaudijs cōſequamur. Item vt que viſibilib⁹ myſterijs ſumēda p̄cepimus: inuiſibili conſequamur effectu. Et multa in hūc modum. Hoc itaq̄ ſacramētum ab eterno repoſitū: diabolo celatum: p̄opheſtis reuelatum: ſolicitudini veſtre creditū: debita est gratiarū actione p̄ſequēdum. O ſacrū: o celeſte myſterium veſtrū. Laudabile deſideriū: inſigne ſpectaculū: ſolenne miraculū. Deus q̄ mirabilis est in oīb⁹: ſcipſo certe mirabilio:r quātū ad vos oſtēdit: dū mirabilio:ra p̄ vos operaⁱ. Quid plura: Sacerdotes dei benedicite dño: dignaⁿ deo ſatagēte:s: ne vobis fiat in ruinā: q̄ digne ſumēti⁹ puiſum est ad medelā. Sacerdotes dei nō inmerito vos dixerim: ſi vixeritis ſacerdotaliter in domo dñi. Nō enim p̄uenit dignitas in hoc noſe q̄ est ſacerdos. Non inquā ex noſe: ſed ex virtute: cōuerſatione nō officio: merito nō vocabulo: ſanctitate nō myſterio. Uñ ſcriptura dicit. Sacerdotales viros querimus: qui plures habemus ſacerdotes. Plures inquā numero/nō merito: ſimulatione/nō fide: ſpecie/nō virtute: cōmixtione co:porali/nō vinculo ſpūali: carnis adiunctione/nō co:dis vnitate. Sūt em̄ lotis manibus tñ illotis operib⁹: eruēta ſcientia ad diuina accedūt ſacrificia: comedunt ſine timo:re ⁊ ſine reuerentia carnes agni qui p̄ſider in celo: ſicut carnes q̄ vendunⁱ in foro. Nō ſicut ſacerdotes aſſiſtunt in altario ſed ſicut carnifices in macello. G:aue igitur pōdus: grue est periculū iſtius hono:ris. G:radus quippe iſte gradus caſualis est: gradus iudicialis est: niſi meriſ illuſtretur dignitas

Job. vj.

Ibidem

Ibidem

Jo. xvj.

pſa. xvij.

j. theſ. v.

tur dignitas vnctionis: nobilitate mo:rū: exercitatione virtutū: ⁊ inſtātia bono:r operū. Jſſodite igit chariſſimi domeſticos parietes: id est ponite co:da vra ſup vias vras. Sagacite quātū poteſtis: redimere cito in q̄b⁹ offendiſtis. Dies em̄ dñi ſicut fur ita veniet. Sicut em̄ nihil certius mo:te: ita ho:a mo:tis nihil incertius: q̄b⁹ vt dignū est: penſate: ⁊ ad penſandū circūſpectius inuigilate. Deo quidē erit ad glo:iā: angelis ad leticiam: ſubditis veſtris odo:r ad vitā: vobis autem ad co:ronam. Jn quo chriſtus et chriſtos ſuos exaudire dignetur: miniſtrando auxilium grē ſue: qui vivit et regnat per oīa ſecula ſeculo:rum. Amen.

¶ Sermo de p̄uilegijs beati Johannis baptiſte.

Hodie dilectiſſimi dies nobis illuxit inſignis: et tāto diebus ceteris ſancti:or: quāto ſancti:or hoiem terris infudit. Jn hac ſiquidē die natus est ſancto:r ſplēdo:r: iuſtorū glia letitia angelo:r: excellētiſſim⁹ homo:r: conſanguineus x̄pi: amicus ſponſi: ſpōſe p̄parato:r: vnus est/⁊ ſimilē nō habet: qui choris inſertus angelicis/ſublimio:ris corone titulis/vniuerſitatis humane trāſcendit aſcēſum. Deniq̄ inter natos mulierū nō ſurrexit maio:r iohāne baptiſta. Jſſelix hō q̄ feliciter celo:r perambulās officinas: curſu feliciſſimo ſeq̄tur redempto:rē: nec alicuius precludit faſtigio dignitatis: quē ſumme felicitaſ immēſitas largius irro:rauit. Uetaⁿ angeli: et vtriuſq̄ nature numeroſitas admiraⁿ hoiem ſic ingreſſum abyſſum luminis: ⁊ inter interna diuinitatis ab ſo:ptū: vt ipſam reuerberet aciē angelicē puritatis. Ueⁿtur oēs viri meritorū: ⁊ p̄erogatiuis ante cōſiſtoriū maieſtatis exultēt: nō erit tñ qui ad beati Johānis baptiſte p̄uilegium audeat aſpirare. Age iā aggrediamur ingredi virtutū inſignia: que deus maieſtatis in amico ſuo glorioſa glo:ificatione ſignauit. Sic enim ab o:tu vite ſue/uſq̄ ad occaſum conuerſatus est cū hominibus: vt forma vite/morū inſormatio habeatur. Et licet hui⁹ ſermonis aurea non ruriler pulchritudo: rentabim⁹ tamē rerū veritatē qualicū q̄ ſtilo perſtringere/illud ſapientis attēdentes. P:rudēt⁹ viris nō placere phalerata: ſed fortificata. ¶ Primus em̄ hono:r est/gloria in annūciatione. Nō est diſſimulāti ſilentio trāſeundū: q̄ ſolēni glorificatione pueri huius in hunc mundū munerⁱ ingreſſus. Adest angelus gabriel: ⁊ a ſuperio:r celo:r cardine dñi fortitudo deſcēdēs/ſtat a dextris altaris inceſſi. Nec quilibet angelus: ſed ille ſublimio:r qui beate virgini nunciū attulit ſingulare: eriā electus est vt annūciaret militē: q̄ regē nūciare debebat. Aſtat ſacerdos ſacerdotalib⁹ indutus: ⁊ multiplici veſtimento:r varietate/celeſtiū ſacramēto:r p̄figurās imaginē: purgationē pecco:r myſtici ſanguinis aſperſione deſignat. Cōſiſtit coā arca federis: ante teſtamēti tabulas: ⁊ vinā aureā habentē mānā: virgā aaron: cherubin ⁊ p̄opitiatoriū ſoleniter infulatus: vultui dei: glorie maieſtatis: rerū omniū dño vota p̄celeb:at. Dies inſtat ſolēnis: ⁊ cetereis dieb⁹ multitudini indeo:r celebrio:r: dñi p̄recipientis atteſtatione ſublimis: ſane ſpectabilis ⁊ feſtiua: in qua ſola ſoli pōtifici licebat introire in ſanctū ſanctor⁹: ⁊ aſpergine multiformi ſumme diuinitatis irā refrigerare. Cōuenit vndiq̄ in ſanctā ciuitatē: et pplo:r turba frequētio: cumulat materiā gaudio:r. Inter q̄ ſacra cōſiſtēs archāgelus: ne timeas inq̄t zacharia: q: naſcetur tibi filius: parētū gaudiū: nobilitas generis: o:bis exemplū: finis legis: euāgelij p̄incipiū: mo:ris expulſo:ix nua vite: decus hominū: cōuerſationis ſplēdo:r: ois iuſtitie p̄incipat⁹. Et ne diffuſio:i tractatu rerū excellentiā cōfundam⁹: naſcentis ⁊ cōuerſantis integritas in libris euāgelicis plenius aſſignatur. Conſidera nūciantis ſublimitatē: loci dignitatē: dici reuerētiā: ⁊ tūc intelligere poteris q̄ ſuperexcellēti gloria Johannis baptiſte genitura p̄dicetur. Salua igitur redēptoris reuerētia (q: nō derogamus regiſti regis militē honoraⁿ) cū ille dño: hic ſeru⁹: ille creato:r: hic creatura: dignio:i p̄enōſtratione Johānes nūciaⁿ/q̄ chriſtus. Chriſtus fortaſſis in thalamo: iohānes in

Mat. xj

Luce. j.

Gen. xvij. Recole yſaac ab angelis nunciatū: ſamſon p̄ angelū p̄dicatum: ⁊ vniuerſam nazareo:r ſectā cōſpice: ⁊ ſolum baptiſtā tam in hoc: q̄ in alijs inuenies digniore:m. ¶ Scōs honor⁹ eſt/ſanctificatio in vtero matris. Quicūq̄ de maſſa p̄uaricate mundū ingredimur: longā reſtē oriḡalis peccati nobiſcū trahimus: ſolus ille q̄ pctm̄ nō fecit: excipit: quē virginalis vteri thalamus ignoratis virū terris effudit. Uōge quippe aliter q̄ nos/⁊ diſſimili modo cōceptus est; ſpūſctō tota maieſtate virginē inundāte: ſuperās vſum carnis: nature o:dinē: viri cōmixtionē. Sic quippe decebat vt pctm̄ neſciret qui peccatū tollebat: vt ſimilitudinē carnis peccati ſuſciperet: nō aūt carnē peccati. Cū igit oēs m inimicitiaⁱ p̄cepti ſunt: neminē vnq̄ mortaliū infra matrena viſcera ſanctificatū leginus p̄ter hieremiā/⁊ iohannē baptiſtā: q̄q̄ et de ſingulari virgine nulla ſit ambiguitas/quin ipſa maternis circūſepta viſceribus: ſublimio:i ſanctificationis genere mūdata ſit: vt p̄ote ſanctuarium illud in quo deus ⁊ dei filius carnē fuerat ſuſcepturus. Sed longe minor: hieremie ſanctificatio q̄ iohānis. Jlle quidē in vtero matris ſanctificatus: hic ſpiritu ſancto repletus fuiſſe cognoſcit. Multo quippe excellētius est ſpūſctō repleri: q̄ ſanctificari. Jbi em̄ ſanctificatio emundatione: hic repletio immundatione ſignat. Deniq̄ ⁊ apli qui manib⁹ ſuis tractaueruⁱ de verbo vite: cū ſpiritū ſancti⁹ accepiſſent de ſaluatoris afflatu: vix quinquageſimo a reſurrectionis die ad illū gradū potuerūt peuenire: vt dicerent de eis: repleti ſunt oēs ſpiritu ſancto. Et licet ſpūſanctus largio:i tūc munere credentiū co:da repleuerit: hoc tñ iohānes legitur in vtero affectus: q̄ apoſtolica celſitudo tandē longio:i p̄miſſione meruit obtinere. Attēde obſecro diligēter q̄ o:di nata diſpoſitione ſpūs ille multiplex hieremiā ſanctificat: iohānē replet: et ſuſcepit in mariā. Et hieremie quidē admirāda ſanctificatio: q: erſi in pctō cōceptus est: naſcitur tñ ſine pctō. Ante em̄ q̄ exiret de ventre ſanctificatus est. Nec poterat naſci nō ſanctus: q̄ in vtero matris erat ſcīſſ catus. Mira res/⁊ a tranſactis ſeculis nō audita: hoiem conceptū in peccatis/naſci ſine peccato. Johānē vero longe glo:ioſio: virtus impleuit: qui ⁊ ſcīficatus est a pctō: et ita dominante ſpiritu ſuperfuſus: vt et purgatus exeat: et repleⁱ. Uere magnus coā dño/que angelus nūciat: ſcīſſcat deus: ſpūs replet: vita cōmendat. Jneffabilio:i em̄ modo ſuperuenit in virginē: quā tota diuinitatis plenitudo ſine menſure diſcretione p̄fudit: vt totū caperet q̄ fecit totū: vt non ſolū a pctis abluta/et repleta ſpūſctō: ſed ⁊ deſpirituſancto p̄cepiſſe credaⁱ: q: q̄b⁹ in ea natū est: de ſpirituſancto est. Jnde est q̄ ſingulari p̄rogatiua fides catholica filiū dei natū de vir gine: conceptū de ſpūſctō cōfitetur: vt diuinitatis ⁊ humanitatis indiuiſibilis adunata cōnexio: vocabulo:r indifferēria deſignetur. Uides ergo q̄ remotio:i p̄uilegio ſpecioſus forma p̄re filijs hominū: ſa filijs hominū in peccatis concepti ſunt: hic in ſpū ⁊ de ſpūſcto concipitur. Hec ſane dicta ſint de cōceptione iohānis. Sed ſi in aliquo ſanctorū auto:itatib⁹ videtur obuiare: volum⁹ vt ſine oi excluſionū vel defenſionū patrocinio/ſubuiantur. ¶ Terti⁹ hono:r est/excellentia in exultatione. A ſeculo non eſt audiⁱ tū: q̄ ſo exultauerit in vtero matris: cū hic in gaudio exultaſſe legatur. P:o:ſus obſtupēda dignatio: puerū vix conceptū in motū exultationis erū pere:re: eiq̄ gratiā occurre re ſeruitio dulcio:i: quem virginali ſubſtātie p̄ſenſit infuſum. Beata aia que in via peccato:r nō ſteti: ſed ſecreto:ri ſemita de celeſtibus officinis egrediens: inaudite gratulationis est ſortita dulcedinē. Jſſelix elizabeth: ad quā ppe ratmater ſaluatoris: quā ſalutarib⁹ obſequijs celoū impeⁿrarix impertitur. Sed puer multo felicio:r: qui ſalutantis maieſtatē agnoſcēs: infra viſceriū tenebro:ſa volumina gaudio gaudet: q: vim tā beate ſalutationis attendit. Et factū

Mat. j.

Luce. j.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Luce.j. est (inquit) vt audiuit salutationē marie elizabeth: exultauit in gaudio infans in vtero ei⁹. Ascēdit cū festinatiōe virgo in domū zacharie ad salutandā elizabeth: postās in vtero filiū dei: regē glie: dñm maiestatis. Occurrit elizabeth: erat antique ster/silitatis carēs opprobrijs: amicū spōsū: preconē vbi: felicissimo vēre deportat. Jungunt amplexus: venit ad oscula: t copulātur felices vteri: regē t militē nō nisi duo tenerrimi parietes abiungunt. Quid mirū si mirak puer? et exultat a tactu tā prime diuinitatis et afflatu? Poterat ne vacare a quocūq; miraculo cui presens erat regis presentia: regnātis mater: mūdi redēptor? Quid q; nō semel tā sanctor⁹ amplexū fuit celebrata cōiunctio? Mansit aūt maria cū illa quasi tribus mēsibus: ait euāgelista. Tā to tpe manet cū elizabeth virginalis integritas: t nūc dulcioi eloquio: mūc felicioi amplexu/iohānem puerū conse crat t insignit. Et fortassis vsq; ad diē natiuitatis eius glo/riosa virgo cū cognata morata est: donec pucrū natū sinu beatissimo: cōfouerer: t vno pariter remoto ppinquiorem redderet presentie creatoris, ſ facile aut hoc ex euangelij cō iectura liquet: q; iā sex mēses a pceptione iohānis defluxe rant: cū ad virginē archāgelus missus est: qui renouatio/nē mūdi pudoi virgineo/nouā salutatione portauit. Ex/hinc virgo festinauit ad elizabeth: et trib⁹ mēsibus cognate dignat visitare holspiriū: donec noui mēsis fine pciuso/narinitas immineret patriarche. Alij qui lib⁹ iusto⁹ dilī/gētioribus oculis inspexerunt: se vidisse restant: q; ipsa dei genitrix felicē puerū prima de terra leuauit: t cognate par tū omni pfecuta est seruitute. Quocūq; aūt modo rei hui⁹ veritas decernat: illud p certo certū est: q: nō parū cōtulit puero nascituro tā felix et moiosum intemerate virginis cō sortium. ¶ Quart⁹ honor iohānis/est gaudiū in natiuita te. Erubescat lucifer qui iā mane oriebaris: t conatuū tuor frustratus impulsib⁹: randē intellige q: in nouissimis die bus tanq; perdix stultissimus remanebis. Machinatio/nibus tuis factum est/vt humani generis vniuersitas in peccatis concipereturin tristicia nasceret: sed ecce iste scrī/ficatus in vtero: oriſ in gaudio: letic; mūdo sua natiui/tate refundit. Ecce genus armature qđ tibi cōstituerat ad victoriā: hoc iohāni nascit ad coronā. Apprehēde arma et scutū: et toto malignitatis tue spū debacchare: nec tm pote ris iohānis irrūpere priuilegiū: qđ benigna scribentis ma nus pprio charactere cōsignauit. Multū deceptus mul/ Mat.j tū delusus es. An ignoras q; tibi vir bellator ab adolescen/tia: et etiam a matris ventre confurgit? Nescis q: a diebus Luce.j. istius regnū celor⁹ vim patit: t violenti rapiunt illud? An oblitus es q; iste mittet parare plebē perfectā dño? Immu re ordinē rerū: t ab ipsis cōceptionis sue initijs: inuenies hūc validioi conamine tuā fortitudinē irrupisse. Tu feci/sti q; fratricida cayn qui primus natus est: pollutus t ob/uolutus exiret: et originalis peccati respergeret infamia. Hanc excepit orbis exterritus: t humani generis subsecu/ta natiuitas: ad infime tristicie cumulū trāsmigrauit: natiuitas aūt iohānis huius/in gaudiū est t solēnitate precla rā. Letat orbis: t p quattuor mūdi climata circūsonat glo riose festiuitatis instātia: ipsis etiā celis celebris et famosa. Ibidem Quisputas puer iste erit? Amicus spōsi: inimic⁹? sibi/seip/so potētior. Cōsiderandū etiā quāta dignitate prepolleat natiuitatis huius celebranda deuotio: quātamq; gratiā in oculis ecclesie poterit inuenire. Nullius hois natiuitatem p̄ter solius dei: in autoritatis arcē recepit ecclesia: huj⁹ isti⁹ exceptione seruata. Nouit em q: melioi est dies mortis die natiuitat: t p orbis hominū tristicia comitek. Jnde est q; diem mortis martyrum: non natiuitatis solennizat eccle/sia: mortem tamē cor⁹ natalicioū nomine nominās: quib⁹ factus est de morte natalis. Tunc em ceperūt de morte nasci ad vitā: cū vitā deposuerunt p vita. Hui⁹ vero natiuita tē sponsa christi tāto securius benuolentissima dignatione suscepit: quāto singularis eā veritatis euāgelice irrefraga bilis cōmendat autoritas. ¶ Quintus honor est/singula ritas in cōuersione t cōuersatione. Infra tenerit udinē au/ nor⁹ beatus iste puer ad heremū spū ducēte/deductus est nec obstitit eraris infirmitas: quam maiestas dñi fecunda bat. Spiritus em sanctus non attēdit sexuū differentiam: fragilitatē cor⁹: porū: ērorū annositatē: ſz quēcunq; t quan docūq; t quō vult: dignātissima replet benignitate. Relin quit iohānes mundum: hoies fugit: patriā nescit: parētes aspernak: t in solius diuinitatis apicē defigit obtut⁹. Mi ra rerū conuersio: hoiem vix mundū ingressum: mūdi fu gere gloriam: t seculi cupiditates non solum obliuisci: sed nescire: perpetuūq; cū diuinitate habere consortiū. Recessus montiū: siluarū anfractus: t vallium subteriacēs vastitas: puero patriarche qm nox coegerat: domicilia prebue/rūt. Nō mihi apponak hieremias: nō pdicātis puericie vir tus audeat obuiare: q: si ille cōfectatus fuerat in pphetā: hic in plusq; pphetā. Et licet ille ppl⁹ futura pdicet: nō tm quersationis humane declinat aspectus. Johānes aūt eta tis supergressus mkantiam/t nobilioris generis genero/sitatē oblit⁹/soli vacat diuinitati: factus forma vite: mona cho: ū prōpositū: anacho: ita: principiū: totius religionis asserto. Ecce hec quidē p cōuersione. Porro quāta sublimitas in cōuersatione fuerit: nō est curtēris lingue volubilitate dissertendū: sed euāgelice dignitatis cōprobandū eloquio. Johānes (inquit) habebat vestimentum de pilis ca/melorum: t zonā pelliceā circa lūbos eius: esca aūt ei⁹ erat locusta et mel siluestre. Ecce q̄ mollibus vestiūtur in domi bus regū sunt. Rigida vestis t durissimis hyspiditatibus cōtexta: rigore qualifero corpus afficit patriarche: carnēq; renerrimam immatura districtio discipline feritate coar ctat: teneros artus et laceratio ni spū fugfusos cōtinue quas sat longi: udo martyrij. Libus aūt eius qualis erat? Non querūtur perdices: fasianis: seu alie aues: nō per tota currī tur regiones: vt patriarchalis stomachus impleak: sed erat esca eius locusta t mel siluestre. Celi rore pascit: t aialis vi lissimi sariak edulio: mihilq; coctū accepit ieiunātis austeri tas. Castigato vētre/et diuturna maceratiōe distēto: igno ra fuit varietas ferculorū: nec introiuit in os ei⁹ qđ gulam alliceret: suffarciret ventrē: stomacho blandiretur. Helias iij. Reg. xvij. comedit carnes: et si quid aliud apponebatur: cū gratiarū actione pcepit: nec aliquē legimus ex illa veteri officina ad legis huius aspirasse fastigiū. Vestis aspera: cibus tenuis: mens deuota: profecto perfectum consecrāt patriarcham. ¶ Sextus honor est/nouitas in predicatione. Dic volo vt intendat attentio vestra: quia paulo subtilius ad audien dum: materie precipit magnitudo. Post peccatū ade/ac il lius diluuij vastationem solenne/electa est iustor⁹ infinita prope pluralitas: cū quibus de⁹ facie ad faciē locutus fuis se dinoscitur. Trāslertur enoch: eligitur noe: vocat abrāā: ysaac diligitur: iacob deū facie ad faciē cōtemplat: ioseph saluator⁹ mundi vocat: nec tm in sermone dei ad illos/vel il lor⁹ ad hoies: fit aliqua mētio de regni celestis ppetua mā sione. Moyses assumit in ducē populo iudeor⁹: pharaoni in deū constituit: facit deus per ipm in egypto magnalia: mirabilia in terra cham: terribilia in mari rubro. Ascendit moyses in caliginem in qua erat deus: t datur ei in monte multiplex preceptorū autoritas: loquitur cū deo quasi ho mo ad vicinum suū: non est occultatum a moyse quod fe cit deus in occulto: t gloriosum nomen adonay (quod oī bus fuerat obuelatum) ei reuelatur: sed in his omnib⁹ re gni celorum memoria nec nominatur nec auditur. Astat aaron summus sacerdos potētis virge gestarius: vnctus er deliburus celestium sacrariorū vnctione: succedit iosue et ois illa iudicum multitudo: nec est vel vlla tenuis mēs tio regni celestis. Jnuenit dñs dauid virum sanctum sm cor⁹ suum: salomonem filium eius/sapientia cumulat sin gulari: t omnem illum prophetalem chorum sp⁹ituss⁹anctus or⁹dinat et in fundit: et nihil de celestis regni gloria p phetatur. Claudit helias celū annis tribus t mensib⁹ sex. Heliseus etiā mortuus mortuum vite restituit: t ab his nec vel vlla scintilla beate mansionis elucet. Quid plura? A pn cipio mundi vsq; ad iohannem/vniuersitatis humane ele/

trionem recolligē nec in sermone vel opere illius sanctua rij poteris reperire dulcedinē. Veni ergo ad iohannem/et audi vocē exultationis: vocē nouitatis: vocē letitie: verbū misericordie: sermonē glorie: largitatē gratie: qb⁹ celauerat deus: tacuerat angelus: latuerat patriarchas: pphete ne/ mat.iij. scierunt. Penitentiā (inquit) agite appropinquabit em re gnū celor⁹. Verbū penitētie dulce t gloriosum: verbum re gni celor⁹ terū t adorandū: illi soli puo cōueniens qui pri mus noui testamenti fundamenta posuit. Hec est vox de qua maximus ille cōtemplator: celestiū visionū in hec verba apo.xiiij prosequitur. Et vox prima quā audiui sicut citharedorum citharizantium in citharis suis. A diebus ade/vsq; ad Jo hannē o⁹ganū nostrū versum est in vocē flentiū: q: pcō: ū frequētia: nec penitētie locus/duplex erat deplorādi mate ria. Occidis: occidi iuberis: sabbato ligna colligis: lapida ri iuberis: t ille cui propriū est misereri semp t parcere/nisi ferire nō nouit. Dederat quippe eis pcepta nō bona p Exc.xx. ceptor⁹ data: t iustificationes/in quib⁹ viuere nō possent. ps. lxxxj viij. Hoc est qđ iustus mirak dicēs: Ubi sunt misericordie tue antique dñe? Johānes natus ostēdit medicamentū vulne ri: pcō penitētiā: iniquitati veniā. Hec est prima vox quam vox clamātis in deserto pposuit: t vox turturis audita est Cāt.ij. in terra nostra. Extūc missa in os nostrū cantica nouā: car mē deo nostro: t resonat in ore nostro gratiar⁹ actio t vox laudis: superexaltat misericordia iudicium: peccator⁹ parci/tur: regnat pietas: iustitia dissimulak: t miserēdi nō ferien di querit occasionem misericor⁹ t miseraro⁹ dñs. Citha rizant ergo in citharis suis: qui voluptatis effluentionem/pe nitentie restrictione reuerberāt: t de pfunda peccatorum vorāgine respirantes (pharaone submerso) cantāt in vijs dñi/qm magna est gloria dñi. ¶ Septimus honor est/di gnitas in baptismate. Singularis prorsus humilitas: ver bum caro factū est: t in perfectū virū egrediens: relicta ho minū vniuersitate/iohannē querit: iohānem desiderat: ad ps. lxv. iohānem venit. Terribilis in cōsilijs deus sup filios homi Heb.j. nū: portans oīa verbo virtutis sue: purgatione pcator⁹ fa/ens: venit a galilea in iordanē ad iohānē vt baptizarek ab eo. Stupet iohannes t timor⁹ cōcutitur: ac patriarchā infi mat.iij. nitus horror⁹: in filium. Ego (inq̄t) a te debeo baptizari: et tu venis ad me? Dicit ei saluator⁹. Sine modo: sic em decet nos implere omnē iusticiā. Acquiescit vtriq; salutaribus monitis: t accingit se iohānes ad baptizandū/ad suscipiē dū dñm regē angelor⁹. Exuitur vestimentis suis rex glorie: splendor⁹ luminis: t figura substātie dei: iohannis manib⁹ attrectak caro illa sumpta de virgine: candidior⁹ ich dirina ta materia nudak in flumine felicis baptiste manib⁹ infun denda. Descēdunt angeli: t celor⁹ agmina tota reuerentia currūt ad creator⁹. Baptizantē t baptizatū numina domi nātia circūcingunt. Jnfundit aqua capiti creator⁹ creatu ra nobilior⁹: t dei vertice mortalis dextera cōrrecrat et ōtin git. Pauet celū: stupet terra: iordanis arridet: miranť an geli dñm sabaoth inter manus baptizantis cōdudi. Quid est iohānes? quē cherubin t seraphin vix audēt aspicere/tu nudū tenere presumis? Dic est in quē angeli desiderāt pror/spicere: cui sanctus/sanct⁹/sanctus/sublimi melodiar⁹ orga no beate ciuitatis cōuentus ingeminār: qui solus inhabi tat lucē inaccessibilē: dñs virtutū: de⁹ scientiarū: misericor diar⁹ pater: t tu nō mentis? Tibi datum est quod oibus ne gatū est: baptizare cū qui baptizat oēs in spūsancto t igne virginē virginisq; filiū virginis manib⁹ irrigare. Totus obstupeo: baptizantē hominēq; deū reuereor: magistrū di gnanter admiror: vereor: dignationē: t hominē video vio/lentiā ipsis celis inferre. Porro illud quale est q; in isto ba ptismate terminak lex: finē accipit pphetia: t ois illa sacri ficior⁹ multitudo prorsus/ak et pellic: Dic incipit t stabilik noue regenerationis purgatio perdurāda: t in vnā baptis matis formā legaliū tranleunt dispēdia figurarū. Ad ab ps. xxix. lutionē em aque t innouationē spūs/sepelik hircor⁹ t viru lor⁹ sanguinolēta cōgeries: t peccator⁹ id iudeis relinq̄/ mus: illud dauidicum attendentes: Holocaustū t p pecca/ to nō postulasti. ¶ Octauus honor est/prima reuelatio de trinitate. A creatione celi et terre/vsq; ad hūc locū/nunq̄ trinitas manifeste hoibus apparuit: sed rerū ac vocū inuo lucris/inuoluta fuit tante claritat⁹ eternitas. Deniq; creatione hois creator⁹ rerū summa dignitate cōmendās: facia Gen.j. mus (inquit) hominē ad imaginē t similitudinē nostram. Reuerendū reuera priuilegium: nec vlli traditū creature. Creatur illa sublimior⁹ numerositas angelor⁹: t elementor⁹ oīm or⁹dinat variata cōnexio: sed oiporteris pfectā tātū opus/tacitumitate alta pspectat. Ut vero venit ad homi nē: t nobilis creatura creari disponit⁹: accingit se trinitas ad creandū: t cōsiliū accipit sapiētia: vt creature dignitas creator⁹ is pinilegio clara esse monstretur. Nec ibi tm satis aperte diuine maiestatis illustrere vocabula: cū ad angelos obsequētes quidā referāt dīci sermonis or⁹aculum. Vel fi minus hoc caunū est: figna pluralitatis absq; nominū dif Gen. ferentia pdicantur. Abrāā tres vidit t vnū adorauit: ſz ibi xviij. scripture sacre reuerētia: nūc mixtim: nūc separatim clau dit eloquiū: vt modo dñm/modo viros placeat appellare Judei tm hic magnā rerum rep⁹hensionis parabolā/tres angelos a dño missos asserētes: vnū ad natiuitatē ysaac p dicedā: duos ad subuertēdum sodomā delegatos. Illū ve ro cū quo iustus loquit dicēs: dñe si inueni gratiā in ocu lis tuis: ppherali spiritu cognouisse somniant/natiuitatis ysaac venisse pconem. Illū adorat abrāam sicut berlabee dauid regē: socijsq; eius propter ipsius reuerentiam inde fessus assistit. Unde et non nisi duo in subuersione ciuita tum infidelium numerātur: illo superior⁹ iam reuerso: q̄ nati uitatē ysaac fideli deuotione cōpleuerat. Tres em viri sm Jbidem vocari precipiunt: sed vnus est qui pmissionis insperate manifestat arcanū. Hoc in dei: et qui magis elegerunt iu daizare q̄ credere. Sed vt breuiter concludamus: ois illa patriarcharū siue pphetarū societas/nulla vel in sermoni bus: vel in reb⁹ de patre t filio t spūsancto aperte legitur fecisse mentionē. Veni ergo et intuere filiū zacharie deū t mat.iij. hominē prophetis/in manib⁹ continentē: et vide q: celi aperi Mar.j. untur ibi: et descēdit spiritussanctus corporali specie sicut colūba in ipm: et vox patris audita est: hic est filius meus dilectus. Videsne quia ad sacratissimor⁹ nominū nouitatē/ celor⁹ palatia reserārur. Pater audit in voce: fili⁹ baptizak in flumine: spūssanctus demōstrat in colūbe specie. Adest iohānes totus medi⁹ trinitatis: glorioso⁹q; baptismā fi gnant induisse substātie aperta vocabula: nouitēq; trinita tis prior⁹ seculis obuelarū: absq; totius velaminis obū bratione relucet. Dñe quis est iste q: innouisti ei? ¶ No Mat.xj nus honor est/testimoniū veritatis. Audi quid de isto ve ritas testetur. Cū audisset iohānes in vinculis opera chri stianisit ad eum discipulos suos: et responsum est eis: ecce vident etc. que euangelice veritatis copiosa psequik narra tio. Recedentib⁹ aūt nūcijs (ne forte in eor⁹ prelentia adu lario nē redolere videretur) cepit iesus dicere de iohanne. Quid existis in desertū videre? Arundinē vento agitatā? O mira testificatio redēptoris. Quis ingressus est mūdū: et mundū vel in aliquo non cognouit? Quis est qui vēro sa felicitas: vk aduersitas turbida: vel cuiuslibet peccati au ra remoior: nō inflexit? Ad extremū subinfert q̄ terrā excē dat: trāseat celū: ipsum vertice angelice dignitatis attingat. Inter natos mulierū (dicit dñs) nō surrexit maior iohāne baptista. Quid vis amplius? De nullo dici potuit (dicit au gustinus) qđ dictū est de iohāne. Nō opponas mihi euan gelistam ceteris discipulis magis dilectum: nō apostolorum principē oibus apostolis antelatū: nō vas electionis ad ce li tertij secreta translatum: nec apostolicus splēdor: audes at occurrere precursori: quia iam omnes isti adolescentie Jbidem metas exceſserant: cum averitate prolatum est/inter natos etc. Considera mās̄iones regni/t vniuersum or⁹dinē humā ne generationis circumuola: solūq; iohannē nā vereris q̄ nouī testamēti patribus videbis esse preposītum vel equa rum: tm super oia benedictus deus. ¶ Decimus honor est/ assertio matris ecclesie. Texitur ora chlamydis: vngueſ/

Universidad de Deusto
Biblio

rumq; plusum in capite:extremā vestimēti simbriā inundā
ter pfudit. Hinc ēm mater ⁊ magistra oīm ecclesia: ecclia
romana:cui dictū est:Ego p te rogani vt nō deficiat fides
tua:in honore iohānis baptiste:post saluatoris nomē cōse
crata est ⁊ signata. Dignū nāq; erat vt sentētia spōsi spon
se sequerē autoritas:⁊ singularē amicū eius illuc pduce
ret:vbi pūcipatū ipsa cōscendit. Electio pculdubio hec
singularis est:in illa ipsa vbe Johānē vendicare puma
tū ecclesie:quā duo celi luminaria morte clarissima conse
crārūt. Crucifigitur petrus:gladiatur paulus:⁊ dignitas
remanet pcursoi. Purpurat roma multitudine martyrū:
totaq; sublimitas btō refundit patriarche. Johānes vbi
q; maior:in oībus singularis⁊ mirabilis sup oēs. Quis fi
gliosiose amūciarius est? Quis ita specialiter in vtero ma
tris spūsancto legit fuisse repletus? Quē legistis intra ma
tris vterū exulasse? Cui? natiuitatē vidistis celebrari in ec
clesia dei? Quis sic heremū concupiuit? Quis ita sublimi
ter legit puersatus? Quis penitentiā ⁊ regnū celoꝝ pmuo
stēdit? Quis baptizauit regē glie:cui se primū trinitas re
uelauit? Cui testimoniū tale phibuit veritas? Quē sic ho
norauit ecclia? Vide si nō oia hec ita singulariter sint huic
singularia:vt nullus moralius pdictis audeat inhiare. ffor
sitā mihi disponis opponere:q; sic iste habet pprietā vt et
cetera ꝝ sctōrū cōmunia nō attingat. Audi ergo. Johānes
patriarcha:immo patriarcharū finis ⁊ caput. Johānes p
pheta:immo plusq; pphetaꝝ: quē venientē nūciauit: di
gito demōstrauit. Johānes angelus:sed inter angelos ele
ctus est:saluatore attestāte q; dicit. Ecce mitto angelū meū:
q; preparabit viā ante faciē meā. Johānes apls:sed ⁊ aplo
rū primus ⁊ princeps:q; prim⁹ fuit hō missus a deo. Johā
nes euāgelista:ſz et euāgelij primus inciſor:pdicans euange
liū regni. Johānes virgo:immo virginitatis insigne spe
culū:pudicitie titulus:castitatis exemplū. Johānes mar
tyr::sed ⁊ martyrū lumē inter natiuitatē mortēq; xpi pstan
tissimi fouma martyrū. Pretereo qi vox clamātis in deser
to:qi preco verbi:qi iudicis pcursor. Illud q; relinquo qi
vsq; ad iohannē lex ⁊ pphete:q; iohānes ipse est helias:qui
lucerna fit ardēs ⁊ lucēs:q; amicus fit sponsi/sponse pparā
tor:. Silētio trāseo q; sic nouē ordinib⁹ angelorꝝ inserꝝ est:
vt etiā ad seraphin apicē trāsserat. Verū hoc adeo laborio
si operis est:vt sensus nr̄i pauptas nō sufficiat. Sufficiant
hec ad plenū:q; de iohānis laude dicta sunt ad gloriā redē
ptoris:qui est benedicus in secula. Amen.

¶ Epistola cuiusdā Bern̄i. (sed pfecto nō nostri) ad mat
theū albanen̄. epm̄ de homelia villici iniquitatis.

Reuerendissimo dño suo matheo venerabili dei
gra albanen̄i epo. frater Bern̄. vticq; suus q̄cq̄
seruꝰ dño:⁊ filius pri. Dō a roma p dñm seruus
lum charissimū nostrū beluacēsem abbatem/su
peremineꝫ magnimdinis vestre paruitati mee mādaue
rat:videlicet q; ea q; sup euāgeliū de villico iniquitatis/de
mihi dixisse donauerat: vobis trāscribere:et si sero:nūc trā
dē (nō minimū pauidus: ne q̄d ibi infusuꝫ vos offendat)
trāsmitto. Sup hoc igit q̄so vos in me pietatis ⁊ charita
tis abūdare viscerib⁹: quatenus ⁊ ignoscatis mihi q; distu
li:⁊ emēdetis vobis inco:recta q̄ obruli. Autoritati nāq;
prudētie vestre reseruaui id corrigendū:⁊ suppliciter offe
ro. Et cultellū q̄ vulgo quinniēs nuncupaꝝ: habēs manu
briū de ebore/cū chartula mitto: quatenus inposturā qua
nullsfōe dignam adiudicaueritis: meo gladio succidatis.
De cetero pieꝫ: vestre pietatis abundantiam: ne in oratio
nibus vestris obliuiscamini mei: qui sine oblitione ve
stri quotidie memoꝝ/vbi propensius posco misericordi
am dei. Valete.

¶ Dominica decima post pētecosten Euangeliū sm lucā.

Zu.xvj. In illo tēpore dixit ie
sus discipulis suis parabolā hāc. Homo quidā
erat dives: qui habebat villicū: ⁊ hic diffamatus
est apud eū: quasi dissipasset bona illius. Et reliqua.

ſ.cor.vſ. fortamini:⁊ oia vestra in charitate fiant. Empti ēm estis pr̄
cio magno. Glorificate et portate deū in corpore vestro: si
Ro. viij cut portauit apostolus dices. Quis nos separabit a chari
tate christi: tribulatio: an angustia: an persecutio: an pericu
lum: an gladi⁹? Certus sum q; neq; mors: neq; vita: neq; pr̄e
Zu.xxj. senria: neq; futura poterūt nos separare a charitate dei q̄
est in christo iesu. Ēperantia vero sic solicitat dicēs. Vide
Esa.v. dete ne grauēt̄ corda vestra in crapula et ebrietate: et cu
ris huiꝰ mundi. Scriptum est ēm. Ve qui potentes estis ad
bibendum vinum: et viri fortes ad miscend am ebrietatē.
Sicut eger ad medicinam: sic ad simendas dapes quisq;
debet accedere. Inter cetera enim sua mala/sodoma pa
nis abundantia perīt ad hierusalem domino per prophe
Eze.xvj. tam dicente: Hec est iniquitas sororis tue sodome: saturi
Phil.iij tas panis/et abundantia. Hinc apostolus ait. Multi am
bulant post concupiscentias suas quos sepe dicebam vo
bis: nunc autem et flens dico: inimicos crucis christi: quo
ſ.cor.vſ. rum finis interitus: quorum deus vēter est: et gloria in cō
fusione eorū qui terrena sapiunt. Esca ventri et vēter escis:
Deus autem et hunc et hāc destruet. Nequaq; igit in illis
Tob.iiij voluptatē apperas: sed necessitati succurre. Justicia autē
puer.xx sic ville tura tuetur dicens. Quod tibi non vis fieri: alij ne
feceris. Quia hinc Salomon ait. Pondus ⁊ pondus: mē
mat.vij. sura ⁊ mensura: vtrūq; abominabile est apud deū. Et que
Zeui.xix cūq; vultis vt faciant vobis homines: et vos facite illis simili
ter. Et sic implebitis q̄ moyses ait. Justus modius sit vo
bis: equusq; sextarius. Ytaq; cū debeat tibi quippiā frater
mat.v. tuus: ⁊ abstuleris pignus ab eo: ante solis occasum pign⁹
restitue. Nisi abundauerit iustitia vestra plusq; scribarū ⁊
pharisęorū: non intrabitis in regnū celorū. Quorū legalis
Exo.xxj. erat iustitia: oculū pro oculo: dentē pro dente: vltionē pro
mat.v. vltione. Nobis autē dicitur: diligite inimicos vestros: be
Ro.xij. nefacite his qui vos oderūt: neq; malū pro malo redden
et.xij. tes: nec maledictū p maledicto: sed econtrario benedicen
tes. Hinc paulus ait. Nemini quicq; debeatis nisi vt inui
cem diligatis. Si furierit inimicus tuus cibа illum: si sitit
potū da illi:⁊ hec faciēs carbones ignis cōgeres super ca
put eius. Sic vticq; alio ego iustitia ⁊ volo fieri. In hac etiā
villa diues dñs quasi ruricolas habuit: qui redderēt ei fru
pſ. xcviij ctꝰ vsurarios rpibus suis: q̄ sunt hmōi. Bonitas/benigni
ps.cxlv. tas/modestia/mansuetudo/cōcordia/pax/patientia/mia/
mat.xxv charitas. Sup hos etiā posuit ad custodiēdum si deliquis
sent qui accusarent: qui testificarent: qui iudicarent: q̄ pu
nirent. Lōscientia q̄ppe ipsa est accusatrix: memoria testis:
ratio iudex: timor carnifex. Quod ēm cōscientia accusat: me
moria testificat: ⁊ q̄ ratio iudicat: timor excruciat dicens.
Dñs regnauit irascant populi: qui sedes sup cherubin mo
ueatur terra. Ignis in circuitu eius exardescet: ⁊ in circuitu
ps.xlix. mat.xxv ni eius tempestas valida. Et impijs dicet. Ite maledicti in
ignem eternū: qui paratus est diabolo ⁊ angelis eius: vbi
ignis est qui nō tepescit: vermes q̄ non morientur: torto:es
qui nō lassescūt: vbi nullus ordo: ſz sempiternꝰ horror: in
habitat. Villā suā his alijsq; tutoribꝰ fortem/tradidit dñs
villico: pluribꝰ plenā bonis: quibusdā coporis: multis p
pijs ipsius horis interioris. Septē q̄ppe sunt hec bona co
poris: pulchritudo/fortitudo/velocitas/libertas/sanitas/
voluptas/diuturnitas vite. Septē q̄ sunt bona aie: sapiē
tia/amicitia/concordia/honor/pietas/potestas/iocundi
tas. Preter hec propria: cōmunia sunt multa data ruricoꝝ
lis: alia his: ⁊ alia bis. Bona ēm sunt diuitū diuitie sue ne
eos paupertatis molestia frāgat. Bona sunt pauperū pe
nurie sue: q̄bus castigank ne p incōtinentiā defluant. ffor
titū fortitudo: vt ad bona opera cōualescāt. Debiliū imbe
cillitas qua refrenank ne q̄ velint malū perficiāt. Sapiē
tū sua sciēria qua illuminank vt proficiāt. Insipientiū sua
simplicitas qua humiliātur ne superbiāt. Omno quicquid
in hac vita nra fragilitas possidet: pius cōdito: (quātū in
sua bonitate est) ad bonū nostrū nobis quotidie cōferꝝ: scꝫ
vel ad correptionē p: uitatis: vel ad pfectū virtutis. Sed
(vt verbis beati gregorij vtar) quę ad vsum accepimus
vite: ad vsum puertim⁹ culpe. Valitudinē corpoꝝ in vsum
cōsumimus vitioꝝ: bona mētis in vsum expēdim⁹ vanita
tis. Et hoc est q̄d dicit: qui diffamatus est apud eū: quasi
dissi passet bona ipsius. Operepreciū est scire quis diffa
mauerit villicū: vel vnde prodierit diffamatio? Pernūria
ipsa est que disseminauit infamiā: que tunc dicit infamare
cū non erubescit negligētiā suam declamare/sicut ibi. Nul
lū p: atū sit q̄d nō pertrāseat luxuria nostra: coronem⁹ nos Sap. ij.
rosis anteq̄ marcescāt: vbiq; relinquam⁹ signa letitie nre.
Quippe hec talis locutio plane infamatio est. ſfit aūt tri
plici voce: scꝫ cogitationis/locutionis/⁊ operis. Habet ēm
cogitatio vocē suā. Unde dñs cogitāti moysi ait: Quid cla exo.xiiij.
mas ad me? Et dauid ad dñm. Cogitatio hoīs confitebit ps.lxxv.
tibi. Habet ⁊ opus vocē suā. Ūn dñs ad cayn. Sāguis fra gen. iiij.
tris tui clamat ad me de terra. Proinde aūt infamia nra ex
his que fiunt: aut contra naturā: aut cōtra legē: aut contra
consuetudinē. Dis tribus modis quicquid agimus/verbi
tur in peccatū. Et q; villicus bona dñi sui in hec dissipaue
rit dicēs est ei. Quid hoc audio de te? Redde rationē villi
cationis tue: iā ēm amplius nō poteris villicare. Illud nō se
mel aut iterū: ſz tertio iā cōminatur dñs villico suo: videli
cet ante legē: sub lege: sub gratia: et p tres nuncios p quos
oia sua nobis cōsilia dicit: id est per hoiem: p spūm: per fami
liare mādatū. Dis dñs secreta sua solet nōtificare: atq; per
hos alios quibusq; iubet: cū quib⁹ ire solet timor: et modo
fingitur illis ferēs ista tria que semp habere soler: clauā cō
minationis: radiū cognitionis: virgā doloris: ad incuti
dū terroꝝ: ad videndū erroꝝ: ad habendū meroꝝ/incipie
ntiū/pficientiū/pficentiū. Nota q; in hoc facto cognoscit
mirabilis pietas huius dñi: q̄ nō circūuenit seruū suū: sed
ad reddendā rationē pius submouet eū q; iudicet. Sic cꝫ
visus est abras dixisse: cū loqueret ad eū de sodomis. Des Gen.
scendā ⁊ videbo per meritum si sic vt rumor est: opere xviij.
cōpleuerint. Et hic instruimur nō statim debere dare fidē
quibuslibet verbis: sed si sic est vt dicit pius adhibere cau
telā. Sequit. Quid faciā? Hec querimonia de pmissa pmis
natione pcedit. Sic vticq; quidā cū mortem sibi venire de
prope videret: se male vixisse sciētes timore perterriti/q̄d fe
cerint: vel qualiter id emēdare debeāt: secū satis amarissi
me exquirūt dicētes: Quid faciā? ſfodere nō valeo: mēdi
care erubesco. Hec duo verba in pſona illoꝝ loquit: q̄ hec
duo timēt: in penitētia scꝫ afflictione corporis/⁊ pauperta
te: quoꝝ alterū intelligit p fodere: alterū per mēdicare. Ut
ēm sic moraliter dicā: fodere est farculo cōpunctionis/⁊ ara
tro cōfessionis/in fructus bone operationis cordis nostri
iugera dissulcare: q̄ facere pphēta nos ammonet dicens.
Scindite corda vra ⁊ nō vestimēta vestra. Et hinc est illud Joel.ij
quod ait custos vinee de sterili siculnea ad dñm suū. Dimit
te eā et hoc anno: vt ego veniens fodiā circa illam: et appo Lu. xiij.
nā stercora. Sed hoc iste de quo hic agit: primo facere pri
mescens ait. ſfodere nō valeo. Lōtra quē recte p salomonē puer. xx
dicitur. Piger ppter frigus arare noluit: mēdicabit ergo
estate: ⁊ non dabit ei. Qui ēm nūc propter pauorē mentis
aut roꝝ: potē/macerare se p penitentiā ⁊ affligere negligit:
cū sol iustitie in iudicio velut in estate claruerit: quereret req̄
em: ſz nō accipiet: q; ppter illā operari bona cōtēpsit. Se
quitur. Mēdicare erubesco. Hoc igitur ad litterā tūm.
Sunt ēm quidā qui erogando bona sua pauperibus: cul
pas suas redimere vellent: et hoc cogitādo pertra erāt: sed
postmodū timētes ne egeant: ergā egētes tenaces fiūt: et
ab eo q̄ mente conceperāt: se sulpēdunt: precipue quia vi
dēt aliquos q̄ sua se sic dedisse fatērtur ⁊ penitēt: de quibus
bene per salomonē dicit. Qui obseruat ventū nō seminat: Eccl. xj.
et qui cōsiderat nubes: nunq̄ metit. Ūēti noīe malignꝰ spi
ritus: qui mentē tentationibus impellit: ⁊ nubis appella
tione/peccatoꝝ exprimitur. Qui ergo attendit ventum/nō
seminat: et qui considerat nubes/nunq̄ metit: quia qui ten
tationes maligni spiritus metuit: et iniquorum lapsus cō
spicit: in bono opere nec exercetur: nec in iudicio quo con
soletur inuenit: sed et nunc quoq; vilescit. Propterea q̄

Universidad de Deusto
Biblioteca

nia villicus paupoante dixerat: fodere non valeo: mendicare erubesco: penitēs m̄ subiungit q̄ sequit. Scio q̄d faciam. Videte quid facit timo:: q̄ppe perutilis dño suo. Ipse est qui q̄ dñs iubet: hoies facere cogit. Certe iste villicus hodie nō diffisset; scio quid faciā: si nō remisset. Sed timuit: q̄m illi subito timor aduenies/clausa p̄minationis tales et ictus imp̄ressit dicēs. Audi miserabilis audi: euigila tandē q; hora est iā te de pigritia surgere. Si nō amore: saltē timore euigila. Erux em̄ tibi duplex dura parat: altera iā corporis: altera postmodū corporis et aie gehēnalis. Cogita ergo cruciat⁹ tuos quos p̄sentialiter medullit⁹ senties iam in morte. Mors inquā ipsa est crux horribilis: ad quā quotidie festinas: et nō attēdis. Vide quō mors te crucifigit. Crura distenduntur manꝰ ⁊ brachia decidūt: pectus anhelat: cernit⁹ lāguescit: labia spumāt: oculi stupescūt: vultus horrescūt: facies exundat: et morte tacta pallescit. Et hec vtiq; q̄ videm⁹ defuncti: et q̄ sentim⁹? leuia sunt ad ea que in tuis aia miserabilis iā p̄gustat. Nā sensus a corpore cito recedit: animā sua mors comitat q̄ntē. Qui aūt cruciat⁹ te monēat: audi quid p̄phera de perditis dicat. Sicut oues (inquit) in inferno positi sunt: mors depascet eos. Et iob. Transeūt (inquit) a frigore nimio/ad calorē nimium. De quo et alibi dicit. Quis poterit ex vobis habitare cū igne deuorāte? Aut q̄s habitabit ex vobis cū ardoribꝰ sempiternis? Hec audiens villicus: plane si timuerit: ne miseris. Et notandum q̄ timor iste quadrifor mis est: scilicet mundanus/seruilis/initialis/⁊ filialis siue castus. Mundanus: qui facit recedere a malo p̄ cuitatione pene. Seruilis: q̄ facit a malo abstinere p̄ cuitatione pene/mali retinēs voluntatē. Initialis timor: gehēne: de quo dicit per p̄phetā: initiū sapientie timor dñi. Filialis: de quo per eundē dicit: timor dñi sanctus p̄manet in seculū seculi. In duabus his formis vtilis est hoibus semp: in aliis minime. In initiali formaliter frendēs vt modo dictū est: ad villicū venit propter q̄d ait: Scio quid faciam: vt cū amotus fuero ⁊c. Hec amoto nihil est aliud: q̄ hominis interioris. i. aie ⁊ corporis separatio. Et notādū q̄ scire nos exponere nō oportet: q: ipsemet suū scire/scz q̄d facere velit innotuit: p̄ hoc q̄ se quit dicēs. Et cū amotus fuero a villicatione: recipiāt me in domos suas. In hoc q̄ suū scire exposuit/meminit poterte dicētis. Scire tuū nihil est: nisi te scire hoc sciat alter. Ut sus siquidē est minꝰ hoc dixisse (scz q̄ sunt q̄ recipere eū debeāt) q̄d tamē cū differat/in domos suas: succincte deprehēditur annotasse. Sunt nāq; q̄ hoies recipiūt: quoꝝ sunt domus celi ⁊ eterna tabernacula: ⁊ hi qui sunt/domin⁹ ad discipulos suos loquēs parēter ostēdit in illis verbis suis cū dicit. Nolite paruulos venire ad me: talium est em̄ regnū celoꝝ. Et alibi. Beati pauperes spū: q̄m ipsoꝝ est regnū celoꝝ. Ab his ergo necesse est emere regnū celoꝝ: quoniā est. Vere necesse est: q: nō habemus hic (vt ait apls) manentē ciuitatē: sed futurā inquirimus. Et iterē de suis confidens ait: Scimus q̄ si terrestris domus nostra huius habitationis dissoluat: q̄ habemus ex deo domū non manufactam eternā in celis. Hāc vtiq; nos emere docet dñs in subsequēribꝰ dicēs. Facite vobis amicos de māmona iniq̄tatis: vt cū defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. Et hoc in loco suo exponēt: sed nō mō. Sed videamus q̄d sequit. Cōuocatis singulis debitoribꝰ ⁊c. Memini me superius dixisse: misericordiā veritatē et charitatē cum aliis multis quasi ruricolas eē: ⁊ debere eas huic diuiti domino reddere suos effectus: quasi fructus operū suoꝝ: per manus vilici. Nihil ergo est aliud quod dicimus villicum debitores dñi sui conuocasse: nisi vnūquēq; in corde suo quid fecerit: vel quid facere debuerit: iuxta posse viriū suarū pertractasse. Quod quotiens agimus: fere p̄ omnia reos nos esse cognoscimus: p̄cipue tamen in eo q̄ per charitatem largius erogasse debuimus: et in eo q̄ per penitentiā illis qui nos iniuriauerunt cōdonasse perfectius debebamus. Et hoc datur intelligi cū huic quēstiōi/scz quātū debeas domino meo; respōdet centū cados olei. Per centū em̄ significat perfectio: per oleū misericordia. Est ergo sensus. Debeo centū cados olei: id est q̄ mihi iniuriāntibꝰ perfecte dimittere debuerā: nō dimisi. Cui subsequēter adiungit. Sede cito/scribe quinquaginta. Nouimus q̄ sedere humilitatiōnē: cito festinationē: scribere firmitatem: quinquaginta penitentiā designat. Et super his conuentia habem⁹ exempla: sed q: satis est notū: nō p̄uenit adducere: sed quid sibi verba velint dicemus. Cū ergo dicimus/sede cito ⁊ scribe quinquaginta: idē est ac si quis dicat sibimetipsi aut p̄ximo suo: Qui fateris te peccasse in misericordia; humiliare cito: firmus p̄mane in penitentia. Deinde alio dixit. Tu vero quātū debes? Centum choros trifci. Sere eadē est hec quēstio/⁊ respōsio cū prima: excepto q̄ illa est de indulgentia: hec de charitate. Dic em̄ frumentū charitatē designat: quēadmodū superius p oleū miam dixim⁹ designari. Doctaq; huius q̄stionis respōsio nobis innuit: q̄ q̄ seculi hui⁹ substantiam possidemus: p̄cepte egēnibus erogasse debuimus: q̄d si nō fecerimus cū possemus: apud summū patrē familias debiti vinculo obligamur: sicut scriptuꝝ est: Qui habet substantiā huius mundi: et viderit fratrem suum necessitatem habere: si clauserit viscera sua ab eo: vere charitas patris non est in eo. Huius tamē obligationis nodus celeriter rumpit: si bene perficiat quod sequit: scz sede cito et scribe octoginta: id est humiliare (sicut exposuimus) in obseruatione mādatoꝝ dei: et certa spe hereditatis eterne. De cado ⁊ choro dicāt alij p̄ abundantia sensus sui q̄d senserint: ego sup̄ his mihil aliud dico: nisi q̄ vnūquodq; vas est ad mensurandū in suo gñe: ⁊ hic significare p̄sit/mēsurare. i. discrete debere agere penitētes: quasi sic occidāt hostē ne perimāt ciuē: q̄m scriptū est. Si recte offeras: ⁊ nō recte diuidas: peccasti. Recte offerimus: cum bono studio bonū opus agimus: sed non recte diuidimus: si discretionem habere in bono opere postponam⁹: quā q̄ dissimulat etiā recte offerēs (sicut bñs ait gregorius) peccat. Sequitur. Et laudauit dñs villicū iniquitatis: eo q̄ prudēter egisset. Sunt qui mirātur vnde hec laus p̄cesserit: cum nō dicāt ad litterā p̄soluisse debitū/scz cartasse: q̄d si quis egerit/attēdat q̄ potius imitari debet villicū/q̄ admirari. Secularitер em̄ p̄udēter egit: qui q̄ reddere nō potuit: ne sup his argueret furti: caute celauit: ⁊ p̄m cuiusdā verba dicentis: Si nō caste: saltē caute. Est nāq; minoris culpe quemlibet se solū dare monti: q̄ si ceteros secū rollat contagione peccati: et quoq; sibi perutile suum aq; prudētia fuit: quia apud quos reciperet effecit: si amoueretur a villicatione. Sed et altius loquar. Plane p̄m morialem intelligentiam/multa laude est dignus: qui relicto errore p̄istine cōuersationis: diuiti deo satisfaciēs/redit ad gratiam. Et propter hoc eū dominꝰ laudauit: q: siue hoc modo: vel hoc modo dicatur fecisse: p̄udēter egit. Nec moueat quēq; quod dicitur iniquitatis. Nō em̄ ponitur hic eo q̄ operet ad laudē: sed ad eoꝝ qui audierūt tollendā desperationē: sicut dñs retulit ad propheram dicēs. Multiplicate sunt infirmitates eoꝝ: postea acceleraverūt. Nō congregabo cōuenticula eorū de sanguinibꝰ: nec memor ero nominū eoꝝ p̄ labia mea. Ad hoc em̄ matheus suū cognomē retinuit publicanus. Hoc q̄ sequitur: q: filij huius seculi p̄udētiores sunt in generatione sua filijs lucis: dictū est nobis vt secularium inutilē imitemur p̄udentiā: sicut moyses ibi nos mystice docet dicēs. Cū egressus fueris ad pugnam: si videris mulierem pulchram et adamaueris eam: rades ei cesariem ⁊c. et erit tibi vxor. Et dictum est similiter ad magnā nostrā erubescentiam: ac si dixisset nobis illud p̄ophete. Erubescē sydon ait mare. Grandis enim nobis debet esse verecundia: q̄ filij perditionis p̄optiores sunt in appetendis malis/q̄ nos simus in celestibus gaudijs: de quibꝰ beatus gregorius ait. Qui celestis vite dulcedinem inquātum possibilitas admittit: perfecte cognouerit: ea q̄ in terris amauerat: libenter cuncta dereliquit. Et ad hec incitamur cū dicit: Facite vobis amicos de māmona iniquitatis: vt cū defeceritis; recipiant vos in eterna tabernacula. Bonus

sermo et oi acceptione dign⁹/docēs nos illis amicitiā iungere: qui nos possunt in eterna secū tabernacula collocare. Quia videlicet sunt illi: nisi quos superius breuiter annotaui: paruuli et pauperes christi? Quos quia dñs amat: ipso reste q̄ ait: Vos amici mei estis: ab his nos faciam⁹ amari de eo q̄ ideꝝ dñs nos docuit dicens: de māmona iniquitatis. Vile est preciū: sed emptio multa. Mammona nam q̄ diuitie nuncupantur: que dicunt iniquemō propter sed propter iniquitatis effectum qui euenit ex sentiēntia arbor: illa que appellata est scientie boni ⁊ mali: nō q̄ vllam haberet scientiam: sed q̄ tangentes eā cōtra p̄ceptū boni pariter ⁊ mali p̄tingeret esse scientes. Hic satis ostēdit q̄ ex facili possunt amici supni ciues haberi: ex quoꝝ amicitijs quis fructꝰ nobis p̄ueniat: veritas subsequēter ostēdit cū dixit: Vt recipiāt vos in eterna tabernacula. Videt hic oriri questio in eo q̄ pauperibus attribuit susceptio ⁊ retributio beneficentiū sibi: cū donū solius dei sit: veniens ex eius multa miseratione ⁊ gratia. Que multū facile solui potest: si attendat q̄ dei filius nostrā carnē susceperit/factꝰ est pauper p nobis: ⁊ id quod pauperibus erogat: sibi facta fuisse dicat: ⁊ se reputuere beneficētibus: q̄ ibi testatur vbi de parunlis loquēs ait. Que cū fecistis vni ex minimis meis: ⁊ mihi fecistis. Esuriui ⁊ dedistis mihi mādare: sitiui et dedistis mihi bibere ⁊c. Venite ergo et percipite regnū q̄ vobis paratū est ab origine mūdi. Solicitemur ergo fratres mei: solicitemur pauperib⁹ erogare cōsilio dñi. Sed q: interest pauperis ⁊ pauperis q̄ dñs ibi visus est animo tasse/cū dicerer: bti pauperes spū: de paupertate talis faciēda est distinctio: q̄ designet quibus p̄cipue deo beatus largiri. Pauperes igit alia naturalis: alia locuples: alia spiritualis. Et huius diuisionis vnūquodq; mēbrū bifarie suppartit: q̄ his pertractādū relinquim⁹ qui magna de minimis sciūt extrahere: p̄terer q̄ hoc solū dicimus/q: naturalibus egenis ⁊ spiritualib⁹ p̄cipue manū misericordie porrigere monemur verbis apostoli pauli dicētis. Qui suis nō p̄uider; et maxime domesticis: fidē abnegauit ⁊ est infideli deterior. Sed q: nescim⁹ hodie q̄s ante dei oculos dign⁹ sit odio vel amore: demus his ⁊ dem⁹ illis iuxta eiusdē apostoli vocē dicētis: Bonū (inq̄t) operemur ad oēs: maxime aūt ad domesticos fidei. Et q: sunt q̄ petunt: sunt ⁊ qui verecūdant: cū superest vñ possit dari: demus vtriq;. De petētib⁹ em̄ dñs ait. Omni petēti te tribue. De verecundis beatus augustinus sup hūc versum: q̄ p̄ducit fenū iumentis: ⁊ herbā seruituti hominū: dicit hoc mō. Btūs (inq̄t) q̄ p̄occupat vocē petituri. De oīb⁹ indifferēter dñs ait. Date et dabit vobis. Et etiā illud. Date eleemosynā: ⁊ ecce oīa munda sunt vobis. Et iterū illud. Ignē ardorē extinguit aqua: ⁊ elemosyna resistit pcti⁹. Et hinc ē illud. Cōclude elemosynā in sinu pauperis: ⁊ hec orabit pro te. Et bonus pater filio ait. Si multū tibi fuerit: abundanter tribue: si exiguū: et illud libēter impartire. Quod tam solerter omnes agere studeamus: quatenus in eterna tabernacula recipi mereamur. Per dñm iesum christū saluatorē nostrū: qui cū patre et spiritusancto viuit et regnat deus: per omnia secula seculoꝝ. Amen.

¶ Sermo in assumptione Marie.

Intrauit iesus i quodā castellum. Nō dñs ac saluator: noster/semel et in vno loco visibiliter nūc tēporis dignat⁹ est operari: hoc etiā nūc vbiq; terrarū/i cordib⁹ electoꝝ operat q̄tidie inuisibiliter. Ecce em̄ euāgelio loquēte audiuim⁹: q̄ in quoddā castellū intrauit iesus: ⁊ mulier q̄dā martha nōie/excepit illū: ⁊ reliqua. Quod est aūt hoc castellū: nisi cor: humanū: q̄d p̄iusq; dñs ad illud veniat: cupiditatis fossa vallat: murusq; obstinationis claudit⁹: atq; interioris latitudine sua babylonica turre erigit? Tria certe in oī oppido sunt maxime necessaria: victualia quib⁹ sustēteturmunitio qua protegent: arma quib⁹ hostibus resistat. Sic ergo et hui⁹ castelli incole victū habēt voluptatē corporis: et seculi vanitatē: quibus pascūtur. Habēt et qua tegantur p̄pri⁹ cordis duriciā: vt verbi dei sagittis⁹ potentib⁹ vix aut nunq̄ penetrari valeant. Accincti sunt armis: carnalis scz sapiēie argumētis: quib⁹ cōtra hostes repugnāt. Vñ scriptū est. Filij hui⁹ seculi prudētiores filijs lucis in generatione sua sunt. At vero p̄po visitante ⁊ intrante: castellū hoc euertit: et p eo nouū aliud pulchrū ac spūale cōstruitur: impleturq; q̄d dicit. Si qua in xp̄o noua creatura vetera transierūt: ⁊ ecce facta sunt oīa noua. Sublata quippe cupiditate/pandit⁹ ingens sinus desideriꝰ: vt ad eius aduentum multo magis anheler mens ad celestia: q̄ prius terrenis incubuerat. Jam ponitur murus cōtinentie: antemurale patrie. Surgit aut hoc opus a fundamēto fidei: ⁊ crescit per dilectionē p̄rimi vsq; ad charitatem dei: q̄ est in superioꝝ tabulatu: et in propugnaculis eiusdem muri: q: nimirū tūc p̄fecta est virtus cōtinentie/q̄n in vnitate fidei cū p̄oximis cōiter viuentes: nō supplicij metu vel humane laudis appetitu: sed solius diuini amoris obtentu a peccatis nos continem⁹. Vel certe ideo charitas dei (qua scz nos diligit) sup murū esse videt: vt p cōtinenti suo pugnare significet. Et q: continētia crebris validisq; tentatoris ictibus resistere nō possit: nisi eius gratia p̄tegatur: id circo em̄ antemurale patrie p̄ponitur: ne ad impugnandam continentiā facilis diabolo pateat accessus. Qui ergo p̄tegente patientia continēter viuūt: ipsi bñ cū apostolo p̄otestantur ⁊ dicunt. Quis nos separabit a charitate xp̄i? Tribulatio: an angustia: an persecutio: an fames: an nuditas: an periculum: an gladius? Videt⁹ q̄ solidus sit cōtinentie murus: quos neq; mors: neq; vita: neq; angeli: neq; principatus: neq; potestates: neq; virtutes: neq; instātia: neq; futura: neq; fortitudo: neq; altitudo: neq; profundum: neq; creatura aliqua potest separare a charitate dei que est in christo iesu. Sed iam pulsemus ad eius portas (portas scz iustitie) vt aperiāt⁹ nobis: ingressiq; per eas videamus intus magna opera dñi exquisita in oēs voluntates eius. Ibi em̄ operāte ipo/cōstruitur tanq̄ in monte syon/euāgelica illa turris: p quā humiliato corde ascēdūt in celū sancti de conualle ploratiōis. Ascendūt inquā non virtute sua: sz auxilio ⁊ gratia dei: sicut ait spūscūs per p̄phetā dauid. Beatus vir cuius est auxiliū abs te: ascensiones in corde suo disposuit. Queris vbi? In valle plorationis: hoc est in humilitate vite p̄sentis. Et eādē ipsam gratiā replicat dicēs. Benedictionem dabit legislator. Quo aūt pertingat ascensus: vel ad quē fructū perducat ascendentes ipsa gratia: protinus subiungit. Ibunt (inq̄t) de virtute in virtutē: videbit deꝰ deoꝝ in syon. Nec est mercēs: et hic est finis et fructꝰ nr̄i laboris: visio scz dei. Quis nō hūc tātū fructū rebus oib⁹ visibilib⁹ ⁊ inuisibilib⁹ incōparabiliter p̄ferat? Quis est cui⁹ vel gelidū pectꝰ hoc desiderium nō accēdat? Hec est em̄ illa gratia: quā nobis cōmendat btūs iohānes euāgelista dicēs. Et de plenitudine eius nos oēs accepimus gratiā p̄o gr̄a. Et quib⁹ scz verbis innuitur: q̄ triplicē gratiā diuinit⁹ accepim⁹: vnā qua cōuertimur: aliā qua in tentatiōib⁹ adiuuamur: tertiā qua p̄bati remuneramur. Prima nos initiat: p quā vocamur scā. Secunda iustificamur: tertia cōsummat/qua glorificamur. Et prima quidē beneplacitū est: scā meritū: tertia p̄miū. De prima dictū est: de plenitudine ei⁹ oēs accepimus. de duab⁹ reliquis dictū est: ⁊ gratiā p gratia. i. munera gloie eterne/p merito tēporalis militie. Sit ergo prima gr̄a in muro cōtinētie: ad quā vocamur: fit scā in ascensu turris qua ascēdimus: fit tertia in eius culmine quo puenim⁹. Dic ita q̄; id est in hoc culmine/cū ad illud pueniunt qui bene p̄ficiunt: fiūt iā ⁊ sedes dñi: de qualib⁹ scriptum est. Illuc em̄ ascēderūt tribus trib⁹ dñi: ad cōfitendū nomini dñi. Quia illic federūt sedes in iudicio. Et q̄dē dū adhuc erāt in muro continētie: et in acie stabāt: impugnari poterāt: et primo tanq̄ aduersa nouis erat in iudea deus: cui vero in ista statione cōsistūt vbi dñm speculant: in israel magnū nomē ei⁹; ⁊ factus est in pace locus eius: et habitatio

Perfi⁹, lary. ſ.
Pſ. cxl. pſ. cxviij.
mat. xix. mat. v.
Heb. xiij
ij. cor. v.
Pſ. xlviij iob xxiij
eſa. xxxiij
Job. xv.
ſ. Tim. v
Gal. vj.
Luce. vj
Pſ cij.
Luce. vj
Luce. xj.
Eccl. iij
eccl. xxix
Tob. iiij
Luce. x.
ſ. Joh. iij.
mat. xxv
deut. xxj
eſa. xxiij.
Gregorius.
Lu. xvj.
ij. cor. v.
Ro. viij
Ibidem
Pſ. cxl.
Ibidem
Job. ſ.
Ubi. ſ.
Pſ. cxl.
pſ. lxxxv.

Universidad de Deusto
Biblioteca

eius in hyon. Ibi cõfregit potẽtias/arcũ/scutũ/ꝛ gladiũ/ꝛ
beliũ: qꝫ ibi nullus motus carnis resistit: sed oĩmodis sub
iecta est spũi. Hũc locũ ardẽter desiderabat ꝓpheta cũ dice
ps. cxxxi ret. Si dedero somnum oculis meis ꝛ palpebris meis do
mitationẽ: Et requiẽ tẽpoĩb⁹ meis donec inueniã locum
dño. Hũc etiã volare cupiens: ꝙs (inq̃t) habit mihi pẽnas
sicut colũbe: et volabo: et requiescã: Jã vero si ḡratur de ca
stelli huius habitatoĩb⁹: ꝙs cibus ad sustẽtandũ: qõ mu
nitẽ ad protegẽdum: que ve arma suppetãt ad repugnan
dũ: possum⁹ satis rationabiliter respõdere/ꝙ quemadmo
dũ carnalib⁹ carnis opera fuerũt victus: ita his multo me
Job. iiij. lior cibus sit fruct⁹ spũs. Libus etiã coꝛ: vt faciãt volũta
Deut. viij. tẽ patris oĩpotẽtis. Libus coꝛũ/verbũ dei: quo pascuntur
mat. iiij. omnes sancti: tam homines ꝙ angeli. Unde scriptum est.
Nõ in solo pane viuit homo: sed in omni verbo quod pro
cedit de oꝛe dei. Munimẽtum eoꝛum est (sicut dictus est)
murus continẽtie: et mentis rare patientie. Habent con
Epb. vj. tra hostes arma que describit apostolus: loricã iusticie: scu
tum fidei: galeã salutis: ꝛ gladiũ spiritus quod est verbũ
dei. Nec quẽꝙ moueat ꝙ idem verbũ dixerim esse ꝛ cibum
et gladiũ: quasi impossibile vel absurdũ sit. In reb⁹ ꝙppe
materialibus aliud hoc aliud est illud: ꝛ alibi querit hoc:
alibi illud. In rebus vero spũalibus: non aliud hoc est/ꝙ
j. coꝛ. xv illud: nec alibi queritur hoc alibi illud: sed oĩa sunt nobis
in deo: ꝛ est deus oĩa in oĩbus. Ecce em̃ in natura rerum/
quid tam diuersum ꝙ panis et lapis: et tamen si ad intelle
ctũ mysticũ referas: vtrunq̃ idẽ significat. Nã idẽ ch̃istus
Job. vj. est dictus et panis: et lapis: panis sc̃z viuus: ꝛ lapis quem
ps. cxviij reprobauerũt edificantes. Utrũq̃ qdem est ꝑ significatio
nẽ: licet neutrũ sit per proprietatẽ. Sed iam reuertamur ad
propositũ. Intrãte iesu in hoc castellum/due sorores mar
tha et maria: id est operatio/ꝛ intellectus: excipiunt illum.
Excipiunt dixerim an excipiuntur? Sed siue hoc/siue illud
dicatur: vtrũq̃ prodest illis/non iesu. Et iesus quidem cũ
ad illas venit: duo contulit ꝓgruentia singulis: virtutem/ꝛ
j. coꝛ. j. sapientiã. Uirtutẽ operationi: sapientiã intellectui. Unde
etiã et ab apl̃o predicat dei virtus ꝛ dei sapientia. Sed q̃d
est ꝙ intrantẽ eũ martha excipit/discurrit/ministrat: ma
ria vero secus pedes sedens ingressi: in eius verbum coꝛ su
spendit: nisi ꝙ prius est actio: postea vero contemplatio?
Quisquis enim ad intelligentiã peruenire desiderat: ꝓfec
to necesse est vt prius per opera bona sese diligenter exer
Eccli. j. ceat: sicut scriptum est. Fili concupiscens sapientiam: con
ps. cviij. serua iusticiam: ꝛ deus prebebit illam tibi. Et alibi. Ad mã
Act. xv. datis tuis intellexi: et fide purificans coꝛda eoꝛum. Qua fi
de: fide per dilectionem operante. Habet martha: dum
agit: formam bene operantis: maria vero speciem expri
mit contemplationis: dum sedet: dum tacet: dum inter pel
lata nõ respondet: sed tantum in dei verbum toto mentis
studio intendit: ac solam quam diligit gratiam diuine co
gnitionis (cetera respuens) medullitus haurit: fouisq̃ ve
lut insensibilis redditur/dum intus ad cõtemplanda oĩa
sui gaudia felicissime rapitur. Sine dubio talis est illa: que
Cant. v in canticis loquitur. Ego dormio: et coꝛ meũ vigilat. Duo
bus autem modis martha excipit dominum: et duplex ei
conuiuium parat: quia duobus modis excluserat eũ. Duo
quippe sunt in operatione que nobis deum auferũt: flagi
cia scilicet/et facinoꝛa. Flagicia dicimus scilicet que in no
bis: facinoꝛa que in proximos peccando cõmittimus. Ité
sunt duo que deum reddunt: continentia/ꝛ benuolentia:
vt scilicet ex contrarijs cõtraria curentur. Hinc em̃ scriptũ
Ro. vj. est. Sicut exhibuistis membra vestra seruire immũdicie et
iniquitati ad iniquitatẽ: ita et nunc exhibete seruire iusti
cie in sanctificationẽ. Dũ ergo parandis talibus epulis oc
cupatur: Martha multũ saragens pro parte sua: vult etiã
mariã (id est intellectum/et omnia interiora sua) actioni
insistere: operiq̃ suo perficiẽdo operã dare. Jta ꝙ conque
ritur de soꝛoꝛe: ꝙ ab ea non adiuuetur: nõ tamẽ ad ipsam:
Luce. x. sed potius ad dom̃ querelã dirigẽs: Dñe non est tibi cure
ꝙ soꝛoꝛ mea reliquit me solam ministrare? Dic ergo illi: vt
me adiuuet. Ubi sane aduertẽda est delatio q̃dã: ꝛ honoꝛis obsequium erga dñm: ꝙ scz ipso presente non sit ausa
martha euocare mariã: quinimmo ꝛ apud ipsum querelam
deposuerit: ipaq̃ dñs vocauerit in cuius potestate sit im
perare soꝛoꝛi quicquid necesse fuerit. Nõ ergo miremur si
quẽpiam laborantẽ et bene operantẽ/aduersum fratrem
vacantẽ murmurare videamus: q: hoc in euãgelio legim⁹
martha fecisse aduersus mariam. Quãuis maria q̃q̃ mur
murauerit aduersus martham: eo ꝙ ei? actionib⁹ implicari
vellet: minq̃ omnino reperitur. Neq̃ em̃ vtrũq̃ simul age
re cõpetẽter sufficeret: et curis scz exteriorib⁹ deseruire: ꝛ in
terius sapiẽtie desideriis vacare. De ipa q̃ppe sapiẽtia scri
Eccli. xxxviij. ptũ est. Et qui minoꝛatur actu: percipiet illam. Propterea
maria sedet: immotaq̃ manet: nec vult interrũpere silentij
quietẽ: ne jocundã amittat contẽplationis dulcedinẽ: pre
ps. xlv. sertim cũ intus ipm audiat dñm dicentẽ. Uacate ꝛ videte
qm̃ ego sum deus. Hic sane cõsiderãdũ est tria esse q̃ impe
diũt cõtemplationẽ. Equidẽ anime nostre oculus/intelli
gẽtia est. Sicut em̃ oculo coꝛporis/luꝛ coꝛporea/ꝛ cetera q̃
ꝙ coꝛpoꝛa videntur: ita deus qui est lumen incircunscri
ptũ: et eius inuisibilia vrũq̃ intellectu percipiuntur. Dif
ferunt autem exterior: et interior: oculus: ꝙ exterioꝛi quidẽ
coꝛporea luꝛ extrinsecus vt videat admouetur: interio
ri vero saluatoris lumen intrinsecus vt discernat: infun
ditur. Utrumq̃ vero oculum/tria sunt que ad videndum
impediunt. Primum ergo de exterioꝛi atq̃ visibili disse
rat ratio nostra: vt de rebus visibilibus oꝛdine disputan
di/facilius assurgat ad intelligibilia. Potest sane fieri vt
ille sanus sit et putet: sed quoniã luꝛ exterioꝛ: ei desit: nil vi
deat. Econtrario fit aliquando vt presens quidem ei luꝛ
sit: sed forte sanguine seu quolibet humore cõcreto turba
tus: cernere minime possit. Jterum solet plerumq̃ contin
gere vt neutrum defit ei: nec luꝛ/nec salus: sed tamen alia
qua pulueris iniectione ledatur: quo fit vt eius acies retũ
datur. Sũt ergo tria q̃ hunc oculum impediunt: tenebroꝛ
humoꝛ concretus: puluis iniectus. Hec ipsa sunt etiã qui
bus interioꝛ oculus impedit: sed alia nomina sortiuntur.
Nam quod hic tenebroꝛ: ibi peccata dicunt. Ipsa vero pctã
confluũt in memoriã/quasi in quandam sentinã: et hic est
ille humoꝛ concretus. Quod autẽ hic puluis dicitur: hoc
ibi cura terrenoꝛ actuũ nuncupatur. Hec igitur tria sunt
que oculũ intelligẽtie confundũt: atq̃ a contẽplatione ve
ri luminis excludunt: tenebre scz peccatoꝛũ: recoꝛdatio eo
rũdem pctoꝛũ: cura terrenoꝛũ actuum. Primo illo moꝛbo
ps. xxxv. turbatum se plangebat ꝓpheta cum diceret. Dereliquit
vij. me virtus mea: et lumen oculoꝛũ meoꝛũ: et ipsum non est
mecum. Cum em̃ luce iusticie destituimur: nil aliud ꝙ pec
catoꝛũ nostroꝛũ tenebras inuenimus. Item secundo gra
ps. xxxvj. uari se sentiebat cum dicebat. Conuersus sum in eruum
na mea dum configitur spina: peccatoꝛum scilicet recoꝛdatio.
Tertio occupari se conqueritur cũ dicit: q: cinerẽ tanq̃ pa
ps. ci. nem manducabã. Cinerem scilicet actionis: ꝓ pane con
tẽplationis. Quicũq̃ ergo mẽtis oculũ diuine ꝓtẽplatio
ni vult intẽdere: ꝓfecto necesse: est vt eũ ꝑus ab hoc triplici impedimẽto studeat purgare. Qõ si facere cõtẽdat: no
uerit cõtra triplicẽ moꝛbũ triplex q̃ forte remediũ. Nã pri
mus quidẽ ꝙ cõfessionẽ: scõo per oratiõnẽ: tertius curatur
ꝙ quietẽ. Hoc tertio/id est cura actionis: poterat ab intẽtio
ne sua ꝓpediri maria. Jdeoq̃ ministrãte martha: sedet ipsa/manetq̃ quieta. Illo igit cõquerẽte: ꝛ ista tacẽte: audia
Luce. x. mus quid dñs pro maria responderit. Martha martha
inquit solicita es: et turbaris erga plurima. Erga plurima
quidẽ turbaris: dũ tibi continẽtiã: et proximis paras neces
sitatis impensam. Nã vt continentiam habeas: solicita es
vigilare/ieiunare/coꝛpus tuum castigare. Ut ceteris pre
stes: instas operi: vt habeas vnde tribuas necessitatẽ pa
tienti. Porro erga hec plurima turbaris: sed vnum est ne
cessarium. Nisi enim opus tuum in vnitate feceris: deoꝛ (q̃
ps. xiij. vnus est) acceptum esse ipsoꝛ profecto nõ erit. Scriptum
quippe est. Non est qui faciat bonum: nõ est vsq̃ ad vnũ.

Job. v. Hinc est ꝙ in illa piscina mouebat aqua: ꝛ sanabat vnus.
Zu. xvij Hinc est ꝙ decẽ leproſos mũdatis: vnus regressus est cum
magna voce magnificãs deũ. Cui etiã dñs ceteris repꝛoba
tis: testimoniũ laudis ascribit dicẽs. Nõne decẽ mundati
sunt: ꝛ nouẽ vbi sunt? Nõ est inuentus qui rediret ꝛ daret
j. coꝛ. xv. gloriã deo: nisi hic alienigena. Paulus q̃q̃ ait. Oẽs quidẽ
currũt: sed vnus accipit brauiũ. Hinc itaq̃ ꝛ aliis ꝙ plurimis scripturarũ eloquijs ꝓpicue docemur: ꝙ vnitas ꝓba
Luce. x. bilis sit: maxime aũt ex phĩ loco vbi dñs air. Porro vnũ
est necessariũ. Sed sciendũ ꝙ alia est vnitas sanctoꝛ: quã
ps. ij. ex scripturis iam ꝓmendauim⁹. Alia est carnis: ꝙ soꝛ: que
nihilominus ex eisdem scripturis ostendit/ꝛ improbatur
De hac em̃ scriptum est. Astiterũt reges terre: ꝛ principes
cõuenerunt in vnũ aduersus dñm: ꝛ aduersus ꝛpm eius.
mat. xxij De hac iterum euangelista. Abeuntes pharisei consilium
Job. xj. inierunt: vt caperent iesum in sermone. Et iterum. Col
legerunt pontifices et pharisei cõciliũ. Et quid hoc? Si
cut iohannes testatur: vt interficerent iesum. Qõ vo primo fit
ista reprobatoꝛ vnitas: docet ipe dñs: qui de coꝛpoꝛe diabo
Job. xlj. li ad beatũ Job loquit dicens: Coꝛpus illius quasi scuta
fusilia: cõpactum squamis se prementib⁹. Una vni cõiun
gitur: ꝛ ne spiraculuꝫ quidem incedit per eas. Una alteri
adherebit: ꝛ tenentes se nequaq̃ separabunt. Talis vni
tas: immo vo puersitas solet esse aliquoꝛ fratrũ repidere ac
remisse cõuersantiũ: quib⁹ si quid necessitatis: aut insigne
cuiusq̃ bone cõsuetudinis ꝑsuadere velis: ꝓptioꝛes sunt
maioꝛi dispendio/ac difficultate grauioꝛi resistere: ꝙ tam
facili cõpendio assequi velle: qõ recti esse constiterit. Per
uersa ꝛ execranda talis vnitas. Hac ergo a coꝛdib⁹ ꝛ sermo
nibus nostris excluſa: illã que bona est: ꝛ tantũ bonoꝛ est
ꝑsequamur. Et ipsa quidẽ gemina est. Alia est em̃ q̃ iustifi
Actu. iiij cat: alia q̃ glorificat. Illa meritũ: ista premiũ est. Deniq̃ de
j. coꝛ. vj. illa scriptũ est: Multitudinis credentiũ erat coꝛ vnũ: ꝛ aia
una. De hac ait. Qui adheret dño vnus spũs est. Et qm̃ in
futuro magis speranda est: res est em̃ futuri tpis magisq̃
ꝓsentis: eam interim omittam⁹: ꝛ a deo sperem⁹ potius
ꝙ tractemus. Illã vo q̃ iustificat: que etiã nunc potissimũ
necessaria est: in vsum nostri operis assumamus. Ipsa est
em̃ decus suauitatis: quã dulcedine sacra insonat psalmi
Psal. sta: Ecce q̃ bonũ ꝛ q̃ iocundũ: habitare fratres in vnum.
cxxxij. Cuius vnitatis cũ describisset sermo ꝓpheticus pulchri
tudinem: eius etiã nõ tacuit vilitatem: qm̃ illuc inquiens:
Jbidem mandauit dñs benedictionez ꝛ vitã. Hic scz benedictionẽ:
ꝛ in futuro seculo vitã eternaz. Ipsa est em̃ inquã vnitas:
Epb. iiij quã summa diligentia obseruandã tradidit apls dicens:
Soliciti seruare vnitatem ſpũs in vinculo pacis. Seruat
aũt hoc vnitatis bonũ duob⁹ modis ab his qui curam ge
runt seruandi. Debet quisq̃ ꝓfectus vnitatẽ habere ad se
ipsum: debet ꝛ ad primũ. Ad seipm ꝑ integritatem: ad pri
mũ per cõformitatem. Omnis quipꝫ creatura (ꝛ ma
De... vj ximerationalis) debet suũ principiũ imitari. Si ergo deꝰ
noster vnus est dicente moyse. Audi israel dñs deus tuus
vnus est: sed ꝛ ille cũ sit vnus ꝛ idem/atq̃ in seipso ꝓfectꝰ
nec vllo indigens: ineſt ei ratinen benignitas erga nos: et
amoꝛ: ex beniuolentia in nos ventiãs: debem⁹ ꝛ nos quisq̃
sibi vnus esse per integritatez virtutis: ꝛ vnũ cum primis
per vinculũ dilectionis. Hanc unitationẽ loquens de cha
j. Jo. iiij. ritate cõmendat nobis apls iohãnes dicens: Quia sicut il
le est: ꝛ nos sumus in hoc mũdo. Sed hanc vnitatez qui
quẽq̃ sibi ꝑ⁹ dixim⁹ habere debere: tria sunt q̃ solent impe
dire: inimicitas: pusillanimitas: leuitas. Et nimiꝭ q̃dẽ sunt
qui putãt se posse qõ nõ possunt: ꝛ qõ nõ acceperũt: presu
munt. Quoꝛ speciẽ tenebat petrus in passione dñi: cũ di
Zu. xxij. ceret: Dñe tecũ paratus sum ꝛ in carcerẽ ꝛ in mortem ire.
Luc. v. Pusillanimes cõtrarij sunt nimiis. Et horũ quoq̃ tenuit
Epb. iiij imaginem petrus cũ diceret. Exi a me dñe: q: homo pecca
toꝛ sum. Leues sunt ꝛ incõstantes q̃ circũferunt oĩ ven
to doctrine: quib⁹ qõ paulo ãte placuit: nũc displicet: ꝛ qõ
nũc eligũt: post paululũ reprobãt. Sed q̃d ꝓdest hec vitia
enumerasse: nisi etiã doceam⁹ quib⁹ remediis possit quisq̃
in semetipso curare? Persequamur vnitatis inimicos: nec pro. xvij.
cõuertamur donec deficiant. Jgit cõtra nimietatẽ/oppo
nenda est consideratio ꝓprie fragilitatis. Ipsa em̃ est que
odiosam presumptione potissimũ deijcit. Cõtra pusillani
mitatem habenda est diuine fiducia potestatis: vt qõ tuis
viribus nõ posse putas: ex illis adiutoꝛio possis: ꝛ eũ apl̃o
dicas. Oĩa possum in eo qui me cõfoꝛtat: scz dño iesu xpo. phĩ. iiij.
Cõtra leuitatẽ adhibenda est cõsultatio senioris: scz ne do
ctrinis varijs ꝛ peregrinis abducaris: sed facias qõ lex di
uina preceperit. Interroga patrez tuũ ꝛ annũciabit tibi: Deuter.
maioꝛes tuos ꝛ dicent tibi. Dixim⁹ de illa vnitate quã ha xxxij.
bet quisq̃ ad seipm: dicam⁹ ꝛ de illa quã habet ad ꝓximũ.
Sed ꝛ illa duob⁹ modis habet: dum ꝛ nos per dilectionẽ
rendimus in alterũ: ꝛ alterius quoq̃ vicissim in nobis re
cipimus affectũ. Et hoc etiã duob⁹ modis impedit: obsti
natione: ꝛ suspitione. Obstinatio nõ ꝓmittit nos ad alte
rius coꝛ ingredi: nec suspitio patitur credere nos ab alijs
amari. Jta sit vt diũ nec nos aliũ obstinati diligim⁹: nec ab
alijs diligi suspitiosi putam⁹: vnitas q̃ cum ꝓximis haben
da est: impediat. Uerũ huic duplici moꝛbo/duplex charis
tas medet: illa scz q̃ nõ sua querit: ꝛ iterũ illa q̃ oĩa credit.
Habeat obstinatus charitatem nõ querentem q̃ sua sunt:
ꝛ alios diligat. Habeat suspitiosus charitatem oĩa credẽ
tem: ꝛ ab alijs se diligi sine dubio credat.

¶ Sermo de beata maria.

Luce. j. De maria gratia ple
na dñs tecũ. Miraculum fuit ꝙ virgo peperit:
mentis clamoꝛ: virginis amoꝛ: virtutũ zelus: vi
tioꝛ fuit occasus. Virgo sanctissima q̃ saluatoꝛẽ genuit: pe
perit ꝛ aluit: q̃ ingiter eius adhesit lateri: q̃ comes indiuiꝰ
dua/nullo fere abfuit itinere: q̃ intenta prece ceteris inuigi
lauit verbo ꝛ operi eius: sola saluatoris actuum insignia:
operum opa: melliflua predicationis genera inaudita cõ
tra mundũ ꝛ peccatũ/ꝛ tartareũ zabulũ/diuine scripture
acerrima eloquia: quo eis diu interfuit: specialiꝰ vidit: les
crebius audiuit: citius agnouit: ppensius retinuit: ꝛ apl̃is
alijsq̃ discipulis luculentius edidit: diligẽtius retulit: me
lius indidit: fideliꝰ tradidit. Hinc est ꝙ de ea legit in cuan
Luce. ij gelio. Maria aũt cõseruabat oĩa verba hec: cõferens in
puerb. corde suo. Hinc in eius laudib⁹ legit. Multe filie congre
xxxj. gauerunt diuitias: tu sola supergressa es vniuersas. Licet
em̃ in parabolis loqueret ad turbas: licet oĩa apostolis
nota faceret vt amicis: ꝛ dã cũ credendũ est ꝓ ceteris ma
trem suã quẽadmodũ dilexisse: ita etiã ꝑpensius erudisse:
q̃dã ei secretius intimasse: frequẽter eã ad montẽ myrrhe:
ꝛ ad colles thuris sublimasse: in cellã vinariaz occultasse:
sui ꝓfouit nouit ꝛ voluit gloriã deificã: ꝛ suꝑcelestẽ reuelaꝰ
se noticiã. Um iobes in apocalypsi de throno ait scz de ma
ria: ꝓcedebãt fulgura ꝛ voces et tonitrua: q: maria mr fi apo. iiij.
lij ihesu xpi: parabolas/enigmata/legalia/ꝛ mirifica gesta
dicta ꝛ opa auidius edidit: fideliꝰ credidit. Hec maria a natura reuereter Aerua
tri: ꝛ a lege diligẽter veneranda: a gra clemẽter est preelecta:
q: sic ꝓfatis sua iura figillatim reddidit: reddendo sibi
subdidit: vt bonoꝛis vicẽ oĩb⁹ impẽderet: ꝛ insup momẽti
quidã superadderet. Natura siquidẽ illi summe vginitatis
floꝛẽ: lex soli vginee fecũditatis honoꝛẽ: gra diuine mater
nitatis ꝓceteris decoꝛẽ: ac ꝑfectissimã nouij diuinissimũ
reseruauit odoꝛẽ. Natura qõ suũ est illibatã virginẽ seruã
do: lex reuerenter eã ab alijs distinguẽdo: gra vginitatẽ si
ne semine fecũdãdo. Natura reb⁹ loquẽdo/nõ verbis: diꝫ
in ea integritatẽ seruaret: ꝛ de ea de⁹ nature intonaret di
cens ad serpẽtẽ. Jnimicitias ponã inter te ꝛ mulierẽ: ꝛ in gen. iij.
ter semen tuũ ꝛ semẽ illius. Per oẽ ei ab aliis distinguen
do clamaret: mulier q̃ suscepto semine peperit immũda erit Leui. xij
septem diebus. Gratia in eo ꝙ dictũ est: aue gratia plena
dñs tecũ: benedicta tu in mulieribꝰ: ꝛ benedictus fructus
ventris tui. Natura huic deulit: dñ terra sine germine pa
reret in principio. Per: duus rubus arderet sine incendio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Graria: dum sine semine pareret virgo. In hoc em̄ habitauit pater ⁊ filius vt creator: in mūdo: impator: in regno: paterfamilias in domo: pōtifex in tēplo: spōsus in thalamo: princeps em̄ altissim⁹ sibi eam quasi mūdū specialissimū creauit: quā in iusticia ⁊ scritate coram ipso fundaret: ⁊ fluēt sapientie irrigaret: ⁊ celestib⁹ desiderijs instar sc̄z aeris sublimaret: ⁊ igne dilectiōis accēdendo illustraret. Hinc in ei⁹ mente tanq̄ in quodā firmamento solem posuit rōnis: et lunā scientie: ⁊ virtutes tanq̄ stellas speciei oīmode: solez qui lucē diuine cognitionis faceret. lunā q̄ cū stellis nocte actionis splēdidā redderet: ⁊ merito dñi est terra: q: sic is per maria fundauit eā. Creato igit mūdo volens visitare regnū: impauit angelo. Missus est igit angelus gabriel a deo: spūsc̄tūs inq̄t supueniet in te: ⁊ vrtus altissimi obūbrabit tibi. Ira paterfamilias domū intrauit: qua carnis habitū suscepit: quā obtulit deo patri p̄ salute generis humani. In ara crucis sacrificiū quasi pōtifex in tēplo: suū peregit sacerdotiū: sed q: oportebat pati xp̄m ⁊ resurgere ⁊ ita intrare in gloriā suā: oportebat ad gregem ꝓprijs reportari humeris ouē centesimā: oportebat pplm qui ambulabat in tenebris lucē magnā cōtēplari: mūdū predicationis sue: ⁊ miraculoꝝ nouitate irradiauit. Descendens itaq̄ de patre luminū speciosus forma p̄e filijs hoim̄: indutus stola candida: in vestimēto deaurato: tanq̄ spōsus de thalamo p̄cessit ad publicū. Inerat sol in sydere: oriēs in vespere: artifex latuit in opere. opus dū regi p̄parauerat: vesper dū in tanta sublimitate humiliaret: sydus dū tanq̄ stella illustraret fines orbis: artifex igit eā omādo: oriens de ea nascendo: sol mūdū ab errore cōuertendo: ⁊ eā alijs in exemplū prebendo. De genitrice dei cū talia ⁊ tanta referant: pauca (rei precio) nobis tm̄ esse videnk. Hec est em̄ scala/rubus/arca/sydus/virga/vellus/thalamus/porta horti⁹/aurora. Hec est em̄ scala iacob: q̄ quādo caput i lapide posuit: angelos ascendentes ⁊ descendentes videre meruit. Scala ista duodecim gradus habet inter duo latera: dextrū latus est cōtemptus sui vsq̄ ad amorem dei: sinistrum cōtemptus mūdi vsq̄ ad amorē regni. Ascensiōes huius: duodecim humilitatis gradus. Prim⁹ est odiū peccati: secūdus est fuga delicti: tertius metus odij: quartus in oībus his subesse creatori: quintus obedire meliori: sextus obtēperare cōpari: septim⁹ obsequi inferiori: octau⁹ subesse sibi: nonus finē suū iugiter meditari: decim⁹ opera sua semp vereri: vndecim⁹ cogitatiōes suas humiliter cōfiteri: duodecim⁹ per oīa ad manū/ad nutū/ad libitū dñi moueri. Per hos gradus ascendūt angeli: ⁊ sublimāt homines: sic disponunk in corde ascēsiones: sensim̄ officiēdo et pedetentim ascendendo: sic in domo patris lucidas picpiunt mansiones. Di sunt duodecim apli: qui sequunk in hereno vestigia ihesu xp̄i. Rubus quiq̄dus est ardere sine sui incendio: virginē significauit cōceptura de spūsc̄o: absq̄ virginitatis sue detrimēto. Rubus ad quē nō est moyses ausus calciatus accedere: vginez docuit sine maritali ope mirabiliter parere. Traditio hebreoꝝ visionē in humili arbusculo asserit traditaz: ne pplis occasione aliqua laberek ad idolatriā. In humili virgūcula mirabilis nobis exhibita est visio: in qua nullimode fornicationis vel minima fuit occasio. Fornicatio siq̄dē triplex est. Alia est humana quedā est mūdana: nonulla est diuina. Humana fit illicito actu. Mūdana pueros affectu. Diuina scelerato cultu. Prima peccak in primū: lesa in seipm: tertia in deum. Prima facit carnis immūdiciā: secunda mūdi cōcupiscentiā: tertia idolatriā. Maria vtra hec tria/singula adhibuit remedia. Cōtra carnis immūdiciā virginitatē: cōtra mūdi concupiscentiā/pfectā humilitatē: cōtra idolatriā/pfectā charitatē. Fuit em̄ maria mūdissima carne: humillima corde: deuotissima mente. Arcas duas fuisse legimus in veteri testamento: vnā arcā diluuij: aliā testamēn. In nouo aūr testamento tres fuerūt alie. Prima arca est ecclesie: secunda gratie: tertia sapientie. Licet em̄ prima veteris testamenti in typo fieret prime noui: ⁊ secūda in typo p̄cesserit secūde nouī: tertia vo sicut excellenter oībus est dissimilis: ita nulli penitus est cōparabilis. Siquidem arca noe significauit arcā ecclesie: arca federis/arcā gratie: sanctitatē scilz marie. Per sapientie arcam intelligim⁹ humanitatem ihesu xp̄i sanctissimā. Hanc em̄ merito arcā sapientie decet nuncupari: in qua oēs thesauri sapientie ⁊ scientie sunt abscōditi. sapientie in quā excellenter: in qua habitauit oīs plenitudo diuinitatis corporaliter. Arca etiā noe significauit arcā gratie: excellentia scz marie. Sicut em̄ p illā oēs animas seruāt diluuiū: sic p istā pcī naufragiū. Illā noe vt diluuiū euaderet/fabricauit: istā xp̄s (qui est pax nr̄a et requies) vt humanū genus redimeret: sibi p̄parauit. Per illā octo anime tantū saluank: per istā oēs ad eternā vitaz (que per octonariū numerū significata est) vocamk. Per illam pauci liberati sunt: per istā humani generis saluatio. Illa centū annoꝝ fabricata est spacio: in ista oīm virtutuꝝ fuit pfectio. Illa facta est de lignis leuigatis: ista de virtutibus edificata est cōsummatis. Illa supferebat aquis diluuij: ista nō sensit naufragia illius vitij. Triplex quidē diluuium est. Primū fecit aquarū inundatio: secūdum vitioꝝ incursio: tertiū tribulationuꝝ oppressio. Primū igitur est aquarū: secūdū culpaꝝ: tertiū oppressionis. In primo pereditati sunt hoies: in secūdo vtutes: in tertio voluptates. Primū quis naufragiū patik: deinde in penarū diluuiuꝝ pctō: inducik: in tertiū deinceps penarū infernaliū rerus dik. Sic infernus hic incipit: alibi pficit: cū aia vitio: caro supplicio arterik. Per arcā vo eccle euadim⁹ a primo: p arcam gre a secūdo: p arcā sapiēte a tertio. Siquidē p arcā ecclesie vitioꝝ fit extinctio: p arcā gre/virtutū reparatio: p arcā sapientie/summi boni delectatio. Fit em̄ in ecclia peccatoꝝ confessio: in cōfessione remissio: ⁊ vitioꝝ extinctio. Sic em̄ facta est inter deū ⁊ hoies recōciliatio. Deinde data venia: subsecuta gra: virtutū fit insertio. Hanc sequik insticie pfectio. Huic aūt succedit arcanoꝝ celestiū cōtemplatio. In hac aūt inuenik quedaz celestis suauitas: ⁊ intima etiā dulcedo: ⁊ pfecta boni ⁊ pseuerans dilectio. Triplex ergo est diluuiū: vnū iniquitatū: aliud aduersitatū: tertiū calamitatū. De pmo per naum dicit. In diluuio preteriēte cōsummationem faciet. Ac si diceret. Si diluuiū vitioꝝ sup hos ceperit abūdare: nolite de illis desperare: q: sup quos inundare pmitto iniusticiā: sup illos faciā abūdare gratiā. Hinc dicit p̄pheta. In charitate ppetua dilexi te: ideo attraxi te miserans. Diluuiū ergo patius venit: ⁊ dñs tunc cōsummationem faciet: q: dñs electos suos innumeris lapsibus/⁊ vitioꝝ incursibus pmittit ad tps affligi ⁊ humiliari: oēm renouēs presumptionis elationē: postea ab eo incipiūt sublimari: sic in eis nutriens perfectā dilectionem. Hinc est illud prophetici: Venies vsq̄ babylonem ⁊ ibi liberaberis: ibi redimet te dñs de manibus inimicoꝝ tuoꝝ. Et illud ysaie. Ad punctū in modico dereliqui te: ⁊ in miserationibus magnis cōgregabo te. Consummationem ergo deus faciet preeunte diluuio: quia de profundo vitioꝝ suoꝝ deus viriliter erigit: quos ponit in virtutū culmine: ⁊ illustrat cōtemplationis radio. De secundo dicitur in cantico canticoꝝ. Aque multe non potuerunt extinguere charitatē: nec flumina obruent illā. Hinc per psalmistam de his qui aduersitatibus franguntur: ⁊ tentatiōib⁹ succūbūt: dicit: In diluuio aquarū multarū ad eum non approximabunt. De hoc quoq̄ diluuio deus suos eripit: iuxta illud apostoli: Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum dei. Item fidelis deus qui non patietur vos tentari super id quod potestis: sed faciet cum tentatione prouentum vt possitis sustinere. Et in Osee. In tribulatione sua mane cōsurgent ad me. Et psalmographus. Multe tribulationes iustoꝝ: et de omnibus his liberabit eos dominus. De tertio dicitur in Job. Apprehendet quasi aqua cum inopia: nocte eū opprimet tempestas. Primū igitur diluuium est vitioꝝ: deinde diluuium tribulationū: deinceps diluuiū miserie ⁊ tenebraꝝ. Primū est peccati; secundum mundi; tertium inferni. Pri

Exo. iij.
Ibidem
Gen. vj.
exo. xxv.
Naum. j
Lor. ij.
ysa. xxxj.
micb. iiij
ysa. liij
Lam. viij
pſ. cxxv.
pſ. xxxj.
Act. xiiij
j. cor. x.
Osee. vj
Pſal. xxxiij.
Iob. xxx vij.

sees primi/sunt oblectamenta: secūdi iniqua tentamenta: tertij ꝓpetua tormenta. Hinc in euāgelio de bonis piscatoribus vitia calcātib⁹: tentamenta superantib⁹: eterna tormēta vitantib⁹: dicit. Elegerunt bonos in vasis suis: malos aūt foras miserūt. Arce vo gre/gras referim⁹: q: per eā sc̄z mariā ⁊ ei⁹ filiū/vtrūq̄ diluuiū euasim⁹. Arca q̄ testamenti typū tenet sancte dei genitricis. Illā fecit bezeleel: istam cōdidit emanuel: Bezeleel/olyab in opere socius habuit: ⁊ virgo q̄ virginū cōdita/p̄electa/mūdata/p̄parata/⁊ ornata p spm̄sanctū ⁊ eius oipotentē filiū fuit. Bezeleel interpretat vmbra dei: olyab protectio mea. pater ille spūs sancti: iste vo typū tenet filij. De illo dicit ad mariā in cōceptione filij beatissimi: Virtus altissimi obūbrabit tibi. Ite ad ioseph: Noli timere accipere mariā cōiugez tuā: qđ em ex ea natū est: de spūsancto est. Iste vo ad patrē clamat in psalmo. Protege me a facie impioꝝ qui me afflixerunt. Item de eodē: De ventre matris mee tu es protector meus. Item. Tanq̄ pdigū factus sum multis: ⁊ tu adiutor fortis. Bezeleel ergo cū socio arcā testamenti fabricauit: sancta q̄ trinitas ꝓginē sibi sctificauit: ac templū sanctissimus cōsecrauit: hospitiū q̄ mūdissimū sibi p̄parauit: thalamus quoq̄ de quo sponsus p̄e filijs hoim̄ speciosus ad publicum p̄cederet: decenter preornauit. Neq̄ em̄ pater abesse potuit: vbi eius spūs ⁊ filiū coopari voluit. Quecunq̄ em̄ pater facit: hec eadē similiter ⁊ filius facit. Neq̄ em̄ filius potest a se facere quicq̄: nisi q̄d viderit patrē facientem. De spū q̄ legik in libro psalmoꝝ. Verbo dñi celi firmati sunt: et spū oris eius oīs virtus eoꝝ. Aplus q̄ de trib⁹ ꝓmis ita. Ex quo oīa: per quē oīa: in quo oīa: ipsi gloria. Pater ergo in cōsecratione vginis exhibuit claritatem: filius humilitatem: spūsanctus charitatē. Pater lumen exhibuit rationis: filius cinerem humiliationis: spūsctūs oleū dilectionis. Pater exhibuit potentiā: filius sapientiā: spūsanctus oīm virtutū graniā. Pater autoritatē cōtra pctm̄: filius humilitatē cōtra mundū: spūsanctus charitatē erga deū ⁊ primū. Filius carnis mortificationem: spūsctūs cōpūctionem: pater celestiū cōtemplationē. Filij⁹ docuit eā diuina operari: spūsctūs amare/⁊ amari: pater celestia cōtēplari. Filius eā erudit: spūs eā ꝓficit. Filij⁹ eā purificat: spūs eam pacificat: pater eā honorificat. Hec discens/opa vel dona trinitatis nō diuidit: sed fideliter insse parabilia asserо. Sicut em̄ in essentia vnitas: ita in operatione idētitas. Arca vo testamēti de lignis sethim facta est et maria de spinoso ⁊ hispido iudeoꝝ ꝓplo ⁊ arido pereata est: quiq̄ spinosus detractione: hispidus superstitione aridus fuit vnctione diuine gre. Unde spinosus spineā coronā regi suo exhibuit: ⁊ in eā sicut ignis in spinis exarsit. Sethim em̄ interpretat spine. Aliter. Tua spina: rosa maria. Tenera tua spina fuit: q̄ ⁊ virū suū ad mortem pupugit: ⁊ posteritati sue peccati aculeū infixit. Un apl⁹. Per vnū hoiem peccatū intrauit in mūdū: ⁊ p peccatū mors: ⁊ sic in oēs ptransiit. Ligna vo sancti patres fuerūt: q̄ licet in radice aruissent arboris; spem tn̄ certissimā habētes in aduentu saluatoris: tanq̄ peregrini ⁊ incole in hoc mūdo habitabāt: tanq̄ nihil habentes: ⁊ oīa possidentes. Lastigabant cū vitijs ⁊ cōcupiscentijs corporis sue: euntes ibāt et flebant mittentes semina sua. Unde quidā ita. Conuersus sum inq̄t in erūna mea dū cōfigitur spina. Ad cōmendationem vo gratie sue: ⁊ ad destructionē humane sapientie: deus de femina; sed virgine: descendente de spinosa patrum origine/dignatus est carnē assumere: vt similē simili redderet: cōtrariū cōtrario curaret: pestiferā spinā euelleret: pcī chirographū potentissime deleret. Humilitas p sexū femineū cōmendak: gloria virginis ⁊ maiestas opitulatur: peccatum gratia ejcitur. Tua ergo spina fuit: maria rosa extitit. Tua spina vulnerando: maria rosa oīm affectus mulcendo. Tua spina infigens omnibus mortem: maria rosa reddens saluriferam oībus sorem. De liquore spinei cortic̄is fit incaustū vnde scribitur: de carnali mēte tua fluxus nascit cōcupiscētieq̄ in ipsa ⁊ in adam pcm̄ actuale: in posteris originale transfudit. De hac vo aplus ita clamat. Littera occidit: spūs aūt viuificat. Ac si diceret Per vnum hoiez mors: ⁊ per vnū hoiem resurrectio mortuoꝝ: sicut in adam oēs morimk: ita ⁊ in xp̄o oēs viuificabuntur. Maria aūt rosa fuit candida p virginitatē: rubicūda p charitatem: candida carne: rubicūda mente: candida virtutem sectando: rubicūda vitia calcādo: candida affectū purificādo: rubicūda actū carnales inordinatos mortificādo: candida deum diligendo: rubicūda primo cōpatiendo. Delignis vo sethim cōdita est arca: in qua thuribulū: manna/et virga sunt reconditā: q: licet maria de patrū natura per pcm̄ vitiata/duceret origines: p̄electa tn̄ per spm̄sanctū ⁊ mūdata ad purū: deū nobis obtulit ⁊ hoiem. Thuribulum sacrosanctū/carnem significat saluatoris: q̄ aurea dicitur: q: nullius passa est detrimētū pudoris: agn⁹ scz sine macula: qui pcm̄ nō fecit: nec inuētus est dolus in ore ei⁹ de quo per ꝓpheticū dicit eloquiū. Ecce puer meus electus meus: posui sup eū spiritū meū. Carbones thuribuli sunt opera Iesu xp̄i. Carbones isti aliquādo mortui: quādoq̄ vo sunt igneī: q: in saluatore nostro nunc ꝓpria tolerabat humanitas: nunc ꝓpria faciebat diuinitas. Ignis in carbone/diuinitas est innocens in opere. Ignis in prunis/euidens est indiciū diuinitatis. Carbo mortuus/in p̄sepe iacens igneus/demonia expellens: mortuus/in egyptū fugiens: igneus/vendentes ⁊ ementes columbas de templo ejciēs: mortuus/dormiens in naui: igneus/iperans ventis ⁊ mari: mortuus/subditus parentib⁹: igneus/quatuoꝝ satias hoim̄ milia de septem panib⁹: mortuus/ad puteum iacob interrogās potum: igneus/circa hiericho illuminās cecū ⁊ sanans lepꝝ: Iesum. Carbo erat mortuus: dum a diabolo tentarek: igneus/dū ei ab angelis ministrarek. Mortuus in p̄dicatione discipuli: igneus in filio reguli. Sopitus/ante p̄sidem: igneus circa tyberiadez. Sopitus/dum ei heroides illuderent: igneus/duz mortuoꝝ suscitato: magnificus fierer. Sopitus/dum ei acetū cum felle mixtum ꝓpinares: igneus/dum ab eo decem lepꝝ mundarent. Sopitus/dum a iudeis se absc̄deret: sopitus/dum cū publicanis ⁊ pctoribus ederet: igneus/dū ambularet: sup vndas: igneus/dum ex aqua facto vino letificaret cōuiuas. Sopitus/iacens in cunabulis: igneus fulgens in miraculis. Sopitus/ante tribunal p̄fidis: igne⁹/⁊ filius chamanitidis: sopitus/in cruce: igne⁹/in mōte. Prune ergo mortue/erūt humanitatis opera: ignite/diuinitatis miracula.

¶ Sermo de bis libri sapiētie. Sapiētia vincit malicia. Sicut sapiētia sapor: bonitas malicia sapor: mali dicit. Clauus clauo expellit: ita et praua bonis superuenientib⁹ eliminant. Virtute siquidem ⁊ sapientia patris mediatoꝝ dei ⁊ hominū christo iesu: crucē pro nobis subeūte: simul cū illo fm apostolum/crucifixus est homo noster: vt destruatur corpus peccati. Quid ego dixerim corpus peccati? Hoc merito dixerim/imaginem quam impegit ⁊ confregit lapis excisus de monte sine manibus: cuius caput aureum: ⁊ cetera: membroꝝ fuisse describunk quedā ex argento: quedam ex ere: quedā ex ferro: quedā ex luto ⁊ ferro. Caput est malicia: qua superius sapor: em̄ dixim⁹ mali. Unde ⁊ per aurum exprimik: quo nimirum sapientia in scripturis designatur. Medium vo corporis: i. pectus ⁊ brachia: ex argento fuisse memorantur. Argentū est lucidū ⁊ sonorū: cuius sonoritas demulcet audirum: ⁊ claritas visum oblectat. Unde p ipsum curiositas designatur: que in his duobus sensibus visu videlicet/⁊ auditu/maxime viget: q: per ipsos vtpote principaliores corporis fenestras: mors crebrius ex lesuius intrare cōsuerit ad animas nostras. Per ventre aūt ⁊ femora (vbi libido dominak) designatur voluptas: que ex ere fuisse describunk: qđ satis lucidum est et sonoꝝ. Quō consc̄a malicie rabies incanduit? vt flagitiosi et coinquinati homines non solum in spurcitia delectari; sed etiam

Ga. vij
Ro. vj
Dan. ij.
j. cor. vj
pſ. cxxv.
pſ. xxxj.
Mat. j.
Luce. j.
pſ. xvj.
pſ. lxx.
Ibidem
Roma. v
j. Pe. iij.
Eſa. xlij

Universidad de Deusto
Biblio

puer. ij. in infamia cõsueuerũt gloriari: vtpote qui letanꝰ cũ male fecerint: ⁊ exultãt in rebꝰ pessimis? Unde ꝓuo suo exemplo corrũpunt ⁊ eos qui longe: ⁊ eos q̃ ꝑpe sunt: ꝓximos videlicet mala cõuersatiõe: ꝛenioros aũt mala cõuersatio/nis opinione. Illoꝝ oculis lucẽtes: istoꝝ auribꝰ inlonan/

Job. xlj. tes. Cui ergo q̃ molẽ sustinẽr cooꝑtis: ferree dicunꝰ. Squama squame cõiungit: ⁊ totã sustinet machinã peccati/ꝓua ⁊ more ferri indurata voluntas. Quare enim peccas? Quia nescis quid facias? Absit. Quia cogeris vt facias? Absit: sed q̃ placet vt sic facias. Imburũ ergo ⁊ suffocantũ veneno diaboli/voluntatis desideriũ: fomes sceleris: ⁊ virus flagitij/solũ est quod obturat aures vt nõ audiãt vocem incãtantiũ/⁊ veneficĩ incãtantis sapiẽter. Per pedes quoꝝ pars quedã erat ferrea: quedã ficilis: opera signantur tenebrarũ: quibꝰ ad noticiã peruenit hominũ. Lutũ ⁊ ferrũ: bene sibi inuicẽ nõ cohereꝛ. Per lutũ/operũ immũdicia: per ferrũ/mentis pertinacia designat. Que licet ad

Job. xxj. bona cõiunganꝰ: diu tñ cohereꝛe nõ possunt. Ducis siq̃dez in bonis dies tuos: sed in ꝑncto descẽdes ad inferos. Lapis ergo ꝓximus pedes cõminuit: q̃: fortitudo ⁊ firmamentum nostrũ iesus christus. Dat deniq; voci sue vocẽ virtutis. Unde tonitruũ vocis eius factũ in virtute: interiora cõcutit: ⁊ per timoꝛẽ mentis pertinacia frãgit. Deinde avanitate seculi peccatoꝛe auulso: opera destruit per cõfessionẽ. Bona cõsequẽter desideria inittẽdo: ⁊ ea in bonis adimplendo/sanat voluntatẽ. Atq; sub iugo discipline/obturãdo aures ne audiãt sanguinẽ: claudẽdo oculos ne videãt malũ: expellit curiositatẽ. Et sic ad vltimũ sapiẽs ⁊ placẽs homo deo: caput aureũ statue confringit: dũ sapoꝛe mali quẽ malicĩa diximꝰ: a ꝑcoꝛibus aie penitus auellit. ¶ Sapiẽtia vincit malicĩa. Cui em̃ christus incipit dulcescere: profecto necesse est amarescere mũdũ. Et siq̃dẽ panis qui de celo descẽdit: habẽs omne delectamentũ ⁊ suauitatẽ sapoꝛis: sapoꝛ est patris per illã eternã ⁊ ineffabilẽ naturaꝫ: sapoꝛ est angeloꝝ per graciã: sapoꝛ est noster per miam. Uincit ergo: sed qualiter videam? Attingit em̃ a fine ꝑfq;

Sa. viij. ad finẽ fortiter: ⁊ disponit omnia suauiter. Sũt ergo inuenĩendi ad minus duo fines alt/rinsecus positi: quibꝰ sapiẽtia, mediãs: attingat vtrũq;. Queramus fines istos in parabolis euãgelicis: illius videlicet in quibus ꝓmũ agit de

mat. xiij. thesauro: quẽ qui inuenit homo/vẽdit oia q̃ habet: ⁊ emit

Ibidem agruꝫ illũ. Subiungit postmodũ de pꝛeciosa margarita: Ibidem quã negociato: inuentã cõparat: venditis omnibꝰ q̃ possider. Demũ agitur de sagena: q̃ missa in mare/cõgregat bonos ⁊ malos pisces. Similitudines istas diligẽtius ꝑscrutemur: vt ex ipsis eliciat ꝓposita veritas. Ager em̃ cuius ꝓma agit parabola: disciplina est ordinis. Ager em̃ cuius terra est: q̃ ꝑputaꝛis fructibꝰ: ⁊ arboꝝ radicibꝰ extirpari habilis est ad semen recipiẽdũ/⁊ fructũ afferendũ. Talis est disciplina ordinis: q̃ aululsio pcoꝝ tribulis: remotisq; scãdaloꝝ occasionibꝰ: digna est plane cui deus emittat eloquiũ suũ. Jn qua nimirũ verbũ suũ nõ est alligatũ: ꝛ ablatis impedimẽtoꝝ obstaculis/ꝓ humiles ⁊ mites corde ve-

ge. xxvij. lociter currit sermo eiꝰ. Nic est ager plenus: cui benedixit

pš. lxvij dñs: habens irriguũ superius ⁊ irriguũ inferius. Jfontes ꝓfecto israel: de quibꝰ in ecclesijs dño bñdicit. Ibi sunt fontes saluatoꝛis: quoꝝ alter est diuinitas: irriguus videlz superius: alter est humanitas: irriguũ ꝛ inferius. De fonte humanitatis aquas potam̃ cõfidentie: q: ꝓpm accessum habemus ad patrem: per cõfidentiã in fide ipsius. De fonte diuinitatis/aque ꝓdeũt mĩe: cui⁹ impetus letificat ciuitatem dei letantẽ in celis ad plenũ: peregrinantẽ in terris: ꝓout cuiq; diuisit deꝰ mẽsurã fidei. De latibulis ꝓphetarũ exilijt xps iesus ad cãpos pauperuꝫ. Per merita sue humanitatis: impartit ⁊ diuinitatis participiũ in ꝓmiũ. Dabit siquidẽ pacẽ nobis/transferẽdo nos in arcanũ sue diuinitatis: q: oia opa nr̃a operatus est nobis in humilitate sue humanitatis. Si ergo nostrã salutẽ opata est humani-

pš. xv. tas: q̃d opaꝫ diuinitas? Nostrã ꝑfecto delectationẽ: q: delectationes in dextera eius vsq; ad finem. Labozantes igitur in agro pauꝑtatis duo hũt irrigua: quibꝰ cordiũ irrigatur ariditas: ⁊ terre nr̃e fructificat sterilitas. Absq; harũ aquarũ refrigerio/nulla sane adesset ꝓficiẽdi possibilitas ꝛ deficiẽdi incũberet necessitas. Cũ em̃ ad te reuertisus cõsideras hinc exasperate potentiã maiestatis: inde exaspꝛantis ꝓuiacia inimicitatis: nõne repẽte subintraret desperatio/nisi mediatoꝛis dei ⁊ hoĩs hois iesu xꝑi incarnatio succurreret ⁊ passio? Supueniẽtibꝰ aũt seculi tribulationibus: ⁊ inꝓgnatiõibꝰ demonis: ⁊ cleuatis in planicie mẽtis tue tentationũ ꝓcellis: nõne passiõibꝰ huius xꝑis succũberes: nisi future gloꝛie spes subleuaret? Sicut ergo apõ humanitatẽ xꝑi habes merita: de quibꝰ cõfidens desperare nõ possis: ita apud diuinitatẽ sunt ꝓmia: de quoꝝ expectatione possis in tribulationibꝰ nõ solũ respirare: ꝛ et gloꝛiari: q: nimirũ fecit nobis miam suã: nõ solũ remittes debita: sed etiã ꝓmittens ꝓmia. Quid retribuã dño ꝓo oibus q̃ retribuit mihi? Ꝓo oibus quidẽ q̃ mihi ad ꝓuersionẽ meã tribuit. Jn ipsa cõuersione mea corꝓus meũ/⁊ aiam meã retribuit: immo reddidit: uno me pigritate ⁊ renitente: ipse a me exoꝛsit. Ecce aũt ꝓ oibus q̃ ab initio cõuersionis mee mihi tribuit: cõꝓunctionẽ videlz lachꝛymaꝝ: deuotionẽ meditationũ: cõsolationes in laboꝛibꝰ: delectationem in meditationibꝰ. ꝓ: o his inquã ⁊ innumeris aliis beneficijs/q̃d ei rursum retribuã? Qui totũ dedit: q̃d vlterius impendere habeo? Calicẽ salutaris accipiã: ⁊ nomẽ dñi inuocabo. Quid est calicem accipiã? Anima mea desiderabit te in nocte: sed ⁊ spũs me⁹ in ꝓcoꝛdijs meis. Nomen tuũ ⁊ memoriale tuũ in desiderio anime. ſNomen salutaris mei: fratris mei: carnis mee: sanguinis mei: nomẽ a seculis abscõditũ: sed in fine seculoꝝ reuelatũ: nomẽ mirabile: nomẽ ineffabile: nomẽ inestimabile: imo eo mirabilius/quo iestimabilius: eo magis gratũ/quo gratuitũ. Hoc inquã nomẽ nõ iã viuente me labijs meis laudabo: ſz iã nõ viuẽte me: viuẽte ꝺo in me xꝑo: ſicut adipe ⁊ pinguedine repleat aia mea: vt nõ solũ exterioꝛibꝰ: sed ⁊ interioꝛibus labijs innocẽ nomẽ dñi. Quicũq; em̃ nõ vocauerit sed invocauerit nomẽ dñi: saluus erit. Nõ solũ aũt nomen sed ⁊ memoriale passionis ei⁹/semp sit in desiderio anime mee: vt passiõis ei⁹ particeps efficiar: ſi quõ agnoscere potero sicut ⁊ agnit⁹ sum. Sic ergo calicẽ ei⁹ accipiã: q: monimenta passiõis sue/intra aĩe mee sinũ: intra memoꝛie mee cellas semp reuoluã. Aspiciã regẽ salomonẽ in diademate quo coꝛonauit eũ mater sua. Aspiciã eũ ligatũ: flagellatũ: cõsputũ: saturatũ opꝓobꝛijs: clauisq; confixũ. Aspiciã in

nuĩ. xxj huꝰ deserto exilij serpẽtẽ eneũ: sup colũnã crucis exaltatũ vt serpẽtes q̃ me moꝛdent moꝛiant: q: nullus q̃ credit in eũ peꝛibat: ſz habebit vitã eternã. Hec ⁊ alia patiẽtis ⁊ morientis dñi mei mẽoꝛialia/memorie mee arcti⁹ cõmẽdabo: ⁊ ad os cogitatiõis reuocãs/ruminabo diu⁹: vt ipinguer deuoti⁹. Hec inquã crucis ⁊ passiõis ei⁹ insignia sint ꝓmia vt leua ei⁹ dilectiõis cũ nemo vnq̃ maioꝛẽ habuit) sit sub capite meo: nevidelz mẽs mea ad carnalia ieiuneꝛ desideria: donec dextera diuinitas ei⁹ amplexeꝛ me: vt absoꝛbeat hoc qõ moꝛtale est a vita: ⁊ moꝛtale hoc immoꝛtalitatẽ: ⁊ coꝛ-

ſ. coꝛ. xv ruptibile hoc induat incoꝛruptionẽ. Veuã in hoc loco humanitatẽ eius accipio: in qua nobis exhibuit charitatẽ vt diximꝰ/qua nemo maioꝛẽ habet ponens aĩaꝫ suã etiã ꝓo inimicis suis. Dextera est diuinitas: qua desidero ãplexari ⁊ circũdari. Tũc em̃ satiabor: iã cũ apparuerit gl̃ia tua: ⁊ pš. xvj. adimplebis me leticia cũ vultu tuo: q: delectatiões i dextera tua vsq; in finẽ. Ceterũ quanꝛũ dextera sinistre ꝓcellit pš. xv. quantũ videlz eterna caducis: incoꝛruptibilia coꝛruptibilibus: immoꝛtalia moꝛtalibꝰ tantũ necesse est ꝓcellere charitatẽ quã nobis exhibuit in gl̃ia sue diuinitatis: charitati quã nobis exhibuit in miseria sue humanitatis. Hãc em̃ ⁊ oculus vidit: ⁊ auris audiuit: ⁊ in coꝛ hoĩs ascendit: nõ quã ꝓparauit diligentibꝰ se. Que tamẽ est illa charitas? Audi. Licet maioꝛẽ hac dilectionẽ nemo habet vt aniJohek. ij mã suã ponat quis ꝓo amicis suis: ipse tamen suã posuit ꝓo inimicis. Cum em̃ adhuc inimici essemus reconcilia/ Rom. v

uit nos deo in sanguine suo. Si hoc fecit homo: q̃d faciet deus? Si hoc fecit pauper: q̃d facier diues? Si hoc fecit ꝓ inimicis q̃d facit ꝓ amicis? Si hoc fecit in via: q̃d faciet in patria? Si hoc fecit in exilio: q̃d faciet i palatio? Si hoc fecit in terra vbi sui eũ nõ receperunt: q̃d facier in celo vbi ei oẽs obediũt? Si quãdoq; suggestionibꝰ diaboli vel ipoꝛ tunis carnis nostre clamoꝛibꝰ ad curã carnis i desideriis peragendã reuocemur: an ictates xꝑi crucisq; supplicium ponamus ꝓe oculis: ⁊ cõfestim ipsa nos docebit experientia: quid senserit apl̃s cũ dixit. Verbũ crucis ꝑdis/qui salui

ſ. coꝛ. ſ. Gal. vſ. fiunt: virtus dei est. Et mihi absit gloriari: nisi in cruce dñi nostri iesu xꝑi. Quare? Quia sicut fluit cera a facie ignis: sic pereũt oes immũdicie a facie crucis. Dei siquidẽ infirmitas/nr̃a est fortitudo: ⁊ in stulticia eius facti sum⁹ sapiẽtes. Quia em̃ mũdus nõ cognouit in sapientia deum: placuit deo per stulticiã ꝓdicationis saluos facere credentes. Verbũ caro factum est: ⁊ habitauit in nobis. Caro, fa-

ſ. Coꝛ. ſ. Johã. ſ. ctus est carnalibꝰ: sicut spũs angelicis spiritibꝰ. Agnoscat cũ caro in carne: homo in hoĩe. Agnoscat inquã ⁊ imitet vt eũ videre mereaꝫ in maiestate: q: ꝓ humilitatẽ ꝓinger

Rom. viij ad sublimitatem. Si em̃ cõꝓatimur: ⁊ cõregnabim⁹: si cõmoꝛimur: ⁊ cõuiuem⁹. Agnoscam⁹ eũ inquã ſm carnẽ: donec calcanꝛ moꝛib⁹ carnis: ⁊ oib⁹ extinctis vel deuictis carnalibus desideriis/possim⁹ dicere cũ apl̃o. Et si cognouij. cor. v. mus cũ ſm carnem: sed iam nõ nouim⁹. Licet em̃ glorioꝛ sum sit videre vel in memoria habere etiã ſm carnem/speciosuꝫ forma ꝓe filijs hoĩm: magis tamen ꝓponit nobis caro eius ad medelã: ꝓ ad gloriã: ad necessitatẽ ꝓ ad beatitudinem. Altera siquidẽ collata est beatitudo aie: cui nihil creatũ sufficere pꝛoꝛetiã si cũ terra celũ possideret. Nec

fariari põt eius cupiditas/donec eũ habeat cui⁹ imago est q̃ solus põt implere angulos cupiditatis sue. Sicut autẽ mediato: noster duas naturas/humanitatẽ videlz ⁊ diuinitatẽ cõiunxit in vna ꝑsona: ita singula eius opa ad hanc siue illã necesse est ꝓinere naturã. Adhãc siquidẽ miseria sed ad illã ꝓtinet potẽtia. Quicq̃d ergo miserie passus est ex hoie cõtraxit. Quicq̃d potenter opatus est: a patre habuit. Humanitate igit ⁊ diuinitate altrinsecus posita: duo habes media: passionẽ/⁊ resurrectionẽ. Illa est mie ⁊ miseriecista est potentie. Dis annũciari inter pennas columbe. i. inter ꝑceꝛos sancte ecclesie: quoꝝ videlz exẽꝓlo infirmi roboꝛantur: deꝓressi subleuanꝰ? Do: mias necesse est inter medios cleros. i. inter passionem ⁊ resurrectionẽ: hinc stipatus fructibꝰ: hinc fulcitus floꝛibꝰ. ſFructus ad passionem: floꝛes ad resurrectionẽ ꝓtinẽt. Que seminauerit homo: hec ⁊ metet. Qui seminat in carne: de carne metet coꝛruptionẽ. Seminauit venus homo in carne: messuit postmodũ coꝛruptionem. Quã⁹ passiones xꝑi. Nisi em̃ vetus homo transgrederet: nouus nõ pateꝛet. O ꝓfundũ ⁊ inscrutabile redẽptionis nr̃e consiliũ. Uere diligentibꝰ deus

Rom. viij oia cooperanꝰ in bonũ. Dñe iesu xꝑe si inobedientia ade cooperata est nobis in bonũ/⁊ tantũ nam q̃ mirificius bonum: vt tu fieres coꝛruptibilis: nua obediẽtia in qõ bonus nobis cooperabiꝰ? Ꝓfecto vt homo fiat incoꝛruptibilis. Si seminantes in carne/tuã messuim⁹ coꝛruptionẽ: seminantes in spũ/nostrã metem⁹ incoꝛruptionem. Dim ergo tempoꝝ que sub cõuersatione veteris hoĩa transegim⁹ fructus noster est passio xꝑi: cui debem⁹ cõfigurari: moꝛtificationes eius circũferentes in carne nostra moꝛtali. Unde sicut ab initio cõuersationis: ita ab initio ꝓdicationis sue ꝓposuit nobis penitentiã. Agite (inquit) penitentiaꝫ: qñ appꝛoꝓinquabit regnũ celoꝝ. ¶ Magna refectionem

mat. iiij. senserat: qui de fructu pnie dicebat: ſfuerunt mihi lachꝛyme mee panes die ac nocte. Et alibi. Libabis nos pane lachꝛymarũ: ⁊ potũ dabis nobis in lachꝛymis i mẽsura. Et

pš. xlj. pš. lxxix. pš. lix. iterũ. Potasti nos vino cõpunctionis. Quare ergo nõ diꝛerim pnias messes vel fructũ: q̃ panis vocaꝛ ⁊ vinũ? ſFructus iste amarus est: sed salubꝛis: q: pnia amara est quidẽ ad tolerandũ: saluberrima aũr ad cõualescendũ. Ꝓ: oinde fidelis aĩa que retro sunt obliuisci desideꝛãs/⁊ ad anteriora extẽdi: ꝛis fructibꝰ: ꝛipari ⁊ roboꝛari desideret: quatenꝰ ipsis ꝛeꝓositis ad secularia desideria/carnisq; illecebras nõ possit reflecti. Sicut aũt ꝛealitatem vetustatis nostre recolentes/finem ei⁹ ⁊ fructũ habem⁹ pniam: ita eternitatem nouitatis nostre meditando ꝓcurrentes/quandaꝫ gaudioꝝ sentim⁹ fragrantiaꝫ: que merito floꝛib⁹ cõparat: q: viso floꝛe spes fructus concipit: sicut ⁊ per hoĩs pregustationem gaudioꝝ certius animamur ad expectationeꝫ futuroꝝ. Qõ em̃ nõ videm⁹ sperem⁹: vnde ⁊ ꝓ patientiam expectem⁹. Tempoꝛis ergo ꝓtecti fructus/est cõpũctio cui futuri floꝛ est deuotio. Dormias ergo necesse est inter medios cleros/id est inter passionem ⁊ resurrectionẽ: inter fructum ⁊ floꝛem: inter cõpunctionem ⁊ deuotionem. Qui sunt qui dormiũt? Qui flent tanq̃ nõ flẽtes: qui gaudent tanq̃ nõ gaudentes: qui vtuntur hoc mundo tanq̃ non vtantur: qui vt seductoꝛes ⁊ veraces: sicut qui ignoti et cogniti: ꝑ ignominiã ⁊ bonam famã: tam ꝓspera q̃ aduersa huius vite transeunt ac si nõ sentiant. Beatus ille quidem populus cui etiã in hoc mundo relictus est sabbatismus. Qui dormit expositus est: nmllam sui curã gerens

ſ. Pe. v. et tamen quiescit. Ita ⁊ nos oẽm solicitudinem nostraꝫ in eum ꝓiscientes: tam in aduersis q̃ in ꝓsperis exponamur: tã ꝑ plana q̃ ꝑ aspera ducatui illius cõgratulãtes: qui ideo inclinauit celos ⁊ descendit: vt reduceꝛet nos in viam rectam: vt de loco peregrinationis/iremus in ciuitatem habitatiõis. Si hec vita ardua est ⁊ stricta: ne deficias q: eo tutioꝛ ⁊ rectioꝛ est. Porro preuius tuus fortis ⁊ pius est: paratus vtiq; in defectu tuo: te sacris in humeris collocare: ⁊ te poꝛtare ad gregem: q: qui duꝛ ⁊ dñs tuus est: ipe etiam ⁊ asinus tuus est. Jfachar asinus foꝛtis: ⁊ posteriora doꝛsi eius in palloꝛe auri. Ipse doꝛsuꝫ nostrũ cui imponãtur onera: ceteris membꝛis importabilia: sicut ⁊ hedus noster emissarius ipe est: cui imposita sunt peccata nr̃a: q: vere lãguoꝛes nostros ipse tulit: ⁊ doloꝛes nr̃os ipse poꝛtauit. Dinc ergo in memoriã reuoluentes passionem xꝑi: oia blandimenta mundi vt sterꝛoꝛa reputemus: vt passionibus christi cõformemur: inde spe tenentes firmiter gloriam resurrectiõis/ne deficiamus: sed gloꝛiemur in tribulationibus: q: passiones huius tꝑis condigne nõ sunt ad futuꝝ gloriã que reuelabitur in nobis. Ager ergo pauꝑtatis merito plenus dicitur: quem simul ⁊ ver deoꝛat floribus: ⁊ autumnus replet fructibꝰ. Cui merito pater cõparat filiũ suũ dicens: Ecce odoꝛ filij mei sicut odoꝛ agri pleni. Jn quo nimirũ ois perfectio pauꝑtatis: et virtutum plenitudo superabũdauit: ita vt de plenitudine eius oẽs acciperem⁹. Cũ em̃ diues esset: ꝓpter nos factus est egenus: vt illius ditaremur inopia. Ager iste aquis irriguus: floꝛibꝰ redolens: ⁊ abundans fructibꝰ: thesaurũ habet in se absconditũ: videlz cõtinentiã carnis. Preciosus siquidẽ

ſ. thes. iiij thesaurus est ꝓsidere vas suũ in ſnctificatione ⁊ honore: nõ in passione desideriꝛ: sicut gentes q̃ ignoꝛant deum. Noli querere thesaurũ hunc inter spinas ⁊ tribulos secularis illecebꝛe: nec in filuis ruditatis antique. Non em̃ in silua: sed in agro abscõditus est. Queras in agro vbi saturant ligna campi: ⁊ vbi passeres nidificãt. i. vbi incõtinentes resipiscũt: dignos penitentie fructus facientes: ꝓ: olez-

pš. ciij. gignuntnõ sibi tantũ/sed ⁊ alijs ꝓficientes. Cõtinentiaꝫ tibi credas necessariã: vt ſpũsanctus fiat in te fons aque salientis in vitã eternã. Aqua nõ sursum saliat: sed de sursum necesse est vt veniat. Omne datũ optimũ ⁊ oñe donum pfectũ desursum est: descendens a patre luminũ. Ergo qõ salit in vitam eternã: a vita eterna ꝓfecto descendit. Uñ licet aqua desursum veniat: nisi cõtinentẽ ⁊ integrum habeat cõductũ: sursuꝫ nõ redit: sed diffluit. Descẽdit in te ſpũsctũs: viuificauit aiam tuã: vt in te saliat in vitã eternã

Jaco. ſ. Cõtinens necesse est vt sit coꝛpus tuũ: quatenꝰ obtures aures tuas ne audias sanguinem: ⁊ claudas oculos tuos ne videas malũ: ne gra de superis tibi collata: ꝓ min⁹ circũſpectos sensus tuos foris effluat: ſpũ tuo diffuso in vanitates ⁊ insanias falsas. Nosti aliud esse cõtinentem: aliud

Esaie xxxiij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

castũ. Luxuriosus ⁊ castus sibi repugnant. Luxuriosi est motus sentire/⁊ motib⁹ cõsentire. Casti est nec motus sentire: nec motib⁹ cõsentire. Cõtinẽs est in medio vtrobiq; sumens partẽ vtrãq; cũ altero cõe hñs motus sentire: cũ altero motib⁹ nõ cõsentire. Iste existens in medio dom⁹: deorsum luxuriosꝰ: sursum vo collatus pudico: ⁊ si nõ in mũdicia cordis pẽrãbulat: tñ in innocẽtia cordis decũbat miaz⁊ iudiciũ. Iudiciũ q; motus sentiat: miam q; motib⁹ nõ consentiat. Iste nolens dimittere angelũ magni cõsilij incipit te aurora noue lucis: sed petens obnixe bñdictionẽ pseuerantie: ⁊ si nõ oino priuari/claudicare in merek altero pede. Qui sunt duo pedes? Motus sentire/⁊ motib⁹ cõsentire. Illud est naturale: istud est criminale. Licet ergo non dũ ignorare possit prauos motus desiderio: ꝛ: ꝛ adhuc in ipso vigeat pes iste: p gram tñ supne bñdictionis/ita enervatur in ipo pes olentus: q̃ren⁹ ⁊ si ipse trahat: ipsi tñ imminẽ nõ possit. Nõ est oino sine co: cũ repẽtina cogitatione occurrit multotiẽs quedã delectatio: q̃ tñ cũ sentit: gemitũ magis q̃ cõsensum exto: quer. ¶ Inuento hmõi thesauro in agro pauperatis: vrim tuã thesaurus redigat possessionem: vade ⁊ vende oĩa q̃ habes: ⁊ eme agrum illũ. Quid est vende oĩa q̃ habes? Abrenũcia oibus q̃ possides: etiẽs ad iesum extra castra: vt portes improperiũ crucis eius: quarenus tante humiliatis merito de nemore exiens in quo involute sunt semite impioꝝ (qui in circuitu ãbulãt) agrum quem prædiximꝰ possideas: in quo abiecti occupationib⁹ curisq; secularib⁹: corpore cõposito ⁊ corde dilatato/curras alacer viã mandatoꝝ dei: que quidez desiderabilia sunt ⁊ dulciora sup mel ⁊ fauum. Quare? Quia in custodiendis illis retributio multa. Plane multa: q; custodiendꝰ ea/debebat vita eterna. Unde veritas. Si vis ingquit venire ad vitã: serua mandata. In hoc gradu cõtinẽtie/in quo refrenas q̃ delectat: ⁊ q̃ non delectat oparis: magna ⁊ bi incũbit tribulatio: q; dũ volũtati tue repugnat ratio: bellũ gerit intrestinũ. Noli ergo rorpere: ꝛ leues oculos tuos ad eũ qui habitat in celis: a quo venier tibi auxiliũ vt nõ solũ pmaneas: sed etiã glorieris in tribulationibus. Quod th aliter nõ fit: nisi vbi sapiat deus. Queras ergo necesse est sapientiã: p quã tibi sapiat deus: ⁊ mũdus defipiat: q̃ per preciosam signat margaritã: quã qui inuenit homo vadit ⁊ vendit vniuersa q̃ habet: ⁊ emit eã. Utinam gustares ⁊ sentires q̃ dulcis est dñs. Utinã gustares panẽ qui de celo descẽdit: habentẽ omne delectamentũ ⁊ suauitatem saporis. Profecto si q̃d haberes: vẽderes: ⁊ cõparares eã. Quid tñ habes vendere: qui oĩa q̃ possidebas vẽdidisti ꝓpter agrũ pauperatis cõparãdũ: in quo thesaurũ inueneras ꝓinentiẽ? ¶ Vide ne forte duplex sit possessio tua: vna interior: altera exterior. Exterior est secularis facultas: interior est ꝓpria voluntas. Secularib⁹ facultatib⁹ abrenũciasti/exiens ad iesu extra castra hui⁹ seculi: adhuc tñ rudis ⁊ vetustatis tue tenebris obuolutus/ꝓpria voluntatis tue vitiũ nõ intellexeras: q̃ profecto nõ relinquit quotiens fit exterior abrenũciatio. Licuus em̃ ⁊ leuius reliquit facultas/q̃ cupiditas amittit. Un dñs nõ quoscũq; pauperes: ꝛ pauperes spũ dicit esse beatos. Qui sunt illi? Nõ oes vtiq; qui habent: sed q̃ amant pauperatez. Parũ ergo oino: imo nihil pdest exterior abrenũciatio sine interiori vel comitante/vel subsequẽte. Propria siquidẽ voluntas deũ impugnat: ⁊ aduersus eũ extollit. Ipsa est q̃ paradisum spoliat: ⁊ ditat infernũ: que sanguinẽ xpi euacuat: et ditioni diaboli subiugat mũdũ. Vide qualiter ꝓpria voluntas aduersꝰ deo. Nemo põt duob⁹ dñis seruire. Nõ poteris obedire simul ⁊ diuine/⁊ ꝓprie volũtati. Si em̃ voluntas tua volũtati diuine cõcordat: id nõ ꝓpria volũtas est: sed cõis: nõ tantũ est hois: sed hois ⁊ dei. Ceterũ volũtati dei ex debito creatiõis tue necessario es obnoxiꝰ. Quare? Quia sola volũtas dei certa est/ quare creauerit ⁊ recreauerit te deus: ficut ait apls iacob⁹. Uolũtarie genuit nos vbo veritat̃. Facis q̃ debes/dum obedis ei. Debitũ etiã virtutis pensum fideliter psoluis: dum eius volũtatem et habes in desiderio: ⁊ seruas su obsequio. Ecce aũt fallente diabolo/⁊ sensibus tuis/seculo lenocinante/ad ea q̃ foris sunt curiose egrederis: ad quoꝝ delectationem/dum ꝓpꝛie volũtatis arrapheris cõcupiscentia: quodãmodo abrenũcias deo: ac si abnegans diceres. Ducalq; te colui: volũtatem tuã feci: sed nullã in me deincepa habeas fidutiam: q; alij dño seruire fideq; seruare ꝓposui. Ecce ꝓprie volũtatis iniq; tate abnegasti deũ tuũ: sed necdũ sufficit tibi ipsa negatio: quinimo impudentissimꝰ prædo subsequẽter affectus/in possessiões eiꝰ violenter debaccharis: tam alimentis q̃ indumentis q̃ preparauit nõ cõtempto: ibus sed seruitoribꝰ suis: ad tante maiestatis iniuriã impudenter abutens. Si in monasterio es: nihil comedis: nihil bibis: nullo indueris: q̃ prius nõ auferas: dũq; de sacrario victualia rapis: latrocinio sacrilegium iungis: accedis tamen ad altare: ⁊ dñicũ corpus ⁊ sanguinez tractans: nihil in te criminale reperis: qui (si veritas subtiliter indagat) deum negasse cõuincris: ac latro ꝓbaris ac sacrilegus. Sequit̃ tertium q̃ grauissimũ est: quem abnegasti: quez depredatus es: ad vltimũ moliris occidere. Permanens em̃ in iniquitate tua/pec. atũ tuũ vis esse impunitũ: in quo deũ vis esse iniustũ. Exigit em̃ iustitia ei⁹: vt vnicuiq; reddat ꝓ̃m opera sua. Qui em̃ deũ vult esse iniustũ: vult deum nõ esse deũ. Et qui desiderat nõ esse deũ: nonne quantũ in eo est: ipse deũ occidit? Proinde qui vendidisti exterioꝝ: em possessionem tuã: vt abscõditũ in agro regularis disciplinẽ thesaurũ cõtinentie emeres: vade ⁊ vende interioꝝ em ꝓpꝛietatem/longe pfecto grauioꝝ em ad relinquendũ/⁊ oino pniciosam ad retinendũ: vt preciosam margaritã sapientie cõpares: quã qui inuenit: beatus si tenuerit eam. Uis eã habere? Serua mandata. Sic em̃ scriptũ est: Si cupisti sapientiam: serua mandata: ⁊ dñs dabit illam tibi. Impẽde igitur obedientiã: ⁊ recipies sapientiã. Quomõ em̃ possimus deo placere: aut ipe nobis sapere: si eiꝰ mandatis cõtemplerimus obedire? Unde interroganti in euãgelio adolescenti/divina cõtinuo mandata ꝓponit seruanda: ostendens in nobis faciendam eius voluntatez: a quo eternam speramꝰ retributionem. Propter quod dicit: Nõ oĩs qui dicit mihi dñe dñe: intrabit in regnũ celoꝝ. Et alibi. Quid vocatis me dñe dñe: ⁊ non facitis que dico? Hoc ordine debes prꝛogredi. Cõtinere nõ pores in seculo: fuge seculum/⁊ apprehende disciplinaz: vbi profecto inuenies continentiam. Jugulatis postmodũ per cõfessionem carnalibus desideriis: de vitijs anime poteris liberius iudicare: de quoꝝ radicibus flagitioꝝ pullulant furculi: et imperfectũ turpitudinis corpus excrescit. Hec anime vitia/spiritalia nequicie vocat apostolus: que parum discernere poteras dum carnalibus occupabaris desideriis: et in eis que foris sunt: delectabaris. Postq̃ ergo exterioꝝ delectationem amiseris: nisi senseris interioꝝ/diu stare non poteris. Que est illa? Uisitatio sancti spũs. Hãc tibi auferri inuenies per ꝓpriã volũtatem. Unde eam mãdatis dei diligenter obediendo: et ꝓ eo ea inuenies vitam eternã. Dicit em̃ veritas. Si vis ad vitã venire: serua mandata. Ecce habes continentiam/qua corpus tuum possideas in sanctificationem: habes sapientiam/qua deo placeas in deuotiõe. Habes aliquid tibi: habes aliquid deo: sed quid habes ꝓximo? Quid est quod dicit apostolus? Siue sobrij sumus vobis: siue excedimus deo. Quibꝰ loquitur? Proximo loquitur. Qui ergo excessum suum dat deo: subiectatem suã ꝓximo: quid sibi retinet? Charitas nõ querit que sua sunt. Quare? Quia non est egena: ⁊ habet/⁊ superabũdat. Ita ⁊ tu necesse est habeas aliquid ad opus ꝓximi: vt probes q̃ sit volũtas dei bona ⁊ beneplacens ⁊ perfecta. Probas in te voluntatem dei bonã p continentiã: beneplacentẽ per sapiẽtiã: restauret probes pfectã per miam: que quidẽ significat p sagenã missam in mare/et ex omi genere pisciũ cõgregantẽ. Sagena siquidez mie per mare fraterne charitatis trahitur: et bonos et malos pisces/id est tam amaras q̃ dulces affectiones cõtrahit;

Psal. xcj.

pũ. xviij. Ibidem

mat. xix.

Sa. xvj.

De vitio ꝓprietatis

Mat. v

mat. vj. Lu. xvj.

Jaco. j.

Rom. ij

Eccli. j.

mat. xix.

mat. vij.

Luce. vj

Ephe. vj.

Ro. viij

oibus se cõformantis: ⁊ oĩm in se tam aduersa q̃ pspera trasiciens: flens cũ flentib⁹: gaudens cũ gaudentib⁹. q̃ tandẽ veniens ad litus: quãdo videlz de seruitute corporis hui⁹ius liberabik in libertatẽ glorie filioꝝ dei: quiq̃d amarum quicq̃d triste/quicq̃d aduersum est: destruet ⁊ extuet: cui nimirũ erit letitia: ⁊ lux lucebit ꝓpetua. Qt cõgregationem mare diximꝰ: nõ tibi videak absurdũ: que nimirũ flamte aura tentationis: pcellis turbationũ multotiens eliditur

pũ. cvj. In qua sunt q̃plures q̃ ascendũt vsq; ad celos pfundendo: ⁊ descendũt vsq; ad abyssos desperando: quoꝝ aia in

pũ. xcix. ipsis tabescente/turbant ⁊ mouent sicut ebrij: ⁊ ois sapiẽtia (imo cõscientia) eoꝝ deuoratꝰ. Sed licet mirabiles elationes maris: mirabilis tñ in altis dñs: q: etsi q̃q; in naui dormire sustineat: nouit tñ surgere in tpe opportuno: et eo imperante fluctib⁹ ⁊ mari/redit trãquillitas magna. Ad inuenien dos fines sapientie (vt ꝓpoſuimꝰ) tres posuimꝰ parabolas euãgelicas: easq; prout dñs dedit: exposuimꝰ: primã de thesauro: secũdã de margaritis: tertiã de sagena Jam vo deuicta tante caliginis densitate: patet quõ sapiẽtia attingat a fine vsq; ad finem fortiter. Sane fm q̃ pcelsimus/sapiẽtia quasi mediũ locũ tenet: habens hinc cõmentiã: inde miam. Attingit aũt mõ ad istã: modo ad illaz: fortitudinẽ ytrinq; ministrans. Luxuria siquidẽ ipugnat continentiã: auariciam miam. Luxuria flagitiũ est: auaricia spũalis nequicia. Unde illud virũ corporis: istud anime. Vide q: nullũ est pctm̃ q̃ ita inquinet corpꝰ sicut luxuria

j. cor. vj. Oĩe em̃ peccatũ q̃ fecerit homo: extra corpus suũ est: q̃ aũt fornicat̃ in corpus suũ peccat. Similiter sup oĩe pec

Col. iij. catũ auaricia inquinat aiaz. Unde ⁊ idolorꝰ seruitus dicit Incuruat em̃ ad infirma ⁊ egena elementa aiam: que soli creatori subiecta/ceteris rebꝰ deberet pcelle. Qui ergo pseuerant in cõtinẽtia: assultus sentiũt luxurie: sed apud sapientiã fortitudinẽ inueniũt resistendi. Per hoc em̃ q̃ eis sapit deus: ⁊ gustare quãdoq; merenf q̃ dulcis est dñs/aliam infelicissimã ⁊ fetentissimã dulcedinẽ luxurie respuũt: ⁊ apud eũ inueniũt refrigeriũ: cuius apud se habẽt desideriuz. Similiter auaricia subuertere nititur misericordiã: ⁊ quasi sub specie boni/res monasterij pbibet vendere ꝓ necessitatib⁹ infirmoꝝ: ac si curuere debeat monasteriũ/si cura suscipiak infirmoꝝ. Sed quib⁹ sapit deus: nõ adeo sapit terrena substãtia: quin infirmis cõpariank. Auaricia aũt dum ingerit superfluitates: vult necessitates resecare: ꝛ sagena misericordie/q̃ sit ex filijs cõpassionis: ⁊ impendit charitatem in necessitatib⁹ inueniendis: ⁊ habet discretionem in superfluitatib⁹ reijciendis. Dat itaq; sapientia virtutem ⁊ fortitudinem plebi sue. virtutem contra auariciã: fortitudinem contra luxuriã: ⁊ tamen inter tot prurbationes

Ro. viij ⁊ inter tot angustias disponit: vt diligentib⁹ deum omnia cooperentur in bonum. Amen.

¶ Lectio sancti euangelij fm Matheum.

mat. xxv

In illo tẽpore: dixit iesus discipulis suis parabolã hanc. Simile est regnum celorum decem virginibus: que accipientes lampades suas/ exierunt obuiã sponso ⁊ sponse. Et reliqua. ¶ Homelia.

Cant. ij

Ouid. in j. de arte amandi.

Genẽ. xxix

Ibidem

Iudi. vij.

Posus christus est: ad cuius vocẽ qui amicus est/stat: ⁊ audit: ⁊ gaudio gaudet ꝓpter vocẽ sponsi. Huic nos despondit apls qui ait. Despondi vos vni viro vginem castã exhibere xpo. Timeo aũt q̃ nõ possit hoc facere q̃d spopondit. i. aiam nostrã exhibere xpo virginẽ: ⁊ virginem castã. Castam addit: q: sunt quedã virgines corpore: q̃ cogitatiõe fornicaria deuirginant: ⁊ suaue olentem vginitatis florẽ/libidinose affectionis pudore cõtaminant. Et he quidẽ fatuis quinq; vginib⁹ designant: quas non recte intentionis affectus/infatuat. Virgo xps est: ⁊ virginis filius: ⁊ virginem cõiugem vult habere. Tu si habes angelicã (plus dico vobis) xpi/matrisq; sue gratiam; hilarescẽ/tripudia: ⁊ in amplexus xpi festinatũ da/ gestiẽs/ illud amatoriũ clama suspirans. Osculet̃ me osculo oris sui. Sponsa ergo es iesu xpi: sed hoc tuũ nomen diligẽter attende. Sponse vel sponsi nomen ab eo q̃d est spodere grãmatici deriuãt. Dicunk aũt spõsus ⁊ sponsa: q: se sibi alterutrũ spondent: vt nec ille/nec illa alteri nubat. Porro inter diem despõsationis hui⁹ interponik aliquãdo breue spaciũ: aliquando ⁊ pductiũ: ⁊ tamen desponsata ac desponsata est dies qua debeãt cõuenire: q̃d quidẽ sapiens: et atq; vtiliter statutũ est: vt interim mutuus amor: augeak ⁊ crescat: ⁊ impatiens desideriũ cupite copule: quo amplius differk ignescat. Et q: iuxta salustiũ/cupienti anime nihil satis festinak: diem dicrarũ nuptiarũ, pperantius esse desiderant. Sic iacob pro rachel septenniũ a die despõsationis laborẽ desudat: cubat sub diuo: gelu alget: solib⁹ vrik: nec tanti ac tam diuturni laboris (amato: vehemens) cedit iniurie Quo: sum aũt ista? Ut ⁊ tu si iã sponsa xpi es: ardeas amore: estues desiderio: anheles suspirijs: dum tardat dies copule cõcupite. Ait quidã. Palleat ois amans: vt pallor ⁊ macies sint amoris signa certissima. Quid tibi cũ lauticis vinis epulis? Quid tibi cũ vino? Non est hoc. monachoꝝ. Epulent splẽdide ciues babylonis. Si te viderit ob amorem suũ spõsus marcescere: si pallescere: si calescere impatienti desiderio: accelerabit copule diem: offeret oscula: lũget amplexus. O letam diem nuptiarũ. O felicez sponsaz tali coniugio. Carpe oscula: o beata sponsa iunge amplexus: canta: Ecce quod cõcupiui/iam video: qõ amauit iam teneo: ipsi sum iunctа in celis: quem in terris posita/tota deuotione dilexi. Simile est regnũ celoꝝ decem virginib⁹: quas rex celoꝝ: si tibi cum lampadibus luminosis occurrerim: in illũ celestem thalamũ inter afile cubiculũ introducet. Sed quid facimus: q: quinq; sunt fatue et quinq; prudentes? Puto aũt q̃ ⁊ plures/⁊ prudentiũ numerum longe superet multiplicitas fatuarum: ceterũ omnes acceptis lampadibus exierũt obuiam sponso ⁊ sponse. Exierunt. Unde exierunt? Plane de substantia ⁊ seculari conuersatione: iuxta illud. Recedite exite inde: ⁊ imundũz ne tetigeritis. Audit ⁊ abrahã. Exi de terra tua: ⁊ de cognatiõe tua: et de domo patris tui. Loth quoq; de sodomis exire

Esa. lij. Genẽ. xix Genẽ. xix. præcipitur: ⁊ retrospicere prohibetur: ne pariter cum sodomitis ardentibus involuatur incendijs. Sed quid dixit ad angelum? Est ciuitas hic iuxta/ad quã possim confugere parua: ⁊ saluabor: in ea. Nunquid nõ modicũ est: ⁊ viuet anima mea? Ciuitas parua ⁊ iuxta: id est nõ longe a seculo in qua loth ardente sodoma saluatur: monasterium est. Nunquid nõ modica est respectu illius/mundi latitudinem occupans/populosa valde ⁊ maliciosa: cupiditatis et libidinis flagrat incendio? Exiguus inde ⁊ ad paruã ciuitatem que iuxta est/cõfugimus: ardentem cum ciuibus suis sodomã relinquentes. Saluabor (inquit) in ea. Plane saluabimur in ciuitacula ista: si nõ respexerimus retro: si flammantis sodome (que iuxta iusste ardet) non nos apprehenderint: non nos incẽderint fauille caduce. De hac sodoma exierunt virgines obuiam sponso ⁊ sponse: longe em̃ est a virginibus flamma sodomoꝝ. Exierunt autem cum lampadibus: lumbos habentes precinctos: ⁊ lucernas in manibus ardentes: vt a castitatis cingulum astringatur in corpore: ⁊ ad vilitatem proximi/⁊ gloriã patris/ lux exempli clareat in operatione. Sic gedeon in lagunculis lampades occultans: sed in hora certaminis fractis vasculis/demõstrauit: repentina luce hostes terruit: ⁊ vertit in fugam. Terrentur em̃ principes tenebrarũ visa luce bonoꝝ operum: q: stare ante lucem tenebre non possunt. Prudentes enim virgines acceperũt oleum in vasis suis cum lampadibus. Vide prudentiã virginum istarum: scie bant noctez fore producturam: ⁊ nescientes qua hora nocturnus sponsus veniret: nõ contente oleo lampadũ: eriam in vasis oleum sumunt: vt si forte illud quod erat in lampadibus annihilaretur et deficeret: de eo quod in vasis reposuerant: ad custodiã luminis lampades implerent. Oleuz in;

Universidad de Deusto
Biblioteca

lampade/est opus donū in manifestatione:sed duz videt a primis claritas operis: dū mirant ⁊ laudant: extollitur plerūq; ⁊ assurgit elatus animꝰ operāris:⁊ dū in se ⁊ non in dño gloriat:luttem lāpadis amullat:⁊ carens fomēto cōgruo lampas q̄ cōā hoībus clare lucet: cōā dño teneb[r]iat. Prudentes vo virgines oleū preter qđ in lāpadibꝰ habent:oleū aliud in vasis reponūt: q: nimirū sancte aīe dū spōs sūt prestolant aduentū:dū toto desiderio ei clamant quotidie: aduenīat regnū tuū: preter illū opa q̄ primis lucēt ad dei gloriā videnk:aliqua in occulto (vbi solus pater videt) opera faciūt:vt ſ fore illa q̄ cōspicua ⁊ clara sunt:flatus laudis humane extinxerit:oleū occulte cōscientie sufragek. Hec est gloria filie regis abintus: dū plus de oleo qđ in vasis cōscientie deluceat:⁊ qđ de eo qđ lucet deforis/gloriak:perisse estimat omne qđ cernitur:nec id dignū iudicat remuneratione:qđ fauores hoim pſequunk. Vtenter igitur q̄ prenaler operak:petit secretuꝫ:ſonitꝰ pulsat celū:fundit lachrymas restes amoris: ⁊ cū dilecto illo suo ſuspirio gemituq; fabulak. Nec est glia/sed abintus:ſz in uisa filie regis ⁊ amice. Hoc oleū fame virgines nō habēt q: nisi ad nitorē vane glorie ⁊ fauo. Choim bona operank Hoc oleū in quo prudentes cōfidunt: in abditis cōscientiarū vasculis reponūt. Moraz aūt faciente ſpōso/dormitauerūt oēs ⁊ dormierūt. Dormiūt vgines bone in dño: ⁊ in xpi pectore dulce reclinatoriū habentes/mane illud vltimū prestolantes. Mane (inquit) astabo tibi ⁊ videbo. Q̄ q̄ iocundo interim sopore sopiunk: quarū caro in spe requiescit:⁊ in spe spūs hilarescit. Libet inter hec meminisse qđ serius germanꝰ pōriser antisiodorēsis romā petēs cū eduꝫ deuenisset/ad tumulū sancti cassiani diuertit:quē pprio vocans noie:qđ inquit agis frater charissime? Et ille de tumulo: dulciter inqt in pace requiesco: ⁊ aduentū iudicis redemptoris expecto. Ecce prudentiū virginū somnus:quibus celicus dicit spūs: vt requiescāt a laboribus suis. Nō aūt hoc fatuis virginibꝰ dicit:nec talis interim sopor earꝫ. Neq; em a laboribꝰ requiescūt: quarū caro videt corruptionē:vt ingrediak putredo in ossibꝰ earꝫ:⁊ subter eas sceat. Et hoc quidē caro. Anima vo sepulta in inferno/quo domit cōturbata/q̄ in tormentis posita aret siti: nec speraret guttā refrigerij: ⁊ resurrectionis diē/⁊ aduentū iudicis male sibi cōscia phoreſcit: Dormitauerunt igit oēs ⁊ dormierunt. Media aūt nocte clamor factus est. Ecce spōsus venit exite obuiā ei. O clamorē prudentibꝰ virginibꝰ omni modulatione:oibus modulis dulcioꝛem. Ecce spōsus venit. Putas vox ista est filij dei: quā cū venerit beata illa horas:oēs qui in monumentis sunt audient:⁊ q̄ audierint viuent! Dñe iesu xpe fili dei viui: da in illa hora auditui meo gaudiū ⁊ letitiā: ⁊ exultabūt ossa humiliata. Nō timeā tūc queſo dñe ab auditione mala quā audituri sunt: quibꝰ dicturus es/ite maledicti in ignes eternū. Erit fortassis vox ista illius tubantis archāgeli: in cuiꝰ voce/et in nouissima tuba dñs descender de celo. Canet em tuba:ad cuiꝰ clāgorem (vt hieronymi verbis vtar) totus timet mūdus. Surgo: igit rube illius dū tubabit angelus: dū expergiscenk hoies:tartara eriā tenebrosa cōcutiet. Audient miseri qui ibi sunt:qui illo tenenk ergastulo: audient tunc qui nunc audiūt ⁊ facere nolunt. Exite obuiā ei. Magnꝰ quidē clamoꝛ:qm vt sibylla dicit:quādo tuba sonirū tristē dimittet ab alto oꝛbe:qū ⁊ dñs celū aduocabit desurſum:⁊ terrā discernere volens ppln suū:ante se ⁊ prudentes virgines ab infirmatis separare:aduocabit celū desurſuꝫ:vt bruta ille celoꝛ/de suis sedibꝰ moueauk:⁊ oēs angeli cum eo ad iudiciū cōgregenk. Psalmista. Aduocabit celū desurſuꝫ id est spūs aīas q̄ iustoꝛ:quibꝰ ante dictū fuerat/vt requiescerent tpis adhuc modicū donec implerek numerus fratrum eorū. Tunc celesti illa habitatione relicta: sancte ille anime suis coꝛoribꝰ reddite/tanto nitius/quāto incoꝛruptius gaudebūt. Tunc in momēto /in ictu oculi:iuxta ezechielez/in campo pleno ossibꝰ moꝛtuoꝛ:ossa ad ossa:⁊ nervi ad neruos:⁊ iūcture ad iūcturas denuo colligentur; q: surget coꝛpus spirituale qđ seminatū est animale:⁊ resurgens a moꝛtuis iam nō moriēt: mors illi vltra nō dñabit. Tunc in articulo/in diluculo diei illius/ veniēte spōso clamoꝛ magnus oēs excitabit dormientes: ⁊ clamabit voce magna efficacissima. Exite obuiā ei. Exite dormientes: et in occursum iudicis festinate. Tunc plangent se oēs tribꝰ terre. Tunc dicent montibꝰ. cadite sup nos:⁊ collibꝰ:operite nos. Exite de tumulis quos ꝓscientie memoria nō accusat:⁊ videte iudicem sibi bene conscij ⁊ boni meriti gaudentes. Reꝓbos aūt nō tam voluntas: q̄ potestas iudicis exhibebit: nec tam de monumentis exient: q̄ trahenk. Merito dies illa dies ire: dies calamitatis ⁊ miserie: dies tenebraꝝ ⁊ caliginis ꝓdicak: in qua Iudicij signū: tellus sudoꝛe madescet: in qua recidet e celo ignis q̄ ⁊ sulphuris amnis. Tartareumq; chaos monstrabit terra dehiscens. Ignis em ante dñm precedet ⁊ inflāmabit in circuitu inimicos eiꝰ: quos tunc instar sodomitarū inuenit nudos et intectos. Sic em resurgentes ignis ⁊ sulphuris imber inundans ignīet ⁊ cōburet. Erit tunc oīno miserabile visus q̄ incoꝛruptibile ⁊ incremabile coꝛpus ardebit: nec interibit: ꝓburet/nec minuet. Capillus em de capite nō peribit quia nil coꝛporis qđ incoꝛruptrelaz induerit: vel incidi poterit/vel aduri. Alpice salemandrā sup ignitas ⁊ ardētes pꝛunas illeso coꝛpoꝛe gradientē. Poꝛro albeston lapis talis ferrur esse nature vt semel accēsus inextinguibiliter ardeat: igne lapidi inherente/nec cū cōsumente. Tali vo mō (vt opinoꝛ) ignis ille sulphureus iſlāmabit inimicos dñi.

Justos vo ficut babyloneos tres pueros nō tanget oīno nec contristabit: nec molestie quicq̄ inferet: cū reformabit dñs coꝛpus humilitatis nre cōfiguratū coꝛpoꝛi claritatis sue. Rogo quid inter hec erit meutis pctoꝛibꝰ: q̄ nunc letātur cū male fecerint: ⁊ exultant in rebꝰ pessimis? Quid in quā animi tunc habebūt: ardentibꝰ elemētis: terra dehiscente: ⁊ hiatu terribili chaos demonstrante tartareū: cōsurgētibus moꝛtuis: ⁊ iudice illo cui pater oīe iudiciū dedit: cū oībus angelis celitus aduenīente? Miserū me: dū hec cogito ⁊ scribo coꝛ timoꝛe palpitat: hument oculi: ⁊ tribulaꝛer nimiū si nescirem miam dñi. Verū ad ꝓpositū reuertamur: tunc surrexerūt oēs virgines ille ⁊ oꝛnauerūt lampades suas. i. cōscientias cogitationibꝰ accusantibꝰ aut etiam defendentibꝰ. Arguā te (inquit) ⁊ statuā te cōtra faciē tuā: Posuimus nos pctā nra post doꝛsum nostrū: dum hic viuerem⁹: et tanq̄ de acrib⁹ nostris nulla esset ante tribunal ch⁹isti facienda discussio: p negligētiā pctā multa obliuioni tradidim⁹. Sed quid ait? Statuā te cōtra faciez tuā. i. coram vitaz tuā: quicqđ cogitatu ac uoce peccasti: ante tue faciem mentis adduc: que cū oīa simul videris dicā: Hec fecisti ⁊ tacui. Sic fieri arbitroꝛ: hoā illā: tale iudiciū fieri veritate (q̄ xp̄s est) in coꝛdibꝰ singuloꝛ iudicante. Deu quāta tunc in mentem venient: q̄ nunc vel nulla putantes: in cōfessa atq; impurgata relinquim⁹. Quod meruens pius ac prudens rex ezechias: Recogitabo tibi (inquit) omnes annos meos in amaritudine aīe mee. Recogitabo. i. iterū cogitaboꝛ me aliquid forte oblitus fim: neq; aliqđ iniudicatum ⁊ indiscussum remaneat. Omnant ergo lampades prudentes virgines oleo qđ in vasis repoſueranꝛ: sed fatuarū virginū lampades extinguunk:⁊ q: tenebraꝝ opera fecerāt/in tenebris remanserūt. Date nobis inquisit de oleo vestro. Srulta petitio. Vix iustus saluabit: ⁊ vix etiā sanctis iusticie sue oleū sufficit ad salutem: quanto minus ⁊ sibi ⁊ primis: Noe/daniel/⁊ iob/nec filiū liberabūt: sed sicut aīa que peccauerit ipsa moꝛietur: sic aīa que iusticiaz fecerit sola saluabitur. Reſponderūt prudentes dicentes; ne forte nō sufficiat nobis ⁊ vobis: ite potius ad vendentes:⁊ emite vobis. Tardatum est: iam em nequaq̄ iusticie oleū venundatur. Jam prophete ⁊ apostoli aliiq; doctores qui hoc distrahere ⁊ habere venale solebāt: a talimercimonio quieſcūt. Nec iam vlterius dicit: Sumite psalmū ⁊ date tympanū. Quid plura? que parate erant intrauerunt cū eo ad nuptias. Virgines ad nuptias intrāt: quas introducet

introducet rex in cubiculū suū: q: earū speciē cōcupiuit. Ibi de celesti cella vinaria promit⁊ propinat vinū nouū: quod pariter bibet ⁊ mōstrabit filius hominis. Et clausa est ianua. Que ianua: Illa que nunc patet venientibꝰ ab oriente ⁊ occidente vt recumbant cum abraam/ysaac ⁊ iacob in regno celoꝝ. Illa que ait: cum qui venerit ad me non ejiciam foras. Ecce quomodo patet nūc: que tunc in eternum clauderur. Veniūt homicide et admittuntur: veniunt publicani ⁊ meretrices/ ⁊ recipiuntur: veniunt sodomite/ molles/ adulteri/ furres/ et quicunq; huiusmodi: ⁊ patens eis ianua nō negatur. Multus est enim ad ignoscendum: ⁊ pietabilis sup malicia qualicū q̄ ⁊ quāracūq;. Tunc autem quid dicit? clausa est ianua. Janua pietatis ⁊ misericordie ch⁹isti. Que nunc lachrymis/gemitibus/suspirijs ⁊ precibus penitentium facile patet: clausa est. Nulliꝰ penitentia: nullius oratio: nulli gemitus amplius admittetur. Clausa est ianua q̄ aaron post idolatriam recepit: que dauid post adulteriuꝫ: post homicidium admisit: que petrum post trinam negationem: non solum non repulit: sed claues suas ei obseruādas tradidit. Vigilate itaq̄: quia nescitis diem neq; horam: quia vigilantibus ⁊ orantibus: non dormientibus et pigritantibus regnum celoꝝ prestatur: per dominū nostrum iesum ch⁹istum: cui est honoꝛ: et gloria in secula seculoꝝ. Amen.

¶ De septem gradibus confessionis.

Ptas mihi fecisti vias vite: adimplebis me leticia cū vultu tuo: delectatiōes in dextera tua vsq; in finē. Ad te, quidē libenter accedim⁹ dñe Jesu: discipuli ad magistrū: infirmi ad medicum: serui ⁊ dominuꝫ. Tu es em magister ⁊ dominus: cui? schola est in terris: ⁊ cathedra in celis. Tu es ille eximius medicus: qui solo verbo restauras vniuersa. Vias tuas demōstra nobis: ⁊ semitas tuas edoce nos. Vie em tue/vie pulchre: et oēs semite tue pacifice. Beati qui ambulant in via tua domine virturum: beatioꝛes qui currūt viā mandatoꝝ tuoꝝ: qui currunt in odoꝛe vnguentoꝝ tuoꝝ. Exultas em vt gigas ad currendā viā: ⁊ nō solū currens: sed et saliēs in montibus/ ⁊ trāsiliens colles. Exultauerūt gigātes philosophi nō ad currendā viā tuā: sed ad querendam vanā gloriā euanescentes in cogitationibus suis: nō in humilitate aut in virturibus tuis: sed suis. Viā em sapiētie nescierūt neq; meminerūt semitarū eius. Non est audita in chanaā: neq; visa est in themā. Maledicti q̄ dixerūt dño iesu. Recede a nobis: scientiā viarū tuarū nolum⁹. Nos querim⁹ te de die in diē: ⁊ scire vias tuas volumus. Principales vie tue due sunt: cōfessio ⁊ obedientia. In cōfessione oīa lauātur: in obediētia virtutes solidātur. Bonū aie ornamētū cōfessio: que ⁊ peccatoꝛe purgat: ⁊ iustum reddit purgatioꝛē. Si peccata sunt in cōfessione lauank: si bona opa: cōfessiōe cōmēdank. Cū mala tua cōfiteris: sacrificiū deo spūs cōtribulatus: cū dei beneficia; immolas deo sacrificiū laudis. Absq; cōfessione iustus iudicak ingratus: ⁊ peccatoꝛ moꝛtuus reputatur. Confessio igit est peccatoꝛis vita: iusti gloria. Video dauid dicēte peccauī: ⁊ audientē: trāstulit dñs pctm̄ tuū a te: ⁊ nō moreris. Cōsidero mariā: si nō verbis/tamen operibꝰ publice sua crimina confitentē: ⁊ dñm p ea respondentē: dimissa sunt ei peccata multa/qm̄ dilexit multū. Respicio ꝓncipē apostoloꝝ negantē tunide: amarissime flentem xp̄m illum respicientem. Felicē latronē intueoꝛ: se accusantes: christum excusantem: ⁊ dñm promittentem: hodie mecū eris in paradiſo. O q̄ sublimis ista cōfessio: per quaz de patibulo ad regnū: de terra ad celū: de cruce latro dānatus ac crucifixus ad paradisum ascēdit. Gloriosa confessio que petrū apostolū trine negationis crimine liberauit: ⁊ ab apkatus culmine cadere nō ꝓmisit. Fidelis istitutioꝛ: q̄ marie multū diligēti multū dimisit; ⁊ amoꝛis multi

Universidad de Deusto
Biblioteca

patientia dei vsus: immo abusus sis. Videbat te peccare & dissimulabat quasi nō videns: vocabat & non audiebas: minabatur & nō timebas: ꝓmittebat & cōtenebas: nec ꝓmissis illect⁹ nec terrore percussus. Ignoras q: patientia dei ad penitentiā te adducit? Tūc timore magno
Ro. ij. thesaurizaueris tibi iram in die ire & revelationis iusti
Heb. x. iudicij dei: & memēto q: horrendū est incidere in manus
dei viuētis. Liga igitur hoc triplici cataplasmate patiēs
ps. vj. vulnus anime tue: & dic. Miserere mei dñe qm infirmus sum: sana me dñe &c. ¶ Tertius gradus est dolor: sed & ipse trina ligatione cōnexus. Vere post cognitionē & penitentiā: dolor meus renouatus est: & in meditatiōe
Hiere. xviij. mea ignis inēaduit: quia creatorē offendi: dīum nō timui: spreui benefactorē. Tūquid nō sicut lutū in manu figuli: etiam vos in manu mea: dicit dñs? Insuper fecit te vas in
Ro. ix. honorē: cur te in cōtumeliam facere ꝓsumpsisti? Nūquid dicit figmentū figulo: cur me fecisti: Creatura creatorez: figmentū factorē: opus opificē: ausus es ꝓuocare? Memento vilissima testa: q: si ceciderīs super lapidē istuz cōfringeris: si vo super te ceciderit: cōteret te cotritiōe timē da: ita vt ne vestigium minimū pateat. Tu autē sanguinē sanguini miscuisti: & creatorē offendens: & dīum nō timēs
Seruus eras illius dñi: cuius ire resistere nemo potest:
et in preceptis eius acceperas voluntatē. Noluisti intelligere vt ꝑbene ageres: sed recalcitrās dñi imperio: ꝓpria
Luc. xij. lege infra rempublicam viuere decreuisti. Nā audisti quā sententiā excipiat seruus nequā: qui sciens volūtatē dñi et nō faciēs: multitudini verberū reseruetur. Assistūt angeli ad audiendam vocem sermonū eius. Stelle vocant et dicūt: adsumus. Venti et mare obediūt ei: & omnia legem prefixam incōcussa retinēt firmitate. Tu sol⁹ pegrinus es: & imperatorie decreta maiestatis nō curas. Audi q: potest te mittere in tenebras exteriores: vbi fletus et
stridor: dentiū ꝓpetua infelicitate crebrescūt. Si te nō
mouet creatoris offensio: reuerentia potestatis: moueat saltē ingratitudo: ꝓ tantū benefactorez in tantis beneficijs cōtempsisti. Vbinam similē benefactorem inuenies: qui tibi ministrat syderum cursus: temperiem aeris: fecūditatem terre: fructuum vbertatē? Ad extremū vt omniū
Ro. viij. tibi beneficiorum cumulum aggregaret: ꝓprio filio suo
nō pepercit: sed ꝓ nobis tradidit illū: tradēs vnigenitum ꝓ adoptivis: dñm ꝓ seruis: iustū ꝓ impijs. Quid tibi vltra debuit facere & nō fecit? Si ergo isto dolore do-
Hier. iiij. lueris: poteris dicere cū ꝓpheta. Venter meū doleo: vēntrē meū doleo: sensus cordis mei turbati sunt. ¶ Quartus gradus est cōfessio oris. Post cognitionē sui: post penitentiā mentis: post dolorē cordis: sequit cōfessio oris.
Rom. x. In his oīb⁹ corde creditur ad iusticiā: ore aūt fit cōfessio ad salutē. Sed et ipsa triplex est: si virtutem salutis assequitur. Debet em esse vera: nuda: & ꝓpria. Veritatē queritis: si mendacium: & vbi valet falli qui fallere non intendit? Nonnus plerosq: & experti sumus: qui ad confessionis gratiam venientes: magis onerati q liberati a peccatis / ad
suam conscientiam redierunt. Dicunt em si clerici ea que litterarie: si milites ea que gladiatorie gessere conflictus: vt sub humilitatis pallio / superbiā inducant: in tanto se signaculo condēnantes / sub quo totius humane salutis summa consistit. Ad hoc em confitentur: vt saltez specie videantur confessi. An tu veram illam putas esse confes-
Sapi.j. sionem: quaz aut timor extorsit: aut similitudo fecit: cum spiritussancrus discipline effugiat fictum: & gratuitā satisfactionē ofpotens querat? Ista vero cōfessio vera est: que de mentis cōtritione descendēs: nec timore cogitur: nec fictione palliat: sed in spiritu cōribulato ꝓfert ea que sentit. Nudā aūt eam esse oportet: & totius absconsionis exutā velamine. Quid em ꝓdest partē peccatorum dicere: & partem celare: ex parte mundari: & ex parte immundicie deseruire? Nūquid de vno eodemq vase dulce
heb. iiij. & amarū: sapidū & insipidū stillare potest? Oia nuda et aperta sunt oculis dei: & tu illi aliquid absconsionis: q dei lo-

cum in tanto obtinet sacramento? Ostende & denuda que cūq; cor: nuū dilacerauerāt: detege vulnꝰ / vt sentias operam medicantis. In simplicitate cordis oportet te ꝙrere
Sapi.j. dñz: nō in duplicitate: q: ve illis qui loquūtur in corde & corde: & terrā duabus vijs ingrediunt. Debet autem esse
Ps. xj. ꝓpria. Sunt plerisq; qui alioꝝ peccata cū magna grauis-
Eccl. ij. tate numerant: & sociorum excessus multiformi declamatione loquunt: nesciūt sua: aliena vero perpetue memorie cōmendauerunt. Infelices et miseri: quibus datū est aliena plangere: relinquere sua. An non legisti: q: iustus in ꝓncipio sermōis accusator est sui? Sui dicit scriptura:
pū. xviij nō alterius. Nunq̄d oblitus es apostolū iacobū dicentē:
Jaco. v. Confitemini alterutrū pctā vestra? Vestra dixit: nō alie-
ps. l. na. Iniquitatē meā ego cognosco: & pcm meū cōtra me est semp. Meā dixit ꝓpheta: nō tuā. ¶ Quintus gradus est maceratio carnis: sed & ipsa trinario nūero cōsecrata. Cōuenit em vt fiat occulte / licentiose / diserete. Teneros artus tuos & exquisitis educatos deliciis / diuturno con-
fringe martyrio: vt tāto te nouerisa licitis abstinere: quā to meminerīs illicita ꝙtrasse. Hoc aūt occulte faciēdū est: vt nesciat sinistra tua q̄d faciat dextera tua. Nō em est
Mat. vj in ore hoīm tanti boni reponēda custodia; sed in absco-
so cordis tui: vt sit gloria tua testimonium conscientie tue.
Nō hec dicim⁹ vt nō luceat lux tua coram hoibus vt glori-
ij. Cor. j ficent patrē vestrum qui in celis est: sed ne intentionem tuā in vilis glie breuitate recondas. Tibi em infelicius q̄ hic carnē macerare sciunꝰ: vigilijs affligere: & hic accipere gloriā: illic gehennam. Licentiose vero facienda est: q: quicq̄d fit pastoris licentia: gratiosius est in cōspectu dei. & illā hostiā singulariter accipit altissimus: que non est de ꝓpria sponia volūtatis: sed de pcipientis offerē impio. Multū em valet ad refellendā supbiam / ꝓprie voluntatis exclusio: quā extirpare nō potest q mūdi huius dilegit vanitatē. Discretio aūt in hac districtione tenēda est: ne dū nimis stagellare cupim⁹: salutem pdamus: & dum hostē subigere q̄rimus: ciuē occidam⁹. Considera cor-
pus tuū: & corporis tui possibilitatē: inuere carnis ꝓplexionem: impone modū tue districtioni. Custodi corpus tuū in columne / ad obsequium creatoris. Multos vidim⁹ ista in principijs carnē suā verberasse: & discretiōis infregisse repagula: vt inhabiles laudū solēnijs redderent: & lau-
tionibus diuturnis foueren̄t tempoꝝ. ¶ Sextus gradus est correctio opis in apparatu: sed & ipe numero trinitatis ꝓsecrat⁹: vt tibi malū nō facias: alteri nō noceas:
nec cōsentias nocenti. Exptus es q̄ fragilis sit voluptatum immersio: & tu iterum vadis illuc? Aia duerisi quia transijt voluptas: & pctī remansit. Reprime pedem ab infandis itineribus immundissime libidinis. Colla substerne mādatis altissimi: ne sit iniquitas in manibus tuis
Deficienti gule solēnes epulas: & vana rescinde colloquia. Auerte oculos ne videāt vanitatem: obturā aures tuas ne audiāt sanguinē: & tunc dicere poteris: castigās
ps. cxvij. castigauit me dñs. Quid autē ꝓdest infra rectitudinis lineam tui cursus opera cohibere: si alios nocere desideras? Qui nō fecit ꝓmo suo malū: & opprobriū nō acce-
ps. xiij. pit aduersus ꝓximos suos: requiescet in monte sctō dei:
ps. cxxij. accipiēs benedictionē a dño / & misericordiā a deo salutari suo. Nō aūt te innocentē ꝓtesumas: nisi impios & contra virtutē gradientes / quanta poteris autoritate redarguas: & opponas te murū ꝓ domo israel: castigās te: nō
nocēs alteri: nec nocenti cōsentiēs. Vera est em illa sententia. Qui cum emendare possit negligit: participem se
ꝓculdubio cōstituit. Cū em causa dei ventilat in mediū: & falsitas ꝓponitur veritati: qui cū ꝓsona quā gerit non
resistit: de suo dānabit filētio. ¶ Septimus gradus est ꝓseuerantia: sed & ipsa trinarij numeri sctificatiōe dicata. Perseuerantiā nāq; faciūt imitatio sctōrū: breuitas temporū: fragilitas corporū. Quid nāq; pati nō possis: cum
videas iuuenes / pueros / virginea / anus / senes / decrepitos: diuersa ꝓ xpo nō solū excepisse: sed & exquisisse tor-

menta? Considera puerorū etatē: inuenū ignē: virginū teneritudinē: anuū fragilitatē: senū infirmitatē: impossibilitatem decrepitorum: & vbicūq; reflexeris oculos: inuenies in his etatibus multitudinē exemplorū ad palmam martyrij viriliter cucurrisse. Nunq̄d de eodē luto formatus es tu: & eodē spiritu inspirat⁹? Et forsitan nō ingruit ꝓsecutio vt martyriū patiaris: nec dānaris si xpo seruis: immo laudaris & ab oibus ꝓdicaris. Q̄ et si persecutio imminet: contēnenda est ꝓpter breuitatē. Bene em natura ꝓuidit: que nullū dolorē vel longū / vel magnum esse demonstrat. Si em magn⁹ est: longus esse nō potest. Coniunctio em corporis & anime / exquisita diu tormenta nō sustinet: sed stupor is magnitudie tremefacta: summa velocitate dissoluitur. Magni ergo animi est magna tormenta contēnere: que in breui tantam parsunt mutationem: vt de labore ad requiem: de miseria ad gliam patientē faciūt euolare. Consideranda est em fragilitas corporis: quā sepe aut aliquis leuissimus casus: aut incandentis febricule cumulata cōgeries: breui possunt suffocare momēto. Tribue ergo virtuti si necessitas fuerit: q̄d quādoq; debes necessitati: ꝓ breui periculo sempiternuz ꝓmium adepturus. Vides ergo q̄ difficilis sit via confessionis ad currendū: q̄ multiplices semite ad tenendū. Verū est quod ille tantus ecclesie magister ait. Facilius inueni eos qui innocētiā seruauerūt: q̄ qui congruā egerunt penitentiam. Hec de via confessiōis ꝓ modulo nro locuti sumus: sublimioribus sublimiores sententias reseruātes. Ceterum obedientie viā sub alio sermōis principio aperire tētabimus: ne vnq̄ in fastidiū veniant verba domini saluatoris: qui est benedictus in secula. Amen.

¶ De virtute obedientie & eius gradibus. Sermo.

ij. Cor. iij. **In possumus nos** cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis: sz sufficientia nra ex deo est. Quid em in hoc vase testeo / & fragilitate complexionis humane / cogitare sufficit spūs carcere inclusus: pctō corruptus: deperessus terrenis? Corpus em q̄ō corrumpit: aggrauat aiam: & deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantē. Benignus tū est spūs sapientie: qui & spm̄ inclusum illuminat: corruptū sanat: & alleuat deperessum
Sapi. ix. Est em spūs pietatis cōpeditos soluēs: cecos illuminās & erigens elisos. Est & spūs veritatis qui docet nos oēm veritatē: nō solum aūt docet: sed etiā suggerit. Suggerit videlicet vt ꝙramus: docet vt intelligam⁹. Ipse est quez dñs iesus post patris obedientiā vsq; ad mortez crucis /
Sapi. j. apostolis suis misit obedientibus suis. An nō tibi videtur singularis obedictie cōscendisse fastigiū: qui accepta licētia sedēdi in ciuitate / infra vni⁹ domūcule septa conclusi / vnaniter in oratione pseuerabāt? Intellexisti q: ibāt apli gaudentes a cōspectu concilij: q̄m digni habiti
Actu. ij. sunt ꝓ nois iesu cōtumelia pati? O quātis obedictie viribus initunt: q̄ gaudēt ꝓ xpo ad ꝓcilium trahi. Dignitatem ducūt ꝓ eo cedi. gloriā querūt ꝓ eo mori. Vtē anime / & abundanti malefactore spūs influētes: quib⁹ vilitas sublimitas: cōtumelia gria: patientia victoria: mirabili mirabilitate videnē. Multuz repleta est aia eoꝝ: opprobrium
Actu. v. abundantibus & despectio supbis. Cernis q̄ libera frontē / pontificū faciē: pharisеoꝝ supercilia: tumultum plebis irrūpant dicētes. Magis oportet deo obedire q̄ hominib⁹. Intuere illa duo magna luminaria / petrū & paulum: & vniuersum ordinē apostolici senat⁹ obambula: et ibi videbis obedientie firmitatē inter tormēta: multitudinē viriliter perstitisse. Nonne ipse filius regis: rex regionis illi⁹ q̄ continuis gaudijs inclarescit: factus est patri obediēs vsq; ad mortē: mortē autem crucis: et didicit
Phil. ij. obedientiā ex his que passus est? Audisti miseriā: audi et coronā: vidisti periculū / vide premiū: attēdisti infirmitatem / attende potestatē. Propter quod (inquit) & deus exaltauit illū: & dedit ei nomē q̄ est sup̄ omne nomē. Sed
Ibidem

Obediētia triplex.

Mak. iij

Actu. v.

j. Cor. x

Universidad de Deusto
Biblioteca

bis nullū p̄fecerit op⁹ deus: sed p̄lator⁹ derelict⁹ imperio disponenda. Nō aut̄ te moueat magist̄ imperit⁹: indiscreta potestas: sed memēto q: nō est potestas nisi a deo: ⁊ qui resistit potestati: resistit dei ordinatiōi. Hec est ꝓpria hois obediētia: quā homini debem⁹: qui homini subditi sumus. Cōmunis est etiā ista inter deum ⁊ hoiem: q: quicūd obediēte p̄latis exhibetur: ei exhibet qui dicit: Qui vos audit me audit. Cuz magna igitur cautela hoc tramite dicim⁹ incedendū: q: ⁊ multi gradus ibidem delitescunt: quorū qui vnū reliquit: ceteros sine retributione tenebit. ¶ Primus gradus obediētie est: obedire libenter. Omnis etas ab adolescētia sua prona est ad malum: ⁊ vnusquisq; voluntatem prauī cordis sui sectatur. Ab illa em̄ prime puericatiōis angustia/innatus est homini amor ꝓprie voluntatis: que voluntatem sui creatoris relinquens/ibi subdita est seruituti: vbi voluit dñari. Difficile est ergo suā relinquere voluntatem: ⁊ alterius voluntati deseruire. Qualibet aūt graue sit: nō potest tamen primū obediētie ascendere gradū: qui voluntatem p̄cipientis suā nō fecerit. In voluntate sua iustus gloriatur sese dño cōfiteri. Unde voluntarie (inquit) sacrificabo tibi. Bona ergo voluntas est: q̄ totius operis ornat effectū: sine qua etiā nec bene aliquid agit/etiaz si bonū esse videat. Ex voluntate igitur suscipienda sunt imperia prelatorū: ⁊ ipsum cor a suis voluntatibus reflectionibus abducendū: donec ꝓpria voluntas mactata/mādatum diligat imperantis. Hoc est ergo libenter obedire: p̄lato⁹ totum voluntatē voluntarie adimplere. ¶ Secūs obediētie gradus est: obtēperare simpliciter: ābulat cōfidenter. In simplicitate cordis q̄rere dñm scriptura ꝑmonstrat. Multos videm⁹ post̄ p̄cipientis imperiū/multas facere q̄stiones: cur/quare/q̄obrē sepius interrogare: crebras ingeminare querelas: q̄rere quare hoc p̄cipit: vnde hoc venit: quis hoc adinuenit cōtra filium. Inde murmuratio/inde verba murmurationē et indignationē sonantia: ⁊ redolentia amaritudinē. Inde frequēs excusatio: simulatio impossibilitatis: aduocatio amicoz. Nō sic abraam. Audi quid dñs de simplici populo p̄tulerit. In auditu (inquit) auris obedivit mihi: vt videlz ostēderet vno eodēq; momēto ꝓcessisse ⁊ imperatio imperiū: ⁊ obsequiū obsequētis. Nolite errare: deus nō irridet. Murmuras cōtra p̄latū in tabernaculo cordis tui: eleuat manū suā ad ꝑternendū te dextera dei. Incede igitur simpliciter in mādatis obediētie: addens voluntati simplicitatē: intentioni illuminationē. Fortitudo em̄ simplicis via dñi/que obediētia est. Fortitudinez igitur induit: qui obedientes sunt: ⁊ simpliciter incedit.

¶ Tertius gradus est: hilariter obedire. Hilarē em̄ datorē diligit deus. Nō ex tristicia (inquit apostolus) aut ex necessitate. Serenitas in vultu: dulcedo in sermonibus: multū colorat obediētiā obsequentis. Unde ⁊ gentilis ille poeta ait sic. Sup oīa vult? accessere boni. Quis em̄ locus obedientie: vbi tristicie cernit egritudo? Ostēdit plerūq; voluntatē animi signa exterioza: ⁊ difficile est vt vultū nō mutēt: qui mutat voluntatē. Nubilosa cordis compositio/et facies tenebris obfuscata tristicie/deuotionem ab animo recessisse signat. Respice dauid ante arcā dñi hilariter saltantē: ⁊ q̄ sapienter supbientis femine repulit indignationē. Judā (inquit) et vilio: ero in conspectu dñi. Cernis igit̄ q̄ necessaria ⁊ cōueniēs sit hilaritas in obedientie executione. Quis impat libenter tristiciā effugit? Si vis ergo ꝑfectus esse: hilariter ⁊ cum magna vultus alacritate suscipe iubētis imperiū: vt voluntati cordis/simplicitati operis/vultus hilaritatē adiungas. ¶ Quartus gradus est: obsecūdare velociter. Velociter currit sermo dei: ⁊ velocē habere desiderat sequētem. Videz cū quāta velocitate currit ille q̄ dicit: viā mādatorū tuoz cucurri. Fidelis obediens nescit moza: fugit crastinū: ignorat tarditatē: p̄cipientem: parat oculos visui: aures auditui: linguaz voci: manus operi: itineri pedes: totū se colligit vt imperantis colligat voluntatē. Vide dñm festinanter p̄cipientē ⁊ hominē festinanter obedientē. Zachee (inq̄t) festinās descēde: q: hodie in domo tua oportet me manere. Et festinanter descēdit: et excepit eum gaudens. Animaduertisti quia et festinanter descēderit: ⁊ gaudēter exceperit. Audisti obediētiā: audi ⁊ obedientie remunerationez. Quia salus huic domui facta est. Intuere etiā ex occasiōe hui⁹ obediētie/conclusiōis grāde mysteriū: ⁊ obsignatā signaculo misteriam. Venit em̄ inquit filius hois q̄rere et saluū facere q̄ perat. Nōne legisti q̄ filijs israel p̄cipit: vt agnū cōedant festinanter: festināter quippe veri agni comestio signat implenda: q: verba illa q̄ per legē dedit: q̄ per semetipm̄ p̄sens exhibuit: q̄ per ecclesie ꝓpositos tradēda reliquit: veloci sunt obediētia cōsummāda. Et tu ergo cū voluntatē cordi simplicitatē operi: hilaritatē vultui coniūxeris: adde velocitatē vt sis iuxta apostolū iacobū/velox ad audiendū: ⁊ ad implendū velocior. ¶ Quint⁹ gradus est: adimplere viriliter. Viriliter agite ⁊ cōfortet cor vestrū: omnes qui sperat in dño. Nō est fortitudinis ire ad inobediētiā: sed ab obediētia nō abduci. Si tribulatio intonat: si ꝑsecutio resultat: si petrōes tibi laqueum ponūt: si maligni tuū iter impediunt: tu obedientie viaz nō deseras: sed dic/paratus sum ⁊ nō sum turbat⁹ vt custodiam mādata tua. Quid em̄ superius enumerata pariunt vtilitatis/si fortitudo desit: q̄ in arce cōstantie virtutes collocat: ⁊ eo vallo munit/quo furētis impet⁹ aspirare nō possit? Manū tuā misisti ad fortia: agendum est instāter: ⁊ cōstāter obediendū: nec inter verboz seu verberū asperitatē/tā regalis est semita relinquēda: sed tenacioz est retinenda seruoze. Et vt breuiter dotes fortitudinis cōcludam⁹: virtus est virtutes seruās ac muniēs. Junge igit̄ velocitati fortitudinē: p̄stantiā instātie: ⁊ tūc decantabis securus. Manus petrōis non mouebit me. ¶ Sext⁹ gradus est: humiliter obedire. In hūilitate nostra memor fuit nostri q̄ fecit nos. Magna virtus hūilitas: sine cuius obtentu/virtus fortitudinis nō solū virt⁹ nō sit: sed etiā inde superbie vitiū erūpat. Q̄ fortiter currebat saul cum esset paruulus in oculis suis: quāta philisteoz agmina ꝑsternebat: quātis viribus exercebat gladiū. Postq̄ aūt tenuit cū supbia: ⁊ trāsiuit in affectū cordis: debilis ⁊ impotēs factus: incircūcisoz armis facile ꝑstratus occubuit. Aspice regē in quo humilitas sublimia/⁊ humilis sublimitas/felici cōpositiōe nitescūt: dñe inquit nō est exaltatū cor meū: neq; elati sunt oculi mei: ⁊ ad totū itinerariū eius sedula intentiōe recurre: ⁊ quaquauersum oculos reflexeris: inuenies humilitatis floribus esse respersum. Audi nāq; alibi q̄d dicat. Fortitudinē meā ad te custodiā. Q̄ vere loquit̄ iust⁹ iusticie executor. Sunt nāq; plurimi qui fortitudinē suā nō ad deū: sed ad inanem gliam custodiūt: q̄ cōfidūt in virtute sua: qui de acceptis virtutib⁹ quasi nō acceperint gloriant̄: cōditori facītes iniuriā: a quo est omne datū optimū/et omne donū ꝑfectū. Ne ergo fortitudo in supbiā trāseat: cōdienda est tale hūilitatis: q: nihil ꝑdit fortiter obedire: si cōtigerit infeliciter superbire. Illi ergo fortitudinem suā ad deū custodiūt: q̄ cū fecerint q̄ facere debēt: dicere possunt. Serui inutiles sum⁹: q̄ debuim⁹ facere: fecim⁹. ¶ Septim⁹ gradus est: indefinēter obtēperare. Nō qui inceperit: sed qui ꝑseuerauit saluus erit. Incipere multorū est: perseuerare paucorū. Perseuerantia singularis est filia summi regis: virtutū fructus carumq; cōsummatio: totius boni repositoriū: virt⁹ sine qua nemo videbit deū: nec a deo videbit: finis est ad iusticiā omni credēti: in qua virtutū cōuētus reuerendū sibi thalamū cōsecrauit. Quid em̄ currere ꝑdest: ⁊ ante metā cursus deficere: Sic currite vt cōp̄hendatis: dicit apostolus. Q̄ ꝑseueranti pede curlum suuz perfecerat q̄ dicebat Curſum conſummaui. Q̄ longū curſuz felix ille latro cōpleuit cōsummatus in breui expleuit tempoza multa.

Ro.xiij. Luce.x. Be.viij. Gradus sep. obediētie. Pſ.liij. puer.x. Sapi.ſ. Pſ.xviij Bak.vſ. ñ.Eccl.ix. Ibidem Pſ.cxlvij. Pſ.cxviij Ro.vſ Pſ.xxxv. Pſalmꝰ cxxxv. Ibidem Ibidem Exo.xij. Jaco.ſ. Pſ.xxx. Pſ.cxviij Pſ.lviij Jac.ſ. Luc.xvij. ſ. Eccl.ix. ñ.ti.iiij. Sap.iiij.

eze.xviij Deniq; ⁊ dñs p̄opheraū loquitur. Si cōuersus fuerit iustus a iusticia sua/⁊ fecerit iniquitatē: omniū iusticiarū eius nō recordabor. Videsne ergo q̄ ꝑfunda obliuiōe virtutes ille sepeliantur: quas pseuerātia nō intigninit. Sola est que amatorē obedientie/ad regis cubiculū introducit: vt eū videat in decore suo: in quē desiderāt angeli p̄spicere. In via igit̄ ista qua ambulamus: absc̄derūt superbi lequeū mihi. Difficilis est via ista: ⁊ grauis spinis anfractibus: multiplicib⁹ vinculoz: nexibus innodata. An tu ibi putas obedientie fructū/cū subditus audit obediētiā quā multis expetierat votis: cū ei p̄cipit q̄d redoleat dignitatez/gaudio ⁊ leticia fluitet: porentre fulciat imagine? Ecōtrario aūt an tu illi obediētie meritum assignas: q̄ cū aduersitate ꝓcedēs/animū terreat audientis: grauis ad audiēdum: grauior ad implēdum: ad tenendū grauissima? Nō est ita. Faciendū est vt a ꝓsperitate animo separemur: ⁊ aduersitatē animo cōplectamur: si volumus illū sequi qui regnū fugit: ⁊ ad passionē voluntarius venit. Audiuerit igit̄ q: vie iste/vie vite sunt: Mat.v. ducentes ad vitā. Beati mites: q̄m mites docebit dñs vias suas: continget em̄ eis q̄d sequit. Adimplebis me leticia cū vultu tuo. Quia q̄diu sumus in corpore: pegrinamur a domino: longe sumus a facie dei: a vultu glorie: a cōtemplatione maiestatis: nisi q: plerumq; misericors et miserator: dñs illuminat vultū suū sup nos. Hoc aūt fit cū remota nube illa/q̄ opposita erat ne trāsiret oratio: accedim⁹ ad illū ⁊ illuminamur: reuelata facie gloriā dei speculantes. Nō aūt ita ꝓprie reuelata facie accipiamus: cū videam⁹ adhuc per speculū ⁊ in enigmate: ⁊ carcerali corpore teneamur. Reuelata dicit quātū ad caliginē cor porū. Unde spūs iste creatus aliq̄n ad creatorē spirituū emergit: ⁊ adherens ei/vnus cū eo spūs efficitur. Nulli⁹ aūt mométi est ista cōtemplatio: q: spūs claustris corporeis/circūdatus/frequenti carnis cōtagione relidit: ⁊ suꝑa creaturā cōstitut⁹: infra queq; vilissima p̄otin⁹ reperitur. Sed ⁊ creator spiritus: cui⁹ magna sunt opera: exquisita in omnes voluntates eius: modo accedit nesciēs cibus nobis: modo ignorantibus nobis recedit. q: nesci Joh. iij. mus vnde veniat aut quo vadat. Et plerumq; quāto frequentius queritur: tanto velocius elōgatur: iuxta quod Can.vſ. et ipse loquitur sponse. Auerte oculos tuos a me: q: ipsi me auolare fecerunt. Contingit etiā vt cū nō querit/veniat. cū querit/fugiat: sicut sponsa se in canticis multipliciter ostēdit quesisse ⁊ nō inuenisse. Nō est aūt vult⁹ iste Can.iij. vultū q̄te dñi inuenisse q̄ est sup cherubin: quia vniuersitati angelorum purissimus ⁊ clarissimus exhibet: nobis vero speculatoribus ⁊ vmbratilibus adumbrat imaginib⁹? Quia igit̄ hic vultū dei sicuti est: videre nō possum⁹: adimplet̄one leticie nō habem⁹: donec trahat nos ad seipz ⁊ accedat caput corpori: ⁊ sit deus oīa in omnibus. Illic erit adimpletio: hic est gustus. Gustam⁹ em̄ hic ⁊ videmus q̄m suauis est dñs: sed gustus iste nō trāsit in potū: q: licet videam⁹: nō tamē penetramus. In gustu est suauis: in adimpletiōe mirabilis. ¶ Sctōrum aūt anime terrenis erute corporibus: q̄ iam ad sedes ethereas aduolauerūt: liez bibāt: nō tamē adimplent: nō tamē inebriant. Quātis em̄ multa beatitudine ꝑfruant: expectāt tamē Esa.lxv. resurrectionē mortuoz corporū: vt cū in terra sua duplicia possederit: sempiterna ꝑfundant leticia. Modo em̄ illis singulis singule stole albe date sunt: et ininunctū vt Apo.vſ. sustineant rēpus adhuc modicū: donec impū conterant duplici cōtritione: ⁊ ipsi gemina beatitudine coronent. Cū ergo nōdum habeant q̄ habere desiderāt: inebriari non possunt: sed est eis illa visio potus: vt sicut absc̄ta labore bibit: ita sine labore quiescat: donec satiet̄ cuz apparuerit gloria sua. Cū aūt resurgemus in virū ꝑfectum: ephe.iiij in mensurā etatis plenitudinis xp̄i: et gliosa illa ciuitas Pſalmo margaritis suis ornabit̄: ⁊ sicut letantiū omnium habitaxxxvj.et xv. tio erit in ea: tunc adimplebit nos leticia cū vultu suo: q: ſ.Jo.iij. videbimus eū sicuti est. Tunc inebriabimur ab vbertate dom⁹ sue: ⁊ torrēte voluptatis sue potabit nos: dicet̄q; nobis. Bibite ⁊ inebriemini charissimi: q: ⁊ anima illuminationem: ⁊ corp⁹ glorificationē: iure ꝑpetuo possidebūt. Sequit. delectationes in dextera tua vsq; in finem. Sinistra dei/vita p̄sens est. Et q: ꝓ sinistro ducimus quicquid nō multū curam⁹: per sinistrā p̄sens vita accipitur: in qua dñs electos suos sic ab impijs permittit flagellari: vt etiā patiantur occidi. An nō tibi videnť obliuioni dati qui dicunt. Propter te mortificamur tota die: estimati sumus sicut oues occisionis: quare faciē tuā auertis: obliuiscer̄is inopie nr̄e? Per dextera vero illa beata vita signat̄ q̄ nescit nisi gaudia: de qua nihil aliud dicere possum⁹: nisi q: gliosa dicta sunt de te ciuitas dei. Ibi sunt delectatiōes ille quas oculꝰ nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor hois ascenderūt: q̄ ꝓparauit deus diligentibus se. In sinistra tribulationes: in dextera delectationes. Usquequo aūt? Usq; in finem. Quia est iste finis: Finis ad iusticiā: xp̄s omni credēti. finis ille de quo sapiens dicit. Attingit a fine vsq; ad finez fortiter: ⁊ disponit oīa suauiter. Te em̄ cernere finis est cōsummat⁹. Ipse est finis ad quē cū venerim⁹: nihil ampli⁹ sitiem⁹: ielus xp̄s sponsus ecclesie/qui est benedictus in secula. Amen.

¶ De quicq; negociationib⁹ ⁊ quinq; regionib⁹. Sermo

Negociamini duz venio. Verbum patris: vnigenit⁹ dei: sol iusticie: summus ille negociator: de vltimis cerlozū finibus nostre redēptiōis p̄cium asporLuc.xix tauit. Fidelis ista negociatio/et omni acceptione: dignissima: ut qua rex filius regis efficit negociatio: aurum ꝓ plumbo tribuit: p petōre donatus est iustus. O q̄ indebita miseratio: q̄ grauita ⁊ sic ꝓbata dilectio: q̄ inopinata dignatio: q̄ stupenda dulcedo: q̄ inuicta mansuetudo: q̄ vilis negociatio vbi filius dei ꝓ seruo tradit̄: ꝓ creatura creator occidit̄: ꝓ mācipio dñs condemnat̄. Tua sunt hec xp̄e opera: q̄ de lumine celi ad tenebras inferni: a dextera maiestatis/ad miseriam humanitatis: ⁊ gliꝰ patris/ad mortē crucis descēdisti: infernū illustrando: hominē redimendo: superando mortē ⁊ mortis auctorem. Unus es/⁊ secūdum nō habes: quē ad nos redimēdum ꝓpria benignitas inuitauit: misericordia traxit: veritas qua te vēturū ꝓmisera⁹/cōpulit: puritas vteri virginalis suscepit: salua virginitatis integritate porta eduxit: obediēta in oībus deduxit: patientia armauit: charitas verbi ⁊ miraculis manifestauit. Absint ꝓcul negociatores terre themam: recedāt filij agar: q̄ exquisierūt pru- Bar.iij. dentiā: elongent̄ a me gigātes a seculo nominati: qui ab initio fuerūt statura magna: scientes bellū. Non hos elegit dñs: neq; viā discipline meruerūt: ꝓpterea pierunt: sed dedit eā iacob puero suo: ⁊ israel dilecto suo. Abscondisti em̄ hec dñe a sapientib⁹ ⁊ prudentib⁹: gigantibus/ math.xj. ⁊ noīatis: qui magni facti sunt videlicet in oculis suis: et Luce.x. reuelasti ea parvulis et humilibus tuis. Libēter amplector negociationē tuā: q: negociū meū est. Hec mercimonia cū summa suauitate ruminat alia mea. Non solū aūt ruminat: sed ⁊ reuocat ruminationē tuā: quia ⁊ intelligit q̄ diligit: ⁊ cōmendat memorie q̄ elegit. In his negociationibus p̄cipio esse animā meā: vt fiat nauis instito- ꝓū.xxxj ris delonge portās panē suū. Negociabor donec veniat venienti letus occurram: ⁊ vtin ā audiā: enge serue bone. Tui sunt celi et tua est terra: in regionibus tuis. Ne- Pſal. lxxxviij. gociabor igit̄ securus/re solū habens in itinere ducez: in p̄culis ꝓtectorē: cōfortē in tribulatione. Regiones tue quinq; sunt quas ambulant ad negociandū institores tui: vbi te querunt dilecti tui: ⁊ inueniunt dilecti tui.

¶ Prima regio/est regio dissimilitudinis. Nobilis illa creatura in regione similitudinis fabricata: q: ad imaginē dei facta. cū in honore esset nō intellexit: ⁊ de similitudine ad similitudinē descendit. Magna ꝓcessus dissimilitudo/de paradiso ad infernum: de angelo ad inimicum:

Universidad de Deusto
Biblioteca

de deo/ad diabolū. Execranda ꝓuersio glorie in miseriā: vite in pugnā ꝑpetua captiuitate cōuertere. Maledicta descensio; de diuitijs ad paupertatē: de libertate ad seruitutē descendere: de reḡe ad laborē. Miseri nos ⁊ misera biliter nati: quib⁹ datum est nasci im meroꝛe: viuere in laboꝛe: in dolore moꝛi: de pcēꝛe pcēꝛes: de debitoꝛe debitoꝛes: de corrupto corrupti: de subacto subacti: geniti et generantes: sumus gens peccatrix: populus grauis iniquitate: semen pessimū: filij scelerati: addētes preuaricationē. Ecce quasi nō sim⁹ sic sumus coꝛā eo: quasi nihilū ⁊ inane reputati: putantes nos aliquid esse cum nihil simus. Vulnerati sum⁹ ingredientes mundū: conuersando in mundo: exeundo de mūdo: a planta pedis vsq; ad verticē non est sanitas in nobis. Nouerat hec ille sublimis ꝓphera: qui statū humane miserie deploꝛans in hec verba ꝓtumpit. Graue iugum est sup filios ade: a die exitus de ventre matris coꝛ/vsq; in die sepulture in matrem omniū. In hac dissimilitudine regione quid negociabimur dñe deus? Aspicio genꝰ humanū ab ortu solis vsq; ad occasum/huius mundi nundinas perambulare: alios diuitias querere: alios honoꝛibus inhiare: alios fauoꝛalis aure suauitate raptari. Sed quid de diuitijs? Nonne cū laboꝛe acquirunt⁹: cū timoꝛe possidentē: tuz doloꝛe amittunt⁹? Thesaurizas: ⁊ ignoꝛas cui congregabis ea Vide quātū laboꝛē ꝑ pturis diuitijs assumpsisti. Transis maria/⁊ alīs tibi oꝛdē aperis nauigando: fin sapientem tribus digitis distans a moꝛte: patriā fugis: relinq; parentes: diuelleris ab vxoꝛe: filios nescis: ⁊ omniū necessitudinū oblitus/queris vt acquiras: acquiris vt perdas: perdis vt doleas. filij hoīm vsquequo graui coꝛde: vt quid diligitis vanitatē: ⁊ queritis mendaciū? Que est ista dementia filij adā/circūire maria: perambulare terras: rapi extra mundū: in laboꝛibus plurimis: in vigilijs multis: in ieiunijs crebꝛis: in moꝛtibus frequenter? Ecce quales diuitie. Sed q̄d de honoꝛib⁹? In sublimi loco positus es: ducem te cōstituerunt. Vide si nō a deo iudicandus es: ad hominib⁹ spectandus: ab hoībus lacerādus. Si miles es: excubas ante limina ꝑncipis vt ꝑncipatū acquiras: ⁊ ferrato vestitus amictu/ꝓpꝛioꝛ es vulneri q̄ honoꝛi: moꝛti q̄ vite: periclo q̄ ꝑmio. Si de soꝛte dñi: nō ne episcopus romanū pontificē: archidiaconus vel diaconus episcopū ꝓtimelcit? Vide etiā vrū excusseris manus tuas ab oīm munere: ne cum simone audias. Nō est tibi parsmeq; soꝛs in sermone isto: q: voluisti donū spiritus sancti cū pecunia possidere. Nihil ad nos de rectoribus ecclesie indicare: videat ipse amici sponsi: cū de spōsa ceperit exigere rationem qui iudicat oꝛbē terre in equitate. Nunquid in honoꝛe sine doloꝛe: in ꝓlatiōe sine tribulatiōe: in sublimitate sine vanitate esse q̄s potest? Ecce quales honoꝛes. Quid aūt de gloꝛia? Gloꝛia tibi vnde festide puluis: limus terre: vas in cōtumeliā? Nō tibi/nō tibi: sed nomini dñi da gloriā. Illi permitte gloriā suā: qui gloꝛiosus est in sanctis suis. Illū laudā: que laudant angeli in celis. Nūquid ⁊ ipsa inanis gloꝛia: que nihil aliud est q̄ aurium inflatio vana: que haberi vix potest sine inuidia? Respice quos antecedis: ⁊ cogita q: omnib⁹ inuidie semina ꝓebuisti. Omnes ergo aduersuz te toꝛuis luminibus inflammant⁹: tua felicitate toꝛquent⁹: tua vtunt⁹ gloria. Ecce vnde gloꝛiosus/inde odiosus: vnde sublimis/inde humilis: inde solicit⁹/ vnde securus. Videsne ergo q̄ vane cōturbat omnis homo. Nec sunt mercimonia q̄ inueniunt⁹ in regione dissimilitudinis. Prudēs ergo negociatoꝛ qui videt in diuitijs laboꝛē: in honoꝛib⁹ penā: inuidiā in gloria: facit sarcinā suā mūdi cōteptū ⁊ fugit. ¶ Secunda regio est paradisus cla ustralis. Vere clausturū est paradisus: regio vallo disciplineq; munita: in qua ꝓtiosarum est mercium fecūda fertilitas. Gloꝛiosa res: hoīes vnius moꝛtis habitare in domo: bonū ⁊ iocundū habitare fratres in vnū. Videas illū peccata sua deflentē: alium in dei laudibus exultantem: hūc hoībus ministrantem: illū alios erudientē: hūc orantē: illū legentem: hunc miserentē: illū peccata punientē: hūc charitate flagrātem: illū humilitate pollentē: hūc in ꝓsperis humilē: illum in aduersitate sublimē: hūc in actiua laboꝛantē: illū in contemplatiua q̄scentē: ⁊ poteris dicere: castra dei sunt hec Be. xxxij ⁊ xxxvij. Ex terribilis est locus iste: nō est hic aliud nisi dom⁹ dei ⁊ porta celi. Quid tibi ergo fidelis aia in his nūdinis est consecrādum? Perambula virtutes cohabitantiū in domo dñi virtutū: ⁊ fac inde sarcinā tuā: fomam viuendi. Que ꝓius habitabas in regione vmbre moꝛtis: trāsi ad regionē vite ⁊ veritatis. ¶ Tertia regio est regio expiationis. Tria sunt loca que moꝛtuoꝝ anime ꝓ diuersis meritis soꝛtiunt⁹: infernus: purgatoriū: celū. In inferno impij: in purgatorio purgāditin celo pfecti. Qui in inferno sunt redimi nō possunt: q: in iferno nulla est redemptio. Qui in purgatoꝛio sunt: expectāt redēptionē: ꝓius cruciādi: aut caloꝛe ignis: aut rigoꝛe frigoris: aut alicuⁱ grauitate doloꝛis. Qui in celo sunt: gaudio gaudēt ad visionē dei: xpi fratres in natura: coheredes in gloꝛia: similes in eternitate iocūda. Quia igit ꝓmi redimi nō possunt: tertij redēptione nō indigēt: restat vt ad medios trāsca/mus per copassionē: quibus iuncti fuim⁹ ꝑ humanitatē. Vadā ad istā regionē: ⁊ videbo visionē hāc grandē: quomodo pius pater glorificandos filios in manu tentatoꝛijs relinquat: nō ad occisionē sed ad purgationē: nō ad irā sed ad miam: nō ad destructionē sed ad instructionē: vt iam nō sint vasa ire apta in interitum: sed vasa misericoꝛdie ꝑparata ad regnū. Surgā ergo in aduentū illius: interpellabo gemitibus: implꝛabo suspiriis: orationibus intercedā: satisfaciam sacrificio singulari: ⁊ forte videat dñs ⁊ iudicet: vt laboꝛē conuertat in requiē: miseriā in gloꝛiā: verbera in coꝛonā. Dies em̄ ⁊ huiusmodi officijs potest coꝛū penitentia resecari: finiri laboꝛ: destrui pena. Percurre ergo quecūq; es fidelis aia regionē expiationis: ⁊ vide quid in ea fiat: ⁊ in nundinis illis fac sarcinā tuā affectū cōpatiendi. ¶ Quarta regio/est regio gehenalis. O regio dura ⁊ grauis: regio extimescenda: regio fugienda: terra obliuionis: terra afflictiōis: terra miseria rū: in qua nullus oꝛdo: sed sempiternꝰ hoꝛoꝛ inhabitat. Locus letifer in quo ignis ardens: vbi frigus rigēs: vermis immoꝛtalis: feroꝛ intolerabilis: mallei ꝑcutientes: tenebꝛe palpabiles: confusio pctoꝝ: inundatio vinculoꝝ: hoꝛribiles demonū facies. Totus tremo atq; hoꝛreo ad memoriā istius regionis: ⁊ concussa sunt oia ossa mea. Quomodo cecidisti lucifer; q̄ mane oꝛiebaris? Omnis lapis ꝑciosus operimentū tuū: modo subter te sternetur tinea: ⁊ opimentū tuū erūt vermes. O deus quāta distantia inter operimentū ꝑciosi lapidis: ⁊ operimentū vermis: inter delitias paradisi/ ⁊ tineam inferni. Scio q: paratus est ille ignis diabolo: ⁊ angelis eius/⁊ hominibus similib⁹ eius: vbi sine fine finiuntur: sine moꝛte moꝛiunt⁹: noctuꝛnus sine cessatione. Viuēs igit in infernū descende: percurre mētalibus oculis tormēꝛoꝝ officinas: fuge scelera ⁊ vitia: ꝑ quibus scelerati hoīes ⁊ vitiosi perierum. Habe odio iniquitatē: ⁊ dilige legē dñi: ⁊ in tam formidolosis nūdinis fac sarcinā tuā odiuz peccati. Esa. xliij ez. xxviij Esa. xliij mat. xxv ¶ Quinta regio/est paradisus supercelestis. O btā regio supernarū virtutum: vbi beata trinitas a beatis facie ad faciē videt. vbi illa sublimia agmina sublimi pēnarum applausu/sanctus/sanctus/sanct⁹ dñs deꝰ sabaoth/ clamare non cessant. Locus est voluptatis/vbi toꝛrente voluptatis potanꝰ iusti. Locus splendoꝛis/vbi iusti fulgent sicut splendoꝛ firmamenti. Locus leticie/vbi leticia sempiterna sup capita eoꝝ. Locus abundantie/ vbi nihil deest videntibus eū. Locus suauitatis/vbi apparet dñs suauis vniuersis. Locus pacis/ vbi in pace factꝰ est locus eius. Locus ammiratiōis/vbi sunt mirabilia opera eiꝰ. Locus satietatis/vbi satiabitur cū apparuerit gloria eius. Locus visionis/vbi videbit magna visio. O regio sublimis/plena diuitiaꝝ/de valle lachꝛymarū suspiꝛamus ad te: vbi sapientia sine ignoꝛantia: memoꝛia sine obliuione: intellectus sine eroꝛe: ratio sine obscuritate splendebit. Regio in qua dñs transiens ministrabit electis suis: id est talē se qualis est: ostēdet. Illic erit deꝰ oīa in omnib⁹: vbi rerū vniuersitas mirabiliter oꝛdinata/dabit creatoꝛi gloriaz: leticiā creature. Curre igitur spūalis anima oculis desideꝛioꝝ per regionē istā: ⁊ vide regē gloꝛie in decoꝛe suo gloꝛiosum: stipatum legionibus angelorum: sanctoꝝ/omnium agminib⁹: deponentē supbos: humiles exaltantē: dānantē demones: homines redimentē et dic. Beati qui habitant in domo tua dñe: in secula seculoꝝ laudabunt te. Cū ergo mente ꝓceperis tam ꝑciosas nundinas: mercimonia tam preclara: construe sarcinam tuā amoꝛe dei. Vidisti regiones: ai adu ertisti nundinas: sarcinam cōstruxisti: ⁊ beat⁹ es. Negociare ergo duz veniat dñs deus tuus: vt ei dicere possis. Domine quiq; talenta tradidisti mihi: ecce alia quinq; superlucrat⁹ sum: ⁊ audire mereaꝛis. Intra in gaudium domini tui/ sponsi ecclesie: qui est benedictus in secula. Amen. Psalmo lxxxiij. mat. xxv

¶ Parabola de fide/spe/⁊ charitate.

Ex nobilis ⁊ potēs tres habuit filias: fidē/spem/⁊ charitatem. Dis delegauit cinitatē eximiam: humanam animā. In qua cū tres sint arces: rationabilitas/ꝓcupiscibilitas/irascibilitas: vnicuiq; suā cōtradidit: fidei primā: spei scām: charitati tertiā. Rationabilitati ꝓficiē fides: q: fides nō habet meritū: vbi humana ratio ꝓbet experimentū. Cōcupiscibilitati spes: q: concupiscere nos non licet que videmus: sed que speramus: et spes que videt nō est spes. Irascibilitati charitas/fervoꝛ: scz feruoꝛi: vt feruoꝛ: virtutis feruoꝛi nature dñetur: immo feruoꝛ: naturalis attollat se in feruoꝛē virtutis. Ingresse ille vnaquecq; ꝑ posse suo domum suā oꝛnat ⁊ ꝓcurat. ¶ Custodē ergo domus sue in rationabilitate fides ponit ꝓuidēciam: vt suū ius in ea sibi cōseruet: ⁊ rationē sub legib⁹ fidei/⁊ intra terminos a fide positos cohibeat. Ut autē fiducialiter in domo ageret: addidit ⁊ obedientiā. Ut obedientia ꝓcessum opis/⁊ toleranciam haberet laboꝛis: subdidit ⁊ patientiā. Ut aūt etiā inferioꝛē actuz vel sensuuz familiā regere bene posset ⁊ dispensare: ipaz ei dispensationē subfecit. Ut fin apostolū/honeste/⁊ fin oꝛdinē oīa fieꝛet: addidit ⁊ oꝛdinē. Ne maledictio iteꝛ ret domū (Maledicta em̄ oīa dom⁹ indisciplinata) custodē in porta posuit disciplinā. ¶ Spes aūt in cōcupiscibilitate domui sue sobꝛietatē ꝓfecit: vt ius suū in ea sibi conseruaret: ⁊ ꝓncipale eius sibi semper seruire cōpelleret. Ut autē inferioꝛē voluntatū ⁊ voluptatū familiā discrete regere sufficeret: ipsa ei subdidit discretionem. Cui etiam cōtra concupiscētiam carnis/addidit continentiā: contra concupiscentiam oculoꝝ/ cōstantiā: cōtra ambitionē seculi/humilitatē. Et ne egestas iteꝛaret domū (vbi em̄ multa verba sunt: sicut dicit Salomō: ibi multa egestas) silentium custodē posuit in limine. ¶ At charitas suam domū ad austrū ⁊ meridiē positā/amice sibi pietati cōmisit: iusq; suū omne ei tradidit: subdens ei ad obsequium/primū mundiciā coꝛporis: deinde cōgruas exercitationes: videlz lectiones/meditationes/oꝛationes/⁊ spirituales affectiones. Et ne ingressa domuz miseria cōturbaret beatitudinē filioꝝ dei: q̄ in septimo gradu. i. in ꝑfectione beatitudinis positi in domo charitatis ludunt iocundanꝰ beati pacifici: ipsam pacē custodē in porta cōstituit. Sic oꝛdinatis domibus suis: totius ciuitatis quasi ꝓpositū quēdam economū posuerunt liberū arbitriū. Quo peracto: redeunt in domum patris/puelle regine. Inimicus homo supueniens: oꝛdinē ⁊ gloriā ciuitatis videns ⁊ inuidēs machinaꝰ insidias: ⁊ ingredi cupiēs coꝛruptis duobus de ꝓcipuis ciuib⁹/discretione/⁊ dispensatione: viuerse malicie sue exercitū introduxit ꝑ portas rationabilitatis ⁊ cōcupiscibilitatis. Prepositus ciuitatis liberuz arbitriū: qui totius ciuitatis dimissus erat custos ⁊ arbitrer (paterfamilias quippe perege ꝓficiscēs dedit seruis suis potestatē cuiusq; operis) ligatur vinculis ferreis ⁊ in carcerē mittit. Precipitatis de arce rationabilitatis custodib⁹ suis: moꝛ cōtra fidem blasphemis inducitur. Cū qua irruentes ꝓtraditores/cōmotiōes/⁊ cōfusiones: cereraq; huiusmodi turba: cūctaq; sibi diripientes: sibiq; quicquid libeat vendicantes: in rationabilitate nihil rationis reliquerunt: ⁊ ianitoꝛe peremptoscilicet disciplina: omnibus intrandi ⁊ exeundi copiā ꝓbuerunt. Poꝛro in domum spei (cōcupiscibilitate scz) ingressa/⁊ oīa sibi vendicās dña luxuria: totā eam de suo perioꝛib⁹ deiectā ad ima deuoluit: ⁊ cōcupiscētie carnis cōtinentiā: concupiscentie oculoꝝ constantiā: ambitioni seculi humilitatē cōculcandā tradidit ⁊ illudendam. Et perempto filētio ianitoꝛe: oīmbus ⁊ intrātibus ⁊ exeuntibus fecit porta patere. Sobꝛietatē vero ⁊ socias sobꝛietatis virtutis/aut occidit: aut incarcerauit: aut in exiliuz destinauit. Exinde ad superioꝛē ciuitatis arcē conscendit tur: ⁊ pace ianitoꝛe ⁊ custode summe btitudinis pempto miseria ingredit. Moꝛ em̄ dña superba ascendēs in arcem (superbia em̄ eoꝝ qui te oderunt ascēdit semp) pietatē de ea impie deturbauit: toraq; illam pietatis ⁊ pacis familiā moꝛte vel exilio damnauit. Jā quicunq; vult sanctuariū dei ingredi: quecūq; sancta in eo: ꝙcunq; hactenus filijs leui tantū accessibilia erāt ⁊ visibilia: iam ꝓfanata: iam direpta ab inimicis in babyloneꝰ trāsferunt⁹: ⁊ de vasis templi cōcubinis regis babylonij ꝓpinat. Sic capta est et confusa tota ciuitas. Sedm gloriā eius facta est ignominia eius. Cōfusis oīmbus: ad dominas tristis nūcius venit perdite ciuitatis. Conturbate ille: pedibus patris ꝓuolnunt⁹/auxiliū deprecantes. Lausante illo et custodis liberi arbitrij arguēte negligentiā: q̄d inquiūt o pater liberū arbitrium potest sine adiutrice gratia? Et ego inquit dabo gratiā: sed premittēdus est timoꝛ. Ipse em̄ preibit ante illā: parare vias eiꝰ. Egressus timoꝛ a facie dñi venit ad ciuitatem: baculum habens discipline in manu eius. Jnueniꝛq; portam difficultatis obseratam et obfirmatam vectibus male consuetudinis. Janitoꝛ procax ⁊ impꝛobus carnis lasciuia/in portis aderat: qui timoꝛi satis infestus: oppꝛobꝛijs ⁊ conuitijs eum fatigabat. Ut ille facto impetu fiducie: frāgens vectes male cōsuetudinis: portas diruens difficultatis/miserū illū coꝛripit: ⁊ baculo eū discipline quē tenebat: vsq; ad moꝛtem perurget. Statimq; signum aduenientis gratie sup portas eleuans: totam ciuitatem vertit in timoꝛē. Post quez gratia ingredit ciuitatē/secū totū illuz virtutū celestium exercitū adducēs. Moꝛ pars inimica disparuit: virtutes vero ad nota ꝓtidia recurrunt. Procedentes illico ⁊ seipsas deceptas fuisse accusantes/discretio/⁊ dispēsatio/ veniā ꝓecant⁹; pdit de vinculis: ⁊ ad occursum dñe gratie festinat arbitriū: sub regno gratie nūc tandē se sperās foꝛe liberū. Jfercula ꝓparant⁹ filiabus regis dom⁹ sue: ⁊ mense ponunt⁹ congrue. In mensa quippe fidei panis ponit⁹ doloꝛis/⁊ aqua angustie: ⁊ cetera penitentie fercula. In mensa spei/panis confortans: ⁊ oleū exhilarās facie: ⁊ cetera consolationis fercula. In mensa charitatis panis vite: vinūq; letificans: ⁊ omes delitie paradisi Jā ingrediunt⁹ et epulant⁹: ⁊ custodiūt ciuitatē. Sed nisi dñs custodierit ciuitatē: frustra vigilat qui custodit eam. Psalmo cxxvj.

¶ Parabola de nuptijs filij regis: ⁊ de oꝛnamentis sponse sue.

Filius regis superce lestis hierusalē/egressus est vt cōtēplaret regna patris sui inferioꝛa. Qui circūspectis oīmb⁹: regressus ad patrē ait. Pater oīa regna terraꝝ circūiui: et que in oīmbus agerent⁹: diligēter aspexi. Clamoꝛē etiā sodomoꝝ qui ad te ascenderat: verum esse cōperi: ⁊ vltione digna puniri. Sed iam tem- ge. xviij

Universidad de Deusto
Biblioteca

Parabola de nuptijs filij regis.

pus est vt in futurū mihi ꝓspiciam: vro:em ducaz: filios ꝓcreem: familiaz iā per me regā. Sponsam q̄ mihi habenda cōplacuit: in domo regis babylonici vidi. Quam rex ille captiuā tenet: ⁊ ne que sit valeat cognosci: vilib⁹ ac sozdidis vestibus eā induit. Ad hec pater ad filiū. Absit inquit a te/ vt rem istā facias coeterne ⁊ cōsubstantialis mihi/ vnice fili. Ethiopissa illa de qua dicis: nō est conueniens tuo generi/ vel tue immensitati. Ad quē filiꝰ. Si/ cum inquit habeo in me ⁊ vro:ē velle ducere: ⁊ nullā nisi hanc mihi coniungere. Si ita est inquit pater: tu coeternus ⁊ consubstantialis ⁊ coomnipotens mihi: in manu habes ⁊ illam de captiuitate babylonica liberare: ⁊ put vis tibi sponsam assumere. Statim affuit innumerabilis multitudo angelo⁹/ ⁊ celestiū agminū: in hjs nuptijs filio summi regis ministrare sese ꝓparantiū. E quib⁹ vnū scz gabriele archangelum qui paranymphus eius fierer elegit. Gabriel electus/ filio summi regis ait. En fo:titudo tua ego sum illā tibi quā queris de medio babylonie vi rapere: si imperas: ⁊ valeo: ⁊ paratus sum. Nō ita agēdum est inquit filius regis eterni: violentia nulla babylonico regi inferenda est: consilijs occultis: ⁊ sapiētia/ q̄ mihi iungenda est: de captiuitate babylonica est eripienda. Ad mariā virginē de stirpe dauid mysteriū cōsilij mei a te gabriele est deferendū: occulte apud eā in thalamo eius/ conuiuiū nuptiarū mearū est nunciandū ⁊ celebrādum. Ad mariā gabriel archangelus descēdit: q̄ sibi iunctuz fuerat: peregit. Sed qui eū miserat: anteq̄ nunciarek: iam ad virginē venerat. Ibi nunciatū: ibi celebratum est sanctissimū nuptiarū cōuiuiū. Sed nunquid tantus ac talis iste ꝓsus/ ad sponsam suā vacua manu venit? Nequaq̄: sed donatiua detulit: delata irrogauit. Et q: hyemis tempo:e venit: hyemales vestes ꝓmum sue sponse dedit: agninam videlicet pelliceā/ ⁊ capā. Quod vtrumq̄ fit de agno: sed alterū sine dolo:e agni: id est lana de qua fit capa/ sumit: alterū videlicet pellis/ vñ pellicea: absq̄ dolo:e graui ab agno non accipitur. Sponsus iste agn⁹ est: sicut scriptura testat. Quasi ouis ad occisionē ducet: ⁊ quasi agn⁹ co:ā tondente se/ sic nō aperuit os suum. Et alibi. Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. Agnus igitur iste de lana sua sponse capam fecit: cū humilitatē verbis docuit dicens: Discite a me q: mitis sum ⁊ humilis co:de. Pelliceā dedit: cū vigilijs: cū ieiunijs: ⁊ alijs carnis sue afflictionib⁹/ ad vltimū passione crucis: mo:tificationē carnis ꝓpe ostēdit. Capa ita/ q̄ Qua qui indutus est abscondit/ signat humilitatē: q: q̄ sponsa est xpi latitat: ⁊ a seculo cognosci refugit. Pelliceā q̄ de mo:tuis aīalibus fit: mo:tificationē carnis insinuat. Nec aūt hyemis tempo:e. Paschali vero tēpo:e/ aruinā pelliceā dedit: circa collū ⁊ circa manū rubeis gulis ꝓparatam. Nec pellicea sunt ꝓdicato:es: albi ꝓpter resurrectionē quā in xpo annunciant: ⁊ in sponsam futuram ꝓedicant: qui cū passionē xpi annunciāt: rubeā gulam circa collū po:tāt. Sed q: quidā passionē xpi o:e ꝓdicāt: quā co:de nō sentiunt: de quibus dicit paulus: quidam annunciāt xpm nō sincere: existimantes se suscitare tribulationem vinculis meis: opo:tet vt quod o:e dicūt: co:de sentiant. Nā minus de ceteris ornata esse: si tantū circa collū: ⁊ non vsq̄ ad pectus descendēres gulas pelliceas haberet. Circa man⁹ ꝓdicato:es gulas habēt: cū in operibus suis passionib⁹ xpi cōmunicāt. Igit pellicea sponso de arminio fit quod candidū est: in significationem leticie spiritualis: ob spem future resurrectiōis. Circa collū ⁊ vsq̄ sup:a pectus/ ⁊ circa manus rubeis gulis o:nata est: q: passionē xpi quā o:e ꝓdicat: co:de sentit: ⁊ operibus attestatur. Dedit eriā xps paschali tēpo:e spōse sue co:dubanos suos: qui signāt duo testamenta: quibus affectus sponse in terrā tangāt: muniunt: vel signāt cōtinentiā ⁊ charitatē: q̄ duos affectus: quo:ū alterū ad carnē suā: alterū ad vitia que olim sponsa habuit calcea:t: e quibus ille qui ad carnē est; cōtinentia siue districtione

Esa. liij.

Joh. j.

Mat. xj

Phil. j.

discipline munit: ille qui est ad vitia: charitate extinguit. Sed hi co:dubant nisi ꝓfessiōe ligent ⁊ obedientia: e pedibus elabunt. Multos em̄ videm⁹ qui cōtinentiā carnis ex charitate habuerūt; vel ꝑm duo testamēta viuere disposuerūt: sed q̄m sub obedientia ⁊ profession̄e se non ligauerūt: grauiter lapsi sunt. Co:dubant itaq̄ sunt vel duo testamēta: vel cōtinētia ⁊ charitas ligature: ꝓfessio/ ⁊ obedientia. Dedit etiā xps spōse sue duas chirotheceas. Manus sponse sunt/ ogatio ⁊ contēplatio. Et q̄uis per leuā alibi actiua: ꝑ dexterā contēplatiua vita (vt est illud leua eius sub capite meo ⁊c.) Hic tamē per sinistrā contēplatio/ ꝑ dexterā operatio designat: hac similitudine/ q: sinistra frequēter tenemus sub vestib⁹ abscōditā: dexteram vero sepius ad operandū exponim⁹. Similiter manus dextera/ id est opario/ habet chirothecam in quinq̄ folliculos ad quinq̄ digitos recipiēdos diuisam: q: bonum op⁹ debet esse rectū/ voluntariū/ purū/ discretū/ et firmū. Rectū in intētione: voluntariū vt nec timo:e/ nec aliqua alia fiat coactione: purū vt dū fit/ aliqua aura vanitatis nō inanescat: discretū vt vltra modū nō intendak firmū vt pseueret. Sinistra aūt/ id est contēplatio: habet chirothecā similiter in quinq̄ diuisam. Nā quinq̄ in cōtēplatione sunt: scz cōsideratio peccatoꝝ ⁊ gehenne: contemptus ꝓsentiū ⁊ spes futuro:ū: iudiciū ⁊ regnū: status co:poris post resurrectionē ⁊ glorificatione: spiritꝰ humanus ⁊ eternitas cū qua vniēdus est. Qui em̄ contēplak ꝓmū cōsiderat pcta sua/ qualia ⁊ quāta perpetrauit: que cōsiderare nō multū ꝓdesset: si non ꝑ illis in gehenna puniri metueret: ⁊ ideo ꝓsideration̄i pcto:ū recte adiungit cōsideratio gehēne. Iterū si cōsideraret que ⁊ quāta sint to:mēta gehenne: ⁊ nulla pcto:ū memoria habetur: secura mēo fo:tā gehennā cōsideraret: cū nulla eā reco:datio pcto:ū perterreret. Hac de causa in mēte cōtemplatoris vtriq̄/ ⁊ peccata/ ⁊ gehēna cōiungit: vt ex vtroq̄ terro:e incutiatur. Sed in mēte sic ꝓterrita/ statim subouit cōremptus ꝓsentiū: cui adiūcta est spes futurorum. Sed ne spes mentē dissolutā reddat: restringit ꝑ iudiciū: q: cōsiderat ad ea q̄ sperauit: trāseundū esse per illud ho:rēdū ⁊ districtū iudiciū. Sed terro:ē de iudicio consolak regnū: ⁊ ideo iudicio subiunctū est regnum. In quo regno ꝓsiderak q̄d erim⁹: ⁊ primū stat⁹ co:poris/ q̄ erit immo:tale ⁊ impassibile: deinde glorificatio/ q̄ erit ineffabilis pulchritudinis ⁊ prefulgidū: sicut scriptū est: ffulgebūt iusti sicut sol. Post hec cōsideratur beatitudo anime: si ipsa aīa cōsiderak/ ⁊ deus cui vniēda est: q̄ō est vltimū ⁊ cōsummatio omniū. Hec aūt quinq̄ q̄ in contēplatione cōsideramus: ꝑ quinq̄ fenestras videnk. ffenestra ex aere ⁊ pariete cōstat. Nā vbi est paries continuus; nulla est fenestra: itē vbi est aer absq̄ pariete: non est fenestra: sed paries admittens intra seipsum aerē: vocak fenestra. Christus vero est ex humanitate quasi pariete/ ⁊ diuinitate intra humanitatē lucente. Itaq̄ xps fenestra est: immo quinq̄ fenestre in eo cōsideranē: scz incarnatio conuersatio/ doctrina eius/ resurrectio/ ⁊ ascensio. Per illas quinq̄: quinq̄ q̄ de contēplatiōe dicta sunt videnk. Nā ꝑ incarnationem xpi/ multis manifestata sunt pcta: et gehenna: q̄ ꝓius nō attendebant. Cōuersatio ei⁹ aperte docuit ꝓsentia cōtenere: ⁊ ad futura spem dirigere. In doctrina eius satis de iudicio ⁊ regno. In resurrectione eius ostensus est stat⁹ co:poris ⁊ glorificatio: q: qualis ipse: tales ⁊ sui futuri sunt ꝓmo modulo suo. In ascensione aūt quātulūcūq̄ reuelatū est quomodo spūs noster cū deo vniendus est. Homo em̄ ille quō sine oī vehiculo/ absq̄ oīs creature āminiculo ascēdit: sic ⁊ spūs noster post eū randē ascēdet. Itaq̄ chirothece spōse in manu dextera sunt: id est in actione: q: ipm opus fit rectuz/ volūtariū/ purū/ discretū/ ⁊ firmū. In sinistra manu. i. cōtēplatiōe/ q̄ ꝓmū cōsideranē pcta ⁊ gehēna: deinde sequak contēptus ꝓsentiū ⁊ spes futuro:ū: post iudiciū ⁊ regnū subiungak status co:poris ⁊ glorificatio; ad vl/

Eaſ. ij.

mak. xliij

Sermo in concilio remensi. Fol. CXLIX

timū vnirio spūs nostri cum deo. Christus ascēdens hec omnia in spōsa consummauit: ⁊ eā cōseruandā apostolis cōmisit: ⁊ ne ab hierosolymis discederē: ꝓcepit: donec induerenk virtute ex alto. Post dies decē: ipo scz die pēte costes/ exercitū maximū ⁊ fo:tē misit e celo. i. spiritū sanctū: qui cōmlit eis pacē ⁊ gaudiū: ⁊ ceteros fruct⁹ spūs quos enumerat aplus. Quibus facti cōstantes ⁊ fo:tes: hostiles cuneos aggrediunk: ⁊ petrus vna die quinq̄ milia: ⁊ alia die tria milia de iudeis ad xpm cōuertit. Quib⁹ gestis aiunt apli. Absit vt dña nostra/ xpi sponsa/ pedes amplius gradiak: que ram⁹ ei animal quo subuehente/ celeri⁹? ⁊ honesti⁹ quocūq̄ eundū est: deferak. Sed hoc nō erit equus: q: aīal supbie ⁊ discordie est: nec asin⁹ q: fatu⁹? ⁊ immundus: sed mulus q̄ firmiter et mature graditur. Mulus itaq̄ sponse dak: q: ppls ex iudeis ⁊ gentibus ad fidē conuersus est. Sicut em̄ mulus ex diuersis aīalibus nascit: sic ꝓmitiua eccla ex diuersis ppls collecta est: videlz ex iudeis gentib⁹?: vel de ꝓsumentib⁹?: ⁊ desperantibus. Christus em̄ diuersis ⁊ cōtrarijs infirmitatibus labo:ātes miro modo sanauit: ⁊ vno medicamine i. cruce sua eos qui nimis cōfidentes aut desperātes fuerunt. Et adhuc sunt qui dicūt re mea cōtent⁹ sum: ⁊ nulli vnq̄ ꝑ vim rapui aliquid/ et similia: ⁊ quid est quare de vita desperē: ⁊ gehennā timeā? Sed si isti atrēdūt q̄ xps qui pctm̄ nō fecit: nec dolus inuētus est in o:e ei⁹: mo:te tm̄ turpissima. i. cruce vitā finiuit: deficiūt a superbia sua: ⁊ timo:e cōterriti/ ad humilitatē ⁊ ad cōmunicandū passionib⁹ xpi ꝓuertunk. Sunt iterū q̄ tot ⁊ tantis facino:ibus inquinati sunt: vt sibi indulgeri diffidāt. Sed si ipsi attendāt q̄ xps nō ꝑ se: sed ꝓ pcto:ibus sustinuit: spez sumunt: ⁊ a desperatione sanantur. Itaq̄ xps sua cruce ⁊ ꝓsumentes sanat: q: innocens passus est: ⁊ desperantes/ q: ꝓ pcto:ibus sustinuit. Et ex his diuersis pcto:ibus ecclesia cōgregata mulus est: quē apli sponse ꝓparant. Et ei in talibus quiescenti: ⁊ per eos ad diuersa ꝓgredienti/ danr calcar vnū scz amo:em sponsi: quo suos ꝓficisci cōpellat. Dant ⁊ flagellū quo retro peutiat: q: ꝑ tratis iniquitatib⁹ anriank. Multiplicata ⁊ dilatata ecclia/ apostoli peracto agone sui certaminis de vita decedētes/ eā martyrib⁹? regendā cōmittunt. Illi aūt ꝓ ea viriliter decertantes: ⁊ in defensione eius sanguinem suū fundentes: dicūt. Apostoli mulo vno dñam nostraz donauerunt: equū est er nos in o:natū eius ⁊ deco:ē aliquid conferre. Et q: iam ecclas incaluit: grossio:ib⁹? indumentis non est onerāda: nouū aliq̄d faciam⁹ ei deco:is et subtile: variū scz mātellū/ rubea purpura coopertum. Hariū istud mantellū sunt sancti martyres ex parte virgines: q̄ō signat albū: ex parte vidue vel coniugati: qui signank medio colo:e et vario. Rubeum superponik: q: ꝑ xpo trucidati sanguine respergunk. Et hi suis temporibus viriliter rexerūt ecclesiā: puexerunt ⁊ munierunt. Quibus decedētibus/ successerunt sancti doctores ⁊ magnifici cōfessores: ambrosius: hieronymus: hilarius: augustinus/ ⁊ similes. Videō autez diabolus aperto bello quod contra ecclesiam tempo:e apostoloꝝ ⁊ martyrum gesserat: se nihil ꝓfecisse: sed eā tribulationib⁹ magis creuisse ⁊ ꝓfecisse: ad fraudulētas ⁊ occultas ꝑsecutiōes cōuertit: scz vt aliquos ex mēb:is ei⁹ seducat: ꝑ quos negocia sue malicie tanto efficaci⁹?: quāto occultius peragat. Instruit itaq̄ arriū suis artibus/ pelagiū ⁊ fotinū ⁊ his similes: qui ministros xpi se simulantes: sponsam ei⁹ lōge in deuiū ducāt. Quod ꝓcipientes sancti doctores/ occurrūt: disputationib⁹ cōfligūt: cōfutant hereticos: ⁊ domina suā ad viā veritatis reducūt. Cui reducte: q: dū per deserta arrij/ ⁊ deuia pelagij gradik: vestes eius aliquantum attrite erāt: paludamentū de samito faciūt: id est vita sua pudica ⁊ honestis suis mo:ibus eam ador̄nāt. Ecce iam victus hostis: ⁊ in apertis ꝑsecutionibus/ ⁊ occultis hereticoꝝ seductionibus. Jam sponsa nullo contra occurrēte: cū multo comitatu gradik: adhuc tamen colu/

Luce. xxiij. Actu. ij.

Gal. v. Act. iiij. Actu. ij.

j. Pet. ij.

ber to:tuosus eā spoliare conak: ⁊ cū illa in via non posset iuxta viā laqueos parat: ibi tentoria sua erigit. Et hic q̄dē trapezetas suos cū multo auro ⁊ argēto expolito sedere facit: illuc aūt vēditores vestiū/ cū multo ⁊ vario apparatu diuersoꝝ o:namento:ū: alibi vēdētes cibos omniū generū collocat: alibi vendentes vina ⁊ omniū potionū genera tabernas disponit: alibi triumphales arcus gloriātium in pompa seculari erigit: choreas puellarū ⁊ omniū incitamenta libidinū ostendit. Qui sapiens est cum sponsa gradik: sponser recta via gradientu adheret. Ffatui ⁊ vecordes viā deseruit: ⁊ in tabernaculis diaboli esse iocundank. Nā quicūq̄ argentū diligit: auri specie capik ⁊ hec xpo ꝓponit: in tabernaculis diaboli demorak. Si militer q̄ veste preciosa: qui cibis lautio:ibus: q̄ vino mellito/ ⁊ alijs potionū preciosarū generibus: qui in mulieribus: q̄ in locis: in seculi cantionib⁹? delectak: ⁊ hec xpo ꝓponit: in tento:io diaboli est. Quid etiaz dicā de illis qui cū ecclesiā dei regere debeāt: ingredientes viā. ea que in tento:io diaboli sunt ammirantes circūspiciūt ⁊ concupiscūt: ⁊ non habentes vnde concupita sibi cōparent: o:namēta sponse sue diripiunt: ⁊ in explendis malis cū cupiscētijs suis turpiter insumūt? Ita vndiq̄ lacerata circa hum eros: vt paruz q̄d de amictu: id est paucos monachos/ ⁊ paucos regulares canonicos: ⁊ de alijs generibus hominum fere nullum retineat.

¶ Sermo cuiusdā ad clerū/ in cōcilio remēsi cōgregatū.

Deut. xxxij.

Exo. iij. mak. xvj

Joh. xxj.

pū. ciij.

Mat. v. Ibidem pū. lxxxj. Loz. j.

Psalmo cxxxviij. ij. Co. v.

Quave est quod mihi iniungit: videlz vt doceā doctores: instruā patres. Presertim cū scriptū sit. Interroga pres tuos: ⁊ annunciabunt tibi. Sed ecce ipse mihi moyses iste cui? manus graues sunt: cui obediēdum est nō solū a me: sed etiā ab oibus. Et plusq̄ moyses hic. Moysi cōmissa fuit vna plebs israelitica: isti aūt vniuersa eccla. Et plusq̄ angelus hic. Cui em̄ angelo:um dixit aliq̄n deus: quecūq̄ ligaueris sup terrā: erunt ligata ⁊ in celis? Sedz officiū dico: nō ꝑ meritū. Preter deū nō est filius ei: nec in celo: nec in terra. Nec est pet⁹ qui misit se in mare: cū alij discipuli nauigarēt ad iesum. Unusquisq̄ vestrū cōretus est nauicula sua: hoc est archiepiscopatu suo: abbatia sua: ꝓpositura sua: iste aūt misit se in omēs archiepiscopatus/ abbatias/ ꝓposituras. Hoc mare magnū ⁊ spaciosum manib⁹? illic reptilia quoꝝ nō est numerus. Et vobis dico fratres mei episcopi: multū exaltauit vos deus. Vos estis sal terre: sicut dicit dñs in euāgelio. Vos estis lux mundi. Ego dixi dij estis: ⁊ filij excelsi oēs. Verūtamē sicut homes moriemini: ⁊ sicut vn⁹ de principibus cadetis. Ubi sapiēs: vbi scriba: vbi cōquisito: huius seculi? Nōne sicut homes morienk? Et nonne sicut vn⁹ de principib⁹ cadēt? Unde cadent vel quo? De latere dñi/ in pfundū iferni. ffratres duo mala magna restāt: mo:s videlz et iudiciū. Dura est em̄ ꝓditio mo:tis: ⁊ idcirco rar⁹ est qui velit mori. Sed q̄ cura mori: cū hec sit via vniuerse carnis? Eya quo ibo a spū tuo: ⁊ quo a facie tua fugiā: cū dicat aplus: oēs nos repsentari op⁹ aī tribunal xpi vt referat vnusquisq̄ rationē de his q̄ gessit in co:po:e suo/ siue bonū: siue malū? ffratres alia synodū ꝓnuncio vobis: vbi dñs de⁹ sedebit in iudicio: ⁊ ibi oēs nos op⁹ repūtari: ⁊ ibi de⁹ iuste iudicabit o:bē terrarū. Nec includitur iniustitia in marsupio. Sed iuste iudicabit deus in illo iudicio: ⁊ ibi oēs nos op⁹ rep:esentari (nisi forte: qō dici nefas est: mentiak aplus) siue sit papa: siue cardinalis: siue archiepiscop⁹?: siue epūs: siue diues: siue pauper: siue doctus: siue indoct⁹?: vt referat vnusquisq̄ rōnem de his que gessit in co:po:e: siue bonū siue malū. Et si reddenda est ratio de his q̄ quisq̄ gessit in co:po:e suo: heu quid fiet de his que quisq̄ gessit in co:po:e christi quod est ecclia? Ecclesia dei vobis commissa est: ⁊ dicimini pastores: cum sitis raptores. Et paucos habemus heu pastores: multos autem excommunicato:es. Et vtinā suffi/

Universidad de Deusto
Biblioteca

ceret vobis lana ⁊ lac: fiatis eim sanguinē. ¶ Quattuor tamē his qui plūt in ecclesia dei: necessaria esse pr̄e omnibus reor: videlz vt per ostiū intrent: vt in humilitate se contineāt: auaricią declinēt: mundicią tā corde q̄ corpore seruare studeāt. Sed quid ꝓdest si canonice eligātur (q̄ est per ostiū intrare) ⁊ nō canonice viuant? Dixit dominus ad duodecim. Nonne ego vos duodecim elegi: et vnus ex vobis diabolus est? Dñe iesu cū esset electio illa in manu tua: ⁊ nō haberes aliquē contradicentē ⁊ reclamantē tibi: quare elegisti diabolū episcopū? Cur bone iesu nō elegisti bonū ⁊ iustū ⁊ sanctū: sicut petrus bonū iustus ⁊ sanctus fuit? Vel si elegisti diabolū: cur te iactas elegisse? ¶ Fratres: sic facit iesus hodie: eligens sibi multos diabolos epos. Ubi ꝓdolor reperiem⁹ episcopos: q̄ post adeptā dignitatē ⁊ in humilitate se cōtinentē? Nēpe superbia eis occasio est vt ad tantā dignitatē aspirēt: vt in ouile xp̄i ipudēter irrumpāt: cū ñ p psalmistā dñs dicat.

Joh. vj.

Non habitabit in medio dom⁹ mee q̄ facit superbiā. Jesus aūt in medio est: nō in agulo. Unde ipe in euāgelio. Ubi duo inquit vel tres cōgregati fuerint in noīe meo: in medio eor̄ sum. Et iterū. Jelus aūt trāsiens p mediū illoū ibat. Et in libro sapientie. In medio inquit ecclesie aperuit os ei⁹. Et rursus in euāgelio dicit: Stetit iesus in medio discipuloū suoū. Ue mihi dñe iesu/si tecū ero in domo tua: ⁊ nō in medio domus tue. At isti nō sic. Sunt quidē cū iesu: sed nō in medio domus eius: q⁹ amāt ⁊ faciūt superbiā: parētes suos extollentes: pauperes aūt negligētes ⁊ deprimentes. Male viuūt: ⁊ subiectos male viuere volūt. Et idcirco cōparanḋ apostate angelo: qui dixit in corde suo. Ponā sedē meā ad aq̄lonez ⁊ cetera. Quid est diabolū ad aquilonē sedē velle ponere: nisi superbū quempiā ⁊ impiū super suos similes a charitatis calore vel sapientie luce alienos principatū appetere: vel adeptum tenere? Talis erat absalō super filios israel: patri suo rebellis: principatū apperēs. Talis erat hieroboam qui peccauit: ⁊ peccare fecit filios israel in vitulis aureis. Tales fuerūt scribe ⁊ phariseī: ꝓtra quos ait dñs. Ue vobis scribe ⁊ pharisei: q̄ clauditis regnū celoꝝ ante homines: vos eim nō intratis: ⁊ introeūtes nō finitis introire.

ma. xvij⁹
Luc. iiij.
Eccl. xv.
Lu. xxiiij.

esa. xliij.

Por: ro episcopi huius tempo: ris/auaricią quō declinēt? Quod eim sine miserabili gemitu dicendū nō est: christi opp: obria/sputa/flagella/clauos/lanceā/crucē ⁊ mortem: hec omnia in formace auaricie constant: ⁊ pfligūt in acquisitionē turpis questus: ⁊ preciuz vniuersitatis suis marsupijs includere festinār: hoc solo sane a iuda scharioth differentes: q⁹ ille horū omne emolumentū denarior̄ numero cōpensauit: isti voracio/ inglunie lucrorum/infinitas exigunt pecunias. Quis insatiabili desiderio inhiant: p his ne amittant timēt: ⁊ cū amittūr dolent. Quārū in amore quiescunt quātum dūraxat liberū est eis. arbitriū acerrandi vel augmentandi cura. Animarū nec casus reputāt: nec salus. Nō sunt profecto matres: q̄ cuz sint de crucifixi patrimonio nimiū incrassati/ impingua/ti/dilatati: nō cōpatiunt super contritione ioseph. Archipresbyter circūit obedientiā sibi credītā: ⁊ vt impleat sacū suū: tradit sanguinē iustū. Vendit nempe homicidia adulteria/incestus/fornicatiões/sacrilegia/periuria: et vsq⁹ ad summū impleт māticā suam. ¶ Fama igit volante/ innotescit ep̄o talis questus: ⁊ accersito archipresbytero dabā mihi (inquit) partē meā. At ille. Nihil dabo tibi. Econtra ep̄s/si non dederis mihi (inquit) partē meā: auferaz tibi omnia. ¶ Fit q⁹ altercatio maxima: ⁊ propter auariciā fit discordia. Postea vero archipresbyter reuoluens secum q⁹ auctoritate epi fungaṫ potestate ista: ⁊ q⁹ sine gratia ipius nihil possit (peruerse cōuersus) peniter inquit me: accipe partē tuā: ⁊ insuper de mea quod beneplacitum fuerit: ⁊ reconciliaṁ. Ueu sicut herodes ⁊ pilatus reconciliati sunt: ⁊ xp̄o crucifixus est: sic nihilominus isti reconciliaṁ: ⁊ pauperes xp̄i spoliati sunt. En tempora ista plane feda a negocio perambulāte in tenebris; quapropter ve generationi huic a fermento phariseoꝝ: qđ est hypocrisis: si tamē hypocrisis dici debet que iam late re pr̄e abundantia nō valet: ⁊ pr̄e impudentia nō querit. Et sic serpit hodie putrida tabes per omne corpus ecclesie: quo latius eo desperatius: eoq⁹ periculosius quo inscitius. Nā si insurgeret apertus hereticus: mitteretur foras ⁊ arceret. si violentus inimicus: absc̄deret se q⁹ fortitā ab eo. Nūc quō ejiciet: aut quomodo absc̄det se? Omnes amici ⁊ inimici: oēs necessarij: oēs domestici et nulli pacifici: ⁊ que sua sunt: querunt oēs. Ministri xp̄i sunt ⁊ seruiunt antixpo. honorati incedunt de bonis dñi: cui honorē nō deferunt. Unde hinc est eis quē quotidie videmus meretricius nitor: histrionicus habitus: regius apparatus. Unde aurū in frenis: aurū in sellis ⁊ in calcaribus. Plus nitent calcaria: q⁹ altaria. Unde mense splendide: ⁊ cibis ⁊ cyphis: Unde comesationes ⁊ ebrietates. Unde cithara ⁊ lyra ⁊ tybia: redundātia tocularia ⁊ prōpetuaria plena: eructantia ex hoc in illud. Unde dolia pigmentaria: inde referta marsupia. ¶ Quinsinodi sunt ⁊ vo lunt esse ecclesiarū ꝓpositi/decani/episcopi/ ⁊ archiepiscopi. Nec eim hec merito cedunt: sed negocio illi quod perambulat in tenebris. Olim predictum est: ⁊ nunc tēpus impletionis aduenit: ecce in pace amaritudo mea amarissima. Amara prius in nece martyr̄: amarior post in conflictu heretico: amarissima nūc in moribus domestiorum. Non fugari: nō exterminari possunt: ita inualuerunt: ira multiplicati sunt sup̄ numerū. Intestina ⁊ insanabilis est plaga ecclesie: ⁊ ideo in pace amaritudo mea amarissima. Sed in qua pace? Pax est: ⁊ nō est pax. Pax a paganis: pax ab hereticis: sed nō profecto a filijs. Uox plāgentis in tēpore israel. ¶ Filios enutrivi ⁊ exaltavi: ipi aūt sp̄uerūt me. Sp̄uerūt ⁊ inualuerunt a turpi vita a turpi questu: a turpi cōmercio: a negocio perambulante in tenebris: fupest vt iam de medio fiat demoniū meridianū ad seducendos: si qui in xp̄o residui sunt adhuc q⁹ sistentes in simplicitate sua: siquidem absorbuit fluuios sapientiū ⁊ torrentes potentū: ⁊ habet fiduciā q⁹ influat in ora eius. i. humiles ⁊ simplices qui sunt in ecclesia: ipe eim est antixp̄s qui nō solū se diem: sed ⁊ meridiē mentit: ⁊ extollit supra id qđ colit vt deū: quē dñs iesus interficiet spū oris sui: ⁊ destruet illū illustratione adventus sui. Ecce diximus q̄les habemus pastores in via hac qua ambulam⁹: nō q̄les habere opz. Nō sunt omnes amici sponsi: qui hodie spōsi sunt ecclesie. Hinc inde assistere cernunt: ⁊ (vt vulgo aiūt) eā quasi addextrare videnṫ. Pauci admodū sunt: q̄ que sua sunt: nō querunt ex omnib⁹ charis eius. Diligunt munera: nec possunt pariter diligere xp̄m: q: manus dederūt mammone. Intuere quō incedūt nitidi ⁊ ornati: circūamicti varietate: tanq̄ sponsa procedens de thalamo suo. Nōne si quēpiā talia repēte eimi⁹ ꝓcedentē aspexeris: sponsam potius putabis q⁹ spōse custodē? Unde vero hāc illis exuberare estimes rerū affluentiā: vestiū splendor̄: ē mensaz luxuriam congerie vasoꝝ argenteoꝝ ⁊ aureoꝝ: nisi de bonis spōsi? Inter hec est q⁹ illa pauper ⁊ inops ⁊ nuda relinquit facie miserāda/inculta hispida ⁊ exanguis: ꝓpter hoc nō est hoc tēpore ornare sponsam sed spoliare: nō est custodire sed ꝑdere: mō est defendere sed exponere: non est instruere sed ꝓstituere: nō est pascere gregē dñi: sed mactare ⁊ deuorare: dicente dño de illis: q̄ deuorāt plebē meaz vt cibū panis. ⁊ iterū: q: comederūt iacob ⁊ locum eius desolauerūt. ⁊ in alio ꝓpheta. Petrā ꝓpli comedēt. quasi dicat: peccatoꝝ precia exigūt: ⁊ peccantiū? solicitudinē non impendūt. Quem dabis mihi de numero episcoporum: qui non plus inuigilet subditoꝝ euacuandis marsupijs: q⁹ vitijs extirpandis? Ubi est qui flectat ira? Ubi est qui ꝓdicet annū placabilē dño? Propterea relinquamus istos: quia nō sunt pastores sed traditores: ⁊ imitemur illos q̄ viuētes in carne/ plātauerūt ecclesiā sanguine suo. Et quidē isti sortiti sunt ministerū locū: sed nō zelum. Successores omnes cupiunt esse: imitatores pauci. Utinā tam vigiles reperirent ad curā: q⁹ alacres currūt ad cathedrā: vigilarēt vtiq⁹ solicite seruantes sibi creditā ecclesiā: immo vo vigilarēt pro sanctipsis: nec essent de se dicti: amici mei et proximi mei aduersum me appropinquauerūt et steterūt. Justa oīno querimonia: nec ad vllā iustius/q⁹ ad nostrā referēda etatē. Parū est nostris pastoribus q⁹ nō seruāt nos: nisi ⁊ perdāt. Ualiter quippe dimersi oblionis somno: ad nullum dñice cōminationis tonitruū expergiscuntur: vt vel suū ipsoꝝ periculū exp̄avescant: inde est q⁹ nō parcant suis: qui nō parcunt sibi: perimētes pariter et pereūtes. Nunc vo dicendū. Episcopi vo et sacerdotes huius tēporis/castitatis sanctimoniā (sine qua nemo videbit deum) tam in corde/ q⁹ in corpore quomodo studeṫ obseruare? Certe dñs dicit in euangelio ad epos: haud dubiū in primitiua ecclesia. Sint lūbi vestri p̄cincti: castitatē appetebās nō tamē sed etiam imperans. Attestatur etiā hanc spūsanctus in lege: q̄ ne mini nisi mūdis (⁊ p̄cipue a mulierib⁹) panes ꝓpositionis edere fas erat. Unde et achimelech dauid regi de his panibus: cū militibus sumere cupienti: nō prius concessit: q⁹ eos mūdos esse a mulieribus cognouisset dicēte rege dauid. Si de mulierib⁹ agitur: mūdi sunt ab heri et nudiustertio: iam tunc significāte spiritusancto/ ne minē ad mensam christi ad illūq⁹ panē angeloꝝ debere accedere/ nisi purificatū mente ⁊ corpore: ne qđ gratia diuina fidelib⁹ p̄parauit ad salutē: indigne sumentibus ad iudiciū fiat/ et ad cōdemnationē. Isti autez castitatis insigne qualiter custodiunt: qui traditi in reprobū sensum/ faciunt que non cōueniunt? Que eim in occulto fiunt ab episcopis: turpe est dicere. Melius itaq⁹ arbitror: super hoc dissimulare ⁊ supersedere: q⁹ aliquid vnde scandalizentur innocētes ⁊ inexperti dicere. Sed ego cur verecūdor: dicere: qđ ipsi nō verecundanṫ facere: imo qđ apls nō verecūdatur scribere et ꝓdicare! Dicit autē egregius ꝓdicator. Sic masculi in masculos turpitudinē operantes et mercedem sui erroris recipientes. ¶ Fratres: factus sum insipiens: vos me coegistis.

Psal. xxxvij.

Luc. xij.

Psalmo cxliij.

j. re. xxj.

esa. xxviij

pō. xxxix

esa. j.

Job. xl.

Rom. j.

j. the. iij
Ibidem

pō. cx.

¶ Sermo ad pastores in synodo congregatos.

Euerendissimi patres ⁊ dñi: ecce lecta sunt vba scri euāgelij in aurib⁹ vestris: ⁊ vtinā diligēter ⁊ tel lecta ab vniuersitate vestra. Intellect⁹ bon⁹ oīb⁹ faciētib⁹ ea. Seculares i speculis suis visu cognoscere solent pulchritudinē: aut turpitudinē suā. Alteri⁹ generis est speculū vestrū: in quo magis auditu/q⁹ visu potestis attendere quid deceat: ⁊ qđ nō deceat: qđ impediat: qđ expediat: qđ ex debito vestri officij vobis incūbat. Speculū vestrū sanctū est euāgelium. Cōsiderate obsecro nō vultū vestre natiuitatis: sed statū quotidiane cōuersationis: cōsiderate et nolite abire negligēdo: sed stetis diligēter inuestigādo: ⁊ perscrutando medullit⁹ cōsciētijs vestris: in testimonijs earū/ aut gloriemini: aut terreamini. Nā sicut multis gloria: ita multis est ignominia testimoniū cōsciētie sue. Ecce sacrū euāgelium sub numero triū personarū includit multitudinē vniuersam prelatoꝝ. Proposuit eim nobis bonū pastorem/ mercēnariū/ et furē. Si boni pastores estis/ gaudete: q: merces vestra copiosa est in celis. Si mercēnarij estis/ timete: q: periculū vestrū grāde est in terris. Si fures estis ingemiscite: q: locus vester magnus est in penis: nisi p̄ peraueritis ad penitentiā: ⁊ que vouistis dño deo vestro digne reddideritis. Uos maxime qui in circuitu dñi estis ⁊ in cōspectu eius affertis munera ⁊ offertis: nō corrupti bilium auri et argenti: sed pretiosi sanguinis ⁊ corporis agni immaculati. Quantā dignitatē cōtulit vobis deus! Quāta est prerogatiua ordinis vestri? Preterulit vos deus regib⁹? imperatorib⁹: preterulit ordinē vestrū oībus ordinib⁹? immo (vt altius loquar) p̄retulit vos angelis ⁊ archangelis: thronis ⁊ dominationib⁹. Sicut eim nō angelos: sed semē abrae apprehēdit ad faciendā redēptionē: sic nō angelis: sed hoībus: solisq⁹ sacerdotibus dñici corporis ⁊ sanguinis cōmisit cōsecrationē. Dēs eim sicut ait apls: sunt administratorij spūs: in ministeriū missi: ꝓpter eos q⁹ hereditatē capiūt salutis. Sed lōge excellēri⁹ officiū vestrū q⁹ ammirabile est: ⁊ nō solū in oculis vestris: sed etiā angeloꝝ. Hec sunt infelicissima tēpora q̄ prenidit apls Paulus: in quib⁹ hoies sanā doctrinam nō sustinēt sed coaceruāt sibi magistros ad desideria sua: in quibus a veritate se auertūt: ⁊ ad fabulas ⁊ vanitatea hui⁹ seculi cōuertūtur. Hec sunt inquā nouissima tēpora in quib⁹ refrigescit charitas: ⁊ abundat iniquitas multoꝝ. Quare hoc dico? Quia vt audistis tres plonas: immo vt plani⁹ dicā: tria genera doctoꝝ sanctū describit euangeliū. Primū genus aliquā quidē partē: sed vnūquodq⁹ duorū sequentiū copiosam et perniciosam includit multitudines prelatoꝝ: sed illos defendit numerus. In primo solo genere abundat charitas: in alijs duob⁹ oīno refriguit: vbi nimirū abundat iniquitas. Audistis ꝓpietates singulorū. Bonus pastor est/ qui ponit animā suā ꝓ ouib⁹ suis. Mercēnarius est/ qui vidit lupuz venientē et fugit. Fur est/ qui mactat et occidit. Bonus pastor nō suā voluntatē facere: sed dñi sui querit vtilitatē. Ipsi soli seruat fidē: ipsi laborat: ipsuz honorat. Ipsi xp̄i gloriā: nō sibi. Regi eim seculoꝝ imortali inuisibili soli deo honor et gloria in secula seculoꝝ amē. Nō nobis dñe nō nobis: sed nomini tuo da gloriā. Nobis miseris da veniā: da gratiam: tibi seruа gloriam: vtpote a quo venia est peccatoꝝ/et gratia meritoꝝ. Bonus pastor: in omni labore: vellicationis sue/querit nō que sua sunt: sed que iesu christi: qđ ꝓprium habet charitas. Un si qñq⁹ exceslerit: charitas operit multitudinē peccatoꝝ: sed ⁊ ipse aduocatū habet in celis/iesuz christū dñm nostrū: et ipse est ꝓpitiatio pro peccatis nostris. Mercēnarius est (vt diximus) qui videns lupum venientē fugit. Querit ergo que sua sunt: nō que iesu christi. Alioquin vtiq⁹ nō fugeret: sed sua: imo seipm fuipim pederet potius q⁹ gregē suū raptoꝝ exponeret. Multi sunt mercēnarij qui in ꝓsperitate leuiter discerni nō possunt a bonis pastoribus. Habēt eim multa cum ipsis cōmunia: habuerūt nāq⁹ sanā electionē in ingressu: habent nihilominus mundā cōuersationē in ꝓgressu pacē ecclesie amāt ⁊ querunt: viliter ac viriliter ecclesiasticis implicatur negocijs: nō recusant grauedines oneris: sed ꝑ ideo: quia ambiūt gloriā honoris. Amant eim primos recubit⁹ in cenis: salutationes in foro: ⁊ vocari ab hoibus rabbi. Multotiēs etiā cibantur pane lachrymarū: ⁊ vino compunctionis potātur ex recordatione peccatoꝝ: sicut testatur iunior filius qui in regione longinqua cōsumpsit omnē substantiā suam viuēdo luxuriose. Uñ ⁊ dixit. Quāti mercēnarij in domo patris mei abūdant panib⁹? Si panibus abūdant mercēnarij: nunquid fame peribunt operarij? Operarios dico: qui quanto rariores in terris: tanto chariores in celis habent. De paucitate eoꝝ cōqueriē xp̄istas dicēs. Messis quidē multa: operarij aūt pauci. Messis vtiq⁹ multa: ⁊ sacerdotes multi: ⁊ mercennarū multi: sed operarij pauci. Pauci plane operarij ⁊ admodū rari in cōfusibiles: qui aspicientes in auro: ē fidei ⁊ cōsummatorē iesuz: quos instruit vbo sanctę ꝓdicationis: nō destruit exēplo prauе operationis: efficacius opere q⁹ verbo prędicantes. Notandum vo q⁹ filius nō dicit: fac me vnū de mercennarijs tuis: sed fac me sicut vnū de mercennarijs tuis: vt videlz ea fibi offerat beneficia: quib⁹ illi cōmunicant in presenti. Inquit psalmista. Cibauit eos ex adipe frumēti. Quos eos? Audi quod premittitur. Inimici dñi mentiti sunt ei. Ubi sunt quos cibat ex adipe frumenti: et melle sariat. Qui sunt illi? Mercennarij: qui licet ad horam credant: in tempore tamen tentationis recedūt. Un de patet q⁹ amici sunt mundi. Amicus autem huius mundi inimicus dei constituitur. Iterū querunt que sua sunt;

Deb. ij.

Deb. j.

ij. Ti. iiij

Nota.

Mat. xxiij.

Luc. xv.

Luce. x.

pō. lxxx.

Un. viij.
Jaco. iiij
Phil. ij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

mat.xij. Luce. xj

non que iesu christi: et si nō querunt que illius sunt: cum eo nō sunt. Et qui cum eo nō sunt: cōtra eum sunt: q; ipse ait: qui nō est mecū: contra me est. Et qui cōtra eum sunt: inimici eius sunt. Hi per exteriora mentiūtur deo de interioribꝰ. Cū ēm sane predicēt ⁊ mūde viuant: sanitatē loquūt; intētionis: vt videlz deū habeant in causa: ⁊ omnia interiora eoꝝ benedicāt nomini sancto eius: cum tñ tamen nō deū sed mundū: nō dñm sed seipsos habeāt in causa. Mentiuntur potius deo q̄ hominibꝰ: ad cuius cōtumeliā spectat tanta collatio gratiarū: quibꝰ nō honorē dei: sed honorē hominis cōstat acquiri: nec charitati sed cupiditati deseruiri. Vñ operarius inconfusibilis postulat nō duo tantū: sed tria: quia funiculus triplex difficile rumpitur. Nō ēm postulat disciplinaz et scientiam: quas possunt habere et mercēnarij. Sed dicit: bonitatē ⁊ disciplinam: et scientiā doce me: que tria in solis filijs requiruntur. Quid ēm prodesset disciplinā habere in cōuersatione: scientiā in predicatione: nisi adsit bonitas in intentione? Nusq̄ scriptum est: aut carnis obsequiū: aut rationis scientiā sufficere: sed bona voluntas sufficit. Sanata ergo voluntate: vtilis erit ⁊ premiosa tam castigatio carnis per disciplinā: q̄ illuminatio rationis per scientiam. Propter supradictas ergo rationes et alias hmōi dicimus: quia in psperitate mercēnarius leuiter discerni nō potest a bono pastore: quia dum pacis arridet securitas: intētionis eius palliat infirmitas. Nihil occultū qō non reueletur. Vasa figuli probat fornax. Sflante vēto aduersitatis: statim qō infirmū est intentionis: ostēdit effectus operationis. Videt ēm lupum venientē et fugit. Qui sunt isti lupi? Tyranni: et raptores seculi: qui ppria tentati cō cupiscentia: vel ingenita cōpulsi malinolentia incēdunt ecclesias: vastant ouilia christi: spoliant pupillos ⁊ viduas: proscriptionē inducūt pauperibꝰ: deū blasphemāt in suis operibꝰ. Hi factis rapinis: fractisq̄ ecclesijs: cū gladius vltionis in eis exeritur: veniūt vel blandiendo: vel cōminando. Sfugitq̄ mercēnarius: vel amore blādientis vel timore persequentis. Unde fugit? A rectitudine iusticie: a defensione ecclesie: a liberatione patrie: ab vltione pupillorū et viduarū. Quo? Ad custodiēda que possidet: immo a quibꝰ possidet: videlz marsupia: horrea: cellaria: nō vtiq̄ pauperibꝰ reseruāda: sed euacuāda furibus: aut ignibus cōsumenda. Habet ēm aliquis intra prouinciam tyrannoꝝ positos parētes suos: ⁊ blandit proinde multotiens raptoribus: vt parentibus consulat: qui vt pacez habeant: ⁊ inter tyrannos floreant: affligi sancta permittit ecclesia: et iusticia conculcat. Et quid dicāde furibꝰ? Sfures sunt heretici. Hi sunt fures et latrones qui veniūt in vestimētis ouiū: intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Quotquot autē venerūt: fures sunt et latrones. Sfures latēter nocēdo: latrones aperte seuiēdo. Heretici praua dogmata disseminabāt in populo: et peruertūtate doctrine fidē catholicam obnubilabāt: ⁊ inducebāt simplices in errorē. Neminē vestrū credo esse hereticū: oēs creditis in deū trinū et vnū: quia passus sit ⁊ sepultus: quia descēdit ⁊ ascēdit. Sfacit ñ hec fides catholicū? Hec fides vtiq̄ demones essent catholici: q; (vt dicit iacobus) credunt et cōtremiscūt. Verū vtiq̄ catholicū facit non fides cōmunis demonibꝰ ⁊ hominibꝰ: sed ea tm̄ que cōmunis est horibus ⁊ angelicis spiritibꝰ. Que est illa? Que per dilectionē operatur. De qua apls dicit. Neq; circūcisio aliquid valet: neq; preputiū: sed fides que per dilectionem operatur. Hec fide ipse preditus erat cū diceret. Dum tēpus habemus operemur bonū ad oēs: maxime autez ad domesticos fidei: nō seculi. Habetis hanc fidem? Vtinā. Sed hec est fides que vincit mundū: q; hec est victoria q̄ vincit mundū fides nostra. Dixerim vos vincere mundū aut vinci a mūdo? Video ecclesias vestras male tractas: video quasdā semirutas: quasdam oīno obrutas: video in villis solitudinē in agris silentiū: ⁊ vbiq̄ exterminiū: video in militibꝰ insolentiā: in horibus inobedientiā:

ecc̄s.iiij. pſ. cxviij

mat. vij. Jaco. ij. Gal.v. Gal.vj. j. Joh.v

⁊ in omnibus insipientiā. Libēter tñ suffertis hmōi insipientes: cū sitis ipsi fortissimi sapientes. Sustinetis ēm q̄ vos in seruitutē redigāt: q̄ deuoret: q̄ accipiāt: q̄ sup vos extollantur: q̄ etiā in faciē q̄sq̄ vos cedant: aut etiā reclusos in carcere emūgant argēto. An hec patrimini vt in patientia vestra possideatis animas vestras? Patientia ēm nobis necessaria est: vt volūtatē dei facientes fructū cum gaudio reportemus. Toleratis hec vt volūtatē dei faciatis? Nō vtiq̄: sed vt vestra volūtate propriā impleatis: vt carnis vestre licētius curā geratis: vt pueris vestris ⁊ parentibꝰ cōmodius puideatis: ⁊ villas tyrannoꝝ in pace eoꝝ inhabitetis vtentes nemoribꝰ ⁊ agros colētes. Propter hoc palpatis principes: ⁊ potestates tenebrarū harū: tam horēs q̄ demones. Hories: q; ad velle eoꝝ loquimini: ad velle eoꝝ ligatis ⁊ soluitis. Ipsi sunt semiepi: semiarchidiaconi: imo vt verū fatear (salua pace omniū) ipsi sunt supra epos: supra archidiaconos: supra presbyteros: ⁊ vere qui potestatē habēt hodie benefici vocant. Palpatis demones: q; facitis eos in vobis similes altissimo. Ponā inquit sedez meā ad aquilonē: et similis ero altissimo. Et ipse q̄ est rex glie sup oēs filios superbie: frigore iniquitatis sue cōgelauit interiora vestra: ⁊ vt fortis armatus custodiēs atriū suū: in pace obtinet cathedram voluntatis vestre in qua deberet altissimus residere. In terra inquit pax dominibꝰ. Quibꝰ? Magne scītie! Magne nobilitatis? Non: sed bone voluntatis: ⁊ vbi pax: ibi deus: q; in pace factus est locus eius. Vñ paret: q̄ sedes eius bona volūtas est. Qui ergo nō deū: sed diabolū habet in habitatē interius: ⁊ tyrānis atq̄ raptoribꝰ deseruit exterius: vincit ne mundū? Immo victus est a mūdo: victus est a diabolo: victus est a carne sua. Infixus est in limo profundi: ⁊ nō est ei substātia: vel potentia resurgendi. Dñe deus virtutū excita potentiā tuā ⁊ veni: vt educas nos de lacu miserie: ⁊ de luto fecis: operi manuū tuarū porrige dexteraz. Educ de carcere animas nostras: vt iam nō obediāt mūdo: sed cōfiteant nomini tuo. Placabilis esto super officialibus tuis: qui tibi rationē reddituri sunt de ouibus tuis. Veni dñe ⁊ noli tardare. Insanit diabolus: insanit hostis humani generis: scies q̄ modicum tēpus habet. Sfidem habemus: sed sine operibꝰ mortua est: ⁊ nos mortui cū ipsa. Auge nobis fidem: vt in vicarijs tuis per dilectionē operet: quatenus ad imperiuz eoꝝ montes trāsferant: ⁊ de obsessis animabꝰ demones efferant: vt de ipsis prius ejiciātur: q̄ cū ipsis prosiliant in ignē eternū. Auge inquā nobis fidē: q; hec est victoria que vincit mundū: fides nostra. Hac fide sancti vicerūt regna: operati sunt iusticiā: exinxerunt impetum ignis: effugarūt aciē gladij: cōualuerūt de infirmitatibus suis. In partibꝰ nostris vbiq̄ ignis: vndiq̄ gladiꝰ. Quare nō operamini iusticiā? Quare nō extinguitis ignes? Quare nō effugatis aciē gladij? Quare? Ratio in promptu est: q; nō deo: sed horibus queritis placere. Unde Paulus. Si adhuc horibus placerē: christi seruus nō essem. Vos non cōualetis de infirmitatibus vestris: sed torpētia de ignauia vestra: nec de malefactoribꝰ potestis facere iusticias. Quare? Quia nulla est virtus fortitudinis vestre: quoniā dissipat dñs ossa eoꝝ qui horibus placēt. Caro infirma: sed ossa sunt fortia. Dissipauit ergo ossa. i. fortitudinē eoꝝ: qui horibus querūt placere. Cōfusi sunt qm̄ deꝰ spreuit eos: ⁊ vos cōfusi estis in actibꝰ vestris: nō honorati: sed onerati dignitatibꝰ vestris: qm̄ deꝰ spreuit vos. Spreuit ēm deꝰ oēs discedētes a iudicijs suis. Sfidē habetis: sz ad opera vos inuito: vos maxime q̄ estis vicarij christi: q̄ estis pastores animarū: q̄ alios debetis instruere nō destruere. Vos inquā maxime: quia soli nō potestis perire: qui prēire debez docēdo ⁊ operādo. Multi sunt catholici pdicādo: q̄ heretici sunt operādo. Nō heretici faciebāt per prava dogmata: hoc faciūt plures hodie per mala exempla. seducunt scz populū ⁊ inducunt in errorē: et tanto grauiores sunt hereticis: quāto prauālēt opera vbis.

ñ. Cor. xj

pſ. lxxix

Ibidem

pſ. cxviij

Unigenitus qui est in sinu patris: nōne de secreto suo p̄dixit ad publicū vestrū? Nonne de celo descēdit ad terras: vt predicatione ⁊ cōuersatione sua persuaderet hominibus cōtemptū mundi? Nonne vos estis vicarij eius? Nōne quod predicauit ⁊ vos deberis predicare: qō dissuasit dissuadere: qō persuasit persuadere? A christo dicti estis christiani. Nōne ea via qua christꝰ ambulauit: ⁊ vos debetis ambulare? Nonne sicut conuersatus est: ⁊ vos conuersari eius debetis cōuersari? Ita plane: nisi forte doctiores eo fueritis vel sanctiores. Dicite ergo archidiaconi: dicite presbyteri: dicāt etiā pontifices: in frenis/in sellis/quid facit aurū? In vestimentis tantus ornatus? In cibis tam superfluus apparatꝰ? Esca vērmi: ⁊ venter escis: deus aūt et hunc ⁊ has destruet. Multus erat nitor vestiū: ⁊ delicatus cibozꝝ apparatus: apud illum diuitē euangelicum: qui induebat purpura ⁊ byssō: ⁊ epulabat quotidie splēdide. Mortuus ñ est: ⁊ sepultus in inferno. O dirum/o execrabile et horrendum sepulcrū: vbi est fletus ⁊ stridor dentiū: vbi sunt aque niuiū: vbi vermis qui non moritur: vbi ignis qui nō extingit. Hoc sepulcrū diuitē: sed sinus abrahe pauperē lazarum excepit. Quis sapiēs ⁊ custodiet hec? Uir insipiēs nō cognoscet: ⁊ stultus nō intelliget hec. Quis obsecro laicoꝝ auidius clericis querit tēporalia: ⁊ ineptius vtitur acquisitis? Cum tantū fastum videāt laici in supellectili clericoꝝ: nōne per eos potius imitātur ad mundū diligēdū q̄ negligendū? Medice cura teipm. Si mundū predicas cōtemnēdū: cōtemne tu primo: et ad ipsum efficacius alios inuitabis. Da voci tue vocē virtutis: consonet vita verbis: ⁊ statim erit in ore tuo viuus et efficax sermo dei: et penetrabilior omni gladio ancipiti. Non sic profecto est: sed sicut populus: sic ⁊ sacerdos: sicut laicus sic et clericus. Uterq̄ cupit: vterq̄ diligit mūdum: ⁊ ea que in mūdo sunt. Laicus tñ cū labore: sed clerici sine labore volūt possidere totū mundū. Cōmunicare volunt cupiditati et superfluitati hominū: sed non labori. Peccare volunt: sed nō flagellari cuz hominibus. Unde timendū est q̄ flagellentur cū demonibus. Quomodo seculares nō expenderent substantiā suā viuendo luxuriose: etiā in presentia sacerdotū: quomodo nō intenderēt vanitatibꝰ et lenocinijs huius seculi: quomodo nō essent insolētes ⁊ elati: cū tantū fastum: tantā insolentiā videāt clericoꝝ? Nōne in presentia eoꝝ irreuerēter abuti mini elemosynis pauperū? De patrimonio crucis christi nō facitis codices in ecclesijs: sed pascitis pellices in thalamis vestris: impīguatis carnes: ad/omatis equos: phalerātes pectora: ⁊ capita deaurādo. Et vere in capitulis omniū platearū dispersi sunt lapides sanctuarij. Platee late sunt: ⁊ lata est via que ducit ad mortē. Lapides sanctuarij: idest sacerdotes: sunt in capitibꝰ. i. in introitu latarum viarū: docēt ēm populos per prava exēpla/ingredi vias latas que ducunt ad mortē: ⁊ demergūt in pfundum inferni. Dolo: capitis / in mēbra redundat. Capita populi/sunt sacerdotes. Omne caput languidū: ⁊ omne cor merens. Languēt prelati ecclesie in cupiditatibꝰ suis. Quia ergo languor est in capitibꝰ: merore obortur in coribꝰ. Corda sunt ecclesie viri religiosi: qui honorē suum intelligēteo: nō respiciūt in vanitates ⁊ insanias falsas: nec cōparant iumētis insipientibꝰ: nec similes fiunt illis: qui plorātes plorāt in nocte huiꝰ aduersitatis: vbi apud prelatos ecclesie imalescit cupiditas: ⁊ charitas refrigescit. Et merito clamat ecclesia sancta hodie. Ecce in pace amaritudo mea amarissima. Multa est hodie ⁊ lōge gravior/q̄ credi possit persecutio sancte ecclesie: ⁊ talis incūbit/qualis a principio nō fuit. Multis modis pſecutus est eā diabolus: sed numq̄ grauius q̄ hodie: q; nūq̄ fuit maior: perditio christianoꝝ: nec liberior: aut securior: trāsgressio diuinoꝝ pceptoꝝ. Ecclesiā incipientē persecutꝰ est per tyrannos: pficiētē persecutus est per hereticos: iam letam et floretem persequitur per motus illicitos. Tria sunt in anima: ratio/voluntas/sensualitas. Rationis est

j. Cor. xj. Zu. xxj.

Zu. xxij.

Esa. xiij

pſ. lij. pſ. xcj.

Zuce. ij.

pſ. lxxv.

Ibidem

pſ. cxviij

Esaie xxxviij.

ebre. iij.

Deb. xj.

Deb. xij

Bak. j.

Esa. j.

iudicium: voluntatis desiderium: caro debet obsequium. Carnē ergo cruciauit in martyribus: rationē pertur bauit in simplicibꝰ: sed voluntatē hodie deprauat generaliter in omnibꝰ. Fuit ergo amaritudo ecclesie amara quidē in persecutione tyranno: sed amario: in versutia hereticorum: sed amarissima hodie per prauitatē desideriorum. Ve qui dicūt pax pax: ⁊ nō est pax. Pacē habet ecclesia apud extraneos: sed filij nequā filij: scelerati seniunt in ea: qui propriā matrē euiscerāt vt se pariant in honorez. Pacem vbiq̄ habet exteriorē: sed interiorē in paucis habet: quia vbiq̄ aut fere vbiq̄ iudicio rationis nō cōsentit voluntas sed captiuam eam ducit in lege peccati: quia et si ratio sana sit in iudicio: voluntas tamē prana est in desiderio: in qua nimirum residet diabolus similis altissimo: vt supra diximus. Euigilate iusti: abijcite diabolū: et sedem dei expurgate: quia iusticia et iudicij correctio sedis eius. Et gentibꝰ iniquitatibꝰ vestris egressus est de templo suo. Reducite eum ad templū sanctū suum. Templum enim dei sanctū est/qō estis vos. Anima iusti sedes ⁊ templū dei est. Dñs in templo suo facit mirabilia: et preber oracula. Ue istar ad templum suū dominator: quē queritis: quo possitis dominari desiderijs carnalibꝰ: ⁊ diabolicis resistere tentationibꝰ. Veniat ⁊ angelus testamēti quē vos vultis: q̄ annūcier vobis suā voluntatē: ⁊ cōfirmet pmissam hereditatē. Inducāt eum in templum suū parentes eius: pater videlz et mater et fratres eius. Qui sunt illi? Respōdeat ipse. Quicūq̄ fecerit volūtatē patris mei qui in celis est: ipse meus pater/⁊ mater/⁊ frater/⁊ soror: est. Pater generādo per verbū predicationis: vt dicit apls: ego p euā geliū in christo vos genui. Mater pariēdo per exēplum sancte conuersationis. Sfrater et soror: caste diligendo in amore fraternitatis. Hi parentes estis vos: aut esse debetis. Statuit vos populus mediatores inter se ⁊ deum: vt vobis loquatur deus ⁊ vos ad illū. Ideo dant vobis elemosynas: et primitias suas: vt vestris precibus ⁊ meritis propitietur eis deus: et introducātur ad illum. Sed eum quē vobis redditis offensum: qualiter alijs redderis placatū? Nō est munda corā deo oratio vestra. Queritе ergo vos parētes iesu christi: qui adducāt eū ad vos: et inducant in templum suū. Queritе eos qui voluntatē dei faciunt: qui cōtemserunt viram mundi: qui castigant corpus suū: et in seruitutē redigunt: nō vt hominibꝰ: sed vt deo placeant. Non solum recipere: sed diuidere sciatis elemosynā. Sfacite ⁊ vos vobis amicos de māmona iniquitatis. Nō solū loquamini: sed ⁊ operemini bonum ad oēs: ⁊ vt dicit apls: beneficietis ⁊ cōmunionis nolite oblīuisci: quia talibus hostijs promeret deus. Inducāt pīdē iesum in templū suū per iusticiā: ⁊ perducant per iudicium. Aperite et portas iusticie: alioquin nō ingredietur ad vos. Diligite iusticiā qui iudicatis terrā. Veltrū est facere iudiciū: quia senatores estis oris terraruz. Diligite ergo iusticiā: ⁊ recte iudicare filij hominū. Quid dubitatis? Apprehēdite disciplinam/et cōtineatis vos a prauis operibus vestris: iusticiā habēdo ac faciēdo: quia qui cōtinens est iusticie/apprehēdet illam: ⁊ obuiabit illi quasi mater honorificata. Sine iusticia non solum respublica: sed nec parua domus subsistere pōt. Quare timetis principes et potestates tenebrarum harum? Quare vos illis subiicitis? Vultis exaltari in terra: vultis exaltari in gentibus? Apprehēdite ⁊ facite iusticiā. Apprehendite continendo vosmetipsos: facite humiles ⁊ pauperes iustificando: et profecto in iusticia exaltabimini. Dicit ēm psalmista. Et in iusticia tua exaltabuntur. Qui? Beatus scz populus qui scit iubilationē. In iubilo diuerse voces consonant. Sciunt ergo iubilationē: qui sciūt pacem gentibus dare et liberare populum dei: et vnitatem populoꝝ seruare in vinculo pacis. Hi tales domine non in tenebris huius mundi aberrabunt: sed in lumine vultus tui ambulabunt: nō in sua facie: sed in tuo nomine exultabunt. non in tyrannorum amicitia: sed in tua iusticia exaltabun

mat. xij. j. Cor. iij.

Mich. vj.

j. Cor. iij.

Zu. xvj.

Sap. j. pſ. lvij.

Ecc̄i. xv.

pſalm. lxxxviij. Ibidem

Ibidem

Universidad de Deusto
Biblioteca

tur. Tunetis conculcari a leonibus: si iusticiam timueris/
Dan. vj. tis: Daniel in lacu leonum clamat: ⁊ nō nocuerūt mihi.
ps. xlvij. Quare? Quia justicia coꝝ deo inuēta est in me. Justicia
plena est dextera tua. Per dexterā spualia: per sinistram
puer. iij accipiūtur tēpoꝝ alia. Longitudo dieruꝫ in dextera eius:
in sinistra aūt diuitie ⁊ glia. In iudicio ad sinistram eius
mat. xxv erūt hedi: quib⁹ dat in hoc seculo gloriam et diuitias: ad
dexterā autē agni: quib⁹ p:eparata est longitudo dieruꝫ.
Nolite sitire munera in sinistra eius: q: qui desiderāt ei⁹
sinistrā in hoc seculo: collocabūtur ad sinistrā eius in iu
dicio. Adherete dextere eius: vt in iudicio ad dexterā ei⁹
sedeatis super sedes iudicantiū: et in p:esenti nō p:opria
ps. cxvij virtute: sed virtute dextere eius superboꝝ et sublimium
colla p:emaris: quia dextera dei fecit virtutem. Vultis ⁊
de manu eius accipere duplicia: idest spualia et tempo:a
Mat. vj lia: p:imū querite regnū dei ⁊ iusticiā eius/ q⁹ est dextre
re: ⁊ hec omnia adjicientur vobis/ que sunt sinistre. P:i
mū querite regnuꝫ dei: vt in interio:ibus vestris habiret
et regnet deus. Deinde iusticiā eius: vt legē ex o:e vestro
requirat et assumat populus: et ex tanta gratia meritoꝝ/
ps. cxl. rribuetur vobis gloria p:emioꝝ: quam nec oculus vi
dit ⁊c. Et p:eter hec adjicientur vobis hec tēpo:alia: quia
Ibidem gloria ⁊ diuitie in domo eius. Cuius eius? Dauid dubium
puer. x. quin iuste generationis: de qua p:emissuꝫ est. Generatio
ps. cij. rectoꝝ benedicetur. Benedicta in p:edestinatione: bene
dicitur in iustificatione: benedicet in glo:ificatione. Be
nedictio dñi super caput iusti: q: misericordia dñi ab eter
no: per p:edestinationē: ⁊ in eternū per glo:ificationem.
ps. xcvj Jfacite ergo iusticiā: nō tamen p:o vestro arbitrio: sed di
cante iudicio: quia iusticia ⁊ iudiciū coꝝ: rectio sedis eius
Si rantum faceretis iudiciū: nec aliquod haberetis do
minū: iudices tantū essetis nō iustificatoꝝ: es: et ideo iu
Sap. iij. sticiā facere nō possetis. P:opter hoc qui dedit vobis iu
diciū: dedit ⁊ dominiū: vt p:edixit ꝓpheta. Judicabunt
nationes ⁊ dominabūtur populis. Supler est dominiū
p:elatoꝝ. Habēt enim claues ecclesie: quibus claudunt
et nemo aperit: aperiunt et nemo claudit. Habent et re
Esa. v. galia: quia domini sunt y:bium et oppidoꝝ um. Nec soluꝫ
episcoparus: sed et consulatus habēt: vt merito eis dica
tur. Quid vltra debui facere: et nō feci? Sed q⁹ datū est
illis in adiutoꝝiū: factum est illis in scandalum.

¶ Super Salue regina. Sermo. j.

Salue regina misericordie: vita/dulcedo/⁊ spes nostra salue. Do
mine labia mea aperies. Dñe tecū: ⁊ tu me
cū. Dignare me laudare te. Sub tuam p:otec
tionē cōfugio: vbi virtutē acceperūt infirmi. Esto mihi
turris fortitudinis a facie inimici. Te nostra vox p:imum
sonet: et o:a soluamus tibi. Dulce canticū ac nobilissimū
melos q⁹ in honoꝝem sancte marie quater in anno o:do
noster deuotissime cōcinit: ad edificationē nostram discu
tiendum fratres assumpsimus: quia speciali dulcedine
multa referrū mastication continua reperimus. Nam a
summis labijs canticū istud effusuꝫ venit. Habet em̄ fun
damentū: Jfundamentū eius in montib⁹ sanctis. Jfunda
mentū ei⁹ interne dulcedinis suauitas est. Et vbi hec misi
in montib⁹ sanctis? Hoc est in mentib⁹ nostris. A sanctis
cōpositū: a sanctis institutū: digne frequētabit etiā a san
ctis. Et vere nisi a religiosis ⁊ affectione sancta feruenti
bus: nec subtiliter intelligi: nec efficaciter poterit decan
tari. Est em̄ tam suaue ad gratiā: tam fecūduꝫ ad sensuꝫ:
tam etiā p:ofundum ad mysteria. Tale enim est q⁹ a no
bis cōsiderari et discuti (p:out dignū est) non valeat. Ex
eo aūt̄ q⁹ suauiter sonat mulcet affectum: et de sensuum
vbertate mentē impinguat: ⁊ in sanctā sancto:uꝫ aduoca
tam sc̄z nostrā dum eā quasi p:esentē salutat: omnia inte
rio:a nostra medullitus inflammat. Oportet em̄ vt no
bis p:esentē esse dicamus: quā p:esentē salutamus: et to
tam animę nostre trinitatē in eā dirigamus: quā tam de
uotissimis p:ecibus exo:amus. Agnoscit certe ⁊ diligit di
ligentes se: ⁊ p:ope est in veritate invocātibus se: p:eser
tim his quos videt sibi cōfomes fac:os in castitate ⁊ hu
militate: si ꝫ charitatē adiecerint: ⁊ totā spem suā (post
filiū suū) in ea posuerint: ⁊ toto co:de quefierint: o:ātes
⁊ frequēter dicētes: subueni domina clamātibus ad te iu
giter. Nō aspernatur affectū p:edulcem: ingens defide
rium: inundationē lachrymarū: assiduitatē p:ecū quoꝝ
libet q⁹ peccatoꝝ: si tamē lauerint a malicia co:: dissol
uerint colligationes impietatis: soluerint fasciculos de
p:imentes: diminuerint q̄ fracti sunt liberos: ⁊ omne onus
diripuerint. Data est ei potestas in celo ⁊ in terra/ q⁹ pos
se potestas est: ⁊ in manib⁹ eius vita ⁊ spiritus nostri: et
oculi omniū christianoꝝ in eā sperant: ⁊ ipsa dat eis escā
gratie (qua plena est) in tēpo:e oppo:tuno. Veniemus er
go fratres co:: nostrū cum manibus ad eam: ⁊ app:opin
quemus ei passibus amo:is: immolātes ei hostiā laudis:
reddētes eiꝫ vota nostra de die in diē: de hora in horā: dicē
tes assidue: Salue regina misericordie. Quis mihi di
gne huius carminis referabit sacramentū? Quis mihi di
gne explicet tam insolite salutatiōis exo:diū? Dirigo fon
tium ⁊ fluminū mare: virtutū autrix ⁊ scientiarū scientia
sanctarū maria: quia sicut sol vniuersa celi lumina p:ecel
lit p:erogatiua claritatis eximie: sic ipsa torā rationalem
creaturā (post filiū) p:ecellit splēdo:e virtutis ac sciētie.
Ad eam nō incōgrue pertinere dicimus q⁹ scriptum est.
ps. lxxij. Q̄ bona dña israel his qui recto sunt co:de. Qui recto
co:de ⁊ recte in omnib⁹ cōsentiūt: hi recto sunt co:de: his
aduocata nostra sola bonitate sua agēte/ p̄sentie sue tan
tam plerūq; copiā exhibet: ⁊ q̄ sit o:abilis exhibitiōe im
partite gratie docet: vt innouati spiritu p:oclamēt per cō
solationē experientie. Salue regina misericordie. Jn his
intelligētia nō capitur: nisi quantū experiētia sapit. So
la vnctio spūs docet hec. Plus valet hic iubilus co:dis:
q̄ strepitus o:is: motus gaudioꝝ q̄ sonus labioꝝ: conso
nantia voluntatū magis q̄ vocū. P:o hmōi dicere cautū
duxi: quis mihi carminis hui⁹ referabit sacramētū? Quis
p:o raro dici solet. Rara siquidē auis in terra tantā pro
mereri familiaritatē in oculis maiestatis: quatenus expe
riētia indulte gratie: p:esentiā illius agnoscēs q⁹ valeat
exultans dicere: salue regina misericordie. Juste regina
mūdi: ⁊ regina celi ō:: per quā vtriusq; creato: ⁊ recto: ge
neratur. Verū quo pacto ō: regina misericordie: cū mise
ricordia nō subsistātia sit: sed pietas superne clemētie: vel
affectio benigna rationalis creature? Meronomice er
go poterit intelligi/ hoc est per efficientē id q⁹ efficitur:
vt opus misericordie p:o misericordia intelligat. Opus
misericordie reparatio nature. Misericordia dñi plena
est terra viuētiū ⁊ mo:ientiū. q̄ angeli creati: q̄ cōfirma
ti: hoies plasmati ⁊ reparati: misericordie est/ que ab eter
no et vsq; in eternū p:imo: dialis ipsa causa omniū ⁊ can
talissima causarū. Effectus huius/ est opus saluādoꝝ: sa
lus hec/ est adoptio filioꝝ dei: quoꝝ regina sancta sancto
rum: cuius virginalis partus eoꝝ esse omnium. Regina
glorie nomē et honoris: magnificētie ⁊ decoris: dulcedi
nis ac pietatis: amoris ⁊ honorificētie: sublimitatis ⁊ po
tētie: gubernationis ⁊ iusticie: defensionis ⁊ gratie. San
cta sanctoꝝ: hec omnia nobis ⁊ p:o omnib⁹ nobis: cui de
cantamus assidue: Salue regina misericordie. Possum⁹
etiā sic intelligere: q̄ regina misericordie ō:: vt soli tribua
mus diuine misericordie ⁊ nō meritis: q̄ super oēm crea
turā ipsa sanctitate ac dignitate p:ecellens: regine voca
bulo ⁊ honore sublimat amplius: ⁊ iam in hoc cōuenien
ter vocat regina misericordie: q̄ diuine pietatis abyssum
cui vult ⁊ q̄n vult: ac quomodo vult/ creditur aperire: vt
quiuis enormis peccator nō pereat: cui sancta sanctoꝝ
patrocinij sui suffragia p:estat. Eap:opter dicamus oēs
dicamus singuli: dicamus assidue: salue regina misericor
die. Sequit. Vita dulcedo ⁊ spes nostra salue. O: do pul
cherrimus: dulcedinez vita p:ecedit: spes sequitur. Non

enim sapis nisi vivas: nec sperabis nisi vivas et sapias.
Et sapoꝝ: sed es est dulcedinis: gust⁹ sapoꝝ. Breuitati stu
dendū statuimus: ⁊ ideo de vario vite statu dicere supse
demus. De illa vita hoc in loco dictum esse credimus: de
Joh. vj. qua Johānis euangeliū loquit⁹: qui manducat me ⁊ ipse
viuet ꝓpter me. Quidni viuat: qui vitam mānducat? Ego
sum inquit vita. Et beat⁹ qui mānducat panē hūc in regno
Lu. xiij. dei: q⁹ intus est. Regnuꝫ dei/ charitas/ gaudiū/ pax. Et
vita: ⁊ panis: ⁊ charitas: vnū sunt. Magne delitie chari
tas: que foras mittit timorē. Qui manet in hac: ⁊ mandu
cat eā: ⁊ mānducat ab ipsa. Ipsa est q̄ pascit inter lilia: pa
scit ⁊ pascit ⁊ nos ⁊ a nobis. Quō inquis? Si diligit de⁹
nos: in se trahit nos: ⁊ ecōuerso. Lib⁹ iste charitas dei: ⁊
deus virtutū: ⁊ scientiarū fons: vitā p:estat aīe que nunc
est/ ⁊ futurā. Et hec nobis sancta sanctoꝝ meto nomice:
Phil. j. Deuter. xxviij. sc̄z que et vitā hāc nobis peperit/ ⁊ preciū infundit. Hec
est de qua dicit apls. Mihi viuere christ⁹ est: ⁊ viuit in me
christus. De hac in deuteronomio circūcisione carnali.
Et erit vita tua pēdens ante oculos tuos: et nō credes vi
Exodi xxxiij. te me. Vita hec dat dulcedinem: sed seipsam de seipsa. Si
inueni gratiā in oculis tuis (ait moyses) ad plenitudinē
gratie: ostēde mihi teipsum. Et ecōtra. Ego omne bonus
ostendā tibi. Vnū petit: ⁊ reptomissa est oīmoda pleni
tudo. Quid tam diuersum q̄ vnū ⁊ oīa? Sono diuersuꝫ:
re vnū: diuersum p:onūciatione: vnū idēritate. Deus er
go omne bonū ⁊ summū bonū: etiam dulcedo ⁊ dulcedi
Eccli xxiij. nis genus generalissimū. Qui edūt me adhuc esuriēt in
quit: ⁊ qui bibūt me adhuc sitiēt. Quare? Quia bonus ⁊
dulcis. Bonus deus israel rectis co:de: sed et dulcis ⁊ re
ctus. Nec bonitas: nec iusticia sine rectitudine. Qui bibit
de illa: sitiet iterū: de ista q̄ biberit: fiet in eo fons aque sa
lientis in vitā eternā. Siquidē apud ipsuꝫ fons vite: ⁊ ipse
fons vite: ⁊ iam fluminis impetus q̄ letificat ciuitatē dei.
Esto ciuitas dei: ⁊ letificabit te impetus hic. Parat em̄ in
dulcedine sua pauperi de⁹. Jfructus em̄ dulcis gutturi: ⁊
guttur ei⁹ suauissimū: ieffabilia oīa. Hic calculus est quē
nemo scit: nisi q̄ accipit. Sunt em̄ in illa interne festiuita
tis gaudia: q̄ quotidie mētibus nostris p inspiratiōne sui
Joh. xv. amo:is imp:imit interna ⁊ eterna dulcedo. Nota (inq̄t)
feci vobis oīa quecūq; audiui a patre. Et ad moysen. Bo
nū ostendā tibi. Oīa q̄ audiui a patre: ⁊ q̄ p:mittit moysi:
vnus denari⁹ est qui p:mittit labo:ātib⁹ in vineis: ⁊ vna il
la quā petijt dauid: ⁊ vnū illud q⁹ necessarium est. Mel
est q⁹ lugit israel de petra: ⁊ oleū de saxo durissimo. Dan
diū est q⁹ nemo tollit: osculū est de quo scriptū est: oscu
let me osculo o:is sui. Interne suauitat⁊ gustus ac dulce
do est: ⁊ māna abscōditū: ⁊ thesaurus abscōdit⁹ in agro:
cui cōparatū omne dulce amarū: omne deco:ꝫ fedū: om
ne iocundū triste: omne p:eciosuꝫ vile: sordidū omne q⁹
desiderabile est in oculis amatoꝝ mūdi fluentis. Nā p:e
ciosam margaritā datis o:bus terrenarū rerū delectame
tis: sancta sanctoꝝ cōparauit: ⁊ nobis in filio suo p:epa
rauit: ⁊ p:eparat semp interuētu suo nobis o:ātib⁹ oleuꝫ
effusuꝫ dulcedinis hui⁹. Nō erit ab re: sed valde oportunuꝫ
si ipsaꝫ reginā misericordie/ virā ⁊ dulcedinē nostrā dica
mus: q̄ minus exptā adhuc vite hui⁹ ac dulcedinis sumus
sed p ipsam speram⁹ nos posse cōsequi quicq̄d tot⁹ boni
tatis facto dignat⁹ fuerit gr̄e nobis impartiri. Sequitur.
Spes nostra salue. Spes est in vtute q̄si scintillatio in fo
mite. Sine fomite durare non pōt scintillatio. Subtrahe
fomitē/ interit/ emoritur. Subministra: viuet. Haud secus
spes ruit sine fundamēto: sine pabulo moritur: inedia defi
cit: extinguit sine nutrimēto: arescit succisa radice. Spes
em̄ sine vita virtutū ⁊ deuotioīs dulcedine nō est spes: sz
p̄sumptio. Inter timorē ⁊ securitatē spes media est: ⁊ est
spes incerti nomē boni. Vita ⁊ dulcedo exterminat faciē
timoris: securitati dat fortitudinē: dat decoꝝē. Eap:opter
dicit deo. Singulariter in spe cōstituisti me. Et in pace in
idipsum dormiā ⁊ requiescā. Est em̄ fulcita floꝝib⁹: ⁊ sti
pata malis charitas illius q̄ foras mittit timoꝝes; ⁊ dicet.
Leua ei⁹ sub capite meo: ⁊ dextera eius amplexabit me.
Leua cōminatio supplicij: dextera p:emissio regni. Inter
has spes cubat: in molli strato charitatis: vita ⁊ dulcedo
sternūt hoc: ⁊ b est mediū illud in ferculo salomonis de
quo scriptura ait. Media aūt charitate cōstrauit. Videes Can. iij.
nūc sublimitatē carminis hui⁹. P:imo ponit vitā que est
in integritate virtutū: sc̄do dulcedinē spualiū gaudioꝝ: de
inde spem infert eternoꝝ. Oīa hec regina misericordie:
dña mūdi: regina celoꝝ cōtulit mūdo: virgo virginū: san
cta sanctoꝝ: lumen cecoꝝ: iustoꝝ glia: pcatoꝝ venia: desp
ratoꝝ reparatio: deficientiū fortitudo: salus o:bis: specu
lum totius integritatis: ipsa intercedat p:o peccatis no
stris p:estante dño filio eius et vnico: cuius regnū et impe
rium sine fine permanet in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Unde supra. Sermo. ij.

Jlingue centū reso
narēt o:a: centum: ferrea vox mihi maria:
nil dignū tibi dicere possiꝫ stella maris que
virgo beata vocaris. O q̄ te memore virgo
quib⁹ laudib⁹ efferā: Jn fandissima lingua mea: que coin
quinata est cum mo:uis: incircūcisa labijs: nec purgata
igne altaris: inquietū malū: habēs i narib⁹ sp:iritū rumis
effluens vndiq⁹: quid dignū laudis laudib⁹ tuis poterit
immolare? Eleuata est magnificētia tua sup celos: et sup
oēm terrā gloria tua: ita vt nec in celo inueniat creatura
que tuā digne laudare queat magnificentiā: nec in terra
sit que gloriā tuā exprimere valeat. Jsemo em̄ nec in celo
nec in terra inuētus est dignus aperire libꝝ: rogatiua
rū tuarū: et digne soluere septē signacula ei⁹. Plenitudi
nē gratie: aduentū spūssancti in te: virtutis altissimi obū
bratiōnē: verbi conceptionē: q̄ sine grauamine grauida:
sine dolore puerpera: virgo pariter et fecūda: q̄s enarra
bit? Viri diuitiarū multi: de ciuitate dei⁹ virtutū miserunt
manus suas ad hec fortia: ⁊ cū altitudine diuitiarū harū
ad liquidum cōprehendere nō potuerūt: quia inuestiga
biles vie iste: ⁊ inscrutabilia vniuersa. Conati sunt: ⁊ nō
datum est vltra: dum adhuc o:dirētur succisi sunt. Quis
em̄ loquetur potētias has dñi: auditas faciet oēs laudes
eius? Et si digne nullus: quisq; tm̄ p:o viri⁹? P:o se q̄sq;
viri summa certabat opum vi: vt ait quis. Denicq; curres
bant omnes in odore vnguentoꝝ tuoꝝ. Trahe ⁊ nos post
te o sancta sanctoꝝ: ⁊ ostende lumen miserationum
tuarū. Sub vmbra alarū tuarū nos protege: ad te enim
clamamus exules filij eue. ¶ Scōa carminis huius q̄ō
explanandum assumpsimus incisio hec est: q⁹ in modum
diagmans nobis videt esse cōpositū. Varius em̄ diuer
sarū personarū affect⁹ hic loquit: hic perfectoꝝ ⁊ adhuc
in melius ꝓficiētiū status inuenit. Vita siquidē que ani
matur integritate virtutis: suauitas interne dulcedinis:
sanctęq; spei tanta p̄sumptio: quid nisi fructus spūs sunt ⁊
utrēctiones virtutis? Emeritoꝝ militū donativa sunt hec:
⁊ diuturni certaminis merces accumulata. At deploꝝ
tio exilij: patrie desiderij: originalis peccati penalis pun
ctio: incipientiū seu ꝓficientiū indicia sunt. Pura vite hu
ius exilij: fucij vanitatis: patrię: solidi veritatis. Jfucus
vanitatis: nitor: glorie tēpoꝝalis: solidi veritatis: imobi
lis cognitio eternitatis. Jfucus vanitatis: splendor: arri
dens creature visibilis: solidum veritatis: inextinguibile
lumē interne dulcedinis. De hac patria quidā sapiēs ait:
O veritas exulus patrie: exilij finis/ video te sed intrare
nō sinor: indignus admitti peccati sordēs. Quousq; odo
ramus et nō gustamus: ꝓficiscētes ad patriā ⁊ nō appre
hendentes/ inspirantes/ ⁊ delonge salutantes? Primus
stacq; homo ad hoc cōditus fuerat: vt si nō peccasset: per
contemplationis p̄sentiā vultui creatoris semper assi
steret: et solidum veritatis agnosceret: agnitum amaret:
amatum teneret: tenendo frueretur: semperq; ei adhęrē
do qui immoꝝtalis est: etiā vitam ipse sine termino possi
deret. Verum enim et summum bonum hominis: plena

Universidad de Deusto
Biblioteca

ne sunt/ꝛ duo candelabra lucentia ante deum. Sunt hec duo luminaria: duo altaria: duo exploratores: duo cherubin: duo ostiola: duo vbera: testamẽta duo: hirci duo: leones duo: minuta duo: tabule due: columne due: soores due: manus due: et si qua sint binaria/ que his cõsonantia opinionaliter queant inueniri. In talib⁹ suspiriis gemitu ac fletu/ac cõualle lachrymarũ ad te clamamus exules filij eue: dña rerũ: sancta sanctor⁹: virtus nostra ꝛ refugiũ: decus mũdi: gloria celi: preelecta vt sol: pulchra vt luna: lunaris fulgor: agnosce oẽs te diligentes. Audi nos: nam te filius nihil negans honorat. Et tu salua nos dñe ieſu: pro quib⁹ virgo mater te orat: cui⁹ regnũ ꝛ imperium sine fine permanet in secula seculor⁹. Amen.

Virg. in buccoli. eglo. j.

¶ Unde supra. Sermo. iiij.

Ate pererratis amboꝛ finib⁹ exul: Aut ararim parthus bibet: aut germania tigrim: Ꝙ tuus e nostro labatur pectoꝛe vultus: Virgo dei genitrix: quẽ tot⁹ nõ capit oꝛbis. Quo necessarie vultũ q̃dẽ tuũ de precabũtur oẽs diuites plebis: quãto magis pauper plebis? Et si pauper plebis: multo magis egen⁹ ꝛ paup/op probriũ hoim ꝛ abiectio plebis. Tibi dixit cor: meũ: q̃si/ ui vultũ tuum. Vultum tuũ domina requiraꝫ: ne auertas faciẽ tuã a me: ne declines in ira a seruo tuo. Ostẽde faciẽ tuã: sonet voꝛ tua in auribꝰ nostris: quia voꝛ tua dulcis et facies tua decoꝛa. Uocẽ tuã audiuimus quater in euangelio o domina rerũ: primo ad angelum: scõ ad elizabeth: tertio ad filiũ/fili quid fecisti nobis sic! quarto itez ad filiũ: vinũ non habent. Quã harũ inquirimus? Illam vtiq; vinũ non habent. Necessaria nobis hec est. Defecit vinũ in cadis nostris: vinũ scz letificãs cor: hominis. Nõ cansamur de vino in quo est luxuria: illud querimus de quo pphera: q̃ germinat virgines. harum pincerna tu: vexillifera tu. Uexilla regis prodeunt in nobis/te agẽte pro nobis. Calix in manu tua vini meri. Jn manu tua: in potestate tua: vini meri: amoris diuini. Sic domina rerũ: dic pro nobis filio tuo/vinũ nõ habent. Calix huius vini inebriãs: q̃ preclarus est. Inebriat: calefacit: acuit: audaces facit et fortes: obliuiosos: discretos: somnolentos. Inebriat amor: dei ad contemptũ mundi: calefacit q; feruentes facit: acuit quia erudit: facit audaces cõtra aduersa: ꝛ fortes a carne/mũdo ꝛ demonib⁹ inuincibiles: obliuiosos eoꝛ scz que retro sunt/ꝛ in futura extẽtos: discretos erudiens ad iusticiã: somnolentos ad rẽpora: alia ꝛ tediosos: ꝛ ad inuisibilia cõtemplanda promptos. Hoc vinũ letificat cor: hominis. Hoc a te/ꝛ per te spera/mus nõ solum vinũ: sed et panem. Panis enim cor: hominis cõfirmat. Panis ille de quo scriptura: panẽ angelor⁹ manducauit hõ. Panis ille filij tui dulcis memoria: plenaria ipsius plena tu. Et mensa ppositionis duodecim panũ: numero duodenarij dedicans. duodecim panes/duodecim sunt prerogatiue gratiarũ in quibus gratia repleta es: ꝛ dñs tecũ. Porro ne de cor: de meo videar ꝓpheta re: tuas has prerogatiuas: Paulus apostolus et nominat pariter ꝛ enumerat dicens. Fructus autẽ spiritus est charitas/gaudium/pax/patientia/longanimitas/benignitas/mansuetudo/fortitudo/misericordia/cõtinẽtia/castitas. Panes certe admodum splẽdidi sapidiq;. Splẽdidi in sua natura: sapidi in animorum experientia. Denicq; summe spirirales delitie he sunt. Plus quippe his cõfirmatur et delectatur animus: q̃ vllis carnalibus delitijs corpus. Necq; vo prouenium homini a seipso: immo fructus sunt spiritussancti. Proinde virgo beata postq̃ nuncius celestis te predicta gratiarũ prerogatiua perhibuit plenã: mox gratiarũ causam subiungens inquit. Dominus tecuꝫ. Dominus autẽ spiritus est. Spiritus ergo sanctus magnificauit facere tecũ. Magnificauit inquam facere in te duo opera sua. Unuꝫ erat dum dignam te fecit que dei filium cõcipere posses ꝛ parere: alterũ quãdo ex tua carne sancta ac digna carnem filij dei formauit. Fecit pinde te magnã et castã. Magnã plane fecit vt immensum caperes: castã quatenus digne cõtineres. Magnaꝫ te fecit humilitate: castã virginitate. Jtaq; tu sancta: tu es castellũ in q̃ ieſus intrauit habẽs turrim humilitatis: q̃ eñ se humiliat exaltat: et murũ virginitatis. Murũ certe fortissimũ: quippe q̃ nec ante partuꝫ: nec in partu: nec post partum potuit violari. Lapides muri disciplina tua fuerũt ꝛ cõtinẽtia: sine q̃b⁹ nũq̃ cõstãs est virginitatis murus. Jn te due soꝛores fuerũt maria ꝛ martha: que dñm susceperũt. Maria fuit itelligẽtia tua specialis: qua deũ ꝛ dei filiũ esse itellexisti quẽ genuisti. At vo martha rõnalis erat prudẽtia: qua ei in dño filioq; tuo in carne seruisti. Tu ergo dña nasus es speciosus ad quã dicit sponsus. Nasus tu⁹ sicut turris libani: q̃ edificata est cũ ppugnaculis: mille clypei pẽdent ex ea: oĩa armatura fortiũ. Nasus duo habet foramina: per que spiritũ a capite emittit: ita tu dña virginitate ꝛ humilitate tua de celo eduxisti filiũ dei. Spũs oris nostri dicẽte ꝓpheta/christ⁹ dñs. Spiritus vo est dñs christus: quippe qui vt spũs oris nostri charitate calefacit: cupiditatẽ nostrã refrigerat: ad bonã nos voluntatẽ monit: fide iustificauit. Tu ergo nasus ecclesie similis es turri: celsa videlz dignitate: firma grauitate. Turris es libani. Libanus mons qui ꝛ dealbatur: altã prẽ ommib⁹ signat innocentiã tuã. Jnnocẽs fuisti ab originalib⁹/ꝛ ab actualib⁹ peccatis. Nemo ita preter te. Un auctoritas augustini. Cũ de peccatis agitur: nullã de beata maria volumus fieri mentionẽ: ꝛ eo enim maioꝛẽ credimus ei collatã virtutẽ ad vincendum ex omni parte peccatũ: que cõcipere ꝛ parere meruit eũ qui nullum habuit peccatũ. Ex omni in q̃t parte: hoc est ex parte originalis/ꝛ ex parte actualis peccati. Ea ergo sola excepta: ceteri oẽs q̃d dicere possunt nisi q̃d ait apls̃ iohãnes. Si dixerimus q̃ peccatũ nõ habemus: ipsi nos seducimus/ ꝛ veritas in nobis nõ est? Ego q̃ pia fide opinor: in vtero matris tue ab originalib⁹ te absolutã peccatis: nec vana est fides: nec opinio falsa. Denicq; ꝛ rationes ꝛ auctoritates inueniũtur ista stipulãtes. Et quidem ratio sic. Si alij in vtero matris fuerunt sanctificati: multo magis tu mater dñi. Sed hieremias ꝛ iohannes: alter sanctificatus: alter spiritusancto repletus in vtero matris legunt. Ergo et tu maria genitrix dei: que sola totam spũssancti gratiã possedisti: quã alij habuere per partes. Te eñ angelus gabriel prenũciauit gratia plenã. Tuũ odoꝛ: ez longe ante in filio patriarcha ysaac trahebat dicens. Ecce odoꝛ: filij mei sicut odoꝛ: agri pleni. Tu es ager plenus: plena virtutũ: plena gratiarũ. Tu protulisti frumentum electoꝛ: quod est etiã angeloꝛ: cibus. Te benedixit dñs. Te inquam benedixit dominus: vt per te benedictã vita veniret: sicut moꝛs per euã processerat maledicta. De te secretoꝛ: celestiũ conscius Salomon dicit. Que est ista que prodeditur sicut auroꝛa consurgens: pulchra vt luna: electa vt sol: terribilis vt castroꝛ acies oꝛdinata? Auroꝛa semper noctẽ sequitur: noꝛ precedit auroꝛam. Quid autẽ est noꝛ frigida et obscura/nisi oꝛiginale peccatũ: frigidũ cõcupiscẽtia: obscurũ ignoꝛantia? Tu ergo ꝓcessisti vt auroꝛa lucida ꝛ rubicũda: quia superatis oꝛiginalib⁹ peccatis in vtero matris/nata es lucida cognitione veritatis: et rubicunda amoꝛe virtutis. Jnde est q̃ natiuitatẽ tuam sanctã/sancta ecclesia festiuis celebꝛationibus honoꝛat: qõ alꝰ nõ faceret. Denicq; nullius preter te: nisi domini filij tui: ꝛ iohãnis baptiste (q̃ vtiq; sancti nati sunt) colit natiuitatẽ. Cũ igitur tam clare auctoꝛitates diuine/tuã ab vtero testentur innocentiã: quis vltra dubitet sanctam te ꝛ immaculatã huic mũdo progenitã? Tu es pinus de turris libani cũ propugnaculis edificata. Ab ineunte quippe etate/dilexisti iusticiã: ꝛ odisti iniquitatẽ. Quare delectatio iusticie/odium q̃ iniquitatis/cum quibus creuisti: tua fuere ppugnacula? Dis q̃ppe vitiis/holib⁹ certe suspecta fuisti. Nõ enim parum formidabãt ne forte tu

Job. ij.

Zach. ix

Ps. lxxviij

Gal. v.

Cañ. vij. ꝛ. iiij.

thre. iiij.

ge. xxvij

Cañ. iij

Cañ. iij

esses que et eras: per quam expugnandi erant et dãnandi: propter quod ꝛ terribilis fuisti eis: vt castroꝛ acies oꝛdinata. Nihil vo omnino proficit inimicus in te: eo q̃ mille clypei penderunt ex te: omnis armatura. Denarius solidus millenarius est: siquidem denarius quadratus centenariũ perficit. Porro decẽ sunt precepta legis. Primũ est: dominũ deum tuũ adoꝛabis: ꝛ illi soli seruies. Jn hoc solius dei precipitur cultus. Nulli quippe alij seruitus (q̃ grece latria dicitur) debetur. Si quidem quãdo demonibus exhibetur: idolatria vocatur: qõ proximo inhibetur preceptor. Non assumas nomen dei tui in vanum. Ac si diceret. Nulli creature dei honorem exhibeas: nihil per incantationes aut auguria q̃ras. Porro speciale obsequiũ deo prebetur in obseruantia sanctarũ solemnitatũ: vnde tertium preceptũ contexitur. Obserua diem sabbati: qõ est in sacris ferijs te exercere: quatenus per requiem presentem discas sperare eternam. Ac tria ista ad deum dumtaxat pertinent: qua de re in vna solummodo tabula scripta fuerunt. Ceteruꝫ cetera ad cõuersationẽ hominis cũ proximo spectant: quare ꝛ ipsa continebantur in secũda. Et primũ quidem ad maxime proximos: idest parentes pertinet. Honoꝛa (inquit) patrem et matrẽ. Honoꝛis nomine nõ solum subiectionis reuerẽtia: sed etiam subsidij obsequium accipitur. Proinde filij debent honoꝛare parentes: ꝛ in bonis obediendo. ꝛ temporalia si opus habuerint subsidia ministrando. Non occides. Jd maximũ malus est quod proximis poterit inferri: ac propterea primo omniũ debuit phiberi. Si autem homicidiũ multis modis: manu/precepto/consilio/consensu vel neglectu. Si enim moꝛiturum aliquo modo viuificare valeas ꝛ negligis: proculdubio eius moꝛtis reus teneris. Postea dicit. Non fomicaberis. Fomicatio alia spiritus: alia coꝛporis. Spiritus fomicatio est: deserto deo adherere diabolo. Unde. Perdes omnes qui fomicãtur abs te. Porro coꝛporis fomicatio est passim cum meretricibus vel feminis a legitimis viris absolutis: sola libidinis explende causa cõmisceri. Deinde adiungitur. Furtũq; nõ facies. Jn furto cõprehenditur rapina/vsura/persuasio: quicquid denicq; cum damno alterius possidetur. Deinceps ait. Falsum testimoniũ ne dices. Falsuꝫ testimoniũ alicui patrocinij mendacij ꝓprie dicitur. Uerũtamẽ in hoc loco pro omnib⁹ mendacij partib⁹ verisimile est poni. Denicq; periuriũ/vori solutionez: ꝛ generaliter omne mendacium nõ permittit: qui falsum testimoniuꝫ nominatim prohibuit. Non concupisces proximi tui vxoꝛẽ. Ubi nimirũ adulteriũ vetuit: atq; abusionẽ deo sacratarum. Spõse quippe sunt dei: ꝛ vtiq; nõ minus est dei spõsaꝫ violare q̃ vxoris. Decimũ nõ cõcupisces rem proximi tui. Omnẽ dolũ ꝛ circũuentionẽ hoc vltimo vetat precepto: quibus miseri moꝛtales se inuicẽ decipiũt: bonisq; priuãt terrenis. Hec decẽ legis precepta suos obseruatoꝛes tãq̃ clypei muniunt: ꝛ a tormentis inferni defendũt: quapropter optimi decem clypei sunt. Denarius porro linearis numerus est/solam habens longitudinẽ que solo dumtaxat capit intellectu. Decẽ itaq; clypeos habet. At si denarius in altũ extendaꝫ atq; quadrẽt: centenariũ videlz parit. Eadez q̃ ratione: si decalogus post scientiã memoria firmet: ꝛ dilatetur affectu: centũ profecto clypei possidenẽt. Postremo denarius exaltatus atq; solidatus/millenariũ perficit: sic nimirũ decalogũ de affectu in bonaz productus operationẽ/optatos certe mille cepit clypeos possidere. Nõ est dubiũ te benedictã intellectu ꝛ affectu et actu hunc super oẽs moꝛtales decalogũ habuisse ꝛ obseruasse: vñ prorsus merito mille clypei ex te dicuntur pendere. Et nõ solum clypei: sed et omnis armatura fortiuz. Nihil est enim virtutis/q̃d ex te nõ resplẽdeat: ꝛ q̃cquid singuli habuere sancti: tu sola possedisti. Lectulus salomonis de quo in canticis. Ex lectuluz salomonis septuaginta fortes ambiũt ex fortissimis israel/omnes tenentes gladios et ad bella doctissimi.

¶ Epistola Bernardi siluestris viri equidem eruditissimi: de cura et regimine rei familiaris/in presenti opere apposita propterea q̃ nonnulli eam putant fuisse a sancto Bernardo compositam.

Ratioso et felici militi. D. Raymũdo castri Amboꝛsij/Bernardus i senio deductus salutẽ. Doceri petis a nobis de cura/ꝛ modo rei familiaris vtilius gubernãde: ꝛ qualiter pater familias debeãt se habere. Ad q̃ tibi sic respõdemus: q̃ licet omniũ rerum mundanarũ status/ꝛ exitus negocioꝛ/sub fortuna laboꝛẽt: nõ tñ hoc timoꝛe vitandi est regula omittenda. Audi ergo et attẽde/q̃ si in domo tua sumptus ꝛ reddit⁹ sunt equales: casus inopinatus poterit destruere statũ eius. Stat⁹ hominis negligẽtis/dom⁹ est ruinosa. Quid est negligẽtia gubernãtis domũ? Ignis validus in domo accensus. Discute diligẽter eoꝛ diligentiã ꝛ propositũ/qui tua administrant. Habẽti enim nõ duz lapso facultatibus/minus verecũdie est abstinere: q̃ cadere. Sepius reuidere que tua sunt ꝛ quomodo sint: magna prouidentia est. Cogita de cibo ꝛ potu ꝛ animaliũ tuoꝛ: nam eduntur ꝛ nõ petũt. Nuptie sumptuose damnũ sine honoꝛe cõferunt. Sumptus pro militia/honoꝛabilis est. Sumptus pro inuitãdo prodigos/perditus est. Sumptus pro inuitando amicos/rationabilis est. Familiã grosso cibo: nõ delicato nutrias. Qui gulosus effectus est: vix aliter q̃ morte moꝛes mutabit. Gulositas/vilia ꝛ negligẽtis hois putredo est. Frugalitas/soliciti ꝛ diligẽtis hominis solatiũ est. Diebꝰ paschalibus abundanter: nõ tamen delicate pasce familiam. Fac gulam litigare cum bursa; ꝛ caue cuius aduocatus existas. Si autem inter gulam ꝛ bursam iudex existas: sepius: sed nõ semper pro bursa sententiã fera. Tã gula affectionibus q̃bat: ꝛ sic testibus nõ iuratis. Bursa euidenter probabit: iaz arca et cellario euacuatis vel diui tempoꝛe vacuãdis. Tunc male iudicas contra gulam: quãdo auaricia ligat bursam. Tunq̃ recte inter gulam ꝛ bursam auaricia iudicabit. Quid est auaricia? paupertatis timoꝛ: semper in paupertate viuens. Recte viuit auarus: in se nõ perdens diuitias: sed alijs reseruando. Melius est enim alijs reseruare/q̃ in se perdere. Si blado abundas: nõ diligas christiam: q; diligens christiam cupit esse pauperũ homicida. Uende bladum cum satis valet: nõ quãdo per paupertẽ emi nõ potest. Uicinis min oꝛi precio vende: etiã inimicis. Nõ semper gladio: sed sepe seruitio vincit inimic⁹. Superbia cõra vinũ: balneũ est expectãs tonitruũ cum sagitta. Habes inimicũ? queras tuũ oculum pro tui custodia. Si habes inimicũ: cõuersationẽ nõ habeas cũ ignotis. Semp cogita: q̃ inimicus sagax cogitat inimici vias. Debilitas inimici nõ est loco pacis: sed treuga ad tẽpus. Si te securas nõ cogitare inimicum tuum/quem tu cogitas: periculo te exponis. De feminis tuis suspectis quid agant: ignoꝛãtiam: nõ sententiã queras. Postq̃ sciueris crimen vxoris tue: a nullo medico curaberis. Doloꝛes de mala vxoꝛe tunc mitigabis: quando audies de vxoribus alienis. Coꝛ nobile et altum/nõ inquirit de operibus miserum. Malam vxoꝛẽ potius risu/q̃ baculo castigabis. Femina senex ꝛ meretrix oẽs diuitias annullabit. Si femina senex ꝛ meretrix si lex pmitteret: viua sepelienda esset.

¶ De vestibus.

¶ Nota q̃ vestis sumptuosa: probatio est pauci sensus. Uestis nimis apparens: cito vicinis tedium parit. Stude bonitate placere: non veste. Mulieris petitio habentis vestes et vestes querentis: non indicat firmitatem.

¶ De amicis. ¶ Tene q̃ maior: est amicus qui sua tribuit: q̃ qui seipsum offert: de verbis est magna copia amicoꝝ. Amicum nõ reputes: qui te presentẽ laudat. Si consulis amicum: non queras placere ei: sed rationi. Dicas in consulendo; sic mihi videtur nõ precise sic agẽdũ est; qñ

Cañ. iij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Epistola Bernardi siluestris.

facilius de malo exitu consilij redargutio sequitur: ꝙ de bono laus. Audiui ꝙ ioculatores te visitãt. Attende que sequuntur. Domo impendens ioculatori/cito vxorẽ habebit/cuius nomen erit paupertas. Sed quis erit huius vxoris filius? Derisio. Placet tibi verbum ioculatoris: fingere te non audire: sed aliud cogitare. Ridens et gaudens de verbis ioculatoris/iam pignus tibi dedit. Ioculatores improperantes digni sunt suspẽdio. Quid est ioculator? mala improperans: animal homicidium secum portans. Ioculatoris instrumenta deo nõ placent.

¶ Audi de famulis.

¶ Famulum alti et elati cordis repelle/vt futurum inimicum. Famulum tuis moribus blandientem repelle. Famulo et vicino te presentem laudantibus resistas: aliter cogitant te decepisse. Famulum se de facili verecundantem: dilige vt filium.

¶ Si vis edificare domũ: inducat te necessitas: nõ voluptas. Cupiditas edificandi/edificando non tollitur. Nimia ⁊ inordinata edificandi cupiditas/parit cito et expectat edificiorum venationem. Turris copleta/⁊ arca vacua/ta faciunt valde sed tarde/hominem prudentem.

¶ Vis aliquando vendere? Caue cum vẽdere volueris: ne partem hereditatis vẽdas. Nõ vendas potentiori: sed potius minori precio des minori: rorum autẽ vende plus offerenti. Melius est grauem pati famẽ / ꝙ patrimonij venditionẽ. Sed melius est partem vendere: ꝙ se vsuris subijcere. Quid est vsura? venenum patrimonij. Quid est vsura legalis: latro predicens quod intrẽdit. Nihil emas in consortem potentioris. Paruum consortem patienter sustineas: ne tibi fortiorem societ.

¶ Quesiuisti de vsu vini. Qui in diuersitate ⁊ abundantia vini sobrius est: ille est terrenus deus. Ebrius nihil/recte facit: nisi cum in lutum cadit. Sentis vinũ: fuge cõsortium. Sentis vinum: quere somnũ ante colloquiũ. Qui se ebrium verbis excusat: ebrietatem suã aperte accusat. Male sedet in iuuene vina cognoscere.

¶ Fuge medicum sciẽtia plenũ: ⁊ exercitio nõ probatũ. Fuge medicũ ebriũ. Caue tibi a medico volente in te experiri qualiter alios de similli morbo curabit.

¶ Catulos valde paruos/dimitte clericis et reginis. Canes custodes viles sunt. Canes ad venandum plus cõstant/cõ conferant.

¶ Habes filios: dispensatores tuorum bonorũ non infidas tuas: sed dices: Si aduersetur fortuna: quid prodest viuẽ di doctrina? Audi quid de hoc viderim (stultorũ omnium contingentia) ⁊ tandem se excusantes sub fortuna. Euenit aliquando fortuna. Sed seruans doctrinam: raro accusabit fortunam. Raro enim diligentiam cum infortunio sociabis: sed rarius a pigritia infortuniũ separabis. Expectat piger sibi subueniri a deo: qui in mundo isto vigilare precepit. Tu ergo vigila: et leuitatem expendendi cum grauitate lucrandi compensa.

¶ Appropinquat senectus: consulo ꝙ deo potius/ꝙ filio tuo te coniungas. Disponis legata: consulo ꝙ primo seruitoribus/ꝙ sacerdotibus solui mandes. Diligentiorẽ personam tuam: nõ committas animã tuã. Comitte animam tuam diligentibus suã. Dispone de rebus autẽ mortuum. Sepe quis efficitur infirmitatis seruus: ⁊ seruus restari non potest: liber ergo testeris: anteꝙ seruus efficiaris. Sufficiat tibi quod de te dictum est.

¶ De filijs audi.

¶ Mortuo patre filij querunt diuisionem. Si nobiles sunt: melior est sepe eorum per mundũ dispersio: ꝙ hereditas diuisa. Nã sepe est grauis eorũ dissolutio/imõi hereditatis diuisio. Si laboratores sunt: faciunt gõvolunt. Si mercatores sunt: tutior est eorum diuisio/ꝙ cõmunione vnius infortunium alijs impueatur.

¶ Mater vo forte remaritari querit: stulte agit: sed vt sua peccata deploret: et vrinam ipsa senex accipiat iuuenez: Nam nõ ipsam: sed sua questuit: quibus habitis/bibet cũ eo doloris calicem quem optauit: ad quez perducant merita sua damnabilis senecturis.

¶ finis.

¶ Sancti Bernardi epistole: et diuersi eiusdez tractat⁹: Item varij quorundam aliorum: nihilominus apprime diuini verbi cõcionatoribus vtiles sermones; optatum hic sortiuntur exitum.

¶ Huiusce partis registrum.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T.

¶ Qẽs chartaruz cõexiones sunt quaterne: preter nouissimam/que quinterna inuenitur.

Sermo Deuoti patris domini

Billeberti abbatis de hoilandia in anglia/ordinis Cistercien sis: Sermones super cantica canticorũ/ab eo loquo beatus Bernardus monte preuentus finierat: in sequẽdo de vicino eiusdẽ Bernardi spiritum et stilum: Incipiũt feliciter. ¶ Sermo primus.

A

Varij sunt amãtiũ affectus: quia casus varij: ⁊ ideo sponse verba aliquoriẽs interrupta videntur: sicut ipsa dilecto suo vel ex voto fruitur: vel preter votũ fraudatur: nũc vt super montes reuertaꝫ inuitat: nũc in lectulo querit elapsum. Quã assignabis ꝓsequẽtie seriem. Que docebitur ordinis ratio. Non videꝫ ratio: sed interruptio. Vota amoris nõ vniformia. Ideo sermo serie non tenetur. Affectus in amore loquitur: ⁊ verba interrũpit: q: nec ipse sibi semper in vno statu coheret. Jure ⁊ ipe sponsus hinnulo cõparatur sic saliens: ⁊ sic fugiens dilectam. Varietas hec nec ꝓsequẽtia: nec ratione caret. Verba tam subito cõmutata cõtinuationẽ seruãt: dũ affectuũ ordini seruiũt. Videte iam que sit in hac varietate series cõtinuationis. Elapsus erat dilecte sue sup montes: quasi hinnulus vagus ⁊ volitans: ⁊ ipsa ad se relapsa de montibus illis/in quibus mirabiliter illuminata erat/⁊ illustrata visione dilecti. De montib⁹ (inquã) illis ad cõuallẽ lachrymarũ: ad lectũ doloris relapsa: ad lectũ ⁊ ad noctẽ de montib⁹ luminosis. Quidni sic recidat ipsa vbi sic recedit dilectus
pã.xxvj. suus. Ipse em̃ sponse sue salus ⁊ illuminatio. Ideo recedente ipso: illa recidit ad lectulũ infirmitatis/⁊ ignorantie noctẽ. Jã versaꝫ sup stratũ infirmitatis sue. Sup hũc strati memoraꝫ dilecti: ⁊ iã nõ in matutinis: sed in nocte meditaꝫ in ipso: querens quẽ diligit aĩa sua. Nõ pigre agit in hoc lecto/ad quẽ relapsa est. Nõ lasciuit: nõ dilectaꝫ in lecto ꝓcupiscentie: sed magis reluctaꝫ: memorata dilecti solẽ: nõ obnoxia infirmitati sed charitati. Sic interpretaꝫ cui sic videꝫ. Ego tñ nõ hic accipio lectũ doloris: nisi forte doloris illius/quẽ amor parturit de absente sponso: delitiari videꝫ velle magis ꝙ sanari: ⁊ amicuz quẽsse: nõ medicũ. Juxta hũc sensum sic ꝓtinuare poterit. De montib⁹ se raptim ꝓtulerat ad lectulum sponse: vbi illa exercitata ⁊ deficiẽs vbertate delectatiõis obdormiuit: exhausta iter amplexus dilecti. Oblectata obdormiuit somnũ dulcẽ: sed exꝑgefacta nõ inuenit illum hec mulier delitiarũ in mansibus suis. Gaudia itaqꝫ illa/gaudia ineffabilia silentio trãsiẽs: in hãc tñ vocẽ erupit. Jn
Cãti.iij. lectulo meo p noctes q̃siui quẽ diligit aĩa mea. Prio cõtinuatione nũc ista sufficiãt. ¶ Jam ẏba singula ꝓsideremus. Jn lectulo meo p noctes q̃siui quẽ diligit aĩa mea. Dulce satis est te bone iesu querere: dulcius tenere. Jn
B vno pius labor: in altero pfecta leticia. Dulcis itaqꝫ est
Mat.ix attrectatio tui. Nam ⁊ ipse tact⁹ fructu nõ caret. Mulier illa euãgelica felici furto attigit fimbriã iesu: ⁊ statim steterit in illa fluxus sanguinis: fluxus carnalis illecebre: carnalis delectatiõis ⁊ cure: ⁊ restricta ⁊ deficcata sunt que pius in illa fluida erãt. ⁊ totũ hoc ꝓtigit ex contactu fimbrie. Quid si caput ipm̃ amplexari ꝓtigisset. Non mõ staret ⁊ ericcaret sanguinis fluxus: sed emanaret impetus
pã.xlv. fluminis illi⁹ qõ letificat ciuitatẽ dei. Bonus ẽ tact⁹: sed attrectatio melior. Jn turba: in publico vix tangit iesus. Jõ spõsa que nõ tantũ tangere: sed amplexari ⁊ attrectare verbũ vite desiderat: deuitans publicũ/secretũ elegit secretuz ⁊ lectuli ⁊ noctis. Bonũ opus vel q̃rere iesum vel tenere: sed oportunitas ⁊ loci ⁊ rẽporis huic adhibenda est operi. ⁊ q̃ maior ⁊ accõmodatior adytum amoris: ꝙ lectuli ⁊ noctis oportunitas. Tñ quieta mẽte q̃ri nõ põt delectatio sapientie: nec intranquillus in illam aspectus dirigit. Nihil inq̃natum incurrit in illã: nec impacatũ quidẽ. Illa vero in animũ quietũ ⁊ purum vltro

incurrere soler: ⁊ gratis influere. Jn pace em̃ factus est locus eius: ⁊ habitatio eius in syon. hoc est in speculatione. Pax preponit quasi preparatio quedã speculatiõis. Oculus turbatus vel iraꝫ vel cura: quõ lucẽ illam inaccessam intuebit: que nisi serenis nõ attingit mentibus: nec illis tñ semp ad libitũ. ¶ Quid (inquies) paci ad lectu/ E
lum. Multũ plane fm̃ hũc modũ: ꝙ sicut in lectulo: sic in pace dormitur ⁊ quiescit. Jn pace (inquit) in idipsum pã.iiij.
dormiã ⁊ requiescam. Quidni libẽter requiescat aĩa sancta vbi locus est dilecti. Jn pace em̃ locus eius. Jõ hũc tibi locũ ꝓmo acquire: vt in eo quẽ diligit aĩa tua: vel allapsum teneas: vel elapsum requiras. Jn lectulo em̃ et secreta quadã mentis quiete põt inuestigari liberius: inueniri citius: ⁊ tutius teneri: forte ⁊ diutius: si tñ põt diu moari in delitijs illis/que fere soleni in ipsis intercidi
ꝓcipijs. Nam ⁊ hec velut inter ipsos elapsa amplexus/⁊ fugientes insectaꝫ delitias: dilectũ rursus antrius q̃rit: ⁊ hoc in lectulo. Bene collocaris in lectulo: si ocio quodaz ab occupationib⁹ mens tua libere feriaꝫ. Libertate ⁊ ocio quid accõmodatius ad vsum amoris. Et libertas illecebram parit. Jn ocio ⁊ expeditur affect⁹: ⁊ nõ parũ impendiꝫ illi. Sic est. Quãto fuerit expeditior animus: tanto quidẽ impensior erit in illud qõ amat. Vsu euenit vt cũ fuerim⁹ ocio reddit: tũc sentiamus acriorẽ motum amoris diuini. Ecõtra insensibilẽ pene reddit affectũ frequẽs cura mũdi: ⁊ quasi callũ quẽdã menti obducit. Animi cura ꝓplicat: quies explicat. Explicita desideria in q̃ putas incremẽta se dilatant. Videsne quãta bona ꝓmeantur in lectulo. Quies/libertas/illecebra. Jn lectulo em̃ quietis ⁊ vacuitatis vota magis inardescũt. Locus accõmodatus oblectamẽto charitatis spõsam ad querendũ viget ardẽtiꝫ. Illic em̃ egrius caret dilecto: vbi poterat vberius frui. Jn lectulo (inquit) meo: ⁊ p noctes. Que p noctes querit: nõ videꝫ mihi tã aspectus/ꝙ amplexus sectari. Tenere magis optat/ꝙ intueri. Bona quidẽ visio est: sed adhesio arctior. Nã qui adheret deo: vn⁹ spũs
j.cor. vj est. Melior tñ vtraqꝫ. Nã cõiuncte vicissim incrementis se cumulant gratiarũ. Utraqꝫ si re apprehensurũ nõ arbitraris: sectare tu qõ sponsa sectaꝫ. Amplexus q̃re dilecti: ignorãtie tue noctes ignorãtiarũ tuaz/serenã tibi visionẽ adimit secretor celestiũ. Tu suauia seqre. Quere vt ꝑsentias illa: si scire nõ potes. Nox nõ ꝑscribit pã.cxxx
viij. delitijs: nã ⁊ ipsis aliquoriẽs illustraꝫ. Nox (inquit) illuminatio mea in delitijs meis. Jn delitijs ait: nõ in scientijs. Jta ⁊ tu nocte si nõ potes scientijs: ptenta illumina re delitijs. Quicqd hic videm⁹ p speculũ/⁊ in enigmate totũ in nocte est. Et hac nocte põt iesus me⁹ magis dulci quodã affectu suauiter sentiri/q̃ sciri ad purũ. Jõ etsi nõdum ad cõtuitũ admittitur: cõtactum tñ sectatur/dilectũ in lectulo/⁊ p noctes querẽs. Quid si adinuentionẽ dilecti ⁊ nox operaꝫ. Cooperaꝫ plane ⁊ accõmodate satis. Sicut in lectulo sancte quietis accipis ociũ: sic obliuionẽ quãdã intellige in nocte. Utrũqꝫ sapiẽ ⁊ ꝓtemplationis negocio opportunitatem ministrat. Nec salomon Eccli.xx
vult te scribere sapiam: nisi in tpe ocij. Nec paulus in an xviij.
terioa extendiꝫ: nisi ꝓtius eoz q̃ retro oblitus. ¶ Mi- Phil.iij
ratis q̃ bona nox: ⁊ dies malus est. Diem hoĩs (inq̃t pro- D
pheta) non ꝓcupiui. Nescio quo pacto sibi aduersant: et Diere.
alterutro se obscurant dies dñi/⁊ dies hoĩs. Siquidem xvij.
dñi alter exoriꝫ: alter recondiꝫ. Diem (inquit) hoĩs nõ cupiui. hoc est humanũ fauorẽ/hoĩm gloriã: ⁊ inter reliquos: imo ꝓ reliquis spectabilis videri. Recte hãc diẽ ꝓpheta adiurat: q̃ ꝓturbationis ministrat materiã. Melior: q̃ hec nox die. si quidẽ nox a ꝓturbatione absc̃dit: dies exponit. Deniq̃ ꝑmi parẽtes nostri/statim vt eoz oculi in hãc apti sunt lucẽ: erubescẽtes ꝓfundebãtur. Quãto felicius clausa ꝑus tenuere lumina/⁊ melioti cooperta nocte: pcti ꝓriginem nesciẽtes. Abinde sumpsit hic malus dies originẽ: qui vtioz demdanit semitas: illiciẽtes spẽs demõstrauit: oculo ꝓcupiscentie solicitante in-

Universidad de Deusto
Biblioteca

gessit materiã. Deu me quomõ me circũfulget dies ista: quomodo affectũ meũ ad se abripuit: q̃ claro versat lumine ante mẽtis oculos. Et quidẽ satis impotune pcat simul ⁊ pudica. Nusq̃ fere declinãdi: nusq̃ delitescendi copia. Nulle satis rute sunt latebre. Ita vbiq; erũpunt ⁊ emergũt in cogitatũ cũcta que spiritũ vel turbẽt/vel detrpent: siue diligẽter attrectata: siue tacta leuiter. Licet eñ animꝰ castigatione repellat illa ꝓpositio: solo tñ irruentiũ cogitationũ sordidatur attactu. Qui tetigerit picẽ inquabitur ab ea. Deniq; ẽt legis scita/quarũdam rerũ tenuis etiã inquat attactus. Non impune nt cũ violenter impotunt: culpã nõ inferũt tales cogitatꝰ: aliquã tñ iniurią irrogant affectate mũdicie. Quid cũ se ꝓtemplãtis animo corpotee offerunt imagines. Forte carnalẽ appetitũ nõ ꝓuocant: sed tñ spũalem tardant intuitum. Alia turbãt: alia deturpant: alia tardant: hoc est lacerãt/alliciũt/illudunt. Nõne melius hmõi oña obscurari/q̃ illustrari: ceca obliuionis inuolui caligine/q̃ memoriter recenseri. Bona ergo nox q̃ prudenti obliuione dissimulat oña tẽporalia: ad illũ qui eternꝰ est querendũ/tẽpus expediens: ⁊ explicãs occasiones. Que mũdi ꝓcupiscẽtiã absc̃dit: curã: cogitatũ. Hoc est eñ mũdum hre absconditũ: vel mũdo abscondi. Sic etiã absc̃di poterimus in absc̃dito faciei me dñe. Non dico plena notione: sed tñ tota deuotione ⁊ libera inuestigatiõe/⁊ aliquãta inuentione. Hanc absconsionẽ: hoc secretũ: has latebras/quibus mũdiani diei declinamꝰ vel amorẽ/vel imaginationẽ: q̃bus humanũ diem aut ablatum nõ repetimus: aut oblatũ respuimꝰ: noctis nose appellari nũca spõsa credidẽrim. Deniq; in superioribus dicit. Sub vmbra illius quẽ desideraueram sedi: ⁊ fructꝰ eius dulcis gutturi meo. Fructus iste suauiter pascit: si tñ paulo vmbra ꝓterierit. Bona vmbra q̃ carnis prudentiã obscurat: ꝓcupiscentiã refrigerat. Intelligis q̃ sit vmbra. Inde tibi refulget occasio: quo ⁊ hic nocte intelligas: nisi ꝙ quedã occultiores latebre/⁊ magis abdite ⁊ accõmodate magis ad inuestigatiõis ⁊ ꝓtemplatiõis vsus: sub nocẽ exprimũtur/q̃ sub vmbre vocabulo. In vmbra rerũ visibiliũ oblitionẽ aliquãtas accipe. In nocte oĩmodam. Quis mihi dabit sic aduesperascere. Quis inquis dabit mihi vt rerũ tẽporaliũ memoria/oblitionis huiꝰ vergat in vesperã. Bona quidẽ nox: qñ imaginationes vane animũ nõ vexant: nec versant in eo. quãdo absc̃dite sunt ab oculis querẽtis dilectũ. Dilectio ipsa hanc noctem inducit: q̃ reliqua oña nec respicit: nec nota reputat: dũ ad illum quẽ diligit intenta suspirat. Per noctes inquit. ¶ Multe sunt noctes eiꝰ: nec est vna nox illi iugis ⁊ cõtinua. Noctes eius frequẽter interpolant absentia sponsi. Cũ adest: lux est. cũ abest: nox est. Jõ multe sunt noctes sponse: q; multi sunt elapsus sponsi. Multe latebre. Beata plane q̃ dilecto adheret tota die: ⁊ q̃rit illum totis noctibus. Pronocent studiũ tuũ qui audis ista: ⁊ instructꝰ exẽplo sponse: cõsurge ⁊ tu in nocte in ꝓncipio vigiliarũ tuarũ: ⁊ effunde cor tuũ vt liqueſiat ⁊ currat: ⁊ decurrat vsq; in ꝓspectũ dei tui. Illi liba ꝓncipia vigiliarũ tuarũ: nihil in te peregrine cure decerpãt. Quere p singulas noctes dilectũ tuũ. Quid dico p singulas. Totas noctes in hoc opꝰ cõtinua. Ne cesses: ⁊ ne quiescas donec egrediat vt splendor dilectus tuus: ⁊ vt lãpas accendat tibi. Tũc poteris illud pauli dicere. Nox ꝓcessit: dies aũt appropinquauit. Nam q̃ sequit. Abiiciamus opera tenebrarũ: huic non põr nocti adaptari. Nescit eñ hec nox opera tenebrarũ: sed magis lucẽ ministrat his qui ꝑmanent in agone quodam querẽdi dilectũ. Bona quidẽ nox/qñ absconderis a cõturbatione: ⁊ ab incursione imaginationũ. Et q̃uis nõdum absc̃deris in abscondito faciei dilecti tui: bonũ tñ est vt absc̃dat tibi facies: ⁊ pompa inaniũ ⁊ carnalium cogitationũ. Nox est vt illas nõ attẽdas: nõ videas sed tñ in hac nocte nõ extinguat lucerna tua vt dilectum queras. Utinã ego tales mihi possim noctes numerare: tam latebrosas ⁊ tam luminosas. Et quis nostrũ gloriabitur: oẽs se tales noctes hre. Quisquis est: felix est cui oẽs noctes in vsum talem decurrũt: q̃ in occulto suo nihil agit occultatione dignũ. Unusq̃sq; suã cõueniat ꝓscientiã. Quid eñ mihi alioꝝ percurere ꝓscientiã infirmã. Non ꝓcutio: nec discutio quidẽ: ⁊ si infirma est: fedа saltem nõ fit. Non agat in occulto. nõ cogitet quidẽ q̃ turpe est ⁊ dicere. Ad talem stratũ iesus declinare nõ nouit Offendit illũ: ⁊ fugat ꝓfusa ꝓscientia. Cõfusio ꝓscientie nõ inuitat illũ: sed magis euitat. Charitas aũt de corde puro/⁊ ꝓscientia bona/ipsa est que q̃rit. Sic eñ habes. Quẽ diligit aĩa mea. Nil bona tutius ꝓscientia. Bona ꝓscientia audet: ⁊ charitas ardet. Illa non formidat: ista inflãmat. Illa ꝓ delicto nõ ꝓfunditur: ista constit sup dilectꝰ. Magna vis amoris. Alieno nõ nitit suffragio: ꝓprijs ꝓtenta meritis: semp amari se ꝓsumit: que amare se sentit. Deniq; nõ respectis alijs manifestatis nominibus: solũ sponsa dilectũ memorat: q̃ singulariter intus tolerat estum amoris. ¶ Hoc aũt attendendũ/q̃ frequẽter dilecti recensẽt vocabulũ (quocũq; ex mysterio) dilectꝰ meus candidus ⁊ rubicũdus: ⁊ talis est dilectus meus: ⁊ in ꝑsenti qđ diligit aĩa mea. Magna certe seruitutis huiꝰ gratia. Nec mirũ si frequentatur in ore qñ in corde feruet. Idco aĩa cõmemorat. Non eñ verbo tm diligit: sed voto: nec solo actu: sed magis affectu. Quid vero sibi vult/q̃ aĩam nõ spiritũ dicit. Forte q: dilecto quẽ adhuc ꝙrebat: nõdum adherebat. Qui eñ adheret deo: vnus spũs est. Et quidẽ nusq̃ in toto hoc cantico spiritũ nominat. Sed aĩa mea liquefacta est: ⁊ aĩa mea ꝓturbauit me: ⁊ hoc ipsum frequẽter/quẽ diligit aĩa mea. Id q̃ fere/nusq̃ nisi cũ absentẽ querit: vel abesse querit. Solent his noibus gradus quidã distingui aĩe ꝓfectionis ⁊ minus ꝓfecte. Apls dicit. Animalis hõ non ꝑcipit ea que sunt spũs dei. Ego aiam hanc ita amantẽ ⁊ estuantem/feruentẽ ⁊ querentẽ nunq̃ nõ spũalez dixerim. Quippe q̃ licet nõdum plena visione: voto tñ ꝓpensiore illi adherebat: quẽ vehemẽter diligebat. Possumꝰ aũt nõ inconuenienter sicut in spũ subtilem ⁊ attenuatũ intellectum: sic in aĩa suauẽ ⁊ tenerũ affectũ accipere. Per ꝓphetam in ꝓmissionẽ dñs dicit. Dabo vobis cor carneũ. Si q̃ carnis nomẽ in bono alicubi accipit: cur nõ magis anime. Ego beatã hãc aiam (vt licenter loquar) nõ lapideam: sed carneã magis iudicauerim: ⁊ nihil habentẽ in se rigoris/vel duricie: sed mollem/teneram/tractabilẽ/⁊ sensibilem ad singulos diui verbi aculeos. Deniq; que dicat: neq; caro mea enea est: sed quã spiritualis pertranseat gladius: et haritate se vulneratam gaudeat. Jure ergo animam suam diligere dicit: exprimere volens intimam quãdam ⁊ viuidam ⁊ animatam affectionem erga dilectum suũ iesum christum dominũ: qui viuit ⁊ regnat in secula seculoꝝ Amen. ¶ Sermo. ij.

Uper hesterno capitulo hodiernũ vobis instauramus cõuiuiũ. Nec eñ ibi cũcta dicta sunt/q̃ dicenda occurrũt. Quedaz vero nec tacta quidem sunt. Illa hoc sermone discutiẽda suscipimus. i. cur dicat in lectulo ⁊ nõ in lecto. Et cur in lectulo meo. Nam alibi lectulũ nostrũ dicere ꝓsueuit. Nec reputate vobis in sortem. Si q̃d aũt noue disputatiõis sup his: q̃ iam discussa sunt: adiecero: in lucri rõnem (vt sic dicã) referte. Quid putatis mysterij signat hocipsum qđ dicit in lectulo: laudis ne aliq̃d occulte ꝓtinet: aut suggillatiõis. Et si vtrũq; põr: libẽtius tñ hic laudẽ accipio: ⁊ iõ ꝓmptius in hũc sensum inflectam ꝰ sermonẽ. Ego plane in hoc vbo coarctationẽ quãdã intelligo: vt soli secum dilecto sufficiat. Cur eñ nõ in bono coarctatio accipit: si strati dilatatio in ꝓbriũ vertitur. Dilatasti (inquit dñs p ꝓphetã) stratũ tuũ: iuxta me suscepisti adulterũ. Videſ quõ obiurgando ⁊ exprobrando strati dilatatio objcitur aĩe adultere.

Esa. xx/xvij. Bonũ est ergo nõ dilatare: sed magis contrahere stratũ cogitationis ⁊ cordis lectulũ. Idco sponsa iure sibi applaudit de lectulo. Coangustatũ est (inq̃t ꝓpheta) stratũ: ita vt alter decidat: ⁊ palliũ breue vtrũq; operire nõ põt. Utrũq; i. virũ ⁊ adulterũ. Breue eñ ⁊ angustus est cor hois ad ꝙcipiendas deiverbi delitias: etiã cũ in illas totũ extendit. Quõ nõ multo brevius si fuerit ad alia distentũ. Sufficiat dilecto tuo vel brevitas ista. Noli illã magis breuiare/lectulũ cõicando alteri. Bona quidem hec brevitas lectuli/q̃ nescit dilectũ suũ. i. ꝛpm suscipere. Est eñ brevitas q̃ nõ nisi illum suscipere nouit: ⁊ est brevitas q̃ illum plene suscipere nequit. Illa charitatis est ⁊ disciplineꝰ hec vero infirmitatis ⁊ nature. Utraq; brevitas intelligi põt in lectulo: vel qua cuz dilecto plures nõ suscipit: vel qua nec illum plene. Magna certe voluptas lectuli: sed magna brevitas: ⁊ ideo bene lectulus magis/q̃ lectus dr. ¶ Delectabilis lectulus est/de quo legis in ꝓuerbijs. Secura mens quasi iuge cõuiuium. A puer. xv Forte nox: forte turbatio: sed tranquillitas intus quasi Hyem. j quietis lectulus quidã. Non est hic illud lamentabile dicere. Forte inter ficit gladiꝰ: ⁊ domi mors similis est. Immo si foris gladius est: intus gaudiũ. Spe (inquit) gaudentes: in tribulatiõe patientes. Ad noctẽ tribulatio referrur: ad lectulũ spes ⁊ gaudiũ. Forte ꝓpter hoc nõ lectum: sed lectulũ appellat/parco vocabulo: qñ totum gaudiũ nostrũ fere in spe est adhuc ⁊ ex parte. Bonus q̃ Esa. lvij lectulus ꝓscientie quies ⁊ mundicia. Cor impũ q̃si mare feruẽs qđ quiescere nõ põr: sed redũdant fluctus eius in ꝓculcationẽ ⁊ lutũ. Est q̃ cor impũ turbulentũ ⁊ tabidũ Ibidem luxosum ⁊ secũ semp colluctãs. Siquidẽ nõ est pax ipsis Ro. xiiij Regnũ ꝺo dei iusticia est ⁊ pax. In pace (inq̃t) in idipsum ps. iiij. dormiã ⁊ requiescã: qñ tu dñe singulariter in spe constituisti me. Utrũq; cõplectit spei nomen/⁊ lectulũ ⁊ gaudiũ. q: in spe gaudem ꝰ: ⁊ in spe requiescim ꝰ. Sz vñ spes/nisi de securitate ꝓscie. Jure lectulũ dixerim mentẽ securam ⁊ liberam. Securam ꝓpter ꝓscie donũ. Liberã aũt a tentatiõe. Liberã ab exteriore occupatiõe. Liberã a lui cogitatiõe. Quãta tñ esse põt in hoc corpore quies ⁊ libertas mentis. Breuis ⁊ exigua/⁊ lectulo similis angusto. Multũ inde decerpit reficiendi necessitas corporis. multũ conq̃rendi q̃ necessaria sunt cura. multũ ꝓsumendi hora. multũ aĩe casus ĩminens. multũ cã latens. Hĩa nostra hec est (inq̃t paulus) testimoniũ ꝓscie nre. Suaj.co. iiij. ni certe se collocarat i lectulo. Nihil air/mihi ꝓscius sum (Sed quãtum illũ dilatat ⁊ extẽdit: magis istũ arctat et Ibidem ꝓtrahit) sed in hoc (inquit) iustificat ꝰ nõ sum. Qui autẽ iudicat me: dñs est. Videſ quõ paulus auderꝰ dicit. Cor nostrũ dilatatũ est. Videſ quõ gliam ⁊ testimoniũ ꝓscie diuine coarctat respectꝰ suie. Bene ẽ lectulus mens secura: sz minime superba: quiera nõ elata: bona de se sentiẽs: sed alta nõ sapiẽs. magis aũt suspectã semp habens icerti noctẽ iudicij. In lectulo (inq̃t) p noctes. ¶ Multe ps. xxxiij noctes: sed vnꝰ lectulus. Multe em̃ tribulationes iusto ꝝ: sed tñ quasi nõ sentientes: nec respicientes/vno dormiũt ⁊ requiescũt in lectulo. In ea in qua vocati sumus vna spe vocatiõis nostre. Transit nox ⁊ nox: sed illi non deserũt trãquillitatis sue lectulũ: donec tota trãseat iniquitas. Multe noctes/⁊ alte tenebre: sed tñ ab altitudine noctis nõ timent nec turbãtur: q: sperant in dño. nõ timent a nocibꝰ: q̃ in huiꝰ spei lectulo quiescũt. Nam et ipse nouit dare carmina in nocte tribulatiõis: ⁊ in nocte ps. xlij. mandat canticum eius. Accepistis quare sponsa dicit noctes/⁊ quare plures: quare lectulus dicaſ/⁊ quare vnꝰ. Tũc accipite quare dicat spõsa in meo. In lectulo suo: ⁊ q̃si singulariter suo est/q̃dm singulariter in spe est. Cuz vero ad spem res accesserit: vel magis successerit spei: cũ iam ex pte tenuerit dilectũ: nõ iã suꝰ est hic lectulus sponse: sz magis cõis sponsi ⁊ spõse. Suus est cũ q̃si sola sine dilecto q̃scit. Cõis est cũ ipse adest. Suꝰ est sponse/cum q̃etis ⁊ pacatis ⁊ cõpositis moribꝰ intra se collecta quie scit. Cõis est/cũ iam incipit oblectari spõso. Forte est et aliqs ꝓprius sponsi: qñ sui oblita penitus ⁊ se extra tota trãfit in ipm. ⁊ q̃si induit ipso dilecta ipsiꝰ. In lectulo suo nec effluit extra se: nec turbat in se. In lectulo cõiaf/fluũt illi delitie q̃dã de ꝓsentia spõsi. In illo q̃ solus est/spõsi amoris exagitata incẽdio ebullit ⁊ excrescit effusa ⁊ effluẽs. Tota trãsfundit in ipm: ⁊ in similẽ absorbetur qualitatẽ. In ꝓmo penes se est: in scõo penes illam sponsus. In tertio penis ꝰ est ipsa penes ipm: ⁊ si dici põt: non est nisi ipse. In ꝓmo q̃rit. in scõo adheret. in tertio vnit illi. In ꝓmo trãquillitatẽ ꝓprijs possidet: in scõo quãdam merek cõitatẽ cũ dilecto: in tertio assimilꝰ ⁊ absorbeꝰ in quãdã charitatis ⁊ gre vnitatẽ. Melio: hic lectulus tertius q̃ secũdus: quãto expssio: est vnitas q̃ cõitas. Bonus tñ ꝓmus p quẽ ad istos parat accessus. ¶ Sõ si ad carnalis infirmitatis illecebras lectuli sensum delectare velis: nec erras: nec laboras sic assignãdo. Soli eñ spõse sub hoc intellectu lectulus est: nec cõicaſ sponso. Nã etsi nouimꝰ ꝛpm sm carnẽ: sm carnis ꝓcupiscentiam tñ nõ nouim ꝰ. Cõis quidẽ carnis natura: sz nõ est cõmunis illi carnis illecebra. Nõ refutanit lectum doloris nñ: sed nõ se reclinauit vsq; ad sensum delectationis nostre. Idco cũ istũ designat: in lectulo meo dicit: non cõiter in nostro. Alibi fiq̃dẽ legiſ. Lectulus noster floridus. Quis Cant. j. cõis est: floridus est: verustatis nil habẽs: nil corruptionis. Quãdo vero ꝓprijs suũ lectulũ dicit: nulla ibi firmẽtio floris. Suꝰ spõse hic est: sed infuauis est: nõ floridus sed horridus illi videſ. Dura satis ꝓditio: si vel sola corruptio foret: nũc vero ad infirmitatẽ accedit aduersitas: duplicatũ incõmodũ: lectulus ⁊ nox: infirmitas ⁊ aduersitas: Sz magna vis amoris/quẽ neutra cõpescit: nec illa innata: nec ista illata. Nõ eñ lectulo tenẽt: vel terrẽt nocte: sz in lectulo suo: ⁊ p noctes q̃rit quẽ diligit anima eiꝰ. Claustraliũ videſ nox ista/maxime fratrũ q̃ ⁊ quieti a solicitudine: ⁊ quasi pditi ⁊ absconditi sunt in multitudine: habẽtes in altero lectulũ: in altero noctis obscurũ Quodãmodo eñ absc̃dit quilibet q̃libet excelsa conuersatio: vbi in equalẽ altitudinẽ tota se fratrũ nũerositas attollit: iuxta illã de saluatore ꝓphetiã. Ambulãt in Esa. l. tenebris: ⁊ nõ est eis lumẽ: sz humane laudis lumẽ: vt liberi ꝰ sperẽt i nolle dñi: ⁊ initanꝰ sup dñm suũ. Quo; ab scõdit ꝰ est vultꝰ eo;. Uñ nec reputauimus eos: imo qui seipsos inꝰ nõ reputãt: q̃ se mũdi advsus foris nõ aprãt q̃ nec hoim ab o;e gliam exoptãt: sz illã q̃ ex solo deo est iuxta qđ legiſ. Ego gliam meã non q̃ro. Et q̃ gloriaſ/in Jo. viij. dño gloriet. hoc est: nõ ꝓ donis dñi in hoĩe fauore quise j.Co;.x scat: nec finis huiꝰ admixtione/spũalis gre adulterer in aliquo gaudia: sz illi referat gram: ⁊ q̃rat in illo gliam: b est eñ ipm q̃rere. Habet iste in trãquillitate lectulum: in humilitate noctẽ. Nõ illũ moraces cure circũuolãt: inquietudinũ nõ exasperãt iniurie: sz torũ lectulus ⁊ noctorũ pax ⁊ quies/⁊ latebre. ¶ Numqd sat est. ꝙ fortassis D satis/sz laboriti: nõ satis amãti. Dulcis eñ laboriti somnus: amãtis anxietas illũ dormire nõ finit: somnolentiã excutit: vigilias inducit. Amor: de q̃te ipa inq̃tio: redditur. Quiescit tẽtatio: q̃escit occupatio: q̃escit afflictio: sed q̃escere dilectio nescit. Tũc magis vires exercet: dulce incendiũ ⁊ flãma vorax de latibulis enadẽs vacuo liberi enagaſ in animo: alti ꝰ possidẽs/⁊ auidius depascẽs. Occasione accepta suũ nescit amor non exercere negocium. Semper enim quem amat vel presente eo se oblectat: vl absentem desiderat. In die (inquit) tribulationis mee deum exquisiui manibus meis. Longe differentio: que rendi ratio nũca spõsa ꝓponiſ. Illam nõ impellit afflictio: sed trahit affectio. Ille in psalmo q̃rit aduersus tribulationẽ: ista ad amoris vsum ⁊ oblectationẽ. Ad b eñ refert ⁊ q̃etis lectulũ/⁊ noctis latibulũ: vt quẽ diligit: ⁊ inconcusse recolat: ⁊ sincere sapiat: ⁊ dulciter sentiat. Ergo multo potior in diligẽte/q̃ in indigẽte q̃rendi rõ: q̃uis iure dici possit q̃ sancta quadam semper eget amor

Universidad de Deusto
Biblioteca

anaricia. Semper em̄ ad secretiora exestuat: ⁊ que tenet nō reputās/volubili se raptat in anteriora rotatu: ⁊ vitalis instar rote/spūali leuitate ad superiora toto conatu attollit: de terra vir paululū aliq̄d attingens. Deniq; in paulo nōdum se cōprehendisse arbitrat: sed ipse ad anteriora extēsus quasi rōnalis rota/sequit̄ quo illū rapit spūs feruētis desideriū. Si quidē ⁊ cū cōsummauerit hō: tūc incipiet. In p̄senti q̄ sponsa dū tenet lectulū: nō hoc ptenta/ardentius q̄rit dilectū. Ille illi lectulus: ille dilectus. Lectulus dū infirmā ⁊ fatigatā suscipit: dilect⁹ dū īflāmat ⁊ succēdit. Lectulus ⁊ dilect⁹: q̄ quiescit in illo ⁊ ocupiscit ⁊ deficit in ipsum. ¶ Miraris q̄ dico lectulum. Audebo ⁊ adiūcia vilius aliq̄d: imo sublimius sup oēm gl̄iam laudis eius. Quanto em̄ p̄o me egit viliora tanto bonitatis sue dedit indicia maiora. Ipse paruulus lectulus: ipse pullis est nidulus. Etem̄ passer inuenit sibi domū: ⁊ turtur nidū vbi ponat pullos suos. Vis andire qualis lectulus. Jacta cogitatus tuos i plumes aduhuc ⁊ infirmos in dño: ⁊ ipse te enutrier donec formet ⁊ firmetur x̄p̄s in te: ⁊ occurras in virū pfectū q̄ fluctuare nō possit. Bene q̄ lectulus q̄ mihi fact⁹ est a deo iustitia ⁊ pax/⁊ redēptio/⁊ sapia. Quis dabit mihi tali collocari in lectulo. Quis (inquā) dabit mihi istos pulullos: ⁊ cerulcalia huiusce modi assui sub cubito ⁊ capite meo. Sfelix cerulcal q̄ sibi spōsa supponit. Leua eius sub capite meo: ⁊ dextera illius amplexabit̄ me. Alterum iam possi der: alterū sibi pollicet. Leuā tenet: sed dextrā querit. Delectationes em̄ in dextera tua vsq; in finē. Quasi de lectulo tendit ad lectulū. Suauissimū mihi cerulcal bone iesu spinea illa capitis tui corona. Dulcis lectulus illud crucis tue lignū. In hoc ego nasco: ⁊ nutrior/creor ⁊ recreo: ⁊ sup passionis tue altaria memoie mihi nidū libenter recolloco. Q̄ō si maiora datur ⁊ arcaniora p̄sentire diuine maiestatis mysteria: nihil illud a lectulo ⁊ nocte differt: si quis ad futurā cōtemplet plenitudinē: non formulā pfectionis humane. Nā ⁊ pfectius nostrū imperfectū est. ⁊ (vt verius dicā) vix adhuc inchoatum. Propterea in initio aliq̄ō dicimur creature dei. ⁊ tm̄ p̄mitias accepisse spūs. Temerarius forsitan videar: q̄ cono: inerpta exponere: ⁊ de sponse lectulo/q̄ illū suauius forsitan ⁊ secretius collocauit: q̄ cōiectura nostra possit attingere. Quapropt de mysteriis ad mores descēdam⁹: ⁊ dicamus hoc esse dilectū in lectulo ⁊ p̄ noctes q̄rere: cū post cordis strepitū/⁊ carnis motū: quieti ⁊ p̄sentiuz oblitis/p̄mitiuas q̄sdā future dulcedinis captam⁹ delitias. Habes g̃ (vt b: euiter colligā) in hoc cap'o occasionē/acrū/⁊ causas. In diligēte causa. act⁹ in q̄rente: opportunitas vero ⁊ occasio in lectulo ⁊ nocte innuitur. Breue aūt capitulū: q̄m̄ bonus lectulus: in quo suscipit mens fatigata fomentū: imo feruēs incendiū: in quo amor: dū offendiculū nō habet: desideriū vsum exercet ardentius. Sed iam nos hic paululū quiescam⁹: ⁊ in illo trinā lectulo: in quo sponsa dū q̄erit: dilectū q̄siuit: vt experientie sensu in nobis ipsis edisc̄re possim⁹: q̄ō nūc alios docere conamur: q̄ dulcesit in hoc lectulo quiescere: ⁊ dilectū q̄rere iesum x̄p̄m dn̄m nostrū. ¶ Sermo. iij.

Non solet sponsus

semp: vel p̄o rpe: vel p̄ō qualitate aīe se q̄rentis voto respondere. Quesiui (inquit) et nō inueni illū. Gratū certe verbū/q̄ fluit: sz nō inueni illū/graue. Quidni graue/et intolerabile fic q̄renti ⁊ fic amāti. Nemo em̄ eo q̄ō ardēter q̄rit: nō anticare: tantoq; cumulatiōe angustia/si vicina spe iā iāq; apphensura fraudat̄. Quāto magis illa quā expte ⁊ pdite interne dulcedinis p̄uocat esuries. Credibile est p̄m multitudines retractate ⁊ reuolute in corde dulcedinis: acriori ad q̄rendū ictu euerberari animū amant̄. Deniq; ad dilectionis mensurā nō inuenietis pandat̄ affectus. Si quis in se vnq̄ talem expertus est vel dilectionis: vel desideriī sensum p̄ p̄riī estimare p̄t coniectura exemplī: q̄ querulo sponsa corde ꝓtulerit: nō inueni illū. Nusq̄ p̄solatio: nusq̄ refrigerii: sed vbiq; tribulationē ⁊ dolorem inueni: dum illū quē ardēter diligo: ⁊ instāter q̄ro: nō inuenī illū. Deniq; posuisti me: nō dico tibi ꝓtrariam: sed a te quasi extraneā: ⁊ facta sum mihimetipsi grauis. Q: auis plane quā tedet vite: tedet luminis hui⁹: q̄m lumen oculo⁹ meo⁹ ⁊ ipm̄ nō est mecū. Vbi erit fortis p̄solatio: si intus in meipsa re absente turbatio. Cor: meū cōturbatū est: dereliquit me virtus mea: ⁊ lumē oculorum meo⁹: ⁊ ipm̄ nō est mecū. Eria hec recū abierūt. virtus, veritas. Idētitas. Quō em̄ virtus erit in dolorūs lecto. in nocte lumen. ⁊ in diuisione ⁊ in separatione idipm̄. Ad me nūc respicit illa ꝓpheralis exp: obratio. Usq; quo delitijs dissolueris filia vaga. Deniq; ⁊ Cayn ex q̄ egressus est a facie dn̄i/vagus fact⁹ est ⁊ p̄fugus. Ego quidē non ita vaga ⁊ p̄fuga: magis em̄ q̄rens q̄ fugiens. ⁊ (vt licētius loquar) tibi fuga plus cōperit. An non vaga q̄ de leculi angustijs transeo ad ambitū vbis: discurrens per plateas: p̄ vicos: p̄ vigiles. Qui adheret deo: vnus spūs est. dulce hoc ipsuz: ⁊ iō dura separatio. ¶ Quō separata est hec idētitas: dissilijt vnio: ⁊ ad me dimidiata redijt. Nam tota a te non discessi. Desiderio em̄ in te fero: sed a p̄sentia differo: habeo aliq̄ō in desiderio solatiū: sed totū illud abscōdit ⁊ absorbet de dilatiōe supplicū. Quo pacto nō abscondit̄ oē solatiū/quādiu adscōdis faciem tuā a me. Deniq; sicut ait ꝓphera. Cōsolatio abscondita est ab oculis: q: facta est inter dilectos diuisio. Sed mihi abscondita: q̄m̄ mihi fuerat hec vnio inulta. Tu em̄ bono⁹ meo⁹ non eges. Bona em̄ mea bona tua sunt: ideo mihi incūbit desolatio: dum a te separari ptigit. Tu virtus mea. Tu lumē oculo⁹ meo⁹. Tu mihi ipm̄. Tu mihi totū. Deniq; defecit caro mea ⁊ cor: meū: vt de relict̄ in me nec carnalis affect⁹: nec cordis mei sensus respirer: sz sit de⁹ cordis mei: ⁊ p̄s mea deus in eternū. Si hāc partem p̄didero: inanis ⁊ vacua remanebo: quasi terra sitiēs: et quasi vas pditū. Assume/assume q̄ ebrius es sitientes: ⁊ vacuo vasi tue plenitudinis portionem infunde. Quid parcis tot⁹ renti illi ybertatis tue. Deu me q̄ raptim trāsit tot⁹ res iste nostris in cōuallib⁹. Cito quidē trāsit: sed trahūt me post se in eternū desideriū imptite delitie. Delitie abcūt: sed desideriū relinquūt. Ille excurrūt: ⁊ istud excruciat. Quāto sunt em̄ p̄ogata dulciora: tanto molesti or de dilectione mora. Jta ne dn̄e suaue videbit tibi/nisi serā mora tali tot⁹ quere aīam: ⁊ de penis diligētis ⁊ querentis te ridere. Si maiestas te abducit: mia incliner. Si te nō indulges dilecte misere vel afflicte. Afflicta sum ⁊ humiliata nimis: ⁊ a gemitu cordis mei mecū illū rugiēs nō inueni illū. Vbi nūc multitudo viscerū tuo⁹ ⁊ miserationū tuarū. Diu ⁊ nimis diu p̄tinuerūt se sup me. Dilecta tua absentis desiderio in dolorē se fundit: ⁊ tu te cōtines. ¶ Joseph⁹ male meritos de se miserat⁹ fratres: non poterat se cōtinere: sed cōmota sunt viscera eius: ⁊ quis esset blande innotuit. Et quidē tenerior: esse solet ad gratiā sponsi pietas/q̄ fratris. Tu mihi plus q̄ ioseph. Tu em̄ frater. Tu sponsus. Quis dabit mihi te fratre meum. Ego me totā ad querendū impēdo: ⁊ tu te subspēdis sponsus ⁊ frater. Ergo eris in dilectiōe minor: qui es maiestate superior. Magis sibi respondet amor: ⁊ humilitas: q̄ amor: ⁊ maiestas. Paululū maiestatis obliuiscere: vt misericordie recorderis. In te oē desideriū meū. Ut q̄d nō ante te. Ut q̄d abscondit? est a te gemit⁹ meus: q̄ tot⁹ est per te. Dissimulas ⁊ differs et auert̄ faciē tuā a me: et facta sum ꝓturbata. Propterea q̄ro: et causor: et clamito: nō inueni illū. Sfelix p̄ditio/q̄n dicere datum fuerit. Dilectus meus mihi et ego illi. Nūc vero ego dilecto meo: sz nondū ad me cōuersio eius. Amara quidē amanti cōmutatio. Idcirco p̄ voce/vocē cōmuto: nō inueni illū. Ota tēpus habent: et suis spatijs vniuersa sub sole trāsc̄runt Quādo erit vt cū sole pmaneant: et ante mutabilitatem

lunem/vt in eternitate sient: et non transcurrant cum tpe. Nunc vo oia tēpus habent: ⁊ habet fortitā suū tps eternitas ipsa. Dicūtur em̄ ⁊ tēpora eterna: eterna g̃ in se eterna sunt: sed nobis parata sunt tpe suo. Oia tps habent tēpus amplectendi: ⁊ tēpus ab amplexu lōge fieri. Vō ergo erit aptū magis q̄ nor amplectendi tps. Immo q̄s erit aptior ad amplectendū vel lectulo locus/vel nocte tps. In pace locus tuus: ⁊ iō quietis tps/⁊ pacis tibi paraui in corde meo lectulū. Veniat dilect⁹ meus: veniat delectatio mea: ⁊ requiescat in cubili suo. Tu forsitan dispēsatoie differs: sed nō capit amor: impatiēs de dispēsatioe solatiū. Scio mihi repositū tpe suo: sed de fugacis tarditate tps amor: causat̄. Tu differs: ego quidē diutius nō fero: sed surgā ⁊ circūibo ciuitatē. Contēno lectulū: ⁊ inimicis sermonis derelinquo: vt ad pfectiora ferar. Nam etsi sponsa sum ⁊ pfecta: p̄ regule modulo humane initium tm̄ accepisse me reputo: ad q̄ō restat respiciēs. Surgā et circūibo ciuitatē: querā p̄ vicos ⁊ plateas. Iesu bone q̄d est q̄ alicubi nō inuenīrs: q̄ vbiq; crederis. ¶ Multe q̄dem māsiones in domo p̄tis tui sunt: sed nūq̄d alias deseris/ad alias trāsiens: q̄ infinitus ipse et immensus es. Ubiq; creaturarū totus es creans et ꝓtinens: sed infinitatē tuā creatura nulla pōt exprimere: q̄uis virtutē nulla nō possit ex parte inuere. Ubiq; totus p̄ existentiā: sz nō equaliter in singulis p̄ efficientiā. Nā etsi ex toto teybiq; opereris: nō tm̄ totū q̄ō potentie tue est vbiq;: imo portiq; operaris. Indifferēti em̄ virtute efficis in minimis minima: et magnis maiora. Cum g̃ virt⁹ tua vbiq; et tota operet̄: nusq̄ in tota expendit̄: q: cuz voluerīs supperit tibi efficere maiora: nec tota exp̄imit̄: q: veritatē nō possunt ad integrū emulari simulacra. Oia g̃ te mihi monstrant ad cognitionē: sed nō oia me mouere possunt intra ad deuotionē. Ubiq; in te impingo: sed nō vbiq; compūgo: Ubiq; te mihi ingerit rerū spēs et vsus et ordo: sed verbū sapiam: nō vbū salutē. Verbū aūt sapia et salus: idest x̄p̄s iesus/tm̄ in ciuitate dei nostri in mōte sctō eius ꝓptera surgam et circūibo ciuitatē. Surge (inqnit paulus) q̄ dormis: et exurge a mortuis: et illuminabit te x̄p̄s Surgā ego nō de mortuis operib⁹: nō de prauis mortib⁹ sed de bonis ad meliora: de mortib⁹ ad mysteria: de mysteriis ad manifesta: de serenis ad suauia. Surgā et circūibo ciuitatem illā: de qua ds: Magnus dn̄s et laudabilis nimis: in ciuitate dei nostri in mōte sancto ei⁹. Ergo surgēdus z est ei/q̄ in mōtana vult cū maria cōscendere. Et p̄o digus ille fili⁹ in seruersus: surgā (inqt) ⁊ ibo ad patrē meū. Prudēter ait surgā: iturus ad eū qui in celis est patrem. Sed nimis exilē ⁊ macilentā spē reposuerat in sinu suo: mercēnariā condītionē patrē rogaturus. Modeste quidē p̄o meritis: sed de paterne miserationis copia humiliter nimis et sturiose sentiēs: vere famelici dās in hoc animi indiciū ⁊ inedia cōfecti/dicā inqt ei. Pater fac me sic vnū de mercēnarijs tuis. Nō em̄ poterat ieiunā ⁊ macram spē ad maiora porrigere. Surgā (inqt) ⁊ ibo ad patrem meū. Iste de querēdo nil mouet̄ patre: tm̄ de flectēdo solicitus. Que spōsa est: certa de gratia postulat p̄sentiā tm̄. Surgā (inqt) ⁊ circūibo ciuitatē: et querā quē diligit aīa mea: inuentionē sufficere reputās. ¶ Vide si nō in p̄senti hec possit obseruari distinctio: q̄m̄ patris exposita est ⁊ parata cūctis indulgētia. Delitie vo fugaces ⁊ recōdite ⁊ latibulis gaudēres. Ideo ille dicit. Surgam ⁊ ibo. Illa vero. Surgā ⁊ querā. Deniq; ⁊ pater occurrit penitēti: spōsus se subducit diligēti. Misericordia sui p̄ofusior est: delectatio parcior. Id autē nō incōgrue ab vtroq; positū intelligit̄ quod dicit surgā. Nō p̄mittit te Paul⁹ que sursum sunt querere: nisi p̄⁹ resurrexeris. Nō potes que sursum sunt sapere: nisi p̄⁹ illa quesieris. Quid em̄ est illa bona: q̄ sursum sunt: inuentre: nisi quodam dulcedinis et experiētie gustu p̄sentire illa: Ideo cūcta plustrat ⁊ scrutat: vt quod amat alicubi deguster. Surgā (inquit) ⁊ circūibo ciuitatē: queram per vicos et plateas quē diligit aīa mea. Muleū sibi fiducie sanctus amor: assumit. Quantū em̄ puras diligebat: que em̄ p̄sumebat: Surgā (inquit) ⁊ circūibo ciuitatē. Nō veniet in conspectū tuū dne omnis hypocrita. Absc̄dit se adā: et quo bone cōsciētie auxum amisit: et inuentū se doluit: q̄ magis querere debuerat. Qui sicre diligit: fugit cōspectum tuū: que vero sponsa est ⁊ charitatis dotata munere: etiā fugiente insectat̄. Quo ibis bone iesu a facie vehementis desideriī: Si ascenderis in celum: illic es: si descenderis in infernū adest. Ubiq; te sequit̄ curiosa scrutatrix: ⁊ per singulos operū tuo⁹ gradus discurrēs: quod fide tenet: conat̄ trāffundere in affectū: ⁊ admirāde malestati deuotiōe respōdere. Ad dilectiōis incētiuū omnia euāgelij documēta deducit: vt in quib⁹ veritatē suscipit: virtutē persentiat teipsum sponsum suū christe iesu: Qui viuis ⁊ regnas p̄ oīa scla scl'o⁹. Amē. ¶ Sermo. iiij.

Circūitus iste nō est

peruagationis: sed inuestigatiōis. Ait si vagatur que circuit: nō euagat̄ tm̄: nō excedit terminos ciuitatis: non loca que dilectus pambulare soler. In circuitu ambulat: sed intus ambulat per vicos ⁊ plateas ciuitatis. Sapiētia em̄ in his vijs se ostendit hilariter: ⁊ in plateis dat vocē suam. Ideo in istis circuit: q: nouit vbi soleat illi vberior: occursus esse dilecti. Circūibo (inqt) querēs per vicos ⁊ plateas. Sfrequēs tibi est o felix anima talis circumitus ⁊ accessus familiaris: ⁊ nota sunt tibi omnia ciuitatis huius circuitus et recessus intimi: angusta locorum/et lata platearum. Introduxit te rex in cellam vinariam. Nunquid nō et in omnes alios secretiores recessus: Omnia tibi sunt aperta ⁊ peruia: ⁊ vsu quodā ad beatū hūc expeditā te sentis circuitū. Ideo nō cunctanti: sed cōfidenti similis dicit. Circūibo ciuitatē. Et quantum putatis fratres/quantuz solatij confert inuisere interim et crebro ꝓterere gressu loca in quib⁹ stare solebant pedes ei⁹ quē diligit. Nescio quo pacto loca in quib⁹ aliquid boni experti sumus: expressius idipsum imp̄imūt memorie: ⁊ ex ordine ante mētis depingunt oculos: ⁊ quod iam experti sum⁹ in ipsis iterato speramus. Ergo loca ista nō cor: pot: alia: sed spiritualia crediderim oppo: tuna ad anime exercitationem spiritualē: propterea in his accipiamus circūitum. Circūitus iste an recordationis est: an inuestigatiōis: Circūit enim qui vel nota recolit: vel ex ipsis notis colligit que nondum sunt nota. Circūit quodāmodo qui nota recordatur: vel perscrutat̄ nota. Circumitus quidā est: cuz ea que iam fide vel intelligentia tenemus: ordine retractamus. Circūitus quidam est: cum ex his que iam tenem⁹ ad occultiora tendimus ⁊ penetram⁹. Circūitus ille obscurationis est: iste rationis. Ille amicabilior: iste acutior. Et q̄uis ille circūitus magis accommodatus spōse videat̄: neutrū tm̄ illi negabimus. Sive em̄ nota et comperta reuiserit: sive inuestiget nova: in omnib⁹ amoris tantū formitem querit. ¶ Bonus quidem rationis circūitus: sed quando ratio ipsa intra fidei regulas continet: ⁊ ei⁹ terminos nō excedit: de fide ad fidē: vel de fide ad intelligētia p̄ingēs. Intelligētia q̄dē certū fidē excedit: nō tm̄ aliud cōtrad̄ q̄ō fide ꝓtinet. In intelligētia/q̄rin fide nō certitudo maior: est: sz serenitas: nec trauł errat vł hesitat. vbi vel error: vel hesitatio est: intelligentia nō est: vbi hesitatio est: fides non est. Et si fides admittere posse videtur errorem: nō est vera nec catholica fides: sed erronea credulitas. Fides (vt sic dicā) veritatē rectam tenet: et possidet: intelligentia reuelatā ⁊ nudā contrad̄: ratio conatur reuelare. Ratio inter fidē intelligentiāq; discurrens/ad illaz se erigit: sz illa regit. Ratio plus aliquid q̄ credere vult: Quid aliud: Cōspicere. Aliud est credere: aliud est cernere: nō tm̄ aliud q̄ quod fide cōcipit: cōspicere conatur. Et si nondū sincere videre p̄or: quibusdā tm̄ accōmodatis experimētis cōiecere tentat: q̄ iā solida fide cōcepit

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ratio supra fidē conat: fide tñ nitit: fide cohibet. In primo deuota est: in secundo pudens: in tertio sobria: ⁊ (vt sic dicam) fides tenet: tuetur ratio: intelligentia intuet. Bonus iste circūitus: in quo mens rōnis ductu questigando ꝓcedit: sed a fide nō recedit instructa a fide: ⁊ restricta ad fidē. Erronea plane si nō cūcta ad eā referat examē: ⁊ citū rōnis incessium ad fidei maturitatem castiget. Bon⁹ circūitus vbi iusticia dei reuelat ex fide in fidem. Bonus circūitus vbi quis transformat a claritate in claritatē tanq̄ dñi spū. Bonus circuit⁹ vbi q̄a posterioꝝ oblit⁹: ad anteriora extendit semetipm: in quo mō cōprehendar. Bon⁹ certe circūitus: nō mō cū noua semp ⁊ occultiora cōprehendūtur: sed cū iā apprehēsa/ nouo ⁊ recenti semp affectu reuoluūtur: cū nō modo qđ restat penetrat: sed qđ iam penetratum est: frequēter iteratur.

Phil. iij

E

ps. lxxx vj.

¶ Jocūdus circūitus ⁊ spōse non ignot⁹. Jdeo ꝓfidenter dicit. Surgā ⁊ circuibo ciuitatē. Que aptius esse poterit ciuitas: q̄ illa de q̄ dictuꝫ est. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Et quidē vniuersitas creature dici pōt nō incōuenienter ciuitas dei: ab eo cōdita: ⁊ ab eo disposita. Gloriosa plane ⁊ p specie/ ⁊ p̄o ordine. Nā p actib⁹ min⁹ iustis: quos deprauate mētis ꝓducit libertas quātum in ipsis est: min⁹ in gl̄ia: nec ex ipsis q̄ ordinē diuine dispositiōis nō effugiūt: quē nō intrēdunt. Soli autem vere gloriosi sunt q̄ diuine dispositioni supponūt studiū solicīti pme ꝓditionis integrā seruare granā: vel reuelare ⁊ restaurare corruptā. Jsti gemino quidem mō gliosi efficiūtur: naturali cū ceteris cōditione: ⁊ volūtaria p̄e ceteris coaptatiōe ad ordinātis ⁊ dirigentis dei nutum. Dicit g̃ ciuitas dei vniuersitas creature: quippe legibus administrata dispensatiōis ipsius. Jpse vniuerse creature spēm existentie pstat in ꝓprio gñe: in vsu efficaciā: cōsequntiā in ordine: vt ⁊ in seipsa pulchra sit: ⁊ in vniuersitate supuacua nō sit: ⁊ cū reliq̄s incōsequēs ⁊ repugnās nō sit. Siue em̄ res nature agatur motu: siue libero arbitrij nutu: siue diuine instinctu gr̃e: siue singulis his rōnibus: siue cōiunctis res agat: q̄libet a diuina intus inuisibiliter operāte efficacia ⁊ modū accipit/ ⁊ motum. Modū ⁊ quasi legē quandā ordinis: ⁊ mortū actiōis. Nō mō em̄ ab eo cuiuslibet motionis natiua facultas: sz cuiuslibet facultatis ministrāt motio: vt simul ab ipso sit ⁊ virtus ⁊ motus virtutis. Motus vo intentiōis p̄aue ⁊ ab ipso habet q̄ motus est: ⁊ ab ipso nō habet q̄ prauꝰ est. Nec em̄ ab ipso est q̄ in min⁹ ordinatū finē dirigit: sed ab ipso est q̄ in ordinatio ipsa mira p̄cisus rōne in ordinē redigit. ¶ Vide venditionē ioseph: descēsum in egyptū: egressum ⁊ insectationē pharaonis: submersionem exercitus ⁊ ereptionē isrl: quō incarnationis ⁊ passionis xp̄i/ ⁊ ereptionis nostre seruiant mysteria: ⁊ multis quidem in locis similia diligens reperies. Nō ergo possent antiqua delicta nouis deseruire sacramētis: nisi occulta rōne: diuina intus operāte prudentia. Nec em̄ illa antiq̄ casu quodā ⁊ indifferēter ita puenere: q̄bus noua postmodū a prudēti dispēsatore/ ⁊ obseruatore diligēti/ adaptarent mysteria: magis aūt illa ad hoꝝ sunt significationē (nō hoc illud intēdente: sed deo disponēte) p̄parata/ q̄ hec illis aptata. Quid deniq̄ q̄ dñs eo potissimuꝫ tpe ad passionē addictus/ q̄ hac hora/ hoc die/ hoc more affectus gñe. Quis ista aut neget mystica: aut credat fortuita. Quo die est hō ꝓditus: eo reparatus: qua hora sniam ptulit: indulgentiā inuenit: p lignū sententia mortis inducta: p lignū vita restituta. Et nescio q̄s ista nō diuinit⁹ dispensata: sed humanit⁹ administrata prēdit. Habes agni paschalis tp̄s: habes imaculatā hostiā: habes ereptionis israelitice de egypto horā: habes ereptionis tue gr̃am de seculi errore: de vanitate: de natiuitate corrupta: ⁊ hoc simplr ꝓfisse credis: deo nō dispensante: sed iudeo operāte: q̄uis nō obseruāte. Hec inquā q̄ tā aptē ꝓcurrūt de crucis ligno: de tēpore: de hora: de die: ⁊ reliquas q̄ obseruari prudēter possunt circūstantias; in dai

ce deputas dementie: nō diuine sapientie. Prosus in tā salubri remedio/ ⁊ cū antiquis in vnā formā cōcurrente sacramētis/ ⁊ formit⁹ casus excludit: ⁊ human⁹ intuit⁹: sed nō diuin⁹ nutus. Et in Esaie ꝓphetia iuenies ad ezechiam dictū. Data sunt oīa hec i man⁹ chaldeoꝝ. Ubi data esse dicit: ostendit nō tantū ꝓphetice ꝑdicta: sed etiaz iudiciaria quadā equitate dictata. ¶ Ex his ⁊ hmōi passim p oēm scripturarū textū: cui dubiū residebit/ diuinā pariter virtutē ⁊ sapiam iustis legibus prauas rōnalis creature nō inspirare quidē: sed dispensare voluntates. Qđ si ira est: multo min⁹ ambigi pōt motus ceteroꝝ animantiū: que naturali ducūtur affectu: ⁊ sensuū vt̄imagi nationis tantū agūtur iudicio/ nō arbitrio rōnis a diuina dispositione minime exemptos. Et vt semel ꝓcludaz: vniuersarū vel essentiā qua in hoc/ aut in hoc rerū genere sunt: vel existentiā qua sunt: vel vsum quo aliq̄d efficiūt: iustissim⁹: potentissim⁹: prudentissimus moderatoꝝ eternis ⁊ inmutabilibus mouet ⁊ murat ⁊ ꝓtinet decreto rū regulis: ⁊ cuncta creatura mūdi exorbitante regit iustitia: q̄si ordinatissimā ⁊ dispositissimā ciuitatē. Decine ergo ciuitas est: vniuersitas creature quā spōsa circūitu ram se ꝓponit. Circūierūt sapientes hui⁹ seculi rerū natura: ⁊ in artificio suo operante aduerterūt sapiam dei: operantē dico: sed nō opus de quo legit. Deus autē rex noster ante secula: operat⁹ est salutē in medio terre. Cognouerūt in opere artificē: sz nō glorificauerūt: aut gratias egerūt. Jfidelis aīa oīa replicat ⁊ recenser in laudez dei: ⁊ oēm creaturā ꝓuocat ad glorificandū vt seipsaz exciter in gratiā: ⁊ vniuersitatis cōtuitu diuinū stimulet in amoꝝem. Circūiuit Salomon: ⁊ de cedro libani disputauit vsq̄ ad ysopum. Circūiuit in ecclesiaste: ⁊ de elementoꝝ postq̄ deseruit circūitu: ad humanos actus disputatione deriuauit: vt de transeūte rerū vanitate ad pmanentē trāsiret veritatē. Circūiuit Job: imo circūductus est magis a dño p terre fundamēta: p mensurā: p lineā ⁊ bases/ ⁊ lapidē angularez/ ⁊ astra matutina: ⁊ filioꝝ dei iubilum: p maris ostia ⁊ vuluā: ⁊ vestimentū ⁊ caligino sos infantie pānos: p terminos/ vectes ⁊ ostia: p oīū diluculi/ ⁊ auroꝝ locū/ ⁊ certas quasdā ceterarū rerū naturas. Qđs em̄ numerare longū erat: q̄ oīa prudenter intuenti admirationem ꝓditoris facerent: ⁊ pie ꝓsideranti amoꝝē. Et hec cōiter oībus ꝓposita sunt ratione vtentibus: ⁊ ꝓditoris sui maiestatem manifesta pulchritudinis sue specie cōmendāt. Sub tam pulchro inuelamine/ pulchroꝝ sunt q̄ latent saluatōis nr̃e sacramēta: ⁊ multiplicia spūaliū dona gratiarū. ¶ Deniq̄ ⁊ dauid in fine psalmoꝝ cū oēm creaturā in laudē dei ꝓcitasset: Cantate (inquit) dño canticū nouū: laus eius in ecclia sanctoꝝ. Vere nouū cui⁹ nescit antiquitatē materia: fastidiū gratia: q̄ semp est amoꝝe recens/ vsu recentior. Vere em̄ nouū qđ hoīm animos ad eternā innouat beatitudinē. Deniq̄ legitur. Ne meminerītis priorū: et antiqua ne intueamini. Ecce ego facio noua. Jure noua/ q̄ ab antiquo currētis nature nequaq̄ ꝓclusa sunt legibus. Laus eius in ecclesia sanctoꝝ. Quodā vriq̄ excellentie pullegio: nō tantū equitatis dispensatiōe: sed gratuito sanctitatis dono et munere. Laus eius in ecclia sanctoꝝ: q̄m̄ ita laudē eius sanctoꝝ ostendit actus/ vt illā attendat affectus. Sancti em̄ excellēter gratiarū dona suscipiūt: deuotionē persentiūt: gratulationē psoluūt. Jdeo quodā laudatur pulle gio in eccl̄ia sanctoꝝ: extra eccl̄iam laudat ministerio insensibili ⁊ muto rerū vano hoīm. Jn rebus insensatis cōditio: in hominib⁹ non renatis aliquāta cognitio: in nouitis tñ dilectio. Nā dilectio ꝓditoris sui in p̄mis nulla: in secūdis nō sancta. Laus eius in ecclia sanctoꝝ. Sanctus em̄ ⁊ que cōdita sunt/ vt naturaliter fiut: ⁊ q̄ dispensata sunt/ vt incōuenienter ⁊ inordinate nō fiat: ⁊ q̄ ꝓdestinata sunt vt beate fiat) vniuersa perscrutatur: ⁊ estimat quātū datur vt p hec autoris iuxta vires colligat notionē: nemigret ad emulationē: rapiat in affectionē. Hec ergo

Esa.

ps. cxlix.

ciuitas spūalis est. Hec ecclesia sanctoꝝ: quā circūituram sese sponsa pstruit. Deus bone quāta hic vtilitū copia specularionū. Quis em̄ satis existimare pōt q̄ pulchria: ⁊ q̄ plurima sint vbiq̄ spectacula in sacramētis/ exēplis/ miraculis. Prima salutationis: secūda cōuersatiōis: attestationis sunt tertia. ¶ Quid vero cū de mysteriis: cum de moribꝰ ad remuneratiōes eternas/ tēporaliū meritoꝝ admiratura mens assurgit. Quātū ibi profusis votis refundit gaudij. Filij hoīm vt q̄d diligitis vana ⁊ queritis mendaciū. Ut quid aīmū ad aliena oblectamēta cōuertitis. Labo: iose q̄ritis labentes delitias. Quasi ad manū materiā fidei nostre tenetis mysteria: ad memoriam p̄opta: ad meditandū ꝓfusa: ad subsistendū perpetua: ad sufficiendū plena. Filij (inquā) hoīm: imo filij excelsi alumni religionis/ q̄ regularis discipline limina teritis: vt quid arida fauce aquas cenulentas fitiris: celestes fastiditis. Ut q̄d cogitationes admittitis in animū: ad quarū actiones nō mittitis manū. Qđ agere penitus detrectatis: vt q̄d studiosa mente retractatis. Experti frequēter estis/ q̄ oēm hāc inanem pompā recogitate turpitudinis: citus excipere solet exitus penitudinis. Deniq̄ et pudo: est ꝓdere ⁊ pena reticere. Meditationis g̃ mutate materiā: sed seruare instantiā: q̄ sedum est nunc studia vestra minui/ cum mutātur in melius. Modicū dico sicut exhibuistis animū ad cogitatus affectuosos fede turpitudinis: ita exhibete nunc ad fecūdos circūitus pulchre veritatis. Circūdate syon (inquit psalmista) ⁊ complecti mini eam. Circundat in meditando: cōplectimini amando. Cōplectimini eā vt eius sit ⁊ cōprehensio integra: ⁊ collocatio intima. Plus aliquid innuere videtur cōplexus/ q̄ circūitus. Cōplexus simul cōtinet totum: circūitus de alio in aliud facit transitū. Jn hoc tñ circūitus pstare videtur: q̄ ea que cōplectimur indifferenter ⁊ inmolute cōstringimus: vbi vero circūitus est: singula seriatim discutimus. Ille cōtentus est summa: iste discurrit p singula. Esuriens em̄ ⁊ querens aīm⁹ dum illū nō satiant aliq̄: semp rapitur ad reliqua. Et quodā volutur circūitu currentis desiderij ꝓtractus rotatu: donec repleatur in bonis esuries amoris: ⁊ occupet in illo cursus sui statuz in quo terminū nō inuenit. Nulla em̄ que creata sunt in cōditionis sue statu infinita sunt: ⁊ ideo mens que circūit vniuersa ptransit: nusq̄ requiē capiens vbi finē reperit. Solus ille requies est amanti ⁊ refectio: q̄ finis est oīm ⁊ cui⁹ nullus est finis. Propterea sponsa in circūitu suo cūcta ptransit/ vt ꝓpinquet ad ipm. ¶ Surgam (inquit) ⁊ circuibo ciuitatem. Circuibo: in cūctis eum quē diligo q̄rens: sed nusq̄ reperiens. Jnuisibilia ipsius p ea que facta sunt intellecta ꝓspiciūtur: sed tamē nullius creature quātūliber excellentis/ ⁊ ad ipsius accedentis imitationē plene/ vel instruo: indicio: vel incendo: officio. Tantū em̄ ⁊ pigrū ⁊ tardum/ ⁊ inefficax ad conditoris commendationē/ eoꝝ que cōdita sunt: redditur mysterium: quātum noscitur a veritate distare simulacrū. Ergo circuibo ciuitatem: vniuersa ptingens: vniuersa ptransiēs. perringens qua ex parte ipsius imaginē differenter pferunt. ptransiens vbi citra pfectum subsistunt. Circuibo ciuitatem/ vbiq̄ capiens refrigerū/ ⁊ fastidiū pariens. Quoniā em̄ modo nō me refrigerat: qđ amoris mei pignus aliqđ portat: prefert indiciū: indicit memoriā: notiam inducit. Sed iterū quoniā pacto nō rolero tedium: dum quadā me recogito ꝓli imagine: ⁊ vmbra detineri: nudā ⁊ simplicem nō tenere veritatem. Circuibo ciuitatem: quoniā in toto eius tā pulchro ambitu vbiq̄ reforueoꝝ: sed nusq̄ reficioꝝ. Nec me fatigabit iste circūitus/ donec pateat plenior aditus: vt intrem in sanctuariū dei ⁊ intelligā in nouissimis eius. Habebit ibi circūitus terminū: cū repleti fuerimus in bonis domus tue dñe: cum inrelexero in nouissimis eius illum qui primus est ⁊ nouissimus: initiuz ⁊ finis. O qualis ibi circūitus erit pergere ab ipso in ipsum: ire ⁊ redire. desiderio ire: delectatione redire: dum semp eius qđ experiētia desiderat: prius sentia satiat: vt mens possidentis ⁊ cōtuentis et illi fit p apperentiā intenta: ⁊ illo sit sufficienter cōtenta. Sic empenata illa ⁊ oculata animalia in medio ⁊ in circūitu sedis dei legūtur. Jn medio: q: voti sui perducūtur ad finem. Jn circūitu: q: rediuino semp voto feruntur in eadē ipsa. Jn medio: quia eoꝝ iam cōpletum est votū. Jn circūitu: quia nō sufficiūt cōprehēdere totū. Jn medio sunt admissa per gratiā: ⁊ in circūitu sunt exclusa p differentē naturā. Jn medio sunt: quia vnita per contēplationem: ⁊ in circūitu: q: diffiuncta p comparationes. Que est em̄ sedes illa: nisi ea (de qua loquit apostolus) lux inaccessibilis quā inhabitat deus. Deniq̄ quantūlibet oculata sint beata illa aīalia: ⁊ illuminat illa: vt quātum possunt capiant: ⁊ excedit ne ad totum sufficiant. O q̄ ampla ibi speculatoria: q̄ late plaree in illa luminis infinitate patent: q̄ coarctati ⁊ cuniti ⁊ potenti in illa simplicitate charitate/ eternitate vici. Vie ille vie pulchre: ⁊ oēs semite eius pacifice. Non est in illis vel errare/ vel laborare semitis. Undiq̄ occurrit ibi sponsus: ⁊ leto (vt sic dicā) vultu se offert ⁊ influit cordi dilecte: vt de cetero nō indigeat queri iesus christus: qui viuit ⁊ regnat in secula seculoꝝ. Amen.

B
Cāti. iij, Rom. j.

D
ps. cxlix.

B

ps. xlvij

E

ps. lxxxv vj.

¶ Sermo. v.

Longum hesternus sermo in exequēdo sponse circūitu traxit limitem. ¶ Gratie tibi dñe iesu christe/ q̄ fecisti tam dulcia faucibus meis eloquia tua sup mel oꝝ meo. Jdeo viz ab ore q̄ semel gustata sunt: discedūt vt alia succedant: cū mora ruminātur: et si deglutita fuerint: suaui quodā ructu denuo redeūt ad ruminādum. Poterant hec oīa breuiter ⁊ cursim dici: sed materie que tractatur gr̃a: comedentis blandit palato: ⁊ quādam sui appetentiā facit: nō facile cedens cū semel adducta fuerit in discussionē. Nam ⁊ quē mandendū infantulo nutrix cōminuit panē: iam satis studioso dēte subactū aliquotiēs eū in ore detinet gust⁹ illecta sapore. Et nos cantici huius solidos alijs: sī qui forte indigēt: cōminuētes cibos: gustare suauitatis iactura facere nequim⁹: sed ita alieno iseruim⁹ vsui: vt ⁊ nostro satisfaciam⁹ in gre diderio. Deniq̄ cū terminatū reor sermonē: ⁊ cōperenti fine ꝓclusum: impatiēti exhalatiōe epule verbi redeunt ad labia: ⁊ dū abūdantie suauitatis eructat memoria: ad discussionē reuocat materia. Quid em̄. Cur nō ficus frequēter ꝓcutitur: cuius fructus plene nūq̄ ꝓcutit. Quid mirū si cōuellitur sepius que ꝓpria expoliatiōe fecūdio: effecta: cū vellicantis videt cerrare manu: ⁊ decerpentis auiditatē vberrate cōmincere. Nō talis illa cui maledixit dñs iesus: nihil in ea fructus inueniēs: p sterilitate/ aridate eterna condēnans illam. ¶ Vide quō aridas fecit fides xp̄i iudeoꝝ traditiones ⁊ dogmata philosophoꝝ. Quō arefecit flumina egypti: nō elt in eoꝝ doctrinis et interpretationib⁹ fructū inuenire. de quo legit in psalmo. Terra nostra dabit fructū suū. Nō pōt in eoꝝ vicis ⁊ plateis xp̄us inuentri. Jam o iudei emigrauit a viculis vris. Jam dimisit domū suā: dereliquit hereditarē suā. Deniq̄ facti estis quasi tuguriū in cucumerario: q̄si ciuitas q̄ vastatur. Sed ⁊ de plateis nihilomin⁹ legitur: q: corruit in platea veritas. Siquidē de gentiū philosophis dictū est q̄ veritatē dei detinuerūt in mēdacio. An nō tibi videtur cōgrue accipi in vicis israel fm carnē. q̄m de vno erāt semine abrae: ⁊ in vnū cōpacti ⁊ coarctati ritū: vna lege cōstricti. Sapientes aūt gentiū iure adumbrātur in plateis: q̄m effrenata libertate ⁊ licentia extra veritatis cuagati sunt tramitē: de maiestate diuina sentientes ⁊ asserentes nō minus absona dignitati/ q̄ reluctātia veritati. Judei pauptate intelligentie circa diuine singularitatē constricti substātie/ vsq̄ ad filij ⁊ spūssancti plonas/ non potuerūt fidei incremēta dilatare. Gentiū philosophi p planū diffusi/ ⁊ nullo diuine eruditiōis obice tardati/ deoꝝ um

Matth xxj. Mar. xj D

ps. lxxxv iiij.

biere. xij Esa. j. Eiusdez lix.

induxerunt numerositatē in naturis: in finitatem in ꝑsonis: sentientes inter se singuli varia: vnius rei vana. Sed que iam alia in istis vel vicis/vel plateis inquirit sponsum Cōcubina est: si qua est: aut adultera: quarū altera cōtumeliū cū sponso nō habet perpetuū: altera malefiduz. Quid em̄ ibi queratur: vbi casta nō occurrit sapia: sed pe/ regrina ⁊ meretricia. Talis tibi depingit in puerbijs oc/ currens vecordi iuueni: vbi tam sit in platea ꝑpe angulū aduesperascente die: in noctis tenebris ⁊ caligine: muli/ er ornatu meretricio/ꝓparata ad capiēdas alias: garru/ la ⁊ vaga: nūc foris: nūc i plateis: nūc iuxta angulos ifi/ dias. ¶ Suspecta est mihi talis platea: in qua mulier tā/ varia ⁊ versipellis; blanditiarum suarū insidias vecordi machinatur inueni. Nescio em̄ quid obscurū ⁊ distortuz ⁊ fuscatū mihi significat nox ⁊ angulus ⁊ ornatus mere/ tricius. Suspecta est mihi oīs doctrina: ⁊ certe despecta que nullā inducit de xpo mentionē: que eius me nec sa/ cramētis renouat: nec ꝓceptis informat: nec ꝓmissis in/ flāmat. Nā in dei quidē habēt in pagina illū: sed interꝑta/ tione nō habent. Adhuc em̄ velame est magis in eoꝝ mē/ te/ꝙ lege. Nec em̄ auferri pōt: nisi cuꝫ cōuersi fuerint ad dñm. Suspecta est mihi tam in diuinis sensibus: ꝙ in hu/ manis ꝑsibus vnius licentia: alterius restrictio: obstina/ tio vtriusq; Vnde in diuina natura numerositas: alteri⁹ singularitas: vtriusq; cecitas. Ydeo sponse non dederim in istis vicis ⁊ plateis q̄rere dilectū. Alios illi assignem⁹ vicos: alias plateas: quā sibi xp̄us despōsauit in fide ⁊ veritate. Et quidē gemina quedā est cōuersatio fideliū. Alij latā sectāturviā. Alij arctissime se tradunt disciplinę Matth vij. Nā etsi scribitur. Arcta via que ducit ad vitam: est tm̄ que/ piam in hoc gne distinctio: ⁊ arctio/is respectu alia repu/ tatur latior. An nō tibi videt latitudo mādati: vbi nemo cōpellit ad pfectionē: sed in firme non modo valitudini: sed etiā voluntari inferioris gradus ꝓmittitur licētia. Gra/ tias tibi dñe iesu xp̄e: ꝙ nobis salutis occasiones paras: ⁊ ita vegetis ⁊ alacribus ꝓponis cōsilijs: vt etiā egrotis disponas remediū: ⁊ pigris dispēses ascēsum. Nō modo vicos districte viuentiū habet ciuitas tua sancta hieruſa/ lem: sed etiā plateas humiliora ⁊ planiora diligentium. Sic in oī ꝓfessione ⁊ ordine/ꝙ sponsa est: eius quē caste diligit: vestigia q̄rit: quatenꝰ habeat vndecūq; operatio/ nis exemplū/⁊ amoris incendiū. Nō dedignatur ab his etiam qui foris sunt: qui nulla arctiora discipline regula ꝓstringūtur: mutuari virtutis insignia: reputās feruen/ tioꝝ ibi frequēter affectū: vbi inferior fuerit ordinis gra/ dus. ¶ Quid dicem⁹ de his qui nusq; salutis occasiones querūt/ vbi causantes remissionē in plateis/⁊ in vicis in discretionē. Deniq; tales multi sunt: qui oēs pscrutātur ꝓfessiones ⁊ ordines: sed in eis nulla inueniūt q̄ illos tra/ hant: sed cūcta q̄bus ipsi detrahant: calūniātes ꝙ distri/ ctio in alijs sit nimia: in alijs nulla. Ista dicere est/⁊ q̄/ dem ꝙ misere tam vere nō inueni illū. Prauus certe sen/ sus vt dicas: ecce xp̄s hic: imo ecce illic. Pessimus vero si dicas: nec hic/nec illic. Utrobiq; q̄rit sponsa ⁊ hic ⁊ illic. Querā ꝑ vicos ⁊ plateas quē diligit aīa mea. Per vicos districtionē accipe: ꝑ plateas dispensationē. Neutram in/ uenistris ecclē sinistre interpreteris. Utrāq; ecclia recipit in vtroq; sponsa q̄rit xp̄m. Noli in altero tantū: in vtroq; xp̄m q̄re. Vicis plateas in teipso cōiunge. Queris quō. Si te coarctat afflictio aut voluntarie suscepta: aut violē/ ter impacta: intus in corde gaudio dilatare spiritali: ⁊ iā vicis plateas copulasti. Nōne tibi videt vtrūq; tenere: q̄ in tribulatione dilatatū sibi leratur. Apostolus in arcto tribulationis quādā latitudinē optabat illis quibus ait. Ro. xij. Spe gaudētes: in tribulatione patientes. Deniq; ad spem latitudo referūr: habentes (inquit) tantas ꝓmissiones charissimi dilatamini ⁊ vos. Angusta est nobis in ꝑsenti/ res: spes vero lata. Arcta possessio: expectatio quidē ꝓ/ fusior. Ergo ad latitudinem spei plateas istas referto. Zacha. viij. Spe gaudētes apis dicit. Prophęta vero. Adhuc reple/

būtur platee tue choris ludentiū. Vides quō sibi de spe ⁊ plateis sentiūt ꝓsona apis ⁊ ꝓpheta. ¶ Uterq; enim gaudiū assignat. Simul etiā hoc aduertendū iuxta aliaz distinctionē: ꝙ etiā in vicis mansio est ad domesticas vti/ litates. In plateis ferlatio q̄dā ad iocūditatē. In plateis em̄ chorus est ⁊ cōuentus ludentiū. Ergo vacatiōis ⁊ le/ ticie vsus in plateis est. Bone quidē platee/in quib⁹ ala/ cri satis agilitate in lenes ꝓtēplationis saltus animus se/ spūalis exagitat. In plateis ꝙ querit sponsa quē diligit: dū domesticis euoluta curis: dū extra corporis effecta man/ sionē: ⁊ domū terrestrē quātū dat deserēs: ꝙ libere/tam lete contēplari studet. In vicis est mātio diuturnior. In plateis quidē breuis: sed dulcior. In vicis virtutuz vsus est ⁊ exercitiū: q̄ necessaria nobis sunt: dū in corporis hu/ ius habitaculo morāmur. In plateis vero feriata q̄dam felicitatis future ꝓludia. Et vide nunc verboꝝ serie. Ꝓ/ mo ponit vicos: ꝙsequēter plateas. Habes ⁊ in psalmo simile. Quā dilecta tabernacula tua dñe virtutū: concupi/ scit ⁊ deficit aīa mea in atria dñi. Miraris sponse sedulita/ tē: ordinē sequere. Noli te prudentior ꝓ vel ꝓptior ꝓ spō/ sa ꝓsumere: puno exerce te in opere virtuali: vt deinceps ad veritatis speculatorū ꝙscendas. Quid illac ingressum paras: qua exitus est. Cū sponsa p vicos ad plateas veni: ⁊ cū psalmista post tabernacula virtutū/ad ampla veri/ tatis atria: alioqn ordinē si cōuertis: puertis. Quātoma/ gis coangustati sunt vici: tanto vberiora ⁊ liberiora sunt intus ociamentis. Quid ocia dico. deuotionē dicerem in/ stius. Arcta exterius disciplina aiam interius dilatat. Si/ ue libertatē: siue leticiā in plateis intelligas: vbi amplio/ res q̄ in ꝺ ordine nostro plateas reperies. Sed nec faci/ le dixeris: vbi sunt arctiores vici: vbi maior libertas: ⁊ ad vsum ⁊ exercitiū virtutis: ꝙ in hoc ordine ⁊ cōuentu san/ cto. Et ideo maior ad bonū libertas: eo ꝙ sit minor licen/ tia in malū. Quo maior districtio: eo maior directio. Ar/ctiores vici/ampliores plateas efficiūt. Quid g̃ est p vi/ cos ⁊ plateas iesum querere: nisi hoc se mō ⁊ restringe/ re ⁊ extrēdere ad capiendā de ipsius illustratione leticiā. ¶ Uis vt vtraq; intus in mēte assignē plateas ⁊ vicos. Nōne tibi videt in vico quodā/⁊ velut in arcto posit⁹ in cui⁹ vexatur patientia: castitas arcet: coangustat charitas. Qui in nullo virtutis studio libere ⁊ sine labore/ever/ satur: sine labore et anxio conatu animi: num tibi quasi i vicis locat⁹ videt. Et q̄ uis nō sine labore: nō sine cona tu querūr: tm̄ etiā q̄ tales sunt: quietem in illo quē diligit aīa sua/q̄si p vicos querūt. de quib⁹ ꝓpheta. Dñe in an/ gustia q̄sierūt te: ⁊ in semita iudicio/ꝝ tuoꝝ dñe sustinui/ mus te. Rudibus ⁊ nouitijs istud sepius euenit: q̄ solēt vel varijs tentatiōnibus: vel quodā tedio laboris are: quādo eos aut carnis desideria coarctant: aut virtutū non exhi/ larat oblectatio. Et beatus q̄ nō est scādalizatus in istis qui nō offenditur: qui nō perdit iesum: sed magis querit per vicos tales/q̄ in angustia querūt. Nō sic de quibus/ dā dicit. In angustia quesierūt te. In tribulatione mur/ muris doctrina tua eis: imo ⁊ exercitia virtutis: ⁊ doctri/ nam patris intelligit in angustijs illis: ⁊ ꝓtendit a fi/ ne vsq; ad finem fortiter: donec de vicis ad plateas eua/ dat: ⁊ qui perfectiores sunt/⁊ plateis assueti/aliquotiēs ad angustias vicoꝝ subito finiūtur relabi. Et quis perfe/ ctio: illa que sponsa dicitur. Ecce ⁊ ipsa per vicos et ar/ctos quosdā meatus queris dilectū. Non est ociosa diffi/ cultas ista querendi. Per hanc enim et exercetur eius humilitas: et desiderium excitatur. Quotiens inextricabi/ libus me sensi quasi vicis errantem: ⁊ angustijs animi cō/ clusum: cuꝝ subito vicinas in plateas euasi: et eduxit me in latitudinem bonus dñs: in vicis expirani fere: sed in plateis respiraui statim. Latitudo quedaz ⁊ libertas in/ occupate et expedite mētis in plateis tibi cōmendatur. ¶ Sed considera ne libertatem istam des in occasionē carnis: ne coacerues lutum in platea tua. Lutū illicite co/ gitationis. Alioquin sicut lutū plateaꝝ delebit te dñs, ꝑs. xvij.

Thren. iij. Ecclī xxiiij. Lubricauerūt/ait ꝓpheta/in plateis vestigia nostra: lu/ tosas volens intelligi eas: in quib⁹ fit lubricus incessus. Non luto: sed auro sternātur platee tue. Nō ibi sit lutū: nec tm̄ siccitas ⁊ ariditas quedā sit ibi: sed fluant flumina ibi aque viue/spūalis quedam fluēta meditationis. In plateis aquas istas diuide in latitudine libere mētis. Sa/ pientia quasi platanus (inquit) exaltata sum iuxta aquas in plateis. Nō in plateis solū: nec solum iuxta aquas: sed iuxta aquas/⁊ in plateis exaltata sum inquit. Ut leta ꝓ/ deant germina sapiētie: quantū putas cooperat ⁊ ociuz liberū: ⁊ irrigatio creba sancte meditationis. Jure qua si platanus exaltatur que sic plantatur. O beatas vere plateas in quibus sapiētia sic crescit: sic exaltatur ⁊ sup/ eminet perspicuā se ostēdens/⁊ non indigens queri. Et vide quomodo seculari prudentie aliqui torā sui cordis latitudinē exponant: quantū distendant animū ⁊ dilatēt in platea: vt plantent ibi plantationē in fidelem. hoc est germen alienū: quomodo ⁊ cōtinuis exercitijs/⁊ medi/ tatione frequēti ⁊ doctrina illam irrigēt. Ideo cernas in illis leram ⁊ vberem ⁊ exaltatā seculi sapientiā/⁊ fructi/ ficantē huius mundi sensum: sapientiā vo que ex deo est humilem et obscuram/et inueniri nō posse penes illos. Exi in plateas ⁊ vicos ciuitatis: ocia discute: scrutare ne/ gocia coꝝ qui iudicijs vacant/qui tenēt cathedram: qui sedent in tribunalibus: cōtemplare quid agant in publi co: quid in cubiculo. Nunquid apud illos pura ⁊ vera ⁊ celestis eminet sapiētia. Nunquid exꝑtissa est in mo⁹ Ibidem A que in sermone versatur. Nunquid in ꝓspectu inueniesillā. Nunquid exaltatā sicut cedrum in libano: ⁊ sicut eoꝝ ꝓtessum in monte syon. Haz in his montibus exaltatā se/ gloriatur. ¶ Nomina ipsa mysteriū cōtinēt: nec ociosus est etiā ordo verboꝝ. Precedit libanus in laude sapiētie syon subnectitur: post cordis mūdi cādorē ad contēplā/ de veritatis fulgorē ascēdis. Mundicia merek noticiam nō hanc litteratoriā tantū: sed quandaz dulcē ⁊ intimā/ ⁊ ipsius anime medullis infusam. Deniq; puritas verita/ tis socia est: ⁊ comes est: ⁊ ꝑuia est. Idcirco mōtes istos/ libanū/⁊ syonin laude sua sapientia copulat. Montes istos apud quos illoꝝ assignare poteris: qui litibus aut exercēdis/aut dirimēdis vacāt. Nō potest apud illos in/ueniri sapiētia: in quib⁹ nō inuenit locus sapiētie. Amat libanū: amat syon: amat plateas: libertate gaudet ⁊ sub limitare. Quāta peruersitas: si sapiētia que litib⁹ vacat: que lucra secrak: supeminet: et diuina latet. Supeminet litigiosa: ⁊ ea que pudica est: que pacifica: que bonis cō/ sentiens: cōtenta (alꝰ cōtempta) delitescit velut in obscu/ ro. Illa excolit: ista negligit/ac si sterilis ⁊ parū lucrosa Neglecta plantatio in altū non crescit. Maris in plateis quasi platanū exaltatā inuenies. Nō est obuia: nō est fre/ quēs: ideo dicit: Quesiui ⁊ nō inueni illū. Ubiq; teritur: vbiq; vertit in questione: vbiq; venerabile est nomē Je/ su. Et vinā qō vox sonat: vita deprimat: exprimat imita/ tio: emineat ⁊ eluceat in mori⁹. Qui penes te sapiētiaz querit: assidentē inueniat illā in ipsis foris⁹ tuis: in ipsis sensib⁹: in modestia ⁊ cōpositione bonis exterioris. Nam quasi fores sunt per quas interioris prodeunt habitato/ris indicia. ¶ A fructib⁹ cognoscit si apud te Jesus mo/ B ratur. Accedit ad te sponsa: folia vertit ficulnee tue: que/ rit in te fructū: querit dilectum. Dic est enim fructus dul cis gutturi eius. Felix es cum hoc abundaueris fructu: cum dñi tui sponsam isto satiaueris cibo. Esca eius / esca electa. Delitie eius sunt tecum esse dilectum suum. Non inuidet: nō zelatur. Dilectum suum/omniū vult esse dile/ ctum. Ydeo apud oēs querit: vt illum apud oēs aut inue/ niat/aut inuitet. Querit em̄ apud illos Jesum: quoꝝ querit prōfectus in ipso. Querit per vicos ⁊ plateas: sed nō in omnibus inuenire potest. Quesiui inquit/⁊ nō in/ ueni illū. Paulus omniū fiebat salutē: in viscerib⁹ om/ niū christū inuenire cupiebat: oēs cupiens in viscerib⁹ chri/sti. Sed em̄ audi quid dicit quomodo quosdā deplo/ rat. Neminem inquit vitauinē habeo. Oēs que sua sunt querūt: nō que Jesu christi. Putas ꝙ apud eos inueniri christus queat: qui ipsum vt inueniāt nō querūt. Erimul tos quidē sic querētes reperies aliud ꝓter ipm: sed ta/ men per ipsum. Tractak in cōsilijs: disceptak in iudicijs: in scholis disputak: cantatur in ecclesijs. Religiosa sunt hec negocia: sed vade ad exitus aquarū: ⁊ pēla quis ge/ neralio: istoꝝ finis est operū. Vide si nō per hec omnia quedam exerceantur mercimonia de christo. Questuosa res nomē est christi. Nil pēsius: nil oprarius. Felix tamē qui nominis huius virtutē sectatur. Apud illos tractet: disceptetur: disputetur super hoc nōle. Nobis satis est: si nostris in claustris saltē adametur: nusq; cōmoditas ma/ ior: ideoq; maior cōfusio nusq;: si penes nos nō inuenit christus. Nō inuenitur forma iusticie: si pioꝝ operū non est intentio pura. Nam ipsa leticia est mentis quedam di/ uina alacritas: que de ipsius ꝓsentia cōcipi solet: ⁊ quā vere possumus ꝓsentiā ipsius interꝑtari. Hec inquā celestis et excedens affectio: non est res facilis et passim obuia. Hāc precipue sponsa vt puto designat dicēs: Que/ siui ⁊ nō inueni illum quem diligit anima mea: christum Jesum qui viuit et regnat in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Sermo. vj.

Pōsa mora in que/ rendo patitur: ⁊ quandam illi difficultatis umbrā sponsus obtendit/copiā sui non sta/ tim indulgēs. Illa tm̄ calente studio seduli/ tatē cōtinuat: querelā ingeminat. Nō inueni illum. ſfra/ tres si sedulitas submouek: desidia qñ admittek. Si non inuenit amoꝝ: qñ inueniet tepoꝝ: qñ raritas oꝝndi: qñ re/ missio. Quid ergo nūc cōtra raritatē oꝝdi ⁊ remissionē inter vos disputo. Nō est opus medelā adhibere mo/ bo quo nō laboratis. Peregrina sunt a vobis hec vitia. Quis em̄ vestrū/qui nō sit ⁊ frequēs ⁊ feruēs in oratione. Et si torpor abest: videre ne vos dilationis tedia defatigēt: ⁊ infringant desideria vestra. Utrobiq; reatus est/si sit anima vestra vel in postulatione remissa: vel in expecta/ tione deficiēs. Sponse desideria audis dilata: ⁊ tu ad pri/ mū oꝝnionis tue pulsum/inspiratiōis diuine delitias ti/ bi nō affluere querulus causaris. Tūc cepisti: ⁊ tam cito a directione sua tuus infringitur spūs. Quid si tibi illud de euāgelio improperek. Sic nō potuisti vna hora vigi/ lare mecū. Vigilate ergo ⁊ oꝝate: qꝝ nescitis qua hora di/ lect⁹ vester aduenīat. Perrinax oratio perringit ad finē. Et si tibi in initijs ficca/⁊ velut saxea videak: oleū tamē gratiarū elicies de hoc saxo durissimo tantū si ꝑseueres: si te longio: mora nō dissoluat: si non dilatione tua vota lenteſcāt. Molesta plane amāti dilatio: sed solent ꝓtracta desideria amplius crescere. Quid vobis nota inge/ro. Uexatio creba ipsa vobis huiꝰ rei dabit intellectuz: immo iam dedit/idq; frequēter. Crebro vos exercitatos inueni in huiꝰi studijs. Nō possum gloriari hos me ge/ nuisse affect⁹in vobis: gaudeo tm̄ inuenisse vos in istis. Et si non hec in vobis studia foueam: vtinā in illis foue/ re vos possim. Et ipse custos sum: ideo illā mihi spōsevo cē sepe replicatis. Nūquē diligit aīa mea vidistis. O bea ta aīa quā tam sancta desideria exercent. ¶ Desideria di D lecte/dilecte que nescit nisi de christo rogare: que talem inuēta erūpit in vocē. Num quē diligit aīa mea vidistis. Cañ. iij. Deniq; spōsa est que tam⁹ inuenit occupata scrutinijs. Inuenerūt me (inquit) custodes ciuitatis: qui sicti ⁊ fal/ laces sunt: nihil tam refugiūt/ quantum ab his inueniri custodib⁹: cerū deprehēdunt: nō facile cōincunt. Cayn Gen. iiij factus est vagus ⁊ profugus super terrā/inueniri fugi/ dans. Omnis inquit qui inuenerit me: occidet me. Non vult pcm occidi: nō vult pari salutarē in ꝓfessione vere/ cūdiā: medicinalē castigationē magistri. Nō vult inueni/ ri: qꝝ nō vult mori. Nā vbi nō vereꝰ interfici: sed magis se foueri cōfidit: impudēter se iactat indisciplinat⁹ affect⁹.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sed sponsa vltro se offert: leta sponsi occurrit sodalib⁹. Quidni leta. Nō inuenīt quasi fugiēs vltroē: sed querēs amatorem. Inuenerunt me custodes: nō sunt inuēti: sed inuenerūt. Diligēta ipsoꝝ in hoc cōmendatur. Pigri custodes ⁊ māli fideles nullā in hoc adhibēt diligētiaz: nō eunt: nō querūt si quē inueniāt cauteriatā habentē conscientiā: signo amoris casti ⁊ studio querēdi prodentē dilectionis incendiū. Nō cōueniūt subditos: ⁊ forte molestum ducūt si cōpellant ab ipsis. Nō nisi interrogati proferunt verbū solatij quidā: nec tunc quidem. Littera qđ habet in pagina tantū ꝓponit/nil supadijciens vel inducit vel diligētie. Alia est plane custodia ratio. preuenire debet: nō tantū exponere: excitare magis q̄ expectare quefituros: quasi de specula super filios ꝓspicere qui sit intelligēs ⁊ requirēs deū. Custos tuus sum: da mihi dīe linguā eruditā: vt sciā cū qui lapsus est sustētare vbo: ⁊ ad verbū dirigere. Et quid aliud optat sponsa / cum dicit: Num quē diligit aīa mea vidistis. Vides illā nō tam fatigatā/q̄ excitarā studijs spiritalib⁹. Intellexisti ptinaciā eius in querēdo dilectū: vide nūc humilem prudentiam. Nescit custodes cōuenire. Nec em̄ tutū arbitrat incōsultos ptērire: quos scit dīci ⁊ cōscios secreti: ⁊ nūcios mādati. Num quē diligit aīa mea vidistis. ¶ Quid tamē sibi vult hec interrogatio sub ambiguo posita. An in hoc admonere te voluit vt nō credas omni spiritui: sed probes si ex deo sit spūs. Deniq; nō oim est certū spōsi prestare indiciū: qui custodis officiū vel suscepерit/vel arripuerūt. Multi em̄ sunt quoꝝ est oculus in vniuersa terra/⁊ furta alterius loci puerbiū in finib⁹ terre. Nō est lumen eoꝝ cū ipsis: nec possunt illud vltra terre porrigere limitē: leuare ad celū. Satis quidez fideles sunt ⁊ seduli: sed hucusq; vt terrena coaceruēt: ⁊ terrena seruēt. Oculus (inquit) eoꝝ in vniuersa terra. Inexplebilis auiditas in vniuersa terra se extēdit: ꝓpterea terrenis icrassata mēs curlis: ⁊ illi⁹ mēse seruiēs q̄ perit cibi: celestis epule nescit dispēsare viaticū: ⁊ de supnis theoriis aliqđ serenū tēperare subiectis. Nā etsi forte q̄ tales sunt de spiritalib⁹ rogent secretis: planā fidei ⁊ motū respōdēr sufficere viā. In hoc sterilitatē solātes suā: vel ex tepore ꝓximo auiditatē alienā metiētes. Vāquidus em̄ ⁊ remissius amet: cui pabili quadā patientia nō tam optat/q̄ expectat futura bona. Qui vō feruētio: est: ardenti fertur desiderio: repositā plenitudinē furtim ⁊ ex parte deflorare tentans. Quia tales plurimos nouit spōsa custodes: quodaz sub ambiguo interrogationē libiat. Nū quē diligit aīa mea: vidistis. Sit prudēs: sit fidelis: sit custos sedulus: ⁊ discipline diligētia hostiū coerceat irruptionē ab'onili: nō tñ statim sciet amatoria canere: ⁊ spōsi internūcius eī⁹ monstrare presentiā: ⁊ in recessus secretos raptim admissus/stillare de intima aliquid dulcedine. Valde enim est impatiis gratie furtiua et fucata adulteri deprehēdere lenocinia: ⁊ legitimos spōsi aduētus cōciliare. Maloꝝ quia frequēs est experiēria: facilis est noticia. Spūaliū vō sensuū q: rarus vsus est: ⁊ exile iudiciū: tenue satis est iudicū de ipsis: nec possunt spūalia nisi a spūalib⁹ diiudicari. Et ideo nō possunt nisi a spūalib⁹ demōstrari: quales sunt de quib⁹ legit: Quā pulchri sup mōtes pedes annūciātiū pacē: annūciantiū bona. ¶ Nū quē diligit aīa mea vidistis. Nō est vna: nec simplex: nec vniformis visio spōsi. Exultauit abraā vt videret diē eius: vidit ⁊ gauisus est Vidit iacob dīm facie ad faciē: ⁊ salua facta est aīa eius. Vidit moyses: sed posteriora vidit. Vidit esaias dīm sedentē super soliū excelsum. Vidit ezechiel. Vidit daniel in hominis similitudine cum nōduz hominē suscepisset. Sed omnis ante incarnationē hmōi visio in corpali mōstrata est specie: non in corporis humani veritate. Viderunt apostoli in ipsa carnis veritate: ⁊ palpauerūt et attrectauerūt. Utriq; tñ intus fide deū viderūt. Dictuz est philippo. Qui videt me: videt ⁊ patrē meum. Que visio quia referatur ad fidem: qđ adiunctū est; declarat. Non creditis quia ego in patre: ⁊ pater in me est. Alioquin ꝓpter opera ipsa credite. Que em̄ cōsequēria vt ad ꝓbandū q̄ patrē videritis inducat: q: se viderit: nisi q̄ in vtroq; eā voluit visionē intelligi que p fidē fit. Propterea et de credulitate cōsequēter adiūgit. Nō creditis quia ego in patre: ⁊ pater in me est. Alioquin ꝓpter opera ipsa credite. Si em̄ habitat christus p fidē in cordib⁹ nostris: ⁊ si ipsa corda nostra mundant per fidē: cur nō ⁊ in cordib⁹ nostris videtur per fidē. Superioꝝ vō visionū: quarum altera facta est in imagine: altera in carne: vtraq; plena est: vel iocūditatis vel vtilitatis: sed cū tertie/que est per fidē seruat integritas. Nā vt de verbi apparitiōe que in carne erat: loquar: ꝑter vite vba/que de ore eius ꝓcedebant: quārū putas virtutis insigne in ipso exterioꝝ: reni tebat habitu: q̄ manifesta eius: que intus erat: dabant indicia/oculus/vox/vultus. Deniq; gestus oīs quomodo diuinā spirabat gratiā. Jocunda plane visio illa: sed deū in homine credenti. Et quidē illa: que ꝓphetis ⁊ patribus ante christi incarnationē facta est: diuinū quiddā spirabat in apparēte imagine/quārū mea se habet tides inestimabilē delectationē ⁊ mēti ⁊ sensui infundebat certeritis: nec nisi quoꝝ mundus erat animus: apparebat obtutibus. ¶ Nā et post resurrectionē in ipsa carnis sue veritate/nō nisi teste⁹ ꝓcordiatis a deo/apparuisse legitur. Felices illi custodes: si quibus tamen apparet frequēter ⁊ familiariter talis visio: ꝑsertim illa q̄ est in carnis iam glorificate aspectu: qualē eū petrus ⁊ iohannes viderūt in monte trāsfiguratū: sed tamen ⁊ illa prioꝝ nō vera: ⁊ ista nō plena. Nā illa moyses delecrabiliter deteⁿtus nō tamen cōtentus/ostende mihi inquit teipsuz. Deⁿ altera vō ipse dīs. Expedit vobis vt ego vadā: alioquin paraclytus nō veniet. Bona ergo visio: quā paraclytus aduenies inducit: spiritalis est quia facta intus per spiritū. Deniq; ⁊ spiritus ante faciem nostrā christus dominus. Visio hec vel in reuelata spiritualiter veritate per intelligentiā: vel in suauitate infusa per gratiā. Nam et hocipsuz experiri videre est. Gustate inquit ⁊ videte q̄m suauis est dīs. Suauissima certe hec visio: ⁊ q̄uis futurum iuxta modum nondum plena: vicina tamen: vicina qualitate: nō equalitate. Visio hec humano non est supposita ingenio vel ꝓposita studio: etsi aliquando desiderio gratis indulta. Deniq; nō est talis que intelligētie cōceptu viribus: cōtinuo teneꝝ/moram in animi memoria protelare queat. Subitanea est/⁊ sui iuris hec visio: in spiritu vehemēti vadens ⁊ veniēs. Subitanea est et momētanea repēte veniēs/⁊ repēte vadens: et si momentanea est: manēt tñ reliquie cogitatiōis: tam succēse: tam serene: ⁊ diē festū agunt in animo recordātis. Manet qđē memoria degustate ⁊ deglutite visioni s: cuius suauitatē qui gustare possunt: eructare nosūr: ⁊ hora hac maxime. Eructat em̄ bonū verbū cor: recēti adhuc incalescēs gratia: ⁊ feruida meditatio similes effundit sermōes. Multū em̄ intime dulcedinis sapit in verbis: ⁊ gratissimi sunt sermones qui de gratiarū vbertate prozūpunt. ¶ Si custos es: scito q̄m talia te oporteat preparare in occursum spōse. Ut quid occurris: si nihil dulce: nihil nouū nūciaturus venis. Si noua non potes: vetera profer. Jngere nora: si noua nō habes. Nō tñ ingeritur qđ exigitur. Nō querit qualē videris: sed si videris. Sufficit nūciare qualem ipsa nouit. Augmentū tamen affert gratiarū si noua annūcias. Deniq; qđ nō est: vel ignorū: vel insolitū meditationi sponse: noua quadā gratia dulcescere solet. Non fastidit auditus/quādo feruet auiditas tantū: de sponso disputare et noua protulisti in auribus spōse. Nō suppetit tibi de illo excellēti et excedenti visionis modo semp respondere. Sublimis illa/⁊ subtilis est: ⁊ subito preoccupare solet animū: quē mundū ⁊ eroccupatuz inuenerit. Subito ꝓoccupat: sed nō occupat diu. Subtilia ista non adsunt ad votū: dulcia deducit in medium. Simplicis fidei capitula singula quodam dulci disputationis tempe

Exod. xxxiij. Joh. xvj. Psal. xxxiij. Esa. j. Esa. lxj. Rom. x. Act. x. Esa. xxxiij Jo. xiiij.

ramēto suauissimos gignūt in audiēte mētis affectus et excessus. Delicata est spōsa: dulcia vult magis q̄ fortia: nisi q̄ oia pōr in eo q̄ es ꝓfortat spōsus. Narrēt alij fabulationes: cōtrouersias meditent. Os tuū meditet sapietiā/⁊ lingua loquat delitias/q̄ spōse loqueris. Nā et illa tales vult q̄ de dilecto narrēt ⁊ nūcient. Labia sacerdotū custodire debēt scientiā: ideo legē requirit ex ore eoꝝ. legē videndi ⁊ inuenēdi dilectū. Num quē diligit anima mea: vidistis. De visione illoꝝ se visurā ꝓsumit: ideo diligēter inuestigat custoduz visionē: eoꝝ sperās alloquio vel in secretioꝝ deduci: vel dulciorib⁹ affici. Jdest em̄ videre quē diligit: dei sapientiā et virtutē ꝓpēso affectu/⁊ pura cōcipere mente. Bene illū cōspicit: q̄ hoc vtroq; cōcipit modo: pure cernēs ⁊ pie sentiēs. Dulce puto sustinuisse: si tñ collatio. Nulla em̄ illoꝝ hic respōsio memoratur. Secreta valde est: si qua est: quā alto tegendam putat silentio. Secretū suū sibi. Secretū suū sibi. Nec audemus hic aliquid inde cōijcere/qđ sponsa curauit reticere cum eoꝝ silentio claudamus nunc sermonē: ꝓrogātes in crastinum sponse transitum: quo se vigiles paululum pertranfire dicit: ⁊ inuenisse quem diligit anima sua.

¶ Sermo. vij.

Improbi exactores estis: ⁊ nimis instāter repetitis debitoꝝ: ē vestrū: dignum tñ venia est: dūmodo iusta postuletis. Sed vos exigitis vt soluā ad qđ nō me obligani. Tractaturus eram de transitu spōse. Ad b enim ⁊ ordinis ⁊ spōsionis nostre ratione teneoꝝ: ⁊ vos adhuc mihi ingeritis illud cū spōsa. Num quē diligit aīa mea: vidistis. Sed illa modesti⁹ interrogationē tēperat ambigēti similis/querēs magis q̄ vrgēs. Nouit em̄ nec oībus: nec omni tēpore de hac visione adesse sermonez. Ex quo em̄ abscōdit vultū suū: quis est q̄ cōtemplēk cū. Vos autē vrgetis me vt legē vobis ponā cōtemplādi dilectū: ⁊ disciplinā inuētionis hui⁹ ⁊ visiōis tradā. Quid ergo. Vultis vt muneris diuini largitatē/cōcludam sub regula. Visio hec nō est industrie sed gre: reuelatiōis est nō inuestigationis. Si qđ tñ ad hec pōt industria cooperari: illud primū obseruate qđ scribit. Zauamini/mundi estote. Secōo vt scribatis sapietiā tēpore ocij. Qui em̄ minoratur actu recipiet eā. Tertio vt violēti sitis: ⁊ gaudiū regni q̄ vobis diuinus surripit: ꝓcipiatis. i. vt habeatis coꝝ purgatū: paratū: impiobū. Jn primo efficieris dignus: in secōo deuotus: in tertio vehemēs. hoc est idoneꝰ obnius: vigēs. Jdoneus gre percipiēde: obnius venienti: vigens moranti. Jn primo ꝓpararis: in secōo assimilaris spōse expectāti dilectū q̄n reuertat a nuptijs. In tertio ꝓperas/⁊ spōsa nō expectat: sed ꝓperat: ⁊ ipsos ꝓcerit custodes. Dixissem melius si dixissem pertrāsit. Nō em̄ ꝓcterimus: nō respicimus: nō attingimus: sed contēnimus. Qđ vo pertrāsimus: intelligimus illud discutere ⁊ q̄si disq̄rere ⁊ penetrare: nec futilis hec pertrāsitio. Paululū em̄ cū pertrāsisset inuenit dilectū. Videris fratres quid ꝓficiat cōsultatio custodū. Denotā/sed vagā aīam ad inuentionē dilecti perducit. Utilis quidem consultatio: ⁊ frequēter qđ nō confert coꝝ qui cōsuluntur eruditio: cōsolantis meret humilitas. Bonū est vt sis ad querendū sedulus: nō tamen assiduus. Nam ⁊ spōsa nō tam ex studio/q̄ occasione custodes interrogat: ⁊ id in trāsitu. Trahebat em̄ illam vterius amor dilecti; nec vacuū esse sinebat ex ocio conferre cū illis. Currebat in cordis siti hausto fortitan de spōsi vicinia spiritu: ⁊ ideo minus intrēdebat in his qui benedicebāt ore: tēdens ad illū qui benedicit in spiritu: qui est sup omnia bñdictus in secula deus. ¶ Aduertite istud vos qui in trāsitu oratis: ⁊ cum mora legitis: qui ad legendū feruetis: in orando tepetis debet lectio orationi seruire: preparare affectum: nō horas perimere: nec succidere moras. Cū legis eruditis de christo: orans vō familiare cum ipso seris colloquiū. Et quanto suauioris est gratie cum illo: q̄ de illo loqui. Si quedā spūalium detrimenta sustinent visitationū ꝓpter orandi raritatē qui lectioni vehemētius vacāt: quid dicemus de his quos aut indisciplinate collocutiones dissolunt vel anxie questiones scindunt. Deniq; monachoꝝ est nō colloquiū: sed silentiū: nō questiones: sed quietez secrari. Aut si putā est inquietudo: dilectionis esse debet: nō cōtentionis. Habet em̄ amor sanctus inquietudinē suā: sed qualem legis apud prophetā. Non tacebo: ⁊ nō quiescam/donec egrediatur vt splēdor iustus: ⁊ saluator: vt lāpas accēdatur. An nō similē animi sui passionem intimat ista cum dicit: Cū pertranfissem illos. Ssere batur impetu feruētis amoris: ideoq; ptrāsisse se perhibet: quasi auiditate ⁊ desiderio supergredies quēcq̄ dicī poterat. Cū pertrāsissem illos: inueni quem diligit aīa mea. Pertrāsiuit illos vel euemilando doctrinā: vel estimando naturā. Pertrāsiuit ⁊ quod potuit ab illis dici: ⁊ quod potuit in illis conspici. Quilibet em̄ sint custodes isti: licz cherubin interpretēris: licz seraphin: nō possunt tonum qđ de christo est: nec eloquendo deprimere: nec emulādo exprimere. Cunctis res difficiles: nec valet homo eas explicare sermone. Si tanta difficultas est in rebus cōditis: rerū autoꝝ quis indicabit vel diget vel plene. Jdeo dicit: Cū pertrāsissem illos. ¶ Utinā nos tales simus auditores verbi dei: qui nō succūbamus his q̄ dicunt: vel tardante ingenio/vel tepēte voto: ne nos illa pertrāseant: ne nostrā excedant tam auiditatē q̄ capacitatē: sed magis docētis/q̄ cōmonētis pertrāseamus coꝝ natū: maiora etsi nōdum capiētes: cōsciences tamē: aut certe cōcupiscētes. Quadā em̄ ratione pertrāsit qđ sibi proponit qui ampliora sectatur: q̄uis nō cōsequatur statim. Sponsa vo consecuta est: ꝓpter qđ electa decantat: Cū pertrāsissem illos/inueni quē diligit aīa mea. Quidni pertrāseat illos quoꝝ ⁊ scientie est numerus/⁊ nature modus. Ille vo qui querit magnus ⁊ immēsus: ⁊ nō estimabit alios ad illū. Non ergo potest alieno documento aut exēplo ex equo perpēdi. Reliqui oēs pertransibiles sunt: solus ipse pertrāsiri nō pōt. Deniq; dicit: Transite ad me oēs qui cōcupiscitis me: ⁊ a generationibus meis adimplemini. Trāsite (inq̄t) ad me: nō pertrāsite. Quonā em̄ modo pertrāsiri pōt/qđ immēsum est. Mensura bona ⁊ coagitata ⁊ cōferta ⁊ supefluens dabit (inq̄t) in sinū vestrū. Vobis immēsitas dispēsatur in mensura. Nā in se immēsa est. Nō air replēs: sed supefluens. Si ergo mēsura capi nō potest: immensitas ipsa qñ capietur. Quo pacto pertrāsiri poterit: qđ nec capi plene potest. Deniq; nec spōsa pertrāsire vult: sed dicit: Tenui nec dimittā illū. Paululū cū pertrāsissem illos: inueni quē diligit aīa mea. Forte ꝓpinqui erāt spōso vigiles hi: quos cū paululū pertrāsisset: inuenit dilectū. Nō si iuxta diuinā eius accipimus dici naturā: quis creatoꝝ spirituū ad immensitatē ⁊ maiestatē illā proxime accedit. Nā etsi similitudo inesse intelligit: lōge tñ inferior: ⁊ dissimilis dinoscitur. Non est enim dīe quis similis tui. Proximitatē forte ergo hanc quā excludit cōditio: cognitio admittit. Sed quis audeat abyssum illā diuine sapietie: cuius nō est numerus: ingenio creati spiritus perceptibilē diffinire. Lucē (inquit apostolus) habitat inaccessibilem. Nur ista nobis inaccessibilis est: sed nos non sumus inaccessibiles illi. Propter qđ dicit: Prope feci iustitiā meam: nō elongabitur: ⁊ salus mea nō morabitur. Prope facta est quia incarnata: proximior: quia reuelata: magis autē proxime facta/q: donata. Prope facta est iusticia dei patris christi⁹ iesus carnis nostre susceptione: sed genino hoīm genus omne excessit privilegio: quārū spectat ad humane nature statū: equitate ⁊ integritate: q: ꝑter illū nemo mundus a sorde: nemo īmunis a corruptiōe. Dotat⁹ est ergo duplici hoc munere: ꝓcessitq; participes suos. Jtaq; ⁊ reliquos oēs fides tua pertranseat: vt in illo solo per

Esa. xxxiij. Psal. xxxiij. Esa. lxiij. Cañ. iij. Cañ. iij. Eccls. j. Luce. vj Cañ. iij. Eccli. xxiij. Esa. xlvj

Universidad de Deusto
Biblioteca

pendas equitatē iustitie: ⁊ integritatē cōsimilis nature. Sed nō paululū pertransi: qm̄ sicut nos longe excedit iustitia ⁊ incorruptiōe: sic ꝓpe fact⁹ est nature indifferētis cōditione. Nescierūt iudei in illi⁹ existimatiōe pertrāsire moysen: pertrāsire abrahā: pertrāsire reliquos vel patriarchas vel ꝓphetas: q illū sicut vnū de reliqs estimabāt nec aliqd habere gre precellētius. Denicp dicebāt: Abraā ⁊ ꝓphete mortui sunt: ⁊ tu dicis: Si q̄s sermonē meū seruauerit: non gustabit mortē in eternū. Quē teipm facis.

Ioan. viij.

Eiusd. j.

Noluerūt iohānē pertrāsire: sed dicebāt: q: iohānes ipse est christ⁹. Nō passus est tñ eos in se remanere iohānes: sed oplionē infideliter ꝓsumptā a se auertit. Nō sum ego (inquit) christus: medius aūt vestrū stat: quem vos nescitis. Nescit synagoga pertrāsire: sed ad ceteros mensurā estimauit illū: ⁊ q̄si blasphemiā opponebat ei: q: cū hō esset se faceret deū. Sed ecclie pertrāsiuit fides: ⁊ ideo

ps. xliij. D

venit illū unctū oleo leticie ꝓ: cōsortib⁹ suis. Et q̄ vberi unctus erat oleo: de cui⁹ plenitudine oīm nostrū infudit

Luce. x.

vulneribꝰ. Nos em̄ sumus saucius ille qui descēdit in hierich⁹: qui incidit in latrones: qui expoliat⁹ est ⁊ vulnerat⁹ est ⁊ semiuiuus relict⁹. Pertrāsierunt plurimi: et nullus erat q̄ saluaret. Pertransiit magnus ille patriarcha abrahā: nō em̄ erat ille iustificās: sed tantū iustificat⁹ in fide futuri. Pertransiit moyses: nō em̄ erat gr̄e dator: sed legislator: ⁊ ei⁹ legis q̄ neminē ducit ad perfectū. Nec em̄ ex lege iustitia. Pertrāsiit aaron. Pertrāsiit sacerdos et eisdē hostijs/quas indesinēter offerebat: nec poterat mūdare cōscientiā ab operib⁹ mortuis ad seruiendū deo viuēti. Pertrāsiit patriarcha: pōtifex/⁊ ꝓpheta arido tā animo q̄ opere: imo ⁊ illi in b̄ saucio/saucij erāt. Solus ille samaritan⁹ ver⁹ viso illo mia mor⁹ est: sicut mia tor⁹ est: ⁊ infudit oleū vulneribꝰ: seipm̄ cordib⁹: mūdās p fidē cordia oīm. Ideo ecclesie fides oēs pertransit pertingēs ad illū qui solus illam pertrāsire nō poterat: impotēs in iumentū suū: ⁊ factꝰ est ipse iumentū. Et paululz pertrāsiit vt inueniat illū: quē sic credit exortē corruptionis: vt consortē predicet cōditionis. Sic illū habet principē gratie: vt confiteatur participē nature. Nō erti celestes illos angelicos spūs cōtuitu sanctissime quā sorit⁹ est anime: ipsum supeminere dicamus: nō erit a fide alienū: sed oīno congruū dignitati eius pſone. Etenim si minor: at⁹ est paulominus ab angelis: ꝓpter parē qua indutus est carnalē: par tñ est illis ſm substantiā spūalem: ⁊ superior: ſm prerogatiuā virtualē.

Hiere. lj

Et hos ergo spōsa pertransit anima. Nā ⁊ illi custodes tui ⁊ curatores tui sunt qui dicūt in ꝓpheta. Curauimus babylonē ⁊ nō est sanata. Hos (inquā) pertrāsi: ⁊ in dilecto tuo priuilegij singularis dotes cōtēplare. Illi administratorij spūs/nō operarij salutis. Ipse vo magni cōsilij angelus: qui operatus est salutē in medio terre. Propter qd ⁊ deus exaltauit illuz: ⁊ donauit illi nomē qd est super omne nomē. Jocunda cōtemplatio in celesti familia contueri essentie simplicitatē/serenitatē mētia: ⁊ mutui suauitatē amoris. Jocūda cōtemplatio cōtueri perpetuitatē existētie: puritatē intelligētie: sciētie ꝓfunditatē. tum etiā humilitatez in obedientia: tranquillitatē in diligētia: facultatē in efficacia. Omnes tñ pertrāsi: et intuere quantus sit iste qui ingredit ad saluādas gentes. Quē ingredientē in orbes terre angelice laudes inducunt: ⁊ triūphaliter regredientem/cū admirationis cantico dicunt. Quis est iste qui venit de edom: tinctis vestibus de bosra. Iste formosus in stola: vtiq; carnis sue. Jure quidē formosus in stola sua: que sine cōmixtione concepta est: ⁊ de virgine nata est: ⁊ ab omni nō modo corruptione: sed etiā corruptionis fomite immunis cōseruata est: ⁊ in sepulcro dissoluta non est: ⁊ die tertia resuscitata: quadragesima in celū assumpt⁹: omni die (quod super omnia mirandū ⁊ amādum) in salutis cibū credentib⁹ ꝓposita. Quis nō ad singula ista mirēt āmater ⁊ dicat: Quis est iste tam formosus in sua stola. Cucurristi per hec oīa admirationis genera: immo stupidus per singula substitisti: ⁊ ecce denuo noua tibi admiratiōis materia inde exurgit. Satis in illis exercitat⁹ fueris: hic iterū ad stupendū excitaris: quasi illud tibi dicatur ꝓphete. Ne meminēris priorū: ecce ego facio noua.

Esa. xliij

F

Quid magis nouū q̄ q̄ in mysterio dñici corporis mutat materies: ⁊ species seruat. Palestina maner forma: sed noua gratia: q: noua substātia. Noua quidē non in se: sed in hmōi specie. Nouū plane q̄ carnis dñice substantia/in aliena specie sumpta / sanctificationis virtutē anime cōfert: ⁊ spūalem emūdat substantiaz in mysterio altaris immaculata caro. Nouū quidē ⁊ supra reliquorū vsum sacramēto⁹: q̄ nō modo sanctificationis noua gratia datur: sed substātia naturalis mutat. Nā per sacrāmēti benedictionē/accipit oblatus panis hāc ineffabilē mutationē: ⁊ ex mystica cōsecratione/⁊ vbi viuētis copulatione/hec viuificarit gratia in carne christi redūdat. Caro em̄ nō prodest quicq̄: sed spūs est qui vinificat: sacro

ij.cor. iij
Joh. vj.

sancte carni cōferens in solenni sacramēto spūalem efficaciā/ad vinificādos tanti participes mysterij. Formosus ergo in stola: b̄ est in carne sua: sed multo formosior assumpto spiritu: qui vtiq; carne prestātior: q: vbo vicinior. Et in hoc spiritu vnctū eū intellige pre cōsortibus suis: idest nō modo pre filijs hominū: sed etiā pre angelor⁹ agminibus. Quidni vnctus sit pre illis oleo gratie: qui nō sicut alij participatione: sed pſonali vnione vberrime illi cōfertus est oliue/ex qua vnctio oīs emanat. An nō tibi velut oliua videtur veritas ⁊ verbū dei: cuius vnctio docet nos de omnib⁹: cuius molliti sunt sermones super oleū: cuius vnguentū effusum nomen est. Huic oliue personali vnione cōfertus cōditionis nō corruptiōis nostre oleaster (vt sic dicā) et pinguedinis illius factus particeps.

B

Quid luminis: quid dulcedinis: quid suauitatis: quid omninode virtutis acceperit: operuz eius indicia loquūtur: nisi q̄ longe excellebat qd̄ sensit in spiritu/q̄ qd̄ expressit in actu. Denicp ad oīa vtutis indicia dicere potes: oleū effusum nomē tuū: absq; eo qd̄ intrinsecꝰ latet. Nec em̄ cōsentaneū est: vt quātūlibet mirificū foris anime opus illius virtutes exequet. Nō possum domine que in ꝓspectu sunt omnia opera tua cōprehendere. Cōfortata em̄ sunt: ⁊ nequeo estimare illa: ⁊ eam que intrinsecus latet: quonā modo experiar gratiā. Oculus nō vidit o beatissima aīa christi ꝑter te/munera q̄ diuinitus collata sunt in te. Ideo angelici spūs deficiētes in cōprehensione: nō desinūt ab admiratione: ⁊ quasi nescientes: sed stupētes in laudē supra positā erūpūt. Quis est iste sic formosus in stola sua: gradiēs in multitudine fortitudinis sue. Hanc cōsideras prerogatiuā virtutū in dilecto: iure spōsa custodes se pertrāsisse dicit: ⁊ paululz pertrāsisse: q: sic in eo singulare mirat gratiā: vt tñ cōem cōstituat naturā: beatāq; illā christi aīam esse cū reliquis eiusdē quidē generis: sed differētis excellētiscp virtutis. Parabā adhuc aliū vobis explicare transitū: sed qd̄ materia opportune suggerit vel magis exigit: sermo refugit iam vagens ad exitum. Nos interim ad quod venimus: in eo permaneamus: quatenus ex hoc gradu: cū otium dabitur: ad altiora transeamus mysteria sponsi ecclesie Jesu christi: qui viuit ⁊ regnat in secula seculorū. Amen.

Esa. lxiij

Sermo. viij.

D

Pertrāsisti o sponsa dñi custodes tuos: consortes ⁊ participes suos. cōsortes nature: participes gre. Pertrāsisti illos ⁊ puenisti ad dilectū. Quidni illos pertrāseas: qui ⁊ ipsi pertrāsirēt quasi sumus: nisi in dilecto suo starēt. Inuenisti dilectū: ⁊ inuenisti illum vnctū oleo spiritus pre cōsortib⁹ suis. Perpēdisti in illo virtutū priuilegia quedā in consimili natura. Inuenisti sanctā eius aīmā/quedā habere dona singulariter: quedam excellenter. Ideo pertrāsisti illos: quia illū preluisti: ⁊ paululū pertransisse te dicis: quia consideratio tua

in hac prelatione/nondū recessit a generis eiusdē cōmunione. Sed nūquid hic subsistes. In vlteriora/et altiora ex hoc gradu vigēda est ꝓfectio: perringendū in finem.

Sap. viij.

Sapiētia em̄ attingit a fine in finē. Denicp ⁊ hereticus: vt superior: ē dilecto tuo gradū cōferat: hūc tollit. Tantū carnē verbo copulat in christo: aīmā negat: aut si hanc nō audet (ꝓpter euidēs ipsius christi testimoniū dicētis

Joh. j.

Nemo tollit a me aīam meā: sed ego pono eā: ⁊ iteruz sumam eā) animā sensificantē donat: sed ratiocinantē tollit spiritū. Correxit in parte errorē: sed nō potuit lōgius ab egyptijs recedere teneb⁹is. Nō potuit tridui iter cōfitcere. Ecclesie fides humanitatē nec solā cōstituit in christo: nec dimidiā. Utrāq; naturā collocat in christo. Et q: diuina simplex est: ⁊ distinctione carēs: in hoīe triplicem illam quā ponit aplis distinctionē fatetur: idest integruz corpus ⁊ animā ⁊ spiritū. Alioquin nō hominē: quē reformaturus in se fuerat: suscepit. Denicp ⁊ rationalis anime pars humane/indiguit mediatoris remedio: q: ignorantie fuscata nubilo: ⁊ cōcupiscentie succēsa igniculo: vtrāq; naturā. i. humanā ⁊ diuinā integrā fatetur in christo ecclia eius. ⁊ sicut euangelica mulier in satis tribꝰ humane farine/diuine sapiētie fermentum recōdit.

Luc. xiij A

Joh. j.

Sed quid. Indigebat rationali spiritu christ⁹: verbū ipse patris ⁊ sapiētia ⁊ veritas. Nec qd̄ lateret ipsum: aliqd esse poterat: sed ipse illuminat oēm hominē veniētē in hunc mūdū. Qua ergo cōsequētia creato ⁊ illuminato indigeret lumen creās ⁊ illuminās. Nulla plane. Ille nō indiget: sed mea est hec indigentia. Ratio hec est mee cecitatis: nō claritatis illi⁹: nō assūmētis vbi: sz assumpti spūs. Ego indigebā vt ⁊ hec nature mee pars vbo vniretur: ⁊ sic clarificate in deo portionis meritz/in vniuersos p fidē refluerēt. Oēs nos mediāte cōsubstantiali nostro reformamur in christo accedētes p fidē ad ipm̄. Et ideo tū oportebat assumi: vt gra refunderet in totū: q: corruptio fermētauerat totū. Manēt ergo in vna pſona nature gemine: sicut integre: sic ⁊ impermixte. Diuina em̄ incōuertibilis ⁊ incōmutabilis est: nec pōt cōuerti in aliā: nec in se finit aliā cōuerti. Nō valet in aliā ex se deficere. Defectus si quidē illi foret oīs mutatio: nec magis in illā alia proficere pōt. Nō cōmutare: sed cōicare illam possumus: vrēdo certe nō existēdo. Manet itaq; naturis istis sua cuiq; tā integritas/q̄ ꝓprietas. Cōsequēter etiam cōpetētes his cōprehēsiones ⁊ affect⁹: ⁊ cōtemplatiōes: ⁊ beatitudines impermixte sunt/⁊ distincte ⁊ differētes: ⁊ numerabiles sine numero pſone. Nā quis assereret beatissimā christi aīmā aut nihil sentire penit⁹ dulcedinis ⁊ gaudij: aut iterū gustū intimū illi ꝓmittere suauitatis et saporis: ⁊ beatitudinis illi⁹ qua beatissima ꝓfruitur trinitas. Maioris siquidē est excellētie esse illud vitale bonū q̄ participare: longeq; exꝑssio: est experiētia ⁊ domestica magis in essentia: q̄ in vsu ipsi⁹. Esse vtiq; idipsum vti est: nō tñ vsus essentiā cōfert. Quomodo ergo essentia/perfruitione sola nō potior: q: ꝓmior. Deinde licz anima hec in vbo oīa videt: ⁊ ipsuz verbū in verbo videt: tñ quia admissa nō est in societatē essentie: nec admitti pōt in equalitatē noticie. Nam hocipsum essentialiter deum esse: ⁊ sapientia esse: ⁊ summā bonitatez esse: ⁊ virtutem summā ⁊ solam ⁊ sempiternā/quid habeat delectatiōis ⁊ gaudij cui dabimus nosse: nisi cui datū est ⁊ esse. Verbū ergo patris tanto magis intime ⁊ sincere ⁊ simpliciter seipm nouit: ⁊ vniuersa p seipsum: quāto melio: et ꝑfectior.

B

Habet ꝓuilegio essentialis vnitas: q̄ vnio personalis. Hec ad hoc replicamus ad discernēdas scz vnius iesu christi virtutes p gemina in christo natura: idest vbi essentialiter ex parte nati/⁊ spūs ex parte creati: maxime ꝓpter illos qui de vnitate persone equalitatē vel magis vnitatē inducūt: ⁊ virtutis ⁊ sciētie. Qui tñ: cū omnia dicant aiam habere per gratiā: que habet verbū per naturā: ipsi vident quasdā distantias ⁊ gradus (vt sic dicā) inducere per distinctionē nominū: istos ꝓ: idest naturā ⁊ gratiam. Quantum illi denegant cui hocipsum nō dant per naturam habere vel nosse. Nam erit anima Jesu verbo vnita excellēter ⁊ per gratiā illuminata sit: nūquid ⁊ illud habere dicet ex gratia: vt naturaliter ⁊ essentialiter/⁊ simpliciter lumē sit ⁊ illummās sit. Aut quonā modo erit nature/q̄ gratie noticia ꝓfectior: si nō exꝑssior. Ut illud adducūt qd̄ legitur ⁊ verissime legit: quia oīs sapiētia a dño deo est: ⁊ cuz illo fuit semper: ⁊ est ante euū. Si oīs sapiētia a deo: ⁊ cū illo est: ⁊ ante euū: ergo quō multre sapientie sunt cū illa que a deo est: ⁊ illi coeterna est: quia cū illo ante euum est. Non multe: nec varie ⁊ diuerse sapientie: sed vna sola ⁊ inuariabilis est. Questio hec non iam circa vnā domini Jesu solaz restringit aīmā: sed se dilatat ad oēs que alicuius sunt participes sapiētie: vt similiter queri possit an omnes vnā habeant cū verbo dei sapientiā: immo an omnes aliā nō habeant: q̄ ipsum dei verbū sapientiā. Nō si ita est: vna iam ⁊ indiuisa erit omnium sapiētia. Et qua ratione dicit omnis: si nō nisi vna est. Quid si ideo numerose dicit: nō quia in se numerabilis sit: sed ꝓpter numerositatē habentiū eaz. Nā ⁊ vna dicitur fides ꝓpter vnā rem creditā: cū tamen cuiq; sit sua. Quare ergo vna res nō dicatur numerose: cū multe singulariter dicātur.

E

Denicp et multe sciētie/⁊ multe voluntates eiusdē persone dicūtur ⁊ eodem tēpore/ꝓpter multitudinē rerum quas vel scit vel vult etiā simul. Adres ergo scitas respicieres: nō ad ipsius mentis vim: qua quisq; scit omne quod scit: ⁊ vnius multas: ⁊ multorum dicimus vnā scientiā. Cum itaq; dicit: omnis sapientia a dño deo est: nihil officit ad astruēdam vnitatē sapiētie: quia hoc nō ad ipsam: sed ad illa que sciūtur q̄ ipsam refertur quod dicit oīs. Neq; em̄ quia multa sunt: que illuminantur vt videri possint: aut multi videri possint: ideo multiplex lumē est qd̄ et visa illuminat: et videntib⁹ lucet. Quid ergo. Dicemus vnā ⁊ eandē esse scientiā anime Jesu cum verbo: immo omniū rationaliū spirituū: et inter se ⁊ cum dei verbo vnā esse sapientiā: quia dei verbum. Jam ergo de sola anima Jesu nō erit hec discepratio. Et nullus iam erit nobis exitus ad tuendā superius positā diuersitatē sciētie inter verbum ⁊ animā Jesu. Et quomodo patebit exitus: cū hocmodo oīm vna cōuincatur sapiētia: quia vnū lumē qd̄ illuminat oēs. An forte quia diuerso modo illuminatio fit: etiā diuerse inter se illuminationes sunt: ⁊ ab eo per qd̄ fiūt lumine differunt. Ita etiā in animis rationalib⁹ ⁊ diuinit⁹ illuminatis/⁊ lumē quo illuminant: ⁊ ipsa illuminatio que per lumē fit: abinuicē discernētur. Nā illuminatio quidē fit in illuminato: ⁊ ex tēpore fit: lumē autē ipsum nō fit/sed est: et ex eterno est. Hoc modo in vna mēte q̄s neget multas sciētias esse in qua itelligit multas cōprehēsiones esse: cū quis vna sit mētis vis/que cōprehēdit ⁊ videt: ⁊ vnū lumē illuminās: vt cōprehēdere ⁊ videre queat. Nec ergo distinguēda sunt diligēter/lumē ⁊ illuminatio q̄ per lumen fit in animo intelligētis.

D

Nā hocipsum intelligere ⁊ illuminari ⁊ scire est. Quis itaq; non videat: q̄ quis nisi subtilissime nō discernat ꝓpter nonnullā similitudinē. Quis (inquā) nō videat differre inter se lumē per qd̄ illuminatio fit: ⁊ illuminationē que per lumen fit in quouis illuminato. Alterū em̄ creatū est: alterū creans: alterū illuminatū: alterū illuminās. Nec potest essentialiter esse eadem sapiētia que fit per gratiā: cū illa que per naturā existit: illa que fit in tēpore: cū illa que nata est ab eternitate. Si hoc distinxisti in dilecto o sponsa: ⁊ ab his q̄ iuxta statū humane substātie in illo sunt virtutes: ad vbi pertransisti diuinitas: tūc iure ⁊ excellēter dicere potes. Paululum cū pertransissem illos: inueni quē diligit aīa mea.

Can. iij

Sed quomodo aptabimus illud qd̄ ponitur scz paulum. Inestimabiliter prerogat omni creature diuina maiestas/⁊ quasi vicina: ⁊ familiaris sit: dicis cū ꝑtrāsissem illos paululū: inueni quē diligit aīa mea. Denicp chaos magnum firmatum est inter nostram ⁊ ipsius naturam.

Universidad de Deusto
Biblio

Esa.xl. Quale queris chaos: vtiq; inanitatis nostre. Oēs gētes (ait ꝓpheta) quasi nō sint: sic sunt coꝝ eo: ⁊ quasi nihilum/⁊ inane reputate sunt ei. Jure inanis reputatur nostra substātia: in cuiꝰ assumptione exinanisse se dicit illa plenitudo. Que ergo poterit assignari cōueniētia/⁊ vicinitas inanis cū solido. nihili cū immēso. Qua ergo ratione dicit paulꝰ cū perträsissem illos: inueni quē diligit aīa mea. An forte pennigera est charitas: ⁊ ꝓsepeti vola tu ardentis desiderū interiacēs/ hoc de quo loquimur: ꝓteruolat vacuū. Utiq; sic assentior. Nā amare iam tenere est: ⁊ iam assimilari ⁊ vniri est. Quidni cū deꝰ charitas sit. ¶ Sed aliam hic ego paro rationē. Post rationalis cōtemplationē nature sursum ascēdenti/primo se statim gradu diuina offert ⁊ occurrit natura: nulliusq; alterius ꝓstātia: nisi nature interponit distinctio. Non enim inter imaginē ⁊ veritatē mediū assignari quid pōt: superius vno/inferius altero. Dō em veritas nō est: quō ꝓximius accedit ad eā: q̄ vt ipsius simulacrū et character sit. In quo ergo attendit in rationali spiritu ea q̄ ad diuinam est naturam imago. Primo quidē loco: q: est veritatis ⁊ iusticie capax. Scōo si capiat illas: ⁊ fiat verus ⁊ iustus per gratiā: qō deus est per naturā. Tria hic mihi distincta sunt: idest capacē esse boni summi: ipsum habere: ⁊ esse ipsum. Imago attēditur in primo: similitudo in secundo: veritas in tertio. Primū cōmune est omniū intellectualiū spirituū. Scōm electoꝝ tantum. Tertiū solius increati spūs. In primo ꝓpe accedimus. In scōo ꝓsime. Tertiū ipse est. Prope accedimus per aptitudinē: proximē per coaptationez. Prope p nature primeua: prime p virtutis priuilegia. Prope q: capaces: prime q: capientes. Quonā em modo nō devicino accedit immortalitas ad immutabilitatē: inco: poralitas ad simplicitatē: illocalitas ad immensitatē: ratio ad veritatē: virtus ad bonitatē. Et vt expressius loquar: qd esse vicinius ⁊ similius possit q̄ sapiēria sapiētie: iusticia iusticie: q̄ illuminata illuminātri: iustificāti iustificata. Quid similius alij q̄ causatiuū cause: formarū forme. Nā in formato fere nihil aliud attēditur q̄ forma. ¶ Denicq; ⁊ qō dulce est: super oīa simile videt dulcedini: ⁊ quod lucidū est: luci. Itaq; primū nō iniuste videtur qō illi tanta emulatione cōponit: proximū q: nihil interponit. Nā etsi finitū nostrū incomparabiliter excedit dies immēsitatis: infinitas imaginis tū ad veritatē nonulla dinoscit esse affinitas. Jure ergo dicit: Paululū cū perträsissem illos: inueni quem diligit aīa mea. O q̄ felix. q̄ letus. q̄ tutus tam longi circuitus. Beati gradus illi p quos in talē euadit terminū. Quesiuit in lectulo: circūiuit ciuitatem: interrogauit custodes. Primo loco querit per se ⁊ penes se. Scōo extra se: sed p se. Tertio vo nec per se nec penes se. Et hoc loco quanto humilius querit: tanto quidē efficacius: quātoq; a sui cōfidentia longi? recessit: tanto repperit citius. Inueni (inquit) inueni illū: qui me primo: quasi ouē errantē: et quasi drachmā perditā quesiuit ⁊ inuenit: ⁊ misericordia eius preuenit me. De mquā primo: inuenit perditā. puenit nihil meritā. Inuenit errantē: preuenit desperātē. inuenit differentē: preuenit diffidentē. inuenit qualis essem mihi indicās: preuenit ad sua me reuocās: vagā inuenit in errorib⁹/vacuā gratie: preuenit muneribꝰ. Inuenit vt non ego ipsum: sed ipse me eligeret: puenit vt primo diligeret. Sic ergo electa ⁊ dilecta quesita ⁊ acquisita: inuenta et preuenta: quō nō sm vires conatus: ⁊ supra vires affectu illū ⁊ diligā ⁊ querā. Querā/querā donec voti compos vocē leticie proferā. Inueni quē diligit aīa mea. Ego inuentionē hic ad veritatis ⁊ gratie nō refero initiū: sed augmentū. Pergens em ⁊ ꝓficiens aīa de virtute in virtutem: de veritate in veritatē: dū vbiq; nouis informat mysterijs: ⁊ infundit gaudijs: per singulos ꝓfectuum gradus dicere potest: Inueni quē diligit anima mea: verbū patris christum iesuz: qui est super omnia benedictus in secula seculoꝝ. Amen. ¶ Sermo. ix.

IX

Tenui illū nec dimittā. Ego huius capti sensum ad futurā volui tantū felicitatez referre: qñ sponsus dilecte manifestā ꝓsentie sue exhibebit plenitudinē: vt nihil sit qō interrūpat perpetuitatē. Nā ⁊ qō ꝑmittitur. Cū pertrāsissem illos: nō incōgrue ad id refertur: Cū euacuauerit oēm principatū ⁊ potestatē ⁊ virtutē: vt sit deus oīa in oib⁹. Ante illud em tēpus quis ex sententia dicere potest: non dimittā illum. Sed hunc arcetat ⁊ euertit intellectū: ⁊ ad ꝓsens facit referri illud qō sequitur: Donec introducā illū in domū matris mee. Sed iam vigiläter singula cōsideremus. Primo cōsidera q̄ sint leticie plena hec verba. Inueni (inquit) tenui: nec dimittaz. Magn⁹ ille patriarcha abraam legitur vidisse dñm: nō inuenisse. Apparuit em ei vltro stanti in ostio tabernaculi ad meridiez. Denicq; egressus de tabernaculo/obuius sedulus sub ilice exhibuit officiū: in tabernaculū vo intro ducere nō meruit: nedū in cubiculū. Vidit ⁊ moyses apparentē sibi in oreb dñm: sed tenere nō meruit: q̄ nec permissus est propius accedere. Vidit iacob dñm: sed vidit in somnis: ⁊ delonge scale immitum. Nam etsi apprehendit angelū: nō tamen retinuit: sed quadā lucte violentia benedictionis extorsit gratiā: amisit ꝓsentiā: ⁊ idcirco dicere nō potuit: Non dimittā illum. Inuenit illū maria magdalene: sed ꝓhibita est: nō dico tenere: sed etiā tāgere: quia penes monumentuz vitā quesiuit. Suscepit diu expectatū: ⁊ insperato inuentū senex ille Symeon in vlnas suas: ⁊ gratulationis letus erupit in canticū: sed vocis huius vsum sibi nō presumpsit: Nō dimittā illū. Denicq; sic ait. ¶ Nunc dimittis seruuz tuū dñe: sm verbum tuū in pace. Utiq; in pace dimittit solutus ⁊ sequestratꝰ a carne: vt nō amplius cōcupiscat aduersus spiritū: ⁊ illi repugnet. Ille ad nouī amplexū pueri senescentis deposuit hominis vetustatē: ⁊ in tranquillio: e statū/a co: poris corruptibilis pena/⁊ carnis pugna dimisit se vel postulat/vel exultat. Sponsa vo dilectum a senō dimittendum presumit. Et quanto prestantius est gratie nō dimittere qō ames: q̄ euadere qō horreas. Omnes hi etsi in carne vel carnis specie viderint: quosdā vel visionis vel apprehensionis gradus distinguūt humanis in mentib⁹. Quod nulli eoꝝ indultum legimus: ista vsurpat: cuius tentauimus euentilare sermones. Inueni: tenui: nec dimittam. Inueni/per aspirationē. Tenui/memorie retractatione: Nō dimittā/cōtinuatione iugi. Tenui illū: et tu cū inueneris christum: cū inueneris sapientiā: cū inueneris iusticiā: sanctitatē/redemptionē: hec omnia enim nobis factus est christus. Cū ista inueneris: tene affectu: tene studio. Quod intelligētia inueneris: diligētia tene: et retine (vt sic dicam) renitētes virtutes: et lubricas species arctioꝝ tibi astringe amplexu: donec vice versa vltro tibi inhereant: ⁊ amplexent te gratis: ⁊ sine studij tui labore te teneāt: nec sināt vel longius abscedere: vel diutius abesse. Et si qñ declines ad officia humane necessitatis: ibi te insectent ⁊ reuocent/⁊ arripiāt ad se: vt si non possint assidue studiū: semp habeāt obligatū affectum. ¶ Nam nōnulla mihi videt distinctio/an tu teneas christum dei virtutē ⁊ sapientiam: an tenearis ab ipso. Anna (inquit) sapientiā ⁊ amplexabitur te. Denicq; et de quibusdam dicitur/q̄ tenuit eos superbia. Quid est tenuit: nisi irretiuit et implicauit: ⁊ inolite cōsuetudinis delicato obligauit vinculo. Hoc enim est qō sequitur: Operti sunt iniquitate ⁊ impietate sua: vt non facile euoluere et explicare ab illa se possint. Et vt amplius dicā: quasi cute quadā: sic aliquī prauā operti ⁊ inuoluti sunt cōsuetudine vitioꝝ/vt illam dediscere ⁊ desuescere: non tam exoptiari sit/q̄ exoriari. In cuius rei indiciū/forte institutio legis cōtinet hostie pellem abstrahi. Nam ex regione/q̄ stricta sacerdos indui iubetur linea: veritatis te vult illius/que de terra orta est: habitu arcti⁹ astringi: vt per

Cañ.iij.
Cañ.iij.
ꝑs.xxxij.
Gen.xxviij.
Exo. iij.
Deuter. xxxiij. et xxxiij.
Jos.xx.
Luce. ij.
D
Prouerbio.iiij.
ꝑs.lxxiij.
Deui.j.
Exodi xxviij.

se castimonie ⁊ puritatis ⁊ innocētie tibi virtus inhereat ⁊ agglutinet tibi: sed oīa sacerdotis indumenta vel ca
Ro.xiij. Col.iij. tenulis/vel baltheis/vel virtis astricta/⁊ colligata tibi vult esse lex: ⁊ cū indueris dñm nostrū ihesum christū. Cū te indueris viscera misericordie/benignitatē/charitatē: ⁊ reliquas quas apud aplm legis virtutes. Cū christi te fide memoriter vestieris: ⁊ cōtemplāde veritatis inuiscerueris affectū: oīa tibi coaptent ⁊ cohereāt: ⁊ cōstricta sint: nihilq; circa te vagari ⁊ fluctuare possit: ⁊ tētatiōis vel dissolutionis vēto follicare: qui se tali virtutis vestierit habitu vt ei in naturā versa videant: nō ego hūc tam tenere q̄ teneri dixerim. Tenuisti (inquit) manū dextrā meā: ⁊ in volūtate tua deduxisti me. Tenuisti ne pergerē in defectū: deduxisti in multiplicē ꝓfectū. In voluntate tua deduxisti me. i. in volūtate q̄ a te est: ⁊ q̄ sm te est. In volūtate que magis trahēs q̄ tracta est. Nā ⁊ bona voluntatē cū multo labore nonnunq̄ attrahere nitimur: ⁊ magis ꝓsequimur quasi fugientē q̄ sequimur ducentē. Sic em legit. Cōcupiui desiderare. Bona talis volūtas sed nondū placēs. Justa: sed nondū iocūda. In volūtate tua deduxisti me. In illa que blādo constat boni ipsi⁹ gustu. Nec tā (vt sic dicā) pigra nititur rōne: q̄ pia boni ipsi⁹ oblectatione. ¶ Tenui nec dimittā illū: donec introducā illuz in domū matris mee: ⁊ in cubiculū genitricis mee. Multo planio: viderek sensus/si ita dixisset. Nō dimittā illum cū introduxero in domū matris mee: illi⁹ scz que sursum est hierusalē celestis: q̄ est mater oīm nostrū. Nā ante illud tēpus oīa hic incerta sunt: ⁊ inter spē ⁊ metū fluctuāt: ⁊ pedulo nituntur gradu. Et q̄ erit certitudo de gratia dū mutabilis est natura. Denicq; ⁊ ille ait: Ego dixi in abūdantia mea non mouebo: in eternū. Auertisti faciē tuā a me: ⁊ factus sum cōturbat⁹. An non tibi similia dixisse videnk psalmista ⁊ spōsa. Quid em aliud est/ nō mouebo: in eternū: q̄ nō hic ponik. Nō dimittā illuz. Sed ibi quidē manifesta ꝓsumptio: quia vicina vltio. Auertisti inquit faciē tuā a me: ⁊ factus suz cōturbatus. Cū sit in hac carne facilis casus ⁊ frequēs impulsus: cit⁹ lapsus ⁊ certus labor: quō nō videbūtur ꝓsumptionis/ ⁊ nimis p: ōptule deuotionis esse hec sponse vba: nō dimittā illum. Quis em hic in eodē statu permanere poterit: p: esertim illo subtilissime cōtemplationis: qui vix attingi potest tenuissimo mētis ictu. Forte ergo verba hec nō securitatē: sed solicitudinem sonāt. Nec em securitas esse pōt donec introduxerit dilectū in domū matris sue: ⁊ in cubiculū genitricis sue. Nō erit tūc retinēdi solicitudo: q: erit certitudo manēdi in illo felicitatis statu absq; studij nostri vsu/⁊ discipline custodia. vltro nobis affluent: immo intrinsecus de quodā inexhausto anime ventre flumina fluēraque vine ⁊ indefesse delectatiōis. Nulla tūc erit necessitas in altū fodere. nullus labor: vel purgare puteos quos phylistei repleuerunt: vel ꝓpugnare ne repleāt. Hic ille labor: exigitur: nō inde excludit. Nō ergo dicit: nō dimittā illum: studiū polliceri videtur ⁊ diligentiā: vt semp solicita sit/quoadusq; plene possit esse secura: ne sibi elabatur de reliquo dilectus suus dominꝰ Jesus: qui viuit et regnat in secula seculoꝝ. Amen.
ꝑs.xxxij. Ge.xxvj.

¶ Sermo. x.

De infirmitatis exē

pla sunt: aptauimus sponse ꝓterito sermōe: hodierno q̄ sunt vtutis: apremus de scripturis sacris. De anna legit: cū intente p: ofuso
j. Reg. j. exoraret affectu: q̄ nō sunt vultus ei⁹ amplius in diuersa mutati. Vultus/animi interpres est: ⁊ ab intimo affectu habitū trahit. Ideo ab eius cōstantia interioris q̄ in aīa est: perseuerātie ꝺ: argumentū. Nō sunt vultus ei⁹ in diuersa mutati: q: nihil imminutū est desiderij semel concepti. Et qd aliud sonat qō dicit: Nō dimittā illum: nisi nō mutabo in diuersa vultū: ⁊ intuitū mentis alio nō diuertam ab ipso. Sed ⁊ apls simile quid hortat. Sine intermissione orate. Et item. Gratias agentes semper. illud quoq;. Gaudete in dño semp. Cōtinua/⁊ nō interrupta
j. Thes. v. Ephe. v. Phil. iij. hec vult esse apls oratiōnē: gratiarū actionē/⁊ gaudiuz in dño. Sed quis ista ipso mētis habitu ⁊ affectu animi indefesso explere sufficiat: nisi cui dicere permissum est. Quis nos separabit a cōtemplatione christi. Apls dicit: Quis nos separabit a charitate christi. A cōtemplatiōe
Ro. viij em dicere nō poterat. Nam aliqñ a cōtemplatione segregari christi illum cōpellebat charitas. Siue (inquit) mē
ij. cor. v. te excedimus deo: siue sobrij sumus vobis: charitas em christi vrget nos. Charitas ergo quadā dispēsatione cōtemplationi se subducit: cuius tñ ꝓprius est ⁊ familiaris in ipsa vsus. Oīa q̄ agit charitas quādā habēt indefesse ociosis ⁊ gratulationis vicē ⁊ efficaciā. Sed tūc ista ꝓprius ⁊ excellētius exequit: cū singulariter in istis exercetur. Absconde eleinosynā in sinu pauperis: ⁊ ipsa orabit
Eccli. xxix. pro te ad dñm. Eleimosyne vocabulo nō incōgrue cēsentur vniuersa que indigētibus misericorditer impēdunt: nō modo iste corporeus cibus ⁊ indumēti: sed etiam doctrina: exhortatio: correctio: cōsolatio: ⁊ vniuersa que ad anime cōmoda spectare videnk. Opera sunt hec charitatis: ⁊ orationis vim obtinēt: cum solius dei sūt intuitu: sed nō sunt hec specialia ⁊ ꝓpria ipsius. ¶ Quid em tā
E ꝓpriū q̄ dilecto soli intēdere: ⁊ libere in amoris se exercere negocio. Ab hoc spūalis iocūditatis excessu ⁊ ebrietate sobrij fieri: ⁊ ꝓpter fraternas necessitates ab alienatione mentis rēperare: quid nisi vultū in diuersa mutare est. Denicq; martha solicita erat ⁊ turbata circa plu
Luce. x. rima. Illa circa multa turbatio/videk quedā vult⁹ in diuersa mutatio. Maria optimā partē elegit: que nō auferet ab ea. Optima pars cōtemplationis ⁊ dilectionis est
Ibidem vsus. Nā etsi illa sunt opera charitatis q̄ exhibebat martha: ibi tñ seruit charitas necessitati: nō charitas sibi. Insubleuādis alienis necessitatib⁹ bonū opus: sed molesta causa. Bona enim misericordia: sed molesta miseria. Bona curatio: sed circa quē versat nō bonus languor. Bonus etiā hmōi cōpassionis affect⁹: sed nō bona cōpassionis occasionē ministrās alterius passio. Fraternis in necessitatib⁹ charitas intuet cui cōdoleat: quo moueat ad miserationē: quid amouere nitat. At cū dilecti cōtemplās virtutes: totū placet: totū delectat: totū allicit: nihil ibi videt qō horreat: sed cui dulciter adhereat. Hic ꝓpri⁹ amoris vsus est: hoc eius officiū: vt totus sit in amando. Sic est plane cum vna ⁊ individua locūditas omnia cōuoluit: ⁊ cōplectitur officiū: finē ⁊ causam. Officiū amor est: causa visio: finis vtriq;. Nec vllus esse potest beatio: finis/q̄ ipsa visio ⁊ dilectio dei. Omnia ad hūc finē sanctoꝝ vota suspirant. Si finis iste ipse sibi finis est: si seipo cōtentus in melius aliquid expectatione porrigere non valens. Hoc est illud vnū quod necessariū dicitur: qō a maria non tollitur. In quo psalmista gratulatur. Mihi
ꝑs.lxxij. (inquit) adherere deo bonū est. Hic est ille mentis excessus: qui vsq; ad tertiū celū Paulum rapuerat. Nec ebrie
ij. cor. xij tas temulento similē Anne vultū exp: esserat: hoc musto
j. Reg. j. Act. ij. madebāt apostoli cū illos vehemens replerat spūs: ⁊ illius qō nouum pollicitus est iesus: vini virtutem primo
D sensere. ¶ Hoc vino infusus noe spūalis passus est sopo
Gen. ix. ris excessum: ⁊ carnis curaz posthabuit: totus factus in spiritu: posteriora cōtemnēs: quē anteriora tenebant ex integro. Jfelix si instar anne/ huiꝰ vini nunq̄ digessisset virtutē. Illa em foris castigato corpore mentis est passa temulentiā: ⁊ sanctā guā postea nō euacuaret: eb: ietatē. Nā hoc sibi vult q̄ nō vlterius vultus eius finr in diuersa mutati. Talē sibi apprehēse iugitatē presentie sponsa
Cañ.iij. polliceri videtur cū dicit: Nō dimittā illū. Quid em preclarū: quid spiritale: quid sponsa dignuz diceretur: si ad fidem: si ad iusticiā: si ad humilitatē: ad cōtinentiā: ad beneficentiam: et ad reliquas que christus esse dicitur: virtutes: id referret quod ait: non dimittaz illum. Nam nec his vacua credenda est etiaz cum dilectum quesiuit. De

Universidad de Deusto
Biblioteca

nisq; ꝛ cōmunes hmōi virtutes ꝛ ita habentib⁹ cōmode: vt caruisse vcfas credatur. Eximiū ergo ꝛ singulare ap̄ piā hec indicat inuētio: per quā dilectus ꝛ cōp̄hensum applaudit: ꝛ nō dimittendū p̄sumit. ſForte primitie alis que sunt future cōtemplationis ꝛ glorie: ꝓpter qđ adiū git. Donec introducā illum in domū matris mee: ꝛ in cubiculū genitricis mee: in illam celestē hierusalē que mater est omniū nostrū: cuius muros salus occupat: ꝛ portas laudatio: cuius in pacē positi sunt fines. In illum locū lucis ꝛ leticie/laboriose vite huius introduci nō possunt virtutes: q̄ si ingrediunt per meritū: ñ excludūtur per vsum. Celestē ergo aliquā affectionē ꝛ supermundanū saporē in dilecto experta: nō iactādo: sed gratulando dicit. Non dimittā illū donec introducā in domus matris mee. ¶ Sed nūquid nō iam ascēdit ad patrē. Nunq̄d iā p̄cursor introiuit ꝓ nobis. Et quō tu introduces quo ipse ꝓior ascēdit. Tu magis indiges vt ipse te ducat cui dicit: Deduc me in via mandatorū tuorū. Vtado inq̄t para re vobis locū: ꝛ cū p̄parauero vobis locū: iterū veniꝛ assumā vos ad meipsum. Quō ergo introduces illum quo iam ipse ascēdit. Ascēdit quidē per se: sed adhuc in te fotis exīstit. In te introducitur: quo per se ꝓior ascēdit. Quidni. In te nascit: in te format: ꝛ in te nō introducit. ſFilioli quos iterū parturio donec formet christus in vobis. In nobis ergo christus et parturit ꝛ perficitur: nec semel: sed sepius: ꝛ iterata crebro parturitione. Neq; possumus oēs christi simul virtutes adaptare nobis: equidez ne vnā quāliber ad plenū. Idcirco semp in sustendus est: q; non nisi sensim fit in nobis spūalis parturitio christi. Qui ergo in mēbris suis/in sponsa sua nascit: cur nō introducit. Non em̄ vel parturitio hec: vel introductio ad christi pōr referri psonā: sed ad virtutes ꝛ gratias. Ideo frequēs est. sicut parturitio sic introductio. Nā ꝛ ꝓsedere dicimur in celestibus cū christo. Sed sicut vna est vera ꝛ eterna sessio in celis: sic et introductio. Perambulauit abraā terrā ꝓmissionis anteq̄ possideret. ſFelix oīno cui dat beatas illas perambulare regiones: ꝛ visentis istar volucri calcare vestigio locū oēm quē accepturus est in possessionē. Cui licet stare nō permittit: ascēdere ñ dat in montē dñi. ꝛ quis per ymbrā adhuc cursum: ñ perlustrare cūcta ꝛ se tali visu refouere. Que autem vera est ꝛ plena introductio: hic innui videt cū dicit: donec introducā illū in domū matris mee. ſFelix oīno q̄ adeo alligare potuit verbū dei ꝛ amplius agglutinare sibi: ꝛ in exilio collaterare: quousq; copulari in cubiculo dei. ¶ Nō dimittā illū/donec introducā in domū matris mee: et in cubiculū genitricis mee. Nō tunc fiet/qñ coꝛporē ꝛ mēte plene portabit imaginē celestis: vt domus intelligentiā/ad corpus: cubiculi vō ad mentē reducas. Aut si magis placet: in domo possessionem accipe securam: in cubiculo secretam. in domo sempiternam: in cubiculo internam. In domo (vt dicit ecclesiastes) eternitatis: et in cubiculo charitatis. In cubiculo vbi clauso ostio/non iaz orēs patrē: sed de cetero adorēs in spū ꝛ veritate. In domū nō dicit patris/sed matris: ꝛ in cubiculū genitricis. Nouit illa mēsurā suā: ꝛ ideo spem suā extēdit ad illā eternitatē/veritatē/charitatē: quā assecuta est eccl'a primitiuoꝛ in celis. Nā quātū ad ea q̄ dei sunt spectat: solus habet immoꝛtalitatē: ꝛ ipse lucē habitat inaccessibilē: et supereminet sciētie plenitudo charitatis christi: qui nos impleat in omnē plenitudinem in seipso: qui est benedictus deus et regnat in omnia secula seculoꝛum. Amen.

¶ Sermo. xj.

B Elicata est species amoris affectio: ꝛ tenui occasione ledit leticia spūalis. Amoꝛ occupationum externarū impatiēs est: suis satis habens inseruire negociis: ocio gaudet: quiete fouet: ad internā delectationē libera habere tēpoꝛa volens. An nō hoc ipsum tibi videtur sponsa innuere/dilectū suum ad cubiculi secretum trahens. Nouit illa dilectū suū nō posse foris secure possideri: nec integre quidē. Et q̄ durū est amāti animū dimidiare cū christo ꝛ mūdo. Quā durū est (inquā) in dilectiōis iura peregrinas admittere curas: ꝛ celeste secretū secularibus infestare turbellis. Memoꝛ fui (inquit) dei: ꝛ delectatꝰ sum: ꝛ exercitatꝰ sum: ꝛ defecit spūs meꝰ. Si delectario memoꝛie dei negocio se exercet: ꝛ exhaurit spiritū ꝓphetie: quomodo plura poterit ꝛ peregrina cū isto cōplecti negocia. Jure ergo sponsa cū dilecto cubiculum petit: vt libero illi intendat studio: ꝛ ex animi sui arbitrio perfruatur: et quieto pectoꝛe penitus amplexet. Apparet illam spiritu charitatis duci: ꝛ ex spōse affectu locutā: opportunitatē exercēdi que sic querit amoꝛis. Et quomodo nos si quid vel tenuiter attingim⁹ de christo/de sapiētia/de suauitate/de cōtemplationis gustu: nō cōtenti gratia/nec mensurā cōtemplantes nostram: statim erūpere conamur: ꝛ cubiculo fastidito/festinamus egredi a requie ꝛ ab illa requie. In pace (inquit) in idipsum: dormiā et requiescā. Maria ad domini pedes sedēs idipsum tenebat: turbatur martha circa plurima. In multis turbatio: poꝛro vnū est necessariū: immo et iocundū. Deniq; ꝑ bonū/ꝛ ꝑ iocundū habitare amātes in vnū. Alioquin nō est habitatio in vnū: nisi in amoꝛe: q̄ inhabitare facit vnius moꝛis in domo. Quid est vnius moꝛis: nisi fedare cōformes amoꝛis. Amoꝛ humanū animū deo cōciliat et vnit. Similes (inquit) ei erimus cū apparuerit. Quidni similes. Commendat seipsam mūdis reuelatam mentibus maiestatis diuine inestimabilis pulchꝛitudo: ꝛ intuentis in se affectū rapit: ꝛ quadam ratione sibi facit similē: dū aliud cogitare nō finit. Odoꝛe trahimur: transformamur autē visione. Bonus ergo cōtemplationis vsus: qui vnius moꝛis efficit: et cōformat humanam mentē ꝛ summā maiestatē. Bona hec mansio/ vltra quā nec vota nos trahunt: nec citra tenere nos debēt. Quis det mihi vt hec sit requies mea in seculū seculi. ¶ ſFelix qui ex cōde potest dicere: hic habitabo quoniā elegi eā. Maria optimā partem elegit: que non auferetur ab ea. Scientie destructur: cuacuabūtur ꝓphetie: lingue cessabunt: sola cōtemplatio nō excidet in futuro. Ideo hāc tibi partem elige in presenti: que nō auferetur vnq̄: vt dicat anima tua. Pars mea dñs: propterea contemplabor eum. Prophęta dicit/ propterea expectabo eum. Recte quidē. Expectat em̄ boni plenitudinē: cuius portionez iam tenet. Qui cōtemplationis bono hic fruitur: amplꝰ quidē expectare potest in hoc genere: sed aliud quid nō debet. Bona hec: bona sunt reposita in annos multos: immo in annos cūctos. Ideo felix anima que bono hoc fruēria/epulare/comede: quia pars hec nō repetet a te: sed refundetur ꝛ refoꝛmabit̄ vberius. Hec requies tua in seculū seculi: hic habitabo quoniā elegi eā: hic inhabita vt cum illo inhabites/qui sedet super cherubin/super scientie plenitudinē: qui lucem habitat inaccessibilē. Et ideo in speculationis luce sit locus tuus. Ibi christi matris tue ecclesie ꝓprius et domesticus locus: hec eius domus: cetera que exercet tēpoꝛalis necessitatis officia: istū ad finē respiciunt. Actionis officia transeunt: permanēt cōtemplatiōis. Bonū est hic tibi esse: hic tibi tabernaculū fac. Non tibi vnū: ꝛ dilecto tuo vnum: sed tibi et ipsi vnum. In hoc cubiculum dilectū tuum introduc: ingredere in requiē tuam: vt requiescas a laboꝛib⁹ tuis: sicut ꝛ a suis deus. Septima requieuit ab opere institutionis. Septima requieuit a laboꝛe restitutionis. In illa posq̄ mundus cōdidit: in ista quādo se in mōumēto recōdidit. In illa posq̄ fundauit mundana: in ista posq̄ refoꝛmauit humana. Si quesisti: si inueneris: si tenueris dilectū tuum tene quē tenes: tene: inhere: imꝑmanere illi: vt eius in te velut expressa refoꝛmetur imago: huic fias cōformis sigillo. Eris autē si adheseris. Qui em̄ adheret deo: vnus est spiritus. ſForte sicut dure materie difficulter in te ꝓmo fit eius

A mo fit eius impressio: etsi laboriosa impressio: sed dulcis adhesio. ¶ Laboriosa est reformatiōis tue sexta: sed dulcia sabbata ꝙeris sequunt. Cōsepelire ergo cū xpō q̄ huc Apocal. xiiij. sabbatismū in moꝛtem. Bti em̄ moꝛtui q̄ in dño moꝛiunt: amodo iā dicit spūs vt requiescant a laboꝛib⁹ suis. Spūs hoc dicit. Collate vtiq; ꝙeris exhibitione/ꝛ effectu gratie: quō ꝛ ipse testimoniū reddit spūi nro. Spūs hoc dicit: q: spūs hoc efficit. Ipse se dicit: q: ipse se donat. Amodo iam dicit spūs vt requiescant a laboꝛib⁹ suis. A laboꝛib⁹ inq̄t: nō ab operib⁹. Opera em̄ illoꝛ sequunt illos. Opera sequunt spiritū sicut caloꝛ ignem: umbꝛa coꝛpꝰ: lux solem: effectus causam. Qui sabbatizat in spiritu: non habet opꝰ sectari opera: opa em̄ sequunt illū. Opa illoꝛ. Que sunt opera illoꝛ: Que sunt opera quiescentiū: opera moꝛtuoꝛ in christo cōsepultoꝛ cū christo: opera subbatizātiū. ſFesti sunt: feriata sunt: ociū. valent opera ista festiua ingredi in hanc requiē in hunc sabbatismū. Sed vide q̄ nō relinquit sabbatismꝰ: nisi cōsepultis cū christo. nō relinquit nisi post sextā diem. Post sextā diem in qua aut verus homo crucifigit: aut nouus ꝓficit. Nam ꝓpter illū dicit: vt qui moꝛtui sunt in christo: requiescant a laboꝛib⁹ suis: et Gen. ij. ꝓpter istum ꝙ nouo cōdito homine die sexta: septima requieuit ab operib⁹ suis deus. Et tu quoq; sabbatū tibi cōpara: redime tempus: ꝛ liberas ab exterioꝛi occupatione hoꝛas vendica tibi. Sed vide ne hostes derideant sabbata tua: ne illis seruiant ocia tua: ne illis vaces qui vacare deo debueras. Vacate inquit ꝛ videte quoniam ego sum deus. Bonū est ociū: sed sapientiā scribe in tpe ocij tui. Scribe illā sup latitudinem coꝛdis tui. Latum em̄ coꝛ qđ cure nō arctant. Imp̄time in intimo coꝛdis tui litteras q̄ nō deleantur: ꝛ exara in tabulis spiritualibus signa sapiePs. liij. B entie vt dicere possis. Signatū est super nos lumen vultus tui dñe: dedisti lericiam in coꝛde meo. ¶ Lexare ꝛ diem festum age cū dilecto: ꝛ epulare sicut scriptū est in introitu Esa. lviij gloꝛie huiusmodi. Sabbatū iuxta qđ dicit Esaias: deliciarum est: ꝛ sancti dñi glorioſum. Delicatus inquit ꝛ sanctum. In desideriis est omnis ociosus. sed nō sunt omnia sancta desideria: qualia eoꝝ qui volunt diuites fieri: et ꝙ hoc incidunt in desideria multa inutilia ꝛ nociua. Gides quomō aplus multitudinem desideriorū in vitio ponit. Quid si et immūda fuerint. Nam et multi que agere non possunt: in occulto cogitant que turpe est ꝛ dicere: tenui se in hoc solantes remedio. Ad horum distinctionem non cōtentus dicere sabbatū delicatū: adiecit ꝛ sanctū: ꝛ domini glorioſum: vt nō sint in cōfusione gloꝛie tue. Si vacas sabbatū habes: si vacas et vides/ꝛ contemplaris delectationes dominiz iam sabbatū tuum delicatū est ꝛ sanctum: et sabbatū dñi glorioſum sabbatū ex sabbato/id est vacatio vacationē. Prima vacatio est ꝛ bona si mūdo non vacas. Secūda quidem est melioꝛ: si tibi ipsi ꝛ vaces ꝛ cogites quomō placeas deo. Tertia est ꝛ optima: si etiā tui oblitus/soli deo vaces: ꝛ cogites que domini sunt: quō tibi placeat ipse. Non sit desidiosum sabbatū tuum: operare in sabbato tuo opera dei. Opus em̄ dei est vt credas in eum. ſFide videns: videmus em̄ nunc ꝙ speculū: ideo vaca vt videas. Delicatū plane opus est visio/ervisio dei. Non est tibi necessiras de reliquo dimicare ꝓ fide: sed tm̄ deliari in ea. Erepta est iam de cōtradictionib⁹ ꝙ sequēris populi/ꝛ puerentis hereticī. Cōstitue eā in caput cogitationū tuarū: vt cogites cogitatiōes fideles antiquas. Amen

¶ Sermo. xij.

E Scīūt cogitatiōes antiquas habere/ qui nouitates verboꝝ exquirunt: q̄ noua excudūt dogmata: q̄ inuenia desideria nō declināt: q̄ nihil hñt grauitatis: nihil autoꝛitat̄: nihil antiq̄tat̄ pleni. nō est ibi amē: vbi est aut disceptatio: aut deceptio cogitationū: vbi aut infidelitas est: aut fluctuat fides ipsa. Ingredere in tutos recessus fidei: introduc dilectū in cubiculū matris tue: vt quicquid de christo sapis: quicq̄d sentis: intra ecclesie cōstringas regulas: ad eius castiges censuram: hmōi opera operare in sabbato tuo. Alioquin si vacas: ꝛ talibus non vacas studijs: facile in vacuo animo cogitationes vane/ et venenata erūpent cōsilia. Deniq; sicut habes: agrū hoPuerb. xxiiij. minis pigri vitice ꝛ spine obsident. Et cum gelia tibi dicunt: q: duo erunt in lecto: vnus assumetur ꝛ alter relinMatth. xxiiij. quetur. Quasi lectus quidā est ociosa ꝛ vita quieta: in ecclesie gremio degentiū eoꝝ qui nullo sunt ecclesiastici muneris onere occupati: nec prudentie ꝛ dispensationis solicitudine distenti: sed libero vtuntur ocio sub alieno regimine. Non tamen hoc ocio oēs rite ꝛ iure debito fruunt: sed libertatem quā obtinent tpis/dant in occasionem roPoris. Bonus em̄ lectus si quis eo legitime vrat: ꝛ opporunitatem exterioris quietis in voluptatem conuertat visionis interne. Ibi sunt qui assument ab hoc ecclesie cubiIbidem culo/ad illud celeste: vt vbi christus est: ꝛ ibi sint cū ipso. Deniq; vbi fuerit coꝛpꝰ: illic cōgregabunt ꝛ aquile. Esto tu quasi aquila: ꝛ acutis vtere luminib⁹: spūali assuescere cōemplationi: cōmane in petris: ꝛ in ꝓruptis cōmoꝛare filicib⁹: immo in singularis illius petre que christus est esa. xxvij. cauernas ingredere. Intra iuxta Elsieverbū in cubicula tua: dande ostia tua/ꝛ abscōdere modicū ad momentum donec ꝓsideat indignatio. Magis vō abscōdere in eternū vt delectatio maneat. Intra in cubiculū pacis: in poteꝛtias dñi: q: pax in vtute ei⁹. Memoꝛare iusticie eius solij. Memoꝛare iusticie ei⁹ solius: q: quid habes qđ non accepisti. Justicie ei⁹ solius. ¶ Bona iusticia quam aduersus tirillantia vitia tibi pugna quadā defendis. ſFelicioꝛ vbi nō dimicas ꝓ iusticia sed magis delectaris in ea: vbi nō cōfricationi studes: ſz delectationi: nō seris cū vitijs iurgium: sed cōmerciū cum virtute cōtrahis. Jstam possidens nō impugnas illa: vbi posteriοꝛ oblitus nō cogitas que hois: sed que domini: ꝛ memoꝛaris iusticie eius solius: cū iusticia ꝛ pax in te osculate se fuerint. Regnum em̄ dei iusticia ꝛ pax ꝛ gaudium. Si regnū quare nō ꝛ domus ꝛ cubiculū. Jn pace em̄ factus est locus eius: ꝛ habitatio ei⁹ in syon. Ingredere in Psa. lxxv cubiculū pacis hui⁹ quidem exterioꝛis: sed magis illi⁹ interioꝛis/in habitationem speculationis: q: syon speculatio interp̄etatur. Jn pace (inquit) in idipsum dormiā et Psa. iiij. requiescā. idipsum ad speculationez referꝛ: q: hec est pars optima: que nō auferetur. Deniq; ꝛ spōsa obdoꝛmiuit cū Cant. iiij dilecto in cubiculo matris sue: ꝛ quēdā passa est sopoꝛare mentis excessum in ampleru sponsi: ideo sequit. Adiuro vos ꝛc. Et tu ergo si sponsum apprehendisti: tene: nec dimittas donec introducas in domū ꝛ in cubiculuz matris tue. Quid ego nunc tibi psuadeo: ad qđ teipsa experiētia pcepte dulcedinis multo magis inuitat ꝛ allicit. Si quis em̄ feriato aio furtim ꝛ quasi in raptu ꝓlibare potuit libere meditationis festiua gaudia: nescio si quid vnq̄ libētius agat: q̄ vt huic totū ꝛ ex integro se studio tradat ꝛ expediat. Deniq; trahebant sponsam ꝓtima pulchꝛe cōtemplationis blandimenta: ꝛ ad quietis ꝓuocabāt cubiculū: quo dilectū introducturā se leta gratulat. Nō dimittā illū Ibidem donec introducā. An nō tibi videt quasi dicere his verbis illud de psalmo. Si dedero somnū oculis meis: ꝛ palpebris meis doꝛmitationem: donec inueniaz locū dño. Via dimitto ne dimittam illū. Via detrimentū facio vt christū lucrificā/ꝓpter supereminentem leticiā presentie eius. Si doꝛmierint duo fouebunt mutuo: vnus quomō calefiet. Ecclesiastes hoc dicit. ¶ Bonū fouere ꝛ inflāmari in amEccls. iiij. pleru verbi. Jgnitū em̄ eloquiū dñi vehementer: ꝛ spiritualibus estuare desideriis: ideo nō dabo somnū oculis meis: ꝛ palpebris meis doꝛmitationem/donec introducā illum in cubiculū matris mee. Tunc quiescā: ꝛ suauis erit somnus meus. Quasi doꝛmiuit iohannes recumbens in pectoꝛe iesu: vbi recōditi sunt omnes thesauri sapientie et scientie dei. Ibi vere quieris locus: intelligentie serenū sanctuariū pietatis: delectationis cubiculū. Hic doꝛmi vt

BBB

Universidad de Deusto
Biblioteca

videas quod ipse vidit: verbum in principio: verbū apud deum: ⁊ verbū deum: ⁊ intelligas in christo cum patre existendi coeternitatem: personalem diuersitatem: ⁊ vnitatem cōsubstantialē. Quid tibi videt similius somno. Huc se nō possunt humani iactarī impetus: irrumpere ratio. Denīq; non videbit hec homo ⁊ viuet. Bonū est ergo te obdormire: et humanos sensus ⁊ effectū obliuione sopiri. Vt hmōi somnia somniare possis. Hoc apostoli cubiculū est qui nos genuerūt in christo. Quasi mater est paulus: cuz dicit: Filioli mei quos iterū parturio: donec formet christus in vobis. Marrem habes: vis habere cubiculū. Nostra (inquit) cōuersatio in celis est. Vis somnū. Mente (inquit) obdormite. Huc ergo tranſi cū dilecto. hic mane: hec meditare: in his esto: aut si isto pingere nō potes: temperantius age: si non potes recūbere in pectore iesu: vbi indefesse puteus sapientie: requiescere inter scapulas/ vbi patientie eius exempla ⁊ mysteria cōtempleris. Inter humeros eius: q; principatus factus est sup humerū eius. Et de beniamin dicit: q; amantissimus dñi inter humeros requiescet. Requiescit quidem ⁊ obdormiuit iesus in cruce: ⁊ tu cū ipso in passiōis ei⁹ fide ⁊ memoria dormias vel potius inter istas sortes discurre. inter pectus ⁊ humeros: inter fidei mysteria ⁊ manifestationem veritatis. In altero face tibi domū: in altero cubiculū. Amātissimus dñi beniamin quasi in thalamo morabit tota die: ⁊ inter humeros requiescet. Vides quō inter humeros thalamum collocat. Quid ergo erit in pectore. Vtrobiq; plane contemplationis pulchre locus/ ⁊ inter humeros ⁊ intervbera. Sed vberior: gratia in pectore/ vbi amoris locus: cogitationū sedes: amplexus occasio: ⁊ cernendi copia vult⁹. Bene ergo in pectore iesu thalamus: immo ⁊ thesaurus. Ibi em̄ ⁊ delitie sponsi: ⁊ diuitie verbi. Quia in illo absc̄onditi sunt oēs thesauri sapiētie ⁊ scientie dei. In hos ingredere thesauros: absconde te in absc̄ondito faciei eius a cōturbatione hominū: ⁊ nemo te eruciet: neq; euigilare facias donec ipsa velis. Denīq; ⁊ hoc habeat ea que subsequitur adiurario sponsi christi iesu: qui viuit ⁊ regnat in secula seculoz. Amen. ¶ Sermo. xiij.

Bal.iiij.

Phil.iij
ij.cor.v.

Esa.ix.
Deuter.
xxxiij.

Adhuc capituli hui⁹

nos discutio tenet. Tenui nec dimittā illum. Ita ne adhibenda est diligentia ⁊ studiū: vt dilectus tuus apprehensus retineat. Si sponsus est: et amanti respondet et equo: quō non vltro cohereat tibi/ ⁊ astringit gratis. Denīq; hoc habet impatiens zelus amantiū: vt eciaz expulsus importune se ingeratur: et pudorem dedisc̄at emulatio dura. Nunc aūt dicis: Nō dimittā illum: quasi declinare volentem si nō instantius retineat. Quomō si amat aut declinare voluerit/ aut auelli sinet. An forte suspitionib⁹ amatoriis moueris: ⁊ superua cuo quodā metu amittendi: pro multo affectu retinendi. Non est cū suguacuus timor: vbi certus in incipiti pēder. Nō est suguacuus inter pericula metus. Sz domestica tibi magis metuenda est leuitas. Tā deus ille ⁊ nō mutat. Immata tibi leuitas/ vicina est lapsui: ⁊ instabili quodammodo vage mentis motu facillime aberis si non firme adheseris. Sed nos iam ad primitiua verba hec referam⁹ ecclesiam. Eius em̄ esse videntur: fidei ⁊ charitatis iura aduersus pfecutionū iniurias/ ppherica quadā presumptione sibi defendentis. Vide etem̄ q̄ multi conati sunt spiritualē hoc christi ⁊ ecclesie vel diuellere/ vel adulterare cōnubium. Cōtemplare adhuc initia latentis ecclesie: quando velut nouā nupta in primos christi ꝓperabat amplexus. Quid furoris: quid fraudis illis iesu bone sustinuit diebus. Oporebat quidem hereses esse: oporebat ⁊ pfecutiones esse: vt tanto adheret dilecto tenacius: quāto ab eius vel fide/ vel cōfessione vehementius se abrumpi videbat. ¶ Quis nos (inquit vnus pro vniuersa ecclesia) separabit a charitate christi. Denīq; non est in illis vel fidei corrupta veritas vel cōfessionis obturata libertas. Pro-

Ro.viij

ff
Lāti.iij.

pter syon (inquit) non tacebo: ⁊ propter hierusalem non quiescam. Cessis in synagoga discipulis/ denunciatum est vt tacerent. Sed illi ꝓpter syon nō tacent: et ꝓpter hierusalem illā carnales nō quiescūt. ¶ Vere carnalis synagoga/ que viuificantes in se extinxit spīm: et ecclesie extorquere conatur. Nō ꝓbauit christū habere in notitiā: ideo tradita est in reprobū sensum. Reprobauit em̄ lapidem probatum: lapidem electū: tenuit legem: sed christū nesciuit: tulit clauem scientie: nec ipsa introiuit: nec alios intrare pmisit. Quis nobis claudit/ quib⁹ christus aperuit. Sup humerū eius clauis dom⁹ dauid: que aperit ⁊ nemo claudit: claudit ⁊ nemo aperit. Aperuit gentibus: et clausit iudeis. Cecitas em̄ in israel cōtigit ex parte/ vt gentiū plenitudo intraret. Cecа est iudea: ⁊ in littere velamie ostiū inuenire nescit. Synagoga predicat: velamen reprobat/ veritatem nō recte vel offerens/ vel diuidens. Recte em̄ diuideret: si littere obseruationem ab ei⁹ interpretatione distingueret: si aliud tempus illius antiquitati: aliud huius nouitati daret. Tempus em̄ suendi: ⁊ tempus scindēdi. Similiter em̄ et illa precepta sunt: ⁊ ista predicta sunt. Sz in illis figura: ista sub figuris. Ecclia iam ista diuidit et scindit que fuerant cōsuta: et si nouit litterā aliquando sm̄ carnem: sed iam nō nouit synagoga: que inuolutum quasi tenuit: reuelatuz dimittit. Ecclesia dicit. Tenui nec dimittā. Synagoga reprobat: immo ⁊ exprobrat: sz ecclesia nō veretur a voce exprobrantis ⁊ obloquentis: a facie inimici et pseq̄ētis. Denīq; seruus ille nequā dicit in corde suo: mora/ facit dñs meus venire: ⁊ ideo pcutit pueros dñi: q; iam eius nouerūt ⁊ nunciant aduentū: sed illi propter syon nō tacent: ⁊ ꝓpter hierusalem nō quiescūt. Corpus possunt pcutere: non possunt ab animo christū excutere. Flagellis firmi⁹ ligata est in corde eorū affectio christi. In synagogis flagellati sunt in custodia traditi: ad cathedras tracti: sed gaudent in his oibus: q; digni habiti sunt pro nomine iesu contumeliam pati. Tenui nec dimittam illum. ¶ Tenuit: q; nō timuit dum turbaret⁹ oīs terra: ⁊ maiores mūdi huius potestates transferrentur aduersus illā in cor amaritudinis. Agglutinata est spōso funiculo qui rumpi nō poterat. funiculo charitatis q̄ nescit excidi: q; illa nunq̄ excidit: fiducialiter egit: q; charitate adhesit. Qui em̄ adheret deo: vnus est spūs: vbi autem spūs domini: ibi libertas. Ideo libere egit: et spei sue confessionem tenuit indeclinabilez. Et tunc quidē fiunitatis res fides videbat/ ⁊ cōfusione digna cōfessio. Quid confusionem nomino. Extremi res erat periculi. Nō tamen timere poterant eos qui occidūt corpus. Spiritus em̄ vite ante faciem illoz/ christi⁹ dñs. Ideo ⁊ a carne auelli se facilius passi sunt: qui ab ei⁹ charitate nihil sibi de se retinuit vt illū teneret. Ideo dicit. Tenui nec dimittā illuz. Plane inter tot pueritentes ⁊ pseq̄entes tenuit strenue: ⁊ dum adhuc tenera erat nostre fidei etas. Donec introducā illū in domū matris mee. Jam introducta est fides nostra in tutum. Non est qui palam impugnet illā: sed qui fuerant pseq̄entes/ facti sunt obsequentes: ⁊ qui pueritentes/ fasci sunt dirigēres. Jam introducta est de campo in domū de pelago in portū. Jam in fauorem versus est persequentium furor: principū: ⁊ versute hereticoz cauillationes/ catholice fidei sincera veritate redargute sluerūt. Jam erepta est fides nostra: ereptus est christus de cōtradictionibus populi. Jam cōstitutus est in caput gentiū: nec positus est nunc in signū cui cōtradicatur. Post tot defuncta martyzum pro fide christi certamina: postq̄ tot fregit pseutoz violentias: ⁊ hereticoz refellit versurias: postq̄ nō est amplius in cruce christi scandalū/ sed gaudium: ⁊ factum est mundo huic non theatrū cōtumelie: sed triūphus gratie: post tot enauigata pericula/ nōne tibi videt quasi de campo quodaz pugne ⁊ laboris in pacis et quietis introduxisse cubiculū dilecti sui⁹ ecclesia christi. ¶ Videsergo in initijs ecclesie nascentis necessariaz diligentiam: ne dilectus tādiu desideratus/ et tandez apprehensus pos-

Esa.lxij.

B

Ro.xj.

Eccs.iij.

Lāti.iij.

Matth.
xxiij.

b

j.cor.vj.

Lāti.iij.

j

Lāti.iij.

set exto: queri. Quid ergo nunc de cetero fiet/ qñ in tutuz introductus est/ et quasi in thalamum p fidem. Habik de reliquo desidie locus/ et diligentie valedicemus. Periclitabik in tranquillo: q̄ in tēpestate nō potuit. An nō periclitatur qui moritur. Sine operib⁹ mortua est fides. Cōmendat apostolus fidem: sed illā que p dilectionem operatur.

Jaco. ij.
Gala.v.

Vbi dilectionis opus est/ vel dilectio operis: ibi vita est fidei. Quid si est in credulitate veritas: in pfessiōe libertas: et nō ibi p dilectionem vita. Jfunículus iste triplex nō est: et facile rumpik. Denīq; imaginaria libertas est: que de radice nō oritur charitatis: nec tam mittitur confessio talis libertate sua/ q̄ aliena licentia vtitur. Precaria est: nō propria: et principū fauore pendet: nō procedit de calore fidei Jfides feruore charitatis animatur ad vitā. Pigra plane vbi discrimen impendet: si nō cōfessionis sibi vendicet libertatem beneficio dilectionis. Alioquin a mortuo/ quasi qui nō sit: perit cōfessio. Est ego sine charitate ⁊ fides mortua/ et cōfessio vana. Apostolus dicit christū habitare per fidem in cordibus nostris. Nunquid p mortuū. Si vivus est veritas: et foris vita: diuisus est christus: nondū ex integro introduxisti dilectū tuū vbi dimidius est foris. Quid si necdilectū. Quomō em̄ dilectus/ si fidei nō fuerit socia charitas. Christus resurgens ex mortuis iam nō moritur sibi nō moritur: vide ne tibi: aut magis tu ne illi moriaris alioquin que poterit esse mors/ vel cū mortuo delectatio. Quanam ergo ratione dilectus esse dicetur: vbi dilectio non est. Si habitat christus in corde tuo p fidez: sed foris est p dilectionez: vereor/ immo verū est: q; vel dimidius in te est: vel mortuus. Vino inquit paulus/ iam nō ego: vivit vero in me christus. ¶ Potes ⁊ tu tibi vocis hui⁹ vsus assumere: si tamen cū eo dez dicere pores. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris per spīritū sanctuz/ qui datus est nobis. Sed est in alijs hec vita laboriosa: in alijs libera/ et in spiritualib⁹ quibusdā delitijs agens. Oō si in carnis iura totus transiit: ⁊ principibus tenebrarū in cordis tui recessus facilis et familiaris aditus patet: et immundis amaroribus animā tuā pstituisti: que erit tibi conuentio christi ad belial. que socieras luci ad tenebras. Si vero vitijs et incentoribus vitioz indixisti pro christi charitate cōflictū iam quidem dilectū tenes: sed nondū tibi res est in tuto. Turbaris adhuc: et thalami tranquillitate nō frueris. Jfides in portu est: sed prave cōsuetudinis impetus/ et tentationum vel emergentiū/ vel frequentiū cumulus adhuc tibi frangendus/ aut certe fugiendus est. Tene cōstanter inter discrimina/ ne te effugiant donec introducas dilectū in domū matris tue/ ⁊ in cubiculū genitricis tue. Tene cū labore: ne minus cauto vt parum curioso citius elabatur. Jfide tenes: pfessione tenes: rene moribus: tene conuersatione: nec dimittas. Nō est de cetero nunc pro fidei veritate cōflictus: sed spiritualis huius certaminis estus aduersus mores bonos/ et vitam honestā totus incanduit. Instant his diebus nouissimis/ tpa periculosa: quando sunt homines seipsos amantes: cupidi: elati: superbi: blasphemi: inuentores/ immo et incentores malorum. In exortu fidei christiane persecutio nominis hui⁹ grandis erupit. Hodie pestilentia motum feda satis et lenta nimis exhalat. Corrūpunt em̄ mores bonos exemplamala. Trahe nos bone iesu in odorē vnguentoz tuoz: ne pestilens aura de vicino erumpens/ falsam sapientiē in nobis inflauet. Sermo vester (paulus inquit) semp in gratia sale cōditus sit. Nūquid solus sermo: et nō potius vitus: audimus: incessus: omnis denīq; exterior gestus sale cōditi debet. Placere (inquit) omnibus p omnia sicut et ego. Oō si infatuati sunt ecclesie principes: plebes in quo salientur. ¶ Et nos fratres qui religionis pfessores sumus: sal esse terre debemus. Si ergo et in nobis sal euanuerit: in quo salietur. Jfactus est sacerdos sicut populus: vt licentius populus sicut sacerdos fiat. Mundo se monachi studio cōformant: ⁊ qui in mundo sunt: ex eorum suum nostroz satis versure ⁊ nimis vere mentur exemplo. Mutuis ad vitia sese aut informāt/ aut fouent exemplis:

pastores/ populi/ seculares et religiosi/ promptuaria plena sunt huiusmodi eruditionis ex hoc in illud: aut turpis aut rapide conuersationis spiritū pestilentem. Heu q̄ amando cordis ore/ praui⁹ hunc atrahimus spiritū: et eorum pentem hauimus auram. Pestilentia hec passim influit per fenestras nostras. Jesu bone quādo erit: si tamē aliquādo erit: sicut fides integra: sic ⁊ incorrupti mores. Quādo cōtinget vt sicut cū veritate pax: sic nō sit pugna pro virtute. Quādo integrū re et ex arbitrio in cōtemplationis ⁊ quietis cubiculo cōplectemur. Pauci sunt in ecclesia q̄ in hūc statum pueuerunt: sed tamen pro parte profitemur. Tenui nec dimittam illum: donec introducam in domum matris mee/ et in cubiculum genitricis mee. Jfides pfusior est: contracta negocia charitatis. Nunquid in vniuersitate credētium hanc aduertere est distinctionem: ⁊ nō etiam in singulis nobis. Quis em̄ erit/ cui sicut vere et indubitate fidei: sic etiam affectuum piorum integritas conster. Magnus plane est: si quis est qui sicut nunq̄ titubat in fide: ita passionibus animi nullis turbetur. Plane talez ego diterim cubiculi secreta ingredientem. Bonum cubiculum cordis trāquillitas. Cum alijs laboret sapientia: sed cū humili et trāquillo quiescat spiritus domini: et in pace locus eius. Sed hic quiescat interim sermo noster: magis vero sensus noster: an hoc vtinam requiescat secreto cubiculi: vt quod experientia docuerit: expressius refundat sermone sequenti prestante dño nostro Jesu christo: qui cū patre et spū sancto viuit et regnat deus: p omnia secula seculoz. Amen.

¶ Sermo. xiij.

E

Diuro vos ⁊c. Pa-

ter illam obdormisse: pro qua talis est facta adiuratio. Quidni dormiat cum dilecto ingressa matris cubiculū/ delitiarum recessus. Dormiuit cum patitur mentis excessum de accessu dilecti. Adiuro inquit ne suscitetis dilectā. Beata plane que dilectum hunc et tenere permittitur: et dimittere non cōpellitur. Tene quod tenes: tene et attrecta more et diligenter verbum vite: reuolue volumen vite: volumen quod reuolauit Jesus: immo quod est Jesus. Immolue te illi: immolue te illa qua immolatus est ipse syndone: q; amictus est lumine sicut vestimento. Jnduere dilectū tuū dñm nostrum iesum christū. Excide tibi memoriale diligenter in petra monumentum nouū: in quo nondum quisq̄ positus fuerat. Christus em̄ petra. Semper noua reperiri possunt in christo. Ad noua potest penetrari. Multi sunt in illo recessus thesauri sapientie innumerabiles. Non est vno cōtentus vellere: sepius tonderi potest: bona vellera sunt/ sensus mystici/ sacrati effectus. Talibus abundat iesus. Nudari: exspoliari nō potest. Letabor inquit super eloquia tua/ sicut qui inuenit spolia multa. Vis te vesti spoliis: immolue velleribus: vt calefiant (sicut scriptū est) latera tua. Eloquium enim eius ignitum in his quiesce: vt suauis sit somnus tuus: sicut Salomon ait. Denīq; et sponsus istum dilecte sue somnum tuetur ⁊ fouet: illam excitari vetans. Adiuro vos inquit per capreas/ cervosq̄ camporum. Nona plane adiuratio: nec plus habens admirationis in specie/ q̄ in virtute mysterij. Querens quid in se sacramenti inuolutum contineant hec animalia: quādam libere mentis alacritatem/ et agilitatem spiritus: cursum se et saltatum (vt sic dicam) ad superiora ferentis/ intelligo adumbrari in illis. An nō ⁊ tibi velut capree ⁊ cerui videntur: qui licet in corpore cōmorantes: corporis tamen euaserunt incommoda: ⁊ spirituali leuitate/ pondera carnis pene non sentiunt: et terrene molis materiam nesciunt mentis beneficio. Di sunt qui spiritu ambulantes/ vitra nō sentiūt: desideria carnis. aut si sentiunt: languida certe ⁊ quasi palpitantia/ ad extremū ducentia halitum. Eos (inquit apostolus

Lāti. iij.

ꝓuer.
iij.

Lāti.iij.

Ro.viij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ij.coy.v. bis' qui hmõi sunt Hõ estis in carne: ꝫ in spiritu. Denich
et si cognouim⁹ christũ scm carnem: iam nõ nouimus: iam
roms spiritualis factus est: iam se ad solimdines celestes
Cant.ij. cõmiscam cõscendit ad superiora. Jdeo dicit eccla. Si-
milis est dilectus me⁹ capree hinnulo ꝙ ceruoꝝ sup mon-
Coloſ.iij tes bethel. Ad hos te montes inuitat qui dicit. Si cõsur-
rexistis cũ christo ꝛc. Quasi capteꝫ te spiritualẽ fieri vult
paulus: qui ad illos re celestes mõtes puocat: qui singu-
j.coy.xv laris illius himmli re vestit imaginẽ. Sicut (inquit) po-
rtauimus imaginẽ terreni: portem⁹ ꝛ imaginem eius q̃ de
Phil.iij celo est. Bon⁹ cerms ꝛ ipse paulus qui ait. Nostra cõuer-
sario in celis est. Bonus plane cerms quẽ spũs dñi vege-
tat ꝛ agit. Spiritus em̃ dñi subtilis ꝛ mobilis. Boni cer-
ni: quos voꝝ dñi preparat: quib⁹ reuelat condensa myste-
rio⁹: cõdensa in quib⁹ benedicius ille laritar hinnulus
Bona certe capiea: que ad oĩa que vel sibi ꝓposita sunt
vel imposita impigra ꝛ indefessa deuotione spũs dicere
*Pſ.lvj. D potest. *Paratũ cor: meũ deus: paratũ cor: meũ. Que ea q̃
retro sunt obliuiscens: ad anteriora extendit. ¶ Audisti
cõmunia audi singularia: vt aliquid distinctionis inter
hec assignemus animalia: nec cõfusa ꝛ indifferens fit de
vrisꝫ disputatio. Jn ceruis antiquitatem attende vinẽ-
di: ꝛ videndi acumen in capreis. Cerui quadã arte nata-
rali a senio se rueri phibentur: ꝛ vergentem in defectũ vi-
tam: rediuiua nouitate ab interitu renouare. Christ⁹ sin-
gulariter nõ tam ceruus: q̃ himnulus dicit: qui nitit eter
na nouitate: nec habet aliquid vetustatis admixtũ quod
subinde renouatione indigeat. Jlle singulariter capiea
Mat.xſ videndi priuilegio. Deniq; nemo nouit patrem nisi filiꝰ:
Luce.x. ꝛ cui ipse voluerit reuelare. Oia aũt nuda ꝛ aperta sunt
oculis eius. Ergo ꝛ hi quoq; quasi capree quedã spũales
intelligunt: qui reuelatos habent mẽtis oculos in agni-
tione dei: qui spũales effecti dijudicant oĩa ꝛ pscrutant:
qui reuelata facie gloriã dñi cõtemplãtur. Cerui vo sunt
in co: q̃ in eandem imaginez transformanf a claritate in
Epb.iiij claritatem tanq̃ a dñi spiritu: qui veterem deponẽres ho
minem: nouum induũt eum qui creatus est in iustitia et
sanctitate veritatis: qui senescentem deuotionem ꝛ quo-
dam languentem tedio: in nouũ denuo feruoꝛe reducũt:
Eſaie.xl ꝛ per seueranie fastidia nesciunt reparatione frequenti.
Qui (inquit Esaias) cõfidunt (alij sperant) in dño: mu-
Jbidem tabunt fortitudinem: nõ quidem vt veterem pdant: ſs vt
nouã adisciant. Mutabunt fortitudines instauratis fre-
quenter incrementis. Mutabũt (inquit) fortitudinem:
current ꝛ nõ laborabũt: ambulabũt ꝛ nõ deficient. Mu-
tatio hec pfectũ videt innouatio iugis sine defectu: si-
ne fatigatione. Bona quidẽ fortitudo: q̃ currens licet cũ
labore: tũ ad defectũ declinare nõ nouit. Melio: plane q̃
nec labozis sentit molestias: sed appositarũ difficultatũ
transilit scandala: et velut in cãpestri planicie: explicitis
Jdiere.ij. gressibus vtens: iuxta q̃ scribitur: Cursu: leuis explicat
vias suas. Hoc est q̃ in presenti ceruos campoꝝ dicit: q̃
illis quelibet aspera ꝛ ardua quelibet plana sunt ꝛ pua:
et in offensis exposita cursib⁹ quasi planio: is equora cã-
pi. Vor dñi: vor intime inspirationis mentis aurib⁹ sua-
uiter illapsa. Jlla est vtiq; q̃ ceruos huiuscemodi prepa-
ratq̃ reuelat cõdensa. Nam si qua cõdensa sunt: ꝛ crebris
scandaloꝝ quasi spinarũ aculeis obstrãillis cõdensa non
sunt: quoꝝ cor dñs pficit pedes quasi ceruoꝝ: qui nullo inin
riarum obice tardari possint: magis aũt cõplacent sibi
in tribulationib⁹: ꝛ acceptas habere nõ norunt iniurias:
aut ne respicere penit⁹ ex vehemẽtia desiderij ad superio-
ra ꝓperantis ꝛ intendẽtis in anteriora. ¶ O misera hec
E ꝛpa nostra: quõ ab hac regula in contrariũ oẽs pene resi-
limus: eriã que pictatis plena sunt specie ad iniurias in-
terpretamur. Ubiq; fere obicem patimur: ꝛ impingim⁹
in planis: ꝛ lubrica facta sunt in plateis vestigia nostra:
Threñ. iij. sicut dicit Hieremias. Via nobis obtrusa querimur: si
quidem iter pigroꝝ quasi sepes spinarũ. Ad querelarum
occasiones gratulamur: ad suspitiones parati: vt quẽad
modũ scriptũ est) terrere nos videak sonitus volantis fo
lij: ꝛ animi molestias manib⁹ ꝛ verbis accersire niramur. Zeuiriẽ. xxvj.
Jnde est ꝙ spiritualiũ viroꝝ nimis crebꝛo inquietamus
quietem: interrũpim⁹ ocia: ꝛ mentis ad superiora intente
turbamus sopoꝛẽ: ꝛ a gratissimo spõsi auellim⁹ amples
xu. Huiuscemodi ergo molestias: quas vel puerilitas que
rit: vel infirmitas parit: a dilecta sua spõsus auertit: filias
hierlm ad spũalem quandã alacritatẽ inuitans. Hoc em̃
sibi vult ꝙ p capreas ꝛ ceruos adiurat: vt spũalium ad
emulationem puocenf viroꝝ: ꝛ ab infestatione importu-
na dilecte quiescant. Adiuro vos ne fuscitetis dilectã do-
nec ipsa velit. Vtile vobis est: vt dilecta cuigiler: sed expec- Cãti. iij.
tet donec ipsa velit. Eius expectef arbitriũ: ad cui⁹ cura
vestri spectat officiũ. Tunc volet: cũ spũs illã velle docue
rit. Vnctio spũs docebit illã. Adherens em̃ dilecto vnus
cum illo effecta est spũs. Jdeo dicere põt: Spũs dñi sup
me: eo ꝙ vnxerit me: euãgelizare mittit me. Ergo euãgeli Eſa.lxj.
zabit vobis: cũ acceperit ips a spũ. Jnterim bibula haus
riat q̃ refundat vberius. Cõtemplationis gratia cõpaſ
sionem nõ euacuat: sed infoꝛmat: ꝛ mentis excessus tem
perantem reddit infirmis. ¶ Deniq; cũ dormit adam: vi
rilis costa in infirmioꝛem molleseit sexũ: ꝛ ꝓpter socialẽ F
copulã de latere viri formata est mulier: immo in sociam
mulierẽ adam ipse cõuertit: ꝛ cõformatione quadã mãsit
in coniugen: ideo dum cuigilat charitatis vocem primã
emittit in cõpari sua seipm agnoscens. Hoc nunc os (in- Beñ. ij.
quit) de ossib⁹ meis: ꝛ caro de carne mea. An nõ ribi Pau
lus videtur virilem dignitatẽ in humilioꝛez sexũ deflecte
re: cum dicit se facũ infirmis infirmũ. Quasi spiritualis ſ.coy.ix.
adam eua efficit: dum subiectis cõpatit apostolica firmi
tas ꝛ sublimitas virtutis ꝛ scientie sobrietate quadã capa
citati temperat infirmoꝝ. Et si mente excedit deo: sobꝛ⁹
tamen fit alijs. Mentis excessus bon⁹ est sopoꝛ: nõ super
biam inducens: sed sobrietatem docens. Adiuro vos ne
fuscitetis dilectã donec ipsa velit: et si mente interim exce
dit deo: iteruꝛ rũ sobꝛia fiet. Si mõ dormit: cuigilabit rur
sum: vt vina q̃ reperit cũ temperamento quodã vobis re
fundat. Ipsa nouit q̃n diuidat predã domesticis: ꝛ cibaria
ancillis. Quomõ nõ miserebit filiarũ vteri sui: q̃ nec
ancillas preterit. Bone em̃ filie ancillas se reputant: ꝛ na
turalem nesciũt libertatez: dñi veritatis spiritu liberatas
se esse recensent. Vere em̃ libere sunt: quas liberat veri- c
tas: ꝛ ideo aliã liberatem ignoꝛant: que p adoptionẽ li
beratas se gaudẽt. Deniq; quãto magis est gratuita ado
ptio: tanto est abiectio deuotioꝛ. Eedem ergo ancille sunt
ꝛ filie: q: vbi maioꝛ est in adoptione dignatio: ibi instioꝛ
in subiectione deuotio. Ne fuscitetis eã donec ipsa velit.
Ipsa nouit quãdo diuidat predã domesticis: ꝛ cibaria an
cillis. Nõ est de ista mentiendũ qõ legit. Jfilia populi mei Threñ.
crudelis quasi struthio in deserto. Struthio penne speciem iij.
habet: earet tñ effectu volandi. Nescit p mentis excessum
volare: ꝓpterea speciem nõ visitat sua: sed de elinquit in
terra ouasua. Obliuiscit ꝙ pes cõculcet ea: bestia contem
rat. Non nouit in cõtemplationis sopoꝛem assurgere stru
tio: ideo se cõpassionis affectu nõ induit. Ad cõmodũ em̃
speꝛat filiarũ in mentis excessu dominio martis: et rorũ
de cõpendio est ꝙ spiritualis ei⁹ somn⁹ ꝓbibit. Jdeo di-
cit. ¶ Adiuro vos ne fuscitetis dilectam donec ipsa velit. B
Bona adiuratio per quã et marti parcitur: ꝛ pfect⁹ que Cãti. iij.
ritur filiarũ. Quãto em̃ liberius vacat ꝛ videt: tanto ve
rius adolescentulas reuisit. Quãto sublimius suspendit:
tanto cõdescendit humilius: cõdescendit vtilius. Quid
vultis ꝛpa dispensare: que sponsus posuit in volũtate di-
lecte. Ne fuscitetis inquit illã donec ipsa velit. Tunc vo-
let cũ ab oculis eius euolauerit visio dilecti. Lubrica est
eius presentia: et elabit subito. Ego inquit dilecto: ꝛ ad Cant.ij.
me cõuersio eius. Quid tam sancti tentatis cõmertiũ an
te tempus diuellere. Beata collatio: sed breuis hoꝛa. Suf
ficiat illi breuitas sua: quid illã decurtare vultis. Nihil t̃i
exiguo imminendũ est momento. Jfruatur interim libe-

re hoꝛa fugaci. Exuscitare eam vultis erauellere ad vos
quã christus exuscitat et in se cuigilare facit. Deniq; essi
Matth. xvij. dormit ipsa: sed coꝛ ei⁹ vigilat in christo. *Petrus et qui cũ
Mar.ix ipso erant in monte: grauari sunt somno: ꝛ cuigilantes vi
derunt maiestatem iesu. Bene grauari somno in quibus
humanus repꝛimeba tur sensus. Grauabatur ꝛ repꝛime-
batur in ipsis qõ erat ex ipsis: vt ad ea q̃ mundi sunt: ceci
Luc.ix. et hebetes: tanum ad cognoscenda que dei sunt: spiritu
cuigilarent exuscitati diuino. Cuigilantes (inquit) vi-
derunt maiestatẽ eius. Bene ergo vigilat qui talia videt
qui videt gloriã venieuri a patre: qui audit arcana verbi
que nõ licet homini loqui. Non licet ei dici in quo fili⁹ dei
Matth. xvij. nondũ resurrexit. Videte (inquit) nemini visionẽ dixeri
tis: donec filius hois a mortuis resurgat. Non põt ei dici
Job.xx. visio: in quo nondũ christus resurrexit. Deniq; simile di-
cium est marie: Noli me tangere: nondum em̃ ascendi ad
patrem. Nõ licet ei dici qui nõ est raptus in paradisum in
locum delitiarũ: in locũ de quo *Petrus dixit: bonum est
nos hic esse. Bene exuscitat ꝙ qui in hunc cũ paulo rapit
paradisum: qui ascendit cũ petro in mõtem: qui vel vna
cum christo põt hoꝛa vigilare: quem nõ homo tangit: sed
exuscitet ꝛ cuigilare faciat christus. Et petrũ ipse terigit:
Lañ. iij. A ideo cuigilauit et vidit maiestatem ei⁹. Deniq; ꝛ hec ipsa
dilecta vide qualis exurgat de sponsi amplexu. Que est
Job.viij ista inquit q̃ ascẽdit quasi virgula fumi. ¶ Sed nos iam
hic ascendentem reuocem⁹ sermonez: ꝛ capitulũ hoc alte-
ri seruemus principio: immo illi qui de seipso dixit. Ego
principiũ qui ꝛ loquoꝛ vobis. Qui vtinã nobis fiꝛ ꝛ ser-
monis principiũ ꝛ coꝛdis verbũ: vt que locuturi sum⁹ de
ipso: p:oꝛ: ipse loquat in nobis. Loquere dñe loquere mi
hi: ꝛ loquere pro me. Jncrepa pro me filias: nõ hierusalez
sed babylonis: dic vt sedeat ꝛ taceat filia chaldeoꝛ. Deus
bone quanre sunt hodie filie babylonis: que nesciũt can-
tica syon: ꝓpter quas organa nostra suspendim⁹. Quãti
sunt filij eodem qui nos eximiũt: ꝛ exhauriũt letitia spi-
rituali. Cõpescis filias hierusalem ab infestatione dilecte.
Utinã mihi dñe a filiabus parcas babylonis. Dispar em̃
est: et satis molestio: vexatio malignantiũ ꝙ amantium.
Sed tñ nescio qua nostri tpis huius miseria ipsi amãtes
facti sunt malignãtes. Quanta malignak hodie amicus
in sancto. Dixisse debui inimicus: sed dixi q̃n magis do-
ler. Ipsi amici facti sunt inimici. Amici ꝓfessione: inimici
affectione. Specie amici: sed amicitie virtutem diffitentes
Amicus absalon q: filius: sed quanta malignatus est sce-
leratus in sancto: filius in patre. Absalon in dauid. Absa
lon pax patris dicit. Bonũ plane nomen: sed ipse nomi-
nis huius virtutem abnegabat. Affectauit regnũ: incesta
uit cubicule. Jfelix tamẽ dauid: cui inter tot filios nõ nisi
vnus pfecuꝛo: erupit. Quẽ mihi dabis hodie inter magi
stros cui nõ nisi vnus absalon insidiet. An nõ quasi absa
lones sunt quidã qui (sicut scriptũ est) pacem predicant:
in et mordent dentib⁹. affectant locuꝫ patris: fedant cubile
dum pranis suffurrijs socios coꝛũpunt: ꝛ subuertunt coꝛ
da innocentuꝫ: in quib⁹ patris spũs suauiter quiescebat.
Jmitatione absalon est: qui magistri ꝛ locũ sibi arrogat:
et vite derogat: pacem predicat: ꝛ mordet dentib⁹. Ma-
lus est morsus derogatio: malus cibus de quo dicit. Dul
Job.xx. ce est em̃ in oze eius malum: ꝛ absconditillud sub lingua
sua. Absconditdonec euomat in tempoꝛe virus collectũ.
¶ Quanta malignak amicus in sancto. Deniq; que non
B videt suspicak. *Posuerũt (inquit) signa sua signa: ꝛ non
Pſ.lxxiij cognouerũt. *Ponũt que nõ inueniunt. *Ponunt q̃ prauc
postea exponũt. Signa (inquit) sua: seipsos em̃ in signuꝫ
ponũt: cũ et sue prauitatis regula alios meriunt. Signa
(inquit) quasi dicat: tm̃ signa: ꝛ nõ veritatem. Signa: nõ
certitudinis: sed suspitionis. Et nõ cognouerũt. Non em̃
Jbidem cognitione: sed cõiectura ninunt. Malignatur inimicus
in sancto. Jn quo sancto. Jn sancto sanctoꝛum. Jn sancto
qui dicit. Qui vos spernit me spernit. Temerariũ est (vt
Ro.xiiij dicit apkus) alienũ seruuꝫ iudicare. Tu ergo quis es qui
dominũ tuum iudices. Qui em̃ potestatem dijudicar: ro:
dinationem dei dijudicat. Deniq; cõquerik ꝛ dicit: Tule:
runt a me boies iudicium meũ. Jfilij hoim vr quid diligi- *Pſ. iiij.
tis vanitatem ꝛ queritis mendaciũ. Vanitarem vtiq; di
ligitis p:elationis: ꝛ ideo queritis in prelatis vestris mẽ
daciuꝫ p:aue suspitionis. Vani em̃ filij hoim: mendaces *Pſ. lxj.
in stateris: mẽdaces in iudicijs. Et vtinã p:o minimo mi
hi sit ab humano die iudicari: dum eterni dei expecto iu
dicium. Luꝫ (inquit) accepero tempus ego iustitias iudi *Pſ. lxxv
cabo. Jpse iustus iudex tempus expectare se dicit vt iusti iiij.
cias iudicet: ꝛ tu ribi ante tempus assumis iudiciũ. Pater
omne iudiciũ dedit filio: ꝛ tu ribi qõ nõ accepisti iudiciuꝫ
assumis ꝛ hoc in patrem. Vide ne forte in eum patrem ꝛa
quo ois paternitas in celis ꝛ in terris nominak. Uiperea
generatio matrem suã comedit: ꝛ dente venenato docto-
ris vitã coꝛrodit. Nõ sunt iste filie hierusalez: ꝛ filie pacis
ſs babylonis. quãdo increpabis illas: ꝛ dices: Jfilie baby
lonis nolite flere sup me: sed sup vosipsas flete. Siquidez
impꝛoperia coꝛũ qui vices tuas gerunt in te redundant:
nec est murmur coꝛ cõtra nos: sed cõtra dñm. Parcite er
go a murmuratiõe quenõ pdest vobis: ꝛ alijs nocet. Tu
dñe tu potius obstrue os loquẽtiũ iniqua: ꝛ ne claudas
oza te canentiũ. Sed quid iam nũc querelis his vlterius
immoꝛor. Nõ id nunc gero ꝓpositi: vt nostra defleã: sed vt
aliena cantez. Sufficiat paucis nostra deplozasse. Jam a
lamentis reuerto: ad cantica. Jllo nobis animũ prestan-
te ꝛ os ꝛ ociũ: qui cohibet inquietos a sponse somno chri
stus iesus vna cũ patre ꝛ spiritusancto regnans ꝓ omnia
secula. Amen. ¶ Sermo. xv.

Lañ. iij. C Ve est ista que ascẽ-
dit per desertũ quasi virgula fumi ex aroma
tibus. Videte fratres ficut ꝛ videtis: q̃ sit ef
ficax ad incrementa gratiarũ tranquillitas
mentis: quales metat fructus de interna materia quiete
christi dilecta. Videre (inquã) qualis ꝓcedat de spõsi am
plexu. Qualis ergo ꝓgredik ꝙ a me ne quescritis: spõsi po
tius sup hoc sodales cõsulite. Quid si eripsis quasi noua
ꝛ insolita de secreto dilecti sinu ꝓcedit. Noua plane: nam
ipsa nouitas admirationem inducit. Que est ista q̃ ascen
dit. Attende ꝓfectũ. Jn superioꝛib⁹ custodes interpellat:
ꝛ de visione rogar dilecti. Vicipsis custodib⁹ admiranda
ꝓ:onumpit ꝛ noua sub specie. Quidni in noua ꝓcedat de
cõplexu dilecti: ipse est em̃ qui de se dicit: Ecce ego oĩa no- esa. xliij.
ua facio: etiã que noua sunt ipse renouat. *Pura caminus Apocal.
est: aurum admoue. Si purũ est purgatius reddit: ꝛ ruti iij.
lans metallus recentem de fornace fulgoꝛem educit. Un
non camin⁹ christus. Jgnitum (inquit psalm⁹) eloquiuꝫ *Pſ.
tuum vehementer. Hoc camino decocta nõ põt nisi noua cxviij.
ꝛ velut altera ꝓdire creatura in christo. Deniq; ꝛ ipsius
dum oꝛarer species facta est altera: sed tibi altera cũ oza
eius fit species: nam in se manens vnus: immoat omnia.
Altera facta est coꝛporalis domini species cũ oꝛarer: ꝛ vo
luit per hoc in mente tua oꝛationis cõmendare virtutem
ꝙ illa fit que te in intimis alterũ faciat: et nouuꝫ cõmuter
in hoiem ꝛ meditatio innouet. Nos (inquit apkus) reue- ij.coy.iij
lata facie gloriam dñi speculantes: in eandem imaginem
transformamur: hoc est in eandem quam inuimur transf
formamur. ¶ Forte ꝛ sponsa de speculationis arcano eã D
quam intuebatur sponsi imaginem vestita prodijt. Noua
plane: nam sodaliũ circa ipsam admiratio nouitatez ꝓ:o
testatur. Que est ista que ascendit. ac si dicat: nõ est cũ illa Cãti.iij.
sicut heri ꝛ nudiusterrius. Nõ iam amplius circuit ciuita
tem: nõ discurrit p vicos: p plateas: p vigiles. Nõ errabũ
da vagak: sed irinere directo ascendit. Que est in hac ipsa
hec tam subita nouitas. Que est ista que ascendit: ꝛ ascen
dit per desertũ. Desertum vere ꝛ aridum ꝛ sterile reputat
seculũ omne hoc per qõ ascendit: ꝛ quanã ratione nobis
facit deserti huius odoꝛ: ficut odoꝛ agri pleni: ꝛ quasi ei be
nedixerit dñs. Quantos trahit ad se deserti huius odoꝛ: ꝛ

Universidad de Deusto
Biblioteca

tenet ne possint auelli. odo: iste/odo: mo:tis ad mo:tem. Inimitas est quã putatis vbertatem. Deniq; terra sitis est
hiere. ij. ⁊ imago mo:tis; sicut dicit Hieremias ppha. Terra (inquit) sitis. Cupiditates em̃ mũdanas magis irritat q̃ sanat. Infructuosa est ista quam putas plenitudo: ⁊ si quid est fructus id fluxũ est: ⁊ mutabilitate sua mo:tis p:fert ũ ignicin. Quo vbi mo:tis vides imaginem: odo:e vite sentire te reputas. O odo:e vite christi spirat vbertas. Ipse em̃ est ager vere plen⁹ager fertilis: ager cui benedixit de⁹ pater. Aliũ p̃eter istũ agrũ sponsa nescit: sed desertũ reputat ⁊ terrã salsiginis. Que est ista q̃ ascendit p̃ desertum. Bonũ erit certe desertũ: si nõ fuerit co: tuũ insuleatũ inimici vomere: si nõ fuerit ei⁹ irriguũ stillicidijs: impinguatum ro:e: si nõ que supseminat; zizania in te lera luxurient: immo renascunt quidem quasi fecũdo in solo. Sterile sit co: mũ: ne tale vel germen p̃ferat: vel semen suscipiat. Anima inquit mea sicut terra sine aqua tibi. Bonũ desertum
põ.cxliij. talis aia: bonũ etiam desertũ caro integra: caro intacta: caro immũdis nõ exarata cõcupiscentijs: caro carnalis vo-
Gala.vj lupraꝝ nesciens semina. Qui em̃ seminat in carne: de carne meter co:ruptionẽ. ¶ Bonũ deniq; desertũ aluus virginalis. Talis erat beate illi⁹ ⁊ specialis v̄ginitatis vterus quẽ nullus impudici motus affectiõis immũde temerauit lectio. Caro ipsi⁹ sicut terra deserta ⁊ inuia ⁊ inaquosa in qua christus apparuit. Nõ ri deserta penitus: q̃ christi parturiuit: irrigua est: sed fluentis v̄rutũ. Jdeo quasi puteus dicit aquarũ viuentiũ: que fluunt impetu de libano q̃ virginalis mũ dicie cando: spũales refundat gratias. Mo:tus cõclusus venter ei⁹: castimonie v̄ginalis disciplina: eo q̃ integritatis sepem carnalis desiderij nõ dissipauerit ardo:. ꝓpterea in ralib⁹ irriguus: quis fructũ dedit in tpe suo. Vis audire qualem hec terra deserta dederit fruosee.xiij. ctum. Osee re docet qui dicit. Adducet vrentẽ ventũ dñs de deserto ascendentem: ⁊ deseccabit venas mo:tis. Quis alius mo:tis deseccauit venas nisi christ⁹ Jesus: quẽ nobis intemerati ventris deserta reduxit. Et benevenistis: q: spũs ante faciem nostrã christus dñs. Deniq; dictus est secũdus Adam: in spiritũ viuificantem. Unde⁹ flatu apostoli
Esa.lx. de nubes volant: quas Esaias mirat. Quid mirũ si ventꝰ dicitur quẽ⁹ nubem legis. Ascender inquit de⁹ sup nubes
Einsdez. xix. leuem. Nec hic leuem quasi vagã ⁊ instabilem accipias: sz leuitatis intelligentiã ad spiritualem aptitudinem trahe/q̃ co:pus incorruptibile nullã anime grauitatem attulerit: nec deppressit terrena cõmo:atio sensum multa: immo cicta cogitantem. An nõ quasi venti facti sunt oẽs q̃ spirituali leuitate a terrenis elapsi: cõuersationem sibi in celo collocant? Sed ipse speciali ratiõe ventus: qui reliquorum ambulat sup pennas ventoꝝ: ⁊ spiritum oĩm virtutes excedit. Jure ergo ventũ eum vocat. Nominat ⁊ ventum venientem/q̃ ei⁹ flatu peccati sint in nobis frigora resoluta: ⁊ captiuitas nr̃a cõuersa tanq̃ to:rens in austro. Buluc.xxiiij ius se estu cruciatus discipuli senserũt cũ dicerẽ. Nõne co: nostrũ ardens erat in nobis dũ loq̃rek? Et nescio si vspiã libentius spirat/q̃ in caste ⁊ illese integritatis deserto et inuio. Hec loca lib ẽter pslar: ⁊ casti co:poris animã charitatis feruo:e deco quit: ⁊ spũa lib⁹ liquefacta desiderijs/temores resoluit in vapo:es. Et veluti fumi virgulã exurgere facit. ¶ Que est (inquit) illa q̃ ascendit p̃ desertũ quasi virgula fumi. Et bonũ desertũ caro castitatis exhausta
Cant.iij. ⁊ deficcata virtute: q̃ millã delectationis immũde nebulã exhalat: nec ignem extinguat: sed nutriat quem dñi flatus succendit. Ignis hic aromatici si inuenerit animã: succendit: ⁊ alterã cõmutat in speciez: ⁊ quasi virgula fumi exhalat in superio:a. Quasi virgula (inquit) q̃ p̃ cogitationũ disciplinã ab exterio:i fit ad interio:a cõstricta: ⁊ ab inferio:i ad superio:a directa. quasi virgula q̃ sele ad seipsam colligat: ⁊ supra se po:rigat. Sed quid sibi vult q̃ illã fumi virgulecõparat? An forte p̃ hoc innuere voluit/q̃ nõ fit ꝓpria ac solida spiritualis hui⁹ suauitatis gr̃a: ⁊ mentis ascẽsus: sed facile sicut fum⁹ liquescat? Suauis est plane et omnino spiritualis vapo:; fumi: in quem sc aromata cõcremata relaxant. Sed ego virgule isti tenere ⁊ delicate turbines meno:ne illam ventoꝝ flabra diuerberẽt: ne circũferat, pcella curarũ: ⁊ tentationis aura illã dissoluat: ⁊ cedat omni vento. Exẽpla nobis merũ suadent. Multos em̃ video⁹ ⁊ dolemus tam insperato cessisse/q̃ subito erupisse. Meditatione subtiles sunt; o:ationis impensi studio: pingues gratia: deuotione quadã dulci vbere: effusi in lachrymas: cũ subito leuis impatientie occasio quelibet spirituales has cõtristat delitias ⁊ exhaurit. An nõ ergo quasi fum⁹ tam facile euanescens gloria? Jure quasi virgula fumi talis ascensio: q̃ vel p̃pria murabilitate deficit: vel accidenti molestie cedit. Ego tñ nõ audeo super sp̃se p̃sona fumũ p:o defectu interp̃retari. At si tu cõtentiose resistis: eum tibi do defectũ accipere; quez tibi psalmus comendat. Defecerũt oculi mei in eloquiũ tuũ. 'Pš.cxviij. Defecit in salutare tuũ aĩa mea. ¶ Utinã hoc dñe defectu attenuenk oculi mei ⁊ deficiãt. Utinã hoc defectu deficiat anima mea. deficiat ⁊ liquefiat: ⁊ eloquio tuo calefacta/eloquio vehementer igniro ab omni crasso intellectu: et in tenuio:em spiritualis habitudinis auram laxek. Utinã si quid fuerit in me to:pulente intelligentie/⁊ hebetis desideriꝰ in subtilio:is gratie vsum deficiat: ⁊ attenuatione quadam/⁊ acumine spirituali/a crassitudine sua vertatur in virgulã fumi. In talem vtinã deficiat fumũ anime mee virtus. Er nõ deficiat sicut fumus: ne dicat. Defecerunt sicut fumus dies mei. Aliud est omnino ita deficere sicut fumus: vt omnino nõ sis. Aliud ita deficere: vt sicut fumus attenuatus animo ⁊ spũalis sis. Bene defecerat psalmis-
pš. lxxxiij. ta: cũ diceret. Cõcupiscit ⁊ deficit anima mea in atria dñi. Deu.iiij. Quomã cũ modo nõ deficit quem christus inflammat? Ignis ipse est (sicut scribitur) ⁊ ignis cõsumens. Qui in-
Deb.xij. quit appo:rimat ad me: appo:rimat ad ignem. Quis mihi dabit vt hunc possim ignem ligare in sinu meo: vt inflamet co: meũ: renes p̃munter: ⁊ ad nihilũ me redigat. Jure quasi virgula fumi ascendit q̃ de calo:e p:ocessit cubiculi: de verbi igniti compleru. Suaues tua flamma christe vapores euomere soler: et odo:is aromatici fumum p:oducit. Quasi virgula (inquit) fumi ex aromatibus. Et fu-
Job.xlj. Apoc.ix mũ lego qui de Leuiathan o:e p:ocedit. Et item fumũ de puteo abyssi p̃deuntem: sed nõ ibi virgulã: nõ aromata lego. Nihil ibi directũ: nihil dulce⁹: sz ho:ror: summus/⁊ odo nullus. Jfumus ho:roris est qui de puteo p̃cedit abyssi. De hoc fumo impũ dixisse leguñk. Jfumus afflat⁹ est in
Sap.ij. naribus nostris: et sermo scintille ad cõmouendũ co: nostrum. Meis vtinã iesu bone naribus fumus afflet: quẽ tuus ignis agit: et de camino tuo sermo scintille ad cõmouendus/immo ad cõmu:endũ co: meũ. Ignis tuus ignis cõsumens est: vitia si inuenit cõsumit: ⁊ cõfessionis fumũ emittit. Sed non est iste fumus ex aromatib⁹. Qui tangit
p̃ (inquit) montes ⁊ fumigãt. Bonus ignis/qui tumo:es extremat animo:: et attactu suo elationes terrenas p̃emissos penitentie fumos cuanescere facit. Sed alterius odoris ⁊ gratie fumus est: quem aromata virtutũ cremata re-
Luc.xxij. fundunt. Ignis iste/ignis quem dñs misit in terram: ⁊ voluit vehementer accendi: nõ tantũ vitia cõsumit: sed virtutes ipsas in suauiorẽ gratie affectũ cõmutat. Aromata cũ integra sunt/olent suauiter: sed hoc igne liquefacta alium
D Lant.iij longe spirant odo:em. ¶ Huius odo:is fragrantiam sentientes in sponsa/sponsi sodales mirank et dicũt. Que est ista q̃ ascendit p̃ desertũ quasi virgula fumi ex aromatib⁹ myrrhe et thuris/et vniuersi pulueris pigmentarij. Habes in myrrha cõtinentie virtutem: in thure o:ationis studium: in puluere pigmentario inter virtutum copias co:dis cõtriti humiliatem. Et bona myrrha que carnalẽ pe-
nalitatem reprimit: et fluxos motus lasciuire non finit: et carnem nõ esse carnalez cõpellere nititur. Sed cõtinentie nostre myrrha: co:pulenta videk et minus castigata ⁊ quasi vicina carni: missi fuerit hoc igne celesti: hoc amo:is diuini feruo:e liquefacta. Bona quidem continentie myrrha:

que p̃ gentem ad illicita cohiber apperitũ: sed alterius est suauitatis et gratie: quando charitatis ardo:e liquescens crassum oĩm ⁊ carnalem nescit affectũ. Quid vero thus? Nonne ipm est odo:is exigui/dum integritas illi et co:pulentia sua manet. Cuz vo flammis subactũ effluere ceperit: in odo:iferos totũ fumos exp̃irat. Sicꝰ rõne nõ-
'Pš.cxl. ne tibi videk crassa ⁊ pigra o:atio ⁊ co:posita quadã tarditate segnis ignita ⁊ intima eloquij: si nõ fuerit v̄rute succesa? Utiq; in thure ego accipio o:ationis materiã: ⁊ in fumo gratiã. Dirigat̃ (inquit) o:atio mea sicut incensuz in cõspectu tuo. Nescit itinere directo ad deũ ire o:atio/que succensa nõ fuerit. O:atio q̃ frigido fuerit de co:de exp̃essa: dubito relabik: nec põt esse ꝓpetua/que nõ est p:o mpta Dim patiur: ⁊ nõ est sui iuris. Sed nec sui iuris est plane succesa o:atio. Illa cõtra conatũ rep:imik: ista supra conatum arripik. Illa conatur ⁊ recidit: ista p̃eter conatũ ascẽdit. Illa violenter dirigik: ista volũtate fertur. Illa vix exhiberi: ista nec cohibetur. Illa labo:iosa: ista libera. Illa tristis: ista leta. Illa bona: sed ista optima. Deniq; est o:atio temperate media inter frigidã ⁊ feruidã: illã ẽcedẽs: sed nõ accedens ad istã. Et (vt sic dicã) p:ima coacta est: secunda directa: tertia ab:upta. P:ima (vt sic dicã) stricta: secunda sobria: tertia ebria est. Ista em̃ est que mente erce-
Cant.iij dit deo: ideo ascendit quasi virgula fumi ex aromatibus myrrhe ⁊ thuris/⁊ vniuersi (inquit) pulueris pigmẽtarij
A ¶ Myrrhe in puluere pigmentario humiliatis exp̃ressit virtutem: q̃ ea de magnis meritis nil magnum sentire noueritnõ altũ sapere: sed humili estimatione reliquarũ attenuet merita virtutũ: ⁊ earũ soliditatem quasi ad quãdam pulueris exiguitatẽ deducat. Et bene post o:atiõis cõmendationez sub figura pulueris pigmẽtarij de humi-
Eccli. xxxv. litate subiũxit. O:atio em̃ humiliãtis se nubes penetrat: immo sine humilitat̃ gr̃a o:atio quãtũlibet acuta: hebes tñ est ⁊ tristem refundit odo:em elate myrrha castitatis: Neq; fluxos carnalũ bene restringit motus cogitationũ cõtinẽtie myrrha: q̃ animũ in supbie fumũ lasciuire p̃mittit. Contritione multa pigmenta redigunk in puluerem.
'Pš.l. Et bona cõtritio: qñ co: cõtritũ ⁊ humiliatũ de⁹ nõ despicit. Bona plane cõtritio q̃ nihil relinquit indiscussum: nihil tumidũ: nihil nõ humiliatũ: ne in v̄trib⁹ ipsis iusticias ipsas dijudicat: ⁊ arguit nõ mõ de pctõ: sz de iusticia ⁊ de iudicio. An nõ quasi cõminunk q̃ redarguik? An nõ quasi humiliakiustica/que dijudicat: In veritate inquit/tua
'Pš.cxviij. humiliasti me. Nõ oim est hoc dicere. Infirmio:es invanitates sua humiliank: p̃fectiones in veritate dei. Nõ põ vanitas veritatem dijudicare: sed veritas vanitatez: ⁊ veritas veritatez. Spũs em̃ dijudicat oĩa. Quod humano solidũ ⁊ integrum videbatur iudicio: cuz venerit spũs veritatis euacuat; ⁊ cõminuit illud. In spũ em̃ vehementi cõterunk
Jer. xlix. virtutũ pigmenta in puluerẽ: ⁊ iusticia iudicak. In turbine (inquit Job) cõteret me. In turbine spũs sui/spũs vehementis: in turbine spiritũ meũ arripientis. In hoc turbine cõteret me: et multiplicabit (inquit) vulnera mea. Integra mihi videbak anteq̃ veniret spũs vehemens/iusticia mea: sed ipse dijudicat: ipse conterit: ipse vulnerat: et
B multipliciter cõfringit bonoꝝ p̃esumptionẽ meritoꝝ: sua ciam ⁊ languidã humanã docet esse v̄tutem. ¶ Utinã mihi hoc mõ cõteri obueniat: rediĝi in puluerem oĩm bonorum affectuũ: piarũ meditationũ. Utinã iesu bone turbo spũs tui/talem aĩe mee puluerem affler de plateis celestis hierusalem: vt in hoc puluere caleftã: in pulvere sedeã: in pulvere dormiã: sed pulvere pigmentario. Beatus qui in hoc puluere moraf: cui suaues/⁊ spũaliter puluere cogi-
esa.xxvj. tationes vndiq; labunk. Exp̃giscimini (inquit) ⁊ laudate qui habitatis in pulvere. Deniq; ⁊ sponsa de felici exp̃ecta somno/quasi virgula fumi exurgit ex aromatib⁹ omnium pulueris pigmentarij. Omnium inq̃t. Et veritas ipsa
Zu. xvij bonoꝝ vniuersitatem operũ/ad quendã te docet pulverẽ et velut sterilitatem deducere. Cũ oĩa feceritis (inq̃t) dicite serui inutiles sumus; que debuim⁹ facere fecim⁹. Jfelix quis tamũ/⁊ talem sibi collĝit pulueremver que iubentur faciat oĩa: et reputet quasi nulla: qui vniuersa bona q̃ collĝit p̃ humilitatẽ illa cõterit. Paulus ad Co:inthios ope-
ij.Cor.xj rum suoꝝ aromata multa enumerat. In itinerib⁹ (inq̃t) sepe: periculis fluminũ: periculis latronũ: periculis ex gene re: periculis ex gentib⁹: periculis in ciuitate: periculis in solitudine: periculis in mari: periculis in falsis fratrib⁹ Quid deinceps? Quotidiana ei⁹ solicitudo oĩm ecclesia-
Ibidem rum. Quis (inquit) infirmat̃ ⁊ ego non infirmo? Quis scãdalizat̃/⁊ ego nõ v̄o:? An nõ quendã bonoꝝ operum puluerem sibi collegisse videtur apl̃us/hec ⁊ hmõi plura
ij.Cor.in pcur rens? Vis adhuc sublimio:es aliquas virtutuz eius
rb.xij. species audire? Veni cũ illo ad visiones ⁊ reuelatiões dei: ad raptũ in paradisum: in tertiũ celum: ad beatã illã ignorantiã nescientis v̄rũ in co:pore/an extra co:pus extasis illa facta fuerit: nõ iam puluis: sed fumus. Sed ne tamen
Ibidem fumo huic spũalis cõtemplationis: se iactantie fumus immiscear: audi quid sequit. Ne magnitudo reuelationum extollat me: datus est mihi stimulus carnis mee. Paulus stimulatur ne extollat̃: et quõ q̃hec audis refugis stimulari? Quomõ teipsum inter vbertates donoꝝ: aut cõtere
L defis: aut cõteri nõ finis? ¶ Molestus stimulus: sed ramen vexatio p̃stat humiliatẽ p̃fecit. Molestus stimulus carnis: sed nõ charitatis. Et passio amara: ⁊ discussio seuera: v̄rtuꝝ virtutes humiliat. Sed oĩa dulcius ⁊ efficacius p:odeunt de camino quodã succensi amo:is. Jflamma hec nõ modo virtutes humiliat: sed etiã immutat: ⁊ in nouã cõuertit speciem: ⁊ de spiritualib⁹ spiritualio:es facit. Cõtinentie myrrha: o:atiõis thus: ⁊ in puluere pigmẽtario/oĩm humilis cõscientia virtutũ. Omnia magis ferenum p:oducunt vultũ: ⁊ gratam speciem cum de hac p:o-
dcunt officina. Bona em̃ cõtritio: sed cõcrematio melio: Suauis pulueꝝ pigmentarius: sed fumus excellit. Nescio em̃ quid magis suaue/⁊ spũale magis in fumo/q̃ in pulvere significak. Jdeo quodã igniti verbi bũficio inter spõsi flagrans amplexus/de pulvere pigmentario in fumi te mutatem liquescit: de humiliatarũ puluere virtutũ/in fumum glozie. Qualis est putas quentio cuz tam delicatus sit ascensus? Quo tendit q̃ talis ascendit? Quãtus deliriorum est locus in quẽ ascensiones istas disponit? Lectulus forte dilecti est. Nam ad illũ p̃cipue sponsa debet aspirare. Jta plane est. Jdeo sequik. En lectulũ salomonis sexa-
Cãti. iij. ginta ambiũt ex fortissimis israel. Et pulcher ordo: vt de lectulo ad lectulum veniat: de lecto suo: de cubiculo matris sue/ad sui lectulũ salomonis. Nec mirꝰ cõgrua varietas/q̃ delitijs istis immisceat fortia: ⁊ lectulũ suũ salomon tam munita custodia vallat. Sed verbi p̃uctis iam reducam⁹ habenas: motio capitulo/nouũ dedicaturi sermonẽ: p̃stante dño nr̃o Jesu christo: Qui viuit ⁊ regnat in secula seculoꝝ. Amen. ¶ Sermo. xvj.

D Quã delicata sponsa ascendit. q̃ pene sine mole co:poris: et q̃ penitus sine co:ruptione carnis. Quenam iudith. x
lerit co:pulentia/vbi fumo confertur? Que co:ruptela/cũ illã nõ caro fluxa: sed aromata cremata exbalent? Delicate ascendit/⁊ digna lectulo salomonis. Judith ⁊ lotã et vnctã lego: vt regios vnguẽti suauitate mulceret amplexus. Nec vo iam vnguentis nõ vtitur in sponsi gratiã: sed liquefacta effecta est odo:e ipso vnguenti: sz nõ oẽs verbũ hoc capiunt: nõ oẽs bis possunt delitijs p̃frui. Si oẽs fruerenk: oẽs fraudarenk: et in hoc est et pulchra varietas ⁊ pia charitas: q: alius est qui fruit: alius q̃ tuetur. Jn hoc alioꝝ et tuta et leta sunt oĩa: q̃ alioꝝ sunt munita custodia. Jdeo lectulus salomonis sexaginta am-
Cãti. iij. biunt ex fortissimis israel. Nõ vult salomon noster lectuli sui turbari delirias: dulces attenuari affectus: ne arrẽtari quidẽ: pacata diligit: qui pacificus dicit. Quis noster salomon nisi Jesus christus? Ipse est pax nostra: ipse qui fe-
Eph. ij. Colos. j. cit vtraq; vnũ. Ipse pacificauit sanguine suo: nõ mõ que

Universidad de Deusto
Biblioteca

Esa. liij. in terris: sed et q̄ in celis sunt. Disciplina pacis nostre sup
eum. Disciplinā debite nobis pene sustinuit: vt nobis iu
stitie pacem refunderet. Ipse punitus: tu rep̄ropiatus:
& tu punitus: ſy pena tua pacem tibi parturire nō potuit.
Hostia immūda cōraminaros mūdare non poterat: non
mō alios: sed nec ſeipſam quidē. Disciplina ergo sup nos
sed non erat illa nobis ad pacem disciplina. Erat in nos
mortalitatis & afflictiōis illata ſnia: sed nō erat iniustitia
reuocata. Tu quidē iudiciaria sententia ligatus: sed tuus
nō erat ſolutus reat⁹: & pena erat: & pax nō erat. O misē
ria & gramis disciplina sup filios adam: cōteris & nō pre
gis: punis & nō purgas: cōsumis & nō cōcilias. cōsumis:
sed carnis substantiā nō culpā. Quid tibi & paci? Quan
do pacem cōferes: cui est cū peccato cōmerciū? Quando
pſ. lxxx. iiij. cōferes gratiam: que nō auferes culpā? Justitia em̄ & pax
osculate sunt. Disciplina pacis nostre sup eum: qui nobis
attulit fructus pacatos iustitie. ¶ Dicus est ille solus sa
E lomon noster verus pacificus. q̄ in die⁹ eius orta nobis
sit iustitia: & abūdantia pacis. Abundans vere pax: q̄ nō
modo p̄terita sufficerit rep̄ropitiare delicta: ſz omē etiā
abundet in seculum. Abundat em̄ donec auferat luna: do
nec auferatur labor mutabilitatis nostre: labor mortali
tatis nostre: alterna nitū labor defecturū. Vere abundans
pax: que nō est data ad mensurā meriti. Non em̄ meritum
inuenit: sed cōulit. Quomō non abundans pax que & re
misit offensam: & p̄ioiem cumulauit gratiā? Erat homini
primo in paradiſo pax: vt nō posset inuitus abduci: ſz nō
erat virtus q̄ quam vellet reduci. Erat gratia vt posset nō
cadere: sed nō erat vt posset cum vellet redire. Modo pax
vberior: in gratia christi: q̄ post iteratos excessus vltro of
fertur: & penitentes nō repudiat: sed reuocat. Bene pax
abundans: q̄ nulla potest exhauriri iniuria: paratior ad
veniam q̄ ad vindictā. Pax hec a remissione peccatorū inci
ſ. coz. vſ. piens: vsq̄ ad diuine participiū abundauit nature. Qui
em̄ adheret deo: vnus spūs est. Vides quāta rep̄ropitia
tionis abūdantia: vt nō iam pax cum deo: sed magis vni
tas cum eo dici possit. O beatū confiniū: vbi sublatus est
inimicitiarū paries medius. Beatū quidē confinium: sed
nondum rutū. Adhuc hostis noster hos tentat quadere
terminos: fines cōuellere. Est nobis in christo pax cū deo
parte: sed nondū pax ab hoste cōmuni. Abundabit autez
pax hec: donec destruat nouissimus inimicus mors. Int
erim et si nō est pax ab ipso: p̄fecto tamen est cōtra ipsum
Erit ipse pax nostra: cū assyrius venerit in terram nostrā: &
calcauerit in finibus nostris. P̄ximos sibi pōt Assyrius
fines infestare spūales: interiores nō potest: calcare pōt:
sed stare nō potest in finib⁹ nostris. Erit em̄ christus pax
cum calcauerit in finib⁹ nostris assyrius. Habemus confi
nium & cōfinium. confiniū cum deo: & cōfiniū cum mun
'Ro. viij do: confiniū cum spiritu: et cōfinium cum carne. Et si quis
buſcā dicrū est. Vos nō estis in carne: sed in spiritu: confi
F nes tamen sunt carni: vel, pter substantie naturā: vel pro
pter carnis curam. ¶ Hostis ergo carne nostra quasi ca
stro vrens regiones spiritus de viano infestat: & de cōter
mino p̄sidio insidias machinat. Sed erit iste id est chri
stus pax assyrius cū calcauerit fines nros. Ille Salomon
'Pſ. cxlvij. noster: pacificus noster: qui p̄stat nobis pacem sup pa
cem: pacem cū parte: pacem ab hoste: ipse ponet fines no
stros pacem. O cōfiniū & cōfiniū: quantū discrepatis ab
inuicem: quātis tu abundas gaudijs: & quantis vicin⁹ est
obnoxius scādalis. O finis & finis: tu q̄ lere teneris: et tu
q̄ laboriose regeris. Utrobiq̄ christus limes est medius:
sap. viij. illinc separans: et illinc federans. istinc inchoans: illinc
consummans. Sapientia em̄ attingit ab hoc fine fortiter
puerb. xxxj. vsq̄ ad finem illū: disponens in illo fine cuncta suauiter.
Finis ille ceculus est: ideo de muliere fortī dicit. 'P̄rocul
et de vltimis finib⁹ p̄tiū eius est: p̄pter q̄ ipse se impen
dit: quo se estimat: quo ei⁹ explet auiditas. Quid id aliud
est nisi sponsi amplexus et lecrulus? Ultim⁹ finis est: vltra
quem se nō potest auiditas extendere: nec facultas cōpre
hendere sufficit. Finis est vbi ipse a te deficis: vbi exhauri
ris: vbi esse alius incipis: roms in christo & solus in te chri
stus. O vera pax & plena pax: quādo de regno dei tollen
tur scandala: quādo nō erit timor in finib⁹ nostris: quādo
nō erit finis et finis: ſz vnus tm̄ finis & suptadictus finis
Finis deo federans & p̄formans tantū. Finis lecruli gau
dijs fruens nō gladijs agens. Nunc vero vt quiera sint
quantulacūq̄ lecruli gaudia: necessaria quidem est custo
dia fortis. Ideo lecrulū Salomonis sexaginta ambiūt ex Cant. iij
fortissimis israel. Et in euāgelio habes: Cū fortis armat⁹ Luc. xj.
custodit atriū suū: in pace sunt ea q̄ possidet. Uberio: hic
cōmendat custodia: q: vberior: est grā lecruli q̄ atriū: et
sponse solicitudo maior: q̄ possessionis. Et ad portam pa Ben. iij.
radiſi angelici custodiā cum gladio flāmeo positam lego
G
¶ An non quidem paradisus lecrulus Salomonis? Le Cant. j.
crulus (inquit) noster floridus. Deniq̄ ipse flos cāpi: ipse Eiusd. ij
lignū vite. Bene paradisus delitiaz lecrulus talis. Vides
quō ample delitie arcta cinguntur custodia? Lecrulū em̄
Salomonis ambiūt sexaginta fortes ex fortissimis israel
Non multū nunc de numeri hui⁹ disputo ratione: illos em̄
videntur signare: qui p̄cogūt & iustitia operis et noticia
legis. De fortibus israel sunt qui fide fortes sunt: qui stant
in fide & viriliter agunt: qui oia possunt: sed in eo qui oia
cōfort at christus. Male fortis est qui aduersus scientiam
dei se extollit: q̄ aduersus illā inflexibilis & rigidus est: cui
fortitudo lapidū fortitudo ei⁹: et cor eius eneū: vt nec ve
ratio deriintellectū auditui eius. Quales deniq̄ sunt quī
ſ. Coz. p. bus Paulus ait. An emulamur dñm? nunquid fortiores
illo sum⁹? Nō est de fortibus israel: qui cum vulnerat nō
doler: cum verberat nō sentit: stupidus manens ad omes
stimulos ancipitis gladij verbi penetrabilis: et gloriat si
cōtra sapientie stimulos calcitret. Nō talis maria: cui⁹ ani
mam ac si mollem materiā gladius p̄transiuit. Meritiū
facile obtineat verbū validum: in me operet eius efficacia
et animā meā hic penetret gladius: vt et ipsa quasi in gla
dium cōuertatur cōtra spirituales pugnatura nequicias.
Quid mittis manū ad fortia: qui ex fortissimis nō es? Cu
stodiam vt quid suscipis: qui desidiā nō exercuis? Quid le
ctulum ambis: qui gladiū nō habes? aut si gladiū habes
verbi habes illū in vagina: nō habes in lingua. Nō tenes
manibus lingue verbi dei versatilem gladiū. Volubilis
est sermo: spiritus flāmeus est: sed nescio quomō cōtra na
turam suā pigrescit in manu tua restringiq̄ et hebetatur:
q̄ acutior est & penetrabilior omni gladio ancipiti. Nō est
velox verbum in ore tuo: nō currit velociter: nō est versati
lis in manu tua p̄o varietate negociī: q̄ō tamen ad oēs spi
ritualis certaminis vsus abūdat. Quid tibi vsurpas offi Cant. iij
cium cuius vsum nō habes? Oēs tenentes gladios: & ad
bella doctissimi. Sine causa gladius portas tu qui bellan
di sufficienter nō habes peritiam: aut si doctus es bellige
rare: magis te exerces ad negocia scli: q̄ ad negocia chris
ti: fortēſi iure plus vteris q̄ ecclesiastico: plus seculari
q̄ spirituali certamine cales. ¶ Paratū vult virū ecclesia H
sticum princeps ecclesie: paratū cum vult ad reddendam ſ. pet. iij.
rationem de ea que est in nobis fide & spe. Et quonā pa
cto piger et imperitus ad ista gloriaris? si p̄ompte rep̄rō
deas de iure publico? Decētius multo in ore clerici: et in ore
monachi: sacra q̄ secularis littera sonat. Quid in hierusa
lem vis loqui lingua egyptia? Non sic Esaias. Erunt (in Esa. xix.
quit) quinq̄ ciuitates in terra egypti loquentes lingua
chanaan: scilicet quia penitus hebrea non poterant: ea lo
querētur que est vicina hebree: quia lingua sancta nō po
terant: vel ea loquerentur que sancte affinis est. Quid vis
media ex parte loqui azotice? qui iudaice debes? Sic em̄ ij. Esdre
habes in esdra. Loquere linguis nō hominū: sed angelo ais nec.
rum. Angelus em̄ dei es: qui sacri p̄fiteris verbi mini xiij.
sterium. Habia em̄ sacer dotis custodiunt scientia: & legem Mal. ij.
requirūt ex ore eius: q: angelus dñi exercituū est. Euāge
lice ex toro loquere: q̄ vir euāgelicus es. Sermo ergo tu⁹
legem redoleat: p̄opheras: apostolos: eoz verbis linguā

ij. coz. x. tuam exacue: murua ex eis arma porēta deo: ad debellā
das munitiones: ad redigēdū in captiuitatē oēm intelle
ctū extollētē se aduersus scientia dei. Uersatilis sit in manu
tua gladius spūs: vt ad oē q̄d tibi emergit negociū famu
lef: nec re destituat sermonis sacri facultas: quē rep̄ropitia
et subita deposcit occasio. In labijs tibi sit: nō in folijs:
mala. ij. verbū validū et efficax. Labia em̄ (nō folia) sacerdotis cu
stodiūt scientiā. Sacculū pecunie tolle tecū. Gladius ver
pſ. xliij. bi tibi sit a latere: nō in larebus: primus tibi sit. Accinge
re eo sup femur tuū: vt potens sis & p̄optus: et exhortari
in doctrina sua (calis sana) & contradicentes redarguere.
A ¶ Nō tibi sit ensis sub femore: & verbi sacri studiū carnis
prudētie nō supponas. Uniuscuiusq̄ ensis sup femur su
um. Alij oak sermo scientie: alij sermo sapiētie: et vnicuiq̄
ſ. coz. xij. doctori suus deak a spū gratia. Uniuscuiusq̄ ensis super fe
mur suū: vt vbi est rētationis occasio: ibi maior verbi p̄e
occupatio fiat: cōmonitio crebrior. Uniuscuiusq̄ ensis su
per femur suū: vt seipsum p̄mo corripiat: seipsum custodi
Gala. vj at: seipsum disiudicet. Docet re Paulus quasi sup femur
tuū ensem habere. Cōsidera (inquit) teipm̄: ne et tu tente
ris. Ensis cuiuscūq̄ sup femur suū: p̄pter timores noctur
nos: p̄pter lapsus subitos: p̄occupatos casus. Quasi ti
Ibidem more nocturnū aplius innuit dicēs. Si p̄occupatus fue
rit hō in aliquo delicto. Nocturnū est em̄ q̄d impetuosum
ij. coz. ij. est: q̄d subitū est nocturnū: etiā q̄d insidiosum est. Ideo di
cit: vt non circūueniamur a sathana. Nō em̄ ignoramus
insidias ei⁹. Idē Paulus alibi timebat a timore noctur
ij. coz. xj no. Timeo (inquit) ne sicut serpēs seduxit Euam astutia
ſ. coz. vſ. sua: ita & corrūpantur sensus vestri et excidāt a simplicita
te q̄ est in christo iesu. Bona simplicitas vbi christo adhe
rēs: vnus est cū illo spūs. Simplicitas est vbi vnitas est:
simplicitas est si iam nō ipse viuis: sed viuit in te christus:
si re deus: ut sapientia dei: si te spūalis absorbeat leticia: et
intimis recōdat visceribus. Et vbi est tāta simplicitas nisi
si in lecrulo? Uniuscuiusq̄ ensis sup femur suū. Super fe
Epb. vj. mur nō p̄pter femur: sed p̄pter timores nocturnos: forte
q: non est illis collucratio aduersus carnē et sanguinē: q̄
signātur in femore: sed aduersus mūdi rectores tenebra
rū harū. Ideo p̄pter timores nocturnos: contra spūales
nequicias: quanto felicior est ira est lucrā: q̄ Salomonis
cōmeris in lecrulo: non cōtra carnales nequicias: nec cō
tra spūales quidē: sed cū spiritali leticia: cū Salomone:
qui pacifici noie p̄erogat. Ideo pacifica colluctatio cū ip
so. Et pacifici nomē & sapientie personā Salomon gerit.
'Prouer. iiij. Ama (inquit) sapientiā & amplexabitur te. Amplexare vt
amplectetur te. Glorificaberis ab ea cū illā fueris ample
Ibidem xatus. sicut dicit in p̄uerbijs. Amplectere vbū vtere eo: si
cut i lecrulo: nō sicut in bello. In lecrulo loc⁹ est nō ensib⁹:
sed amplexib⁹ strictis. Noli fortis esse: ne tibi fortis esse cōin
gat. Intus vtere verbo: nō q̄si gladio: ſz quasi sponso: vt
verbo ipso oblecteris. oblecteris veritate ipsa nō contra
errores oblecteris et vitia: alij hoc munus & officiū relin
que. Quid tibi cū cōsilicu: cui torum de affectu cōstare de
bet? Que spōsa est: non disputāris & cōfligēris secta⁹ ne
gociū: sed ociū amplexātis. Alij lecrulū ambiant: tu cupi
B tis amplexibus fruere. ¶ Quid tñ est q̄ de ipso lecruli ap
paratu nobis dicit? q̄ nō eius vel in modico deprimit
delitias? Forte verbū hoc: verbū ineffabile est: q̄d nō licet
hoī loqui. Qui experīt intelligit: & tamisper dū experitur:
ne memoria q̄dē preritas integre recēſet delitias. Uō po
mit scriptura exp̄essit. Lecrulū dixit: et lecrulus Salomo
iij. reg. x. nis. Saris dictū est: sed sapiēti. Et thronū lego Salomo
ij. paral. ix. nis & ferculū: sed virūq̄ ambitioso extructū apparatu: & si
cut regias decet delitias. Nūquid ergo lectulum intelligi
Cāti. iij. mus nec lectū? Absit: sed sufficiebat scribēti vt lecrulū dice
ret: qui spōse loquebatur. Illa em̄ nihil in lecrulo diligit:
nisi q̄d lecrulus est: & q̄ in eo copia fit: suū amplectēdi salo
monē. Magnū & multipler mysteriū reperies in lecrulis
p omnē scripturarū terrū: sed nō est cōparatio ad lecrulū
Iob. xxij. salomonis. Est lecrulus quē sibi Job sternit in tenebris: &
est lecrulus quē Dauid rigat in lachrymis: & est lecrulus
in quē lāguens decūbuit: & est lecrulus in quo defunct⁹ re
surgit. Talis Helisei: talis Helie: vterq̄ defunctū
hospite mulieris filiū in lecrulo suscitauit. Ille expādit se
super mortuū: iste incurauit. Unus in vtroq̄ christus. Ille
exinaniit se: vt formā serui susciperet: & eternitatis sue lō
gitudinē infra breuitatē rēporalis nature cōrarxit. Ipse ex
pādit se cū spiritū sanctū abunde in nobis infudit. Sinus
ille marris defuncti⁹ p̄mere poterat: nō viuificare: littera
ij. coz. iij. em̄ occidit: spūs autē viuificat. Sed verus Helias illū in
cenaculū tulit: ad spūalē p̄uerit intellectū. Frigidus erat
littere sinus: nec poterat eius intelligēcia vitalē spirare ca
lorē. Bonus helie lecrulus: q̄ defuncto vite calorē infudit.
abac. iij Justus ex fide viuit. Ideo tribus meritē vicibus: vt trinita
Heb. x. tis cognitionē cōferat: & diuidat mensurā fidei. Plāgit lex
littere sensum extinctū: sensum carnalē: ſz christus hūc sen
sum tulit: spūalem restituit: nouū & vitalē intellectū reddi
dit litteree: quem sunum vere cognoscit ipse helias qui re
stituit omnia & noua facit: & Paulus legi se mortuum dis
Gala. ij. cinxit viuat in christo. Bonum est vt & tu mortuus: nō mo
do veteri legi: sed & veteri homini: vt suo re viuificet in le
ſ. Pet. ij cro: qui peccata nostra tulit in corpore suo: vt peccatis
mortui iusticie vivamus. Tu enim quod seminas non vi
uificatur nisi p̄ius moriatur. ¶ In hoc resuscitato intel E
ligimur omnes: et ideo communis resurrectio hec. Sed
p̄iuata quedā in lecrulo Salomonis gratia: & solius spō
se p̄erogatiue seruata. Etiam nunc si quis matris nostre
(conuentus huius sancti) vidue apud quam vrcumq̄ su
stentaris iesu bone: si quis filius eius moritur: tu resusci
ta. Mortuus est qui vel tedij vel desperationis mole ob
ruitur: in quo nihil est viuide deuotionis: feruidi spiritus:
qui & si legis p̄cepta nō deserat: et infra regule gremiz
se cōcludat: frigido tamen et mortuo dolo languere affectu:
in opere sancto suaue nil sentiens: totius illuz oris dimis tris
tis examinat facies: molli & femineo matris ē sinu fouē
dus: vt non exasperatus abundantiore tristicia: absorbea
tur. Non expedit ei extra materni sinus ambitum reperi
ri: ne forte non rollat illum verus Helias in cubiculū su
Luc. vij. um. Quos resuscitat christus: multierum vbiq̄ fletibus do
Job. xj. nat. Sic vidue filium: sic sanctarum fratrem mulierum:
Lu. viij. sic parentum p̄cibus suscitauit puellam. Tolle bone Je
su et hunc mortuum nostrum: de matris gremio. Regula
ris hec et exterior: obseruantia: neminem ad perfectum ad
ducit. Introduc illum ad mollior em lectum melior is spei
per quem appropinquet deo. Experiatur quod expectat:
quoniam bonus dominus expectantibus se: animē quere
ri illum. Unius hore experientia: multo: ū temporuz labo
Thren. iij. res exhilarat. Tunc redditur matri: quem illa p̄ius amis
serat: dum teneret eius affectum: sed mortuam deuotio
nem defleret. Nouus redit ad nos: postq̄ tu illum teipso
vestisti. Ideo re super ipsum expandis: vt quod est in co
fedum operias: q̄d mudum vestias. Bonus huius lecruli
vsus: qui breui hora in rēpore sequentia viralem alacrita
tem transfundit. ¶ Maior in salomonis lecrulo gratia; D
in quo sponsa matrē carnalē derelinquens: p̄ r pemo iure
dilecto adhereret: et vnus cum illo efficitur spiritus. Bon⁹
ergo lecrulus in quo nullus languor est: nisi forte langor
amoris: qui non versatur in infirmitate: sed in iocunditā
te. Bonus lecrulus qui non rigatur lachrymis: qui non
in renebris sternitur: qui nihil habet in se triste: nihil te
nebrosum: sed totum lux et leticia: qui non indiget sterni puer. vij
tapetibus de egypto: quibus in p̄uerbijs mulier here
tica lecrulum sternit. Nihil enim in se habet lecrulus salo
monis alieni ornatus: nihil picti: nihil mundani: sed rorū
sancta voluptas et solida veritas. Magnū et varium sa
cramentum in sancto: ū lecrulis: sed supgressius est vniuer
sos lecrulos salomonis. Nec sponse lecrulus huic valet
compararī. In lecrulo suo quem querit dilectum non inue
nit: rideo surgit et circūit donec ad istum perringat. Festi
na filia; sacra virgo festina istam ingredi requiem. Noli

Universidad de Deusto
Biblioteca

strictos in circuitu enses vereri. Enses isti enses verbi sup
femur: ꝛ ꝓpter timores nocturnos: vel carnis cōfigūt la
scimiā: vel timidi cordis abscindūt ignauiā. Hoc quidē in
alijs: revero suauius vulnerāt vt charitate trāsfixa noctur
nū ignorēs timorē: nec quicq̄ habeas frigidi timoris ad
mixtū: ſz tota trāseas in affectū igniti amoris: q̄ in solum
amoris eos vsum dicta: et in charitatis locū ascefura stra
tum dilecti: lectulū Salomonis veri Jesu xp̄i: q̄ viuit et re
gnat p̄ oia secula seculorum. Amē. ¶ Sermo. xvij.

E

Vdiuistis sacre vir

gines spōse christi: audistis hesterno sermo
ne de lectulo vestri Salomonis: vlterius ho
dierno pgitis quere re de ferculi sacramēto.
Cēs vultis huius carnici sermones ad amoris vsum de
flectere: ꝛ advestras interpretari delitias. Vobis solis hec
putatis esse scripta carmina. Nullus sapit vobis sermo:
qui nō amatoris verner affecib⁹: et dulcē charitatis odo
rē aspirer. Habetis ergo ꝛ hic aliquid qđ amatoriū sonat
blādimentū: de ferculo vobis alludit sermo diuinus. Nul
lā vobis residere partē dilectus excludi materiā. Grata
quidē sunt ꝓmissa lectuli gaudia: sed potest aliqua in vo
bis adhuc suspitio de peruenīdi difficultate submurma
rare. Ideo vobis sermo sacri vehiculi quo eltis ad lectus
lū portande: pulchra varietate describit ornatū. Etiam in
itinere spōsus vobis procurat ipe delitias. ſFerculū hoc
quidē gratū est in materia: sed ab autore est gratius. Ipse
Cāti. iij. em̄ Salomō ferculi huius est auro: ꝛ artifex. ſFerculū em̄
sibi fecit rex Salomō de lignis libani: columnas eius fecit
argēteas: reclinatoriū aureū. Audi filia q̄ gloso appara
tu portaris ad lectū: non finit re spōsus sine reclinatorio:
et illo aureo: fortasse et illo auro de quo legis. Caput eius
Cant. v. aurū optimū. Multus reclinatorij vsus est: sed inferior
q̄ lectuli. In reclinatorio habet spes fessa iocundū susten
tāculum: oblectamētū in lectulo. Hic spōse votū vouck:
ibi votis fruit. Quātus te putas expectat apparat⁹ q̄ tali
deduceris ornatu? Quid ego nūc sermone frequēti cum
cra exaggerē: ligna cedrina: ligna libani: columnas argēteas
aq; Ipō audiru se nobis ista cōmendāt: et corporalis pul
chritudo in figurā adducta spiritualē quēdam ꝛ intelligi
bilē conatur indicare decorē: ꝛ sancte aīe designare vehis
culū. Hec em̄ corporalia intelligi: lectionis circūstātia nō
finit. Quid em̄ aurum materiale charitate cōsterneretur?
Sed oia spūalia sunt: q; spiritualis est amor: cui rā ambi
F tiosus ferculi blādiatur apparatus. ¶ Possem hec ꝛ simi
lia de ferculo hoc ad nostrū deriuare sensum. Sufficiant
ista breuiter dispuasse: ad vestrā vel sariandā vel proue
candā auiditatem. Quid? Vobis solis vultis cārica ferui
re? Sinite adolescentule pascāt: finite ad suam cōmoditatē
vt vel pauca inflecrant capitula. Sapientibus ꝛ insipien
tibus debitor est christus. Nihil vobis imminuit: si alijs p
suo sensu abūdet. Estore cōtente lectulo: inferioribus vel
ferculi pmittite vsum inserire. Illius gra parcior: huius
popularior. In illo includit: in isto ingredit christus. Vo
bis se vberius et quadā specialitate indulget: sed tñ alias
nō obliuiscāt que vestrā nōdum valeant ad mēsurā pertin
gere. Potestis et vos ferculi participare sacramēta ꝛ vice
perfungi: si sponsum quē inclusum tenetis: ad nos quasi
reportetis: si deseratis pacē: si annūcietis bona: si gaudia
portis ꝓdicetis q̄ intus videtis. Quidni ferculū erāt de qui
bus in ecclesia canit: portātes pacē ꝛ illuminātes patriā?
Heb. v. Sed nemo vel predicationis officium assumat: nemo sibi
sumat honorem nisi vocatus a deo. Quid teipsum super
candelabrum ponis: qui teipsum nō accēdis? Ille te po
nat in sublime: qui lucernā te fecit. Per illum ascende qui
te accendit. Denicq̄ nemo seipsum ferculū facit: sed ipse sa
Cāti. iij. lomon fecit sibi ferculum de lignis libani. Est ꝛ ferculus:
si quis non solū in ore: sed et in corpore suo christū portat.
j. cor. vj. Glorificate ꝛ portate christū in corpore vestro: dicit Pau
lus. Portari vult a vobis christū: ſz glorioseno cū tedio;

nec cū murmure: nō cū indignatiōe et fluctuāte ꝓposito.
Denicq̄ portari nō trahi: trahēti em̄ onerosus est christus:
onerosa castitas: onerosa humiliatio: obedientia grauis:
pauperies sordet: desolumter portas qui sic cōuerlaris. ſSa
scis quidē grandis tibi videt fides: et pietas ponderosa.
Nō potest dicere: fasciculus myrrhe dilectus meus mihi. Cāti. j. b
¶ Quid? ſFenū tibi videt fides tua: sub cui⁹ onere sic tri
des: sic gemis: sic murmuras: quō plaustrū strider onustū
feno. Nō est fenū christus: ſz flos est: sed fructꝰ est: ſz lignū
vite: lignū qđ dat fructū in tēpore suo: et tu non vis tēpus
expectare. Beati qui velcuntur tempore suo. Denicq̄ pa Heb. x.
tientia necessaria est vt reportetis promissiones. Portas
te ergo patienter onera: animo opera pietatis. Pietas em̄
et ipsa partem iam habet repromissionis: sicut scriptum
est. Ergo portate imaginem eius qui de celis est: et glo j. cor. xv
riose portate. Onus enim eius leue. Estore non ignomi
niosum offendiculum: sed gloriosum vehiculum: quale
fecit sibi rex Salomon. Miro autem modo ita virtutum
distinguit varietatem: vt in primo loco elationis vanita j. cor. iiij
tem excludat. Quid enim habes quod non accepisti? Si
autem accepisti: quid gloriaris quasi non acceperis? Si
ferculum es: non tu re: sed ipse te fecit. ſFerculum enim si
bi fecit rex Salomon de lignis libani. Et ligna ipsa quis
fecit: nonne ipse? Ipse plantauit cedros libani. Nō si ce
drus es alta libani: noli tamen altum sapere: sed time: ne
forte inde euellaris propter elationem: vbi plantatus es
per electionem. Non enim tu re: sed ipse elegit te in opus
ministerij: ipse ministerij officium quasi ministrandi com
fert gratiam: id est facultatem et dignitatem. Agnosce a
quo plantatus es: et non tibi veniat radix superbie: vt nō
moueat te manus tentatoris. Non ascendat vt succidat
te securis inimici: cuius ne nouacula quidem super caput
sanctorum ascendit. ſFerculum dei ille sibi ꝓcipere ge Ezechi.
stit: ꝛ in vsus suos deli bano ligna succidere. Denicq̄ apud xxviij.
Ezechielem gloriatur et dicit. In cathedra dei sedi. Vi
de ergo ne per elationem de cathedra iustitie: efficiaris
cathedra pestilentie: et ferculum scandali: et per te vel exs
empla vel sermo malus ad multorum perniciem vt can
cer serpat. ¶ Esto ferculum dei: vt eius in te imaginem Ibi.
portes: et odorē noticie sue per te manifestet. Tale Paus
lus ferculum erat: de quo dominus ipse profitetur. Vas Actu. ix.
electionis est mihi iste: vt portet nomen meum. Ipse qui
elegit: ipse ferculum fecit. ſFerculum sibi fecit rex Salomon
de lignis libani. Ligna hec ligna cedrina sunt: et natura
sui et nomine loci nescio quid magnum commendāt. Li
banus cando: ez sonat: cuius ligna nulli obnoxia sunt cor
ruptioni: et sicut substantie sue nō admittunt putredinē;
ita suauissimum spirant odorem. Bene libanus paulus/ ij. Tim. i
qui seruiebat domino (vt ipse dicit) in conscientia pura.
Quid enim pura candidius conscientia? Quid imputri
bilius illo/ quē nullo ponit aduersitas separare a charita
te dei? Momentanee virtutes/ et q̄ ad horā subsistunt: mihi
non videntur tā ligna q̄ olera que cito decidūt. At in Pau ij. Tim. iij
lo quēdam erat indefesse charitatis imputribilitas: Ideo
bonū certamē certauit: cursum cōsummauit: de cetero ex
pectās coronā iusticie: coronā de manipulis: cuius tā qua
fi de vicino arraxit odorē. Denicq̄ et ipse bonū exhalauit
odorē: odorē vite ad vitā: odorē noticie dei. Bonus odor
fama bona. bonꝰ odor/ scientia bona. Illa alijs bene olet
ista sibi. Hec em̄ gloria sctōrū/ estimoniū cōscientie. ſFuture ij. Cor. v
em̄ brimdinis fructꝰ tā nobis in bonitate vite ceperit oles
re. Et bene imputribilitati bonꝰ odor adiungit. Nō ecōtra
rio putredo foetōrē emittit. Qui em̄ seminat i carne: de car
ne metet corruptionē. de corruptione tristē odorē: sicut de
integritate suauē. Et bene de integritate inducta est men
tio: q̄ virginalis cādor: expressius videat libani lignis. Nā
et bonū virginalis conuersatio vaporat odorem: et eius est
perpetuus vsus. Sine em̄ coniugij seruitus euacuabitur;
sine desolatio viduarum cessabit: virginalis vero integri
tatis libertas: et gra non excidet vnq̄: quia qui nō nubūt; Mat. xxij

A Eccli. xviij.

nec nubūtur: iā sunt quasi angeli in celo. ¶ Denicq̄ ꝛ liba
no in scriptura legit cōparata virginitas. Ego (inq̄t) qua
si libanus nō incisus exaporaui: ꝛ sicut balsamū nō mixtū
odor meus. Merito libanus vēter immaculatus: venter
impollutus: vēter intactus: venter nō incisus. Nō incisus
est/ cui⁹ manet integritas: cuius nō sunt resignata claustra
pudoris. Propter mūdiciā libanus: ꝓpter integritatē nō
incisus. Merito em̄ nō incisa: q̄ nō est diuisa. His audire
incisam. Mulier nupta cogitat q̄ mūdi sunt: quō placeat Eccl. xvij
viro/ ꝛ diuisa est: vnicq̄ in deū ꝛ virū diuisa: ꝛ forte nō equa
liter diuisa: ſz in virū ꝓpensior. Mulier aūt innupta ꝛ vir Idem
go nō cogitat nisi que dñi sunt: quomō placeat deo. Mus
si libanus nō incisus exaporauit habitationē meam. Ma
tris dñi spāliter hec verba videntur. Illa vere libanus: ꝛ li
banus nō incisus. Illa vobis exaporauit sacre virgines
habitationē suā: habitationem celestē: habitationē angeli
cā: q̄n virginalis cōuersationis exēpla in vos trāsfudit: et
ꝓpenū pudoris inspirauit amorē: et satis expressit habita
tionis sue gratiā: quā ex aporare se dicit. Quid em̄ habita
tione virginea vapoꝛi similius. Nihil habet hec conuersa
tio carneū nihil mundanū: sed totū celeste. Sup mundā
nū totū: spūale totū. Et ideo simile vaporis: sed quali vapo
ri. Et tanq̄ balsamū (inquit) nō mixtū odor meus. Tanq̄
balsamū nō mixtum: nō corruptū: tanq̄ balsamū nō adul
teratū. Est mixtura q̄ balsamū simulat et mētit: ꝛ est mixtu
ra que si nō habet balsami similitudinē: bonū tamē contri
stat odorē. Est ergo (vt sic dicā) balsamū verū et solū: ꝛ est
balsamū est verū nō solū: et est balsamū nec verū nec so
lū. Primū in pfectis est: hoc vltimū in deceptis: medius in
illis qui est nulla illudūtur fallacia: aliqua tñ virtutis gra
tia destituunt. Merito itaq̄ illa que sola gra plena erat:
quasi balsamū nō mixti odoris sui dicit. ¶ Cōsi tu virs
ginitatē oles: si exationū instātiam: si iciuniorū abstinētā:
bene oles: ꝛ balsamū oles. Si vero impatiēte adhuc mo
bo laboras: si vaniloquium: si leuitas cōsilioꝝ: si ardor: ex
plēde ꝓprie volūtatis: si tristicia: si tedium: si horū aliquod
vnū in te noūtur: amixtus est tā odor tuus: ꝛ nō purū balsa
mū spiras. Modica em̄ stilla admixtionis peregrine/ to
tā balsami massam contristat. Bene quidē cū illo agitur:
qui si quid triste fortuito ꝛ velut subito redoler: statim abo Ibi. iij.
let. Nam in multis offendimus oēs: dixit apostolus. Et subito
quidē lapsu: ſz statim correcto nullus est odor: estimādus;
magis vero in eo in quo quis est sedulus vitio. Periculo/ Ibi. iij. b
sa et pessima mixtura cuiuslibet est: quando vitium quodli
bet virtutis mētitur speciē. Et angelus sathane in angelū
lucis se trāsfigurat: ꝛ quasi venenū facit balsamū spirare.
Unguētarius est sathanas: nolite ab illo oleū emere. Non Deu. xxij.
em̄ tā cōfecto: est ꝑ corruptos vnguenti. Denicq̄ (sicut scri
ptū est) feruescere facit quasi ollā mare: et ponit sicut cum
unguēta ebullīt. Moys in hac olla. Olla hāc succensam
vidit Hieremias: et faciem eius a facie aquilonis. Qualis
unguētorū artifex: qui de mortis olla/ vite vapores exire
simulat. Qualis artifex qui olle succense faciē quasi ab au
stro feruore facit: per quā potius ab aquilone mala exarde
scūt in terra. Aut filiꝰ ꝓphete est/ aut certe ꝓphera: q̄ mor
tē in olla deprehēdit: et vapores eius ab aquilone venire.
Sulphuris sunt vapores/ quos olla carnis tue succensa
euomit: et ni in his balsami tibi videris odorem sentire.
E ¶ Si per te nescis balsamū verū a mixto discernere: veni
ad ꝓpheras: veni ad filios prophetarū apōs: qui te mixtu
rarū differētias doceāt qua i olla mors sit. Talis Paulus
qui dicere ausus est. Nō ignoramus astutias eius. Si nō suf
ficit manus tua vt purū habeas balsamū: sancti te doce
ant quomodo misceas. Attulit nicodemꝰ mixturā myrrhe
et aloes quasi libras centū: et marie emerūt unguēta. Sed
Maria dñi mater unguenta nō tantū cōparat q̄ spirat: q̄
unctū oleo lericie ipm parturiuit xp̄m. Tanq̄ balsamum
(inquit) nō mixtū odor meus. Si mixture rōnes ignoras:
veni ad doctores ecclesie: ad eos qui colūne quedaz sunt/
et firmamentū veritatis/ ꝛ columne argentee in dñi fercu

lo/ et sacri dispensatores eloquij: ab his discē quō cogiteꝭ
que dñi sunt: et quomō solicita sis ꝓ xp̄o vt sibi placeas.
Tunc et tu colūnas habebis in rea argenteas: si vrinsq̄ re
stamēti fueris suffulta sciēcia. Ideo ꝛ hic post libani ligna/
colūnas subtexit argēteas sermo diuinus: vt habeas inys
steriū fidei in conscientia pura. Mysteriū fidei/ quā sacrus
tibi pscribit eloquiū. eloquium argēteum/ est/ vt euangelij
cis et apostolicis subnixa ꝓceptis illa mediteris: illa scrip
tures et conferas in corde tuo: nec patiaris inerti situ cohes
rere ꝛ oblectari: ꝛ oblectationis crugine denigrari diuini
verbi argentū. Sed nō possumus nūc in sermonē hodier
nū has illere re colūnas. Huc em̄ tractatū libani ꝓcecu
pauerūt ligna: et in eoꝛ odore lōgius q̄ putabā nosster ser
mo excurrit suauitate illecuus materie. Tibi dīe hunc com
mendo libanū. libanum egregium: hunc chorū virgineū:
sacrum certum seminarum. Tu custodi vt non succidatur:
vt non incidatur: sed sua illi seruetur integritas: seruetur
castitatis candor: quia libanus candorem sonat: seruetur
puritas mentis: vt sancte sint et corpore et spiritu. Custos Jacb. xj.
di libanū huc: cuius ligna in ferculi tui dedicasti materiā.
Procul ab illo sit ꝓphetica cōminatio. Aperi libane pos Ro. xiij
tas tuas: comedet ignis cedros tuas. Porte tue claudan Act. xv.
tur: aliꝭ: foli aperiamur tibi. Tu illi clauis fis ꝛ claustrus;
tu signa et resigna: vt nec signaculū nec clauē pter te, reci
piat christe iesu: qui deus es benedictus in secula seculoꝝ
rum. Amen. ¶ Sermo. xviij. D

Ignis libani incor

ruptio carnis: et mūdicie vobis est cando: Ro. xiij
rem̄ esus. Bona quidem est castitas: sed qđ Act. xv.
non fit ex fide: peccatum est. ſFide (dicit scri
ptura) purificans corda eoꝝ. Non em̄ sola carnis primitia
castitas celeſtur: cordis multo magis est estimāda puritas. Job. xv.
Jam vos (inquit iesus) mundi estis ꝓpter sermonē quē
locutus sum vobis. Bonus fidei sermo qui mūdat: ꝛ ideo
in hoc ferculi cultu/ post ligna libani/ colūnas ꝓducit ar ps. xj.
gēteas: et virginalis mentē mundicie/ ad sacri ꝓpositi me
ditationem eloquij. eloquij castis: eloquij quod argēto era
minato confertur. Bone sunt in pectore virginum ercte
colūne: si sacre fuerint scripture suffulte/ et cognitione fi
deli/ et recognitione frequenti. Bonus libanus eo/ si mū
dum cor habeas: mundā a cogitatione feda/ ꝛ a cogitatio
ne infideli. Magna fedit as spiritus fidei corrupteli. Cō
fama fuerit in te firma forma fidei citiam vnam habes colū
nā. Noli tamen esse hac contēta: adiunge et alteram: medita
re in lege domini die ac nocte. Infidelitatem et fornicatio
nem pura: si mens tua vel modicū a fidei recogitatione de
cliner. Bone colūne sunt/ diuine noticia ꝛ memoria legis:
recta credulitas et recordatio fidei. Columna es si fueris pū. xxviij
in fide firma. Argentea/ si diuini fueris vsu instructa ser
monis. Rectum est (inquit) verbum domini: et opa opera
eius in fide. Bone columne fides et verbū fidei: verbum
hoc ꝓpe sit in corde tuo nam in ore ꝓpe est: ꝓpe sit: ꝛ pū. xxviij
perpenium ibi sit. Et ab omni re cordis sermo erumpit.
Septies in die (inquit ꝓphera) laudem dixit tibi. Hos
facre virgines dicite semper. Septies quidem dicite Lu Ephe. v.
dem ꝓpter horas solennes: semper autem cantantes et
psallentes in cordibus vestris. Argētee sint lingue vestre.
Argentee sunt: si de sacra christum pagina sonant. Non
mittatur massa plumbea in os vestrum. Plumbeum os Zach. v.
est quod nil subtile loquitur: nil acutum: nil de superniis;
sed totum remissum est: totum hebes: totum de imis for mat. xxv
tasse et de iniquis. Nam iniquitas seder in talento plum
bi. Homo ille euangelicus peregre profecturus non talia
seruis suis talenta distribuit. Nolite de talibus negociari
talētis: in thesauris vestris huiōi non inueniantur. Pau Eph. iiij
lo dicenti intendite. Omnis sermo malus ex ore vestro
non ꝓcedat: sed qui bonus est ad edificationē fidei. ſFerreū os est/
edificationē (inquit) nō ad euerſionē fidei. ſFerreū os est/
quod fidem euertit: nō sanctam subruit conuersationem:

instrumentū est belli: seminariū liteꝛ: qꝫ murmur ⁊ amaritudinem sonat. Bestia talis in daniele describit. Dēres ⁊ vngues ferreos habens/ comedens ⁊ cōminuens oīa. Nulla inter oīuculas: immo inter amicas dñi bestia talis reperiat. In hoc grege virgineo nulla virulēta: nulla violenta sit: nullus in hoc paradiso serpēris filibulus soneꝛ: virgineū os virulēta ỽba nō decent. Quid: ꝓtauis polluta verbis in osculū sponsi labia poꝛrigis. Laudo: ipse lucis eterne: ⁊ nihil in quinatū arrinigitillū. Memento os mū celestibus osculis ⁊ oꝛaculis ꝓsecratū. Sacrilegiū pura fi qđ nō dulce: nō diuinū: nō deꝛcā pagina soneꝛ. Buccinite (inquit) in neomenia tubaꝛin insigni die solēnitatis veſtre. Qīs dies vobis solennis debereſſe: semp neomenia: semp sabbatū. Ideo os vestrū quasi tuba fit ductilis. Tuba argētea: tuba q̄ nō lites: ſz leticiā soneꝛ: ſz solēnitatē: sed cātica spūalia. ¶ Nescio quō de colūnis argenteis/ad tubas nra deflexit oꝛatio: nisi ꝙ optima colūna est in domo dñi: q̄ tale os poꝛtat. Bona colūna est/in quo fessi sustentantur. Habes in esaia: Dñs dedit mihi linguā eruditam: vt sciam cū q̄ lapsus (aks lassus) est sustētare ỽbo. Eruditā plane linguā christi iesu annūciatis pacē: prędicātis bonū. Lingua placabilis lignū vite: colūna ⁊ firmamētū veritatis. Et nūqō in hoc sponsi imaginē poꝛta: vt habeas linguā eruditā. linguā placabilē: nō erroneā: nō vagā: nō labilez ad ociosa: sed q̄ loquaꝛ iudiciū: q̄ verbū solatij ꝓferat: q̄ colūna quedā sit ⁊ firmamētū ad edificationē fidei tue vel aliene. ꝓpe sit verbū fidei in oꝛe tuo ⁊ in coꝛde tuo. Vlis colūnam audire argenteā. Lex (inquit) dei eius in coꝛde ipsius. ecce argentū: ⁊ nō supplāta bunk gressus eius: ecce colūna. Jure colūna: q̄ subuerti nō pōt. Verbo dñi celi firmati sunt (inq̄t psalmista) Nocybo cōfirmetur coꝛ vꝛginis: vt celū sit: vt sedes dei: vt reclinatoꝛiū possit aureū fieri. In argento fidei rationē ⁊ scientiā accipite: in auro intelligentie ⁊ veritatis fulgoꝛē. Reclinatoꝛiū hoc aureum sup ỽmōi colūnas imponit. Nisi cīm crediderit is nō intelligeris. ſfidei eruditio ad intelligentie puritatem gradum prestat. ſfundamento huic cōtemplationis imminuꝛ gꝛa: dum in sermone dei meditaris fideliteꝛ: ⁊ ꝑ patientiā ⁊ cōsolationem scripture/ad spem te supnā erigis: columnam te exhibes. Reclinatoꝛiū aureū tunc exurgis: cū nuda tibi sine sermonis inuolucro/raptim incipit conuſcare veritas. Sed iam pfectius oꝛdinez intuere: ⁊ puerū quēdam de libani lignis ad colūnas argenteas/⁊ aureū reclinatoꝛiū. In libano/coꝛdis mūdicia: in argento/diuine legis noticia. In auro siue sermonis ministerio/mysteria sacra manifeſte resplendent. In primo mentis oculum purgas: in ſcdo pspicis: pspicis aūt in tertio. Vel si mauis ira dici: mūdaris: specularis: cōtemplaris. Cōfessio (inquit) ⁊ pulchꝛitudo in conspectu eī⁹. In libano pulchꝛitudo: in argento confessio: in auro diuine cōspectus presentie tibi cōmendat. ¶ Quā magna est cōfessionis et pulchꝛitudinis hui⁹ gratia: q̄ in cōspectu tante maiestatis admittimur: vis alibi in psalmo audire: audi hanc distinctionem. Loꝛ (inquit) mundū crea in me deus: et spiritū rectū innoua in visceribus meis. Ne ꝓjicias me a facie tua. Vides quō abyssus abyssum invocat: quō diuersa scripture capitula sibi concinunt. Primū ad libani eundoꝛē refer. Beati cīm mūdo coꝛde: qm̄ ipsi deū videbūt. Secūdū ad argenti columnas: recum est cīm verbū domini. Tertiū ad aureū reclinatoꝛiū: vbi dñi facies sine velamento sincere videt: et in auro runilat maiestas regia: hoc est: purgatū/instructū ⁊ (vt sic dicā) prescriptū spiritū sibi postulat dari. In libano purgat: in argento instruit: in auro prestringit. Prestringuntur cīm vere in cōtemplando quelibet purgate mētis acies: ⁊ conuſcatiões intime lucis ad modicuꝫ sustinet. Vos pfectuū gradus relegentu quesperationis aspiras ad gratiā. Nihil in te fedū: nihil infidele reſideat: vt nuda tibi possit fulgurare veritas. Primo emundare: secundo exercitare: tertio imuere. Emūdare a lege carnali: exercitare in lege fidei: imuere ⁊ pspice in lege pfecte libertatis: in lege spirituali. Vbi cīm spiritus dñi: ibi libertas. In lege q̄ litere velamine caret. in qua nec erroꝛ: nec enigma locus est. Erroꝛ: vbi est seductiꝛ. Ignoꝛantia vbi est/nō ducit. Enigma vbi est: ⁊ tū ducit: non tamen pducit. Quis ibi erret. reclinatoꝛiū cīm est: ⁊ quies ⁊ voto⁹ finis. Quis ignoꝛet. Aurū cīm est: ⁊ rutilat ad lucem. Quod ibi enigma. Voto⁹ finis ⁊ serena veritas/enigmatū figuras nō recipit. Vbi nihil falsum: nihil occultatū: nihil figuratū aurū est/⁊ fulget: reclinatoꝛiū est/⁊ fouet: dulcis fomes: ſz hoꝛa fugax. Et fulgoꝛ iste fulguri cōparat. ¶ In momento fit: in ictu oculi: in nouissima tuba. Nouissima tuba est qñ nō iam in pagina: sed in ipa presentia immoteſcit: qñ qs efficit docibilis dei: qñ post apostolos ⁊ ꝓpheratū sermones nouissime in seipso dei filius patris verbū loquit. Tuba hec nescit incertū sonū dare: nō sonat nisi ad solemnitatem: nisi in neomenia et noue lucis exoꝛdio. Buccina nobis tu bone Jesu in neomenia tuba: in insigni die solēnitatis nostre. Vere insignis dies/vbi diuina maiestas se manifestat: nihil insignius: sed nil succinctius. Diem dixi/hoꝛa est. Hoꝛa vere insignis et vere solēnis. Eructa tu nobis Jesu bone eterni illius diei hoꝛas aliquas: diez illū ſtarim efficies: vbi tue lucis verbū eructies: q̄ dies es eternꝰ. ſfulgura nobis cōuſcationes tales. ſfulgur efficit/cui tu fulguras. Similem tibi reddis si quē irradiaꝛ. Similes (inquit) ei crimus cū apparuerit. Monꝛes quos tali radio tangis: nō fumigant sed fulgurāt. Aurei fiunt: tuū quiḃ aurū refulget. Caput tuum aurū optimū/reclinatoꝛiū aureum nō inuenit: ſz reddit vbi se reclinat: iam nō est illud de euangelio dicere. ſfilius hois nō habet vbi caput suuꝫ reclinet. Videꝛ ne domine Jesu quoꝛ hic habes reclinatoꝛia. Tuncq̄ se maiestatis sue caput libentius reclinat: q̄ in virginitatis aureo sinu. Respice virginea pectoꝛa hec: pectoꝛa vacantia tibi in his frequenter reclinas: ⁊ recūbis: ⁊ cubas in meridie: ⁊ aureo quodā sereno. Nō hic vulpes foueas habent: nec nidificant volucres celi. Solidius est reclinatoꝛiū hoc/q̄ vt hic subdola valeat vulpes infodere. Nullus dolositati relinquit heretice locus: vbi serena fulgurat veritas. Sublimi⁹ est/q̄ vt hucaur subdola vulpes: vel supba volucris accedere queat. Abscondita sunt hec a sapientib⁹ ⁊ prudentib⁹: ⁊ reuelata sunt paruulis: q̄ humilē sectanꝫ ascensum purpureū: ⁊ passiói⁹ christi vestigijs insistūt. Vere purpure⁹ ascensus: quē christi figuꝛauit cruoꝛe: ⁊ passiói⁹ ei⁹ coloꝛauit fides. ¶ Sed illud attendū/quō immo q̄ cōgruo nō sibi cōcidunt colūne argentee ⁊ ascēsus purpure⁹. In illis sapis fideliteꝛ: in isto sentis humiliteꝛ. In illis meditatio: in isto imitatio. Nō cīm in sinone cīm est regnū deī: ſz in vnte. Quid tu illic dices: q̄ humiliationē seruituꝫ putas. Seruilis nō est: quā regalis nobilitat purpura. Ornamentū est ereīm purpura regiū. Nos si tu vel dedignaris/vel hoꝛres gradus: respice ꝙ pupurei sunt. Humilitas suscepta pro christo/regiam preferꝛ dignitatē. Tu vo spōsa christi cādido preme pede gradus purpureos. Nobilis est semita/ quā dilect⁹ tuus pꝛio: incessit: q̄ pulchꝛi sunt etem gradus purpurei quos pede sacro christus pꝛio: quoꝛdaꝫ iugi teno: e: sine mente excedamus deo: sine sob: ij simus/vt ger nos charitas christi. Vos vere: sicut arbitroꝛ: vt ger charitas christi. In quid vos vt ger In seipsam. Alioꝛ alia sunt officia: vestrū speciale munus est amoꝛ. Imo: vobis sui puocaꝛo: est amoꝛ: ⁊ dulcem agit in patientia tyrannidem. Amo: seipm in puecrus semp vt gerveꝛiotes. ¶ Emulamini filie hierusalem charismata melioꝛa: ama gis aūt vt ametis. Emulatio vos hec semper amplius vꝛgeat. Mandatū hoc vobis semp fiet nouū. Et nouum est: nisi in vestro dulcis iesus veteꝛ auerit affectu. Vtinā semp in vobis illerecens fit: nec moꝛa tpis aliquid imminuat gratie. Utiq̄ recens in vobis vester iesus est. Ipse semp recens: sed nō de⁹ alienus. Vere recens in quez semp anꝛio inhiaris amoꝛe. Deniq̄ id solū habeꝛis in vobis: vt vobis semp amplius placeat. Quantū placet q̄ satis placere nō pōt. Nulla magis vos rōne placere potestis quaꝛis a gloꝛia christi: si alia te nobilitari presumas. Nec tibi purpura sufficiat ad fastum. sufficiat ad ascensum: sufficiat ad gloꝛiā: vt non gloꝛieris nisi in cruce dñi nri Jesu christi. Ascensus te purpureus/reclinatoꝛiū pducet ad aureum. Quoniā humilib⁹ et quietis cōtemplationis debet gratia: a sapientib⁹ aūt et prudentib⁹ abscondit reuelanda paruulis. Purpura hec magnū quoddam est pignus amoꝛis: quem tibi dilectus exhibuit. Vere magnū pigꝰ amoꝛis moꝛtis passio. Maioꝛem hac dilectionem nemo habet/q̄ vt animā suā ponat quis pro amicis suis. Tale prestitit. tale pignus repostulat passio tua: humiliatio tua Quid pro te prulit in memoꝛia tibi reducat: ⁊ quātū adamauit: p qua se tantum humiliauit: Ama ergo tu illū: qui primus ⁊ plus dilexit. Nō erigūt hec ipa vt sanguine effundas. Effunde aīam tuā: effunde sicut aquā coꝛ tuū. Nā etsi tradideris coꝛpus tuū ita vt ardeat/charitatē nō habeas quid tibi pderit. Deniq̄ ⁊ vltimo loco/quasi finalis ostenꝛ clausula gratiarū/ponit charitas: ⁊ media velut oꝛnamēto quodam charitate/cōstrata dicunt pꝛopter filias hierusalem. ¶ Sermo. xix.

A Quum aliquid vultis audire: sed ego nouū quid nō habeo: nisi vt vos inuicem amoꝛ. Mandatū hoc nouum do vobis: in ihil vobis notius: et nihil est nouius. Nō estis in isto rudes/⁊ inexercitate negocio. Vestrū hoc ꝓpꝛium officiū est. In amoꝛis cīm precipue munus estis dedicare. Deniq̄ ⁊ ꝓpter vos fercula Salomonis media charitate cōstrata dicunt. Media (inq̄t) charitate cōstrauit ꝓpter filias hierusalem. Quodā quasi primi legio hic sermo vobis delegauit vsum amoꝛis. Emulamini filie hierusalem charismata melioꝛa: magis aūt vt ametis. Amoꝛ omni supeminet gratie: ⁊ in ỽmōi descriptione ferculi charitas reliquarū quasi oꝛnamentum ⁊ clausula supponitur gratiarū. Plures in hoc ferculo enumerātur gratie: ſz charitate cumulant oēs. Charitas cumulus est: charitas fundamentum. In charitate (inquit) radicati et fundati. Illa in primis: illa in vltimis: illa in intimis: illa inchoat: illa cōsummat: illa cōmunicat charismata⁹ ceteris: ideo in medio collocat quasi oꝛnamentū quoddā cōmune: ⁊ totius clausula ferculi. Et colo: purpureus/⁊ auri fulgoꝛ: obscurio: esset: si nō charitate vestiret. Quanta eius est gratia: que ipm cōtemplationis aurum exoꝛnat. Ipsa media est: ⁊ reliquarū quasi medulla gratiarū. Nulla tam est intima virtus: nulla sic animos penetrat ⁊ pfundit: ⁊ arcanos coꝛdis impleꝛ recessus. Ipsis animi medullis amoꝛ: imbibit: et secretis influit venis. Media (inq̄t) charitate. Bene media/q̄ sic intima est. Plenitudo legis est charitas: ideo lex vacuat si fuerit destituta charitate. Vitalis quedā vena legis est: ⁊ reliquarū charitas virtutum. Cetere quasi in partem se contrahunt: illa omni cōis est gradui: siue mente excedas: siue sobrius fias: vbiq̄ charitatis ⁊ necessarius et iocundus est vsus. Reliquarū officia variant gratiarū: et vicib⁹ alter vanꝫ: charitatis contra manet iura/quodaꝫ iugi teno: e: sine mente excedamus deo: siue sob: ij simus/vt ger nos charitas christi. Vos vere: sicut arbitroꝛ: vt ger charitas christi. In quid vos vꝛget In seipsam. Alioꝛ alia sunt officia: vestrū speciale munus est amoꝛ. Imo: vobis sui puocaro: est amoꝛ: ⁊ dulcem agit in patientia tyrannidem. Amo: seipm in puecrus semp vt gerveꝛiotes. ¶ Emulamini filie hierusalem charismata melioꝛa: ama gis aūt vt ametis. Emulatio vos hec semper amplius vꝛgeat. Mandatū hoc vobis semp fiet nouū. Et nouum est: nisi in vestro dulcis iesus veteꝛ auerit affectu. Vtinā semp in vobis illerecens fit: nec moꝛa tpis aliquid imminuat gratie. Utiq̄ recens in vobis vester iesus est. Ipse semp recens: sed nō de⁹ alienus. Vere recens in quez semp anꝛio inhiaris amoꝛe. Deniq̄ id solū habeꝛis in vobis: vt vobis semp amplius placeat. Quantū placet q̄ satis placere nō pōt. Nulla magis vos rōne placere potestis q̄ si vobis placeat ipse. Animū vult: aliud nō querit. Sol⁹ sufficit: si tū totus impendit: Satis est pro viribꝰ tuis sed parū est ꝙ ei⁹ meritis. Si te tibi cōferas ⁊ tua metiaris ex regula: sufficit. Sed si de te/nil tibi pcarus relinquit. Si aūt ex ipsius te regula metiaris: ⁊ velut in libꝛa colloces: q̄d tu momēti aduersus illū trenebis. Si infra vires tuas amoꝛ se cohibet: et cōtrahit: iniquus est. ⁊ si iuxta vires tuas: exiguus. Quid ergo. supra vires cassō te extendes conatu. Quidni. amoꝛ: nō capit de impossibilitate remediū. Nulla satis magna sunt amoꝛis officia: vbi tū ipse nō in repuit amoꝛ. Quō erit in suo parcus: qui in alieno fidelis exſtit. Quō erit in officijs ꝓpꝛijs/in seipo parcus. Amo: seipo nihil impēdit libēti⁹: nihil vberius pōt. Que maio: vberꝛas/q̄ vbi nihil deceꝛpit. Amoꝛ exeſtuat: seipm nō capit: supfluit sibi: immēsitarē emulat dum merā nescit affectui ponere. Dicū est qđ stare nescit: nisi cū vasculū desijt: nisi ꝙ nec tunc nouit cōpesci. Multi ꝓfeꝛtamo: insigne: qđ nativitatis sue feruoꝛe quodā: ⁊ velut etatis lasciuia exercēscit ⁊ supfluit/capi nesciens: ⁊ nouo semp experiescit ⁊ fermentantur affectu. Amoꝛ in firmitatē nō cauſat: sed magis accusat. ¶ Amoꝛ: nihil satis est: nihil min⁹ seipso. Amoꝛ: seipso satiari nō pōt: ⁊ tū nisi seipo pasci nō potest: ipe sibi dulce satis est pabulum. Amoꝛ: nil magis vult ꝙ amare. Que dabit hō cōmutationē pro amoꝛe: quā dabit vel quā accipiet. Nihil gratius amoꝛe impendit: nihil dulcius sentitur. Amoꝛ: ⁊ dulciter optat: ⁊ dulciter vrit: dulciter delitiatur ⁊ dulciter doleꝛ. Vere dulcis amoꝛ: ⁊ solus dulcis amoꝛ: ⁊ oīs dulcis amoꝛ: sed nō est amoꝛ: ad amoꝛē christi. Sup oēm pulchꝛitudinē ⁊ pulchꝛitudo est. sup oēz pulchꝛitudinem (inq̄t) dilexi sapientiā. Quō nō decoꝛus: qui candoꝛ est lucis eterne. ſfrater mi ionatha ꝙ amabilis es et decoꝛus valde. Volebā iesum dicere: sed de consuetudine Jonathe ꝓduxi vocabulū: ⁊ nō gratus erroꝛ: ⁊ q̄ gratia exꝓssit. Erroꝛ: in noie: sed in re nō is huiꝰ est seruata ꝓpietas. Jonathas colūbe est donū/illū significans q̄ spualis gꝛe est plenus: puerū qui datus est nobis: siue ionatham siue iesum dicas: Jesum intelligo. ꝙ amabilis es frater mi Jonatha ⁊ decoꝛus valde. Presumptionē putaris ꝙ fratrem eū dico: verba hec nō mea temeritatem: sed ei⁹ charitatē sonant. Presumptio fuerit: si nō ipse Jesus mihi indulserit ausum. Deniq̄ ⁊ ipse cognationis huius ⁊ affinis sit habitū: ⁊ exhibuit affectū: ⁊ iuxta apm. Nō cōfundit nos fratres vocare. Si nō cōfundit: cur nō ⁊ tu confidenter dicas/ſfrater mi ionatha. Aut si domestico magis vis vti vocabulo: frater mi Jesu amabilis es et decoꝛus valde. Amabilis es sup amoꝛem mulieꝛū. Amoꝛ ⁊ vehementi affectu vestra sancte mulieres in christū inardescunt vota: sed ipse multo magis est amabilis ꝙ amatur a vobis. Emulamini ergo charismata melioꝛa: magis aūt vt ametis. ¶ Enumeꝛat ligna libani: colūnas argenteas: reclinatoꝛiū aureū: ascensum purpureū: ad vltimū charitate cumulans oīa. Quidni. Adhuc (inquit Paulus) excellentioꝛem vobis viā demonstro. Bone sunt etem columne: ⁊ sacri magna quidē est eloquij gꝛa. Sed si linguis hoīm loquar ⁊ angeloꝛ: charitatē aūt nō habeā: factus sum vt cymbalus tinniens/vocis inanem dans sonitū sine sensu charitatis. Reclinatoꝛij aurei ingēs est gloꝛia: ꝓ quod tibi mysterioꝛ arcana signant. Sed quid. Si nouerim mysteria omnia ⁊ oēm sciēti⁹: charitatem aūt non habuero nihil sum. Per gradus ascendis purpureos: ⁊ passionis christi te gaudes habere insignia. Sed si tradidero coꝛpus meū ita vt ardeam: charitatem autem non habuero: nihil mihi pꝛodest (inquit apsus) Charitas nō inflatur: non est ambitiosa: nō querit q̄ sua sunt: medio gaudet: ⁊ quasi in cōmuni sua bona pꝛostituit. Media cīm charitate cōstrauit. Nō inflatur (inquit) nō est ambitiosa. Nō cīm charitas bonū singulare aut si habet/amat: aut si non habet/optat: nō vult alijs pꝛecellere: sed nec ipsum magis habere bonum. Multi meritoꝛū suoꝛum infirma cognoscunt. Jdeoq̄ de se magnū nihil sentientes: nō inflantur illi: sed

Universidad de Deusto
Biblioteca

fo:te ambiunt. Unde inflentur/nō habēt:sed inflate satis
optant vt habeant. ℙ:uari ſ hi amant excellentiā:dum
aut cōcupiſcunt vt ſint:aut cōtabeſcūt ꝙ eſſe nō poſſint. Cha
ritas vō cum ĩuidia cōtabeſcente iter nō habet: nō que
rit qđ ſummeſt:et quō poterit quod ſuū nō eſt/decerpere.
Quid tu ĩuidia alienū vis cō:rumpere bonū. Nūquid
adiicies quod ab alieno decerpis,ita fo:tiſſ:sed ſi co:pora
lis aliquid pecunie ſubtrahas. ¶ Nō ergo in claustrali
bus rapacitatis huius vitiū vere o:. Eſt ſubtilius quod
dam rapacitatis inuide genus. Quidem. Rapacitarē nō
putas:ſi pecunie parcis:famam decerpis. Nō cōcupiſcis
poſſeſſionem et laceras opinionem. Quid tibi emolumē
ti aliena diminutio cōfert:aliena ſi co:rodis bona:t quid
tibi inde acreſcit. Euidenti fo:ſitan veritate aliene virtu
tis:cōteruntur in o:e tuo dentes/ quos ad derogandum
paraueras. Nō audes co:rodere:nō tamen potes collau
dare. Jam alienū bonū verbo nō carpis. Nunquid ideo
non rapis. Quō non rapacitas/vbi euidens bonū debi
to defraudas teſtimonio:t veram alterius glo:iā:etſi mē
dacio nō co:rūpis:ſilentio tamen ſuppːemis. Vis audi
re in ſola etiā eſtimatione rapacitatem eſſe. Non rapinam
(inquit aplus) arbitratus eſt eſſe ſe equalē deo. In inui
dam animā nō pōt intrare eſtimatio bona de bonis alie
nis. Nō vult em intelligere ꝙ alius bene agat:et ſi palam
nō audet:penes ſe tm vel diſſimulat:vel attēnat alterius
merita. Ut quid iſtud/niſi ꝙ liuo: nō pːiuatā ſemp excel
lentiā cogitat:alienā obſcurat. Charitas aūt non cogitat
malū:nō gaudet ſup iniq̄tate: (t vt ſic dicā) ſup inequali
tate:cōgaudet aūt veritati. ℙ:iuarū aūt non cogitat:me
dio quōdā et cōmuni ſeratur:que ſua ſunt nō querit:ſed q̄
chriſti ieſu. Eius in oībus gloriam vel amat vel optat. Cō
munis eſt chriſtus:mediato: em eſt:t ideo eius nō ſunt q̄
media nō ſunt:ſed in partes ſe reſtringūt. Quid tu liuo:e
chriſtū vis in partes cō:rahere. Auarā vis eſſe gratiā ſpūs
cuius circa te ſolū optas beneficia reſtringi. Sine vt ex
creſcat t exuberet:t effundat ſe ſup oēm carnem ſpūs dei
et repleat o:bem terrarū. Noli cōem oībus beneficentiaz
intra co:dis tui anguſtias incarcerare. Diues eſt enim in
oēs:t tu minuere tentas affluentiā gratie:t ĩmenſitatē
redigere ad minurias. Emuli co:dis auaras dedignatur
chriſtus anguſtias. Neſcit emulatione tua ei⁹ bonitas de
tineri. ℙ:oſtua eſt: nō tibi ſoli: ſed vicinis etiā ſe vaſis ei⁹
oleū ĩfundit. ¶ Fac vt illa mutuo tua ſint. Erūt aūt/ſi cōi
fueris bono letatus:alioquin t aīe tue oleū euacuas:t il
lis nihilomin⁹ tamen infundit mediato: chriſtus: et ideo
que ſua ſunt:media vult eſſe. In hoc(inquit) cognoſcent
oēs q: mei eſtis diſcipuli/ſi dilectionē habueritis ad inui
cem. Videsquō charitas ſpeciale quoddā eſt inſigne di
ſcipulat⁹ chriſti:t doctrine ei⁹ ſingulare indiciū. Jdeo hic
in vltimo loco quaſi ornat⁹ quidā aliarū inducit gratiaꝝ.
Media(inquit) charitate cōſtrauit. O q̄ molle eſt ſtratū
charitatis. ℙ:oximi charitas lituore: charitas chriſti rimo
re carer. Nihil habet penale hec charitas: timo: penā ha
bet:ideo nō eſt in charitate timo::ſz pfecta charitas fo:as
mittit timo:em. Quid em̄:timebit charitas vereres offen
las:ſed charitas operit multitudinem pecō:. Jnfirmitas
ꝑpte cōſcientie timebit ne decidat: ſed fo:tis eſt vt mo:z
dilectio. Unūq̄ metū charitas fo:as mittit:ſed nec perfe
cta charitas tales pːo chriſto timebit moleſtias. Sed ne
quidē eterne ſi fuerint:defatigari t euaneſcere poterit cō
ſummata dilectio. Nō poteſt ſemel hauſta cognitione tan
te nō delectari dulcedinis. Nō ideo amat charitas ne pe
rear:ſed mauult fo:tis penaliter in eternum perire: q̄ vſu
amo:is eterne ſi pːiuari. Si em̄ dederit homo oēm ſubam
pːo charitate:quaſi nihil deſpiciet ei. Vere hoc molle ſtra
tum:in quo eriā inter iniurias tam ſuauiter/q̄ ſcrē quieſci
tur. Da mihi ieſu bone/vt ſup ſtratū hoc meno: ſim tui:
et mediter in re in matutinis. Dulcis plane memoːia:quā
amo: inducit.grata meditatio:quā ſuggerit charitas. Ni
hil em̄ eſt qđ nō iam dulciter t grate de chriſto cogitetur.

Amo: pːimi cōpaſſionē habet:t quēdā nimis ſuauem gu
ſtum:dum gemēti⁹ nouit cōdolere. Chriſtus in quo con
doleas:et ſi crucifixus eſt ex infirmitate:ſi viuit ex vːute
dei:nō cōdolendi:ſed cōgaudendi in ſe vobis vndiq̄ me
ritū pːeſtat. Totus deſiderabilis/t cōcupiſcentia totus t
quaſi charitate cōſtratus. ¶ Quid em̄ videbis in chriſto
qđ non ei⁹ nobis t charitatē exhibeat t noſtrā exigat. To
tus nobis eſt charitatis illeceba:incitamentum amo:is. 15
Nullū in ſe meticuloſo relinq̄t locū affectui: totus amari
vult:q̄ totus merek amari. Noli ẏgo ad to:mēta reſpicere
cui tanta ꝑpoſita ſunt oblectamēta in ſpōſo. Vcioſus de
bet eſſe timo:: vbi tot inſignia reluc̄t amo:is. Dedignat
charitas timo:is cōmertiū/cogi neſciēs q̄ nequit cōpelci.
Jdeo charitas perfecta fo:as mittit timo:em/velut inutiſ
lem et ſuperuacuum:ſed non timo:em illū/ qui caſtus p
manet in ſeculū ſeculi. Eſt em̄ timo: qđ fo:as mittit cha
ritas:t eſt timo: qđ mittit veritas:t eſt timo: qđ intro
mittit t charitas t veritas. ℙrimꝰ cautus:ſcōs caſtus:ſed
nō ꝓmanens in ſeculū ſeculi:terri⁹ t caſtus t ꝓmanens. ℙri
mus verek penā:ſcōs offenſaz:terri⁹ totus libera quedā et
ſecura reuerētia eſt. Et pːimꝰ quidē timet offenſaz:ſed pro
pter penā:ſcōs offenſam/ſz ꝓpter ipſam. Et quidē iniuria
quedā iuſticie eſt:ſi metu penarū in gratiaz veniat. Satis
ipſa p ſe meriti obtiner:vt hoim in ſe ſtudia pːouocet:t con
ciliet affect⁹. Nūc ergo timo:em charitas pfecta excludit.
Quō em̄ pfecta charitas:que timo:is ſtimulo indiget ad
cultū iuſticie. ℙfecta dilectio mentē in ſolido poſſidet:
oīa ſoli ſibi iuſticie munera deputari volens. Frigidus ti
mo: eſt t pigre incedit:ſatis habēs tantū impune euade
re. Amo: faſtidiū neſcit:feruidus eſt/t in anteriora extēn
tus:anctus contractio:: neceſſitate tm̄ iuſticie ſubit officia
Amo: pfect⁹ ſoli qđ agit/debet iuſticie:nihil in ea iuris re
linquens timo:i. Quidni. An nō ſatis in ſe obtiner meriti
ad oīme bonū opus iuſticia. Chriſtus em̄ nobis factus eſt 16
iuſticia. ¶ Quid ergo chriſt⁹ nō ſatis in ſe habet donis ad
placendū. Alieno ergo t ipe vt placeat indiget adiumēto
Si nō ei⁹ obtentu ſolius obrēperak ipſi:quō erit eius pfec
ta dilectio. Diligā te bone Jeſu:diligā te virtus mea:quē
poſſum gratis diligere:nec poſſum tamen ſatis dilige
re. Dirigank in te ex integro ſtudia mea:n ecalieno dedu
cantur t diſtrahank affectu. At q̄ exigua ſunt:eriā cū intre
gra ſunt in te ſtudia noſtra. quō ergo diminuā/qđ cū inte
grum eſt/tam exile eſt. Totus in te deus bone ex deſiderio
ferar. Trahe me tu in teipm:vt nullo indigeā timo:is im
pulſu:ſed pfecta charitas vſum eius excludat. Quid igit
nō ſunt metuenda eterna ſupplicia. Metuēda plane ſunt
et cauenda. Nemo em̄ vnq̄ carnem ſuā odio habuit: ſz ve
hementio: chriſti dilectio/notu timo:is non eget in affe Epb.v.
ctum iuſticie. Amo: iſte nihil tam vereːur/ quantū offen
ſam:ſed ꝓpter offenſom:nō pːopter penā. Atriſtud quidē:
q̄diu in incerto humane res fluctuant:t nō eſt tuta laus
hoīs in vita ipſius. At cū ad veritatem poſt vitā fuerit in
troducens: hmiſmodi de reliquo metus ceſſabit:timo:i
tertio faciens locum/qui pːio:ibus quidem ſuccedat:ſed
nulli cedat:pmanet enim in ſeculū ſeculi. ℙrimus ergo ti
mo: metuit/ne temeritatis offenſaz luat. Secūdus ne in
firmitate offendat. Tertius quod metuat nō habz. Quid
enim metuat completa felicitas/t conſummata charitas
Timo: hic de plantario oːitur charitatis. Non audeo di
cere q̄ charitas eſt: nec tamen audeo negare. Quid enim
niſi amo: eſſe conatur: qui iam neſcit affectum timo:is.
Quomō non amo::qui iam pene timo: eſſe deſijt. Quas
nam enim ratione timo:i nil meruens: timo:ez illum tam
tutum nomine imparriːetur amo:is: niſi q̄ deus ipſe ibi
quidez amat nos: nō tamen timo:i in tanta maieſtate per
mittitur locus. Sed in omnib⁹ quomodo a charitate ti
mo:i ille ſeparabiſ. Et quid aliud eſt ibi timere/niſi nō tu
mere aduerſus dominū maieſtatis. Quid eſt timo:: ille/ni
ſi votiua ſubiectio:obediencia nō coacta:vltro impenſa re
uerentia. Quomodo timo:: qui offendere nō timet. Non

enim valet. Sed iterū quomodo non timo:: qui offendere
nō audet. Et timo:: ergo nō videk::q: nihil vel pcī vel peri
culi meruit:t timo:: manet:q: nihil audacter vel temere pː
ſumit. Quid eſt timo:: ille/niſi reuerentia humilis et debi
ti neceſſitate ĩmpēſa/neceſſitate nil paſſa. Eſt em̄ obſequē
di neceſſitas/iure cōditiōis:ſz neceſſitatē ignoːat libertas
dilectionis. Quid eſt timo:: ille/niſi temeritatis t negligē
tie magis ꝓuatio/q̄ neceſſitatis coactio. ¶ Vides quam
tū timo:: iſte appːoximat ad charitatem. ℙene illa eſt:ſed
pene nō eſt. Cauſa diſtat:par eſt affectu. Queris qua cau
ſa. Jnferioːis cōditionis reſpectu obſequēdi ad oēm nu
tū tāte maieſtati. Jncumbit tibi iuſta neceſſitas:ſz ad cau
ſam iſtā charitas nō reſpectat:diuine maieſtatis admira
tione rapik:nō contuitu infime cōditionis. Ergo rationez
quā timo:: reſpicit: charitas neſcit cauſis ꝓuentu potioːis
dus. Cauſis ergo diſtāt timo:: et amo:: obſequio t affectu
libero cognati. ℙːimus ergo timo:: meruit puniri: ſcōs
pːiuari:terrius neutrū. ℙrimū illū pfecta charitas exter
minat:ſecūdum ad tēpus tolerat:terriū ſibi indimiſe colla
terat. Nūcvos filie hierlm timoːē captate. ℙrimū cauete:
illū qđ charitas foːis mittit. Media(inq̄t) charitate cō
ſtrauit. Ubi media dicit: totū dat intelligi. Et veſtris co:
dis mediū charitas cōſternat:charitas veſtiat. Veſtis hec
eſt et oīa mentū nuptiale. Que ſi a nuptiali exigit cōiuga:
quāto magis a nupta. Sola pocupare et poſſidere vult
oēs mēt veſtre receſſus. Nolite illos degeneri t alieno cōi
care affectu. Molle q̄dē t delicatū eſt ſtratū charitat⁹ amo
leſto ne ad modicū q̄dē vult metu cōtriſtari (ꝓpter filias
inq̄r hierlm) Jure quidē. ℙar em̄ multa diligentib⁹ legē
tuā. Si q̄s de indulta dñatur(alis dān atur) gratia: quāto
magis et vos. Nā etſi cōſtat ſpūaliū bonoːū magnas eſſe
dinitias:ſed charitas ſupergreſſa eſt vniuerſas. Nō modo
ſupergreſſa:ſz etiā cōpleta. Et dulcis t diues eſt charitas.
Denicq̄ ſicut haber pſalm⁹. Jnter medios virtutū cleros:
t in ſpiritualiū cōione gratiarū ſup ſtratū dominitur chari
tatis. Charitas quaſi media oībus cōiːat: t quaſi melio:
oēs cumulat virtutes. Emulamini ergo filie hierlm cha
riſmata meliora. Magis aūt vt charitatē habeat:t abū
dātius habeatis:tote in affectū amo:is trāſite. Totus em̄
amabilis eſt dilectus noſter Jeſus chriſtus: Qui vinit et
regnat in ſecula ſeculoːū. Amen. ¶ Sermo.xx.

Vdiſtis quo inuita

re ſunt filie ſyon:ſed vnde iubenk egredi nō
dum audiſtis. Jd em̄ eſt quod non exꝑimit
littera. Unde ergo. Nunquid de ſyon. Sed
videk deus deoːum in ſyon. Nō ergo de ſyō eas vocat:qs
ad videndum deū vocat. At fo:te nō ad viſionē dei:ſz ad vi
dendum Salomonē in diademate/quo coːonauit eū ma
ter ſua. Jdeo q̄ nil obſtat: ſi filias ſyon egredi iubeat de
ſyon. Sed nūquid nō homo ille natus eſt in ſyon. Ergo ſi
de ſyon euocāt:nō tamē vocātur niſi ad ſyon:de ſyon ſu
perioːi ad inferioːem ſyon. Nec enim dignum aut conſen
taneum videːur/vt filie ſyon egrediantur de ea:pːeſertim
ad videndum ipſum:cuius habitatio in ſyō:vt qui natus
eſt in ea. Memini diſertum et eruditum quendam virum
eum ſuper hoc diſputaːet loco:diːiſſe. Male locate viden
tur/que iubentur egredi. Satis commode pːo tempoːe di
ːit:ad audientiū quod pːopoſuerat:vtilitatem deflectēs.
Mihi tamen nimis bene locate videntur:ad quas pːeſen
tis verbi hoːtatus intendiːur. Ubi queris. Jn reclinato/
rio aureo:de quo pːeceſſit ſermo heſternus. Delectabilis
ille locus eſt:t vberioːi ad leticiam:q̄ humana queat affe
ctio capere. Delectationis nimietas ſeipſam exhaurit:et
cbibit animum voluptas erundans. Uicibus alternatur
hoc gaudium:nec poteſt eſſe continuum/qđ eſt nimium.
Bone tamen vices:vbi non diſceditur a ſponſo. Non da
tur in carne commo:anti hereditate poſſidere reclinato/
riū aureum. Jdeo iubentur egredi filie ſyon. Sed quomō
dicat:ne longius abeatis, Egredimini (inquit) et videte

Ecclesiastici

regē ſalomonē in diademate quo coːonauit eū mater ſua.
Nō vult eas a chriſto diſcedere:ſiue mēte exceđāt:ſiue ſo
bːie ſtāt. Bona ſobːietas ſimplicitas fidei:quā in mētium
poſſit aſpectus ferre:t qua poſſit foueri. Felix q̄ hoc gra
du cū deſcēdit excipik:t cū aſcēdit incipit. Aſcendēt⁹ em̄
hic ſpeculationis locus pːimus occurrit. Bona em̄ ſpecu
lationis emulatio:ſz ſciēna neceſſaria eſt. Reclinatoːiū ad
illud aureū ſucCēderis et ſuccingeris:locū vere ſpeculato/
riū. Studiū pbo:ſed expecta vt cōponam tibi greſſum et
gradū ponā. Specula eſt:t ſpecula vere ſublimis:ſpecula
oīs terrene exaltatiōis ſupergreſſa nebulas. Jnaſſuetus
q̄d illuc ſalmī paras. Manibus (ſicut ſcriptū eſt) nitere: ℙːouer. xxx. Pſa. lxxxiij.
vt aſſueſcas mo:ari in ede regis Salomonis. Interim
repe:donec rapiaris. Non enim ſaltus:ſed aſcenſiones (in
quit pſ.) diſpoſuit in co:deſuo. Erit autem quando aſcē
ſio in ſaltum:magis vero in aſſumptionem conuerteːur.
Que ſunt autem iſte aſcenſiōes:niſi quedā mentis purga
tiones. Jdeo in valle lachːymarū:quoniā delicta que plo
rantur purgantur. Felix qui ſatis lauit: leuiulum co:dis
qui ſufficienter plo:auit:cuius completa eſt triſticia: cui⁹
ad co: conſolationes inſpiratio loquitur diuina:et de con
ualle plo:ationis euocat:cuius a furo:e indicis non tur
batur oculus vt videre valeat regem Salomonē trāquil
lo aſpectu in die leticie co:dis eius. Egredimini filie ſyon Cāti. iij.
et videte regem ſalomonem. Illi em̄ habenk digni hac le
ta viſione:qui ſe quadā penitentie lege cōcluſeriːt: t diſci
pline coarctauerint cuſtodia:quo: renuit anima cōſolari. ¶
¶ Uis noſſe q̄ bona ſit concluſio. Do:mus cōcluſus fons Cāti. iij.
ſignatus. Surge ꝓpera amica mea/ſpecioſa mea t veni. Canti. ij
Uides iam quō illam imitat:et amici vocat que ſeipſam
cōcludere nouit. Nō ſi concluſe eſtis: nolite egredi donec Geneſis xxviij.
chriſtus vos inuiːet. Egreſſa eſt dina/non educta,t egreſ
ſa eſt:nō vt regem Salomonem: ſed vt mulieres videret
regionis illius. Quid inuenerit vos noſtis. Vos egredi Joſh. xj.
nolite:niſi quando vos aut ſponſus: aut ſponſi inuitant Gen. viij.
ſodales. Egreſſus eſt lazarus cū illū dñs euocaːet ad vitā.
Egreſſus eſt noe de ea q̄ ipm inter huⁱ⁹ mūdi fluctus ille
ſum arca cōcluſit:ſed ingreſſus eſt cū ei reclusit oſtia dñs. Gen. xij.
Egreſſus eſt ab:aā de terra ſua:vt repːomiſſionis terram
videːet:ſed vocatus egredik. Et vos egredimini filie ſyon
inuitate ad felicioːis gratiam viſionis. Concluſus eſt et
cōcluſus miſere:qui beatam ad hanc viſionem egredi nec
nitiːur nec meːek. Sed vilis cōcluſio: egreſſio libera. Dei ij. coː. iiij
nicq̄ cū fueris (inquit) cōuerſus ad dñm:auferek velamen
(velamen ignoːātie t ignobilitatis) dñs em̄ ſpiritus eſt. Jbidem
Ubi ſpūs dñi:ibi libertas. Ubi maio: abūdantia ſpirit⁹:
vbertas vberioːi. Quod cōcluditur t inmoluitur/nemem
habet reſpirandi libertatem. Egredimini ergo filie ſyon:
vt cū paulo dicere poſſitis. Nos aūt reuelata facie gloːiā
dei ſpeculantes in eandem imaginē tranſformamur. Uiſ Jbidem
ſio dei/quodā eſt cum affectu ſemp accipiēda. Et vere effi
cax eſt t violenta viſio tua bone ieſu: que intuentiū in ſe
rapit effectus. Nōne dulcem quandā deſiderij ſui paſſus
eſt violentiā moyſes:vt tranſiːet t videːet viſionem illam Joh. xij.
magnā. Uis accipere q̄ ſit efficax. Cū exaltat⁹ fuero a ter
ra:oīa trahā ad meipſum. Quid vo cū humiliatus fueris
ad terrā:nōne omniū ad te trahis animos. Ego bone ieſu
reſurrectiōis tue nō expecto gloːiā:nec admiratiōnē mea
ſcendentis in celū reſeruo potentie: ſed ſtatim in initio
annunciationis vel natiuitatis tue voces angelice aures
meas pcellūt:et rumo: nouus ſtupefacit me:et ad ſe rapit
inſuetа lux exoːta in tenebriis. Nuda viſio:et que ſe in affe
ctus cōdignos nō tranſferit ignoːantie:t cecitati non con
numeratur. Vultis viſionem fructuoſam accipere. ¶ Ui D
derunt inſule t timuerūt et extrema terre obſtupuerūt/et Eſa. xlij.
acceſſerūt. ait Eſaias. Uideris quos virtutū fructus de ei
ſio pariat. timo:em/ſtupo:em/amo:ez. Uiderūt (inquit)
et timuerunt:obſtupuerunt et acceſſerūt. Uiderunt te ad
intelligentiam:timuerunt ad reuerentiam:obſtupuerunt
ad nouitatem;acceſſerunt per conformitatem. Uiſio com

Universidad de Deusto
Biblioteca

prehendit:timo: cōp:imit:suspēdit stupo::rapit ⁊ vnit accessio. Illi em̄ accedūt qui emulatiōe accendunt. Videtis animū timo: humiliat: stupo: quasi infatuat: amo: cōglutinat. Cassa visio est: nec cōtemplationis digna vocabulo: que talib⁹ nō est vestita affectib⁹. An illū videre diffinies: qui de mysterij cognitione nō timet: nec stupet: nec ardet: Timo: e sobrius fit anim⁹: stupo: e absq: pmis: accessu conserrus ⁊ cōsociatus. Pmōi virtutib⁹ cōtemplatiōis gratia cōstat: sed stupo: e magis ⁊ amo: e. Nā stupo: e et admiratione mēs excedit: amo: e accedit. Nec estimanda est vir tus cōtemplatiōis/tā ex materia/q̄ ex modo. Utraq; antedenda sunt ⁊ genera rerū cōtemplandarū: ⁊ gradus affectuū. Sed satis̄ infert⁹ genere ampli⁹ affici q̄ in superiore mi-
Matth. xj. nus. Visio hec absconditā est a sapientib⁹ ⁊ prudentib⁹: ⁊ reuelata est paruulis. Jdeo dicit: terrena terre obstupuerunt et acceserūt. Qđ humiles capere sufficiūt: id magis solet afficere: ⁊ quandā sui admiratione ⁊ amore impo:ta-
Job.xij. re. Cū exaltatus (inq̄t) fuero a terra: omnia trahā ad meip sum. Omnia que inde sunt bone Jesu: quandā habēt allis ciendi efficaciā: ⁊ cogitātes solicitant in affectū: sed ad oia nō possumus oēs arringere. Sublimia solis sublimibus sunt: humilia oib⁹. Que maior humilitas q̄ exaltari i cruce. Etiā de hoc air. Cū exaltatus fuero a terra: oia trahaam ad meipm. Efficax ad trahēdum humilitas ista. Quidni. Quis nō ad simplicē cogitatum huius rei stupore ⁊ extasi repleatur. Cui⁹ nō affectū fides hec exhauriat: ⁊ infatuet et reddat insufficiētem. Facilis ad cōtemplandū locus: sz fecūdus ad gratiā. Simplicitas fidei huius minus habet intelligētie: latis magnū et admirationis et amoris incitamentum habēs. Accessibilis locus: sed excessus dulcissimos pariēs. Nolite hūc contēplationis locum dedignari. Nō est difficilis ad recogitādū: et ē diues ad gloriā. Mihi
Gal. vj. (inquit paulus) absit gloriari nisi in cruce dñi nostri iesu
E xpi. Et q̄d vultis audire. ¶ Crux ipsa corona est glie: diadema regni. Deniq; in cruce triūphauit: expoliās principatus: et potestates: ⁊ mūdi pncipē eiecit foras. Gloriosa victo triūphi ipius. Egredimini filie syon: et videte regē Salomonē in diademate quo coronauit eū mater sua. Videte carnē quā humano sumpsit ex genere triumphātē in li-
Cañ. iij. gno. Et felix caro quam sibi christus nō quasi carcerē: sed quasi coronam assumpsit: q̄ fuit ornamēto: nō oneri. Nos oēs in carne quasi in domib⁹ carcerū absc̄diti sumus cō-
Roma. vij. pediti et seruiētes legi pcti. Infelix ego hō: q̄s me liberabit de corpore mortis huius. Hō̄a (inq̄t) dei p ihesu christū.
Eiusdē viij. Deus em̄ mittēs filiū suū in similitudinē carnis pcti: de pctō dānauit pctm̄ in carne. Veritas carnis in christo/pcti pondus nō sentiēs: nobis oibus de pctō victricē palmā adquirit. Bene quasi diadema accipit/corpus immaculatū: corpus triumphi: corpus honoris glorie: corpus cui⁹ cruore pcti delet chirographū: iusticie et salutis signatur conscriptio: nuptialia sunt instrumenta cōfecta. Deniq; hic dies despōsationis quādo veteres repudiās ritus: nouā ecclie sacramēta instituit: qñ in ppetui matrimonij signū/et copule nuptialis de latere ei⁹ sanguis ⁊ aq̄ mixtura pfluxit.
Epb.v. Hodie synagoge dedit libellū repudij: ⁊ a pore odiosa ad posteriorē delicrā trāsiuit. A veteri trāsiuit ad nouam: quā sibi ipse exhibuit gliosam nō habētē maculā aut rugā/aut aliq̄d hmōi. Nouitatis signum est q̄ ruga caret. Explicuit christ⁹ littere rugas: et qđ inerat nouitatis elicuit. Quid vultis vos syō ⁊ synagoge filie rugas cōtrahere: q̄s christus explicuit. Nouis superueniētib⁹/q̄d veteribus adhuc
F gloriamini. ¶ Egredimini filie syon de cauernis littere: de angusta ⁊ ignobili intelligēcia. Egredimini et videte regē salomonē in diademate/quo coronauit eū mater sua. Corona nobis est incarnatio: quā vos putaris cōtumeliā.
ps̄.lxiiij. Et videte iā quomodo benedixit corone anni benignitatis sue: quō cāpi eius repleti sunt vbertate. Videte corona: videre et copiā. Corona victorie: virtutū copiā. Unde bo
s.Joh.v. nisi quia granum frumēti cadēs in terram mortuum fuit. Deniq; hec est victoria que vincit mundum/fides nostra

Et ipsa credentium multitudo corona est et ornamentum
Esa.lxij. christo. Eris (inquit) corona glie in manu domini: ⁊ diadema regni in manu dei tui. Nunquid hoc dictum vobis
Jbidem vsurpatis: an non per vos nomē dei blasphemat. Egredimini filie syō: ⁊ videte q̄ gloriosus sit deus in sanctis suis: si forte visio hec ad emulationem vos deducat: et de solitudine vestra: ad ecclesie frequentiam transire faciat. Et si deserta fuisti: sed non vocaberis (inquit) vltra derelicta: et terra tua non vocabitur amplius desolata. Sed
Jbidem iam desistamus ad eos qui foris sunt: sermonez proferre
Ipsi potius videre delectemur/quomodo iam pinguescit speciosa deserti: quomodo credentiū corona christus
s.Thes.ij in ecclesia cingitur. Que est spes nostra et corona glorie:
Esa. xlix nonne vos ante deū. Si paulus hoc dicit quomodo non
G magis christus. Uiuo ego dicit dominus: quia his omnibus velut ornamento vestieris. ¶ Aduertisti quomodo credentium agmina ornamentum esse christi in ecclesia diffiniat. Quare non et corona sunt. Sed corona habet quandam insignem et illustrem pre ceteris ornamentis dignitatē: quia cetera eius sint corporis: ista est capitis. Et temporis ratio ad eius aliquid cōmendationē affert. Solemnibus tantum vsus eius est accōmodatus festis. Jam erectā video alacritatē vestram: iam ad vos huius verbi interpretationē deflectitis. Jam vestrum in corone
Actu.iiij prerogatiua intelligitis priuilegiū: qui puris oculis estis vite et professione astricti: et exercitio instructi: et in defessi studio et ocio festiui. Jure diadematis censentur noie: quos iā non tā pugna solicitat: q̄ triūphus letificat: quibus nō est colluctatio aduersus carnē et sanguinem: qui serpentis iā caput non obseruant: sed christi exornant. Vos estis corona christi ⁊ gaudium: ⁊ ideo sicut cepistis: sic state charissimi: sic state in dño: immo sic capite dñm. Sublimis locus est: nihil illuc vilioris afferre materie. Videte vocationem vestrā: videre quem estis in vsum assumpti. Nihil fe-
s.Lor.s. nim: nihil ligni: nihil stipularū/in domini velitis diademate
Pā. xxxvj. retere. Nihil deniq; quod ignem mereatur vel vereak. Spine complexe igne comburentur. Noli emulari in malignā
Heb. vij tib⁹ neq; zelaueris eos q̄ spineā capiti regis nō imposuere coronā. Tale diadema non honorez: sed horrorē addu-
B cit. Horret christus magis asperitatē morū: lingue stimulos: q̄ aculeos spi: arum: in his p̄sertim qui in filētij vocati sunt simplicitatē: in charitatis negocium: et ocij quietem: in humilitatis scholam: in subiectionis vorū ⁊ vinculum vnitatis. Sed non est bonum vinculum quando fibi
Sap. ij. mutuo confederantur: ⁊ in aliorum obtrectationē dexteras conferunt/iudeorū more dicentes. Tollamus iustum quia inutilis est nobis: et contrarius operibus nostris. Vos autē emulamini pacis bonū in bono semp. Deniq; species corone quoddā vnitatis p̄fert indicium. Non sola corone est estimanda materies: sed et forma pulchre in-
Acu.iiij telligentie rationes eius administrat. Ea enim est corone species/q̄ et in orbem coheret: ⁊ in altum erigit. Uis habere cohertutiam quandam communem et idipsum. Credentium (inquit) erat cor vnum et anima vna. Quis huius vnitatis finis. Propter spem vrīq̄ que proposita est in celestibus. Jam ergo habes coherentiam in vnitate: erectionez in spe. Et apostolus. Galeā (inquit) salutis assumite.
Epb.vj. Et bene de galea introducta est mētio: eo p habeat quandam cum corona vicinia. Nam vtraq; capitis est: sed altera munimentum: altera ornamentum. Jdeo nihil impedit spē ad vtrāq; referri: spe em̄ salui facti sumus. ¶ Jsta
Ro. viij nūc de forma perstricta sufficiant. De materia quid queris
A tis. Ipsi enim scitis/q̄ fragilem et obscuram materiam dedignatur locus sublimis. Aurum vult et lapides pre-
Pā.xx. cioſos. Posuisti em̄ in capite eius coronam de lapide pre-
Apoca. cioso. Aureas in apocalipsi coronas legis. Preciosa materies/siue solum sit aurum: siue quedam auri gēmarūq; iiij. mixtura. Sed nescio quid maioris gre significare videt: q̄ auri mētione sublata/de lapide (inquit) preciosо posuisti in capite eius coronam. Et adhuc excellētiorem vobis
Pā.xx. dem onstro

apoc.xij demōstro materiā. Apparuit signū magnū in celo. Mulier amicta sole/⁊ in capite eius corona stellarū duodecim. Apostolorū tibi ⁊ numero ⁊ specie chorus mōstrat.
Dañ.xij. Qui em̄ ad sapiam eruditi multos: quasi stelle splēdēt
Apo.xix ad perpetuas eternitates. Hec corona fratrū stetit in circuitu iesu/sicut scriptuz est. Et in apocalipsi: diademata multa i capite spōsi: pm diuersitatē gratiarū ⁊ graduū: sz illud precipuū quo coronat⁹ est in die desponsatiōis sue in die quo sibi in discipulis desponsauit ecclesiam. Despōsauit eam in fide. despōsauit eā dando in corde⁹ eor ar-
j.cor.vj. ram ⁊ pignus ⁊ pmitias spūs. Et desponsatio d: partici-
Ephe.v patio spūs: quādo adherens deo iam non duo: sed vnus spūs est. Deniq; ipse est hō qui reliquit patrē ⁊ matrez ⁊ adhesit vxori sue: ⁊ facti sunt duo in carne vna. O beatū cōmercium/facta est cum sponso in carne vna: ⁊ ipsa cū sponso in vno spū. Quō oportuerat de tali te gaude-
Esa.lxj. re cōiugio fidelis aīa: quō letari ⁊ die festum agere. Induere/induere vestimētis glie tue ciuitas sctā/spōsa agni
ciuſō lxij gaude ⁊ letare syon adiūcta cpo. Quō tu nō gaudebis: cū gaudeat ipse. Gaudebit spōsus (inquit) sup spōsam: ⁊ gaudebit sup te deus tuus: sed quanto gaudio. In die
Cāti. iij. (inq̄t) desponsatiōis ei⁹: ⁊ in die leticie cordis eius. Nō lenē dedit intelligi leticie motū: quē esse cordis expressit
puerb. viij. leticiā. dico/delitie sunt. Delitie (inquit) mee esse cum filiis hoim, q̄ care tibi iesu bone cōstant ille leticie. Non gratis eas possides: quas carnis passione cōparasti. Jō cordis tantū hāc dicit leticiā. Jniuria est sponsi: si ipe letatur: ⁊ tu nō ex corde applaudis: nō gratularis: nō gaudes. Uel fastidij vel despectionis instar est cū gaudente nō gaudere: ⁊ hoc in desponsatiōis die. Affectū tuū cui⁹ alliciat species: si nō eius q̄ speciosus est forma pre filiis hoim. Gaudēs gaude in dño: ⁊ exultet aīa tua in sponso tuo: in deo tuo: qui si deus nō esset: ⁊ hō purus esset: quā-
Deb. vij tas tñ haberet in se amoris illecebras hō talis: tot grāru abūdans muneribus. Nā si a radice ꝯceptionis eius recenſere ceperis: totus tibi stellat⁹ videbit/iuxta ꝯditionē humanā tam singularitate q̄ excellentia virtutū: hō innocens: impollut⁹: segregatus a pctoribus: vt iteriuſ leam q̄ excellentior celis fact⁹ est infirmitatib⁹ nostris potens cōpati: tentatus p oīa p similitudinē absq; pctō
B Diffusa est gra in labijs eius: mia in viscerib⁹: virtus in manib⁹: cōuersatione singularis/sermone cōis: prudentia in responsis: vita in verbis. Quid q̄ ꝯceptus est ex fide: natus ex virgine: nō ꝯsumpt⁹ est in morte: ⁊ assumptus in glia. ¶ Reticeo nūc credentiū numerū et meri-
j.Ti.iij. ta pplorū: quos misso spū/sibi in fide ⁊ charitate sociauit. O vere magnū pietatis sacramentū xpi: incitamentum amoris: qui manifestat⁹ et infestatus est in carne: iustificatus est in spū: apparuit angelis: pdicatus est gentib⁹: creditus est mūdo: assumptus est in glia. Quis det mihi
o.xxxj iiij. istas discurrere ⁊ recurrere frequēter p lineas/⁊ p singulos virtutū ⁊ operū gradus/dicere: dñe quis similis tui. Quis mihi det vt scribatur sermones isti in corde meo: vt exarent stilo: ⁊ quasi in silice scribant vt nō deleātur. Bonus stilus digitus tuus dñe: digitus quo scribebas in terra arcana verba/quorū virtutem calūniantes ferre nō poterāt. Inclina teipm deus meus: ⁊ incide in corde meo legis tue tabulas. Lapideū est cor meū: sed durum lapidis nature obliuiscitur: ad digiti tui impressionē faci le cedens/vbi tu incidis. Sed iam multa diximus pro eo q̄ oportebat sponsam letari ⁊ gaudere in die desponsatiōis sue/⁊ in die leticie cordis sui dilecti. Magna in hac die leticie ratio: ⁊ q̄ cordis ⁊ affectus humani fines excedat. Nec est huc peregrina inducenda leticia: sed dicit isti sufficit leticia sua. Dulcis es dñe: ⁊ directus est ad nos spūs tu⁹/spūs suauis. Humanas tibi aīas p fidē ⁊ amorē quodā spō si associas affectu: ⁊ de cōuersione letaris. Durū cor: qđ sibi leticie hui⁹ materiā subducit: occasionē attenuat: iminuit rōnes. O me īpudentē ⁊ ingratū si nō ego talē diligā: tam absolutū a corruptiōe et tanta circa

me astrictū cōpassione: necessitate nō obnoxiū ⁊ pietate obnixū. Diligā te dulcis dñe: ⁊ si nō pro me/pro te ramē vt tuo satisfaciam desiderio: delitiarū tibi causas subministrem: argumēta leticie: in die desponsationis/⁊ in die leticie cordis tui. ¶ Sermo. xxj.

GT vos audeo confi
E denter ad visionis hui⁹ imitare leticiā: filie celestis syō hierusalē que in celis est. Vos vere ⁊ plene filie syon: q̄ semp intuemini faciem patris. Vos inquā multoz milliū angelorū frequentia. vos inuito ⁊ voco. Egredimini ⁊ videte: egredimini de recōdito illo sinu intime visiōis: de secreto lucis inaccessibilis. Nouū vobis terra nostra p̄stat spectaculum
Hiere. xxxj. Nouū em̄ facit dñs sup terrā. Ab eternis ad terrena vos puoco. Mira hec inusitatio: sed nescio quo pacto eterna illa: q̄ in seipsis semp ⁊ noua ⁊ miranda sunt: in eo qđ facti est in terra nouū: noua magis ⁊ mirabiliora refulgēt. O beata hec in terris nouitas rēporalis: q̄ antiquā illaz ⁊ eternā nouitatē angelicis in aspectib⁹ amplius innouauit. Nouū faciet dñs sup terrā: femina circūdabit virū
Zach. vj Que virū. Ecce (inquit) vir/oriēs nomē illi. Oriēs splēdor lucis eterne/femineo/sed virgineo circūdat vtero: ⁊ carne vestit. Hoc est illud nouuz/qđ ipsa sui nouitate nimia credulitatē obstrueret: si non esset inauditis p̄ius signis fides elicita. Deniq; inter tot ⁊ pphetarū ⁊ pdigioz manifesta testimonia ad nouitatē istā adeo quorūdam sensus obstupuit: vt dū nouitati fidē abrogant: signis euidentissimis nō accōmodent credulitatē. Sed q̄d vos ad egrediendū inuito: qui ipsos etiā vbiq; puenitis ⁊ instruitis apostolos. Ubiq; seduli estis ⁊ admiratores
Luce.s. ⁊ annūciatores nouitatis istius. Angelus cōcipiendum
Eiusd. ij nūciat marie: natum pastoribus angelus nūciat: imo et ipsis angelis: nō tantū pastoribus angelus nūciasse videtur. Unus pdicat: alij applaudunt. Facta est (inquit)
Jbidem cū angelo multitudo celestis exercit⁹: laudantiū ⁊ dicentiū gloria in altissimis deo. Un⁹ nūciat/qđ alij eque norāt: ⁊ tñ quasi nouū ⁊ recens audiūt: qđ illis ignotuz esse nō poterat. O beata hec nouitas/que angelico gaudiuz p̄stat auditui: ⁊ (vt sic dicā) delectat illos ab alio audire/⁊ quasi discere/qđ eos ab initio ipsa veritas educit. O humilis ⁊ indefessa deuotio: ⁊ ad deū/⁊ ad inuicem. ¶ Est hic aliqđ qđ nos vtinā obseruem⁹: immo et
D seruemus. Quid illud. Ut angelico exemplo humilē et attentū p̄beamus auditū alieno sermoni: etsi in illis que non ignoramus. Non tñ alienus est/q̄ de celo est: nisi nos a deo alienos reputauerim⁹. Et si alienus est: autoritatem illi tribuit diuina materia. Nota fastidire: aut curiositatis est: aut ꝯtumacie signū. Angelici spūs q̄bus a pncipio immotuit sacrm incarnatiōis: nō abstinent ab admiratione nouitatis hui⁹ exhibitione: ⁊ antiqua cognitio nō modo visione noua: sed nouo gaudet ⁊ letat audiri. In tempoz fine egressus est xps: iō egrediuntur ⁊ ipsi. Et egressus eius a diebus eternitatis. Sed in tēpoz
micb. v. fine de vtero eius egressus est/que circūdedit eū femine
Jdeo egrediuntur celestes filie syon admirature in cōplatione/qđ semp admirate sunt in expectatiōe. Angelus in
Luce.s. annūciatiōe: angelus in natiuitate: angelus in baptismate: angelus apparuit oratī: testis est resurgēti: astat ascēdenti. q̄ vehemētes putas amatores sunt: ita seduli annūciatores ⁊ indefessi admiratores. Per oēs hui⁹ sacramēti gradus/circūeunt et imolant hostiam admirationis:
Eiusdez xxiij. hostiam vociferationis: cantant ⁊ psalmū dicūt dño. Et
Eiusdez xxiij. oīs hec veneratio extrinsecus exhibita est: absq; ea q̄ intrinsecus latet. Et si nouū fecit dñs super terram: celos tamen nouitatis huius odore repleuit. Femina circūdabit virum: quō circundat corona caput. Caput cīi eccle
Ephe.v. christus. Gloriosus plane in illo splendor glorie/⁊ paterne figura substantie: sed superaddito nostre quodam velut fuco nature/⁊ colore inducto: dum sublucet plus

Universidad de Deusto
Biblioteca

placet. Nec illis tantū qui secus ferre non poterant: sed
E in his etiam quibus pure se splendo: ille refundit. Nec
aūt dico q̄ dignatio hec ipsa qua voluit incarnari: quendā videt attulisse decorem dignitati maiestatis. ¶ Quō
em̄ nō plus placebit humiliata sublimitas: exinanita immensitas: ⁊ diuinitas incarnata. Ista varietate quid pulchrius. Varietatem dico: ⁊ rarietas videt: eo q̄ ad ꝛrem
plandū pulchrior: q̄ hec sese ꝛraria nō impugnāt: sed congruūt sibi. Mirabilis in se diuina simplicitas: ſz (vt
sic dicam) multo hec cōpositio mirabilior: q; nouior. Nō
possum̄ mirare huiꝰ artem satis mirari: ⁊ puto nec angeli. Et quidē illis mirandi ratio maior: q̄bus diuine nature mera simplicitas sincerius innotescit. Illa incōparabiliter mera est: ⁊ ideo mixturā hanc mirabilior: ē reddit. Quenā hec mixtura: cū sua cuiq; nature conflet interuallis. Nā nec alterutra in alteram transit: nec extrinsecus quaſi tertia ⁊ nona quedā ꝓsistit. Nouū tñ est q̄ in vna
ps. cxliij. psona cōuenīt. Contēplatio vtraq; q̄dā velut cella vinaria. In illā introducti sunt agelici spūs: cellā nectareā
maiestatis eterne: imo a cōditionis sue initio positi. Jam
nūc in repor̄ fine/hec nostra in terris cella mustū nouū
ps. xxiij. eructat. O p̄ptuaria plena: promptuaria exundātia ⁊ eructantia ex hoc in illud. Egredimini filie de cella vini
meri: ad hoc mustū q̄ misceuit sapīa in cratere nouo. O
calix inebrians q̄ p̄clarus es: ⁊ ideo claritate inebrīās. Liquor eternus nouo huic infusus calici/maior: e cū claritate haurit: q̄uis cū claritate tēperata: idcirco ⁊ amor esse debet intēperatus: quis em̄ se ab amādo tēperet: qñ
nostre se capacitati contēperauit immēsa maiestas. O calix nō hoim tantū: sed ⁊ angelor̄ mentes inebrians: ⁊ in
se a contēplatione mere diuinitatis mixtura hac noua cō
uertens. Egredimini filie syō de copia illa vini meri/ad
hunc calicē tēperatū. Egredimini ⁊ gustate/q̄ suauis est
dñs. Jbi suauitatis diuine simplex natura ꝓspicitur: hic
suauitatis eius vsus ⁊ inditia ꝓponūtur. Jbi in se videt
hic in effectu suo: hoc vltimo in genere: vtrūq; mirabile
est: ⁊ nescio quid magis mirer in psona naturarū: cōpositionē: an compositionis cām: quid iam in vnitate diuine
essentie tres cē miramur psonas. Plures iam ex integro
in vna psona naturas mirare: q̄d nō hic ad contēplandū
ff suaue: qō quē nō afficiat. ¶ Deniq; ad admirationis cumulum causa accedit. Causa nec consequentia rationis: nec
saluationis efficacia caret: nec gratia compassionis. Vis
s. cor. xv audire consequentiā: sicut in adam oēs moriūtur: ita et
Rom. v in xpo oēs viuificabūtur. Et idem. Sicut p vnius inobedientiā pecōres constituti sunt multi: ita ⁊ p vnius obedientiā iusti constituūtur multi. Quid ꝓsequērius. Magna consequētia: sed ex parte iusticie/efficacia maior. Denicq; et si abundauit delictū: superabundauit ⁊ gra. Ubi delictum: ibi seductio ⁊ fallacia intercessit: ⁊ ideo nō oī ex
parte voluntariū videtur. Jn gratia vero nihil nō ex ꝓposito: nihil nō ad libitum. Quomō ergo nō efficacior
sunt voluntaria bona: q̄ velut aliqua ex parte coacta mala. Et vere efficax gratia ⁊ artificiosa. Nescio quid magis
mirer: artificiū coactionis: an efficacia saluatōis. Utrūq;
in beneficio gratū est: ⁊ volūtas/⁊ euentus. Adde ⁊ tertium/modū ipm ⁊ rationē. Nihil volūtate hac affectuosius. Que dilectio maior: q̄ vt ponat quis aiam suā ꝓ
amicis suis. At hoc fecit ꝓ inimicis: ⁊ inimici erant in
scipsis ⁊ amici: q; ante mūdi constitutionē dilecti. Quid
operis huiꝰ euentu uberius. Larga effusio spūs super
oēm carnē satis manifesterat. Effusio sanguinis xpi: spūalem nobis effusionem impetrauit. Quos lauit sanguine
suo: quō non pfunderet spū sancto suo. Jdeo ꝑus mādauit: vt essent sup quos alnus postea spūs inundaret. Ad
oīdinē quid cōsequētius. Coarctor in hui⁹ materie cōsideratione: ⁊ quid potissimū ad ꝓtemplandū e tribus eligam ignoro: pietatē: an prudentiā: an prouentū. Certe
hec inter se in ꝓtemplatione nostra: ⁊ cū in alterā partē
intendit: ⁊ in alterā trahitur. Blandiūtur hec mihi: ⁊ af-

fectione diuersa pmulcent. Jnardesco: stupeo: gaudeo.
Gaudeo ꝓ utilitate: ad prudentiā stupeo: inardesco ꝓ
pter ipensum mihi pietatis amor̄. ¶ Quid ista dispar- B
tio. Cōfundūtur hec inter se: ⁊ in vnoquoq; genere permiscētur frequēter. Nā ⁊ modus ⁊ cōmoditas ⁊ affectio
siue malis sic dicere: prudentia/prouentus ⁊ pietas: hec
(inquā) ꝛria siue simul: siue sigillatim ꝓsiderata/ animū
ad se meū ⁊ trahunt citius: ⁊ tenent diutius: ⁊ quādā in
admirationē ⁊ exaltationē cōuertunt. Matris ecclie fides taliū varietate virtutū eius diadema cōtexuit. Dunc
ibi numerū: hoc pōdus: hāc mensurā assignant. Jn ordinis rōne ⁊ plequētia numerus deprehendit ⁊ pcordie modus. Jn pondere pietatis affectus vehemētior. Et vere
vehemens pōdus gratie: de celis ad terrā maiestatē immēsam deducēs. Jmmēsitas hec oēm incōparabiliter excedens creaturā ad mensurā se cōtrahit: mensurā pertingendi vsq; ad nos. Nō em̄ quaſi nō ꝓdescendēs ad nos
superextendit seipsam: sed in mēsura nobis distillat dona
spūs. Mensurā interpror in effectu virtutū munera. Ad
mensurā em̄ dat nobis deus spū. Jn mēsura ꝛra mēsuram. Jn mēsura gre: cōtra mensurā iniusticie. Nam sicut
abundauit delictū: abūdauit ⁊ gra. An nō hec mēsura cōtra mensuram. Certe ⁊ supra. Supabundauit em̄ et gra.
Nūquid tantū sup mensurā delicti. Non vtiq; tantū sup
mensurā delicti: sed etiā sup mensurā gre. Et ecōtra ⁊ supra mensurā iniusticie abūdat gra: ⁊ supra mensurā gre:
sed nō ꝛra abundat gra. Ubi em̄ vna abundat: necesse
est ⁊ altera supabundet: ⁊ detur abūdantius abūdāter
habenti. Mēsura hec mēsura bona ⁊ ꝓserta ⁊ coagitata
⁊ superefluens. Superfluitas videt/quādo non tantū necessaria suppetūt: sed ⁊ exuberāt voluptuosa. Jn donis spūs quedā expediūt: quedā decent: quedā delectāt;
sanāt: eromāt: exhilarant. Quō nō superefluūt que sic
excrescūt. Sed hec sufficiūt de numero/⁊ mensura/⁊ de
pōdere diadematis: qō salomoni regi mater eius cōposuit. Quoddā em̄ q̄si serrū gre cōfert: dum coaptat qō a
nobis assumpsit: ⁊ qō nobis exhibuit. Videris q̄bꝰ hoc
diadema doribus gratiarū ꝓster: sed q̄d de gratijs ad diademā. Dabit (inquit in ꝓuerbijs) capiti tuo augmēta gra- ꝓuerb.
tiarū. Pater dat: ⁊ mater coronat. Jpsa coronat q; credit: q; ipsa circūdat/ipsa coronat. Mater ecclia seipsa te iesu bone exornat: seipsa te vestit: seipsa te calciat ⁊ coronat. Jn pfectione calciamentū est: in pfectione corona. Mira mutatio vbi excusso pulvere/si quis adhęserat de
calciamēto corona efficit. ¶ Jn die desponsatiōis ⁊ leti- B
cie. Vide oīdinē. Unus dō: desponsatiōis ⁊ coronationis Cāti. iij.
dies. Si istud scis btūs es si sequaris. Cōuertis oīdinem
si vis ꝑus desponsari q̄ coronari: si ꝑus vis ad iocūditatē
⁊ quietē deuinciri xpo/q̄ cum xpo vincere. Anticipatio
quidē beata: sed nō ordinata: si ante triūphum thalamū
tibi optas collocari: si ante laborē ꝓsumis leticiā. Unꝰ
est his tribus ꝓstituus dies/diademati/desponsationi/⁊
leticie cordis. Et q̄d est cor Salomonis nostri. Vos (in- j. cor. x.
quit) estis corpus xpi: ⁊ membra de membro. Jfelix plane
quodcūq; membrū capitis huiꝰ: sed q̄ cor est eius: de preciuis est. Et vide si nō cor eius qui quodā in ventre secre
ror̄ dei foueatur: in vitali affectionū calore: in medio meditationū. De corde em̄ cogitationes/non operationes
exeunt. Jure ergo cor: est/q̄ in medio spūalium locatus Matth
est cogitationū: in pinguedine gratiarū: in quodā vētre xv.
veritatis: in vtero sapientie/cuiꝰ in typo salomon ponit
Et quidē vna eademq; vel eccla vel aſa ⁊ corona est/⁊
cor: ⁊ sponsa. Corona in capite: spōsa de latere: cor in vētre. Corona in summo: sponsa in proximo: cor in intimo.
Quid hic nō optime collocat. Quid nō festiue. Egredimini hinc nostre filie syon ⁊ videte: vt ⁊ vos trāseatis in
affectū cordis huius: in spōse grām: in diadematis spēm.
Nolite noīe casso gr̄iari. Ector e q̄ esse dicimini speculationis filie. Visus ipe arresterur noī. Jfestus em̄ est despōsationis iste dies: ⁊ dei susceptione dignus; et ab hoc ad

festiuior̄ qui nuptiarū est dies: pertingitur: in quo non
datur libellus repudij: non intercedit diuortium: non
abit vir via lōgissima/ne breuissima quidem: sed est semper in domo sua sponsus christus iesus. Qui viuit et re-
a gnat cum deo patre et spiritusancto per omnia secula seculorum. Amen. ¶ Sermo. xxij.

Non veretur ne suis intumescat laudibus: ⁊ humilitatis iacturā faciat: cuius ipse sibi pulchritudinē cum expressione tanta spōsus cōmendat. Jfrequēter et multo placendi desiderio/subest metus displicēdi
⁊ ppensio: deuotio ꝓscientie/securitatē iminuit ⁊ furat.
Quid ergo mirū si sponsus applaudit illi de pulchritudine: affectūq; blanda allocutione demulcet: quē metus exuerat. Quanā em̄ rone deformitatē nō vereak suam
hoīs aīa queliber: q̄ nostri Salomonis in matrimoniuꝫ
ascisciur. Audiuit illū in diademate suo/in die desponsationis ⁊ leticie cordis: in illa abysso glorie solito festiuorem: poterat̄q; iure vereri repulsam: si deformitatis/et
abiectionis sue respectaret ad cām. Oportuit itaq; vt securio: reddita resumeret animū: ⁊ infusa alacritas mentis faciē viuido quodā colore pfunderet. Nā totius vite
⁊ operū pulchro vultui plurimū adjcit mētis hilaritas:
Cāti. iiij. ꝓterea in hūc modū amica spōsus alloquit: q̄ pulchra es amica mea. Similia fere dicta sunt supra in ꝓcedenti/
Eiusd. j. bus: vbi sic legit. Ecce tu pulchra es amica mea: ecce tu
pulchra. Jdem pene videt. Ecce tu pulchra es: ⁊ q̄ pulchra es. Utrobiq; pulchritudo pdicatur ipius: ⁊ iteratā cōmendatio ꝛ confirmationē declarat. Sed quantus ipse
aduertere possum: aliquāta hic inuit distinctio. Nā vbi
dicit. Ecce tu pulchra: agit tantū de pulchritudine: hic vero de nimietate pulchritudinis. q̄ pulchra es amica mea
q̄ pulchra. Jbi simplex attentatio q̄si subito dep: hensa
pulchritudinis: hic aūt admiratio nimietatis. Jbi attestatur q̄ pulchra: hic oblectat ꝑ tam pulchra. Ibi em̄ maiore pnunciatur cū pondere affectuq; miratis: ⁊ platio-
nis modus motum oblectate mētis declarat: q̄ pulchra
es amica mea/q̄ pulchra. Et quidē in pcessu cantici pfe-
B cto ad spōsam dici oportuit. ¶ Deca nobis de similiū distinctione verbor̄. Nā que sup pulchritudine spōse interpretanda fuerant: copiose et accurate suis explicata sunt locis. Et que vir (vtrū eruditior: an eloquentior nescio) suis disputauit in homelijs: nec minimo (vt sic dicam) digito decuit a nobis ad discutiendum attingi. Hoc
vero nō negligēter attendendū/q̄ post generalē cōmē-
dationē pulchritudinis particulatim amicā depicturus
Matth loco ꝑmo ab oculis ordit̄: prudenter quidē: qm̄ si simvj. plex oculus fuerit: totū corpus lucidū erit. Et ideo colūbarū coparat oculis: vt iurta euāgelij doctrinā/suā amicaꝫ
simplicē doceat sicut colūbam. Deniq; vniuersum corꝑ operationis simplex illustrat oculus intentionis: ⁊ facit
vt cordā deo luceant opa: que p se cordā hoībus poterant
lucere. Nā qm̄ foris bonū lucet opus: sed operis bonitatem nō intendit animꝰ: quasi cor̄ore claro oculus cecak
Opera quidē ipsa aliquotiēs in genere suo bona sunt et
alijs cōmoda: sed operū bonitas in actore nō refundit:
q̄ simplicē oculū in ipsis nō habet. Jō tenebrosus sunt: q̄
intentiōis sincere lumine carēt. Bonꝰ itaq; simplex oculus/nō habēs vllā partē tenebrarū: cōuersatiōis corpus
totū serenans. Aut totus em̄ tenebrosus est oculus: aut
totus lucidus: aut habēs aliquā partē tenebrarū admixtam. Totꝰ tenebrosus est: cū operi malo ꝓpter malū intendit. Totus lucidus: cū opi bono nō nisi ꝓpter bonuꝫ
intēdit. Cū vero in opere bono/non tantū in ipm bonū:
sed etiā in aliū aliquē finē intentio dirigit̄: vel cuꝫ in ope
nō bono: qō inesse credebat bonū: errando diligit: aliq̄
ex parte oculus caligat: ⁊ nō est mera simplicitate purꝰ.
Quid cū opus bonū ꝓtendit: ⁊ nō ipm bonū: sed aliud
totū intendit. Oculus ne iste tenebrosus dicet ex toto;

am ex parte caligās. Mihi q̄dē magis tenebrosus ex toto videt. Nam et si lux deputet in opere: nulla tñ magnos
scit in intentiōe. Quō aūt intentio bona/que bonū non
optat: aut quō simplex/que sub boni velamine seipsam
occultat. Jn oculis vero spōse vtraq; cōmendanf: ⁊ simplicitas/⁊ spūalitas: iō colūbarū dicūtur. Et dñs in amica sua ꝓmo lucē cōmendat: vt sibi demōstret similē: qui ⁊
ipse dr̄: lux mūdi: ⁊ in quo tenebre nō suntrolle. Jn sex die j. Joh. j.
rū ꝏditione lux oīm ꝑma creata dr̄: ⁊ in describenda pulchritudine sponse/lucis in ꝑmis inducta decēter est mētio. ¶ Oculi tui colūbarū. Quid re amicā esse ꝑsumis: q̄ C
nescis oculos habere colūbe. Opera quantacūq; fuerint: si impurus est animꝰ: de pulchritudine frustra tibi
applaudis. Quō amica es/que pulchra nō es. Sed quō
nō es inimica: q̄ malignaris in sancto. Malignaf in sancto: qui malignaf in bono: siue in suo: siue in alieno. Jn
tuo malignaris bono/cū bonū ipz nō ꝓspicaris. Jn alieno: cū de bono male suspicaris. Et ꝑuersa intentio/⁊ perꝑuersa interpretatio: vtraq; malignatio est: vtraq; fellea:
vtraq; falsa: nihil habens cū colūbarū natura cōe. Oculi colūbarū sunt q̄ nec falli volūt: nec fallere norūt. Nescis q̄ spōsus tuus veritas est. Quō dicet tibi. Columba
mea: amica mea: q̄ simplicitate nō gaudes. Amica est veritati simplicitas: ideo cuꝫ simplicibꝰ sermocinatio eius
Deniq; simplicitati amice applaudit dicēs. Oculi mi columbarū. Bona em̄ est oculara simplicitas ita simulatiōnē excludēs: vt nō caliger in veritate. Rara hec hodie in
terris auis: ⁊ si qua est eius vsq; frequētia: occultatis
⁊ latens in foraminib⁹ petre: si cauerna macerie: ⁊ desuper riuos aquarū. Quō aūt obscurat̄ est: aut occultatus est
oculus colūbin⁹. Quis est q̄ seculi calliditates nō fugiat
q̄ illis se vti nō gaudeat: qui nō amet habere: aut saltem
noīari in se nō velit. Quis est q̄ nō verecūdet oculos colūbinos: gloriet se hr̄e similimos. Si r̄ō amica dicit re ve- Ro. viij
lis: q̄d tibi cū prudēria carnis: q̄ inimica est deo. An istas
inimicitias enacuare conaris: vt vtraq;/carnis et spūs
prudentias condas in teipsa. Modicū fermentū totam j. cor. v.
massam corrūpit. Quid ergo fiet vbi multū est fermentum: massa modica. Que societas legi cupiditatis ⁊ legi
charitatis. Nō debet illa huic esse cōiuncta: q; nequit eē
subiecta. Prudentia em̄ carnis legi dei aut repugnat et
inimica est: aut oīno perit ⁊ nulla est: aut resistit: aut extoto desistit. Pōr primi vt penit⁹ nō sit: nō pōr primi vt ei
contemperata sit. Cuī ergo ⁊ os ⁊ cor hmōi exercitatuꝫ
optas hr̄e prudentia: que legi dei non pōr vel associari/ Ro. viij
vel subijci. Prudētia spūs vita est ⁊ pax. Vitalis est em̄
prudentia spūs/vsum habens vite que nūc est ⁊ future.
Prudentia vero carnis in ꝑsenti tantū exercet vita: nullum in ea que sequit: habitura locum. Cupiditatis enim
apud inferos/nec opus/nec vsus est: ſz excruciatio. Jsta
pax est: illa litigium. Et bene pax: cui hoc est euacuari qō
paci nō vacare. Talem prudentiā ad sponse pulchritudinē xpō cōmendat. Talis in oculis columbarū depingi- D
tur: que simplicitatem ⁊ spūalitatez redoleat: eo q̄ in columbe figura spūs sanctus intelligi soleat. Non solet esse
vacua talis simplicitas: multum em̄ subest latentis gre. Cāti. iiij.
¶ Oculi tui colūbarum: absq; eo qō intrinsecus later. Magnū nescio quid illud est: ⁊ vere magnū: qō manifeste vel dici nō debuit: vel dici nō potuit: nec aliquo vt gre
cetere simili figurari: sed in suspitione ⁊ cōiectura sola relinquit̄ his qui similia forte pariūtur. Absq; eo (inquit)
qō intrinsecus later: quasi nō sint intrinsecus alie gratie
⁊ dona spiritus. Et quō oīs gloria filie regis ab intꝰ. De
nimietate ⁊ intrinsecus ipsi oculi colūbarum: vbi simplicitas
fidei cordā purificat: ⁊ illuminatos reddit oculos cordis: vbi nō modo oculus: ſz totus absconditꝰ homo cordis dr̄. Sed licet abintus oīs sit gloria: est tñ gloria glorie respectu interioris: ⁊ sicut in ipso hoīe exteriora: sic ⁊ in
illo interiora alia alijs magis sunt intima ⁊ latentia penitus: soli tantū nota dilecto: fortasse ⁊ aliqua etiā ipi sunt

Universidad de Deusto
Biblioteca

sponse ignota: nec collator? diuinit? ad plenū habet no/
ticiam munerū. Quid eīm si occultatur sublimitas: dum
seruatur humilitas. Secretū tuū tibi iesu bone: secretus
tuū tibi: ⁊ in absconditis spōse solus delitiaris. Cur non
vel ad modicū illud (nescio q̄d) latens nobis cōicas: et
occultam quā delectaris figuras pulchritudinez. Plus
nos ad querendū allicis: dum illud latere intrinsecus di
cis: ⁊ curiositatē nostrā amplius irritas/tantus silentio
mysteriū premens. Plus nos dū taces trahis. Quā ma
gna multitudo dulcedinis hui?: quā absconden dā indi/
cas dum nō explicas. Quicq̄d illud est: latet intrinsecus
sed de latebris istis suauissimus odor aspirat. Nescio eīm
quo pacto/dū illud admirabiliter dulce esse cōgicio: ad/
mirabiliter dulce esse iam sentio. iam illud pensat affect?
ad q̄d nō penetrat intelligentia. Conditū est hoc penes
sponsaz: ⁊ signatū in thesauris ipsius: soli pas est dilecto
istos ingredi: ⁊ glorie latētia arcana reuoluere. Hoc aūt
dico q̄ nō facile est virtutem cuiusq̄ ex indicijs diffinire.
si frequēter eīm exiguis extantib? signis: eximia sunt q̄ la
tent intus secreta. Jdeoq̄ manifestas debem? sic virtu/
tes laudare: vt hac in singulis adiectiōe vramur. Ablq̄
eo q̄d intrinsecus latet. ¶ Denicq̄ ipsam hāc (de qua no
bis est sermo) cōmendatā in sponsa columbinā in|sipicite
simplicitatē/q̄ gratifica: q̄ elt in seipsa suauis ⁊ placēs:
maiores tū in se reconditos habet thesauros: ⁊ dulci est
(vt sic dicā) medullata secreto. Queritis q̄d sit illud. Di
xi iam: ⁊ si adhuc vultis audire: ignoro are me fateor. Pos
sem piam hāc vobis cōmendare simplicitatem: ⁊ ad eius
vos emulationē hortari: que tam inexplicabile et dulce
mysteriū continet/fo: tasse ⁊ pfert. Jd aūt ipsum si fuero
conatus euoluere: fo: sitan ad aliquid occultū et latens
pertingam vel experientia/vel cōiectura. Sed nunquid
illud erit cui? tam inuolute meminit spōsus in laude di/
lecte. Qui libet ponero occultū eruere aliquid adhuc
latebit in intrinsecus. Altis illud latet in tenebris: nec no/
stro subiacet vel stilo vel studio. Venerabo: ipm silētiū
tanti mysterij. Nam fuis nō est datum diffinite nosse q̄d
sit/eo q̄ sileatur: relictū est credere q̄ aliquid singulari/
ter dulce ⁊ spōso gratū sit: non pōt intelligari quale sit:
sed pōt estimari q̄ magnū sit: vel eo ipso q̄ verbū tam ar
canū dici nō licuit. Ut cū aliquid dixisse videar: ⁊ non ex
toto siluisse: ad hoc eīm instatis: accipite q̄d mihi videtur
in hac parte vere dici posse: vtrū accōmodate ad presens
capitulū vos videritis. Virtutes ipse suapte natura int?
in aio locate sunt: sed vsus quarūdam in exterioribus vi
gent: quedā vero suā in interioribus exercent potentiam.
Et illa quidē carnales declinat illecebras: ista vero spūa
lium delitiarū latebras amplexat. Illa vel solicitūtes oc
casiones refugit: vel insolentes affectiones compescit: ⁊
q̄uis interim necessario: molesto tamē exercitio labor at.
Jsta tali delectatur materia: q̄ nō iocunditate magis q̄
honestate pcellat. Illa simplici intuitu ⁊ oculo columbi
no exteriores duz peurrit spēs vel odit/vel despicit: ista
curiosior: pspectu celestes plustrat spēs: ⁊ pspectis am
plius inardescit. ¶ Possimus talē quandā distinctionē
formare: vt dicam? alias exteriores esse: alias interiores
alias intimas. Alie eīm sen carnalib? retrahūt: alie spūa
libus intendūt: alie quasdā iam tenēt pmitias. Prime se
a mūdi illecebris quā continēt cōpescūt: medie se ad id
q̄ spūaliter peupiscunt adhuc cōponūt: vltime imo in
time optatis amde iam vtūtur. Deus bone quātū lucis
⁊ delitiarū in illis est latebris: quātus excessus in recessi
bus illis. Utinam tales me pcludant latebre: vt illud de
psalmo dicere possim. Nox hec illumiatio mea in delitijs
meis. Ecce nūc aliquid latens attigi in hoc vltimo gra
du: ⁊ forte vel hoc est/vel aliq̄d simile q̄ spōsus signa/
uit. Volo de cetero deferre mysterijs: nec eīm fas est au
daci sermone orationū arcana nudare: ⁊ minus sanctis
manib? lingue cōuoluras delicate sanctissancto? reuol/
uere spēs: ⁊ reconditū manna pretectare q̄ aurea ⁊ vma

continet/⁊ arca recludit. Et ipm manne nomen aliquid
ostendit arcanū: ⁊ de quo magis possit queri q̄d est hoc
q̄ dici quid sit hoc. Et cui melius q̄ mane latens illud cō
parauerim. Dulcis quidē ⁊ celestis est mana cibus: iz vi
detis q̄ secrete reconditus in vrna: in arca: in sanctissan/
cto: vt curiosus ⁊ minus idoneus ab hmōi aspectu ar/
ceatur oculus: ille qui colūbinus esse nō nouit: quē non
dirigit pia credulitas/⁊ intentio pura. Rogamus aute
vos fratres/amplectamini sanctā simplicitatē: quietem
mētis: meditatiōes puras: liberas oīones: qm̄ in talib?
vasis: ⁊ (vt ita dicam) in arca sancte meditationis ⁊ inte
riore orationis vrna/diuina nobis est locata refectio: et
portio glorie/de qua legitur. Satiabor cum apparuerit ps. xvj.
gloria tua. Luius plenitudo vitā nobis eternam confe/
rat per iesum chr̄istum: cui est honor ⁊ gloria per oīa se/
cula seculorum. Amen. ¶ Sermo. xxiij.

¶ Ecclesie vt bene no/ 6
stis hec blandimenta/⁊ spūalibus ei? ocu/
lis/pcedenti dsputatū est sermone. Sz q:
tales sunt: nūquid rari sunt. Vide totū co: Ezech.j.
pus eius quō plenū sit oculis ante ⁊ retro. Oculi ei? p/
phete: oculi eius apli: qui vel futura pdicunt: vel iam fa
cta pdicant. Oculi eius sunt vtro: q̄z interpres ⁊ docto
res populoz: quoz officio spūalia aie vel cōmoda vel
scandala: ⁊ cernimus/⁊ discernim?. Sed nescio si oēs q̄
oculi habent: officiū teneant ⁊ vsum. Duces ceci: nec tan
tū ceco: sed qō indignius est: ⁊ videntiū. Nōne videnē
oculi habere ⁊ locū ⁊ speciē: sed virtute carere. Utinam
vel id sufficeret: ⁊ vtute pulchendi bona carerēt: essentq̄
ad cōes vtilitates ceci: dū nō ad puatas arguti cōmodi/
tates. Nunc aūt ⁊ ceci sunt ⁊ callidi. heberes ad ecclesie
lucra: ad pprias acuti. Sed quō oculus est colūbe: qui co
lūbe nō inseruit: colūbe nō vider: columbe nō prouidet:
qui colūbam nō ducit: sed magis abducit ecclam: ⁊ quā
tum in ipso est: p: auis pci pmat exemplis. De talib? apls
lo quif. Oēs que sua sunt querūt: nō que iesu xp̄i. Tales Phil.ij.
occupant locū ⁊ puerrunt vsum: cū econtra sint alij qui
oculi nō habent officiū ex pmotione: sed vsurpāt ex pre
sumptione. Et quidē frequēs hec turba. Quē dabis nūc
ex numero discipulo: qui platoz opera penes se velut
quodā locatus in tribunali: nō carpat: nō corrigat: non
castiget. Jsti nō iam sunt oculi membroz: sed quidā ocu
li oculoz: quō si pēne ⁊ plume in corpore colūbe: cū ipa
velint oculoz dirigere lumina. Nolo locū hūc nimis vi/
gere: ne vos fratres eragitare videar. Estote vestra con
tenti mensura: nihil oīno in corpore colūbe officio vacat
nihil caret honore: ⁊ ea q̄ abscondita sunt: abundantio/
rem habēt honorē. Denicq̄ ⁊ capillus sponse: suus est ho
nos. Si eīm in oculis plati: in capillis qui sunt intelligē
di nisi discipuli: ⁊ boni discipuli qui se capilloz more tra
ctabiles ⁊ flexibiles exhibent/ad oēm nutū magistri/si
cut ad motū venti: qui graciles ⁊ spūalibus extenuati di
sciplinis/pene sine corpore sunt: ⁊ penitus sine carne ad
oēm insensibiles iniuriā: vt nec tondētis instrumēti sen/
tiant lectionē: in hoc tm̄ passionis sustinentes molestias:
si a capite eni inhesērūt contingat euelli. Reliquo enim
emor: tuo corpore: vitalē ibi tantū sensum retentant: vbi
capiti de quo oritur: iungūtur. Qui ipso vicini cerebro
vbi sapse dr: recessus: quasi ad intima ipsius arcana nitrū
tur intrare: q̄bus hoc eradicari/⁊ quasi inde euelli vide
tur: ad exteriores qualibet occasione curas vocari. Nam
q̄ inde fine sensu doloris effluūt: quō ibi aut nati/aut ra
dicati credentur. ¶ Denicq̄ q̄ nō decidant capilli spōse: Cāti.iiij.
sed assurgant: audi quid sequif. Capilli tui sicut greges ca/
prarū que ascendūt de monte galaad. Quasi greges capra
rum/eo q̄ in sublimibus pasti ⁊ positi ⁊ tendentes sem/
per ad alta vt capiāt: altū tamen nil sapiunt: sed carnalis
pscij sunt infirmitatis. Elatio nāq̄ ipsa descendit: ascen/
dit humilitas. Jdeo quasi capre q̄ semp ⁊ alta petant: et

ad infirma sua respectent. Et bene de monte galaad ascē
dunt: sed tū nō nisi in monte galaad: qui testimonij acer
uus interpretatur. Et quis ille nisi xp̄s sup quē oīa pphe
tarū coaceruata sunt testimonia: cui pphete: cui iohan/
nes: cui parer: cui opa ipsa testimoniū reddūt. Dic mōs
ecclesie capur est: noli de hoc monte defluere si capillus
es. Quid nobis separationē minaris: ⁊ velut anulsus iri
a reliquorum grege capilloz. Nunquid casus tuus ec
clesie caluationē adducet. Nescit illa decaluari. Nā ⁊ ca/
pilli eius oēs numerati sunt. Ad synagogā illa intermi/
Esa.liij. natio facta est in pphēta. Erit p crispanti crine caluiciū.
Crispi sunt ecclesie crines: ad suū recurrentes caput/cir
ca illud ambitu amico reuoluti: in ipsa capitis secreta co
mantes intrare. Jdeo capilli eius nō decidūt: sed ascen/
dūt de monte galaad: operū xp̄i maioza sibi semp ad imi
tandū exēpla cumulātes. Utinā fidei quā habeo in xp̄o:
oīa opera mea attestētur: ⁊ iugi pfectu cōgesta/aceruū
mihi ascēsionis cōstituant. Quā paucos ego mihi testi/
monij huj? ptuli lapides. Uereo: equidē ne in pretrarium
multos cōgesserim. Quid eīm. Nōne tibi videnē: nō pro
fide: sed magis ptra fidē testimonia cōgessisse: qui sic vi/
uūt vt alterius videātur fidei q̄ chr̄istiane. Denicq̄ tales
q̄multos videm? de q̄bus iure dici possit. Jsti nō sic con
uersanē: vt qui xp̄i redēptos se sanguine credant: q̄ alia
sperant vitā: qui futurū vereantur iudiciū: q̄ tandē eua
gelica pcepta diuinitus data fateātur. Caliaytinā penes
me testimonia pauca reperiātur: mallem nulla: ne modi
cū fermentū/aceruū fideliū operū totū denigret. ¶ Et
fratres mei (vt modicū de cōi glorier: qui de puncto non
possum) si totius vite vestre respexeritis ordinē: ⁊ regu
laris obseruātie cursum: nō erit exiguus quē boni testi/
monij coedificatis aceruus. Nam si a nocturnis vigilijs
quas impigro velut pmirias quasdā plibatis affectu: ⁊
effunditis a pncipio vigiliarū sicut aquā cor: vestrū ante
pspectū dei. Si inquā a capite singulos p gradus cōuer
sationis diurne seriatim velitis incedere: quid ibi repe/
rietur/q̄ disciplinā nō sonet: quod nō cōcinat fidei ve/
stre: q̄ nō vel corpus atterat: vel mentē erigat: vel diri/
gat erectā. Inter psallendū quāta est disciplina in corpo
re: ⁊ q̄ maior quoddam in mēre: dum ne ad modicū: vl
certe tantū ad modicū a sensu verboz illam sinūt abire.
Nam ibi/ideſt in ipsis q̄ cantantur verbis: aut ligatā te
nent: aut ad cognata relaxāt: ad peregrina nequaq̄. Nō
si pringat (fugax est eīm mens humana) quāta statim ca
stigant censura: ⁊ more huius vsuras a se reposcūt. Sed ps.cxxx/
ne ipsa cōmuniū horarū interualla nocturna vacant. Dē viij.
bone hora illa noctis q̄ sine nocte est: q̄ nox illa illumi/
natio in delitijs. Orationes ille puarim fiunt: sed puata
nō petunt. Sūmissior quidem vox: sed mens intensior: ⁊
pces tacite multū habent acuminis. Denicq̄ frequenter
vocem cripit oīo vehemēs: ⁊ verbis nec eget: nec vtitur
que puro ⁊ pleno fertur affectu. Amor: in auribus dñi so
lus obstrepans: corpori aliū strepitus dedignat verbo
que sicut inchoanti excitamēta sunt: sic impedimenta so
lent esse pfecte oranti. Quid deinde. ipsis horis matuti/
nis: quasi de recenti oīones instaurāt: frequētant cōfes/
siones: ⁊ verecunda: sed manifesta reuelatione exiguos
purgant excessus. Non tm̄ exiguū deputant/si a xp̄o vel
tenui memoria tirubār. Postis callidi si quid fuerit ipso
bitare suggestū: sibi iputant: iniqui in hac parte est ima
tores/dū ppriū arbitrātur casum: q̄ aliene sunt fraudis
casso conatu tantū puocati. Quid quotidianus manuū
labor: quo corpi? ⁊ satis arterit/⁊ tenuiter pascit. Labo/
res manuū suarū nō soli manducant: sed de insufficienti
partiūtur egenis: vt ⁊ illis fit tribulatio/dūmodo alijs
abūdat. Interuallis q̄busdā leuāt labores: sed fesso cor/
pore fernet affectus. Illic tacite lachryme vbertim vol/
uūtur: pdeunt gemitus: erūpunt suspiria: vt q̄ iurta se
dēt: si forte ex se frigidi sunt: vicinis possint scintillis accē
di. Qui deniq̄ non de crastino cogitant: nec de hodier/

nis quidē: omnē curā proijcientes in ipsum qui eis pest
nō premiū: sed querentes regnū dei. ¶ Quid cq̄ō pene 15
pterieram) in capitulo singulis diebus examinandi ab/
baris astant iudicio/quasi ad xp̄i psentati tribunal. Jbi
quisq̄ in pmis accusator est sui/accusandi se locum alijs
preripere festinās. Quid ipm̄ primuū silentiū: ⁊ quedam
cōpassionis grauitas. Nōne totā cōuersationē venustat
⁊ q̄daz sanctitatis pulchra vestit facie. Jpe somn? quoq̄
sanctitatis testimoniū reddit: nec in aceruo testimonioz
est tanto? fine professione. Nā reliquie cogitationū consti/
tentur xp̄o: vbi somno corp? obruit. Quō eīm dormiēs
poterūt nō versari ante oculos totius diurne cōuersatio
nis imagines depicte: ⁊ in animo vigilare. Nōne tibi ma
gnus hic videt testimonij aceruus agri/nisi q̄ non acer
uatim/⁊ sine ordine fiūt ista: ⁊ suis singu ps.xciij.
la sunt distincta repositbus. Nōne hec testimonia credibi
lia facta sunt nimis: eo q̄ domū tuā talis decet sanctitu/
do dñe. Utinam cordis mei radices sup istum desentur
aceruū. Nescit sterilis esse tantus bone cōuersationis cu
mulus. Locus est altus ⁊ vber: qualē pphēta cōmemo/
rat. Vinea facta est dilecto in cornu in loco vberi. Et ma Esa.v.
gnū plane fertilis soli testimoniū fructuū puentus vbe
rior: sicut ecōtrario loci vbertas arboris qualitatē redar
guit de infructuositate sua. Jn nō arbo: mala q̄ terrā bo
nā occupans: fructus cōdignos nō parit: sed nec vllos Marth
bone spei parturit flores. Jsitan ⁊ ficulneā illam ste/ xxi.
rilem quā dñs iussit succidi: fertiles de vicino vinee pdē Mar.xj
nabat. Periniquū est in sancta cōuersatione plantarum Lu.xiij.
nil sanctū moliri: ⁊ excusatiōes ptendentē cognatis exē
plis cōiunci: ⁊ inde defensiones disponere in corde suo/
vnde alij ascēdunt. Sufficit tibi q̄ talis es/descēsus tuus
Quid bonoz aceruū operū: quē alij alacritate ascendūt
detrahere moliris: ⁊ regulares observantias imutare:
quarū numerū ⁊ rigorē cauēris. Noli pbidere eos qui puer.liij.
bene faciūt: si potes ⁊ ipse ascēde. Audi de quāto ⁊ quali
aceruo sancti ascenderūt. Sancti iudibria ⁊ verbera expti Heb.xj
insup ⁊ vincula ⁊ carceres: lapidati sunt: secti sunt: tenta
ti sunt: in occisione gladij mortui sunt. Circuierūt in me
loris: in pellib? capr̄inis: egētes/angustiati/afflicti/in
solitudinib? errantes: in mōtib? ⁊ in spelūcis/⁊ in cauer
nis terre: q̄ oēs testimonio fidei pbati sunt. Videsne quā
to sit eoz fides pbata scrutinio: q̄bus testimonijs exami
nata. Quid a nobis tale vel expetif/vel expectat. Et no
stra hec inferiori genere testimonia credibilia satis: eo q̄
dē credibiliora/q̄ nō ea necessitas iposuit: sed supposuit
se volūtas. Uolūtas q̄ volūtas sit: ⁊ pme libertatis iure
nitatur: liberā se ad pstendū exhibeat: nō estimet ad re
cedendū. Agnoscat necessitatis debitū: sed nō sentiat iu
gū. Jn bono libera sit: ⁊ ad bonū nihilomin? libera. Jn
illo q̄ iam tenet: ⁊ ad illud quo tēdere debet: sed ad ea
q̄ retro sunt: nullam sibi licentiā permissam existimans.
¶ De quāto aceruo testimonij Paulus ascēderit: tandē Ro.viij.
audite. Ipse quidez spūs testimoniū reddit spiritui nro
q̄ sum? filij dei. Quātus vno in hoc testimonio aceru?.
Sz forte nūquid nō perhibuit testimoniū. Deo (inquit) Heb.ij.
attestante signis ⁊ pdigijs/⁊ varijs virtutibus et spūs/
sancti distributionib?. Et tū tanto constitutus in aceruo
virtutū ⁊ attestantiū gratiarū/nūdum (inquir) me arbi/ Phil.iij
tror: cōprehendisse: vnū quidē que retro sunt oblitus: ad
anteriora extendor. Et nos ergo tantā habentes impos
tam nubē testimonioz: deponēres oē pondus ⁊ circum/ Heb.xij
stans nos peccm̄: p patientiā curramus ppositū certamē
aspicientes in autorem fidei ⁊ psummatorē iesum: q̄ ppo/
sito sibi gaudio sustinuit crucē/cōfusione ptēpta: atq̄ in
dextera dei sedet. Recogitate eīm eū qui talem sustinuit
a peccatoribus aduersus semetipsum contradictionē: vt non
fatigemini animis vestris deficientes. Nōdum eīm vsq̄ ad
sanguinem restitistis. Illoz eīm testimonia/prerogatiua
quadā dicūtur testimonia: idest martyria/q̄ pro fide xp̄i
sanguinem fuderūt. Uidete primū ipsum martyrē. Ste/

Universidad de Deusto
Biblioteca

phanū/de quāto lapidum aceruo ascenderit ad christū:
Cāti.iiij. quē ⁊ omnes sequūtur anime iuste. Quasi grex (inquit)
capitarū/que ascēderūt de monte galaad. Selkadāt the
saurū fidei in vasis fictilibus: sed sublimitas erat virtu
tis dei. Jō q̄ñ ascendētes dicūtur/q̄ eos iuuania tormen
ta nō tam fregerūt: q̄ firmauerūt ad reddendū testimo
niū virtute magna. Quid hic eis animi est: qui nec vnam
⁊ eam leuē ⁊ amicā p̄positoꝝ increpationez sustinent:
sed ad vnū austerius verbū totus liquescit boni p̄propo
siti quē sibi firmauerūt rigor? Jstoꝝ tot suffultā admini
culis testimonia vix stare possunt: illoꝝ tot repetita tor
ps. xlix. mentis vberius eruperūt. An nō quātus numerus sup
plicioꝝ: tantus ⁊ acervus testimonioꝝ. Et si monte affec
ti tota die/⁊ estimati sicut oues occisionis: in oibus tñ
superauerūt/⁊ velut superascēderūt de galaad: de acer
uo martyrū. Nō em̄ de p̄seuranda coꝝpotali vita certamē
inierūt sancti: sz de vita fidei: ex qua iustus viuit. Jdeoq̄
in oibus superauerūt: q̄bus salua causa constitit. Quo
em̄ nō superant: cum aut p̄fitendo in cōfessione redditi
sunt eternitati: aut psuadendo p̄securoꝝ insomnauerūt
veritati. Denicp̄ etsi estimati sunt sicut oues occisionis:
quibusdā tamen innocuis dentib⁹/ab infidelitatis radi
ce hostes p̄ciderūt suos: vt inter eccleste vitalia recon
derent viscera. ¶An nō hoc sibivult qđ subnectitur. Dē
D Cāti. iiij tes (inq̄t) mi q̄ñ grex detonsarū? Aduerī quales oues
iste sūt/que possunt q̄dē detonderi: sed dentes earū nō
possunt cōteri. Occidi possunt: ⁊ flecti nequeūt. Jmmo
ipsi p̄secutoꝝ es infregerunt suos: ⁊ in vinculis doctrine
sermonib⁹ emollitos: quasi dentib⁹ mansos in fidelium
Actuū.x traiecerūt vnitatē. Petro dictum est. Macta ⁊ māduca.
pa.lvj. Et moysi dentes non sunt moti. Dentes em̄ eoꝝ arma et
sagitte. Arma spūalia portēta dñi ad debellandas muni
j.Coꝝ. xiiij. tiones. An nō quidē ecclesie dentes: de q̄bus dicit ap̄ls
Intret in fidelis aut idiota: dijudicatur ab oibus: cōuin
citur ab oibus: occulta coꝝdis eius manifesta fiunt: ⁊ ita
cadens in faciē adoꝝabit deum: pnuncians q̄ vere in vo
bis sit deus. Nolite fratres istoꝝ vereri monstra dentiū:
nō sunt canini sed ouini. De tonsarū em̄ grege conferū
tur. Jn canibus nō dilaceratio: sed latratus cōmendat.
Esa. lvj. Canes muti (dicit esaias) nō valentes latrare: canes im
pudentissimi nescientes saturitatē. Ac si quibusdā expo
beret/q̄ in altero se canū officio exuāt: in altero se canes
exhibeant latrare nō valentes: ⁊ nō desinētes lacerare.
Tales sunt q̄ inuicē mordent/⁊ comedunt/⁊ p̄sumūtur
ab inuicem. Utinā huiusq̄ sufficiat vt inuicē mordeāt ⁊
comedant: nec tententiplos detonsarū lacerare dentes.
Jpsi doctoꝝes eccl̄e ⁊ p̄positi nōne tibi vident dentes
quidā/qui redargutionis benivole velut morsib⁹ subie
ctos cōuincūt: dijudicāt: manifestant: ⁊ ad melioꝝ emol
liūt statū? Dō si ru p̄durus es ⁊ emolliri nō potes: quid
remordere paras? An nō remordes/q̄ vel in occulto de
trahis: vel palam p̄radicis? Quid dentē p̄tra dentē pa
ras: dentē impiobū p̄tra dentē pium. Mordere potes:
sed p̄sumere nō potes. Dentes em̄ sunt: ⁊ duri sunt ⁊ fir
Ezech.ij mi: ⁊ detrahentes nō meruūt: memoꝝes se cū p̄pheta/in
Mat. x. ter sceꝝpiones ⁊ incredulos cōmoꝝari. ⁊ sicut oues mis
sos inter lupos: vt ipsos lupos in oues/rōnabili tolerā
tia ⁊ exhortatione cōmutent. Et bene detonsarū dicunt:
q̄ illoꝝ nō sint mores fugiendi: qui bonoꝝ operū exem
pla sicut vellera quedā subiectis ministrant. Non tamen
vsus dentiū in alienis tñ remordendis ⁊ cōuincendis er
roribus estimatur. Est ⁊ porio: quidaz coꝝ vsus. Si qui
dem sunt solidū celestis edulij mandere panē: ⁊ subli
mioris doctrine secretos dijudicare ⁊ disserere intellect⁹
q̄bus nō iam lacte opus est: sz solido cibo: ipsumq̄ quo
dāmodo attenuare ⁊ instruere p̄n: ⁊ quodā tempera
mento dispensationis vel sobrie reddere: qui ad solidū
per se insufficientes erant: sed tantūmodo lactis partici
pes. Quodā em̄ solidioris instrumenti ad mandendum
vtuntur ministerio: qui exercitatos habent sensus ad di
scretionē boni ⁊ mali: imo etiam boni ⁊ boni: nō tantum
iudicātes inter noctē ⁊ diem: sed oēm iudicantes diē. Et
iure de lauacro ascendere dicit: vt mūdando coꝝdi studio
sos p̄robet: eo q̄ mundis coꝝde diuina fit rep̄missa cog
nitio. Videsquomō lotos ⁊ irrep̄hensibiles esse opz
eos/qui alioquz excessus debent remordere ⁊ corripere?
Quō lotos ⁊ mūdos coꝝde: qui diuini sermonis dispen
sare debent alimoniā: ⁊ arcanos secretioris verbi discu
tere sensus: sapientie intima rimari: ⁊ ruminare in san
Cāti.iiij. cta. Dentes tui quasi grex detonsarū. ¶Quare ḡ quasi
E grex: Utiq̄ q̄ sese nō impugnent: ⁊ aduersentur sibi: sed
in simplicitate ⁊ vnitate sensus sui concinūt ⁊ p̄cordant
ecclesie dentes. Quasi grex detonsarū/que ascenderūt
de lauacro. Veterem em̄ deponentes hoīem/⁊ onere su
peruacuo leuati ac loti: alacrius ad superioꝝa cōscendūt
Siquidē ipsi pili veteres oneri iam esse incipiūt: cū p̄mo
noua vellera germinant: cum hyems trāsijt: cum imber
abijt ⁊ recessit. Jdeoq̄ si veteri ⁊ supernacuo leuium et
inaniū rerū vellere te inuolui adhuc necessarium ducis:
nondū tibi hyemalia congelate mentis frigoꝝa trāsierūt
Bene em̄ detonsi ⁊ de lauacro ascendūt: quasi nihil ve
teris vel sarcine/vel soꝝdis habentes. Attendis q̄ nō ti
bi sufficit detonderi: nō sufficit exonerari: non sufficit lo
tum ⁊ nouū fieri: nisi statim ascendas/⁊ spiritu incedas
Gala.vj qui renouaris in spiritu. Si spiritu (inquit) viuim⁹: spiri
tu ⁊ ambulemus. Tu igit̄ si ascendere disponis: ascende
ps.vj. semp̄ de lauacro/semp̄ nouus ⁊ mundus. Laua p̄ singu
las noctes lectū tuū lachrymis. Aut si te pctīs nō quasi
nox inuoluit: sed sicut nubes p̄teruolat: tu tñ lauare p̄
singulas noctes: etiam leuiū vestigia delictoꝝ lachrymis
dele. Uic em̄ in cōualle lachrymarum locus est lauacri.
Quid est q̄ sordes congestas: ⁊ peccati purgamēta/fu
turi reservas lauacro seculi? Quid scis si nō erit illic cos
flatoriū magis q̄ lauacrū. Nā que hic facile poterant ab
lui: ibi nō tam misericoꝝditer/q̄ in spiritu iudicij ⁊ ardo
ris purgātur. Et felix qui de seculo non quasi de ceno: sz
quasi de lauacro ascendit: nō habens necesse vt aliquid
in se lauet: sed est mūdus totus. Jste plane dignus habet
dealbaris dentib⁹. i. aīe sensib⁹ panē angeloꝝ māducare
ps. xvj. nō iam panē doloris: sed panē qui letificat coꝝ hois. Jl
lum vtiq̄ panē quē significauit p̄phera dicēs. Satiabo:
cū apparuerit gloria tua. Sic em̄ illa nos gloria dum ap
paret: pascit ⁊ reficit: dum revelatur: huius siquidē glo
rie revelatio plena quid est/nisi sapientia va: Que nos ad
seipam edendū inuitans/nō alias a nobis mandit: nisi
cū illam meditamur/velut vitales pure mentis delitias
⁊ indeficientē refectionē. Dic ergo purgatos ⁊ exercita
tos animi sensus habeamus: nō iam ad discretionē boni
⁊ mali: sed tantū ad perceptionez tanti boni. Accitemus
hic creb⁹o qđ ibi ⁊ tinue agemus: p̄occupemus frequen
ter/in quo indefinēter occupandi crimus. Sūmū nobis
Jo.xvij. hic negocium sit: quod solum ibi erit. Contēplatio nāq̄
sapie/eterna refectio est. Nihil oīno spūalibus aīe denti
bus dulcius ruminatur: q̄ ille panis vinus qui patri air.
Hec est vita eterna/vt cognoscāt te solū deū verū: ⁊ quē
misisti iesum xp̄m. Qui vivit ⁊ regnat deus p̄ oīa secula
seculoꝝum. Amen. ¶Sermo. xxiiij.

profunda dei: que etiam ipsam inuoluri libri medullam
Eccs.iiij mādit: ⁊ intima sapie comedit viscera. Stulto (sicut scri
ptum est) cōplicat manus suas: ⁊ comedit viscera sua. Ci
bus iste cruentus/cibus carnalis est: cibus q̄ perit: imo
qui perimit. Quā duleius ⁊ vtilius viscera sapie come
dūtur ⁊ sacri verbi arcana? Non pōt cruentis attingi den
tibus: sed loris ⁊ candidis: q: candoꝝ est ipsa lucis eter
ne: ⁊ ipsius sponsi dentes lacte candidioꝝes dicūtur: p̄o
pterea tales in sponsa commendat: qui suis sint similes.
Dentes tui sicut grex detonsarū: que ascenderunt de las
B uacro. Non mō lotos: sed liberos opz mentis sensus ha
Cāti.iiij. bere: si quis illos ad diuini vbi scrutiniū parat. ¶Des
gemellis fetibus: ⁊ sterilis nō est in eis. Sterilitas repu
tatur: si vel vno fueris fetu p̄ventus. Si p̄onisti ad sacra
tum aliquē in scripturis intellectū p̄gere: vnū iam pe
risti fetū. Bonus p̄fectus ⁊ ingens: sed insufficies sa
crato sensui/si affectus nō respondeat. Sterilis est intel
ligentia: quā non coeua ⁊ germana comitatur deuotio.
Ubiq̄ tibi in scripturis spargitur quasi semē quoddam:
ps. xviij. vñ gemellū huc possis fetū concipere. Non tñ subtilia:
sed ⁊ suauia ibi sunt oīa. Et p̄ceptū dñi lucidū est: ⁊ igni
tum eloquiū. Sterile est in te verbum dei: ex qua p̄te hoc
alter⁹ rū nō operatur. Si p̄ intelligentiā vides: sed geli
do adhuc riges affectu: nōne sterilis ⁊ ineffica reperiar
Esa.lv. in te verbi dei virt⁹ ignea? Denicp̄ ⁊ si ad ignē spectat vt
illuminet: multo amplius vt succendat. Verbum (inquit
Luce.xij dñs) qđ egredit de ore meo: nō reuertetur ad me vacuū
sed faciet et p̄sperabitur in his ad q̄ missū illud. Ad que?
Job.xxx Habes in euāgelio. Ignē veni mittere in terrā: ⁊ q̄d vo
viij. lo nisi vt accendatur? Semē est verbum dei: ⁊ in eo sicut
apud Job legis: ⁊ lux ⁊ estus spargitur sup terrā. Sz ne
scio q̄ pacto lux ampli⁹ germinauit: ⁊ dilexerūt hoīes ma
gis lucē q̄ feruoꝝem: nisi q̄ ipsi magis sibi de luce placent
qui idipsum qđ lucet nō amplectūtur. An non tibi videt
p̄didisse/aut dedidicisse naturā ignis nō succēdēs. Cū au
dis aliquē quasi gloriantem ⁊ dicentē: nō me ille scriptu
re sacre sermo edificat: quid aliud videt sibi dicere/q̄ p̄
didit in me efficatiā verbū ignitū: nō me succendit: nō in
flāmat: nō exercet in me vim genitalē? Sterilitatē suā im
putat verbo: qđ quātū in se est: crescit ⁊ fructificat. Qui
gloꝝiosa frater iactantia: q̄ nō te sermo diuin⁹ edificat: q̄
ista loqueris. ¶Fortitan eversa ⁊ eunlsa nondū sunt vete
ra: iō nona superedificari nō valent: nō germinare: nō gi
gni. ¶Felix in quo amoris mūdani defecat⁹ est humoꝝ: et
vigoꝝ deficit: in eo facile igniti verbi vis operat. Verbū
Gala.v. dei ⁊ lucet/⁊ ardet. Neutra in te virtute p̄uiet: sed semi
nū de isto semine p̄cipe fetū. Sterilis repurat vterus: q̄
istis fetib⁹ nō grauidat. Jn xp̄o iesu neq̄ circūcisio aliq̄d
valet: neq̄ p̄putiū: sed fides que p̄ dilectionē operat.
Matth Bon⁹ plane fetus dilectioꝝ: charitas in fructibus spūs
j. cōnumerat. Denicp̄ velut gemelli fet⁹ gemina charitas
Diliges dñm deū tuū ex toto coꝝde tuo: ⁊ ex tota anima
tua: ⁊ ex tota mēte tua. Hoc est maximū ⁊ p̄mū māndatū.
Scōm simile est huic: diliges p̄ximū tuū sicut teipm. Jl
j.Tim.j. lud p̄mū: illud scōm: vtrūq̄ maximū: q: illud simile illi
Colo.iij Boni ⁊ sufficientes illi fetus gemelli: quia in his tota lex
B pender ⁊ p̄phete. Denicp̄ ⁊ finis p̄cepti charitas: q̄ etiā
Cāti.iiij. alibi vinculū p̄fectionis dr. ¶Et p̄grue de coccineo vin
culo sequit: de quo in laude labioꝝ ip̄se assumpta est si
militudo. Sicut virga coccinea labia tua. Ea em̄ labia li
gāt ⁊ rutilāt: q̄ de tali ventris fructu loquūtur. Cōcepta
in coꝝde charitas/q̄si ignis flāmigerans coccineo colo
re labia inficit p̄ que erumpit. Calor de excelso missus in
coꝝde/germanū labiis p̄stat colorē. Quid em̄ aliud sibi
vult q̄ coccinea dicūtur: nisi q̄ in hoc flāmea demonstra
tur: eo q̄ coccus igneo rubet coloꝝe. Labia hec nō iā al
taris carbonib⁹ purgari indigent: ⁊ exteriori igne aduri
Ipsa em̄ de interiori flāma iam flāmea sunt: ⁊ p̄ceptū vi
sceribus ignē de excelso/alijs seminat. Salutarem vtiq̄
dissemināt scientiā: legē igneā: quā dño venit in terram
mittere. Bene coccinea labia: que hunc ignē non solū in
terrā: sed ⁊ in celū mittūt. Denicp̄ ⁊ ipm dñm celi succen
dūt. Jdeo coccinea cōmendat labia: q̄ illi coccinea sunt
q̄ illi calētia vident: q̄ illa flāmea sentit: ⁊ in murmā am
plius succendūt charitatē. Mira res ignis ipse est: ⁊ no
stris tñ inardescit scintillis. Quidni? Et gladius est ver Ephe. v
bū dei: ⁊ tñ vulneratur. Vulnerasti coꝝ meuz sooꝝ mea Cāti.iiij.
sponsa: vulnerasti coꝝ meum in vno oculoꝝ tuoꝝ. Jra ⁊
ignis est: ⁊ tñ inflāmatur. Vulnerat oculo: labio inflam
matur/etiam ⁊ ligatur: iō vitte cōparatur. Sed charitas
vulnⁿ est: charitas vitta est: charitas coccus est. Videsq̄
acuta: q̄ renat: q̄ ignea est charitas? Talib⁹ in oīdovre
re labijs: renasci velut vitta vinculo memorie coꝝdi tuo
dilectū astringe: agglutina: succende illum succenso affe
ctu. q̄ dulce sit dicat ⁊ alludat tibi. Jgnitū eloquiū tuuz
vehementer: ⁊ sponsus tuus diligit illud. Osculare me
osculo oris tui: q: pulchra sunt labia tua sicut vitta cocci
nea. Osculandi siquidē desiderū labioꝝ inuuit cōmēda
tio. Labia tua fuis desiderat impetimi: vt flat os vnum: ⁊
labiū vnū: ⁊ post ip̄essionē dicat tibi. Hoc nūc os ex ore
meo: ⁊ labiū de labio meo. Diffusa est gratia in labijs ei⁹
in tua se refudit: ⁊ de cocco suo tua sunt effecta coccinea
Bona impressio que tantā expetimit gratiā in labijs spō
se. ¶Memineris tñ nō me nūc labia significare carna C
lia: sed spūalia: sed interioꝝa: sed illa de q̄bus apls loqui
tur. Cantantes ⁊ psallentes in coꝝdibus vestris dño. Si Ephe. v
sponsa es: in hoc vnū debent esse cōstricta: debēt eē suc
censa labia tua: vt dilecto tuo supplicent: vt p̄fabulētur
cū illo: vt illi canant: ⁊ dicas cum p̄phera. Exultabūt la ps. lxx.
bia mea cum cantauero tibi. Jn tam sancta cōfabulatio
ne nil fit in labijs tuis fluidū: ⁊ quasi vitta sint: nil frigi
dum: ⁊ habes illa coccinea. Quis mihi det iesu bone ta
lia habere labia in p̄cēdis tecū sermonib⁹? tam p̄opta
tam experta: tam succensa: succensa ⁊ exultantia vt tñ tibi
cantent: ⁊ de te cantent? Talia sint vtinā labia mea: que
subtili quodā ductu/⁊ succenso affectu indirupte media
tionis: funiculi coccinei specimen exp̄limāt. Imōi la
biū in sponsa xp̄o cōmendat: nō tñ in oꝝone: sed etiaz in
exhortatione: vt porens sit exhortari in doctrina sana.
Que em̄ se labia in eius alloquio astringūt: iure q̄dē sa
lutarē diffundūt ⁊ dissēminant scientiā. Si dulci ⁊ ferui
da vtanf oꝝone/vt audiētiū coꝝda excitēt: coccinea sunt
q: inflāmatiua. Si vo simul exhortent ⁊ doceāt: ⁊ ea do
ceant q̄ sanā doceāt doctrinā: q̄ regulis p̄cināt fidei iam
q̄si vitta sunt: ⁊ nō solū salutarē: sz etiā indissolubilē dis
semināt sciam. Quid em̄ rā sibi coheres: tā tenax: tā inso
lubili p̄textū nodo: q̄ rō fidei? Talia paulus discipulū in f.Timo.
formabat dicēs. Attende exhortationi ⁊ doctrine. Sz ⁊ in iiij.
sermone cōi: vbi fidei nō tractant mysteria: etiā sic vitte
coccinee labia tua p̄ferunt: si fuerit sermo tu⁹ subtili mē
sura district⁹: ⁊ discret⁹: ⁊ parc⁹: ⁊ grato verecūdie rubo
re coloꝝat⁹: si crucis xp̄i eo frequter quo libēter mērionē
vsurpet. ¶O bta hec labia xp̄i: ⁊ osculo ⁊ alloquio ve D
re digna: labia tā sincera ⁊ tā succēsa. Jn fide sincera: et
in amoꝝe succēsa. Succēsio ista de inimis ⁊ de simis est:
nil habēs de infimis. Nā est succēsio q̄dā de inferius erū
pēs. Jacob⁹ ait. Lingua modicū mēbrū inflāmat roram Jaco. iij
natiuitat⁹ nre inflāmata ⁊ ipa a gehēna. Quō pōt dñ iflā
mare lingua tā pessime inflāmata? Utiate natinitat⁹ mo
bilis corruptela p̄ se nimis rotat⁹ ad malū: ⁊ volubilitate
p̄pria ferē in p̄ceps. Et q̄d necesse est inflāmare roram
banc q̄ firmari nō pōt: sed p̄ se fertur in malū? Denicp̄ di Ge.viij.
ligēter appositū est: coꝝ hoīs in malū ab adolescētia sua.
A p̄ma natiuitate ip̄ulsa nescit cursum inflectere: ⁊ tu il
lā lingua p̄ava impellis ampli⁹ ⁊ inflāmas? Lingua p̄a
va iracūdie ⁊ indignatiōis occasiones req̄rit: iniurias vl
falsas simulat: vl veras exaggerat: q̄s debuerat dissimu
lare: ad offensam officia etiā interp̄etat: ⁊ venenati ser
monis scintillas adhibet ad cōmouendū coꝝ suū. Quid
lingua nequā coꝝdi tuo talem adhibes flāmā? Sufficiat

Universidad de Deusto
Biblioteca

illi flāma sua: sufficiat illi concupiscentie ardor carnalis/ ⁊ lenitatis calor innate: q̄bus cor tuū ac si volubilis rota ipellit. ℣Hāc tibi flāmā natiuitas ꝑma ingenuit: sed renascendi gra restringit. Noli ignē igni adhibere: ⁊ cōcupiscentie addere malicia. Ignē hūc quē euomis: hauris de gehēna. Inde ĩcipit: ⁊ illo rapit. Lingua inquit inflāmata a gehēna. Lingua hec malar: coccinea est: sed vitra nō est. Non em̄ ligat: sed dissipat. ℣Male succēdit: q̄ succidit vnita: q̄ dissidij verba scinnillat: ⁊ flāma talis de inferis est. Nam flāma que desursum est: pudica est: pacifica est: bonis ꝓsentiens ⁊ bonos faciēs. Verbū em̄ dulce ⁊ multiplicat amicos: ⁊ mitigat inimicos. Quasi flāmā flāma cōsumit: inferior ē superior: infernalē celestis: dū sapiens ⁊ suaue verbum vincit maligni: ⁊ dulce durum emollit: ⁊ ideo dicit. Sicut vitra coccinea labia tua: ⁊ eloquiū tuū dulce. Non em̄ decent sponsam nisi verba dulcia: verba amoris: verba q̄ delicati funiculi vice funganť verba que spōsum irretiant ⁊ trahant vinculis charitaſ. ℣Felix anima que huius nouit dulcius verborum nectere reria: quibus iesus illaqueet: alliget verbū patris: animi affectibus vel affatibus x̄pm includat: amatorie detinet at sermone ⁊ delectet: vt eius eloquiū dulce sit ei qui habet verba vite eterne: ⁊ est verbum eternū: quod cū patre ⁊ spiritusancto viuit ⁊ regnat deus per omnia secula seculorum. Amen. ℂSermo. xxv.

Jacob iij.

Cāti. iiij.

E

Bā suaues sunt pu

tas sponse gene: q̄ mandi possunt: que salubria fructus obtinent gratiam? Et reuera ctiā corporales genas alicuius ita grata videas venustate referas: vt ipsa exterior facies intuētiū animos reficere possit: ⁊ de interiori quā inuit: cibare gratia. Venustas vultus mentem interpretatur: ⁊ inter nos affectus facies loquitur. Vides q̄ ꝓsequenter post candidos dentes ⁊ coccinea labia/genarū inducit mentio. Bene saris germane sunt labijs: ⁊ ipsis tacentibus/ quodā visibili verbo mentis arcana demonstrant. Bene ipse vocis vsum habent: ⁊ oris aut supplent officiū: aut amplius exornant. Quātūnis fuerit dulcis ⁊ feruidus sermo: oēm eius gratiā p̄occat vultus exasperat: et leuitate sua eloquiū/gravitatē imminuit. Jdeo de genis sequit: q̄ earum modesta maturitas coccinei labij accumulet gratiā. Deniq̄ quādam earū maturitatē tacite videtur innuere: quas fructui cōparauit. In fructibus em̄ semp grata maturitas. Et in ꝓcedentib⁹ genas eius descripsit vt turturis: eo q̄ nihil lasciuū: nihil leue: nihil petulans in eius appareat vultu: sed desideriorum estus genas dulci grauitate deiciat. Affectus animi vultū lasciuire nō sinūt: ⁊ amatorie meditatōes oēm a genis leuitatē ablegant. Turtur siquidem auis solitaria est: auis gemebunda. Talem vult Paulus virginem esse: vt solicita sit quō placeat deo: q̄ dicere soleat. Sitiuit aīa mea ad deum fontē viuū: q̄n veniā ⁊ apparebo ante faciē dñi. An non tibi videtur vox hec esse gemētis? Gemitus tuus dulcis: que gennit amor. Quō nō graues ⁊ mature gene: quas gemebūdus informat affect⁹? Gemit⁹ isti nō tantū gemitus: sed refectionis gram tenēt. Libabis (inquit) nos pane lachrymarū. Et in pūti malopunico sponsi genas assimilat: eo q̄ solicitus ⁊ amatorius affect⁹ cognata quadā maturitate ⁊ vultū vestiat: ⁊ ciber in mētea. ℣Relucēs em̄ in facie mētis gra/videntes q̄n reficit: ⁊ suā in alios trāfundit passionē. Nō possum nō dulciter moueri dū talem penes me vultū depingo: ⁊ amatorie gene in me timidē giguūt affectū dū recogitatur: quāto magis dū videnť: Naz expressio: visio q̄ cogitatus. Pulchre oīno gene/in q̄bus tanta venustas eminet: quas grata cōmendat humilitas: nil in se altrū habentes: nil rigidū: sed q̄ sunt ad modestē humilitatis cōpositionē quodā discipline exercitio infracte. ℂSicut fragmen (inquit) malipunici: sic gene tue. Au nō tibi quasi fractas habuisse genas videť

Cāti. iiij.

Cāti. iiij.

Ꝑ

Cāti. vij

po. xlij.

po. lxxix

F

Cāti. iiij.

ille qui eas dedit penitentibus: dedit vellentibus: ⁊ non auertit a ꝓspuētib⁹? Bona quidē hec fractio/ꝑ quā intrio: cepit virtus eminere: ⁊ q̄ intra carnis cortice ꝓclude batur: erūpere gra. Quasi ꝓfracta videť tanta dignitas ad passionis manicis seiplam iniurias: sed ꝑ hec fragmēta salutis se nobis vbertas effudit. Et tu si adimpleas ea q̄ desunt passionum x̄pi in carne tua: si portes stigmata x̄pi iesu in corpore tuo: iam tibi dicit x̄ps. Quia sicut fragmen malipunici/sic gene tue si cōfracte sunt ⁊ q̄si crucifixe gene tue: si quadā edomite ⁊ exercite disciplina: nō ne tibi videnť velut fragmina cuiusdā boni fructus. Et in ꝓsequētibus ad spōsum ꝺr. Egressa gene eius sicut arcole aromatū: eo ꝙ exarate sunt ⁊ culte ⁊ cōpōsite aromatibus ꝓfouēdis. Sic ⁊ hic spōse genas sicut fragmē malipunici esse dicit. Et bona ꝓfractio/ꝑ quā nō mois ingredif: sed spūalis fructꝰ specimen elucet. Bone g̃ gene/q̄ ꝑ humilitatē ita ꝓfracte sunt: vt fructꝰ interni nō ꝑdant: sed magis ꝑdant gram. Deniq̄ ⁊ ipsa malapunica grata modesti vultus verecūdiaz coloris rubei colore designāt. Optimū plane in x̄pi spōsa decoramentū verecundia. Verecūdia q̄si auro: a q̄dā/oīm acruū colorat p̄ncipia: ⁊ ꝺgineo virtutes reliquas venustat pudore. Vere cūdia bona sua nō penitēter iactat: sz parce eloquif: ꝓtēta temiter innuisse ⁊ cū vigor necessitas. Jesu bone quā ta vbiq̄ verecūdia in sermonib⁹ tuis: q̄ ꝑ paucis parce in laudib⁹: quas poteras sufficiēter loq̄ tā sine humilitatis iactura/q̄ sine dāno veritatis. Et cū ꝑpria exprimeretur tñ nomē suppressit. Poterat pleni⁹ loqui: sed ipse ad spōse exemplū/modesti pudoris colorē assumpsit. Nō hanc mō predico verecūdiā: q̄ corpali rubore soleť ora suffundere: sed eā q̄ tori⁹ cōuersationis venustat facit. Nam sicut corporis: ita ⁊ cōuersationis gene funt q̄dā in q̄bus nihil elt eo colore grati⁹: si operū oīm habit⁹ humilitatē redoleat: si plus occultet in corde/q̄ ostēdat in facie. Denic̄ ⁊ hic dicit. Sicut fragmen malipunici/sic gene tue absq̄ occultis tuis. Bone gene q̄ sicut nihil habēt simulatū: ita multū habēt occultatū: q̄ sicut nihil fingunt: sic nec totū effundūt: que minus ꝑtendūt in specie/q̄ tenēt in virtute. ℂPossunt hec ad interiores aie genas referri: q̄ in ꝓscientie facie sunt: vbi nō hō: sed deus videt. Habet cuiusq̄ ꝓscia quādā ꝑpriā faciē. Ei⁹ gene verecūdo humilitatis rubent colore: si penes se opa nō iactet: non magnificet merita: nō illa eximia puter: sed tā exigua pudeat. Quis em̄ gloriabif castū se hre cor. Si accepit quō gloriabit quasi non acceperit. Et tñ ipsa q̄ accepit dona quis intelligit. Nā si delicta nō intelligit: quāto min⁹ dona. Bona desursum sunt: descendunt a pre luminū. Que vero dei sunt: nemo nouit nisi spūs dei. Jdeo si cui deꝰ ꝑ spm̄ suū reuelat: nō tam ipse nouit q̄ spūs dei i illo. Nos (inquit Paulus) accepimus spm̄ q̄ ex deo est: vt sciamus q̄ a deo donata sunt nobis. Numquid oīa. Aut si oīa scire potuit: nūquid oīno. Ne vnū quidē (vt arbitror:) ex intergro: ⁊ si in flagello nō potuit intelligere donū. Utiliter ipsa sibi conscientia absondif in parte: ⁊ ipse ꝑficiendi amor nimius/increméta sui ꝑfect⁹ ignorat. Deniq̄ non ipsa virtutū velut pomorum integritas: sed tñ fragmina in genis sponse eminere dicuntur: q̄ q̄ in genis est: in cui denti est. Et si nouit quis veram in se virtutis alicuius gratiā: nūquid ꝓstantiā: nūquid ꝓseuerantiam. Non est (inquit) occultatū os meū a te q̄ feciſti in occulto. Et si mihi occultum est: nō tñ tibi. Spūs em̄ tuus oīa scrutaf etiā occulta mea. Utinā talia in me occulta multa habeā cognita tibi iesu bone: ⁊ cognita in thesauris tuis. Periculosa repositio istorum in mea scientia. Jdeo tue magis tuo illa cōmitto. Sed nō ego tā illa cōmitto tibi: q̄ tu non cōmittis mihi. Penes te adhuc tutius foues q̄ feciſti in occulto. Nec sponse ꝑfectio tanta finitur ipsi patere ⁊ ꝑdire in genas. Sic inq̄t gene tue absq̄ occultis tuis. Sunt quedā occulta tēporis congruo ꝑducenda in lucem: ⁊ in facie collocāda. Interim latent in semine: tpe suo plenā

ſ.cor. iij.

Eccli. xl.

B

ſ.cor. iij.

Ro. viij

Pſal. cxxxviij. B

Cāti. vj.

Pſal. xxxviij.

Cāti. iiij

Eccli. xl.

B

Cāti. vj.

acceptura specie. Nūc igit sponsa es: sed nondū apparet quid eris. Quis putas similis mei/cū apparuero: ⁊ nunc ſ.cor. iij. ſilitudinē tenes in parte: q̄ ex parte cognoscis. Reuelata facie iam gleria mea specularis: sed tñ adhuc transfor maris a claritate in claritatē. Dū trāſformaris nōdū integre tenes. Trāſformari ꝓficere est: nō esse pfectū. Perfectū autē tūc nondū tui: sed iam oculi mei videt: penes me iā es q̄lis futura es. Jā in libro descripta es vite: ⁊ in manib⁹ depinxit te. Faciesa tua cotā me semper: coraz me fulgert: q̄ in te nūc est obfuscata. Jam brachiā imaginis mee in te inueni: sed adhuc q̄daz squalet rubigine: ⁊ occultat spēs ei⁹. Jā fides tuis rubet in genis: ⁊ vite colorē infundit: sed adhuc fidei res est in occulto. Jdeo sicut fragmē malipunici: sic gene tue absq̄ occultis tuis. Bona satis fidei facies: sed de occultis tuis mihi cōmendabilior apparet. Patiētie virtus in euidēti: ⁊ quasi in genis tuis satis iam placet: sed ego de posteriore te magis estimo gloria. Et reuera fratres/nō sunt cōdigne (non dico passiones: sed ⁊ ipsa patiētia huiꝰ tēporis) ad futurā gloriā que reuelabif in nobis. Cuius iā quedā in nobis iacta sunt semina: q̄ occulta opatione seipsa ad maturitatē perducūt: ⁊ ad ꝓfecti fructꝰ substantiā. Substātia hec ꝑ quandā seminalē gratiā nūc occultaf in nobis. Substātia mea (inquit) in inferioribꝰ terre. ℂVides vbi occultatā eā dicit: In inferioribꝰ terre. Feliciter cū eo agitur/ q̄ nō in infimis. Ego quedā terre supiora accipio: quedā inferiora: quedā in fima. Supiora sunt ipsa corpis humani natura. Inferiora ipsius nature corruptela. In fima quedā: iniquitas ⁊ culpa de corruptela ꝓcedēs/⁊ ipsam magis corrūpens. Jdeo nō dicit substātiā suā in infimis q̄ nullū habeat spūalis gra (q̄ summa ꝓphere substantia) cū iniquitate cōmerciū. Sed in inferioribꝰ terre substātia mea: eo q̄ medicinaliter gra spūs i infirmitate carnis sit occultata: ⁊ q̄si fermētū abscōdita sanās ⁊ operās donec absorbeatur mortalitas a vita. Nā nō debet massa fermētū corrūpere: sed magis a fermēto in similē cōuerti saporē. Sed ⁊ alibi idē dicit: substātia mea apud te est. Pſal. xxxviij. Ergo ⁊ in inferioribꝰ terre ei⁹ substātia est: ⁊ apud dñm. Distantibꝰ est in locis abscōdita/in supioribꝰ celi: ⁊ in inferioribꝰ terre: in eternitate: ⁊ in infirmitate. Jbi ꝑ paucā tiā: hic ꝑ inoperantē gratiā. Et bona gra q̄ sic virtutū ꝓfectꝰ operaf: vt quēdā pfectionis saporē/nobis vicissim aspiret: ⁊ eructet abscōdita ab origine mūdi: abscondita mūdo: abscōdita in deo: vbi vita nostra abscōdita est cuz christo. Et vere magna multitudo dulcedinis tue dñe quā abscōdisti: sz timētib⁹ te: nō amātib⁹. Jdeo nec spōse fortē hec furtiua dulcedo. Illa ipsa occulta sunt spōse de quib⁹ dicit: ita gene tue absq̄ occultis tuis. Jdeo non ꝑpter illā tñ hec vox facta est: sed ꝑpter circūstātes: magis vo ꝑpter lōge stātes/⁊ ꝑpter resistētes: ꝑpter illos qui se timide retrahūt a sancta cōuersatione: ⁊ ꝑpter illos q̄ inuide detrahūt. Quoz alij vitā secretā: vitam sanctoz/vacuā putāt ⁊ sine honore. Alij q̄dē etsi nō vacuā: tñ totū eiꝰ eccursuz cū summo horore. Nā exitū sine horore suspicari non audent. Alij vanā. Alij amarā religionē putāt. Illi nō veneraṅ: ⁊ isti verentur accedere: Jdeo de occultis spōse curauit tenuiter innuere: quasi ex obliquo illos trāgēs/⁊ istos trahes: dū sic latēter de intimis eiꝰ animo nuit delitijs. Sic inq̄t gene tue absq̄ occultis tuis. Ac si dicat. Si cognouissent ⁊ alij/ quib⁹ abscōditis adimplet⁹ est vēter o spōsa: q̄ facile oīa detrimentū facerent: vt illa lucrarent: q̄ libēter ⁊ bona perderēt ⁊ mala perferrēt: vt abscōdite dulcedinis participes efficerent. Nunc autē abscōdita est ab oculis eoz: que sanctis aīabꝰ in occulto per vices alludit. Grata tñ vicissitudo: q̄ mulcoz molestias mitigat tempoz. Nec exiles delitie: que in futura tēpora abundant. Quid egestatē in illa veremini Cāti. iiij Delitie in occultis eius: ⁊ abūdantes delitie. Abūdantia enim in turribꝰ tuis o sponsa. Denic̄ sicut turris dauid collum tuum: etsi latent delitie: sed virtus eminet. Quo

modo nō eminēs turri collata? Sed differamus hunc in crastinum sermonē: dicturi de hac turre: q̄d ipsi dauid derit auto: eius ⁊ tuto: iesus christus: qui viuit ⁊ regnat per omnia secula seculoz. Amen. ℂSermo. xxvj.

Am fortia ad spō

sam ⁊ de spōsa loquif (nā delicata in superioribꝰ) vbi fit air: Collum tuuz sicut monilia: et simile q̄d habes in psalmo. Dñs decorē induit: induit fortitudinez. Bona hec indumēta: quoz vnū ornat: alterū armat. Primū illud posuit q̄n magis ꝓpriū sponse videť. Nūc se ad eius quandā fortitudinē couertit. Virtus fortitudinis tāto in spōsa ꝓcliosior: quāto rarior. Rara plane. Mulierē em̄ fortē quis inuenier? Et si pōt: tu tñ iesu bone/nō tam inuenis q̄ talis fit: q̄ ꝓuenis vt sit. Nō seiplaz hec turris edificat: sed ipse sine quo in vanū laborāt edificātes. Et vide q̄ fortē velit intelligi: quā turri dauid assimilat. Sicut turris inq̄t dauid collū tuū. Noli in b collo inflexibi litatē ⁊ duriciā accipe. Hec em̄ nō possunt ad laudē reflexi: sed ad maledictiōis sinam ꝓuocāt. Maledict⁹ inquit furor eoz/q̄ pertinax: ⁊ obstinatio/q̄ dura. Nervus inquit ferreus cervix tua. Ad condemnationē intorta sunt ista: nō ad cōmendatiōnē plata. Rigida quicaciras solet libertatē mētiri: quā in his vbis accipio: Sicut turris david collū tuū. Libera plane cervix/⁊ seruilis cōditionis ignara: tam erecta/tam munita vt turris dauid. Nō puto q̄ aliquo abiecte seruitutis iugo collum istud atteratur. Graue iuguz sup filios adā a die natiuitatis eoz. Sed b iam nō videť de filiab⁹ adā. Jā veterē natiuitatē regenerationis nouitate mutauit: carnalē nesciens adā/ex quo trāſiuit ad christum: ex quo scō adhesit/vnus spūs effectus cuz illo. Jdeo libera: q̄n vbi spūs dñi/ibi libertas: qua nos christꝰ liberauit: libertas data/nō innata. Naz a natiuitate eoz graue iugū sup filios adā. Vere graue q̄d mulierē illā euāgelicā annis decē ⁊ octo incurauerat: ne fineret sursum respicere. Multū diffimilē ab ista: que cervicē in turris modū sustulit in celum. Grauē plane iugū q̄d totū humanū genus in hac inclinata muliere extere nō poterat nec deponere: ⁊ nō definebat ab onere ⁊ iniq̄tate addere sup iniq̄tatē: ⁊ infirmitatē infirmitati: ⁊ vtraq̄ sup alterā fecūda satis: sed infelici nimis fructificatione. ℂVis audire apponētē iugū sup iugū? Audi quali se excusatiōe vnus de inuitatis ab euāgelica subduxerat cena. Juga boū emi quinq̄. O stolida aīa: aīa tñ invalida cervice/⁊ attrito collo/vnū illud portas/q̄d tibi corrupta imposuit natiuitas: ⁊ plura cōparas. Non indiges emere q̄d gratis innascif. Alia adijcis emere: et ab hoc quo opprimeris collum eximere nō pores. Juga (inquis) boū emi quinq̄: ⁊ vnū hoc tam graue/tam generale gratis exercere nō pores? Nec tibi tñ p̄ceiū suppetit vnde te redimas. Nescis q̄ graui iugo teneris? Nisi sanguine christi auferri nō valet. Abūdas vt plura emas nō abūdas vt ab isto te redimas? O misere dimitie tue: tis es locuples: nō vt mitiges: sed vt multiplices vinculla colli tui: ⁊ cōpedes aggraues. Sufficiat illud iugum graue quo opprimeris. Jugū hoc si nescis: quedā est delinquēdi necessitas: ⁊ impossibilitas resurgēdi. Jugum hoc difficultas est quoad bonū: ⁊ auiditas ad malū. Jugū hoc ⁊ iniq̄tas est: qua reus teneris ad suppliciū: ⁊ infirmitas/qua p̄onus in vitium traheris. Originalia tibi sunt ista: ⁊ de ꝓpaginis vitio: ⁊ tu adhuc voluntaria accumulas onera? Curiositate quinq̄ sensuū dum exteriores intēdis in species: interiorib⁹ cōcupiscētie flammā p̄nouocas: que nisi sanguine christi extingui non pōtest. Cōcupiscētia cū sola est: satis inardescit: exterior: vo materia/ si accedit insanit. Geminū incōmodū: nature corruptio: ⁊ curiositas q̄dā exteri⁹ irritamēta explorās. Duplica tū incōmodū/ꝓpius impetus/⁊ hostilis impulsus. Duplicatū incōmodū/flāma cōcupiscētie/⁊ flatus incento/

Eccli. xl.

E

Lu. xiij.

Lu. xiij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝓsens negociũ peregrina quedã adducere que auscultãtes nõ capiãt. Magna eloquẽtie laus est / causaz quã susceperis apte exequi: ad ei⁹ cõmodũ cuncta referre: suscepto inseruire negocio. Nusq̃ euidẽtius eloquẽtie tue signũ dabis: q̃ si humilẽ materiã exequeris ornate: ⁊ sermonis rẽperamẽto attollas q̃ ꝑ se iacere videbanť: et velut cõtemptibiles sententias cõmendabiliores efficias. Nec tã debes attrẽdere q̃ te dicere deceãt hoiem litteratũ q̃ que debeãt audire quos instruis. Quid em̃ inde cõsequũtur: si ambulas in magnis ⁊ in mirabilib⁹: nõ dico sup te: sed sup eos q̃ assidẽt. Noli altũ alte sapere: sed cõdescẽde humilib⁹. Sublimia loquẽs: sed nõ in tempore: quid aliud affectare videris: nisi vt tibi soli taceãt hoies ⁊ dicať de te q̃d dictũ est de saluatore: q: nunq̃ sic locut⁹ est hõ sicut hic loquif. Ascẽdisti cathedrã vt alios edifices: nõ teip̃m infles: vt impleas: nõ exinanias teip̃m: nisi forte eo modo quo se saluator exinaniuit formã serui accipiẽs: vt nos carnis sue lacte nutriret in salutẽ. Bonus imitator: magistri paulus vbera nõ occultat: sed habere se iactat. Tanq̃ paruulis inq̃t / in christo lac vobis potũ dedi: nõ escã. Et ite. Nihil me arbitror scire inter vos: nisi iesum christũ ⁊ hunc crucifixũ. Ipse nouit cui mẽsam parat: ⁊ quib⁹ vbera porrigat. Jdeo vbera eius sicut hinnuli: q: doctrine sue vbera emollita sunt: qualia paruuli in christo capere possunt. ¶ Audisti iam q̃d sunt isti hinnuli: ⁊ quare duo. Vis nosse quare gemelli. Quia i fide nõ est distinctio iudei ⁊ greci. Vocant ibi priuilegia meritorũ: ⁊ regeneratio nullos distinguit: q̃ cunctos equaliter absoluit. Omnes em̃ egẽt gloria dei: iustificati gratis p gratiã ipsius, ꝑfides vtroq̃ populos eque nobilitat: sed iudeus aliter reputat. In communi clemẽtia iura sibi priuata deposcit. Quid mirũ si vult esse primus: q̃n voluit esse solus. Unigenitus esse nõ potest: affectat vel primo genitus. Vide quãta obiecta sint petro in actib⁹ apostolorũ: q̃ ad hoies preputiũ habẽtes introisset: q̃ illos suscepisset ad fidei mysteria. Vide quantum in epistola ad Romanos ꝑaulus desudet aduersum iudeos: q̃ in gra fibi fidei priuilegia vẽdicarent quedã: ⁊ quos vna fides cõiunxit: distinguerẽt gradib⁹. Jbi affectabãt esse in gratia soli: hic summi: nolentes habere cõpares: quos non poterãt nõ habere participes. Gentes autẽ fecit deus cũ israel cõciues ales / ⁊ cõparticipes testamẽtorũ: ⁊ in nullo discrenit: fide mũdans corda earũ. Jdeo dicuntur gemelli: q: fides nullis gradib⁹ separat: quos eque regenerat. Alioq̃n qui nesciunt esse gemelli: effecti sunt nulli: et in cõiuio locũ occupãtes primũ / iam nec habẽt nouissimũ. Que ratio non inter illos tm̃ vertit: sed se dilatat ad oẽs: vt nemo alij in gra quocũq̃ in gradu fuerit: aut participiũ: aut paritate inuideat. Quis em̃ merita preterendat: vbi in munere sola est gra. Nõ debẽt vetera preiudicare: vbi noua facta sunt oia. Et in hinnulis regenerationis nouitas intimať / sicut in gemellis / in regeneratione paritas: q̃ bene capiee dicunť / idest ecclie filij: ꝓptereq̃ sicut capiea acute cernãt. Acuta sunt em̃ ecclie lumina cõtemplantis nõ que videnť: sed q̃ nõ videnť. ¶ Ubera tua sicut duo hinnuli capiee gemelli / qui pascuntur in liliis: si tm̃ lilio⁹ sentiãt gratiã: si ipsius lilia redoleãt vt lilia ⁊ nõ insuaue odore rẽundant. Bonus ⁊ grat⁹ est odor lilij: sed m̃ ipm̃ liliũ aliis redolet liliũ: alijs absinthium. Liliũ cõuallium: liliũ singulare christ⁹: lilia erãt ipsi imitatores eius. Audi q̃d lilio⁹ vnũ loquif. Christi bon⁹ odor sumus. Alijs odor mortis in mortẽ: alijs vite ad vitã. Uides quõ singulare liliũ illud: in quo bono⁹ oim̃ plenitudo olebat: tristẽ tm̃ videbať quibusdã odore spirare. Jsti sunt qui ponũt dulce in amarũ: ⁊ lucẽ in tenebras. Sed ille vere lilia pascit: qui lilio⁹ odore potif. Lilia sunt exẽpla castitatis: que nõ solũ moderna ⁊ ꝑsentia: sed ꝓterita ⁊ longe posita optime redolẽt. Lilia sunt etiã sacri sermones: in quib⁹ eterne vite olfacimus gaudia: ⁊ odoribus attrahimus spiritũ. Quã multis fratres estis hmõi valati liliis. Etsi oẽs ecclesie filij / vos copiosius: quor⁹ naturib⁹ singulis fere momẽtis: nũc ꝓphetarũ: nũc apl̃orum: nũc euãgelistarũ spirãt casta eloquia tanq̃ lilia: ⁊ vba ⁊ vita eor⁹ grato fragãt odore. Que em̃ lilia suauius redoleant: que poterũt illor⁹ equare fragrantiã. Qualez tibi refundit odorẽ Maria: qualẽ Johãnes: qualẽ ꝑetrus: qualẽ alũ euãgelici viri: qualẽ denicq̃ ipse Jesus: qui singulariter ⁊ in se redoler: ⁊ in reliquis omnib⁹ solus ipse sentitur. Quicquid suaue fragrat in ipsis: eius verba nouum mũdo spargũt odorẽ cũ mysteria reuelãt trinitatis cũ redẽptionis gratiã: cũ copiã virtutũ: cũ gloriã resurrectionis: cũ eterne vite statũ exponũt. Verba vite eterne habes: ꝑetrus ait: ⁊ ad quẽ ibimus. Et nos idẽ dicam⁹ dulci ei⁹ odore perfusi. Jn te iesu bone patris deitas olet qui est in te. Jn te gratia spiritus: qui vnxit te. Jn te matris virginitas. Jn te ꝓprie carnis integritas. Jn te nostri medela languoris. Omnia hec nobis olẽt in te: ⁊ ad quẽ aliũ vel amore vel memoria ibimus. Jniuria est plane taliũ lilioꝝ / si aliquis peregrinus odor: se illis imisceat: qui suauitatẽ illor⁹ cõtristet: animiq̃ afflatus naribus ipsum cor: rũpat ⁊ cõuertat ad seculũ: ⁊ post ceni feroꝝ currere faciat. Jniuria est: si tibi suauius fragrãt vitia / q̃ virtutum lilia. ¶ Fastidiosus est vere qui lacte ⁊ in liliis pasci nõ delectať. Nõ est em̃ omne lac paruulor⁹. Nõ ne tibi quasi lac videť omnis doctrina: ois affectus pius animo illapsus dulciter. Quicquid facile ⁊ dulciter sugitur: lac videtur. Tali lacte abũdabãt vbera sponse: ⁊ ideo dicũtur sicut hinnuli / q̃ sit in ipsis recẽs / ⁊ quasi semper noua ⁊ renascẽs consolatio verbi: ⁊ doctrine alacris copia. Ubera hec vetustatis nil habẽt: ideo melioꝝ sunt vino: sed similia musto. Ubera (inquit) tua botri: nõ habẽtia fcz austeritatẽ vini: sed musti noua dulcedinẽ. Ubera alia pascunt: ista inebriant. Bene ergo vbera sicut hinnuli: quia nulla vetustate infracta. Magnũ sponse pectoris ornamentũ: si vbera integra habeant: nõ laxa: nõ fractas mãmas in hui⁹ egypto seculi. Jdeo dicit: vbera mea turris. Jnexpugnabilia vbera hec: ⁊ lactis vbertate tumentia excreuerũt modũ. Bona ergo vbera tã distẽta: vbera pietatis: vbera gemina: eo q̃ pietas cõsolationẽ habeat vite que nũc est / ⁊ future. Gaudete (inquit) gaudio magno: vt potemini a lacte: ⁊ satiemini ab vberib⁹ cõsolationis ei⁹. Et cũ auulsi fueritis a lacte: epulemini ab introitu glorie ei⁹. Videtis quo lactis vsus adducat: vt epulemini (inq̃t) ab introitu glie. An nõ tibi videnť vbera sponsi epulari ab introitu glie: q̃ sicut hinnuli pascuntur in liliis / donec aspiret dies: ⁊ iclinenť vmbre. Quã dulciter sugunť vbera q̃ sic pascunť: vbera de celo plena: q: celestib⁹ refecta in liliis. Ipsa lilior⁹ fragrãtia pascit. Odore eor⁹ cibi gratiã tenet. Odor em̃ quidã fruct⁹ est. Ego (inquit) q̃si vitis fructificaui suauitatẽ odoris. Uide quõ sapiẽtia odorẽ suũ in fructib⁹ reputat. Spũalis iste cib⁹ est nil habẽs corpulẽtie: nec dẽte tact⁹: nec labore mãsus: sz haust⁹ spũ: ipsis statim̃ verib⁹ influẽs: ⁊ vbera distẽdẽs. Uñ etenim fragrãtia dicunť vnguẽtis optimis: nisi q̃ in ipsis de vicinis haustus liliis spũs redoler: donec aspiret dies ⁊ iclinenť vmbre. ¶ Dulce quidẽ inter lilia expectare auroꝝ surgentẽ: ⁊ fortevicin⁹ est dies istis liliis: ⁊ iter lilia ei⁹ frequẽter aura quedã ⁊ vapor hauriť: ⁊ ipse spõsus in liliis pascit: q̃ ipse ⁊ liliũ est convallium / ⁊ lumẽ dici. Dulce est ergo cõpascẽdo cũ ipo / postulari ipm̃: ꝓstolari inter lilia: donec diei lumen aspiret. Tẽpus illõ declarat de quo dicit. Satiabo: cũ apparuerit gloria tua. Tũc verus ⁊ etern⁹ aspirabit dies: cũ enigmatũ in quib⁹ adhuc videm⁹: vmbre inclinabunť. Plures hic vmbre sunt: vmbra fallacie: vmbra refrigerij: vmbra figure. Jn ꝓma serpẽs dormit: in scda spõsus quiescit: in tertia spõsus delitescit. De prima dicit. Jn vmbra dormit. De secunda. Jn vmbra ei⁹ quẽ desideraueră sedi. De tertia: q: sapiẽtia in mysterio abscondit. Oẽs iste reclinabunť vmbre cũ aspiraverit dies: vmbra fraudis: vmbra fidei: vmbra mysterij. Tũc erit vmbra nulla: q: vitas nuda. Tũc ergo recipiabũtur: que modo sunt exactate. Vultis nosse q̃ alte. Operuit mõtes vmbra ei⁹. Magn⁹ mõs paulus: oprtũ hac vmbra se dicit: m̃ in speculo ⁊ enigmate videns. Magnus mons: ⁊ m̃ facile rapt⁹ in tertiũ celũ. Felix raptus: ⁊ multo felicior illo / quo mons ille euãgelicus ad apl̃or⁹ imperiũ in mare mittiť. Rapt⁹ est: q: sapiẽtia dei immutauit sensum illi⁹. Jdeo rapt⁹ in tertiũ celũ. in celũ intelligẽtie pure: vñ vmbre enigmata penit abiecta sunt. Jnferiores sunt vmbre ⁊ reclinare quodãmodo eius respectu / q̃ in celũ rapiť. Rapt⁹ in celũ est: rapt⁹ ⁊ in paradisum. Serenitatis loc⁹ est celũ: paradisus voluptatis. Pulchre in virtũq̃ rapiť: eo q̃ semiplena sit cõtẽplatio: que alterutro caret. Denicq̃ in quodã paradiso delitiarũ ⁊ voluptatũ locata videť: que pascitur inter lilia donec aspiret dies. Anteq̃ aspiret dies / nox est. Sed nox ista nescio q̃d videť habere dici. Nox (inq̃t) illuminatio mea in delitijs meis. Illuminatiõis etenim vicẽ tenent ex parte delitie. Pulcherrimus cõtẽplationis locus est / vbi sim⁹ plex cõsideratio fidei celestes ⁊ suaue olẽtes aspergit affect⁹: ⁊ eterni luminis gratiã spirat. ¶ Nõ sunt ille delitie / q̃s beat⁹ iob cõmemoratas de sapiẽtia dicit: Quia non inuenik in terra suauiter viuẽtiũ. Quedã sapiẽtie portio est in istis delitijs. Quõ nõ sapiẽtie portio est / vbi est ipa veritas nondũ intellecta: sed iam credita dulciter sapit. Ipse spũales delitie experiẽtia sui satis edocẽt: ⁊ quantũ expetẽdũ sit q̃d de ipsis restat: ⁊ quantũ respuendum quicquid illis obstat. Tria hic obseruãda occurrũt: tempus / opus / ⁊ locus. Tẽpus / idest nox rẽpus quietis ⁊ vacationis est. opus refectionis est: q: pascunť. locus delectationis est: eo q̃ inter lilia. Jure distenta ad paruulos repositat vbera: q̃ sic pascit: q̃ in meditationib⁹ pascitur fidei: liberrime / vberrime / voluptuose. Putas q̃ salomon in omni gria sua vestit⁹ est sicut spõsa q̃ inter lilia pascitur. Quõ nõ gliose vestita vallara liliis. Nã etsi vmbra obscurat speciẽ: sentit m̃ odorẽ: sentit vestimẽtor⁹ fragrantiã: ⁊ in his sapiẽtie quasi famã odorat donec aspiret dies / ⁊ inclinenť vmbre: idest donec aspiret dies / ⁊ sempiternus dies. Quãdiu dies ⁊ nox vices alternãt: nõ videtur vmbre reclinare ex toto / donec statũ habeant. Ubi vo reclinate sunt. Apud patrẽ vtriq̃ luminis: apud quẽ non est vicissitudinis obũbratio. Ois vicissitudo obũbrationis istar habet: ⁊ dũ alij aliud succedit: quodãmodo abscõdit ⁊ obũbrat q̃ ꝑcedit. Hoc ergo est q̃ dicit: donec aspiret dies: ⁊ inclinenť vmbre / idest donec aspiret dies: ⁊ plenus sempiternus meridies: q̃ vmbras oẽs annihiler. Qui pascunť (inq̃t) in liliis donec aspiret dies: ⁊ iclinenť vmbre: b est q̃ sapiẽtie oblectanť ⁊ pascunť odore: donec ipse lucis eterne cãdor: illucescat. Utrũq̃ cõmendak in liliis: cãdor / ⁊ odor. Et odor quidẽ quid aliud nisi gra fidei: ⁊ cãdor nisi gloria speciei. Jn nocte odor sentitur: sed cãdor nõ cernik / donec aspiret dies: q: cãdor ipse est dies / nõ habẽs yllã parrẽ vmbrarũ. Ille cũ aspiraverit dies: iam nõ erunt vbera necessaria. Omnes em̃ erũt docibiles ipsius dei. Interim ergo sponse vbera sunt sicut duo hinnuli qui pascuntur in liliis donec aspiret dies de die / christus iesus. ¶ Sermo. xxviij.

Vbera inquit tua sicut hinnuli capiee gemelli. Videtis quanta gra sponse. paruula est: ⁊ quasi iuuencula / et vbera habet. Quid em̃ nisi iuuencula notat: duz hinnulis cõparat: ergo ⁊ mater est ⁊ paruula: alios pascẽs / ⁊ pasci nõ indigẽs. Et si q̃s sit paulo filius: nondũ tm̃ euacuauit que sunt paruuli / in carne cõmorans. Et si alijs abundat: nondũ tm̃ se arbitratur cõprehendisse. In speculo videt: in enigmate videt: ideo sicut paruulus / sicut hinnulus i vmbra pascitur donec aspiret dies. in vmbra: sed inter lilia pascit. Jnfelix plane q̃ quedã inter lilia positus: inter lilia sancte cõgregatiõis: vbi varie virtutes redolent: nihil m̃ suaue: nihil lilio⁹ simile nouit odorare. Bonus plane ⁊ sponse priuilegio gaudẽs cui ipsa intrinsecus virtutũ nascũtur lilia: qui inter lilia pascitur: inter lilia reficitur: illa esurit. Beati em̃ qui esuriũt et sitiũt lilia iustitie: lilia castitatis: oĩm lilia gratiarũ. Si esurire beatũ: multo magis inter lilia pasci: ⁊ ipsa virtutũ esuries pascit: ⁊ delectat auiditas: odor cibar: sz nondũ satiat. Satiabor cũ apparuerit gloria tua. Denicq̃ ipsarũ virtutũ (vt sic dicã) gloria latet adhuc. Totũ q̃d inde audis: in odore est. occultatur fouea: sz famã audimus. Tenuis quidẽ fama in fumo subtilis: in odore cibatus: dulcis: sed tenuis. Et nos iam saturati sumus: sz diuites facti: solo virtutũ odore cõtenti. Nescio tamẽ si vel odorẽ haurimus: quos perfectionis nõ trahit auiditas. Suauis quidem lilior⁹ odor: sed suauitas tenuis / si odor tantũ. Denicq̃ qui pascuntur inquit in liliis / idest inter lilia: nõ ipsis liliis sentiẽtes vicinitatem nõ fluentes substantia. Etiamsi virtutũ visus exp̃imiť in odore: nõ copiosa: nõ solida. ⁊ quasi corpulẽta refectio. Nõ em̃ omnimodis reficiť qui pascitur: ideo nõ dicit qui reficiunť: sed q̃ pascuntur in liliis donec aspiret dies. Delitiosa m̃ expectatio lucis inter lilia: ⁊ vide qualib⁹ sponsa pascak in liliis. In liliis nõ caducis: in liliis nõ marcescẽtib⁹: in liliis denicq̃ quadã incorruptibilitate myrrharis. Nã myrrha incorruptionẽ demõstrat. Jure post lilia de myrrha subtexitur: vt spõse lilia quadã incorruptiõis perpetuitate cõmendet. ¶ Vadã (inq̃t mihi) ad montẽ myrrhe. Quid est bone iesu / q̃ sponsa tua / dilecta tua alibi expectat: tu alio vadis. Illa pascit ⁊ expectat in liliis: ⁊ tu vadis ad montẽ myrrhe. Quare nõ magis ad lilia vadis: vbi spõsa moratur donec aspiret dies. An forte lilia hec nõ sunt aliena: nec longe posita a mõte myrrhe: sed magis oĩum in illo. Jta quidẽ est: nusq̃ lenius nascunť lilia / q̃ in mõte myrrhe: nusq̃ magis illesa seruanť. In monte myrrhe: nec corruptioni: nec corruptibilitati locus vllus relinquit. Jbi in mõte myrrhe / vbi carnis vniuerse mortificanť affect⁹: ibi lilia castimonie: lilia grauiarũ ⁊ pure nascunť ⁊ ꝑpetuo florent. Ergo in liliis ⁊ in monte myrrhe spõsam satis delicate locatã aduertis. Nã alterũ tibi sermo ꝑsens expressit: alterũ tu ipse potes ꝓ interpretatione expimere. Quonã em̃ modo alio inuitũ se diceret / q̃ vbi dilectã esse cognouit. Sicut em̃ illa anide expectat: sic ille ardẽter ꝑperat. Vadã inq̃t mihi. Quid ergo spõsus nõ vadit. An ideo sibi ꝑpi vadit: q̃ ad illã vadit. Vadã ergo inquit mihi, mihi vadã: nõ solũ illi vadã. Nõ illa sola de meo capit aduẽtu leticiã: sed ⁊ mihi nihilominus alacritatẽ refundit. Mihi dulce: mihi iocũdum est q̃ ad illã vadam vadã mihi. Mihi sicire ꝑficit: nõ delectabiliter afficit: ideo vadã mihi. Jam mihi de mõte myrrhe suauis aspirat fragrãtia: ideo vadã ad odorẽ illeci⁹. Vadã mihi: q: delitie mee cũ spõsa moẽari. Jta ne iesu bone de spõse colloquio oblectamẽta tibi capras: ideo tibi vadis: nec velut fastidiosus amator declinas cum excluderis: sed stas ad ostiũ. Stas ⁊ pulsas: ⁊ quandam repulse ꝑsuis iniuriã: stas tm̃ ⁊ pulsas tm̃: vt aperiak. Asperge spõsa: aspergẽ cubile tuũ myrrha ⁊ aloe. Christus in odore currit vnguentor⁹ tuor⁹. Asperge cubile tuũ myrrha: quã paulus cõmemorat. Mor: tui inq̃t estis: ⁊ vita vestra absconditaest cũ christo. Tali myrrha asperge / ⁊ irriga ꝑfunde cubile tuũ: vel poti⁹ esto mõs myrrhe. Uberior em̃ gra vbi myrrha nascit: q̃ vbi aspergit. Jn b mõte collocat cubile tibi: imo dilecto in q̃dã myrrhe copia: vbi b spẽs aromatica magis oriť q̃ adhibit. Jn multis scripture locis / vsus myrrhe ad mysteria sumit. Cũ myrrha magi ad christus venit. ¶ Uenit ⁊ nicodem⁹ ferẽs mixturã myrrhe ⁊ aloes q̃si libras cẽtũ. Magna b copia. Sz q̃d ad collationẽ mõris. Sperẽs inq̃t. i. secũ ferẽs nõ ex se ꝑferẽs: porras nõ pariẽs. Bona vtraq̃ / ⁊ q̃ offerť ⁊ q̃ ofiť: sz ista potior. Denicq̃ illa ad christũ aduehitur: ad hãc ipe vadit. Vadit em̃

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſibi ad montē myrrhe. Bene mons myrrhe/qui mo:tez
circūfert ſeipſo:nō in pte:nec q̄ſi reſperſaz: ſz vberē ⁊ cō
tinuā ⁊ eminētē:nec ad hozā ⁊ q̄ſi veteraſcētē:ſed magis
renaſcētē. Bene mōs myrrhe:q̄ chriſti in ſe mortificatio
nē ⁊ ſic ruptibilitatē quādā:⁊ reſurrectiōis future ima
ginē nō tā geſtat q̄ germinat. Nunq̄d tibi mōs myrrhe
videri pōt in q̄ future inco:ruptibilitatis nil magnificū:
nil cremēs: nil niſi ad hozā apparet. Beat⁹ plane mōs:q̄
hui⁹ myrrhe germine vndiq̄ veſtit: nō reſpergit p̄ptes:
nil in ſe nudū: nil habēs ſterile: ſz totū ac felici fecundz
ſpecie. Vnō nō beat⁹/q̄ chriſtū ad ſe trahit: in ſui odo:e
aromatis. Bon⁹ odo: nō tā lep:oſi domū replēs: ſed etiā
celi palatiū: thalamū ſpōſi. Bon⁹ odo: plane ſpōſo chri
ſto: inter ipſas deitatis grat⁹ delitias. Denicp̄ ſup tantas
delitias: delirie mī ei⁹ eſſe in mōte myrrhe: ideo dicit: Va
dā (inq̄t mihi) ad mōtē myrrhe. O beatū montē ad quē
Cañ.iiij. vadis ieſu bone: ad quē venis: quē perābulas: quē inha
bitas: ⁊ inhabitas in finē: quē ſolus inhabitas: ⁊ b̄ vſq̄
ad terminū loci. Veni ieſu: incipe hūc montē poſſidere.
Nullus tibi q̄ſtionē moueat: nullus dicat. Nunq̄d habi
tabis in b̄ monte tu ſolus. Mons vber: mons pinguis:
mōs abūdans: mons affluēs vnguētis: hec vnguēta ex
inaniri nō poſſunt. Magna em̄ vnguēti moles in mōte
myrrhe. Nō deficiēt vnguēta de b̄ mōte: ideo q̄ vadit ad
montē myrrhe/vnguētis nō indigebit: nec odo:amentis
quidē qui vadit ad colles libani. Non em̄ deficiēt thura
de libano. Nā ⁊ libanū dicit thus intelligi. Veni Jeſu bo
ne ad colles: vt fluāt thura a facie tua. O quātus incēſi
fumus aſcēdit de collibus iſtis cū tuo: imo cū te fuerint
igne ſuccēſi. Magnā habet in collib⁹ thuris ignis tuus
materiā pabuli: ⁊ magnū incēſi fomitē. Nō cito cōſumū
tur hec thura. Incēſi hui⁹ fumus nō facile euaneſcit. Tā
ta thuris moles: tāta copia collis thuris. Non pōt pugil
lo cōcludi: nō cōp:ehēdi thuribulo: vaſculo nō capitur:
mēſurā neſcit: q̄ neſcit intermitti. Bene ergo collis thu
ris: q̄ ſine intermiſſione ozat: ⁊ q̄ ſati⁹ eſt: ſine remiſſioe.
Qui in oſone nil hz remiſſuz: nil exile: ſed velut cuiuſdā
fo:nacis magne fumus pingueſcit: ſic pingueſcētiū voto
rū ⁊ deſideriū eruberāſis agit volumina. Veni ergo ieſu
bone ad colles thuris: copioſum oſonis incēſum fumi
gant mōtes quos tāgis. Quid ſimile fratres habēt oza
tiones noſtre: q̄ cito thura noſtra ianeſcūt: ⁊ quodāmo
do vir ſuccēdunt: ⁊ ſtatī extinguunt. Ut q̄d iſtud. Vnicp̄
q̄ſi eriguā nobis incēſi cōgeſſim⁹ materiā. ¶ Ego ſpūs
E angelicos: ⁊ ſi q̄ inter hoies illoz emuli ſunt: quoſdā ve
lut colles thuris interpto:: quoz ozatio q̄ſi incēſum diri
gif ſemp in cōſpectu dei: q̄ deuotiōis ſuauiſſimos vapo
res gignūt: celeſtiū glomerant nubes affectuū. Beatus
vnicp̄ ſacerdos/q̄ thura tāta offert: quē tā ſuauis nebule
Apoc.v. vapo: operit ⁊ inuoluit. In apocalypſi legis: phialas ple
nas odoramētoz/oſones ſanctoz. Et q̄ cōuētio collib⁹
thuris ad phialas: q̄ em̄ phiala capiat collē thuris. Bo
na phiala plena odoramētoz. Sed ecce pl⁹q̄ phiala hic.
Apocal. viij. Aſcendit inq̄t fumus aromatū in cōſpectu dñi de manu
angeli. Sed q̄ manus ſi tegro colli ſufficiat. Que (inquā)
manus/niſi tua ieſu bone manus: q̄ mōtes ponderas: ⁊
terrā palmo cōcludis: q̄ libras mōtes in pōdere ⁊ colles
in ſtatera: in manu tua dñe oēs fines iſtoz collium: ⁊ ſi
kas eſt dicere: in ſinu tuo. Denicp̄ in ſinu tuo ſctoz ozatio
cōuertif: in cōſpectu tuo intrat: ibi cōuerſaf: ibi cōuertif
illi in te: ⁊ tu in illis. Proprerea vadā (mihi inq̄s) ad col
les thuris. Veni ergo dñe: veni ⁊ noli tardare: veni ⁊ ne
trāſilias colles iſtos. Quid etſi ad te trāſiliūt colles thu
ris. mobiles ſunt mōtes myrrhe ⁊ colles thuris: vbi ipe
aduenerit. Quō nō mobiles: q̄ liqueſcūt: q̄ fluūt: q̄ fumi
gāt: q̄ aſcēdūt ſicut fumus aromatū in conſpectu dñi de
manu tua. Vade g̃ tibi ad colles thuris: vbi icēſa multa
ſunt. vbi icēſa cūcta ſunt: nā in colle thuris nil ſine icēſo.
Incēſa b̄ data tibi ſunt: iō veni vt adoleas ea in ſpectu
tuo. Vadā mihi ad mōrē myrrhe: ⁊ ad collē thuris. Veni
de libano: veni. Jā excluſuz eſt cur vadar: vt quid em̄ niſi
vt vocet: vt intret: vt dicat veni. Ecce q̄ bonū/⁊ q̄ io
cundū habitare in collib⁹ iſtis: ad quos verbū dei vadit:
quos reuiſit. De quib⁹ ſponſa vocat:: ⁊ vocat ad co:onā.
¶ Veni inq̄t de libano: veni co:onaberis. Liban⁹ cādo
F rē ſonat. Quidni cādidus de niue celeſti. Nō em̄ deficiet Cañ.iiij.
(ſicut ſcribif) nix de libano. Nix illa q̄ deſcēdit de celo: q̄ Hierem.
infundit terrā ⁊ inebriat ⁊ germinare facit. Beati mōtes xviij.
ſup quos nix iſta cadit: ⁊ colles quos operit. Sic (inq̄t Eſa.lv.
dñs) erit verbū meū q̄ egredief de ore meo: nō reuertef ad
me vacuū. Videf ne tibi vacuū reuerti verbū: quod va
dit ad mōtes myrrhe ⁊ colles thuris: q̄ cadit ſuper hos
montes ⁊ colles operit: Neſcit vacuū reuerti: ideo vocat
⁊ dicit. Veni de libano/veni. Au myſterio vacare puras:
q̄ poſt montes myrrhe ⁊ colles thuris cōmemozat liba
nū: Que res animū ſic reddit mūdum ⁊ candidum: quō
ozationis vſus. Primo quidē myrrha mortificat: deinde
th⁹ purificat. Nec em̄ pura poterit emanare ozatio: ſi nō
omnis p:au⁹ p̄mo fuerit odo: repreſſus: ⁊ exaltatio (alſ
exhalatio) carnis. In myrrhe vnguēto mens ſtringif: vt
ad quandā: immo omnimodā vnitatē ſe coarctet: p:thus
incēſum dirigif ⁊ dilatat ⁊ ſe diffundit: et celeſtes replet
regiones ex odo:e vnguēti incēſi. Illic ſe libere veritatis
aure immiſcet ⁊ cōfundit: ⁊ q̄ p̄mo ad ſe aſa ipa cōtract⁹
eſt: ibi rareſcit ⁊ attenuaf ⁊ deficit/ſuſpēſa ⁊ ſuſpicies in
excelſo. Ozatio vtriuſq̄ ⁊ myrrhe ⁊ thuris myſteriuz ex
pler. Oziris affectū in primis colligit/et ſtringit in ſeip
ſuz: deinceps diffundit ⁊ tráſfundit ſe deū. Quid myrrhe
ſimilius/vbi tanta in diuinam vnionē tranſfuſio: Quid
incēſo ſimili⁹: vbi tāta diuini cuiuſdā ſenſus diffuſio. Ju
re tota pulchra vocaf ⁊ ſine macula/quā ozatiōis ardo:
incāduit: quā colo:auit ⁊ candidā reddidit cando: lucis
eterne. Tota pulchra es amica mea: ⁊ macula nō eſt in te
Cāti. iiij Tota pulchra es: q: tota pulchra es: hac hora maxime:
hora ozatiōis: hora incenſi. Tota pulchra es amica mea:
tota pulchra es/q: tota amica es: ⁊ ſolo amoris cādis af
fectu. Tota pulchra es et ſine macula: pegrini nil habēs
colo:is admixtuz. Veni de libano/q: plene lota: veni de
libano/et toto illuſtrata. Veni de libano: carens culpa/
veni de libano: ⁊ cādens gratia: veni co:onaberis. ſfelix
omnino q̄ de libano cādētis affectus: de colle thuris: de
ozatiōis īrēte copia vocaf ad co:onā. ſfelix (inquā) aſa
que hora incēſi aſcēdit ad patrē: q̄ ſine iteruallo de liba
no ad co:onā vocaf: co:onā glozie quā reddet illi i hora
tranſitus/iudex iuſtus ⁊ dulcis ſponſus ieſus chriſt⁹: cū
deo patre p̄ oīa ſecula ſeculoz. Amē. ¶ Sermo. xxix.

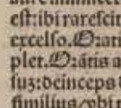

Ora pulchra es ami

B ca mea: ⁊ macula non eſt in te: veni de liba
no: veni de libano: veni co:onaberis. Quis
Cāti. iiij mihi dabit iſtud triū (vt ſic dicā) dierū iter
cōficere: Quis inquā dabit mihi hanc viā indefeſſo in
ceſſu percurrere: Vic iſte: vie pulchre/et ſemite pacifice
ſunt: venire de libano ad libanū: de libano ad regnum.
Nā ſpōſa ad coronā vocata/iuitata videf ad regnādi cō
ſoziuz. Dulcis eſt hic vie termin⁹: ſed nihil omin⁹ dulcis
eſt trāſitus. Quidni dulcis/q̄ neſcit a libano defleetere.
Nō b̄ eſt via lata: nō b̄ eſt via laica: nec pōt p ea tranſire
Rom.ix pollut⁹. Nō eſt currētis nec volētis: ſz miſerētis dei. Mi
ſerētis cur dico: dixiſſem meli⁹ deſiderātis. An nō eſtuan
tis deſideriū vota deſignat vocatio trina. Vehemētis af
fect⁹ argumētū eſt q̄ tertio vocat. Percurre aīo p̄cedenſ
ria cānici hui⁹: nuſq̄ reperies vel tā crebro vocatā: vel tā
exp̄ſſe cōmendatā pulchritudinē ſpōſe. Ter vocat: ⁊ to
Cañ.ſ. tā pulchrā dicit: Denicp̄ in p̄cedentib⁹ ſic habes. Ecce tu
pulchra es amica mea: ecce tu pulchra. Et iterū alibi. O
Cañ.iiij. q̄ pulchra es amica mea: q̄ pulchra es: hoc autem tertio
in loco totā pulchram diffinit. Jllis in locis vel demon
ſtrat q̄ pulchra eſt: vel mirak q̄ tā pulchra eſt: nō tñ dif
finite determinat: q̄ ipa ſit ex integro pulchra: ſicut i p̄ce

ſenti. Tota pulchra es amica mea. Quō nō tota pulchra
pulchritudini et toti pulchritudini collaterata ex toto.
Quō nō tota pulchra: in quā lucis eterne cādo: immen
ſus emanat. Bene tota pulchra ⁊ ſuperpulchra: in quaz
vberi illapſu ſeſe trāſfudit oīs pulchritudo dñi: exaltata
ecci. xlij est quidē ſuper ſidera: ſpecies tñ pulchritudinis eius in
ſpōſa. Species (inquit) eius in nubib⁹ celi. Quādiu ſpō
ſa nubes celi eſt: nubes lucida ⁊ leuis: ⁊ q̄ſi ad ſolē acce
dēs ⁊ ipm ſuſcipiēs: tādiu in ea ſolis ſplendo: relucet: ⁊
pulchritudinis eius ſpecies manet. Plane tūc nubes eſt
ſpōſa: q̄n ſpūalis obtinet affectiōis leuitatē: ⁊ lucē itelli
gētie. Quādiu ſpūalis aīa p oratiōis ⁊ cōtēplatiōis vſuz
in ſupernis ſuſpēdif: ſicut lucida nubes ⁊ leuis: tota in
terim pulchra eſt: q: tota amica eſt ⁊ macula carēs: q: in
A feruide charitatis verſa eſt color: ē. hoza iſta gl̄oſam ſibi
ſpōſam exhibet/nō habentē maculā vel rugā: mundans
illā nō tam in ſanguine/q̄ in lumine ſuo. ¶ Quō nō to
ta pulchra/in quā tam exp̄ſſa diuine pulchritudinis ſpe
cies apparet: Quā mihi dabis aſam: quā audeas ex toto
pulchrā diffinire: niſi in hac hora tñ/q̄n p amoris eſtum
plus imbuit: q̄ induit ſpecie ſpōſi. Aliſs quidē horis ſi
ne macula deputaf: dū culpa nō imputatur. Hoc aūt mo
mēto q̄ ſine macula dr: nō eſt indulgētie: ſed dilectionis
ſed deſideri⁹: ſed deuotionis. Quis em̄ dabit venie loc⁹:
vbi vota charitatis tantū exeſtuāt. Amor indulgētia nō
eget: totum em̄ gratioſum eſt: vbi ſolus eſt. Denicp̄ vide
Cañ.iiij. nūc quō ⁊ offenſa excludif: ⁊ gr̄a cōmendaf: ⁊ ſola gr̄a.
Tota inquit pulchra es amica mea: ⁊ macula nō eſt in te.
Blandimēta hmōi nō videnf indulgētie: ſed diligentis:
ſed amātis: ſed admīrātis. Oblectat⁹ pulchritudine: op
tat p̄ſentiā. Veni de libano: veni de libano: veni co:o
naberis. Jnuitatio credita p̄dit affectū: vota manifestat.
Aliꝭ trine vocatiōis ſcrutentur ſacramēta: ⁊ gradus aſſi
gnēt: mihi quidē ſufficit diuine maieſtatis humanaz ad
uerſus aīnā affectū mirari. Jſtud ſufficit: ſed ipſe ſuccū
bo. Utinā mihi nihil incūbat negociꝭ: niſi ſuſpenſo ſemp
ſtupore mirari impēſam gratiā: ita tñ vt admirationi hu
Dñs.xlij. ic vota iungātur: ⁊ germana ſit charitas. Affect⁹ em̄ affe
ctum mereī: ⁊ abyſſus abyſſum ſimilē p:ouocat in voce
perfluētiū catharactarū. Bone quidē catharacte ſunt/q̄
tuū bone ieſu diſtillāt affectuz: infundunt amorē. Amor
Sa⁹.ſ. mutus non eſt: vſum habet vocis. Nō em̄ continet oſa:
ſcīētia habet vocis. De ſpiritu ſcriptū eſt hoc: ⁊ bene no
ſtis quāta ſit affinitas (ſi nō potius idētitas) charitatis
Ro. xiij. ad ſpiritū. Jlla cōtinet oīa: q: plenitudo legis eſt charī
tas. Spūs loquif myſteria: ⁊ amatoria plane loquitur:
Jpſe ſpūs reddit teſtimoniū ſpiritui noſtro: vtiq̄ ⁊ blā
dimentū loqui pōt. Sonus eius ſenſus amoris eſt: ⁊ de
ſideriū vota inſtar habēt vocis. Experimentū gr̄e ipſum
B eſt vtiq̄ q̄ loquif: q̄ iuitat: q̄ dicit veni de libano. ¶ Ter
e . . iij. vocat: fortaſſe idcirco q̄ funiculus triplex difficile rūpit
Tenax em̄ funiculus amor. Amor affectuoſe trahit: cui
eſt idipſum alloqui q̄ eſt allicere. Nihil amoris renaci⁹
vinculo: nil trahētius. Audi quō lex diuina triplicē hui⁹
Mat. oſtēdit nexū funiculi. Diliges dñm deum tuū ex toto co
xxij. de tuo: ⁊ ex tota anima tua: ⁊ ex omni mente tua. ac ſi di
cat. Diliges dñm deū tuū co:dis p̄poſito: anime affectu
vitali: integro ⁊ rationabili quodam mentis arbitrio: vt
amoris in te et p̄poſitū fit: ⁊ ipſum p:openſum ſit ⁊ per
ſpicax ſit. Bona ſiquidē co:dis in deū intentio pia. Sed
quid ſi pigra ſit: ſi emo:tua: ſi nihil habēs in ſe vitale: nil
animarū. Bona ergo intentio pura quā viuidā reddit: ⁊
velut animatā feruida ⁊ dulcis affectio. Affectū hūc qui
eſt ac ſi quedā anima boni p̄poſiti infestat: informat me
ditatio. Si diſcreta eſt ⁊ renouet: ſi crebra eſt funiculo:
ſi tripliciter nexo/ad meritū repoſite co:one. Quid vbe
rius. Ad experimentū quid exp:eſſius. An nō tibi videf
imitare/⁊ quaſi tripliciter dicere. Veni: hec trina dile
ctio. Denicp̄ quaſi inuitat dum confert ⁊ audaciam p:o
Cañ.iiij. merito: ⁊ auiditatē p:o experimēto. Veni inquit de liba

no: veni co:onaberis. In apocalypſi: quaſi de libano ve apoc.vij
nientes ſic legis. Idi qui amicti ſunt ſtolis albis: qui ſunt
et vnde venerunt. Di ſunt qui venerūt de magna tribu
latione: ⁊ lauerūt ſtolas ſuas: et candidas eas fecerunt
in ſanguine agni. Utiq̄ ⁊ credendi fide: ⁊ cōuerſandi fo: Eſa.liij.
ma: qui in tribulatione ſua ſequūtur hunc agnū nō ape
rientē os ſuū/cū ad occiſionē duceretur: ⁊ co:am tondē
te ſe/obmutescentem. Qui nō ſunt triſtes: neq̄ turbulē
ti donec eſficiant ad victoriā iudicium: ⁊ certamē ad co:o
nam. Non enim co:onabitur niſi qui legitime certauerit. ij. tim.ij.
¶ Et quia de certamine co:ona: ideo fortitan dilectā ſic C
imitat ad co:onā vt exp:imat cauſaz. Alit em̄. Co:onabe Cañ.iiij.
ris de capite ſarmana (alꝭ amana) de vertice ſanir (alꝭ
ſeyr) ⁊ hermon: de cubilibus leonū: de mōtibus pardo
rum. Neſcio em̄ quid aſperū: quid ferū: quid fraudulen
tuz in his hoibus vel naturis datur intelligi. Jdeo q̄ de
his co:onari dr: dū hec triūphata co:one miniſtrāt mate
riā. Jlle q̄dē p tribulatiōis tolerantiā co:onak: q̄ mitis:
qui māſuetus: q̄ velut agnus de tribulatiōe magna ve
nit: q̄ in charitate venit cādidat⁹ nō cōſumpt⁹: quē nulla
impatiētie ⁊ murmuris macula denigrat. Idi ſunt q̄ de li
bano veniūt: ⁊ co:onank de capite ſarmana ⁊ ſeyr: de cu
bilib⁹ leonū: de mōtib⁹ pardoz. Per hec em̄ co:onank q̄ Mar.
p hec tēta mētoz genera p̄bank. Nunq̄d nō colligūt iſti vij.
de ſpinis vuas: ⁊ de tribulis ficus. Dō in p̄ſenti eſt (inq̄t ij.co:.iiij
apls) momēta nē ⁊ leue tribulatiōis noſtre/ſupra mo
dū in ſublimitate/eternū gl̄ie pōdus op:ak in nobis. Paſ
ſiones ergo hui⁹ tp̄is co:opank q̄dē: etſi nō cōparant: ad
futurā gl̄ie co:onā q̄ reſeruatur nobis. Cumulata plane
materies p̄mioz i ter toti⁹ puritat⁹ merita paſſionib⁹ va
riis arterik. Pulcherrim⁹ co:one nec⁹ q̄n puritas vite et
humilis p̄ſſurarū tolerātia ſibi coherēt. Magnū quidē
est p̄ſſurarū pōdus: iō fortita mōtiū eſt exp̄ſſum nobis
Jngēs moles: ſed fides ſuperferf: neſciēs oppīmi. Capi
ta t mōtiū iſtoz p̄culcat: ⁊ p̄cutit ipm caput de domo im
pi. Jure ergo caput ipm triūphās co:onaf de capite: q:
⁊ tētationū initiū cōterit ⁊ tribulationū vehemētie non
cedit. In omni re q̄ſi caput eſt: q̄ vel primū eſt: vel maxi D
mū. ¶ Sic q̄ caput hic accipe q̄ſi rerū/q̄ his mōtib⁹ figu
rank: vel p̄cipiū vel cumuluz donet intelligi. De capite
ſarmana co:onaf de vtice hermō ⁊ ſayr (alꝭ ſeyr) q̄ iniu
riarū cumulū quēdā exp:erāt: ⁊ tribulationū molem ex
tollētē ſe aduerſus humilē ſciētiā chriſti. Sed moles iſta
tāto videf minus pōderis hr̄e: quāto totū eſt momenta iob.xiiij.
neū q̄ rumpet. Denicp̄ etſi mōs eſt: nō ſcriptū legis: quia
mōs cadēs defluit ⁊ faxū tranſferf de loco ſuo. Et vide
quō defluxerūt: quō trāſlati ſunt mōtes iſti. Trāſlati ſunt
q: trāſmutati ſunt: quaſi trāſlatos ⁊ triūphatos iudicat
illos apls: quib⁹ loquif. Et hec aliq̄n quidē (inquit) fuis ſ.co:.vj.
ſtis: ſz ablui eſtis: ſz ſcrificari eſtis: ſz inſtificari eſtis bac
ablutione ⁊ emūdatiōe q̄ fit p̄ vbū fidei. Pardus depo
ſuit varietates ſuas/tot⁹ in immaculat⁹ effect⁹: tot⁹ vni⁹ co
loris. i. vni⁹ fidei ⁊ moris. Velut pardus quidā videf hō
hereticī dogmatis varietate reſperſus: ſed nihilominus
pardo ſimilis eſt hō diſſimilis ſibi: hō varius et incōſtās
⁊ ſubinde mutās cōſilia. Quaſi enim (vt ita dicā) vult ⁊
nō vult pardus. Trahe iſta ad cōuerſionē gētiū: et mox
intelliges quō p vnitatē fidei ⁊ ſpei/vnū induiſſe colorē
videnf qui cōuerſi ſunt ad dñm: nec modo varietatē: ſed
⁊ feritatē exuiſſe leonū. Nō in cubilib⁹ (inquā) ⁊ impudi
citijs: ſz in cubilib⁹ ⁊ in hoīs aromatū cōmozari: in le
ctulis nō ferinis: ſi lectulis nō fedis: ſz floridis. ſfloridus
em̄ lectulus ſpōſi ⁊ ſpōſe. Nō videf ſpōſa de libano libēs
egredi: ⁊ de iudea trāſire ad gētes. Abſcedit em̄ inuita q̄
totiens vocatur: nō vult deſerere libanū/vt tranſeat ad
montem ſarmana: ad verticem ſanir (alꝭ ſeyr) ⁊ hermō.
Sed tranſitu ſuo montes hos ſteriles: mōtes barbaros
cōuertit ipſa in libanum. ¶ Sed iam montiū iſtoz noia E
intuere. Sarmana populus vanus intelligif vel coāgu
lans. Seyr vel ſanir hiſpidus: hermō anathema. Quid

Universidad de Deusto
Biblioteca

vanius illo populo/quoꝝ ipſi doctores euanuerũt in cogitationibus ſuis: ⁊ dicẽtes ſe ſapiẽtes eſſe/ſtulti facti ſunt. Quid anguſtius illis q̃ deſperãtes ſemetipſos tradiderũt immũdicie. Anguſtũ em̃ cor q̃d ſine voꝝ infra tẽpus alis locũditatis metas cõtrahit: neſciẽs ſpẽ ad eterna dilatare. Quid magis hiſpidũ ⁊ magis incõpoſitũ illis de quib⁹ apl's dicit: Sine affectu: ſine federe in malicia ⁊ in inuidia agẽtes. Nõne iſti velut ſeyr reputãdi ſunt Rom. ſ. Tirũ. iſſ. Nã hermon accipiunt qui ſunt alienati a ſenſu: chriſti p̃ miſſionis ſpẽ nõ habẽtes: nõ cines ſanctoꝝ: nõ domeſtici dei: ſed oĩno ſine deo in hoc mũdo. Et hec quidem gẽtes fuiſtis: ſed abluti eſtis: ſed ſcrificati eſtis: ſed iuſtificati eſtis in noĩe dñi noſtri ieſu: ideo de vobis ſpõſa coronatur: q̃ de veſtra imutatione gloiat. Bona em̃ mutatio: vbi ſeyr cõuertit in libanũ. Et libanus quidẽ ille p̃or: libanus iudaicus cõuerſus iã in ſeyr videt ⁊ hermon: ideo veni de libano: ⁊ veni ⁊ vide p̃ libano illo exiguo et bene/quãti tibi exurgãt libani. leua in circũitu oculos: ⁊ vide oẽs mũdi iſtius mõtes tibi ſunt in libanũ cõuertendi. Moleſtũ plane gẽtis tue derrimẽta ⁊ deſolationẽ videre: ſed moleſtiã hãc tã lucroſa cõmutatio cõpẽſat: vt vni⁹ dãna redimat puẽrus vberior. Noli ergo moꝛã nectere: ſed veni/vt de gẽtiũ fide ⁊ cõuerſatione coronẽris. Vis oẽs hos mõtes nõ in iudea ⁊ gẽtib⁹: ſed in eccleſia tantũ intelligere. Nõ erit diſſonus intellect⁹/ſi interp̃tationez in hãc partẽ velis deflectere: inuenies hic libanũ/⁊ ſarmana/⁊ ſeyr/⁊ hermõ. Inuenies hic ⁊ mõtes pardoꝝ: ⁊ leonũ cubilia. Vtinã in b̃ libano noſtro/in b̃ ſacro monachoꝝ cõuẽtu: quẽ ⁊ pfeſſio ⁊ cõuerſatio venuſtat ⁊ cãdidat. In b̃ (inquã) libano vtinã dek cernere caput ſarmana nõ verticẽ ſeyr ⁊ hermõ. Cũ videris in cetu/⁊ in cõgerie ſctoꝝ quẽq̃ efferẽtẽ ſeipm: inflatũ ſenſu: carnali iactantia vanũ: intus ⁊ foris tumidũ ⁊ turbidũ/ocioſitatis anxiũ vanitate (ociũ em̃ accidiã parit talem) cũ talẽ videris: q̃d aliud q̃ caput ſarmana cũ libano cernis. Nil ocio vanius: nil anxius accidia: nil tumoꝛe turbatius. Nam et ſarmana ppũn vanũ vel turbidũ ſonat: ideo de ſarmana venit ad ſeyr: ad hiſpidũ ⁊ piloſum. Vbi em̃ accidia/ibi tumoꝛ: vbi turbatio/ibi nil lene: nihil cõpoſitũ: nihil ordinatũ: ſed totũ horridũ. qui talis eſt: fine federe eſt: fine affectiõe: minuti ſenſus ⁊ alienati: immo anathematizati quod hermon ſignificat. Nõ hic domeſtic⁹ dei: nõ ciuis: nõ aduena quidẽ ⁊ hoſpes: p̃opter quod nulla ad deus gratia: deuotio nulla declinat. Nõ diuertit ad illũ ſpõſus vt vel in tranſitu viſitet: ⁊ ſicut hoſpes ad cõmorandus. Cõmorank aũt in eo pardi: demones quidẽ varii: ⁊ verſipelles ⁊ leones cubant ibi. Nõ circũeuntvt tranſuolent: ſed ſecuri poſſidẽt et cubilia collocãt. Sed q̃ tales ſunt/deſperandi nõ ſunt. Et em̃ multi iſtiuſmodi in ſponſi p̃de
Cãt. iiij ſtinank ornatum: ideo dicit. Veni coronaberis de capite
ſarmana et de vertice ſeyr. Veni inquit de libano: veni.
F ¶ Vide ſi nõ moꝛoſe egꝛedik de libano: que rotiens vocak: moꝛa m̃ hec nõ eſt cõtumacie ſed cautele. Quis em̃ a cõtemplatiõis cãdore: a quieris interne ⁊ puritatis ſereno libens diſcedit: Cui nõ erit moleſtũ vel ad momentũ de loco delitiarũ ſecedere. ſFoꝛtitan inſpirata in diſcipulis lucra blãdiunk. Oprãda quidẽ lucra: ſed metuẽdus eſt lapſus. Suſpecta mihi ſunt lucra: quoꝝ incertus eſt p̃ouẽtus. vicinũ p̃pie periculum ſalutis/certũ interne ſuauitatis dãnum. Quid mirũ ſi moꝛeꝛ venire: cũ ⁊ moleſtũ ſit de libano diſcedere: ⁊ metuẽdum ſit ad mõtes illos barbaros ⁊ beſtiales accedere. Et foꝛtitan ſpõſe mora/feſtinationẽ noſtrã ſuggillat ⁊ arguit: qui nimis p̃ẽpti ⁊ parũ puidi/vires noſtras minus pẽſantes: feſtinamus ingredi in laboꝛes p̃lationis: in ſolicitudinũ moleſtias/⁊ materiã lapſus: nec erpectãtes vel ſemel vocari/vltro nobis ipſi honoꝛẽ ſuminus: vocationẽ vel p̃ueniẽtes: vel arte p̃curãtes. Non debet eſſe tanti muneris imꝛouida p̃eſumptio: ſed nec pertinax metus. Deniq̃ p̃eſumẽdũ eſt vbi chriſt⁹ iubet: vbi ſpõſus vocat: ⁊ p̃ue-

tus vberes pollicetur: ſicut in hoc loco. Veni inquit coCañ.iiij. ronaberis: de capite ſarmana: de vertice ſeyr ⁊ hermon: de cubilib⁹ leonũ: de mõtib⁹ pardoꝝ. Cũ in ſubiectis mutatur moꝛ barbaries: cũ de cubilibus ⁊ impudicitijs ad floꝛida ⁊ honeſta trãſferunk cubilia: ⁊ in hoꝛtos aromatũ ad cubilia quib⁹ non eſt fremit⁹/ſed fletus: ad cubilia in quibus compunctio eſt cordis: non pugna cogitationum. Sed cum auferꝛur maculoſe veritatis velamen: ⁊ nuda ſuccedit ſimplicitas: moꝛibus miniſterio ſuo in melius cõmutatis: coꝛonari ſpõſa ſatis apte accipitur. Bene quidẽ de talib⁹ coꝛonatur: cũ iam vertũtur in ornatũ quoꝝ antea moꝛes horrebat. Cũ ordine quodã charitaſ ſibi herẽt in vnũ: qui ferinis p̃ius affectib⁹ diſſidebant. Grata plane ſpõſo eſt hec vnitatis coherẽtia: ideo foꝛſitCañ.iiij. tan ſequik: ⁊ vulneratũ ſe dicit in vno oculoꝝ: in vno crine colli ei⁹. i. ſpõſe. Capituli hui⁹ ratio in aliud differẽda eſt rẽpus. Hoc aũt in fine admoniſſe ſufficiat: ſi quẽ alieni cura p̃fectus ad gradũ altioꝛ: ẽ ſolicitat: nõ diſſuadeoꝛ nec ſuadeo plane. Vnuꝝ aũt hoꝛtoꝛ quiſquis es. Emulare ⁊ cunctationẽ ⁊ candoꝛẽ ſpõſe: que nõ eſt contenta ſe mel vocari: nec digna penitus: niſi de quodaꝝ pure et de albate cõſcientie libano. Nõ em̃ niſi de libano dilectã vocat ad coꝛonã ſponſus ei⁹: qui eſt deus benedictus in ſecula ſeculoꝝ. Amen. ¶ Sermo. xxx.

Coꝛdurum et male

G durũ: in quo verba iſta vulneranõ generãt. Stupidũ plane eſt coꝛ: quod verboꝝ iſtoꝛũ virtutẽ non perſentit: quod nõ ſtuper ad digG nationẽ tantã. Quid dignatione dico: eriam plus eſt: ⁊ quantũ eſſet/ſi vel dignatio eſſet. Magna em̃ res ⁊ omni admiratiõe digna: ſi vel dignaꝝ tanta maieſtas: humanã infirmitatẽ/ſoꝛoris et ſpõſe impartiri vocabulo. Nũc aũt nõ tam dignatio eſt/q̃ deuotio. Vultis aũt deuoti ⁊ p̃penſi affect⁹ argumentũ audire. Vulneraſti (inq̃t) coꝛ meũ: ſoꝛoꝛ mea ſpõſa/vulneraſti coꝛ meuꝝ. Coꝛdis vult⁹ vehementiam deſignat amoꝛis. O vere dulce coꝛ/quod noſtris mouek affectib⁹ ad rependendã viciſſitudinẽ dilectiõis. Et neceſſitudo hec/⁊ viciſſitudo: neceſſitudo in ſoꝛoꝛis et ſpõſe nomine: viciſſitudo deſignak in vulnere. Magna neceſſitudo ſoꝛoꝛis: ſpõſe maioꝛ. illa cognatiõnis: iſta dilectiõis. Ibi ſignificak q̃ de vno ſunt: hic quia vnum. Soꝛoꝛ eſt: q̃ diuine cõſoꝛis nature. Sponſa veroꝛ: q̃ in ſingularitatẽ aſſumpta p̃ſone. Expreſſa plane neceſſitudinis hec vocabula ſunt: que vel verũ vel gratiã ſonant. Quantũ amare optet que tantis affinitatib⁹ fedeꝛata chriſto ſe nouit: quantũcunq̃ amat: nõ amat ſed reamat. Ipſe enim p̃ioꝛ dilexit nos. Amoꝛ ad illuꝝ noſter/quantũcunq̃ p̃penſus fuerit: nõ impendik ſed rependi f. Johã. tur: debitus eſt nõ gratuitus: equari ei qui iaꝝ impenſus iiij. eſt amoꝛi nõ poteſt. Et quoniã modo meꝛeꝛi poteſt: quõ obligare põt: qui ne plene quidẽ ſoluere ſufficit: Nõ potes ſponſa amatoꝛi tuo viciſſitudinẽ plenã repẽdere. Ipſe em̃ nõ definit ſuperimpendere. Quod impẽdit tibi: nõdum plene ſolutũ eſt: ⁊ m̃ obligatuꝝ ſe putat. Quicquid illi repẽdis amoꝛis nõ accipit quaſi debitũ: ſed quaſi gratuitũ. Quaſi p̃ouocatũ ad dilectionẽ ſe perſentit dñ coꝛ ſuũ vulneratũ fatek. Quid eſt hoc miraculi fratres: Nõne beatã hanc reputatis animã: que ipſum coꝛ dñi noſtri ieſu chriſti/p̃ijs affectib⁹ tranſfigit ⁊ penetrat. Acutus et efficax ⁊ vere violentus affectus ille eſt: qui tuũ ieſu bone merek ⁊ mouet affectũ. Magna et violẽta eſt vis charitatis: ipſum affectũ dei attingẽs ⁊ penetrãs: et velut ſagitta iecur ei⁹ trãſfigens. ¶ Quid mirũ ſi regnũ celoꝝ vim patik: Ipſe dñs violenti amoꝛis vulnꝰ ſuſtinet. Sed H Matth vide quib⁹ iaculis vulnerek. Vulneraſti (inq̃t) coꝛ meũ xj. in vno oculoꝝ tuoꝝ: ⁊ in vno crine colli tui. Ne parcas Cãt. iiij ſponſa: talib⁹ ſponſum telis apperere. Aſpectibus p̃ijs quaſi ſpiculis vtere. Noli i hoc negocio remiſſus agere: noli contenta eſſe dilectuꝝ vulnerare ſemel: ſed concide

ipſum vulnere

ipſum vulnere ſuper vulnus. ſFelix es ſi ſagitte tue infixe ſunt illi: ⁊ amoꝛes tui militent in rp̃o: ſi oculus tuꝰ defixus indefeſſe ſit in illo. Bonũ vulnꝰ de quo virt⁹ egredi
Lu. viij. tur. Tetigit mulier fimbriã: ⁊ virtutẽ de ſe ſenſit rp̃s exire. Quãto magis cũ coꝛ eius nõ leniter tangik: ſz vulneratur/gr̃am de ſe emanare ſentit. Vulnꝰ iſtud nõ eſt ſine ſenſu: iõ puri aſpectus in illũ ſpicula vibra: reputa illum quaſi ſignũ poſitũ ad rales ſagittas. Tales favoꝛabiliter excipit: q: tales iacit. Reſpexit petrũ ⁊ coꝛ eius p̃cuſſit: ⁊ cõpunxit ad pniam. Vulnerati coꝛdis/lach: yme dant ſigna: deniq̃ clementi reſpectu coꝛ: illud vulnerat: qõ ad aliquẽ virtutis mouet affectum. Talia in me vtinã multiplicet vulnera: a plãta pedis vſq̃ ad verticẽ/vt nõ ſit in me ſanitas. Mala em̃ ſanitas: vbi vulnera vacant: q̃ rp̃i pius infligit aſpectus. Aſpectus aſpectũ p̃uocat: iõ tuo illũ tenta vulnerare p̃ſpectu. Oculi tui ſemp ad dñm: vt
Cãt. iiij. amoꝛis tui nutꝰ capiaſ: illaqueetur criniculis. Non tñ dicit in oculis ⁊ criniculis: quaſi in pluribus: ſed quaſi in vno. Vulneraſti (inquit) coꝛ: meũ ſoꝛoꝛ: mea ſpõſa: vulneraſti coꝛ: meũ in vno oculoꝝ tuoꝝ: ⁊ in vno crine colli tui. Si plures habes oculos/oẽs alios claude vt b̃ vno vtaris: quo ſolo dilectuꝝ intueri ſoles: ⁊ quo ſolo vales. Qui directius intueri volũt: alterũ oculũ claudũt/alterũ intendũt: ⁊ eũ ipſum quo cernũt ſtringũt: vt ſtricto efficacius p̃templẽtur acumine. Oculus tuus vnꝰ eſt ſi purus eſt: vnus eſt ſi ad plura nõ eſt: vnus eſt ſi quodãmodo ſimplificatus ⁊ ſtrictus ⁊ directꝰ in vnũ eſt: nõ firmus/
p̃o. xxvj. nõ diffuſus/nõ ſparſus in multa. Oculus tuus vnꝰ eſt/ſi intendis ⁊ intueris ſemp in vnũ/⁊ in illũ vnũ. Deniq̃ ſi amoꝛis oculus eſt/vnus eſt. Vnã (inquit) petii a dño hãc requirã: vt inhabitẽ in domo dñi in longitudinẽ dierũ: vt videã voluntatẽ dñi. Oculus iſte vnus eſt/vnum
D perens: ⁊ vnũ p̃ſpiciens. Et in vno crine colli tui. Non opꝰ vt crines fluitent vt ſine lege euagenk: ⁊ ſparſi ⁊ errantes oculoꝝ effundãtur luminibus. Non decet vt ſtrictus ſit oculus ⁊ crinis laxus. Oculus em̃ offendik cuꝝ crinis effundik. Si intentio in oculo intelligik: q̃d in crine vbi cogitatus deſignak? ¶ Vis vnũ hr̃e vtrũq̃ ⁊ crinem ⁊ lumen/⁊ intentionẽ ⁊ meditationẽ? Cuius eſt in lege dñi volũtas eius: ⁊ in ea meditabik die ac nocte: iſte etiã in volũtate vnifoꝛmi vnũ poſſider oculuꝝ: ⁊ crinem vnũ in meditatione. Alioq̃n ſi vnifoꝛmis ⁊ ſimplex intentio in deũ tibi nõ fuerit: ſi cogitatiões tue ſine diſciplina tua fluitent: intentũ retũdent oculũ ⁊ ſimplicẽ intentionis diuerberant aciem: ⁊ coꝛ diſſipant peregrine ⁊ indiſciplinate mentis voluriões. Intentioni pure cogitatus reſpondeat: vnus ſit: ſicut ⁊ illa vnifoꝛmis eſt. Bonꝰ em̃
Cãt. iiij. crinis q̃ fuſus nõ eſt: nõ inculꝰ/ſed collectus in vnum ⁊ collo inherens. Collo vtiq̃ illi de quo dr̃. Collũ tuum ſicut turris: de qua mille clypei depẽdẽt. Collũ hoc ſacrã ſcripturã intelligẽ: p̃ quã ad nos diuine nũcia volũtatis verba p̃fluũt. Bene ergo crinis colli: cogitatus aſſiduꝰ in lege dei: ideo colli dr̃: q: oĩs cogitatus tuus/oĩs ſenſus tuus ⁊ intellectꝰ tuus/ſacro nõ debet p̃iudicare ſermoni: ſed ex eiꝰ p̃ſcripto pẽdere/⁊ pdire ab ipſo. Nõ diuiſi ⁊ quaſi lacerati ſunt crines tui/⁊ nihil in ſe compoſitionis habẽtes: collo licet inhereant/nõ m̃ placent ſponſo/nec eius coꝛ vulnerant: nõ mouent affectũ: nec gratã merenk. Vtriq̃ exigit vt cõiuncti ſint/et collo inhereãt ⁊ obtineant in ſe tã oꝛdinẽ q̃ auctoritatẽ. Quid em̃ p̃oſitis ſi meditatões tue in lege dei ſint: ⁊ ipſe in ſeipſis ſine lege ſint? Sine lege ſunt/q̃ ſine oꝛdine ſunt ⁊ paſſim ferũtur. In vno (inq̃t) crine colli tui. In collo ſacri ſermonis auctoꝛitas intelligitur: q̃ cogitatiões informet. Oꝛdo aũt in vnitate. Bonus em̃ oꝛdo vbi colliguñ in idipm/⁊ ferũtur in vnũ: ⁊ in vnũ illud qõ non auferꝛ. Vel ideo dicit in vno crine colli tui: vt liberam ⁊ reuelatã faciem/ſponſe exoꝛtans ⁊ reuelatã faciem: ad ſpeculandã gloriam dei: ad intendendũ ſine offenſione oculũ p̃templationis: ideo cõmendat crines compoſitos ⁊ reductos a vultu ad collũ. ¶ Quid hoc in vna ſingulariter ireligi E mus aia? Berneꝝ hũc ſenſum ad eccleſie ſtatũ. Beatꝰ est em̃ q̃d eccle cõe est. Deniq̃ nihil ſponſo gratius communitate: imo vnitate credentiũ/⁊ cõpage eccle. Multa bona in ſponſe cumulauit p̃coniũ: q̃bus ſe delectaꝝ oſtendit: ſed nunq̃ ſic exp̃ſſit cõgaudentis gaudentis affectũ ſicut hic: vbi ⁊ luminis ⁊ crinis cõmemoꝛata eſt vnitas. Quõ nõ maximũ erit eius gaudiũ: vbi maximũ p̃ſeꝛ natur mandatũ? Mãdatũ (inquit) nouũ do vobis: vt di Joh. xiij ligaꝝ inuicẽ ſicut dilexi vos. Oculi eccle/doctoꝛes ſunt: quos q̃ tangit/tãgit pupillã oculi dñi: crines vero plebs credentiũ. In vtriſq̃ eſt ſponſo grata vnitas. In b̃ (inq̃t) Joh. xiij cognoſcent oẽs q̃ mei eſtis diſcipuli ſi dilectionẽ habue Matth ritis ad inuicẽ. Cõſenſus duoꝝ vel triũ p̃eces impetrabi xviij. les facit: quanto magis totius eccleſie in chriſto ſenſus. Quõ nõ impetrat vnitas: q̃ ipſum coꝛ dñi penetrat. Vulneraſti (inquit) coꝛ: meũ ſoꝛoꝛ mea ſponſa: vulneraſti coꝛ: Cãt. iiij. meũ in vno oculoꝝ tuoꝝ: ⁊ in vno crine colli tui. Quid em̃ in toto mulieꝛi ornatu plus allicit ⁊ afficit amantis affectũ q̃ crines cõpoſiti? ¶ Sed q̃d conamur laudib⁹ F cumulare crines ſponſe ambitioſo compoſ ⁊ collectos ornatu? Magis ſubeſt plangendi copia q̃ applaudẽdi. Dis diebus cernimus diuulſos miſere ⁊ laceros ſponſe crines: ⁊ inter ſe pugnare eccle plebes p̃o eccleſia. Cerni hoc ⁊ tu ieſu bone: ⁊ nihil te mouet iſta diuulſio: nõ te ſponſe tue vulnus ram grane vulnerat? Si vnitas ad gratulationẽ coꝛ: tuũ vulnerat: diſſidiuꝝ ad cõpaſſionez vulnerare te debet. Mouet te vnitatis ⁊ vnifoꝛmitatis diſpoſitio: moueat te eoꝝ que vnita fuerint diſſipatio Diuiſi ſunt crines tui ⁊ diſparati ab inuicẽ/imo ⁊ contra inuicem. Vtriq̃ a ſponſe collo pendere ſe iactant: ⁊ de p̃ pietate gloriantes a ſe diuellere tentant. Nouit dñs qui ij. Ti. ij. ſunt eius: ⁊ diſcedat ab iniquitate oĩs qui noĩat nomen dñi. Geminũ hoc habens ſignaculuꝝ vt paulus loquik. Immobilis maner ſponſa ipſius inter impias manꝰ vndiq̃ cõuellentiũ illam ⁊ lacerantiũ. Reges terre ⁊ p̃nci p̃a. ij. pes cõuenerũt in vnũ aduerſus rp̃m dñi ⁊ aduerſus ſpõſam eius. Sed ſponſa ſpõſum nouit: vt nõ ſequaꝝ alienũ ſed ipſum. Non igno: ant ſeipſam: nõ igno: at cuiꝰ ſponſa ſit: ideo nõ vult egredi: nec abire poſt greges ſodalium. ſ. Joh. ij. Et ſi ſodales fuerũt: iam quidẽ non ſunt. Exierunt a nobis: ſed non ſunt ex nobis. Quõ ſodales ſunt qui amici nõ ſunt? Amicus em̃ ſponſi ſtat ⁊ audit ⁊ gaudio gaudet p̃pter vocem eius. Iſti vero nõ audiũt: nec gaudent ad vocẽ ſponſi: ſed magis ad vocẽ iperatoꝛis romani. Niſi (q̃d verius fatemur) nõ tam gaudẽt q̃ timent ad rugitũ eius. Sed nouit dñs qui ſunt eius: non q̃ ſunt imperatoris. Jdeo moueri non poſſunt ad fremitum leonis: quia immobili diuine noticie continentur ſignaculo. Bonũ em̃ ſignaculum noticia dei. Noticia que ſm p̃poſitum eſt: ſm q̃d vocati ſunt ſancti. ſFirmũ eſt ſignaculũ hoc noticie eius: q: nihil ei deperit. Nõ tantũ nõ deperit ei nihil ſed ipſa ſaluandos parit: ipſa p̃deſtinat: ipſa ſignat q̃s ſuos eſſe velit. Geminũ ſignaculũ: diuinũ p̃poſitũ/⁊ humanũ ſtudium: diuina p̃uidentia/⁊ humana diligentia. Nam de diligẽtia ſubdit apl's. Et diſcedat ab iniq̃tate oĩs ij. Ti. ij. qui noĩat nomen dñi. Vide duas huiꝰ ſignaculi partes: vnã diuine tm̃ gratie: alteraꝝ libertatis ⁊ gratie noſtre. Illã p̃poſiti: hãc adiutoꝛii. Secũda hec pars libertatis noſtre: in firmũ arbitriũ dirigit. Nam p̃ma p̃deſtinando diſponit. In p̃ma qui ſunt eius dñs p̃uidendo nouit. In ſecũda nob innoteſcit. Illa cauſa: hec eſt illius effectus. Illud ſignaculũ imobile eſt: hoc p̃babile. Illud ſignaculũ eſt: iſtud ſignaculi ſignũ. Illã radix eſt: hic fructus ⁊ a fructib⁹ iſtis cognoſceris eos q̃ nominãt nomen dñi. Nã ipſe in b̃n placito ſuo nouit q̃ ſunt eius: ⁊ ponit eos vt fructũ hunc plurimũ afferant: ideo dicit. ¶ Diſcedat G ab iniq̃tate oĩs qui noĩat nomen dñi: q̃ eius eſſe fe dicit/nõ diſcedat ab vnitate. Nec diſcedere poteſt quiſq̃ illoꝝ

Universidad de Deusto
Biblioteca

quos diuina formauit ⁊ firmauit noticia. Denicꝫ ⁊ capillus de capite ecclie nō peribit. Capilli em̄ eius oēs numerati sunt: oēs signati signaculo p̄cedentis noticie: finis ista est ista noticia. Ideo firmū stat fundamētū: dñi habens signaculū ⁊ diuini ꝓpositi aditoriū ⁊ arbitrij nostri conatus. Isto q̄ ligātur crines signaculo: nō poterit eos quisq̄ rapere de capite spōse. Tu manu tua de oēs crines sponse: ⁊ nō rapiet eos quisq̄ de manu tua. Tene iesu bone quos tenes: ⁊ recollige quos nosti: ⁊ q̄ tuus se nouit/q̄ dicit: dñi ego sum: q̄ nouit nomē dñi: discedat ab iniquitate: accedat ad vnitatē ecclie: ad vnitatē capitis ⁊ corporis. i. sit crinis colli/⁊ crinis vnus. Nihil sic sponsi eor̄ vulnerat: nihil ꝓmouet affectum ⁊ animū penetrat: quō vnitas sponse: ⁊ caritas inter diripientiū seruata ⁊ q̄si solidata conatus. Ēpi religiosi ꝓprias deserūt sedes: de ciuitate in ciuitatē fugiūt a facie ꝓsequētis. Deo deuoti ⁊ clerici ⁊ monachi tribulationib⁹ ⁊ ꝓtumelijs affecti/rapinā bonor̄ suor̄ cū gaudio sustinēr: cognoscētes se melioꝛe ee hēre ⁊ manentē substantiā/in vnitate supne ⁊ ecclesiastice charitatis. Si em̄ oēm substantiā suā dederit hō ꝓ charitate/quasi nihil despiciet eā. Quidā equidem libertatē ecclesiastice cōmunionis muneribus redimunt. Bona redemptio/ſz venditio turpis. Quid vendis qō ipse ꝑdēnas? Si scismaticos reputas q̄ a te separati sunt nō debueras ꝓcio inducꝰ errorꝭ sui illis ꝓmisisse licētiā. Si scisma reputas: cur libertatē eius munerib⁹ vendi tas? Si autē ecclesiastice vnitatis apud nos veritas est: quid illā diuellere tentas? Si petri sedē successionis iure tenes: cur nō petri sententias vendicas in eos quos scismaticos arbitraris? Pecunia inquit tua tecū sit in perditionē. Nūc vero dicis: pecunia tua salua mihi sit: alia vero eat in ꝑditionem. Quō em̄ nō ꝑditio hec: vbi ab vnita te corporis separatio est? ¶ Nec mihi inq̄t nec tibi sit sed diuidat. Ira ⁊ tu pecunias tollis: cū alias nō potes. Tolle q̄ tollis: munera tolle tibi: alias ecclesie relinque. Nā ⁊ ipsa nisi alias non querit. Coꝛ: poralia aūt apud te bona spargant: ne bona anime dispergant tecum. Qui em̄ nō colligit cum ecclesia/dispergit. Signanter satis ait. Qui non colligit mecū: dispergit. Collectio nāq̄ vnitatis rationem cōtinet: sicut dispersio inuit separationē. Ecclesia cum sponso dicere nouit: qui nō est mecū/contra me est. Nil medium relinquens: aut colligis cuꝫ illa/aut cere dispergis: aut cum illa es: aut contra illam. Tu autem dicere (vt aiunt) soles. Si nō vis dispergere mecum/saltem nō colligas cum illis. Si non es mecum: saltem nō sis contra me. Sufficit si nec noster sis/nec aduersariorum. Sed nō ita noster iesus qui ait/noster es an aduersarioꝛ/mediū nil relinquens. Nūquid iesu bone non est resina in galaad. Quare ergo nō est sanata domine contritio sponse tue: vulnus ⁊ liuoꝛ: ⁊ plaga tumens/nō est circūligata/nec curata medicamine/neq̄ fota oleo. Potasti dñe satis dilectam tuā vino cōpunctionis: quando oleo fouebis: oleo sancto tuo? Oleum autē peccatoris nō inpinguauit eā. Nam ⁊ qui exaduerso sunt/oleū habere iactant. Quid em̄ nisi oleum venditant dū blandiuntur: dum pollicentur honoꝛes/dum munera ꝓmittunt? Oleum istud nō sanat: sed magis scindit. Ideo sicut vinum coꝛ/ira ⁊ oleum eoꝝ. Equa lance pensanda sunt verba et vbera eoꝝ. Renuit consolari anima mea ab vberibus consolationis eoꝝ. Ipsi em̄ sicut lamia nudauerunt māmas/lactauerunt enim catulos suos/non ecclesie filios. Ecclesia enim māmas suas habet idcirco in laudib⁹ suis sequit statim. Quā pulchꝛe sunt māme tue soꝛoꝛ mea sponsa. Reuoca domine iesu filios tuos qui aberrant/ad lacris huius dulcedinem: vt exoꝛe lactentiū perficias laudem/cum destruxeris inimicum ⁊ victoꝛem: ideo festina ⁊ esto ad victoꝛiam iudiciū: vt habeant in vnū qui inuocant nomen tuū: quoniam in hac vnitate mandas benedictionem ⁊ vitam per omnia secula seculoꝝ. Amen. ¶ Sermo. xxxi.

Eniter sunt a nobis

perstringenda nūcvbera sponse: que superius nō vno in loco studiosius ꝓfessa sunt: ⁊ nescio an exꝛoto exꝓessa. ſſoꝛtasse modo tacta/nouū aliquid nobis effundant. Quis nō auide/et cum spe bona ad vbera currat: que sic sponsus laudare curauit? Hec vbera sunt: quoꝝ nos ꝑetrus quasi modo genitos infantes lac ꝓcupiscere hoꝛtatur: ⁊ cōmendatio ꝓsens nōne vim quādam imitationis videꝫ obtinere? Quā pulchꝛe sunt inquit māme tue soꝛoꝛ mea sponsa. Nō est simpliciter ⁊ sine expꝛessione laus tanta ꝓfusa: ſz ipse ꝓnunciationis modus admirationē ⁊ oblectationē ꝓferentis demonstrat. Que em̄ est huiꝰ oꝛdinis ratio? Cur post oculū ⁊ crinē/statim ad māmas sermonē deflectit? aut cur in illis vnitas cōmendatur: in his cōmendatur pluralitas? Mihi quidem in capitulo superioꝛi/inentis quidam ⁊ cogitationū excessus ad deum videtur innui. Sobꝛietas vero ⁊ temperantia ad paruulos in ista. Ibi vnum necessariū est: hic solicitudo ⁊ sermo doctrine pertiendus in plura. Ibi intemperantia feruidi amoꝛis collecta in vnum ⁊ constricta/⁊ penetrans ipsum dilecti pectus sauciat. Hic temperata doctrina ⁊ sermo sobꝛi? laꝛteo quodam potu paruulos satiat. Gides quō nihil me diū relinquit in laude sponse. Sed cum paulo/aut mēte excedit deoꝛ: aut condescendit nobis. Charitas em̄ inq̄t vrget nos. Ad quid vrget nos? Nūquid ad excessum? Nō vtiq̄ ad excessum: sed vtiq̄ ad cōdescensum. Res illa est voti: hec obsequi. Illic intēperātis affectus sumus: hic contēperantis. Bonus oꝛdo plane haurire ibi: ⁊ hic exhauriri. Primo hic infundi: postea hic ifundere: inebriari ibi: ⁊ hic inebriare. Bona vicissitudo talis: si tm̄ modo talis. Oꝛdinatione tua dñe hec vicissitudo perseuerat: vicissitudo contemplationis ⁊ consolationis. An non deus tuus/cui omnia vite momenta in hoc decurrūt: vt vel ꝛpo vulnera charitatis infigat: vel pietatis vbera porꝛigat subditis? Ego siquando: si tamen aliquando: inebriatus ab vbertate domus tue dñe distenta vbera inde repoꝛta re video: tot varijs ⁊ tam molestijs exiccantur negocijs incurrentibus vt mox arentia reddantur: que p: ius erauditionis ⁊ gratiarū vberrim̄ lacte roꝛabant. ſſ eliꝛ quidē qui sancti interpellatione aliqua talia in se cōtinuat studia: vt vel ipsum (ac si ita dicam) sapientie coꝛ ⁊ secretarium penetret: aut vbera mde referat voluptatis illius vbertate referta. Sponsa plane est/que nouit hmōi variare vices. Ideo in laude ipsius post cōtemplationis excessum: de ꝓsolationis ⁊ doctrine vberib⁹ sermo statim cōtexitur. Quā pulchꝛe sunt māme tue. purus oculus/⁊ pulchꝛe māme. Ille sponso ⁊ filijs sponsi. Ille ideo vnꝰ dicitur/hic plures: quia varia debet esse vberum temperatura: ꝓ:o fugientiū qualitate diuersa. Vide quomodo ꝑaulus iudeis factꝰ est iudeus: ⁊ his qui sine lege erāt: quasi et ipse sine lege esset: infirmus infirmis. Nonneve lut tot applicat discipulis vbera: qui in se tot transformat genera? Quid aliud molitus est temperatura tam multiplici: nisi vt lenirer/et lacris moꝛe/teneris auditorum eius doctrina influeret animis? Tot videtur abundare mammis: quot modis arte ingeniosa capacitati se infirmoꝝ coaptabat. ¶ ſſactus sum (inquit) in medio vestri tanq̄ paruulus in medio paruuloꝝ: quomodo si nutrix foueat filios. Et si vultis duas vobis mammas materne pietatis assignabo: imo idem ipse ꝑaulus assignat cum dicit: Quia pietas ad omnia vtilis est: consolationem habens vite que nunc est: et future. Dis vberibus geminis erga subditos abundare debet/ qui doctoꝛis et patris in ecclesia locum occupat: his munirī mamīis a dextris et a sinistris: vt qui ei commissi sunt: sporentur a lacte: et satientur ab vberibus consolationis eius. Harū alterā reputat sinistram: alteram dexterā. Si nistram in tempoꝛalib⁹ subfidijs: dexteram in spūali cō

solatione. Qui miserek in hilaritate: q̄ tribuit in simplicitate: qui iuxta apl̄oꝝ principē/gregi cōmisso ꝓuidet: nō coactre sed spōtanee: māmam hic sinistrā exhibet: ⁊ ecclie ꝓmittitur in ꝓpheria Esaie/q̄ regū mamilla lactabiꝭ. Mamilla (inquit) et nō mamillis: eo q̄ regum est/tpalibus p̄cipue bonis ecclesiā fouere. Hec em̄ sinistra eiꝰ est: tā qua sunt diuitie et glia. De dextera quidē mamilla/sic nos paulus informat. Cōsolamini (inq̄t) pusillanimes: ⁊ consolamini oēs qui hmōi est: ne abūdātioꝛe tristicia absoꝛbeak. Irreuos qui spūales estis: instruite hmōi in spū lenitatis. Et (vt ita dicā) sunt q̄ sinistrā em̄ māmam ex officio habēt: sicut hi q̄s supꝛa diximus: reges ⁊ ꝓncipes. Et sunt quibus ex officij sui iure pedet dexterā maxime p̄bere mamillā: sicut sacerdotes dñi ⁊ doctoꝛes: quoꝝ labia custodiūt sciēiā: et lex dñi req̄rēda ab eis. hi em̄ magis a subditis plebib⁹ carnalia metūt: q̄bus spūalia seminant. Qui vero possessionib⁹ cūctis renūciāt: qui rebus tpalibus valedicūt: se totaq̄ oia monasterio tradētes/⁊ exꝛoto in ius abbatis trāseūt: nulā sui sibi curā relinquētes decetoꝛ: tales vtiq̄ gemino cōsolationis lactādi sunt vbere. Ideo neutro hoc carere debēt q̄ talibus ꝓsunt: ne murilū et velut derrūcatū videant pectus gestare: vna deformiter mamilla cōtentū. Qui vero vtroq̄ destituuntur: locū hūc in ecclia et sibi damnose tenent: et quātū ad alios periculose: ne forte lingua lactētis adhereat palato: dū arētia sunt vbera matris. Peregrina est plane hec laus ab illis: in ꝓsenti facta ad spōsam. Quā pulchꝛe sunt māme tue soꝛoꝛ mea/spōsa. Simulq̄ aduertre eā. Nō em̄ speciosa laus in oꝛe pcōis. ſſili (inquit) ſi re lactauerint pcōres: ne acquiescas eis. Vide quō quoundā vbera nō modo nō vult speciosa haberi: ſz vult suspecta. Ideirco ista cōmendat: vt bene noris ad q̄ te debeas tuto ꝓferre. ¶ Quā pulchꝛe sunt māme tue: melioꝛa sunt vbera tua vino. Duo sunt que ponit in laude vberū istoꝝ: pulchꝛitudinē ⁊ virtutē. Alterū conuenit amāti: alterū lactenti. Quid em̄ lactentis refert/si pulchꝛa sunt vbera: dūmodo sint vbera ⁊ redūdantia lacte salubri? Pulchꝛitudinē ergo ꝓ se cōmenoꝛat: ⁊ lactis gratiā ꝓ suis. Et si nō ipse meli⁹ sapis: pulchꝛitudinez ad ꝓuersatiōis venustatē refert: ad doctrinā ⁊ eruditionē q̄b⁹ restat in cōmendatione māmarū. Dulcius sugik: vbi vita venustat sermonis virtutē. Et si spūale aliq̄d vis et exꝓssium de pulchꝛitudine earū audire: ad mulierū re studia mittoꝛ: q̄ coꝛoꝛei dedecoꝛis/et cultꝰ ⁊ operā gerunt: ⁊ assecute sunt artem. Quid em̄ magis affectāt in ornatū pectoris: q̄ ne māme superexcrescant/et deformiter fluitēr: et pectoris ipsius occupēt spacia. Ideo exerescētes ⁊ fluitātes/fascijs pectoꝛalibus stringūt: nature vitio arte medentes. Pulchꝛa sunt em̄ vbera/q̄ paululū supereminēt et rumēt modicū: nec elata nimis: nec tm̄ equata carni reliq̄: quasi repressa: sed nō deꝓpressa: leniter restricta: nō fluitāna licēter. Hoc quidē exꝑplo: q̄ verba bona verba spūalia debet ꝓferre: mulierū imitek et studia et industriā. Castigato vtak sermone verboꝛ: non fluitēt vbera: nō sine lege ferātur: non pecꝛāt quoddā secretariū mentis magis occupēt q̄ oꝛnēt: nō habeāt plus materie q̄ gratie: nō plus carnis q̄ lactis. Purus et pudēs sit sermo ꝓ tpe. Accedat huc pietas: et pulchꝛitudinis numeros teneat. Non habeat plus oris q̄ pectoꝛis: nec lacris fluxū patiak. Ex pectoꝛe debēt vbera ꝓdire/et inherere illi: nō ipm cōuerti in illa. Et abūdantia coꝛdis os loquak: ex illa nō totū effundat. Restringenda sunt vbera: ne nimis exuberēt. Videas aliquos dū verba cōsolatoꝛia plus equo sectātur/in vana deuolui: ⁊ dū audītoꝛes longo gresos filētio: et quasi quadā subtristes accidia/exhilarare volunt: peniālis lasciuia lingue post vilia ꝓfluunt ad scurrilia: ⁊ modico frumēto multū zizanioꝝ aut ꝑseminār aut supseminār: loquūntur placēta: et docrine panē in risuꝫ faciūt: sicut scriptū est: ſz paulo post risum fine pane/fine pane verbi saluaris. Nō est adulterandū verbū dei: nec admixtioꝛe coꝛrupendū peregrina. Suis sit ꝓtentū vberib⁹: vberibus vtriusq̄ testamēti. Nec tibi me

moꝛiter in pectoꝛe hereāt: hec tibi cōsolatoꝛiū et quasi lacteū sermonē ministrēt: ita suggerant q̄b⁹ alij sugāt. De pectoꝛe tuo erūpāt radicitus: vt nō sint affectata q̄ dicis: ſz de puro ⁊ ꝓcoꝛdiali plata affectu/iuxta illud. Si vis me flere: ploꝛandū est primo tibiipsi. Cōpassionis ⁊ gratulationis affectus intus nascak tibi: sed ꝓ scripture sacre verba: ac si vbera quedā ad educationē audientū ꝓsuat. Pudice qui dē: vt in referia/⁊ petulātia absit et serenitas adsit. Ad pulchꝛitudinē em̄ mammarū accedi. Si se paululū attollāt et tumeāt modice: tantū vt habeāt autoꝛitatis quātū sat est: austeritatis nihil. Ideo ⁊ vino melioꝛa dicūtur vbera. Sic em̄ in laude eoꝝ statim sequit. ¶ Melioꝛa sunt vbera tua vino. Vbera gratie: vbera cōsolationis: austeritatis et diuicie vino melioꝛa sunt ac efficaciοꝛa: ⁊ accōmodata magis ad cōmutandū tristes et exaspeꝛatos affectus: ad ꝓsulendū imbecilles et teneros. ſſacilius mouēt: ⁊ fouēt suauis. Verbum em̄ dulce: ⁊ mitigat inimicos: ⁊ amicos multiplicat. Dulce euāgelij verbū: durū legis. Et vide quō verbū dulce effera gēnium coꝛda ꝓuertit: et q̄si marinos ⁊ salsos fluctus in lactis saporē. Inūdatione (inquit) maris quasi lac sugēt. De apl̄is hoc dictū ē: sub typo zabulū ⁊ yssachar. Hodie si q̄s amarus et turbidus fluit: nō desperes. Adhibe vbera: instilla lac: forte et ipse cras lacteus fluet. Quis scit si nō modica stilla totā massam cōuertat? Habit em̄ dominus verbū euangelizantibus virtute multa. Sterilis ⁊ infirma est fecunditas legis: ⁊ sine gra ꝓpitr/et sine venia punit: vtroq̄ vbere caret: in de vel ꝓfignatione vel ꝓfiguratione hec cōtinet: sed in actu nō exhibet. Memēto nō le gis: sed euangelij ministrū re ee: ministrū Iesu: q̄ in passione accrūs: ⁊ in cena vini veteris repꝛobauit acoꝛes. Nouacianus nō habet māmam venie: nec pelagius gre. Ille naturā reinuetterate et coꝛrupte bona ꝑdicat: et ad iusticiā surrexisse dicit. Hic diuine nature bonitatē tollit: dū penitētiā negat. Ille (vt fic dicā) reuocat petētes: hic nō suscipit penitētes. Uetustatē ille ꝓpinat: hic austeritatē. Nō habet ci⁹ doctrina gratie lactea nouitatē: nec hmōi dulcedinē. Paraſti (inquit psalmus) in dulcedine tua pauperi deo. Pelagius diues est: nō eget hac dulcedine: innascāt ei nō parak. Pelagius dicit: nō indigeo: et Nouacianus/nō indulgeo. Alter predurus est: alter prediues. Para dñe para in dulcedine tua magna multitudo dulcedinis q̄ de vberibus tuis dñe sugik. Quotiēs post opa graues excessus ad ista accessi: ꝓcessi instātius: ⁊ quātū lacris expsi copiam: tu dñe nosti. Ubi abundauit delictuꝫ: abundauit et gratia. Sufficiebat mihi vt diuitie computarentur: si vel mererer veniam: et ecce abundauit et gratia. Mammarum ꝓcessi vnam: et vtraq̄ influxit vbertim. Ideo sponsa tua gratie lacte potata et satiata ab vberibus consolationis: dicit et ipa vbera magis ꝓbere q̄ vinum. Melioꝛa enim sunt vbera eius vino. Vinum vetustate acescit: vbera totum nouū/dulce totum effundunt. Denicꝫ et tuno: foras mittuntur: ⁊ charitas nunq̄ excidit. Hoc est mandatum nostrum eius: semper recens dulcedo. Non potest amoꝛ: esse et dulcis non esse. Melioꝛa ergo sunt vbera tua vino. Vinum non malum: sed vbera melioꝛa. Melioꝛa quidem sunt: mixturam tamen non refugiunt vini. ¶ Nam in sequentibus aliquanto post dicet. Bibi vinum cum lacte meo. melius tamen si bibar lac solū et sine vino: quia in vino terꝛoꝛ est: in vberibus compassionis et gratie lene blādimentum. Nā vinū licet in bonū valeat et solear accipi: hic tamen ex collatione vberum/aliquid durū et forte significare videt. Melioꝛa sunt vbera eius vino: quia mellioꝛ est dulcis et fraterna compassio: q̄ indignantis animi durus et inmitis affectus. Quasi non habentes vbera ꝑaulus notat: quos sine affectione vocat. Non potest in humano pectoꝛe vberibus carere pietatis sponsa sponso suo adherens. Ipsi enim mons vber: mons incaseatus: mons coagulatus: mons pinguis. Quomodo de tanta lacteis copia/nil sponsa capiat: cui beneplacitum est in hoc

Universidad de Deusto
Biblioteca

monte habitare? Etsi in hoc mõre fine intermissione habitare non dũ possimus: recurramus frequẽter: ascẽdam⁹: inebriemur vberibus. Sic em̃ scriptura habet. Vbera ei⁹ inebriẽt te oĩ rpe: et in amore eius delectare iugiter. Vide te ad quẽ sensum vberũ interpretatione deflectat: ad ebrietatẽ: ad oblectationẽ amoris. Quid necesse est diutius in q̃renda vberũ rõne morari: magis vero ḡranus ipsis inebriari. Melioza em̃ sunt vbera vino: qz melior est miseris cordia sup vitas: melio: est amoris affectio: q̃ afflictio carnis: et lacteus potus spũalis nouitatis: cõpunctionis vino. Ibi em̃ ostẽdunt et gustant dura: dũ verus hõ repellit et destruit: hic in nouitate vite diuini fauoris lacteã capimus blãdimenta: nec fugit: sz refugii significationẽ. Bonũ quidẽ vmũ: sed vbera dulciora. Bona cõpunctio: sed melior: vnctio. Odor: em̃ vnguẽtorũ tuoz sup oĩa aromata. Jã studia vestra ad audiendũ reintegrata video. Auis ditarẽ vestrã excitauit odor: vngunentoz sponse. Indiscreta quadã esuries illa vultis hodie vberib⁹ sup addi dare indulcias vsq; mane: hodie sufficiãt vbera: crastino accedemus ad vnguenta: eo votis nostris pstante affectu: qui vberũ et vnguentoz sponse sue/et commendatoz est et datoz: iesu christo: qui viuit et regnat in secula seculoz. Amen.

¶ Sermo. xxxij.

Xiguũ est mihi olei et vnguẽti fratres: et vos hodie vasa affertis tanta/tam vacua. Nec ducatis ad iniuriã q̃ vacua vasa vestra dico. Ego non inania per hoc: sed magis capacia volo intelligi: eo q̃ et auida et idonea sint vobis ad capiẽdũ ingenia. Quis ista implere sufficiat? Attendite ad vnguẽta sponse/quãta sit illi aromatũ copia: quasi non et in strumẽti habẽda sit ratio: per qõ ad vos manare debẽt? Copiosa quidẽ materia: sed nihilominus attendite q̃d minister queat. Jfiat qõ vultis: nõ causabor: inopiã: ne vos me nõ obseruate sponsionis inculseris. Jnstillabo modicũ qõ habeo olei vasis ingẽtib⁹: atq; vtinã aliquis Heliseus iubeat: cui⁹ virtus nõ prouentum bonũ conatui tribuat. Quid ergo? Nõne hic multi assidẽt beliseis: multi ꝓphetæ: aut certe filij ꝓphetarũ? et hi oẽs inbẽt: et si merita inferius essent: numerus ipe magni vnius alicuius poterat vicẽ supplere. Jnstillabo ergo aliq̃d de reliquijs vnguẽtorũ. Nã ipsa in capite libri copiose et sufficiẽter effusa meministis: et forte fer illoz nondũ est exinanita. Nunq̃d et ego modo sum exhausturus illã? Ne speretis id a me: nec em̃ ꝑsumo. Sterilis apud sponsam est vnguẽtorum apotheca. Nõ est qõd dicatis exhauritе: exinanite vsq; ad fundamentũ in ea. Vtinã cõingat mihi in hac fece intingi in oleo: sicut scriptũ est de aser. Fratres si non meremur in olei doliũ: in vnguento: rũ copiã/cũ euãgelista Johãne immergi: si nõ meremur tã vberẽ vnctionẽ: nũquid desperabimus vel intinctionẽ: nũquid saltẽ odorẽ? Nã et odor: hic tm̃ cõmendatus est: et odor: (inquit) vnguẽtorũ tuorũ super oĩa aromata. Vbera ꝑsunt vt crescas: vnguẽta ne deficias. Melioza sunt vbera tua vino: et odor: vnguentorũ tuorũ sup oĩa aromata. Et vt hodiernũ capitulũ/cũ hesterno copulem⁹: dicam⁹ vbera tenerorũ esse: vnguẽta fortiũ. Vbera ꝑsunt vt crescas: vnguẽta ne deficias. Melioza sunt inquit vbera tua vino. Cõferamus inter se ista tria: vina/vbera/vnguenta. Jn vino veteris hois defectio: in vbere noui refectio: in vnguẽtis quedã delectatio. Vino carnalis sensus inebriat et sopitur et obtunditur: vbere nouus nutrit: vnguẽtis adultus delitiat. Jn primo hõ vetus cõficitur: in scõo nouus reficit: in tertio iã appropinquãs ad pfectionẽ ineffabili letitia afficit. ¶ An nõ ordo bonus: vt de refectione ad delectationẽ accedas: post lactis ꝓmitias ad vnguẽtorũ delitias? Et a principio cõtici huius/vtraq; ista vnguenta et vbera/et cõmemoratа et copulata sunt in peonijs sponse. Nec exigua hoꝝ gra: que totiẽs replicat in laudẽ dilecte: nõ cõtentus cõmemorasse semel. Nõne delectatũ putas laudib⁹ istis: quas tanto affectu tã frequẽter recensет? Est et qõ ad te trahas de tãta sedulitate iterate laudationis: imitationẽ tuã puta hãc iterationẽ: curre et tu in odorẽ vnguentorũ istorũ: imo cura magis vt hec in te vnguẽta redoleãt: vt et tu audire dign⁹ fias: q: odor: vnguẽtorũ tuoz super oĩa aromata. Nec tantũ semel hoc audias: sz iterato has tibi laudationes os dilecti loquat. Recentia in te sint: et quasi noua semp vnguenta: nõ arescãt: nõ exiccentur: nõ exinaniant. Oleũ exinanitũ nomẽ dilecti. Sed vide vt exinaniat vsq; in temõ exinaniat a te. Bonũ est si cũ sponsa inchoes ab vnguẽtis: sed nõ bonũ vt consummaris in vnguẽtis. Alioquin tibi dicit Paulus. Cũ spũ ceperis: nunc carne cõsummaris. Bene vngeris/si spũ vngeris. Jdeo sic vngere: vt caro i te immutet ꝓpter oleũ. Oleũ nõ immutet aut minuat ꝓpter carnẽ. Oleũ immo et vnguentũ non de capite tuo discedat: sz exuberet: et descẽdat vsq; ad pedes: q: vtraq; in christo iesu non tã vncra/q̃ pfusa sunt vnguẽto. Intret oleum interiora tua: ipsis imbibat affectib⁹: vt carnalitas ois in te mutet ꝓpter oleũ. Erit em̃ q̃si et caro immutabit ꝓpter oleũ. Unctus est et perfusus oleo leticie ꝓ: e cõsortib⁹ suis. Jdeo solus ante resurrectionis tempus dicere potuit. Caro mea immutata est ꝓpter oleum. Jure anticipauit communis horam immutationis/caro immunis a carnalitate. O hora optabilis: o dulce vnguẽtũ: q̃n et ꝓ qõ/caro dissoluta ascẽdet in incorruptionẽ. ¶ Vidistis hesterno die fratres: alsperitis lachrymabilib⁹ oculis carnẽ miserã cõmutarã: carnẽ descendẽtes de corruptibilitate in corruptionẽ. Et quidẽ satis lente: et cũ mora descendentẽ: nec posse penitus corrũpi. Videbat velle corpus qõ occupauerat: hereditate possidere ipa corruptio: et ne desineret putrescere: nõ sinebat perputruisse. Cohibebat vires quasi nollet substantiam celeriter cõsumere: vt diutius inficere posset. Nam cum fuerit caro redacta in puluerem: quid habet vltra corruptela quod faciat? Omnis caro fenum: et omnis gloria eius quasi flos feni. Exiccatum est fenum et cecidit flos. Jdis verbis prophæta velocitatem defectionis exprimit: qua facile caro floꝛida/et vitali pubescens colore/et roseo colore pulchra: sed de terra succisa viuentium: exiccatur quidem subito: sed non compurrescit tam cito. Ergo feni collatione celeritatem subite commutationis ostendit: non lente et putidæ corruptionis expressit horrorem. Videres in illo cadauere ossa que tecta fuerant: quedam denudata: quedam/quidem adhuc nõ tam tecta/q̃ pollura et inuolura putredine. Grassabatur in carne misera longa corruptio: et attingens a fine vsq; ad finem fortiter/miserabiliter dissipabat omnia. Poteram et ego dicere dissipabat omnia carnis eius: eo q̃ dissipatio virtuti diuine dispositionis seruiebat. Misera commutatio: sed pulchra ratio qua deo placuit/vt carnis gloria non nisi per putredinem deducatur in puluerem. Seuiat mors: seuiat et grassetur ipsa corruptio in carnem humanam: depopuletur eam quantum potest: deducat eam primo in sanies: deinde in cinerem. Nam hucusq; potest et non amplius/q̃ in puluerem deducere: scilicet carnis substantiam: nec penitus consumere: nec perpetuo possidere, donec auferatur celũ non consurget: sed tamen tunc consurget. Tũc em̃ effundet dñs de spũ suo sup omnẽ carnẽ. Tunc caro sanctorũ erit immutata ꝓpter oleũ: eo q̃ spiritus dñi vnxerit eam. Omnes em̃ resurgemus: sed non oẽs immutabimur. ¶ O quanta virtus vnguenti illius/a cuius facie corruptionis tam vetuste iugum compatrescit: et caro que consumpta fuit a supplicijs reuertetur ad dies adolescentie sue: adolescentie que nõ discedat alia etate succedente. Efficax oĩno vnguentũ: per quod tam inueterata sanabitur cõtritio: et tã annosa sanies in sanitatẽ incorruptibilẽ cõuertet. Ecclesie ꝓpium est hoc vnguentum: ideo christiani dicunt filij eius a sponso suo christo: id est vncto. Et iam accipimus hoc vnguentum in baptismate,

Sed sicut tibi operatũ est ad scrificationẽ: ita et in fine temporũ operabit ad gloriosaz illã immutationẽ: qñ caro immutata erit ꝓpter oleũ. Quis scit si nõ interim moꝛ⁹ sinatur deseuire: vt ex violẽtia moꝛis/virtus declaret remedij? Bene ergo vnguẽti huius odor: cõmendatur: eo q̃ grãm eius ac si delonge adhuc odoꝛem⁹. Quod aliud dabis antidotũ tã efficax ad mitigandũ oẽm mẽtis q̃ pot accidere desolationẽ: q̃ fidissima spes est resurrectionis future/et felicis illius cõmunationis? Nõ habet doctrina gẽtilium resurrectionis credulitatẽ: et iudeorũ traditio nõ tenet quã litarẽ. Illi nõ credũt: isti minus plene: sed parũ putare de spũali resurrectionis gloria: et angelica similitudine sentiunt. Gẽtiles vnguẽti huius odorẽ nõ trahũt. Judei quidez nõ ipsum ex ꝓpriũ: sed nescio quẽ aliũ et adulterinũ pio eo. Apud solã eccl̃iam vnguẽti illi⁹ odor: et integer et ꝓpri⁹ existit. Jdeo odor vnguẽtorũ ei⁹ sup oĩa aromata. Bona vnguenta impassibilitas et patiẽtia. Per illã caro resuscitata ledi nõ poterit: ꝓ istã mẽs pia inter ꝓuocationes et iniurias illesa cõsistit. Per illã quiero et incõcusso iure carnis nostre terrã hereditare possidem⁹: ꝓ hãc vero ipsam aiam. Jn patiẽtia (inquit) vestra possidebitis animas vestras. Jpa patientia quid aliud est nisi velut quidã future impassibilitatis odor: Illic mala nulla inferuntur: hic vero patiẽtie bñficio/ac si vnguẽto quodã mirigatorio/etiam que illata sunt: nõ sentiunt. Efficax et vile oĩno vnguentũ: qõ inter carnis vexationes animũ ab iniuria tuet: et cõtinet ne fatiscat: ne deficiat: ne laboꝛet. ¶ Ego vtiliter vnguẽti huius ꝓdico: tu forte voluptatẽ queris. Nec in hoc quidẽ decoro: et adhuc vobis excellẽtioꝛẽ vnctionẽ demõstro. Dẽ gaudiũ (inquit) existimate fratres: cũ in tẽtationes varias incideritis. An non tibi videt excellẽtioꝛi vnguẽto ꝑfusus: q̃ nuit in aduersis gaudere: q̃ qui didicit in ipsis nõ ꝓficere? Minus em̃ est quo doloꝛ excludit: q̃ quo leticia suadet. Deniq; et inimicos nõ modo tolerare: sed amare iubet spõsa christi. Diligite (inquit) inimicos vestros. Bona ergo ei⁹ vnguẽta/q̃ in tristibus leticiã redolẽt: et hostib⁹ dilectionẽ ꝑstãt. Dilectio em̃ maioꝛ est oibus sacrificijs et holocaustomatib⁹. Jdeo odoꝛ vnguẽtoꝝ tuoꝝ oĩb⁹ ꝑcellit aromatib⁹. Bonũ plane oꝛationis aroma: bonũ incensum: Sed audi quod euãgeliũ ꝓferat. Si offers (inquit) munus tuũ ad altare: et ibi recoꝛdatus fueris q: frater tuus habet aliq̃d aduersum te: relinque ibi munus tuũ ante altare: et vade ꝓus recõciliari fratri tuo. Aduertis satis quõ vnguẽtũ rectõciliationis/aromati ꝑfert oꝛationis. Quid est recõciliatio: nisi iterata animorũ dissidẽtiũ cõciliatio? Et de cõciliatione et charitate fraterna dicit nbi psalm⁹. Ecce q̃ bonũ et q̃ iocũdum habitare fratres in vnũ. Hec est excellẽtioꝛ via (iuxta Paulũ) et alijs maioꝛ charismatib⁹: q̃ odor: vnguẽtorũ cũctis aromatib⁹. Unguẽtum hoc descẽdit de capite in barbã et oꝛam vestimẽti. Et christus em̃ caput nostrũ ꝓus dilexit nos: vt nos diligamus eũ. Jdeo et sponsa se currere dicit in odorem unctionis/id est in emulatiõe dilectiõis. Nõ dicit vnguẽti: sz vnguẽtorũ: eo q̃ gemina sit dilectio. Una qua diligimus ipsum: qm̃ ipse ꝓ: oꝛ: dilexit nos. Alia qua diligimus inuice sicut et ipse dilexit nos. Utriusq; dilectionis habem⁹ ab ipso et exẽplũ et donũ. Jpse em̃ dilectionis et viã mõstrat: et ministrat virtutẽ. Jdeo scriptũ est. In odore vnguentorũ eius currimus. Jpa cõnexio et suauitas/et amor: patris et filij/et munus cõplexio per spm̃ amborum/nõne grato nos odoꝛe ꝑfundit: et ad similẽ nos iuitat emulationẽ: vt et nos vnũ simus sicut et ipi vnũ sunt? ¶ Felix quidẽ qui sequit et currit in odoꝛe charitatis illius: suauitatis illius: dilectionis illius: unctionis illius. Jpse em̃ spiritus vtroq; quasi perungit: quos tanta amoris dulcedine cõiungit. Jmiremur unctionem ista: curramus in eius odoꝛe. Diuine illius et essentialis vnitatis emula est: et quasi imago fraterna charitas: et quedam velut vmbra vnguenti illius/et dulcedinis et amoris mutui. Ecce enim q̃ bonũ et q̃ iocũdum habitare fratres in vnũ. Sicut vnguentũ in capite quod descẽdit et. Atq; vtinam de capite nostro: qõ sursum est: quedam vnguenti istius in nos vmbra descendat: vt et ipsi audire inceamur: quoniam odoꝛ vnguentorũ nostrorum super omnia aromata. Percurre animo virtutes reliquas: vsum et opera singularum recense: nihil in illis tam suauiter redoleat: quantum pura de corde charitas. Quem odoꝛẽ tibi spirent ieiunia: quẽ odoꝛẽ elemosyne: si in illis charitas non polleat? Castitas ipsa et tolerantia passionũ: si non fuerint charitate condita: quid tibi suauis odoris refundent? Si tradidero (inquit Paulus) corpus meum ita vt ardeam: et quasi aroma incensum liquescam totus in igne: charitatẽ autẽ non habeam: nihil mihi pdest. Non potest gratis suscipi: qõ non cum gratia offerꝛ. Charitas radix est. quasi rami virtutes cetere de illa pullulãt: et ideo pinguedinis illius participes esse debẽt. Quid proꝛdest ramus in bona oliua: si nõ in eo sentitur radicis pinguedo et gratia? Jta quidẽ nec virtutes: nec opera virtutũ: si non in eis charitatis et dilectionis virtus redoleat. ¶ Maria cuius etiam modo tibi nomen de euangelio somnio: quid in ea aliud q̃ dilectio redolebat? Dimissa sunt ei (inquit) peccata multa: qñ dilexit multũ. Bonus huius vnguẽti odoꝛ: cuius gratia veteris corruptele fetoꝛem deleuit oĩno: et rorem ecclesie domum suauitate grata perfudit. Dum esset rex in accubitu meo nardi pistici alabastrum cõfregit: et effudit super capur recumbentis. Et nardus illa dedit: et adhuc dat: et in finem seculi dabit odoꝛem suum. Bonũ in ara pectoris sui christo dño incendit aroma: ac si vnguentum erinaninum/coctum liquefactum flamma charitatis. Sepulto dño: vide q̃ officiosa: q̃ sedula monumentum frequẽtat. Jt et redit. Videt angelos: apostolos inuitat: abeuntibus illis/non abijt illa. Ardens est (inquit) eo: meum: desidero videre deum meum: quero et nõ inuenio eũ. Nonne tibi anxietas ista querentis eximie quoq; dilectionis videtur odoꝛem spirare? Hec verba dum in eius memoria cantãtur: nonne qui cãtant et ipsi quoq; inflammãtur? Deniq; et ipse Jesus qui desideratur: vnguenti illius fragrantiã odoꝛat: et quasi currit ad illa: in odoꝛe vehemẽtis amoris. Quidni ad cognata libenter recurrit vnguenta. Quasi in matutino festinat ad illam/et surgens mane prima sabbati/primo apparet Marie: et venit eam oleo leticie ꝓ: e consortibus suis: dum se iam resurrexisse manifestat in gloria. Jã aromata illius in vnguenta conuertit: et desideria eius in dilectionem commutat. Aroma mihi videtur offerre/qui oꝛat et oꝛat. Tunc autem vnguento perfunditur: cum eius/quem amat: potitur copia: cum ꝓ: e sentia delectatur. Bonũ quidem oꝛare et desiderare dominum: sed amare/et habere/et frui melius. Et (vt ita dicam) cum nõ habes bonum est mendicare: sed melius manducare. Si potes absentem amare: quanto magis cum adest: cum copiam sui indulget: cum experientia dulcis alimenta ministrat amoris? Tunc enim et spiritualius et profusius vngitur anima: cum illi qui unctus est: spiritu et virtute arctius iungitur. Tunc ꝓcipue dilectio placet: tunc suauius redoleꝛ: cum tota fuerit in ipsum transfusa: cum adherens illi vni/oĩs fragrat vnguento: vnguento illo quod de sponso redundat in sponsam. Jocunde omnino et suauiter redolet cohabitatio ista in vnum: sicut vnguentum in capite quod descendit et. Jdeo odor vnguentorum eius super omnia aromata. Et si vnguenta etiam ipsi sponse alia sint: nulla talia sunt/quale illud quod descendit in ipsam: horra hac maxime qua dilecto coheret: quãdo inter eius vbera moꝛatur: quando cubat in secretario cordis. Deniq; qñ rex est in accubitu suo: tunc nardus sponse spargit odoꝛẽ suũ: odoꝛẽ bonum super oĩa aromata: odoꝛem sponsi/magis vero odoꝛẽ sponsum. Ipse est enim dilecte sue vnguẽtum: ipse est odor: nam ipse in dilecta sua cõplacet sibi: ipe redolet. Atq; vtinam vnguentũ hoc de capite nostro non discedat: et odoris eius fumus ascendat de cordibus nostris in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Sermo. xxxiij.

Universidad de Deusto

D

Jes ista dominice resurrectionis anna celebrare solēnis: de vnguētis repetito tractatu/ me cōpellit instaurare sermonē. Veniunt hodie mulieres cū aromatibus: venit ⁊ Nicodem⁹ ferēs, mixturā myrrhe ⁊ aloes quasi libras centū. Maria magdalene ipa preuenit vngere corpus iesu in sepulturā. Videris quid mysteria celebrant in vnguētis. Magna mysteria: ⁊ ḡs ad ista idoneus? Quis digne vnguētoꝝ assignabit distinctionē: ꝓpriaꝝ exponet? Disputatio hec experientis est: nō cōiectis. Nō est em facile cuiꝰ de vnguētis tractare: nisi quē ipa docuerit vnctio. Hodie vnctus est dñs oleo leticie pre cōsortibus suis: nō tñ sine cōsortibus suis. Quomodo em cōsors est qui nō congratulat: nō congaudet: qui de surgēte nō consurgit in nouā leticiā? Opportuna quidē occasio de vnguētis vobiscū disserere: sed multo magis opportuna vnguētis redolere. Uos exigitis a me sermonē: ⁊ ego a vobis vnguētoꝝ odorem deposco. Qua rōne cū sanctis mulieribꝰ dñi iesu frequētaris monumētū: si nullū spūale defertis ad illud vnguētū? Caro dñi hodie ghose est immutata ꝓpter oleū. Nōne cognōscis videl⁹ vt corda nostra immutentur ⁊ cōuertant in oleū spūale: in oleū exultationis ⁊ leticie? Iusti quērā de vnguētis sermonē: ⁊ ecce disputatio nostra hesit in oleo. Et quid oleo cū vnguētis? Multum quidē: etsi nō per oēm modū idē est: accedit tñ ex parte aliqua ⁊ assimilat eis. Oleū em ḡuis nō fragrat: mitigat tñ nō bene olet: sed bene vngentis et eo. Dicaūr nō tam vnctio nē/ḡ odorē cōmendat in vnguētis spōse. Et odor: (inquit) vnguentoꝝ tuoꝝ sup oia aromata. Nō ois alia odoriferis abundat vnguētis: sicut ⁊ mulier illa in regū libro loquit ad ꝓphetā. Non est in domo mea nisi paululū olei quo vngar. Non habet hec mulier vnguēta odoriferis speciebus cōpositā: sed oleū ad vnctiones simplex/⁊ exiguū. ¶ Maria magdalene nō legis sed euāgelica mulier/vnguētum defert nardi spicati pretiosi: nec exiguū: sed libras integras. Erīpse Simō redarguit a dño: ḡ nec oleo quidem caput eius unxerit: cū illa caput eius pfudit vnguēto. Uides quō vnguēta oleo pferunt: ⁊ odorifera vnguēta. Nā ꝓter hoc ḡ vnctionis habēt effectū: quodā odoris spūalis bñficio ꝓcerḡnāt. Unctio quidē parcior: est: sed fragrātia se diffundit in plures. Etiā qui solus vngitur: nō solus odorat. Uirtus est cōmunis: in oēs se spargit. Ergo vnctio tibi: odor: ⁊ alijs/⁊ tibi. Bene vngitur ⁊ bene redolet: qui diligit bona cōā deo: ⁊ ꝓuidet bona cōā hoibus. Gaudete (inq̄t Paulus) in dño semꝑ: et iterū dico gaudete: modestia vestra nota sit oibus hoibus. Gaudete ad vnguēta modestie: noticiā referte ad odorē. Audi quō ipse Paulus odorē ad noticiā trahit. Et odorē inquit noticie sue per nos manifestat in oī loco. Bonū ergo vnguēti/⁊ bonus odor: spūalis in dño exultatio/⁊ modestia exhibitio/leticia ⁊ noticia. Bene vngit/cui dñs in conscientie interioris gaudio placet: ḡ delectat in ipso et bene olet qui cuꝫ Paulo oibus per oia placet. Et nō placet nisi in dño: in cuius modesto habitu: discreto opere: sermone docto: interioris alacritatis ⁊ gratie fragrāt vnguēta. Bene vngit qui gl̄iatur in dño: et bene olet/per quē dñs glorificatur coram hoibus. Et ipsi ḡ redolet/odor: suus suauiter fragrat: si nō gloriat seipsum cōmendari: sed p se dñm. Odor: vnguētoꝝ tuoꝝ super oia aromata. ¶ Multis vt inter vnguēta et aromata differentiā vobis assignē: Ipse ergo sermo citici distinguere videtur/nō reprobās aromata: sed vnguēta ꝓponens. Quantū ergo in cōsimilibus ⁊ cōiunctis rebus inuenire distantie possiūt: vnguēta videri possunt dona gratiarū/q̄ in spū sancto cōferūtur: aromata vero ipsa officia q̄ deuote referūtur. In operibus et in officijs honestatis quedā natura lis species grata est: in vnguētis gratia spūs. Dominū iesum unctū spū et virtute: ita et sponsam eius in hoc decuit assimilari: vt et ipsa spū ⁊ virtute vngat. Bona quidē sunt aromata virtutū: et per se redolere videāur: sed cumulatio

Luce xxiij. Joh. xix.

Can. iiij

iiij. reg. iiij.

Ej mar. xiiij

Luc. vij

Phi. iiij

ij. cor. ij.

j. Cor. x.

Can. iiij. F

re gratia fragrāt: cū de unctione spūs suauitatis aspergūtur odore. Opera ipsa et virtutes cū his que foris sunt: cōmunia nobis esse possunt: vnguēta nō possunt. Deniq̄ et si per se pulchra sunt: plus placent cū p: cedūt de spiritu. Quō videtes opera bona glorificāt deū: nisi q: intelligūt ḡ ipsum opus bonū/⁊ a deo venit: et ad ipsum vadit? Si qua sane in me bona sunt: gratioꝝ mihi ḡdē inde sunt cū depurant gratie christi: cū ei⁹ in me unctio cōmendat: cum spūs redolet: magis ḡ cum naturalis arbitrij predicatur facultas: aut fructus industrie. Deniq̄ sine unctione spiritus: et natura liberrate destituit: et virtus veritate: et opus merito. Nam sine gratia spiritus et fide christi/et voluntatis conatus effectu caret: et virtus que videtur: fucata est: et opus eterne mercedis non assequitur fructū. Ideo odor: vnguentoꝝ tuoꝝ super omnia aromata. Et enim qualiacunq̄ aromata fuerint: non mere suauitatis spargunt odorem: nisi cum in eis spiritualis gratie redolent et redundant vnguenta. ¶ Vultis vt aliquod vobis vnguentum ꝓponam: cuius odor super omnia ecclesiastici donorum excellat aromata? Quis odor: in ecclesia suauius fragrat/odore misericordie et remissionis? Quanti cucurrerunt in odore vnguenti istius: et per hoc christo comparati ⁊ agglutinari sunt? Bene redolet quod veteris corruptele et peccati ab antiquo inoliti sub momento deleret: et odorem. Mulier illa que erat in ciuitate maria nomine: q̄ ferida erat quando accessit ad pedes Jesu in domo Simonis leprosi? Quantum ipsi ferebat Simoni: qui presentie eius nō sustinuit horrore portare: q̄ fetida inquā accessit ad Jesum: et ecce iam in toto mūdo ex penitentie/et dilectionis/et gratie quā reportauit spargitur odor. Non est fera gratia christi in ipso conuiuio/quo mulier hec domini pedes riguit/ terſit et perunxit: et lota/ et exterſa/et peruncta est: et ipsius domini testimonio pharisee preferrur. Non est em parca clementia christi: nec pigra quidē plus rependit: et sub hora repēdit. Quid mirū si penitenti occurrit indulgentia: vbi ad patientiam penitentia adducit? Mulier illa de peccatrice in adulterio et relicta in medio: vide quomodo clementiam iesu redolebat: que mechie culpa prius ferebat. Revolue euangelium: vbiq̄ iesum inuenies et cibum et copiosum aduenias. Denique et si quattriduanus mortuus est: ⁊ publicani criminis fama iam feret: vbi iesus euocat et educit de tumulo pauue consuetudinis: vbi Jesus soluit/et remissionis infundit vnguēti: stantem a facie eius fugit ois fetor: antique putredinis. Quis em retractabit q̄ nō immutat dñs? Quis tenebit errata q̄ ipse remittit? Nō pōt male olere q̄ ipse abolet. Dñe (inquit Martha) quattriduanus est: ⁊ iam fetet. Erras martha: Jesus nō tā fugit fetida/q̄ solet ipsum fetorē fugare. Exemplū dedit ecclie sue: vt quēadmodū ipe fecit nobis: ita ⁊ nos inuicē faciam⁹: hec illi reliqt vnguēta.

B

Luc. vij

Joh. viij

Joh. xj.

B

¶ Quanti desperantes semetipsos tradidissent immunditie/et auaricie: omniūq̄ vitioꝝ precipites se dedissent in gurgitem: si non medicaminis huius reparherent odorē? Tribularer (inquit) si nescirem misericordias domini. Misericordias in capite: ⁊ misericordias in corpore eius quod est ecclesia. Nam et ipsa accepit a domino quod et filijs tradidit: q̄ ipsa (inquā) accepit misericordiam in ministerio: ipsa etiam in mādato: vt sit ministra miserationum. Bonū quidem misericordiam ministrare: sed melius misereri. Misericordiam quā debes ex loco: ex animo solue. Exprime in re christi affectū: cuius officium et vicem suscepisti. Minister es eius qui dines est in misericordia. Noli in alieno pdurus inueniri. Eroga cōseruis tuis vnguēti huius mensuram in tempore. Si in alieno infideles estis: quod vestrum est quis dabit vobis? Affectus tuus sit misericordie: diem dñi est effectus venie. Qui lesam conscientiam gestat: tecum vulnus sub pectore: nuto se tibi cōmittet si penes te vnguenti huius odorem p: esenserit. Si scires quid est misericordiam volo et non sacrificium: nunq̄ cōdemnasseris innocentes. Non sic tu dñe/non sic nō nos

Matth. ix.

ps. cxl.

do non innocētes: sed ne nocentes quidem condemnas: sed emēdas eos. Emēdabit (in qt) me iustus in misericordia: oleū aūr pctōris nō impinguet caput meū. Distinguit hic psalmista inter oleū/⁊ oleū. inter oleū adulationis/⁊ oleū miserationis. Illud demulcet ⁊ sauciat: istud demulcet et sanat. An nō tibi sup oia aromata bene redolet vnguētū:

Luc. xv.

per qō vniuersa delicta tā facile delētur? Filius ille iunior in se reuersus/vnguenti huiꝰ vberē copiā odoratus est in parte de regione longinqua: ⁊ inter greges porcoꝝ pfis eiꝰ cepit fragrare clemēria: ideo attractus est et currere ce

A

pit ad patrē in odore vnguētoꝝ eius. ¶ Unde facilē: vide pfluam dñi Jesu gratiam: cū penitente filio gaudere eum oportet ⁊ epulari. Manet in domo Zachei: publicanū in discipulatū ascisci: et cū lazaro post tumulū instaurat cōuiuiū. Quibus ꝓpria⁊ imꝓperare nescit: diuidia vri nō nouit clemēria: familiaritatis in gratiā suscipit q̄bus indulget. Bonū ergo misericordie vnguēti/ḡ̄ pcā remittit: ꝓuenit merita: comitat: accumulat: sup oia fragrat aromata: eo ḡ ois ecclia sctoꝝ plus mia ḡ̄ meritis mirāt. De nīq̄ remissionis vnguētum vtrimū sacramentū. Unguentū hoc et peccatoꝝ/et iustis cōmune/et cōmodū est: nam sunt alia quedā specialia sctoꝝ/et solis ipsis accōmodata. Sūt em vnguēta que sanant: sunt vnguēta que foueāt: sunt vnguenta que sanctificant: sunt q̄ delectāt. Et ꝓma quidē egritudinē depellunt: secūda iā sanis cōferūt alacritatē: tertia sanctificāt in opus ministerij/sicut regiū et sacerdotale vnguētū: quarta nō iā in opus sunt: sed in ociū: nō in administrationē: sed in amorē: sed in gloriā: sed in delitias: ſz in vsum spōsi et spōse. ¶ Bonū est cōmorari in vnguētis: sed q̄m alibi satis disputatū est super vnguētoꝝ distinctione: vngēdi modos nūc breuiter distinguamus.

B

Alij tanguntur: alij asperguntur: alij inunguntur: alij perfundūtur. Relege pentateucum: euāgeliū reuolue: et diuersitates istas vngēdi quas corporaliter ⁊ exterius facias aduertis: ad amores deflecte. Nō ego nūc de natura vnguentoꝝ: sed de mensura ago vngendi: ⁊ alij quidē semel: alij sepius: alij semꝑ vnguēta frequētant. Bona quidē copia si adsit et gratia. Neutra deesse videt in vnguētis spōse: nec suauitas: nec vbertas: quoꝝ odor: oia aromata superat. Ad ecclesiam generaliter hāc laudē detrauimus: ad specialē aliquā in ecclesia personā declinemus sermonem: que singulari quodāmodo amoris ⁊ familiaritatis beneficio spōse debeat noie censeri: in qua nō modo necessitatis/sed dignitatis et voluptatis vbertim vnguēta aspirār. Nō hanc crediderim ego sacro vnguine vel tactū in parte: vel respersam p partes: sed pfusam/et perunctā abundātius in spōsi delitias. Copiose penes hūc spōsum aromatuꝫ celle eructātes et hac in illā: sicut regales oportet habere diuitias.

E

¶ Sed credibile est excellētioris reginā vnguētis redolere. Nihil tamē nobis de virtute vnguētoꝝ exprimitur: ꝓpterea ḡ̄ solus odor: cōmendatur in ipsis. Nō eloquitur quid efficiat unctio/delitias solas memorasse cōtentus: et eas delitias q̄ spūalem magis charitatē accendūt. Unctio solo tactu sentit: cū fuerit carni superfusa. Odor: vero tactū diffugiēs tamū spū sentiri se patit. Et vnguenti quidē liquor: sensim in interiora liquat. Odor: vero cū oī facilitate superiora petit: cerebro illabit: sensuū sedē dū occupat recreat. Multo ergo subtilior: et sublimior: multo magis vnguentoꝝ est odor ḡ̄ liquor. Et in blādimēto spōse magis delicata ⁊ magis accōmoda spūalibus oblectamēris: et feculētie minus habētia oportuit cōmemorari. Alie vnguentis et oleo indigent: vt motus carnis aut mitigent/ aut immutēt: Hec aūt tā nō in carne: sed in spū vt dñi sponsam decet: spūalib⁹ abundat delitijs. Odor: vnguentoꝝ tuoꝝ sup oia aromata. Et si solus odor: cōmemorat: fortē

Gala. v.

nō solus operat: operatur et unctio. Qui sunt christi (ait apls) carnē suā crucifixerunt cū vitijs et concupiscētijs. Ubi unctio est: nō videtur crucifixio necessaria. Illa mortificat: et hec immutat. Et quidē crucifixio doloris sensum habet; unctio lenitatē. Suauis unctio est et efficax: tñ que

Eccli. xxxv.

Luc. xviij

Ibidem

sine lesione oleo exultationis et leticie a corruptione carnem illesam conseruat: corruptionem aufert: ⁊ cruciatum nō inportat. Dñi iesu passionē unguenta preueniunt: unguenta subsequuntur: vt discas et tu carnis tue (si ḡs est) cruciatū/unguentoꝝ exuberantium perfusione lenire. Bis unctus est: vt et crucis non sentiret iniuriā: et resurrectionis sue nouitatem cōsequeret: et vt quasi per hoc sacramentū spūalis unctionis gram cōmendaret. Bonū ergo unguentū cuius (vt sic dicam) liquor carnē immutat; et odor: spiritū recreat. ¶ Et vt summatim hec recapitulemus: unctio est mentis exhilaratio et exultatio: odor: est ipsa oratio. Unctio spūalis leticia: odor: quedam eoꝝ que animo gestantur: exterior: per famā noticia: unctio interna delectatio: odor: quoddā de gaudioꝝ experientia desiderium suauiter profluens. Ideo odor: unguentoꝝ tuo super omnia aromata. Omne em orationis incēſum et desiderij vehementia excedit desiderū illud quod de celestiū blandimento gaudioꝝ gignit: ⁊ cōcupiscentia que de spiritus unctione quasi suauissimus quidā odor: vbertim exhalatur. Bonū hoc desiderū quod vim habet orationis: et non habet afflictionis molestiam. Sponsa hec cui priuilegium hoc unguenti et odoris deferk. Quid mirum si precellentius redoleat que specialius ungitur: quid mirum si auidius oret: que gestat suauius? Equum em est vt amplius oret: que arctius heret. Adheret enim sponso unus cuꝫ illo effectus est spiritus. Idcirco nō nisi spiritus redoleat in ea: qui vngit eam et orat ꝓ ea affectibus inenarrabilibus. Propterea odor: unguentoꝝ eius super omnia aromata. Et in Apocalipsi legis phialas plenas odoramentoꝝ: que sunt orationes sanctoꝝ. Aromata (sicut Exodus docet) geminos in vsus distribuuntur: id est chrismatis/et thimiamatis. Nonne tibi videntur etiā nūc in laudibus sponse hec vtraq̄ cōiungi? Unguenta eius ⁊ unguenta sunt/et odorifera valde. Odor: enim eoꝝ super omnia aromata. Unguentū (vt dictū est) donoꝝ est perceptio: odor: de perceptione actio gratiarū: desiderium eteroꝝ: et quidem inter sublimia bona sensus humilis. Oratio enim humiliantis se/nubes penetrabit. ¶ Uides quomodo ascendit odoramentū humilis orationis? Ascēdit phariseus ille in templum vt oraret: sed orationis eius odor: nescivit ascendere. Bona gratiarū sibi diuinitus collata/secum reputat: et quasi unguenta recenser. Non sum (inquit) sicut ceteri homines/raptores/iniusti/adulteri. Audi preque quibus unctū se gloriatur: gloria eius in cōfusione alioꝝ videk. Non magna gloria: magna tamen ipsi videtur. Ipsi redolet: non tamen super aromata: sed super sulphura ceteroꝝ. Audisti quibus preferatur; audi nunc q̄d in se gratie preferant unguenta in quibus phariseus gloriatur. Jeiuno bis in sabbato; decimas do oīa que possideo: et si quem defraudaui: reddo quadruplum. Bona hec legis elementa redolent: nō euangelicam doctrinam. Non ieiunat per omne tempus: nō renūciat oibus q̄ possider: vt non habeat vnde possit vel primitias vel decimas dare. Defraudata reddit in quadruplū: non se patitur defraudari: non ḡ̄ reliquum est: exponit partem auferenti: non acceptas se habere dicit iniurias. Pharisee inter infirma opera supra modum tumes. Pharisee non rogas: sed ꝓpe astanti publicano iniurias irrogas. Tu de teipso perhibes testimoniū: exiguū est testimonium tuum. Duo quedam in oratione tua non tam redolent q̄ ferent: rumor: et tepor. Tumor: est in eo q̄ publicano improperas. Tepor: q̄dem quia omnino nihil rogas. Quomodo em non tepebit oratio: elatiōis vento ⁊ inanitate satiata? Pharisee nō oras: sed effers teipsum. Tu de teipso perhibes testimonium: et testimoniū tuum non est verū. De operatione tua exiguū est: de prelatione non verū. Audi em testimonium veritatis. Amen amen (inqt) dico vobis/descēdit hic iustificatus ab illo in domū suam. Non em qui seipsum cōmendat ille probatus est: sed quem deus cōmendat. Ideo felix anima ad quā ab ipsa veritate tam excellens cōmen-

E

Luc. xviij

j. Cor. x.

Universidad de Deusto
Biblio

datio pferꝛ. Odo: vnguentoꝝ tuoꝝ sup oia aromata. Magnū exhibitū est publicano testimoniū: huic aūt cui laudes iste cantꝫ: multo maius. Descēdit ille iustificat⁹ a pharisęo: hoc est ab hoie elato: ab hoie iniusto in domū suā: huius aūt sponse vnguēꝫ odoꝛ oia excedit aromata. Iugens preconiū: sed ipsa nō ab hoie testimoniū accepit: sed ab illo qui cor: da scrutat: qui p fidē et dilectionē in corde ipsius et inhabitat et operat. Nō se cōmendat: non imꝓbat alios. ſſ auus em̄ distillās labia eius. Capitulus hoc ordine sequit: sed hodie tractari nō pōt. Crastina dispuratio audituꝫ vestro ꝫ auditari dabit gaudiū ꝫ letitiā: in dño Jesu. Cui ipse pstare dignet: qꝫ viuit ꝫ regnat p oia secula seculoꝝ. Amen. ¶ Sermo. xxxiiii.

Cāti.iiij. ſſ

Cāti.iiij.

Fauus distillans labia

bia mia sponsa: mel et lac sub lingua tua: et odoꝛ vestimentoꝝ tuoꝝ sicut odoꝛ thuris. Melle m̄ et dulcia sunt ꝙ nūc dicta sunt ad sponsam. Sed ꝙritis quō supiozibus ista cōueniāt? Semel vos cōmonuisse sufficiat: necessitate cōtinuatiōis liberā esse legēcōmendationis. Nō renet seriē: sꝫ vtiꝫ vaga licētia. Ubi laudū ratio vertitur: nō pōt ordo quidē exigi: sꝫ nec debet respui si assignari queat. Post vnguēto: laudes statim labioꝝ grā pferꝛ in medū. Quid em̄ si nō de vnguenti virtute hec in labijs diffusa est gratia? Euāgeliū reuolue: et aliā tale de sponso ipo dicī inuenies: Spūs (inqꝫ) dñi sup me eo ꝙ vnxerit me: euāgelizare pauperib⁹ misit me. Oportuit ergo et sponsam in hoc assimilari spōso: vt et ipsa in opus euāgelij vnctione spūs vngerek. Spūs em̄ ad officiū vngit ꝫ ad efficaciā. Utrūqꝫ ab illo est: ꝫ ministeriꝫ gradus: et gratia ministrādi. Sine gratia gradus inutilis: et sine gradu pſumptuosus vsus est gratie. Quomodo pdicabunt nisi mittātur: aut quō mittētur nisi vngātur: sicut scriptū est. Spūs dñi vnxit me: euāgelizare pauperib⁹ misit me. Spūs ordinat in officiū: spūs et os aperit ꝫ formatur vsum. Idcirco in laudib⁹ spōsi: vsus agit de vnguēto: spōse: deinde de dulcedine labioꝝ ei⁹: qꝫ em̄ dulcia loquit nō ipsa est ꝙ loquit: sꝫ spūs spōsi qui loquit in ea. Denicꝫ audi qđ ipse sponsus Jesus p̄mittit pollicet sponse: id est apłis: qꝫ p̄mittit⁹ spūs acceperūt. Ego (inquit) dabo vobis os et sapiētiā: cui nō poterunt resistere ꝫ contradicere oēs aduersarij vestri. Magna quidē virtus sermonis diuini: et aduersantes reuincere pōt: et nō aduersantes allicere. Et hoc ipm est de pconsis ei⁹ qđ nūc in dispuratiōe fertur: ad blādimēta plus spectat ꝙm ad redargutionis effectū. ſſ auus distillās labia tua. ſſ amiliare quidē est illi et quasi innatū dulcia loqui. Si ꝙn aūt increpat dure: peregrinū illud ab ea: ꝫ delonge alienum: ꝫ nō insitum: nec fit est affectu: sed magis coacta. Cum dulcia loquitur: de pozpijs loquitur: cui vero dura: nō habet hec ozis eius qualitas: sed p̄mia audientium. Ergo de ꝓpzio ꝫ de familiari laudat sponsam: cum dicit. ſſ auus distillans labia tua. ¶ Sed quia de continuatione aliquanta iā audistis: vultis et de continentia cōmendationis eius disseram? Tria quedam laus ista cōplectitur: dulcedinē: plenitudinē: parcitatem. Dulcedo consideratur in genere: plenitudo in copia: parcitas in effusione. Quid effusionem dico? Distillatio magis est ꝙ effusio. ſſ auus distillans labia tua. Quid necesse est in assignandis singulis imnozari? Ipsi enim scitis: quia ſauus non nisi dulcedinem effundit: nec nisi de pleno effundit. Et de plenitudine quidem ipa: nō totā ipsam. Idco ſauus non effundens: sed distillans labia tua. Est ergo in labijs sponse et dulcedo sola: et dulcedo plena: et dulcedo sobria. Plene quidem possidek: sed nō plene effundit: sed ꝑ auditoꝝ capacitas exigit. Ultis etiā ipsius sponse de labijs suis habere testimoniū? Quā dulcia (inquit) faucibus meis eloquia tua: super mel et fauum oꝛi meo. Dulcia quidem sunt labia sponse: eloquia enim dñi distillant ab eis. Eloquioꝝ dñi est ista dulcedo. Non enim de suo loquitur: sed quasi sermones domini. Idcirco diffusa est gratia in labijs eius. Accipite iam ex parte qualia mella sacri ſauus distillat eloquij: vt vni cuiꝫ sicut deus diuisit vasi cui instilletur mensuram. Remittit/permittit/pozomittit/premittit. Delicta remittit: infirma permittit: eterna pozomittit: et ipsoꝝ p̄mitias quasdam p̄mittit. Sapientiā loquitur inter perfectos: sapiētiam quidem nō huius mundi/sed dei: sapientiā in mysterio absconditam. et inter minus spiritualiter sapiētes nil arbitratur se scire: nisi christū iesum ꝫ hūc crucifixum. Loꝛhortat ad perfectionem: non cogit: sed magis consolatur pusillanimes: suscipit: infirmos: et si inquietos corripit/correctio iam dulcedinē sapit maternam: peccanti compatitur: conuerso indulget: nec indulgētiarum numerum et quasi terminum quē nō trāsgrediatur p̄figit: cui precipitur septuagiessepties in die delicta toties confitenti donare. Vide ꝙ magna multitudo dulcedinis in labijs sponse: que quoties ipe pereffluis in malū: totiens si cōuertaris ipsa tibi distillat in bonū: et prebende venie vicib⁹ non exhauritur. Denicꝫ instar angeloꝝ dei: non insultat: sed exultat super peccatoꝛe penitentiā agente. Bonū ergo est labijs eius auditum p̄bere. Nam et dñs precibus ei⁹ aurem accōmodat: sicꝫ tuum ꝓuocat et imitat affectum vt prodat et suum. Loquere sponsa qđ loqueris: quia audit cum desiderio dilectus tuus: siue disputantem de se: siue colloquentem sibi. Sed cum ipsi sponso sponsa loquitur: nunc loquitur in loquela dulcoꝛis labij et lingua altera. Tunc cordis labia vere melle delectationis stillant diuine: immo nō tā distillant ꝙm fluūt: quoniaꝫ hora illa in melleas affectiones anima tota conuertitur. Beata vicissitudo quando de corde sponse quedā fluenta mellis emanāt in dilectū: et ab ipso redūdant in spōsam. Ad locum enim vnde exeunt hec mellis flumina reuertūtur vt iterū fluāt. Boni fami in labijs sponsi ꝫ sponse eructātes ex hoc in illud: erinuicem roꝛantes amoꝛis dulcedinem. Ille desuper irroꝛat gratiā: illa deoꝛsum actionē gratiarum. Ipse iesus in aia dilecta roꝛis hui⁹ mellei stillas genuit. Dulces omnino stille roꝛis: affectiones ille diuini amoꝛis: qꝛ sponsa liquefacta tota distillat a facie ei⁹ quē diligit: a facie dei sui. Ideo quasi ſau⁹ distillās labia ei⁹: eo ꝙ vehemēter dulcis est fic affecte mentis successio: sed veloꝛ successio: pozopter illū dulcem excessum: mentis raptum: ꝫ ꝓpter citam interruptionem. ¶ ſſ auus distillans labia tua. Purgata omnino hec ego crediderim labia: de quibus ipse iesus dulcedinem melleas haurire se reputat. Esaie labia foꝛpice et carbone de altari tacta purgantur. Misit (inquit alius) manum suam dñs: et tetigit os meū. Que sponsa est: non carbonem: non digitū optat: sed oꝛis contactum. Osculetur me (inquit) oscul⁹ oꝛis sui: labia labijs debentur. Nec em̄ de sponse labijs exprimerent dulcedines: si non labijs imꝓmerentur dilecti. Quid autem nisi osculi suauitate: quod de labijs sponse rapit: se deleratum gaudet: cum dicit. ſſ auus distillans labia tua. Propter vtrumqꝫ et pozpter osculū charitatis: ꝫ pozopter oꝛaculum veritatis. ſſauus (inquit) distillās labia tua: mel et lac sub lingua tua. Istud iam pozpie ad eloquū gratiam respicit. Nam labiorum vsus etiam ad osculum est: lingue vero ad eloquium tantū. Non tm̄ dulcedo in lingua sonat: sed mel et lac sub lingua tua. Simulata dulcedo est: que tantum sonat in lingua: et non sentitur sub ipsa. Exigua est que tota est in labijs et in lingua: et non pars eius maioꝛ: sub lingua. Non est dulcedo tantū in eius lingua: nec tota est in lingua: sed sicut ipse qui nouit testatur: mel ꝫ lac sub lingua tua. Ideo eructat verbū bonum: verbū tam melleum/qꝫ lacteū: pozopter deitatis maiestatem/et pozopter incarnationis mysterium. Lingua ꝫ labia/ac si quidā argenteus canalis sunt: per quem de corde fonte riuuli lactis et mellis erumpūt. Utrūqꝫ dulce: sed distincta dulcedo. Lac paruulorum est. vt Paulus loquitur. Et idē inter perfectos dulcē et diuinam: et quasi melleā sapiētiam docet. Alij mel tm̄ habent sub lingua: alij tm̄ lac: et non mel. Mel autē et lac vtrūqꝫ pariter sub lingua sunt sponse. Nec mel fluit: sed magis distillat. Nec em̄ passim ꝫ intemperanter pfundit sublimes illos ꝫ recōditos sensus secretoꝝ celestiū/deitatis arcana nec lactis potū sine delectu ppinat. Mel (inqꝫ) ꝫ lac sub lingua tua. Nō em̄ sermo est vel interna dulcedine vacuus: vel interne dulcedini coequat⁹. In pozpto est illi dulcia loqui/sub cui⁹ lingua mel ꝫ lac. Beata lingua qꝫ velut fauus distillat: ꝫ velut vbera quedā parulorum lacte distendit: qꝫ mel distillat ꝫ lac fluit. Dis clamo: ꝫ amaritudo ꝫ blasphemia longe ab illis pscribit labijs: sicut Apłs suader: hoꝛtatus hec intra psalmū: Sub lingua ei⁹ labor: ꝫ dolor. Sꝫ mel ꝫ lac (inquit) sub lingua tua. ſſauus distillans labia meretricis: ꝫ nitidius oleo guttur ei⁹: nō tamen mel ꝫ lac sub lingua ei⁹: nō in intimis ei⁹: nō in vltimis eius: sed nouissima ei⁹ amara sicut absinthiū: ꝫ lingua ei⁹ acuta vt gladius biceps. De muliere vo foꝛti hoc idem in pueribus inquit. Foꝛtitudo ꝫ deco: indumentū ei⁹: ꝫ ridebit in die nouissimo. Spūalem illū/ꝫ vere beatū risum iam nūc parturit os ei⁹: ꝫ quasi dulcedo eius sub lingua latitat. Ebulliēt aūt ꝙ nunc subsunt: mel ꝫ lac in plenū leticiā in die nouissimo. Tūc nulla ex parte quasi sub lingua p̄mek silentio: sꝫ pessum diu pozorūper gaudiū: ꝫ implebit os risu ei⁹. Os inquā mulieris cui⁹ foꝛtitudo ꝫ deco: indumētū eius. Unde quō nō oporteret mudā inuenirī que pmissa sibi expectat gaudia reddi. ¶ Quis scit si nō hec ipsa sunt indumenta de quib⁹ in hoc eodē cārici loco subsequit: q: odoꝛ vngueꝝ toꝝ tuoꝝ sicut odoꝛ thuris. Operuit (inquit psalmista) in ieiunio animā meā. Item: Dumiliabo in ieiunio aiaz meā ꝫ oratio mea in sinu meo cōuertek. Bona vestis ieiunium: cui⁹ sinu quod ā secreto oratio cōmoꝛat. Vestis est ꝙ sinus habet: oratio mea in sinu meo cōuertek. Videbis hic vtrūqꝫ si aduertas: ꝫ in ieiunio indumentū foꝛtitudinis: ꝫ in oratione odoꝛē thuris. Oratio (inqꝫ) mea in sinu meo cōuertetur. Cur vero ait in sinū? An forte defectū orationis tepide ꝫ infracte dedit intelligi: in ipso pozimo euanescentis pcessu: ideo qꝫ dicit in sinu suo cōuerti: ibidē ſcz occidēs vbi exhaurik? Sed quō cōuertik ꝫ redit ꝙ perit? Magis quidem in sinu cōuerti videk: que celerē precis reporꝛtat esse ceum: ꝫ si nondū plene: ex parte tm̄ humilis ꝫ deuote petitionis fructu portk. Habet em̄ dulcedinē multā vehemēs et deuota oratio: ꝫ dum dirigik in cōspectu dñi quasi incēsum: suauē ipsa odoꝛis sui sensum haurit. An nō bonū indumentū/cū vapoꝛ huius nebule ipam offerentis operit ꝫ vestit aiam? Bonū plane. Sed nos sicut cepim⁹ vestimē toꝝ interpozationes p̄m exterioꝛes actus exequamur. Opera em̄ bona ꝫ pozoꝛem defoꝛmitatē operiūt: ne ad nos ꝛam imputek: ꝫ decoꝛem quendā ꝫ venustatē cōferunt: vt ad gratiā reputek. Bona em̄ vestimenta: bona sunt opa ꝫ simul ornant ꝫ ornt. Et ꝙ ornent manifestū quidē est: sed nō oīm ornatus redolet thura: nō oratoꝛionis specimen tenet. Denicꝫ cuiuscꝫ opera ꝫ parentia/ꝫ publica/ostentationem et̄ inanem iactantiā redolent: nō supplicatiōis instantiā: nō solicitudinē placendi dño: nō impetrande vote gratie. Quō em̄ aptabitur odoꝛ vestimentoꝝ tuoꝝ sicut odoꝛ thuris? Qui vero oīa agit vt ei placeat cui se pbauit deoꝛ: vt eius mereak ſauoꝛem: vtiꝫ odoꝛ vestimentoꝝ ei⁹ sicut odoꝛ thuris. Et quidē thura nisi deo soli/nec offerri solent: nec debent: ideo odoꝛ vestimentoꝝ eius sicut odoꝛ thuris: cū quicquid siue palā: siue clam agit/ad impetrationem placationis refert diuine. Idem videk esse oleū in vasis ꝫ in vestimentis odoꝛē: sed odoꝛē thuris. ¶ Quid aliud ꝙ gaudia illa spūalia: ꝫ eternā delectationē deū exoratur: qui oēz aliā abiurat ꝫ horret? Sitiuit (inquit psalm⁹) in te aia mea: ꝙ multipliciter tibi caro mea. Videsin vestibus quō ꝫ ipm̄ carnis vestimentū quasi oratiōis habere videm: dum deo sitire dicit. Caro voluptarijs afflicta disciplinis/nōne deū ad ꝓpitationē flectere nitik? Ipsa ei⁹ ꝓpter deū supplicia quedā ad eū supplicationes sunt? Elemosyna pauperi misericoꝛditer impensa exoꝛat. Carnis ꝓpzie delectatio discrete repoꝛessa/cur nō ꝫ ipsa orationis haberet effectum? Voluptatis repoꝛessio quedā estuoꝝ exoꝛpressio: ꝫ desideriꝫ delectationē aliā suspirantis. Orationis fervis de effectus in sinu coꝛdis vertik ꝫ cōuertik. Thura in exteriozis abstinentie vestimento suauiter fragrant. Et bonū oīno vestimentū: quādo aia nō ram carne vestitur: qꝫ carnaliū ieiunio quodā ꝫ rēperantia voluptatū. Bonū oīno vestimentū cōtinentia virginalis: suauem redoleꝛ ꝫ velut thuris odoꝛē: vel illi quē diligit: vel sibi que diligit. Quic quid cū dilectione offerk: nō potest ei⁹ delectatiōe nō perfrui ipsa ꝙ offert. Dis em̄ hec dulcedo que predicak in ea: sentitur ꝫ ab ipa. Ab ipa manat: ꝫ in ipa manet. In labijs fauus: sub lingua mel: ꝫ in vestimentis ei⁹ redolentia thuris. Proxima sunt ipsi vniuersa hec: quoꝝ tam grat⁹ est sensus ꝫ pfruitio dulcis. Erūt (inqꝫ dauid) vt cōpleant eloquia oꝛis mei: ꝫ meditatio coꝛdis mei in cōspectu tuo semp. Habetis hic vtraqꝫ hec: ꝫ ne qđ desit ad cumulū gratie: sub vestimentoꝝ vocabulo operū qualitas tertio loco pferk in medū. In labijs stillant eloquia: sub lingua mel ditationes mellee fluunt: vestimētoꝝ oꝛnatus thuris spirar odoꝛem. ¶ Quid illi censes deesse ad gloꝛiam: in qua hec tria cōplacent: os: animⁱ: opus? Hoc numero oīa comprehēsa sunt: sed ordine cōuerſa sunt. Ab operib⁹ em̄ incho andū est: nō ab eloquio. Loꝛnelij centurioꝛis p̄mo opera ꝫ orationes exaudite sunt: fide coꝛda mūdata sunt: deinde sup ipm̄/ꝫ sup suos spūs cecidit. Et erant loquētes linguis ipis apostoli: post ascensionem dñi vnanimes pstiterunt in oratione: cōpletis p̄missionis diebus/repleti sunt spū: postea pfecti predicauerūt vbiqꝫ. Primo in oratione profusi sunt: deinde spū infusi sunt: ꝫ sic quā susceperant: alijs gratiā ipsi pfundunt. Primo expectatione ꝫ desiderio cōuersi sunt ad deū. Secūdo ad ipsos facta est dei cōuersio. Tertio ipsi cōuersi cōfirmank ꝫ cōfirmant fratres suos. Sed siue sanctitatē vite: siue visitationē diuinā: siue verbi ministeriū in apostolis attendas: oīa hec vestimentoꝝ vicem tenent: his oībus operti sunt et ornati sunt. Quid in illis relictū est nudum: aut vetustate pristina sordens: quin tam festiuo ꝫ verbi ꝫ virtutis culmi⁹ resplēdeat. Eximius ita qꝫ culm⁹ in illis: sed nec copia minoꝛ. Quidnā hec vestimenta redolent? qualis est odoꝛ: eoꝛ: nūquid nō sicut thuris? Cū dñi pecuniā cōferuis erogant: nō inde pene se quicꝫ vel furtim residere passi sunt: nihil inde fraudulenter sibi decerpentes: erā a laudis munere manū excutiunt: oīa referendo ad gloriā dei. Quasi celi decoꝛo vestiti sunt lumine: sed celi enarrant gloriā: nō suā sed gloriā dei. Ipse tibi paulus fabrilia ꝫ indissolubilia quedā vestimenta verbis suis cōtexit: ꝫ pro capacitate tua luminis et intelligētie coaptat amictū: nō tm̄ in pſuasibilib⁹ humane sapientie vbis: sed in doctrina spūs. Idco vestimēta quibus vel ipse regitur: vel q tibi cōtexit: nō nisi thuris habēt odoꝛem. Nā affectata verboꝝ lasciuia/ꝫ cultus/inanis et leuis gloie redolere videk affectū. Et qui nō lepoꝛem eloquij: sed lubricas ꝫ fallaces dispurationes subtilioꝛis sectantur materie: dū se nimis ꝓpter inanē fauoꝛē extenuāt aliquoriens integrū blasphemias. Nō ergo odoꝛ vestimētoꝝ eiusmodi sicut odoꝛ thuris. Nullū in vestimentis spō se excipere videk: dum indefinite pnūciat. Odoꝛ vestimētoꝝ tuoꝝ sicut odoꝛ thuris. O me felicem si vel vnum/vel alterū in me vestimentū: integrū reddat thuris odoꝛē nec aliqua admixtione pegrina coꝛruptū. Nā ad hanc mēsuram vt oīa eius indumenta velut thura redoleant: nemo minem accessisse puto: qui necdū in sponsarū sortem meruit ascisci a domino Jesu sponsarum sponso.

¶ Sermo. xxxv.

Fortus cōclusus es

soꝛ: mea sponsa: hoꝛtus conclusus: fons signatus. Primo exoꝛbis suis laudatoris huius affectū pēsare oblectat⁹ videk: qꝫ nō est cōtent⁹ laudasse semel: ꝫ quātū esset si vel simplr/ꝫ sine repetitione eius quā alloquit: eloqueretur p̄conia: nunc aūt

Cāti.iiij.

Epł. iiij ad Tim. j. puer. v.

puerb. xxxj.

Cāti.iiij.

A

Cāti.iiij. ps. lxviij ps. xxxiiij.

Ibidem

B

ps. lxij.

ps. cxviij

Zuc. xv.

Ecc. j.

D

Esaie. vj Diere. j.

Cant. j.

Cāti. iiij.

Zuc. xv.

Cāti. iiij.

Cāti. iiij.

ps. xviij.

E

Actuū. j

D

Cāti. iiij.

Cāti. iiij.

j. cor. iij. j. cor. ij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

q exquisitis ad illam vtitur blandimentis: et cōgratulando ipsa cōgeminat, Quidni quam in matrimonij delegit gratiā; nō eius doribus crimijs aggaudebit? Nō poterat in tam dulcis necessitudinis iura nisi digna eligi: nec iam electa tepide diligi. Nunq̄d nō equū est vt q ipsa in talib⁹ ei placere studeat: qui sic ipam p̄bauit? Ipse p̄bat ipse talem parat: ipse plantat sibi paradisum voluptatis: ipse q̄ talem ei parat: ipse comparat paradisum deliciarū. Ecce (inquit Ysaac) odor: filij mei: sicut odor: agri pleni cui benedixit dñs. Nec aūt nō agro cōferk: sed horto: vbi spūalis videtur plātatio florū; q aromatū cultus vberior. In hunc hortū Jesu bone libenter descendis ad areolas aromatū: cum cubes in eo vt colas q custodias illū. Hortus (inquit) cōclusus soror mea sponsa: hortus cōclusus. Per hortū internas fratres intelligite delicias: p cōclusionem disciplinā custodie. Quē dabitis horto similem: nisi cui⁹ ata spūalibus sic affectib⁹ redoleret: sicut aromaticis floribus hortus: q̄ iocundū penetral: q̄ suauis recessus in pectore sponse: in pectore tam florigero vt horto cōparetur. Nulla in eo radix amaritudinis surgens germinans: per quā horti huius impediank delitie. Omnis plantatio quā nō plantauit pater meꝰ celestis: nō inueniek in eo. Deniq̄ ipse plantauit hūc hortū voluptatis: vt solus operek q custodiat illū. Semino quidē operak modo: plantās q purgans. Plantat vt sit ei offie semen verum: purgat vero vt fructū plus afferat. Et plantak vt semen verū sit: q purgatur vt semiplenū non sit. Quid p̄derit plantatio facta ad veritatem: si purgatio desit ad vbertatē? Nihil cōfert cultura diligens discipline: si custodia desit. Neutro destituitur qui assimilak horto q horto cōclusо. ¶ Hortus cōclusus soror mea sponsa. Male hortū in quo positus erat custodiuit adam: cōtra lubricū fraudulenti serpentis ingressum. Jocūdus quidē ille cor: po: aliū paradisus lignor: sz ego multo melior: e in eius animū plantatū intelligo. Nihil obfuisset in illū cor: po: alem irrupisse: si non irrupisset in istū. Admissus est coluber q starim ei⁹ p̄fudit venena. Qui em̄ dissipat sepem: mor: debit eum coluber. Bona custodia sepes: que culta ab incultis separat: q seruat illesa. Circūda ergo hāc hortо tuo sepem: ne si fuerit ablata sepea/destructa macerat: in direptionē q cōculcationē fias. Nō erat ille reclusus hosti: ejecto q eruli inde q̄ graviter est interclusus. Cū difficultate regredik: vnde incauta facilitate p̄lapsus est. In sudore vultus panevescik suo: q̄ in paradiso de vite ligno ad libitum poma carpebat. Hic vescik pane suo: ibivite fructib⁹. In paradiso p̄duxit dñs offie lignū pulchrū visu q ad vescendū suaue. Laborat in terra ejectus adam: nō dñs: sed ipsa terra spinas q tribulos germinat operanti. Paradisus gratis dat fructꝰ suos terra laboranti nec suos. Cōmutatio misera: sed tu dñe per dies (q iuste) oēs qui formicank abs te. Jure p̄dik qui tam charas necessitudines p̄dit formicādo: nec vltra merek hec blandimenta audire/vt vocek soror: vt sponsa: vt horтus q hortus cōclusus: qui neminē nisi dilectū admittit. Porta paradisi tui semp clausa sit: soli principi pateat. Nō deficiatur in securi q ascia anima ei⁹. Vnus sit aditus: q is cōmissus cherubin. Nihil admittak nō examinatū p̄ꝰ gladio flāmeo: nihil q̄ verbū dei reprobet: q̄ nō approbet charitas: q̄ non ad p̄fectionem q plenitudinē legis accedat. Plenitudo ergo scientie cherubin: q plenitudo legis charitas: in qua oīa concludunk mandata. Hec sit tibi custodia flāmea: vt quicq̄d irrūpere indignū tentauerit: sub momento q nō lente cōsumat. Nunquid nō cōmode dilectioni est assignata cōclusio: q̄ sponse semp cōstringit affectus: q cōcludit in id ipsum: ad interior: a semp cōuertens vbi delitie ei⁹ sint esse cū filio dei? Bonus dilector murus sed habet hic murus antemurale. Dilectio quasi murus est: antemurale regularis districtio. Illa cogitationes sanctas/q affect⁹ dulces includit. Hec occasiones delinquendi repellit q excludit. hec oppor: tunitatē vacationis ad amoris p̄stat officia: illa p̄fruik. Ille murus grat⁹ est: hic necessarius. Ille te celestes inter delitias claudit: iste p̄scribit mūdanas. Si tibi votiuū est cor: tuū velut hortū deliciarū p̄stare christo: nō egre feras hoc antemurali si cōcluda/ris. Delirias p̄dere vult quas habet (si tū habet) q̄ de munitione submurmurat. Hortus nescit esse: q nō vult esse cōclusus. ¶ Hortꝰ cōclusus fons signat⁹. Emissiones tue paradisus malor: ūpunicor: cū pomor: fructib⁹. Jn trib⁹ huiꝰ hortī laudes absoluit: cōclusus/q irriguꝰ/q aromaticus. Primū securitatē confert: scōm fertilitatē: tertiū q ad germina q̄ p̄ducit respicit ad gratiā. Nōne nobis gratus hortus iste videk tam integer/tā vber/tā utilis? Nec tātū utilis est: sed aromaticus q abūdās deliciis. Quis nim̄ has ad se laudes audeat attrahere? Quis hec sibi dici blandimētа p̄sumat? Atq̄ vtinā sicut irrigationē q germinationem optamus aromatū: sic cōcludi signarіq̄ nō derrectemꝰ. Nō em̄ immissiones illas aromatū p̄ducit nisi hortꝰ cōclusus q fontis signati/fluenti irriguus. Signek ergo fons tuus vt nō effusiōe p̄diga tonus ericcek: signek vt ad irrigandū tibi sufficiat. Jn plateis tuis aquas tuas diuide: habeto eas solus: vt nō sint alieni participes tui. Jn plateis (inquā) sed in tuis aquas diuide: vt virtutū aromata tibi ac crescāt ac si iuxta aquā in plateis. Quō nō erit fons signatus: q̄ de fonte illo vite, p̄fluit quē signauit deꝰ pater? Qui (inquit) biberit de aqua hac: quaz ego do: fiet in eo fons aque salientis in vitā eternā. Jn fonte hoc quē signatum vocat: signatā quandā q spūalem q p̄priā q a seculari seiunctā doctrinā intelligeaut doctrinā: aut certe deuotionem p̄uilegio dulcedinis signatā: q quasi singulare cōpiose fluentem q iugiter. Hec est q̄ oia virtutū letа reddit genimina. Hec est hortū operū exhilaratio: ac si quedā irrigatio ossiū. Gaudiū em̄ cor: dis exhilarat hec singularis q insignis deuotio in deū: quasi fons signat⁹ q p̄pius seregrantiscp in hoc ministeriū: vt cor: sponse ac si hortū quēdam irriger in sponsi delitias. Signek ergo vt nō fiat in ꝓxta qō scriptū est: Jf ons tuus turbat⁹ pede/q vena corrupta, alioquin nescit tuus dilect⁹ de puro fonte potare. Signatū est (inquit) sup nos lumen vultus tui dñe: dedisti leticiā in corde meo. Leticiā ad irrigationē deflecte. Deniq̄ in stillicidijs fontis hortus irrigabik germinās. Nōne recolis de Genesi q̄ fons ascendebat q irrigabat totā faciem terre? Adhuc terra dedit fructus suos: nondū nouit spinas q tribulos. Quis dabit hortulo meo hanc aquam q areolis meis hūc fontē signatū? ¶ Quis dabit vt tota hortuli mei facies irrigua fit leticie et lucis riuulis: nihil in eo aut sterile sit: aut quadā indeuotione triste? Vicina sterilitati videt opatio tristis/q spūalis gaudij carens irrigatione. Deniq̄ q si quid nascit: quasi radix ascendit de terra sitiēti. Quasi radix: nō quasi flores: nō quasi fructꝰ. Quasi radix: hoc est, aut parū/aut nihil plus habens in radice. Jdeo fontis inducta est mentio: vt germina lera credas erūpere in horto irriguo. Et est quidā horꝰ: cuius aque fortiter fluunt q q̄si deficere ascire: nō p̄nes: nō p̄prie. Bonꝰ aūt hortus/cuiꝰ fons in ipo nascit. Jf ons signatꝰ et p̄prius. Jf ons (inquit) q fons signatꝰ. i. iugiter intus erūpens: q nō valens cor: rūpi. Jf ons: q: vbertim fluit. Signatus: q: nequaq̄ p̄fluit. Aut ideo dicit fons signatꝰ: q: et si alijs alij fontes sunt: sor: ori q sponse specialis est fons et p̄prius/q quadā p̄rogatiua signatꝰ. Bonus oino fons sapientie: sed adhuc sub signaculo nobis emanat: dulciter sapit: sed nondū dilucide sci ur. Signatꝰ est q clausus sub figuris. Jn apocalipsi liber ostendit in manu sedentis sup th: onū/signaculis septem signatus. Utriusq̄ ratio q fontis/q libri ad sapientie spectat intellectū: sed vterq̄ signatus est figuris q enigmatibus inuolutus. Signatus est: quibusdam enim nobis intrimatur indicijs: et occultak in ipsis. q sicut in apocalipsi libri signati legis apertiones: ita q hic signati fontis emissiones. Emissiones (inquit) tue paradisus malorum punicorū cum pomor fructibus. Jf ons iste signatus quidem est: sed ejectatus non est: cuius tam gratiose sunt emissiones. Signatus est fons

sapientie: sed ab emissionibus eius cognoscetis eam. Erit (inquit) fons parens domus dauid in ablutionē p̄cōis et menstruate. Ille pater: hic signatur. Ille abluit: hic alit. Ille lauat: hic rigat. Ille purgat delicta: hic p̄ducit delitias. Ille cōis multor: hic specialis est spōse. Jbi remissiones fiunt: hic emissiones. Jn psalmo p octaua vide quō primo lectum lauat: deinde rigat. Nō em̄ est satis a feditate lauari: misi q fecūditas sequek. ¶ Emissiones tue paradisus malor: ūpunicor. Jta Jesu bone/ita est. Emissiones iste/immissiones sunt tue: immissiones p angelos bonos. Nō posset tales emittere delitias: nisi tu intrinsec⁹ delectationes aque viue immisisses. Signarū est sup nos lumē vultus tui dñe: dedisti leticiā in corde meo. Signatum est sup nos: q̄ desuper nobis impressum est. Cui diuini luminis imago desup impressa: intus in corde leticie spūalis vbertas exprimik. Jdeo gloriose emissiones filie regis abintus sunt. Emissiones tue paradisus. Nō sunt exigue delitiarū intrinsecus copie; de quib⁹ integer paradisus emittitur. Utrūq̄ habes: q paradisum cōclusum: q paradisum emissum. Jlle est in puritatis affectibus: hic in actib⁹ pietatis. Jlle intus est: hic de illo p̄cedit: q probat illū. Utraq̄ delectabilis est: q cōscientia q cōuersatio spōse. Omnia enim proponit vniuerse: q disponit suauiter. Jdeo quasi paradisum quendā cernas in ei⁹ habitu q opere exteriori: dū honestas placet in singulis: et series in collatis: et suauitas in dispositis. Modeste q in tranquillitate oīa agit: vt virginalis in ea vere: ūdie nō violet serenitas. Deniq̄ q paradisi dotes enumeraturus incipit a verecūdia: in ei⁹ designationem p̄pter colorem similē punica mala p̄ponens. ¶ Emissiones tue paradisus malorum punicorū. Pōt et in malis punicis/marcyrū intelligi patientia: eo q̄ p̄pio sint sanguine rubricati. Et bona pudicitie comes/patientia: q̄ in laude sapientie sibi cōnectunk: sicut scribik. Sapientia que desursum est primo quidē pudica est; deinde pacifica. Pudicitia modeste se q p̄ro dignitate temperat: patiēria aliena immodestia equanimiter portat. Illa p̄pios mores informat: hec alienos impet⁹ infringit. Illa decor est: hec formido: ideo dicit. Jf ortitudo q decor: indumentū eius. Primo (inquit) pudica est: deinde pacifica: q post aliquā subiungit: plena fructib⁹ bonis. Bonū est em̄ p̄secutionem patiri: sed p̄pter iusticie fructus. Jdeo emissiones eius malorum punicor: sunt: sed cū pomor fructib⁹. Bona quidē pudicitia: sed si ociosa nō est: nō affectata: nō ficta: sed fructum afferens in patientia. Illa disponit suauiter: ista p̄git fortiter. Illa modesta: hec lōganimis. Jdeoq̄ his duabus nunc annectunk quasi cōsummatio q finis operū fructus pomor. ¶ Transeundū iam erat ad arbor: aromaticarū disputationē: ad delicatior: es species: ad emissiones cypri cū nardo: nisi malapunica odore nos adhuc trahe/rent: q festinantē ad alia reinerent sermonē. Nos malor punicor: parabola respicit: qui regulares celebrā cōuētus: q subvno cōrinemur ordine/quasi grana sub cortice. Atq̄ vtinam hec grana imitemur: similiter in coherentia cordis vnanimes: sicut in cōclusione quadā ordinis. Pene in discrepa facie huiꝰ sibi mali grana cohērent: numeri singularitate magis distant q̄ specie: discam⁹ q nos ab inuicem numero differre: nō animo. Non ritank inuices: nō cōtra corticem murmurant: nō tenant illū prorūpere: patienter se finunt ei⁹ quasi aluo cōcludi: vt quodāmodo discere illud videamk. Ecce q̄ bonū q q̄ iocūdū habitare fratres in vnum. An nō fratres in hoc ordine nostro/ac si in cortice punico/passiōis christi p imitationē colorі rutilant? Deniq̄ velut quedā huiꝰ mali grana sunt qui sibi natiuus dicit sub discipline cortice cōtineri: qui nō tam premi se censent q̄ protegi. Absit amor: p̄prietaris: absit amor: priuate potestatis: q huiꝰ te mali granū exhibes. Discant alij nfo imitari exēplo: q̄ bonū sit: q q̄ iocundū habitare in quodam horto cōmunionis/q sub munimine cor: tricis. Charitas vniat: ecor: ter muniat. Quor videris ordinata collegia: tor intelligite velut quedā malapunica que de fonte fluxere baptismatis. Deniq̄ credentiū (vt legimus) erat cor: vnū q anima vna. Ex illis quasi granis/tantarum cōgregationū ordinate et vnanimiter viuentiū/mala punica p̄rodierūt. Illos primos credentiū cōuentus nō astringebat adhuc institutio ordinis: sed instinctus morис. Nō modo ducebant vrile: nō modo bonū: sed etiā iocundum habitare in vnū: sicut vnguentū quod descendit in barbā barbam aaron: in oram vestimenti ab ipso capite christo iesu. Qui viuit q regnat p omnia secula seculor. Amen.

¶ Sermo. xxxvj.

Emissiones tue paradisus malorum punicorū cū pomor fructibus Cypri cū nardo: mardus q crocus: fistula et cynamomū cū vniuersis lignis libani: myrrha q aloe: cū oibus primis vnguentis. A cypro incipiendum est: nā ibi termin⁹ uim⁹. Septem hic annumerantur arbores aromatice: q̄ dicūtur emitti de fonte signato. Et quidē verba hec videnk verba libri signati. Jta est. signata sunt q obserata. Quid nobis iesu bone sponse tue laudes, pponis: si nō quid virtutis intus cōtinent: ipse depromis? Tu tenes clauem hui⁹ horti cōclusi: tu signasti: tu resignas: tu solues: tu (inquā) solue septem ista signacula. Nemo nouit que sunt illa intima sponse: illa abscondita tua quib⁹ adimpleris est venter tuus. Nemo nouit illa nisi tu q cui volueris ipse reuelare. Utinā q nos simus qui facie reuelata/gloriā sponse q ab intus est: speculari possimus: Magna gloria ei⁹ in mysterio tam numeri q nōm istor: Et quidē hic quantū donante dño/quim⁹ inspicere: septenarij sacramēti: aut spūalitatē: aut vniuersalitatē idicat gratiarū. Jd em̄ frequens q vsitatus est in sacris literis: vt septenarius numerus interpretetek dona illa que p̄cedunt: q que desursum sunt. Diuisiones gratiarū sunt: q diuisiones ministrationū sunt: q diuisiones operationū sunt: idem autē spūs diuidens singulis p̄rout vult. Alias alijs diuidit: sed in sponsa quasi colligit q cōferr⁹ vniuersa. Non particulatim diuiduntur illi quasi diuisa sint in illa. Alijs etiam diuidit q donat: illi nō tam diuidit q̄ totum donat: nisi in hoc eum diuidere illi intelligas/q̄ selectim q p̄rogatiue conferr⁹ illi: vel in eodem genere gratiarū amplius vel specialiter in alio. Posset alias arbores aromaticas enumerasse: sed sufficiunt septem: p̄propter eam quam dixi mus: vel spiritualitatis vel vniuersitatis significantiam. ¶ Nunc arborum istarū nomina/q naturas in discussiones adducamus. Et sub vmbra istarum immorari iocundum videtur: et fructus earum dulcis erit gutturi nostro Umbram figuram ipsam intelligo: fructum veritatez earum. Quomodo non dulcis sensuū fructus: quando ipa verborum grata sunt folia? Et scitis quantam audirui nostro dar affectionem: tam dulcium frequentia vocabulorum. Poterant ad permouendum affectum ista sufficere. Sufficit quidem affectui simplicitas ista: nam intellectui sufficere nequit. Mos gerendus est q ipsi qui pasci vult sensuum veritate. Dulciter audirur hec dulcium inculcatio verborum. Cypri cum nardo/nardus et crocus/fistula q cynamomū/myrrha q aloe. Absit autem vt non multo dulcius intelligantur. Magne sunt cor: porales in arboribus enumeratis delitie: sed quāto maiores spiritualles sunt que figurantur in istis? Emissiones (inquit) tue paradisus malorum punicorū sunt. Sunt eriā cypri cū nardo. Bonus em̄ ordo vt post labores patientie: post veredum diam pudoris/ad vnguenta p̄ficisci/vnguenta regalia. Nam q de cypri semine regale confici solet unguentum: Et quia in malis punicis regulare interpretati sumus vnanimitatē: consequenter his herbis q vnguentis reqūis: exercellentem quandā sublimitatem intellige. Qui se (inquit) humiliat exaltabitur. Jn patientia q in vnanimitate quid nisi humilitas? Humilitas nec contra iniuriantes tumet: nec supra cōsortes se rendit. In malis vero punicis humilitas; in cypro sublimitas. Jn illis labor;

Universidad de Deusto
Biblio

in his delitie. Cypri (vt aiunt) semen decoqui oleo solet: vt vnguentū exprimak ex eo. Alij seminā in lachrymis: hi sponsa in oleo. Semina nra opa nostra sunt. Nec si habēt hilaritatē quasi in oleo decoquunk. Nō satis est oleo intingi: nisi sint cocta & cōfecta in oleo: & qsi in ipm oleū cōuersa. Cū in oleo calente decoquik: olei ipsi imbuik natura. Loquunk & cōficiunk semen cypri & oleū in vnā vnguenti qualitatem. Mira quidem cōfectio laboris & leticie: eo mirabilior: q in labore non labor: sed leticia sola sentitur. Opus em exultationis in oleo decoctū in ei⁹ transit naturam. Opus ipm (vt sic dicā) obliuiscik opus se esse dum amoris pinguedine totū inficik. Sed ipsa interior: exultatio de opere capit augmentū: sic em & oleo semen cōfert & oleū semini: quando cū exultatione operak sponsa: et de ipso opere magis exultat. ¶ Unguentū hoc regiū est. Jesus ipse libenter ex hoc inungik. Hilarem em datorem diligit deus. Et si vnqit eū pater de⁹ spiritu & virtute: et si vncus est oleo leticie p̄e cōsortibus suis vngi: & deuotionis nostre optat vnguentū. Quis dabit mihi tantā olei copiam: in qua oēs operū meoꝝ fructus decoqui possint: & cor meū totū cōfringi? Euangelista Johannes sub typo vite cōtemplatiue: sub sponse figura: in plenū oleo feruente dolū descendit. Quis dabit mihi tantā abundantiā olei & olei feruentis: vt totus immergar & conficiar? Quis dabit mihi tantā abundantiaꝫ olei & seminis cyprini vt vnguentarie cōfectioni sufficiat? Nō omne semen hec olei decoctio recipit: nō oēmvult fructū. Deniq; nō omne opus cōtemplationis immiscere leticie potest. Opera exteriora solicitudinis & vsus cōtemplationis cōfici simul nō possunt: nec in vnā coagulari qualitatem. Quos ergo fructꝰ hec cōfectio recipit? Illos plane quos aplus enumerat. Fructus aūt spūs est charitas/gaudiū/pax/patientia/benignitas/bonitas/longanimitas/mansuetudo/fides/modestia/cōtinentia/castitas. Hi fructus cū oleo cōtēplationis cōueniūt: & quasi in vnā coeūt naturam. Sed et illud semen huic cōfectioni maxime conuenit de quo legitur: Semen est verbum dei. Deniq; & semen cypri cū manna similitudinē quandā habet: in quo verbum dei figuratū accipim⁹. Utrūq; em & manna & cypri semē album est: & simile semini coriandri. Ex em dñi immaculata est. Hec nō vult aqua secularis discuti sapientie: nō ei⁹ assertionib⁹ firmari. sed oleo spūs: vt spūalis sensus: vtvncio spūs exprimak ex ea. Qui⁹ meditatio & cōtemplatiōis leticie facillime cōmisceb: cū sibi cōiungik verbi studium/et gratie oleū in cōtemplatione: et dum illud p̄ istam decoquitur: facillime ex hac cōfectione spiritalis exprimik intelligentia & vncio que docet de oībus. Et vide q: nō ait simpliciter cypri: sed cypri cū nardo. ¶ Nardo se dñs fatetur p̄eunctū in sepulturā. Quid ergo in nardo nisi mēris quietem intelligis? Ideo cū cypro iungik/eo q̄ oīs cōtemplationis vsus quiete mentis in digerat. Cypri (inq̄t) cum nardo: nardus & crocus. Bona cōuersio. Crocus em flos quasi aurei coloris/ad sapientie rutilū referk colorem. Ergo in cypro intelligik iuestigatio: in nardo vacatio: in croco vitio sapientie. Pure nardus ponik in medio: vtriq; necessaria: id est inuestigationi & vitioni. Nā nec inuestigari sine vacatione mentis veritas pōt: nec videri cū inuenta fuerit. Accipe ergo in cypro studium: in nardo ociū: in croco vtriusq; fructū. Noli de cetero sponsa: noli dicere q: fusca sim: noli amplius te decolorare vocare. Jam em spōsi ipsius testimonio/croceo colore resplendes: que crocū imm̄itis. Bene croceo niteris colore: quē nō infuscat fumitas: quem nō tedij & deficientis animi moribūdus pallor inficit: sed sapientie fulgidus & rutilus charitatis color: exhilarat. Si velim⁹ hec ad christi pson̄a reflectere: congrua plane interpretatio sequitur. Quis magis oleo decoctus est gratie? Ipse in manna intelligik: ipse seminis cypri speciem tenet: ipse passionis cruce pressus/ sacramenta salutis & vnguēta gratie pfudit: ipse in cypro patitur: & in nardo sepelik: & de corde ter re resurgit in croco. Quasi nou⁹ flos & rutilus quando p resurrectionem eius caro reflo/ruit. Et forte asse in fistula ascendit ad celum. Nec em arbor in altum excrescit: & sponsa eius quasi cōparik in cypro: cō sepelitur in nardo: & in croco cōresurgit. Quid ergo cōsequēs est vt co ascēdat in fistula? Si em cōresurrexerit spōso: que sursum sunt querere debet: q̄ sursum sunt sapere: vbi spōsus eius est/in dextera dei sedens. ¶ Fistula & cynamomū. Fistula exurgit in altū: cynamomū parū quidē exurgit a terra. In fistula altū cernit: sed in cynamomo altum nō sapit. Illa ascendit: illud cōdescendit. Fistula est quādo sponsa excedit deo: cynamomū q̄n contemperans est nobis. Et si se cōtemperat: totū nī est spūale qđ profert cynamomū em cum frangik: visibile spiramentū emittit. Quando frangik nisi cū aperitur: cū exponik: Sic em Jesus cū accepit panē fregit & dedit. Tūc ergo docto: p̄epērans seipm quasi frangit: cū se ceperit aperire: vel audiri cum euisceare illa/que intus de supnis latent secreta: cū memoriā abūdātie suauitatis eructat. Doc est q̄ cynamomum fractū/visibile dicik spiramētū emittere. Quare spiramentū & quare visibile? Spiramentū: q: spūaliū sunt que dicit: visibile: q: manifeste docet. Qui em in sublimibus ad ludicra & vanas fabulationes plabik: nō cōdescēdit: sed cadit. Fracte quidē loquik: sed spiramentuꝫ suaue nō emittit. Quasi fistula que crescit in aquis: ita interiorā lachrymas exurgit in altū. Pulchra ascensio. Szvis de vt descensus cynamomo sit similis. Cū te ab ascensu illo & excessu aliqua rationabilis causa reuocat & restringit esto velut cynamomū. Colloquia tua/uersario cōmunis gratiā spirent. Et si de voluntate tua & p̄posito aliquotiēs reflecteris: ad senioris arbitrium reflecta & quasi fracta sit voluntas: nō murmur resonet: nō querimonia: esto cynamomū cōfractū: visibile spiramentū emitte: eo q̄ vir⁹ humilitatis in infirmitate vexationis/et velut fractionis pfici & probak. Et spiramentū visibile dicit. Spiramentum/q: tranquillitas seruak in corde: visibile: q: relucet in facie ¶ Dis annectit & omnia ligna libani. Et vide q̄ nulla nisi libani ligna ponit: nec aliqua q̄ sunt libani: p̄eremittit. Cum omnibus (inquit) lignis libani. Signa libani & imputribilitatem habent: quia cedrina sunt: & puritatem/eo q̄ sunt libani. Sola ecclesie ligna sunt que habent mysterium fidei in cōscientia pura: & quandā quasi imputribilitatem continentie: sola eius ligna & puritatem/& perpetuitatem habent. Bonus plane lignum vir ecclesiasticus: in quo cōcurrunt & obuiāt sibi fortitudo discipline/& decor fidei. Fortitudo & decor indumentum eius. Erumpūt bis diebus ligna quedam: que non plantauit pater celestis: ligna que non sunt plantata in libano nostro. Fortitudinem p̄etendunt operis: iniuriarū insensibilitatē: parsimonie tolerantiā. Cedrina videntur: sed libani nō sunt: quia immunda est eorū mens & conscientia. Infidelibus em nihil est mundū. Fortitudo quidem que ostentatur & virescit in conuertione: in confessione putrescit. Quod ibi quasi fulget: hic fetet. In opere quidem videntur pietatis: in interrogatione infidelitas putret. Fortitudo lapidis/fortitudo eorum/& caro eorum est: scilicet nō degenerant a patre suo: de quo in Job scribitur. Induratus est cor ei⁹ quasi lapis: et stringik tanq̄ malleatoris incus. Male fortes sunt: non p̄o fide: sed contra fidem. Non enim emolliuit omnipotens cor eorū: nō emolliuit: non emūdauit: nec fide cīdidum fecit: ideo nō sunt libani ligna. Omne quod non est ex fide peccatū est: quomodo non magis quod est contra fidem? Non sunt ligna libani: que fide nō irrigat puritas. Steriles sunt virtutes: que nō fecundant p fidē: sed ipsa fides sine virtutibus mortua est. Laudorem eius nulla incōtinentie fedat putredo. In ecclesiasticis lignis vtraq; obuiant sibi: forma fidei & operis fortitudo. Talis cedrus/nostro plantatur in libano. Dic est & alibi non est puritas fidei: et perpetua et quasi incorrupta perseuerantia virtutis. Dic enim emittitur myrrha et aloe cum omnibus primis vnguentis. De species ea etiam q̄ per se

Gal. v.

Zu. viij.

pū. xviij.

ff ij. cor. ix

Colo. iij B
Cañ. iiij.

Marci xiiij.

puerb. xxxj.

Tituz. j.

Job. xlj.

Ro. xiiij

corruptibilia sunt: a corruptione illesa seruare nos possunt. Quid em hec post ligna libani vnguenta p̄ducerent: si nihil in eis esset distinctē? Nā etsi videnk similia: distinctionē tñ recipiūt. Illa em: id est libani ligna/incorruptibilitatē in se habēt: ista, i. myrrha & aloe/nō habentib⁹ exhibent. Illa imputribilia sunt: ista imputribilitatē conferūt. Bonum ergo lignū/& vere plantatū in paradiso dñi: in monte illo egregio: in mōte libano qđ & ipm se cōtinet: ne p illi cita defluat: & sermones sui myrrha a tali fluxu alios reddit immunes: cui⁹ corpus quasi cedrinū est: & a labijs myrrha distillat. Myrrha (inquā) & aloe cū oībus primis vnguentis. ¶ Possum⁹ quidē & hec ad quattuor cardinales virtutes interpretando deflectere: si intelligam⁹ in cedro fortitudinē: in libano fidē/ q̄ ipsam prudentiā informat: in myrrha tēperantiā/cōtinentiā & iusticiā: in aloe puritatē. Nā hui⁹ arboris gūmi dicik stomachū purgare. Per myrrhā ergo exteriora cōstricta sunt: p̄ aloe interiora in hypocrisi ficta nō sunt. Habes iā in his hec q̄tuor: expōsita. Primo constantiā ne ad tps credas: & in rpe tentationis recedas: Deniq; prudentiā: vt sit rationabile obsequiū tuum. Sic myrrha mortificande carnis sequek: cū habueris zelum fm scientiā. Quarto loco aloe: cū ipm cor offertur et adoletur: vt simul sit et in myrrha mortificatio carnis: et in aloe emūdatio cōscientie ab operib⁹ mortuis/ad seruiē dum deo viuenti: ne simus seruientes ad oculū: nec quasi hoibus placentes: sed magis deo. Nōne beata vere sponsa: cui tot blandimenta dicunk? Multū immisisse est ei: q̄ tot emittit munera grata dilecto. Nam in his oibus ipse gloriatur: & sponse sue applaudit meritis⁹ Jesus christ⁹: Qui viuit & regnat p omnia secula seculorum. Amen.

¶ Sermo. xxxvij.

Cañ. iiij B

Eccls. ij.

E

Ons horto rū pute⁹ aquarū viuentiū: q̄ fluunt impetu de libano In capitulo p̄incipio istius fons dicta est sponsa: & nunc in fine fontis eā imparit vocabulo dilectus suus. Ab vbertate inchoat: & in senecta vberi multiplicak: origini finis respondet. Multe sunt emissiones eius: sed ipsa emissionib⁹ nō exhaurik. Nō aresci mora: nō exiccak emanatione. In initio hui⁹ capituli dicitur fons signatus: hic innuik nō exiccar⁹. Ybi quales sint emissiones ei⁹: hic q̄sint indefesse docek. Copiosi ex hoc fonte riuuli gratiarū emanant: & semp tñ fons manet. Ab eo in q̄ inchoat: nō se cohibet: ideo hic & ibi fons dicit. Sed & iam vide quo in loco eius aque fluunt: vbi nisi in hortis? Fōs em est hortoꝝ & delicate fluit: qui nō ab hortis egreditur: qui nō lauat: sed rigat. Cui⁹ in hoc oīs vsus est: nō vt auferat fetitatē sed vt fecunditatē afferat. Bonus quidē fontis vsus mūdare: sed melio: fecūdare. Ille abluit inquinamenta: iste quasi ablutione quadā/ gratiarū cōportat augmenta. Ille germina lota reddit: hic leta. Ille patens est in ablutionez petōris & menstruate: hic signatus delitijs sponse. Tota pulchra es amica mea: & macula nō est in te. Ideo nō nisi fons hortoꝝ dicit fons deliciarū. Deniq; q̄ varius & multiplex est celestius deliciarū modus: tantus videk & numerus hortoꝝ. In alio rubent rose: in alio candent lilia: colore q̄q flores viole purpureū reddūt. Tot horti sunt/quot virtutū plātationes simul collecte: vbi tantū flos vnus est: q̄s ibi hortū esse diffiniat? Sic nec vna castitatis plantatio: nec vna iusticie: hortī pōt integritatem'explere. Salomon qui delicatus & tenellus dicit⁹ est: ipe sibi fecit hortos & pomeria: cōseuit ea cūcti generis arborib⁹. Nō arbore cōseui (inquit) sz arboribus: nec vnius generis sed cūcti generis. Extruxi (inq̄t) mihi piscinas aquarum: vt irrigarē silua lignoꝝ germinantiū. Dues quidē in deliciis/qui non rara ligna: & q̄ p̄e paucitate numerari & scribi possent: sed integrā possedit silua lignoꝝ germinantiū. In horto quippe sapientie nihil sterile: nil nō germinās.

¶ Sic & sponsa plures habet hortos: & cūcti generis virtutum copiose virgultis est cōsita. Et in sequentib⁹ spon/se sponsus applaudit dicens. Que habitas in hortis: amici auscultant te. Facme audire vocem tuā. Jure omnino. Quid em nisi dulce auscultare illi q̄ in hortis morak: & de hortis loquit? Nō auditur foris vox ei⁹: nec extra hortus: ideo amicus est q̄n hortis cōmorak cū ea. Nec tam in hortis est/q̄ hortus ipse. Ipsa hortus: & ipse fons huius hortos/doctrine sue fluentis irrigans. Felix sponsa q̄ nō habet nisi hortos irrigare. An non in hoc frequenti cōuentu tot hortoꝝ/ tot animi: p̄pter vnanimitatē hortus vn⁹: p̄pter differentes gratias hortī plures. Utinā in his hortis nulla radix amaritudinis sursum germinet: nullū sit lignum inutile: nullū qđ hortū sponse dedeceat: nullus sit hic hortus olerū: q: olera herbarū cito decident. Qui em (inq̄t) infirmus est: olus māducet. Vos aūt olerib⁹ non indigere quasi infirmi. Quod em infirmū est in vobis/ fortius est secularib⁹. Illoꝝ infirmitas quiescat in licitis: ad perfecta vestra laborat. Illorum infirmitas est/ vti cōcessis: vestra quidē citra pfectū subsistere. Quid est in vobis esse infirmum: nisi nō esse pfectū? Quid est in vobis esse infirmum: nisi summū nō apprehendere? Et quid forte nisi vt apprehendatis cōtendere? Ideo infirmū nostrū fortius est secularibus: & (vt sic dicā) medio: est infirmitas monachi: q̄ secularis beneficiens. Opera q̄ penes nos putant infirma: quanti crederent si ab ipsis fieri viderent? Perfectoꝝ solidus cibus est: quot tñ in nobis imperfecti sunt: esum olerum dedignank. Que secularibus licent: infirmis nostris nec exhibent: nec ipsi exigunt. Apud nos pfecta pfessio: q̄uis infirma explerio. Perfecte plātationes: sed incremēta infirma. Irrigande sunt vt crescant: sed spūalib⁹ aquis.

¶ Paulus bene nouit quib⁹ aquis quemlibet hortū irriget. Cōiugatis copule maritalis vsum dispensat: cōsolat pusillanimes: suscipit infirmos: carnalib⁹ portū lac p̄bet sapientia loquit spūalibus qui dijudicant oia: sapientiaz aūt nō huius seculi: sed q̄ ex deo est: sapientia abscondita in mysterio. Et si quis alius loquit decorem domus dñi: locū habitatiōis glorie ei⁹: thalami delitias: gaudiū quo gaudet sponsus sup sponsaz: & quo vicissim ipsa gaudēs gaudet in dño: plane hic hortū olerū irrigare talibus debet aquis. Animalis em homo non p̄cipit ea que sunt spiritus dei. Et omnino quisquis spūalia/vel agenda p̄cipit: vel intelligenda p̄oponit: nōne tibi videt aromaticis in hortis quasi fons purus manare? Et bene pur⁹: cui nō necesse inter auditoꝝ pfectionem: qui in hortis auscultat: nisi de spiritualis vite puritate disputare: & quasi paradisi incolis de paradisi p̄pinare fluentis. Jurta hunc sensum hortū auditores intellige: fonte doctores. sed si fons sunt quomō pureus? Nostis em quantum inter se distent hi noti fontes & putei. Puteus infodit⁹: fons gratis fluit. In illo aque recondite sunt: in isto quasi p̄oposite: & seipsas offerentes vltro. Magna est in istis differentia: nec possunt vtraq; in altero reperiri. Non potest vel fons putei: vel puteus fontis p̄opria & domestica vendicare sibi: vteraq; nature sue cōtinetur limitibus. Coꝝ oralia et terrena angusta sunt: spirituales abūdant diuitie. Ad spiritualia si referamus ista: in eodem erit inuenire fontem & puteum: & alterutra abinuicem p̄pria cōmunicari. ¶ Cōmunicemus ergo hec si vultis inuicem p̄pria: & in eodem assignemus vtraq;. Accipiamus in fonte sufficientiā doctrine in puteo secretum. In illo abūdantiam: in isto altra mysteria. Et quidem bonus doctor qui quasi de quodā alto puteo ira de abdito sapientie thesauro copiose pfert noua & vetera. Puteus est: q: que dei sunt/ nemo nouit nisi spūs dei. Spiritus em oia scrutatur etiā profunda dei: & quasi fons quidā p̄ducit in medium: & vtrū hortos irriguos reddit. Habetis ergo in puteo occultationē: in fonte copiam. Profusionē in fonte: & sensuū pfunditatem in puteo. Puteus altus est: sed nō indiget hauritorio. Fons est: & grauis fluit. Qui sitit veniat & bibat de aquis spōse: de aq̄s bersabee/et non⁹ ex ea Salomon nascat. Et bersabee pute⁹ septimus interpretat, i. puteus quietis/pute⁹ sapientie. Nā

D

Cañ. viij

j. cor. viij
j. Thes. v
j. cor. iij.
j. cor. ij.

j. Cor. ij

E

j. Cor. ij

Universidad de Deusto
Biblioteca

Eccli.j. sapientia in spiritualiū catalogo munerū ascendenti sur/sum septima occurit. Sicut ⁊ puteus sapientie: ita ⁊ fons sapientie legit. Et forte in his duob⁹ geminus ei⁹ modus expimit. Vn⁹ qui fit p inuestigatione: alter q̄ fit p inspira/tionē, ſſontis aque viuo p⁹ūpunt. In puteo vero ter/re p⁹ūpit moles: ⁊ soliditas penerrat: vt ad aquā viuā p/tingas. Utraq; alteri necessaria est ⁊ industria gr̄e: ⁊ gr̄a industrie: ⁊ vicaria opem sibi cōmunicāt. In vanū em̄ la/borat q̄ puteū fodit: ⁊ nō ipse fons vite gratis affluat. Sz ⁊ tibi gratis foderis puteū: ⁊ receptaculū aquarū p⁹epa/raueris: si fuerit neglect⁹ puteus tu⁹. Et si tu squaleas: nō descendent in illū aque vive: nō fluent impetu de libano. Aque q̄ descendūt de libano: nescāt colligi nisi in puteū candidū. Et aque q̄ cū impetu fluunt: volunt puteū habe re capacez. ¶ Altū ⁊ capacem efficies cordis tui puteū: si curas terrenas egeras: si locū efficias in animo tuo leticie spūali: si os tuū aperias vt attrahas spīm: ⁊ fluant in ven/trez tuū flumina aque viue. Ad hoc opus p⁹eparata sunt fo/amina tua in die nat⁹itatis tue: sicut scriptū est de p⁹n cipe tyri. Capacitas intelligētie naturalis/qua in die creationis p⁹e ceteris animātib⁹ p⁹ilegiat⁹es/ingētis recepta culi vicem tenet: ad cōp⁹ehendendas cōtinendasq; aquas visionis ⁊ vite. Legim⁹ em̄ viuentis ⁊ videntis puteum.

gen. xvj. Qui si post peccatū virtijs vel innatis vel supaddit̄is ob/struxus videt: aperiat illū fides: spes in altū instanter dif/fodiat: dilatet amor. Otium ⁊ occupatio cohercre fretu turpi nō finat. Siquidē feriatas mentes ab anxijs curis volunt habere festiua gaudia: ⁊ vacationē sibi vendicat visio dei. An nō tibi quidā puteus altus videt ille in quo recōditi sunt oēs thesauri sapientie ⁊ scientie dei? An ma/

Luce.ij. riam quasi puteū aque purissime inficiaberis: q̄ cōseruā/

Genesis xxvj. bat olim vba de christo: cōferens in cordc suo? Esto ⁊ tu ra/lis puteus p⁹ modulo tuo: puteus altus: ⁊ amplus. Ysaac post calūnie puteū/post puteū inimicitiaꝝ/post hos (in/quā) duos puteos relictos: duos puteos effodit: puteuz latitudinis: ⁊ puteū satietatis. In illo cepit nō rixari cum vitijs: in isto cepit fructu deliciari virtutis. Noluit cū philisteis puteū habere cōmunem: qui interp⁹etant potione cadentes. Puteos inimiciciarū ⁊ calūnie reliqt philisteis Corrumpunt plane qui bibunt de erroris ⁊ scismatis puteo. Tales puteos fodiunt autores: bibunt auditores. Sic cō fodit arrius: sic donatus. Alter fidei calūniam induxit: al/

Nu. xxj. ter fraternitatis copulā in partes deduxit. Ille trinitatis equalitatem heretica diffinitione distinxit gradib⁹: ille ec clesie vnitatē sua p⁹esumptiōe distraxit partib⁹. Sathan et abyron puteos calumnie foderūt aduersus moysen et aaron: ⁊ inciderūt in fouea ipsi quā fecerūt: quos terra vi uos absorbuit: potione quā ipsi foderūt: p⁹ecipitati sunt: nomen philistheoꝝ interp⁹etantes eucuuu. ¶ Bonus aūt

G puteus de cui⁹ aquis qui biberit: exaltabit caput: non po/tione cader. Quasi foueā fodit: qui terreni sensus acumi/ne/scripture soliditatē penetrat: ⁊ violenter scindit ho/rulum ecclesie quoddā incognitū dogma p⁹ducens ⁊ ob/scura mysteria: sed ⁊ qui subtili scrutinio ⁊ dolosa machi/natione fraterne charitatis solida p⁹foratː et discordie ve/nam aperit: q̄ se cōspirationū claudit et signat in puteo: nō acquiescens egredi: sed magis ac magis ingrediēs in/terioꝛa scismatis/et eius effodiens abyssum. Philisteoꝝ est hic puteus: nihil tibi sit cōe cū illo. Sensim primo ⁊ se/creto crescāt: ⁊ de terrene ⁊ brute mentis erumpāt visce/ribus: donec postea cū impetu fluant: sed nō fluunt de li/bano. Nō be aque fideles sunt: nō aque viue. Non pōt si/bi cōstare disco: dia: nō potest inter parientes scisma ppe/tua pax seruari. Ipm scisma infidū est sibi: nequit sibi co/herere diutius: q̄ charitatis p⁹emat dissoluere gluti/nū. Si q̄s te ad hos puteos inuitauerit: dirumpe (si potes) puteos philistinoꝝ ⁊ aquas pestilentes exicca. relinque philisteis puteos suos: puteos inimiciarū. Sectare pu/teos celestiū deliciarū: puteos aquarū fideliū/⁊ aquaruz viuentiū: q̄ fluūt impetu de libano. Esto flos hortī/⁊ hor/ti cōduct⁹: vt nō diripiaris: ⁊ videbis quō tibi dirūpet dias fontes ⁊ torrentes. Cōuersare in horto/si forte tu ipe p⁹ueꝛ taris in puteū: ⁊ de ventre tuo flumina fluant aque viue.

¶ Quenā sunt aque viue: nisi aque nō deficientes? Et qui/ D dem bene haustus aquarū estum desiderij sine defectu re frigerant: seculi oblectamenta vniuersaliter: falsaz p⁹futa refrigerij speciē: ⁊ secularē cōcupiscentiā sedant ad horā: sed q̄si sub ipo ortu statim arescūt: nec fluunt vena penni: quasi torrēs raptim transeūt: ⁊ nō est inuenire in hoc tor/rente aquas viuas. Alio quodā Ysaac fodit in torrente et genesis aquas viuas inuenit. Est em̄ torrens/qui suauis videtur xxvj. sed salutaris nō est: nec sempitern⁹ quidez: sicut secularis ille/quē p⁹edixim⁹ fluxus voluptatis. Et est torrens salu/taris quidē/sed sempitern⁹: si in effoderis in eo/aquas vi uas reperies. Habem⁹ (inq̄t Petrus) firmiorē p⁹pheticū ij. Pe.j. sermonē: cui benefacitis attendentes/tanq̄ lucerne lucē/ti in caliginoso loco: donec illucescat dies ⁊ lucifer oriatur in cordib⁹ vestris. Nō extinguet in nocte ista lucerna: in/terim em̄ vsus ei⁹ necessarius est: Sed cū dies etern⁹ elu/xerit: p⁹pheticē lucerna cessabit doctrine: ⁊ litterarū fm̄o nis exticabit torrens. Siue em̄ p⁹pheticē euacuabunt: siue j. Corin/ lingue cessabūt: siue sciētia destruet: future manifestatio/ tb. xiij. nis respectu turbidus (vt sic dicā) in modū torrētis fluit sacre sermo scripture/instruēs nos p speculū ⁊ in enigma te. Illius aūt que est facie ad faciē visionis vere pure sunt ⁊ perennes aque. Nō decrūt ille tibi: nō tu illis. Cū morta litatis trāslerit torrens: transibūt cū mortalitate mysteria nubila: et sine velamine serena veritas p⁹pter quā hic tor/rentē effoderas: hilariter erūpet. Ysic locus est speculo: il lic directe speculatiōi. Solet ⁊ aliquo mō hec speculatio locū alienū quadere: ⁊ in loco pegrinationis se viatib⁹ hi lariter ostendens imitat ad patriā. Vere quidē festiuus: sed furtiu⁹ adhuc istius eterni ⁊ luminis radius ⁊ flumi/nis riu⁹. Nō emicat: nō emergit nisi in hortis: et in hortis aromaticis. O altitudo diuitiarū sapientie ⁊ scientie dei/ q̄ similis es puteo? Nō pores exhauriri. Aquas vinas ef/ J fundis: ⁊ aquas salubres erpheres. ¶ Quis dabit hor/tu lo meo has aquas: et cordi meo hunc puteuz delitiarum? ps. xviij Ab occultis meis mūda me dñe: et ab alienis parce seruo tuo. Ysac me libanum: aspergе me ⁊ mundabor: lauа me ps. l. et sup niuem dealbabor. Emūda me a delicto maximo: et p⁹. xviij. erunt vt cōplaceant eloquia oris mei: et meditatio cordis mei in cōspectu tuo semp. Ysac me libanū: vt has tibi semp aquas effundā. Erūt (inquit) vt cōplaceant. Quid est cō placēr: nisi vt vtraq; placeāt. et vtriq; placeāt? Cui vtriq; nisi mihi ⁊ tibi? Que vtraq; : nisi eloquia laudis/⁊ medi/ tatio cordis? Atque iste viuentes sunt: q: semp cōplacent semp fluunt: sed nō fluūt nisi de libano: nec lente quidem: sed cū impetu. Magn⁹ impetus violenti sensus amoris: ⁊ dulcis m̄ nō difficiles aditus impetus habet. Magn⁹ impetus ei⁹: q: vsq; ad affectū p⁹ingit efficaciter: ⁊ exhau/ rit suauiter. Magn⁹ impetus eius: cuius vehementie resi stere nil pōt. Cū impetu (inquit) de libano. Exp⁹essit cau/ sam redūdantie: noie libani. Mundicia locus est redun/ dantis leticie. ⁊ aquas sapientie salutaris effundit: de cun dido p⁹ouēpit: ⁊ cādidius reddit. Cōgere in vnū: et quasi in aceruū accumula delitias istas. Vide ⁊ cōsidera puteū: libanū: impetū/aquas viuas. Dep⁹ehendes in his (si ani mo aduertas) aquas istas ⁊ serenas esse: et secretas: ⁊ ve/ hementes: et nō deficientes. Puteus secretum designat: serenitatem libanus. In impetu eis alius exhauritur af/ fectus: aque viue nesciunt exhauriri. Bonus etiā liban⁹ fi des: eo q̄ fide cognita mūdenur. Ab hoc libano serene in/ Actu. xv relligentie aque viue fluunt: q: nisi crediderit is nō intelli geris. Intellectus aūt bonus: cuius contemplatio manet Esa. vij. in seculum seculi. Vic est vere viuēs. Nam vita eterna hec Jo. xvij. est: vt cognoscamus vnū verum deum: ⁊ quem ipse misit iesum christum. ¶ Et ipe christus noster est libanus: dele Z: crationes viuas fundens cum impetu in finū dilecte. Ypse libanus/et ipse riuus; siquidem ipse est candor lucis eter/

ne ⁊ emanatio sinceriſſima. Del ectabilis plane puteus affect⁹ est sponse: in quē eterni cādoris radij/ac si q̄dā de li bano riuuli ⁊ colligunt ⁊ effundunt: vt flores ⁊ horos irrigēt sponsi. Bon⁹ ergo liban⁹: in quē nihil inquinatū in/ currit: ⁊ magnus impet⁹: q̄ nullo cōpesci obice pōt. De/ nicq; illi aque cū impetu fluūt: quē nec psecutio: nec nudi tas: nec gladi⁹: separare pōt a charitate dei. Tor credēti bus pplis obiecti sunt obices scādaloꝝ: tor opposite mo les tormēto⁹: ⁊ tū semp fluūt aque de libano. Eque em̄ ppli sunt. Magni obices: sz maioꝛ impet⁹. Si conceris cō pescere: plus meresci ⁊ p⁹ūpit obstātia. Repulsus exur git in cumulū: ⁊ impedimētū lucra cōquirēs/se diffundit vberi⁹. Puto amoꝛ etiā ipsi obices cooperant in bonū: ⁊ incrementa capit vexata virtus in iniurijs. Nonne me silente/ista possunt pcurere cōsciētias coꝝ/quoꝝ amoꝛ in certis locis ⁊ horis fluit: qui quidē ad rēpus diligūt: ⁊ in tpe tribulationis recedūt: Quid dico tribulationis? Etiā exigue ⁊ dubie tētationis nunq̄ molē: sz obicē pasi: facile cōpescunt: ⁊ reflexo ꝓposito impetu irrenoca/ Nau. ij. bili ad secularia ruūt. Si inclamaueris iuxta ꝓpheram: State/stare/⁊ nō est q̄ reuertat. Nulla illos ꝓuasio re/ nocat: nec psecutio pia magistri: nō infelicitas/q̄ frequē ter ⁊ fere semp est in vijs coꝝ. Sfluūt et ruunt ⁊ corrūt: vt bibāt in via de torrēte voluptatis: q̄ nō exaltrabit/sed cōquassabit in terra capita coꝝ. Beati quidē immacula/ ti in via: qui ambulāt in lege charitatis: q̄ ambulāt in im petu vbicūq; fuerit impetus spūs: ⁊ non reuertunt: nec aliquo separantur obstaculo a charitate dei q̄ est in chri sto Jesu domino nostro. Qui viuit et regnat per omnia secula seculoꝝ. Amen. ¶ Sermo. xxxviij.

A

Affectiōes dulces et

sancte sunt sponse aromata. Nā ipsa est hoꝛ/ tus. Austro flāte/ista fluūt in delitias spōsi sed aquilonis hec iterū inclemētia sistit. Sfri gidus est em̄ vētus aquiloꝛ: ⁊ ad flatū ei⁹ aromata conge lant. Quādiu dñe aduersitatis aq̄lo regiones nostras p⁹emet: q̄diu incūber hortulis nostris: q̄diu Jesu bone cōstringet aromata nostra rigoꝛ: aquilonis? Parce dñe: parce ab aq̄lone sponse tue. Diu est q̄ vigeꝛ: q̄ p⁹emit: q̄ incubat spūs hic durus ⁊ vehemens. Cumulata nos vn diq; p⁹emit aduersitas. Dic ei dñe vt surgat: vt cedat: vt signet locū esse respirādi infortunij. Paupertas sterilis Ps. xlvj.ᵒ est: ⁊ graues vndiq; parturit casus. Res infirme facile ledunt: ⁊ infelicitatis abyssus aliā inuocat in voce catha Esa. xliij ractarū tuarū. Occulte aduersum nos vocas aduersa: ⁊ quō si dicas aquilonī: insurge/preme/possidē? Sfumus (inquit Esaias) ab aquilone venit. Nobis autē nō tam fumus: q̄ flāma iam imminet olle succense a facie aq̄lonis. Ab aquilone frigus: ⁊ ab aquilone flamma. Ita est dñe. In duricia man⁹ me aduersitatis mihi: miserico: die tue venas restringis: ideo exestuat animus me⁹: ⁊ in medita tiōe mea exardescet ignis. Si anis iste anxie solitudinis ignis est: ⁊ caloꝛ ei⁹ aromata nō fluūt: sed magis si qua finis fluere/siccantur fluenta: p⁹esertim vbi magis ma/ Psal. gisq; aduersitatū aperire se videt occasio. Dñe dolor me xxxvij. us in cōspectu tuo est: ⁊ gemit⁹ meus a te nō est ablcondi tus. Solicitudinis mee ratio nota est tibi: sz meroꝛis ma gis dicere debuerā: solicitudo em̄ in meroꝛe iam cepit to tā trāfire. Ubi cōsilij nō fulget occasio: vbi bone spei se B vel umbra nō offert: ibi nō solicitudinis sed meroꝛis sunt Thren. j threne. iiij. partes. ¶ Multi gemit⁹ mei: ⁊ coꝛ meū merēs. Paruuli petunt panē: ⁊ nō est qui frangat eis. Deest cui qui fran/ gat. Nō dico de verbi pane: sed hoc quotidiano coꝛporis alimēto. Non pōt tñ celestis illius panis pinguedine re pleri asa mea: dū quotidiani huius panis inopia maciem quandam meroꝛis inducit. A voce gemitus istius/obli/ tus sum comedere panē illum celestē. Durus aquilo ex terio: aduersitas: sed multo durioꝛ: mentis anxietas. Al/ tera fratres vos vigeꝛ: me p⁹emit vtraq;. Ego cōmuni at tritione laboꝛo in vobis: ⁊ domestica quadā p⁹e vobis: quia p⁹o vobis. Vinc infortunij casus. Vinc fortes insur gunt calūnie. Alij submurmurāt: ⁊ alij insultant: ⁊ quod nō est humane industrie p⁹uidere ne cōtingat: imp⁹ope/ rant cū acciderit. Quidā irritant: quidā irridēt: aduer/ sam fortunā ad fatuitatem trahētes. Successus bonos quibus exuberāt sibi imputant: quasi aut p⁹uidentie aut meriti credunt: nō muneris esse diuini. Abundāt (inquit Job) rabernacula p⁹edonū: ⁊ audacter p⁹uocant deū: Job. xij. cū ipse oia dederit in manus ipsoꝝ. Quidā et p⁹edones ⁊ p⁹ocatoꝛes sunt: qui q̄ dei est: ipsi tollunt: dū sibi tri/ buūt: ⁊ diuine donū gratie/ad p⁹prie inflectūt affectum industrie. Quid impēsa desup vobis būficia imp⁹opera tis nobis? Aut q̄ clemētie diuine circa nos oculus bon⁹ est: ideo videt erga nos nequā esse? Cur vos diuina be/ neficia paratioꝛes reddūt ad derogādū/cp̄ ad erogādū? Vides dñe quot ex partib⁹ aquilonis nos flabra mole/ stant: vndiq; perflāt incōmoda: murmura: p⁹obra. In/ rer huius doloꝛes distract⁹? cōstrictus animus: austri le tia nescit flabra recipere. Exurge dñe nō p⁹ealeat aqui loꝛ: satis est cp iaz diu insurrexit: cp incubuit dici: vt surgat Thiere. j. vt discedat: vt cedat austro. Succēsa iam p⁹idē est olla a facie aquilonis: sed tu dñe austrū emitte: qui faciat medi um fornacis hui⁹ quasi ventū roris flantē. Nō audeo cō/ tinuos austri flatus rogare: sufficit si modo interpolatio ne ei⁹/aquilonis malignitas temperetur. Extrēdis (sicut Job. xxvj in Job legimus) aquilonē sup vacuū: nō sup horū. Nō est vacuus horulus sponse: in quo superius annumerate plātank tot aromatice spēs. Et quō quibūt meditatiōis aromata leta p⁹fluere: vbi a meroꝛe libera nō sunt studia vbi contristat aduersitas: aquilo stringit. Esto dñe zelo/ res: emulare sponsam: dic aquiloni vt surgat: ⁊ cuz austro dimidiet tēpoꝛa sua. Sic quidē fiet p⁹n multitudinē dolo rum meoꝛ in cordе meo: si cōsolationes tue letificēt ani mā meā. ¶ Videtis fratres qualiter aquilo ad mensurā E sui austrū parturiat: ⁊ forte vbi abūdauit aquilo: super/ abundabit et auster. Auster em̄ ⁊ p⁹spere flabit: ⁊ quas intulit aquilo: cōpensabit iniurias. Ergo surgat aquilo: seniat: quantūlibet fremat: dūmodo occasionē et quasi vim p⁹estet flatib⁹ austri. Nōne tibi videnť granes per/ tulisse aq̄lonis flatus: quos in epistola ad hebreos pau/ lus alloquit? Magnū (inquit) certamē sustinuistis pas Hebr. x. sionū: ⁊ in altero quidē opp⁹obrijs ⁊ tribulationib⁹ spe taculū facti: in altero socij taliter cōuersantiū effecti: nā et vinctis (inquit) cōpassi estis. Sed inter tanta aq̄lonis flabra/nullas sibi vices vēdicauit auster. Immo plane. Deniq; audi qđ sequit. Et rapinā (inquit) bonoꝛ vestroꝛ Vbi. x. rū cū gaudio suscepistis: cognoscētes vos habere melio rē ⁊ manentē substantiā. Quid cū apostoli irent gaudē Act. v. tes a cōspectu cōcilij: quoniā digni habiti sunt p⁹o nomi ne Jesu cōtumelia pati: nōne tibi videtur cōtra aq̄lonis graues impetus leniter ipsis auster spirasse? Conside ra tristia illa sabbata sepulture dñice. Nōne velut ad aqui lonis flatum/apostoloꝝ corda infidelitate ⁊ tinniditate quadam diriguerūt? Refurgente dño/cepit auster lenis hortū ei⁹ perflare. Totis his deniq; quadraginta dieb⁹ in multis argumētis dñice resurrectionis: ⁊ veritatis fi des: ⁊ viratis fiducia sensim incremēta sumpserūt. Ipso die pentecostes: quādo factus est spiritus vehemens in cenaculo vbi erāt apostoli sedentes: soluta est omnis cō gelate mētis frigiditas/sicut toꝛrēs in austro: ⁊ de ipso verbi virtutūq; p⁹ofluxerunt aromata. ¶ Sed nūquid D idcirco aquilo durus quieuit? Nōne multo vehemētius persecutoꝝ insurrexit p⁹ocella/et impetus hereticē tem/ pestatis? Numquid non emulatione quadam tētationis aquilo/austro se opposuit gratie? Quasi solus hoꝛum perflare conatur: quodaz rigoꝛe duri spiritus/aromata restringere volēs ne fluerēt: sed tanto lati⁹ fluxerunt ad uersitatis et p⁹osperitatis alternis motibus nūc p⁹uo/ cata/nunc pacata sponsa christi. Ecclesia eius aromata

Universidad de Deusto
Biblioteca

virtutum p:oferre nō destitit: vel nō desinit. In persecutione virtus enituit: in pace auctus est numerus. In illa fortes, pbanf in ista foueuf infirmi. Quid ergo p:imitiuā ecclesiā nūc memoro: cū adhuc etiā nō tā vehemētes: frequētes rñ aq̄lonis imper⁹ sustinet ho:rulus spōsi: Alternat circa illū vices auster ⁊ aq̄lo. Gauis imper⁹ hoc tēp:o: ecclesiā impulit: ⁊ quidē ab aq̄lone. Naz inde est o:rigo scismatis: ide oriſ: ⁊ ibi mo:af: solus illic aq̄lo p:emit. Dic ei dñe vt surgat ⁊ discedat: voca ⁊ dic austro: ve-
Can.iiij. ni perfla ho:tū meū: ⁊ fluāt aromata illi⁹. Non dico austrū felicitatis ⁊ securitatis terrene: nā hic auster frequēter aromata stringit ⁊ exiccat: sed austrum voca gr̄e tue. Et si ita necesse est: ⁊ aquilonē in illū sterilē ho:tū mitte: nō obstinationis: ſz vexationis aquilonē: vt ipsa vexatio det intellectū audituī ad obediēdū. Aquilonis rigo:e flagella ho:tū tuū: hoc q̄si vbere excita ro:po:ē eius: vt auidus ad austri se lenia spiramina cōferat. Tā partibus q̄ tēpoib⁹ auster ⁊ aq̄lo circa ho:tū nostrū vices alternāt. Sicut em̄ nūc flat auster: nūc aq̄lo: ita hic auster: ⁊ illic aquilo. Aliquotiēs aūt ⁊ simul flant: sed alter foris: ⁊ alter intus. ſ foris aquilo: ⁊ intus auster. Ille furens: ⁊ iste fouens. ſ fremat aquilo et tumultuet foris: tantūmodo ho:tus intus nō perfler: intro non penetret: intimā que est in christo nō cōstringat co:dis leticiā. Mñ dñe ex intergro gelidus ille spūs quiescet: q̄n erit vt iā nō timeatur a facie frigo:is eius: ſ fundata est ciuitas tua: ho:⁹ plāta tus / in laterib⁹ aquilonis. Hic vētus in scripturis dexter vocaf. Ideo Job talē sup eo deponit querelā. Ad dextrā
Job.xxx (inquit) ho:rētis calamitates mee ilico surrexerunt. Jure ventū illū dextrū vocauit: q̄ nihil ei quinit sinistrū inferre: quin etiā co:one gl̄orie viro iusto cōpo:tauit augmentū: q̄n virtus p:obata enituit: ⁊ q̄n puocata exercuit. Devicino in ho:tū tuū impingit: sirus est em̄ i laterib⁹ aquilonis. Effice illū nobis dñe dextrū: tēpera illū flaribus austri. Cooperaf em̄ nobis etiā aquilo in bonū tue dilectionis: etiā austro affl̄are. Sine iussus siue p̄missus surgere aquilo tribulatiōis: nō nos terreat. Modicū em̄ ⁊ cōsolationis auster succedet: etsi nō interim intercidat. Vbi em̄ abūdauit afflictio: abūdabit ⁊ gr̄a. ¶ Sed q̄d vobis
£ fratres de exterio: disputo tribulatiōe? Alius soler vos aq̄lo perurgere. Ab h̄ vobis de⁹ aquilone parcit: alios interponēs q̄ secularis tumult⁹ ⁊ tribulatiōis impulsus frequētes excipiāt. Exterio: vos cura grauis nulla pstringit: q: de iure nulla contingit: nec rñ immunes vos sinit. Vnos exterio: cura non valet: interio: afficit redio. Bene cū illis agif in hac pte / q̄ exterio: ibus nō patēt: sed nihilomin⁹ aquilonē nō effugiūt: nō sibi in interio: ib⁹ non placēt. ſ festina p:i⁹ gaudia verunf in fastidiū: ⁊ hylarez mētis faciē tristicia cōmutat. ſ felix cui nō est hec cōmutatio. Sed q̄s rñ est: q̄s em̄ est quē nō aliquotiēs ⁊ tediū cōficiat / ⁊ exulter tristicia? Deniq̄ vbi p:olpero ferebamur nauigio: ibi paulo post vadosa incurrim⁹: ⁊ scōa fluctib⁹ aura: turbo aduersus erupit. Etiā vbi nō erat rario: istat turbatio. Causa nō eminet: ⁊ ira imminet. Irascif hō ire quā irrationabiliter patif: ⁊ cui⁹ detestaf motū: nescit er
Job. iij. ortū. Spūs hic durus, vbi vult spirat: ⁊ nescis vñ veniat / ⁊ forte quo vadat. An magis q̄ euadat? Nā sepe ad malū talis affectio vadit: ſz frequēter euadit ad bonū. Nō pertingit quo pgit: ſz facit de⁹ etiā de tēptatione puentū. Nā vult ipse inducit aq̄lonē: q̄n vult dicit / aq̄lo surge. Etsi interim de ei⁹ molestia q̄reris: scito te tali misterio ⁊ cōmemorari ⁊ cōmoneri. Cōmemoraris vt aq̄lonis vicinia attēdas: cōmoneris vt rigo:e ei⁹ effugias. Nō subest tibi dū in laterib⁹ aq̄lonis sies / ei⁹ vicinia fugere: sed rñ violētia euadere potes. Dū hic sum / semp vicinus est: nō est semp violētus: ſz postq̄ gerauimus p aquilonē: sepe reflectimus p meridiē. Etiā cū impulsum non sentis: habe suspectā vicinia ei⁹. ¶ Rñ ei⁹ turbines euades nisi le
£ nis auster vocat⁹ aduenias: ⁊ sic exp̄das ad austrū alas tuas: vt in celestē plumescas volatū: si rñ se intermiscere nitif aquilo: ⁊ nascētes in nouitate pēnas: gelido restringere spū. Pēnas a volatu: ⁊ aromata restringit a fluxu. Stringit (inquā) nō tollit. Vehemēs em̄ tediū ⁊ amaritudo co:dis fructes ipsius exercet: nō euertit. Hic turbo q̄ positū sanctū impellit q̄dē: nō tollit. Stringit leticiā: nō tollit cōstantiā. Tedio afficif animus: ſz nō cōficif. Tristaf: sed obluctaf tristicie sue. Nō est minus fo:tis sic affecta virt⁹: ſz minus felix q̄ illi cōuitio: cū quo rixaf: bellus indicit. Quasi suū nō est fastidiū cū quo fedus nō cōtrahit. Molestū patif: nō ppiciaf illi. Deniq̄ nō ipse anim⁹ hoc operaf: sed magis aquilo in cuius laterib⁹ habitat. Ideo detestaf illud: eo q̄ aduersus virtutē ei⁹ molimina sentit. Qui sentit / ipse scit quāto cū tedio illud bonē conuersationis tediū tolerat: quō fastidit fastidiū illud: quā ta cū amaritudine obluctaf amaritudini illi. amaritudini violēte q̄ de iugitate exercitij disciplinaris inuito se ingerit. Ad austrū animus ex voto se vergit: ⁊ ecce aquilo aduersanti ⁊ inuito se impo:tune immergit. Durū est sustinere a facie frigo:is hui⁹: ⁊ fugere nō subest ad votum. Labo:at anim⁹ ⁊ disciplineq̄ tedio: ⁊ hui⁹ tedij odio. Molesta est extraq̄ affectio: ⁊ nō dulcescere q̄ elegeria: ⁊ sentire q̄ oderis. Molestū vtriq̄: ⁊ ppugnare disciplinā: ⁊ ppulsare desiderā. Quō Jesu bone tantā tādiu tolerasti vexationē dilecte spōse tue? Desiderā inuita panif: ⁊ quasi volūtariā / in se fic puniendo psequif. Egerrime tolerat / q̄ nō ad votū in te: q̄ bonū ei⁹ es: solū delitiari valet. Si bi imputat: q̄ suffert inuita. Stimulato: ab aq̄lone venit illi: ſz stimulus iste ad p̄ces spōsam instigat. Hoc stimulo castigata: ad supplicatiōes se cōfert: q̄ se p:i⁹ in amplexus paraueral. Mitiga spōse tue Jesu bone a dieb⁹ his malis. Nisi em̄ adiuues eā: habitabit in aquilone aia eius. Quis em̄ cōsurget aduersus aquilonē: nisi tu deus qui venis ab austro? Bonū aroma / ppositū sanctū / ⁊ cōscientia pura: sed nō fluit illi q̄ boni istius delitijs nō fruitur. Veni Jesu bone: veni perfla ho:tū tuū: vt fluāt aromata eius sicut to:rēs in austro. Ipsa est ho:tus: esto tu auster. Te irrigāte / erit anima eius sicut ho:tus irriguus: et te flante / nō deficiēt eius aromata: qui viuis ⁊ regnas in secula seculo:. Amen. ¶ Sermo. xxxix.

Expleiesu bone quod

Jubes: transfer austrū de celo: ⁊ induc illū in ho:tū tuum: in animā spōse tue. Hoc flatu leni solue tediū. solue tristiciā ab ei⁹ affectu. Nam vtriq̄ in vitio est: ⁊ ppter speciē aquilonis / vtriq̄ mentē ligat: penit: ⁊ pellit a puro pfluio quodam leticie. Quid timo:? nōne ⁊ ipse rigo:e gelido cōstringit affectus? Ab alienis parce dñe spōse tue. Quid magis alienū ab ea / q̄ timo:? qui nō est in charitate: cum ipsa tota sit in charitate? Ille seruilis est: illa in libertatē vocata. Vidistis fratres hesterno virū meticulose incedere: vt institutiōis pma subiret elemēta: q̄ mo:āte / ⁊ q̄ nutāte pposito / disciplineq̄ dimentis se passus est insigniri. Et bene nostis dū adhuc secularis erat: q̄ largos elemosynarū riuulos man⁹ ei⁹ fundebāt. Quid erat causę: nisi q̄ mentē in hac pte timoris perstrinxerat aquilo? Auster ſz illā ex parte afflauit: sed non perflauit: ideo elemosynarus prompte perfudit aromata. Sed ab:enunciatio mo pretiosissimus ille aromaticusq̄ liquo:: post multos conatus / vix tandē ab ei⁹ animo tenuiter exprimi potuit. Plane similis erat cuan / gelico iuueni: qui apud dñm de legis obseruatione gloriatus: euangelice perfectionis coarctatione p:opositā / tristis abscessit. Nisi q̄ ille tristis abscessit: hic q̄ tristis / tristitia accessit tamen. Videre timo:is aquilonē, flantes sub lege: ideo de p:ecipuis electisq̄ aromatibus rara fluxerunt in ea. Ideo die pentecostes quando spiritus vehemēs flauit ab austro: tot hominū milia: veritate / verbo / vita spirituali: ter, pduerunt: nō eos rei familiaris cura constrinxerat de reliquo. Libera quidē ab hoc aquilone satis duro / co:da largius p:ofluunt: in cōtemplatione ⁊ charitate dei.

Ro.viij. charitate dei. Non accepistis (inquit) spiritum seruitutis iterū in timo:e: sed accepistis spm̄ adoptionis filio: dei in quo clamam⁹ abba pr̄. Ille aq̄lonis ingrat⁹: ideo illi
Jo.xiiij. tanq̄ graui ⁊ ponderoso pmentiq̄ se d:/ Surge: hic tāq̄ letus gratusq̄ inuitaf vt veniat ⁊ pflet ho:tulū sponū. Ille penā haber: hic p:oflua gaudia. Ille minax est: hic blandimētis delitijsq̄ manans. Rogabo (inquit) patrē
Can.iiij. meū ⁊ aliū paraclytū dabit vobis. hoc est austrū inuitare / ⁊ dicere vt veniat ⁊ pflet ho:tū suum. Perfla ho:tum meū ⁊ fluēt aromata eius. ¶ Quidā fructus nisi p:essi coactiq̄ liquo:ē nō fundūt. ſ fructus aūt q̄ sunt in horto tā delicate depicto: p:essionē nō expectāt: cogi nesciūt: sed austro pflante / fluūt vltro. Jnmemini mūdi sapiam: nō ne violēter exp:essa videf: ⁊ longo elaboratā tam exercitio q̄ studio: Ar in nostre auto:ib⁹ / pphetie ⁊ velox ⁊ vehemēs sapie p:upit abyssus. Multis velocitatez audire.
Lu.xxj. Dū stetereritis ante reges ⁊ p̄sides / nolite p̄meditari quō aut q̄d loquamini: dabit vobis in illa ho:a q̄d loquamini. Multis vehementiā! Ego (inquit) dabo vobis os et
Ibidem sapiam / cui nō poterūt resistere ⁊ p:radicere oēs aduersarij vri. Quādo hec tā subita / ⁊ tā serena pfluerēt: nisi hoc austro affl̄ante? Audiuistis iā vnde venerūt aromata
Rom. v veritatis ram pflua ⁊ parata tpe suo. Charitas nonne est ipsa diffusa est in co:dib⁹ nr̄is p spm̄ sanctū q̄ dat⁹ est nobis: ⁊ q̄modo
Gala.v. Multa sunt aromata q̄ pfluūt p spm̄: nec nisi p spm̄ charitas / gaudiū / pax / patientia / benignitas / bonitas / longanimitas / mānsuetudo / fides / castitas / cōtinentia / modestia. Hec nō modo puenerūt: sed etiā pfluxerūt. Nō pfluūt: copia designaf. q̄ ad statū austri: coactio tollit. Charitas nō p̄t cogi: gratis fluit: nō necessitate / sed arbitrio ferf: austro rñ flante. Arbitriū em̄ q̄d p̄ferret liberatas: si nō aspirarer auster gr̄e? Nā etsi arbitriū vbi est / sp liberū est: nō tū liberū ad oia id esse dam⁹: nec electionē nec executionē oīm liberā h:. Jn eligēdo semp est liberatas: sed nō est semp ad eligendū. Eligere nāq̄ nisi libere nō p̄t: sed est aliq̄d q̄ nō eligere p se p̄t. Sui iuris volūtas est: libera est cū adest: sed nō est anim⁹ ad oēm quā opz adesse volūtatē liber cū abest. Nec magis sui iuris est: q̄ intensam habeat voluntatem quā h:: nec q̄ habeat voluntatē bonā. Sed quātū post lapsum in liberta
£ te p:isti arbitrij: q̄s vule anim⁹ / semp libere vult: sed nō est liberū ei quodlibet etiā q̄ opz velle. ¶ Est em̄ libertas q̄ sine volūtate nō est: ⁊ sine qua nō est voluntas: ⁊ est libertas quedā qua nō semp comitaf voluntas. Illa est in volūtate: hec est in quadā volēdi facultate. Illa est in ipsa: hec q̄si ad ipsam. Illā possum⁹: ⁊ illā cogimus. Et visus quedā est videndi virt⁹ in oculo: ⁊ visus nihilominus quedā passio in videndo. Sic ⁊ in animo ō: intellectus ⁊ potentia naturalis ad intelligendū: ⁊ vsus potentie in arbitrio. Similf hec occurrit distinctio: vt vno sub
B noīe ⁊ aptitudo intelligaf / ⁊ actus. Utrobiq̄ arbitrij libertas est: ⁊ ad arbitrandū / ⁊ in arbitrādo: ⁊ cū in malo est: seruꝫ seruꝫ est. Illa q̄dē eoipso quo infirma tā ad bonū q̄ p:ra malū. Libera est volūtas / mala q̄ volūtas: ſz seruillia / eo ipso q̄ mala. Dis em̄ q̄ facit pctm̄: seruus est pctī. Pctm̄ em̄ cū occupat: stringit ⁊ ligat: captiuat dum cogit. Sed tu dñe cōuerte captiuitatē nostrā / sicut to:rēs in austro. Emitte spm̄ tuū / ⁊ renouabif antiq̄ libertas. renouabif (inquā) nō recreabif. Nā si oblitterata est: ablata rñ nō est. Manet q̄ creata est: sed mouere se nequit ad q̄ō est data: viuit rñ ⁊ viget. Nā ⁊ in freneticis non minuitur innata rōnalitas: sed in sic affectis / nullus ei⁹ motus existere valet. Cū fuerit curata grauis passio: nō redditur: sed resuscitaf cōsopita rō. Sic ⁊ p̄creata hoī libertas ad arbitriū / nō est penit⁹ vel ex parte ablata: sed petō ligata: eadem est q̄ facta est: sed est aliter affecta. ¶ Et (vt sic dica) est libertas p̄ditionis: est libertas dispositionis: est libertas affectiōis. Prima nature est: ⁊ ideo semp bona est: sed nisi sanata fuerit: non secūda erit ad bonum: nec tertia in bono. Prima in naturali aptitudine consistit: secunda in habitu bene vel male constitute mentis: tertia in vsu. Ideo nisi fuerit aptitudo naturalis adiuta per gratiam: nec habitus: nec actus voluntatis agitur. Invalida est arbitrij libertas: propter ea vbi arbitriū succūbit: efflet auster: ⁊ statim aromata fluent. Non habet generosam hāc libertatem: ⁊ vere liberā que est ad bonū / ⁊ in bono: nisi spiritus liberauerit. Ideo circo dñe emitte spiritū tuum: vt cōferat ⁊ velle ⁊ posse p gratiā: q̄ primo possibilitatē ad vtriq̄ p:ulit: dū naturā hois cōdidit. Res supra enumerauimus libertates. In tertia velle quidē abest: in secūda subest. In prima p:dicatur ad duas reliquas potentia naturalis. Ergo prima vocet potētia: secōa ptās: tertia volūtas. Nō videt idem naturalē potentiā ad aliq̄d habere / ⁊ illud posse. Multa fiquidē ad que naturaliter potentes sum⁹: non statim illa possum⁹: vbi conata facultas aut infirmitate ppedi
C tur: aut arte vsuq̄ destituif. ſ requērer ad ho:a oculū videre nō p̄t: cū rñ naturali nō destituit potētia visus: adest habit⁹: ⁊ abest vsus. Naturaliter potēs est videre: sed actualr nō p̄t. Sic et naturalis libertas arbitrij manet quidē: sed impedita peccato: ideo q̄ nō valet habere terriā illā libertatē q̄ est in bono: nec secundā que est ad bonū. Prima manet mutata quidē / nō imminuta: reliq̄ nec manere dicen de tum. Nō em̄ post peccatū / liberū nobis relinquit bonū velle: ideo nec residua libertas est: q̄ cōsistit in bona volūtate: sed p gratiā hec veltima inspirat: ⁊ secūda reparat: et prima naturaliter creaf. Dicta hec est de libertate / qua bonū volum⁹: q̄m est ex gratia. Sed est alia libertas nihilomin⁹ p gratiā: qua nō modo bene volum⁹: ſz bonū ipm affectuose. Illa libertas semp in voluntate est: ista nō sic. Semp em̄ libere volum⁹: affectuose nō semp. Affect⁹ ad libertatē nō spectant arbitrij. Nec rñ plane libera est bone volūtatis libertas: si affectuosa nō fuerit: sed cū auster afflauerit: statim affectiōes aromatice fluēt. Non p̄mūtur vt exp̄imātur: libere fluūt. Voluntatē sanctā frequēter tediū quoddā ⁊ tristicia comitatur sed affectiōes dulceo cum illis iter nō habēt. Aromatice sunt odo:atu / ⁊ tactu parirer grate: dulciter sentiūtur / ⁊ dulciter recolunf: dulciter fluūt: ⁊ dulciter pfluūt. Sibi fluūt: ⁊ alijs pfluūt. Aromatici vtriq̄ sunt int⁹ affect⁹: ⁊ fo:is affat⁹. Ad ista p̄t aspirare libertas arbitrij: sed de arbitrij libertate nō pendēt. Sicut affectiōes male p:ra bonā voluntatē sepe sunt: sic bone affectiones / etsi cū ipsa sunt: ex ea tm̄ non sunt: libera est sine istis: ⁊ q̄si liberalis reddit existis. Voluntatē ipsam liberio: ē efficiūt: sed ei⁹ libertate nō fluūt. ſ fluūt aūt cum auster pflauerit. ¶ D
dulcis auster ⁊ vere optabilis: cui⁹ spū hyemalia rigo:is ho:rida soluit faciles: ⁊ iocūde nouitatis verna tēperies arrīdet in ho:tis: ⁊ nouā tēperies / ⁊ aurūm alis vbertas. Nā in fluxu aromatū / fructuū signaf maturitas. Ecce q̄ bonū ⁊ q̄ iocundū in cubilib⁹ / ⁊ in ho:tis aromatū aurā hāc expectare / tā dulcē renouantē ⁊ recreātē fruct⁹ / spūs: p̄fundentes: aromata: spargentem odores. Mitte dñe hūc spm̄ nob: q̄ post aq̄lonis ho:o: ē ho:tulū nostrū nouā facie vestiat: luctū nostrū vertat in gaudiū. Aut si q̄d boni significat aq̄lo: illū cū austro simul fuita. Jungant officia: ⁊ pres suas assequat vter q̄. Aq̄lo stringat: auster resoluat. Stringat ille lasciuiā: hic animū in gaudia p:o
f.Lxx. flua laxet. Ille p̄tinētiā p̄ster: iste p̄sciam exhilaret. Iste p̄t.cxviij p̄tineat: ⁊ ille replear. ſ fac⁹ fuz (inq̄t) sicut vter⁊ puina iustificatōes tuas nō sim oblit⁹. Bon⁹ vter sic cōgelat⁹ ⁊ infusus. ſ foris p̄tinētie puinā: intus repletio iusticie. Boni vtres fiūt: q̄si exterio: a gelido quodā p̄tinētie spū stringūt: ⁊ interio: a rigāt pfluio gaudij. Et vt austri flatū ad interio: a reflectas: pfla inq̄t. Qui pflat ⁊ penetrat ad interio: a reflectas: pfla inq̄t. Qui pflat ⁊ penetrabile nihil est illi: spūs iste subtilis est / acutus / ⁊ mobilis: pflans nō inflās. Sciētia inflat: charitas aedificat. Charitas interio: est q̄ scia: ⁊ ad secretio: a ptingit. Dia interioa f.Lxx. pflat spūs: q̄ scrutatur etiā p̄funda dei. Ubi pflauerit / ⁊ viij. quasi pflauerit ista: ibi scientiarū aromata vtiliter fluūt

Universidad de Deusto
Biblioteca

meditatiõea/oſones/ſuſpiria/ſingultus/lachrymeſ:ipſa colloquia./Oia velut aromata fluunt:que de charitate ducũt originẽ./Oſa q̃ ꝓcedũt de ea: q̃ aromatica ſunt:grã plena. Thara ſunt ⁊ copioſa ſunt. Aromatica ſunt ⁊ fluẽtia ſunt. Plena ſunt q̃ de charitatis plenitudine ꝓcedũt. Plena ſunt/⁊ expreſſa nõ ſunt:nec tortularis violentiã patiũtur eiꝰ aromata. Tortular ĩ ẽ horto nõ legis extructũ nĩ vicẽ tortularis obtinet auſter. Aſtlata/q̃ calcata melius fluũt. Bi:aruira eñ (vt dixim⁹) ſunt: non extorta meru:ſed ſpũ fuſa ſunt. Quidã aquilonẽ ⁊ auſtrũ ad huius ſeculi aduerſa ⁊ ꝓſpera trahũt. Et quidẽ gemina hac tentatione vexata eccla dei bone ſemp affectiõis ⁊ opinionis abũdat aromatib⁹. Jdeo his tentationib⁹ pflandũ dimittit:eo ꝙ abũdare nouit ⁊ inopiã pati. Loc⁹ iſte extorſionẽ latiorẽ exoptat. Sed tortular hoc tantũ q̃ſi leniter terigiſſe ſufficiat. Sequens ſermo ad mutuas inuitationes ſponſi ⁊ ſponſe tranſibit:ſi gratiam nobis prẽſtare dignetur Jeſus chriſtus: qui viuit et regnat de⁹ ⁊c.

¶Sermo.xl.

E

Iam loge fratres a cõuerſatione mea ſunt verba votorũ. Auiditatẽ dñs nouit:ſed auſu deſtituor. Quidni? Nõ eſt hort⁹ mihi/q̃lẽ ſupra xp̃us depinxit:nõ poma q̃bus auide veſcãtur:nõ fruct⁹ aromatici:nõ fons irrigãs:nõ alueus puteus aquarũ viuentium it magis aũt in hortũ meũ aſcẽdit horto:i ſpinarũ ⁊ vepriũ. Nõ audeo te bone ieſu in talẽ hortũ vocare: niſi forte vt euellas ⁊ diſſipes ꝓmo:⁊ plantes poſtea:⁊ ſic tpe cõgruo de plantatiõe comedes dextre tue. ſFelix alaque te inuitare digna eſt ad fruct⁹ iam maturos: ad fructus pararos/⁊ acerbitatis nihil habentes. Atq; vtinam acerbitas ſola noſtris accuſetur in frucib⁹. Utinã ſinaturi ſint:dũmodo mali nõ ſint. ſFrequẽter poma q̃ genere bona ſunt:tpe nondũ grata ſunt: ſed imaturitate ſola diſplicẽt. ſFelix hortus cuius oẽs fructus ⁊ natura boni ſunt:⁊ tpe cõgrui. Neutrũ deeſſe nouit pomis ſuis ſponſa:ad quoꝝ comeſtionẽ dilectũ ꝓuocat. Veniat dilectus meus in hortũ ſuũ: vt comedat fructũ pomorũ ſuorũ. Vide q̃ modeſte/⁊ poſt multa preconia/facta ſit hec ſuitatio. Non eñ ꝓſumit hec dilectũ inuitare:nõ ſtitit delitias:donec ſatis ſe nouit deſcriptã. Quid eñ. Putatis ne ieſum delectabilẽ illũ aduentũ ꝓſentie ſue illis indulgere:q̃ ꝓdictis nõ ſunt ꝓditi doribus:nec laudib⁹ digni: Temerarie ꝓſumptiõis puta/ſi ꝓus q̃ aptus ſis ad ꝓtẽplationis vſum ieſum inuitas. Tu illũ ad delitiandũ tecũ ſolicitas:q̃ forte ſordes adhuc delicias? Hort⁹ tuus ſentib⁹ horret ⁊ ſterileſcit:⁊ illic ieſum inuitas? Inuita illũ nõ vt iam delectet:ſed vt deleat q̃ nõ plantauit dextera ſua. Inuita illũ vt purget primo:poſtea plantet. Invtroq; labor: eſt:ſed cũ delectatiõe decerpere veniet fructus maturos. ¶Veniat (inq̃t) dilect⁹ meus. Nõ tantũ blandiſ ⁊ applaudit ꝓſenti:ſz etiã in abſentẽ inardeſcũt vota ipſius. ſFalſus amor:⁊ ſimulatorius abſentẽ obliuiſcitur:ꝓſenti blandiſ. Nõ ſic ſpõſa/nõ ſic:ſed abſentẽ deſiderat:ꝓſente letat. Veniat (inq̃t) dilect⁹ meus in hortũ ſuũ. Ad me q̃d auſtrũ iuitat? Ipſe veniat:⁊ ſufficit mihi. Ipſe auſter eſt me⁹:ipſe aroma eſt meũ. Ipſe auſter me⁹ ipſe amor me⁹. De⁹ ab auſtro venit:⁊ auſter venit cũ eo. Deniq; ipſe plen⁹ eſt gr̃e ⁊ veritatis. Bene auſter me⁹/q̃ ſereno illuſtrat ⁊ ſuauis illabit. Auſter me⁹ ẽ xp̃s me⁹: ipſe hortũ pflat: ipſe comedit poma. Veniat dilect⁹ me⁹ in hortũ ſuũ vt comedat fructũ pomorũ ſuorũ. Putatiõis tps iam tranſiit:flores pepererũt fruct⁹ quos parturiẽrũt:hyems abiit:receſſit ver: eſtatẽ iam inclinatã maturitorẽ autũnus ꝓellit. Veniat iã dilect⁹ meus in hortũ ſuũ: vt comedat fructũ pomorũ ſuorũ. Ecce iã venit plenitudo tpis:iõ veniat dilect⁹ meus in hortũ ſuũ. Poma ꝓmatura ſunt:iõ comedat fructũ pomorũ ſuorũ. ſFiculnee prima poma deſiderat. Cũ nondũ tps eẽt ficorũ:acceſſit ad ficũ

Cãti.v.

Matth xxi.

Mar.xi

ſecus viam: vertit folia: ⁊ nihil fruct⁹ inuenit. Ante tps comedendi/⁊ ante tps fructuũ/acceſſit ad eã mane eſuriens. Noui ego ficulneã maturinos a ꝓma puericia fructus ferentẽ:fructus ꝓmitiarũ:fruct⁹ gr̃e virginalis. Nec erat hec ficus plantata ſecus viã:ſed in horto:⁊ in horto cluſo:in horto quẽ circũdat diſcipline macerie/⁊ arcte cuſtodie ſepes. ſFecũda plane ficus ⁊ pulcherrima inter alias ſpẽs:frequẽter declinauit ad eã dñs ieſus:illud forte dicẽs. Sub vmbra ei⁹ quẽ deſideraueꝝ ſedi:⁊ fructus eius dulcis gutturi meo. Sed vtinã fruct⁹ quos ꝓmiſit ſeruaſſet. ¶Utinaz ĩproba furis manus non dep:edata eſſet eã. Nũc aũt optimos fruct⁹ tulit:⁊ eos q̃ renaſci nõ poſſunt. Alij ſucreuerũt in locũ eoꝝ:ideſt pro virginali ꝓtinentia amara penitẽtia. Quã dulcius illo natiuo fructu/q̃ hoc ſubſecutiuo ⁊ te ⁊ dilectũ cibabas? Uemiſere tibi qñ veniet dilect⁹ tuus:q̃ tibi mẽs:q̃ facies: quis vultus erit:quo te verteꝝ pre pudore/q̃ pudicitie fruct⁹ pdidiſti:quo te vertes? Cũ acceder:cũ vertet folia tua.⁊ ſoli tos fructus nõ inuenier:pudebit illũ pre ꝓfuſione. Tua recole verba vori virginalis:ꝓfectiõis tue verba recẽſe. Sub his foliis attende/q̃ iam nõ eſt ꝓprius fructus: fruct⁹ integritatis:fruct⁹ virginitat. Tales ꝓfecrati ſunt ſed iam ablati ſunt. Non bene ꝓuenit ꝓfecratio ⁊ corruptio. Teſa virginitas cõdonari ſoler:ſed redonari nõ valer. Glorioſa dicta ſunt de te ciuitas dei:ſed ignominioſa facta ſunt in te. Cũ ꝓfuſione duplici et rubore de cetero in planctu agnoſce partem tuaz. Quis dabit capiti meo aquã:⁊ oculis meis fontẽ lachrymarũ:⁊ plorabo lapſaz nõ vilem de plebe:ſed q̃ſi ꝓmã in virginali grege? Quis inquã dabit mihi fontẽ lachrymarũ? Nã ipſa q̃ lapſa eſt: lachrymis tota peſſluit:p ora irrigua lachrymarũ rini defluũt. Alta ſuſpiria/⁊ anxij gemitus ꝓdunt:q̃ contigua ſemper culpe confuſio ſuppꝛimit. Uidi miſerãdã in miſera facie:deiectum vultuz:fractas genas: ſingult⁹ ſermones intercidebat: a lapſu continere voluit: a lachrymis continere non valet. Age quod agis: fructus dignos penitentie. Innouet te dolor:meroꝛe conſumere: cum ꝓphera die. Nolite incumbere ⁊ ſolemini me: amare flebo. ſFlebo ⁊ ego tecũ. ſForte dilect⁹ tuus ⁊ ipſe collacrymabitur tibi qui lazarũ fleuit. ſForte plus ille flet. Plus doler q̃ plus diligit. Miſerationes eius multe ſunt:ideo (inquit ꝓphera) nõ ſum⁹ ꝓſumpti. Deniq; nec tu conſumeris:q: ꝓſiliarius eſt tibi ⁊ conſolator: cõuertens aiam tuã. Quõ (vt dicã q̃d intelligi vix põt) nõ ꝓmouebit ipaſſibiliter tũ eius affectũ luctus tui miſerabilis facies:duz ipſe q̃ retracto meroꝛis tui ſerie:doloꝛe coꝛdis tangoꝛ intrinſecus. ¶Si feceris dignos pnie fructus:reuertetur iterũ dilectus tuus in hortũ ſuũ. Nã pnie poma libenter comedit. Beatus tũ:ſi ꝓmeue puritatis fruct⁹ intactos quis ſeruet. Bonũ eſt in maturitate ꝓuenire:⁊ ꝓſeuerare in ea. Jdeo ſpõſa ꝓuenit in maturitate ⁊ dicit. Veniat dilect⁹ meus in hortũ ſuũ: vt comedat fructũ pomorum ſuorũ. Veni in hortũ meũ ſoror:mea ſpõſa. Uehemẽs amator: est dñs ieſus:ad vnã inuitatiõis vocẽ aduolat libens in horꝛulũ ſponſe. Quaſi ꝓuolat ⁊ ꝓuenit in maturitate. Veni inquies. Accipiaꝝ hoc verbũ imperatiui ſenſus: et apte coherebit q̃d dicit: veni. Nõ eſt piger/nõ parcus retributor:ſed incolumenti ſpõſam reinuitat. Veni in hortũ meũ ſoror:mea ſponſa. Meſſui myrrhã meã cũ aromatibus meis. Darus eſt affectus qui nõ ꝓmouetur ꝓinuitationes ⁊ remunerationes iſtas tã dulces. Quid hac vicisſitudine gratius:quid mirabilius eſt hoc commercio? O admirabile cõmerciũ. Dilectus dei patris:gr̃a celi:angelorũ delitie:ad hortulos noſtros imitari ſe ꝓmittit:⁊ ad ſuos reinuitare nõ ꝓtermittit. Et q̃ noſter eſt hortus:verius ſit:ipſius. Non eñ air/veniat dilectus meus in hortum meũ:ſed in hortũ ſuũ. Jure quidẽ in ſuũ: qñ ab ipſo datũ:⁊ ipſi debitũ/⁊ cerre debitũ. Veniat dilectus. Veni ſoror mea ſponſa. Magna dulcedo:⁊ apta diſtinctio. Illa deſiderat:⁊ ille ꝓperat. Hec dicit veniaz hic dicit

Eſa. xxxv

Joh.xx.

Thre. iij

Cãti.v.

Cãti.v.

Cãti.v.

Apoc.iij

A

veni. Ego (inquit) ſto ad oſtium ⁊ pulſo: ſi quis aperuerit mihi:introibo ⁊ cenabo cũ illo:⁊ ipſe mecũ. Non hẽ neceſſe o bone ieſu uocari ad oſtiũ ſpõſe. Ipſa eñ te vocat vltro interpellar. Redde vicẽ:reinuita illam. Sediſti ad menſam eius. vide quãta ſint appoſita tibi: ſciens quia ⁊ tanta opꝛ te ꝓparare. Tanta inquã ⁊ ſufficit ei. Hoc autem dico:totã ſe impẽdit:tu te totũ repende. Quõ totuz erit:ſi illa ſe totã dat:tu te dimidias? Exiguũ tuũ plus eſt toto illius. Totũ eius/portio eſt quedã gr̃e tue:iõ ⁊ tuus tuus eſt:⁊ tuus ſuus eſt horꝛ⁹. ¶Veni in hortũ meum. Ego fratres in horto ſponſi copioſum illũ ⁊ delicatũ et glorioſe cõſitũ paradiſum virtutũ xp̃i libenter accipio: quas ſm geminã naturã vel ab eterno habuit: vel accepit in tpe. Ergo ſm hũc modũ hortũ ſponſe ſtatũ aſe vel eccl̃ie interpꝛare: ⁊ virtutũ affectuũq; dotes q̃bus dotatur a ſponſo. Jn iſto ꝓſiderãtur bona coꝛporis:in iſto capitis. Pulchra vtrobiq; ꝓtẽplationis cibatio. Sed quid illa ad iſtã. Quãto gr̃a xp̃i/vel aĩe vel eccl̃ie pcellit virtutes:tanto delectabilio: in hũc hortũ ingreſſus. Ad illum operatio plus ſpectat:ad iſtũ ꝓtemplatio ſola. Spõſa ⁊ ſi letat de illo:laboꝛat cũ illo:⁊ in ſudoꝛe vult⁹ veſcitur pomis ſuis. Jn iſtũ cũ introducta fuerit:nihil reliquũ eſt:niſi delitie tantũ. Suũ tuetur:⁊ iſtũ intuetur. Nec intromittitur in iſtũ niſi de illo. hoc eſt de actione ad vſum ſpeculatiõis. Aut ſi contẽplationẽ in illũ ſponſe hortum admittim⁹?:ſimilis eſt actioni. Utiq; de illis hortis/vidi/ne cõmodo venitur ad hãc myrrhã. Non eñ niſi in abũdantia virtutũ ingredik in hortũ dilecti. Ingredieris (inquit Job) in abũdantia ſepulcrũ. Melius tũ hic ſonat in hortũ. Jn ſepulcro innuik quies ⁊ quedam a curis occultatio: in horto exprimik intuitus ⁊ epulatio. Jn ſepulcro feriamur:in horto fruimur. Sicut g̃ in ſepulcrum nõ niſi in abundãtia ingredimur (ſicut ſcriptum eſt) multo min⁹ in hortũ. Jdeo ſponſam de horto in hortũ inuitat. Veni in hortũ meũ ſoror: mea ſponſa. Ingredere:ingredere ſpõſa in ꝓtemplationẽ virtutũ dilecti tui: ingrede/re in delectationes eius: memoꝛare iuſticie eius ſolius. Jbi deus/deus tuus docebit te in iocũditate:⁊ deducet te mirabiliter dextera ſua. Cibabit te pomis vite ⁊ intellectus. Myrrhã ⁊ aromata meſſui tibi. ¶Meſſui inq̃t myrrhã meã cũ aromatib⁹ meis. Immoꝛtalitatem eñ ⁊ incoꝛruptibilitatẽ meſſui poſt moꝛtẽ. Myrrhe ſiquidẽ beneficio coꝛpoꝛa moꝛtuoꝝ pdurãt illeſa. Myrrhã inq̃t meã. Bene ſuam: quã ⁊ ꝓmus accepit:⁊ ſolus impartit. Primitie eñ xp̃i: deinde qui ſunt xp̃i. Per illum reſurrectio moꝛtuoꝝ: qui ꝓmus reſurgẽs iam nõ moꝛitur. Bona talis myrrha:⁊ melio: q̃ hec vſitata: q̃ carnẽ moꝛtuã nõ ſinit putreſcere. Nam iſta recinnuã non ſinit deficere. Erat ⁊ myrrha eius prẽcellens ⁊ ſingularis illa caſtitas virginalis:q̃ nullũ titillationis motũ ſurgentẽ ſenſit:nec fomitem habuit:in quo nec mor⁹ eſt talis repꝛeſſus:nec fomites remiſſus:ꝓuentus eſt eñ in vnctionibus myrrhe ⁊ myrrhe ſue. Alioꝝ eatenus eſt efficax myrrha ⁊ ꝓtinentia pngit vt ſeruet a coꝛruptione:hec a coꝛruptibilitate carnẽ diuĩã cuſtodit intactã. Alioꝝ myrrha coꝛruptionẽ carnalis incentiui ſubſequit:hec incentiuũ ꝓuenit omẽ. Illoꝝ excludit:⁊ huius pꝛecludit. Jn ieſu nec cauſa/nec coꝛruptio:in eius matre/⁊ ſi cauſa:non tñ coꝛruptio. Jn alijs oſibus ⁊ cauſa ⁊ coꝛruptio. Myrrha noſtra motus ſurgentes carnalis ꝓcupiſcẽtie repmit. Myrrha marie tales mor⁹ neſcinit. Myrrha ieſu aliter mouẽdi nec cãm nec oꝛiginẽ habuit. De plenitudine eiꝰ oẽs accepim⁹: et myrrhã de myrrha. Myrrha noſtre caſtitatis munere ⁊ inuitatiõis ipſius eſt:iõ cũ in nobis myrrhã metit: vtinã ipſe multã myrrhã ſuciniat quã metat. Myrrhã cũ aromatib⁹. i. abſtinentiã mali/cũ affectib⁹ boni: diſtrictionẽ carnis ⁊ deuotionẽ coꝛdis: ſiue tẽperantiã a licitis: ac toleratiã in iniurijs accipiam⁹. Jn myrrha dñ vtriſq; virtutũ aromata ſocianꝝ. Hec eſt eñ gr̃a ſi dñ facientes flagellamur:ſi ipſi noſmetipſos foꝛtis affligẽtes:eo ſpũ ſua

B Cant. v

uiter intus afficimur. ¶Multa de martyris Laurentij Cen⁹ feſta nunc agim⁹) agro myrrhã: demeſſuit aromata multa: ꝓfectiõis myrrhã/ꝓfectionis aromata. Ad ignem eñ applicat⁹ xp̃m ꝓfeſſus eſt. coꝛpꝰ ſuũ tradidit ita vt ardere:facultates diſpſit pauperibus: caro eius cremata eſt ꝓpter xp̃m: ſed coꝛ: magis in xp̃o: ideo de craticula vocat ad horũ. Et dũ in craticula erat: ab horto nõ aberat. Nunc tñ in horto: nõ tñ totus in eo. Caro eius adhuc in coꝛruptione tenetur: nondũ reſſouit. Reſſoꝛebit autem cũ fuerit coꝛpus humilitatis noſtre ꝓforme coꝛporis claritatis ieſu. Tunc metet imoꝛtalitatis myrrhã: quã ipe pre meſſuit: ⁊ aromata multimode gloꝛie. Tunc vere inuitabit ⁊ dicet. Veni in hortum meũ ſoꝛoꝛ: mea ſponſa. Tunc gloriabik plene cũ aromatibus ſuis ſe myrrhã meſſuiſſe. Tunc eñ ⁊ paſſionis ſue ⁊ pcum (que in aromatib⁹ fignatur) poꝛietur effectu. Cũ clamoꝛe ſiquidẽ valido et lachrymis pces offerens/exauditus eſt ꝓ ſua reuerẽtia: factus oĩbus obtẽperantibus ſibi cã ſalutis eterne. Volo inquit vt vbi ego ſum: illic ſit ⁊ miniſter me⁹. Ubi niſi in horto? Erit hoc in generalis reſurrectionis cõpleroẽ: nihilomin⁹ tñ ⁊ modo ſit per contẽplationẽ. Quaſi eñ in hortum eius ingredimur: cũ affectuoſe condigneq; ⁊ deſideranter ſpeculamur quales futuri ſumus ꝓ ipſum: ⁊ qualis iam reſurgẽs factus eſt ipſe ꝓ nobis/⁊ in exẽplum nobis. Quid dico reſurgens? ⁊ ante reſurrectionẽ oĩs cõuerſatio eius/horti pulcherrimi gratiã prẽferr: ſed q̃ ante plantauit: poſtea meſſuit. Jn reſurrectione maturitatis ⁊ meſſionis eſt tps: q̃n vnuſquiſq; laboꝛ ſuoꝝ fructus percipiet. Oẽ ergo nos in hortum ſuũ vocat: q̃ myrrhã ⁊ aromata ſua ſe meſſuiſſe ſubnecnit: ad ꝓtẽplãdam reſurrectiõis gl̃iam hoꝛtatur: q̃ futura eſt ꝓ ipſius in nobis: vel q̃ in ipſo ꝓceſſit ꝓ nobis. Nonne iocũdus ⁊ vere delectabilis ꝓgreſſus intꝛoire in hortũ xp̃i: intꝛoire in plantationes dñi quodã ꝓſpectu de virtute in virtutem eius? Ꝓſpectu inquã non audeo ꝓuectũ dicere Nã ad virtutũ ipſius veritatẽ et plenitudinẽ/quis ſibi ꝓuectũ pollicet? Jocũdus digreſſus plane: et cõmodus q̃ dẽ. Nuſq̃ magis humane mentis faſtus repꝛimik humiliatione: nec fames ꝓtemplatione ſatiatur: nec faſtidiuz excitatur emulatione. Lõparatio humiliat: imitatio exercet: ꝓſideratio delectat. Prima prẽmit. Secũda ꝓuocat. Tertia paſcit. Prẽmit ĩmenſitas: ꝓuocat honeſtas: paſcit veritas. ¶Deniq; paulo poſt ipſe dilectus: ipſe ſponſus amicos et chariſſimos ſibi inuitat vt comedant et bibant et ineb:ientur:⁊ quo maioꝛ illis innaſcatur auiditas: de ſuo ꝓus blanditur et ꝓponit cõuiuio. Comedi fauũ cũ melle meo. Tuũ ieſu bone vtrobiq; eſt:⁊ illud mel q̃ bas:⁊ illud q̃ es. Sed hoc in loco mel illud q̃ eſt ipſe: noſtre intelligentie ſe ꝓprius offert. Cur nõ dicis fauũ tuũ/ſicut ⁊ mel tuũ. Cur hac diſtinctiõe nũcupteris. Et fauus tuus eſt ſicut ⁊ mel tuũ: q̃uis manifeſte illud exprimas: cum illud fileas. Tua eſt vtrobiq; natura: ſed diuina tua/et quaſi naturaliter tua: humana non eſt quaſi naturaliter tua: ſed magis aſſumpta: ⁊ dignatione tibi effecta eſt naturalis. Comedi fauum cum melle meo. Ante ſacre conceptum virginis/quaſi mel ſolum erat: et ſine fauo nondum incarnata diuinitas. Poſtea mel in fauo/deus in hoĩe: nũc aũt fauus in melle/hõ deitate veſtitus. Et ſi cognouim⁹ xp̃m ſm carnẽ: ſed iam nõ cognouimus: air apl̃s. Sicut erat de⁹ recõditus in carne: ſic nũc vice verſa ipſa caro eſt occultata in deo. Et ſi glorificata eſt caro illa: vt iam ſpũalis ſit/⁊ in firmitatis nil habens tñ eſt occulta quodãmodo: dũ magis eũ in eo q̃ ipſe eſt deus attendim⁹? ⁊ adoꝛam⁹. Quodãmodo carnis fauus deitatis in melle recondik: dũ admiratiõnẽ noſtrã ⁊ fidẽ ad ſe traxit/⁊ integro manifeſtate reuerẽtia maieſtatis. Jam g̃ poſt reſurrectionis gloriã xp̃s comedit fauũ cum melle ſuo: ⁊ ſine carnalis infirmitatis iniuria in aſſumpte carnis ſubſtãtia dilectiõe diuina ⁊ ſibi ſoli natiua ꝓfruitur. Comedi fauũ cũ melle meo. Bibi vinũ meum

D

Cãti.v.

Cãti.v.

Universidad de Deusto
Biblioteca

cū lacte meo. Jam dicis tuū esse vtrūq; tam lac q̄ vinū. Tua sunt cūi vtriusq; iura nature: vtriusq; ppria nō alterius vitia. Et sicut bibit vinū nouū: ita ⁊ lac nouū. Cū lacte (inquit) meo/ idest cū lacte nouitatis tue: nō infirmitatis nostre. ℂ Curre sponsa: ppera ad tā dulce cōuiuiū vbi vinū est sponsi: vbi lac: vbi fauus/ nō inanis non vacuus: sed melle plen⁹. ℣el inuenisti: comede q̄ sufficit. Nō tu ad totū nō sufficis. Ipse aūt iesus non comedit ad mensurā: sed totū comedit q̄ sufficit ad totū. Vbi ꝺ:: nec sis crutator: maiestatis: vt nō opprimaris a gloria. Ipse scrutatur oīa etiā pfunda dei. Nemo nouit patrē nisi filius: ⁊ cui voluerit filius reuelare. Ipse totuz comedit: ipse cui vult ⁊ quātū vult/ impartit: quasi participiū tibi pollicē huic cibi se refectū gloriādo. Si datum fuerit in escā tuā fel: ⁊ acero in siti fueris potat⁹: memēto q: talia passus est iesus. Gustauit illa in cruce: nō bibit: velocem amaritudinis tranſitū signans. Bibit aūt vinū cuz lacte suo. Nō turbat amplius ad monumentū cū lazaro: non tristatur vsq; ad mortem: nō sub ipsa morte aceto ⁊ felle potatur. Vetera transierūt: noua successerūt. Turbatio illa: tristicia: tediū/ disp̄satorie ad hoꝝ suscepta de hoīe veteri: in lactis dulcedinē nouā demigrarūt. Bonū vinū quo hausto obliuioni tradūtur priores angustie: ⁊ non ascendūt sup cor:: sed nouis ⁊ puris et lacteis in carne iā reluscitata potatur affectib⁹: q̄n nulla iam de cliquo iniuria: molestia nulla aut in aīa: aut in carne sicut p̄⁹ vel assumitur vel sustinetur. Vel acetū cū felle mixtū q̄ degustauit/ plibans non bibens: in vini ⁊ lactis trāſiuit sapore. Māc ⁊ tu fidelis aīa/ que sp̄se dignitate pfungeris. hanc (inquā) ⁊ tu tibi cōmutationē futurā cōside. Jō hec in se futura pdicat: vt tibi tu similia discas sperare: tecū cūi cōuiuari vult: tecū bibere. Nō bibā (inq̄t) de b ge nimine vit/ donec bibā illud nouū in regno dei. Doc tibi regnū significat/ cū ad hortū te vocat: ad hortum delitiarū: ad paradisum voluptatis: ad fruct⁹ maturos: ad fructus iā p̄ceptos a se/ ⁊ a te pcipiēdos. Tūc bibes vinū cū lacte: vt obliuiscaris p̄ris angustie: ⁊ noue resurrectōis degustes dulcedinē. Pteskāte dño nr̄o: q̄ viuit ⁊ regnat in secula seculoꝝ. Amen. ℂ Sermo. xlj.

ℰ

Matth. xxvj. Marci xiiij. Lu. xxij.

Ssui myrrhā meā

cū aromatib⁹ meis: comedi fauū cū melle meo: bibi vinū meū cū lacte meo. Veni in hortū meū soꝛoꝛ mea sponsa. Putare fratres vocationē hanc ad seculi finē referri: q̄n cōpletis oībus sacramētis ecclie/ ipsa inuitak ad regnum: q̄n mittet dñs messores angelos: eo q̄ regiones albe tūc erunt ad messem. O felicia tēpora p̄mitiue ecclie: q̄ vber tūc erat ager illius: q̄ copiosos p̄ducebat fruct⁹: quāta in martyribus erat fecūditas myrrhe: quot apes pfectionis ⁊ mystice doctrine fauos operāt̄es. Putares inter ipsa initia fidei/ cū vbi semina mitterenk: messionis iā esse tp̄s: ⁊ q̄si maturas ad falcē regiōes albere. Quid moraris iesu bone: cur sp̄lam nō inuitas in hortū? Nōne iā dicere potes q: messui myrrhā meā cū aromatib⁹ meis. Comedi fauuz cū melle meo: bibi vinū meū cū lacte meo? Ubi nūc martyres in myrrha: vbi doctores in fauo: vbi feruētes i spū q̄ signātur in vino: ⁊ simplices in malo: quos lactis dulcedo figurat? An nō ager ecclie tue iā tanta gl̄ia nudat⁹ videt? Multiplicasti gentē: sz nō magnificasti leticiam. Multi credentiū fructus: sed aromata pauca. Preceſſit aurūalis vbertas p̄mis illis nascētis ecclesie diebꝰ: nūc hyemalis horꝛoꝛ perurget. Preceſſerūt vbertatis anni: nūc sterilitatis incūbunt. Post spicas floꝛentes ⁊ letas: steriles ⁊ vrediue cōfecte exurgūt. Cur nō dicis iā bone iesu. Veni in hortū meū soꝛoꝛ mea sponsa. Quid expectas cur moras inuectis? An vt post hanc hyemē autūnus rēdeat. Letabūtur adhuc coīa te: ficut letanḱ in messe. Tūc bñdices coꝛone anni benignitatis tue: ⁊ cāpi tui vberta te replebūtur. Pinguescēt speciosa hui⁹ nostri (q̄ nūc videtur) deserti: ⁊ pſecutionis feruoꝛ nouissime maturitatis canā albedinē messib⁹ nostris inducet. Multipli cabūtur in senecta sufficiente: nō ꝓfecta: nō sterili: sed in senecta vberi: ⁊ bene patiētes erūt vt annūciēt. Patiētes ꝑpter martyriū: annūciantes ꝑpter verbū. In patientibus myrrhā meres: in annūciantib⁹ comedes fauū. Tūc electos tuos cōpunctionis vino potabis: ꝓsolatiōis lacte mixto. Si cūi nō abbreuiasset dñs dies illos: salua eē nō posset oīs caro. Metit etiā nūc dñs: ⁊ si non quātumc/ myrrhā: tūc multā myrrhā afflictiōis spontanee. Jſa uuū comedit cū melle: ⁊ expressa spūalīuz dulcedine sensuū: cōtinentibus figuris nos facit oblectari. Vinū cum lacte bibit: q: sublimes sensus ⁊ excedētes ꝓemplationes fidei: ⁊ moꝛū simplicitatem tēperat ⁊ indulcat. Zeli seruoꝝ diligit: si tñ affert lactea quedā fomēta parvulorū. ℂ Cū fuerint expressa hec oīa: cū ptransierint tēpora martyꝝ: cū doctoꝛes quasi quidā faui sapiam ꝓtinentes in mysterio ablcōditā ministeriū cōpleuerint suum: ⁊ disputationib⁹ hereticoꝝ p̄ressi: melleā doctrinaz pfuderint: cū numeros suos ⁊ dies cōpleuerint: vel parvuli q̄ lacte fouētur: vel feruentes spiritu q̄ inebriāri vino gr̄e/ obliuiscūtur que retro sunt: cūm cōsummata hec oīa fuerint (nō em̄ transibit vnus apex: aut vnū iota de lege donec oīa fiant) tūc exultabit dñs ecclīa sanctoꝝ a tam dulci audim. Veni in hortū meū soꝛoꝛ mea sp̄sa: messui myrrham meā cū aromatib⁹ meis: comedi fauū cū melle meo bibi vinū meū cū lacte meo. Messui/ comedi/ bibi/ preteriti sunt tp̄is hec verba: ⁊ cōsummationē completā significant: ac si dicat: cōsummatū est. Veni in hortū meū soꝛoꝛ mea sponsa. Messui myrrhā meā cū aromatib⁹ meis Jn hortū illū vbi ꝑpe erūpens nulla vitica lilioꝝ gr̄am ꝓtristet: vbi vernantē rosam asperitas spinarū non violet: vbi arboꝛ nulla est cui⁹ fit interdictus accessus. Veni in hortū meū soꝛoꝛ mea sponsa: messui myrrhā meā cum aromatib⁹ meis. Audite q: nō metit nisi qō suum est: nisi qō ipse p̄seminauit. Vere seru⁹ ille malus ⁊ piger: qui pigricie sue cām in dñm interp̄tatione maligna transfudit. Scio q: homo austerus es/ tollens qō nō posuisti: ⁊ metens vbi nō seminasti. Bene piger: in quo dñs non inuenit qō meteret. Et vere malus q̄ diligentiā metentis dñi in duricia p̄uerso sensu conuertit: infructuose qō accepe rat seruās: ⁊ iniuriose de bono dño sentiens. Non metit dñs iesus nisi qō seminauit: nō metit nisi suum: qō inuenit hō supseminat tritico suo: nō metit illud: sed mittet angelos q̄ colligant zizania: ⁊ faciant fasciculos ad comburendū. q̄ colligant de regno eius oīa scandala. Ergo pius regnū suū purgat a scādalis: agrū suū a zizanijs: et hortū suū ab inutili germine: vt nō nisi suū metat ⁊ colligat. ℂ Si modo veniat iesus: sonet vox angeli: terribiliter intonet nouissima tuba: p̄ducatur iudicium: ignis in ꝓspectu eius exardescat: aduoceḱ celū desursum/ ⁊ terra discernere pp̄lm suū. Si iam hec oīa subito vos p̄occupent: de meritis vestris quā teneretis fiduciam? Ubi vestro esseris collocandi iudicio? Inter sanctos eius q̄ cōgregabūtur illic: an inter eos q̄ cōgregabūtur in cōgregatiōe vnius fascis in lacū. Inter zizania: an inter aroꝛata. An forte etiā vestrū de vobis arbitriū hesitat. Quis gl̄oriabitur in agro suo se nihil hr̄e zizanioꝝ. Jſelix in quo parū quid est/ ⁊ idipm nō exculti: nō fotum: sed furtiuū ⁊ latitans in quadā aromatū vberrate: ⁊ qō statim cū aduertit: auellit hō ab horto suo. Ue mihi dñe ab impfectione mea/ si hō durus es: si exacto: austerus: si tollens qō nō posuisti: et metens qō nō seminasti. Ue mihi si totū meū qō nō seminasti sine remissione ⁊ pietatis respectu. Nam nō totuz qō in me seminasti: excreuit. Utinā myrrhe mee acceptū digneris hr̄e fasciculū: vt in medio vberū tuoꝝ cōmoꝛetur. Utinā aromatū meoꝝ vapoꝛ exiguus/ et ad modicū parcus ad te ascēdat. Nam q̄n ibi offerā integrū fauū mellis: q̄n tibi offerā meditationē assiduam in lege tua: q̄n puram ⁊ plenā intelligentiā spūalium sacramen

Ecclī. xlvj.

Ysa. xl.

Ibidem ps. lxiiij.

ps. xcj.

Mat. v

Cāti. v.

ps. lxij.

Matth. xxv.

Matth. xiij.

ps. xlix.

toꝛ: q̄n sapientiā melleā: quā paulus loquitur inter pfectos: Nam sicut cellulis/ fauus mellis: ita purissimis figurarū sacramēnis celestis sapientia cōtinetur: vt mutua collatione sacramēti/ veritas figurata cōmendeḱ: ⁊ non parū gratie trahat ipsa veritas talib⁹ quasi cellis expressa. Quādo tibi in quodā coꝛdis mei cratere/ vini ⁊ lactis iā potero tēperaturā miscere? Rara est mixtura hec/ que mente excedit deo. Sobrius esse discat: vt altra sciens/ cōsentiat humilibus. Parvulus fiat: q̄ puroꝛi inebriak intellectu. ℂ Quātus fauus: q̄ ingens: q̄ vber/ ad celeste his diebus est transſatus cōuiuiū (dñm rieuallensem disco abbatem) cuius nobis dum locū istum tractam⁹: nūciatus est trāſitus. Videtur mihi in illo dum sublat⁹ est: horꝛtus noster esse nudatus: ⁊ grādem agricole deo resignasse fasciculū myrrhe. Nullus talis in aluearibus nostris relict⁹ est fauus. Utrūq; in illo cernere erat: ⁊ melle fauū: ⁊ myrrhe fasciculuz cū aromatib⁹ bonis. Quis illo vel vita puroꝛ: vl̄ doctrina prudētioꝛ? Quis magis illo vel egrotus in carne: vel alacer in spū. Sermo eius quasi cereus melleā effundebat scientiā. Carne languidus: magis tñ iur⁹ in spū celestiū amoꝛe lāguebat. Myrrhata carne: mente aromatica: crematione cōtinua: inde fessi amoꝛis odoꝛiferū incēsum offerebat. Coꝛpoꝛe deficaro ⁊ arido: aīa eius sicut adipe ⁊ pinguedine replebaḱ ideo labijs exultatiōis laudauit dñm: semp os eius fauꝰ distillās ipsius. Nā totus cōuersus in labia: modesto vultu: ⁊ totius coꝛporis habitu trāquillo: serenos animi ꝓdebat affectus. Sensu pspicuus erat: sermone non preceps. Modeste rogabat: reddebat modestius. Molestos sustinens/ molestus nulli. Acute intelligēs: moꝛose referens: equanimiter ferens. Memini frequēter illum cū acceptū de assidentib⁹ aliquis interrupisset sermonē iꝑoꝛtune: verba suspendisse: donec alter totuz effudisset spm̄ suū: ⁊ cū importuni sermonis ꝑpetuosus defluxisset gurges: eadē qua sustinuerat trāquillitate: suspensus ver bū resumpsit: oppoꝛtune loquens: ⁊ oppoꝛtune silens. Uelocꝛ ad audiendū: ad loquendum tardus: ⁊ tardus ad iram. Quō ad iram dicendus est tardus: ad quā magis inuentꝰ est (vt sic dicā) nullus? ℂ Bene fauus: q: sinceris vndiq; cōpositus ⁊ cōsitus cellis: in oī actu/ sermone ⁊ gestu interne putabaḱ dulcedinis mella sudare. Jſelix in quo iesus integrū fauū quē comedat: inuenit crassum nō exiccatū. Vide naturā fauī: q̄si galea in capite est ꝓpter formā vasculi cui innascitur. Deinde de superioꝛib⁹ pender: ⁊ de superioꝛib⁹ pdit. Bona (ꝑm paulū) galea spei salutis eterne. A spe quidē supernoꝛ oīm actuuz caput/ ⁊ totius intētio vite inchoare dz/ ⁊ illi coherere: ad hāc tendere: ⁊ hac se ꝓtra oīa tentamenta tueri. Si videris hoīem ꝓpter spem supernoꝛ in oī actu etiā aduersoꝛ casu repleri gaudio spūs: qui sup mel dulcis est: q̄d hūc nisi fauū crediderīs in cūctis cellulis melle redundantē. Quid cū hoīem cernis capacē sensu: cōuersatione cōpositū: actuū ⁊ vite equabili cōmēsuratiōe coherentē sibi: talibus vndiq; vasculis cōsertū: vacuis tñ: ⁊ spei que est reposita in celis: melleo exhaustis liquoꝛe: nunq̄d aliud tibi ꝑ fauī arenis ficcitatem depingit? Duplicatū quidē incōmodū: si simul ꝑierit ⁊ dissipatus/ ⁊ dissolutiōe qua dā deficeatus. Aliud tñ est si seruat spēm/ vt mentiaḱ virtute: aliud si integritatis formā ⁊ infundende fauoꝛi spe bona gr̄e refert: vt dono spūalis dulcedinis receptacula apta nō desint: ⁊ idonee cellule melli supno. Noster aūt hic fauus: de quo loquimur/ integer erat: ⁊ in eterno liquoꝛe ꝛuberās. Plen⁹ erat cellularū/ hac illaq; distillabat dulcedinē sermōis diuini: assidu⁹ operatoꝛ/ fauos cōponebat. Boni fauī/ q̄bus adhuc integris multorum quotidie indulcanḱ fauces. Molestā nō secrabaḱ subtilitate: q̄ plus ꝓtentiōis q̄ instructiōis ministrat materiā. Circa moꝛalē operosus sciam cultissimis illā verboꝛum cellis cōmittebat. Prudēs erat eloquij mystici: qō inter ꝓfectos dispēsabat. Lactea in salutē ⁊ ꝓsolationē pueloꝛum rū exuberabat doctrina: cui tñ letificātis ⁊ inebriātis seruonis vinū sepe latēter īmiscuit. Jta est. Uac ipsius vini obtinebat virtutē. Simplex ei⁹ institutio/ ⁊ sermo lacteꝰ animū auditoꝛis in quēdā inebriantē alienare mētis excessum furtim arripere cōsueuit. Uīn qui potabaḱ iure dicere poterat: q: bibi vinū cū lacte. Jmmo in lacte nouerat ista tēperate miscere: ⁊ in altero vtrūq; largiri. Jfacili ad edificandū prebaḱ materia: sed vehementiā inebriantis gr̄e sentires in verbis. Jfacilis inerat ei intellect⁹: sed affectio vehemēs. ℂ Dolendū quidē q̄ tanti viri subtracta est nobis copia: sed nihilomin⁹ gloriandū q̄ talez de hoꝛtulis nostris fasciculū myrrhe ad celestē illū hoꝛtum p̄anissimus. Illic ornamētum est: q̄ nobis hic fuerat adiumentū. Et si vacuata videntkaluearia nostra: ⁊ hoꝛꝰ nudatus: multos tñ reliquit manipulos: de q̄bus potēs est deus p̄ virtutū incremēta creare fasciculos. Nō ⁊ in rota operaḱ eccl̄a: donec p̄ successiones cōtinuas omniuz graduū dispensatiōe cōpleta sponse sue iam pfecte ⁊ consummare dicat. Veni in hoꝛtū meū soꝛoꝛ mea sp̄sa: messui myrrhā meā cū aromatib⁹ meis: comedi fauū cū melle meo: bibi vinū meū cū lacte meo. Comedite amici ⁊ bibite: inebriemini charissimi. Nō quidē ⁊ si in generali illa ecclie introductione in dñi gaudiū: q̄ post resurrectionē fier: pfectissime speratur: quotidie tñ angelicos ciues ad cōgratulationis cōuiuiū inuitari credim⁹: cū scrā q̄libet aīa (siue qualē supra meminim⁹: siue inferioris perfectiōis ⁊ gr̄e) in paradisi amenitatē trāſferk: in hortos spirentes: in locū tabernaculi admirabilis vsq; ad domū dei. Hec recolite fratres: hec recoꝛdemini: ⁊ effundite in vobis aīas vr̄as. Ignita est hec recoꝛdatio: ⁊ liquescere faciet aīam tuā: ⁊ in delectatiōes ⁊ desideria effundi: cū tu subis in locū tabernaculi ad mirabilis in voce exultatiōis ⁊ confessionis son⁹ epulātis: ⁊ dñi invitantis. Jnuitatis est em̄ voꝛ. Comedite amici: bibite ⁊ inebriemini charissimi. Amici (inq̄t) ⁊ charissimi. Blādiuntur hec sunt noīa: sed he blādicie adulationē nō sapiūt: officij ⁊ dilectōis sunt plene. Ipsa nō ad blādimēta plata: inebriādi nō carent effectu. Efficacia sunt: ad emulcendos eoꝛ:: q̄bus fiūt: affectus. Habēt tñ inter se distinctionē: ⁊ aliq̄d amplius gr̄e ꝑfect charissimi/ q̄ amici vocabulum. Vos (inquit aplis dñs) amici mei estis: si feceriḱ q̄ ꝓcipio vobis. Jam nō iquit dicam vos seruos: sed amicos q: oīa quecūq; audiui a p̄re meo nota feci vobis. ℂ Videre et hic quādam distantiā. Jllic dicūtur amici ⁊ hic: sed differenter. Jbi q: faciūt: hic q: sciunt. Jbi nō ꝓpter ministrationē: sed ꝓpter mysteriū. Jbi comedūt: ⁊ hic bibunt. Utrimq; amici: nodū tñ charissimi. Charissimis in potationē cedit ebrietas: ipsa noīs sui forma supabundantiā quandā laterter insinuat: ⁊ significat plenitudinē charitatis. Charissim⁹ est q̄ charitate plenissimus est. Charissimus est q̄ charitate infusus ⁊ imbut⁹ est: cui⁹ medulle et ossa/ ⁊ oīa interiora charitatis liquoꝛe riganḱ. Nec quia charissim⁹ est/ inebriak: ergo inde charissim⁹ est q: inebriatur. Deniq; q̄d aliud est inebriari: nisi charitatis ꝑfectissime delectatiōe repleri. Aut forte si distinguere voluimus vt sint charissimi plenissime diligēres: inebriati ꝑfectissime delectari. Comedite amici: ⁊ bibite: inebriemini charissimi. Amici sunt q̄ vel agunt vel audiūt: charissimi qui adherent. Amici agūt ꝓ eo: ⁊ audiūt ab eo: charissimi inebriank eo. Amici sunt/ q̄b⁹ nota fecit q̄ audiuit a p̄re. Charissimi/ q̄bus plenā ipsius p̄ris infudit noticiā. Jbi multa docent: hic diligit vnū. Jn charissimis nō est operū vel doctrine distensio: sz diffusio sola ⁊ summa amoris diuini voluptas. Comedite amici. Jam nō dz. Edent pauperes ⁊ saturabunk: sed comedite amici ⁊ inebriemini. Quomō pauperes q̄ inebriank ab vbertate dom⁹ dñi Quō pauꝑas vbi vbertas? Comedite amici ⁊ bibite et inebriemini charissimi. Amici vos ⁊ charissimi mihi: amici ꝓpter delectationē spūalem: charissimi ꝓpter sponsalem. Inebriemini charissimi. Introduxi vos in cellā vi-

Cāti. v.

Cāti. v.

Joh. xv. Ibidem

Cāti. v.

ps. xxj.

Universidad de Deusto
Biblioteca

riā vt ordinarē in vobis charitatē. Nec est charitas ordinata: nisi cū mens veltra fuerit vehementia charitatis inebriata. Nō est ordinata: nisi cū oibus alijs fuerit affectibus superordinata. Bonus ordo supeminētia amoris: supeminens amor charissimos efficit. Charissimi sunt in quibus nihil est vl charitate vacuū: vel alij negocio vacans. Ordo plen⁹ est/cū de charis i charissimos gradus trāsitur. Ordo plen⁹ est/cū charitatis cumulo nihil adij ci pōt. Comedite amici ⁊ bibite ⁊ inebriemini charissimi. Oēs ibi amici: ⁊ oēs charissimi. Oēs potanē: ⁊ oēs inebriantur. Nō sic aūr in hac cōualle lachrymarū: nō sic: sz multi amici: pauci charissimi: multi potanē: nō inebriantur oēs. Et q̄ inebriane iterū rēperantes fiūt. Ad horam mente excedūt: ⁊ ad sobrietatē solitā denuo redeūt. Soporantur ⁊ excitantur: somnoleti fiunt: ⁊ post paululum iterū vigilant. Ideo sequit. Ego dormio: ⁊ cor meū vigilat. De tū vigilie nō videntur dominicoi succedere: sed ipsam comitari. Preseter nobis dns ihesus que super hec sunt dicenda: vigilāter intelligere: ⁊ vobis audire. Qui viuit ⁊ regnat. ℭ Sermo. xlij.

Cāti, v.

Ego dormio et cor

Cāti, v

meū vigilat. Post hesternū capitulum: quaronis sequentia talis responsionis sermo inferk. Tūc erat gñalis inuitatio: hec est responsio quasi singularis. Ibi plures inuitank: hic vnus responder. Ibi dr: inebriemini charissimi: hic q̄ charissima est: q̄ spōsa est: dormire se refert. Ego dormio. Quid mirū si ad cōem inuitationē responsum reddit singulare? Multi charissimi: sed oīm est cor vnū ⁊ aia vna. Una est inquit colūba mea. Amor: vnit ⁊ amor: inebriat. Videsne q̄ iuste fit oīm vnica responsio: quos in ecclia charitatis vehemēs liquor infundit? Vere vehemēs vir⁹ amoris: inebrians ⁊ abalienans. Vultis audire quō charitas abalienet animū quē inebriat? Ego inquit dormio: ac si dicat dilecto: Tu me ad ebrietatē vocas: ⁊ ego tota huic muneri vaco. Ego dormio: ⁊ cor meū vigilat. Ab alijs dormio ⁊ quiesco negocijs: ī cor meū liberius vigilat ad sectanda hanc ebrietatē ⁊ vinū potandū. Ordo mirabilis. De ebrietate dormitio: ⁊ de dormitione vigilie. Ille dicit: inebriemini: ⁊ illa dicit. Ego dormio. Bonus sopor mentis excessus ⁊ alienatio ab effectib⁹ carnis: ⁊ (si id etiā dr:) a sensibus corporis. Tūc magis viget ⁊ inuigilat amor spiritualis: cū sopitur penit⁹ oīs passio ⁊ affect⁹ ajalis. Et dormitio ⁊ inebriatio vtraq̄ alienatiōis vicem pfert. Et quidda in hocipso adinuicē tenent cōe: q̄ mentē tā hec: q̄ illa sibi arripit: ⁊ penes se manere nō finit. Utraq̄ statum p̄sūmū ipsi aie (vt sic dicā) furatur: ⁊ nouos informat affectus. Ego dormio ⁊ cor meū vigilat. Dormiunt alij somnū suū: ⁊ delectatio eor in ppria volūtate q̄scit. A talibus ego dormio: ⁊ vigilat cor meū tibi. Ab increpatiōe tua dñe dormiūt alij: ego ab increpatiōe. Dura ⁊ increpatio saris/qñ dissimulādo sic hoīem p̄mittis desidie: sicut est magna increpatio desertionis signū. Ab hac increpatione dormit/q̄ ex dissimulatione diuina/somnolēte securitati se tradēs: dissimulātis patientiā nō attēdit parturire impenitētis repulsam. Patiētis lōganimitas ⁊ interim nō p̄cutiens in verecūdia mentib⁹ vim habet: ⁊ eadē dñi tolerantia: q̄ mentes honestas facit solicitas: duras ipsa reddit securas. Ego inq̄t dormio: ⁊ cor meum vigilat. Dormio nō increpata: sed increpulata a vino ad quod vocas charissimos tibi. Crapula ebrietatis tue mūdo me tollit/⁊ tibi tradit: sopōrat et excitat: secularium obliuisci me facit: ⁊ tui nō finit. Ego dormio/dormi mecū: iuxta illud quod ipse in salomone diffinis. Si dormierint duo simul: fouebūtur mutuo: sic fier vt ex dilecti presentia/ob vehementiā amoris cor meū vigilet amplius. Cor meū vigilat: cū tuus amor in eo amplius viget. Ego dormio. Dormio ꝓpter amici requiē: ꝓpter raptū inuigilo. In somno dulci quietis mee: solicitudo vigilātis te vigilat. De vigilie nō videntur dominicoi succedere: sed ipsam comitari. Preseter nobis dns ihesus que super hec sunt dicenda: vigilāter intelligere: ⁊ vobis audire. Qui viuit ⁊ regnat. ℭ Sermo. xlij.

Cāti, v.

Ego dormio et cor meū vigilat. Post hesternū capitulum: quaronis sequentia talis responsionis sermo inferk. Tūc erat gñalis inuitatio: hec est responsio quasi singularis. Ibi plures inuitank: hic vnus responder. Ibi dr: inebriemini charissimi: hic q̄ charissima est: q̄ spōsa est: dormire se refert. Ego dormio. Quid mirū si ad cōem inuitationē responsum reddit singulare? Multi charissimi: sed oīm est cor vnū ⁊ aia vna. Una est inquit colūba mea. Amor: vnit ⁊ amor: inebriat. Videsne q̄ iuste fit oīm vnica responsio: quos in ecclia charitatis vehemēs liquor infundit? Vere vehemēs vir⁹ amoris: inebrians ⁊ abalienans. Vultis audire quō charitas abalienet animū quē inebriat? Ego inquit dormio: ac si dicat dilecto: Tu me ad ebrietatē vocas: ⁊ ego tota huic muneri vaco. Ego dormio: ⁊ cor meū vigilat. Ab alijs dormio ⁊ quiesco negocijs: ī cor meū liberius vigilat ad sectanda hanc ebrietatē ⁊ vinū potandū. Ordo mirabilis. De ebrietate dormitio: ⁊ de dormitione vigilie. Ille dicit: inebriemini: ⁊ illa dicit. Ego dormio. Bonus sopor mentis excessus ⁊ alienatio ab effectib⁹ carnis: ⁊ (si id etiā dr:) a sensibus corporis. Tūc magis viget ⁊ inuigilat amor spiritualis: cū sopitur penit⁹ oīs passio ⁊ affect⁹ ajalis. Et dormitio ⁊ inebriatio vtraq̄ alienatiōis vicem pfert. Et quidda in hocipso adinuicē tenent cōe: q̄ mentē tā hec: q̄ illa sibi arripit: ⁊ penes se manere nō finit. Utraq̄ statum p̄sūmū ipsi aie (vt sic dicā) furatur: ⁊ nouos informat affectus. Ego dormio ⁊ cor meū vigilat. Dormiunt alij somnū suū: ⁊ delectatio eor in ppria volūtate q̄scit. A talibus ego dormio: ⁊ vigilat cor meū tibi. Ab increpatiōe tua dñe dormiūt alij: ego ab increpatiōe. Dura ⁊ increpatio saris/qñ dissimulādo sic hoīem p̄mittis desidie: sicut est magna increpatio desertionis signū. Ab hac increpatione dormit/q̄ ex dissimulatione diuina/somnolēte securitati se tradēs: dissimulātis patientiā nō attēdit parturire impenitētis repulsam. Patiētis lōganimitas ⁊ interim nō p̄cutiens in verecūdia mentib⁹ vim habet: ⁊ eadē dñi tolerantia: q̄ mentes honestas facit solicitas: duras ipsa reddit securas. Ego inq̄t dormio: ⁊ cor meum vigilat. Dormio nō increpata: sed increpulata a vino ad quod vocas charissimos tibi. Crapula ebrietatis tue mūdo me tollit/⁊ tibi tradit: sopōrat et excitat: secularium obliuisci me facit: ⁊ tui nō finit. Ego dormio/dormi mecū: iuxta illud quod ipse in salomone diffinis. Si dormierint duo simul: fouebūtur mutuo: sic fier vt ex dilecti presentia/ob vehementiā amoris cor meū vigilet amplius. Cor meū vigilat: cū tuus amor in eo amplius viget. Ego dormio. Dormio ꝓpter amici requiē: ꝓpter raptū inuigilo. In somno dulci quietis mee: solicitudo vigilātis te vigilat. De

Cāti, v.

Ecōs, iiij

gilātius somniat. Dulcis somn⁹: ⁊ dulce somniū nescire alia: solū te scire. Placare tibi ⁊ te videre sicut hic datur p somniu (vt sic dicā) ⁊ vmbrā ⁊ enigma. Bona crapula copia vacatiōis ⁊ visionis istius. Visio ista habet aliq̄d somnio simile: eo q̄ nō humano arbitrio ⁊ industria fiat nō ex inuestigatione nostra: sed ex visitatione oriētis ex alto. Paulus quasi dormit cū mūdo mo:tur: quasi vigilat cū viuit xpo. Dormiat vtinā fratres aia mea dormitatione ista: ⁊ fiant vigilie mee taliū similes. Utinā iuges sint: nō interpolenē. Nunc aūr versa vice ego vigilo: cor meū dormit: dormit spūs: caro vigilat: et si caro dormit: nō tū statim spūs vigilat. Indulgeā ao requies: nōdum tū ab illa gloriosa ebrietate sorbetur ⁊ rapit. Dormit tentamentis: nondū tū excitatur illis inebriantibus blandimentis: ⁊ q̄uis frequēter gustetur: rediuiua tū nouitate aiam quā inebriant: excitant. ℭ Jure vigiles dicti sunt: qui nunq̄ vinū illud inebrians/digerunt: qui semp manent eterne delectationis vbertate. Tales in danielis libro vigiles legis. Bene vigiles: in q̄bus nihil est q̄d sopōratione indigeat: sed totū inuigilat deo. Bene vigiles quoz nō interpolanē vigilie. Nullus in eis afalis affect⁹ sentitur: quē deceat cōsopiri/vt expeditiores sint cordis vigilie. Sūt quedā vigilie solicitudinū replere molestia: de q̄bus Petrus. Sobrij estote ⁊ vigilate: q⁹ aduersari⁹ vester diabolus tanq̄ leo rugiens circuit querēs quē deuorer. Et paulus inq̄r. Vigilate ⁊ state in fide. Sed ⁊ ille vigilie nihilomin⁹ solicitudine nō carent: q̄bus eccl'ie vexantur doctores: sicut euāgelici illi pastores vigilantes ⁊ custodietes vigilias noctis sup gregē suū. Vigilie iste quadā rore q̄untur molestia ob iminentis mali cautelam. Vigilie sponse dormientis nō ptinent mali cautionē: sz copia boni. Preoccupate eam mēti vehemēs amor: auiditatis inexplete vigilias inducit. Vigilie quedā sunt: vel de fideriū optate plentie: vl delectatio indepte. Vigilie done: vigens ⁊ nō somnolēta deuotio: siue in copia dilecti p̄sentis: siue in ꝓcupiscētia absentis. Nec nec vigilat nec viget nisi in quieta/⁊ quātū ad seculi vel studia vel desideria sopita mente. Ideo dicit. Ego dormio ⁊ cor meum vigilat. Et iob legit/q̄ in visione nocturna/cū sopor iniuit sup hoīes ⁊ dormiūt in lecto: tūc aperit deus aures tunc loquit: tūc pulsat: ō hic sequit. ℭ Vox dilecti pulsantis. Aperi mihi. Jure vigilat nesciēs qua hora venit dilectus eius. Quasi cōtinue sunt vigilie sponse ⁊ vox dilecti. Cor inq̄t meum vigilat: ⁊ statim adiecit. Vox dilecti pulsantis. Aperi mihi. Cor meū vigilat: ⁊ dilectus meus nō dormit. Vox eius pulsat: ⁊ dicit: Aperi mihi. Cor meū vigilat: ⁊ ipse statim aduolat ⁊ audit vox eius. Vox inq̄t dilecti. Nec mihi vox nota est: hec mihi grata: ad alias obsurdesco voces: ad hāc expgefacta sum: statim cū insonuit in auribus meis: exultaui pre gaudio. Multe voces obstrepere solent: ⁊ falsas insusurrare blandicias: sz nō sicut vox dilecti. Magna fratres prudētia spōse ⁊ discretione spirituū pollens q̄ sic distinguere nouit inter versutias demonū: ⁊ blādicias veras dilecti. Vox inq̄t dilecti pulsantis. Que talis vox/qualis iesu? Numqd philosophoz? Numquid hereticoz? Nam legis? Nam ppheta? Valida vox eius est: stultā fecit hui⁹ mūdi sapientiā. Nec ⁊ ppbete neminē ad pfectū adduxerūt: vox iesu cōsummatiōis summā cōplectitur: vox eius plummationis p̄cepta ptinet: vox eius monet affect⁹. Vox (inquit) pulsantis. Pulsat em ⁊ penetrat efficax instar ancipitis gladij: leniter illabitur/⁊ blande psuadet: q̄ nulla potuit alia doctrina obtinere. Nō alt⁹ sermo: sed altra mysteria. Humilitatē pscie: moz ꝓperantiā: obtemperantiā obedientie: carnis mūdiciā: ꝓmptū mūdi: cōcupiscentiam eterno⁹: diuinitatis noticiā (que vnq̄ disputatio: que districtio tanta aut sermone tradidit: aut inspirādo persuasit) resurgendi gram: impassibilitatē resurgentiū: eternitatem vite: maiestatis reuelationem/hac docēte spirare didicimus ⁊ suspirare. Notus in iudea deus: in israel magnū nomen eius. Nūquid rm? Nūquid tam expssum? Nūquid tam impressum? Numq̄d tam sparsum? In israel magnū nomē eius: sed nō eaten⁹ magnū vel euidēti doctrina: vel vehemēti deuotione: vel numerosa populositate credentiū. Olim loquēs de⁹ patrib⁹ in pphetis: nouissime diebus istis locut⁹ est nobis in filio. Ideo vox valida vox virtutis/vox dilecti. ℭ Sed iudeoꝝ cōualescere ne quiuit in auribus: audiuit gētilitas/⁊ cōfessa est/⁊ non ne gauit dicēs. Vox dilecti pulsantis. Utrūq̄ agnosco esse dilecti: vocē ⁊ pulsum: verbū ⁊ virtutē. Utroq̄ mihi gratus dilect⁹ me⁹: vtroq̄ me demulcet ⁊ mouet: voce ⁊ pulsu: ⁊ (vt sic dicā) cantico ⁊ psalmo. Bene pulsat ⁊ quasi tympanizat: q̄ verbi ⁊ opis cōcordē mouet symphoniā. Tympanū pura Jesum: accede/tāge/discute/pulsa/mores/opa/verba/vitā. Oēs mee chorde extēte ⁊ sonore sūt: tecte melodiā dulcē resultāt. Jesus ipse pulsat seip̄m. Nemo (inq̄t) tollit aiam meā: sz ego pono eā: ⁊ iterū sumo eā. Potestatē habeo ponēdi eā: ⁊ potestatē habeo iteruz sumēdi eam. Vide quid tibi sonet ista positio: sumptio: ⁊ vtriusq̄ potestas: q̄d ipsa pulsandi cā? Nonne ⁊ ipa maxime ad cor nostrū pulsat ⁊ excitat: vt nos velut citharā quedā effecti/sic sonāti consonare nitamur. Vox dilecti pulsantis. Bene dilecti (inq̄t) q̄si ex dilectiōe sola ⁊ gratia loquētis ⁊ pulsantis. Aperi mihi: q⁹ caput meū plenū est rore: ⁊ cincinni mei guttis noctiū. Refrigescere iudea charitas. Iā trāsimigrario fit iuxta scripturā ad gētes. Illi missum est verbū saluris: sz repulit illō: indignā se iudicans eterne vite. Exclusus sum ab ea: tu aperi mihi: q⁹ caput meū plenū est rore: ⁊ cincinni mei guttis noctiū. Caput ch'isti de⁹. De deo patre gloriatur iudei: ei⁹ se iactāt habere noticiā: filiū reprobāt ⁊ blasphemāt: tu aperi mihi. Caput meū plenū est rore. Nō tales desiderat: nō sitit sz magis fastidit. iō plenū est. Plenū est rore/eo q̄ sensu leues sint: rōnis carētes pōdere: nō habētes aliquod in assertiōe momentum. Rone leues: obstinatione graues. Quasi ros ⁊ gutte inefficaces ⁊ pinaces. Et cincinni mei guttis noctiū: q̄ gelide sunt ⁊ tenebrose. Nā est quidam ros q̄ noctis non est. Ros tu? (ait esaias deo) ros lucis. Et cincinni mei guttis noctiuz. Figuris adhesērūt: sciētes litteraturā: nescientes sensum spiritualē. De vnius sciētia dei: de figurali legis obseruatione iudei gloriank: mysteriū in ficiātes trinitatis ⁊ p̄figurationis veritatē: de superfluis ⁊ emortuis signis se iactāt. Molesti sunt mihi: discipulos meos premūt: q̄ sunt velut quoddā capitis mei ornamentū ⁊ decus: ideo fugio: aperi mihi. ℭ Quidam heretici ch'isti diuinitatē ad quā nec fide volūt: nec rōne possunt attingere: conank extinguere. Subtilia/cōsona litterarū testimonia: et q̄ diuina nituntk autoritate: quasi quoddā cincinnos capitis (non coherētib⁹ disputationū suarū argutijs: ⁊ velut q̄buddā roris instar minutis) infician t/corrūpunt/opprimunt. Di quoq̄ noticiā dei psumentes et spiritualiū subtilitatē sensuū: quasi in ipso dei capite et capillis superbe locatis: rorē cōferunk et guttis noctiū: vt intelligas eos minutos/gelidos/fluidos/et nō coherentes sibi. Sed ⁊ si quidēvideris eos famā quasi caput ipius tenere fidez: superficieten⁹ cōmunicare: subtili vigore sensu: gelida tm est ꝓpter malā consciētiā: ⁊ p: oꝓter hypocrisim obscura: ⁊ ꝓpter vel ocē transitū fluida. Gaudiū em hypocrite instar pūcti. Hūc talez iesus foris esse iudicat oppimentē: et q̄si graue sibi refugit. Huiusmodi nō tā ambulāt: q̄ volitāt in magnis ⁊ mirabilibus sup se superba elatione pendulo vagi in aere. Ambitiosa quidē negociatiōe perambulāt in tenebris de religione lucrū venātes: spiritualē se simulātes habere doctrinaz: studiū/instar roris/eloquiū: incerta et occulta ⁊ q̄si nocturna nosse mysteria sapientie dei: sanctitatis tenere caput ⁊ culmē: ⁊ in ipso ch'isti herere vertice: eminēdi magis q̄ intrandi studiū gerūt. Istos molestе ferēs ⁊ fugitans Jesus: dicit: Aperi mihi sor mea q̄ int⁹ es: que nō vagaris foris: q̄ nō in sublimib⁹ volitas: q̄ nō vis tā emi-

Job. xxx iij.

Cāti, v.

Esa. xxvj

Cāti. v

ps. lxxv.

Deū. j. A

nere foris q̄ intus te tenere: aperi mihi. Aperi mihi non queris nisi me: tota es mea. Tota mea/et multiplici iure mea. Quare multiplici? Audi q̄ multiplici: soror mea/proxima mea/colūba mea/imaculata mea. Soror mea in assumpta carne cognata. Proxima mea/q: de latere cū in cruce dormiret: de scō adā Eua noua est creata: vt nō ia sint duo: sz vna caro. Ibi est cognatio naturalis: hic ⁊ cōiunctio personalis. Ibi soror: hic spōsa. Colūba mea: sed spirit⁹ per gratiā. Immaculata mea: p remissionē ⁊ discipliā. In carne soror: in sacramētis spōsa. In spiritu simpler: immaculata in sanctitate. In his omnib⁹ mea: apperi mihi: Age q̄ agis: aperi mihi. Tibi int⁹ sum: sed aperi mihi in illis in quib⁹ adhuc foris cōmoror. Aperi illis: imita: introduc in locū tabernaculi admirabilis. Pulsavt aperiak tibi ostiū magnū ⁊ euidēs (sic paul⁹ dicit) vt pateat introitus ꝓfusionibus ruis ad affectus eoꝝ. Penetra ad illos: vt ad te post introducas. Exi ad illos: vt intrēr ad te qui foris cōgelato frigescūt affectu. Exitus tui damna/alioz introductiōe redime. Quid dicis? ℭ Exui me tunica mea: quomō induar illa? Quid dicis? Tuā pedes meos: quō inquinabo illos? Exuisti te tunica tua: tunica carnalis cure: tunica certe molesta: et forte polluta. Tunica tua te exuisti. mea induere. Zelus dom⁹ mee cōedit te. Ideo iuxta esaiā induere pallio zeli. Justa/argue/pdica/obsecra/opportune importune. Nō est pedes polluere hac incedere via. Si quis adhesit puluis: excutios illū de pedib⁹ tuis. Nō pollutos: sed pulchros cōmēdat esaias pedes: cū dicit: Quā pulchri super mōtes pedes annunciantiū pacē/annunciantiū bona. Ne cūcteris: operum meoz exēpla te moueant: tangat manⁿ: si pigritaris ad verbū, zelotes ego sum: tu quoq̄ p me zelare. Ociū sepone paululū: meis implicare negocijs. Omnis milītans deo: istis cū iubek: se implicet oportet negocijs. Cū diues essem: p omnib⁹ pauper factus sum. Equalis deo exinanisti meipsum: ministrādi formā accipiēs. Pro oīb⁹ moꝛtu⁹ sum: vt q̄ viuunt/iā sibi nō viuant: sed mihi. Attēdis talib⁹ in dilecto: sponsa ⁊ his mota exemplis ad emulandū: sic ait. Dilectus me⁹ misit manū suā per foramē: et ad tactū eius intremuit venter me⁹. Per arctū pauperta tis/persecutiōis/⁊ mortis foramē: operū suoz ad me intromisit exēpla. Hec me tangūt: hec me mouēr. Nota tremoꝛ ventris: audi denuq̄ motionis effectū. Sequit em. Surrexi vt aperirē dilecto meo. Audite ⁊ intelligite qui properopere satis ⁊ properue nimis/ad ecclesie propera tis honores. Spōsa em ad quā cantici hui⁹ blandimēta cātank: mox ose et cunctāter accedit: etiā post q̄ se soror: ē/primā/columbā/immaculatā audiuit vocari. Contēplare si hec in te sint. Et si sint: verere ne pdas. Si non sunt: magis verere ne nō accipias. Attēde post q̄t ⁊ imitationes ⁊ cōmēdationes: sic dicit. Surrexi vt aperirē dilecto meo. ⁊ tibi vanū fit surgere aut eq̄ vocaris: q̄ delectationis illi⁹ sancte panē māducas: ⁊ bibis vinū: de quo supra dicit. Comedite amici mei ⁊ bibite ⁊ inebriemini charissimi. Vanū immo verendū fit tibi nisi cū imitata fis: surgere cū dormis somniū dulcē donec dilectus aperiat. Aperi mihi nō ambitionis: nō auaricie: nō inquietudinis: nō elationis vox moueat animū: nō demulceat blandimēto fallaci. Iste tibi ignote sint voces: nō tibi iste op⁹ bonuz suadeant: si tamē ante dilecti tui vocem/assurgere. Qui viuit ⁊ regnat ⁊c. ℭ Sermo. xliij.

ps. lxxv.

Esa. liij.

Esa. liij.

Esa. lvij.

Cāti. v.

Ibidem

Ibidem

Ibidem

Uperioꝛe sermone

D

hunc locū ita discussim⁹: vt dicerem⁹ Jesus spōse sue implo: asse solatia/aduersus mo lestias cor/qui fidei nostre sinceritatez humane ⁊ pfide doctrine corruptela tentant inficere: ⁊ subtiliū persuasionū imadidare roꝛe nocturno: quē ꝓceptenebrarū/ꝓceps aeris huius latenter ⁊ leniter instillat. Nam ⁊ alio scripture loco querit q̄ aque inundaue Dyte. iij rūt sup caput suū. Deri ergo inducⁿ est a nobis dominū?

Universidad de Deusto
Biblioteca

iesus molestias fugiens: hodie inducet gaudia ferens. Veri inducet est solacia implorãs: hodie secũ solacia portans. Veri plen? iniurias: hodie gratijs. Illa interpratio raras respicit: ista referur ad plures. Non oẽs ad pdicationis opus vel idonee sunt/vel delegate: nõ em̃ coꝛrumpit̃las fidei repellere vel sufficiũt: vel huic muneri preficiũtur. Nõ possunt oẽs esse matres ⁊ sponse: oẽs possunt soꝛoꝛes ⁊ spõse. Non oẽs possunt partus sustinere iniuꝛias: oẽs debẽt amplexus gram. Fuerat hũ hesternã interpretationẽ roꝛis illius nocturni liquoꝛ molestus: hodie nuus iste sit grauis. Ibi loquit iesus q̃relas deponẽs: hic loquit blãdicias suggerens. Ibi fugit infestoꝛ: hic solũ ad sponsam festinat. Aperi mihi soꝛoꝛ mea proxima mea. Cãti.v. Disciplinã hic attende custodie: vbi ianua passim nõ patet. Quis illuc intrabit ad arbitrium: vbi iesus sine interpellatione nõ intrat: nec nisi cũ fuerit audita ⁊ nota voꝛ eius! O me felicẽ si de mea dici anima queat: Porta hec clausa est: ⁊ p eam nec furtim nec foꝛtuito indisciplinat? affectus immittur: soli pncipi pateꝛ: si ponam oꝛi meo custodiã: vt soli pncipi pateat: cum assistit ad illud. Aperi mihi porta mea iustitie ⁊ ingressus in eã cõsumabo: tecum: comedã in ea ⁊ bibã ⁊ inebriabor. Deniq; ⁊ ego inebriado te gutt̃ meis. Nõ accedo sterilis: sed madẽs suauiter illabẽte roꝛe gratiarũ. Aperi mihi. Intus iã tibi sum nũc sed aperi mihi vt amplius intrem. Aperi mihi. Jam quasi nouus accedo: ⁊ recenti roꝛe affectu. Ut ros tibi fluet eloquiũ meum: cum deitatis mee tibi instillabo arcana. Caput meũ roꝛe abundat: ⁊ pplatio diuine in mea ture/subtiles ⁊ fecũdos parturit sensus. Quid circa humanitatis mysteria solum moꝛaris? Quid tamdiu solus ad pedes resides? Surge ascẽde ad caput: illi aperi. Aperi mihi in hoc: q: caput meum plenũ est roꝛe. Humanitas Cãti.v. gratiã cõparat. diuinitas cõferr: hũanitas ipetrat: diuinitas ifũdit amoꝛẽ. Caput meũ plenũ est. Jpm est ros: ipe illadit aꝛe: ⁊ eius medullas irrigat. Usq; ad aliqõ ingressus aperi mihi: vt ptingã ad intima: vt diuinitat̃ mee dulcis noticia influat: ⁊ inficiat totũ qõ est ĩ interioꝛib? tuis. Aperi mihi vt diuinitatis mee subtilis ros coꝛdis tui terram infundat: ⁊ inebꝛiet eã. Et reuera sic est fratres. Ubi in materia maioꝛ est gloria: ibi in meditatione maioꝛ est gratia. Nõ plus habet excellentie: plus sibi exigit reuerentie: plus refundit ⁊ gratie. Nõ quodã nature siue merito pꝛerogat: perceptio eius oblectationis plus erogat Plus oĩbus placet: qõ oĩb? pstat. Singularis materie peculiaris debetur cernendi modus. Nõ est humani iuꝛis: non est eĩ moꝛis humani. Quiete ⁊ puigili donatur mentiꝛ nõ ad votũ/sed cũ ipse vult ⁊ dicit: aperi mihi. Quid est dicere aperi mihi/nisi quodã blandimento affectuꝫ illicere: mouere ꝓcupiscentiã: vt mens ex parte tacta tante lucis consuesco/ad pleniꝛem pceptionem se pꝛester purgatam? Sic luꝛ quasi oculo dicit: aperi mihi: que exmodica pceptione/ad maius participiũ sui/quãdam auiditatem pꝛegenerat. Aperi mihi soꝛoꝛ mea. Quid est iesu bone ꝙ rogas aperiꝛ? Tuipse habes clauem dauid. Apoc.iij Aperis ⁊ nemo claudit. Apparitio tua: apertio est. Apparet: ⁊ nemo tibi claudit. Cum ex minima parte maiestatis tue cepit gloꝛia scintillare: animũ ad se subito cõuertit ⁊ rapit. Non finit sibi claudi dum ipsa coꝛuscat. Loꝛ qõ penetras/aperis tibi. Apertũ tenes: dũ te subtrahis. Et foꝛte vtraq; necessaria est: ⁊ cognate sunt sibi apertio spõsi ⁊ apertio sponse. Apertio spõsi: apparitio eius. Apertio Cãti. v. sponse: apparatus eius ⁊ coaptatio ad tã dulces vsus. Caput meũ plenũ est roꝛe: ⁊ cincinni mei guttis noctiũ. Caput plenũ est: ⁊ eo madent qui adherent illi. Delectabilis est deus in se ⁊ delectabilis in sanctis suis: q̃ de ipo per gratiã oꝛiãtur: ⁊ ordinatione sua quasi quidã distincti cincinni pseuerant in eo. Pulchꝛa vtraq; pꝛemplatio s.coꝛ.xij vel essentie eius: vel gratiarũ q̃ pceduꝫ de ea. Diuisiones eĩ gratiarũ sunt: ac si quedã distinctio cincinnoꝛum. Jnuisibilia em̃ ipsius quandã pferre distinctionẽ videtur: ad nostre tñ capacitatis mens vestra. Nam distinctis signis ⁊ sermonib? aliud ⁊ aliud significare conantibus que in ipso sunt vnũ: quasi plura ⁊ varia innotescunt nobis. Quedã ad solam eius magnitudinẽ respiciũt: vnum hoc cincinnũ puta. Quedã ad solam potentiã: sic ⁊ q̃ ad sapientiã: que ad bonitatẽ: que ad pdestinationẽ: ad pꝛouidentiã: ad gratiã: ad indulgentiã/ꝓsilium/cogitationes dei. generaliter que vna significationis complectitur ratio: ⁊ quasi ad vnã pꝛinent: ꝙ vno cincinno interpꝛetare: que ad aliã: ꝙ alio crede. Jnuisibilia ipsius (ait apꝛus) ꝓ Rom. j. ea q̃ facta sunt intellecta conspiciũtur: sempiterna quoq; eius diuinitas. Illa plurali ꝓnũciat: hanc singulari intellectu. Hanc q̃ velut caput accipe: illa velut cincinnos. Nã diuinitas in se vna simplex est: ꝙm effectũ aũt in subiecta ⁊ effigies particulariter impssam subiectis/varie significationis recipit numerũ: ideo essentialia noĩa mutuo de se dici possunt. nõ sic aũt denoiata. Essentia dei scia eius est/cũ cõuersionis veritate ⁊ substantie idẽtitate: non tñ cum verũ est deum nosse aliquid: ⁊ sequẽter verũ erit illum id esse. Sic ⁊ potentia cum voluntate in deo vnum idq; essentialiter est: denoiata vero ab his nõ se mutuo consequũtur. Denoiationes em̃ iste cũ aliquẽ circa creaturas effectũ continent: cognatam ab illis multitudinẽ trahunt: in se nequeunt cõmutari. Mira idẽtitas: ⁊ mira diuersitas: vtraq; inexplicabilis: vtraq; admirationis est plena: deuotionis ⁊ reuerentie occultissimas ⁊ efficacissimas causas continens. Accede sponsa ad hoc caput dilecti/⁊ cincinnos eius: stringe roꝛantes crines: multũ inde dulcissimi liquoꝛis elicies. Pleni sunt guttis noctis guttis occultis: guttis nõ ignota dulcedine refrigerantibus. Erit q̃ gutte tales exꝓesse frequẽtius integri fluminis efficient impetũ. Bonus quidẽ qui desideriũ estuantis amoꝛis refrigerat: siue supꝛadicẽs modis caput cincinnosq; intelligas: siue in capite illã deitatis nudam noticiam que est facie ad faciem: cincinnos autem illaꝛ que per speculum fit ⁊ in velamento enigmatis: in vtroq; refrigeriũ vberem roꝛem reperies: ideo foꝛte capiti rosꝫ simpliciter assignatur: gutte vero cũ adiectione noctis cincinnis attribuũtur: q̃ ⁊ visio que per speculum fit ⁊ enigma/nocturne quiddam habet qualitatis: minus fulgens et minus feruens. Emulare sancta anima spõsum: caput et capilli deuotionis roꝛe madescẽs. Caput intentionis: cincinni cogitationis. Ad modũ madentiũ capillorum stricte sint: extente sint: pingues sint: ꝓtinentie extenuate disciplina: cõtinuationis pseuerantia ꝓtente: exultationis spẽ pingues: ne ad modicũ tenebꝛoso et gelido malicie et nequicie roꝛe inficiantur: quem pnceps aeris hui? leuiter ⁊ latẽter aspꝛit. Cãue fallaces infe- E ctiones ei?: spõsi tui illũ celestẽ sementiẽ hꝛe roꝛẽ. Claus de illi: et si dicat aperi mihi soꝛoꝛ mea: nullã tibi cum eo cognationẽ esse respõde. Que illi cognata est: immaculata nõ est. Praua cognatio: quã cõtagio sequit. Chꝛistus cũ iam soꝛoꝛem dicit: immaculatã subiũgit. Auscultа quando dicere possis. Uox dilecti pulsantis. Hostis ꝓuo ag- Cãti.v. gressu timide agit. Tentantis modo deprehendi timens/palpat: nõ pulsat. Dilectus tuus innotescere volens/pulsat audẽter. Aperi mihi: q: caput meum inquit plenũ est Jb roꝛe: ⁊ cincinni mei guttis noctium. Ac si dicat. Aperi mihi/quia roꝛe grane refertus illaboꝛ. Aperi mihi: aptã recꝓpara tante pꝛesentie. Tunc illa. Exui me tunica/quõ induar illa? Laui pedes meos: quõ inquinabo eos? Tu dicis aperi mihi. Ecce aperui. Parata sum: et domestiJdem cis turbari denuo curis refugio. Nolo quam semel exui reindui tunica. Quomõ induar ea? Quomõ? Nullo mõ. Non acquiesco: non possum non egre reinduitionis verbum audire. Laneam exui: vestita subtilibus. Noui q̃ laboꝛiose sint partes marthe: q̃ onerosa operꝛa sic tunica: quõ circa frequens discurrendo ministeriũ/inquinatos opoꝛet illam affectuum pedes habere et operũ gressus. Non possum de maria in martham degenerare. Opus

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca